

L. Pawinski.

N O W Y
Słownik podręczny

niemiecko-polski i polsko-niemiecki
z wymową fonetyczną
zatwierdzony przez M. W. R. i O. do użytku szkolnego

opracował

PAWEŁ KALINA

b. profesor języka niemieckiego
w Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie

Neues Handwörterbuch

*der deutschen und polnischen Sprache
mit Angabe der Aussprache*

*bearbeitet von
Prof. PAUL KALINA*

Część pierwsza
NIEMIECKO-POLSKA

Erster Teil: Deutsch-Polnisch

Wydanie trzecie, przejrzone i poprawione

W A R S Z A W A

Skład główny: Gebethner i Wolff, Zgoda 12.

Do udostępnienia
tylko w Czytelni

38062

803.0 1808.47-3:03

Wszelkie prawa zastrzeżone

Biblioteka Pedagogiczna w Radomiu
nr inw.: K - 38062

BGZs 38062

PRZEDMOWA.

Słowniki starzeją się prędko. Słownik opracowany przed kilkunastu laty już nie odpowiada obecnym potrzebom. Pomyśleć tylko, ile wyrazów i terminów naukowych, technicznych, handlowych i przemysłowych, wojskowych, politycznych i t. d. powstało podczas i po wielkiej wojnie światowej. W istniejących dotychczas słownikach niemiecko-polskich i polsko-niemieckich niema prawie nic z automobilizmu, lotnictwa, radia, kinematografii, sportu, turystyki etc. Kilkanaście stronic, dodanych jako suplement w ostatnich wydaniach niektórych słowników niemiecko-polskich, zawiera zaledwie nikłą część nowotworów powstałych w ostatnich czasach.

Nic więc dziwnego, że ogół narzeka na brak słownika niemiecko-polskiego nawskroś nowoczesnego. Aby zapłacić tę lukę, opracowałem słownik niemiecko-polski i polsko-niemiecki, który, mam nadzieję, odpowiadać będzie współczesnym wymaganiom, starałem się bowiem uwzględnić w szerokich ramach wyrazy i terminy z najróżnorodniejszych dziedzin nauki, techniki współczesnej, handlu i przemysłu, bankowości, medycyny, prawa, wojskowości, radia, lotnictwa, automobilizmu, sportu, żeglugi, polityki i t. d., tudzież nowotwory (neologizmy), które czerpałem z najnowszych prac leksykograficznych oraz z lektury gazet niemieckich i polskich.

Wychodząc z założenia, że słownik bez przykładów jest tylko szkieletem, udzielałem sporo miejsca, jak na słownik podręczny, cieniowaniu znaczeń oraz licznym przykładom, wziętym bezpośrednio z życia, przyczem pierwsze są rozmieszczone podług numeracji, drugie zaś ugrupowane w porządku alfabetycznym, a to w tym celu, ażeby łatwo można było odnaleźć właściwy zwrot. Pragnąc zaś dać obfity materiał w zwartej formie, starałem się możliwie unikać powtarzania definicji wyrazu w przykładach, np. Zusammen-treffen, zbieg (von Umständen okoliczności).

Na początku słownika znajduje się krótka zarys gramatyki niemieckiej, wraz ze spisem alfabetycznym czasowników nieprawidłowych.

Nie pokusiłem się na obszerniejsze traktowanie części gramatycznej, gdyż jest to zawsze z ujmą dla słownika. Gdybym poświęcił, za przykładem niektórych moich poprzedników, więcej miejsca gramatyce, byłoby to bezwzględnie ze szkodą dla cennego materiału leksykalnego, który skrzętnie zbierałem przez szereg lat, gdyż inaczej objętość przekroczyłaby rozmiary słownika podręcznego.

Co się tyczy wymowy fonetycznej, to dla oszczędności miejsca, podaję w nawiasach tylko tę część wyrazu, która jest odmienną od wymowy polskiej, np. **streben** [sztre-] a więc „s” wymawia się jak „sz”, „e” zaś długo, z przykniętymi ustami. Po wyrazach złożonych, transkrypcji wymowy z tych samych względów nie podaję.

Uwaga. Słownik niniejszy drukowano w kraju, co, wobec hasła samowystarczalności, powinno być należycie ocenione przez społeczeństwo polskie, albowiem wszystkie dotychczasowe słowniki niemiecko-polskie były wydawane zagranicą

PAWEŁ KALINA

Abkürzungen—Skróty

a Adyektiv, przymiotnik
 a. a. albo, oder
 abr. Abkürzung, skrót
 acc. Akkusativ, biernik
 ad. Adverb, przysłówek
 agr. rolnictwo, Landwirtschaft
 an. Anatomie, anatomia
 apt. aptekarstwo, Arzneikunde
 ast. astronomja, Stermkunde
 aut. Automobilwesen, automobilizm
 aw. awjacja (lotnictwo), Flugwesen
 bil. billard, Billard(spiel)
 bot. botanika, Pflanzenkunde
 bud. budownictwo, Baukunst
 chir. chirurgia, Chirurgie
 chem. chemia, Chemie
 cj. Konjunktion, spójnik
 cz. czego, czemu
 dat. Dativ, trzeci przypadek
 daw. dawnieji, ehemals
 dr. drukarstwo, Buchdruckerkunst
 el. elektryczność, Elektrizität
 ent. entomologia, Kerbtierlehre
 etc. et cetera, i tam dalej
 etw. etwas, coś
 f. Femininum, rzeczownik rodzaju żeńskiego
 fam. familiär, (wyraz) poufaly
 fig. figurlich, w przenośnem znaczeniu
 fiz. fizyka, Physik
 fot. fotografia, Photographie
 geo. geografia, Länderkunde
 geol. geologia, Erdgeschichte
 gm. gminny, populär, gemein
 gór. górnictwo, Bergbau
 gr. gramatyka, Grammatik
 (h) odmienia się z „haben“
 handl. handlowy, kaufmännisch
 hut. hutnictwo, Hüttenkunde
 icht. ichtjologia, ryboznawstwo
 Fischkunde
 int. Interjektion, wykrzyknik
 ir. ironicznie, ironisch
 j-m, jemand(em), komu
 j-n, jemand(en), kogo
 jr. juristisch, prawniczy
 j-s jemandes, kogoś)
 k. kogo, komu
 karc. karciarstwo, Kartenspiel
 kol. kolejnictwo, Eisenbahn
 kuch. kucharstwo, Kochkunst

leś. leśnictwo, Forstkunde
 m Masculinum, rzeczownik rodzaju męskiego
 mal. malarstwo, Malerei
 mat. matematyka, Mathematik
 mech. mechanika, Mechanik
 med. medycyna, Arzneikunde
 min. mineralogja, Steinkunde
 mit. mitologia, Mythologie
 mus. Musik, muzyka
 myśl. myślistwo, Jagd
 n Neutrum, rzeczownik rodzaju nijakiego
 num. liczebnik, Zahlwort
 np. na przykład, zum Beispiel
 ob. (z)obacz, siehe
 ogr. ogródnictwo, Gartenbau
 opt. optyka, Lichtlehre
 orn. ornitologia, Vogelkunde
 pl. Pluralis, liczba mnoga
 poet. poetyczny, dichterisch
 pol. polityka, Politik
 prn. Pronomen, zaimek
 pp. Präposition, przyimek
 prz. przysłowie, Sprichwort
 r. religja, Religion
 s Substantiv, rzeczownik (sn) odmienia się z „sein“
 sp. sport, Sport
 sup. Superlativ, najwyższy stopień
 szn. szersze znaczenie, im weitem Sinne
 t. także, auch
 te. teatr, Theater
 tech. technisch, (wyraz) techniczny
 tel. telefon, Fernsprechwesen
 tk. tkactwo, Weberei
 va. czasownik przechodni, zielendes Zeitwort
 vnm. czasownik nieosobowy, unpersonliches Zeitwort
 vn. czasownik nieprzechodni, zielloses Zeitwort
 wet. weterynaria, Tierarzneikunde
 zeg. zegarmistrzostwo, Uhrmacherei
 zł. gwara złodziejska, Gaunersprache
 z. z. w złem znaczeniu, im üblen Sinne
 zo. zoologia, Tierkunde
 żart. żartobliwie, scherzhaft
 zeg. zeglarstwo, Seewesen

Phonetische Zeichen. Znaki fonetyczne.

znak	brzmi jak	przykłady
ä a	długie, otwarte	bar, Haar [bär, här] nahm [nam]
ä a	krótkie, przymknięte	Blatt, Kamm [blät, käm]
an an	o brzmieniu nosowem	Engagement [angäznmän]
e e	długie, przymknięte	wen, See [wen, zē]
ë e	krótkie, otwarte	keck, wenn [këk, wën]
i i	długie, przymknięte	hier, Bier [hîr, bîr]
i i	krótkie, otwarte	Blick, dick [blik, dik]
o o	długie, przymknięte	Lohn, rot [lon, rot]
ö o	krótkie, otwarte	Rock, Stock [rök, stök]
ö ö	długie	Ziseleur [zizelör]
ü u	długie, przymknięte	nur, Uhr [nür, ür]
ü u	krótkie, otwarte	Guß, Schutz [güs, szüc]
ü ü	długie, przymknięte	süß, Tür [züs, tûr]

Objaśnienie znaków ideograficznych.
 Erklärung der bildlichen Zeichen.

† przestarzały, veraltet
 ~ zastępują nagłówek artykułu lub też część bezpośrednio poprzedzającego wyrazu.
 die Wiederholungszeichen dienen zum Ersatz eines Titelkopfea oder eines Teiles desselben.
 = (znak równania, Gleichheitszeichen) tak samo jak, gleich, ebenso wie.

ZARYS GRAMATYKI JĘZYKA NIEMIECKIEGO.

Rodzajnik. Der Artikel.

Rodzajnik określony (der bestimmte Artikel) der, die, das
 „nieokreślony (der unbestimmte Artikel) ein, eine, ein.

Odmiana rodzajników.

Sing. der des, dem, den	Pl. na wszystkie rodzaje
die, der, der, die	die, der, den, die
das, des, dem, das	
ein, eines, einem, einen	
eine, einer, einer, eine	Liczba mnoga nie istnieje.
ein, eines, einem, ein	

Rzeczownik. Das Hauptwort.

W języku niemieckim są trzy odmiany rzeczowników: mocna, słaba i mieszana.

Odmiana mocna. Starke Deklination.

Rzeczowniki rodzaju męskiego.

Sing. der Tisch	Pl. die Tische
des Tische	der Tische
dem Tische	den Tischen
den Tisch	die Tische

Sing. der Apfel	Pl. die Äpfel
des Apfels	der Äpfel
dem Apfel	den Äpfeln
den Apfel	die Äpfel
Sing. der Mann	Pl. die Männer
des Mannes	der Männer
dem Manne	den Männern
den Mann	die Männer

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego.

Sing. die Nuß	Pl. die Nüsse
der Nuß	der Nüsse
der Nuß	den Nüssen
die Nuß	die Nüsse
Sing. die Mutter	Pl. die Mütter
der Mutter	der Mütter
der Mutter	den Müttern
die Mutter	die Mütter

Rzeczowniki rodzaju nijakiego.

Sing. das Heft	Pl. die Hefte
des Heftes	der Hefte
dem Hefte	den Heften
das Heft	die Hefte
Sing. das Buch	Pl. die Bücher
des Buches	der Bücher
dem Buche	den Büchern
das Buch	die Bücher

Odmiana słaba. Schwache Deklination.

Rzeczowniki rodzaju męskiego.

Sing. der Herr	Pl. die Herren
des Herrn	der Herren
dem Herrn	den Herren
den Herr	die Herren
Sing. der Mensch	Pl. die Menschen
des Menschen	der Menschen
dem Menschen	den Menschen
den Menschen	die Menschen

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego.

Sing. die Feder	Pl. die Federn
der Feder	der Federn
der Feder	den Federn
die Feder	die Federn

Sing. die Frau	Pl. die Frauen
der Frau	der Frauen
der Frau	den Frauen
die Frau	die Frauen
Sing. die Freundin	Pl. die Freundinnen
der Freundin	der Freundinnen
der Freundin	den Freundinnen
die Freundin	die Freundinnen

Odmiana mieszana. Gemischte Deklination.

Odmiany rzeczowników, które w liczbie pojedynczej są mocne, w liczbie mnogiej zaś słabe, nazywają się odmianami mieszanymi.

Rzeczowniki rodzaju męskiego

Sing. der Vetter	Pl. die Vettern
des Veters	der Vettern
dem Vetter	den Vettern
den Vetter	die Vettern

der Dorn	Pl. die Dornen
des Dornes	der Dornen
dem Dorn	den Dornen
den Dorn	die Dornen

Sing. der Name	Pl. die Namen
des Namens	der Namen
dem Namen	den Namen
den Namen	die Namen

Rzeczowniki rodzaju nijakiego.

Sing. das Auge	Pl. die Augen
des Auges	der Augen
dem Auge	den Augen
das Auge	die Augen

Sing. das Herz	Pl. die Herzen
des Herzens	der Herzen
dem Herzen	den Herzen
das Herz	die Herzen

Uwaga. Nie podaję więcej wzorów odmian, gdyż w tekście, bezpośrednio po każdym rzeczowniku rodzaju męskiego lub nijakiego, zamieszczono drugi przypadek i liczbę mnogą, które to odmiany stanowią największą trudność, po rzeczownikach zaś rodzaju żeńskiego, tylko liczbę mnogą. Zaoszczędzi to szukania wzorów w części gramatycznej.

Przymiotnik. Das Eigenschaftswort.

Przymiotnik niemiecki posiada formę nieodmienną (schön) i formy odmienne (schöne, schöner, schönes etc.). Przymiotnik jako orzeczenie nie odmienia się.

das Wetter ist schön; die Tage sind kurz; die Nächte sind lang

Odmiana przymiotnika.

Odmiana mocna		
Sing. frischer Käse	frische Milch	frisches Brot
frisches (a. frischen) Käses	frischer Milch	frisches a. frischen Bro-
frischem Käse	frischer Milch	frischem Brote [tes
frischen Käse	frische Milch	frisches Brot

Pl. frische Trauben
frischer Trauben
frischen Trauben
frische Trauben

Odmiana słaba.		
Sing. der frische Käse	die frische Milch	das frische Wasser
des frischen Käses	der frischen Milch	des frischen Wassers
dem frischen Käse	der frischen Milch	dem frischen Wasser
den frischen Käse	die frische Milch	das frische Wasser

Pl. die frischen Trauben
der frischen Trauben
den frischen Trauben
die frischen Trauben

Odmiana mieszana.

Sing. ein junger Mann	eine junge Dame	ein hübsches Kind
eines jungen Mannes	einer jungen Dame	eines hübschen Kindes
einem jungen Manne	einer jungen Dame	einem hübschen Kinde
einen jungen Mann	eine junge Dame	ein hübsches Kind

Pl. junge Männer	junge Damen	hübsche Kinder
junger Männer	junger Damen	hübscher Kinder
jungen Männern	jungen Damen	hübschen Kindern
junge Männer	junge Damen	hübsche Kinder

Odmiana rzeczownikowa.

Sing. der Reisende	die Bekannte	das Schöne
des Reisenden	der Bekannten	des Schönen
dem Reisenden	der Bekannten	dem Schönen
den Reisenden	die Bekannte	das Schöne

Pl. die Reisenden	die Bekannten	die Schönen
der Reisenden	der Bekannten	der Schönen
den Reisenden	den Bekannten	den Schönen
die Reisenden	die Bekannten	die Schönen

Z rodzajnikiem nieokreślonym.

ein Reisender	eine Bekannte	ein Ganzes
eines Reisenden	einer Bekannten	eines Ganzen
einem Reisenden	einer Bekannten	einem Ganzen
einen Reisenden	eine Bekannte	ein Ganzes

Stopniowanie. Steigerung.

Stopnie tworzymy zapomoćą końcówek er i (e)st:
reich, stopień wyższy reicher, st. najwyższy reichst
z przeglosem: kalt, kälter, der kälteste, am kältesten
jung, jünger, der jüngste, am jüngsten
groß, größer, der größte, am größten

nieregularne: gut, besser, best, am besten
hoch, höher, höchst, am höchsten
bald, eher, am ehesten
gern, lieber, am liebsten
nahe, näher, nächst, am nächsten
viel, mehr, meist, am meisten

Zaimek osobisty. Das persönliche Fürwort.

Sing. ich	du	er	sie	es
meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner
mir	dir	ihm	ihr	ihm
mich	dich	ihn	sie	es

Pl. wir	ihr	sie
unser	euer	ihrer
uns	euch	ihnen
uns	euch	sie

Zaimek zwrotny. Das rückbezügliche Fürwort.

ich schäme mich	ich vertraue mir
du schämst dich	du vertraust dir
er schämt sich	er vertraut sich
	sie vertraut sich
wir schämen uns	wir vertrauen uns
ihr schämt euch	ihr vertraut euch
sie schämen sich	sie vertrauen sich

Zaimki nieokreślone. Unbestimmte Fürwörter.

jemand	niemand	jedermann
jemandes	niemandes	jedermanns
jemand(em)	niemand(em)	jedermann
jemand(en)	niemand(en)	jedermann

Zaimek kein, keine, kein odmienia się jak ein.

Spis czasowników mocnych i niepravidlowyich.

Verzeichnis der starken und unregelmäßigen Zeitwörter.

infinitiv	Präsens Indicativ	Impf. Ind.	Impf. Coni.	Imper.	Part. Perf.
bachten	backe, bäckst, bäckt	bak (backte)	büke	back(e)	gebäcken
befehlen	befehle, befiehst, befiehlt	befehl	beföhle	beföh(e)	beföhlen
befleißigen	befleiß, befleißest, befleißigt	befleiß	beföhse	befleiß(e)	beföhssen
beginnen	beginne, beginnst, beginnt	begann	begönne	beginn(e)	beginnen
beißen	beiß, beißest (beißt), beißt	biß	bisse	beiß(e)	gebissen
bergen	berge, birgst, birgt	berg	bürge (bürzte)	birg	geborgen
bersten	berste, birst	barst	bürge (bürzte)	birst	geborsten
	(berstest) (berstet)	(barst, berstete)	börste		
besinnen (sich)	besinne, beginnst, besinnt	besann	besönne, besänne	besinn(e)	besonnen
besitzen	besitze, besitzt, besitzt	besaß	besitze	besitz(e)	besessen
betrüben	betrage, betrügst, betrügt	betrog	betröge	betrüß(e)	betrogen
bewegen	bewege, bewegst, bewegt	bewog (bewegte)	bewöge	bewög(e)	bewogen (bewegt)
biegen	biege, biegest, biegt	bog	böge	biög(e)	gebogen
bieten	biete, bietest, bietet	bot	böte	biet(e)	gebieten
binden	binde, bindest, bindet	band	bände	bind(e)	gebunden
bitteln	bitte, bittest, bittet	bat	bätte	bitt(e)	gebitten
blasen	blase, bläsest, bläst	blies	bliese	blas(e)	geblasen
bleiben	bleibe, bleibst, bleibt	blieb	bliebe	bleib(e)	geblieben
braten	braute, brätest, brät	briet	briete	brat(e)	gebraten
brechen	bruche, brichst, bricht	brach	bränne	brach	getrochen
brennen	brünne, brennst, brennt	brannte	brennte	brenne	gebrannt
bringen	bringe, bringst, bringst	brachte	brächte	bring(e)	gebracht
denken	denke, denkst, denkst	dachte	dächte	denk(e)	gedacht
dingen	dinge, dingst, dingt	dang (dingte)	ding(e) (düngte)	ding(e)	gedungen (gedüngt)
dringen	dringe, dringst, dringt	drang	dränge	dräng	gedrungen
dünken	nich dünkt (deuchte)	drusch (drusch)	drüsche	drüsch	gedünkt (gedeucht)
dürren	nich darrst, darrst	dürte	dürte	dürte	gedürft
empfangen	empfänge, empfängst, empfängt	empfang	empfänge	empfang(e)	empfangen
empfehlen	empfehle, empfehlst, empfiehlt	empfohl	empfohle	empfohl	empfohlen

Infinitiv	Präsens Indicativ	Impf. Ind.	Impf. Coni.	Imper.	Part. Perf.
empfinden	empfinde, empfindest, empfindet	empfond	empfinde	empfind(e)	empfund
erbleichen	erbleiche, erbleichst, erbleicht	erblüchte (erblüchte)	erblüchte	erblüch(e)	erblücht
erlöschen	erlösche, erlöschest, erlischt	erlosch (blüsch)	erlosche	erlosch	erloschen
erschallen	erschalle, erschallst, erschallt	erschallte (erschallte)	erschalle	erschall(e)	erschollen
erschrecken	erschrecke, erschrickst, erschrickt	erschrick	erschrecke	erschrick	erschrocken
erwägen	erwäge, erwägst, erwägt	erwog	erwäge	erwäg(e)	erwogen
essen	esse, issest (ißt), isst	aß, adest	esse	iß	gegessen
fahren	fahre, fährst, fährst	fuhr	führe	fahr(e)	gefahren
fallen	fall, fallst, fällt	fiel	fielle	fall(e)	gefallen
fangen	fange, fängst, fängst	fang	fänge	fang(e)	gefangen
fechten	fechte, fechtst, fecht	focht	fochte	ficht	gefochten
finden	finde, findest, findest	fund	finde	find(e)	gefunden
fliehen	fliehe, fliehst, flieht	flocht	floche	flicht	geflochten
fliegen	fliege, fliegst, fliegt	flog	flöge	flieg(e)	geflogen
fliehen	fliehe, fliehst, flieht	floh	flöhe	flieh(e)	geflogen
fressen	fresse, fressest (frißt), frißt	fraß, fraßest	fresse	friß	gefressen
frühen	frühre, frührest, frühret	fror	fröre	frir(e)	gefroren
gären	gäre, gärest, gärt	gob	göre	gäre	gegoren
gebären	gebäre, gebärest, gebiert	gebär	gebäre	gebier	geborren
geben	gebe, gibst, gibt	gab	gäbe	gib	gegeben
gedeihen	gedeine, wechsest, gedeiht	gedieh	gediehe	gedeih(e)	gediehen
gefallen	gefall, gefällst, gefällt	gefiel	gefiehe	gefall(e)	gefallen
gehen	gehe, gehst, geht	ging	ginge	geh(e)	gegangen
gelingen	es gelinge	es gelang	es gelänge	geling(e)	gelingen
gelten	gelte, giltst, gilt	galt	gölte (gälte)	gilt	gegolten
genesen	genesse, genesest, geneset	genas	genesse	genes	genesen
geschehen	geschehe, geschehest, gescheht	es geschah	es geschähe	gescheh	geschehen
gewinnen	gewinne, gewinnst, gewinn	gewann	gewönne, gewönne	gewinn(e)	gewonnen
fließen	fließe, fließest (gießt), gießt	goß	gösse (wänne)	gieß(e)	gegossen
gleichen	gleiche, gleichst, gleichst	glich	gliche	gleich(e)	geglichen
gleiten	gleite, gleitest, gleitet	glitt	glitte	gleit(e)	geglichen
glimmen	glimme, glimmst, glimmt	glomm (glimmte)	glomme	glimm(e)	geglommen (geglüht)

Part. Perf.
gegraten
gegrüen
gehabt
gabalten
gehang n
gehauet
gehoben
gehoßen
geholten
gekannet
geklomm n
geklingen
geknißen
gekommten
gekonnit
gekrischen
(gekretsch)
gekrochen
geladen
gelassen
gelaufen
gellitten
geleihen
gesehen
gelegen
gelogen
gemied n
(gemolt)
(gemollt)
gemessen
mißlungen
gemocht
gemußt

Imper.
grab(e)
greif(e)
habe
halt(e)
hang(e)
hau(e)
heiß(e)
hilf
kenne
klimme
kling(e)
knief(e)
komm(e)
kretsch(e)
kriech(e)
lad(e)
lauf
lauf(e)
leid(e)
leih(e)
lies
liege (lieg)
lug(e)
meid(e)
melke
(milch)
miß

Impf. Conj.
grübe
griffe
hätte
halte
hinge
hieße
höbe (hübe)
höre
kennte
klommte
klänge
kniffe
kämme
könnte
krische
(kretschte)
kroche
ladete
läde
ließe
litte
ließe
liehe
läse
loge
miede
molke
maße
es mißlänge
möchte
mußte

Impf. Ind.
grab
griff
habe
halte
hing
hob
höb
half
kannite
klomm
klang
kniff
kann
konnte
krisch
(kretschte)
kroch
ladete
(lad)
ließ
lit
liet
lieten
läse
loge
mied
melkte
(milch)
maß
machte
maße

Präsens Indicativ
grabe, grabst, grabt
greife, greifst, greift
habe, hast, hat
halte, haltest, hält
hau(e), hau(st), hau(t)
hebe, hebst, hebt
heiß(e), heißest (heißst), heißt
hilfe, hilfst, hilft
kenne, kennst, kennst
klimme, klimmst, klimmt
klinge, klingst, klingst
kniefe, kniefst, kniefst
kann, kannst, kann
krische, kretsch(e)st, kretschst
krieche, kriechst, kriechst
lad(e), ladest, ladest
(ladest), (ladst)
lasse, lässe, lässe
laufe, laufst, laufst
leide, leidest, leidest
leihe, leihst, leihst
lies(e), lie(se)st, lie(st)
liege, liegst, liegst
lug(e), lugst, lugst
meide, meidest, meidest
melke, melkst, melkst
(milch(e)), (milchst)
messe, mißest (mißst), mißt
maß, maßt, maßt; möge
muß, mußst, mußst; mößest

Infinitiv
graben
greifen
haben
halten
hauen
heben
heiß(en)
heßen
kennen
klimmen
klingen
kniefen
können
kretsch(en)
kriechen
laden
lassen
laufen
leiden
leihen
lesen
liegen
lug(en)
melden
melken
messen
mißlingen
mögen
müssen

Part. Perf.
genommen
genannt
gepfiffen
gepflogen
gepriessen
gequollen
geraten
geschrieben
gerissen
geritten
gerannt
gerochen
gerungen
geronnen
gerufen
gesogen (gesaug)
geschaffen
geschollen
geschieden
geschienen
gescholten
geschert
(geschert)
geschoben
geschossen
geschunden
geschlagen
geschlichen
geschliffen
geschlossen
geschlungen
geschmissen

Imper.
nimme
nenne
pfeif(e)
pflög(e)
preis(e)
quill
rat(e)
reib(e)
reiß(e)
reite(e)
renne
reiche
ringe(e)
rinne(e)
rufe(e)
sauf(e)
saug(e)
schaff(e)
schall(e)
scheid(e)
scheine(e)
schilt
schier
scher(e)
schob(e)
schieß(e)
schind(e)
schind(e)
schlage(e)
schliech(e)
schliefe(e)
schließe(e)
schling(e)
schmelß(e)

Impf. Conj.
nähme
nenn(e)
pfliffe
pflöge
preisse
quille
riete
riebe
risse
ritte
renne
reiche
rinne
rinne (rinne)
ruffe
saufe
saug(e)
schaffe
schall(e) (schöll)
scheid(e)
scheine
schölte
schöre
schöbe
schöbe
schünde
schürte
schüge
schliche
schliefe
schlösse
schlänge
schmiss(e)

Impf. Ind.
nahm
nannte
pffog
pries
quoll
riet
rieb
riß
ritt
rannte
roch
rang
raun
riet
soß
sog (saugte)
schuf
schallte (scoll)
schied
schien
schilt
schor
(scherte)
schob
schob
schund
schurf
schug
schlich
schliff
schloß
schlang
schmiß

Präsens Indicativ
nehme, nimmst, nimmst
nenne, nennst, nennst
pfeife, pfeifst, pfeifst
pflege, pflegst, pflegst
preise, preisest, preisest
quille, quillst, quillst
rate, rätst, rät
reibe, reibst, reibst
reiß(e), reißst, reißst
reite, reitest, reitest
reiche, reichst, reichst
ringe, ringst, ringst
rinne, rinnest, rinnest
rufe, rufst, rufst
saufe, saufst, saufst
saug(e), saugst, saugst
schaffe, schaffst, schaffst
schalle, schallst, schallst
scheid(e), scheidest, scheidest
scheine, scheinest, scheinest
schelte, schiltest, schiltest
schere, schierst, schierst
(schert), (schert)
schiebe, schiebst, schiebst
schiede, schiedest, schiedest
schinde, schindest, schindest
schliefe, schliefst, schliefst
schlage, schlägst, schlägst
schliche, schlichst, schlichst
schliefe, schliefst, schliefst
schlinge, schlingst, schlingst
schmeiß(e), schmeißest, schmeißest

Infinitiv
nehmen
nennen
preifen
pflegen
preisen
quellen
raten
reiben
reißen
reiten
reichen
ringen
rinnen
rufen
saufen
saugen
schaffen
schallen
scheiden
scheinen
schelten
scheren
schieben
schiefen
schinden
schlafen
schlagen
schleichen
schleifen
schließen
schlingen
schmelzen

Przyimki. Vorwörter.

Drugim przypadkiem rządzą: angesichts, anstatt, außerhalb, diesseits, halben, halber (deinethalben, seinethalben), inmitten, innerhalb, jenseits, kraft, längs, laut, mittels(t), oberhalb, statt, ungeachtet, unterhalb, unweit, während, wegen, zufolge (przed czezcownikiem, trzecim przypadkiem po rzeczowniku, np.: zufolge Ihres Auftrags, Ihrem Auftrage zufolge).

Trzecim przypadkiem rządzą: aus, außer, bei, binnen, entgegen, gegenüber, gemäß, mit, nach, nächst, nebst, von, zu, zuwider.

Czwartym przypadkiem rządzą: durch, für, gegen, ohne, um, wider. Następujące przyimki rządzą trzecim przypadkiem na pytanie „wo”? czwartym zaś na pytanie: „wohin”? an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor, zwischen, np.: die Feder liegt auf dem Tisch; ich lege die Feder auf den Tisch; Paul sitzt neben seinem Bruder; setze dich neben mich.

a n a; wer A sagt, muß auch B sagen, jeśliś zaczął, musisz brnąć dalej.

A'achen [a-] n geo. Akwisgran.

Aal [al] -(e)s, pl -e m icht. węgorz m;

-behälter m basen na węgorze; a'al-förmig a węgorzowaty; -glatt a ślis-ki jak węgorz; zwinnny; A'alquappe, -raupe f icht. miętus m.

Aar [är] -(e)s, pl -e m orzel m.

Aas [äs] -es, pl Äser n 1 padlina f, ścierwo n 2 przynęta; a'asen un 1 mit etwas ~ (roz)trwonić co. 2 grzebać w śmieciach. 3 gar. mizdrować; A'asfliege f ent. ścierwowiec; -'geier m orn ścierwnik m; -'käfer m ent omarlica f; -'vogel m ptak ścierwożerny.

ab ad. Hut abl zdjąć kapelus z mil. Gewehr abl z ramienia broń von heute ab, od dziś; ab hier, stąd; loko u nas; ab und an, ab und zu, kiedy niekiedy; ab und zu gehen, chodzić tam i zpowrotem; auf und ab gehen, przechadzać się (po pokoju); handl. ab Bahnhof, franko stacja; Preis ab Berlin, cena loko Berlin; ab Werk, loko fabryka.

a'backern va. odorać; skończyć orkę a'bänderlich I a odmienny; II ad. odmiennie; A'bänderlichkeit f odmiennność f; a'bändern va. zmienić, odmienić (l. gr.); przerobić; poprawić; A'bänderung f zmiana, odmiana; poprawka; przeróbka f.

a'bängstigen I va. nabawić (kogo) strachu; j-m etw. ~ wymusić co na kim groźbami. II sich ~ być w strachu, trwożyć się (um etw. o co).

a'arbeiten I va. I (pracą) odrobić (eine Schuld dług). 2 skończyć (robotę); wykończyć. 3 zmęczyć, spędzić

A

(konia); zużyty. II sich ~ spracować (zmordować) się.

a'bärgern va. (sich) zbliżyć (się).

A'bart f I odmiana f, odmienny gatunek. 2 wyrodek m; -ung f zwyrodnienie n.

a'bäsen va. ogryzać, spasać.

a'bästen va. okrzezać (drzewo).

A'ba'tjour [abażur] m abażur m.

a'bätzen va. wytrawić, wypalić gryzącą cieczą, kwasem.

a'bbaden va. wykąpać, skąpać.

a'bbalgen I va. zedrzeć skórę; łuskać (groch). II sich ~ zmocować się

A'bbau m I gór. odbudowa, eksploatacja f; wydobywanie n (węgla). 2 rozebranie, zdemontowanie n (maszyny etc.). 3 obniżenie n (cen); stopniowe kasowanie a. zmniejszanie; likwidacja;

redukcja f (urzędników); ograniczenie n (zbrojeń etc.). 4 rozbrojenie n (fortecy); a'bbauen va. I gór. (wy)dobywać; odbudować, eksploatować. 2 rozbierać, zdemontować (maszynę). 3 redukować, zwalniać (urzędników etc), stopniowo zmniejszać, likwidować; ograniczyć (zbrojenia); obniżyć (ceny, podatki); Verordnungen ~ zmienić rozporządzenia. 4 rozbroić (fortecę);

A'bbau'produkte pl chm. produkty rozkładu a. rozpadu.

a'bbeeren va. obrywać grona.

a'bbehehlen va. odwołać (rozkaz).

a'bbehalten va. den Hut ~ stać z kapeluszem w ręku.

a'bbeißen va. odgryźć, odkąsić; sich vor Lachen die Zunge ~ śmiać się do rozpuku.

a'bbeizen va. odczyścić kwasem, wykwasić; wytrawić (metale).

a'bbekommen va. I oderwać. 2 do-

A'berglaube *m* przesąd, zabobon *m*; **a'berglaubisch** *a* zabobonny.
a'berkennen *va. j-m* etw. ~ odsądzić kogo od czego; **A'berkennung** *f* odsądzenie *n* od cz.; ~ der Rechte, pozbawienie (odsądzenie *n* od) praw.
a'bermalig *a* ponownie, powtórny; **a'bermalts** *ad.* ponownie, powtórnie.
a'bernten *va.* sprzątnąć z pola.
A'berwitz *m* głupota *f*, szaleństwo *n*; **a'berwitzig** *a* niedorzeczny, głupi.
a'bessen *I va.* zjeść, objeść. II *un.* skonczyć jedzenie.
Abessi'-nien *ngo.* Abisynja *f*; **-nier** *m* abisyński; **-nisch** *a* abisyński.
a'bfahren *I un.* (sn) I odjechać, odjeżdżać; *zeg.* odpłynąć; *kol.* ~ I odjazd I ~ von, wyjechać z ... 2 *fam.* wynieść się; umrzeć; *fahr* *abl* wyność się I ruszać I *j-n* ~ lassen, odpalić *k.*, dać komu odprawę. 3 zjechać (z góry); przejechać (przestrzeń). II *va.* 4 wyjeździć (drogę); zjeździć (konia). 5 zwieźć (siano). 6 *ihm* wurde das Bein abgefahren, kolo obcięło mu nogę.
A'bfahrt *f* odjazd, wyjazd *m*; *zeg.* odpłynięcie *n*; **-sballe** *f* hala odjazdowa; **-szeit** *f* czas odjazdu.
A'bfall *-(e)s, m* opadanie (liści). 2 stok *m* (góry), spadziłość, pochyłość *f*; spad *m* (wody). 2 odszczepiństwo; wystąpienie *n* (z partji). 3 ubytek *m* (rudy); spadek; zmniejszenie *n*; brak *m* (wagi). 4 Abfälle, odpadki; resztki *pl* (jedzenia); **a'bfallen** *un.* (sn) I opadać, opaść; (o wodzie, o liściach) opadać. 2 *fig.* opaść, odstąpić (od wiary), wystąpić (z partji). 3 schudnąć; ubywać, opadać. 4 spadać; spływać. 5 *fig.* okroić się, kapnąć; *es* fällt etw. für dich ab, coś niecoś ci kapnie. 6 różnić się.
a'bfällig *a* 1 ujemny, nieprzychylny; cnie-e Antwort, odmowna odpowiedź; *j-n* ~ bescheiden, odpowiedzieć komu odmownie. 2 pośledni. 3 spadzisty. 4 odpady, odszczepieńcy.
A'bfall-rinne *f* rynna ściekowa; **-stoffe** *pl* odpadki *pl*.
a'bfalzen *va.* odwinąć, odfalcować **a'bfangen** *va.* I wylapać; schwytac; przejąć (list etc.). 2 gór. podpiarć. 3 dobić (jelenia). 4 ująć (źródło). 5 *mil.* zatrzymać środki bojowy.
a'bfärben *I va.* dofarbować. II *un.* (h) puszczac farbę, farbować.

a'bfasern *va.* odwłóknić: sich ~ strzępić się
a'bfassen *va.* I ułożyć, napisać, zredagować. 2 schwycić, złapać. **A'bfassung** *f* napisanie, zredagowanie *n*
a'bfaulen *un.* (sn) zgnić
a'bfechten *va.* *j-n* etw ~ odbić komu *co*.
a'bfedern *va.* opatrywać sprzętami, resorami
a'bfegen *va.* z(a)mieść, oczyścić.
a'bfelingen *va.* odpłiwać, spłiwać;
A'bfelicht *-s n* opiłki *pl*.
a'bfelischen *va.* wytargować.
a'bfertigen *va.* wysłać, wyeksportować; dać (interesanta); wyprawić. 2 odprawić, pozbyć się (kogo); mit einem Korbe ~ dać komu odkosy; *j-n* mit etw. ~ zbyć *k.* czym; sich ~ lassen mit, zadowolić się (czem); **A'bfertigung** *f* I wysłanie, załatwienie *n*, wysyłka, ekspedycja (poczty). 2 odprawa *f*, zbycie *n*.
A'bfertigungs-amt *n* biuro ekspedycyjne; **-schein** *m*, **-schreiben** *n* deklaracja celna; **-stelle** *f* ekspedycja *f*.
a'bfeuern *va.* wystrzelić, dać ognia; ein Gewehr ~ w. z karabina; **A'bf-ferung** *f* wystrzał *m*, salwa *f*
a'bfiltrieren *va.* przecedzić
a'bfinden *I va.* *j-n* ~ zaspokoić *k.*; sich mit *j-m* ~ ułożyć się z kim; sich mit etw. ~ zadowolić się czym; *fig.* sich mit dem Schicksal ~ pogodzić się z losem; **A'bfindung** *f* zaspokojenie *n*; ugodą *f*, układ *m*; odszkodowanie *n*; ~ des Gewissens, kompromisy z sumieniem.
A'bfindungs-geld *n*, **-summe** *f* od-czepne, odszkodowanie *n*; **-vertrag** *m* układ pojednawczy, ugodą *f*
a'bfischen *va.* wylowić rybę.
a'bflichen *va.* splaszyc.
a'bf্লাuen *un.* (h) uspokoić się, u-cichnąć (o wietrze); słabnąć; spaść, odbniżyć się (o cenach etc.).
a'bfliegen *un.* (sn) odlecieć.
a'bflieden *un.* odpłynąć; ściekać.
A'bflug, **-es m** odlot *m*.
A'bfluß, **-ses m** odpływ, ściek *m*; **-graben** *m* rów odpływowy; **-grube** *f* dół ściekowy; **-rohr** *n* rura ściekowa, odpływowa.
a'bfliuten *un.* (sn) odpłynąć.
a'bfordern *va.* *j-m* etw. ~ żądać, domagać się czego od k.; ~ lassen

kazać odebrać; **A'bforderung** *f* żądanie zwrotu; odwołanie *a*.
A'bforn *f* forma odlana, odlew *m*; **a'bfornen** *va.* odciąsnąć, odzrowować; zdjąć z formy, z kopyta; **A'bfornmleisten** *m* kopyto szewskie.
a'bfornsten *va.* wyciąć (las).
a'bftragen *va.* *j-n* ~ wypytować *k.*; *e-m* Schüler das Aufgebene ~ przesuwać ucznia.
a'bfrieren *va.* objeść, omerzać.
a'bfrieren *un.* (sn) odmarzać; die Nase ist ihm abgefroren, odmroził sobie nos.
A'bfuhr *f* I odwózka, wywózka *f*. 2 *fig.* odmowa *f*; *j-m* eine ~ erteilen, dać komu odprawę, odpalić *k.*; **a'bführen** *I va.* I odstawić (do wiezienia), odprowadzić, odwieźć (odprowadzić (wode)). 2 vom Wege ~ spro-wadzić z drogi. 3 uścić (dlug); złożyć, wnieść (pieniądze do kasy). 4 *med.* wywolać rozwolnienie, przeczyszczyć. 5 *mil.* die Wache ~ zluwować wartę. II **A-** *n* przeczyszczenie *n*.
A'bfuhr-gesellschaft *f*warzystwo asenizacyjne; **-karren** *m* wóz asenizacyjny; **-system** *n* system wywozu śmieci. [*przezczyszczenie*.
Abführ(ungs)mittel *n* środek na *a'bfüllen* *va.* syciągać (piwo etc.) in Flaschen ~ butelkować; **A'bfüllung** *f* butelkowanie *n*.
a'bfüttern *va.* nakarmić (bydło), dać obrok; **A'bfütterung** *f* nakarmienie *n* (bydła), popas *m*.
A'bgabe *f* I oddanie, doręczenie, wydawanie *n* (przesyłek etc.). 2 podatki *m*, danina; opłata *f*, 3 weksel, czek *m*, trata *f*; **a'bgaben-frei** *a* wolny od podatków; **-pflichtig** *a* podległy opodatowaniu *a*, opłacie; **A'bgaben-vertellung** *f* rozłożenie podatku; **-wesen** *n* system podatkowy.
A'bgang, **-(e)s m I odejście *n*, odjazd *m*, odpłynięcie *n* (okrętu); wystąpienie *n* (ze służby, ze szkoły); in ~ kommen, wyjść z użycia, z mody. 2 zbyć (towaru), pokup *m*. 3 ubytek, brak *m*, strata *f*; wyciek *m* (płynów); tara *f*; *med.* upływ, wysięk *m*. 4 odpadki *pl*; **a'bgängig** *a* I brakujący. 2 pokupny, mający zbyć (o towarze). 3 zużyty, wybrakowany.
A'bgangs-prüfung *m* abiturjent, maturzysta *m*; **-prüfung** *f*: die ~ ma-**

chen, zdać egzamin ostateczny; **-station** *f* kol. stacja odjazdowa; **-zeugnis** *n* świadectwo dojrzałości, *ś.* z ukończenia szkoły.

A'bgas *m* aut. gaz odchodowy.
a'bgattern *va.* otoczyć krata.
a'bgauern *va.* wyludzić.
a'bglauben *a* I zredukowany (pracownik). 2 zdemontowany.
a'bgelien *I va.* I oddać, wręczyć; Gepäck ~ oddać bagaż na przechowanie. 2 wydać (sąd, opinię); złożyć (świadectwo) 3 odstąpić, sprzedać. 4 einen Wechsel auf *j-n* ~ trasować na *k.* 5 die Mittelsperson ~ służyć za pośrednika; *er* wird einen tüchtigen Arbeiter ~ z niego będzie tęgim pracownik; *es* wird Streit ~ dojdzie do kłótni. II sich mit *j-m* ~ wdawać się z kim; sich mit etw. ~ zajmować się czym. III **A-** *n* des Gepacks, oddanie bagażu na przechowanie.
a'gebrannt *a* I pogorzaly, poszkodowany. 2 *fam.* bez grosza, goły; **A'gebrannte**, **-n, pl -n** *m* pogorzalec *m*.
a'gebraucht *a* zużyty, znoszony.
a'gebrochen *a* **-e Worte**, urywane słowa; **a'gebrüht** *ob.* abbrühen.
a'gedroschen *a* oklepany.
a'gefallene, **-n pl -n** *m* odstępcza *m*.
a'gefeimt *a* wyrafinowany, kuty; **-er** Schurke, skończony lotr; **A'gefeimtheit** *f* chytryść, przebiegłość *f*.
a'gehärtet *a* zahartowany.
a'gehen *un.* (sn) I odejść, odjechać; odpłynąć (o okręcie); oddać się; ~ lassen, wysłać, wyprawić; mit Tode ~ umrzeć. 2 mieć pokup, rozchodzić się (o towarach). 3 odchodzić; odli-czyć się; davon geht ab, z tego odchodzi... 4 opadać, oblażyć; die Haut geht ab, skóra oblaży. 5 rzucić (służ-bę, szkołę). 6 odstąpić (od swego zdania, od zamiaru); davon gehe ich nicht ab, od tego nie odstąpię. 7 bra-kować; *es* geht ihm nichts ab, na niczem mu nie zbywa; sich nichts ~ lassen, niczego sobie nie żałować. 8 skończyć (odbyć) się; alles wird gut ~ wszystko się dobrze skończy; *es* ist glatt abgegangen, gladko poszło. 9 die Farbe geht ab, kolorki blaknie.
a'gehend *a* (towar) mający zbyć.
a'gelzen *va.* poskapić; seinem Munde etw. ~ odejmować sobie od ust.

a'bgeklärt a fig. zrównoważony; roztropny; doświadczony.
a'bgelagert a (o winie) odstaly; (o cygarach) odleżały. [pon, weksel].
a'bgelaufen a mintony; płatny (ku-
a'bgelobt a przeżyty, zgrybiały.
a'bgelogen a odległy, oddalony; -er Ort, ustronie n; **a'bgelogenheit f** 1 odległość f. 2 osamotnienie n.
a'bgelugt a 1 odłożony. 2 -e Klei-
 der, znoszone ubrania.
a'bgelieitet a pochodny.
a'bgelten va. ob. abfinden; **A'bgel-
 tung f** ocena f; uregulowanie n.
a'bgelumpt a obszarpany.
a'bgemacht a zgodal -er Preis, ce-
 na umówiona. [nie chce go znać].
a'bgemeldet a: der ist bei mir ~
a'bgemessen a 1 odmierzony, mia-
 rowy; powściągliwy. 2 dokładny, pre-
 cyzyczny; **A'bgemessenheit f** 1 umiar
 m, powściągliwość f. 2 dokładność f.
a'bgeneigt a niechętny, niezyczli-
 wy, nieprzychylny; ich bin nicht ~
 bylbym skłonny, nie jestem od tego;
A'bgeneigtheit f niechęć, nieprzy-
 chylność; odraza f. [znoszony].
a'bgenutzt a zniszczony, zużyty
A'bgordnete-te(r) m poseł, deputo-
 wany, wysłaniec m; -tenamt n mand-
 at poselski; -tenhaus n Izba posel-
 ska. [materiały, kupony pl].
a'bgepasst a -e Stoffe, odpasowane
a'bergen va. wygarnować; zbierać.
a'bgerechtemaßen ad. według
 umowy, zgodnie z umową.
a'berissen a 1 obszarpany, obdar-
 ty. 2 (o stylu) nierówny.
a'bgesagt a zadeklarowany, zacięty,
 zawzięty, nieublagany (wróg).
A'bgesandte(r) m wysłannik, poseł,
 delegat; geheimer ~ emisariusz m.
a'bgeschab a wyarty (tubiór).
a'bgeschieden a 1 zmarły. 2 samot-
 ny; ~ leben, żyć w samotności; **A'bg-
 geschiedenheit f** osamotnienie n.
a'bgeschliffen a fig. okraszony;
A'bgeschliffenheit f ogląda f.
a'bgeschlossen a 1 zamknięty. 2
 skupiony. 3 odosobniony; **A'bg-
 schlossenheit f** 1 odrębność f, odo-
 sobnienie n. 2 skupienie n.
a'bgeschmackt a cikliwy, niesmaczny;
 niedorzeczny, płaski; -es Zeug,
 bzdury pl; **A'bgeschmacktheit f** nie-
 doręczność, płaskość f.

a'bgesehen ad. ~ von, pomijając,
 pominiwszy; davon ~ pozatem; ~
 davon, dañ... prócz tego, ze...
a'bgesondert a odrębny, odoso-
 bniony; mil. -e Abteilung, oddział wy-
 dzielony, partia f; **A'bgesondertheit**
 f odrębność f.
a'bgespannt a zmęczony; wyczer-
 pany; zdenerwowany; przynębniony;
A'bgespanntheit f wyczerpanie;
 przynębnienie n.
a'bgestanden a stęchły; nieświeży;
 (o rybie) śnięty; (o piwie) zwierzalý.
a'bgestimmt a radio; zestrojony.
a'bgestorben a umarły; (o człon-
 kach ciała) zdrętwiały.
a'bgestumpft a 1 przęptiony; fig.
 gegen alles ~ sein, być obojętnym na
 wszystko. 2 mat. ścięty; **A'bg-
 stumpftheit f** przęptienie n.
a'betan ob. abtun.
a'betragen a znoszony, wyarty.
a'begewinnen va. wygrać; pozyskać;
 e-m sein Geld ~ ograbić k.; ich kann
 dem keinen Geschmack ~ nie mogę
 się doszukać w tem smaku; j-m den
 Sieg ~ odnieść zwycięstwo nad kim;
 man kann ihm kein Wort ~ nie moż-
 na od niego słówka wydość.
a'begewöhnen va. j-m etw. ~ od-
 zwyczaić kogo od czego; sich etw. ~
 odwyknąć, odzwyczaić się od cz.;
A'begewöhnung f odzwyczajanie n
 a'begehrt a wychudły. [(się)].
a'begießen va. odlać; ułać.
A'beglanz m odblask m. [rować].
a'beglätten va. wygładzić, wypole-
 a'begleichen va. zrównać, wyrów-
 nać; **A'begleichung f** zrównanie n.
a'begleiten un. (sn) zesłignąć się.
A'bgott m bożyszczce n; **A'bgötte-
 rei f** balwochwaltstwo n; a'bgöttisch
 a balwochwalczy; ~ lieben, uobóstwiać;
a'bguben va. skop(y)wać.
a'bgürmen sich ~ namartwić się
a'bgürsen va. trawę objeść, skosić.
a'bgreifen va. wycierać, użyty(wa)ć
 częstem dotykaniem.
a'bgrenzen va. odgraniczyć; **A'bg-
 grenzung f** odgraniczenie n.
A'bggrund m przepaść, otchłań f;
a'bgruñdief a bezdenny.
a'bgucken va. j-m etw. ~ podpa-
 trzeć co.

A'bgunst f niechęć f
a'bgürten va. odpiąć, odpasać.
A'bguß, -sses, pl -üsse m odlew m.
a'bhahren va. odwlazać.
a'bhaben va. den Hut ~ stać z ka-
 peluszem w ręku
a'bhacken va. odrabiać.
a'bhaken va. zdjąć z haka.
a'bhalfen va. rozuzdać (konia).
a'bhalten va. 1 (po)wstrzymać; j-n
 von etw. ~ przeszkodzić komu w
 czem; j-n vom Arbeiten ~ odrywać
 k. od pracy. 2 wysadzić (dziecko). 3
 odbyć; odprawić (nabożeństwo); ab-
 gehalten werden, odbyć się; eine
 Truppenschau ~ dokonać przeglądu
 wojska; **A'bhaltung f** 1 przeskoda
 f; powstrzymanie n. 2 odbycie się
 (einer Sitzung posiedzenia); odpra-
 wienie n (nabożeństwa).
a'bandeln va. 1 omawiać (co), roz-
 prawiać (über etw. o czem). 2 odku-
 pić (co od k.); wytargować, odtarga-
 wać; er läßt sich nichts ~ nie chce
 nic opuścić z ceny.
a'banden ad. ~ kommen, zapo-
 dziąć (zawieruszyć) się, zginąć.
A'bandlung f rozprawa f.
A'bang, -(e)s, pl -hänge m stok m,
 zbocze n, pochylność, spadziłość f;
 steiler ~ urwisko n; **a'bhängen** un. I
 zwiisać; wisieć (w pewnym oddaleniu).
 2 von j-m ~ zależeć, być zależnym od
 k; das hängt davon ab, to zależy;
a'bahängen I va. I zdjąć (obraz, słu-
 chawkę); odcepić (wagon); er hat ab-
 gehängt, skończył rozmowę telefo-
 niczną. II un. zależeć; **a'bahängig** a
 I pochły, spadziasty. 2 zależny; ~ ma-
 chen, uzależnić; gr. podrzędny;
A'bahängigkeit f zależność f.
a'bahären sich ~ namartwić się.
a'bahären va. (sich) zahartować (się);
A'bahärtung f zahartowanie (się) n.
a'bahapseln va. 1 namotać; nawi-
 nać, odwinąć. 2 fig. odklepać (pacierz).
a'bahauen I va. odrabiać, odciąć;
 ścinać. II un. (sn) dać nura, drapnąć.
a'bahäuten va. obdzierać (skórę).
a'bbehen I va. zdjąć; die Speisen ~
 zdjąć ze stołu. 2 zebrać (karty). 3 pod-
 nieść, podjąć (pieniądzę). II sich ~
 odcinać się (od tła etc.).
a'bbeilen un. (h i sn) zagoić się
a'bbeifen un. (h): einer Sache ~ za-
 pobiec, zaradzić czemu; j-m ~ po-

moc, ulżyć komu; einer Schwierig-
 keit ~ usunąć trudność.
a'berzeren va. wycalować, wypieścić.
a'bhetzen va. (sich) zmordować (się).
A'bhilfe f zaradzenie n, pomoc f; ~
 leisten, schaffen, zaradzić (czemu).
a'bböbeln va. zestrugać; fig. okrze-
 sąć; sich ~ okrzesać się.
a'bbold ad. j-m ~ sein, być komu
 nieprzychylnym, niesprzyjać komu.
a'bbolen va. 1: j-n, etw. ~ pójść,
 przyjść po kogo, po co; ~ lassen, po-
 slać po... 2 wyjąć (listy ze skrzynki);
 zabrać (twar); **A'bbolung f** przy-
 ście po..., odebranie n (czego).
a'bbolzen va. wyciąć (łas); **A'bbol-
 zung f** wyrab m, wycięcie n.
a'bborchen va. podслуchać.
a'bbören va. przesłuchać (ucznia,
 świadka), wysłuchać; **A'bbörposten**
 m mil. posterunek podsłuchowy.
A'bbub, -s m 1 reszki (jedzenia);
 szumowiny; wybiarki pl. 2 zebranie
A'bbülfe ob. Abhilfe. [n (kart)].
a'bbühsen va. łuszczyć. [głodem].
a'bbungern sich ~ morzyć się
a'bbirren un. (sn) zbłądzić, zboczyć
 z drogi; **A'bbirrung f** zboczenie n.
Abitur n matura f; **Abiturient**,
 -en, pl -en m maturzysta, abiturient;
-prüfung f matura f; **-zeugnis** n
 świadectwo dojrzałości.
a'bjagen I va. 1 śpedzić (konia). 2
 j-m etw. ~ odbić komu co. II sich ~
 zmęczyć (zmaczać) się.
a'bkämmen va. wyczesać, zczesać.
a'bkämpfen va. j-m etw. ~ siłą wy-
 mować co na kim, wywalczyć co od k.
a'bkantem va. skrawędzić.
a'bkanzeln va. ogłosić z ambony;
 fig. j-n ~ wylać kogo. [wa].
a'bkappen va. ściąć (wierzch drze-
 a'bkargen va. j-m etw. ~ poskąpić
 komu czego; sich etw. vom Munde ~
 odjąć sobie co od ust.
a'bkarten va. ukartować, uknuć.
a'bkauen va. ogryzać (paznokcie).
A'bkäuf, -(e)s m odkup m; kupno
 n; **a'bkäufen** va. j-m etw. ~ (od)-
 kupić co od k.; sich ~ wykupić się.
a'bkehlen va. złobkować, rowkować
A'bkehr f oddalenie n się; odraza f;
a'bkehren va. 1 zmiatać. 2 (sich) od-
 wrócić (się); **A'bkehrlicht** n śmiecie.
a'bkelttern va. wytłoczyć, wycisnąć.
a'bketten va. spuszczać łańcucha.

A'bruf *n*. odwołanie *n*; **a'brufen** *va.* 1 odwołać. 2 obwołać, wywołać.
a'brühren *va.* wymieszać; zaprawić (rosół jajkiem).
a'brunden *va.* zaokrąglić; **A'brundung** *f* zaokrąglenie *n*.
a'brupfen *va.* oskubać.
a'brüsten *l va.* 1 rozebrać (rusztowanie). 2 rozbroić. **II vn.** (h) rozbroić się; **A'brüstung** *f* 1 rozebranie rusztowania. 2 rozbrojenie *n*, demobilizacja *f*.
a'brutschen *vn.* (sn) 1 zsunąć (ze ślizgac) się; *aw.* ślizgać się na skrzydło. 2 wynieść się; *fam.* kipnąć; **Ab-rutschung** *f* 1 osunięcie, usuwisko *n*. 2 *aw.* ślizganie *n* się na skrzydło.
a'brüteln *va.* strząść, otrząść.
a'bsählen *va.* odciąć palaszem.
a'bsacken *l va.* rozsypać po workach. **II vn.** zeslizgiwać (zsunąć) się; *aw.* splanować.
a'bsage *f* odmowa *f*; -brief *m* list z odmowną odpowiedzią; **a'bsagen** *l va.* 1 odmówić; nie przyjąć (zaproszenia etc.). 2 odwołać. **II vn.** (h) wyzecz się.
a'bsägen *va.* 1 odpilować. 2 *fig.* odprawić, dać dymisję.
a'bsahnen *va.* ob. abrahamen.
a'bsatteln *va.* rozsiadłać, rozjuczyć.
A'bsatz, -es *pl* - satze *m* 1 przerwa *f*, ustęp; *dr.* odstępn *m*; in Absatzten, w odstępkach, etapami; z przerwami; *ohne* - jednym tchem; duszkiem, jedynym haustem. 2 obcas *m* (u buta). 3 spoczynek, podest *m* (schodów). 4 osada. 5 zbytni, pokup *m* (towaru); leichten (raschen) - finden, mieć łatwy (szybki) zbytni; **a'bsatzfähig** *a* łatwy do zbycia.
A'bsatz-feld, -gebiet *n*, -markt *n*, -quelle *f* rynek *m* zbytni; -stokung *f* zastój *m*; **a'bsatzweise** *ad.* w odstępach, etapami. [kurzczem].
a'bsaugen *va.* wysssać; oczyścić od-
a'bsäugen *va.* odsadzić od pierś.
a'bschaben *va.* zeskrabować, oskrobać; *sich* - używać (wycierać) się;
A'bschab-sel - *n* oskrobiny *pl*.
a'bschaffen *va.* 1 znieść (ustawę), skasować; kres położyć (nadużyciom). 2 oddalić (ślugę); pozbyć się (czego).
A'bschaffung *f* 1 zniesienie (prawa), skasowanie *n*. 2 oddalenie (ślugi).
a'bschälen *va.* obierać z łupiny; o-

dzierać z kory; *sich* - obierać (luszczycy) się.
a'bschalten *va.* odłączyć, wylączyć;
a'bschaltung *f* odłączenie *n*.
A'bschälung *f* lusczenie *n* się.
a'bschärfen *va.* wyostrzyć.
a'bscharen *va.* odgarnąć; zeskrabować, oskrobać.
a'bschatten *va.* 1: *j-n* - rysować czyją sylwetkę. 2 cieniować; **a'bschattieren** *va.* cieniować.
a'bschätzbar *a* dający się oszacować; **a'bschätzen** *va.* ocenić, oszacować, otaksować; **A'bschätzer** *m* taksator; **A'bschätzung** *f* ocena *f*, oszacowanie *n*.
a'bschaufeln *va.* odgarnąć szuflą.
a'bschaum, -s *m* szumowiny *pl*, -der Gesellschaft, *m*ty, szumowiny;
a'bschäumen *va.* odszumować; **A'bschäumung** *f* odszumowanie *n*.
a'bscheiden *l va.* oddzielić (ob. ab-geschieden). **II vn.** (sn) umrzeć; o dejsz; **A'bscheidung** *f* oddzielenie *n*.
a'bscheren *va.* ostrzyżać; ścinać.
A'bscheu [-szoj], -s *m* wstręt *m*, od-raza *f*; vor *j-m* - haben, czuć wstręt do k., brzydzić się kim; ~ vor dem Leeren, obawa próżni.
a'bscheuern *va.* wyszorować.
a'bscheulich [-szoj-] *l a* szkaradny, wstrętny, obrzydliwy; okropny. **II ad.** obrzydliwy; okropnie; **A'bscheulichkeit** *f* szkarada, ohyda *f*. [mi].
a'bschichten *va.* oddzielić warstwa-
a'bschieken *va.* odesłać, wysłać.
a'bschieben *l va.* 1 odsunąć. 2 wy-dalić; odesłać pod straż. 3 *fig.* eina Schuld von sich - zrzuć z siebie winę. **II vn.** (h) zmykać.
A'bschied [-szit], -(e)s *m* 1 pożegnanie; von *j-m* - nehmen, (po)zegnąć się z kim; ~ vom Leben, rozsta-nie się z tym światem. 2 dymisja; sei-nen - nehmen, podać się do dymisji.
A'bschieds-besuch *m* wizyta pożegnalna; -gesuch *n* podanie o dymisję; -mahl *n* uczta pożegnalna; -trunk *m* kieliszek (wina etc.) na pożegnanie; -wort *n* słowo na pożegnanie.
a'bschießen *l va.* 1 wystrzelić; wy-puścić (strzałę, rakiety). 2 zestrzelić; odstrzelić; strącić (samolot); *fig.* den Vogel - odnieść zwycięstwo. **II vn.** (sn) 3 zlecieć, spaść. 4 plowieć, tracić kolor.
a'bschildern *va.* opisać,

a'bschinden *va.* obedrzeć ze skóry; *sich* - spracaować (zmordować) się.
a'bschirren *va.* zdjąć szory (z ko-
a'bschlachten *va.* zarznąć. [nia].
a'bschlafen *va.* seine Zeit ~ ode-
spać swoje, swoją ilość godzin.
A'bschlag, -(e)s *m* 1 odbicie *n*. 2 drobne gałki. 3 odmowa *f*. 4 rabat *m*; *znika* (cen); *ohne* - bez ustę-
pstwa, bez rabatu; *in* - geraten, spa-
dać, *znizkować*; auf - na poczet, a
conto; na splatę. 5 potrącenie, odli-
czenie *n*; *in* - bringen, odliczyć; **a'bschlagen** *l va.* 1 odbić, odprącać,
strącić; utrać; ściąć (głowę); 2 ode-
rwąć (zamek), odbijać (tynek), rozebrać
(rusztowanie). 3 odeprzeć (atak); od-
bić (cięcie). 4 (eine Bitte) - odmówić
(prośbie); das laßt sich nicht ~ to nie
jest do pogardzenia, chętnie to przy-
jęm. **II vn.** (sn) spadać (w cenie), *zni-
kować*; **a'bschlägig** *a* -e Antwort
odmowna odpowiedź, odmowa *f*; *ad.*
- beantworten, *bescheiden*, *daß* od-
mowną odpowiedź; **a'bschläglich**
ad. na poczet, a conto; **A'bschlags-**
zahlung *f* wpłata na poczet rachunku.
a'bschlämmen *va.* wyszlamować,
oczyścić (wyplókać) z mulu.
a'bschleifen *va.* wygładzić, wyszli-
fować; *fig.* *sich* - okresać się, *nabrać*
poluru; **A'bschleifsel** *n* opik *pl*.
a'bschleimen *va.* oczyścić.
a'bschleppen *va.* odciągnąć, zabrać
(pokrytomu); ciągnąć (statek etc.);
sich - zmczyć się (noszeniem ciężaró-
wów).
a'bschlichten *va.* zrównać, wygla-
dzić (deskę).
a'bschließen *l va.* 1 zamknąć na
klucz. 2 zawrzeć (umowę etc.). 3 u-
bić, zakończyć (interes); zamknąć (rachu-
nek, księgi); zaciągnąć (pożyczkę). **II**
vn. (za)kończyć się. **III sich** - zam-
knąć się na klucz; *fig.* *usunąć* się od
świata; **A'bschluß**, -sses, *pl* -üsse *m*
zamknięcie (rachunku, ksiąg), zakoń-
czenie (interesu, obrad), zawarcie
(umowy etc.); zum - bringen,
zakończyć, doprowadzić do skutku;
zum - gelangen, *kommen*, dojść do
skutku; -meldung *f* *mil.* raport bojo-
wy; -rechnung *f* rachunek zamknięty.
a'bschmatzen *va.* *fam.* wymoknąć.
a'bschmeicheln *va.* *j-m* etw. - wy-
łudzić co od k. pochlebstwami.

a'bschmelzen *l va.* odtopić, prze-
topić. **II vn.** (sn) stopić się, stopnieć;
A'bschmelzsicherung *f*, *el.* bez-
piecznik (topikowy).
a'bschminken *va.* zmyć szminkę.
a'bschmutzen *vn.* (hi sn) puzzczać
farbę, *farbować*, brudzić.
a'bschnallen *va.* odpiąć, rozpiąć.
a'bschnappen *l va.* zatrzasnąć (zamek). **II vn.** (sn) 1 odskoczyć (o sprę-
zynie). 2 urwać (w mowie).
a'bschneiden *l va.* odciąć, odkroić,
obciąć; ostrzyż (włosy); (dem Feind)
den Rückzug, die Zufuhr - odciąć
drogę do odwrotu, dowóz żywności;
fig. den Lebensfaden - przeciąć wątek
życia; *j-m* das Wort - przerwać
k. mowę. **II vn.** (h) odcinać (różnic)
się; gut - udać się.
a'bschnellen *l va.* wypuścić (strza-
łę). **II vn.** (sn) odskoczyć.
A'bschnitt, -(e)s, *pl* -e *m* 1 odcięcie,
okrawek, odryzek *m*; *mat.* odcięcie;
handl. (Wechsel) in kleinen -en, w ma-
łych odciękach. 2 rozdział (w księdze).
3 okres *m* (czasu); **a'bschnittweise**
ad. *odcinami*, *częściami*.
A'bschnittel, -s *n* okrawek *m*.
a'bschnitz(e)n *va.* obstrugać.
a'bschnüren *va.* 1 odstrubować. 2
przegrodzić, oddzielić sznurem; **A'bs-**
chnürung *f* przegroda *f*; *pol.* bloka-
da *f*, okrągła *n*.
a'bschourren *va.* odklepać.
a'bschöpfen *va.* zebrać (tłuszcz
etc.), odszumować; uczerpać.
a'bschragen *va.* ściąć naukos, prze-
znęć wpoprzek; **A'bschrägung** *f* 1
ścięcie naukos. 2 ukos *m*.
a'bschrammen *va.* zdrapać.
a'bschrauben *va.* odstrubować.
a'bschrecken *va.* 1 odstraszyć; *sich*
- lassen, *zrazić* się. 2 zalać wodą, o-
ziębić (żelazo); -d *a* odstraszący; -
häßlich, *potwornie* brzydki.
A'bschreibebüro *n* biuro przepisy-
wań; **a'bschreiben** *va.* 1 przepisać,
odpisać; skopjować, popelnić plagiat.
2 odpisać z rachunku; skreślić (sumę
z hipoteki); odliczyć. 3 odwołać; *j-m*
bei einer Einladung - nie przyjąć czy-
jego zaproszenia. 4 spisać, przepisać
(pióro); **A'bschreiber** *m* przepisy-
wacz; plagiaty; -bung *f* 1 przepisy-
wanie, odpisanie *n*. 2 odpisanie z #

a'bstäuben *va.* otrząść, o(d)kurzyć; **A'bstäuber** *m* miotłeczka, trzepaczka *f.*, odpylacz *m.*

a'bstechen *l va.* 1 zarznąć (drob, wiewpra). 2 wytyczyć (obóz). 3 ściągnąć, wytoczyć (wino); odprowadzić (kanał); wypuścić (płyn). 4 odbić (wzór). 5 przebić (kartę). **II un.** (h) 6 von (gegen, mit) *etw.* ~ odbijać, różnić się od cz.; grell ~ odbijać się jaskrawo. 7 odbić od brzegu; **A'bstecher**, -s *m* (krótka) wycieczka *f.*

a'bstecken *va.* 1 odpiąć. 2 wytyczyć (linię etc.); **A'bsteckstab** *m*, -stange *f* ty(czy)łka, żerdka *f.*; **A'bsteckung** *f* wytyczenie *n* (liniji).

a'bstehen *l un.* (sn) 1 odstawać. 2 ~ von *etw.*, odstąpić od cz., zrzec się cz.; von einem Vorhaben ~ zaniechać zamiaru. 3 pśuć się, stęchnąć (ob. abgestanden). **II va.** eine Stunde ~ stać godzinę; sich die Beine ~ zmęczyć się staniami.

a'bstehlen *va.* ukraść; dem lieben Herrgott die Zeit ~ marnować czas.

a'bsteiigen *un.* (sn) 1 zejść, wysiąść, zsiąść (z konia), zleźć (z drzewa). 2 zajechać (do hotelu etc.); -d a zstępny; **A'besteigequartier** *n* mieszkanie tymczasowe, dorywcze; zlj. dom schadzek; **A'bestiegperron** *m kol.* peron przyjazdowy.

A'bestellbahnhof *m* stacja odstaw-
a'bstellen *va.* 1 odstawić. 2 zatrzymać, wyłaczyć (ruch, głośnik); zamknąć (gaz). 3 ob. abschaffen; **A'bestellvorrichtung** *f* wyłacznik *m.*

a'bestempeln *va.* ostemplować, ocechować; **A'bestempelung** *f* ostemplowanie *n.*

a'bestuppen *va.* wystebnować.

A'besterven *l un.* (sn) zamierać, obumierać, umrzeć; zdrętwieć; uschnąć; *fig.* einer Sache abgestorben sein, zobojętnieć na co. **II A-** n zgon *m.*

A'bstich, -(e)s, *pl -e m* 1 odbicie *n* (wzoru). 2 spływ (s 3 różnica *f.*

A'bstieg, -s *m* zejście, zejchanie *n.*; -stollen *m* pochylnia *f.*

a'bstimmen *l va.* dostroić (radjo), nastroić (pianino etc.). **II un.** (h) głosić; ~ lassen, oddać pod głosowanie; (über j-n) ~ przeprowadzić ścisłejsze wybory; **A'bstimmsschärfe** *f* radjo; ostrość dostrojenia; **A'bstimmung** *f* 1 dostrojenie (radja), nastro-

jenie (pianina etc.). 2 głosowanie *n.*; zur ~ bringen, oddać pod głosowanie.

A'bstimmungsgebiet *n pol.* obwód, obszar podlegający plebiscytowi; -polizei *f* międzynarodowa policja na obszarze plebiscytu; -zettel *m* kartka wyborcza.

abstinent [ápsti-] a wstrzemięźliwy; **Abstinenz** *f* wstrzemięźliwość, abstynencja *f.*; **Abstinenzler** *m* (-in *f*) abstynent(ka).

a'bstoppeln *va.* ścinać ściemisko.

a'bstoppen *va.* zatrzymać, regulować (ruch); *fig.* (po)hamować.

a'bstoßen *l va.* 1 odbić (przez trące-
nie), utraćić (kanty, rogi). 2 odepchnąć (łódkę od brzegu); kol. odrzucać (wagon). 3 *fig.* odpychać, budzić wstręt. 4 zapłacić (dlug); wyzbyć się (towaru). **II un.** (sn) vom Lande ~ odbić od brzegu. **III sich** ~ niszczyć się (przez odbijanie); **a'bstoßend** *a* odpychający, odrażający

abstrahieren [ápstrahi-] *va.* ~ von *etw.*, pominąć co, nie zważać na co.

a'abstrahlen *va.* i *un.* odbijać (się).

abstrakt *a* oderwany, abstrakcyjny.

Abstraktum, *pl -ta n* pojęcie oderwane.

a'abstrapazieren, *sich* ~ zmęczyć

a'abstreichen *l va.* zgarznąć (zwierz-
chu); zszumować; zeskróbać sierć (ze skóry); naostrzyć (nóż). **II un.** (sn) odlecieć; *fig.* wymknąć się; **A'abstreicher** *m* strychulec *m.*

a'abstreifen *l va.* 1 ściągnąć (skórę z zająca), zdjąć (rękawiczki etc.), strząsnąć (popiół z cygara). 2 pozbryć się (nalogu). **II un.** (sn) oddalić się.

a'abstreiten *va.* 1 zaprzeczyć (komu czego), zakwestjonować. 2 wyproce-
sować, odebrać przez proces.

A'abstrich, -(e)s, *pl -e m* 1 skreślenie (z rachunku, z preliminarza), potrącenie *n.* 2 żużel *m.*

a'abströmen *un.* (sn) odpłynąć; (o tłumie) rozejść się. **1** (się) kawalkami.

a'abstücke (l) *va.* (sich) odlamywać

a'abstufen *va.* 1 cieniować (barwę). 2 wylamywać warstwami; **A'abstufung** *f* cieniowanie, stopniowanie *n.*

a'abstumpfen *va.* 1 ścinać, stępować (drzewo); *fig.* przytępić (zmysły). 2 *chm.* zneutralizować (ob. abgestumpft)

A'absturz, -es, *pl -ürze m* 1 spad(ek), upadek *m.*; *aw.* ~ auf einem Flgel,

ślizganie się na skrzydło. 2 przepaść *f.*; urwisno *n.*; **a'abstürzen** *l va.* strącić, zrzucić. **II un.** (sn) spaść z góry.

a'abstuten *va.* przyciąć, obciąć

a'abstützen *va.* podeprzeć.

a'absuchen *va.* przesuszać; wyszukać i pozbierać; einem Baume Raupen ~ obrać drzewo z gąsienic.

A'absud, [ápzut] *m* odwar; wywar *m.*

absurd [ápzur] *a* niedorzeczny; **Absurdität** *f* niedorzeczność *f.*, **absüßen** *va.* osłodzić. **1** *surd m.* **Absz** [ápšcs], *pl -e m* wrzód *m.*

Abt, -es, *pl* **Äbte** *m* opat *m.*

a'abtaken *va.* pozbierać liny, kotwicę, pozdejnować maszty; rozebrać (płatowiec).

a'abtanzen *va.* odtańczyć. **II un.** (sn) zakończyć taniec *a. bal.*

a'abtauen *l un.* odtajać. **II va.** stopić.

Abteil *f* opactwo *n.*

A'abteil *m kol.* przedział *m.*; **a'abteilbar** *a* podzielny; **a'abteilen** *va.*, **podzielić**; rozdzielić; oddzielić, przedzielić; **A'abteilung** *f* 1 oddział; mil. dywizjon, oddział *m* (wojska). 2 przedział. 3 podział (in Klassen na klasy). 4 dział *m* (w magazynach). 5 przegrodka *f* (w szafie).

A'abteilungs-chef, -vorsteher *m* szef (oddziału, sekcji); -zeichnen *n dr.*, przedziałka *f.*

a'abtelegraphieren *va.* odwołać te-
a'abteufen *va.*; *gór.* pogłębić (szyb).

Abtissin *f* księżka.

a'abtönen *va.* cieniować, stopniować;

A'abtonung *f* cieniowanie *n* (barw).

a'abtorfen *va.* wybrać torf.

a'abtöten *va.* stłumić (uczucie); znieczulić (nerw); umartwić (ciało); **A'abtötung** *f* umartwienie; znieczulenie *n.*

a'abtrahen *va.* odjechać kłusem; *sam.* uciekać, odejść z kwitkiem.

A'abtrag, -es *m* 1 ujma *f.*; j-m ~ tun, wyrządzić komu krzywdę. 2 odszkodowanie *n.*

a'abtragen *l va.* 1 zabrać; zebrać (ze stołu); znieść (mur), zburzyć (dom); rozebrać (most). 2 zapłacić (dlug). 3 zużyć, znieść (ubranie). **II sich** ~ znieść się, zniszczyć się noszeniem; **a'abträglich** *a* krzywdzący; ujemny; **A'abtragung** *f* 1 zburzenie, zniszczenie *n.* 2 spłacenie *n* (dlugu).

a'abtraufeln *un.* (h) ściekać.

abtransportieren *un.* wywieźć.

A'abtreibe-apparat *m* centryfuga *f.*; **-mittel** *n* środek na spędenie płodu.

a'abtreiben *l va.* 1 odpędzić, odegnać; spędzić (plód, konia). 2 oczyścić (złoto). 3 wyciąć (las). **II un.** (sn) żeg pochylić się bokiem; zbroczyć z drogi; **A'abtreibung** *f* odpędzenie; spędenie *n* (plodu).

a'abtrennen *a* rozłączalny.

a'abtrennen *va.* odłączyć, oddzielić, odpruć; obcinać (kupyony); (sich) odseparować (się); **A'abtrennung** *f* oddzielenie; odprucie *n.*

a'abtretbar *a* mogący być odstąpionym; **abtretten** *l va.* 1 wydeptać (schody, droge); zniszczyć; wykołować (obuwie). 2 den Schmutz von den Füßen ~, die Füße ~ wycierać nogi 3 odstąpić, przelać (prawa na k.). **II un.** (sn) ustąpić; oddalić się; von der Bühne ~ zejść ze sceny; (das Ministerium) ist abgetreten ~ustąpiło; vom Kaufe ~ odstąpić od kupna.

A'abtretung *f* odstąpienie *n.*; przelew *m* (praw); ustąpienie *n.*

A'abtrieb *m* wyrąb *m* (lasu)

a'abtriefen *un.* (sn) ściekać

A'abtrift *f* żeg, dryf *m*, zbroczenie (okrętu) pod wpływem wiatru

a'abtrinken *va.* odpić, upić.

A'abtritt, -es, *pl -e m* ustęp, kłozet *m.*

a'abtrocknen *l va.* osuszyć, wysuszyć; ocierać (pot, łzy). **II un.** (sn) obeschnąć. **1** ściekać, kapać.

a'abtröpfeln, **a'abtröpfeln** *un.* (sn)

a'abtroznen *va.* wyczoł, dostać (co) uporem, groźbami

a'abtrumpfen *va.* 1 *karc.* przybić (atutem). 2 posłać do diabła, zbesztać;

a'abtrünnig *a* odszczerpięcy, wiarołomny; ~ werden, sprzeniewierzyć się; odpaść (od wiary)

A'abtrünnige, -n, *pl-n m* odszczerpieniec, renegat *m.*; **A'abtrünnigkeit** *f* odszczerpięstwo, odstępstwo *n.*

a'abtun *va.* 1 zdjąć (palto etc.); die Hand von j-m ~ opuścić, rzucić k. 2 zabić, stracić. 3 załatwić, skończyć (sprawę); damit ist's noch nicht abgetan, na tem jeszcze nie koniec. 4 eine Gewohnheit ~ pozbyć się nawyku.

a'abtipfen *va.* *chir.* osuszać gąbką *a.* skubanką.

a'aburteilen *l va.* 1: j-m *etw.* ~ odsądzić k. od cz. 2 osądzić, orzec. **II un.** (h) zawyrokováć; wydać sąd ujemny

(über j-n, o kim); **A'burteilung** *f* wyrok ostateczny; osądzenie *n*.
a'berdrängen *va.* odsłużyć dług.
a'berlangen *va.* j-m etw. ~ żądać czego od kogo.
a'bermieten *va.* odnająć.
a'bwägen *va.* 1 *fig.* rozważyć. 2 poziomować, niwelować.
a'wälzen *va.* odwalić, odczożyć; die Schuld von sich ~ zrzucić z siebie winę; die Schuld auf j-n ~ zwać na k. winę; einen Verdacht von sich ~ odwrócić od siebie podejrzenie.
a'bwandelbar *a gr.* odmienny.
a'bwandeln *va.* *gr.* (siech) odmieniać (się); **A'bwandlung** *f gr.* odmiana, deklinacja, konjugacja *f*.
a'bwandern *un.* (sn) wyemigrować.
a'warten *va.* 1 czekać, oczekiwać; przeczekać (burzę); etw. ~ wyczekać czego; -de Haltung, wyczekująca postawa. 2 pielęgnować (chorego); **A'wartung** *f* pielęgnowanie *n*.
a'wärts *ad.* 1 nadół; ~ fahren,jechać z biegiem wody; Berg ~ z góry; der Weg geht immer ~ droga coraz bardziej spadzista; *fig.* es geht mit ihm ~ krucho z nim; starzeje się. 2 bokiem, z boku.
a'waschen *va.* obmyć, zmyć, umyć; opldkać; **A'waschung** *f* obmycie, umycie, zmywanie *n*.
A'wässer *pl* sćwieki, odpływy *pl*.
A'wässern *un.* (sn) wzbic się w powoietrze (o hydroplanie), odwodować.
a'wässern *va.* odwodnić; **A'wässerrreinigung** *f* odczyszczanie ścieków.
a'wechseln *I va.* zmienić, odmienić; przepłatać, urozmaicić. **II un.** (h) zmieniać się; mit j-m ~ kolejno pełnić (służbę etc.); pracować z kim na zmianę; **a'wechselnd** *a i ad.* kolejny; zmienny; kolejno, na zmianę, naprzemiann; **A'wechs(e)lung** *f* odmiana, zmiana *f*; zur ~, der ~ wegen, dla odmiany, dla urozmaicenia.
a'wechselsungs-reich *a* urozmaicony; -weise *ad.* kolejno, naprzemiann.
A'weg *m* bezdroże *n*; auf -e führen, geraten, prowadzić, wejść na manowce, zejść na bezdroża.
A'weh *f* obrona *f*, odparcie *n* (atak, zarzutów); -bereitschaft *f* milopotownie do odparcia; **a'bewhren**

va. odeprzeć (napad); odwrócić (nieszczęście), odparować (cięcie); oganiać (bronie) się (od cz.); sich die Fliegen ~ oganiać się muchom; j-m etw. ~ za-bronić komu czego; **A'bewhr-fähigkeit** *f mil.* zdolność oporu; -feuer *n mil.* ogień obrony; -mittel *n* środek obronny; -schlacht *f* bitwa obronna.
a'bewhen *I va.* odmyczyć, odmięczyć. **II un.** (sn) odmięknąć.
a'bewhen *un.* (sn) 1 zbroczyć (z drogi); *fig.* von seiner Pflicht ~ uchylić się od obowiązku; im Reden ~ odbiegać od tematu; von der Wahrheit ~ minąć się z prawdą. 2 różnić się; voneinander ~ różnić się w poglądach. 3 *el.* zbroczyć; **a'bewhend** *a* odmienny; nieprawidłowy, anormalny; ekscentryczny; **A'bewchung** *f* 1 zbroczenie, odchylenie; odstąpienie (od prawida etc.). 2 różnica *f*; *gr.* wyjątek *m*; -swinkel *m el.* kąt zbroczenia.
a'bewden *va.* spaść (łąkę).
a'bewesen *va.* odrzucić (podanie), odmówić (prośbie); odeprzeć (atak); protestować (wzajem); odprawić, nie przyjąć (kogo); j-n kurz ~ krótko się z kim załatwić; **A'bewesung** *f* odrzucenie (prośby, podania), odmowa *f*; odparcie *n* (atak); ~ von Staatsfremden, zamknięcie granicy dla cudzoziemców.
a'bewelten *un.* (sn) zwiędnąć.
a'bewenden *va.* odwrócić (oczy), zapobiec (niebezpieczeństwu), zażegnać (nieszczęście), odparować (cios); odstręczyć (klientelę); seine Gedanken von etw. ~ przestać o czym myśleć; seine Hand von j-m ~ opuścić k.; przestać wspierać k.; sich die Gemüter ~ zrażać sobie ludzi; sich ~ odwrócić się (von j-m od k.); **a'bewendg** *a* ~ machen, zrazić, odstręczyć.
a'berwerfen *va.* 1 zrzucić (jarzmo, jeżdżka, rog). 2 przynosić (dochód, zysk); das Geschäft wirft wenig ab, interes daje mało dochodu.
a'bewesend *a* nieobecny; nieprzytomny, roztrągnięty; **A'bewesenheit** *f* nieobecność; in ~ w nieobecności.
a'bewetzen *va.* 1 naostrzyć. 2 stepić, zniszczyć (przez tarcie).
a'bewickeln *va.* 1 odwinąć, rozwinąć. 2 *fig.* załatwić (interes); seine Sachen ~ uregulować, zlikwidować swe interesy; **A'bewicklung** *f* 1 rozwinięcie,

2 załatwienie *n* (interesu), likwidacja *f*, uregulowanie *n* (długów).
a'bwiegen *va.* odważyć. [*sic* k.
a'bwimmeln *va. fam.* j-n ~ pozbry-
A'bwinde *f* motowidło *n*; **a'bwinden** *va.* odwinąć.
a'bwirtschaften *un.* (h) przestać gospodarować; zrujnować (skompromitować) się, zbankrutować.
a'bwischen *va.* zetrzeć (kurz), obe-trzeć; wytrzeć; zmyć (gąbką); **A'bwischlappen** *m* ścierka *f*.
a'bracken *va.* rozebrać (okręt).
Abwurf *m* zrzut *m*; -meldung *f* mil. meldunek ciężarkowy.
a'bwürgen *va.* udusić.
a'bzahlen *va.* spłacać (częściami); etw. auf eine Schuld ~ dać coś na poczet długu; das Ganze ~ zapłacić wszystko, całkowitą należność; **A'bzahlung** *f* spłata, *f*; auf ~ na spłatę, na raty.
a'bzahlen *va.* odliczyć; wyliczyć; an den Fingern ~ odliczyć na palcach; das laßt sich an den Fingern ~ to jasne jak na dłoni.
A'bzahlungsgeschäft *n* sklep etc. sprzedający na raty.
a'bzapfen *va.* ściągać (z beczki); utoczyc (k. krwi); *fig.* j-m Geld ~ naciągnąć k. na pieniądze.
a'bzäumen *va.* rozkierce(n)ać.
a'bzäumen *va.* odgradzić plotem, opankian; **A'bzäunung** *f* zagroda *f*.
a'bzehren *va.* wychudzić, wyniszczyć; sich ~ (s)chudnąć, (z)mizer-nieć; **A'bzehrung** *f* chudnięcie *n*; wycieńczenie *n*; uwiad *m*.
A'zreichen *n* 1 odznaka *f* (na ramieniu). 2 znamię *n*; oznaka *f*, znak *m*.
a'zreichen *I va.* 1 odrysować. 2 nacechować, naznaczyć; odznaczyć. **II sich** ~ odznaczyć się (gegen, od...); **A'zreichung** *f* 1 odrys(owanie). 2 odznaczenie *n*.
a'zbieh *a* ściągalny, odciągalny; **A'zbiehbild** *n* odbijanka *f*.
a'zbiehen *I va.* 1 ściągnąć, zdjąć (pierscionek, ubranie etc.); wyjąć (klucz z zamku). 2 odciągnąć; odry-wać (k. od nauki etc.); odstręczyć (klientów); przeciągnąć (k. do swojej par-tii); *fig.* die Hand von j-m ~ opuścić k.; zostawić k. bez pomocy. 3 ściągnąć (piwo etc.); spuścić (staw). 4 odejmo-wać, odliczyć, potrącić. 5 obciągać

(brzytwę); uregulować (zegar). 6 *dr.* odbić, zrobić odblitek. **II un.** odejść, oddalić się; wynieść się; mit langer Nase ~ odejść z kwitkiem; von der Wache ~ zejść z warty. **II A-** 1 ściąga-nie. 2 odejmowanie. 3 odejście *n*; **A'zbieh-muskel** *m an.* mięsień od-ciebny; -riemen *m* pasek do ostrzenia brzytwy; -stein *m* osełka *f*.
a'zbielen *un.* (h) auf etw. ~ zmierz-zać do cz.; er zielt auf mich ab, mu-mnie na myśli, do mnie pije.
a'zbirke *va.* odcyrkować, odmier-zyć cyrklem; *fig.* wie abgezirkelt, do-kladnie obmyślony.
A'zbug, (-e)s *m* 1 odejście, oddale-nie *n*; odlot *m* (ptaków); *mil.* wy-ruszenie *n*, wymarsz *m*. 2 ujście *n* (dy-mu), odpływ *m* (wody); przewiewnik *m*. 3 potrącenie, odliczenie *n*; rabat *m*; in ~ bringen, potrącić, gegen einen ~ von... za potrąceniem. 4 języczek, cyngiel *m*. 5 *dr.* odblitek; *fol.* kopja *f*.
-bier *n* podpiwek *m*; **a'zbiglich** *ad* po potrąceniu, po odliczeniu.
A'zbugs-bogen *m* *dr.* odbitka *f* (do korekty); -graben *m* rów odpływowy, ściek *m*; *mil.* śródrów *m*; -schleuse *f* śluza odpływowa.
a'bzupfen *va.* o(d)skubać.
a'bzwacken *va.* uszcżknąć; urwać (co komu z rachunku).
a'bzweigen *va.* (siech) odgalić (się); odziedzić (się); **A'zweigung** *f* odgalenie *n*. [*sic* co na kim.
a'zwingen *va.* j-m etw. ~ wymu-ach! *int.* ach! ~ so! aha! więc tak! ~ und Weh schreien, wzruszeć.
Acha!, -, *pl* -e *m* min. agat *m*.
Achi! *lesferse* *f* pięta achillesowa; *fig.* słaba strona.
achroma'tisch [-ma-] *a* bezbarwny.
A'chse [aksel] *f* oś *f*; per ~ wozem.
A'chsel [aksel] *f* lopatka *f*; die -n zucken, wzruszać ramionami; *fig.* über die ~ ansehen, patrzeć (zły na...); auf die leichte ~ nehmen, (z)lekcewa-żyć; auf beiden -n tragen, siedzieć na dwóch stołkach, działać dwulicowo;
-band *n* epolet, naramiennik *m*; -gru-be, -höhle *f an.* pachy *f*; -schnur *f* aksełbant *m*; -troddel *f* epolet *m*; -tuch *n* humeral *m*; -zucken *n* wzrusza-nie ramionami.
A'chsen-blech *n* okucie osi, podosie *n*; -büchse *f* maźnica, panewka *f*;

-geld n osiowe n; -lager n łożysko n osi; -nagel m łusnia f.
acht¹ num. osiem; binnen ~ Tagen w ciągu tygodnia; (heute) malp ~ Tage, od dziś za tydzień; vor ~ Tagen, tydzień temu.
Acht² f l uwaga f; außer ~ lassen, nie zważać na co, pominać co; sich in ~ nehmen, mieć się na baczność, wystrzegać się (vor etw. czego); seine Gesundheit in ~ nehmen, dbać o zdrowie. 2 wygnanie n, banicja f; in die ~ erklären a. tun, skazać na wygnanie.
a'chtbar a szanowny, czcigodny;
A'chtbarkeit f czcigodność f
a'chte a osmy; **A'chteck** n osmiokąt m; **A'chtel** n osma część; osémka f (herbaty); antalek m (piwa); -note f mus. osémka f.
a'chten l va. 1 szanować, poważać; sein Leben nicht ~ nie dbać o życie. 2 etw. fur gut ~ uważać co za wskazane; ich achte es für eine Ehre, mam to sobie za zaszczyt; j-n für nichts ~ mieć k. za nic. II vn. (h) zważać; ohne zu ~ auf... nie zważając na...
a'chten va. skazać na wygnanie.
a'chtens ad. po ósme
a'chtenswert a godny szacunku.
a'chterlei ad. ośmiórako; **a'cht-fach**, **a'chtfältig** a ośmiokrotny; **a'chtfältig** a ośmiościenney.
a'chtgeben, **a'cht haben** vn. (h) ~ auf, uważać na...; gib acht! uwaga!
a'chtjährig a ośmioletni
a'chtlos a nieuważny, niedbały; ad. nieuważnie; niedbale; **A'chtlosigkeit** f niedbalstwo n, nieuwaga f.
a'chtmal a osiem razy; **a'chtmalig** a ośmiokrotny.
a'chtsam a uważny, baczny; **A'chtsamkeit** f uwaga, baczność f
a'chtstündig a ośmiogodzinny
A'chtung f l szacunek m, poważanie, poszanowanie n (vor den Gesetzen praw); j-m ~ erweisen, okazywać komu szacunek. 2 uwaga, baczność f; ~ ! uwaga!
A'chtung f wygnanie n, banicja f.
A'chtungsbezeugung f okazywanie szacunku; -erfolg m powodzenie ze względu na dawne zasługi; uznanie poblżliwe; **a'chtungs-voll** l a pelen szacunku. II ad. z poważaniem; -wert, -würdig a godny szacunku.
achtwinkelig a ośmiokątny.

a'chtzehn num. osmnaście; -jährig a osiemnastoletni; **a'chtzig** a num. osiemdziesiąt; **A'chtziger**, -s m starzec osiemdziesięcioletni; er ist schon in den -n, ma już około 80 lat; **a'chtzigjährig** a osiemdziesięcioletni.
a'chzen vn. (h) stękać, jęczeć.
A'cker m -s, pl **Äcker** m l rola f, pole n. 2 akr m (miara); -bau m rolnictwo n; ~ treiben, trudnić się rolnictwem; -bauend a rolniczy; -bauer m rolnik; -baugesellschaft f towarzystwo rolnicze; -baukunde f agronomia f; -treibend a zajmujący się rolnictwem
A'cker-beere f bot. jeżyna f; -beet n zagon m; -bestellung f uprawa f roli; -boden m gleba f; -bohne f bób m; -erde f ziemia rolna; -feld n pole orne; -gaul m koń roboczy; -gerät n sprzęt rolniczy; -kamille f rumianek polny; -knecht m parobek rolny; -krume f grunt rolny; -land n ziemia orna, rola f; -mann m rolnik.
a'ckern va. orać; **A'ckern** n oranie
A'ckersmann m rolnik. [n.
A'dam [a-] -s m **Adam**; den alten ~ ausziehen, pozbyć się dawnych nawyków, rozpocząć nowe życie; -sapfel m l rajskie jabłko. 2 an. grdyka f.
adap'tie'ren va. dorobić, adaptować, przystosować.
ada'quat [-kwa't] a odpowiedni
ad'die'ren [adi-] va. dodawać; **Additio'n** [-cjo'n] f dodawanie n; -smaschine f maszyna do dodawania
A'del [a-], -s m l szlachta f; niederer ~ drobna szlachta; von ~ szlacheckiego rodu. 2 szlachetność f.
A'dele [ade-] f Adela
a'delig a szlachecki; ~ sein, być szlacheckiego rodu; **A'delige** f szlachcianka; -(r) m szlachcie; **a'dela** va. j-n ~ nadać k. szlachectwo.
Adels-brief m dyplom szlachectwa; -buch n herbarz m; -herrschaft f arystokracja f; -stand m stan szlachecki; -stolz m pycha szlachecka;
A'delung f nadanie szlachectwa.
Ade'pt, -en, pl -en m zwolennik m.
A'der [a-] f l żyła f; j-m zur ~ lassen, puścić k. krew. 2 fig. żyłka f; keine ~ zu etw. haben, nie mieć żyłki, pociągu do cz. 3 min. żyła; dziwir (w stali); -haut f, -häutchen n an. naczyniówka f; **a'derig** a zylasty; -laß m puszczenie krwi.

a'dern, **a'dern** vg. żyłkować.
A'derschlag m uderzenie pulsus.
Adhäsio'n [atezjo'n] f l przyleganie n. 2 med. zrost m. 3 przylączenie się (do czego).
adieu [adjö] int. i n żegnam! pożegnanie; ~ sagen, pożegnać.
Adjektiv [-tif], -s, pl -e n gr. przymiotnik n; **adjektivisch** a przymiotnikowy. [adjunkt m.
Adjunkt, -en, pl -en m pomocnik
Adjuta'nt, -en, pl -en m adjutant.
A'dler [a-], -s m orzeł m; -blick m orli wzrok; -nase f orli nos.
a'dlig a ob. adelig.
Administrati'o'n [-cjo'n] f administracja f, zarząd m; -strieren [-stri-] va. administrować, zarządzać (czem).
Admira'l [-ral], -s, pl -e m admiral (t. moty); -lität f admiralstwo n.
A'dolf [a-] -s m Adolf.
adoptie'ren [-ti-] va. przybrać, adoptować; **Adoptio'n** [-cjo'n] f adoptowanie n; **adoptiv** [-tif] a przybrany, adoptowany.
Adressa'nt, -en, pl -en m nadawca (listu etc.); **Adressa't**, -en, pl -en m odbiorca (listu), adresat m; **Adressbuch** m księga adresowa; **Adresse** f adres m; per ~ pod adresem; na ręce...; **adresse'ren** va. adresować.
adria'tisch [adri'a] a adriatycki.
Advent, -es m adwent m; -spredigt f kazanie adwentowe.
Adve'rb(ium) n gr. przysłówek m; **adverbia'l** a przysłówkowy.
Advoka't [-kat], -en, pl -en m adwokat; -engebühr f honorarium adwokackie; -enkniiff m kruczek adwokacki; -enstand m, -enzunft f palestra f; -in f adwokatką; -ur f adwokatura f.
Aero-dro'm [-dröm], -(e)s, pl -e m lotnisko n, aerodrom m; -ra'ut, -en, pl -en m lotnik; -plan m aeroplan m.
Affe, -n, pl -n m l małpa f (t. fig.); er hat an ihr einen -n gefressen, jest w niej zadurzony; einen -n haben, być podchmielonym. 2 mil. tonister m.
Affe'kt, -es, pl -e m l wzruszenie n, afekt m. 2 zapal m, żarliwość f; **affektie'ren** [-ti-] va. udawać; -rt a wymuśszony, zmanierowany; **affe'ktlos** a bez zapalu, z zimną krwią.
ä'ffen va. 1 malpować. 2 kpić (z k.).
A'ffen-art f rodzaj malp; nach ~ jak malpa; **ä'ffenartig** l a podobny

do malpy; malpiarski. II ad. po malpiarsku; -gesicht n malpia twarz;
-liebe f ślepa miłość; -pinscher m pinczer malp; -schande f skandal m, hańba f; -weibchen n malpa (samica); **Äfferei** f malpowanie n.
Aff'i'che [afisz] pl -n f plakat m.
Affinität [-tet] f powinowactwo n.
affirmati'v [-tif] a potwierdzający.
A'frika f geo. Afryka; -ner m Afrykanin; -nerin f Afrykanka; **afrika'nisch** a afrykański.
A'fter, -s m an. otwór stolcowy; pośladek, tyłek m; -bildung f wyszczelnienie polowiczne, pozorne; pseudocwilizacja; -blatt n przyłstek m; -gelehrte(r) m pseudouczony; -miete f podnajem m; -mieter m podnajemca, sublokator m; -pacht f poddzierżawa f; -pächter m poddzierżawca; -rede f obmowa, potwarz f; **a'fter-reden** vn. (h) obmawiać, oczernić; -vermieten va. odnajmować (komu); -weisheit f pseudomądrosć f, sofizm m.
Age'nde f l notatnik. 2 rytuał m.
A'gens, pl -nien n czynnik n.
Age'nt, -en, pl -en m agent; **Agentu'r** [-tör] f agencja; agentura f.
Agglomerat' [-rat], -s, pl -e n skupienie m; **Agglomeratio'n** [-cjo'n] f skupienie n. [synony
aggressiv [-ssif] a zaczepny, agresywny; **Ägi'de** [egi-] f egida, opieka f.
A'gio [ażjo] n ażjo n, różnica (dodatnia) między wartością kursową a no minimalną; **Ägiota'ge** [-täz] f ażjotaż m (gra na giełdzie; spekulacja na kursach dewiz etc.).
Agitatio'n [-cjo'n] f agitacja f; **Ägi'tor** [-tä-], -s, pl -en m wicherzyciel, agitator; **agitato'risch** a agitacyjny; **agitie'ren** vn. (h) podburzać, agitować.
Ägna't [-at], -en, pl -en m krewny ze strony ojca.
A'gnes f Agnieszka.
Ägonie [-ni] f agonja f, konanie n.
Ägra'ffe f zapinka, agrafka f.
Ägra'frage [agrär-] f kwestja agrarna; **Ägra'rier**, -s m agrariusz; **Ägra'risch** a agrarny, ziemski; **Ägrikultu'r** f rolnictwo n; **Ägrono'm** [-nöm], -en, pl -en m agronom; **Ägronomie** f agronomja f; **Ägronomisch** a agronomiczny.
Ägy'pten, -s n geo. Egipt; **Ägypter**

m egipsjan; **äg'yp'tisch** a egipski.
A'hle [ale] f szydło n.
Ahn [an], (-e)s m przodek, pradziad.
A'hnden [an-] va. ganić, karcieć; pomścić; **A'hndung** f karcenie n; kara; zemsta f. [kowie].
A'hne [a-] f (pra)babka; -n, pl przed-
ähnel [e-] vn. (h) j-m ~ być do k. (nieco) podobnym.
A'hnen [a-] va. i vn. (h) przeczuwać, mieć przecucie; es ahnt mir, mam przecucie; es ahnt mir nichts Gutes, mam złe przecucie.
A'hnen-bilder pl portrety przodków; -**dünkel** m próżność rodowa; -**probe** f wywód szlachectwa; -**stolz** l m duma rodowa. Il a dumny ze swoich przodków; -**tafel** f drzewo genealogiczne; **A'hnfrau** f założycielka rodu, prababka; **A'nherr** m praojciec, pradziad.
äh'nlich [en-] a podobny; j-m ~ sehen a. sein, być do k. podobnym; ein zum Sprechen, es Portrait, obraz jakby żywy; das sieht dir ganz ~ to do ciebie podobne; **Ä'h'nlichkeit** f podobieństwo n, analogia f.
A'hnung [a-] f przecucie; pojęcie, wyobrażenie n; er hat keine ~ davon, nie ma o tem pojęcia; **a'hnungs-los** a nie nie przeczuwający a. podejrzewający; -**voll** a **pełen** przecuwać; (o rzeczach) tajemniczy.
A'horn [a-], (-e)s, pl -e m bot. kłom m, a **horne** a klonowy.
Ä'hre [a'hre] f kłos m; -**nese** f pokłosie n; -**nleser** m zbierający pokłosie.
Akademie [-mi] f akademja; **Akade'miker** m akademik; **akade'misch** a akademicki.
akatho'lich [-to-] a niekatolicki.
Aka'zie [aka-] f bot. akacja f.
Aklamatio'n [-cjon] f; durch ~ wählen, wybrać przez akklamację.
aklimatisie'ren [-zi-] va. (sieh) aklimatyzować (się).
akkompagnie'ren [-tji-] va. mus. wtórować, akompanjować.
Akko'rd [akort], -es, pl -e m l układ m, umowa f. 2 akord m (t. mus.); auf ~ na akord, za ugoda; in ~ arbeiten, pracować na akord; -**arbeit** f robota akordowa, od sztuki; **akkordie'ren** vn. (h) ulżyć się (z wierzycielami).
akkredite'ren [-ti-] va. uwierzytelnić, upelnomocnić, akredytować (po-

sia); **Akkrediti'v** [-tif], (-e)s, pl -e n list uwierzytelniający, akredytywa f.
Akku' [akü] m akumulator m; **Akkumulatio'n** [-cjon] f nagromadzenie n; **Akkumula'tor** [-lä-], -s, pl -en m zasobnik, akumulator m; -**enprüfer** m woltmeter akumulatorowy; **akkumulie'ren** [-li-] va. gromadzić.
akkura't [-rat] a dokładny, akuratywny; **Akkurate'sse** f dokładność f.
Akkusati'v [-tif], -s, pl -e m gr. biernik m, czwartny przypadek. [zahlung]
Ako'ntozahlung f ob. Abschlags.
Akroba't [-bät], -en, pl -en m akrobata m; -**ia** f akrobatka; **akroba'tisch** a akrobatyczny.
Akt, -es, pl -e m 1 akt m; ~ der Verzweiflung, czyn rozpaczliwy; jr. ~ nehmen von, przyjąć do wiadomości, zanotować sobie. 2 nagi model ludzki, akt. 3 te. akt, odsłona f. 4 -en pl akta pl; zu den -en legen, złożyć do akt; fig. nie mówić więcej o czem; -**enneft** n akta (dotyczące jakiej sprawy) -**enmappe** fteczka f; **a'ktenmäßig** a oparty na aktach, dokumentalny; **A'kten-mensch** m biurokrata; -**stück** n dokument m.
A'ktie [-cje] f akcja; die -n sind gestiegen, akcje poszły w górę; -**inbestizter** m akcjonariusz; -**gesellschaft** f towarzystwo akcyjne; **Aktionä'r** [-cjon'st'r] m akcjonariusz.
Aktio'nsradius [-cjon-s] m promień działania.
akti'v [-tif] I a czynny, aktywny; dzielny. II a n gr forma czynna; **Akti'v** va. -ven pl aktywa pl, stan czynny; **Akti'vforderung** f wierzytelność f; **Akti'vhandel** m handel wywozowy; **aktive'ren** va. wprowadzić w życie; **Akti'visten** pl pol. aktywiści; **aktivi'stisch** a aktywistyczny; **Aktivitä't** f działalność, aktywność f.
Aktualität [-tet] f aktualność f.
Aktua'r [-är], -s, pl -e m aktuarjusz m; **aktue'll** a aktualny, na czasie będący. [sluchowy, akustyczny].
Aku'stik f akustyka f; **aku'stisch** a **aku't** [akot] a ostry (stan).
Akze'nt, -es, pl -e m akcent m; **akzentuie'ren** [-tui-] va. akcentować.
Akze'pt, (-e)s, pl -e n weksel, akcept m; akceptacja f; mit ~ versehen, zaopatrzyć w akceptację; **Verweigerung des -s**, odmowa akceptacji; **Akzept**

ta'nt, -en, pl -en m akceptant; **Akzeptatio'n** [-cjon] f przyjęcie weksłu, akceptacja f; -**skredit** m kredyt za akceptem a. akceptacyjny; **akzeptie'ren** [-ti-] va. przyjąć (weksel), akceptować.
Akze B m przystąpienie n, akces m, **akzesso'risch** [-so-] a dodatkowy. **akzidente'll** a przypadkowy.
Akzide'nz f dochođ uboczny. 2 dr. drobne roboty, akcydensa pl.
Alaba'ster, -s m alabaster m; -**bruch** m kopalnia f (łomy) alabastru; **alaba'stern** a alabastrowy.
Ala'rni, -s, pl -e m alarm; ~ blasen, schlagen, trąbić, bić na alarm; -**apparatur** m przyrząd alarmujący; -**berereitschaft** fin ~ w pogotowiu na wypadek alarmu; -**glocke** f dzwonek alarmujący; **alarmie'ren** [-mi-] va. (za)alarmować.
Alau'n, -s m alun m; **alau'nartig** a alunowy, alunisty; **alau'nen** va. alunować; **Alau'nerde** f ziemia alunowa; **glinka** f, -**hütte** f aluniarnia f; -**schiefer** m lupek alunowy; -**siederei** f, -**werk** n aluniarnia f.
Albane se [-ne-] m Albańczyk; -**sin** f Albanka; **albanc'sisch** a albański; **Alba'nien** [-bä-], -s n geo. Albania f, **Alba'nier** m Albańczyk; **alba'nisch** a albański.
Albe f licht, ukleka f
a lbern a głupi, niedorzeczny; -e Gans, glupia gęś; -es Geschwatz, -es Zeug, andrudy, bzdury pl; **A lberheit** f głupota, niedorzeczność f.
Al'bert -s m Albert
Albi'no [-bi-], -s, pl -s m bielak m.
Al'bi'on, -s n Albjon m, Anglja f.
Al'bum, -s, pl -s n album m.
Al'bumi'n, (-e)s n białko n, albumin m; -**papier** n papier albuminowy.
Alchimie [-mi] f alchemja, -**mi'st** m alchemik m.
Al'e [el] n piwo angielskie.
Alexa'nder, -s m Aleksander; **Alexa'ndrien** n geo. Aleksandria f.
Alfanzer'e'i f blazenstwa pl.
Al'fons m Alfons.
Al'fred m Alfred.
A lge f bot. wodorost m.
A lgebra f algebra f, **algebra'isch** [-bra-] a algebraiczny.
Al'gerien, -s n geo. Algierja f, **A l-**

gier, -s n Algier m; **Algie'r'er** m Algierczyk; **algie'r'isch** a algierski.
A'l'ibi [a-], -s n alibi; sein ~ nachweisen, wykazać alibi (nieobecność).
Alimentatio'n [-cjon] f wyżywienie, utrzymanie n; -**sgelder**, **Alime'nte** pl alimenta pl. [wy].
Alizari'ntine f atrament alizarynowy.
Alka'li [-ka-], pl -en n alkali n; -**gehalt** m alkaliczność f; **alka'lich** a alkaliczny, zasadowy.
A'l'kohol, -s, pl -e m alkohol m; a **l-ko'holfrei** a bez alkoholu; **Alkoholiker** [-hö-] m alkoholik, pijak; **alkoholisch** a wyskokowy, alkoholiczny; **Alkoholisie'rung** [-zi-] f alkoholizowanie n, zamiana w alkohol; **A'l'koholvergiftung** f zatrucie alkoholem.
Alko'ven [-ko-], -s m alkowa f.
all a cały, wszystkie; -e beide, obaj; -e drei Tage, co trzeci dzień; in aller Eile, w największym pośpiechu; -e Menschen, wszyscy ludzie; -e Welt, cały świat; das ist -es, to wszystko, vor allen Dingen, przede wszystkim; Mädchen für alles, służąca do wszystkiego; in aller Frühe, wczesnym rankiem, bardzo wcześniej; alles in allem genommen, wszystko razem wzięwszy.
All, -s n wszechświat n.
alla'bendlich, **alla'bends** ad. co wieczór; **allbeka'nt** a powszechnie znany; **allbe'i'bt** a przez wszystkich lubiany; **allde'ut'sch** a wszechniemiecki; **Allde'ut'sche(r)** m wszechniemiec, pangermanista; **Allde'ut'schland** n wszechniemcy pl; **Allde'ut'schtum**, -s n pangermanizm m.
alle ad. ~ machen, wypotrzebować, wystąpić; das Geld ist ~ wszystkie pieniądze poszły; ~ werden, wyczerpać się; **dem** bei ~ pomimo wszystko, jednakże.
Allee [ale] pl -n f aleja f.
Allegorie [-ri] f pl -n przenośnia, alegoria f; **allego'risch** [-gö-] a alegoryczny.
allei'n [alajn] I ad. sam (jeden); mit j-m ~ sein, być z kim sam na sam; ~ leben, żyć samotnie; schon ~ der Gedanke, na samą myśl; nicht ~ ... sondern auch, nie tylko... lecz także; einzig und ~ jedynie, wyłącznie; sam jeden. II cj jednak, atoli; lecz, ale.
Allein-berechtigung f wyłączne prawo, -**besitz** m wyłączne posiad-

nie; -betrieb, -handel m monopol m; -herr(-scher) m samowładca; -herrschaft f samowładztwo n, monarchja. **allein'ig** a wyłączny; jedyny; nie mający sobie równego; **allein'stehend** a samotny.

Allein-verkauf m wyłączna sprzedaż; **-vertretung** f wyłączne przedstawicielstwo; **-vertrieb** m wyłączność f.

allema'l ad. zawsze; każdorazowo; **ein für** ~ raz na zawsze.

Allein-falls ad. 1 co najwyżej, 2 na wszelki wypadek; w najgorszym razie; w razie gdyby; -**fallsig** I a możliwy, ewentualny. II ad. w razie potrzeby, ewentualnie.

Alenthalben ad. wszędzie; szn. pod każdym względem.

aller-art ad. wszelkiego rodzaju; -**äußerst** a ostateczny, ostatni; -**best** a najlepszy; -**d'ings** ad. w istocie, w samej rzeczy; zapewne; rzeczywiście; **prawdziej**; -**erst** I a najpierwszy. II ad. (zu) ~ przedewszystkiem; -**gnädigst** a najmiłosierdzyszy; -**größt** a największy; **-hand** a wszelaki; ~ Zeug, najróżniejsze rzeczy.

Allerheiligen(fest) n (dzień) Wszystkich Świętych; **allerheiligst** a przynajświętszy; **Allerheiligste**, -n n przynajświętszy Sakrament.

aller-hochst a najwyższy; -**lei** I a wszelaki, różnoraki. II n A-rozmaitości pl, mieszanka f; Leipzig ~ mieszanka jarzynowa; -**le'tzt** I a najostatniejszy. II ad. zu ~ na samym ostanku; -**lie'bat** I a najmiłszy, najukochańszy. II ad. najchętniej; am -en würde ich... najchętniej wolałbym...; -**meist** a i ad. die -en Menschen, większość ludzi; am -en, najczęściej; **przeważnie**; -**mi'ndestens** ad. przynajmniej; -**nächst** a i ad. najbliższy; najbliżej; tuż, bardzo blisko; -**nächst**-sten, niebawem; -**ne'ue**(st) a najnowszy; -**nö'tigst** a najpotrzebniejszy; -**o'rt'en**, -**o'rts** ad., wstędie; -**schön**st a najpiękniejszy.

Allerseits n zaduszyki pl. **aller-seit's** ad. ze wszystkich stron, zewsząd; -**wä'rts**, -**we'gen**, -**we'gs** ad. wszędzie.

Allerwe'its-bürger m kosmopolita; -**freund** m przyjaciel wszystkich;

-**kerl** m uniwersalny człowiek, człowiek do wszystkiego.

alle-sa'mt ad. wszyscy razem (a. bez wyjątku); -**zeit** ad. zawsze.

All'eswisser m wszechwiedzący, chodzący encyklopedia.

Allge'genwart f wszechobecność f; **allge'genwärtig** a wszechobecny.

allgeme'ch ad. stopniowo, powoli; **'al'gemein** a powszechny, ogólny;

im -en, wogóle, naogół biorąc; ~ machen, rozpowszechnić; uogólnić; ~ werden, rozpowszechnić się; man sagt ~ powszechnie mówią, obiega ogłoszka; **'Al'gemein-befinden** n ogólny stan (zdrowia); -**begriff** m pojęcie ogólne; -**bildung** f wykształcenie ogólne; -**heit** f I ogólność f; ogół m; ludzkość f. 2 ogólnik m; -**verständlich** a zrozumiały dla wszystkich.

'Al'lgewalt f wszechmoc f; **'al'lgewaltig** a wszechmocny; **allgü'tig** i -er Gott I lotosiwy Boże!; **'Al'heil-mittel** n lek, środek uniwersalny

Allia'nz f przymierze n, sojusz m.

Alliga'tor [-ga-], -s, pl -en m zo. aligator m. Inic m.

Allie'rite(r) [alitr-] m sprzymierze-**alljäh'rlich** a i ad. coroczny; corocznie; **'Al'lmacht** f wszechmoc f; **allmä'chtig** a wszechmocny; **allmäh'lich** a i ad. stopniowy; stopniowo; **allmo'natlich** a i ad. comiesięczny; co miesiąc; **allnä'chtlich** a i ad. coroczny; co noc.

Allo'tria [alot-] pl ~ treiben, blaźnować, figle wyprawiać, broić.

al'lseitig I a wszechstronny. II ad. wszechstronnie; **'Al'lseitigkeit** f wszechstronność f; **allso'glei'ch** ad. natychmiast; **allstü'ndlich** a i ad. co godzina; **'Al'ltag** m dzień powszedni; **'al'täglich** I a codzienny, powszedni; pospolity, zwyczajny. II ad. codziennie; **'Al'täglichkeit** f powszedniość, pospolitość f; **'Al'tags** a i ad. codzienny; codziennie.

'Al'tags-beschäftigung f zajęcie codzienne; -**kleid** n ubiór codzienny; -**leben** n zwykły tryb życia; -**mensch** m człowiek zwykły, tuzinkowy.

Allusio'n [-zjon] f aluzja f, przytek **All'water** m Bóg jm. **allverstä'ndlich** a zrozumiały dla wszystkich; **allwei'se** a wszechmądry; **Allwei'sheit** f wszechmądrość f;

allw'issend a wszechwiedzący; **Allw'issenheit** f wszechwiedza f.

allwo' cf. gdzie; **allwö'chentlich** a I ad. tygodniowy; co tydzień.

'al'iz ad. za(nadto); ~ dumm, za głupi; ~ früh, za wcześniej; ~ viel, zanadto; -**viel** ist ungesund, co zanadto, to niezdrowo.

Alm, pl -en f pastwisko alpejskie.

'Al'manach, -s, pl -e m kalendarz, rocznik, almanach m.

'Al'mosen, -n n jałmużna f; -**büchse** f skarbnica dla ubogich; -**pfleger** m jałmużnik; -**sammler** m kwestarz.

'Al'oe f aloes m; -**bitter** n aloina f.

Alp, -s, pl -e m zmora f.

Alpa'ka m i n alpaga f.

al pari ad. **handl.** według wartości nominalnej, al pari.

'Al'pen pl Alpy pl; -**bahn** f kolej alpejska; -**führer** m przewodnik po Alpach; -**glühen**, -s n światło alpejskie, plonienie n alp; -**rose** f róża alpejska; -**stock** m kij alpejski; -**veilchen** n fiolelek alpejski.

Alphabet [-fabet], -s, pl -e n abecadło n; **alphabetisch** I a alfabetyczny. II ad. w porządku alfabetycznym.

Alpinis't, -en, pl -en m alpinista; -in f alpinistka; **'Al'pler** -s m mieszkaniec Alp; -in f mieszkanka Alp.

Alra'un, -s, pl -e m bot. pokrzyk m. **als** cf. 1 gdy, kiedy. 2 (przy porównaniach) aniżeli, jak, niż; **älte** ~ starszy niż a. od... 3 jako, jak; za; ~ Kna-be, jako chłopiec; j-n ~ Bedienten nehmen, przyjąć k. za służącego; ~ ob, ~ wenn, jak(o)by; sobald ~ skoro ~ etw. dienen, służyć za...; -**bald** ad. zaraz, wnet; -**d'ann** ad. wtedy; następnie; potem.

'al'o I ad. tak; ~ sei es, niech się tak stanie. II cf (a) więc, zatem; ~ wie gesagt, jak więc powiedziałem.

alt a (älter, ältest) I w wieku, mający lat...; wie ~ bist du? ile masz lat? **ich bin zwölf Jahre ~** mam lat 12; **für wie ~ halten** Sie mich? ile, podług pana, mam lat? 2 stary, leciwy; ~ werden, (ze)starzec się, postarzać. 3 stary, dawny; czersty (chleb); -e Geschich-te, stara historia; historia starożytna; **die gute -e Zeit**, dawne dobre czasy. 4 stary, znoszony (ubiór), zużyty; -es Eisen, stare żelastwo; -er Kram, starzyzna f; -es Zeug, stare graty

Alt, -es, pl -e m mus. alt m.

Alta'n [-tan], -(e)s, pl -e m ganek, balkon m.

Alta'r [-tär], -(e)s, pl -äre m oltarz m; zum ~ führen, prowadzić do oltarza, posłubić; -**himmel** m baldachim m nad oltarzem.

'al't-backen a czersty; stary; -**berühmt** a oddawna znany; -**deutsch** a staroniemiecki.

'Al'te I m i f staruszek; staruszka; mein -r, mój stary (ojciec, mąż); die Kunst der -n, starożytna sztuka. II n dawne, stare; **es bleibt beim -n**, wszystko pozostaje podawnemu.

'Al'teisen n stare żelastwo.

'Al'tenteil m wymiar m, wywołanie dożytności (ojca, matki).

'Al'ter -s n I wiek m; in meinem ~ w moim wieku; wir sind gleichen -s, jesteśmy w jednym wieku; im hohen ~ w podeszłym wieku. 2 dawność f; von alters her, z dawien dawna. 3 starszeństwo n (w urzędzie).

'Al'tern un. (h i sn) (ze)starzec się.

alternat'iv [-tif] a przemienny, kolejny; **alternativ**; **Alternat'iv** [-tliv-] f alternatywa f; j-n vor eine ~ stellen, dać k. możliwość wyboru; **alternie** rand [-nl-] a naprzemienny; znakozmienny.

'Al'ters-genoß m rówieśnik; -**ssin** f rówieśniczka; -**grenze** f granica wieku; -**präsident** m przewodniczący po starszeństwie; **'Al'ters-schwach** a zgrzybiały; **'Al'ters-schwäche** f zgrzybiałość f; -**versicherung** f ubezpieczenie na starość; -**versorgung** f zabezpieczenie na starość; -**versorgungsanstalt** f przytułek dla starców.

'Al'tertum [-tüm], -s n starożytność f; das graue ~ zamierzchłe czasy;

-**tümer** pl zabytki starożytności; **'Al'tertümmler** m zbieracz starożytności; **'Al'tertümlich** a starożytny.

'Al'tertums-forscher m badacz starożytności, archeolog; -**forschung** f badanie starożytności; -**händler** m handlarz starożytności, antykwarz; -**kunde** f archeologia f; -**kundige(r)** m archeolog; -**wissenschaft** f archeologia f.

'Al'teste(r) m najstarszy; nestor m. **'al'tfränkisch** a starożywiecki; przedpotopowy; **'Al't-geselle** m podmajstrzy starszy czeladnik; -**händler** m

handlarz starzyzny, starego żelastwa; -holz n starodrzew m.
Alt'i'st, -en, pl -en, m altysta m.
a'l't-jüngerlich a staropanięński;
-klug a nad wick mądry.
ältlich a podstarzały, łeciwy.
a l'tmodisch a niemodny, staromodny.
A l'tstade f stare miasto
A l'tstimme f głos altowy.
a l'ttestamentlich a starozakony;
a l'tväterlich a starowiecki; patriar-
 chalny; **A l'tweiber-geschwätz** n
 babskie gadanie a plotki; **-sommer**
 n babie lato. [n]
Alumi'nium [-mi-]. -s n aluminium
Alumna t [-nat]. -(e)s, pl -e n semi-
 narium duchowne, alumnat m.
am prp nad, przy; am besten, naj-
 lepiej; am Rhein, nad Renem; am 1
 Mai, 1-go maja; am Tage, w dzień;
 am Leben, przy życiu.
Amalga'm [-gäm]. -s, pl -e m amal-
 gamat, rtęćcał m; **amalgamie'ren**
 [-mi-] va. amalgamować.
Amalie [ana-]. -ns f Amelia.
Amara'nt, -(e)s m szkarłat, amarant
 m; **-farbe** f amarant m; **-farbig** a a-
 marantowy; **-holz** n drzewo amaran-
 towce, palisandrowe.
Amaryllis f bot amarylka f, lilja
 narcyzowa. [tor m]
Amateu'r [-t'5'r]. -s, pl -e m ama-
 teuzysta m; **Amazo'ne** [-cö-] pl -n f amazonka f.
Ambassa'de [-sä-], pl -n f posel-
 stwo n, ambasada f; **-deur** [-sadör]. -s,
 pl -e posel, ambasador m.
A'mbe f ambo n (w loteryje).
A'mber, -s m ambr a f.
A'mboß, -s, pl -sse m kowadło n,
 zwischen Hammer und ~ sein, być
 między młotem a kowadłem
A'mbra m i n ambr a f.
Ambro'sia [-bro-] f ambrozja f, po-
 karm bogów; **ambro'sisch** a boski.
ambula'nt a ruchomy; **Ambu-
 la'nz**, pl -en f szpital polowy, ambu-
 lans m; **-wagen** m wóz ambulansowy.
A'mweise pl -n f mrowka f; **-nbar** m
 zo. mrowkojad m; **-nei** n mrowcze ja-
 je; **-ngeist** m spirytus mrowczany;
-nhaufen m mrowisko n; **-nlöwe** m
 ent. mrowkolew m; **-nsäure** f kwas
 mrowczany.
A'men [a-] ad. i n amen; zu allem ~
 wagen, przytakiwać wszystkiemu.
Ame'rika [ame-] f geo. Ameryka;

-ner, -s m Amerykanin; **-nerin** f A-
 merykanka; **amerika'nisch** a amery-
 kański.
Amethy'st, -(e)s, pl -e m min. ame-
 tyst m; **-farben** a koloru ametysto-
 wego. [n bajka f]
A'mme pl -n f matka; **-nmärchen**
A'mmer f orn. trznadel m.
Ammonia'k, -s n amonjak m; **-sals**
 n salkaj m, sól amonowa; **Ammo-
 nium**, -s n amonjum n.
Amnestie [-ti] f amnestja f;
amnestie'ren va. ulaskawić.
A'mor [a-], -s m bożek miłości, a-
 morek m; **Amore'te** f miłostka f
amo'rph(isch) a bezkształtny.
Amortisatio'n [-zatio'n] f umorze-
 nie n, amortyzacja f; **amortisie'ren**
 [-zi-] va. umorzyć, amortyzować.
A'mpel, pl -n f ampla; ampulka f.
Ampe're [-pör]. -s n el. amper m;
-meter n amperomierz m; **-stunde** f
 amperogodzina f, **-windung** f am-
 perowój m.
A'mpfer, -s m szaw m.
Amphibie [-fi-] pl -n, f zwierzę,
 płaz ziemno-wodny; **amphi bisch** a
 płazowaty.
Amphithea'ter, -s n amfiteatr m;
amphithea'tralisch a amfiteatralny.
Ampho're [-fö-] pl -n f amfora f.
Amputatio'n [-cjo'n] f odcięcie n,
 amputacja f; **amputie'ren** [-ti-] va.
 odjąć (część ciała), amputować.
A'msel, pl -n, f orn. kos m.
Amt, -(e)s, pl Ämter, n 1 urząd m;
 posada f; ein ~ antreten, objąć posa-
 dę, em ~ bekleiden, państwować urzęd;
 kraft seines -es, z mocy jego urzędu;
 von -s wegen, z urzędu. 2 urząd (biu-
 ro); **Auswärtiges ~** ministerstwo
 spraw zagranicznych. 3 cech m. 4 sąd
 m. 5 służba boża, msza f; das ~
 verrichten, mszę odprawiać.
A'mtsbaus n urząd m.
amtie'ren [-ti-] vn. (h) urzędować.
amtlich a urzędowy.
A'mtmann m daw. sędzia; dzier-
 żawca (zarządca) dóbr państwowych.
A'mts-älter n starszeństwo w urzęd-
 dzie; **-antritt** m objęcie urzędu; **-an-
 walt** m prokurator sądu (pierwszej
 instancji); **-befugnis** f uprawnienie
 służbowe, kompetencja f, **-bezirk** m
 okrąg urzędowy; **-blatt** n dziennik ur-
 zędowy; **-bruder** m kolega (w urzęd-
 zie); **-diener** m woźny; **-eid** m przy-
 sięga służbowa; **-enthebung**, **-entse-
 tzung** f złożenie z urzędu, zawiesze-
 nie w urzędowaniu; **-führung** f urzęd-
 owanie, sprawowanie n urzędu; **-ge-
 heimnis** n tajemnica urzędowa; **-ge-
 nosse** m kolega; **-gericht** n sąd okre-
 gowy; **-geschäft** n sprawa urzędowa;
-gewalt f władza urzędowa; **-haupt-
 mann** m naczelnik powiatu; **-kleid** n
 ubiór urzędowy, mundur m; toga f;
-miene f mina urzędowa; eine ~ auf-
 stecken, przybrać minę urzędową;
-mißbrauch m nadużycie w urzęd-
 dzie; **-person** f osoba urzędowa;
-pflicht f obowiązek urzędowy;
-richter m sędzia okręgowy **-siegel**
 n pieczęć urzędowa; **-stube** f kance-
 laria f; **-stunden** pl godziny urzede-
 we; **-tag** m dzień urzędowania;
-tracht f strój urzędowy; **-verricht-
 ung** f sprawowanie urzędu, czynność
 urzędowa; **-verschwiegenheit** f dy-
 skrecja urzędowa; **-vorsteher** m na-
 czelnik urzędu; **-zimmer** n kancela-
 rja f, biuro n.
Amule'tt, -(e)s, pl -e n amulet m.
amüsa'nt a zabawny, wesoły; **amü-
 sieren** [-zi-] va. (sieh) bawić (się).
an 1 prp (z 3m przypadkiem na pyta-
 nie gdzie (wo)? z 4m przym. na pytanie
 dokąd (wohin)? przy, u, na; od; do;
 nad; w; (o)kolo; an dem (am) Fenster,
 przy oknie; ich habe eine Bitte an Sie,
 mam prośbę do pana; das liegt mir am
 Herzen, to mi leży na sercu; an deiner
 Stelle, na twoim miejscu; an der
 Weichsel, nad Wisłą; an Gott glauben,
 wierzyć w Boga; reich an..., bogaty
 w...; am Abend, wieczorem; an 100
 Mann, około stu ludzi; breit an den
 Schultern, szeroki w plecach; die
 Schuld liegt an Ihnen, wina po pań-
 skiej stronie; an und für sich, sam w
 sobie a. przez się; soviel an mir liegt,
 o ile zależy ode mnie; Mangel an Geld,
 brak pieniędzy; die Reihe ist an mir,
 kolej na mnie. II ad. von..., an, od; von
 heute an, od dziś; von jetzt an, odąd.
Anabapti'st, -en, pl -en m nowo-
 chrześcieniec, anabaptysta. [stelnik m]
Anachore't [-ret]. -en, pl -en m pu-
 stelnik m; **Anachroni'smus** [--kroni-], pl
 -en m błąd w rachubie czasu, ana-
 chronizm m. [f, anagram m]
Anagra'mm, -(e)s n przekładanka

analog'g [-lok] a podobny, analogicz-
 ny; **Analogie** [-logi] f podobieństwo
 n, analogja f.
Analphabe't [-fabet]. -en, pl -en m
 analfabeta m; **-in** f analfabka; **-en-
 tum** n analfabizm m.
Analyse f rozbiór m, analiza f; **analy-
 sise'ren** [-zi-] va. rozbiierać, analiza-
 ować; **Analy'tiker**, -s m analityk; **analy-
 ty'tisch** a rozbiorowy, analityczny.
Anamie [-mi] f niedokrwistość, a
 nemja f; **anä misch** a anemiczny.
Ananas [a-], pl -(se) f ananas m;
-erdbeere f truskawka ananasowa.
Anarchie [-chi] f bezład m, anarch-
 cha f; **anarchisch** a anarchiczny;
Anarchi'st, -en, pl -en m anarchista;
-in f anarchistka.
Anasta'sia [-tä-] f Anastazja.
anästhesie'ren va. znieczulić.
Anathe'm [-tem]. -(e)s, pl -e n kła-
 twa kościelna, wykiełek n.
Anato'm [-tom]. -en, pl -en m anat-
 om; **Anatomie** [-tom] f anatomja f;
anato'misch a anatomiczny.
'anbahnen va. (u)torować drogę (do
 cz.); fig. przygotować; **A'nbahnung**
 f uitorowanie drogi; przygotowanie; na-
 wiązanie n (znajomości).
'anbandeln vn. (h) nawiązać stosu-
 nek (a. flirt); szn. przypięcie się do...
A'nbau, -(e)s m 1 uprawa f (rolę
 etc.). 2 dobudowanie n; przybudówka
 f. 3 kolonizacja f, osiedlenie n; osada
 f; **'anbauen** I va. 1 uprawiać (rolę
 etc.). 2 dobudować, przybudować.
II sich ~ osiedlić się; **A'nbauer**, -s
 m 1 rolnik. 2 osadnik m.
'anbefehlen va. nakazać.
A'nbeginn m początek m.
'anbehalten va. zatrzymać na sobie,
 nie zdjąć (palta etc.). [niejszem].
anbei' ad. w załączeniu, przy ni-
'anbeissen I va. nadgryźć. **II vn** (o
 rybach) chwytac; fig. złapać się na co,
 dać się złapać na wędkę.
'anbelangen va. dotyczyć, tyczyć
 się; was mich anbelangt, co do mnie.
'anbellen va.: j-n ~ szczekać na k.
'anbequemen va. (sieh) przystoso-
 wać (się) do...
'anberaumen va. wyznaczyć (czas);
 zur-timn Stunde, w oznaczonej godzi-
 nie; **'A'beraumung** f wyznaczenie n.
'anbeten va. ubóstwiać; **'Anbeter**
 m wielbiciel; **-in** f wielbicielek.

A'n betrachtet, A'n betreff m; in ~ (seiner Lage), ze względu na...; in ~ da!... wobec tego, ze...
a'nbretreffen va. ob. anbelangen.
a'nbetteln va. j-n ~ prosić kogo o jałmużnę, żebrać u kogo.
A'nbetung f ubóstwanie, uwielbienie n; **a'nbetungswürdig a** godzien uwielbienia.
a'nbiestern, sich ~ zaprzyjaźnić się; wskraść się w czyje łaski.
a'nbiegen va. przysiąc.
a'nbieten va. (za)ofiarować; sich als (Vermittler) ~ ofiarować się jako...; zu trinken ~ podawać do picia; **A'nbietung f** (za)ofiarowanie n (usług).
a'nbinden I va. przywiązać (an etw. do cz.). II vn. (h) mit j-m ~ nawiązać z kim stosunek; zadzierać z kim, przyczepić się do k. (ob. angebunden).
a'nblasen va. I dmuchnąć (na co); rodmuchać, wzniecić (ogień). 2 zadržić. 3 fam. prawić morały.
a'nblecken va. szczyrzyć zęby.
A'nblick m I spojrzenie n, rzut oka; auf den ersten ~ na pierwszy rzut oka. 2 widok m; **a'nblicken va.** spoglądać, spojrzeć na...
a'nblinzeln va. zerkać (na kogo).
a'nbohren va. napuścić (świdrem), nawiercić (dziurę); napocząć (beczkę).
a'nbraten va. przypiec.
a'nbrausen vn. (sn) tylko w: angebraust kommen, nadejść z hałasem; (o ludziach) wpaść jak bomba.
a'nbrechen I va. nadłamać; napocząć (chleb etc.). II vn. (sn) nachdrücken, zbliżyć się; der Abend bricht an, zmrok zapada; der Morgen bricht an, świta; mit anbrechender Nacht, gdy noc zapada.
a'nhrennen I va. zapalić (lampe etc.); zaprzyżyć (makę), zrobić zaprzękę; przypalić (pieczeń). II vn. (sn) zapalić (zając) się; kuch. przypalić się.
a'nbringen va. I umieścić, ułożyć (pieniądz, kogo); seine Tochter ~ wydać córkę za mąż; seinen Sohn ~ znaleźć dla syna miejsce, stanowisko. 2 zbzyć, sprzedać (towar). 3 przytoczyć (fakt); użyć, zastosować; der Scherz ist schlecht angebracht, żart nie na miejscu; ein Wort ~ wstawić słowo. 4 urządzić; wyrzyć (imię, napis). 5 jr wniesić (podanie); eine Sache bei Geri. ht ~ oddać sprawę do sądu.

6 denuncjować, zrobić doniesienie (na k.); **A'nbringung f** I umieszczenie, ułożenie n. 2 wniesienie (skargi) doniesienie, zeznanie n (świadków).
A'nbruch, -(e)s, pl -üche m I nadłamanie n, odłamek m. 2 ~ des Tages, świt m; ~ der Feindseligkeiten, rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich; beim ~ der Nacht, gdy noc zapada; **a'nbrüchig a** nadpsuty, nadgnity.
a'nbrühen va. zaparzyć.
a'nbrüllen va. ryczeć; j-n ~ ryknąć, wrzasnąć na kogo.
a'nbrummen va. ofuknąć.
a'nbrüten va. zalegnać; angebrütetes Ei, jajko zalegnięte.
Ancho'ven [-szowe] f icht, anszua.
An ciennit' f starszeństwo n.
A'n'dacht, pl -en f I skupienie n (ducha); mit ~ w skupieniu; z pietzymem. 2 nabożeństwo n; seine ~ halten, odmawiać pacierze, modlić się; **a'n'dächtich a** nabożny, pobożny; skupiony; ~ zuhören, słuchać w skupieniu; **A'n'dachts-buch** n ksiązka do nabożeństwa; **-übungen pl** praktyki nabożne.
andalu'sisch a andaluzyjski.
a'ndauern vn. (h) trwać; der Regen dauert an, nie przestaje padać; -d a trwały, niustający, ciągły.
A'nden pl geo. Andy pl.
A'ndenken, -s n pamięć, pamiętka f; wspomnienie n; upominek m; zum ~ an... na pamiętkę; w upominku; seligen -s, świętej pamięci.
a'nder a inny; drugi; einer nach dem -n, jeden za drugim; unter -em, między innymi; das machen Sie -en weis, opowiedz to innym! das ist etw. -s, to co innego; eins ins -e gerechnet, jedno przy drugim; einen Tag um den -n, co drugi dzień; es vergeht ein Jahr um das -e, mija rok po roku; -er Ansicht werden, zmienić zdanie; **a'n. derartig a** innego rodzaju.
a'nderbar a zmienny.
a'nderbar I va. zmieni(a)ć; das -rt die Sache, to zmienia postać rzeczy. II vn. (h) i sich ~ zmienić się; die Sache kann sich ~ sprawa może przyjąć inny obrót; geschene Dinge sind nicht zu ~ co się stało, to się nie odstać.
a'ndern-falls ad. w przeciwnym razie, jeżeli nie, inaczej; **-teils ad.** z drugiej strony.

a'nders ad. I inaczej; odmiennie; sich ~ besinnen, rozmyślić się; ~ machen, zmienić; ich konnte nicht ~, ich mußte weinen, nie mogłem się powstrzymać od łez; das ist nun einmal nicht ~ trudno, nic się nie da zmienić; nie na to nie poradzić. 2 wenn ~ jeżeli tylko. 3 inny; jemand ~ kto inny; irgend jemand ~ ktośkolwiek bądź inny; irgend ~ gdzieindziej; wer ~ als er? ktoś inny, jeśli nie on?; **-denkend a** inaczej myślący.
a'nderseits ad. z drugiej strony.
a'nders-wie ad. w inny sposób; inaczej; wo ad. gdzieindziej; woher ad. skądinąd; wohin ad. dokądinąd, gdzieindziej.
a'nderthalb a półtora; **-fach a** jedno i pół zawierający, półtoraczny; **-jährig a** półtoraroczny.
A'nderung f zmiana; poprawka f.
a'nder-wärtig a inny; -e Nachweilungen, inne, obszerniejsze informacje; **-wärts, -weit ad.** gdzieindziej; von ~ skądinąd; **-wettig a** inny.
a'ndeuten va. I wskazać; napomknąć; durch Worte ~ dać do zrozumienia. 2 (sich) zapowiadać (się); das deutet nichts Gutes an, to nie zwiastuje nic dobrego; **A'ndeutung f** I wskazówka; (leise) ~ napomknienie n, aluzja f (an, auf etw. na co). 2 wróżba f.
a'ndichten va. j-m etw. ~ nieśluszenie komu co przypisywać.
a'ndonnern va. j-n ~ wrzasnąć na k.; wie angeordnet dastehen, stać jak wryty.
A'ndrang, -(e)s m napływ, natłok; scisk, tłok m; napór m (wody); med. napływ (krwi); **a'ndrängen va.** (sich) przyciskać (się); napierać (an...)
Andre'as [-dré-] m Andrzej.
a'ndrehen va. I zacząć kręcić; nakręcić, przykreślić; aut. rozruszyć, puścić w ruch. 2 zapalić (elektryczność).
A'ndreh-kurbel f aut. korba rozruchowa; **-vorrichtung f** rozrusznik m.
a'nder ob. ander.
a'ndringen vn. (sn) I nacierać, napierać (na k.). 2 (o krwi) napływać.
a'ndrohen va. j-m etw. ~ zagrozić komu czem; **A'ndrohung f** groźba f.
a'ndrücken va. przyciskać.
a'neifern vn. zachęcać, zagrzewać; **A'neiferung f** zachęta, podniecia f
a'neignen va. się etw. ~ przywła-

żyć (przyswoić, przypisywać) sobie co; **A'neignung f** przywłaszczenie; przyswojenie; asymilowanie n.
anea'n der ad. jeden przy drugim, razem ze sobą; **-fügen va.** złączyć; spajać; **-grenzen vn.** (h) graniczyć (ze sobą); **-grenzend a** przyległy; pograniczny; **-hängen vn.** przylegać do siebie; fig. być związanym; **-kleben va.** I vn. zlepiać (się); **-nähén va.** zesztukować; **-prallen vn.** zderzyć się; **-rückén vn.** przysunąć się (jedem do drugiego); **-stoßen vn.** (sn) zderzyć się.
Anekdo'te [-do-], pl -n f anegdota f; **anekdo'ten-artig, -haft a** anegdota f, tryczny.
a'nekeln va. budzić wstręt, odrzęć, sprawić obrzydzenie. Ilec m.
Anemo'se [-mó-], pl -n f bot. zawi. **a'nempfehlen va.** polecać; **A'nempfehlung f** polecenie n, oferta f.
A'nerbieten, -s n (za)ofiariowanie
a'nerkannt a uznany; **a'nerkennen va.** uznać(wać); sich über etw. a'nerkennend äußern, wyrazić się o czem z uznaniem; **a'nerkenntniswert a** godny uznania; **A'nerkenntnis f**, **A'nerkennung f** uznanie n, ocena przychylna; an ~ uznając.
Aneroi'denometer n barometr metalowy, aneroidowy.
a'nerschaffen a wrodzony.
a'nerziehen va. wpoić.
a'nfachen va. wzniecić (ogień).
a'nfahren I va. I zwozić. 2 j-n ~ ofuknąć k. II vn. (sn) 3 angefahren kommen, nadjechać, zajechać; aut. tuzszyć z miejsca; bei j-m ~ zajechać do k.; auf (an, gegen) etw. ~ zawadzić o co, najeżdżać na co; da bin ich schon angefahren! a tom się wybrał! III A'n -n ruszenie z miejsca; **A'nfahrt f** I przyjazd; dojazd; wjazd m; leichte ~ łatwy dojazd. 2 przystań, ostoja f.
A'nfall, -(e)s, pl -alle m I napad m (choroby etc.); im ~ von Wahnsinn, w przystępie obłądki. 2 jr przypadnięcie n (dziedzictwa, prawa). 3 bud. wezłowie n, nasadnik m; **a'nfallen I va.** napadać, napastować, uderzyć na...; eine Krankheit hat ihn angefallen, nawalił się choroby. II vn. przypaść, dostać się (komu); **A'nfallsrecht n** prawo do spadku.
A'nfang, -(e)s, pl -änge m początek m, rozpoczęcie n (się); mil. czoło n (ko-

lumny); im -e, zu ~ na (z) początku; ~ Mai, z początkiem maja; von ~ an, od samego początku; aller ~ ist schwer, każdy początek jest trudny, pierwszy krok najtrudniejszy; semen ~ nehmen, rozpocząć się; ~ der Schule, początek roku szkolnego; a'nfangen *va. i un.* (h) zacząć (się), rozpocząć (się) wszcząć; mit etw. ~ zacząć od...; wohl angefangen ist halb getan, dobry początek połowa roboty; die Schule fängt an, nauka w szkołach, rok szkolny się rozpoczyna; es ist mit ihm nichts anzufangen, on jest do niczego, na nic się nie zda; was fangen wir mit dem Abend an? co robimy dziś wieczór?; A'nfänger, -s m początkujący; nowicjusz m; a'nfänglich I a początkowy, pierwotny. II *ad.* początkowo, początku; a'nfangs *ad.* z początku; gleich ~ od samego początku.

A'nfangs-buchstabe m głoska początkowa, inicjał m; dr. wersalik m; -geschwindigkeit f prędkość początkowa; -gründe pl początki pl (nauki); -punkt m początek m, punkt m wyjścia; -unterricht m nauka początkowa, elementarna.

a'nfärber *va.* zabarwić.
a'nfassen *va.* uchwycić, ująć, chwycić; man weiß nicht, wo man ihn ~ soll, niewiadomo, jak do niego przystąpić a. się dobrać; etw. beim rechten Ende ~ (za)brać się do cz. zręcznie; etw. verkehr ~ (za)brać się do cz. naopak.

a'nfaulen *un.* (sn) nadgnić.
a'nfechbar a sporny; a'nfechten *va.* I zbijać; podać w wątpliwość, zakwestjonować, chcieć unieważnić (testament etc.). 2 niepokoić, trapić; was sicht ihn an? co mu się stało? A'nfechung f I zakwestjonowanie n (testamentu etc.). 2 pokusa f; -sklage f skarga o unieważnienie (umowy etc.).
a'nfenden *va.*: j-n ~ przesładować k., wrogo ustosunkować się do k.; A'nfendung f przesładowanie; wrogie ustosunkowanie się (do k.).

a'nfertigen *va.* sporządzić (wykaz etc.); wykonać; uszyć (ubranie etc.); A'nfertigung f sporządzenie n.
a'nfesseln *va.* przykuć, przywiązać.
a'nfechten *va.* zwilżyć; A'nfechter, -s m zwilżacz m; A'nfuchtung f zwilżanie n.

a'nfeuern *va.* I napalić (w piecu). 2 lontować. 3 fig. zapalić, zagrzewać(k.); A'nfeyerung f napalenie; fig. zapalenie, zagrzewanie n, podniecia f.

a'nfinden, sich ~ znaleźć się.
a'nflehen *va.* błagać (um etw. o co); A'nflehung f błaganie n.
a'nfletschen *va.* zżyć szczyrzyć.
a'nflicken *va.* przylatać, doszukiwać; fig. (an ein Werk) etw. ~ dorobić suplement; *fam.* j-m etw. ~ latkę komu przypiąć.

a'nfliessen *un.* przylecieć, nadlecieć (t. angeflogen kommen); an etw. ~ uderzyć o co (w locie); diese Krankheit ist mir wie angeflogen, nawiąłem się tej chorobie niewiadomo gdzie. II *va.* eine sanfte Rote flog ihre Wangen an, lekki rumieniec wystąpił na jej twarzy.

a'nfliessen *un.* napłynąć.
A'nflog, -(e)s m I naleciałość f, nalot m. 2 przylot m 3 fig. ślad, odcień n.; ~ von Kote, lekki rumieniec. 4 puzek m (na owocach).

a'nfordern *va.* żądać, wymagać; upominać (domagać się); A'nforderung f żądanie, wymaganie n, wymoga f; -en stellen, stawiać wymagania.

A'nffrage, pl -n, f zapytanie n; pol. interpelacja f; (w listach) ich erlaube mir hierdurch die ~ (zu stellen), pozwalam sobie niniejszem zapytać; a'nfragen *va.* zapytać; pol. interpelować; bei j-m nach (a. um) etw. ~ zapytać kogo o co.

a'nfressen *va.* nadgryźć; (o molach, robakach) pociąć, pogryźć; (o kwasach etc.) wygryzać, wyżerać; *gm.* sich ~ oberać się.

a'nfrenden, sich ~ zaprzyjaźnić się.

a'nfrieren *un.* (sn) ~ an etw. przymarznąć do czego.

a'nfrischen *va.* odświeżyć; fig. do dać (komu) odwagi, otuchy.

a'nfügen *va.* I przyłączyć, dołączyć, załączyć, przyłożyć (stempel); przyćwiczyć. 2 spowodować, sprawić; A'nfügung f załączenie, dołączenie n.

a'nfühlen I *va.* etw. ~ dotknąć się cz., pomacać co; fig. man fühlt es ihm an, daß er glücklich ist, poznać po nim, że jest szczęśliwy; das Tuch fühlt sich weich an, sukno jest miękkie w dotyku. II A- n dotyk m.

A'nfuhr f zwózka f, dowóz, przywóz m; a'nführen *va.* I dowodzić (armją); prowadzić (taniec). 2 przytoczyć (argumenty), cytować; podać (świadców, powody); etw. zur Entschuldigung ~ przytoczyć co na swoje uwagi i wywiedliwienie. 3 oszukać, nabrać, wywieść w pole; sich ~ lassen, dać się nabrać; A'nführer m przewodnik; dowódca; -in f przewodniczka; dowódczyni; zls mener; A'nführung f I dowództwo (nad wojskiem); przewodnictwo n. 2 przytoczenie; podanie (powodów) -rungszeichen n cudzoysłów m.
a'nfüllen *va.* (sich) napelnić (się); sich ~ napchać (najeść) się; A'nfüllung f napelnienie n.

A'ngabe f I podanie (szczegółów, faktów etc.), oświadczenie zeznanie n; nach seiner ~ według jego słów a. zeznania; näher -n, szczegóły, bliższe dane. 2 wskazówka, instrukcja f. 3 doniesienie n, denuncjacja f. 4 ~ des Inhabts, von Druckfehlern, spis rzeczy, omyłek drukarskich.

a'ngaffen *va.* gapić się na...
a'ngängig a możliwy, możebny.
a'ngeben I *va.* I podać (powód, cenę etc.), wymienić, wskazać; (za)deklarować (do oclenia wartości); oświadczyć; zeznać; przytaczać; genau ~ ściśle oznaczyć, spręczywać. 2 donieść (o czym władzy). 3 notować (kurs). 4 robić (glupstwa); was gibst du hier an? co tu robisz? 5 mus. podać (ton); fig. nadawać (ton); den Takt ~ wybijać takt. II sich ~ podać się (für a. als... za...); A'ngeber, -s m I donosiiciel, denuncjant. 2 ~ eines Plans, projektodawca; -in f donosiicielka; Angeber' f donosiicielstwo n; a'ngeberrisch a I donosiicielski. 2 -er Kopf, zmyślna głowa.

A'ngebinde, -s n upominek m.
a'ngänglich I a mniemany, rzekomy; -er Wert, nominalna wartość. II *ad.* rzekomo, jakoby, niby.

a'ngebogen *ad.* w zalaczeniu.
a'ngeboren a wrodzony; A'ngelbortheit f wrodzoność f.

A'ngebot n zaofiarowanie n, podaż f; ~ und Nachfrage, podaż i popyt.
a'nggebracht a odpowiedni, stosowny; nicht gut ~ nie na miejscu, nieodpowiedni.

a'ngebunden a przywiązany; fig.

kurz ~ sein, być w gorącej wodzie kąpanym; mówić bez ogródek.

a'ngedehen *un.* ~ lassen, dać (komu) wsparcie, dobre wychowanie; j-m Schutz ~ lassen, wziąć k. w opiekę.

A'ngedenken n ob. Andenken.

a'ngefallen a nadgnity.

a'ngeflogen a naleciały.

a'ngegossen a wie ~ sitzen, (o ubraniu) leżeć jak uly.

a'ngegriffen a zmęczony; ~ aussehen, mizernie wyglądać; sich ~ fühlen, czuć się osłabionym.

A'ngehänge, -n n wisiorok m.

a'ngehheitert a podchmielony.

a'ngehen I *va.* I obchodzić; dotyczyć, tyczyć się; das geht mich nicht an, to mnie nie obchodzi; was mich angeht, co do mnie, co się mnie tyczy.

2 udać (zwrócić) się do k.; j-m um etw. ~ udać się do k. (z prośbą o pomoc etc.). 3 rozpocząć; rozrzużyć. 4 najść (kogo). II *un.* (sn) 5 zacząć (rozpocząć) się; wann geht die Schule an? kiedy się zaczynają wykłady w szkole? heiß ging's an, walka była żarliwa,

zaprawa była gorąca; die Zinsen gehen vom... an, odsetki liczą się o... 6 rozpalić (zapalić) się; das Holz will nicht ~ drzewo nie chce się zapalić. 7 zacząć się psuć, gnić. 8 (o butach) dać się wciągnąć. 9 uchodzić; das geht an, ujdzie; das geht nicht an, to nie uchodzi; a'ngehend a nowy, początkujący; -er Arzt, młody, początkujący lekarz; bei -er Nacht, gdy noc zapada; er ist ein -er Fünfziger, już mu na piątą krzyżyk poszło.

a'ngehören *un.* (h) j-m ~ należeć do k.; einer Partei ~ należeć do partii; a'ngehörig a przynależny, należący do...; A'ngehörige(r) m krewny, swój; ~ eines Staates, obywatel państwa, krajowiec; ~ einer Gemeinde, członek gminy; A'ngehörigkeit f I przynależność (państwa) 2 pokrewieństwo n.

A'ngeklagte(r) m oskarżony m.

a'ngeklappt a podchmielony.

A'ngel, pl -n f I wedka f. 2 hak (tu drzwi); zawias m; fig. zwischen Tür und ~ między młotem a kowadłem.

3 fig. ós f (około której wszystko się obraca).

a'ngelangen *un.* (sn) przybyć.

A'ngeld, -es, pl -er n zadatek m.

a'ngeligen a sich etw. ~ sein lassen, gorliwie załgć się czym, starać się, dbać o co; **A'ngeligenheit** pl -en f sprawa f, interes m; (Minister) der auswärtigen -en, ...spraw zagranicznych; **a'ngelentlich** a i ad. usilny; usilnie; sich ~ bemühen, dolożyć wszelkich starań; ~ empfehlen, gorąco polecać; aufs -ste, jak najusilniej, jak najgoręcej.

A'ngel-fischerei f wędkarstwo n; **-haken** m haczyk m u wędk.

Angelika f 1 dzięgiel m 2 Aniela.

A'ngelleine f sznur u wędk; **a'ngeln** va. i un. (h) wędkować; fig. sich j-n ~ zjednać sobie k.; nach etw. ~ polować na co, ubiegać się o co.

a'ngeloben va. słubować, solennie przyrzekać; **A'ngelöbnis** n słub m, solenne przyrzeczenie.

A'ngel-platz m miejsce do łowienia ryb na wędkę; **-punkt** m oś f; biegun m; fig. oś, główny (zasadniczy) punkt; **-rute** f wędzisko n.

a'ngelsachse -n, pl -n m anglosas;

a'ngelsächsisch a anglo-saski.

a'ngelschnur f sznur u wędk.

a'ngelweit ad. naosćcież.

a'ngemessen I a stosowny, odpowiedni; fur ~ halten, uważać za stosowne; -er Preis, umiarkowana cena. II ad. stosownie, odpowiednio; **A'ngemessenheit** f stosowność, odpowiedniość f.

a'ngenehm a przyjemny, miły; es ist mir ~ milo mi; Sie sind mir immer ~ pan zawsze jest miłe widziany.

a'ngenommen a przyjęty; przybrany (syn); -er Name, przybrane nazwisko, przydomek m; ~ daß... dajmy na to, przypuściwszy, że...

A'nger -s m pastwisko n; trawnik m.

a'ngeraucht a przydymiony.

a'ngeregt a podniecony; **A'ngeregtheit** f podniecenie n, emocja f.

a'ngerissen a naddarty; napoczęty.

a'ngesäuselt a podchmielony.

a'ngeschlossen a załączony.

A'ngeschuldmet(r) m obwiniony m.

a'ngeschwemmt a napływowy.

a'ngesehen a znaczny; znakomity; ~ sein, być szanowanym; schlecht ~ sein, być źle widzianym.

a'ngesessen a osiadły (obywatel).

A'ngesicht -s n I twarz f, oblicze

n, von ~ zu ~ oko w oko; 2 widok

m, obecność f; im ~ (der Gefahr) wobec...; w obliczu; j-n von ~ kennen, znać k. z widzenia; **a'ngesichts** ad. wobec (der Gefahr) niebezpieczeństwa; **a'ngespannt** a napięty. [stwa].

a'ngestammt a przyrodzony; rodowy, dziedziczny.

A'ngestellte(r) m urzędnik m.

a'ngestrengt a i ad. wyteżony, intensywny; ~ arbeiten, intensywnie pracować; **A'ngestrengtheit** f intensywność f, wysilek m.

a'ngetan a. I die Sache ist ganz so (dazu, danach) ~ daß... rzecz jest tego rodzaju, że...; es ist nicht danach ~ nie jest prawdopodobne. 2 ~ mit, ubrany w ...

a'ngetrunken a podchmielony.

a'ngewachsen a narosły (procent); przyrośnięty.

a'ngewandt a. (za)stosowany; -e Wissenschaften, nauki ścisłe.

angewiesen a ~ sein auf ... liczyć tylko na ...; ich bin auf diese Summe ~ prócz tej sumy nic nie mam; er war nur auf sich ~ mógł liczyć tylko na siebie.

a'ngewöhnen va. i j-m etw. ~ przyzwycząć k. do cz.; sich etw. ~ przyzwycząć się do cz.; **A'ngewohnheit** f przyzwyczajenie n, nawyk m; aus ~ z przyzwyczajenia.

a'ngewurzelt a ob. anwurzeln.

a'ngießen va. I nalać; podlać. 2 napocząć (butelkę); ob. angegossen.

Angi n f med. angina f.

a'ngleichen va. upodobnić, asymilować; **A'ngleichung** f asymilacja f.

A'ngler -s m wędkarz m.

a'ngliedern va. przylączyć.

Anglikaner [-kä-] -s m anglikanin;

anglikanisch a anglikański.

angliesien ren [-zi-] va. angliścić m;

angliżować (konia); **Angliismus** m anglicyzm m; **Anglomanie** f anglo-manja f.

loczy na kogo.

a'nglotzen va. i j-n ~ wytrzeszczyć

angpulschen a załączony.

delba a. ponuro.

Ango'rakatze f kot angora

a'ngreifen I va. I wziąć w rękę, (u-)chwycić, ująć; j-n bei seiner schwachen Seite ~ uderzyć w czujną słabą stronę. 2 wziąć (zabrać) się do cz., imać się czego; die Sache geschieht ~ zięcznie się zabrać do cz.; das Übel

bei der Wurzel ~ zniszczyć zło w zarodku. 3 naruszyć (kapitał etc.); die Kasse ~ umknąć z kasą. 4 zmęczyć, osłabić; nadwżyć (zdrowie); szarpać (nerwy, czujną sławę), targnąć się na ...; die Lunge ist angegriffen, płuca są zajęte. 5 wzruszyć, przejąć, 6 narazyć. 7 napaść, uderzyć (na k.), mil. nacierać, atakować. II sich ~ wysilać (forsować) się; (wy)sadzić się; sich zu sehr ~ nadwżyć (sforować), zabić (się); **a'ngreifend** a I meczący, 2 napastniczy, zaczepny, agresywny; **A'ngreifer** -s m napastnik, atakujący, nacierający.

a'ngrenzen un. (h) ~ an etw., graniczyć z czym; przylegać do cz.; -d a przyległy, ościenny. [siedztwo n].

A'ngrenzung f przyległość f, są-

A'ngriff, -(e)s, pl -e m I natarcie n, napad, atak m; fig. targnięcie n (na czyj honor), zamach m (na życie); mil. abgekürzter ~ natarcie przyspieszone; zum ~ übergehen, przejść do ataku. 2 rozpoczęcie n; in ~ nehmen, wziąć (zabrać) się do cz.

A'ngriiffsdisposition f mil. ugrupowanie do ataku; **-krieg** m wojna zaczepna; **-punkt** m punkt natarcia; **a'ngriiffsweise** ad. zaczepnie, agresywnie. [by do kogo.

a'ngrinsen va. j-n ~ szczyrzyć zę-

Angst f strach, niepokój m, trwoga f; ~ haben, mieć stracha (fam. pietra); in tausend Ängsten, w śmiertelnym strachu; vor ~ ze strachu; j-m ~ machen, j-n in ~ (ver)setzen, nabiwić kogo strachu; in ~ geraten, przestraszyć się; **angst** a niespokojny; mir ist ~ boję się; mir wird ~ und bange, strach mnie przejmuję; **-gefühl** n uczucie strachu.

a'ngstigen va. (sich) niepokoić (się), trapić (się); sich zu Tode ~ umierać ze strachu; sich um j-n ~ niepokoić się o kogo.

a'ngstlich a trwożliwy, bojaźliwy, lekliwy; skrupulatny; plochliwy (koń); es wird mir ~ zumute, zaczynam się niepokoić a. bać; sich ~ umsehen, obejrzeć się trwożliwie, ostrożnie; **A'ngstlichkeit** f lekliwość, trwożliwość; skrupulatność f.

A'ngst-meier m tchórz m; **-meierei** f tchórzostwo n; **-schrei** m okrzyk trwogi; **-schweiß** m zimny pot;

a'ngstvoll a pełen trwogi.

a'ngucken va. patrzeć na ...

a'nhaben va. I mieć na sobie, nosić (ubranie, kapelusze etc.). 2 j-m etw. ~ chcieć szkodzić komu; mieć co przeciw k., zarzucić komu; man kann ihm nichts ~ niemożna mu nic zarzucić.

a'nhaften un. (h) ~ an, przylegać do ..., trzymać się (czego, kogo); -d a niedziadyczny, nierozłączny.

a'nhaken va. na haku powiesić; (sich) zaczepić, zahaczyć (się).

A'nhalt -es, pl -e m I oparcie n, podpora f. 2 zatrzymanie n się, postój m; **a'nhalten** I va. I zatrzymać (pociąg etc.); wstrzymać; przytrzymać, schwytać (złodzieja etc.); zająć, przytrzymać (przemyczone towary); halt an! trzymaj! lapaj! 2 j-n zu etw. ~ zachęcać, skłaniać, napędzać k. do cz. II un. (h) 3 trwać, (o deszczu) nie ustawać; (o pogodzie) utrzymać się; es wird nicht lange ~ to długo nie potrwa. 4 zatrzymać się, stanąć. 5 bei j-m um etw. ~ starać się u (prosić) k. o co; um ein Mädchen ~ starać się o rękę panny; um eine Stelle ~ starać się o posadę. III A - n I przytrzymanie n, areszt m. 2 zatrzymanie n (się). 3 trwać (ubieganie) n się; **a'nhaltend** a ciągły, trwały, ustawiczny; **A'nhaltspunkt** m punkt oparcia.

A'nhang, -(e)s, pl -änge m I dodatek, suplement m (do książki); alonk m (do weksłu); uzupełnienie. 2 zwolennicy, stronicy; zisz. koterja, klika f; **a'nhangen** un. (h) I wisieć (an etw. na czym); być przywiązany (j-m do k.); trzymać się, uczyć się (czego); dem Laster ~ ulegać złym nałogom.

a'nhängen I va. I ~ an etw., zawiesić na czym; przyczepić do cz.; doczepić (wagon); j-m etw. ~ przypiąć k. łatkę; j-m einen Schimpf ~ spotwarzyć k. 2 dodać (warunek, alonk). II sich ~ zawiesić się; uczyć się (kogo); **Anhängen** -s m zwolennik, stronnik; -in f zwolenniczka; **A'nhängerschaft** f zwolennicy.

A'nhänge-schloß ~ kłódka f; **-wagen** m wóz przyczepny, przyczepka f.

a'nhängig a przynależny, należący; jr. eine Sache bei Gericht ~ machen, oddać sprawę do sądu; einen Prozeß gegen j-n ~ machen, wytoczyć k. pro-

ces; eine Untersuchung ~ machen
 przystąpić do śledztwa (ob. Klage).
a'nhänglich a przywiązany, odda-
 ny; **A'nhänglichkeit** f przywiązani-
 e; ~ für j-n haben, być do k. przy-
 wiazanym.
A'nhängsel, -s n wisiorok, brelok n
A'nhauch, -es m powiew m, chuch-
 niecie n; **a'nhauchen** va. chuchnąć
 na...; owiewać; fig. j-n ~ ofuknąć k.
a'nhäufeln va. układać w kupki; o-
 kopywać (ziemiaki); **A'nhäufel-
 pfug** m plug obrypnik m.
a'nhäufen va. (na)gromadzić; zbía-
 ć (pieniądze); sich ~ (na)gromadzić
 się; (o krwi etc.) przysypywać; **A'nhäufung** f nagromadzenie n.
a'nheben va. i vn. (h) 1 unieść. 2 za-
 cząć (się), wszcząć; die Pumpe ~ pu-
 ścić pompę w ruch.
a'nehmen va. przyjąć, przyfastry-
 gować; przybić, przykleić; Preise ~
 przyjąć kartki z ceną; **A'nehmung** f
 przyjęcie, przyjęlenie n.
a'nehmen vn. (sn) zrość (zagoić) się.
a'nehmeneln va. przypominać dom-
 rodziny, wydawać się swojskim; ich
 fühle mich angeheimelt, czuję się jak
 u siebie w domu; die ganze Umge-
 bung heimelt mich an, całe otoczenie
 wydaje mi się czemś bliskim, swoj-
 skiem; -d a przytulny, swojski.
anhe'm-fallen vn. (sn) przypaść w
 udziale, dostać się; -geben, -stellen
 va. pozostawić; ich stelle es Ihnen (a.
 Ihrem Ermessen) anheim, zdaje się na
 pana, na pański sąd, pozostawiam to
 do pańskiego uznania.
a'nehsichtig a; sich ~ machen zu...
 zobowiązać się do (podjąć się) czego.
a'neizen va. rozpalić (ogień); prze-
 palić (w piecu).
a'nerrachen va. wrzasnąć (na k.).
A'nheib m rozpoczęcie wyrębu; fig.
 auf ~ odrazu, zmiejsca. [m]
A'nhöhe pl-n f wzgórze n, pagórek
a'nholen va. holować (liny).
a'nhören va. (wysłuchać; zur Ge-
 nüge ~ nasłuchać się; das ist nicht
 anzuhören, to razi ucho; man hört ihm
 an, daß... poznać po jego głosie, że...;
 das läßt sich ~ slucha się tego z przy-
 jemnością; **A'nhörung** f przesłucha-
 nie, wysłuchanie n
Anil'i'n, [-lin], -a n anilina f, -farbe
 f farba, barwnik anilinowy.

anima'lisch [-mä-] a zwierzęcy.
animie'ren [-ml-] va. ożywić(a); za-
 chęcać. [mozoja f]
Animosität [-tet] f niechęć, ani-
 mi's [anil's], -es, pl -e m anyż(ek) m;
 -likör m anyżówka f, likier anyżowy.
a'njagen I va. popędzić; ein Wild ~
 ścigać zwierzę. II vn. (sn) ange-
 jagt kommen, pędem przybyć.
a'nkämpfen vn. (h) gegen etw. ~
 walczyć z czem.
A'nkampf m zakupienie; kupno n; za-
 kup, sprawunek m; **a'nkaufen** va.
 (za)kupić, nakupić; sich ~ kupić po-
 siadłość; osiedlić się (gdzie, kupiwszy
 dom etc.); **A'nkäufer** m nabywca;
A'nkaufrispreis m cena kupna.
A'anker, -s m I kotwica f; ~ (aus)-
 werfen, zarzucić kotwicę; vor ~ lie-
 gen, stać na kotwicy. 2 bud. kotew f,
 zwora f, ściąg m. 3 naciąg; (w zegara)
 wychwyt m. 4 el. twornik m; kotwicz-
 ka f (elektromagnesu).
a'nerben va. zakarbować; fig. er
 wird es mir ~ popamięta on mnie.
A'nerker-boje f zeg. pława kotwico-
 wa; -geld n kotwiczne n; -grund m
 miejsce do zarzucania kotwicy; -kette
 f łańcuch kotwiczny.
a'nerka I vn. (h) zarzucić kotwicę.
 II va. ściągać kotwę, kotwić.
A'nerker-platz m ob. Ankergrund;
 -tau n lina kotwiczna; -uhr f ankie-
 r m (zegarek); -winde f wyciąg kot-
 wicowy.
a'netten va. uwiązać na łańcuchu;
A'netkung f uwiązanie na łańcu-
 chu.
a'nkinder vn. adoptować. [chu-
 a'nkirren va. przynieść.
a'nklagbar a zaskarżalny; **A'nklage-
 barkeit** f zaskarżalność f; **A'nklage**
 f oskarżenie n; gegen j-n eine ~ er-
 heben, zaskarżyć k.; -bank f tawa
 oskarżonych.
a'nklagen va. oskarżyć; zaskarżyć
 (vor Gericht do sądu, j-n des Dieb-
 stabes k. o kradzież); **A'nkläger** m
 (-in f) oskarżyciel(k); öffentlicher ~
 prokurator, oskarżyciel publiczny.
A'nklage-rede f mowa oskarżycie-
 la; -schrift f akt oskarżenia; -zu-
 stand m stan oskarżenia; j-n in ~
 versetzen, postawić k. w stan oskarżenia.
a'nkammern va. przytwierdzić
 klamrami; sich an etw. ~ uczepić się
 czego.

A'nklang m I akord m, zgodny
 dźwięk, równe brzmienie liter; od-
 dźwięk m; ~ finden, znaleźć od-
 dźwięk; potkać się z uznaniem, do-
 znać powodzenia. 2 reminiscencja f.
a'nkleben I va. przykleić, nalepić;
 Plakate ~ verboten I nalepiać nie wol-
 no! II vn. (h) przylegać (an do...),
 trzymać się (czego).
a'nkleiden va. (sich) ubrać (się);
A'nkleidezimmer n ubieralnia, szat-
 nia; garderoba f (aktorów); **A'nklei-
 dung** f ubieranie n (się), tualeta f.
a'nklingen I va. j-n ~ wolać k. do
 telefonu. II vn. (h) dzwonić (do k.).
a'nklingen I vn. (h) sn) zadzwonić;
 diese Melodie klingt (Mozart) an,
 ta melodia przypomina...; die Gläser
 ~ mit den Gläsern ~ trącić się
 szklankami.
a'nklopfen vn. (h) zapukać (an die
 Tür do drzwi); fig. bei j-m ~ wybe-
 dać k.; kolatać do kogo. [nosć].
a'knipsen va. zapalić (elektrycz-
 ny).
a'knöpfen va. zapiąć na guziki.
a'knüpfen I va. przywiązać (an
 etw. do cz.); nawiązać (znajomość, sto-
 sunki etc.). II vn. (h) an etw. ~ na-
 wiązać do cz.; mit j-m ~ nawiązać z
 kim stosunki; **A'knüpfungspunkt**
 m punkt zwłozowy; fig. punkt wyjścia.
a'knurren va. warczyć (na k.).
a'nkommen vn. (sn) I przybyć;
 przyjechać; przyjść; nadejść; ist nichts
 für mich angekommen? czy niema nie-
 dla mnie? 2 gut, übel ~ być dobrze,
 źle przyjęty m; da kommen Sie gut an,
 pan dobrze trafił; pan przychodzi w
 porę; ir. da ist er gut angekommen!
 a to się wybrał! dobrze trafił! 3 es
 kommt mir schwer an, z trudem mi
 przychodzi; was kommt dir an? co ci
 strzelilo do głowy?; es kommt ihm die
 Lust an, zu... chętką go bierze, za-
 chęcia mu się. 4 ~ auf etw. zależeć
 od cz.; es kommt nur auf Sie an, to
 tylko od pana zależy; darauf soll es
 nicht ~ mniejsza o to; es kommt da-
 rauf an, to zależy; es kommt darauf
 an zu (erfahren), chodzi o to, aby...
 es kommt mir sehr darauf an, bardzo
 mi na tem zależy...; es auf gut Glück
 ~ lassen, zaryzykować, spróbować
 szczęścia; ich will es darauf ~ lassen,
 zaryzykuje, 5 billig ~ tanio kupić.
A'nkömmmling pl -e m przybysz m.

a'npöppeln va. związać; zesforować
 (psy); kol. sprzącać (wozy).
a'nrallen va. uchwycić szponami;
 sich an etw. ~ wbić się szponami.
a'nrneiden va. kredą notować; er
 steht tief angekreidet, on zadłużony
 po uszy.
a'nrriechen vn. (sn) (t. ange-
 krochen kommen), przyczłogać się.
a'nrkund(ig)en va. ogłosić; oznaj-
 mić, obwieścić; (sich) zapowiadac
 (się); zawiadomić; wypowiedzieć (woj-
 nę); j-m ~ daß... donieść komu, że...;
A'nrkundigung f ogłoszenie, obwie-
 szczenie, oznajmienie n, zapowiedź f.
A'nrkunft f przybycie n, przyjazd
 m (in Wien do Wiednia); nadejście n;
 przylot m; -shalle f hala przyjazdowa.
a'nrkuppeln va. ob. anköppeln.
a'nrkurbeln va. aut. nakręcać, pu-
 ścić (motor) w ruch; ruszyć z miejsca;
 ein Geschäft ~ puścić interes w ruch.
a'nröcheln va. j-n ~ umiechać się
 do k.; **anlachen** va. śmiać się (do k.).
A'nlage, pl -n f I umieszczenie n,
 lokata f (kapitału); wkład m, pieniądze
 ulokowane, inwestycja f. 2 założenie
 n (fabryki etc.); plan (budowy); roz-
 kład, układ m (dzieła); urządzenie n;
 el. instalacja f. 3 plantacja f; -n pl o-
 grody, parki, skwery pl. 4 zdolność f,
 uzdolnienie n, talent m; zylka f, po-
 ciąg m (zu etw. do cz.); predyspozy-
 cja, skłonność f (zur Schwindsucht
 do suchot). 5 załącznik m; in der ~ w
 załączeniu. 6 zakład m; gewerbliche
 -n, zakłady przemysłowe.
Anlage-kapital n a) kapitał zakła-
 dowy; b) kapitał inwestycyjny; -ko-
 sten pl koszty instalacyjne; -papier
 n papier lokacyjny.
a'nlanden vn. (sn) (wy)lądować;
 przybić do lądu; **A'nlände-platz** m,
 -stelle f przystań f.
a'nlangen I vn. (sn) przybyć, dojść;
 II va. dotyczyć (ob. anbelangen).
a'nlaschen va. I nacechować (drze-
 wo). 2 przyszyć ucha (do butów).
A'nläß, -sses, pl -ässe m powód m, o-
 kazja f; zu etw. ~ geben, dać do cz.
 powód; ~ nehmen, zu... skorzystać z
 okazji, aby...; ohne allen ~ bez żadne-
 go powodu.
a'nlassen I vn. I nie zdjąć (palta etc.
 2 puścić w ruch (maszynę etc);
 a)puścić pry (na zwierzę). 3 hart ~

ofuknąć. 4 *hut.* wyrzwać (żelazo); miękzczy, odhartować (stal). 5 napelnić (staw). II *sich* ~ przedstawić się; die Sache läßt sich gut an, sprawa dobrze się zapowiada; es läßt sich zum Kriege an, zanosi się na wojnę; III *n* rozruch *m*, puszczenie w ruch; **A'nasser** *m* aut. rozrusznik, starter *m*. **A'nlaß-kurbel** *f* korba rozruchowa; **-strom** *m* el. prąd rozruchowy; **-widerstand** *m* el. opornik rozruchowy.

a'nalßlich *ad.* i *prp.* z powodu, z okazji (czego), w związku z czym.

A'nlauf *m* 1 rozpęd *m*; einen ~ nehmen, rozpedzić się. 2 *mil.* szturm *m*; *fig.* im ersten ~ odrazu, z miejsca. 3 napływ *m* (wody, ludzi) 4 stok; *bud.* spływek *m*; **a'nlauen** I *vn.* (sn) 1 (t. angelaufen kommen) nadbiec, przybiec; *sp.* rozpedzić się; die Pferde ~ lassen, rozpedzić konie; (eine Maschine) ~ lassen, puścić w ruch. 2 ~ gegen, (w biegu) uderzyć o...; mit dem Kopfe gegen die Wand ~ uderzyć głową o ścianę. 3 übel ~ źle trafić, doznać zawodu; da sind wir gut angelaufen! a tośmy się wybrali! 4 narastać; nabrzmiewać, spuchnąć; das Gesicht ist angelaufen, twarz spuchła; die Kosten liefen auf (zoo) Mark an, koszty urosły do... (ob. blau). 5 zająć sobą, mgłą, krwią; potnieć. 6 butwieć, spleśnieć, nadpsuć się. 7 wznieść się w górę. II *va.* 8 *j-n* ~ nachodzie kogo. 9 *zeg.* einen Hafen ~ zawinąć do portu; **A'nlauf** *rad* *n* kółko rozpędowe. **A'nlaut** *m* głoska początkowa, początek wyrazu.

a'nlauten *vn.* (h) zadzwonić.

a'nlegen I *va.* I przyłożyć, przystawić (drabine); Feuer ~ podłożyć ogień, podpalić; Gewehr ~ przyłożyć broń, celować (do cz., do k.); Hand ~ przyłożyć rękę (do cz.); Hand an sich selbst ~ targnąć się na własne życie; die letzte Hand ~ wykończyć; *j-m* Handschellen, Ketten ~ włożyć k. kajdanki, kajdany; Kleider, Trauer ~ włożyć ubranie, żałobę. 2 założyć (fabrykę, szkołę); budować, tworzyć. 3 układać, ukartować; es war darauf angelegt, było tak ukartowane... 4 umieścić, ulokować (kapitał); Geld in etw. ~ włożyć w co pieniądze. 5 nalożyć (podatek). 6 einen Preis ~ ofiarować cenę. 7 zrobić plan, projekt. II *vn.* (h)

przybić do brzegu. III *sich* ~ oprzeć się o...; przylegać (do cz.).

A'nlege-schloß *n* klódka *f*; -stelle *f* przystań *f*.

A'nlegung *f* I przyłożenie. 2 umieszczenie, ulokowanie *n* (kapitału). 3 założenie, zakładanie *n*.

A'nlehen *n* ob. Anleihe.

a'nlehn *vn.* I (sich) ~ an etw., oprzeć (się) o co, przylegać do cz. 2 przynknąć (drzwi); **A'nlehnung** *f* oparcie *n*; mit ~ an, przylegając do. **A'nleihe**, *pl-n* *f* pożyczka *f*; eine ~ machen, zaciągnąć pożyczkę; eine ~ zeichnen, podpisać się na pożyczkę. **a'nleimen** *vn.* przykleić.

a'nleiten *vn.* wskazać (komu) drogę, kierować, prowadzić; *j-n* zum Guten ~ naprowadzić k. na dobrą drogę; **A'nleitung** *f* I nauczanie; kierownictwo *n*; unter seiner ~ pod jego kierownictwem. 2 podrecznik *m*.

a'nlernen *vn.* nauczyć się (czego); wyczyć (kogo cz.). *[rem.]*

a'nleuchten *vn.* oświetlać (reflektorem) **a'nliegen** I *vn.* (h) przylegać (an etw. do cz.); (o ubraniu) dobrze leżeć a. przylegać, być obcisłym. II **A-n** życie *n*, prośba *f*; **a'nliegend** I a I przyległy, sąsiedni. 2 złączony. II *ad.* w związku, przy niniejszem.

a'nlocken *vn.* (przy)gnęcić, (przy)wabić, pociągać; -*d* a pojętny, powabny; **A'nlockung** *f* nęcenie *n*; -smittel *n* wabik *m*, przynęta *f*.

a'nlöten *vn.* przylutować. **A'nlösung** *f* przylutowanie *n*.

a'ncludern ob. anlocken.

a'nklüften *vn.* aw. puścić (samolot).

a'nklügen *vn.* I okłamywać (k.). 2 *j-m* etw. ~ zmyślić k. na kogo.

a'nmachen *vn.* I przymocować. 2 przyprawić (salatę); rozczynieć (ciasto), rozrobić (wapno); sfalszować (wino). 3 rozniecić (ogień); zapalić (świecę). **a'nnalen** *vn.* namalować, pomalować; domalować.

a'nnarsch, -*es* *m* *mil.* marsz zbliżania; im ~ sein, zbliżać się; **a'nnarschieren** *vn.* (sn) nadciągać, zbliżać się (o wojsku).

a'nnmaßen *vn.* *sich* etw. ~ przywłaszczać sobie co; przypisywać sobie co; rościć sobie (prawo); *sich ein Urteil über etw.* ~ pozwalać sobie na wydawanie sądu o czym; *ich maß*

mit nicht an, Sie überzeugen zu wollen, nie mam zamiaru pana przekonać; **a'nnmaßend** a zarozumiały, pretensjonalny; arogancki; wyniosły; **a'nnmaßlich** a I przywłaszczony, uzurpowany; 2 ob. anmaßend; **A'nnmaßung** *f* I zarozumiałość; pretensjonalność *f*. 2 uroszczenie; przywłaszczenie sobie czego; **a'nnmaßungsvoll** a pełen zarozumiałości, arogancki.

A'nnmelde-abteilung *f* urząd zgłoszeń patentów; -gebühr *f* wpisowe *n*; ~ für das Patent, opłata przy zgłoszeniu patentu.

a'nnmelden *vn.* zgłosić; (sich) zameldować (się); wpisać (ucznia); deklarować (do oclenia); zameldować (w komisariacie o narodzinach etc.); *sich* ~ lassen, meldować się (u k.); *jr.* den Konkurs ~ ogłosić swą upadłość.

A'nnmelde-pflicht *f* obowiązek zameldowania (się), deklarowania; -stelle *f* miejsce zgłoszenia (się); **A'nnmeldung** *f* zameldowanie, zgłoszenie *n* (von Patenten patentów), meldunek; *wpis* *m* (uczni'a).

a'nnnemen *vn.* przymieszać.

a'nnmerken I *va.* I zanotować, zaznaczyć. 2 zauważyć; *j-m* etw. ~ zauważyć, poznać co po kim; man merkt es dir gleich an, odrazu poznać po tobie... II *sich* etw. ~ zanotować sobie co; **a'nnmerkwert** a godny zanotowania; **A'nnmerkung** *f* notatka, uwaga, adnotacja *f*, przypisek *m*; erklärende ~ objaśnienie *n*; -szeichen *n* odsyłacz *m*.

a'nnmessen *vn.* I wziąć miarę (na ubranie); przymierzyć. 2 przystosować. **a'nnmustern** *vn.* werbować (majt-ków).

A'nnmut *f* powab, wdzięk *m*; **a'nnmuten** *vn.* podobać się; das mutet mich an, to mi się podoba; sonderbar ~ robić dziwne wrażenie; heimatlich ~ przypominać ojczyznę; **a'nnmutig** a powabny, miły; -*es* Außere, miła powierzchowność; **a'nnmutlos** a bez powabu; **a'nnmut(s)voll** a pełen **Anna** *f* Andzia. *[wdzięku.]*

a'nnnähen *vn.* przyszyć.

a'nnnägen *vn.* przygwoździć. **a'nnnähern** *vn.* (sich) zbliżyć (się); -*d* a w przybliżeniu, mniej więcej; **A'nnnäherung** *f* przybliżenie (się), zbliżenie *n*; -*sarbeiten* *pl.* *mil.* robo-

ty przykopowe; -*sversuch* *m* próba zbliżenia; a **a'nnnäherungsweise** *ad.* w przybliżeniu.

A'nnnahme *f* I przyjęcie *n* (podarunku etc.); akceptacja *f* (wekslu); *handl.* wegen nicht erfolgter ~ z braku akceptacji. 2 przybranie *n* (dziecka, fałszywego nazwiska), adoptacja *f*. 3 przypuszczenie *n*; in der ~ przypuszczając; -*stelle* *f* urząd nadawczy.

Anna *le* *pl* roczniki, anale *pl*.

a'nnnehmbar a I (możliwy) do przyjęcia; (o cenach) umiarkowany. 2 dopuszczalny; **a'nnnehmen** I *va.* I przyjmując (podarunek, posadę etc.); akceptować (weksel). 2 przybrać (tytuł, dziecko, postawę etc.); *j-s* Gründe ~ uznać czyje powody, dać się przekonać; schärfere Umrisse ~ wyraźniej się zarysować; geheimnisvolles Wesen ~ otaczać się tajemniczością. 3 przypuścić; als wahr ~ uznać co za prawdziwe; angenommen! zgodzi! man nimmt allgemein an, powszechnie przypuszczają, mniemają (ob. angenommen). II *sich* einer Sache ~ zająć się czym; podjąć się cz.; *sich j-s* ~ ująć się za kim; zająć się kim; **A'nnnehmer** *m* przyjmujący; akceptant *m*.

A'nnnehmlichkeit, *pl-en* *f* przyjemność *f*, powab *m*; korzyść *f*.

annektieren [-*ti-*] *va.* przyłączyć, anektować; **Annex**, -*es*, *pl* -*e* *m* załącznik *m*; **Annexion** [anék'sjon] *f* zabór *m*, aneksja *f*.

Announce [an'əns] *pl-n*, *f* ogłoszenie *n*, anons *m*; **-nbureau** *n*, -*expedition* *f* biuro ogłoszeń; **-nnmann** *n* człowiek z reklamą na plecach i piersiach; **-nnsammler** *m* akwizytor ogłoszeniowy; -*nteil* *m* dział ogłoszeń; **-nnwesen** *n* reklamy *pl*.

annuncieren [-*ssi-*] *va.* ogłaszać. **annullieren** [-*li-*] *va.* unieważnić. **Annullierung** *f* unieważnienie *n*.

Ano'de [an'ə] *pl-n* *f* el. anoda *f*; **-nstecker** *m* el. wtyczka anodowa.

a'nölen *vn.* naoliwić.

anoma'l [-*mal*] a anomalny, nieprawidłowy; **Anomalie** [-*mal*] *pl-n* *f* nieprawidłowość, anomalja *f*.

anonym *a* i *ad.* anonimowy, bezimienny; anonimowo; **Anonymität** *f* anonimowość *f*.

a'nordnen *va.* I uporządkować. 2 zarządzić; rozporządzić; ustanowić;

nakazać; wyznaczyć (termin). 3 urządzić (bankiet etc.); **A'nordnung** *f* 1 zarządzenie, rozporządzenie; postanowienie *n*; eine ~ treffen, zarządzić, wydać rozporządzenie. 2 układ (książki, włośów); rozkład *m*, rozłożenie *n*. 3 urządzenie *n* (balu etc.).

anorganisch *a* nieorganiczny.
anormal [-mal] *a* nienormalny.
anpacken *vn* schwycić; den Gegner ~ atakować nieprzyjaciela.
a'npappen *vn* podkleić.

a'npassen *vn* 1 przymierzyć (ubranie). 2 dostosować, dopasować; (sich) przystosować, zastosować (się); sich den Verhältnissen ~ przystosować się do okoliczności.

A'npassung *f* dopasowanie, przystosowanie, dostosowanie; przymierzenie *n*; -fähigkeit *f*, -svermögen *n* zdolność przystosowania się; -politik *f* polityka oportunistyczna.

a'npfeitschen *vn* biczem zaciąć.
a'npfählen *vn* przytwierdzać do pali, do tyłek.

a'npflanzen *vn* zasadzić, obsadzić; sich wo ~ osiedlić się gdzie; **A'npflanzung** *f* 1 zasadzenie, obsadzenie *n*, plantacja *f*. 2 osada, kolonja *f*.

a'npflocken *vn* kółkami przybić.
a'npfichen *vn* smółką zalać.
a'npicken *vn* nadziobać.
a'npinseln *vn* wypendzlować; namalować pendzlem.

a'npochen *vn* (h) zapukać, zastukać (an die Tür w drzwi).

a'npoltern *vn* angepoltert kommen nadejść z łoskotem.

A'npfall *es*, pl -c *m* uderzenie, zderzenie gwałtowne; **a'npfallen** *vn* (sn) ~ an, gwałtownie uderzyć o...; gegen-einander ~ zderzyć się.

a'npreisen *vn* zachwalać; himmelhoch ~ wynosić pod niebiosa; **A'npreisung** *f* zachwalanie *n*.

a'npressen *vn* przyciskać (an do).
A'np'robe *f* przymiarka *f*; -fräulzin *n* panna do przyniesienia ubrań;
a'np'roben, **a'np'robieren** *vn* przymierzać (ubranie).

a'nputzen *vn* j-n ~ poyczyścić od k. pieniędzy, naciągnąć kogo.

A'nputz *m* strój paradny; **a'nputzen** *vn* (sich) wystrój (się).

A'narainer *m* właściciel domu etc. sąsiedni, najbliższy sąsiad.

a'n'rasseln *vn* (sn) (t. angerasselt kommen) zbliżyć się z łoskotem.

a'n'raten *l* *va* doradzać; II **A-n**. **A'n'ratur** *f* porada *f*; auf sein(e) ~ za jego poradą.

a'n'räuchen *vn* 1 zapalić (cygaro etc.). 2 okopcić; zadymić; opalić (fajkę (ob. angeraucht); **a'n'räuchern** *va* okazić; owdzić.

a'n'rechnen *vn* 1 policzyć; die Ware zu hoch ~ policzyć towar za drogie. 2 klasę na karb; poczytywać; als Verdienst ~ poczytywać, uważać za zasługę; es sich zur Ehre ~ poczytywać sobie co za zaszczyt. 3 przypisywać (komu winę). 4 jr. wliczyć; auf die Strafe ~ wliczyć, zaliczyć na poczet kary; **A'n'rechnung** *f* 1 policzenie *n*. 2 poczytywanie. 3 jr. wliczenie, zaliczenie *n* (na poczet kary); ~ der Untersuchungs-haft, zaliczenie aresztu prewencyjnego; *handl.* in ~ bringen, zaliczyć, zarachować; unter ~ Ihrer Spesen, wliczając pańskie wydatki.

A'n'recht *n* prawo do cz.; ~ haben auf etw., mieć prawo do czego.

A'n'rede *f* przemowa *f*; eine ~ halten, mieć przemowę; die ~ mit „Du“, tykanie *n*; -fall *m* gr. wólcz *m*; **a'n'reden** *va* 1 j-n ~ przemówić do k.; zagadać k.; odezwać się do k.; j-n mit „Du“ ~ mówić do k. „ty“; j-n hart ~ szorstko się do k. odezwać. 2 j-n um etw. ~ prosić k. o co.

a'n'regen *vn* 1 j-n ~ zachęcać k., dodawać komu bodźca, pobudzać k.; die Lebensgeister ~ pobudzać siły żywotne; (dieses Buch) regt an ...pobudza do myślenia; zu neuen Ideen ~ otwierać nowe horyzonty. 2 poruszyć (sprawę), napomknąć (o czym) mimochodem. 3 dawać inicjatywę (do cz.), podać projekt, myśl; **a'n'regend** *a* pobudzający; zajmujący; -e Lektüre, zajmująca lektura; **A'n'reger**, -s *m* inicjator, projektodawca *m*; **A'n'rengung** *f* 1 zachęcenie *n*, zachęta *f*, impuls *m*. 2 poruszenie *n* (kwestji); in ~ bringen, poruszyć (co); etw. wieder in ~ bringen, wznowić co.

a'n'reiben *vn* 1 nacierać, potrzeć; zapalić (zapalkę). 2 rozcierać (f.nby).

a'n'reihen *l* *va* 1 zszeregować; nawlec (koralę etc.). 2 dodać (uwagę) przystawiając. II **sich** ~ stanąć w rzędzie, w ogonku.

a'n'reißen *vn* 1 naderżeć; napocząć; naruszyć (sumę). 2 nacinać (drzewo). II **sich** ~ podpić sobie.

a'n'reiten *vn* (sn) 1 (t. angeritten kommen) naderjechać (konno) 2 ruszyć z kopyta. 3 zawadzić (podczas jazdy o kamień etc.).

A'n'reiz *m* podnieta *f*, popęd *m*; **a'n'reizen** *vn* a. pobudzać (zu etw. do cz.); podburzyć, podżegać.

a'n'rempeln *vn* potracić, zaciepić.
a'n'rennen *vn* 1 (t. angerannt kommen) nadbiec, nadlecieć; er ist übel angerannt i wpadł 2 gegen j-n ~ potracić k. w biegu.

A'n'richte *f* kredensik, desruar *m*.
a'n'richten *vn* 1 przygotować. 2 podać (do stołu); es ist angerichtet, obiad etc. podano. 2 zdiełać, narobić (szkodę); da hast du was Schönes angerichtet! a toś piwa nawarzył! a toś się spisał Unheil ~, Böses ~ narobił; **A'n'richte-tisch** *m* stolik pomocniczy;

-zimmer *n* pokój kredensowy.

a'n'richten *vn* (po)wghać; man riecht ihm den Wein an, czuć od niego.

A'n'ritt *m* naddarcie *n*. [go wino].
A'n'ritt *m* 1 zbliżenie się (na koniu); atak (kawalerji). 2 ruszenie się kopyta.

a'n'ritzen *vn* zadrasnąć.

a'n'rüchig *a* mający złą opinię, podejrzany; **A'n'rüchigkeit** *f* zła opinia.
a'n'rücken *l* *va* przysunąć. II *vn* zbliżyć się; **A'n'rückung** *f* zbliżenie *n* się.

a'n'rudern *vn* i. *va* (sn) przywiosłować; przypłynąć (łódka).

A'n'ruf *m* wezwanie; nawoływanie; (za)wołanie *n* (do telefonu); **a'n'rufen** *va* j-n ~ wolać (na) kogo; wolać k. do telefonu; zzywać (Boga, k. na świadka); um Hilfe ~ zzywać pomocy; prosić o pomoc; jr. höheres Gericht ~ odwołać się do sądu wyższego.
a'n'rührbar *a* dotykalny.

a'n'rühren *vn* 1 dotykać, dotknąć się (czego). 2 zarobić (jaja mąka), zaprawić (salatę); rozrabiąć.

a'n'säen *vn* zasiać.

A'n'sage *f* zapowiedzenie *n*; **a'n'sagen** *vn* zapowiedzieć (wizyte etc.); karc. kein Spiel ~ pasować. 2 dyktować stenograficznie. II **sich** ~ zawiadomić o swym przyjeździe; **A'n'sager**, -s *m* zapowiedzacz; radio: speaker; te. konferensjer *m*.

a'n'sammeln *vn* (sich) zbierać, nagromadzić (się); **A'n'sammlung** *f* nagromadzenie; zbiegowisko *n*.

a'n'sässig *a* osiadły; **sich** ~ machen, osiedlić się; Irgendwo ~ sein, stale gdzie zamieszkiwać; **A'n'sässigkeit** *f* stale zamieszkanie.

A'n'satz *m* 1 przedłużenie, przysztukowanie *n*. 2 nasad(k)a, kanka *f*; ustnik (instr. dętego); med. wyrostek *m*; ~ von Fett, otłuszczenie *n*. 3 außer ~ bleiben, nie wchodzić w rachubę; in ~ bringen, zarachować, policzyć. 4 skłonność *f* (do cz.). 5 rozpad *m*; einen ~ nehmen, rozpedzić się; auf den ersten ~ od razu. 6 zarodek (choroby). 7 osad *m*.

A'n'satz-blatt *n* alonż, przydłużek *m*; -rohr *n* rur(k)a dodatkowa, nasadka; -stück *n* przystawka, przydawka *f*.
a'n'säuern *vn* zakwasić.

A'n'saugen *vn* zacząć ssać; die Blutegel saugen an, pijawki chwytają; sich ~ wpić się.

a'n'säuseln *vn* owiewać łagodnie; sich ~ podpić sobie.

a'n'sausen *vn* (sn) gwałtownie wiać; angesaut kommen, nadlecieć jak burza.

a'n'schaffen *vn* dostarczyć, sprawić, nabyć; sich etw. ~ sprawić, kupić sobie co; Geld ~ zdobyć (wystarczyć się o) pieniądze; sich Wasche ~ zaopatrzyć się w (kupić sobie) bieliznę; **A'n'schaffung** *f* 1 nabycie, kupno *n*, zakup *m*. 2 handl. pokrycie *n*; ~ machen, dostarczyć pokrycia; -skosten *pl* koszty zakupu; -spreis *m* cena własna, cena kosztu.

a'n'schauen *vn* patrzeć, spojrzeć (na...); przyglądać (przyjrzeć) się; **a'n'schaulich** *a* poglądowy, jasny, plastyczny; ~ machen, schildern, przedstawić co poglądowo; **A'n'schaulichkeit** *f* poglądowość, plastyczność *f*.

A'n'schauung *f* 1 oglądanie *n*. 2 pogląd *m*, zapatrywanie *n* (się), punkt (kąt) widzenia; nach dieser ~ z tego punktu widzenia. 3 wyobrażenie *n*; intucja *f*; poglądowe przedstawienie; -sbegriff *m* pojęcie intucyjne; -smethode *f* metoda poglądowa; -sunterricht *m* nauka poglądowa; -svermögen *n* zdolność intucyjna; -swelse *f* zapatrywanie *n* (się), pogląd *m*; **a'n'schauungsweise** *ad* poglądowo.

A'nschein, -es m pozór m; dem ~ nach, sądząc z pozoru; allem ~e nach, według wszelkiego prawdopodobieństwa; es hat den ~ als ob... wydaje się, jakoby...; den ~ geben, upozorować; sich den ~ geben, udawać; **a'nscheinend** a i ad. pozorny; pozornie. **a'nschellen** *vn.* (h) zadzwonić.

a'nschicken, sich zu etw. ~ brząć się, sztykować się do czego.

a'nschieben I *va.* przysunąć. II *vn.* (h) rozpocząć grę (w kregle).

a'nschießen *va.* patrzeć zezem (na kogo); patrzeć ukradkiem.

a'nschießen I *vn.* (sn) 1 przylecieć pędem, przycwalać; rzucić się pędem. 2 *min.* ścinać się; in (a. zu) Kristallen ~ krystalizować się. II *va.* 3 wypróbować (strzelbę). 4 postrzelić. **a'nschirmeln** *vn.* zacząć pleśnieć. **a'nschirren** *vn.* ubrać (konie) w szory; szn. zaprzęgać.

A'nschlag m 1 uderzenie n; *mus. er hat einen guten ~* ma dobre uderzenie. 2 plakat m, obwieszczenie n; durch ~ bekannt geben, obwieścić plakatami. 3 przykład m (o strzelby). 4 kosztorys m; oszacowanie n, kalkulacja f; ~ der Einnahmen und Ausgaben e-s Staates, preliminarz budżetowy; in ~ bringen, brać w rachubę a. pod uwagę; in ~ kommen, wchodzić w rachubę; wie hoch sind die Kosten in ~ zu bringen? jaka jest kalkulacja? jaki jest kosztorys? 5 zamysł; plan, projekt; heimlicher ~ spisek; ~ gegen das Leben, zamach m. 6 przyrząd f (u drzwi); -brett n tablica ogłoszeń.

a'nschlagen I *va.* przybić; (mit Nägeln) przywoździć; rozlepić (plakaty). 2 uderzyć (an etw. w co); die Tasten ~ uderzyć w klawisze; *fig.* einen andern Ton ~ zmienić ton; Feuer ~ akreszać ognia. 3 oszacować, ocenić; etw. hoch ~ wysoko co cenić; zu niedrig ~ niedocenić. 4 das Gewehr ~ przyłożyć strzelbę, celować (auf j-n do k.). 5 okuć (drzwi, okna). II *vn.* (h i sn) 6 rozpocząć grę (w piłkę etc.). 7 (mit der Stimme) ~ zaśpiewać; (o psach) zacząć ujadać. 8 (o lekach) skutkować; (o kuracji, o jedzeniu) iść na zdrowie, służyć; das schlägt bei ihm nicht an, to na niego nie działa.

a'nschlagig a przebiegły; przemysłny, pomyslowy.

A'nschlag-säule f słup ogłoszeniowy; -zettel m plakat m; karta wywieszona.

a'nschleichen *vn.* (sn) (t. angeschlichen kommen), skradać się.

a'nschlendern *vn.* (sn) angeschlender kommen, wolnym krokiem się zbliżyć, przywlec się.

a'nschließen I *va.* 1 przykuć. 2 załączyć (list etc.); sich j-m a. an. j-n ~ przyłączyć się do k.; sich einer Partei ~ przystąpić do stronnictwa; er schließt sich schwer an, on nie jest skory do zawierania znajomości. II *vn.* (h) dobrze przystawać; (o drzwiach) przymykać się; (o kołnierzu etc.) przyrlegać (ob. angegeschlossen).

a'nschluß m 1 przyłączenie n (się), dołączenie; *el.* przyłączenie(nie); *kol.*, tel. połączenie n; im ~ an..., odnośnie do...; w związku z...; unter ~ der Kopie, dołączając odpis; *kol.* einen ~ abwarten, czekać na połączenie. 2 styczność, łączność f; szn. towarzysztwo n; er sucht ~ szuka towarzystwa, znajomości. 3 załącznik m; -bahn f kolej podjazdowa; -geleise, -gleis n *kol.* bocznicza f; -klemme f *el.* zacisk m; -station f stacja łącznikowa, dobiegowia; -stück n złączka f, łącznik m; -zug m pociąg mający połączenie.

a'nschmachten *va.* wzdychać (do k.); **a'nschmecken** *vn.* poznać po smaku.

a'nschmeicheln, sich (bei) j-m ~ przypochlebiać się k., przymilać się do kogo.

a'nschmieden *va.* przykuć do...

a'nschmiegen, sich ~ an... przytulić się do...; **a'nschmiegend**, **a'nschmiegsam** a gietki (*f. fig.*); przymilający się.

a'nschmieren *va.* 1 nasmarować; nabazgrać, zabazgrać. 2 fałszować (winę). 3 *fig.* oszukać; j-m etw. ~ wtręcić co komu.

a'nschminken *va.* uszminzkować.

a'nschnallen *va.* przypasać, spiąć sprzączkę; przypiąć (łyżwy).

a'nschnautzen *va.* ofuknąć; **A'nschnautzen** m bura f, lanie n.

a'nschneiden *va.* napocząć; naciąć; ein Thema ~ poruszyć temat, rozpocząć dyskusję nad tematem; **A'nschnitt** m 1 napoczącie (szynki etc.);

ności n. 2 przylepka (chleba), piętką f. 3 przekóról m (robot ziemnych).

a'nschüffeln *va.* obwachiwać.

Ancho've, **Ancho'vis** f sardela f.

a'nschrauben *va.* przvśrubować.

A'nschreibebuch n notatnik m.

a'nschreiben *va.* zapisać; wpisać, wciągnąć (do księgi); ~ lassen, brać na kredyt, kazać zapisać na konto; *fig.* bei j-m gut, schlecht angeschrieben sein a. stehen, być dobrze, źle notowanym u kogo.

a'nschreien *va.* krzyknąć (na kogo).

A'nschrift f adres; tytuł m.

A'nschrot n krajka f (sukna).

a'nschuh *vn.* podszyc (buty).

a'nschuldigen *va.* j-n eines Verbrechens ~ obwinąć k. o zbrodnię; **A'nschuldigung** f obwinienie n; unter der ~ stehen a. sein, być pod zarzutem.

a'nschüren *va.* rozniecić (ogień);

A'nschürer m 1 pogrzebacz m. 2 podżegacz.

A'nschuß m 1 pierwszy strzał; den ~ haben, rozpocząć ogień. 2 postrzał m, rana postrzałowa.

a'nschütten *va.* nasypać; przysypać;

A'nschüttung f nasyp m; nasypka f.

a'nschwärzen *va.* poczemnić; *fig.* oczernić (bei j-m przed kim); **A'nschwärzung** f poczemnienie; *fig.* oczernienie n.

a'nschwätzen *va.* j-m etw. ~ wtręcić, narzucać komu co.

a'nschwellen I *va.* nadymać, wzdymać. II *vn.* (sn) nabrznieć, spuchnąć; napęcznić; (o rzecze) wezbrać; **A'nschwellung** f wzdęcie, nabrznienie; napęcznienie; wezbranie n (rzeki).

a'nschwemmen *va.* nanosić, namulić; **A'nschwemmung** f 1 namulenie n. 2 wezbranie n (wody).

a'nschwimmen *vn.* (sn) przypłynąć, dopłynąć. [(komu) co].

a'nschwindeln *va.* oszukać; wtręcić **a'nsengen** I *vn.* (sn) nadpłynąć z rozpuszczonymi żaglami. II *va.* einen Hafen ~ dopłynąć do portu.

a'nschen I *va.* 1 patrzeć, spojrzeć (na k., na co); j-n genau(er) ~ przypatrywać się komu; j-n nicht genug ~ können, nie móc się napatrzeć na k.; j-n über die Schulter ~ patrzeć na k. z góry; sich etw. ~ oglądać co; etw. mit ~ być świadkiem czego, być o-

becnym przy czym; ich kann es nicht länger mit ~ nie mogę dłużej patrzeć na to; die Sache von der schlimmsten Seite ~ brać co z najgorszej strony. 2 ~ für, mieć, uważać za (kogo, co); j-n als Täter ~ uważać k. za sprawcę. 3 keine Kosten ~ nie liczyć się z kosztami. 4 j-m etw. ~ poznać po kim; man sieht es dir an, daß..., poznać po tobie, że..., man sieht ihm sein! Aliter nicht an, nie wygląda na swoje lania. II *vn.* (h) sich mal an! spojrzno! III sich ~: das sieht sich gut an, to się dobrze prezentuje, to robi dobre wrażenie.

A'nschen, -s n 1 spojrzenie; oglądanie n; das ~ hat man umsonst, za obojętnie nic się nie płaci; j-n von ~ kennen, znać k. z widzenia. 2 wygląd m, powierzchowność f; pozór m; dem ~ nach zu urteilen, sądząc z wyglądu, z pozoru; sich ein ~ geben, dodawać sobie powagi, udawać wazna figurę. 3 wygląd m; ohne ~ der Person, bez względu na osobę. 4 poważanie n, powaga f; znaneczenie n; in ~ stehen, cieszyć się poważaniem; j-n um sein ~ bringen, dyskredytować kogo.

a'nschnehl a znaczny, okazały, pokąźny; znakomity; eine ~e Versammlung, liczne zebranie; **A'nschnehlkeit** f okazałość, znacność.

A'nschening f; in ~ ze względu na..., odnośnie do...

a'nsen *vn.* liną przywizać.

a'nsengen I *va.* opalić, przypalić. II *vn.* (sn) przypalić się.

a'nsetzen I *va.* 1 przystawić; przyprowadzić; przyłożyć (do ust); Bluteleg ~ stawiać pijawki; einen Armel ~ przyszyć rękaw. 2 naznaczyć (dzień etc.), wyznaczyć; ustalić, naznaczyć podać (cenę); zu hoch ~ za słono policzyć. 3 in Rechnung ~ wstawić do rachunku, zaliczyć. 4 nadstykować; nadłożyć. 5 dopasować. 6 (za)brać się (do cz.); die Feder ~ (za)brać się do pisania. 7 Fleisch, Speck ~ nabierać ciała, tuszczyć. 8 die Sporen ~ spiąć ostrogami. II *vn.* (h) 9 puszczać (paczki). 10 próbować, usłować; zum Sprunge ~ rozpedzić się do skoku; er setzt es darauf an, on na to bije. 11 rozpocząć grę. III sich ~ osadzić, osiadać.

A'nsicht, pl -en f 1 widok, przejrzenie n; zur ~ senden, posłać do przejr-

zenia, na okaz. 2 zdanie *n*; pogląd *m*; nach meiner ~ podług mnie, mojem zdaniem; nach eigener ~ handeln, postępowanie podług swego widzimisie; verschiedene ~ sein über... być odmiennego zdania o (czem). 3 fasada, elewacja *f*.

a'nsichtig a j-s ~ werden, urzręc kogo.

a'nsichts-(post)karte f pocztówka z widokiem, widokówka *f*; **-sache f** das ist eine ~ to zależy od zapatrywania; **-seite f** karta tytułowa; główna fasada; **-sendung f** przesyłka do przejeźdźcy (książek etc.).

a'nsiedeln va. (sich) osiedlić (się).

a'nsied(ell)ung f 1 osiedlenie *n* się, kolonizacja *f*. 2 osada, kolonia *f*; **A'nsiedler m** osadnik *m*; **-lungskommission f** komisja kolonizacyjna.

a'nsinnen I va. *j-m* etw. ~ wymagać cz. od kogo. II **A-** *n* wymaganie, żądanie, uroszczenie *n*.

a'nsitzen vn. (sn) (t. angesetzt sein) 1 być osiadłym, zamieszkiwać. 2 (o ubraniu) leżeć.

a'nspannen va. 1 napiąć (łuk); naciągnąć (strunę). 2 zaprząć (konie). 3 *fig.* nateżyć, wyteżyć (alle seine Kräfte = wszystkie siły); **A'nspannung f** nateżenie; wyteżenie *n* (der geistigen Kräfte umysłu).

a'nspeien va. pluć (na kogo).

A'nspielen n *karc.* zagranie *n*; ich habe das ~ ja jestem na rękę.

a'nspielen va. 1 zacząć grać; *karc.* zagrać; być na rękę; Pique ~ zagrać pik. 2 *mus.* próbować (instrument). 3 *fig.* auf etw. ~ zrobić aluzję, przymówkę do cz., mieć co na myśli;

A'nspielung f aluzja *f*, przytyk *m*.

a'nspringen I va. 1 zacząć prząść. 2 *fig.* nawinąć (rozmowę etc.); knuć (zdradę). II **sich ~** rozpocząć się; ein Krieg spinnt sich an, zanosi się na wojnę.

a'nspritzen va. zaostrzyć (konicę).

A'nsporn, -es, -pl -e m bodzić *m*, zachęcać *f*; **a'nspornen va.** 1 spiąć ostrogami. 2 *fig.* zachęcać, dodawać bodźca, pobudzać.

A'nsprache f przemowa *f*; eine ~ halten, mieć przemowę; **a'nsprechen va.** 1 *j-n* ~ przemówić do k.; zagadnąć k. 2 *j-n* um etw. ~ prosić k. o co. 3 podobać się (komu); **a'nsprechend**

a przyjemny, miły, powabny; **-es Äußere, mila** powierzchowność.

a'nspringen I vn. (h) przyskoczyć; angesprengt kommen, przysalopować. II *va.* pokropić; nakrapiać.

a'nspringen I vn. (sn) 1 (t. angesprungen kommen) przyskoczyć, wskok przylecieć; an etw. ~ wskakiwać na co. 2 zacząć działać; zacząć pękać. II *va.* 3 *j-n* ~ skoczyć na k. napaść k. 4 zbliżyć się na odległość strzału (o zwierzyźnie).

a'nspritzen va. i *vn.* przysnąć, bryzgać (na co, na kogo).

A'nspruch, -(e)s, pl -üch *m* wymaganie, uroszczenie *n*, pretensja *f*; ~ haben auf etw., mieć prawo do cz.; auf etw. ~ machen, erheben, etw. in ~ nehmen, rościć sobie prawo do cz.; ~ auf Schönheit machen, wmawiać sobie, że się jest pięknym a. piękną; być w pretensjach; *j-n* in ~ nehmen, korzystać z czyich usług, zatrudniać k.; das nimmt viel Zeit in ~ to zabiera wiele czasu; *j-s* Hilfe in ~ nehmen, korzystać z czyjej pomocy; ich will Ihre Güte nicht zu sehr in ~ nehmen, nie chcę nadużywać pańskiej dobroci; **a'nspruchslos** a bezpretensjonalny, skromny; **A'nspruchslosigkeit f** bezpretensjonalność *f*; **a'nspruchsvoll** a pretensjonalny, wymagający.

A'nsprung m rozpęd *m*.

a'nsucken vn. pluć, plunąć na...

a'nsulen va. naweciwć.

a'nsüllen va. i *vn.* 1 nanieść, namulić, 2 podmywać (brzeg).

A'nspülung f namulenie *n*.

a'nstacheln va. zachęcać.

A'nstalt, pl -en f I instytut; zakład (wychowawczy, litograficzny etc.). 2 przygotowania (zu do); **-en** machen etw. zu tun, robić przygotowania do cz.; seine -en treffen, zarządzić (co).

A'nsstand m 1 przyzwoitość *f*; dobre ułożenie; feiner ~ dobre maniere; mit ~ przyzwoicie. 2 zwłoka *f*, 3 wpatliwość; trudność, przeszkoda *f*, skrępl *m*, wahanie *n*; ohne ~ bez wahanja; ich nehme keinen ~ (zu sagen), nie wcham się...; es besteht kein ~ niema przeszkody. 4 myśl, stanowisko *n*, stójka *f*; **a'nsständig a** i *ad.* przyzwoity, porządny; przyzwoicie; jak się należy; **-es** Auskommen, przyzwoite u-

trzezymanie; **A'nsständigkeit f** przyzwoitość *f*.

A'nslands-besuch m wizyta oficjalna; **-dame f** przyzwoitka *f*; **-gefühl n** poczucie przyzwoitości, takt *m*; **a'nslands-halber ad.** dla przyzwoitości, dla formy; **-los ad.** bez trudności; **-widrig a** nieprzyzwoity.

a'nsтарren va. gapić się na..., wlepić wzrok (w kogo).

a'nstatt prp. zamiast.

a'nsταuben va. pokryć kurzem.

a'nsταuen va. spiętrzyć (wodę); das Eis staut sich an, tworzy się zator.

a'nsταuen va. patrzeć (na co) ze zdziwieniem, z podziwem. ((beze)kć).

a'nsτεchen va. 1 nakłuć. 2 napocząć

a'nsτεcken va. 1 przypaść. 2 zapalić (światło); podpalić (dom). 3 zarazić (chorobą etc.); Lachen steckt an, śmiech się zaraził. 4 włożyć (pierścienek). 5 rozpocząć budowę; **a'nsτεcker** a żarzący; **A'nsτεcker m** zapalacz lamp; **A'nsτεckung f** żarzenie *n*; **-sgift n, -sstoff m** żarzak *m*.

a'nsτεhen vn. (h i sn) 1 stać przy (czem). 2 wypadać, być stosownym; (o ubraniu) dobrze leżeć, być do twarzy 3 odpowiadać; das steht mir nicht an, to mi nie odpowiada, to nie jest dla mnie odpowiednie. 4 odwleć (odłożyć) się; es kann noch damit ~ z tem można jeszcze poczekać; es wird noch lange ~ bis... długo jeszcze potrwa aż...; ~ lassen, odkładać, 5 wahać się; omieszkać; ich werde nicht ~ nie omieszkać. 6 wystawać, stać na straży. 7 *gór.* być na powierzchni; **a'nsτεhend** a bliski; oboczny.

a'nsτεigen vn. (sn) wznosić się (o drodze); przybierać, wzbierać (o wodzie); rosnąć (o kapitalach); **-d I a** wznoszący się; II *ad.* pionowo.

a'nsτεllen I va. 1 przystawić. 2 dać (komu) posadę, pracę; angestellt sein, mieć posadę, służbę, stanowisko; er ist fest angestellt, ma stałą posadę. 3 nastawić (mordercę), podstawić (fałszywych świadków). 4 urządzić; złożyć; Betrachtungen ~ rozważać; Erkundigungen ~ zasięgać wiadomości; eine Untersuchung ~ wdrożyć śledztwo; einen Vergleich ~ porównywać; wie hast du das angestellt? jak ci się udało zrobić? da hast du was Schönes angestellt! toś dopiero nawarzył piwa!

II **sich ~** 5 stanąć (w ogonku); sich ~ lassen, zająć miejsce; przyjąć posadę. 6 *sich ~* als ob, udawać, że a. jakoby. 7 *sich* geschickt bei etw. ~ zwręcić się zabrać do czego.

a'nsτεellig a zręczny, sprytny; **A'nsτεelligkeit f** zręczność, sprytność *f*. **A'nsτεille f** 1 posada *f*, urząd *m*, stanowisko *n*. 2 umieszczenie *n*; nominacja *f*; **a'nsτεellungsfähig a** posiadający kwalifikacje a. zdający do objęcia posady.

A'nsτεich m 1 nakłucie; napoczczenie *n* (becki). 2 uszkodzenie *n* (jabłka).

A'nsstieg m wejście na górę

a'nsτίeren va. ob. anstarren.

a'nsτίffen va. 1 sprawić, spowodować, sprowadzić (nieszczęście); wzniecić (pożar), narobić; da hast du was Schönes angestiftet! a toś dopiero piwa nawarzył! 2 *j-n* zu etw. ~ podmówić, podszczuwać k. do cz. 3 przybić sztyfkami; **A'nsτίfter, -s m** sprawca; podżegacz *m*; **-ia f** sprawczyń; podżegaczka; **A'nsτίftung f** sprawienie, spowodowanie; podżeganie *n*.

a'nsτίmmen va. zanucić, zaintonować; ein Klage lied ~ zawodzić, lamentować; einen anderen Ton ~ zmienić ton, zacząć z innej beczki; **A'nsτίmmung f** intonacja *f*.

a'nsտolpern vn. (sn) potknąć się, za-

a'nsտopfen va. napać.

A'nsտոթ m 1 uderzenie, potrącenie *n* (o co); *fig.* impuls; początek *m*; inicjatywa *f*; den (ersten) ~ geben zu etw., dać inicjatywę do cz. 2 przeskoda *f*; ohne ~ bez przeszkód; (beim Lesen) plynnje, biegle. 3 zgorzenie *n*; Stein des -es, szkopol *m*; an etw. ~ nehmen, gorszyć się czem; **a'nsտոթen I va.** 1 uderzyć, (po)tracić; die Glaser ~ trać się kieliszkami; auf *j-s* Wohl ~ pić za czyje zdrowie. II *vn.* (h) 2 uderzyć, zawadzić (o co); potknąć się. 3 jakać (zacinąć) się; mit der Zunge ~ splenieć. 4 mit den Gläsern ~ trać się kieliszkami. 5 bei *j-m* ~ wywołać u k. zgorzenie. 6 gegen etw. ~ grzeszyć przeciwko czemu. 7 graniczyć (an etw. z czem); **a'nsտոթend a** przyległy.

a'nsտոթig a nieprzyzwoity, gorszący, sprośny; **A'nsտոթigkeit f** nieprzyzwoitość, sprośność *f*.

a'nsտրahlen va. oświecać promieniami; angestrahlt, oprómienny.

adwokatura; palestra f; -skammer f jzba adwokacka.

a'nwandeln *vn.* I. (sn) (t. angewandelt kommen) nadejść. II *va.* es wandelt mich die Lust an, bierze mich četka; was wandelt dich an? co ci się stalo? es wandelt mich ein Grauen an, strach mnie ogarnia; **A'nwandlung** f napad, przystęp *m*; in einer ~ von guter Laune, a'wntwiednie dobrego humoru.

a'nwandern *vn.* (an) przywędrować. **a'nwanken** *tn.* (sn) (t. angewankt kommen) nadejść chwiejnym krokiem. **a'nwärmen** *va.* zagrzać.

a'nwärter *m.* (-in f) kandydat(ka); ~ auf einen Posten, k. na posadę; ~ auf eine Erbschaft, przysły spadkobierca; **A'nwartschaft** f kandydatura f; widoki pl (auf etw. na co).

a'newhen *va.* owi(e)wać, wionąć na...; nawiać (śniegu); es weht einen heimatlich an, przypomina mi (a. nam) się kraj rodzinny.

a'newisen *va.* I wskazać; wyznaczyć (miejsce etc.); odesłać (k. do cz.). 2 polecić; nakazać; pouczyć; angewiesen sein (etw. zu tun), mieć nakaz, polecenie... (ob. angewiesen). 3 przekazać (sumę); asygnować (placę); **A'newisierung** f I polecenie *n*; instrukcja f, wskazówki pl; Iherr ~ gemäß, stosownie do wskazówek pana. 2 przekazanie *n*; asygnacja f; przekaz *m* (auf die Bank na bank); ~ auf Order, sola (własny) weksel; eine ~ (von 100 Mark) auf j-n ausstellen, wystawić na k. przekaz na...

a'newndbar *a.* dający się zastosować *a.* użyć; **A'newndbarkeit** f możliwość zastosowania.

a'newnden *va.* I użyć; alle seine Kräfte ~ dolożyć wszelkich starań; etw. nützlich ~ zużytkować; falsch angewandt, mylnie użyty. 2 (za)stosować (auf etw. do cz.); sich ~ lassen, dać się zastosować; übel angewandt, niestosownie, nie na miejscu (ob. angewandt); **A'newndung** f użycie; zastosowanie *n*; ~ finden, mieć zastosowanie (auf etw. do cz.); **A'newndungsweise** f sposób użycia.

a'newerben *va.* zaciągać (do woj-ska), werbować (robotników); **A'newerber** *m.* werbownik; **Anwerbung** f zaciąg, werbunek *m.*

a'newerfen I *vn.* (h) mieć przywrócić rzut (w grze). II *va.* 1 narzucić (wapnem), tynkować, 2 puścić (motor) *w.* **A'newesen** *n.* posiadłość *f.* [ruch. **a'newesend** *a.* obecny; die Anwesenheit f obecność; in ~ w obecności; während seiner ~ in... podczas jego bytowania...]

a'newidern *va.* budzić wstręt. **A'newohner** *m.* (-in f) mieszkający (-ca) obok, sąsiad(ka); -schaft f sąsiedztwo *n.* sąsiedzi pl.

A'newurf *m.* 1 narzut, tynk *m.* 2 pierwszy rzut. 3 krajka *f.* szlak *m.* **a'newurzeln** *vn.* (sn) zakorzenić się; wie angewurzelt stehen, stać jak wry.

A'newahl f liczba, ilość *f.* [ty. **a'newahlen** *va.* dać zaliczkę, uiszczyć część (należności); **A'newahlung** f zaliczka *f.*; zadatek *m.*

a'newapfen *va.* 1 napocząć (beczkę). 2 fig. naciągnąć (kogo).

a'neweichen, sich ~ podpierać sobie. **A'neweichen** *n.* znak *m.*, oznaka; wróżba *f.*; symptomat *m.*; **a'neweichnen** *va.* zaznaczyć, notować.

A'neweige pl -n f I doniesienie, zawiadomienie *n.*; ~ machen, zur ~ bringen, donieść (o czem). 2 ogłoszenie *n.* 3 handl. awiz *m.*; unter ~ awizując; **a'neweigen** *va.* I donieść, zawiadomić; zrobić doniesienie (o czem); deklarować (towary); den Empfang ~ potwierdzić odbiór (listu etc.); sein Vermögen ~ zeznać (o majątku); die angezeigten Preise, ujawnione, wystawione ceny; in der Zeitung ~ ogłaszać. 2 wskazać(ywać); wróżyć; das zeigt nichts Gutes an, to nie wróży nic dobrego; es wäre angezeigt, byłoby wskazane.

A'neweigen-blatt *n.* gazeta ogłoszeń; -brief *m.* cyrkularz *m.*; -geschäft *n.* biuro ogłoszeń; -sammler, -aquisitor *m.* akwizytor ogłoszeniowy; -teil *m.* dział ogłoszeń (w gazecie); -wesen *n.* reklamy pl.

A'neweiger *m.* I donosiiciel *m.* 2 (tytuł gazety) Kurjer, Goniec. 3 wskaznik *m.* **a'newetteln** *va.* osnowę nawinać; fig. uknuć; **A'newettler** *m.* sprawca, kno-wacz *m.*

a'newiehen I *va.* I ubrać, włożyć, wdziać (ubranie etc.); Schuhwerk ~ włożyć obuwie; jam den bunten Rock

~ włożyć mundur (o żołnierzu); j-n ~ ubierać kogo; sich ~ ubie(i)rać się. 2 przyciągać; fig. przyciągać; przymknąć (drzwi). 3 przytoczyć (ustęp). II *vn.* (h) 4 (w szachach) rozpoczynać grę. 5 (o herbacie etc.) naciągać. 6 (o cenach) iść w górę; die Kälte zieht an, mroz bierze. 7 (sn) naciągać, nadejść; wprowadzić się (gdzie); **a'newiehend** *a.* fig. pociągający, zajmujący; **A'newiehung** f przyciąganie *n.*; atrakcja *f.*; -skraft *f.*, -svermögen *n.* siła przyciągania, atrakcja *f.* **a'newuckern** *va.* ocukrzyć.

A'newug *m.* 1 ubranie *n.*, ubiór; garnitur *m.* 2 zbliżanie *n.* się; im -e sein, zbliżać się; ein Gewitter ist im ~ zanosi się na burzę, nadciąga burza. 3 (w szachach) pierwsze posunięcie. **a'newüglig** *a.* uszczypliwy; zjadliwy; obraźliwy, obelżywy, cięty; agresywny; **A'newügligkeit** f uszczypliwość; aluzja złośliwa, docinek *m.*

a'newünden *va.* zapalić (lampę); podpalić (dom etc.); fig. wniecić (wojnę); **A'newünder** *m.* I zapalacz. 2 zapalnik, przyrząd *m.* do zapalania.

a'newweifeln *va.* ob. bezwiefeln; **A'newzweif(ell)ung** f powątpiewanie *n.*; wątpliwości pl.

Ä'olsharfe f harfa eolska.

A'o'rt'a f główna tętnica, aorta *f.*

Ap'a'che [apasz] pl -en *m.* apasz.

Apana'ge [-na'z] f apanaż *m.*, pen-gia roczna (panujących). [sobno.

apa'r't *a.* id. osobny, oddzielny; **o'Ap'athie** [-tl] f apatia *f.*; **apa'thisch** [-p'a-] *a.* apatyczny.

A'pfel, -s pl Apfel *m.* jabłko *n.*; ~ der Zwietracht, jabłko niezgody; fig. in den saueren ~ beißen, poddać się przykrej konieczności; prz. der ~ fällt nicht weit vom Stamm, jaki ojciec taki syn; -auflauf *m.* sufler *m.* z jabłek; -baum *m.* jabłoni *f.*; -brel *m.* pianka f (mus *m.*) z jabłek; -küchen *m.* ciastko z jabłkiem; -most *m.* jablczek *m.*; -mus *ob.* -brei; -schaumwein *m.* jablczek musujący; -schimmel *m.* koń bulany; -schnitte *f.* plasterek *m.* jabłka; -sine *f.* pomarańcza *f.*; -sinnen-limonade *f.* oranżada *f.*; -torte *f.* tort z jabłkami; -wein *m.* jablczek *m.*

Aphor'i'smus [aforis-] *m.* aforyzm *m.*; aphor'i'stisch *a.* aforystyczny.

Aphro'dite [-dl-] *f.* mit. Afrodyta.

Aplo'm'b [apla'] *m.* pewność siebie. **apodi'ktisch** *a.* niezbitny.

apokaly'ptisch *a.* apokaliptyczny; zagadkowy, tajemniczy.

apokry'ph *a.* podrobiony, nieautentyczny. **Apo'll(o)** *m.* Apollo. [teczny. **Apologie** [-gl] *f.* obrona, apologia *f.* **apople'ktisch** *a.* apoplektyczny; **Apoplexie** *f.* udar *m.*, apopleksja *f.*

Apost'a't [-tät] -en, pl -en *m.* od-szczepienie, odstępa *m.* **Apo'stel**, -s *m.* apostoł; -amt *n.* apostołstwo, posłannictwo *n.*; -geschicht'e *f.* dzieje apostołskie; aposto'lich *a.* apostołski.

Apostro'ph [-tróf], -(e)s, pl -e *m.* apostrof *m.*; **apostrophie'ren** *va.* I dać apostrof. 2 apostro (do k.) przemówić.

Apothe'ke [-te-], pl -n *f.* apteka *f.*

Apothe'ker, -s *m.* aptekarz; -in *f.* aptekarzowa; aptekarka; -gehilfe *m.* pomocnik aptekarski; -kunst *f.* aptekarstwo *n.*; -rechnung *f.* rachunek aptekarski, slony; -waren *pl.* materiały apteczne; -wissenschaft *f.* farmakologia *f.*

Apotheo'se [-teo-] *f.* apoteoza *f.*; **apotheosie'ren** *va.* apoteozować; nadmiernie chwalić.

Appara't [-rat], -es, pl -e *m.* aparat; telefon *m.*; **Apparatu'r** [-ratu'r] *f.* aparatura *f.*

Appe'l, -s, pl -e *m.* mil. apel *m.*

Appellatio'n [-cjo'n] pl -en *f.* jr. odwołanie *n.*, apelacja *f.*; -agerecht *n.* sąd apelacyjny, odwoławczy.

appellie'ren [-ll-] *vn.* (h) odwołać się, wnieść apelację, apelować.

Appendizi'tis *f.* med. zapalenie ślepej kieszki.

Appe'tit [-titi], -(e)s, pl -e *m.* apetyt *m.*; guten ~ I smaczno! ~ machen, wzbudzać apetyt; ~ auf etw. haben, mieć ochotę na co; -brötchen *n.* kanapka *f.*; **appeti'tlich** *a.* id. apetyczny, pojętny; apetyczny; -los *a.* bez apetytu; -losigkeit *f.* brak apetytu.

applanie'ren [-nl-] *va.* wyrównać.

applaudie'ren [-dl-] *va.* i. *vn.* (h) przyklaskiwać, oklaskiwać; Applau's, -es, pl -e *m.* (poklask, aplauz *m.*

applie'ren *va.* zastosować.

apportie'ren [-tl-] *va.* przynosić (na rozkaz), aportować.

Appositio'n [-zicjo'n] *f.* gr. dopowiedzenie *n.*, przydawka *f.*

appretieren [-tl-] *va.* wykończyć, przyszyć, apretować; **Appretur** [-túr], *f.* wykończenie *n.*, apretura *f.*
aprobieren [-bi-] *va.* uznać za dobre, pochwalić, aprobować.
Approvisionnement [-nl-] *f.* zaopatrzenie w żywność, aprowizacja *f.*
approximativ [-tlf] *a i ad.* przybliżony; w przybliżeniu, mniej więcej.
Apriko'se [-kó-] *pl -n f.* morela *f.*
-nbaum *m.* drzewo morelowe.
April, -s *m.* kwiecień *m.*; j-n *in den* ~ schicken, oszukać *k.*; na j-n *aprilis*; -scherz *m.* prima aprilis; -wetter *n.* niestała pogoda.
aprio'risch [aprijó-] *a (sąd)* powzięty zgóry, aprioryczny.
Aquamari *n.* [akwa-] -s *m.* akwamaryn *m.*; **Aquarell**, -s, *pl -e* *n.* akwarela *f.*; -farbe *f.* farba wodna; -maler *m.* akwarelista *m.*; -malerei *f.* 1 malarstwo akwarelowe (farbami wodnymi).
2 akwarela f.; **Aqua'rium, [akwá-] -s, *pl -ien* *n.* akwarjum *n.*
Aqua'tor [ekwá-] -s, *m.* równik *m.*
aquatoria'l [-rijal] *a* równikowy.
Äquivalen't [-kwi-], -(e)s, *pl -e* *n.* ekwiwalent, równoznacznik, równoważnik *m.* II *ä -a* równoważnikowy.
Är *n i m.* ar *m.* (miara powierzchni).
Ära [e-], *pl Ären* *f.* era *f.*, okres *m.*
Araber (-in) *s.* Arab(ka); **Arabis'ske**, *pl -n* farabeska *f.*; **Arabi'en** *n.* Arabia *f.*; **arabisch** [ará-] *a* arabski; -es Gummi, guma arabska.
Arak, -s *m.* arak *m.*
Ar'beit, *pl -en f.* 1 robota, praca *f.*; *an die* ~ gehen, sięch *an die* ~ machen, wziąć się do roboty; (Ihr Rock) *ist in* ~ robi się; *etw. in* ~ geben, oddać co do roboty; *von seiner Hände* ~ leben, żyć z pracy rąk; *die* ~ einstellen, (za-)strekować; *wie die* ~ so der Lohn, jaka praca taka płaca; *bei j-m in* ~ stehen, pracować u *k.* 2 trud *m.*; *vergebliche* ~ daremny trud, daremna praca. 3 wyrób *m.*, dzieło *n.*, robota; *schriftliche* ~ wypracowanie piśmienne; *getriebene* ~ robota wypukła, deta, wyrób klepany; **ar'beiten** *I* *un.* pracować (an *etw.* nad *czem*); *bei j-m* ~ pracować u *k.*; *voll* ~ być w pełnym ruchu; *handl. in Tuch* ~ prowadzić handel sukniem, manufaktura; *sein Geld* ~ lassen, obracać pieniędzmi; *sich tot a (zu Tode)* ~ zapracowywać się na**

śmierć; *sich durch* (den Schnee) ~ otworować sobie drogę, przepchać się. II *ua. etw.* ~ pracować nad *czem*; *obrobic* *co*; *aus dem Groben* ~ zgrubsza obrobić; *die arbeitenden Klassen*, klasy robotnicze

Ar'beiter *m* (-in *f.*) robotnik, wyrobnik, pracownik (-ica); ~ *ausschuss* *m.* komitet robotników; -*aussperrung* *f.* lokaut *m.*, zamknięcie fabryki; -*ausstand* *m.* strajk *m.*; -*bewegung* *f.* ruch robotniczy; -*schaft* *f.* klasa robotnicza, robotnicy; -*schutz* *m.* ochrona robotników; -*schutzgesetz* *n.* ustawa o ochronie robotników; -*verein* *m.* stowarzyszenie robotnicze; -*versicherungsgesetz* *n.* ustawa o ubezpieczeniu robotników; -*viertel* *n.* dzielnica robotnicza.

Ar'beit-geber *m.* pracodawca *m.*; -*nehmer* *m.* pracobiorca *m.*
a'rbeitsam *a* pracowity; **Ar'beits-samkeit** *f.* pracowitość *f.*

Ar'beits-amt *n.* urząd pracy; -*biene* *f.* pszczola robocza; -*Einstellung* *f.* strajk *m.*; -*fähigkeit* *f.* zdolność do pracy; -*feld*, -*gebiet* *n.* pole pracy; -*haus* *n.* dom pracy; -*kraft* *f.* siła robocza; *tüchtige* ~ zdolny robotnik; -*leistung* *f.* wytwórczość; *praca wykonana*; -*lohn* *m.* płaca zarobkowa; **ar'beitslos** *a* bez pracy, bezrobotny; **Ar'beits-losen-versicherung** *f.* ubezpieczenie od bezrobocia; -*losigkeit* *f.* bezrobocie *n.*; -*lust* *f.* chęć do pracy; -*mann* *m.* wyrobnik; -*nachweis* *m.* biuro pośrednictwa pracy; -*pferd* *n.* koń roboczy; **ar'beits-scheu** *a* mający wstręt do pracy; *leniwy*; **Ar'beits-scheu** *f.* wstręt do pracy; -*stätte* *f.* warsztat pracy; -*tag* *m.* dzień roboczy; -*teilung* *f.* podział pracy; -*tisch* *m.* biurko *n.*; warsztat, stół krawiecki; **ar'beits-unfähig** *a* niezdolny do pracy; **Ar'beits-unfähigkeit** *f.* niezdolność do pracy; -*vermittlung* *f.* ob. -*nachweis*; -*weise* *f.* rodzaj pracy; sposób pracowania; -*zeug* *n.* narzędzia (roboty); -*zimmer* *n.* gabinet do pracy, pracownia *f.*

Ar'bitrer, -s *m.* sędzia polubowny, arbitror, rozjemca *m.*; **Arbitra'ge** [-trá-] *m.* 1 arbitraż *m.* 2 sądz rozjemczy; **arbitra'r** *a* samowolny, arbitralny.
Archai'smus [-is-], *pl -men* *m.* ar-

chaizm *m.*; **archai'stisch** *a* przestarzały, archaistyczny.

Archäolo'g(e) [-lok-, -loge], -en, *pl -en* *m.* archeolog, badacz starożytności; **Archäologie** [-g-] *f.* archeologia *f.*; **archeolo'gisch** [-lo-] *a* archeologiczny.

Ar'che, *pl -n* *f.* arka *f.*
Archidia'konus *m.* archidiaakon.
Archipe'l [-pel] *m.* archipelag *m.*
Archite'kt, -en, *pl -en* *m.* architekt; **Architekto'nik** *f.* sztuka budownictwa, architektonika *f.*; **architekto'nisch** *a* architektoniczny; **Architekto'r** *f.* budownictwo *n.*, architektura *f.*; **Architra'v**, [-traf] -s, *pl -e* *m.* bud. nadzupie *n.*, architraw *m.*

Archiv [-chif], -s, *pl -e* *n.* archiwum *n.*; **Archivar** [-war] *m.* archiwista.
Are'na [are-], *pl -nen* *f.* arena *f.*
Areopa'g [-pak] *m.* areopag *m.*

arg *I* (arger, ärgste) 1 zły, złośliwy; *ich sehe nichts* Arges dabei, nie widzę w tem nic złego. 2 ciężki, wielki, rażąco (błąd); *das ist denn doch zu* ~ tego już za wiele. 3 *es ist nicht so* ~ nie jest tak strasznie; *so* ~ *ist* *es* doch noch nicht, jeszcze nie jest tak źle; *was zu* ~ *ist*, *ist zu* ~ *co* za dużo, to niezdrowo. II *ad* źle, złośliwie; ciężko, strasznie. III *A* *n* zły *n.*; *ohne* ~ *prostoduszny*; *kein* ~ *dabei* *haben*, postępować *a.* działać w dobrej wierze; *es ist kein* ~ *dabei*, niema w tem nic złego.

Argent'nie *n.* *geo.* Argentyna *f.*; **ti'nie** *m.* Argentyńczyk; **argenti'nisch** *a* argentyński.

ärger *ob.* arg.
Ärger, -s *m.* zmartwienie *n.*; *złosc* *f.*, gniew *m.*; *aus* ~ *ze* złości; *ihm zum* ~ *jemu* *na* złość; *seinen* ~ *an j-m* *auslassen*, wylewać na *k.* zółć; **ärgerlich** *a* 1 zły, rozgniewany; *j-n* ~ *machen*, rozgniewać *k.*; ~ *sein*, gniewać się (auf *na...*); 2 opryskliwy; *drażliwy*. 3 przykry; *das ist aber* ~ *l* *a* to przykra historia!; **ärgern** *va.* 1 (sich) gniewać, złościć (sich); *j-n* *recht* (verdamm, wütend) ~ *doprowadzić* *k.* do wściekłości; *das kann einen* *furchtbar* *a.* *schändlich* ~ *wenn...* *można* *sie* *wściec*, *gdys...* 2 *gorszyć*; **Ärger'nia**, -ses *n.* 1 zgorszenie *n.*; skandal *m.*; ~ *erregend*, *gorszący*; *ein* *offentliches* ~ *geben*, wywołać ogólne zgorszenie. 2 *zmarwienie* *n.*, przykróć *f.*

Ar'glist *f.* chytryść; perfidia *f.*; *pod* *step* *m.*, podejście *n.*; *a* *rglistig* *a* chytry, podstępny; *zdradziecki*; *a* *rglos* *a* *prostoduszny*, szczery, bez złej myśli; **Ar'glosigkeit** *f.* prostoduszność *f.*

Argona'ut, -en *m.* argonauta *m.*
Argo't [argó] *n.* gwara *f.*, żargon *m.*
Argume'nt, -(e)s, *pl -e* *n.* argument *m.*; **argumentie'ren** [-tl-] *un.* (h) argumentować, dowodzić.

Argusaugen *pl* oczy argusowe.
Argwohn [-won], -(e)s *m.* podejrzenie *n.*; *nieufność* *f.*; **argwohnen** *un.* (h) *i* *va.* podejrzewać; *er* *argwohnt* nichts, niczego się nie domyśla; **argwohnisch** *a* podejrzliwy; *nieufny*.

aria'nisch [arjá-] *a* arjański.
Arie' [arj] *pl -n* *f.* arja, pieśń *f.*

Arier *m* (-in *f.*) [a-] Aryjczyk *m.* (Aryjka); **ar'isch** *a* aryjski.

Aristokra't [-krat] -en, *pl -en* *m.* arystokrata *m.*; -*in* *f.* arystokratka; **Aristokratie** [-kratj] arystokracja *f.*; **aristokra'tisch** *a* arystokratyczny.

Arithme'tik [-me-] *f.* arytmetyka *f.*; -*ker* *m.* arytmetyk *m.*; **arithme'tisch** *a* arytmetyczny.

Arka'de [-ka-], *pl -n* *f.* bud. arkada *f.*
Arka'dien [-ka-] *n.* Arkadja *f.*, szczęśliwa kraina.

ar'ktisch *a* północny, arktyczny.
arm *l* *a* (armer, ärmst) *a* biedny, ubogi; ~ *machen*, zubożyć; ~ *werden*, zubożeć; ~ *wie* *ein* *Kirchenmus*, *goły* jak święty turecki; -er Teufel *a*, Schlucker, biedak *m.*; *ich* -er Mensch *l* *o* *ja* *nieszczęśliwy* II *ad* ubogo.

Arm, -es, *pl -e* *m.* 1 ramię *n.*, ręka *f.*; ~ *in* ~ *gehen*, chodzić pod *rękę*; *j-n* *mit* *offenen* -en *aufnehmen*, przyjąć *k.* z *otwartemi* ramionami; *fig.* *die* -e *frei* *haben*, mieć swobodę ruchów; *j-m* *unter* *die* -e *greifen*, pomóc *komu*; *so* *welt* *reicht* *sein* ~ *nicht*, *tak* *daleko* *wplyw* *jego* *nie* *siega*. 2 ramię (świecznika), odnoga *f.* (rzeki).

Armatur [-túr] *pl -en* *f.* uzbrojenie *n.*, armatura *f.*; *oprawa* (lamp *elektr.*); *el.* brojra *f.*; *twornik* *n.* (prądniczy).

Arm-band *m.* *naramiennik* *m.*; *bransolet* (kja *f.*); **bandulur** *f.* zegarek naręczny; -*binde* *f.* temblak *m.*; *opaska* *f.* (na ramieniu); -*brust* *f.* kusza *f.*

Armee [-me] *pl -n* *f.* armia *f.*, wojsko *n.*; -*gebiet* *n.* *mil.* strefa działania armii; -*gruppe* *f.* grupa operacyjna;

-korps n korpus m; -s.nitätspark m park sanitarny armii.

Ärmel, -s m rękaw m; das läßt sich nicht aus dem ~ schütteln, to nie latwa sprawa; -aufschlag m wyłóg m u rękawa; -loch n pachy f; -meer n, -kanal m kanał la Manche.

Ärmen-anstalt f przytułek dla ubogich; -büchse f skarbonka, puszka f dla ubogich; -haus n ob. -anstalt.

Ärmenien [-me-] n Armenia f; Ärmnier m (-in f) Ormianin (Ormianka); ärmenisch a ormiański.

Ärmen-pfleger f opieka społeczna; -pfleger m opiekun ubogich; -steuer f podatek na rzecz biednych; -wesen n opieka społeczna.

Ärmenü-der-gesicht n, -miene f wygląd szubienicznika.

Ärmie'ren [-ml-] va. uzbroić; ekwipować; Ärmierung f 1 uzbrojenie n, 2 el. zbroja f, panczer m; -struppe f mil. oddział roboczy.

Ärm-lehne f poręcz f u krzesła; -leuchter m świecznik; großer ~ zyrandol, kandelabr m.

Ärmlich a i ad. ubogi, nędzny, biedny; nędzie, ubogo; ~ gekleidet, nędznie ubrany; Ärmlichkeit f ubóstwo n, nędza f.

Ärmreifen m bransolet(ka) f. Ärmseelig a mizerny, nędzny; Ärmseeligkeit f mizerota, nędz(o)t(a) f.

Ärm-sessel, -s m fotel m; -stuhl m krzesło z poręczą; fotel m.

Ärm-ut f ubóstwo n (fig. des Geistes ducha), bieda f; die bitterste ~ skraj na nędza; mein bischen ~ moją skromny dobytek; prz. ~ schändet nicht, ubóstwo nie hańbi; -szegnais n świadectwo ubóstwa.

Ärmvoll m naręczny n.

Aroma [aró-], -s, pl -s n aromat m; aromatisch a aromatyczny, wonny.

Ärrak -s m arak m.

Arrangem'nt [aranżam'nt] -s pl -s n układ m; urządzenie n; arrangie'ren [-ži-] va. urządzić.

Arre'st, -es, pl -e m areszt m; verschärfter ~ areszt obstrzony; auf etw. ~ legen, etw. mit ~ belegen, położyć areszt na czym; im ~ sein, siedzieć w kowie; Arrest'ant, -en, pl -en więzien, aresztant m.

Arre'st-lokal n, -stube f, -zimmer n areszt m; gm. paka f.

arretie'ren [-tl-] va. aresztować; Arrestierung f aresztowanie n.

arrogant a i ad. arogancki; arogancko; Arroganz f arogancja f.

arrondie'ren [-di-] va. zaakragić; Arrondierung f zaakraglenie n.

Arsch, -es, pl Ärsche m tyłek m.

Arse'n, -s n chem arzenik m.

Arsenal' [-zenal] -s, pl -e n zbrowniownia f, arsenal m.

Arse'nig a chem. arsenowy.

Arse'nik [-ze-], -s m min. arzenik, arsen m; -saure f kwas arsenowy; -vergiftung f otrucie arsenikiem.

Art pl. -en f 1 sposób m; auf diese ~ w ten sposób; nach meiner ~ na mój sposób; auf einerlei ~ jednakowo; das ist nicht meine ~ to nie jest mój zwyczaj; to nie leży w moim charakterze; was ist das für eine ~ ? do czego to podobne? 2 rodzaj, gatunek m; (ein Mann) seiner ~ ... jego pokroju; aus der ~ schlagen, wyrodzić się.

Artel n artel m, związek roboczy. Ärt'en vn. (sn) 1 nach j-m ~ być do k. podobny; die Menschen sind so geartet, ludzie mają to do siebie (ze...) 2 (gut) ~ udać (przyjść) się.

Arte'rie [-te-], pl -n fan. tętnica f; -nverkalkung f zwapnienie tętnic.

Arte'sisch [-tš-] a -er Brunnen, studnia artyzyczna, wytryskowa.

Ärtig 1 a 1 grzeszny, uprzejmy. 2 miłutki, miły. II ad. grzeszenie; Ärtigkeit f grzeszność; uprzejmość f; j-m-en sagen, powiedzieć k. grzeszności.

Arti'kel [-tl-] -s m 1 artykuł m (ob. führen I). 2 gr. rodzajnik m.

Artikulation' [-cjo:n] f wyraźne wymawianie; artikulier'en [-li-] va. wyraźnie wymawiać.

Artillerie' [-rl-] pl -n f mil. artyleria f; -abteilung f dywizjon artylerji; -bekämpfung f zwalczanie artylerji; -flug m aw. lot artyleryjski; -stellung f stanowisko artylerji; Artilleri'rst, -en, pl -en m artylerzysta.

Artischo'cke, pl -n f karczoch m.

Arti'st, -en, pl -en m artysta; -in f artystka; artisi'tisch a i ad. artystyczny; artystycznie.

Arze(c)nei', pl -en f lekarstwo n; -buch n farmakopeja f; -kräuter pl ziola lecznicze; -kunde, -kunst f farmaceutyka f; -mischung f mikstura f; -mittel n lek(arstwo); -mittelchre

f farmakologia f, nauka o lekach; -vorschrift f recepta f.

Arzt, -es, pl Ärzte m lekarz; doktor; Ärztin f doktorka, lekarka; ärztlich a lekarski; -es Zeugnis, świadectwo lekarskie; Arztwache f pogotowie lekarskie.

As, Assess, plASSE m as m.

Asbe'st, -(e)s m azbest m.

Äschbecher m popielniczka f.

Äschblo'nd a jasnopopielaty.

Äsche f 1 popiół m; in ~ verwandelt, obrócić w perzynę. 2 popioły pl (nieboszczyka). 3 zł. forsa f.

Äsche, pl -n f icht. lipień m.

Äschen-becher m popielniczka f; -brödel n kopciuszek m; -herd m popielisko n; -kasten m popielnik m (piecuchy); -krug m popielnica, urna f.

-puttel n kopciuszek m; -schale f popielniczka f; -urne f urna, popielnica.

Äschemittwoch m popielec m.

Äsch-farben, -fahl, -grau a popielaty; fig. bis ins Äschgraue, do ostatnich granic; das geht ins Äschgraue, to już przechodzi wszelkie granice; to jest nieprawdopodobne; Äschkuchen m podplomyk (placek) m.

Äsen [-e] vn. (h) żerować, paść się.

Äsia't(e) [-ziät] m Azjata m; asia'tisch a azjatycki; Ä'sien [ä-] n Azja f.

Äske't [-ket], -en, pl -en asceta m; äske'tisch a ascetyczny, surowy.

Äskula' p [-läp], -s, pl -e m eskulap m.

Äso'p [ezöp] m Ezop.

Äso'w'scher Meer, Azowskie morze

Äspekt, -es, pl -en m widok m.

Äsp'alt, -es, pl -e m asfalt m; -arbeiten pl roboty asfaltowe; -arbeiter m asfaliarz; -beton m beton asfaltowy; asphaltie'ren [-ti-] va. asfaltować; -pflaster n bruk asfaltowy.

Äspirant, -en, pl -en m aspirant, kandydat m; -in f aspirantka.

Ässanie'ren [-ni-] va. uzdrowić; Ässanierung f uzdrowienie n.

Äspiri'n n apt. aspiryna f.

Äsekura'nt, -en, pl -en m ubezpieczający; Äsekura'nz f ubezpieczenie n, asekuracja f (gegen Feuer od ognia, auf Ableben na wypadek śmierci); äsekurieren va. ubezpieczyć.

Ässel, pl -n f zo. stonóg m.

Ässe'ssor, -s, pl -en m asesor m.

Ässigna'nt, -en, pl -en m wystawa m (weksłu); Ässigna't, [-gnät], -en,

pl -en m trasat m; Ässigna'te f asygna'ta; asygna'cy f; ässigna'e'ren [-gn-] va. asygnować.

Ässimilatio'n [-cjo:n] f przyswojenie n, asymilacja f; ässimiloi'risch [-tö-] a asymilacyjny; ässimilii'ren [-li-] va. przyswajać, asymilować.

Ässiste'nt m -en, pl -en (-in f) asystent(ka); Ässiste'nzarzt m asystent; ässiste'ren [-ti-] va. towarzyszyć, pomagać, asystować.

Ässocié' [-sje] -s, pl -s m wspólnik.

Ässona'nz, pl -en f podobne-brzmienne zakończenie wyrazów.

Ässortie'ren [-tl-] va. zaopatrzyć w asortyment towaru; gut assortiert, z dużym wyborem (asortymentem) towaru; Ässortim'nt, -(e)s, pl -e m asortyment m; sortym't m (książek).

Ässoziation' [-cjo:cjo:n] f 1 stowarzyszenie n. 2 jakożenie n.

Ässy'rien n Asyryja f; ässy'risch a asyryjski.

Äste, -es, pl Äste m gałąź f; sich in Äste teilen, rozgałęzić się; fig. sich einen ~ lachen, pękać ze śmiechu.

Äster, pl -n f bot. aster m.

Ästhe'tik [-te-] f estetyka f; -er m estetyk m; ästhe'tisch a estetyczny.

Ästhma, -s n dychawica, astma f; an ~ leiden, cierpieć na astmę; Ästhma'tiker m astmatyk; ästhma'tisch a dychawiczny, astmatyczny.

Äst'ig a galezisty, sękaty.

Ästrolo'g [-lok], -en, pl -en m astrolog; Astrologie' [-log] f astrologia f;

Astronom' [-nom], -en, pl -en m astronom; Astronomie' [-nomi] f astronomija f; astronoi'misch a astronom; Ästwerk n galezie pl. [nomiczny].

Ä'sung [-e] f pasza leśna; -splatz m pastwisko n.

Äsy'l, -(e)s, pl -e n przytułek m, schronisko n (für Obdachlose dla bezdomnych); -recht n prawo azylu.

Äsze't [aszet] ob. Asket.

Ätavi'smus [-wis-] m dziedzinność f, atawizm m; atavi'tisch a atawistyczny.

Ätelie'r [-lje] n pracownia f.

Ätem [ä-], -s m (oi.)dech m; außer ~ kommen, zadyszec się; sich außer ~ laufen, biegać co tchu; außer ~ sein, być zziąjanym; ~ holen, schöpfen, nabrać tchu, zaczerpnąć powietrza; in einem ~ jednym tchem;

-beschwerde *f* duszność *f*; -holen *n* oddychanie *n*; a'temlos *a* zadyszany, zziadyany; A'tem-losigkeit *f* brak tchu; -not *f* utrudnienie oddychania; -übung *f* ćwiczenie oddechowe; -zug *m* tchnienie *n*, dech *m*; in einem ~ jednym tchem; bis zum letzten ~ do ostatniego tchnienia, do śmierci.

Athei'smus [-is-] *m* ateizm *m*; Athei'st, -en, pl -en *m* ateista, bezbożnik; athei'stisch *a* ateistyczny, bezbożny.

Athe'n [-aten] *n* geo. Ateny; Athe'ner *m* Ateńczyk; -in *f* Atenka.

Ä'ther [-e-], -s *m* eter *m*; äthe'risch *a* 1 eteryczny. 2 lotny; ätherisic' ren *ua*, eteryzować, znieczulić eterem.

Athle't [-atlet], -en, pl -en *m* atleta *m*; -ik *f* atletyka *f*, zapasnicтво *n*; athle'tisch *a* atletyczny.

atla'tisch *a* atlantyczny.

A'tlas, -sese, pl -anten *m* 1 atlas *m*. 2 pl Atlasse, atlas *m*; atlasartig *a* atlasowy; -kleid *n* suknia atlasowa.

a'tmen [-a-] *un.* (h) *i* *ua*. oddychać; er atmet kaum, ledwie dysze; eine reine Luft ~ oddychać czystym powietrzem; fig. alles atmet dort Freude, tam wszystko tchnie radością.

Atmosphä're [-fe-] *f* atmosfera *f*; atmosphä'risch *a* atmosferyczny.

A'tmung *f* oddychanie *n*; -sbeschwerde *f* duszność *f*; -sorgane *pl* narządy oddychania; -swege *pl* drogi oddechowe.

Ato'm [atóm], -(e)s, pl -e *n* atom *m*; atomi'stisch *a* atomistyczny.

Atta'cke, pl -n atak *m*; szarża *f*. Atta'kt [-tát], -(e)s, pl -e *n* zamach *m*; Attentát *ter* *m* zamachowiec *m*.

Atte'st, -es, pl -e *n* świadectwo, zaświadczenie *n*; ärztliches ~ ś. lekarskie; attestie'ren *ua*, zaświadczyć. a'ttisch *a* atycki.

Atraktio'n [-cjo'n] *f* atrakcja *f*.

Atträ'ppe *f* pulapka *f*.

Attribu't [-bü't], -(e)s, pl -e *n* cecha, oznaka *f*, godło *n*; gr. przydawka *f*; attributiv' [tif] *a* gr. przydawkowy. ätzen *ua*, wyżerać (kwasem etc.), wytrawić; wypalać; -d *a* gryzacy.

Ätz-gase *pl* gazy żrące; -kalk *m* wapno niegaszone, palone; -lauge *f* lug żrący; -mittel *n* środek do wytrawiania, kwas gryzacy.

Ätzung *f* wyzeranie, wypalanie *n*. Ätzwasser *n* woda żrąca, wytrawa *f*.

auch *cj*. także, też, i; nawet; ~ nicht, ani; sowohl ~ ... als... i...; i; wie dem ~ sei, jakkolwiekby było; wenn ~ chociaż, choć; was es ~ sei, cokolwiekbądź; wo ~ immer, gdziekolwiekbądź; das ist ~ wahr, to też prawda; so ist es ~ tak jest w istocie.

Audie'nz, pl -en *f* posłuchanie *n* (bei *u*.), audjencia *f*.

Au'dionröhre *f* radjo; lamp(k)a de-ktorowa.

Audito'rium [-to-], -s, pl -rien *n* sala wykładowa; audytorjum *n*, słucha-Au'e, pl -n *f* ląka, niwa *f*. [ze *pl*. Au'er-brenner *m* palnik auerowski; -glühlicht *n* żarówka auerowska;

Au'er-hahn *m* guszcze *m*; -henne *f* -huhn *n* guszcze (samica), guszca *f*; -ochs *m* zo. żubr *m*.

auf *i* *pp* 1 *n* (czem, co); ~ dem Lande, na wsi; ~ der Stelle, zmiejsza; natychmiast; ~ die Schule, die Universität gehen, chodzić do szkoły, do uniwersytetu; ~ seinem Zimmer, w jego pokoju; ~ Ihre Bitte, na pańską prośbę; ~ der Hochzeit, na weselu; ~ die Hochzeit, na weselu; ~ immer, na zawsze; ~ dem Rückwege, na powrocie; ~ dem drosde. 2 *o*; ~ j-n eifersüchtig sein, być o kogo zazdrosnym. 3 *ku*; około; ~ den Abend, ku wieczorowi. 4 *w*; ~ diese Weise, w ten sposób; sich ~ den Weg machen, udać się w drogę. 5 *po*; do; Brief ~ Brief schicken, posyłać list za listem; bis ~ die Hälfte, aż do połowy; ~ morgen also, a więc do jutra; ~ Wiedersehen, dowiedzenia. 6 *za*; ~ j-s Gesundheit trinken, pić za czyje zdrowie. 7 *przy*; ~ einer Sache beharren, obstawać przy czym. 8 ~ einmal, nagle; odrazu; ~ polnisch, po polsku; ~ etw. hoffen, spodziewać się czego; alle bis ~ den letzten, wszyscy aż do ostatniego; aufs beste, jaknajlepiej; es hat nichts ~ sich, nic nie szkodzi; ~ einen Zug austrinken, wypić duszkiem. II *ad*. ~ und ab gehen, chodzić tam i zpowrotem; ~ I jazda do góry! ~ und nieder, w górę i nadół; die Tür ist ~ drzwi są otwarte; frisch ~ I wstawać! von Jugend ~ od młodości; er ist noch ~ jeszcze nie śpi. III *cj*. ~ daß, a(że)by.

a'ufackern *ua*. wyorać; zorać.

a'ufarbeiten *i* *ua*. 1 wyrobić, obrobić; odrobić (zaległości). 2 odwieźć

(ubranie). II *un.* (h) skonczyć prace. III *sich* ~ podnieść się z trudem.

A'ufaten *un.* (h) odetchnąć (t. fig.). a'ufbahnen *ua*. złożyć na marach, na katafalku (trumie etc.).

A'ufbau *m* 1 budowa, konstrukcja *f*, 2 nadbudowa(nie). 3 struktura *f*, montaż *m*. 4 odbudowa; rozbudowa *f*. 5 kształcenie (charakteru). 6 aut. nadwozie *n*, karoserja *f*; aw. baldaachim, koziół skrzydłowy. 7 podniesienie *n* (cen); -arbeit *f* praca twórcza (odbudowy); a'ufbauen *ua*. 1 wybudować, wystawić. 2 nadbudować. 3 odbudować; rozbudować. 4 rozłożyć, rozwinąć. 5 aw. zmontować.

a'ufbäumen, sich ~ stanąć dęba; fig. obruszyć się.

a'ufbauschen *ua*. napuszyć; fig. rozdmuchiwać (sprawę).

a'ufbegehren *un.* (h) unosić się; obruszyć się (gegen etw. na co).

a'ufbehalten *ua*. die Augen ~ mieć oczy otwarte; den Hut ~ nie zdjąć ka-

a'ufbeisen *ua*. rozgryźć. [pelusza. a'ufbekommen *ua*. 1 otworzyć (drzwi) z trudem. 2 dostać zadanie. a'ufbersten *un.* (sn) pękać.

a'ufbessern *ua*. poprawić; podwyższyć (pensję etc.); a'ufbesserung *f* polepszenie; podwyższenie *n* (placy).

a'ufbewahren *ua*. zachować; przechować; a'ufbewahrung *f* zachowania; przechowanie *n*; -sgebühr *f* opłata za przechowanie; -sort, -sraum *m*, -sstelle *f* miejsce przechowania, przechowalnia; te. szafnia *f*.

a'ufbiegen *ua*. odgiąć, wygiąć.

a'ufbieten *ua*. 1 oznajmić; ogłosić (zapowiedzi). 2 zwołać; mil. powołać; alles ~, alle Mittel ~ użyć wszelkich środków; alle seine Kräfte ~ wyżyć wszystkie siły, dolożyć wszelkich starań.

a'ufbinden *ua*. 1 rozwiązać. 2 j-m etw. (a. einen Bären) ~ wywieść k. w pole, nabrać k., gm. nabić k. w butelkę; sich etw. ~ lassen, dać się nabrać.

a'ufblähen *ua* (sich) nadymać (się); wydymać (się); a'ufgebläht, nadęty, napuszony; a'ufblähung *f* nadymanie (się), wzdęcie, rozdziecie *n*.

a'ufblasen *ua*. nadymać, rozdmuchać; sich ~ nadymać się; aufgeblasen, nadęty.

a'ufblättern *ua*. przerzucać (kni-

kę), przewracać karty (w książce); oberwać liście (z róży etc.).

a'ufbleiben *un.* (sn) 1 stać otworem. 2 nie śnić spać, czuwać.

A'ufblick *m* spojrzzenie w górę; a'ufblicken *ua*. spojrzeć w górę; zu j-m ~ spojrzeć na k., skierować na kogo wzrok

a'ufblitzen *un.* (sn i h) (za)blysnąć; fig. ein Gedanke blitzte mir auf, błysnęła mi myśl.

a'ufblühen *i* *un.* (sn) rozkwitnąć, zakwitnąć; fig. prosperować; -d *a* rozkwitający, kwitnący. II A- *n* rozkwit.

a'ufbrauchen *ua*. zużyć, spożyć.

a'ufbrausen *un.* (sn i h) burzyć się, (za)kpić; fig. unieść (zaperzyć); leicht ~ łatwo się unosić; -d *a* porywczy, popędliwy.

a'ufbrechen *i* *ua*. wylać (drzwi); otworzyć, odpiecztować (list); wypatroszyć (zwierzynę). II *un.* (sn) 1 pękać, otwierać się (o wrzódzie etc.). 2 (wy)ruszyć w drogę; wynieść się.

a'ufbreiten *ua*. rozpościerać.

a'ufbrennen *i* *ua*. spalić; j-m eins ~ wpakować k. kulę; ein Zeichen ~ wypalić znak. II *un.* (sn) zapłonąć.

a'ufbringen *ua*. 1 otworzyć (z trudem). 2 wprowadzić (modę, zwyczaj). 3 rozżłócić, rozgniewać. 4 wytrzasnąć, wystarać się (o pieniądze etc.); Beweise ~ zebrać dowody; ein Heldentum ~ dokazać heroizmu. 5 wyhodować. 6 puścić (pogłoskę) w obieg. 7 die Kosten ~ pokryć koszty. 8 zabrać (okręt); a'ufbringen *f* 1 wyhodowanie *n*. 2 wprowadzenie *n* (mody). 3 wystaranie się (o pieniądze etc.); zebrań *n* (dowodów etc.).

a'ufbrodeln *un.* (sn) zakpić.

A'ufbruch *m* 1 wyruszenie *n*, wyjazd, mil. wymarsz *m*. 2 wypatroszenie a'ufbrühen *ua*. zaparzyć. [n.

a'ufbügeln *ua*. odprasować.

a'ufbürden *ua*. j-m etw. ~ obarczyć k. czym, narzucić komu co; fig. zwać co na k., posadzić k. o co.

a'ufbürsten *ua*. szcypotką oczyszczać.

a'ufdämmen *ua*. usypać groblę.

a'ufdämmern *un.* (sn i h) (za)światać.

a'ufdecken *ua*. 1 nakryć (do stołu). 2 odkryć (karty etc.); fig. wyjawić, odsłonić, odkryć, obnażyć; a'ufdeckung *f* odkrycie, odsłonięcie *n*.

a'ufdeichen *ua*. nasypać groblę

a'ufdrängen *va.* j-m etw. ~ narzucać k. co; sich j-m ~ narzucać się k. **a'ufdrehen** *va.* 1 (sich) odkręcić (się); rozkręcić; rozpleść (linę etc.); das Licht ~ zapalić elektryczność; gaz. 2 podkręcić (w górę).

a'ufdringen *va.* ob. aufdrängen; **a'ufdringlich** *a.* natrętny; **A'ufdringlichkeit** *f.* natrętność *n.*; **A'ufdringling** *m.* natrętn.

A'ufdruck *m.* napis *m.*; **a'ufdrucken** *va.* nadrukować (na co).

a'ufdrücken *va.* 1 nacisnąć; das Schloß ~ otworzyć zamek. 2 wycisnąć (pieczęć, wrzód); j-m einen Kull ~ pocałować k. 3 przyłożyć (plaster).

a'ufdunsen *vn.* (sn) nabrzmić.

aufeinander *ad.* jeden za (na, po) drugim; **Aufeinanderfolge** *f.* następstwo *n.*; **aufeinanderfolgen** *vn.* (sn) następować po sobie; -**d** a kolejny, po sobie następujący; -**häufen** *va.* ułożyć na kupa; -**legen** *va.* złożyć jedno na drugie; -**platzen**, -**stoßen** *vn.* (sn) uderzyć o siebie, zderzyć się; -**türmen** *va.* ułożyć w stos.

A'ufenthalt -*es m.* 1 pobyt *m.*, bytność *f.*; während meines -s, podczas mej bytności (w...); ständiger ~ pobyt stały. 2 miejsce pobytu a. zamieszkania. 3 postój (pociągu). 3 zwłoka *f.*; -**s**dauer *f.* czas trwania pobytu; -**skarte** *f.* karta pobytu.

a'ufferlen *va.* j-m etw. ~ nałożyć na k. (karę), włożyć na k. (obowiązek), zadać k. (pokutę), dyktować, narzucać k. (warunki); sich Zwang ~ zmuszać się, zadać sobie przymus a. gwałt; **A'uferlegung** *f.* nałożenie *n.* (kary). **a'uffersten** *vn.* (sn) zmartwychwstać; **A'uferstehung** *f.* zmartwychwstanie *n.*

a'ufewachen *vn.* (sn) obudzić się. **a'ufewercken** *va.* obudzić; vom Tode ~ wskrzesić; **A'ufewerkung** *f.* obudzenie, wskrzeszenie *n.*

a'ufferziehen *va.* wychodować, wychować; **A'ufferziehung** *f.* wychowanie *n.*; **a'ufessen** *va.* zjeść. [nie *n.*]

a'ufädeln *va.* nawlec.

a'uffahren 1 *vn.* (sn) 1 zerwać się (ze snu), podskoczyć (ze strachu). 2 nagle się otworzyć (o drzwiach etc.). 3 unosić się, wybuchnąć. 4 zajeżdżać (uroczyście); zeg. najechać (na co); jechać w górę; wznieść się. II *va.* zatoczyć

(działo); **a'uffahrend** *a.* porywczy, popędliwy; **A'uffahrt** *f.* 1 jazda w górę, lot (balonem), wzlot *m.* 2 wjazd uroczysty. 3 wjazd (windy). 4 dojazd, zjazd *m.*; rampa *f.*

a'uffallen *vn.* (sn) 1 padać, upaść na (co). 2 *fig.* j-m ~ uderzyć, dziwić kogo; rzucić się komu w oczy; es fiel mir gleich auf, da... odrazu mnie uderzyło, ze...; das wird ~ to się rzuci w oczy; **a'uffallend**, **a'uffällig** *a.* uderzający, wpadający w oczy, frapujący; dziwny; jaskrawy (kolor); **A'uffälligkeit** *f.* jaskrawość; dziwaczność, ekscentryczność *f.*

a'uffangen *va.* 1 złapać, (wy)łapać, chwycić; przejść (listy); podchwycić (czegoś); [bować, przerabować]. 2 odparować (ciecie).

a'uffarben *va.* zafarbować, pofarbować; **a'uffassen** *va.* uchwyć (rysę twarzy etc.), ująć (dobrze rolę); pojąć, zrozumieć; etw. falsch ~ mylnie co pojąć, interpretować; tragisch ~ brać (co) ze strony tragicznej; **A'uffassung** *f.* pojmowanie, ujęcie (roli, sprawy); zapatywanie *n.*; zdanie *n.*; in dieser ~ z tego punktu widzenia; rasche ~ szybka orientacja.

Auffassungs - fähigkeit, -**gabe**, -**kraft** *f.*, -**vermögen** *n.* pojętność *f.*; -**weise** *f.* sposób pojmowania.

a'uffinden *va.* odnaleźć, znaleźć; wykryć; **A'uffindung** *f.* wykrycie *n.*. **a'uffischen** *va.* wyłowić.

a'ufflackern 1 *vn.* (sn) wybuchać, zapłonąć. II *A - n.* błysk *m.*; *fig.* słomiany ogień; das letzte ~ der Lebensflamme, ostatnia isierka życia.

a'ufflammen *vn.* (sn) zapłonąć. **a'ufflechten** *va.* rozpleść.

a'uffliegen *vn.* (sn) 1 wzbicić się, wlecieć. 2 wylecieć w powietrze; wybuchnąć, in Rauch ~ pojsć z dymem. 3 zerwać się z miejsca. 4 (o oknie etc.) raptownie (gwałtownie) się otworzyć. 5 die Sitzung ist aufgefliegen, posiedzenie nagle przerwano.

A'ufflug *m.* wzlot *m.*

a'uffordern *va.* (za)wezwać; przywolać (mówić do...); wyzwać (do walki etc.); zur Erklärung ~ interpelować, żądać wyjaśnienia; zum Tanze ~, zaprosić do tańca; ir. zur Zahlung ~ wezwać k. do zapłacenia; **A'ufforderung** *f.* wezwanie *n.* (do zejścia się,

do zapłacenia); wyzwanie *n.* (do walki) **a'ufforten** *va.* zalesić; **A'uffortung** *f.* zalesienie *n.*

a'uffressen *va.* pożreć, pozerać. **a'uffrischen** *va.* odświeżyć; *fig.* wskrzesić, odświeżyć (pamięć czego); **A'uffrischung** *f.* odświeżenie *n.*

a'ufführen 1 *va.* 1 wystawić, wznieść (budowlę), wybudować. 2 wystawić (sztukę, operę). 3 wylczyć, przytoczyć (czyje słowa, ustęp), postawić (świadków); buch. einen Posten ~ zaksiegować pozycję. 4 j-n im Triumphe ~ prowadzić kr. w triumfie. II **sich** ~ prowadzić (sprawować, zachowywać) się; **A'ufführung** *f.* 1 wznieszenie, wystawienie *n.* (budynku). 2 wylczenie; przytoczenie; ~ von Zeugen, postawienie *n.* świadków. 3 te. wystawienie; przedstawię *n.*; ein Stück zur ~ bringen, wystawić sztukę. 4 zachowanie (sprawowanie) *n.* się

a'uffüllen *va.* napelnić, dopełnić; zapelnić (lukę); den Wein ~ sćiągnąć wino do butelek; **A'uffüllung** *f.* napełnianie, dopełnianie *n.* [mid.]

a'uffüttern *va.* wykarmić, odkarmić. **A'uffgabe** *f.* 1 zadanie; schriftliche ~ zadanie, wypracowanie piśmienne; sich zur ~ stellen, wziąć sobie co za zadanie. 2 nadanie *n.* (listu etc.). 3 zwinienie (interesu); zaniechanie (procesu); złożenie *n.* (urzędu); wegen ~ des Geschäfts, z powodu zwinienia interesu.

a'uffageln *va.* (na)brać na widelec, na widły; *fig.* wyłowić, wyznaczyć.

A'uffagen - buch *n.* podręcznik *m.* do zadań; -**heft** *n.* kajet do zadań.

A'uffage - ort *m.*, -**postamt** *n.* miejsce nadania, urząd nadawczy; -**schein** *m.* dowód nadania, recepta *m.*

A'uffgang *m.* 1 wschód *m.* (słońca). 2 wejście; wchodzenie *n.*

a'uffgeben *va.* 1 nadać (list, bagaż). 2 nadać (lekcję, zagadkę). 3 zaniechać, rzec się (czego); stracić (nadzieję); złożyć (urząd); zwinąć (interes); porzucić (służbę); den Geist ~ wyzionąć ducha; einen Kranken ~ opuścić chorego, uznać go za nieuleczalnego; die Partie ~ dać partję za wygraną; er will seine Meinung nicht ~ obstatje przy swojemu; **A'uffgeber** *m.* nadawca *m.* (listu etc.).

a'ufgeblasen *a.* nadęty, napuszony;

A'ufgeblasenheit *f.* nadętość *f.*

A'ufgebot *n.* 1 zapowiedź *f.*; das ~ bestellen, dać na zapowiedzi 2 powołanie *n.* (pod sztandar); allgemeines ~ pospolite ruszenie; ~ der Glaubiger, zwolanie wierzycieli 3 *fig.* wyłączenie *n.*; mit ~ aller Mittel, wszelkimi możliwymi środkami

a'ufgebracht *a.* oburzony, rozgniewany.

a'ufgedunsen *a.* nabrzmiały, obrzękły; **A'ufgedunsenheit** *f.* obrzękłość *f.*; **a'ufgehen** 1 *vn.* 1 (o słońcu etc.) wschodzić; (o cieście) rość; (o kurty-nie) podnosić się; *fig.* es geht mir ein Licht auf, zaczynam rozumieć. 2 otwierać się; (o wrzodzie) pękać; (o sukni) odpiąć się; rozpruć się; (o włosach) rozwiązać się; (o metalach) roztopić się; *fig.* die Augen sind ihm aufgegangen, przejrzał, otworzył mu się oczy. 3 rozkwiatać. 4 in Asche ~ obrócić się w popiół; in Dampf (a. Rauch) ~ pojsć z dymem; in Flammen ~ spłonąć; in etw. ~ być pochłonięty, zaabsorbowany czymś. 5 ar. zniszczyć się, sprowadzić się nawzajem do zera. 6 (o pieniądzu etc.) wyhodzić; es geht mir viel Geld auf, wydaję dużo pieniędzy. II **A - n.** te. beim ~ des Vorhanges, przy podnoszeniu się kurtyny.

a'ufgeklärt *a.* światły (umysł); wykształcony; wolny od przesądów; uświadomiony; **A'ufgeklartheit** *f.* oświata *f.*, wykształcenie; uświadomienie *n.* [jony.]

a'ufgekratzt *a.* 1 wesoly 2 wystrój.

A'ufgeld *n.* 1 ażjo 2 zadatek *m.*

a'ufgelegt *a.* 1 usposobiony (zu etw. do cz.), w humorze. 2 -*er* Schwindel, jawne oszustwo; **A'ufgelegtheit** *f.* dobry humor, dobre usposobienie

a'ufgelöst *a.* rozwiązany; mil. -*e* Ordnung, szyk luźny.

a'ufgenommen *a.* neu ~ nowootworzony (sklep etc.).

a'ufgeräumt *a.* w dobrym humorze; **A'ufgeräumtheit** *f.* dobry humor.

a'ufgeräumt *a.* wburzony, zdenerwowany, zrywany, podniecony; **A'ufgeretheit** *f.* wzburzenie, zdenerwowanie, podniecenie *n.*

a'ufgeschmissen *a.* ~ sein, znaleźć się w położeniu bez wyjścia. **a'ufgesessen!** *na* kod!

a'ufgeveckt *a.* rozgarnięty, roztro-

poj, bystry; **A'ufgewecktheit f** rożgarnięcie n, roztropność f.
a'ufgeworfen a -e Lippen, wydęte wargi; die ~ Frage, zadane pytanie.
a'ufgeben va. naleć (na co), polać; zaparzyć (herbate).
a'ufglauben un. (sn) rozżarzyć się.
a'ufgraben va. odkopać, wykopać;
A'ufgrabung f wykopanie n.
a'ufgreifen va. uchwycić (myśl), schwytać (złodzieja); podchwycić.
A'ufguß m nalew; heißer ~ napar m; es ist nur ~ 1 to są lury!; ~ tierchen n wymoczek m.
a'ufhaben va. 1 mieć na sobie; mieć (kapelusza) na głowie; mieć otwarty (sklep etc.). 2 mieć zadane (lekcje); es hat viel auf sich, to jest bardzo ważne.
a'ufhacken va. rozłupać; rozkopać; skopać (ziemię).
a'ufhaken va. odhaczyć, odpiąć.
a'ufhalsen va. narzucić (k. co).
a'ufhalten I va. 1 zatrzymać, wstrzymać; odwleć (sprawę). 2 trzymać (co) otwarte; die Hand ~ wyciągnąć, otworzyć rękę. II **sich ~ 3** zatrzymać się, bawić (gdzie), przebywać. 4 **sich bei etw. ~** zatrzymać się nad czym; **sich über j-n ~** ganić k.; **zylinder ~** się na kogo.
a'ufhängen va. zawiesić; (sich) powiesić (się); **A'ufhänger m**; **A'ufhängsel n** wieszak m; **A'ufhängung f** zawieszenie n.
a'ufharken va. zgrabić; rozgrabić.
a'ufhauen va. wyrąbać (łód).
a'ufhäufen va. sypać (na kupę); (sich) nagromadzić (się); **A'ufhäufung f** nagromadzenie n.
a'ufheben I va. 1 podnieść. 2 znieść, umorzyć, uchylić (wyrok etc.); rozwiązać (umowę); zamknąć (posiedzenie); przerwać, zaprzestać; die Tafel ~ wstać od stołu; zwinąć (obóz); zdjąć (areszt); aufgeschoben ist nicht aufgehoben, co się odwlece, to nie uciecze. 3 przechować, schować; (etw.) ist gut aufgehoben, znajduje się w dobrych rękach; hier ist man gut aufgehoben, dobrze jest tutaj. 4 bud. zebrać, zdjąć. 5 mat. zmniejszyć (ułamek). II **sich ~** podnieść się. 6 wyrównać się. III **A - n** 1 viel -s von etw. machen, narobić dużo wrzawy, przesadzać znaczenie czego. 2 ~ von Gepäck, przechowanie bagażu; **A'ufhebung f** znie-

sienie, skasowanie; rozwiązanie (umowy); zamknięcie (posiedzenia); zdjęcie n (aresztu).
a'ufheitern va. rozweselić; sich ~ wygadać się; **A'ufheitern f** rozweselenie; wy pogodzenie n.
a'ufhelfen va. dopomóc, podzwignąć; sich wieder ~ poprawić swe interesy, wydzwignąć się.
a'ufhellen va. (sich) wyjaśnić (się); das Wetter hat sich aufgeheitelt, wygodziło się.
a'ufhetzen va. podżeznać (zwierzę); fig. podżegać, podburzać; **A'ufhetzer m** podżegacz; **A'ufhetzerisch a** podżegający; **A'ufhetzung f** podburzanie, podżeganie n.
A'ufhilfe f pomoc f.
a'ufholen va. dopędzać, doganiać.
A'ufhorchen va. nadstawić uszu, uważnie się przysłuchiwać.
a'ufhören I un. (h) (za)przebrać, ustać; (na) da hört alles auf! to już chyba koniec świata! II **A - n** (za)przebrać się; ohne ~ bezustannie.
a'ufjagen va. wypłoszyć (zwierzęne).
a'ufjauchzen, a'ufjubeln un. (h) wykrzykiwać (knać) z radości.
A'ufkauf m skupowanie n; **a'ufkaufen va.** skupywać; alles ~ wszystko wykupić; wucherisch ~ skupować w celach spekulacyjnych; **A'ufkäufer m** skupujący; ziz. paskarz m.
a'ufkehren va. wymieścić, zmieścić.
a'ufkeimen un. (sn) kiełkować.
a'ufklappen I va. otworzyć (szczyryk), wysunąć (stół). II **un. (sn)** otwierać się z loskotem; **a'ufklappbarer Deckel**, wieko na zawiasach.
a'ufklären va. (sich) wyjaśnić (się); wyświetlić (sprawę); j-n ~ über etw. ~ oświadczyć k. o czym, wyjaśnić komu co; das Volk ~ oświecać lud; es hat sich aufgeklärt, wyjaśniło się; wy pogodziło się; mil. wyświetlić (położenie); **A'ufklärung f** 1 objaśnienie, wyjaśnienie; oświadczenie n; oświata f 2 mil. rozpoznanie n; zwiady pl.
a'ufkleben va. nakleić, nalepić.
a'ufklinken va. otworzyć klamkę.
a'ufknacken va. rozłupać (orzeczek).
a'ufknöpfen va. (sich) rozpiąć (się).
a'ufknüpfen va. 1 rozwiązać. 2 j-n ~ powiesić kogo; **A'ufknüpfung f** 1 rozwiązanie. 2 powieszenie n.

aufkochen I va. 1 zagotować. 2 ogrzać. II **un. (sn)** zagotować się.
a'ufkommen I un. (sn) 1 podnieść się, wstać; fig. wygrzebać się z choroby, przyjąć do zdrowia; vom Lager ~ wstać z łóżka (o chorym) 2 wydzwignąć się, dorobić się, wypłynąć (na szerokie wody). 3 uchwycić się, wyrosnąć. 4 nasuwać się; zjawić się; powstać (o modzie, o zwyczajach); ein neues Geschlecht ist aufgekommen, podrosło nowe pokolenie; etw. nicht ~ lassen, nie dopuścić do cz.; nietolerować czego; ~ können gegen, dorównać, dać radę (komu) 5 j-m für etw. ~ rzeczyć, odpowiadać k. za co. II **A - n** 1 wstanie; wyzdrowienie n. 2 wydzwignięcie (dorożenie) się; powodzenie n. 3 zjawienie się, powstanie n.
a'ufkratzen va. (roz)zdrapać; rozczesać (sukno); sich ~ wystroić się; (ob. aufgekratzt). **A'ufkratzkamm m** tk. zgrzebło n.
a'ufkreischen un. (h) wrzasnąć.
a'ufkrempe(I)n va. zakasać (rękaw).
a'ufkündigen va. wypowiedzieć (mieszkanie, kapitał etc.), wypowiedzieć (służbę); j-m die Freundschaft ~ zerwać z kim; den Gehorsam ~ odmówić posłuszeństwa; **A'ufkündigung f** wypowiedzenie, wypowiedzenie n (posady etc.); odmówienie n (posłuszeństwa); -frist f termin wypowiedzenia (pożyczenia) etc. | ~ parsknąć śmiechem.
a'uflichten un. (h) zaśmiać się; laut **a'uflichten va.** naladować; j-m etw. ~ obarczyć kogo czym; **A'ufklärer m** ładownik, tragarz m; **A'ufklärung f** naladowanie n; -stelle f ładownia f.
A'uflage f 1 danina f, podatek m; nalożenie n (podatku etc.) 2 wydanie n (książki), nakład m; wie stark ist die ~? jaki jest nakład?; **A'ufleger m** podporzą f (muru); **A'uflegerung f** 1 uwarstwienie górne, wierzchnia warstwa. 2 med. nalot m.
a'uflassen va. 1 den Hut ~ nie zdjąć kapelusza; die Tür ~ zostawić drzwi otwarte; den Rock ~ nie zapiąć marynarki. 2 porzucić, zarzucić; zwinąć (interes). 3 jr. ustąpić, przelać (prawo na k.). **A'uflassung f** zwinienie (interesu etc.); zaniechanie n.
a'uflauern un. (h) j-m ~ czatować na k.; **A'ufklärung f** czatowanie n.
A'uflauf m 1 zbiegowisko n. 2 kuch.

suflet m; **a'uflaufen I un. (sn)** 1 narosnąć; (o rzecze) wezbrać; aufgelaufene Augen, oczy nabiegłe krwią; aufgelaufene Zinsen, narosłe procenty. 2 **zsg.** osiągnąć na mielinie. II **va.** sich die Füße ~ bieganiem nogi sobie otrzeć. III **A - n** 1 wezbranie; narastanie n (procentów) 2 **zsg.** osiadanie na mielinie.
a'ufleben un. (sn) (wieder) ~ o(d)-
a'uflecken va. wylizać. | **zsg.**
a'uflegen I va. 1 nalożyć (karę, podatek), położyć (obrus etc.), przyłożyć (plaster etc.), włożyć (siodło etc.), rozłożyć (towar etc.), odkryć (karty). 2 neu (a. wieder) ~ wydać nową edycję (książki). 3 napocząć (beczka); otworzyć (subskrypcję); (ob. aufgelegt). II **sich ~** podeprzeć się (na łokciu); **A'uflegung f** nalożenie (podatku etc.); przyłożenie (plastru).
a'ufleihen va. 1 (sich) oprzeć (się); sich mit dem Ellenbogen ~ podeprzeć się łokciem, na łokciu. 2 sich gegen etw., gegen j-n ~ oprzeć się czemu, zbuntować się przeciw komu; **A'uflehnung f** bunt; opór m.
a'ufleimen va. nakleić, przykleić.
a'ufleiten va. zbierać (kłosy).
a'ufleuchten un. (h, is) zaświecić.
a'ufliegen I un. (sn) 1 lecieć (na czym); (o towarze) być rozłożonym; fest ~ dobrze przystawać. II **sich ~** odlecieć się.
a'uflockern va. 1 rozluźnić. 2 rozkopać, rozpułchnić (ziemię); zruszyć (łóżko); **A'uflockerung f** rozluźnienie; spulchnienie n (ziemi).
a'uflodern un. (sn) (za)plonąć.
a'uflosbar a rozpuszczalny; mat. rozwiązalny; **A'uflösbarkeit f** rozpuszczalność; rozwiązalność f; **a'uflösen I va.** 1 rozplątać (węzeł); rozwiązać (zadanie, szaradę, spółkę etc.), zgadnąć (zagadkę). 2 rozpuścić. 3 stornować (ubezpieczenie). II **sich ~** rozwiązać się; rozpuścić się; sich in Tränen ~ zalewać się łzami; in Wehmut aufgelöst sein, być pogrążonym w smutku, w żalobie; sich in Wohlgefallen ~ rozplwać (rozkoszować) się; **A'uflösung f** 1 rozwiązanie n (zadania, te. sztuki etc.). 2 roztwór, rozczyn m. 3 rozpuszczenie; rozluźnienie n; mil. rozpyłka; ucieczka f; w. rozsypane. 4. zwinięcie n, likwidacja f.

Auflosungs-mittel *n* rozczynnik *m*; -zeichen *n* mus. kasownik *m*.
a'ufmachen *l* *va.* 1 otworzyć (drzwi), odkorkować (flaszke); rozwiązać (węzeł); rozpaść (palto etc.). 2 urządzić; przyozdobić, udekorować; nadać jakiś wygląd zewnętrzny; etw. sensacyjnie ~ zrobić z czego sensację. 3 opakować. **II sich** ~ zabierać się do sedjęcia; wybrać się w drogę; **A'ufmachung** *f* 1 opakowanie *n*; wygląd zewnętrzny, dekoracja *f*; (deutsche Ware) w anglijskiej ~ ... w angielskim opakowaniu; in sensationeller ~ pod sensacyjnym nagłówkiem. 2 urządzenie *n*; te. in realistischer ~ w formie realistycznej, realizacyjnie.

A'ufmarsch *m* 1 mil. wystąpienie *n* szeregi; rozwinięcie *n* (strategiczne). 2 te. masowe wyjście na scenę; **a'ufmarschieren** *un.* (sn) mil. rozwijać się; wystąpić szeregi; skupić się (na początku kampanji); *fig.* ~ lassen, wyliczyć.

a'ufmāsten *va.* utuczyć.
a'ufmerken *va.* uważać, uważnie słuchać; (za)notować.

a'ufmerksam *a* uważny; *j-n* *auf* etw. ~ machen, zwrócić czyją uwagę na co; **A'ufmerksamkeit** *f* 1 uwaga *f*; die ~ *auf* sich ziehen, zwrócić na siebie uwagę; *j-m* -en erweisen, okazać k. względy (ob. lenken). (ty).
a'ufsmischen *va.* przetasować (kar-
a'ufsmucken *un.* (h) wierzgnąć; *jam.* być kłębny; stawić się hardo.

a'ufmuntern *va.* zachęcać; -d *a* zachęcający; **A'ufmunterung** *f* zachęta *f*.

a'ufnageln *va.* przybić gwoździemi.

a'ufnāhen *va.* naszyć, przyszyć.

A'ufnahme, *pl-n* *f* 1 przyjęcie (gości, współnika, do szkoły etc.); przyjęcie (w wyrazów obcych); eine gute ~ finden, doznać gościnnego przyjęcia. 2 zaciągnięcie pożyczki; pożyczka *f*. 3 zdjęcie (planu, filmowe, fotograf.); sporządzenie (inventarza), spisanie (protokółu); nagranie, naśpiewanie *n*; eine ~ machen, nagrać, naśpiewać. 4 wziętość *f*, powodzenie *n*; in ~ bringen, zrobić (komu) rozgłos; in ~ kommen, wejść w modę, stać się wziętym. 5 wzniesienie, podjęcie (filan-
o'pparat *m* aparat do zdjęć filmowych; **a'ufnahmefähig** *a* 1 do-

puszczalny. 2 pojemny, -fanigkeit *f* 1 dopuszczalność; podatność (magnetyczna). 2 pojemność *f* (rynku); -prüfung *f* egzamin wstępny; -stellung *f* mil. pozycja zaporowa.

a'ufnehmen *va.* 1 podnieść (z ziemi). 2 przyjąć (kogo); in eine Schule ~ p. do szkoły; *j-n* als Mitglied (Gesellschafter) ~ przyjąć k. za członka (za współnika). 3 po- (wałk) etc.); es mit *j-m* ~ zmierzyć się z kim, stanąć z kim do walki; etw. wieder ~ nanowo co podjąć, wrócić do cz. 4 zamieścić (artykuł w gazecie). 5 zaciągnąć (pożyczkę), pożyczyć. 6 zdjąć (plan); sfotografować, zrobić zdjęcie; filmowe; nagrać, naśpiewać. 7 wziąć; przyjąć; etw. als Beleidigung, als Scherz ~ przyjąć co za obrazę, wziąć co za żart. 8 sporządzić, spisać (protokół etc.). 9 in sich ~ (z)mieścić (w sobie), wchłaniać; in das Protokoll ~ wciągnąć do protokółu. 10 przeliczyć (nowę); podchwycić (słowo).

a'ufnotieren *va.* zanotować.

a'ufnotigen *va.* narzucić (komu co).

a'ufopfern *va.* (siech) poświęcić (się); sich für *j-n* ~ poświęcić się za k.;

A'ufopferung *f* poświęcenie *n* (się), ofiara *f*; **a'ufopferungsfähig** *a* zdolny do poświęceń.

a'ufpacken *va.* napakować (na col); *fig.* da habe ich mir was Schönes aufgepackt, *a* to dopiero sobie narobilem bigosu. [ekc].

a'ufpäppeln *va.* wykarmić (dzie-

a'ufpassen *l* *un.* (h) 1 uważać; aufgepaßt! uwaga! bacność! 2 *j-m* ~ czatować na k. II *va.* dopasować;

A'ufpasser *m* dozorca; szpieg *m*.

a'ufpflanzen *va.* zatknąć (chorągiew); osadzić (bagnet).

a'ufplāstern *va.* przebrukować.

a'ufspitzen *va.* zaszczyć.

a'ufplāten *va.* odprasować.

a'ufplatzen *un.* (sn) pękać; roztrzaskać się.

a'ufplustern, *sich* ~ napuszyć się.

a'ufpolieren *va.* wypolerować; odpoliturować.

a'ufpolstern *va.* nanowo wyścielać.

a'ufprägen *va.* wycisnąć, wybić (wizerunek, pieczęć etc.).

A'ufprall *m* zderzenie *n*; **a'ufprallen** *un.* (sn) 1 odbić się, odskoczyć. 2 zderzać się.

a'ufpressen *va.* 1 wycisnąć (co na czym). 2 przez nacisnięcie otworzyć.

a'ufprotzen *va.* mil. zaprzędkować.

a'ufpumpen *va.* wypompować.

A'ufputz *m* ozdoba *f*, strój *m*; **a'ufputzen** *va.* 1 oczyścić, odświeżyć. 2 (sich) wystroić (się).

a'ufquellen *un.* (sn) (naj)pęcznić.

a'ufraffen *l* *va.* (szybko) zebrać, zgarnąć; podkasać (suknię). II *sich* ~ zervać się; podźwignąć się; przychodzić do zdrowia; zebrać wszystkie siły.

a'ufragen *un.* (h) (hoch) ~ sterczeć, wznosić się w górę.

a'ufrauchen *va.* wypalić (papierosy).

a'ufräumen *va.* 1 uprzątnąć, sprzątnąć; usunąć, oczyścić; mit einer Ware ~ wysprzedać (wałk) towar. 2 *fig.* mit seinen früheren Ansichten ~ zmienić przekonania; um damit aufzuräumen, aby z tem raz skończyć; **A'ufräumung** *f* uprzątnięcie, oczyszczenie *n*.

a'ufrechnen *va.* i *un.* (h) 1 policzyć, zarachować. 2 wyrównać wzajemne należności; **A'ufrechnung** *f* 1 policzenie, zarachowanie *n*. 2 wyrównanie wzajemnych należności, kompensacja.

a'ufrecht *a* i *ad.* prosty; prosto; sich ~ halten, a) trzymać się prosto; b) stać; ~ stehen, stać; er kann sich nicht ~ halten, nie może się utrzymać na nogach; (-er)halten *va.* (sich) utrzymać (się); *jr.* utrzymać w mocy).

A'ufrecht(er)haltung *f* (der Gültigkeit) utrzymanie *n* (w mocy).

a'ufrecken *va.* wyciągnąć (szyję); die Ohren ~ strzyć uszma

a'ufregen *va.* wzburzyć, rozkołysać (morze); wzruszyć, podniecać, rozdrażnić, irytować; sich über etw. ~ irytować (denerwować) się z jakiego powodu (ob. aufgeregt); **A'ufregung** *f* wzburzenie; wzruszenie *n*, emocja; irytacja *f*; in ~ geraten, wzruszyć się; in ~ versetzen, wzburzyć, irytować.

a'ufreiben *va.* 1 rozcierać, wycierać; ścierać, zetrzeć (skórę). 2 (sich) (wy)niszczyć (się), wycieńczyć (się).

a'ufreiben *va.* nawlec (perły etc.).

a'ufreiben *l* *va.* 1 raptownie otworzyć (drzwi); die Augen weit ~ wstrząsnąć oczy. 2 zervać (bruk), odebrać (szyny); zorać (ziemię); rozkrawać (ranę). 3 narysować, nakreślić. II *un.* (sn) pękać; **A'ufreibung** *f* zdar-

cie (skóry); zerwanie *n* (bruku). 2 nakreślenie *n*.

a'ufreizen *va.* podburzyć, podżegać; **A'ufreizung** *f* podburzanie *n*.

a'ufrichten *va.* 1 podnieść (do góry). 2 wznosić, postawić (dom, pomnik). 3 *fig.* pocieszyć, pokrzepić (kogo). II *sich* ~ podnieść się; wyprostować się; *fig.* pocieszyć się; sich wieder ~ nabrać otuchy.

a'ufrichtig *a* i *ad.* szczerzy, otwarty; prawy, lojalny; szczerze; ~ gesagt, szczerze mówiąc; **A'ufrichtigkeit** *f* szczerześć, otwartość; lojalność *f*.

a'ufriegeln *va.* odryglować.

A'ufriß *m* rysunek; rzut (plan) pionowy.

a'ufritzen *va.* zadrasnąć.

a'ufrollen *va.* 1 zwinać, nawijać. 2 rozwinąć (mapę etc.). 3 podnieść (zasłonę etc.); poruszyć (kwestję). II *un.* (sn) podwinać się.

a'ufrollen *un.* (sn) posunąć się; awansować; er ist zum Obersten aufgerückt, zaawansował na pułkownika;

A'ufrückung *f* awans *m*.

A'ufruf *m* 1 wezwanie *n*; odezwa, proklamacja *f*. 2 wywołanie *n*; **a'ufrufen** *va.* 1 wezwać. 2 wywołać.

A'ufuhr *m* 1 wzburzenie, zamieszanie *n*. 2 bunt *m*; rozruchy *pl*; in ~ bringen, zbuntować; **a'uführen** *va.* 1 zmieszać (phyn), zbełtać. 2 poruszyć, wzniecić; podburzyć (do buntu); **A'ufführer** *m* (-in) buntownik (-ica); **a'ufführerisch** *a* buntowniczy; **A'ufuhrstifter** *m* podżegacz do buntu

a'ufrüsten *l* *va.* montować (maszynę); wznosić, postawić (rusztowanie). II *un.* (h) zbroić się; **A'ufrüstung** *f* 1 nadbudowanie; wzniesienie, wystawienie *n*. 2 uzbrojenie *n*.

a'ufrütteln *va.* wstrząsnąć; potrzebują obudzić (k.); *fig.* rozruszyć, podbudzić do czynu; **A'ufrüttelung** *f* wstrząśnięcie *n*.

a'ufsägen *va.* 1 wydawać (lekcję). 2 wypowiedzieć (lokal etc.).

a'ufsämmeln *va.* (na)zbierać.

a'ufsässig *a* 1 niechętny, nieprzyjazny. 2 kłębny, hardy; *j-n* ~ machen, podburzyć k.; **A'ufsässigkeit** *f* 1 niechęć *f* (gegen *j-n* do k.). 2 kłębność, hardość *f*.

a'ufsatteln *va.* osiodlać.

Aufsatz m I nasad(zk)a f, galeryjka ozdobna; zastawa f (stolu); stroik m (na głowę). 2 rozprawa f, artykuł m, wypracowanie n; vermischte Aufsätze, rozmatności. 3 mil. celownik m. **aufsaugen** va wysysać; wchłaniać. **Aufsaugen** f wysysanie; wchłanianie. **aufscharen** va rozgrzebać. [nie. **aufschauen** va. 1 spojrzeć w górę, podnieść oczy. 2 uważać. **aufschäumen** vn. (sn) zapienić się; zakiepieć. **aufschleichen** va. wypłoszyć. **aufschleuern** va. myć, szorować; **sich die Haut ~** otrzeć sobie skórę. **aufschichten** va. układać warstwami a. w stos; **Aufschichtung** f układanie warstwami a. w stos. **aufschieben** va. 1 otworzyć, odsunąć zasuwę. 2 odroczyć, odłożyć; besser aufgeschoben als aufgehoben, lepiej późno, niż nigdy (ob. aufheben 2); **Aufschiebung** f odroczenie n. **aufschieben** vn. (sn) I wybijać, urosić; lang aufgeschossener Mensch, dryblas m. 2 zerwać się (z miejsca). **Aufschlag** m I zwykła f, podwyższenie n (ceny); dodatek (podatkowy). 2 wyloga f; brzeg zgięty (kapelusza). 3 uderzenie n (wody, pocisku). 4 otworenia (książki); odkrycie n (kart). 5 leś. zarosł f; **aufschlagen** I va. 1 podnieść (oczy, cenę etc.). 2 odgiąć, założyć (brzegi kapelusza etc.). 3 fig. ein Gelächter ~ wybuchnąć śmiechem. 4 otworzyć (książkę, wachlarz etc.); odkryć (karty); das Wörterbuch ~ zaglądać do słownika, szukać w słowniku. 5 ustawić (łóżko), rozbić (namiot, obóz); seine Wohnung ~ osiedlić się (gdzie). 6 przybić, przymocować. II vn. (sn) 7 uderzyć (auf etw. o co). 8 pójść w górę (o cenach). 9 wybuchnąć. **Aufschlag-feuer** n mil. ogień uderzeniowy; -tisch m stół składany; -zünder m mil. zapalnik m pocisku. **aufschließen** va. otworzyć (drzwi etc.); fig. j-m sein Herz ~ otworzyć k. serce, wymurzyć się przed kim. **aufschlitzen** va. rozplatać, rozpruć; **Aufschlitzer** m rozpruwacz m. **aufschluchzen** vn. (h) zaszlochnąć. **aufschürfen** va. wycieplać. **aufschluß** m wyjaśnienie n; informacja f; sich ~ verschaffen (über...) informować się (o...).

aufschmieren va. nasmarować; nabazgrać. **aufschmoren** va. przysmaczyć. **aufschmalen** va. I przymocować sprzączkę. 2 rozpiąć. **aufschnappen** va. po(d)chwycić; fig. eine Nachricht ~ dowiedzieć się przypadkowo, pochwycić wiadomość. **aufschneiden** I va. rzeźcić, rozpruć; rozkroić. II vn. (h) przechwalać się; błagować; **Aufschneider** m (in f) blagier(ka); fanaron m; **Aufschneideri'** blaga f, przechwałki pl. **aufschneiden** I va. podroczyć. II vn. (sn) pokroczyć; odskoczyć. **Aufschnitt** m I nacięcie; wycięcie n; rozpór m. 2 kalter ~ zimne mięsno, rozmatności (wędliny) pl. **aufschnüeren** va. przysnurować; rozsznurować. **aufschrammen** va. zadrasnąć. **aufschrauben** va. przysrubować; odrubować. **aufschrecken** I va. przestraszyć. II vn. (sn) zerwać się; przestraszyć się. **Aufschrei**, -(e)s m okrzyk m. **aufschreiben** va. zapisać, zanotować; napisać (list etc.). **aufschreien** vn. (h) krzyknąć. **Aufschrift**, pl -en f napis; adres; nagłówek m; etykieta f. **Aufschub** m odroczenie n; zwłoka f; przesłuzenie n (terminu); ohne ~ bezzwłocznie; die Sache duldet keinen ~ rzecz nie cierpi zwłoki. **aufschürfen** va. zadrasnąć. **aufschürzen** va. podkasać (suknię); **Aufschürzung** f podkasanie n. **aufschütteln** va. wstrząsnąć. **aufschütten** va. nasypać; dosypać; usypać (tame); **Aufschüttung** f usypanie n; nasypanie n; nasyp m. **aufschwätzen** va. nabajać; j-m etw. ~ narzucać, wtrzyknąć komu co. **aufschwellen** vn. (sn) nabrzmić. **aufschwingen**, sich ~ wzbić się; fig. wznieść się (myślą); sich zu etw. ~ a) zdobyć (zdecydować) się na co; b) osiągnąć co, dobijać się czego; **Aufschwung** m wzlot; fig. szybki rozwój, rozkwit m; ~ nehmen, szybko się rozwijać. **aufsehen** vn. (h) I spojrzeć w górę. 2 uważać; **Aufsehen** n ~ machen, erregen, zrobić, wywołać sensację; Ärgerliches ~ skandal m; **Aufseher** m

(-in f) dozorca, nadzorca (-czyni); strażnik; szk. wychowawca m. **Aufsetzen** I va. I włożyć, nałożyć; położyć, przyłożyć; postawić (kręgle); den Fuß leicht ~ stawić lekko nogę; noch ein Stockwerk ~ dobudować piętro; eine Miene ~ zrobić, przybrać minę; seinen Kopf ~ upierać się; was allem Jamm'r die Krone aufsetzt, nadomiar nieszczęścia (ob. Horn). 2 napisać, ułożyć (list etc.), spisać, sporządzić (akt); flüchtig ~ pobieżnie nazskicować. II sich ~ usiąść (na posłaniu); dosiąść (konia). III A- n założenie (maski), włożenie n. **aufsetzen** vn. (h) westchnąć. **Aufsieht** f dozór, nadzór m; kontrola f; unter ~ stehen, być, zostawać pod dozorem; die ~ führen, mieć dozór nad czem. **Aufsichts-beamte(r)** m nadzorca, kol. nadzorujący ruchu; -behörde f władza nadzorcza; -rat m rada nadzorcza. **aufsitzen** vn. (h) I wsiąść (na konia). 2 siedzieć (na posłaniu); die Nacht ~ przesiedzieć całą noc. **aufspalten** va. i vn. rozłupać (się); **Aufspaltung** f rozszczenie n. **aufspannen** va. naciągnąć (plótno); nakleić (papier), rozpiąć (na ramach); otworzyć (parasol). **aufsparen** va. (za)chować na później, (za)rezerwować. **aufspeichern** va. (na)gromadzić; **Aufspeicherung** f (na)gromadzenie n. **aufsperrern** va. otworzyć (szeroko, na oścież); wytrzeszczyć (oczy); das Maul ~ rozdziawić gębę. **aufspielen** va. i vn. (h) zagrać; dir werde ich schon ~! ja ci pokażę! sich ~ (als), udawać (pana etc.). **aufspießen** va. wsadzić na rożen; przebić (szpadą etc.). **aufspreizen** va. rozłożyć, rozciągnąć; rozstawić (palce); sich ~ pyścić się, zadziierać nosa. **aufsprengen** va. I wyłamać, wywazyć (drzwi); wysadzić (w powietrze). 2 pokropić, polewać. **aufsprießen** vn. (sn) wyrosnąć. **aufspringen** vn. (sn) I zerwać się; wskakiwać; podskoczyć (z radości). 2 raptownie się otworzyć 3 pękać (o wargach etc.). **aufspritzen** vn. (sn) tryskać.

aufsprossen vn. (sn) wyrosnąć. **aufsprudeln** vn. (sn) zakiepieć. **Aufsprung** m (pod)skok m. **aufspulen** va. związać, cewić. **aufspülen** va. zmywać (statki). **aufspüren** va. wytropić; wyszukać. **aufstacheln** va. podniecać. [kać. **aufstampfen** vn. (h) tupnąć nogą. **Aufstand** m bunt m, powstanie n; **aufständisch**, -dig a powstańczy, buntowniczy; -dige(r) m powstańc. **aufstapeln** va. ułożyć w stos; nagromadzić; **Aufstapelung** f układanie w stos; nagromadzenie n. **Aufstau** m spiętrzenie n; **aufstauen** va. spiętrzyć, zatamować (wodę). **aufstechen** va. przekłuć (wzrób). **aufstehen** I I podnieć (suknię, włosy), przypiąć (szpilka); fig. ein Gesicht ~ przybrać minę. 2 wywieść (chorągiew); nasadzić; osadzić (bagnet). 3 zaniechać (czego). 4 fig j-m ein Licht ~ otworzyć k. oczy. **aufstehen** I vn. I stać otworem. 2 (sn) wstać; fig. mit dem linken Fuße ~ wstać (z łóżka) lewą nogą. 3 stać na czem. 4 powstać, zjawić się. 5 powstać, zbuntować się (gegen j-n przeciw komu). II A- n wsta(wa)nie; powstanie n. **aufsteigen** vn. (sn) wejść na górę, wznieść się, iść pod górę; aw. wzbic się; wleźć, wdrapać się (na drzewo etc.); wsiąść (na konia etc.); das Gewitter steigt auf, nadciąga burza; zu einer höheren Stellung ~ dojść do wyższego stanowiska; ein Gedanke steigt mir auf, przychodzi mi myśl (do głowy); eine Hoffnung stieg in mir auf, nadzieja wstąpiła we mnie; ~ lassen, puścić (rakietę); A- n wzniesienie n się, wzlot m; **aufsteigend** a -e Linie, linja wstępująca; **Aufsteigung** f wzlot m, wznoszenie n się. **aufstellen** va. I postawić (pomnik, straż, świadków); ustawić (łóżko), zmontować (maszynę); zastawić (siedla); wyłożyć (towary) na sprzedaż; zadać (pytanie); wystawić (rachunek); zestawić (bilans); stawiać, postawić (warunki); mil. uszykować, ustawić (do bitwy); eine Behauptung ~ twierdzić; sich ~ ustawić (uszykować) się; sich hintereinander ~ ustawić się w ogonku; sich als Kandidat ~ postawić swoją kandydaturę. 2 przytoczyć; als Beispiel ~ przytoczyć jako przykład;

Aufstellung *f* postawienie, ustawienie (maszyn); uszykowanie; wyłożenie (towarów); zestawienie (bilansu), wystawienie (rachunku); rozstawienie (strazy); j-s ~ als Kandidat, postawienie czyniejsz kandydatury.

aufstemmen *va.* (sich) oprzeć (się).
Aufstieg -es, pl -e *m* wzlot *m*, wzniesienie *n* się; -platz *n* lotnisko *n*.
aufstobbern *va.* wytropić, wyszpecać; **Aufstoberung** *f* wytropienie *n*.
aufstocken *va.* nadbudować piętra;
Aufstockung *f* nadbudowa *f* piętra.
aufstöhnen *un.* (h) jęknąć.
aufstupseln *va.* odkorkować.

aufstören *va.* spłoszyć; grzebać (w ogniu); j-n ~ preszkadzać komu.

aufstören I *va.* I pchnięciem otworzyć; wylać (drzwi), wybić dno (o brzozi), II *un.* (h) 2 odbijać się (o porachach), 3 (sn) zdarzyć (przytrafić) się, 4 uderzyć, potrącić (o co); najechać na co (o okręcie etc.). III *A-* - odbijanie się; wylamanie (drzwi); uderzenie, potrącenie *n* (o co).

aufstößig *a* (o winie) nadpsuty.
aufstreben *un.* (h) usiłować się podnieść; *fig.* zu etw. ~ dążyć do cz.
aufstreichen *va.* Butter ~ posmarować masłem.

aufstreifen *va.* I zakasać, podwinąć (rękawy), 2 zadrasnąć (skórę).

aufstreuen *va.* posypać (cukrem),
aufstülpen *va.* I odgąć, podgiąć do góry; eine aufgestülpte Nase, zadarty nos, 2 wsadzić, nacisnąć (czapkę na głowę).

aufstützen *va.* (sich) oprzeć, podprzeć (się); sich mit dem Ellbogen ~ podparcie się łokciem.

aufsuchen I *va.* (wy)szukać, odzyskać; j-n ~ odwieźć k. II *A-* - odzyskanie *n*.

aufsummen, sich ~ uzbierać się.
aufstafeln *ob.* aufstischen.

aufstakeln *va.* zeg. osprzetować; *fam.* sich ~ wystrój się; **Aufstakelung** *f* zeg. osprzet *m*; *fam.* wystrojenie *n* się.

Auftakt *m* *fig.* wstęp, początek *m*.
auftauchen *un.* (sn) wynurzyć się, wypłynąć na wierzch; *fig.* zjawić się; wylaniać się, powstać.

auftauen I *un.* (sn) (od)tajać; *fig.* rozrzązać (ożywić) się. II *va.* rozpuścić (lód); III *A-* - odtajanie *n*, odwilż *f*.

aufteilen *va.* podzielić, rozdzielić;
Aufteilung *f* podział; ~ Polens, rozbiór *m* Polski.

aufstischen *va.* I podać do stołu; j-m etw. ~ poczęstować k. czem. 2 opowiadać (niestworzone rzeczy).

Auftrag *m* I zlecenie, polecenie, poruczenie *n*, misja *f*; nakaz *m* (sądowy); *handl.* zamówienie *n*; im -e des Herrn ... z polecenia pana...; einen ~ auf (5 Faß Wein) erteilen, dać zamówienie na...; einen ~ aufnehmen, ausführen, annehmen, wykonać zamówienie. 2 nasyp *m*. 3 nalożyć (farbę); sypac, nanosić (ziemi); *fig.* stark ~ przesadzać. 3 j-m etw. ~ polecić, poruczyć komu co, dać k. polecenie. 4 znosić (odwieźć).

Auftraggeber *m* zlecniodawca; mocodawca; -nehmer *m* przyjmujący zlecenie; mandatarz *m*; -sausführung *f* wykonanie zamówienia, zlecenia; **auftragungsgemäß** *ad.* stosownie do zamówienia; zgodnie ze zleceniem.

auftrieb I *va.* I wzdymać, rozdzymać; rozszerzyć (otwór). 2 wyszukać, wytrzasnąć (pieniądze etc.); die Mittel ~ znaleźć środki. 3 wywalić (drzwi). 4 wypłoszyć. 5 tech. wypukłać (blachę). II *un.* (sn) zeg. najechać, być zapędzonym (na mieliznę).

auftrennen *va.* (sich) rozpruć (się).
auftreten I *un.* (sn. i h) I stapać; fest, sicher ~ kroczyć śmiało, pewnym krokiem 2 (sn) *fig.* występować (gegen etw. przeciw czemu), wystąpić (als jako...); te. zum ersten Mal ~ debiutować; als Kandidat ~ wystąpić jako kandydat; mit Ansprüchen ~ wystąpić z roszczeniami (pretensjami); die Krankheit tritt verheerend auf, choroba robi straszne spustoszenie. II *va.* kopnieć (drzwi) otworzyć. III *A-* - wystąpienie *n*.

Auftrieb *m* pęd *m* do góry; (-kraft *f*) *aw.* siła podnośna, wznosna.

auftrinken *va.* wypić wszystko.

Auftritt *m* I występ *m*; te. scena *f*; einen ~ mit j-m haben, mieć z kim awanturę, sprzeczki; e-n ~ herbeiführen, wywołać skandal. 2 stopień (u auta etc.), podnóżek *m*.

auftrucken I *va.* wysuszyć. II *un.* (sn. i h) wyschnąć.

auftrumpfen I *va.* *karc.* zgrać *atu.* II *un.* (h) gegen j-n ~ pałać komu słowa prawdy.

aufturn I *va.* I otworzyć. 2 włożyć (kapelusze etc.). II *sich* ~ otwierać się; eine Gesellschaft tut sich auf, tworzy się spółka.

aufstürmen *va.* ułożyć w stos, wysoko ustawić; sich ~ piętrzyć się.

aufwachen I *un.* (sn) obudzić (przebudzić) się. II *A-* - obudzenie *n* się.

aufwachsen *un.* (sn) wyrosnąć.

aufwägen *va.* ob. aufwiegen.
aufwallen *un.* (sn) burzyć się, (za)kipieć; *fig.* unosić się; **Aufwallung** *f* (za)wrzenie; *fig.* wzburzenie *n*.

Aufwand, -es *m* wydatek, koszt(y), nakład; zbytek, luksus *m*; großen ~ machen, trenić, żyć wystawnie, na stopie wielkopaniejczy; mit geringem ~ niewielkim kosztem; -spelder, -skosten *pl* koszty reprezentacyjne; -steuer *f* podatek luksusowy.

aufwärmen *va.* odgrzać; alte Geschichten ~ wspominać dawne dzieje.

Aufwartefrau *f* posługaczka.
aufwarten *un.* (h) j-m ~ usługiwać komu; złożyć k. uszanowanie a. wizytę; j-m mit etw. ~ poczęstować kogo czem; womit kann ich Ihnen ~? czem mogę panu służyć? aufwarten! do usług!

Aufwärter *m* (-in *f*) posługaczka, służący (-ca).

aufwärts *ad.* w (pod) górę; den Strom ~ pod wodę.

Aufwartung *f* I postuga, usługa *f*; die ~ bei j-m haben, służyć u k. 2 wizyta *f*; j-m seine ~ machen, złożyć k. uszanowanie. 3 posługaczka.

aufwaschen *va.* zmywać (naczytnia); wyszorować (podłogę).

Aufwaschfaß *n.* -kübel *m* pomywalnik *m*, miska *f* do zmywania naczyń; -wasser *n* I woda do zmywania statków. 2 pomyje *pl*.

aufwecken *un.* obudzić, *fig.* ożywić.
aufweichen I *va.* rozmięczyć, rozmięknąć. II *un.* (sn) rozmięknąć;

Aufweichung *f* rozmięczenie *n*.
aufweinen *un.* (h) zapłakać.

aufweisen *va.* pokazać, wykazać (zalety), przedstawić, okazać (wzruszenie).

aufweisen *va.* rozszerzyć.
aufwenden *va.* I wydawać,łożyć (pieniądze na co). 2 dokładać (starać)

Aufwendung *f*łożenie *n* (pieniędzy); wydatek *m*.

aufwerfen I *va.* I wykopać (rów). 2 wyrzucić, włożyć (kartę); rzucić na; narzucić. 3 podrzucić (piłkę). 4 *fig.* zadać (pytanie); es wirft sich die Frage auf, nasuwa się pytanie. 5 usypać (wał) 6 wydać (wargi); ob. aufgeworfen. II *sich* ~ narzucać się (als jako...), wystąpić w charakterze (sędziogo etc.).

aufwerten *va.* (re)waloryzować, przewartościować; **Aufwertung** *f* (re)waloryzacja, przewartościowanie.

aufwickeln *un.* I nawinać (na co). 2 odwinąć, rozwinąć (z piętuszek). 3 zwinąć (włosa) w papiloty; **Aufwicklung** *f* nawinięcie; zwinianie (w papiloty); odwiniecie *n*.

aufwiegeln *va.* podburzyć, zbuntować (gegen j-n przeciw komu).

aufwiegen *va.* wyrównać, równoważyć (z czem); *fig.* kompensować (stratę); mit Gold ~ cenić na wagę złota; das ist nicht mit Gold aufzuwiegen, tego się złotem nie okupi.

Aufwiegler *m* (-in *f*) podzęczak(ka), agitator(ka); **aufwieglerisch** *a* agitacyjny; buntowniczy; **Aufwieglung** *f* podburzanie, podżeganie *n*.

aufwinden *va.* I wyciągać; windować (do góry); sich ~ pisać (windować) się do góry. 2 ob. aufwickeln.

aufwirbeln I *un.* (sn) zawirować, zaklebić się. II *va.* podnosić (kurz); *fig.* viel Staub ~ narobić wiele wrzawy.

aufwischen *va.* zetrzeć, ścierać; **Aufwischer**, **Aufwischlappen** *m* ściera *f*.

aufwogen *un.* (sn) falować.
aufwollen *un.* chcieć wstać.

aufwühlen *va.* rozkopać; rozgrzebać; *fig.* przetrząsać; podburzać.

Aufwurf *m* I tynk. 2 nasyp *m*.
aufzählen *va.* wyliczyć; odliczyć (pieniądze); **Aufzählung** *f* wyliczenie *n*.

aufzäumen *va.* okiełzać; **Aufzäumung** *f* okiełzanie *n*.

aufzehren *va.* zjeść, spożyć; strawić; *fig.* sein Vermögen ~ zjeść, przetrwonić majątek; sich ~ zagryźć się;

Aufzehrung *f* spożycie; strawienie *n*.
aufzeichnen *va.* narysować; zapisać, zanotować; **Aufzeichnung** *f* narysowanie; zapisanie *n*.

aufzeigen *va.* ob. aufweisen.

Ausblick m widok m.
 a'usblihen *vn.* (h) okwitać.
 a'usbluten *vn.* (h) przestać krwawić.
 a'usbohren *vn.* wywiercić.
 a'usborgen *va.* wywozić.
 a'usbracken *va.* wybrakować.
 a'usbraten *va.* wysmażyć.
 a'usbrausen *vn.* (h) wyszumieć.
 a'usbrechen I *va.* I wylać; wy-
 bać; wyć; 2 wymiotować. II *vn.*
 (sn) 3 uciec (aus dem Gefängnis z wię-
 zienia); mil. zrobić wycieczkę. 4 wybu-
 chnąć; der Krieg brach aus, wojna wy-
 buchła; ein Gewitter ist ausgebro-
 chen, zerwała się burza; in lautes Ge-
 lächter ~ parsknąć śmiechem; in Klä-
 gen ~ skarżyć się, narzekać; in Trä-
 nen ~ rozplakać się.
 a'usbreiten *va.* I rozprostować, roz-
 kładać, rozciągać. 2 szerzyć (głoskę),
 rozszerzać, rozgłaszać. 3 (sich) rozsze-
 rzyć (się); sich über etw. ~ rozwodzić
 się nad czym; A'usbretung *f* rozpo-
 starcie, rozłożenie, (roz)szerezenie,
 rozsiwieanie n.
 a'usbrennen I *va.* wypalić (cegły,
 rżnę). II *vn.* (sn) wypalić (dopalić) się.
 a'usbringen *va.* I wywabić (plamę).
 2 j-s Gesundheit ~ wnieść czyste zdro-
 wie; ein Loch ~ w(z)nieść toast.
 A'usbruch m I wybuch (wojny, po-
 żaru etc.); napad m (kaszlu etc.); in ei-
 nem ~ übler Laune, w przystępie zło-
 go humoru; zum ~ kommen, wybu-
 chnąć. 2 ucieczka *f* (z więzienia). 3 wy-
 skok m (wino). 4 wytrysk m (ropy).
 a'usbrühen *va.* wyparzyć.
 a'usbrüten *va.* wylegać, wysiady-
 wać (jaja); fig. (u)knuć.
 a'usbügeln *va.* wyprasować.
 A'usbund m wzór m (cnoty etc.); ~
 von Schönheit, cud piękności; ein ~
 von Nartheit, skończony idiotą; ~ al-
 ler Scharheit, arcyłotr m.
 a'usbürsten *va.* wyszczotkować, o-
 czyszczyć szczotką.
 a'uschlören *va.* wychlorować.
 a'usdampfen *vn.* (h) wyparować;
 A'usdampfung *f* wyparowanie n.
 A'usdauer *f* wytrwałość *f*; a'us-
 dauern *vn.* wytrwać, wytrzymać; -d
 a wytrwały, wytrzymali.
 a'usdehnbar a rozciągliwy, rozcią-
 galny; a'usdehnen *va.* (sich) rozcią-
 gać, wydłużyć, rozpręzać; rozszerzyć
 (się); ob. ausgedehnt; A'usdehnung *f*

rozszerzenie n; rozciąganie, wydłuże-
 nie, rozprężenie n; rozciągliwość *f*, wy-
 miar m; eine große ~ geben, znacz-
 nie rozszerzyć; ~ gewinnen, rozsze-
 rzyć się; weite ~ eines Wortes, ob-
 szersze znaczenie wyrazu; -skraft *f*,
 -svermögen n rozszerzalność, roz-
 przeżliwość *f*.
 a'usdenken *va.* wymyślić; sich etw.
 ~ uroić, wymyślić sobie co.
 a'usdeuten *va.* wytłumaczyć; A'us-
 deutung *f* wytłumaczenie, wyjaśnie-
 nie n, interpretacja *f*.
 a'usdienen *vn.* (h) wysłużyć (się).
 a'usdorren *vn.* (sn) wyschnąć; a'us-
 dörrer *va.* wysuszyć, wypalić.
 a'usdrehen *va.* wykręcić; zgasić (e-
 lekttryczność, lampę).
 a'usdrachsen *va.* wymłócić.
 A'usdruck m I wyrażenie n, wyraz
 m; zum ~ bringen, wyrazić, zazna-
 czyć. 2 sposób wyrażania się, wysłowie-
 nie n. 3 wyraz(istość); a'usdrück-
 ken *va.* I (sich) wyrazić (się); Art,
 sich auszudrücken, sposób wysłowie-
 nia się; das läßt sich nicht mit Worten
 ~ nie można tego oddać (wyrazić) w
 słowach. 2 wytłoczyć; wycisnąć (gąb-
 kę etc.); zgasić (cygaro etc.); a'us-
 drücklich a i ad. wyraźny, warzanie;
 umyślnie; a'usdruckslos a bez wy-
 razu; -voll a wyraziasty; dobitny;
 A'usdrucksweise *f* sposób wyraża-
 nia (wysłowienia) się.
 A'usdrusch m omlot m.
 a'usduften *va.* wydać zapach.
 a'usdulden *va.* wycierpieć.
 a'usdunsten, a'usdünnen I *va.*
 wzięwać. II *vn.* (h) wyparować;
 A'usdünstung *f* I wyparowanie, w-
 ziewanie n; transpiracja *f*. 2 para *f*,
 wzięw m.
 auseina'nder ad. oddzielnie, roz-;
 sie sind ~ oni się rozeszli; -brechen
va. rozłamać; -breiten *va.* rozpo-
 strzec, rozłożyć (ręce); -bringen *va.*
 rozłożyć; -fallen *vn.* (sn) rozpadać
 się; -falten *vn.* rozkładać; -fliegen *vn.*
 rozpieczęcać się; -gehen *vn.* (sn) ro-
 zejść (rozchodzić) się; fig. różnić się;
 -gehen a rozbieżny; -halten *vn.* roz-
 dzielić; rozróżnić; -jagen *vn.* rozpe-
 dzić; -kommen *vn.* rozejść (rozłączyć
 się); -laufen I *vn.* (sn) rozbiegać się. II
 A-n mil. rozszpaka *f*; -legen *va.* I roz-
 łożyć; fig. wyłożyć, przedstawić, obja-

śnić. 2 rozebrać (maszynę); -liegen
vn. (h) leżeć w oddaleniu od siebie;
 -machen *va.* rozdzielić, rozłączyć;
 rozkracać (nog); -nahme *f* rozebra-
 nie n (maszyny etc.); -nehmen *vn.* ro-
 zebrać (maszynę etc.); rozstawić; -rei-
 ßen *va.* rozzerwać; -schlagen *va.* roz-
 bić; -setzen I *va.* I rozsadzić, rozsta-
 zić; odosobnić. 2 wyłożyć, wylusz-
 czyć, objaśnić. II sich ~ osiąść każdy
 osobno; fig. sich mit j-m ~ a) rozpra-
 wić się z kim; b) porozumieć (ułożyć)
 się z kim; A'auseinanderlegung *f*
 rozłożenie n; rozbiór m; wyluszczenie
 objaśnienia n; dyskusja, rozprawa *f*;
 -spalten *va.* rozłupać; -stellen *va.*
 rozstawić; -spreizen *va.* rozkracać
 (nog); -sprengen *va.* rozsadzić; roz-
 proszyć; -stellen *va.* rozstawić; -trei-
 ben *va.* rozpedzić; -weichen *vn.* (sn)
 rozejść się; -werfen *va.* rozrzucać;
 -ziehen *va.* rozciągać.
 a'userkoren, a'userlesen a wybra-
 ny; wyborowy, doborowy; auserlese-
 ne Gesellschaft, doborowe towarzy-
 stwo.
 a'usersehen *va.* wybrać; upatrzeć
 sobie; zu etw. ~ przeczynać na co.
 a'userwählen *va.* wybrać; A'user-
 wählte(r) m wybraniec; -e *f* wybranka
 (seines Herzens serca); A'userwäh-
 lung *f* wybór m.
 a'usenassen *va.* wyjadać.
 a'usfädeln *va.* wyciągać nitki; sich
 ~ wystrzępić się.
 a'usfahren I *vn.* (sn) wyjechać (ro-
 werem, powozem etc.); ~ aus dem
 Hafen, opuścić port. II *va.* wyjeździć
 (drog); A'usfahrt *f* wyjazd m.
 A'usfall m I wypadanie n (włosów).
 2 mil. wycieczka *f*; sp. wypad m. 3 wy-
 nik m. 4 niedobór, deficyt; brak m (an
 Gewicht na wadze). 5 fig. wycieczka
 (przeciw komu), napaść *f*; -aufstel-
 lung *f* mil. sztyk wypadowy; ausfallen
vn. (sn) I (o włosach etc.) wypaść. 2
 mil. zrobić wycieczkę; wypaść; fig. ge-
 gen j-n ~ wsiąść na k. 3 wypaść; das
 Urteil ist zu seinen Gunsten ausgefal-
 len, wyrok wypadł na jego korzyść; gut
 ~ udać się. 4 die Stunde, der Unter-
 richt fällt heute aus, niema dziś lekcji;
 a'usfallen a napaśliwy; grubiań-
 ski; A'usfallstraße *f* ulica prowadzą-
 ca na przedmieście.
 a'usfasern *va.* wystrzępić.

a'usfechten *va.* rozstrzygnąć ore-
 żem; einen Streit ~ zakończyć spór.
 a'usfegen *va.* wymieść.
 a'usfeilen *va.* wypilować.
 a'usfertigen *va.* sporządzić, napi-
 sać; A'usfertigung *f* I sporządzenie;
 wykonanie n (planów). 2 akt m; dokum-
 ent m; zweite ~ kopia, wtórnik m.
 a'usfindig a ~ machen, wyszukać,
 wysperać; odkryć.
 a'usfischen *va.* wylowić.
 a'usflicken *va.* wyreperować, pola-
 tać.
 a'usfliegen *vn.* (sn) polecieć, pofru-
 nąć; wyfrunąć (z gniazda).
 a'usfließen *vn.* (sn) wypływać, wy-
 ciekać (z beczki etc.).
 A'usflucht *f* wybieg, wykręt m;
 Ausflüchte machen, wykręcać się.
 A'usflug m I wylot m (pszczoł etc.).
 2 wycieczka; przejażdżka *f*; A'usflü-
 gler m wycieczkowicz, turysta m.
 A'usflugzug m pociąg wycieczkowy.
 A'usfluß m I wypływ; wyciek m,
 wydzielnia-pl. 2 ujście n; -loch n ot-
 wór wypływu, wypływ m.
 a'usforgen *va.* wydać, wreczyć;
 A'usforgung *f* wydanie, wreczenie n.
 a'usforschen *va.* wybadać, wysle-
 dzić; A'usforschung *f* wybadanie n.
 a'usfragen *va.* wypytywać, badać.
 a'usfransen *va.* wystrzępić.
 a'usfressen *va.* wyżreć.
 a'usfriieren *vn.* wymarznąć.
 A'usfuhr *f* wywóz, eksport m; -ar-
 tikel m artykuł wywozowy.
 a'usfuhrbar a I wykonalny. 2 wy-
 wozowy; A'usfuhrbarkeit *f* wyko-
 nalność *f*.
 A'usfuhr-beschränkung *f* ogranic-
 zenie wywozowe; -bewilligung,
 -erlaubnis *f* pozwolenie n na wywóz.
 a'usführen *va.* I wyprowadzić (k.).
 2 *fam.* ciągnąć, buchnąć. 3 *handl.* wy-
 wozić. 4 wykonać (robotę, zlecenie
 etc.). 5 fig. rozwiać, wywodzić; etw.
 weiter ~ pogłębić co, rozwodzić się
 nad czym.
 A'usfuhr-förderung *f* popieranie
 wywozu; -güter pl towary wywozowe;
 -handel m handel wywozowy; -hän-
 dler m eksporter m.
 a'usführlig a i ad. szczegółowy;
 obszerny; szczegółowo; obszernie;
 A'usführlichkeit *f* szczegółowość *f*.
 A'usfuhr-ort m *handl.* miejsce po-

chodzenia (towaru); **-schein** m świa-
dectwo wywozowe.

A'usführung f 1 wykonanie m; zur ~ bringen, uskuteczyć, zrealizować; zur ~ kommen, dojść do skutku, uskutecznić się. 2 jr. wywóz m. **-sge-
setz** n ustawa wykonawcza.

A'usfuhrverbot n zakaz wywozu.
A'usfüllen va. wypełnić (blankiet
etc.), zapelnąć (lukę); fig. wypełnić
(czas), absorbować (umysł); eine Stel-
lung ~ zajmować stanowisko; **A'us-
füllung** f 1 wypełnienie, zapelnienie
n. 2 podsypka f.

A'usfüttern va. 1 wykarmić, napaść
bydło. 2 podszyc, podbić; wykładać
(czem); **A'usfütterung** f 1 wykarmie-
nie, wypasanie n. 2 podszycie; wyo-
żenie n (czem). 3 podszywka f.

A'usgabe, pl -n f 1 wydatek m; klei-
ne -n, drobne wydatki. 2 wydawanie
(listów etc.); wydanie n (dziela); emi-
sja f; **-bank** f bank emisyjny; **-(n)-
buch** n księga wydatków; **-kurs** m
kurs emisyjny; **-stelle** f miejsce wy-
dawania przesyłek etc.; mil. punkt za-
oparywania.

A'usgang m 1 wyjście n; wylot m. 2
wychodnia f. 3 wywóz m. 4 wynik; ko-
niec m; zakończenie; rozwiązanie n
(dramatu); einen schlimmen ~ neh-
men, źle się skończyć; wziąć zły obrót;
-spunkt m punkt wyjścia; **-stag** m
wychodnia f; **-szoll** m cło wywozowe.

A'usgären va. wyfermentować.

A'usgasen va. odkazić (od gazów).

A'usgeben I va. 1 wyda(wać) (pienią-
dze, listy etc.); rozdawać (karty); pu-
szcza w obieg; wypuścić, emitować
(akcje); mil. die Parole ~ dać hasło. II
sich ~ 2 wydać wszystkie pieniądze,
ogolocić się (z pieniędzy). 3 sich für
j-n ~ podać(wać) się za kogo; **A'us-
geber** m 1 wydawca; szafarz. 2 rozrut-
nik. 3 wystawca (weksłu). 4 emitent m.

A'usgebot n wystawienie na sprze-
dzą, zaofiarowanie n.

A'usgeburt f plód, wytwór m (der
Phantasie fantazji); ~ der Hölle, po-
twór, człowiek rodem z piekła.

a'usgedehnt a rozległy; -e Kenntnis-
se, Praxis, rozległe wiadomości, roz-
legła praktyka; **a'usgedient** a wysłu-
żony (żołnierz); emerytowany; **a'us-
gefahren** -er Weg, wyboista droga;
a'usgeglichen a wyrównany.

a'usgehen vn. (sn) 1 wyjść, wychod-
zić; bei j-m aus- und eingehen, cze-
sto u k. bywać; leer ~ odejść z kwil-
kiem, nie mieć wskórać; frei ~ ujęć bez-
karnie, nie płacić kary; ~ auf etw.,
zmierzać do cz. (ob. Abenteuer); da-
rauf ~ zu..., usiłować; von dem
Grundsatz -d, wychodząc z założenia.
2 (o pieniądzach etc.) wyjść, wy-
czepać się, zabraknąć; (o włosach)
wypadać; (o świecy etc.) gasnąć; (o
kolorach) puszczać; die Geduld geht
mir aus, brak mi cierpliwości. 3 skoń-
czyć się; schief ~ źle się skończyć. 4
pochodzić (von z...); die Idee geht von
mir aus, to mój pomysł; ein Verbot ~
lassen, wydać zakaz. II A -n 1 wyjście.
wychodzenie. 2 wypadanie (włosów).
3 wyczerpanie n się; das ~ der Kräfte,
wyczerpanie sił.

A'usgehtag m wychodnia f.
A'usgelassen a niesforny, swawol-
ny; rozpasany, rozpustny; wesoly;
A'usgelassenheit f nadmierna weso-
łość; niesforność, swawola; rozpusta f.

a'usgeleiert a wytarty, zużyty.
a'usgemacht a pewny, zdecydowa-
ny; eine -e Sache, pewnik m, rzecz
pewna, załatwiona; -er Narr, skończo-
ny duren.

a'usgemergelt a wycieńczony.
a'usgenommen a (o)prócz, wyją-
wszy m punkt wyjścia; **-(stag)**
wyjątkiem.

a'usgeprägt a wybitny, zdecydowa-
ny, dobitny, dosadny.

a'usgerben va. wygarbować.

a'usgerechnet ad. akurat, właśnie;
a'usgeschieden a dymisjonowany (of-
ficer); **a'usgeschlossen** a, od wykluc-
zonych, wyłączony; bez wyjątku; I -
wykluczone; **a'usgeschnitten** a wy-
cięty; wydekoltowany; **a'usgeschrie-
ben** a słowami; eine -e Hand, dobrze
wypisana ręka; **a'usgesprochen** a
wyraźny; widoczny, oczywisty.

a'usgestalten va. ukształtować.

a'usgestattet a wyposażony.

a'usgesteuert a: ein -er Erwerbs-
loser, bezrobotny, pozbawiony zapo-
móg; **a'usgestopft** a wpychany; **a'us-
gesucht** a wyszukany, wykwinny; **o-
e** Gesellschaft, elita f; **a'usgewa-
chsen** a wyrosły, dorosły.

A'usgewanderte(r) m emigrant.
a'usgezeichnet a i ad. doskonały,
wyborny; wybornie, doskonale.

a'usgiebig a wydajny, spory; -er
Stoff, materiał mocny, trwały; **A'us-
giebigkeit** f wydajność f.

a'usgießen va. wyl(ewać); odlać.

a'usglätten va. wygładzić.

A'usgleich, -(e)s, pl -e m 1 ugoda f,
kompromis m. 2 wyrównanie n; **a'us-
gleichen** I va. 1 wyrównać, zrównać,
zniwelować. 2 fig. pogodzić; załagodzić
(spór); usunąć (trudność). 3 wyrów-
nać (rachunek). II sich ~ wyrównać
się; pogodzić się (z kim); **A'usglei-
cher** m 1 wyrównacz; kompensator m.
2 radjo. prostownik m; **A'usgleichs-
kasse** f kasa rozrachunkowa; **A'us-
gleichung** f wyrównanie n; handl. zur
~ meiner Rechnung, dla wyrównania
moego rachunku.

a'usgleiten, **a'usglitschen** vn. (sn)
pośliznąć się; aut. zarzucać; **A'us-
gleitung** f wyslizgnięcie; aut. zarzu-
cenie n.

a'usglühen va. wypalić, wyzarzyć;
A'usglühung f wyzarzenie n.

a'usgraben va. wykopać, wygrze-
bać, odgrzebać; **A'usgrabung** f od-
grzebanie n; wykop(anie); ekshuma-
cja f; wykopalisko n.

a'usgräten va. ości wyjmować.

a'usgreifen vn. (h) szeroko stapać;
(die Pferde) ~ lassen, popuścić cugli;
abs. wyciągnąć rękę.

a'usgrübeln va. wymyśleć, wykom-
binować; obmyśleć (plan).

A'usguck m wizer m; strażnica f.
a'usgucken vn. (h) i va. patrzeć przez
okno; sich die Augen ~ wpatrywać
okno.

[n rura zlewna.
A'usguß m lwylew. 2 zlew m; **-rohr**
a'ushaucken va. wydziobać (ob.
Krähe); wykopać; wygrąbać.

a'ushaken va. zdjąć z haka.

a'ushalten I va. 1 wytrzymać (ton
etc.); znieść (ból); das ist nicht aus-
zuhalten, to nie do wytrzymania; ich
halte es vor Hunger nicht mehr aus,
umieram z głodu. 2 utrzymywać (ko-
bietę etc.). II vn. (h) wytrwać, wytrzy-
mać; bei j-m ~ wytrwać przy kim;
seine Zeit ~ wysłużyć swoje lata.

a'ushändigen va. wręczyć, dore-
czyć; **A'ushändigung** f doreczenie n.

A'ushang m wywieszka; wystawa f
(towarów sklepowych); **A'ushänge-
bogen** m dr. arkusz próbny; **A'us-
hängefahrplan** m kol. rozkład jazdy

ścienny; **A'ushängekasten** m gablot-
ka f; **a'ushangen** vn. (h) być wywie-
szonym (nazewnątrz), być wystawio-
nym; **a'ushängen** va. 1 wywiesić
(szyld etc.). 2 wyjąć (drzwi) z zawia-
sów; **A'ushängeschild** n szyld m,
wywieszka f.

a'usharren vn. (h) wytrwać.

A'ushau, -(e)s, pl -e m wyrąb m.
a'ushauchen va. wyciewać; die See-
le ~ wyciągnąć ducha; Wohlgeruch ~
pachnąć, wydawać woń.

a'ushauen va. wyciąć (las); wycio-
sać (z marmuru); wychłostać.

a'usheben va. 1 wydobyć, wydwig-
nąć, wyjąć; eine Tür ~ wyjąć drzwi
z zawiasów; Eier ~ wybrać jaja z gnia-
zda; fam. das ganze Nest ist ausgeho-
ben, aresztowano wszystkich, całą
szajkę. 2 wykopać (rów). 3 zaciągnąć,
brać (rekruta); **A'ushhebung** f 1 wydo-
bycie, wykopanie n. 2 pobór m (rekru-
tów). 3 masowe aresztowanie (zebra-
niania); -eines Verbrechermestes, zlikwi-
dowanie splunkli.

A'ushebungs-bezirk m obwód po-
borowy; **-kommission** f komisja po-
borowa.

a'ushecken va. wylegać; fig. wymy-
śleć, wyssać (co) z palca.

a'usheilen va. i vn. (h) (sich) wyle-
czyć (się), wygoić (się); **A'usheilung**
f wyleczenie, wygojenie n (się).

a'ushelfen vn. (h) j-m ~ (do) pomóc
komu, wyręczyć k.; **A'ushelfer** m po-
mocnik; zastępca m; **A'ushilfe** f po-
moc, zapomoga f; zur ~ do pomocy;

A'ushilfsmädchen n pomocnica f
(w gospodarstwie); **a'ushilfsweise**
ad. jako pomoc tymczasowa.

a'ushöhlen va. wydrążyć, wyłobzić;
A'ushöhlung f wydrążenie, wyłobie-
nie n, jama f.

a'usholen I vn. (h) zmierzyć się (na
k. szablą etc.); zum Sprunge ~ rozpu-
dzić się do skoku; fig. weit ~ zaczynać
od stworzenia świata. II va. j-n ~ wy-
badać, pypytywać się kogo.

a'usholzen va. wyciąć (las).

a'ushorchen va. wysłuchiwać; wy-
badać, pypytywać; **a'ushören** va.
wysłuchać do końca.

A'ushub m 1 pobór m (rekruta). 2
wykop m. 3 wybór m, śmietanka f.

a'ushülsen va. wyluskać (groch).
a'ushungern va. wygłodzić.

a'ushusten I *va.* wykrztusić, wykaszlać. II *vn.* (h) przestać kaszlać.
a'usjagen *va.* wypędzić, wygnać.
a'usjäten *va.* wypłenić. [sac].
a'uskämmen *va.* wyczesać, rozczesać.
a'uskämpfen *va.* I skończyć walkę, przestać walczyć. 2 wywalczyć.
a'uskaufen *va.* wykupić; zakupić (cały towar); die Teilhaber ~ odkupić udziały współników.
a'uskehlen *va.* wyźłobić, wydrążyć;
A'uskehlung *f* wyźłobienie *n.*
a'uskehren *va.* wymieść, zamiatać;
A'uskehricht *m* i *n* śmiecie *pl.*
a'uskeltern *va.* wytloczyć (sok z winogron).
a'uskennen *va.* (roz)poznać; sich ~ orientować się; być obeznanym (z czym); sich ~ in... znać się na...; sich nicht mehr ~ nic nie rozumieć, stać bezzradnie; sich vor Freude nicht ~ nie posiadać się z radości.
a'uskernern *va.* wyjmować pestki.
a'uskitten *va.* wykitać.
a'usklagen *va.* pozwać do sądu.
a'usklären *va.* wyklarować.
a'usklatschen *va.* wypaplać.
a'usklauben *va.* wydłubać; wybić; fig. wyszperać.
a'uskleben *va.* wykleić.
a'uskleiden *va.* (sich) rozebrać (sie); **A'uskleidezimmer** *n* szatnia *f.*
a'usklingen *vn.* przestać dzwonić; przebrzmieć, zamierać (o dźwięku).
a'usklöpfen *va.* wytrzeć; **A'usklöpfer** *m* trzepaczka *f.*
a'usklügeln *va.* wymędrkować, mozołnie wykombinować, wymyśleć.
a'uskneifen *vn.* (sn) *fam.* drapać.
a'uskneifen *va.* wygnięść.
a'uskochen *va.* i *vn.* (h) wygotować (sie); das Fleisch ist nicht ausgekocht, mięso jest niedogotowane.
a'uskommen I *vn.* (h) I wyłęgać się. 2 wybuchnąć (o pożarze). 3 roznosić (szeryż) (o wieściach etc.). 4 mit etw. ~ wzięć z cz.; wir kommen kaum aus, ledwie możemy związać koniec z końcem. 5 mit j-m ~ żyć z kim w zgodzie; es ist schwer mit ihm auszukommen, nie do wytrzymania z nim. 6 wybrnąć; wie willst du da ~? jak wybrniesz z tego? II **A-** n. utrzymywanie *n.*; er hat ein gutes (a. rechtliches) ~ żyje w dostatku, ma przyzwolite utrzymanie; **a'uskömmlich** a wy-

starczający na utrzymanie; a.l. ~ besoldet sein, mieć niełą pensję.
a'uskornen *va.* wykruszyć ziarno.
a'uskotzen *va.* gm. wyrzygać.
a'uskramen *va.* I rozkładać (towary); *fam.* sein Wissen ~ popisywać się swoją wiedzą, erudycja. 2 eine Wohnung ~ opróżnić mieszkanie.
a'uskrazten I *va.* wyskrobać, wydrapać. II *vn.* (sn) drapać, zwiać.
a'uskriechen *vn.* (sn) wylażyć, wyleżeć; wykluwać (wylęgać) się.
a'uskußeln, sich den Arm ~ wywichniąć sobie rękę.
a'uskultie'ren *va.* med. wysłuchiwać.
a'uskundschaften *va.* wyszpiegować; wybadać; mil. zasięgnąć języka; **A'uskundschaftung** *f* wyszpiegowanie; szpiegostwo *n.*, wywiad *m.*
A'uskunft, pl -üne *f* wiadomość, informacja *f*; ~ über j-n einholen, erteilen, zasięgnąć, udzielać informacji o kim; **A'uskunftel** *f.* **A'uskunftsbüro** *n* wywiadownia *f.*, biuro wywiadowcze, informacyjne, -smitel *n* sposób wyjścia.
a'uskußeln *va.* aut. wylączyć; kol. odłączyć, odczepić.
a'uskurieren *va.* wyleczyć radykalnie.
a'uslachen *va.* j-n ~ wyśmiać k.; sich ~ naśmiać się dosyta.
A'uslade-brücke *f* most do wylądowania; -kosten *pl* wylądowcze *n.*
a'usladen *va.* wylądować; einen Schuß ~ wyjąć nabój z broni.
A'uslade-ort, -platz *m* miejsce wylądowania; -rampe *f* wylądowia *f*; -station *f* kol. stacja wylądowcza.
A'usladung *f* I wylądowanie *n.* 2 bud. wyskok *m.* 3 wyjęcie naboju.
A'uslage *f* I wydatek *m.*; wyłożone pieniądze; kleine -, drobne wydatki; j-m seine -n erstatten, zwrócić k. wyłożone koszty. 2 wystawa *f* (towarów).
A'usland *n* zagranica *f*; im -c, zagranicą; ins ~ zagranicę; **A'usländer** *m* (-in *f*) cudzoziemiec (cudzoziemka); **Ausländerel** *f* mania do naśladowania cudzoziemców; **a'usländisch** a zagraniczny.
A'usland-filiale *f* filia zagraniczna; -paß *m* pasport zagraniczny; -(a)reise *f* podróż zagranicę.
a'uslangen *vn.* I (wy)starczyć 2 wyciągnąć rękę; zamierzyć się na...

a'uslassen *va.* I opuścić; wypuścić; przeoczyć. 2 seinen Ärger an j-m ~ wylądować, wylewać gniew swój na kogo; Grausamkeit an j-m ~ pastwić się nad kim. 3 rozpuścić, roztopić (masło). 4 rozszerzyć (suknię). 5 wypowiedzieć, wynurzyć (swe poglądy etc.). II **sich** ~ über etw. wynurzyć się, wypowiedzieć się o czym; rozowidzić się nad czym; sich nicht weiter ~ nie wdawać się w szczegóły; **A'uslassung** *f* I opuszczenie; wypuszczenie. 2 rozpuzczenie *n* (masła etc.). 3 oświadczenie, wynurzenie *n.*; **Auslassungszeichen** *n* apostrof *m.*
A'uslauf *m* I wypływ (wody); wylot *m* (gazów); wypłyńcie (okrętu), odbicie *n* od ładu; sp., *aut.* bieg z rozpedu; przebieg końcowy; el. zanik ruchu. 3 bud. wykok *m*; **a'uslaufen** I *vn.* (sn) I puścić się biegiem; wybiegać; zeg. wypłynąć z portu. 2 wyciekać (z beczki). 3 wykpić. 4 (za)kończyć się (czem); in eine Spitze ~ mieć ostry koniec. II **sich** ~ nabiegać się dośsty.
A'usläufer *m* I chłopiec na posyłki (= Laufbursche). 2 bot. pęd *m.*, wypustka *f.* 3 odnoga *f* (góry); **A'uslaufhafen** *m* port wyjazdowy.
a'uslaugen *va.* wyługować.
A'uslaut *m* głoska końcowa; **a'uslauten** *vn.* (h) konsonantycznie ~ kończyć się spółgłoską.
a'usläuten *vn.* (h) przestać dzwonić; einem Verstorbenen ~ dzwonić umarłemu.
a'usleben *va.* przeżyć (swoje lata); sich ~ nasycić się życiem.
a'uslecken *va.* wylażyć.
a'usleeren *va.* wypróżnić, opróżnić; wycylić do dna; czyścić (kloaki); den Briefkasten ~ wyjąć listy ze skrzynki; sich ~ wypróżnić się; **A'usleerung** *f* opróżnienie; wypróżnienie *n* (t. med.); ~ eines Briefkastens wyjęcie listów ze skrzynki pocztowej.
a'uslegen *va.* I wykladać (złotem etc.); włożyć (pieniądze za k.); rozkładać (towary). 2 tłumaczyć, objaśnić(a), wykladać, interpretować; komentować (tekst); etw. übel ~ wziąć co za zię; alle Dinge zu seinem Vorteil ~ wszystko tłumaczyć (a. obrócić) na swoją korzyść; **A'usleger** *m* I komentator *m.* 2 el. wspomnik, wysięgnik *m*; **A'uslegung** *f* I wykladanie

(fornierem etc.); rozkładanie (towarów); wyłożenie *n* (pieniędzy za k.). 2 komentarz *m.*, interpretacja *f.*
a'usleihen *va.* wypożyczać; **A'usleihen** *m* wypożyczenie.
a'uslernen *vn.* (h) i *va.* skończyć naukę; wyuczyć się; etw. ~ nauczyć się czego gruntownie; man lernt nie aus, należy się uczyć do końca życia.
A'uslese *f* wybór *m*; najprzedniejsze wino; dobór *m.*, selekcja *f*; **a'uslesen** *va.* I wybierać; przebierać. 2 przeczytać do końca.
a'uslesern *va.* wydać (zbiega, towary etc.); **A'uslieferung** *f* wydanie *n* (zbrodniarza, towaru).
A'uslieferungs-buch *n* księga ekspedycyjna; -schem *n* kwit na wydanie towaru; -vertrag *m* traktat o wzajemnym wydawaniu zbiorów.
a'usliegen *vn.* być rozłożonym (na stole, na wystawie); hier liegen Zeitungen aus, tu można czytać gazety.
a'uslöffeln *va.* czerpać łyżką.
a'uslösbar *a* wykupny.
a'uslöschen I *va.* I zgasić. 2 wymazać, przekreślić; umorzyc (dług). II *vn.* (sn) zgasać; wymazać.
a'uslosen *va.* (wy)losować.
a'uslösen *va.* I wykupić (wexel, zastaw); okupić (jeńca); sich ~ okupić się. 2 uwolnić; mech. wylażyć. 3 wylażyć (uczucie, wesołość); diese Stelle löste große Beifall aus, ten ustęp był gorąco oklaskiwany.
A'uslosung *f* (wy)losowanie *n.*
A'uslösung *f* I wykupienie); okup *m.* 2 zwolnienie; mech. wylażenie *n.*
a'uslüften *va.* przewietrzyć; sich ~ wyciągnąć (na świeże) powietrze; **A'uslüftung** *f* przewietrzenie *n.*
a'usmachen *va.* I wyjąć, wydobyc; huskać (groch); wywabić (plamę). 2 zgasić (światło). 3 zakończyć (proces), skończyć; mit j-m etw. auszumachen haben, mieć z kim zatarg. 4 ułożyć, postanowić; das mögen sie miteinander ~ niech się ułożą jak chcą; to jest ich rzecz (ob. ausgemacht). 5 wynosić; das macht (100 Mark) aus, to wynosi...; das macht nichts aus, nie szkodzi; würde es Ihnen etwas ~ wenn... czy nie zrobiliby panu różnicę, gdyby... 6 wyrobić, wystarczyć (o co); das will ich schon ~ już ją to wyrobię; biore to na siebie.

a'usmalen *va.* wymalować, pomalować; *fig.* opisać, przedstawić (w innym świetle); upiększyć; *sich* etw. ~ wyobrażać sobie co.
a'usmangeln *va.* wymaglować.
A'usmarsch *m* wyruszenie *n*, wymarsz *m*; **a'usmarschieren** *un.* (sn) wyruszyć, wymaszerować.
A'usmaß *n* wymiar *m*; rozciągłość *f*; *in* weitem ~ w całej rozciągłości.
a'usmauern *va.* wymurować.
a'usmeißeln *va.* dłotem wylać, wyciosać; *fig.* starannie wykończyć.
a'usmelken *va.* wydoić.
a'usmergeln *va.* wycieńczyć, wyniszczyć, wychudzić.
a'usmerzen *va.* wybrakować; usuwać, wykreślić (z listy), wyeliminować; wytepić; zmyć (hańbę).
a'usmeßbar *a* wymierny; **a'usmessen** *un.* wymierzyć; **A'usmesser** *m* mierniczy *m*; **A'usmessung** *f* wymiarzenie *n*; wymiar, rozmiar *m*.
a'usmieten *va.* 1 wynająć, 2 wyrugować (kogo) z mieszkania (ofiarując wyższe komorne).
a'usmisten *va.* oczyścić z gnoju.
a'usmiteln *va.* wykryć.
a'usmöblieren *va.* umeblować;
A'usmöblierung *f* umeblowanie *n*.
a'usmünden *un.* (h) wpaść w (rzekę etc.); auf 2 Straßen ~ wychodzić na dwie ulice; **A'usmündung** *f* wyłot *m*; ujście *n*.
a'usmusteren *va.* wybrakować, wysortować; **A'usmusterung** *f* wybrakowanie, wysortowanie; zwolnienie *n* niezdatnych do służby; -sgewehr *n* broń wybrakowana.
a'usnähen *va.* wyszywać.
A'usnahme, *pl* -*n* *f* wyjątek *m* (ob. Regel); mit ~ von..., z wyjątkiem (czego); bis auf wenige -*n*, z małymi wyjątkami; eine ~ bilden, stanowić wyjątek; -fall *m* wypadek wyjątkowy; -zustand *m* stan wyjątkowy.
a'usnahmslos *ad.* bez wyjątku; -weise *ad.* wyjątkowo.
a'usnehmen *l va.* 1 wyciąć; wypatroszyć; wybrać (pisklęta z gniazda); einen Bienenstock ~ podbić miód w ulu; einen Zahn ~ wyrwać zęb. 2 wylać. II *sich* ~ 3 wylać się. 4 sięgaj, schlecht ~ dobrze, źle się prezentować; wyglądać; sich ~ wie, wyglądając jak...; **a'usnehmend** *l a* wyjątko-

wy, nadzwyczajny. II *ad.* nadzwyczaj, ~ schön, przeliczny.

a'usnutzen, **a'usnützen** *va.* wykorzystywać, wyszukiwać; **A'usnutzung**, **A'usnützung** *f* wykorzystanie *n*.
a'uspacken *va.* wypakować, rozpakować; opłodzić (towary); *fam.* Neuigkeiten ~ rozpowiadać nowinki; **A'uspackung** *f* wypakowanie, rozpakowanie.
a'auspeitschen *va.* okładać biczem.
a'uspfehlen *va.* pale powbić.
a'uspfehlen *va.* jr. wyzezwokować; zająć, polozyć areszt na...; **A'uspfindung** *f* zajęcie *n* (nieruchomości).
a'uspfeifen *va.* wygwizdać.
a'uspflanzen *va.* przesadzać (drzewka).
a'uspflastern *va.* wybrukować.
a'uspichen *va.* wysmarować smołą; ein ausgepichter Magen, strusi żołądek.
a'uspinseln *va.* wypędzłować.
Auspizien *pl* auspicie *pl*, egida, opieka *f*; unter j-s ~ pod czyją egidą.
a'uspplappern *va.* wyapałać.
a'usppläten *va.* wyprasować.
a'usplatzen *un.* in ein Gelächter ~ pasknąć śmiechem.
a'usplaudern, **a'usplauschen** *va.* wyapałać; sich ~ nagadać się dosyta.
a'usplündern *va.* zrabować, obrabować, spłądować; **A'usplünderung** *f* spłądowanie, obrabowanie *n*.
a'uspölnern *va.* wyściełać; **A'uspölnung** *f* wyściełanie *n* (kanapy a'usposausen *va.* roztrąbić [etc.]).
a'uspösen *va.* wycisnąć (piętno), wybić (monete); wyrzyć; sich ~ *fig.* przebić (o talencie etc.); **A'uspprägung** *f* wyciskanie; wybijanie *n* (monety); *fig.* piętno *n*.
a'auspressen *va.* wycisnąć, wycisnąć; *fig.* wydusić (od k. pieniędzy); wydrzeć (komu tajemnicę); wymusić (na kim zeznanie); **A'auspressmaschine** *f* *tech.* wylaczarka; tłocznica *f*; **A'auspressung** *f* wyciskanie, wytłaczanie *n*; *fig.* wymuszanie (pieniędzy).
a'usprobieren *va.* wypróbować.
A'uspuff *m* aut. wdmuch *m*; -betrieb *m* ruch (bieg) z wdmuchem.
a'uspuffen *l va.* 1 wypuścić (gazy etc.). 2 wypożyczyć. II *un.* (sn) aut. wybuchać; spłonąć, spalić się.
A'uspuffklappe *f* aut. klapa wdmuchowa; -topf *m* tłumik *m*.

a'uspumpen *va.* 1 wypompować; *fig.* wyciągać od k. pieniądze. 2 wypożyczyć.
A'usputz *m* ozdoba *f*, strój *m*.
a'usputzen *va.* 1 wyczyścić, oczyścić; poobcinać gałęzie. 2 przyozdobić, przystroić; upiększyć. 3 spucować, zmieść (z miski). II *sich* ~ wystrzyść się.
a'usquartieren *va.* wyrugować z mieszkania; sich ~ wyprowadzić się.
a'usquetschen *va.* wycisnąć.
a'usradieren *va.* wyskrabać.
a'usrangieren [-źl.] *va.* wybrakować; *kol.* wylać (wozy).
a'usrasen *un.* (h) (sich) wyszaleć (uspokoić) się, wyszumieć.
a'usrauben *va.* ob. ausplündern.
a'usrauchen *va.* wypalić, dopalić (papierosa etc.).
a'usräuchern *va.* wykurzyć (dymem); wykadzić; *fam.* wygrzyć (kogo).
a'usraufen *va.* wyr(y)wać, plenić; sich die Haare ~ rwać sobie włosy.
a'usräumen *va.* 1 wyprzątnąć, opróżnić (pokój, szafę etc.); die Wäsche aus dem Schranke ~ wyprasować bieliznę z szafy, 2 (o)czyszczyć, wyczyścić; **A'usräumer** *m* czyszciciel (rowów); **A'usräumung** *f* opróżnienie (mieszkania etc.); (o)czyszczenie *n*.
a'usrechnen *va.* obliczalny.
a'üsrechnen *va.* wyrachować, wykalkulować; obliczyć (ob. ausgerechnet); **A'usrechnung** *f* obliczenie, wykalkulowanie *n*.
a'usrecken *va.* wyciągnąć (rękę etc.); sich ~ wyciągać się.
A'usrede *f* wymówka *f*, wykręt, wybieg *m*; **a'usreden** *l un.* (h) skończyć, przestać mówić; j-n nicht ~ lassen, przerywać komu. II *va.* 1 wypowiedzieć (zdanie). 2 j-m etw. ~ wyperswadować komu co, wybić k. co z głowy; das lasse ich mir nicht ~ nikt mnie tego nie wyperswadowuje. III *sich* ~ 3 nagadać się dosyta. 4 wymusić się od cz., szukać wybiegów.
a'usreiben *va.* wycierać, wytrzeć; sich die Augen ~ przecierać sobie oczy.
a'usreichen *un.* (h) (wy)starczyć; mit etw. ~ wyżyć z czego; **a'usreichend** *a* wystarczający, dostateczny; weit-e Pläne, szerokie plany.
a'usreifen *un.* dojrzeć.
A'usreise *f* wyjazd *m*.
a'usreißen *l va.* wyrwać; mit der

Wurzel ~ wykorzeń. II *un.* (sn) 1 przerwać (rozpruć) się. 2 zmykać, zwiać; zbiec; uciec z wojska; (o koniach) rozbiegać się; **A'usreißer** *m* zbieg, uciekiernik; mil. dezertier *m*.
a'usreiten *l un.* (sn) wyjechać konno. II *va.* ujeździć (konia).
a'usrenken *va.* wywchnąć, zwichnąć; sich den Fuß ~ wywchnąć sobie nogę; **A'usrenkung** *f* wwichnięcie *n*.
a'usreuten *va.* wypłenić.
a'usrichten *va.* 1 wyprostować; mil. wyrównywać. 2 wykonać (zlecenie); richten Sie ihm meinen Gruß aus, pozdrów go pan odemnie; ich werde es ~ nie omieszkać. 3 wyprawić (wesele). 4 osiągnąć, wskórać; man kann nichts bei ihm ~ nic nie można u niego wskórać; **A'usrichtung** *f* 1 wyprostowanie. 2 wykonanie; wyprawienie (uczty etc.); 2 wskóranie *n*.
a'usringen *l va.* wyżymać, wykreścić (bieliznę). II *un.* (h) *fig.* er hat ausgerungen, skończył się jego żywot.
A'usritt *m* przejażdżka konna.
a'usrodren *va.* wykarcaować (łas); **A'usröderung** *f* wykarcaowanie *n*.
a'usrullen *va.* wymaglować; rozwalikować (ciasto); sich ~ roztaczać się.
a'usrönnen *va.* wypłenić, wykorzenieć, wytepić; **A'usrötung** *f* wytepienie, wykorzeniecie *n*; -skrieg *m* wojna niszczyielska.
a'usrücken *l va.* 1 wysunąć. 2 rozłączyć, odwiązać ruch (maszynę); wylać. II *un.* (sn) mil. wyruszyć w pole; *fam.* zmykać, zwiać, zmychnąć; **A'usrückung** *f* *mech.* wylączenie *n*, wychwyt *m*.
A'usruf *m* 1 wykrzyk, okrzyk *m*. 2 obwieśczenie *n*, proklamacja *f*; **a'usrufen** *l un.* (h) (wy)krzyknąć. II *va.* wywołać; obwieścić publicznie; j-n als König ~ obwołać k. królem; **A'usrufer** *m* obwoływacz, herold; ~ von Zeitungen, gazeciarz *m*; **A'usrufungszeichen** *n* *gr.* wykrzyknik *m*.
a'usruhen *un.* (h) (sich) wypocząć, odpocząć; ~ lassen, dać wypocząć.
a'usrupfen *va.* wysukać.
a'usrüsten *va.* wyposażać, wykwipować, zaopatrzyć (w co); uzbroid; *fig.* obdarzyć, wyposażać; **A'usrüstung** *f* wyposażenie, zaopatrzenie, uzbrojenie; mil. oporządzenie *n*.
a'usrutschen *un.* (sn) poślizgnąć się.

A'ussaat *f* wysiew, zasiew *m*, osiewka *f*; a'ussäen *va.* wysiać, (po)siać. A'ussage *f* 1 zeznanie *n*; relacja *f*; nach ~ der Sachverständigen, według zdania biegłych. 2 *gr.* orzeczenie *n*; a'ussagen *va.* wypowiedzieć; oświadczyć; *jr.* zezna(wa)ć.

A'ussatz *m* trąd *m*; a'ussätzig *a* tredowaty.

a'ussaufen *va.* wypić, wyzłopać. a'ussaugen *va.* wyssać; *fig.* wyjłować (rolę), wyniszczyć (kraj); wyzyskiwać, skubać (kogo); A'ussauger *m* wyzyskiwacz *m*; *fig.* pijawka *f*; A'ussaugung *f* wysysanie; wyniszczenie; wyjłowanie *n* (rol).

a'usschaben *va.* wyskrobać. a'usschalen *va.* 1 otwierać (ostrzygi); rozupać (orzech). 2 *ob.* verschra- a'usschälen *va.* wytuskać. [*jen.* a'usschalten *va.* el. wyłączać; A'usschalter *m* el. wyłącznik *m*; A'usschaltung *f* wyłączenie *n* (prądu). A'usschank *m* wyszynk *m*.

a'usscharren *va.* wygrzebać. A'usschau *f*; nach j-m ~ halten, wyglądać k.; a'usschauen *va.* wyglądać, wyjrzyć; nach j-m ~ wyglądać k., zukać k. oczyma; wie schaut's aus? jak idą interesy? -d a: er hat weit -de Plane, ma szerokie plany.

a'usschäufeln *va.* wygarnąć szufłą. a'usschäumen *un.* (h) wyszumieć; seine Wut hat ausgeschäumt, uspokoił się.

a'usscheiden I *va.* oddzielić, odłączyć; wyłączyć; *chim., med.* wydzielać. II *un.* (sn) wystąpić (z towarzystwa, ze związku); aus dem Dienst ~ podać się do dymisji, wystąpić ze służby; A'usscheidung *f* wyłączenie, wydzielenie *n*; wydzielniny *pl*; wystąpienie *n* ze służby etc.

A'usscheidungs-kampf *m* sp. walka eliminacyjna, rozgrywki *pl*; -spiel *n* mecz eliminacyjny, rozgrywki *pl*. a'usschelten *va.* wyłączać, zbesztać. a'usschenken *va.* 1 nalewać (z naczynia). 2 sprzedawać (piwo, wino). a'usscheuern *va.* wyszorować. a'usschicken *va.* wys(y)łać; nach j-m ~ posłać po kogo.

a'usschieben *va.* wysunąć. a'usschießen I *va.* 1 wystrzelić; wystrzelać (naboję); einen Preis ~ strzelać o nagrodę. 2 przebierać, wybraku-

wać (towary). II *un.* wystrzelić w górę, wybujać, wyrosnąć nagle.

a'usschiffen I *un.* wypłynąć na morze. II *va.* wysadzić na ląd, wyładować (towary). III *sich* ~ wysiąść z okrętu; A'usschiffung *f* 1 odbicie od portu. 2 wyładowanie *n*.

a'usschimpfen *va.* wyłączać, zbesztać.

a'usschinden *va.* zdjąć skórę. a'usschirren *va.* zdjąć szory. a'usschlachten *va.* oprawić, oporzędzić; *fig.* wykorzystać; Güter ~ rozparcelować dobra; ein Auto ~ ukraszać wewnętrzne części auta.

a'usschlafen I *un.* (h) (sich) wypsać się. II *va.* seinen Rausch ~ wytrzeźwić (po przepsianiu się).

A'usschlag *m* 1 *med.* wysypka; egzema *f*, wyrzut *m* (na ciele); *leś.* odrosł *f*. 2 przeżwanie *n*, przewaga *f*; rozstrzygnięcie *n*; den ~ geben, rozstrzygnąć, zaważyć na szali. 3 pierwszy rzut (pilki); a'usschlagen I *va.* 1 wybić (dłoko, ząb etc.); obić (kogo); odbić (piłkę); objąć (ścianę czern); rozbić (jajko). 2 odrzucić, nie przyjąć (daru etc.). 3 wyluć (ziarnę z kłosów). II *un.* (h) 4 pierwszy uderzyć; rozpocząć grę (w piłkę). 5 kopać, wierzgać; mit der Hand ~ zamierzać się na k.; mit Händen und Füßen ~ rzucać się jak wściekły. 6 wyjść (na-dobre, na złe); wypaść (dobrze lub źle); alles schlägt zu seinem Vorteil aus, wszystko się obraca na jego korzyść. 7 przezwązać, przechylić się (o wadze). 8 odrastać, puszcząć odrosł. pączki; die Haut schlägt aus, występują krostki, wrzuty; das Feuer schlägt zum Dache aus, ogień wybucha z dachu. 9 wybić; przestać bić; eine Stunde hat ausgeschlagen, wybiła godzina.

a'usschlaggebend *a* decydujący. a'usschlämmen *va.* wyszlamować. a'usschleifen *va.* wyostrzyć. a'usschleudern *va.* wyrzucać, miotać, ciskać.

a'usschließen I *va.* 1 j-n ~ zamknąć dom przed kim. 2 wyłączać, usunąć (k. z towarzystwa); sp. zdyskwalifikować (ob. ausgeschlossen); a'usschließen II *ich* I *a* *id.* wyłączać; wyłączenie. II *prp* wyjąwszy, z wyjątkiem (czego, kogo); A'usschließlichkeit *f* wyłączość *f*; A'usschließung *f* wyłączenie,

a'usschlüpfen *un.* (sn) wymknąć się, wypaść; wykluwać się.

a'usschlürfen *va.* wypić (jajko), wychleptać, wysyczyć.

A'usschluß *m* wyłączenie, wykluczenie *n*; mit ~ der Öffentlichkeit, przy drzwiach zamkniętych; ~ der Arbeiter, lokaut *m*.

a'usschmelzen I *va.* wtopić. II *un.* wtopić (roztopić) się; A'usschmelzung *f* wtopienie *n*.

a'usschmieden *va.* wykuć, ukuć.

a'usschmieren *va.* wysmarować. a'usschmücken *va.* (sich) wystrzyżać (się); (przy)ozdobić, udekorować; upiękzyć, okrasić (opowiadanie); A'usschmückung *f* przystrojenie, udekorowanie *n*; ozdoba, dekoracja *f*; A'usschmücker *m* dekorator *m*.

a'usschnallen *va.* odpiąć.

a'usschneuben *va.* wyciąć die Nase (a. sich) wyśiąkać się, utrzeć (sobie) nos. a'usschneiden *va.* wyroić, wyciąć, wycinać (ob. ausgeschnitten); A'usschnitt *m* 1 wycięcie, wygosowanie *n*, dekolt *m*. 2 wycinek *m*; *fig.* ~ aus dem Leben, strzęp *m* życia; im ~ verkaufen, sprzedawać na lokcie. 3 *mat.* wycinek, sektor *m*; -waren *pl* towary bławatne.

a'usschnitze(I)n *va.* wystrugać.

a'usschnüffeln *va.* wywąchać.

a'usschöpfen *va.* wyzierać; mit der Pumpe ~ wypompować; A'usschöpfung *f* wyczerpanie *n*.

a'usschoten *va.* wytuskać.

a'usschrauben *va.* wyrubować.

a'usschreiben *va.* 1 wypisać (nazwisko swoje, sumę słowami). 2 przepisać, robić (wyciąg), ziz. ściągać, dopuszczać się (plagiatu); rozpisać (wybory etc.); ogłosić konkurs (na posadę, na projekt); zwołać (sejm, zebranie etc.). 4 wystawić (rachunek); A'usschreibung *f* 1 wypis; odpis; wyciąg; plagiat *m*. 2 rozpisanie (wyborów), ogłoszenie (konkursu); zwołanie (sejmu).

a'usschreien *va.* wykrzykiwać, zachwalać (towar); i-n ~ znieślawić k.; er wird es überall ~ on to rozgłosi, roztrząbi; sich ~ nakrzyżdeć się.

a'usschreiten *un.* (sn) 1: wackać a. weit ~ szeroko stapać. 2 wykroczyć; *fig.* przekroczyć granicę, przebrać miarę; A'usschreitung *f* wykroczenie *n*; *fig.* eksces *m*.

A'usschuß *m* 1 wybiarki *pl*, wybrukowany towar. 2 komitet *m*, komisja *f*. 3 *dr.* arkusze nadwykzowe, makulatury *f*; -bogen *m* *dr.* arkusz zepsuty; -holz *n* drzewo wybrukowane; -mitglied *n* członek komitetu a. komisji; -ware *f* towar wybrukowany; -wolle *f* odpadki wełny.

a'usschütteln *va.* wytrząść.

a'usschütten *va.* wysypać; wylać (płyn); sein Herz ~, sich ~ zwierzyć (wynurzyć) się; sich vor Lachen ~ pękać ze śmiechu; A'usschüttung *f* wysypianie, wylanie *n*; *fig.* wynurzenie *n* się.

a'usschwärmen *un.* (sn) 1 wyroić się (z ula). 2 (h) wyhulać (ustatkować) się.

a'usschwätzen *va.* wypaplać; sich ~ nagadać się dosyta.

a'usschweifeln *va.* wysiarkować.

A'usschweif(ung) *f* wysiarkowanie.

a'usschweifen I *un.* 1 odbiegać od przedmiotu. 2 oddawać się rozpucie. II *va.* 3 wyrzynać obłączysto. 4 wplókać bieliznę; a'usschweifend *a* rozpustny, rozwiązły; a'usschweifling *m* hulaka, rozpustnik; A'usschweifung *f* 1 rozpusta *f*; wybryk *m*. 2 odbieganie od przedmiotu.

a'usschweigen, sich ~ zachować milczenie (über etw. o czem).

a'usschwenken *va.* wplókać.

a'usschwitzen I *va.* wypocić; eine Krankheit ~wylęczyć się poceniem. II *un.* (h) wypocić się.

a'ussehen I *va.* sich (fast) die Augen ~ wypatrywać sobie oczy. II *un.* (h) wyglądać; nach j-m ~ wyglądać kogo; wie sein Vater ~ był podobnym do swego ojca; das sieht nach nichts aus, to do niczego nie podobne; er sieht (ganz) danach aus, wygląda na takiego; to do niego podobne; sie sieht nicht übel aus, nie brzydka; es sieht faul mit ihm aus, z nim kruchno; es sieht nach Regen aus, zbiera się na deszcz; da sehe ich gut aus, dobrze się wykierowałem; wie sieht es mit Ihrer Gesundheit aus? jak tam z pańskim zdrowiem? II A- *n* wygląda *m*; dem ~ nach, z wyglądu, z pozorów; sein ~ verrät daß... poznać po nim. a'ussein *un.* (sn) 1 skończyć się (ob. aus II). 2 er ist oft aus, bywa często poza domem. 3 auf (a. über) etw. ~

zajmować się czym; ~auf *a.* nach etw. szukać czego.

a'ußen *ad.* zewnątrz; na dworze; von ~ (her), zewnątrz; nach ~ (hin), nazewnątrz; **A'ußendienst** *m* służba zewnętrzna (policji) etc.).

a'ussenden *va.* wysy(łać).

A'ußen-film *m* film plenerowy; **-handel**, handel zagraniczny, wywozowy; **-minister** *m* minister spraw zagranicznych; **-politik** *f* polityka zagraniczna; **-seite** *f* strona zewnętrzna, powierzchność *f*, wygląd *m*; **-seiter** *m* człowiek obcy; stojący poza (czem); nie fachowiec; **-stände** *pl* wierzitelności *pl*; **-wache** *f* mil. warta zewnętrzna; **-welt** *f* świat zewnętrzny; **-werk** *n* okopy przedwałowe.

a'ußer *I prp* (o)prócz; (po)za; ~ Atem, zadyszany, zziębnięty; ~ Dienst sein, a) być wolnym od służby; b) być na emeryturze; ~ Fassung, zbiły z tropu, speszony; ~ dem Hause, poza domem; ~ sich sein, odchodzić od zmysłów; vor Freude ~ sich sein, nie posiadać się z radości; j-n ~ sich bringen, doprowadzić k. do rozpaczy; ~ Landes sein, przebywać zagranicą; ~ Stande sein, nie być w stanie. **II** *ej* ~ daß, ~ wenn, chyba, że...

a'überamtlich *a* nieurzędowy;

A'ußenbetriebsetzung *f* wycofanie z użycia; wyłączenie *n* (motoru).

a'überdem *I ad.* (o)prócz tego; nadto; **II** *ej* ~ daß, prócz tego, że...

A'ußendienst-stellung *-setzung* *f* zwolnienie od służby; kol. wycofanie z ruchu.

Äußere, -n *I n* 1 powierzchność *f*, wygląd zewnętrzny; ein angenehmes ~ miła powierzchność. 2 pozor *m*. 3 sprawy zewnętrzne; Minister des -n, minister spraw zewnętrznych. **II** *ä* -a. zewnętrzny.

a'üßer *ehlich* *a* nieślubny, nieprawego łoża; **-eta'tmäßig** *a* pozabudżetowy; **-gerichtlich** *a* pozasądowy; **-gewöhnlich** *a* nadzwyczajny, niezwykły; **-halb** *prp* (po)za; ~ der Stadt, za miastem. **II ad.** zewnątrz, poza obrębem (miasta etc.). **-kirchlich** *a* poza kościołem. [kursu.]

A'ußertursetzung *f* wycofanie z **äußerlich** [oj-] *I a* zewnętrzny; powierzchnowy. **II ad.** zewnętrznie, nazewnątrz; napozór; ~ ruhig, napozór

spokojny; **Äußerlichkeit** *f* formalność *f*.

äußern [oj-] *I va.* 1 objawić, okazać, zmanifestować. 2 wyrazić, wypowiedzieć. **II** *sich* ~ 3 okazać (objawić) się. 4 *sich* ~ über etw. ~ wypowiedzieć co o czym; *sich* dahin ~ wypowiedzieć (wyrazić) się w tym sensie.

a'ußerdentlich *I a* nadzwyczajny (posel, profesor); niezwykły; ogromny. **II ad.** nadzwyczajnie. **III A-e** *n* coś nadzwyczajnego; ~ leisten, dokazywać cudów.

A'ußerschulziehung *f* wychowanie pozaszkolne; **a'ußersinnlich** *a* nadzmysłowy.

äußerst [oj-] *I a* 1 najodleglejszy. 2 ostateczny, ostatni; skrajny; im -en Elende, w skrajnej nędzy; im -en Falle, ostatecznie, w najgorszym razie; -er Preis, ostateczna cena; von -er Wichtigkeit, największej wagi, bardzo ważny. **II ad.** nader, nadzwyczaj. **III A-e** (e) *n* ostateczność *f*; ich werde mein Äußerstes tun, uczynię wszystko, co będzie w mej mocy; aufs -e, do ostateczności; bis aufs -e, do upadłego; auf das -e gefasst sein, być gotowym na wszystko; j-n zum -n bringen, doprowadzić k. do ostateczności; **äußerstenfalls** *a* ostatecznie, w najgorszym razie.

a'ußenstande sein, nie móc.

A'üßerung [oj-] *f* oświadczenie; okazywanie, zmanifestowanie *n*; opinia; uwaga *f*; wypowiedzenie (się) *n*, enuncjacja *f*; eine ~ fallen lassen (*a.* tun), wypowiedzieć się (o czym).

a'ussetzen *I va.* 1 wysadzić (na ład); wystawić (na sprzedaż, kwiaty na deszcz); porzucić (dziecko); spuścić (łódź na wodę); rozwinąć (żagle); przesaadzić (rośliny). 2 wystawił nazwank, narazić (na niebezpieczeństwo, na pośmiewisko). 3 wyznaczyć (pensję, nagrodę etc.); naznaczyć (cenę); przeznaczyć (sumę na co). 4 opuścić (lekcie); przerwać (chwilowo). 5 odołożyć, odroczyć (termin etc.). 6 wytykać (komu co), ganić, zarzucać; was hast du daran auszusetzen? co tu masz do zarzucenia? **II un.** (h) ustać (o deszczu etc.); zawodzić (o motorze); bić nieumarowo (o pulsie). **III** *sich* ~ narazić się (na co); **A'ussetzung** *f* 1 wystawienie, narażenie *n* (na co). 2 wyznaczenie

(nagrody), przeznaczenie *n* (sumy). 3 poruczenie *n* (dziecka). 4 wysadzenie na ład. 5 przerwa *f* (w pracy); niemiarowość *f* (pulsu); zawođenje *n* (motoru).

A'ussicht *pl-en* *f* widok *m*; fig. widoki *pl*, perspektywa *f*; in ~ haben, mieć na widoku *a.* w perspektywie; es ist ~ da, daß... są widoki, że...; in ~ nehmen, zamierzać co; j-m etw. in ~ stellen, obiecywać komu co, dać komu nadzieję na co; **a'ussichtslos** *a* bez widoków (powodzenia); **A'ussichtspunkt** *m* miejsce z pięknym widokiem; **-wagen** *m* wagon otwarty.

a'ussieben *va.* przesać.

a'ussingen *va.* wypiewać.

a'ussinnen *va.* wymyślić.

a'ussitzen *va.* odsiedzieć (karę).

a'ussöhnen *va.* (sich) pojednać (się); **A'ussöhnung** *f* pojednanie *n*.

a'ussondern *va.* wybrakować; wydzielić; **A'ussonderung** *f* wybrakowanie; wydzielenie *n*.

a'ussortieren *va.* wysortować.

a'usspähen *va.* wysledzić; **A'usspähung** *f* wysledzenie *n*.

A'usspann, -(e)s, *pl* -änne *m* 1 przegrzą *m*. 2 zajazd; postój *m*; **a'usspannen** *va.* 1 wyprzeżyć, wyprząc. 2 rozciągnąć (żagle), rozciągnąć, rozpoznać (skrzydła). 3 fig. odpoznać. 4 j-m etw. ~ buchnąć co komu; **A'usspannung** *f* wyprzeżenie *n*, wyprząg *m*; fig. odpozcynek *m*.

a'usspellen *va.* wypluć; (o wulkanie) wyrzucić; ziać (ogniem).

a'ussperren *va.* 1 rozkraczać (nogi). 2 j-n ~ zamknąć przed kim drzwi. 3 rozpuścić (robotników); **A'usspernung** *f* wykluczenie *n* (robotników), lokaut *m*.

a'usspielen *I va.* 1 *karc.* zagrać; fig. den letzten Trumpf ~ postawić wszystko na kartę. 2 skończyć (grę, partię); odegrać (swą rolę). 3 puścić na loterie. **II un.** (h) *karc.* wyjść z kartą, zagrać; być na rękę; er hat ausgespielt, skończyła się jego rola, on jest stracony. **a'usspinnen** *va.* wyprząść; fig. wywnąć, wymyślić.

a'usspionieren *va.* wyspiegiwać.

a'usspotten *va.* wyszydzać.

A'ussprache *f* 1 wymowa *f*; eine fremdartige ~ haben, mówić z cudzoziemską, obcym akcentem. 2 wymiana

f zdań; **a'ussprechen** *I va.* 1 wymawiać (wyrazy etc.). 2 wypowiedzieć, wyrazić (zdanie etc.). 3 dokończyć; lassen Sie mich ~daj mi pan dokończyć **II** *sich* ~ 4 wypowiedzieć się (über etw. o czym); sich für j-n ~ oświadczyć się za kim, stanąć po czyjej stronie. 5 objawić(a) się.

a'usspreizen *va.* rozkraczać.

a'ussprengen *va.* 1 rozsaadzić, wysadzić w powietrze. 2 rozpryskać (wodę); fig. rozgłaszać, puścić (pogłoskę), rozsiewać (fałszywe wieści).

a'usspringen *I un.* (sn) 1 wyskoczyć, uciec (z więzienia). 2 wystawać, sterczeć. **II** *sich* den Fuß ~ zwinąć sobie nogę (akaczac); **-d** *a* wystający.

a'usspritzen *I va.* 1 wypryskać, wyrzucić (płyn), lunoć. 2 zgasić (ogień) sikawką. **II un.** (sn) tryskać.

A'usspruch *m* orzeczenie *n*, wyrok (sędzięgo), werdykt *m* (przysięgłych); sentencja *f*.

a'ussprudeln *I va.* wytryśkać, wyrzucić (płyn). **II un.** (sn) tryskać.

a'ussprühen *I va.* (o wulkanie etc.) wyrzucić z siebie. **II un.** (sn) buchać.

a'ussucken *va.* wypluć.

a'usspülen *va.* 1 wyplókać, przepłókać. 2 podmulić. 3 wyrzucić na brzeg (o powodzi etc.); **A'usspülung** *f* 1 wyplókanie, przepłókanie *n*. 2 podmule.

a'usspüren *va.* wysledzić. [nie *n*.]

a'usstaffieren *va.* (sich) wystroić, wystrychnąć (się); j-n ~ wyekwipować k.; **A'usstaffierung** *f* wystrojenie; wyekwipowanie *n*.

a'usstampfen *va.* ubić, wydeptać.

A'usstand *m* 1 należność; wierzitelność *f*, 2 bezrobocie *n*, strajk *m*; in den ~ treten, zastrajkować. 3 odroczenie *n* terminu; **a'usständig** *a* 1 należny, zaległy (dług). 2 strajkujący; ~ sein, zastrajkować; ~ werden, zastrajkować.

a'usstaten *va.* 1 wyposażać, dać posag, wyprawe (córcę); zaopatrzyć, wyekwipować. 2 przyozdobić, udekorować; **A'usstattung** *f* 1 wyposażenie *n*, wyprawa *f* (córci). 2 opatrzenie, wyekwipowanie; umebowanie *n*; *te.* dekoracje *pl*; **-sstück** *n* *te.* feeria, sztuka dekoracyjna. [z kurzu.]

a'usstauben *va.* wytrześcić, oczyścić

a'usstechen *va.* 1 wykluć (oko); otwierać (ostrygi); wyciąć (wzór, murawę). 2 wypompować (bęczkę). 3 wy-

szustwo n. -gut n włość f; -haus n chalupa, chata f; -hochzeit f wesela chłopskie; -hof m zagroda chłopska; -schenke f karczma wiejska; -tracht f strój chłopski; -volk n chłopstwo n, lud wiejski; -wirtschaft f gospodarstwo wiejskie.

Ba'uers-frau f chlopka; -leute pl chlopi pl; -mann m chlop.

Ba'ufach n budownictwo n; ba'ufällig a grożący zawaleniem, walący się; ~ werden, grozić zawaleniem; Ba'ufälligkeit f zniszczony stan budynku; ba'ufest a mocno zbudowany.

Ba'u-flucht f bud. linja frontu; -führer m kierownik budowy; -genossenschaft f kooperatywa budowlana; -gerüst n rusztowanie n; -gesellschaft f spółka budowlana; -gewerbe n przemysł budowlany; -gewerkschule f szkoła budowlana; -grund m grunt pod budowę; -handwerker m rzemieślnik budowlany; -herr m właściciel budowli; przedsiębiorca budowlany; -hof m skład materiałów budowlanych; -holz n budulec m; -kasten m pudełko z klockami (zabawka); -kosten pl koszta budowy; -kunst f architektura f; -leiter m kierownik budowy.

Ba'ulich a in -em Stande, w dobrym stanie; Ba'ulichkeit f budynek; gmach m.

Baum, -es, pl Bäume m 1 drzewo n. 2 barjera; kobylica f; ba'umartig a drzewiasty.

Ba'umaterial n materiał budowlany.

Ba'um-bestand n drzewostan m;

-blüte f kwiecie n na drzewach.

Ba'umchen n drzewko n.

Ba'umeister m budowniczy m.

Ba'umeln un. (h) dyndać.

Ba'umen [boj-] sich ~ stawać dęba.

Ba'um-gang m aleja f; -garten m sad m; -harz n żywica f; -kuchen m sekacz (baumkuch) m; ba'umlang a rosły; -er Kerl, chlop jak dąb; -leiter f drabina składana; -öl n oliwa f; pflanzung f sadzenie n; -rinde f kora f; -sichere f nożyce ogrodnicze; -schule f szkółka (drzewna); -stamm m pień m drzewa; ba'umstark a silny jak dąb; -stumpf m pnik m.

Ba'umwolle f bawelna f; hygroskopische ~ wata higroskopijna.

ba'umwollen a bawelniany; -artig a bawelniasty.

Ba'umwoll(en)-bau m uprawa bawelny; -baum m drzewo bawelniane; -garn n przędza bawelniana; -gespinnst n przędziwo bawelniane; -spinnerei f przędzalnia bawelny; -stauden f krzak bawelny; -stoff m materia bawelniana; -weberei f kłalnica f bawelny; -zeug n bawelnianka f.

Ba'umzucht f hodowla f drzew.

Ba'u-ordnung f przepis budowlany; -platz m plac pod budowę; -riß m plan budowy.

ba'usbäckig a pucolowaty.

Bausch, -es, pl Bäusche m bucha-stoś; bufa f (u sukni); fig. in ~ und Bogen, ryczałtem, w czambuł; -ärmel m rękaw bufiasty; ba'uschen ua. i vn. (h) (sich) nadymać, rozdymać (się); układać w fałdy, składać (papier); ba'uschig a bufiasty, buchasty.

Ba'u-schule f szkoła budownictwa;

-schutt m gruz m, rumowisko n;

-stätte f grunt pod budowę; -stelle f miejsce budowy; parcela (budowlana); -stoff m materiał budowlany;

-tätigkeit f ruch budowlany; -techniker m technik budowlany; -unternehmer m przedsiębiorca budowlany;

-weise f sposób budowania; wykonanie budowli; -werk n budowla f;

-werkeisen n żelazo budowlane a mostowe; -wesen n budownictwo n; sprawy budownictwa.

Ba'uten ob. Bau.

Ba'yer, -s m (in f) Bawarczyk (-rka);

Ba'yern n geo. Bawaria f; ba'yrisch a bawarski.

Bazi'llus pl -en m lasecznik m.

bea'usichtigen ua. zamierzać, mieć zamiar, zamyslać; nichts Boses ~ nie mieć złych zamiarów.

bea'chten ua. baczyc, uważać (na co); przestrzegać (czego); słuchać (radę); zważać (na co), wziąć (co) pod uwagę; -swert a godny uwagi; zastępujący na uwagę; Bea'chtung f uwaga f, wzgląd m; keine ~ schenken, nie zwracać uwagi; unter ~ (seiner Schwäche) biorąc pod uwagę...; unter ~ der Vorschriften, przestrzegając przepisów.

Bea'mte(r) m urzędnik.

Bea'mten-abbau m redukcja urzędników; -Bund m związek urzęd-

ników; -herrschaft f biurokracja f; -stand m stan urzędniczy; -tum n urzędniczy pl; -zopf m rutyna urzędnicza, pedantyzm m.

Bea'mtin, pl -nen f urzędniczka.

bea'ngstigen ua. niepokoić, trapić;

Bea'ngstigung f niepokój m, trwoga f;

Bea'nlagt a er ist gut ~ jest uzdolniony, ma talent (für do...)

bea'nspruchen ua. 1 wymagać, domagać się (czego); viel Zeit ~ zajmować wiele czasu; Schadenersatz ~ domagać się odszkodowania. 2 natężyć, wyteżać; bea'nsprucht a natężony, wyteżony; Bea'nspruchung f 1 domaganie się czego, roszczenie n pretensyj, reklamacja f. 2 natężenie (materiału), el. naprężenie n.

Bea'nstanden ua. (za)kwestjonować; podnieść zarzut (przeciw czemu), wnieść reklamację; handl. die -dete Ware, zakwestjonowany towar; Bea'nstandung f zakwestjonowanie n, reklamacja f.

bea'ntragen ua. wnieść, podać

Bea'ntworten ua. odpowiedzieć, odpisać (na co); Bea'ntwortung f odpowiedź f; in ~ lhres Schreibens, w odpowiedzi na list pański; -sschreiben n odpowiedź f.

bea'rbeiten ua. 1 opracować; obrobić (co, kogo). 2 uprawiać (rolę); Bearbeitung f 1 opracowanie; obrobienie n, obróbka f; in ~ w opracowaniu. 2 uprawa f (rol).

bea'rgwöhnen ua. podejrzewać.

bea'ufsichtigen ua. dozorować, doglądać (czego), pilnować; Beaufsichtigung f dozór m, oglądanie n.

bea'uftragen ua. polecić, dać zlecenie, poruczyć (komu co); beauftragt von... z polecenia...; ich wurde beauftragt, otrzymano zlecenie...; Bea'uftragte(r) m pełnomocnik, mandatarz m; Bea'uftragung f zlecenie, poruczenie n, misja f.

bea'ugenscheinigen ua. oglądać (na własne oczy); Bea'ugenscheinigung f oglądanie n, oględziny pl.

beba'uen ua. 1 zabudować (miejsce). 2 uprawiać (pole); Beba'uing f 1 zabudowanie. 2 uprawianie n (rol); -splan m plan zabudowy.

be'ben [be-] un. (h) drzeć, dygotać, trząść się (vor Kälte z zimna); vor Freude ~ skakać z radości.

bebi'ldern ua. ilustrować.

bebli'tern ua. (sich) okryć (się)

bebrillt a w okularach. |llisnie.

bebu'scht a zarosły krzakami.

Be'cher, -s m kielich, kubek, puhar m; miseczka f (zoleździ); be'cherförmig a kielichowaty.

Be'cken n 1 miednica (t. an.); miska f. 2 zbiornik, basen m. 3 cymbał pl.

beda'chen ua. pokryć dachem; Beda'chung f pokrycie dachem; dach m.

Beda'cht, -es I m rozważa f, zastanowienie n, namysł m; ~ nehmen auf etw., wziąć co pod uwagę. II B a rozważny; ~ auf etw., baczny na co; auf etw. ~ sein, baczny na co; nur auf sich ~ myślać tylko o sobie; er ist von der Natur schlecht ~ natura go upośledziła, obszła się z nim po macoszemu.

bedä'chtig a rozważny, baczny; roztropny; ~ zu Werke gehen, przystąpić do dzieła przeczornie, z rozważą; Bedä'chtigkeit f rozważa, baczność f; beda'chtlos a i ad. nierozważny; nierozważnie; Bedä'chtnahme f wzgląd m; beda'chtsam a ob. bedächtigt. |{po]dziewoak k. za co.

beda'nken, sich bei j-m für etw. ~

Bedä'rf, (-e)s m potrzeba f; zapotrzebowanie n (na co); nach ~ wedle potrzeby; je nach ~ w miarę potrzeby; handl. es ist großer ~ in... jest duże zapotrzebowanie na...; seinen ~ decken, pokryć swe zapotrzebowanie... Bedä'arfs-artikel m artykuł pierwszej potrzeby; -aufenthalt m kol. postój warunkowy; -fall m im -e, w razie potrzeby; -zug m kol. pociąg dodatkowy.

beda'uerlich a pożałowania godny, przykry; beda'uern I ua. j-n ~ żalować k.; etw. ~ ubolewać nad czym; ich -e, żaluję, ubolewam; ich kann nicht genug ~ nie mogę odżalować; es ist zu ~ daß..., jest godnym pożałowania, że... II B -n ubolewanie n, żal m; zu meinem lebhaften ~ ku memu wielkiemu ubolewaniu, niestętu; beda'uerns-wert, -würdig a pożałowania godny.

bede'cken ua. 1 (sich) nakryć, okryć, przykryć; bede'cken (sich) ~ Sie sich I wlož pañ kapelusza a. czapkę; mit Blumen ~ uślać kwiatami; mit Ruhm ~ okryć sławą. 2 osłaniać; bedeckter Himmel,

sochmurne niebo; **Bedeckung** *f* 1 orzykrzycie, (p)okrycie *n.* 2 konwój *m.*, eskorta *f.* 3 mil. osłona *f.*; **-sabteilung**, **-truppe** *f* mil. oddział osłaniający.

bedenken *v* 1 *a.* 1 rozważyć (co), zastanowić się (nad czym); pomyśleć; wenn man bedenkt, gdy się pomyśli; wollen Sie ~ proszę wziąć pod uwagę. 2 *j-n* mit etw. ~ zaopatrzyć k. w ce; *j-n* im Testamente ~ pamiętać o kim w testamencie (ob. bedacht). **II sich** ~ zastanawiać (namyślać) się; sich eines andern ~ rozmyślić się. **III B-n** 1 rozwaga *f.*, zastanowienie *n.*; ohne ~ bez namysłu. 2 wątpliwość *f.*, skrupuł *m.*; ~ tragen, wahać się; namyślać się; kein ~ haben, nie wahać się; nie mieć żadnych skrupułów.

bedenklich *a* 1 wątpliwy (dokument), niepewny (świadek etc.), krytyczny (stan); ryzykowny; drażliwy. 2 zamysłony; zafasowany; **Bedenklichkeit** *f* wątpliwość *f.*, skrupuł *m.*

Bedenkzeit *f* czas do namysłu.

bedeuten *v* 1 znaczyć, oznaczać; mieć znaczenie; das hat nichts zu ~ to nie ma znaczenia, to nieważne; das wird nichts zu ~ haben, to nie pościagnie żadnych skutków. 2 oznaczać, zwiastować; das bedeutet nichts Gutes, to nie wróży nic dobrego. 3 dać do zrozumienia; *j-m* (*a. j-n*) ~ dać k. znak; oznajmić k. co; **bedeutend** *a* 1 znaczący; (po)ważny; -e Stellung, poważne stanowisko. **II ad** znacznie; **bedeutungsam** *a* znaczący; **bedeutung** *f* znaczenie *n.*; waga *f.*; in dem Wortes verweigerung ~ w pełnym znaczeniu tego słowa; von ~ sein, mieć znaczenie; von schlimmer ~ wróżyć coś złego; **bedeutungslos** *a* bez znaczenia, małoważny; **Bedeutungslosigkeit** *f* błahość *f.*; **bedeutungsvoll** *a* wielkiej wagi, ważny.

bedienen *v* 1 usługiwać (komu), obsługiwać (kogo); bei Tische ~ usługiwać przy stole; *karc.* Farbe ~ do dać do koloru; sich einer Sache ~ usługiwać się czem, używać czego; (przy stole) bitte, ~ Sie sich, niech pan(i) pozwoli; **Bediente(n)** *m* słuzący, lokaj.

Bedienten-geist *m* sluz. al zość *f.*; **-geschwätz** *n* plotki słuzby; **-kleidung**, **-tracht** *f* liberja *f.*; **-zimmer** *n* pokój dla sluzby.

Bedienung *f* 1 usługa, obsługa (t. mil.). 2 sluzba, posługa *f.*

bedingen *v* 1 wyznaczyć (zastrzec, zawarować) sobie; zgodzić (ulożyć) się. 2 uwarunkować. 3 zgodzić, przyjąć (robotnika). 4 wymagać; **bedingen** *a* i *ad* warunkowy; uwarunkowany; z zastrzeżeniem, warunkowo; ~ sein von, zależeć od...; ~ sein durch, być nieodzownym skutkiem czego; **Bedingtheit** *f* warunkowość *f.*; **Bedingung** *f* warunek *m.*; unter (*a.* mit) der ~ daß... pod warunkiem, że...; unter keiner ~ pod żadnym warunkiem; sich alle ~en gefallen lassen, zgodzić się na wszystkie warunki; unter diesen ~en, w tych warunkach.

bedingungs-gemäß *ad* stosownie do warunków; -los *a* i *ad* bezwarunkowy; bez zastrzeżeń; **-weise** *ad* warunkowo, pod warunkiem.

bedrängen *v* 1 dręczyć, trapić, uciskać, dokuczać; die Not bedrängt ihn, nędra za mu dokucza; in bedrängter Lage, w tarapatkach, w ciężkim położeniu; von Gläubigern bedrängt, przesładowany przez wierzycieli; -gtes Herz, skołatane serce; **Bedränger** *m* ciemięzca *m.*; **Bedrängnis**, **Bedrängtheit** *f* 1 kłopoty, tarapaty *pl.* ciężkie położenie 2 strapienie *n.*

bedrohen *v* *j-n* mit etw. ~ (za-)grozić komu czem; die bedrohte Stadt, zagrożone miasto; **bedrohlich** *a* groźny, zagrażający; **Bedrohungs** *f* zagrożenie *n.*, groźba *f.*

bedrücken *v* 1 zadrukować.

bedrücken *v* 1 gnębić, ucimieżyć, uciskać; -d *a* uciążliwy; **Bedrucker** *m* ciemięzca *m.*; **Bedrückung** *f* gnębienie, ucimieżenie *n.*

Beduine, *n*, *pl-n* *m* Beduin; **beduinisch** *a* beduiński.

bedürken *v* 1 *vim.* es will mich ~ daß, zdaje mi się, że... **II B-n** *n* nach meinem ~ mojem zdaniem.

bedürfen *v* 1 *v* *vn.* (h) potrzebować (czego); es bedarf einer Erklärung, to wymaga wyjaśnienia; es bedurfte nur eines Wortes, jedno słowo wystarczyłoby; **Bedürfnis** *n* potrzeba *f.*; zu hauslichen ~sen, do potrzeb domowych; es ist mir ein ~ zu sagen, muszę powiedzieć; ein ~ befriedigen, zaspokoić potrzebę (naturalną); **-an-stalt** *f* klozet *m.*; **-fall** *m* im -falle,

w razie potrzeby; **bedürfnislos** *a* bez potrzeb; **Bedürfnislosigkeit** *f* brak potrzeb; skromność *f.*

bedürftig *a* biedny; einer Sache ~ sein, potrzebować czego; **Bedürftigkeit** *f* niedostatek *m.*, bieda *f.*

bedu'stalt *a* ululany, pijany.

Beefsteak [bistek] *n* bieszytek *m.*

bee'hren *v* 1 zaszczyścić; ich -e mich Ihnen mitzuteilen, mam zaszczyt donieść panu.

bee'd(ig)en *v* 1 stwierdzić przysięgą, zaprzysiąc; 2 odebrać (od k.) przysięgę; **bee'digt** *a* zaprzysiężony, przysięgły (tłumacz etc.); **Beedigung** *f* zaprzysiężenie, stwierdzenie przysięgi; odebranie *n* przysięgi.

bee'fern, **sich** ~ starać się usilnie; ich werde mich ~ dołożyć wszelkich starań; **Beef'erung** *f* usilne staranie.

bee'len *v* 1 przyspieszyć; sich ~ (po)śpieszyć się; ich -e mich mitzuteilen, spieszę donieść...

bee'ndrucken *v* 1 wywierać wrażenie; von etw. beeindruckt sein, być pod wrażeniem czego; **Beendruckung** *f* wywarcie wrażenia.

bee'nflussen *v* 1 wywierać wpływ, wpłynąć (na kogo, na co); sich ~ lassen, ulec wpływowi; **bee'nflußt** *a* pod wpływem (czyim, czego); **Beeinflussung** *f* wywarcie wpływu (na kogo), wpływ *m.*

bee'ntrachtigen *v* (s)krzywdzić, uwłaczać, szkodzić, przynieść ujmę; jr. *j-n* in seinem Rechte ~ naruszyć czyje prawa; **Beent'rächtigung** *f* pokrzywdzenie *n.*, krzywda, ujmą *f.*; jr. naruszenie *n* praw.

bee'nd(ig)en *v* 1 zakończyć, skończyć; **Beendigung** *f* ukończenie *n.*

bee'nigen *v* 1 ścięsnąć; beengt wohnen, mieszkać w ciasnocie; ich fühle mich auf der Brust beengt, ciężko mi na piersi. 2 fig. ograniczyć; **Beengtheit**, **Beengung** *f* ścięsnienie; fig. ograniczenie *n.*; - der Brust, ciężkość, ucisk na piersi.

bee'rben *v* *j-n* ~ odziedziczyć po kim; **Beerbung** *f* odziedziczenie *n.*

bee'rigen *v* 1 pochować, pogrzebać; **Beer'digung** *f* pochowanie *n.*, pogrzeb *m.*

Beer'digungs-feier *f* pogrzeb *m.*; -institut, -kontor *n* zakład pogrzebowy; -kosten *pl* koszty pogrzebowe.

Bee're [bere] *pl* -n *f* jagoda *f.*

Beet [bet], *pl* -e *n* grządka, grządka *f.*

befähigen *v* 1 uzdolnić; uprawnić; sich zu etw. ~ posiadać kwalifikacje, nadawać się do cz.; befähigt *a* zdolny, uzdolniony, wykwalifikowany;

Befähigung *f* uzdolnienie *n.*, zdolność, kwalifikacja *f.*; jr. rechtliche ~ zdolność prawna; -snachweis *m* dowód uzdolnienia *a.* kwalifikacyjny.

befahrbar *a* nadający się do jazdy, jezdny; (o rzecze) spławny; **befahren** *v* 1 1. einen Weg ~ jeździć po drodze; einen Fluß ~ żeglować po rzecze; einen Schacht ~ zjechać do szybu; sehr -e Straße, ulica, gdzie jest duży ruch kołowy.

befallen *v* 1 napaść, napadać; die Furcht befahl ihn, ogarnął go strach; ein Unglück hat ihn befallen, nieszczęście go spotkało; wir sind von einem Sturm ~ worden, zaskoczyła nas burza.

befangen *a* 1 nieśmiały, zakłopotany, oświeśmielony; skrupułowany. 2 uprzedzony, stronny (sędzia); von Vorurteilen ~ pelen przesądów; **Befangenheit** *f* 1 nieśmiałość *f.* 2 uprzedzenie *n.*

befassen, **sich** mit etw. ~ zajmować (trudnić) się czem; sich mit *j-m* ~ zająć się kim.

befehden [-fe-] *v* *j-n* ~ wojować z kim; sich ~ wojować ze sobą.

Befehl [-fel], (-e)s, *pl* -e *m* rozkaz; *n*akaz *m.*; einen ~ erlassen, wydać rozkaz; ich stehe (Ihnen) zu ~ (je-stem) do uslug; was steht zu ~? co pan rozkaże? czem mogę służyć?; **befehlen** *v* 1 rozkaz(ywać), nakazać; zu ~ haben, mieć prawo rozkazywania; Sie haben nur zu ~ czekam rozkazu; was ~ Sie? co pan rozkaże? czem mogę służyć? Gott befohlen! z Bogiem! I seine Pferde ~ kazać zaprzęgać; *j-n* zu sich ~ kazać komu przyjść do siebie.

befehlen *v* 1 dowodzić (armiją). **Befehls-form** *f* gr. tryb rozkazujący; -haber *m* dowódca, wódz; **befehlshaberisch** *a* rozkazujący.

befeilen *v* 1 opilaować.

befeinden *ob.* anteiinden.

befestigen *v* 1 przymocować; mil. ufortyfikować, obwarować; fig. (sich) utwierdzić, utwalić, ustalić, wzmoc-

nić (się); die Preise haben sich befestigt, ceny się ustaliły; die Bande der Freundschaft ~ ściśleńić wzęły przyjaźni; Befestigt a warowny; Befestigung f przemocowanie; obwarowanie, utrwalenie, umocnienie n.; mil. fortyfikacja f; -sbauten pl warownie, budowle fortyfikacyjne; -skunst f sztuka obwarowania.

befeu'chten va. zwilżyć; Befechung f zwilżanie n.

befie'dern va. upierzyć; Befie'derung f upierzenie, pierze n.

befin'den I va. znajdować, znać; für gut (nötig) ~ znać za stosowne (za konieczne); die Nachricht ist (als) wahr befunden worden, wiadomość okazała się prawdziwą. II sich ~ I przebywać, znajdować się. 2 mieć się (dobrze, źle); wie ~ Sie sich? jak się pan(i) ma? III B - n stan rzeczy, zdrowia; zdanie, mniemanie n.; nach B-według uznania; nach ~ der Sache, stosownie do okoliczności; sich nach j-s B- erkundigen dowiadywać się o czymś zdrowiu.

befindlich a znajdujący się; (o domach etc.) położony.

befle'cken va. I poplamić, splamić; mit Blut ~ zbroczyć krwią; fig. seinen Ruf ~ splamić dobre imię. 2 dać fleki (na obcasach); Befle'ckung f poplamienie, splamienie n.

befleidi'gen, sich ~ przykładać się do (czego), pilnie się zajmować (czem); sich der Rechtswissenschaft ~ pilnie studiować prawo; ich habe mich stets beflissigt... zawsze starałem się... Befleidi'gung f przykładanie n.; Befleidi'gung f przykładający się do cz., gorliwy, oddany (czemu); Beflissenheit f gorliwość f.

beflü'geln va. uskrzydlić; fig. beschleunigen; beflügelt a skrzydlaty.

befolgen va. iść za (czem), słuchać (czego); wypełnić (rozkaz), stosować się (do cz.); j-s Beispiel ~ iść za czymś przykładem; j-s Rat ~ (u)słuchać czujnej rady; Befolgung f usłuchanie (rady); przestrzeżenie n (prawa).

Beförderer, -r m I ekspedytor. 2 krzewiciel (oświaty etc.); ~ der Künste, mecenas sztuki; beförderlich a pomocny; befördern va. I przy-

śpieszyć; wzniecić (apetyt). 2 wysłać, wyprawić; przewieźć; j-n ins Jenseits ~ wyprawić k. na tamten świat. 3 protegować, popierać (sztukę etc.); krzewić (oświatę). 4 wynieść k. na wyższy urząd, na wyższe stanowisko; (zum General) befördert werden, awansować na...; Beförderer f I przyspieszenie n. 2 wysłanie n.; przewóz m. 3 popieranie (sztuki etc.), krzewienie n (oświaty). 4 wyniesienie na wyższy stopień; awans m.

Beförderungs-kosten pl koszty przesyłki; -mittel n I środek transportowy. 2 środek pobudzający (trawienie).
If zalesienie n.

beför'sten va. zalesić; Beför'stung befor'a'chten va. naladować (okręt etc.); Befora'chter m ladownik m; Beför'chtung f (na)ładowanie n. befor'a'ckt a wyfraczony, we fraku. befor'a'gen va. j-n um (über, nach, wegen) ~ pytać się kogo o...; wypytować k. o...; zasięgnąć informacji o (kim); Befrag'ung f zapytanie; wy-pytwanie; informowanie n się.

befrei'en va. uwolnić (od służby wojskowej etc.), zwolnić (od cla etc.); oswobodzić (kraj od tyranów etc.); wypuścić (więźnia); wyzwolić; sein Gewissen ~ ulżyć sumieniu; sich ~ uwolnić (wyzwolić) się; sich aus der Gefahr ~ ująć niebezpieczeństwa; sich aus einer schwierigen Lage ~ wyrwać z ciężkiego położenia; Befrei'er m oswobodziciel, wybacwa m; Befrei'ung f uwolnienie, zwolnienie n (von Abgaben od podatków); -skrieg m wojna o niepodległość.

befre'mden I va. dziwić. II B - n zdziwienie n; befre'mdend, befre'mdlich a dziwny, szczególny. befre'u'nden va. (sich) mit j-m ~ zaprzyjaźnić (się) z kim; sich mit einem Gedanken ~ oświcił się z myślą; -det a zaprzyjaźniony.

befriedigen [-fri-] va. zadowolić, zadość uczynić; zaspokoić (głód, wierzyciela); seinen Rachedurst ~ nasycić żądze zemsty; er ist schwer zu ~ jemu trudno dogodzić; -d a zadowalniający; Befriedigung f zadowolenie, zaspokojenie n; zu meiner vollen ~ ku memu zupełnie zadowoleniu. befrei'sten va. I przedłużyć termin, prolongować; lang (kurz) befristet,

diugo (krótco) terminowy. 2 wyzna-czyć termin; Befristung f wyzna-czenie terminu.

befru'chten va. zapłodnić, uziźnić; Befruchtung f zapłodnienie, zaplo-dzenie, uziźnienie n.

Befugnis [-fuk-] pl -se f prawo, upoważnienie n (zu... do...); kompe-tencja f (sędziego); seine -se über-schreiten, przekroczyć swoje pemo-mocnictwo, swoją władzę; befugt a upoważniony (zu etw. do cz.); właściwy (sędzia).

befüh'len va. obmac(yw)ać, doty-kać; den Puls ~ wziąć za puls; Befüh'lung f obmacanie, dotknięcie n.

Befu'nd, -(e)s m stan rzeczy; opis stanu rzeczy; szczegóły oględzin; den ~ aufnehmen, opisać stan rzeczy a. szczegóły oględzin; nach dem ~ der Sachverständigen, podług wywodu rzeczoznawców; (je) nach ~ zależenie od okoliczności; -bericht m sprawo-zdanie z oględzin.

befü'rchten va. obawiać (bać) się (czego); das Schlimmste ist zu ~ na-leżeć być przygotowanym na wszystko; Befür'chtung f obawa f.

befü'rworten va. popierać (prosbę), wstać się, przemawiać (za kim).

bega'bt [-gapt] a obdarzony; uzdol-niony, zdolny (für etw. do cz.); Bega'bung, Bega'btheit f uzdolnienie n, dar, talent m.

bega'ffen va. gapić się (na co). bega'ten, sich ~ spółkować; (o zwierzętach) parzyć się; Bega'tung f spółkowanie; parzenie n się.

bega'bbar a nadający się do dys-konta (o wekslu).

bega'ben I va. wypuścić (akcje, po-życzkę), puścić w obieg, zdyskonto-wać (weksel); sprzedać (towar). II sich ~ I udać się (dokąd); sich an Ort und Stelle ~ udać się, pojechać na miejsce; sich zu Bett ~ iść spać; sich auf die Flucht ~ uciekać; sich auf die Reise ~ puścić się w podróż; sich in Gefahr ~ narazić się na nie-bezpieczeństwo; sich in den Ruh-estand ~ przejść w stan spoczynku; rzucić zajęcie. 2 sich einer Sache ~ rzucić się (nie przyjąć) czego. III vim. zdarzyć (dziać, stać) się; es ~ sich sonderbare Dinge, dziwne dzieją się rzeczy.

Bege'benheit pl -en, f, Bege'bnis, pl -se n zdarzenie n, wypadek m. Bege'bung f puszczenie w obieg, zdyskontowanie n (wekslu), realizacja f, umieszczenie n (pożyczki).

bega'gnen [-ge-] un. (sn) I j-m ~ spotkać k.; ich bin ihm begegnet, spotkałem go; sich einander ~ spot-kać się z kim. 2 zdarzyć (przytrafić) się. 3 j-m höflich, übel ~ uprzejmie, źle kogo traktować, z kim się obcho-dzić; Bege'gnis, -ses, pl -se n I spotka-nie n. 2 zdarzenie n; Bege'gnung f I spotkanie n. 2 obejście n się.

bega'hen va. I obejść, obchodzić (ulicę, święto, rocznicę etc.). 2 po-pełnić (zbrodnie, głupstwo etc.); do-puścić się (gwałtu etc.).

Bega'hr [-ger-] s m i n żądanie, ży-czenie n; handl. popyt m; bege'hren va. i un. (h) żądać, pragnąć (czego); ządać; ein Mädchen zur Ehe ~ starać się o pannę, prosić o rękę panny; handl. begehrt sein, być poszukiwa-nym; bege'hrens-wert, -würdig a pożądany; bege'hrlich a pożądlivy; Bega'hrlichkeit f pożądlivość f.

Bega'hung f obchodzenie (święta etc.); popelnienie n (zbrodni etc.).

bega'fern va. oślinić; fig. oczmieić.

bega'ftern va. natchnąć; zachwycać; wzbudzić zapał; wie begeistert, jakby natchniony; sich für etw. ~ za-palać się do cz.; Bega'fterung f natchnienie n; zapał, zachwył m.

Bega'f're (de) f żądza f (nach Ruhm sławy); chęć; chciwość f; er brennt vor ~ zu... pała żądzą...; begie'rig I a żądny (nach Ruhm sławy), pragnący, łaknący (czego), chciwy; ich bin ~ zu wissen, chciałbym wiedzieć, ciekaw jestem... II ad. chciwie; ~ ansehen, pożerać oczyma.

bega'ßen va. oblać, polać, podle-wać (kwiaty etc.); oblać (awans etc.); sich ~ oblać się (sosem etc.); Bega'bung f pod(le)wanie, obl(ew)anie n.

Begi'n'n, -(e)s m początek; bei ~ na początku; begi'nnen m. i un. (h) a zacząć, rozpocząć, zaczynać (się) es beginnt zu tagen, świta; der Frühling be-ginnt... wiosna nastaje...; prz. frisch begonnen, halb gewonnen, dobry początek połowa roboty; Begi'nner m początkujący; inicjator m.

begitern *va.* okratować.
 begla'sen *va.* oszkląć.
 begla'ubigen *va.* poświadczyć, stwierdzić (podpisem); uwierzyć, akredytować (posła); wizować (pasport); die richtige Abschrift beglaubigt, za zgodność z oryginałem; Begla'ubigung *f* poświadczenie; uwierzytelnienie, akredytowanie *n* (posła); wiza *f*; zur ~ dessen, na dowód czego; Begla'ubigungs-schreiben *n* list uwierzytelniający; akredytywa *f*.
 beglei'chen *va.* wyrównać, uregulować (rachunek); ob. ausgleichen; Beglei'chung *f* wyrównanie *n*.
 Beglei't-adresse *f* adres pomocniczy; -brief *m* list dołączony (do przesyłki etc.).
 beglei'ten *va.* towarzyszyć (komu); odprowadzić (do domu); mus. wtórować; j-n auf dem Klavier ~ akompaniować komu na fortepianie; Brief, der das Paket begleitet, list dołączony do paczki; Beglei'ter -s *m* (-in *f*) towarzyszący(ka); kol. konwojowy; mus. akompaniujący(ka); mężczyzna towarzyszący damie; Beglei(ter)schaft *f* świta, eskorta *f*.
 Beglei't-mannschaft *f* konwój *m*, eskorta *f*; -schein *m* kol. cedula przewozowa, list przesyłkowy; -schiff *n* okręt konwojowy; -schreiben *n* list dołączony (do przesyłki etc.); -stimme *f* głos wtórujący.
 Beglei'tung *f* 1 towarzyszenie, doprowadzenie *n*; in ~ von, w towarzysztwie... 2 konwój *m*, eskorta *f*; orszak *m*, świta *f*. 3 akompaniament *m*.
 beglü'cken *va.* uszczęśliwić(a); Beglü'ckung *f* uszczęśliwienie *n*.
 beglü'ckwünschen *va.* (po)wünszować; j-n zu seiner Hochzeit ~ składać *k.* życzenia z okazji zaślubin; Beglü'ckwünschung *f* powinszowanie *n*.
 (czem).
 begna'den [-gná-] *va.* obdarzyć begna'digen *va.* ulaskawić; Begna'digung *f* ulaskawienie *n*; -gesuch *n* prośba o ulaskawienie.
 begnü'gen [-gnü-], sich mit etw. ~ zadowolilić (kontentować) się *czem*.
 Bego'nie [-go-], pl -f bot. begonja *f*.
 bego'nnen *ob.* beginnen.
 begö'nnern *va.* protegować.
 begrä'ben *va.* pogrzebać, pochować; zagrzebać; da liegt der Hund ~ w

tem (właśnie) sęk; Begrä'bnis, -ses, pl -se *n* 1 pogrzeb *m*. 2 grób *m*.
 Begrä'bnis-kasse *f* kasa pogrzebowa; -kosten *pl* koszty pogrzebu.
 begrei'fen *va.* 1 zawierać, obejmować, mieścić w sobie (ob. begriffen). 2 pojąć, (z)rozumieć; das ist nicht zu ~ to jest niezrozumiałe; das begreift sich, rozumie się; begre'iflich *a* zrozumiały; j-m etw. ~ machen, wytłumaczyć *k.* co; begre'iflicherweise *ad.* rozumie się, oczywiście; Begre'iflichkeit *f* zrozumiałość *f*.
 begre'izen *va.* a(d)graniczyć; Begre'izung *f* o(d)graniczenie *n*.
 Begriff, -(e)s, pl -e *m* 1 pojęcie, wyobrażenie *n*; das geht über alle ~, to przechodzi wszelkie pojęcia; keinen ~ von etw. haben, nie mieć pojęcia o *czem*. 2 pojność *f*; schwer ~ sein, ciężko pojmować. 3 im -e sein (etw. zu tun), zamierać, chcieć właśnie...; ich war im ~ auszugehen, miałem właśnie wyjść.
 begriffen *a* darunter mit ~ w *czem* się już mieści; włącznie; auf der Reise ~ sein, być w drodze, w podróży; in der Arbeit ~ sein, być zajęтым pracą; ich war eben im Weggehen ~ chciałem właśnie odejść.
 begrifflich *a* abstrakcyjny.
 Begriffs-bestimmung *f* określenie *n* pojęcia, definicja *f*; Begriffsstutzig *a* niepojętny; -vermögen *n* pojność *f*; -verwirrung *f* pomieszanie *n* pojęć.
 begrü'nden *va.* założyć (dom handlowy etc.); ustanowić (prawo); ustalić; fest ~ utrwalić, ugruntować; zabezpieczyć (dług); j-n ~ utrwalić czyje położenie; j-n in einer Wissenschaft ~ dać *k.* mocne podstawy nauki. 2 uzasadnić, umotywować; Begrü'nder -s *m* założyciel; twórca *m* (systemu etc.); Begrü'ndung *f* uzasadnienie, u motywowanie *n*.
 begrü'nen *va.* zazielenić.
 begrü'ßen *va.* powitać, (przy)witać; mil. salutować; Begrü'ßung *f* powitanie, przywitanie *n*; -srede *f* mowa powitalna.
 begrü'cken *va.* ogładać.
 begrü'ntigen *va.* sprzątać (komu), popierać, faworyzować; die Zusammenkunft ~ ułatwić schadzkę, spotkanie; begünstigt *a* uprzywilejowa-

ny (wierzyciel etc.); durch die Nacht ~ pod osłoną nocy; Beglü'stigung *f* 1 sprzyjanie, popieranie, faworyzowanie *n*; bei ~ der Umstände, przy sprzyjających okolicznościach. 2 przybegu'rten *va.* opasać. [wiele *m*.]
 begu'tachten *va.* zaopiniować, wydać sąd, wypowiedzieć zdanie (o *czem*); ~ lassen, poddać ocenie; Begu'tachtung *f* wydanie opinii; orzeczenie *n*.
 [dobra ziemiska].
 begu'tert *a* majątny; posiadający begü'tigen *va.* udobruchać.
 behaa'rt *a* pokryty włosami, obrosły, włochaty, owłosiony; Behaa'rtung *f* zarost *m*, uwłosienie *n*.
 behä'big [-he-] *a* wygodny; (to osobach) wygodnicki; ciężki; Behä'bigkeit *f* wygoda, przytulność *f*.
 behä'tet *a* obciążony (długami); dotknięty (chorobą); mit Lastern ~ sein, mieć przywary, posiadać wady.
 behä'gen [-ha-] *1 un.* (h) podobać się, przypaść do gustu, do smaku. *II B-* n upodobanie *n*; ~ finden *n* etw., znajdować upodobanie w *czem*; behä'glich *a* i ad. miły; przytulny, wygodny; -es Gefühl, miłe uczucie; ~ leben, żyć bez trosk; machen Sie sich's ~ bądź pan jak u siebie w domu.
 behä'lten *va.* zatrzymać, zachować; utrzymać; im Auge ~ nie spuszczać z oka; im Gedächtnis ~ zapamiętać; das Leben ~ zostać przy życiu; die Oberhand über j-n ~ wziąć górę nad kim; den Kopf oben ~ zachować zimną krew; recht ~ mieć rację; wygrać sprawę; das behält immer seinen Wert, to zawsze ma swoją wartość.
 Behäl'ter *m*, Behäl'tnis *n* zbiornik *m*; schowanko *n*, schówek *m*.
 behä'ndeln *va.* 1 obchodzić się (z kim, z *czem*), traktować; zajmować się (*czem*); leczyć (chorego); oparywać (rane); erschöpfend ~ pogłębić, wyczerpać (temat); schimpflich ~ ubliżyć, obrazić; schonend ~ oszczędzać. 2 obrobić.
 behä'ndigen *va.* wręczyć, doręczyć; Behä'ndigung *f* wręczenie *n*.
 Behä'ndlung *f* 1 obchodzenie się (z kim); traktowanie *n*. 2 leczenie; freie ärztliche ~ bezpłatna pomoc lekarska. 3 obrobienie *n*; -sweise *f* sposob leczenia.

behä'ndschut *a* w rękawiczkach.
 behä'ng, -(e)s *m* 1 obicie *n* (pokoju); draperja *f*. 2 zwisające uszy (psa).
 behä'ngen *va.* poobwieszać (ściany obraz *m*); udrapować.
 beha'rr-en *vn.* (h i sn) trwać, obstawać (bei, auf etw. przy*czem*); bei seiner Meinung ~ obstawać przy swoim; hartnäckig bei etw. ~ upierać się przy *czem*; behä'rlich *a* i ad. wytrwały, stały; uporczywy; wytrwale; uporczywie; Behä'rlichkeit *f* wytrwałność, stałość *f*; Behä'rtrungsvermögen *n* bezwładność, siła *f*, inercja; -zustand *m* stan trwania.
 behä'u-en *va.* obciosać, obcinać.
 behä'ufeln *va.* obłożyć ziemią.
 behä'u-ten *va.* 1 (sich) utrzymać (się); mil. utrzymać (stanowisko); handl. die Preise ~ sich, ceny się utrzymują. 2 twierdzić, utrzymywać; Behä'utung *f* 1 twierdzenie *n*. 2 mil. utrzymanie *n* (zdobytego terenu).
 Behä'usung *f* dom *m*, mieszkanie *n*.
 behä'ben *va.* 1 usunąć (przeszkody, trudności). 2 podjąć (pieniądze).
 behä'izen *va.* opalać, ogrzewać; Beheizung *f* opalanie, ogrzewanie *n*.
 Behä'lf, -(e)s, *m* środek pomocniczy; letzter ~ środek ostateczny.
 behä'lfen, sich ~ radzić sobie, dać sobie radę; sich ohne etw. ~ obejść się bez *cz.*; sich mit wenigem ~ zadowolnić się małym; sich zur Not (a. kümmerlich) ~ ledwie wyżyć; behä'lfsmäßig -weise *ad.* tymczasowo, prowizorycznie.
 behä'lligen *va.* nagabywać (kogo), naprzykrzać się (komu); Behä'lligung *f* nagabywanie *n*, naprzykrzanie się *n*.
 behä'nd(e) *a* zwawy, zwiny, chyży; Behä'ndigkeit *f* zwawość, chyżość *f*.
 behä'rbergen *va.* przyjąć w gościnę; dać (komu) schronienie; Behä'rberung *f* przyjęcie w gościnę; schronienie *n*.
 behä'rrenschlen *1 va.* 1 panować nad... opanować (namietność, temat etc.); eine Sprache ~ władaj językiem; seine Zunge ~ trzymać i ~ za zębami; mit dem Blicke ~ ogarnąć wzrokiem; seinen Zorn ~ (po)harmować gniew. 2 górować nad (*czem*), dominować, wznieść się nad... *II* sich ~ panować nad sobą, opanować się;

Beherrscher m pan, władca m; **Beherrschung** f (o)panowanie n.
beherzigen va. brać (co) do serca; wziąć pod uwagę, rozważyć; -swert, -swürdig a godny zastanowienia; **Beherrzigen** f wzięcie pod uwagę, zastanowienie n; **beherzt** a śmiały, odważny, rezolutny; **Beherrztheit** f odwaga; rezolucja f.
behexen va. czarować.
beihilflich a pomocny; ~ sein, pomagać; j-m bei etw. ~ sein, pomagać k. w czym; j-m zu (seinem Erfolge) ~ sein, przyczynić się do...
behindern va. przeszkadzać, utrudniać (komu); **Behinderung** f przeszkodzenie n, przeszkoda f; utrudnienie n.
behothen va. zalesić; drzewam zasadzić; **Behothen** f zalesienie n.
behorchen va. podsłuchiwać; med. osłuchiwać; **Behorchen** f podsłuchiwanie; med. osłuchiwanie n. auskultacja f.
behörden, pl -n f władza, zwierzchność f; urząd m; städtische ~ urząd miejski; richterliche ~ sąd m; behördlich a urzędowy, oficjalny.
Behuf, -(e)s m potrzeba f, użytek m; zu diesem ~ w tym celu; **Behuf** prp. w celu, celem, dla...
behüten va. strzec, (o)bronić, uchronić; Gott behütet brań Bożej; **Behüter** m obrońca; stróż; **behutsam** a i ad. ostrożny, przeczony; ostrożnie; **Behutsamkeit** f ostrożność, przeczoność f.
bei [baj] prp. przy, u; za; w; pod; podczas; (po)mimo; na; ~ Tische, przy stole; ~ sich haben, mieć przy sobie; ~ Geld sein, mieć pieniądze; er wohnt ~ mir, mieszka u mnie; ~ Hofe, u dworu; ~ Tagesanbruch, o świcie; ~ seinen Lebzeiten, za jego życia; ~ Nacht, w nocy, nocą; ~ Warschau, pod Warszawą; ~ meinem Aufenthalt, podczas mego pobytu; ~ Gott l na Boga! ~ jedem Schritt, na każdym kroku; ~ solchem Wetter, w taką pogodę; ich dachte ~ mir selbst, pomyślałem sobie; ~ seiner Abreise, gdy odjeżdżał, odjeżdżając; ~ Wasser und Brot, o chlebie i wodzie; ~ guter Laune sein, być w dobrym humorze; ~ Strafe, pod karą, pod rygiorem کاری; ~ alledem, mimo wszystko; j-n

~ der Hand halten, trzymać k. za rękę; ~ Appetit sein, mieć apetyt.
beibehalten va. zatrzymać, zachować; **Beibehaltung** f zatrzymanie n.
Beiblatt n dodatek m (do gazety).
beibringen va. 1 przynosić; dostarczyć (dowodów); przytoczyć (przykład), podać (powody); postawić (świadczeń). 2 zadać (cios, porażkę). 3 wyłutymać; wpoić (komu co); nauczyć (kogo czego); (ob. Flöten) ton; **Beibringung** f dostarczenie; przytoczenie; zadanie (ciosu etc.); wpojenie; nauczanie n.
Beichte, pl -n f spowiedź f; ~ ablegen, spowiadać się; j-m die ~ abnehmen, spowiadać kogo; zur ~ gehen, iść do spowiedzi; **beichten** va. i un. spowiadać się; wyznać (co).
Beicht-geheimnis n tajemnica spowiedzi; -kind n spowiadający się; -stuhl m konfesjonal m; -vater m spowiednik.
beide a oba, obie, oboje; alle ~ oboje; einer von -n, jeden z dwóch a; z dwojga; keiner von -n, ani jeden ani drugi; -s, jedno i drugie; auf -n Seiten, po obu stronach; eins von -n jedno z dwojga.
beiderlei a auf ~ Art, na oba sposoby; ~ Geschlechts, obu rodzajów; obojga płci; -seitig a i ad. obustronny; wzajemny, zobopólny (-nie); -seits ad. z obu stron, obustronnie; zobopólnie; sie sind ~ schuld, obaj zawinili.
beidrüben va. wycisnąć (stempel).
beieinander ad. jeden przy drugim, razem, obok siebie.
Beifall m pokłask m, uznanie n, oklaski pl; ~ finden, zyskać pokłask, spotkać się z uznaniem; j-m ~ klatschen, oklaskiwać kogo; ~ spenden, zollen, przyklaskiwać; **beifallen** un. (sn) przyziść na myśl; **beifällig** a przychylny; ~ aufgenommen werden, spotkać się z uznaniem.
Beifall-klatschen n pokłask m, oklaski pl; -sbezeugung f przyklasknięcie n, pokłask m; -rufen m okrzyk uznania; -sturm m salwa oklasków.
beifolgen un. (sn) być załączonym; -d a i ad. załączony; w załączeniu.
beifügen va. załączyć, dołączyć; **Beifügung** f dołączenie; unter ~ załączając, dodając.

Beigabe, -n f dodatek m; **Beigaben** va. dodać (kartę etc.); fig. klein ~ spuścić z tonu.
Beigeordnete(r) I m adjunkt m, urzędnik przydany. II b- a gr. beigeordneter Satz, zdanie współzgodne.
Beigericht n przystawka, zażaska f; **Beigeschlossen** ad w załączeniu; **Beigeschmack** m przysmak m.
beigessen va. przydać, przylać; sich ~ przyłączyć się, przystąpić.
Beihilfe f pomoc, zapomoga f.
Beikirche f kościół filjalny.
Beikoch m pomocnik kucharza.
beikommen un. (sn) I zbliżyć się. 2 dorównać (komu); dać k. radę; ihm ist nicht beizukommen, nie można mu dać rady.
Beil, -(e)s, pl -e n topór m, siekiera f.
Beilage, pl -n f dodatek; załącznik m; (u rzeźnika) dokładka f; kuch. Gemüse mit ~ jarzyna z dodatkami.
beiläufig I a uboczny; przypadkowy. II ad. I nawiasem, mimochodem. 2 mniej więcej, okolo.
beilegen va. 1 załączyć, dołączyć. 2 przypisywać (komu winę etc.), przywiązywać (wagę do cz.); nadać (tytuł), dać (imię, przydomek); sich einen falschen Namen ~ przybrać fałszywe nazwisko. 3 zakończyć, załagodzić (spór); **Beilegung** f przypisanie (winy); załagodzenie n (sporu).
beileid be ad. -nicht, za nic w świecie.
Beileid n współczucie n, kondolencja f; j-m sein ~ bezeigen, ausdrücken, złożyć komu kondolencję.
Beileids-besuch m wizyta z kondolencją; -bezeugung f kondolencja f; -schreiben n list kondolencyjny.
Beilieb m uderzenie siekierą.
Beiliegen un. (h) być załączonym; -d a i ad. załączony; w załączeniu.
beim = bei dem.
beimengen va. ob. beimischen.
beimessen va. przypisywać (komu co); Glauben ~ wierzyć (komu).
beimischen va. domieszać, przymieszać; **Beimischung** f domieszka.
Bein [bajn], -(e)s, pl -e n 1 kość f. durch Mark und ~ gehen, przejść do żywego. 2 noga f; auf die ~e bringen, postawić na nogi; wieder auf die ~e kommen, odzyskać siły, poprawić swe interesy; sich auf die ~e machen, puścić się w drogę; zieh' ~e nagi

za pas; nicht gut auf den -en sein, nie być mocnym w nogach; j-m ein ~ stellen, podstawić k. nogę.
beinahe (e) ad. prawie, omai; ich wäre ~ gefallen, o malo co nie upad-
Beiname m przydomek m. [iem.
Beinbruch m złamanie nogi.
beinern a kościany, z kości.
Beinfaulnis f, -fraß m próchnienie kości; -gerippe, -gerüst n szkielec m; -haus n kostnica f; -haut f an. okostna f; -kleider pl spodnie.
Beinlos a bez kości; bez nóg.
Beinsehen f lubki, leszczyto pl.
Beinordnen va. 1 przydzielić, wyznaczyć (z urzędu obrońcę). 2 współzgodzić; **Beinordnung** f 1 przydzielenie n, 2 współzgodność f.
Beipacken va. dopakować.
Beipflichten un. (h) einer Sache ~, j-m ~ zgadzać się z czym, z kim.
Beirat m 1 rada przyborna. 2 doradca m. [nie dać się zbić z tropu.
Beirren va. sich nicht ~ lassen, **Beisammen** ad. razem; **Beisammensein** n zebranie n; während uneres -s in... kiedyśmy byli razem w...; -sitzen un. (h) siedzieć razem.
Beisatz m dodatek m, przymieszka f; gr. dopowiedzenie n.
Beischaffen va. dostarczyć.
Beischlaf m spółkowanie n; **Beischlafen** un. (h) spółkować; **Beischläferin** f nalożnica f.
Beischließen va. załączyć; der beigeschlossene Brief, załączony list; **Beischließung** f załączenie n; **Beischluß** m załącznik m.
Beischlüssel m klucz dorbhony.
Beischrift f dopisek m.
Beisiegel n żagiel mniejszy.
Beisein n obecność f; im ~ eines Notars, wobec rejenta.
beiselte ad. nabok; na uboczu; Scherz ~ I żarty naboki; -bringen va. usunąć; -legen va. odłożyć (nabok); -schaffen va. usunąć; -schieben va. odsunąć (nabok); -setzen va. odstawić, odłożyć nabok; -stehen un. (h) trzymać się, stać na uboczu; -tun va. odłożyć nabok.
Beisetzen va. 1 dodać; przystawić (garnek). 2 złożyć do grobu, pochować. 3 rozwinąć (żagle); **Beisetzung** f 1 złożenie (zwłok) do grobu, pochowanie n. 2 rozpuszczenie n żagli.

benannt a nazwany, wspomniany, benarbt a okryty bliznami. benebelt a zamglony; ~ sein, być podchmielonym.

benedeien va. błogosławić; sławić. Benedikt [be-] -s m Benedykt; Benediktiner m benedyktyn.

Benefiz [-fic], -es, pl -e beneficis m; -vorstellung f przedstawienie benefisowe; Benefizium, -s, pl -zien n beneficjum n.

benahmen I va. 1 odbierać (ochotę, nadzieję etc.), pozbawić (kogo wolności etc.), odjąć (mowę); zasnianić (widok); usunąć (wątpliwości); tamować (oddech). 2 j-m den Kopf ~ odurzyć k. II sich ~ 3 zachowywać (sprawować) się, postępować; benim dich gut, spraw się dobrze. 4 sich mit j-m ~ zmówić (znieść) się z kim. III B-n postępować, zachowanie się; ułożenie n; feines B- dobre ułożenie, wykintne manjery.

benaiden va. j-n ~ zazdrościć komu; um etw. ~ zazdrościć czego; -swert a do zazdrośczenia.

benennen va. nazwać, nazwę dać, mianować; podać, naznaczyć (miejsce, godzinę), oznaczyć; Beneennung f nazwa f, miano n.

benetzen va. pokropić, zwilżyć; mit Tränen ~ zrosić łzami.

bengetlich [gə-] a -es Feuer, ogień bengalski.

Benigel, -s m 1 chłystek; nicpoń m; großer ~ drąg. 2 kij, drąg m; benigelhaft a gburuwały.

Benjamin, -s m Benjamin.

benommen a odurzony; Benommenheit f odurzenie; zaambarasowanie n.

benotigen va. potrzebować (czego). benutzbar a użytkowy, nadający się do użytku; benutzen, benützen va. używać (czego); korzystać (z cz.); posługiwać się (czem); obrócić (na co); die Gelegenheit ~ korzystać ze sposobności; einen Wohnraum ~ zajmować lokal; Benutzer m korzystający (z czego); Benutzung f uży(tko)-wanie, użycie, korzystanie n (z czego); -srecht n prawo uży(tko)wania.

benzin [-cl'n], -s n benzyna f; -tank m zbiornik m benzyny; -zapfstelle f stacja benzynowa.

Benzoel [-coe] f będzwin m.

Benzoel [-col] n benzol m. beobachten va. obserwować, śledzić; zachow(yw)ać (dięte, milczenie); przestrzegać (obowiązk), pilnować (porządku); j-n auf Schritt und Tritt ~ śledzić k. bezustannie; Beobachter, -s m (-in f) obserwator(ka); Beobachtung f spostrzeżenie n, obserwacja f; przestrzeganie, zachowanie n.

Beobachtungsflug m lot obserwacyjny; -gabe f dar spostrzegawczy; -posten m mil. posterunek obserwacyjny; -stand m punkt obserwacyjny.

beordern va. dać rozkaz; beordert werden, otrzymać rozkaz; zu j-m ~ skierować do k.; wie beordert, według rozkazu; Beorderung f rozkaz m.

bepacken va. obładować; Bepackung f obładowanie n; ladunek m. bepflanzen va. zasadzić, wysadzić (drzewami), obsadzić.

bepflastern va. wybrukować.

beplanseln va. wypędzłować.

beplanen va. parkanem otoczyć.

beplustern va. wyścielać.

beputtern va. zapudrować.

bequem [-kwem] a i ad. wygodny; dogodny; wygodnicki; wygodnie; es sich ~ machen, rozgościć się; zdieć palto etc.; j-m ~ machen, udogodnić komu; wenn es Ihnen ~ ist, jeśli to panu dogodnie; bequem, sich zu etw. ~ zastosować się do cz.; przystać na co; Bequemlichkeit f 1 wygodność; komfort m; die ~ lieben, lubić wygodę. 2 wygodka f. 3 lenistwo n; aus ~ z lenistwa.

berahmen va. w ramy oprawić.

berappen va. 1 obruścić (ścianę); wyprawić. 2 fam. zapłacić.

beraten va. odamić, zamurwać.

beraten va. i un. (h) j-n ~ (po)radzić komu, dawać k. rady; (über) etw. ~ obradować nad czem; sich über etw. ~ naradzić się nad czem; konferować o czem; -d a doradczy (głos); Berater m (-in f) doradca (-dczyni); Beratschlagen un. (h) ob. beraten; Bertung f obrady pl; narada f; ~ der Ärzte, konsylium n; etw. zur ~ bringen, podać pod obrady.

Bertungs-saal m sala obrad;

-stelle f poradnia f (lekarstwa etc.);

-stimme f głos doradczy.

berauben I va. 1 ograbić, obrabować, odczręć (z czego). 2 j-n einer

Sache ~ pozbawić kogo czego; wzyduć k. z cz. II sich einer Sache ~ pozbawić się czego; sich eines Vergnügens ~ odmówić sobie przyjemności; Beraubt a pozbawiony (czego); Beraubung f obrabowanie; pozbawienie n (czego).

beraubern va. wykałzić.

berauschen va. upoić; fig. upajać; sich ~ upić się, podpić sobie; -d a upajający; berauschen a podchmielony; fig. upojony; vom Siege ~ upojony zwycięstwem; Berauschung f upojenie; upicie n się.

bererechenbar a obliczalny; berechnen va. obliczyć, policzyć; oszacować; zaliczyć; fig. alles ist auf den Effekt -net, wszystko jest obliczone na efekt; alles wohl berechnen, po dokładnem obliczeniu; handl. die Ware berechnen sich auf... towar się kalkuluje po...; -d a fig. wyrachowany; Berechnung f obliczenie n, kalkulacja f; wyrachowanie; oszacowanie n; er tut alles mit ~ wszystko robi z wyrachowaniem; Berechner m kalkulator; fig. kombinator.

bererechigen va. uprawnić, upowadzić; -gt sein, mieć prawo, być uprawnionym; (o przedmiotach) być uzasadnionym; Berechtigung f uprawnienie, prawo n; przywilej m; -snachweis m dowód uprawnienia. Bereden I va. 1 etw. ~ mówić o czem; omówić do. 2 j-n zu etw. ~ namówić k. do cz. II sich mit j-m ~ naradzać się, konferować z kim; beredsam a wymowny; Beredbarkeit f wymowa, elokwencja f; beredt a wymowny; sich ~ ausdrücken, ładnie się wysławiać.

Bereichen, -(e)s, pl -e m obręb, zakres m; außerhalb des -s, poza obrębem; das liegt außer meinem ~ to nie wchodzi w zakres mojej działalności; to nie mój dział; es liegt nicht im ~ der Möglichkeit, to niemożliwe.

berereichern va. (sich) zbgacić (się); die Sprache ~ wzbogacić język (nowymi wyrazami); Bereicherung f (wzbogacenie n).

berereifen va. 1 objąć, opatrzyć obręczami, oponami. 2 pokryć szronem; Bereifung f obrezenie n; aut. opony pl.

berereignen va. uregulować (rachu-

nek), zakończyć (spór etc.); usunąć (niedomagania).

berereisen va. objeżdzać, jeździć, podróżować po...; zwiedzać (kraje).

berereiten I [-rait] a gotowy, gotów; sich ~ halten, być w pogotowiu; sich ~ erklären, oświadczyć gotowość; sich zur Reise ~ machen, szkować się do podróży; bereiten va. 1 przygotować; sporządzić (obiad, lekarstwo); szkować (niepodziankę). 2 sprawić (przyjemność, przykróść); nabawić (kogo kłopotu etc.). 3 objeżdżać (konno); bereiten a ujeżdżacz (berajter); bereit-legen, -machen va. przygotować, szkować.

berereits ad. już.

Bereitschaft f gotowość f, pogotowie n; in ~ haben, halten, mieć w pogotowiu; in ~ setzen, przygotować; -swagen m hol. wagon zapasowy.

berereistehen un stać w pogotowiu; -stellen va. przygotować; j-m etw. ~ oddać k. do dyspozycji; Berereistung f 1 przygotowanie n. 2 zaofiarowanie (kredytu); asygnowanie n (pieniędzy). 3 mil. ugrupowanie przygotowawcze.

Bereitung f 1 przygotowanie; przyrzadzenie n. 2 objazd m (konno).

berereitwillig a i ad. gotów; chętny, skwapliwy; chętnie, skwapliwie; Berereitwilligkeit f gotowość; skwapliwość f.

berereuen va. żalować (czego); Berereung f żal m skrucha f.

Berg, -(e)s, pl -e m góra f; goldene -e versprechen, obiecywać złote góry; mit etw. hinter dem -e stehen, kryć się z czem; über alle -e sein, już być za dziesiątą granicą (ob. Haart); über den ~ schwatzen, pleść głupstwa; bergab ad. nadół; fig. es geht mit ihm ~ krucho z nim, podupada.

Berg-abhang m stok góry; -akademie f akademia górnicza; -amt n urząd (zarząd) górnicy.

bergan, bergauf ad. pod górę.

Berg-arbeiter m górnik; -bahn f kolej (podgórska); -bau m budowa

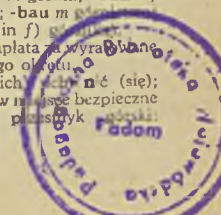
-bewohner m (-in f) mieszkaniec

Berg-geld n zapłata za wyrobienie towaru z robzonego okrętu.

berggen va. (sich) zbgacić (się);

berggen va. (sich) zbgacić (się); ocalić; przenieść w miejsce bezpieczne

Berg-enge f ciasnota

-fahrt *f* wycieczka w góry; -gang *m* żyła kruszcowa; -geist *m* gnóm *m*; -grat *m* grzbiet *m* góry; -hauptmann *m* starosta górniczy.
ber'gig *a* górzysty.

Berg-ingenieur *m* inżynier górniczy; -jäger *m* strzelec w górach; -kesseł *m* kotlina górská; -kette *f* pasmo *n* gór; -knappe *m* młody górnik; -lehne *f* zbocze *n* góry; -mann *m* górnik; -männchen *n* krasnoludek *m*; bergmännisch *a* górniczy; -mannschaft *f* górniczy pl; -öl *n* olej skalny, ropa *f*; -pfad *m* ścieżka górská; -recht *n* prawo górnicze; -rücken *m* grzbiet *n* góry; -rutsch *m* usuwanie *n* się góry; -schlitten *m* sanki (górskie); -schule *f* szkoła górnicza; -spitze *f* szczyt *n* góry; -sport *m* alpinizm *m*; -steiger *m* alpinista, taternik; -stock *m* ciupaga *f*; -straße *f* droga w górach; -sturz *m* urwanie się góry; -volk *n* ludność górská; -werk *n* kopalnia *f*; -werke und Hütten, górniczo-hutnicze zakłady; -werksindustrie *f* przemysł górniczy; -wesen *n* górnictwo *n*.

Bericht, -es, pl -e *m* doniesienie; sprawozdanie *n*, relacja *f*, raport; referat *m* (über etw. o czym); recenzja *f*; komunikat *m*; ~ erstatten, zdać sprawę; referować; złożyć raport; laut ~ według zawiadomienia; amtlicher ~ protokół *m*; bericht'en *va.* j-m (über) etw. ~ zawiadomić, informować *k*, o czym; złożyć *k*. raport, sprawozdanie; falsch berichtet, źle poinformowany.

Berichterstatte *m* sprawozdawca; referent; reporter; auswärtiger ~ korespondent zagranicznej gazety.

Berichterstattung *f* sprawozdanie *n* (ob. Bericht).

ber'ichtigen *va.* 1 sprostować (omyłkę); poprawić. 2 zapłacić, uregulować (rachunek etc.); Ber'ichtigung *f* 1 sprostowanie, poprawienie. 2 uszczerzenie (długu), uregulowanie *n* (rachunku). 3 amtliche ~ komunikat.

Berichtsjahr *n* rok sprawozdawczy; berie'seln *va.* zraszać; nawadniać; Berie'selung *f* zraszanie; nawadnianie *n*; -skanal *m* kanał nawadniający; beri'tten -a i ad na koniu; konno. Berli'ne [l-i], pl -n *f* berlinka *f*. Berli'ner *m* (in *f*) Berlińczyk, (-nka);

-blau *n* błękit pruski *a*. berliński; berli'n(er)lach *a* berliński.

Berlo'cke, pl -n *f* breło(cze)k *m*. Bernhard, -s *m* Bernard. Bernhardi'ner [-dl-] *m* Bernardyn; -(hund) *m* bernardyn *m*.

Be'r'nstein *m* min. bursztyn *m*; -fischerei *f* połów *m* bursztynu; -spitze *f* cygarniczka bursztynowa.

ber'o'den *va.* wykarzczać.
ber'esten *vn.* (sn) pękać; *fig.* vor Ärger ~ pękać ze złości; vor Lachen ~ (wollen), pękać ze śmiechu; za boki się trzymać od śmiechu.

berü'chtigt *a* osławiony.
berü'cken *va.* oszukać; oczarować.
berü'cksichtigen *va.* uwzględnić; mieć (co) na względzie; Berü'cksichtigung *f* uwzględnienie *n*, wzgląd *m*; unter ~ (der Umstände), in ~ (seiner Lage), ze względu na..., uwzględniając... (w listach): ich empfehle Ihrer gefälligen ~ polecam łaskawym względem WPana.

Beru'f *m* 1 powołanie *n*; seinen ~ verfehlen, minąć się z powołaniem. 2 zawód *m*; von ~ z zawodu; seinem ~ nachgehen, spełniać obowiązki zawodowe; beru'fen I *va.* 1 (za)wzwać, 2 zwołać (sejm etc.). 3 powołać (k. na urząd etc.). II sich auf j-n, auf etw. ~ powołać się na kogo, na co; odwołać się do k., do cz. III *a* powołany; beru'flich *a* zawodowy.

Beru'fs-arbeit *f* praca zawodowa; -bildung *f* wykształcenie zawodowe; -geheimnis *n* tajemnica zawodowa; -genosse *m* kolega po fachu; -genossenschaft *f* stowarzyszenie zawodowe; beru'fsmäßig *a*, i ad. zawodowy; zawodowo; -pflicht *f* obowiązek zawodowy; -schule *f* szkoła zawodowa; -spieler *m* gracz zawodowy, zawodowiec; -wahl *f* wybór *m* zawodu.
Beru'fung *f* 1 wezwanie; powołanie (na urząd etc.); zwołanie (sejmu etc.). 2 jr. odwołanie *n*, apelacja *f*; die ~ einlegen, złożyć apelację, wnieść odwołanie.

Beru'fungs-antrag *m* wniosek odwoławczy; -behörde *f* instancja odwoławcza; -frist *f* termin do odwołania; -gericht *n* sąd apelacyjny; -klage *f* skarga apelacyjna; -verfahren *n* postępowanie odwoławcze.

beru'hen *vn.* (h) auf etw. ~ polegać

na czym; das beruht auf Gegenseitigkeit, to polega na wzajemności; das beruht auf einem Irrtum, to jest omyłka; etw. auf sich ~ lassen, dać czemu pokój.

beru'higen *va.* (sich) uspokoić (się); sich bei etw. ~ poprzestać na czym, pogodzić się z czym; Beru'higung *f* uspokojenie, uśmierzanie *n*; -smittel *n* środek uspakajający, uśmierający.

berü'ht *a* sławny, słynny; ~ werden, zasłynąć; Berü'httheit *f* sława; znakomitość *f*.

berü'hren *va.* dotykać, dotknąć (się); *fig.* poruszyć; napomknąć, potrącić (o co), prześlizgnąć się (po czym); dotyczyć (kogo); empfindlich ~ dotknąć do żywego; unangenehm ~ razić (ucho); urazić; sich ~ stykać się; Beru'hung *f* dotknięcie; zetknięcie *n*, styczność *f*; el. styk, kontakt *m*; in ~ bringen, zetknąć; in ~ kommen, zetknąć się, wejść (z kim) w kontakt.

Beru'hrungs-elektrizität *f* elektryczność dotykowa; -fläche *f* powierzchni zetknięcia; -linie *f* styczna *f*; -punkt *m* punkt styczny.

beru'ßen *va.* (sich) okopcić (się). besa'ßen *va.* zasiewać, obsiewać.

Besa'gen *va.* 1 opiewać, orzekać. 2 znaczyć, oznaczać; besagt *a* wspomniany, rzeczony; besagterma'ßen ad. jak już wspomniano.

Besa'iten *va.* naciągnąć struny (na skrzypce); *fig.* zart besaitetes Gemüt, czuła dusza.

Besa'ntigen *va.* (sich) uspokoić, udobrucać (się); uśmierzyć (ból), ukoić (smutek); Besa'ntigung *f* uspokojenie, uśmierzanie, ukojenie *n*. Besa'nnast *m* maszt tylny.

Besa'tz *m* obszewka, oblamówka *f*; -artikel) pamsanteria *f*.

Besa'tzung *f* zaloga, obsada *f*.

Besa'ufen, sich ~ upić się.

Besa'umen *va.* oblamować, obrabić. bescha'ben *va.* oskrobać.

Bescha'digen *va.* uszkodzić; zranić; -gt *a* uszkodzony; Bescha'digte(r) *m* poszkodowany; Bescha'digung *f* uszkodzenie *n*.

Beschä'ffen I *va.* dostarczyć; sprawić (ob. anschaffen); es ist nicht zu ~ nie można tego dostać. II *a* gut ~ w dobrym stanie; so ~ taki, tego ro-

dzaju; wie ist es damit ~? jak się przedstawia sprawa? so ist die Welt ~ taki jest świat; ich bin von Natur so ~ już to moja taka natura; Beschä'ffenheit *f* stan *m*; właściwość, istota; jakoś *f* (towaru); rodzaj *m* (choroby etc.); ~ des Körpers, budowa *f* ciała; nach ~ der Umstände, wedle okoliczności.

Beschä'fung *f* dostarczenie *n*; zakup *m*; wystranie *n* się (o pieniądze).

Beschä'ftigen *va.* zatrudnić, zająć; sich mit etw. ~ zajmować (trudnić) się czym; dieser Gedanke -tigt ihn ausschließlic, tak myślę go zupełnie absorbuje; -gt *a* zajęty; Beschä'ftigung *f* zajęcie, zatrudnienie *n*, praca *f*; -art *f* rodzaj zatrudnienia.

Beschä'len *va.* obić deskami.

Beschä'len *va.* stanowiąć (klacz);

Beschä'ler, -s *m* stadnik *m*.

Beschä'men *va.* zawstydzić; Beschä'mung *f* zawstyżenie *n*.

Beschä'tten *va.* ocenić; Beschä'ttung *f* ocienienie *n*.

Bescha'uen *va.* oglądać, obejrzeć; sich (im Spiegel) ~ przeglądać się w lustrze; Bescha'uer *m* widz, oglądający (co); Bescha'ulich *a* kontemplacyjny; Bescha'ulichkeit *f* rozpamiętywanie *n*, kontemplacja *f*; Bescha'uung *f* oglądanie *n*, oględziny *pl*.

Beschei'd [-sajt] (e)s, pl -e *m* 1 odpowiedź; decyzja; informacja *f*; bis auf weitem ~ aż do odwołania; j-m ~ geben, udzielić *k*. informacji; ~ wissen, znać się na czym, być obeznanym z czym; znać co dokładnie; ~ sagen, dać odpowiedź; j-m gehörig ~ sagen, pałać *k*. słowa prawdy; j-m ~ tun, odpowiedzieć na czyj tożst. 2 wyrok *m*, orzeczenie *n*.

Beschei'den I *va.* 1 j-m etw. ~ wydzielić, wyznaczyć komu co; es war mir nicht beschieden, nie było mi przeznaczone *a*. sądzone... 2 j-n über etw. ~ informować *k*. o czym; abschlägig ~ odmówić; er ist dahin beschieden worden, odpowiedziano mu. 3 j-n wohin ~ zawezwać *k*. dokąd. II sich mit etw. ~ zadowolić się czym, poprzestać na czym.

Beschei'den II *a* skromny; in seinen Ansprüchen ~ sein, mieć skromne wymagania; Beschei'dtheit *f* skromność *f*.

Besitz-ergreifung, -nahme *f* wzięcie w posiadanie; zagarnięcie *n*; **besitzlos** a bez majątku; **-recht** *n* prawo posiadania; **-stand** *m* stan posiadania.

Besitztum, -(e)s, *pl -tümer n*, **Besitzung** *pl -en f* posiadłość *f* (ziemska); **Besoffen** a pijany; **Besoffenheit** *f* upicie *n* się, nietrzeźwość *f*. **Besohlen** *ua*. podzelować. **Besohlen** *ua*. płacić zold, pensję; **-det** a płatny; **Besoldung** *f* zold *m*; uposażenie *n*, placę, pensja *f*; **-szulage** *f* dodatek do pensji.

Besonder a osobny, oddzielny; osobliwy, szczególny; odrebny; im *B-n*, w szczególności; **Besonderheit** *f* szczególności; osobliwość; *-en pl* szczególności *pl*; **Besonders** *ad. 1* osobno, osobna. 2 szczególnie, zwłaszcza; ganz ~ specjalnie; wyjątkowo; nicht ~ nie szczególnie, nie bardzo.

Besonnen a rozważny, roztropny; **Besonnenheit** *f* roztropność, rozważa *f*.

Besorgen *ua. 1* załatwić (sprawy); wykonać (zlecenie); zająć się (inkasem weksłu, gospodarstwem); wyekspedować, wysłać (list etc.); wystarać (postarać) się (o książkę, o pasport etc.); einen Gepäckträger ~ iść po tragarza; das Nötige ~ zrobić co należy; te die Regie ~ reżyserować; *fam. sein Geschäft ~ iść za potrzebą*, załatwić się. 2 obawiać się; **Besorgner** *m* załatwiający (co); **Besorglich** a niepokojący; troskliwy; **Besorgnis**, *pl -se f* obawa *f*, niepokój *m*; **Besorgsam** a troskliwy; **Besorgt** a troskliwy, dbały; niepokojny; ~ sein *um... niepokoić się o (kogo)*; **Besorgtheit** *f* troska *f*, niepokój *m* (für o...); **Besorgung** *f* załatwienie; wykonanie *n*; sprawunek *m*.

Bespannen *ua*. zaprząć (konie); **Bespannung** *f* zaprzęg *m*; uprząż *f*, **Bespeien** *ua. 1* opluć, oplwać. **Bespicken** *ua. 1* naszpikować. **Bespiegeln**, *sich ~* przeglądać się w lustrze.

Bespötteln *ua. 1* wyśmiewać. **Besprechen** *1 ua. 1* omówić (sprawę). 2 omówić się (co do cz.). 3 zamawiać, zażegnać (chorobę). II *sich mit j-m ~ omówić (porozumieć) się*, konferować *z kim*; **Besprechraum** *m*

radjo; studio *n*; **Besprechung** *f* 1 omówienie *n* (sprawy); konferencja *f*. 2 zażeganie *n* (choroby).

Besprengen *ua. 1* skropić, pokropić. **Besprützen** *ua. 1* skrzącać; opryskać, obryzgać; zbroczyć (krewią). **Bespućken** *ua. 1* opluć, oplwać.

Bespülen *ua. 1* oblawać; oplukać. **Bessemereisen** *n* żelazo besemerskie.

Besser *1 a* lepszy. II *ad.* lepiej; desto ~ tem lepiej; ~ machen, poprawić ~ werden, poprawić się; es geht ihm ~ ma się lepiej; jego interesy się poprawiły; **Bessere** *n*: in Ermangelung eines *n*, w braku czegoś lepszego (ob. besinnen, belehren).

Bessern *ua.* poprawić, polepszyć; naprawić; sich ~ poprawić się; **Besserung** *f* poprawa *f*; polepszenie *n* (się); gute ~ 1 życie polepszenia; **-sanstalt** *f* dom poprawy; **Bessexwiser** *m* wiedzący wszystko lepiej od innych.

best *1 a i ad.* najlepszy; najlepiej; ich danke -ens, bardzo dziękuję; der erste -e, pierwszy lepszy; im -en Alter, w siłę wieku; aufs -e, -ens, am -en, najlepiej; mein -er! mój kochany! II **Be'ste(s)** *n* das -e, najlepsze; sein -ea tun, dolożyć wszelkich starań; zum -en der Armen, na rzecz ubogich; j-n zum -en haben, kpić z kogo; j-m etw. zum -en geben, uraczyć kogo (muzyką, śpiewem).

Bestallung *f* nominacja *f*. **Bestand** *m* 1 byt *m*, istnienie *n*, trwałość *f*; ~ haben, von ~ sein, trwać, być trwałym, utrzymać się. 2 stan; zapas; kol. iłostan (wagonów); leś. drzewostan; mil. et al. handl. remanent *m*; ~ der Kasse, stan kasy, remanent kasowy; ~ an Waren, zapas towaru; **-aufnahme** *f* spisanie remanentu.

beständig a trwały, stały; niezmienny; dożywni; (das Barometer) steht auf ~ wskazuje trwałą pogodę. **Beständigkeit** *f* stałość, trwałość *f*. **Bestand-liste** *f* spis inwentarza, remanentu; **-teil** *m* składnik *m*, część składowa.

Bestärken *ua.* umocnić, utwierdzić; **Bestärkung** *f* umocnienie *n*.

bestätigen *ua. 1* potwierdzić (odbiorczego); zatwierdzić (wyrok etc.);

sankcjonować; (die Nachricht) bestätigen *sich, ...potwierdza się*. 2 stwierdzić; sprawdzić; eidlich ~ stwierdzić przysięgą; **Bestätigung** *f* potwierdzenie (odbioru); zatwierdzenie *n*; stwierdzenie; sprawdzenie *n*; **-surkunde** *f* akt zatwierdzający.

bestatten *ua.* pochować; **Bestattung** *f* pochowanie *n*; pogrzeb *m*. **bestauben** *vn.* (sn) zakurzyć się.

bestauben *ua. 1* zakurzyć; posypać (czem); mit Puder ~ zapudrować. 2 bot. zapylić; **bestaubt** a zakurzony. **bestaunen** *ua. 1* ob. anstaunen.

bestehtend a najwięcej ofiarujący. **bestehbar** a przekupny; **bestechen** *ua. 1* przekupić, dać łapówkę; sich ~ lassen, zaprzedać się, wziąć łapówkę. 2 ująć, zjednać (sobie kogo); **bestechlich** a przekupny; **Bestechlichkeit** *f* przekupstwo, łapownictwo *n*; **Bestechung** *f* przekupstwo *n*; **-geld** *n* łapówka *f*.

Besteck, -(e)s, *pl -e n* 1 futerał; sztućce *m*; nakrycie *n* (do jedzenia); puzderko *n* (chirurgiczne). 2 zeg. połączenie (geograficzne) statku na mapie; **bestecken** *ua.* opiać (czem), pobitykać, obsadzić (kwiatami).

bestehen *1 ua. 1* wytrzymać; odbyć (próbę), zdać (egzamin); ein Abenteuer glücklich ~ wyjść cało z przygody (ob. Krise). II *vn.* (s i h). 1 istnieć; egzystować; utrzymać (ostać się); wyżyć; (prze)trwać; in einer Probe ~ wytrzymać próbę; er kann nur kärglich ~ ledwie może wyżyć; im Kampfe gegen j-n ~ sprostać komu. 3 auf etw. ~ obstawać; upierać się przy czym; auf seinem Kopfe ~ upierać się przy swoim. 4 aus etw. ~ składać się z cz. 5 in etw. ~ polegać na czym; der Unterschied besteht darin, różnica polega na tem. II *B-n* byt *m*, egzystencja *f*, istnienie; złożenie (egzaminu); obstawanie, upieranie *n* się; **bestehend** a istniejący (zwyczaj etc.).

bestehlen *ua.* okraść, okradąć. **bestiegen** *ua.* wejść na (kazalnica), wstąpić na (tron), osiąść (konia); wspiąć się na (górc); **Besteigung** *f* wejście, wstąpienie (na tron); wdrapanie (wspicie) *n* się.

Bestellbar a uprząny (grunt). **Bestellbrief** *f* list *z zamówieniem*.

bestellen *ua. 1* zastawić (stół potrawami). 2 uporzędkować (interesy); zajmować się (gospodarstwem); uprawiać (rolę). 3 zamówić (ubranie, auto, kogo); es ist mit ihm schwach bestellt, kiepsko (krucho) z nim. 4 doręczyć (list). 5 ustanowić (opiekuna etc.), wyznaczyć (sąd); Sicherheit ~ dać zabezpieczenie. 6 załatwić, wykonać (zlecenie); ~ Sie ihm Grüße (von mir), ukłony odmień; haben Sie nichts an ihn zu ~? czy nie ma pan zlecenia dla niego?; **Besteller** *m* zamawiający.

Bestellgebühr *f*, **-geld** *n* opłata za dostawę (paczki etc.); **-liste** *f* wykaz zamówień; **-schein**, **-zettel** *m* zamówienie *n*, karta zamówienia.

Bestellung *pl -en f* 1 zamówienie *n*; auf ~ na zamówienie. 2 uprawa *f* (ziemi). 3 ustanowienie *n* (opiekuna etc.). 4 doręczenie *n* (listów); dostawa *f*; **-sbuch** *n* księga zamawiań.

bestempeln *ua.* ostemplować. **bestenfalls** *ad.* w najlepszym razie.

bestern a orderami pokryty. **bestuerbar** a podległy opodatkowaniu; **bestuern** *ua.* opodatkować; **Bestuererte** *m* podatnik *m*; **Beststeuerung** *f* opodatkowanie *n*. **bestialisch** (bestjälisch) a bestjalski, zwierzęcy; **Bestialität** *f* bestjalstwo *n* **bestücken** *ua.* haftem ozdobić.

Bestie, *pl -n f* bestja *f*. **bestimmen** *1 ua. 1* oznaczyć, określić; ustalić, nazaczyć (cenę, czas, miejsce); przenieść (pieniądze, kogo na co); wyznaczyć (k. pensję). 2 j-n zu etw. ~ naklonić k. do cz. 3 decydować, postanowić. II *vn.* (h) 4 über etw. ~ stanowić o czym; *-d a* decydujący; gr. określający; **bestimmen** *a i ad.* 1 stanowczy (ton); dokładny; pewny; ich weiß es ~ wiem napewno; ganz ~ z całą pewnością; aus -er Quelle, z pewnego źródła. 2 oznaczyć; gr. określony; **Bestimmtheit** *f* pewność; dokładność; stanowczość *f*; mit ~ napewno; **Bestimmung** *f* 1 naznaczenie, wyznaczenie; przeznaczenie (człowieka, sumy); określenie *n* (pojęcia). 2 postanowienie *n*; gesetzliche ~ przepis *m*. 3 ~ über etw. treffen, rozporządzać *czem*.

Bestimmungsgrund *m* uzasad-

nienie *n*, motyw (decydujący); -ort *m* miejsce przernazczenia; -wort *n* *gv*. okrešlnik *m*.

bestirnt *a* gwiazdzisty.

bestmöglich *ad*. jak najlepiej.

bestrafen *va*. ukarać; **Bestrafung** *f* ukaranie *n*.

bestrahlen *va*. opromieni(a)ć; wystrawiać do działania słońca; *med.* naświetlać; **Bestrahlung** *f* opromienienie; wystawienie do działania słońca; nacieplanie słoneczne; *med.* naświetlanie *n*.

bestreben, **sich** ~ starać się, usilować, dążyć (do cz.); **bestrebt sein**, starać się; **Bestreben** *n*, -**ung** *f* usilowanie; dążenie *n*; *es wird mein ~ sein*, będę się starał.

bestreichen *va*. 1 posmarować (masłem etc.), pociągnąć (czem); *mil.* ostrzeliwać; *mit der Hand* ~ pogłaskać. 2 *zég.* die Küste ~ płynąć wzdłuż brzegu.

bestreitbar *a* sporny; **Bestreitbarkeit** *f* sporność *f*; **bestreiten** *va*. 1 (za)przeczyć (czemu), zapierać się (czego); (za)kwestjonować (dokładność rachunku). 2 opędzić (wydatki), pokryć (koszty); *fig.* die Kosten der Unterhaltung ~ bawić całe towarzystwo; **Bestreitung** *f* 1 zaprzeczenie *n*. 2 pokrycie *n* (kosztów).

bestreuen *va*. posypać (czem); uślać (kwiatami).

bestrichen *a* *mil.* ostrzeliwany; -er Raum, pole śmierci. [rować].

bestriegen *va*. usidlić; *fig.* oczarować; **Bestürmen** *va*. szturmować, szturm przypuścić; *fig.* napastować, nagabywać; **Bestürmung** *f* szturm *m*; napastowanie, nagabywanie *n*.

bestürzt *a* zdetonowany, zmieszany, szpejony; przerażony; ~ machen, szpejzić; przerazić; ~ werden, szpejzić (zmieszać) się; przerazić się; **Bestürzung** zmieszanie; przerażenie *n*; *in ~ geraten*, zmieszać (przerazić) się.

Best *ch* [-e:s, zuch], -(pl-*e* *m* 1 odwiedziny *pl*, wizyta *f*; *auf a. zu* ~ w odwiedzinach, *z wizytą*; ~ abstaten, złożyć wizytę; *j-s ~ erwidern*, rewidzować *k*; *zu ~ kommen*, przyjść w odwiedziny; *er hat ~ ma gości*. 2 zwiedzanie; uczęszczanie *n*; **besuchen** *va*. odwiedzić; zwiedzić (miasto etc.); uczęszczać (na wykłady etc.);

bywać (w teatrze etc.); **Besucher** *m* (-in *f*) odwiedzający, uczęszczający (-ca); **Gość**; *regelmäßiger ~* (eines Lokals) bywalec, stały gość; **Besuchstag** *m* dzień przyjęcia.

besudeln *va*. (sich) pawałać (się); *fig.* splamić, skalać.

betagt [-tákt] *a* w podeszłym wieku; **Betagtheit** *f* wiek podeszły.

betakeln *va*. *zég.* osprzetować.

betasten *va*. obmac(ywać); **Betaftung** *f* obmacanie; dotykanie *n*.

betätigen *va*. czynnie dowiedzieć; *seine Freundschaft* ~ oić dowody przyjaźni; *sich ~ okazać si*; *sich bei etw. ~ brać czynny udział* w czem.

betäubend [-toj-] *va*. 1 ogłuszyć; załuszyć (sumienie). 2 odurzyć; zatrać (nerv); *med.* uśpić (eterem etc.), znieczulić; -*d* *a* odurzający; **Betaubung** *f* ogłuszenie; odurzenie; *med.* uśpienie (eterem), znieczulenie *n*; -**smittel** *n* środek odurzający, narkotyki *n*.

betauen *vn*. (sn) okryć się rosą.

Betrüder *m* bigot *m*.

Bette *f* 1 boćwina *f*. 2 *karc.* bet *m*.

betefligen *va*. *j-n* bei etw. ~ dać *k*. udział w czem; *sich an a. bei etw. ~ brać udział* w czem; **betefligt** *a* mający udział, zainteresowany, zaangażowany w czem; -*e* Partein, strony interesowane; **Betefligung** *f* udział; współudział *m*.

beten [-be-] *vn*. (h) modlić się.

betuern *va*. zapewni(a)ć uroczystość, zakładać się; *hoch und heilig* ~ przysięgać się na wszystkie świętości; **Betuerung** *f* zapewnienie *n*.

Betfahrer *m* (-in *f*) pielgrzym *m*.

fahrt *f* pielgrzymka *f*; -*gang* *m* procesja *f*; -*halle* *f*, -*haus* *n* dom modlitwy; kaplica; bóżnica *f*.

betiteln *va*. (za)tytułować; **Betitelung** *f* (za)tytułowanie *n*; tytuł *m*.

betölpeln *va*. okpić, oszukać.

Beton *n*, -*s* *m* beton *m*; -**asphalt** *m* beton asfaltowy; -**eisen** *n* żelazo-beton, żelbet *m*; -**fabrik** *f* betoniarnia, fabryka wyrobów betonowych.

betonen *va*. kłaść nacisk na...; (za)akcentować; podkreślić, zaznaczyć.

betonieren *va*. betonować; **Betonierung** *f* betonowanie *n*.

Betonmaschine *f* betonarka; -**pflaster** *n* bruk betonowy; -**unterbau** *m* fundament betonowy.

Betonung *f* nacisk, akcent *m*.

betören *va*. omamić, zbalamucić, uwieść (pannę); oślnić, oszukać; **Betörung** *f* omamienie, uwiedzenie *n*.

Betpult *n* kłęcznik *m*.

Betraacht *m*: *in ~ kommen*, wchodzić w rachubę; *etw. außer ~ lassen*, nie zważać na co; *in ~ ziehen*, wziąć pod uwagę; *in keinem ~ pod żadnym względem*; *in ~, daß...* ze względu na to, że...; **betraachten** *va*. oglądać; obserwować; przypatrywać się (komu, czemu), rozpatrywać; (sich) ~ als, uważać (się) za...
betraichtlich *a* znaczny.

Betraachtung *f* przypatrywanie się, oglądanie; rozważenie; rozmyślanie *n*; -**sweise** *f* zapatrywanie *n*.

Betraug [-trak] (-e)s, *pl* -*äge* *m* kwota, suma; *in -e von*, w kwocie; ~ erhalten, (na rachunkach) zapłacono; **betragen** *l* *vn*. (h) wynosić (tyle a tyle). II *sich* ~ zachowywać (sprawować) się. III *B-n* zachowanie *n* się.

Betrauer *va*. *j-n* mit etw. ~ powierzyć komu co.

Betrauere *va*. *j-n* ~ oplakiwać kogo; nosić żalobę po kim.

Betreff *ml* *m* *in ~, betrefls*, odnośnienie, co się tyczy, względem (czego), co do...; **betreffen** *va*. 1 dotyczyć, tyczyć (odnośnić się do...); was mich betrifft, co do mnie. 2 zdybać, złapać; *auf frischer Tat* ~ złapać na gorącym uczynku. 3 zdarzyć się, spotkać (o nie-szczęściu); -*d* *l* *a* dotyczący; odnośny; właściwy; *die -e Behörde*, właściwa władza. II *ad*. *cc* się tyczy, odnośność (do...). III *m* der Betreffende, zainteresowany, osoba, o której mowa, w mo-wie będąca; **betrefls** *pp* ob. **Betreff**.

betreiben *l* *va*. 1 etw. ~ chodzić, krzątać się koło czego; *die Studien eifrig* ~ gorliwie się uczyć. 2 prowadzić (interes, fabrykę); zajmować (trudnić się (rzemiosłem etc.); uprawiać (sport etc.). 3 w ruch wprowadzić; przynaglić; *jr* popierać, przyspieszyć (wykonanie wyro. u etc.); **Betreibfung** *f* 1 trudnienie się (czem) prowadzenie *n* (fabryki etc.); uprawianie *n* (czego). 2 zabieg *pl*; *jr*. popieranie, przyspieszenie *n* (spawy).

betreten *l* *va*. wejść, wstąpić na (trybunę etc.); wkroczyć do (kraju etc.); przestąpić (próg); *die Laufbahn*

~ rozpocząć karierę; *ich werde seine Schwelle* nie wieder ~ moja noga tam nigdy więcej nie zostanie. II *a* 1 wydeptyany, utarty; -*er Weg*, utarta droga. 2 ob. zastarty. III *B-n* wejście *n*; *das B-* (dieses Zimmers) ist unter-sagt, wejście wzbronione.

Betrie *b*, -(e)s *m* 1 prowadzenie (interesu, fabryki etc.), trudnienie *n* się czem. 2 ruch (kolejowy etc.); bieg, tok (roboty); obrót *m* (w handlu); *im ~ w ruchu*, czynny; *in ~ setzen*, puścić w ruch, uruchomić. 3 eksploatacja *f* (lasu, drogi żelaznej etc.). 4 pobudka *f*; *auf j-s ~ z czyjej* inicjatywy; **Betriebsam** *a* za(po)biegły, dzielny; przemysłowy; **Betriebsamkeit** *f* zabiegliwość, dzielność, przemysłowość *f*; przemysł *m*.

Betriebsanlage *f* urządzenie fabryczne; *szn.* zakład fabryczny; -**Beamter** *m* kol. urzędnik służby ruchu; -**diener** *m* służba ruchu; -**eneinstellung** -**eroffnung** *f* wstrzymanie, otwarcie ruchu; -**gruppe** *f* mil. grupa załogowa; -**jahr** *n* rok operacyjny, sprawozdawczy; -**kapital** *n* kapital obrotowy; -**kosten** *pl* koszty eksploatacyjne; -**krampf** *f* siła napędowa; -**leiter** *m* kierownik ruchu; -**mittel** *pl* kapital obrotowy; kol. tabor kolejowy czynny; -**rat** *m* rada robotnicza (w fabrykach etc.); -**sicherheit** *f* kol. bezpieczeństwo ruchu; -**stockung** *f* przerwa ruchu; -**stoff** *m* aut. mieszanka napędowa; benzyna etc. i; -**unfall** *m* wypadek przy pracy.

betriegen, **sich** ~ upić się.

betreffen *a* zmieszany, szpejony; zdziwiony; *von demselben Loose ~ werden*, dzielić z kim los; **Betroffenheit** *f* zmieszanie, zaskoplenie; zdziwienie *n*.

Betrüben *va*. zasmucić; *sich ~ smuć* (martwić) się; **Betrübt** *a* zasmucony, smutny; zmartwiony; **Betrübnis**, **Betrübtheit** *f* smutek *m*, zmartwienie *n*.

Betrug, -(e)s *m* oszustwo, oszukaństwo *n*; **Betrügen** *va*. oszukać (iwać); **Betrüger** *m* (-in *f*) oszust (ka); **Betrügerei** *f* oszukaństwo, szublerstwo *n*; **Betrügerisch** *a* oszukańczy, podstępny (ob. Bankerott).

Betrunken *a* pijany; ~ machen, upić; **Betrunktheit** *f* pijanstwo *n*.

Be'tschwester *f* bigotka, dewotka.
Bett, -es, pl -en n 1 łóżko *n*; zu ~ gehen, iść spać; sich zu ~ legen, kłaść się spać; (o chorym) kłaść się do łóżka; das ~ hüten, leżeć w łóżku, być obłożnie chorym; das ~ machen, posłać łóżko. 2 legowisko *n*. 3 łożysko, koryto *n* (rzeki); -**bezug** *m* powleczenie *n* (pościeli); -**decke** *f* koldra; (na łóżko) kapa *f*.

Be'ttel, -s *m* 1 żebrania *f*. 2 drobnostka; lichota *f*; **be'ttelarm** *a* goły, jak święty turecki; -**brief** *m* list z prośbą o jalmuznę; -**brot** *n* chleb żebraczy; **Bettelei** *f* żebrania *f*; -**gesindel** *n* holota żebracza; -**leute** *pl* żebracy; -**mönch** *m* kwestarz.

be'tteln *vn* (h) żebrać (t. fig.); ~ gehen, iść na żebrzy.

Be'ttel-orden *m* zakon żebraczy; -**stab** *m* an den ~ bringen, doprowadzić (kogo) do ostatniej nędzy; an den ~ geraten, kommen, zejść na dziady; -**volk** *n* żebracy; -**weib** *n* żebraczka; -**wesen** *n* żebractwo *n*.

be'tten *l vn* (h) posłać łóżko; wie man sich bettet, so schläft man, jak sobie pościelisz, tak się wypisisz. II *va*. j-n ~ położyć k. do łóżka; sich ~ kłaść się do łóżka.

Be'tt-genosse *m* towarzysz łóżka; -**gestell** *n* łóżko *n* (bez pościeli); **be'ttlägerig** *a* obłożnie chory; -**laken** *n* prześcieradło *n*.

Be'ttler *m* (-in *f*) żebrak (-aczka).
Be'tt-nässen *n* moczenie w łóżku; -**sack** *m* siennik *m*; -**schirm** *m* parasol *m*; -**stelle** *f* łóżko (bez pościeli); -**tuch** *n* prześcieradło *n*; -**vorleger** *m* dywanik przed łóżkiem; -**wärmer** *m* flaszka etc. do ogrzewania łóżka; -**wasche** *f*, -**zeug** *n* pościel *f*.

betü'nchen *vc*. otynkować.

betu'pfen *va*. cętkować.

Be'u'che [boj-] *f* ług *m*; **be'u'chen** *va*. ługować, w ługu moczyć.

be'u'gen [boj-] *va*. (sich) zgiąć, zgiąć, ugiąć (się); fig. poskromić (czyją dumę); nagiać (prawo); sich ~ vor, schyleć głowę przed...; vom Alter gebeugt, pochylony wiekiem.

be'u'ge [boj-] *pl -n* *f* guza; eine ~ davontragen, oberwać guza; -**npest** *f* dzuma dymieniczna.

be'u'ruhigen *va*. (za)niepokoić; sich über a. wegen etc. ~ niepokoić

sie o co; **Be'u'ruhigung** *f* (za)niepokojenie *n*.

Be'u'rkunden *va*. udowodnić, poprzeć dokumentami; poświadczyć urzędownie; **Be'u'rkundung** *f* poparcie dokumentami; urzędowe poświadczenie.

be'u'rlauben *va*. dać (komu) urlop; odprawić; rozpuścić (wojsko); sich ~ pozegnać się; **be'u'rlaubt** *a* na urlopie; **Be'u'rlaubung** *f* puszczanie na urlop, danie urlopu.

be'u'rteilen *va*. osądzić, ocenić; scharf ~ krytykować; **Be'u'rteilung** *f* ocena; krytyka *f*.

Be'u'te [boj-] *pl -n* *f* 1 zdobycz *f*, łup *m*; ~ machen, obłowić się; zur ~ j-s werden, wpaść w czyje ręce. 2 barć *f*.

Be'u'tel [boj-] -s *m* 1 worek *m*; torba, torebka *f*; sakiewka, portmonetka *f*. 2 luza (bilardowa). 3 pytel *m*; -**gaze** *f* gaza młynarska; -**kasten** *m* skrzynia pytłowa; -**maschine** *f* pytel *m*.

Be'u'teln *va*. pytłować.

Be'u'tel-schneider *m* rzemieślnik; -**schneiderei** *f* foszukaństwo *n*; **tiere** *pl* torbacz, workowate *pl*.

Be'u'tezug *m* wyprawa po łup; najazd łupieżczy.

Be'u'then *n* *geo*. Bytom.

bevo'lkern *va*. (sich) zaludnić (się); **Bevo'lkerung** *f* zaludnienie *n*, ludność *f*; ~sdichte *f* gęstość zaludnienia; -**liste** *f* spis ludności; -**swachstum** *n* przyrost ludności.

bevo'lmächtigen *va*. upoważnić, upelnomocnić, udzielić pełnomocnictwa *a*. prokury; **Bevo'lmächtigte(r)** *m* pełnomocnik; prokurent *m*; **Bevo'lmächtigung** *f* upelnomocnienie; pełnomocnictwo *n*; prokura *f*.

bevo'r *aj*. (za)nim; wprzód.

bevo'runden *va*. 1 opiekować się (kim), być (czyim) opiekunem. 2 wyznaczyć (komu) opiekuna; **Bevo'rundung** *f* 1 opiekowanie *n* się kim; opieka *f*. 2 wyznaczenie opiekuna.

bevo'rrechten *va*. uprzywilejować; -**tet** *a* uprzywilejowany.

bevo'rstehen *vn* (h) zanosić się (na wojnę), czekać (kogo), wisieć nad kim; was steht mir bevor? co mnie czeka? es steht ihm ein Unglück bevor, wisi nad nim nieszczęście; -**d** *a* zagrażający, bliski, mający nastąpić;

ede Gefahr, grożące niebezpieczeństwo; -**de Reise**, podróż, która mnie (nas) czeka.

bevo'rworten *va*. napisać przedmowę do...; poprzedzić przedmową; **bevo'rzugen** *va*. wyróżnić, dać pierwszeństwo, faworyzować; **Bevo'rzugung** *f* wyróżnienie, faworyzowanie *n*.

bewa'chen *va*. strzec, trzymać pod strażą, pilnować; **Bewa'chung** *f* strzeżenie, pilnowanie *n*; ochrona *f*.

bewa'chsen *l vn* (sn) ~ mit, porastać, zarastać czem. II *a* zarosnięty.

bewa'ffnen *va*. (sich) uzbroić (się); **bewa'ffnet** *a* uzbrojony, zbrojony; **Bewa'ffnung** *f* uzbrojenie *n*.

Bewa'h'ranstalt *f* ochronka *f*, przytułek *m*; **bewa'h'ren** *va*. zachować (pieniądz, zwyczaj etc.); przechowywać (owoce etc. na zime); ~ vor, ochronić, uchronić od...; Gott -el broh' Bozel *m* sein Wohlwollen ~ darzyć kogo w dalszym ciągu względami; sich ~ vor, strzec (wyrzegać) się (czego).

bewa'h'ren *va*. udowodnić, usprawiedliwić, wypróbować, wykazać prawdziwość (czego); sich ~ ziścić (potwierdzać) się; okazać się skutecznym; sich als mutig ~ dać dowody męstwa.

bewa'h'rheiten *va*. (sich) sprawdzić, potwierdzić (się); **Bewa'h'rheitung** *f* sprawdzenie *n* się.

bewa'h'rt *a* stwierdzony, wypróbowany (środek, przyjaciel); **Bewa'h'rtheit** *f* pewność, skuteczność *f*; **Bewa'h'rung** *f* sprawdzenie, wypróbowanie *n*; skuteczność *f*.

Bewa'h'rung *f* zachowanie; przechowanie; strzeżenie *n*.
bewa'ldet *a* zaalesiony; **Bewaldung** *f* zalesienie *n*.

bewa'l'tigen *va*. pokonać (trudności), uporać się (z czem); podolać (czemu); opanować (przedmiot).

bewa'ndert *a* in etc. ~ biegly w czem, obeznany z czem.

bewa'ndt *a*: bei so -en Umständen, w takich okolicznościach *a*. warunkach; **Bewa'ndtnis** *f* stan rzeczy; damit hat es folgende ~ tak się rzecz ma; nach ~ der Umstände, podług zachodzących okoliczności; damit hat es eine andere ~ to inna sprawa.

bewa'ssere *va*. nawodnić; skrapiać, polewać; **Bewa'sserung** *f* nawadnienie, polewanie *n*; -**sanlage** *f* urządzenie do nawadniania.

bewa'gbar [-wek-] *a* ruchomy; **Bewa'gbarkeit** *f* ruchomość *f*; **bewa'gen** *va*. 1 (sich) (po)ruszać (się); wzburzyć (morze); fig. wzruszyć (kogo); Himmel und Erde ~ poruszyć niebo i ziemię; (sich) von der Stelle ~ ruszyć (się) z miejsca; sich (in guter Gesellschaft) ~ obracać się w...; sich um die Achse ~ obracać się około osi. 2 skłonić (k. do cz.); sich ~ lassen, dać się skłonić (a. wzruszyć). 3 *etw*. im Geiste ~ obmyślić, rozważyć *co*.
Bewa'g-grund *m* powód *m*, podbudka *f*; -**kraft** *f* siła poruszająca.

bewa'glich *a* 1 ruchliwy, ruchomy; -**e Güter**, ruchomości *pl*. 2 wzruszający; **Bewa'glichkeit** *f* ruchliwość, ruchomość *f*.

bewa'gt [-wekt] *a* 1 wzruszony. 2 burzliwy; **Bewa'gtheit** *f* wzruszenie; wzburzenie *n*.

Bewa'gung [-we] *f* 1 ruch *m*, poruszenie; fig. wzruszenie *n*; sich ~ machen, używać ruchu, przechadzać się; in ~ setzen, uprawić w ruch; poruszyć (prase etc.); sich in ~ setzen, wyruszyć; alle Hebel in ~ setzen, poruszyć wszystkie sprężyny; aufständische ~ ruchawka *f*. 2 mil. manewr *m*; -**sfreiheit** *f* swoboda ruchu; -**skraft** *f* siła poruszająca; -**skrieg** *m* wojna ruchowa; **Bewa'gungsglos** *a* nieruchomy; bezwładny; -**slosigkeit** *f* nieruchomość *f*.

bewa'h'ren *va*. uzbroić; opancerzyć; **Bewa'h'rung** *f* uzbrojenie *n*; el. pancierz *m*.

bewa'ben *va*. (sich) ożenić (się).
bewei'nen *va*. oplakiwać.

Beweis [-waj] -es, pl -e *m* dowód *m*; zum -e denken, na dowód tego; -**antritt** *m* podanie, złożenie dowodów; -**aufnahme** *f* przeprowadzenie, badanie dowodów; **bewei'sbar** *a* mogący być dowiedzionym; **bewei'sen** *va*. 1 dowieść (czego), udowodnić. 2 dać dowód (odwagi etc.); okaz(yw)ać (komu szacunek).

Beweis-führung *f* dowodzenie *n*; -**grund** *m* argument *m*; -**material** *n* materiał dowodowy; -**schrift** *f* dokument dowodowy; -**stelle** *f* cytata *f*

(na poparcie czego); -stüch n dowód rzeczowy (a. przestępstwa); -urkunde f dokument dowodowy; -zeuge m świadek dowodowy.

bewunden I un; es bei (a. mit) etw. ~ lassen, poprzestać na czym, zaniechać dalszego dochodzenia; zadowolę się czym. II B- n: dabei hat es sein ~ koniec na tem; niech tak będzie.

bewerben, **sich** um etw. ~ starać (ubiegać) się o co; sich um ein Mädchen ~ starać się o rękę panny; sich gemeinschaftlich um etw. ~ współubiegać się o co; **Bewerber** m (-in f) ubiegający (starający) się o co, kandydat(ka), konkurent(ka); **Bewerbung** f staranie (ubieganie) n się o co; -sgesuch n podanie o posadę, o urząd.

bewerfen va. obrzucać (k. czem). **bewerkstelligen** va. uskutecznić, dokonać; **Bewerkstellung** f uskutecznienie, dokonanie n.

bewerten va. ocenić; notować (kurs); **Bewertung** f ocena f, oszacowanie; **bewickeln** va. ob(w)inać. [wanie n. **bewilligen** va. zezwolić (na co); zgodzić się (na co); pol. uchwalić; **Bewilligung** f zezwolenie; uchwała.

bewillkomm(n)en va. (po)witać, przywitać; **Bewillkomm(n)ung** f powitanie n.

bewimpeln va. przystroić flagami, **bewirken** va. : sprawić, zdziałać; spowodować, wywołać. [wać.

bewirten va. ugościć, (po)częstobowirtschaften va. (za)gospodarować, zarządzić gospodarstwem; **Bewirtschaftung** f zagospodarowanie n.

Bewirtung f ugoszczenie n; die ~ ist hier gut, usługa tu dobra. **bewogen** ob. bewegen; ich fühle mich ~ (so zu handeln), mam powody... **bewohnbar** a mieszkalny; **bewohnen** va. zamieszkiwać; **Bewohner** m (-in f) mieszkaniec; **Bewohnerschaft** f mieszkańcy pl; **bewohnt** a zamieszkały; **Bewohnung** f mieszkanie n.

bewölken va. (sich) zachmurzyć (się); fig. zasepić (się); **bewölkt** a zachmurzony; fig. zasepiony.

Bewunderer m (-in) m wielbiiciel(ka), admirator(ka); **bewundern** va. podziwiać; -swert, -swürdig a podziwiania godny; **Bewunderung** f podziw m, podziwienie n.

Bewurf m obrzucenie n, narzut m. **bewußt** I a wiadomy, znany; **swiadomo** (czego); sich einer Schuld ~ sein, poczuwać się do winy. II ad. świadomie; wiadomo; so viel mir ~ ist, o ile mi wiadomo; -los a i ad. nieprzytomny; nieświadomy; nieświadomo; nieprzytomnie; **Bewußlosigkeit** f nieprzytomność; nieświadomość f; **Bewußtsein** n przytomność; świadomość f, przeświadczenie n; bei ~ handeln, działać świadomie; das ~ verlieren, stracić przytomność.

bez. abr. = bezahlt, bezglücklich. **bezah'ltbar** a płatny; **bezah'len** va. (zapłacić; opłacić; mit dem Leben ~ przypłacić życiem; zu teuer ~ przepłacić; j-n mit Undank ~ odpłacić komu niewdzięcznością; j-n mit gleicher Münze ~ odpłacić komu pięknem za nadobne a. wet za wet; sich teuer ~ lassen, kazać sobie drogo zapłacić; **Bezahler** m płatnik m; **bezah'lt** a zapłacony; ~ erhalten, (na rachunkach) zapłacono; sich ~ machen, a) opłacić się; b) odebrać swoje pieniądze; **Bezah'lung** f zapłata; placaca; opłata f.

bezahl'men va. oswoić, ugłaskać; poskromić, ukrocić; **Bezahl'mung** f oswojenie; poskromienie n.

bezahlen va. uzbęić. **bezaubern** va. zaczarować; fig. oczarować; -d a czarujący, uroczy; **Bezauberung** f zaczarowanie; oczarowanie n.

bezeichnen, **sich** ~ upić się. **bezeichnen** va. I (o)znaczyć, znakować; naznaczyć. 2 określić, scharakteryzować; wymienić (osoby); -d a znamienity, charakterystyczny; **Bezeichnung** f I oznaczenie, naznaczenie, (na)cechowanie, znakowanie n (towarów). 2 określenie n; nazwa f. 3 charakterystyka f.

bezeigen va. okazać(yw)ać; **Bezeigung** f okazanie n.

bezeugen va. poświadczyć, zaświadczyć; **Bezeugung** f poświadczenie, zaświadczenie n.

beziachtig(en) va. obwiniać. **beziehen** va. I wprowadzić się (do mieszkania); objeżdżać (jarmarki); wstąpić (do szkoły). 2 ein Lager ~ stąpić obozem; mil. eine Stellung ~ zająć stanowisko; die Wache ~ pojsć

na posterunek. 3 sprowadzać (Waren von Berlin, towary z... aus Ersten Hand, z pierwszej ręki); von j-m ~ kupować u k.; prenumerować (pisma); pobierać (pensję etc.). 4 pokryć; powlec (pościel); naciągnąć (struny na skrzypce). 5 etw. auf etw. ~ odnieść co do co.; sich auf etw. ~ powołać się na co.; odnosić się do cz.; (w listach): ich -e mich auf (mein Schreiben vom...), powołuję się na...; **Bezieher** m sprowadzający, kupujący (towary); prenumerator m (gazety); **Beziehung** f I stosunek; związek m; in ~ zu j-m stehen, pozostawać z kim w stosunkach; zu etw. in ~ stehen, stać w związku z czym. 2 wzgląd m; in dieser ~ pod tym względem; in ~ auf (etw.), odnośnie do...; co się tyczy; z punktu widzenia...; in jeder ~ pod każdym względem; in mancher ~ pod wielu względami; **beziehungsweise** ad. względnie; lub też; der Chef ~ der Beamte, szef lub też urzędnik.

bezi'ffern va. cyframi oznaczyć, ponomerować; sich ~ auf, wnosić (tyle a tyle); **Bezi'ffernung** f oznaczenie numerami.

Bezi'r'k, (-e)s, pl -e m obwód, powiat; okrąg (wyborczy); -sgericht n sąd okręgowy; -svorsteher m naczelnik powiatowy.

Bezogene(r) m handl. trasat m. **Bezu'llen** va. nalożyć clo na...

Bezug m I powłoczka, poszewka; pokrywa f, pokrycie n (mebli). 2 stosunek; związek m; odnoszenie (odwołanie) n się do cz.; ~ haben auf etw., mieć związek z czym, odnosić się do cz.; ~ nehmen auf..., powołać się na...; mit ~ auf..., odnośnie do... 3 prenumeratora f (pisma). 4 **Bezüge** pl pobory pl. [II prp. odnośnie do... **bezüglich** I a odnośny; względny. **Bezugnahme** f powołanie n się; mit ~ auf, powołując się na...

Bezugsbedingungen pl warunki dostawy; -genossenschaft f spółka spożywcza; -preis m cena prenumeratora; -quelle f źródło; pochodzenie n (towaru); -recht n prawo poboru a. kupna; -schein m bon m na ubranie etc.; kwit prenumeratora.

bezu'ecken va. zmierzać, dążyć do cz.; mieć na celu.

bezu'e'feln va. powątpiewać (o czym); podawać w wątpliwość; **Bezu'e'felnung** f powątpiewanie n. **bezingen** va. pokonać, zmoc, przemoc; zawojować (kraj); ujarzmić (naród); pohamować (gniew); sich ~ zmoc się; **Bezi'nger** m zwycięzca; pogromca m; **Beziingung** f pokonanie, ujarzmienie n.

Bi'bel [bi-] f biblia f; -gesellschaft f stowarzyszenie biblijne.

Bi'ber [bi-] -s m bobr m; -fell n futro bobrowe; -haa'r n włosień bobra. **Bibliogra'ph** [-graf] -en, pl -en m bibliograf, -phie' [-graf] f bibliografia f; bibliogra'phisch a bibliograficzny; Biblioma'ne [-má-], -en, pl -en, Bibliophi'le [-fi-] m zbieracz książek, biblioman, bibliofil m; **Bibliothek** 'k [-tek] pl -en f biblioteka f; **Bibliotheka'r** [-tekar'] -s, pl -e m bibliotekarz; **bi'blisch** a biblijny.

Bide't [-det] -s, pl -s n bidet m.

bie'der [bi-] a zacny, uczciwy, prawy; **Bie'derkeit** f zacność, uczciwość f; **Bie'dermann** m człowiek prawy, zacny, uczciwy; poezciwiec. **bie'gen** [bi-] I va. wyginać, (z)giąć. II vn. (sn) skrócić (nalewo etc.); **bie'gsam** a giętki, gibki; **Bie'gsamkeit** f giętkość f (t. fig.); **Bie'gung** f zgięcie, wygięcie n; zakręt m.

Bie'litz n geo. Bielsk.

Bie'ne [bi-] pl -n f pszczola f. **Bie'nen-garten** m pasieka f; -schwarm m rój m pszczół; -stand m pasieka f; -stock m ul m; barć f; -vater m bartnik, pszczelarz; -zucht f pszczelnictwo n; -züchter m pszczelarz; **Bie'nlein** n pszczółka f.

Bier [bir] (-e)s n piwo; helles, dunkles ~ piwo jasne, ciemne; -bankpolitik f polityka uprawiana w knajpach; -brauer m piwowar; -brauerei f I browar m; piwowarnia f. 2 browarnictwo n; -bruder m kompan przy kufłu; piwosz m; -faß n beczka od piwa; -halle f, -haus n piwiarnia f; -hefe f drożdże piwne; -kaltshale f zupa piwna (na zimno); -keller m piwiarnia w piwnicy; -krug m dzban do piwa; -mamsell f kelnerka w piwiarni; -stube f piwiarnia f; -suppe f polewka piwna; -trinker m piwosz m; -wirtschaft f piwiarnia f.

bie'ten [bi-] I va. 1 (za)ofiarować;

Bi'wak [bl-] -a, pl -e n biwak m;
biwakie'ren [-kl-] *vn.* (h) biwakować.
biza'rr [-cɔr] a dziwaczny.
Blä'chfeld n równina f.
blaffen *vn.* (h) poszczeniwać.
blagie'ren [-gi-] *vn.* blagować.
blä'hen [blē-] I *va.* nadymać, wzdymać. II *vn.* wzdymać się; -d a wzdymający; **Blä'hung** f wzdęcie n, wiatory, gazy (kiszkowe).
blä'ken [blä-] *vn.* (h) kopcić.
Blama'ge [-mäz] m zblamowanie n się, kompromitacja f; **blamie'ren** *vn.* (sich) zblamować, skompromitować (się).
blank a I lśniący, połyskujący; czysty; zehn -e Taler, 10 talarów brzęcząca moneta; ~ machen a. putzen, wygłasnować; ~ ziehen, dobyć palasza. 2 goly, nagi, obnażony; *fig.* ~ sein, być gołym, nie mieć ani grosza. 3 mit j-m ~ stehen, być z kim na noż; -e Waffe, broń biała.
Blanke'tt, (-e)a, pl -e n blankiet m.
blanko a *handl. in* ~ niewypełniony, czysty, in blanco; **Blä'nkoakzept** n weksel in blanco, niewypełniony.
Blänkscheit n brykła f (w gorscie).
Blä'schen n pecherzyk, przyszczyk m; **Blä'se** [blä-] pl -n f I pęcherz, bąbel, przyszczyk m; bańka (mydlana). 2 *chm.* retorta f, alembik m; **Blä'sebalg** m miech (kowalski).
blä'sen [blä-] *va.* i *vn.* (h) I dmuchać; (o wietrze) dąć, wiać. 2 trąbić; Alarm ~ trąbić na alarm; die Flöte ~ grać na flecie.
Blä'sen-ausschlag m *med.* wysypka f; **entzündung** f zapalenie pęcherza moczowego; -gries m piasek moczowy; -leiden n choroba pęcherzowa; -pflaster n wezykatorja f, plaster przyszcawkowy; -säure f kwas moczowy; -stein m kamień pęcherzowy; -tang m bot. morskocyzn m; **blasen-ziehend** a I przyszcający. 2 parzący.
Blä'ser [blē-] -s m I dmuchacz, dy-macz (szkła). 2 grający na dętym instrumencie, trębacz m; **Blä'serohr** n dmuchawka f; **Blasewerk** n miechy pl (u organów); **Blashorn** n trąbka f (do grania).
blasie'rt f -zirt a zblazowany; **Blasie'rtheit** f zblazowanie n.
blä'sig [blä-] a pęcherzowaty. [ty.
Blä'sinstrument n instrument dę-

Blasphemie [-mi] f bluźnierstwo n.
bläs a blady; ~ werden, błędnąć;
Blässe f bladeść f; **blä'ßlich** a blade-awy; **blä'ßrot** a bladeoróżowy.
Blatt, (-e)s, pl Blätter n I liść m; *fig.* kein ~ vor den Mund nehmen, mówić bez ogródek. 2 ćwiartka (papieru); kart(k)a f; das ~ wendet sich, karta się odwraca, sytuacja się zmienia; vom ~ e spielen, grać bez przygotowania. 3 arkusz m; gazeta f, dziennik m. 4 rysunek m. 5 płyta f, blat m; **Blä'ttchen** n listek m; blaszka f.
Blä'tter f krost(k)a f, przyszczyk(m) m; -n pl ospa f; **blät(e)rig** a krostowaty; ospowaty.
blä'tterig a liściasty; blaszkowaty;
Blä'tterkuchen m ciasto francuskie;
blä'ttern *vn.* (h) in einem Buche ~ kartki przewracać w książce.
Blä'tternarbe f dziób m (po ospie);
blä'tternarbig a dziobaty; **Blä'tternimpfung** f szczepienie ospy;
blä'tterkrank a chory na ospę.
blä'tterreich a liściasty.
Blä'tterstimmen pl glosy prasy.
Blä'terteig m ciasto francuskie.
Blät'tergold n złoto platkowe, pozłótko f; -laus f ent. mszyca f; **blät'tlos** a bezlistny; -pflanze f roślina liściasta; -salat m młoda salatkina; -stiel m szypulka f; -zinn n cynfolja f, cyna platkowa.
blau a niebieski, modry, błękitny; siny; -e Flecke(n), sińce pl; j-n braun und ~ schlagen, zbić k. na kwasne jądło; ~ angelaufenes Auge, podbite oko, sinić pod okiem (*ub.* Auge I, Dunst); -en Montag machen, ponie-działkować, świętować w poniedziałek; ins Blaue hinein schwatzen, ga-dać na wiatr; pleść koszałki opalki; -äugig a niebieskooki; **Bläubart** m sinobrody m; **Bläubuch** n księga błękitna.
Bläue [bloje] f błękit m; farba f;
bläuen *vn.* (h) błękitnieć; **bläuen** *va.* farbować (bieliznę); nabłękitniać.
Bläu-fuchs m lis niebieski, piesiec m; **bläu'grau** a siwy; **bläu'grün** a niebiesko-zielony; -holz n brazylija f, drzewo kampezowe; -jacte f *fam.* majtek m; -kehlchen n pliszka f; -kohl m kapusta czerwoną.
bläu'lich [bloj-] a niebieskawy.
Bläu-meise f sikora niebieska;

-säure f kwas pruski; -schimmel m kon bulany; -strumpf m kobieta uczona literatka.
Blech, (-e)s n I blacha f. 2 *fam.* bzdury, głupstwa pl; -büchse, -dose f pudełko blaszane; **ble'chen** *va.* i *vn.* *fam.* placić; **ble'chern** a blaszany; -gefä'ß n blaszanka f (na oliwę etc.); -geschirr n naczynia blaszane; -hammer m, -hütte f blacharnia f; -kanne f konewka blaszana; -Löffel m łyżka blaszana; -schmied m blacharz; -walzwerk n walcownia blachy; -ware f wyroby blaszane, blacharskie.
ble'chern *va.* wyszczerzyć (zęby).
Blēi [blaj] -es I n olów m. II m leszcz biały.
blei'ben I *vn.* (sn) I (po)zostać; ernsthaft ~ zachować powagę; leben ~ pozostać przy życiu; liegen ~ zostać w łóżku etc.; nie wstać; er bleibt lange, daje na siebie długo czekać. 2 podziąć się; wo ist er geblieben? gdzie on się podział? 3 *etw.* ~ lassen, dać czemu pokój. 4 sitzen ~ dalej siedzieć, nie wstać z krzesła; osiągnąć na koszu, zostać starą panną; stehen ~ zatrzymać się, (przy)stanąć; wobei sind wir stehen geblieben? na czym stanęliśmy? stecken ~ a) ugrzęznąć (w błocie etc.), utknąć, utknąć; b) zacinąć się (w mowie). 5 zginąć, polec. 6 bei *etw.* ~ obstawać przy czym; bei der Sache ~ nie odbiegać od przedmiotu; bei der Wahrheit ~ trzymać się prawdy; es bleibt dabei, tak być musi; es ist da-bei geblieben, na tem się skończyło.
II B - n: hier ist meines -s nicht mehr, nie zostanę tu dłużej; **blei'hend** a stały, trwały; keine -e Stätte haben, nie mieć własnego kąta.
Blēibergwerk n kopalnia ołowiu.
bleich a blady; ~ werden, błędnąć.
Blei'chanstalt f bielarnia f; **Blei-che** f bielnik m, bielnia f.
blei'chen I *va.* bielić (płótno). II *vn.* (h i sn) blaknąć; siwieć; *fig.* wędznąć; **Bleicher** m wybielacz, blichownik; **Bleieherer** pl -en f bielarnia f.
blei'chsucht f blednica f; **blei'ch-süchtig** a chory na blednicę.
blei'ern a ołowiany.
Blei-erz n ruda ołowiana; -feder f olówek m; -gieBerei f ołowiar(nia) f; -glanz m blyszcz ołowiu; -glätte f białokrusz m, glejta ołowiana; -hütte

f huta (prażalnia) f ołowiu; -kabel n kabel obolowiony; -lot n ołowianka f, pion m; -mantel m płaszcz, pancerz ołowiany; -schwamm m olów gąbczasty; -stift m olówek m; -stifthalter m obśadka f na olówek; -stiftspitzer n maszynka do temperowa-nia olówek; -stiftschützer m skówka f, ochraniacz m olówka; -stift-zeichnung f rysunek olówkowy; -wasser n apt. woda guldurawo; -weiß n biel ołowiana, blajwas m.
Blē'nde, pl -n f I zasłona(k)a; zastawka, diafragma f. 2 ślepe okno (drzwi), framuga f. 3 ekran, parawan m. 4 blenda f, blyszcz cynkowy. 5 la-tarka (lampka) górnicza.
blē'nden *va.* I oślepi(a)ć; (o śniegu) razić; *fig.* oślepić, zaslepić. 2 zasłonić (koniowi oczy); dać (na lampę) zasło-nę; -d a oślepiający; *fig.* oślewiający; -d weiß, lśniący biały.
Blend-laterne f latarka ślepa; -rah-men m rama malarska.
Blē'ndung f I oślepienie; oślepienie n. 2 zasłona, biona f; *bud.* ozdoba f.
Blēndwerk n blichtr m, mamiłdo m; -ziegel m *bud.* licówka (cegła) f.
blesie'ren [-ssi-] *va.* ranić.
bleu'el [bloj-] -s m kijanka f, pral-nik m; **bleu'eln** *va.* bić kijanka.
Blick, (-e)s, pl -e m spojrzzenie n, rzut oku; auf den ersten ~ na pierw-szy rzut oku; od pierwszego spojrze-nia; einen ~ werfen, rzucić okiem; **bli'cken** *vn.* (h) I spojrzeć; patrzeć; spoglądać; so weit das Auge blickt, jak daleko wzrok sięga. 2 sich ~ lassen, pokazywać się; das läßt tief ~ to da-ge do myślenia.
blind a I ślepy, niewidomy; ~ ge-boren, ś. od urodzenia; ~ werden, oślepnąć; er ist ~ gegen die Gefahr, nie boi się niebezpieczeństwa; ~ draufschlagen, walić naoslep; -er Eifer, zbytnia gorliwość; -er Glauben, ślepa wiara. 2 ukryty, ślepy; fałszywy; urojony; -es Fenster, ślepe okno; ~ schießen, strzelać ślepiem nabojami; -er Schuß, ślepy strzał; -er Lärm, fałszywy alarm; -er Passagier, pasażer na gape. 3 przyćmiony; zamglony.
Blinddarim m ślepa kiszka; **ent-zündung** f zapalenie ślepej kiszki.
Blī'ndekuh f ciuciubabka f.
Blī'nden-anstalt f instytut dla o-

ciemniących; -schrift f alfabet dla ociemniałych.

bli'ndgläubig a ślepo wierzący.

Bli'ndheit f ślepoty; wie mit ~ geschlagen sein, działał naoslep; być zaślepionym; bli'ndlings ad naoslep; **Bli'ndscheleiche** f zo, padalec m.

Bli'ndapparat m migacz m. [sie]. bli'nden vn. (h) lśnić (się); migać **Bli'nd-feuer** n światło migające; **-zeichen** n mil. sygnał migaczem. **Bli'ndzeln** vn. (h) mrugać.

Blitz, -es, pl -e m błyskawica f; piorun m; -ableiter m piorunochron m; bli'tzblank a lśniący; bli'tzen vn. (h) błyskać się; fig. miotać błyskawicę; **Bli'tzschnelle** f szybkość błyskawiczna.

Bli'tz-kerl m zuch m; -licht n światło błyskawiczne; -lichtpatrone f nabój błyskawiczny; -madel n zuch dziewczyna; -schlag m uderzenie pioruna; bli'tzschnell a i ad. błyskawiczny; lotem błyskawicy; -schutzzorrichtung f odgromnik m; -strahl m piorun m; -zug m kol. pociąg błyskawiczny.

Block, (-e)s, pl Blöcke m 1 kłoda f, kłoc, pniak m. 2 bryła f (soli etc.). 3 blok m; Blockade [-ka-] f blokada f; Blockhaus n mil. ośrodek, blokhauz m; blockieren va. blokować.

Block-film m film cięty; -kalender m kalendarz do zdzierania; -kette f łańcuch blokowy; -kondensator m el. kondensator blokowy; -rolle f krążek m, kłt ba f; -salz n sól w bryłach; -wagen m wóz ciężarowy; -zinn n cyna w bryłach.

blöde [blö-] a 1 słaby. 2 głupkowany. 3 nieśmiały, wstydlivy; Blö'digkeit f 1 słabość f (wzroku). 2 nieśmiałość, wstydlivost f. 3 głupkowatość f; blö'dsichtig a krótkowidzący; Blö'dsinn m 1 tepota (umysł); głupowatość f, idjotyzm 2 bzdury pl; welcher ~! co za bzdury!; blö'dsinnig a głupkowany, idjotyczny.

blö'ken [blö-] vn. (h) becząć; ryczeć. blond a blond; Blö'nde f blondyna (t. koronka); blo'ndhaarig a mający blond włosy, jasnowłosa; Blö'nd'ne, pl -n f blondynka; Blö'ndkopf m blondynka(k).

blö'ß [blös] l a 1 sam (jeden); im -en Hemde, w jednej koszuli. 2 nagi, go-

ły; obnażony; mit -em Auge, gołem okiem; mit -en Füßen, bosy. 3 ogołocony; pozbawiony (pomocy etc.). ll ad. tylko; jeno; Blö'ße [blö-] f 1 nagość f; fig. słaba strona; sich eine ~ geben, odsłonić się; odsłonić swą słabość; skompromitować się. 2 po; lanka f (w lesie).

blö'ß-legen va. odsłaniać; -stellen va. (sich) narazić, skompromitować (się); sich der Gefahr ~ narazić się na niebezpieczeństwo; -d a kompromitujący; Blö'ßstellung f narażanie n (się), kompromitacja f.

Bluff m bluff, zamydlenie oczu; blu'ffen vn. (h) bluffować.

blü'hen [blü-] vn. (h) kwitnąć; -d a kwitający; im -(st)en Alter, w kwiecie wieku; -er Stil, kwiecisty styl. Blü'mchen, -s n kwiat(usz)ek m; Blü'me [blü-], pl -n f 1 kwiat(ek) m; kwiecie n; fig. kwiat (towarzystwa), elita f; durch die ~ sprechen, mówić ogródkami, obrazowo. 2 bukiet m (wina); piana f; Blü'm(e)lein n kwiat(usz)ek m.

Blü'men-beet n grządka f kwiatów; **-blatt** n platek kwiatowy; **-brett** n półka na kwiaty, żardynierka f; **-flor** m kolekcja kwiatów; kwiecie n; **-garten** m ogród kwiatowy; **-händler** m (-in f) kwiaciarnik (-rka); **-handlung** f kwiaciarnia f; **-kasten** m żardynierka f; **-kelch** m kielich m; **-kohl** m kalafior m; **-korb** m kosz kwiatowy; **-korso** m korso kwiatowe; **-kranz** n wieniec m z kwiatów; **-krone** f korona f; **-laden** m kwiaciarnia f; **-liebhaber** m (t-in f) amator(ka) kwiatów; **-madchen** n kwiaciarzka; **-markt** m targ m kwiatów.

blü'menreich a kwiecisty (styl). Blü'men-schmuck m ozdoba, obwódka f z kwiatów; bud. kwiaton m; -sprache f mowa kwiatów, język obrazowy; -stand m kiosk m z kwiatami; -ständner m żardynierka f; -stengel, -stiel m szypułka; f; -stock m 1 gałązka f kwiatów. 2 doniczka f; -strauß m bukiet m, wianzanka f kwiatów; -tischechen n żardyniera f; -topf m doniczka f, wazon m; -topfman, chette [-szét] f ozdoba doniczka-kaszpo n; -vase f klosz m na kwiaty; **-wasser** n woda kwiatowa; **-zucht** f hodowla f kwiatów.

blumig a kwiecisty.

Blü'mlein n kwiat(usz)ek m.

Blü'ae [blü-] pl -n f bluz(ka) f.

Blut [blüt] n krew f; junges ~ młoda osoba; das macht böses ~ to drażni, irytuje; das liegt im ~ to jest we krwi (rasy etc.); ~ lassen, puścić krew; ~ spielen, puścić krew; **-ader** f (krwionośna); **-andrang** m napływ m krwi (zum Gehirn do mózgu); **-apfelsine** f pomarańcza malinowa; **blu'tarm** a niedokrwisty, anemiczny; bardzo biedny; **-armut** f niedokrwistość, anemja f; **-auswurf** m 1 plucie krwi 2 płocyno krwawe; **-bad** n rzęś f; **-brechen** n krwawe wymioty; **-druck** m ciśnienie n krwi; **-durst** m łaknienie n krwi; **blu'tdürstig** a krwiożerczy.

Blü'te [blü-] f kwiat m, kwiecie n; fig. rozkwit m; in ~ stehen, kwitnąć; in der ~ der Jahre, w kwiecie wieku. Blü'tegel, -s m pijawka f (t. fig.); ~ ansetzen, stawiać pijawkę. blü'ten [blü-] vn. (h) krwawić; er blutet aus der Nase, krew mu idzie z nosa; fig. das Herz blutet mir, serce mi się krwawi (na ten widok); ~ für..., przelewać krew za...; fig. er soll mir dafür schon ~! on mi grubo zapłaci za to! -d a okrwawiony.

Blü'ten-decke, -hülle f bot. okwiat m; **-knospe** f pączek kwiatowy; **-stand** m kwiatostan m; **-staub** m pyłek kwiatowy; **-stengel** m szypułka f. Blü'tergeruch m wylew krwi, krwotok m; Blü'terkrankheit f krwawiczka f. Blü'tezeit f pora rozkwitu; fig. rozkwit, dobrobyt m; wiosna f (życia).

Blut-fleck m plama krwawa; **-fluß** m krwotok m; **-gefäß** n an. naczynie krwionośne; **-gerüst** n rusztowanie n, szafot m; **-geschwür** n czyrak m; **-gier** f żądza krwi; **blu'tgierig** a krwiożerczy; **-hochzeit** f krwawe goody, noc św. Bartłomieja; **-bund** m pies tropiciel; okrutnik m.

blu'tig a krwawy; zakrwawiony; ~ machen, pokrwawić; -es Fleisch, mięso niedosmażone; ~ schlagen, zbić do krwi; fig. mit -er Schrift verzeichnet, zapisany krwawymi głoskami; **blu'tjung** a młodziutki.

Blut-körperchen n krwinka f; **-(kreis)lauf** m krążenie n krwi; **-lache** j kaluża f krwi; **blu'tleer** a bezkrwi-

sty; **-leere** f bezkrwistość f; **-mangel** m niedokrwistość, anemja f; **-rache** f krwawa zemsta; **blu'treich** a krwisty; **blu'treinigend** a czyszczący krew; **-reinigung** f czyszczenie n krwi; **blu'trot** a czerwony jak krew; **blu'trünstig** a zakrwawiony; **krwijn** podbiegły; **-sauger** m pijawka f, wyzyskiwacz, lichwiarz m; **-sbruder** m; towarzysz broni; **-schande** f kazirodztwo n; **-schänder** m kazirodzca; **blu'tschänderisch** a kazirodny; **-schuld** f przelanie krwi, morderstwo n; **-sfreund** m bliski krewny; **-speien** n plucie krwi; **-spuren** pl ślady krwi; **blu'tstillend** a tamujący krew; **-sturz** m krwotok m; **-sverwandschaft** f bliskie pokrewieństwo; **-tat** f morderstwo n; **-umlauf** m cyrkulacja f krwi.

Blu'tung f krwawienie n, krwotok m. **blu'tunterlaufen** a nabiegły krwi. **Blut-untersuchung** f analiza krwi; **-urteil** n wyrok śmierci; **-vergießen** n rozlew m krwi; **-vergiftung** f zatrucie, zakazenie n krwi; **-verlust** m utrata f krwi; **blu'twienig** ad. bardzo mało; **-wurst** f kiszka krwawa; **-zeuge** m (-gin f) meczennik (-ica); **-zusammensetzung** f skład m krwi.

Bo f żeg. silny podmuch wiatru. **Bo** a [bo] pl -s f boa f (wąż i szal). **Bo**'b(schlitten) m sp. saneczki pl; **Bo**'brennen n wysięgi na saneczkach.

Bobie'ne, pl -n f cewka f. **Bock**, (-e)s, pl Böcke m 1 kozioł m (samiec niektórych zwierząt rogatych); einen ~ schießen, palnąć głupstwu. 2 kozioł (u powozu etc.). 3 kobylica f. 4 taran m, baba f (do wbijania pałów); izbica f (przed mostem). 5 trójnog m. **bo'ckbeinig** a uparty.

Bo'ckbier n piwo marcowe; **Bo'ckbrücke** f most na koźlach. **bo'cken** vn. (h) stawać dęba (o koniu); fig. upierać się; **bo'ckig** a uparty jak kozioł.

Bo'cks-bart m kozia bródka; **-horn** n fig. kozie róg; j-n ins ~ jagen, napełnić komu pietra, strachu.

Bo'cksprung m skok, sus m; **-sprünge** machen, skakać jak koza. **Bo'den** [bö-] -s, pl Böden m 1 ziemia, gleba f, grunt m; auf fremdem ~ na obcym gruncie; zu ~ drücken, stürzen, werfen, powalić na ziemię;

zu ~ schlagen, powalić; fig. zmiądzzyć, zniweczyć; die Augen zu ~ schlagen, spuścić oczy. 2 dno n (beczki etc.); spód m; podłoga f. 3 strych m. 4 fig. podstawa f.

Boden-beschaffenheit f jakość f ziemi; mil. warunki terenu; -ertrag m wydajność f ziemi; -erzeugnisse pl ziemioplody pl; -fenster n okienko w poddaszu; -kammer f poddasze n; -kreditbank f bank ziemski; -kunde f gleboznawstwo n; -kundige(r) s gleboznawca m; -bodénlos a bezdenny.

Bo'den-reform f reforma agrarna; -satz m osad m; męty (t. fig.); -see m jezioro Bodeńskie.

bo'denständig a osiadły, rdzenny, **Bo'denwohnung** f poddasze n. **Bodmerer** f żeg. bodmerja, pozycja na ładunek okrętu.

Bo'er [bø-] -s, pl -s m buar, boer. **Bo'fist**, -s, pl -e m bot. purchawka f. **Bo'gen** [bø-] -s m i luk, łęk; kablak m, krzywizna f. 2 smyczek m. 3 arkusz m (papieru); -brücke f most lukowy; -fenster n okno lukowe; **bo'genförmig** a lukowaty, obłączysty; -gang m arkada f; -gewölbe n sklepienie lukowe; -halle f portyk m; -lampe f lampa lukowa; -schuß m strzał z luku; -schütz(e) m łucznik; -sehne f cięgiwa f luku; -strich m pociągnięcie smyczykiem; **bo'genweise** ad. arkuszami; lukowato.

Bo'h'le [bo-'pl -n f dyl] m, tarcica f; **boh'len** va. dyłować, wykładać deskami.

Böh'me [bø-] -en, pl -en m Czechy; **Böh'men** n Czechy; **Böh'min** f Czeszka; **boh'misch** a i ad. czeski; po czesku; fig. das sind ihm -e Dörfer, to jest dla niego chińszczyzna.

Bo'h'ne [bø-] pl -n f fasol(ka) f (ob. jung); kleine weiße ~ biała fasolka; fig. blaue ~ kula (karabinowa).

boh'nen va. ob. bohnem.

Boh'nen-gericht n potrawa z fasolki; -stange f tyczka f; -stroh n bobwinny pl.

Boh'ner [bo-] -s m fráter m; -besen m szेतotka do fraterowania; -lappen m sukno n do podłogi; -wachs n wosk do podłogi; **boh'nern** va. zaciągać, fraterować podługę.

boh'ren [bø-] l va. wiercić; łwidro-

wać; in den Grund ~ zatopić (okręt). 11 vn. (h) in der Nase ~ dłubać w nosie; **Boh'rer**, -s m 1 świder(ek); wiertak m 2 wiertacz, świdrownik m.

Bo'hr-loch n otwór świdrowy, wiertnicza; -maschine f wiertarka, maszyna wiertnicza; -späne pl opilki pl; -turm m wieża wiertnicza.

Boh'rung f wiercenie n; dziura wywiercona; **Boh'r(werk)zeuge** pl narzędzia (przrzędzy) wiertnicze; **Boh'rwrurm** n czerm drzewny.

bo'ig [bø-] a burzliwy, porywnisty. **Boja'r** [-jār] -en, pl -en m bojarr m. **Bo'je** [bo-] pl -n f żeg. pława f (pływak ostrzegawczy na morzu).

Bo'eslaus m Bolesław.

Bo'ller, -s m mil. moździerz m. **Bo'llwerk** n 1 mil. bastion m 2 bulwar; wal ochronny; grobla f.

Bolo'gna [-nja] n geo. Bolonja f; **Bologne**(se)r m Bolończycy; **Bolognese**r(h)unden n pies boloński, bolończyk m.

Bolschewi'k, -en, pl -en m bolszewik; **bolschewisier** ren va. bolszewizować; **Bolschewi'smus** m bolszewizm m; **Bolschewi'st**, -en pl -en m bolszewik; **bolschewi'stisch** a bolszewicki.

Bo'len, -s m 1 trzpień, szworek m, kolek (żelazny). 2 strzala f (z luku), pocisk m. 3 dusza f (do prasowania).

bombardier ren [di-] va. bombardować; **Bombardier** rung f bombardowanie n.

Bomba'st, -es, pl -e m napuzystość f, szumne słowa, patos m; **bomba'stisch** a napuzony, bombastyczny. **Bo'mbe**, pl -n f bomba f. [ny. **Bo'mben-abwurf** m mi'. zrzuwanie bomb; -angriff m napad bombami; -attentat n zamach terrorystyczny, bombowy; -erfolg m szalone powodzenie; **bo'mbenfest** a wytrzymały na bomby; fig. das steht ~ to jest mruwane, bardzo pewne; -flug m mil. lot niszczycielski; -flugwesen n lotnictwo niszczycielskie; -flugzeug n płatowiec niszczycielski; -werfen m bombardowanie lotnicze; -werfer m miotacz m bomb.

Bon [bā] -s, pl -s m bon; przekaz m. **Bonbo'n** [bāba], -s, pl -s m i cukierek, karmelek m; -dose, schachtel f bonbonierka f.

bonifizieren va. (z) bonifikować. **Bonifā't** [-tēt] f dobroć, solidność f. **Bo'nne**, pl -n f bona f.

Boot [bøt] -es, pl -e n czolno n, łódka f; -fahrt f przejażdżka f łódka. **Boo'ts-haken** m bosak m; -leute pl załoga f; -mann m majtek m.

Bo'rax m boraks m.

Bord, -(e)s, pl -e m 1 brzeg m, wybrzeże n. 2 kraj, brzeg m (sukni). 3 żeg. pokład m; burta f; an ~ gehen, wsiąść na okręt; über ~ fallen, wpasć do morza; über ~ werfen, wrzucić do morza; handl. frei an ~ franko na okręt; -brett n deska pod oknem.

Borde'll, -s, pl -e n burdel m. **Bo'r'd-funker** m (radio)telegrafista okrętowy; -funkstelle f radiostacja okrętowa; -stein m krawężnik m.

Borg, -(e)s m kredyt n; auf ~ na kredyt; **bo'rgen** I va. pożyczyc (od k. i komu). 11 B.-n pożyczanie n; prz. B.-macht Sorgen, nie pożyczaj, zły obyczaj; kto ma dług, ma kłopoty.

Bo'rke f 1 kora f. 2 strup m. **Born**, -(e)s, pl -e m 1 studnia f. 2 zdroj n, źródło n.

bornie'rt [-nrt] a ograniczony, głupi; **Bornie'rtheit** f ograniczoność f. **Bo'rrets**, -(e)s, pl -e m ogórecz-

Bo'rsäure f kwas borny. [nik m. **Bö'rse**, pl -n f 1 giełda f. 2 giełda f.

Bö'rsen-bericht m sprawozdanie giełdowe; -hesucher m giełdziej; -jobber m drobny spekulant giełdowy; -krach m krach giełdowy; -kurs m kurs giełdowy; -makler m makler giełdowy; -schluß m zamknięcie giełdy; -spiel n gra na giełdzie; -spieler m spekulant giełdowy, giełdziej; -tag m dzień giełdowy; -zettel m cedula giełdowa.

Börsianer [-zja-] m giełdziej m. **Bo'rst**e, pl -n f szczecina f; -nuech n nierogaczyna f; **bo'rstig** a szczecinowaty, najeżony; fig. szorstki; ~ werden, gniewać (irytować) się.

Bort, -(e)s, pl -e n deska f.

Bo'rte, pl -n f taśma f; galon, szlak m; -nmacher m tasmiarkar m; -wäberei f wytwórnia f taśmy.

bo'sartig a złośliwy; **Bö'sartig-keit** f złośliwość f.

bo'schen va. skarpować, nadać spadziastość; **Böschung** f skarpa f, stok m; pochyłość, spadziastość f.

bö'se [bø-] I a 1 zły; auf j-n ~ sein, j-m ~ sein, być złym, gniewać się na k.; -machen, (roz)gniewać; ~ werden, (roz)gniewać się; er hat ein -es Gewissen, ma naczyste sumienie; sie sind miteinander ~ gniewają się ze sobą. 2 ich habe ein -es Bein, nogamnie boli. 11 ad. źle; er hat es nicht ~ gemeint, nie zrobił (a. powiedział) tego w zły myśli; **Bö'se(r)** n zły (duch); **Bö'ses** n zło, zły n; ~ beabsichtigen, mieć złe zamiary; **Bö'sewicht** -(e)s, pl -e m złoczyńca m.

bo'shaft a złośliwy; **Bo'shaftigkeit** f złośliwość f; **Bo'sheit** f złość f.

Boske'tt, -s, pl -e n gaik m. **Bo'slich** [bø's-] a złośliwy.

Bo'snien n geo. Bośnia f; **Bo'snier** m Bośniak; **bo'snisch** a bośniacki.

Bo'sporus m geo. Bosfor m.

Bo'ssie'ren [-ssl-] va. 1 formować w glinie, w wosku; obrabiać (kamienie). 2 wypuścić; **Bossie'r(er)** m formiarz m.

Bo'ston n boston m (taniec i gra) **bö'swillig** a i ad. złośliwy; w złym zamiarze; **Bö'swilligkeit** f złośliwość f, zła wola.

Bota'nik [-ta-] f botanika f; **Bota'niker** m botanik; **bota'nisch** a botaniczny; **botanisie'ren** va. zbierać (studjować) rośliny, botanizować.

Bo'te [bø-] -n, pl -n m posłaniec; woźny m; reitender ~ kurjer m, sztafeta f; -nfrau f posłanka; -ngang m kurs m.

bo'tmäßiĝ a 1 podwładny. 2 płacący daninę, haracz; **Bo'tmäßigkeit** f zwierzchnictwo n, władza f; unter seine ~ bringen, ujarzmić, podbić.

Bo'tschaft f 1 wieść, wiadomość f. 2 posłannictwo n. 3 poselstwo n, ambasada f. 4 orędzie n; **Bo'tschafter** m ambasador m.

Bö'ttcher, -s m bednarz; -arbeit f bednarska robota; -ei f bednarsstwo n; warsztat (zakład) bednarski; -waren pl wyroby bednarskie.

Bo'ttich, -(e)s, pl -e m kadz, dzieja f.

Bouill'o'n [bulja] f buljon m; -würfel m kostka buljonowa.

Bo'wle [bole] f czarka f; kruzon m. **Box** f klatka f (w stajni), boksy m.

bo'xen vn. (h) (sich) bokсовать (się); **Bo'xer**, -s m bokser; **Bo'xkampf** m walka bokserów.

dzieci); purée z fasoli etc.; marmelada f (z jabłek etc.); wiele Köche verderben den ~ gdzie kucharek szesć, tam niema co jeść; j-n zu ~ schlagen, zbić k. na kwasne jabłko; **breiartig** a papkowaty.

breit [brajt] a i ad. 1 szeroki; szeroko; -er machen, rozszerzyć; weit und ~ wszędzie. 2 rozwlekły; -**drücken** va. rozplaszczyc.

Breite f 1 szerokość f (t. geograficzna); in die Länge und ~ wzdłuż i wszerz. 2 rozwlekłość f.

breiten va. (sich) rozpościerać, rozszerzyć (się).

Breitengrad m stopień m szerokości geograficznej.

breit-machen va. rozszerzyć; (sich a) ~ rozwalić się, rozsiadać się wygodnie; -b) pysnić (przechwalać) się; (sich mit etw. ~ popisować się czem; -**nasig** a o szerkim nosie; -**schlagen** va. 1 rozklepać. 2 namówić (k. do cz.); wprrowadzić k. w pole; -**schult(e)rig** a barczysty.

Breitschwanz m brajtszwanc m.

breitspurig a 1 koł. szerokotorowy. 2 wyniostry, nadęty, napuszony.

breit-treten va. rozklepać (obuwie); fig. rozwalkować (co).

Breitumschlag m kataplazm m.

Bre'mse, pl -n f 1 hamulec m. 2 zo. bąk, giez m; **bre'msen** va. (za)-hamować; **Bre'mser** m koł. hamulcowy m.

Brems-schuh m sanki hamulcowe; -**stand** m aw. hamulec m; -**stange** f drążek hamulca; -**vorrichtung** f przyrząd hamulcowy, hamulec m.

bre'nbar a palny; **Bre'nbarkeit** f palność f; **Bre'neisen** n żelazko n do wypalania etc.; karbówka f.

bre'nnen I un. (h) I palić się, płonąć, gorzeć; sengen und ~ niszczyć ogniem i mieczem; ich -e vor Verlangen (ihn wiederzusehen), palam żądzą...; es brennt ihm auf der Seele, cięży mu na sumieniu. 2 palić, gryźć, piec, szczypać, parzyć (o pokrzywie etc.); das Gesicht brennt mir, twarz maie pali. II va. 3 palić (kawę etc.); wypalać (cegły, ranę etc.); piętnować (żelazkiem); prz. gebranntes Kind scheut's Feuer, kto się na gorącym sparzy, dmucha na zimno. 4 prażyć (makę, rudę). 5 (u)karbować (włosy).

6 pędzić (wódke); **bre'nend** a palący (się), płonący; fig. piekący; -e Frage, paląca kwestja; -e Hitze, upał, skwar m; -e Liebe, gorąca miłość; -es Verlangen, gorące życzenie; **Bre'ner**, -s m 1 gorzelnik. 2 palnik m (gazowy); **Brennerei** pl -en f 1 gorzelnia f. 2 gorzelnictwo n.

Bre'nnessel f pokrzywa f.

Bre'n'n-glas n soczewka f; -**holz** n drzewo opalowe; -**hutte** f huta żelazna; rafinerja f; -**kolben** m alembik m; -**kraft** f palność f; -**lnie** f mat. linja ogniskowa; -**material** n paliwo n, opał m; -**meister** m gorzelnik m; -**ofen** m piec do wypalania (ceglic etc.); -**öl** n olej do palenia, do oświetlenia; -**punkt** m ognisko n; -**schere** f karbówka f; -**spiegel** m zwierciadło palące; -**spiritus** m spirytus do palenia; -**stoff** m paliwo n, materiał opalowy, palny, napędowy.

bre'nzig a 1 przypalony; -er Ciernuch, spalizniza f. 2 fig. podejrzany, niebezpieczny, drażliwy.

Bre'sche, pl -n f wylom m; ~ legen, schießen, zrobotić wylom.

Bre'slau n geo. Wrocław.

Brest n geo. Brześć.

Brett, -es, pl -er n 1 deska f, 2 półka f, 3 taca f, 4 szwarzes ~ tablica f, 5 szachownica f, 6 te. die -er, scena f, deski sceniczne; über die -er gehen, być przedstawionym (na scenie); **Bre'ttchen** n deszczulka f.

Bre'tter-bude f buda f, barak m (z desek); -**verkleidung** f dywanowanie; -**verschlag** m opierzenie n deskami; -**wand** f przepierzenie n, ściana f z desek.

Brett-planke f parkan m; -**säge** f pila tracka (do rżnięcia desek); -**sage-mühle** f tartak m; -**säger**, -**schnieder** m tracz m; -**spiel** n (gra w) warcaby pl; -**stein** m warcab m.

Bre've [bre-] -s, pl -n n brewe papieskie; **Brewie'r** [brewir] -s, pl -s n brewiarz m.

Bre'zel [bre-] pl -n f obwarzanek, precel m; -**frau** f sprzedawczyni obwarzanków.

Brief [brif] -es, pl -e m list m, pismo n; offener ~ list otwarty; eingeschriebener ~ list polecony; ~ mit Wertangabe, list wartościowy; mit j-m -e wechseln, korespondować z kim;

-**annahme** f przyjmowanie listów (poleconych etc.); -**aufschrift** f adres m; -**ausgabe** f wydawanie listów; -**bescherer** m przycisk m; -**bogen** m arkusz papieru listowego; -**bote** m listonosz m.

Briefchen n listek m.

Brief-fach n schowek m na listy; -**hülle** f koperta f; -**kart** f sekretnik m; -**kasten** m skrzynka do listów; -**kopf** m nagłówek m.

Brieflich a i ad. listowny; listownie; ~ verkehren, korespondować (z kim).

Briefmappe f teka f na listy.

Briefmarke f znaczek pocztowy; -**nanfeuchter** m zwilżacz m; -**nsammler** m (-in f) zbieracz(ka) marek pocztowych.

Brief-ordner m segregator m; -**papier** n papier listowy; -**porto** n opłata f (porto n) za listy; -**schaften** pl listy, papiery pl; -**schreiber** m autor listu; -**steller** m sekretarz m (książka z wzorami listów); -**tasche** f portfel m; -**taube** f gołąb pocztowy; -**träger** m listonosz m; -**umschlag** m koperta f; -**waage** f waga f do listów; -**wechsel** m wymiana f listów; mit j-m in ~ stehen, korespondować z kim.

Briga'de [-gä-] pl -n f mil. brygadaf.

Brigg, pl -en f żeg. bryg m (statek dwumastowy).

Brike'tt, (-es), pl -e n brykiet m

Brilla'nt [-ljä'nt] I -en, pl -en m brylant m. II b. -a świetny, wspaniały; -**ring** m pierścionek m z brylantem.

Bri'lle, pl -n f okulary pl.

Bri'llen(-ein)fassung f oprawa f okularów; -**glas** n szkielek n (od okularów); -**macher** m optyk m; -**schlange** f zo. okularnik m.

bringen va. I przynieść; przynieść; sprowadzić, przyprowadzić; Glück ~ przynieść szczęście; Opfer ~ nieść ofiary; nun, was ~ Sie? co pan przynosi nowego? Nutzen ~ przynieść korzyść, zysk. 2 etw. an sich ~ nabyć co; an den Tag ~ wyjawić; wydobyc na światło dzienne; an den Mann ~ zbyć (co); eine Tochter an den Mann ~ wydać córkę zamąż; auf die Beine ~ postawić na nogi; j-n auf den Gedanken ~ podsunąć komu myśl; auf die Seite ~ odsunąć, odłożyć co; auf die Schule ~ umieścić (syna etc.) w

szkole; auf die Spur ~ naprowadzić na ślad; etw. aufs Tapet ~ poruszyć co, naprowadzić rozmowę na co; (ein Kind) auf die Welt ~ urodzić, wydać na świat; aus der Fassung ~ wyprowadzić z równowagi (ob. außer); j-m etw. aus den Gedanken ~ wybić komu co z głowy; **dabin** ~ daß...; doprowadzić do tego, że...; in Anwendung ~ zastosować; in Anwendung ~ wzburzyć; in Erfahrung ~ dowiedzieć się; j-m etw. in Erinnerung ~ przypomnieć k. co; Licht in etw. ~ wyswietlić co; in Ordnung ~ uporządkować; in Sicherheit ~ umieścić w bezpiecznym miejscu; in Verbindung ~ skomunikować; in Verlegenheit ~ wprawić w kłopot; in Verruf ~ dyskredytować; (es) mit sich ~ daß... sprawić, spowodować, pociągnąć za sobą następstwa; j-n nach Hause ~ odprowadzić k. do domu; etw. über die Grenze ~ przewieźć co przez granicę; etw. übers Herz ~ zu... przewyciężyć się, żeby...; Unglück über j-n ~ sprowadzić na kogo nieszczęście; j-n um etw. ~ pozabawić kogo cz.; sich um etw. ~ zająć się cz.; ums Leben ~ zabić; unter Dach ~ doprowadzić (budowlę) pod dach; j-n unter Dach und Fach ~ ulokować k.; urządzić k.; umieścić k. w bezpiecznym miejscu (ob. Leute); von der Stelle ~ ruszyć miejsca; j-n vor das Gericht ~ pozwać k. do sądu; zu Bette ~ położyć do łóżka; j-n zum Bewußtsein ~ ocucić k.; zu Ende ~ doprowadzić do końca; zu Fall(e) ~ doprowadzić do upadku, zgubić; zur Kenntnis ~ podać do wiadomości; zum Lachen ~ rozśmieszyć; zu Papier ~ wyłożyć na papier, sformułować na piśmie; zur Ruhe ~ uspokoić; j-n wieder zu sich ~ ocucić k.; etw. zur Sprache ~ zacząć mówić o czem, poruszyć co; zur Verweiflung ~ doprowadzić do rozpaczy; es zu etw. ~ dorobić (wyrobić) się, wykierować się na człowieka.

Bri'nger m (-in f) oddawca m (oddawczyni); -**lohn** m zapłata za przyniesienie.

[bryskowy.

Bri'sa'nzgranate f mil. granat roz-

Bri'se [bril-] f wietrzyk; powiew

wiatru. [rysunkowy.]

Bristol'papier n brystol m (papier

Britanien *n* Brytania *f*; **Br'i'te** *m* Brytańczyk; **Br'i'tin** *f* Brytanka; **br'i'tisch** *a* brytyjski.
brö'ck(e)lig *a* kruchy; **brö'ckeln** *ua. i. un.* (sn) kruszyć (się); **Bro'cken** *m* kawalek, okruch, odłamek *m*.
bro'deln [brō-] *un* (h) kipieć, wrzeć.
Bro'den [brō-] *m* opar; **wyziew** *m*.
Broka't [kāt] (-e)s *m* brokat *m*.
Brom [brōm] -s *n chim.* brom *m*.
Brombeere, *pl -n f* jeżyna *f*.
Brombeerstrauch *m* krzak jeżyny.
Bromberg *n geo.* Bydgoszcz. [wy.
Bronchia'katarrrh *m med.* nieżyt (katar) *m* oskrzeli; **Bro'nchien** *pl* oskrzele *pl*; **Bronchi'tis** *f* zapalenie oskrzeli.
Bro'nze [brāse] *pl -n f* brąz, spiż *m*; **-arbeiter** *m* bronzownik; **-waren** *pl* wyroby bronzownicze; **bronzie'ren** *ua.* bronzować; **Bronzie'rer** *m* bronzownik.
Bro'sam [brōzām] -s, *pl -e m* okru-
Bro'sche, *pl -n f* broszka *f*.
Bro'schen [brōs-] *n* mleczone cięciwo.
bro'schie'ren [-szi-] *ua.* (z)broszurować; **Bro'schü're** [-szü-] *pl -n f* broszur(k)a *f*.
Bröt [brōt] (-e)s *n* chleb *m*; **sein** ~ verdienen, zarabiać na utrzymanie; **ein** ~ Zucker, głowa *f* cukru; **-bäcker** *m* piekacz; **-bäckerei** *f* piekarnia *f*.
Brö'tchen [brōt-] -s *n* bułeczka *f*; **belegtes** ~ kanapka *f*.
Bro't-erwerb *m* zarobek, zarabianie na chleb; **-esser** *m* zjadacz chleba; **-frau** *f* sprzedawczyni, roznosicielka chleba; **-herr** *m* chlebobawca *m*; **-korb** *m* kosz na chleb; *fig. j-m* den ~ höher hängen, ujać komu obroku, trzymać k. o głodzie; **-korn** *n* żyto *n*; **-krume** *f*; **-krümchen** *n* okruszyna *f* chleba; **-kruste** *f* skórka *f* chleba; **-laib** *m* bochenek chleba.
bro'tlos *a* bez chleba, bez zajęcia; **-e Kunst**, niewdzięczny zawód; **j-n** ~ machen, pozabawić kogo kawalka chleba; **Bro'tlosigkeit** *f* brak chleba, głód *m*.
Bro't-mangel *m* brak chleba, głód *m*; **-neid** *m* zawiść konkurencyjna; **-rinde** *f* skórka *f* chleba; **-scheibe**, **-schnitte** *f* kromka chleba; **geröstete** ~ grzanka *f*; **-schneidmaschine** *f* krajarka *f* chleba; **-studium** *n* nauka dla kawalka chleba; **-suppe** *f* polewka

chlebowa; **-wagen** *m* wóz rozwożący chleb.
Bro'wning, -s, *pl -s m* brauning *m*.
Bruch, -es, *pl* Brüche *m* 1 złamanie (nogi, przysięgi, wiary); *fig.* naruszenie (n. pokoju etc.). 2 zerwanie (umowy etc.), rozłam, rozbrat *m*; **es** ist zwischen ihnen zum -e gekommen, zerwali ze sobą. 3 załam, fałd *m*, zgięcie, pęknięcie *n*. 4 złom, odłam; *mat.* ułamek *m*; **echter** ~ ułamek właściwy; **unechter** ~ u. niewłaściwy. 5 *med.* przepuklina, ruptura *f*. 6 trzęsawisko, zwałisko *n*. 7 łom *m*, kopalnia *f*; **-band** *n* pasek przepuklinowy; **-eisen** *n* okuchy (odłamki) *pl* żalaza; **bru'chfest** *a* wytrzymały, niezłomny; **brü'chig** *a* łamiący, kruchy.
Bruch-moor *n* bagno torfowe, trzęsawisko *n*; **-operation** *f* operacja przepukliny; **-rechnung** *f* rachunek z ułamkami; **-schaden** *m* 1 szkoda wskutek stłuczenia. 2 przepuklina *f*; **-scho-kolade** *f* okuchy *pl* czekolady; **-stein** *m* orzel *m*, kamień łamany, dziki; **-steinmauer** *f* mur dziki (z kamienia łamanego); **-stelle** *f* miejsce złomu, złamanie *n*; **-stück** *n* złomek, odłam; **urywek** *m*; **-teil** *m* ułamek *m*, cząstka *f*; **-zahl**, **-ziffer** *f* ułamek *m*, frakcja *f*.
Brü'cke, *pl -n f* 1 most *m*; **bewegliche** ~ most zwodzony; **fliegende** ~ prom wahadłowy; *fig.* die ~ hinter sich abbrechen, palić mosty za sobą; (dem Feinde) goldene -n bauen, ułatwić drogę do powrotu. 2 *dent.* mostek.
Brü'cken-aufseher *m* mostowicy, dozorca mostu; **-bahn** *f* jezdnia *f* mostu, pomost *m*; **-bau** *m* mostownictwo *n*, budowa *f* mostów; **-bogen** *m* łuk mostowy; **-geländer** *n* poręcz *f* mostu; **-geld** *n* mostowe *n*; **-kopf** *m* przyczółek mostowy; **przedmoście** *n*; **- Pfeiler** *m* filar mostowy; **-steg** *m* kładka *f*; **-wage** *f* waga mostowa; **-zoll** *m* mostowe *n*.
Brü'der [brü-] -s *m* brat; **lieblicher** ~ rodzony brat; ~ Leichtfuß, wartogłów *m*; ~ Liederlich, hulaka *m*. ~ Lustig, wesóły kamrat (a. pasażer).
Brü'derchen, **Brü'derlein** *n* brat-szek *m*; **brü'derlich** *a* i *ad.* braterski, po bratersku; **Brü'derlichkeit** *f* braterskość *f*.
Brü'der-liebe *f* miłość braterska; **-mord** *m* bratobójstwo *n*; **-mörder**

m bratobójca *m*; **brü'dermörderisch** *a* bratobójczy.
Brü'derschaft, **Brü'derschaft** *f* 1 braterski *m*; **mit j-m** ~ trinken, pić z kim na znak przyjaźni (a. bruderschaft). 2 bractwo *n*.
Brü'ders-frau *f* bratowa, szwagrowa *f*; **-kind** *n* bratanek *m*, bratanica *f*.
Brü'der-volk *n* naród pobratymczy; **-zwist** *m* zatarg *m* między braćmi.
Brü'he [brüe] *f* rosół; **ros** *m*.
brü'hen *ua.* oparzyć; **zaparzyć**.
brü'heid *a* wrzący, kipiący.
Brü'h-kartoffeln *pl* ziemniaki gotowane; **-suppe** *f* rosół *m*.
brühwarme *a* gorący; *fig.* -e Neuigkeiten, najświeższe nowości.
Brühwasser *n* ukrop *m*.
Brüllaffe *m* zo. wyjec *m*.
brüllen 1 *un.* wyc, ryczeć. 2 *B-n* ryczenie *n*, ryk *m*, wycie *n*.
Brüllochs *m* buhaj, byk *m*.
Brü'mm-bär, **-bart** *m* mruk, zręda *m*; **-baß** *m* gruby bas; **-eisen** *n* drumla *f*.
brü'mmen *un.* (h) 1 mruczeć; (o owadach) brzęczeć; **in den Bart** ~ mruczeć co pod nosem. 2 *gderać*. 3 *fam.* siedzieć w kozie; **Brü'mmer** *m*, **Brü'mmfleige** *fent.* bąk *m*; **brü'mmig** *a* mrukliwy, zrędyny; **Brü'mmkreisel** *m* bąk *m*, cyga *f*.
brü'nte *a* ciemnowłosy; **Brü'nte** *pl -n f* brunetka *f*.
Brunft *f* grzanie (parzenie) *n* się, ruja *f*; **brü'nfen** *un.* (h) bekać (grzać) się; **Brü'nfthirsch** *m* jeleni goniący się; **Brü'nftzeit** *f* pora bekania.
brü'nie'ren *ua.* bronzować.
Brü'nnen, -s *m* 1 studnia *f*, 2 źródło *m*; źródło mineralne; wody mineralne; **-anstalt** *f* zakład wód mineralnych; **-arzt** *m* lekarz zdrojowy; **-becken** *n* basen; **-gast** *m* gość kąpielowy; **-gräber** *m* studniarz *m*; **-kasten** *m* cembrowina, **-kresse** *f bot.* rzęzucha wodna; **-kur** *f* kuracja zdrowa; **eine** ~ (ge)brauchen, pić wody mineralne; **-sals** *n* warzonka *f*; **-wasser** *n* woda studzienna; **-zeit** *f* sezon wód mineralnych.
Brunst *f* 1 żar, zapal *m*, namiętność *f*. 2 *ob.* Brunft; **brü'nstig** *a* i *ad.* namiętny, gorący; z zapalem.
brüsk *a* szorstki; **porwoczy**.

Brü'ssel *n geo.* Bruksela; **Brü'sseler**, **Brü'ßler** *a* brukselski.
Brust, *pl* Brüste *f* 1 pierś *f*; **ein Kind an der** ~ dziecko przy piersi; **sich in die** ~ werfen, nadymać się. 2 *gors* *m* (u koszuli); **-beklemmung**, **-beschwerde** *f* ciężkość na piersiach, duszność *f*; **-bild** *n* popiersie *n*.
brü'sten, **sich** ~ chępić się.
Brü'st-fell *n an.* oplucna *f*; **-fell-entzündung** *f* zapalenie oplucnej; **-harnisch** *m* napiersnik, kirsy *m*; **-kasten**, **-korb** *m* klatka piersiowa; **brustkrank** *a* chory na piersi; **-krankheit** *f* choroba piersiowa; **-latz** *m* staniczek *m*; **-lehne** *f* parapet *m*; **balustrada** *f*; **-leiden** *n* choroba piersiowa; **-mauer** *f* wspora podokienne; **-riemen** *m* podpiersie *n* (w uprząży); **-schild** *n* napiersnik; **znaczek**, **numer** *m* (posłańca etc.); **-schmerz** *m* ból *m* w piersiach; **-stück** *n* 1 popiersie *n*. 2 *kuch.* mostek *m*; **-tasche** *f* boczna kieszeń; **-tee** *m* ziółka *pl* na piersi; **-ton** *m* głos piersiowy; *fig. im* ~ der Überzeugung, tonem najgłębszego przekonania.
Brü'stung *pl -en f* parapet *m*; **balustrada** *f*; **przedpiersie** *m*.
Brü'st-warze *f* brodawka piersiowa; **-wehr** *f* przedpiersie *n*.
Brut [brut] *f* 1 wylęganie *n*. 2 *wy-ląg* *m*, piskleta; **jajka** *pl* (owadów); **na-rybek** *m*; *fig.* (böse) ~ zgraja, hoiota *f*.
bruta'l [-tal] *a* dziki, brutalny;
Brutalität [-tet] *f* brutalność *f*.
Brut-anstalt *f* wylęgarnia *f*; **-apparat** *m* wylęgarka *f*, wylęgacz, inkubator *m*; **cieplarka** *f* dla noworodków; **-ei** *n* jajko wylęgowe *a.* zalęgnięte.
brü'ten [brü-] *un.* (h) i *ua.* 1 wylęgać, siedzieć na jajach. 2 *fig.* knuć, układać (co zegły); **über etw.** ~ przymyślać, rozmyślać nad czem.
Brut-benne *f* kokoszka, kwoka *f*; **-hitze** *f* upał tropikalny; **-käfig** *m* wylęgarnia *f*; **-ofen** *m* wylęgarnia *f* (piec); **-stätte** *f* *fig.* ognisko *n*.
brüt'to *ad.* brutto.
Brüt'to-einnahme *f* dochód brutto; **-gewicht** *n* waga brutto; **-preis** *m* cena brutto.
Brü'be [bü-], -n, *pl -n m* 1 chłopiec; **łobuziak**, **ulicznik** *m*. 2 *karc.* walet *m*. 3 *lajdak* *m*; **-nkopf**, **Bu'bkopf** *m* użecanie *n* à la garçonne; **-nstreich**

(ka)czina f; **Bu'ntspecht** *m orn.* dzięcioł; **Bu'ntstift** *m* ołówek kolorowy. **Bu'rde**, *pl -n f* ciężar *m*, brzemień *n*. **Bureau** [buro] -*s, pl -s n ob.* Büro. **Burg** [burk] *pl -en f* zamek *m*; *fig.* schronienie *n*; obrona *f*. **Bürge**, -*n, pl -n m* (po)rzędcy *m*; **Bürgerin**, *pl -nen f* (po)rzędcielka; **bu'rgen**, *pl -en (h)* (po)rzędcy (lur za...). **Bürger** *m* (-*in f*) mieszczanin *m* (-*anka f*); obywatel(ka); -**brief** *m* dyplom obywatelski; -**eid** *m* przysięga obywatelska; -**garde** *f* gwardia obywatelska; -**gardist** *m* milicjant *m*; -**krieg** *m* wojna domowa; -**kunde** *f* nauka o ustroju społecznym. **bürgerlich** *a* 1 mieszczański; obywatelski. 2 cywilny; -*es* Gesetzbuch, kodeks cywilny; -*es* Jahr, rok cywilny; -*er* Tod, śmierć cywilna. 3 nieśluzhachecki, mieszczański. **Bürger-mädchen** *n* mieszczańka *f*; -**meister** *m* burmistrz *m*; -**meisteramt** *n*; -**meistereien** *f* burmistrzostwo *n*; -**pflicht** *f* obowiązek obywatelski; -**recht** *n* prawo obywatelstwa; -**schaft** *f* mieszczaństwo; obywatelstwo *n*; -**schule** *f* szkoła miejska; -**sinn** *m* duch obywatelski; -**stand** *m* stan mieszczański; -**steig** *m* chodnik *m*; -**turn** *n* mieszczaństwo *n*; -**wache**, -**wehr** *f* straż obywatelska, milicja miejska. **Burg-flecken** *m* miasteczko *n*; -**graf** *m* burgrabia *m*; -**gräfin** *f* burgrabina *f*; -**herr** *m* kasztelan *m*; -**herrin** *f* kasztelanka *f*. **Bürgerschaft**, *pl -en f* rękojmia, poręka *f*; -*leisten*, dąć porękę, rzyćć za kogo), gegen ~ za poręką. **Burgu'nderwein** *m* wino burgundzkie, burgu'ndisch *a* burgundzki. **Burg-verlies** *n* więzienie zamkowe, loch *m*; -**vogt** *m* kasztelan *m*; -**vögtin** *f* kasztelanka *f*; -**wache** *f* straż zamkowa. **burle'sk** *a* krotochwilny; **Burle'ske** *pl -n f* krotochwila, farsa *f*. **Bu'raus**, -*ses, pl -se m* płaszcz z kapturem, burnus *m*. **Büro** [-ró] -*s, pl -s n* biuro *n*; -**artikel** *pl* przybory biurowe; -**beamte(r)** *m* urzędnik biurowy; -**diener** *m* woźny *m*; -**krat** [-krät] *m* biurokrata *m*; -**kratie'** [-ktat] *f* biurokracja *f*; bürokrätisch *a* biurokratyczny; -**mensch**

m urzędnik; biurokrata *m*; -**vorsteher** *m* naczelnik biura. **bu'rren** *vn.* (h) brzęczeć. **Bu'rsch(e)**, -*en, pl -en m* 1 chłopak. 2 towarzysz, kompan *m*, 3 student. 4 terminator, uczeń. 5 ordynans *m*. 6 ein handfester ~ setny chłop; lustiger ~ wesoly pasazer; **Bu'rrschenschaft** *f* korporacja studencka; **bu'rshiko'st** *a* studencki; *fig.* junacki. **Bü'rste**, *pl -n f* szcotka *f*; **Bü'rstchen** *n* szcoteczka *f*; **bü'rsten** *va.* (wyszczotkować, oczyścić. **Bü'rsten-binder** *m* szcotkarz *m*. -**binderei** *f* szcotkarstwo *n*. **Bü'rzel**, -*s m* kuper(ek) *m*. **Busch**, -*es, pl* Büsche *m* 1 krzak, krzew *m*; krzaki *pl*; sich in die Büsche schlagen, umknąć, dać nura; *fig.* auf den ~ klopfen, badać teren, wypytywać (bei j-m kogo), 2 pęk (kwiatów etc.); kosmyk *m* (włosów). **Bü'schel**, -*s n* 1 pęczek, snopek *m*; wiązka; kiść *f*; kosmyk *m* (włosów). 2 czub *m* (ptaków); büschelartig *a* kiścisty. **Bu'schholz** *n* 1 chróst *m*. 2 zarośla bu'schig *a* krzaczysty. [*pl*. **Bu'sch-klepper** *m* zbój, opryszek *m*; -**klepperer'** *f* rozbój(nictwo). -**mensh** *m* dzikus; -**werk** *n* zarośla *pl*. **Bu'sen** [bü-], -*s m* 1 pierś *f*, lono *n*; *fig.* im tiefsten ~ w głębi serca; in seinen ~ greifen, wejść w siebie. 2 zanadze *n*, pazucha *f*. 3 ząboka (morska); -**freund** *m* (-*in j*) przyjaciel od serca (serdeczna przyjaciółka); -**kind** *n* dziecko najmilsze, faworyt *m*; -**nadel** *f* szpilka do krawatu; broszka *f*. -**tasche** *f* bocznka kieszeń; -**tuch** *n* chustka *f* na szyję. **Bu'ssard**, -*es, pl -e m* myszolów *m*. **Bu'ße** *f* pokuta, kara *f*; ~ tun, pokutować, być na pokucie; zur ~ za karę (ob. leisten); **bü'ßen** *va. i vn.* (h) (od)pokutować; für j-n ~ cierpieć za kogo, za czyje grzechy; mit dem Leben ~ zapłacić życiem; etw. mit Geld ~ zapłacić grzywnę; **Bü'ßer** *m* (-*in f*) pokutnik *m* (-*nica f*). **bu'ßfertig** *a* przejęty skrucha. **Bu'ß-fertigkeit** *f* skrucha *f*; -**geld** *n* grzywna *f*; -**hemd** *n* wlosienica *f*. **Bu'ßung** *f* pokutowanie *n*. **Bussole** [-so-] *pl -n f* busola *f*. **Bü'ste**, *pl -n f* popiersie *n*; bust

m; -**halter** *m* biustonosz, biusthalter *m*. **Butt**, -*es, pl -e m*, **Butte**, *pl -n f* icht. 1ładza *f*; turbot *m*. **Bü'tte**, *pl -n f* kadz, faska *f*; kosz na plecy. **Bü'tel**, -*s m* siepacz; kat *m*. **Bü'ttenpapier** *n* papier czerpany. **Bü'tter** *f* masło *n*; -**birne** *f* bera *f*. -**blume** *f* bot. kaczyniec *m*; -**brod** *n* buterszynny, chleb *m* z masłem; belegtes ~ kanapka *f*; -**dose** *f* maślniczka *f*; -**faß** *n* beczulka na masło; maśl-

nica *f*; -**händler** *m* maślarz *m*; -**maschine** *f* maślnica *f*; -**milch** *f* maślanka *f*; **bü'ttern** *vn.* (h) masło robić. **Bü'tter-schnitte**, -*stulle f* buterszynny *m*, krajanka *f* chleba z masłem; -**topf** *m* garnek *m* na masło; -**wecke** *f* foselka masła; -**weck(en)** *m* tartynka *f*. **Bü'tterweich** *a* miękki jak masło. **Bü'ttner** -*s m* bednarz *m*. **Bü'tzenscheibe** *f* szyba witrażowa, bulista, dęta, kółkowa. **byzanti'nisch** *a* bizantyjski. **bzw. abr.** = beziehungsweise.

C

(Wyrazów, których niema pod literą C należy szukać pod literami K, S i Z) *ca. abr.* ~ zirka. **Cac'lie** *f* Cecylja. **Cafe'** [kafe-] -*s, pl -s n* kawiarnia *f*. **Cä'sar** [cä-] -*s m* Cezar. **Celli'st** [celist] -*en, pl -en m* wionolancelista *m*; **Cello** [celo] -*s, pl -s a. -ii n* wionolczela *f*. **Ce'lsius** *m* Celsiusz. **Ceylon** *n* geo. Cejlon. **Chama'leon** [kame-] -*s, pl -s n* zo. kameleon *m*; *fig.* człowiek niestaly. **Champagnerwein** [szampänner-] *m* wino szampańskie. [*m* pieczarka *f*. **Cha'mpignon** [szampinja] -*s, pl -s m* chemik [szampjon] -*s, pl -s m* szampjon, zapaśnik *m*. **Cha'nce** [szanse], *pl -n f* szansa *f*. **Chansone'tte** [szanso-] *f* szansonetka *f*. **Cha'os** [kãos] *n* chaos, zamęt *m*; chao'tisch [kao'tisz] *a* chaotyczny. **Chara'kter** [ka-] -*s, pl -e m* charakter; (Mann) *m* ~ ... z charakterem; -**darsteller** *m* te. aktor grający rolę charakterystyczne; chara'kterfest *a* stalego charakteru; charakterisier'en *va.* cechować, charakteryzować; Charakter'istik *f* charakterystyka *f*; charakterist'isch *a* znamienity, charakterystyczny; -**kopf** *m* piękna głowa; chara'kterlos *a* bez charakteru; -**losigkeit** *f* brak charakteru; -**schwache** *f* słabość charakteru; -**zug** *m* rys *m* (cecha *f*) charakteru. **Cha'рге** [szarżel] *f* szarża; ranga *f*. **Cha'rtern** [czar-] *va.* wynająć (okręt). **Chassi's** [szassi] *n* aut. podwozie *n*.

Chaufeu'r [szoför] -*s, pl -e m* szofer. **Chaussee'** [szose], *pl -n f* szosa *f*; -**geld** *n* drogowe *n*; -**stein** *m* kamień graniczny; -**walze** *f* walec szosowy; **chaussie'ren** *va.* zwirować (szosę). **Chauvini'smus** [szowi-] *m* szowinizm *m*; **Chauvini'st**, -*en, pl -en m* szowinista *m*; **chauvini'stisch** *a* szowinistyczny. **Chef** [szef] -*s, pl -s m* szef *m*; -**arzt** *m* naczelny lekarz; -**redakteur** *m* naczelny redaktor. **Chemie'** [-ml] *f* chemia *f*; **Chemika'lien** [-ka-] *pl* chemikalia *pl*, przetwory chemiczne; **Che'miker** [che-] -*s m* chemik *m*; **che'misch** *a* i *ad.* chemiczny; chemicznie. **Che'rub**, -*s, pl -bim* cherubin *m*. **Che'viot** [czewjot] *n* szewjer *m*. **Chevreau'** [szewrö] *m* lewlet *n* szewro *n*, kozła skórka. **Chiff'rie** [szifr] *f* cyfra *f*; szyfr *m*; -**schlüssel** *m* klucz szyfrowy; -**schriфт** *f* pismo szyfrowane; **chiffrie'ren** [szj-] *va.* szyfrować. **Chi'le** [czile] *n* geo. Chili; **Chile'ne** *m* chilijski *m*; **chile'nisch** *a* chilijski. **Chi'na** *n* geo. Chiny *pl*; -**rinde** *f* kora chinowa; **Chine'se** *m* chińczyk; **Chine'sin** *f* chinka; **chinese'nisch** *a* i *ad.* chiński, po chińsku; -**japanisch**, chińsko-japoński; **Chini'n**, -*s n* chinina *f*. **Chiroma'nt**, -*en, pl -en m* chiromanta *m*; -**tie'** [-ti] *f* chiromancja *f*, wróżenie *n* z ręki; -**tin** *f* chiromantka *f*. **Chiru'rg**, -*en, pl -en m* chirurg; -**ie'**

f chirurgia f; **chiru'rgisch** a chirurgiczny.

Chlor [klór] -s n *chl* chlor m; **-ammonium** n salmiak m; **Chlora't** n chloran m; **Chlori'd** n chlorek m; **chlorie'ren** va. chlorować.

Chlo'r-kali n chlorek m potasu; **-kalium** n chlorek potasowy; **-natrium** n chlorek sodu.

Chlorofo'rm [klo-] -(e)s n chloroform m; **chloroformie'ren** va. chloroformować.

chlo'rsauer a -es Kali, chloran potasowy; **Chlo'rsäure** f kwas chlorowy; **Chlo'rverbindung** f chlorek.

Chole'ra [kó-] f cholera f; **Chole'riker** m choleryk m; **Chole'ri'ne** f choleryna f; **chole'risch** a choleryczny.

Chor [kór] -(e)s, pl Chore m chó'r m; im ~ chórem; **Chora'l** [korál] -(e)s, pl -ale m chorál m.

Chor'-altar m wielki ołtarz; **-gesang** m śpiew chóralny; **-hemd** n komża f; **-herr** m kanonik m; **-knabe** m ministrant m; **-sänger** m (-in f) chórzyst(k)a; **-stuhl** m stół f.

Chrestomatie' [kre-] f chrestomatja f.

Christ [krist] -en, pl -en m chrześcijanin; **-abend** m wilia Bożego Narodzenia; **-baum** m choinka f; **-baum-schmuck** m ozdoba choinkowa; **-bescherung** f kolenda f; **-enheit** f chrześcijaństwo n; **-entum** n chrześcijaństwo n; **-fest** n Boże Narodzenie; **-geschenk** n gwiazdka f.

Christin, pl -nen f chrześcijanka.

Christi'ne f Krystyna.

Christkind(lein) n dzieciątko n leżące; **christ'lich** a chrześcijański; **Chri'stlichkeit** f chrześcijańskość f.

Christ-messe f jutrznia f; **-monat** m grudzień m; **-nacht** f noc Bożego Narodzenia.

Christoph [kristof] -s m Krzysztof. **Christus** [kri-] m Chrystus; **vor Christ** (a. Christi) Geburt, przed narodzeniem Chrystusa.

Chrom [kröm] -(e)s n chrom m; **chroma'tisch** a chromatyczny; **-Jeder** n skóra chromowa; **-nickelstahl** m stal chromoniklowa; **-säure** f kwas chromowy.

Chro'nik [krö-] f kronika f; **chro'nisch** a i ad. chroniczny (-nie); **Chroni'st**, -en, pl -en m kronikarz m. **Chronolo'g** [kronolök] -en, pl -en m chronolog m; **-logie'** f chronologia f; **chronolo'gisch** a chronologiczny; **Chronome'ter** m chronometr m.

Chrysa'nthemum [kry-] pl -men n bot. złocień m, chryzantem m.

Cicero'ne [czicie-] m przewodnik. **Clea'ringhaus** [kli-] n izba rozrachunkowa; **Clique** [klike] f klika f. [chunkowa. **Clown** [klaun] -s, pl -s m błazen cyrkowy, kłown m.

Cœur [kór] n czerwień, kier m.

Coupe' [kupe] -s, pl -s n przedział m. **Couple't** [kupje] -s, pl -s n kuplet m; **-dichter** m kuplecista m.

Coupo'n [kupa] -s, pl -s m kupon m.

-bogen m arkusz, talon kuponowy. **Cuzak** [kür] f: j-m die ~ machen, umizać się do k.; **-macher**, **-schneider** m umizgalski, umizgus m.

Courta'ge [kurtaż] f kurtaż m.

Cousi'n [kuze] -s, pl -s m kuzyn m; **-e** f kuzynka f.

Cre'me [krem] f krem m; **śmietanka** f; **-torte** f tort kremowy.

Croup'e'r [krupje] m krupier m.

D

da I ad. 1 tam; tu; was machen Sie da? co pan tu robi? wer da? kto tam? von da an, stąd; er ist nicht da, nie ma go; da bin ich, otóż jestem; siehe da! zobaczno! nichts da! nic z tego! ~ sein, być obecnym. 2 wtedy; von da an, od owego a. tego czasu; stąd. II *ej*. ponieważ; gdy; kiedy, skoro; da dem so ist, skoro rzecz tak się ma; ~ doch, chociaż, aczkolwiek.

da'bei' ad. 1 przytem; nadto; es bleibt ~ zgoda! na tem koniec; er

bleibt ~ (on) obstatie przytem. 2 ich bin gerade ~ zabieram się właśnie do...; nahe ~ sein, zu... chcieć własnie; być bliskim (czego); **-sein** un. być obecnym; brać udział w czym; **-sitzen** un. (h) siedzieć obok; **-stehen** un. (h) stać obok; być obecnym przy-czem.

da'bleiben un. (sn) (po)zostać.

Dach, -(e)s, pl Dächer n dach m; *aut.* buda f; *unter* ~ bringen, ob. bringen 2; ~ und Fach, przytułek m; er

hat weder ~, noch Fach, nie ma gdzie głowy polozyc; *prz.* ein Sperrling in der Hand ist besser als eine Taube auf dem -e, lepszy wróbel w rękę, niż cietrzwa na sęku; **-boden** m strych m; **poddasze** n; **-decker** m dekarz m; **-fenster** n okno w dachu; **-first** m kalenica f, grzbiet m dachu, slemię n; **-gebälk** n więźba f dachu; **-geschoß** n poddasze n; **-kammer** f ob. -stube; **-luke** f okienko dachowe; **-pappe** f tektura, papa dachowa; **-pfanne** f dachówka f; **-reiter** m 1 wieżyczka f 2 okrak m; **-rinne** f rynna dachowa, obdaznica f; **-röhre** f rura, rynna dachowa.

Dachs, -es, pl -e m borsuk m; **-bau** m jama borsuczka; **-hund** m jamnik m.

Dach-schiefer m lupek dachowy; **-schindel** f gont m; **-sitz** m siedzenie na dachu (omnibus); **-sparren** m krokiew f; **-spitze** f szczyt m dachu; **-stange** f lata f; **-stein** m dachówka f; **-stroh** n słoma do pokrycia dachu; **-stube** f izdebka f na poddaszu; **-stuhl** m wiązanie dachowe, więźba f, stojek m dachu; **-traufe** f rynna f, okap m; **-ung** f krycie dachem; **-werk** n wiązanie dachowe; **-wohnung** f mieszkanie na poddaszu; **-ziegel** m dachówka f.

Da'ckel, -s m jamnik m.

dadu'rch ad. 1 tedy. 2 przez to; tem; ~ daß... dlatego że...

dadu'r ad. zato; ~ daß..., dlatego że...; ich bin ~ jestem zatem; ich kann nichts ~ nie moja wina; nie nato nie poradzę; wer kann ~ ? czyja wina? ~ sorgen, daß... dbać, postarać się o to, aby...; ~ mag er sorgen, to jego rzecz; ~ und dagegen (sprechen), za i przeciw.

dadu'rhalten I un. (h) sądzić, mniemac, uważac. II *D*. -n zdanie, mniemanie n; nach meinem *D*. -mojem zdaniem, według mnie.

dage'gen I ad. 1 przeciw temu; ich habe nichts ~ nie mam nic przeciw temu; ~ sein, sprzeciwiać się; być innego zdania; ~ hilft nichts, nato niemą rady, 2 wobec (czego), w porównaniu z (czem). 3 wzamian. II *ej*. natomiast; zaś; **-halten** va. 1 porównywać, 2 odpowiedzieć na...

dahe' m I ad. w domu, u siebie; w swoim kraju; wie ~ sein, czuć się

jak u siebie w domu; ~ ist's am besten, wszędzie dobrze, a w domu naj-liej. II *D*. -n ognisko domowe.

dahe'r I ad. stamtąd; stąd; ~ kommt a. stammt, stąd pochodzi... II *ej*, więc, przeto, zatem; dlatego (a. to) też; **-bringen** va. przynieść; **-fab-riren** un. (h) nadjechać; **-kommen** un. (sn) nadejść; **-trippelnd** ~ przydreptać; **-laufen** un. (sn) nadbiec; **-schleichen** un. (sn) skradać się cichaczem; **-sprengen** un. (sn) przysalpować.

dahie'r ad. tu, w tem miejscu. **dahi'n** ad. 1 tam; bis ~ do tego miejsca (a. czasu); ~ und dorthin, tu i ówdzie; we wszystkich kierunkach; sich ~ äußern, wypowiedzieć się w tym sensie; es ~ bringen, doprowadzić do tego; ~ ist es gekommen, doszło do tego. 2 ~ sein, umrzeć, zginać; minąć; ihre Jugend ist ~ już po jej młodości.

dahin-a'b ad. tedy (nadół); **-auf** ad. tedy (na górę); **-aus** ad. (tam)te-dy; **-bringen** va. dowozic; doprowadzić (ob. dahin 1); **-eilen** un. (sn) uciekać (o czasie); **-ein** ad. tedy; **-fliegen** un. (sn) odfrunąć, odlecieć; **-fließen** un. (sn) płynąć; **-gehoren** un. (h) należeć do; odnosić się do...; **-kommen** un. (sn) przyjeść (ob. dahin 1); **-leben** un. (h) wegetować; **-raf-fen** va. unieść, porwać; **-schmachten** un. (sn) usychać (z miłości, z tęsknoty); **-sein** un. (sn) ob. dahin 2; **-sich-ten** un. (sn) zanikać; wędnać, (z)marnieć; **-stehen** un. (h) być wą-pliwym, niepewnym; **-stellen** va. zo-stawic nierozstrzygnięty; nie wcho-dzić w cię, es mag dahingestellt bleiben, wir wollen es dahingestellt lassen, zostawmy to; my tej kwestji nie roz-strzygniemy; **-sterben** un. (sn) zamierać, gasnąć; **-stürmen** un. (sn) rzucić się gwałtownie.

dahin'ten ad. w tyle, (tam) ztyłu. **dahi'nter** ad. (po)zatem; za (drzwia-mi etc.); es steckt etw. ~ wtem coś jest; ich weiß, was ~ ist, wiem, co się wtem kryje; viel Worte und wenig ~ dużo słów, a mało treści (a. sensu); **-kommen** un. (sn) zbadać, wysle-dzić (co), dojść (czego); **sich ~ ma-chen**, zabrać się (gorliwie) do roboty. **Da'hlie** [dalej] -pl -n f bot. dalja f. **Dalma'tien** [-macjen] n geo. Dal-

macja; **Dalmati'ner** *m* Dalmatczyk; dalmat'isch *a* dalmacki.

Daltoni'smus *m* barwna ślepotą. **da'malig** *a* ówczesny; **da'mals** *ad* wódczas, wtedy.

Dama'skus *n* geo. Damazek. **Dama'st.** -es, pl -e *m* adamaszek *m*; -**arbeit** *f* robota adamaszkowa; **da-ma'startig** *a* adamaszkowy; -**stahl** *m* stal damasceńska, dzwirówka *f*; -**tischtuch** *n* obrus adamaszkowy; -**weberei** *f* tkalnia *f* adamaszku.

Damasz ner-arbeit [*mascz-*] *f* robota damasceńska; -**klinge** *f* damasceńska *f*; -**damaszie'ren** *va.* damaszkuwać.

Dä'mchen -s, *n* damulka *f*. **Dä'me** [*dä-*] pl -n *f* dama, (wielka) pani, *karc.* dama *f*; -*n* spien, grąc w warcaby; *die* vornehm ~ spien, grąc wielką panią.

Dä'miel (*acka*) *m* głupiec *m*. **Dä'men**-**abteil** *m* kol. przedział *m* dla kobiet; -**handtasche** *f* torebka damska; -**mannschaft** *f* sp. drużyna (ekipa) kobieca; -**reitanzug** *m*, -**kleid** *n* amazonka *f*; -**spenden** pl artykuły balowe; -**welt** *f* świat kobiecę, kobiecy pl; -**zimmer** *n* buduar *m*.

Dä'mbirsch *m* zo. daniel *m*. **dä'mi't** *l* ad. tem; z tego; na to; ich bin ~ zadowolony, jestem z tego zadowolony; wie steht es ~? jak stoi sprawa? ich bin ~ einverstanden, zgadzam się na to; was wollen Sie ~ sagen? co pan chce przez to powiedzieć? her ~! dajno! heraus ~! pokażno! gadajzo! hinaus ~! precz z tem! ll *a.* by, (a)żeby.

dä'mlich *a* głupi, głupkowaty. **Damm.** -es, pl Dämme *m* l grobla, tama *f*, nasyp *m*; *fig.* wieder auf den ~ kommen, przyjąć do zdrowia; znouwu porość w pierze; auf dem ~ sein, być zdrowym. 2 *an.* krocie *n*; -**bruch** *m* przerwanie *n* grobli.

dä'mmen *va.* (za)tamować (grobłą), sypać groble; *fig.* hamować. **Dä'mmerde** *f* l ziemia na nasyp *a.* grobli. 2 ziemia ogrodowa.

dä'mmerig *a* l mroczny; es wird ~ mrok zapada. 2 *fig.* niejasny, niewyraźny; **Dä'mmerlicht** *n* mrok, zmierzch *m*; **dä'mmern** *vn* (h) l es dümmert, świta; (wieczorem) zmierzcha się, mrok zapada; *fig.* es dümmert

mir, mam przecucie 2 drzemać; *mazryć*; **Dä'mmerung** *f* l zmierzch; świt; brzask *m*; in der ~ o zmierzchu; o świcie. 2 półmrok *m*. 3 matniezenie. **Dä'mm-strafte** *f.* -weg *m* szosa *f*. **Dä'mmo** *m* i n *handl.* damno *n*, szkoda, strata *f*. [*moklesa.*]

Dä'mokleschwert *n* miecz *Dä'mön. [*dä-*] -s, pl -en m demon *m*, zły duch; **dä'mön'isch** *a* demoniczny.*

Dampf. -es m l para *f*. 2 *uet.* dychawica *f*. -**antrieb** *m* napęd parowy; -**bad** *n* laźnia parowa; -**betrieb** *m* ruch parowy; -**boot** *n* łódź parowa; -**druck** *m* ciśnienie *n* pary.

da'mpfen *va.* i *vn.* (h) (wy)parować; dymić; -de Pferde, zżajane konie. **dä'mpfen** *va.* l przytłumić; przyciemnić (barwę); stłumić (rozruch); zmniejszyć (ogień); przyciemnić (światło); mit gedämpfter Stimme, przytłumionym głosem. 2 dusić (mięso); gedämpftes Fleisch, duszone mięso.

Dä'mpfer. -s m parostatek *m*. **Dä'mpfer.** -s m tłumik; moderator *m*; *fig.* czynnik umiarkowany, hamulec *m*.

Dä'mpfer-erzeuger *m* kociol parowy; -**fahre** *f* prom parowy; -**fleisch** *n* mięso duszone; -**heizung** *f* ogrzewanie *n* pary; -**heizungskörper** *m* grzejnik parowy; *szn.* kaloryer *m*; -**kessel** *m* kociol parowy.

dä'mpfig *a* napelniony parą. **dä'mpfig** *a* dychawiczny. **Dä'mpfmaschine** *f* maszyna parowa; -**messer** *m* paromierz, manometr *m*; -**mühle** *f* młyn parowy; -**schiff** *n* parostatek *m*; -**schiffahrt** *f* żegluga parowa; -**spritze** *f* siarkowa parowa.

Dä'mpfung *f* tlumienie; ugaszenie; *mil.* zmniejszenie, osłabienie *n* (ognia). **Dä'mpf-verbrauch** *m* zużycie *n* pary; -**wagen** *m* parowóz *m*; -**wäscheret** *f* pralnia parowa.

Dä'm-spiel *n* warcaby pl; -**stein** *m* warcáb *m*; -**wild** *n* daniel *m* pl.

dana'ch *ad.* l po temu; o to, do tego; zatem; ich schne mich ~ tęsknię zatem; sich ~ richten, stosować się do tego; ich habe ihn ~ gefragt, pytałem się go o to; er sieht ~ aus, wygląda na takiego; die Zeiten sind nicht ~ czasy nie po temu. 2 odpowiednio do... 3 potem.

Da'ndy. pl -djes *m* fircyk *m*. **Dä'ne** [*de-*] *m* Duńczyk; **Dä'nin** *f* Danka.

da'ne' *ben* *ad.* l obok. 2 prócz tego; -**liegen.** -**stehen** *vn.* leżeć, stać obok. **Dä'nemark** [*de-*] *n* geo. Danja. **danie'ér** *ad.* nadół, nadole; *er* liegt ~ leży chory; *der* Handel liegt ~ w handlu zostój, handel upada.

dä'n'isch *a* duński. **Dank.** -es *m* podzięką *f*, podziękowanie *n*; besten ~, schönen ~, vielen ~ l serdecznie dziękuję; Gott sei ~ l dzięki Bogu!; mit ~ annehmen, przyjąć z podziękowaniem; ~ sagen, (po)dziękować; Sie würden mich sehr zu ~ verpflichten, pan *n*nie wiele zobowiąże; j-m ~ wissen, być komu wdzięcznym. ll *pp.* dzięki; ~ Ihren Bemühungen, dzięki pańskim usiłowaniom; -**adresse** *f* adres dziękczynny; **da'nkbar** *a* wdzięczny; *fig.* -e Aufgabe, wdzięczne zadanie; sich ~ gegen j-n erweisen, okazać (y)wać komu wdzięczność, wywdziżyć się komu. **Da'nkbarkeit** *f* wdzięczność *f*; -**sbezeugung** *f* okazanie wdzięczności.

da'anken *l* *vn.* (h) (po)dziękować; danke schön (a. besten!) serdecznie dziękuję! ll *va.* wynagrodzić; odwdziżyć się; j-m etw. ~ zawdzięczać komu co; **da'ankenswert** *a* zasługujący na wdzięczność, wart podziękowania; **da'ankerfüllt** *a* wdzięczny. **Dä'nkes-bezeugung** *f* okazanie wdzięczności; -**brief** *m* list z podziękowaniem.

Da'nk-gebet *n* modlitwa dziękczynna, -**gottesdienst** *m* nabożeństwo dziękczynne; -**sagung** *f* dziękczynienie, dziękowanie *n*; -**schreiben** *n* list z podziękowaniem.

dann *ad.* l wtedy; potem; und was ~? i co potem? ~ und wann, kiedy niekiedy. 2 prócz tego.

dä'nnen *ad.* von ~ gehen, odejść. **Dä'nzig** *n* geo. Gdańsk.

dara'n *ad.* prztem, natem, potem; ~ erkenne ich ihn, *potem* go poznaję; *es* liegt mir ~ zaley mi natem; ich denke ~ myśle o tem; die Teilnahme ~ udział wtem; ~ soll es nicht liegen! mniejsza o to! *wier* ist ~? na kogo koleją? ich war nahe ~ omal nie (upadłem etc.); ich bin eben ~ (es zu tun), zabieram się właśnie (do tego);

~ glauben, wierzyć w to; gut ~ sein, być w dobrym polozeniu; da bin ich schön ~! a tom się ubrał! *man* weiß nicht, wie (a. wo) *man* mit ihm ~ ist, z nim niewiadomo, czego się trzymać. **dara'uf** *ad.* natem, nato; potem; ein Jahr ~ po roku; das Jahr ~ nastepny rok; den Tag ~ najazutrz; ~ kommt alles an, wszystko od tego zaley (*ob.* ankommen a); ich warte ~ czekam na to; ich beharre ~ obstarę przy tem; ich gebe nichts ~ nie przywiązuję do tego (zdanej) wagi; ~ losgehen, zmierzć wprost do celu; ich wette ~ zakładam się o to; -**gehen** *vn.* (sn) zagnąć; (s)tracić (czas); wydawać (pieniądze); -**hin** *ad.* potem; nato; stosownie do tego.

dara'us *ad.* stąd, z tego; *es* folgt ~, *daß*... z tego wynika, że...; ~ wird nichts, nie z tego nie będzie; ich mache mir nichts ~ nie sobie tego nie robię; ich kann nicht klug ~ werden, nie *n*e rozumiam; was wird ~ werden? co z tego będzie (a. wyniknie)? **dar'ben** *in* (h) cierpieć biędę.

dar'rbieten *va.* (za)ofiarować; (sich) nastreczyć (się); sollte sich eine Gelegenheit ~ *gd* by się nadarzyła okazja; **Dar'rbietung** *f* l (za)ofiarowanie *n*, 2 recytowanie, przedstawienie *n*; program *m* przedstawienia.

Dä'rbringen *va.* ofiarować, przynieść w ofierze; **Dä'rbringung** *f* ofiarowanie *n*, ofiara *f*.

Dardane llen pl geo. Dardanele. **dare'in** *ad.* w to; sich ~ (ergeben), finden, fügen, schicken, poddać się czemu; ich kann mich nicht ~ finden, nie mogę się do tego przyzwyczaić; sich ~ mengen (a. mischen), mieszać się do cz.; ~ reden, ~ sprechen, wtęrać się do rozmowy; ich willige ~ *daß*... , zgadzam się, zezwalam na...

dari'n *ad.* wtem, wewnątrz; (ein Beutel) mit Geld ~ z pieniędzmi; ~ irren Sie sich, co do tego, to pan się myli; mit ~ begriffen, włącznie. **dar'legen** *va.* przedłożyć, przedstawić; wyluszczyć; wyłożyć (myslności); **Dar'legung** *f* przedstawienie, wyluszczenie *n*.

Dar'leh(e)n. -s *n* pożyczka *f*; ein ~ aufnehmen, zaciągnąć pożyczkę; als ~ tytułem pożyczki; -**skasse** *f* kasa

pożyczkowa; **darleihen** *va.* pożyczyc (komu); **Da'rleiher** *m* pożyczający.
Darm, -(e)s, *pl* Därme *m* kiszka *f*, jelito *n*; -**katarrh** *m* katar kiszek; -**leiden** *n* choroba kiszek; -**saite** *f* struna; -**verschlingung** *f* niedrożność jelit; -**verstopfung** *f* zatwardzenie *n*, obstrukcja *f*.
darna'ch *ob.* danach.
daro'b *ad.* ob. dźruber.
Da'rre, *pl-n* *f* 1 suszarnia *f*, 2 susza *f*, wyschnięcie *n*.
dar'reichen *va.* podać, ofiarować; **dar'ren** *va.* (wy)suszyć; **Da'r'rhau** *n* suszarnia *f*.
dar'stellen *va.* przedstawi(a)ć; opisać; *te.* (ode)grać (rolę); -**d** *a* -**de** Geometrie, geometria wykreslna; **Da'r-steller** *m* (-in *f*) *te.* wykonawca (-czyni), aktor(kal); **Da'r'stellung** *f* przedstawienie, opisanie *n*.
dar'tun *va.* wykaz(yw)ać.
darü'ber *ad.* ponad (a. tem); o tem; nad tem; ~ hinaus, poza; sich ~ machen, rzucić się na co; ~ sind wir nicht einig, nie zgadzamy się na tym punkcie; ~ geht nichts, niema nad to nie lepszego; ich freue mich ~ cieszyć się z tego; er ist ~ hinweggegangen, ominał to milczeniem; denken Sie ~ nach, pomyśl pan o tem, niech się pan nad tem zastanowi; er beklagte sich ~ žalil się na to; -**liegen** *vn.* (h) leżeć na czem; -**stehen** *vn.* (h) stać nad czem.
daru'm *ad.* (na)okolo (tego); o to; zato; dlatego; z tego powodu; ich bitte dich ~ proszę cię o to; es handelt sich ~ idzie o to; ich gäbe viel ~ dabym wiele zato, aby...; es ist mir sehr ~ zu tun, zależy mi bardzo na tem; ich tue es ~ weil... robię to dlatego, że...; j-n ~ bringen, pozba-wić kogo czego; ich bin ~ gekommen, straciłem to.
daru'nter *ad.* 1 podtem, pod to; was verstehen Sie ~? co pan przez to rozumie? 2 (po)niżej; mniej; ich kann es nicht ~ lassen, nie mogę nic upuścić (z ceny); Kinder von acht Jahren unJ ~ drei lat ośmiu i niżej. 3 (po)między; w tej liczbie; es sind einige Ausländer ~ między nimi jest kilku cudzoziemców. 4 ~ und drüber, do góry nogami; w nieładzie.
Darvini'smus *m* darwinizm *m*.

da'sein 1 *vn.* (in) być (obecny), być na miejscu. II *D.*- byt *m*, istnie-nie *n*.
Da'seins-berechtigung *f* racja *f* bytu; -**kampf** *m* walka *f* o byt.
dase *lbst* *ad.* tam(że).
dasjenige *prn.* to.
dass *cf.* że; aby, żeby.
dasselbe *prn.* to samo.
da'stehen *vn.* (h) stać (gdzie); *fig.* jetzt steht er ganz anders da, jego położenie zupełnie się zmieniło; er steht rein da, jego opinia jest nieska-
Da'ten *pl* dane; fakty *pl*. [zitelna.
datie'ren [-ti-] 1 *va.* datować, datę polożyć. II *vn.* (h) (sich) ~ datować się; es datiert sich von lange her, to się datuje oddawna. [przypradek.
Da'tiv [datif] -*s*, *pl* -*e* *m* gr. trzeci *da'to* *ad.* bis ~ do dzisiaj; *handl.* a ~ od dziś (począwszy); 3 Monate a ~ w trzy miesiące od daty.
Da'ttel, *pl-n* *f* daktyl *m*; -**baum** *m*, -**palme** *f* daktylowiec *m*.
Da'tum [da-] -*s*, *pl* Data *i* Daten *n* data *f*; ein früheres ~ setzen, datować wstecz, antydatować; was für ~ haben wir heute? którego dziś ma-cieście się z tego; er ist ~ hinwegge-gangen, ominał to milczeniem; denken Sie ~ nach, pomyśl pan o tem, niech się pan nad tem zastanowi; er beklagte sich ~ žalil się na to; -**liegen** *vn.* (h) leżeć na czem; -**stehen** *vn.* (h) stać nad czem.
daru'm *ad.* (na)okolo (tego); o to; zato; dlatego; z tego powodu; ich bitte dich ~ proszę cię o to; es handelt sich ~ idzie o to; ich gäbe viel ~ dabym wiele zato, aby...; es ist mir sehr ~ zu tun, zależy mi bardzo na tem; ich tue es ~ weil... robię to dlatego, że...; j-n ~ bringen, pozba-wić kogo czego; ich bin ~ gekommen, straciłem to.
daru'nter *ad.* 1 podtem, pod to; was verstehen Sie ~? co pan przez to rozumie? 2 (po)niżej; mniej; ich kann es nicht ~ lassen, nie mogę nic upuścić (z ceny); Kinder von acht Jahren unJ ~ drei lat ośmiu i niżej. 3 (po)między; w tej liczbie; es sind einige Ausländer ~ między nimi jest kilku cudzoziemców. 4 ~ und drüber, do góry nogami; w nieładzie.
Darvini'smus *m* darwinizm *m*.

ondulacja trwała; -**wurst** *f* kielbasa wędzona.
Da'umen, -*s* *m* 1 wielki palec; *fig.* den ~ drücken *a.* kneifen, życzyć komu powodzenia; j-m den ~ aufs Auge halten, setzten, trzymać k. krótko, wziąć k. w karby. 2 paluch *m*; -**schraben** *pl* kluby *pl*; j-m die ~ ansetzen, wziąć k. w kluby.
Da'umling [dojm-], -*s*, *pl* -*e* *m* 1 paluch. 2 (w bajkach) Tomcio Paluch.
Da'une, *pl-n* *f* puch *m*; -**nbett** *n* pierzyna *f*; -**nkissen** *n* poduszka z puchu.
Daus, -*es*, *pl* Däuse *m* karc. *as* *m*. **davo'n** *ad.* z (od) tego; stąd; o tem; ~ ist nicht die Rede, nie o tem mowa, nie o to chodzi; nichts mehr ~ | still ~ | nie mówy już o tem; ~ später, o tem potem; man spricht ~ mówią o tem; -**bleiben** *vn.* (sn) wstrzymać się od czego, nie wtrącać się do cz.; -**bringen** *va.* unieść; nichts als das Leben ~ uratować życie; -**eilen** *vn.* (sn) śpieszenie się odJalić, uciec; -**fahren** *vn.* (sn) odjechać; -**fliegen** *vn.* (sn) odlecieć; -**gehen** *vn.* (sn) odejść; uciec; -**jagen** *va.* odpędzić; -**kommen** *vn.* (sn) ujść, wymknąć się; mit heiler Haut ~ ujść cało, wyjść obronna ręką; mit dem Leben ~ ujść z życiem; er ist mit genauer Not davongekommen, wykręcił się tanim kosztem; ich bin mit dem bloßen Schreck davongekommen, skończyło się na strachu; -**laufen** *vn.* (sn) uciec (z wojska); es ist um davonzulaufen! to nie do wytrzymania; sich ~ machen, uciec, umknąć; -**müssen** *vn.* (h) być zmuszonym odejść; -**schleichen** *vn.* (sn) wymknąć się cichaczem; -**tragen** *va.* unieść; odnieść (zwycięstwo), zdobyć (nagrodę), nabawić się (choroby); -**tun** *va.* odjąć; -**wollen** *vn.* (h) chcieć odejść; -**ziehen** *vn.* (sn) oddalić się, odjechać.
davo'r *ad.* przed tem; do (od) tego; ich habe einen Abscheu ~ czuję wstręt do tego; behüt uns Gott ~! zachowaj Boże.
Dav'esplan *m* *pol.* plan Davesa.
dawi'der *ad.* przeciw temu; ~ sein, sprzeciwiać się (czemu); dafür und ~ za i przeciw.
dazu *ad.* 1 do tego; nato; ~ wird es nicht kommen, nie dojdzie do tego;

ich komme nicht ~ nie mam czasu nato; was sagst du ~? co ty nato? ~ gehört mehr Zeit, to wymaga więcej czasu. 2 przytym; nato; -**gehö-ren** *vn.* (h) należeć do tego; -**gehörig** *a.* przynależny do tego; -**kommen** *vn.* (sn) nadejść; dodać do...; wie kam es ~? jakże się to stało? -**mal** *ad.* wtedy; -**nehmen** *va.* wliczyć; -**schlagen**, -**setzen** *va.* dodać; -**tun** *va.* dodać; ohne sein D., bez jego interwencji.
dazwi'schen *ad.* między tem; wśród tego; ~ einschalten, wstawić, wsunąć między...; -**kommen** *vn.* (sn) 1 nadejść nieoczekiwanie, 2 stanąć na przeszkodzie; wenn nichts ~ kommt, jeśli nic nie stanie na przeszkodzie; **Dazwi'schenkunft** *f* 1 wdanie *n* się (w co), interwencja *f*, 2 nadejście *n*; -**liegend** *a.* pośredni; środkowy; -**reden** *vn.* (h) wtrącić się do rozmowy; j-m ~ przerwac komu; -**schalten** *vn.* (sn) wdać się, interwenjować.
Deba'tte, *pl-n* *f* rozprawa, dyskusja, debata *f*; zur ~ bringen, poddać pod dyskusję; **debatie'ren** [-ti-] *va.* i *vn.* (h) obradować, debatować, rozprawić (über etw. o czem).
De'bet [de-] -*s* *n* debet *m*; ins ~ stellen, debetować; -**seite** *f* strona „Winiem” (w księgowości).
Debi't [-blt] -*s*, *pl* -*s* *m* sprzedaż *f*, **debitie'ren** [-tl-] *va.* j-n ~ obciążyć k., zapisać na ciężar czyjego rachunku.
De'bitor, -*s*, *pl* -*en* *m* dłużnik *m*.
Debu't [-bü] -*s*, *pl* -*n* *m* debiut *m*; **debutie'ren** *vn.* (h) debiutować.
Decha'nt, -*en*, *pl* -*en* *m* dziekan *m*.
Decha'rge [desza'rž] *f* ob. Entlastung. [frowac].
dechiffrie'ren [-szifrl-] *va.* odszyfrować.
Deck, -(e)s, *pl* -*e* *n* pokład, pomost; imperial *m*, górka *f* (omnibusu); -**bett** *n* pierzyna *f*; -**blatt** *n* wierzchni liść.
De'cke, *pl-n* *f* 1 przykrycie *n*; koldra; derka *f*; koc *m*; serweta; kapa *f*; *fig.* unter einer ~ mit j-m stecken, działać z kim w porozumieniu; sich nach der ~ strecken, żyć odpowiednio do swoich środków; przystosować się do okoliczności. 2 sufity, pułap.
De'ckel, -*s* *m* 1 wieko *n*, pokrywka *f*. 2 okładka (książki); przykrywka *f*, dekiel *m* (z zegarka); -**korb** *m* kosz z przykrywką.

de'cken I *ua. 1* pokryć, przykryć; nakryć (stół); zasłonić, osłaniać (t. mil.); zasłaniać, ochraniać. 2 *handl.* pokryć (koszyt, deficyt etc.). 3 pokryć, stanowić (samiec). II **sich** ~ 4 zasłonić (przykryć) się. 5 przystawać (do siebie), zlewać się ze sobą. 6 zgadzać się z czym, być identycznym.

De'cken-beleuchtung *f* oświetlenie n sufitu; **-lampe** *f* lampa sufitowa; **-malerei** *f* malowidło stropowe.

De'cker, -s *m* dekarz *m*.

De'ck-mantel *m* płaszcz, pozór *m*; unter dem ~ der Tugend, pod płaszczkiem cnoty; **-name** *m* pseudonim *m*; **-offizier** *m* żeg. bosman floty; **-passagier** *m* pasażer pokładowy; **-platz** *m* miejsce na imperjał (omnibusu); **-ventil** *m* ochraniacz *m* (ochrona *f*) zaworów.

De'ckung *f* pokrycie; przysłonięcie, zakrycie, przykrycie *n*; *handl.* ohnė ~ bez pokrycia; zur ~ der Kosten, na pokrycie kosztów; *mil.* osłona *f*.

Dedikatio'n [-cjo:n] *f* dedykacja *f*; **dedizie'ren** *ua.* dedykować.

Deduktio'n [-cjo:n] *f* wnioskowanie *n*; wywód *m*; dedukcja *f*; **dedukti'v** [-tif] *a* dedukcyjny; **deduzie'ren** *ua.* wnioskować, wyciągać wnioski.

Defekt -t, -(e)s, *pl -e m* brak, defekt *m*.

Defensiv [-zif] *a* obronny, defensywny; **Defensiv'e** [-zilfe] *f* *mil.* działania obronne, defensywa *f*; in der ~ bleiben, zająć stanowisko obronne.

Defilee' [-le] *n* cieżnina *f*.
defillie'ren [-li-] *vn.* (h i sn) przemaszerować, defilować.

definie'ren [-nl-] *ua.* określić, definiować; **Definitio'n** [-cjo:n] *f* określenie *n*, definicja *f*.

definiti'v [-tif] *a i ad.* ostateczny, definitywny; ostatecznie.

De'fizit [de-] -(e)s, *pl -e n* niedobór, deficyt *m*; **-jahr** *n* rok deficytowy.

Deflatio'n [-cjo:n] *f* deflacja *f*, ograniczenie druku banknotów.

Defraudant, -en, *pl -en m* defraudant *m*; **Defraudatio'n** [-cjo:n] *f* defraudacja *f*, sprzeniewierzenie kasowe; **defraudie'ren** [-di-] *ua.* defraudować.

De'gen [de-] -s *m* szpada *f*.

Degeneration [-cjo:n] *pl -en f* zwyrodnienie, wyrodzenie *n* się; **degenerie'ren** *vn.* (z)wyrodnieć.

De'gen-gefäß *n* rkojęsć *f* szpady; **-gehänge**, **-gehenk** *n* pendent, pas *m* od szpady; **-klinge** *f* klinga *f*, brzeszczoć *m*; **-knopf** *m* galka *f* (u szpady); **-scheide** *f* pochwa *f* szpady; **-stich** *m* pchnięcie szpada.

Degradatio'n [-cjo:n] *f* degradacja *f*; **gradie'ren** *ua.* (z)degradować.

de'hnbar [den-] *a* rozciągliwy; giętki, elastyczny; **De'hnbarkeit** *f* rozciągliwość; elastyczność *f*; **de'hnen** *ua.* I (sich) rozciągać, wyciągać (się); przedłużać (się). 2 *fig.* cedzić (słowa). 3 *sich* ~ ciągnąć się; *sich in die Länge* ~ ciągnąć się w nieskończoność; **De'hnung** *f* rozszerzenie (się), przedłużenie, wydłużenie *n*.

Deich [dajch] -(e)s, *pl -e m* grobla *f*, wał *m*; **-amt** *n* urząd nadzoru wałów; **-bau** *m* sypanie *n* grobli; **-bruch** *m* przerwa(nie) wału, grobli; **-eidiger** *m* dozorca wałów.

de'i'chen *ua.* sypać waly, groble.

Dei'chsel [dajksel] *pl -n f* dyszel *m*; **-gabel** *f* holobła *f*; **-pferd** *n* koń dyszlowy.

Dei'ch-vogt *m* inspektor wałów; **-weg** *m* droga wałowa, groblowa.

dein *a* twój; *ich bin* ~ *jestem do* (twoich) *ustag*; **dein'er** *prn* twój; **dein'serits** *ad.* z: twojej strony; **dein'sgleichen** *a* równy tobie.

deinet, **-haben**, **-wegen**, **-willen** *ppr* dla ciebie; *um-willen*, aby ci się przypodobać, aby ci sprawić przyjemność. [twoja] *rodzina*.

deilige *prn.* twój; die Dein(ig)en,
Dei'smus [deis-] *m* deizm *m*, wiara w jednego Boga; **Dei'st**, -en, *pl -en m* deista *m*.

Deka'de [-ka-] *pl -n f* dekada *f*.

Dekade'nt, -en, *pl -en m* schyłkowiec, dekadent *m*; **Dekade'nz** *f* dekadencja *f*.

(gram).

De'kagramm *n* 10 gramów, deka-

Deka'n [-kan] -s, *pl -e m* dziekan *m*;

Dekana't [-kanat] -s *n* dziekanstwo *n*.

dekatie'ren [-ti-] *ua.* dekatyzować;

Dekatie'rapparat *m* dekatyzownik *m*; **Dekatie'run** *f* dekatyzowanie *n*;

Deklamatio'n [-cjo:n] *f* deklamacja *f*; **Deklama'tor** [-ma-] -s, *pl -en m* deklamator *m*; **deklamato'risch** [-ta-] *a* deklamatorski; **deklamie'ren** [-mi-] *ua.* deklamować.

Deklaratio'n [-cjo:n] *f*, *pl -en f* de-

klarcja *f*, zeznanie *n*; **deklarie'ren** [-ri-] *ua.* deklorować, oświadczyć.

Deklinatio'n [-cjo:n] *f* fiz. zbroczenie *n*; *gr.* odmiana, deklinacja *f*; **deklinie'rbar** *a* *gr.* odmienny się; **deklinie'ren** [-nl-] *ua.* *gr.* odmieniać.

dekolletie'ren [-ti-] *ua.* (sich) dekoltować (się); **dekolletie'rt** *a* (wy-)dekoltowany.

Dekorateu'r [-tòr] -s, *pl -e m* dekorator *m*; **Dekoration** [-cjo:n] *pl -en f* ozdoba; odznaka *f*, order *m*; *te.* dekoracja *f*.

Dekoratio'ns-maler *m* malarz dekorator *m*; **-malerei** *f* malarstwo dekoracyjne, sceniczne; **-stück** *n* *te.* sztuka dekoracyjna.

dekorati'v [-tif] *a* dekoracyjny; **dekoriere**n *ua.* ozdobić, (u)dekorować.

Deko'rum [-kò-] -s *n* pozory; *das* ~ *wahren*, zachować pozory.

Dekre't [-krat] -(e)s, *pl -e n* dekret *m*; **dekretrie'ren** *ua. i vn.* (h) (za)dekretować.

Delegatio'n [-cjo:n] *f* delegacja *f*; **delegie'ren** [-gl-] *ua.* (wy)delegować, wysłać; **Delegie'rite(r)** *m* delegat *m*.

delberie'ren *vn.* (h) obradować.
delika't [-kät] *a* delikatny; wykwintny; drażliwy; **Delikate'sse**, *pl -n f* delikatność *f*. 2 -n, **delikatesy**, *pl -e n* przestępstwo *n*.

Delinque'nt [-kwent] -en, *pl -en m* przestępca, winowajca, delikwent *m*.

Deli'rium [-li-] -s *n* obłąd *m* (opilczy); majaczenie, bredzenie *n*.

Delkre'dere [-kre-] -s *n* *handl.* poręka (agenta), delkredera *n*; *das* ~ *übernehmen*, brać na siebie delkredera. [*m*]

Delphi'n [-fin] -(e)s, *pl -e m* delfin *m*;

Demago'g [-gòk] -en, *pl -en m* demagog *m*;

Demagogie' [-gl] *f* demagogia *f*; **demago'gisch** *a* demagogiczny.

Demarkatio'nslinie [-cjo:ns-] *f* linja graniczna, demarkacyjna. [*wač.*]

demaskie'ren [-kl-] *ua.* demaskować.

Deme'ntli, -s *n* zaprzeczenie, zadanie *n* klamu; **dementie'ren** [-ti-] *ua.* zaprzeczać, zada(wa)ć klam.

dementspre'chend, **demem'äB** *ad.* odpowiednio do tego. [*m*]

Demimo'ade [-mäd] *f* półswiatek

demna'ch *ad.* I według tego. 2 zatem, więc, przeto; **demnä'chst** *ad.* I

niebawem, wkrótce. 2 następnie; **demnä'chstig** *a* najbliższy.

demobilisie'ren [-li-]. **demobi'l-machen** *ua.* demobilizować; **Demobilisie'run**, **Demobi'lmachung** *f* demobilizacja *f*.

Demokra't [-krät] -en, *pl -en* (i-*no f*) demokrat(k)a; **-tie'** [-ti] *a* demokracja *f*; **demokra'tisch** *a* demokratyczny.

demolie'ren [-li-] *ua.* (z)burzyć; **Demolie'run** *f* (z)burzenie *n*.

Demonstratio'n [-cjo:n] *f* wykazanie *n*; demonstracja *f*; **demonstrati'v** [-tif] *a* wykazujący; demonstracyjny (*ad.* -cyjnie); **Demonstrati'vum** *n* *gr.* zaimek wskazujący; **demonstrie'ren** *ua.* wykazać; (za)demonstrować.

demontie'ren [-tl-] *ua.* rozebrać (maszynę), zdemontować.

Demoralisatio'n [-cjo:n] *f* demoralizacja *f*; **demoralisie'ren** [-zl-] *ua.* (z)demoralizować.

de'mungeachtet *ad.* mimoto.

De'mut [demüt] *f* pokora *f*; **de'mü'tig** *a* pokorny; uległy; *zlj.* unizony; **de'mütigen** *ua.* (sich) upokorzyć, ponizzyć (się); **De'mütigung** *f* upokorzenie *n*. [*przeto*]

demzufolge *ad.* wskutek tego, **denationalisie'ren** *ua.* wynarodowić; **Denationalisie'run** *f* wynarodowienie *n*.

denaturalisie'ren *ua.* pozbawić obywatelstwa, poddaństwa.

denaturie'ren *ua.* skażić, denaturować; **denaturie'rt** *a* skażony (spide'ngeln *ua.* klepać (kosy)). [*rytus*].

De'nkart *f* sposób myślenia.

de'nkbar *a i ad.* es ist wohl ~ *daß*... można przypuścić, że...; *in der* ~ *kurzesten Zeit*, w jaknajkrótszym czasie; *in der* ~ *sorgfältigsten Weise*, jaknajstaranniej.

de'nten I *vn.* (h) (po)myśleć (an etw. o czym); zamyślać, zamierzać; pamiętać; sądzić; *das gibt* (einem) *z* ~ *to daje do myślenia*; *jeder -de Mensch*, każdy myślący człowiek; ~ *Sie nur!* przypomnij pan tylko! *machte* es, *wie du denkst*, rób jak uważasz; *bei sich* ~ *pomyśleć sobie*; *solange* ~ *kan*, odkąd pamiętać; ~ *Sie an mich!* pamiętać pan o mnie! *ich + heute* *abzureisen*, zamierzam dziś wy-

jechać; edel ~ mieć szlachetne, wznie-
sie myśli; ich -e darüber nach, zasta-
nawiam się nad tem; was denkst du
von ihm? co o nim sądzisz? ich -e auf
Mittel, obmyślam środki; er denkt
auf Böses, ma złe zamiary. II sich ~
wyobrazić (przedstawić) sobie; ich
kann mir's schon ~ wyobrażam so-
bie, domyślam się, jak to jest; ~ Sie
sich meine Freude, wyobraź pan so-
bie moją radość; es läßt sich ~ można
sobie wyobrazić; sich an j-s Stelle ~
postawić się na czyjś miejscu.
Denker, -s (-in f) myśliciel(ka);
-stirn f wysokie, myślące czolo.
denkfaul a nieubliżająco myślący.
Denk-faulheit f lenistwo umysłowe;
-freiheit f wolność myśli; **-kunst**,
-lehre f logika f; **-mal** n pomnik m;
-münze f medal pamiątkowy; **-säule**
f kolumna pamiątkowa; **-schrift** f me-
moriał; pamiętnik m; **-spruch** m sen-
tencja f; **-stein** n pomnik m; **-tafel** f
tablica pamiątkowa; **-übung** f ćwic-
zenie umysłowe.
Denkungsart f sposób myślenia.
Denk-vermögen n zdolność myśle-
nia; **-vers** m wiersz wyrecytowany z
pamięci; **-weise** f sposób myślenia;
denkwürdig a pamiętny; **-würdig-
keit** f osobliwość f, rzecz godna za-
pamiętania; **-en** pl pamiętniki pl;
-zeichen n znak m (dla pamięci);
-zettel m notatka f; **ir.** pamiętka;
nauczka f.
denn cj. I ponieważ, bo, (al)bo-
wiem. 2 niż; 3 wo ist er ~? gdzie
jest? es sei ~ daß, chyba że...;
wann ~? więc kiedy? wieso ~? jak to?
de'nooch cj. jednak(że), przecież,
wszelako; mimo to. [tyst(ka).
Denti'st, -en, pl -en m (-in f) den-
tysta.
Denunziat, -en, pl -en m donosi-
ciel, denuncjant m; **Denunziation**
[-cjön] f denuncjacja f; **denunzier**
ren va. denuncjować.
Depe'sche, pl -n f depesza f, tele-
gram m; **depeschie'ren** va. i un. (h)
depeszować.
Depo'nens [-pö-] n czasownik czyn-
no-bierny; **Depon'e'nt**, -en, pl -en m
I zeznający; świadek. 2 wkładca, de-
ponent m.
deponie'ren va. złożyć, deponować.
Deportatio'n [-cjön] f zesłanie n;
deportie'ren [-tl-] va. zesłać, depor-

tować; **Deportie're(r)** m zesłaniec m.
Depositär [-tär] -s, pl -e m depo-
zytariusz, przechowujący depozyt.
Deposi'ten-gelder pl pieniądze de-
pozytowe; **-kasse** f kasa depozytowa;
-schein m kwit depozytowy.
Depositu'm [-pö-] n depozyt m.
Depo't [-pö] -s, pl -s n skład m.
Depressio'n [-sjön] f przycięgnięcie
n, depresja f; **deprimie'ren** va. przy-
gnębić, deprymować.
Deputat [-tat] (-e)s, pl -e n deput-
tat, dodatek m w naturze; **Deputa-
tion** [-cjön] f deputacja f; **Deputie-
tie're(r)** m poseł, deputowany.
der [dər] I prn ten; który. II rodzaj-
nik, którego brak w języku polskim.
derangie'ren [-zl-] va. deranżować.
de'rar ad. tego rodzaju; tak dalece,
do tego stopnia; **de'rarig** a taki, tego
rodzaju, podobny.
derb a I mocny, trwały; tegi; jedrny.
2 szorstki; rubaszny; ostry; -e Ant-
wort, szorstka odpowiedź; -er Ver-
weis, ostra wymówka; **De'rbeheit** f I
trwałość; tegość; jedrność f. 2 szor-
stkość, rubaszność f.
der'einst ad. I zczasem, kiedyś. 2
niegdys, ongi; -ig a przyszyły.
de'ren prn, których; której; tych.
de'rent -halb, -wegen, (um)
-willen ad. I dla której, dla których;
dla tej, dla tych a. nich 2 dlatego też.
de'rer prn, których; tych.
de'rge'stalt ad. I w ten sposób; ~
daß, tak że. 2 tak (dalece); tyje.
derglei'chen a podobny (do tego);
und ~ I tym podobne.
derje'nige prn. ten.
derlei a ob. dergleichen.
de'rma'leinst ad. ob. dereinst; de'r
malig a obecny, terażniejszy.
de'rmaßen ad. ob. dergestalt.
Dermatologie [-gi] f dermatologia
f, nauka o chorobach skórnych.
derse'lbe prn. ten sam; ónże.
De'rwich, -es, pl -e m derwisz m.
de'rzeitig a obecny.
Deserteu'r [-tör-] -s, pl -e m zbieg,
dezert m; **desertie'ren** vr. (sn)
zbiec, dezertować; **Desertio'n** [-cjön]
f dezercja f.
de'sfalls ad. w takim razie, w tym
wypadku (a względzie). [niez].
de'sgleichen ad. również, podob-
de'shalb I ad. dlatego; ~ weil, dla-

tego że. II cj. dlatego właśnie, oto
dlaczego.
Desidera't n żądanie n, dezyderat m.
designe'ren va. wyznaczyć.
Desinfektio'n [-cjön] f dezynfekcja
f; **-anstalt** f zakład dezynfekcyjny;
desinfizie'ren va. odkazić, dezynfek-
kować.
Desorganisation [-cjön] f dezorga-
nizacja f; **desorganisie'ren** [-zl-] va.
dezorganizować.
despek'te'rich a uchybiający.
desperat [-rät] a rozpaczliwy.
Despo't [-pöt] -en, pl -en (-in f)
despot(ka); **despo'tisch** a despo-
tyczny; **Despoti'smus** m despotyzm.
des'senungeachtet ad. mimo to,
niemniej, jednak. [ser n nóż deserowy.
Desse'rt [-sər-] -s n deser m; **-mes-**
Destillatio'n [-cjön] f destylacja;
destylarnia f; **Destillie'rapparat** m
destylator, alémbik m; **destillie'ren**
va. destylować; **Destillie'rer** m gor-
zelnik m; **Destillie'rgefäß** n waza
falembika.
de'sto ad. tem; ~ besser, tam lepiej;
je... desto... im... tem.
de'swegen, de'swillen ad. dlatego.
Detail [-taj] -s, pl -s n szczegół;
detal m; im ~ detaliczny; **-geschäft**
n sklep detaliczny; **-handel** m handel
detaliczny; **-händler**, **Detaili'st**,
-en, pl -en m detalista m, kupiec de-
taliczny; **-verkauf** m detal m, sprze-
daż detaliczna.
Detekti'v [-tif], -s, pl -e m tajny
agent policyjny, detektyw m; **-Institut**
n-biuro detektywów.
Detektor, -s, pl -en m radio; wy-
krywacz, detektor m; **-apparat** m
aparat detektorowy. [m].
Determina'te f mat. wyznacznik
Detonation [-cjön] f huk, wybuch
m; **Detona'tor**, -s, pl -en m spłonka
rozszczepiająca, detonator m; **deto-
nie'ren** un. (h) wybuchnąć, huknąć.
Deut [dojt] (-e)s, pl -e m szeląg m.
Deutelei [dojtela] f objaśnienie na-
ciągane, fałszywe; **deu'teln** va. i un.
(h) fałszywie objaśni(a)ć a tłumaczyć.
deu'ten [doj-] I va. tłumaczyć, in-
terpretować, objaśni(a)ć; schlecht,
übel ~ tłumaczyć na źle. II un. (h)
I auf etw. ~ wskazy(yw)ać na co. 2
fig. zapowiadać; alles deutet darauf,
daß, wszystko zapowiada, że...; **Deu't-**

ter, -s m interpretator, komentator
m; **deu'tlich** a wyraźny, jasny; zro-
zumiały; czystelny; **Deu'tlichkeit** f
jasność; zrozumiałość f.
deutsch [dojcz] a i ad. niemiecki;
(auf) po niemiecku; -er Lehrer, nau-
czyciel niemieckiego; -sprechen, mó-
wić po niemiecku; fig. ~ mit j-m
reden, mówić z kim bez ogródek,
otwarcie; **Deutsche(r)** s Niemiec,
Niemka; das Deutsche, język nie-
miecki; im -n, po niemiecku; **Deu-
tschenhaß** m nienawiść do Niemców,
germanofobia f; **deu'tschgesinnt** a
myślący po niemiecku; **Deu'tschheit**
f niemieckość f; **Deu'tschland** n
Niemcy pl; **deu'tschnational** a nie-
miecko-narodowy; **Deu'tschtum**, -s
n niemieckość f, duch niemiecki;
Niemcy pl; **Deu'tschtümelei** f szo-
winizm niemiecki; **Deu'tschtümler**
m szowinista niemiecki; **deu'tsch-
völkisch** a niemiecko-narodowy.
Deu'tung f I tłumaczenie n, inter-
pretacja f. 2 sens m.
devalorisie'ren, **devalvie'ren**
[-wl-] va. obniżyć wartość; **Devalori-
sie'ren**, **Devalvatio'n** [-cjön] f
dewaaluacja f.
Devastatio'n [-cjön] f spustoszenie
n; **devastie'ren** [-tl-] va. (s)pusto-
szyć, niszczyć.
Deviatio'n [-cjön] f zboczenie n.
Devi'se [-wize], pl -n f I godło n,
dewiza f. 2 handl. dewiza (czek, weks-
el etc. zagraniczny).
Devi'sen-kurs m kurs m dewiz;
-markt m rynek dewizowy; **-ord-
nung** f przepis dewizowy; **-sperre**
f zakaz wywozu dewiz, ograniczenia
walutowe; **-stelle** f urząd dewizowy;
-verkehr m obrót dewizowy;
-zwangswirtschaft f system ograni-
czeń walutowych.
Devolution [-cjön] f jr. przejście n
prawa, dewolucja f.
devo't [-wöt] a nabożny, pobożny;
Devotion [-cjön] f, dewocja f.
Deze'mber, -s m grudzień m; **de-
ze'mberlich** a grudniowy.
Deze'mnium, -s n dziesięciolecie n.
deze'nt a przywoity. [wač].
dezentralisie'ren va. decentralizo-
Dezerna't [-nat] (-e)s, pl -e n I za-
kres działania, dziedzina f, resor m.
2 referat, raport m; mein ~ moje

akty; **Dezerne'nt**, -en, *pl -en m szef wydziału a. biura; referent odpowiedzialny*.
dezima *1 [-mal]* a dziesiąty, decymalny; **Dezima'lbruch** *m* ułamek dziesiąty.
dezimie'ren *[-ml-]* *va.* dziesiątkodgl. *abr.* = dergleichen. [wać. *d. h. abr.* = das heißt, to jest.
Diabe'tes *[-be-]* *m* med. cukrzyca *f*; **Diabe'tiker** *m* diabe'tyk *m*.
diabo'lisch *[-bo-]* a djabełski.
Dia'bolo *n* djabolo *n* (zabawka).
Diade'm *[-dem]* *(-e)s, pl -e n* diadem *m*.
Diagnose *[-gnō-]* *pl -n f* med. diagnoza *f*; *die ~ stellen*, postawić diagnozę (choroby).
diagonal *1 [-nal]* a mat. przekątny; **Diagonal** *f* przekątna *f*.
Diako'n *[-kōn]* -en, *pl -en m* diakon; **Diakon'isse**, -sstin *f* diakonisa.
Diale'kt, *(-e)s, pl -e m* narzecze *n*, dialekt *m*; **Diale'ktik** *f* dialektyka *f*; **diale'ktisch** a dialektyczny.
Dialo'g *[-lok]* *(-e)s m* dialog *m*.
Diama'nt, -en, *pl -en m* diament *m*; **diaman'ten** a diamentowy.
Diama'nt-ring *m* pierścień brylantowy; **schleifer** *m* szlifierz diamentów.
Dia'meter *[dja-]* -s *m* średnica *f*; **diametra'l** a diametralny; ~ entgegengesetzt, wręcz przeciwny.
Dia'na *[dja-]* *f* Diana *f*.
Diapa'son *[-pa-]* -s, *pl -s a. -e m i n* mus. kamerton *m*.
Diapha'n *[-fan]* a przezroczysty.
Diapositi'v, *(-e)s, pl -e n* fot. przezrocze *n*, diapozytyw *m*.
Diarrhö'e *[-zō]* *f* biegunka *f*.
Diät *[die:t]* *f* 1 dieta *f*; ~ halten, być na diecie, zachować dietę. 2 -en *pl* diety (poselskie etc.); **Diäte'tik** *f* dietetyka *f* (nauka o zdrowem odżywianiu się); **diäte'tisch** a dietetyczny.
diato'nisch a mus. diatoniczny.
Diatri'b *[-tri-]* *pl -n f* krytyka gwałtowna, złośliwa.
dicht *1 a* 1 gęsty, ścisły. 2 zbity, szczelny. *II ad.* gęsto; ~ bei Warschau, pod samą Warszawą; ~ an der Tür, przy samych drzwiach; ~ aneinander, jeden przy drugim; ~ behaart a kosmaty; ~ belaubt a gęsto liśćmi pokryty.

di'chten *1 va.* 1 gęścić. 2 uszczelnić(a), upychać; zeg. kalfatrować. *II va i vn.* 2 pisać wiersze; tworzyć, piś(yw)ać. 4 wymyślać; auf etw ~ (und trachten) marzyć o czem.
Dic'hter, -s *m (-in f)* poet(k)a;
dic'hterisch a poetyczny; -e Freiheit, licencja poetycka; **Dic'hterling**, *(-e)s, pl -e m* wierszokoleta *m*.
dic'htgedrängt a zbity, zwarty.
Dic'htigkeit *f* gęstość; szczelność *f*.
Dicht-kunst *f* sztuka rymotwórcza; *poezja f*; **-werk** *n* utwór poetyczny
Dic'htung *f* 1 gęszczenie *n*. 2 uszczelnienie *n*. 3 poezja *f*, wiersze *pl.* 4 zmyślenie *n*, fikcja *f*; **-sart** *f* rodzaj poezji; **-slehre** *f* poetyka *f*.
dick *a* 1 gruby, otły; ~ und fett, opasły; ~ machen, tuczyć; ~ werden, zgubić; utyć. 2 gęsty (płyn etc.); -e Milch, zsiadłe mleko, ~ werden, zsiadać się, skrzepnąć. 3 spoisty, szczelny. 4 nabrzmiały, spuchnięty. 5 -e Luft, ciężkie powietrze. 6 -e Freunde, zażyli przyjaciele; durch ~ und dünn, wszelkimi drogami; mit j-m durch ~ und dünn gehen, pójść za kim, choć nakoniec światła (ob. Ohr).
dick-bäcig a puciołowaty; **-bändig** a gruby (tom); **Dic'kbauch** *m* brzuchal *m*; **-bäuchig** a brzuchaty; **Dic'kdarm** *m* an. grube jelito.
Dic'ke *f* 1 grubość, objętość; otłość *f*. 2 gęstość *f*; gąszcz *m* (płynów).
dic'kfellig a gruboskórny (*t. fig.*).
Dic'kfelligkeit *f* fig. gruboskórność *f*.
dic'kflüssig a zawiesisty (sos).
Dic'khäuter, -s *m* gruboskórzec *m*; **dic'khaütig** a gruboskórny (*t. fig.*).
Dic'kicht, *(-e)s, pl -e n* gestwina *f*.
Dic'kkopf *m* człowiek o wielkiej głowie, głowacz *m*; *fig.* człowiek ograniczony; uparty; **dic'kköpfig** a fig. uparty; **dic'kleibig** a tegi, otły; **dic'knasig** a o dużym nosie.
Dic'kte, *pl -n f* dykta *f*.
Dic'ktuer, -s *m* fanfaron; **dic'ctun** *vn. (h) sam.* chęplić się (mit etw. czem)
Dic'kwanst, *(-e)s, m* grubas *m*.
Dida'ktik *f* dydaktyka, umiejętność *f* nauczania; **di'da'ktisch** a dydaktyczny
Dieb *[dip-]* *(-e)s, pl -e m (-in f)* złodziej(ka), **Diebere'i** *f* złodziejstwo *n*; **die'bisch** a złodziejski; *fig.* skryty. *sich ~ freuen*, ogromnie się cieszyć.

Die'bs-bande *f*, -gesindel *n* banda złodziejska; **-höhle** *f*, -nest *n* nora, jaskinia złodziejska; **-laterne** *f* ślepa latarka; **-schlüssel** *m* wytrych *m*; **die'bssicher** a zabezpieczony od kradzieży z włamaniem; **-sprache** *f* gwara złodziejska; **-streich** *m* sztuczka złodziejska.

Die'bstahl, *(-e)s, pl -ähle m* kradzież *f* (mit Einbruch z włamaniem); literarischer ~ plagiat *m*; **-versicherung** *f* ubezpieczenie *n* od kradzieży.

Die'le *[dl-]* *pl -n f* 1 deska, tarcja *f*. 2 podłoga *f*. 3 sień *f*. 4 dancing *m*; **die'len** *va.* dyłować, dać podłogę z desek; **Die'lung** *f* dyłowanie *n*.

die'nen *[dl-]* *vn. (h)* służyć, być w służbie; als Vorwand ~ służyć za pretekst; zu etw. ~ przydać się na co, służyć do cz.; womit kann ich ~? czem mogę służyć? (Ihnen) zu ~ do usług; j-m mit etw. ~ oddać komu usługę; damit ist mir nicht gedient, to mi się na nic nie przyda; j-m in ähnlicher Weise ~ odsłużyć się komu.

Die'ner, -s *m* służący, sluga *m*; lhr gehorsamster ~ sluga uniżony; ~ des Staates, urzędnik *m*; den ~ machen, nisko się kłaniać.

die'nerhaft a służalczy.

Die'nerin, *pl -nen f* służąca.

die'nern *vn. (h)* kłaniać się.

Die'nerschaft *f* służba *f*.

die'nlich a przydatny, pożyteczny; - sein zu, służyć do, przydać się na.

Dienst, *(-e)s, pl -e m* 1 służba *f* (ob. außer); j-n in ~ nehmen, przyjąć na służbę; *fig.* (meine Beine) versagen den ~ odmawiają posłuszeństwa; bei j-m im ~ stehen, służyć u k.; in ~ treten, wstąpić do służby. 2 usługa, przysługa *f*; j-m einen ~ leisten, erweisen, wyświadczyć k. przysługę; was steht (Ihnen) zu -en? czem mogę służyć (j-m) sein ~e anbieten, zaofiarować k. swe usługi.

Die'nstag *m* wtorek *m*.
Die'nt-alter *n* starszeństwo *n* w służbie, lata służby; **-anerbieten** *n* w zaofiarowanie *n* usług; **-angelegenheit** *f* sprawa służbowa; **-antritt** *m* wstąpienie do służby.

die'nstbar *a* 1 służebny. 2 usłużny; **Die'nstbarkeit** *f* 1 usłużność *f*. 2 służebstwo *n*; służebność *f*; **die'nstbe-flissen** *a* usłużny, uczynny.

Die'nt-bezüge *pl* dochody, pobory służbowe; **-bote** *m* sluga, służący; **-botentreppe** *f* schody dla służby; **-buch** *n* książeczka służbowa; **-eid** *m* przysięga na wierność służby; **-eifer** *m* gorliwość służbowa; **-einkommen** *n* dochód służbowy; **-enthebung** *f* zawieszenie w urzędowaniu; **-entlassung** *f* usunięcie ze służby, złożenie z urzędu; odprawienie *n* (slugi); **die'ntfertig** a usłużny, uczynny; **-fertigkeit** *f* usłużność *f*; **-frau** *f* posługaczka; **die'ntfrei** a wolny od służby; **die'ntabend** a dyżurny; urzędujący; **-herr** *m* pan (domu); chlebodawca *m*; **-jahr** *n* rok służby; **-knecht** *m* parobek *m*; **-leistung** *f* przysługa; służba *f*; **-leute** *pl* służba, czeladź *f*.

die'ntlich a służbowy, urzędowy; **die'ntlos** a bez służby (a. zajęcia).

Die ntmädchen *n*, **-magd** *f* służąca; **-mann** *m* posługacz; tragarz; posłaniec *m*; **-ordnung** *f* regulamin służbowy; **-personal** *n* personel *m*; służba *f*; **-pflicht** *f* obowiązek służbowy; obowiązek służby wojskowej; **die'nstpflichtig** a obowiązany do służby wojskowej, popisowy; **-sache** *f* sprawa służbowa, urzędowa; **-stunden** *pl* godziny urzędowe.

die'nt-tauglich a zdolny do służby; **-tuend** a dyżurny; urzędujący; **-unfähig**, **-untauglich**, **-untüchtig** a niezdolny (niezdadny) do służby; **-willig** a usłużny.

Die'nt-vorschrift *f* przepis służbowy; **-wohnung** *f* mieszkanie służbowe; **-zeit** *f* czas służby; **-zeugnis** *n* świadectwo służbowe.

die'sbezüglich a i ad. odnoszący się do tego; odnośnie do tego.

Die'selmotor *m* silnik dyzelski.

die'ser *[dl-]* *prn.* ten; dieses Monats, bieżącego miesiąca; den zehnten dieses, dziesiątego bieżącego miesiąca.
die's-falls *ad.* w takim razie; **-jährig** a tegoroczny; **-mal** *ad.* tym razem; **-rheinisch** a z tej strony Renu (leżący); **-seitig** a z tej strony (leżący); **-seits** *ad.* z tej strony; ~ und jenseits, z tej i z tamtej strony.

Die'trich *[dl-]* -s, *pl -e m* wytrych *m*.
differential *1 [-cj-]* a różniczkowy.
Differential-l'getriebe *n* aut. stawido *n* z trybami różniczkowemi;

-rechnung *f* rachunek różniczkowy; -zoll *m* cło różnicowe, dyferencyjne.
Differenz *f* 1 różnica *f*, 2 rozterka, niezgody *f*, nieporozumienie *n*; -geschäft *n* tranzakcja na różnicę kursu.
differieren [-ri-] *vn* (h) różnić się, digesti *v* a ułatwiający trawienie.
Diktat [-tat] *pl* (-e)s, *pl* -e *n* dyktando *n*; nach dem ~ (schreiben), za dyktandem; **Diktator**, -a, *pl* -en *m* dyktator *m*; **diktatorisch** a **dyktatorski**; **Diktatur** *f* dyktatura *f*; **diktieren** [-ti-] *va* dyktować.
Diktion [-cjon] *f* dykcja *f*, [nik *m*].
Diktionär [-cjonier] -s, *pl* -e *n* słownik, *m*.
Diktum, -s, *pl* -ta *n* dyktum, powiedzenie, *fam.* powiedzonko *n*.
Dilemma, -s, *pl* -ta *n* dylemat *m*.
Dilettant, -en, *pl* -en *m* dyletant, amator *m*; **dilettantenhaft**, **dilettantisch** a **dyletancki**, **niefachowy**; **Dilettantismus** *m* dyletantyzm *m*.
Dill, -s *m* koper *m* [amatorstwo *n*].
Diluvium [-lū-] *n* potop *m*.
Dimensio'n [-zjon] *f* wymiar, rozmiar *m*; **Dimunitiv** [-tif] -s *n* forma zdrobniała.
Dimissio'n [-sjon] *f* dymisja *f*.
Diner [-ne] -s, *pl* -s *n* obiad *m*.
Ding, (-e)s, *pl* -e *n* 1 rzecz *f*, przedmiot *m*; sprawa *f*; vor allen -en, przedewszystkiem; *fig.* guter -e sein, być w dobrym humorze (a. dobrej myśli); das ist ein ~ der Unmöglichkeit, to jest niemożliwe; das geht nicht mit rechten -en zu, to nieczysta sprawa; jedes ~ hat zwei Seiten, każdy medal ma dwie strony; aller guten -e sind drei, do trzech razy sztuka. 2 das arme ~ biedactwo, niebożatko *n*; das albere a. dumme ~ głupie, niedoważone stworzenie; freches ~ impertynentka; niedliches ~ ślicznotka; das ~ an sich, rzecz sama w sobie;
Ding(e)lchen *n* drobnostka *f*.
Dingen *i* *va*. (wy)niając; zgodzić (szluzącego). II *vn* (h) targować się.
dingfest a ~ machen, arestować.
dinglich a rzeczowy.
Ding's(da) *m* i *f* ten, ta osoba (a. rzecz) której nazwiska (nazwy) się nie pamięta; Herr ~ pan N(iewiadomski); **Dingwort** *n* rzeczownik *m*.
dinieren [-nl-] *vn* (h) jeść obiad.
Dioptrik *f* fiz. dioptryka *f*.
Diozese [-ce-] *pl* -n *f* diecezja *f*.

Diphterie [-ri-] -r'l'tis *f* dyfteryi *m*, błonica *f*; **Diphterie'serum** *n* surowica przeciwbłonicza.
Diphthong, -s, *pl* -en *m* dwugłoska *f*.
Diplom [-plom] (-e)s, *pl* -e *n* dyplom *m*.
Diplomata [-mät] -en, *pl* -en *m* dyplomata *m*; **enlaufbahn** *f* karjera dyplomatyczna; **Diplomatie** [-mat] *f* dyplomacja *f*; **diplomatisch** a **dyplomatyczny**.
Diplomingenieur [-ženjör] *m* inżynier inżynier.
direkt *l* a prosty; bezpośredni. II *ad.* wprost; bezpośrednio.
Direktio'n [-cjon] *f* kierownictwo *n*; **zarrad** *m*, dyrekcja *f*; **Direktive** *f* wytyczna, dyrektywa *f*; **Direktor**, -a, *pl* -en *m* dyrektor; **in pl** -en *f* dyrektorka; **Direktora**; **Direktora't** [-rat] (-e)s *n* dyrektorat *m*, dyrektorstwo *n*; **Direktriv** [-triv] *pl* -n *f* dyrektorka.
Dirigier, -en, *pl* -en *m* dyrygent *m*; **dirigieren** [-gl-] *va* dyrygować.
Dirne, *pl* -n *f* dziewczucha; dziewczka; prostytutka, ladcznica; **-nhaus** *n* dom publiczny.
Disarmonie [-nl] *f* dysharmonia; *fig.* niezgoda *f*; **Diska'nt** *m* mus. dyszkant *m*.
Disko'nt(o) *m* dyskonto *n*; **diskontieren** *va*. (z) dyskontować; **Diskon'tierer**, -s *m* dyskontier *m*; **Disko'ntobank** *f* bank dyskontowy; **Disko'ntofuß** *m* stopa dyskontowa.
diskreditieren [-tit-] *va*. (z) dyskredytować; **Diskreditierung** *f* dyskredytowanie *n*.
diskret [-kret] a dyskretny; **Diskretio'n** [-cjon] *f* dykrekcja *f*, [nienie *n*].
Diskriminatio'n [-cjon] *f* rozróżnienie; **Diskurs** *m* sp. dysk. [sja *f*].
Diskussio'n [-sjon] *pl* -en *f* dyskusja; **Diskurs-werfer** *m* (-in *f*) sp. dysko-bolka; **-wurf** *m* rzut *m* dyskiem.
diskutierbar [-tlr-] a nadający się do dyskusji; **diskutieren** *va*. i *vn* (h) dyskutować, rozprawić (über etw. o czym).
dislozieren *va*. rozlokować.
disparat [-rat] a różnorodny.
Dispensa, -a, *pl* -e *m*, **Dispensatio'n** [-zajon] *pl* -en *f* dyspensacja *f*; **dispensieren** *va*. zwalniać.
Disponieren, -en, *pl* -en *m* dyspo-

nen, zarządzający *m*; **disponibel** [-ni-] a rozporządzalny; **disponieren** *va*. dysponować, zarządzać (czem); **in** -rt, usposobiony, dysponowany. II *vn* (h) über etw. ~ rozporządzać; **Dispositio'n** [-zicjon] *f* 1 rozporządzenie, zarządzenie *n*, dyspozycja *f*; zur ~ stehen, być na rozkazy. 2 usposobienie *n*; **-sfonds** *m* fundusz dyspozycyjny. [porcja *f*].
Disproportio'n [-cjon] *f* dysproporcja *f*.
Disput [-püt] (-e)s, *pl* -e *m* spór *m*, dysputa *f*; **Disputatio'n** [-cjon] *f* dysputa *f*; **disputieren** [-ti-] *vn* (h) dysputować.
disqualifizieren [-kwa-] *va*. zdyskwalifikować; **Disqualifizierung** *f* zdyskwalifikowanie *n*.
Dissertatio'n [-cjon] *pl* -en *f* rozprawa doktorska. [ca *m*].
Dissident, -en, *pl* -en *m* innowierca; **Dissonanz**, *pl* -en *f* rozdzźwięk.
Distanz, *pl* -en *f* odległość *f*, dystans *n*; **-messer** *m* dalekomierz *m*; **-ritt** *m* jazda (konna) dystansowa.
Distel, *pl* -n *f* osiet *m*; **-fink** *m* orn. szczygiel *m*.
Distichon *n* dwuwiersz *m*. [ny].
distinguiert [-glrt] a dystyngowany.
Distraktio'n [-cjon] *f* rozrywka *f*.
Distrikt, -s, *pl* -e mowód, okręg *m*.
Disziplin [-pln] *f* dyscyplina, karność *f*; **disziplinarisch** a **dyscyplinarny**; **Disziplinungsverfahren** *n* postępowanie dyscyplinarne; **disziplinieren** *va*. trzymać w karność; (wy)-ćwiczyć.
Divergenz *f* rozbieżność *f*; **divergieren** [-gl-] *vn* (h) różnić się.
divers a różny, rozmaity.
Dividend, -en, *pl* -en *m* dzielna *f*; **Dividende** *f* dywidenda *f*; **dividieren** *va*. dzielić.
Divinatio'nsgabe *f* dar odgadywa-wa.
Divinität [-tet] *f* boskość *f*. [nia].
Divisio'n [-zjon] *f* 1 dzielenie *n*, 2 mil. dywizja *f*; **Divisor** [-wl-] -s, *pl* -en *m* dzielnik *m*.
Diwan [dl-] -s, *pl* -e *m* sofa, kanapa *f*; **-decke** *f* narzuta *f*.
Döbel [dö-] -s *m* kolek, klin *m*, doch *cj*. i *ad*. 1 jednak; przeciez. 2 lecz; ja ~ l alez takl spreczen Sie ~ l mówze panl wirst du nicht da sein? dochl nie będziesz tam? owszem, będe.

Docht; (-e)s, *pl* -e *m* knot *m*.
Dock, -s, *pl* -e *n* dok *m*.
Do'cke, *pl* -n *f* 1 słup(ek) *m*, 2 motek *m*, 3 lalka *f*; **do'cken** *va*. 1 motkować. 2 żeg. dokować, wprowadzić (okręt) do doków.
Do'cken-flach *m* przeda motkowa; **-geländer** *n* balustrada *f*.
Do'ge [dože] -n, *pl* -n *m* doża *m*.
Do'gge, *pl* -n *f* (bul)dog *m*.
Do'gma, -s, *pl* -men *n* dogmat *m*; **Dogma'tiker**, -s *m* dogmatyk *m*; **Dogma'tisch** a **dogmatyczny**.
Do'hle [dō-] *pl* -n *f* orn. kawka *f*.
Do'hne [dō-] *pl* -n *f* sidla *pl*.
Do'ktor, -s, *pl* -en *m* doktor (der Rechte praw); lekarz *m*; **in** *f* doktor-ka; **doktorieren** *vn* (h) doktoryzować się; **-würde** *f* doktorat *m*.
Doktrin, *pl* -en *f* doktryna *f*; **doktrinär** [-ner] a doktrynerski; **Doktrinarius** *m* doktrynerstwo *n*.
Dokumente, -es, *pl* -e *n* dokument *m*; **dokumenta'risch** a **dokumentny**.
Dolch, -es, *pl* -e *m* sztylet *m*; **-stich**, -stoß *m* pchnięcie *n* sztyltem.
Do'ld, *pl* -n *f* bot. baldaszek *m*; **-ngewächse** *pl* baldaszekowate *pl*.
Do'le [dō-] *pl* -n *f* dół ściekowy, rów.
Do'llar, -s, *pl* -s *m* dolar *m*. [m].
Do'lle, *pl* -n *f* widelki wiosłowe.
Do'lmán, -s, *pl* -s *m* dolman *m*.
do'lmetschen *i* *va*. tłumaczyć. II *vn* (h) służyć za tłumacza; **Do'lmetscher**, -s *m* (-in *f*) tłumaczka).
Do'lus [dō-] *m* jr podstęp *m*.
Dom [dom] -es, *pl* -e *m* katedra *f*, tum *m*. [bowe].
Domäne [-me-] *pl* -n *f* dobra skar.-Do'm'ner *m* kanonik *m*; **do'm'herlich** a **kanoniczny**.
dominieren [-nl-] *vn* (h) górować, dominować. [nin].
Dominikan'er [-ka-] *m* dominika-**Do'mino** [dō-] -s, *pl* -s *m* domino (gra i strój); **-spiel** *n* gra w domino.
Domizil [-cil] -es, *pl* -e *n* domicyl *m*, mieszkanie prawne; **domizilieren** *va*. domicylować (woksel).
Do'm-kapitel *n* kapituła *f*; **-kirche** *f* katedra *f*, tum *m*; **-pfaff** *m* orn. gil *m*; **-propst** *m* proboszcz katedralny.
Do'nau [dō-] *f* geo. Dunaj *m*.
Do'ner, -s *m* grzmiot *m*; wie vom ~ gerührt, jakby piorunem rażony; ~ des Geschützes, huk *m* armat; **-ge-**

brüll-, gepolter-, getöse n huk piorunów; do'nern un. (h) grzmieć; fig. piorunować; es donnert, grzmi; -d a grzmiać; Do'nnerschlag m piorun.
 Do'nnerstarg m czwartek m; grüner ~ Wielki czwartek.
 Do'nner-stimme f grzmiący głos; wetter I n burza f. II int. (zum) ~! do stu piorunów!
 Do'ppel-adler m orzeł dwugłowy; -bett n łóżko na dwie osoby; -bier n piwo dubeltowe; -decker m aw. dwupłatowiec m; do'ppeldeutig a dwuznaczny; -ehe f dwuzęstwo n, bigamia f; -fenster n podwójne okno; -flinte f dubeltówka f; -ganger m sobowtór m.
 do'ppel(e)leisig a kol. dwutorowy.
 Do'ppel-kinn n podbródek m; -kopfhörer m radio; słuchawki z pałkami. [fig a o dwu lufach.]
 do'ppel-köpfig a dwugłowy; -läu-Do'ppel-laut m dwugłoska f; -leitung f el. linia dwutorowa.
 do'ppeln va. podwajać, dwoić.
 Do'ppel-posten m mil. czujka f; -punkt m dwukropek m.
 do'ppelreihig a dwurzędowy; do'ppelseitig a dwustronny; dwuboczny.
 Do'ppelsinn m dwuznaczność f; znaczenie podwójne; do'ppelsinnig a dwuznaczny; Do'ppelsinnigkeit f dwuznaczność f.
 Do'ppel-spiel n 1 duet m. 2 sp. gra podwójna; -stück n duplikat m.
 do'ppelt I a podwójny; dwójaki, dwoiasty; dwuznaczny; ~ soviel, dwa razy tyle. II ad. podwójnie, wdwójnasób.
 do'ppel-tür f drzwi podwójne (a. dwuskrzydłowe); -wahl f I głosowanie pdwójne. 2 wybór w dwu miejscach; -währung f podwójna waluta, bimetalizm m; -zündung f zapalenie podwójne (motoru).
 do'ppelzünftig a dwujęzyczny, fig. dwulicowy; Do'ppelzichtigkeit f fig. dwulicowość f.
 Dorf-, -es, pl Dörfer n wieś f (ob. Dörfchen, -s n wioska f. [böhmisch]).
 Do'rf-gemeinde f gmina wiejska; -leute pl chłopci pl; -schulze m wójt do'risch a dorycki. [m.]
 Dorn-, -es, pl -en a. Dörner m 1 cieżń f, kolec m; fig. er ist mir ein ~ im Auge, jest mi solą w oku (ob. Rose).

2 kolec, jęczyzek m (u sprzązki, w zamku); trzpień m.
 Do'rnen-gebüsch n krzaki kolczaste; -hecke f plot kolczasty
 do'rnevoll, do'rnic a ciernisty.
 Do'r-n-röschen n (w bajkach) śpiąca królewna; -rose f dzika róża; -strauch m krzak ciernisty.
 Dorothe'a [-tea] f Dorota
 do'rren un. (sn) schnąć, suszyć się; do'rren va. suszyć; wedzić; palić; gedörrtes Obst, suszone owoce.
 Do'r-r-fleisch n wędzonka f, mięso wędzone; -gemüse n jarzyna suszone; -haus n suszarnia f.
 Dorsch-, -es, pl -e m icht. dorsz m. dort ad. tam; -her ad. (von) ~ stamtąd; -hin ad. tam; tamtędy; do'rtlig a tamtejszy. [ka f.]
 Do'se [-do-] pl -n f puszka; tabakier-dosie'ren [-zl-] va. dawkować; Do'sie' rung f dawkowanie n; Do'sis f dawka f.
 Dotatio'n [-cjo'n] f wyposażenie n; dotie'ren [-tl-] va. wyposażać.
 Do'tter m i n żółtko n.
 Doze'nt-, -en, pl -en m docent m; dozie'ren va. wykladać, nauczać.
 Dra'che, pl -n, Dra'chen, -s m 1 smok m. 2 latawiec m. 3 jędra f.
 Dra'chme, pl -n f drachma f.
 Drago'ner [-gö-] -s m dragon m; wahrer ~ herod baba.
 Draht [drät] -es, pl Drähte m 1 drut m; fig. per ~ telegraficznie. 2 dratwa f. 3 fam. forsa, flota f; -antwort f odpowiedź telegraficzna; -blinder m druciarz m.
 dra'hten [dra-] va. telegrafować.
 Dra'ht-fabrik f druciarnia f; -geflecht n plecionka, siatka druciana; -gewebe n tkanina metalowa; -gitter n krata druciana; -hinderals n mil. przeszkoda z drutu; -leitung f 1 przewodnik telegraficzny. 2 drutociąg m.
 dra'htlos a -e Telegraphie, telegraf bez drutu, radiotelegraf m.
 Dra'ht-nachricht f wiadomość telegraficzna; -netz n drucianka; tkanina f z cienkiego drutu; -puppe f marionetka; -schere f pożyce druciarz-skie; -seil n lina druciana; -seilbahn f kolejka linowa; -stift m ewiek m; -zaun m plot druciany; -zieher m druciarz; fig. knowacz m; -zieherci f druciarzami f.

Draisi'ne [-zl-] pl -h f drezyna f. drako'nisch a drakoński.
 drall a tegi, krepny.
 Dra'ma [dra-] -s, pl -en n dramat m; Drama'tiker [drama-] -s m dramatopisarz m; drama'tisch a dramatyczny; drama'tisier'en va. dramatyzować; Dramaturg-, -en, pl -en m 1 dramaturg m. 2 krytyk teatralny; Dramaturgie' [-gl] f dramaturgia f. dran ob. daran.
 Drän [dren] -s, pl -s m sączek, dren m; Dräna'ge [-na'ze] f drenowanie.
 Drang-, -es m 1 nacisk; natłok m (der Gedanken myśli); im ~ der Not, przyciśnięty bieda. 2 ścisć m. 3 partie n (t. med.); fig. popęd; pociąg m; gorące pragnienie; pol. ~ nach Osten, parcie na wschód; ~ zur Dichtkunst, pociąg do poezji; ~ nach Freiheit, pragnienie (a. umiłowanie) swobody.
 dra'ngbestätigen va. potwierdzić depeszą terminową.
 Dra'ngdrat m depesza terminowa; dra'ngdrahten va. ob. dringdrahten.
 dra'ngeln va. i un. (h) popychać, pchać.
 dra'ngen I va. 1 przeć, pchać, ścisnąć; j-n an die Wand ~ przycisnąć k. do ściany. 2 trapić, niepokoić, przesładować. 3 (przy)naplić, napedzać (do cz.). 4 es drängt mich, ciągnie mnie, mam ogromną ochotę. II un. (h) naglić; die Zeit drängt, czas nagli; auf etw. ~ nalegać na co. III sich ~ pchać (tłoczyć) się; sich durch die Menge ~ przeciskać się przez tłum; sich in eine Ecke ~ wcisnąć się w kąt; sich um j-n ~ cisnąć się do k.; fig. die Ereignisse ~ sich, wydarzenia następują po sobie z błyskawiczną szybkością (ob. gedrängt).
 Dra'ngsal f i n utrapienie n; bieda f; dra'ngsal(le'ren) va. dręczyć.
 dränie'ren [-nl-] va. drenować; Dränierung f drenowanie n.
 Draperie' [-ri] f draperja f; drapie'ren [-pl-] va. udrapować; Drapie' rung f draperja f.
 dra'stisch a drastyczny; med. gwaldräuf ob. darauf. [towny (srodek).
 Drauf-gänger m człowiek obcesowy; śmiałek, zawadziaka m; -gängerel f junactwo, zawadziactwo n; -gän-

gerisch a obcesowy; zawadziacki; drauf'gehen un. zginać.
 Drauf'geld n zadatek m. [opalki.
 drauf'losreden un. pleść koszałki drauf'ben ad. 1 na dworze, na ulicy; von ~ zzewnątrz. 2 na obczyźnie.
 Dre'chsel-bank f tokarka f, warsztat tokarski; -kunst f tokarstwo n. dre'chseln [drökseln] va i un. (h) (u)toczyć; wie gedrechselt, jak utoczony; Dre'chsler-, -s m tokarz m; -arbeits f robota tokarska; Drechsle- rei f 1 tokarnia f. 2 tokarstwo n.
 Dreck-, -es m kal m, gówno; błoto n; śmiecie; -fink m brudas m; drek-ig a zabłocony, brudny; plugawy; -karrn m wóz na śmiecie; -kerl m gówniarz, holysz m; -lappen m fig. flejtuch m; -seele f nieszczemnik m; -wetter n zgnilizna f. [tokarka f.]
 Dre'h-achse f oś obrotowa; -bank f dre'hbar a obrotowy, obracalny.
 Dre'h-bleistift m ołówek mechaniczny; -bohrmaschine f wiertarka obrotowa; -brücke m most obrotowy, zwodzony; -buech n scenariusz m, powieść filmowa; -bühne f scena obrotowa.
 dre'hen [dreen] I va. obracać; kręcić; skręcać; toczyć; zakręcać (wąg); wykręcić (szyję); nakręcać (film); j-m etw. aus der Hand ~ wykręcić, wytrącić k. co z ręki; j-m den Rücken ~ tyłem się do k. obrócić; fig. j-m eine Nase ~ wystrychnąć k. na dudka.
 II sich ~ obracać się; kręcić się; sich im Kreise ~ kręcić się wokół; fig. sich ~ und wenden (a. winden) kolować; es dreht sich um..., chodzi o...; es dreht sich mir alles im Kopfe, w głowie mi się kręci; dre'hend a (sich) ~ obracający się; Dre'her m 1 tokarz m. 2 wskazówka f (w zegarku). 3 korba f; Dreherei' f 1 tokarnia f. 2 krętaćstwo n.
 Dre'h-feld n el. pole wirujące, wirowe; -kondensator m el. kondensator wirujący, obrotowy; -kran m żóraw obrotowy; -krankheit f kolowaczna f; -kreuz n kolowrotek m; -orgel f katarynka f; -pistole f rewolwer m; -punkt m punkt obrotu; -rad n kolowórt m; -rolle f magiel m; -scheibe f 1 krążek garncarski. 2 kol. tarca obrotowa, obrotnica f; -sinn n kierunek obrotu; -strom m el. trój-

prąd m, prąd trójfazowy; -stuhl m krzesło obracalne.

Dre'hung f obrót m, kręcenie n.
Drei [draj] l num. trzy, troje; (je) zu -en, po trzech; es ist halb ~ jest pół do trzeciej. Il f trójka f.

Drei'akter m te. trzyaktówka f;
drei'aktig a trzyaktowy; **drei'beinig** a trójnożny.

Drei-blatt n trójlist m, koniczyna //
-bund m trójprzymierze n; -dekker m okręt trójpokładowy, trójpokładowiec m; aw trójplatowiec m; -eck n trójkąt m; katówka, ekiemka f, **drei'eckig** a trójkątny; -einigkeit f rl. Trójca f.

drei'erlei a trojaki; auf ~ Art, trojakim sposobem.

drei'fach a i ad. potrójny; wtrójnasób, -e Krone, tjara papieska; **Dreifache** n um das ~ wtrójnasób; um das ~ vermehren, potroić; **drei'fältig** a potrójny.

Dreifaltigkeit f rl. Trójca f.
drei'farbig a trójkolorowy.

Dreifelderwirtschaft f gospodarstwo trzypolowe; -fuß m trójnóg, de-narek m; -gespann n trójka f.

drei'hundert num. trzysta.

drei'jährig a trzyletni. [m]
Drei'kampf m sp. trójbój, trójmecz
Drei'königs-fest n, -tag m święto (dzień) Trzech królów.

drei-mal ad. trzy razy, trzykroć;
-malig a trzykrotny.

Drei'master, -s m l trójmaszowiec m. 2 kapeluszy trójgraniasty.

drei-monatlich a trzymiesięczny;
-phasig a el. trójfazowy; -prozentig a trzyprocentowy.

drein ob. darein.

Drei'rad n trójkołowiec, trycykl m;
drei'rad(e)rig a trójkołowy; **drei-reihig** a trzyrzędowy.

Drei-röhrenempfänger m radio; odbiornik trzylampowy; -ruderer m trójwiosłowa k.

drei-seitig a trzysronny; -silbig a trzygłoskowy; -sitzig a o trzech siedzeniach; -spaltig a dr. trzyspal-towy; **Drei'spänner** m trójka f; -spännig a trzykonny; -sprachig a w trzech językach; **Drei'sprung** m sp. trójkok m.

drei'Big num. trzydzięści; **Drei'Bi-ger** m (-in f) trzyludziesiętny mężczyz-

na (-nia kobieta), -jährig a trzydzie-stoletni; **drei'Bigste** a trzydziesty.
dreist a śmiały, zuchwały; **Drei-stigkeit** f śmiałość, zuchwałość f.
drei'stimmig a na trzy głosy; -stöckig a trzypiętrowy; -tägig a trzydniowy; -tausend num. trzy tysiące; -teilig a trójdzielny; -wattig a trójwątowa (lampa).

Drei'zack m trójzab m.

drei-zehn num. trzydziesiąć; -zehnte a trzynasty; -zeilig a trzywierszowy.

Dre'zylindermaschine f aut. maszyna trójcylindrowa.

Drell, -s, pl -e m drelch m.

Dre'sch-boden m, -diele f klepisko, boisko n; **dre'schen** ua. 1 młócić; fig. leeres Stroh ~ wodę mleć, robić daremne wysiłki; die Zungen ~ lassen, nie zważać na ludzkie gadanie. 2 bić, walić, grzmocić; **Dre'scher**, -s m młócać m.

Dre'sch-flegel m cep m; -maschi-ne f młocarnia f; -tenne f klepisko n.
Dre'sden n geo. Dreżno; **Dre'sd(e)-ner** m Dreżeńczyk m.

dressie'ren ua. tresować; **Dressur** [-sör] f tresowanie n, tresura f.

dri'bbeln l ua. sp. wózkować. Il D- n wózkowanie n (w. footballu).

Drill, -s m l ćwiczenie n, tresura f. 2 aw. korkociąg m.

Dri'llbohrer m wiertak m, świder korbowy; **dri'llen** ua. 1 wiercić, kręcić (nici). 2 mil. ćwiczyć. 3 dręczyć. 4 agr. siać rzędowo.

Dri'llich, -s, pl -e m drelch m.

Dri'lling, -es, m l tryzłufek, trojak m. 2 -el pl trójczki pl.

Dri'llmaschine f siewnik rzędowy.
dri'ngdrahten ua. wysłać depeszę terminową.

dri'ngen m. (sn) l przynikać, przedzić (przedostać się; durch die Menge ~ przecisnąć się przez tłum; fig. in ein Geheimnis ~ przynikać; zgłębić tajemnicę; in die Öffentlichkeit ~ dojdź do wiadomości publicznej; ~ aus, wy dostać się z... 2 (h) auf etw. ~ nalegać na co; in j-n ~ nalegać na kogo; mit Fragen in j-n ~ zasympać k. pytaniami; **dri'ngend** a i ad. nagły, pilny, niecierpiący zwłoki; -e Bitten, usilne prośby; -e Gefahr, grożące niebezpieczeństwo; -es Tle-gramm, terminowa depesza; ~ bitten,

usilnie prosić (ub. gedrungen); **dri'nglich** a i ad. nagły, pilny; **Dri'nglichkeit** f nagłość, nagła potrzeba; -santrag m nagły wniosek.

dri'nnen ad. wewnątrz.
 dritte a trzeci; ein D-er, trzecia osoba; jr. stona trzecia; aus -er Hand, z trzeciej ręki; -s Reich, trzecia Rzesza; **dri'thalb** ad. półtrzecia; **Dri'ttel**, -s n trzecia część; **dri'tteln** ua. dzielić na trzy części; **dri'ttens** ad. potrzecie; **dri'ttletzt** a trzeci od koń-**dro'ben** ad. na górze. [ca]

Dro'gen [drō-] pl materiały aptecz-ne; -geschäft n, -handel m, -handlung f, **Drogerie** [-rl] f skład apteczny; **Drogist**, -en, pl -en, drogi-**sta**, właściciel składu aptecznego.

Dro'hrfür [dro-] m list z pogródka-mi; **dro'hen** un. (h) grozić; es droht zu regnen, zanosi się na deszcz; -d a groźacy, groźny, zagrażający. [m]

Dro'he, pl -n f trutek; fig. leniuch **dro'hen** [drō-] un. (h) 1 हुuczć, grzmieć. 2 trząść się; wstrząsać się. **Dro'hung**, pl -en f groźba, pogródka f, odgrążanie n się.

dro'lig a śmieszny, zabawny;
Dro'ligkeit f zabawność, śmieszność.

Dro'meda'r [-dār] -s, pl -e n wiel-błąd jednogarbnny, dromedar m.

Drop -s, pl -s m i n drops m, cukie-**rek** owocowy.

Dro'schke, pl -n f dorozka f; -nau-to n taksówka f; -nhalteplatz m postój m dorozek; -nkutscher m dorozkarz m.

Dro'ssel, pl -n f orn. drozd m; -klappe f aw. dławik m, kłapa dławic-a; -spule f el. cewka indukcyjna, dławica, dławik m; -ventil n tech. przepustnica f.

dro'sseln ua. dusić.

drüben ad. po tamtej stronie; z tamtej strony; hüben und ~ z tej i z tamtej strony; **drüber** ob. darüber.

Druck, -es m 1 ciśnienie n; nacisk; ucisk m; gniecienie n (w żołądku); unter dem ~ pod naciskiem. 2 uścisk m (dłoni). 3 fig. cieżar m, brzemię n; im -e sein, być ściśniętym. 4 druk m; in ~ geben, oddać do druku; im -e (berühlich) sein, być (znajdując się) pod prasą, w druku; ~ und Ver-lag von... nakładem i drukiem...; **druck'bar** a nadający się do druku.

Dru'ck-berichter m dr. korek-tor m; -berichtigung f korekta f; -bogen m arkusz druku; -buchstaben pl czcionki pl.

Dru'ckeberger m uchylający się od obowiązków, od roboty; mil, deko-wnik m.

drucken ua. (wy)drukować; ~ lassen, (od)dać do druku; er lügt wie gedruckt, kłamie jak z nut.

drücken l ua. 1 uściskać (dłoń), (u)ściskać (kogo), przyciskać (do serca, do muru); wycisnąć (pieczęć etc.); wcisnąć, wsunąć (k. co do ręki). 2 zu Boden ~ powalić na ziemię. 3 fig. gniebić, uciemiężyć; ciężąć; dolegać; (o butach) uciskać, uwiierać; den Magen ~ gnieść w żołądku; (dieses Ge-heimnis) drückt ihn, ...ciężą mu; prz. jeder weiß, wo der Schuh ihn drückt, każdy wie co mu dolega. Il un. (h) naciśnąć; fig. auf etw. ~ kłaść nacisk na co; die Sonne drückt, słońce pali. III sich ~ a) wynieść się cichaczem; b) wykrecać (wymykać) się; uchylić się (wom etw. od cz.); sich englisch ~ wyknąć się po angielsku; sich in die Ecke ~ zaszyć się w kącie; **drückend** a ciężki, uciążliwy, nieznośny (upał).

Dru'cker, -s m drukarz m.

Dru'cker, -s m 1 kłamka f. 2 cyn-giel m (u strzelby). 3 klucz m.

Dru'ckerei pl -en f drukarnia f;
Dru'ckerschwärze f czernidło dru-karskie.

Dru'ck-fehler m omyłka drukarska; -fehlerverzeichnis n spis omyłek drukarskich; **druck'fertig** a gotowy do druku; -freiheit f wolność słowa drukowanego (a. prasy); -gefälle n spadek ciśnienia; -knopf m zatrzask (u sukni); el. przycisk n, guzik przy-ciskowy; -knopfschalter m el. (wy-)łącznik przyciskowy; -kontakt m el. styk (kontakt) przyciskowy; -kosten pl koszty druku; -legung f oddanie do druku; -luft f powietrze ciśnio-ne; -messer m ciśniomierz, mano-metr m; -papier n papier drukarski; -presse f prasa drukarska; -pumpe f pompa tłocząca; -sache f druk(zek) m; -schriften pl l broszury (etc. dru-kowane), druk. 2 czcionki pl; -seite f stron(cia) druku.

drucksen (h) un. wahać (ociągać) się; dłuhać (guzdować); **Dru'ckser**

m dębala, guzdrała, mazgaj *m*;
Druckerei *f* ociąganie się.
Druk-verbod *n* zakaz druku;
-werk n I pompa tłocząca. 2 dzieło drukowane. [u Celtów].

Druid'e, -n. *pl -n m* druid, kapłan
drum ob. darum; **drun'ten ad.** nadole; **drunter ob.** darunter.

Dr'u'se [drü-] *pl -n f min.* gromadka kryształowa; skorupa kryształowa, drużyna *f*. 2 wet. zolzy końskie.

Drü'se [drü-] *pl -n f* gruczoł *m*; **-nentzündung f** zapalenie gruczołowaty; **drü'sicht, drü'sig a** gruczolowaty; skrofuliczny.

drusig [drü-] *a min.* skorupkowy. 2 wet. zolzwaty.

Drya'de, *pl -n f mit.* nimfa leśna.
Drya'ngel [dzungel] *f* dzungla *pl*.
Dachu'ne [dzünke] *f* dzunka *f* (żaglowiec chiński).

du *prn.* ty; (sich) *du* nennen, tykać (sie); mit *j-m* auf *du* und *du* stehen, być z kim na „ty”.

Duali'smus *m* dualizm *m*

Du'äl, -s *m* sworzeń, kolek; klin *m*.

Duble'e, -gold *n* złoto talmowe.

Duble'te, *pl -n f* duplikat; dublet *m* (drugi egzemplarz książki).

double'ren *ua.* dublować.
du'cken *ua.* schylić; *fig.* upokorzyć; *sich* ~ schylić się; skulić się, przycupnąć; *fig.* upokorzyć się.

Du'ckmäuser, -s *m* (-in *f*) zwichłapek, świstozek, obłudnik *m*; **-el' f** obłuda, hipokryzja; **du'ckmäuserig a** obłudny.

Du'ckstein *m* martwica *f*, tuf *m*.
Dudele'i' f sam. rzepolenie *n*; **Du'd(e)ler** *m* rzepola *m*; **du'deln** *vn* (h) rzepolić; grać na dudach; **Du'delsack** *m* dudy *pl*, kobza *f*; **Du'delsackpfeifer** *m* kobziarz, dudarz *m*.

Due'll, -es, *pl -e n* pojedynok *m*; **-ant, -en, pl -en** pojedynkowiec; **-forderung f** wyzwanie na pojedynok; **-verbod n** zakaz pojedynkowania się; **duellie'ren, sich** ~ pojedynkować się.

Due'tt, -es, *pl -e n mus.* duet *m*.
Duft, -es, *pl* Düfte *m* zapach, aromat *m*, woń *f*; *wyziew m*; **du'ften** *vn* (h) pachnąć, wydawać zapach, woń; nach *etw.* ~ pachnąć czem; **du'ftend a** wonny, pachnący.

Duft-essig *m* ocet aromatyczny;
-gebilde n, -gestalt *f* postać mglista.

du'ftig a I wonny, pachnący. 2 lekki, powiewny; **du'ftlos a** bezwonny; **Du'ftstoff** *m* perfumy *pl*.

Duka'ten [-ka-] -s *m* dukat *m*; **-gold n** złoto dukatowe.

Du'lden *ua. i vn.* (h) cierpieć, znosić, tolerować (ob. Aufschub); **Du'lder** *m* cierpiący; **du'ldlos a** ~in *f* mezczenica, ofiara *f*; **du'ldsam a** cierpliwy; wyrozumiały, tolerancyjny; **Du'ldsamkeit f** cierpliwość, wyrozumiałość; tolerancja *f*; **Du'ldung f** znoszenie *n*; tolerancja *f*.

dumm I *a* głupi; ~ machen, ogłupiać; ~ werden, zgłupieć; eine -e Gans, głupia geś; **-es** Zeug, bzdury *pl*. II *ad.* glupio; **-dreist a** bezczelny; **Du'mm-dreistigkeit f** bezczelność *f*; **Du'mmerjian** *m* głupi Wojtek; **Du'mme(r)jungenstreich** *m* figiel *m*, psota lubzerska; **Du'mmheit f** głupota *f*, głupstwo *n*; **Du'mmkopf** *m* głupiec; **du'mmstolz a** zarozumiały aż do głupoty.

dumpf *a* I głuchy (dźwięk), przytłumiony (głos); tepy (ból). 2 ponury; **-es** Schweigen, ponure milczenie. 3 stęchły (smak); (o powietrzu) duszny; **-er** Geruch, stęchlizna *f*; ~ riechen, czuć stęchlizną. 4 nieczuły, apatyczny.
Dü'na f geo. Dżwina *f*. [ny.]

Dü'ne, *pl -n f* wydma, zaspas piaszczysta; **-nsand** *m* piasek wydnowy.

Dung, -es, *pl -e m* nawóz *m*.

Dü'ngemittel *n* nawóz, gnoj *m*.

dü'ngen *ua.* gnoić, nawozić.

Dü'nger, -s *m* nawóz, gnoj *m*; **-erde f** ziemia gnojna, inspektowa; **-haufen** *m* kupa gnojna, gnojownia *f*.

Dü'nggrube f gnojownia *f*.

Dü'ngum; *f* gnojnienie, mierzwienie *n*.

du'nel I *a* ciemny; posepny; *fig.* niejasny; ~ machen, zaciemniać; **es** wird ~ ciemnia się; ~ geleidet sein, nosić ciemne ubrania; **es** wird mir ~ vor den Augen, ciemno mi się robi w oczach; **das** ist ein -er Fleck in seinem Leben, to czarna karta w jego życiu. II *ad.* ciemno; (die Lampe) brennt ~ ciemno się pali. III *D -n* ciemność; im Dunkeln, pociemku.

Dü'nnel, -s *m* zarozumiałość *f*; *du-ma, pycha f*.
Du'nnelarrest *m* ciemnica *f*.
du'nnel-äugig a o ciemnych oczach;
-blau a ciemnoniebieski; **-braun a**

ciemnobrunatny, -grün *a* ciemnoniebieski.

dü'nnelhaft a zarozumiały; **wü'nnelhaft** *f* ciemność *f*; **bei einbrechender** ~ o zroku.

Dü'nnel-kammer f ciemnia *f*;
-mann *m* obskurant, wstecznik *m*;
du'nneln *vn.* (h) ściemnieć; **es** dunkelt, robi się ciemno, noc zapada.

du'nnen *ua. i vn.* (h) zdawać się; **es** dunkt mich (a mir), zdaje mi się; **sich** klug ~ uważać się za mądrego; **sich** etw. (Großes) ~ mieć wysokie mniemanie o sobie.

dünn *a* cienki; smukły; rzadki (płyn), wodnisty; **-er** machen, ściemnić; rozrzedzić (płyn); **-er** werden, (ze-)szczupnąć; **-es** Blut, krew błękitna.

Dü'nn-bier *n* podpiwek *m*; **-darm** *m* cienka kiszka.

dü'nn-flüssig *a* ciekły, płynny;

-leibig a chudy, chuderlawy.

Dü'nn(e), Dü'nnheit f cienkość;

smukłość; rzadkość *f* (płynu).

Dunst, -es, *pl* Dünste *m* I para *f*;
wyzwiał; czad; opar *m*; *fig.* alles wurde zu ~ wszystko poszło na marne (a. z dymem); **blauer** ~ blaga *f*; **j-m** blauen ~ vormachen, omamici k., zamydlić komu oczy; **man** keinen ~ von etw. haben, nie mieć pojęcia o czem.

2 śrut *m*; **-bad** *n* kąpiel parowa.

du'nsten *vn.* parować, wyziewać.

du'nsten I *vn.* (m i h) ulatniać się, wyziewać. II *ua.* kuch. dusić.

Du'nstgebilde *n* widmo *n*.

du'nstig *a* parny; przesycony wyziewami; czadzący (piec); wilgotny.

Du'nstkreis *m* atmosfera *f*.

Duode'z [-dec] *f* dr. dwunastka *f*;
-band *m* tom w dwunaste; **-fürst** *m* książętko *n*. [duplikat *m*.

Duplikat [-kat] -es, *pl -e n* wtórnik.

durch I *prp.* przez; ~ die Post, poczta; ~ eigene Schuld, z własnej winy; ~ die Nase reden, mówić przez nos. II *ad.* ~ und ~ nawskroś, nawyło; **napprätzeln**; **do nitki**; **die ganze Nacht** ~ przez całą noc; **er** ist ~ ucteki; **przeszedł**; **zdał** (egzamin); ~ und ~ kennen, znać nawyłot.

du'rchackern *ua.* przerozać.

durcharbeiten *ua.* przerobić, obrobić; **przestudować**; *abs.* pracować bez odpoczynku; **sich** ~ **przepracować**; **przebrnąć**; **dojść do celu** (usiłą pr-

ca); **sich** durch alle Hindernisse ~ pokonać wszystkie trudności; **sich** durch (die ganze Literatur) ~ **przestudować**; **Du'rcharbeitung f** przerobienie; **przestudowanie n**.

durchau's *ad.* I koniecznie; ~ nicht, wcale nie, bynajmniej. 2 zupełnie, całkowicie.

du'rch-beißen *ua.* przegrzyć; **sich** ~ **przebrać**, przebić się z trudem; **-blättern** *ua.* przewracać kartki, przewertować; **-bleuen** *ua.* obić.

Du'rchblick *m* I widok; wąski pas przestrzemi. 2 wzrok przenikliwy;

du'rchblicken I *vn.* (h) przezierać, przebijać się; ~ lassen, pokazywać; **da(wa)ć** do zrozumienia. II *ua.* przenikać (wzrokiem), przejrzeć nawskroś.

du'rch-bohren *ua.* przewiercić; **przebić** (szpadą); **przeszyć** (wzrokiem); **-braten** *ua.* dobrze wypieć; **-brechen** I *ua.* I przelamać; przebić (ulicę, tunel); wybić (dziurę); **przerwać** (tęm, mil. front); **azurować**, merezkować. II *vn.* (sn) przebić się; (o zębach) wyrzynać się; (o ospie) wysypać się; (o kwiatkach) rozkwitać. III *sich* ~ **przebić**; **-brennen** I *ua.* przepalić. II *vn.* (sn) I przepalić się. 2 uciec, czyniąc zwiać; **-bringen** I *ua.* I przeprowadzić (wniosek etc.); **odchować** (dziecko); **postawić** na nogi, **uradować** (chorego). 2 **zmarnować**, roztrwonić (majątek). II **sich** ~ **przestać** się; **utrzymać** się; **wybrać** (z kłopotów); **sich** mühsam ~ z trudem wyżyć ~ **bieść** kłepać; **-brochen** *a* **azurowy**.

Du'rchbruch *m* przełom, przebieg *m*; **przerwa** *f*; **mil.** przewanie, przełamanie; **przebiecie** (tunelu etc.); **wyrzwanie** *n* się (zębów); **zum** ~ **kommen**, *od.* **durchbrechen** II.

durch-da'cht a obmyślany; **-de'aken** *ua.* obmyślać, rozważyć starannie;

-drängen, sich ~ **przecisnąć** się; **-dringen** *vn.* (sn) I **przecisnąć** się; **dotrzeć**; **przebiekać**; **mit etw.** ~ **przeprowadzić** *co*, **dokazać**, **dotąpić** swego. II *ua.* **przeniknąć**, **przejmować**;

-dringend a przenikający, przenikliwy, **przejmujący** (chłód); **dońosny** (głos); **Durch-dri'nglichkeit f** przenikliwość *f*; **Durchdri'ngung f** przenikanie *n*.

du'rch-drücken *ua.* (sich) **prze-**

nać (się); etw. ~ dokazać, dopiąć swe go; -**drungen** a ~ von, przejęty (czem), przekonany o (czem); -**ei'len** va. i un. (h) przebiec; przemknąć.

durchaina'nder I ad. w nieladzie, groch z kapustą, chaotycznie, bez wyboru. II **D-** n bezład, rozgardjasz m; -**mengen** va. zmieszać jedno z drugim; -**werven** va. porozrzucać, poprzewracać.

du'rchfahren un (sn) przejechać; **durchfa'hren** va. przelecieć, przejeść szybko; (o strachu) ogarnąć; **Du'rch-fahrt** f przejazd m; auf der ~ przejazdem; ~ verboten, p. wzbroniony.

Du'rchfall m I biegunka f, rozwolnienie n. 2 fiaska n, fam. kłapa f; **du'rchfallen** un. (sn) przepaść (przy egzaminie etc.); zrobić fiaska.

du'rch-faulen un. (sn) przegnić; -**fechen** va. doprowadzić walkę do końca; fig. seine Meinung ~ obronić zwycięsko swe zdanie; sich ~ przedrzeć się z bronią w rękę; -**feilen** va. przepilnować; -**feuern** va. rozpałić; -**finden, sich** ~ (z)orientować się, znaleźć drogę; -**flechten** va. przepłatać, przetykać (czem); -**flic'gen** I un. (sn) przelecieć. II va. przetrzucić, pobieżnie przetrzącać; -**fließen** un. (sn) i va. przepływać; przeciekać.

Du'rchflug m przelot m; **Du'rchflu'ß** m przepływ; przeciek m.

durchfo'rschen va. (z) badać, zgłębić, przetrząsnąć; **Durchfo'rschung** f zbadanie, zgłębianie n.

du'rchforsten va. les. trzebić; **Du'rchforstung** f trzebież f.

du'rchfragen un. (h) pomóc drogę a. dotrzeć do celu (pytając się wszędzie); **du'rchfressen** va. przeżreć. [dzie]. **du'rchfriern** un. (sn) przemarznąć.

Du'rchfu'hrung f przewóz; tranzyt m. **du'rchfu'hrbar** a możliwy do przeprowadzenia, wykonalny; -**fu'hren** va. przeprowadzić; przewieźć (towary); fig. dokazać swego, doprowadzić do skutku; **Du'rchfu'hrung** f I przeprowadzenie, doprowadzenie n do skutku. 2 el. przepust m; **Du'rchfu'hrzoll** m cło tranzytowe.

Du'rch-gang m przejście n; tranzyt m; ~ verboten, przejście wzbronione; -**gänger** m I zbieg; kiepski płatnik; kasjer, który uciekł z zawartością kasy. 2 hulaka m; **du'rchgänger** a i ad.

powszechny (-nie), powszechnie przejęty; -er Preis, cena ustanowiona.

Du'rchgangs-gut n towary tranzytowe; -**schein** m świadectwo tranzytowe, przepustka celna; -**wagen** m wagon przelotny (z korytarzem nawylot); -**zoll** m cło tranzytowe; -**wag** m a) pociąg z wozami przejeściowymi; b) pociąg bezpośredni.

du'rch-gehen I un. (sn) I przejść; (o wniosku etc.) być przyjętym; przejść; ~ lassen, przepuścić; fig. j-m etw. ~ lassen, darować, wybaczyć komu co; es geht ihm alles durch, jemu wszystko uchodzi. 2 uciec, drapać; (o koniach) ponieść, rozbiegać się. II va. przebiec; zbadać, przejeździć, sprawdzić (rachunek etc.); -**gehend** a przelotny; tranzytowy; bezpośredni (pociąg, wagon); -**gehends** ad. powszechnie; wogóle; całkiem; -**ge'stigt** a uduchowiony; -**gerben** va. przegarbować, wygarbować; -**gießen** va. przel(ew)ać; przefiltrować; -**glühen** va. przepalić, rozżarzyć; fig. rozpałić; -**graben** va. przekopać; -**greifen** un. (sn) sięgnąć ręką przez...; fig. energicznie działać a. wystąpić; -**greifend** a energiczny; skuteczny, radykalny (środek); -**gucken** va. przejrzeć; -**halten** va. i un. przetrzymać; **Du'rchhau** m przesieka f; -**hauen** va. przeciąć, przerabać; ochłostać (kogo); fig. den Knoten ~ przeciąć węzeł (gordyjski).

Du'rchhaus n dom przechodni.

du'rch-becheln va. przeczesać (targlica); fig. przeniecować, schłastać; -**heizen** va. dobrze napalić (w piecu), dobrze opalić; -**helfen** un. (sn) pomóc (komu pokonać trudności, wybrnąć z biedy etc.); sich ~ wybrać z biedy, radzić sobie; sich kümmerlich ~ ledwie wyżyć (a. związać koniec z końcem); -**höhlen** va. wydrążyć; -**hüpfen** va. przeskoczyć; -**irren** va. błąkać się przez...; -**jagen** I va. przepędzić. II un. (sn) przejechać galopem; -**kämmen** va. przeczesać; -**kämpfen** ob. durchfechten; -**kauen** va. przeżu(wać) (t. fig.); -**kneten** va. rozrobić, dobrze wygnieść; -**kochen** va. wygotować; -**kommen** un. (sn) przejść, przebyć, przejechać; fig. wybrnąć szczęśliwie, ocalać, wygrzebać się z choroby; zdać egzamin; dostać propoję; fam. so ~ związać koniec z

końcem; damit werde ich nicht ~ to mnie nie uratuje; -**können** un. (h) móc przejść; -**kreuzen** va. I przeciąć nakrzyż; (sich) krzyżować (się). 2 fig. pokrzyżować (czyje plany); -**kriechen** un. (sn) przeleźć, przezołgać się.

Du'rchreif m I przepust m, przepuszczenie n. 2 sito n; **du'rchreissen** va. przepuścić; **du'rchreißig** a przepuszczalny, przenikalny.

Du'rchreicht f (Wasza) księżęca Mość; **du'rchreichtig(st)** a Jaśnie Oświecony.

Du'rchlauf m przejście n. **du'rchlaufen** un. (sn) przebiec; **durchlauf** en va. przejść; przerzucić (książkę); **durchle'ben** va. przeżyć. **du'rch-lesen** va. przeczytać.

du'rchleuchten un. (h) przeświecać; przebijać się; **durchleu'chten** va. oświecać; (mit Röntgenstrahlen) przeświecać (promieniami Rentgena); **Durchleu'chtung** f przeświecenie n. **du'rchliegen, sich** ~ odleżeć się. **durchlö'chen, durchlö'chern** va. przedziurawić; dziurkować; **Durchlö'cherung** f przedziurawienie; dziurkowanie n.

durchlü'ften va. przewietrzyć; **Durchlü'ftung** f przewietrzenie n. **du'rchlühen, sich** ~ wyłgać się.

du'rchmachen va. odbyć (chorobę etc.); ukończyć (szkolę); fig. przeżywać; viel ~ mieć wiele przejść, dużo się naciępieć; eine Hungerkur ~ przeprowadzić kurację głodową.

Du'rchmarsch m przemarsz m. **du'rch-marschieren** va. przemarszerować; -**messen** va. przemierzyć, zmierzyć; **Du'rchmesser** m średnica.

du'rch-mischen va. przemieszać; -**müssen** un. musieć przejść; -**nagen** va. przegrzyźć; -**nässen** va. przemoczyć; **du'rchnäßt** a przemokły; ~ werden, przemoknąć (ob. Haut 1); -**nehmen** va. przerobić; objaśnić; etw. noch einmal im Geiste ~ powtórzyć raz jeszcze w pamięci; -**pausen** va. przepokijać, przerysować; -**peitschen** va. wychłostać; -**pflügen** va. przeorać; -**plaudern** va. przegawędzić; -**pressen** va. wytłoczyć, wycisnąć; -**prügeln** va. wychłostać, obić. **durchque'ren** va. przejść.

du'rch-räuchern va. wykadzić; za-dymić; -**rechnen** va. przeliczyć, prze-

rachować; -**regnen** un. es regnet durch, deszcz przecieka; ich bin durchre'gnet, przemokłem do nitki; -**reiben** va. przecierać; -**reichen** I va. podać (komu co) przez otwór. II un. (h) wystarczyć przez (zimę etc.).

Du'rchreise f przejazd m; auf der ~ przejeżdżać; auf der ~ durch, przejeżdżając przez; **du'rchreisen** un. (sn) przejeżdżać; **durchrei'sen** va. przejechać (kraj); **Du'rchreisen-de(r)** s przejezdny (-na).

du'rch-reiben I va. przedrzeć; przerwać. II un. (sn) przerwać się; -**reiten** I un (sn) przejechać konno. II va. skaleczyć konia (siodłem etc.); sich ~ odparzyć sobie skórę (konną jazdą); -**rennen** un. przebiec; -**rieseln** un. przeciekać; -**ringen, sich** ~ pokonać wszystkie przeszkody.

durchro'tngen va. przeświecać promieniami rentgenowskimi.

du'rch-rühren va. dobrze przemieszać; -**sägen** va. przepilnować.

du'rchschau I un. (h) przejrzeć nawskroś, przeniakć wzrokiem. II **durchschau** en va. przeniakć; j-n ~ poznać się na kim, odgadnąć jego zamiary. [przejn] waś.

durchschau(d)ern va. dreszczem

du'rch-scheinen un. (h) przeświecać; -d a przeświecający; przezroczysty; -des Bild, przezrocze n, transparent m; -**scheuern** va. (sich) przecierać (się); -**schieben** va. przesuwać; -**schießen** I un. (h) przestrelić. II **durchschie'ßen** va. dr. interlinjować, przestrelić.

durchsch'i'ffen va. przepłynąć.

du'rchschimmern un. (h) przeświecać.

durchschla'fen va. przespać.

Du'rchschlag m I sztydo n, przebijak m. 2 durszlak m. 3 kopja maszynowa, pisana na maszynie. 4 el. przebiecie n; **du'rchschlagen** I va. I przebić, przesyć. 2 przedcedzić (przez durszlak). II un. 3 przeniakć; (o papierze) przebijać. 4 fig. mieć powodzenie; udać się; być skutecznym; być przekonywającym. III sich ~ przebi(ja)ć się; iść przebojem; fig. sich kümmerlich ~ ledwie zarabiać na utrzymanie, klepać biedę; **Du'rchschlagpapier** n papier prebitkowy; **Du'rchschlagskraft** f siła przebijają-

nia a. przenikania; Du rchschlagsvermögen n przenikliwość, zdolność f przenikania.

du'rch-schlängeln, sich ~ wid się wężykowało, -schleichen un. (sn) (sich) przetrącać się; -schleppen, sich ~ zyc z dnia na dzień, klepać biedę; -schlüpfen un. (sn) przemknąć (prześliznąć) się; -schmuggeln va. przemyć; -schneiden va. przekroić.

Du'rchschnitt m 1 przecięcie n, przekrój; bud. profil, przekrój m. 2 przeciętna f; im ~ przeciętnie; jedno w drugie; du'rchschnittlich a i ad. przeciętny (-tnie).

Du'rchschnitts-alter n przeciętny wiek; -ertrag m dochód średni; -linie f linja przecięcia; -preis m cena przeciętna; -punkt m punkt przecięcia.

du'rchschnüffeln va. przewąchać; przeszukiwać.

Du'rchschreibebuch n kopiał ołówkowy; -führung f buchalterja przebitkowa. [przez.]

du'rchschreiten un. (sn) przejść Du'rchschoß m dr. interlinja f.

du'rch-schütteln va. przetrząść; -schütten va. przesywać.

durchschwärmen va. przehulać. durchschweifen va. przebiec.

du'rchschweigen va. przehulać. du'rchschwimmen un i va. przepłynąć.

du'rch-schwindeln, sich ~ wykręcić się; -schwitzen va. przepocić; -segeln un. (sn) przepłynąć statkiem; -sehen un. (h) patrzeć przez (co). II du'rchsehen va. przejrzeć; sprawdzać; czytać (korektę).

du'rch-sehen va. przedziwić; -sein un. (sn) ukończyć, przejść (cb. durch II); -setzen va. przeprowadzić; dokazać swego; seinen Willen ~ postawić na swoim.

Du'rchsicht f przejrzanie, przeglądanie n; du'rchsichtig a przezroczysty, przejrzysty (t. fig.); Du'rchsichtigkeit f przezroczyłość, przejrzystość f (t. fig.).

du'rch-sickern un. (sn) cieć, przesiąkać, przeciekać; wnikać; (o wleści) rozchodzić się; -sieben va. przesiąkać; -sitzen va. przesiadzić (noc); -spalten va. rozłupać; -sprechen va. omówić, przedyskutować.

du'rchsprängen un. przejechać ga-

lopiem; du'rchspringen va. przeskoczyć.

durchstechen va. przetrącać (wał); przebić(ja)ć; Durchstecherei f fig. matactwo n, intrygi, koscaryzacja p; Durchstechnadel f przetyczka f; Durchstichung f przekłucie n.

du'rch-stecken va. przetrącać, przepchnąć; -stehlen, sich ~ przetrącać się. [kon m; przebiecie n (tunel)].

Du'rchstich m przekłucie n, prze-du'rch-stöbern va. przeszukiwać, przetrząsać; -stoßen va. przepchnąć.

du'rchstreichen va. przetrząść; durchstreifen, durchstreifen va. przewędrować, przebiec, zwiedzić.

du'rch-strömen va. przepłynąć; -studieren va. I przestudować. 2 die Nächte ~ uczyć się po nocach.

du'rchsuchen, durchsuchen va. przeszukiwać; durchsuchen, durchsuchen va. przeszukiwać; durchsuchen, durchsuchen va. przeszukiwać; durchsuchen, durchsuchen va. przeszukiwać.

du'rchtanzen va. przetańczyć; durchtanzen va. die Nacht ~ tańczyć całą noc.

durchtränken va. nasycić (ciecz) durchtränmen va. przemaryzić.

du'rch-treiben va. przegonić, przepędzić; -treten va. wydeptać.

Du'rchtrieb, pl -e m przegon m.

durchtrieb'ben a przebiegły, kuty; Durchtrieb'benheit f przebiegłość f.

du'rch-tropfen, -tropfen un. (sn) przeciekać, kapkać przez...

du'rchtrocknen va. przesuszyć.

du'rchwachen, durchwachen va die Nacht ~ czuwać całą noc; durchwachte Nächte, besennte nocte.

durchwachsen a -es Fleisch, durchwachsenes Fleisch. [przejść.]

du'rchwagen, sich ~ odważyć się du'rch-walken va. I przeholować. 2 wygrzmocić; -wändern un. i va. (sich) rozprzewędrować; -wärmern va. (sich) rozgrzewać (się), zagrzzać (się).

durchwässern va. przemoczyc, namoczyc, wymoczyć (mięso).

du'rchwaten, durchwaten un. (sn) i va. przejść wbród, przebrać. du'rchweben va. przetykać.

Du'rchweg m przejście n.

durchweg ad. wszędzie i zawsze; powszecchnie, ogólnie; bez wyjątku.

du'rchweichen, durchweichen un. i va. wymoczyć; przemoczyc. II un. (sn)

przemoknąć; zmięknąć; Durchweichung f wymoczenie n.

du'rch-zerfen va. przetrzącać; -wischen un. fam. wygrzmocić; -winden va. przeplatać; sich ~ przesiąkać; się; fig. wywinąć się, wydziwnić się z biedy; -wintern un. i un. (h) przezimować; przedziwić zime.

durchwühl'beln va. kręcić się w powietrzu, przerywać powietrze.

durchwühlen va. przeplatać (czem). du'rchwühlen, durchwühlen va. przekopać (ryjąc); przewracać.

du'rch-zählen va. przeliczyć, odliczyć; -zehen un. v. przehulać (noc);

-zeichnen va. przekalkować, przerysować; Du'rchzeichnung f przekalkowanie n.

du'rchziehen I va. przeciągnąć, przewlec. II un. (sn) przejść, przejechać; ~ lassen, przepuścić; hier zieht es durch, tu (jest) przeciąg.

durchzu'cken va. wstrząsać.

Du'rchzug m 1 przejście n, przemarsz; przejazd; przelot; ~ der Luft, przelot m. 2 bud. płatwa f.

du'rchzwängen, durchzwängen un. (sich) przeciśnąć (się).

du'rz'en un. (h) I śmieć. 2 móc; mieć pozwolenie na; ich darf nicht, niewolno mi; darf ich bitten? czy mogę prosić? man darf nicht, nie trzeba, nie należy; wenn ich so sagen darf, jeśli mogę się tak wyrazić; Sie dürfen es nur sagen, niech pan tylko powie; es darf niemand herein, niewolno nikomu wchodzić.

dü'rftig a 1 biedny; fam. potrzebowski. 2 fig. skąpy, marny, mizerny; Dü'rftigkeit f bieda f, niedostatek m; fig. skąpość, mizerność f.

dürr a suchy; chudy; jałowy; -er

Sommer, suche lato; fig. oschly; mit -en Worten, bez ogródki, prosto z mostu; Dü'rre f susza; posucha f; chudość; fig. oschłość f.

Durst m pragnienie n; du'rsten, dü'rsten un. (h) mieć pragnienie; nach etw. ~ pragnąć czego; mich dü'rstet, pić mi się chce; du'rstig a spragniony; ~ sein, mieć pragnienie; du'rstlöschen a gaszący pragnienie, orzeźwiający.

Du'schbad n, Du'sche, pl -n f natrysk, prysznic m; du'schen un. (h) wziąć prysznic; sich ~ robić sobie natrysk.

Du'se [dü-] pl -n f dysza f, wytrysznik m.

Du'sel [dü-] -s m 1 fam. zawrót m głowy; sennosc f; rozmarzenie n. 2 zęście n. 3 głupiec, dureń m.; du's(e)llig a fam. senny; rozmarzony; du'seln un. (h) fam. drzezać; być rozmarzonym.

dü'ster a ciemny, mroczny; ponury, posępny; osowiały; -es Schweigen, ponure milczenie; Dü'sterheit f ciemność, ponurość; osowiałość f.

Düte [dü-] f ob. Tüte.

Du'tzend, -s, pl -e n tuzin m; -mensch m człowiek tuzinkowy; du'tzendweise ad. tuzinami.

Du'zbruder, Du'zfreund m serdeczny przyjaciel, pan brat.

du'zen [dü-] un. (sich) tykać (się).

Dyna'mik [-na-] f dynamika f.

Dynamit' [-mlt-] -s n dynamit m; -attentat n zamach dynamitowy.

Dyna'mo(maschine) f prądnicia f.

Dynastie' [-tl] pl -n, f dynastia f.

Dysenterie' [-rl] f biegunka krwawa, dyzenterja f.

D=Zug m pociąg bezpośredni.

E

E'bbe -n f odpływ m morza; e'bben un. (h) opadać (o morzu).

e'ben [e-] I a równy, gładki; ~ machen, zrównać; zu -er Erde, na parterze. II ad. właśnie; dopiero co; ~ darum, właśnie dlatego; ich bin erst ~ gekommen, dopiero co przyszedłem; nicht ~ niekoniecznie.

E'benbild n obraz, wizerunek m.

e'benbürtig a równy rodem.

e'ben-da(selbst) ad. tamże, w tem samym miejscu; -derse'lbe a tenże,

ten sam; -de'shalb, -de'swegen ad. właśnie dlatego.

E'bene [e-] pl -n f równina; płaszczyna; równia f; schiefe ~ równia pochyla; e'benerdig a parterowy, przyziemny.

e'benfalls ad. również, także.

E'benheit f równość, gładkość f.

E'benholz n heban m; Eben'st-, -en, pl -en m stolarz artystyczny, hebanista m.

E'benmaß n równomierność, pro-

porcja, symetria *f*; **e'benmäßig** *a* równomierny, symetryczny.
e'benso *ad.* tak samo, równie(ż);
-lange *ad.* tak długo; **-oft** *ad.* tak często; **-sehr**, **-viel** *ad.* tyle(ż); **-wenig** *ad.* równie(ż) nie; **-wohl** *ad.* tak samo.
E'ber [e-] -s *m* odyniec; **kiernow** (wilder) dzik *m*. **E'beresche**, *pl -n f* bot. jarzab *m*.
e'bhen [e-] *va.* (wy)równać.
E'cho, -s, *pl -s* *n* odgłos *m*, echo *n*.
-echt *a* prawdziwy, czysty, niefałszowany, szczerzy; autentyczny; **E'cht-heit** *f* prawdziwość; autentyczność *f*.
E'ckball *m* sp. kormer *m*.
E'cke, *pl -n f* ką, róg *m*; *bud.* węgiel, narożnik *m*; *an allen -n* und *Enden*, po wszystkich kątach, wszędzie; *um die ~ bringen*, zabić, sprzątnąć (kogo); (ob. *dracken III*); *um die ~ gehen*, zginąć.
e'ckig *a* kanciasty; *fig.* niezgrabny.
E'ck-laden *m* sklep narozny; **-stein** *m* narożnik *m*, kamień narozny, węgielny; *karc.* karo *n*; **-zahn** *m* ząb narozny, kiel *m*.
e'del [e-] *a* szlachetny; drogiocenny (metal); **E'del-frach**, **-fräulein** *n* szlachcianka *f*; **-geboren** *a* szlacheckiego rodu; **-gesinnt**, **-herzig** *a* szlachetny, wielkoduszny.
E'del-hof *m* dwór szlachecki; **-kna-be** *m* paż *m*; **-mann** *m* szlachcic *m*; **-marder** *m* tumak *m*, kuna leśna; **-metall** *n* metal szlachetny, drogiocenny; **-mut** *m* wspaniałomyślność, szlachetność *f*; **e'delmütig** *a* wspaniałomyślny, szlachetny; **-stein** *m* drogi kamień; **-steinschleifer**, **-stein-schneider** *m* szlifierz drogich kamieni; **-weiß** *n* bot. szarotka *f*.
E'den [e-] -s *n* raj, eden *m*.
edie'ren [edl-] *va.* wydawać (książ.); **E'di'kt**, (-es, *pl -e*) *n* edykt *m*. [ki].
E'dmund *m* Edmund.
E'dward [e-] *m* Edward.
E'ffe [efo:] -s *m* bluszcz *m*.
Effekt, (-es, *pl -e*) *m* skutek; *effekt m*; moc, skuteczność *f*; **Effek'ten** *pl* 1 rzeczy, pakunki *pl* 2 papiery wartościowe, walory *pl*; **Effek'ten-markt** *m* rynek papierów wartościowych; **Effek'thascherei** *f* uganianie się za efektami, efekciarstwo *n*; **effekt'i'v** [-tlf] *a* istotny, rzeczywisty; faktyczny; efektywny; *w* gotówce;

Effekti'vbestand *m* stan faktyczny; **Effekti'wert** *m* wartość skuteczną.
effektue'ren [-tul-] *va.* wykonać, uskutecznić; **Effektue'ring** *f* wykonanie *n*.
effe'ktivoll *a* efektowny.
egal [egal] *a* równy; *ganz ~* wszystko jedno; **egalise'ren** *va.* wyrównać.
E'gel, -s [egel] *m* pijawka *f*. [nac].
E'gge [ege] *pl -n f* brona *f*; **e'ggen** *va.* (wy)bronować.
Egoi'smus [-is-] *m* egoizm *m*; samolubstwo *n*; **Egoi'st**, -en, *pl -en m* (-in *f*) egoista (k); **ego'i'stisch** *a* i *ad.* egoistyczny (-nie).
Egoi'smus *m* egotyzm *m*. zajmowanie wszystkich swojej osobą; **egoze'nitrich** *a* egocentryczny, uważający swoje [ja'] za główny cel wszystkiej [o]j. *nim*, zanim. [skiego].
E'he [e:] *f* małżeństwo *n*; *wilde ~* pozyście *n* na wiare; **-band** *n* węzeł małżeński; **-bett** *n* łożo małżeńskie; **e'hebrechen** *vn* (h) cudzołozny, zla-mać wiare małżeńską; **E'hebrecher** *m* (-in *f*) cudzołoznik *m* (-nica); **e'hebrecherisch** *a* cudzołozny; **E'he-bruch** *m* cudzołozstwo *n*; **-bund** *m*, **-bündnis** *n* związek małżeński.
e'hedem *ad.* niegdyś, dawniej.
e'hefähig *a* zdolny do małżeństwa.
E'he-feind *m* przeciwnik małżeństwa; **-frau** *f* żona; **-gatte** *m* małżonek; **-gattin** *f* małżonka; **-glück** *n* szczęście małżeńskie; **-hälfte** *f* połowica; **-herr** *m* małżonek, pan mąż; **-hindernis** *n* przeszkoda do małżeństwa; **-joch** *n* jarzmo małżeńskie; **-leute** *pl* małżonkowie *pl*.
e'helich *a* małżeński; *ślubny*; **-es** *Kind*, dziecko ślubne, prawego łoża. *II ad.* (sich) ~ *verbinden*, połączyć (się) węzłem małżeńskim; **e'helichen** *va.* *ob.* *heiraten*; **e'helos** *a* niezonaty; niezamężna; **E'helosigkeit** *f* bezżeń-
e'hemalig *a* dawny, były. [stwo *n*].
e'hemals *ad.* niegdyś, dawniej.
E'he-mann *m* małżonek; **-paar** *n* para małżeńska, stado *n*; **-pflicht** *f* obowiązki małżeńskie.
e'her *ad.* prędzej, raczej; wcześniej; *je ~, desto besser*, im wcześniej, tem lepiej; ~ *sterben*, als... *raczej* umrzeć niż...
E'herrecht *n* prawo małżeńskie.
e'hern *a* spizowy; miedziany.

E'he-sache *f* sprawa małżeńska; **-scheidung** *f* rozwód *m*; **-scheidungs-klage** *f* skarga rozwodowa; **e'hescheu** *a* nieskory do małżeństwa; **-schließung** *f* zawarcie małżeństwa; **-segen** *m* 1 błogosławieństwo małżeńskie. 2 dzieci, pociechy *pl*.
e'hest *a* i *ad.* najwcześniejszy; *am -en*, najwcześnie(ż); *mit -er Post*, następna poczta; **-er Tage**, lada dzień.
E'he-stand *m* stan małżeński; **-stifter**, **-vermittler** *m* (-in *f*) swata (k); **-vermittlung** *f* swatanie *n*; **-versprechen** *n* przyrzeczenie małżeństwa; **-vertrag** *m* intercyza *f*.
E'hrabschneider *m* oszczerca *m*.
e'hrbar *a* zący, szanowny; *zczi-godny*; **E'hrbarkeit** *f* zaność *f*.
E'hrbegier (de) *f* żądza zaszczytów; *ambicja* *f*; **e'hrbegierig** *a* ambitny, żądny zaszczytów.
E'hre [ere] *f* zaszczyt, honor *m*; *część* *f*; **Mann von ~** człowiek honorowy; *auf ~* 1 *bei meiner ~* 1 słowo honoru *au* ~ *halten*, dbać o honor; *auf ~ versichern*, rzyćć honorem; *j-m zu -n*, *na czyją część*; *in -n halten*, szanować; *ich habe die ~* mam zaszczyt (donieść etc.); *moje uszanowanie!* *j-m ~ erweisen*, część komu oddać; *wieder zu -n kommen*, zrehabilitować się; *j-s in -n gedenken*, wspomnieć o kim zaszczytnie; *in allen -n*, najuczciwiej (ob. *fassen 1*).
e'hren [ren] *va.* szanować, czczyć; *uznać* (k. *czem*); *honorować* (weksel).
E'hren-akzeptant *m* *handl.* akceptant przez wyreczenie; **-amt** *n* urząd honorowy; **-bezeugung** *f* hold *m*, okazywanie (komu) czci; **-bürger** *m* obywatel honorowy; **-bürgerrecht** *n* obywatelstwo honorowe; **-denkmal** *n* pomnik *m*; **-erklärung** *f* cofnięcie *n* obrazy, rehabilitacja *f*; **-gericht** *n* sąd honorowy.
e'hrenhaft *a* honorowy; zący;
E'hrenhaftigkeit *f* honorowość *f*;
e'hrenhalber *ad.* dla honoru.
E'hren-handel *m* sprawa honorowa; **-kränkung** *f* obraza honoru; **-legion** *f* legia honorowa; **-mann** *m* człowiek honorowy, zący; **-mitglied** *n* członek honorowy; **-pforte** *f* brama triumfalna; **-preis** *m* nagroda honorowa; **-rat** *m* rada honorowa; **-rettung** *f* ocalenie *n* honoru.

e'hrenrührig *a* obelżywy; oszczerczy, uwalający czci.
E'hren-schänder *m* oszczerca *m*; **-schuld** *f* dług honorowy; **-stelle** *f* godność honorowa.
e'hrenvoll *a* zaszczytny; chwalebny.
E'hrenwache *f* straż honorowa.
e'hrenwert *a* czcigodny.
E'hren-wort *n* słowo honoru; **-zelchen** *n* odznaka honorowa, order *m*.
e'hrerbietig *a* pełen szacunku (gegen *j-n* dla *k*.); **E'hrerbiet-tigkeit**, **-tung** *f* (wysokie) poważanie; **E'hr-furcht** *f* (głęboki) szacunek; **e'hr-furchtsvoll** *a* pełen szacunku; **E'hr-gefühl** *n* poczucie *n* honoru; **E'hr-geiz** *m* ambicja *f*; **e'hrgeizig** *a* ambitny.
e'hrlich [er-] *a* i *ad.* uczciwy (-wie), rzetelny (-nie); *eine gute -e Haut*, poczciwa dusza; *es ~ mit j-m* *meinen*, uzcziwie z kim postępować; *prz. ~* *währt am längsten*, uczciwością najdalej zajdziesz; **E'hrlichkeit** *f* uczciwość *f*.
E'hrliche *f* ambicja *f*; **e'hrliche** *ad.* *a* dbały o-honor; **e'hrlos** *a* bez honoru; *nikczemny*, nieczny; *j-n für ~ erklären*, odsądzić k. od czci; **E'hrlosigkeit** *f* brak honoru, *nikczemność* *f*; **e'hrsam** *a* zący, uczciwy; **E'hrsamkeit** *f* zaność, uczciwość *f*; **e'hrsüchtig** *a* ambitny; **E'hrung**, *pl -en* *f* uczczenie *n*; honor; szacunek *m*; **e'hrwürdig** *a* szanowny, czcigodny; wielebny.
Ei [aj] (-es, *pl -er* *n* jakko *n*; *weich* (hart) gekochtes *Ei*, jakko namiękkło (natwardo); *das Ei* *will klüger sein* *als die Henne*, mądrejsze jaje od *Ei'be* [ajb] *pl -n f* bot. *cis m*. [kury].
Ei'bisch [ajbisz], -es *m* ślaz *m*.
Ei'cham *n* urząd *m* miar.
Ei'che [ajche] *pl -n f* dąb *m*.
Ei'chel [aj-] *pl -n f* żołądź *f*; *karc.* *treffl f*; *żołądź*; **-häher** *m* orn. sójka *f*; **-mast** *f* pasza żołądziowa.
ei'chen *a* dębowy.
ei'chen *va.* wzorować, cechować.
Ei'chen-holz *n* drzewo dębowe, dębina *f*; **-laub** *n* liście dębowe; **-lohe** *f* dębnik *m*; **-rinde** *f* kora dębowa; *gemahlene ~* dębnik *m*; **-wald** *m* las dębowy.
Ei'ch-horn, **-hörchen**, **-kätzchen** *n*, **-katze** *f* wiewiółka *f*.

Ei'ch-maß, -normal n wzorec m miary; -normal für Längenmaße, wzorec długości; -stempel m znak cechowniczy, cecha f.

Ei'chung f wzorcowanie, cechowanie n.

Eld [ajd] -es, pl -e m przysięga f; einen ~ ablegen, złożyć przysięgę.

Ei'dam, -(e)s, pl -e m zięć m.

Ei'dbruch m złamanie przysięgi; ei'drückig s wiarolomny; Ei'dbrüchige(r) s wiarolomca m.

Ei'deche [ajdékse] f jaszczurka f.

Ei'der-daunen pl puch m; -ente,

-gans f, -vogel m orn. edredonka f.

Ei'des-ablegung f składanie przysięgi; -formel f rota f przysięgi; -leistung f złożenie przysięgi; -stättliche Versicherung a. Erklärung, zaręczenie z mocą przysięgi; -weigerung f wzbranianie się złożenia przysięgi.

Ei'dlich a i ad. stwierdzony przysięgą; pod przysięgą.

Ei'dotter, -s m żółtko n.

Ei'dschwur m przysięga f.

Ei'ler-becher m kieliszek do jaj;

-händler m handlarz jaj; -kuchen m grzybek m; -schale f skorupa f jaj;

-speise f potrawa z jaj; -stock m an. jajnik m.

Ei'fer, -s m gorliwość f; zapal m;

in ~ geraten, unosić się; Ei'ferer m gorliwiec m; Ei'fern un. (h) unosić się; powstawać (gegen etw. na co).

Ei'fersucht f zazdrość f; ei'fersüchtig a zazdrośny (auf j-n o kogo).

ei'firmig a jawowaty.

ei'frig a gorliwy; żarliwy.

Ei'gelb n żółtko n.

Ei'gen a i własny; sein -er Herr sein, być panem siebie; sich etw. zu ~ machen, przywłaszczyć (a. przyswoić) sobie co; in -er Person, we własnej osobie, osobiście; auf -e Faust (a. Hand) tun, robić na własną rękę; mit -en Augen, na własne oczy; -er Wechsel, waleś własny. 2 osoby (pokój etc.). 3 szczególnie, osobiście; dziwny; oryginalny. 4 skrupulatny; wybredny (w jedzeniu); -artig a swoiasty, odrębny.

Ei'gen-bedarf m potrzeby własne;

-böster m dziwak, oryginalny m;

-dünnel m zarozumiałość f.

ei'genhändig a i ad. własnoreczny (-nie); Ei'genheit f właściwość f.

Ei'gen-Hebe f samolubstwo, miłość własna; -lob n samochwalstwo n.

ei'genmächtig a i ad. samowolny; samowolnie; na własną rękę.

Ei'gen-name m imię własne; -nutz

-a f; egoizm m; ei'gennützig a i ad. interesow(a)ny; interesownie, w celach osobiatych.

ei'gens ad. umyślnie.

Ei'genschaft, pl -en f właściwość f, przymiot m; in der (-in meiner) ~ als (Vertreter), jako, w charakterze...; -swort n gr. przymiotnik m.

Ei'gensinn m upór m; ei'gensinnig a uparty.

ei'gentlich a i ad. właściwy, istotny; właściwie (mówiąc); -er Wert, istotna wartość.

Ei'gentum, -(e)s, pl -tümer n własność f; zum ~ erwerben, nabyć na własność; Eigentümer m (-in f) właściciel(ka).

ei'gentümlich a i osobiły, szczególnie; dziwny. 2 własny; ~ besitzen, posiadać na własność; Ei'gentümlichkeit f osobiłość; właściwość f.

Ei'gentums-recht n prawo własności; literarisches ~ autorskie prawo własności; -übertragung f przelew prawa własności.

Ei'genwille m samowola f; upór m;

ei'genwillig a samowolny.

ei'gen, sich zu etw. ~ nadawać się, być zdatnym do czego.

Ei'gner ob. Eigentümer.

Ei'gung f kwalifikacja, zdatność f, uzdolnienie n; -sprüfung f egzamin kwalifikacyjny.

Ei'land n wyspa f; Ei'länder m (-in f) wyspiarz m (-rka).

Ei'l-bestellung f i zamówienie terminowe, pilne. 2 dostawa (a. przesyłka) pośpieszna; -bote m goniec, ekspres, posłaniec (umyślny); -brief m list pośpieszny, terminowy, pilny.

Ei'le [aj-] f pośpiech m; in (aller) ~ w pośpiechu, naprzędce; ich habe ~ spieszyć mi się; es hat keine ~ to nie pilne; die Sache hat ~ to pilna sprawa.

ei'len un. (an i h) (po)śpieszyć (się); er ist nach Hause geeilt, pobiegł do domu; j-m zu Hilfe ~ spieszyć k. z pomocą; das eilt, to pilne; die Zeit eilt, czas nagli; prz. eile mit Weile, wolnym krokiem daleko zajdziesz;

ei'lends ad. w pośpiechu, śpiesznie;

ei'fertigt a i ad. skwapliwy, pochopny; śpieszny; przesyłka pośpieszna; gü-

terzug m pociąg towarowy pośpieszny; -gutsendung f przesyłka pośpieszna.

ei'lig a pośpieszny; ich habe es ~ spieszyć mi się; handl. ich habe es mit der Ware sehr ~ towar mi pilnie potrzebny; -st ad. jaknajśpieszniej.

Ei'l-marsch m marsz forsowny;

-schritt m krok przyspieszony; -sendung f posyłka a. przesyłka pośpieszna; -zug m pociąg pośpieszny.

Ei'mer [aj-] -s m wiadro n, kubel m;

ei'merwise ud. wiadrami.

ein num. jeden, jedno; -e, jedna; ~ für allemal, raz na zawsze; von einer Größe, jednokiej wielkości; ~ jeder, każdy; was für ~ jaki; es ist ~ Uhr, jest pierwsza godzina; wie kann einer so dumm sein, jak można być tak głupim; Punkt eins, punktualnie o pierwszej.

Ei'merzeil, -s m tż. jednoaktówka f;

ei'naktig a jednoaktowy.

eina'nder ad. wzajemnie, nawzajem; ~ helfen, ~ schaden, pomagać, szkodzić sobie nawzajem.

ei'narbeiten ua. (sich) wdrożyć, uprawiać (się) w co; sich ~ otrząsać (oswajając) się z czem.

ei'narmig a jednoramienny; bez-

ei'näschern ua. spopielić, spalić na popiół, obrócić w perzynę; Ei'näschung f spopielenie; spalenie n (zwłok); -shalle f krematorium n.

ei'natmen ua. wdychać; Ei'natmung f wdychanie n, wdech m.

ei'nätzen ua. wytrawić.

ei'näugig a jednooki.

ei'nabalsamieren ua. zabalsamować.

Einband m oprawa f; -decke f okładka f; ei'nändig a jednotomowy.

Einbau m wbudowanie; osadzenie (n motoru); einbauen ua. wbudować; osadzić (motor).

einbegreifen ua. (mit) ~ włączyć w co; einbegriffen a mit ~ włączony; włącznie.

einbehalten ua. zatrzymać.

ei'beinig a jedno nogi.

ei'beißen un. (h) (sich) wgrzyźć się; wedrzeć się w co.

einbekommen ua. dostać, otrzymać.

einberufen ua. powołać (do służby wojskowej); zwołać (posłów etc.);

Einberufung f powołanie; zwolanie; einziehen ua. włączyć (in w...).

einbiegen I ua. wgiąć, zagiąć. II un. (sn) skrócić, zboczyć; Einbiegung f wygięcie, zagięcie n.

einbilden, sich etw ~ wyobrażać (wzmawiać, uroić) sobie co; sich viel ~ mieć o sobie wielkie mniemanie, być zarozumiałym; Einbildung f I wyobrażenie; przywidzenie, uroje nie. 2 zarozumiałość f; Einbildungskraft f wyobraźnia, fantazja f.

einbinden ua. I zawiązać. 2 oprawić (książkę); in Papper ~ kartonować.

einblasen ua. wdmuchnąć; j-m etw. ~ szeptać k. co do ucha; podać, podsunąć komu (myśl etc.).

Einblick m rzut m oka; einen ~ tun, rzucić okiem na...; in etw. ~ nehmen, przejrzeć co, wejrzeć w co.

einbrechen I ua. przebić (dziurę). II un. (sn) I zawalić (zapaść, zalać) się. 2 włamać się (do mieszkania); wtrąnąć, wedrzeć się. 3 nadejść niespodzianie; die Nacht zapadet bei der Nacht, gdy noc zapada; Einbrecher m wlamywacz m.

einbreanen ua. wypalić (znak).

einbringen ua. I wnieść, podać (skargę); wwozić; zwozić (zboże do stodoły); dostawić (jeńca etc.). 2 przynosić (dochód, zysk). 3 ścigać (należności, podatki). 4 odrobić, powetować (czas stracony); Einbringung f ściganie (należności); wniesienie n.

einbrocken ua. nakruszyć; fig. j-m etw. ~ nawarzyć komu piwa.

Einbruch m I wylamanie (drzwi); wylamanie n (sie). 2 wtargnięcie n, najazd m. 3 ~ der Nacht, zbliżenie n się nocy; -sversicherung f ubezpieczenie od włamania.

Einbürgern ua. nadać obywatelstwo; sich ~ uzyskać obywatelstwo; fig. zyskać sobie prawo obywatelstwa, przyjąć się, zaaklimatyzować się.

Eiabüße *f* strata, szkoda *f*; **einbüßen** *va.* stracić, postradać. **einbüßend** *va.* ogroblić, zatarnować; **Einbüßung** *f* ogroblenie *n*. **Eindeckert** *m* *uw.* jednoplattowiec *m*. **eindecken** *va.* ob. eindämmen. **eindecutig** *a* jednoznaczny. **eindrängen, sich** ~ wcisnąć *się*. **ein-drehen** *va.* wkręcić. **ein-drillen** *va.* (wy)ćwiczyć. **ein-dringen** *vm.* (sn) wciskać (wtłaczać, wdzierać) się, wtargnąć; przenikać; wnikać (w coś); (o płynach) wsiąkać; **ein-dringlich** *a* wnikliwy, przenikliwy; dobitny, dosadny; energiczny; **Ein-dringling**, *pl-e* *m* Intruz *m*. **Ein-druck** *m* 1 odcisk, wycisk *m*, odbicie *n*; 2 *fig.* wrażenie *n*; einen ~ auf j-n machen, zrobić, wywierać na kim wrażenie. **ein-drücken** 1 *va.* 1 wtłoczyć, wcisnąć; wgnieść; 2 wycisnąć (na czym). II *sch* ~ wryć (wpoić) się; **ein-drücklich** *a* ob. eindringlich. **ein-druckslos** *a* bez wrażenia; **-voll** *a* pełen wrażeń. **einen** *va.* ob. einigen. **einengen** *va.* ścieśnić; zwęzić. **Ein-er** *m* jedynka, jednostka *f* (ob. ander); **ein-erlei** *a* 1 jednaki, jednakowy; es ist ~ wszystko jedno. II **E-n** jedno i to samo, jednostajność *f*. **ein-ern** *va.* zebrać z pola, zwieźć do stodoły. [strony]. **ein-erstein**, **ein-esteils** *ad.* z jednej *ei* **ein-erzieren** *va.* nawpoczyć. **ein-fach** 1 *a* 1 pojedynczy, niezłożony; 2 *fig.* prosty; zwyczajny; skromny (strój, posiłek). II *ad.* prosto, prosto; skromnie; **Ein-fachheit** *f* prostota, skromność *f*; **Ein-fachleitung** *f* *el.* linia jednotrowa. **ein-fadeln** *va.* nawlec (nitkę); *fig.* ułożyć (plan), napiąć; nawiązać. **ein-fahren** *va.* 1 zwozić (zboże). 2 ujeżdżać (drogę); zaprawić (konie do jazdy wozowej). II *vn.* (sn) wjechać (dokąd); zawiązać (do portu); *gór.* zjeżdżać, spuszczać się; **Ein-fahrt** *f* *hol.* wjazd; *gór.* zjazd *m*. **Ein-fall** *m* 1 zawałenie się; wpadnięcie *n*. 2 wtargnięcie, najście *n* (na cudzą własność); 3 pomysł *m*, myśl *f*; wie kommen Sie auf diesen ~? co panu strzeliło do głowy? *ih* gerict auf den ~ zu..., przyszło

mi na myśl... 4 *fiz.* wpad *m*; **ein-fallen** 1 *vn.* (sn) 1 wpadać; wtargnąć. 2 zawałić się; osunąć się. 3 wpadnąć na myśl, przyjść do głowy; was fällt Ihnen ein? co panu strzeliło do głowy? *fam.* fällt mir gar nicht ein, ani myślę; er redet, wie es ihm gerade einfällt, gada co mu przyjdzie do głowy. 4 przerażać (komu mowę). **Ein-fallswinkel** *m* kąt wpadania. **Ein-faltig** *vm.* (sn) wściskać; glupota *f*; **ein-fältig** *a* prosty, dobroduszny, naiwny; głupi; **Ein-faltspinsel** *m* 1 głupiec, półgłówek *m*. **Ein-familienhaus** *n* dom dla jednej rodziny. **ein-fangen** *va.* złapać, ująć. **ein-farbig** *a* jednobarwny. **ein-fassen** *va.* 1 obszyć, obrabić; oprawić (drogi kamień); obramować; 2 otoczyć. 3 beczkować (piwo etc.); **Ein-fassung** *f* 1 obramowanie *n*, lamówka *f*, obrabek *m*. 2 oprawienie *n*, oprawa *f*. 3 otoczenie *n*. 4 krajka *f*. **ein-fetten** *va.* natłuścić, nasmarować; **Ein-fettung** *f* natłuszczenie *n*. **ein-fnechten** *va.* zwilżyć. **ein-fneuern** *va.* napalić, rozpaścić. **ein-finden, sich** ~ stawić się. **ein-flechten** *va.* wpleść, wplatać. **ein-flicken** *va.* wstawić lat(k)ę; wtrącić (słówko). **ein-fließen** *va.* 1 (o rzecze) wpadać (do morza); wpływać (o pieniądzech). 2 *stw.* (mit) ~ lassen, wtrącić (parę słów), napomknąć. **ein-flößen** *va.* 1 wlewać; 2 wpaść; wzbudzać (strach, podziw); natchnąć (k. czem); j-m Erstaunen ~ wprawić k. w zdumienie; j-m Mut ~ dodawać komu odwagi, otuchy; **Ein-flößung** *f* wpażanie, wzbudzenie, natchnienie *n*. **ein-flug** *m* wlecenie *n*, wlot *m*. **Ein-fluß** *m* wpływ *m*; ~ ausüben, wywierać wpływ (na kogo); unter dem-*sse* j-s stehen, być pod czymś wpływem; er hat großen ~ bei Hofe, ma duże wpływy u dworu; ein Mann von großem ~ człowiek wpływowy. **ein-flußlos** *a* bez wpływu; **-reich** *a* wpływowy, wielki wpływ mający. **ein-flüstern** *va.* szeptać do ucha; *fig.* podszepnąć (komu coś); **Ein-flüsterung** *f* podszept *m*. **ein-fordern** *va.* żądać (zapłaty);

ściągać (podatki); **Ein-forderung** *f* żądanie; ściąganie *n* (podatków). **ein-förmig** *a* jednostajny, monotony; **Ein-förmigkeit** *f* jednostajność *f*. **ein-friedig** (iglen) *va.* ogrodzić (plotem etc.), otoczyć (wałem etc.); **Ein-friedigung** *f* ogrodzenie *n*. **ein-frieren** *vn.* (sn) zamarznąć. **ein-fuchen** *va.* ob. einpauken. **ein-fügen** *va.* zaczepować; zapuścić. **ein-fügen** *va.* wstawić; *fig.* włączyć, dodać; **Ein-fügung** *f* wstawienie *n*. **ein-fühlen, sich** ~ wczuć się. **Ein-fuhr** *f* wóz, przywóz, import *m*; **-artikel** *m* artykuł wozowy; **ein-führen** *va.* 1 wprowadzić (k. do towarzystwa etc., zwyczaj etc., w posiadanie); *handl.* wwozić (towary), importować; ein gut eingeführt Agent, agent dobrze wprowadzony; j-n in ein Amt ~ wprowadzić k. na urząd; es ist hier eingeführt, tu jest przyjęte. 2 in etw. ~ wtajemniczyć. **Ein-fuhr-erlaubnis** *f* pozwolenie na przywóz, na wóz; **-erschwerung** *f* utrudnienie przywozu, wozu; **-kontingentierung** *f* kontyngentowanie wozu; **-schein** *m* świadectwo na wóz, na przywóz. **Ein-führung** *f* wprowadzenie (do towarzystwa etc.); wpust *m*. **Ein-fuhr-verbot** *n* zakaz wozu, przywozu; **-waren** *pl* towary przywozowe, importowane; **-zoll** *m* cło wozowe, przywozowe. [~ butelkować. **ein-füllen** *va.* napełnić; in Flaschen **ein-füllen** *a* jednonogi. **Ein-fgabe** *f* podanie *n*, prośba *f*. **Ein-gang** *m* 1 wejście *n*. 2 dostęp; wstęp *m* (t. mowy); ~ finden, mieć dostęp; być przyjętym; *handl.* einem Artikel ~ verschaffen, wprowadzić artykuł (na rynek). 3 nadejście *n* (towaru, listu); wpływ *m* (pieniędzy); ~ vorbehalten, z zastrzeżeniem wpływu (czeku etc.); **ein-gangs** *ad.* na wstępie; ~ erwähnt, wyżej wspomniany. **Ein-gangs-artikel** *m* artykuł importowany; **-buch** *n* księga wpływów; **-rede** *f* mowa wstępna; **-tor** *n* brama wejściowa; **-zoll** *m* cło wozowe. **ein-geben** *va.* dać (choremu lekarstwo), zadać (truciznę); podać (myśl, prośbę). **ein-gebildet** *a* 1 urojony, przywidywany. 2 zarozumiały.

ein-geboren *a* rodowity; tubylczy, krajowy; **Ein-geborene(r)** *s* tubylcy; **Ein-gebrachte(s)** *n* posag *m*. [m. **ein-gebunden** *a* opraw(i)ony]. **Ein-gebung** *f* poddawanie *n*, podszept *m*, namowa *f*. **ein-gebenk** *a* pomny (na coś); einer Sache ~ sein, pamiętać o czym. **ein-gefallen** *a* zapadły (policzek). **ein-gefleischt** *a* wcielony (djabł); zapamiętały, zajadły, zabyty, czekiely. **ein-gehen** 1 *vn.* (sn) 1 wejść; (o li-stach etc.) nadejść; (o pieniądzech) wpływać; auf Einzelheiten ~ wchodzić, wdawać się w szczegóły; auf die Frage ~ ująć kwestię; auf etw. näher ~ rozwozić się nad czym; zgłębić coś; in den Sinn ~ wnikać in sens, uchwy-cić myśl; *fam.* das geht ihm glatt ein, a) to mu łatwo przychodzi; b) on chętnie tego słucha. 2 auf etw. ~ zgodzić się, przystać na coś; auf j-s Wunsch ~ spełnić czyje życzenie. 3 przestać istnieć, upaść; wymierać; u-stać; (o pismach) przestać wychodzić; (o roślinach) więdnąć; (o materjałach) skurczyć (zbiegać) się; ~ lassen, za-rzucić; skasować; zamknąć (szkołę); zwinąć (interes). II *va.* (h i sn) eine Bedingung ~ zgodzić się na warunek; eine Ehe (einen Handel, einen Kon-trakt) ~ zawrzeć małżeństwo (interes, umowę); eine Verpflichtung ~ wziąć na siebie zobowiązanie; eine Wette ~ iść o zakład, założyć się o coś; **ein-gehend** 1 *a* 1 dokładny, szczegółowy. 2 *e* Gelder, wpływy (pieniężne). II *ad.* dokładnie, szczegółowo. **eingeklemmt** *a* *med.* -er Bruch, przepuklina uwięziona. **Ein-geladene(r)** *s* zaproszony gość. **eingelegt** *a* 1 wykładany, mozaikowy. 2 marynowany, konserwowy. **Ein-gemachte(s)** *n* konfitury *pl*; kompot w konserwach. **ein-gemeinden** *va.* włączyć w gminę, przyłączyć do gminy. **ein-genommen** *a* uprzędzony (ge-gen j-n do k.); für j-n ~ sein, być do-brze usposobionym dla k.; von etw., von j-m ~ sein, miłować coś, kogo; (za)palić się do cz., do k.; von sich ~ sein, mieć zbyt wysokie mniemanie o sobie; **Ein-genommenheit** *f* 1 uprzędzenie (gegen j-n do k.), prze-

sąd m; ~ für j-n, zaślepienie w kim; ~ für etw., rozmiłowanie się w czym. 2 zarozumiałość f.

Ei'ngesandt n nadesłane n.

Ei'ngeschlossen a i ad. mit ~ włączny; włącznie.

Ei'ngeschossen a mil. wstrzelany.

Ei'ngeschränkt a ograniczony; ~ leben, żyć oszczędnie; **Ei'ngeschränktheit** f ograniczoność f; ograniczenie się (w wydatkach); in ~ leben, żyć oszczędnie.

Ei'ngeschrieben a polecony (list).

Ei'ngesessen a zamieszkały, osiadły;

Ei'ngesessene(r) s mieszkaniec m.

Ei'ngeständnis n przyznanie n się; wyznanie n; **Ei'ngestellen** va. przyznać się (do cz.), wyznać.

Ei'ngetragen a zarejestrowany.

Ei'ngewachsen a wrośnięty.

Ei'ngeweide, -s n wnętrzności, trzewia pl.

Ei'ngeweiht a wtajemniczony.

Ei'ngewöhnt va. (sich) przyzwyczaić (sie); sich ~ zaaklimatyzować się.

Ei'ngewurzelt a zakorzeniony.

Ei'ngezogen a samotny; cichy, skromny; -er Mensch, domator, odludek m; **Ei'ngezogenheit** f życie samotne, samotność f.

Ei'ngießen va. wlewać, nalać.

Ei'ngittern va. okratować.

Ei'nglas n monokl m.

Ei'ngleisig a jednotorowy.

Ei'ngliedern va. wcielić.

Ei'ngraben va. wkopać, zakopać; wryć; fig. wryć (w pamięć); sich ~ wkopać się; okopać się; fig. wryć się (w pamięć); sich in seine Bücher ~ zakopać się w książkach; **Ei'ngrabung** f zakopanie (wkopanie) n się.

Ei'ngravieren va. wryć.

Ei'ngreifen un. (h) 1 zacząć, zachodzić, chwycić (o kołach zębatych). 2 wtrącić (wdać) się w co, interwenjować. 3 in etw. ~ zapuścić rękę w co; mus. in die Saiten ~ uderzyć w struny. 4 in j-s Rechte ~ naruszyć (targnąć się na) cudze prawa. 5 in einander ~ łączyć (kojarzyć) się; **Ei'ngreifend** a skuteczny; -e Maßregeln, energiczne środki.

Ei'ngrenzen va. ograniczyć.

Ei'ngriff m 1 zabiegnięcie n; chwyt m (kół). 2 naruszenie n (cudzej własności etc.), **W**kraczanie (w cudze pra-

wa). 3 chir. zabieg m; verpönter ~ zakazany zabieg.

Ei'nguß m wlewianie n; wlew m.

Ei'nhacken un. (h) nasiekać.

Ei'nhägen va. ogrodzić plotem.

Ei'nhäkeln va. zahaczyć; **Ei'nhaken** va. zahaczyć; na hak zawiesić.

Ei'nhalt m wstrzymanie n; ~ tun, wstrzymać (bitwę etc.); pohamować żądę; den Mißbräuchen ~ tun, położyć kres (a. zapobiec) nadużyciom; **Ei'nhalten** 1 va. 1 wstrzymać (zaplać); zatrzymać (pieniądze etc.). 2 dotrzymać (obietnicy etc.); dopilnować (terminu); den Zahlungstermin ~ zapłacić w terminie; die Zeit ~ być punktualnym. 2 un. (h) wstrzymać się; mit dem Lesen ~ przerwać czytanie; **Ei'nhaltung** f 1 wstrzymanie n. 2 dotrzymanie; przestrzeganie (terminu), zachowanie n.

Ei'nhandeln va. nabyć, zakupić.

Ei'nhändig a jednoreki.

Ei'nhändigen va. doręczyć, wręczyć; **Ei'nhändigung** f doręczenie, wręczenie n.

Ei'nhängen va. zawiesić; wstawić (drzwi); **Ei'nhängung** f zawieszenie n.

Ei'nhäuchen va. wdmuchnąć; fig. natchnąć (k. czem).

Ei'nhauen 1 va. wyrybać, karbować. 2 un. (h) 1 ciąć, rąbać, siekać; uderzać (na nieprzyjaciela). 2 tüchtig ~ smacznie zajadać, pałaszować, wcinać.

Ei'nheben va. 1 wstawić (drzwi). 2 ściągać (należności etc.); **Ei'nhébung** f ściąganie n (podatków etc.).

Ei'nhéften va. wszyć; spiąć.

Ei'nhégen va. ogrodzić plotem.

Ei'nheimisch a krajowy, rodzimy, swojski; med. endemiczny, miejscowy (o chorobach); ich bin hier ~ jestem tutejszy; ~ werden, oswoić (zaaklimatyzować) się; **Ei'nheimische(r)** s krajowiec m.

Ei'nhemsen va. zwieść, uprzętnąć (zboże); fam. zagarnąć.

Ei'nhéit f jedność; fiz., mil. jednolitość f; **Ei'nhéitlich** a i ad. jednolity; jednolicie; **Ei'nhéitlichkeit** f jednolitość f.

Ei'nhéits-kurzschritt f stenografia ujednostajniona; -preis m jedna cena; -satz m stawka jednolita; -währung f monometalizm m; -zeit f czas jednolity.

ei'nhéizen un. (h) napalić (w piecu).

ei'nhélfen un. (h) dopomagać, podpowiadać (komu); **Ei'nhélfen** m suler m; -kasten m budka sulara.

ei'nhéllig a jednomyślny; **Ei'nhélligkeit** f jednomyślność f.

ei'nhé'r-gehen un. chodzić, przechadzać się; -schreiten un. kroczyć.

Ei'nhérrschaft f jedynowładztwo n.

ei'nhélen va. 1 wyjść naprzeciw komu. 2 dogonić, dopędzić; fig. j-n (im Lernen) ~ dogonić kogo; das Versäumte ~ nadrobić, powetować czas stracony. 3 zasięgnąć (informacji), rady, opinii; starać się o (pozwolenie etc.); zbierać (głosy). 4 robić zakupy, zakupić. 5 ściągać (balon, żagle etc.); **Ei'nhéhlung** f 1 wyjście naprzeciw komu; feierliche ~ uroczyste spotkanie. 2 doponienie n. 3 zasięgnięcie n (rady etc.).

Ei'nhéhorn n jednorózek m.

ei'nhéufig a jednokopytny.

ei'nhéüllen va. (sich) owinać, otulić (się); **Ei'nhéüllung** f o(b)winicie, otulenie n.

ei'ning a zgodny; ~ werden (über etw.) zgodzić się (na co).

ei'ninge prn. kilka, kilku; ~ 40 Jahre, około czterdziestu lat; nach -r Zeit, po pewnym czasie.

ei'ningen va. (sich) połączyć; pojednać; pogodzić (się); sich über den Preis ~ zgodzić się co do ceny.

Ei'ningermaßen ad. poniekąd.

Ei'ninges n nieco, trochę.

Ei'ningegehen un. (an) zgadzać się.

Ei'ningkeit f jedność; zgodność f; ~ macht stark, w jednolitości sila.

Ei'ningung f 1 zjednoczenie, połączenie n. 2 pojednanie, pogodzenie n.

Ei'ningungsamt n urząd rozjemczy.

Ei'ningmpfen va. zaszczepić; fig. wszczepić; **Ei'ningmpfung** f zaszczepienie n.

Ei'ningjen va. j-m Furcht a. Schrecken ~ napędzić komu strachu.

ei'ningkapseln va. (sich) zasklepić (się).

Ei'ningkassieren va. zainkasować; **Ei'ningkasieren** f zainkasowanie n.

Ei'ningkauf m kupno n, zakup, sprawnok m; **ei'ningkaufen** va. 1 zakupić; robić sprawunki. 2 (sich) wkupić (się); sich in die Lebensversicherung ~ ubezpieczyć się na życie; **Ei'ningkaufen** m (-in f) kupujący (-ca).

Ei'ningkaufsbuch n księga zakupów; -preis m cena kupna; zum ~ po cenie kosztu; -zeit f pora zakupów.

Ei'ningkehr f 1 zajazd; popas m. 2 fig. wejście w siebie, skupienie n (ducha); **ei'ningkehren** un. (sn) być j-m (in einem Gasthofe) ~ zajechać do k. (do hotelu); (im Vorbeigehen) być j-m ~ wstąpić do k.; fig. in sich ~ wejść w siebie.

ei'ningkeilen va. zaklinować, zabić klinem; **ei'ningkellern** va. spuścić do piwnicy; **ei'ningkerben** va. nakarbować.

ei'ningkern va. uwiezić; **Ei'ningkerkerung** f uwięzienie n.

ei'ningklagbar a zaskarżalny; **Ei'ningklagbarkeit** f zaskarżalność f; **ei'ningklagen** va. zaskarżyć; dochodzić (prawa, pretensji) sędownie.

ei'ningklamern va. umieścić w kłamrach, w nawiasie.

Ei'ningklang m zgodność dźwięków; fig. zgoda, harmonja f; in ~ bringen, pogodzić.

ei'ningklassig a jednoklasowy.

ei'ningkleben va. wkleić, wlepić.

ei'ningkleiden va. (sich) ubrać (się); sich neu ~ włożyć nowe ubranie, eingekleidet werden, sich ~ lassen, przywdziać habit, wstąpić do zakonu, do klasztoru; fig. seine Gedanken in Worte ~ przyoblec myśli w słowa; **Ei'ningkleidung** f 1 ubranie, przyodzianie n; obłóczyny pl (zakonnicy). 2 fig. przyobleczenie n (myśli w słowa).

ei'ningklemmen va. ścisnąć kleszczami, przycisnąć; **ei'ningklinken** va. i un. (h) zamknąć (się) na klamkę; **ei'ningklopfen** va. wbić (gwóźdź etc.); **ei'ningknicken** va. i un. (sn) nadłamać, złamać (się); **ei'ningkochen** va. i un. (sn) wygotować; zagotować (się).

ei'ningkommen 1 un. (sn) 1 wejść; wpłynąć (do kasy). 2 schriftlich ~ podać próbę, wnieść podanie. 3 um etw. ~ ubiegać się, prosić o co. 2 **Ei'ningkommen** n dochód m.

Ei'ningkommen-bekanntnis n zeznanie n o dochodzie; -quelle f źródło dochodów; -steuer f podatek dochodowy; -steuerzuschlag m dodatek do podatku dochodowego.

ei'ningkratzen va. wyskrobać

ei'ningkreisen va. otoczyć, okrążyć.

Ei'ningkreisung f otoczenie, okrążenie n; -spolitik f polityka okrążania.

Einkünfte pl dochody pl.
ein-kuppeln *va.* włączyć (ruch).
ein-laden *va.* 1 naladować. 2 zaprosić (zu einer Hochzeit na wesele, zu sich do siebie); -d a zapraszający; zachęcający, ponętny; **Ein-ladeplatz** *m.* plac ładunkowy; miejsce ładowania; **Ein-ladung** *f.* 1 (na)ładowanie n. 2 zaproszenie (zu etw. na co); werzenie n.; -skarte *f.* zaproszenie n.
Ein-lage *f.* 1 wkładka *f.*; załącznik *m.*, załączenie *n.*; dodatek *m.*; numer nadprogramowy; te. wstawka *f.*; intermezzo *n.*; in der ~ w załączeniu. 2 wkład *m.* (do kasy oszczędności etc.); stawka *f.* (w grze).
Ein-lage-buch *n.* książeczka wkładowa; -kapital *n.* kapitał wkładowy. **ein-lagern** *va.* składać (do magazynu); oddać na skład; **Ein-lagerung** *f.* składanie do magazynu, oddanie n na skład.
Ein-laß, -esses *m.* 1 wpuszczenie n. 2 wstęp *m.*; **ein-lassen** *va.* wpuścić; sich in (a. auf) etw. ~ wdać się w co; sich mit j-m ~ wdawać się z kim; sich in ein Gespräch ~ wdać się w rozmowę.
Ein-laß-karte *f.* karta wstępu; -pforte, -tür *f.* furka *f.*, drzwi wejściowe; -röhre *f.* rura wpustowa.
Ein-lassung *f.* wpuszczenie n.
ein-laufen *vm.* (sn) 1 nadejść, przyjść; wpłynąć, zawinąć do portu. 2 (o suknie etc.) skurczyć (zbiegać) się. **ein-leben**, sich ~ żyć się; żyć się; zaaklimatyzować się.
ein-legen *va.* 1 włożyć (w co), złożyć (co gdzie); wstawić (do piwnicy). 2 marynować (śledzie), zakwasić (ogórki), smażyć (owoce) w cukrze. 3 wykładać (kości słoniową etc.). 4 für j-n eine Fürbitte, ein gutes Wort ~ wstawić się za kim; Ehre mit etw. ~ wyjść z honorem z (jakiej sprawy); jr. Berufung ~ wnieść odwołanie; Protest ~ założyć protest.
Ein-lesesohle *f.* wyściółka *f.*.
ein-leiten *va.* wprowadzić; przygotować; rozpocząć (rokowania etc.); wdrożyć (proces, śledztwo); zagaić (obrazy); **ein-leitend** *a.* wstępny; **Ein-leitung** *f.* 1 wprowadzenie; rozpoczęcie n.; wstęp *m.* (do dzieła etc.); zagajenie n. 2 przygotowanie. 3 wdrożenie n (śledztwa etc.). 4 mus. prelu-

dium *n.*, uwertura *f.*; -sarbeit *f.* robota wstępna, przygotowawcza.
ein-lenken 1 *vm.* (h) 1 skierować, wjechać na drogę; links ~ skręcić nalewo. 2 *fig.* wrócić do przedmiotu. 3 wrócić na dobrą drogę; opamiętać się. II *va.* med. nastawić. [mieć].
ein-lernen *va.* nauczyć się na pamięć; **ein-lesen**, sich ~ wczytać się (w co).
ein-leuchten *vm.* (h) być jasnym; das leuchtet ein, to jest jasne; -d a jasny, widoczny.
ein-liefern *va.* dostawić (towar, zbrodniarza etc.); **Ein-lieferung** *f.* dostawienie n, dostawa *f.*.
ein-liegend *a.* załączony. [wać (się)].
ein-logieren *va.* (sich) zakwaterować.
ein-lösbar *a.* podlegający wykupieniu; **ein-lösen** *va.* wykupić (wexsel, zastaw); **Ein-lösung** *f.* wykupienie n, wykup *m.*
ein-lullen *va.* ululać, usypiać.
ein-machen *va.* zamarynować (rybny etc.), zakwasić (ogórki), smażyć w cukrze (owoce etc.).
ein-mal *ad.* raz (jedną); auf ~ na raz; ~ ist keinmal, jeden raz się nie liczy (a. nie znaczy); ~ um das andere, co drugi raz; **einmal**, pewnego razu; kiedyś, niegdyś; nicht ~ nawet nie; endlich ~ przecieł narreszcie; sagen Sie ~ powiedzno pan; ich bin nun ~ so, to już taka moja natura; es ist ~ nicht anders, to się już zmienić nie da.
Ein-maleins *n.* tabliczka *f.* mnożenia; **einmalig** *a.* jednorazowy.
ein-marinieren *va.* zamarynować.
ein-marsch *m.* wkroczenie n; **ein-marschieren** *vm.* (sn) wkroczyć, wejść.
Ein-master, -s *m.* żeg. jednomasztowiec *m.*.
ein-mauern *va.* wmurować; zamurować, murem opasać; **Ein-mauerung** *f.* wmurowanie; zamurowanie n.
ein-mengen *va.* (sich) wmieścić się; **ein-mieten** *va.* j-n ~ wynająć dla k. mieszkanie; sich ~ wynająć dla siebie mieszkanie; **ein-mischen** *va.* (sich) wmieścić (się).
ein-motorig *a.* jednomotorowy.
ein-mummeln (ln) *va.* (sich) ciepło (się) otulić.
ein-münden *va.* (o rzekach) wpadać; (o ulicach) łączyć się z...; **Ein-mündung** *f.* ujście n (rzeki).

einmütig *a.* jednomyślny, zgodny; **Einmütigkeit** *f.* jednoczyłość *f.*.
ein-nähen *va.* wszywać.
Ein-nahme *f.* 1 zdobycie n (miasta etc.). 2 przychód; dochód; targ *m.*, wpływ pieniężny; -quelle *f.* źródło n dochodów; **ein-nehmen** *a.* do zdobycia.
ein-nehmen *va.* 1 zdobyć, zająć (miasto etc.). 2 zażyć (lekarstwo); spożyć (obiad etc.). 3 zajmować (całe pietro, stanowisko); j-s Stelle ~ zająć czyje miejsce; zastąpić k. 4 ściągać (podatki); utargować. 5 j-n für sich ~ ująć kogo sobie (ob. ingenommen); **ein-nehmen** *a.* ujmujący; **Ein-nehmer** *m.* poborca *m.*.
ein-nicken *vm.* (sn) zdrzemnąć się.
ein-nisten, sich ~ zagnieździć się.
Ein-nöde, pl -n *f.* pustkowie n.
ein-nölen *va.* naoliwić; **Ein-nölung** *f.* naoliwienie n.
ein-norden *va.* uporzadkować.
ein-packen 1 *va.* zapakować. II *vm.* pakować się; **Ein-packung** *f.* zapakowanie n, doposażenie. [wanie].
ein-pauken *va.* wbić do głowy, klasnąć (komu) łopatą do głowy.
ein-pfaren *va.* wcielić do parafji
ein-pferren *va.* opierzyć.
ein-pferchen *va.* wtłoczyć, umieścić (wielu ludzi etc.) na ciasnym obszarze.
ein-pflanzen *va.* zasadzić; *fig.* wpoić; **Ein-pflanzung** *f.* zasadzenie; *fig.* wpojenie n. [pić].
ein-pflöpfen *va.* zaszczyć, wszczepić; **ein-pflöpfen** *a.* el. jednofazowy.
ein-pökeln *va.* zapokłować.
ein-polig *a.* jednobiegunowy
ein-prägen *va.* wycisnąć (co na czym), wybić (medal etc.); *fig.* wpaść, wbić do głowy; sich ~ wryć (wpoić) się; sich dem Gedächtnis ~ utkwilić, utrwalić się w pamięci; **Ein-prägung** *f.* *fig.* wpojenie n.
ein-pressen *va.* wtłoczyć, wcisnąć; **Ein-pressung** *f.* wcisnienie n.
ein-probieren *va.* wypróbować; te. robić próbę, repetycję; **ein-quarterieren** *va.* zakwaterować; sich bei j-m ~ ulokować (rozgościć) się u kogo; einquartiert sein, stać kwatery (bei j-m u kogo); **Ein-quarterung** *f.* rozlokowanie n (wojska); kwatierunek. **ein-quellen** *va.* namoczyć (groch).
ein-quetschen *va.* wcisnąć, wgnieść.

Ein-rad *n.* monocykl *m.*.
Ein-rahmen *va.* oprawić w ramy;
Ein-rahmung *f.* obramowanie n.
ein-rammen *va.* wbić pale.
ein-rangieren *va.* wcielić, włączyć.
ein-räumen *va.* wykadzić.
ein-räuchern *va.* 1 umieścić (meble etc.). 2 odstąpić (komu co); ein Vorrecht ~ odstąpić pierwszeństwo 3 udzielić (kredytu etc.), zezwolić (na co), przyznać (prawo etc.); *handl.* za-rezerwować (prowizję); eine Befugnis ~ dać upoważnienie; j-m zu viel Freiheit ~ dać k. zawiele swobody; **Ein-räumung** *f.* 1 umieszczenie n. 2 udzielenie n (kredytu etc.); nadanie, przyznanie (komu prawa etc.).
ein-rechnen *va.* wliczyć; mit eingerechnet, włącznie.
Ein-rede *f.* sprzeciw, zarzut *m.*; jr. ekscypcja *f.*; die ~ erheben, vorbringen, wnieść sprzeciw; **ein-reden** 1 *va.* j-m etw. ~ wmówić w kogo; namówić kogo do cz. II *vm.* (h) in etw. ~ wtąpić się do cz.; sprzeciw(a)ć się czemu.
ein-registrieren *va.* zarejestrować.
ein-regnen *vm.* (h) zaciekać.
ein-reiben *va.* nacierać, wcierać;
Ein-reibung *f.* wcieranie, nacieranie n.
ein-reichen *va.* podać (prośbę), wnieść (podanie, skargę); zgłosić (dymisję, patent); um Versetzung ~ prosić o przeniesienie; einen Wechsel ~ przedstawić wexsel do zapłaty; **Ein-reichung** *f.* podanie, wniesienie n.
ein-reihen *va.* 1 umieścić; oddać (przyjąć) do wojska. 2 nawlec (perły etc.); **ein-reihig** *a.* jednorzędowy.
Ein-reise *f.* wjazd *m.* (do kraju).
ein-reissen 1 *va.* 1 naderwać. 2 zburzyć, rozwalić. II *vm.* (sn) 3 naderwać się. 4 *fig.* szczyć się; zakorzenić się.
ein-reiten *va.* ujeżdżać (konia).
ein-renken *va.* chir. wstawić, wprawić; **Ein-renkung** *f.* wprawienie n.
ein-rennen *va.* wywalić, wylać (drzwi); *fig.* eine offene Tür ~ wy-ważnyć drzwi otwarte.
ein-richten *va.* (sich) urządzić (się); złożyć (szkole); te. etw. für die Bühne ~ inscenizować; sich (häuslich) ~ zagospodarować się; sich so ~ daß... tak się urządzić, że...; **Ein-richtung** *f.* urządzenie; umeblovanie n; organizacja *f.*; przygotowanie n.

einriegeln *va.* zarygłować.
Einröhren-apparat, -verstärker *m* radio: aparat, wzmacniacz jednolampowy.
einrollen *va.* zwinąć w trąbkę.
einrosen *vn.* (sn) zardzewieć.
einrücken *l va.* wsunąć; umieścić, zamieścić (artykuł w gazecie); *mech.* zaczeplić; włączyć w ruch. *II vn.* (sn) wkroczyć, wejść; *fig.* in j-s Stelle ~ zająć czyje miejsce. **Einrückung** *f* 1 zamieszczenie. 2 wkroczenie *n.*
einrühren *va.* rozczynić; zarobić (ciasto); zaprawić (zupę mąką).
eins *l a* jedno (*ob.* ein). *II f* jedynka *f*; jedno *n* (*ob.* ander); es kommt (a. läuft) auf ~ heraus, to najedno wychodzi; das ist mir ~ mnie wszystko jedno; ~ werden, zgadzać się.
einracken *va.* wspanąć do worka.
einrahen *va.* zasiać, obsiać.
einraben *va.* namaszczyć.
einrallen *va.* osolić.
einram *a i od.* samotny (-nie); -er Ort, ustronie, zacisze *n*; **Einramkeit** *f* samotność *f*.
einrasmeln *va.* zbierać; **Einrasmeln** *m* zbieracz *m*; **Einrasmmlung** *f* zbieranie *n*.
einrarnen *va.* włożyć do trumny.
Einrass *m* stawaka; stawka *f* (w **einräuern** *va.* zakwasić. [grze].
einraugen *va.* wciągać, wciągać (powietrze); wsiąkać, wchłaniać; **Einraubung** *f* wsysanie; wsiąkanie, wchłanianie *n*.
einraumen *va.* obrobić.
einrschalten *va.* wtrącić, wstawić, wsunąć; *el.* włączyć; **Einrschalter** *m* *el.* włącznik *m*; **Einrschaltkontakt** *m* styk (kontakt) włączający; **Einrschaltung** *f* wtrącenie; *el.* włączenie *n*.
einrschanzen *va.* oszańcować.
einrschärfen *va.* surowo nakazać, zalecić; wbić (komu) w pamięć.
einrscharrn *va.* zgrzebać.
einrschätzen *va.* oszacować; **Einrschätzung** *f* oszacowanie *n*; oszacunek *m*. [rein].
einrschenken *va.* nal(ew)ać (*ob.* einrschicken *va.* nadesłać, przesłać, einrschieben *va.* wsunąć; wsadzić (chleb do pieca); wtrącić (zdanie); *sich* ~ wsunąć się; **Einrschiebung** *f* wsunięcie; wtrącenie; wsadzenie *n* (do pieca).

einrschießen *l va.* 1 (sich) wprawić (się) do strzelania; wstrzeliwać; wypróbować strzelbę. 2 wplacić (do kasy). *II E-* *n* wstrzeliwanie *n*.
einrschiffen *va.* ładować (na okręt); *sich* ~ wsiąść na okręt; **Einrschiffung** *f* ładowanie na okręt; wsiadanie *n* na okręt.
einrschlafen *vn.* (sn) zasnąć; (o członkach) zdrewnieć; *fig.* die Sache ist eingeschlafen, rzecz poszła w zapomnienie; **einrschlaf(e)rig** *a* -es Bett, łóżko jednoosobowe; **einrschlaffern** *va.* usnąć, usypiać; -d *a* usypiający; **Einrschlaffung** *f* uspienie *n*.
Einrschlag *m* 1 uderzenie *n* (pioruna w rękę). 2 obwinienie *n*; okładka; (u sukni) zakładka *f*. 3 tk. watek *m*. 4 łes. wyręb *m*, ciecie *n*; **einrschlagen** *l va.* 1 wbić (klin etc.); wybić (szybę, okno, dno u beczki etc.); wywalić (drzwi). 2 zawinać, zapakować; włożyć (list) w kopertę. 3 einen Weg ~ pójść drogą; *fig.* obrać drogę. 4 rozpocząć kopać. *II vn.* (h) 5 uderzyć w (podjąć) rękę (na znak zgody); schlag ein! zgodź się; der Blitz hat eingeschlagen, piorun uderzył. 6 in etw. ~ wchodzić w zakres czego; należeć do cz. 7 (sn) udać się (o dziecku etc.); obrodzić (o owocach etc.).
einrschlagig *a* właściwy, odnośny; -e Behörde, właściwa władza.
Einrschlagpapier *n* papier do opakowania.
einrschleichen *vn.* (sn) (sich) wślizgnąć (wkradą) się; *sich* in j-s Vertrauen ~ wkradł się w czyje zaufanie; ein Fehler hat sich eingeschlichen, wkraśli się błąd.
einrschleppen *va.* zawlec (chorobę).
einrschließen *va.* 1 (sich) zamknąć (się). 2 otoczyć (murem); blokować (osadę); osaczyć (nieprzyjaciela). 3 włączyć; zalczyć (dokument); zawierac, obejmować (*ob.* eingeschlossen). 4 in Klammern ~ umieścić w nawiasie; -d *a* zawierający, obejmujący; **einschließlich** *ad.* włącznie; **Einrschließung** *f* zamknięcie; opasanie; *mil.* osaczenie *n*; blokada *f*.
einrschlucken *va.* połknąć.
einrschlummern *vn.* (sn) zdrzemnąć się.
einrschlürfen *vn.* (sn) wślizgnąć się.
einrschlürfen *va.* chlipać, popijać.

Einrschluß *m* 1 włączenie *n*; mit ~ włącznie. 2 łącznik *m*.
einrschmeicheln, *sich* bei j-m ~ przychlebiać się komu, wkradł się w czyje łaski; -d *a* przymlający się; -des Wesen, przymlanie *n* się; **Einrschmeichlung** *f* przymlanie *n* się.
einrschmelzen *va.* przetopić; **Einrschmelzung** *f* przetopienie *n*.
einrschmieden *va.* okuć w kajdany.
einrschmieren *va.* nasmarować; wcierać; mit Öl ~ naoliwić.
einrschmuggeln *va.* przemycać.
einrschnallen *va.* spiąć sprzączką; trokami związać.
einrschneiden *l va.* winać, naciąć. (w)yzynać; wyrzyć, wyrznąć (swe imię); wkrajać (kawalki chleba do zupy). *II vn.* (h) wrzynać się (w ciało); -d *a* *fig.* rozstrzygający, radykalny.
einrschneien *va.* zasypać śniegiem.
Einrschnitt *m* 1 nacięcie *n*, wrąb(ek); karb *m*; (u sukni) wcięcie *n*. 2 przekop, wykop; parów *m*. 3 średniówka *f*.
einrschnitzen *va.* wystrugać, wyrzyć.
einrschnüren *va.* zastrnurować; ściągać, obwiązać sznur(ki)em.
einrschränken *va.* ograniczyć; *sich* ~ ograniczyć się (w wydatkach); -d *a* ograniczający; **Einrschränkung** *f* ograniczenie *n*.
einrschrauben *va.* wśrubować.
Einrschreibe-brief *m*, list polecony; -gebühr *f*, -geld *n* wpisowe *n*.
einrschreiben *va.* (sich) wpisać, zapisać (się); *sich* ~ lassen, zapisać się (o studentach); -l polecony (list); **Einrschreibensendung** *f* przesyłka polecona; **einrschreiben** *f* zapisanie (się), wpisanie *n*, wpis *m*; polecenie *n* (listu).
einrschreiten *vn.* (sn) wkroczyć; amtlich ~ działać z urzędu; gerichtlich gegen j-n ~ wystąpić sądowo przeciw komu, wytoczyć *sk.* proces.
einrschrumpfen *vn.* (sn) (s)kurczyć się; zmarszczyć się.
einrschüchtern *va.* onieśmielić; nastraszyć; **Einrschüchterung** *f* onieśmielenie; nastraszanie *n*.
einrschulen *va.* 1 wyszkolić. 2 oddać do szkoły; **Einrschulung** *f* 1 wyszkolenie *n*. 2 oddanie do szkoły.
Einrschuß *m* 1 wlot *m* strzału. 2 wplata *f*. 3 tk. watek *m*.
einrschütten *va.* wypaść.

einrschwärzen *va.* 1 poczernić. 2 przemycać, przeszwarcować.
einrschwatzen *va.* j-m etw. ~ wmlócić co w kogo; *einrschwefeln* *va.* wysiarkować, nasiarkować.
einrssegnen *va.* pobłogosławić; wyświęcić (na kapłana); bierzemow (dzieci); **Einrssegnung** *f* pobłogosławienie; (wy)święcenie; poświęcenie *n*; konfirmacja *f*.
einrssehen *l va.* *i vn.* (h) 1 zaglądać, wejrzeć w coś; przejrzeć (akta) 2 poznać; pojąć; seinen Fehler ~ przyznać się do błędu; poznać swój błąd; *II E-* *n* 1 przejrzenie *n*. 2 wyrozumiałość *f*; ein E- haben, być wrozumiałym, wejść w położenie.
einrsseifen *va.* namydlić.
einrsseitig *a* jednostronny; jednostronny; *jr.* jednostronnie obowiązujący; **Einrsseitigkeit** *f* jednostronność.
einrsenden *va.* nadesłać, przesłać; **Einrsendung** *f* przesłanie *n*.
einrsensken *l va.* spuścić (do ziemi trumnę), zapuścić (śrubę); sadzić (roślinę). *II vn.* osiadać (się).
einrssetzen *l va.* 1 wsadzić; wstawić (szybę), wprawić (zęby), (za)sadzić (drzewka), oprawić (diament); umieścić (ogłoszenie). 2 stawiać; postawić (stawkę); in die Lotterie ~ postawić na loterie; *fig.* sein Leben ~ wyrzucić swe życie. 3 osadzić (k. na urządzie); ustanowić (k. dziedzicem); in den vorigen Stand ~ przywrócić do dawnego stanu. 4 wstawić (sumę do budżetu). *II vn.* (h) zaczynać się; nastąpić. *III sich* ~ wsiąść (do auta etc.); *fig.* zakorzenić się; *sich* für j-n ~ wstawić się za kim; **Einrssetzung** *f* wstawienie, wprawienie, oprawienie; ustanowienie; narażenie *n* (życia).
Einrsicht *f* 1 przejrzenie, zbadanie, rozpatrzenie *n* się (w aktach etc.); zur gefälligen ~ do łaskawego przejrzenia; *von* etw. ~ nehmen, przejrzeć, zbadać co 2 (z)rozumienie, pojmowanie *n*; rozum, rozsądek *m*; znajomość rzeczy; nach meiner ~ podług mnie; zur ~ kommen, opamiętać się; -nahme *f* przejrzenie *n*.
einrsichtslos *a* bez zrozumienia; nierozsądny; -voll *a* rozumny, roztropny, światły. [kač].
einrsickern *vn.* (sn) wsiąkać, wnieść.
Einsiedelei *pl* -en *f* pustelnia *f*,

mieszkanie pustelnika; **Ei'nsiedler** *m* pustelnik *m*; **ei'nsiedlerisch** *a* pustelniczny.

ei'nsiegeln *va.* zapieczętować. **ei'nsiligig** *a* jednozgłoskowy; *fig.* malomówny.

ei'nsingen *va.* ukolysać (nucać); *sich* ~ ćwicyć się w śpiewie.

ei'nsinken *un.* (sn) zapadać się; ugrzęznąć (w błocie); (o budynku) zawalić się.

Ei'nsitzer *m* *aw.* płatowiec jednoosobowy; **ei'nsitzig** *a* jednosiedzeniowy, o jednym siedzeniu.

ei'nspannen *va.* zaprzęgać; naciągać, rozciągać na ramy; **Ei'nspanner** *m* *jednokonka* *f*; **ei'nspannig** *a* jednokonny.

ei'nspeichern *va.* złożyć do śpichrza. **ei'nsperren** *va.* (sich) zamknąć (się); *in ein Gefangnis* ~ uwiezić; **Ei'nspernung** *f* zamknięcie, uwięzienie *n*. **ei'nspielen**, **sich** ~ uprawiać w grę; zgrać się; *gut eingespielt*, dobrze zgrani.

ei'nspringen *va.* wprząść *w* co. **Ei'nsprache** *f* *ob.* Einspruch.

ei'nsprechen *l* *va.* 1 *j-m* *Mut* ~ dodawać k. odważyć; *j-m* *Trost* ~ pocieszać k. II *un.* (h) *bei j-m* ~ wstać do k.

ei'nsprengen *va.* 1 pokropić, skrapiać. 2 wylać (drzewi).

ei'nspringen *un.* (sn) wskoczyć.

ei'nspritzen *va.* wstrzykiwać; **Ei'nspritzung** *f* wstrzyknięcie *n*, zastrzyk *m*.

Ei'nspruch *m* sprzeciw, protest *m*; ~ *erheben* (gegen etw.), wnieść sprzeciw, złożyć opozycję, protest; -*sfrist* *f* *jr.* termin założenia opozycji;

-*srecht* *n* prawo protestu, veto *n*.

ei'nspurig *a* jednotorowy.

einst *ad.* nieduży, ongiś; *kiedyś*

ei'nstampfen *va.* ubić; wtłoczyć.

Ei'nstand *m* 1 wstąpienie do służby. 2 *tennis*; wyrównanie punktów.

ei'ntauben *un.* (sn) zakurzyć się.

ei'ntauchen *va.* 1 wetknąć, włożyć (do pochwy, do kieszeni). 2 *fig.* polknąć, znieść cierpliwie (obelgi etc.). 3 wsadzić do aresztu.

ei'ntehen *un.* (sn) *für j-n* ~ *a*) ręczyć, odpowiadać za k.; *b*) zastąpić.

ei'ntellen, **sich** ~ zakraść się.

ei'nteigen *l* *un.* (sn) wsiadać (do

wagonu etc.); wleźć (oknem) II *E-n* wsiadać *n*.

ei'ntellen *l* *va.* 1 wstawić (do szafy, do rachunku). 2 *fort.*, *radjo*: nastawić. 3 wstrzymać (egzekucję etc.), zaniechać (śledztwa etc.), zawiesić (wyplaty, pismo), znieść (konkurs), przerwać (pracę), zaprzestać (działań nieprzyjacielskich); *Mißbräuche* ~ położyć kres nadużyciom 4 przyjąć do służby; *nając*, *zaprzestać* (robotników; wcielici (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

Wcielić (rekrutów). 5 *myśl*, osaczyć

ei'nteilen *va.* podzielić (*in, na...*); **Ei'nteilung** *f* podział; rozkład *m*; podziałka *f*.

ei'ntonig *a* jednostajny, monotony;

Ei'ntonigkeit *f* monotoność *f*.

Ei'trachtig *f* zgoda, jedność *f*; **ei'trachtig** *a* *ad.* zgodny; zgodnie.

Ei'trag *m* uszczerbek *m*, ujma, krzywda *f*; ~ *tun*, przynieść ujmy, szkodzić, uwalczać (czemu); **ei'tragen** *va.* 1 wciągnąć, wpiąć (do księgi), księgować. 2 przynosić (zyski);

ei'traglich *a* zyskowy, intratny, dochodowy; **Ei'traglichkeit** *f* intratność *f*; **Ei'tragung** *f* wpis(anie), księgowanie *n*.

ei'tränken *va.* napawać.

ei'träufeln *va.* zakrapiać.

ei'treffen *l* *un.* (sn) 1 przybyć. 2 ziszczyć (spełnić) się. II *E-n* 1 przybycie *n*, przyjazd *m*. 2 spełnienie się.

ei'treiben *va.* 1 wbić (gwoździć etc.). 2 zagonić, spędzić (bydło). 3 ściągać (podatki, długi), egzekwować (weksel); **Ei'treibung** *f* 1 spędzenie *n* (bydła). 2 ściąganie *n* (długów).

ei'treten *l* *un.* (sn) 1 wejść; wstąpić (do partji etc.); rozpocząć (urządowanie, zawód etc.). 2 *für j-n* ~ *ująć* (wstawić) się za kim; *vermitteln* ~ pośredniczyć, interwenjować. 3 *na* (stać), nastąpić, zająć; *zdarzyć się*; *der Fall tritt oft ein*, zdarza się często; *es trat schönes Wetter ein*, nastąpiła ładna pogoda; *eingetretener Hindernisse wegen* (*a, halber*), z powodu nieprzewidzianych przeszkód; *der Umstand ist eingetreten*, zaszła okoliczność. II *va.* wdeptać; udeptać; przydeptać (bucik etc.); **ei'tretendenfalls** *ad.* na wypadek, gdyby...; *w danym wypadku*.

ei'trichtern *va.* wlać przez lejek; *fig.* wbić do głowy.

Ei'tritt *m* 1 wejście *n*, wstęp *m*; wstąpienie *n* (do wojska etc.); ~ *verbieten*, wstęp wzbroniony, 2 nastanie (zimy etc.), nadejście *n* (terminu); -*sgeld* *n* opłata za wstęp; -*skarte* *f* karta wejścia, bilet *m*.

ei'trocknen *l* *un.* (sn) wyschnąć. II *va.* wysuszyć; **Ei'trocknung** *f* wyschnięcie, zasuszenie *n*.

ei'tropfen, **ei'tropfen** *va.* zakrapiać, zakropić; *wkraplać*.

ei'tun *va.* włożyć, wsadzić.

ei'tunken *va.* (u) męczać.

ei'tüben *va.* (sich) uprawiać (się); **Ei'tübung** *f* uprawianie *n*.

einundeinhalb *num.* półtora.

ei'nerleiben *va.* wcielić, włączyć; **Ei'nerleibung** *f* wcielenie *n*.

Ei'nernehmen *n* porozumienie, zniesienie *n* się; *sich mit j-m ins ~ setzen*, porozumieć się z kim; **ei'nernehmlich** *a* porozumiewawczy.

ei'nerstanden *a* ~ *sein*, zgadzać się; ~ *l* zgoda *f*; **Ei'nerständnis** *n* zgoda *f*; *im ~ mit*, w porozumieniu z...; **gehimes** ~ *zmowa* *f*.

ei'newachsen *un.* (sn) wrosnąć. [*m.*

Ei'newand, -(e)s *m* zarzut, sprzeciw

Ei'newander *m* przybysz, imigrant *m*; **ei'newandern** *un.* (sn) przywędrować; **Ei'newanderung** *f* przywędrowanie; przychodźstwo *n*, imigracja *f*.

ei'newandfrei *a* bez zarzutu.

ei'newärts *ad.* (na)wewnątrz.

ei'newässern *va.* namoczyć.

ei'neweben *va.* wetkać, wpleść.

ei'newechseln *va.* wymienić, zmienić; **Ei'newechselung** *f* wymiana, zmiana *f*.

ei'newecken *va.* robić konserwy owocowe.

ei'neweichen *va.* wymoczyć (bieliznę etc.), macerować (skórę).

ei'neweihen *va.* 1 poświęcić (kościół etc.). 2 ~ *in* *etw.*, wtajemniczyć *w* co; **Ei'neweihung** *f* 1 poświęcenie *n*; 2 wtajemniczenie *n* (*w* co); -*srede* *f* mowa inauguracyjna.

ei'neweisen *va.* wprowadzić (k. na urząd, w posiadanie).

ei'newenden *va.* sprzeciwić(a)ć się, oponować; *ich habe nichts (dagegen) einzuwenden*, nie mam nic przeciwko temu; **Ei'newendung** *f* zarzut, sprzeciw *m*; -*en* *machen*, oponować, protestować.

ei'newerfen *va.* 1 wrzucić. 2 wbić (szybę). 3 *ob.* einwenden.

ei'newickeln *un.* zawiązać, owinać.

ei'newiegen *va.* ukolysać (do snu).

ei'newilligen *un.* (h) *in* *etw.* ~ *zuzwollen*, przystać na co; **Ei'newilligung** *f* zezwolenie *n*.

ei'newindeln *un.* owinać w pieluchę.

ei'newirken *un.* (h) *auf* *etw.* ~ *wwirken*, oddziaływać na co; **Ei'newirkung** *f* oddziaływanie *n*, wpływ *m*.

ei'newöchig *a* jednotygodniowy.

ei'nwohnen, sich ~ przyzwyczaić się do mieszkania.

Ein'wohner *m* (-in *f*) mieszkaniec *m* (-nika); -meldeamt *n* urząd mel-dunkowy; -schatz *f* mieszkańcy.

ei'nwollen *vn*. (h) chcieć wejść.

ei'nwühlen, sich ~ wkopać się.

Einwurf *m* 1 wrzut; otwór *m* do wrzucania (listów etc.). 2 *ob*. Einfand.

ei'nwurzeln *vn*. (sn) (sich) zako-żeń się; ~ lassen, zakorzenić.

Einzahl *f* gr. liczba pojedyncza.

ei'nzahlen *va*. wpłacić; Einzahler *m* wpłacający; Einzahlung *f* wpłata *f*.

ei'nzahn *vn*. zażębić.

ei'nzäunen *va*. oparkanic, ogrodzić; Einzäunung *f* ogrodzenie *n*, plot *m*.

ei'nzeichnen *va*. rysować, wkre-slić; (sich) wpisać (się).

ei'nzeilig *a* jednowerszowy.

Einzel-aufzählung *f* wyszczególnienie *n*; -gänger *m* bezpartyjny, dziłki; -gespräch *n* rozmowa jedno-rzadowa; -haft *f* areszt odosobniony; -haus *n* dom osobny.

Einzelheit *f* szczegól *m* (ob. einge-hen); Einzelkampf *m* pojedynek *m*.

ei'nzeln *l* *a* pojedynczy; poszczegól-ny; osobny, odosobniony (ob. geh-en 1); die -en Umstände, szczegóły; im -en, szczegółowo. II *ad*. pojedyn-czo, osobno; po jednemu; ~ ver-kaufen, sprzedawać detalicznie; jeder Einzelne, każdy osobno.

Einzel-richter *m* sędzia samoistny; -sänger, -spieler *m* solista *m*; -spiel *n* sp. gra pojedyncza; -stimme *f* mus. solo *n*; -teile *pl* części pojedyncze; -verkauf *m* sprzedaż detaliczna; -wesen *n* jednostka *f*, osobnik *m*.

ei'nziehbar *a* ściągalny.

ei'nziehen *va*. 1 wciągnąć, zacią-gnąć; nawlec (nitkę); gefänglich ~ osadzić w areszcie; zum Militär ~ za-ciągnąć, wziąć do wojska. 2 ściągać (podatki, należności), konfiskować (majątek); znieść (urząd), skasować (posadę); wycofać (monetę) z obiegu; wstrzymać (wypłatę pensji). 3 Erkun-digungen ~ zasięgnąć wiadomości. 4 zęg. zwinąć (żagle). II *vn*. (sn) 5 wprowadzić się (do mieszkania), wje-chać, wejść; bei j-m ~ wprowadzić się do k. 6 wsiąkać (w ziemię, w pa-pier); Einziehung *f* wciąganie; ścią-ganie (podatków etc.); zasięgnięcie *n*

(wiadomości); konfiskata *f*; wycofa-nie *n* z obiegu (ob. Einzug).

ei'nzig *a* i *ad*. jedyny; kein -es Mal, ani razu; -e Tochter, jedynaczka *f*; kein -er, ani jeden, żaden; ~ und allein, jedynie. [jednoizbowo.]

Einzimmerwohnung *f* mieszkanie

ei'nzug *m* wejście *n*, wjazd *m*; wprowadzenie *n* się (do mieszkania).

ei'nzwängen *va*. wcisnąć, wtłoczyć.

ei'rund *a* owalny, jajowaty.

Eis [ajs], -es *n* lód *m*; (do jedzenia) lody *pl*; das ~ treibt, kra idzie; fig. das ~ brechen, pierwsze lody łamać, usunąć przeszkody; -bahn *f* ślizgawka *f*; -bank *f* lawica lodowa; -bar *m* niedźwiedź biały; -bein *n* kuch. noga wieprzowa; golonka *f*; -berg *m* góra lodowa; -beutel *m* pecherz *m* na lód; -brecher *m* łamacz *m* lodów; żłbica *f*; -bruch *m* pęknięcie *n* lodów; -buhne *f* przerebel *m*; -decke *f* powłoka (z) eiśnej *vn*. (h) rąbać lód. [lodu.]

Ei'sen [ajzen], -s *n* 1 żelazo; altes ~ żelaziwo *n*; rohes ~ surowiec *m*; fig. er ist von Stahl und ~ ma żelazne zdrowie; prz. Not bricht ~ koniec-ność łamie prawo; schmidt das ~ so-lange es heiß ist, kuj żelazo, póki go-rące. 2 żelazko *n*, żelazne narzędzie; -abfälle *pl* odpadki *pl* żelaza; -ar-beit *f* 1 wyrób *m* z żelaza *a*, kowalski; 2 obróbka *f* żelaza; -arbeiter *m* ślu-sarz, kowal; hutnik *m*.

ei'senartig *a* żelazisty.

Ein'sebahn *f* kolej żelazna; elektri-sche ~ kolej elektryczna; mit der ~ fahren (*a*. reisen), jechać koleją; -abteil *m* przedział *m* (w wagonie); -beamte(r) *m* urzędnik kolejowy; -betriebe *m* ruch kolejowy; eksploatacja drogi że-laznej; -damm *m* nasyp kolejowy.

Ein'sebahner *m* kolejarz *m*.

Ein'sebahn-fahrplan *m* rozkład *m* jazdy; -fahrt *f* jazda koleją; -häus-chen *n* domek (budka) strażnika ko-lejowego; -netz *n* sieć kolejowa; -schwelle *f* podkład kolejowy; -über-gang *m* skrzyżowanie *n* z koleją; -unfall *m* wypadek kolejowy; -unter-führung *f* przejazd górą, podjazd *m* (drogi nad koleją); -verbindung *f* połączenie kolejowe; -verkehr *m* ruch kolejowy; -verwaltung *f* zarząd kolej-żelaznej; -wesen *n* kolejniwo *n*;

-zug *m* pociąg *m* (kolei żelaznej).

Ei'sen-bau *m* budowa żelazna; -bergwerk *n* kopalnia *f* żelaza; -be-schlag *m* okucie żelazne; -beton *m* żelazobeton *m*; -betonarbeiter *m* żelbiacz; -blech *n* blacha żelazna; -draht *m* drut żelazny; -erde *f* zie-miła żelazista; -erz *n* ruda żelazna, żelaznik *m*.

ei'senfarbig *a* żelaznego koloru.

ei'senfest *a* mocny jak żelazo.

Ein'senflucht *n*, -feilspane *pl* opiłki żelazne; -fresser *m* junak *m*; -gerüst *n* szkielet, rusztowanie żelaz-ne; -gießelröhre *f* odlewania *f* żelaza; -gitter *n* kratka żelazna; -guß *m* odlew żelazny.

ei'senhaltig *a* żelazisty.

Ein'sen-hammer *m* kuźnica, ham-meria *f*; młot kuźniczy; -hütte *f* hu-ta żelazna; -hüttenkunde *f* hutnictwo *n* żelaza; -industrie *f* przemysł że-lazny; -kies *m* siar(czynek) (piryt) że-lazny; -oxyd *n* tlenek żelazowy; -rost *m* rdza żelazna; -schlacke *f* żużel że-lazny, zendra *f*; -späne *pl* wióry że-lazne; -trust *m* trust żelazny; -wasser *n* woda żelazista *a*. żelazna; -werk *n* 1 fabryka żelaza; huta żelazna. 2 wy-rób żelaza; -zeit *f* wiek żelazny; -zeug *n* narzędzia żelazne.

ei'sern *a* żelazny; fig. -er Bestand, tapas żelazny; -er Fleiß, pilność nie-tmordowana; -e Gesundheit, żelazne zdrowie; -er Wille, żelazna wola.

Ei's-fabrik *f* fabryka lodu; -fahrt *f* ślizganie *n* się; -feld *n* lodowisko, pole lodowe; -gang *m* ruszenie *n* lo-dów.

eisgrau *a* -e Haare, włosy szronem (siwizna) pokryte. [łodzie.]

Ei'shockey (spiel) *n* sp. hockey na ei'sig *a* lodowy; fig. lodowaty; eis-kalt *a* zimny jak lód.

Ei's-keller *m* lodownia *f*; -kluff *f* szczelina lodowa; -lauf *m* ślizganie *n* się; -läufer *m* (-in *f*) lyżwiarz (-rka); -loch *n* przerębel *m*; -maschine *f* lodziarka *f*; -meer *n* Ocean Lodowaty; -palast *m* pałac lodowy; -pickel *m* siekierka *f* do lodu; -punkt *m* punkt (z)amrażnicza; -schlitten *m* sanki do lamania lodu; -scholle *f* kra, bryła *f* lodu; -schrank *m* lodówka *f*; -sporn *m* ostre podkowy; -sport *m* sport lyżwiarzski; -stopfung *f* zator lodo-owy; -umschlag *m* okład *m* z lodu;

-vogel *m* zimorodek *m*; -wasser *n* woda z lodem; -zapfen *m* sople *m* lo-du; -zeit *f* okres lodowy; -zone *f* stro-fa *f* lodów.

ei'tel [aj-] *a* blahy, czczy; marny; próżny (człowiek); daremny; płochy; znikomy; płonny; eitles Geschwätz, pusta gadanina; eitile Mühe, daremny trud; ~ Brot essen, jeść suchy chleb; ~ Gold, czyste złoto; aus eitlichem Geiz, tylko przez skąpstwo; Ei'telkeit *f* blahość, próżność, znikomość, mar-ność *f*; aus ~ przez próżność.

Ei'ter [aj-] -s *m* ropa *f*; -beule *f* ropień *m*; -bildung *f* ropienie *n*.

ei'terartig *a* ropiasty; eit(eric) *a* ropny; ei'tern *vn*. (h) ropieć; Ei'teru-ng *f* ropienie *n*.

Ei'weiß *n* białko *n*.

ei'weiß-artig, -haltig *a* białkowa-ty; Ei'weißstoff *m* ciała białkowane.

E'kel [e-] -s *m* 1 kłiwłość, nudność *f*; ~ erregen, sprawić nudności. 2 obrzydzenie *n*, odraza *f*, wstręt *m* (vor etw. do cz.); zum ~ werden, obrzyd-nąć; sich etw. zum ~ essen, przejść się czym, najęść się czego aż do obrzyd-zenia; die Welt ist ihm zum ~ świat *m* obmierzał, życie mu się sprzykrzy-ło; er ist ein ~ to wstrętny człowiek; e'kelhaft, e'kelig *a* wstrętny, obrzyd-liwy; E'kelhaftigkeit *f* obrzydli-wość, obmierłość *f*; e'keln *vn*. (h) es ekelt mich (*a*. mir) vor..., ich ekel mich vor..., brzydzą się tem; obrzyd-zenie mnie bierze; czuję wstręt do...

Ekle'ktiker *m* eklektyk *m*.

Ekl'i'pse *f* zaćmienie *n* (słońca).

Eksta'se [-ta] *f* zachwyt *m*, ekstaza *f*; in ~ geraten, wpaść w zachwyt. [m.

Ekवाद'o'r [-dör] *n* równik, ekwator

Ekze'm -(-e)s, *n* med. egzema *f*.

Elabora't [-rat] (-e)s, *pl* -e, *n* wy-pracowanie *n*.

ela'stisch *a* elastyczny, sprężysty;

Elastizität *f* elastyczność *f*.

E'lbe *f* geo. Łąba (rzeka).

Elch, (-e)s, *pl* -e *m* 20.łoś *m*.

Elefant *n*, -en, *pl* -en *m* słoń *m*; aus einer Mücke einen -en machen, z igły robić widły; -enfürer *m* kor-nak *m*; -entrüßel *m* trąba *f* (słońca).

elegan't *a* i *ad*. wykwintny (-nie), elegancki (-ko). II *E*-*m* elegant, strojny *m*; Eleganz *f* wykwintność, elegancja *f*.

Elegie [-g:] pl -n f elegia f; **ele-gisch** a zalosny, elegijny.
elektryfikacj'oren va. elektryfikować f;
elektryfizacj'oren f elektryfikacja f;
Elek'triker m elektrotechnik m.
ele'ktrisch a elektryczny; -e (Stra-ßen)Bahn, tramwaj elektryczny; ~ beleuchten, oświetlać elektrycznością;
elektrisi'e'rbar a elektryzujący.
ele'ktrisieren va. elektryzować.
Elektrisi'e'rmaschine f maszyna do elektryzowania; **Elektrisi'e'ring** f elektryzowanie n, elektryzacja f.
Elektrizita't [-tet] f elektryczność f.
Elektrizitäts-leiter m przewodnik elektryczności; -**messer** m elektromierz m; -**vermögen** n elektropojemność f; -**werk** n elektrownia f; -**zähler** m licznik n elektryczności.
Ele'ktrochemie f elektrochemia f.
Elektro'de [-tro:] f elektroda f, biegun m.
Ele'ktro-dynamik f elektrodynamika f; -**ingenieur** m inżynier elektrotechnik; -**lyse** f elektroliza f; -**magnet** m elektromagnes m; -**magnetismus** m elektromagnetyzm m; -**mechanik** f elektromechanika f; -**motor** m silnik elektryczny, elektromotor m.
Ele'ktron n el. elektron m; -**enröhre** f lampka elektronowa. [for m.
Elektropho'r -s, pl -e n elektro-
Elektro-te'chnik f elektrotechnika f; -**techniker** m elektrotechnik m.
Eleme'nt,-(e)s, pl -e n 1 żywioł m; in seinem -e sein, być w swoim żywiole. 2 chem. pierwiastek m, tworzywo n. 3 el. ogniwo n, stos, element m. 4 -e pl pierwsze początki (nauki); **elementa'r** a żywiołowy; **elementa'ry**; początkowy.
Elementa'r-buch n elementarz; -**lehrer** m (-in f) nauczyciel(ka) ludo-wy (-wa); -**schule** f szkoła początko-wa; -**unterricht** m nauka początko-wa.
Ele'n [-elen], -s m i n zo.łoś m.
E'lend [elént], -(e)s n bieda, niedza f; glanzenes ~ błyszcząca niedza; im äußersten ~ w skrajnej nędzy.
e'lend [elént] a 1 nędzny, biedny; marny. 2 mizerny; ~ aussehen, mizernie wyglądać. 3 nikczemny, podły; **E'lende(r)** s nędznik, nikczemnik m; **e'lendiglich** ad. nędznie.

Elevatio'n [-wacjón] f elewacja f. podniesienie n; **Eleva'tor** [-wá-] -s. pl -en m elewator, podnośnik m. elf num. jedenaste.
Elf m, -e f sylf m, sylfida f.
E'lfenbein n kość słoniowa; -**arbelten** pl wyroby pl z kości słoniowej; -**industrie** f przemysł wyrobów z kości słoniowej; -**schnitzer** m rzeźbiarz kości słoniowej.
elfjährig a jedenastoletni
e'lfte a jedenasty; **E'lftel** n jedena-sta część; **e'lftens** ad. pojedena-ste.
Elia's m Eljasz.
Eliminatio'n [-cjón] f wyłączenie, usunięcie, wyeliminowanie n; **elimi-nie'ren** va. wyłączać, usuwać.
Elis'abeth f Elżbieta, Halina.
Elit'e f elita f, wybór, kwiat m.
Elizie'r [eliksír] -(e)s, pl -e n elik-
Elk,-(e)s, pl -e młoś m. [syn m.
E'lfbogen,-s m łokieć m.
E'lle, pl -n f łokieć m; **andere** nach seiner-messen, mierzyć innych swoją miarką; -**bogen** m łokieć m; **e'llen-lang** a długości łokcia; fig. strasznie długi, sążnisty; -**maß** n miara łokciowa; **e'llenweise** ad. na łokcie.
Ellip'se, pl -n f elipsa, wyrzutnia f.
Ellipso'id,-(e)s, pl -e n mat. elipsoid m; **elli'ptisch** a eliptyczny.
eloque'nt [-kwent] a wymowny, elokwentny; **Eloque'nz** f elokwencja f.
Elsaß n geo. Alzacja f; **E'lsaßer** m (-in f) Alzaczek (-tka); **e'lsassisch** f Elżbietka. [a zaskaci.
E'lster f orn. sroka f.
e'lterlich a rodzicielski.
E'ltern pl rodzice pl; -**beirat** m szk. konferencje Kół rodzicielskich; -**liebe** f miłość rodzicielska; **e'ltern-los** a bez rodziców, osierocony.
Elukubratio'n [-cjón] f mozolne wypracowanie, elukubracja f.
Emai'l [emaj], -s n, **Emai'lie** [emajlj] f emalia f; **emai'llie'ren** [emajljren] va. emaljować; **Emai'llie'ring** f emaljowanie n; **Emai'llie'rer** m emaljownik m.
Emanzipatio'n [-cjón] f emancypacja f, usamowolnienie n; **emanzipie'ren** va. wyzwolić, emancypować.
Emanatio'n [-cjón] f wypływ m, emanacja f.
Emballa'ge [anbalá:] f opakowa-nie n; **emballie'ren** va. opakować.

Emba'rgo n embargo n, sekwestr okrożeń nieprzyjacielskich; zakaz wwozu lub wywozu (np. złota z kraju).
Emble'm [-blēm] -(e)s, pl -e n emblemat m.
E'mbryo,-s m zarodek m.
emerie'te a na emeryturze.
Emigra'nt,-en, pl -en m wychodźca, emigrant m; **emigrie'ren** un. (sn) emigrować, opuścić kraj.
E'mil [e-] m Emil; **Emi'lie** f Emilia.
emine'nt a wybitny, wyniosły;
Emin'e'nz f Eminencja f (tytuł).
Emissa'rj [-sér] -s, pl -e m wysłaniec, emisariusz; **Emissio'n** f emisja f;
emittie'ren va. wypuścić (akcje etc).
Emotio'n [-cjón] f wzruszenie n, emocja f.
Empfäng,-(e)s m 1 odbiór m; bei ~ przy odbiorze; in ~ nehmen, odebrać, przyjąć. 2 przyjęcie n; einen freundenlich ~ finden, doznać miłego przyjęcia; **empfängen** I va. 1 otrzymać, odebrać. 2 przyjąć (kogo). II un. (h) zająć w ciężę; **Empfänger** n (-in f) odbiorca (-czyni); **radjo**; odbiornik m; **empänglich** a für etw. ~ skłonny do cz., wrażliwy na co; für Freundschaft ~ zdolny odczuć przyjaźń; für nichts ~ obojętny na wszystko; ~ machen, usposobić (für etw. do cz.); **Empfänglichkeit** f wrażliwość (für etw. na co); ~ für Krankheiten, skłonność, predyspozycja f do chorób; **Empfängnah-me** f odbiór m; **Empfängnis** f pocze-cenie, zajęcie n w ciężę.
Empfängs-anlage f **radjo**: instalacja odbiorcza; -**anzeige** f potwierdzenie odbioru; -**apparat** m, -**gerät** n aparat odbiorczy; -**bescheinigung** f pokwitowanie z odbioru; -**bestätigung** f potwierdzenie odbioru; -**schein** m kwit m; -**station** f stacja odbiorcza; -**tag** m dzień przyjęcia a postuchań; -**zimmer** n pokój do przyjęć, salon m.
empfe'hlen [-fe-] va. 1 (sich) polecać, zalecać (się); (ich) -e mich (Ihnen) moje uszanowanie! zęgam pana! ~ Sie mich Ihrem Vater, ukłonię dla oja; j-n auf das beste ~ gorąco k. polecać; (h) -e mich Ihrem gutigen Andenken, polecam się laskawej pamięci. 2 fam. sich ~ wycofać się; -d a zalecający; budzący zaufa-

nie; em -des Äußere, miła, ujmująca powierzchowność.
empfe'hens-wert,-würdig a go-dny polecenia.
Empfe'hung f 1 polecenie n, rekomendacja f; auf die ~ z polecenia. 2 uznanowanie n, ukłon m; meine ~ an... uznanowanie dla...; -**sbrief** m list polecający.
empfi'ndbar a dotkliwy; czuły;
Empfi'ndelie' f czułośćkowość f; **empfi'ndeln** un. (h) być czułośćkowym.
empfi'nden va. (u)czuć; odczuć; dozna(wa); etw. schmerzlich ~ odczuć co boleśnie; Langweile ~ nudzić się; **empfi'ndlich** a 1 czuły, wrażliwy (gegen etw. na co). 2 drażliwy, obraźliwy. 3 dotkliwy, dolegliwy (ból etc); -er Verlust, dotkliwa, znaczna strata; **Empfindlichkeit** f 1 czułość, wrażliwość f. 2 drażliwość, obraźliwość f; **Empfi'ndling** m człowiek uczuciowy, sentymentalny; **empfi'ndsam** a uczuciowy, sentymentalny; czuły; **Empfi'ndsamkeit** f uczuciowość; sentymentalność f; **Empfi'ndung** f uczucie; czucie n.
Empfi'ndungs-fähigkeit f zdolność czucia; **empfi'ndungslos** a nie-czuły; -**losigkeit** f nieczułość f; -**wort** n gr. wykrzyknik m.
empha'tisch [-fa-] a przesadny, emfacyjny; **emph'risch** a oparty na doświadczeniu, empiryczny.
emp'o'r [-pör] ad. w górę, do góry; -**arbeiten**, sich ~ wzniesić się; fig. wybić się o własnych siłach; -**bäumen**, sich ~ wspiąć się; -**bringen** va. podnieść, podźwignąć; fig. postawić (kogo) na nogi; -**dringen** un. (sn) wy-dobyć się, wytryskać.
Empo're f galerja f (w kościele).
empö'ren [-pö-] va. (sich) oburzyć (się); zbuntować (się); das ist -d, to jest oburzające; **Empö'rer** m (-in f) wicherzyciel(ka), podżegacz(ka), buntownik (-iczka); **empö'rerisch** a buntowniczy.
emp'o'r-fahren un. (sn) 1 zerwać się z miejsca. 2 jechać w górę; -**fliegen** un. wlecieć, wzbijać się; -**heben** va. podnieść do góry, wzniesić; -**helfen** un. (h) pomóc komu wstać; fig. podźwignąć kogo, dopomóc komu; -**kommen** un. (sn) wzniesić (podźwignąć) się; fig. dorobić się majątku, podźwi-

gnąć się, zrobić karierę; (o handlu etc.) zakwitnąć.

Empo'r-kömm'ling m dorobkiewicz
empo'r-raffen, **sich** ~ podnieść się z trudem; **-ragen** *un.* (h) sterzczyć, wystawać; **góra**wać (nad czem); **-rannen**, **sich** ~ piąć się do góry (o roślinach); **-recken** *un.* wyciągnąć do góry; **-richten** *va.* (sich) podnieść, wyprostować (się); (ob. Haar); **-schießen** *va. i un.* wystrzelić w górę; **-schwimmen** *un.* wypłynąć; **-schwimmen**, **sich** ~ wzbicić się; **fig.** wybić się; **-springen** *un.* podskoczyć; **-steigen** *un.* (sn) wzniesić (wzbicić) się; wynurzyć się; **fig.** wybić się; **-streben**, **sich** ~ dążyć do władzy, do zaszczytów; **-tauchen** *un.* (sn) wynurzyć się.

Empo'run'g f bunt, rozkosz m, powstanie n. 2 oburzenie n.

E'msig l a pilny, pracowity, skrzętny, zabiegliwy. II *ad.* pilnie; **E'msigkeit** f pilność, skrzętność f.

Emulsio'n [-zjōn] f zawiesina, emulsja f; **-splatte** f płyta emulsyjna.

E'nd-abschluß m zakończenie; **-beschluß** m uchwała ostateczna; **-buchstabe** m końcowa głoska.

E'ndchen n koniuszek, kawalek; ogarek; niedopalek m.

E'nde n 1 koniec m; zakończenie n; *am* ~ w końcu (miesiąca); *na* końcu (ulicy); *nareszcie*; ~ *Mai*, pod koniec (z końcem) maja; *zu* ~ bringen, doprowadzić do końca; *zu* ~ gehen, kończyć się; *es geht mit ihm* *zu* ~ kona, dogorywa; *einer Sache ein* ~ machen, położyć kres czemu; *ein* ~ nehmen, skończyć się; *prz.* ~ gut, alles gut, koniec wieńczy dzieło. 2 cel; *wynik* m; *zu dem* ~ w tym celu.

ende'misch a swojski, endemiczny.

e'nden l *va.* zakończyć, skończyć. II *un.* (h) (s)kończyć się; *ustać*; (o terminie etc.) upłynąć, minąć; ~ *mit*, skończyć z (czem a. kim); *es endet mit ihm*, dogorywa.

E'ndergebnis n wynik, rezultat m.
E'ndesunterzei'chnete(r) s niżej podpisany; **endgültig** a ostateczny.
e'ndigen *va.* ob. *enden*; **E'ndigung** f zakończenie n.

Endi'vie [-dl-] f bot. endywiwa f.
e'ndlich l a 1 doczesny; ograniczony. 2 ostateczny. II *ad.* 3 w końcu, na ostatku; *nareszcie*. 4 ostatecznie;

e'ndlos a bez końca, nieskończony; **E'ndlosigkeit** f nieskończoność f.

E'nd-punkt m punkt końcowy; *kol.* kres szlaku; **-silbe** f końcowa zgłoska; **-station** f stacja końcowa, krańcowa; **-summe** f suma ogólna.

E'ndung f zakończenie n, końcówka
E'nd-urteil n wyrok ostateczny; **-ziel** n, **-zweck** m cel główny, kres m; **Energie'** [-gl] f energia f; **-losigkeit** f brak energii, niedołęstwo n; **ener'gisch** a i *ad.* energiczny (-nie). **eng** l a 1 ciasny; wąski. 2 ścisły (wybór, związek); *im* **-en Sinne**, w ścisłym znaczeniu. 3 gęsty. II *ad.* ciasno; obcisłe; wąsko; ściśle; gęsto; ~ **schreiben**, ściśle pisać; ~ **anliegen**, być obcisłym (o ubraniu).

Engame'nt [anga'ma'nt] n 1 zobowiązanie n. 2 *te.* angażowanie n; **engagieren** [-zi-] *va.* 1 przyjąć (kogo), angażować. 2 zaprosić (do tańca). 3 (sich) zobowiązać (się), angażować.
eng-anschließend a ściśle przylegający; **-brüstig** a dychawczy, mający krótki oddech; **E'ngbrüstigkeit** f dychawczość f.

E'nge f 1 ciasnota; wąskość f (ulic etc.); *in der* ~ sein, być ścisłonym; *in die* ~ **treiben**, zapędzić w ciasny kątek, przyprzeć do muru, zabić (komu) klina. 2 *wywód* m; *ciemnina* f.

E'ngel, **-s** m anioł m; **e'ngel-gleich**, **-haft** a anielski; **-macherin** f fabrykantka aniołków; **e'ngelrein** a czysty jak anioł.

E'ngels-geduld f anielska cierpliwość; **-güte** f anielska dobroć; **-wurzel** (el) f bot. dzięgiel m; [drak m]; **E'ngertling**, **-(e)s**, *pl* **-e** m *ent.* pę. **e'ngherzig** a nieczuły, nieładzi; **E'ngherzigkeit** f nieczulość f.

E'ngländer n Anglja f; **E'ngländer** m **-(in** f) 1 Anglik (Angielka). 2 klucz francuski, angielski.

e'nglisch l a angielski; anglikański; **-e** Krankheit, angielska choroba, krzywica f (ob. drücken III); **-es** Pflaster, plasterek angielski. II *n* das **E-e**, język angielski; *auf* ~ *po* angielsku; **-amerikanisch**, angielsko-amerykański.
englis'ren *va.* angliczować (konia).
E'ngpaß m ciężnina, przesmyk.

Engro's-geschäft n, **-handel** [ang-grō-] m hurt, interes hurtowy; **-händler** m hurtownik m; **-lager** n

skład hurtowy; **-preis** m cena hurtowa; **Engrossi'st**, **-en**, *pl* **-en** m hurtownik n.

E'nnel, **-s** m wnuk; **-in** f wnuczka; **-kinder** *pl* wnuki *pl*.

en'o'rm a i *ad.* ogromny (-nie).
ense'mble [ans'abl] n *te.* zespół m.
enta'r'ten *un.* (sn) wyrodzić się, wyrodnieć; **Enta'r'tung** f wyrodnienie, wyrodzenie n *sie*.

entäu'ßern, **sich** ~ pozbyć się (czego); **Entäu'ßerung** f pozbycie n *się*.
entbe'hren [-be-] *va.* *etw.* ~ nie mieć czego; *odczu*(wać) brak cz.; ~ (können), obejść się bez cz.; *j-n* nicht ~ können, nie móc być bez kogo; **entbe'hrlich** a zbędny, zbyteczny; **Entbe'hrlichkeit** f zbyteczność f; **Entbe'hrung** f niedostatek m.

entbie'ten *va.* dać znać; *j-n* *zu* sich ~ **wezw**ać k. do siebie; *einen* **Gruß** ~ **przesłać** pozdrowienie.

entbi'nden *va.* 1 *j-n* *von etw.* ~ **zwolnić** k. z (a. od) czego. 2 odbierać dziecko (o akuszerkach); *sie* ist *von* einem **Knaben** **entbunden** worden, urodziła (powiła) chłopca; **Entbi'ndung** f 1 zwolnienie (od cz.). 2 *med.* rozwiązanie n, poród m.

Entbi'ndungs-anstalt f zakład polozniczy; **-arzt** m akuszer; **-kunst** f poloznictwo n, akuszerja f.

entblä'tern *va.* ogolocić z liści; **sich** ~ **stracić** liście. [śmieć.]

entblö'den, **sich** ~ **odważyć** się.

entblö'sen *va.* 1 (sich) **obnażyć** (się); *den* **Degen** ~ **dobyć** szpady; *sein* **Haupt** ~ **zdjąć** kapelusza etc. 2 (sich) *von etw.* ~ **ogolocić** (się) z czego; *sich* *von* **Geld** ~ **wydać** wszystkie pieniądze; **Entblö'sung** f obnażenie, ogolocenie n (się); brak rzeczy niezbędnych.

entbre'nnen *un.* (sn) **zapalić** się, **zapłonąć**; *in* **Liebe** ~ **zapłonąć** miłością.
E'ntchen n kaczka n.

entde'cken *va.* odkryć; **wykryć**, **wyśleść**; **wyjawić** (tajemnicę); *j-m* *sein* **Hertz** ~, **sich** *j-m* ~ **zwierzyć** się komu; **Entde'cker** m odkrywca m.
Entde'ckung f odkrycie; **wykrycie**, **wyśleczenie**; **wyjawienie** n.

E'nte *pl* **-n** f kaczka f; kaczka dziennikarska; *junge* ~ kaczka n.
ente'hren *va.* **znieslać**, **zbezczeslać**, **zhanbić**; **zgwalc** (dziewczynę);

-de **Handlung**, **czyn** hańbiący; **Ente'hrung** f zhanbienie n.
ente'gnen *va.* **wywlaszczyć**; **Ente'ignung** f **wywlaszczenie** n.

ente'i'len *un.* (sn) **uciekać**.

E'nten-braten m kaczka pieczona;

-ei n *jaje* kaczce; **-gang** m *chód* kaczkowy, **chwiejni**; **-jagd** f *polowanie* na kaczki; **-teich** m *staw* na kaczki.

Ente'nte [ant'ant] f *pol.* porozumienie n, *ententa* f; **-n** *machte* *pl* *mo* *carstwa* *spzymierzone*.

ente'rben *va.* **wydziedziczyć**; **Ente'rbung** f **wydziedziczenie** n.

E'nterhaken m bosak m.

E'nterlich, **-s**, *pl* **-e** m *kaczor* m.
e'ntern *va.* **zahaczyć** (okręć).

entfa'chen *va.* **rozniecić** (ogień).

entfa'hren *un.* (sn) **wymknąć** się.

entfa'llen *un.* (sn) 1 **wypaść** (den **Händen** z rąk); (*sein* **Name**) *ist* *mir* ~ **wyszło** mi z pamięci. 2 *auf* *j-n* ~ **przypadać** na kogo.

entfa'lten *va.* 1 (sich) **rozwijać** (się); **rozpjać** (żagle); **rozmarzczyć** (czoło); 2 **wyjać** z listu; **Entfa'ltung** f **rozwiniecie** n.

entfa'rben *va.* **odbarwi(a)**; **Entfa'rbung** f **odbarwienie** n. [wac.]

entfa'sern *va.* **wystrzępić**; **wyżyłoczyć**; **entfa'rnen** *va.* **wydaleć**, **usunąć**; (sich) **oddalić** (się); **entfe'rrnt** a oddlegi, daleki; *er* *ist* *weit* ~ (davon); *daleki* *jest* *od* *tego*, *aby...*; *j-n* *von* sich ~ **halten**, **trzymać** k. w oddaleniu; *nicht* *im* **-esten**, *bynajmniej*, *wcale* *nie*; **Entfe'rrnung** f 1 **oddalenie**; *wydalenie* n. 2 **odległość** f; **-smesser** m **dalekomierz** m.

entfe'seln *va.* **zdjąć** kajdany; **rozpętać**; **Entfe'selung** f **rozpętanie** n.
entfe'tten *va.* **odtłuszczyć**; **Entfe'ttung** f **odtłuszczenie** n; **-skur** f **kuracja** **odtłuszczająca**.

entfi'lzen *va.* **odpiliścić**.

entfa'l'mmen l *va.* **rozpalić**; **fig.** **zagrzewać** (k. do cz.); **wzniecić** (wojnę).

II *un* (sn) (sich) **zapalić** się.

entflie'hen *un.* (sn) **uciekać**; **ujść**; *einer* **Gefahr** ~ **ujść** **niebezpieczeństwa**.

entflie'sen *un.* (sn) **wypłynąć**; **Tränen** **entflossen** (ihren **Augen**), **ły** **popłynęły**...

entfre'mden *va.* *j-m* *etw.* ~ **odstręczyć** k. od cz.; **sich** ~ **stać** się **obcym** (dla k.).

Entfütter m radjo; dekoherer m.
entführen *va.* uprowadzić, uwieść;
porwać; **Entführer** m (-in f) uwo-
dziciel(ka); **Entführung** f uprowa-
dzenie n. [zów].

Entgantung f odkażenie n (z ga-
entgegen *ad.* i *prp.* naprzeciwko;
przeciw; wbrew; seinem Befehl ~
wobec jego rozkazu; -arbeiten *vn.* (h)
przeciwdziałać; -eilen *vn.* (sn)
j-m ~ spieszyć na czynie spotkanie,
(po)biec naprzeciw komu; -gehen *vn.*
(sn) pójść naprzeciw (komu); dem
Ende ~ zbliżyć się ku końcowi; dem
Tode ~ iść (narazić się) na śmierć;
-gesetzt *a.* przeciwny; odwrotny;
przeciwny; -halten *va.* 1 przeciw-
stawić; porówn(yw)ać. 2 ob. einwen-
den; -handeln *vn.* (h) działać, poste-
pować, wykroczyć przeciw czemu;
-kommen *vn.* (sn) przyjść, wyjść na-
przeciw (komu), na spotkanie; j-m ~
pójść komu na rękę, ułatwić k. co,
zrobić k. ustępstwa; einer Bitte ~
przychylić się do prośby; einem
Wunsche ~ zadość uczynić życzeniu;
Entgegenkommen n uprzejmość,
laskawość f; -kommend *a.* uprzęda-
jący, uprzejmy; **Entgegennahme** f
przyjęcie n, odbiór m; -nehmen *va.*
przyjąć; -rücken *vn.* (sn) posunąć się,
wyruszyć naprzeciw (komu); -sehen
vn. (h) oczekiwać; (w listach), (Ihrer
Antwort) -sehend, w oczekiwaniu...;
-sein *vn.* (sn) einer Sache ~ być prze-
ciwnym, sprzeciwia(a)ć się czemu;
-setzen *va.* (sich) przeciwstawić (się);
-stehen *vn.* (sn) stać na przeszkodzie;
być przeciwnym; -stehend *a.* sprzecz-
ny, sprzeciwiający się; -stellen *va.*
przeciwstawić; -strecken *va.* j-m die
Hand ~ wyciągnąć do k. rękę; -treten
vn. (sn) wystąpić przeciw (komu);
sprzeciw się (czemu); -wirken *vn.* (h)
przeciwdziałać; -ziehen *vn.* (sn)
wyruszyć naprzeciw (komu).

entgegnen *vn.* (h) odpowiedzieć,
odeprzeć; **Entgegnung** f odpowiedź.
entgehen *vn.* (sn) ująć, uchodzić;
uniknąć; das Wort ist mir entgangen,
słowo to uszło mojej uwadze; dem Tode
~ ująć śmierci; es entgeht mir nicht,
daß..., wiem dobrze, że...; die Gele-
genheit ~ lassen, opuścić sposobność,
nie korzystać z okazji; sich nichts ~
lassen, niczego sobie nie odmawiać.

Entgelt n i m opłata f; wynagrodze-
nie n; ohne ~ bezpłatnie; gegen ~
za wynagrodzeniem, za zapłatą; **ent-
gelten** *va.* zapłacić, wynagrodzić;
odpłacić; er soll es mir ~ zapłaci on
mi za to; j-m etw. ~ lassen, ukarać k.
za co, kazać komu płacić za co.

Entgeltung f odkażenie n.
entgleisen *vn.* (sn) wykoleić się;
Entgleisung f wykolejenie n się.
entgleiten *vn.* (sn) wysliznąć się,
wypaść (aus der Hand z ręki).

entgräten *va.* wyjąć ości z...
enthaaren *va.* usuwać włosy; -d *a.*
usuający włosy; **Enthaarung** f u-
suwanie włosów, odwołanie n;
-smittel n środek usuający włosy.
enthalten I *va.* zawierać, mieścić
w sobie. II sich ~ (po)wstrzymać się
(od cz.); **enthalten** *am* wstrzemięzli-
wy, powściągliwy; **Enthaltsamkeit**
f wstrzemięzliwość, powściągliwość f;
-sverein m towarzystwo wstrzemię-
zliwości; **Enthaltung** f wstrzymanie
się (od cz.).

enthalten *va.* ściąć (głowę); **Ent-
haltung** f ścięcie, stracenie n.
enthalten *va.* odrzeć ze skóry.
enthaben *va.* uwolnić (od cz.); j-n
seines Amtes ~ złożyć k. z urzędu;
zawiesić k. w urzędowaniu; **Enthe-
bung** f uwolnienie n (od cz.); złożenie
(kogo z urzędu). [częścić].

entheiligen *va.* profanować, zbez-
enthüllen *va.* odsłonić (pomnik
etc.), jwywić (tajemnicę), odkryć;
enthüllen f odsłonięcie, jwyjawie-
nie, odkrycie n; -sfeier f uroczystość
odsłonięcia (pomnika).

enthülsen *va.* wyłuskać, obierać.
enthusiasmieren [-mi-] *vn.* (sich)
entuzjazmować (się); **Enthusiasmus**
m entuzjazm, zapal m; **Enthusiast**,
-en, pl -en m entuzjasta m; **enthu-
siaistisch** *a.* i *ad.* entuzjastyczny(-nie).
entjochen *va.* zdjąć jarzmo; fig.
uwolnić (naród) z pod jarzma.

entjunden f odzyskanie n.
entjungfern *va.* pozbawić dzie-
wictwa, rozprawiczyć; **Entjungfer-
ung** f rozprawiczenie n.

entkernen *va.* wyjalować, steryliz-
ować, pasteryzować (mleko); **Ent-
kernung** f sterylizacja f, pasteryzo-
wanie n; dezynfekcja f.

entkernt *va.* uwolnić z więzienia.

entkernen *va.* wyjalować pestki,
drylować.

entkleiden *va.* (sich) rozbierać
(się); fig. obnażyć; **Entkleidung** f
rozbieranie (się); fig. obnażenie n.
entkochen *va.* odwęglić.

entkommen *vn.* (sn) uciec; ująć
(einer Gefahr niebezpieczeństwa).

Entkonnalisierung f usunię-
cie ducha religijnego.

entkorken *va.* odkorkować.

entkräftigen *va.* (sich) osłabić
(się); wycieńczyć (się); fig. zbijać (ar-
gumenty); pozbawić mocy, zglądzić;
jr. obalić (testament etc.); **Ent-
kräftigung** f osłabienie, wycień-
czenie n; jr. obalenie, pozbawienie n
mocy. [rozłączyć].

entkupfeln *va.* odpręgać (wozy),
entladen *va.* wyładować, rozładować
(brzoń); sich ~ wyładować się; (o
strzelbie) wystrzelić; (o burzy) zszaleć;
entladen *va.* wyładowywać m; **Ent-
ladung** f wyładowanie n; wystrzał m.

entlang *ad.* i *prp.* wzdłuż (czego).

entlarven *va.* maskę zerwać (z ko-
go); (sich) zdemaskować (się).

entlassen *va.* uwolnić, (wypuścić
na wolność; odprawić, oddalić ze
służby; rozpuścić (wojsko etc.); usa-
mowolnić, wyzwolić (dziecko) z wła-
dy ojcowskiej; mit Pension ~ prze-
nieść w stan spoczynku z emeryturą;
Entlassung f odprawienie, złożenie
z urzędu; uwolnienie; zwolnienie; roz-
puszczenie (wojska etc.); usamowol-
nienie n; -gesuch n podanie n o dy-
misję, prośba f o uwolnienie.

entlasten *va.* odciążyć, zdjąć ciężar;
użyć (komu); das Konto ~ odpisać
z rachunku; j-n für eine Summe ~
zapisać sumę na kredyt czyjego ra-
chunku; von Steuern ~ zwolnić od
podatków; von Schulden ~ oczyścić
z długów; sein Gewissen ~ uspokoić
sumienie; **Entlastung** f odciążenie,
użycie n (w pracy etc.); absolutorjum
n; uwolnienie od ciężarów; oczyszcze-
nie od zarzutu; handl. odpisanie n z
rachunku; zu meiner ~ do odpisania
z mego rachunku.

Entlastungsbeweis m jr. odwód
m; -feuer n mil. ogień odciążający;
-graben m rów odprowadzający, ścia-
gający (wodę); -zeuge m jr. świadek
odwodowy.

entlauben *va.* poobrywać liście;
entlaubt *a.* ogolony z liści.

entlaufen *vn.* (sn) uciec, zbiec.

entlausen *va.* iskać (wszy); **Ent-
lausung** f odwzieszenie n; -sanstalt f,
-spunkt m odwzieszenia f.

entledigen *va.* (sich) uwolnić (się)
od cz.; sich j-s (einer Sache) ~ pozbyć
się kogo (czego); sich eines Auftrages
~ wykonać zlecenie; wyuznać się z
misji; sich seiner Notdurft ~ wy-
próżnić się; sich seiner Geschäfte ~ za-
łatwić interesy; **Entledigung** f uwol-
nienie; załatwienie, wywiązanie n się.

entleeren *va.* (sich) wypróżnić
(się); **Entleerung** f wypróżnienie n.
entlegen *a.* odległy, oddalony; **Ent-
legenheit** f odległość f.

entleihen *va.* (von) j-m ~ poży-
czyć od k.; **Entleihen** f pożyczenie
n (od kogo), pożyczka f.

entleiben *va.* zabić; sich ~ ode-
brać sobie życie, zabić się; **Ent-
leibung** f zabójstwo n.

entleihen *va.* pożyczyć (od kogo);
Entleihen m pożyczający (od kogo).
Entlein n kaczka n.

entloben, sich ~ odpręczyć się.
entlocken *va.* wyludzić (pieniądze
etc.); wydobyć (tony); wycisnąć (lzy).

entlohn *va.* wynagrodzić; zapła-
cić (i odprawić k.); **Entlohnung** f
wynagrodzenie n, zapłata f.

entmannen *va.* kastrować, trzebić;
fig. osłabić; **Entmannung** f kastracja
f, trzebieenie n. [ludzić].

entmenschen *va.* pozbawić uczuć
entmilitarisieren *va.* zdemilita-
ryzować; **Entmilitarisierung** f zde-
militaryzowanie n.

entmündigen *va.* ubezwłasnowol-
nić, oddać pod kuratelę; **Entmün-
digung** f ubezwłasnowolnienie n.

entmühtigen *va.* zniechęcać; zra-
zić; sich ~ lassen, zrazić się (czem),
upadać na duchu; **Entmütigung** f
zniechęcenie n.

entnahm *f.* 1 wzięcie, wycięcie n.
2 handl. *a.* odbiór m; b) trasowanie n;
trata f.

entnationalisieren *va.* wynarodo-
wić; **Entnationalisierung** f wyna-
rodowanie n.

entnehmen *va.* 1 wziąć; wyjąć,
wypisać (ustęp z książki etc.). 2 wno-
sić, wynioskować (aus z...), 3 handl.

auf j-n ~ trasaować na k.; Entne'hermer *n handl.* trasant m.

entner'ven *va.* zdenerwować, osłabić; Entne'rung *f* zdenerwowanie.

Entomolo'g, -en, pl -en *m* entomolog m; Entomologie *f* entomologia, nauka f o owadach.

entpu'ppen, sich ~ wykłuć się z oprzędu; fig. zrzuć maskę.

entque'llen *un* (sn) wytryskać.

entra'ffen *va.* (sich) wyrwać (się).

entra'ten *va.* i *un.* (h) obcej się.

entra'tselen *va.* odgadnąć, rozwiązać, odcyfrować; Entra'tselung *f* odgadnięcie, rozwiązanie n.

entre'chten *va.* pozbawić praw.

Entree'te [ąnrköt] *n* antrykot m.

Entree' [antre] *f* wejście n.

entrei'Ben *va.* wyrwać, wydrzeć.

Entreso'l [ąntresol] *n* antresola *f*.

entri'chten *va.* zapłacić, uiszczyć;

Entri'chtung *f* zapłata *f*.

entri'ngen *va.* wydrzeć.

entri'nnen *un.* (sn) uiszczyć; uciekać.

entro'llen *l* *un.* (sn) potoczyć się.

II *va.* (sich) rozwinąć, roztoczyć (się).

entru'cken *va.* odsunąć; usunąć; den Blicken ~ usunąć z przed oczu.

entru'zeln *va.* rozmarszczyć.

entru'ten *va.* (sich) oburzyć (się);

entru'tet sein über... być oburzonym na...; Entru'tung *f* oburzenie n.

entsa'gen *un.* (h) rzec (wyrzec) się (czego); seinem Glauben ~ wyprzeć się wiary; porzucić wiarę; Entsa'gung *f* zerzeczanie (wyzreczenie) n się.

Entsa'tz *m* odsiecz *f*.

entschä'digen *va.* odszkodować, wynagrodzić szkodę; sich ~ powetować sobie; Entschä'digung *f* wynagrodzenie szkody, odszkodowanie n; als ~ tytułem odszkodowania; -sanspruch *m* żądanie odszkodowania.

Entscheid', -(c)s *m* ob. Entscheidung.

entschei'den *va.* rozstrzygnąć; orzec; wyrokować; postanowić; sich ~ rozstrzygnąć się; zdecydować się; -d *a* rozstrzygający, decydujący; Entschaidung *f* rozstrzygnięcie; postanowienie n, decyzja *f*; sąd, wyrok *m*; eine ~ treffen, powziąć decyzję, postanowić; -skampf *m* walka rozstrzygająca.

entschie'den *a* i *ad.* stanowczy (-czo); mitgeteilt (nie), zdeklarowa-

wany (wróg); skńczony (dureń); ~ antworten, odpowiedzieć kategorycznie, dać stanowczą odpowiedź; Entschiedenheit *f* stanowczość *f*.

entschla'fen *l* *un.* (sn) zasnąć; umrzeć. II *a* zmarły.

entschlei'chen *un.* wymknąć się.

entschlei'ern *va.* odsłonić.

entschlie'Ben, sich ~ zdecydować się (zu etw. na co), postanowić; Entschlie'bung *f* postanowienie, zdecydowanie n się; entschlossen *a* zdecydowany; rezolutny; kurz ~ szybko się decydujący; Entschlossenheit *f* rezolucyjność *f*; zdecydowanie n.

entschlu'mmern *un.* (sn) zasnąć.

entschlu'pfen *un.* (sn) wymknąć się.

Entschlu'ß, -sses, pl -üsse *m* postanowienie n, decyzja *f*; einen ~ fassen, postanowić, powziąć decyzję; zu keinem ~ gelangen, nie móc się zdecydować.

entschlu'sseln *va.* odcyfrować.

entschu'lden *va.* zwolnić z długu.

entschu'ldigen *va.* wybaczyć; (sich) usprawiedliwić (się), tłumaczyć (się); ~ Sie! przepaszam (pana)!; sich bei j-m ~ usprawiedliwić się przed kim; sich ~ lassen,azać przeprosić; Entschu'ldigung *f* tłumaczenie (usprawiedliwienie) n się; wymówka *f*; um ~ bitten, prosić o przebaczenie; zu seiner ~ anführen, przytoczyć na swoje usprawiedliwienie; Entschu'ldigungsschreiben *n* list usprawiedliwiający.

Entschu'ldung *f* zwolnienie z długu, umorzenie n długu.

entschwi'nden *un.* (sn) zniknąć.

entse'e't *a* bez życia, niezżywy.

entsen'den *va.* wysłać, posłać.

entse'tzen *l* *va.* 1 złożyć z urzędu; wyzuć z posiadania. 2 (sich) przerazić (się). 3 eine Festung ~ dać odsiecz twierdzy. II E.- *n* zgroza *f*, przerażenie n; entse'tzlich *a* i *ad.* okropny, straszny (-nie); Entsetzung *f* złożenie z urzędu.

entseu'chen *va.* dezynfekować, odkażać; Entseu'chung *f* odkażanie n, dezynfekacja *f*.

entseu'eln *va.* odpiczętować.

entse'nnen, sich ~ przypomnieć sobie.

entse'ttlichen *va.* demoralizować; Entse'ttlichung *f* demoralizacja *f*.

entspa'nnen *va.* odprężyć; Entspan'nung *f* odprężenie n; (in den Beziehungen zwischen...) ist eine ~ eingetreten, ...nastąpiło odprężenie.

entsp'i'nnen *va.* wszczać; wzniesić; sich ~ wszczać (wywijać) się.

entspre'chen *un.* (h) odpowiadać (czemu); den Erwartungen nicht-~nie odpowiadać oczekiwaniom, zawieść; dem Original ~ zgadzać się z oryginałem; einem Wunsche ~ zadość uczynić żądaniu; -d *a* odpowiedni; -de Belohnung, odpowiednie wynagrodzenie.

entsprie'Ben *un.* (sn) wyrastać; pochodzić z...; (z)rodzić się, powstać(wa)ć

entspri'ngen *un.* (sn) 1 uciec (aus dem Gefangnis z więzienia). 2 wytryskać, wypływać; fig. wyniknąć.

entsp'ru'deln *un.* (sn) wytryskać.

entsp'ri'hen *un.* (sn) posypać się, wydobywać się (o iskrach).

entsta'ndlich *va.* oddać *a* zostać przedsięwzięciem prywatnym.

entsta'mmen *un.* (sn) pochodzić z...

entste'hen *l* *un.* (sn) powstać, (z)rodzić się, brać początek; wyłaniać się; wynikać (aus z...).

II E.- *n* początek *m*, powstanie n; im ~ begriffen sein, tworzyć się, powstawać.

entste'llen *va.* (sich) zszpecić, zniekształcić (się); fig. przekreślić, wykosławić, spaczyć; Entste'llung *f* zszpecenie, zniekształcenie; fig. przekreślenie, spaczenie n.

entstro'men *un.* (sn) strumieniem płynąć; tłumnie wychodzić skąd.

entstu'hen *va.* rozrzęszyć.

enttau'schen *va.* (sich) rozczarować, zawieść (się); Enttau'schung *f* rozczarowanie n, zawód *m*.

entthro'nen *va.* strącić z tronu;

Entthronung *f* detronizacja *f*.

entvo'lkern *va.* (sich) wyludnić (się); Entvo'lkerung *f* wyludnienie n.

entwa'chsen *un.* wyrastać, wyrosnąć.

entwa'feln *va.* rozbroić; Entwa'ffnung *f* rozbrojenie n.

entwa'lden *va.* wycinać las.

entwa'ssern *va.* odwodnić, osuszyć, drenować; Entwa'sserung *f* odwodnienie, osuszenie n; -sanlagen *pl* instalacje odwadniające.

entwe'der *q*, ... oder, albo ... albo; albo tak, albo siak.

entwe'hen *va.* rozbroić.

entwei'chen *un.* (sn) uiszczyć, uciec; (o czasie) uciekać, mijać; (o gazie) ulatniać się; (o wodzie) odpływać, wyciekać; Entwei'chung *f* uchodzenie n; ucieczka *f*; ulatnianie n się (gazu).

entwei'hen *va.* zbezczyć, profanować; Entwei'hung *f* profanacja *f*.

entwe'nden *va.* ściągnąć, ukraść; Entwe'ndung *f* kradzież *f*.

entwe'rren *va.* ułożyć (plan etc.) naszkicować (obraz etc.); Entwe'r'ung *f* naszkicowanie n.

entwe'rten *va.* obniżyć wartość, deprecjonować; kasować (marki); Entwe'r'tung *f* obniżenie n wartości, dewaluacja *f*; kasowanie n (marek).

entwi'ckeln *va.* (sich) rozwinąć (się); fot. wywoływać; Entwi'ckelung *f* rozwijanie n (się), rozwój *m*; ewolucja *f*; fot. wywoływanie.

Entwi'ckelungs-gang *n* proces ewolucyjny, rozwój *m*; -lehre, -theorie *f* nauka o rozwoju, teoria ewolucyjna; -papier *n* fot. papier do wywołania.

Entwi'ckler *m* fot. wywoływacz *m*.

entwi'nden *va.* wyrwać; wykryć.

entwi'rren *va.* rozmotać, rozplątać; rozwikłać; Entwi'r'ung *f* rozwikłanie n.

[wymknąć się.

entwi'schen *un.* (sn) umknąć, uciec;

entwo'hnen *va.* odłączyć, odsadzić (dziecko) od piersi; (sich) odzwyczyć (się); Entwo'hnung *f* odzwyczajenie; odłączenie, odsadzenie n (dziecka).

entwo'lken *va.* (sich) rozczmurzyć (się), wypogodzić (się).

entwu'r'digen *va.* (sich) poniżyć, zhańbić, spodlić (się); Entwu'r'digung *f* poniżenie, zhańbienie n.

Entwu'r'f, -(e)s, pl -ürfe *m* szkic, zarys, projekt, plan, concept *m*.

entwu'r'zeln *va.* wyrwać z korzeniem, wykorzenieć; Entwu'r'zelung *f* wykorzeniecie n.

entzau'bern *va.* odczarować.

entzie'hen *va.* zabrać, odebrać (komu co), pozbawić kogo czego; j-m das Blut ~ puścić komu krew; j-m das Wort ~ odebrać komu głos; sich ~ uchylić się, usunąć się od cz.; wylamać się z czego; sich alles ~ odmawiać sobie wszystkiego; sich den Blicken ~ unikać wzroku; sich der Gerechtigkeit ~ ukrywać się przed wymiarem sprawiedliwości; sich per-

Gesellschaft ~ stronie od towarzysstwa, nie udzielać się towarzystwu; das entzieht sich jeder Berechnung, to się nie daje obliczyć; **Entziehung** *f* odebranie, pozbawienie *n* (des Führerscheins, prawa jazdy).

entziffern *va.* odcyfrować; **odszyfrować**, **Entzifferung** *f* odcyfrowanie, odszyfrowanie *n*.

entzücken *va.* zachwycać; vor Freude entzückt sein, nie posiadać się z radości; -d *a* zachwycający; **Entzückung** *f* zachwyty *m*; in ~ geraten (versetzen), wpaść (wprawić) w zachwyty.

Entzug *m* ~ der elterlichen Gewalt, wyłamanie się z pod władzy rodzicielskiej.

entzündelt *a* wyuzdany, rozpasany. **entzündbar** *a* zapalny; **Entzündbarkeit** *f* zapalność *f*; **entzündend** *va.* zapalać; *fig.* zaognić; wzniecić; sich ~ zapalić się, zapłonąć; zaognić się; **Entzündung** *f* zapalenie *n* (i. med.); zaognienie *n*.

entzwei *ad.* na dwie części, napół; zlamany, podarty; -beißen *va.* rozgryźć; -brechen *va.* i un' polamać (na dwie części), stłuc, rozbić (się); **entzweien** *va.* rozdzielić; (sich) poróżnić (się).

entzwei-gehen *un.* (sn) rozbić (rozpaść, stłuc) się; -reißen *va.* rozzerwać na dwie części; -schlagen *va.* rozbić na dwie części; -schneiden *va.* przepolować, rozkroić na dwie części.

Entzweigung *f* rozdzielenie; poróżnienie *n*, niezgoda *f*.

Enzian, -s *m bot.* goryczka *f*. **Enzyklika**, pl. -ken *f* encyklika *f*. **Enzyklopädie** [-dl] pl. -n *f* encyklopedia *f*; **enzyklopädisch** *a* encyklopedyczny.

Epaulet [-epolét], pl. -n *f* epolet *m*. **epemere** (-lach) *a* krótkotrwały.

Epidemie [-mi] pl. -n *f* epidemia *f*; **epidemisch** [-de-] *a* epidemiczny.

Epigone [-gō-], pl. -n *m* potomek.

Epigramm, -s, pl. -e *m* epigramat *m*. **Epigrafe**, -s, pl. -en *n* napis, epigraf *m*, godło *n*; **Epik** *f* poezja epiczna; **Epiker** *m* poeta epiczny.

Epikuräer, -s *m* epikurejczyk *m*.

Epilepsie [-ssl] *f* padaczka, epilepsja *f*; **Epileptiker** *m* epileptyk *m*; **epileptisch** *a* epileptyczny.

Epilog [-lok] (-e)s, pl. -e *m* epilog *m*, zakończenie *n*.

episch [-e] *a* epiczny.

Episode [-zō-] pl. -n *f* epizod *m*; **episch** *a* epizodyczny.

Epistel *f* epistola *f*, list *m*; *fig.* j-m die ~ lesen, prawić komu suraty.

Epitaph [-táf] -s, pl. -e *n* napis *m*.

epoche, pl. -n *f* epoka *f*; ~ machen, stanowić epokę; **epochemachend** *a* epokowy.

Epopee *f*, **Epös** [-e] *n* epopeja *f*. **Eppeich**, -s *m* seler *m*. [paz m.]

Equipage [ekipaże], pl. -n *f* ekwipunek; **equipieren** *va.* (sich) wykwirować (się), oporządzić (się).

er [ər] *prn.* on.

erachten *l va.* uważać, poczytywać; für dienlich, für zweckmäßig ~ uważać za pożyteczne, za celowe. II **E-** *n* zdanie, mniemanie *n*; meines E-s, mojemu zdaniem, według mnie. **erarbeiten** *va.* dorobić się (czego).

Erbanfall *m* otwarcie *n* spadku; **-anspruch** *m* roszczenie *n* prawa do spadku; **-anteil** *m* udział *n* spadkowy.

erbarmen *l sich* j-s (a. über j-n) ~ (z)litować się nad kim; daß sich Gott -el pożał się Boże! II **E-** *n* litosć *f*, politowanie *n*; **-swert**, **-swürdig** *a* politowania godny.

erbärmlich *a* i *ad.* politowania godny; nędzny (-nie); mierny (-nie); podły; ~ aussehen, nędznie wyglądać; **Erbärmlichkeit** *f* nędzota, lichota; stan oplakany; podłość *f*.

erbarungslos *a* i *ad.* bezlitosny; bez litości; -voll *a* litościwy; **-würdig** *a* politowania godny.

erbauen *va.* wybudować, wystawić (gmach); założyć (miasto); *prz.* Rom ist nicht in einem Tage erbaut, nie odrazu Kraków zbudowano; *fig.* zbudować (dobrym przykładem); **Erbauer** *m* założyciel (miasta); twórca, budowniczy *m*; **erbaulich** *a* budujący; -es Leben, przykładne życie; **Erbaueung** *f* wybudowanie, założenie (miasta); *fig.* zbudowanie *n*.

Erbbegräbnis *n* grób rodzinny.

Erbberechtigte(r) *s* mający prawo do spadku; **Erbberechtigter** *f* spadkobierca do spadku.

Erbe, -n, pl. -n *l m* spadkobierca dziedzic *m*. II -s, *n* dziedzictwo *n*, spadek *m*; väterliches ~ ojcowizna *f*.

erbeben *un.* (sn i h) zdrząść.

erbeigen *a* dziedziczny; **Erbeigentum** *n* własność dziedziczna.

erben *va.* (o)dziedziczyć; *etw.* von j-m ~ odziedziczyć co po kim.

erbeuten *va.* wymodlić (co).

erbeuten *va.* wybrać, uzbierać.

erbeuten *va.* zdobyc (lup).

erbfähig *a* zdolny do dziedziczenia; **erbfähigkeit** *f* zdolność dziedziczenia.

Erbfehler *m* wada dziedziczna; **-feind** *m* wróg odwieczny; **-folge** *f* następstwo *n* w dziedziczeniu; sukcesja *f*; **-folgeordnung** *f* porządek dziedziczenia; **-folgerecht** *n* prawo następstwa; **-fürst** *m* książę dziedziczny; **erbgesessen** *a* na dziedzictwie osiadły; **Erbgut** *n* posiadłość *f*, majątek dziedziczny; **-herr** *m* dziedzic, pan dziedziczny; **Erbhof**-recht *n* zagroda dziedziczna.

erbieuten, *sich* ~ ofiarować się, oświadczyć gotowość (zu *etw.* do cz.).

Erbin, pl. -nen *f* spadkobierczyni.

erbitten *va.* wyprosić; doprosić się (czego); uprosić; sich ~ lassen, dać się uprosić.

erbittern *va.* rozgoryczyć, rozjątrzyć; **Erbitterung** *f* rozgoryczenie *n*. [na.]

Erkrankheit *f* choroba dziedziczna; **erblässen** *un.* (sn) zblednąć; *fig.* vor *etw.* ~ blednąć wobec czego.

erblässen *un.* (sn) zblednąć.

erblen *a* dziedziczny (ob. belastet); **Erbllichkeit** *f* dziedziczność *f*.

erblücken *va.* ujrzeć, spostrzec, zobaczyć; das Licht der Welt ~ ujrzeć światło dzienne, urodzić się.

erblinden *un.* (sn) zaniewidzieć, oślepnąć; **Erblindung** *f* oślepienie *n*.

erblos *a* 1 bezdziedziczny, 2 bezdziedziczny, kadukowy; **Erblösigkeit** *f* bezdziedziczność *f*.

erblühen *un.* (sn) zakwitnąć.

Erbmasse *f* masa spadkowa.

Erbonkel *m* bogaty wujazek.

erbringen *va.* pożytyć od kogo; **erbringt** *a* (za)pożyczony; **-er Name**, przybrane nazwisko; **-e Schönheit**, sztuczna piękność.

erben *va.* (sich) rozdzielić (się); **erbötig** *a* gotowy (zu *etw.* do cz.); zu *etw.* ~ sein, ofiarować się do cz.

Erbpacht *f* dzierżawa wieczysta; **-pachter** *m* dzierżawca wieczysty; **-prinz** *m* następca tronu.

erbuchen *l va.* 1 wywalić (drzwi), odwać (zamek), naruzić; (pieczęć). 2 (sich) wymiotować. II **E-** *n* wymioty *pl*.

Erbrecht *n* prawo spadkowe *a*. dziedziczna; **-rente** *f* renta wieczysta; **Erbschaft**, pl. -en *f* spadek *m*.

Erbschafts-angelegenheit *f* sprawa spadkowa; **-anteil** *m* udział spadkowy; **-forderung** *f* wierzycielność spadkowa; **-klage** *f* skarga o dziedzictwo; **-masse** *f* masa spadkowa; **-steuer** *f* podatek spadkowy.

Erbschleicher *m* wyludzający spadek; **-schleichei** *f* wyludzenie spadku.

Erbsen, pl. -n *f* groch *m*; grüne -n, groszek *m*; **-nbrei** *m* purée z grochu; **-stroh** *n* grochowińny *pl*; **-suppe** *f* zupa grochowa.

Erbswurst *f* kiszka grochowa.

Erbstück *n* rzecz odziedzczona, pamiątka rodzinna; **-stunde** *f* grzech pierworodny; **-tante** *f* bogata ciotka; **-teil** *m* część spadkowa, scheda *f*; **-teilung** *f* działka *pl*, podział *n* spadku; **-übel** *n* wada dziedziczna; **-vertrag** *m* umowa spadkowa; **-zins** *m*; czynsz wieczysty.

Erbachse *f* ós *f* ziemi; **-anschluss** *m* radio; uziemienie *n*; **-apfel** *m* ziemniak *m*; **-arbeiten** *pl* roboty ziemne; **erdartig** *a* ziemisty.

Erdaufwurf *m* nasypanie *m*; **-bahn** *f* forbita *f* ziemi; **-ball** *m* kula ziemiska; **-beben** *n* trzęsienie w ziemi; **-bebenmesser** *m* seismograf *m*; **-beere** *f* poziomka *f*; **-beereis** *n* lody poziomkowe.

erdbeerfarbig *a* koloru poziomkowy.

Erdbeer-saft *m* sok poziomkowy; **-strach** *m* krzak poziomkowy.

Erde-beschreibung *f* geografja *f*; **-boden** *m* grunt *m*, gleba *f* (ob. gleichmachen); **-bohrer** *m* świder ziemny, górnicy; **-damm** *m* nasypanie *m*, grobla *f*.

Erde *f* ziemia *f* (ob. eben *l*, Himm-*erden* *va.* radio); uziemie. [mel.]

Erdenge *f* geo. międzymorze *n*.

erde-nken *va.* wymyślić, zmyślić; **erde**-nklich *a* jaki tylko można wymyślić, możliwy; sich alle -e Mühe geben, dokładać wszelkich starań.

Erd-erschütterung *f* trzęsienie ziemi; -**erzeugnisse** *pl* ziemnioplody
er'd-fahl *f* -farben *a* ziemisty. [*pl*]
Erd-ferne *f* punkt odziemny;
-funkstelle *f* radiostacja podziemna;
-geist *m* duch ziemny. *gnom m*; -**ge-schichte** *f* *ecologia f.*
er'dgeschichtlich *a* geologiczny.
Erd-geschoß *n* *partier m*; -**gürtel** *m* *strefa f*; -**hälfte** *f* półkula *f*; -**harz** *n* żywica ziemna, smolowiec *m*; -**haue** *f* motyka *f*; -**höhle** *f* pieczara podziemna; ziemianka *f*; -**hügel** *m* pagórek; koniec *m*.
er'dichten *va* wymyślić, zmyślić; eine Krankheit ~ symulować chorobę;
Erd'chtung *f* zmyślenie *n*; bajka *f*. [*zarobić na służbie.*]
er'die'nen *va*, dosłużyć się czego;
er'dig *a* ziemisty.
Erd-kabel *n* *el.* kabel podziemny;
-karrer *m* taczkarz *m*; -**kluft** *f* rozpadlina (*f* w ziemi); -**kohle** *f* węgiel ziemny, brunatny; -**kreis** *m* kula ziemiska; -**kugel** *f* globus *m*, kula ziemiska; -**kunde** *f* geografja *f*; -**leiter** *m*. -**leitung** *f* *el.* przewód uziemiający, doziemny; -**messer** *m* mierniczy, geometra *m*; -**mekunst** *f* miernictwo *n*, geodezja *f*; -**nähe** *f* punkt doziemny; -**nuß** *f* orzech ziemny, galucha *f*; -**oberfläche** *f* powierzchnia ziemi; -**öl** *n* olei skalny, nafta *f*.
er'dolchen *va* zasztyletować.
Erd-pegel *n* smola ziemna, smolowiec *m*; -**pol** *m* biegun ziemski; -**räumer** *m* pogłębiarka, draga *f*; -**reich** *n* ziemia *f*; -**faules** ~ próchnica.
er'drei'sten, *sich* ~ osmielać się.
Erd'rinde *f* skorupa ziemiska.
er'drinnen *vn.* (h) zagrznieć.
er'drosseln *vn.* (sich) udusić (się);
Erdrosselung *f* uduszenie *n*.
er'dri'cken *va* przyciskać, przypnieć; (u)duś.
Erd-rutsch *m* obryw *m* góry, osunięcie *n* się ziemi; -**schicht** *f* warstwa *f* ziemi; -**schluß** *m* *el.* zwarcie ziemne; -**scholle** *f* bryła ziemi, skiba *f*; -**strich** *m* strefa ziemi; -**strom** *m* *el.* prad ziemny; -**teil** *m* część ziemi.
er'dulden *va* znosić, wycierpieć.
Erd-umschiffung, -**umseglung** *f* podróż naokoło świata.
Erdung *f* radio; uziemienie *n*.
Erd-wall *m* wal ziemny.

er'eifern, *sich* ~ zapalić (unosić) się;
Ereiferung *f* uniesienie *n*.
er'eigen, *sich* ~ zdarzyć się.
Ereig'nis, *pl* -se *n* zdarzenie *n*.
er'eilen *va*, dogonić; zaskoczyć.
Erektion [*-cjon*] *f* erekcja *f*.
Eremit', -en, *pl* -en *m* pustelnik *m*.
er'eiben *va* odziedziczyć.
er'ahren *I va.* I dowiedzieć się (o czem). 2 doznać(wać); doświadczyć. II *a* doświadczone; biehy (in der Politik w polityce); **Erfahrung** *f* doświadczenie *n*; praktyka, rutyna *f*; auf ~ begründet *n*, na doświadczeniu oparty; aus ~ z doświadczenia; in ~ bringen, dowiedzieć się (o czem); **er'fahrungs-gemäß** *a* *ad.* doświadczalny; z doświadczenia; **er'fahrungslos** *a* niedoświadczone; **Erfahrungslosigkeit** *f* brak doświadczenia; **er'fahrungs-mäßig** *ob.* erfahrungsgemäß; **er'fassen** *va.* I ujść, uchwycić; ogarnąć; den günstigen Augenblick ~ wybrać odpowiednią chwilę; Ersetzen erfaßt mich, strach mnie ogarnia. 2 pojąć, zrozumieć.
er'fechten *va* wywalczyć; wyzbrać; odnieść (zwycięstwo).
er'finden *va.* I wynaleźć; er hat das Pulver nicht erfunden, on prochu nie wynalazł. 2 znaleźć, odszukać 3 zmyślić; **Erfinder** *m* wynalazca *m*; **er'finderisch** *a* wynalazczy; przemyślny; *prz.* Not macht ~ potrzeba jest matką wynalazków; **Erfinder-schutz** *m* ochrona wynalazków; **Erfindung** *f* l wynalazek *m*. 2 zmyślenie *n*, wymysł *m*.
Erfindungs-gabe *f* dar(talent) wynalazczy; -**patent** *n* patent na wynalazek; **er'findungsreich** *a* wynalazczy, pomyslowy.
er'fleh'n *va* wyblagać.
Erfolg' -(e)s, *pl* -e *m* wynik; skutek; (guter, glücklicher) ~ powodzenie *n*, sukces *m*; mit gutem ~ z dobrym skutkiem; guten ~ l (zycze) powodzenia! ~ haben, mieć powodzenie; **er'folgen** *vn.* (sn) wynikać; nastąpić; was wird daraus ~? co z tego wyniknie? erfolgt, uskuteczny, dokonany; die Antwort ist noch nicht erfolgt, jeszcze niema odpowiedzi; es ist nichts weiter darauf erfolgt, sprawa nie miała dalszych następstw; **er'folglos** *a* *ad.* bezskuteczny (-nie);

Erfolglosigkeit *f* bezskuteczność *f*; **er'folg'reich** *a* skuteczny.
er'ford'rich *a* potrzebny; wymagany; das -e Alter, wiek wymagany, przepisany; die -en Maßnahmen treffen, przedsięwzięć potrzebne kroki; zu dieser Arbeit ist viel Zeit ~ ta robota wymaga dużo czasu; -**enfalls** *ad.* w razie potrzeby; **er'fordern** *va*. wymagać; potrzebować; **er'fordernis**, *pl* -se *n* potrzeba, wymaga *f*; nach ~ der Umstände, według okoliczności.
er'forschen *va*. wybadać, wysłedzić, dochodzić (czego), zbadać; **Erforscher** *m* badacz *m*; **Erforschung** *f* (z)badanie, dochodzenie *n*.
er'fragen *va*. dopytać się; zu ~ bei... zwrócić się do...; wo sind Sie zu ~? jaki jest pański adres? nicht zu ~ adres niezmany. [*śmieć.*]
er'freuen, *sich* ~ odważyć się, **er'freuen** *vn.* (sich) ucieszyć, uradować (się); ich bin darüber sehr erfreut, bardzo mnie to cieszy; sich eines guten Rufes ~ cieszyć się dobrą opinią; er kann sich nicht genug daran ~ nie może się tem nacieszyć; **er'freulich** *a* radosny, miły, pomyslny; -e Nachricht, pomyslna wiadomość; -**erweise** *ad.* na szczęście.
er'frien *vn.* (sn) zmarnąć, przemarznąć; **Erfrierung** *f* zmarznięcie.
er'fri'schen *va.* (sich) odświeżyć, orzeźwić (się); -**d** *a* orzeźwiający; **Erfri'schung** *f* orzeźwienie *n*; napój chłodzący, orzeźwiający; -**smittel** *n* środek orzeźwiający; -**sraum** *m* bu-**er'froren** *a* zmarnięty. [*šet m.*]
er'füllen *va.* I napełnić (mit etw. czem). 2 *fig.* spełnić (obowiązek etc.), dotrzymać (obietnicy etc.), wykonać (rozkaz etc.); zadość uczynić (prośbie); **er'füllen** *f* spełnienie (się), wykonanie, dotrzymanie *n* (słowa); in ~ bringen, wykonać, urzeczywistnić; in ~ gehen, spełnić (ziścić) się; -**sort** *m* *jr* miejsce wykonania.
er'gänzen *va.* uzupełnić dopełnić, skompletować; naprawić (obraz etc.); *sich* ~ uzupełnić się; -**d** *a* uzupełniający, dodatkowy; **Ergänzung** *f* uzupełnienie, dopełnienie *n*; dodatek *m*.
Ergänzungs-band *m* tom dodatkowy, suplement *m*; -**prüfung** *f*

egzamin dodatkowy; -**steuer** *f* podat-
 tek Jodatkowy; -**wahl** *f* wybory uzu-
 pełniająca. [*zdić.*]
er'gäu'nern *va.* podstępem wytu-
er'geben *I va.* I wykaz(ywać) (róż-
 nięć, niewinność etc.). 2 wydać (plon).
 II *sich* ~ 3 oddawać się (dem Trunk
 pijanństwu); poświęcić się (studium
 etc.); (die Frau) hat sich ihm ~ od-
 dała mu się. 4 zdać się (na łaskę, na
 wolę boską); poddąć się (nieprzyjacie-
 lowi), kapitulować. 5 wynikać, wy-
 pływać, wylaniać się; okazywać się;
 hieraus ergibt sich, daß... z tego wy-
 nika, że...; es ergibt sich, daß... oka-
 zuje się, że...; es ergibt sich die Not-
 wendigkeit, zachodzi konieczność. III
a 6 oddany; unizony; Ihr E-er, unio-
 niony sługa; ich bitte -st, proszę unio-
 nione. 7 zrezygnowany.
Erg'e'benheit *f* uległość *f*, przywią-
 zanie *n*.
Erg'e'bnis *n* skutek, wynik *m*.
Erg'e'bung *f* poddanie *n* się, kapitu-
 lacja; uległość *f*.
er'gehen *I vn.* (sn) I być wydanym,
 ogłoszonym; (o wyroku) zapasć; ~
 lassen, ogłosić, wydać (manifest, na-
 kaz, wyrok); etw. über sich ~ lassen,
 znieść co cierpliwie. II *sich* ~ 2 prze-
 chadzać się 3 *sich* in etw. ~ rozwo-
 dzić się nad czem; *sich* in Hoffnun-
 gen ~ ludzić się nadzieją; *sich* in
 Schilderungen ~ opisywać szczegó-
 lowo. III *vn.* 4 stać się; wie wird es
 dir ~? co ci z tobą stanie? wie ist's
 damit ergangen? na czem się skoń-
 czyło? 5 powodzić się; es ergeht ihm
 wohl, ubel, jemu się dobrze, źle ro-
 wodzi; es wird ihm ubel ~ to mu
 na dobre nie wyjdzie.
er'gie'big *a* wydajny, spory; intrat-
 ny; obfity (plon); płodny, żyzny; ~
 an etw., bogaty w co; **Ergie'bigkeit** *f*
 wydajność; obfitość *f*.
er'gie'ßen *va.* wylewać; (o rzecze)
 wpadać; *fig.* sein Herz vor j-m ~ wy-
 nuryć się, wylać serce przed kim;
 sich ~ wylewać (rozlewać) się; die
 Galle hat sich ergossen, złość się roz-
 lała; der Fluß ergießt sich, rzeka wy-
 lęwa; **Ergie'ßung** *f* wylanie (się) *n*,
 wylew *m*. [*blęsnąć.*]
er'gläu'nzen *vn.* (sn) zająśnieć, za-
er'glü'hen *vn.* (sn) (roz)zarzyć się;
fig. zapalić się; vor Liebe ~ zapłonąć

miłością; vor Scham ~ zacerwieńnić się, splonąć ze wstydu.

ergötzen *va.* bawić, rozkosz sprawić; sich an etw. ~ bawić (delektować, rozkoszować) się czem; sich über j-n ~ bawić się czym kosztem; **ergötzlich** *a* zabawny; rozkoszny; **ergötlichkeit** *f* uciecha, zabawa *f*; öffentliche -en, publiczne zabawy; **ergötzung** *f* zabawa, rozkosz *f*; delektowanie *n* się.

ergrauen *vn.* (sn) osiwieć; zmierzchać; **ergraut** *a* osiwiały.

ergreifen *va.* 1 (s)chwycić, (z)łapać; ująć; zabrać (do aresztu, w niewolę); eine Gelegenheit ~ korzystać ze sposobności; Maßregeln ~ przedsięwzięcia środków, poczynić kroki; j-n auf frischer Tat ~ złapać k. na gorącym uczynku; die Waffen ~ chwycić za broń; das Wort ~ zabrać głos; die Zügel des Staates ~ ująć w swe ręce ster państwa. 2 wziąć się (do cz.), imać się (czego); Besitz ~ objąć, wziąć w posiadanie; ein Handwerk ~, wziąć się do rzemiosła; j-s Partei ~ wziąć czujną stronę, ująć się za kim. 3 ogarnąć, objąć; das Feuer ergriff das Haus, ogień objął dom; es ergriff ihn ein Schrecken, strach go ogarnął. 4 wzruszyć, przejąć, działać (na umysł); **ergreifen** *a* wzruszający; **ergreifen** *a* 1 ujęty, schwytany. 2 wzruszony, przejęty (czem); **Ergriffenheit** *f* wzruszenie *n*, emocja *f*.

ergriemen *vn.* (sn) rozziścić się. **ergriemen** *va.* zgruntować, zgłębić; *fig.* dociec (czego), zbadać gruntownie, zgłębić; **Ergriindung** *f* zgłębienie *n* (t. *fig.*).

ergrienen *vn.* (sn) zazielenić się. **Erguß** *m* wylew *m*, wylanie się; rozlanie *n* (zólci); ~ des Herzens, wylanie serca, wyrzucenie *n* się; ~ von Worten, potok *m* słów.

erhaben *a* 1 wyniosły, wydatny; wypukły; flach -e Arbeit, płasko-rzeźba; ganz -e Arbeit, wypukło-rzeźba *f*. 2 *fig.* wzniosły; górnołotny (styl), szczytny; dostojny; wielki (umysł). 3 über etw. ~ sein, stać ponad czem; **Erhabenheit** *f* wyniosłość, wypukłość; *fig.* wzniosłość; wielkość, szlachetność *f*.

erhalten *vn.* (sn) rozlegać się. **Erhalt** *m* odbiór *m*, otrzymanie *n*.

erhalten *va.* 1 (sich) utrzymać, konserwować, zachować (się); in gutem Stande ~ utrzymywać w dobrym stanie. 2 utrzymywać (kogo); sich von etw. ~ utrzymywać się z cz. 3 dostać, otrzymać, odebrać; **Erhalter** *m* 1 konserwator *m*. 2 żywiciel *m*; **erhältlich** *a* (in allen Buchhandlungen) do nabycia...; **Erhaltung** *f* utrzymanie; zachowanie *n*.

Erhaltungskosten *pl* koszty utrzymania; -mittel *pl* środki utrzymania; -trieb *m* instynkt zachowawczy.

erhandeln *va.* wytargować; nabyć. **erhängen**, **sich** ~ powiesić się. **erhärten** *va.* stwierdzić (przysięgą), poprzeć (dowodami).

erhaschen *va.* (s)chwycić, (z)łapać. **erheben** *va.* 1 podnieść (rękę, głos, ducha, pieniądze, krzyk etc.); pobierać (podatki, cło); wnieść (skargę); robić (komu trudności); złożyć (protest); Ansprüche ~ rościć (sobie) pretensje (ob. Gelächter). 2 wynieść (na godność, na tron); j-n in den Adelsstand ~ wnieść do stanu szlacheckiego. 3 wychwalać. 4 zbierać (dane statystyczne). 5 den Sachverhalt ~ zbadać stan rzeczy. 6 sicut ~ 6 podnieść się, wstać; *aw.* wzbić się; *fig.* nasawać się (o pytaniu); powstać, wyłonić się (o trudnościach etc.). 7 zbudować się. 8 wnieść się nad innych, wywyżczyć się.

Erheber *m* poborca *m* (podatków). **erhebllich** *a* znaczny; ważny; **Erhebllichkeit** *f* znaczność; ważność *f*. **Erhebung** *f* 1 podniesienie (pieniędzy w banku etc.); wyniesienie (na godność, na tron); wzniesienie *n*. 2 pobór *m*, ściąganie *n* (podatków). 3 *jr.* dochodzenie; -en pflegen, przeprowadzić dochodzenia. 4 powstanie *n*.

erheben *va.* wymagać (czego). **erheben** *vn.* (sich) rozweselić (się). **Erheiterung** *f* rozweselenie *n* (sich).

erhellen *va.* oświetlić; rozjaśnić; *fig.* wyjaśnić, wysłuchiwać (kwestję); oświecać (umysł). 2 *vn.* hieraus erhellen, z tego wynika, okazuje się.

erheucheln *va.* 1 obudą używać. 2 udawać; **erheuchelt** *a* udany. **erhalten** *vn.* (sich) rozpaść (się). **erhöhen** *vn.* (sich) spodziwać się. **erhöhen** *va.* 1 podwyżczyć (cenę,

pensję etc.), podnieść (ducha, dochody etc.); zwiększyć (szybkość etc.); auf das Dreifache, das Vielfache ~ potroić, pomnożyć. 2 wychwalać; wywyższać (kogo); **erhöht** *a* podwyższony; zwiększony; **Erhöhung** *f* 1 podwyższenie, podniesienie *n*; wywyższenie *n*. 2 wzniesienie *n*.

erhalten, **sich** ~ przyjść do siebie, do sił (po chorobie); odpocząć, wypocząć; ochłonąć (ze strachu); sich von einem Verlust ~ powetować stratę; sich bei j-m Rats ~ poradzić się kogo; **Erhöhung** *f* wycoczynek *m*; pokrzepienie sił; rozrywka *f*; zur ~ dla wypoczynku, dla poprawy zdrowia; -spause *f* pauza *f*; -streife *f* podróż dla wypoczynku.

erhören *va.* wysłuchiwać; **Erhörung** *f* wysłuchanie *n*; ~ finden, być wysłuchanym.

Erika, *pl*-ken *f* bot. wroza *m*. **erinnerlich** *a* das ist mir ~ przypominać sobie, mam to w pamięci; **erinnern** *va.* j-n an etw. ~ przypomnieć komu co; sich einer Sache (a. an etw.) ~ przypomnieć sobie co; **Erinnerung** *f* wspomnienie; przypomnienie *n*; monit *m*; in ~ bringen, przypomnieć; zur ~ an... na pamiętkę po...; -stafel *f* tablica pamiątkowa. **erjagen** *va.* 1 upolować. 2 dogonić. 3 *fig.* dochrapać się czego.

erkalten *vn.* (sn) oziębnąć, ostygnąć; **Erkaltung** *f* ostygnięcie *n*. **erkalten** *va.* ostudzić; sich ~ zziębnić się; **erkaltet** *a* zaziębiony; **Erkaltung** *f* zaziębienie *n*.

erkämpfen *va.* wywalczyć, zdobyć orężem; einen Sieg ~ odnieść zwycięstwo; **Erkämpfung** *f* wywalczenie *n*.

erkauften *va.* 1 kupić; okupić. 2 zakupić (kogo).

erkennen *va.* łatwy do poznania; spozregalny; **erkennen** *va.* 1 poznać; rozpoznać; zu ~ geben, dać do poznania; dać poznać po sobie; sich zu ~ geben, dać się poznać. 2 uznać (winę swoją etc.); *handl.* j-n für eine Summe ~ zapisać sumę na dobro czynnego rachunku. zakredytować, uznać czyj rachunek sumą. 2 *vn.* *jr.* über (a. in) etw. ~ wyrokować, orzec o czem; auf Todesstrafe gegen j-n ~ skazać k. na śmierć.

erkennlich *a* 1 wdzięczny. 2 ob. erkennbar; **Erkennlichkeit** *f* wdzięczność *f*.

Erkenntnis, -ses, *pl* -se *n* (roz)poznanie; zrozumienie *n*; zur ~ kommen, poznać, zrozumieć, przekonać się; j-n zur ~ bringen, przekonać k. (o czem). 2 uznanie, przyznanie *n* się (do błędu). 3 *jr.* wyrok *m*, orzeczenie *n*; -gründe *pl* powody wyroku; -quelle *f* źródło poznania; -vermögen *n* zdolność *f* (roz)poznawania. **Erkenntung** *f* (roz)poznanie *n*.

Erkenntungswort *n* hasło *n*; -zeichen *n* znak rozpoznawczy. **Erker**, -s *m* bud. wykusz, balkon kryty; -zimmer *n* pokój z wykuszem. **erkiesen** *va.* wybrać (rać).

erklären *va.* 1 objaśnić, wyjaśnić, (wy)tłumaczyć. 2 oświadczyć; ogłosić (stan obłężenia etc.); wypowiedzieć (wojnie); für ungültig ~ uznać za nieważne, unieważnić. 2 *sich* ~ oświadczyć się; wypowiedzieć się (für, gegen j-n za kim, przeciw komu); sich für besiegt ~ uznać się za pokonanego; sich (einem Mädchen) ~ oświadczyć się pannie; **Erklärer** *m* objaśniacz; **erklärllich** *a* dający się wytłumaczyć, pojąć; es ist mir nicht ~ nie mogę pojąć; **erklärt** *a* zdeklarowany (wróg); **Erklärung** *f* objaśnienie; wyjaśnienie; oświadczenie; ogłoszenie (stanu obłężenia); deklaracja *f*; ~ des letzten Willens, rozporządzenie ostatniej woli.

erkleicklich *a* znaczny, spory.

erkletern, **erklimmen** *va.* wspinać (wdrapać) się na (gółę etc.).

erklingen *vn.* (sn) zabrzmieć, rozlegać się; zadźwięczeć.

erkrauken *vn.* (sn) zachorować (an etw. na co); **Erkraukung** *f* zaslabszenie *n*; węgę ~ zpowodu choroby;

-sfall *m* im ~ na wypadek choroby.

erkühnen, **sich** ~ odważyć się.

erkunden *va.* mił. wywiadywać się.

erkundigen, **sich** bei j-m nach (a. über) etw. ~ dowiadywać się u k. o co, o czem; **Erkundigung** *f* dowiadywanie *n* się; wiadomość, informacja *f* (ob. einziehen *ß*); **Erkundigungsbüro** *n*, -stelle *f* wywiadownia *f*, biuro wywiadowcze.

Erkundung *f* wywiad *m*; -sflugzeug *n* *aw.* płatowiec wywiadowczy.

erkünsteln *va.* udawać, afektować; **erkünstelt** *a* afektowany, wymuszony, nienaturalny, udany.

erläbmen *vn.* (sn) okuleć; **erläbgen** *va.* dosięgnąć (ręką); *fig.* osiągnąć; dopiąć (celu etc.); uzyskać; nabyć; otrzymać; **Erläbung** *f* osiągnięcie, uzyskanie *n.*

Erlaß, -ses, *pl* -ässe *m* I odpuszczenie (grzechów); zwolnienie (od podatków etc.), uwolnienie (od kary etc.); 2 rozporządzenie *n*; rozkaz, reskrypt *m*; 3 rabat *m*; **erlässen** *va.* I wydać (rozkaz etc.); 2 uwolnić (od długu etc.); darować (karę), odpuścić grzechy; **Erlässung** *n* wydanie (rozporządzenia); darowanie *n.*

erlauben *va.* pozwalać, zezwolić; ~ Sie! *a* pozwoleniem! sich ~ pozwalać sobie na co (na wyjazd etc.); **Erlaubnis** *f* pozwolenie *n*; -schein *m* pozwolenie (na piśmie); **erlaubt** *a* dozwolony.

erlautern *va.* [o]świecać, wyjaśniać; **erlautert** *a* dostojny; (tytuł) jasnie **erläutert** *va.* upatrzyć (chwile).

erlautern *va.* dowiedzieć się podsluchując; podsluchiwać.

erläutern *va.* wyjaśnić, objaśnić; **Erläuterung** *f* objaśnienie, wyjaśnienie *n.*

Erle, *pl* -n *f* olcha, olsza *f*.

erleben *va.* I dożyć, doczekać się czego; viel Freude an j-m ~ doczekać się wiele pociechy z kogo; 2 przeżyć; doświadczyć; zapaść; ich habe schon manches erlebt, już miałem wiele przejść w życiu; **Erlebensfall** *m* dożycie *n*; **Erlebnis** *n* przeżycie *n*, przyгода *f*.

erledigen *va.* załatwić (interes); wykonać (zlecenie); rozstrzygnąć (kwestję); zakończyć (spór); einen Brief ~ odpowiedzieć na list; **erledigt** *a* załatwiony; 2 wakujący; **Erledigung** *f* I załatwienie; zakończenie *n*; in ~ (Ihres Schreibens), w odpowiedzi na...; 2 (za)wakowanie *n* (posady); wakans *m*; in ~ gekommen, wakujący.

erlegen *va.* I zabić, upolować; 2 zapłacić, złożyć (sumę).

erleuchten *va.* (sich) uświetlić, uświetlić (sobie); sein Gewissen ~ zagłuszyć głos sumienia; fam. j-m die Tasche ~ okraść kogo; **Erleuchte-**

rung *f* uświetlenie, uświetnienie *n*, ulga *f*; j-m -en gewähren, robić komu ułatwienie.

erleiden *va.* ponieść (stratę, szkodę); doznać (zawodu, przykrości); znosić (cierpliwie); Veränderung ~ ulec zmianom.

erlen *a* olszowy.

erlernen *va.* nauczyć się (czego); **Erlerung** *f* nauczanie *n* się.

erlesen *I va.* wybrać. II *a* wybrany; wyborowy, doborowy.

erleuchten *va.* oświetlać; *fig.* oświetlać; **Erleuchtung** *f* oświetlenie; *fig.* oświecenie *n.*

erliegen *vn.* (sn) ulec (przemocy etc.); unter der Last ~ upadać pod ciężarem (t, fig.); einer Krankheit ~ umrzeć; einer Versuchung ~ ulec pokusie.

erlisten *va.* wyludzić podstępem. **erlitten** *ob.* erleiden; der -e Schaden, poniesiona strata.

Erklärung *m* mit. król leśny.

erlogen *a* sklamany, zmęczony.

Erlös *f* [-lös] -es *m* dochód (ze sprzedaży), targ *m*.

erlöschen *vn.* (sn) I (z)gasnąć; *fig.* wygasnąć; ustać, kończyć się; upaść; (die Firma) ist erloschen, przestała istnieć; 2 (o kolorach) pełznąć; **Erlösung** *f* zgasańcie; wygaśnięcie; ustanie *n.*

erlösen *va.* wybawić, zbawić; *rl.* odkunąć; **Erlöser** *m* zbawiciel *m*; **Erlösung** *f* wyzwolenie, zbawienie *n*; **erlöschten** *va.* upoważnić, upelnomocnić; **Ermächtigung** *f* upoważnienie, pełnomocnictwo *n*.

ermahnen *va.* napominać, upominać; zu etw. ~ zachęcać do cz.; j-n ~ dać komu nagane, strofować kogo; **Ermahnung** *f* napomnienie, upomnienie *n*, nagana *f*.

ermangeln *vn.* (h) I zbywać (na czem), brakować; es -lt mir an Geld, brak mi pieniędzy; ich werde es an nichts ~ lassen, postaram się, żeby na niczem nie zdywalo, żeby wszystkiego było pod dostatkiem; 2 ich werde nicht ~ zu..., nie omieszkać...; **Ermangelung** *f* brak *m*; in ~ von, w braku (czego).

ermannen, sich ~ nabrać odważy, otuchy; ~ Sie sich! odważyć

ermäßigen *va.* umiarkować, zmniejs-

zyć; zniżyć (cenę); **Ermäßigung** *f* zmniejszenie; obniżenie *n*, znuzka *f*; **ermäßen** *I va.* zmęczyć, zmordować. II *vn.* (sn) zmęczyć (zmordować) (się); słabnąć; **Ermäßigung** *f* zmęczenie; osłabienie *n*.

Ermeland *n* geo. Warmja *f*.

ermessen *I va.* I wymierzyć; 2 *fig.* rozważać; uważać; sądzić, mniemać. II *E.-* *n* sąd *m*, uznanie; zdanie *n*; nach meinem E.- meimem zdaniem; nach eigenem ~ podług własnego uznania (ob. anheimstellen).

ermitteln *va.* I wynaleźć, wykryć, wysledzić; 2 ustalić; **Ermittelung** *f* I wykrycie, wysledzenie, dochodzenie *n*; 2 ustalenie, oznaczenie *n*.

ermöglichen *va.* umożliwić; **Ermöglichung** *f* umożliwienie *n*.

ermorden *va.* zamordować; **Ermordung** *f* zamordowanie *n*.

ermüden *va.* (sich) zmęczyć (się); **Ermüdung** *f* zmęczenie *n*.

ermuntern *va.* I (sich) obudzić (się); ożywić (się); 2 zachęcać; **Ermunterung** *f* zachęta *f*; obudzenie; ożywienie *n* (się).

ermuntern *va.* dodawać otuchy, zagrzewać; sich ~ nabrać otuchy.

ernähren *va.* (sich) żywić, utrzymywać (się); karmić; sich durch (a. von) seiner Hände Arbeit ~ żyć z pracy rąk; **Ernährer** *m* żywiciel, karmiciel *m*; **Ernährung** *f* (wy)żywienie, karmienie, odżywianie *n* (się); -sart *f* sposób odżywiania (się).

ernennen *va.* (za)mianować; j-n zum Erben ~ ustanowić k. spadkobierca; **Ernennung** *f* (za)mianowanie *n*, nominacja *f*.

erneuern *er* m odnowiciel, wskrzesiciel *m*; **erneuern** *va.* odnowić, wznowić; odświeżyć (dom etc.); prolongować (weksel); sich ~ wznowić się; **Erneuerung** *f* wznowienie, odnowienie; odświeżenie *n*; **erneut** *a* wznowiony; odnowiony; *ad.* znowu.

erniedrigen *va.* zniżyć; *fig.* (sich) poniżyć, upokorzyć, spodlić (się); **Erniedrigung** *f* znizenie; poniżenie, upokorzenie, spodlenie *n* (się).

Ernst *m* Ernest.

Ernst², -(e)s *m* I powaga *f*; im ~ serjo; allen (alles) -es, zupełnie serjo, poważnie; halb im ~ halb im Scherz, półserjo, półżartem; ~ mit (a. aus)

etw. machen, brać co na serjo; ist es Ihr ~?, czy pan mówi serjo? das ist wohl nicht Ihr ~! pan chyba żartuje! seinen ~ bewahren, zachować powagę; 2 surowość *f* (prawa etc.).

ernst *a* I poważny; etw. ~ nehmen, traktować, brać co na serjo; ein -es Wort mit j-n reden, powiedzieć k. parę słów prawdy; 2 surowy, srogi. **Ernstfall** *m* wydarzenie, mogące wywołać wojnę; -feuerwerk *n* wojenne ognie sztuczne; -feuerwerkerei *f* ogniostrostwo wojenne.

ernsthaft *a* *ad.* poważny (-nie); **ernstlich** *a* *ad.* poważny; szczerzy; nie na żarty, szczerze; -böse werden, rozłościć się nie na żarty.

Ernte, *pl* -n *f* żniwo *n*; zbiór *m*; -arbeiter *m* żniwiarz; (-dank)fest *n* dożynki *pl*; -monat *m* sierpień *m*.

ernten *va.* zbierać, sprzątać (zboże); *fig.* zbierać (wawrzyny, owoce swej pracy).

Erntzeit *f* pora *f* żniw, żniwa *pl*; **ernüchtern** *va.* otrzeć; *fig.* rozczarować; sich ~ otrzeć; **Ernüchterung** *f* ottrzeźwienie *n* (t, fig.).

Eroberer [ero-] *m* zdobywca *m*; **erobert** *va.* zdobyć, podbić, zająć; **Eroberung** *f* zdobycie *n*, podbój *m*, konkietta *f*; -skrieg *m* wojna zaborcza; -slust, -ssucht *f* zachlanność, żądza *f* podbojów.

eröffnen *I va.* I otworzyć (kredyt, sklep etc.); zagaić (posiedzenie etc.); rozpocząć (narady, układ etc.); ogłosić (konkurs); 2 oznajmić, oświadczyć, objawić; II sich ~ otwierać się; ukazywać się; sich j-m ~ zwierzać się komu; **Eröffnung** *pl* -en *f* I otwarcie; zagajanie; rozpoczęcie *n*; 2 oznajmienie, ogłoszenie *n*.

Eröffnungsfeier (lichkeit) *f* uroczystość inauguracyjna; -rede *f* mowa inauguracyjna.

erörtern *va.* roztrząsać; przedyskutować; **Erörterung** *f* roztrząsanie, przedyskutowanie *n*.

Erotiker [ero-] *m* erotyk; **erotisch** *a* erotyczny; **Erotomanie** *f* szal miłośny, erotomania *f*

erpiicht *a* auf etw. ~ żądny, chciwy czego; er ist auf Früchte ~ przepada za owocami.

erpressen *va.* von j-m etw. ~ wymusić co na kim; **Erpreßer** *m* szan-

tażysta m; **Erpre'ssung** *f* wymuszenie n; -sversuch m szantaż m.
erpro'ben *va.* wypróbować; doświadczyć; **erprobt** *a* wypróbowany.
erqui'cken [-kwi-] *va.* (sich) pokrzepić, posiłek (się); -**d.** **erqui'cklich** *a* pokrzepiający; **Erqui'ckung** *pl -en* *f* pokrzepienie n; posiłek m.
erra'ten *va.* zgadnąć, odgadnąć.
erre'chnen *va.* wyliczyć, obliczyć.
erre'gbar *a* drażliwy; **Erre'gbarkeit** *f* drażliwość *f*; **erre'gen** *va.* pobudzać (apetyt); wzbudzać (litość); wywołać (bunt etc.), sprawiać (ból, radość); podniecać; wzruszyć, poruszyć (umysł), drażnić; sich ~ poruszyć (wzruszyć) się; denerwować się; **Erre'ger** *m* 1 sprawca; podżegacz, instygator *m* 2 *med.* — einer Krankheit, chorobotwór, choroboprowadnik *m*; (-dynamo, -maschine) *el.* prądnicą wzbudzająca, wzbudnica *f*;
-strom *a* *el.* prąd wzbudzający; **erregt** *a* podrażniony; wzburzony; **Erre'gtheit** *f* *ob.* Aufgeregtheit; **Erre'gung** *f* wzbudzenie, pobudzenie; poruszenie, wzruszenie n.
erre'i'chbar *a* dostępny, osiągalny; **erre'ichen** *va.* 1 dosięgnąć, dogonić; dojeść (do domu, do wieku), dobiec (do mety); 2 osiągnąć, dopiąć (celu). 3 dorównać (komu); **Erre'i'chung** *f* dosięgnięcie; osiągnięcie n.
erre'tten *va.* uratować, wyratować, ocalić; **Erre'tter** *m* zbawca; -**in** *f* zbawicielka *f*; **Erre'ttung** *f* uratowanie, wyratowanie n.
erri'chten *va.* założyć (dom handlowy etc.), utworzyć (kasę, instytut etc.), wzniesić, wystawić (pomnik); zawiązać (spółkę); sporządzić (testament etc.), spisać (umowę); **Errichtung** *f* założenie, utworzenie; wystawienie, wzniesienie; sporządzenie n.
erri'ngen *va.* wywalczyć; odnieść (zwycięstwo); zdobyć (nagrodcę etc.).
errö'ten *vn.* (sn) zarumienić (zarzerwienić) się; j-n ~ machen, zasztydzić k.; II **E.**-n zacerzwienienie n (się).
Erru'ngenschaft *f* nabytek, dorobek m, zdobycz *f*.
Ers'a'tz *m* 1 zwrot m, wynagrodzenie n szkody etc.), (re)kompensata *f*; odszkodowanie n; zum ~ für..., wazmian za...; j-m ~ leisten, dać k. kom-

pensatę, odszkodowanie. 2 namiastka *f*; surogat *m*. 3 zapas m, rezerwa *f*;
-anspruch *m* żądanie zwrotu, odszkodowania; -**bataillon** *n* *mil.* batalion zapasowy; -**batterie** *f* bateria zapasowa; -**bedarf** *m* potrzeba dopełnienia armii; -**blei** *n* olówek zapasowy; -**erbe** *m* spadkobierca podstawni; -**geschworene(r)** *m* przysięgły zastępca; -**glied** *n* *med.* proteza *f*;
-kommission *f* komisja poborowa; -**mann** *m* zastępca *m*; -**mittel** *n* surogat *m*, namiastka *f*; -**reifen** *n* *aut.* opona zapasowa; -**spieler** *m* zastępca *m*; -**stück** *n*, -**teil** *n* część wymienna, zapasowa; -**truppen** *pl* wojsko zapasowe; -**wahl** *f* wybór uzupełniający; -**widerstand** *m* *el.* opornik zastępczy.
ersäu'fen *vn.* gm. utęnąć.
ersäu'fen *va.* utopić; zalać wodą; sich ~ utopić się; **Ersäu'fung** *f* zatopienie n.
erscha'chern *va.* wyszachrować.
erscha'ffen *va.* stworzyć; **Erschaf'er** *m* (-in *f*) twórca *m* (-czyni *f*); **Erscha'ffung** *f* stworzenie n.
erscha'llen *vn.* (sn) zabrzmieć(wa)ć, rozbrzmieć, rozlegać się.
ersch'einen *1 vn.* (sn) pokazać się; (o książce) ukazać się w druku; zjawić (stawić) się, stanąć (przed sądem); es ersch'eint erwünscht, jest pożądane, aby ... II **E.**-n zjawienie się; stawienie się (w sądzie); ukazanie n się (dzieła); **Ersche'i'nung** *f* 1 zjawienie (ukazanie) n się; zur ~ kommen, iść die ~ treten, ukazać się; objawić się. 2 zjawisko n; objaw m; sie ist eine liebliche ~ to miłe stworzenie, cudne zjawisko; es ist eine eigentümliche ~ to szczególony objaw.
ersch'eiben *va.* (sich) zastrzelić (się); rozstrzelać; **Erschie'bung** *f* zastrzelenie; rozstrzelanie n.
erschla'ffen *1 vn.* (sn) osłabnąć, wiotkleć; zgłusnić. II *va.* osłabić; **Erschla'ffung** *f* osłabienie, zwłóknienie n.
erschla'gen *va.* zabić, vom Blitze ~ rażony piorunem.
erschlei'chen *va.* podstępem wyludzić, uzyskać, osiągnąć, dostać; **erschlichen** *a* podstępem wyludzony.
erschlie'ben *vn.* (sich) otworzyć (się); ein neues Absatzgebiet ~ otworzyć nowy rynek zbytu.
erschmeicheln *va.* pochlebstwem

azyskać; sich j-s Gunst ~ pochlebstwem wkraść się w czyją łaskę.
erschnü'ffeln *va.* zwęszyc.
erschö'pfen *va.* (sich) wyczerpać (się); wycieńczyć (się); meine Gedulde ist erschöpft, moja cierpliwość wyczerpała się; -**d** *a* *ad.* wyczerpujący (-co); **Erschö'pfung** *f* wyczerpanie; wycieńczenie n.
erschre'cken *1 va.* przestraszyć; zastraszyć. II *vn.* (sn) (sich) przestraszyć (złęknąć) się. III **E.**-n (prze)strach m;
erschro'cken *a* przestraszony.
erschü'ttern *va.* wstrząsnąć; zachwiać (kredyt, zdrowie); **Erschü'tterung** *f* wstrząśnienie (t. fig.); zachwianie n.
erschwe'ren *va.* utrudniać; obciążać; -**d** *a* obciążający; **Erschwe'reng** *f* utrudnienie; obciążenie n.
erschwei'adeln *va.* wymać.
erschwi'ngbar, **erschwinglich** *a* osiągalny; **erschwi'ngen** *va.* osiągnąć; er kann es nicht ~ nie może się zdobyć na to.
erse'h'en *va.* widzieć; przekonać się, wyrozumieć; daraus ~ wir, z tego widzimy, dochodzimy do przekonania, że...
erse'nen *va.* bardzo czego pragnąć, oczekiwać z utęsknieniem; **erse'nt** *a* upragniony, wyteściony.
erse'tzbar *a* dający się zastąpić *a*. powetować; **erse'tzen** *va.* 1 zastąpić, wyczerzyć (kogo); uzupełnić. 2 wynagrodzić (szkodę, stratę), zwrócić (koszty); **Ers'e'tzung** *f* zastąpienie n; zwrot (kosztów); wynagrodzenie (strat); uzupełnienie n. [~ ztego widać, że...
ersi'ehtlich *a* widoczny; daraus ist ers'i'nnen *va.* wymyślić.
ersp'a'hen *va.* wysłedzić, wypatrzeć.
ersp'a'ren *va.* oszczędzać; j-m etw. ~ (za)oszczędzić komu co; **Erspar'nis** *f* oszczędność *f*, grosz uculany; -**kasse** *f* kasa oszczędności; **Erspar'ung** *f* oszczędzanie n.
ersprie'lich *a* użyteczny; korzy-stny; zbauwenny; **Esprie'lichkeit** *f* użyteczność; korzyść; zbauwennosc *f*.
erst *ad* 1 na(j)przód, wpierw; ~ überlegen, dann handeln, wpierw namyślić *a*, potem działać. 2 dopiero; eben ~ dopiero; ~ gestern, dopiero wczoraj.
ersta'rken *vn.* (sn) wzmocnić się,

nabierać sił; zu neuer Kraft ~ nabrać świeżych sił; **Ersta'rkung** *f* wzmocnienie n (się).
ersta'rren *vn.* (sn) (s)krzepnąć; (o członkach) (z)drętwieć, (s)kostnieć; das Blut ~ machen, ścinać krew w żyłach. II *va.* zdrętwieć; **ersta'rrt** *a* zdrętwiały, kostniały (od zimna); ostupały (vor Staunen ze zdumienia); **Ersta'rrung** *f* (s)krzepnięcie, zdrętwienie n.
ersta'tten *va.* 1 zwrócić (koszta etc.); wynagrodzić (straty). 2 Anzeige ~ donieść; Bericht ~ zdać sprawę; Dank ~ dziękować; einen Dienst ~ oddać przysługę; **Ersta'ttung** *f* zwrot m; wynagrodzenie n (strat); ~ eines Berichtes, sprawozdanie; złożenie n raportu.
Erstaufführung *f* *te.* premjera *f*.
erstau'nen *1 vn.* (sn) zdumiewać (zdziewić) się, osłupieć. II *va.* zdumiewać, zadziwiać. III **E.**-n zdziwienie n; in ~ setzen, wprawić w osłupienie; w zdumienie; **erstau'nlich** *a* zadziwiający, zdumiewający; nadzwyczajny; **erstau'n** *a* zdumiony.
Erstausgabe *f* pierwsze wydanie.
erste *a* pierwszy; der ~ beste, pierwszy lepszy; am -n Mai, pierwsze maja; fürs ~ Mal, na pierwszy raz; zum -n Mal, poraz pierwszy.
erste'chen *va.* przebić (szpadą etc.).
erste'hen *1 va.* nabyć (na licytacji). II *vn.* (sn) powstać; zmartwychstać; **Erste'her** *m* nabywca *m* (na licytacji).
erste'i'gen *va.* wejść na (górcę etc.); fig. die höchsten Ehrenstufen ~ dojeść do najwyższych godności.
erste'i'gern *va.* kupić (na licytacji).
erstens *ad.* po pierwsze.
erste'rben *vn.* (sn) obumierać, zamierać; wymierać; (wy)gasnąć.
e'rstgeboren *a* pierworodny; **Erst'geburft** *f* pierworodztwo n; -**srecht** *n* prawo pierworodztwa. [niony.
Erstgenannte(r) *s* wyżej wymie-
erst'i'cken *va.* udusić, zadusić. (*ob.* Keim). II *vn.* (sn) zadusić (udławić) się; an einer Grate ~ zadławić się oscią; vor Hitze ~ nie móc oddychać z gorąca; -**d** *a* duszny; **Ersti'ckung** *f* uduszenie n; -**stod** *m* śmierć z uduszenia.
e'rstklassig *a* pierwszorzędny

erstlich *ad.* po pierwsze, najprzód. **Erstling** *-s, pl -e m* nowalja *f*, pierwsze owoc etc.; pierwsze dziecko; *-e pl* pierworony *pl*; *-sblume* *f* pierwsza kwiat; *-sversuch* *m* pierwsza próba.

erst-malig *a* pierwszy; **-mals** *ad.* poraz pierwszy; **-rangig** *a* pierwszorzędną.

erstre'ben *va.* 1 starać się o (co), dążyć do (czego). 2 osiągnąć

erstre'cken, sich ~ rozciągać się (auf... na...), ciągnąć się, sięgać (bis... aż do...)

erstre'l'ten *va.* wywalczyć.

erstu'nken *a* das ist ~ und erlogen, to bezcelne kłamstwo.

erstu'rmen *va.* zdobyć szturmem; **Erstu'rmung** *f* zdobycie n szturmem.

ersu'chen *I va.* prosić, upraszać (um etw. o co). II *E.-* n prośba *f*.

ersu'ppen *va.* złapać, przydybać; auf frischer Tat ~ złapać na gorącym uczynku.

ertei'len *va.* udzielać (lekcyj, informacji), dać (pozwolenie etc.); nadać (tytuł, godność); **Ertei'lung** *f* udzielenie (von Unterricht lekcyj); nadanie, wydanie n (rozkazu).

erte'o'nen *vn.* (sn) zabrzmieć, odezwać się; rozbrzmiewać, rozlegać się.

erte'o'ten *va.* zabić; umartwić (ciało); **erte'o'tung** *f* zabicie; umartwienie n.

Ertra'g [*-trāk*] (*-e*s, *pl -āge* *m* plon; dochód *m*; reiner ~ czysty dochód.

Ertra'gen *va.* znosić; wytrzymać; Kalte ~ być wytrzymałym na zimno.

Ertra'gfähig *a* dochodowy, rentowny; **Ertra'gfähigkeit** *f* dochodowość *f*.

erträ'glich *a* i *ad.* nośny (*-nie*).

erträ'glos *a* niedający dochodów; **Erträ'gnis** *n* ob. Ertrag.

erträ'nken *va.* (sich) utopić (się).

erträu'men *va.* wymarzyć, uroić sobie (co); **erträu'mt** *a* urojony.

ertri'nken *vn.* (sn) utonąć.

ertr'o'tzen *va.* dobić się czego, dojść do cz. wytrwałością, uporem.

ertru'nkne(r) *s* topielec *m*.

ertri'chtigen *va.* zahartować, wyćwiczyć, wytrenować; **Ertri'chtigung** *f* wyćwiczenie, wytrenowanie *n*.

erü'brigen *va.* oszczędzać, odkładać; ich -e (10 Mark), pozostaje mi...; die Zeit ~ znaleźć wolną chwilę; sich

~ być zbytecznym; **Erü'brigte(s)** *n* grosz uciulany, oszczędności *pl*.

Eru'ditio'n [*-cjo:n*] *f* uczoność, erudycja *f*.

Eruptio'n [*-cjo:n*] *f* wybuch *m*; **erupti'v** [*-tlf*] *a* wybuchowy.

erwa'chen *vn.* (sn) (o)budzić (przebudzić) się; der Tag erwacht, świta.

erwa'chsen *vn.* (sn) 1 wyrosnąć, urosnąć, dorastać; *-er* (Mensch) dorosły. 2 narastać; powstać; ~ aus, wynikać z (czego); *-e* Kosten, narosłe koszty; *-er* Schaden, wynikła szkoda; **Erwa'chsenenschule** *f* szkoła dla dorosłych.

erwa'gen *va.* rozważyć; **Erwa'gung** *f* rozważanie *n*, rozważa *f*; in ~ zichen, brać pod uwagę (a, uwagę); in ~ daß... zważywszy, że...

erwäh'len *va.* wybrać; obrać (kogo); **Erwäh'lung** *f* obranie *n*, wybór.

erwäh'nen *va.* wspomnieć, napomknąć, wzmiankować (o czem); **erwähnt** *a* wspomniany; **Erwäh'nung** *f* wzmianka *f*, wspomnienie *n*; einer Sache ~ tun, wspomnieć, wzmiankować o czem.

erwärm'en *va.* (sich) rozgrzać, nagrzać, zagrzzać (się); *fig.* sich für etw. ~ zapalić się do czego; **Erwärm'ung** *f* ogrzewanie; nagrzewanie *n*; przyrost temperatury.

erwa'rten *I va.* oczekiwać, spodziewać się (kogo, czego); er kann es kaum ~ nie może się tego doczekać.

II *E.-* n über alles ~ nad wszelkie oczekiwania, nadspodziewanie; **Erwa'r'tung** *pl -en* *f* oczekiwanie, spodziewanie *n* się; in ~ (Ihrer Antwort) w oczekiwaniu...; **erwa'r'tungsvoll** *a* pełen nadziei; niecierpliw.

erwe'cken *va.* 1 obudzić, przebudzić; vom Tode ~ wskrzęsić. 2 *fig.* pobudzić; wzbudzić (litość etc.); **Erwe'ckung** *f* obudzenie; wskrzeszenie *n*; *fig.* pobudzenie *n*.

erwe'hren, sich einer Sache ~ obronić (opędzić) się od cz., sich der Tränen ~ powstrzymać się od łez; sich des Gedankens ~ pozbyć się myśli.

erwei'chen *va.* zmiękczyć (*t. fig.*); sich ~ zmiękczać, zmięknąć (*t. fig.*); **Erwei'chung** *f* zmiękczenie; *fig.* złagodnienie *n*.

Erwei'sen *I va.*

I udowodnić, wykazać, dowieść; es ist erwiesen, daß... dowiedziono, że... 2 okazać (przajaź); wyświadczyć (przysługę etc.). II *sich* ~ okazać (wywać) się; sich dankbar ~ okazać wdzięczność; es erwies sich, daß..., okazało się, że...; **erweislich** *a* ob. dowodny; **Erweis'ung** *f* udowodnienie; okazanie; wyświadczenie *n*.

erwei'tern *va.* (sich) rozszerzyć (się); den Geschäftskreis, seine Kenntnisse ~ rozszerzyć zakres interesów, wiadomości swoich; in erweiterem Sinne, w szerszym znaczeniu; **Erwei'terung** *f* rozszerzenie *n*. **-sbau** *m* powiększenie budowy.

Erwe'r'b, -(e)s *m* 1 nabywie *n*; nabytek; dorobek *m*. 2 zarobek *m*; von seinem ~ leben, żyć z pracy; **erwe'rben** *va.* naby(wać); pozyskać (klientelę, zaufanie); zarabiać; sich j-s Achtung ~ zaskarbić sobie, pozyskać czyj szacunek; sich sein Brot ~ zarabiać na życie; sich Verdienste um das Vaterland ~ zasłużyć się ojczyźnie; **Erwe'rber** *m* (*-in* *f*) nabywca (*-czyni*).

Erwe'rbs-arbeit *f* praca dla zarobku, zarobkowanie *n*; **-fähigkeit** *f* zdolność zarobkowania; **-gesellschaft** *f* spółka zarobkowa; **-kapital** *n* kapitał dający dochody; **-lose(r)** *s* bezrobotny; **-losenunterstützung** *f* zapomogi dla bezrobotnych; **-losen-ziffer** *f* liczba bezrobotnych; **-losigkeit** *f* bezrobocie *n*; niemówność zarobkowania; **-mittel** *n* środek zarobkowania; **-quelle** *f* źródło zarobkowania; **-schule** *f* szkoła przemysłowa; **-sinn** *m* zmysł zarobkowy; **-tätigkeit** *f* zarobkowanie *n*; **-unfähigkeit** *f* niezdolność zarobkowania (*a* do pracy); **-unternehmung** *f* przedsiębiorstwo zarobkowe; **-zweig** *m* gałąź *f* przemysłu.

[*n*]. **Erwe'r'bung** *f* nabycie; pozyskanie **erwi'dern** *va.* 1 oddać (co), wywzajemnić się (czem); j-s Gruß ~ odkilonić się komu; j-s Liebe ~ odwzajemnić się miłością; Gleiches mit Gleichem ~ odplacić pięknem za nadobne. 2 odpowiedzieć; **Erwi'derung** *f* odpowiedź *f*; odwzajemnienie *n* się; in ~ auf... w odpowiedzi na...; **Erwi'derungsschrift** *f* jr. replika *f*.

erwi'rken *va.* wyjednać, uzyskać.

erwi'schen *va.* złapać, schwytać.

erwü'n'scht *a* i *ad.* pożądaný; podług życzenia; w (samą) porę.

erwü'r'gen *I va.* uduścić, zadusić. II *vn.* (sn) uduścić się; **Erwü'r'ger** *m* (*-in* *f*) dusiciel(ka); **Erwü'r'gung** *f* uduśczenie *n*.

Erz, *-es, pl -e* *n* 1 ruda *f*, kruszec, minerał *m*. 2 spiż, bronz *m*; **-ader** *f* żyła kruszcowa.

erzäh'len *va.* opowiadać, opowieścić; **Erzäh'ler** *m* opowiadacz *m*; **Erzäh'lung** *f* opowiadanie *n*, opowieść; powieść *f*; **-weise** *f* sposób opowiadania.

Erz-arbeit *f* wyrób *m* ze spiżu; **-betrüger** *m* wierutny oszust; **-bischof** *m* arcybiskup; **erz'bischoflich** *a* arcybiskupi; **Erz-bis'tum** *n* arcybiskupstwo *n*; **-bösewicht** *m* arcyłotr *m*; **-dummkopf** *m* skończony idjota.

erze'i'gen *va.* okazać (szacunek); wyświadczyć (dobrodziejstwo); sich ~ okazać się; sich dankbar ~ okazać wdzięczność.

er'zen *a* spiżowy.

Erzengel *m* archanioł *m*.

erzeu'gen *va.* 1 (s)plodzić (dzieci). 2 wytwarzać (el. prąd), wyrabiać; Neid ~ wzbudzać zadróżność; **Erzeu'ger** *m* (*-in* *f*) rodzicielka); wytwórca *m*; **erzeu'gnis** *-ses, pl -se* *n* wytwór, wyrób, przetwór, produkt *m*; **Erzeu'gung** *f* plodzenie, rodzenie; wytwarzanie, wyrabianie *n*; wytwórczość, produkcja *f*; **-sbeschränkung** *f* ograniczenie produkcji.

erz'faul *a* strasznie leniwy.

Erz-feind *m* zacięty wróg; **-förder'ung** *f* wydobywanie rudy; **-gang** *m* gór, żyła kruszcowa; **-gauner** *m* arcyłotr; **-gießer** *m* odlewacz bronzu;

-grube *f* rudnia, kopalnia *f* kruszcu; **-halde** *f* haldka, warpa *f*.

erzhaltig *a* rudziasty, rudniasty.

Erz-herzog *m* (*-in* *f*) arcyksiążę (*-księżna*); **-herzogtum** *n* arcyksięstwo *n*; **Erzhütte** *f* huta *f*.

erzie'h'en *va.* wychowywać; **Erzie'her** *m* (*-in* *f*) wychowawca *m* (*-czyni* *f*); **erzie'herisch** *a* wychowawczy; **Erzie'h'ung** *f* wychowanie *n*.

Erzie'h'ungs-anstalt *f* instytut wychowawczy; **-lehre** *f* pedagogika *f*; **-wesen** *n* wychowanie publiczne.

erzie'len *va.* osiągnąć; **Erzie'l'ung** *f* osiągnięcie *n* (celu etc.).

erzi'ttern vn. (sn) zdrżeć, drgać.
E'rz-kunde f hutnictwo n, metalurgia f; -narr m skończony idjota; -priester m arcykapłan; -scheml, -schurke m arcyłotr m.
erz'u'nnen va. (sich) rozgniewać
E'rzvater m patriarchy m. [(s)ie].
erzwu'ngen va. 1 etw. von j-m ~ wymusić co na kim. 2 mil. wziąć przemocą, forsować; den Zutritt zu j-m ~ wejść do k. przemocą; erzwu'ngen a wymuszony; przymusowy; wzięty przemocą.

es prn. to; ono; es gibt, jest, bywa; ich bin es, to ja; es regnet, deszcz pada; es ist kalt, zimno.

E'sche, pl -n f, Eschen-baum m jesion m; -holz n drzewo jesionowe.
E'sel [zsel] -s m osioł m; E'selei' f głupota f; E'selfüllen n osłatka n; E'selin, pl -nen f oslica f.

E'sels-brücke f osli most; klucz do zbioru zadań; twardy orzech do zgryzienia dla niezdolnych uczniów; -kopf m osła głowa; fig. osioł, cymbal m; -ohr n osle ucho; (w książce) zagięty róg; -tritt m osle kopnięcie.

E'seltreiber m poganiacz osłów.

Eskadro'n, pl -s f mil. szwadron m.

eskamotie'ren va. zęcznie ukryć.

E'skimo, -s, pl -s m eskimos m.

eskontie'ren va. (Zt) dyskontować.

Esko'rte, pl -n f konwój m, eskorta f; eskortie'ren va. konwojować.

Espars'e'tte f esparceta f.

E'spe, pl -n f osina, osika f; -nholz n drzewo osikowe.

Esperantisch a esperancki; Espe-ranti'st, -en, pl -en m esperantysta m;

Esperanto, -s n esperanto n.

Essal' [ése] pl -s m szkic literacki.

E'sbar a jadalny.

E'sse, pl -n f komin, dymnik m; kuźnica f; ognisko n (kowsalskie).

E'ssen I va. jeść; zu Abend, zu Mittag ~ jeść kolację, obiad; sich satt ~ najęść się dosyta. II E.- n jadlo, jedzenie n; obiad m; beim E., podczas jedzenia; vom E. aufstehen, wstać od stołu. [m.]

E'ssen-feger, -kehrer m kominarz

E'ssenszeit f pora obiadowa etc.

Esse'nz f esencja f, wyciąg m.

E'sser, -s m m jadacz; schwacher ~ mało jedzący.

E'sserel' f zarcie n.

E'B-geschirr n naczyńia stołowe; -gier f żarliwość f.

E'ssig, -s m ocet m; -bräuer m occiarz; -flasche f szklanka na ocet;

-gurke f korniszon m; e'ssigsauere a kwaśny jak ocet; -säure f kwas octowy;

-und Ölstände, serwis do oliwy i octu.

E'B-kastanie f kasztan jadalny;

-löffel m łyżka stołowa; -lust f apetyt m; -saal m jadalnia f; -waren pl artykuły żywnościowe; -warenhandlung f sklep spożywczy; -zimmer n jadalnia f.

E'ste, -n, pl -n m Estończyk m;

E'stland n geo. Estonia f; e'stländisch, e'stäisch a estoński.

E'stra'de, pl -n f estrada f.

E'strich, -s, pl -e m klepisko n; posadzka kamienna.

etablie'ren [-bl-] va. (sich) urządzić, etablować (się); Etablissem'e'nt [-blismen] pl -e n zakład m.

E'ta'ge [etäze] pl -n f piętro n.

E'tage're [-že-] pl -n f etażerka f.

E'tami'n [-mln] m etamina f.

E'tappe, pl -n f mil. etap m; prze-marsz dzienny; -nbäckerei f piekarnia etapowa; -ndienst m, -nwesen n służba etapowa, pozafrontowa.

eta'ppenweise ad. etapem.

Etat [etä] -s, pl -s m etat, budżet m; den ~ aufstellen, ułożyć budżet;

eta't(s)mäßig a budżetowy; (o urzędniku) etatowy; -sberachtung f obrady budżetowe; -(s)jahr n rok budżetowy, operacyjny; -sstärke f stan etatowy.

E'thik [etük] f etyka f; e'thisch a etyczny.

E'thnolo'g(e), -(e)n, pl -(e)n m etnolog m; Ethnologie' f etnologia f.

E'tike'tte, pl -n f etykieta f (naklejka i forma zachowania się); etikette'ren va. etykietować.

e'tliche prn. kilka, kilku; -zahn, kilkanaście; -zo, około dwudziestu.

Etsch f Adyga f (rzeka).

E'tü'de, pl -n f etiuda f. [n.]

E'tui', -s, pl -s n futerał m, puzderko

etwa' ad. 1 około, mniej więcej; ~ eine Stunde, z godzinę. 2 przypadkiem; może; sollte er ~ verweist sein? czyżby wyjechał? wenn er ~ sterben sollte, gdyby przypadkiem umarł; außer ~, daß... chyba że...; etwa'ig

a ewentualny; -en Falles, w razie, gdyby; eventualnie.

etwa's prn. co, coś; trochę, nieco,okolwiek; ~ Schönes, coś ładnego; das ist ~ anderes, to co innego; ohne ~ zu sagen, nic nie mówiąc; aus ihm wird ~ on będzie czemś; ~ Geld, trochę pieniędzy.

Ethymologie' f etymologia f; ethymolo'gisch a etymologiczny.

euch [o'ch] prn. wam, was.

euer [o'er] I a wasz. II prn. was.

Euge'n [ojen] m Eugeniusz; Euge'n-ie f Eugenia.

Eugene'tik, Euge'nik [oj-] f eugeni-ka f, teoria o wydawaniu na świat zdrowego potomstwa; euge'nisch a eugeniczny.

Eu'le [ojle] pl -n f sowa f; -n nach Athen tragen, drwa do lasu wozić; -nspiegel m sowizdrzał m.

Eunu'ch [ojnuch] m eunuch m.

eupho'nisch [ojfönisz] a mile brzmiący, eufoniczny.

eu'rseits ad. z waszej strony; eu-resgeli'chen ad. podobni do was.

eu'ret-haben, -wegen, (um) -willen ad. dla was, ze względu na was.

eu'rig prn. wasz; die Euri'en, wasi.

Euro'pa [oj-] n Europa f; Euro-pä'er m (-in f) Europejczyk m (-pejka f); Europä'ertum n europejskość f; europä'isch a europejski; europäis'e'ren va. europeizować.

Eu'ter [oj-] -s n wymię n.

E'va [ewa] f Ewa.

Ewakuatio'n [-cjo'n] f ewakuacja f.

ewangeli'lich [-ge-] a ewangelicki; -lutherisch, ewangelicko-luterski; -reformiert, ewangelicko-reformowany; E.-e(r) s ewangelik, -iczka; Evan-gelium, -s n ewangelijska f.

Eventualität' [-tet] f ewentualność f; eventual'li ad. ewentualny, mogący się zdarzyć; ewentualnie, na wszelki wypadek.

Evide'nz f jawność, oczywistość f.

Evolu'tio'n [-cjo'n] f ewolucja f, -theorie f teoria ewolucyjna.

e'wig [ewig] a i ad. wieczny (-nie); ciagly; auf ~ na wieczne czasy, zawsze; der -e Jude, Żyd wieczny tułacz; der E.-e, Wiekuisty, Bóg; E'wigkeit f wieczność f; ~ her, od wieków; in alle ~ na wieki wieków; e'wiglich ad. wiecznie; Ewigwei'bli-

che n das ~ niesmiertelny urok kobiecy.

exa'kt [eksäkt] a ścisły, dokładny;

Exa'ktheit f ścisłość, dokładność f.

exaltie'rt [eksaltirt] a egzaltowany.

Exa'men [eksämen] -s, pl -mina n egzamin m; ein ~ machen, składać egzamin; das ~ bestehen, zdać egzamin; im ~ durchfallen, ściąć się;

Examina'tor, -s, pl -en m egzaminator m; examinie'ren va. egzaminować.

exekutie'ren [ekse-] va. wykonać, egzekwować; Exekutio'n [eksekucjo'n] f egzekucja f, wykonanie n; exekuti'v [-tif] a wykonawczy; Exekuti've [-tiwe], Exekuti'vgewalt f władza wykonawcza; Exekutor' [-kø-] -s, pl -en m egzekutor, wykonawca (wyroku etc.).

Exe'mpel [eksëmpel] n 1 przykład m; ein ~ statuieren, ukarać dla przykładu. 2 mat. zadanie n.

Exemplar' [eksëmplär] -s, pl -e n egzemplarz m; exempla'risch a i ad. przykładowy, wzorowy; dla przykładu

exerzie'ren [ekser-] I va. (wy)ćwiczyć. II vn. (h) ćwiczyć się.

Exerzier-patrone [eksër-] f ślepy nabój; -platz m plac ćwiczeń.

Exi'l [eksil'] -s n wygnanie n.

Existe'nz [eksistënz] f byt m, egzystencja f; -berechtigung f racja f bytu; -minimum n minimum n utrzymania; -mittel pl środki utrzymania. [egzystować, żyć.]

existie'ren [eksissi-] vn. (h) istnieć.

Exkaiser m były cesarz.

Exkava'tor [-wä-] -s, pl -en m (wy-)koparka, pogłębiarka f.

exkludie'ren [-dl-] va. wyłączyć;

Exklusio'n [-zjo'n] f wyłączenie n;

exklusiv [-zif] a wyłączny; -e' ad. z wyłączeniem; wyłącznie; Exklusivität' [-tet] f wyłączność f.

Exkommunikatio'n [-cjo'n] f wyklęcie n, klątwa f; exkommunizie'ren va. wykląć.

Exkreme'nte pl odchody pl, kał m.

Exkursio'n [-zjo'n] pl -en f wycieczka f; Exkursioni'st, -en, pl -en m wycieczkowiec.

Exmeister m sp eks mistrz m.

Exmissio'n f eksmisja f; exmittie'ren va. (wy)eksmitować.

Exminister m były minister.

exo'tisch [ɛksɔ'tisʃ] a egzotyczny.
Expansio'n [-zjo'n] f ekspansja f, rozprężenie n się.

Expédie'nt, -en, pl -en m ekspedjent m; **expédie'ren** va. wysłać, ekspedjować; **Expeditio'n** [-cjo'n] f ekspedycja f; -**geschäft** n dom ekspedycyjny; -**skorps** m mil. korpus ekspedycyjny.

Expérimé'nt, -(e)s, pl -e n doświadczenie n, eksperyment m; **experimental** a doświadczalny; **experimentie'ren** va. robić doświadczenia, eksperymenty.

Expe'rt(e), -(e)n, pl -(e)n m biegły, rzeczoznawca, ekspert m; **Exper'ti'se** pl -n orzeczenie n biegłych, ekspertyza f.

explizie'ren va. wyjaśnić, tłumaczyć.

explo'die'rbar a wybuchowy; **Explo'die'rbarkeit** f wybuchowość f; **explo'die'ren** un. (sn i h) wybuchnąć, eksplodować.

exploit'ie'ren [-plu'ati] va. wyzyskiwać, eksploatować; **Exploitierung** f eksploatacja f.

explosible [-zl-] a wybuchowy; **Explosion** [-zjo'n] f wybuch m, eksplozja f; rozsądzenie n (kotła).

Explosio'ns-gemisch n mieszanina wybuchowa; -**motor** m silnik spalinowy, wybuchowy; -**raum** m aut. komora wybuchowa. [wy.]

Explosi'vstoff m materiał wybuchowy; **Expone'nt**, -en, pl -en m 1 wystawca m. 2 mat. wykładnik m; **exponie'ren** va. 1 naświetlić, ekspozować. 2 (sich) narażać (się).

Expórt, -(e)s m wywóz, eksport; -**geschäft**, -**haus** n dom eksportowy; -**händler**, **Exporteur** [-tór] m eksporter m; **exportie'ren** va. wywozić, eksportować.

Expositu'r [-zitu'r] pl -en f ekspozycja, filija f; **Exposition** [-cjo'n] f 1 wystawa f. 2 wykład m. 3 fot. czas naświetlenia.

expre'ß a umyślny (posłaniec); **Expre'ßbrief** m list pilny.

Expressioni'smus m ekspresjonizm m; -**ni'st** -en, pl -en m ekspresjonista m; **Expre'ßzug** m pociąg kurierski. [m.] **Expropriatio'n** [-cjo'n] f wywłaszczenie n; **exproprie'ren** va. wywłaszczyć.

Extempora'le [-ra-] -s, pl -lien n klasówka f, ćwiczenie klasowe; **extemporie'ren** [-ri-] un. (h) improwizować.

Externa't [-nät] n eksternat m, szkoła dla przychodnich; **Exte'rne**, -n, pl -n m eksternista m.

Exterritorialit'ät [-tet] f eksterytorjalność, niepodległość f prawom krajowym.

e'xtra ad. osobno, specjalnie; dodatkowo; **Extra-ausgabe** f wydatek nadzwyczajny; -**blatt** n dodatek nadzwyczajny; **e'xtrafein** a wyborny.

Extra'kt, -(e)s, pl -e m i n wyciąg, ekstrakt m.

Extra'neer, -s m eksternista m.

e'xtraordinär [-ner] a nadzwyczajny; **Extraordinarium** n wydatek, kredyt nadzwyczajny.

extravaga'nt a dziwiaczny; **Extravaga'nz**, pl -en f dziwaństwo n, ekstrawagancja f.

extre'm [-trēm] l a krańcowy, skrajny. II **E**- n skrajność, krańcowość; ostateczność f; die **E**-e berühren sich, ostateczności schodzą się; von einem ~ ins andere fallen, wpadać z jednej ostateczności w drugą; **Extremität**, pl -en f kończyzna f.

Exzelle'nz f Ekscelencja f.

exze'ntrisch a odśrodkowy; fig. ekscentryczny, dziwny.

Exzeptio'n [-cjo'n] f wyjątek m; jr. ekscepcja f; **exzeption'e'll** a wyjątkowy. [m.]

Exze'rpt, -es, pl -e n wyciąg, wypis **Exze'ß**, -sses, pl -sse m wybrzyk m; wykroczenie n; nadmiar m; **exzessi'v** [-ssif] a nadmierny.

F

Fa'bel [fa-] pl -n f bajka, baśń f; **Fabelhaft** m bajkopisarz m; **fa'belhaft** a i ad. bajeczny (nie); **Fa'belhaftigkeit** f bajeczność f; **fa'beln** un. (h), va. bająć: opowiadać bajki.

Fabrik' [-brik] pl -en f fabryka f; -**ant**, -en, pl -en m fabrykant m; -**arbeit** f robota fabryczna; -**arbeiter** m robotnik fabryczny; **Fabrika't**, -(e)s, pl -e n wyrób fabryczny, fabrykat m;

Fabrikatio'n [-cjo'n] f wyrób m, fabrykacja f.

Fabri'k-besitzer m właściciel fabryki; -**gebäude** n budynek fabryczny; **fabri'kmäßig** a i ad. fabryczny (-nie); -**preis** m cena fabryczna; -**stadt** f miasto fabryczne; -**zeichen** n marka fabryczna.

fabricie'ren va. fabrykować.

Facie'ttenglas n szkło szlifowane.

facettie'ren [-tl-] va. szlifować (drogie kamienie), fasetować.

Fach, -(e)s, pl **Fächer** n, 1 przegródka, półka; przedziałka f; **geheimes** - skryta f. 2 kwatery f (w ogrodnictwie); **przelaz** m (w parkanie). 3 zawód, fach m, specjalność f; **zakres** m; ein **Mann von ~** fachowiec, specjalista m; das **schliß** nicht in mein ~ to nie moja specjalność, to nie mój dział.

Fa'ch-arzt m lekarz zawodowy; -**ausdruck** m termin techniczny; -**bildung** f wykształcenie zawodowe.

fä'cheln va. (sich) wachlować (się); **Fä'cher**, -s m wachlarz m; -**palme** f palma wachlarzowa.

Fa'ch-genosse m kolega po fachu; -**kenntnis** n wiedza zawodowa; -**fa'chkundig** a wykształcony zawodowo;

Lehrer m nauczyciel zawodowy; -**mann** m zawodowiec, fachowiec m; **fa'chmännisch** a zawodowy, fachowy;

pre'sse f czasopismo zawodowe; -**schule** f szkoła zawodowa;

sprache f język techniczny; -**studien** pl studia zawodowe; -**verband** m związek zawodowy; -**werk** n 1 mur pruski. 2 dzielnica w zakresie specjalnego. 3 przegródka f w szafie (na akta etc.);

wissenschaft f wiedza zawodowa.

Fa'ckel, pl -n f pochodnia f; fig. ~ der **Zwietracht**, kość niezgody, żagiew waśni; -**beleuchtung** f oświetlenie pochodniami.

fa'ckeln un. (h) l migotać, migać się. 2 fig. wahać (ociągać) się, marudzić.

Fa'ckel-schein m światło pochodni; -**tanz** m taniec z pochodniami; -**träger** m niosący pochodnię; -**zug** m pochodń (korowód) m z pochodniami.

Fä'dchen, -s n niteczka f.

fa'de [-fa-] a kłwiy, mdły; bez smaku; fig. ~es **Zeug**, bzdury pl.

Fä'den [fa-] -s m 1 nić, nitka f; włókno n; fig. wntek m (myśli); die **Fäden** in der **Hand** halten, wszyst-

kiem kierować; (sein **Leben**) hangt an einem ~ wisi na włosku. 2 sążeń m (drzewa); **zög. węzeł** m; -**gold** n złoto nitkowe; -**halter** m uszko nitkowe; -**holz** n drzewo sągowe; -**kreuz** n krzyż nitkowy. siatka f w lunecie; -**nudeln** pl makaron włoski; **fa'den-scheinig** a wytarty, wyszarzany; -**silber** n nić srebrna, drut srebrny.

Fä'dheit f kłwiość, młodość f.

Fa'got't, -(e)s, pl -e n fagot m; **Fa-gottit'st**, -en, pl -en m fagocista m.

Fäh [fē] -(e)s, pl -e n popielice pl.

Fä'he, pl -n f lisica, popielica f.

fähig [fē-] a zdolny; zdalny; -er **Kopf**, tego głowa; er ist zu allem ~ on gotów na wszystko; **Fäh'igkeit** f zdolność, zdatność f, uzdolnienie n.

fahl [fāl] a płow; wypłolony; bułany (koń); blady; -**grau** a płowozary, szaraczkowy; -**rot** a rudawy.

Fä'h'nchen n chorągiewka f.

fa'hnden [fan-] un. (h) i va. auf j-n (nach j-m) ~ dybać na kogo; ściągać kogo.

Fä'hne [fa-] pl -n f chorągiew(ka) f, sztandar m; **zög. flaga** f; zu den -n (einbe)rufen, powołać pod chorągwie.

Fa'hnen-eid m przysięga na sztandar; -**flucht** f dezercja f; -**flüchtiger** m zbieg, dezert m; -**junker** m podchorąży; -**stange** f, -**stock** m drzewce chorągwi; -**träger** m chorąży; -**weihe** f poświęcenie chorągwi.

Fä'hrrich, -s, pl -e m podchorąży.

Fa'hrbahn [far-] f jeźdnia f (drogi); pomost m; tor, szlak jezdny; sp. bieżnia f; -**decke** f nawierzchnia f.

fa'hrbar [far-] a 1 nadający się do jazdy, utorowany, (prze)jezdny; przeprawny; ~ machen, przywrócić jeźdniość. 2 przewoźny; przesuwany, ruchomy; **te.** -e **Bühne**, scena ruchoma;

Fa'hrbarkeit f ~ der **Wega**, dobry stan dróg.

fa'hrbereit a gotowy do odjazdu.

Fa'hr-bericht m kol. raport z jazdy; -**betriebsmittel** n tabor m; -**dienst** m służba ruchu; -**dienstleiter** m dyżurny ruchu; -**draht** m cił. przewód jezdny.

Fä'hre f, **Fä'hrboot** n prom m.

fa'hren [fa-] I un. (sn) jechać, jeździć; **Boot** ~ łódkować się; **fahr** zum **Teufel**, idź do diabła; ~e **wohl** ! **zegnaj** bądź zdrów!; **aus dem Bette** ~ zer-

wać się z łózka; aus der Hand ~ wypaść z rąk; (vor Ungeduld) aus der Haut ~ ze skóry wyskoczyć; fig. gut, schlecht bei etw. ~ dobrze, źle wyjść na czem; durch (eine Stadt) ~ przejechać; sich in die Haare ~ wzięć się za czupryny; in die Stiefel ~ włożyć buty; ein böser Geist ist in ihn gefahren, zły duch go opanował; in (den Hof) ~ wejść do...; mit der Eisenbahn ~jechać koleją; über den Fluß ~ przepłynąć się przez rzekę; fam. j-m über das Maul ~ ofuknąć k.; ~ lassen, porzucić; zaniechać (czego). II *va.* zawieźć, wozić. III *sich* ~: hier fährt es sich gut, tu się dobrze jedzie; fa'hrend a jadący; ruchomy; -e Habe, -es Gut, ruchomości pl; -es Volk, lud wędrowny; włóczęgi pl; -er Ritter, błędny rycerz; mil.-e Artillerie, artyleria jezdną.

Fa'hrer, -s m kierowca, zofer m. Fa'hr-gast m podróżny, pasażer; -geld n zapłata za jazdę, za kurs; przewozowe; -geleise n koleina f. Fa'hrgeleis n drogowe n.

Fa'hrgestell n aut. aw. podwozie n. fa'hrig a nieusty, chwiejny. Fa'hrkarte f bilet m; -nschalter m kasa biletowa.

fa'hrlässig a niedbaly, opieszaly; nierozważny; -e Tötung, zabójstwo wskutek niedbalstwa; Fa'hrlässigkeit f niedbalstwo n, opieszalność f. Fa'hrlizenz f prawo jazdy.

Fa'hrmann m przewoźnik. Fa'hrnis f ruchomości pl.

Fa'hr-plan m kol. rozkład jazdy; fa'hrplanmäßg a (pociąg) przewidziany w rozkładzie; -preis m taryfa f (jazdy); -preisanzeiger m aut. licznik m.

Fa'hr-rad n rower m; -rennen n wyścigi kolarskie; Fa'hrschalter m nastawnik m (w tramwajach).

Fa'hrschein m bilet m; ~ für die Hin- und Rückfahrt, bilet powrotny; -ausgabe f kasa biletowa.

Fa'hrschiff n prom m. Fa'hr-schule f wélodrom m; kursy samochodowe; -straÙe f gošciniec m, szosa f; -stuhl m dźwig m, winda f; -stuhlführer m windziarz m.

Fahrt [fart] f jazda f; kurs m (autem etc.); podróz f; góř. spuszczenie n się do kopalni.

Fa'hrtaxe f taryfa f. Fa'hrte [fēr-] pl -n f ślad, trop m; auf die ~ kommen, odnaleźć trop. Fa'hrtrichtung f kierunek jazdy. Fa'hr-wasser n 1 nurt, wart m. 2 kanal m, woda spławna, droga wodna; fig. in seinem ~ sein, być w swoim żywiole; -weg m gošciniec m, droga bita; -wind m wiatr pomyślny; -zeit f czas jazdy; -zeug n 1 statek m. 2 podwozia f, wóz, pojazd m.

Fä'k'lien pl odchody, wydzielin pl. Fa'kir [fa-] -s, pl -e m fakir m. Fäksimile [-zil-] -s, pl -s n podobizna f (podpisu etc.), faksymile n. Fa'ktisch a i ad. faktyczny (-nie).

Fa'ktor, -s, pl -en m 1 czynnik m. 2 faktor, pośrednik m. 3 kierownik (drukarni); -ei' f faktoria f, osada handlowa (w obcym kraju).

Fakto'tum, -s, pl -ten n totumfakti. Fa'ktum, -s, pl -ta n fakt m. [m. Faktu'r(a) [-tür] -s, pl -en f rachunek m, faktura f; -renbetrag m suma faktury; -renbuch n księga fakturowa; fakturie'ren *va.* fakturować, wystawić rachunek.

Fakultät' [-tet] pl -en f wydział, fakultet m; fakultativ' [-tif] a dowolny, nicobowiązkowy, do wyboru z. Fa'lbe(r) m koł bulany. [stawiony. Fa'lbel, pl -n f falbana f.

Fa'lke, -n, pl -n m orn. sokół m; -nblick m wzrok sokoli, bystry.

Falken'ie'r [-nlr] -s, pl -e, Fa'lkner, -s m sokolnik m; Falkner'ie' f sokolnictwo n.

Fall, -(e)s, pl Fälle m 1 upadek m, upadnięcie n; spadek m (rzeki); opadnięcie n (rtęci); zu -e kommen, upaść; zu -e bringen, doprowadzić do upadku. 2 pochyłość f. 3 przypadek, wypadek m; auf jeden ~ na wszelki wypadek; auf keinen ~ pod żadnym pozorem; im -e eines Krieges, w razie (a. na wypadek) wojny; das ist mein ~ to samo j mnie się zdarzyło; nötigen ~, w razie potrzeby; gesetzt den ~ dajmy na to, że...; sollte das der ~ sein, gdyby to miało nastąpić; im schlimmsten -e, w najgorzejm razie. 4 gr. przypadek.

Fall-baum m rogatka f, szlaban m; -beil n gilotyna f; -brücke f most zwodzony.

Fa'lle, pl -n f pułapka; zasadzka f;

in die ~ gehen, wpaść w pułapkę; eine ~ stellen, zastawić sidła.

fa'llen *un.* (sn) 1 padać, (u)paść; spaść; opadać; fig. er ist nicht auf den Kopf gefallen, nie w ciemnie bity; er ist nicht auf den Mund (aufs Maul) gefallen, umie się wygadać; aus der Rolle ~ wypaść z roli; aus den Wolken ~ spaść z nieba; das fällt in die Augen, to bije, rzuca się w oczy; j-m in die Hände ~ wpaść w czyje ręce; fig. mit der Tür ins Haus ~ wyrwać się jak Filip z konopi; in Ohnmacht ~ zemleć; j-m in die Rede (ins Wort) ~ przerwać komu mowę; in Schlaf ~ zasnąć; in Ungnade ~ popaść w ośłaskę; er fiel ihm um den Hals, rzucił mu się na szyję; j-m zu Füßen ~ padać komu do nóg; j-m zur Last ~ być komu ciężarem; es fällt ihm schwer, to mu przychodzi z trudnością. 2 ~ lassen, opuścić; j-n ~ lassen, dać komu upaść, nie dać mu pomocy; seine Ansprüche ~ lassen, rzec się pretensyj; ein Wort ~ lassen, wyrwać się ze słówkiem; te. den Vorhang ~ lassen, spuścić kurtynę. 3 spaść (w cenie); upaść; die Aktien ~ akcje spadają; (das Ministerium) ist gefallen, upadło; gefallenes Mädchen, upadła dziewczyna. 4 przypaść; das Fest fällt auf Freitag, święto przypada na piątek; an j-n ~ dostać się komu (o spadku). 5 poleć, paść; er fiel als Held, poległ jak bohater. 6 jr. unter das Gesetz ~ podlegać prawu.

fa'llen *va.* 1 ścinać (drzewa); rąbać (drzewo). 2 opuścić (prostopadko); spuścić (wodę). 3 jr. wydać (wyrok). 4 mil. das Bajonett ~ iść na bagnety. Fa'll-fenster n okno spuszczone; -gatter n spust m, krata spuszczana; -geschwindigkeit f szybkość upadku; -gesetz n prawo spadania; -grube f wylczy dół; -hammer m młot mechaniczny (a. kafarowy); -holz n drzewo obalone wiatrem, powal m. fallie'ren *un.* (h) zawiesić wyplatu. fäll'ig a platny (wexsel); -e Zinsen, odsetki już należne, platne; Fälligkeit f płatność f; Fälligkeitstag m dzień płatności.

Fällime'nt, -(e)s, pl -e n upadłość f, bankructwo n; falli't I a upadły. II F- bankrut m. Fa'll-klappe f klapka numerowa;

-klinke f klamka spuszczana, zapadka f; -obst n owoce spadłe z drzewa; -reep n zeg. drabina linowa.

falls *cj.* (w razie), gdyby, jeżeli. Fa'll-schirm m spadochron m; -schirmspringer m skoczek spadochronowy; -strick m sidła pl, matnia f; -sucht f padaczka, epilepsja f; -stüchtige(r) s epileptyk (-czyca); -treppe f schodki okretowe; -tür f drzwi zwodowe, spustowe.

Fa'llung f 1 ścinanie (drzew). 2 wydanie n (wyroku). falsch I a fałszywy, podrobiony; kłamliwy, obłudny; mylny, błędny; -er Ausdruck, niewłaściwie użyte wyrażenie; -e Scham, fałszywy wstyd; -e Zähne, sztuczne zęby. II ad. fałszywy (spiewać); ~ verstehen, mylnie zrozumieć; tel. ~ verbunden źle połączono! III F- m 1 fałsz m, obłuda f; Fa'lscheid m krzywoprzyściga f.

Fa'lschen *va.* (s)fałszować, podrobić; znaczyć (karty); Fa'lscher, -s m fałszerz m; Fa'lschheit f fałszywość f, fałsz m; fa'lschherzig a fałszywy, dwulicowy; fa'lschklingend a fałszywie brzmący; fa'lschlich a i ad. fałszywy (-wie); fa'lschlicherweise ad. fałszywie; mylnie; nieuczusnie.

fa'lschmünzen *un.* (h) fałszować pieniądze; Fa'lschmünzer m fałszerz pieniędzy; -ei' f fałszowanie pieniędzy; Fa'lschspieler m szuler m. Fa'lschung f (s)fałszowanie, podrobianie; fałszerstwo n.

Fa'lscht, -s n fałset, dyszant m. Fälsifikation' [-zifikat] -s, pl -e n fałsyfikat m, podróbka f.

Fa'ltbar a giętki, gnący się. Fa'ltboot n łódź, kajak składany. Fa'lte, pl -n f fałd m, zakładka, zmarszcza f; -n werfen, fałdować; plisować; sich in -n legen, fałdować (marszczyć) się; die Stirn in -n ziehen, marszczyć czoło; fig. die geheimsten -n des Herzens, tajniki serca; fa'lteln *va.* (sich) fałdować (się); fa'lten *va.* (sich) fałdować, marszczyć (się); die Hände ~ składać ręce.

Fa'lten-hemd n koszula z górcem w zakładki; -legen n fałdowanie n; -rock m spodnica plisowana; -wurf m układ fałdów, draperja f.

Fa'lter, -s m motyl m. fa'l'tig a fałdzisty, fałdowany.

Faltshachtel *f* pudełko składane; -stuhl *m* krzesło składane.
 Falz, -zęs, *pl -e m* wpust, złobek, fałc *m*; -ages, *pl -e m* -ansschlag *m* przyłoga *f* (u drzwi); -bein *n* gładyszka *f*; falc *m*; -eisen *n* skrobaczka *f*.
 fa'len *va.* zakładać, zawiązać; strugać; falcować, składać (arkusze);
 Fa'lzer *m* składacz (arkuszy); Fa'zhobel *m* strug krawędziowy, kątnik *m*; Falzmaschine *f* maszyna do falcowania.
 Fa'ma [fa-] *f* fama, pogłoska *f*.
 familiä'r [-ljər] *a* poufaly; ~ tun, pozwalać sobie na poufalości; Familiariät' [-tət] *pl -en f* poufalość *f*.
 Familie [-mi-] *pl -n f* rodzina; zgromada *f*; keine ~ haben, nie mieć dzieci.
 Famili'en-angelegenheit *f* sprawa rodzinna; -fehler *m* wada rodzinna, dziedziczna; -glück *n* szczęście rodzinne; -gut *n* dobra rodzinne; -haupt *n* głowa rodziny; -kreis *m* grono rodzinne; -leben *n* życie rodzinne; famili'enlos *a* bez rodziny; -nachrichten *pl* doniesienia rodzinne (o ślubie etc.); -name *m* nazwisko (rodowe); -rat *m* rada rodzinna; -vater *m* ojciec rodziny; -zulage *f* dodatek rodzinny.
 famo's [-mös] *a* świetny, wyborny, doskonalny; -er Kerl, byczy chłop.
 Fana'tiker [-nä-] *s m* (-in *f*) fanatyk (-yczka); fana'tisch *a* fanatyczny; fanatist'eren *va.* fanatyzować; Fanatist'ismus *m* fanatyzm *m*.
 Fanfa're [-fa-] *pl -n f* fanfara *f*.
 Fang, -es *m* połów *m*; łowienie, (s)chwytanie *n*. 2 łapka *f*, sidła *pl*; Fänge *pl* szpony, pazury, kły *pl*.
 Fa'ng-arme *pl* chwytaki (polipa); -ball *m* 1 piłka *f*, 2 grana w piłkę; -damm *m* gródz *f*, otomowanie *n*; -eisen *n* łapka *f* (na lisy etc.).
 fa'ngen *va.* (z)łapać, (s)chwytac, łowić, pochwytać; Feuer ~ zająć (zapalić) się (ob. Grille 2); sich ~ lassen, dać się złapać; gefangen nehmen, wziąć w niewolę; wer den ~ will, मुझ früh aufstehen, nie tak łatwo go podejść; Fa'nger, -s *m* chwytacz *m*, szpony *pl*.
 Fa'ng-garn *n* sidła *pl*; -geld *n* nagroda za złapanie (zbrodniarza etc.); -leine *f* zeg. lina chwytowa; -messer

n nóż myśliwski; -netz *n* sieć na ptaki *el*. siatka ochronna; -reuse *f* wiewiór *m*; -vorrichtung *f* bezpiecznik *m* (w tramwaju); -zahn *m* kiel *m*.
 Fant, -(e)s, *pl -e m* mlókos; fircyk *m*.
 Fantasie' [-zl] *f* mus. fantazja *f*.
 Fa'rad *n el.* farad *m*.
 Fa'rbband *n* taśma *f* (do pisania na maszynie).
 Fa'rbe, *pl -n f* barwa, farba *f*, kolor *m* (t. karc.). (ob. bekennen 2); maś *f* (konia); die ~ halten, zachować barwę; die ~ verändern *a.* wecheln, zmienić barwę, poglądy; fa'rben *va.* farbować, barwić; fig. ein in der Wolle gefärbter Radikaler, szczery radykał; sich (grün) ~ zabarwiać się (na zielono); sich das Haar ~ farbować sobie włosy; -d *a* barwiący.
 fa'rbenblind *a* ślepy na barwy.
 Fa'rben-blindheit *f* ślepotą na barwy, daltonizm *m*; -brett *n* paleta (malarska); -buchdruck *m* typochromia *f*; -druck *m* druk kolorowy; oleodruk *m*; fa'rbenempfindlich *a* czuły na barwy; -gebung *f* kolor *m*; -kasten *m* skrzyneczka z farbami; -körper *m* barwnik *m*; -photographie *f* fotografia barwna; -probe *f* próba barwnika; -reiber *m* rozcierracz farb; -reichtum *m* barwność *f*; -spektrum *n* fiz. widmo (barwne); -spiel *n* gra barw; -ton *m* ton farby, tinta *f*; -tönung *f* tonacja *f* barw.
 Fa'rber, -s *m* farbciarz *m*; Fa'rberel' *pl -en f* farbniarza *f*; farbciarstwo *n*.
 Fa'rbholz *n* drzewo farbniarskie.
 fa'rbig *a* kolorowy, barwny; der Farbige, człowiek kolorowy (murzyn etc.); fa'rblös *a* i ad. bezbarwny (-nie); Fa'rblösigkeit *f* bezbarwność.
 Fa'rb-stift *m* pastel *m*; -stoff *m* barwnik *m*.
 Fa'rbung *f* farbowanie, barwienie *n*.
 Fa'rce [fars] *f* I nadzienie *n*, farsz *m*. 2 te. farsa *f*.
 Fari'zucker *m* kryształ *m* (cukier).
 Farm, *pl -en f* osada, farma *f*;
 Farmer, -s *m* osadnik *m*.
 Farn, -(e)s, *pl -e m*, -kraut *n* papuśka; *pl -n f* jałowka *f*. [proc *f*.
 Fasa'n [-zən] -(e)s, *pl -e m* bażant *m*; -enzucht *f* hodowla *f* bażantów; Faszneric' *f* bażantarnia *f*.
 Faschi'ne [-zəl] *pl -n f* faszyzna *f*; -nmesser *n* tasak *m*.

Fa'sching, -s, *pl -e m* karnawał *m*; -szug *m* pochód karnawałowy.
 Faschi'smus *m* pol. faszyzm *m*;
 Faschi'st, -en, *pl -en m* faszysta *m*;
 faschi'stisch *a* faszystowski.
 Faselei' [-fa-] *pl -en f* bajanie *n*, brednie *pl*; Fa'seler, Fa'selhans *m* bajdura; roztrepaniec *m*; Fa'selliese *f* gadulka; roztrepaniec; fa'selig *a* roztrepany; fa'seln *va.* (h) bajdurzyć, bredzić.
 Fa'ser [fa-] *pl -n f* włókno *n*, żyłka *f*; fa'serig *a* włóknisty; zylasty; sparciały; fasersn, sich ~ strzępić się.
 Faß, -esses, *pl* Fässer *n* beczka; in Fässer füllen, beczkować.
 Fassa'de [-sa-] *pl -n f* fasada *f*.
 Fa'ßband *n* obręcz *f* na beczkę.
 fa'ßbar *a* uchwytny; jasny.
 Fa'ß-bier *n* piwo beczkowe; -blinder *m* bednarz *m*; -boden *m* dno beczki; -butter *f* masło beczkowe.
 Fa'ßchen *n* beczka, baryłka *f*, antałek *m*; Fa'ßhaube *f* klepka *f* do beczek.
 fa'ssen I *va.* I wziąć; ująć, złapać, (s)chwytac; bei der Hand ~ wziąć za rękę; beim Kragen ~ złapać za kołnierzyk; fig. powziąć (ob. Abneigung, Entschluß); fig. j-n bei der Ehre ~ wbić k. w ambicję; ins Auge ~ wziąć pod uwagę; j-n scharf ins Auge ~ utkwilić wzrok w kim; festen Fuß ~ stanąć na pewnym gruncie; einen Gedanken ~ wpaść na myśl; sich ein Herz ~ nabrać odwagi; zdobyć się na odwagę; Mut ~ nabrać otuchy; Wurzel ~ zapuścić korzenie; Zuneigung zu j-m ~ polubić k., przywiązać się do k. 2 fig. pojąć, zrozumieć. 3 ująć (źródło); oprawić (w ramę, perłę etc.). 4 (po)mieścić (zawierać) w sobie, objąć. 5 fig. wyrazić; in Worte ~ wyrazić słowami; sich kurz ~ zwięźle się wyrażać; II sich ~ uspokoić (opamiętać) się; sich in Geduld ~ uzbroid się w cierpliwość, cierpliwie czekać (ob. gefast).
 Fa'ß-hahn *m* kurek *m* u beczki; -holz *n* drzewo klepkowe.
 fa'ßlich *a* jasny, zrozumiały; Fa'ßlichkeit *f* jasność, zrozumiałość *f*.
 Fasso' [-sa] *pl -s f* fason *m*; -eisen *n* żelazo fasonowe.
 Fa'Breif(en) *m* obręcz *f* (beczki).
 Fa'ssung, *pl -en f* I oprav(k)a *f*. I

2 ujęcie *n* (źródła). 3 opamiętanie *n* się; spokój duchowy; zimna krew; die ~ bewahren, zachować zimną krew; j-n aus der ~ bringen, zbić k. z tropu; aus der ~ kommen, die ~ verlieren, stracić fantazję *a.* kontenans, zmieszać się. 4 tekst *m*, brzmienie *n* (protokółu etc.); ułożenie; ujęcie *n*; eine andere ~ geben, zmienić tekst.
 Fassungs-gabe, -kraft *f* pojemność *f*; fa'ssungslos *a* zmieszany; -vermögen *n* I pojemność, 2 pojemność *f*.
 Fa'ßwein *m* wino beczkowe.
 fa'ßweise ad. beczkami, na beczki.
 fast ad. prawie, omal, niemal.
 fa'sten I *va.* (h) pościć. II F- *n* post *m*; Fa'stenspeise *f* potrawa postna;
 Fa'stenzeit *f* post *m*.
 Fa'stnacht *f* zapusty, ostatki *pl*; -sdienstag *m* wtorek zapustny.
 Fa'sttag *m* postny dzień.
 Fasz'ikel [fäsci-] *s m* zeszyt *m*.
 faszin'eren *va.* oczarować, fascynować.
 fata'l [-tal] *a* fatalny; złowieszczy; Fatalist'ismus *m* fatalizm; Fatalist' *-en, pl -en m* fatalista *m*; fatalist'isch *a* fatalistyczny; Fatalität' [-tət] *f* fatalność *f*; Fa'tum [fa-] *s n* fatum *n*, los *m*, przeznaczenie *n*.
 Fa'tzke, -n, *pl -n m* bałwan; fircyk *m*.
 fau'chen *vn.* (h) parskac; sapać.
 faul *a* I zgnić, zbutwiały; spróchniały (zab). 2 leniwy, gnuśny; opieszali 3 fig. kiepski (dowcip, platin); -e Geschäfte, kiepskie interesy; -e Redensarten, bzdury; wykrety *pl*.
 Fau'lbäum *m* bot. kruszyna *f*.
 Fau'le [fojl] *f* zgnilizna *f*, gnicie *n*; fau'len *vn.* (h) gnicić; próchnieć.
 fau'lenzen *vn.* (h) próżnować, walkonić się; Fau'lenzer *m* leniuch, walkon *m*; -ei', Fau'lhait *f* lenistwo *n*.
 fau'lig *a* nadgnity, zgnyły.
 Fau'lnis *f* gnicie *n*; zgnilizna *f*; in ~ übergehen, gnicić, rozkładać się.
 Fau'l-pelz *m* leniuch *m*; -tier *n* zo leniwiec *m*.
 Faun, -(e)s *m* faun, bożek leśny; Fau'n *f* fauna *f* (ogół zwierząt).
 Fau'st, *pl* Fäuste *f* pięść *f*, kulak *m*; etw. auf eigene ~ tun, robić co na własną rękę (ob. Auge 1); j-m eine ~ machen, grozić komu pięścią; rasch einen Bissen aus freier ~ essen, przeskakić co naprędce; Fäu'stchen *n* fig.

sich ins ~ lachen, śmiać się w duchu a. ukradkiem.

fa:stidck a gruby na pięść; *fig.* er hat es ~ hinter den Ohren, spryciarz z niego, to szczywany lis.

Fau:st-handschuh m mitenka, rekawica f z jednym palcem; **-kampf** m walka na pięści; **-kämpfer** m pięściarz, bokser m; **-pfand** n zastaw ruchomy; **-recht** n prawo pięści; **-schlag** m uderzenie pięścią, kulak m; **-voll** f garść f.

favorisier:ren [-zl-] *va.* sprzyjać, favoryzować; **Favorit** (-rit) -en, *pl* -en m ulubieniec, faworyt m; **-in** f ulubienica, faworytka.

Faxe, *pl* -n f grymas m; błażeństwo n; **-n** machen, fochy stroić; **-macher** m błażen m.

Faxe nce [fajáns] f fajans m.

Fa:zit [fa-] -s n wynik m; suma f.

Fa:bruar [fe-] -s m luty m.

Fa:cht-boden m sala szermierska; **-bruder** m żebrak m; **-degen** m rapier m; **-floret** m.

fa:chten *un* (h) 1 bić się; fechtować się, szermierz m; 2 żebrać; **Fa:chter**, -s m szermierz m.

Fa:cht-kunst f szermierstwo n; **-meister** m fecht mistrz m; **-schule** f szkoła szermierska; **-stunde** f lekcja szermierki.

Fa:der [fæ-], *pl* -n f 1 pióro n; *fig.* er schmückt sich mit fremden -n, stroi się w cudze piórka; Leute von der ~ pisarze, literaci pl; ein Werk unter der ~ haben, pisać dzieło; die ~ führen, trzymać pióro, pisać protokół (posiedzenia etc.). 2 sprężyna f; **-ball** m wolant m; **-besen** m miotłka f z piór; **-bett** n pierzyna f; **-büchse** f piórnik m; **-busch** m pióropusz m, kita f; **-deckbett** n, **-decke** f becik m, kolderka puchowa; **-fuchser** m piśmak, gryziopiórek m; **-gewicht** n sp. waga piórkowa; **-halter** m obsadka f; **-held** m fam. piśmak m; **-kasten** m piórnik m; **-kissen** n poduszka f z pierza; **-klemme** f radio; zacisk sprężynowy; **-kraft** f elastyczność f; **-krieg** m walka na pióra, polemika f; **fa:derleicht** a lekki jak pióro; **-lesen** n korowody pl; nicht viel ~ machen, nie ceremonizować się; **-matratze** f materac sprężynowy; **-messer** n scyzoryk m.

fa:dern *un*. (h) 1 (sich) pierzyć się. 2 być sprężystym, elastycznym; ugiąć się; **-d** a sprężysty, elastyczny.

Fa:der-schloß n zamek sprężynowy; zatrask m; **-skizze** f szkic m piórkami; **-spitze** f szpic, ostry koniec pióra; **-spule** f pieniek m pióra; **-stahl** m stal sprężynowa, resorowa; **-stift** m walec (kolek) sprężynowy; **-strich** m pociągnięcie n piórem.

Fa:derung f sprężystość f; sprężynowanie n.

Fa:der-vieh n drób m; **-waage** f waga sprężynowa; **-wischer** m miotłeczka f z piór; **-werk** n sprężyna, resory pl; **-wolke** f chmura pierzasta; **-zeichnung** f rysunek piórkowy; **-zirkel** m cyrkiel sprężynowy; **-zug** m ob. Federstrich; **-züge** pl esy-flore-sy, wykretasy pl.

Fee [fæ], *pl* -n f wieszczka; czarodziejka f; feenhaft a czarodziejski.

Fa:en-hände pl ręce czarodziejskie; **-land** n cudna kraina; **-märchen** n bajka o wieszczkach, powiastka fantastyczna; **-stück** n te. sztuka dekoracyjna, feeria f; **-welt** f świat czarów.

Fa:ge-feuer n czyścić m; **-maschine** f zmiatarka f; **-mühle** f wialnia f. **fa:gen** I *va.* zmiatać, wymiatać; (o)czyścić. II *un*. (h i sn) pędzić.

Fa:hde [fæde] f sprzeczka f, spór, zatarg m; **-brief** m listowne wyzwanie na pojedynkę (a. wypowiedzenie wojny); **-handschuh** m den ~ aufheben, podjąć rekawicę, przyjąć wyzwanie; **-lomylnost** f.

fa:hlbar a omylny; **Fa:hlbarkeit** f **Fa:hl-betrag** m niedobór, deficyt m; **-bitte** f prośba daremna, bezskuteczna; eine ~ tun, prosić bezskutecznie; **-druck** m defekt, przedruk m.

fa:hlen [fæ-] *l* *va.* chybić; den Weg ~ zblądzić. II *un*. (h) 1 uchybić (gegen etw. przeciw czemu); (o)mylił się; zgrzeszyć; gegen das Gesetz ~ naruszyć, pogwałcić prawo; weit gefehlt! bynajmniej! myli się pan! 2 brakować; być nieobecny; es fehlt mir an Geld, brak mi pieniędzy; das fehlt noch! tego jeszcze brakowało! es an nichts ~ lassen, niczego nie zaniedbywać; es dich, aby na niczem nie zbywało; es an nichts ~ lassen, niczego sobie nie odmawiać (a. zola-

wać); es fehlte nicht viel, so... o maly wlos...; an mir soll es nicht ~ t zynić, co do mnie należy. 3 nie udać się, zawieść; wenn alles fehlt, jeżeli wszystko zawiedzie. 4 was fehlt Ihnen? co panu jest? ihm fehlt oft etwas, on często niedomaga.

Fa:hl(er) [fæ-] m 1 błąd m, omyłka f, uchybienie n (ob. einschleichen). 2 wada f; defekt m; körperlicher ~ ułomność f; organischer ~ wada organiczna; **fa:hlerfrei** a bez błędów; bez wad; bez zarzutu; **fa:hlerhaft** a wadliwy; błędny; **-e Stelle** (in einem Stoffe) defekt m; **Fa:hlerhaftigkeit** f wadliwość f; **fa:hlerlos** a i *ad.* bez błędów; **Fa:hlerverzeihnis** n spis omyłek drukarskich.

fa:hlahren *un.* zblądzić, zjechać z drogi.

Fa:hgeburt f poronienie n.

fa:hgehen *un.* zblądzić (t. fig.).

fa:hgreifen *un.* (h) omylić się;

Fa:hgriff m (p)omyłka f, błąd m.

Fa:hjahr n rok nieurodzajny.

fa:hlschießen *un.* (h) chybić, spudłować; *fig.* omylić się; **Fa:hlschlag** m uderzenie chybione; *fig.* niepowodzenie n; **fa:hlschlagen** *un.* (sn i h) chybić; *fig.* nie udać się, zawieść.

Fa:hl-schluß m wynik błędny; **-schuß** m chybienie celu, myśl, pudło n; **-spruch** m jr. orzeczenie mylne; **-sprung** m chybiony skok; **-stoß** m chybiony cios; **-tritt** m potknięcie (poślizgnięcie) n; się; *fig.* błąd m. **fa:en** *va.* obdarzyć nadprzyrodzonymi przymiotami; uczynić nieczulym na rany.

Fa:er f 1 wyczynek m. 2 uroczyście obchodzenie; uroczystość f; święto n; **-abend** m porobocie n, gm. fajerant m; **fa:erlich** a i *ad.* uroczysty (-ście); **Fa:erlichkeit** f uroczyście m; **fa:ern** I *un.* (h) świętować; nie pracować; odpoczywać. II *va.* 1 uroczyście obchodzić; święcić. 2 czesć oddawać; sławić; gceifier, sławny.

Fa:er-stunde f godzina odpoczynku; **-tag** m święto n; **-(tags)kleid** n strój odświętny; **fa:ertagsmäÙig** a i *ad.* świąteczny; po świątecznemu; **-zug** m procesja f.

fa:ig(e) a tchórzliwy, bojaźliwy.

Fa:ige, *pl* -n f figa f; **-nblatt** n liść figowy; **-nkaffee** m cykorja figowa.

Fa:igheit f tchórzostwo n; **fa:igherzig** a tchórzliwy; **Fa:igling** m tchórz. **fa:il** a 1 na sprzedaż; ~ haben, mieć co na sprzedaż. 2 *fig.* przekupny, sprzedający; **-bieten** *va.* wystawić na sprzedaż; **Fa:ilbietung** f wystawienie na sprzedaż.

Fa:ile *pl* -n f pilnik m; *fig.* die letzte ~ legen an etw., wykończyć co; **fa:ilen** *va.* pilować; *fig.* wykończyć; **Fa:ilenhauer** m pilnikarz m. **fa:ilhalten** *va.* ob. feilbieten.

Fa:illicht n opiłki pl.

Fa:ilschen *un.* (h) targować się; **Fa:ilscher** m lubiący się targować.

Fa:ilspäne pl opiłki pl.

fa:in a 1 drobny, mialki. 2 cienki. 3 *fig.* delikatny; subtelny; wykintny, wytworny; ładny, gustowny; przedni, w dobrym gatunku; sich ~ machen, wystroić się; **-es Wesen**, wytworne manery. 4 **-es Gold**, szczerze złoto.

Fa:inbäckerei f ciastkarnia f.

Fa:inblech n cienka blacha.

fa:ind, (-e)s, *pl* -e I m (-in f) nieprzyjaciel (-ciółka), wróg m; der böse ~ szatan m. II f. **-a** nieprzyjazyń, wrogi; **j-m f.** sein, być wrogo usposobionym dla k.; **j-m f.** werden, znieawidzić k.; **Fa:indesland** n kraj nieprzyjacielski; **fa:indlich** a i *ad.* nieprzyjacielski, wrogi; gegen **j-n** ~ gesinnt sein, być wrogo usposobionym dla k.; **Fa:indlichkeit** f wrogość f; **Fa:indschaft** f nieprzyjaźń; nienawiść f; **fa:indselig** a nieprzyjazyń; nienawistny; **Fa:indseligkeit** f nieprzyjaźń; **-en** pl mil. działania nieprzyjacielskie.

fa:in-einsteller m radio; precyzer m; **-einstellung** f nastawienie precyzyjne (a. na ostrość).

fa:in-fühler, **-fühlig** a delikatny, subtelny; **Fa:infähigkeit** f, **Fa:ingefühl** n delikatność, subtelność f.

Fa:in-gebäck n wyroby cukiernicze; **-gehalt** m zawartość kruszcza słacznego (w monecie), próba f (złota etc.); **-gold** n szczerze złoto.

Fa:inheit f 1 cienkość, drobność; czystość f (złota). 2 *fig.* delikatność, subtelność, wytworność f.

fa:inkörnig a drobnoziarnisty.

Fa:inkost f delikatesy pl; **-handlung** f handel delikatesów.

Fa:in-kupfer n miedź czysta; **-ma-**

chen n rafinowanie n (kruszców);
 -mechanik f mechanika robót precyzyjnych; -mechaniker m mechanik robót precyzyjnych; -messung f mierzenie dokładne; -plätterin f prasowaczka wykwintnej bielizny; -schmecker m smakosz m; -schrift f drobne pismo; -seife f mydło toaletowe; -silber n czyste srebro; -sinn m subtelność f; -spinnen n cienkie przędzenie; -stahl m stal kuta, rafinowana; -wäscherin f praczka wykwintnej bielizny; -zinn n cyna rafinowana, czysta.

feinst a tłusty, otyły.

Fe'lbel, -s m felpa f (tkanina).

Feld, -(e)s, pl -er n 1 pole n; auf freiem -e, na otwartym polu; mil. auf dem -e der Ehre, na polu bitwy; aus dem -e schlagen, zmusić do ucieczki; odrzucić (nieprzyjaciela); fig. wyrugować; das ~ räumen, wycofać wojsko, opuścić pole bitwy; ins ~ rücken, ziehen, wyruszyć na plac boju. 2 fig. pole (działania); freies ~ haben, mieć otwarte pole. 3 pole, kwadrat (na szachownicy etc.); mil. wycinek m.

Fe'l'd-apotheke f mil. apteka polowa; -arbeit f robota polna; -arbeiter m robotnik rolny; -artillerie f artyleria polowa; -bäckerei f piekarnia polowa; -bahn f kolejka polowa; -bau m uprawa f roli; -befestigung f fortyfikacja polowa; -bett n łóżko polowe; -binde f opaska naramienna, szarfa f; -blume f kwiatek polny; -dienst m mil. służba polowa.

feld'e'n ad. feldaus, ~ przez pola.

Fe'l'd-flasche f manierka f; -frevel m szkoldnictwo polne; -früchte pl ziemiopłody pl; -gericht n sąd polowy; -geschrei n 1 okrzyk wojenny. 2 hasło (obozowe); -geschütz n działo polowe; -gottesdienst m nabożeństwo w obozie; -graue(r) m żołnierz; -heer n armia polowa; -herr m naczelny wódz; -herrkunst f strategia f; -herrnstab m buława hetmańska; -herrnwürde f hetmaństwo, dowództwo n; -hubn n kuropatwa f; -hüter m polowy m; -jäger m strzelec; kurjer (obozowy); -küche f kuchnia polowa; -lager n obóz m; -lazarett n szpital polowy; -mark f miedza f (polna); -marschall m feldmarszałek; -maus f mysz polna;

-messer m mierniczka m; -meßkunst f miernictwo n; -mütze f furazjerka f; -post f poczta polowa; -prediger m kapelan wojskowy; -rzin m miedza f; -schaden m szkoda polna.

Fe'l'dscher(er) m f'ltzer m.

Fe'l'd-schlacht f walna bitwa; -schmiede f kuźnia obozowa; -spat m min. feldspat, skałęk m; -stecher m lornetka f; -stein n 1 kamień polny; feldspat m. 2 kamień graniczny; -stuhl m krzesło składane; -transportleitung f komisja polowa transportów kolejowych; -wache f placówka f; -wächter m polowy m; -webel m feldfebel; -weg m droga polna; -wirtschaft f gospodarstwo wiejskie; -zeichnen n chorągiew f; -zug m wyprawa f (wojenna); einen ~ mitmachen, być na wojnie.

Fe'l'ge, pl -n f dzwono (u koła); aut. obrecz f.

Fell, -(e)s, pl -s n skóra f; skórka futrzana; fig. j-m das ~ über die Ohren ziehen, zdręczać skórę z kogo (ob. gerben); -handel m handel skórami; -werk n futra pl.

Fels, -es, pl -en m skała f; -block m złom m skal; -boden m grunt skalisty.

Fel'sen, -s m skała f; -abhäng m urwisko n, skała f; fe'l'senfest a mocny jak skała; fig. niezłomny; -gebirge n góry skaliste; -herz n serce twarde jak skała; -kette f pasmo gór skalistych; -kluft f rozpadlina w skale; -küste f brzeg skalisty; -riff n skała podwodna, rafa f; -wand f ściana skalista. [na skałki]

Fe'me-mord m mord kapturowy;

-mörder m morderca kapturowy;

Fem(e)gericht n sąd kapturowy.

Fem'in'ismus m feminizm m.

Fe'mchel, -s m bot. koper włoski.

Fe'nster, -s n okno n; -brett n deska parapetowa; -einfassung f obramowanie okna; -flügel m skrzydło okienne; -gitter n kratka okienna; -glas n szkło okienne; -kreuz n krzyż okienny; -laden m okiennica f; -öffnung f oścież okienna, otwór m; -rahmen m rama okienna, futryna f; -riegel m zasuwka okienna; -scheibe f szyba f; -spiegel m tremo n; -vorhang m firanka f, zasłona okienna; -vorsprung m wykusz m.

'Ferdinand m Ferdynand.

Fe'rien pl wakacje, ferie pl; -kolonie f kolonia wakacyjna.

Fe'rkel, -s n prosie n; fe'rkeln vn (h) oprosić się.

Ferme'nt, -(e)s n ferment m; fermentie'ren vn. fermentować.

fern a i ad. daleki (-ko); der -e Osten, Daleki Wschód; das sei -e (von mir, ani mi się sńi; von -e), zdaleka; er steht mir ~ jest mi obcy; von nah und ~ zewsząd.

Fe'rn-amt n urząd telekomunikacyjny; -anschluss m połączenie międzymiastowe a. zamiejscowe; -anruf m komunikacja telefoniczna między-miastowa i podmiejska; -aufklärung f mil. zwiady dalekie; -aufnahme f zdjęcie fotograficzne na odległość; -bleiben vn. (sn) einer Sache ~ trzymać się zdaleka od cz.; -bildübertragung f telewizja f.

Fe'rne f oddalenie n, dal, odległość f; aus der ~ zdaleka; in der ~ w oddaleniu; daleko (ob. schweifen).

Fe'rnpfang m radio; odbiór z dalekiej stacji.

fe'rner'1 a dalszy. II ad. dalej; dłużej; potem, następnie; nadal, prócz tego; -hin ad. na przyszłość, nadal.

Fe'rner'1, -s m lodowiec m.

Fe'rn-fahrt f daleka jazda; -flug m daleki lot; -gespräch n rozmowa telefoniczna (zamiejscowa a. między-miastowa); -glas n lornetka f.

fe'rnhalten va. trzymać (kogo) w oddaleniu; sich ~ trzymać się zdaleka. Fe'rnhör ad. zdaleka.

Fe'rnhörer m tel. słuchawka f.

Fe'rnleitung fel. linia dalekośnana.

fe'rn-liegen vn. (h) das liegt mir fern, ani myślę, ani mi się sńi; -liegende a oddalony, odległy; -mündlich a telefoniczny.

Fe'rn-photographie f fotografia na odległość, telefotografia f; -rohr n luneta, perspektywa f; teleskop m; -schreiber m telegraf m; -sehen n widzenie na odległość, telewizja f; -seher m telewizor m; -sicht f rozległy widok, perspektywa f. fe'rnsichtig a dalekowidzący.

Fe'rnsprecher-amt n urząd telefoniczny; -anschluss m połączenie telefoniczne; haben Sie ~? czy ma pan telefon? -apparat m aparat telefo-

niczny; -automat m automat telefoniczny.

fe'rnsprechen vn. (h) telefonować, mówić przez telefon; Fe'rnsprecher, -s m telefon m.

Fe'rnsprech gebühr f opłata telefoniczna; -leitung f przewód telefoniczny; -nebenstelle f bocznica (stacja boczna) telefoniczna; -netz n sieć telefoniczna; -stelle f stacja telefoniczna; -tarif m taryfa telefoniczna; -teilnehmer m abonent telefonu; -verbindung f połączenie telefoniczne; -zelle f kabina telefoniczna, rozdawnica f.

Fe'rnspruch m fonogram m.

fe'rnstehen vn. (h) ob. fern.

Fe'rn-verkehr m kol. ruch dalekobieżny; tel. komunikacja międzymiastowa; -wirkung f działanie na odległość; -zug m pociąg dalekobieżny.

Fe'rse pl -n f pięta f; fig. j-m auf den ~n sitzen, nie odstępować kogo na krok; -ngeld n ~, geben, drapnąć.

fe'rtig a 1 gotowy; ich bin ~ jestem gotów; skńczyłem; -e Kleider, gotowe ubrania; mit j-m bald (a, leicht) ~ werden, krótko się z kim zalatwić a. rozprawić; ich kann nicht ohne ihn ~ werden, nie mogę się obejść bez niego; ich kann mit ihm nicht ~ werden, nie mogę z nim dojść do ładu (a. sobie z nim rady dać); mit etw. ~ werden, zalatwić (uwinać) się z czem, skńczyć co. 2 biegle, wprawny; deutsch ~ sprechen, mówić biegle po niemiecku. 3 er ist ~ on jest stracony, zrzuwany (a. pijany); on już jest wyczerpany (a. do niczego), już skńczył swoją karierę.

fe'rtig-bekommen, -bringen va. skńczyć co, uwinąć się z czem; ich habe es nicht fertiggebracht, to mi się nie udało.

Fe'rtigfabrikat n wyrób wykończony. Fe'rtigkeit f biegłość, wprawa f; mit ~ deutsch sprechen, mówić biegle po niemiecku.

fe'rtig-machen va. skńczyć; wykończyć; etw. ~ uwinąć się z czem; sich ~ szyć (przgotować) się; Fertigmacher m wykończacz m; -stellen va. dokończyć; wykończyć fesch a szykowny, elegancki.

Fe'ssel, pl -n f 1 kajdany, więzy, pęta pl; in -n schlagen, okuć w kajda-

ny. 2 pecina *f* (u konia); **-ballon** *m* balon na wiewióz; **fe'sseln** *va.* włożyć kajdany; **spētät** (konja); *fig.* przykuwać (uwagę etc.); **ans Bett gefesselt**, przykuty do łóżka; **fe'sselnd** *a* *fig.* przykuwający, pociągający.

fest I *a* i stały (ład etc.); **-es** Gehalt, stała pensja; **-er** Kunde, stały klient; **-e** Preise, stałe ceny. 2 mocny, trwały; **twardy** (sen); **-en** Schrittes, krokiem pewnym (ob. fassen 1); **gielda**: mocny (kurs etc.); **~ Stimmung**, Valuta, mocna tendencja, waluta; **handl.** **-e** Lieferung, dostawa terminowa, bezwarunkowa; **auf -e** Rechnung kaufen, kupować na stały rachunek. II *ad.* mocno; **~** glauben *an...* mocno wierzyć w...; **~** überzeugt, mocno, głęboko przekonany.

Fest², **-es**, *pl -e* n święto n, uroczystość; **uczta** *f*; **-abend** *m* wileja / jakiegoś święta; uroczysty wieczór; **-beleuchtung** *f* iluminacja *f*, oświetlenie rzęsiste.

fe'st-bannen *va.* przykuwać, fascynować; **-besoldet** *a* mający stałą pensję; **-binden** *va.* mocno związać.

Fe'ste, *pl -n* *f* 1 mil. warownia *f*; grupa warownia. 2 twarde kamienie.

Fe'stessen *n* biesiada, uczta *f*. **fe'stfahren** *va.* wjechać w błoto; **sich ~** ugrząznąć (*t. fig.*).

Fe'st-feier *f* uroczystość *f*; **-gabe** *f* podarek z okazji uroczystości; **-gedicht** *n* wiersz(e) z okazji uroczystości; **-gelage** *n* bankiet *m*; **-genosse** *m* współbiednik *m*.

fe'sthalten I *va.* mocno trzymać; przytrzymać; mil. utrzymać (stanowisko). II *vn.* (h) **~** *an...* trzymać się (zasady etc.), przestrzegać (czego); **obstawać** przy (czem); **an seiner Meinung ~** obstawać przy swoim zdaniu *va.* umocnić. [niu.]

Fe'stigkeit *f* stałość, trwałość, moc; wytrzymałość *f* (materiałów).

fest **klammern** *va.* klamrami spajać; *fig.* **sich** *an* *etw.* **~** uczepić się czego; **-kleben** *va.* i *vn.* (h) przylepić (się); **-knüpfen** *va.* mocno związać. **Fe'st-kleid** *n* suknia odświętna; **-land** *n* ląd *m*; **fe'stländisch** *a* lądowy.

fe'stlegen *va.* unieruchomić (kapitał); ustalić.

fe'stlich *a* uroczysty; święteczny;

~ begehnen, obchodzić uroczystość; **~** gekleidet, odświętnie ubrany; **Fe'stlichkeit** *f* uroczystość; zabawa *f*; **musikalische ~** festiwal *m*; **Fe'stlied** *n* hymno *m*.

fe'stliegen *vn.* (h) być przymocowanym; (o chorym) być przykuty do łóżka; **-d** *a* unieruchomiony, zamrożony (kapitał).

Fe'stlokal *n* sala balowa *etc.* **fe'stmachen** *va.* przymocować; u-mocować; utrwalić; ufortyfikować.

Fe'stmahl *n* uczta *f*, bankiet *m*. **Fe'stmeter** *n* i *m* metr sześcienny. **fe'stnageln** *va.* zagwoździć.

Fe'stnahme *f* przyrzywanie, aresztowanie *n*; **fe'stnehmen** *va.* przyrzywać, aresztować.

Fest-ordner *m* organizator zabawy, gospodarz *m* balu; **-ordnung** program *m* zabawy; **-platz** *m* plac (miejsce) zabawy; **sp.** stadion *m*; **-rede** *f* mowa uroczysta; **-redner** *m* mówca na uroczystości *etc.*

fe'st-schnüren *va.* zasznurować; **-schrauben** *va.* zaśrubować.

fe'stsetzen *va.* ustanowić; naznaczyć (termin *etc.*), oznaczyć, wymierzyć (karę); **sich ~** osiedlić się; **Fe'stsetzung** *f* ustanowienie; naznaczenie *n*; **fe'stsitzen** *vn.* (h) mocno siedzieć; być przykuty do miejsca, siedzieć kamieniem; **aut.** utknąć w drodze; **żeg.** osiąść na mieliźnie.

Fe'stspiel *n* uroczyste przedstawienie; *sp.* igrzyska świąteczne.

fe'st-stampfen *va.* ubijać; **-stehen** *vn.* (h) mocno stać (*a.* trzymać się na nogach); **bud.** być mocno zbudowanym; *fig.* być pewnym; **es** sieht fest, daß... to pewna, że...; **-stehend** *a* stały; **-stellen** *va.* ustalić, stwierdzić, skonstatować.

Fe'ststellung *f* ustalenie, stwierdzenie, skonstatowanie *n*.

Fe'sttag *m* święto *n*, dzień świąteczny; **fe'sttäglich** *a* świąteczny; odświętny.

Fe'stung, *pl -en* *f* twierdza, forteca *f*. **Fe'stungs-artillerie** *f* artylerja forteczna; **-baukunst** *f* sztuka budowania fortec; **-gürtel** *m* pierścień fortec; **-haft** *f* zamknięcie w twierdzy; **-werke** *pl* fortyfikacje *pl*.

Fe'st-versammlung *f* goście *a.* uczestnicy zabawy, uroczystości;

-vorstellung *f* przedstawienie gawę; **-zug** *m* pochód *m*; procesja *f*.

fe'sturzeln *vn.* (sn) zapuścić korzenie; *fig.* zakorzenić się.

fetie *ren* [-til-] *va.* podejmować, fetować.

Fe'tisch [fe-] **-es**, *pl -e* *m* fetysz *m*. **fett** I *a* tłusty; żyzny (grunt); **~** machen, tuczyć; **das** macht die Suppe (das Kraut, den Kohl) nicht **~** to niewiele pomoże *a.* sytuacji nie uratuje; **~** werden, (u)tyć, utuczyć się. II *F* **-n** tłuszc *m*; okrasa *f*; *fig.* **er** hat sein **~** weg, dostał za swoje.

Fe'tt-auge *n* oko *n*; **-bauch** *m* kaldun *m*; **-druck** *m* dr. tłusty druk.

Fe'tte *f* tłustość *f*, tłuszc *m*; **fe'tten** *va.* (o)krasić.

Fe'tt-fleck(en) *m* tłusta plama; **-gans** *f* orn. pingwin *m*; **fe'ttgedruckt** *a* drukowany tłustymi czcionkami; **-glanz** *m* połysk tłusty.

fe'ttig *a* tłusty; zaduszczyony; **Fe'ttigkeit** *f* tłustość *f*; tłuszc *m*; **fe'ttleibig** *a* otyły; **Fe'ttleibigkeit** *f* otyłość *f*.

Fe'tt-seife *f* mydło przetłuszczone; **-sucht** *f* otyłość chorobowa; **-wanst** *m* tłuszcio *m*; **-waren** *pl* tłuszcze *pl*. **Fe'tt-zen**, **-s** *m* galgan(ek), lachman *m*. **feucht** [fojcht] *a* wilgotny; **~** machen, zwilżyć; **feu'chten** *va.* zwilżyć; **Feu'chtigkeit** *f* wilgotność; wilgoć *f*; **-smesser** *m* wilgociomierz *m*. **feu'dal** [foj-] *a* lenny, feudalny.

Feu'er [fojer] **-s** *n* ogień; pożar; *fig.* zapal *m*; **~** geben, dać ognia, wystrzelić; (ob. fangen); *fig.* zwischen zwej **-n** sein, być wziętym w dwa ognie; **-anbeter** *m* czciciel ognia; **-ball** *m* kula ognista; **feu'erbestandig** *a* ogniotrwały; **-bestattung** *f* palenie zwłok; **-bock** *m* wilk kuchenny; **-brand** *m* głownia *f*; **-eifer** *m* wielki zapał; **-eimer** *m* wiadro pożarowe; **-eröffnung** *f* mil. rozpoczęcie ognia; **-esse** *f* komin *m*.

Feu'erfest *a* ogniotrwały.

Feu'erfestigkeit *f* ogniotrwałość *f*; **-funke** *n* iskra *f*; **-gabel** *f* pogrzebacz; bosak *m*; **feu'ergefährlich** *a* łatwo(z)palny; **-glocke** *f* dzwon alarmowy; **-glut** *f* żar ognia; **-haken** *m* pogrzebacz, ożóg *m*; **-herd** *m* paleńsko, ognisko *n*; **-krücke** *f* ożóg *m*; **-lärm** *m* alarm pożarowy; **-leiter** *f*

drabina pożarna *a.* strażacka; **-leute** *pl* palacze; strażacy.

feu'erlos *a* bezpaleniskowy.

Feu'er-löschapparat, **-löscher** *m*, **-löschvorrichtung** *f* aparat przeciwpożarowy, gaśnica *f*; **-mann** *m* ob. Feuerleute; **-melder** *m* sygnalizator pożarny, pożarowskaz *m*; **-meldung** *f* zawiadomienie o pożarze, [picu].

feu'ern *vn.* (h) strzelać; palić (w **Feu'er-probe** *f* próba ogniowa; **-rad** *n* mlyniec ognisty, pajak wodny (w ogniach sztucznych); **-raum** *m* paleńsko *n*; **-rost** *m* ruszt *m*.

feu'erröt *a* czerwony jak ogień.

Feu'ersäule *f* słup ognisty.

Feu'ersbrunst *f* pożar *m*.

Feu'er-schaden *m* szkoda ogniem wyrządzona (*a.* poniesiona przez towarzystwo ubezpieczeń); **-schein** *m* luna pożarna; **feu'erscheu** *a* bojący się ognia; **-schiff** *n* żeg. *a*) brander *m*; *b*) okręt sygnałowy, sygnałowiec *m*; **-schirm** *m* ekran *m*, zasłona *f* ogniska; **-schlag** *m* mil. nawala ognio-wa; **-schwamm** *m* hubka *f*.

feu'ersicher *a* ogniotrwały.

Feu'er-sicherheit *f* ogniotrwałość *f*; **-snot** *f* kłęska wywołana pożarem; **feu'erspießend** *a* ziejący ogniem; **-er** Berg, wulkan *m*; **-spritze** *f* sikawka pożarna; **-stahl** *m* żaluzniczka *f*; **-stätte** *f* pogorzeliisko; paleńsko *n*; **-stein** *m* krzemień *m*, skałka *f*; **-stellung** *f* mil. (Batterie) in **~** na stanowisku; **-taufe** *f* chrzest ognio-wy; **-tod** *m* śmierć spowodowana ogniem; **-topf** *m* garnek na węgle; **-türm** *m* wieża (latarnia) morska; **-überfall** *m* mil. napad ognio-wy, zaskoczenie ogniem.

Feu'erung *f* I opalenie, palenie *n*. 2 paliwo *n*, materiał opalowy; **-(s)raum** *m* paleńsko *n*.

Feu'er-versicherung *f* ubezpieczenie od ognia; **-sgesellschaft** *f* towarzystwo ubezpieczeń od ognia; **-vorhang** *m* te. kurtyna (przeciw)pożarna; **-wache** *f* stacja pożarna; **-wächter** *m* stróż nocny (fabryki); **-waffe** *f* broń palna; **-walze** *f* mil. ogień zaparowy ruchomy; **-wasser** *n* wódka, gorzałka *f*; **-wehr** *f* straż pożarna; **-wehrmann** *m* strażak *m*; **-welle** *f* mil. nawala ognio-wa; **-werk** *n* ognie sztuczne; **-werker** *m* ogniomistrz, pirotechnik *m*; **-wirkung** *f* mil. działanie o-

gnia; **-zange** *f* kleszcze kowalskie, szczypecz *pl* do ognia; **-zeichen** *n* sygnał pożarowy (a. ogniem dany); **-zeug** *n* krzesiwo *n*; zapalniczka *f*; **-zunder** *n* żagiew, hubka *f*.
Feuilleton [-'föjeta] *-s, pl -s* *n* feljeton *m*; **-ist, -en, pl -en *m* feljetonista *m*; **feuilletonist** *a* feljetonowy.
Feuilletonroman *m* powieść feljetonowa
Feu *rig* *a* ognisty; *fig.* płomienny.
Fex, *-es, pl -e* *m* blazen; manjak *m*;
Fexerei *f* blazenstwo; manjactwo *n*.
Fia'ker [fja:] *-s* *m* dorożka *f*.
Fia'sko, *-s* *n* klapa *f*, fiasko *n*.
Fibel [fi:] *pl -n* *f* elementarz *m*.
Fi'ber [fi:] *pl -n* *f* włókno *n*.
Fichte, *pl -n* *f* świerk *m*; sosna *f*.
Fichten-apfel *m* szyszka *f*; **-harz** *n* żywica (świerkowa); **-holz** *n* drzewo świerkowe; **-nadel** *f* igła (świerkowa); **-nadelbad** *n* kąpiel igliwiowa; **-wald** *m* las świerkowy; **-zapfen** *m* szyszka *f*.
Ficken *ua*. oierać się o...; *gm.* spół-Fideikommiß, *-sses, pl -sse* *n* jr. powiernictwo *n*, **fideikommissarisch** *a* powierniczy.
fi'e:l [-dɛl] *a* *ad.* wesoly (-lo).
Fi'dibus [fi:] *-ses, pl -se* *m* zwitek papieru do zapalania fajki.
Fi'e'ber [fi:] *-s* *n* gorączka, febra *f*; **-anfall** *m* napad gorączki; **fi'e'berfrei** *a* bezgorączkowy; **-frost** *m* dreszcz *m*; **-glut, -hitze** *f* gorączka *f*; **fi'e'berhaft, fieberig** *a* gorączkowy; **fi'e'berkrank** *a* chory na febrę; gorączkujący; **-mittel** *n* środek przeciwgorączkowy.
fi'e'bern *un.* (h) mieć gorączkę, gorączkować; *fig.* majaczyć.
Fi'e'ber-rinde *f* kora chinowa;
-schau(d)er *m* dreszcz *m*; **fi'e'bervertreibend(es)** *Mittel*, środek przeciwgorączkowy.
Fi'e'del [fi:] *pl -n* *f* skrzypce *pl*; **-bogen** *m* smyczek *m*; **-ei'** *f* rzepole nie *n*; **fi'e'deln** *un.* (h) rzepolić (na skrzypcach); **Fi'e'dler** *m* skrzypczak *m*.
Figur [-'gʊr] *pl -en* *f* postać; figura, kibić *f*; *Bild* *n* ganzer ~ portret *n* w naturalnej wielkości. 2 posąg *m*. 3 figura (w szachach, w tańcach etc.); *(ine traurige ~ spielen, grać nędną rolę w jakiej sprawie); figura'l* *a* *mus.* figuralny; **Figur'a'nt, -en, pl -en****

m (-in *f*) statyst(k)a, figurant(k)a; **Figur'chen** *n* figurka *f*; **figurie** *ren* *ua.* *un.* (h) figurować.
figürlich *a* przeniósny; *un -en* *in* *un.* w przenośnym znaczeniu.
Fiktio'n [-'cjön] *f* fikcja *f*, zmyślenie *n*; **fiktiv'** *a* fikcyjny, podstawiony.
Fiktiv'ist [-'tɛ] *-s, pl -s* *n* 1 polewica *f*. 2 filet *m*; siatkowa robota; **-braten** *m* polewica pieczona. [filja *f*]
Filia'le [-'lja:] *pl -n* *f* oddział *m*.
Filigr'a'n [-'grän] (-e)s *n* filigran *m*.
-arbeit *f* robota filigranowa.
Film, (-e)s, *pl -e* *m* film; **-atelier** *n* wytwórnia *f* filmów; **-aufnahme** *f* zdjęcie filmowe; **fi'lmen** *l* *ua.* (s)filimować; *II un.* (h) występować *w* filmie; **-industrie** *f* przemysł kinematograficzny; **-regisseur** *m* reżyser filmowy, realizator *m*; **-schauspieler** *m* (-in) artyst(k)a filmowy, kinematograficzny (-na); **-star** *m* gwiazda filmowa; **-streifen** *m* taśma filmowa; **-vorführer** *m* operator filmowy.
filosof'le *f* filozofa *f*, jedwab *m* do haftu.
Fi'lter *m* *i* *n* cedzidło *n*, filtr *m*; **filtr'e'ren** *ua.* (prze)cedzić, filtrować.
Filtrie'r-maschine *f* filtrownica *f*; **-papier** *n* papier filtracyjny; **-sack** *m* worek do cedzenia, cedzidło *n*; **-stein** *m* cedzeniec *m*; **-tuch** *n* sukno do cedzenia; tkanina odpylacza.
Filz, *-es, pl -e* *m* 1 filc *2* *fam.* skapiec, sknera *m*; **-arbeit** *f* wyrób piłśniowy; **-hut** *m* kapelusz filcowy *a*. piłśniowy.
fi'lzig *a* 1 filcowy, piłśniowy. 2 *fam.* skapy; **Fi'lzigkeit** *f* sknerstwo *n*.
Fi'lz-la'us *f* mędowszka *f*; **-macher** *m* piłśniarz *m*; **-mantel** *m* burka *f*, płaszcz piłśniowy; **-maschine** *f* piłśniarka, maszyna *f* do filcu; **-mühle** *f* solusz *f* łowcy; **-schuh** *m* trzewik piłśniowy; **-tuch** *n* wołok *m*.
fi'nal [-'nal] *a* końcowy, ostateczny;
Finale, *-s, pl -s* *n* zakończenie *n*, finał *n*; **finalis'e'ren** *ua.* zakończyć.
Finan'zen *pl* finanse *pl*, skarbowość *f*.
Finan'z-amt *n* urząd skarbowy; **-frage** *f* kwestja finansowa; **-genie** *n* geniusz finansowy; **-geschäft** *n* transakcja finansowa; **-gesetz** *n* ustawa skarbowa.
finanzie'll *a* finansowy.

finanzie'ren *ua.* (s)finansować;
Finanz'ung *f* (s)finansowanie *n*;
-sgesellschaft *f* towarzystwo do finansowania (przedsiębiorstw etc.).
Finan'z-institut *n* instytucja finansowa; **-jahr** *n* rok operacyjny; **-kalamität** *f* klęska finansowa; **-lage** *f* położenie finansowe; **-mann** *m* finansista *m*; **-ministerium** *n* ministerjum *n* skarbu; **-welt** *f* świat finansowy; **-wesen** *n* skarbowość *f*; **-wissenschaft** *f* nauka skarbowości.
Fi'ndel-anstalt *f*, **-haus** *n* dom podrzutków; **-kind** *n* podrzutek *m*.
finden *l* *ua.* 1 znaleźć, znajdować (ob. Beifall); **Gehör** ~ znaleźć posłuch; być wysłuchanym; das findet keinen Glauben, nie dają temu wiary; wie ~ Sie (den Wein)? jak panu smakuje...? Gnade bei j-m ~ pozyskać czyją łaskę. 2 uznać; uważać; (fur) gut ~, (fur) ratsam ~ uznać za dobre, uważać za stosowne. 3 zastać; spotkać; ich fand ihn schlafend, zastałem go śpiącego. *II sich* ~ 4 znaleźć się; das wird sich ~ a) to się dopiero pokaże; b) to się jakoś zrobi (a. ulozy). 5 *sich in* etw. ~ a) przystosować się do cz.; pogodzić (oswoić) się z czem; b) zrozumieć co; zdawać sobie sprawę z czego; ich will mich ~ muszę zebrać myśli; sich (zurecht) ~ polapać (zorientować) się; sich heim ~ trafić na właściwą drogę; es fand sich, daß..., okazało się, że...
Fi'nder *m* (-in *f*) znalazca (-czynni); **-lohn** *m* znaleźne.
fi'ndig *a* pomysłowy, zmyślny;
Fin digkeit *f* pomysłowość *f*.
Fi'ndling, (-e)s, *pl -e* *m* 1 podrzutek, znalazca *m*. 2 *geol.* glaz przybłądny.
Fi'nger, *-s* *m* palec *m*; man kann es sich an den -n abzählen, można policzyć na palcach; er macht (a. hat) lange ~ ma długie ręce, lubi kraść; etw. aus den -n saugen, wycisnąć coś z palca; j-m (scharf) auf die ~ sehen (a. passen) patrzeć komu na ręce; *fig.* durch die ~ sehen, patrzeć przez palce; mit -n auf j-n zeigen, wytykać k. palcami; **-abdruck** *m* odciśnięcie palców; **-abdruckverfahren** *n* daktyloskopia *f*.
fi'nger-breit, **-dick** *a* szeroki, grubo na palec; **-fertig** *a* bierzły w palcach.

Fi'nger-fertigkeit *f* biegłość w palcach; **-hut** *m* napaterek *m*.
fi'nglering, (-e)s, *pl -e* *m* paluch *m*.
fi'ngern *un.* (h) przebierać palcami.
Fi'nger-nagel *m* paznokieć *m* (u palca); **-ring** *m* pierścionek *m*; **-satz** *m* *mus.* palowanie *n*; **-spitze** *f* koniec palca; **-sprache** *f* (roz)mowa za pomocą palców (a. na migi); **-stock** *m* maszyna do rozciągania rekawiczek; **-übung** *f* ćwiczenie palców; **-zeig** *m* znak *m*; wskaźówka *f*; ~ für den Leser, dla wiadomości czytelnika.
fi'ngie'ren [-'gl:] *ua.* zmyślać, udawać; **fi'ngiert** *a* zmyślny, fikcyjny; **handl. -e** Rechnung, rachunek pro forma.
Fink(e), (-e)n *pl* (-e)n *m* orn. zięba *f*.
Fi'nn'e, *pl -n* *f* 1 pletwa *f* (dużych ryb). 2 wet. wagr *m*; **fi'nnig** *a* wagrately.
Fi'nn'e, *-en, pl -en* *m* Finlandczyk, Finczyk *m*; **Fi'nnin**, *pl -nen* *f* Finlandka; **fi'nnisch** *a* finlandzki; **Fi'nnland** *n* *geo.* Finlandja *f*.
fi'nster *a* ciemny, ponury, mroczny, posępny; es ist ~ ciemno; ~ werden, ciemnieć; ein -es Gesicht machen, zasępić się; im F-n, pociemku; **Fi'nsterling**, (-e)s, *pl -e* *m* człowiek nieoświecony, obskurant *m*; **Fi'nsternis**, *pl -se* *f* ciemność *f*; *ast.* zaćmienie *n*.
Fi'nte, *pl -n* *f* wybieg, wykret *m*; *sp.* finta *f*; *-n* machen, kręcić; **Fi'ntenmacher** *m* krętaż *m*.
Fips, *-es, pl -e* *m* 1 szcztetek *m*. 2 *it.* Meister ~ krawiec *m*.
Fi'r'lefan'z, *-es, pl -e* *m* 1 trzpiot, wietrznik *m*. 2 trzpiotostwo; bzdurstwo *n*; **-erei'** *f* bzdurstwo *n*.
firm *a* mocny (w czem); er ist ~ im Deutschen, jest mocny w niemieckim.
Fi'rma, *pl -men* *f* firma *f*; *unter der ~* pod firmą.
Firmame'nt, (-e)s, *pl -e* *n* sklepienie niebieskie, firmament *m*.
fi'rme(l)n *ua.* bierzmować.
Fi'rme-bogen *m* blankiet firmowy; **-buch** *n* księga adresów (firm); **-schild** *n* szyld firmowy; **-verzeichn'is** *n* spis firm; **-zeichnung** *f* podpis firmowy.
firmie'ren [-'mi:] *ua.* prowadzić interesy pod firmą; podpisywać firmę.
Fi'rmung *f* bierzmowanie *n*.

Firn, -(e)s, pl -e m pole śniegowe; śnieg szczytowy (na szczytach gór). **Firn** a szczyłoczny (owoc); (o winie) stary, wytrawny.

Firnis, -ses, pl -se m pokost m; **firnissen** *va.* pokostować.

Firn-farbe *f* farba pokostowa; -tag m wernisaż m, dzień otwarcia (wystawy obrazów).

First, -es, pl -e m szczyt, wierzchołek m; kalenica *f*, grzbiet m dachu.

Fisch, -es, pl -e m ryba *f*; *fig.* nicht ~, nicht Fleisch, ni pies, ni wydra (ob. faul 3); -e wollen schwimmen, ryba chce pływać; -adler m rybitwa *f*, orzeł morski; -angel *f* wędka *f*; -behälter m sadzawka *f*; -bein n fiszbin m; -blase *f* pęcherz rybi; -blut n *fig.* ~ naben, miód zimną krew; -brut *f* narybek m.

Fischen *ua.* i *vn.* (h) łowić ryby; *fig.* im trüben ~ w mętnej wodzie ryby łowić; *fam.* es ist nichts dabei zu ~ nie tu zarobić nie można; **Fischer**, -s m rybak; -boot n łódź rybacka; **Fischerrei** *f* rybolówstwo n; miejsce łowienia ryb; ~ treiben, trudnić się rybolówstwem; **Fischergerät** n przybory rybackie; **Fischerin**, pl -nen *f* rybacka *f*.

Fisch-erlaubnis *f* pozwolenie na łowienie ryb; -fang m rybolówstwo n; -flosse *f* płetwa *f*; -gabel *f* a) widelec do ryb; b) ościem *m*; -garn n sieć rybacka; -gericht *f* potrawa rybna; -gräte *f* ość; -händler m handlarz ryb; -köder m przynęta *f* na ryby; -laich m ikra rybia; -leim m klej rybi, karuk *m*; -markt m targ na ryby; -milch *f* mlecz rybi; -netz n sieć rybacka; niewód *m*; -otter m i *f* wydra *f*; -räucherer *f* wędzarnia *f* rybi; **fischreich** a obfity w ryby; -reiherr *m orn.* czapla siwa; -reuse *f* węgięrz *m*; -setzung m narybek *m*; -speise *f* potrawa rybna; -suppe *f* zupa rybna; -teich, -weiher m sadzawka *f*; -zucht *f* hodowla *f* rybi; -zug m połów *m* rybi.

fiska'lisch [kã-] a skarbowy, fiskalny; **Fiskus** m skarb państwowy. **Fistel**, pl -n *f* 1 med. przetoka, fistuła *f*, 2 *mus.* fałset *m*.

Fi'tich, -(e)s, pl -e m skrzydło n. **fi**'tzen *va.* nawijać (nić); dziergać. **fix** a 1 stały; -er Gehalt, stała pen-

sja; -e Idee, urojenie n. 2 ~ und fertig, zupełnie gotowy. 3 szybki, chybk; zwinny, zręczny; fertyczny; -er Kerl, byczy chłop, zuch *m*.

fi'xen *vn* (h) grać na zniżkę; **Fixer**, -s m spekulant na zniżkę; **Fixgeschäft** n transakcja terminowa.

fixie'rbad n *fot.* kąpiel utrwalająca. **fixie**'ren [fiksl-] *ua.* 1 ustalić; *fot.* utrwalić. 2 j-n ~ utkwid wzrok w kim. [lacz m.]

Fixie'r-mittel, -salz n *fot.* utrwalenie *n*; **Fixierung** *f* ustalenie; *fot.* utrwalenie *n*; **Fixster** m gwiazda stała; **Fixum** n suma (pensja) stała.

Fjord, -(e)s, pl -e m fiord *m*. **flach** a płaski; równy (grunt); płytki (*t. fig.*); mit der -en Hand, dłońią; die -e Klinge, płaz *m* (szabli etc.); das liegt auf der -en Hand, to jasne jak na dłoni; **Fla**'chbild n płasko-rzeźba *f*.

Flä'che, pl -n *f* równina; płaszczyna; powierzchnia *f*; płask m, płaska strona; ściana *f* (kryształu); **Flä**'cheisen n płazówka *f*, żelazo płaskie.

Flä'chen-beschlag m *aw.* okucie n płytów; -druck m ciśnienie a. parcie na powierzchnię; -inhalt m powierzchnia *f*; obszar *m*; -kapazität *f* pojemność *f* powierzchni; -messer m planimetr, płaszczynomierz *m*; -raum m obręb, obszar *m*; -winkel *m* kąt dwuścienny.

flä'chfallend a lekko spadzisty. **Flä**'ch-feile *f* pilnik płaski; -feld n równina *f*; -feuer n mil. ogień płaski. **flä**'chfüßig a płaskonogi.

Flä'chheit *f* płaskość; płytkość (*t. fig.*); równość *f*. **Flä**'ch-kopf m słaba głowa; -land n płaszczyna, równina *f*; -relief n płaskorzeźba *f*, płaskoryt *m*; -rennen n sp. gonitwy płaskie.

Flachs [fláks] -es m len *m*; -bau m uprawa *f* lnu; -breche *f* miedlica, tarlica; **flä**'chsfarbig a lnianego koloru; -haar n włosy lniane; -hechel *f* cierlica, ochlica *f*; -kamm n czochra, rafa *f*; -kopf m *fam.* blondyn *m*; -röste *f* mocczenie, roszenie n lnu; -schwinge *f* klepadło n do lnu; -spinnen n przedzenie lnu; -spinnerei *f* przędzalnia *f* lnu.

Flä'ckerfeuer n ogień płomienny. **flä**'ckern *vn.* (h) migać się; płonąć

Flä'den, -s m placek *m*.

Flä'der, -s m słój *m* (w drzewie); **flä**'derig a włókniasty; słojujący.

Flä'gge, pl -n *f* flaga, bandera *f*; die ~ streichen, banderę spuścić; **flä**'ggen *va.* powiewać flagą; wywiesić flagę.

Flä'ggen-stange *f*, -stock m drzewce pl bandery; **Flä**'ggschiff n okręt admirałski.

Flä'ggeschütz n, -kanone *f* mil. działo przeciwlotnicze.

flä'ko'n, -s, pl -s n flakon *m*. **Flä**'me [fle-j-n, pl m] flamandczyk; **Flä**'min, pl -nen *f* Flamandka.

Flä'mi'ngo, -s, pl -s m orn. czerwilo flaż miesz a flamancki. [nak m.]

Flä'mme, pl -n *f* 1 płomień *m*; in -n ausbrechen, stanąć w płomieniach (ob. aufgehen 4); in -n setzen, zapalić, podpałić. 2 przedmiot miłości; sie ist seine erste ~ to pierwsza jego miłość; **flä**'mmen I *vn.* (h) płonąć; *fig.* vor Zorn ~ paląc gniewem. II *va.* osmalać; opalać (drób); nadać barwę płomienistą; **flä**'mmend a płomienny; palający.

Flä'mmen-blitz m grom płomienny; -bogen m łuk płomienny, świetlny; -bogenlampe *f* lukówka płomienna; -feuer n żar a. ogień płomienny; -meer n morze płomienni; -ofen m płomienniak, piec płomienny; **flä**'mmenspeind a ziejący ogniem; -tod m śmierć w płomieniach; -werfer m miotacz m ognia.

flä'mmig a płomienny, płomienny. **flä**'ndrisch a flamancki. [sty. **Flä**'ne'll, -s, pl -e m flanela *f*; -hemd n koszula flanelowa.

flä'nie ren [n-] *vn* (h) łazikować, walać się.

Flanke, pl -n *f* bok *m*, flanka *f*; mil. die -n decken, osłaniać flanki.

Flä'nken-angriff m atak boczny; -deckung *f* osłona *f* flanków; -feuer n ogień boczny.

flän'kie're'n *ua.* mil. flankować; osłaniać a obronić flanki; -d a flankujący; **Flän**'kie'ring *f* flankowanie n. **Flä**'nsche, pl -n *f* kryza *f*, koinierz (flasz) *m*; lose ~ obroza *f*.

Flä'nschen, -s n flaszeczka *f*.

Flä'sche, pl -n *f* flaszka, butelka *f*; auf -n füllen a. ziehen, butelkować.

Flä'schen-bier n piwo butelkowe;

-bü'rste *f* szczotka do butelek; -kürbis m bania, tykwa *f*; -spüllapparat *m* przyrząd do płókania flaszek; -verkor(k)ungsmaschine *f* korkownica *f*; -wein m wino butelkowe; -zug *m* wielokrażek *m*.

Flä'ser, pl -n *f* słój *m* (w drzewie); **flä**'serig a ob. fladerig.

Flä'ttergeist m trzpiot, pedziwiatr *m*; **flä**'tterhaft a trzpiotawy, ploch; **Flä**'tterhaftigkeit *f* trzpiotawość, plochość *f*, roztrzępanie *n*; **Flä**'ttermine *f* mil. fugas *m*.

flä'ttern *vn.* (h i sn) fruwać, bujać, latać tu i owdzie; (o włosach, o żąglach) powiewać; *fig.* motylkować, być niestály, pedziwiatrem; **Flä**'ttersinn m trzpiotawość, niestalość *f*.

flä'u a 1 słaby; mir wird ~ słabo mi się robi. 2 ospały, apatyczny; die Börse ist ~ giełda ospała; *handl.* unser Markt ist ~ na naszym rynku zastój; (**Kaffen**) ist ~ nie ma pokupu; ~ machen, wywoływać zniżkę; mit seiner Kasse steht es sehr ~ ma pustki w kasie, *fam.* u niego byrnda; -er werden, słabnąć (o wietrze); **flä**'u'en *vn.* (h) nie mieć pokupu; spadać w cenie; (o wietrze) słabnąć; **Flä**'u'heit *f* słabość, ospałość, apatia, depresja *f* (na giełdzie), zastój (w interesach).

Flä'um, -(e)s, pl -e(n) m 1 puch; puszek, meszek *m*, 2 sadło n.

Flä'u-macher m zniżkowiec, spekulant na zniżkę; *pol.* kłeszkowiec, defetysta *m*; -macherei *f* spekulacja na zniżkę; *pol.* defetyzm *m*.

Flä'u-m-bart m meszek na brodzie; *fig.* mlókos *m*; -feder *f* puch *m*.

flä'u mig a puszysty; **flä**'u'mweich a miękki jak puch.

Flä'us, Fläusch, -es, pl -e 1 kosmyk m włosów, wełny. 2 sukno włochate.

Flä'use, pl -n *f* blaga, bujda *f*; 'wykręt *m*; -n machen, kręcić; bujać, blagować; -nmacher m blagier; krętczak. **Flä**'z [flec] -es, pl -en m gbur, cham. **Flä**'chse [flėkse] pl -n *f* ściągno *n*; **flä**'chsig a zylasty.

Flä'chtarbeit *f* robota pleciona.

Flä'chte, pl -n *f* 1 splot (włosów), warkocz *m*, 2 plecionka *f*, 3 bot. porost; *med.* liszaj *m*; **flä**'chten *va.* pleść, splatać; wypłatać; *ins Haar* ~ wpleść we włosy; einen Kranz ~ uwidwieńnić; sich ~ spleść się; obwijać się

(kolo czego); fle'chtenartig a lisza-jowaty.
fle'cht-korb m kosz pleciony;
-stroh n ralsja f; **-weide** f wiklina, łozka f; **-werk** n plecionka f; **-zaun** m plot pleciony.

Fleck, -(e)s, pl -e(n) m 1 mięso n; vom -e kommen, ruszyć z miejsca; sich nicht vom -e rühren, nie ruszyć się z miejsca. 2 kawałek m (materii, ziemi); latka f; flek m (na obcasie). 3 plam(k)a f; blauer ~ siniec m; fle'cken va. i vn. (h) plamić (się).

Flecken, -s m 1 miasteczko n. 2 plama, skaza f. 3 latka f, flek m; fle'ckenfrei a bez plamy, bez skazy.

Flecken-reiniger m wywabiacz m plam; **-reinigung** f wywabianie plam.

Fle'ckfieber n tyfus plamisty.
fle'ckig a 1 pstry, srokaty; nakrapiany. 2 poplamiony; ~ werden, splamić się.

Fle'ck-seife f mydło do wywabiania plam; **-typhus** m tyfus plamisty; **-wasser** n płyn do wywabiania plam.

Fle'der-maus f nietoperz m; **-wisch** m pióropusz m (do okurzenia).

Fle'gel [fle-] -s m 1 cep m. 2 gbur, cham m; **-ei'** f chamstwo, grubiaństwo n; fle'gelhaft, fle'gelig a gburowaty, grubiański; **Fle'gelhaftigkeit** f gburowatość f, chamstwo n.

Fle'geljahre pl młodzieńcze lata.
fle'hen [fle:n] vn. (h) błagać; zu j-m ~ błagać kogo; fle'hentlich a i ad. błagalny (-nie).

Fleisch [flajs] -es, n mięso n; cialo (ludzkie); miąższ m (owoców); wildes ~ dzikie mięso; vom ~ fallen a. kommen, spadać z ciała; **-abfälle** pl odpadki mięsa; **-bank** f jatka f; **-brötchen** n kanapka f z mięsem; **-brühe** f rosół m.

Fle'ischer, -s m (-in f) rzeźnik (-iczka); **-bursche**, **-geselle** m cze-ladnik rzeźnicki. [sna].

Fle'ischeslust f pożądliwość cie-le-
Fle'isch-esser m spożywca mięsa;
-extrakt m wyciąg mięsny; **-farbe** f kolor cielisty; fle'ischfarbig a cieli-
 sty, koloru cielistego; **-faser** f włókno n (zyla f) w mięsie; fle'ischfressend a mięsożerny; **-fresser** m mięsożerca m; **-hackmaschine** f maszyna do siekania mięsa.
flei'schig a mięsny; mięsisty.

Flei'sch-klößchen n zrazik mięsny;
-kost f pożywienie mięsne; **-laden** m sklep rzeźniczy.

flei'schlich a ciesny; **Flei'schlich-keit** f cięśność f; flei'schlos a wy-chudy.

Flei'sch-made f robak m (w mięsie); **-markt** n targ mięsny; **-schau** f oględziny pl mięsa; **-speise** f potrawa mięsna; **-ware** f mięsowa n.

Fleib, -es m pilność f; ~ auf etw. verwenden, przykładać się do cz., pilnie się zajmować czem; mit ~ a) pilnie; b) umyślnie (ob. Preis 2); flei'Big a i ad. pilny (-nie); -e Arbeit, staranna robota.

flektie'ren va. gr. (sich) odmieniać fle'ncen vn. (h) beczć. [(sie).]

Fle'sche, pl -n f mil. strzalczam n.
fle'tschen va. wyszczerzać (zęby).

Flexio'n [fleksjən] f gr. odmiąna f.
Flibu'stier m korsarz, rozbójnik m.
Fli'ckarbeit f latanina f; **Fli'cken** m lat(k)a f, (zaj)latać; fig. j-m etw. am Zeuge ~ przypiąć komu latkę; **Fli'cker** m latacz m; **Flickerei'** f latanina f.

Fli'ck-schneider, **-schuster** m laci-
 ciarz m; **-werk** n latanina; fig. kompilacja, zbieranie f; **-wort** n wyraz zbyteczny (w wierszu dla rymu).

flye'ten [fl:] -s m bot. bez m.

-strauß m bukiet z bzu.
Flie'ge [fli:] pl -n f mucha f; spani-sche ~ mucha hiszpańska, kantaryda f; fig. zwei -n mit einer Klappe schlagen, przy jednym ogniu dwie pieczenie upiec.

fli'e'gen [fli:] vn. (sn) latać, fruwać; in die Höhe ~ wzbicić się, wylecieć; geflogen kommen, przylecieć, przy-frunąć; sie flogen von ihren Sitzen (empor), zerwali się z miejsca; in die Luft ~ wylecieć w powietrze; au. in der Spirale ~ opisywać spiralę (ob. Taube); **-d** a latający; lotny; powie-wający; **-de** Brücke, prom wahadło-
 wy; mit -en Haaren, z rozpuszczono-ni włosami; der -de Hollander, lata-
 jacy holender; mil. -e Kolonne, ko-lumna lotna.

Fli'e'gen-falle f, **-fänger** m mucho-lapka f; **-garn** n siatka f na muchy;
-gewicht n sp. waga musza; **-gift** n trucizna f na muchy; **-klappe**, **-klatsche** f lapka na muchy; **-netz** n

siatka na muchy; **-papier** n lep na muchy; **-pilz** m mucholówka m; **-schnapper** m um. muchołowka f; **-schrank** m szpizarnia f; **-wedel** m oganiaczka f od much.

Flie'ger, -s m (-in f) 1 aw. lotnik (-iczka); sp. wyscigowiec, kości wysci-gowy. 2 aeroplan m; **-abteilung** f mil. eskadra lotnicza; **-abwehr** f obro-na przeciwlotnicza; **-abwehrkanone** f działko przeciwlotnicze; **-aufklarung** f rozpoznanie lotnicze; **-aufnahme** f zdjęcie lotnicze; **-gruppe** f dywizjon lotniczy; **-horst** m lotnisko główne; **-schule** f szkoła lotnicza.

fli'e'hen vn. (sn) i va. j-n ~ stronić, uciekać od (unikac) kogo; vor etw. ~ uciekać od (unikac) czego; zu j-m ~ schronić się u k.; **-d** a uciekający; -e Sturz, płaskie czoło.

Flie'se [fli:] pl -n f płyta kamienna, tafla marmurowa, fliza f; **-nfußboden** m posadzka kamienna, taflowa-na; **-apflaster** m bruk płytowy.

Fli'e'rabbeit f robota łączuszkowa; produkcja seryna.

fli'e'Ben [fli:] vn. (h) 1 płynąć; ma-
 się; ciec; ins Meer ~ wpadać do la-
 dza; der Schweiß floß ihm von der Stirn, pot mu się lał z czoła; das Pa-pier fließt, papier się zalewa. 2 topić (rozpuszczać) się. 3 (o włosach etc.) po-wiewać. 4 fig. ~ aus, wypływać, wy-nikać z (czego); **-d** a płynący, płynny; fig. potoczysty (styl); -e Rede, mowa płynna; ~ sprechen, płynnie mówić.

Fli'e'ßpapier n bibuła f.
Fli'fimmer, -s m (slaby) błysk m; błyskotka f; **-bude** f fam. kino n; **-held** m bohater filmu.

fli'mmern vn. (h) migotać, migać (iskrzyć) się; es flimmert mir vor den Augen, migam mi się w oczach.

Fli'mmerwand f ekran (kinowy).
fli'nk a zwinnny, zwawy, rzący; mach ~! uwijaj się!; **Fli'nkheit** f zwinnność, żwawość f.

flins, pl -e m naleśnik m.
flint, -(e)s, pl -e m krzemień m.
flint'e, pl -n f strzelba, fuzja f; **-nschuß** m strzał m. [flirtowac].

flirt, -s m flirt m; **fli'rt'en** vn. (h)
fli'tter m i f świecidełko n, bly-skotka f; fig. blichtr m; **-gold** n szych-trudowany tancerz; **-kram** m świe-cidełka, fatalazki pl.

fli'ttern vn. ob. flimmern.

fli'tter-staat, **-tand** m, **-werk** n świecidełka, fatalazki pl; **-wochen** pl miodowe miesiące.

flo'cke, pl -n f kosmyk; platek m (śniegu); flo'ckicht, flo'ckig a kosmykow(aty), platkowy.

flo'ck-seide f filozela f, wyczeski jedwabne; **-wolle** f wyczeski wełniane.
Flöh [flo:] -(e)s, pl Flöhe m pchła f;
flö'hen va. (sich) szukać pcheł.

flor [flör] -(e)s, pl -e m 1 flora, kre-pa; fig. zasłona f. 2 kwitnienie n, roz-kwit m; in ~ sein, prosperować.

Flö'ra [flö-] f flora f (ogół roślin).

Flö'rbinde f krepa (załobna).

Florenti'ner m Florentczyk m.

Flöre'nz f geo. Florencia f.

Flor'e'tz, -s, pl -e n floret m (do szermierki); **-band** n taśma floreto-wa; **-seide** f filozela f.

Flör'jan m Florjan.

flor'ian [-ri:] vn. (h) kwitnąć, prosperować.

Flö'r-schleier m welon krepowy;

-strumpf m pończocha gazowa.

Flö'skel, pl -n f kwiatek retoryczny.

Flö'ß [fos] -es, pl Flöße n 1 tratwa f. 2 spław m; flö'ßbar a spławny;

Flö'ßbrücke f most na tratwach.

Flö'sse, pl -n f pletwa f; av. stac-
 tecznik, stabilizator m.

flö'Ben [flo:] 1 va. spławiąc (drze-
 wo). 2 F- n spławianie n; **Flö'Ber**,
 -s m flisak m; **Flö'berer'** f flisactwo n.

Flö'ßfeder f pletwa f. [sówka f.]

Flö'ßholz n drzewo tratwowe, flö-
 wa'te [flo:] pl -n f flet m; flö'ten
 va. i vn. (h) grać na flecie; (o słowku)
 śpiewać.

Flö'ten-blaser, **-spieler**, **Flö'tist**,
 -en, pl -en m flecista m; **-ton** m dźwięk
 fletu; fig. j-m die -tone beibringen,
 nauczyć kogo rozumu.

flott a płynający; fig. swobodny,
 niewymuszony; hojny; chwacki; do-
 skonally; wesoly; er macht -e Ge-
 schäfte, robi świetne interesy; -er
 Handel, ożywiony handel; -es Kapi-tal, wolny kapitał, gotówka f; ~ leben,
 żyć na pańskiej stopie; hulać; hier
 geht es ~ her, wesolo, hucznie tutaj;
 etw. ~ machen, wykonać co szybko,
 sprawnie; -er Tänzer, doskonały, nie-
 zmodowany tancerz.
flö'tte, pl -n f flota f; kleine ~

flotyla *f*; -n flaggschiff *n* okręt admirałski; -nverein *n* liga morską.

flottie *rend* a bieżący, płynny (dług pastwowy).

Floti'lle, *pl -n f* flotyla *f*.

flot'machen *va*, zepchnąć (okręt) na wodę, wydobyć (osiady okręt).

Flot'tstahl *n* stal mieszana, zlewna.

flottwe'g *ad*. śmiało, odrazu; bez ceremonji.

Flöz, -es; *pl -e n* pokład *m*, warstwa *f*.

Fluch, -(e)s, Flüche *m* przekleństwo *n*; kłątwa *f*; ~ über dich! bądź przeklęty! flu'ch-beladen -bela-stet *a* przekleć; flu'chen *vn*. (h) (zakląć); *j-m* ~ przeklinać kogo.

Flucht *f* 1 ucieczka *f*; die ~ ergreifen, uciec; rzucić się do ucieczki; in die ~ schlagen, zmusić do ucieczki. 2 szybki bieg (lat, wypadków). 3 bud. szpara *f* (u drzwi); lico *n*; rząd *n* (okien); (drei Zimmer) in einer ~ w amfiladzie; flu'chten *1 vn*. (sn) (sich) uciec; schronić się. II *va*. dać schronienie.

flu'chtig *1 a* 1 zbiegły; ~ werden, uciekać; zbiec. 2 pobieżny, powierzchowny; -er Blick, rzut oka. 3 fig. krótkotrwały, szybko przemijający; niestały, niestateczny, płochy. 4 z pośpiechem wykonany, naprędce zrobiony. 5 *chm*. lotny. II *ad*. naprędce; pobieżnie, powierzchownie; Flü'chtigkeit *f* 1 szybkość *f*, pośpiech *m*. 2 niestałość; plochość *f*; pobieżność; krótkotrwałość. 3 *chm*. lotność *f*; -sfehler *n* przeoczenie *n*.

Flü'chtling, -s, *pl -e m* zbieg, uciekinier; wychodźca; dezertor *m*.

Flucht-linie *f* linia regulacyjna; -versuch *m* usiłowanie ucieczki.

Flug [flük] -(e)s, *pl* Flüge *m* lot; *sp*, weiter ~ raid *m*; *fig.* ~ der Zeit, szybki bieg czasu; *im -e*, w lot, w locie; *fig.* naprędce; -apparat *m* samolot *m*; -bahn *f* tor lotu (pocisku); -blatt *n* pismo ulotne; broszurka *f*; -boot *n* wodnopłatowiec *m*.

Flügel [flü.] -s *m* 1 skrzydło *n* (t. drzwi). 2 *aw*. śmigła *f*. 3 fortepian; -adjutant *m* adjutant przyboczny; -decke *f* nadlotka *f*; flu'gellos *a* bezskrzydły; -partel *f* pol. skrajne stronictwo; -schlag *m* uderzenie skrzydłami; -tür(e) *f* podwoje, drzwi; *pl* o dwu skrzydłach.

Flu'gfeld *n* lotnisko *n*; flu'gfertig *a* gotowy do odlotu; Flugstg *m* pasażer (acropolanu). [dzielnny.]

flügge *a* zdolny do lotu; *fig.* samolotny; Flu'g-geschwindigkeit *f* szybkość lotu; -hafen *m* port lotniczy; -hafer *m* owies gluchy; -halle *f* hangar *m*;

-loch *n* otwór (ula, gołębnika); -maschine *f* samolot *m*; -platz *m* lotnisko *n*; -post *f* poczta lotnicza; per *a*. mit ~ poczta lotnicza.

Flugs *ad*. piorunem, w okamgnieniu.

Flug-ad. piasek lotny; -schrift *f* ob. Flugblatt; -schüler *m* uczeń pilota; -wesen *n* lotnictwo *n*.

Flugzeug *n* *aw*. samolot, aeroplan, płatowiec *m*; kleines ~ awjonetka *f*;

-führer *m* pilot *m*; -geschwader *n* mil. eskadra lotnicza; -mutterschiff *n* awjonatka *f*;

-schuppen *m* hangar Flu'idum, -s *n* fluid *m*. [m.]

Fluktuatio'n [-cjon] *f* niestałość *f*, wahanie *n* (cen, kursów).

Flu'nder, -s *m* icht. flądra *f*.

Flunkerei' *f* przechwałki *pl*, blaga, bujda *f*; Flu'nderer *m* bliagier *m*;

flu'nderer *vn*. (h) bujać, blagować.

Flur [flür] *1 pl -en f* niwa *f*, łąka *m*, pole *n*. II -s, *pl -e(n)* *m* sień *f*;

-hüter, -schütz *m* polowy *m*; -register *n* kadaster *m* (ocenianie posiadłości ziemskich w celu opodatkowania); -schaden *m* szkody polne; -stein *m* kamień graniczny.

Fluß, -ses, *pl* Flüsse *m* 1 rzeka *f*. 2 tok *m*; *fig.* potoczność *f* (mowy); bieg *m* (rzeki, czasu); in ~ bringen, na tor sprowadzić; ożywić (roznowić); wieder in ~ kommen, wznowić się, znowu zacząć działać; *med.* weiser ~ białe upławy. 4 top(nik), roztop (flus) *m*; in ~ kommen, zacząć topnieć.

flußa'b(wärts) *ad*. z wodą; fluß-auf(wärts) *ad*. pod wodę.

Fluß-bad *n* kąpiel rzeczna; -bett *n* koryto, łożysko *n* rzeki; -fisch *m* ryba rzeczna; -gebiet *n* dorzecze *n*.

flüssig *a* 1 płynny, ciekły; ~ machen, roztopić; ~ werden, roztopić się. 2 *fig.* -e Gelder, płynna gotówka; (sein Kapital) ~ machen, zmobilizować, upłynnić(a); Flü'ssigkeit *f* płynność, ciekłość *f*; *plyn m*, ciec *f*;

Flüssigmachung *f* upłynnienie, zmobilizowanie *n* (kapitału).

Fluß-pferd *n* hippopotam *m*; -schiffahrt *f* żegluga rzeczna; -spat *m* *min*. topnik, fluspat *m*; -übergang *m* przeprawa przez rzekę; -wasser *n* woda rzeczna.

Flüstern *1 vn*. (h) szeptać. II *F -n* szeptanie *n*; zzept *m*.

Flut [flut] *pl -en f* 1 przypływ *m* (morza). 2 potok *m* (*fig.* von Tränen, von Worten lez. słów); nawał; duży naphy *m* (widzów etc.). 3 wylew *m*, powódź *f*. 4 -en *pl* balwany, fale morskie; fluten *vn*. (h i sn) zbierać; silnie falować; *fig.* tłoczyć się; Flu'tzeit *f* czas przypływu (morza).

Fo'ck-mast *m* żeg. maszt przedni; -segel *n* spodni żagiel.

Föderali'smus *m* federalizm, ustrój związkowy; föderati'v *a* związkowy;

Föderati'vstaat *m* państwo związkowe; fö'hlen [fön], -s *n* zrebieć *n*. [we.]

Föhn [fön] -s, *pl -e m* 1 wiatr południowy. 2 aparat do osuszania włosów.

Föhre [fö -f] ob. Kiefer. [sów.]

Fo'kus [fö -m] *fiz.* ognisko *n*.

Fo'ige, *pl -n f* 1 kolej *f*, następstwo *n*; nach der ~ po kolei; in einer ~ jedynym ciągiem, bez przerwy; in bunter ~ w nieladzie. 2 skutek *m*, następstwo; wynik *m*; zur ~ haben. (s)powodować, pociągać za sobą; ~ nach sich ziehen, pociągać za sobą skutki; die ~n tragen, ponieść konsekwencje (czego); (einem Gesuche) ~ geben, zadość uczynić, przychylić się do...; einer Einladung ~ leisten, przyjąć zaproszenie; *j-m* ~ leisten, być komu posłusznym. 3 wniosek *m*. 4 in der ~ na przyszłość; -leistung *f* zastosowanie się do cz.; posłuszeństwo *n*.

fo'igen *vm*. (sn i h) 1 *j-m* ~ iść za kim; następować po kim; słuchać kogo; *j-m* mit den Augen ~ śledzić k. oczyma; dem Beispiele *j-s* ~ iść za czym przykładem; auf den Frühling folgt der Sommer, po wiosnie następuje lato; einem Rat ~ słuchać rady; Fortsetzung folgt, dalszy ciąg nastąpi. (er sprach) wie folgt, jak następuje. 2 *aus etw.* ~ wynikać z cz.; daraus folgt, z tego wynika. 3 das Geld folgt anbei, przy niniejszym załączamy (y) pieniądze; fo'igend *a* następujący;

-en *Inhalts*, następującej treści; *am -en Tage*, nazajutrz.

fo'igender-maßen, -weise *ad*. w następujący sposób, jak następuje. fo'igen-los *a* bez następstw; -schwer *a* brzemienisty w następstwie. fo'ige-recht, -richtig *a* konsekwentny, logiczny; Fo'lgerechtigkeit *f* konsekwentność; logiczność *f*.

fo'igern *va*. (wy)wnioskować, wnosić (aus etw. z cz.); daraus folgert, z tego wynika; Fo'igerung *f* wnioskowanie *n*, wniosek *m*; fo'igerungs-weise *ad*. indukcyjnie.

fo'igewidrig *a* *i ad*. nielogiczny, niekonsekwentny (-nie); Fo'igezeit *f* przyszłość *f*.

fo'iglich *ad*. zatem, przeto, więc;

fo'lgsam *a* posłuszny; Fo'lgsamkeit *f* posłuszeństwo *n*.

Folia'nt, -en, *pl -en m* folja *m*.

Folie [fö -] *f* folja, podłewa metalowa (u zwierciadła).

folli'e'ren [lil -] *va*. foljować (strocnice); Fo'lioformat *n* format arkuszowy (in folio).

Fo'ltter, *pl -n f* tortura *f*, katusze *pl*;

-bank *f* lawa katowska; fo'lttern *va* katować; (sich) męczyć (sie).

Fond [fā] -s, *pl -s m* to *no*.

Fonds [fā] *m* fundusz, kapitał *m*;

-börse *f* giełda pieniężna, papierów wartościowych; -makler *m* makler giełdowy.

Fontäne [fö -] *pl -n f* fontanna *f*.

Fontane'll *n*, -e *f med.* źródło *n*.

fo'ppen *va*, drwić, kpić z kogo;

Fo'pper -s *m* kpiarz; mistyfikator *m*;

Fopperei' *f* kpinia *pl*; mistyfikacja *f*.

forc'ier [-ssl -] *va*. forsować.

Fö'rderbahn *f* kolejka przewozowa.

Fö'rderer, -s *m* protektor, mecenas.

Fö'rderkohl *f* węgiel niesortowany

fö'rderlich *a* sprzyjający czemu; przyczyniający się do cz.

Fö'rdermaschine *f* maszyna wyciążowa, dźwig kopalniany.

fördern *va*. żądać, domagać (dopominać) się (czego); *j-n vor Gericht* ~ pozwać *k*. do sądu; *j-n* (zum Zweikampf) ~ wyzwać *k*. na pojedynkę. fö'rder'n *va*. 1 popierać (sztukę, naukę); posunąć naprzód; sprzyjać (czemu), przyczynić (przykładając) się (do cz.); przyspieszyć. 2 wydobywać (kruszce etc.); *fig.* etw. zutage (*n*. ans Licht) ~ wydobyć co na światło dzienne, wyjawić co.

Fö'rder-schacht *m* *gór.* szyb wycozawa; -stollen *m* sztolnia wycozawa.

Fö'rderung, *pl* -en *f* 1 żądanie; roszczenie *n*, pretensja *f*. 2 wierzycielność *f*. 3 wyzwanie *n* (na pojedynkę); *jr.* pozew *m*.

Fö'rderung *f* 1 poparcie, popieranie; przypiszenie *n*. 2 wydobywanie *n* (kruszczy); Fö'rderwagen *m* wózek górniczy.

Forelle, *pl* -n *f* pstrąg *m*.

Fo'rke, *pl* -n *f* widły *pl*.

Form, *pl* -en *f* 1 forma *f*, kształt; fason *m*; aus der ~ kommen, wyjść z fasonu, zniekształcić się; in aller ~ w należytej, przepisanej formie. 2 formalność *f*. 3 forma (do oświecania, drukarska etc.); sp. (gut) *m* ~ sein, być w (dobrej) formie.

forma'l a formalny; Formali'smus *m* formalistyka *f*; Formali'st, -en, *pl* -en *m* formalista *m*; Formali'tät, *pl* -en *f* formalność *f*.

Form'a't, (-e)s, *pl* -e *n* format *m*.

Forma'tio'n [-cjo'n] *pl* -en *f* utwór; *mil.* szyk *m*, formacja *f*.

Forme'l, *pl* -n *f* formu'l(k)a *f*; *chm.* wzór *m*; -kram *m* formalności biurokratyczne; forme'll a formalny.

fo'rmen *va.* (sich) kształtować, formować (się); Fo'rmenlehre *f* *gr.* nauka o budowie wyrazów i ich odmianach; Fo'rmer, -s *m* formiarnik *m*.

Fo'rme'ler *m* uchybienie formalności.

fo'r'm-gemäß, -gerecht *a* w należytej formie; -gewandt *a* dobrze ulozony, o wytwornym manierach.

Fo'rmgießer *m* odlewnik *m*.

formie'ren *va.* (sich) formować (się).

fo'rmlich *a* i *ad.* formalny (-nie); ceremonjalny (-nie); Fö'rmlichkeit, *pl* -en *f* formalność *f*.

fo'rmlos *a* bezkształtny, nieforemny; *fig.* bezceremonjalny; Fo'rmlosigkeit *f* bezkształtność, nieforemność; *fig.* bezceremonjalność *f*.

Formula'r [-lar] -s, *pl* -e *n* formularz; wzór *m*; formulie'ren *va.* (s)formulować; Formulie'ring *f* sformułowanie *n*.

fo'rmvollendet *a* doskonale co do *forsch* *a* silny, dziarski. [formy, fo'rschen *un.* (h) badać, śledzić; wypytywać się (nach j-m, nach etw.

o kogo, o co); Fo'rscher *m* (-in *f*) badacz(ka); Fo'rschung, *pl* -en *f* badanie, śledzenie *n*; -sflug *m* lot dla badań; -sreise *f* podróż w celu badań naukowych.

Forst, -es, *pl* -e *m* las *m*; -amt *n* urząd leśny; -aufseher *m* gajowy *m*; -beamte(r) *m* urzędnik leśny; Fö'rster, -s *m* leśniczy *m*; Försteri', *pl* -en *f* leśniczówka *f*; leśnictwo *n*.

Fo'rst-frevel *m* szkoda leśna; -haus *n* leśniczówka *f*; -hüter *m* gajowy; -kultur *f* uprawa leśna; -lehranstalt *f* wyższa szkoła leśnicza; -mann *m* leśnik; -meister *m* lustrator lasów; -recht *n* ustawodawstwo leśne; -revier *n* rewir leśny; -schule *f* szkoła leśnicza; -schutz *m* ochrona lasu; -verwaltung *f* zarząd leśny; -wesen *n* leśnictwo *n*; -wirtschaft *f* gospodarstwo leśne.

Fort', -s, *pl* -s *n* mil. fort *m*.

fort' *ad.* dalej, naprzód; precz; in einem ~ ciągle, bez przerwy; und ~ bezustannie; und so ~ i tak dalej (it. d.); si sind ~ poszli, wyjechałi; niema ich; ~ mit dir! precz stąd.

fort'a'b, fort'a'n *ad.* odtańd.

fo'rt-arbeiten *va.* pracować dalej; sich muhsam ~ wlec się; sich begeben, odejść, oddalić się; -bekommen *va.* usunąć, pozbyć się (kogo); Fo'rt-bestand *m* dalsze istnienie; -bestehen *un.* (h) dalej istnieć; -bewegen *va.* posunąć, przesunąć; sich ~ posuwać się, iść naprzód.

Fo'rtbewegung *f* ruch naprzód; przesunięcie *n*; lokomocja *f*; -smittel *n* środki lokomocyjne.

fo'rtbilden *va.* (sich) kształcić (się) dalej; Fo'rtbildung *f* dalsze kształcenie się, nauka uzupełniająca; -sanstalt, -sschule *f* szkoła dokształcająca, kursy dla dorosłych.

fo'rt-bleiben *un.* (sn) nie przybyć; -bringen *va.* wynieść, zabrać (co); usunąć, wyprowadzić (kogo).

Fo'rtdauer *f* dalsze, ciągłe trwanie; ciągłość *f*; fo'rt'dauern *un.* (h) trwać dalej, ciągnąć się, nieustawać; -d *a* ciągły, nieustający; niezmienny.

fo'rt-ellen *un.* (sn) predko odejść, oddalić się; -entwickeln *va.* (sich) stale (się) rozwijać; Fo'rtentwick(e)lung *f* dalszy rozwój.

Fortepia'no, -s, *pl* -s *n* fortepiano *m*.

fo'rt'erben *un.* (h) (sich) przechodzić dziedzicznie na potomstwo.

fo'rt-fahren *un.* (sn) 1 odjechać; odphnąć (statkiem). 2 (h) ciągnąć dalej, prowadzić w dalszym ciągu, kontynuować; ~ zu lesen, czytać dalej; -fallen *un.* (sn) odpadać; -flattern *un.* (sn) odfrunąć; -fliegen *un.* (sn) 1 odlecieć. 2 dalej latać; -führen *va.* 1 unieść ze sobą; uprowadzić. 2 dalej prowadzić (interesy etc.); die Firma ~ nie zmienić firmy, prowadzić (interesy) pod tą samą firmą.

Fo'rt-führung *f* dalsze prowadzenie (interesów), kontynuacja *f*; -gang *m* 1 odejście *n*. 2 posuwanie się naprzód, postęp; tok *m* (rokowań); (die Sache) hat ihren ~ posuwa się naprzód, idzie swoim trybem. 3 guter ~ powodzenie *n*.

fo'rt-geben *un.* (sn) 1 odejść, oddać się. 2 iść dalej; ciągnąć się; trwać (dłużej); -geschritten *a* zaawansowany (w nauce); posunięty; -helfen *un.* (h) dopomóc (komu), ułatwić (komu ucieczkę etc.); sich ~ radzić sobie, dać sobie radę; -hin *ad.* nadal, na przyszlność.

Fortifikatio'n [-cjo'n] *f* fortyfikacja *f*. fo'rt'ragen *va.* wypędzić, odpędzić. fo'rt'kommen *un.* (sn) 1 ująć; odejść; wymknąć się; mach, daß du fortkommst! wynoś się stąd! 2 iść (jechać) dalej; posuwać się naprzód. 3 gut ~ wschodzić; przyjąć się (o roślinach); *fig.* mieć utrzymanie *a*. powodzenie; (z)robić postępy *a*. karierę. II Fo' -n 1 postęp *m*; powodzenie *n*. 2 utrzymanie, zabezpieczenie *n*. *a*. poprawa *f* bytu; sein ~ haben, mieć utrzymanie; j-s ~ sichern, zabezpieczyć komu byt.

fo'rt-können *un.* (h) móc iść dalej *a*. ruszyć się z miejsca; (vor Müdigkeit) nicht mehr ~ nie móc się ruszyć z miejsca; -lassen *va.* (wy)puścić (kogo), pozwolić odejść; -laufen *un.* (sn) 1 uciec. 2 biec dalej. 3 ciągnąć się (wzdłuż czego); die Zinsen laufen fort, odsetki ciągle rosną; -laufend *a* ciągły, nieprzerwany; biejący, porządkowy (numer); -leben *un.* (h) dalej żyć; -leiten *va.* dalej prowadzić; -machen *l* *va.* dalej robić. II *un.* (h) pośpieszyć z czem. III sich ~ wlotnić się, drapać; -müssen *un.*

(h) musieć odejść, odjechać; -nehmen *va.* zabrać; -packen, sich ~ wynieść się; -pflanzen *va.* (sich) rozkrzewić, rozmnożyć (się); *fig.* etw. auf j-n ~ przekazać komu *co*.

Fo'rtpflanzung *f* rozkrzewienie, rozmnożenie *n*; *fig.* rozchođenje *n* się (dźwięku); -sfähigkeit *f* zdolność rozrodcza, rozplodowa.

fo'rt-räumen *va.* uprzętnąć; -reisen *un.* (sn) odjechać; dalej podróżować; -reißen *va.* oderwać, wyrwać; mit sich ~ unieść, porwać ze sobą; sich von etw. ~ lassen, dać się unieść; -reiten *un.* (sm) odjechać (konno); dalej jechać; -rennen *un.* (sn) uciec; -rücken *l* *va.* odsunąć. II *un.* (sn) posunąć się; *fig.* robić postępy.

Fo'rtsatz *m* *an.* wyrostek *m*.

fo'rt-schaffen *va.* wynieść, uprzętnąć; wywieźć; oddalić; -scheren, sich ~ wynieść się; -schicken *va.* wysłać, odprawić; -schleichen *va.* odsunąć, usunąć; -schleichen, sich ~ wysunąć się cichaczem; -schleppen *va.* wywlec, porwać; sich ~ wlec się; -schreiben *un.* (sn) postępować naprzód; *fig.* robić postępy; -schreitend *a* postępujący, progresywny.

Fo'rt-schreitung *f* postępowanie *n* naprzód; progresja *f*; -schritt *m* postępek *m*; -schrittler *m* postępowiec *m*; fo'rtschrittlich *a* postępowy; -schrittlichkeit *f* postępowość *f*; -schrittspartei *f* stronnictwo postępowe.

fo'rt-setzen *va.* ciągnąć dalej, prowadzić w dalszym ciągu, kontynuować; das Gespräch ~ prowadzić dalej rozmowę; fortgesetzt, ciągły, nieprzerwany; sich ~ ciągnąć się dalej; Fo'rtsetzung *f* dalszy ciąg (ob. folgen t); dalsze prowadzenie (interesów etc.).

fo'rt-stoßen *va.* odepchnąć; -tragen *va.* unieść, wynieść; -treiben *va.* 1 popędzić, odpędzić. 2 dalej prowadzić *a*. czynić; -währen *un.* (h) trwać dalej; -während *l* *a* ciągły, ustawiczny. II *ad.* ciągły, ustawicznie; -wirken *un.* (h) ciągły (a. dalej) działać; -wollen *un.* (h) chcieć odejść, odjechać; -ziehen *l* *va.* ciągnąć dalej; odciągnąć przez. II *un.* (sn) oddalić się; wyprowadzić się.

Foru'm [-o-] -s *n* forum *n*, sąd *m*,

fossil [f-sil] a kopalny, skamieniały.
Foxtrott m foxtrot m (taniec); foxtrotten *vn* (h) tańczyć foxtrota.
Fracht, pl -en f 1 koszt przewozu, fracht m. 2 ładunek m; -**brief** m list frachtowy, fracht; konosament m; -**dampfer** m parowiec frachtowy; **frächtfrei** a franko, zwolniony od opłaty frachtu; -**gebühr** f, -**geld** n opłata frachtu, frachtowe n; -**gut** n towar za frachtem zwyczajnym; -**satz** m stawka frachtowa; -**schein** m ob.-brief; -**schiff** n okręt frachtowy; -**stück** n paczka f; -**verkehr** m ruch towarowy; -**wagen** m wóz ciężarowy, platforma f.
Frack, -s, pl Fräcke m frak m.
Frage [frā-] pl -n f 1 pytanie n; eine ~ an j-n richten, zwrócić się do k. zapytaniem; das ist noch die ~ 1 to jeszcze pytanie; es entsteht die ~ 2 zachodzi a. nasuwa się pytanie. 2 kwestia f, zagadnienie n; das ist eine ~ der Zeit, to kwestia czasu; das ist keine ~ nie ulega wątpliwości, niema dwóch zdań; ohne ~ napewno; in ~ stellen, zakwestjonować; podać w wątpliwość; die in ~ stehende Firma, firma, o której mowa; -**bogen** m kwestjonariusz m.
fragen [frā-] *va. i vn* (h) (za)pytać (się); j-n (nach) etw. ~ pytać się k. o co; nach j-m ~ pytać się o kogo; j-n um Rat ~ radzić się kogo; ich Frage nicht danach, *fam.* gwizdę na to; sich ~ zadawać sobie pytanie; das fragt sich noch, to jeszcze pytanie; es fragt sich ob... nie wiadomo jeszcze, czy...; -d a pytający; badawczy; j-n d-n anreden, zapytać k. wzrokiem; **Fräger**, -s m pytający.
Frage-satz m *gr.* zdanie pytające; -**stellung** f *pol.* interpelacja f; -**zeichen** n *gr.* pytajnik m.
fräglich a w gr. w mowie będący; die -e Person, osoba, o której mowa. 2 wątpliwy, niepewny; sporny; es ist noch ~ jeszcze pytanie; jeszcze niewiadomo; **fräglös** a bezsporny; **frägwürdig** a wątpliwy.
Frage-mnt, (-e)s, pl -e n urywek, fragment m.
Fraktion n [-cjön] pl -en f frakcja f; **Fraktu**r (schrift) f pismo lamane.
Frank, -s a. -en, pl -s a. -en m frank m; **frank** a ~ und frei, wolny; szcze-

ry; szczerze, otwarcie; **Frankatu**r f ofrankowanie n (listu etc.); **Fränke**, -n, pl -n m Frank; **Fränken**, -s m frank n; **frankie'ren** *va.* ofrankować, opłacić zgóry (list etc.); **Frankie-rung** f ofrankowanie n; **fränko** *ad.* franko, wolny od opłaty; ~ an Bord, franko na okręt.
Fränkreich n Francja f.
Fränse, pl -n f fren(d)zla f.
Fränz m Franciszek.
Fränz-band m oprawa w skórę; książka oprawiona w skórę; -**branntwein** m wódka francuska.
Fränziska f Franciszka.
Fränziska'ner m Franciszkanin.
Franzö'se, -n, pl -n m Francuz;
Franzö'sin, pl -nen f Francuzka;
franzö'seln *vn* (h) sfrancuzić; **franzö'sie'ren** *va.* sfrancuzić; **franzö'siesch** a *ad.* francuski; po francusku; auf, ins F-e übersetzen, przetłumaczyć na język francuski; ein schlechtes F-, kiepska francuszczyzna
frappant a uderzający, zdumiewający; **frappie'ren** *va.* 1 uderzać, zadziwiać. 2 zamrozić (wino).
Frä'se [frē-] pl -n f kreza f; *tech.* **fréz** m; **fräzen** *va.* frezować; **Frä'smaschine** f *tech.* frezarka, gryzarka f.
Fräb [fras] -es m 1 żarcie n; żer, (po)karm m; żarliwość f. 2 pruchnienie n (kości).
fraternisie'ren *vn* (h) bratać się.
Fratz, -en, pl -en m 1 nieznośny bachor, bęben m. 2 śmieśna figura; frycyk m. 3 ein süßer ~ miła buźnia;
Frätze, pl -n f 1 grymas m; -n schneiden, stroić miny, wykrzywi(a)ć gębę. 2 morda, gęba; karykatura f. 3 głupstwo n, brednie pl; **Frätzebild** n karykatura f; **frätzehaft** a karykaturalny, potworny.
Frau, pl -en f 1 niewiasta, kobieta; żona; ~ nehmen, ożenić się. 2 pani; Ihre ~ Mutter, pańska matka.
Frauen-abteil n i m przedział dla pań; -**arzt** m lekarz chorób kobiecych; ginekolog m; -**bewegung** f ruch kobiecy, feminizm m; -**feind** m wróg kobiet; **frauehaft** a kobiecy; -**heim** n przytułek m dla kobiet; -**krankheit** f choroba kobieca; -**rechtlerin** f feministka f; -**schneider** m krawiec damski; -**aperson** f kobieta; -**stim-mrecht** n prawo głosowania kobiet;

-**verein** m związek kobiet; kolo pań; **wahlrecht** n prawo wyborcze kobiet; -**zimmer** n kobieta, biogłowa.
Fräulein [frojlajn] -s n panna; Ihr ~ Tochter, pańska córka; -**stift** n klasztor m dla panienek.
fröh a bezczelny; zuchwały; **Fröhcheit** f bezczelność; zuchwałość f.
Froga'tte, pl -n f żęg. frogata f.
frei [frā] a 1 wolny, swobodny (ob. Antrieb i); -e Fahrt, wolna jazda; auf -em Felde, na otwartem, szczyrem polu; auf -em Fuße, na wolności, na wolnej stopie (ob. Hand); unter -em Himmel, pod gołym niebem; -e Kunst, sztuki wyzwolone; aus -en Stücken, dobrowolnie; -e Übersetzung, wolne, niedosłowne tłumaczenie; ich bin so ~ ośmielam się, pozwalam sobie; (sich) ~ machen, uwolnić (się); ~ von Militärdienst, wolny od służby wojskowej; ~ von Sorgen, beztrojski; sprich ~ heraus! mów śmiało! 2 wolny, niezajęty (pokój etc.); wakujący. 3 bezpłatny; bez kosztów; *handl.* ~ an Bord, ins Haus, franko na okręt, do domu; ~ zur Bahr, franko stacja.
Frei'berger m *fam.* widz na gapę; -**beuter** m korsarz; literarischer ~ plagiator m; -**beuterei** f korsarstwo n; -**billett** n bilet wolnej jazdy; bilet darmowy. [wiązania]
frei'bleibend a *handl.* bez zobowiązań.
Frei-brief m 1 list żelazny, g捷j m. 2 przywilej m; -**denker** m wolnomysliciel; -**denkerei** f wolnomysłność f; **frei'denkerisch** a wolnomysłny.
Freie I m człowiek wolny, niezależny. II n im -n, na świętym powietrzu. na dworze, pod gołym niebem; ins ~ gehen, iść na świeże powietrze.
frei'en *vn* (h) um ein Mädchen ~ starać się o rękę panny; nach Geld ~ starać się o posażną pannę; **Frei'er**, -s m 1 konkurent, starający się o pannę; auf -süßen gehen (a. stehen) myśleć o ożenku. 2 zł. frajer m; -**smann** m ob. Freier i.
Frei-exemplar n egzemplarz darmowy; -**fahrkarte** f bilet wolnej jazdy; -**fläche** f przestrzeń niezabudowana; -**frau** f baronowa f; -**gabe** f ob. Freieigung.
frei'geben *va.* zwolnić (więźnia,

uczniów etc.); wyzwoić; znieść zakaz (czego); den Handel ~ zezwolić na wolny handel; **frei'gebig** a hojny, szczerzy; **Frei'gebigkeit** f hojność, szczerzość f; **Frei'gebung** f zwolnienie; zniesienie n zakazu.
Frei'geist m wolnomysliciel; -**geister** i f wolnomysłność; -**gelasse-ne** (R) s wyzwoleńca m; -**gepäck** n bagaż wolny od opłaty; **frei'gesinnt** a wolnomysłny, liberalny; **freigesprochen** a uciwioniony; -**gut** n towar wolny od cła; -**hafen** m port wolny. **frei'halten** *va.* j-n ~ (zu)placić za k., fundować komu; **Freihalter** m fundator m.
Frei'handel m wolny handel.
frei'händig a z wolnej ręki
frei'händler m zwolennik wolnego handlu; **handzeichnen** n rysunek odręczny; -**haus** n dom wolny od podatków.
Frei'heit f wolność, swoboda f; sich die ~ nehmen, ośmielać się, pozwalać sobie (ob. dichterisch).
Freiheits-beraubung, -**entziehung** f pozbawienie, pozbawienie n wolności; -**drang** m dążenie do wolności; -**strafe** f pozbawienie wolności, kara więzienia.
freiherau's *ad.* śmiało, bez ogródek
Frei'herr m baron m; **karte** f kartka a bilet bezpłatny; -**korps** n mil. korpus ochotników
frei'lassen *va.* (wy)puścić na wolność; zwolnić (uczniów); **Frei'lassung** f puszczenie na wolność.
Frei'lauf m luznik m (u rowerze).
frei'legen *va.* odcyścić, uprzątnąć (drogę etc.). [powietrznie]
Frei'leitung f *el.* przewód a. tor na wolności; 2 a naturalnie; zapewne; rozumie się. 2 wprawdzie.
Frei'licht-aufnahme f *fol.* zdjęcie na wolnym powietrzu; -**bühne** f teatr na wolnym powietrzu; -**male-rei** f *mal.* pleneryzm m.
frei'machen *va.* zwolnić (von etw. od cz.); opłacić, ofrankować (list); **Frei'machung** f zwolnienie; opłacenie n (listu).
Frei-marke f znaczek pocztowy; -**maurer** m wolny murarz, mason m; -**maureri** f wolnomularstwo n, masoneria f; -**maurerloge** [-ze] f łoża wolnomularska; -**mut** m, -**mütig**-

keit *f* otwartość, szczerść *f*; **frei-**mütig *a* otwarty, szczerzy; **-ringen** *n* sp. walka wolnoamerykańska; **-schär-ler** *m* partyzant *m*; **-schule** *f* szkoła bezpłatna; **-schüler** *m* bursarz *m*; **-schützt** *m* wołny strzelec. Iberalny. **frei-sinnig** *a* wolnomyślny; *pol.* li-frei-sprechen *va. jr* uniewinnić; *71.* rozgryźć; **Frei-sprechung** *f*, **Freispruch** *m jr.* uniewinnienie *n*; **Frei-staat** *m* wolne państwo; **-stadt** *f* wolne miasto; **-statt**, **-stätte** *f* przytek *m*. **frei-stehen** *vn.* (h) *es steht Ihnen frei*, wolno panu; **-d** *a* stojący oddzielnie. **Frei-stelle** *f* stypendjum *n*. **frei-stellen** *va.* (po)zostawić do wyboru, zdawać na wolę czyja. **Frei-stoß** *m* sp. rzut wolny; **-stun-de** *f* godzina rekreacyjna; **-tag** *m* piątek *m*; **-tisch** *m* wikt bezpłatny; **-tod** *m* śmierć dobrowolna; **-treppe** *f* schody zewnętrzne; **-übungen** *pl* wolne ćwiczenia; **-umschlag** *m* list opłacony; **-verkehr** *m* obrót poza-freiweg *ad.* naprzód. [gielowy]. **Freiwerber** *m* (-in *f*) swat(ka). **frei-willig** *a* *ad.* własnowolny; dobrowolny (-nie); *der* F-e, ochotnik *m*; **Frei-willigkeit** *f* dobrowolność *f*; **Frei-zügigkeit** *f* prawo wolnego przesiedlania *sie*. **fremd** [fremt] *a* 1 obcy, cudzy; zagraniczny; egzotyyczny (kwiat etc.). 2 dziwny; **-artig** *a* obcy; dziwny; odmienny; **Frei-mdartigkeit** *f* odmiennoci; *dziwność* *f*; **Frei-mde** *f* obczyzna, zagranica *f*; *in der* ~ na obczyźnie, zagranica. **Frei-nden-buch** *n* księga meldunkowa dla przyjaciół; **-führer** *m* przewodnik *m*; **-industrie** *f* przemysł turystyczny; **-legion** *f* legia cudzoziemska; **-liste** *f* lista przyjaciół; **-verkehr** *m* ruch przyjaciół. *a. turystyczny*; **-zimmer** *n* pokój gościnny *a. dla* przyjaciół. **Frei-mde(r)** *s* obcy; przyjezdny; gość; cudzoziemiec *m*. **Frei-mdkörper** *m* med. obce ciało. **Frei-mdländisch** *a* cudzoziemski. **Frei-mdling**, **-s**, *pl* -e *m* obcy; cudzoziemiec *m*. **Frei-mdsprache** *f* obcy język; **frei-mdsprachig** *a* mówiący obcym językiem; **frei-mdsprachlich** *a* obco-

języczny; **Frei-md-wort** *n* wyraz obcy; **-wörterbuch** *n* słownik wyrazów obcych.

frene'tisch *a* frenetyczny, szalony; **-er** Beifall, burzliwe oklaski.

freque'nt [-kwént] *a* częsty; ucze-szczany; **-ie'ren** *va.* uczęszczać, często bywać; *sehr* frequentiertes Geschäft, magazyn cieszący się dużą frekwencją; **Freque'nz** [-kwé'nc] *f* uczęszczanie *n*, frekwencja; *el.* czę-stotliwość *f*.

Fre'ske, *pl* -n *f*, **Fre'sko**, -s, *pl* -ken *n* fresko (malowanie); *mal.* *n* (malowidło) *n*; **-komalerei** *f* fresko *n*.

Fre'bbeutel *m* torba *f* (obroku); **Fre'sse**, *pl* -n *f* *ffam.* morda *f*, pysk *m*, **fre'ssen** *I* *va.* *I* *vn.* (po)zreć; wyżerać, wygryzać; (o molach) toczyć. II **F** -n żarcie *n*; **Fre'sser**, -s *m* żarłok *m*; **Fresserei'** *f* żarłocstwo, obżarstwo *n*; **Fre'B-gier** *f* żarłoczność *f*; **Fre'B-gierig** *a* żarłoczny; **-napf** *m*, **-näpf-chen** *n* korytko *n*; **-trog** *m* korytko *n*. **Fre'ttchen**, -s *n* zo. lasica leśna.

Freu'de [frojd] *pl* -n *f* radość, u-ciecha *f*; *j*-m *eine* ~ machen, sprawić komu przyjemność, ucieszyć kogo; ~ haben *an* etw., cieszyć się z czego (ob. außer I); *vor* ~ z radości.

Freu'den-becher *m* kielich radości; **-bezeigung** *f* objaw radości; **-botschaft** *f* radosna nowina; **-fest** *n* uroczystość; zabawa *f*; **-geschrei** *n* okrzyki radosne; **-haus** *n* dom roz-pusty; **freu'den-leer**, -los *a* bezrad-ski, bez uciech; **-mädchen** *n* prostytutka; **-störer** *m* psujący zabawę; **-taumel** *m* szal radości; **-tränen** *pl* łzy radości; **freu'destrahend** *a* promieniujący radością; **freu'detrunk-en** *a* upojony radością; **freu'dig** *a* radosny, wesoly; **Freu'digkeit** *f* radość, weselość *f*.

freu'en [frojen] *va.* (siech) cieszyć (się); *das* freut mich sehr, bardzo mnie to cieszy; *sich* über etw. ~ cieszyć się z czego; *sich* auf etw. ~ cieszyć się z góry z czego.

Freund, -(e)s, *pl* -e, *m* (-in *f*) przy-jaciół *m* (-ciółka); ~ *von* etw., ama-tor(ka), miłośnik (-ica) czego; **freu'ndlich** *a* grzeczny, uprzejmy, łaskawy; miły; *seien* Sie so ~ bądź pan łaskawy; **-r** Aufnahme, gościnne przyjęcie; **-es** Wetter, przyjemna po-

goda; ~ *von*, przymilać się; **Freu'nd-lichkeit** *f* uprzejmość; łaskawość *f*; **Freu'ndschaft** *f* przyjaźń *f*; *mit* *j*-m ~ schließen, zawrzeć z kim przy-jazn; **freu'ndschaftlich** *a* *ad.* przy-jacielski; *po* przyjacielsku; **Freu'ndschaftsdienst** *m* przysługa przyja-cielska.

Fre'vel [frefel] -s *m* występki *m*, czyn karygodny, bezprawie; prze-stępstwo *m*; ~ *gegen* Gott, bluźnier-stwo *n*; **fre'velhaft** *a* występny, karygodny; *zuchwaly*; niecny; bluźnierczy, **-haftigkeit** *f* zbrodnicość; niecnosć *f*; **fre'veln** *vn.* (h) dopuścić się czynu karygodnego; popełnić zbrodnię *a*. świętokradztwo; *gegen* das Gesetz ~ (po)gwałcić prawo; **Fre'veltat** *f* czyn karygodny, wy-stępki; **Fre'veler**, -s *m* (-in *f*) prze-stępca (-czyni), złoczyńca; święto-kradca *m*; **-am** Gesetze, gwałciciel prawa; **fre'velerisch** *a* ob. frevelhaft.

Frei'de(n) [fri-] -en(s) *m* pokój *m*; ~ *schließen*, zawrzeć pokój; *j*-n *in* ~ lassen, zostawić k. w pokoju.

Frei'dens-abschluss *m* zawarcie pokoju; **-bewegung** *f* ruch pacyfistyczny; **-brecher** *m* gwałciciel pokoju; **-bruch** *m* naruszenie, gwałcenie pokoju; **-freund(in)** *s* pacyfist(ka); **frei'densfreundlich** *a* pacyfistyczny; **-fuß** *m* stopa pokojowa; **-gericht** *n* sąd pokoju; **-richter** *m* sędzia pokoju; **-schluss** *m* zawarcie pokoju

Frei'den-stand *m* stan pokojowy; stan kontyngens pokojowego (wojska); **-stifter** *m* twórca pokoju, pacyfikator *m*; **-störer** *m* mąciiciel, gwałciciel *m* pokoju.

Frei'dens-verhandlungen *pl* układy pokojowe; **-vertrag** *m* traktat pokojowy; **-zeit** *f* -in -zeiten, w czasie pokoju.

frei'dfertig *a* lubiący pokój; zgodny, ustepliw; **Frei'dfertigkeit** *f* pokojowość, ustepliwosć *f*.

Frei'dhof *m* cmentarz *m*.

frei'dlich *a* spokojny, lubiący spokój; ~ *und* einig leben, żyć w spokoju *i* zgodzie; *auf* -em Wege, ugodowo, pojednawczo; **Frei'dlichkeit** *f* pokojowość *f*.

frei'dliebend *a* lubiący spokój.

Frei'drich [fri-] *m* Fryderyk.

frei'ren [fri-] *vn* *i* *va.* marznąć, zięb-

nąć; *es* friert, mróz bierze; *es* friert mich *an* den Füßen, zimno mi w nogi; *der* Fluß ist gefroren, rzeka stanęła. **Fries** [fris] -es, *pl* -e *1* bud. fryz *m*. 2 włochata materia wełniana.

Frikassee' [-se], -s, *pl* -s *potrawka* *f*; ~ *von* Huhn, kura w potrawce.

Friktio *n* [-cjo] *f* nacieranie; *tarcie* *n*; **-spresse** *f* prasa tarciowa, frykcyjna.

frisch *a* *ad.* 1 świeży (-zo); -e Luft, świeże powietrze (ob. ertappen); -e Wäsche, czysta bielizna. 2 chłodny (-no). 3 rzecki, żwawy, czerstwy (wygląd); ~ *und* gesund, zdrowy *i* rzecki; ~ *auf!* *z*wawol żywo!; **Fr'i'sche** *f* 1 świeżość; rzeckość, czerstwość *f* (twarzy). 2 chłód *m*; **frischen** *va.* 1 od-swieżać; orzeźwi(a)ć. 2 hut. fruzować; **Fr'i'schling**, -(e)s, *pl* -e *m* młody dzik, warchlak *m*; **Fr'i'schstahl** *m* stal świeżona, surowa, naturalna; **frischwe'g** *ad.* bez namysłu, śmiało.

Friseu'r [-zör] *m*, -in *a*. **Friseuse** [-zdz] *f* fryzjer(ka); **Frisie'reisen** *n* żelazko do fryzowania; **frise'ren** [-zi-] *va.* (siech) ufryzować (się); uczesać (się); *fr.* zamaskować, przedsta-wić w innym świetle.

Friseur-mantel *m* peniarz *m*; **-sa-lon** *m* salon fryzjerski.

Frist, *pl* -en *f* 1 termin; czas *m* (oznaczony). 2 zwłoka *f*; odroczenie *n* terminu; *eine* ~ *gewahren*, udzielić zwłoki *a*. prolongaty; **-ablauf** *m* upływ *m* terminu; **-bewilligung** *f* udzielenie zwłoki *a*. prolongaty; **fr'i'sten** *va.* odroczyć, przedłużyć (termin, życie), prolongować; *sein* Leben ~ *z*arabiać na życie; *sein* Leben kümmerlich ~ *bieść* klepać, pedzić nędzny żywot.

Fr'i'st-gesuch *n* prośba *a* zwłokę, **-gewährung**, **-verlängerung** *f* przedłu-żenie *n* terminu, prolongata *f*; **fr'i'stlos** *a* bezzwłoczny; bezterminowy; -e Kündigung, wymówienie bez uprzedniego zawiadomienia; **-zah-lung** *f* zapłata odroczonea.

Frisu'r [-zur] *pl* -en *f* fryzura *f*.

Fr'i'tböhler *m* swider(ek) *m*.

Fr'i'tter, -s *m* *radio*: koherer, de-tekto, odbieracz *m*; **Fr'i'ttung** *f* ko-herowanie *n*.

frivol *a* [-wól] *a* plochy, lekkomyślny; **Frivolität**, *pl* -en *f* plochość *f*.

froh [frø] a rad, zadowolony; wesoly, pogodny; **fröhlich** a wesoly; **Fröhlichkeit** f wesolość f; **frohlocken** *vn* (h) radować się, triumfować, wydawać okrzyki radośnie; **Fröhlichkeit** m pogodza umysłu, pogodność, jowialność f; **fröhlich** a wesolego usposobienia, jowialny, pogodny.

froh a 1 pobozny, nabożny; bogobojny; -er Wunsch, pobożne życzenie. 2 spokojny, łagodny; ~ wie ein Lamm, łagodny jak baranek; **Frömmel** f bigoterja f; **frömmeln** *vn* (h) udawać świętoszka; **frömmen** *vn* (h) j-m ~ być k. pożytecznym, przydać się a. służyć komu; **Frömmigkeit** f pobożność f; **Frömmlichkeit** f pobożność f; **Frömmlichkeit** -s m (-in f) świętoszek, nabożniś (-sia), bigot(k)a.

Froh-arbeit f, -dienst m pańszczyzna f; -dienst *tun*, odbyć pańszczyznę. **frohdein** *vn* (h) stanąć w opozycji, oponować, warcholić.

froh [frø-] *vn* (h) odbyć (odrabiać) pańszczyznę.

froh [frø-] *vn* (h) oddawać się czemu; seinen Leidenschaften ~ być niewolnikiem swych namiętności; seinen Lüsten ~ folgować swym chuciom.

Frohleichnam m, -sfest n Boże Ciało; **frohpflichtig** a obowiązany do pańszczyzny.

Froh f bud. fasada f, front m; mil. czolo n; front; ~ machen, stanąć frontem; -abschnitt m mil. odcinek m frontu.

Frohlangriff m mil. natarcie frontowe; -feuer n ogień frontowy.

Frontispiz, -es, pl -e n bud. fasada f. [tu.]

Frohveränderung f zmiana frontu. **Frosch**, -es, pl Frosche m żaba; zabella f (med. i ogień sztuczne); -keule f udko żabie; -laich m skrzek (plód) żabi; -telch m żabinięć m.

Frost, -es, pl Fröste m 1 mróz. 2 dreszcz m; -beule f bąbel po odmrożeniu, odzieblina f.

frosteln *vn* (h) mich frösteln, mam dreszcz; **frostig** a mroźny fig. zimny, chłodny; **Fröstigkeit** f fig. chłód m; **Fröstling**, -e, pl -e m zmarzłak, zmarzłuch m.

Frostmittel n, -salbe f środek m, maść f na odmrożenie; -schaden m

szkoda wyrządzona przez mrozy; -wetter n mroźna pogoda.

frottieren *va*. froterować (podłogę); nacierać (ciało); **Frottier** ('hand)tuch n ręcznik do nacierania (ciała).

Frucht, pl Früchte f 1 owoc m; die ersten Früchte, nowalje pl; verbote- nen Früchte schmecken gut, zakazany owoc smakuje. 2 fig. owoc (pracy etc.), korzyści pl.; ~ bringen, wydawać owoce; **fruchtbar** a płodny, zyswn urodzajny; ~ machen, użyźniać; **Fruchtbarkeit** f płodność, zysność, urodzajność f.

Fruchtbaum m drzewo owocowe; -bonbons pl cukierki owocowe; **fruchtbringend** a owocodajny; fig. owocny; -eis n lody owocowe.

Fruchtchen, -s n mały owoc; fig. sauberes ~ gagatek, nicpoń m.

fruchten *vn* (h) wydawać owoce; fig. przynosić pożytek; przydać się (na co); skutkować.

Frucht-essig m ocet owocowy;

fleisch n miąższ owocowy; -gehäuse n pokrywa owocowa; -handel m handel zbożem (a. owocami); -hulle f skórka owocowa; -keim m zalążek, zarodek m (owoców); -kern m pestka.

fruchtlos a i ad. bezowocny, daremny, bezskuteczny (-nie); **Fruchtlosigkeit** f bezowocność, bezskuteczność f; **fruchtreich** a obfitujący w owoce; fig. owocny; **Fruchtsaft** m sok owocowy; **Fruchtschale** f 1 czarka f na owoce. 2 lupina, skórka f; **fruchttragend** a owoconośny; -wechsel m plodozmian m; -wein m wino owocowe.

frugal [-gəl] a skromny (pożytek).

früh [frū] 1 a wczesny, ranny; am -en Morgen, wczesnym rankiem; in -(er)en Zeiten, ongiś; von -er Jugend, od wczesnej młodości; ein -er Tod, przedwczesna śmierć. 2 ad. wczesnie; rano; morgen ~ jutro rano; zu ~ zawiesznie; so ~ wie möglich, jaknajwczesniej; meine Uhr geht zu ~ мой zegar(ek) się spieszy.

Früh-apfel m jabłko przedwczesnie dojrzale; -aufsteher m ranny ptaszek.

Früh he f ranna pora; in aller ~ raniutko, jaknajwczesniej; **früher** a i ad. wczesniejszy; dawniejszy; wczesniej; dawniej; ~ oder später, wczesniej czy później; je ~ desto

besser, im wczesniej, tem lepiej; die -en (Minister) dawni...; **früh(est)ens** a (ad) najwczesniejszy (-niej).

Früh-gebet n modlitwa poranna; -geburt f przedwczesny poród; -jahr n, -ling m wiosna f; -kartoffel f młody kartofelek.

Frühlings-blume f kwiat wiosenny; -zeit f pora wiosenna.

Früh-messe f msza ranna; -mette f jutrznia f; **frühmorgens** ad. rano; -obst n owoce wczesne; nowalje pl. **frühreif** a (przed)wczesnie dojrzaly; **Frühreife** f przedwczesna dojrzalność.

Frühstück n śniadanie n; **frühstücken** *vn* (h) i *va*. jeść śniadanie.

frühzeitig a i ad. wczesny (-śnie).

Frühzug m ranny pociąg; -zündung f aut. przedpal m.

Fuchs [füks] -es, pl Füchse m 1 lis; fig. schlauer ~ szwany lis. 2 (koń) kasztan m. 3 nowicjusz, fuks m (student pierwszego półroczu). 4 bil. fuks m; -balg m lisa skóra; -bau m lisa jama; -eisen n lapka f na lisy.

fuchsen [füksn] *va*. 1 drażnić, złościć. 2 bil. zrobić fuksa.

Fuchsfalle f lapka f na lisy; -grube f nora lisa.

Fuchsja [füksja] pl -sien f bot. fuksja f.

Fuchsin [füksln] n chem. fuksyna f. **Fühsin**, pl -nen f liscia.

Fuchs-jagd f polowanie na lisy; -loch n lisa jama; mil. schron podkopowy, wykopony; -pelz m lisy pl. liscie futro; **fuchsröt** a czerwony jak lis; -schwanz m 1 lisi ogon. 2 pila ręczna.

fuchsschwänze(l)n *vn* (h) lasić się; **Fuchsschwänzer** m lizus m.

Fuchtel, pl -n f różga f; fig. rygor m; j-n unter der ~ halten, trymać k. w karchach, w rygorze; **fuchteln** 1 *va*. plazować (kogo). 2 *vn* (h) wywijać, wymachiwać (rękami).

Fuder [fū-] -s n 1 fura f. 2 beczka f. **Fug** [fok] (-e)s m prawo n; mit ~ und Recht, słusznie, prawnie.

Fuge [fū-] pl -n f 1 szczelina, fuga f; spój m; aus den -n gehen, rozpadać się, rozluźniać się. 2 mus. fuga f; **fugen** *va*. spajać.

fügen [fū-] 1 *va*. 1 (z)łączyć, spajać. 2 zrzadzić, sprawi(a)ć; Gott hat es

so gefügt, taka była wola boska. 2 *vn* (h) ~ 3 poddać się (czemu); stobawać się do cz.; sich den Befehlen j-s ~ stobować się do czyich rozkazów; sich in die Launen j-s ~ dogadzać czym kaprysom; sich in j-s Willen ~ poddać się czyjej woli, być komu uległym. 4 zdarzyć się; składać się; das fügt sich gut, to się doskonale składa; es fügt sich, daβ, zdarza się, że...; **füglich** ad. snadnie; łatwo; sluznie; **fügig** [fūkam] a uległy, potulny, posłuszny; **Fügigkeit** f uległość, potulność f; **Fügung** f 1 spajanie n; spój m. 2 zrzadzenie n (losu); ~ in den Willen j-s, poddanie się czyjej woli.

fühbar [fū-] a dotykalny; fig. dotkliwy; ein -er Mangel an etw., dotkliwy brak czego; sich ~ machen, ~ werden, dać się we znaki, dać się odczuć; **Fühbarkeit** f dotykalność; fig. dotkliwość f; **führen** 1 *va*. 1 dotykać, macać; badać (puls). 2 *zcuć*, odczuwać. 3 *vn* (h) j-m auf den Zahn ~ (wy)badac k. III sich ~ *zcuć* się; sich glücklich ~ *zcuć* się szczęśliwym; sich berufen ~ *zcuć* powołanie do cz.; sich verpflichtet ~ *zcuć* się do obowiązku; **Fühler**, -s m ent. maczka f, czulek m; fig. balon próbny; einen ~ ausstrecken, badać teren; **Fühhorn** n ent. maczka f, rózek m; **Fühlung** 1 *zcuć* n 2 styczność f, kontakt m; mil. ~ nehmen, wejść w styczność; mit j-m ~ haben (a. in ~ stehen, sein) być z kim w styczności, w kontakcie; -nahme f wejście w styczność.

Führe [fure], pl -n f wóz m, fura f. **führen** [fū-] 1 *va*. 1 prowadzić (interes, korespondencje, księgi, rozmowę, wojnę etc.); kierować (autem, samolotem, biurem etc.); dowodzić (armją); das Amt ~ piastować urząd; den Beweis ~ dowodzić (ob. Feder n); Geld bei sich ~ nosić pieniądze przy sobie; die Kasse ~ zarządzac kasą; Klage ~ wnieść zażalenie, skargę; einen falschen Namen ~ przybrać fałszywe nazwisko; einen Titel ~ nosić tytuł, tytułować się; Waren (einen Artikel) ~ mieć na sprzedaż a. na składzie towary (artykuł); Waren zu Marke ~ wozic toki; wary na targ; das Wort ~ przemawiac,

zabrać głoś (ob. Schild, Versuchung); es würde mich zu weit ~ za dalekobyćm zaszedł, (gdymy...), II *vn.* (h) prowadzi; das führt zu nichts, to do niczego nie prowadzi; *prz.* alle Wege ~ nach Rom, wszystkie drogi prowadzą do Rzymu. III *sich* ~ sprawować (prowadzić) się.

Führer, -s m (-in f) 1 przewodnik (t. iskierka); kierownik (-iczka); *aut.* kierowca, szofer(ka); *aw.* pilot(ka). 2 wódz, dowódca; *przewodny* m; **-schein** m, **-zeugnis** n *aut.* prawo jazdy; *aw.* świadectwo pilota; **-sitz** m siedzenie pilota, szofera; **-stand** m kol. stan(owisko) maszynisty, budka parowozowa.

Führ-geld n, **-lohn** m przewoźne n. **Führmann** m woźnica, furman m. **Führung** f 1 prowadzenie; kierowanie; kierownictwo; mil. dowodzenie n. 2 prowadzenie (zachowanie) n się. 3 *mech.* kierownica f; wodzido n; **-zeugnis** n świadectwo moralności a. sprawowania się.

Führ-Unternehmer m przedsiębiorca przewoźny; **-werk** n wóz m, furmanka f; **-wesen** n furmanstwo n; *mil.* tabór m.

Fülle f obfitość; pełnia, pełność f; *in* Hülle und ~ poddostatkciem, wbród; **füllen** *va.* 1 napełni(a)ć (ob. Flasche, Faß), 2 nadzi(e)wać, faszerować 3 plombować (zab).

Füllen, -s n żrebień n.

Füllbleistift m ołówek automatyczny; **-feder** f, **-federhalter** m wieczne pióro; **-federtinte** f atrament do wiecznych piór; **-horn** n róg m obfitości; **-masse** f *el.* masa kablowa, zalewa f; **-wort** n *ob.* Flickwort.

Füllsel, -s n nadzienie n, farsz m. **Füllung** f 1 napełnienie; plombowanie n (zębów); ~ *in* Flaschen, butelkowanie; ~ *in* Fässer, beczkowanie n. 2 nadzienie n, farsz m. 3 wnęka, plynca f (u drzew).

Fund [funt] (-e)s, *pl* -e m znalezienie n; rzecz znaleziona, znalazzek m.

Fundament, (-e)s, *pl* -e n podstawa f, fundament m, podwaliny *pl*; **fundamental** a podstawowy; **Fundatio**n [-cjo:n] f założenie n, fundacja f.

Fundbüro n biuro rzeczy znalezionych; **-gebühr** f, **-geld** n znaleźne;

-grube f *fig.* kopalinia f, niewyczerpane źródło, skarób m.

fundieren [-di:] *va.* założyć, (u-)fundować; fundierte Schuld, dług skonsolidowany.

Fundort m miejsce znalezienia; **-recht** n prawo znalazcy; **-sache** f przedmiot znaleziony; **-unterschlagung** f zatrzymanie a. zabranie rzeczy znalezionej.

fünf *num.* pięć; piątka f; *es* ist halb ~ jest pół do piątej; *fig.* er kann nicht (bis) ~ zahlen, trzech zliczyć nie potrafi; **-aktig** a *te.* pięciokrotny.

Fünfeck n pięciokąt m; **fünfeckig** a pięciokątny.

fünf-erlei a pięcioraki; **-fach**, **-fältig** a *ad.* pięciokrotny (-nie); **-füßig** a pięcionożny; **-hundert** *num.* pięćset; **Fünfjahresplan** m plan pięcioletni, „piatiletka” f (w Bolszewji); **-jährig** a pięcioletni; **Fünfkampf** m sp. pięciobój m; **-mal** *ad.* pięć razy; **-malig** a pięciokrotny; **-prozentig** a pięcioprocentowy;

-stöhnig a pięciopiętrowy; **-stündig** a pięciogodzinny; **-tägig** a pięciodniowy.

fünfte a piąty; **Fünftel** -s n piąta część; **fünftens** *ad.* po piątym.

Fünfuhrtee m five-o'clock (herbata o godzinie piątej wieczorem).

fünfzehn *num.* piętnaście; **-te** a piętnasty; **fünfzig** *num.* pięćdziesiąt; **Fünfziger** m mężczyzna pięćdziesięcioletni; **fünfzigjährig** a pięćdziesięcioletni.

fungieren [-gl-] *vn.* (h) sprzącać czynności, być czynnym; (o rzeczach) funkcjonować.

Funk-amt n urząd radiotelegraficzny; **-anlage** f stacja (instalacja) radiotelegraficzna; **-bastler** m radioamator m; **-bild** n obraz transmitowany przez radio.

Funkchen, -s n iskierka f (*fig.* Hoffnung nadziei); *kein* ~ Verstand, ani za grosz rozumu; **Funke**, -n, *pl* -n m iskra f (*fig.* Hoffnung nadziei); *er* hat keinen ~ Ehrgefühl, nie ma za grosz ambicji; *es* ist kein ~ Hoffnung, ani iskierki nadziei.

funkeln *vn.* (h) iskrzyć się, błyszczyć, lśnić; (o winie) musować; **-d** a lśniący, iskrzący się.

funkelnagelneu a nowiułki.

funken *vn.* (h) i *va.* 1 radiotelegrafować, radiotelefonować. 2 strzelić.

Funken, -s m iskra f (ob. Funke); **-fänger** m iskrochron, iskrochlón m; **-gerät** n sprzet radiotelegraficzny; **-löscher** m gasik iskrowy; **-sprühen** n iskrenie n; **-strecke** f *el.* iskierkami m; **-telegraf** m telegraf iskrowy, radiotelegraf m.

Funker, -s m radiotelegrafista m.

Funk-freund m radioamator m; **-gebestation** f stacja nadawcza; **-hörer** m radiosluchacz m.

Funklein n iskierka f.

Funk-sensustelle f radio; stacja nadawcza; **-spiegel** m przegład radiowy; **-spruch** m radiotelegram m; **-station**, **-stelle** f radiostacja f; **-stunde** f audycja radiowa; **-telegramm** n radiotelegram m.

Funktion [-cjo:n] *pl* -en f czynność, funkcja f; *in* ~ czynny; **Funktio**när [-cjo:ner] -s, *pl* -e m urzédnik, funkcjonariusz m; **funktio**nie *ren* *vn.* (h) sprawować urzéd, funkcjonować.

Funkwesen n radiofonja f.

für I *prp* 1 za; zamiast; wzamian; na; dla; ~ mich, dla mnie; ~ meine Arbeit, za moją pracę; ~ sein Alter, na jego wiek; *ich* ~ meine Person, co do mojej osoby, co do mnie; ~ diesmal, na ten raz; ~ immer, na zawsze; Tag ~ Tag, dzień w dzień; Schritt ~ Schritt, krok za krokiem; Mann ~ Mann, wszyscy, bez wyjątku; Wort ~ Wort, dosłownie; *an* und ~ sich (betrachtet) samo przez się. 2 was ~ ein, co za, jaki; was ~ Äpfel sind das? co to za jabłko? was ist er ~ einer? co to za jeden? II *ad.* ~ und ~ ciagle, bezustannie. III n das Für und Wider, za i przeciw.

Furage [furaže] f pasza f, furaż m. **Fürbitte** f wstawienie n się za kim; *bei* j-m für j-n ~ einlegen, wstawić się u kogo za kim; **Fürbitter**, -s m (-in f) orędownik (-iczka).

Fürche, *pl* -n f bródka; zmarszczka f; *für* *re* *va.* brózdzić; zmarszczyć, porać (warz); **fürchig** a porany m.

Furcht f obawa, bojaźń f, strach m; *aus* ~ z obawy, ze strachu; *j-n* *in* ~ setzen, nabawić kogo strachu; ~ hat tausend Augen, strach ma wielkie oczy; ~ macht Beine, strach dodaje sił w nogach; *ohne* ~ und Tadel, bez

trwogi i bez skazy; **für** *rechtbar* a *ad.* straszny, okropny (-nie); ~ teuer, strasznie drogi; **fürchten** *va.* i *vn.* (h) (sich) bać (obawiać) się; *j-n* ~, *sich* vor j-m ~ bać się kogo; *für* *j-n* ~ bać się o kogo; **für** *chterlich* a straszny; **für** *chtlos* a nieustraszony; *bez* obawy; **Für** *chtlosigkeit* f nieustraszonosci f; **für** *chtsam* a bojaźliwy, lekliwy; **Für** *chtsamkeit* f bojaźliwość, lekliwość f.

fürder *hi* *ad.* odtąd; na przyszłość. **Für** *ie*, *pl* -n f furja, jedza f. **für** *lic* *b* *nehmen* *vn.* (h) *mit* *etw.* ~ zadowolili się czem.

Furnier [-nir] (-e)s, *pl* -e n formier m; **furnie** *ren* *va.* formierować, obłożyć formierem; **Furnier** *er*, -s m formierz m; **-schalmaschine** f luszcarka (szelmaszyna) f; **Furnier** *rum* f formierowanie n.

[furore]. **Furo** *re* [-rö:] f ~ machen, zrobić **Für** *sorge* f piecza, pieczołowitość f, staranie n; opieka f; *soziale* ~ opieka społeczna; ~ treffen, postarać się; **-amt** n urzéd opieki społecznej; **-erziehung** f wychowanie w zakładach opieki społecznej a. państwowej; **-heim** n przytułek dla małoletnich przestępców.

Für *rsorger*, -s m (-in f) soział ~ działac społeczny, społecznik (-iczka) **Für** *sorge* *versicherung* f ubezpieczenie społeczne; **-wesen** n opieka społeczna; **für** *sorgend* a pieczołowity.

Für *sprache* f wstawienie n się za kim, interwencja f; **Für** *sprecher* m (-in f) orędownik (-iczka).

Fürst, -en, *pl* -en m książę m; **Fürst** *chen* n książętko n; **Fürst** *en* *stand* m godność książęca; **Fürst** *en* *tum* n księstwo n; **Fürst** *in*, *pl* -nen f księżna f; **fürstlich** a *ad.* książęcy; *po* książęcemu; ~ leben, żyć jak książę.

Furt, *pl* -en f bród m, mielizna f. **Fur** *unkel*, -s m czyrak m, wrzodziaru n.

[jistotnie]. **für** *w* *br* *ad.* zaiste, doprawdy;

Für *w* *ort* *n* *gr.* zaimek m.

Fur *z*, -es, *pl* -e m gm. bździna f; **für** *z* *en* *vn.* (h) bździc, pierdzić.

Für *sel* [fu:] -s m niedogon, fuzeł m.

Für *silic* *r* -s, *pl* -e m mil. fizylier m.

Fusio n [-zjo:n] *pl* -en f polączenie n,

fuzja f; fusjonie'ren *ua.* (sieh) połączyć (się).

Fuß [fos] -es, *pl* Füße *m* 1 *noga* f (ob. fassen 1); zu ~ pieszo, piechota; gut zu ~ sein, być dobrym piechurzem; stehend -es, natychmiast; die Füße in die Hände nehmen, wziąć nogę za pas. 2 stopa f; mit j-m auf gutem -e leben, żyć z kim na dobrej stopie; auf großem -e leben, żyć na wielkiej stopie; vom Kopf bis zu ~ od stóp do głów; am -e des Berges, u stóp góry. 3 podstawa f, cokół m.

Fuß-abkratzer *m* wycieraczka f (do obuwia); -angel f kotewka f; -artikler f arteria ciężka; -bad *n* kąpiel nożna; -ball *m* piłka nożna; -ballspiel *n* gra w piłkę nożną; -ballspieler *m* piłkarz m; -bank f, -bänkchen *n* podnózek m; -bekleidung f obuwie n; -beuge f zgięcie n, przegub *m* (stopy); -boden *m* podłoga f; -bremse f aut. hamulec nożny; -decke f kolderka f na nogi; -eisen *n* kajdany *pl* na nogi.

Fuß *un.* (h) auf etw. ~ opierać nogi na czym; stąpić na co; fig. polegać, opierać się na czym.

Fußball *m* podnięcie *n* do nóg; einen ~ vor j-m tun, upaść komu do nóg; fußballig *a* na kłęczkach; fußfrei *a* -er Rock, krótka spódnica, trocza f.

Fuß-gänger *m* piechur m; -gängerweg *m* chodnik m; -gestell *n* podnóże *n*, postument, piedestał m; -gicht f podagra f; fußhoch *a* wysoki na stopę; -lappen *m* onuczka f.

Füßling, -(e)s, *pl* -e *m* stopa u porochozy.

Fuß-matte f wycieraczka, śloman-ka f; -note f uwaga u spodu; -pfad *m* ścieżka f; -reise f podróż piezja; -schemel *m* podnózek m; -sohle podszwa f; -soldat *m* żołnierz piezyczny; piechur; -spitze f kończyzna f nogi; -spur, -(s)tapfe f ślad *m* (nogi); in j-s -n treten, iść czym śladem; -steig *m* ścieżka f; -tritt *m* 1 stapanie; kopnięcie *n* nogą. 2 stopień *m* (u powozu etc.); -truppen *pl*, -volk *n* piechota f; -wanderung f wędrówka f piechotą; -weg *m* ścieżka, droga f dla pieszych; -zehe f palec *m* u nogi. **futsch** *int.* alles ist ~ wszystko przedpadło.

Fütter, -s *n* 1 pokarm, obrok *m*, pasza f. 2 podszewka f.

Futtera1 [-ral] -s, *pl* -e *n* pokrowiec; futerał m; puzderko *n*.

Fütter-beutel *m* torba f na obrok; -gras *n* trawa pastewna; -krippen-system *n*, -krippenwirtschaft f pol. system rwania się do złobu; -mangel *m* brak paszy; -mittel *n* pasza f.

füttern *ua.* 1 (na)karmić; dać obrok (koniowi). 2 podszew, dać podszewkę; mit Pelz ~ podbić futrem; Fütterung f 1 karmienie; paszenie *n*. 2 podszewcie; podbić *n* (futrem).

Fütter-raufe f drabina złobowa; -sack *m* torba na obrok; -trog *m* koryto *n*; -zeug *n* materia na podszewkę.

Futuri'smus [-rismüs] *m* *mal.* futuryzm m; Futuri'st, -en, *pl* -en *m* futurysta m; futuri'stisch *a* futurystyczny; Futur'ium [-tö-] *n* gr. czas przyszły; zweites -exaktum, czas przyszły dokonany.

G

Gabardi'n [-dln] f gabardyna f. **gabe** [ga-] *pl* -n f 1 podarek; datek *m*, ofiara; milde ~ jałmużna f. 2 dar, talent *m*; ~ der freien Rede, dar słowa *a*. wymowy. 3 med. dawka f.

Gabel [ga-] *pl* -n f 1 widelec *m*. 2 widły; widełki pl; -deichsel f holobla f; gabelförmig *a* rozsochaty, widlasty; -frühstück *n* drugie śniadanie; -hirsch *m* widlak *m*.

gabeln, *sich* ~ rozchodzić się widelkowato, rozwidlać się.

Gabel-pferd *n* koń holoblowy; -stück *n* (ro)socha f.

Gabelung f rozwidlenie *n*. **Gabrie'le** f Gabryjela.

ga'cke(ln), **ga'ckern**, **ga'cksen** *un.* (h) gdać, kwokać, gęgać.

Gaffel, *pl* -n f żeg. socha f, drag żaglowy; -topsegel *m* sosznik m.

ga'ffen *un.* (h) gapić się; **Gaffter**, -s *m* gap(a) m; **Gafferei** f gapiostwo.

ga'ge [gäze] *pl* -n f gaża, płaca f. **gähnen** [gē-] *1 un.* (h) ziewać; (o

przepaści) ziać. II *G.* -n ziewanie *n*; **Gähnsucht** f ziewaczka f.

Gala f, -anzug *m* strój galowy.

Galan1 [-lan] -s, *pl* -e *m* galant, zalotnik *m*; **galan**t *a* uprzejmy, galancki; -es Abenteurer, przygoda miłosna.

Galanterie1 [-ri] *pl* -n f uprzejmość, elegancja, galanterja f; -arbeit f wyroby galanteryjne; -artikel, -waren *pl* artykuły, towary galanteryjne; -warenhandlung f sklep galanteryjny. **Gala**-tag *m* dzień galowy; -uniform f mundur galowy; -vorstellung f przedstawienie galowe.

Galea'sse f galeas *m* (mały statek). **Galee're** [-le-] *pl* -n f galar *m*, galera f; zu den -en verurteilen, skazać *n* na galery, na ciężkie roboty; -nsträfling *m* galernik *m*.

Galeo'ne [-leo-] *pl* -n f galjon *m* (statek); **Galeo'te**, *pl* -n f galjota f (statek).

Galerie1 [-ri] *pl* -n f galerja f (t. te.).

Gal'gen, -s *m* 1 szubienica f. 2 kołbylica f, koziół m; -frist f krótkie odroczenie; -gesicht *n* twarz złojecka, wygląd szubienicznika; -humor *m* humor wiesielców *a*. desperacki; -strick, -vogel *m* szubienicznik *m*.

Galiklä'r [-le-] -s *m* Galileusz *m*.

Galizien [-li-] *n* geo. Galicja f; **Galizier** *m* Galicjanin m; -in f Galicjanka; galizisch *a* galicyjski.

Gal'lapfel *m* debianka f, galas *m*. **Gal'le**, *pl* -n f żółć f (t. fig.); die ~ läuft ihm über, żółć go zalewa; seine ~ ausschütten, wylać żółć, gniew swój; **gal'lenbitter** *a* gorzki jak żółć.

Gal'len-blase f an. pęcherzyk żółciowy; -stein *m* kamień żółciowy; -sucht f żółtaczka f.

Gal'kert *n*, -e f żelatyna, galareta f; **gal'kertartig** *a* galaretowaty.

gal'lig *a* żółciowy; fig. pełen żółci, zgryźliwy, żółciowy.

Gallimathi'as [-ti] *m* galimatjas *m*.

Galliz'i'smus, *pl* -men *m* galicyzm.

Gallo'ne [-lo-] *pl* -n f galon *m*.

Galmci' f min. galman *m*, ruda cynkowa.

Galo'n [-la-], -s, *pl* -s *m*, -e f galon *m*. **Galo'pp**, -(e)s, *pl* -e *m* cwał, galop m; im ~ cwałem, galopem; **Galoppa'de**, *pl* -n f galopada f; **galoppie'ren** *un.* (h) cwałować, galopo-

wać; tańczyć galopadę; -de Schwind-sucht, galopujące suchooty.

Galo'sche, *pl* -n f kalosz *m*.

galva'nisch [-wa-] *a* galwaniczny; **galvanis'e'ren** [-zl-] *ua.* galwanizować; **Galva'n'i'smus** [-nis-] *m* galwanizm m; **Galva'no**, -s *n* płyta galwanoplastyczna; **Galwanome'ter** *m* galwanometr *m*.

Gama'sche, *pl* -n f getr m; -nfabrik f fabryka getrów.

Gang, -(e)s, *pl* Gänge *m* 1 chód; krok m; seinen ~ beschleunigen, przyspieszyć kroku. 2 kurs *m* (posłańca); wizyta (lekarza); przechadzka f; einen ~ in die Stadt machen, przejść się po mieście. 3 bieg (sprawy, maszyny etc.), chód (motoru), ruch; tok, tryb m; (die Sache) geht herein ~ ... idzie swoim trybem; in ~ bringen, puścić w ruch; im vollen ~ w pełnym ruchu; im -e sein, być w ruchu; toczyć się (o procesie etc.). 4 danie *n*, (eine Mahlzeit) von drei Gängen, z trzech dań. 5 przejście *n*; korytarz m; galerja f; gór. żyła f, ciąg *m*, 6 wyład *m* (w szermierce).

gang *a* das ist ~ und gäbe, to powszechnie przyjęte *a*. używane.

Ga'ngart f chód *m*.

ga'ngbar *a* 1 możliwy do przejścia. 2 (o monecie) obiegowy, kursujący; (o towarze) pokupny, kurantowy; (o wyrazach) utarty, powszechnie używany; **Ga'ngbarkeit** f obieg m; pokupność, kurantowość f (towaru).

Ga'ngelband *n* pasek (do prowadzenia niemowląt); j-n am -e führen, wodzić k. na pasku; **gä'ngeln** *ua.* wodzić k. na pasku.

Ga'nghebel *m* aut. przekładnia f.

Gans, *pl* Gänse f gęś f; junge ~ gąska f; fig. dumme ~ głupia gęś.

Gä'nse-blümchen *n* bot. stokrotka f; -braten *m* gęsinia f; -brust f pierś gęsia, półgasek *m*; -feder f gęsie pióro; -fett *n* smalec gęsi; -füßchen *pl* cudzysłowy *m*; -haut f fig. gęsia skórka, ciarki *pl*; -klein *n* podróbki gęsie; -leber f gęsia wątróbka;

-marsch *m* im ~ gęsia, iść gęsiego.

Gä'nserich, -s, *pl* -e *m* gąsior *m*.

Gä'nse-schmalz *n* gęsi smalec;

-wein *m* żart. woda f; -weiß(sauer) *n* gęś w galarecie.

ganz *a* cały, całkowity; zupełny;

wszystek; mein -es Geld, wszystkie moje pieniądze; ein -er Redner, mówca cała gęba. II *ad.* całkiem, zupełnie; ~ und gar nicht, wcale nie; ~ wenig, bardzo mało; ~ allein, sam jeden; ~ gewiß, z pewnością; er war ~ Ohr, cały wsluch się zamienił; **Ganze(s)** n całość f; im -n, w całości; ryczałtem; im großen und -n, wogóle.

Gas-fabrikat n gotowy fabrykat; -holz n całodrzew m.

Gaszeit f całość f.

gä'nzlich a i *ad.* zupełnie (-nie), całkowicie; całkowicie, doszczetnie.

gar [gär] i a gotowy; ugotowany, upieczony; hut. oczyszczony; ~ brennen, wypalać (cegłę); ~ machen, wygarbować (skórę). II *ad.* zupełnie, wcale; bardzo; nawet; ~ nicht, wcale nie; ~ nichts, nic a nic; ~ selten, bardzo rzadko; oder ~ lub nawet; warum nicht ~! coś znowu!

Garage [gar'ʒe] f garaż m.

Garantie [-tɪ] f poręka, rękojmia, gwarancja f, zabezpieczenie n; -fonds m fundusz gwarancyjny; **garantie-ren** *va.* (po)rzęczyć, gwarantować.

Garau's m koniec m; dobiec n; j-m den ~ machen, dobić k., skończyć z kim.

Gar'be, pl -n f snop(ek) m; -nbindemaschine f wiązarka f snopów;

-nbinde m (-in f) wiązacz(ka) snopów.

Gar'de, pl -n f straż, gwardja f.

Gardero'be [-rɔ-] pl -n f garderoba; szatnia f, 2 kłozet m; -nfräu f szatnia; -nraum m szatnia f.

Gardine [-di-] pl -n f firanka f; -nhalter m spięcie n, rozeta f do firanek; -npredigt f wymówka (zrobiona nieprzewidywalnie w 4 osoby); j-m eine ~ halten, prawić k. moralny; -nstage f przęt, gyzms m do firanek.

Gard'ist, -en, pl -en m gwardzista m; **gar'ren** [gə-] *vn.* (h) i fermentować (o cieście) rosnać; ~ lassen, poddać fermentacji. 2 *fig.* burzyć się, wrzeć.

Gar'küche f garkuchnia f.

Gar'leder n skóra wygarbowana.

Gar'mittel n zaczyn, ferment m.

Garn, (-e)s, pl -e n I nic; przedza f. 2 sieć f, siatka pl; in das ~ gehen a. laufen, wpaść w sidła, w pułapkę.

Garne'le, pl -n f zo. krewetka f.

garnie'ren [-nɪ-] *va.* garnirować;

obramować; **Garnie'ring** f obramowanie; garnirowanie n.

Garniso'n [-zɔn] pl -en f garnizon m; -lazarett n szpital wojskowy.

Garnitu'r [-tʉr] pl -en f garnitur m (guzików etc.); przybranie n.

Gar'n-knäuel n kłębek m przędzy;

-rolle f motek m; -spule f cewka, szpulka f; -weber m tkacz m; -winde f kolowrotek m do nici, motowidło n;

gar'stig a brzydki; obrzydliwy.

Gar'stoff m zaczyn, ferment m.

Gar'tchen, -s n ogródek m.

Gar'ten, -s m ogród m; -anlage f skwer m; plantacja f; -bau m ogrodnictwo n; -bauausstellung f wystawa ogrodnicza; -beet n grządka f;

-erdbeere f truskawka f; -erde f ziemia ogrodowa; -gerät n narzędzie ogrodnicze; -haus n altana f, pawilon m; -kunst f ogrodnictwo n; -künstler m ogrodnik m; -laube f altan(k)a f;

-lokal n knajpa f z ogródkiem;

-messer n nóż ogrodniczy; -stadt f miasto-ogród; -theater n teatrzyk ogródkowy; -wirtschaft f gospodarstwo ogrodowe; restauracja w ogrodzie.

Gär'tner, -s m (-in f) ogrodnik (-iczka); -ei' f ogrodnictwo n; zakład ogrodniczy; **gär'tnerisch** a ogrodniczy.

Gä'run [gə-] f kisiwienie n, fermentacja f; *fig.* wrzenie, wzburzenie n;

-smittel n zaczyn, ferment m.

Gas [gäs] -es, pl -e n gaz m; durch ~ vergiftet, zatruty gazem; *aut.* ~ geben, dać gazu; -abwehr f obrona przeciwgazowa; -alarm m mil. alarm gazowy; -angriff m atak gazowy;

-ansta't f gazownia f, zakład gazowy;

-äther m eter gazowy; -ausbruch m wybuch gazów; -behälter m zbiornik gazu; -beleuchtung f oświetlenie gazowe; -bereitung f wyrób m gazu; -beschädigt a mil. zagazowany; -bildung f gazowanie, tworzenie n się gazu; -bombe f bomba gazowa; -bania f z gazem; -brenner m palnik gazowy.

gas'dicht a (gazo)szczelny.

Gas'druck m ciśnienie n gazu;

-entwick(e)lung f gazowanie n;

-feuerung f opalanie gazowe; -flucht f wydzielanie, ualnianie n się gazu;

-(fuß)hebel m akcelerator m.

gas'gefüllt a gazowany.

Gas-geschoß n pocisk gazowy;

-glühlicht n światło gazo-żarowe;

-heizung f ogrzewanie gazowe;

-kampfmittel n mil. oręż gazowy;

-kocher m kuchenka (maszynka) gazowa;

-koks m koks gazowy; -krieg m wojna gazowa; -leitung f przewod gazowy; -maske f maska (przeciw)gazowa; -messer m gazomierz, licznik m gazu; -munition f mil. amunicja gazowa; -ofen m piec gazowy.

Gasoli'n [-lin] n gazolina f.

Gasome'ter m gazomierz m.

Gas-rohr n, -röhre f rura gazowa, gazówka f; -schutz m obrona, zabezpieczenie przeciwgazowe; -schutzgerät n aparat przeciwgazowy;

-schutzmaske f maska przeciwgazowa; -schutzunterstand m schron przeciwgazowy.

Gäß'chen, -s n uliczka f.

Gas'se, pl -n f ulica, uliczka f.

Gas'sen-hauer m śpiewaka ulicznia, brukowak; -junge m ulicznik m;

-kehrer m zamiatacz ulic; -sänger m śpiewak uliczny; -witz m dowcip trywialny.

Gas'sumpf m błoto gazowe.

Gast, -es, pl Gäste m I gość; obcy, przyjezdny m; j-n zu -e bitten, zaprosić k. na obiad etc.; zu -e sein, być w gościnie. 2 *te.* aktor występujący w charakterze gościa. 3 gość (klient) restauracyjny etc.

Gas'tank m czołg gazowy.

gas't-frei, -freundlich a gościnny;

Gas't-freiheit, -freundlichkeit, -freundschaft f gościnność f; -geber m gospodarz, amfitrjon m; -haus n oberza f, zajazd m; -hof m hotel m; oberza f; -hofbesitzer(in) s właściciel(ka) hotelu, oberży.

gastie'ren I *va.* gościć, podejmować (kogo). II *vn.* (h) *te.* występować w charakterze gościa; **gas'tlich** a gościnny.

Gas't-mahl n ucztą, biesiada f, bankiet m; -recht n prawo gościnności; -reise f występy gościnne, tournée artystyczne.

gas'trisch a brzuszny, żołądkowy.

Gas't-rolle f *te.* rola gościnna, występ gościnny; -spiel n występ gościnny; -stube f pokój gościnny;

-tafel f, -tisch m table d'hôte; -vor-

stellung f występ gościnny, przedstawienie gościnne; -wirt(in) s oberzysztka; gospodarz (-dyni); -wirtschafft f zajazd m, oberza, gospoda f; -zimmer n pokój gościnny.

Gas's-uhr f gazomierz m; -überfall m mil. zaskoczenie gazowe; -versorgung f zaopatrzenie (miasta etc.) w gaz; -werk n zakład gazowy, gazownia f; -wolke f obłok, chmura gazowa.

Gas'te, -n, pl -n m małżonek; -n pl małżonkowie; -nglück n szczęście małżeńskie.

Gas'ter, -s n I krata f, 2 trak m; -säge f piła ramowa, trak (tartakowy); -tor n, -tür(e) f wrota, drzwi okratowane; -werk n ruszt(y).

Gas'tin, pl -nen f małżonka f.

Gas'tung, pl -en f gatunek, rodzaj; ród m; -sname m imię pospolite.

Gau, (-e)s, pl -e m okręg, powiat, region m; (okolic) f.

Gauch, (-e)s, pl -e m I półgłówek m, 2 młokos m; armer ~ nieborak m.

Gau'dieb m opryszek m.

Gaukelei' f kuglarstwo, błaźństwo n; sztuczki kuglarskie; **gau'kelhaft**, **gau'kelig** a kuglarski; żłudny;

Gau'kel-kunat f sztuka kuglarska.

gau'keln *vn.* (h) pokazywać sztuczki kuglarskie; żonglować; bliźnować.

Gau'kelspiel n sztuczki kuglarskie.

Gau'kler m kuglarz; żongler m.

Gaul, (-e)s, pl Gäule m koź m; szkapla f; prz. einem geschenkt ~ sieht man nicht ins Maul, darowanemu koniowi nie patrzy się w zęby.

Gau'leiter m przywódca okręgowy;

Gau'leitung f kierownictwo okręgo-

we.

Gau'men, -s m podniebienie n; den ~ kitzeln, lechtać podniebienie;

-platte f podniebienie sztalucne.

Gauer, -s m oszust, szalbierz, lotr;

-bande f szajka złodziejska; -ei' f oszustwo n; -sprache f gwara złodziejska;

-streich m kawał złodziejski, lotro-

stwo n; -welt f światek złodziejski.

gauer'n *vn.* (h) lotryzować.

Gau'-sturm m szturmówki okrę-

gowe; -verband m stowarzyszenie prowincjonalne.

Gas'ze [gäzɛ] pl -n f gaza f.

Gas'ze [-ce-] pl -n f zo. gazela f.

Gdingen n geo. Gdynia f.

Gä'chtete(r) s wygnaniec m.

Geächze, -s n sękanie n.
ge'adert a uszlachcony.
Ge'ader, -s n żyły pl (w ciele, w marmurze etc.); ge'adert a słojuwa-ty, żyłkowany. [arten].
ge'artet a so ~ tego rodzaju (ob. Geb'ack, -(e)s n pieczywo n.
Geb'alk, -(e)s, pl -e n bełkowanie n.
Geb'allt a -e Faust, ściśnięta pięść.
Geb'aranstalt f zakład położniczy.
Geb'arde, pl -n f l ruch, gest m; -n machen, gestykulować. 2 mina, fizjonomia f, wygląd m; geb'arden, sich ~ zachowywać się; przybrać minę.
Geb'arden-macher m te. aktor zbytnio gestykujący; -schauspiel n pantomina f; -spiel n mimika; gestykulacja f; -sprache f mimika f; -tanz m taniec mimiczny.
geb'a'ren, sich ~ zachowywać się; Geb'a'ren n zachowanie n się.
geb'a'ren va. (u)rodzić; fig. zrodzić; wydawać; Geb'a'rerin f rodzicielka; Geb'a'rmutter f an. macica f; Geb'a'rwehen pl bóle porodowe.
Geb'a'runge [-ba-] f administracja f; zawiadywanie n pieniędzi, manipulacja kasowa. [budowla f.
Gebäude [-boj-] -s n budynek m.
Gebel'n, -(e)s, pl -e n kościec m; -e pl zwłoki pl.
Gebel'l, -s n szczebanie n.
ge'ben [ge-] I va. da(wać); oddać; podać; rozdawać (karty); nadać (list etc.); viel auf etw. ~ przywiązywać wielką wagę do cz.; viel auf j-n ~ wysoko cenić k.; Rechenschaft ~ zdać sprawę, relację; j-m schuld ~ przypisywać k. winę; die Sporen ~ spisać ostrogami; etw. verloren ~ u-ważać co za stracone. II sich gefan-gen ~ poddać się; sich Mühe ~ za-da(wać) sobie trud; sich womit zu-frieden ~ zadowolić się (poprzestać na) czym. III vim. es gibt, jest, bywa, są, bywają; was gibt's Neues? co no-wego? das wird sich schon ~ to się jakoś ułoży; te. was wird gegeben? co grają? [znakowy.
Ge'ber, -s m dawca m; el. przycisk
Gebe't [-bet] -(e)s, pl -e n modlitwa f; fig. j-n ins ~ nehmen, poddać k. surowemu badaniu; -buch n książka do nabożeństwa, modlitewnik m.
Gebie't [-bit], -(e)s, pl -e n obwód (miasta), obszar m (kraju etc.), tery-

torjum n; fig. dziedzina f, zakres m, ein weites ~ szerokie pole.
gebie'ten va. i un. (h) I nakaz(yw)ać; rozkaz(yw)ać; j-m Schweigen ~ na-kazać k. milczenie; Achtung, Ehr-furcht ~ wzbudzać szacunek. 2 wy-magać; die Umstände ~ es, okolicz-ności tego wymagają. 3 über j-n, über etw. ~ panować nad kim, nad czym, rozporządzać kim, czym; ~ Sie über mich! jestem na pańskie rozkazy; seinem Zorne ~ hamować swój gniew.
Gebie'ter, -s m (-in f) władca (-czyni), pan(i); gebie'terisch a rozkazujący. nakazujący; fig. nieprzejarty.
Gebie'tserweiterung f rozszerze-nie granic. [obraźni]; twór, płód m.
Gebil'de, -s n utwór; wytwór (wy-gib'ldet a wykształcony.
Gebim'mel, -s n dzwonienie n.
Gebir'nde, -s n l wiązka f, 2 beczka f, 3 wiązanie n (belek). 4 pasmo n.
Gebir'ge, -s n l góry, pasmo gór. 2 skały pl; gebir'gig a górzysty.
Gebir'gs-bewohner n góral m.
-gegen'd f okolica górzysta; -kamm m grzbiet m góry; -kunde f góro-znawstwo n; -paß m przełęcz górską; -rücken m grzbiet góry; -volk n gó-rále pl; -wind m wiatr halny.
Gebir'ß, -s, -ses, pl -sse n l zęby, użę-bienie n; falsches, künstliches ~ sztuczne zęby. 2 wędzidło, munszuk.
Gebir'ße [-ble-] -s n miech (kował-ski); miechy (organowe).
Gebir'ö(k)e n beczenie n.
gebü'mt a kwiecisty; w kwiatki.
Gebü't, -(e)s n krew f; ród m, po-chodzenie n; Prinz von ~ księż krwi.
gebo'gen a wygięty, zgięty.
gebo'ren a urodzony; rodowity (Polak etc.); ~ werden, (u)rodzić się; Frau N., -e L., pani N., z domu L.; er ist der -e Führer, urodził się na wodza.
gebo'rgen a ukryty; bezpieczny;
Gebor'genheit f bezpieczeństwo n.
Gebo't [-bot] -(e)s, pl -e n l nakaz, rozkaz m; przykazanie n; j-m zu ~ stehen, być na czyje rozkazy; j-m zu ~ stellen, oddać co do czegośgo rozporządzenia; die uns zu -e stehen-den Mittel, środki, jakimi rozporzą-dzamy; prz. Not kennt kein ~ ko-nieczność lamie prawa. 2 oferta; po-dąż f; ofiarowanie ceny; ein ~ tun,

ofiarować cenę; ein höheres ~ tun, ofiarować więcej, wyższą cenę.
Gebratene(s) n pieczywo n. [ki].
Gebräu [-broj] n warzenie n (solan-ty).
Gebräu'ch, -(e)s, pl -äuche n l użycie n, użytek m; von etw. ~ ma-chen, zrobić z cz. użytek; aus dem (a. außer) ~ kommen, wyjść z użycia; zum ~ do użytku (ob. setzen). 2 zwy-czaj m; kirchliche Gebrä'uche, obr-ządki kościelne; gebrau'chen va. używać (czego), postugiwać się (czem); zayıwac (lekarstwo); (das Wort) wird nicht mehr gebraucht, już nie jest w użyciu; gebrauchte Bücher, książki używane; das ist nicht zu ~ to do ni-czego; gebrauchte Kleider, znoszone ubrania; gebrä'uchlich a używany; utarty (wyraz), przyjęty (zwyczaj); zwykły, zwyczajny.
Gebräu'chs-anweisung f sposób użycia; -artikel, -gegenstand n artykuł, przedmiot codziennego użytku; gebrau'chsfertig a gotowy do uży-cia; -muster n wzór użytkowy; -mu-sterschutz m ochrona wzoru użytko-wego.
Gebräu's(e) n szum, loskot m.
gebr'e'chen I vim. es gebricht mir an (etw.), brak mi (czego). II G.-n ułomność, przywada, wada f, ka-lectwo n; gebr'e'chlich a ułomny, ka-lectki; wąty, słaby; Gebr'e'chlichkeit f ułomność; watość, słabość f.
gebro'chen a złamany; -es Polnisch, łamana polszczyzna; -e Zahl, ułamek m. liczba niecała.
Gebrü'ckel, -s n okruszyny pl.
Gebrü'der pl bracia pl.
Gebrüll, -(e)s n ryk m.
Gebru'mme, -s n pomruk m. [ny.
gebü'ckt a pochyłony, przygarbio-ny.
Gebü'hr [-bü] pl -en f l powinność f, obowiązek m; über ~ nad miarę. 2 opłata; należność f; nach ~ jak (się) należy; wedle zasług; -en pl hono-rarium n (adwokata etc.), koszty pl; gebü'hren va. (h) I (sie) należać się; es gebührt sich, należy (godzi) się. wypada; wie es sich gebührt, jak się należy, jak przystoi; gebü'hrend a i ad. należy; przyzwoity (-cie); jak się należy.
gebü'hrender-maßen, -weise ad. jak (się) należy, należyście.
Gebü'hren-erlaß m zwolnienie od

opłat(y); -ermäßigung f znizenie opłat; gebü'hrenfrei a wolny od opłat; -ordnung f - der Ärzte, tary-fa lekarska; gebü'hrenpflichtig a podlegający opłacie. [wizjak f.
Gebü'nd, -(e)s, pl -e n snop m.
gebü'nden a związany (ob. binden).
Gebu'rt, pl -en f l rodzenie n; po-ród m. 2 urodzenie, narodzenie n; nach Christi ~ po narodzeniu Chry-stusa. 3 ród m, pochodzenie n; von ~ (ein Pole) rodem; von hoher ~ wy-sokiego rodu.
Gebu'rt-en-abnahme f, -rückgang m spadek urodzeń; -überschuß m nadwyżka urodzeń (nad zgonami); -zahl, -ziffer f liczba urodzeń, przy-rast naturalny (ludności).
gebü'rtig a ~ aus (in, zu) rodem z.
Gebu'rts-adel m szlachta rodowa; -anzeige f zawiadomienie o urodzi-nach; -fehler m wada przyrodzona; -haus n dom rodzinny; -helfer (in s akuzer(k)a); -hilfe f pomoc położni-cza; poloniztwa n; -jahr n rok urod-zenia; -land n kraj rodzinny; -ort m miejsce rodzinne; -schein m me-tryka f urodzenia; -stadt f miasto ro-dzinne; -tag m dzień urodzin, urod-ziny pl; -tagsgeschenk n podarek urodzinowy; -tägskind n solenizant m; -wehen pl bóle porodowe. [ki.
Gebü'sch, -es, pl -e n zarosła, krza-Geck, -en, pl -en m fircyk, modniś; chystek, pustak; dudek m; gecken-haft a fircykowany.
Gedächtnis, -ses n pamięć f (ob. behalten); j-m etw. ins ~ (zurück)ru-fen, przypomnieć k. co; aus dem ~ (niederschreiben) z pamięci; wenn mein ~ mich nicht trügt, jeżeli mnie pamięć nie myli; -feier f, -fest n ob-chód uczczenia pamięci; jährlische ~ rocznica f; -kunst f mnemonika, mnemotechnika f, sztuka kształcenia i wzmacniania pamięci; -tafel f tabli-ca pamiętkowa; -tag m rocznica f.
Geda'mpftes n duszone mięso.
Gedanke, -n, pl -n m myśl f; in -n, w myśli, w duchu; seine n nicht beisammen haben, nie móc zebrać myśli, być roztrągnięty; der bloße ~ daran, na samą myśl o tem; das bringt mich auf den -n, to mi nasuwa myśl; sie kommt mir nicht aus den -n, nie mogę o niej zapomnieć; ich

kam auf den -n, es kam mir in den -n, przyszło mi na myśl; in -n (versunken, vertieft) sein, być pogrążonym w myślach; er geht mit dem -n um, nosi się z myślą, z zamiarem; kein ~! bynajmniej.

Gedanken-armut f ubóstwo myśli; -**aus-tausch** m wymiana myśli; -**freiheit** f wolność myśli; -**gang** m tok myśli; -**leere** f ubóstwo myśli; -**lesen** n odgadywanie myśli; **gedankenlos** a bezmyślny; -**losigkeit** f bezmyślność f; aus ~ przez nieuwagę; -**punkte** pl wielokropek m, domyślniki pl; -**reichtum** m bogactwo myśli; -**spänne**, -**splitter** pl okrzyki myśli; **aforyzmy** pl; -**strich** m kreska, pauza f, domyślnik m; -**verbindung** f asocjacja idei, skojarzenie wyobrażeń.

gedankenvoll a zamysłony; **stroskany**; **Gedankenwelt** f świat abstrakcyjny, idealny.

Gedärtn(e) n kizki, bebecy, jelita; **kuch.** flaki pl.

Gedeck, -(e)s, pl -e n 1 nakrycie n, 2 pokrycie n (dachu); **gedeckt** a pokryty; mil. ukryty, osłonięty (cel).

gedelhen I vn. (sn) rosnąć, rozwijać się; prosperować; udać się; die Sache ist dahin (a. so weit) gediehen, daß... sprawa doszła już do tego, że... II **G.**- n wzrost m; powodzenie, prosperowanie n, pomyślność f; **gedelhlích** a pomyślny, prosperujący; zdrowy.

Gedenkbuch n memoriał; pamiętnik; dziennik; album m.

gedenken I vn (h) i va. 1 zamierzać, mieć zamiar. 2 j-s (a. einer Sache) — pamiętać o kim (o czym); wspomnieć o kim (o czym); das werde ich ihm ~ popamięta o mnie; nie zapomnę mu tego; gedanke mein! pamiętaj o mnie; wir ~ seiner oft, często go wspominamy. II **G.**- n wspomnienie n, pamięć f.

Gedenktafel f tablica pamiątkowa.

Gedicht, -(e)s, pl -e n wiersz; poemat m; -**sammlung** f zbiór poezji.

gediegen (f-dl-) a 1 rodzimy (metal), samorodny, szczerzy; -es Gold, szczerze, czyste złoto. 2 fig. porządny, solidny; -e Arbeit, solidna robota; -e Kenntnisse, gruntowne wiadomości a. znajomości; **Gediegenheit** f samorodność; fig. solidność f.

Gedänge, -s n ugoda f, układ, akord m; im ~ na akord.

Gedränge, -s n tłok, ścisk m; fig. kłopoty pl, bieda f; ins ~ kommen, popaść w biedę; **gedrängt** a ciasny; **zwinzly** (styl); ~ voll, nabity, przepelniony; **Gedrängtheit** f ciasnota; **zwinzlichkeit** f (stylu); fig. ~ der Ereignisse, szybka zmiana wydarzeń.

gedrückt a ściśnięty; fig. przygnębiony; (o cenie) niski; **gieda**: uległy depresji; **Gedrückt(e)s** n druk (owane); **Gedrückt(e)it** f ciężkie położenie; niskość (cen); depresja.

gedrungen a 1 zwinzly; przysadzisty, krepy, 2 zmuszony.

Geduld f 1 cierpliwość f; sich in ~ fassen, uzbroidć się w cierpliwość. 2 pobłażliwość f; mit j-m ~ haben, być wyrozumiałym dla k.; **geduldig**, sich ~ być cierpliwym; **geduldig** a i ad. cierpliwý (-wie); das Papier ist ~ papier jest cierpliwý; **Geduldspiel** n pasjans m.

gedunsten a nabrzmiały.

geegnet a 1 właściwy, stosowny, odpowiedni (zu etw. do cz.); zu -er Zeit, w właściwym czasie, w odpowiedniej chwili. 2 zdalny (do cz.).

Geest [gest] f, -land n teren wysoko położony i nieurodzajny.

Gefäch, -es, pl -e n półka f.

Gefähr [-fär] f niebezpieczeństwo, ryzyko n; ~ laufen, narazić się na niebezpieczeństwo; ryzykować; ~ im Verzug, zwłoka grozi niebezpieczeństwem; **handl.** auf Ihre Kosten und ~ na pańskie ryzyko; **gefährbringend** a niebezpieczny.

gefährden [-fer-] va. narazić na niebezpieczeństwo; zagrażać (czemu); **gefährdet** a zagrożony.

gefährdend a grożący niebezpieczeństwem, niebezpieczny; **gefährlich** a i ad. niebezpieczny (-nie); es ist nicht so ~ to nie takie straszne; es sieht mit ihm ~ aus, krucho z nim; etw. sehr ~ machen, przestradzać; **Gefährlichkeit** f niebezpieczeństwo n; ciężki stan (choroby); **gefährlos** a bezpieczny; **Gefährlosigkeit** f bezpieczeństwo f.

Gefährt, -es, pl -e n pojazd m.

Gefährte [-fer-] -n, pl, n -m (f-tin) f towarzyszyca (ka), koleżanka.

Gefälle, -s n 1 spad(ek) m, pochy-

łość, spadziście f; różnica poziomów. 2 dochody niestale, podatki, opłaty pl.

Gefallen, -s I n upodobanie n; an etw. ~ finden, mieć upodobanie a. przyjemność w czym; j-m zu ~ gwoli komu. II m przysługa, grzeczność f; j-m einen ~ tun, wyświadczyć k. przysługę.

gefällen vn. (h) podobać się; wie es Ihnen gefallt, jak się panu podoba, jak panu wygodnie; sich in etw. ~ mieć upodobanie, upodobać sobie w czym; sich etw. ~ lassen, znieść co, zezwolić, (z)godzić się na co; das lasse ich mir ~ na to się piszę a. zgodzam; to mi się podoba; er läßt sich nichts ~ on nie da sobie krzywdy zrobić (a. w kaszę dmuchać).

Gefällene(r) m zabity, poległy.

gefällig a usłużny, uczynny, łaskawy; mil.; was ist Ihnen ~? czem mogę służyć? czego pan(i) sobie życzy? Ihrer -en Antwort entgegengehend, w oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi; **Gefälligkeit** f uprzejmość, grzeczność; przysługa; aus ~ grzecznościowo; -**swechsel** m wkszel grzecznościowy; **gefälligst** ad. łaskawie, z łaski swej; nehmen Sie ~ Platz! proszę siadać.

Gefällsucht f chęć podobania się, załomność, kokieteria f; **gefällüch-tig** a zalotny, kokieteryjny.

gefällt a sfalcowany.

gefängen a uwięziony, (trzymany) w niewoli; ~ nehmen, wziąć do niewoli; sich ~ geben, poddać się, oddać się w niewolę; **Gefangene(r)** s uwięzien; jeniec m; branka f; -halten va. trzymać w więzieniu; **Gefangnahme** f wzięcie do niewoli; -nehmen va. wziąć do niewoli; **Gefangenschaft** f niewola f, więzienie n; -setzen va. uwięzić; **Gefangenset-zung** f uwięzienie; **Gefangenwärt(er)** m dozorca więźniów.

gefänglich a uwięziony; ~ einziehen, wsadzić do więzienia; -e Haft, uwięzienie n.

Gefängnis, -ses, pl -se n więzienie n; -strafe f kara więzienna.

Gefäß [-fes] -es, pl -e n 1 naczyynie n (t. an.). 2 rekojęść f (szpady).

gefäßt a spojony, zrezygowany; auf etw. ~ przygotowany, zdecydowany na co; auf alles ~ sein, być

gotowym na wszystko; sich auf etw. ~ machen, przygotować się na co; **Gefäßtheit** f spokój (duchowy); rezygnacja f.

Gefech, -(e)s, pl -e n bój m, walka f.

Gefechts-bereitschaft f mil. gotowość bojowa a. do walki; -**einheit** f jednostka bojowa; -**gang** m przebieg m walki; -**leitung** f kierowanie walką; **gefächsmäßig** a 'bojowy; -**ordnung** f szyk bojowy; -**stand** m stan bojowy; -**wert** m wartość bojowa.

Gefeierte(r) s jubilat, solenizant(-ka).

[rany]

gefieit a zahartowany; nieczuły (na **Gefiedel**, -s n trzepole n).

Gefieder [-fl-] -s n upierzenie, pierrze; ptactwo n; **gefiedert** a pierzasty, upierzony; die -e Welt, ptactwo n.

Gefilde, -a, pl -e n niwy, pola pl.

gefingert a palczasty.

Geflächker -s n migotanie n.

Geflächter, -s n trzepotanie n.

Geflecht, -(e)s, pl -e n plecionka f; an. splot m nerwów.

geflickt a cętkowany, nakrapiany

geflickentlich a umyślny.

Geflügel, -s n drób m; -**händler** m handlarz drobiu; -**handlung** f handel drobiu; -**zucht** f hodowla drobiu.

gefligelt a skrzydlaty; -e Worte, słowa przechodzące z ust do ust.

Geflücker, -s n blaga f, przechwałki pl.

Geflüster, -s n szepć; szelest m.

Geflüge, -s n świta f, orszak m; fig. im ~ haben, pociągnąć za sobą; **Geflügschaft** f 1 ob. Gefolge. 2 poslušność n, 3 zwolennicy pl.

geflegt a handl. poszukiwany (artykuł), żądany, kurantowy.

gefäßig a żarłoczny; **Gefäßigkeit** f żarłoczność f.

Gefreite(r) m mil. gefrajter m.

Gefrierapparat m przyrząd (aparatur) do zamrażania.

gefrieren vn. (sn) zamrażać; ~ machen, zamrażać.

Gefrierfleisch n mięso mrożone;

-**punkt** m punkt mrożnięcia; -**raum** m mroźnia f; -**verfahren** n sposób zamrażania.

Gefrorene n lody pl; ein Glas ~, eine Portion ~ porcja lodów.

Gefüge n zespół m, spójnienie n, budowa, struktura f; uwarstwienie n.

gefällig a gietki, gibki; uległy; **Ge-fü-gigkeit** f gietkość; uległość f.

Ge-fül(-ful) (-e)s, pl -e n 1 czucie n. 2 poczucie; uczucie n; mit ~ sin-gen, śpiewać z uczuciem; ein ~ für das Schöne haben, mieć poczucie piękna; (ein Mann) von ~ uczucio-ży; **ge-füllos** a bez czucia; nieczuły (gegen etw. na co); apatyczny; za-twardziały, twardy (człowiek); **Ge-füllosigkeit** f nieczulość; apatia; zardzewiałość f.

Ge-füllos-mensch m człowiek uczu-ciowy; -**sinn** m czucie n; dotyk m; **ge-fülhvoll** a czuły, uczuciowy.

ge-füllt a napelniony; nadziany, fa-zerzowany.

ge-ge-benenfalls ad w danym razie a. wypadku.

gegen [gē-] *prep.* 1 przeciwko, prze-ciwi (j-n komu); ku (das Ende końco-wi); około (Mittag południa). 2 dla, do, względem, wobec; undankbar ~ j-n, niewdzięczny względem kogo; Widerwillen ~ etw., niechęć, wstręt do cz.: (dein Verlust ist nichts) ~ den meinigen, ... wobec mojej; aus Liebe ~ ihn, z miłości dla niego. 3 na; za; ein Mittel ~ Kopfweh, środek na ból głowy; ~ bar, za gotówkę; ~ Quit-ting, za pokwitowaniem. 4 wbrew; ~ meine Erwartung, wbrew memu oczekiwaniu

Ge-gegen-an-griff m mil. kontratak m, przeciwnatarcie n; -**an-trag** m kontr-propozycja f; -**an-antwort** f replika f; -**befehl** m odwołanie a. zmiana roz-każu; -**beschuldigung** f oskarżenie (się) wzajemne; -**besuch** m rewizyta f; j-m einen ~ machen, rewizytować kogo; -**beweis** m odwód m; -**bild** n obraz tworzący z drugim harmonijną całość, odpowiednik, pendant m; **ka-losa** f; -**böschung** f mil. przeciw-szkarpa f; -**buch** n księga kontrolna.

Ge-gend [gē-] pl -en f 1 okolica f; ulegliwie ~ okolice pl. 2 strona f, kraj m; abgelegene ~ zakątek m.

Ge-gen-dampf m kontrpara f; -**dienst** m wzajemna usługa; -**druck** m odpór m; reakcja f.

gegen-ein-an-der ad jeden (jedni) przeciw drugiemu (drugim); wzajem-nie; wir haben nichts ~ nie mamy nic przeciwko sobie; -**halten** *va.* po-równywać; -**prallen** *vn.* (sm) zderzyć

się; -**stellen** *va.* przeciwstawić, (s)konfrontować.

Ge-gegen-er-klärung f oświadczenie wzajemne; odparcie n; -**forderung** f wierzitelność wzajemna; -**füßler** m antypoda m, mieszkaniec drugiej pół-kuli ziemi; -**gewicht** n przeciwwaga f; -**giz** n odtrutka f; -**gruß** m od-klonienie się, odklon m; -**kandidat** m kontrkandydat; -**klage** f skarga wzajemna; -**kraft** f siła przeciwna, przeciwdziałająca; -**leistung** f wy-ważenie się, odważnienie n (się), wzajemna usługa; -**lichtauf-nahme** f fot. zdjęcie pod światło; -**liebe** f miłość wzajemna, wzajemność f; keine ~ finden, kochać bez wzajemności; -**list** f przeciwdziałanie podstępne; -**macht** f potęga przeciwna, przeciwdziałająca; przeciwnik, nieprzyjaciel m; -**maßregel** pl środ-ki odwetowe; -**mine** f kontrolna f; -**mittel** n środek zaradczy a. zapo-biegawczy; -**order** f odwołanie a. zmiana zlecenia; -**partel** f stronictwo opozycyjne; jr. strona przeciwna; -**posten** m kontrapozycja f; -**probe** f kontrolna f; -**punkt** m punkt prze-ciwległy; -**rechnung** f kontrarachu-nek m; -**rede** f replika f; -**revolution** f kontrowersja f; -**richtung** f kie-runek przeciwny; -**satz** m przeci-wieństwo n, kontrast m; twierdzenie przeciwnie, sprzeczność; antyteza f; im ~ zu, w przeciwieństwie do...; ei-nen, ~ zu etw. bilden, im ~ zu etw. stehen, kontrastować z czem.

ge-gensätz-lich a i ad. przeciwny, sprzeczny (-nie); antyetyczny.

Ge-gen-schal-tung f el. połączenie przeciwsobne; -**schrift** f replika pi-smienna; odparcie n zarzutów; -**schuld** f dług wzajemny; -**seite** f strona przeciwna; odwrotna strona (medalu etc.); **ge-gens-eit-ig** a i ad. 1 wzajemny (-nie), obopólny (-nie); -er Vertrag, umowa wzajemnie obo-wiązująca. 2 przeciwny; -**seitigkeit** f wzajemność, obopólność f (ob-ruhen); -**seitsversicherung** f ubez-pieczenie wzajemne; -**sinn** a sprzecz-ność f; -**spiel** n gra (akcja) przeciwna; -**spieler** m przeciwnik; **poniter** m (grajacy przeciw bankierowi); -**stand** m przedmiot, obiekt m; der ~ ist erledigt, sprawa (rzecz) załatwiona;

das ist kein ~ to bagatelka; nie warto o tem mówić.

ge-gen-ständig a przeciwny; -**ständig** a przedmiotowy, objek-tywny; **Ge-gen-ständ-lich-keit** f objek-tywność f; -**stand(s)los** a bez racji bytu; bezprzedmiotowy, bez znacze-nia; -werden, stracić rację bytu; -**stimme** f głos przeciwny; -**stoß** m odparowanie (ciosu); mil. przeciw i-dezenie n; -**strom** m, -**strömung** f przeciuprąd m, prąd przeciwny; -**stück** n ob.-bild; -**teil** n przeciwień-stwo n, kontrast m; im ~ przeciwnie; ich wette das ~ zalone, że rzecz się ma inaczej.

ge-gent-lich a przeciwny, odwrotny. **ge-gent-lich** I ad, *prp.* naprzeciw-(ko); wobec; er wohnt mir ~ mieszka naprzeciwko mnie; diesen Preisen ~ wobec tych cen. II G-n osoba na-przeciwko stojąca lub siedząca, vis-à-vis n; -**liegend** a przeciwny; -**setzen** *va.* setzten Sie sich mir ~ siadał pan naprzeciwko mnie; -**stehen** *vn.* (h) stać naprzeciw siebie; -**stellen** *va.* przeciwstawić; jr. (s)konfronto-wać; **Ge-gent-ber-stellung** f prze-ciwstawienie n; jr. konfrontacja f; -**treten** *vn.* stanąć naprzeciw siebie.

Ge-gen-un-ter-schrift f kontrasy-gnatura f; -**verpflichtung** f zobowią-zanie wzajemne; -**versicherung** f ubezpieczenie wzajemne; -**vormund** m opiekun przyboczny, kontrolujący; -**vorschlag** m kontrapropozycja f; -**vorstellung** f przełożenie, przedsta-wienie n (komu czego); -**vorwurf** m zarzut wzajemny; -**wart** f obecność, teraźniejszość f; *gr.* czas teraźniejszy; in meiner ~ w mojej obecności.

ge-gen-wärt-ig I a obecny; teraźniej-szy; niniejszy (list). II ad. obecnie, teraz, w tej chwili. III G.-e n: mit Gegenwärtigem gestatte ich mir... ni-niejszem pozwałam sobie.

Ge-gen-wehr f obrona f, opór m; -**wert** m równowartość f; -**wind** m wiatr przeciwny; -**winkel** m mat. kąt przeciwny; -**wirkung** f przeciw-działanie n, reakcja f; **ge-gen-zei-chen** *vn.* (h) kontrasygnować; -**zei-chnung** f kontrasygnatura f; -**zeuge** m świadek odwodowy; -**zug** m kol. po-ciąg przeciwnego kierunku.

Ge-gner, -s m (-in f) przeciwnik

(-iczka); rywal(ka); antagonist(ka); oponent(ka); **ge-gner-lich** a przeciwny, opozycyjny; **Ge-gnerschaft** f 1 przeciwnicy pl 2 antagonizm f.

Ge-häl-te(s) n kuch. siekanina f. **Ge-halt**, (-e)s, pl -e m 1 zawartość; treść; próba f (złota). 2 wartość (we-wnętrzna). 3 n m pensja, płaca f; ~ beziehen, pobierać pensję; **ge-häl-tlos** a beztreściwy, pusty, blady, jałowy; -**losigkeit** f brak treści, jałowość, bla-chość f; **ge-häl-treich** a w treść bogaty; pełnowartościowy.

Ge-hälts-ab-zug m potrącenie z pen-sji; -**erhöhung**, -**zulage** f podwyższenie pensji; -**kürzung** f obniżenie pensji; -**sperre** f wstrzymanie płacy. **ge-häl-tvoll** a ob. gehaltreich.

ge-häl-mert a klepany, kuty.

Ge-hän-g, -s n 1 urwisok n. 2 gir-landa f, feston m. 3 wisiorek m. 4 uży-owieś (psa).

ge-hä-r-nicht a opancerzony; fig. energiczny; -e Antwort, cięta od-po-wieź.

ge-hä-ssig a nienawistny; wrogi; ohydny; **Ge-hä-ssig-keit** f nienawiść, wrogość; ohydność f. [pelny. **ge-häuft** [-hojft] a nagromadzony; **Ge-häus-e** [-hojze] -s n 1 oprawa, obsada f 2 pudło, puzderko n; ku-perta f (zegarka); fufal m. 3 aut-skrzynka f, karter m.

Ge-he g [-hē-] -s n ogrodzenie n, zagroda f; fig. j-m ins ~ kommen, mieszać się do cudzych spraw.

ge-heim I a skryty, taj(em)ny; ta-jemniczy. II ad. potajemnie.

Ge-hei-m-agent m tajny agent; -**bund** m tajny związek; -**fach** n skrytka f. [femniczy.]

ge-hei-mhalten *va.* trzymać w ta-ży; **Ge-hei-m-haltung** f (u)trzymanie w tajemnicy; -**lehre** f tajna nauka, mi-styka f; -**mittel** n środek (lek) ta-jemny, zakazany.

Ge-hei-mnis, -ses, pl -e n tajemnica f, sekret m; das öffentliche ~ sekret polszynela; -**kramer** m człowiek skryty, otańczający się tajemniczością; -**kramerei** f tajemniczość f. [(-czo-). **ge-hei-mnisvoll** a i ad. tajemniczy

Ge-hei-m-polizel f tajna policja; -**polizist** m detektyw m; agent tajnej policji; -**rat** m tajny radca; -**schloß** n zamek sekretny; -**schrift** f pismo

tajne, szyfrowane; **-schriftkunst** *f* kryptografia *f*.

Geheiß, -es *n* rozkaz, nakaz *m*.
ge'hen [gəən] *l* *vn*. (sn) 1 iść, pójść, chodzić; jechać; *an* etw. ~ zabrać się do cz.; j-m mit Rat *an* die Hand ~ służyć komu radą; *an* Krücken ~ chodzić o kulach; *aufs* Dorf *a*. Land ~ pojechać na wieś; *mein* Fenster geht auf die Straße, moje okno wychodzi na ulicę; *auf* Stelzen ~ chodzić na szcudlach (ob. *auf* 1); j-m *aus* dem Wege ~ zejść komu z drogi; unikać kogo; — Sie mir *aus* den Augen *l* *przez* mi z oczu *l* das geht mir durch das Herz, to mi rani, krwawi serce; er würde für sie durchs Feuer ~ za nią wskoczyłby w ogień; *hinter* die Schule ~ wagarować; *in* seinen Ansprüchen zu weit ~ stawiać za wysokie wymagania; *in* die Falle ~ wpaść w pułapkę; (zu sehr) *ins* einzelne ~ wchodzić w szczegóły (ob. Erfüllung); *in* die Höhe ~ iść w górę (o cenach); er geht *in* sein zehntes Jahr, rozpoczyna dziesiąty rok; *in* sich ~ wejść w siebie; *in* Stücke ~ rozlecieć się na kawałki; das geht *in* die Tausende, to wynosi tysiące; *in* sein Verderben ~ dążyć do zguby; mit j-m ~ towarzyszyć komu; mit der Zeit ~ iść, postępować z czasem; nach Wien ~ jechać do ...; alles geht nach Wunsch, wszystko idzie pomyślnie; das geht über alle Begriffe (*fam.* über die Bäume) to przechodzi ludzkie pojęcie (ob. Kraft); *prz.* Zufriedenheit geht über Reichtum, ten bogaty, kto zadowolony (z życia); es geht um sein Leben, tu idzie o jego życie, jego życie wchodzi tu w grę; *unter* (die) Leute ~ bywać, stykać się z ludźmi; *unter* die Schauspieler ~ zostać aktorem; *von* Hand zu Hand ~ przechodzić z rąk do rąk; geht es dir auch von Herzen? czy mówisz szczerze? j-m nicht von der Seite (*a. vom* Halse) ~ nie odstępować kogo na krok; die Sache geht vor sich, rzecz jest w toku; zu Ende ~ kończyć się, dobiegać końca; zu Gaste ~ iść z wizytą *a. na* proszony obiad etc.; zur Kirche ~ iść do kościoła; zu Tisch(e) ~ siadać do stołu; zu Werke ~ zabrać się do dzieła; es geht zum Winter, zima za pasem; zu weit ~

przeholować; es geht die Rede, daß... mówią, słychać, że... (ob. Gerücht); die Uhr geht gut, zegar dobrze chodzi; meine Uhr geht nach (vor), mój zegarek spóźnia (śpieszy) się; hier darf man nicht ~ przejście tędy wzbronione. 2 powodzić (mieć) się; diaż się; wie geht's Ihnen? jak się pan ma? es geht, żyje się jakos; es geht ihm gut, schlecht, jemu się dobrze, źle powodzi; so geht es in der Welt, tak to bywa na świecie; (diese Ware) geht gut, ... dobrze się sprzedaje; es mag ~ wie es wolle, niech się dzieje, co chce. 3 j-n ~ lassen, puścić k.; dać komu spokój; sich ~ lassen, pofolgować sobie; es sich gut ~ lassen, dogadzać sobie; sich etw. durch den Kopf ~ lassen, zastanawiać się nad czym, rozważać co. II sich müde ~ zmęczyć się chodzeniem III **G-** *n* chodzenie *n*; das ~ und Kommen, krętanina *f*, chodzenie tam i napowrót.

Gehe'nk, -(e)s, *pl* -e *n* ob. Gehänge.
Gehe'nikte(r) *s* wisielec *m*.
Ge'her, -s *m* sp. piechur *m*.
geheu'er [-hojer] *a* bezpieczny; die Sache ist nicht ganz ~ sprawa jest niejasna, podejrzana; mir ist nicht ~ zu Mute, markotno mi.

Geheu'l [-hoj] -s *n* wycie *n*.
Geh'il'fe, -n, *pl* -n, *m* (-fin *f*) pomocnik (-ica), asystent(ka).
Geh'i'rn, -(e)s, *pl* -e *n* mózg *m*; das kleine ~ mózdek *m*; -entzündung *f* zapalenie n mózgu; -erschütterung *f* wstrząśnienie n mózgu; -erweichung *f* rozmięczenie mózgu; -schale *f* czaszka *f*; -schlag *m* udar mózgowy.

geho'b'en *a* wzniosły (styl); podniosły, uroczysty (nastrój).
Gehö'ft, -(e)s, *pl* -e *n* zagroda, ferma.
Gehö'b'ne, -s *n* drwiny *pl*. [*ma* *f*.
Gehö'lh, -es, *pl* -e *n* lasek, gaik *m*.
Gehö'r, -(e)s *n* słuch (*t. mus.*); *pos*luch *m*; nach dem ~ spielen, grać ze słuchu; ~ finden, znaleźć *pos*luch j-m ~ geben, schenken, wysłuchać kogo; *fig.* der Vernunft ~ geben, słuchać głosu rozsądku. [*kogo*.
geho'r'chen *vn*. (h) j-m ~ słuchać **gehören** *vn*. (h) należeć (zu do); j-m ~ należeć do k.; wem gehört dieser Stock? czyja to laska? das gehört

nicht in mein Fach, to nie wchodzi w zakres mojej specjalności; das gehört nicht auf die Rechnung, to nie wchodzi w rachubę; das gehört nicht zur Sache, to do rzeczy nie należy; dazu gehört viel Geld, do tego potrzeba dużo pieniędzy; es gehört sich, wypada, przystoi; wie es sich gehört, jak się należy; **Gehö'rgang** *m* przewodni słuchowy; **gehö'rig** *l* *a* *l* (przy) należy; należący. 2 należyty; stosowny, właściwy, odpowiedni; *in* -er *l*orm, w należytej formie. 3 porządny, silny (cios). II *ad* należycie; porządnie, co się z(o)wie, mocno.

Gehö'rn, -(e)s. *pl* -e *n* rogi *pl*; **gehö'rn't** *a* rogaty.
gehö'rsam *l* *a* *i* *ad*. posłuszny (-nie); *er* Diener, unizony sługa. II **G-** *m* posłuszeństwo *n*; den ~ aufkündigen, wypowiedzieć posłuszeństwo; ~ leisten, być posłusznym.

Geh-pelz [gəj] -*m* krótka szuba; -rock *m* surdut *m*; -werk *n* mechanizm *m* (zegara).

Geh'el [gəj] -s *m* sęp *m*; hol dich der ~ *l* niech cię licho weźmie!
Gei'fer [gaj] -s *m* ślina; (*u* zwierząt) piana *f*; *fig.* jad *m*; **gei'fern** *vn*. (h) ślinić się; pienić się (ze złości); **Gei'fer-tuch**, -tüchlein *n* śliniaczek.
Gei'ge [gaj] *pl* -n *f* skrzypce *pl*; *fig.* die erste ~ spielen, trzymać pierwsze skrzypce, grać główną rolę; **gei'gen** *vn*. (h) grać na skrzypcach.

Gei'gen-bauer *m* fabrykant skrzypiec; -bogen *n* smyczek *m*; -harz *n* kalafonia *f*; -kasten *m* futerał *m* do skrzypiec; -spiel *n* gra na skrzypcach; -spieler(in) *s* skrzypek *m* (skrzypczak *f*); -steg *m* kobyłka *f*, podstawkę *m* do skrzypiec; -strich *m* pociągnięcie *n* smyczkiem.

Gei'ger, -s *m* skrzypek *m*; **Gei'gerin**, *pl* -en *f* skrzypczak *f*.
geil [gaj] *a* *l* zbyt tłusty (grunt); *bujny*. 2 jurny, lubieżny; **Gei'heit** *f* *l* *bujność*. 2 jurność, lubieżność *f*; (*u* zwierząt) ruja *f*, gźnienie *n* się.
Gei'sel [gajz] *m* *i* *f* zakładnik *m*.
Gei'ser [gajz] -s *m* gorące źródło.
Geiß [gajs] *pl* -en *f* koza *f*; -blatt *n* bot. kozieniec *m*; -bock *m* kozioł *m*.
Gei'Bel [gaj] *pl* -n *f* bicz *m*, różga, biczocypłina *f*; *fig.* plaga *f*; -bruder *m* biczownic *m*; **gei'Beln** *va.* chłostać,

biczować; **Gei'Belung** *f* biczowanie *n*, chłosta *f*.

Geist [gajst] -es, *pl* -er *m* *l* duch *m*, dusza *f* (ob. aufgeben 3); *der* böse ~ zły duch; *im* -e, w duchu; *der* ~ einer Sprache, duch języka. 2 *umysł* *m*; großer ~ wielki *umysł*. 3 *upiór* *m*, widmo *n*. 4 *moc*; żywotność *f*; *wigor* *m*; *dieser* Wein hat ~ to mocne wino.
gei'st'bildend *a* kształcący *umysł*.

Gei'ster-banner, -beschwörer *m* zaklinacz duchów; -beschwörung *f* zaklinanie duchów.

gei'ster'bleich *a* blady jak trup.
Gei'stererscheinung *f* ukazywanie się duchów, wizja *f*; **gei'sterhaft** *a* widmowy; nadprzyrodzony.
Gei'ster-seher *m* mający przywidzenia, wizjoner *m*; -stunde *f* godziny duchów, północ *f*; -welt *f* świat duchów.

gei'stesabwesend *a* nieprzytomny.
Gei'stes-abwesenheit *f* nieprzytomność *f* umysłu, roztargnienie *n*; -anstrengung *f* wyczerpanie umysłu; -arbeit *f* praca umysłowa; -arbeiter *m* pracownik umysłowy; -bildung *f* kształcenie umysłu; -gabe *f* dar, talent *m*; -gegenwart *f* przytomność *f* umysłu; **gei'stes-gestört**, -krank *a* umysłowo chory; -krankheit *f* choroba umysłowa; -nahrung *f* pokarm duchowy; -schärfe *f* bystrość *f* umysłu; **gei'stesschwach** *a* mający słaby *umysł*; -schwäche *f* słabość umysłu; -stärke *f* tęgosc *f* umysłu; -stumpfheit *f* tęgosc *f* umysłu; -verfassung *f* duch *m* (w wojsku etc); -verwandtschaft *f* powinowactwo duchowe; -verwirrung *f* pomieszanie *n* zmysłów, obłąd *m*; -zerrüttung *f* rozstrój umysłowy.

gei'stig *a* *l* duchowy; umysłowy; -e Liebe, miłość platoniczna (ob. Speise 1). 2 *wysokowy*, alkoholowy; -e Getränke, napoje wysokowe.
gei'stlich *a* duchowny; -er Stand, stan duchowny, duchowieństwo *n*; **Gei'stliche(r)** *m* duchowny, ksiądz, pastor; **Gei'stlichkeit** *f* duchowieństwo *n*; **gei'stlos** *a* bezduśny; *jalo*wy; *mdly*; **Gei'stlosigkeit** *f* bezduśność; *jalo*wosc *f*; **gei'st-reich**, -voll *a* dowcipny; pomyslowy.

Geiz [gajc] -es *m* skąpstwo, sknerstwo *n*; ~ nach Ruhm, Gewinn, ża-

dza sławy, chciwość zysku; **geiz'en** *vn.* (h) skąpić, być skąpym; mit etw. ~ skąpić czego, oszczędzać na czym; nach etw. ~ być chciwym czego.

Geiz-hals, -hammel, -kragen *m* skąpiec, skniera, dusigrosz, kutwa *m*. **geiz'ig** *a* i *ad.* skąpy; chciwy (-wie). **Geiz-ammer**, -s *n* lamenty, żale *pl.* **Geizau'chze**, **Gejubel**, -s *n* okrzyki radośne; **Gejoh'le** *n* wykrzykiwanie *n*. **Gekel'fe** *n* żrzedzenie *n*. **geke'rbt** *a* karbowany.

Geki'cher, -s *n* chichot *m*. **Gekla'ff(e)** *n* szczenie, ujadanie *n*. **Gekla'pper**, -s *n* szczenie *n* (der Zähne zębami); klekot(anie).

Gekla'tsch(e) *n* 1 klaskanie *n*. 2 ploki *pl.*

Gekli'mper, -s *n* brzdąkanie *n*. **Gekli'ngel**, -s *n* dzwonienie *n*. **Gekli'rr(e)** *n* szczęk (bronii), brzęk **Gekli'fte** *n* rozpadliny *pl.* [*m*].

Gekna'tter, -s *n* trzask; huk *m*. **Gekni'rache**, -s *n* zgrzytanie *n*.

Gekni'ster, -s *n* szelest *m*. [*n*].

Geko'ller, -s *n* głukanie; burczenie

Geko'se [-köße] *n* piesszoty *pl.*

Gekra'ch, -s *n* lomot, trzask *m*.

Gekrel'ach, -es *n* krzyki, wrzaski *pl.*

Gekri'tzel, -s *n* bazarzanna *f*. [*n*].

Gekrö'se, -s *n* krezki *pl*, śródlicie

gekü'nstelt *a* sztuczny, wymuszony, zmanierowany.

Gekü'sse, -s *n* gicnie całowanie.

Gelä'chter, -s *n* śmiech *m*; ein lautes ~ erheben, wybuchnąć śmiechem; (sich) zum ~ machen, ośmieszać (się); zum ~ werden, stać się pośmiewiskiem.

Gela'g(e), -(e)s, *pl* -e *n* biesiada, uczta *f*, bankiet *m*; hulanka, pijatyka *f*; ein ~ halten, urządzić hulankę; fig. ins ~ hinein, ni w pięć ni w dziewięć, koszałki opalki.

gelä'ht *a* sparalizowany.

Gelä'nde, -s *n* obszar, mil. teren *m*; miejscowość, okolica *f*; krajobraz *m*; wellenförmiges ~ teren falisty; -abschnitt *m* wycinek *m*, pole *n*; -aufnahme *f* zdjęcie topograficzne (miejscowości); -kunde, -lehre *f* topografia *f*; -neigung *f* nachylenie *n* (spadek *m*) terenu.

Gelä'nder, -s *n* poręcz, balustrada, barjera *f*; -docke *f* słupek, balas *m*. **Gelä'nde-spiele** *pl* sp. gry, ćwicze-

nia gimnastyczne pod golem niebem; -streifen *m* pas *m* ziemi.

gela'ngen *vn.* 1 (sn) dojść, dotrzeć; osiągnąć (ob. Abschlus, Besitz, Kenntnis i); zur Ausführung ~ być wykonanym; zu Ehren ~ dostąpić zaszczytów; zu Reichtum ~ dojść do majątku, zzbogacić się. 2 (h) etw. an j-n ~ lassen, przesłać *co* komu.

Gelä'ß, -ssee, *pl* -see *n* pokój *m*; miejsce *n*; komórka; ubikacja *f*; das Haus hat viel ~ dom jest przestronny.

gela'ssen *a* i *ad.* spokojny (-nie), z zimną krwią, ze spokojem; **Gela'ssenheit** *f* spokój *m*, zimna krew.

Gelati'ne [ze-] *f* żelatyna *f*.

Gelau'fe, -s *n* bieganna *f*.

geläu'fig [-loj-] *a* i *ad.* biegły (-gle); plynny (-nie); er spricht ~ deutsch, mówi plynnie *po* niemiecku; die deutsche Sprache ist ihm ~ wada dobrze językiem niemieckim; ein -es Mundwerk, eine -e Zunge haben, mieć łatwość wysłowienia się, być wyszczekany; **Geläufigkeit** *f* biegłość, plynność *f*.

gelaut'et *a* usposobiony; gut, schlecht ~ w dobrym, złym humorze.

Geläu't(e) [-loj-] -(e)s *n* dzwonienie *n*; dzwony; dzwonki *pl*.

gelb *a* żółty; ~ werden, żółknąć; -e Rüben, marchew *f*; vor Neid ~ und grün werden, (z)zielenieć z zazdrości. II **G** -n żółtość *f*, kolor żółty.

III **Ge'lbe(r)** *m* robotnik nie należący do związku; lamistrąj *m*; -braun *a* żółtobrunatny.

Ge'lb-gießer *m* mosiężnik, bronzownik *m*; -gießerwaren *pl* wyroby mosiężne; -guß *m* mosiądz *m*; -kupfer *n* żółta miedź, mosiądz *m*.

ge'lblich *a* żółtawy.

Ge'lb-schnabel *m* mlókos *m*;

-scheibe *f* fot. szybka żółta; -sucht *f* żółtaczka *f*; ge'lbsüchtig *a* chory na żółtaczke.

Geld, -es, *pl* -er *n* pieniądź *pl*; kleines ~ drobne pieniądź (ob. bar 3); zu -e machen, spieniężyć; ~ wie Heu haben, mieć pieniądź jak lodu; nicht bei -e sein, nie mieć pieniądzy; von seinem -e leben, żyć z własnych funduszy, z kapitału; zu seinem -e kommen, odzyskać pieniądze; die öffentlichen -er, skarb publiczny;

-adel *m* 1 szlachectwo nabyte za pie-

niądze. 2 plutokracja *f*; -angelegenheit *f* sprawa pieniężna; -anlage *f* lokata *f* pieniędzy; -anweisung *f* przekaz pieniędzy; -aristokratie *f* arystokracja finansowa, plutokracja *f*;

-armut *f* brak pieniędzy; -aufwertung *f* przewalutowanie *n*; -ausfuhr *f* wywóz pieniędzy; -beitrag *m* datek pieniędzy, składka pieniężna;

-beutel *m* woreczek na pieniądze, sakiewka *f*; -bewilligung *f* dodatek pieniędzy; -börse *f* giełda pieniężna; sakiewka *f*; -brief *m* list pieniędzy;

-buße *f* grzywna, kara pieniężna;

-einlage *f* wkład pieniędzy; -einnahme *f* wpływy pieniężne, targ *m*, zbiórka *f*;

-einnahmer *m* poborca, kasjer *m*;

-einwurf *m* otwór *m* do wrzucania pieniędzy (u automatów);

-entschädigung *f* odszkodowanie w pieniądzu; -entwertung *f* obniżenie wartości (deprecjacja *f*) pieniędzy;

-forderung *f* wierzytelność (pretensja) pieniężna; -gier *f* chęć do pieniędzy;

ge'ldgierig *a* chciwy, chytro na pieniądze;

-heirat *f* żeniactwa *f* dla pieniędzy, dla posagu; -kasten *m* kasa ogniotrwała;

-leute *pl* finansisci *pl*; -makler *m* agent (makler) giełdowy;

-mangel *m* brak pieniędzy;

-mann *m* finansista *m*; -markt *m* rynek pieniędzy;

-mittel *pl* środki pieniężne; -münze *f* moneta *f*;

-not *f* głód pieniędzy; -protz *m* dorobkiewicz;

-schneider *m* aferyzista, lichwiarz, oszust *m*;

-schrank *m* kasa ogniotrwała; -schuld *f* dług pieniędzy;

-sendung *f* posyłka (prezysyka) pieniężna; -sorten *pl* rodzaje monet; (zagraniczne) dewizy *pl*;

-strafe *f* grzywna *f*; -stück *n* moneta *f*;

-täschchen *n* portmonetka *f*;

-tasche *f* kieszonka *f* (woreczek) na pieniądze;

-umlauf *m* obieg pieniędzy; -verkehr *m* obrót pieniędzy;

-verlegenheit *f* kłopoty pieniężne; -verlust *m* strata pieniężna; -wechsler *m* wymiana *f* pieniędzy; -wechsler *m* właściciel kantoru wymiany;

-wechslergeschäft *n* kantor *m* wymiany; -wesen *n* sprawy pieniężne; finansowość *f*;

-wirtschaft *f* go. spodarka pieniężna; finansowość *f*;

-wucher *m* lichwa pieniężna; -zufluß *m* przypływ *m* pieniędzy.

Gelee' [zele] *a* *pl* -s *n* galareta *f*.

gele'gen [-le-] *a* 1 położony; nach Süden ~ wychodzący na południe; nach der StraÙe ~ wychodzący na ulicę; an der See ~ nadmorski; am Ufer ~ nadbrzeżny. 2 dogodny, odpowiedni, stosowny; zu -er Zeit, o odpowiedniej porze; w porę; das kommt mir recht ~ to przychodzi w sam raz.

3 für ~ halten, uważać za stosowne. 3 mir ist daran ~ zależy mi na tem; **Gele'genheit** *f* sposobność, okazja *f*;

bei (dieser) ~ przy (tej) sposobności (ob. ergreifen); bei ~ von, z okazji...; bei der ersten besten ~ przy pierwszej lepszej okazji; die ~ bietet sich, okazja nadarza się; durch eine ~ (schicken) ...przez okazję; prz. ~ macht Diebe, okazja czyni złodzieja.

Gele'genheits-arbeit *f* robota dorywcza; -arbeiter *m* robotnik przygodny; -gedicht *n* wiersze okolicznościowe; -kauf *m* kupno okazyjne; -macher *m* rafur *m*; -posten *m* okazyjna partja towaru.

gele'gentlich *a* przygodny, przypadkowy; okazyjny; dorywczy. II (ad.) okazji; dorywczo; ~ einer Feier, z okazji uroczystości.

gele'hrig [-le-] *a* pojętny; **Gele'hrigkeit** *f* pojętność *f*; **Gele'hrsamkeit** *f* uczoność, erudycja; wiedza *f*;

gele'hrt *a* uczony; naukowy; *fam.* -es Haus, studnia *f* mądrości; **Gele'hrte(r)** *n* uczone (-na), erudyta *m*;

Gele'hrten-stand *m* stan *m* uczony; uczeni; literaci *pl*; -verein *m* towarzystwo naukowe, literackie.

Gele'hrtheit *f* uczoność *f*.

Gele'hrtin, *pl* -nen *f* kobieta uczona.

Gele'er [-lajer] -s *n* bezustanne granie na kataryncie *a*. na lutni; muzyka *a*. deklamacja monotonna.

Gele'se [-lajze] -s *n* koleina *f*; tor kolejowy; aus dem ~ kommen, wykoleić się; fig. wyjść z kolei, ze zwykłego trybu; wieder ins ~ kommen, wrócić do zwykłego trybu (życia), do dawnego porządku; aus dem ~ bringen, wykoleić; ausgetreten *n* folgen, kroczyć utartymi drogami;

-sperrung *f* zamknięcie *n* toru.

Gelcit(e) [-lajt], (e)s, *n* 1 odprawienie, towarzyszenie *n*; j-m das ~ geben, odprawzić kogo, towarzyszyć komu. 2 orszak, konwój *m*; straż,

usposobienie *n*; natura *f*, charakter *m*; -**bewegung** *f* wzruszenie *n*, emocja *f*; **gemü'tskrank** *a* chory umysłowo; -**krankheit** *f* choroba umysłowa, psychoza *f*; -**mensch** *m* człowiek uczuciowy; -**ruhe** *f* spokój duchowy; -**stimmung**, -**verfassung** *f*, -**zustand** *m* usposobienie *n*; nastroj, humor *m*.

gemü'tvoll *a* uczuciowy, serdeczny. **gen** *†* *ppp* ~ Himmel, ku niebu. **gena'nt** *a* nazwany, wspomniany. **genau** *a* *id.* 1 dokładny, skrupulatny (-nie), ścisły (-ście); szczegółowy (-wo); ściśle przystający; (o ubraniu) obcisły; ganz ~ co do joty, zupełnie dokładnie; ~ kennen, dokładnie znać; ~ nehmen, brać ściśle; ~ genommen, ściśle biorąc; ~ um zwei Uhr, punkt(ualnie) o drugiej (godzinie); mit -er Not, ledwie, z trudem; aufs Genaueste, ze wszystkimi szczegółami; der -ste Preis, najniższa cena. 2 bardzo oszczędny (-nie); **Genauigkeit** *f* dokładność, ścisłość, skrupulatność *f*; nadzwyczajna oszczędność. **Genda'rm** [zan-] -en, *pl* -en *m* żandarm; -**erie**' *f* żandarmerja *f*.

Genealogie' *f* rodowód *m*, genealogia *f*; **genealo'gisch** *a* genealogiczny. **gene'hm** [-nem] *a* przyjemny; wenn es Ihnen ~ ist, jeśli się to panu podoba.

gene'hmigen [-nē-] *va.* przyjąć (co), przystać, zezwolić (na co); zatwierdzić; (w listach) ~ Sie den Ausdruck meiner Hochachtung, przyjm pan wyrazy szacunku; **Gene'hmigung** *f* zezwolenie; przyjęcie, zatwierdzenie *n*. **genei'gt** *a* 1 pochyły, pochylony. 2 skłonny (zu etw. do cz.). 3 przychylny, laskawy; der -e Leser, laskawy czytelnik; **Genei'gtheit** *f* 1 pochyłość *f*. 2 przychyłość; laskawość; skłonność *f* (zu etw. do cz.).

Genera'l [-ral] (-e)s, *pl* -e *a.* -räle *m* general; -**agent** *m* główny agent; -**arzt** *m* naczelny lekarz; -**baß** *m* mus. generalbas *m*; -**direktor** *m* główny dyrektor; **Genera'lin** *pl* -nen *f* generalowa.

generalisier'en *va.* uogólnić(a). **Genera'lismus** *m* wódz naczelny. **Generalität**' *f* generalicja *f*.

Genera'l-nenner *m* mat. wspólny mianownik; unter den ~ bringen,

sprowadzić do wspólnego mianownika; -**probe** *f* te. próba generalna; -**stab** *m* mil. der Große ~ sztab generalny; -**stabler** *m* oficer sztabu generalnego; -**versammlung** *f* walne zebranie; -**vollmacht** *f* pełnomocnictwo generalne. [*m*].

Gene'ra'tor, -s, *pl* -en *m* generator **gene're'll** *a* ogólny, powszechny. **gene'sen** [-nezen] *vn.* (sn) wyzdrowieć; eines Kindes ~ powić dziecko; **Genesende(r)** *s* ozdrowieniec, rekonescencja(ka).

Gene'sis [ge-] *f* geneza *f*, rozwój *m*. **Gene'sung** *f* wyzdrowienie *n*; -**sheim** *n* sanatorium *n*, dom ozdrowieńców.

gene'tisch *a* rodowody, genetyczny. **Genf** *n* geo. Genewa. [*ny*]. **genia'l** [-njal] *a* genialny; **Genialität**' *f* genialność *f*.

Geni'ck, (-e)s, *pl* -e *n* kark *m*; das ~ brechen, skrócić kark; -**fänger** *m* nóż myśliwski; -**starre** *f* med. zapalenie opon mózgowodzeniowych.

Genie' [zeni] -s, *pl* -s *n* geniusz *m*; verbummeltes ~ wykołajenie *m*.

genie'ren [zeni-] *va.* (sich) krepować (się).

genie'rbar [-nls-] *a* jadalny, do picia; *fig.* znośny; er ist gar nicht ~ on jest nieznośny; **genie'ben** *va.* 1 spożywać, jeść, pić. 2 zżywać, używać (rozkoszy, swobody), rozkoszować (delektować) się (czem); cieszyć się (zaufaniem etc.); doznać (dobrodziejstw); eine gute Erziehung genossen haben, otrzymać dobre wychowanie; Rechte ~ krepować z praw; einen guten Ruf ~ cieszyć się dobrą opinią.

Genita'l'en [-tä-] *pl* części płciowe. **Gen'itiv**, -s *m* gr. drugi przypadek. **Gen'ius**, *pl* -nien *m* duch, genusz *m*. **Genie'wesen** *n* mil. służba inżyniersko-saperska.

Geno'ß, **Genosse**, (-e)n, *pl* (-e)n *m* towarzysz, kolega; współnik *m* (zbrodni).

Geno'ssenschaft, *pl* -en *f* 1 koleżeństwo; współnictwo *n*. 2 stowarzyszenie; -er *m* stowarzyszony, członek stowarzyszenia; **geno'ssenschaftlich** *a* stowarzyszeniowy.

Geno'ssenschafts-gesetz *n* ustawa o stowarzyszeniach; -**verband** *m*

związek stowarzyszeń; -**vorstand** *m* zarząd stowarzyszenia; -**wesen** *n* stowarzyszenia *pl*.

Geno'ssin, *pl* -nen *f* towarzyszka, koleżanka; współniczka (zbrodni).

genö'tigt *a* zmuszony (ob. sehen).

Genove'va [-wewa] *f* Genowefa.

Genre [žänr] -s, *pl* -s *n* gatunek, rodzaj *m*; -**bild** *n* obraz rodzajowy;

Malerei' *f* malarstwo rodzajowe. **Gen't** *n* geo. Gandawa.

Ge'nuä [ge-] *n* geo. Genua; **Genue'ner** *m* Genueńczyk *m*; **genue'sisch** *a* genueński.

genü'g [-nük] *ad.* dosyć; ~ davon dosyć tego! ~ sein, wystarczyć.

Genü'ge [-nüd-] *n* 1 dostateczność *f*; zur ~ dostatecznie, podostatkiem; dosyta. 2 zadośćuczynienie *n*; ~ leisten *a*, tun, zadość uczynić (czemu).

genü'gen *vn.* (h) 1 (wystarczyć); das genügt, to wystarczy. 2 zadość uczynić (komu, czemu); sich etw. ~ lassen, zadowolić się czem; -**d** *a* wystarczający, dostateczny; **genü'gsam** *a* *id.* dostateczny (-nie), dosyć; **genü'gsam** *a* poprzestający na (kontentujący się) małym, skromny; umiarkowany, wstrzemięźliwy; ~ sein, (po) przestawać na małym; **Genü'gsamkeit**' *f* przestawanie na małym, umiarkowanie *n*, wstrzemięźliwość *f*.

genü'gtun *vn.* (h) zadość uczynić, dać satysfakcję; **Genü'gtung** *f* zadośćuczynienie *n*, satysfakcja *f*; sich ~ verschaffen, uzyskać satysfakcję.

Gen'us [genus] *n* gr. rodzaj *m*.

Genü'ß, -s'es, *pl* -nisse *m* 1 używanie *n*; przyjemność, rozkosz *f*. 2 spożywanie, jedzenie, picie *n*. 3 korzystanie *n* (z praw); -**mensch**, **Genü'ßlich** *m* rozkosznik, lubieżnik *m*; -**mittel** *n* 1 środek podniecający. 2 *pl.* artykuły spożywcze; **genü'ßreich** *a* rozkoszny; -**scheit** *m* akcja użytkowa; -**sucht** *f* żądza *f* uciech, rozkoszy; **genü'ßsüchtig** *a* żądny uciech.

Geodä'sie' [-zil] *f* ziemiomiernictwo *n*, geodezja *f*; **geodä'tisch** *a* geodezyjny; **Geognosie'** *f* ziemioznawstwo *n*, geografia *f*; **Geogra'ph**, -en, *pl* -en *m* geograf *m*; **Geographie'** *f* geografia *f*; **geogra'phisch** *a* geograficzny; **Geolo'g**(e), -en, *pl* -en *m* geolog *m*; **Geologie'** *f* geologia *f*; **geolo'gisch** *a* geologiczny; **Geome'ter** [-mē-] -s, *m*

mierniczy, geometra *m*; **Geometrie'** *f* geometria *f*; **geome'trisch** *a* geometryczny.

Geo'rg *m* Jerzy; **Georgi'ge** *f* bot. georginja *f*.

Gepä'ck [-pèk] (-e)s, *pl* -e *n* pakunek, багаż *m*; -**abfertigung**, -**aufgabe** *f* nadawanie багаżu; -**annahme(stelle)** *f* przyjmowanie багаżu; -**aufbewahrung(stelle)** *f* przechowalnia *f* rzeczny багаżu; -**ausgabe**, -**auslieferung** *f* wydawanie багаżu; -**brücke** *f*, -**halter** *m* aut. багажник *m*; -**netz** *n* siatka *f* na багаż; -**revision** *f* rewizja багаżu; -**schein** *m* kwit багаżowy; -**stück** *n* sztuka багаżu; -**träger** *m* tragarz *m*.

gepa'zert *a* opancerzony, pancerny. [*pard* *m*].

Ge'pard [ge-] -es, *pl* -e *m* zo. **gepe'ffert** *a* pieprzny; *fig.* słony (rachunek); pikantny (dowcip).

Gepfel'te *n* (ustawiczne) gwizdanie.

gepfl'a *stert* *a* brukowany.

gepfo'pft *a* zakorkowany.

Gepflo'genheit *f* zwyczaj *m*.

Gepflän'kel, -s *n* potyczka, utarczka.

Gepflä'pper, -s *n* paplanina *f*. [*f*].

Gepflä'r'r, (-e)s *n* (ciągłe) beczenie.

Gepflä'tscher, -s *n* plusk(anie).

Gepflau'der, -s *n* gadanina *f*. [*ny*].

gepo'lstert *a* wyścielany, wypychany.

Gepo'lter, -s *n* loskot, huk, stuk *m*.

Geprä'ge, -s *n* odbicie *n*, odciś; stempel *m*; *fig.* cecha *f*, piętno *n*.

Geprä'nge, -s *n* okazalność, pompa *f*.

Geprä'ssel, -s *n* trząsk(anie).

Gepre'ilte(r) *s* koziel ofiarny, ofiara *f*.

geprü't *a* egzaminowany; wypróbowany.

Gequä'cke, -s *n* skręzek *m*, skrzącenie *n* (żab); **Gequä'cke** *n* kwik *m*'.

Ger [ger] (-e)s *m* dzirynt, oszczep *m*.

gera'de [-ra-] *I* *a* 1 prosty; in -r Linie, w prostej linii. 2 parzysty; równy; ~ Zahl, liczba parzysta. 3 *fig.* otwarty, szczerzy. *II* *ad.* 4 prosto; wprost; sich ~ halten, trzymać się prosto. 5 właśnie; dopiero co; akurat; ich wollte ~ kommen, chciałem właśnie przyjść; ~ um zwei Uhr, punkt o drugiej; (heute) ist es ~ ein Jahr, akurat rok, jak...; er ist ~ abgeriebt, dopiero co odjechał; ~ darum, weil, właśnie dlatego, że...; das ~ nicht, co to, to nie; da fällt mir ~ ein, ale!

alel III G.-f prostość; linja prosta; -aus ad. prosto; naprzód l

Geradehalter m aparat a. gorset ortopedyczny.

gerade-heraus ad. otwarcie, bez ogródek; -legen, -machen, -richten ua. wyprostować; -stellen ua. postawić prosto, wyprostować; -(s)wegs ad. prosto z mostu, bez ogródek; -zu ad. I prosto. 2 wprost, wręcz.

Geradeheit f prostość; fig. szczerość, otwartość; prostota f.

geradlinig a prostoliniyjny; Geradlinigkeit f prostolinijność f; geradlinig a prostoduszny, szczyry.

Geranium [-rā] pl -nien n bot. bodziszek m.

Gerassel, -s n turkot; szczyk m.

Gerät [-ret-], -(e)s, pl -e n sprzęt m; naczynie n; sortetv. naczynia, przyrządy pl; aparatura f.

geraten [-rā-] I vn. (sn) I an (auf, in) etw. ~ dostać się, wpaść gdzie; aneinander ~ zacząć się bić, uderzyć na siebie (ob. Bettelstab, Abweg);

auf einen Gedanken ~ wpaść na myśl; außer sich ~ zirytować (wściec się); vor Freude außer sich ~ nie posiadać się z radości; in Angst ~ zleknać się; in Armut, ins Elend ~ popaść w nędzę; in Brand ~ zapalić się; in der Leute Mund (a. Mauler) ~ dostać się na języki ludzkie; in Schulden ~ popaść w długi; in Vergessenheit ~ pojąć w zapomnienie; in Zorn ~ wpaść w gniew, rozgniewać się;

unter die Feinde ~ wpaść w ręce nieprzyjacielskie. 2 udać się, pojąć po myśli; (o zbożu etc.) obrodzić się; wohl e Kinder, dzieci udane; fehl (schlecht) ~ nie udać się. II o ob. ratsam.

Geräteturnen n ćwiczenia gimnastyczne z przyrządami.

Gerätewohl n aufs ~ na los szczęścia, na chybili trafli.

Gerätschaft f sprzęty, narzędzia. geräuscher a wędzony (śledź etc.).

gerau m a -e Zeit, długi przeciąg czasu; seit -er Zeit, od dłuższego czasu.

geräumig [-roj-] a obszerny, przestronny; Geräumigkeit f przestronność f.

Geräusch [-rojsz] -es, pl -e n szmer, szelest; шум, hałas m; geräuschlos

a cichy, bez hałasu; -losigkeit f spokój m, cisza f; geräuschvoll a hałaśliwy, gwarny, hukny.

Geräusper, -s n chrząkanie n.

gerben ua. (wy)garbować, wyprażyć (skórę); rafinować (stal); j-m die Haut ~ wygarbować k. skórę, objąć k.; Ge'rber m garbarz; G'erberei f garbarstwo n; garbarnia f; Ge'rberlohe f garbnik m, garbowiny pl;

Ge'rbstoff m garbnik m, tanina f. gerecht a sprawiedliwy; szluszny; ~ machen, usprawiedliwić(a); j-m ~ werden, wymierzyć k. sprawiedliwość; in allen Sätzen ~ sein, znać się na wszystkim, być zdolnym do wszystkiego; -fertig a usprawiedliwiony.

Gerichtigkeit f I sprawiedliwość; słusność f; j-m ~ widerfahren lassen, oddać komu sprawiedliwość; j-n der ~ überliefern, oddać k. w ręce sprawiedliwości. 2 przywilej m. [n.]

Gerichtsamt f przywilej m, prawo gadanie n; ins ~ kommen, dostać się na ludzkie języki. 2 pogłoska f.

gerichtlich vn. (h): das wird zu seinem Vorteil, zum Schaden ~ przynosi zaszczyt (korzyść, szkodę); zum Vergnügen ~ sprawić przyjemność; das gerichte ihm zum Verderben, to go zgnubiło a. zniszczyło.

Gerelbe n: es ist ~ um diese Ware, ten towar jest rozchwytny.

Gereltheit f rozdrażnienie n.

Gerenne n biganina f. gereuen [-rojen] vn. es geruet mich, daß..., żaluje, że...

Gericht, -(e)s, pl -e n I potrawa f, danie n. 2 sąd m; j-n vor ~ laden, pozwać k. do sądu; j-n vor ~ verklagen, zaskarżyć k. do sądu; jüngstes ~ sąd ostateczny; gerichtlich a i ad. sądowy (-wnie); j-n ~ belangen, pozwać k. do sądu; -es Verfahren, postępowanie sądowe.

Gerichts-akten pl akta sądowe; -barkeit f sądownictwo n, jurysdykcja f; -beamte(r) m sędziownik, urzędnik sądowy; -bote, -diener m woźny (sądowy); -ferien pl ferie (wakacje) sądowe; -gebäude n gmach sądowy; -gebühren pl opłaty sądowe;

-hof m sąd, trybunał m; -kanzlei f kancelaria sądowa; -kosten pl koszty sądowe; -saal m sala sądowa; -schreiber m pisarz sądowy; -siegel n pieczęć sądowa; -sitzung f posiedzenie sądowe; -stand m sąd właściwy; pod-sądność f; -tag m dzień sądowy, termin m; -verfahren n postępowanie sądowe, procedura sądowa; -verhandlungen pl rozprawa sądowa; -vollzieher m komornik, egzekutor m; -wesen n sądownictwo n.

gerieben a kuty, przebiegły; Geriebenheit f przebiegłość, chytryść f.

gering a mały, nieznaczący; blahy; nieliczny; niski; lichy, małowartościowy, cienki; szczupły; von -er Herkunft, niskiego pochodzenia; -er Preis, niska cena; -es Einkommen, szczupłe dochody; beim -sten Geräusch, przy najmniejszym szmerze; nicht im -sten, bynajmniej; -achten ua. lekceważyć; Geringsachtung f lekceważenie n; -fügig a blahy, nieznaczący, bagatelny; Geringsfügigkeit f blahość, nieznaczącość f; -haltig a małej zawartości; małoważny; -schätzen ua. lekceważyć; -schätzig a i ad. lekceważący (-co); Geringschätzung f lekceważenie n; -wertig a małowartościowy.

gerinnbar a skrzepliwy.

Gerinne, -s n ściek, kanał, rynsztok m; rynna f, koryto n.

gerinnen I vn. (sn) skrzepnąć, ścinać (ściąć) się, stężyć; (o mleku) zsiadać (zsiąść) się; ~ machen, ścinać, stężyć. II G- n skrzepnienie, zsiadanie n się; Gerinnsel, -s n skrzep m.

Gerippe, -s n I szkielec, kościotrup, kościec m. 2 wżwanie n (budynku etc.); kadłub m (okrętu etc.); gerippt a żebrowaty, rowkowaty.

German[e] [-mä-] -n, pl -n m Germanin; Germanien, -s n Germania f; germanisch a germański; germanisieren ua. zniemczyć; Germanisierung f zniemczenie n, germanizacja f; Germanismus, pl -men m germanizm m; Germanist, -en, pl -en m germanista m; -Ik f germanistyka f; germanistisch a germanistyczny; Germanophilie f sympatia dla Niemców, germanofilstwo n; Germanophobie f wstręt do Niemców, germanofobia f.

ger(e) ad. chętnie, z przyjemnością; ~ haben, ~ mögen, ~ essen, trinken, lubić; ich esse ~ Obst, lubię owoce; herzlich ~ z całego serca; so ~ auch, pomimo szczerej chęci; ich möchte ~ chciałbym; ~ oder ungern, rad nierad; ich gehe ~ ins Theater, lubię chodzić do teatru; das glaube ich ~ wierzę temu; -gesehen a mile widziany.

Gerengroß m pyszałek, fanfaron m. Geröchel, -s n rzęczenie n.

Geröll, -(e)s n I oto(cz)ki pl, żwir gruby. 2 żwirowisko; rumowisko n. Gerste, pl -n f jęczmień m.

Gerstenfeld n pole jęczmiennie; -grauen pl pęczak m; -grütze f kasza jęczmienna; -korn n ziarno jęczmienia; jęczmień na oku; ~ malz n słód jęczmienny; -schleim m kleik jęczmienny.

Gerste, pl -n f pret, precik m. Geruch, -(e)s, pl -üche m I węch m, powonienie n. 2 zapach, odor m; übel ~ smród, fetor m. 3 opinia, renowa f; geruchlos a bezwonny; -losigkeit f bezwonność f; -(s)inn m powonienie n.

Gerücht, -(e)s, pl -e n wieść, pogłoska, fama f; es geht (a. läuft) das ~ obiega (kursuje) pogłoska; es hat sich das ~ verbreitet, rozszedła się pogłoska; gerüchtweise ad. ich habe ~ erfahren, dowiedziałem się na miście; ~ verlautet, obiega pogłoska.

gerufen a wie ~ jak na zawołanie. geruh'n vn. (h) rządzić.

Gerümpel, -s n turkot m. Gerümpel, -s n rupiecie, graty pl; -kammer f rupieciarnia f. [mienny].

Geründum n gr. imięsiów nieod. Gerüst, -es, pl -e n rusztowanie n, pomost m; trybuna f.

Gerüttel, -s n trzęsienie, podrzucanie n (wozu). [pem.]

Gerwerfen n sp. rzucanie oszczesze-Gesalbte(r) m pomocnik m.

gesamt a cał(kowity), wszystek; die -en Kosten, wszystkie kosza; der -e Adel, cała szlachta; das Gesamte, całość f.

Gesamt-ausfuhr f cały wywóz; -ausgabe f wydanie kompletne; -betrag m ogólna, cała suma; -eindruck m ogólne wrażenie; -einnahme f cały dochód (targ, wpływ); -ertrag m

caly dochód; -heit f calość f, ogół m; -summe f cal(kowita) suma; -zahl f ogólna liczba, calość f.

Gesa'ndte(r) m poseł, ambasador; Gesa'ndtin, pl -nen f ambasadorowa; Gesa'ndtschaft, pl -en f poselstwo n, ambasada f; Gesa'ndtschaftlich a poselski.

Gesa'ng, -(e)s, pl -ange m śpiew m; pieśń f; -buch n śpiewnik m; -lehrer(in) s nauczyciel(ka) śpiewu; -stunde f lekcja śpiewu; -verein m kółko (towarzystwo) śpiewacze.

Gesaß, -es, pl -e n tylek, posładek Gesau'se, -s n świst, szum m. [m. Gesäu'sel n szelest, szmer m. geschädigt a pokrzywdzony.

Geschäft, -(e)s, pl -e n I interes m; sprawa f; in -en reisen, podróżować w sprawach handlowych; -e treiben, prowadzić interes, być handlowcem, kupcem. 2 interes, dom handlowy, sklep etc.; ein solides ~ solidny dom handlowy. 3 zawód m, zatrudnienie n; was ist Ihr ~? czem się pan trudni?; -chen n interesik; sklepik m; -emacher m geszełciarz m.

geschäftig a zajęty, zaferowany; dzielny, pracowity, skrzątny; Geschäftigkeit f pracowitość, dzielność, skrzątność f; uwijanie (krzątanie) się, zaferowanie n; geschäftlich a i ad. handlowy; za interesami, w interesie; ich war ~ verhindert, interesa mnie zatrzymały.

Geschäfts-anteil m udział m w interesie; -aufgabe f zwinienie interesu; -aufsicht f nadzór sądowy; -auftrag m zlecenie zamówienie n; -bereich m zakres interesów; -bericht m sprawozdanie n; -brief m list handlowy; -buch n księga handlowa; -drang m nawal m interesów; -freund m korespondent handlowy; -führer m kierownik interesu; -führung f zarząd m (kierownictwo n) interesu; -gang m bieg interesów, tok m spraw; -gewandtheit f obrotność w interesach; -inhaber m właściciel interesu; -jahr n rok operacyjny; -kenntnis n znajomość f interesów; -kniff m sztuczka kupiecka; -kosten pl koszty handlowe -kreis m zakres działalności; -lage f stan interesów; Haus in einer guten ~ dom w dobrym punkcie; -leiter m kierownik intere-

su; -leute pl handlowcy pl.; -lokal n lokal biurowy, sklepowy; -mann m handlowiec, kupiec m.

geschäftsähnlich a i ad. na sposób kupiecki, po kupiecku.

Geschäfts-ordnung f regulamin m; -raum m lokal handlowy; -reise f podróż f w sprawach handlowych; -reisende(r) m podróżujący agent handlowy, komiwojażer m; -schluß m zamykanie biura, sklepu; -stille, -stockung f zastój m w interesach; -stunden pl godziny biurowe; -teilhaber(in) s wspólnik (-iczka); -träger m pełnomocnik dyplomatyczny (chargé d'affaires); -verbindung f stosunek handlowy; -verkehr m stosunki handlowe; -vertreter m przedstawiciel (agent) domu handlowego; -viertel n dzielnica handlowa; -welt f świat kupiecki; -zweig m gałąź handlu, branża f.

geschehen [-sze-] vn. (sn) stać (dziać, zdarzyć, przytrafić) się; was auch ~ mag, cokolwiek się stanie; es geschieht mancherlei, rozmaicie bywa, dzieją się różne rzeczy; was soll nun ~? co teraz począć? es geschieht dir ganz recht, dobrze ci tak! masz za swojej! so etw. geschieht nicht alle Tage, coś podobnego nie trafia się co dzień; es geschieht mir Unrecht, dzieje mi się krzywda; etw. ~ lassen, zezwolić na co, tolerować co; es ist um ihn. ~ już po nim; nach -er Arbeit, po pracy, po wykonanej robocie; -e Dinge sind nicht zu ändern, co się stało, to się nie odstanie.

Gesche'nis [-szę-] -ses, pl -se n zdarzenie n.

geschel't [-szajt] a rozumny, mądry, sprytny, rozsądny; rozgarnięty; -er Einfall, dobry pomysł; -er Kopf, tęga głowa; du bist wohl nicht ~ masz chyba źle w głowie; ich kann nicht ~ daraus werden, nie mogę się wtem polapać; etw. ~ anfangen, zrzęcznie się do cz. zabrać.

Gesche'nk, -es, pl -e n podar(un)ek, prezent; dar m; j-m etw. zum ~ machen, dać k. co w prezencie; Gesche'nkweise ad. jako podarek.

Geschichtchen n historiajka f. Geschicht'e, pl -n f I historia f, dzieje pl; alte, neuere ~ historia starożytna, nowożytna; das ist eine

schöne ~ I a to historiaj! das ist eine alte ~ to stare dzieje; die ganze ~ kostet, wszystko razem kosztuje... 2 powieść f, opowiadanie n; geschichtlich a historyczny, dziejowy.

Geschichtsbuch n książka o treści historycznej; -forscher m badacz dziejowy; -forschung f badanie dziejów; -lehrer m nauczyciel historii; -schreiber m historyk, dziejopis m; -stunde f lekcja historii; -werk n dzieło historyczne.

Geschick, -(e)s, pl -e n I zgrabność f, szyk(owność); der Anzug hat kein ~ gamitur niedobrze leży. 2 zręczność, zdolność f, talent m. 3 los m, przeznaczenie n, dola f; -lichkeit f zgrabność, zręczność f, spryt m; geschickt a zręczny, zdolny, sprytny. geschiede[n] [-szl-] a rozwiedziony; Geschiedene(r) s rozwodnik, rozwódka.

Geschie'ße [-szl-] n strzelanina f. Geschimpfe n ciągłe uraganie.

Geschirr, -(e)s, pl -e n I naczynie n, sprzęt m; staki (kuchenne). 2 uprząż f, szory pl; -kammer f komórka na siodła i szory; -macher m siodlarz; -riemen m szleja f; -schrank m kredens m.

Geschlecht, -(e)s, pl -er n I rodzaj m (t. gr.); pieć (męska, żeńska); das schöne ~ pieć piękna. 2 pokolenie n; ród (ludzki); plemię n; die kommenden -, przyszłe pokolenia; von ~ zu ~ z pokolenia w pokolenie; geschlechtlich a i ad. płciowy; pod względem płciowym.

Geschlechts-adel m szlachta rodowa; -baum m drzewo genealogiczne; -krankheit f choroba weneryczna; geschlechtslos a bezpłciowy; -losigkeit f bezpłciowość f; -name m nazwisko n; imię wspólne; -reife f dojrzałość płciowa; -tafel f rodowód m; -teile pl części płciowe; -trieb m popęd płciowy; -wort n gr. rodzajnik Geschliffenheit f kolor m. [m. Geschliffen-, -s n I splot m. 2 podróżki pl.

geschlo'ssen a zamknięty; zwarty, ściśły; Geschlo'ssenheit f zwartość f.

Geschlu'chze, -s n szlochanie n. Geschma'ck, -(e)s, pl -äcke m smak; fig. gust m; ~ an etw. finden, zasmakować w czem; das ist nicht nach

meinem ~ to nie w moim guście (ob. abgewinnen); geschma'cklos a bez smaku (a. gustu), niesmaczny; niestawny; -losigkeit f brak (dobrego) smaku, niesmaczność; niestawność f; -sache f rzecz gustu; -ssinn m zmysł smaku, smak m; geschma'cktvoll a i ad. smaczny; gustowny (-nie); ze smakiem.

Geschma'tze, -s n cmokanie n. Geschmau'se n ciągłe ucztowanie. Geschmei'de, -s n klejnoty pl; -händler m jubiler m. geschmei'dig a giętki (t. fig.); Geschmei'digkeit f giętkość, gibkość f. Geschmei'ß, -es n robactwo n; fig. motloch m. [huk.]

Geschme'tter, -s a ciągły trząsk. Geschmie'r(e) [-szml-] n (częste) smarowanie; bazgranina f, gryzmoły. Geschmo'rte(s) n duszone mięso. Geschna'rche, -s n chrapanie n. Geschna'tter, -s n geganie n. Geschnau'fe, -s n sapanie n. geschne'gelt a wymuskany.

Geschnu'ffel, -s n sapanie; prychanie n (koni); Geschnu'rre n mruzczenie n.

Geschö'pf, -(e)s, pl -e n stworzenie n, twór m; arnes ~ biedactwo n.

Geschoß, -sses, pl -sse n I pocisk m. 2 piętro n; -aufschlag m mil. uderzenie pocisku; -trichter m mil. lej m; -wirkung f działanie pocisków. Geschrau'bt a fig. napuszony (styl). Geschrei', -(e)s n krzyk(i), hałas, wrzask m; viel ~ machen, narobić dużo hałasu; viel ~ um nichts, dużo hałasu o nic.

Geschrei'be, -s n bazgranina f. Geschü'tz, -es, pl -e n działo n, armata f; das grobe (a. schwere) ~ ciężkie działo; fig. ważkie, przekonywające argumenty; -donner m huk działo; -gießerei f odlewnia f działo; -pforte f otwór działowy (w okręcie). Geschwa'der, -s n mil. eskadra f; -flug m aw. ciąg (raid) m. Geschwa'tz, -es n gadanina, paplanina f; plotki pl; geschwa'tzig a gadatliwy; Geschwa'tzigkeit f gadatliwość f.

geschweift a I wygięty, obłączysty. 2 z ogohem, ogoniasty. geschweige ad. ~ denn, a cóż dopiero, a tem mniej; despen zu -n,

(was er gesagt hat), pomijając milczenie...

geschw'nd a i ad. prędki, szybki (-ko); **Geschw'ndigkeit** *f* prędkość, szybkość; i in der ~ w pośpiechu; **smesse** *m* prędko(ście)mierz, tachometr *m*; **Geschw'ndschrift** *m* krok przyspieszony.

Geschw'ister, -s n rodzeństwo *n*; **kind** n kuzyn(ka); siostrzeniec (-nica), bratanek (-nka, -nica); **geschw'isterlich** a i ad. braterski; jak bracia, jak brat ze siostrą.

geschw'llen a wspanięty, obrzmiały; **Geschw'llenheit** *f* wspanięcie *n*.

geschw'ren a przysięgi, zaprzysiężony; zacięty (wróg); **Geschw'renengericht** n sąd przysięgłych.

Geschw'ist, pl -ülste *f* obrzmienie *n*, puchlina *f*, obrzęk *m*.

Geschw'ir, -(e)s, pl -e n wrzód *m*; **-bildung** *f* wrzodzenie; **geschw'rig** a owrzodziały, okryty wrzodami.

Gese'ichte(s) n węzłanka *f*.

Gese'ille(e), (e)n, pl -(e)n *m* towarzyszy; zeleknicznik *m*; fauler ~ leniuch; durchtriebener ~ szczwany lis; lockerer ~ nicpoń *m*; **gese'llen** *ua* (sich) przyłączyć (się); gleich und gleich gesellt sich gern, swój swego znajduje; **gese'llig** a towarzyski; **Gese'lligkeit** *f* towarzyskość *f*.

Gese'llschaft, pl -en *f* 1 towarzystwo *n*; ~ leisten, dotrzymać towarzystwa. 2 *handl.* spółka *f*, towarzystwo *n* (ob. Haftung); mit j-m in ~ treten, wejść z kim w spółkę. 3 społeczeństwo *n*. 4 zebranie *n* (gości), wieczorek *m*; kompanja; *f* trauliche ~ kółko dobrych znajomych; -en geben przyjmować gości; wenig in ~ gehen, mało bywać; wir haben ~ mamy gości; ir. eine saubere ~ ładna kompanijka; **Gese'llschafter(in)** *s* towarzysz(ka); współnik (-iczka); dama do towarzystwa; stiller ~ cichy współnik; **gese'llschaftlich** a towarzyski; społeczny; **Gese'llschaftlichkeit** *f* towarzyskość *f*.

Gese'llschaftsabend *m* wieczorek *m*; **-anteil** *m* udział w spółce; **-anzug** *m* garnitur (strój) wizytowy; **-dame** *f* dama do towarzystwa; **-firma** *f* firma spółki; **-kapital** *n* kapitał spółki; **-kreis** *m* grono, kółko towarzyskie;

-pflichten *pl* obowiązki społeczne; **-raum** *m* salon *m*; **-reise** *f* podróż zbiorowa; **-spiel** *n* gra towarzyska; **-theater** *n* teatr amatorski; **-tier** *n* zwierzę gromadne; **-vertrag** *m* 1 układ społeczny. 2 kontrakt spółki; **-wissenschaft** *f* nauka społeczna.

Gese'tz, -es, pl -e *n* ustawa *f*, prawo; **prawidło** *n*; sich an den Buchstaben des -es halten, trzymać się litery prawa; sich etw. zum -e machen, związać sobie co za prawidło; das ~ umgehen, obejść prawo; **-blatt** *n* dziennik ustaw; **-buch** *n* kodeks *m*; **-entwurf** *m* projekt ustawy; **-eskraft** *f* moc ustawowa; **-esverletzung** *f* pogwałcenie prawa; **gese'tzgebend** a ustawodawczy; **-geber** *m* ustawodawca *m*; **-gebung** *f* ustawodawstwo *n*; **-kunde** *f* znajomość ustaw.

gese'tzlich a i ad. ustawowy (-wo), prawny (-nie); **prawem** przepisany; ~ geschützt, prawnie zastrzeżony; **Gese'tzlichkeit** *f* prawność, legalność *f*; **gese'tzlos** a bezprawny, nielegalny; anarchiczny; **Gese'tzlosigkeit** *f* bezprawie *n*, anarchja *f*; **gese'tzmäßig** a i ad. prawny, legalny (-nie); **Gese'tzmäßigkeit** *f* prawność, legalność *f*.

gese'tzt a stateczny, poważny; -es Wesen, stateczność, powaga *f*; ~ werden, ustatkować się; -enfalls, a ~ daß... dajmy na to, ze...; **Gese'tztheit** *f* stateczność, powaga *f*.

Gese'tzvorl'ge *f*, **-vorschlag** *m* projekt ustawy; **gese'tzwidrig** a przeciwny prawu, bezprawny; **-widrigkeit** *f* bezprawie *n*.

Gese'u'fe *n* ciągle wdychanie, **gese'ichert** a zapewniony; zabezpieczony.

Gesi'cht, -(e)s, pl -e *n* 1 wzrok *m*; oczy *pl*; aus dem -e verlieren, stracić z oczu; ins ~ sagen, w oczy powiedzieć; ich habe ihn nicht zu -e bekommen, nie widziałem go na oczy. 2 *pl* -er, twarz *f*, oblicze *n*. 3 *mina* *f*; grymas *m*; ein (schiefes) ~ machen, skrzywić się; -er schneiden, stroić miny. 4 *pl* -e, widmo, przywidzenie *n*; **-che** *n* twarzyczka *f*.

Gesi'chts-ausdruck *m* wyraz twarzy; **-farbe** *f* cera *f*; **-feld** *n* pol, wzrokowe; **-kreis** *m* widnokrąg, horyzont *m*; **-punkt** *m* punkt widzenia

stanowisko *n*; von diesem -e aus, z tego punktu widzenia; **-rose** *f* *med.* róża *f*; **-winkel** *m* kąt widzenia (*l. fig.*); **-zug** *m* rys *m* twarzy.

Gesi'ms, -es *pl* -e *n* gryzms *m*.

Gesi'nde, -s *n* czeladź, służba *f*.

Gesi'ndel, -s *n* motloch *m*, holota *f*.

Gesi'nde-ordnung *f* regulamin *a* ustawa dla służby; **-stube** *f* izba dla czeladzi, pokój dla służby.

gesi'nt a usposobiony; feindlich, gut ~ wrogo, dobrze usposobiony; wie ist er ~? jakie są jego zapatrywania! *pol.* jakich jest przekonań? **Gesi'nnung**, pl -en *f* sposób myślenia; przekonanie; seine ~ an den Tag legen, wypowiedzieć swe przekonania; friedfertige -en hegen, mieć zamiary pacyfistyczne; fromme ~ pobożność *f*; **-sogenosse** *m* człowiek jednakowych przekonań; **gesi'nnungslos** a bez przekonania.

gesi'ttet a cywilizowany; dobrze ułożony; ugrzeczniomy; ~ machen, ucywilizować; fein ~ mający wytworne manieri; **Gesi'ttung** *f* uobyczajenie; ugrzecznienie *n*; dobre ułożenie *n*; **gesi'nnen** a usposobiony, [zenie.

Gespa'nn, -(e)s, pl -e *n* zaprząg *m*. **Gespa'nt** a napięty (lutek); naprężony; **-e Aufmerksamkeit**, natężona uwaga; ~ sein, być ciekawym; auf etw. ~ sein, oczekiwać czego z niecierpliwością; **-e Verhältnisse**, naprężone stosunki; mit j-m auf -em Fuße stehen, być z kim na bakier; **Gespa'nntheit** *f* naprężenie *n*; natężona uwaga; niecierpliwe wyczekiwanie; ciekawość *f*.

Gespe'nt, -es, pl -er *n* widmo *n*, upiór, duch *m*, straszylko *n*, mara *f*; **gespe'nterhaft** a upiowski; **Gespe'nterschiff** *n* okręt widmo.

Gespe'rre, -s *n* 1 zameczek; hamulec *m*. 2 zawalenie *n*; **gespe'rret** a zamknięty, zagrodzony.

Gesp'ie'le [-szpl-] -s *l* *n* ciągle zabawy (*l.* *m* -n, *pl* -n towarzyszy zabawy (*y*)); **-lin** *f* towarzyska zabawa.

Gesp'i'nt, -es, pl -e *n* przędza *f*, przędziwo *n*; pajęczyna *f*.

Gesp'ö'tt, -(e)s *n* pośmiewisko *n*; drwiny *pl*; zum ~ dienen, być celem pośmiewiska; zum ~ machen, ośmieszać; sein ~ mit j-m treiben, kpić z kogo.

Gesprä'ch [-szpräch] -(e)s, *pl* -e *n* rozmowa (ob. einlassen); ein ~ mit j-m führen, rozmawiać z kim; er ist das ~ der ganzen Stadt, w całym mieście o nim mówią; **gesprä'chig** a rozmowny; **Gesprä'chigkeit** *f* rozmowność *f*.

Gesprä'chs-buch *n* książka z rozmówkami, rozmówki *pl*; **-gegenstand**, -stoff *m* temat rozmowy; **gesprä'chsweise** *ad.* 1 w rozmowie, rozmawiając. 2 w formie dialogu.

gesprei'zt a napuszony. [wany, gesprei'nkelt a nakrapiany, cętko- **Gesta'de** [-sztä-] -s *n* wybrzeże, nadbrzeże *n*, brzeg morski. **Gesta'ffelt** a mil. rozstawiony; -es Vorgehen, posuwanie się w rzutach. **Gesta'lt**, pl -en *f* kształt *m*, postać, forma; postawa; figura *f*; in ~ von, w postaci (czego); sich in seiner wahren ~ zeigen, okazać się w prawdziwym świetle; schöne ~ piękna postawa; verdächtige ~ podejrzana figura.

gesta'ten *ua.* (u)kształtować; sich ~ ukształtować się, przybrać kształt; ułożyć się; **gesta'tet** a ukształtowany; schön ~ kształtny; bei so -ten Umständen, w takich okolicznościach; **gesta'tlos** a bezkształtny; **Gesta'tlosigkeit** *f* bezkształtność *f*.

Gesta'tung, pl -en *f* 1 ukształtowanie; kształtowanie (formowanie) *n* się. 2 kształt, układ *m*; forma, postać *f*; ~ der Dinge, postać rzeczy; **-stalent** *n* talent organizacyjny.

Gesta'mmel, -s *n* belkotanie *n*. **Gesta'mpfe** -s *n* tupanie *n*, tupot *m*. **gestä'ndig** a einer Sache ~ sein, przyzna(wać) się do czego; **Gestä'ndnis**, -ses, *pl* -se *n* przyznanie się, wyznanie *n*; ein ~ ablegen, przyznać się, zznać.

Gesta'nk, -(e)s, *pl* -änke *m* smród *m*. **Gesta'po** = geheime Staatspolizei, tajna policja państwowa (w Rzeszy). **gesta'ten** *ua.* pozwolić (na co); sich ~ pozwałać sobie, ośmielać się; **Gesta'tung** *f* pozwolenie *n*.

Ge'ste, *pl* -n *f* gest *m*. **geste'hen** *ua.* przyznać się (do cz.), wyznać *pl*; zum ~ dienen, być celem gestandem, prawdę mówiąc. **Geste'hungskosten** *pl* koszt własny, ogólne koszty produkcji.

Gestein, -(e)s, pl -e n skala f; -bohrmaschine f wiertarka f do skal.
Gesteins-arbeiter m skalnik, kamieniarz m; -art f rodzaj skal; -gang m żyła skalna; -künde f skaloznawstwo n, nauka o skalach.

Gestein, -(e)s, pl -e n kadłub; stojak; postument; szkielet druciany (parasoli etc.); podstawa; oprawa; ramy pl; półka (na książki); staluga f; szkie a. forma z drutu na kapelusze; fig. schnurriges ~ śmieśna figura.
Gesteinllung f stawienie n się do wojska, do popisu; -sbefehl m nakaz stawienia się do popisu; **gestein**llungs-pflichtig a popisowy.
gestern ad. wczoraj.

Gestirn, -ch, -s n przytuki, docinki pl. **gestir**fel a obuty, w butach.
gestirlt a z tronkiem; bot. szypułkowy, ogonkowy.

Gestikulation [-cjōn] f gestykulacja f; **gestikulie** ren un. (h) gestykulować.

gestirmt a ob. stimmen II.
Gestirn, -(e)s, pl -e n gwiazda; gromada gwiazd, konstelacja f; **gestir**nt a gwiazdzisty.

Gestöber [-sztō-] -s n zamieć śnieżna, śnieżnica, zadymka, kurzawa f
Gestöhne, -s n jęki pl.

Gestotter, -s n jakanie n się
Gesträuch, -(e)s, pl -e n krzaki pl.
gestreift a pręgowaty, prążkowany.

[czcigodny paniel
gestreng a -er Herr, dostojny, **gestrig** a wczorajszy.

Gestüpp, -(e)s, pl -e n zarosła pl.
Gestüt [-sztüt] -es, pl -e n stadnina f; -hengat m stadnik, ogier m.

Gesuch [-zōch] -(e)s, pl -e n prośba f, podanie n; ein ~ einreichen, wnieść podanie, podać prośbę; -steller(in) s petent(ka).

gesucht a szukany; poszukiwany; fig. wyszukiwany; wymuszony.

Gesund, -s n bazgranina f.
Gesumme, -s n brzęczenie n.

gesund a zdrowy; ~ an Leib und Seele, zdrow na ciele i na umyśle; fig. der -e Menschenverstand, zdrowy rozum; wieder ~ werden, wyzdrowieć; **Gesundbrunnen** m zdrojowisko n, wody (mineralne); **gesund**en un. (sn) wyzdrowieć; **Gesundheit** f zdrowie n; bei guter ~ sein, cieszyć

się dobrem zdrowiem; zur ~ i na zdrowie!; **gesundheitlich** a zdrowotny, higieniczny.

Gesundheitsamt n urząd zdrowia; **gesundheits**halber ad. dla zdrowia; -lehre f higiena f; -pflege f higiena ciała; pielęgnowanie zdrowia; -polizei f policja sanitarna; -rück-sichten pl względy zdrowotne; -zustand m stan zdrowia.

Getäfel, -s n taflowanie, wykładanie n tafli; posadzka taflowa.

Getändel, -s n figle, zarty pl.
getarnt a zamaskowany; ad. ukry-
getarnt, -s n zwierzęta pl. [cie.
getigert a tygrysowaty.

Getöse, **Getöse**, -s n wrzask, hałas
Getraupel, -s n tętet m. [m.
Getränke, -(e)s, pl -e n napój m
getrauen, sich ~ śmieć, odważyć (ośmielać) się; sich wohin ~ mieć od-wagę pójść dokąd.

Getreide, -s n zboże n; -bau m u-prawa zboża; -börse f giełda zbożowa; -handel m handel zbożem; -händler m handlarz zbożowy; -schwinge f wialnia, opalka f.

getreu a wierny; -lich ad. wiernie.
Getriebe [-trl-] -s n mech. kolo pęd-zone; kola zębata, tryby pl; mecha-nizm; aut. zmiennik m; -gehäuse n, -kasten m aut. skrzynka f zmiennika.

getrieben a -e Arbeit, robota dęta, klepana.

Getummel, -s n bębnienie n.
getost I a ufny; spokojny. II ad. ufnie, spokojnie; sei ~ I bądź dobrej myśli!; **getöst**en, sich ~ spodzie-wać się (czego).

Getto, -s, pl -s n dzielnica żydowska, ghetto n.

Getue, -s n krzątania f.
Getümmel, -s n zgłęb m, wrzawa f.
getüpfelt a cętkowany.

getübt a wprawny, biegły; **Getübt-**heit f wprawa, biegłość f

Geutter, -s, pl -n m komu, chrzestny ojciec; bei einem Kinde (zu) ~ stehen, trzymać dziecko do chrztu; -in, pl -nen f kuma, chrzestna matka; -schaft f kumostwo; trzymanie n do chrztu.
geviert [-firt] I a kwadratowy; podzieleny na 4 części. II G -n kwadrat.

Gewäch [-wēka] -es, pl -e n I roślina f. 2 eigenes ~ wino z własnej winnicy; Getreide von meinem ~ zbo-

że własnego siewu. 3 narośli f; -haus n cieplarnia, oranżeria f.
gewächsen a rosły; hoch ~ szusznego wzrostu; einer Sache ~ sein, sprostać czemu; j-m ~ sein, dorównywać komu.

[ka f.
Gewächskunde, -lehre f botani-
gewagt a hazardowny, ryzykowny;
Gewahrt f ryzykowność f.

gewählt [-wēlt] a wybrany, dobrany, wyszukany; **Gewählte**(r) s wy-branie, wybranka. [strzeż.

gewähr [-wār] a ~ werden, spo-gewähr [-wer] pl -en f rekojmia, poręka; ewikcja f; für j-n ~ leisten, (po)rzeczyć za kogo.

gewahren va, spojrzeć, zauważyć.
gewähren [-wē-] I va. przyznać; u-dzielić (czego); zezwolić (na co); przy-chylić się (do cz.); sprawić (rozkosz); Frist, Kredit ~ udzielać prolongaty, kredytu; Vorteile ~ przedstawić, da-(wa)ć korzyści. II un. (h) j-n (etw.) ~ lassen, nie przeszkadzać a. sprzeciwić się komu (czemu).

gewährleisten va. (za)rzeczyć, gwa-rantować, dać zabezpieczenie; **Gewährleistung** f rekojmia, gwarancja f, zabezpieczenie n; **gewährlos** a bez gwarancji.

Gewehrsam -(e)s m i n I przecho-wanie; etw. in seinen ~ nehmen, wziąć co na przechowanie. 2 więzienie n, arest m; sicheres ~ bezpieczne mief-

Gewehrschein m akcja f. [sce.
Gewehrsmann m poręczyciel; świadek, na którego się ktoś powołuje.

Gewalt f gwałt m, (prze)moc, siła; władza f (ojcowska, wykonawca etc.); höhere ~ wyższa siła; mit ~ przemo-cą, gwałtem; in j-s ~ geraten, dostać się w ręce, pod czyją władzę; ~ geht vor Recht, siła przed prawem; ~ übt i-n haben, mieć nad kim władzę; eine Tür mit ~ erbrechen, wywać drzwi; sich ~ antun, zadać sobie gwałt; targnąć się na swe życie; mit aller ~ całą siłą; -anwendung f użycie siły; -haber m władca, mocarz m; -herrschaft f despotyzm m; -herr-scher m despota, tyran m.

gewaltig I a silny; potężny; ogromny; straszny (upał), gwałtowny, szalony (wiatr). II ad. strasznie, gwałtownie, potężnie.

Gewaltmarsch m marsz forsow-

ny; -maßregel f środek gwałtowny; **gewaltsam** a i ad. gwałtowny (-nie); eines -en Todes sterben, u-mrzeć gwałtowną śmiercią; **Gewalt-samkeit** f gwałtowność.

Gewaltstreich m akt gwałtu; akcja bojowa; pol. zamach stanu; mil. wypad m; -tat f czyn gwałtowny; gwałt m; **gewalttätig** a gwałtowny; -tätigkeit f gwałtowność; öffentliche ~ gwałt publiczny.

Gewand, -(e)s, n I odzież f; szata, suknia f. 2 Gewänder pl draperia f.
gewandt a zręczny, zwinny, obrotny; sprawny; potoczny (styl); **Gewandtheit** f zręczność, zwinność, sprawność; wprawa, biegłość f; große ~ im Umgang haben, mieć oglądę towarzyską; sich mit ~ ausdrücken, pięknie się wyświadczać.

Gewandung f draperia f.
gewärtig a einer Sache ~ sein, o-czekiwać czego; **gewärtigen** un. (h), va. oczekiwać (czego). [planina f.

Gewäsch(e), -(e)s n gadanina, pa-
Gewässer, -s n wody pl.

Gewebe, -s n tkanina f; tkanie n. ~ der Spinnen, pajęczyna f; fig. pasmo n; ein ~ von Lügen, stek m kłamstw; **gewebt** a tkany. [tv.

gewekt a żywy; bystry, rozgarnie-wany; **Gewehr** (-wer) -(e)s, pl -e n broń f; karabin m; -feuer n ogień karabino-
führer m mil. karabinowy m; -granate f granat karabinowy.

Geweih -(e)s, pl -e n rogi (jelenie).
Gewerbe, -s n I przemysł m. 2 rze-miosło n; zawód; proceder m; ein ~ (be)treiben, uprawiać rzemiosło; -aus-stellung f wystawa przemysłowa;

-freiheit f wolność zabawkowania; -kammer f izba przemysłowa; -kühn-d f technologia f; -ordnung fustawa przemysłowa; -schein m świadectwo przemysłowe; -schule f szkoła przemysłowa; -steuer f podatek przemysłowy; -treibende(r) m przemysłowic m.

Gewerhleiß m przemysł m; ge-werhlich a przemysłowy; **gewerbs-mäßig** a zawodowy; zarobkowy; **Gewerhsweg** m gałąź przemysłowa; **gewerhstreibend** a przemysłowy; **Gewerhverein** m towarzystwo przemysłowe; związek przemysłowy.

Gewerke, -(e)s, pl -e n I cech m,

bractwo n. 2 maszyna f, koła pl; -e m właściciel kopalni, gwarek m; związkowiec m; -schaft f cech górników; spółka górnicza; związek zawodowy; gewe'rkſchaftlich a związkowy; ~ organisierte Arbeiter, pracownicy związkowi.

Gewe'rkſchafts-bewegung f ruch związkowy; -bund m zjednoczenie związków zawodowych; ~ der Angestellten, zjednoczenie związków urzędniczych; -kampf m walka związkowa.

Gewi'cht, -(e)s, pl -e n 1 waga f; lebendiges ~ (der Schlachttiere), żywa waga; fig. znaczenie n, waga; ~ legen auf..., przywazywać wagę do...; (Sache) von großem ~ wielkiej wagi, bardzo ważny, 2 ciężar m; das spezifische ~ ciężar gatunkowy, 3 ciężarek m.

gewi'chtig a 1 pełnej wagi; ciężki, 2 fit, ważki, (po)ważny; Gewi'chtigkeit f ważkość, ważność f.

Gewi'chts-abnahme f ubytek na wadze; -mangel m brak na wadze; -zunahme f przyrost wagi a. ciężaru. gewie'rt [wikt] a wprawny, doświadczony; zručny; przebiegły. gewi'llt a ~ sein, zamierzać.

Gewi'mmel, -s n mrowie n; thum m; cizba f.

Gewi'mmer, -s n jęczenie; kwile. Gewi'nde, -s n 1 skręt, zwój m, 2 girlanda f (kwiatów), 3 gwint m (u śruby); zawiasa f, 4 an. blednik, labirynt (uszny); -bohrer m gwintownik; świder gwinciarSKI; -bohrmaschine f gwinciarSKa f; -gang m skręt, krok gwintu.

Gewi'nn, -es, pl -e m 1 zysk m; ~ bringen, przynosić zysk, 2 nabycie n, 3 wygrana f; -anteil m dywidenda f, udział w zyskach; (autorów) tantiema f; -anteilschein m kupon dywidendowy; -beteiligung f udział m w zyskach; gewi'nnbringend a zyskowy.

gewi'nnen va. i um. (h) 1 zysk (iw)ać; er gewinnt bei näherer Bekanntschaft, on zyskuje przy bliższym poznanii; an Ansehen ~ zyskać na powadze; Zeit ~ zyskać na czasie, 2 wygr (vw)ać; in der Lotterie ~ wgrnąć na loterii, 3 zdobywać, pozyskać; gór. (wy)dobyc (kruszcę); j-n für sich ~ ujać, zjednać sobie kogo; einen Preis ~ zdobyć nagrodę; über j-n die Oberhand

~ wziąć nad kim górę, zyskać przewagę nad kim; einen Sieg ~ odnieść zwycięstwo; etw. über sich (a. übers Herz) ~ przemoc co na sobie, zdobyć się na co, 4 nabrać (przekonania etc.); j-n lieb ~ polubić k.; an etw. Geschmack ~ zasmakować w czem, 5 dosięgać, dojechać, dotrzeć (do jakiego miejsca); die hohe See ~ wypłynąć na pełne morze.

Gewi'nn(er)(in) s wygrywający (-ca), gewi'nngerig a chciwy zysku.

Gewi'nn-liste f tabela f wygranych; -los n, -nummer f los wygrywający gewi'nnreich a zyskowy.

Gewi'nn-spanne f rozpiętość f zysków; -sucht f chciwość f zysku; gewi'nnstüchtig a chciwy zysku.

Gewi'nnung f gór. wydobywanie n.

Gewi'nsel, -s n skomlenie n (psa).

Gewi'nst, -es, pl -e m wygrana f.

Gewi'rK, -(e)s, pl -e n tkanina dziana.

Gewi'rr(e), -(e)s n mieszanina f, za-gewi'rr I a 1 pewny, bezsprzeczny; eine Belohnung ist dir ganz ~ nagroda cię nie ominie; mozesz napewno liczyć na nagrodę; einer Sache ~ sein, być pewnym swego, 2 pewien, jakiś; ein -er Jemand, jakiś jegomość, II ad. pewnie, zapewne, zaiste; ganz ~ z całą pewnością, III Gewi'ſſe(r) m, Gewi'ſſe(s) n ein -er, jakiś tam; -es haben, mieć pewny dochód.

Gewi'ſſen, -s n sumienie n; mit gutem ~ ze spokojnym sumieniem; etw. auf dem ~ haben, mieć grzeszek na sumieniu (ob. lasten); sich ein ~ aus etw. machen, mieć skrępyty; j-m ins ~ reden, przemawiać do czystego sumienia; gewi'ſſenhaft a i ad. sumienny, skrupulatny (-nie); Gewi'ſſen-haftigkeit f sumiennosc, skrupulatność f; gewi'ſſenlos a i ad. niesumienny (-nie); Gewi'ſſenlosigkeit f niesumiennosc f.

Gewi'ſſens-bisse pl wyrzuty sumienia; -freiheit f wolność sumienia (a. wyznań); -zwang m gwałt sumienia zadany, nictolerancja f; -zweifel m skrupul ad.

gewi'ſſermassen ad. poniekąd.

Gewi'ſſheit f pewność f; sich über etw. ~ verschaffen, upewnić się o czem.

Gewi'tter, -s n burza f (t. fig.); (ob. Anzug a); -luft f ciężkie powietrze

(przed burzą); gewi'ttern um. (h) es -rt, nadciąga burza; es hat die ganze Nacht gewittert, burza trwała całą noc.

Gewi'tter-nacht f burzliwa noc; -regen, -schauer m deszcz z gromotami; -schwüle f panna powietrze przed burzą; -wolke f czarna chmura.

gewi'tzig a nauczony doświadczaniem; kutny.

Gewo'ge [-wō-] -s n falowanie n.

gewo'gen [-wō-] a przychylny, życzliwy; laskawy; Gewo'genheit f przychylnosc, życzliwość, laskawosc f; haben Sie die ~ bądź pan laskaw.

gewo'hnen [-wō-] ud. (sich) an etw. ~, przyzwyczaić (się) do cz.; man gewöhnt sich an alles, do wszystkiego można się przyzwyczaić; ich bin daran gewohnt, przywykłem do tego; Gewo'hnheit [-wōn-] f przyzwyczajenie n, nawyk (nienie), zwyczaj m; aus ~ z przyzwyczajenia; zur ~ werden, wejść w nałóg; die Macht der ~ siła przyzwyczajenia; prz. ~ wird zur zweiten Natur, przyzwyczajenie jest drugą naturą; gewo'hnheitsmäßig a i ad. zwyczajny; nałogowy (-wo).

Gewo'hnheits-mensch m nałogowiec; rutylista m; -trinker m pijak nałogowy.

gewo'hlich [-wōn-] a i ad. zwykły, zwyczajny; pospolity; zwykle, zazwyczaj; pospolicie; wie ~ jak zwykle; das Ge- e, pospolitość f, pospolite n.

gewo'hn(t) [-wōnt] a przyzwyczajony (an etw. do cz.); zwykły; prz. jung ~, alt getan, czem skorupka zamłodu nasiąknie, tem na starość traci.

Gewo'hle, -s n 1 sklepienie n, 2 prow. sklep(ik) m.

Gewo'lk, -(e)s n obłoki, chmury pl.

Gewo'nnen a wygrany; -es Spiel haben, mieć wygraną kartę a. partję; Zeit ~ alles ~ czas płaci, czas traci; wie ~ so zerronnen, lekko przyszło, lekko poszło.

Gewü'hl [-wōll] -(e)s tloek, zgłelk, na-tok m, cizba f.

gewu'nden a kręty.

Gewü'rm, -(e)s, pl -e n robactwo n, plazy pl; fig. motloch m.

Gewü'rz, -es, pl -e korzenie pl (do przyprawy); przyprawa f; -handel m handel korzenny, kolonialny; -händler m kupiec kolonialny; -laden m sklep kolonialny; -nelken pl goździki

pl do przyprawy; -waren pl towary korzenne, kolonialne.

geza'ckt a zębąty.

geza'hmt a oswojony.

geza'hnt a ząbiony, ząbkowany.

Geza'nk, Geza'nke, -s n kłótnie pl; Geze'che [-ce-], -s n pijatyka f.

Geze'ten pl odpływ i przyływ m.

Geze'rre(e), -s n szarpanina f, [rza. Geze'ter [-ce-] -s n krzyki pl.

gezie'men [-cl-] um. (h) (sich) go-dzić się, wypadać; es geizt sich nicht, nie wypada; wie es sich geiziet, jak się należy; należycie; -d a przy-zwoity; należny; ad. j-n ~ aufneh-men, przyzwolicie kogo przyciąć.

Gezie're [-cl-] -s n wyruszonosc f; krygi pl, krygowanie n; sie; gezie'rt a ozdoby, wymuszone, zamierowane; Gezie'rtheit f swymzornosc f, zmanierowanie n. [sielska robota.

Gezi'mmer -s n 1 ciosanie n, 2 cie-Gezi'rpe, -s n świergotanie n.

Gezi'sche, -s n sykanie n.

Gezi'schel, -s n szeptki pl.

gezogen a gwintowany.

Gezü'cht, -(e)s, pl -e n ród m, plemię n; teuflisches ~ przeklecie plemię.

gezu'ckert a słodzony, ocukrzony; posypany cukrem.

Gezwel'ge, -s n galezie pl.

Gezwü'tcher, -s n świergot m, świerkanie n.

gezwu'ngen I a 1 zmuszony, 2 wy-muszony, szuczny, II ad. z musu, po-niewoli; Gezwu'ngenheit f przymus m; wymuszonosc f.

Ghbet ob. Getto.

Giau'r, -s i -en m giau'r m (nazwa chrześcijan u mahometan).

Gicht pl -en f 1 podagra f, artretyzm m, 2 hut. nabój m, gichta f; -anfall m napad artretyczny, podagryczny; gi'chtartig a podagryczny, artretyczny; gi'chtbrüchig a podagryczny; artretyczny; paralityczny; gi'cht-tisch a ob. gichtartig; gi'chtkrank a chory na podagrę, na artretyzm.

Gie'bel [gl-] -s m bud. szczyt m; ścia-na szczytowa; fronton m; -dach n dach szczytowy, dwupopy; -feld n o-toczyna; -fenster n okienko w dachu; -mauer f mur szczytowy; -reklame f reklamy na murach; -stube f, -zim-mer n poddasze n; -wand f ściana szczytowa.

Gläu'bigkeit *f* wiara *f*.
Glau'bwürdig *a* wiarogodny;
Glau'bwürdigkei't *f* wiarogodność *f*.
gleich [glajch] *I a I* równy, jednaki, jednakowy; podobny; ten sam; von -em Alter, w równym wieku, równy wiekiem; von -er Art, tego samego rodzaju; zu -er Zeit, jednocześnie; -en Schritt mit j-m halten, dotrzeć do kogo kroku, podążyć za kim; das ist mir (ganz) ~ to mi wszystko jedno; ~ machen, wyrównać; ohne -en, niezrównany; es kommt aufs -e hinaus, na to jedno wychodzi; sie sind einander ~ są do siebie podobni (ob. gesellen); Gleiches mit Gleichem vergelten, odplacić pięknem za nadobne. 2 równy, gładki; -er Weg, równa droga. *II ad.* 3 równo, jednako; podobnie. 4 natychmiast, zaraz; ~ darauf, zaraz potem; ~ anfangs, od samego początku; wie heißt er doch ~? jakże się tam nazywa? ~ als ob, jak(o)by, niby to, jak gdyby, tak jakby.
gleich-alt(er)ig *a* równy wiekiem, w tym samym wieku; -artig *a* jednorodny; jednakowy, identyczny; **Gleichartigkeit** *f* jednorodność; jednakowość, identyczność *f*; -**bedeutend** *a* równoznaczny; -**berechtigt** *a* równoprawny; **Gleichberechtigung** *f* równoprawienie *n*.
gleichbleiben, sich ~ być *a*. pozostać jednaki; das bleibt sich gleich, to najedno wychodzi; -d a sich ~ zawsze jednakowy; niezmienny, stały; konsekwentny.
Gleiche *f* równość; równia *f*.
Gleichen *I va.* (wy)równać, zrównać. *II un.* (h) j-m ~ być równym, równać się komu, być do kogo podobnym; **Gleicher**, -s *m* równik, ekwator *m*.
gleicher-gestalt, -maßen, -weise *ad.* podobnie, równie, tak samo.
gleich-falls *ad.* także, również; nawzajem; -farbig *a* jednobarwny; -förmig *a i ad.* 1 równokształtne; równomierny; jednostajny (-nie). 2 podobny; odpowiedni (-dnio); **Gleichförmigkeit** *f* 1 równokształtność; równomierność; jednostajność *f*. 2 jednakowość *f*; -**geltend** *a* równowartościowy, równoważny; -**gesinnt** *a* jednakiemu sposobu myślenia, tych samych zapatrywań; -**gestellt** *a* rów-

ny stanem; równorzędny; -**gestimmt** *a* równo nastrojony (ob. -gesinnt); mit j-m ~ sein, podzielać czyje zapatrywania, poglądy; -**geteilt** *a* podzielony na równe części.
Gleichgewicht *n* równowaga *f*; ins ~ bringen, zrównoważyć; das ~ halten, utrzymać równowagę; das ~ verlieren, aus dem ~ kommen, stracić równowagę; -**sfläche** *f* *aw.* stabilizator, statecznik *m*; -**slage** *f* równowaga *f*; -**slehre** *f* statyka *f*.
gleichgültig *a i ad.* obojętny (-nie); das ist mir ~ to mi obojętne (*a*, wszystko jedno); ~ werden, zobojętnieć; **Gleichgültigkeit** *f* obojętność *f*.
Gleichheit *f* równość *f*; ~ vor dem Gesetz, równość w obliczu prawa; -**szeichen** *n* znak równości.
Gleichklang *n* *mus.* zgodność tonów; *gr.* równobrzmiłość *f*.
gleich-kommen *un.* (sn) j-m ~ równać się, dorównywać komu; -**lautend** *a i ad.* równobrzmiący; zgodny; für -e Abschrift, za zgodność z oryginałem; ~ buchen, zgodnie (za)księgować; -**machen** *va.* zrównać, wyrównać, niwelować; dem Erdboden ~ zrównać z ziemią.
Gleich-maß *m* równomierność, symetria *f*; **gleichmäßig** *a i ad.* równy, równomierny (-nie); -**mäßigkeit** *f* równomierność *f*; -**mut** *m* spokój m ducha, równowaga umysłu; obojętność; rezygnacja *f*; **gleichmütig** *a* spokojny, rezygnowany, obojętny; **gleichnamig** *a* jednoimienny; *mat.*, Brüche ~ machen, sprowadzić ułamki do wspólnego mianownika.
Gleichnis, -ses, *pl-se n I* podobieństwo; porównanie *n*. 2 przenośnia, alegoria, parabola *f*; **gleichnisweise** *ad.* obrazowo; przez porównanie.
gleichrichten *va.* wyprostować;
Gleichrichten *va.* wystawiać;
Gleichrichtig *a* prostoliniowy *m*; **Gleichrichtung** *f* wyprostowanie *n*.
gleichsam *ad.* jakby, poniekąd.
gleichschalten *va. pol.* u jednostajnie, ujedniczyć; **Gleichschaltung** *f* ujednostajnienie, ujedniczenie *n*.
gleich-schenk(e)lig *a mat.* równoramienny; -**seitig** *a* równoboczny; -**setzen** *va.* porównywać; -**stehend** *a* stojący na równym poziomie, narówni.
gleichstellen *va.* porównać; j-n ei-

nem andern ~ stawiać *k.* narówni z kim; sich j-m ~ porównać się, stawiać się narówni z kim.

Gleichstrom *m el.* prąd stały.
gleich-tun *va.* es j-m ~ naśladować kogo w czem; współzawodniczyć z kim; dorównać komu. [nanie *n*.
Gleichung *f* zrównanie; *mat.* równiech-wiel *ad.* ~ wer, wszystko jedno kto; ~ ob, wszystko jedno, mniejsza o to, czy...; -**wertig** *a* równowartościowy, równoważny; **Gleichwertigkeit** *f* równoważność *f*.
gleich-wie *aj.* (tak) jak, również jak; -**wink**(e)lig *a* równokątny; -**wohl** *ad.* przecież, wszelako, jednak; -**zeitig** *a i ad.* równoczesny, jednoczesny (-śnie); współczesny (-śnie); **Gleichzeitigkeit** *f* równoczesność, jednoczesność *f*; -**ziehen** *un.* (h) *sp.* mit j-m ~ dorównać komu.

Gleis [glajs] *n ob.* Geleise.
Gleisaner [glajs-] -s *m* obłudnik; świętoszek *m*; -*in pl-n* *en f* obłudnica, bigotka *f*; -*ei f* obłuda; **gleisnerisch** *a* obłudny.
gleitend *a* 1 ob. glizend. 2 *e* Worte, pochlebne, obłudne słowa.
Gleitbahn *f* 1 ślizgawka *f*. 2 *mech.* wozidło *n*. 3 tor saneczkowy, piaszczynna pochyła; -**boot** *n zeg.* ślizgacz, ślizgowiec *m*.

gleiten *un.* (sn i h) ślizgać się; (po)suwać się; *aut.* zarucać; aus den Händen ~ wyślizgnąć się z rąk; -*d a* śliski; -*e Lohnskala*, ruchoma skala płacy zarobkowej; **Gleiter** *m* *aw.* ślizgacz, ślizgowiec *m*.

Gleit-fläche *f* powierzchnia ślizgowa; -**flug** *m* *aw.* ślizganie n się, lot ślizgowy; -**flugzeug** *n* *aw.* ślizgowiec, samolot ślizgowy; -**schutz** *m* *aut.* ślizgochron *m*; -**schutzkette** *f* łańcuch ślizgochronowy.

Gleitung *f* ślizganie *n*; poślizg *m*.
Gleitscher, -s *m* lodowiec *m*, góra lodowa; -*eis* *n* lod lodowcowy; -**mühle** *f* młyn(ek) lodowcowy; -**spalte** *f* szczelina lodowcowa; -**tor** *m* wrota lodowcowa.

Glied [glit]-es, *pl-er n I* an. członek *m*. 2 rząd, szereg *m* (ob. Reihe *i* 3 ogniwo *n* (łańcucha). 4 *mat.* wyraz *m*; **gliederlahm** *a* sparaliżowany; **Gliederman** *m* manekin *m*.

gliederen *va.* rozczłonkować, po-

dzielić; **gliederert** *a* rozczłonkowany.

Glieder-puff *f* marjonetka *f*; manekin *m*; -**reifen** *n* lamanie w kościach, ból *m* w stawach; -**tiere** *pl* (zwierzęta) stawowate.

Gliederung *f* 1 członkowanie *n*. 2 budowa, struktura *f* (mowy); *mil.* skład, podział *m*; ugrupowanie *n*.

Gliederersatz *m* proteza *f*; -**maßen** *pl* członki; kończyny *pl*.

gliederweise *ad.* szeregami.

glimmen *un.* (h) tlić (zarzyć) się; słabo świecić; **Glimmer** -s *m* min. 1. lszczyk *m*, mika *f*; -**schiefer** *m* łupek 1. szczykowy, mikowy. [się.

glimmern *un.* (h) błyszczeć; miąć; **glimpflich** *a i ad.* łagodny (-nie); tanim kosztem; ~ davonkommen, wykręcić się tanim kosztem; wyjść cało, bez szwanku.

Glitsche *f* *fam.* ślizgawka *f*; **glitschen** *un.* (h. i sn) ślizgać się; **glitsch(er)ig** *a* śliski. [się.

glitzern *un.* (h) błyszczeć; migotać *m*; **Globus**, -ses, *m* kula ziemiska.

Globkchen, -s *n* dzwonek *m*.

Glocke, *pl-n f* 1 dzwonek *m*; *fig.* an die große ~ hängen, rozgłaszać; narobić wiela hałasu. 2 dzwonn, kłosz *m*.

Glocken-blume *f* *bot.* dzwoneczki *pl*; -**geläute** *n* bicie *n* w dzwony; -**gießer** *m* odlewacz dzwonów, ludwisarz *m*; -**gießerei** *f* odlewnia dzwonów; -**guß** *m* odlew *m* dzwonu; -**gut** *n* spiz dzwonowy; -**haus** *n* dzwonnica *f*; -**schlag** *m* bicie *n* w dzwony; auf den ~, mit dem ~ z uderzeniem godziny; -**schwengel** *m* serce *n* w dzwono; -**spiel** *n* kuranty *pl* (u zegara); -**turm** *m* dzwonnica *f*; -**zeichen** *n* uderzenie dzwonka.

Glockner, -s *m* dzwonnik *m*.

Glorie [gló-] *f* chwala; gloria *f*; -**n-schein** *m* aureola *f*, nimb *m*; **glorifizieren** *va.* otoczyć sławą, sławić;

glorreich *a* sławny, głośny.

Glossie, *pl-n f* glosa *f*, uwaga objaśniająca; *fig.* zu allem seine -n machen, wszystko krytykować; **glossieren** *va.* objaśniać; robić (złosiwe) uwagi.

Glotzauge *n* oko wylupiaste;

glotzügig *a* o oczach wylupiastych;

fig. o bezmyślnym wzroku; **glotzen** *un.* (h) wytrzeszczyć oczy.

Glück, -es n szczęście n; pomyślność f; ~ bringen, przynosić szczęście; sein ~ machen, dorobić się majątku, zrobić fortunę; es ist ein ~, daß... szczęście, że...; viel ~ l powodzenia! szczęście Boze!; auf gut ~ na chybił traf, na los szczęścia; j-m zum neuen Jahre ~ wünschen, życzyć komu szczęśliwego roku; glückauf! int. szczęście Boze!

glücken *vn.* (h) kwokać; bulgotać. **glücken** *vn.* (h. i sn) poszczęścić się; udać się; ihm glückt alles, jemu się wszystko udaje.

Glückchenne f kwoka f. **glücklich** a i ad. szczęśliwy (-wie), pomyślny (-nie); -e Reise l szczęśliwej podróży ~ machen, uszczęśliwić; -erweise ad. na szczęście, szczęśliwym trafem; **glücklichselig** a szczęśliwy, błogi; uradowany; **Glückseligkeit** f szczęśliwość, błogość f.

Glücks-fall m szczęśliwy traf; -**güter** pl bogactwa pl; -**kind** n, -**pilz** m dziecko szczęścia, szczęściarz m; er ist ein ~ w czepku się urodził; -**rad** n kolo n fortunę; -**ritter** m awanturnik m; -**spiel** n gra hazardowa; -**stern** m szczęśliwa gwiazda; -**topf** m kosz szczęścia; -**vogel** m *fam.* szczęściarz m; -**zufall** m szczęśliwy traf.

Glückwunsch m powinszowanie n; j-m seinen ~ abstatten, złożyć k. powinszowanie; -**karte** f, -**schreiben** n karta, list z powinszowaniem.

Glühbirne f żarówka f. **glühen** [glüen] l *vn.* (h) żarzyć się; płonąć; fig. vor Begierde, vor Liebe ~ palać żądza, miłośnią; vor Wonne ~ nie posiadać się z radości. Il tu. rozpałać do czerwoności; **glühend** a rozpalony, rozżarzony; -e Hitze, skwar m; -e Wangen, rozpalone policzki; fig. -e Einbildungskraft, rozpalona wyobraźnia (ob. Kohle).

Glüh-hitze f skwar, żar m; -**körper** m żarowy n; -**lampe** f żarówka f; matte ~ matówka f, żarówka matowa; -**licht** n światło żarowe; -**ofen** m piec żarowy; -**strumpf** m koszulka żarowa; -**wein** m wino grzane; -**wurm** m, -**würmchen** n robaczek świętojański.

glut f l skwar, upał m; fig. żar, ogień, plomień m. 2 rozżarzone węgle. **Glycerin** [-rin] n gliceryna f.

G. m. b. H. = Gesellschaft mit beschränkter Haftung, towarzystwo z ograniczoną poręką.

Gnade [gna-] f łaska f; miłosierdzie n; aus ~ z łaski; von Gottes -n, z Bożej łaski; bei j-m in -n stehen, być u k. w łaskach; Ew. -n, [Wielmożny Pan.

Gna'den-akt m akt łaski; ulaskawienie n; -**beweis** m, -**bezeugung** f dowód łaski; -**bild** n obraz cudowny; -**brot** n łaskawy chleb; -**gehalt**, -**geld** n pensja z łaski wyznaczona; -**geschenk** n dar z łaski; -**gesuch** n prośba o ulaskawienie; -**stoß** m dobicie n, cios ostateczny, dobijający; -**weg** m auf dem -e, w drodze łaski.

gnädig a i ad. łaskawy, miłośnicy (-wie); -e Frau, (łaskawa) pani, pani dobrodziejka; er ist noch ~ davongekommen, jeszcze szczęśliwie uszedł niebezpieczeństwa; Gott sei mir ~ l Boże, zmiłuj się nademną!

Gneis [gnajs] -es m nin. gnajns m. **Gnom** [gnóm], -en, pl -en m krasnoludek, gnóm m.

Gobelin [-lin] -s, pl -s gobelin n. **Gold** [gól] -es n złoto n (ob. aufwiegen, glänzen l, Morgenstunde); (100 Mark) in ~ w zlocie; -**ader** f złota żyła; -**ammer** f trznadel m; -**arbeiter** m zlotnik m; -**barren** m sztaba f złota; -**bergwerk** n kopalnia f złota; -**bestand** m zapas m złota; -**blättchen** n platek m złota; -**borte** f oszewka f (galon m) ze złota; -**decke**, -**deckung** f *handl.* pokrycie zlotem. [tem.]

golddurchwirkt a przetykany złotem.

Gold *ur* f żądza f złota. **golden** a złoty; pozłacany (ob. Berg); -e Hochzeit, złote wesela; fig. -e Mittelstraße (a. Mitte), złoty środek; -e Zeit, złote czasy.

gold-faden m nitka złota; -**farbe** f kolor złota; -**fisch** m złota rybka; -**flitter** m złoto platkowe, pozłotka f; blichtr, szych m; -**fuchs** m koń zlotokasztanowaty; -**gang** m żyła f złota; -**gehalt** m zawartość f złota; **gold-gelb** a zlotozółty; -**gewinnung** f (wy)dobywanie n złota; -**gier** f żądza f złota; **goldglänzend** a błyszczący jak złoto; -**gräber** m poszukiwacz złota -**grube** f kopalnia f złota (t. fig.); **gold-haarig** a zlotowłosy; -**haltig** a zawierający złoto; **goldig** a zloty.

Gold-klumpen m bryła f złota; -**körchen** n ziarnko n złota; -**lack** m lakier złoty; *bot.* (lak złoty); -**legierung** f stop m złota; -**leiste** f listwa pozłacana; -**macher** m alchemik m; -**macherei** f alchemia f; -**mark** f marka złota; -**münze** f złota moneta; -**münzsystem** n system monetarny, oparty na zlocie; waluta złota; -**probe** f próba f złota; -**pulver** n proszek m złota; -**regen** m *bot.* szczydzenie alpejski; -**reinette** f reneta złota; -**ring** m pierścienie złoty; -**sachen** pl złote wyroby; biżuteria złota; -**sand** m piasek zlotodajny a. złoty; -**schaum** m złoto platkowe, malarskie; -**scheider** m oddzielać a. probierz m złota; -**schmied** m zlotnik; -**schmiedearbeit** f wyrób zlotniczy, robota zlotnicza; -**schnitt** m brzeg złocony; -**staub** m proszek złoty; -**stickerei** f wyszywanie zlotem; -**stoff** m tkanina złota; -**streifen** m pasek złoty; -**stück** n złota moneta; -**waage** f waga f (na monety złote); *fig.* jedes Wort auf die ~ legen, rozważać każde słowo; -**währung** f waluta złota; -**wäsche** f płókanie n (płókalnia f) złota; -**wäscher** m płóczkarz m złota; -**wasser** n Danziger ~ wódka gdańska; -**wirker** m tkacz złotych tkanin.

Golf, -(e)s, pl -e m l zatoka, odnoga morska. 2 n sp golf m; -**spieler** m gracz w golfa; -**strom** m prąd zatokowy.

Golgatha n golgota f. [wy.]

Go'liath m Goljat m.

Go'ndel, pl -n f gondola; *aw.* łódka f.

Go'führer m gondolier m.

Gong, -s, pl -s m *mus.* gong m.

gönnen *va.* 1 j-m etw. ~ nie zazdrościć komu czego; nicht ~ zazdrościć; er gönnt niemandem etwas, on wszystkim zazdrości; er gönnt sich das liebe Brot nicht, odmawia sobie kawałka chleba (ob. Ruhe). 2 pozwalać; zaszczycić; ~ Sie mir die Ehre... zechciej pan mnie zaszczycić (wizyta etc.); j-m das Wort ~ pozwolić k. mówić; Erholung ~ dać a. pozwolić odpocząć; **Gönnner**, -s m (-in f) protektor(-ka), dobrodziej(-ka); -**miene** f miła protekcyjna; -**schaft** f protegowanie, protektorstwo n, patronat m. **Göpel** [gö-] -s m kierat, kolowrót konny; winda górnicza; -**werk** n kienio. **Go-**, -(e)s m *fam.* bachor m. [rat m.

go'rdisch a -er Knoten, węzeł gordyjski.

Gori'lla, -s, pl -s m zo. goryl m.

Gösch, -es, pl -e m *żeg.* porzozec m. **Go'sse**, pl -n f ścieka, rynsztok m.

Gote [gö-] n Got m; **Go'tik** f styl gotycki, gotyk m; **go'tisch** a gotycki.

Gott, -es m Bóg; ~ der Herr, Pan Bóg; mit -es Hilfe, z boską pomocą; ~ sei Dank! dzięki Bogu! ~ behüte a bewahre! broń (uchowaj) Boże (ob. Gnade); bei ~ l na Boga! mit ~ l in -es Namen l z Bogiem! im -es willen l dla Boga! so wahr mir ~ helfe! tak mi Boże dopomóż! vergelt's ~ l Bóg zapłać! **go'tännlich** a podobny do Boga; **go'ttergeben** a oddany Bogu.

Go'tter-bild n obraz bogu; -**dämmerung** f zmierzch n bogów; -**lehre** f mitologia f; -**speise** f pokarm bogów, ambrozja f; -**spruch** m wyrocznia f (bogów); -**trank** m nektar m.

Go'ttes-acker m cmentarz n. -**dienst** m nabożeństwo n; den ~ (ab-)halten, odprawić nabożeństwo; -**furcht** f bogobojność, bojaźń boza; **go'ttesfürchtig** a bogobojny; -**gabe** f dar Boży; -**geißel** f bicz Boży; -**gelehrsamkeit** f teologia f; -**gelehrte(r)** m teolog m; -**gericht** n sąd Boży; -**haus** n dom Boży, kościół m; -**lästerer** m bluźnierca m; **go'tteslästerlich** a bluźnierczy; -**lasterung** f bluźnierstwo n; -**leugner(in)** s ateusz(-ka); -**leugnung** f ateizm m; -**reich** n królestwo niebieskie; -**segnen** m błogosławieństwo Boże; -**tisch** m stół Pański; zum ~ gehen, iść do komunij świętej; -**urteil** n sąd Boży; -**verächter** m bezbożnik m; -**wort** n słowo Boże.

go'tt-gefällig a miły Bogu; ein -es Leben führen, prowadzić świętobliwe życie; -**geweiht** a Bogu poświęcony.

Go'ttheit f bóstwo n; **Go'ttin** f bogini f. [boskość f.]

gö'ttlich a boski; **Gö'ttlichkeit** f **Go'ttlieb** m Bogumil.

Go'ttlob *int.* chwala Bogu!

go'ttlos a bezbożny; niegodziwy; **Go'ttlosigkeit** f bezbożność f; **Go'tt-seibeius** m *fam.* szatan, zły duch.

go'tt-selig a pobożny; **Go'ttseligkeit** f pobożność f; -**vergessen** a bezbożny; **Go'ttvertrauen** n ufność w Bogu; -**voll** a boski, świętny.

gröBtenteils ad. po większej części, przeważnie.

GroBtuer m udający wielkiego pana, pyszałek m; -ei' f pyszałkowatość, chępliwość f; **groBtun** un. (h) udawać wielkiego pana (wielką panią); chęplić się.

GroB-vater m dziadek; **groB-väterlich** a dziadowski; **-vaterstuhl** m duży, wygodny fotel; **-vieh** n duże bydło; **-vezier** m wielki wezyr; **würdenträger** m wysoki dygnitarz.

groB-ziehen un. wychować; wyhodować; **-zügig** a szeroko zakrojony, na wielką skalę; -e Natur, szeroka natura.

grote'sk a dziwaczny, groteskowy; **Grote'ske**, pl -n f groteska f.

Gro'tte, pl -n f grotta, pieczara f.

Grü'bchen, -s n dole(cze)k m.

Grü'be [grü-], pl -n f dół m, jama; kopalnia f; j-m eine ~ graben, dolki pod kim kopac; in die ~ bringen, wpuścić do grobu; prz. w'er andern eine ~ grabt, fällt selbst hinein, kto pod kim dolki kopie, sam w nie wpada.

Grübelei' [grübelaj] f gmeranie, mozolne szperanie; mędrkowanie n; **grü'beln** un. (h) gmerać, szperać, grzebać (się) w czym; mędrkować, filozofować; rozmyślać nad czym.

Grü'ben-anteil m ob. Kux; **-arbeiter** m górnik m; **-bau**, **-betrieb** m budowa, eksploatacja kopalniana; **-bedarf** m materiały kopalniane; **-holz** n kopalniak m; **-hund** m wózek górniczy; **-lampe** f lampka górnicza, kaganec m; **-wasser** n woda zaskórna; **-werk** n kopalnia f; **-zimmerung** f ocebrowanie n kopalni.

Grü'bler, -s (-in f) m szperacz; marzyciel(pl); **grü'blerisch** a marzycielski.

Gruft, pl Grü'fte f grób, grobowiec m; dół m, pieczara f; **-gewölbe** n krypta f, podziemie kościelne.

Gru'mmet, **Gru'mt**, -(e)s n potraw m (druga zbiórka siana).

Grün [grün] I a zielony; niedojrzały; -er Junge, mlókos; ~ werden, (za)zielnić się; fig. j-m nicht ~ sein, być ciętym na k.; nie lubić k. II **G.-** n Zielonosc, zielen f; gm. bei Mutter ~ schlafen, spać pod golem niebem.

Grund, -(e)s, pl. Gründe m I dno n, spód; grunt m; ziemia f; keinen ~

mehr haben, ~ verlieren, (s)tracić grunt pod nogami; auf den ~ gehen, pograżać się; tonąć; fig. einer Sache auf den ~ gehen, (z)badac istotę rzeczy (ob. zugrunde); von ~ aus, zgruntu, gruntuwnie; radykalnie; im -e, w gruncie (rzeczy). 2 nizina, dolina f. 3 tło n; osnowa f; auf einem weissen ~ na białem tle. 4 fundament; pokład, grunt m; podstawa f; auf ~ ... na mocy, na podstawie (czego). 5 powód m, przyczyna f; aus diesem -e, ztego powodu, ztej przyczyny; und zwar aus guten Gründen, a to z ważnych powodów; mit um so besserem -e, tem bardziej.

Grund-bedeutung f zasadnicze znaczenie; **-begriff** m pojecie podstawowe; **-besitz** m posiadłość ziemska; **-besitzer(in)** s obywatel(ka) ziemski (-ska), posiadacz(ka) gruntu; **-blei** n ofiawianka f, pion m; **-buch** n księga gruntuwa, ziemniarska, kadaster m; **-buchamt** n urząd hipoteczny; **gru'ndehrlich** a zgruntu uczciwy.

Grund-eigentum n własność ziemska; **-eigentümer(in)** s właściciel(ka) ziemski (-ska); **-eis** n kra podwodna. **grü'nden** un. I zalozyć (bank etc.); ufundować; (sich) auf etw. ~ opierać (się) na czym. 2 mal. (za)gruntować; **Grü'nder** m (-in f) założyciel(ka).

gru'ndfalsch a zgruntu fałszywy. **Grund-farbe** f barwa stanowiąca tło, grunt malarski; **-fehler** m błąd zasadniczy; **gru'ndfest** a bardzo mocny, na mocnych zasadach oparty; **-feste** f podwalina, podstawa f; **-flä'che** f podstawa; powierzchnia zasadnicza; obszar gruntu; **-gebü'hr** f opłata (taksa) zasadnicza (za telefon etc.); **-gedanke** m myśl zasadnicza, przewodnia; **-gehalt** n pensja zasadnicza.

gru'ndgelehrt a wielce uczony. **gru'ndgesetzlich** a konstytucyjny. **gru'ndie'ren** [-di-] un. mal. (za)-gruntować; dać podkład; **Grundie'-rung** f gruntuwanie; podmalowanie n.

Grund-kapital n kapital zakładowy; **-lage** f podwalina, podstawa f, fundament m; **gru'ndlegend** a podstawowy, zasadniczy; **-legung** f założenie, ugruntuowanie n.

gru'ndlich a I ad. gruntuwny (-nie); radykalny (-nie); -e Kenntnisse in etw.

haben, umieć, znać co gruntuwnie; **Grü'ndlichkeit** f gruntuwność f.

Grü'ndling, -(e)s, pl -e m icht, kielb. **Grund-line** f podstawa f; zarys m; **-lohn** m płaca zasadnicza.

gru'ndlos a I bezdenny, niezgłębiony. 2 bezpodstawny, nieuzasadniony; **Grü'ndlosigkeit** f bezdennosc; fig. bezpodstawność f.

Grundmauer f podwalina f, podmurowanie n, fundament m.

Grundonnerstag m wielki czwartek **Grund-pfeiler** m słup podpierający, filar m; **-rechnungsarten** pl die vier ~ cztery dzialania (w arytmetyce); **-recht** n prawo zasadnicze; **-regel** f prawidlo podstawowe; **-rente** f renta gruntuwa; **-riß** m bud. rzut pozioomy; fig. (za)rys, plan m; **-satz** m zasada f; pewnik, aksjomat m; etw. zum ~ machen, przyjac co za zasadę; **gru'ndsätzlich** a I ad. zasadniczy; z zasady; **gru'ndsatzlos** a I ad. bez zasad; **-satzlosigkeit** f brak zasad; **-schuld** f dług gruntuwny; **gru'ndschlecht** a zgruntu zły; **-stein** m kamień węgielny, podwalina f; **-steuer** f podatek gruntuwny; **-stoff** m chem. pierwiastek m; **-strich** m kreska gruba (w literze); **-stück** n grunt m; parcela f; nieruchomość f; **-text** m oryginał m tekstu; **-ton** m mal. tło n; mus. ton zasadniczy; **-übel** n główne zło.

Grü'ndung f zalozenie n; **-skapital** n kapital zakładowy **Grü'nd-ursache** f przyczyna pierwiwna; **gru'ndverschieden** a zupełnie odmienny; **-wasser** n woda zaskórna; **-wort** n gr. źródłosłów m; **-zahl(wort) n** f liczebnik główny; **-zins** m podatek gruntuwny; **-zug** m rys główny.

Grü'ne [grü-] I f Zielonosc, zielen f; zielona trawa. II n I zielen; -s n Zielennina, ogrodowizna f, 2 kar. pik m. III m policjant; rekrut m.

grü'nen un. (h) (za)zielenić się.

Grü'n-fink m orn. dzwonic m;

-futter n Zielona pasza; **-kram** m Jarzyny pl; **-kramhändler(in)** s handlarz (-rka) jarzyn.

grü'nlich a Zielonawy.

Grü'n-schnabel m fig. mlókos m;

-span m zielen miedziana, grynszpan m;

-specht m orn. dzięcioł Zielony.

grü'nzen un. (h) chrząkać (o świni).

Gru'ppe, pl -n f grupa; mil. sekcja f. **Gru'ppen-aufnahme** f, -bild n fotografia zbiorowa; **-führer** m mil. dowódcza sekcji, sekcyjny m; **-kolonne** f mil. kolumna sekcyjna; **gru'ppenweise** ad. grupami, partjami; mil. sekcjami.

gru'ppen'ren [-pl-] un. (sich) (u)grupować (się), ustawić (się) w grupy;

Grus [grūs] -es m grupowanie n.

gru'selig [grūze-] a straszny, deszczem przemiający; **gru'seln**, drsch- ~ lękać się; mir (a. mich) grusel's, aż mię ciarki przechodzą.

Grüß [grūs] -es, pl Grüße m ukłon m, pozdrowienie n; den ~ erwidern, odkilonić się; freundlichen ~ I serdeczne pozdrowienia! die besten Grüße an... serdeczne ukłony dla...;

grü'ßen [grū-] u podzwoić (kogo), kłaniać się (komu); militarisch ~ salutować; ~ Sie ihn (von mir), ukłony (odemnie); er läßt dich ~ kazał ci się kłaniać; grüß Gott! witam! dzień dobry! sei mir grüßlich! witam cię!

Grü'tze f kasza f; fig. er hat ~ im Kopfe, ma olej w głowie, niegłupi;

-fabrik f kaszarnia f.

Grü'tz-suppe f krupnik m; **-wurst** f kiszka kaszana. (ptasi).

Gua'no [gwa-] n guano n (nazwó Gu'ck, -es m spojnienie n; gu'cken un. (h) patrzeć; zaglądać (ob. Glas z); (o rzeczach) wystawać (z kieszeni etc.); sich die Augen aus dem Kopfe ~ wypatrywać oczy; Gu'cker -s m I gypsa m. 2 lorneta f, okulary pl. 3 judasz m (okienko w drzwiach etc.).

Gu'ck-fenster n okienko n, lufek m; **-in-die-Welt** m młodzik, gowiczek m; **-kasten** m panorama f; skrzynka optyczna; **-loch** n judasz m (okienko w drzwiach).

Gueri'flakrieg [gerilj]a- m wojna partyzancka, mała wojna.

Guillot'i'ne [giljotin] pl -n f gilotyina f; guillotiniere un. wa. ściąg.

Guine'e [ginea] n geo. Gwinea f.

Guinee' [gine] pl -n f gwinea f (moneta złota).

Gu'lasch, -(e)s n gulasz m.

Gu'lden, -s m gulden m.

gü'ttig a ważny, mający wartość i. obieg, obowiązujący; (für) ~ erklären, ~ machen, uznać za ważne, upra-

womocność; **Gültigkeit** *f* ważność *f* (kontraktu, małżeństwa etc.); **-serklärung** *f* uznanie za ważne, uprawnienie, zatwierdzenie *n*.

Gu'mmi, -s *n* i *m* guma *f*; **-absatz** *m* obcas gumowy; **-arabikum** *n* guma arabska; **-band** *n* taśma gumowa; **-baum** *m* drzewo gumowe; **-dichtung** *f* uszczelnienie gumowe.

gummie'ren [-ml-] *va.* gumować. **Gummi-gu'tt** *n* gumożywica, gumiguta *f*; **-handschuh** *m* rękawiczka gumowa; **-harz** *n* żywica gumowa; **-hülle** *f* powłoka, osłona gumowa; **-Jack** *m* gumilaka *f*, szelak *m*; **-lösung** *f* guma płynna; **-mantel** *m* płaszcz gumowy; **-papier** *n* fot. papier gutaperkowy; **-rad** *n* koło gumowe; **-reifen** *m* obrecz gumowa; **-schlauch** *m* wąż gumowy; **-schuh** *m* kalosz *m*; **-sohle** *f* zółwka gumowa; **-waren** *pl* towary gumowe; **-zug** *m* podwiązka gumowa, gumielastyka *f*.

Gunst *f* łaska, zyczliwość *f*, względy *pl*; zu meinen -en, na moją korzyść; sich j-s ~ erwerben, pozyskać czyje względy; bei j-m in ~ stehen, być w łaskach u k. (ob. ausfallen 3); sich bei j-m in ~ setzen, zaskarbić sobie czyje względy; **-bewerbung** *f* ubieganie się o (czyje) względy; **-beweis** *m* dowód łaski; **-bezeugung** *f* względy *pl*, okazywanie względów.

günstig *a* przychylny, sprzyjający, pomyślny (wiatr); korzystny, dogodny (warunek); -e Gelegenheit, Meinung, dobra okazja, opinia; -e Nachricht, pomyślna wiadomość; im -en Falle, w najlepszym razie.

Günstling, -(e)s, *pl* -e *m* ulubieniec, faworyt *m*; **-sreglerung**, **-swirtschaft** *f* faworytyzm *m* protegowania swych krewnych na posady.

Gu'rgel, *pl* -n *f* gardło *n*, gardziel *m*; alles durch die ~ jagen, przepieć majątek; **gu'rgeln** *va.* (sich) płókać (sobie) gardło; **-wasser** *n* płókańka *f*.

Gu'rke, *pl* -n *f* ogórek *m*; kleine ~ komiszor; **-nsalat** *m* mizerja *f*; **-nzeit** *f* ogórki *pl*, sezon ogórkowy. **Gurt**, -(e)s, *pl* -e *m* pas; popreg *m*. **Gürtel**, -s *m* 1 pas(ek) *m*. 2 *mil.* pierścien *m* (fortyfikacji). 3 *strefa* *f*; **-bahn** *f* kolej obwodowa; **-tier** *n* zo. pancernik, żółwiec *m*.

gu'rten *va.* (sich) opasać (się).

Gu'trler, -s *m* rymarz robiący pasy.

Gu'triemen *n* rzemień u pasa.

Guß, -sses, *pl* Güsse *m* 1 odlew *m*; lezna *f*; aus einem -sse, jednolity. 2 ściek, wylew *m*. 3 ulewa *f*; **-eisen** *n* żelazo lane, żeliwo *n*; **-form** *f* forma odlewu; **-loch** *n* wlew, lej *m*; **-material** *n* lewo *n*; *dr.* materiał odlewniczy; **-messing** *n* mosiądz lany; **-modell** *n* modla, model odlewniczy; **-regen** *m* ulewa *f*; **-rinne** *f* odpływek *m*; **-stahl** *m* stal lana; **-stahlwerk** *n* stalownia, huta *f* stali lanej; **-stück** *n* odlew *m*; **-waren** *pl* wyroby lane.

Gu'stav, -s *m* Gustaw. **gut** [güt] *a* i *ad.* (besser, best) dobry; dobrze; sei so ~ bądź laskaw (co). Ding 1, kurz); möglichst ~ jaknajlepiej; (es ist) schon ~ dobrze! dosyć! i-m ~ sein, dobrze komu życzyć; lubić kogo; -(e)dreier Stunden, dobre trzy godziny; Sie haben ~ reden, latwo panu to powiedzieć; laß es ~ sein! niech tak będzie! zostaw to; nie mówmy o tem! so ~ wie, tak jakby; ~ zu etwas sein, przydać się na co. II **Gute**(s) *n* dobre; ich wünsche Ihnen alles Gute, życzę panu wszystkiego dobrego; im Guten, po przyjacielsku; po dobroci; polubownie.

Gut, -(e)s, *pl* Güter *n* 1 dobro *n*, majątek *m*; Hab und ~ verlieren, stracić cały majątek. 2 majątek ziemski; liegende Güter, grunt *m*, nieruchomości *f*. 3 towar *m*.

Gu't-achten, -s *n* zdanie, orzeczenie *n*, opinia; oena *f*; ~ von Sachverständigen, orzeczenie ekspertów; **-achter** *m* ekspert, biegły *m*; **gu'tachtlich** *a*-er Bericht, raport wraz z opinią. **gu'tartig** *a* dobrego usposobienia, dobr(otliwy); -e Krankheit, choroba łagodna, nie zagrażająca życiu.

Gu'tbefinden *n* 1 dobre samopoczucie. 2 uznanie, widzimisie *n*. **gut-besetzt** *a* te. dobrze obsadzony; **-bringen**, **-buchen** *va.* ob. gut-schreiben; **-denkend** *a* dobrze, uczciwie myślący.

Gu'tdünken, -s *n* widzimisie, uznanie *n*; nach ~ dowolnie; według upodobania *a*. uznania.

Gu'te [güt-] *f* 1 dobroć *f*; haben Sie die ~ bądź pan laskaw (*a.* tak dobry); in aller ~ po przyjacielsku, po dobroci; in ~ abmachen, zakończyć polu-

bownie. 2 dobroć, jakość *f* (towaru); erster ~ w najlepszym gatunku.

Gu'ter-abfertigung *f* ekspedycja *f* towarów; **-annahme(stelle)** *f* przyjmowanie towarów; **-ausgabe(stelle)** *f* wydawanie towarów; **-bahnhof** *m* dworzec towarowy; **-gemeinschaft** *f* wspólność majątkowa; **-schuppen**, **-speicher** *m* magazyn towarowy; **-stück** *n* paczka *f* towaru; **-trennung** *f* jr. oddzielenie majątków; **-verkehr** *m* ruch towarowy; **-zufuhr** *f* dowóz towarów; **-zug** *m* pociąg towarowy.

gu't-gelaunt *a* w dobrym humorze; **-gesinnt** *a* dobrze myślący; mający uczciwe zamiary; **-gläubig** *a* w dobrej wierze.

Gu'thaben *n* należność *f*; dobro *n*; mein ~ beläuft sich auf... moja należność wynosi; in ~ bringen, zapisać na dobro (rachunku).

gu't-heißen *va.* uznać za dobre, pochwalić, aprobować, zatwierdzić; **-herzig** *a* dobr(otliwy); *ad.* z dobrego serca; **Gu'therzigkeit** *f* dobroć, dobroć *f*.

gu'tig [güt-] *a* i *ad.* laskawy (-wie); Sie sind sehr ~ pan bardzo laskawy; wollen Sie so ~ sein, bądź pan laskaw (*a.* uprzejmy); **gu'tlich** *a* i *ad.* 1 dobrowolny (-nie); w zgodzie, po przyjacielsku; polubownie; -e Beilegung, załagodzenie *a.* polubowne zakończenie sporu. 2 sich ~ tun, dogadzać sobie, używać, uraczyć się. **gu't-machen** *va.* wieder ~ naprawić; **-mütig** *a* dobroduszny, łagodny;

Gu'tmütigkeit *f* dobroduszość, łagodność *f*; **-sagen** *va.* für j-n ~ rządzić za kogo.

Gu'ts-besitzer(in) *s* obywatel(ka) ziemski (-ska); **-bezirk** *m* obszar dworski; **Gu'tschein** *m* bon *m*.

gu'tschreiben *va.* j-m etw. ~ zapisać co na dobro czyjego rachunku, na czyj kredyt; **Gu'tschrift** *f* zapisanie na dobro rachunku, zakredytowanie *n*.

Gu'ts-herr *m* dziedzic, właściciel ziemski; **-herrschaft** *f* 1 dwór pański. 2 państwo *n* (włości).

gu'tstehen *va.* rządzić (za kogo).

Gu'ts-verwalter **-vorsteher** *m* rządcą dobr; **-verwaltung** *f* zarząd dobr.

Guttape'rcha *f* gutaperka *f*, **gu'ttun** *va.* i *vn.* (h) 1 dobrze zrobić, ulgę przynieść. 2 spełnić swój obowiązek. 3 być grzecznym.

guttur 1 [-ral] *a* gardłowy.

gu'twillig *a* i *ad.* dobrowolny (-nie); ohozy (-czo); **Gu'twilligkeit** *f* dobrowolność, ohozość; usłuźność *f*.

Gymk(h)a'na [güm-] *f* sp. zawody samochodowe, motocyklowe.

Gymnasia'l-bildung [güm-] *f* wykształcenie gimnazjalne; **-lehrer** *m* nauczyciel gimnazjum; **Gymnasia'st**, -en, *pl* -en *m* gimnazjasta *m*; **Gymnasia'sium**, -s, *pl* -sien *n* gimnazjum *n*.

Gymna'stik [güm-] *f* gimnastyka *f*; **gymna'stisch** *a* gimnastyczny.

Gynäkolo(g)e. -(e)n, *pl* -(e)n *m* ginekolog, lekarz chorób kobiecych.

H

Haag [hak] *m* geo. Haga.

Haar [har] *n* włos(y); (u zwierząt) sierść *f*; sich das ~ machen, (uczesać) się (ob. gruch 1); das ~ richtet sich einem dabei empor, die -e stehen (*a.* steigen) einem dabei zu Berge, aż włosy stają na głowie (gdą się to słysz); kein gutes ~ an j-m lassen, nie zostawić na kim suchej nitki; auf ein (*a.* aufs) ~ na włos(ek); um ein ~ wäre er um sein Leben gekommen, o mały włos nie został zabity; man wird dir kein ~ krümmen, i włos ci z głowy nie spadnie; -e lassen müssen, wyjść ze stratą; przegrać.

Haar-abschneiden *n* strzyżenie włosów; **-ausfall** *m* wypadanie włosów; **-band** *n* tasiemka do włosów; **-besen** *m* miotłeczka włosiana; **-breit(e)** *n* grubość włosów; nicht (um) ein ~ weichen, ani piędzi ziemi nie ustąpić; **-bürste** *f* szczotka do włosów; **-busch** *m* kitka z piór; **-büschel** *m* kosmyk włosów; czupryna *f*; **-decke** *f* koc *m*, derka włosiana; **haa'r'dünne** *a* cienki jak włos.

haa'ren [ha-] *vn.* (h) (sich) linieć, tracić włosy, oblazić.

Haar-farbe *f* kolor włosów; (u koni) maść *f*; **-färbem** *ttel* *n* farba do

włosów; **haa'rfein** a cieniutki jak włos; **-flechte** f 1 warkocz, splót włosów; 2 lizasz pod włosami; **-frisur** f fryzura f.

haa'rig [hã-] a kosmaty, wlochaty.
Haa'r-kammer m grzebieni m do włosów; **-klaubner** m pedant, człowiek drobiazgowy; **-klauberei** f drobiazgowość f; **haa'rklein** ad. z najdrobniejszych s rzeczągólami; **-krankheit** f choroba włosów; **-künstler** m fryzjer, mistrz fryzjerski; **-locke** f lok, pukiel m włosów; **haa'rtlos** a bezwłosy, lsys; **-losigkeit** f lysość f; **-matratze** f materac włosiany; **-nadel** f szpilka do włosów; **-netz** n siatka do włosów; **-öl** n olejek do włosów; **-pflege** f pielęgnowanie włosów; **-pinsel** m pedzel włosiany; **-putz** m fryzura f; **haa'r-scharf** a i ad. bardzo ostry; fig. cisisty (-shtë), dokładny (-nie); **-schleife** f kordarka do włosów; **-schneidemaschine** f maszynka do włosów; **-schneiden** n strzyżenie włosów; ~, bitte! proszę mnie ostrzyć; **-scheider** m fryzjer m; **-schneidesalon** m salon fryzjerski; **-schnitt** m 1 strzyżenie włosów, 2 fryzura f; **-Schwund** m ob. -ausfall; **-spalterei** f drobiazgowość f; **haa'r-straubend** a straszny; **-tracht** f fryzura f; **-trockner** m aparat do osuszania włosów; **-wasser** n woda a. plyn do włosów; **-wickel** m papilot m; **-wuchs** m porost włosów; zarost m; **-wuchsmittel** n środek na porost włosów; **-wulst** f walek z włosów; **-wurzel** f korzonek, korzeń m włosa.

Habe [hã-] f mienie n, majątek m; **bewegliche** (a. fahrende) ~ ruchomości pl (ob. Gut 1).

ha'ben [hã-] I va. mieć, posiadać; zu ~ (in allen Buchhandlungen) do nabycia. („das ist nicht mehr zu ~ teugo już niemożna dostać; ich habe es eilig, spieszy mi się; ich habe es gut, mnie dobrze; das hat nichts zu sagen, to nic nie znaczy; lieber ~ woleć (ob. gern); die Kasse unter sich ~ prowadzić kasę. II H- n handl. Soll und ~ winien i ma.

ha'bentichs m biedak, golec m.
Ha'bgier f chciwość f; **ha'bgierig** a chciwy; **ha'bhaf** a: einer Sache ~ werden, **zawhadnąć** czem, schwycić co.
Ha'licht, (-e)s, pl -e m jastrząb m.
Haabilitat n schrift f rozprawka

habilitacyjna, habilitacja f; **habilitie'ren**, sich ~ habilitować się; **Haabilitie'rung** f habilitacja f.

Ha'bitus [hã-] m postawa f; **wygląd zewnętrzny.**

Ha'beliekkeiten pl manatki pl, dobytek m; **Ha'bsucht** f chciwość f; **ha'bsüchtig** a chciwy.

Ha'ck-beil n siekierka f; **-block** m pniak m do rąbania; **-brett** n stolniczka f; **mus. cymbaly** pl.

Ha'cke, pl -n f kilof m; **siekiera** f.
ha'cken 'un. (h) i va. rąbać, siekać; **gehacktes Fleisch**, **siekaniina** f. 2 okopywać, skopywać (ziemię). 3 dziobać.
Ma'cken 's m pięta f; j- m auf den ~ sein a. sitzen, nie odstępować kogo. po piętach komu deptać.

Ha'cksel, -s n sieczka f; **-kammer** f sieczkarnia f; **-(schneide)maschine** f sieczkarka f; **hä'ckseln** un. (h) sieć sieczkę.

Ha'der [hã-] i 1 waśn, sprzeczka f. 2 galgan m, szmata f; **Ha'derer** m klótnik m; **ha'dern** un. (h) klócić m (sprzecz) się; **Ha'dersucht** f klótniwość f.

Ha'des [hã-] m piekło n.

Ha'fen [hã-], -s, pl Häfen m port m (t. lotniczy); **fig.** ostoja f; **-bau** m budowa portu; **-damm** m grobla portowa; **-gebühr** f, **-gelder** pl portowe n; **-sperrre** f odcięcie, zamknięcie n portu; **-stadt** f miasto portowe; **-wächter** m dozorca portu.

Ha'fer [hã-] -s m owies m; **-brei** m papka owsiana; **-flocken** pl płatki owsiane; **-grütze** f kasza owsiana; **-sack** m torba f; **-s(ch)eim** m kleik owsiany.

Haff, (-e)s, pl -e n geo. zalew m.

Haft I m 1 sprzączka, haftka, klamerka f. 2 oparcie n. II f areszt m, (u)więzienie n; in ~ halten, trzymać w areszcie; in ~ nehmen, uwięzić; **ha'ftbar** a odpowiedzialny; **Haft'barkeit** f odpowiedzialność f; **Ha'ftbefehl** m rozkaz aresztowania.

Ha'ften un (h) 1 (u)tkwić; ciężyć (na czem); ~ przylegać do cz.; trzymać się cz.; seine Blicke auf etw. ~ lassen, wlepić w co wzrok; es haftet im Gedächtnis, tkwi w pamięci; es ~ sich auf diesem Hause, ten dom jest obciążony długami. 2 für etw. ~ zrzeczyć. odpowiadać za co.

Haftling, (-e)s, pl -e m aresztant, więzien m.

Ha'ft-lokal n areszt m; **-pflicht** f odpowiedzialność f; mit beschränkter ~ z ograniczoną odpowiedzialnością (a. poręka); **ha'ftpflichtig** a odpowiedzialny; **-summe** f kaucja f.

Haftung f odpowiedzialność, poręka f; (Gesellschaft) mit beschränkter ~ z ograniczoną poręką.

Hag [hãk] (-e)s, pl -e m 1 plot m, ogrodzenie n. 2 krzaki pl; **gaj** m.

Ha'ge-buche [hã-] f grab m, grabina f; **-butte** f glóg m; **-dorn** m glóg zwyczajny.

Ha'gel [hã-] -s m 1 grad m; **fig.** ~ von Schimpfworten, grad obelg; alle ~ l do stu piorunów l 2 árut pbiati; **-ableiter** m gradochron m; **ha'geldicht** a rzęsty; **-korn** n ziarno gradu.
ha'geln un (h) es hagelt, grad pada.
Ha'gel-schaden m gradobicie n; **-schadenversicherung** f ubezpieczenie od gradobicia; **-schauer** m deszcz z gradem; **-schlag** m gradobicie n; **-sturm** m, **-wetter** n burza z gradem.
Ha'ger [hã-] a chudy; **Ha'gerkeit** f **Ha'gestolz** m stary kawaler.

Hä'ber [heer] -s m orn. sójka f.

Hahn [hãn] (-e)s, pl Hähne m 1 kogut m; **fam.** ~ im Korbe sein, być u buhu; **fig.** j- m den roten ~ auf's Dach setzten, podpalić czuj dom. z kurek m (u strzelby), kran m.

Hä'nchen, -s n kogucik m.

Ha'nren-fuß m bot. jaskier m.
-kamm m grzebień koguci; **-kämpf** m walka kogutów; **-ruf**, **-schrei** m pianie koguta; **-sporn** m ostroga kogucia; **-tritt** m jajosadka f.

Ha'nrei, (-e)s, pl -e m rogacz m; j-n zum ~ machen, przyprawić komu rogi.

Hai (fisch) m żarłacz, rekin m.

Hain [hãjn] (-e)s, pl -e m gaj m.

Hakati'st, -en, pl -en m hakatysta m.

Hä'kchen [he-], -s n haczyk m; **fig.** ein ~ im Kopfe haben, mieć bziaka.
Hä'kel-arbeit, **Häkelerei** [he-] f roboty szycielskie; **-garn** n włóczka f;

-haken m, **-nadel** f szycielko n.

ha'keln [he-] un., un. (h) dziergać, robić szycielkami, szycielkować.

Ha'kelseide f jedwab szycielski.

Ha'ken [hã-] -s m 1 hak, haczyk m;

haftka f; **fig.** die Sache hat einen ~ w tem coś jest, w tem jest sięk. 2 **wieszadło** n; **-kreuz** n swastyka f, krzyż łowmany; **-kreuzler** m hitlerowiec m.
ha'kig [hã-] a hakowaty, wygięty.
Ha'b'ill, -s n sygnał myślistwi.

halb I a pół; **polowiczny**; **für** (a. um) den -en Preis, za pół ceny; **auf** -en Wege, wpolowie drogę; **um** ~ zwei, w pół do drugiej; ~ im Ernst, napół serio; ~ und ~ pół na pół; ~ leer, do połowy próżny; **fig.** -e Maßregeln, półśrodki pl. II H-, n polowa f; ein Halb, półowka f; **-amtlich** a półoficjalny; **Ha'lb-ärmel** m półrękawek m; **-atlas** m półatlas m.

Ha'lb-bildung f niedouczoność f; **-blut** (pferd) n koń półrasowy; **-bruder** m przyrodni brat; **-dunkel** n półmrok; **półcięż** m.

ha'lb'en, **ha'lb'er** **prp.** dla, zpowodu (czego); ze względu (na co); **der** Ordnung ~ dla porządku; **Krankheit** ~ zpowodu choroby.

halb'erhaben a płaskowypukły.
Ha'lb-fabrikat n półfabrykat m; **-fettkäse** m ser półtłusty; **-franz-band** m półskórek m; **ha'lbgar** a półsurowy; **-geschöß** n półpiętrze n; **gott** m półbog m.

Ha'lbheit f polowiczność f; półśrodek m; chwiejność; ~ des Wissens, niedouczoność f.

Ha'lbherm n półkoszułek m.
halb'iren [bi-] un. przepłócić;
Halb'irung f przepłócenie n; **-s-line** f dwusieczna f.

Ha'lb-insel f półwysyp m; **-jahr** n półrocze n; **ha'lb-jährig**, **-jährlich** a półroczny; **-kreis** n półkole n; **ha'lbkreisförmig** a półkolisty; **-ku-gel** f półkula f; **ha'lbkugelförmig** a półkolisty; **ha'lbblaut** ad. półgłośnie; **-lederband** m półskórek m; **ha'lb-leinen** a półpółcienny; **-leinwand** f półpółtło n; **ha'lbmast** a w polowie (napół) masztu; **-messer** m mat. promień m (koła); **ha'lbmonatlich** a półmiesięczny, dwutygodniowy; **-mond** m półksiężyc m.

ha'lb-nackt e półnagi; **-offen** a napół otwarty; **połkryty**; **-offiziell** a półoficjalny.

Ha'lb-part m półowa f; ~ I do połowy l -produkt n półwyrob, półprodukt m; **ha'lbroh** a półsurowy; **ha'lb-**

rund a półokrągły; -schatten *m* półcienia *m*; -schlaf *m* półsen *m*; -schube *pl* pantofle *pl*; -schwergewicht *n* sp waga półciężka; -schwester *f* przyrodnia siostra; -seide *f* półjedwab *m*; ha lbsiden *a* półjedwabny; ha lbsseitig *a* -e Lähmung, porażenie połowiczne; ha lbstarr *a* półsztywny; -stiefel *m* pantofel, półbukic *m*.

ha lb-stündig, -stündlich *a* półgodzinny; -tot *a* półżywy, półmartwy; sich ~ lachen, śmiać się do rozpunku.

Ha lbtrauer *f* półzłoba *f*, ha lb-voll *a* półpełny; -wach *a* napół rozbudzony; -wegs *ad* w połowie drogi; *fam* jako tako, zbieda.

Ha lb-welt *f* półświata *m*; -welt-dame *f* dama z półświatka; ha lb-wild *a* półdziki; -wissen *n* niedouczoność *f*; -wässer *m* niedouczony *m*; ha lb-wöchentlich *a* półtygodniowy; -wolle *f* półwełna; ha lbwollen *a* półwełniany; ha lbwüchsig *a* niedorosły; -zeit *f* sp. przerwa *f*.

Ha lde, *pl* -n *f* zbocze *n* góry; *gór.* zwal *m*, warpa, halda *f*.

Ha lfte *f* połowa *f*; zur ~ do połowy; um die ~ (teurer) o połowę.

Ha lfter *f*, *m* *n* *1* olstro *n*, futerał *m* na pistolety. 2 uźdźnica *f*, uzda *f*, ha lftrien *va* uzdę włożyć.

Ha lfe, *pl* -n *f* *1* hala; sala; szopa *f*, 2 przedniościele *n*, przedścionek *m* (świętyńskie). 3 portyki *m*.

Ha lleu'ja(h) *n* alejka *f*.

Ha llen *vn* (h) rozbrzmiewać, rozlegać się; hallo' [-lo] *int*. hola! a!o! Ha lluzinatio'n [-cjo'n] *pl* -en *f* halucynacja *f*, złudzenie *n*.

Ha lm, -es, *pl* -e *m* źdźbło *n*; die Ernte auf dem ~ verkaufen, sprzedaczboże na pniu; Ha l'mchen, -s *n* ździebelko *n*; Ha l'mendach *n* strzecha *f*; Ha l'm'richte *pl* zboże *n*.

Ha ls, -es, *pl* Hälse *m* szyja, szyja *f*; gardło *n*; sich den ~ brechen, skrócić kark; bis an den ~ in Schulden stecken, być zadłużonym po uszy; ich hab's satt bis an den ~ mam tego dosyć, już mi to obrzydło; j-n auf dem ~e haben, mieć k. na karku; aus vollem ~e lachen, śmieć się; wrzeszczeć na całe gardło; j-m über den ~ kommen, zaskoczyć k. zniecka; ~ über Kopf, na łeb, na szyję; j-m um den ~ fallen, rzucić się komu

na szyję; sich etw. vom ~e schaffen, pozbyć się czego; das wächst mir zum ~e heraus, mam tego dosyć.

Ha ls-abschneider *m* rzeźmieszek *m*; -ausschnitt *m* wycięcie *n* szyi; -band *n* naszyjnik *m*; obroża *f*; -binde *f* krawat *m*; -bräune *f* dławiec, krup *m*; angina *f*; brandige ~ d'fteryt *m*; ha ls-brechend, -brechlerisch *a* karkołomny.

Ha lschen, -s *n* szyja *f*.

Ha ls-drüse *f* migdał *m*; -eisen *n* kuna żelazna, pręgiarz *m*; -entzündung *f* zapalenie gardła; -kette *f* łańcuch na szyję; naszyjnik *m*; -kragen *m* kołnierzyk *m*; -krause *f* kryza *f*, kołnierzyk (kobięcy); -lange *f* sp um (eine) ~ na długość szyi; -schleife *f* kokarda na szyi; -schnur *m* sznurek (perel etc.) na szyi, naszyjnik *m*; -schwindsucht *f* suchoty gardlane.

Ha lsstarrig *a* uparty; krnąbrny; Ha lsstarrigkeit *f* upór *m*; krnąbrność *f*.

Ha ls-stimme *f* fałset *m*; -tuch *n* chustka na szyję, fular *m*; -weh *m* ból gardła; -weite *f* objętość szyi; -wirbel *m* krąg szyjny.

Ha lt, -(e)s *l* *m* 1 zatrzymanie *n* (się), postój, odpoczynek *m*; mil. der innere ~ der Truppe, zwartość, spójność oddziału; einer Sache ~ gebieten, wstrzymać co. 2 trwałość, moc *f*, 3 podpora *f*, punkt oparcia. II *int*. halt! stój!

ha ltbar *a* trwały, mocny; dający się utrzymać *a*. ostać; *fig.* uzasadniony; Ha ltbarkeit *f* trwałość, moc, wytrzymałość *f*.

ha lten *l* *va*. I trzymać; utrzym(ywać); dotrzymać (słowa etc.); zachować; zatrzymać; przestrzegać (praw); (ob. Bank 3, bereit, gerade 3, Gleichgewicht, kurz II, laufend, schadlos); Kostgänger ~ mieć stolowników; Maß ~ zachować miarę (a. umiar); den Mund (das Maul) ~ (trzymać) język za zębami; Ordnung ~ utrzym(ywać) porządek; eine Rede (eine Vorlesung) ~ wygłosić, mieć mowę (odczyt); j-m (gleichem) Schritt ~ dotrzymać komu kroku; eine Zeitung ~ prenumerować gazetę; an sich ~ wstrzymać (hamować) się; den Atem an sich ~ wstrzymać oddech; sich an etw., an j-n ~ trzymać się czego, kogo; jr. sich an j-n wegen etw. ~ poszukiwać czego

na kim; sich an die Sache ~ mówić do rzeczy; j-n beim Worte ~ trzymać k. za słowo; sein Wort ~ dotrzymać słowa; zur Verfügung ~ trzymać do dyspozycji. 2 mieć w sobie, zawierać. 3 odbyć (posiedzenie etc.); seine Mahlzeit ~ jeść obiad etc.; sein Mittagsschlafen ~ odbyć drzemkę poobiednia; Rast ~ odpocząć; eine Stunde ~ mieć lekcję. 4 mniemać; uważać, brać, mieć (für za); j-n für reich ~ mieć k. za bogatego; irrtümlich ~ für..., mylnie wziąć za...; viel auf sich ~ mieć o sobie wysokie mniemanie, być zarozumiałym; es für möglich ~ uważać co za możliwe; für eine Ehre ~ uważać, poczytywać sobie za zaszczyt; für wen ~ Sie mich? za kogo pan mnie bierze? was ~ Sie von ihm? co pan o nim myśli? II *vn*. (h) 5 stanąć, zatrzymać się. 6 trwać, trzymać; der Frost hält noch, mróz jeszcze trzyma. 7 auf etw. ~ dbać o co, zważać na co; auf Gesundheit ~ dbać o zdrowie. 8 es hält schwer, zu..., trudno jest...; wie hält's? jak się rzecz ma? jak sprawa stoi? III *sich* ~ trzymać się (ob. wyżej); sich gut, aufrecht ~ trzymać się dobrze, prosto; sich rechts ~ chodzić po prawej stronie, trzymać się prawej strony; sich ruhig ~ stać, siedzieć spokojnie; sich warm ~ ubierać się ciepło; sich von etw. fern ~ trzymać się zdaleka od cz.; gehalten *a* zu etw. ~ sein, być obowiązany do cz. IVH. *n* trzymanie; zatrzymanie się; dotrzymanie (słowa); prenumerowanie (gazety); wygłoszenie (mowy, odczytu).

Ha lte-platz *m* miejsce postoju; -punkt *m* miejsce zatrzymania.

Ha lter, -s *m* rączka, obsadka *f* (pióra); dzierżak *m*, imadło *n*; łapki *pl*.

Ha lte-seil *n* lina bezpieczeństwa; -signal *n* sygnał zatrzymywania; -stelle *f* przystanek *m*; -tau *n* aw., żeg. lina przytrzymująca, kotwiczna.

ha ltlos *a* na niczem nie oparty, bezpodstawny; nietrwały; Ha ltlosigkeit *f* bezpodstawność; nietrwałość *f*; ha ltmachen *vn*. (h) zatrzymać się, przystanąć.

Ha l'tung *f* 1 trzymanie *n* się; postawa *f*; eine aufrechte ~ haben, trzymać się prosto; eine drohende ~ annehmen, przybrać postawę groźną. 2 *fig.* stanowisko *n*; nastój (gieldy); kieru-

nek *m*, nastawienie, zabarwienie (polityczne gazety).

Ha l'u'ke, -n, *pl* -n *m* lajdak, łotr *m*; -nstreich *m* kawał lotrowski.

ha mburgisch *a* hamburski. [ny. hä'misch [he-] *a* złośliwy; podstęp. Ha mmel, -s *m* baran; *fig.* baranek *m*; -fleisch *n* baranina *f*; -keule *f* uddiec barani; -ragout *n* potrawka baranina; -rippchen *n* kotlet barani.

Ha mmer, -s, *pl* Hämmer *m* młot(ek) *m*; unter den ~ bringen, wystawić na licytację; hä mmerbar *a* kowalny, klepalny; Hä mmerchen *n* młoteczek; hä mmern *l* *va* klepać, młot(k)ować, kuć. II *vn* (h) bić (o sercu). III *H*, -n *n* klepanie *n*.

Ha mmer-schlag *m* uderzenie młota *a*. młot(k)iem; -werk *n* kuźnica *f*. Hämorrhoi'den *pl* hemoroidy *pl*. Ha mpelmann *m* pałac *m*.

Ha mster, -s *m* zo. chomik *m*; *fig.* skapiec, dusigrosz; odludek *m*; ha mstern *va*. gromadzić (zapasy).

Ha nd [hánt] *pl* Hände *f* 1 ręka *f*; flache ~ dłoń; hohle ~ garść *f*; j-s rechte ~ sein, być czują prawą ręką; eine ~ wäscht die andere, ręka rękę myje; freie ~ haben, mieć wolną rękę (a swobodę działania); j-m freie ~ lassen, zostawić k. swobodę działania; die ~ der Gerechtigkeit, ręka sprawiedliwości; j-m an die ~ gehen, pomagać komu; die ~ an sich legen, zabić się; etw. an (a. bei) der ~ haben, mieć co pod ręką; das liegt auf der (flachen) ~ to jasne, jak na dłoni; j-n auf Händen tragen, nosić k. na rękach; auf (seiner) eigene ~ etw. tun, zrobić co (własną ręką; etw. aus der ~ lassen (a. geben), wypuścić co z rąk; aus (a. von) der ~ in den Mund leben, żyć z dnia na dzień; aus freier ~ (kaufen), z wolnej ręki; aus erster ~ z pierwszej ręki; ~ in ~ haben, iść ręką w rękę; j-n in der ~ haben, mieć k. w rękę; ihre Sache liegt in guten Händen, pańska sprawa znajduje się w dobrych rękach; mit bewaffneter ~ zbrojną ręką; mit leeren Händen abziehen, odejść z pustymi rękami; unter der ~ pod ręką; potajemnie, skrycie; von ~ zu ~ z rąk do rąk; von der ~ weisen, odmówić, odrzucić; zu eigenen Händen, do rąk własnych; zur rechten ~ po prawej stronie, naprawo; Ehe zur linken ~

maßeństwo z lewej ręki, pożyczyc na wiarę; zur ~ sein, być pod ręką, w pogotowiu. 2 charakter m pisma.

Ha'nd-arbeit f robota ręczna, robotka f; -**arbeiter** m rękodzielnik, wyrobnik m; -**arbeitsunterricht** m nauka robót(ek) ręcznych; -**ausgabe** f wydanie podręczne; -**beil** n toporek m; -**betrieb** m przemysł rękodzielniczy, ręczny; -**bewegung** f ruch ręką; -**bibliothek** f biblioteczka f; **ha'nd-breit** a na szerokość dłoni; -**buch** n podręcznik m.

Hä'ndchen, -s n rączka f.
Hä'nde-druck m uścisk dłoni; -**klatschen** n oklaski pl.

Ha'ndel, -s m handel m; ~ **treiben**, prowadzić handel, zajmować się handlem. 2 interes m; sprawa f; -**elnen** ~ eröffnen, otworzyć interes; **den** ~ aufgeben, wycofać się z interesów; ~ und Wandel, świat handlowy.

Hä'ndel pl kłótnia; zwada, burda f; ~ mit j-m suchen, szukać zaczepki z kim; -**macher** m zawadzaka m.

ha'ndeln I *vn.* (h) I postępować, trzaskać. 2 handlować, handel prowadzić. 3 targować się; um den Preis ~ targować się o cenę; er läßt mit sich ~ z nim można się potargować. 4 traktować (o czem), układać się (o co). 5 um was handelt es sich? o co chodzi? es handelt sich darum, ob... chodzi o to, czy... II *Hn.* -n działanie; targowanie n się.

Ha'ndels-adreßbuch n spis adresów handlowych, przewodnik handlowy; -**agent** m agent handlowy; -**akademie** f akademja handlowa; -**ausdruck** m termin handlowy; -**bank** f bank handlowy; -**beziehungen** pl. stosunki handlowe; -**blatt** n gazeta handlowa; -**brauch** m zwyczaj (uzus) handlowy; -**brief** m list handlowy; -**buch** n księga handlowa.

Ha'ndelschaft f kupiectwo n; sprawy handlowe. [*wy.*]
Ha'ndelsdiener m subjekt handlowy; -**ha'ndels-einig**, -**eins** a ~ werden, dobić targu, ubić interes.

Ha'ndels-flotte f flota handlowa; -**frau** f handlarzka; -**freiheit** f wolny handel; -**geist** m spryt kupiecki; -**gericht** n sąd handlowy; -**gesellschaft** f towarzystwo handlowe; -**gesetz-buch** n kodeks handlowy; -**gesetzge-**

bung f ustawodawstwo handlowe; -**haus** n dom handlowy; -**herr** m właściciel interesu; szef domu handlowego; -**hochschule** f wyższa szkoła handlowa; -**kammer** f izba handlowa; -**korrespondenz** f korespondencja handlowa; -**mann** m handlowiec; kupiec m; -**marine** f marynarka handlowa; -**minister** m minister handlu; -**mittelpunkt** m ośrodek handlowy, centrum handlowe; -**niederlassung** f faktoria f, placówka handlowa; -**platz** m rynek handlowy; -**recht** n prawo handlowe; -**reise** f podróż w sprawach handlowych; -**reisende**(r) m podróżujący agent handlowy, komiwojażer m; -**richter** m sędzia handlowy; -**schiff** n okręt handlowy; -**schiffahrt** f żegluga handlowa; -**schule** f szkoła handlowa; -**sperr**e f blokada; prohibicja f; -**stadt** f miasto handlowe; -**stand** m stan kupiecki; -**teil** m dział handlowy, rubryka handlowa.

Hä'ndel-sucher m zawadzaka m; -**sucht** f zawadzactwo n; **hä'ndel-süchtig** a zawadziaki.

Ha'ndels-unkosten pl koszty handlowe; -**verbindung** f stosunek handlowy; -**verderber** m kupiec, psujący ceny; -**verkehr** m obroty, stosunki handlowe; -**vertrag** m kontrakt handlowy; -**vertreter** m przedstawiciel handlowy; -**voll** n kupiectwo n; -**vorrecht** n monopol m; -**welt** f świat handlowy, kupiectwo n; -**zweig** m gałąź handlu, branża f.

ha'ndeltreibend a zajmujący się handlem; **H-e** m kupiec, handlowiec, **hä'nderingend** a zalamujący ręce.

Ha'nd-fertigkeit f zręczność, wprawa, biegłość f; -**fessel** n pl kajdanki pl; **ha'ndfest** a mocny, silny; -**fläche** f dłoń f; -**gebrauch** m: Ausgabe zum ~ wydanie (książki) do użytku podręcznego; -**geld** n zadatek m; -**gelenk** n przegub ręki; **ha'ndgemein** a ~ werden, za lby się brać; pobić się; **gemenge** n biatytka f; mil, walka a. starcie wręcz; -**gepäck** n bagaż ręczny; -**gepäckraum** m przechowalnia f ręcznego bagażu; -**granate** f granat ręczny; -**granatenwerfer** m mil. grenadier.

ha'ndgreiflich a namacalny, dotykalny; *fig.* oczywisty; ~ werden, za lby się brać, rozpocząć bójkę.

Ha'nd-griff m I ujęcie ręką; uchwyt m; manipulacja f; **manewr**, fortel m. 2 rączka, rękojęść f, trzonek, chwyt m; -**habe** f rękojęść, antaba f, ucho n (w naczynia); **fig.** środek, sposób m (do wyzyskiwania).

ha'ndhaben *va.* I trzymać w rękę; obchodzić się (z czem), władać, posługiwać się (czem), manipulować; *fig.* sprawować (urząd etc.), wykonywać; stosować (ustawę); die Rechtspflege ~ zarządzać wymiarem sprawiedliwości, wymierzać sprawiedliwość; **Ha'ndhabung** f władanie, manipulowanie (czem); *fig.* sprawowanie, wykonywanie, zarządzanie, utrzymanie (porządku); stosowanie n (ustaw).

Hand-hammer m młotek m; -**karre** f, -**karren** m wózek ręczny; taczki pl; -**koffer** m walizka f; -**korb** m koszy(cze)k m; -**kuß** m pocalowanie ręki; -**langer** m pomocnik, wyrobnik m; -**laterne** f latarka f; -**leiter** f drabinka f.

Hä'ndler, -s m (-in f) handlarz (-rka), kupiec (kupcowa).

Ha'nd-leuchter m lichtarz; -**lexikon** n leksykon podręczny.

ha'ndlich a poręczny, wygodny.
Ha'ndlung, pl -en f I czyn, postępek m, działanie n, akcja f (t. te.). 2 handel, interes, sklep m.

Ha'ndlungs-diener, -**gehilfe** m pomocnik handlowy, subjekt m; -**lehrling** m uczeń handlowy; -**reisende**(r) m komiwojażer m, agent podróżujący; -**vollmacht** f pełnomocnictwo handlowe; -**weise** f sposób postępowania; postępowanie n.

Ha'nd-mühle f młynek ręczny; -**pferd** n koń podręczny; -**pflege** f pielęgnowanie rąk, manicure n; -**presse** f prasa ręczna; -**ramme** f baba ręczna, kafarek m, puka, ubijarka f; -**reichung** f podanie n ręki; pomoc f; -**sage** f piła ręczna; -**schellen** pl kajdanki pl; -**schlag** m uderzenie ręką; podanie ręki; mit ~ versprechen, solennie przyrzec; -**schlitten** m saneczki pl; -**schreiben** n pismo własnoręczne, autograf m.

Ha'ndschrift f charakter pisma; piśmo n; rękopis; podpis m; -**endeuter** m grafolog m; -**enkunde** f umiejętność odczytywania starożytnych rękopisów, paleografja f; **ha'ndschrift-**

lich a ręką pisany; *ad.* na piśmie, piśmiennie.

Ha'ndschuh m rękawiczka f; -(aus-)weiter m maszynka do rozciągania rękawiczek; -**knöpfer** m haczyk do zapinania rękawiczek; -**macher** m rękawicznik m; -**macherei** f rękawicznictwo n.

Ha'nd-spiegel m lusterko n; -**streich** m mil. wypad m; -**täschchen** n, -**tasche** f torebka f; -**tuch** n ręcznik m; -**tuchhalter**, -**tuchständer** m wieszadło na ręczniki; -**umdrehen** n im ~ wokamgnieniu; -**voll** f garść; garstka f (ludzi); -**waffe** f broń ręczna; -**wagen** m wózek ręczny; -**wahrsager**(in) s chiromant(k)a; -**wahrsagerie** f wróżenie z rąk, chiromancja f.

Ha'ndwerker n I rzemieślnik, rękodzielnictwo n; zawód m. 2 cech m.

Ha'ndwerker-bursch(e) m czeladnik; **ha'ndwerksmäßig** a rzemieślniczy; *fig.* mechaniczny; -**zeug** n narzędzie rzemieślnicze.

Ha'nd-wörterbuch n słownik podręczny; -**wurzel** f napiętek m; -**zeichnen** n, -**zeichnung** f rysunek podręczny; -**zeichengebung** f mil. sygnalizacja ręczna.

Hanf, -(e)s m konopie pl; -**breche** f miedlica, cielierka f.

ha'nf a konopny.

Ha'nf-garn n przędza konopna; -**gewebe** n tkanina konopna; -**hechel** f chochlicza f; -**leinwand** f płótno konopne a. szare. [*lągwa* f.]

Hä'nfing, -s, pl -e m orn. makona; **Ha'nf-same**(n) m siemie konopne; -**schwing**e f opalka do przewiewania konopi; -**seil** n lina konopna; -**weber**e i f tkalnica wyrobów konopnych; -**werg** n pakuly, klaki konopne.

Hang, -(e)s m stok m; *fig.* skłonność f, pociąg m (zu etw. do cz.).

Hä'nge-bahn f kolejka wisząca; -**boden** m strych m do wieszania bielizny; -**brücke** f most wiszący; -**gerüst** n rusztowanie wiszące; -**lampe** f lampa wisząca; -**leuchter** m pajak, świecznik wiszący; -**matte** f hamak m.

ha'ngen *vn.* (h) I wisieć (ob. Faden); prz. *wer* ~ soll, ertrinkt nicht, co ma wisieć, nie utonie; *fig.* an j-s Munde ~

Hauch, (-e)s, pl -e m 1 dech, chuch m; tchnienie n; powiew m (wiatru); podmuch m, dmuchnięcie n. 2 gr. przydech m; hau'chen 1 un. (h) chuchać; tchnąć. II *va.* 1 wzywać. 2 wymówić (głoskę) z przydechem; Hau'chlaut m głoska przydechowa.

Hau'degen m 1 szpada *f*, pałasz m. 2 rębacz m; alter ~ stary wojak.

Hau'e, pl -n *f* motyka, kopaczka *f*. hau'en un. (h) i *va.* bić, ciąć, rąbać, walić, siekać (*ob.* Ohr, Pflanze 3, Schnur); um sich ~ rąbać, ciąć na wszystkie strony; drauf! hau ihn! wal go! in Stein ~ (wy)ciosać, wykuć; Hau'er m 1 rębacz; kopacz m. 2 kiel m; Hau'er [hojer] -s m kopacz (węgla), górnik m; Hau'erlohn m porębne n, zarobek rębacza.

Häu'fchen [hoj-] n kupka *f*.

Häu'fe(n), (-n)s, pl -n m 1 kupa *f*, atos m; in -n setzen, na kupę złożyć, ułożyć w stos; *fig.* etw. über den -n werfen, obalić, przewrócić; alle Bedenken über den -n werfen, wyzbyć się wszelkich skrępulów. 2 gromada *f*, tłum m; der große ~ współstwo n, gmin m; auf einen -n, stłoczeni; in dichten -n, tłumnie.

häu'feln [hoj-] *va.* w kupki układać, apisać; Häu'felpflug m (pług) obsypnik, oborywacz m.

häu'fen [hoj-] *va.* w kupę układać, zbierać; gromadzić (kapitały etc.); sich ~ (na) mnożyć się, (na)gromadzić się (*ob.* gehäuft).

häu'fenweise *ad.* tłumnie, gromadnie; (o rzeczach) kupami; masowo.

häu'flig [hoj-] a i *ad.* częsty (-to); am -sten, najczęściej; Häufigkeit *f* częstość *f*.

Häu'flein [hojflajn] n kupka, garstka *f*; Häufung *f* gromadzenie n. Hau'klotz m pişik m. ((sie)).

Haupt, -es, pl Häupter n głowa *f* (*t. fig.* rodziny etc.); aufs ~ schlagen, pobić na głowę, rozgromić; -abnehmer m główny odbiorca; -abschnitt m główny odcinek (rozdział w książce, okres); -altar m wielki ołtarz; -anschluss m tel. dołączenie główne; -augenmerk n sein ~ richten auf... zwrócić szczególną uwagę na (co); -bahnhof m dworzec główny; -bestandteil m główna część składowa, główny składnik; -buch n główna

księga; -eingang m główne wejście; -erbe m główny spadkobierca; -frage *f* główna kwestja; -gebäude n budynek główny; -gedanke m myśl przewodnia; -gewinn m główna wygrana; -grund m główna przyczyna; -haar n włosy na głowie; -heer n główna armja; -kerl m *fam.* morowy chłop; -leitung *f* el. przewód główny.

Häu'ptling [hoj-] -s m naczelnik, przywódca m; häuptlings *ad* główą wzdł.

Häu'pt-mahlzeit *f* główny posiłek, obiad m; -mann m kapitan; naczelnik m; -niederlage *f* główny skład a. magazyn; -ort m główne miejsce; główna miasto (powiatu); -postamt n główna poczta; -probe *f* te. próba generalna; -punkt m najważniejszy punkt; -quartier n mil. główna kwatery; -sache *f* rzecz najważniejsza, grunt m; das ist die ~ to jest najważniejsze, to grunt; in der ~ w gruncie rzeczy; hau'ptsächlich a główny, najważniejszy; *ad.* głównie; szczególnie, przede wszystkim; -satz m zdanie główne; -schiff n 1 okręt admirałski. 2 główna nawa (kościół); -schriftleiter m naczelny redaktor; -sitz m główna siedziba; -spaß m kapitałny żart; -stadt *f* stolica *f*; haupt-städtisch a stołeczny; -stärke *f* siła główna; das ist seine ~ w tem tkwi jego siła; -strasse *f* pryncypalna ulica; wielki gościniec, trakt m; -strommaschine *f* el. maszyna głównikowa, szeregowa; -stütze *f* główna podpora; -summe *f* suma ogólna; -teil m część główna; -treffer m główna wygrana; -treppe *f* schody frontowe; -umstand m najważniejsza okoliczność; -wache *f* mil. warta główna; -werk n główne dzieło; -wort n *gr.* rzeczownik m; -zollamt n główny urząd celny; -zug m rys główny, główna cecha; -zweck m główny cel.

Haus, -es, pl Häuser n 1 dom m; mieszkanie n; sein eigenes ~ haben, mieć własny dom; außer dem -e, poza domem; nach -e gehen, iść do domu; zu -e bleiben, sein, zostać, być w domu; *fig.* mit der Tür ins ~ fallen, wyrwać się jak Filip z konopki; (ein Fräulein) aus gutem -e, z dobrego domu; sie ist von -e aus reich, ona bogata z domu; *fig.* in etw. zu -e sein,

być dokładnie obeznanym z czem; znać się dobrze na czem; wo sind Sie zu -e? skąd pan jeste? *prz.* jeder ist Herr in seinem -e, wolnoć Tomku w swoim domu. 2 dom handlowy. 3 pol. izba *f*; teatr m; das Stück macht ein volles ~ sztuka zapelnia teatr. 4 dom panujący. 5 altes ~ stary druh; fideles ~ wesoly pasażer.

Häu's-anzug m ubranie domowe; -apotheke *f* apteczka domowa; -arbeit *f* praca domowa; *szk.* wypracowanie domowe; chałupnictwo n; -arbeiter m chałupnik m; -arrest m areszt domowy; -arzt m lekarz domowy; hau'sbacken a wypieku domowego; *fig.* domorosły; nieokrzesany; banalny; -ball m bal prywatny; -bedarf m potrzeby domowe; -besitzer(in) s właściciel(ka) domu; -bewohner m mieszkaniec domu; domownik; -bibliothek *f* biblioteka prywatna; -brot n chleb wypieku domowego; -bursch(e) m chłopiec do posług domowych.

Häu'schen [hojs-] n domek m; *fig.* aus dem ~ bringen, wyprowadzić z równowagi; aus dem ~ sein, być nieprzytomnym; nie panować nad sobą.

Häu's-diener m służący m; -eigentümer(in) s właściciel(ka) domu.

häu'sen' un. (h) 1 mieszkać, przebywać. 2 gospodarować, prowadzić gospodarstwo; schlecht mit seinem Vermögen ~ źle zarządzać swym majątkiem. 3 dokazywać; niszczyć; arg ~ spuszczenia robić; srożyć się.

Häu'sen', -s m *icht.* bieluga *f*, wyz m.

Häu'ser-block, -komplex m blok, kompleks domów; -reihe *f* rząd domów.

Häu's-flur m sieni *f*; -frau *f* pani domu; gospodyni; -freund m przyjaciel domu; -frieden m spokój domowy; -friedensbruch m zakłócenie spokoju domowego; najście na dom; -gebrauch m: für den ~ do użytku domowego; -genosse m domownik m; -gerät n sprzęt domowy; meble pl; -gesinde n czeladź, służba domowa, domownicy pl; -halt m gospodarstwo domowe.

häu'shalten un. (h) gospodarować; prowadzić gospodarstwo; mit j-m ~ prowadzić wspólne gospodarstwo z kim; mit etw. ~ oszczędnie co pro-

wadzić; mit seiner Zeit ~ nie marnować czasu; Häu'shälter(in) s gospodarz (gospodyni), ekonom(ka); hau'shälterisch a i *ad.* gospodarny, oszczędny, ekonomiczny (-nie).

Häu'shalts-ausschuß m komisja budżetowa; -voranschlag m preliminarz budżetowy.

Häu'shaltung *f* gospodarstwo (domowe); gospodarowanie; die ~ besorgen, zajmować się gospodarstwem, prowadzić gospodarstwo.

Häu'shaltungs-buch n księga gospodararska; -kosten pl wydatki domowe (a. na gospodarstwo); -schule *f* szkoła gospodarstwa domowego; -vorstand m głowa rodziny.

Häu's-herr(in) s pan(i) domu, gospodarz (-dyni); hau'shoch a olbrzymi; -hofmeister m hochmistrz; -hund n pies domowy.

häu'sie'ren [-zl-] un. (h) ~ (gehen) chodzić po domach, prowadzić handel domokrączy; Häu'sie'rer, -s m domokrązca, kolporter m; Häu'sie'r-handel m handel domokrączy, domokrążnictwo n, kolportaż m.

Häu's-industrie *f* przemysł domowy; -kleid n suknia domowa; negliż m; -knecht m posługacz (domowy); (w hotelach etc.) numerowy m; -kollekte *f* zbiórka, kwesta *f* po domach; -leinwand *f* samodził m, płótno samodziłowe; -lehrer(in) s nauczyciel(ka) domowy (-wa).

Häu'sler [hojs-] m chałupnik m.

Häu'sleute pl domownicy pl.

häu'slich [hojs-] a i *ad.* 1 domowy; -e Angelegenheiten, sprawy domowe; -es Leben, życie w zaciszu domowym. 2 gospodarny; sich ~ einrichten, za-gospodarować się. 3 domatorski; sehr ~ sein, być domatorem, domatorką; sie leben sehr ~ żyja bardzo skromnie; niedrig nie bywają; Häu'slichkeit *f* 1 życie domowe; skromność *f* życia. 2 życie rodzinne; dom m, ognisko domowe; domatorstwo n; er liebt die ~ lubi życie rodzinne, zacisze domowe.

Häu's-mädchen n, -magd *f* służąca; -mannskost *f* wikt domowy, kuchnia domowa; -meister m dozorca domu; -miete *f* czynsz m, komorne n; -mittel n domowy, babski środek; -mutter *f* matka rodziny; pani domu; -ordnung *f* porządek, re-

gulinam domowy; -rat m ob. -gerät; -recht n prawo gospodarza domu; -rock m kurtka, marynarka domowa; -schlüssel m klucz od domu; -schuhe pl pantofle pl; -schwamm m grzyb porzeczny, pleśń drzewna.

Hau'sse [hose] f zwykła, hosa f (kursów etc.); -spekulant m spekulant na zwykłe; -tendenz f tendencja zwykłowa; haussie'ren un. (h) zwykłować.

Hau'ss-stand m gospodarstwo (domowe), urządzenie gospodarskie; -steuer f podatek od nieruchomości, od budynków; -suchung f rewizja f w mierzaniu; -tier n zwierzę domowe; -tor n brama f (domu); -tür f drzwi (wejście do) domu; -vater m ojciec rodziny; -verwalter(in) s rzęca (rzędczyni), administrator (ka) domu; -verwaltung f zarząd m, administracja f domu; -wesen n sprawy domowe; gospodarstwo domowe; -wirt(in) s gospodarz (gospodyni) domu; właściciel(ka) domu; -wirtschaft f gospodarstwo domowe; -zinssteuer f podatek mieszkaniowy.

Haut, pl Haute f skóra; skórka, lupina f (owoców); kozuszek m (na mleku etc.); durchnaßt bis auf die ~ przemocliwie do suchej nitki; fig. eine ehrliche ~ poczciwa dusza (ob. fahren, davonkommen); ich möchte nicht in seiner ~ stecken, nie chciałbym być w jego skórze; er ist nichts als ~ und Knochen, skórę ma tylko i kości; es gilt meine ~ idzie tu o moją skórę; -arzt m lekarz chorób skórnych; dermatolog m; -ausschlag m wysypka f; Haut'tchen [høj-] n skórka, błonka f.

häu'ten [høj-] va. zdzierać skórę (ze zwierzęcia); sich ~ zmienić (zrzucić skórę, linieć się).

Haut'farbe f kolor skóry; koloryt ciała, karnacja f; -jucken n swędzenie n; -krankheit f choroba skóra; -pflege f pielęgnowanie ciała.

Häut'ung [høj-] f linienie n się.

Haut'zahn m kiel m. [skie].

Havanna'zigarre f cygaro hawańskie.

Havarie' [-war] pl -n f uszkodzenie okrętu, towaru, awaria f.

He'bamme [həp-] pl -n f akuszerka; -institut n szpital położniczy;

-nkunst f akuszeria f, położnictwo n.

He'be-baum m drąg, dźwignik m; -eisen n dźwignia żelazna; -kran m żóraw m.

He'bel [he-] -s m dźwignia f, drąg, drążek m; fig. alle ~ in Bewegung setzen, poruszyć wszystkie sprężyny; -arm n ramię n dźwigni; -schalter m el. łącznik drążkowy, dźwigniowy.

he'ben [he-] va. 1 (sieh) podnieść (się); podźwignąć (się); wzniesić (k. na tron); posadzić (k. na konia), wydźwignąć (okręt osiadły na mieliznie); fig. podnieść (handel etc.), podźwignąć (z upadku); (ob. gehoben). 2 usunąć (trudności), rozpraszać (wątpliwości etc.). 3 aus dem Sattel ~ wysadzić z siodła; (ein Kind) aus der Taufe ~ trzymać do chrztu. 4 mat. uprościć (ułamek).

He'ber, -s m lewar(ek) m.

He'be-registe'r n, -rolle f lista podatkowa; -stange f dźwignia f, drąg m; -stelle f miejsce poboru; -werk n, -winde f, -zeug n winda ciężarowa, dźwignie m.

Hebrä'er [-brē-] -s m hebrajczyk m; hebrä'isch a hebrajski.

He'bung f 1 podniesienie, podźwignienie n. 2 usunięcie n (przeszkód).

He'chel, pl -n f zgrzeblo n, ochlica f; -maschine f czesarka f (do lnu i konopi); he'cheln va. czesać (len), międlić (konopie).

Hecht, -(e)s, pl -e m szczupak m; fig. ~ im Karpfenteiche, wilk w owczarni; -barsch m sandacz m (= Zander).

Heck, -(e)s, pl -e n rufa f, tył m.

He'cke, pl -n f (żywo)plot m. 2 wyłag m (ptaków); (całe) gniazdo piskląt; he'cken un. (h) 1 zalegać, (zaj)ąć; płodzić; rozmnażać się. 2 fig. wymyślić; knuć.

He'cken-kirsche f wiciokrzew m; -rose f głóg m, dzika róża; -schere f nożyce ogrodnicze; -zaun m żywoplot m.

he'dal [he-] int. hej! hola!

He'de [he-] f pakuty, klaki pl.

He'dwig [het-] f Jadwiga.

Heer [hēr] -(e)s, pl -e n 1 wojsko n; stehendes ~ wojsko stałe, regularne. 2 fig. mnóstwo n, gromada, chmara f; -bann m pospolite ruszenie.

Hee'res-abeilung f oddział wojska; -leitung f obsługa ~

dowództwo; -werkstätte f warsztat (reparacyjny) materiału wojennego.

Hee'r-führer m dowódca, wódz m; -lager n obóz wojskowy; -säule f kolumna f wojska; -schar f hufiec m wojska; -schau f przegląd m wojska; -straße f trakt, gościniec (wojskowy); -wesen n wojskowość f, sprawy wojskowe.

He'fe [he-] f drożdże; męty, szumowiny pl (t. fig.); -nkuchen m ciasto(ko) drożdżowe.

Heft, -(e)s, pl -e n 1 rękojeść f, trzonek m; fig. das ~ in der Hand haben, kierować, rządzić czem. 2 zeszyt; kalet m; das Werk erscheint in -en, dzieło wychodzi w zeszytach.

He'ftel, -s m haftka, agrafka f; he'fteln va. spinać agrafką.

he'ften va. 1 spinać, przypiąć; czyść, broszurować (książkę); fastyrgować; geheftet, broszurowany. 2 fig. die Augen, den Blick ~ auf..., utkwilić oczy, wzrok w (czem), wlepić... w (kogo), zapatrzyć się na (co, kogo).

He'ftfaden m fastryga f.

he'ftig a i ad. silny, mocny, gwałtowny (-nie); popędliwy, porywczy; He'ftigkeit f gwałtowność; popędliwość, porywczosć f; impet m.

He'ftmaschine f szywarka f (książek); maszyna do broszurowania; -naht f fastryga f; -pflaster n plaster(ek); -engliches ~ plaster(ek) angielski; -zwecke f pluskiewka f.

He'ge [he-] f ochrona f (lasu); -mele'ster m podleszczyc m.

he'gen [he-] va. 1 ogrodzić. 2 ochraniać (las, zwierzyne); pielęgnować (kogo); ~ und pflegen, otaczać troskliwą opieką, 3 żywić (nadzieje etc.), mieć (podejrzanie, wątpliwość); Haß, Liebe gegen j-n ~ nienawidzić, kochać kogo; böse Absichten ~ mieć złe zamiary, knuć coś złego; bei sich ~ ukrywać; He'ger, -s m mający opiekę nad czern; gajowy m.

Hehl [həl], -(e)s n ukrywanie n; tajemnica f; er macht kein ~ daraus, nie robi z tego tajemnicy; ohne ~ bez oródek; he'hlen va. ukrywać; He'hler m (-in f) ukrywacz, paser(ka); Hehlerei' f ukrywanie, paserstwo n. [majestatyczny.

hehr [hēr] a wzniosły; wspaniały.

Hei'de' [-haj-] -n, pl -n m poganin m.

Hei'de' f puszcza f, step m, wrzosowisko n; -feld n wrzosowisko n; -kraut n wrzos m; -land n step m.

Hei'delbeere pl -n f borówka f.

Hei'den-angst f strach paniczny; -bekehrer m misionarz m; -bekehrung f nawrócenie pogan; -geld n fam. moc (huk) pieniędzy; -lärm n straszny hałas, piekielna wrzawa; he'i'denmäßig a i ad. ogromny; straszny (-nie); -spaß m kapitałny żart (a. kawal); -tempel m świątynia pogańska; -tum n pogaństwo n; poganie pl; -wetter n okropna pogoda.

Hei'de-reiter m gajowy m; -rösch n dzika róża, głóg m.

he'i'dnisch a pogański; ad. po pogańsku; -es Wesen, pogańszczyzna f.

Hei'duck -en, pl -en m hajduk.

he'i'kel, heiklig [haj-] a drażliwy, delikaty; grymasny, wybredny; -e Sache, drażliwa sprawa.

heil [heil] I a cały, nienaruszony, nieuszkodzony; zdrowy; zagonny, wyleczony (ob. davonkommen); ~ werden, zagoić się; aus -er Haut, ni stąd, ni zowąd. II Heil n zdrowie; zbawienie, szczęście n; ~! czolem! niech żyje! ~ dem Führer! niech żyje wódz! sein ~ versuchen, próbować szczęścia; Heil'hard m zbawiciel.

Heil'-anstat [haj-] f lecznica f, zakład leczniczy, sanatorium n; -bad n kąpiel mineralna; zakład zdrojowiskowy; heil'har a uleczalny; -barkeit f uleczalność f; heil'bringen a zbawienny; -brunnen m źródło mineralne, lecznicze.

heil'en [haj-] I va. (wy)leczyć. I un. (h i sn) zagoić (wyleczyć) się; Heil'er, -s m uzdrowiciel; znachor m.

Heil'-gehilfe m felczer, asystent lekarski; -gymnastik f gimnastyka lecznicza.

heil'ig [haj-] a święty, świętliwy (ob. Abend 1. Schrift 2); -e Pflicht, święty obowiązek; ad. święcie; uroczyście; [schworen bei allem, was ist, zaklinać się a. przysięgać na wszystkie świętości; Heil'ige(r) s święty (-ta); fig. wunderlicher a. sonderbarer n, dziwak m; Heil'ige(s) n świętość f, rzecz święta; heil'igen va. (u)święcić; poświęcić; der Zweck heiligt die Mittel, cel uświęca środki. Heil'igen-bild n obraz świętego;

-geschichte *f* żywoty świętych; -schein *m* aureola, gloria *f*, nimb *m*; heil'ighalten *va.* święcić (niedziele); Heil'ighaltung *f* święcenie *n.*

Heil'igkeit *f* świętość, świętość; heil'igsprechen *va.* kanonizować; Heiligsprechung *f* kanonizacja *f*.

Heil'igtum, -s, pl -tümer *n* 1 świętynia *f*, 2 świętość; relikwia *f* (*t. fig.*); -sschänder *m* świętokradca *m*.

Heil'igung *f* (u)święcenie; poświęcenie *n*.

Heil'kraft *f* moc (wartość) lecznicza; heil'kräftig *a* leczniczy; skuteczny; -kraut *n* ziola lecznicze; -kunde *f* nauka lekarska; -kundige(r) *m* lekarz; -kunst *f* sztuka lekarska, medycyna.

heil'los *a* rozpaczliwy, desperacki; żądający; zębny, nieszczesny; bezbożny; Heil'losigkeit *f* stan rozpaczliwy, beznadziejny; okropność *f*.

Heil'methode *f* sposób leczenia; -mittel *n* środek leczniczy, lek(arstwo); -pflanze *f* roślina lecznicza; -quelle *f* źródło lecznicze, mineralne; -salbe *f* maść lecząca.

heil'sam *a* zbawienny, skuteczny; pożyteczny; zdrowy; Heil'samkeit *f* zbawiennosc, skuteczność *f*.

Heil'sarmee *f* armia zbawienia.

Heil'serum *n* surowica *f*; -stätte *f* stacja lecznicza, zdrojowisko *n*.

Heil'ung *f* (wy)leczenie, wyzdrowienie; zagojenie *n* (ran); -sproß *m* przebieg leczenia, gojenia.

Heil'verfahren *n* sposób leczenia; heim [hajm] *a* w domu, u siebie; w kraju; Heim, -es, pl -e *n* dom (rodziny); mieszkanie; ognisko domowe; -arbeiter *m* chłapunik *m*.

Hei'mat *f* ojczyzna *f*, kraj rodzinny, rodzina *n*; gniazdo rodzinne; -berechtigter(r) *s* mający prawo przynależności; -hafen *m* port macierzysty; -kunde *f* krajoznawstwo *n*; -land *n* kraj rodzinny.

heil'matlich *a* rodzinny; ojczysty; heimatlos *a* bezdomny.

Hei'matlosigkeit *f* bezdomność *f*; -recht *n* prawo przynależności; -schein *m* świadectwo przynależności; heil'm-gehen, sich ~ wrócić do domu, do ojczyzny; -begleiten *va.* odprowadzić do domu; -bezahlen *ob.*

heimzahlen; -bringen *va.* przynieść, zanieść do domu.

Hei'mchen, -s *n* świeszcz *m*.

hei'm-ellen *vn.* (sn) spieszyć do domu; -fahren *vn.* (sn)jechać do domu.

Hei'm-fahrt *f* powrót do domu; -fall *m* jr. zwrot puścizny po osobie bezpotomnej, kaduk *m*.

hei'mfallen *vn.* (sn) przypaść w spadku; heimgesfallen, przypadki w spadku; heil'mfällig *a* przypadki prawnym kaduka, bezdziedziczny; Hei'mfalligkeit *f* bezdziedziczność *f* majątku;

Hei'mfallsrecht *n* prawo kaduka;

hei'mführen *va.* odprowadzić do domu; ein Mädchen ~ ożenić się.

Hei'mgang *m* powrót do domu; fig. śmierć *f*; heil'mgehen *vn.* (sn) wrócić do domu, do kraju; fig. umrzeć.

hei'misch *a* ojczysty, swojski; domowy; an einem Orte ~ sein, mieszkać gdzie; pochodzić skąd; być gdzie, jak u siebie w domu; in einer Wissenschaft ~ sein, być biegłym w jakiej nauce; hier fühle ich mich ~ czuję się tu, jak u siebie w domu; ~ werden, oswoić (zaaklimatyzować) się.

Hei'm-kehr, -kunft *f* owość *to* do domu, do kraju;

hei'm-kehren, -kommen *vn.* (sn) wrócić do domu, do kraju; -leuchten *vn.* (h) j-m ~ poświęcić komu; fig. posłać k. do diabła.

Hei'mlich *a* 1 tajemny, skryty; pokatny; *ad.* pokryjomu, potajmniej, skrycie; -halten, zataić, ukrywać; -tun, przybrać minę tajemniczą. 2 cichy; przytulny, miły.

Hei'mlichhaltung *f* ukrywanie, zatajenie *n*; -keit *f* 1 tajemniczość, skrytość *f*, 2 spokój *m*, cisza *f*; -tueren *f* okrywanie się tajemniczością.

Hei'm-reise *f* podróż *f*, powrót *m* do domu, do kraju; heil'machicken *va.* posłać (a. odesłać) do domu; -stätte *f* strzecha rodzinna; dom(ek) dla jednej lub kilku rodzin.

hei'msuchen *va.* nawiedzić, dotknąć, doświadczyć (kogo choroba, nieszczęście etc.); Heil'msuchung *f* nawiedzenie *n*; plaga *f*.

Hei'mtücke *f* ukryta złość *a*, złośliwość; heil'mtückisch *a* złośliwy; podstępny, zdradziecki.

hei'mwärts *ad.* ku domowi, ku stronom rodzinnym.

Hei'm-weg *m* droga do domu; auf dem -e, wracając do domu; -weh *n* tęsknota za domem, za ojczyzną; nostalgia *f*.

hei'm-zahlen *va.* oddać wet za wet, odpłacić piekłem za nadobne; -ziehen *vn.* (sn) wrócić do domu.

Hein [hajn] *m* poet. Freund ~ Hei'nrich *m* Henryk. [śmierć *f*]

Hei'nzelmannchen *n* gnóm, duch opiekuńczy.

Hei'rat [haj-] *f* małżeństwo, zamążpójście *n*, ożenek *m*; hei'raten *I* *vn.* (h) ożenić się; (o kobietach) pójść za mąż. II *va.* j-n ~ poślubić kogo.

Hei'rats-antrag *m* oświadczyny *pl*; -anzeige *f* zawiadomienie o ślubie; hei'ratsfähig *a* zdolny do małżeństwa; -kandidat *m* kandydat do ożenka; -vermittler(in) *s* swata(k).

hei'schen *va.* wymagać, żądać; heis'chen [hajzer] *a* ochrypliwy; ~ werden, ochrypnąć; sich ~ schreien, krzyczeć aż do ochrypnienia; Hei'serkeit *f* ochrypłość; chrypka *f*.

heiß [hajs] *a* gorący; es ist sehr ~ (jest) upał; mir ist ~ gorąco mi; -e Tränen vergießen, rzewne łzy wylewać; fig. j-m den Kopf ~ machen, przewrócić komu w głowie; -er Wunsch, gorące życzenie; -blütig *a* mający gorącą krew; fig. krewki, w gorącej wodzie kąpany; Hei'ßblütigkeit *f* krewkość *f*.

hei'ßen [haj-] *I* *va.* 1 nakaz(ywać), kazać, 2 naz(ywać); j-n willkommen ~ przywitać kogo. II *vn.* (h) 3 znańczyć się; (o psach) wabić się. 4 znańczyć, oznaczać; was soll das ~? co to ma znaczyć? wie heißt das auf deutsch? jak to jest po niemiecku? das will nicht viel ~ to fraszka. II *vm.* es heißt, mówią, slychać, że...; es heiß ausdrücklich, wyraźnie mówiono, że...; hier heißt es: Aufgepaßt! tu trzeba uważać.

hei'ß-erfliebt *a* gorąco upragniony; -geliebt *a* najukochańszy; Hei'ßhunger *m* wilczy głód *a*. apetyt; -hungrig *a* zgłodniały; żarłoczny; fig. laknyć (czego); sich -laufen, zgrzać się; Hei'Blaufen *n* zagranie się (osi).

Hei'ßluftmaschine *f* silnik żarowo-powietrzny; -sporn *f* fig. zapaleńca *m*; -wasserheizung *f* ogrzewanie gorącą wodą.

hei'ter [haj-] *a* 1 pogodny; wieder ~ werden, wypogodzić się. 2 wesoly; Hei'terkeit *f* pogoda, weselość *f*. Hei'z-apparat *m* ogrzewacz; heiz-bar *a* ogrzewalny; -einrichtung *f* urządzenie ogrzewania.

hei'zen [hajzen] *va.* i *vn.* (h) ogrzewać; (o)palić; Hei'zer *m* palacz *m*. Hei'z-fläche *f* powierzchnia ogrzewania; -körper *m* grzejnik; -körperverkleidung *f* zasłona grzejnika; -kraft *f* siła ogrzewalna, wartość opałowa; -material *n* paliwo *n*, opał *m*; -raum *m* palenisko *n*; kotłownia *f*.

Hei'zung *f* opalanie, palenie *n*, opał *m*; ogrzewanie *n*; -sanlage *f* urządzenie *a*, instalacja ogrzewania.

Hekato mbe *f* hektomba, rzeź *f*. He'ktar, -(e)s, pl -e *n* hektar *m*. Hektogra'ph, -en, pl -en m hektograf *m*; hektographie'n [fi-] *va.* hektografować.

Hektoli'ter, -s *n* hektolitry *m*.

Held, -en, pl -en *m* bohater *m*. Hei'den-gedicht *n* eposcja *f*, poemat bohaterski; -geist *m* duch bohaterski; -gestalt *f* postać bohaterska; he'i'denhaft *a* bohaterski; *ad.* po bohatersku; -mut *m* odwaga bohaterska, bohaterstwo *n*; he'i'denmütig *a* bohaterski; *ad.* po bohatersku; -tat *f* czyn bohaterski; -tum *n* bohaterstwo.

He'i'din, pl -nen *f* bohaterka. [n. He'i'lena, Hele'ne *f* Helena.

hei'fen *vn.* (h) pomagać, pomóc; j-m aus der Not (a. Verlegenheit) ~ wyratować k. z biedy, wyzbawić k. z kłopotu; sich zu ~ wissen, umieć sobie radzić; j-m auf die Beine ~ wydźwignąć kogo z biedy, postawić k. na nogi; (dieses Mittel) hilft gegen... pomaga na...; He'i'fer, -s *m* (-in *f*) pomocnik (-lca); -shelfer *m* wspólnik (w zbrodni etc.); pomocnik (kułgarza).

Helio-graphie' [ff] *f* heliografia *f*; -gravüre *f* światłodruk *m*; -skop *n* ast. helioskop *m*; -trop *n* bot., min.

He'i'lum *n* hel(jum). [heljotrop *m*, hell *I* *a* 1 głośny (śmiech etc.), dźwięczny (głos). 2 jasny, widny (pokój etc.); es ist schon (-er Tag), już widno; am -en Tag, w biały dzień; -es Haar, blond włosy. 3 fig. history, pojetyj; -er Kopf, bystry umysł; -e Wahrheit, istota prawda; in -en

flaufen, gromadnie, tłumnie. II *ad.* jasno, widno; głośno; es wird ~ dnieje; (der Mond) scheint ~ ... jasno świeci.

he'll-augig a jasnooki; **-blau** a jasno-niebieski, błękitny; **-blond** a jasnobłond; **-braun** a jasnobrunatny; **He'lldunkel** n zmrok; *mal.* półcień; światłocien' m.

He'lle f jasność f, światło n. **Helleba'rde**, pl -n f halabarda f. **helle'liesch** a hellenski, starogrecki. **He'ller**, -s m grosz, halerz m; auf (a bei) ~ und Pfennig, co do grosza; keinen (roten) ~ haben, nie mieć ani grosza, być goly jak święty turecki. **he'lleuchtend** a jasno świecący.

he'll-farbig a jasnobarwny; **gelb** a jasnozłoty; **-grau** a popielaty, szary; **-grün** a jasnozielony; **-haarig** a ja-
He'lligkeit f jasność f, śnowlosy. **Helling** m if stocznia f.

He'll-sehen n, **-seherei** f jasnowidzenie n; **he'llsehend** a jasnowidzący; **-seh(er)in** s jasnowidz(ąca).

Heilm, -(e)s, pl -e m helm, szyszak m; kopuła f; **-busch** m pióropusz m, kit(k)a f; **-dach** n dach helmowy, kopuła f; **-gitter** n przyłbica f.

Helo'te, -n, pl -o m niewolnik, he-
lota m.

Hemd(e), -(e)s, pl -en n koszula f; **-ärmel** m rękaw m u koszuli; **He'mdchen**, -s n koszulka f.

He'mden-einsatz m gors m koszuli; **-fabrik** f wytwórnia (fabryka) koszuli; **-knopf** m spinka f, guzik m od koszuli; **-kragen** m kołnierzyk u koszuli.

Hemdhose f kombinacja f (stanik połączony z majtkami).

Hemispäh're [-sfe-] f półkula f. **he'mmen** *ua.* (po)hamować, zahamować; (za)tamować; (po)wstrzymać, powściągnąć; **-d** a hamujący.

He'mmnis, pl -se n przeskoda f.

He'mmschuh m hamulec m (t. fig.). **He'mmung** f l hamowanie, tamowanie, wstrzymanie n. 2 wychwyty (w zegarku), hamulec m; **He'mmvo-
richtung** f przyrząd hamulcowy.

Hengst, -es, pl -e m ogier m.

He'nnel, -s m ucho, uszko n, (uchwyty) m; **-glas** n szklanka z uszkiem; **-krug** m dzban uchaty. **he'nnen** *ua.* powiesić, wieszać.

He'nker, -s m kat m; zum ~ l hol'a
der ~ l do kata! hol' dich der ~ l

sch'er dich zum ~ l niech cię gęś kopnie! **-heil** n topór katowski; **-schwert** n miecz katowski; **-sdiens** m katowstwo n; **-frist** f fig. krótki termin; **-sknecht** m pomocnik kata; **-smahl-(zeit)** f ostatni posiłek przed straceniem; *fig.* pożegnana uczta.

He'ne, pl -n f kura f; junge ~ kurka f, kurczę n (ob. Ei).

her [h'er] *ad.* tu; hin und ~ tu i tam; i tak i siak (a. owak); (ob. hin); von oben ~ zgóry; von außen ~ zewnątrz; ~ damit! dajno! ~ zu mir! chodź tu! es ist ein Jahr ~ rok temu; hinter j-m ~ gehen, chodzić za kim; hinter j-m ~ sein, depląd komu po piętach, ścigać kogo; von alters ~ od wieków.

hera'b[-râp] *ad.* nadół, wdół; von oben ~ zgóry nadół; den Strom ~ z prądem; **sich -begeben**, zejść nadół; **-blicken** *un.* (h) patrzeć a. spojrzeć nadół; **-drücken** *ua.* zniżyć (ceny); **Hiera'bdrückung** f zniżka f cen; **-eilen** *un.* (sn) lecieć, pędzić nadół; **-fallen** *un.* (sn) spaść, spadać; **-fliegen** *un.* (sn) zlatywać, zlecieć; **-fließen** *un.* (sn) ściec, spływać; **-gehen** *un.* (sn) zejść; spadać (o cenach); **-gleiten** *un.* (sn) zślizgnąć się; **-hängen**, **-hängen** *un.* (sn) wisiać; **-hangend** a zwisający, obwisły; **-hollen** *ua.* znieść nadół; **-kommen** *un.* (sn) zejść nadół; *fig.* zmizernieć, popadnąć; **-lassen** *ua.* spuścić; vom Preise ~ spuścić z ceny; sich ~ spuścić się nadół; *fig.* sich zu j-m ~ nagiąć się, dostosować się do czyszego poziomu; sich ~ *etw.* zu tun, raczyć co uczynić; **-lassend** a laskawy, ludzki, przystępny (pan).

Hera'blassung f laskawość; ludzkość, przystępność f.

hera'b-nehmen *ua.* zdjąć; **-reißen** *ua.* zerwać, zerzedć; **-rollen** *ua.* i *un.* (sn) stoczyć (się) nadół; **-schaffen** *ua.* znieść nadół; **-schießen** *ua.* strącić wystrzałem (ptaka etc.). II *un.* (sn) zlecieć pędem; **-schütteln** *ua.* strząsnąć; **-sehen** *un.* (h) patrzeć nadół; *fig.* auf j-n ~ zgóry patrzeć na kogo; **-senden** *ua.* zesałać, posłać nadół; **-setzen** *ua.* zsaadzić; zniżyć (ceny); obniżyć wartość; zu herabgesetzten Preisen, po zniżonych cenach; j-n ~ zdyskredytować, zniesławiać k.; **-se-**

tzend a uwłaczający, lekceważący, dyskredytujący.

Hera'bsetzung f zniżenie n; zniżka f (cen); obniżenie wartości; *fig.* ponizienie, uwłaczanie (czym zasługom); zdyskredytowanie, zniesławienie n.

hera'b-sinken *un.* (sn) spaść; **-springen** *un.* (sn) zeskokczyć; **-steigen** *un.* (sn) zejść (von z); **-stimmen** *ua.* *fig.* die Ansprüche ~ spuścić z tonu; **-stoßen** *l* *ua.* zepchnąć, strącić. II *un.* (sn) runąć, rzucić się (na swą ofiarę); **-stromen** *un.* (sn) spływać strumieniami; plötzlich ~ lunąć; **-stürzen** *l* *ua.* (gwałtownie) rzucić, strącić; sich ~ zrzucić się. II *un.* (sn) spaść, runąć, zwałić się; **-wälzen** *ua.* stoczyć; **-werfen** *ua.* zrzucić; **-wür-digen** *ua.* (sich) poniżyć (sie).

Hera'bwürdigung f ponizienie n.

hera'bziehen *ua.* ściągnąć.

Hera'ldik f heraldyka, nauka f o herbach.

hera'n *ad.* tędy; tu; bliżej; nur ~ l kommt ~ l proszę bliżej; **-bilden** *ua.* wykształcić; **sich -drängen**, **ei-snaß** się (do k.); **-gewachsen** a dorosły; **-kommen** *un.* (sn) nadejść, zbliżyć się; **-machen**, **sich ~ an** *etw.*, przystąpić do cz.; sich an j-n ~ zbliżyć (zwrócić) się do k.; **-nahren** *un.* (sn) zbliżać się; **-reichen** *un.* (h) an *etw.* ~ dosięgnąć czego; **-rücken** *l* *un.* (sn) zbliżyć się. II *ua.* przysunąć; **-schleichen** *un.* (sn) podkraść się, zbliżyć się ukradkiem; **-schwimmen** *un.* (sn) przypłynąć, nadpłynąć; **-treten** *un.* (sn) zbliżyć się, przystąpić; an j-n ~ dojść do kogo; **-wachsen** *un.* (sn) dorastać; wyrosnąć; **-ziehen** *l* *ua.* przyciągnąć. II *un.* zbliżyć się; **herauf** *ad.* wgóre, na (pod) górę; ~ l (we)jść na górę; **sich -arbeiten**, wybić się własną pracą (a. o własnych siłach); **-beschwören** *ua.* wywoływać (duchy, wojnę etc.); **-bringen** *ua.* przynieść (a. prowadzić k.) na górę; **-eilen** *un.* (sn) szybko podążyć na górę; **-führen** *ua.* prowadzić na górę; **-gehen** *un.* (sn) wejść (iść) na górę; **-hollen** *ua.* przynieść (a. spro-wadzić) na górę; **-kämmen** *ua.* podczesać do góry; **-klettern**, **-klimmen** *un.* (sn) i *ua.* wdrapać (wspinąć) się; **-kommen** *un.* (sn) przyjść na górę; **-laufen** *un.* (sn) pobiec na górę; **-tra-**

gen *ua.* zanieść na górę; **-ziehen** *ua.* ciągnąć pod (a. na) górę.

herau's *ad.* zewnątrz; von innen ~ ze środka; nach vorn ~ wohnen, mieszkając od frontu; da ~ tędy; hinten ~ od tyłu; ~ l za drzwi! precz! ~ mit der Sprache! ~ damit! gadaj-zel frei (rund, gerade) ~ bez ogródek, prosto z mostu, wręcz; **sich -arbeiten**, wygramolić się; *fig.* wyrobić się; wybrnąć; **-bekommen** *ua.* wydobyć, wydstać; rozwiązać (zadanie); Sie bekommen (zwei Mark) wieder heraus, pan dostaje resztę...; **-brechen** *ua.* wylać; **-bringen** *ua.* wynieść; wydstać; wywabić (plamę); rozwiązać (zadanie); wydać (książkę); er konnte kein Wort ~ nie mógł słowa wypowiedzieć; man kann kein Wort aus ihm ~ nie można od niego słowa wydostać; **-drängen** *ua.* wy-przeć, wypchnąć; **-drücken** *ua.* wy-cisnąć; **-eilen** *un.* (sn) pośpiesznie wyjść; **-fahren** *l* *ua.* wywozić. II *un.* (sn) wyjechać; **-fallen** *un.* (sn) wypaść; **-finden** *ua.* wynaleźć; den Sinn ~ domacać się sensu; sich ~ znaleźć wyjście; *fig.* (z)orientować (po)lapać się; wybrnąć; **-fordern** *ua.* wyzwać (na pojedynek etc.); **-fordernd** a wyzywający.

Herau'sforderung f wyzwanie n (na pojedynek etc.).

herau's-fühlen *ua.* wyzuczyć (wa)ć; **-führen** *ua.* wyprawdzać.

Herau's-gabe f wydanie n (dokumentu, dzieła); **herau'sgeben** *ua.* wydać (dzielo, resztę etc.); **-geber** m wydawca m.

herau's-gehen *un.* (sn) wyjść (aus z); (das Zimmer) geht auf die Straße heraus, wychodzi na ulicę; **-haben** *ua.* wydostać; odgadnąć; **-hängen** *ua.* wywiesić; **-heben** *ua.* wydobyć; wysadzić (k. z auta etc.); *fig.* podnieść, zaznaczyć; **-hefen** *un.* (h) j-m ~ pomóc komu wydostać się skąd; j-m aus der Not ~ wybawić k. z kłopotu, z biedy; **-hollen** *ua.* wydobyć; przynieść skąd; **-jagen** *ua.* wypędzić; **-kommen** *un.* (sn) l wyjść; (o książce) ukazać się, wyjść z druku; mit einem Gewinne ~ wygrać; mit dem Einsatz ~ wygrać stawkę. 2 wyjść najaw. 3 wypadać, wieszać (przy liczeniu); es kommt auf eins (a. auf dasselbe) he-

raus, to na jedno wychodzi; es kommt nichts dabei heraus, nic z tego niewychodzi (a. nie wyjdzie); fig. aus der Verwunderung gar nicht ~ nie móc wyjść z podziwu; -kriechen *vn.* (sn) wyleżeć; -lassen *va.* wypuścić; -laufen *vn.* (sn) wybiec; (o plynach) wyciekać; -locken *va.* wymaniać, wywabić; sich -lügen, wylać się, wykreślić się kłamstwem; sich -machen, wybić (jać) się; wyładnieć; -nehmen *va.* wyjąć; fig. sich ~ ośmielać się, pozwalać sobie; -platzen *vn.* (sn) wybuchnąć; mit etw. ~ wyrwać się z czem; -presen *va.* wysycinać; -putzen *va.* (sich) wystróżić (się); -quellen *vn.* (sn) wytryskać; -ragen *vn.* (h) wystawać, sterczeć; sich -reden, wymawiać (wykrecać, wylumaczyć) się; -reißen *va.* wyrwać, wyratować (z biedy); -rüken I *va.* wysunąć; *fam.* Geld ~ dawać (*fam.*, wybulić) pieniądze. II *vn.* (sn) wystąpić; wychodzić, wyruszyć; mit der Sprache ~ odezwać się; wypowiedzieć się; -rufen *va.* wywołać; -sagen *va.* wypowiedzieć (otwarcić); -schaffen *va.* wynieść; -schlagen I *va.* wybić, wytrącić (co z ręki); seine Kosten ~ odzyskać swoje koszty; Geld aus etw. ~ zarobić na czem. II *vn.* (h) wydobyć(wać) się; sich -schleichen, wywnąć się; -schleppen *va.* wywlec; -schleudern *va.* wyrzucić; -schneiden *va.* wykroić; -sehen *vn.* (h) wyglądać, wyrzeć; -springen *vn.* (sn) wyskoczyć; wytrysnąć; -stecken *va.* wysunąć, wychylić; -stellen *va.* wystawić; sich ~ okazać się; es hat sich herausgestellt, daß... okazało się, że...; -strecken *va.* wyciągnąć; die Zunge ~ pokazać język; -streichen I *va.* I wykreślić. 2 wygładzić (faldy). II sich ~ chwalić się; -strömen *vn.* (sn) wytryskać; wydobywać się strumieniami; -stürmen *vn.* (sn) wypaść gwałtownie, z impetem; -stürzen *vn.* (sn) (sich) wypaść, wysypać się; -suchen *va.* wyszukać; wybrać; -treten *vn.* (sn) wystąpić; -wachsen *vn.* (sn) wyrastać, wyrosnąć (ob. Hals); sie ist aus ihren Kleidern -gewachsen, wyrosła z sukien; sich -wagen, odważyć się wyjść; -werfen *va.* wyrzucić; sich -wickeln, -winden, wykreślić (wywlokąć, wywinąć) się; -wollen *vn.* (h) chcieć wyjść; er will mit der Sprache

nicht heraus, nie chce nic powiedzieć; -zahlen *va.* wydać resztę; wypłacić; -ziehen I *va.* wyciągnąć. II *vn.* (sn) wyruszyć skąd.

herb a ciepki; (o winie) wytrawny; fig. przykry, ostry, ciepki.

Herbarium, -s, pl -rien n zielnik m.

Herbe f ciepkość, ostrość f.

herbei' [-baj] *ad.* tu, tędy; ~ I (chodź) do mnie! -bringen *va.* przynieść, przyprowadzić; -eilen *vn.* (sn) przybiec, nadbiec; -fliegen *vn.* (sn) przylecieć, przyfrunąć; -führen *va.* przyprowadzić; fig. sprowadzić, sprowadzać, pociągnąć za sobą; -holen *va.* sprowadzić, przynieść; -kommen *vn.* (sn) przyjść; -lassen *va.* j-n ~ dopuścić k. do siebie; sich zu etw. ~ zezwolić na co; -rufen *va.* przywołać; -schaffen *va.* przyprowadzić, sprowadzić; dostarczyć; wystarać się (o co); -schleppen *va.* przewlec; -strömen *vn.* (sn) przyplynąć; fig. nadchodzić tłumnie; -tragen *va.* przynieść; -ziehen I *va.* przyciągnąć. II *vn.* (sn) nadciągnąć, przybyć.

her'-bekommen *va.* dostać; -bemühen *va.* (sich) potrudzić, pofatygować (się) tutaj a. dokąd; -beordern *va.* j-n ~ kazać komu przyjść.

Herberge, pl -n f I gospoda f, dom zajezdny, zajazd m. 2 nocleg, przytułek, dach m nad głową; schronisko n; j-m ~ geben, dać k. przytułek, schronienie, przysmak kogo.

Herbergsmutter f gospodyni.

herbestellen *va.* wezwać (kogo).

herbheit f ciepkość, ostrość f.

her-bitten *va.* prosić, by przyszedł;

-bringen *va.* przynieść; przyprowadzić.

Herbst, -es, pl -e m jesień m;

herbstlich a jesienny; Herbstling, (-es), pl -e m owoc jesienny.

Herbst-monat m wrzesień m;

-stoff m materiał jesienny, demi-sezonowy; -wetter n pogoda jesienna; -zeitlose f bot. zimowit jesienny.

Herd [hert] (-e)s, pl -e m ognisko (t. fig.); palenisko n; häuslicher ~ ognisko domowe.

Herde, pl -n f trzoda f (bydła), stad (koni, wółdów); fig. gromada f; herdenweise *ad.* stadami.

Herd-glas n szkło zastygnięte (hartklos) m; -platte f płyta kuchenna, o-

gniskowa; -stahl m stal ogniskowa; -stange f pogrzebacz m.

herei'n [-rajn] *ad.* do wnętrza; ~ I proszę (wejść) I; sich -bemühen, zechcie wejść; -lücken *va.* zaglądać;

-brecc *en vn.* (sn) wkroczyć, wpaść; (o nocy) zapadać; -bringen *va.* wnieść; sich -drängen, wtargnąć;

wcisnąć się; -dringen *vn.* (sn) wtargnąć; -fahren *vn.* (sn) wjechać; Herei'nfal m wpadunek m; -fallen *vn.* (sn) wpaść; oszukać się; -führen *va.* wprowadzić; -gehen *vn.* (sn) wejść; zmieścić się; -holen *va.* przyprowadzić (kogo); etw. ~ pójść po co; -kommen *vn.* (sn) wejść; -lassen *va.* wpuścić; -legen *va.* włożyć; -schleichen, sich ~ wkraść (wślizgnąć) się; -stürmen, -stürzen *vn.* (sn) wpaść jak bomba; -tragen *va.* wnieść; -treten *vn.* (sn) wstaąpić; -werfen *va.* wrzucić; -ziehen I *va.* wciągnąć. II *vn.* (sn) wprowadzić się.

her'-fahren *vn.* (sn) przyjechać;

-fallen *vn.* (sn) über j-n ~ napaść, rzucić się na kogo; sich -finden, trafić, znaleźć drogę; -führen *va.* przyprowadzić.

Her'gang m I przyjęcie (zpowrotem). 2 przebieg (sprawy).

her'-geben *va.* dać; sich ~ nadać się, dać się użyć (do cz.); -gebracht a (oddawna) przyjęty, utarty (wyraz);

odwiecnie, tradycyjny; -gehen *vn.* (sn) przyjść, nadjeść; dicht hinter j-m ~ iść za kim; neben j-m ~ chodzić obok kogo; über etw. ~ zabrać się do cz.; über j-n ~ wpaść na kogo; so geht es in der Welt her, tak bywa na świecie; es geht hier lustig her, wesoło, hucznie tutaj; bei ihm geht es knapp her, kruchko u niego; es ging scharf her beim dem Gefechte, walka była gorąca, zacięta;

-gehören *vn.* (sn) być (tu) na właściwym miejscu; -gehörig a na swojem (właściwym) miejscu; -halten I *va.* podać. II *vn.* (h) znosić (co); być kuzalem ofiamy a. celem sztyderstw; -holen *va.* pójść (po co).

Her'ing [-e)s, pl -e m śledź m.

Her'ings-fang m połów m śledzi;

-milch f mlecz(ko) śledzia; -salat m salata śledziowa; -tonne f śledziówka.

her'kommen I *vn.* (sn) I przyjść (tu); zbliżyć się; komm her! chodźno tu! 2 pochodzić; wynikać; wovon

kommt es her? skąd to pochodzi? II H-n; dawny zwyczaj. 2 pochodzenie n; her'kömmlisch a ob. hergebracht; herku'lich [-kü-] a herkulesowy.

Her'kunft f I przybycie n. 2 pochodzenie n, ród m.

her'-laufen *vn.* (sn): hinter j-m ~ bieć za kim; -leiten *va.* wywołać (pochodzenie swoje od...); wyprowadzić (wniosek); Her'leitung f wywód m; pochodzenie n (wyrazu etc.); -lokken *va.* zwaćbić (tu); sich -machen über etw., wziąć się do cz.; rzucić się

Her'mann m Herman. [na co. Hermafrodi't [-dit] -en, pl -en m hermafrodyta, obopciowo pl.

Hermei'n [-lin] (-e)s, pl -e n gronostaj m; -pelz m gronostaj pl.

herme'tisch [-me-] a i *ad.* hermetyczny (-nie), szczelny (-nie).

herna'ch *ad.* potem; następnie; później.

her'nehmen *va.* wziąć, brać.

hernie'der *ad.* nadół.

Her'o'enkult(us) m kult dla bohaterów; Hero'in, Hero'ine f bohaterka; her'o'isch a bohater'ski; Hero'i'smus m bohaterstwo n.

Her'old, (-e)s, pl -e m herald m.

Her'os [heros] pl -oen m bohater m.

Her'r, -n, pl -en m pan; gospodarz; właściwy; sein eigener ~ sein, być panem siebie; ~ über sich sein, panować nad sobą; einer Sache ~ werden, opowiadać co; den großen ~n spielen, udawać wielkiego pana; Ihr ~ Vater, pański ojciec (ob. Haus) i; u. w. wie der ~, so der Knecht (a. so'sa Gescherr) jaki pan, taki kram; -chen n panicz m.

her'reichen *va.* podawać(w).

Her'reise f podróż f do...; auf meiner ~ jadąc tutaj.

Her'rren-anzug m garnitur męski; -dienst m I służba u pana. 2 pańszczyzna; -doppelspiel n sp. gra podwójna panów (w tennis); -fahrer m kierowca (szofer) amator; -gesellschafft f towarzystwo męskie; -gunst f łaska pańska; -haus n I dom pański. 2 pol. Izba panów; -hof m dwór pański; -hut m kapeluszy męski; -kleider pl ubiory męskie; -leben n życie pańskie; ein ~ führen, żyć po pańsku; her'renlos a bezpański, niczyj; -schnecker m krawiec męski; -schnitt m uciezanie po mięku (a. à la garçonne);

Herrensitz m dwór pański, siedziba pańska; **turm** n klasa pańska, szlachta f. **Herzogt** m Pan Bóg; er lebt wie unser ~ in Frankreich, żyje, jak u Pana Boga za piecem.

Herzlichen *ua.* przyrzadzić.

Herrin pl -en f pani; **Herzisch** a pański; butny.

herrie (młn) | **herrie** (se) | *int.* rany boskie! Jezus Marja!

Herlich a wspaniały, wyśmienity, pyszny, święty; **Herlichkeit** f 1. wspaniałość, świetność. 2 chwala Boża. 3 Ew. ~ Wasza Wysokość. 4 die ~ wird nicht lange dauern, to krótkotrwała przyjemność (a. radość).

Herzschafft, pl -en f 1 panowanie; państwo, mocarstwo n; (najwyższa) władza; die ~ über sich haben, panować nad sobą. 2 państwo n (pan i pani); sind die -en zu Hause? czy państwo (są) w domu? meine -en! panie i panowie!; **Herzschafflich** a pański; dworski.

Herzschbegerle f żądza władzy. **Herzraschen** *un.* (h) panować (über etw. nad czem); Todesstille herrscht rings umher, cisza grobowa panuje dokoła; der Berg herrscht über... góra dominuje nad (czem); **Herzrscher** m władca, panujący m; -**haus** n dom panujący, dynastia f; **Herzrscherin**, pl -en f władczyni, panująca; **Herzrschsucht** f żądza panowania; **Herzrschstüchtig** a żądny władzy.

Her-rücken *ua.* i *un.* (sn) przysunąć (się); -**rufen** *ua.* przywołać; -**rühren** *un.* (h) pochodzić (von, z, od); -**sagen** *ua.* wygłosić, (wy)recytować (aus dem Kopfe z pamięci); -**schaffen** *ua.* sprowadzić; -**schicken**, -**senden** *ua.* przysłać (tutaj); -**sein** ob. her; -**stammen** *un.* (h) pochodzić (skąd, od kogo); **Herstammung** f pochodzenie n; -**stellen** *ua.* 1 postawić, umieścić. 2 przywrócić (porządek etc.); naprawić (drogę), odnowić (budynek); wyleczyć. 3 sporządzić, wykonać; **Herstellung** f 1 przywrócenie (do dawnego stanu); naprawa f, odnowienie, wyleczenie, wyzdrowienie n. 2 sporządzenie, wykonanie n, fabrykacja f.

Herstellungsdauer f czas wykonania; -**kosten** pl koszty produkcji, fabrykacji; -**preis** m cena kosztu (produkcji).

herul'ber *ad.* w tę stronę, tu; -**kommen** *un.* (sn) przejść na tę stronę; -**springen** *un.* (sn) przeskoczyć.

heru m *ad.* *un.* etw. ~ naokoło, dokoła czego; die Reihe ~ każdy z kolei; in der ganzen Stadt ~ po całym mieście; **heru** ~ tamtędy; **sich** -**balgen**, **szamotać** (bić się); -**blättern** *un.* (h) przerzucać kartki (w książce); -**bummeln** *un.* (sn) waleśać się, lazować; -**drehen** *ua.* (sich) obracać, kręcić (się); **sich** im Kreise ~ kręcić się wokół, wiorować; den Schlüssel zweimal ~ przekreślić dwa razy klucz, zamknąć na dwa spusty; **fig.** Worte im Munde ~ przekreślić słowa; -**fahren** I *un.* (sn) objechać (naokoło). II *ua.* obwozić (kogo); -**flattern** *un.* (h) fruwać, bujać naokoło; -**fliegen** *un.* (sn) latać wokół, oblecieć; -**fragen** *un.* (h) wypytwać się (wszędzie); -**führen** *ua.* oprowadzić (k. po mieście); j-n an der Nase ~ wodzić k. za nos; eine Hecke *un.* den Garten ~ ogrodzić ogród plotem; -**geben** *un.* (sn) podawać kolejno, obnosić; -**gehen** *un.* (sn) chodzić dokoła, obejść (co) wokół; otaczać; przechadzać się po...; **un. j-n ~ chodzić kolo kogo; **fig.** (tausend Gedanken) gehen mir im Kopfe herum, ...snuje mi się po głowie; das Gerücht geht herum, krąży pogłoska; (sein Gericht) ~ lassen, kazać obnosić, podawać kolejno; der Kopf geht mir herum, kręci mi się w głowie; -**irren** *un.* (sn) błąkać się; -**kommen** *un.* (sn) obejść naokoło; er ist weit herumgekommen, zwiedził kawał świata; -**laufen** *un.* (sn) biegać naokoło (a. tu i tam); -**liegen** *un.* (h) leżeć naokoło a. tu i tam (w nieladzie); -**reichen** *ua.* obnosić, podawać naokoło; -**reisen** *un.* (sn) podróżować po świecie; **sich** -**schlagen**, **bić się** (z kim); **sich** -**schlendern**, **waleśać** (włóczyć się); -**schleppen** *ua.* j-n ~ wlec k. ze sobą; -**schlingen** *un.* (sn) owijać (się); -**schweifen** *un.* (sn) błąkać (waleśać się); -**schwirren** *un.* (sn) fruwać tu i tam; -**setzen**, **sich** *un.* den Tisch ~ siadać naokoło stołu; -**spazieren** *un.* (sn) przechadzać się; **sich** -**sprechen**, **rozgłaszać się**; -**springen** *un.* (sn) skakać wokół (a. tu i tam); -**stehen** *un.* (h) stać naokoło (a. tu i tam); -**stobbern** *un.* (h) ~ in, gmerać, szperać**

gdzie; -**stochern** *un.* (h) in den Zähnen ~ dubać w zębach; -**streichen**, -**streifen** *un.* (sn) waleśać (włóczyć się), lazować; **Heru** **mstreicher** m włóczęga, lazaga, lazik m; -**suchen** *ua.* szukać po wszystkich kątach; -**tanzen** *un.* (h) tańczyć naokoło; **fig.** j-m auf der Nase ~ wodzić k. za nos; kpicz z kogo; -**tragen** *ua.* obnosić; roznosić; **sich** -**treiben**, **waleśać** (włóczyć się); **Heru** **mtreiber** m włóczęga m; **trüdeln** *un.* (h) marnować czas, kręcić się bezczynnie; -**tummeln** *ua.* pedzić (konia etc.); **sich** ~ kręcić (wiercić się, biegać tu i tam); **sich** -**wälzen**, **tażrać** (przewracać) się; -**wandern** *un.* (sn) wędrować po świecie; -**werfen** *ua.* (po)zrzucić; -**wickeln** *ua.* o (h)winąć; **sich** -**zanken**, **klócić się**, koty drzeć (z kim); -**zerren** *un.* (sich) szarpać (się) na wszystkie strony; -**ziehen** I *ua.* ciągnąć naokoło; die Decke *un.* sich ~ owinać się kołdrą. II *un.* (sn) tulać się; -**ziehend** a koczujący, wędrujący.

heru'nter *ad.* nadół; die Hüte ~ 1 zdjąć kapelusze! ~ mit ihm! precz z nim! -**bringen** *ua.* znieść (nadół); **fig.** zniszczyć, zrujnować, doprowadzić do ubóstwa; wycieńczyć; -**gehen** *un.* (sn) zejść; -**handeln** *ua.* (vom Preise) ~ wytargować; -**hauen** *ua.* ścinać; -**holen** *ua.* sprowadzić, znieść nadół; -**kommen** *un.* (sn) zejść; **fig.** podupaść, zubożeć; ein -**gekommener** (Mensch), podupać; -**lassen** *ua.* spuścić; pozwolić komu zejść; -**laufen** *un.* (sn) zbiec; -**machen** *ua.* zdjąć; **fig.** zbeższtać, zgromić; -**nehmen** *ua.* zdjąć; -**reißen** *ua.* zedrzeć; zburzyć (dom); -**rücken** *ua.* zsunąć; -**schlagen** *ua.* strącić (jabłko z drzew); spuścić (budę dorozki etc.); podwinąć (rękawy); -**schlucken** *ua.* połknąć; -**schrauben** *ua.* przykręcić (lampe); -**schütteln** *ua.* strząsnąć; -**springen** *un.* (sn) zeskończyć; -**steigen** *un.* (sn) zejść; -**werfen** *ua.* zrzucić; -**ziehen** *ua.* ściągnąć.

hervor [-**for**] *ad.* zpod, zpoza; nawierzch; **sich** -**arbeiten**, **wydstać się**; **fig.** wyjść najaw; -**blicken** *un.* (h) wyjrzyć (skąd); ukazać się; -**brechen** *un.* (sn) wypaść (skąd); wytryskać; wybuchnąć; przedzierać się; die Sonne bricht aus dem Gewölke hervor, słońce wygląda zza chmur; -**bringen** *ua.*

wydożyć; wydać na świat; sprawić, wyrzucić (wrażenie); ohne ein Wort ~ zu können, nie mogąc wypowiedzieć ani słowa; **sich** -**drängen**, **пчаć się** naprzód (t. fig.); -**dringen** *un.* (sn) wydożyć się skąd; -**gehen** *un.* (sn) 1 wyjść skąd; pokazać się. 2 wynikać, wypływać; pochodzić, brać początek; -**heben** *ua.* podnieść; **fig.** uwydatnić, uwypuklać; kłaść nacisk na...; podkreślić, zwrócić szczególną uwagę na...; -**holen** *ua.* wydożyć (aus z); -**kommen** *un.* (sn) wyjść, ukazać się; -**kriechen** *un.* (sn) wyleść; -**leuchten** *un.* (sn) (za)jaśnieć; -**locken** *ua.* wywabiać; -**quellen** *un.* (sn) wytryskać; -**ragen** *un.* (h) wystawać, sterzczyć; **fig.** przewyższać (innych); **göraw** (nad kim), odznaczać się, celować; -**ragend** a wystający, sterzcący; **fig.** wybitny, znakomity; **Hervor** **rragung** f sterzczenie, wystawianie; **fig.** wyższość f, **görawanie** n nad kim; -**rufen** *ua.* wywołać; **fig.** budzić (podziw), wzbudzać (ciekawość); -**springen** *un.* (sn) wyskoczyć; **wystawać**, **sterzczyć**; -**spruden** *un.* (sn) wytryskać; -**stechen** *un.* (h) **fig.** odznaczać się, przewyższać (innych); -**stechend** a wystający; **fig.** wybitny, znakomity; -**stehen** *un.* (h) sterzczyć, **wystawać**; -**strecken** *ua.* wyciągnąć; -**strömen** *un.* (sn) wybuchnąć, wypływać strumieniami; -**stürzen** *un.* (en) wypaść, wybieć nagle; -**suchen** *ua.* wyszukać; -**tauchen** *un.* (sn) wynurzyć się, wypłynąć na wierzch; **fig.** wyjść najaw; -**treten** *un.* (sn) wystąpić, wytepować; **fig.** uwydatnić się, zarysowywać się; **sich** -**tun**, **odznaczać** (wyróżniać) się, celować; **sich** -**wagen**, **odwazy się** wyjść, wystąpić; -**zaubern** *ua.* wyzarować, wywołać zaklęciem; -**ziehen** *ua.* wyciągnąć.

her-wagen, **sich** ~ **odwazy się** przyjąć tutaj; **sich** -**wälzen**, **przybyć** tłumnie; -**warts** *ad.* tędy; **Herweg** m droga w tę stronę; auf dem -e, wraca-

Herz, -ens, pl -en n serce n; **fig.** odwaga f; **harc.** czerwien f, kier m. (ob. ausschütten, brechen I, fassen 1); j-m das ~ schwer machen, **martwić**, **dręczyć** kogo; **prz.** was das ~ völl ist, **des geht der Mund über**, **czego serce pełne**, **tem i usta płyną**; j-m *etw.* aus ~

to niebieskie; -kratzer *m* drapacz nieba; -richtung *f* strona świata; -schlüssel *m* bot. pierwiosnek *m*; -schrift *f* reklama napowietrzna; -strich *m* strefa *f*, pas ziemi; klimat; -zelt *n* sklepienie niebieskie.

himmel-wärts *ad.* ku niebu; weit a bardzo daleki; das ist ein -er Unterschied, to jak dzień i noc.

himmlisch *a* niebieski, niebiański; boski, (prze)cudny.

hin ad. 1 tam, w tamą stronę; es ist noch lange ~ jeszczé daleko do tego; aufs Ungewisse ~ na niepewne; die Sache dehnt (schleppt, zieht) sich ~ sprawa ciągnie (wlecze) się bez końca; bis zum Walde ~ aż do lasu; ~ und her, tu i tam; tam i zpowrotem; mit den Armen ~ und her fahren, wymachiwać rękoma; ~ und her bedenken a. überlegen, rozważać co na wszystkie strony; sich im Bette ~ und her werfen, przewracać się z boku na bok; -und wieder, tu i ówdzie; kiedy niekiedy, czasami; -und zurück, tam i zpowrotem. 2 stracony, zrujnowany; ich bin ganz ~ vor Mattigkeit, już sił mi brak, jestem zupełnie wyczerpany; der Winter ist ~ już po zimie.

hina'b ad. nadół; den Berg ~ z góry; den Fluß ~ z prądem rzeki; hinauf und -wgrö *f* nadół; -fahren, -gehen, -steigen *vn.* (sn) zjechać, zejść.

hina'steigen vn. (sn) iść pod górę. **hinauf f ad. na górę, w górę, do góry; sich -arbeiten, wgramolić się; fig. z wielkim trudem dojść do cz.; -fahren *va.* i *vn.* (sn) wjechać, zawieźć na górę; -gehen, -steigen *vn.* (sn) wejść na górę; -tragen *vn.* zanieść na górę; -treiben *vn.* podbijać (ceng); -ziehen *vn.* wciągnąć na górę.**

hinau's ad. nazewnątrz; (po)za; zum Fenster ~ za okno; zum Hause ~ poza domem; nach vorn, nach hinten ~ wohnen, mieszkać od frontu, od podwórza; ~ mit dir! precz stąd! za drzwi wo soll das ~? do czego to zmierzał na czem się to skończy?; über etw. ~ poza czem; hier ~ tędy; zur Stadt ~ za miasto; sich -beugen, wychylić się; -bringen *vn.* wynieść; wyprowadzić (kogo); -fahren *vn.* (sn) wjechać; -gehen *vn.* (sn) wyjść; die Fenster gehen auf die Straße hinaus, okna wychodzą na ulicę; das geht über

meine Kräfte hinaus, to jest ponad moje siły; -jagen *va.* wypędzić; -laufen *vn.* (sn) wybiec; auf etw. ~ kończyć się na czem; das läuft auf eins hinaus, to na jedno wychodzi; -legen *va.* wyłożyć; -müssen *vn.* (h) musieć wyjść; sich -packen, *fam.* wynieść się; -schaffen *va.* wynieść; wystawić za drzwi; -schieben *vn.* wysunąć; fig. zwlekać; odłożyć, odroczyć; -sehen *vn.* (h) wyjrzeć; -sein *vn.* (sn) być poza (domem); uber etw. ~ mieć co już za sobą, przebyć, odbyć co; stać ponad co; über solche Kleinigkeiten bin ich ~ nie zważam na takie drobnostki; -stoßen *vn.* wypchnąć; -stürzen *vn.* (sn) wypaść, rzucić się skąd; -weisen *va.* pokazać k. drzwii; -werfen *vn.* wyrzucić; zur Türe ~ wyrzucić za drzwi; -wollen *vn.* (h) chcieć wyjść; fig. auf etw. ~ zmierzać do cz.; hoch ~ mieć wysokie aspiracje, wysoko sięgać; -ziehen *1 va.* wyciągnąć; zwlekać. II *vn.* wjechać; wyprowadzić się.

hin'befördern va. przewieźć; sich -begeben, udać się dokąd; -begleiten *va.* odprowadzić dokąd; -bestellen *va.* j-n ~ zamówić k. gdzie; Hi'n'blick *m* rzut oka (na co); fig. wzgląd *m*; im ~ auf (etw.), ze względu na (co); -blicken *vn.* (h) spojrzeć na...; -bringen *va.* I. zanieść; przyprowadzić. 2 die Zeit ~ spędzić czas; sein Leben kümmerlich ~ biedę klepać, prowadzić nędzny żywot; sein Vermögen ~ zmarnować majątek.

hi'nderlich a zawadzający; ~ sein, stać na przeszkodzie, przeszkadzać; hi'ndern *va.* przeszkadzać; j-n an etw. ~ przeszkadzać komu w czem; utrudniać komu co; Hi'ndernis, -ses, pl -se *n* przeszkoda, zawada *f*; ein ~ beseitigen, aus dem Wege raumen, überwinden, usunąć, pokonać, zwalczyć przeszkodę; ein ~ in den Weg legen, stawiać przeszkodę; auf -se stoßen, natrafć na przeszkodę; -rennen *n* wyścig, bieg z przeszkodami.

hi'ndeuken vn. (h) auf etw. ~ wskazywać na co; Hi'ndeutung *f* wskazanie *n* (na co); fig. przytyk *m*, aluzja *f*.

Hi'ndin, pl -nen f Jania *f*. **hi'ndrängen vn.** pchać dokąd; sich ~ pchać (cisnąć) się dokąd.

Hi'ndu, pl -a m Hindus; -frau *f* Hinduska.

hindu'rch ad. nawskroś; przez; hier ~ tędy; dort ~ tamtędy; die ganze Nacht ~ przez całą noc; die Stadt ~ przez całe miasto. [dokąd.]

hi'neilen vn. (sn) spieszyć, pędzić **hine'l n ad.** w, do (wnętrza a. środka); tief in die Nacht ~ do późnej nocy; mitten ~ w sam środek (ob. blaju); **sich -arbeiten,** wprawić (otrząskać) się; sich in seinen neuen Beruf ~ otrząskać się ze swym nowym zawodem; -bauen *va.* wbudować; -bringen *va.* wnieść; wprowadzić; **sich -denken in etw.,** wnikać w co, zgłębiać co; denke dich in meine Lage hinein, wejdź w moje położenie; -dringen *vn.* (sn) wtargnąć, wcisnąć się; -drücken *va.* wtłoczyć, wcisnąć; -fallen *vn.* (sn) wpaść; **sich -finden in etw.,** oswoić się z czem; przywyknąć do cz.; pogodzić się z czem; -führen *vn.* wprowadzić; -gehen *vn.* (sn) wejść; -geraten *vn.* (sn) dostać się, wpaść; -laufen *vn.* (sn) wbiec; -leben *vn.* (h) in den Tag ~ żyć z dnia na dzień; -legen *va.* włożyć; *fam.* nabrać, oszukać k.; **sich -lesen in,** wczytać się w...; **sich -mischen,** wmieścić (wtarcić) się; -reden *vn.* (h) wtarcąc swoje trzy grosze; przewać (komu); ins Blaue ~ pleść koszałki opalki; gadać na wiatr; -stecken *vn.* wetknąć; włożyć; *fam.* wpakować (pieniądze w przedsiębiorstwo); -treten *vn.* (sn) wejść; wdeptać; -tun *va.* włożyć; **sich -wagen,** odważyć się wejść.

hi'n-fahren 1 vn. (sn) (po)jechać; odjechać, odejść; mit der Hand über etw. ~ (po)głaskać co ręką. II *va.* zawieźć; Hi'n'fahrt *f* jazda *f* do...; auf der ~ w drodze a. jadąc do...; -fallen *vn.* (sn) upaść; -fällig a chylący się do upadku, groźący zawaleniem; kruchy; nikiły, znikomy; wątyły, słab(owitły); zgrzybiały; Hi'n'fälligkeit *f* włośność, kruchość, znikomość, słabowitość *f*; -finden *vn.* (sn) (sich) trafić (gdzie); -fort ad. odtąd, nadal, na przyszłość; -führen *va.* i *vn.* (h) zaprowadzić (dokąd).

Hi'ngabe f oddanie (poświęcenie) *n* się; Hi'ngang *m* droga dokąd; śmierć *f*; hi'ngeben *va.* (po)dać; poświęcić, oddać w ofierze; sich ~ oddawać (poświęcić) się; sich der Hoffnung ~ tuszyć sobie, mieć nadzieję, ufać; sich

finsternen Gedanken ~ oddawać się czarnym myslom; Hi'ngebung *f* poświęcenie się; zaparcie *n* się.

hing'e'gen ad. przeciwnie; natomiast. **hi'n-gehen vn.** I pójść, odejść (dokąd); tu geht dieser Weg hin? dokąd prowadzi ta droga?; längs des Flußes ~ iść wzdłuż rzeki; auf etw. ~ dążyć do cz. 2 minąć, upłynąć, 3 ująć; das soll dir nicht ungestraft ~ to ci bezkarnie nie ujdzie; das lasse ich ihm nicht so ~ nie puszczę mu tego planem. 4 fig. leicht über etw. ~ lekko potrącić o co; -gehören *vn.* (h) należeć do cz.; -geraten *vn.* podziąć się.

Hi'ngerichtete(r) s straceniec *m*. **hi'n-halten va.** I podać, nadstawić. 2 zatrzymać (kogo); wstrzymać; mit der Bezahlung ~ zwlekać z zapłatą; mit Versprechungen ~ ludzi obietnicami; zwodzić; -hängen *va.* powiesić; -horchen *vn.* (h) nasłuchiwać.

hi'nken vn. utykać na nogę, chromać, kuleć (t. fig.); es hinkt mit ihm, kruchy z nim; dieser Vergleich hinkt, to porównanie kuleje; d a chromy, kulawy. **hi'n-knien vn.** (sn) ukleknąć; -kommen *vn.* (sn) I przyjść (dokąd). 2 podziąć się; -langen 1 *va.* podać (komu co). II *vn.* (h) I (do)sięgnąć. 2 (wy)starczyć; -länglich a i ad. dostateczny; dostatecznie, dosyć; Hi'n'länglich'keit *f* dostateczność *f*; -lassen *va.* pozwolić pójść dokąd; -laufen *vn.* (sn) pobiec; -legen *va.* (sich) położyć (się); -leiten, -lenken *va.* skierować; das Gespräch ~ auf, skierować rozmowę na...; -nehmen *va.* przyjąć; zabrać; ruhig ~ znosić cierpliwie; -neigen *vn.* (sich) skłaniać się (do cz.); Hi'n'neigung *f* skłonność *f*, pociąg *m* do...; hi'n'nen ad. von ~ stąd.

hi'n-opfern va. (sich) ofiarować (się), poświęcić (się); -raffen *vn.* a. zabrać; -reichen 1 *va.* podać. II *vn.* (h) I (do)sięgnąć. 2 (wy)starczyć; -reichend a wystarczający, dostateczny. **Hi'n'reise f** podróż do...; auf der ~ w drodze (podróżując) do...; die ~ und Herreise, podróż tam i zpowrotem.

hi'n-reisen vn. (sn) podróżować, jechać do; -reichen *va.* porwać; fig. porwać, w żachwyć wprawiać; sich ~ lassen, unosić się; zapalić się; -reiten *va.* (sn)

pojechać konno do...; -richten *va.* 1 skierować. 2 stracić (zbrodniarza); **Hi'nrichtung** *f* stracenie, wykonanie n kary śmierci; -rücken *va.* i *vn.* (sn) przysunąć (się); -schaffen *va.* przynieść, zanieść, zawieźć dokąd; -scheiden *vn.* (sn) umrzeć; -schicken *va.* posłać; -schlachten *vn.* zabić, zarznąć; -schlagen *vn.* (sn) upaść (na ziemię); uderzyć (o co); -schleppen *va.* (sich) powlec (się); *fig.* ciągnąć (się), wlec (się); -schütten *va.* nasy-pać; -seben *vn.* (h) spojrzeć, spoglądać; -sich -sehen nach, tęsknić do...; -senden *va.* posłać; -setzen *va.* posadzić; położyć; -sich ~ usiąść, siadać.

Hi'nsicht *f* wzgląd *m*; in dieser ~ pod tym względem; in ~ auf...; ze względu na...; in jeder ~ pod każdym względem; **hi'n-sichtlich** *prp.* względem (czego), odnośnie do, co do (czego), co się tyczy.

hi'n-siechen *vn.* (sn) mizernieć, marnieć; -sinken *vn.* (sn) upaść; tot ~ paść trupem; -sprechen *vn.* (h); vor sich ~ mówić do siebie; -stellen *va.* (po)stawić; als Muster ~ stawiać za wzór; -sterben *vn.* (sn) gasnąć, zamierać; umierać; -streben *vn.* (h) ~ nach, dążyć do; *fig.* ciężycь ku...; -strecken *va.* wyciągnąć; j-n (tot) ~ położyć k. (trupem); sich ~ wyciągnąć (położyć się); -strömen *vn.* (sn) (na-)pływać; -stürzen *vn.* (sn) runąć, rzucić się (dokąd).

hinta'setzen *va.* odłożyć nabok; zanieść; alle Rücksichten ~ od-rzucić wszelkie względy; j-n ~ po-gardliwie odnosić się do k.; **Hinta'nsetzung** *f* zaniebanie, lekceważenie *n*; mit ~ seiner Pflichten, zaniedbując swe obowiązki; mit ~ aller Rück-sichten, nie zważając na żadne względy.

hi'n'ten *ad.* wtył, w tyle; von ~ z tyłu; j-n von ~ her angreifen, napaść (uderzyć) na k. z tyłu; ~ und vorn, z tyłu i z przodu; -an, -drein, z tyłu.

hi'nter *prp.* za, poza; ~ dem Rücken, za plecami; ~ j-n hergehen, iść za kim; j-n -s Licht führen, wywieść k. w pole; *fig.* er hat es ~ den Ohren, to słychać; ich werde es mir ~ die Ohren schreiben, zapamiętam to sobie.

Hi'nter-ansicht *f* bud. fasada tylna,

widok z tyłu; -backe *f* zadek, poidu-pek *m*; -bein *n* tylna noga; sich auf die -beine setzen (a. stellen), stanąć dęba a. na tylnych łapach; *fig.* a. porządek pazury; b) postawić się stoz-rem; **hi'nterbleiben** *vn.* pozostać przy życiu; -bliebenen *pl* pozostali przy życiu, pozostała rodzina.

hi'nterbringen *va.* donieść, denun-cjować; **Hi'nterbringer** (ta) *s* dono-sicielek(a), denuncjant(ka).

Hi'nter-bühne *f* te. zascenie *n*; -deck *m* pokład (pomost) tylny.

hinterder'la *ad.* potem; następnie. **hi'ntere** I a tylny, zadni; ostatni. II **H-** m. tylek, zadek *m*.

hinterelna'nder *ad.* jeden za a. po drugim, kolejno; zwei Tage ~ dwa dni z rzędu; **Hinterelna'nderschaltung** *f* el. (po)łączenie szeregowe.

Hi'nter-gebäude *n* oficyna *f*; -ge-danke *m* myśl uboczna, ukryta; **hi'n-tergeben** *va.* oszukać, podejść (kogo); -gestell *n* półowiec tylny; -grund *m* to n; ostatni plan; głąb *m*; im ~ w głębi (sceny etc.); *fig.* in den ~ treten, usunąć się a. schodzić na drugi plan; -halt *m* I zasadzka *f*; einen ~ legen, urządzić zasadzkę. 2 *fig.* ukryta myśl. 3 protekcja *f*, poparcie *n*; einen ~ haben, mieć plecy za sobą.

hi'nterhältig a nieszczerzy.

Hi'nter-haupt *n* tył *m* głowy, potylicy *f*; -haus *n* oficyna *f*.

hinterhe'r *vn.* 1 z tyłu, w tyle. 2 *potem*; ponieważ; ~ ist man am klügsten, mądry Polak po szkodziu.

Hi'nter-bof *m* tylna a. drugie podwozie; -indien *n* Indochiny *pl*; -lader *m* odtylcówka *f*; -land *n* głąb *m* kraju.

hi'nterlassen *va.* pozostawić po sobie, zostawić po śmierci; -e Werke, dzieła pośmiertne; **Hinterla'ssen-schaft** *f* spadczyna *f*, spadek *m*; -**hi'nterlauf** *m* tylna noga.

hinterle'gen *va.* złożyć, składać, deponować, oddać na skład; **Hinterle'ger** (ta) *s* deponent(ka), depozytariusz(ka); **Hinterle'gung** *f* złożenie, oddanie na skład, deponowanie *n*; -s-schein *m* kwit depozytowy.

hi'nterlist *f* podstęp *m*, podejście *n*; **hi'nterlistig** a podstępny.

Hi'nter-mann *m* zaplecznik, stojący za kim; następcza *m*; -pfote *f* tylna la-pa; -rad *n* tylnie koło.

hi'nterrücks *ad.* z tyłu; *fig.* zdra-dziecko.

Hi'nter-sitz *m* tylne siedzenie. -**teil** *m* tylna część, tył(ek) *m*; -**treffen** *n* tylna straż; *fig.* ins ~ kommen, gerat-en, zejść na drugi plan, być zaćmo-nym, zakasowanym.

hi'ntertreiben *va.* udaremnić (co), przeszkodzić niedopuszcz (do czego).

Hi'nter-treibung *f* udaremnienie, przeszkodzenie (czemu); -**terreppe** *f* tylnie schody (dla służby); -**treppe-roman** *m* romansido *n* (dla kucha-rem); -tür *f* tylnie drzwi; *fig.* sich eine ~ offenhalten, zostawić sobie furtek;

-wagen *m* półowiec tylny; -wald *m* las dziewiczy; -wand *f* ściana tylna.

hi'nterwärts *ad.* z tyłu, w tył.

hi'nterziehen *va.* sprzeniewierzyć, zdefraudować, zabrać podstępnie;

Hi'nterziehung *f* sprzeniewierzenie *n*, defraudacja *f*.

Hi'nterzimmer *n* tylny pokój.

hi'n-tragen *va.* zanieść; -treten *vn.* (sn) wystąpić; stanąć (vor j-n przed kim); -**tun** *va.* postawić, położyć.

hinü'ber *ad.* na tamtą stronę; -**bringen** *va.* przynieść; -**fahren** *vn.* (sn) przejechać na tamtą stronę; -**gehen** *vn.* (sn) przejść; -**reichen** I *va.* podać. II *vn.* (h) dosięgać; -**schwimmen** *vn.* (sn) przepłynąć; -**springen** *vn.* (sn) przeskoczyć; -**steigen** *vn.* (sn) przejść; -**tragen** *va.* przynieść; -**werfen** *va.* przerzucić; -**ziehen** I *va.* przeciągnąć. II *vn.* przemieść (przeprowadzić) się.

hinundher-gehen *vn.* (sn) chodzić tam i z powrotem; -**laufen** *vn.* (sn) biec tam i z powrotem; -**reden** *vn.* (h) długo rozprawiać (o czym), rozwodzić się (nad czym); -**wogen** *vn.* (h) falować. **hinu'nter** *ad.* nadół; den Fluß ~ z prądem rzeki; -**gehen** *vn.* (sn) zejść; -**schlucken** *va.* połknąć; -**tragen** *va.* znieść; -**werfen** *va.* rzucić.

hi'nwag-en, sich ~ odważyć się pójść. **Hi'nweg** *m* droga do...; auf dem -e, w drodze do...

hinwag'e *ad.* precyz; ~ mit dir I precz stąd ich will ~ chęć odejść; -**gehen** *vn.* (sn) odejść; über etw. mit Still-schwigen ~ pominąć co milczeniem; -**nehmen** *va.* zabrać; -**sehen** *vn.* (h) ubier etw. ~ nie patrzeć *va.* co; zam-kuąć oczy na co; sich -setzen über etw., nie zważać, nie dbać o co.

Hi'nweis, -es, *pl* -e *m* wskazanie *n*, wskazówka *f*; **hi'nweisen** *vn.* (h) auf etw. ~ wskazać, zwrócić uwagę na co; *gr.* des Fürwort, zaimek wskazujący; **Hi'nweisung** *f* ob. Hinweis.

hi'n-werfen *va.* rzucić; etw. auf das Papier ~ naszkicować, nakreślić co; ein Wort ~ rzucić słówko; sich ~ rzu-cić się na ziemię; -**wieder**(um) *ad.* znowu; wzamian; -**wirken** *vn.* (h) ~ auf, dążyć do...; -**wollen** *vn.* chcieć pójść, pojechać do...; ich weiß, wo Sie ~ wiem, do czego pan dąży; -**zeigen** *va.* pokazać; -**ziehen** I *va.* (po)ci-agnąć; -**zweilen** *va.* odzlewać; **Zahlung** ~ zwlekać z zapłatą. II *vn.* (sn) wypro-wadzić się (dokąd); längst der Küste ~ ciągnąć się wzdłuż brzegu. III *sich* ~ ciągnąć się; przedłużyć się; -**zielen** *vn.* (h) celować; auf etw. ~ zmierzać, dążyć do czego.

hinzu' *ad.* do (tego); nadto, prócz te-go, w dodatku; -**fügen** *va.* dodać, do-łączyć; **Hinzu'fügung** *f* dodanie, do-łączenie *n*; -**kommen** *vn.* (sn) doch ~ nadejść; dochodzić, przybyć jeszcze; -**lassen** *va.* dopuścić; -**legen** *va.* do-łożyć; -**rechnen** *va.* doliczyć; -**schrei-ben** *va.* dopisać; -**setzen** ob. -**fügen**; -**treten** *vn.* (sn) przystąpić; przylą-czyć się; -**tun** *va.* dodać; **Hinzu'tun** *n* dodanie *n*; ohne mein ~ bez mego udziału (a. wstawienia się); -**wählen** *va.* dob(ię)rać; -**zahlen** *va.* dopłacić; -**zahlen** *va.* doliczyć; -**ziehen** *va.* przyciągnąć; zawezwać (drugiego lekarza). (s)mutna wieść.

Hio'bs-botschaft, -post *f* hiobowa **Hi'ppe**, *pl* -n *f* I tasak; sierp *m*; kosa *f* (śmierci). 2 andrut *m*.

Hippodrom', -(e)s, *pl* -e *m* hipo-drom *m*, tor wyścigowy; ujeżdżalnia *f*.

Hirn, -(e)s, *pl* -e *n* mózg *m*; -**ent-zündung** *f* zapalenie mózgu; -**ge-spinn** *n* urojenie *n*, chimera *f*; -**haut** *f* opona mózgowa; -**schädel** *m*, -**scha-le** *f* czaszka *f*; **hi'n-verbraant**, -**verrrückt** a szalony, obłąkany.

Hirsch, -es, *pl* -e *m* jelen *m*; -**bock** *m* jelen amiec, rogacz *m*; -**fänger** *m* nóz myśliwski; -**geweih** *n* rogi jelenie; -**horn** *n* jeleni róg; -**jagd** *f* polowanie na jelenie; -**käfer** *m* ent. jelenek *m*; -**kalb** *n* jelenię *n*, jelenek *m*; -**keule** *f* udziec jeleni; -**kuh** *f* lania *f*; -**losung** *f* łajno jelenie; -**ziemer** *m* cyber jeleni.

smoła drzewna; **-verschlag** m przepierzenie n; **-waren** pl wyroby drzewne; **-weg** m droga leśna; **fig.** auf dem ~ sein, zbłądzić, wyjść na manowce; **-werk** n ciesielka f; **-wolle** f wełna drzewna; **-wurm** m czerw drzewny.

home'risch a homeryczny (śmiech).
homoge'n [-gen] a jednorodny;
homony'm a równobrzmiący.

Homöopa'th [-pät] -en, pl -en m homeopata m; **-le'** f homeopatja f;

homöopa'tisch a homeopatyczny.

homosexuell a równopłciowy, homoseksualny.

Ho'nig [hö-]. -(e)s m miód m; **-biene** f pszczola pasieczna; **-brot** n chleb z miodem; **miodownik** m; **-kuchen** m piernik, miodownik m; **-monat**, **-mond** m miódowy miesiąc; **-scheibe** f plaster miodu; **-seim** m patoka f, miód czysty; **ho'nigsüß** a słodki jak miód; **-topf** m kocioł (do) miodu; **-wabe** f plaster miodu; **-wochen** pl miódowe miesiące; **-zelle** f komórka miodowa.

Honora'r [-rär], -(e)s, pl -e n honorarium m; **Honoratio'ren** [-cjö-] pl dostojnicy, notable pl; **honorie'ren** [-ri-] va. honorować, wykupić (weksel); **Honorie'ring** f honorowanie, wykupienie n (wekslu).

Ho'pfen, -s m chmiel m; **fig.** da ist ~ und Malz verloren, daremny trud; szkoda czasu i atlasu; **-bau** m chmielnictwo n; **-darre** f suszarnia f chmielu; **-feld** n, **-garten** m chmielnik m; **-stange** f tyczka chmielowa; **fig.** dragal m.

Ho'psen vn. (h) skakać, podskakiwać; **Ho'psen**, -s m walc skakany.

Hö'rapparat m tel. słuchawka f.
hö'rbar a słyszalny; **hö'rchen** un. (h) słuchać; **podsluchiwać**; **nadsluchiwać**; **Ho'rcher** m podsluchiwanec m; **Ho'rchposten** m mil. podsłuch m; **Ho'rchrohr** n trąbka akustyczna.

Ho'rde, pl -n f horda, zgraja f.

hö'ren [hö-] va. i un. (h) słyszeć; **sluchać**; er hört schwer, nie dosłyszysz; ich hörte ihn singen, słyszałem, jak śpiewał; nichts von sich ~ lassen, nie dać znać o sobie, nie dawać znaku życia; er will nichts davon ~ слышеć o tem nie chce, nie chce nic o tem wiedzieć; ~ Sie mal! słuchajno! powiedzno (pan) | ein Kolleg ~ uczęszczać na

wykłady; das läßt sich ~ a) można o tem pogadać; b) to nie źle powiedzieć; nie; c) to jest dopuszczalne; das hört sich gut (an), to dobrze brzmi; auf j-n ~ sluchać kogo.

Hö'rensagen n: nur vom ~ kaen-nen, znać tylko ze słyszenia.

Hö'rer, -s m (-in f) 1 słuchacz(ka). 2 tel., radio; słuchawka f; **-schaft** f słuchacze pl, audytorjum n.

Hö'rfehler m 1 przesłyszenie n się. 2 wada f (defekt m) sluchu.

hö'rig a niewolniczy, poddany; **Hö'rigkeit** f poddaństwo n.

Horizo'nt [-cont] -es, pl -e m widnokrąg, horyzont m; **fig.** das geht über meinen ~ to za trudne dla mnie; **horizontal'** [-contá'l] a poziomy, horyzontalny; **Horizontal'le** f linja pozioma

Hö'rmuschel f muszla słuchawki

Horn, -(e)s, pl Hörner n 1 róg, rożek m; **fig.** j-m Hörner aufsetzen, przypisać k. rogi; sich die (tollen) Hörner ablaufen (a. abstoßen), wyszumieć. 2 trąbka f, róg m; ins ~ stoßen, zabrać! **fig.** mit j-m in ein ~ blasen, być z kim w zmwowie. 3 ostry szczyt góry, iglica f; **-arbeit** f robota rogowa; **ho'rnartig** a rogowaty; **-bläser** m trębacz m; **-blende** f blenda rogowa, rogowiec, amfibol m; **-brille** f okulary rogowe; **-drechsler**, **-dreher** m rogownik, wyrabiający przedmioty z rogu.

Hö'rchen n rogalik m.

Hö'rner-klang, -schall m odgłos trąbki (myśliwskiej).

hö'rnern a rogowy.

Ho'rnhaut f rogówka f (o oka); **modzel** m; **stwardnienie** n skóry; **-entzündung** f zapalenie rogówki; **ho'rnhäutig** a modelowaty; **ho'rnig** a rogowy; **rogaty**.

Horni'sse, pl -n f szerszeń m.

Horni'st, -en, pl -en m trębacz m.

Ho'rn-signal n sygnał trąbki; **-spalte** f rozpadlina f (kopyta); **-vieh** n bydlę rogate. [skop m.]

Horosko'p [-kop] -s, pl -e n horoskop m; **Ho'r-rohr** n trąbka słuchowa, akustyczna; **-saal** m sala wykładowa; **-spiel** n radio; słuchowisko n, audycja f.

Horst, -es, pl -e m 1 grupa (kępa) f drzew. 2 gniazdo ptaków drapieżnych; **ho'rsten** un. (h) gnieździć się.

Hort, -es, pl -e m 1 skarb m. 2 miej-

sce bezpieczne; schronienie; **fig.** oparcie n; ostoja f; walochronny, ochrona f.

Hortensie f Hortensja; **bot.** hortensja f.

Hortikultur f ogrodnictwo n.

Hö'r-trichter m ob. Hörrohr; **-weite** f odległość f sluchu; **er** ist außer ~ nie możemy go słyszeć.

Ho'se [hoze] pl -n f spodnie pl; **fig.** sie hat die ~ an, ona rej wodzi w domu.

Ho'sen-bandorden m order powiązki; **-bund** m pasek u spodni; **-klappe** f klapa u spodni; **-rolle** f te. męska rola (dla kobiety); **-schlitz** m rozporek m u spodni; **-strecker** m wieszadło n na spodnie; **-tasche** f kieszeń u spodni; **-träger** m szelki pl. **hosia'anna** (h) int. zbaw nas!

Hospita'l [-täl] -(e)s, pl -täler n szpital m; **-arzt** m lekarz szpitalny.

Hospita'nt, -en, pl -en m wolny sluchacz, hospitant m; **hospitie'ren** un. (h) uczęszczać na wykłady jako wolny sluchacz.

Hospi't, -es, pl -e m przytułek m.

Ho'stie, pl -n f hostja f; **-ngefäß** n, **-nschrein** m cyborjum n.

Hotel', -s, pl -s n hotel m; **-besitzer** (in) s właściciel(ka) hotelu; **-gewerbe** n hotelarstwo n.

Hub, -(e)s, pl Hübe m skok, suw m.

hüb'en [hü-] ad. z tej strony.

hüb'sch a i ad. ładny (-nie); **es** ist ~ von Ihnen, daß... to ładnie z pańskiej strony, że...; **sei** ~ artig, bądź bardzo grzeczny.

Hu'cke, pl -n f kosz m (na plecacy); **Hu'ckeback** ad. j-n ~ tragen, nosić k. na barana.

Hudelei' f 1 partactwo n. 2 mitręga f; **Hu'dein** un. (h) fuszerować.

Huf, -(e)s, pl -e m kopyto n; **-beschlag** m podkucie n.

Hu'fe, pl -n f włoka f (rol); **lan** m.

Hu'f-eisen n podkawa f; **-gänger** m zwierzę kopytowe; **-lattice** m bot. kopytnik m; **-nagel** m podkowiak, ułmal m; **-schlag** m 1 tętent m, uderzenie n kopyt. 2 ślad m kopyta; **-schmied** m kowal; **podkuczawca** m; **-schmiede** f kuźnia f; **-stollen** m ocel m.

Hu'ftbein n kość biodrowa.

Hu'fte, pl -n f biodro n.

Hü'ft-gelenk n an. staw biodrowy;

-schmerz m ból w biodrach; **-weh** n rwa kulszowa, ból w biodrze.

Hu'fzwang m uet. wykopycie się.
Hü'gel [hü-]. -s m pagórek m; **hü'gelig** a pagórzasty; **-kette** f łańcuch pagórków.

Hugeno'tte, -n, pl -n m hugonot m.
Hu'go [hü-] m Hugon.

Huhn [hün] -(e)s, pl Hühner n kura f; **junges** ~ kurczę n; **Hü'hnen** [hün-] n kurczę n; **kurka** f; **fig.** ein ~ mit j-m zu rupfen (a. zu pflücken) haben, mieć z kim porachunki, mieć z kim na piękno.

Hu'hner-auge n odcisk m; **-augen-messer** n nożyk do odcisków; **-augen-operateur**, **-schneider** m wylinacz odcisków; **-augenpflaster** n plasteretek m na odciski; **-brust** f pierś (górna część) kury; **an.** łódkowata klatka piersiowa; **-frikassee** n potrawka f z kury; **-haus** n kurnik m; **-hof** m dziedzińiec dla kury; **-hund** m legawiec, wyżeł m; **-jagd** f polowanie na kurapatwy; **-stall** m kurnik m; **-stange** f grzęda f dla kury; **-suppe** f rosół z kury; **-zucht** f chów m kur, drobiu.

Hu'l' [hu:] int. fiu! in einem ~ wokamgnięciu.

Huld f łaska (wość) f; **hold** m; **hu'ldigen** un. (h) hold składać, holdować (komu); przysięgać na wierność; **sich** ~ lassen, odbierać holdy; **fig.** einer Ansicht ~ być jakiegoś zdania; **dem Fortschritt** ~ być zwolennikiem postępu; **dem Sport** ~ uprawiać sport; **Hu'ldigung** f hold m; **holdowanie** n; **die** ~ leisten, składać holdy; **-seid** m przysięga f na wierność; **hu'ld-reich**, **-voll** a laskawy, miłościwy.

Hü'lle, pl -n f powłoka; osłona, zasłona; pokrywa; **odzież** f; **okrycie** n; **wylna** f (wełna); **sterblice** ~ zwłoki, szczątki pl (cb. Fülle); **hü'llen** va. okry(wać), owinać, otulić; **osłaniać**; **sich** in etw. ~ owinać się czym; **fig.** sich in Schweigen ~ zachować milczenie.

Hü'lse, pl -n f 1 łuska; lupina, skórka (niektórych owoców), lupinka (grochu). 2 gilza; tutka, tulejka f; **hü'lsen** va. łuskać; **hü'lsenartig** a strączkowaty; **Hü'lsenfrucht** f owoc strączkowy.

humani' [-mán] a ludzki, humanitarny; **Humanis'mus** m humanizm m, wykształcenie (studja) klasycyzm;

Humanis't, -en, pl -en m humanista,

cja *f*, urządzenie *n*; **installie'ren** [-li-] *ua.* (siech) urządzić, instalować (się). **Insta'ndhalten** *ua.* utrzymywać w dobrym stanie; **Insta'ndhaltung** *f* utrzymywanie w dobrym stanie, **instä'ndig** *a i ad.* usilny (-nie). **Insta'ndsetzen** *ua.* naprawić, doprowadzić do porządku; **Insta'ndsetzung** *f* doprowadzenie do porządku; *naprawa* *f*. **Insta'nz** *pl -en* *f* instancja *f*. **Insti'ntk.** -(e)s, *pl -e m* instykt *m*; *aus -* instyktownie; **insti'ntk-artig.** -mäßig, **instinkti'v** *a* instyktowny. **Institu't** [-tüt] -(e)s, *pl -e n* instytut; *zakład* *m*; **Institutio'n** [-cjon] *f* instytucja *f*. **instruie'ren** [-ren] *ua.* j-n ~ dać komu instrukcje, pouczać kogo; **Instruktio'n** [-cjon] *pl -en* *f* wskazówka, instrukcja *f*; **instrukti'v** [-tif] *a* pouczający. **Instrume'nt** -(e)s, *pl -e n* narzędzie *n*, instrument *m*; **Instrumenta'l** *musik* *f* muzyka instrumentalna; **instrumentie'ren** [-ti-] *ua.* instrumentować; **Instrumentie' rung** *f* instrumentacja *f*. **Insubordinatio'n** [-cjon] *f* niepodległość *n*, insubordynacja *f*. **Insula'ner** -s *m* wyspiarz *n*. **insultie'ren** [-zütl-] *ua.* obrażać. **Insurge'nt** [-zur-] -en *m* powstaniec *m*; **Insurrekto'n** [-cjon] *f* powstanie *n*, rozkosz *m*. **Insw'e'rksetzen** *n* doprowadzenie do skutku, urzeczywistnienie *n*. **inszenie'ren** [-szeni-] *ua.* inscenizować; **Inszenie' rung** *f* inscenizacja *f*. **Inta'kt** *a* nietknięty, nienaruszony. **Inta'rsia**, *pl -sien* *f* wkładki ozdobne, robota mozaikowa, intarsja *f*. **Integra'l** [-gral] *a* całkowity; *alkowy*, integralny; **Integra'lrechnung** *f* rachunek kalkowity; **Integritä't** [-tet] *f* cał(kowit)ość *f*. **Intelle'kt** -(e)s *m* umysł, intelekt *m*; **Intellektue'll** *a* umysłowy, intelektualny; **Intellektue'lle** -n, *pl -n m* intelektualista *m*. **intellige'nt** *a* inteligentny, pojętny; **Intellige'nz** *f* inteligencja, pojętność *f*. **Intenda'nt** -en, *pl -en m* intendencja *m*; **Intendantu'r** [-tör] *pl -en* *f* intendencja *f*.

Intensitä't [-zitet] *f* natężenie *n*, intensywność *f*; **intensi'v** [-zif] *a* silnie natężony, intensywny. **Interdi'kt** *n* zakaz, interdymt *m*. **intessa'nt** *a* interesujący, zajmujący, ciekawy; *ad.* zajmująco. **Intere'sse** -s, *pl -n* *m* interes *m*; *za-*interesowanie, zajęcie *n*; *es liegt in ihrem ~* w pańskim interesie leży; *j-s (-n) wahrnehmen*, stać na straży *a* bronić czyich interesów; ~ *zeigen*, okazywać zainteresowanie, zainteresować się; **-ngemeinschaft** *f* wspólnota *f* interesów. **Interesse'nt** -en, *pl -en m* (-in *f*) interesant(ka); *zainteresowany*. **Interessie'ren** [-ssl-] *ua.* zainteresować, zajmować; *j-n für (a. bei) etw. ~* zainteresować k. w czem; *sich für etw. ~* interesować się czem; **Interessie'rt** *a* (za)interesowany; *interesowny*. [**interferencia** *f*. **Interfere'nz** *f* fiz. krzyżowanie *n*. **Interi'm** *n* stan (okres) tymczasowy; **interimi'stisch** *a* tymczasowy. **Interjektio'n** [-cjon] *f* gr. wykrzyknik *m*. **Interme'zzo** [-tco] -s *n* intermezzo *n*; **Intermittie'rend** *a* przerywany. **Inte'rn** *a* wewnętrzny; **Interna't** -(e)s, *pl -e n* internat *m*. **Internatio'nal** [-cjonal] *a* międzynarodowy; **Internationale** *f* międzynarodowa *f*; **Internationalisie' rung** *f* umiędzynarodowienie *n*; **Internationalität** *f* międzynarodowość *f*. **Internie'ren** [-nl-] *ua.* intemować, wyznaczyć ograniczone miejsce pobytu; **Internie' rung** *f* intemowanie *n*; **-sleger** *n* obóz koncentracyjny (dla internowanych). **Interpella'nt** -en, *pl -en m* interpellant *m*; **Interpellatio'n** [-cjon] *f* interpelacja *f*; **interpellie'ren** [-ll-] *ua.* interpelować. **Interpollie'ren** [-ll-] *ua.* wstawić wyrazy *a* zdania w tekst; *mat.* wstawić. **Interpre't** [-prät] -en, *pl -en m* tłumacz; *interpretator* *m*; **Interpretatio'n** [-cjon] *f* objaśnienie, tłumaczenie *n*, interpretacja *f*; **Interpretie'ren** [-tl-] *ua.* objaśnić, tłumaczyć, interpretować. **Interpunktio'n** [-cjon] *f* gr. przeciekowanie *n*, interpunkcja *f*. **Interre'gnum** *n* bezkrólewie *n*.

Interrogati'vpronomen *n* gr. zaimek pytający. [**przedział** *m*. **Interva'll** -(e)s, *pl -e n* odstęp, **intervenie'ren** [-wenl-] *un.* (h) wstawić się, interwenjować; **Interventio'n** [-wencjon] *f* wstawienie *n* się, interwencja *f*. **Intervie'w** [-wjo] -s *pl -s n* wywiad *m*; **intervie'wen** [-wl-] *ua.* mieć wywiad; **Intervie'wer** -s *m* interwiewer. **Inti'm** [-tlm] *a* zażyły, intymny; **Intimitä't** *f* zażyłość *f*. **intolera'nt** *a* nietolerancyjny; **Intolera'nz** *f* nietolerancja *f*. **intonie'ren** [-nl-] *ua.* zaintonować. **intransigie'nt** *a* nieprzejednany. **intransiti'v** [-tif] *a* gr. nieprzechodni; **Intransitivum** *n* czasownik nieprzechodni. **Intriga'nt** -en, *pl -en m* (-in *f*) intrygant(ka); **Intrigie** [-tri-] *pl -n* *f* intryga *f*; **intrigie'ren** [-gl-] *un.* (h) intrygować. [**mus.** **introdukcia** *f*. **Introdukto'n** [-cjon] *f* wstęp *m*, **intuiti'v** [-tif] *a* intuicyjny. [**obieg.** **Inu'mlaufsetzen** *n* puszczenie *n* **Invalidi** [-wall-] -n, *pl -n m* inwalida *m*; **-nhaus** *n* dom inwalidów; **-nversicherung** *f* ubezpieczenie *od* niezdolności *do* pracy; **Invaliditä't** *f* niezdolność *do* pracy. [**wtargnięcie** *n*. **Invasio'n** [-wazjo'n] *f* najazd *m*. **Inventa'r** [-wenta'r] -s *n* inwentarz *m*; *das ~ aufnehmen*, spisać inwentarz; **-aufnahme** *f* spisanie inwentarza; **inventarisie'ren** *ua.* spisać inwentarz; **Inventu'r** [-tör] *f* spisanie inwentarza; **-ausverkauf** *m* wyprzedaż poinwentarzowa. **investie'ren** [-ti-] *ua.* inwestować, włożyć kapitał (w co); **Investie' rung**. **Investition** [-cjon] *f* inwestycja *f*; **Investitu'r** [-tör] *f* inwestytura *f*. **involve'ren** *ua.* zawierać w sobie. **inwendig** *a i ad.* wewnętrzny; *wewnątrz*. [**dalece**] *o* ile. **inwie'fern** -weit *ad.* jak (daleko) *a*. **Inzucht** *f* jednorasowe łączenie (sie), hodowla jednorodna. **inzwischen** *ad.* tymczasem, w międzyczasie [**jonisz**] *a* jónski. [**dzyczysie.** **Io'ta** [jo-] *n* jota *f*. **i'rden** *a* gliniany; **i'rdisch** *a* ziemski; *doznesny*; *die -en Dinge*, rzeczy doczesne. [**landka.** **I're** [ire] *m* Irlandczyk; **Irin** *f* Ir-

I're *ne* [ire-] *f* Irena. **i'rgend** *ad.* tylko; ...*kolwiek*; **-ein**, *jakikolwiek*, *jakis*; **-ein anderer**, ktoś inny; **-einer**, *ktokolwiek*; **-einmal**, *kiedyś*; **-(et)was**, *cośkolwiek*; **-jemand**, *ktokolwiek*; **-wann**, *kiedykolwiek*; **-wer**, *ktokolwiek*, *ktos*; **-wie**, *jakos*, *w* *jakikolwiek* *sposób*; **-wo**, *gdziekolwiek*; **-woher**, *skądkolwiek*; **-wohin**, *dokądkolwiek*. **I'ris** [-l] *f* tęczna; *an.* tęczówka *f* (w oku). **2 bot.** irys, *kosaciec* *m*. **i'risch** [-l] *a* irlandzki; **I'rland** *ngeo.* Irlandia *f*; **I'rlander(in)** *s* Irlandczyk (Irlandka); **i'rlandisch** *a* irlandzki. **I'ronie'** [-ni] *f* ironia *f*; **i'ro'nisch** [i'ro-] *a i ad.* ironiczny (-nie); **ironisie'ren** *ua.* ironizować. **i'rratione'll** [-jo-] *a* nieracjonalny. **i'rre** *l* *a* błędny; ~ *sein*, być w błędzie. **2 obłąkany**. **Il** *l* -*f* *blądzenie* *n*; *bląd* *m*; *in die ~ führen*, sprowadzić *z* *drogi*; *wprowadzić* *w* *błąd*; *in die ~ gehen*, *zabłądzić*. [**f**. **i'rrede'tabwegung** *f* *pol.* *iredenta* **i'rre-führen** *ua.* sprowadzić *z* *drogi*; *fig.* *sprowadzić* (kogo) *na* *bezdroża*; *wprowadzić* *w* *błąd*; **-gehen** *un.* (sn) *zabłądzić*; *fig.* *zejść* *na* *bezdroża*; **blądzić**, **-leiten** *ua.* *ob.* *irreführen*; **-machen** *ua.* *zbić* *z* *tropu*. **irregulä'r** *a* nieregularny. **irregligio's** [-gjos] *a* niereligijny. **i're'n** *un.* (h i sn) *l* *blądzić*, *bląkać* *się*; ~ *ist* *menschlich*, *ludzie* *są* *omylni*. **2** (sieh) *(o)* *mylić* *się*, *być* *w* *błędzie*; *wenn* *ich* *nicht* *irre*, *jeśli* *się* *nie* *mylę*; *sich* *im* *Datum* ~ *omylić* *się* *co* *do* *daty*. **I'rren-anstalt** *f*, **-haus** *n* zakład dla obłąkanych, dom warjatów; **-arzt** *m* psychiatra *m*; **-heilkunde** *f* psychiatria *f*; **-wächter** *m* dozorca warjatów. **i'rre-reden** *un.* (h) *majaczyć*, *brezdzić*; **-werden** *un.* (sn) *(s)* *stracić* *orientację*; *zmieszać* *się*; **an** *j-m* ~ *nie* *wiedzieć*, *co* *myśleć* *o* *kim*; *stracić* *wiarę* *w* *kogo*. **I'rr-fahrt** *f* *tulaczka* *f*; **-gang** *m* *l* *blądzenie* *n*. **2** *labirynt* *m*; **-garten** *m* *labirynt* *m*; **-glaube** *m* *wiara* *błędna*, *falszywa*; *herezja* *f*; **i'rrgläubig** *a* *wyznający* *błędną* *wiarę*; *heretycki*. **i'rrig** *a* *błędny*, *mylny*. **Irriga'tor** -s, *pl -en m* irygator *m*. **i'rrigerweise** *ad.* *mylnie*, *błędnie*

grzbiet m (góry). 3 ząb m (klucza); wrań m; **-macher** m grzebieciarz m. **ka'mmen** *u*. i *un*. (sich) czesać (się). **ka'mmer**, *pl* - *n* f 1 komórka;alko-wa; komora; kamera f. 2 izba (handlo-wa, posesjska etc.); -**auflosung** f pol. rozwiązanie izby; -**diener** m pokojo-woy, kamerdyner m. **Ka'mmerchen**, -s n 'komórka f. **Kammerlei** f 1 dochody mniejskie; kasa miejska. 2 czesalnia f. **Ka'mmerer** -s m podkomorzy; szambelan (papięski); podskarbi(miej-ski). **Ka'mmer-frau** f garderobiana f; -**gericht** n sąd apelacyjny; -**herr** m szambelan; -**jäger** m łepiciel szczu-rów; -**junker** f pokojówka; te. sub-reta f; -**kätzchen** n subretka; -**mu-sik** f muzyka kameralna; -**präsi-dent** n prezes izby posesjskiej; -**sänger** m śpiewak nadworny; -**estradowy**; -**zofe** f pokojówka f. **Ka'mmgarn**, -(e)s, *pl* - *e* n przedza czesankowa; -**spinnerei** f przędzalnia wlny czesankowej; -**stoff** m kam-garn, kort m. **Ka'mm-haar** n wyczeski *pl*; -**rad** n kolo palczaste; -**stellung** f mil. stano-wiska szczytowe; -**wolle** f wlna cze-sankowa. **Kamp** -(e)s m szkółka f, rozsadnik m. **Ka'mpe**, -n, *pl* - *n* m wojowiec m. **Kampe'scheholz** n drzewo kampie-szowe, brazylja f. **Kampf**, -es, *pl* **Kämpfe** m walka f, bój m; ~ *ums* Dasein, walka o byt; -**bahn** f sp. bieżnia f, boisko n, stadion m; -**begier**(de) f żądza walki. **ka'mpf-begierig** a żądny walki; -**bereit** a gotowy do walki. **Ka'rapf-einheit** f mil. jednostka bo-jo-wa; -**einsteiter** m aw. płatowiec bo-jo-wy jednosobowy. **ka'mpfen** *un*. (h) i *ua*. walczyć; ein-en Kampf ~ stoczyć walkę; j-n zu Boden ~ powalić k. na ziemię; um seine Existenz ~ walczyć o byt. **Ka'mpfer**, -s m kamfora f. [m. **Ka'mpfer**, -s m bojownik, zapasnik **Ka'mpferspiritus** m spirytus kamforowy. **Ka'mpf-feld** n pole walki; -**flug-zeug** n mil. płatowiec bojowy; -**ge-biet**, -**gelände** n teren walki; -**genos-se** m towarzysz walki; -**bahn** m kout

tresowany do walki; -**handlung** f mil. działanie bojowe; -**lage** f położenie bojowe; -**lust** f ochota do walki; **ka'mpf-lustig**, -mütig a wojowai-czy, oboczy do walki; -**platz** m plac boju, pojbowisko n; arena f; -**rich-ter** m sedzia m (na igryszkach); -**spiel** n zapasy; igryszka *pl*; turniej m; **ka'mpf-unfähig** a niezdolny do walki; -**unterstand** m mil. schron bo-jo-wy, obronny; -**wagen** m czołg m. **kampie'ren** [-*pi*-] *un*. (h) obozować. **Ka'nada**, -s n geo. Kanada f; **Kana-die'r**, -s m Kanadyjczyk; **kana'disch** a kanadyjski. **Kana'l** [-nāl] -(e)s, *pl* -*äle* m 1 kanał m. 2 an. przewód, kanał m; **Kanalisa-tio'n** [-zacjon] f kanalizacja f; **kana-lis'e'ren** *ua*. kanalizować; **Kanalisis'e-rung** f kanalizacja f. **Ka'nappe**, -s, *pl* -*s* n kanapa f. **Kana'rienvogel** m kanarek m. **Kana'rische Inseln**, Wyspy Kana-ryjskie. **Kanda're**, *pl* - *n* f wędróżka n. **Kandela'ber** [-la-] -s m świecznikm. **Kandida't** [-dat] -en, *pl* -*en* m (-in *f*) kandydat(ka); -u'r f kandydatura f; **kandidie'ren** [-di-] *un*. (h) postawić swoją kandydaturę, kandydat(ow)ać. **kandie'ren** *ua*. (sich) kandyzować (się); kandierte Früchte, owoce kandyzowane. **ka'ndis(zucker)** m cukier lodowaty. **Kanee'l** [-nel] -(e)s m cynamon m; -**baum** n cynamonowiec m. **Ka'nevas** m kanwa f. **Ka'nguruh**, -s, *pl* -*s* n zo. kangur m. **Kani'ochen**, -s n krolik m; -**bau** m jama królicza; -**fell** n skórka królicza; -**gehöge** n królikarnia f; -**höhle** f; -**loch** n jama królicza. **Ka'anne**, *pl* - *n* f konewka f, dzba-n(ek); litr m; es gießt wie mit -n, leje jak z cebra; -**gießer** m fig. polityk kawiarziany; -**gießerei** f polityka ka-wiarska; -**nbier** n piwo litrowe; -**ngießer** m konwisarz m. **Kanniba'le** [-bɪ:l-] -n, *pl* - *n* m ludo-żerca m; **kanniba'lich** a ludożerczy; -**dziki**; *ad. fam.* okrutnie, djabełnie; **Kanniba'lismus** m ludożerstwo n, kanibalizm m. **Kanon** [ka-] -s, *pl* - *s* m kanon m. **Kanona** de [-na-] kanonada f. **Kano'ne** [-no-] *pl* - *n* f annata f; *fi*

as m; unter aller ~ nizej wszelkiej krytyki, pod pse-m. **Kano'nen-boat** n kanonierka f; -**donner** m huk armatni; -**futter** n żer dla armat (żołnierze); -**kugel** /ku-la armatnia; -**lauf** m lufa armatnia; -**schuß** m strzał armatni; ein-en ~ weit, na odległość strzala armatnie-go; -**wischer** m wycior armatni. **Kanonie'r**, -(e)s, *pl* - *e* m kanonierm. **Kano'nik** [-nō-], **Kano'nikus** m kanonik m; **kano'nisch** a kanonicz-ny; **kano'nis'e'ren** *ua*. kanonizować; **Kanonisiering** f kanonizacja f; **Ka-noni'ssien**, *pl* -*n* *en* f kanoniczka f. **Kanta'te**, *pl* - *n* f *mus.* kantata f. **Kan'te**, *pl* - *n* f krawędź f, kant; brzeg, skraj, szlak m; *fig.* Geld auf die hohe ~ legen, odkładać pieniądze. **Kanthari'de** f mucha hiszpańska. **Ka'ntholz** n kantówka f. **ka'ntig** a kanciasty. **Kanti'ne**, *pl* - *n* f kantyna f. **Kanto'n**, -(e)s, *pl* - *e* m kanton, okręg m; **kanton'a** l kantonalny. **kantonie'ren** [-ni-] *ua*. rozmieścić wojsko; **Kantonie'ring** f rozmiesz-czenie wojska. **Kantoni'st**, -en, *pl* -*n* *m fig.* das ist ein unsicherer ~ to niepewny gość, nie można na niego liczyć. **Ka'ntor**, -s, *pl* -*n* m kantor m. **Kanu'** [-nō] -s, *pl* -*s* n czółno n. **Kanu'le** [-nū-] f chir. kanka f. **Ka'nzel**, *pl* - *n* f ambona, kazalnica f; -**rede** f kazanie n; -**redner** m kazno-dzieja m. **Kanzlei'**, -en f kancelaria f; -**bote**, -**diener** m woźny kancelarii; -**papier** n papier kancelaryjny; -**schreiber** m kancelista m; -**sprache** f język kance-laryjny; -**vorsteher** m nacelnik kance-larii. **Ka'nzler**, -s m kanclerz m. **Kanzli'st**, -en, *pl* -*n* m kancelistam. **Kao'l'in**, -s n min. kaolin m. **Kap**, -s, *pl* -*s* n przylądek m. **Kapau'n**, -(e)s, *pl* -(e)n m kapłon m. **Kapazität** f 1 pojemność f. 2 zdol-ność, poijtność f. 3 powaga f. **Kape'lle**, *pl* - *n* f 1 kaplica f. 2 orkie-stra; muzyka wojskowa; **Kape'llmei-ster**, -s m kapelmistrz m. **Ka'per** [ka-] l f kapar(ek) m. II m korsarz, rozbójnik morski; -**ei'** f kor-sarstwo n; **ka'per'n** *un*. (h) trudnić

się korsarstwem. II *ua*. zabrać a. zdo-być (okręt); -**schiff** n okręt korsarski. **Kapie'ren** [-*pi*-] *ua*. (z)rozumieć; *fam.* kapować. **Kapitäl**, -(e)s n *bud.* głowica f. **Kapitäl** [-täl] -(e)s, *pl* -*n* i-en n kapita-l m; *fig.* ~ *aus* etw. schlagen, cią-gnąć z czego zyski; totes ~ martwy kapitał. [kapitalny, święty] **kapita'l** a główny; początkowy; *fam.* **Kapita'l-abwanderung** f ucieczka kapitalistów; -**anlage** f ulokowanie, umiesz-czenie n kapitału; -**fehler** m główny błąd; -**flucht** f uciezka ka-pitałów. **Kapitalis'e'ren** *ua*. kapitalizować. **Kapitali'smus** m kapitalizm m. **Kapitali'st**, -en, *pl* -*n* m kapitalista m; -*in* *pl* -*n* *f* kapitalistka f; **ka-pitali'stisch** a kapitalistyczny. **Kapita'lkerl** m morowy chłop; zuch m. [znaczącmi kapitalami] **kapita'lkräftig** a porządkujący **Kapita'l-mangel** m brak kapitalów; -**markt** m rynek pieniędzy; -**steuer** f podatek od kapitalistów; -**verbrechen** n zbrodnia głowna; -**zufluß** m przy-pływ kapitalów. **Kapitäl'n** [-ten] -s, *pl* -*e* m kapitan m. **Kapi'tel**, -s n 1 rozdział m. 2 kapitu-ła f; **kapi'telfest** a biegly w Piśmie Świętem; mocny (w czem). **Kapito'l**, -(e)s n Kapitol m. **Kapitula'nt**, -en, *pl* -*n* m kapitu-lant, żołnierz służący dłużej, aniżeli obowiązyany; **Kapitulatio'n** [-cjo'n] f kapitulacja f, poddanie n się; **kapitu-lie'ren** [-li-] *un*. (h) 1 kapitulować, poddać się. 2 mil. auf ein Jahr ~ za-ciagnąć się powtórnie do wojska na rok. [m. **Kapla'n**, -(e)s, *pl* -*äne*, m wikariusz **Ka'ppe**, *pl* - *n* f 1 czapka f; kaptur, kapiszon m, kapuza; jarmulka f, 2 kap-ka, f nossek m (u obuwia); korona f (ze-ba); al. kolpak m; kapa f (w piecach); mostek m (u pończochy). **ka'ppen** *ua*. 1 odciać wierzch drze-wa, szczyt masztu. 2 kapłonic (koguty) **Ka'ppen-mantel** m płaszcz z kaptu-re-m; -**mönch** m kapucyn m. **Ka'ppfenster** n okno w dachu. **Ka'pphahn** m gm. kapłon m. **Kä'ppi**, -s, *pl* -*s* n kepi (żołnierskie). **Ka'pp-rock** m płaszczyk z kaptur-kie-m; -**zaum** m kielzno n, kawecan m.

Kapriole [-prjō-] pl -n f skok, sus m.
kaprzyoś [-cjō] a kapryśny.
Kapsel pl -n f kapsla, kapsulka f;
 kaptur(ek) m; bot. torebka f; **-baro-**
meter n i m barometr gruzkowy.
kapu'tt a fam. do niczego, zniszczony,
 zrujnowany, stracony; er ist ~ już
 po nim, zginal; ~ gehen, zniszczyć
 się; umrzcć, (o zwierzętach) zdechnąć;
 ~ machen, zrujnować, zniszczyć; za-
 bi(ja)ć; ~ schlagen, (roz)bić.
Kapu'ze, pl -n f kaptur m, kapuza f;
Kapuz'ner, -s m kapucyn m.
Karabi'ner [-bl-] -s m karabinek m.
Karaffe, pl -n f karafka f.
Karai'be, -n, pl -n m Karaib m.
Karambol'e, pl -n f bil. karambol m;
karambolie ren [-li-] un. (h) karam-
 bolować; fam. mit j-m ~ spotkać się
 z kim.
Karame'lle, pl -n f karmelek m.
Kara't (-rät) (-e)s, pl -e n karat m.
karat'ien [-ti-] va. karatować
 (złoto), mieszać złoto z innym krusz-
 cem; kara'tig a karatowy.
Karau'sche, pl -n f icht. karaś m.
Karawa'ne [-wä-] pl -n f karawana
 f; **Karawanserei'** [-zera'] f schroni-
 sko dla karawan. [m].
Karba'tsche, pl -n f kańczug, knut
Karbi'd (-bit) (-e)s n karbid m;
-lampe f lampka karbidowa.
Karbo'l (-böl) (-e)s n karbol m;
-säure f kwas karbolowy.
Karbona'de [-nä-] pl -n f kotlet o-
 smażony, karbonada f.
Karbona't, (-e)s, pl -e n węgiel m;
karbonis'ien [-zl-] va. zwęglić.
Karbu'nkel, -s m 1 wągiel, karbun-
 kuł, czyrak, antraks m. 2 min. karbun-
 kuł m.
Karda'ngelen n przegub Kardana.
Karda'tsche, pl -n f zgrzeblo n;
 karda'tschen va. gremplować (wel-
 ne); czyszcić (konia).
Ka'rd'e, pl -n f **-ndistel** f th. oset su-
 kiennicy, szyszka draparska.
Kardina'l (-nal) (-e)s, pl -ale m kard-
 dynal m; **-punkt** m punkt główny, za-
 sadniczy; **-shut** m kapelus kardynał-
 ski; **-swürde** f kardynałstwo n, god-
 ność kardynałska.
Kar'e n f wstrzymanie płacy; **-zeit**
 f okres bez poboru pensji.
karessie'ien [-ssl-] va. pieścić.
Karfrei'tag m Wielki Piątek.

Karfu'nkel, -s m min. med. karbun-
 kuł m.
karg [kark] a skapy; ~ mit Worten,
 malomówny; -e Antwort, lakoniczna,
 krótka odpowiedź; **ka'rgen** un. (h)
 skąpić; **Ka'rgheit** f skąpstwo n; **ka'rg-**
lich a i ad. skąpy (-po); nędzny
 (-nie); die Natur hat ihn ~ bedacht,
 natura go upośledziła.
Ka'rgo, -s, pl -s m ładunek okrętowy.
Kari'be [-ri-] -n, pl -n m Karaib.
kari'e'r (-rlr) a krakowany.
Karikatu'r (-tür) pl -en f karykату-
 ra f; **-enmalen**, **-enzeichnen** m ka-
 rykaturować m; **kari'ke'ien** [-kl-]
 va. karykaturować.
kari'o's [-rjōs] a spróchniały (zab).
Karl, -s, pl -e m Karol.
Karmel'i'ter(mönch) m karmelita
 m; **Karmel'i'ternonne** f karmelitka
 f. **karmesi'n (-zln)** I a karmazynowy.
 II K. -n karmazyn m, barwa karmazy-
 nowa; **-rot** a czerwony jak karmazyn.
Karmi'n [-min] -e)s m karmin m;
karmi'nrot a czerwony jak karmin.
Karne'o'l, (-e)s, m min. krwawnik m.
Ka'rneval, -s, pl -e m karnawał m.
Kar'n'ckel, -s n królik m.
Karnie's [-nls] -es, pl -e n bud. kraj-
 nik m.
Ka'nten n geo. Karyntja f.
Ka'ro, -s, pl -s n 1 czworobok m. 2
 karc. karo; **-könig** m król karo.
Karoli'ne f Karolina; die -n geo
 wyspy Ka.o. inskie.
Karo'sse, pl -n f kareta f.
Karossier'e f aut. karosjerka f.
Karo'tte, pl -n f marchew(ka) f.
Karpa'ten pl -gebirge n Karpaty pl.
Ka'rpfen, -s m icht. karp m; **-teich**
 m sadzawka, staw na karpie.
karra'risch a kararyjski (marmur).
Kar'rr'e, pl -n f taczki pl.; okara f.
Karree' [-re-] -s, pl -s n czworobok m.
ka'rr'en va. i un. (h) (z)wozić taczka-
 mi, taczkować; pchać taczkę.
Kar'rr'en, -s m taczki pl.; okara f;
-fahrer, **-führer**, **-schieber** m tacz-
 koboty. **-strafe** f taczki pl, ciężkie
 roboty.
Karrie're [-rje-] pl -n f karjera f;
 wie ~ machen, zrobić karierę; (in) ~
 reiten, jechać (konno) cwałem.
Karrio'l'n, -e f karjolka, bryczka f.
Ka'rr'ner, -s m taczkarz m. [na].
Karst, -es, pl -e m motyka dwuzęb-

Karta't'sche [-te-] pl -n f kartacz m;
-nfeuer n ogień kartaczowy.
Karta'uer [-toj-] m (-in f) kartuz-
 (ka); **-lijkör** m szartreza f (likier).
Ka'rt'e, pl -n f 1 karta f; ein Spiel
 -en, talja f kart; die -en legen a. schla-
 gen, wróżyć z kart; -n spielen, grać w
 karty; mit offnen -n spielen; grać w
 otwarte karty (ob. setzen) I. 2 bilet
 (wizytowy etc.). 3 mapa f. 4 karta;
 nach der~ speisen, jeść à la carte.
Karte'i' f kartoteka f.
Karte'l, (-e)s, pl -e n 1 wyzwanie na
 pojedynkę. 2 kartel m; **-bruder** m
 rykatowiec m; **-träger** m sekundant m.
Ka'rt'en-blatt n arkusz mapy; karta
 f; **-brief** m sekretnik m; **-haus** n do-
 m z kart (t. fig); **-kunststück** n
 sztuczka z kartami; **-legerin**, **schlä-**
gerin f wróżka, kabalarza; **-spiel** n
 gra w karty; **-spieler(in)** s karciaz
 (-rka); **-verkauf** m sprzedaż biletów;
-zeichnen n rysowanie map; **-zeich-**
ner m kartograf m.
Kartha'ger [-tä-] m Kartagińczyk
 m; **kartha'gisch** a kartagiński; **Kar-**
tha go n geo. Kartagina f.
Karto'ffel, pl -n f 1 ziemniak, kart-
 ofle m; -n in der Schale, kartofle w
 mundur(ka)ch. 2 cebula f (zegarek
 gruby); **-brei** m kartofle tarte (purée);
-klößchen n krokiet kartoflany, klus-
 ka kartoflana; **-mehl** n mąka kartofla-
 na; **-mus** n ob. -brei; **-puffer** m olad-
 ka kartoflana; **-suppe** f kartoflanka f.
Kartogra'ph m rysownik map.
Kartogra'fisch a kartograficzny.
Karto'n [-tä-] -s, pl -s m tektura f,
 karton m; **pudelko** tekturowe; **karto-**
nie'ien [-nl-] va. kartonować, opira-
 wać w tekturę; **Karto'npapier** n pa-
 pier tekturowy.
Karthote k [-tek] pl -en f kartoteka f.
Kartu'sche, pl -n f nabój, ładunek m.
Karusse ll, (-e)s, pl -e n karuzela f.
Ka'rwoche f Wielki Tydzień.
Ka'rz'er, -s m i n areszt, karcer m.
Kasche' mme f pulapka na myszy.
Ka'schmir, -s, pl -e m kaszmir m;
-sahal m szal kaszmirowy.
Kä se [keze] -s m ser m; **-bereitung**
 f wyrób m sera; **-blatt** n gazeta bruko-
 wa, brukowiec m; **-glocke** f kłoz m
 na ser; **-handel** n handel serem; **-hüt-**
te f serownia f; **-kuchen** m sernik m.
Kasema'tte, pl -n f mil, kazamata f.

kä'sen [ke-] I un. (h i sn) zwarzyć
 się. II va. robić ser.
Käser'e', pl -en f serownia f.
Kase'rne, pl -n f koszary pl.
kasernie'ien [-nl-] va. umieścić w
 koszarach.
Ka'se-stangen pl djablotki pl ze se-
 rem; **-stoff** m kazeina f; **kä'sicht**,
kä'sig a serowaty; fam. blady.
Ka'simir [kä-] m Kaszmirz.
Kasi'no, -s, pl -s n kasyno n.
Kaska'de, pl -n f kaskada f, wodo-
 spad m.
Kaske'tt, (-e)s, pl -e n kaszkiet m.
Ka'spar, -s m Kaspar.
Ka'sperletheater n teatr marjone
 tek. [skie].
Ka'spischer Meer, Morze Kaspij-
Ka'ssa f per ~ bezahlen, płacić go-
 tówką; **-buch** n księga kasowa; **-preis**
 m cena gotówkowa.
Kassatio'n [-cjōn] f 1 złozenie z ur-
 zędu. 2 jr. kasacja f; **-shof** m sąd ka-
 sacyjny.
Ka'sse, pl -n f kasa f; die ~ führen,
 machen, prowadzić, zrobić kasę; bei
 ~ sein, mieć pieniądze.
Ka'ssen-abschluß m zamknięcie kas-
 sy; **-anweisung** f I asygnata kasowa.
 2 bilet skarbowy; **-arzt** m lekarz kasy
 chorych; **-bestand** m stan kasy; **-bo-**
te m inkasent m; **-führer** (in) s kas-
 sier(ka); **-öffnung** f otwarcie kasy;
-schein m ob. -anweisung; **-zettel** m
 kartka kasowa.
Kassero'lle, pl -n f rondel m.
Kasse'tte, pl -n f kasetka, szkatuła f
kassie'ren [-ssl-] va. unieważnić (te-
 stament), skasować (wyrok); pozbawić
 (oficera) stopnia oficcerskiego; **z**łożyć
 (urzędnika) z urzędu.
Kassie'r'er [-ssl-] m (-in f) kasjer(ka).
Kassu'bl, -en, pl -en m Kaszub.
Kasta'nie [-stä-], pl -n f kasztan m;
-nbaum m drzewo kasztanowe;
kasta'nienbraun a kasztanowaty.
Kä'stchen, -s n skrzyneczka, szkatul-
 ka, kasetka f.
Kä'ste, pl -n f kasta f, stan m.
kaste'i'en, sich ~ umtawieć ciało;
Kaste'i'ung f umartwienie ciała.
Kaste'll, (-e)s, pl -e n zamek m, wa-
 rownia f; **Kastella'n**, (-e)s, pl -e m 1
 kasztelan. 2 odźwierny m.
Käst'en, -s m 1 skrzynia, skrzynka f.
 2 pudło n (u wozu). 3 dr. kasza f;

Kei'ler [kaj] -s m odyniec m. kei'lförmig a klinowaty.
Kei'l-hacke, -**haue** f kilof, oskard m; -**kissen** n poduszka poślizna, wałek m; -**schrift** f pismo klinowe.
Keim [kajm] -(e)s, pl -e m zarodek m; fig. im -e ersticken, stłumić w zarodku; **kei'men** *vn.* (h) kielkować; **kei'mähig** a zdolny do kielkowania; **kei'mötend** a niszczący zarodki; **Kei'mtöter** m sterylizator m; **Kei'mung** f kielkowanie n.
 kein [kajn] pr. żaden; ~ anderer, nikt inny; ich habe ~ Geld, nie mam pieniędzy; -er weiß, nikt nie wie; -er von beiden, żaden z nich, ani jeden, ani drugi; **kei'nerlei** a żaden; auf ~ Weise, w żaden sposób.
kei'nes-falls *ad.* w żadnym razie; **-wegs** *ad.* w żaden sposób; bynajmniej, wcale nie.
kei'nmal *ad.* ani razu (ob. einmal).
Keks [keks] m i n biskopt, keks m.
Kelch, -(e)s, pl -e m kielich m (t. bot.); fig. der bittere ~ der Leiden, kielich gorzycy; -**glas** n puhar m.
Ke'lle, pl -n f warzachew, czerpaczka; kielnia f.
Ke'ller, -s m 1 piwnica f, 2 suterena f; **Kellerei**, -en f piwnice, składy piwnicze.
Ke'ller-fenster n okienko piwnicze; **-geschob** n suterena f; **-gewölbe** n sklepienie piwnicze; **-meister** m piwniczy m; **-wechsel** m wksel fikcyjny, grzeźnościowy; **-wirtschaft** f restauracja, szynk w piwnicy; **-wohnung** f suterena f.
Ke'llner, -s m (-in f) kelner(ka).
Ke'lten pl Celtowie pl.
Ke'lter, pl -n f łoznica, prasa f (do wycłaczania winogron); -ei' f 1 wycłaczanie winogron. 2 wycłaczarnia wina; **-haus** n wycłaczarnia wina; **ke'ltern** *va.* wycłaczać (wino).
ke'ltiach a celtycki.
ke'nobar a łatwy do poznania.
ke'nnen *va.* znać; j-n dem Namen nach, von Ansehen ~ znać k. z nazwiska, z widzenia; ~ **lernen**, poznać; sich ~ znać się; er kennt sich vor Zorn nicht mehr, pieni się ze złości; **-swert** a godzien poznania.
Ke'nner, -s m (-in f) znawca m (znawczyni f); **-auge** n, **-blick** m oko znawczy; **-schaft** f znawstwo n.

ke'ntlich a łatwy do poznania; odznaczący się; (sich) ~ machen, odznaczyć, wyodrębnić (się); dać (się) poznać.
ke'ntnis, pl -se f 1 znajomość (języka etc.), wiadomość f; zur ~ bringen, podać do wiadomości; es ist mir zur ~ gelangt, doszło do mojej wiadomości; von etw. ~ nehmen, przyjąć co do wiadomości; j-n von etw. in ~ setzen, zawiadomić k. o czem. 2 -se pl wiedza f, wykształcenie n; viele -se besitzen, posiadać ogromną wiedzę; **-nahme** f przyjęcie do wiadomości; ~ do ~ laszkawej wiadomości.
ke'ntnisreich a bogaty w wiadomości; wykształcony, uczony.
Ke'n-wort n hasło n; **-zeichen** n znamie n, cecha, oznaka f, znak m.
ke'nzeichnen *va.* znamionować, cechować; sich ~ zaznaczyć się; -d a znamionujący, charakterystyczny.
Ke'nziffer f wskaźnik m, cecha f.
ke'ntern *vn.* (sn) żeg. wywrócić się.
Kera'mik f ceramika f; **ke'ra'misch** a ceramiczny.
Ke'rbe, pl -n f karb m, nacięcie n.
Ke'rbel, -s m bot. trybula f.
ke'rben *va.* karbować, naciąć.
Ke'rb-holz n karb m; fig. etw. auf dem ~ haben, mieć coś na sumieniu; **-tier** n owad m.
Ke'rbung f karbowanie, nacinanie.
Ke'rker, -s m więzienie n; **-haft** f zamknięcie (a. siedzenie) n w więzieniu; **-meister** m dozorca więzienny; **-strafe** f kara więzienna.
Keri, (e)s, pl -e m chlop, osobnik, jegomość, facet m; armer ~ biedak nieborak; braver ~ zuch; dummer ~ dureń; gluppie; elender ~ niedźnik; gemeiner ~ podlec; guter ~ dobry chlop; langer ~ dryblas; netter ~ mowro chlop; sonderbarer ~ dziwak m; **-chen** n chłopczek m.
Kern, -(e)s, pl -e m 1 ziarno, jądro n, pestka f; rzeń m (drzewa). 2 fig. (główna) treść, kwintesencja, istota rzeczy; jądro; kwiat (armji), elita f (towarzystwa); **-ausdruck** m wyrażenie dobitne, jędrne; **-beifer** m orn. grubodziób, ziarnojad m; **ke'rnbrav** a z kości mi. poczciwy; **ke'rndeutsch** a rdzennie niemiecki.
ke'rnren *va.* wyjąć pestki, jądra.
ke'rnfest a bardzo jędrny; silny.

Ke'rn-fleisch n mięso pierwszego gatunku; **-frucht** f owoc pestkowy, jądrowy; **-gebäude** n komórka jądrowa (w owocach); **ke'rngesund** a zdrow jak rydz; **-holz** n rdzeń m drzewa; twarżdził f.
kernig a ziarnisty; fig. jędry, sozysty (styl); silny, mocny; **Ke'rnig-keit** f jędrność; siła f.
Ke'rn-leder n skóra grzbietowa rdzenna; **-obst** n owoce pestkowe; **-punkt** m sedno n; den ~ treffen, trafić w samo sedno; **-seife** f mydło marsylskie; **-sprache** f mowa jędrna; **-spruch** m zdanie jędrne, sentencja; **-truppen** pl wojsko wyborowe; **-ware** f towar wyborowy, najprzedniejszy.
Ke'rze, pl -n f świeca; geweihte ~ gronnicza f; **ke'rzengerade** a prosty jak świeca.
Ke'rzen-leuchter m świecznik m; **-licht** n beim ~ przy świetle świecy; **-macher**, **-zieher** m świeczarz m; **-zündung** f aut. zapalenie świecove.
Ke'scher, -s m sieć workowa; siatka f na motyle.
Ke'ssel, -s m 1 kocioł(ek) m. 2 kotlina f; leg. barłóg m; **-arbeiter** m kotlarz; **-bekleidung** f osłona f kotła; **-druck** m ciśnienie w kotle; **-explosion** f rozsadzenie n (eksplozja f) kotła; **-flicker** m naprawiacz kotłów; **-haken** m hak do zawieszania kotła; **-heizer** m palacz m; **-jagd** f polowanie kociolkowe, w oparunkowaniu kniei; **-pauke** f mus. kotły pl; **-raum** m kotłownia f; **-schmied** m kotlarz m; **-schmiede** f kotlarnia f, zakład kotlarski; **-schmiedekunst** f kotlarstwo n; **-speisung** f zasilanie kotła; **-stein** m osad kotłowy, nawar m; **-träger** m dźwigar kotła; **-überwachung** f dozоровanie kotłów; **-wagen** m wagon cysternowy; **-ware** f wyrób klepany; getriebene ~ naczynia tyfowane; **-wärter** m kotłowy, dozorca m kotła; **-werkstätte** f kotlarnia f.
Keßler, -s m kotlarz m; **-waren** pl wyroby klepane.
Ke'tchen, -s n łańcuszek m.
Ke'tte, pl -n f 1 łańcuch m. (t. gór.); an die ~ legen, okuć w kajdany; uwiązać (psa) na łańcuchu; die ~ bilden, utworzyć łańcuch. 2 tk. osnowa f. 3 stado k. kuropatw; **ke'tten** *va.* uwiązać na łańcuchu; j-n an sich ~ przy-

wiązać k. do siebie; sich an j-n ~ przywiązać się do kogo.
Ke'tten-bruch m mat. ułamek łańcuchowy; **-brücke** f most łańcuchowy; **-draht** m drut gruby; **-druck** m druk na tkaninach; **-faden** m nić osnowy; **-gekllir** n szczeń łańcuchowy; **-glied** n ogniwo n łańcucha; **-geschäfft** n przedsiębiorstwo mające kilka oddziałów; **-handel** m handel łańcuchowy (gdzie jest kilku pośredników); **-huud** m pies łańcuchowy, na uwięzi; **ke'ttenlos** a bezłańcuchowy; **-panzel** m kolczuga f; **-rechnung**, **-regel** f rachunek łańcuchowy, reguła łańcuchowa; **-schleppschiff** n holownik łańcuchowy; **-schleppschiffahrt** f żegluga łańcuchowa, holownicza; **-schutz(kasten)**, **-schützer** m aut. osłona f, ochraniacz m łańcucha; **-seide** f organsyna f, jedwab n na osnowie; **-stich** m ścieg łańcuchowy.
Ke'tzer, -s m heretyk, kacer m; **-ei'** f herezja f, kacerstwo n; **-gericht** n inkwizycja f; **ke'tzerisch** a kacerski; **-richter** m inkwizytor m; **-verbrennung** f (s)palenie heretyka, autodafe; **-verfolgung** f przesławowanie heretyków.
Ke'u'chen [koj-] I *vn.* (h) sapać, dyszeć. II **K.** -n sapanie, dyszenie n.
Ke'u'chusten m koklusz, krztusiec
Keu'le [koj-] pl -n f 1 palka, maczug a f, 2 tłuczek m; młotek drewniany. 3 uździec, ud(ko) n; **-nschlag** m uderzenie maczuga.
keusch [kojz] a czysty, niewinny, nieskalany, wstydlivy; powściągliwy; **Keu'schheit** f czystość, niewinność, niepokalaność f. [loru] kiki.
Kha'kiunifom [kä-] f mundur (kolejny); **Khedi've** [kediwe] -n, pl -n m ke-dy w m. [włoski].
Ki'chererbse f ciociorka f, groch ki'chern I *vn.* (h) chichotać. II **K.** -n chichot m, chichotanie n.
Kicks, -es, pl -e m bil, kiks m; **ki'ksen** *vn.* (h) kiksować, fałszować.
Kie'bitz [ki-] -es, pl -e m 1 orn. czajka f. 2 harc. kibic m; **-ei** n jajko czajki; **kie'bitzen** *vn.* (h) zagładać grającym w karty, kibicować.
Kiefer [ki-] I -s m szczęka; zo. żuchwa f. II f sosna f.
Kie'fern-gehölz n las(ek) sosnowy; **-harz** n żywica sosnowa; **-holz** n soś-

nina *f*; -wald *m* las sosnowy; -zapfen *m* szyszka sosnowa.

Kiel [kil] (-e)s, pl -e *m* 1 dutka *f*, pieńnik *m* (pióra); pióro *n*. 2 żeg. stepka *f*, kil *m*.

kie'len [kl-] *i* un. (h) pierzyć się, porość w pierze. II *va.* żeg. zaopatrzyć w kil; kie'hlen *va.* przechylić (okręt) nabok; przeciagnać (majitka za karę) pod okrętem.

Kie'l-raum *m* dno *n*, spód *m* okrętu; -wasser *n* ślad okrętu; -wasserlinie *f* żeg. szyk torowy.

Kie'me [kl-] *f* pl -n skrzcele *pl*. Kien [kin] (-e)s *m* luczywo *n*; -apfel *m* szyszka (sosnowa); -holz *n* luczywo *n*, smolak *m*; kie'nig *a* smolny; -öl *n* smolewiec *m*, smolna oliwa; -ruß *m* sadza *f*; -span *m* glownia *f*.

Kie'pe [ki-] *pl* -n *f* kosz (na plecy). Kien [kin] -es *m* 1 żwir *m*. 2 min. piryt *m*. 3 gm. pieniądze *pl*, forsa *f*; -ausfüllung *f* żwirowanie *n*; -bettung *f* żwirowka *f*; -boden *m* grunt żwirowy.

Kie'sel [ki-] -s *m* krzemień *m*; -erde *f* krzemionka *f*; -säure *f* kwas krzemowy; -stein *m* krzemień, kamień polowy; -stoff *m* krzem *m*.

Kie's-grube *f* żwirownia *f*, dół żwirowy; -grund *m* grunt żwirowy.

kie'sig [ki-] *a* żwirow(at)y.

Kie's-straße *f*, -weg *m* gościniec szutrowany, droga (szosa) szutrowana.

Kilo-(gramm) *n* kilo(gram).

Kilome'ter *n* i *m* kilometr *m*; -fresser *m* aut. pożeracz kilometrów; -messer *m* licznik kilometrów (u samolotów); -stein *m* kamień (słup) kilometrowy.

Kilowat *n* *el.* kilowat *m*; -stunde *f* kilowatogodzina *f*.

Kimm *m* żeg. granica widnokregu, horyzont *m*; Kimm'e *f* wator *m*; Kimmung *f* 1 watorowanie *n*. 2 żeg. obło, zaoblenie *n*.

Kind, (-e)s, pl -er *n* dziecko, dziecię *n*; an -es *Statt* annehmen, adoptować (dziecko); von ~ auf, od dziecka, od dzieciństwa; -bett *n* półgł *m*; im ~ liegen, leżeć w pologu; ins ~ kommen, rodzić; -betterin *f* położnica *f*; -bettfieber *n* gorączka pologowa.

Ki'ndchen, -s *n* dzieciątko, dziecię. Ki'nder-bewahranstalt *f* ochronka *f* (dla niemowląt); -billett *n* bilet dla dzieci; -ei' *f* dzieciństwo *n*; -frau *f*

piastunka *f*; -fräulein *n* bona *f*; -freund *m* przyjaciel dzieci; -garten *m* ogródek freblowski, dziecięcy; -gärtnerin *f* freblówka *f*; -geschichten *pl* powiastki dla dzieci; -hort *m* ochronka dla dzieci; -jahre *pl* lata dziecięce; -krankheit *f* choroba dziecięca.

Ki'nder-leicht *a* bardzo łatwy; -lieb *a* sie ist ~ ona kocha dzieci; -los *a* bezdzietny (-na).

Ki'nder-madchen *n* piastunka; bona do dzieci; -mehl *n* mączka dla dzieci; -mörder *m* dzieciobójca *m*; -schuh *m* bucik dziecięcy; -schutz *m* ochrona dzieci; -segnen *m* liczna dziawka; -spiel *n* gra, zabawa dziecięca; fig. zabawka, bagatelka *f*; -spielzeug *n* zabawka dla dzieci; -stimme *f* głos dziecięcy; -streich *m* figiel dziecięcy; -stube *f* pokój dziecięcy; eine gute ~ haben, być dobrze wychowanym; -waage *f* waga dla niemowląt; -wagen *m* wózek dziecięcy; -wärterin *f* piastunka *f*; -welt *f* świat dziecięcy; -wiege *f* kolebka dziecięca.

Ki'ndes-alter *n* wiek dziecięcy; -beine *pl*: von ~ an, od kalekbi; -kind *n* wnuk, wnuczka; -liebe *f* miłość dziecięca; -mörder *m* dzieciobójca *m*; -pflicht *f* obowiązek dzieci (względem rodziców).

Ki'ndheit *f* dzieciństwo *n*, wiek dziecięcy; von ~ an, od dzieciństwa; ki'ndlich *a* *ad.* dziecięcy (-nie); ~ werden, (z)dziecinieć; ki'ndlich *a* 1 dziecięcy, dziecięcy; synowski. 2 *na* jwy; Ki'ndlichkeit *f* dziecięcość; *na* jwy, prostota dziecięca; Ki'ndtaufe *f* chrzciny *pl*.

Kinematogra'ph [-gräf] -en, pl -en *m* kinematograf *m*; kin'e'tisch [-n] *a* ruchomy, kinetyczny.

Ki'nerlitzchen *pl* fidrygalki *pl*. Kinn, (-e)s, pl -e *n* podbródek *m*, broda; (u koni) zuchwa *f*; -backe *f*, -backen *m* szczeka *f*; -bart *m* broda *f*; kleiner ~ bródko, hiszpanka *f*; -lade *f* szczeka *f*; -riemen *m* podpinka *f* (u helmu).

Ki'no [ki-] -s, pl -s *n* kino *n*; -fachmann *m* fachowiec kinematograficzny; -vorstellung *f* przedstawienie kinematograficzne.

Kio'sk, (-e)s, pl -e *m* kiosk *m*. Kio'ppe, pl -n *f*: auf der ~ stehen,

być bliskim upadku (*a.* ruiny); ki'ppen *i* un. (h i sn) stracić równowagę, przechylić się; kolyśać (huśtać) się. II *va.* 1 przechylić; wychylić; wyrzucić, wypróżnić (wózek etc.). 2 obrzynać (monety); ~ und wippen, puszczać w obiegi łatszywe pniądze.

Ki'pp-karren *m* taczki wywrotne, wywrotki *pl*; -lastwagen *m* wóz ciężarowy wywrotny; -vorrichtung *f* przyrząd wywrotny.

Ki'rchdorf *n* wieś mająca kościół. Ki'rche, pl -n *f* 1 kościół *m*; griechische ~ cerkiew *f*. 2 nabożeństwo *n*.

Ki'rchen-älteste(r) *m* prowizor kościelny, starszy parafji; -bann *m* klątwa kościelna; -bau *m* budowa kościoła; -behörde *f* władza duchowna; -chor *m* chór kościelny; -diener *m* kościelny; -fahne *f* chorągiew kościelna; -fenster *n* witraż *m*; -fürst *m* dostojnik kościoła; -gelder *pl* pieniądze kościelne; -krieg *m* wojna kościelna; -lied *n* pieśń nabożna, kantyczka *f*; -maus *f*: arm wie eine ~ goly jak święty turecki; -raub *m* świętokradztwo *n*; -räuber *m* świętokradca *m*; -recht *n* prawo kościelne; -regiment *n* rzady kościelne; -spaltung *f* schizma *f*, odszczepieństwo *n*; -staat *m* państwo kościelne; -streit *m* zatarg z kościołem; zatarg wyznaniowy; -stuhl *n* krzesło w kościele; -väter *pl* ojcowie kościoła; -vermögen *n* majątek kościelny; -versammlung *f* zbroj, synod *m*; -verwaltung *f* zarząd kościelny; -vorsteher *m* prowizor kościelny.

Ki'rch-gang *m* chodzenie (droga) do kościoła; -gänger *m* uczęszczający do kościoła; -hof *m* cmentarz *m*. Ki'rchlich *a* kościelny; duchowny; ~ gesinnt, religijny; Ki'rchlichkeit *f* gorliwość religijna; Ki'rchner, -s *m* kościelny.

Ki'rch-spiel *n* parafja *f*; -sprengel *m* djeceja *f*; -turm *m* wieża kościelna; -turmpolitik *f* polityka zaściankowa, parafijanszczyzna *f*; -weih *f* kiermasz *m*; -weibe *f* poświęcenie.

Ki'rmes *f* kiermasz *m*. [kościola. Ki'rre *a* oswojony, łagodny; fig. pokorny, uległy; ki'rren *va.* oswajać, ugłaskać, obkaskawić. Ki'r'sch, -es, pl -e *m* wiśniówka *f*; -baum *m* wiśnia, czereśnia *f* (drzewo); -blute *f* kwiat czereśni.

Ki'r'sche, pl -n *f* czereśnia *f*. Ki'r'sch-kern *m* pestka (*a.* jądro) z czereśni; -kuchen *m* placek z czereśniami; ki'r'schrot *a* czerwony jak wiśnia; -saft *m* sok wiśniowy; -wasser *n* wiśniówka *f*.

Ki'ssen, -s *n* poduszka *f*; -bezug, -überzug *m* powłoczka, poszewka *f*.

Ki'stchen, -s *n* skrzyneczka *f*. Ki'ste, pl -n *f* skrzynia, paka *f*; pudelko *n* (do cygar); -ndeckel *m* wieko *n* skrzyni; -nmacher *m* skrzyniarz.

Kitsch, -es, pl -e *m* kicz, bohomaz *m*, lichey obraz (t. filmowy), lichota *f*.

Kitt, (-e)s, pl -e *m* kit *m*; spoiwo *n*. Ki'ttel, -s *m* bluza *f*, kitel *m*.

ki'tten *va.* (za)kitować.

Ki'tze, pl -n *f* kozka *f*, kozłatko *n*.

Ki'tzel, -s *m* lechtanie, laskotanie *n*; fig. rozkosz *f*; ki'tzelig *a* laskotliwy, lechtawy; fig. drażliwy, delikatny; ki'tzeln *i* *va.* laskotać, lechtać; fig. den Gaumen ~ lechtąć podniebienie; die Lachlust ~ pobudzać do śmiechu. II K. -n lechtanie *n*; Ki'tzler, -s *m* an. lechtaczka *f*.

Kla'dde, pl -n *f* bruljon *m*.

kla'ffen un. (h i sn) 1 odstawać, niedomykać się. 2 pękać, rozpadać się.

kla'ffen un. (h) szczełkać, ujadać.

Kla'ffer, -s *m* szczełkacz *m*.

Kla'fter, pl -n *f* sażeń *m*; -holz *n* drzewo sągowe; kla'ftern *va.* *i* un. (h) układać w sążnie.

kla'gbar *a* zaskarżalny; ~ werden, wnieść skargę; Kla'gbarkeit *f* zaskarżalność *f*.

Kla'ge [kla-] *pl* -n *f* żalenie (skarżenie) się, narzekanie *n*; skarga *f* (t. jr), powództwo *n*; ~ über etw. führen, żalić się na co; eine ~ gegen j-n anhängig machen, wnieść na k. skargę; -geschrei *n* lament(y); -lied *n* pieśń żalobna; elegja *f*.

kla'gen [kla-] *i* un. (h) 1 żalić się, narzekać, utyskiwać; über etw. ~ żalić się na co. 2 jr. wnieść skargę, pozwać, (za)skarżyć. II *va.* -m etw. ~ skarżyć się przed kim na co; j-m sein Leid ~ zale swoje komu wynurzyć; -d *a* żalony; skarżący (ob. Teil 2). Kla'ger -s *m* (-in) powód(k), skarżący (-ca).

Kla'ge-schrift *f* skarga *f* na piśmie; -verjährung *f* przedawnienie powództwa; -weib *n* płaczka *f*. kla'glich [klc-] *a* 1 żalony (głos).

kin m; -**rechen**, -**riegel** m wieszadło n; -**schränk** m szafa na ubrania; -**ständer** m wieszadło n; -**stoff** m materiał na ubranie; -**tracht** f kostium m; moda f; -**trödler** (in) s handlarz (-rka) starzyzna; -**vorrat** m zapas ubrań, garderoba f.

Klei'dsam a (będący) do twarzy, dobrze ładny (o ubraniu).

Klei'dung, pl -en f ubiór m, odzież f; -**ssstück** a część ubrania.

Kleie f otręby pl; -**nmehl** n mąka grubo mielona; **schwarzee** ~ mąka razowa, razówka f.

Klein I a i ad. mały, drobny (-no); in einer ~ Stunde, za małą godzinę; ein ~ bißchen (a. wenig), troszeczkę, odrobinka f; ~ gewachsen, małego wzrostu (o broj. I); er hat ~ angefangen, on zaczął od małego; ~ hacken a. hauen, drobno siekać; -es Geld, drobne pieniądze; sich ~ machen, poniżyć się; ~ werden, zmaleć. II **Kleine**(r) s mały chłopiec, mała dziewczynka; etw. -es, bagatelka, drobnostka f; im -en, na małą skalę; detalicznie; bis ins Kleinste, do najdrobniejszych szczegółów; von ~ ab a. an, od małościwa.

Klein-arbeit f drobna robota; robota drobiazgową; -**asien** n geo. Azja Mniejsza; -**auto** n samochódzik m; -**bahn** f kolejka f; -**brauer** m chłop malorolny; -**betrieb** m drobne przedsiębiorstwo; -**bürger** n malomieszczanin; **Kleinbürgerlich** a malomieszczanski.

Klein-erwerden n ubywanie n.
Klein-flugzeug n aw. awionetka f;
-geld n drobne (pieniądze); -**gewerbebetrieb** m drobny przemysł; **klein-gläubig** a niedowierzający, nieufny; małoduszny; -**gläubigkeit** f niedowierzanie n, nieufność; małoduszność f; -**handel** m drobny handel; handel detaliczny; -**handelspreis** m cena detaliczna; -**bändler** m drobny handlarz; detalista m.

Kleinheit f małość, drobnosć f.
Kleinherzig a ob. kleinnützig.
Kleinbirn n mózdżek m.

Kleinigkeit, pl -en f drobnostka, bagatelka, fraszka f, drobiazg m; -**skrämer** m człowiek małoskowy, pedant m; -**skrämerei** f małoskliwość, pedanteria f.

Kleinkinderbewahranstalt f ochronka dla dzieci, żłobek m.
Klein-krieg m partyzantka, mała wojna.

Klein-köpfig a małosłowy; -**körnig** a drobnozarnisty; miękki; -**laut** a szpony, zbiły z tropu; zatrzwożony; zniechęcony; ~ machen, speszyc, zrazić; ~ werden, spuścić z tonu.

Klein-leben n skromne życie.

Klein-lich a małoskowy, drobiazgowy; marny; **Klein-lichkeit** f małoskowość, drobiazgowość; marność f.
Klein-maler m miniaturzysta; -**material** n kol. przybory do szyn; -**meister** m drobny rzemieślnik; -**stunde** m małoduszność, trwożliwość f.

Klein-mütig a małoduszny, trwożliwy; ~ werden, zniechęcić się.

Klein-od, (-e)s, pl -e a. -ien n klejnot m; fig. skarb m.

Klein-pole m Malopolanin; -**polen** n Malopolska f; -**russe** m Malorosjanin; **klein-russisch** a malorosyjski; -**rußland** n Malorosja f; -**schmid** m kowal kuźniczy; -**staat** m państwo n; -**staater** f partykularyzm małych państw; -**städter** m malomieszczanin; -**städterei** f malomieszczeczność f; **klein-städtisch** a malomieszczeczki; -**stellbrenner** m płomyk oszczędnościowy; -**verkauf** m sprzedaż detaliczna; -**verkäufer** m detalista m; -**vieh** n nierogacizna f; -**wild** n drobna zwierzyna.

Klein-ster, -s m kłajster m; **klein-st(e)rig** a kłajstrowaty; **klein-ster** va. kłajstrować, lepić kłajstrem.

Klein-mens m Klemens.

Klementine f Klementyna.

Klein-mme, pl -n f I imadło n, klubka f, kieszeć pl; el. zacisk m. 2 fig. tarapaty, klopoty (pieniężne); in der ~ sein (sitzen, stecken) być w tarapatkach; aus der ~ kommen, wybrnąć z klopotów; **klemmen** va. I ścisnąć, ścisnąć, zaciskać; fig. krepować. 2 fam. ścisnąć, buchnąć, ukraść; **Klein-mmer** m I binokle pl. 2 fam. złodziej m. [we. **Klein-mmkupplung** f sprzęgło zaciskowe; **Klein-m-rolle** f el. galka zaciskowa; -**schraube** f śruba zaciskowa; -**verbinder** m złączka zaciskowa.

Klein-mpner, -s m blacharz m; -**draht** m drut blacharski; -**ei** f zakład blacharski; -**handwerk** n blacharstwo n;

-**ware** f wyroby blacharskie; -**werkstatt** f warsztat blacharski.

Klein-pper, -s m szkapca f.

Kleptomanie [-ni] f kleptomania f.
Klerikal'l [-kal] a klerikalny; **Klerikal-kale**(r) m klerykał m; **Klerikal**'s-mus m klerikalizm m; **Klein-riker** m kleryk m; **Klerisei**'f, **Klein-rus** [kle-] m kler m.

Klein-te, pl -n f bot. lopian m; fig. się wie etne ~ an j-n hängen, przylepić się jak smoła, uczepić się kogo.

Kletterei'f wdrapywanie n się; **Klein-tereisen** n żelaza wlawowe; **chwyty** pl; **Klein-terer** m wspinający się; ptak żażący; **Klein-termast** m słup szczytający; **klein-tern** vn. (h) wspinać (wdrapywać) się; -d a pnać się; żażący (ptak).

Klein-ter-pflanzen f pnać m, roślina pnąca się; -**stange** f słup do wspinańca się; -**vögel** pl ptaki żażące.

Klein-ten, -en, pl -en m (-in f) klient (ka); **Kliente**'l, **Klein-tschaft** f klientela f.

Klein-ma [kl-], -s, pl -te n klimat m; sich an das ~ gewöhnen, zaaklimatyzować się; **Klein-m-tisch** [klim-] a klimatyczny.

Klein-mmen vn. (h i sn) wspinać się.
Klein-mperei'f brzdąkanie n; **Klein-mperer** m brzdąkalo m; **Klein-mperkasten** m klekot m, brzdąkalo n; **Klein-mpern** I vn. (h) i va. brzęczeć, brzdąkać (czem); brzdąkać (na fortepianie). II **Klein-mpern** n brzdąkanie; brzęczenie n.

Klein-ge, pl -n f ostrze n (noża), brzeszczoł, klinga f; die flache ~ plaz m (szabli); die ~ n kreuzen, skrzyżować szpady; über die ~ springen lassen, wyciąć w pięń.

Klein-ge, pl -n f dzwonek m; -**beutel** m woreczek z dzwonkiem (do zbierania datków).

Klein-ge vn. (h) i va. (za)dzwonić; j-m ~ dzwonić na kogo; j-n aus dem Schlafe ~ obudzić k. dzwonieniem.

Klein-ge-schnur f sznur od dzwonka; -**zug** m przewodnik dzwonkowy.

Klein-gen vn. (h) brzęczeć, dzwienić, brzmieć; fig. das klingt sonderbar, to dziwne brzmi; die Ohren ~ mir, dzwoni mi w uszach; mit den Gl. sem ~ brzęczeć szklankami; -de Münze, brzęcząca moneta; mit -dem Spiel, z muzyką (na czele).

Klein-rik [kl-] pl -en f lecznica; klinika f; -er m klinicysta, klinik m; **Klein-rik** a kliniczny.

Klein-rike, pl -n f klamka. zapadka f, **Klein-riken** vn. (h) nacisnąć klamkę.

Klein-ker m kliniker m, cegła holen derska, zendrówka f.

[nie **klipp** ad. ~ und klar, jasno i wyraź.]
Klein-ppe, pl -n f ostra skala, rafa f, szkopuł m (t. fig.); -**nküste** f wybrzeże skaliste; **Klein-ppeniche** a skalisty

Klein-reen I vn. (h) szczerkać, brzęczeć brząkać. II **Klein-reen** (anie), brzęk **Klichee**' [-sz] -s, pl -s n kliszka f.

Klein-rie [-stir] (-e)s, pl -e n lewatywa f; j-m ein ~ geben, zrobić komu lewatywy; -**spritze** f strzykawka (szprycy) f do lewatywy.

Klein-toris [kl-] f an. lechtaczka f.

Klein-tsching a kłajstrowaty (chleb).

Kloa'ke, pl -n f kloaka f.
Kloa'ben [klo-] -s m I polano n. 2 krak (u zawias); skobel m, klubka f, imadło n, kieszeć pl.

Kloa'big [klo-] a masywny; fig. niezgrabny; nieokrzesany, grubjanski.

Kloa'pfel m ob. Klöppel.

Kloa'pfen I vn. (h) I pukać, stukać; (o sercu) bić; an die Tür ~ pukać do drzwi. 2 klepać; j-m auf die Schulter ~ poklepać kogo po ramieniu. II va. trzepać; tłuć; wbić (gwoździ); den Staub aus etw. ~ wytrzeć co; j-n aus dem Schlafe ~ obudzić k. stukaniem; Fleisch mürbe ~ dobrze zbić mięso. II **Klein-pf** n pukanie, stukanie; bićcie (serca); klepanie n.

Kloa'pfer, -s m I trzepaczka f, klepadło n. 2 stukawka f, młoteczek telegraficzny.

Kloa'pf-geist m duch wypukający;

-maschine f tk. leparka f.
Kloa'ppel, -s m I serce n (dzwonu); kołatka f. 2 klocek m (do koronki). 3 kijanka f; -**arbeit** f robota kłockowa;

-**kissen** n poduszka kłockowa; -**maschine** f tk. taśmiarka f, pleciarka taśmowa; -**spitze** f koronka kłockowa.

Kloa'ppeln va. dziergać; kłockować, robić (koronki) na kłockach.

Klops, -es, pl -e m kuch. klops m.

Klose'tt, (-e)s, pl -e i -s n kłozet m; -**becken** n miska kłozetowa; -**papier** n papier kłozetowy, higieniczny.

Kloß [klös] -es, pl **Kloße** m I bryła, skiba f. 2 kłuska f; -**brühe** f rosół z

knöchern a kościany,
kno'chig a kościsty,
Knockout' [nokaut] *m* sp nokaut *m*.
Kno'del, -s *m* knedel *m*.
Kno'le, *pl*-n *f*, **Kno'len**, -s *m* 1 gruzelek; *guz* *m*. 2 bulwa *f*; -**gewächs** *n* roślina cebulkowa(ta).
Knollig a bulwiasty, cebulkowaty.
Knopf, -(e)s, *pl* Knöpfe *m* guzik *m*; *galka* (u laski etc.); *główka* *f* (u szpilki); *el.* przycisk *m*.
Knöpfen *ua.* zapinać, zapinąć.
Kno'pf-fabrik *f* fabryka guzików;
-haken *m* zapinacz, haczyk *m* do zapinania; **-loch** *n* dziurka od guzika, butonierka *f*; **-macher** *m* guzikarz; **-maschine** *f* guzikarka *f*; **-reihe** *f* rząd guzików.
Kno'pstiefel *m* pantofel, bucik *m* na guziki.
Kno'rpel, -s, *pl* - *m* chrząstka *f*; **kno'rp(ell)ig** a chrząstkowaty.
Kno'rren, -s *m* *guz* *m*; **-holz** *n* drzewo guzowate; **kno'rrig** a guzowaty.
Kno'spe, *pl*-n *f* pa(cze)k *m*; **kno'spen** *un.* (h) paćki (wy)puszczać.
Kno'te (kno-) *n*, *pl* -n *m* *gbur*, *cham* *m*. [lek.
kno'ten [kno-] *un.* (h) zrobić supełek.
Kno'ten [kno-] *s* *m* węzeł(ek), supeł(ek); *an. guz*; **zég**, węzeł *m*; *fig.* trudność *f*; *da steckt der ~ w tem sék*; **-punkt** *m* węzeł, punkt węzłowy; **-station** *f* kol. stacja węzłowa; **-stock** *m* kij sękaty; **-verbindung** *f* (po)łączenie węzłowe.
Kno'terich, -(e)s, *pl* -e *m* bot. rdost *m*
kno'tig [kno-] a sękaty, guzowaty; węzłowaty; *fig.* nieokrzesany, grubiański.
Knuff, -(e)s, *pl* Knüffe *m* kulak, szturchaniec *m*; **knu'ffen** *ua.* okładać pięścią; **knu'ffig** a *gm.* silny; nadmierny; *es ist ~ kalt*, jest silny mróz.
knüll a *gm.* pijany, wstawiony.
knüll'en *ua.* zmiąć, zmiętosić.
knü'pfen *ua.* (z)wiązać, przywiązać; *węzelek* zrobić; *fig.* Bandle enger (a. fester) ~ ścięśnić węzły (przyjaźni etc.).
Knü'pspitzen *pl* koronki wiązane.
Knü'ppel, -s *m* 1 kraglak *m*, polano *n*. 2 palka *f*, kij *m*. 3 buleczka *f*. 4 drąg; *gbur* *m*; **-damm** *m* wał klokowy; **-holz** *n* kraglaki *pl*.
knu'rren *l* *un.* (h) warezć, mruzczyć; burzczyć (o brzuchu). II **K.** -

warczenie, mruczenie; burczenie *n*;
knu'rrig a warkliwy, mrukliwy.
knu'sp(e)rig a chrupiący, trzeszczący;
**knu'sp(era)un. (h) i *ua.* chrupać.
Knut *te* [kno-] *pl*-n, *f*, **knut** *m*; **knuten** *ua.* chłostać knutem, knutować.
Knüttel, -s *m* palka *f*, kij *m*; **-verse** *pl* wiersze czestochowskie, liche.
Koalition *n* [-cjön] *f* koalicja *f*.
Ko'balt, -(e)s *m* *min.* kobalt *m*.
Ko'ben [ko-] -s *m* chlew *m*.
Ko'ber [-kø-], -s *m* kobialka *f*.
Ko'bold [kø-] -(e)s, *pl* -e *m* krasnoludek, gnom, kobold; chochlik *m*.
Kobol'z *m* ~ schießen, wywraćć koziołka.
Koch, -(e)s, *pl* Koche *m* kucharz (ob. Brei); **-buch** *n* książka kucharska.
ko'chen *l* *ua.* gotować; -*können*, umieć gotować. II *un.* (h) gotować się; kipić; *es kocht in ihm*, gotuje (burzy) się w nim; *er kocht vor Wut*, wścieka się. III **K.** -n gotowanie *n*; *das K. verstehen*, umieć gotować.
Ko'cher *m* maszynka do gotowania.
Kö'cher, -s *m* kolczan, sajak *m*.
K'och-geschirr *n* naczynie kuchenne; **-herd** *m* kuchenka *f*.
Kö'chin, *pl* -nen *f* kucharka *f*.
Ko'ch-junge *m* kuchcik *m*; **-kessel** *m* kocioł(ek) *m*; **-kunst** *f* sztuka kulinarna; **-künstler** *m* kuchmistrz *m*; **-löffel** *m* warzecha, łyżka kuchenna; **-maschine** *f* maszynka do gotowania; **-ofen** *m* piec(ek) do gotowania; **-salz** *n* sól kuchenna; **-schule** *f* szkoła kucharska; **-topf** *m* garnek do gotowania.
Ko'cktail [-tel] *m* cocktail (rodzaj napoju amerykańskiego).
Ko'dak [kø-] -s, *pl* -s *m* fot. kodak *m*.
Kö'der [kø-] -s *m* przynęta *f*, wabik *m*; **kö'dern** *ua.* (z)wabić, (przy)naćić.
Ko'dex [kø-] -es, *pl* -e *m* 1 (stary) rekopis. 2 kodeks *m*; **Kodifizatio'n** [-cjön] *f* kodyfikacja *f*; **kodifizieren** *ua.* (a)kodyfikować.
Koditz II, -(e)s, *pl* -e *n* dopisek testamentowy, kodycył *m*.
Koeffizient, -en, *pl* -en *m* współczynnik *m*.
Koffein *n* n kofeina *f*. [nik *m*.
Ko'ffer, -s *m* kufer *m*, walizka *f*; **Kö'fferchen** *n* kuferok *m*, walizeczka *f*; **Kofferradio** *n* radio walizkowe.
Ko'gnak [koniak] -s, *pl* -s *m* koniak *m*; **-bohne** *f* drażetka, czekoladka z koniakami.**

Kohäsion *n* [-zjön] *f* fiz. spójność *f*.
Kohl [kol] -(e)s *m* 1 kapusta *f*. 2 czza gadanina, bzdury *pl*.
Ko'hle [kø-], *pl* -n *f* węgiel *m*; *fig.* wie auf (glühenden) -n sitzen, siedzieć jak na spiliżkach; **ko'hlen** *un.* (h) i *ua.* 1 zwęglić 1, 2 pleść bzdury.
Ko'hlen-abbau *m* odbudowa węglowa; **-abfall** *m* odpadki węgla; **-arbeiter** *m* węglarz *m*; **-becken** *n* zagłębie węglowe; **-bergwerk** *n* kopalnia *f* węgla; **-bezirk** *m* okręg węglowy; **-blende** *f* antyracty *m*; **-brenner** *m* węglarz *m*; **-brecher** *m* lamacz węglowy; **-faden** *m* włókno węglowe; **-fadenlampe** *f* żarówka węglowa, węglówka *f*; **-feuerung** *f* opalanie węglem; **-flöz** *n* pokład *m* węgla; **-förderung** *f* wydobywanie węgla; **-gegend** *f* teren węglowy; **-glut** *f* żar węglowy; **-grube** *f* kopalnia węgla; **-händler** *m* węglarz *m*, handlarz węglem; **-heizung** *f* opalanie węglem; **-kasten** *m* skrzynia na węgle; **-klein** *n* miał węglowy; **-lager** *m* 1 skład węgla. 2 pokład węglowy; **-lieferung** *f* dostawa węgla; **-meiler** *m* mielnik *m*; **-not** *f* głód węglowy, brak węgla; **-oxyd** *n* tlenek węgla; **-revier** *n* okręg węglowy; **-säure** *f* kwas węglowy; **-sacht** *m* szyb węglowy; **-schiff** *n* statek węglowy, węglowiec *m*; **-staub** *m* miał węglowy; **-stift** *m* węgiel do rysowania; paleczka węglowa; **-stoff** *m* węgiel (czysty); **-träger** *m* węglarz *m*; **-wagen** *m* wóz węglowy; *kol.* węglarka *f*; **-wasserstoff** *m* *chm.* węglowodór *m*; **-zeche** *f* kopalnia węgla; **-zeichnung** *f* rysunek węglowy; **-zufuhr** *f* dowóz węgla; **-zug** *m* *kol.* węglówka *f*, pociąg węglowy.
Ko'hlepapier *n* fot. papier pigmentowy.
Ko'hler [kø-] *m* węglarz *m*; **-ei** *f* węglarstwo *n*; *węglarnia* *f*; **-glaube** *f*ślepa wiara; **-hütte** *f* chata węglarska.
Ko'hl-kopf *m* główka kapusty; **-ra'bi** *m* kalarepa *f*; **-rübe** *f* brukiew *f*; **ko'hlschwarz** a czarny jak węgiel; **-strunk** *m* głaz *m* (kapusty); **-suppe** *f* kapusniak *m*; **-weisling** *m* bielonek, kapusznik *m* (motył).
Ko'hlung *f* nawęglanie *n*.
Kohort, *pl* -n *f* kohorta *f*.
Ko'itus *m* spółkowanie *n*.
Koje, *pl*-n *f* budka *f* (na okręcie).
Kokai *n* [-in] *f* kokaina *f*.

Koka'rde, *pl* -n *f* kokard(k)a *f*.
koke'it a zalotny; **Koke'te**, *pl* -n *f* zalotnica, kokietka; **Koketterie** *f* kokieteria *f*; **kokettieren** *un.* (h) kokietować; *mit j-m ~ flirtować* z kim.
Koko'n [-kik] -s, *pl* -s *m* oprzęd, kokon *m*; **-faden** *m* nitka oprzędowa jedwabiu.
Ko'kos-baum [kø-] *m* drzewo kokosowe; **-butter** *f* masło kokosowe; **-nuß** *f* orzech kokosowy; **-(nuß)öl** *n* olej kokosowy.
Koko'te, *pl* -n *f* kokota *f*.
Koks *pl* *inu*, *koks* *m*; **-anstalt** *f* koksownia *f*; **-bereitung** *f* koksowanie *n*; **ko'ksen** *un.* (h) kokosować; **-heizung** *f* opalanie koksami; **-klein** *n* miał koksowy; **-kohle** *f* węgiel koksowy; **Ko'ksung** *f* koksowanie *n*.
Ko'kslen, -s *m* 1 palka *f*. 2 kolba *f*, przykład *n* (u strzelby). 3 tok *n* (u pompy etc.). 4 bania, retorta *f*.
-schlag *m* uderzenie tłoka; **-stange** *f* drażek, trzon tłoka.
Ko'libri, -s, *pl* -s *m* orn. koliber *m*.
Ko'lik, [lik] *pl* -en *f* med. kolka *f*.
Ko'lkrabe *m* krak *m*.
Kollationieren [-cjön] *ua.* porównywać.
Kolle *g* [-lek] -s, *pl* -ien *n* wykład *m* (ob. belegen 2); *ein ~ besuchen*, uczęszczać na wykłady.
Kolle *ge* [-le-], -n, *pl* -n *m* kolega *m*; *kollegia* [lisch] a koleżeński; *Kollegialität* *f* koleżeństwo *n*; **Kolle** *g* *ien* *g* *elder* *pl* wpisowe, czesne *n*; **Kolle** *g* *in*, *pl* -nen *f* koleżanka *f*; **Kolle** *g* *ium*, -s, *pl* -gien *n* kolegium *n*.
Kolle *kte*, *pl* -n *f* koleka, skłádka *f*; *eine ~ veranstalten*, zrobić kolektę; **Kollekteur**' [-tör] *m* zbieracz, kolektor *m*; **kollektieren** [-ti-] *ua.* *m.* (h) zbierać składki; **Kollektio'n** [-cjön] *pl* -en *f* kolekcja *f*.
Kollekti'v-aktion *f* akcja zbiorowa; **-begriff** *m* *gr.* pojęcie zbiorowe; **-prokura** *f* prokura zbiorowa.
Kollektive *rung* [-wl-] *f* kolektywizacja *f*; **Kollektiv**' *uum* [-ti-] -s *pl* -va *n* *gr.* imię zbiorowe; **Kollek'tor**, -s, *pl* -en *m* *el.* kolektor *m*.
Ko'ller, -s *n* *kol.* kole, kolnierz(yk) *ba*woły; *serdak* *m*, kurtk *f*. II *m* *uet.* kolowrot *m*; (u ludzi) szal, napad szalu; **ko'llerig** a *uet.* kolowrotny; *szalejący* *ko'llern* *un.* (h) 1 gulgotać; (o gole-

biach) gruchać; (w brzuchu) bulgotać, burczeć. 2 toczyć się z łoskotem. 3 uet. mieć kolowrot; fig. szaleć, wściec się.

Ko'li pl paczki pl; **-dieb** m złodziej paczek, przesyłek (kolejowych).

kollidie 'ren [-dl-] m. (h) być w sprzeczności, w kolizji; zetknąć się; **Kollisio'n**, pl -en f starcie się, zderzenie n; kolizja f.

Ko'lo, -s, pl -lli n paczka, przesyłka. **Kollo'dium** [-lo-] -s n kolodjum n. **Koln** n geo. Kolonia f; **Kölnisches** Wasser, woda kolonńska.

Ko'lon, -s, pl -s n gr. dwukropki m. **Kolonia'l-geschäft** n, **-handel** m handel kolonialny; **-ministerium** n ministerstwo spraw kolonialnych; **-waren** pl towary kolonialne; **-warengeschäft** n sklep kolonialny; **-warenhändler** m kupiec kolonialny.

Kolonie '[-nl] pl -n f kolonia f; **Kolonisatio'n** [-cjo'n] f osadnictwo n, kolonizacja f; **Kolonisa'tor** m kolonizator m; **kolonisie** ra. obсадzić kolonistami, kolonizować; **Kolonisier'ung** f kolonizacja f; **Koloni'st**, -en, pl -en m osadnik, kolonista m.

Kolonna'de, pl -n f kolumnada f. **Kolo'nne**, pl -n f kolumna f.

Kolopho'nium [-fo-] n kalańcja f. **Koloratu'r** [-tör] f koloratura f. **-sängerin** f śpiewaczka koloraturowa. **kolorie** 'ren [-ri-] va. barwić, kolorować; **Kolorie' rung** f barwienie, kolorowanie n; **Kolori'st**, -en, pl -en m kolorysta m; **Kolori't**, -(e)s, pl -e n koloryt m.

Kolo'b, -s, pl -sse m olbrzym, kolos m; **kolossa'l** a olbrzymi, kolosalny **Kolose'um** [-se-] n koloseum n. **Ko'lpak**, -s, pl -s m kołpak m.

Kolporta'ge [-tāze] n domokrążnictwo n, kolportaż m; **-verlag** m wydawnictwo kolportażowe, kolportaż m; **Kolporteu'r** [-tör] -s, pl -e m domokrążca, kolporter m; **kolportie'ren** [-ti-] va. kolportować.

Kolu'mbus m Kolumb. **Kolu'mbe**, pl -n f 1 dr. łam m, stronica f. 2 kolumna f.

Kombatta'nt, -en, pl -en m współwalczący bojownik, kombatant m.

Kombinatio'n [-cjo'n] pl -en f kombinacja f; **-sgabe** f dar kombinowania, spryt kombinacyjny; **kombinie'ren** va. kombinować.

Kombü'se [-bū-] pl -n f kuchnia (kantyna) okrętowa.

Kome't [-mēt] -en, pl -en m kometa f; **-bahn** f orbita (droga) komety.

Komfo'rt, -(e)s m komfort m; **komfort'a'bel** [-tä-] a komfortowy.

Ko'mik [kō-] f komiczność f; **-er** m komik m; **ko'misch** a zabawny, komiczny; **ad. komicznie**.

Komite'e [-te] -s, pl -s n komitet m. **Ko'mma**, -s, pl -s n przecinek m. **Kommanda'nt**, -en, pl -en m dowódca, komendant m; **-u'r** f dowództwo n; **Kommandeu'r** [-dör] -s, pl -e m 1 dowódca, komendant m, 2 komander m (orderu); **kommandie'ren** [-dl-] va. dowodzić (pulkim etc.), komenderować; **-rt sein** zu... być odkomenderowanym, przydzielonym do...

Kommanditär [-tär], -(e)s, pl -e m wspólnik komandytowy, komandytysta m, **Kommandi'te**, **Kommandi'te-gesellschaft** f spółka komandytowa. **Komma'ndo**, -s, pl -s n dowództwo, dowodzenie n; **-brücke** f zeg. mostek komendanta.

Kommassatio'n [-cjo'n] f scalenie n, komasacja f; **kommassie'ren** va. scalić.

ko'mmen va. (sn) przyjść, przychodzić; nadejść; przybyć; (koleja etc.) przyjechać; dostać się; dziać się; wieder ~ wrócić; es kommt ein Gewitter, nadciąga burza; es mag ~ was da wolle, niech się dzieje, co chce; woher (a. wie) kommt es, daß... czem się dzieje, że...; ~ lassen, posłać po, sprowadzić; j-m grob ~ obchodzić się z kim po grubiańsku; da kommt er, otóż idzie; weiter ~ posuwać się, robić postępy; wie es gerade kommt, jak się to zdarza; an Ort und Stelle ~ przybyć, dojechać do miejsca przeznaczenia; etc. an sich ~ lassen, czekać na co cierpliwie; **postostawić** co losowi; das ist an den rechten Mann gekommen, to się dostało w dobre ręce; die Reihe wird auch an dich ~ przyjdzie i na ciebie kolej; an j-s Stelle ~ nastąpić po kim, przyjść na czynie miejsce; an den Tag ~ wyjść najaw; **auf** etw. ~ wpaść na co; **auf** etw. zu sprechen ~ zgadzać się o czem; wenn es aufs Äußerste kommt, w najgorszym razie; wie sind Sie darauf gekommen? co panu przyszło (a. strzelilo) do głowy? einer Sache auf

die Spur ~ natrafia na ślad czego; ich kann nicht darauf ~ nie mogę sobie tego przypomnieć (ob. Kosten); auf die Welt ~ przyjść na świat; auf j-n nichts ~ lassen, nie pozwolić o kim złego słowa powiedzieć; **aus der Mode**... wyjść z mody; das ist mir aus dem Sinn gekommen, to mi wyszło z pamięci, zapomniałem o tem; **außer Atem** ~ zziącać (zadyszec) się (ob. Fassung j.); **hinter die Wahrheit** ~ odkryć prawdę; **in Gefahr** ~ narazić się na niebezpieczeństwo; **ins Gefängnis** ~ dostać się do więzienia; **in andere Hände** ~ przejść w inne ręce (ob. klar I); **es kam mir in den Sinn**, przyszło mi na myśl; **j-m in den Weg** ~ wejść (włazić) komu w drogę, pokrzyżować k. plany; **mit der Eisenbahn** ~ przyjechać koleją; immer mit (den alten Geschichten) ~ opowiadać ciągle... **nach Hause** ~ wrócić do domu; wie komme ich nach (der Leipziger) Straße? jak się idzie na ulicę...? **über j-s Schwelle** ~ przekroczyć czuj próg; die Furcht kam über ihn, strach go ogarnął; **um** etw. ~ stracić co; ums Leben ~ zginąć; **unter Leute** ~ wejść między ludzi; **j-m unter die Hände** ~ wpaść w czynie ręce; **nicht von der Stelle** (a. vom Flecke) ~ nie ruszyć się z miejsca; **fig. nie robić wcale postępow**; **von j-m ~ wracać**, wyście od kogo; **j-m nicht wieder vor Augen** ~ nie pokazać się komu więcej na oczy; **wieder zu sich ~** przyjść do siebie, odzyskać przytomność; **zu** etw. ~ dojść do cz.; **zu Fall(e) ~** wpaść; **zu Kräften ~** przyjść do sił; **zu nichts ~** nie nie osiągnąć; **j-n zu Worte ~** lassen, dać komu dojść do słowa; **ko'mmend** a nadchodzący, przysły.

Kommenta'r [-tār], -(e)s, pl -e m komentarz m; **kommentie'ren** [-ti-] va. objaśnić(a), komentować.

Komme'rs, -es, pl -e m uczta studencka, komers m; **-buch** n zbiór piśni studenckich.

kommerzie'll a handlowy; **Kommerzienrat** m rada handlowy. **Kommilito'ne**, -n, pl -n m kolega uniwersytecki, akademicki.

Kommi's [-mi] m subiekt handlowy. **Kommissa'r** [-sār] -ssār [-scr] -s, pl -e m komisarz m; **Kommissaria't**, -(e)s, pl -e n komisariat m; **kommis-**

sarisch [-sā-] a z polecenia działający, prowizoryczny; **ad. prowizorycznie**.

Kommiß-bäckerei f piekarnia wojskowa; **-brot** n chleb żołnierski.

Kommissio'n [-sjo'n] pl -en f 1 zlecenie n, komis; **handl. in ~** w komis. 2 komisja f; **-a'r** [-ner] -s, pl -e m 1 komisjoner; komisant m. 2 posłaniec m.

Kommissio'ns-antrag m wniosek komisji; **-gehü'r** f komisowa n, prowizja f; **-geschäft** n przedsiębiorstwo komisowe; **-haus** n dom komisowy; **-waren** pl towary w komis oddane.

Kommitte'nt, -en, pl -en m zleceniodawca m.

Kommo'de [-mō-] pl -n f komoda f. **Kommoditāt**, pl -en f wygoda f. **Kommuna'l** a gminny, komunalny. **Kommuna'l-beamte(r)** m urzędnik gminy; **-steuer** f podatek gminny.

Kommu'ne, pl -n f gmina; **komuna** f. **Kommunika't**, -(e)s, pl -e n komunikat m.

Kommunikatio'n [-cjo'n] pl -en f komunikacja f; **-linie** f linia komunikacyjna. [munja f.]

Kommunio'n [-njo'n] pl -en f komunizm m; **Kommunis't**, -en, pl -e m (-in f) komunista(k); **komunistisch** a komunistyczny.

komunizie'ren I va. donieść, komunikować. II **von** przyjąć komunję.

Kommuta'tor m el. komutator m. **Komodiant**, -en, pl -en m (-in f) komedjant(a); **komödiäntisch** a i ad. komedjancki; **po komedjancku**.

Komö'die [-mō-] pl -n f komedja f; **-nschreiber** m komedjopisarz m; **-spiel** n komedia f.

Kompagnie '[-pani] pl -n f mil. kompania f; **-führer** m dowódca kompanji **Kompagno'n** [-fjā] -s, pl -s m wspólnik, towarzyszy m.

kompa'kt a zwarty, zbity, gęsty. **Kompante** '[-ni] pl -n f spółka f, towarzystwo n; **-geschäft** n spółka handlowa.

Komparati'v [-tif] -(e)s, pl -e m gr. stopień wyższy. [cy w sądzie.]

Kompare'nt, -en, pl -en m stawający. **Kompa'rse**, -n, pl -n m statysta m. **Ko'mpaß**, -s, pl -s, pl -s, pl -s m kompas m, busola f; **-häuschen** n skrzynka w busole; **-nadel** f igła magnusowa kompasu (a. busoli).

Kompe'ndium, -s, pl -dien n podrecznik, skrótn m.

Kompensatio'n [-zacja] pl -en f kompensata f; wyrównanie n; el. kompensacja f; **kompensie'ren** va. kompensować, zapłacić przez potrącenie.

kompete'nt a kompetentny; właściwy (sąd); **Kompete'nz** f kompetencja; właściwość f (sądu); die ~ überschreiten, przekroczyć zakres działania (a. granice władzy); -konflikt, -streit m spór o właściwość (sądu), spór kompetencyjny. [tor m]

Kompila'tor, -s, pl -en m kompilator **Kompleme'nt**, -(e)s, pl -e n mat. dopełnienie n (kąta).

komple'tt a i ad. kompletny (-nie); **komplette'ren** [-ti-] va. uzupełnić(a), (s)kompletować; **Komplette'ring** f uzupełnienie n.

Komple'x, -es, pl -e I m całość f, zespół; kompleks m (domów). II k- a I mat. zespolony. 2 zawity.

Komplexio'n f budowa ciała, kompleksja f.

Komplikatio'n, [-cja] pl -en f zawiąkanie n, komplikacja f.

Komplime'nt, -(e)s, pl -e n I komplement m. 2 ukłon m; -e(n)macher m komplementista; **komplimentie'ren** va. prawić komplementy.

komplizie'ren va. komplikować; **komplizie'rt** a złożony, skomplikowany.

Kompo'tt, -(e)s, pl -e n spiszek m, znowa f; ein ~ schmieden, spiszkować; **komplotte'ren** un. (h) spiszkować, knuć spiszek.

Kompone'nte, pl -n f składowa f. **komponie'ren** [-ni-] va. i un. (h) tworzyć, komponować; **Komponi'st**, -en, pl -en m kompozytor m; **Kompositio'n** [-cja] pl -en f kompozycja f; **Kompo'situm**, [-po-] -s, pl -te(n) n wyraz złożony.

Kompo'st, -(e)s, pl -e m kompost m (mieszanka nawozów).

Kompo'tt, -(e)s, pl -e n kompot m; -schale, -schüssel f kompotjerka f.

Kompre'sse, pl -n f okład, kompres **Kompressio'nspumpe** f pompa zgęszczająca; **Kompre'ssor**, -s, pl -en m kompresor m, sprężarka f.

kompromie'ren [-ml-] va. stłoczyć, zgęścić. [kompromis m]

Kompromi'B, -sses, pl -ase m i n

kompromittie'ren [-tl-] va. (sich) (s)kompromitować (się).

Komte'sse, pl -n f hrabina f.

Komtu'r [-tūr] -(e)s, pl -e m komtur, komandor m.

Kondensa'tor [-za-] -s, pl -en m el. kondensator, pojemnik, skraplacz m; **kondensie'ren** va. zgęszczać, (s)kondensować; **Kondensie'ring** f zgęszczanie n.

Konditio'n [-cja] pl -en f I warunki m. 2 kondycja (służba, miejsce); **konditio'nal** a warunkowy; **Konditio'nalis** m gr. tryb warunkowy; **konditio'ne'ren** [-cjoni-] un. (h) być w kondycji.

Kondi'tor [-dl-] -s, pl -en m cukiernik m; -ei' f cukiernia f; -waren pl wyroby cukiernicze.

Kondole'nz, pl -en f kondolencja f; -brief m, -schreiben n list kondolencyjny (z wyrazami współzucia); **kondolie'ren** [-li-] un. (h) żłóżyć kondolencje.

Ko'ndor, -s, pl -e m orn. kondor m.

Kondu'kt, -(e)s, pl -e m kondukt m, wprowadzenie n zwłok; **Kondukteu'r**, -s, pl -e m konduktor (pociągu).

Konfe'kt, -(e)s, pl -e n cukry, konfitury pl.

Konfektio'n [-cja] pl -en f konfekcja f; -sartikel, -sgegenstände pl konfekcja f; -sgeschäft n magazyn konfekcji.

Konfe'ktschachtel f pudełko cukierków.

Konfere'nz, pl -en f konferencja; narada; sesja f (profesorów); -zimmer n sala konferencyjna (a. obrad); **konferie'ren** un. (h) konferować; naradzać się, obradować (über etw. nad czym).

Konfessio'n {-sjön}, pl -en f wyznanie n, wiara f; katholische ~ w. katolickie; **konfession'ell** a wyznaniowy; **Konfessio'nslos** a bezwyznaniowy; **Konfessio'nslosigkeit** f bezwyznaniowość f; **Konfessio'nswechsel** m zmiana wyznania.

Konfide'nt, -en, pl -en m powiernik m; **konfidentie'll** [-cjel] a i ad. poufny (-nie); **Konfide'nz** f poufne doniesienie.

Konfirma'nd, -en, pl -en m przystępujący do pierwszej Komunii, konfirmant; -enunterricht m katechizm m;

Konfirmatio'n [-cja] pl -en f konfirmacja f; **konfirmie'ren** [-ml-] va. konfirmować.

konfiszie'ren va. (s)konfiskować;

Konfiszie'ring f konfiskata f.

Konfitu'ren [-tū-] pl konfitury pl.

Konfli'kt, -(e)s, pl -e m zatarg, konflikt m.

Konfederatio'n [-cja] pl -en f związek m, federacja f.

konfo'rm a i ad. zgodny (-nie);

Konformität f zgodność f.

konfrontie'ren [-tl-] va. konfrontować;

Konfrontie'ring f konfrontacja

konfu's [-fus] a zmieszany; pomieszany, niejasny; **Konfusio'n** f konfuzja f, zamieszanie n.

Konglomera't [-rät], -(e)s, pl -e n zlepek, konglomerat m.

Ko'ng'o, -s m geo. Kongo.

Kongregatio'n [-cja], pl -en f kongregacja f.

Kongre'B, -sses, pl -ase m kongres, zjazd m; -mitglied n, -teilnehmer m (-in f) członek, członkini kongresu.

kongrue'nt a mat. przystający do siebie, stosowny, zgodny, równy;

Kongru'e'nz f przystawanie (figur); zgodność, stosowność, równość f.

Konife're [-fe] f drzewo iglaste.

Kö'nig [kō-], -(e)s, pl -e m król (t. kar.). -in pl -nen f królowa; **königlich** a i ad. królewski; po królewsku.

Kö'nigreich, -(e)s, pl -e n królestwo.

Kö'nigs-äpfel m renetta f; -burg f zamek królewski; -mord m królobójstwo n; -mörder m królobójca m;

-sitz m siedziba (rezydencja) f króla;

-tag m Święto Trzech Króli; -wasser n woda królewska; -würde f godność królewska.

Kö'nigum, -s n królestwo n.

ko'nisch [kō-] a stożkowy.

Konjugatio'n [-cja] pl -en f gr. konjugacja, odmiana f (czasownika);

konjugie'ren [-gl-] va. odmieniać.

Konjunktio'n [-cja] pl -en f gr. apójnik m; **Konjunktiv** [-tif] -s, pl -e m tryb warunkowy.

Konjunktiv [-tūr] pl -en f zbieg okoliczności, konjunktura; -forschung f badanie konjunktury.

konka'v [-kaf] a wklęsły; **Konkavität** f wklęsłość f.

Konkordat [-dät] -(e)s, pl -e n konkordat m, traktat zawarty z papieżem.

konkre't [-kret] a konkretny.

Konkubina't [-nat] -(e)s, pl -e m i n naloźnictwo n, konkubinat m; **Konkubi'ne**, pl -n f naloźnica, konkubina f.

Konkurre'nt, -en, pl -en m (-in f) konkurent(k); **Konkurre'nz** f konkurencja f; j-m ~ machen, konkurować z kim; außer ~ bez konkurencji.

konkurre'nz-fähig a mogący konkurować; -los a bez konkurencji.

Konkurre'nzpreis m cena konkurencyjna.

konkurrie'ren [-rl-] un. (h) konkurować; um den Preis ~ współubiegać się o nagrodę.

Konkurs, -es, pl -e m konkurs m; (sądowi) o swej upadłości; in ~ geraten, zbankrutować; -erklärung f doniesienie o upadłości; -eröffnung f otwarcie upadłości; -gläubiger m wierzyciel upadłości; -masse f masa upadłości; -(massen)verwalter m syndyk masy upadłości; -verfahren n postępowanie upadłościowe.

kö'nnen va. móc, potrafić; umieć; ich kann nichts dafür, ja temu nie winien, nie moja wtem wina; ich kann nichts dazu tun, nic na to nie poradzę (ob. umhin); deutsch (a. zeichnen) ~ umieć po niemiecku (a. rysować).

Konnoxi'o'n [-ksjön] f związek; stosunek m; -en haben, mieć stosunki, znajomości wpływowe.

Konnoiv'nz f pobłażanie n.

Konnosseme'nt, -s, pl -e n żeg. konosament m, cedula wodna.

Ko'nrad m Konrad.

Ko'nrektor, -s, pl -en m współkierownik szkoły. [lenie n]

Konse'ns [-zens] -es, pl -e m zezwolenie [-zekwent] a i ad. konsekwentny (-nie); **Konsequ'e'nz** [-kwenc] pl -en I następstwo n, konsekwencja f, 2 wniosek m; eine ~ ziehen, wyciągnąć wniosek. 3 konsekwentność f.

konsewativ [-zerwatf] a konserwatywny; **K-e** m konserwatysta m;

Konserva'tor [-wa-] -s, pl -en m konserwator m; **Konservatio'rium** [-to-] -s pl -rien, n konserwatorium n (für Musik muzyczne); **Konser've** [-zerwe] pl -n f konserwa f; -nbüchse f puszka do konserw; **Konservie'ren** [-zerwi-] va. (sich) konserwować (się);

Konservie'ring *f* konserwacja *f*, konserwowanie *n* (sie).
Konsigna'nt, -en, *pl*-en wysyłający towar w konsygnację; **Konsignata'r** [-tár] *m* konsygnatarz, otrzymujący towar w komis; **Konsignatio'n** [-cjo'n] *pl*-en *f* handl. konsygnacja *f* (towa w komis a. na sprzedaż); **kon-signie'ren** [-gnl-] *va.* konsygnować, dać w konsygnację; trzymać (wojsko) w koszarach.
Konsi'lium [-zi-] -s *n* konsylium *n*.
Konsisto'rium [-to-] *n* konsystorz *m*.
Konso'le [-zo-] *pl*-n *f* podstaw(k)a, konsola *f*, wspornik *m*.
konsolidie'ren [-zolid-] *va.* zabezpieczyć (dług), konsolidować.
Ko'nsols [-sols] *pl* konsolidy *pl*, skonsolidowane pożyczki państwowe.
Konsona't [-zo-] -en, *pl*-en *m* spółgłoska *f*.
Konso'rte [-zor-], *pl*-n, *pl*-n *m* wespółnik *m*.
Konso'rtium [-zorcjum] -s, *pl*-tien *n* konsorcjum *n* (stowarzyszenie kilku przedsiębiorstw etc.).
konsta'nt a staly; **Konsta'nte**, *pl*-n *f* stala (liczba).
Konstanti'nopel [-nò-] *n* geo. Konstantynopol, Carogród *m*.
Konsta'nz *f* Konstancja.
konstatie'ren [-tl-] *va.* stwierdzić, skostatować; **Konstatie'ring** *f* stwierdzenie, skostatowanie *n*.
Konstellatio'n [-cjo'n] *pl*-en *f* konstelacja *f*, gwiazdozbiór *m*.
konsternie'ren [-ni-] *va.* przerazić.
Konstituie'ren [-tul-] *va.* (sich) ustanowić, konstytuować (się); **Konstitu'tio'n** [-cjo'n] *pl*-en *f* konstytucja *f*; **konstitutione'll** [-cjo-] *a* i *ad.* konstytucyjny (-nie).
konstruie'ren [-strul-] *va.* budować (maszynę), konstruować; **Konstrukt'eur** [-tor] *m* konstruktor *m*; **Konstruktio'n** [-cjo'n] *f* konstrukcja *f*.
Ko'nsul [-zul], -s, *pl*-n *m* konsul *m*; **konsula'risch** [-la-] *a* konsularny; **Konsula't** [-zulát] -e)s, *pl*-e *n* konsulat *m*; **Konsule'nt**, -en, *pl*-en *m* doradca *m*; **Konsultatio'n** [-cjo'n] *pl*-en *f* porada, konsultacja *f*; **konsultie'ren** *va.* radzić się (kogo).
Konsu'm [-zum] -e)s *m* spożyć, spożycie *n*; **Konsu'me'nt**, -en, *pl*-en *m* konsument, spożywcza *m*; kon-

sumie'ren [-zumi-] *va.* spożyć(wać), (s)konsumować; **Konsu'mere'n** *m* towarzystwo spożywcze, kooperatywa *f*.
Konta'kt, -(e)s, *pl*-e *m* styk, kontakt *m*; -rolle *f* el. krzątek stykowy; -stöpsel *m* wtyczka *f*.
Ko'nteradmiral *m* kontradmirał.
Kontine'nt, -(e)s *m* ląd, kontynent *m*; **kontinenta'l** *a* lądowy, kontynentalny.
Kontinge'nt, -(e)s, *pl*-e *n* kontyngent *m*; **kontingentie'ren** [-ti-] *va.* ustanowić kontyngent.
kontinuie'rlich [-nuir-] *a* ciągły; **Kontinuität** [-tet] *f* ciągłość *f*.
Ko'nto, -s, *pl*-s *i* Konti *n* konto *n*, rachunek *m*; à ~ na poczet, na rachunek; offenes ~ otwarty rachunek; auf ~ nehmen, brać na kredyt, na rachunek; -auszug *m* wyciąg rachunku; -buch *n* księga kontowa; -inhaber *m* właściciel konta; -korrent *n* kontokurier, rachunek bieżący; -korrentbuch *n* księga rachunków bieżących.
Konto'r [-tor] -e)s, *pl*-e *n* kantor *m*, biuro *n*; -bote, -diener *m* woźny *m*; **Kontori'st**, -en, *m* kantorzysta *m*.
Ko'ntra *n* das Pro und ~ *a* i przeciwi; -baß *m* *mus.* kontrabas *m*.
kontradikto'risch *a* sprzeczny.
Kontrahe'nt, -en, *pl*-en *m* zawierający kontrakt, kontrahent *m*; **kontra'hie'ren** [-hi-] *va.* zawierać umowę; Schulden ~ zaciągnąć długi.
Kontra'kt, -(e)s, *pl*-e *m* umowa *f*, kontrakt *m*; -abschluss *m* zawarcie umowy; -bruch *m* niedotrzymanie, zerwanie *n* umowy.
kontra'kt-brüchig *a* zrywający, łamiący umowę; -lich, -mäßig *a* i *ad.* według (stosownie do) umowy.
Ko'ntra-punkt *m* *mus.* kontrapunkt *m*.
konträ'r [-trér] *a* przeciwny. [*m.* kontrastigie'ren [-zigni-] *va.* kontrastynować, wspólnie podpisać].
Kontra'st, -es, *pl*-e *m* kontrast *m*; **kontrastie'ren** [-ti-] *vn.* (h) kontrastować.
Kontra-venie'nt, -en, *pl*-en *m* przestępca, wykraczający przeciw przepisom etc.; -ventio'n [-wencjo'n] *f* wykroczenie *n*.
Kontribue'nt, -en, *pl*-en *m* podatnik *m*; **kontribuie'ren** [-bui-] *va.* przyczynić się (do cz.); **Kontribu-**

tio'n [-cjo'n] *pl*-en *f* podatek wojenny, kontrybucja *f*.
Kontro'lbeamte(r) *m* kontroler *m*.
Kontro'lle, *pl*-n *f* kontrola *f*; **Kontroll'eur** [-lör-] -s, *pl*-e (-in *f*) kontroler(ka); **kontrollie'ren** [-li-] *va.* kontrolować.
Kontro'll-kasse *f* kasa kontrolująca (wpływy); -uhr *f* zegar kontrolujący.
Kontuma'zurtell *n* wyrok zaoczny.
Kontu'r [-tur] *pl*-en *f* zarys, kontur
Kontursio'n [-zjo'n] *f* kontuzja *f*.
Konvenie'nz, *pl*-en *f* konwenans *m*; -heirat *m* małżeństwo ze względu rodzinnych etc.; **konvenie'ren** [-weni-] *vn.* (h) odpowiadać, przyspaść do gustu, konwenjować.
Konve'nt *n* zgromadzenie *n*, konwent *m*; **Konventi'kel** [-tl-] *n* tajne zebranie; **Konvention** [-cjo'n] *pl*-en *f* układ *m*, konwencja *f*; **konventione'll** [-cjo-] *a* konwencjonalny.
Konverge'nz *f* *mat.* zbieżność *f*; **konvergie'ren** [-gl-] *vn.* zbiegać się.
Konversatio'n [-zacjo'n] *pl*-en *f* rozmowa, konwersacja *f*; -slexikon *n* encyklopedia *f*, leksykon *m*; -sstück *n* te. sztuka (komedia) salonowa.
konvertie'rbar [-tírbár-] *a* zamienny; podlegający konwersji; **konvertie'ren** [-tl-] *va.* konwertować, zamienić; **Konvertie'ring** *f* konwersja, zamiana *f*, konwertowanie, przerachowanie *n*.
konve'x *a* wypukły; **Konvexität** [-weksitét] *f* wypukłość *f*.
Konvi'kt, -(e)s, *pl*-e *n* internat bezpłatny; seminarjum *n*.
konvulsiv'visch *a* konwulsyjny.
Konzentratio'n [-cjo'n] *f* skupienie *n*; koncentracja *f*; -slager *n* obóz koncentracyjny; **konzentrie'ren** [-tri-] *va.* (sich) skupić(a), skoncentrować (się); **konze'ntrisch** *a* współśrodkowy, koncentryczny.
Konze'pt, -(e)s, *pl*-e *n* zarys, szkic, bruljon *m*; *fig.* aus dem -e kommen, zmieszad się; j-n aus dem ~ bringen, j-m das ~ verderben, zbić k. z tropu, zmieszać, zdetonować kogo; -papier *n* papier conceptowy.
Konze'rn, -(e)s, *pl*-e *m* Konzern *m*; **Konze'rt**, -e)s, *pl*-e *n* koncert *m*; -flügel *m* fortepian koncertowy; -geber(in) *s* koncertant(ka); **konzertie'ren** [-tl-] *vn.* (h) koncertować, da(wać)

koncert; -saal *m* sala koncertowa; -sänger(in) *s* śpiewak (-aczka) estradowy (-wa); koncertant(ka); -stück *n* utwór koncertowy.
Konzessio'n [-sjo'n] *pl*-en *f* pozwolenie *n*, koncesja *f*; **konzessio'ne'ren** [-ni-] *va.* j-n ~ dać komu koncesję; **konzessio'ne'rt** *a* koncesjonowany.
Konzi'pie, -(e)s, *pl*-e *a*. -ien *n* sobór *m*.
Konzi'pie'nt, -en, *pl*-en *m* koncyjpijnt *m*; **konzi'pie'ren** [-pi-] *va.* zrobić szkic (referatu etc.), napisać na brudno.
Kooperati'vgenossenschaft *f* kooperatywa *f*, stowarzyszenie współdzielcze. [działac].
kooperie'ren [-ri-] *vn.* (h) współ-
Kooptatio'n [-cjo'n] *f* kooptacja *f*, dobranie *n* członka.
Koordinat'e [-ná-], *pl*-n *f* *mat.* współrzędna *f*; **koordinie'ren** [-ni-] *va.* współrzędnić. [ca].
Kopa'l, -(e)s, *pl*-e *m* kopal *m* (żywi-
Kope'ke [-pé-] *pl*-n *f* kopiejka *f*.
Kopenhage'n [-há-] *n* Kopenhaga.
Kö'per, -s *m* tk. splot *m*, wiązanie *n*.
Kopf, -es, *pl* Köpfe *m* głowa *f*, łeb *m*; ~ hoch *i* głowa do góry!; den ~ verlieren, stracić głowę; auf den ~ gefallen sein, być glupkowatym (ob. fallen i, verdrehren); j-m etw. auf den ~ (zu)sagen, oskarżyć k. w żywe oczy; alles auf den ~ stellen, przetrwać wszystko do góry nogami; und wenn du dich auf den ~ stellst, choćby na głowie stanął; aus dem -e (hersagen) z pamięci (ob. gucken); sich etw. aus dem -e schlagen, wybić sobie co z głowy; sich eine Kugel durch den ~ jagen *a*, schießen, pałać sobie w łeb; im -e behalten, zapamiętać (co); etw. im -e haben, a) mieć spryt; b) mieć jakieś troski; c) mieć w czubku; er ist im -e nicht richtig, ma bzika, brak mu piątej kleпки; das will mir nicht in den ~ to mi nie lezie do głowy, nie mogę tego zrozumieć; j-m etw. in den ~ setzen, nabici komu głowę, przewrócić k. w nabię; *fig.* mit dem -e gegen die Wand rennen, chcieć głową mur przebić; bis über den ~ in Schulden stecken, być zadłużonym po uszy (ob. Hals); um einen ~ größer sein als jemand, być o głowę wyższym od k. (ob. kurz); von ~ zu Fuß, od stóp do głów; (dieser Wein) steigt zu

~ uderza do głowy; prz. wiel. Kopf, wiel. Sinne, co głowa, to rozum. 2 nagłówek m (listu).

Ko'pf-arbeit f praca umysłowa; **-arbeiter** m pracownik umysłowy; **-band** n wstążka na głowie; **-bedeckung** f nakrycie głowy; **-bügel** m radio; pałak m.

Ko'pfchen, **-s** n główka f.
kü'pfen I va. 1 sciąć (głowę); scinać wierzchołki (drzew), ogłowić. 2 sp. głowę uderzyć (piłkę). II K. ~ n ścięcie głowy.

Ko'pf-füßler pl zo. głowonogi pl;
-haar n włosy na głowie; **-halter** m ot. podpórka głowy; **-hörer** m radio; słuchawka f; **doppelter** ~ słuchawki z pałakami; **-kissen** n poduszka f, jasiek m; **-lange** f sp. długość głowy; **ko'pflos** a bez głowy (t. fig.); **-losigkeit** f fig. roztrzęsanie n; **-nicken** n skinienie głowy; **-nuß** f uderzenie pięścią w głowę; **-putz** m strój na głowę; fryzura f; **-rechnen** n liczenie pamięciowe; **-salat** m salata głowiasta.

ko'pfscheu a plochliwy, lękliwy (kon.); fig. podejrzliwy, wystraszony.
Kopf-schmerz m ból głowy; **einseltiger** ~ migrena f; **-schraube** f śrubka z główką; **-schuppen** pl łupieżba z główką; **-schüteln** n potrząsanie, kiwanie n głową; **-sprung** n skok głowy naprzód; **einen** ~ ins Wasser machen, wskoczyć do wody głową naprzód; **-station** f stacja czołowa; **-steuer** f pogłówna n; **-stimme** f fałset m; **-tuch** n chustka na głowę.

kopfu'ber ad. głową naprzód.

Ko'pf-wasche f, **-waschen** n mycie głowy; **-web** n ból głowy; **-zahl** f liczba głów, osób; **-zerbrechen** n łamać sobie głowę; łamiogłówka f; fig. j-m viel ~ machen, nabawić kogo kłopotu.
Kopie' [-pi], **pl-n** f odpis m, kopia f.
Kopie'rbuch [-pir-] n kopiaj m; **kopie'ren** [-pi-] va. (s)kopjować, przepisywać, odrysować.

Kopie'r-maschine f kopjarka, maszyna do kopjowania; **-nadel**, **-presse** igła, prasa do kopjowania; **-stift** m ołówek kopjowy; **-tinte** f atrament kopjowy.

Kopi'st, **-en**, **pl -en** m przepisywacz
Ko'ppe, **pl -n** f szczyt m góry.

Ko'ppel, **pl -n** f 1 smycz f, sfora rzeźnienna, pas od szpady. 2 pastwisko

wspólne; zagroda f; **ko'ppeln** va. 1 sforować (psy); sprząć (t. radio), złączyć. 2 zagrodzić; **ko'ppelwirtschaft** f gospodarstwo płodozmienne; **Ko'ppler** m sprzączacz (wagonów etc); **Ko'pplung** f sprzężenie; sprzęgło n.
Ko'praol n olej kopra.

Ko'pula [kō-] f gr. łącznik m; **-tio'n** [-cjon] f, dawanie ślubu; **kopulie'ren** [-li-] va. połączyć, skojarzyć.

Kora'le, **pl -n** f koral m; **kora'llen-artig** a koralowy.

Kora'llen-bank f ławica koralowa; **-fischer** m poławiacz koralu; **-hals-band** n sznur koralu; **-tiere** pl koralowce pl.

Kora'n [-rān] m koran m.
Korb, **-(e)s**, **pl** Korbe m 1 kosz m; fig. einen ~ bekommen, geben, dostać, dać (od)kosza, odprawić. 2 półkoszki (u wozu). 3 jelca, garda f (u pałasza); **-arbeit** f robota koszykarska; **-arbeiter** m koszykarz m; **-ballspiel** n sp koszykówka f.

Kör'bchen, **-s** n kosz (cze)k m.
Kör'b-flasche f flaszka oplekciona; **-flechtarbeit** f koszykarstwo n; **-flechter**, **-macher** (-in f) koszykarz (-rka); **-geflecht** n plecionka f; **-marchergeschäft** n sklep koszykarski; **-möbel** n meble koszykowe; **-sessel**, **-stuhl** m krzesło plecione; **-wagen** m wosag, wóz m z półkoszkami; **-waren** pl wyroby koszykarskie, wiklinowe; **-weide** f wiklina, łozina, wiklina f.
Kordille'ren pl geo. Kordyliery pl.
Kordo'n [-dā], **-s**, **pl -s** m pas graniczny, szereg posterunków, kordon m.

Kore'a [-rea] n geo. Korea; **-ner(in)** s Koreańczyk (Koreańka); **korea'nisch**, **kore'isch** a koreański. [cki].
Korin'then, **pl -n** f rodzeńek koryncki.
Kork, **-(e)s**, **pl -e** m korek m; **-baum** m drzewo korkowe; **-eiche** f dąb korko'rkien va. (za)korkować. [kowy].
Kork-maschine f korkownica f; **-pfropf(en)** m korek m; **-zieher** m korkociąg, grajcarek m; aw. korkociąg.

Korn, **-(e)s**, **pl** Körner n 1 ziarno(ki); zboże; żyto n. 2 cel, celik (dioptry); muszka f (u strzelby); aufs ~ nehmen, wziąć (co, k.) na cel; fig. zmierzać do cz. 3 próba f (monet); fig. ein Mann von echtem Schrot und ~ człowiek starej daty; **fam.** stara gwardja; **człowiek pewny; -acker** m gleba omu; po-

le żytnie; **-ähre** f kłos żytni; **-bau** m uprawa zboża; **-blume** f bławatek, modrak m; **-boden** m 1 poddasze na skład zboża. 2 rola żytnia; **-brand** m śnieć f; **-branntwein** m żytniówka f.
Korne'lkirsche f bot. dereń m.
körn'en I va. ziarnować, granulować; groszkować (skórę). II un. (h) wydawać ziarna.

Körn'er, **-s** m znacznik, punktak m.
Körn'er-früchte pl zboża pl; **-futter** n osypka f.

Körn'ler, **-(e)s**, **pl -e** m mus. kornet m; **-bläse**, **Kornett'st**, **-en**, **pl -en** m kornecista m.

Ko'rn-feld n pole żytnie, żytnisko n; **-handel** m handel zbożowy; **-händler** m kupiec zbożowy.

körnig a ziarnisty.

Ko'rn-kammer f spich(ler)z m; **-markt** m targ zbożowy; **-scheune** f stodoła f; **-schwinde** f opalka f (do czyszczenia zboża); **-speicher** m spichrz na zboże; **-sperr** f zakaz wywozu zboża; **-wucher** m lichwa zbożowa, zakupywanie zboża w celach spekulacyjnych; **-wurm** m wolek zbożowy.

Koro'na [-rō-] f grono słuchawkowe.
Kör'per, **-s** m ciało n; **-anlage** f. komleksja f; **-bau** m budowa ciała; **-bildung** f skład m, ukształtowanie n ciała; **-größe** f wzrost m; **-haltung** f trzymanie się, ułożenie n, postawa f; **-kraft** f siła fizyczna; **-kultur** f kultura ciała.

kör'perlich a i ad. cielesny (śnie); fizyczny, materialny; **Kör'perlichkeit** f cielesność, materialność f.
kör'perlos a bezcielesny.

Kör'per-maß m miara brylowatości, objętości; **-messung** f mierzenie ciała; antropometria f; **-pflege** f higiena ciała; **-schaft** f korporacja f; **kör'perschaftlich** a korporacyjny; **-schwäche** f niemoc, osłabienie fizyczne; **-strafe** f kara cielesna; **-verletzung** f obrażenie cielesne, uszkodzenie ciała; **-wuchs** m wzrost m, postawa f.
Korpora'l [-rāl], **-(e)s**, **pl -e** m kapral m; **-schaft** f mil. drużyna w służbie wewnętrznej.

Korporatio'n [-cjon] pl -en f korporacja f.

Korps [kōr] n 1 mil. korpus m. 2 korporacja studencka.

korpule'nt a otyły, dobrej tuszy;
Korpule'nz f otyłość, tusza f.
korre'kt a i ad. poprawny (-nie); **Korre'ktheit** f poprawność f; **Korre'ktor** **-s**, **pl -en** m korektor m; **Korrektu'r** [-tūr] f poprawka; korekta f; **-abzug**, **-bogen** n odbitka f.

Korrespon-de'nt, **-en**, **pl -en** m (-in f) korespondent(ka); **-de'nz** f korespondencja; seine ~ besorgen, załatwić korespondencje; ~ führen, prowadzić korespondencje; **korrespon-die'ren** un. (h) 1 korespondować. 2 mit etw. ~ odpowiadać czemu.

Ko'rr'dor [-dōr] **-(e)s**, **pl -s** a. -e m korytarz m.

korrigie're'n [-gi-] va. poprawi(a)c; dr. robić korektę.

korrumpie'ren [-pl-] va. przekupić; **Korruptio'n** [-cjon] f przekupstwo n, korupcja f.

Korsa'r [-zār] **-en**, **pl -en** m korsarz m; **-enschiff** n okręt korsarski.

Ko'rsie [-zē] **-n**, **pl -n** m Korsykanin; **Ko'rsin**, **pl -nen** f Korsykanka.

Korse'tt [-zēt] **-(e)s**, **pl -e** n gorset m
Ko'rsika n geo. Korsyka f; **ko'rsisch** a korsykański.

Ko'rsō [-zō] m korso n.

Korwe'te, **pl -n** f żeg. korweta f.

Korpha'e, **-n**, **pl -n** m koryfeusz m.

Kosa'k, **-en**, **pl -en** m kozak m.

Koschen'ille [-lje] **pl -n** f koszenila; kokcyneła f.

ko'scher [kō-] a koszerny.

ko'sen [kō-] va. i un. (h) pieścić (się), (po)głaskać; **Ko'sename** m imię pieścićozliwie; **Koserei'** f pieścićozyl; **Ko'sewort** n wyraz pieścićozliwy; **ko'sig** a pieścićozliwy.

Ko'sinus [kō-] m mat. dostawa f.

Kosme'tik [-me-] f kosmetyka f; **kosme'tisch** a kosmetyczny.

ko'smisch a kosmiczny; **Kosmo-graphie'** [-fil] f kosmografia f, opis świata; **Kosmopolit'**, **-en**, **pl -en** m kosmopolita m; **kosmopolit'tisch** a kosmopolityczny; **Kosmopoliti'smus** m kosmopolityzm m; **Ko'smos** m wszechświat m.

Kost f pożywienie n, wikt m; szn. utrzymanie n; **magere** ~ marny wikt; **freie** ~ und Wohnung; (be)zplatny wikt i mieszkanie; in ~ nehmen, stawać.

ko'atbar a kosztowny, drogi; (dro-

go)cenny; **Ko'stbarkeit** *f* kosztowność, (drogo)cenność *f*; rzecz kosztowna, wartościowa.

ko'sten *l* *va.* eksportować, próbować, fig. deklektować się (czem). **II** *vn.* (h) kosztować; das kostet mich (a. mir) viel, to mnie dużo kosztuje; es koste, was es wolle, za wszelką cenę; es kostet mir viel Zeit, to mi zabiera dużo czasu; es sich (tw. ~ lassen, wykosztować się; das wird ihn (a. ihm) das Leben ~ on przyplaci to życiu.

Ko'sten *pl* koszta *pl*, koszt *m*; auf meine ~ na mój koszt; fig. moim kosztem; auf ~ anderer, cudzym kosztem; die ~ tragen, ponieść koszt; auf seine ~ kommen, wyjść na swoje; mit geringen ~ tanim kosztem; **-anschlag** *m* kosztorys *m*; **-aufwand** *m* koszta (dozone na co); **-berechnung** *f* obliczenie kosztów; **-ersatz** *m.*, **-erstattung** *f* zwrot kosztów; **ko'stenfrei** *a* *ad.* bez kosztów; bezpłatny (-nie), franko; **-preis** *m* cena kosztu; unter dem ~ niżej ceny kosztu; **-punkt** *m* kwestia kosztów, koszta *pl*.

Ko'stfrau *f* właścicielka pensjonatu; **ko'stfrei** *a* mający bezpłatny wikt; j-n ~ halten, utrzymywać k. na swój koszt. **Ko'st-gänger** (in) *s* stolownik (-iczka); **-geld** *n* płaca za wikt, za utrzymanie; **-halter** (in) *s* właściciel(ka) jadłodajni, pensjonatu; **-haus** *n* pensjonat *m*, jadłodajnia *f*; **-kind** *n* pensjonarz *m*; **k'o'stlich** *a* *l* wyróżniony, wyborny, pyszny; smaczny; 2. kosztowny; **K'o'stlichkeit** *f* wyróżnienność; kosztowność *f*; **-en** *pl* delicje *pl*.

ko'stspielig *a* *ad.* kosztowny (-nie); **Ko'stspieligkeit** *f* kosztowność *f*. **Ko'sti** *m* [-tüm] (-e)s, *pl.* -e *n* kostjum *m*; **-ball** *m* bal kostjumowy; **-fest** *n* zabawa kostjumowa; **kostümie'ren** *va.* (sieh) ubierać, przebierać (się) w kostjum; **-schneider** *m* krawiec damski.

Ko'stverächter *m* wybredniś; kein ~ sein, nie być wybrednym w jedzeniu.

Kot [kót] (-e)s *m* 1 błoto *n*. 2 kał *m*; **-blech** *n* *aut.* blotnik *m*. **Kotele'tt** (-e)s, *pl.* -e *n* kotlet *m*. **Kö'ter** [kō-] -s *m* kundel *m*. **Koterie**, *pl.* -n *f* koterja, klika *f*. **Ko't-flügel** *m* *aut.* blotnik *m*; **-grube** *f* kloaka *f*, dół kloaczny.

ko'tie'ren [-tl-] *va.* notować (kurs). **ko'tig** [kō-] *a* zablocony; blotny; kałowy; ~ machen, zablozić.

Ko'till (ion), -s, *pl.* -s *m* kotylin *m*. **Ko'tschützer** *m* *aut.* blotnica *f*.

ko'tze [kō-], *pl.* -n *f* koc *m*. **ko'tzen** [kō-] *l* *vn.* (h) gm. wymiotować; rzygać. **II** **K-** -n rzyganie *n*.

Kra'bbe, *pl.* -n *f* zo. krab *m*, krewetka *f*; *fam.* bęben, berbeć, pędrak *m*. **Kra'bbeln** *l* *va.* laskotać. **II** *vn.* (h) 1 (sieh) człogać na czworakach; in die Höhe ~ wdrypać się. 2 roić (mrowić) się.

Krach, (-e)s, *pl.* -e *m* 1 trzask, łoskot *m*. 2 krach *m* (banku etc.). 3 fig. gwałtowna scena, kłótnia *f*; **krachen** *l* *vn.* (sn) trzaskać, trzeszczeć, huczeć. **II** **K-** -n trzaska(anie), huczenie *n*.

Kra'chmandel *f* migdał w lupinie. **Kra'chzen** *l* *vn.* (h) krakać; jęczeć. **II** **K-** -n krakanie; jęczenie *n*.

Kra'cke, *pl.* -n *f* gm. szpada *f*. **kraft** *prp.* na mocy (krawa etc.).

Kraft, *pl* **Kräfte** *f* 1 siła, moc *f*; aus allen Kräften, ze wszystkich sił; das geht über meine Kräfte, to jest ponad moje siły; erste ~ pierwszorzędna siła (ob. aufbieten). 2 moc obowiązująca (ustawy etc.); in ~ sein, być ważnym, obowiązywać; in ~ treten, wejść w życie, zaczynać obowiązywać; außer ~ treten, tracić moc obowiązującą; in ~ treten lassen, nadać moc obowiązującą; **-anlage** *f* *el.* urządzenie silnikowe; elektrownia *f*; **-anspannung**, **-anstrengung** *f* natężenie sił; wysiłek *m*; **-aufwand** *m* wyteżenie sił; **-ausdruck** *m* wyrażenie dosadne, dobitne; **-brühe** *f* rosół posilny, mocno wygotowany; **-droschke** *f* taksówka *f*; **-fahrer** (in) *s* automobilist(ka), zofier(ka); **-fahrschule** *f* szkoła zofierów; **-fahrsport** *m* automobilizm *m*; **-fahrtruppen** *pl* wojsko samochodowe; **-fahrzeug** *n* samochód; **-gefühl** *n* świadomość własnych sił.

krä'ftig *l* *a* 1 silny, mocny, krzepki; dosadny, jedmy (styl). 2 posilny, wzmacniający. 3 skuteczny. **II** *ad.* silnie, mocno; dosadnie; **krä'ftigen** *va.* wzmocnić, pokrzepić; sich ~ posilnić się, nabrać sił; **Krä'ftigung** *f* wzmocnienie, pokrzepienie *n*; **-smittel** *n* środek wzmacniający.

Kra'ft-lastwagen *m* samochód cięż-

żarowy; **-lehre** *f* dynamika *f*; **-leistung** *f* 1 wyczyn *m*; czyn dowodzący siły, zręczności. 2 wydajność *f* sił; **-linie** *f* *el.* linia sił; **kra'filos** *a* *ad.* 1 1 bezsilny (-nie), słaby (-bo). 2 *jr.* nieważny; fur ~ erklaren, unieważnić; **-losigkeit** *f* bezsilność, niemoc; *jr.* nieważność *f*; **-maschine** *f* silnik, motor *m*; maszyna robocza; **-mehl** *n* krochmal *m*; **-mensch** *m* atleta, silacz *m*; człowiek energiczny; **-messer** *m* silomierz *m*; **-milch** *f* mleko skondensowane; **-mittel** *n* środek wzmacniający; **moment** *n* fiz. moment siły; **-omnibus** *m* autobus *m*; **-rad** *n* motocykl *m*; **-radfahrer** *m* motocyklista *m*; **-station** *f* stacja silnic; **-stoff** *m* paliwo *n*; **-stoffgemisch** *n* mieszanina benzynowa; **-suppe** *f* zupa dobrane wygotowana, posilna; **-übertragung** *f* przesył siły; **krä'ftvoll** *a* silny, energiczny; **-wagen** *m* samochód *m*; **-wagenführer** *m* (-in *f*) zofier(ka), kierowca *m*; **-werk** *n* elektrownia *f*; **-wort** *n* mocne słowo, słowo dosadne, dobitne.

Kra'gen [krä-] -s *m* kolmierczyk *m*; **-knopf** *m* spinka *f* do kolmierzyka, **-schoner** *m* szalik *m* (na szyję).

Kra'gstein *m* krosztyń, wspornik *m*

Krä'he {krēc} *pl.* -n *f* wrona *f*, **krä'hen** {krēc} *vn.* (h) piąć.

Krä'hen-flügel *pl* drobne zmarszczki (naokoło oczu); **-nest** *n* wronicznia *zdo.*

Krä'bwinkel *m* mała mięcina, dziura *f*.

Kra'kau *n* *geo.* Kraków; **Kra'kauer** *m* krakowianin; **K-** *a* krakowski.

Kra'ke, -n, *pl.* -n *m* zo. ośmiornica *f*. **Kra'keel** [kēl] (-e)s, *pl.* -e *m* *fam.* kłótnia *f*; **kra'ke'len** *vn.* (h) kłócić się. **Kra'kowiak** *m* krakowiak *m*.

Kra'lle, *pl.* -n *f* pazur, szpon *m*; **krä'llen** *va.* chwycić szponami; podrapać pazurem; **krä'llig** *a* ze szponami.

Kram [krām] (-e)s, **Kräme** *m* kram, sklepik *m*; towary kramarskie; *fam.* interes; allerlei ~ rozmaite graty, rupiecie, **-bude** *f* buda kramarska, kramik *m*; **krä'men** [krā-] *vn.* (h) przesuwać, gmerać (in etw. w czem).

Krä'mer [krē-] -s *m* (-in *f*) kramarz (-rka); **-ei'** *f* kramarstwo *n*; **-geist** *n* duch, żyłka kramarska; **-volk** *n* naród

kramarski; **-ware** *f* towar kramarski. **Kra'm-handel** *m* handel kramarski, drobny; **-laden** *m* kram(ik), sklepik *m*. **Kram(me)svogel** *m* orn. kwiczoł *m*. **Kra'mpe**, *pl.* -n *f* klamra *f*; skobel *m*. **Krampf**, (-e)s, *pl* **Krämpfe** *m* kurcz; spazm *m*; drgawka *f*; epileptische **Krämpfe**, drgawki epileptyczne; er bekam einen ~ kurcz go złapał; **-ader** *f* żyłak *m*; **krä'mpfartig** *a* kurczowaty.

krä'mpfen *va.* ścisnąć kurczowo; (sieh) kurczyć (się), ściągać (się) kurczowo.

krä'mpfhaft *a* kurczowo, spazmatyczny, konwulsyjny; **-es** Lachen, śmiech spazmatyczny; fig. sich ~ bemühen, usilnie się starać; **krä'mpfstillend** *a* przeciwkurczowy.

Kran [krān] (-e)s *a.* -en, *pl* (e)n *a.* **Krane** *m* zóraw *m*, dźwиг obrotowy.

Kra'nich, (-e)s, *pl.* -e *m* orn. zóraw *m*. **krank** *a* chory; ~ werden, zachorować; an den Füßen ~ sein, chorować na nogi; fig. ~ am Beutel, chory na kieszeń, goly; sich ~ lachen, śmiać się do rozpuku; **Kranke(r)**, -e *s* chory, chora; pacjent(ka).

Kränkelei' *f* chorowanie *n*; **krä'nkeln** *vn.* (h) niedomagać; być chorowitym; **krä'nken** *vn.* (h) (ciągle) chorować, niedomagać; an etw. ~ cierpieć, chorować na co.

krä'nken *va.* martwić, trapić; sprawić przykrość; obrazić; sich ~ martwić (gryźć) się.

Kran-ken-anstalt *f* zakład leczniczy; **-auto** *n* samochód sanitarny; **-bericht** *m* biuletyn *m*; **-besuch** *m* wizyta lekarska; odwiedzenie chorego; **-bett** *n* łóżko chorego; **-haus** *n* szpital *m*; **-kasse** *f* kasa chorych; ubezpieczalnia (spoleczna); **-kassenarzt** *m* lekarz kasy chorych, ubezpieczalni; **-kost** *f* dieta *f*; **-lager** *n* łóżko chorego; **-pflege** *f* pielęgnowanie chorych; **-pfleger** *m* (-in *f*) pielęgniarz (-rka); **mil.** sanitariusz(ka), **-saal** *m* sala dla chorych; **-schwester** *f* sanitariuszka; **-trage** *f* nosze *pl*; **-träger** *m* mil. sanitarny *m*; **-unterstützung** *f* pomoc, zasiłek dla chorych; **-wache** *f* czuwanie przy chorym; **-wagen** *m* wozek dla chorych; wóz sanitarny; **-wärter** (in) *s* pielęgniarz(-rka); sanitariusz(-ka); **-zug** *m* pociąg sanitarny.

Kreu'zdo'nerwetter *n* i *int.* do stu piorunów!

Kreu'zdorn *m* bot. szklak ciernisty.

Kreu'zen *l* u. i. *un.* (h) 1 krzyżowca (sie); przcinać (się); d.e. Arme (über die Brust) ~ (s)krzyżować ręce. 2 krążyć po morzu, lawirować, 3 zrobić znak krzyża. **Il sich** ~ (o rasach etc.) krzyżować się; (o listach) mijać się; (o liniach) przecinać się; unsere Wege ~ sich, nasze drogi się rozchodzą.

Kreu'zer, -s *m* 1 cent *m* (moneta). 2 zeg. krawczywnik *m*.

Kreu'z-fahrer *m* krzyżak *m*; -feuer *n* ogień krzyżowy; ins ~ nehmen, wziąć w dwa ognie.

Kreu'zfidel *a* arcywesoly.

Kreu'z-gang *m* 1 procesja *f* z krzyżem. 2 bud. krużganek *m*. 3 krzyżujące się żyły, żyła poprzeczna; -gewölbe *n* bud. sklepienie krzyżowe; -holz *n* krzyżulec *m*, krzyżówka *f*.

Kreu'zigen *ua.* ukrzyżować; *fig.* sein Fleisch ~ umartwić swe ciało; **Kreu'zigung** *f* ukrzyżowanie; *fig.* umartwienie *n* ciała. [zulec *m*.

Kreu'zkopf *m* mech. wodzik, krzyżozłahm *a* (o koniach) słaby w krzyżu; zmondowany; ~ machen, zmondować; spedzić (konja).

Kreu'z-otter *f* żmija *f*; -punkt *m* punkt skrzyżowania; -ritter *m* krzyżak *m*; -schmerz *pl* bóle w krzyżu; -schnabel *m* orn. krzyżodziób *m*; (-schock)schwereno't *f* i *int.* do stu diabłów! -spinne *f* pajak krzyżak; -stich *m* ścieg krzyżowy; -träger *m* *fig.* biedaczysko.

Kreu'zung *f* (s)krzyżowanie; mijanie *n* się (pociągów, listów); -spunkt *m* punkt skrzyżowania *a*; węzłowy; -stelle *f* hol. (wy)mijanka *f*.

Kreu'z-verhör *n* jr. badanie krzyżowe; -weg *m* droga krzyżowa, rozstajna; **Kreu'zweise** *ad.* nakrzyż; ~ legen, złożyć nakrzyż; -woche *f* tydzień krzyżowy; -wort(rätsel) *n* krzyżówka *f*, lamigówka krzyżowa; -zug *m* wojna krzyżowa, krucjata *f*.

Kri'bb(e)llig *a* popędliwy; **Kri'bbeln** *l* *un.* (h) mrowić (roić) się. **Il** *ua.* szczypan; laskotać; śwędzić; es kribbelt mir (a. mich) in der Hand, śwędzi mnie ręką; es kribbelt mir in der Nase, kreci mi w nosie.

Kri'cketspiel *n* gra w krykieta.

Krie'chen [krl-] *un.* (h i sn) czołgac się, pełzać, lazić; durch etw. ~ przelażyć; *fig.* vor j-m ~ plaszczyć się przed kim; -d *a* pełzający, czołgający się; *fig.* plaszczyć się, służalczy; podły; **Krie'cher** *m* podły poclebca, lizus *m*; **Krie'cherie** *f* plaszczenie (podlizywanie) *n* się; **Krie'cherisch** *a* plaszczący się; **Krie'chtiere** *pl* plazy, gady.

Krieg [krik] -es, *pl* -e *m* wojna *f*; ~ führen, prowadzić wojnę; den ~ erklären, wypowiedzieć wojnę; in den ~ ziehen, iść na wojnę; **Krie'gen** [krl-] *l* *un.* (h) wojować. **Il** *ua.* dostać; złapać; **Krie'ger** *m* wojak, wojownik; -denkmal *n* pomnik dla poległych wojowników; **Krie'gerisch** *a* wojowniczy, wojenny; **Krie'gerverein** *m* związek dawnych kombatantów *a*. weteranów; **Krie'g-fertig** *a* gotowy do wojny; -führend *a* prowadzący wojnę.

Krie'gführung *f* 1 mil. strategia *f*. 2 prowadzenie wojny.

Krie'gs-akademie *f* wyższa szkoła wojenna; -anleihe *f* pożyczka wojenna; -ausbruch *m* wybuch wojny; -be-reitschaft *f* gotowość wojenna; -beute *f* zdobycz wojenna; -brauchbarkeit *f* zdatność, użyteczność wojenna; -dienst *m* służba wojenna; -entschädigung *f* odszkodowanie wojenne; -erklärung *f* wypowiedzenie wojny; -ernährungsamt *n* wojenny urząd aprowizacyjny; -freiwillige(r) *m* ochotnik wojenny; -fuß *m* stopa wojenna; auf (den) ~ setzen, postawić na stopie wojennej; mit j-m auf dem ~ stehen, być z kim na stopie wojennej; -gebiet *n* teren wojny; -gefangene(r) *s* jeńiec *m*; -gefangenenlager *n* obóz jeńców; -gericht *n* sąd polowy; -gesetz *n* prawo wojenne; -gutmühl-, -gewühl *n* wrzawa wojenna; **kriegs-gewübt** *a* zaprawiony do wojny; -gewinn *m* zysk wojenny; -gewinn(l)er *m* paskarz (wojenny); -gott *m* bóg wojny; -hafen *m* port wojenny; -handwerk *n* rzemiosło wojenne; -held *m* bohater wojenny; -hund *m* pies wojskowy; -industrie *f* przemysł wojenny; -kunst *f* sztuka wojenna; -lazarett *n* szpital wojskowy; -last *f* ciężar wojenny, kontrybucja *f*; -lieferung *f* dostawa wojenna; -list *f* podstęp wojenny; **Krie'gslustig** *a* wojowniczo usposobiony, wojowniczy; -macht *f* si-

ła zbrojna; -material *n* materiał wojenny; -ministerium *n* ministerstwo wojny; -not *f* niedostatek (a. cierpienia) w czasie wojny; **Krie'gspflichtig** *a* obowiązany do służby wojennej; -rat *m* rada wojenna; -recht *n* prawo wojenne; -schaden *m* szkoda wojenna; -schauplatz *m* teatr działań wojennych; -schiff *n* okręt wojenny; -schuld *f* dług wojenny; -schuldlüge *f* kłamstwa o odpowiedzialności wojny; -schule *f* szkoła wojenna; -spiel *n* gra wojenna; (zabawa) obóz *m*; -stand *m* stopa wojenna; -stärke *f* stan bojowy; -tat *f* czyn waleczny, bohaterki; **Krie'gsverwendungsfähig** *a* zdający do służby frontowej; -verluster *pl* straty wojenne; -volk *n* wojsko *n*; -vorrat *m* zapasy wojenne; -zeit *f* in -en, w czasie wojny; -zustand *m* stan wojenny.

Krie'gente *pl* -n *f* orn. cyranka *f*. **Krim** *f* die ~ Krym.

Krimjnalgericht *n* sąd karny.

Kriminalist, -en, *pl* -en *m* kryminalista *m*.

Krimina'l-polizei *f* policja kryminalna; -roman *m* powieść kryminalna;

-sache *f* sprawa kryminalna.

Kri'mmer *m* baranki krymskie.

Kri'mpen *ua.* tk. obciągac.

Kri'mstecher *m* luneta polowa.

Kringel, -s *m* obwarzanek *m*.

Kri'ppe, *pl* -n *f* żłób *m*; jasła, jasełka *pl*; *fig.* an der ~ sitzen, być u złobu; -nbeißer, -nsetzer *m* koń lykawy, gryzuch *m*.

Kri'se, **Kri'sis** [krl-] *f* przesilenie *n*, przelom, kryzys *m*, eine ~ bestehen, przechodzić kryzys; **Kri'senfürsorge** *f* opieka nad ofiarami kryzysu.

Krista'll, -e(s), *pl* -e *m* kryształ *m*; -bildung *f* tworzenie się kryształów; -detektor *m* radio: detektor kryształów; -empfänger *m* radio: odbiornik kryształkowy; -fabrik(ation) *f* fabryka(cja) szkła kryształowego.

Krista'llhell *a* kryształowy, czysty jak kryształ; **kristalli'nisch** *a* kryształiczny; **kristallisi'erbar** *a* kryształizujący się; **Kristallisi'erbarkeit** *f* kryształizacyjność, zdolność kryształizacji; **kristallisi'eren** *ua.* i *un.* (sn) (się) kryształizować się; **Kristallisi'eren** *f* kryształizacja *f*, skryształizowanie *n*. **Krista'llklar** *a* czysty jak kryształ.

Krista'll-palast *m* pałac kryształowy; -schleifer, -schneider *m* szlifier kryształów; -waren *pl* kryształy *pl*; -wasser *n* woda kryształizacyjna.

Krite'rium [te-] -s, *pl* -ien *n* sprawdzian, próbnik *m*, kryterium *n*.

Kriti'k [tk-], *pl* -en *f* krytyka; recenzja *f*; unter aller ~ nizej wszelkiej krytyki (ob. standhalten); -er *m* krytyk *m*. **kriti'klos** *a* bezkrytyczny; **Kriti'klosigkeit** *f* bezkrytyczność *f*.

kri'tisch [krl-] *a* krytyczny, przełomowy; das -e Alter, die -en Lebensjahre, wiek krytyczny, krytyczne lata (od 18 do 30 lat); -er Kopf, umysł krytyczny, analityczny.

kritis'ieren [-zl-] *ua.* i *un.* (h) krytykować; **Kritisie'ring** *f* krytykowanie.

Krittelei' *pl* -en *f* złośliwa krytyka, szykana *f*; **Kri'tt(e)ler** *m* krytyk mało-stopowy, złośliwy; **kri'tt(e)llig** *a* uszczypliwy, złośliwy (krytyk); mało-stopowy, drobiazgowy; **kri'tteln** *ua.* złośliwie, pedantycznie krytykować.

Kritzelei', *pl* -en *f* bagranina *f*; **kri'tzeln** *pl*, (h) bagrać, grzmolić; (o piórze) drapać, przyskać; **Kri'tzler** *m* bagracz *m*.

Kroa'te [kroa-] -n, *pl* -n *m* Chorwat; **Kroa'tien**, -s *n* geo. Chorwacja *f*; **Kroa'tin**, *pl* -en *f* Chorwatka; **kroa'tisch** *a* chorwacki.

Krok'et, -spiel *n* (gra w) krocket.

Krokodil', -e(s), *pl* -e *n* krokodyl *m*; (-s)tränen *pl* lzy krokodyle, obłudne.

Kró'kus *m* bot. krokus, szafran polny [korony].

Kró'nanwärter *m* pretendent *m*. **Kró'ne** [krö-] *pl* -n *f* 1 korona *f* (tęcza, drzewa); **Kri'sen** *m*; päpstliche ~ tiara *f*; *fig.* dir wird keine Perle aus der ~ fallen, nie spadnie ci korona z głowy, (że to zrobisz); sie ist die ~ (aller Frauen), ona jest perłą...; einer Sache die ~ aufsetzen, uwieńczyć co. 2 *fam.* głowka *f*; etw. in der ~ haben, mieć w zębku; być w złym humorze; was ist ihm in die ~ gefahren? co mu się stało? *fam.* co go boli? es ist mit ihm nicht ganz richtig unter der ~ brak mu piątej kłębki. 3 korona (moneta); 10 marek. 4 grzbiet, wieniec *n* (wzł). 5 świecznik, zyrandol *m*.

krö'nen [krö-] *ua.* koronować; (u-)wieńczyć; gekrönter Dichter, poeta uwieńczony, laureat *m*.

chen n gra w trzy karty; -braantwein m kminkówka f; -kåse m ser z kminkiem. [kiem.]

kümmeln *va.* posypywać kminkiem. **Kümmern**, -s m zmartwienie n, troska f, kłopot m; sich ~ machen, martwić (kłopotać) się (über etw. o co); **kümmfrei** a beztroski, wolny od trosk; **kümmerrlich** a i *ad.* biedny, niedźny, marny (-nie); ~ leben, będę klepać (ob. durchhelfen); **Kümmerring**, (-e)s, pl -e m wąż, słabowite stworzenie; **kümmerrlos** a beztroski.

kümmern I *va.* I (sich) martwić (się); sich um etw. ~ troszczyć się o co. 2 obchodzić; was kümmert das mich? co mnie to obchodzi? II *vn.* (h is) marnieć, wędznąć; **Kümmernis**, pl -se f troska f, zmartwienie; **kümmervoll** a stroskany.

Kümm(e)t, -s, pl -e n chomątka n; -macher m chomątnik m.

Kumpān [-pān] (-e)s, pl -e m towarzysz, kompan; lustiger ~ wesoly pasażer.

Kumt ob. Kummert.

Kumulatio'n [-cjo'n] f (po)łączenie, skupienie n, kumulacja f; **kumulieren** [-li-] *va.* (po)łączyć, gromadzić.

ku'nd(bar) a jawny, znany; ~ werden, być najaw, stać się wiadomym. **ku'ndbar** a wypowiedzialny, mogący być wypowiedzianym; **Kü'ndbarkeit** f wypowiedzialność f.

Ku'nde'l pl -n f I wiadomość, wieść f; ~ geben, podać do wiadomości; informować. 2 nauka f (historji etc.).

Ku'nde', -n, pl -n m klient, odbiorca, (w restauracji etc.) gość m.

Ku'nden-dienst m obsługa klienteli; -wechsel m weseł klientowski.

ku'ndgeben *va.* wyjawić (myśl etc.); ogłosić, obwieścić; j-m etw. ~ donieść k. co; **Ku'ndgebung** f wyjawienie n, objaw n, manifestacja (polityczna), demonstracja f.

ku'ndig a świadomy (czego), biegły (w czym); einer Sache ~ sein, znać, umieć co (gruntownie), być biegłym w czym. **Ku'ndige(r)** s biegły, (rzeczoz)znawca m.

ku'ndigen *va.* i *vn.* (h) wypowiedzieć (służbę, mieszkanie etc.); **Kü'ndigung** f wypowiedzenie, wypowiedzenie (umowy etc.).

Kü'ndigungs-frist f, -termin m

termin wypowiedzenia; -recht n prawo wypowiedzenia.

Ku'ndin, pl -nen f klientka.

ku'ndmachen *va.* podać do wiadomości, ogłosić, obwieścić; **Ku'ndmachung** f ogłoszenie, obwieśczenie n.

Ku'ndschaft, pl -en f I klientela f. 2 wiadomość f; auf ~ ausgehen, iść na zwiazy; **ku'ndschaften** *vn.* (h) informować się; iść na zwiazy; szpiegować.

Ku'ndschafter m wywiadowca, szpieg m; -dienst m mil. służba wywiadowcza.

ku'nd-tun *va.* ob. kundgeben; -werden, wyjść najaw, stać się wiadomym.

ku'ntig a przyszły; -hin *ad.* na przyszłość, w przyszłości.

Ku'ntel, pl -n f kądziel f.

Kunst, pl Künste f sztuka f, kunstzt m; zręczność f; die schönen Künste, sztuki piękne; schwarze ~ czarna magia; das ist die ganze ~ na tem polega cała sztuka; -akademie f akademja sztuk pięknych; -anstalt f zakład artystyczny; -asphalt m asfalt sztuczny;

-ausdruck m termin techniczny; -ausstellung f wystawa sztuki; -bauten pl dzieła sztuki, budowle architektoniczne; -beilage f dodatek artystyczny; -blatt n a) rycyna f; b) żurnal artystyczny; -blume f kwiat sztuczny;

-butter f masło sztuczne; margaryna f; -druckerei f drukarnia artystyczna; -druckpapier n papier (kredowy) do ilustracji; -dünger m nawóz sztuczny; -eis n lód sztuczny

Künstelei' f sztuczność, afektacja f.

ku'nsteln I *vn.* (h) i *am* etw. ~ majstrować przy czym. II *va.* kunstzownie wypracować.

Ku'nst-enthusiasmus m entuzjizm dla sztuki; -fahrer m cyklista zawodowy; **ku'nstfertig** a biegły w sztuce, zręczny; -fertigkeit f zręczność f, -fett n tłuszcz sztuczny; -fleiß m przemyślność f, -flieger m lotnik akrobatyczny; -flug m lot akrobatyczny; -freund m miłośnik sztuki, mecenas m; -gartner m ogrodnik planista; -gärtaerei f sztuka ogrodnicza; -gegenstand m dzieło sztuki.

ku'nstgemäß a i *ad.* podług prawideł sztuki, metodyczny (-nie).

Ku'nst-geschichte f historia sztuki; -gewerbe n przemysł artystyczny; -gewerbeschule f szkoła przemysłowa-

wo-artystyczna; -griff m fortel, podstęp m; -händler m handlarz dzieł sztuki; -handlung f zakład artystyczny; magazyn a. salon dzieł sztuki; -bonig m miód sztuczny; -industrie f przemysł artystyczny; -kenner m znawca sztuki; -lauf m popis artystyczny na lodzie; -leder n imitacja skóry; klejonka f.

Ku'nstler m artysta m; -atelier n pracownia artysty, studio n; -grille f kaprys artysty; -in f artystka f.

ku'nstlerisch a artystyczny.

Ku'nstler-kneipe f knajpa artystów; -name n pseudonim artysty.

Ku'nstlerschaft f stowarzyszenie artystów; artyści pl.

ku'nstlich a kunstzowny; wymyślny; sztuczny, imitowany; **Ku'nstlichkeit** f kunstzowność; sztuczność f.

Ku'nstliebhaber m miłośnik sztuki; -ei f umiłowanie sztuki.

Ku'nstlos a bez sztuki, naturalny; **Ku'nstlosigkeit** f naturalność, prostota f. [del sztuki.]

ku'nstmäßig a i *ad.* według prawidła.

Ku'nst-meister m maszynista przy pompach; -mittel n środek sztuczny;

-redner m krasomówca m; **ku'nstreich** a kunstzowny; -reise f podróżka artystyczna; -reiter m jeździec cyrkowy; -reiterin f cyrkowka f; -richter m krytyk artystyczny; członek jury;

-sammlung f zbiór dzieł sztuki; -schlosser m ślusarz artystyczny;

-schule f szkoła sztuk pięknych; -seide f jedwab sztuczny; -sinn m zmysł, smak artystyczny; -springen n sp. skoki ze skoczni; -stein m kamień sztuczny; -stopfer m cerownik sztuczny; -stopferei f cerownia sztuczna; -straße f droga bita; -stück n sztu(cz)ka f; das ist kein ~ to nie sztuka; -tischler m stolarz artystyczny; -tischlerei f stolarstwo artystyczne; -verein m stowarzyszenie miłośników sztuki; -verlag m nakład dzieł sztuki; -verständige(r) m znawca sztuki; -werk n dzieło sztuki; arcydzieło n; -wert m wartość artystyczna; **ku'nstwidrig** a przeciwny prawidłom sztuki; -wolle f wełna sztuczna.

ku'nterbunt a pstry, różnobarwny; *ad.* w nieladzie, groch z kapustą.

Ku'pe [kú-] pl -n f kadź f.

Ku'pfer, -s n miedź f; miedzioryt

m; -bergwerk n kopalnia miedzi; -beschlag m obicie miedzi; -blech n blacha miedziana; -draht m drut miedziany; -druck m miedzioryt m; -erz n ruda miedziana; -farbe f kolor miedziany; -geld n miedziak(i); -gerät, -geschirr n naczynie (a. wyrobny) miedziane; -grube f kopalnia miedzi; -grün n zielen f miedzi; **ku'pferhaltig** a miedzisty; -hütte f huta miedziana, miednia f.

ku'pferig a miedzisty.

Ku'pfer-legierung f stop miedzi; -münze f miedziak m; -platte f płyta miedziana; -röte f miedź rodzima;

-schmied m kotlarz m; -schmiede f kotłarnia f; -schrot n miedź grudkowa, śrut miedziany; -spat m malachit m; -stecher m miedziorytnik m; -stecherkunst f miedziorytnictwo n;

-stich m miedzioryt m, rycyna f.

Ku'pferung f obicie miedzią.

Ku'pfer-vitriol n siarczan miedzi; -walzwerk n walcownia miedzi; -wasser n woda cementowa, koprowas m;

-werk n I dzieło, książka z rycinami. 2 kopalnia f miedzi.

Ku'ppe, pl -n f I czub m, główka f (gwoździu). 2 wierzchołek m.

Ku'ppel, pl -n f I kopuła f, 2 mech. łącznik m, złączka f; kol. sprzeglio n; -dach n dach kopulowy, baniasty, gewölbe n sklepienie kopulaste, baniaste.

Kuppelei' f stręczenie do nierządu, rajfurstwo n; **ku'ppeln** *va.* I sprzągać, spinać (wozy). 2 stręczyć, swatać, kojarzyć; **Ku'ppelung** f sprzeganie n (wagónów); sprzeglio n.

Ku'ppelungs-feder f sprężyna sprzeglią; -hebel m aut. dźwignia (rączka) sprzeglią, wyłącznik m; -muffe f zworka, mufa sprzegliowa; -stange f trzon (drażek) m sprzeglią.

Ku'ppler (in) s rajfur(ka); **ku'pplerisch** a rajfurski.

Kur [kúr] f leczenie n, kuracja f; eine ~ gebrauchen, przeprowadzić kurację; -anstalt f zakład kuracyjny, kąpielowy; sanatorium n.

kura'nt a mający zbyt, kurantowy (towar etc.). [kuracyjny.]

Ku'rarzt m lekarz w miejscowości

Kü'ra'd, -s'es, pl -s'e m kirys; pancierz m; **Kürassie'r** m kirasjer m.

Kurate'l [-tel], pl -en f opieka, kuratela f; unter ~ stehen, być pod ku-

ratela; unter ~ stellen, oddać pod kuratele.

Kura'tor [-ra-] -s, pl -en m kurator; **Kurato'rium** [-rato-] -s, pl -rien n kuratorium n. [scowoci kuracyjnej.

Ku'raufenthalt m pobyt w miejsc. **Ku'rbel**, pl -n f korba f; **-antrieb** m napęd korba; **-gehäuse** n aut. skrzynka korbowa, karter m; **-getriebe** n przewód korbowy; **-lager** n łożysko przykorbowe.

ku'rbeln I un. (h) aut. korbować. II w. nakrecać (film), robić zdjęcie kinematograficzne.

Ku'rbel-stange f drąg (trzon) korbowy; **-trieb** m napęd korbowy; **-welle** f wał korby.

Ku'rbia, -ses, pl -se m dynia, bania f; **-flasche** f tykwa f; **-flasza** korbasowa, bania f.

ku'rbien [kü-] ua. wybierać, obierać. **Ku'r's-fürst** m elektor m; **-fürstentum** n elektorat m, elektorstwo n; **-rast** m gorat kąpielowy, kuracjusz m; **ku'rgemäß** a i ad. według przepisów leczniczych; **-haus** n dom zdrojowy.

Kurie [-ri] pl -n f kurja f. **Kurie'r** [-rit] (-e)s, pl -e m kurjer, goniec m.

kurje [-ri-] ua. leczyć, kurować. **Kurie'rzug** m pociąg kurjerski.

kurio's [-rios] a dziwny, osobliwy; ciekawy; **Kuriosität**, pl -en f osobliwość f, rzecz osobliwa, ciekawa; **Kurio'sum**, -s, pl -sa n osobliwość f.

Ku'r'-kapelle f orkiestra miejscowości kąpielowej; **-kosten** pl koszty kuracji.

Ku'rland n geo. Kurlandja f; **Ku'r-lander** m Kurlandczyk; **-in** f Kurlandka f; **Ku'rlandsch** akurlandzki.

Ku'r-liste f spis, lista gości kąpielowych; **-ort** m miejscowość kąpielowa, zdrojowisko, uzdrowisko n; **-pfuscher** m znachor m; **-pfuscheri'** f znachorstwo n, partactwo lekarskie.

Kurre'nde, pl -n f okulnik m. **Kurre'ntschrift** f kursywa f.

Kurs, -es, pl -e m obieg, kurs m; **außer** ~ sein, być wycofanym z obiegu; **außer** ~ gesetztes Geld, pieniądz wycofany z obiegu. 2 pol. kurs m, nastawienie n. 3 zeg. kierunek (plyniecia statku).

Ku'rsaal m kasyno n. **Ku'r'sabschlag** m zniżka (besa) f

kursów; **-änderung** f zeg. zmiana kierunku; **-bericht** m sprawozdanie giełdowe; **-blatt** n cedula f; **-buch** n rozkład jazdy.

Ku'r'schmied m kowal m. **Ku'r'schner**, -s m kuźnierz m; **-arbeiten** pl robota kuźnierska; **-ei** f kuźnierstwo n; handel kuźnierski; pracownia kuźnierska; **-handwerk** n kuźnierstwo n; **-waren** pl wyroby kuźnierskie.

[na giełdzie.] **ku'r's-fähig**, **-habend** a notowany **kurse'ren** [-z-] un. (h) być w obiegu; obiegać, kursować, krążyć.

Kursi'v(schrift) f kursywa f. **Ku'r's-makler** m makler giełdowy; **-notierung** f notowanie giełdowe.

kurso'risch [-zö-] a pobieżny. **Ku'r's-ruder** n ster m; **-schwankung** f wahanie kursów; **-stelergerung** f zwyczaj (hosa) f kursów; **-treiber** m wywołujący zwyczaj, zwykzłowiec m.

Ku'r'sus, pl Kurse m kurs (nauki); seria f odczytów. **Ku'r's-verfall** m spadek kursów;

-verlust m strata na kursie; **-wert** m wartość według kursu; **-zettel** m cedula giełdowa; **-zuschlag** m giełda; report m.

Ku'rtaxe f taksa zdrojowa. **Kurtisa'ne**, pl -n f kurtyzanka f.

Ku'r've, pl -n f krzywa (linja); krzywizna f; aut. wiraż m; **-lampe** f aut. lampa ruchoma; **-lineal** n krzywiznik m.

kurz I a (Kürzer, kürzeste) krótki; zwięzły; **kürzer** machen, skrócić; j-n un einen Kopf kürzer machen, ścinać k. głowę; von -er Dauer, krótkotrwa-
ly; binnen a. in -em, wkrótce; seit -em od niedawna; vor -em, niedawno (temu); über ~ oder lang, wcześniej czy później; in -en Worten, w krótkich (w kilku) słowach; -es Gedächtnis, krótka pamięć (ob. bündig 3, Prozeß). II ad. krótko; zwięzle; ~ und gut, (jednym) słowem, krótko mówiąc; ~ vorher, ~ zuvor, krótko przedtem; ~ darauf, wkrótce potem; j-n ~ abfertigen, krótko się z kim zalatwić (ob. fassen 5); j-n ~ halten, krótko k. trzymać; es ~ machen, nie robić ceregieli, krótko się zalatwić z czym; sich ~ entschließen, szybko się decydować; bei etw. zu ~ kommen, den kürzeren zichen, źle wyjść na czem.

kurza'b ad. wręcz, bez namysłu.

kurzarbeit f skrócony dzień (a. tydzień) roboczy; **-arbeiter** m robotnik pracujący pół dnia (a. tygodnia); **kurzatmig** a astmatyczny, dychawiczny; **-atmigkeit** f astma, dychawica f.

Kür'ze f krótkość, zwięzłość f; in ~ wkrótce; zwięzle, w kilku słowach.

Ku'r'zeit f sezon kąpielowy; czas kuracyjny.

kür'zen ua. skrócić; ująć, uszczuplić; obciąć (pensję); j-n un etw. ~ polzbawić kogo (ująć komu) czego; j-m die Zeit ~ bawić kogo; sich die Zeit ~ rozerwać (zabawić) się.

kurzentschlossen a nie namyslający się długo, szybko się decydujący. **kurzerha'nd** ad. nie namyslający się długo; odrazu, od ręki; wręcz.

ku'r'z-fristig a krótkoterminowy; **-gefaßt** a zwięzły; **-gekleidet** a krótko ubrany; **-geschnittene Haare**, krótko strzyżone włosy; **-geschoren** a strzyżony maszynką; **-haarig** a krótkowłosy; **-halsig** a krótko szyi; **-hin** ad. krótko; **-lieb** a krótko żyjący, krótkowieczny.

kür'zlich ad. niedawno (temu). **ku'r'z-schluss** m el. zwanie n, krótkie spieczę; **-schrift** f stenografia f; **-schrift(schreib)maschine** f maszynka do stenografii; **-schreiber(in)** s stenografist(k)a; **kurzsichtig** akrótkowidzący (t. fig.); **-sichtigkeit** f krótki wzrok, krótkowzroczność f (t. fig.); **-strecke** f krótki dystans; **-streckenlauf** m, **-streckenläufer** m sp. bieg(acz) krótkodystansowy.

kurzu m ad. krótko mówiąc, słowem **Kurz-und Maschinenschreiber(in)** s stenotypist(k)a. [n. **Ku'r'zung** f skrócenie; uszczuplenie **Ku'r'waren** pl towary drobne, galanterijne; norymberszczyna f; **-geschä'ft** n, **-handlung** f sklep norymberski; **-händler** m kupiec norymberszczyny, drobnych towarów galanterijnych.

kurzweg ad. wręcz, prosto z mostu; krótko a wzięwato. **Ku'r'zewiel** f rozrywka, zabawa f; ~

treiben, figlować; (za)bawić się; **ku'r-zweilig** a zabawny, krotchwilny.

Ku'r'zweile, pl -n f radio; krótka fala; **-nempfang** m odbiornik krótkofalowy, krótkofalówka f; **-sender** m nadajnik krótkofalowy.

Ku'r'zwoche f skrócony tydzień roku'rzeitig a krótkotrwały. [boczy.

Ku'si'ne, pl -n f kuzynka f. **Ku'ß**, -sses, pl Küsse m pocałunek, calus m; **kü'ssen** ua. (sie) całować (sie); j-m die Hand ~ pocałować kogo w rękę.

Ku'ß-hand f calus posłany ręką; eine ~ zuwerfen, posłać calusa (rękę); **fig. mit** ~ z pocałowaniem ręki; **-mal** n znak od calusa.

Kü'ste, pl -n f wybrzeże, nadbrzeże n, brzeg morski.

Kü'sten-artillerie f mil. artylerja nadbrzeżna (a. obrony wybrzeży); **-befestigungen** pl umocnienie, zabezpieczenie n wybrzeży; **-bewohner** m nadbrzeżanin; **-fahrer** m, **-fahrzeug** n statek żeglugi przybrzeżnej; **-fahrt** f żegluga przybrzeżna, kabotaż m;

-land n pomorszczyna f, kraj nadmorski, nadbrzeże n; **-verteidigung** f obrona wybrzeży; **-strich** m nadbrzeże n; **-telegraph** m telegraf przybrzeżny, semafor m.

Kü'ster m zakrystjan, kościelny m. **Ku'istos**, pl -toden m kustosz m. **Ku'tschbock** m koział (u powozu).

Ku'tsche, pl -n f powóz m, kareta f; **-nachlag** m drzewciki pl u powozu. **Ku'tscher** m woźnica, stangret m. **kutschieren** [-cz-] un. (h i sn) jechać powozem; powozić.

Ku'tsch-kasten m pudło (powozu); **-pferd** n koń powozowy.

Ku'tte, pl -n f kaptur (mnisi); die ~ anlegen, zostać mnichem.

Ku'tteln p flaki pl (= Kaldaunen). **Ku'tter** m kuter, jednomasztowiec m.

Ku've'rt, (-e)s, pl -e n 1 koperta f. 2 nakrycie n; **ku'vertieren** [-t-] ua. włożyć w kopertę.

Kux, -es, pl -e m gór. kuka, zbiżał kopalnianny.

Lab [lsp] (-e)s, pl -e n podpuszczka f. **La'bbe**, pl -n f warga (u zwierząt).

La'be [la-] f ob. Labsal. **la'ben** [la-] ua. (sie) pokrzepić po-

Lauheit, Lauigkeit *f* letniość; *fig.* ozięblość, obojętność *f.*

Lau'ne *f* I humor *m*; bei guter ~ sein, być w dobrym humorze. 2 kaprys *m*, fantazja *f*; -n haben, mieć kaprysy, humory; eine ~ des Schicksals, kaprys losu; Lau'nenhaft a kapryśny; dziwny; Lau'nenhaftigkeit *f* kapryśność *f*, dziwactwo *n*; lau'nig a wesołego uosposobienia, wesoły; humorystyczny; zabawny, komiczny; lau'nisch a kapryśny; w złym humorze

Lau're *f* Laura. [rze.]
Laus [laus] pl Läuse *f* wesz *f*.
lau'schen *un.* (h) słuchać uważnie; podsluchiwać; Lau'scher(in) s podsluchiwanca(ka); szpieg *m*; lau'schig a zaciszny.

lau'sen *va.* (sich) iskać (się); lau'sig a gm. wstawy; *fig.* parszywy, nędzny. Lau'sitz *n* geo. Łyżce.

laut I a głośny, donośny; mit -er Stimme, głośno; ~ werden, nabrać rozgłosu; rozgłaszać się; ~ werden lassen, rozgłosić; objawić, okazywać. II *ad.* głośno, donośnie; ~ lesen, czytanie na głos; *fig.* otwarcie, publicznie. III *prp.* podług, według, wedle (brzmienia), w myśl...; ~ meinem Briefe, według (a. w myśl) mego listu; ~ Ubereinkunft, według umowy.

Laut, -(e)s, pl -e *m* głos, dźwięk *m*; głoska *f*; keinen ~ von sich geben, nie pisać ani słówka.

Lau'tbar a głośny, znany; ~ machen, rozgłaszać; ~ werden, sta(wo)ać się głośnym.

Lau'te, pl -n *f* lutnia *f*; die ~ schlagen, grać na lutni.

Lau'ten *un.* (h) I *va.* I dźwięczeć, wydawać dźwięk. 2 brzmieć, opiewać; das lautet seltsam, to dziwnie brzmi; (die Antwort) lautet wie folgt, ...brzmi jak następuje; die Quittung lautet auf (100 Mark), kwit opiewa na...; wie lautet Ihre Adresse? jaki jest pański adres?; auf den Inhaber -d, na okaziciela; auf den Namen -d, imienny.

Lau'ten [lo:] *va.* i *un.* (h) dzwonić; es (a. die Glocke) lautet, dzwonią; zur Messe ~ dzwonić na mszę; seinem Diener ~ dzwonić na służącego; *fig.* er hat was ~ hören, słyszał, że dzwonią, ale nie wie, w którym kościele.

Lauten'st, -en, pl -en *m* lutnista *m*.
Lau'ten-macher *m* lutniarz *m*;

-schlager(in) s lutnist(ka); -spiel *n* gra na lutni.

Lau'ter a I czysty, prawdziwy, szczerzy (o złości etc.); das ist die -e Wahrheit, to szczerza prawda; das sind ~ Lügen, to wiernie (a. same) klamstwa. 2 sam, tylko; aus ~ Neid, jedynie przez zazdrość; Lau'terheit *f* czystość, szczerzość *f*.

Lau'tern [lo:] *va.* oczyszczać (wód-kę etc.), płókać (rudę), rafinować (cukier, żelazo), klarować (wino etc.); *fig.* wydoskonalic, uszlachetnic; Lau'terung *f* (o:) czyszczenie, rafinowanie, klarowanie *n*.

Lau'terwerk *n* dzwonki elektryczne. Lau't-gesetz *n* prawo głosuwni (fonetyki); -lehre *f* głosuwnia, fonetyka; *f* lau'tlich a fonetyczny.

lau'tlos a bez głosu; milczący, niemy; -e Stille, głębokie milczenie.

Lau't-schrift *f* transkrypcja fonetyczna; -sprecher *m* radio; głośnik; -sprecherempfang *m* odbiór głośnikowy; -stärke *f* siła głosu; -verstärker *m* radio; wzmacniacz, amplitikator; -zeichen *n* znak fonetyczny.

lau'warm a letni, ciepawy.

La'va [lawa] pl -ven *f* lawa *f*, -strom *m* potok lawy, płynąca lawa.

Lave'ndel, -s *m* bot. lawenda *f*, -öl *n* olejek lawendowy.

lawie'ren [-wl-] *un.* (h i sn) kolować, lawirować (t. *fig.*).

Lawi're [-wl-] pl -n *f* lawina *f*.
lax a luźny, rozluźniony; *fig.* rozwią-zy; -e Sitten, rozwiązłe obyczaje; La'xeit *f* luźność *f*; *fig.* rozprzeżenie *n* (obyczajów); laxie'ren I *va.* przeczyszczyć (żołądek). II *un.* (h) wziąć na przeczyszczenie; Laxie'rmitel *n* środek przeczyszczający.

Lazare'tt [-ca:] -(e)s, pl -e *n* lazaret, szpital (wojskowy); -gehilfe *m* sanitariusz; -zug *m* pociąg szpitalny.

La'zarus [laca-] *m* Łazarz.

Le'bedame *f* dama światowa.

Le'beho'ch, -(s), pl -(s) *n* wiwat *m*; auf j-n ein ~ ausbringen, wnieść czyje zdrowie; le'belang: mein, sein ~ przez całe moje, swoje życie; Le'be-mann *m* człowiek lubiący używać, od-dany uciechom życia.

Le'ben [le:] I *un.* (h) I żyć (ob. flott, Fuß 2, Hand 1, kümmerlich); ~ und ~ lassen, żyć samemu i dać drugim

żyć; er lebt mit ihr, żyje z nią; er hat nichts zu ~ nie ma z czego żyć; lebe-wohl bądź zdrow! żegnam cię! ~ bleiben, zostać przy życiu; so wahr ich lebe! jak mi życie mile! 2 żyć, mieszkać, przebywać; im Auslande ~ mieszkać zagranicą. II *va.* sein Leben noch einmal ~ powtórnie wszystko przeżyć, przejść w wyobraźni wszystkie swe przeżycia.

Le'ben, -s *n* I życie *n*, żywot *m*; sich das ~ nehmen, odebrać sobie życie; ein Kampf auf Tod und ~ walka na śmierć i życie; er spielt für sein ~ gern, szalenie lubi grać (ob. bringen 2, davonkommen, kommen); ein zahas ~ haben, mieć ciężkie życie. 2 życie, utrzymanie *n*; das ~ ist hier teuer, tu życie drogie. 3 tryb życia. 4 pożycie (małżeńskie). 5 życie, ruch *m*; es ist kein ~ (in dieser Stadt) niema życia, ruchu... 6 życie, natura *f*; nach dem ~ malen, malować z natury; aus dem ~ schöpfen, wzięć z życia; ins ~ rufen, powołać (co) do życia, zapoczątkować (co); ins ~ treten, narodzić się, przyjść na świat; *fig.* weisj ~e w życie, jr. zacząć obowiązywać.

Le'bend a żyjący, żywy; -e Bilder, żywe obrazy; -e Sprache, żywy język, żywa mowa; Le'bengewicht *n* żywa waga; lebe'ndig a żywy; ~ begraben, żywcem pogrzebać; ~ machen, oży-wić; wieder ~ werden, zmartwych-wstać; odżyć; -e Blumen, żywe kwia-ty; -e Hecke, żywopłot *m*; Lebe'ndig-keit *f* żywość, ruchliwość *f*, życie *n*.

Le'bens-abend *m* schylek życia; -alter *n* wiek *m* (życia); -art *f* I sposób (tryb) życia. 2 ogłada (towaryska), polot *m*; feine ~ dobre manjery; auf-gabe *f* zadanie *n* (cel *m*) życia; -baum *m* bot. tuja *f*; -beschreibung *f* życio-rys *m*, biografia *f*; -dauer *f* I żywot *m*, trwanie życia; lange ~ długowieczność *f*. 2 *el.* trwałość *f* (żardwki); -ende *n* koniec żywota; -erfahrung *f* do-świadczenie życiowe; -faden *m* pasmo *n* (nić *f*, wątek *m*) życia; le'bensfähig a żywotny; -fähigkeit *f* żywość *f*;

-frage *f* kwestja życia; -freude *f* radość życia; -frühling *m* wiosna życia; -fülle *f* pełnia życia; -gang *m* bieg życia; -gefahr *f*; mit eigener ~ z nara-żeniem życia swego; le'bensefährlich a zagrażający życiu; -gefährlich

towarzyszka życia; -genuß *m* rozko-sze życia; -geschichte *f* życiorys *m*, dzieje życia; -größe *f* wielkość natu-raina; -haltung *f* koszt utrzymania; -haltungsindeX *m* wskaźnik kosztów utrzymania; -klugheit *f* mądrość życio-wa; -kraft *f* siła żywotna, żywo-tność *f*.

Le'bens-kraftig a silny, pełen życia; -länglich a dożywotny, dożgonny; *ad.* dożywotnie, dożgonnie.

Le'bens-lauf *m* bieg życia; życiorys *m*; -laufbahn *f* kolej życia; -licht *n*: j-m das ~ ausblasen, pozabawić kogo życia; -lust *f* chęć do życia; le'bens-lustig a miłujący życie; -mittel pl żywność *f*, artykuły spożywcze; -mit-telamt *n* urząd zaopatrywania; -mit-telkarte *f* karta żywnościowa; -mit-telwucher *m* lichwa żywnościowa.

le'bensmüde a zmęczony życiem.

Le'bens-regel *f* zasada życiowa; -reiz *m* urok (powab) życia; -rente *f* renta dożywotnia; -retter *m* zbawca *m*; le'benssatt a znudzony, przesycony życiem; -stellung *f* pozycja *f* w świecie; -trieb *m* instynkt zachowawczy; -überdruß *m* przesyt życiowy; -unterhalt *m* utrzymanie *n*; jr. aliment *pl*; -versicherung *f* ubezpiec-zenie na życie; -versicherungsges-ellschaft *f* towarzystwo ubezpieczeń na życie.

Le'bens-voll a pełen życia; -wahr a prawdziwy, wzięty z życia.

Le'bens-wandel *m* sposób życia, ży-cie *n*; -weise *f* tryb życia; -weisheit *f* mądrość życiowa; -zeichen *n* znak ży-cia; -zeit *f* przeciąg życia; auf ~ do-zgonnie, dożywotnie; Mitglied *auf* ~ członek dożywotni; -ziel *n* kres (cel) życia; -zweck *m* cel życia.

Le'ber, pl -n *f* wątroba; wątróbka *f*; *fig.* frei (a. frisch) von der ~ weg reden, mówić otwarcie, bez ogródek; -flekken *pl* plamy wątróbiane; le'ber-krank a chorey na wątrobie; -pastete *f* pasztet z wątróbki; -tran *n* tran, olej stokfiszowy; -wurst *f* kiszka wątrobiana.

Le'be-welt *f* die ~ hulacy, birbanci pl; -wesen *n* istota żyjąca; żyjątko *n*; -wohl *n* pożegnanie *n*; j-m ~ sagen, (po)żegnać się z kim.

le'bhaff a żywy, żywawy; (handel etc.) ożywiony; ~ werden, ożywić się;

mnie boli; -wache f straż przyboczna; -wäsche f bielizna osobista; -weh n ob. -schmerzen.

Leiche, pl -n f trup m, zwłoki pl.

Leichenbegängnis n obchód pogrzebowy, pogrzeb m; -besichtigung f oględziny pl zwłok; -bitter m zapraszający na pogrzeb; leichenblaß a błady jak trup; -blässe f trupia błałość; -feier/lichkeit f obchód pogrzebowy; -fledderer m hiena cmentarna; złodziej okradający śpiących pod gołym niebem; -folge n ob. -zug; -geruch m zapach trupi; -halle f trupiarnia f; -haus n dom przedpogrzebowy; dom żałoby; -hemd n koszula śmiertelna; -öffnung f rozcięcie n trupa, sekcja f; -schändung f obrażenie n zwłok; -schau f oględziny zwłok; -schmaus m ucztą pogrzebowa, stypa f; -träger m karawaniarz m; -transport m przewóz zwłok; -tuch n całun; kir m; -verbrennung f paleńskie zwłok; -wagen m karawan m; -zug m kondukt, orszak pogrzebowy.

Leichnam, [-nám] (-e)s, pl -e m trup m, zwłoki pl.

Leicht a i ad. 1 lekki (-ko); -e Artillerie, artyleria lekka (ob. Achsel); -er machen, ulżyć, 2 łatwy (-wo), 3 zwinnie; leichtathletisch sp. lekkoatletyka f; leichtathletik sp. lekkoatletyka f; leichtatbleich a lekkoatletyczny; leichtbedeckt a lekko przykryty; -beweglich a bardzo ruchliwy; -blütig a żywego, wesołego usposobienia; -fablich a łatwo zrozumiały; -fertig a lekkomyślny; płochy; -fertig; ad. lekkomyślnie.

Leichtfertig f lekkomyślność, płochosć f; -flugzeug n awionetka f; leichtflüssig a łatwotopny; łatwopłynny.

Leichtfüßig m trzpiot, letkiewicz m; leichtfüßig a chyży; fig. roztrzepany; leichtgekleidet a lekkobrany; leichtgewicht n sp. waga lekka; leichtgläubig a łatwowieorny; leichtgläubigkeit f łatwowieomość f; leichtinn ad. zlekka, byle zbyć; Leichtigkei f lekkość; łatwość; zwinnosć f.

leichtlebige a niefrasobliwy; biorący życie lekko; łatwy w pożyciu.

Leichsinn m lekkomyślność f; leichsinnig a i ad. lekkomyślny (-nie); -erweise ad. lekkomyślnie.

Leichtverwundet(r) lekko ranny leid [ajt] a; es tut mir ~ żaluję; przykro mi; er tut i ir ~ żal m go; etc. ~ werden, uprzykrzyć s nie co.

Leid [ajt] (-e)s n l za bó, m; zmartwienie; nieszcście n; sich ein ~ (an)tun, targań się na swoje życie; in Freud' und ~ w doli i niedoli. 2 przyw. f. 3 um j-n ~ tragen, nosić po kim żalobę, oplakiwać kogo.

leiden i vn. (h) i va. 1 cierpieć (an etc. na co); an Schwindel ~ cierpieć na zawroty głowy. 2 ucierpieć, doznać (krzywdy etc.); ponieść (stratę). 3 cierpieć; znosić, tolerować; wohl gelitten sein, być chętnie widzianym. II L.-n cierpienie n; choroba; meka f; leidend a cierpiący; gr. bierny.

Leidener Flasche, butelka lejdejska.

Leidenschaft, pl -en f namiętność, pasja f; leidenschaftlich a i ad. namiętny (-nie); ~ werden, roznamiętnić się; unosić się; ~lichkeit f gwałtowność, zapalczywość f; leidenschaftlich a beznamiętny; apatyczny.

Leidenschaft m (-tin f) towarzyszyz(ka) niedoli; -geschichte f meka Pańska.

leider int. niestety; na nieszcście. leidend a przykry; przeklęty; nieszczęsy; der -e Krieg, nieszczesna wojna; -er Trost, mała pociecha.

leidlich a znośny, nienajgorzy; ad. znośnie, jako tako, tak sobie.

leidtragend a pogrążony w żalobie, żalobę noszący; die L.-en, rodzina zmarłego.

leidvoll a bolesny, smutny.

leidwesen n żal m, zmartwienie, ubolewanie n; zu meinem (großen) ~ ku mojemu (wielkiemu) ubolewaniu.

leier [ajer] pl -n f lira f; fig. es ist immer die alte ~ zawsze ta sama śpiewka. 2 gm. katarynka f; -kasten m katarynka f (=Drehorgel); -kastenmann m kataryniarz m; leier vn. (h) i va. grać na lirze; j-m die Ohren voll ~ zamęczyć k. gadaniną; immer dasselbe ~ powtarzać ciągle jedno i to samo.

leih-amt n, -anstand f lombard m; -bibliothek, -bücherei f wypożyczalnia książek, czytelnia f.

leihen [ajen] i va. pożyczyć (komu); wypożyczać; etc. von j-m ~ pożyżyć co od k. II L.-n pożyżenie, u y-

pożyżanie n; Leiber m pożyczający.

Leihhaus n lombard m.

leihweise ad. tytułem pożyczki

Leim [ajm], (-e)s, pl -e m klej m; aus dem -e gehen, rozkleić (rozlecieć) się. 2 lep m; fig. auf den ~ gehen, dać się złapać na lep; leimen va. (skleić); fig. oszukać (kogo); leimig a klejowaty, lepki.

Leim-rute f różdżka lepem nasmarowana; -stoff m klej roślinny, gluten.

Lein [ajjn] (-e)s m len m; -acker m lniśko n, pole lniane; -bau m uprawa f lnu.

Lein-, pl -n f lin(ka) f, sznur m.

Leinen [aj-] l -s n płótno n; bielelna f. II a l- f lniany; płócienny; -band m adamaszek lniany; -garn n przędza lniana; gewebe n tkanina lniana; -industrie f przemysł lniany; -spinnerei f przędzalnia f lnu; -waren pl wyroby, towary lniane; -zeug n materia lniana, płótno.

Lein(e)weber m płóciennik m.

Lein-kuchen m makuch m; -öl n olej lniany; -pfad m ścieżka holownicza, fliśowska; -saat f, -saamen n siemienne lniane; -wand f płótno n; ekran m (w kinie); -wandgeschäft n sklep płócienny; magazyn bielizny; -weber m tkacz, płóciennik m; -weberei f tkalnia wyrobów lnianych.

leise [aj-] a cichy (głos); czuly (słuch), lekki (sen); ad. cicho, pocichu; lekko; ~ schlafen, mieć lekki sen.

leistretter m fam. ostrożnik m.

Leiste [aj-], pl -n f listwa f. 2 krajka; obzywka f. 3 bud. przyłoga f. 4 an. pachwina f.

leisten' va. wykonać; wypełnić; dokonać; uskutecznić; uisć; Bürgschaft ~ dać rekojmie, ręczy; Buße ~ odpokutować; zapłacić karę pieniężną (ob. Dienst 2, Eid, Folge 2, Gehorsam, Genüge 2, Gesellschaft 1, Hilfe, hilfreich, Kaution); auf den Verzicht ~ zrzec się czego; Widerstand ~ stawiać opór; Zahlung ~ zapłacić, uisć; ich habe das Mögliche geleistet, zrobiłem co mogłem, dolożyłem wszelkich starań; sich etw. ~ pozwolić sobie na co; uraczyć się czem; fam. zafundować sobie co.

leisten', -s m kopyta n; fig. alles über einen ~ schlagen, mierzyć wazy-

sko jedną miarką; Schuster, bleib be. deinem l ~ jeśliś szewc, patrz swemu kopyta; -bruch m przepuklina pachwinowa; -gegen f okolica pachwin; -macher m kopyciarz m; -werk n gzyms m.

Leistung, pl -en f 1 wykonanie, wypełnienie, dokonanie, uskutecznienie, uiszczenie n. 2 świadczenie n (in Naturalien in naturze). 3 moc, sprawność, wydajność f (maszynny etc.); sp. wy-czyn m; -en pl czyny; szk. postępy, rezultaty osiągnięte (w nauce); wy-tworczość f (artysty); leistungsfähig a sprawny; zdolny; produkcyjny, wydajny; wydajnie pracujący; wypłacalny; -sfähigkeit f sprawność, wydajność (pracy), zdolność robocza, produktywność; wypłacalność f (firmy).

Leitartikel m artykuł wstępny (w gazecie).

leiten [aj-] va. prowadzić (dom, handel etc.), kierować (interesami, sprawami etc.), przewodniczyć (o-bradom etc.), rządzić, zawiadywać (czem); skierować (na właściwą drogę, rozmowę na co); -d a przewodni; kierowniczy; przewodzący; leitender Gedanke, myśl przewodnia.

Leiter 1 m 1 (-in f) przewodnik (-iczka) kierownik (-iczka), 2 fiz. przewodnik, przewodnik m. II f drabin(k)a f; -sprosse f szczebel m drabiny; -wagen m wóz drabiniasty.

Leit-faden m podczuścik; przewodnik m; -fähigkeit f przewodność f; -feuer n podsypka f prochu; żęg. ognie kierunku; -gedanke m myśl przewodnia; -hammel m baran tryz prowadzący; fig. herszt bandy; -hund m myśl. tropowic m; -motive m temat przewodni; -satz m zdanie przewodnie; -schiene f hol. szyna odbojowa, odbojnicza; -seil n linia wodząca; -stange f drąg korbowy, łącznik m; -stern m gwiazda przewodnia.

Leitung f 1 przewodnictwo, kierownictwo; przewodniczenie n (obradom); ster m; die ~ in die Hand nehmen, ująć w swe ręce ster (rzadz etc.). 2 el. przewod; tor m, linia f (przewodów); leitungsfähig a przewodzący.

Leitungsfähigkeit f el. przewodność f; -kupplung f sprzęgło przewodowe; -mast m słup do przewodów; -netz n sieć przewodowa; -sto-

sila, natężenie światła; -stoff m świe-tliwo n; -strahl m promień m światła; -stumpf m ogarek, niedopalek m; -te-lephonie f telefonia świetlna.

L'chtung f polana f; wyrąb m.
L'cht-welle f fala światła; -zieher m świeciarz; fam. smarkacz m.

Lid [lit] (-e)s, pl -er n powieka f.
Li'dern [li-] u. uszczelnia(a)c; Li'de-rung f uszczelnianie; szczeliwo n.
lieb [lip] a luby, kochany; mily; es ist mir ~ miło mi; um des -en Frie-dens willen, dla świętego pokoju; der -e Gott, Pan Bóg; den ganzen -en Tag, cały boży dzień; ~ haben, lubić.

Lie'bäugelei' f oczkowanie n; lie'b-äugeln u. (h) oczkować.
Lie'bchen, -s n luba f; mein ~ l ko-chanie moje!

Lie'be [li-] f miłość f; ~ zur Wahr-heit, umiłowanie prawdy; sie ist seine erste ~ to jego pierwsza miłość; prz. alte ~ rostet nicht, stara miłość nie rdzewieje; tun Sie mir die ~ zrób mi pan tę grzeczność; -diener(ei) f służ-ność f, płaszczenie n się; Lie'bedie-risch a płaszczący się, podchlebiają-cy; Lie'bglied a palający miłością.

Lie'belei', pl -en f romansowanie; flirtowanie n; miłośćka f; -en treiben, romansować; lie'beln u. (h) roman-sować; flirtować.

Lie'ben [li-] u. (sie) kochać, lubić (sie); väterlich ~ kochać poojcowsku; -d a kochający; die L-den, kochankow-ie pl; -swürdig a miły, luby; taska-w(y), uprzejmy; Lie'benswürdig-keit f uprzejmość, grzeczność, taska-wość f.

Lie'ber ad. raczej; prędzej; lepiej; ~ haben, mogen, essen, wollen, woleć; je länger, je ~ im dłużej, tem lepiej; ~ sterben als... raczej umrzeć, niż...
Lie'bes-abeuteuer f przygoda miłosna; -angelegenheit f sprawa miłosna; -apfel m pomidor m; -blick m miłosne spojżenie; -brief m, -brief-chen n list, liścik miłosny; -dienst m grzeczność, przysługa f; uzynek miłosny; -erklärung f oświadczenie pl; -feuer n, -flamme f żar, płomień m miłości; -gaben pl dary (miłosierne, patriotyczne); -gedicht n poemat miłosny; -geständnis n wyznanie miłości; -glück n szczęście z miłości; plyn-ące; -glut f żar miłości; -gott m bo-

żek miłości, amor m; -handel m sprawa (intryga) miłosna; -lied n pieśń miłosna; -lust f rozkosz miłosna; -mahl n uczta wspólna a. oficcerska; -mühe f zabieg miłosny; -paar n para zakochanych; -pein, -qual f udrę-czenie miłosne; -rausch m szal, upo-jenie miłosne; -seufzer m westchnie-nie miłosne; -sprache f język zako-chanych; -trank m napój miłosny; -verhältnis n stosunek miłosny; -werk n uzynek miłosny; -wonne f rozkosz miłosna; -wahnsinn m, -wut f szal miłosny, erotomania f.

Lie'bevoll a serdeczny, czuły.
Lie'b frauenkirche f kościół N. Panny Marii.

Lie'b-gewinnen u. polubić, kochać, umilować; -haben u. lubić.
Lie'bhaber, -s m l miłośnik, amator m. 2 kochanek, amant; te. erster ~ pierwszy amant; -ei' f amatorstwo; upodobanie n; zachcianka, fantazja f; aus ~ z amatorstwa; dla rozrywki; -in pl -nen f l kochanka. 2 amatorka, miłośnica; -wert m wartość (przedmiotu) dla amatorka; -theater n teatr ama-torski.

Lie'b'kosen u. pieścić; Lie'b'kosen f pieszczenie n; pieszczota f; -swort n słowo pieszczotliwe.

Lie'blich a miły, przyjemny; Lie'b-lichkeit f przyjemność f; wdzięk f.
Lie'bling, -s, pl -e m ulubieniec (-nica), faworyt(ka); -sbuch n ulubiona książka; -sgericht n ulubiona potrawa; -splätzchen n ulubione miejsce.

Lie'blos a niemiłosny; nieczuły; zły; egoistyczny; Lie'blosigkeit f nie-litościwość f; egoizm m; lie'breich a miłośniwy, laskawy; Lie'breiz m wdzięk, urok m; lie'breizend a uroczy, powabny. [mans m]

Lie'b'schaft, pl -en f miłośćka f, ro-lie'bst a najmiłszy; najukochańszy; am -en haben, najwięcej lubić; ich lese am -en... czytam najchętniej...; Lie'b'ste(r) s kochany, luby, kochana, luba; das L.-e, najdroższe n.

Lied [lit] (-e)s, pl -er n pieśń, piosn-ka f; das ~ der -er, pieśń nad pieśniami; fig. ein anderes ~ anstimmem, zmienić ton; das ist das Ende vom ~ natem się kończy cała sprawa; davon kann ich auch ein -(chen) singen, wiem coś o tem; -chen n piosenka f

Lie'der-buch [li-] n śpiewnik, zbiór pieśni; -dichter m poeta liryczny; pieśniarz m; -jahn m fam. rozpustnik.

Lie'derlich 1 a 1 niedbale, niepo-rządny (robotnik etc.). 2 rozpustny, rozwiązły, lajdacki; -es Frauenzim-mer, lajdaczka; -er Kerl, hultaj, łaj-dak. II ad. ~ gekleidet, niedbale ub-rany; Lie'derlichkeit f 1 niedbal-stwo n. 2 rozwiązłość, rozpusta f, hul-tajstwo, lajdactwo n.

Lie'der-sammlung f zbiór pieśni; -sänger(in) s pieśniarz (-rka); -tafel f stwierdzenie śpiewaków.

Liefer'ant, -en, pl -en m dostawca m; -in f dostawczyni f.

Lie'ferbar a mający być dostarczo-nym; lie'ferfertig a gotowy do wysła-nia; ~ machen, przygotować do wysłania.

Lie'fiera [li-] u. dostarczać, dostawia(a)c; wydać; eine Schlacht ~ sto-czyć bitwę; Lie'ferung, pl -en f 1 dostawa f, dostarczenie n; nach erfolg-ter ~ po dostawie; zahlbar bei ~ płatny przy dostawie. 2 zeszyt m (dzieła).

Lie'ferungs-bedingungen f wa-runki dostawy; -frist f, -termin m termin dostawy; -scheln m dowód dostawy; -verzögerung f opóźnienie w dostawie.

Lie'ge-geld n składowe n; -halle f leczalnia f; -kur f kuracja leżeniowa.

Lie'gen [li-] u. (h i sn) 1 leżeć; hier liegt, tu spoczywa... (ob. Hand i, Herz, begraben, Hase); das Wort liegt mir auf der Zunge, mam to słowo na końcu języka; das Haus liegt auf... dom jest położony na...; das liegt in meiner Macht, to leży w mojej mocy, to zależy od niego; das liegt nicht in meiner Absicht (a. in meinem Plane) to nie leży w moich zamiarach (ob. Interesse); der Unterschied liegt darin, różnica polega na tem; mein Zimmer liegt nach dem Hofe zu, mam pokój od podwórza; über den Büchern ~ sjęcać nad książkami; zu Bette ~ leżeć w łóżku; zu j-s Füßen ~ leżeć u czyich nóg; zu Tage ~ być widocznym. 2 zależeć; es liegt mir daran, zależy mi na tem; am ihm liegt alles, wszystko od niego zależy; daraf soll es nicht ~ I mniej-sza o to! woran liegt es? od czego to zależy; Lie'gend a leżący; -e Güter, majątek nieruchomy, nieruchomości.

lie'gen-bleiben u. (sn) pozostać w łóżku, nie wstać(wa)c; unterweg ~ utkwąć a. utknąć w drodze; die Arbeit blieb ~ przerwano robotę; unter det Last ~ upaść pod ciężarem; -lassen u. zostawić (co), nie ruszać (czego); fig. j-n links ~ odwrócić się od kogo.

Lie'genschaft, pl -enf nieruchomości f; majątek nieruchomy.

Lie'ge-stuhl m leżak m; -wagen m kol. wagon sypialny.

Lie'schen [lis-] n Elżbietka.
Lift, (-e)s, pl -e m dźwig m, winda f; -junge m windziarz m.

Lig'a [li-] pl -s f liga f.
Ligatu'r [-tor] pl -en f chir. prze-wiązanie n; dr., mus. ligatura f.
Likör [-kör] (-e)s, pl -e m likier m; -gestell n serwis do likieru; -glas n kieliszek do likieru.

Lil'a 1 -s n bot. bez m. II a liljowy.

Lil'ie [li-] pl -n f lilja f; li'lienweiß a biały jak lilja.

Liliputa'ner(in) s liliput(ka).
Limit'e-ren [-tl-] u. handl. limito-wać (cenę) etc.

Limona'de [-na-] pl -n f lemonjada f.
Limo'ne [-mò-] pl -n f cytryna f.
Limousi'ne [-muzl-] pl -n f aut. li-muzyna f.

lind [lilt] a łagodny, lekki.

Lind'en-baum m lipa f; -blüte f kwiat lipowy; -blütente e m napar z kwiatu lipowego.

Lindern u. koić, łagodzić, uśmie-rzyć; sich ~ (z)łagodzić, uśmie-rzać się; Linderung f ukojenie, uśmierz-nie; (z)łagodzenie n; -mittel n środek uśmierdzający, łagodzący.

Lindwurm m smok m.

Linea' [-al-], (-e)s, pl -e n linia m, linijka f; Linea'rezeichnung f rysu-nek linjowy.

Lingu'ist [-gwist], -en, pl -en m językoznawca, lingwista m; -ik f języko-znawstwo n, lingwistyka f; lingui-stisch a lingwistyczny.

Lini'e [li-] pl -n f 1 linja f; auf der ganzen ~ na całej linii. 2 równik m.

Lin'ien-blatt n rygi pl, podkładka (linjowana); -netz n sieć linij; -papier n papier linjowany; -schieff n linjowiec m, okręt linjowy.

lin(i)'ren [-nl-] u. linjować.
link a lewy; die Linke, lewa ręka; pol. lewica f; linkisch a niezgrabny, nie-

~? co się stało? es ist etwas ~ dzieje się coś, stało się coś; als ob nichts ~ waga, jakby nic nie zaszło; (von) etw. ~ sein, pozbyc się czego; ~1 jazda!; in -er Schüttung, luzem.

losarbeiten, **sich** ~ oderwać (odwiązując, uwolnić się, wydobyć się skąd). **Losbar** a rozpuszczalny; rozwiązalny.

losbinden **ua** odwiązać, rozwiązać; **zsg.** odcumować; **brechen ua.** odłamać (przemocą). **II un.** (sn) odłamać (się); fig. wybuchnąć; (o burzy) zerwać (rozpętać) się; **-brennen ua.** einen Schuß ~ wystrzelić, dać strzał; **-bringen ua.** odłączyć, odpiąć, oderwać; **-bröckeln un.** (sn) (sich) ~ krużać się.

Lösch-apparat m gaśnica f; **-blatt n** bibuła f; **-eimer m** wiadro n do gaszenia.

Löschen ua. 1 gasić (ogień, wapno, pragnienie). 2 wykreślić, skreślić (dług etc.). 3 wyładować (okręt); **Löscherm** 1 gasiciel m. 2 wyładowujący okręt. 3 suszka f.

Löschergerät n przyrządy pożarne; **-hafen m** port wyładunkowy; **-horna, -hütchen n** gasik m; **-kalk m** wapno gaszone; **-mannschaft f** straż ognio-wa; **-papier n** bibuła f; **-platz m** wyładownia f (okrętów).

Löschung f 1 gaszenie n (pożaru, pragnienia etc.). 2 wykreślenie, skreślenie n (długu etc.).

losdrehen ua. odkręcić, odrubować; **-drücken un.** wystrzelić; wy-puścić (strzał).

Los [lɔ-] a 1 luzny, rozluźniony; chwycający się (zab); ~s Haar, rozpuszczone włosy; ~ Ware, towar luzem, nieopakowany; fig. eine ~ Hand haben, być skorym do bicia; ~ sein, ob-luzować się; (o zębach) chwiać (ruszać) się; ~ werden, rozluźnić się. 2 swawolny, figlarny; rozwiązy; ~r Mund, ~s Maul, wyszczekana gęba; ~r Vogel, szelma; figlarz; nicpoń m; ~r Streich, psota f, fam. kawał m. **Los**-geld n okup m; **-mittel n** rozczynnik m.

los'en [lɔ-] I **un.** (h) losować, ciągnąć losy. II **L-** n losowanie n.

lös'en [lɔ-] -a 1 rozwiązać (węzeł, umowę, zagadkę etc.); fig. j-m die Zunge ~ rozwiązać k. język; Zweifel

~ rozproszyć wątpliwość; sein Ver-hältnis zu j-m ~ zerwać z kim. 2 kupić (bilet); wykupić (zastaw); sein Versprechen ~ dotrzymać obietnicy. 3 (un)tergawać. 4 rozpuszczać, rozczyniać. 5 kol. odprzągnąć.

los-fahren un. (sn) odjechać, wyje-chać; auf j-n ~ rzucić się na k.; **-feuern ua.** wystrzelić, dać ognia; **-gehen ua.** wypuścić na wolność; **-gehen un.** (sn) 1 auf j-n ~ dojść do k.; uderzyć, nacierać na k.; sie sind losgegangen, pojedynkowali się. 2 zaczynać się; es geht los! zaczyna się! 3 wystrzelić; nicht ~ spalić na panewce. 4 oderwać (oddzielić, rozkleić, rozpruć) się; **-gürten ua.** odpiąć; **-haken ua.** zdjąć z haka; **-hauen un.** (h): auf j-n ~ uderzyć na k., rąbnąć kogo.

Loskauf m wykup m. **los-kaufen ua.** (sich) wykupić, oku-pić (się); **-ketten ua.** spuścić z łańcu-cha; **-knüpfen ua.** odwiązać; **-kommen un.** (sn) ujść; uwolnić się; aw. wzbicić (psy) ze smyczy; kol. odce-pić (wozy); **-lassen ua.** wypuścić (z ręk), puścić na wolność; puścić w kurs (dowcip etc.); **-legen un.** (h) rozpocząć.

löslich a rozpuszczalny; **Löslich-keit f** rozpuszczalność f. **los-lösen ua.** (sich) odłączyć, oderwać (się); **-machen ua.** odwiązać, od-czepić, oderwać, odpiąć, odłączyć; (sich) uwolnić, wy dostać (się); **-platzen un.** (sn) pękać; **-reißen I ua.** (sich) oderwać, wyrwać (się). **II un.** (sn) urwać się; **-sagen, sich** von j-m ~ wyrzec się kogo; sich von etw. ~ zrzec się cz.; sich von aller Verant-wortlichkeit ~ zrzucić z siebie wszel-ką odpowiedzialność; **-schießen ua.** i un. (h) wystrzelić; auf j-n ~ rzucić się na k.; **-schlagen I ua.** 1 odbić, od-tłuc. 2 sprzedać za bezcen. **II un.** (h): auf j-n ~ uderzyć, bić kogo; **-schnal-len ua.** odpiąć; **-schrauben ua.** odrubować; **-sprechen ua.** 1 uniewin-nić; von Sünden ~ rozgrzeszyć. 2 wy-zwolić; **Los-sprechung f** 1 uniewin-nienie; rozgrzeszenie. 2 wyzwole-nie. 3 **-sprengen ua.** wysadzić w powietrze, rozsadzić; **-springen un.** (sn) skoczyć (auf j-n na kogo); **-stürmen un.** (sn) auf j-n ~ gwałtownie nacierać, ude-rzyć na k.; **-stürzen un.** (sn) auf j-n,

auf etw. ~ rzucić się na k., na co; **-trennen ua.** (sich) odłączyć, oddzie-lić, odpruć (się).

Losung [lɔ-] pl -en f 1 losowanie n. 2 hasło n; mil. odzew m. 3 łajno n. 4 targ (dzienny) kupca.

Losung [lɔ-] pl -en f 1 rozwiązanie n (umowy, zagadki etc.). 2 w-kupienie (zastawu etc.); kupno n (bile-u) 3 *chm.* rozczyn, roztwór m.

Losungswort n hasło n. **los-werden ua.** pozbyc się (czego, kogo); **-wickeln ua.** (sich) odwinąć (się); fig. sich ~ wywinąć się (z cz.); **-ziehen un.** (h) auf (gegen, über) j-n ~ powstać, wstać na kogo.

Lot [lɔt] (-e)s, pl -e n 1 lut m. 2 pion m; sonda, ołowianka f. 3 spowito n, lut m; **lo'ten** [lɔ-] un. (h) bud. pionować; *zsg.* zgłębić, mierzyć głębokość morza. **Lö'te** [lɔ-] f lut m; **lö'ten ua.** luto-wać, spajać.

Lo'thringen [lɔ-] n *geo.* Lotaryngja f; **Lo'thringer m** Lotaryńczyk.

Lö'tkolben m młotek do lutowania. **lutówka f**; **-lampe f** lampa lutownicza; **-rohr n** rurka lutownicza, dmuchawka f.

lo'trecht a prostopady, pionowy. **Lo'tse** [lɔtse] -n, pl -n m pilot, ster-nik, locman m; **lo'tsen ua.** sterować; **-nboot n** łódź pilotowa; **-nkunde f**, **-nwesen n** pilotnictwo n.

Lö'tstelle f spoina f, lut m.

Lo'tte f Karol(in)a.

Lo'tterbube m lajdak, lotr m; **Lotte-rei' f** włóczęgostwo; lajdactwo n. **Lotterei** [-ri] pl -n f loteria f; in der ~ spielen, grać na loterii; **-einneh-mer n** kolektor m; **-einsatz m** stawka; **-gewinn m** wygrana f; los wygrajający; **-kollekte f** kolektura f; **-los n** losy loteryjny.

lo'tterig a zaniedbany; rozwiązy. **Lo'tter-leben n** życie próżniacze, lajdackie; **lo'ttern un.** (h) prowadzić życie próżniacze, lajdackie; **-wirt-schaft f** gospodarstwo zaniedbane. **Lo'tto** (spiel) n loteryjka f, gra w lo-teryjke.

Lo'tung [lɔt-] f (z)lutowanie n. **Lo'ttblume f** kwiat lotosowy.

Lö'we [lɔ-] -n, pl -n m lew m (t.fig).

Lö'wen-anteil m lwia część; **-bandiger m** pogromca m lwów; **-herz n** lwie serce; **-jagd f** polowanie na lwy;

löwenstark a silny jak lew; **-zahn m** lwi ząb; *bot.* brodawnik mleczowaty. **Lö'win**, pl -nen f lwica f.

Luch [luch] f moczka m.

Luchs [luchs] -es, pl -e m ryś m; fig. szczywny lis; **-augen pl** bystry wzrok.

Lü'cke pl -n f luka, próżnia f, otwór n (w zębie etc.); wyłom m, wyrwa; szczyberka f; eine ~ ausfüllen, zapelnąć lukę; **-nbfuser m** ogólny zastępca, popychadło n; er dient zum ~ zatykają nim wazystkie dziury; **lü'ckenhaft** a pelen luk, braków; niekompletny; **lü'ckenlos** a bez luk.

Lü'der [lɔ-] -s, pl -n ścierwo n; fig. lajdak m; **-leben n** życie lajdackie;

-platz m ścierwisko n. **Ludowik**

Ludowik [lut-] m Ludwik.

Luft f powietrze n; in frischer ~ na świeżym powietrzu (ob. greifen) 3; in die ~ sprengen, wysadzić w powie-trze; in die ~ reden, mówić na wiatr; seinem Herzen ~ machen, ulżyć sercu; ~ schöpfen, zaczerpnąć powie-trza; fam. j-n an die (frische) ~ setzen, wyrzucić k. za drzwi; **-abzug m** prze-wiew m; **-angriff m** mil. atak powie-trzny; **-antrieb m** napęd powietrzny;

-bad n kąpiel powietrzna; **-ballon m** balon (na)powietrzny; **-blase f** bąbel.

Lü'ftchen n wietrzyk, wiaterek n.

Lu'ftdicht a szczelny, hermetyczny.

Lu'ftdienst m mil. służba lotnicza;

-druck m ciśnienie powietrza;

-druckbremse f hamulec pneuma-tyczny; **-druckmesser m** barometr m; **-durchzug m** przeciąg m.

lü'ften ua. 1 (prze)wietrzyć; prze-wiewać (zboże). 2 uchylić (kapelusza), podnieść, odsonić uwalę.

Lu'ft-erneuerung f odświeżenie po-wietrza; **-erscheinung f** zjawisko na-powietrzne; meteor; miraz m; **-fahrt f** podróz napowietrzna; **-fahrmini-ster m** minister lotnictwa; **-fahrzeug n** samolot m; **-flotte f** flota powietrz-na; **-hafen m** lotnisko n; **-hauch m** powiew powietrza; **-heizung f** ogrze-wanie powietrzem.

Lu'ftig a powietrzny; przewiewny; powiewny, eteryczny; lekki, wiatrem podszyty (plaszcz etc.).

Lu'ft-kampf m mil. walka powie-trzna; **-konvention f** pol. konwencja lotnicza; **-krieg m** wojna powietrzna;

-kühler *m* *tech.* chłodnica *f*; -kurort *m* stacja klimatyczna.
 Luftleer *a* próżny, bezpowietrzny.
 Luft-leitung *f* *el.* przewód, tor napowietrzny; -linie *f* linia powietrzna;
 -loch *n* przewiewnik, lufcik *m*; -menge *f* ilość powietrza; -messer *m* powietrzniomierz, aerometr *m*; -pakt *m* pol. pakt lotniczy; -post *f* poczta lotnicza; -pumpe *f* pompa powietrzna
 -raum *m* przestwór *m*; -reifen *aut.* pneumatyk *m*; -reinigung *f* oczyszczanie powietrza; -reinigungsapparat, -reiniger *m* przyrząd dezynfekcyjny, dezynfektor *m*; -reise *f* podróż napowietrzna; -reklame *f* reklama powietrzna; -röhre *f* przewód powietrzny; *an.* tchawica *f*; -schicht *f* warstwa powietrzna; -schiff *n* *aw.* sterowiec *m*; -schiffahrt *f* żegluga powietrzna; -schiffer *m* lotnik, aeronauta *m*; -schiffführer *m* pilot *m*; -schiffhafen *m* port macierzyński; -schiffverkehr *m* komunikacja lotnicza; -schlauch *m* *aut.* dętka *f*; -schloß *m* *n* *fig.* -schlösser bauen, budować zamki na lodzie; -schraube *f* *aw.* śmigło *f*, śmigło *n*; -schutz *m* obrona przeciw atakom powietrznym; -spieg(e)lung *f* *fiz.* fala morganiana, miraż *m*; -sprung *m* skok *m* (w powietrzu); -störung *f* zaburzenie atmosferyczne; -strom *m*, -strömung *f* prąd powietrza; -stützpunkt *m* *mil.* baza lotnicza; -torpedo *m* torpeda powietrzna; -überfall *m* napad eskadry.
 Lüftung *f* (prze)wietrzenie *n*.
 Luft-veränderung *f*, -wechsel *m* zmiana powietrza *a.* klimatu; -verdünnung *f* rozrzedzenie powietrza; -verkehr *m* komunikacja lotnicza; -verkehrslinie *f* linia lotnicza; -widerstand *m* opór powietrza; -zufuhr *f* dopływ powietrza; przewiew *m*; -zug *m* przeciąg; przewiew *m*; -zug [lök] *m* ~ und Trug, kłamstwo i oszustwo.
 Lü-ge [lū-] *pl* -*n* *f* kłamstwo *n*; j-*n* -*n* strafen, zadać komu kłam.
 lu'gen *vn.* (h) wyglądać, czatować.
 lü'gen [lū-] *vn.* (h) kłamać, łgać; er lügt wie gedruckt, kłamie jak z nut; -haft *a* kłamliwy; Lü'genhaftigkeit *f* kłamliwość *f*; Lügenprophet *m* fałszywy prorok; Lü'gner(in) *s* kłamca (kłamczyni); lü'gnerisch *a* kłamliwy.

Lui'se [lul-] *f* Ludwika; Lui'schen *n* Ludwisia.
 Lu'kas [lū-] *m* Łukasz.
 Lu'ke [lu-] *pl* -*n* *f* okno w dachu.
 Lu'krati'v [-tlf] *a* zyskowny.
 luku'lich *a* lukulusowy, wystawny (obiad etc.).
 Lü'mmel, -*s* *m* balwan, gbur, cham; -ei'f *f* gburstwo, chamstwo *n*; Lü'mmelhaft *a* gburowaty, chamski.
 Lump, -*en*, *pl* -*n* *m* oberwaniec; galgan, łajdak, szuja, nicpoń, lotr *m*.
 Lu'mpen, -*s* *m* galgan(ek), lachman *m*, szmata *f*; -ding *n* blachostka *f*; rzeź bezwartościowa; -frau *f* galganarka *f*; -geld *n* bagatelna suma, grosze *pl*; für ein ~ za bezcen, za grosze; -gesindel *n* holota *f*, motloch *m*; -handel *n* handel szmatami; -händler(in) *s* szmaciarz (-rka); -hund, -kerl *m* łajdak, szubrawiec *m*; -pack *n* holota *f*; -sammler(in) *s* galganiarz (-rka); -volk *n* holota *f*; -ware *f* tandeta *f*; -zucker *m* cukier melisowy.
 Lumperei', *pl* -*n* *f* drobnotka, bagatela(k)a *f*, 2 paskudna sprawa.
 Lu'mpig *a* obdarty, obszarpany; lichy, nędzny; skapy.
 Lu'ng(e), *pl* -*n* *f* płuco *n*, płuca *pl*; kuch, płuca (cielęce etc.).
 Lu'ngen-blutsturz *vn*, -blutung *f* krwotok płucny; -entzündung *f* zapalenie płuc; -flügel *m* płuco *n*; Lu'ngenkrank *a* chory na płuca; -krankheit *f* choroba płucna; -schwund-sucht *f* suchoty płucne; lu'ngen-(schwund)süchtig *a* dotknięty suchotami płucnymi; -tuberkulose *f* gruźlica *pl*.
 Lu'ngerer *m* próżniak, nierób *m*; lu'ngern *vn.* (h) wałęsać się, próżnować.
 Lü'nte, *pl* -*n* *f* zatyczka *f*, lon *m*.
 Lu'nte, *pl* -*n* *f* lont; knot *m*; *fig.* ~ riechen, zwąchać pismo nosem, zmiarować, co się świeci. [większające].
 Lu'pe [lū-], *pl* -*n* *f* lupa *f*, szkło powiększające.
 Lupi'ne [-pi-] *pl* -*n* *f* lubin *m*.
 Lu'ppen(eisen) *n* żelazo zwyczajne, dulowe. [zrący].
 Lu'pus [lu-] *m* *med.* wilk *m*, liszaj
 Lurch, -(e)s, *pl* -*e* *m* plaz, gad *m*.
 Lust, *pl* Lüste *f* 1 ochota, chęć; ich bekomme ~ zu..., chętna mnie bierz; mit ~ essen, jeść z apetytem. 2 przyjemność; radość; rozkosz *f*; mit ~ und

Li'be, z prawdziwą rozkoszą. 3 chuć, pożądliwość *f*.
 Lu'stbarkeit, -*en* *f* zabawa, rozrywka *f*; -steuer *f* podatek od zabaw.
 Lü'stchen *n* chętna *f*. [ka].
 Lü'stdirne *f* ladcznica, prostytutka; Lü'sten *vn.* (h); es lüset mich nach..., zachciewa mi się, mam chęć na...
 Lü'ster, -*s* *m* 1 świecisko 2 lustro *m*. Lü'stern *a* łakomy, pożydlivy; lubieżny; nach etw. ~ sein, pożądać, łaknąć czego; Lü'sternheit *f* pożydlivość, żądza; lubieżność *f*.
 Lu'sterweekend *a* apetyczny.
 Lu'st-fahrt *f* przejażdżka, wycieczka *f* (rozrywkowa); -garten *m* park; -häuschen *n* altan(k)a *f*; mała willa.
 Lu'stig *a* *ad.* wesoly (-lo); zabawny (-nie); ~ machen, rozweselić; sich über j-n ~ machen, drwić, kpić z kogo; ~ werden, rozweselić się; sich einen -en Tag machen, pohulać sobie trochę (ob. Bruder); da geht es ~ her, wesolo tu; Lu'stigkeit *f* zabawność; wesolość *f*; Lu'stigmacher *m* wesolek; blazen.
 Lü'stling, -(e)s, *pl* -*e* *m* lubieżnik *n*.
 Lu'st-mord *m* zabójstwo na tle erotycznym, z pobudek seksualnych; -ort *m* miejsce dla rozrywki; -partie, -reise *f* wycieczka, podróż dla przyjemności, dla rozrywki; -schiff *n* jacht *m*; -schloß *n* zamek, pałacyk (letni);

-seuche *f* *med.* syfilis *m*; -spiel *n* *te.* komedia *f*; -spieldichter *m* komedjopisarz *m*; -wäldchen *n* gaik, lasek *m*.
 Lu'stwandeln *vn.* przechadzać się.
 Luthera'ner(in) *s* luteranin (luteranka); luth'e'risch *a* luterski; Lu'therthum *n* luteranizm *m*.
 Lu'tschbeutel *m* smoczek *m*.
 Lu'tschen *va.* cmokać, ssać.
 Lu'tter *m* wódka pierwsza, prosta.
 Lü'ttich *n* *geo.* Leodjum.
 Lu'v(seite) [luf-] *f* *żeg.* strona do-wietrzna, zwrócona do wiatru.
 Luxuriö's [lüksuriö's] *a* *ad.* zbytkowny (-nie), luksusowy (-wo).
 Lu'xus *m* zbytek, luksus, przepych *m*; -artikel *m* artykuł luksusowy; -ausgabe *f* wydanie luksusowe, wykwintne; -steuer *f* podatek od zbytku; -zug *m* pociąg luksusowy.
 Luze'rn *n* *geo.* Lucerna.
 Luze'rne *f* bot. lucerna *f*.
 Lu'zje [lucje] *f* Lucja.
 Lu'zifer [lū-] *m* Lucyfer *m*.
 Ly'mphdrüse *f* gruczoł limfatyczny; Ly'mphe, *pl* -*n* *f* limfa, chłonka *f*.
 Ly'nchen [linczen] *va.* (z)linczować;
 Ly'nchjustiz *f* sąd doraźny, samosąd.
 Ly'ra *pl* -*ren* *f* lira *f*; Lyrik *f* liryka *f*; Ly'riker *m* liryk *m*; Ly'risch *a* liryczny. [n].
 Lyze'um [-ce-] -*s*, *pl* -*zeen* *n* liceum

M

Maas [mas] *f* *geo.* Moza *f* (rzeka).
 Ma'che *f* 1 robota *f*; (der Rock) ist in der ~ ... jest w robocie; *fig.* j-*n* in die ~ nehmen, schlaštac k; zbić k. 2 *fig.* sztuczki, machinacje *pl*.
 ma'chen *I* *va.* (z)robić, (u)czynić; porabiać; was ~ Sie? co pan porabia? jak się pan ma? was ist zu ~? co robić? (ob. Appetit, Angst, Aufsehen, bekannt 2, Bekanntschaft, Bett 1, böse, betrunken, Ende 1, fett, Geld, glücklich, jung, Licht 1, Miene); das macht nichts, nic nie szkodzi; wieviel macht (die Rechnung)? ile wynosi...; er wird es nicht mehr lange ~ on diu go nie pociagnie; j-*m* Kummer ~ sprawić k. zmartwienie; rein ~ oczyszczać; schmutzig ~ zabrudzić. II sich ~ robić się; stać się; sich berühmt ~ wstawić się; ich mache mir nichts da-

raus, nic sobie z tego nie robię; ich mache mir nichts aus ihm, niewiele sobie z niego robię, nie dbam o niego; sich allerlei Gedanken ~ niepokoić (tra-pić) się; sich Hoffnung ~ żywić nadzieję; sich aus dem Staube ~ ulotnić się; sich auf den Weg ~ udać się w drogę; sich viel zu schaffen ~ zadawać sobie wiele trudu; krztacć się; sich an etw. ~ zabrać się do czego; sich zu dem Herrn (einer Sache) ~ stać się panem czego, zawiadnąć czem.
 Ma'chenschaft, *pl* -*en* *f* machinacja *f*, knowanie, matactwo *n*.
 Macher *m* działacz; zljz. macher *m*; -lohn *m* robocizna; robota *f*.
 Machinatio'n [-cjön] *pl* -*en* *f* machinacja *f*, knowanie *n*.
 Macht, *pl* Mächte *f* moc, siła, potęga; władza *f*; mocarstwo *m*; bewaffne-

man (niema odpowiednika) - muß, trzeba; ~ sagt, mówią.
manch(er) p. niejedyn, niektóry; -e, niektóry; -cs, niejedno, dużo; so -es Jahr, przez tyle lat; wie -es Mal, ileż to razy; **mancherlei** a różny, rozmaity; auf ~ Art, na różne sposoby; **man'chmal** ad. czasem, niekiedy.
Manda'nt, -en, pl m mocodawca m.
Mandari'n [-rln] -s, pl -e i -en m mandarynka f; -e, pl -n f mandarynka f.
Manda'nt [-dat] -s, pl -e n zlecenie n; **mandat** m; -a'r. -(e)s, pl -e m pełnomocnik m.
Ma'ndel, pl -n f 1 migdał m (t. an.); gebrannte ~ pralina f. 2 mendel m (jab); -baum m drzewo migdałowe; -**entzündung** f zapalenie migdałków; **ma'ndelförmig** a migdałowaty; -kleie f otrąbki migdałowe; -kuchen m ciast(k)o migdałowe; -milch f orszada f; -öl n olejek migdałowy; -seife f mydło migdałowe; -stein m min. migdałowiec, migdałnik m; -torte f tort migdałowy.
Mandoli'ne [-ll.] pl -n f mandolina f; -spieler m grajek na mandolinie.
Mandschurei '[-czu] f Mandżurja.
Ma'nen [ma-] pl cienie pl (zmarłych)
Manga'n, -(e)s n min. mangan m; -bleude f blenda f (siarek m) manganu; -oxyd n tlenek m manganu; -säure f kwas manganowy.
Ma'ngel f magiel m.
Ma'ngel, -s, pl Mängel m 1 brak, niedostatek; aus ~ an... z (a: w) braku (czego); **dan** ist kein ~ tego niebrak; ~ an allem, brak wszystkiego; ~ leiden, cierpieć niedostatek; in ~ geraten, popaść w biedę. 2 wada; wadliwość f; **ma'ngelhaft** a i ad. wadliwy (-wie); ist. niedostateczny (-nie); -haftigkeit f wadliwość; niedostateczność f. [nia.]
Ma'ngelholz n walek do maglowa-
ma'ngeln vn (h) brakować, niedostawać, zbywać na czem; es mangelt mir an... brak mi (czego).
ma'ngel(l)n o. wa. maglować.
ma'ngels prp. w (a, z) braku; ~ An-nahme, Zahlung, wskutek nieprzyjęcia, niezaplacenia.
Ma'ngold, -(e)s m botwina f.
Manie' [-nl] f mania f.
Manie'r [-nlr], pl -en f maniera f; -sposob (zachowywania się); das ist kei-

ne ~ tak się nie postępuje; **manie-rie'rt** a [-rlr] a zmanierowany; **ma-nie'rich** [-nlr.] a grzeczny, ukladny, dobrze ułożony; **Manie'rlichkeit** f dobre ułożenie, ukladność f.
Manie'st, -es, pl -e n ordzież n, manifest m; -ation [-cjon] f manifestacja.
Maniku're, **Maniku'r**e [-kfi-, -kd.] f i m manikurzyst(k)a; **maniku'r**en va. robić manicure.
Mani'la (banf) m konopie z Manilli.
Manio'k, -s m bot. manjok m.
Manipulatio'n [-cjon] pl -en f manipulacja f; **manipulie'ren** [-ll.] va. manipulować.
Ma'nko, -s, pl -s n brak m, manko n.
Mann, -(e)s, pl Mann m czł. wiek; mężczyzna; **mañ** m; **ganzer** ~ cały człowiek; **junger** ~ młodzieniec m; ~ für ~ chłop w chłopa; etw. an den ~ bringen, sprzedać co, znaleźć nabywcę na co; seine Tochter an den ~ bringen, wydać córkę zamąż.
Ma'nna f i n manna f.
ma'nobar a dojrzały, dorosły;
Ma'nbarkeit f wiek dojrzały; dojrzałość piciowa, męskość f.
Ma'nachen, -s n 1 człowieczek; mein liebes ~ 1 kochany mżysiu! 2 samiec m.
Ma'nner-chor m chó'r męski; -**gesangsverein** m stowarzyszenie śpiewaków; -stimme f głos męski.
Ma'nnes-alter n wiek męski; im ~ w siłę wieku; -kraft f siła męska; -stamm m linja męska; -wort n słowo uczciwego człowieka.
ma'nnhalt a męzny, dzielny;
ma'nnhaltigkeit f męstwo n, dzielność f.
ma'nig-fach, -faltig a rozmaity, różny, różnorodny; **Ma'nigfaltigkeit** f różnorodność, różnorodność f.
Mä'nin, pl -en f ob. Mannweib.
mä'nlich a męski; męzny; -es Geschlecht, płeć męska; gr. rodzaj męski;
Männlichkeit f męskość f; męstwo n.
Ma'nnschaft f ludzie; mil. szeregowi pl; żeg. osada; sp. drużyna f.
Ma'nns-leute pl męzczyźni; -name m imię męskie; -person f męzczyzna m; -schneider m krawiec męski; **ma'nstoll** a szalejąca za męzczyźnią; -tollheit f szal. lubieżny (u kob.); -zucht f karność f (wojskowa).
Ma'n'nweib n harod (dragon) baba,

Mano'meter n i m manometr, pręż-nomierz, paromierz m.
Manö'ver [-nó-] -s n manewr m;
manö'vrie'ren [-wrl-] vn (h) manewrować; **manö'vrie'rfähig** a żeg. zwrotny.
Mansa'rde [-zar-] pl -n f, -n-stübchen, -nzimmer n poddasze n.
ma'n'schen vn (h) i va. babrać (się); **Manscherei** f babranie n.
Mansch'e'ster m manczester m (tkanina bawelniana w rodzaju pluzu).
Mansch'e'tte, pl -n f mankiet m; **fam.** -n haben, mieć tremę; -**nknopf** m spinaka do mankietów.
Ma'ntel, -s, pl Mantel m 1 płaszcz m; **fig.** den ~ nach dem Winde hängen, patrzeć, skąd wiatr wieje. 2 mat. powłoka, powierzchnia boczna 3 aut. opona f; **Mä'ntelchen** n płaszczyk m, narzutka, mantylka f; **Ma'ntelsack** m tłumok m, zawiniątko n.
Manufaktu'r [-tür] f manufaktura f; -i'st, -en, pl -en m manufakturzysta m; -waren pl manufaktura f, towary, wyroby rękodzielnicze.
Manuskri'pt, -(e)s, pl -e n rękopis m.
Ma'ppe, pl -n f te(cz)ka f.
Ma'rasmus m uwiad, marazm m.
Ma'rbel, **Mä'rbel** m płyta marmurowa.
Mä'rchen [mēr-] -s n bajka, powiastka f; -buch n książka z bajkami; **ma'rchenhaft** a bajkowy; bajeczny; -haftigkeit f bajeczność f; -welt f świat fantastyczny.
Ma'rder, -s m 1 zo. kuna f; **fig.** złodziej m; -fell n, -pelz m kuny, tumaki.
Mä're [me-] f wieść, pogłoska f.
Margare'te [-re-] f Małgorzata.
Margari'ne [-rl-] f margaryna f.
Margina'le [-nä-] pl -ien f przypisek m, notatka f na marginesie.
Mari'a [-ria] f Marja.
Maria'ne f Marjanna.
Marie [-ri-] f Marja; -chen n Marynia, Mania, Marychna.
Mari'en-bild n obraz N. Panny; -glas n szkło moskiewskie, mika f, gips lodowaty; -kafer m, -würmchen n ent. biedronka f.
Mari'ne [-rl-] f żeg. marynarka f; **ma'rie'labu** a granatowy; -flugzeug n wodnoplatowiec m; -infanterie f piechota morska; -ministerium n ministerstwo marynarki; -offizier

m oficer marynarki; -soldaten pl marynarze; -wesen n marynarka f.
marione'ren [-nl-] va. marynować.
Marione'tte, pl -n f marionetka f; -stheater n teatr marionetek.
mariti'm [tim] a morski.
Mark I -(e)s n szpik; rdzeń; mięsz (m owoców); **fig.** jądro n, rdzeń; durch ~ und Bein, do szpiku kości. II f 1 granica, miedza f; ~ Brandenburg, marchio brandenburska. 2 marka (moneta).
Ma'rke, pl -n f 1 znaczek (pocztowy etc.), marka f, żeton, liczman 2 gantunek m, marka (wina etc.); -schutz m ochrona prawna znaków fabrycznych; -ware f towar dobrej marki.
Markete'nder, -s m (-in f) markietan(k)a; -ei' f kantyna f.
Ma'rk-graf m margabia m; -gra'fin f margabina f; -gra'fschaft f margabstwo n; **ma'rkgrä'flich** a margabski.
markie'ren [-ki-] va. 1 znaczyć, markować (towar etc.). 2 akcentować, zaznaczyć; **Markie'run'g** f znaczenie; akcentowanie, zaznaczenie n.
ma'rkig a szpikowy, pełen szpiku; rdzeniowy; **fig.** jedyny, dosadny.
Marki'se [-kl-] pl -n f markiza f.
Ma'rk-knochen m kość ze szpikiem; -rechnung f obliczenie w markach; -scheide f linja graniczna, granica; miedza f; -scheider m miernik (geometra) górniczy; -stein m kamień graniczny; -stück n marka f.
Markt, -(e)s, pl Märkte m rynek; targ m, targowisko n; zu -e gehen, iść na targ; **handl.** auf den ~ bringen, wypuścić na rynek (artykuł, papier etc.); den ~ beherrschen, versehen, opanować, opatrzyć rynek; der ~ ist belebt rynek jest ożywiony; auf den ~ werfen, zrucic na rynek (artykuł etc.); -bericht m sprawozdanie rynkowe; -bude f buda f, kramik m.
ma'rk'ten vn (h) targować się (um etw. o co); frymarczyć.
Ma'rk't-flucken m miasteczko n; -frau f przelepa f; -gänger(in) s przekupień (przekupka); **ma'rk'tgän-gig** a -er Preis, cena targowa; -geld n targowe n; -halle f hala targowa; -händler(in) s handlarz (-rka) targowy (-wa); -korb m koszyk na zakupy; -leute pl ludzie kupujący lub sprzedający na targu; -meister m dozorca

targowy; -platz *m* plac targowy, targowisko *n*; -preis *m* cena targowa; -schreier *m* szalbierz, szarlatan *m*; -schreierel *f* szalbierstwo, szarlatanstwo *n*; -tag *m* dzień targowy; -weib *n* przekupka *f*. [graniczna.]

Ma'rkung *f* oznaczenie granic; linja Ma'rku *m* Marek, Markus.

Ma'rkeichen *n* znak graniczny, kopiec *m*.

Marmela'de *pl* -*n* *f* marmolada *f*. Ma'rmore, -s *m* marmur *m*; -arbeiter *m* marmurzik; -bild *n* posąg *m* z marmuru; -block *m* blok marmuru; -bruch *m* kopalinia marmuru, marmurołom *m*; -büste *f* popiersie *z* marmuru.

marmorie'ren [-ri-] *va.* marmurkować; ma'rmo'ka'lt *a* zimny jak marmur.

Ma'rmore-platte *f* plyt(k)a, tabliczka marmurowa; -säule *f* słup marmurowy; -schleifer *m* szlifierz marmuru; -tafel *f* tablica marmurowa.

maro'de [-rō-] *a* zmordowany. Marodeu'r [-dōr] -s, pl -e *m* maruder *m*; marodie'ren [-dl-] *vn.* (h) iść na maruderkę.

Marokka'ner [-kā-] -s *m* (-in *f*) Marokańczyk (-kanka); Maro'kko *n* geo. Maroko; -leder *n* marokiny *m*, skóra safjanowa.

Maro'ne [-rō-] *pl* -*n* *f* kasztan *m*; -nändler *m* sprzedawca kasztanów; -Maroquin [-ke] -s, pl -s marokiny *m*, skóra safjanowa.

Maro'te, pl -*n* *f* kaprys *m*; manja *f*. Marqui's [-kil] *m* markiz *m*; Marquill'e [-klze] *pl* -*n* *f* karkiza *f*.

Mars, -es *m* ast. Mars *m*. Marsch I -es, pl Märsche *m* marsz, pochód *m*; fig. j -*m* den ~ blasen (*a. machen*) zbesztać kogo. II *m* -*int.* marsz ruszaj! III *f* ziemia bagnista, łęgowsko *n*.

Ma'r'schall, -(e)s, pl -e *m* marszałek *m*; -in, pl -en *f* marszałkowna *f*; -stab *m* inska, buława marszałkowska; -(s)-würde *f* godność marszałkowska.

Ma'r'sch-auf'stellung *f* mil. ugrupowanie marszowe; -bereitschaft *f* pogotowie marszowe; -boden *m* grunt marszawy, łęgowsko *n*; -fieber *n* gorączka bagienna, malarja *f*; -folge *f* kolejność marszu; -geschwindigkeit *f* szybkość marszu.

marschie'ren [-szl-] *vn.* (sn i h) maszerować.

Ma'r'sch-kolonne *f* mil. kolumna marszowa; -land *n* mokradło *n*, żula-wa *f*; -linie *f* marszruta *f*; -ordnung *f* szyk marszu; -route *f* marszruta *f*; -tempo *n* szybkość chodu.

Ma'r's-feld *n* pole Marsowe; -segel *n* żeg. żagiel gniezdny.

Ma'r'stall *m* stajnia, masztalnia *f*. Ma'r'ter, pl -*n* *f* męka, karczarnia, tortura *f*; -bank *f* katownia *f*; -er *m* dręczyciel, kat *m*; -gerät *n* narzędzie torturowe.

ma'r'tern *va.* (sich) męczyć, dręczyć (sie); zu Tode ~ zameczyć na śmierć.

Ma'r'ter-pfahl *m* pal torturowy; -tod *m* śmierć męczeńska; -werkzeug *n* ob. -gerät; -woche *f* wielki tydzień. Ma'r'tha *f* Marta.

martia'lisch [-cjā-] *a* marsowy; ju-Ma'r'tin *m* Marcin. [nacki.]

Märty'r'er, -s *m* (-in *f*) męczennik (-ica); -tod *m* śmierć męczeńska; -tum *n* męczestwo *n*.

Marxi'smus [-ksia-] *m* marksizm *m*; Marxi'st, -en, pl -en *m* marksista *m*.

März, -es *m* marzec *m*; -enbier *n* piwo marcowe. [pan *m*.]

Marzipa'n [-pān] -s *pl* -e *n* marce-ma'rzlich *a* marcowy. [siatec etc.].

Ma'sche [mä-] *pl* -*n* *f* oczko *n* (w Maschi'ne [-szl-] *pl* -*n* *f* maszyna *f*; maschine'll *a* maszynowy.

Maschi'nen-arbeit *f* robota maszynowa, wyrób fabryczny; -bau *m* budowa maszyn; -bauer *m* konstruktor maszyn; -betrieb *m* napęd (ruch) maszynowy; -drusch *m* mlócenie maszynowe; -fabrik *f* fabryka maszyn; -garn *n* przędza maszynowa; -gehäuse *n* kadłub maszynowy; -gewehr *n* karabin maszynowy; -gewehrnest *n* mil. gniazdo karabinów maszynowych; -haus *n* maszynownia; kol. parowozownia *f*; -kunde, -lehre *f* maszynoznawstwo *m*; mechanika *f*.

maschi'nenmäßig *a* maszynowy. Maschi'nen-meister *m* maszynista; mechanik *m*; -öl *n* oliwa do maszyn; -mechanik, -saal *m* maszynownia *f*; -schlosser *m* mechanik *m*; -schreiben *n* pisanie na maszynie; -schreiber(in) *s* maszynist(k)a, piszący (-ca) na maszynie; -schrift *f* pisanie na maszynie; -teile *pl* części maszyny.

Maschinerie' [-ri] *f* maszyneryja *f*. Maschini'st, -en, pl -en *m* maszynista *m*.

Ma'ser [mä-] *f* i *m* I plam(k)a *f*. 2 flader, słój *m* (w drzewie); ma'serkrank *a* chory na odrę; Masern *pl* med. odra *f*.

Ma'ske, pl -*n* *f* maska; zim. zasłona *f*; fig. j -*m* die ~ abreißen, mied. zakłaskać k., zdrześć komu maskę; -nball *m* bal maskowy; Maskerade [-rā-] *pl* -*n* *f* maskarada *f*; maskie'ren [-kl-] *va.* (sich) maskować (sie); mil. maskiertes Ziel, cel zasłonięty; Maskie'run'g *f* (za)maskowanie *n*.

Maskuli'num *n* gr. rodzaj męski. Maso'vien [-zo-] *n* geo. Mazowsze.

Maß [mas] I -es, pl -e *n* miara *f*, wymiar *m*; fig. umiar *m*; ~ nehmen, wziąć miarę (na ubranie); in dem -e wie..., w miarę, jak...; in hochem -e, w wysokim stopniu; in vollem -e, wpełni, zupełnie; nach ~ na miarę; nach dem -e meiner Kräfte, w miarę (a. wedle) sił; ohne ~ und Ziel, nadmierne; das ~ überschreiten, przebrać miarę. II *f* litr *m* (piwa).

Massa'ge [-sže] *f* masaż *m*. massakrie'ren [-krl-] *va.* masakrować; Massakrie'run'g *f* masakrowanie *n*.

Maß-anzug *m* garnitur zrobiony na miarę; -arbeit *f* robota na miarę.

Ma'sse, pl -*n* *f* masa *f*, ilość *n*; jr. massa (spadkowa).

Ma'ßen [mä-]: über alle ~ nad wszelką miarę; über die ~ nadmierne.

Ma'ssen-absatz *m* masowy zbył; -artikel *m* artykuł masowy; -erzeugung, -fabrikation *f* wyrób masowy; ma'ssenhaft *a* I masowy. 2 ogromny, niezliczony; -mord *m* rzeź *f*; -verwalter *m* syndyk masy upadłości.

ma'ssenweise *ad.* masowo, masami. Masseu'r [-sōr] -s, pl -e (-in *f*), Masseu'se [-sōze] *f* masażyst(k)a.

Ma'ßgabe *f* miara *f*, stosunek *m*; nach ~ w miarę, podług, stosownie do...; maßgebend *a* miarodajny, właściwy, kompetentny; ma'ßhalten *vn.* (h) zachować miarę *a* umiar. massie'ren [-ssi-] *va.* masować.

maß'ig *a* umiarkowany; mierny, średni; skromny, wstrzemięzliwy, powściągliwy (w jedzeniu, w picciu); *ad.* umiarkowanie; skromnie, wstrzemię-

zliwie; ma'ßigen *va.* (sich) (u)miarować, powściągać (sie); zniżyć (głos); obniżyć (ceny etc.); zwolnić (kroku);

Ma'ßigkeit *f* umiarkowanie *n*, wstrzemięzliwość, powściągliwość *f*; -sve'rein *m* towarzystwo wstrzemięzliwości; Maßbigung *f* (u)miarkowanie *n*. massi'v [-sif] *a* masywny, lity; fig. ciężki; gruby; Massi'v'bau *m* budowa ciężka; budynek murowany; Massi-vität' [-tet] *f* masywność *f*.

Ma'ßlieb(chen) *n* bot. stokrotka *f*. maß'los *a* i *ad.* bez miary; niepowściągliwy; bez miary. Maß'losigkeit *f* bezmiar *m*; nieumiarkowanie *n*; -nahme, -regel *f* środek *m*, zarządzenie *n*; -n ergreifen, treffen, poczynić zarządzenia, przedsięwzięcia kroki, środki.

maß'regen *va.* skarcić, ukarać. Maß'bstab, -(e)s, pl -äbe *m* podziałka, skala, miar(k)a *f*; fig. in großem-*e* na wielką skalę; verjüngert ~ podziałka zmniejszona; in verjüngertem -e, na małą skalę.

maß'voll *a* pełen umiaru; umiarkowany; -weise *ad.* na kwarty, nalitry. Maß't', -(e)s, pl -e(n) *m*, -baum *m* maszt *m*.

Maß't *f* karm *m*; tuczenie *n*; -darm *m* *an.* odybnyca *f*, kiszka odchodowa. maß'ten *va.* (sich) tuczyć (sie).

Maß't-futter *n* karm tuczacy; -huhn, -hühnchen *n* pulard(k)a *f*.

Ma'stix, -(e)s *m* mastyks *m* (żywica). Maß't-korb *m* żeg. bocianie gniazdo kosztasowy; -kur *f* kuracja tuczaca; -ochs(-e) *m* wół tuczny; -vieh *n* bydło tuczne; -werk *n* maszty *pl*, omasztowanie *n*.

Mas'u're [-zō-] -*n*, pl -*n* *m* Mazur; Masu'rek, -s, pl -s *m*, Masu'rka *f* mazurek *m*.

Matado'r [-dōr] -s, pl -e *m* matador (pogromca byków); potentat *m*.

Match [mečz], -es *m* i *n* sp. mecz *m*.

Ma'ter [mä-] *pl* -*n* *f* dr. matryca *f*. Material' [-rjal] -s, pl -ien *m* materiał *m*; -i'smus *m* materializm *m*; -ist, -en, pl -en *m* materialista *m*; -material'istisch *a* materialistyczny. Material'lager *n* skład materiałów; -prüfung *f* badanie materiałów; -verwalter *m* magazynier *m*; -waren *pl* towary kolonialne; -warengeschäft *n*, -warenhandlung *f* sklep kolonial-

ny; -warenhändler m kupiec kolonialny. [2 ropa, materja f.]
Mate'rie [-te-] pl -n f 1 materja f, materie II a materialny.
Mathemati'k [-tik] f matematyka f;
Mathema'tiker [-ma-] m matematyk m; **mathema'tisch** a matematyczny.
Ma'teshering m śledź pocztowy.
Matra'tze, pl -n f materac m.
Matre'sse, pl -n f kochanka, metresa
Matri'kel [-tri-] pl -n f matrykuła f.
Matri'ze [-tri-] pl -n f dr. matryca f.
Matro'ne [-tro-] pl -n f matrona.
Matro'se [-tro-] -n, pl -n m majątek, marynarz m; -**nsold** m żołd majątków; -**tan**z m taniec marynarzy.
Matsch I -es, pl -e m 1 błoto rozbrabrane; papka, rozrzedzona masa. 2 **harc**. ~ machen, zabrać wszystkie lewy; ~ werden, nie zrobić ani jednej lewy. II -n ob. matschig; **ma'tschen** va. zgnieść; rozrzedzać, rozbrabrać; **ma'tschig** a rozmiękły; maziasty, błotnisty; przejrzały, uleżały (owoc).
mat a 1 mat (w szachach); j-n ~ setzen, dać k. fund. 2 **fig.** zmęczony, wycieńczony, osłabiony. 3 matowy, bez polysku; bezbarwny, mdły (styl etc.); bez wyrazu; zgasty, zamglony (wzrok); osłabiony (głos); ospały, apatyczny; ~ machen, matować; zmęczyć; -**blond** a matowo-blond.
Ma'tte, pl -n f 1 rogoża, mata f. 2 **łaka** f; -**nflachter**, -**nmacher** m rogożnik m.
Mattha'us [-teus] m Mateusz.
Ma'ttheit f matowość; bezbarwność f (stylu); ospałość; młodość f.
Matthi'as [-tl-] m Maciej.
matte'ien [-tl-] va. matować;
Mattie' rung f matowanie n.
Ma'ttigkeit f zmęczenie, wycieńczenie; osłabienie n.
Ma'ttscheibe f szyba matowa.
Matz m ciak, prostak m; **Ma'tzchen** n 1 ob. Matz. 2 minki; zarciki pl;
Ma'tze f maca f. [te. tanie efekty].
Mau' er, pl -n f mur m; -**anschlag** m nalepianie plakatów; -**arbeit** f mularka f, robota mularska; -**blümchen** n panna podpierająca ścianę (nie mająca tancerza) na balu; -**brecher** m taran, murolom m; **mau' erfest** a mocny jak mur; -**giebel** m szczyt budynku; -**grund** m fundament murowany;

-**kelle** f kielnia f; -**meister** m majster mularski.
mau' ern vn. (h) i va. murować.
Mau' er-öffnung f oścież f; -**polier** m podmajor m (mursarski); -**ritze** f szczelina w murze; -**schwalbe** f jaskółka oknówka; -**stein** m cegła f; kamień łamany, orcel m; -**verkleidung** f opierzenie n; -**werk** n mury pl; mularka f.
Mau' ke f wet. gruda końska.
Maul, -(e)s, pl Mäuler n pysk m; (u ludzi) gęba f; das ~ nicht aufzun; gebenie nie otworzyć, nie odezwać się (ob. fallen I); ein böses ~ zły język; halt das ~ I stul gębę I ein großes ~ haben, dużo gadać; -**affe** m gap(a), gawron m; -n feilhalten, gapić się; **mau' laffen** vn. (h) **fam.** gapić się, rozdziwiać gębę; -**afferei** f gapiostwo n; -**beerbaum** m morwa f (drzewo); -**beere** f morwa f (jagoda); **Mäu' lichen** n pyszczyk m buzia f; buziak, capus m.
Mau' ldr escher m gaduła m.
mau' len vn. (h) dąsać się.
Mau' l- esel m mól m; -**eseltreiber** m mularz m; **mau' lfaul** a malomówny; -**held** m fanfaron m; -**korb** m kaganiec m; -**schelle** f policzek m; **tier** n mól m; -**trommel** f mus. drumla f; **mau' ltot** a skazany na milczenie; -**werk** n; ein gutes ~ haben, być wyszczekany m.
Mau' lwurf m kret m.
Mau' lwurfs- arbeit f krecia robota; -**falle** f pulapka na krety; -**haufen**, **hügel** m kretowisko n.
Mau' re, -n, pl -n m Maur(ytanin) m;
Mau' rer m mularz, murarz m; -**arbeit** f mularka f; -**geselle** m czeladnik mularski; -**handwerk** n mularstwo n; -**kelle** f kielnia f; -**meister** m majster mularski; -**polier** m podmajorstry mularski.
mau' risch a maurytański.
Maus, pl Mäuse f. mysz f.
Mau' schel m **fam.** Żyd; **mau' scheln** vn. (h) z żydowska mówić.
Mäu' schen [mojs-] n myszka f; **mäuschenstill** a cichutki; es ist ~ cicho, jakby makiem zasiał.
Mäu' se- bussard, -**falke** m orn. myszółwa m; -**falle**, **Mäu' sefalle** f łapka na myszy; -**gift** n trucizna na myszy.
mau' sen I vn. (h) łowić myszy. II va. **fam.** buchnąć, ukraść.

Mau' ser I m złodziej. II f linienie (pierznie) n się (ptaków etc.); -**e** I f **fam.** (zrzeczna) kradzież f; **mau' ser** vn. (h) (sich) linic (pierzyc) się.
mau' set a zabity na śmierć;
mau' sig a **fam.** sich ~ machen, nadyrać się; **Mäu' slein** n myszka f.
Mausole' um [-le-] -s, pl -**leen** n mauzoleum n.
Maut, pl -en f myto, clo n; -**aufseher**, **Mau' tner** m poborca myta.
Max m Maks.
Maxima Ipreis m najwyższa cena.
Ma' ximum n maksimum n; -**thermometer** n i m termometr maksymalny.
Mayonnai' se [-nez] pl -n f majonez
Macedo' nien [-do-] n Macedonja f;
Macedo' nier m Macedończyk m.
Mäze n [mecen] -s, pl -e m mecenasz m; **Mäzena' tentum** n mecenaszostwo m. b. H. abr. mit beschränkter Haftpflicht, z ograniczoną poręką.
Mecha' nik [-chä-] f mechanika f; -**er** m mechanik m; **mecha' nisch** a i ad. mechaniczny (-nie); **Mechani' s- mus** [-nis-] n mechanizm m.
me' ckern vn. (h) beczeć.
Medai' le [-dalje] pl -n f medal m;
Medaillo' n [-dalja] -s, pl -s n medaljon m.
Medikame' nt, -(e)s, pl -e n lekarstwo n; **Me' dikus** [me-] m medyk m.
medite' ren vn. (h) medytować.
Medi' um [me-] -s, pl -dien n medjum n. [lekarstwo n].
Medizi' n [-cln] f 1 medycyna f. 2 **Medizina' l** gewicht n waga aptekarska; -**kollegium** n rada lekarska; **komjaja sanitarna**; -**kräuter** pl ziola leknicza; -**rat** m członek rady lekarskiej; **radca sanitarny**.
Medizi' ner m medyk; student medycyny; **medizini' ren** [-nl-] vn. (h) zdywiał lekarstwo; brać dużo leków;
medizi' nisch a lekarski.
Medu' senhaupt n głowa Meduzy.
Meer [mər] -(e)s, pl -e n morze n; -**busen** m zatoka morska; -**enge** f cieśnina morska.
Meer' es- arm m odnoga morska; -**boden**, -**grund** m dno morza; -**küste** f wybrzeże morskie, pomorze n; -**spiegel** m poziom morza; -**stille** f cisza na morzu; -**strömung** f prąd morski; -**ufer** n brzeg morski.

Meer' gras n trawa morska.
meer' grun a seledynowy.
Meer' ratze f zo. koczokod m;
-leuchten n świecenie n (fosforescencja f) morza; -**rettich** m choszan (dzi-ki); -**salt** n sól morska; -**schaum** m piana morska; -**schweinchen** n świnka morska; -**wasser** n woda morska; -**weib** n syrena f, nimfa morska; -**wolf** m wilk morski; -**wunder** n potwór morski; dziwotwór m.
Meer' ting [ml-] -s, pl -s n wiec m.
Megapho' n [-fön] -(e)s, pl -e n megafon m.
Megä' re [-ge-] pl. -n f jedza f.
Mehl [mél] -(e)s n mąka f; -**beutel** m 1 torebka na mąkę. 2 pytel m; -**brei** m papka f z mąki; -**handel** m handel mąki; sklep mączny; -**händler** m mą- me' hlig a mączny. [czar m].
Me' hl- kasten m skrzynia na mąkę; -**kleister** m klej mączny, klejstaj m; -**kloß** m kłuska z mąki; -**sack** m worek na mąkę; -**sieb** n sito do mąki; -**spelse** f potrawa mączna; **legumina** f; -**wurm** m mącznik m; -**zucker** m faryna f, mączka cukrowa.
mehr [mər] ad. więcej; bardziej; ~ und ~ coraz więcej; nicht ~ und nicht weniger, ni mniej, ni więcej; um so ~ tem bardziej; nicht ~ już nie; er lebt nicht ~ już nie żyje.
Me' hr- arbeit f praca dodatkowa, nadobowiązkowa; -**aufwand** m wydatek przekraczający kosztorys; -**ausgabe** f nadwyżka w wydatkach; -**bedarf** m nowe potrzeby; -**betrag** m nadwyżka f; -**bezahlung** f nadpłata f; -**bieter** m dający więcej, ofiarujący wyższą cenę; **me' hrdeutig** a wieloznaczny; dwuznaczny, niejasny; -**einkommen** n nadwyżka f dochodów; -**einnahme** f nadwyżka f wpływów.
me' hren [me-] va. (sich) mnożyć (się); powiększać (się); -**teils** ad. po większej części; najczęściej; **Me' hrer** m (po)mnożyiciel m.
me' hrer prn. kilka, kilku; różni; **me' hrerlei** a w kilkoraki sposób.
Me' hrerlö m ob. Mehreinnahme.
me' hr- fach a i ad. kilkakrotnie (-nie), wielokrotnie (-nie); in -er Hin- sicht, pod wielu względami; -**farbig** a wielobarwny.
Me' hr- forderung f żądanie pod- wyżki; -**gebot** n ofiarowanie wyższej

ony; podkup m; -gewicht n nadwaga, nadwyzka f wagi.

Me'hrheit f większość f; gr. liczba mnoga; -abschluß m uchwała większości; durch ~ większością głosów. **Me'hrjährig** a kilkoletni.

Me'hrkosten pl koszta dodatkowe. **Me'hr-malig** a kilkakrotny; -mals ad, kilkakrotnie, nieraz; -phasig a el. wielofazowy.

Me'hrpreis m nadwyzka ceny.

me'hr-seitig a wielostronny; -silbig a wielogłoskowy; -sitzig a wielosiedzeniowy (samolot); -stimmig a wielogłosowy. [nie n.]

Me'hrung f po ~czenie, zwiększenie. **Me'hr-stunden** pl godziny nadobowiązkowe; -wert m nadwyzka wartości; -zahl f większość f; gr. liczba mnoga; -zahlung f nadpłata f.

mei'den [maj-] va. unikać (czego, kogo), omijać; stronić (od kogo); sich ~ unikać się wzajemnie.

Mei'er m dzierzawca; pachciarz m; -ei' pl -en f, -gut n, -hof m folwark m; zugrada f; gospodarstwo mleczarskie; -in pl -nen f dzierzawczyni; pachciarz.

Mei'le [maj-] pl -n f mila f. [ka.]

Mei'lenstein m kamień milowy.

mei'lenweit a i ad. na odległość mil; bardzo daleko; fig. ~ davon entfernt sein, być dalekim od...

Mei'lenzeiger m stup milowy.

Meiler m mielerz m.

mein [main] a mój (ob. gedenken 2).

Mei'neid m krzywoprzysięstwo n; **mei'neidig** a krzywoprzysięski; ~ werden, krzywoprzysięgać; **Mei'neidige(r)** s krzywoprzysięzca m.

mei'nen [maj-] va. i un. (h) 1 sądzić, myśleć, mniemać; man sollte ~ powiedzieć...; das will ich ~ zapewne, nie inaczej. 2 mieć na myśli; rozumieć; wen meint er? kogo ma na myśli? wie ~ Sie das? jak pan to rozumie? was ~ Sie damit? co pan przez to rozumie? 3 mieć zamiar; er meint es gut mit dir, on ci dobrze życzy; es ist gut gemeint, zamiary są dobre; es redlich ~ mówić szczerze.

mei'nerseits ad. z mojej strony, co do mnie; **mei'nesgleichen** a mnie podobny a. równy, do mnie podobni a. podobny.

mei'net-halb, -wegen, (um-)wollen ad. dla mnie; ze względu na

mnie; ~ I niech tam! niech i tak będzie!

mei'nige prn. mój; die -n, moja rodzina; ich werde das M-tun, ja swoje zrobię, uczynię, co do mnie należy.

Mei'nung, pl -en f 1 zdanie, mniemanie n; meiner ~ nach, moim zdaniem, podług mnie; j-m (tüchtig) seine ~ sagen, powiedzieć k. słowa prawdy; die öffentliche ~ opinia publiczna; vorgefaßt ~ uprzedzenie n. 2 zamiar m, myśl f.

Mei'nungs-äußerung f wypowiedzenie n się; -austausch m wymiana myśli a. poglądów; -verschiedenheit f rozbieżność f zdań.

Mei'se [maj-] pl -n f orn. sikora f. **Mei'Bel**, -s m dłoto n; rylec m; **mei-Beln** va. dłotować, wyzłabac dłotem. **meist** a najwięcej; die Meisten, większość f; das Meiste, największa część; ad. am -en, najwięcej, po większej części; najczęściej.

Mei'stebünstigungsklausel f klauzula największego uprzywilejowania.

mei'stbiend ad. ~ verkaufen, sprzedać najwięcej dającemu; **Mei'stbiende(r)** m najwięcej dający.

mei'stens, **mei'stenteils** ad. przeważnie, powiększej części, najczęściej.

Mei'ster [maj-] -s m majster; mistrz; sp. szampjon m; er hat seinen ~ gefunden, natrafił na mocniejszego, zdolniejszego od siebie; er war selbst nicht mehr ~ już nie panował nad sobą; prz. kein ~ fällt vom Himmel, nikt się mistrzem nie rodzi; Übung macht den ~ wprawa prowadzi do doskonałości.

mei'ster-haft, -lich a mistrzowski, misterny; ad. po mistrzowsku.

Mei'sterin, pl -nen f majstrowa; mistrzyni f.

mei'stern va. i un. (h) 1 opowiadać, 2 przewyższać, 3 krytykować, ganić. **Mei'sterschaft** f mistrzostwo n (t. sp.); -stittel m sp. tytuł mistrza; -swettspiel n mecz o mistrzostwo.

Mei'ster-singer m 1 śpiewak cechowy. 2 pierwszorzędnny śpiewak; -stück, -werk n arcydzieło n.

Mei'stebot n najwyższa cena (za-)ofiarowana.

Me'kka n geo. Mekka.

Melancho'lie [-kol-] f melancholijaf; **Melancho'liker** [-ko-] m melanchol-

lik m; **melancho'lich** [-kō-] a melancholijny.

Mela'sse f melasa f.

Me'lde-amt n urząd meldunkowy, biuro meldunkowe; -dienst m mil. służba meldunkowa.

Me'lden va. donieść, oznajmić; (za-)meldować; (sich) zgłosić (się); sich zu (a. für) etw. ~ zgłosić się po co; sich bei der Polizei ~ meldować się w policji; den Empfang eines Briefes ~ potwierdzić odbiór listu; mit Ehren (a. mit Respekt) zu ~ z przeproszeniem; sp. sich ~ zapisać się.

Me'lde-pflicht f obowiązek meldowania się; -reiter m mil. goniec konny; -schluß m sp. zamknięcie zapisów; zgłosić; -stelle f miejsce zgłoszeń; -zettel m kartka meldunkowa.

Me'l dung, pl -en f meldunek m; doniesienie; zgłoszenie (meldowanie) n **me'lle** ren [-li-] va. mieszać. [się.] **Melioratio** n [-cjoŋ] f melioracja f; **meliorie** ren [-ri-] va. ulepszyć.

Me'lis(zucker) m cukier melisowy.

Me'li'sse, pl -n f bot. melisa f.

Me'lkeimer m szkopek m.

me'lken I va. doić; -de Kuh, dojna krowa. II **Me** -n dojenie n; **Me'lker** (in) s doiciel(ka); **Melkerer** f 1 dojenie n. 2 krowiarnia f; gospodarstwo mleczarskie.

Me'lk-faß n, -kübel m szkopek m; -kuh f dojna krowa; -maschine f dojarka f.

Melodie [-di-] pl -n f melodia f.

melodjō's [-djoŝ], **me'lō'disch** [-lo-] a melodyjny, śpiewny.

Melodra'ma [-dra-] -s pl -men n melodramat m; **melodrama'tisch** [-ma-] a melodramatyczny.

Me'lō'ne [-lo-] pl -n f melon m.

Me'ltau, -(e)s m szron m.

Membra'n(e) pl -(e)n f błona f.

Me'mel n geo. Klajpada.

Me'mme, pl -n f tchórz m; **me'mmenhaft** a tchórzliwy.

Memoi'r [-moa-] pl pamiętniki pl. **Memora'ndum**, -s pl -den a. -da n zawia domienie, memorandum n.

Memoria (l'e), -(e)s n pamiętnik n. **memorie** ren [-ri-] va. uczyć się na pamięć; **Memorie'stoff** m materiał pamięciowy.

Mena'ge [-naze] f 1 menażki pl. 2 serwis do oliwy i octu.

Menagerie [-zeri-] f menażeria f. **Me'nge**, pl -n f 1 (wielka) ilość, mnóstwo n. 2 tłum m.

me'ngen va. (sich) mieszać (się); sich in etw. ~ mieszać (wtrącać) się do cz.; **Me'ng-futter**, -korn n mieszanaka zbożowa; **Me'ngsel**, -s n mieszanina f.

Me'n'ig m, -e f minjum n.

Mensch l -en, pl -en m człowiek m; die -en, ludzie; kein ~ nikt. II n kreatura, dziewka f; **me'n'schenähnlich** a podobny do człowieka.

Me'n'schen-feind (in) s odludek, mizantrop(ka); -fleisch n ciało ludzkie; -fresser m ludożerca m; -fresserei f ludożerstwo n; -freund m filantrop; przyjaciół ludzkości; **me'n'schenfreundlich** a filantropijny; ludzki; -freundlichkeit f filantropia; ludzkość f; -gedenken n; seit ~ od niepamiętnych czasów; -geschlecht n rodzaj ludzki; -gestalt f postać ludzka; -gewühl n tłok, ścis m; -haß m nienawiść ludzi; -kennner m znawca ludzi; -kenntnis n znajomość ludzi; -leben n życie ludzkie; **me'n'schenleer** a bezludny; -liebe f miłość bliźniego; filantropia f; -material n materiał ludzki; -menge f tłum m.

me'n'schen-möglich a będący w mocy ludzkiej; -scheu a stroniący od ludzi, dziki.

Me'n'schen-scheu f stronienie od ludzi; nieśmiałość; mizantropia f; -schinder m zdzierca m; -schinderei f zdzierstwo n; -schlag m rasa ludzka; -seele f dusza ludzka; es war keine ~ da, nie było żywej duszy; -tum n ludzkość f, człowieczeństwo n; -verstand m rozum ludzki; der gesunde ~ zdrowy rozsądek; -werk n dzieło ludzkie; -würde f godność ludzka.

Me'n'schheit f natura ludzka; ludzkość f, człowieczeństwo n; **Me'n'schlein**, -s n człowieczek m; **me'n'schlich** a i ad. ludzki; po ludzku (ob. iren 1); **Me'n'schlichkeit** f wcielenie n.

Menstruatio n [-cjoŋ] pl -en f perjod m (u kobiet), miesiączka f; **menstruier** ren [-ri-] un. (h) mić perjod. **Mensu'r** [-zōr] f mensura f; auf die ~ gehen, pojedynkować się.

Mentalität [-tət] f umysłowość, mentalność f.

Menthol, -s n mentol m. [mentor m.]
Mentor, -s, pl -en m przewodnik.
Menuet, -(e)s, pl -e n menuet m.
Mergel, -s m margiel m; -**boden** m grunt marglowy; **me'rgela** va. marglowa f, dół marglowy; **me'rgela** va. marglowa f, gnoć marglem.

Meridia n, -(e)s m południk m.
Meri'no m, -schaf n merynos m; -**wolle** f wełna merynosowa.

merkanti'l(isch) a kupiecki.

me'rkbar a dostrzegalny.

Me'rkbuch n notatnik m.

Me'erken I va. 1 (za)notować. 2 spoztrzeć; zmiarkować. 3 sich etw. ~ zapamiętać co; merke dir das! zapamiętaj to sobie! II un. (h) auf etw. ~ uważać na co; etw. ~ lassen, zdradzić się z czym; sich nichts ~ lassen, nie dać nic poznać po sobie, udawać, że się nic nie wie; -**swert** a godny uwagi.

me'rklich a widoczny; znaczny.

Me'rkmal, -(e)s, pl -e n cecha f, znak m, znamię n. [rtęć f.]

Merku'r [-kür] m 1 Merkury. 2 **me'rkwürdig** a osobliwy; godny uwagi; **Me'rkwürdigkeit** f osobliwość, rzecz godna widzenia, uwagi.

Me'rkzeichen, -s n znak (dla pamięci a. orientacyjny); **mil**, znacznik m.

Me'rie, pl -n f orn. kos m.

Me'sner, -s m zakrystjan, kościelnny.

me'Bbar a wymierny.

Me'B-buch n mszał m; -**bude** f buda jarmarczna; -**diener** m vl. ministrant m.

Me'sse, pl -n f 1 jarmark m; targi pl.

2 vl. msza f. 3 zeg. jadalnia f.

me'ssen I va. (wy)mierzyć; fig. j-n mit den Augen ~ zmierzyć k. wzrokiem; sich mit j-m ~ mierzyć się z kim. II M- n mierzenie n, pomiar m.

Me'sser I m mierniczy, geometra m. II n nóż m; fig. bis aufs ~ na noże, bij, zabij; das ~ an der Kehle haben, mieć nóż na gardle; -**bänkchen** n grabki stolowe; -**besteck** m futerał m na noże; -**griff** m, -**heft** n trzonek noża; -**held** m nożowicz m; -**klinge** f ostre n (klinga f) noża; -**scheide** f pochewka na noże; -**schmied** m nożownik m; -**spitze** f koniec noża; -**stecher** m nożowicz m; -**stecherei** f bójka na noże; -**stich** m pchnięcie nożem.

Me'B-fähnen n, -**fahne** f proporczyk m, chorągiewka miernicza; -**ge-**

hilfe m vl. ministrant m; -**gewand** n rl. ornat m; -**hemd** n komiza f.

Messi'as [-srlás] m Mesjasz m.

Me'ssing, -(e)s n mosiądz m; -**blech** n blacha mosięzna; -**draht** m drut mosięzny; -**gießer** m mosięznik m; -**gießerei** f odlewnia mosiądzu; -**guß** m odlew mosięzny; -**schmied** m mosięznik m; -**ware** f wyroby mosięzne.

Me'B-instrument n przyrząd mierniczy; -**kette** f łańcuch mierniczy; -**kunde** f miernictwo n; -**leine** f lina miernicza; -**rute** f pret mierniczy; -**schnur** f sznur mierniczy; -**stange** f żerdka miernicza; -**stich** m stolik mierniczy; -**tuch** n vl. korporal m.

Me'ssing f mierzenie n, pomiar m.
Mesti'ze [-tl-] -n, pl -n m mieszaniec, metys m; **Mesti'zin** f metyska f.

Met [mēt] -(e)s m miód m.

Meta'll, -(e)s, pl -e n kruszc, metal m; edles ~ metal szlachetny; metal (glosu); -**fadenlampe** f el. żarówka metalowa, metalówka f; -**geld** n pieniądze metalowe, brzęcząca moneta.

meta'llisch a metaliczny.

Meta'll-kunde f metalurgia f;

-**platte** f płyta metalowa.

Metallu'rg, -en, pl -en m hutnik, metalurg m; -**ie** [-gl] f metalurgia f;

metallu'rgisch a metalurgiczny.

Metamorpho'se [-fo-] pl -n f przeobrażenie n, metamorfoza f.

metapho'r'sch [-fo-] a przenośny.

Metaphy'sik [-fi-] f metafizyka f;

metaphy'sisch a nadzmysłowy, metafizyczny.

Meteo'r [-or] -(e)s, pl -e n meteor m;

-**eisen** n żelazo meteoryczne; -**stein** m meteoryt m.

Meteorolo'g(e), -(e)n, pl -(e)n m meteorolog m; -**ie** [-gl] f meteorologia f.

Me'ter [mē-] -s, n i m metr m; -**maß** n miara metrowa.

Metho'de [-tō-] pl -n f metoda f;

Metho'dik f metodyka f; **metho'disch** a i od. metodyczny (-nie); **Metho'dist**(in) s metodyst(k)a.

Methy'lalkohol m alkohol metylo-

wy, spirytus drzewny.

Me'trik f miarowość, metryka f;

me'trisch a miarowy, metryczny.

Metropo'le, pl -n f stolica (arcybis-

kupia), metropolja f; **Metropolit'**

-en, pl -en m metropolita m.

Me'tsiederei f miodosytnia f.

Me'tte, pl -n f vl. jutrznia f.

Me'ttwurst f kielbasa wierzowa.

Me'tze f 1 garniec m. 2 dziewczka.

Me'tzeli' f rzeź f; **me'tzeln** va. wycinać, zabijać, masakrować; (po)siekać; **Me'tzger**(in) s rzeźnik (-iczka); **Me'tzgerei'** f rzeźnictwo n.

Meu'chel-mord [moj-] m morderstwo skrytobójcze; -**mörder** m skrytobójca m; **meu'chelmörderisch** a skrytobójczy; **meu'cheln** va. i un. (h) popełnić skrytobójstwo; **Meu'chler** m skrytobójca m; **meu'cherlich** a zdradliwy, podstępny; skrytobójczy; **meu'chlings** ad. zdradziecko, podstępem; skrytobójczo.

Meu'te [moj-] pl -n f sfera psów; -**rei'** f bunt, rokosz m; **Meu'terer** m buntownik m; **meu'terisch** a buntowniczy; **meu'tern** un. (h) (z)buntować się.

Mexika'ner(in) [-kə-] s Meksykańczyk (-kanka); **mexika'nisch** a meksykański; **Me'xiko** n geo. Meksyk m.

Me'zzosopran m niższy sopran.

Mia'sma n zarzek, miarzm m.

miauen un. (h) miauczeć.

mi'ch pp. mnie, mię.

Mi'chael m Michał; **Michae'lis** n; zu (a. auf) ~ na święty Michał.

Mi'chel m 1 Michał. 2 maciec, prostack m; der deutsche ~ poczciwy Niemczyzna.

Mie'der [mi-] -s n staniak; gorset m.

Mie'ne [mi-] pl -n f mina f; ohne eine ~ zu verliehen, nie drgnąwszy; gute ~ zum bösen Spiel machen, nadrabiać miną.

Mie'nen-deuter(in) s fizjonomist(k)a; -**spiel** n, -**sprache** f mimika f.

Mie'smacher [mis-] m kłeskwiec, defetysta, siewca m złych nastrojów.

Mie'smuschel pl -n f zo. małż jadalny. [mu.]

Mie'tbedingung f warunek wynaj-

Mie'te [mi-] f 1 komorne n, czynsz m. 2 najem n; zur ~ wohnen, mieszkać jako lokator. 3 stóg (sterta) siana; **mie'ten** va. I nająć; godzić (sługę). 2 stawać w stogi.

Mie'ter, -s m (-in f) najemca, lokator(k)a; -**schutz** m ochrona lokatorów.

Mie't-geld n, -**groschen** m zadatek na lokal; -**haus** n, -**kaserne** f dom dochodowy; -**herr** m 1 wynajmujący.

2 najemca, lokator; -**kutsche** f powóz

wynajęty; -**leute** pl lokatorzy pl; -**ling** m najemnik m; człowiek sprzedajny; -**mann** m lokator; -**pferd** n koń wynajęty a. do wynajęcia; -**preis** m komorny n; -**vertrag** m umowa najmu; **mie'tweise** ad. tytułem najmu, najemnie; -**zeit** f czas najmu; -**zettel** m karta wywieszona na lokal; -**zins** n komorne n.

Miez(e) [mi-] pl -(e)n f kotka f.

Migrä'ne [-gr-] f migrena f.

Mika'do [-ka-] -s, pl -s m mikado m.

Mikro'be [-krō-] pl -n f mikrob m.

Mikro-me'ter [-mē-] n i m drobnomiar, mikrometr m; -**pho'n** [-fon] -(e)s pl -e n mikrofon m; -**sko'p**, pl -e n mikroskop m; **mikrosko'pisch** a mikroskopijny.

Mi'lbe pl -n f molik, roztoczek m;

mi'lbig a pełen molików.

Milch f 1 mleko n (ob. dick 2). 2

mlecz m; **mi'lchartig** a mleczny.

Mi'lch-bart m 1 meszek m (na brodzie). 2 mlókos m; -**brötchen** n bu-

leczka na mleku; -**bruder** m mleczny brat.

mi'lchen un. (h) (o krowie) dawać

mleko; -**de** Kuh, dojna krowa.

Mi'lch-flasche f szklanka do mleka;

-**frau** f mleczarka; **mi'lchgebend** a

mlekojadny; -**geschäft** n mleczarnia

f; -**glas** n 1 szklanka do mleka. 2 szkło

mleczne; -**händler**(in) s mleczarz

mi'lchig a mleczny. [-(-k).]

Mi'lch-kaffee m kawa biała; -**kane-**

-**ke** f konewka do mleka; -**kuh** f krowa

dojna; -**kur** f kuracja mleczna; -**mäd-**

chen n mleczarka; -**mann** m mlecz-

czarz; -**messer** m mlekomierz m;

-**produkte** pl nabiał m; -**rahm** m

śmietana f; -**reis** m ryż n mleku;

-**saff** m sok mleczny; -**schwester** f

mleczna siostra; -**seife** f, -**sieb** nsitko

do mleka; -**speise** f potrawa mleczna;

-**straße** f ast. mleczna droga; -**suppe**

f zupa mleczna; -**wirtschaft** f gospodar-

stwo mleczarskie; -**zahn** m ząb

mleczny; -**zucker** m cukier mleczny.

mild I a 1 łagodny; (-er) werden,

(z)łagodnieć; -e Strafe, łagodna kara.

2 dobroczynny; łaskawy; hojny, szczo-

dry; -e Gabe, datek dobroczynny, jał-

mużna f. II ad. łagodnie; hojnie.

Mi'lde f łagodność; łaskawość f.

mi'ldern va. (z)łagodzić; zmniejs-

zyć (karę); -**d** a łagodzący; **Mi'lde-**

rung *f* zagładzenie *n*; -sgrund *m* powód zagładzenia, okoliczność zagładzenia.
mi'l'dherzig *a* o łagodnym sercu; miłosierny; **mi'l'dherzigkeit** *f* łagodność serca; miłosierdzie *n*; **mi'l'dtätig** *a* dobroczynny; szczydry; **mi'l'dtätigkeit** *f* dobroczynność; szczydłość.

Milieu' [-ljø] -s *n* środowisko *n*.

Militär' [-ter] l -s, pl -s *m* wojskowy *m*. II *n* wojsko *n*; -arzt *m* lekarz wojskowy; -dienst *m* służba wojskowa; **militär'(dienst)frei** *a* wolny od służby wojskowej; -gericht *n* sąd wojskowy; -herrschaft *f* militarystyka *m*.

militär'sch [-te-] *a* wojskowy.

militarisie'ren [-zl-] *va*. (z) militarystycznie; **Militarisie' rung** *f* militarystyka *f*, zmilitaryzowanie *n*.

Militari'smus *m* militarystyka *m*.

Militär-pflicht *f* obowiązek służby wojskowej; **militär-pflichtig** *a* popisowy; -stand *m* zawód wojskowy; **militär'tauglich** *a* zdolny do służby wojskowej; -wesen *n* wojskowość *f*, sprawy wojskowe; -zeit *f* czas służby wojskowej.

[milicjant *m*]

Miliz' [-lic] *f* milicja *f*; -soldat *m*

Milliardär' [-der] l -s, pl -e *m* miliardier *m*; **Millia'rde** pl -n *f* miliard *n*

Milligra'mm, -(e)s, pl -e *n* miligram *m*; **Millime'ter** *n* *m* milimetr.

Miljo'n [-ljøn] pl -en *f* milion *m*.

Millionär' [-ner] -s, pl -e *m* milionier.

Milz pl -en *f* śledziona *f*; -brand *n* uet wąglik *m*, zaraza wąglikowa; -krankheit *f* choroba śledziony; -sucht *f* śledziennictwo *n*, hipochondrija *f*; **Milz'süchtige(r)** *m* śledziennik *m*.

Mi'me [ml-], -n, pl -n *m* mimik; aktor *m*; **Mi'mik** *f* mimika *f*; **Mi'miker** *m* mimik *m*; **mi'misch** *a* mimiczny. **Mimo'se** [-mø-] pl -n *f* bot mimoza *f*.

Minare'tt, -(e)s, pl -e *n* minaret *m*, wieża na meczetach.

[mniej]

mi'nder *a* mniejszy; gorszy; *ad*.

mi'nder-betrag *m* mniejsza kwota; -einnahme *f* mniejsze wpływy, niedobór *m*; -gewicht *n* mniejsza waga.

mi'nderheit *f* mniejszość *f*.

mi'nderjährig *a* małoletni; **mi'nderjährigkeit** *f* małoletność *f*.

mi'ndern *va*. (się) zmniejszać (się); **mi'nderung** *f* zmniejszenie *n* (się).

mi'nderwertig *a* mniejszej wartości, gorszy, pośredni; **mi'nderwertig-**

keit *f* mniejsza wartość; niższość *f*; **mi'nderzahl** *f* mniejsza liczba; mniejszość *f*.

mi'ndest *a* najmniejszy; *ad*. najmniejszy -ens, zum -en, przynajmniej; nicht im -en, bynajmniej, wcale nie.

mi'ndest-betrag *m* kwota najmniejsza, minimalna; -lohn, -preis *m* płaca, cena najniższa, minimalna.

mi'ne [ml-] pl -n *f* mina *f*; eine ~ springen lassen, wysadzić minę w powietrze. 2 kopalnia *f*.

mi'nen-feld *n* mil. pole minowe; -gang *m* chodnik minowy; -leger *m* zeg minowiec *m*; -sperrę *f* zeg, przewłoka minowa; -sucher *m* zeg, trawlar *m*; -werfer *m* miotacz min.

Minera'l [-ral], -(e)s, pl -e *n* mineral *m*; -bad *n* kąpiel mineralna; **minera'l'sch** *a* mineralny; **Minera'log**(e) [-lo-] -(e)n, pl -(e)n *m* mineralog *m*; -ogie' [-gl-] *f* mineralogia *f*; **minera'log'sch** [-lo-] *a* mineralogiczny.

Minera'l-öl *n* olej mineralny;

-quelle *f* źródło mineralne; -wasser *n* woda mineralna.

Miniatu'r [-tūr] *f* miniaturowa; -ausgabe *f* wydanie miniaturowe; -maler *m* miniaturowy.

minie'ren [-ni-] *va*. podkop(yw)ać.

Minima'l-preis, -tarif *m* cena, taryfa minimalna; **mi'nimumthermo-me'ter** *n* *m* termometr różniczkowy.

Mini'ster -s *m* minister *m*.

Ministeria'l'erlaß *m* rozporządzenie ministerjalne.

Mini'sterin, pl -nen *f* ministrowa.

Ministe'rium, -s, pl -rien *n* ministerstwo *n*, ministerium *n*.

Mini'ster-krisis *f* przesilenie ministerjalne; -präsident *m* prezes ministrów; -rat *m* rada ministrów; -wechsel *m* zmiana gabinetu.

Mi'ne *f* miłość *f*; -lied *n* śpiew miłosny; -sänger, -singer *m* piewca miłości; trubadur *m*.

minore'n *a* małoletni.

Minoritä't [-tet] *f* mniejszość *f*.

Minue'nd, -en *m* odjemna.

mi'nus *l* *ad*. mniej. II *M*. -n minus; niedobór *m*; -zeichen *n* minus *m*;

Minu'te [-nu-] pl -n *f* minuta *f*;

-nzeiger *m* minutnik *m*.

Mi'nze pl -n *f* mieta *f*.

mir [mir] *prp*. mnie, mi; ein Freund *vn* ~ jeden z moich przyjaciół; wie

du ~, so ich dir, jak Kuba Bogu, tak Bóg Kubie.

Mirabe'lle, pl -n *f* mirabela *f*; grüne ~ rengłoda *f*.

Mira'kel [-rā-] -s *n* cud *m*.

Misa'nthro'p [-trop] -en, pl -en *m* odułdek *m*.

Mi'sch-art *f* rasa mieszana; -ehe *f* małżeństwo mieszane.

mi'schen *va*. (się) mieszać (się); **ta-sow'ach** (karty); sich in das Gespräch, in fremde Angelegenheiten ~ wtrącać się do rozmowy, do cudzych spraw.

Mi'sch-futter *n* pasza mieszana;

-korn *n* mieszanina zbożowa. [niec *m*]

Mi'schling, -(e)s, pl -e *m* mieszańca;

mi'schmasch, -es, *m* mieszanina *f*.

Mi'schung, pl -en *f* mieszanie *n*; mieszanina; mieszanica *f*; alajaz *m*; -srechnung *f* reguła mieszaniny.

miser'a'bel [-rā-] *a* nędzny, lichy.

Mi'spel, pl -n *f* bot. niesplik *m*.

mi'ß'a'chten *va*. pogardzać (czem), lekceważyć (co); **Mi'ß'a'chtung** *f* pogarda *f*, lekceważenie *n*.

Mi'ßbehagen l -s *n* niesmak *m*, nie mile ucucie. II *m*-*vn*. (h) nie podobać się. [łomność *f*]

Mi'ßbildung *f* niekształtność, u-**mi'ßbi'lligen** *va*. nie pochwałać (czego), ganić; **Mi'ßbi'lligung** *f* nagana *f*.

Mi'ßbrauch *m* nadużycie *n*; **mi'ßbrau'chen** *va*. nadużywać (się); **mi'ßbräuchlich** *a* nadużywany; niewłaściwie użyty; *ad*. przez nadużycie.

mi'ßdeu'ten *va*. mylnie tłumaczyć;

Mi'ßdeutung *f* mylnie tłumaczenie.

mi'ssen *va*. etw. ~ nie mieć czego; obejmę się bez czego; ich kann es nicht ~ nie mogę się obejmę bez tego.

Mi'ßerfolg *m* niepowodzenie *n*.

Mi'ßernte *f* nieurodzaj *m*.

Mi'ssetat *f* czyn karygodny, zbrodnicy; **Mi'ssetäter** *m* złoczyńca *m*.

mi'ßfallen l *vn*. (h) nie podobać się. II *M*. -n niezadowolenie; **mi'ßfällig** *a* niemiły, nieprzyjemny.

Mi'ß-gebur't *f* 1 poronienie *n*. 2 potwór, dziwoląg *m*;

mißgelaunt *a* w złym humorze; -geschick *n* niedola *f*, nieszczęście *n*; przykry wypadek; -gestalt *f* 1 szpetność, potworność *f*. 2 potwór *m*.

mi'ß-gestalt(et), -gestaltig *a* niekłaćtany; szpetny, potworny; -ge-

stimmt *a* źle usposobiony; -glücken *vn*. (sn) nie udać (nie powieść) się; -gö'nnen *va*. zadowolnić (czego).

Mi'ß-griff *m* *mus*. fałszywy uderzenie; *fig*. pomyłka *f*, krok niezręczny; -gunst *f* niezyczliwość, zawiść *f*.

mi'ß-günstig *a* niezyczliwy, zawistny (auf etw. o co); -ha'ndeln *va*. źle się obchodzić (z kim), źle traktować, maltretować;

Mi'ßha'ndlung *f* źle obchodzenie się, maltretowanie *n*.

Mi'ßheirat *f* mezaljans *m*, niestosowne małżeństwo.

mi'ßhellig *a* niezgodny; **Mi'ßhelligkeit** *f* niezgodność; niezgoda, waśń, rozterka *f*, niesnaski *pl*.

Missio'n [-sjøn] pl -en *f* posłannictwo *n*, misja *f*; **Missiona'r** [-nar] -(e)s, pl -e *m* misjonarz *m*.

Missio'n's-gesellschaft *f*, -verein *m* towarzystwo misyjne, misja *f*.

Mi'ß-jahr *n* rok nieurodzajny;

-klang *m* rozdźwięk, dysonans *m*;

-kredit *m* utrata kredytu *a*. zaufania; in ~ bringen, zdszkredytować.

mi'ßlaunig *a* w złym humorze.

Mi'ßlaut *m* rozdźwięk *m*.

Mi'ßlich *a* niepewny, wątpliwy; przykry; krytyczny; drażliwy; es steht ~ mit ihm, kruczo z nim; **Mi'ßlichkeit** *f* niepewność, wątpliwość; krytyczność *f*, przykre położenie.

mi'ßlieb *a* nielubiany; sich bei j-m ~ machen, popaść w niełasce u k.; **Mi'ßliebigkeit** *f* niepopularność; nielaska *f*.

mi'ßli'gen l *vn*. (sn) nie udać (nie powieść) się. II *M*. -n niepowodzenie *n*; **mi'ßlungen** *a* nieudany, chybiony.

Mi'ßmut *m* niechęć, oswalość *f*, zły humor; **mi'ßmutig** *a* oswaloły, markotny, smutny; zniechęcony.

mi'ßbra'ten *vn*. (sn) nieudać się; -es Kind, nieudane dziecko.

Mi'ßstand *m* zły stan (rzeczy); wada; anomalia *f*, niedomaganie *n*.

mi'ßstimmen *va*. źle nastroić; popuścić humor, wprawić w zły humor; **Mi'ßstimmung** *f* zły humor.

Mi'ßton *m* rozdźwięk, dysonans *m*;

mi'ßtönen *vn*. (h) fałszywie brzmieć; -d *a* fałszywy, fałszywie brzmiający.

mi'ßtrau'en l *vn*. (h) nie ufać, nie-dowierzać. II *M*. -n nieufność *f*, nie-dowierzenie *n*; podejrliwość *f*; **Mi'ß-**

trauensvotum *n* wotum nieufności;

mi'ßtrauisch a nieufny, niedowierzajacy.

Mi'Bvergnügen n nieprzyjemność f; niezadowolenie n; mi'ßvergnügt a niezadowolony (mit, über etw. z cz.); ~ machen, wywołać niezadowolenie.

Mi'Bverhältnis n 1 nierówność, nieproporcjonalność f; 2 niezgoda f; zle ustosunkowanie się.

mi'ßverständlich a wywołujący nieporozumienie, dający powód do nieporozumień; Mi'ßverständnis n nieporozumienie n; Mi'ßverstehen va. zle zrozumieć.

Mi'Bwirtschaft f za gospodarka. Mist, -(e)s m gnój, nawóz m; -beet n inspekta; -beeterde f ziemia inspekt. Mi'stel f bot. jemiola f. [towa. mi'sten va. gnój, mierzwić.

Mi'st-fink m orn. śmieciucha f; fig. brudas, niechluj m; -gabel f widły do gnoju; -grube f gnojownia f, gnojowisko n; -haufe(n) m kupa gnoju; -jauche f gnojówka f; -käfer m krówka f, żuk m; -lache, pfütze f gnojówka f; -wagen m wóz do gnoju.

mit l prp. z (kim, czym); ~ der Eisenbahn, koleją; ~ der Hand, ręką; ~ der Post, pocztą; ~ Recht, słusznie; ~ einem Worte, słowem; ~ der Zeit czasem. II ad. ~ dabeisein, być przytem, uczestniczyć w czym; ~ dazu gehören, należeć do czego.

Mi't-angeklagte(r), -angeschuldigte(r) s współoskarżony (-na); -arbeit f współpraca; mi'tarbeiter(n) va. (h) współpracować; -arbeiter(in) s współpracownik (-iczka); -arbeiterschaft f współpracownictwo n.

mi't-bekommen va. dostać (czegoś), a. posag; -benutzen va. wspólnie używać; Mi'tbenutzung f współużywanie.

Mi't-besitz m wspólne posiadanie; -besitzer(in) s współposiadacz(ka). mi'tbetellig a ~ sein an etw., mieć udział (być zainteresowanym) w czym; Mi'tbeteiligte(r) s współzainteresowany.

mi'tberwerben, sich ~ um, współubiegać się o...; Mi'tberwerber(in) s współzawodnik (-iczka).

Mi'tbewohner m spólmieszkaniec m, mi'tbringen va. przynieść ze sobą; wnieść posag; sprowadzić.

Mi't-bruder m współbrat; -bürger m współobywatel; -eigentum n

współwłasność f; -eigentümer(in) s współwłaściciel(ka).

miteina'nder ad. wespół, ~ razem, ze sobą; alle ~ wszyscy razem.

mi'teinbegriffen a włączony. mi'tempfinden va. współczuć.

Mi'terbe m współspadkobierca m. mi'tessen va. die Haut ~ zjeść ze skórka; Mi'tesser m med. wąż m.

mi't-fahren va. (sn) pojechać z kim; -fühlen va. współczuć; -führen va. wozici (unosić) ze sobą; -geben va. dać (komu żywność w drodze, przewodnika etc.); dać w pasagu.

Mi'tgefangene(r) s współwięzień m. Mi'tgefühl n współczucie n.

mi'tgehen va. (sn) iść z kim; hanc. pomagać grającemu; das geht so mit, to ujdzie; etw. ~ heißen, ukraść co.

Mi'tgenuss m wspólne użytkowanie. Mi'tgift f posag m; -jäger m łowca posagowy.

Mi'tglied n członek m (związku etc.); -schaft f członkostwo n; -skarte f karta członkowska.

mi't-haben va. mieć ze sobą; -halten va. trzymać, przenieść wspólnie z kim; -helfen un. dopomóc. Mi't-helfer m pomocnik m; -he-raugeber m współwydawca m; -hilfe f pomoc f.

mi'thi n ad. zatem, przeto, więc.

Mi't-inhaber(in) s współwłaściciel(ka); -kämpfer m współwalczący m.

mi't-kommen un. (sn) iść, pojsć, przyjsć z kim; szh. podążyć za innymi, dotrzy(m)ywać im placu (w postę-pach); -lachen un. (h) śmiać się z drugimi; -lauen un. (sn) biegać wraz z drugimi.

Mi'tlaut(er) m spółgłoska f.

Mi'tleid n liłość f; mit-j m ~ haben, (z)litolować się nad kim; -enschaft f współcierpienie n; in ~ ge-zogen werden, również (u)cierpieć (a stracić); mi'tleidens-wert, -würdig a godny politowania; mi'tleidig a liłościwy; -sbezeigung f okaz(ywianie) współczucia.

mi'tleids-los a nielitościwy, bez li-tości; -voll a pełen współczucia.

mi't-lernen va. uczyć się z kim (a jednocześnie); -lesen va. czytać, przenieść z kim (gazetę etc.); -ma-chen va. brać udział w czym; die Mo-de ~ iść za modą; er hat viel mitge-

macht, miał dużo przejść w życiu; z jednego pieca chleb jadł.

Mi'tmensch m bliźni.

mi'tnehmen va. 1 (za)brać ze sobą. 2 eine Stunde ~ brać lekciej wraz z kim innym. 3 fig. arg (a hart) ~ mal-tretować; wyczerpać, osłabić; dawać się we znaki. [nie.

mitni'chten ad. bynajmniej, wcale. Mi'tra [ml:] pl -ren f mitra f.

mi't-rechnen va. wrachować, wli-czyć; das rechnet nicht mit, to się nie liczy; -reden un. (h) brać udział w rozmowie; du hast hier nichts mitzu-reden, nie masz tu głosu.

Mi't-regent m współzadca m; -rei-sende(r) s towarzyszy(ka) podróży.

mits'a mt prp. wespół z (kim).

mi't-schicken va. posłać razem z...; -schleppen va. wlec ze sobą.

Mi'tschuld f współwina f; mi't-schuldig a współwiny.

Mi't-schuldige(r) s współwinowaj-ca (-czyni); -schuldner m współ-dłużnik m; -schüler(in) s współ-uczeń (-nnica).

mi't-singen va. i un. (h) śpiewać z kim; wótować komu w śpiewie;

-spielen un. (h) i va. brać udział w grze; j-m arg (a übel) ~ spłatać k. fi-gla; maltretować kogo; Mi'tspieler-(in) s towarzyszy(ka) gry, partner(ka); -stimmen un. (h) brać udział w głosowaniu.

Mi'ttag, -(e)s, pl -e m 1 południe n; heute ~ dziś w południe. 2 zu ~ spei-sen, jeść obiad; mi'ttags ad. wpo-ludnie.

Mi'ttag(s)-brot, -essen n obiad m; -gegend f strona południowa; -glut, hitze f upał południowy; -mahl n, -mahlzeit f obiad m; -ruhe f odpo-czynek południowy; -schlächten n drzemka poobiednia; -tisch m obiad m; -zeit f pora obiadowa (a. południowa).

mi'ttanzen un. (h) tańczyć z innymi. Mi'tte f środek m; in der ~ wśród-ku; in unserer ~ między nami; ~ Mai, wpolowie maja (ob. golden).

mi't-teilbar a udzielający się; za-razliwy; -teilen va. (sich) udzielać (się); j-m etw. ~ donieść komu, za-wiadomić kogo o czym; sich j-m ~ zwierzyć się komu; -teilsam a udzie-lający się; skłonny do wynurzeń;

Mi'tteilsamkeit f skłonność do wy-nurzeń; udzielanie n się; Mi'tteilung pl -en f 1 udzielenie n. 2 doniesienie n; vertrauliche ~ poufna wiadomość.

Mi'ttel 1 -s n 1 środek, sposób m; alle ersinnlichen ~ anwenden, użyć wszelkich możliwych środków (ob. heiligen). 2 pl środki, zasoby pienię-żne; über hinreichende (a. genügen-de) ~ verfügen, rozporządzać dosta-tecznymi środkami. 3 środek, lekar-stwo. 4 sich ins ~ legen, ins ~ treten, pośredniczyć (w czym). 5 średnia (a-rytmetyczna); im ~ przeciętnie. II m a średni.

Mi'ttel-alter n średnie wieki, średniowiecze n; mi'ttelalterlich a średniowieczny; -amerika n Ame-ryka środkowa; -arrest m mil. areszt domowy.

mi'ttelbar a i ad. pośredni (-nio); Mi'ttelbarkeit f pośredniość f.

Mi'tteldeck n międzypokład m.

Mi'ttel-ding n rzecz pośrednia; ni to ni owo; -ernte f zbiory średnie.

Mi'ttel-europäisch a środkowo-europejski (czas); -fein a średniego gatunku.

Mi'ttel-finger m palec środkowy; -gang m aleja środkowa; korytarz środkowy; -gewicht n sp. waga średnia; mi'ttelgroß a średniej wielkości; średniego wzrostu; -größe f średnia wielkość.

mi'ttel-gut a średniego gatunku; -ländisch a śródziemny; -los a bez środków, bez zasobów.

Mi'ttel-losigkeit f brak środków, zasobów; -mächte pl mocarstwa cen-tralne; -maß n średnia miara; średni wzrost; mi'ttelmäßig a mierny, (po)-średni, przeciętny; -mäßigkeit f mierność; -meer n Morze Śródziem-ne; -partel f pol. centrum n; -punkt m punkt środkowy, (o)środek m.

mi'ttels ad. zapomoca, przez.

Mi'ttelschule f szkoła średnia.

Mi'ttels-mann m, -person f póź-rednik m, pośrednicząca f.

Mi'ttelsorte f gatunek średni.

mi'ttelst ad. zapomoca.

Mi'ttel-stand m stan średni; -stim-me f głos średni; -straße f droga środkowa, środek m (ob. golden); -stück n kawałek środkowy; -wand f ściana środkowa; -weg m ob. -straße;

-wert *m* średnia wartość; -wort *n* gr. imiesłów *m*.
mit'ten *ad.* ~ in (an, auf, unter) wśrodku, wśródm; ~ ins Herz, w same serce; ~ in der Nacht, wśródnocy;
-drunter *ad.* w samym środku;
-durch *prp.* nawskros.
Mi'tternacht *f* północ *f*; **mi'tter-näch-tig**, **-tlich** *a* północny.
Mi'ttfastran *pl* półpoście *n*.
Mi'ttler(in) *s* pośrednik (-iczka).
mi'ttlerweile *ad.* tymczasem.
mi'trinken *va.* pić z innymi.
mi'ttun *va.* brać udział (w czem).
Mi'ttwoch, (-e)s, *pl* -e *m* środa *f*.
mitu'nter *ad.* czasem, niekiedy;
-schreiben, **-zeichnen** *va.* i *vn.* (h) podpisać wspólnie, kontrasygnować;
Mi'tunterzeichner *m* kontrasygnujący, podpisujący wspólnie z innym.
mi'tverantwortlich *a* współodpowiedzialny; **Mi'tverschworene(r)** *s* uczestnik spisku; **Mi'twelt** *f* współczesni.
mi'twirken *va.* współdziałać, brać udział, przyczynić się (zu etw. do cz.);
Mi'twirkende(r) *s* współdziałalca(ka);
współwykonawca *m* (koncertu); **Mi'twirkung** *f* współdziałanie, współdziałanie *n*; **unter** ~ von, z współdziałaniem.
Mi'twissen *n* wiedza *f*; **ohne** mein ~ bez mojej wiedzy.
mit-tollen *vn.* (h) chcieć też pójść, pojechać; **zählen** *va.* wliczyć.
Mitzzweck *m* cel uboczny.
Mixtu'r [-tu'r] *pl* -en *f* mieszanina; *apt.* mikstura *f*.
Mnemo-'nik, **-technik** *f* mnemotechnika, sztuka wzmocnienia pamięci; **mnemo-'nisch** *a* mnemoniczny.
Mob [móp] -s *m* współzłotywo *n*; **hoh-łota** *f*.
Möbel [mö:] -s *n* mebel; **-fabrik** *f* fabryka mebli; **-händler** *m* meblarz *m*; **-magazin** *n* magazyn mebli; **-stoff** *m* tkanina meblowa; **-tischler** *m* meblarz *m*; **-wagen** *m* wóz do mebli.
mobi'l [-bil] *a* 1 ruchomy; ~ machen, uruchomić. 2 *fam.* rzeźki.
Mobilia'r [-li:ar] (-e)s *n* meble *pl*; **vermögen** *n* ruchomości *pl*; **Mobilien** [-bi:] *pl* meble; **ruchomości** *pl* **mobilisier'en** [-zi:] *va.* uruchomić; *mil.* zmobilizować; **Mobilisier'ung**.
Mobil'machung *f* uruchomienie *n*, *mil.* mobilizacja *f*.

Mobil'machungsbefehl *m* *mil.* rozkaz mobilizacyjny.
möblie'ren [-bil:] *va.* umeblować; **mobilier** wohnen, mieszkać w pokojach umeblowanych; **mobilier** Herr, lokator pokojów umeblowanych;
Möblie'ring *f* umeblowanie *n*.
Modalität [-tet] *f* sposób *m*; **-en** *pl* warunki, szczegóły; **zławiwości** *pl*.
Mo'de [mo:] *pl* -n *f* moda *f*; **aus der** ~ kommen, wyjść z mody; **nach der** ~ podług mody (ob. mitmachen); (in der) ~ sein, być w modzie; **-artikel** *m* artykuł mody; **neuer** ~ nowość *f*; **-dame** *f* modniśna; **-dichter** *m* poeta modny; **-geck** *m* modniś, elegant *m*; **-händlerin** *f* modniarka; **-herr** *m* ob. **-geck**; **-industrie** *f* modniarstwo *n*; **-journal** *n* żurnal mody; **-kleid** *n* sukienka modna; **-krankheit** *f* modna choroba.
Mo'de'll, (-e)s, *pl* -e *n* 1 wzór; model *m*; modelka *f*; ~ stehen, pozować jako model(ka). 2 modła *f*, wzorzec *m*.
modellie'ren [-li:] *va.* modelować;
Modellie'r'er *m* modelownik *m*.
Mo'de'll-steher(in) *s* model(ka);
-tischler *m* stolarz-modelowy.
mo'deln [mo:] *va.* modelować; *fasonować*.
Mo'de-narr *m* modniś, elegant *m*;
-närrin, **-puppe** *f* modniśnia, elegantka; **-nschau** *f* rewja *f* mód.
Mo'der [mo:] -s *m* 1 szlam, muł *m*. 2 próchno *n*; zgnilizna, zbutwienie, pleśń *f*; **nach** ~ riechen, czuć pleśnią, zgnilizną; **zu** ~ werden, zbutwieć;
-duft, **-geruch** *m* stęchlizna *f*; **zaduch** *m*; **won** trupia; **-erde** *f* próchnica *f*.
mo'derig *a* 1 mulisty, szlamowaty. 2 stęchły; zbutwały, spleśniały.
mo'dern¹ [mö:] *vn.* (sn i h) (s)próchnieć. (z)butwieć, (s)pleśnieć.
mode'rn² *a* 1 nowoczesny, nowożytny. 2 modny; **Mode'r'ne** *f* nowoczesność *f*; **modernisier'en** [-zi:] *va.* (z)modernizować; **Modernisier'ung** *f* modernizowanie *n*.
Mo'de'r-schriftsteller *m* modny pisarz; **-stoff** *m* modny materiał, nowość *f*; **-waren** *pl* nowości *pl*; **-warengeschäft** *n* magazyn nowości; **-welt** *f* elegancki świat; **-zeitung** *f* żurnal mód.
modifizier'en *va.* (z)modyfikować.
mo'disch [mö:] *a* modny.

Modi'stin, *pl* -nen *f* modystka *f*.
modulie'ren [-li:] *va.* modulować.
Mo'dus [mö:] *pl* -di *m* tryb; sposób.
Mo'gelei¹ *pl* -en *f* szachrajstwo *n*;
mogela *vn.* (h) szachrować.
mo'gen [mö:] *vn.* 1 móc, *e* mag sein, a) (być) może, możliwe; b) niech będzie; *er* mag krank sein, może jest chory; *das* mag *er* tun, niech to zrobi, *wo* mag *er* dies gehört haben? gdzie mógł to słyszeć? *er* mag sagen, *was* *er* will niech mówi, co chce; *was* ich auch immer tun mag, cokolwiek bym zrobił; *es* mag daraus entstehen, *was* da wolle, niech się dzieje, co chce; *wo* *er* auch sein mag, gdziekolwiek się znajduje; *man* möchte sagen, powiedziabys. 2 chcieć; *ich* möchte wohl, chciałbym; *ich* mag ihn nicht sehen, nie chcę go widzieć. 3 lubić; *lieber* ~ woleć; *ich* möchte lieber, wolałbym; *ich* mag so etwas nicht, nie lubię tego.
mö'glich [mö:] *a* możliwy, możebny; *so* bald als ~ możliwie prędko; *es* ist ~, daß, być może, że... -st viel, jaknajwięcej; ~ machen, umożliwić; *sein* -stes tun, dolożyć wszelkich starań; **-enfalls** *ad.* w razie możliwości, jeśli (a. o ile) można; **-erweise** *ad.* być może. **Mö'glichkeit** *pl* -en *f* możliwość, moż(eb)ność; ewentualność *f*; **nach** ~ wmiarę możliwości, *alle* -en voraussehen, przewidzieć wszelkie ewentualności; **mö'glichst** *ob.* możliwie.
Mo'hammed [mö:] *m* Mahomet;
-aner(in)¹ [-da:] *s* mahometanin (-tan-ka); **mohammeda'nisch** *a* mahometaniski.
Mohn [mön] (-e)s *m* mak *m*; **-kopf** *m* makówka *f*; **-kuchen** *m* ciast(ko) z makiem; **makuch** *m*; **-öl** *n* olej makowy; **-samen** *n* nasienie makowe.
Mohr¹ [mör] -en, *pl* -en *m* murzyn.
Mohr², (-e)s *m* mora *f* (materiał).
band *n* wstążka morowa.
Mö'bre [mö:] *pl* -n *f* marchew *f*.
mo'hrenfarbig *a* czarny jak murzyn.
Mo'hrenkopf *m* głowa murzyńska; **murzyn** (koń) *m*.
Mö'hrensaft *m* sok z marchwi.
Mo'hren-tanz *m* taniec murzyński;
-weib *n*, **Mo'hrin** *f* murzynka *f*.
Mo'hrrübe, *pl* -n *f* marchew(ka) *f*.
Moire [muare] *m* i *n* mora *f*.
mokkie'ren [-kl:] *sich* über j-n ~ kpić z kogo.

Mo'kka, **-kaffee** *m* (kawa) moka.
Molch, (-e)s, *pl* -e *m* zo. salamandra *f*.
Mo'ldau *f* geo. Moldawia *f*.
Mo'le [mö:] *pl* -n *f* molo *n*, tama *f*.
Molekül, -s, *pl* -e *n* drobina *f*.
Molestie'ren [-tl:] *va.* niepokoić.
Mo'lte *f* serwatka *f*; **-nkur** *f* lecznicze serwatki; **-rei'** *f* mleczarnia, **-reiprodukte** *pl* mleczarskie produkty.
mo'llig *a* miękki; *fam.* przyjemny; *hier* ist's recht ~ 1 bardzo tu przyjemnie!
Mollu'ske *pl* -n *f* mięczak *m*.
Mo'lo [mö:] -s *m* ob. Mole.
mol'sch *a* *fam.* miękki (owoc).
Mome'nt 1 (-e)s, *pl* -e *m* moment *m*, chwila *f*. 2 *Il* *n* powód (decydujący); punkt zasadniczy. 2 *mech.* moment;
momenta'n [-tan] *a* momentalny.
Mome'nt-aufnahme *f* *phot.* zdjęcie migawkowe, błyskawiczne; **-bild** *n*, **-photographie** *f* fotografia na oczekaniu; **-verschlus** *m* migawka *f*.
Mona'rch, -en, *pl* -en *m* monarcha *m*; **-ie'** *f* monarchia *f*; **-in** *f* monarchini; **mona'rchisch** *a* monarchiczny, monarchiczny.
Mo'nat [mö:] (-e)s, *pl* -e *m* miesiąc *m*; **mo'natelag** *ad.* (calemi) miesiacami; **mo'natlich** *a* i *ad.* miesięczny (-nie).
Mo'nats-bericht *m* sprawozdanie miesięczne; **-frist** *f* termin miesięczny; **-gehalt** *n* pensja miesięczna; **-rate** *f* rata miesięczna; **-schrift** *f* miesięcznik *m*; **-tag** *m* dzień miesiąca.
Mönch, (-e)s, *pl* -e *m* mnich; **mö'nchisch** *a* mniszy.
Mö'nchs-kloster *n* klasztor mniszy; **-kutte** *f* habit *m*; **-orden** *m* zakon mniszy; **-schrift** *f* pismo gotyckie; **-zelle** *f* cela mnisza.
Mö'nachtum, -s *n* mnicხოვთო *n*.
Mo'nd [mönt] (-e)s *m* księżyc *m*; **-finsternis** *f* zaćmienie księżycza;
mo'ndhell *a*; *es* ist ~ księżyc świeci; **-licht** *n* światło księżycza; **-nacht** *f* noc księżycowa; **-scheibe** *f* tarcza księżycza; **-schein** *n* światło księżycza; **-sichel** *f* półksiężyc *m*; **-sucht** *f* lunatyzm *m*; **-süchtige(r)** *s* lunatyk (-yczka); **-viertel** *n* kwadra *f* zmiana (odmiana) księżycza.
Mone'ten [-ne:] *pl* *fam.* pieniądze *pl*.
Mongo'le [-go:] -n, *pl* -n *m* Mongol *m*.
monie'ren *va.* monitorować; *ganić*.

Moni'smus [-nis-] *m* monizm *m*.
Mo'nitum [mō-] -s, *pl -ta n* napomnienie *n*, przestroga *f*; **monit m**.
Monog'amie' [-m] *f* monogamia *f*;
-gami'st, -en, *pl -en m* jednożeniectwo;
-gramm n monogram *m*; **-kel n** monokł *m*; **-lo'g** [-lok] *m* monolog *m*.
-po'l [-pōl] *n* monopol *m*.
monopolis'ie' ren [-zł-] (*z*) monopolizować; **Monopolis'ie' rung f** (*z*) monopolizowanie *n*.
monota'n [-tōn] *a* monotony, jednostajny.
Monoty'pe, pl -n f dr. monotyp *m*.
Monstra'nz f rl. monstracja *f*.
monstrō's [-strōs] *a* potwory;
Monstrōsität [-tet] *f* potworność *f*;
Mo'nstrum, -s, *pl -stra n* potwór *m*.
Monsu'n [-zūn] (-e)s, *pl -e m* muson *m* (wiatr).
Mo'ntag [mōntak] (-e)s, *pl -e m* poniedziałek; (des) -s, *w* poniedziałek.
Monta'ge [-tāz] *f* montowanie *n*.
Montan'industrie f przemysł górniczy.
Montene'gro [-nē-] *n* geo. Czarnogóra *n*; **montenegri'nisch a** czarnogórski.
Monteu'r [-tōr] -s, *pl -e m* monter *m*; **montie'ren** [-tl-] *ua.* (*z*) montować; **Montie' rung f** (*z*) montowanie *n*.
Montu'r, pl -en f mundur *m*.
Monume'nt, (-e)s, *pl -e n* pomnik *m*; **-a l'bau m** gmach monumentalny.
Moor [mōr] (-e)s, *pl -e n* bagno *n*; **-bad n** kąpiel borowinowa, błotna;
-boden m grunt bagnisty; **moor'rig a** bagnisty; **-kultur f** uprawa bagien.
Moos [mōs] -es, *pl -e n* mech *m*; **moos'bedeckt**, **-bewachsen a** omszony; **moos'ig a** mszysty.
Mo'ppel, Mops, -es, *pl* Möpse *m* mops *m*; **fig.** bawna; **mruk m**.
Mo'psen ua. kraść; **sich ~ nudzić się**.
Mo'psnase f nos mopsi.
Mora'l [-rāl] *f* 1 moral *m*. 2 moralność *f*; **moralisch a** moralny; **moralis'ie' ren** [-zł-] *un.* (*h*) moralizować, moralizować; **Moralis't**, -en, *pl -en m* moralista *m*; **Moralität** [-tet] *f* moralność *f*; **Moral'predigt f** prawiowanie moralów, moralny *pl*.
Mora'ne [-rē-] *pl -n f* morena, rypa *f*, gruzowisko lodowcowe.
Mora'st, es, *pl -nete m* moczarz *m*, bagno *n*; **mora'stig a** bagnisty.

Morator'ium [-to-] -s, *pl -rien n* moratorium *n*, odroczenie zapłaty.
Mo'rchel, pl -n f smardz (grzyb) *m*.
Mord, (-e)s, *pl -e m* morderstwo *n*; **-anschlag m** zamach na życie czyje;
-brenner(in) s podpalacz(ka); **mo'rden ua.** zamordować, zabić.
Mö'rder, -s *m* morderca *m*; **-grube**, **-höhle f** jaskinia zbójów, mordownia *f*; **-in pl -nen f** morderczyni; **mö'rderisch a** morderczy, zbrojczy; **mörderlich a** okropny, straszny.
Mo'rd-geschrei n okropny wrzask;
-gesell m zabójca *m*; **-gier**, **-lust f** łaknienie (*n*) żądza *f* krwi; **-skerl m** żuch *m*; **-tat f** morderstwo *n*; **-waffe f** broń mordercza; **-wut f** szal morderczy.
Mo'res [mō-] *pl*; *j-n ~* lehren, nauczyć kogo moreś, rozum.
morgana'tisch [-nā-] *a -e* Ehe, małżeństwo morganatyczne (*z* osobą niższego pochodzenia).
mo'rgen *ad. jutro; -früh, j. rano*.
Mo'rgen', -s *m* 1 (po)rane *m*, rano *n*; **guten ~** 1 dzieńdobry *l* heute ~ dziś rano (ob. anbrechen II). 2 wschód *m*. 3 morg *m*; **-andacht f** poranne nabożeństwo; **-anzug m** strój ranny; **-ausgabe f** wydanie poranne (gazety); **-besuch m** wizyta ranna; **-blatt n** gazeta poranna; **-dämmerung f** świt, brzask *m*; **-gebet n** modlitwa poranna; **-grau(en) n** świt *m*; **-land n** wschód *m*, kraje wschodnie; **-lander m** mieszkaniec krajów wschodnich; **mo'rgenländisch a** wschodni; **-post f** poczta ranna; **-rock m** szlafrok *m*; **ubür rann; **-rot n**, **-röte f** jutrzienka *f*, zorza poranna. [Uhr ~ *o* pierwszej rano. **mo'rgens ad.** rano, zrana; *un. ein Mo'rgen-seite f* strona wschodnia; **-sonne f** słońce wschodnie, ranne; **-ständchen n** serenada poranna; **-stern m** gwiazda poranna; **-stunde f** godzina poranna; *prz. ~* hat Gold im Munde, kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje; **-wind m** wiatr wschodni, poranny; **-zug m** ranny pociąg.
mo'rgig a jutrzejszy.
Mo'ritz [mō-] *m* Maurycy.
Mo'rphus m Morfeusz.
Morfina'st, -en, *pl -en (-in f)* morfina *n*; **Mo'rphium n** morfina *f*.
-sucht f morfinomanja *f*; **-vergiftung f** zatrucie morfina.**

morsch a zbutwały, spróchniały, ~ werden, zbutwieć, spróchnieć.
Mo'rse-alphabet n alfabet Morsego; **-apparat m** aparat Morsego.
Mö'rser, -s *m* moździerz *m*, **-keule f** tłuczek moździerzowy.
Mö'rtel, -s *m* zaprawa wapienna, *mit ~* ~ bewerfen, tynkować.
Moza'ik f *n* mozaika *f*; **fußboden m** posadzka mozaikowa, **mosa'isch** [-zā-] *a* mozaikowy.
Moschee [-szē] *f* meczet *m*.
Mo'schus m pismo *n*, **-tier n** piz mowiec *m*.
Mo'sel [mō-] *f* Mozela (rzeka).
Mo'ses m [mō-] *m* Mojżesz.
Mo'skau n geo. Moskwa.
Moski'to [-kl-] -s, *pl -s m* moskito *n*; **netz n** zasłona od ukąszeń moskitów; **moskui'tisch a** moskiewski.
Mo'slem [mōs-] -s *m* muzułmanin.
Mos't, -es *m* moszcz *m*.
Mo'strich, (-e)s *m* musztarda;
-büchse f, **-töpfchen n** musztardniczka *f*, **-soße f** sos musztardowy.
Motio'n [-tjōn] *f* 1 ruch *m*, *sich ~* machen, używać ruchu 2 wniosek *m*.
Motiv [-tíf] (-e)s, *pl -e n* powód, motyw *m*; **motivie'ren** [-wł-] *ua.* u-motywowanie *n*.
Mo'tor [mō-] -s, *pl -en m* silnik, motor *m*; **-boot n** motorówka *f*; **-gehäuse n** aut, karter *m*, skrzynka silnika; **motoris'ie' ren** [-zł-] *ua.* motoryzować; **Motoris'ie' rung f** motoryzacja *f*.
Mo'tor-rad n motocykl *m*, **-radfahrer m** motocyklista *m*; **-radsport m** motocyklizm *m*; **-schiff n** motorowiec, spaliniowiec; **-schlitten m** sanki motorowe; **-wagen m** wóz silnikowy.
Mo'tte, pl -n f mól *m*; **-nraß m** dziury toczone przez mole; **-npulver n** proszek na mole.
Mo'tto, (-s), *pl -s n* godło, motto *n*.
moussie' ren [-ssl-] *un.* (*h*) musować, ~d a musujący.
Mö'we [mō-] *pl -n f* mew *f*.
Muck m: **keinen ~ tun**, *nicht ~ sagen*, ani pisać, *ust* nie otworzyć.
Mü'cke, pl -n f komar *m*.
Mü'cken pl kapryśny, grymasy *pl*.
**mü'cken un. (*h*) 1 pisać, *nicht ~* ani pisać. 2 mruzczyć 3 ruszać się.
Mü'ckenstich m ukąszenie komara.**

Mu'cker, -s *m* (-in *f*) świętoszek *m*, bigot(ka); **-ei' f**, **-tum n** bigoteria *f*.
mu'ckisch, mucksh a kapryśny.
**mü'cksen un. (*h*) ob. mucken.
mu'ckstill a fam. cichuteńki.
mü'de [mū-] *a* zmęczony, znużony zum Umfallen ~ sein, upadać ze zmęczenia, ~ machen, zmęczyć, ~ werden, zmęczyć się; *er ist des Lebens ~* życie mu się sprzykrzyło, jest znużony życiem (ob. gehen II, laufen). **Mü'digkeit f** zmęczenie, znużenie *n*. [1 **Muff**, (-e)s *m* 1 mufka *f* 2 stęchła *n*.
Muffe, pl -n f nasuwka, mufa *f*.
Muffel *m* 1 ryj, pysk *m*, morda; 2 mruk *m* 1 *f* hut paszua, mufa *f*, **-farben pl** farby mufłowe; **mu'ffelig a** mrukliwy.
mu'ffeln ua. 1 *un.* (*h*) 1 powoli zwać, *inmalen* 2 jeść chciwie, *fam.* *wiecnak*.
Muffelofen m piec mufłowy.
mu'ffen un. (*h*) 1 mruzczyć, gderać 2 (*t. müffen*) czuć stęchłą *n*; **mu'ffig a** 1 mrukliwy 2 (*t. müfflig*) stęchły *-er Geruch*, stęchła *n*.
Mü'he [mū-] *f* trud *m*, fatyga *f*, *sich ~* geben, *zadac* sobie trud; *trudzić się*, *nicht viel (a. großer) ~* z wielkim trudem; *niester ist nicht der ~ wert*, *nie warto się trudzić (a. zachodu)*; **mü'helos a** bez trudu.
Mü'hen, sich ~ trudzić się, *zadac* sobie trud; **Mü'hevoll a** mizolny, trudny.
Mü'hewaltung f zachody *pl*, *trud m*.
Mü'hlabach m młynówka *f*.
Mü'hle [mū-] *pl -n f* młyn *m*, *fig.* das ist Wasser auf seine ~ to woda na jego młyn, *to* gratka dla niego, 2 młynek *m*, **-ndamm m** tama młyńska.
Mü'hl-graben m młynówka *f*; **-rad n** koło młyńskie; **-stein m** kamień młyński; **-wehr n** jaz młyński.
Mü'hme [mū-], *pl -n f* ciotka, kuzynka.
Mü'hsal [mūzāl] *n* 1 *f* trud, *mü'hsam*, **mü'hselig a** mizolny, zmudny; ciężki, uciążliwy, **Mü'h-samkeit, Mü'hseligkeit f** mizolność, uciążliwość *f*. [1 *m*.
Mü'hwaltung f nakład pracy, *trud*.
Mu'la'te, -n, *pl -n m* mulat *m*; **Mu-la'tin, te, -n, pl -n m mulatka *f*.
Mu'lde, pl -n f 1 niecka *f*. 2 kotlina *f*, **-ngewölbe n** sklepienie nieckowate.
Mull, (-e)s *m* *n* muslin *m*.****

Müll, -(e)s *n* śmiecie *pl*; -**abfuhr** *f* wywózka *f* śmieci; -**eimer** *m* kubel do śmieci.

Müller, -s *m* (-in *f*) młynarz *m* (-rka *f*); -**bursch(e)** *m* młynarczyk *m*; -**gaze** *f* gaza młynarska.

Müll-haufen *m* kupa śmieci; -**kasten** *m* śmietnik *m*.

Müllkeldi *n* suknia muślinowa; -**Müll-platz** *m* śmietnisko *n*, -**verbrennung** *f* spalanie śmieci; -**wagen** *m* wóz do śmieci.

Mulm, -(e)s *m* ziemia próchnista, próchnica *białka*; **mulmen** *va.* sproszkować; **mulmig** *a* mialki; spróchniały; **mulbacz** *vy.* wąpiływ.

Multipli-ka'nd, -en, *pl* -en *m* mnożna *f*; -**katio'n** [-cjo'n] *f* mnożenie *n*; -**ka'tor** [-ka'] -s, *pl* -en *m* mnożnik *m*; **multiplizier'en** *va.* mnożyć; **Multiplizier'ung** *f* mnożenie *n*.

Mul'mie [mü-] *pl* -n *f* mumja *f* (t. *fig.*); **mul'miehaft** *a* podobny do mumii; **mumifizier'en** *va.* mumifikować.

Mumm, -s *m*: keinen ~ haben, nie mieć odwagi, nie być usposobionym; **Mumme** *f* 1 mocne piwo 2 maska *f*; **Mummelgreis** *m* stary dziad; **Mummel** (D) *l* *vn.* (h) mruzczyć. II *va.* (t. *m* **melma**) mamić, żuć *wo*li.

Mummenschanz *m*, **Mummerei'** *f* maskarada; *fig.* komedia *f*.

Mumpitz *m* *fam.* brednie, bzdury, bzdurstwa *pl*.

München *n* *geo.* Monachjum

Mund [munt] -(e)s, *pl* -e *m* usta *pl*, das Wasser läuft ihm im -e, ślinke pokryła, aż ślinka mu idzie do gęby, von der Hand in den ~ leben, żyć z dnia na dzień, Sie nehmen mir das Wort aus dem -e, pan mi z ust to wyjął; er ist wie auf den ~ geschlagen, zapomniał języka w gębie (ob. fallen I, halten I, riechen I, Herz). 2 wylot *m*.

Mundart *f* narzecze *n*, dialekt *m*; **mundartlich** *a* dialektyczny

Mundbedarf *m* żywność *f*

Mündchen *n* usteczka *pl*, buzia *f*.

Mündel *m*, *n* i *f* pupil(ka); -**gelder** *pl* pieniądze pupila, sieroco, -**sicherheit** *f* jr. bezpieczeństwo pupilarne; **münden** *vn.* (h) smakować.

münden *vn.* (h) wpadać (o rzecze); **wychodź** *na...* (o ulicy).

mu'ndfaul *a* małowówny; **Mu'nd-fäule** *f* *med.* gnicie *n* ust.

mu'ndgerecht *a* ob. mundrecht.

Mu'nd-harmonika *f* organki *pl*;

-**böhle** *f* jama ustna.

mü'ndig *a* pełnoletni; ~ werden, stać się pełnoletnim, dojść do pełnoletności; **Mü'ndigkeit** *f* pełnoletność *f* **mü'ndlich** *a* i *ad.* ustny (-nie).

Mu'ndloch *n* otwór, wylot *m*; *gardziel* *f* (pieca); **mu'ndrecht** *a* łatwy do wymawiania, *fig.* i-*m* *etw.* ~ machen, dogodzić komu, przyrzadzić co podług czujego gustu

Mu'nd-schenk *m* podczaszy *m*; -**stellung** *f* układ *m* ust; -**stück** *n* ustnik; **munsztuk** *m*; **mu'ndtot** *a* ~ machen, zakneblować (komu) usta, -**tuch** *n* serwetka *f*

Mü'ndung *pl* -en *f* ujście (rzeki), wyjście *n*; wylot (działa etc.); otwór *m* (naczynia); -**sfeuer** *n* blysk strzału

Mu'nd-voll *m* pełne usta; -**vorrat** *m* żywność *f*; -**wasser** *n* woda do uest, płokanka *f*; -**werk** *n* *fam.* ein gutes ~ haben, być wyszczekany

Munifizier'ng *f* hojność *f*.

Munitio'n [-cjo'n] *f* amunicja *f*

Munitio'ns-lager *m* magazyn amunicyjny; -**verbrauch** *m* zużycie amunicji; -**versorgung** *f* zaopatrzenie w amunicję; -**wagen** *m* wóz amunicyjny.

mu'nkeln *vn.* (h) przebąkiwać; man munkelt davon, przebąkują o tem.

Mu'nter, -s *m* i *n* katedra *f*, tum *m*.

Mu'nter I a 1 zwawy, rzetki, żywy; wesoly 2 ~ werden, obudzisz się. II *ad.* zwawo; wesolo; *int.* ~! zwawo! żywo!

Mu'nterkeit *f* zwawość; wesolość *f*.

Mü'nze, *pl* -n *f* 1 moneta *f*, pieniądz *m* (ob. bar 3, bezahlen, klingen) 2 mennica *f*, 3 medal *m*, **Münzenheit** *f* jednostka monetarna; **Mü'nzen** *vn.* (h) i *va.* bić monetę, *fig.* das ist auf mich gemünzt, to mnie ma na myśl, do mnie pije [m].

Mü'nzensammler *m* numizmatyk

Mü'nzer, -s *m* mincarz, mennicznik

Mü'nz-fälscher *m* fałszerz monet;

-**fuß** *m* stopa mennicza, -**gehalt** *m* zawartość szlachetnego kruszcza w monocy; -**kabinett** *n* gabinet numizmatyczny; -**kunde** *f* numizmatyka *f*;

-**liebhaber** *m* numizmatyk *m*; -**prägung** *f* bicie monety; -**recht** *n* prawo bicia monety; -**stempel** *m* stempel

menniczny; -**umlauf** *m* obieg pieniędzy; -**währung** *f* waluta *f*; -**wesen** *n* mennictwo *n*; -**zeichen** *n* znak menniczny.

Mur'äne [-re-] *pl* -n *f*icht, murenaf.

mü'rbe *a* kruchy; miękki (owoc); ~ werden, (s)kruszeć; *fig.* zmięknąć; spokornieć; **Mü'rbeheit** *f* kruchność *f*.

mu'rksen *vn.* (h) dłużyć się.

Mu'rme'l', -s *m* kulka, galka *f*.

Mu'rme'l', *pl* -n *f* murmie (futro).

mu'rmein *vn.* (h) mruzczyć, szemrać; in den Bart ~ mruzczyć pod nosem.

Mu'rme'lter *n* świszcz, świstak *m*. **mu'rren** *vn.* (h) sarkać, gderać (über *etw.* na co); mruzczyć, szemrać; **mü'rriisch** *a* mrukliwy, żrzedny, tetryczny; ponury; -es Wesen, ponurość; mrukiwość *f*; **Mu'rrkopf** *m* żrzedca, gdera; **mu'rrköpfig** *a* żrzedny, mrukliwy.

Mus [müs] -es *n* mus *m* (z jablek etc.), marmelada *f*, powidła *pl*.

Mu'schel, *pl* -n *f* muszla; koncha *f*; małż *m*; *an.* małżownica *f*, muszla uszna; -**bank** *f* łożysko małżów; -**fang** *m* połów małżów; **mu'schelförmig** *a* muszlowaty; -**kalk** *m* wapień muszlowy; -**schale** *f* szczeciżka, skorupa *f* muszli; -**tier** *n* małż, skorupiak *m*;

-**werk** *n* muszle (zdobiące groty).

Mu'se [mu-] *pl* -n *f* muza *f*.

Mu'selman *m* muzułmanin; **mu'sel-männich**, -**manich** *a* muzułmański.

Mu'sen-sitz *m* siedlisko muz, Parnas *m*; -**sohn** *m* syn muz, poeta *m*.

Muse'um [-ze-] -s, *pl* -seen *n* muzeum *n*.

Musi'k [-zik] *f* muzyka *f*; in ~ setzen, ułożyć, napisać muzykę do cz.

Musika'lien [-ka'] *pl* nuty *pl*; -**handlung** *f* skład *m* nut; **musikalisch** *a* muzyczny; **Musika'nt**, -en, *pl* -en *m* muzykant, grajek *m*.

Musi'k-aufführung *f* koncert *m*; -**bande** *f* orkiestra *f*; -**begleitung** *f* akompanjament *m*; -**dose** *f* pozytywka *f*.

Musi'ker [mü-] -s *m* muzyk *m*.

Musi'k-fest *n* festyn muzyczny; -**freund(in)** *s* amator(ka) muzyki; -**instrument** *n* instrument muzyczny; -**kenner** *n* znawca *m* muzyki;

-**korps** *n* kapela *f*; -**lehrer(in)** *s* nauczyciel(ka) muzyki; -**liebhaber(in)** *s*

amator(ka) muzyki; -**stück** *n* utwór muzyczny, kompozycja *f*; -**unter-richt** *m* nauka muzyki.

Mu'sikus [mü-] *pl* -ker *m* muzyk *m*. **Musi'kverein** *m* towarzystwo muzyczne.

Musi'varbeit [-zif-] *f* robota mozaikowa; **musi'visch** *a* mozaikowy; **muszie'ren** *vn.* (h) uprawiać muzykę.

Muska't *m*, -e *f* muszkat *m*. [*żyk.*] **Muskate'lier** *m* wino muszkatarowe; -**birne** *f* muszkatelka *f*.

Mu'skat-kuß *f* muszkat *m*, galka muszkatarowa; -**baum** *m* muszkatarowiec.

Mu'skel, -s *m* i *f* mięsień, muskul *m*; **mu'skelig** *a* muskularny.

Mu'skel-kraft *f* siła w mięśniach; -**system** *n muskulatura *f*.*

Muske'te [-ke-] *pl* -n *f* muszkiety *m*; **Musketie'r** [-tir] -s *m* muszkieter *m*.

Muskulatu'r [-tör] *f* muskulatura *f*; **muskulo's** [-lös] *a* muskularny.

Muß *n* konieczność *f*, mus *m*. **Mu'ße** [mü-] *f* wolny czas, wolne chwile; mit ~ swobodnie, spokojnie.

Musseli'n, -(e)s, *pl* -e *m* muślin *m*; -**kleid** *n* suknia muślinowa.

mu'ssen *vn.* musieć; man muß, należy, trzeba [od zająca].

Mu'ßstunden *pl* godziny wolne **mu'ßig** *a* 1 próżniaczy, beczny, próżnujący; ~ gehen, próżnować; ~ leben, żyć beczycznie. 2 bezużyteczny; próżny, daremny; sein Geld ~ liegenlassen, trzymać pieniądze bez procentu, nieprodukcyjnie; -e Frage, próżne pytanie.

Mü'ßig-gang *m* próżniactwo, próżnowanie *n*, beczność *f*; ~ ist aller Laster Anfang, próżniactwo jest źródłem wszelkich występków; **gan-gan** *m* (-in *f*) próżniak (-aczka); **mü'ßig-gängerisch** *a* próżniaczy

Mu'ster, -s *n* wzór, wzorec, model *m*, próbka *f*; als ~ dienen, służyć za wzór; ~ ohne Wert, próbka bez wartości; nach ~ wedlug próbki; -**anstalt** *f* wzorowy zakład; -**bild** *n* pierwowzór *m*; -**buch** *n* księga próbek; książka wzorowa; -**eisen** *n* żelazo wzorcowe.

mu'ster-gültig, -**haft** *a* wzorowy, przykładowy; **Mu'sterhaftigkeit** *f* wzorowość, przykładowość *f*.

Mu'ster-karte *f* karta z wzorami, z próbkami; -**koffer** *m* kufer z próbkami

mi; -lager *n* wzorownia *f*; -meierei *f* wzorowy folwark.

mu'stern *va.* dokonać przeglądu (czego), lustrować, przeglądać.

Mu'ster-sammlung *f* kolekcja próbek; -schule *f* szkoła wzorowa; -schüler *m* uczeń wzorowy, przykładowy; -schutz *m* ochrona wzorów przemysłowych; -stücker *pl* wypisy pl, wzory prozy, poezji.

Mu'sterung *pl-en f* przegląd *m*, lustrowanie *f*; eine ~ abhalten, dokonać przeglądu.

Mu'ster-wirtschaft *f* gospodarstwo wzorowe; -wohnhaus *n* typ domu mieszkalnego; -zeichner *m* rysownik wzorów.

Mut [müt] (-e)s *m* 1 męstwo *n*, odwaga; otucha *f*; ~ fassen, nabrać odwagi; otuchy; den ~ sinken lassen (a. verlieren) upadać na ducha; stracić odwagę; j-m ~ machen, dodawać komu otuchy, odwagi. 2 nastroj duchowy; wie ist Ihnen zu -e? jak się pan czuje? jak tam humor(ek)? gestroten (guten a. gutes) -es sein, być dobrej myśli (ob. zumute); Mü'tchen *n* ob. kühlen.

mu'ten [mü-] *va.* starać się o koncesję na eksploatację kopalni.

mutie'ren [-t-] *vn.* (h) zmienić głos, mutować.

mu'tig [mü-] *a* odważny, męzny; rączy (koń); mu'tlos *a* zniechęcony, upadły na ducha; ~ machen, zniechęcić; Mu'tlosigkeit *f* zniechęcenie, zwątpienie *n*.

mu'tmaßen *va.* domyślać się; przypuszczać; mut'mäglich *a* przypuszczalny, domniemany; Mu'tmaßung *f* przypuszczenie, domniemanie *n*, domysł *m*.

Mu'tter, *pl* Mütter *f* 1 matka *f*. 2 narządek *m*, mutra *f*; -bruder *m* wuj *m*. Mü'tterchen *n* mateczka, mamusia. Mu'tter-füllen *n* młoda klacz; -gottesbild *n* obraz Matki Boskiej; -haus *n* dom macierzyński; -herz *n* serce matki; -kind *n* pieścizna matki;

-kirche *f* główny kościół; -kuchen *m* an. łożysko *n*; -land *n* kraj rodzinny; -lauge *f* ług słony, zola *f*; -leib *n* łono matki; vom ~ an, od urodzenia. mü'tterlich *a* ad. macierzyński; po macierzyńsku, jak matka.

Mu'tterliebe *f* miłość matki.

mu'tterlos *a* bez matki.

Mu'tter-mal *n* znamień przyrodzone; -milch *f* mleko matki; *fig.* mit der ~ einsaugen, wyssać (co) z mlekiem macierzystym; -mörder *m* matkobójca *m*; -schaf *n* (owca) maciora *f*; -schaft *f* macierzyństwo *n*; -scheide *f* an. pochwa maciczna; -schoß *m* łono matki; -schwein *n* maciora *f*; -schwester *f* ciotka *f*; mü'tterseelenallein *a* samiupełni; -söhnchen *n* mamin synek; -sprache *f* język ojczysty;

-stelle *f*: ~ vertreten, zastąpić matkę;

-witz *m* wrodzony dowcip; -wut *f* szal lubieżny (u kobiet).

Mu'tung [mü-] *f* gór. podanie o koncesję na eksploatację kopalni.

Mu'twille *f* swawola *f*; mu'twillig *a* swawolny, figlarny; -er Bank(er)-rott, bankructwo lekkomyślne, podstępne; mu'twilligerweise *ad.* swawolnie.

Mü'tze, *pl-n f* czapka *f*. [wolnie.

Mü'tzen-fabrikant *m* czapnik *m*; -schirm *m* daszek *m* (u czapki).

Myria'de [-rj-] *pl-n f* miriada *f*; *fig.* krocie, niezliczone mnóstwo. [f.

My'rre [myr] *f* mirra (lipozywica)

My'rte, *pl-n f* mirt *m*; -kranz *m* wieniec mirtowy.

mysteriös [-rjös] *a* tajemniczy;

Mysterium *n* tajemnica *f*; misterjum *m*; Mystifikation [-cjön] *pl-en f* wprowadzenie w błąd, mistyfikacja *f*;

mystifizieren *va.* omawiać, mistyfikować, wprowadzić w błąd; My'stik *f* mistyka *f*; My'stiker *m* mistyk *m*;

my'stisch *a* tajemniczy; mistyczny; Mystizismus *m* mistycyzm *m*.

My'the *f* mit *m*, podanie bajeczne;

My'tisch *a* bajeczny, mityczny; Mythologie [-gij] *f* mitologia *f*; mythologisch [-lö-] *a* mitologiczny.

N

na! int. no! ~, mach! uwijaj się!
Na'be [nä-], *pl-n f* piasta *f*.
Na'bel [nä-], *s, pl* Nabel *m* pępek *m*;

-bruch *m* przepuklina pępkowa;
-schnur *f*, -strang *m* pępowina *f*,
powróżek pępkowy.

Na'bob [naböp] -s, *pl-s m* nabab, bogacz *m*.

nach I *ppr.* 1 (kierunek) do, ku; ~ Hause, do domu; die Reise ~ (Wien), podróz do...; ~ Osten zu, ku wschodowi. 2 (czas, kolejność) po, za; ~ Tisch, po obiedzie; ~ einer Stunde, za godzinę; ~ der Reihe, po kolei. 3 (sposób) według, podług; z; do; na; od; o; ~ Belieben, według uznania; ~ der Mode, podług mody; seinem Aussehen ~ (sądząc) z wyglądu; ~ dem Gedächtnis (a. Gehör), z pamięci (ze słuchu); sich ~ etw. richten, stosować się do cz. (ob. erkundigen, Muster); ~ seiner Weise, na jego sposób; je ~ Umständen, zależnie od okoliczności.

II *ad.* mir ~! za mną! ~ und ~ powoli; potroszku, stopniowo.

na'chachten *vn.* (h): einer Sache ~ stosować się do cz.; Na'chachtung *f*: zur Gefälligkeit ~ z prośbą o stosowanie się do czego.

na'chäffen *va. i vn.* (h) małpować;

Na'chäffer *m* małpiarz *m*; Nachäfferel *f* małpowanie *n*.

na'chahnen *va.* naśladować; podrabiać; -swert *a* godny naśladowania;

Na'chahmer(in) *s* naśladowca (-czyni); podrabiacz(ka); Na'chahmung *f* naśladowanie *n*, imitacja *f*; falsyfikat *m*; -skunst *f*, -stalent *n* sztuka, talent naśladowania.

Na'charbeit *f* 1 robota dodatkowa. 2 poprawka *f*; na'charbeiten I *vn.* (h) robić według wzoru, wzorować się na (czem). II *va.* 1 kopjować, naśladować. 2 das Versäu.nte ~ odrabiać swoje zajęłości. 3 poprawiać(a).

Na'chbar, -s i -n, *pl-n m* (-in *f*) sąsiad(ka); -haus *n* dom sąsiedni;

na'chbarlich *a* sąsiedni; sąsiedzki; -schaft *f* sąsiedztwo *n*; sąsiedzi *pl*; gute ~ halten, utrzymywać dobre stosunki sąsiedzkie; -sleute *pl* sąsiedzi.

na'ch-bedenken *va.* rozważyć (a. zastanawiać się)poniewczasie; -bekommen *va.* dostać później (a. dodatkowo); -bessern *va.* poprawić;

Na'chbesserung *f* poprawka (późniejsza).

na'chbestellen *va.* zamawiać dodatkowo, ponownie; Na'chbestellung *f* zamówienie dodatkowe, dalsze.

na'chbeten *va.* powtarzać czyje słowo *a.* za panią matką pacierz).

Na'chbetrag *m* kwota dodatkowa.

na'chbewilligen *va.* uchwalić dodatkowy kredyt; Na'chbewilligung *f* uchwalenie kredytu dodatkowego.

na'chbezahlen *va.* zapłacić później (a. dodatkowo); dopłacić; Na'chbezahlung *f* zapłata dodatkowa (a. późniejsza); dopłata *f*.

Na'chbild *n* kopija *f* (obrazu); na'ch-bilden *va.* (s)kopjować, naśladować;

Na'chbildung *f* kopja, imitacja *f*.

na'ch-blättern *vn.* (h) przerzucać kartki (w książce); -bleiben *vn.* (sn) zostać w tyle; (o zegarku) spóźniać się; szk. siedzieć w kozie; -blicken *vn.* (h) j-m ~ spoglądać za kim; -datieren *va.* klasę datę późniejszą.

nach'de *pl* [-dem] I *ad.* je ~ zależnie od okoliczności. II *ej.* skoro, gdy; ~ er dies gesagt hatte, to powiedziałwszy.

na'ch-denken *vn.* (h) ubier etw. ~ rozmyślać, zastanawiać się nad czem; ein wenig ~ pomyśleć; -denklich *a* zamysłony; ~ werden, zamyslić się.

Na'chdruck *m* 1 nacisk *m*; ~ legen auf..., nacisk klasę na...; mit ~ dobitnie, z naciskiem. 2 przedruk *m*;

na'chdrucken *va.* przedrukować; na'chdrücklich *a* i *ad.* dobitny, dosadny; zaznaczając z naciskiem.

na'ch-eifern *vn.* (h) j-m ~ gorliwie naśladować kogo, starać się komu dorównać; -eilen *vn.* (sn) j-m ~ gonić, pędzić, biec za kim; -eina'nder *ad.* jeden po drugim; pokolei; dreimal ~ trzy razy po rzad.

Na'chen [nä-] -s *m* łódka *f*, czółno *n*.

na'ch-erzählen *va.* powtórzyć (czyje opowiadanie); -fahren *vn.* (sn) j-m ~jechać za kim; -färben *va.* przefarbować.

[tości a. święta.

Na'chfeier *f* drugi dzień uroczystości.

Na'chfolger *s* następnstwo *n* (w urzędzie); na'chfolgen *vn.* (sn) j-m ~ iść za kim; następować po kim (w urzędzie); naśladować k.; Na'chfolger(in) *s* następca (-czyni).

na'ch-fordern *va.* żądać dodatkowo; -forschen *va.* dochodzić, badać, śledzić; Na'chforschung *f* dochodzenie, śledzenie, badanie *n*.

na'chfrage, *pl-n f* 1 dowiadywanie (dopytywanie) *n* się; über j-n ~ halten, dowiadywać się o kogo. 2 handl. popyt (nach... na...), zapotrzebowanie *n*; es ist viel ~ nach dieser Ware, jest

duży popyt na ten towar; die ~ übersteigt das Angebot, popyt przewyższa podaż; die ~ befriedigen, zaspokoić zapotrzebowanie.

na'ch-fühlen *va. odzwuwać; -füllen* *va. dol(ew)ać; -geben* *1 va. dodać, dać później. II un. (h) ustąpić, ustępować, ulegać; folgować, poddawać się; być pobłażliwym; (o kursach) zalać się; -geboren* *a* urodzony po śmierci ojca; -**gehen** *vn. (sn) I 1 j-m ~ iść* *za* kim, śledzić k.; *seinen Geschäften ~* chodzić za swymi interesami; *den Trunke ~* oddawać się pijanstwu. 2 (o zegarku) spóźni(a)ć się; -**gelassen** *a* -e Werke, dzieła pośmiertne; -**gemacht** *a* naśladowany, podrobiony; -**gerade** *ad.* wreszcie; *pomalu, stopniowo.*

Na'chgeschmack *m* posmak; *übler ~* niesmak, abszmak *m*; *fig. bitterer ~* gorzyc *f*.

na'chgiebig *a* uległy, ustępliwy; **Na'chgiebigkeit** *f* uległość, 2 ustępliwość *f*.

na'ch-gießen *va. dol(ew)ać; -graben* *va.* kopać (w celu odkrycia czego). poszukiwać pod powierzchnią ziemi; -**grübeln** *vn. (h)* einem Dinge (über ein Ding) ~ zaglebiać się w co a. w czym; -**gucken** *vn. (h)* j-m ~ spoglądać *za* kim.

Na'chhall *m* odgłos *m*, echo *n*; **na'chhallen** *vn. (h)* odbić się echem. **na'chhaltig** *a* (wy)trwały; wytrzymały; **Na'chhaltigkeit** *f* (wy)trwałość *f*.

na'ch-hangen, -hagen *vn. (h)* oddawać się czemu; *seinen Gedanken ~* porządkować w myślach; *seinen Launen ~* dogadzać swym kaprysom; -**heilen** *vn. (h)* goić się powoli; -**helfen** *vn. (h)* (do)pomóc (komu).

nachhe'r *ad.* potem, później; *na-stępnie; bald, kurz ~* wkrótce potem.

Na'chherbst *m* późna jesień.
nachhe'rig *a* późniejszy.
Na'chhilfe *f* pomoc *f*; -**kursus** *m* kurs dodatkowy; -**stunde** *f* korepetycja *f*.

na'chholen *va. 1 etw. ~ iść* *po* coś (zapomnianego). 2 odrobić, powetować (czas stracony); dogonić.

Na'chhut *f* mil. straż tylna; -**ge-
fecht** *n* walka straży tylnej.

na'chjagen *1 vn. (sm): j-m ~* pędzić,

gonić *za* kim; *fig. dem Ruhme ~* uganiać się *za* sławą. II *va. j-m eine Kugel ~* strzelić *za* kim.

na'chklingen *vn.* wydawać odgłos.
Na'chkomme, -n, pl -n *m* potomek.
na'chkommen *vn. (sn) 1* przyjść później; *j-m ~ iść, przyjąć, podążać* *za* kim; dotrzymać komu roku, planu. 2 einem Befehle, einer Bitte ~ spełnić rozkaz, prośbę (czyja); *seinen Verpflichtungen (a. Verbindlichkeiten) ~* wypełni(a)ć, honorować zobowiązania; *wywiązać się z nich; den Vorschriften ~* stosować się do przepisów; *j-s Wünschen ~* zadośćuczynić czymś życzeniom; **Na'chkommenschaft** *f* potomstwo *n*; **Na'chkömmling** -s, *pl -e* *m* potomek *m*.

Na'chkriegszeit *f* czas powojenny.
Na'chkur *f* zakończenie kuracji, wy-poczynek *po* kuracji.

na'chladen *va.* doładować.

Na'chlaß, -esse, pl -lässe *m* 1 ustępstwo *n* (z ceny etc.); zniżka *f*, 2 spuścizna, sukcesja *f*, spadek *m*; dzieła po-zostale (po śmierci autora). 3 folga, ul-ga *f*; ohne ~ (arbeiten) bez przerwy; **na'chlassen** *1 va. 1* zostawi(a)ć po so-bie (a. w spadku). 2 zluźnić, opuścić (liny etc.); opuścić nieco (z uroszczeń), opuścić (z ceny), robić ustępstwo; da-rować (dług, karę). II *vn. (h)* rozluźnić (obluzować) się; zwolnić; sfolgować (o mrozie); słabnąć, uspokoić się (o wietrze etc.); usta(wa)ć, zmniejszać się (o bólu etc.); **Na'chlaßgericht** *n* sąd spadkowy.

na'chlässig *a* *id.* niedbały (-le); o-niesiały (-le); **Na'chlässigkeit** *f* nie-dbaństwo, zaniedbanie *n*, niedbałość; opieszałość *f*.

Na'chlaß-pfleger *m* opiekun prawny spadku; -**schuld** *f* dług spadkowy.
na'ch-laufen *vn. (sn)* biec *za* (kim); -**lernen** *va.* douczyć się; potem się nauczyć.

Na'chlese *f* pokłosie (*t. fig.*); powin-obranie *n*; **na'chlesen** *va. 1* zbierać pokłosie, resztki. 2 (prze)czytać jeszcze raz; odczyt(yw)ać; sprawdzić przez czytanie.

na'chliefern *va.* dostawić później; dostarczyć reszty (czego); **Na'chlie-ferung** *f* późniejsza dostawa; uzupeł-nienie dostawy.

na'ch-lösen *va. kol.* kupić bilet do-

datkowy; -**machen** *va.* naśladować, kopiać, podrabiać; -**malen** *va.* (s)kopijować (obraz); -**malig** *a* póź-niejszy, następny; -**mals** *ad.* później, potem; -**messen** *vn.* przemierzyć, sprawdzić miarę.

Na'chmittag *m* popołudnie * *n*; **na'chmi'ttags** *ad.* popołudniu; -**schläfchen** *n* drzemka popołudnio-wa, poobiednia.

Na'chnahme, pl -n *f* zaliczenie, po-branie *n* (pocztowe); *gegen ~* (der Spesen) *za* pobraniem (pocztowym); -**betrag** *m*, -**sendung** *f* kwota, prze-syłka zaliczeniowa; **na'chnehmen** *va.* 1 wziąć później; dobrać. 2 pobrać (na-leżność) przez zaliczenie.

na'chplappern *va. 1 vn. (h)* powta-rzać *za* kim bezmyślnie, jak papuga.

Na'chporto *n* porto dodatkowe.
na'chprüfen *va.* (prze)egzamina-ować powtórnie; sprawdzić, przejrzeć;
Na'chprüfung *f* sprawdzenie *n*; *szk.* poprawka *f*.

na'chrechnen *va.* przeliczyć; jeszcze raz liczyć; sprawdzić (rachunek); **Na'chrechnung** *f* sprawdzenie *n* (rachunku).

Na'chrede *f* 1 epilog *m*. 2 (tęle) ob-mowa *f*; *in* tühle ~ bringen, zniesła-wić; *in* tühle ~ kommen, dostać się na języki ludzkie; **na'chreden** *vn. (h)* *1 va.* 1 powtarzać *za* kim. 2 j-m Böses ~ obmawiać, obgadywać kogo.

na'ch-reifen *vn. (sn)* dojrzewać póź-niej; -**reisen** *vn. (sn)* j-m ~jechać *za* kim; -**rennen** *vn. (sn)* biec *za* kim.

Na'chricht, pl -en *f* wiadomość *f*; *j-m ~ von* *etw.* geben, zawiadomić kogo o czym.

Na'chrichten-büro *n* biuro infor-macyjne; -**dienst** *n* mil. służba łącz-ności (a. wywiadowcza); -**kavallerie** *f* kawalerja na zwiadach; -**mittel** *pl.* -**netz** *n* mil. środki, sieć łączności; -**truppe** *f* wojsko łączności.

Na'chrichter *m* kat *m*.

na'chrichtlich *ad.* do wiadomości.
na'chrichten *vn. (sn)* posunąć się (dalej, *za* kim); *in* eine höhere Stelle ~ awansować.

Na'chruf *m* 1 wolanie *za* kim 2 wspomnienie pośmiertne, nekrolog *m*; **na'chrufen** *vn. (h)* *1 va.* j-m ~ wolać *za* kim.

Na'chrühm *m* sława pośmiertna;

na'chrühmen *va. j-m* *etw. ~* powie-dzieć co *na* czyją pochwałę.
na'chsagen *va.* ob. nachreden.

Na'chsaïson *f* pora poryzowania.
na'ch-schauen *vn. (h)* 1 j-m ~ spog-lądać *za* kim. 2 zająrzeć; -**schicken** *va.* posłać dalej (za adresatem), dosyłać.

Na'chschlage-buch *n* książka pod-reczna; poradnik *m*, **na'chschlagen** *va. j vn. (h)* 1 ein Buch (a. in einem Buche) ~ (wy)szukać (wyrazu, uste-pu) w książce; ein Wörterbuch ~ za-glądać do słownika. 2 j-m ~ wrodzić się *w* kogo; -**register** *n* skrowidz *m*.
na'ch-schleichen *vn. (sn): j-m ~* skradać się, lazić *za* kim; szpiegować kogo; -**schleppen** *va.* wlec *za* sobą; *sich mühsam ~* wlec się *z* trudem *za* kim. [dorabiany.]

Na'chschlüssel *m* wytrych, klucz
na'chschreiben *va. j vn. (sn)* 1 pi-ać *za* dyktandem; spisać (wykład); tenografować (mowę). 2 (na)piisać później; dopisać. 3 przepisać. (s)ko-pijować; **Na'chschritt** *f* 1 spisanie *n* (wykładu etc.); pisanie *za* dyktandem; *kopja* *f*. 2 dopisek *m* (w liście).

Na'chschub *m* mil. dowóz *m*, zaopatrywanie *n*; -**dienst** *m* służba zaopatrywania; -**zug** *m* pociąg zaopatrują-cy.

Na'chschuß *m* dopłata; nowy wkład.
na'chsehen *vn. (h)* 1 j-m ~ spog-lądać *za* kim. 2 zająrzeć (dokąd); spraw-dzić; poprawić (kajety); ~, ob... późś zobaczyć, czy... 3 j-m *etw.* ~ darować, wybaczyć, pobłażać komu *co*; patrzeć przez palce *na* *co*; **Na'chsehen** *n*; das ~ haben, odejść *z* kwitkiem, nic nie wskórać.

na'ch-senden *va.* ob. nachschicken; -**setzen** *1 va.* 1 dodać; karę. wznowić stawkę. 2 mniej cenić. II *vn. (sn)* j-m ~ gonić, puścić się *w* pogoń *za* kim.

Na'chsicht *f* pobłażliwość, wyrozumiałość *f*; ~ *gegen* j-n (a. mit j-m) haben, być pobłażliwym dla kogo; **na'chsichtig** *a* pobłaźliwy, wyrozumiały (gegen j-n dla kogo); **na'chsichts-los** *ad.* bezwzględnie, surowo; -**voll** *a* pobłaźliwy; **Na'chsichtwech-sel** *m* wksel platny *za* okazaniem.

Na'chsible *f* przystrojek *m*.
na'ch-singen *vn.* śpiewać *za* kim; -**sinnen** *vn. (h)*; *über* *etw.* ~ przemy-sliwać, zastanawiać się *nad* czym;

-sitzen un. (h) *szk.* siedzieć w kozie;
Na'chsitzen n arezt szkolny, koza,
Na'chsommer m koniec lata; babie
 lato. [gwaśc.]

Na'chspähen un. (h) śledzić, szpie-
 dować.
Na'chspiel n epilog m.
Na'ch-sprechen un. (h) i va. j-m ~
 powtarzać za kim; naśladować czyj
 głos; -**spüren** un. (h) tropić; j-m ~
 śledzić kogo.

nächst [nächst] I a najbliższy; na-
 stępny; przyszy; der Nächste, bliźni;
 die -en Verwandten, najbliżsi krewni;
 bei -er Gelegenheit, przy pierwszej
 okazji; der -e Weg, najkrótsza droga;
 -e Woche, w przyszłym tygodniu; am
 -en Tag, nazajutrz; -er Tage, nieba-
 wem. II *ad.* am -en, najbliższej. III *prp.*
 tuż obok; (zaraz) po; ~ den Eltern
 (liebe ich dich am meisten), po rodzi-
 cach...; -dem *ad.* I zaraz potem, na-
 stępnie. 2 oprócz tego.

na ch-stehen un. (h) j-m in etw ~
 nie dorównywać komu w czem; -**ste-
 hend** a następujący; wie ~ verzeich-
 net, jak nizej podano, podług następującej
 specyfikacji; -**stellen** I va. eine Uhr
 ~ cofnąć wskazówkę zegarka. II un. (h)
 j-m ~ zrobić zasadzkę, zasadzać się
 na kogo; Na'chstellung f nastawianie
 n, zasadzka f.

Na'chstenliebe f miłość bliźniego;
Nächstens *ad.* wkrótce, niebawem;
Nächste(r) s bliźni; **Nächste(s)** n
 najbliższe n, rzecz najbliższa

Na'chsteuer f podatek dodatkowy.
na'chstfolgend a następujący, na-
 stępny; der -e Tag, dzień następny.
na'ch-stoßen un. (h) odparować cie-
 cie; -**streben** un. (h) einem Dinge ~
 dążyć do cz.; j-m ~ starać się dorów-
 nać komu; wzorować się na kim,
-strömen un. (sn) fig. tłumnie iść za
 kim; -**stürmen** un. (sn) j-m ~ puścić
 się za kim, -**stürzen** un. (sn) zawałić
 się, runąć (po czem); j-m ~ puścić się
 za kim w pogon; -**suchen** va. i un. (h)
 I szukać, poszukiwać. 2 (um) etw. ~
 prosić o co [2] prosba f.

Na'chsuchung f I poszukiwanie n.
Nacht, pl Nächte f noc f; bei ~, des
 -s, w nocy, nocą, es wird ~ noc zapa-
 da; gute ~ I dobranoc! Tag und ~
 dniami i nocą; zur ~ essen, jeść kola-
 cję; tief in die ~ hinein, do późnej no-
 cy; bei ~ und Nebel ausziehen, wy-

prowadzić się pokryjomu; -**arbeit** f
 praca nocna; -**asyll** n przytułek nocle-
 gowy; -**dienst** m służba nocna.

Na'chteil m uszczerbek m, ujma,
 szkoda, niekorzyść f; zu meinem ~ na
 moją niekorzyść, z ujmą dla mnie;
 zum ~ gereichen, wyjść (komu)
 na niekorzyść; na'chteilig a i *ad.* nieko-
 rzystny, ujemny, szkodliwy (-wie);
 ujemnie, nieprzychylnie.

na'chtelag *ad.* po całych nocach.
Na'cht-essen n kolacja f; -**eule** f
 puszczyk m; -**falter** m ćma f; -**frost**
 m przymrozek nocny; -**geschirr** n
 nocnik m; -**haube** f czepek nocny;
-hemd n koszula nocna; -**herberge** f
 przytułek noclegowy.

na'chtigall, pl -en f słowik m.
na'chtigen un. (h) (prze)nocować
 Na **chtisch** m deser m.
Na'cht-jacke f kaftanik nocny; -**la-
 ger** n nocleg m; -**lampe** f lampka noc-
 na.

na'chtlich a nocny; *ad.* w nocy
Na'cht-lokal n lokal nocny; -**mahl**
 n kolacja f; -**mütze** f czapka noc-
 na, fig. śpiotch m; -**quartier** n nocleg
Na'chtrab m mil. straż tylna [m
 na **chtrachten** un. ob nachstreben
Na'chtrag, (-e)s, pl -äge m dodatek
 m, dopłatnienie n; dopisek m, na **ch-
 tragen** va. I nieść za kim. 2 dodać, u-
 zupełnić, dopisać. 3 fig. j-m etw ~
 nie darować komu czego, mieć urazę
 do k... d a zawzięty, mściwy, na **ch-
 trächlich** a dodatkowy, uzupełniający,
 późniejszy, *ad.* dodatkowy, późnie;

Na'chtrags-police f dodatek do po-
 lisy; -**zahlung** f dopłata f, wpłata póź-
 niejza

Na'cht-ruhe f spoczynek nocny
-runde f patrol nocny
nachts *ad.* nocą, w nocy
Na'cht-schicht f robota nocna,
-schwärmer m birbant, włóczęga
 nocny, -**schwärmerei** f birbantka
 (hulanka) nocna, -**ständchen** n sere-
 nada nocna, -**stuhl** m stolec m; -**tisch**
 m stolik nocny; -**topf** m nocnik m
na'chtun va. i un. etw. ~ naśladować
 kogo wzem.

Na'cht-wache f straż nocna; -**wäch-
 ter** m stróż nocny, fig. ciapa m i f;
 -**wandler(in)** s lunatyk (-yczka); -**zeit**
 f pora nocna; zur ~ nocą; -**zug** m pu-
 ciąq nocny.

na'chüben va. i un. (h) I przeko-
 lić; ćwiczyć się później. 2 odrobić za-
 ledności; **Na'chübung** f przeskole-
 nie n.

Na'churlaub m przedłużenie urlopu.
na'chur-verlangen va. żądać dodat-
 kowo; -**versichern** va. ubezpieczyć
 dodatkowo; **Na'chversicherung** f u-
 bezpieczenie dodatkowe; -**wachsen**
 un. (sn) odrastać.

Na'chwahl f wybory uzupełniające;
Na'chwehen pl bóle poporodowe; fig.
 przykre skutki czego.

na'chweinen un. (h) i va. j-m (Tra-
 nen) ~ plakać po kim, oplakiwać czyj
 wyjazd lub zgon.

Na'chweis, -es, pl -e m wykaz m;
 den ~ von etw. führen, liefern, wyka-
 zać, udowodnić co; **na'chweisbar** a
 mogący być udowodnionym a. spraw-
 dzionym; **Na'chweise-amt**, -büro n
 biuro wywiadowcze; biuro pośrednic-
 twa pracy; **na'chweisen** va. i un. (h) I
 wykazać, udowodnić; wytykać (komu
 błędy). 2 wskazać (komu co); dać, do-
 starczyć (komu pracę, zajęcie, infor-
 mację); **Na'chweisung** f I informacja
 f; wykaz m; wykazanie, udowodnienie
 n. 2 (-szeichenn) odsyłac m.

Na'chwelt f potomność f.
na'chwiegen va. przeważać, spraw-
 dzać wagę.

Na'chwinter m późna (druga) zima.
na'chwirken un. (h) działać później;
Na'chwirkung f med. działanie na-
 stępowe.

Na'ch-wort n słowo końcowe; za-
 kończenie n; epilog m; -**wuchs** m od-
 rost(ek) m; fig. młode pokolenie.

na'ch-zahlen va. dopłacić; później
 zapłacić; -**zählen** va. przeliczyć
 (jeszcze raz); **Na'chzahlung** f dopła-
 ta f; zapłata późniejsza; -**zeichnen** va.
 przefysow(ywać); -**ziehen** I va. ciągnąć
 fig. (pociągnąć) za sobą. II un. (sn)
 j-m ~ iść, postępować za kim.

Na'chzügler, -s m maruder m.
Na'chzündung f aut. popał m.

Na'cken, -s, m kark m; j-m auf dem ~
 liegen a. sitzen, siedzieć k. na karku.

na'ckend a nagi, goly.

Na'ckenschlag m uderzenie w kark;
 fig. cios m.

nackt a goly, nagi, obnażony; mit
 -en Füßen, boso; fig. die -e Wahrheit,
 szczerza, naga prawda; mit -en Wor-

ten, bez ogródek, prosto z mostu;
Na'cktheit f nagosć f.

Na'del [na-] pl -n f igła; szpilka (t.
 drzew, do włosów); strzałka (magne-
 tu); iglica f; -**arbeit** f robota igielko-
 wa; -**baum** m drzewo iglaste, szpilko-
 wa; -**brief** m kartonik ze szpilkami;

-**büchse** f igielnik m, igielniczka f;
-fabrik f fabryka igiel, szpilek; -**geld**
 n pieniądze na szpilki, kieszonkowie n;

-**holz** n drzewo iglaste, szpilkowe;
-kissen n poduszeczka do igiel;
-knopf, -**kopf** m główka f, lebek m
 igly, szpilki; -**öhr** n uszko igly; -**stich**
 m I uklamie igla lub szpilka. 2 ścieg
 iglowy; -**wald** m las iglasty, szpilko-
 wy; -**wehr** n jaz iglicowy.

Na'der(in) s iglarz (-rka).

Na'gel [na-] -s, pl Nägel m I pazno-
 kięć m. 2 gwoździć m (ob. hängen); fig.
 den ~ auf den Kopf treffen, trafić w
 sedno; -**bürste** f szczoteczka do paz-
 nokci.

Na'gelchen n gwoździć m.

Na'gel-feile f pilniczka m do paz-
 nokci; **na'gelfest** a przybity gwoź-
 dziami; -**geschwür** n zanokcica f;
 -**lack** m lakier do paznokci.

na'geln [na-] va. gwoździćmi przy-
 bić; **na'gelneu** a nowiużeni(ki).

Na'gel-pflege f pielęgnowanie paz-
 nokci, manicure; -**pflegkasten** m
 nessler z przybarami do manicure;

-**probe** f; die ~ machen, wychylić do
 dna; -**schere** f nożyczki do paznokci;
-schmid m gwoździarz m; -**zange** f
 obcęgi pl.

na'gen [na-] va. I gryźć, obgryzać
 (ob. Hungertuch); an einem Knochen
 ~ obgryzać kość. 2 toczyć; wygrzyzać,
 wyierać. 3 fig. gryźć, trącić, dręczyć;

Na'ger, -s m, Na'getier n zo. gryzoń.
nah [na], na'he a i *ad.* (näher,
 nächst) blisko (-ko); ~ bei der Kirche,
 blisko kościoła; -er Verwandter, bliski
 krewny; -e Gefahr, groźące niebezpie-
 czeństwo; ~ daran sein, zamierzać,
 właśnie chcieć (co uczynić); es war ~
 daran, da! mal, mało brakowało, żeby...;

er war ~ daran, unterzugehen, o mało
 co nie zginął; fig. j-m zu ~ treten,
 obrazić kogo; uwlaćcać komu.

Na'hangriff m mil. atak zbliśka.

Na'harbeit f szycie n.

Na'haufnahme f fot. zdjęcie zbliśka.

Na'he [nee] f bliskość f; in der ~

naturalnie; -**kind** n dziecko natury; -**kraft** f siła natury; -**kunde** f przyrodnictwo; n nauki przyrodnicze; -**lehre** f fizyka f.

natürlich [-tür-] a naturalny; przyrodzony; prosty; eines -en Todes sterben, umrzeć śmiercią naturalną; ad. naturalnie, oczywiście, rozumie się; -**erweise** ad. naturalnie; **Natürlichkeit** f naturalność, prostota f.

Natur-mensch m dziecko natury; -**notwendigkeit** f konieczność naturalna; -**recht** n prawo natury; -**schutz** m ochrona natury; -**spiel** n dziwotwór m; -**trieb** m instynkt m; -**volk** n lud pierwotny, dziki; **natürlich** a zgodny z naturą, prawdziwy; **natürlich** a przeciwny naturze; -**wissenschaften** pl nauki przyrodnicze; -**schwander** n dziwo natury; -**zustand** m stan naturalny.

Nautik f żeglarnictwo n; **nautisch** a żeglarski. [ska. **Navigationschule** f szkoła żeglarska 'na'zi a pol. nazi(towski).

Neapel [-a-] n geo. Neapol m; **neapolitanisch** a neapolitański.

Nebel [-ne-] -s m mgła f; -**bild** n widziadło n, fantasmagoria f; -**fleck** m mgławica f; **nebelgrau** a szary; **nebelhaft** a mglisty; fig. niejasny; **Nebelhorn** n syrena f.

nebelig a mglisty, mgławicy; **nebeln** vn. (h) mglić się; es nebelt, mgli się; **Nebelstern** m mgławica f; -**wetter** n mgliste powietrze.

neben [-ne-] prp. 1 obok (czego), przy; ~ mir, przy mnie, obok mnie. 2 oprócz.

Neben-absicht f cel uboczny, ukryta myśl; -**amt** n urząd dodatkowy; **nebenamtlich** ad. jako urząd dodatkowe; **nebenan** ad. tuż obok. [datkowy; **Neben-anschluss** m tel. przyłączenie bocznikowe; -**arbeit** f praca dodatkowa; -**ausgabe** f wydatek dodatkowy, uboczny; -**ausgang** m wyjście boczne; -**bahn** f kolej drugorzędna, uboczna; -**bedeutung** f znaczenie drugie, dalsze; -**bedingung** f warunek uboczny, drugorzędny.

nebenbei ad. 1 obok. 2 oprócz tego, nadto. 3 ubocznie; nawiasem; ~ gesagt, nawiasem mówiąc.

Neben-beschäftigung f zajęcie uboczne; -**buhler(in)** s rywal(ka),

współzawodnik (-iczka); **nebenbuhlerisch** a współzawodniczący; -**buhlerschaft** f współzawodnictwo n, rywalizacja f; -**ding** n rzecz podrzędna; **nebeneinander** ad. obok siebie; -**setzen**, -**stellen** va. posadzić, postawić, ustawić obok siebie, jedno przy drugim; porównywać.

Neben-eingang m wejście boczne; -**einkünfte**, -**einnahmen** pl dochady uboczne; -**fließ** m dopływ n, rzeka boczna; -**gasse** f uliczka f, boczna ulica; -**gebäude** n budynek przyległy, przybudówka, oficyna f; -**gedanke** m myśl uboczna, ukryta; -**geleise** n tor boczny, bocznicza f; -**gerausch** n rodo: szum, trzaski przeszkażające; -**haus** n dom przyległy, sąsiedni.

nebenher, -**hin** ad. ob. nebenbei. **Neben-kosten** pl koszty nadzwyczajne, dodatkowe; -**linie** f linia boczna, równoległa; kolej drugorzędny; -**mann** m sąsiad m; -**mensch** m bliźni; -**rolle** f rola podrzędna; -**sache** f rzecz podrzędna; das ist ~ to bagatela; mniejsza o to; **nebensächlich** a podrzędny, drugorzędny; -**satz** m gr. zdanie podrzędne; **nebenstehend** a obok stojący, sąsiedni; -**straße** f ulica boczna; -**treppe** f schody boczne; -**tür** f drzwi boczne, ukryte; -**umstand** m okoliczność uboczna; -**verdienst** m zarobek uboczny; -**weg** m boczna droga; manöwry; -**zimmer** n przyległy pokój; gabinet m; -**zweck** m cel uboczny.

nebst [nepst] prp. wraz z (czem). **necken** va. drażnić; dokuczać; sich ~ przekomarzać się; prz. was sich liebt, (das) neckt sich, kto się lubi, to się czubi; **necker** m przekomarzający się; **Neckerei** f przekomarzenie się, drażnienie m; **neckisch** a 1 w przekomarzający się; przekorny. 2 zabawny.

Neffe, -n. pl. n. m bratanek, siostrzeniec m.

negativ [-tif] 1 a ujemny, negatywny. 2 N. -es, pl. -e n. -bild n fot. negatyw m, obraz ujemny.

Neiger [-ne-] -s m (-in f) murzyn(ka); -**handel** m handel murzynami; **negieren** [-gl-] va. (za)przeczyć; **negierung** f (za)przeczenie n.

Neglige [-ze] -s, pl. -s n. neglizm; **nehmen** [-ne-] va. brać, wziąć ~ odebrać; odebrać; sich das Leben ~ ode-

brać sobie życie; sich die Mühe ~ zadać sobie trud; Platz ~ siadać, usiąść; etw. auf sich ~ podjąć się cz.; wziąć co na siebie; mit sich ~ zabrać ze sobą; sich zu Herzen ~ brać do serca; Medizin zu sich ~ zatywać lekarstwo; zur Kenntnis ~ przyjąć do wiadomości; j-n zu sich ~ przyciągać k.; etw. über ~ wziąć co za złe; im ganzen genommen, naogół biorąc; streng genommen, ściśle biorąc.

Neimer, -s m biorący; akceptant m. **Neid** [najt], -es m zazdrość, zawiść f; aus ~ przez zazdrość; bei j-m ~ erregen, wzbudzić w kim zazdrość; vor ~ vergehen, pekać z zazdrości; **neiden** va; j-m etw. ~ zazdrościć komu czego; **Neider**, -s, m (-in f), **Neidhammel** m zazdrośnik (-ica); **neidisch** a zazdrozny, zawiśnięty (auf etw. o co).

Neige [naj-], pl. n. f pochyłość f; schylek, ostatek, koniec m; auf die (a. zur) ~ gehen, chylić się ku końcowi; kończyć się; es geht mit ihm auf die ~ ostatkami goni; **neigen** I va. (s)chylić, nachylić. 2 vn. (h) i sich ~ schylić, nachylić, nachylić się; sich (zum Ende a. Untergang) ~ być na schyłku, chylić się ku upadkowi; sich vor j-m ~ skłonić się, złożyć ukłon komu; zu etw. ~ skłaniać się do cz.; **Neigung**, pl. -en f pochyłość f, spadek m. 2 skłonność f, upodobanie n, pociąg (zu a. für etw. do czego); nach seiner ~ leben, żyć podług swego upodobania; -**swinkel** m kąt nachylenia; **nein** ad. nie; mit (einem) Nein antworten, odpowiedzieć przecząco.

Nekrológ [-lök] (-e)s, pl. -e m. **Nekektar**, -s m nektar m. [krolem] **Neike**, pl. -n f bot. goździk m; -**nöl** n olejek goździkowy.

Neimesis [ne-] f mit. Nemezis; sprawiedliwość karząca.

neinnen va. nazwać; wymienić; mianować; das lenne ich einen Helden, to jest (prawdziwy) bohater; sich ~ nazywać (zwać) się (ob. genannt, Name); -**swert** a znaczny; das ist nicht ~ nie warto o tem mówić; **Neinner**, -s m mianownik m.

Neinung f I wymienienie, nazwanie n. 2 sp. zapisanie n. się.

Neinwert m wartość nominalna; -**wort** n gr. rzeczownik m.

Neologismus [-gís-], pl. -men m nowotwór, neologizm m, nowy wyraz. **Nepotismus** [-tis-] m nepotyzm m, protegowanie n krewnych. **neppen** va. fam. oszukać; okraść; podstępnie; **Nepper** m oszust m.

Nerv, (-e)s i -en, pl. -en m nerw m; die -en angreifen, działać na nerwy. **Nervenarzt** m lekarz chorób nerwowych; -**heilanstalt** f zakład dla nerwowych; **nervenkrank** a nerwowy chory; -**krankheit** f, -**leiden** n choroba nerwowa; -**schmerz** m nerwoból m, neuralgia f; -**schock** m wstrząs nerwowy; **nervenschwache** a nerwowy; -**schwäche** f osłabienie nerwów, nerwowość f; **nervenstärkend** a wzmacniający nerwy; -**system** n system nerwowy; -**überreizung**, -**zerrütung** f neuraestiza f.

nervig a nerwisty; fig. jędry, tegi, dosadny; **nervös** [-wös] a nerwowy; **Nervosität** [-tet] f nerwowość f. **Nervis**, -es, pl. -e m zo. norka f; nurki pl (futro); -**fell** n nurki pl.

Nessel, pl. -n f pokrzywa f; -**auschlag** m, -**fieber** n med. pokrzywka f; -**tuch** n płótno pokrzywkowe, muślin m.

Nest, (-e)s, pl. -er n gniazdo n; fam. dziura, niedźna miészina; ciupka f. **nestein** va. zaszurować.

Nesthäcken, -s n benjaminek m. **Neistvoll** n (cale) gniazdo piskląt. **nett** a czysty, schludny; ładny; **Ne'ttheit**, **Ne'ttigkeit** f czystość f. **Ne'tto** ad. netto; -**einnahme** f wplyw netto; -**gewinn** m czysty zysk; -**preis** m cena netto.

Netz, -es, pl. n sieć (t. kol.); siatka f; fig. siatka pl; -**anschluss** m rzdjo: połączenie sieciowe; -**empfänger** m odbiornik sieciowy.

ne'tzen va. zwilżyć, skrapiać. **Ne'tz-haut** f siatkówka f (oka); -**hemd** n koszul(ka) trykotowa.

neu [noj] I a nowy; świeży; nowoczesny; die -ren Sprachen, nowożytne języki; -**este** Nachrichten, najnowsze wiadomości; nowiny; ~ machen, odnowić, odświeżyć; ganz ~ nowiułteki; aufs -e, von -em, nanowo, znowo; was gibt es Neues? co (słychać) nowego? 2 ad. świeżo; niedawno; -**angekommen**, **ad. swięzo nadeszły**; ~ **leben**, natchnąć nowym życiem.

Neuanschaffung *f* ~ von Möbeln, nabycie nowych mebli; **-auflage** *f* nowe wydanie; **-bau** *m* nowa budowa; **przebudowa** *f*; **-bauwohnung** *f* mieszkanie w nowym domu; **-bearbeitung** *f* nowe opracowanie; **-bekehrte(r)** *s* neofit(k)a; nowonawrócony(-na); **-bildung** *f* nowotwór *m*; **-druck** *m* przedruk; nowodruck *m*. **neu'entdeckt** *a* nowoodkryty. **neu'erdi'ngs** *ad.* niedawno; znowu. **Neu'erer** *m* (in)nowator *m*; **Neu'erin**, *pl* -nen *f* (in)nowatorka *f*. **neu'erlich** *ad.* niedawno, świeżo. **Neu'erung** *pl* -en *f* innowacja, nowość *f*; **-sucht** *f* manja nowatorska; **neu'erung'süchtig** *a* mający manję nowatorską. **Neu'fundland** *n* Nowa Funlandja. **neu'gebaken** *a* świeżoupieczony; **-geboren** *a* nowourodzony. **Neu'gestaltung** *f* reorganizacja *f*. **Neu'gier(de)** *f* ciekawość *f*; **neu'gierig** *a* ciekawy; **Neu'gierige(r)** *s* ciekawski (-ka). **Neu'heidentum** *n* neopoganizm *m*. **Neu'heit**, *pl* -en *f* nowość *f*. **neu'hochdeutsch** *a* nowoniemiecki. **Neu'igkeit**, *pl* -en *f* nowina *f*; **-sjäger**, **-skrämer** *m* nowinkarz *m*. **Neu'jahr** *n* nowy rok (ob. Glück). **Neu'jahrs-geschenk** *n* podarek noworoczny; **-nacht** *f* Sylwester *m*; **-tag** *m* dzień nowego roku, **-wunsch** *m* życzenie noworoczne. **Neu'kaledonien** *n* Nowa Kaledonia. **neu'lich** *a* i *ad.* niedawny (-no). **Neu'ling**, *-s*, *pl* -e *m* nowicusz *m*. **neu'modisch** *a* nowomodny. **Neu'mond** *m* nowy (księżyc). **neun** [nojn] *l* num. dziewięć; ~ Uhr, dziewiąta godzina. **II N-** *f* dziewiątkaf. **Neu'naue** *n* icht. minóg *m*. **neu'n-erle** *l* dziewięcioraki; **-fach**, **-fältig** *a* dziewięciokrotny; **-hundert** num. dziewięćset; **-jährig** *a* dziewięcioletni; **-mal** *ad.* dziewięć razy; **-malig** *a* dziewięciokrotny; **-te** *a* dziewiąty; **-tens** *ad.* po dziewiątej; **-zehn** num. dziewiętnaście; **-zehnte** *a* dziewiętnasty. **neu'nzig** num. dziewięćdziesiąt; **Neu'nziger** *m* starzec dziewięćdziesięcioletni; **-jährig** *a* dziewięćdziesięcioletni; **-ste** *a* dziewięćdziesiąty. **Neu'orientierung** *f* nowa orjentacja;

-philolog(e) *m* neofilolog *m*, filolog nowoczesny. **Neuralgie'** *f* rwa, neuralgia *f*. **neural'gisch** *a* neuralgiczny. **Neuro'se** [nojro-] *f* wrozoja *f*. **Neu-regelung** *f* nowe uporządkowanie; szn. reorganizacja; **-reiche(r)** *s* nowobogacki; **-zeeland** *n* Nowa Zelandja; **-silber** *n* nowe srebro, imitacja srebra; **-stadt** *f* nowe miasto. **neutra'l** [nojtral] *a* bezstronny, neutralny; *chm.* obojętny; **-isie'ren** *ua* (z)neutralizować; **Neutralis'ierung** *f* zobojętnianie, neutralizowanie *n*; **Neutralita't** [-tét] *f* neutralność *f*. **Neu'trum** *pl* -tra *n* gr. rodzaj nijaki, rzeczownik rodzaju nijakiego. **neu'vermäh'lt** *a* nowozasłużony, die Neuvermählten, nowożeńcy *pl*. **Neu'zeit** *f* czasy nowożytny; **neu-zeitlich** *a* nowożytny. **nicht** *ad.* nie; ganz *und* gar ~, durchaus ~ wcale nie, bynajmniej. **Ni'cht-achtung** *f* nieuwziwanie *n*; **-anerkennung** *f* nieznanie *n*; **-angriffspakt** *m* pakt o nieagresję; **-annahme** *f* nieprzyjęcie *n*; **-ausführung** *f* niewykonanie *n*; **-befolgung**, **-beobachtung** *f* nieprzestrzeganie *n*; **-bezahlung** *f* niezapłacenie *n*. **Ni'chte**, *pl* -n *f* siostrzenica *f*. **Ni'cht-einmischung** *f* pol. niemieszanie *n* się (do spraw obcego państwa); **-einhaltung** *f* niedotrzymanie, nieprzestrzeganie *n*; **-erfüllung** *f* niespełnienie, **-erscheinen** *n*, *nr.* niestawienie *n* się (vor Gericht w sądzie); **-fachmann** *m* nie fachowiec; **-gelingen** *n* nieudanie *n* się. **ni'chtig** *a* błahy, marny, nic nie znaczący; *jr.* niebyły, nieważny (ob.null); **Ni'chtigkeit** *f* błahość, nicność, marność; *jr.* nieważność *f*; **-serklärung** *f* uznanie nieważności. **Ni'cht-leiter** *m* *el.* nieprzewodnik *m*; **-raucher** *m* niepalący; **-raucher-ableit** *m* kol. przedział dla niepalących **nichts** *l* -pn. nic; ganz *und* gar ~ *n* *a* nic; ~ anders, nic innego; sonst ~ nic więcej; ~ Gutes, nic dobrego; das hat ~ zu sagen, to obojętne; mir ~ dir ~ ni stąd nizowąd; (es wurde) ~ daraus, nic ztego (nie wyszło), *fam.* *z* tego nico; es ist ~ daran, *a* to nic nie warte; *b*) niema wtem ani słowa praw-

dy; ~ davon *l* nie mówmy otem; *zu* ~ werden, pójść na marnie. **II N-** *n* nic *n*; nicność; bagatelka *f*; **-bedeutend** *a* nic nieznaczący; **-destowe'niger** *ad.* niemniej, mimo to. **f** **Ni'chts-nutz** *m* nicpoń, ladaco *m*; **ni'chtsnützig** *a* nic niewart, niegodziwy; **-nutzigkeit** *f* niegodziwość *f*; **ni'chtsagend** *a* nic nieznaczący, pusty; **-tuer(in)** *s* próżniak, nierób *m*; **-tun-** *n* nieróbstwo *n*, bezczynność *f*; **ni'chtswürdig** *a* niegodziwy, nieczny; **-würdigkeit** *f* niegodziwość, nikczemność, nieczność *f*. **Ni'cht-vollziehung** *f* niewykonanie *n*; **-vorhandensein** *n* niestnienie *n*, niebyt *m*; **-wissen** *n* nieświadomość *f* nieuctwo *n*; **-zahlung** *f* niezapłacenie *n*; **-zulassung** *f* niedopuszczenie *n*. **Ni'ckel**, *-s* *m* *in* *l* nikiel *m*. **2 (-münze)** *f* moneta niklowa; **-stahl** *m* stal niklowa(*na*). **ni'cken** *vn.* (h) kiwać; skinać (głowa); zdrzemać się; **Ni'ckchen** *n* drzemka *f*. ((mehr), przenydzy. **nie** [ni] *ad.* nigdy; ~und nimmer- **nie** *del* [ni-] *l* *a* *l* niski; niższy; Hohe *und* Niedere, wielcy *i* mali. **2** podły, niski. **II** *ad.* nadół, wdół; auf *und* ~ gehen, chodzić, tam *i* zpowrotem; ~ mit ihm! precz znim! **-beugen** *vn.* (sich) schyllić, nachylić, zgiąć, przgarbić (się); **-blicken** *vn.* (h) spojrzeć nadół; **-brechen** *l* *ua* zburzyć, rozwalić. **II** *vn.* (sn) zwalić się, runąć; **-brennen** *l* *vn.* *ua* spalić, obrócić wpopiół. **II** *vn.* (sn) spalić się; **-bücken**, **sich** ~ schyllić się; **-deutsch** *a* dolnoniemiecki. **Nie'derdruck** *n* niskie ciśnienie; **-dampf** *m* para o niskim ciśnieniu. **Nie'der-drücken** *va* naciskać; przysisnąć, przynieść, przytoczyć; *fig.* przynębić; obniżyć (ceny); **-fallen** *vn.* (sn) spaść, upaść; **-fliegen** *vn.* zlecieć nadół. **Nie'der-frequenz** *f* *el.* mała częstotliwość; **-gang** *m* schodzenie *n*; zachód (słońca); *fig.* upadek *m*. **nie'der-beugt**, **-gedrückt** *a* *fig.* przynębiony; **-gehen** *vn.* (sn) zejść, schodzić; *au.* łądownać; aufs Wasser ~ wodować; ein Gewitter ist niedergegangen, burza się zerwała nad...; **-geschlagen** *a* przynębiony; **Nie'der-geschlagenheit** *f* przynębienie *n*;

-hauen *va* ściać; wyciąć w pień, zabić **-hocken** *vn.* (sn) przykucnąć; **-holen** *ud.* żeg. spuścić żagle; **-kämpfen** *va* strącić; zwalczyć, pokonać; **-knien** *vn.* (sn) uklęknąć; **-kommen** *vn.* (sn) rzdzić, powić (dziecko). **Nie'der-kunft** *f* pológ, poród *m*; **-lage** *f* *l* skład, magazyn *m*; **2** klasa *f*; **-lagsgebühr** *f* składowe *n*; **-de** *pl* *geo.* Niderlandy *pl*; **-länder(in)** *s* Niderlandczyk (-dka); **nie'derlän-disch** *a* niderlandzki. **nie'derlassen** *va* spuścić; **sich** ~ *usiąść*; osiedlić się, osiąść na stałe. **Nie'derlassung** *f* *l* spuszczenie *n*. **2** osiedlenie *n* się, osada, kolonja *f*; **-srecht** *n* prawo osiedlenia się. **nie'derlegen** *va* położyć na ziemię; złożyć (broń, urząd etc.); **sich** ~ położyć się (spać); **Nie'derlegung** *f* złożenie *n* (urzędu etc.). **nie'der-machen**, **-metzeln** *va* wyrzucić, wyciąć w pień; **-reißen** *vn.* zwalić; rozwalić, zburzyć (dom etc.); **-reiten** *va* stratawać (kopytami końskimi); **-rollen** *va* *i* *vn.* (sn) stoczyć (się) nadół; **-schließen** *l* *va* *ua* zastrzeżelić; rozstrzelać. **II** *vn.* (sn) spaść, spuścić się szybko z góry. **Nie'derschlag** *m* *l* stracenie *n*; *chm.* osad *m*, **2** -äge *pl* opady (atmosferyczne); **nie'derschlagen** *l* *va* *l* spuścić (oczy); strącić; ściać (drzewo); powalić, zwalić z nóg. **2** usunąć (wątpliwości etc.); znieść, umorzyć (proces etc.); wstrzymać (śledztwo); zbić, obalić (dowód). **3** przynębić (kogo). **II** *vn.* (sn) upaść; *chm.* osadażać się, osiadać; **Nie'derschlagung** *f* *l* ścinanie (drzew); obalenie; powalenie *n*; *ch.* osadzenie; *jr.* umorzenie *n* (procesu etc). **nie'der-schmettern** *va* zdruzgotać; *fig.* zmiażdżyć; **-schreiben** *va* *na* pisać; zapisać; **-setzen** *va* postawić (na ziemię); posadzić; **sich** ~ *siadać*, *usiąść*; **-sinken** *vn.* (sn) upaść, osunąć się; (w wodzie) pójść na dno; **-sitzen** *vn.* (h *i* *sn*) usiąść. **Nie'derspannung** *f* *el.* niskie napięcie; **-sstrom** *m* prad niskiego napięcia. **nie'der-stechen** *va* przebić szpadą, zaszytłetować; **-steigen** *vn.* (sn) zejść nadół; **-stimmen** *va* pokonać (k.) przy głosowaniu; **-stoßen** *l* *va* strącić, obalić; (ob. niederstechen). **II** *vn.* (sn) rzucić się na...; **-strecken** *va* powa-

lic na ziemię; -stürzen I *va.* obalić. II *un.* (an) rnąć, upaść.
Nie'der-tracht, -trächtigkeit *f* niekczemość, podłość *f*; **nie**'der-trächtigt a niekczemny, podły.
Nie'dretreten *va.* zdeptać; wykrzywić (trzewiki).
Nie'derung *pl -en f* nizina, niż *f*.
Nie'derwald *m* las niskopienny.
Nie'derwärts *ad.* nadół, ku ziemi.
Nie'derwerfen *va.* rzucić o ziemię, obalić; sich vor j-m ~ rzucić się k. do nóg; **Nie**'derwerfung *f* obalenie *n*.
Nie'derziehen *va.* ściągnąć nadół.
Nie'dlich [nit-] a śliczny; miłutki;
Nie'dlichkeit *f* śliczność *f*.
Nie'dnagel [nit-] *m* zanokcica *f*.
Nie'drig [nl-] I a I niski. 2 niekczemny, podły. II *ad.* nisko; podle; **Nie**'drigkeit *f* niskosć; podłość, niekczemność; **Nie**'drig a nigdy. [ność *f*.
nie mand *pn.* nikt; es ist ~ da, nie ma nikogo; ~ anders, nikt inny.
Nie're [nl-] *f* nerka *f*; -*nl* *p* cynadry, cynaderek *pl*.
Nie'ren-braten *m* forszlak cieliący;
Nie'entzündung *f* zapalenie nerek;
Nie'griß *m* piasek w nerkach; -**kr**an-le(r) *s* chory na nerki; -**kr**ankheit *f*, -**leiden** *n* choroba nerek; -**stein** *m* kamień nerkowy, nerkowiec *m*; -**stück** *n* cieliczna przy nerce.
Nie'sen [nl-] I *vn.* (h) kichać. II *N*, -*n* kichanie, kichnięcie *n*.
Nie'sbrauch [nls-] *m* użytkowanie *n*; -**srecht** *n* prawo użytkowania; **Nie**'brautze *m* użytkownik *m*.
Nie't [nit] (-e)s, *pl -e n* nit *m*.
Nie't [nit-], *pl -n f* los niewygrzających, pusty.
Nie'ten [nl-] *va.* nitować; **Nie**'t-hammer *m* nitownik *m*; **Nie**-und-nagel fest a mocno znitowany, przybity gwóźdźmi.
Nihili'smus *m* nihilizm; **Nihili**'st, -en, *pl -n* nihilista *m*; **nihibi**'stisch a nihilistyczny.
Nikode'smus [-de-] *m* Nikodem.
Ni'kolaus [nl-] *m* Mikołaj.
Nikoti'n [-tl-], (-e)s *n* nikotyna *f*; -**vergiftung** *f* zatrucie nikotyną.
Nil *m* Nil *m*; -**pferd** *n* hipopotam *m*.
Ni'mbus *m* nimb *m*, aureola *f*; *fig.* urok, prestiż *m*.
ni'mmer *ad.* nigdy; -**mehr** *ad.* przemijdy; **Ni**'mmerst *m* żarłok *m*;

Ni'mmerwiedersehen *n*: auf ~ I żegnaj *n* za zawsze!
ni'ppen *va.* popijać; *fig.* musnąć.
Ni'ppsachen *pl* drobiazgi, bib(e)l(i)ono-rzęd, -s, -wo *ad.* nigdzie. [ty.
Ni'sche, *pl -n f* framuga, wnąka, ni-Niß, Nisse *f* gnida *f*. [sza *f*.
ni'sten *vn.* (h) gnieździć się.
Ni'tra't, (-e)s *n* *chm.* azotan *m*.
Niveau [-wə] *n* poziom *m*.
nivellieren *va.* wyrówn(yw)ać, niwelować; **Nivellie**'rung *f* niwelowanie, zrównanie, poziomowanie *n*.
Nix, -es, *pl -e m* duch wodny; **Ni**'xe, *pl -n f* nimfa wodna, rusalka.
Ni'zza *f* geo. Nicea.
no'bel [nō-] a szlachetny; hojny; wielkopąski.
noch *ad.* jeszcze; ~ einmal *so* wiel, dwa razy tyle; ~ dazu, nadto; weder... noch... ani... ani...; -**malig** a powtórny; -**mals** *ad.* jeszcze raz. [niechcąc.
no'lens vo'lens [-nō-wō-] *ad.* chcąc
Nö'lper [nōl-] *m* guzdrałski *m*.
no'ma [de-] [-mā-] -*n*, *pl -n* *m* człowiek koczujący; -**nleben** *n* życie koczownicze; -**nvolv** *n* naród koczowniczy; **no**-**madisch** a koczowniczy. [ra *f*.
Nomenklatur' [-tūr] *f* nomenklatura
nomina'l [-nāl] a nominalny; **no**-**mina**'lwert *m* wartość nominalna.
Nominativ' [-tlf] (-e)s, *pl -e m* *gr.* pierwszy przypadek, mianownik *m*.
nomine'l a nominalny, na imię o-pięciujący.
no'nne [nō-] *pl -n f* zakonnica; *ent.* mniszka *f*; -**nkloster** *n* klasztor żeński; -**nleben** *n* życie zakonne.
Nonpa're'lie [-relje] *f* *dv.* nonparel *m*
noppe, *pl -n f* wezelek *m* (w suknie);
no'ppen *va.* skubać; **No**'pper *m* skubacz *m*.
Nord [nōrt] (-e)s *m* północ *f*; -**ame**rika *n* Ameryka północna; -**en** *mp* północ *f*; **no**'rdisch a północny; -**land** *n* kraj północny; -**länder** *n* mieszkańiec krajów północnych. [ncy.
nō'rdlich a północny; *ad.* ku pół-
No'rdlicht *n* zorza północna; -**ost**(en) *m* północnowschód *m*; **no**'rd-östlich a północnowschodni; -**ost**-wind *m* wiatr północnowschodni; -**pol** *m* biegun północny; -**pole**xpedition *f* wyprawa do bieguna północnego; -**see** *f* Morze Północne, Niemieckie; -**seite** *f* strona północna; -**ster**n *m* gwiazda

pólna; **no**'rdwärts *ad.* ku północy; -**west**(en) *m* północozachód *m*; **no**'rd-westlich a północnozachodni; -**wind** *m* wiatr północny.

Nörgele'i żrzedność *f*, (ustawiczne) gderanie; **nō**'rgelig a żrzedny, gderliwy; **nō**'rgeln *vn.* (h) żrzedzić, gderać, uszczypliwie krytykować; **Nō**'rgler *m* żrzedca, gdera *m*.

Norm *pl -en f* norma, reguła *f*; **norm**a'l a normalny, prawidłowy; **Norm**a'l *f* normalna, pionowa *f*.

Norma'l-größe *f* wzrost normalny, wielkość normalna; -**preis** *m* cena zwykła, normalna; -**spurbahn** *f* kolej średniotorowa; -**zeit** *f* czas normalny.
normieren [-mi-] *va.* unormować.
No'rwegen [-wē-] *n* geo. Norwegia *f*; **No**'rweger *m* Norweg(czyk) *m*; **no**'rwegwisk *n* norweski.

Nostrifikatio'n [-cjon] *f* nostryfikacja *f*, uznanie zagranicznego tytułu doktorskiego.

not [nōt] *f* I potrzeba, konieczność *f* (ab. Eisen I, Gebot I, erfinderisch); aus der ~ eine Tugend machen, z konieczności uczynić cnotę. 2 bieda, nędza; in ~ geraten, popaść w biedę; ~ leiden, biedować, biedę klepać; mit Müh' und ~ z biedą, ledwo; zur ~ od biedy; seine liebe (a. viele) ~ mit etw. haben, mieć z czem wielki kłopot; er leidet an allem ~ brak mu wszystkiego. 3 es tut (a. wird) ~, daß, trzeba, jest konieczne, by...; ich habe ~ trudno mi; Eile tut ~ póspiech jest konieczny; was uns ~ tut, czego nam potrzeba; mit knapper ~ davonkommen, ledwo ująć; er macht mir viele ~ man z nim wielki kłopot.

No'ta [nō-] *pl -s f* nota *f*.
Notabeln [-tä-] *pl* notable, znakomości *pl*, wybitni obywatele etc.

No'tadresse *f* adres pomocniczy.

No'tanker *m* kotwica zapasowa.

Nota'r [-tär], (-e)s, *pl -e m* rejent, notariusz *m*; **Notaria**'t [-rjät] (-e)s, *pl -e n* notariusz *m*; kancelaria rejenta; -**sgebühren** *pl* opłaty notariusz; **nota**-**rie**'ll a rejentalny, notariusz *ad.* rejentalnie.

No't-ausgang *m* wyjście zapasowe; -**befehl** *m* ostateczny środek, ostateczność *f*; -**bremse** *f* hamulec bezpieczeństwa; -**brücke** *f* most prowizoryczny; -**durff** *f* potrzeba (naturalna);

seine ~ verrichten, załatwić się, odbywać potrzebę naturalną.

no'tdürftig a I ledwo wystarczający. 2 biedny, ubogi; *fam.* potrzebawski; **No**'tdürftigkeit *f* bieda *f*, niedostatek *m*.

No'te [nō-] *pl -n f* I uwaga, nota *f*, przypisek *m*. 2 *m* *ms.* nota *f*; nach-*n* spielen, grać z nutą; in-*n* setzen, muzykę do cz. dorobić; *fig.* das geht wie nach-*n*, idzie, jak po maśle. 3 szk. stopień *m*. 4 nota (dyplomatyczna), 5 banknot *m*.

No'ten-ausgabe *f* emisja banknotów; -**bank** *f* bank emisyjny; -**blatt** *n* karta z nutami; -**heft** *n* zeszyt nut; -**linnenzieher** *m* picciolininik, rastralnik; -**mappe** *f* te(cz)ka na nuty; -**papier** *n* papier nutowy; -**presse** *f* prasa do druku banknotów; -**pult** *n* pulpita na nuty; -**ständer** *m* pulpita a. etażerka na nuty; -**umlauf** *m* obieg banknotów; -**wechsel** *m* wymiana not (dyplomatycznych).

No't-fall *m*: im ~ w razie potrzeby; -**frist** *f* termin prekluzyjny; **no**'tgedrungen a zmuszony koniecznością; -**geschrei** *n* krzyk wywołujący ratunka; -**groschen** *m* grosz odłożony na czarną godzinę; -**hafen** *n* port ratunkowy a bezpieczeństwa; -**helfer** *m* pomocnik w potrzebie; -**hilfe** *f* pomoc *f* w potrzebie.

notieren [-tl-] *va.* zanotować; notować (kursy na giełdzie); **Notie**'rung, *pl -en f* zanotowanie; notowanie *n* (kursów etc.).

notifizie'ren *va.* zawiadomić, notyfikować; **Notifizie**'rung *f* notyfikacja *f*, zawiadomienie urzędowe.

nō'tig [nō-] a potrzebny; durchaus ~ konieczny; es ist ~ treba; etw. ~ haben, potrzebować czego; das Nötige besorgen, veranlassen, uczynić, zarządzić co należy.

nō'tigen *va.* przymuszać, zmusić, zniewolić; (przy)naćlić, 2 uślinie prosić; sich ~ lassen, dać się prosić; -**falls** *ad.* w razie potrzeby; **Nō**'tigung *f* zmuszenie, zniewolenie *n*, przymus.

Noti'z [-tlc] *pl -en f* I notatka *f*; sich -en machen, (za)notować (sobie). 2 ~ nehmen von etw., przyjąć co do wiadomości; keine ~ nehmen von... nie zwracać uwagi na...; -**block** *m* blo-(c)ek *m*; -**buch** *n* notatnik, notesik *m*.

wierzch m (obuwia); -**Lehrer** m profesor (nadzwyczajny), docent m; -**Leitung** f 1 naczelny kierownictwo, 2 przewód napowietrzny; -**Leutenant** m porucznik m; -**licht** n światło górne; -**Lippe** f górną wargę; -**Mundschenkel** n wielki podczaszy; -**postamt** n główna poczta; -**postdirektion** f dyrekcja poczty; -**postmeister** m naczelnik poczty; -**präsident** m naczelny prezes a. prezydent; -**priester** m arcykapłan m; -**prima** f najwyższa klasa (gimnazjum); -**rabbiner** m nadrabbin m; -**rechnungskammer** f główna izba obrachunkowa; -**reichsanwalt** m naczelny prokurator (rzeczy niemieckiej); -**rhein** n Góry Ren; -**rock** m wierzchnia suknia; surdut m; palto n; -**schenkel** n górna część uda; -**schlesien** n Góry Śląsk; -**schule** f wyższa szkoła.

-**oberst** a najwyższy; główny, naczelny; das Oberste zu unterst (a. das Unterste zu ~) kehren, przewrócić do góry nogami; der O-e, naczelnik m. **Oberst** -en, pl -en m pułkownik m. **Oberstaatsanwalt** m nadprokurator państwa; -**stabsarzt** m lekarz sztabu generalnego; -**stadt** f wyższa część miasta; -**stallmeister** m wielki koniuszny; -**steiger** m nadzysygar m; -**stimme** f sopran m.

Oberstleutenant m podpułkownik. **Oberstübchen** n poddasza n; fig. bei ihm ist's in ~ nicht richtig, brak mu piątej klepki w głowie; -**tarif** m taryfa maksymalna; -**tasse** f filiżanka f; -**teil** m górna część; -**tribunal** n najwyższy trybunał; -**verwaltungsgericht** n najwyższy sąd administracyjny; -**vormund** m główny opiekun. **oberwärts** ad ku górze, wyżej.

Oherwasser n woda nadśluzowa; fig. ~ haben, być górą, być panem sytuacji; -**welt** f ziemia f; -**zahn** m górny ząb; -**zeug** n wierzch m (ubrania). **obgleich** cj. aczkolwiek, chociaż.

Obhut f opieka f; dozór m; j-n in seine ~ nehmen, zapiekować się kim. **obig** [o-] a powyższy, wyżej wspomniany; aus dem Obigen erhellt, daß... z powyższego wynika, że...

Objekt [öp-] (-e)s, pl -e n przedmiot, obiekt m; **objektiv** [-tíf] a przedmiotowy, obiektywny; **Objektivglas** n fot. obiektyw m; **Objektivi-**

vität [-tét] f przedmiotowość, obiektywność f.

Oblate [öblá-] pl -n f 1 opłatek m; rl. hostia f, 2 andrut m; -**nkuchen** m andrut m.

Obliegen un.: einer Sache ~ zajmować się czym, oddawać się czemu, uprawiać co; das liegt mir ob, to jest moim obowiązkiem, moim zadaniem; die Pflichten, die uns ~ obowiązki na nas ciężące; **Obliegenheit**, pl -en f powinność f, obowiązek m.

Obligatio n [-cjón] pl -en f zobowiązanie n; obligacja f; rewers m, skrypt dłużny; **obligatorisch** [-tö-] a obowiązkowy; **Obligato**, -s, pl -s n odpowiedzialność f, zobowiązanie, obligo n; ohne ~ meinerseits, bez mego obligu.

Obmann n przewodniczący m; zwierzchnik (ławy przysięgłych); sędzia polubowny.

Obote [oböbe] pl -n f mus. obój m.

Obolus, pl -len m obol m.

Obrigkeit [ob-] f zwierzchność f; **obrigkeitlich** a zwierzchniczy; urzędowy; -e Gewalt, władza zwierzchnicza.

obschon cj. aczkolwiek, chociaż. **Observatorium** [-zerwatö-] -s, pl -rien n obserwatorium n.

obsteigen un. (h) pokonać, zwyciężyć; -d a zwyciężski; ein -des Urteil erlangen, wygrać sprawę. **obskur** [öpskür] a obskurny; **obskurant**, -ea, pl -en m obskurny, wstecznik m.

Obst [öpst] -es n owoc m, owoce pl; -**bau** m hodowla f owoców, sadownictwo n; -**baum** m drzewo owocowe; -**baumzucht** f hodowla drzew owocowych; -**darre** f suszarnia f owoców; -**ernte** f zbiór m owoców; -**garten** m sad m; -**handel** m handel owocami; -**händler(in)** s handlarz (-rka) owoców; -**handlung** f owocarnia f; -**kern** m pestka f; -**korb** m koszyk na owoce; -**kuchen** m ciasto z owocami; -**kunde** f pomologia f; -**laden** m owocarnia f; -**markt** m targ na owoce; -**messer** n nożyk do owoców; -**mus** n marmelada f, powidła pl z owoców; **obstreich** a obfitujący w owoce.

Obstruktion n [-cjón] f zatwardzenie n, obstrukcja f (t. pol.); -**spolitik** f polityka obstrukcyjna; -**zeit**

Obstwein m wino owocowe; -**zeit**

spora owocowa; -**zucht** f ob. Obstbau. **obzo'n** [öpsön] a plugawy, sprośny **obwalten** un. (h) istnieć, zachodzić; unter (a. bei) den -den Umständen, w zachodzących okolicznościach.

obwo'h cj. ob. obschon.

Ochs [öks] -e, -en, pl -en m wół m; fig. batwan, dureń m; **ochsen** [öks-] un. (h) kuć, harować, orać.

Ochsenauge n bud. wolowe oczy, dymnik okrągły z daszkami; -**fleisch** n wolowina f; -**haut** f wolowa skóra; -**hirt**, -**treiber** m wolopas m; -**markt** m wolowy targ; -**ziemer** m bykowiec m; -**zunge** f ozór wolowy.

Ocker, -s m ochra, okra f.

O'de [o-] pl -n f oda f.

ö'de' [ö-] pusty, niezamieszkały, odludny; fig. smutny, monotony.

ö'de' pl -n f pustkowicie n; pustka f.

O'dem [o-] -s m poet. oddech m.

o'der [o-] cj. albo, lub (ob. entweder).

Odensee' [-sē] f odysea f.

O'fen [o-] -s, pl Öfen m piec; piecyk m; -**bank** f przypiecek m; -**klappe** f zasuw(ka) piecowa; -**loch** n czelusz f pieca; -**rohr** n, -**röhre** f rura piecowa; -**rost** n ruszt m; -**schirm** m ekran m, osłona f pieca; -**setzer** m zdun; -**vorsetzer** m przystawka f do pieca.

offen [ö-] 1 a 1 otwarty, odkryty; wolny; -er Kopf, otwarta (pojętna) głowa; einen -en Leib haben, mieć wolny stołek; -e Rechnung, otwarty rachunek; -e See, otwarte, pełne morze; -es Ställe, wakująca posiadłość; auf -er Straße, na publicznej drodze. 2 fig. otwarty, szczerzy; ein -es Spiel spielen, grać w otwarte karty. 11 ad. otwarcie, szczerze; ~ gesagt, szczerze mówiąc; ~ zutage liegen, być jawnym.

offenbar a widoczny, oczywisty, jawny; ad. widocznie, jawnie; ~ machen, wyjawiać; ~ werden, wyjść najjaw; **offenbaren** ua. wyjawiać, objawiać; sich ~ objawić się; wyjść najjaw; sich j-m ~ otworzyć komu serce, zwierzyć się k.; **Offenbarung** pl -en f objawienie, wyjawianie n. **offenhalten** ua. zostawić otworem; (za)rezerwować.

Offenheit f otwartość, szczerze f; **offenherzig** a otwarty, szczerzy; prostoduszny; ad. otwarcie, szczerze; **Offenherzigkeit** f otwartość, szczerze f; prostoduszność f.

offen-kundig a powszechnie znany, jawny; ~ machen, ogłosić, podać do powszechnej wiadomości; -**sichtlich** a widoczny, jawny.

Offensiv [-ve] [-złwe] f ml. ofensywa f; **Offensivkrieg** m wojna zaczepna. **offenstehend** a stojący otworem; towarzyszy.

offentlich a jawny, publiczny; ein -es Geheimnis, publiczna tajemnica, sekret poliznawca (ob. Sicherheit); ad. publicznie, jawnie; ~ bekanntmachen, podać do powszechnej wiadomości; **Offentlichkeit** f jawność f; an die ~ treten, wystąpić publicznie; der ~ übergeben, ogłosić.

offerieren [-ri-] u. (za)ofiarować; **Offerte**, pl -n f oferta f.

Offizial l'verteidiger m jr. obrońca z urzędu; **offizie'll** a urzędowy.

Offizier [-clr] (-e)s, pl -e m oficer m; -**kasino** m kasyno oficerskie; -**sbursche** m ordynans.

Offizin, pl -en f warsztat m, laboratorium n; apteka f.

offiziös [-cjös] a półurzędowy. **offnen'** u. in. (h) (sich) otwierać, otworzyć (się); j-m die Augen ~ otworzyć k. oczy; eine Leiche ~ robić sekcję zwłok; sich ~ rozwijać się, rozkwitać (o kwiatach); **Offnung** f otwarcie n; otwór m; dziura; ~ einer Leiche, sekcja f zwłok.

oft ad. często; so ~ ilekroć, ile razy; **öfter**, częściej; **öfter(s)** ad. często; nieraz; ein öfteres Kommen, częste odwiedziny; am, zum öftesten, najczęściej; **öftmalig** a często, kilkakrotnie; **öftmals** ad. często, nieraz.

O'heim [ö-], **Ohm** [öm] pl -e m stryj, wuj(asek) m. [mierz m.

Ohm n el. om m; -**meter** m omomne 1 mpr. bez; ~ Verzug, bez-zwłocznie. 11 cj. ~ etw. zu nehmen, nie nie biorąc; ~ j-n geschen zu haben, nie zobaczywszy nikogo; -**dies**, -**hin** ad. bez tego, i tak; zresztą; ich hätte ihn ~ besucht, byłbym go i tak odwiedził; -**gleich** a nierówny; ad. bez porównania.

Ohnmacht [on-] f słabość, bezsilność f; omdlenie n; in ~ fallen, zemdleć; o'hmächtigt a bezsilny, bezwładny; omdlały, zemdlały; ~ werden, zemdleć.

Ohr [ör] (-e)s, pl -en n ucho n; słuch

dek; -mäßig a prawidłowy, zgodny z przepisami, podług przepisów.
Ordnungs-ruf m przywołanie do porządku; -sinn m zamiłowanie (do) porządku; -strafe f kara dyscyplinarna; **ordnungswidrig** a nieprawidłowy; niezgodny z przepisami; -zahl f gr. liczebnik porządkowy.
Ordnungs m mil. ordynans m; -offizier m oficer do zleceń.
Ordre f ob. Order.
Organ [-gán] (-e)s, pl -e n narząd, organ (głosu etc.); **Organisatio'n** [-cjón] pl -en f organizacja f; -stalent n talent organizacyjny; **Organisa'tor** [-zá] -s, pl -en m organizator m; **organiza'torisch** [-tó-] a organizacyjny; **orga'nisch** [-gá-] a i ad. organiczny (-nie); **organisie'ren** [-zl-] va. (z)organizować; **Organisie' rung** f (z)organizowanie n; **Organis'mus** [-nis'mú] m ustrój, oganizm m.
Organist -en, pl -en m organista.
Orgel, pl -n f organy pl; -balg m miech m u organów; -bauer m organmistrz m; -pfeife f piszczałka f u organów; -register n rejestr w organach; -spieler m organista m; -zug m ob. -register. [na zabawa].
Orgie [-gie] pl -n f orgia f, wyuzdanie.
Orie'nt, (-e)s m wschód m; -a'le, -n, pl -n m mieszkaniec wschodu; **orienta'tisch** a wschodni; -ali'st, -en, pl -en m orientalista, znawca spraw i języków wschodnich; **orientie'ren** [-tl-] va. (sie)ch orientować (sie); **Orientie' rung** f orientacja f; zu lh'ter ~ dla pańskiej orientacji.
Original ['l-nal] l (-e)s, pl -e n l oryginal (pierwotny). 2 dziwak, oryginal m. II o-oryginalny; -ausgabe f wydanie oryginalne; -verpackung f oryginalne opakowanie.
origine II a oryginalny; dziwny. [m.
Orka n [-kán] (-e)s, pl -e m huragan
Orname'nt, (-e)s, pl -e n ozdoba f, ornament m; -ik f zdobnictwo n.
Orna't [-nat], (-e)s, pl -e m ornat m, strój duchowny.
Ornithol'g [-lók], -e [-lòge] m znawca ptaków, ornitolog m.
Ort, (-e)s, pl -e i Öter m miejsce n; miejscowość f; allen -en, wszędzie; an ~ und Stelle (gelangen), na miejsce, do miejsca przeznaczenia; hier anu ~ w miejscu; höheren -es, z rozkazu

wyższej władzy; (der Plan) ist höheren -es genehmigt, został zatwierdzony przez wyższą władzę.
orthodox a prawowierny; **Orthodoxie** f prawosławie n, ortodoksja f.
Orthographie [-fi] f ortografia f; **orthogra'phisch** [-grá-] a ortograficzny; ad. ortograficznie.
Orthopä'de [-pe-] -n, pl -n m ortopedysta m; **Orthopä'die** [-pedi] f ortopedja f, leczenie ulomnych.
örtlich a miejscowy; **Örtlichkeit** pl -en f miejscowość f.
Or'ts-angabe f podanie n miejsca; -behörde f władza miejscowa, lokalna; -beschreibung f opis miejsca, topografia f; -bestimmung f wyznaczenie miejsca; -bewegung f lokomocja f. [snda, wieś f].
Ortschaft, pl -en f miejscowość; **Ortscheft**, (-e)s, pl -e n orczyk m.
Orts-empfang m radjo; odbiór miejscowy; -gedächtnis n pamięć lokalna; -kenntnis n znajomość miejscowości; -kommandant m mil. komendant postoju; -sender m radjo; nadajnik miejscowy; -sinn m pamięć lokalna; **ortsüblich** a wedle zwyczaju miejscowego; -veränderung f zmiana miejsca; -verkehr m komunikacja miejscowa; -vorsteher m wójt, sołtyś.
Öse [ö-] pl -n f ucho, uszko n.
osma'nisch [-mä-] a turecki, otomański.
Öst-asien n Azja wschodnia.
Östen [ó-] -s m wschód m.
Öster-abend m wigilia Wielkiejnocy; -ei n jako wielkanocne, kraszanka f; -fest n święto wielkanocne; -lamm n baranek wielkanocny.
österlich a wielkanocny.
Östern [ó-] n i f Wielkanoc f; zu ~ na Wielkanoc.
Österreich [ö-] n geo. Austria f; -er(in) s Austriak (-aczka); **österreichisch** a austriacki.
Öster-sonntag m niedziela wielkanocna; -woche f wielki tydzień.
Östeuropa n Europa wschodnia.
östlich a wschodni.
Öst-preußen n Prusy wschodnie; -raum m przestrzeń wschodnia; -see f Bałtyk m; -seeprovinzen pl prowincje nadbałtyckie; **östwärts** ad. ku wschodowi, na wschód; -wind m wiatr wschodni.

Oszillatio'n [-cjón] f wahanie; drganie, kołysanie n się; **oszillie'ren** vn. (h) wahać (kołysać) się.
Ötter' [ö] m i f wydra f.
Ötter' pl -n f zmija f.
Ottoma'ne [-mä-] pl -n fotomana f.
Overtüre [uwer-] f uwertura f.
ova'l [owal] I a i ad. owalny (-nie). II O - n owal m, owalność f.
O'xhoft, (-e)s, pl -e n okseft m.
Oxy'd, (-e)s, pl -e n chm. tlenek m;

Oxydatio'n [-cjón] f utlenienie n; **oxydie'rbar** [-dlr-] a utleniający; **oxydie'ren** [-dl-] va. utlenić, oksydować; **Oxydie' rung** f utlenienie, oksydowanie n; **Oxydu'l** [-dül] n podtlenek m; **Oxyge'n** [-gen] n tlen m.
O'zean [océan] (-e)s, pl -e m ocean m; -flug m lot nad morzem.
ozea'nisch [-á-] a oceaniczny.
Ozo'n [ocón] -s n chm. ozon m; **ozo'nhaltig** a zawierający ozon.

P

Paar [pár] I (-e)s, pl -e n I para f; ein glückliches ~ szczęśliwa para (małżonków); bei (a, zu) -en gehen, chodzić parami. 2 ein ~ kilka, pare; in ein ~ Tagen, za parę dni; ein ~ Worte, parę słów. II **p-a** (diese Schuhe) sind nicht ~ nie są do pary; ~ oder unpaar? cetno czy licho?; **paar'en** va. dobrnąć do pary; ustawić parami; (sich) parzyć, kojarzyć, łączyć (sie); **gepaart** a dobrany do pary; skojarzony; **paar'mal** ad. ein ~ parę razy; **Paar'ung** f parzenie n się (ptaków); kojarzenie; ustawianie n parami; **paarweise** ad. parami; **Paar'(ungs)zeit** f czas parzenia się.
Pacht pl -en f dzierżawa f, in ~ geben, wydzierżawić; **pa'chten** va. wziąć w dzierżawę; **Pächter** (in) s dzierżawca (-czyni), pachciarz (-rka).
Pa'cht-geld n dzierżawne n; -gut n, -hof m majątek, folwark wydzierżawiony.
Pa'chtung f dzierżawa f.
Pa'cht-vertrag m kontrakt dzierżawy; **pa'chtweise** ad. tytułem dzierżawy; -zins m czynsz dzierżawny.
Pack I m i n pakunek m, paczka; paka f (towaru); plik m (papierów); mit Sack und ~ ze wszystkimi manatkami, z całym kramem. II n holota.
Päckchen, -s n paczka f.
Pa'cke'n n lawica lodowa.
Pa'cken' -s m duży toboł; paka f.
pa'cken' I va. I (za)pakować; seine Sachen ~ pakować się. 2 schwüchlich, zlapać; fig. j-n bei der Ehre ~ wbić kogo w ambicję. II sich ~ wynieść się, iść precz; pack dich! precz stąd!; **Packer**, -s m pakier m; **Packerel'**, pl -en f (o)pakowanie n; pakownia f.

Pa'ck-esel m osioł juczny; fig. wół roboczy, popychadło n; -film m fot. błona pakietowa; -haus n, -hof m pakownia f; skład towarów na komorze, na dworcu; -kammer f skład pak, bagaż (pakamer); -kosten pl koszty opakowania; -leinen n, -leinwand f paklak m, płótno do pakowania; -meister m kol. konduktor bagażowy; -nadel f igła pakunkowa; -papier n papier pakunkowy; -raum m pakownia f; skład bagażowy; -sattel m siodło.
Pa'ckung f szczelino n. [juczne].
Pa'ckwagen m wagon bagażowy; wóz ciężarowy, furgon m.
Pädago'g [-gók], -e [-göge] -en, pl -en m pedagog m; -ik f pedagogika nauka f wychowywania; **pädago'gisch** a i ad. pedagogiczny (-nie).
Pa'dde, pl -n f gm. zaba, ropucha f.
Pa'ddel, pl -n f pagaj m (wiosło).
boot n kajak m; **pa'ddeln** vn. (h) kajakować; brodzić; **Pa'ddelsport** m sport kajakowy.
Pädära'st, -en, pl -en m pederastam.
Pa'dschah [-sza] m padyszach m.
paff int. paf! *fam. ganz* ~ sein. zdębieć; **pa'ffen** vn. (h) pykać (fajkę).
Paganis'mus [-nis-] m pogaństwo n.
Pa'ge [paže] -n, pl -n m paż; (w hotelu etc.) goniec m; -nstreich m zart paziowski.
paginie'ren [-nl-] va. foljować, paginować (stronice); **Pagine' rung** f foljowanie, paginowanie n.
Pago'de [-gò-] pl -n f pagoda, świątynia indyjska.
Pairsteamer f Izba parów.
Pake't [-ket], (-e)s, pl -e n paczka f; -annahme [-ausgabe] f przyjmowanie (wydawanie) n paczek; -bestel-

Partie [-ti] pl -n f 1 partja f (towaru, szachów, małżeńska); zastęp m (roboczy); in -n, częściowo, partjami 2 zabawa (zamięska), przejazdka f.
partie ll [-ciel] a częściowy
Parti'kel [-ti:] pl -n f partykuła f.
Partikulari'smus [-ris-] m partykularyzm m, dążność części państwa do samodzielności; interes osobisty z pominiem celów ogólnych; **Partikulari'st**, -cn, pl -en m partykularysta m; **partikulari'stisch** a partykularystyczny.
partiti'v [-tif] a gr. cząstkowy
Partitu'r [-tūr] pl -en f mus. partytura f.
Partizip(ium) n gr. imiesłów m.
Partizipatio'ns-gesellschaft f [-ciōns] towarzystwo udziałowe
partizipie'ren [-pi:] w (li) brać (mieć) udział (w czem).
Part'ner(in) s partner(ka), towarzysz(ka); spółnik (-iczka).
Pa'rze [-ce] f mt. parka f.
Parze'lle, pl -n f parcela, działka f.
parzelle'ren [-ll-] va. (roz)parcelować; **Parzelle' rung** [-ll-] f (roz)parcelowanie n.
Pa'scha, -s, pl -a m pascha m.
pa'schen va. przemycać; **Pa'scher** m przemycznik m; **-ei'** f przemycnictwo.
Paß, -ses, pl **Paßse** m 1 przejście n (ciasne); przełęcz f, przesmyk m. 2 pasport m. 3 skrocz, jednochód m.
Passagie R [-žlr] (-e)s, pl -e (-in f) podróży (-na) pasazer(ka); (ob. blind f); **-flugzeug** n samolot pasazerski; **-gut** n bagaż m; **-schiff** n okręt pasazerski; **-verkehr** m ruch osobowy.
Pa'ssah(fest) n pascha, wielkanoc f.
Paßamt n urząd paszportowy.
Passa'nt, -en, pl -en m przejeźdźny m.
Passa't [-sät], -wind m pasat m, wschodni wiatr zwrotnikowy.
pa'ssen 1 un. (h) 1 czatować, dybeć (auf j-n na kogo). 2 harc. pasować. 3 dobrze leżeć (o ubraniu); być dopasowanym (o obuwiu); pasować, przystawać; być odpowiednim, odpowiadać; das paßt mir, to mi odpowiada; das paßt nicht hierher, to tutaj nie jest na miejscu (ob. Auge); sie ~ zusammen, dobrali się. II va. dopasować (an a. auf etw. do cz.). III **sich** ~ być stosownym, wypadać; das paßt sich nicht, to nie wypada; **pa'ssend** a do-

brany, dopasowany; stosowny, odpowiedni. [-gänger m stępek m.
Paß-gang m skrocz, jednochód m, **paßie'rbar** [-sslr-] a możliwy do przejścia; **paßie'ren** un. (sn) i va. 1 przejść, przejechać, przeprowić, przebyć (rzekę). 2 zdarzyć (stać) się; was ist paßiert? co się stało? 3 uciec, uchodzić; mag ~ ujdzie jeszcze; **Paßie're'schein** m przepustka f.
Passio'n (-sjōn) f pasja, namiętność f; **passio'ne'ren** [-nl-] sich für etw. ~ namiętnie się czem zajmować, zapalać się do cz.; **passio'ne'rt** a namiętny.
Passio'n-predigt f kazanie wielkopostne; **-spiele** pl przedst. wienia pasyjne; **-woche** f wielki tydzień; **-zeit** f wielki post.
pa'ssi'v [-ssif] a bierny; ad. biernie.
Passiva, -vea pl pasywa pl, stan bierny; **Passiv'handel** m handel bierny, **Passivita't** [-tet] f bierność f.
Paßkarte f karta legitymacyjna.
paßlich a odpowiedni, stosowny
Paßcherer f trudności paszportowe.
Pa'ssus m ustęp m (w książce).
Paß-stelle f urząd paszportowy, **-wesen** n sprawy paszportowe, **-zwang** m przymus paszportowy.
Pa'ste pl -n f pasta f.
Paste ll, (-e)s, pl -en pastel m, -bild, -gemälde n obraz pastelowy, pastel m, -maler m pastelista m; **-stift** m ołówek pastelowy.
Paste'then [-tet-] n pasztecik m, **Paste'te** [-te:] pl -n f pasztec m, **-bäckerei** f pasztecziarnia f.
pasteurisie'ren [-tōriz-] va. pasteryzować.
Pasti'lle, pl -n f pastylka f.
Pastina'ke [-nā-] f pasternak m.
Pa'stor, -s, pl -en pastor m; **-a'le** f sielanka f; **-a't** n pastorstwo n, **-in** f pastorkowa f.
Pa'te [pā-] -n, pl -n m chrzestny ojciec; **-kind** n chrześniak; **-nstelle** f. bei einem Kinde ~ vertret. en, trzymać dziecko do chrztu.
pa'te'nt a elegancki, sztywny.
Pa'te'nt, (-e)s, pl -e n patent m, ein ~ anmelden, -losig patent, podać do opatentowania; **-amt** n urząd patentowy; **-anwalt** m rzecznik (rzecznik-znawca) patentowy.

patentie'ren [-ti-] va. opatentować.
Pa'te'nt-recht n prawo patentowe; **-schutz** m ochrona f wynalazków; **-verletzung** f naruszenie praw patentowych; **-wesen** n sprawy patentowe.
Pa'ter [pā-] pl **Patres** m ojciec duchowny; **-no'ster** n ojczesz; **rōzā-nie** m; **-noster** n różaniec, podnośnik kubelkowy.
pathe'tisch [-te-] a patetyczny.
Patholo'g [-lōk] -e -en, pl -en m patolog m; **patholo'gisch** [-lō-] a patologiczny.
Pa'thos [pātōs] n patos m.
Patlie'nce [-sjāns] f, **-spiel** n pasjans m; **Patie'nt** [-cjēnt] -en, pl -en (-in f) pacjent(ka).
Pa'tin, pl -nen f chrzestna matka.
Pa'tina [pā-] f patyna f.
Pat'ria'rch, -en, pl -en m patriarcha m; **patriarcha'lich** a patriarchalny; ad. patriarchalnie.
Patrimo'nium [-mō-] -s, pl -nien n ojcowizna f, majątek dziedziczny.
Pat'rio't [-ōt] -en, pl -en m patriota m; **-in** pl -nen f patriotka f, **patrio'tisch** a patriotyczny; **-i'smus** [-tis-] m patriotyzm m.
Patri'zier [-tri-] m (-in f) patrycjusz(ka); **patri'zisch** a patrycjuszowski.
Patro'n [-trōn] (-e)s, pl -e m patron, opiekun; protektor m, lustiger ~ wesoly kompan; **liederlicher** ~ birbant m; **Patrona't** n patronat m.
Patro'ne [-trō-] pl -n f 1 naboż m. 2 szablony; **pātron** m; **-nhūle** f gilza nabożowa; **-ntasche** f ladownica f; **-n-wagen** m wóz amunicyjny.
Patroui'ile [-trulje] -n f mil. patrol m; **-nvorstoß** m wypad patrolowy; **patrouillie'ren** [-ljl-] un. patrolować.
Pa'tsche f 1 ręką f. 2 kaluża f. 3 fig. in der ~ sein (a. sitzen), być w tarapatkach, w kłopotcie; sich aus der ~ ziehen, wybrnąć z kłopotu; **Pä'tschchen** n raczka, łapka f.
pa'tschen 1 un. klapnąć, dać klapsa, chlusnąć. II un. (h) 1 klaskać. 2 im Kote ~ brnąć w błocie.
Pa'tschhādchen n raczka f.
patschna'ß a przemokły do nitki.
Pa'tschull, -s n paczula f.
Pa'tte pl -n f klap(ka) f.
pa'tzig a fam. arogancki; bezzelny; ~ tun, udawać zucha.

Pau'ka'nt, -cn, pl -en m pojedynkowicz m; **Pau'kboden** m sala szermierska.
Pau'ke, pl -n f 1 mus. bęben m. 2 an. bębenek m; **pau'ken** un. (h) 1 bić w bęben; bębnić (na fortepianie). 2 fechtować się, bić się na szpady. 3 szk. obkwać się; **-nsläger** m doboż m; **-rei'** f 1 zapasy szermierskie. 2 szk. obkubanie n się.
Paul m Paweł; **-chen** n Pawelek.
Pauli'ne f Paulina.
Pauperi'smus [-ris-] m pauperyzm m, ubóstwo n mas.
Pau'sback m (człowiek) pyzaty; **pau'sbäckig** a pyzaty, puculowaty.
Pauscha'le n ryczałt m.
Pauscha'l-kauf m zakup ryczałtowy; **-quantum** n, **-summe** f ryczałt m, suma ryczałtowa.
Pau'se, pl -n f 1 przerwa, pauza f 2 odbitka, kopja f, przerys, odrys m.
pau'sen' va. przerysować, (s)kalkować, odrysować; przeproszać.
pau'sen', **pau'sie'ren** un. (h) pauzować, odpooczywać.
Pau'spapier n kalka f.
Pa'vian [pāvjan] -s, pl -e m zo. pawian m; **-sgesicht** n malpia twarz.
Pazifi'smus [-fis-] m pacyfizm m; **Pazifi'st**, -en, pl -en m (-in f) pacyfist(ka); **pazifi'tisch** a pacyfistyczny; **pazifizie'ren** va. uspokoić, przywrócić pokój.
Pech, (-e)s n 1 smola f. 2 fam. pech m, niepowodzenie n; ~ haben, mieć pecha; **-draht** m dratwa f; **-fackel** pochodnia smolowa; **-faden** m dratwa f; **-holz** n drzewo smolne; **-hütte** f smolarnia f; **-kohle** f węgiel smolny; **-pappe** f tektura asfaltowa, smolowcowa; **pechtschwarz** a czarny jak smola; **-vogel** m fam. pechowic m.
Peda'l [-dāl] (-e)s, pl -e n pedał m.
Peda'nt, -en, pl -en m (-in f) pedant(ka); **-erie'** [-ri] f pedanteria f, **peda'ntisch** a pedantyczny; ad. pedantycznie.
Pede'll, -s i -en, pl -e(n) m pedel m.
Pe'gatus [pe-] m Pegaz m (skrzydlaty rumak muz); den ~ besteigen, dosiadać Pegaza (pisać wiersze).
Pe'gel [pe-] -s m wodowskaz m; **-höhe** f, **-stand** m stan wody.
pe'ilen va. zgłębiać, sondować.
Pei'l-höhe f wysokość przyplwy;

-kompas m kompas pionowy; -lot n ołowianka f, pion m.
Peilung f zgłębianie, sondowanie n.
Pein [pajn] f męka, męczarnia f, udręczenie n; **peinigen** va. męczyć, dręczyć, trapić; **Peiniger(in)** s dręczyciel(ka); **Peinigung** f dręczenie n; **peinlich** i a l męczący, bolesny. 2 ciężki, skrupulatny. 3 jr. kryminalny. 4 przykry; -e Lage, przykre położenie. 11 ad. przykro; bolesnie; ~ genau, skrupulatnie; **Peinlichkeit** f bolesność, przykrość; skrupulatność f.
Peitsche [pajtŝe] pl -n f bicz, bat m; **spicruta** f; **peitschen** va. bić batem, chłostać, bicować.
Peitschenhieb m uderzenie batem; -**schnur** f trzaskawka f; -**stiel** m biczowy n, trzonek m bicza.
Pekeische pl -n f bekiesza f.
Peiking [pe-] n geo. Pekin.
pekuniär [-njär] a pieniężny.
Pelargo'nie [-gø-] pl -n f bot. pelargonja f.
Pelerine [-ri-] pl -n f peleryna f.
Pelikan [pelikän] (-e)s, pl -e m orn. pelikan m.
Pelle, pl -n f skórka, łupina f; **peilen** va. i un. (h) obierać z łupiny; **Peilkartoffel** pl kartofle w mundurkach, w łupinach.
Pelz, -es, pl -e m l futro n, kożuch m, mid ~ besetzen a. futterm, podszyc, podbić futrem. 2 kożuszek m (na kawie etc.); -**art** f rodzaj futra; -**besatz** n obycie futrem; **pelzbesetzt** a obzity futrem; -**futter** n podbicie futrzane; -**handel** m handel futrami; -**händler** m futrzarz m; -**handschuh** m rękawiczka na futrze; -**kragen** m kołnierz futrzany; -**mantel** m płaszcz futrzany; -**mütze** f czapka futrzana; -**rock** m szub(ka) f; -**atiefel** m but futrzany; -**ware** f, -**werk** n futra, wyroby futrzane. [domowe].
Pena'ten [-nä-] pl penaty pl, bogi
Pe'ndel n i m wahadło n; **pe'ndeln** un. (h) wahać (kołysać) się; *fam.* łaziłować, waleśać się.
Pe'ndel-schlag m, -**schwingung** f ruch wahadła; -**uhr** f zegar z wahadłem; -**zug** m pociąg międzystacyjny.
pen'bel a ciężki (ob. peinlich).
Pe'nis [pē-] n członek męski
pe'nnen un. (h) gm. zapł.
Pensio'n [pansja, -zja] pl -en f i e

merytura f. 2 pensjonat m. 3 całodzienne utrzymanie i mieszkanie. 4 pensja (szkół) f; **Pensionär** (-e)s, pl -e m (-in f) pensjonarz (-rka); emeryt(ka); **Pensionat** [-nät] (-e)s, pl -e n pensjonat m; **pensionist'ren** [-ri-] n. va. spensjonować, przemieścić k. w stan spoczynku; sich ~ lassen, poddać się na emeryturę; **penulion'e'rt'a** emerytowani; **Pensionist'rang** f przeniesienie w stan spoczynku.
Pensio'n-anstalt f pensja f, zakład wychowawczy; -**beitrag** f kasa emerytalna; -**vorsteher(in)** s dyrektor(ka), przełożony (-na) zakładu wychowawczego.
Pe'rsium [-zur-] pl -sa i -sen n ządanie n (szkolne).
Pepsin [-ssin] n pepsyna f.
per prp. ~ Jahr, rocznie; ~ Post, poczta; ~ Kasse, za gotówkę.
perfe'kt a l doskonały. 2 dokonany; **Perfe'kt(um)** n gr. czas przeszły dokonany.
perfid a zdradziecki, fałszywy.
perforie'ren [-ri-] va. przebi(ja)ć, (prze)dziurawić, dziurkować; **Perforie'rmaschine** f dziurkarka f.
Pergame'nt, (-e)s, pl -e n pergamin m; -**band** m oprawa pergaminowa; -**papier** n papier pergaminowy.
Perio'de [-rjö-] pl -n f okres m; **perio'disch** a periodyczny, okresowy.
Peripherie [-feri-] pl -n f obwód m; **peripheria** f; -**winkel** m kął wpisany.
Perisko'p [-kop] (-e)s, pl -e n peryskop m.
Perka'l [-kal] (-e)s, pl -e m perkalm.
Perkusio'n [-sjön] f uderzenie; *med.* opukiwanie n; -**sgewehr** n broń perkusyjna, strzelba pistonowa; -**schauß** m strzał uderzeniowy.
Per'le, pl -n f perła f (t. fig.).
per'len un. (h) perlić się, musować.
Per'len-fischeri f połów m perel; -**schnur** f sznur n perel; -**stickerel** f haft perłowy, paciorkowy.
per'lgrau a perłowy.
per'lgraupen pl kasza perłowa; -**huhn** n perliczka f; -**muschel** f perłoplaw m, muszla perłowa; -**mutter** f masa perłowa; -**tutterknopf** m guzik z perłowej masy; **pe'rlmuttern** a

z perłowej masy; -**schrift** f dr. półgłomert, perl m.
permane'nt a stały, trwały; **Permane'nt** f niestannność f; sich in ~ erklären, ogłosić niestannność obrad.
perorie'ren [-ri-] un. (h) rozprawić, przemawiać, perorować.
Perpendi'kel [-di-] m i n l wahadło n. 2 linja prostopadła, pion m.
perple'x a zmieszany, zakłopotany.
Perro n [-ra] -s, pl -s m peron m.
Persekutio'n [-cjo'n] pl -en f prześladowanie n.
Pe'rser [-zer] -s m Pers m; -**teppich** m perski dywan.
Persia'ner [-zja-] m karakuty pl.
Pe'rsien [-zjen] n geo. Persja f.
persiflie'ren [-zifli-] va. wyszydzać.
Pe'rsiko m likier brzoskwiniowy.
pe'rsisch [-zisz] a perski.
Perso'n [-zön] pl -en f osoba; *persona*, osobistość f, in *eigener* ~ we własne osobie, osobiscie; ich für meine ~ co do mnie; (so und so viel) auf die ~ na osobę; stumme ~ figurant(ka); klein von ~ małego wzrostu; ich kenne ihn von ~ znam go z widzenia.
Person'al [-zonal] (-e)s, pl -e n personel m (biura etc.); -**abbau** m zredukowanie personelu; -**akten** pl akta osobowe, dotyczące jakiejś osoby; -**arrest** m areszt osobisty; -**beschreibung** f rysopis m; -**ien** pl sprawy osobiste; -**pronomen** n gr. zamek osobisty; -**union** f unja personalna.
Perso'nen-aufzug m dźwig osobowy; -**dampfer** m parostatek pasażerski; -**stand** m stan cywilny; -**tarif** m taryfa osobowa; -**verkehr** m ruch osobowy; -**wechsel** m zmiany personalne; -**zug** m pociąg osobowy.
personifizie'ren [-zo-] va. uosabiać, personifizie'rt a uosobiony; **Personifizie'rung** f uosobienie n.
perso'nlich [-zön-] a osobisty; ad. osobiscie; do rąk własnych; **Perso'nlichkeit** f osobistość, osobowość f.
Perspekti'v [-tif] (-e)s, pl -e n luneta f; -e [-tiwe] pl -n f perspektywa f, widok m; **perspekti'visch** a perspektywiczny, widokowy (szkic etc.); ad. w perspektywie.
Pertine'nz f przynależności pl.
Pe'ru [pe-] n geo. Peruwja f; **Perua'ner** [-a-] m Peruwjańczyk m, perua'niśch a peruwjański.

Peru'cke pl -n f peruka f; -**nama'cher** m perukarz m. [f].
Perversität [-zitet] f przewrotność.
Pessimismus [-mis-] m pesymizm m; **Pessimist**, -en, pl -en m (-in f) pesymista(k); **pessimistisch** a i ad. pesymistyczny (-nie).
Pe'st n geo. Budapest.
Pe'st, pl -en f zaraza, dzuma f, morowe powietrze; *fig.* plaga f; -**beule** f dymienica morowa; *fig.* straszna plaga; -**haus** n szpital dla zadumionych; **pestilenzia'lich** [-cjä-] a morowy, zapowietrzony; **pe'stkrank** a zadumiony.
Peta'rde, pl -n f petarda f.
Pete'nt, -en, pl -en m petent, proszący. [trus].
Pe'ter [pē-] m Piotr; -**chen** n Pioterki.
Peter'silie [-zi-] f pietruszka f.
Pe'ters-kirche f kościół św. Piotra; -**pfennig** m świętopietrze n.
Peti't [-tl] f dr. petyt m.
Petitio'n [-cjo'n] f prosba, petycja f; **petitionie'ren** [-cjo'n-] un. (h) podać prośbę.
Petrole'um [-trø-] -s n nafta f; -**kanne** f banka na naftę; -**kocher** m kuchenka naftowa; -**lampe** f lampka naftowa.
Pe'trus [pē-] m Piotruś.
Pe'ttschaft, (-e)s, pl -e n pieczętka f; -**stecher** m pieczętarkar m.
petto, in ~ wlembi duszy; w myśli.
Petu'nie [-tu-] pl -n f bot. petunia f.
Petz, -es, pl -e m niedźwiedź m.
pe'tzen un. (h) i va. denuncjować; **Petzer** m donosiiciel, denuncjant m.
Pfad [pfat] -es, pl -e m ścieżka f; -**finder** (-in) s harcerz (-rka); -**finderbewegung** f harcerstwo n, ruch harcerski.
Pfa'ffe, -n, pl -n m ksiądz, klecha m.
Pfa'ffen-herrschaft f panowanie kleru; -**wesen** n, -**wirtschaft** f klerykalizm m, panowanie n kleru.
pfä'ffisch a księży; **Pfä'fflein**, -s n księżulek m.
Pfahl [pfal] (-e)s, pl Pfähle m pał, słup, kół m; tyka, żerdź f; *fig.* in seinen vier Pfählen sitzen, zamknąć się (a. siedzieć) w domu; -**bauten** pl napalowisko n, budowle nawodne; -**brücke** f most na palach (a. jarzmo-woy); -**bürger** m mieszkaniec przedmieścia.

Pode'st, -es, *pl -e mi n* spoczynek (na schodach), podest *m*; **Po'dium** [pó-] *n* pomost podwyższony, podium *n*.
Poe'm [-m] (-e)s, *pl -e n* poemat *m*.
Poesie' [-zi] *pl -n f* poezja; **Poe't** [poet] -en, *pl -en (-tin f)* poet(k)a; **Poe'tik** [-e] *f* nauka rymotwórcza, poetyka *f*; **Poe'tisch** *a* *ad.* poetyczny (-nie). [tworny, pointa *f*.
Poi'nte [poŋte] *f* dowcip ostry *a* wy-
Poka'l [-kał] (-e)s, *pl -e m* puhar *m*;
-spiel *n* sp. rozgrywka *f* o puhar.
Pö'kel [pö-] -s *m* woda solona; -**faß** *n* solówka *f* (beczka); -**fleisch** *n* peklowina *f*, mięso peklowane; **pö'keln** *ua.* peklować; -**raum** *m* solarnia *f*.
Pol [pól] (-e)s, *pl -e m* biegun *m*; **pol'a'r** [-lar] *a* biegunowy, polarny.
Pol'a'r-bar *m* niedźwiedź biały; -**fahrt** *f* wyprawa podbiegunowa; -**fuchs** *m* lis niebieski.
polarisieren [-zi-] *ua.* fiz. polaryzować; **Polarisierung** *f* polaryzacja *f*; **Polarität** [-tet] *f* biegunowość *f*.
Polarlicht *n* światło biegunowe, zorza północna; -**stern** *m* gwiazda biegunowa, północna, polarna.
Pole [pó-] -n, *pl -n m* Polak *m*.
Pole'mik [-le-] *pl -en f* spór literacki, polemika *f*; -**er** *m* polemista *m*; **pole'misch** *a* polemiczny; **pole'misieren** [-zi-] *un. (h)* polemizować.
Polen [pó-] *n* Polska *f*.
Pole'nta *f* mamałyga *f*.
Polentum *n* polskość *f*.
Polize [-lse] *pl -n f* policja *f*.
Polie'r [-lir] (-e)s, *pl -e m* podmałystrzy *m*.
polieren [-ll-] *ua.* polerować; **Polie'rer** *m* polerownik *m*; **Polie'rung** *f* polerowanie *n*.
Polikli'nik, *pl -en f* poliklinika *f*.
Po'lin [pó-] *pl -nen f* Polka *f*.
Politi'k *f* polityka *f*, **Poli'tiker** *m* polityk *m*; **poli'tisch** *a* polityczny; **politisch** [-zi-] *un. (h)* politykopolitu'r [-túr] *f* polityka *f*. [wać].
Polizei [-caj] *f* policja *f*; -**amt**, -**büro** *n* urząd policyjny; -**aufsicht** *f* dozór policyjny; -**beamte(r)** *m* urzędnik policyjny; -**behörde** *f* policja *f*; -**gewahrsam** *n* areszt policyjny; -**hund** *m* pies policyjny; -**kommissar** *m* komisarz policji.
polizeilich *a* *ad.* policyjny (-nie).
Polizei'stunde *f* godzina zanyka-

nia kawiarni etc.; -**verordnung** *f* rozporządzenie policyjne; -**wache** *f* warta policyjna; **fam. koza**, **paka** *f*; **polizei'widrig** *a* przeciwny przepisom policji; niedozwolony.
Polizi'st, -en, *pl -en m* policjant *m*.
Po'lika, *pl -s f* polka *f* (taniec).
po'lnisch *a* polski; *ad.* po polsku; **das Po'lnische**, język polski; *ins P-* übersetzen, przetłumaczyć na język polski.
Poloná'ae [-nē-] *pl -n f* polonez *m*.
polonisieren [-zi-] *ua.* (s)polaryzować; *sich* ~ *spolaryzować się*, *spolszczyć*.
Po'lst'er, -s *n* wyściełanie *n*; krzesło wyściełane; poduszka *f*; -**haar** *n* włosień *m*; -**möbel** *pl* meble wyściełane.
po'lst'ern *ua.* wyściełać, wypychać.
Po'lst'er-sessel, -stuhl *m* krzesło wyściełane; **Po'lst'erung** *f* wyściełanie *n*.
Po'lt'erabend *m* wieczór przedślubny; **Poltere'i** *f* halasowanie *n*; **Po'lt'er-er**, **Po'lt'ergeist** *m* wrzaskun; złośliwy, pasjonat *m*; halaburda *m*.
po'lt'ern *un. 1 (h)* łomotać, łoskotać, gruchnąć; *an der Tür* ~ łomotać, walić we drzwi. 2 halasować. 3 (sn) upaść zukiem, runąć, gruchnąć.
polychro'm [-króm] *a* wielobarwny.
Poly'gamie [-mi] *f* wielożenstwo, poligamia *f*; -**glö'tte**, -*n*, *pl -n m* językownazwa, poliglota *m*; -**go'n** [-gón] (-e)s, *pl -e n* mat. wielokąt *m*; -**no'n** [-nóm] (-e)s, *pl -e n* wielomian *m*.
Poly'p, -en, *pl -en m* polip *m*.
Polyte'chnik *m* student politechniki; **Polyte'chnikun**; -*s*, *pl -ken n* politechnika *f*; **polyte'chnisch** *a* politechniczny.
Poma'de [-má-] *pl -n f* pomad(k)a *f*; -**nstange** *f* batonik pomadki; **pomadisieren** [-zi-] *ua.* pomadkować.
Pomera'nze, *pl -n f* pomarańcza *f*; -**nlimonade** *f* oranżada *f*; -**nsaft** *m* sok pomarańczowy.
Po'mmer *m* pomorzanie *m*, **Po'mmern** *n* geo. Pomorzec *n*; **po'mmerr** (ijsch) *a* pomorski.
pomolo'gisch [-lo-] *a* pomologiczny
Pomp, (-e)s *m* przepych *m*, pompa *f*, okazałość *f*; **po'mphaft**, **pompös** [-pös] *a* okazały, wspaniały.
ponie'ren [-ni-] *ua.* *fam.* fundować.
Po'ntifex, -es, *pl -e m* arcykapłan.
Ponto'n, -s, *pl -s m* ponton *f*; -**b'ük-**

ke *f* most pontonowy; -**wesen** *n* pontonierstwo *n*; -**ier** *m* pontonier *m*.
Po'ny -s, *pl -s m i n* 1 kuc(yk) *m*. 2 gryzka *f*.
Po'panz [pó-] -es, *pl -e m* straszycyło
Po'pe [pó-] -n, *pl -n m* pop.
Po'p(e)lin, -s *m* popielina *f*.
Popo' [-pól] -s *m* pupka *f*, tyłek *m*.
populá'r [-lár] *a* popularny; **popu-larisieren** [-zi-] *ua.* uprzęścić, popularyzować; **Popularität** [-tet] *f* popularność *f*.
Po're [pó-] *pl -n f* por *m* (w skórce); **poró's** [purós] *a* porowaty.
Po'rpb'yr, (-e)s, *pl -e m* porfir *m*.
Porree' [-re] -s *m* bot. por *m*.
Porta'l [-tal] (-e)s, *pl -e n* portal *m*, główne wejście (kościół) etc.).
Porte'feuille [-foi] (-s), *pl -s n* portfel *m*; teka *f* (ministerjalna); -**mon-näe** [-nē] -s, *pl -s n* portmonetka *f*; -**pee'** [-pe] -s, *pl -s n* pendent *m*.
Por'ter, -s *m* porter *m* (piwo ang.).
Portie'r [-tje] -s, *pl -s m* portier *m*.
Portie're [-tje] *pl -n f* portiera *f*.
Portio'n [-cjon] *pl -en f* porcja *f*.
Po'r'tlandzement *m* cement portlandzki.
Por'to, -s *n* porto *n*, opłata pocztowa; -**auslagen** *pl* wydatki na porto; -**ermäßigung** *f* zniżka opłaty (taryfy) pocztowej; **po'rtofrei** *a* porto franko, wolny od opłaty pocztowej; -**freiheit** *f* zwolnienie od opłaty pocztowej; -**gebühr** *f* porto *n*; **po'rt-pflichtig** *a* podlegający opłacie pocztowej; -**vergütung** *f* zwrot opłaty pocztowej.
Porträt [-trät], (-e)s, *pl -e n* portret *m*; **porträtie'ren** [-tl-] *ua.* portretować; **Porträt'maler(in)** *s* portreci-st(k)a
Po'rtugal *n* geo. Portugalia *f*; **Portugie'se** [-gl-] *m* (-sin *f*) Portugalczyk (-lka); **portugie'sisch** *a* portugalski; *ad.* po portugalsku.
Porzella'n [-län] (-e)s, *pl -e n* porcelana *f*; -**erde** *f* glina porcelanowa, porcelanówka *f*; -**geschir** *n* porcelana *f*; -**isolator** *m* el. izolator porcelanowy; -**malerei** *f* malowanie (a. malowidła) na porcelanie; -**waren** *pl* wyroby porcelanowe.
Posamentie'r [-tlr] *m* szmuklerz *m*; -**arbeit** *f* robota szmuklerska; -**waren** *pl* wyroby szmuklerskie.

Posau'ne, *pl -n f* puzon *m*; **traba** *f*; **posau'nen** *un. (h)* grać na puzonie; **Posau'nenbläser** *m* puzonista *m*.
Po'se [pó-] *pl -n f* poza *f*.
Po'sen [pó-] *n* Poznań. [n, pozycja *f*.
Positio'n [-cjon] *pl -en f* stanowisko
po'sitiv [pozitíf, pozitíf] 1 *a* *a* do-datni; pozytywny. 2 pewny; -**e** Ant-wort, odpowiedź twierdząca, stanow-cza, pewna. II **P-** *n* fot. obraz dodatni, pozytywny *m*, gr. stopień równy; -**elek-trisch** *a* dodatnio elektryczny; **Posi-tivismus** *m* [-wia-] *m* pozytywizm *m*.
Positu'r [-túr] *pl -en f* postawa *f*.
Po'sse, *pl -n f* 1 żart, figiel *m*, facec-ja *f*; -**n** reißen, treiben, figlować, blaznować. 2 te farsa, krotochwila *f*.
Po'ssen, -s *m* figiel *m*, psota *f*; *j-m* einen ~ spielen, splatać k figla; *j-m* zum ~ etw. tun, zrobić k. co na złość, naprzekór; -**dichter** *m* autor fars; **po'ssenhaft** *a* figlarny, krotochwiny; -**macher** *m* figlarz, facecionista, bła-zen *m*; -**reibe'rel'** *f* blaznowanie *n*; -**spiel** *n* farsa, krotochwila *f*.
possessiv [-ssif] *a* gr. dzierżawczy;
Possessi'vum *n* zaimek dzierżawczy.
possie'rlich [-sslr-] *a* zabawny, kom-iczny; **Possie'rlichkeit** *f* zabaw-ność *f*.
Post, *pl -en f* 1 poczta *f*; urząd (gmach) pocztowy. 2 listy *pl*, poczta; *mit umgehender* (a. wendender) ~ od-wrotną pocztą; -**agentur** *f* agencja pocztowa; **posta'lich** [-ta-] *pl* pocztowy
Postame'nt, *pl -e n* postument *m*.
Po'st-amt *n* urząd pocztowy; -**an-weisung** *f* przekaz pocztowy; -**auf-trag** *m* zlecenie pocztowe; -**beam-te(r)** *m* urzędnik pocztowy, poczciarz *m*; -**bestellung** *f* doręczenie listów; -**bote** *m* listonosz *m*; -**dampfer** *m* parowiec pocztowy.
postdatie'ren *ua.* datować wstecz.
Po'sten, -s *m* 1 posada *f*, miejsce; stanowisko *n*. 2 posterunek *m*, placów-ka *f*; (auf) ~ stehen, stać na warcie, na straży; *fig.* auf dem ~ sein, a) być na posterunku; b) być zdrowym. 3 par-tija (towaru); *pozcja* *f* (w księgowości); *einen* ~ buchen, zaksięgować pozycję; -**kette** *f* mil. linia posterunków.
Post'-fach *n* skrzynka pocztowa (prywatna, firmy); -**flugzeug** *n* sa-molot pocztowy; -**formular** *n* blan-kiet (formularz) pocztowy; -**gebühr** *f*

opłata pocztowa; -halter m pocztomistrz; -hilfsbote m pomocnik listonosza.
 -postie ren [po:] va. postawić posterunek; sich ~ stanąć na posterunku; usadowić się. [tyljon m.]
 -Postillio n [-ljon] -s, pl -e m pocztowca; -Postkarte f pocztówka f; ~ mit Rückantwort, p. z odpowiedzią; -Kraftwagen m samochód pocztowy; -Kutsche f karetka pocztowa; po'st-lagernd a poste restante; -marke f znaczek pocztowy; -meister m pocztmistrz; -nachnahme f pobranie, zaliczenie pocztowe.
 -postnumera ndo ad. ~ bezahlen, płacić później, zdolu.
 -Po'sto n: ~ fassen, zająć stałe stanowisko a. miejsce; usadowić się.
 -Po'st-ordnung f przepisy pocztowe; -paket n paczka (przesyłka) pocztowa; -papier n papier listowy; -raub m kradzież f na poczcie; -sachen pl pocztka f, listy pl; -schalter m okienko n na poczcie; -scheckkonto n pocztowe konto czekowe; -scheckverkehr m obrót czekowy; -sparkasse f pocztowa kasa oszczędności (P. K. O.); -stempel m stempel pocztowy; -tag m fig. einen ~ zu spät, po niewczasie; -tarif m taryfa pocztowa.
 -Postula't [-lat] -(e)s, pl -e n żądanie n, postulat m; -e geltend machen a. aufstellen, wystąpić z żądaniem.
 -Po'st-verband, -verein m związek pocztowy; -verkehr m ruch pocztowy; -verwaltung f zarząd pocztowy; -wagen m wóz pocztowy; po'st-wendend ad. odwrotną pocztą; -wertzeichen n znaczek pocztowy; -wesen n sprawy (urządzenia) pocztowe; -zug m pociąg z pocztą. [carz, potentat m.]
 -Potenta't [-tá't] -en, pl -en m potentat; -potenz, pl -en f mat. potęga f; -potenzie ren va. podnieść (liczbę) do potęgi. [różnych melodyj.]
 -Po'tpourri [-puri] n mus. wiązanka Potitache f potaż m.
 -Potz-tau'send! n, -Wetter! int. do diabła, do stu piorunów! do katal!
 -Pou'le [pü:] f harc. pula f.
 -poussie ren [pussl:] va. 1 pchać, pasować. 2 (ein Mädchen) ~ umizgać się do...
 -Pracht f przepych m, okazałość f; -ausgabe f wydanie luksusowe; -bau

m wspaniały gmach; -einband m oprawa ozdobna.
 -prä'chtig a wspaniały, pyszny, świetny; wyborny; ad. wspaniale, świetnie.
 -Pra'cht-keri m fam. byczy, morowaty chłop; -liebe f upodobanie do przepychu; prä'chtlieband a lubiący przepych; -stück n sztuka, rzecz okazowa; prä'chtvoll a ob. prächtig; -werk n wspaniale dzieło.
 -Prädestinatio'n [-cjon] f przeznaczenie n; prädestinie ren va. przeznaczyć.
 -Prädika't [-ka't] -(e)s, pl -e n 1 gr. orzeczenie n. 2 szk. stopień m. 3 tytuł m; prädikati'v [-tlf] a orzeczeniowy.
 -Präfe'kt, -en, pl -en m prefekt m; Präfe'ktu'r [-tür] pl -en f prefektura f.
 -Präfi'x, -es, pl -e n gr. przyrostek m.
 -Prag [prak] n geo. Praga.
 -Prä'gen [pre:] va. bić (monete); wybi(ja)ć (medal); odbić (rycinę), wytłaczać; fig. ukuć (słowo).
 -Prä'geort m mennica f.
 -pragmatisch [-mä:] a zasadniczy, pragmatyczny.
 -prägná't a znaczący; dobitny, dosadny, jedyny (styl); ścisły; im -en Sinne, w ścisłym znaczeniu tego słowa.
 -Prä'gung f bicie (monet); odbijanie (rycin), wybijanie, wytłoczenie n.
 -prähistorisch a przedhistoryczny.
 -pra'hlen [pra:] un. (h) chępić się, przechwalać się (mit etw. czem).
 -Pra'hler, -s m samochwał, fanfaron m; -ei' f przechwałki pl, chepliwość f; -in f osoba chepliwa, fanfaronka; pra'hlerisch a chepliwy; Pra'hli-hans m samochwał, pyszałek m.
 -Prahm [prám] -(e)s, pl -e m promm.
 -Präjudi'z [-dlz] f 1 przesąd m. 2 przesądzenie n (sprawy); ujma f.
 -Präklusivfrist [-zlf:] f termin prekluzyjny.
 -Prä'ktik f praktyka f; -en pl praktyki, machinacje pl; -a nt, -en, pl -en (-in f) praktykant(ka); -er, -us m praktyk m; pra'ktisch a i ad. praktyczny (-nie); -er Arzt, lekarz praktykujący; praktizie'ren I un. (h) praktykować; praktizierender Arzt, lekarz praktykujący. II va. sciagnąć, skraćć; wsunąć (co k. do kieszeni).
 -Prälá't [-lat] -en, pl -en m prelat.
 -Prällmí'na'rien [-ná:] pl układy, rokowania przedwstępne.

-prall a napięty, wyprężony; sprężysty, elastyczny; wydeity, pełny i okrągły; -e Backen, policzki wydeity.
 -Prall, -(e)s m odbicie, uderzenie n; prä'llen (h i sn); gegen etw. ~ uderzyć o co; odbi(ja)ć się, odskoczyć od cz.; Pra'llkraft f sprężystość; siła f odbicia. [preludjum n.]
 -Prälu'dium [-lu:] pl -dien n mus. Preludium [pre:] pl -n f premja (t. u. ubezpieczeniowa); nagroda f.
 -Prä'mien-anleihe f pożyczka premijowa; -geschäft n giełda; interes premijowy; -papier n premijówka f; -schein m kwit ubezpieczeniowy.
 -prämie ren [-mil:] va. nagrodą odznaczyć, premjować; prämie'ren a premjowany.
 -Prä'mi'se, pl -n f założenie n.
 -prä'ngen un. (h) blyzzczeć; (o osobach) paradować (in schönen Kleidern in pięknych szatach); mit (a. auf) etw. ~ popisować się czem.
 -Prä'nger, -s m pregiarz m; an den ~ stellen, (po)stawić pod pregiarzem.
 -Pra'nte, pl -n f łapa f.
 -pränumera'ndo ad. zgóry (płacić).
 -Präpara't [-rát] -(e)s, pl -e n preparat, preparat m; präparie'ren [-rl:] va. (sich) przygotować (się).
 -Prä'pósito'n [-cjon] pl -en f gr. przymok m.
 -Prärogati'v [-tlf] -s, pl -e, n, -e [-tlwe] pl -n f przywilej m, prerogatywa f.
 -Prä'sens [pre:] n czas teraźniejszy.
 -Präsentatio'n [-cjon] f przedstawienie; okazanie n (weksłu); bei ~ za okazaniem; Präsentie'r-brett n, -teller m tacza f, półmisek do podawania; präsentie'ren [-tl:] va. (sich) przedstawić, prezentować (się); mil. das Gewehr ~ prezentować broń.
 -Präse'nz f obecność f; -liste f lista obecnych.
 -Präservati'v [-tlf] -(e)s, pl -e n -mittel n środek ochronny, przerwytywa f.
 -Präside'nt, -en, pl -en (-in f) prezydent(owa); prezes(owa), przewodniczący (-ca); -enwahl f wybór prezydenta, przewodniczącego; -schaft f prezydentura f; prezesostwo n.
 -präside'ren [-dl:] un. (h) przewodniczyć (in einer Versammlung na zebraniu). [wodnictwo, przędzium n.]
 -Präsi'dium [-zl:] -s, pl -dien n pre-

pra'sseln un. 1 (h) trzeszczeć, trzaskać; pękać (z traskiem). 2 (sn) gruchnąć, runąć z łoskotem.
 -pra'ssen un. (h) hulać; Pra'sser m hulak; marnotrawca m; Prasserei' f hulanie; marnotrawstwo n.
 -präsumie'ren va. przypuszczać; präsumti'v [-tlf] a domniemywać.
 -Prätende'nt, -en, pl -en m pretendent m; präsentie'ren [-dl:] va. pretendować, rościć sobie prawo do cz.; Prätesio'n [-zjon] pl -en f pretensja f, roszczenie n; prätesio's [-cjös] a pretensjonalny.
 -Präte'ritum n gr. czas przeszły.
 -Präventi'vhaft [-tlf:] f areszt prewencyjny, zapobiegawczy.
 -Pra'xis [-ksis] f praktyka; klientelaf (adwokata, lekarza).
 -Präzede'nzfall m precedens m; wy-padek przedtem już zasły.
 -präzi's [-cls] a ścisły, dokładny.
 -präzisie'ren [-zl:] va. dokładnie oznaczyć, (s)precyzować; Präzision [-zjon] f dokładność, ścisłość, precyzja.
 -Präziso'ns-arbeit f robota precyzyjna; -gewehr n karabin precyzyjny.
 -pre'digen [pre:] un. (h) mieć kazanie; prawić moralę; prz. Gelehrten ist gut ~ mądrej głowie dość na słowie (ob. taub); Pre'diger m kaznodzieja m; -seminar n seminarjum teologiczne; Pre'digt, pl -en f kazanie n; eine ~ halten, mieć kazanie.
 -Preis [prajs] -es, pl -e m 1 cenaf (ob. äußerst z, fest i); um jeden ~ za wszelką cenę; um keinen ~ za nic w świecie; zu billigem -e, po taniej cenie; unter dem -e (verkaufen), niżej ceny kosztu; im -e fallen, steigen, spadać, podnosić się w cenie. 2 nagroda f; den ersten ~ erhalten, dostać pierwszą nagrodę; den ~ davontragen, zdobyć nagrodę; einen ~ auf j-s Kopf setzen, naznaczyć nagrodę za ~ czyją głowę; prz. ohne Fleiß kein ~ bez pracy nie będzie kołaczy. 3 (po)chwala f.
 -Preis-abbau m obniżenie n (znizka f) cen; -angabe f, -anschlag m podanie, ustalenie ceny; -aufgabe f zadanie konkursowe (do nagrody); -aufschlag m podwyższenie n (zwyczajka f) cen; -ausschreiben n ogłoszenie konkursu; -bewerber m ubiegający się o nagrodę; -drücker m spekulant na znizkę; -drückerei f kompresja f cen.

m; **prográmm-gemäß**, -mäßig a i ad. według programu.
Progressio'n [-sjo'n] f progresja f, stopniowe wzrastanie; **progressiv** [-sjo] a stopniowo rosnący, progresyjny; **postepowy**.
Pro'gymnasium n progimnazjum n.
prohibie'ren [-bl-] va. zakazać;
Prohibitio'n [-cjo'n] f zakaz m, prohibicja f; **Prohibitivsystem** [-tlf-] n system prohibicyjny.
Proje'kt, -s, pl -e n projekt m; **-enmacher** m projektarz m; **projektie'ren** [-tl-] va. (za)projektować.
Projekti'ns-apparat m przyrząd (aparát) projekcyjny; **-ebene** f płaszczyna rzutowa; **-schirm** m ekran m
projizje'ren va. rzutować, rzucać.
Proklamatio'n [-cjo'n] pl -en f odezwa, proklamacja f, obwieszczenie n; **proklamie'ren** [-ml-] va. obwieścić, obwołać, proklamować, ogłosić.
Proku'ra [-kũ-] f prokura f; **per** ~ na podstawie prokury; **Prokura'tor**, -s, pl -en m prokurator m; **Prokuri'st**, -en, pl -en m prokurent m.
Proletaria't [-rja't] -(e)s, pl -e n proletariát m; **Proleta'rius** [-tã-] -s m (-in f) proletariusz(ka). [wstęp m.
Prolo'g [-lõk] -(e)s, pl -e m prolog.
Prolongatio'n [-cjo'n] f prolongata f, przedłużenie n (terminu); **-swechsel** m **weksel** prolongowany; **prolongie'ren** [-gl-] va. odroczyć, prolongować (weksel etc.).
Promemoria [-mõ-] -s n dla pamięci, pamiętnik m.
Promena'de [-nã-] pl -n f przechadzka; **-ndeck** n pomost spacerowy; **promenie'ren** [-nl-] un. (sn) spapromieniować a wybitny. [cerowac].
Promotio'n [-cjo'n] f promocja f;
promovie'ren [-wi-] un. (h) doktoryzować się.
prompt a szybki; punktualny;
Pro'mptheit f szybkość; punktualność f. [stawę].
promolgje'ren [-gl-] va. ogłosić (u-
Pronomen [-nõ-] n gr. zaimek m;
pronomina'l [-nãl] a zaimkowy.
Propaganda f rozpowszechnienie n, propaganda, reklama f; **Propagandist**, -en, pl -en m propagandzista m.
Prope'ller m śmigła f; śmigło n.
Prophet [-fet] -en, pl -en m prorok m; **-in** pl -n en f prorokini f; **prophe-**

tisch a **protoczy**; **prophezei'en** va. prorokować, przepowiadać; **Prophezei'ung** f prorokowanie, proroctwo n.
Prophyla'ktisch a **zapobiegawczy**; **Prophyla'xis** f **zapobieganie** n.
propone'ren [-nl-] va. proponować.
Proportio'n [-cjo'n] f stosunek m, proporcja f; **proportiona'l** [-cjo'nãl] a stosunkowy, proporcjonalny; **mittlere** Proportionale, **średnia** proporcjonalna. [pozycja f.
Propositio'n [-cjo'n] pl -en f **propost** [prõpst] -es, pl **Prõpste** m **proboszcz**; **Propstei'** f **probostwo** n.
Prore'ktor m **prorektor** m.
Pro'sa [prõ-] f **proza** f; **Prosa'iker** [prõzã] m **prozaik** m; **prosa'isch** a **prozaiczny**; **Prosa'ist**, -en, pl -en, **Pro'saschriftsteller** m **prozaik** m.
Proselytenmacherel f **żarliwość** w nawracaniu.
Pro'sit! [prõ-] int. na zdrowie! ~ **Neujahr!** **szczęśliwego roku!**
proskribe'ren [-bl-] va. wygnać z kraju, skazać na wygnanie; **Proskriptio'n** [-cjo'n] f **wygnanie** z kraju.
Prospe'kt, -(e)s, pl -e m **widok** m. 2 **prospekt** m.
prosperie'ren [-rl-] un. (h) **prosperować**; **Prosperita't** [-tet] f **dobrobyt**.
prostitue'ren [-tul-] va. **namawiać do nierządu**; **sich** ~ **oddawać się nierządowi**, **fam. puszczać się**; **Prostitutio'n** [-cjo'n] f **prostytycja** f.
Prose'niumsloge f **te. łoża** **prosejnowa**.
Protektio'n [-cjo'n] f **protekcja** f;
Prote'ktor, -s, pl -en (-in f) **protektor**(ka); **-ãt** [-rãt] -s n **protektorat** m.
Prote'st, -es, pl -e m **protest** m (ob. **einlegen** 4); ~ **mangels** **Zahlung**, **protest** **wskutek niezaplacenia**.
Protesta'nt, -en, pl -en m (-in f) **protestant**(ka); **protesta'ntisch** a **protestancki**.
protestie'ren [-tl-] I un. **protestować** (gegen etw. **przeciw czemu**). **Iluz** **einen Wechsel** ~ **zaprotestować** **weksel**.
Prothe'se [-te-] pl -n f **proteza** f.
Protho'll, -(e)s, pl -e n **protokół** m; **ein** ~ **aufnehmen**, **spisać** **protokół**; **das** ~ **führen**, **pisać** **protokół**, **trzymać** **pióro**; **protokolla'risch** [-la-] a **protokolarny**.
Protoko'll-aufnahme f **sporządze-**

nie **protokółu**; **-führer** m **trzymający pióro** (na zebraniu etc.); **protokółant** m; **protokolle'ren** [-ll-] va. i un. (h) (za)protokolować; **Protokollie' rung** f (za)protokolowanie n.
Prototy'p, -(e)s, pl -e n **pierwowzór**.
Protz, -en, pl -en m **pyszalek**, **fanfaron**, **dorobkiewicz** **pyszczakowaty**.
Pro'tze [prõ-] pl -n f **mil. przodek** m.
Pro'tzen [prõ-] un. (h) **pysznić się** **swem bogactwem**, **panoszyć się**; **Pro'tzenhaft**, **pro'tzig** a (psych) **nadęty**, **arogancyjny**, **butny**; **ad. butnie**, **arogancyjko**; ~ **tun**, **ob. protzen**; **Pro'tzentum** n **arogancja** f (**dorobkiewiczów**).
Provenie'nz f **handl.** **pochođenje** **n** **provenza'lisç** [-cã-] a **prowancki**.
Provia'nt, -(e)s, pl -e m **żywność** f, **prowiantski** pl; **-amt** n **urząd** **żywnościowy**; **-depot**, **-magazin** n **mil. skład żywności**.
Provin'z, pl -en f **provincja** f; (-ial-) **blatt** n **gazeta** **provincialna**; **provinzia'l**, **provinzie'll** a **provincialny**; **Provinzialismus** [-lism] m **provincializm** m; **Provin'zler** -s m (-in f) **provincialista**(ka).
Provisio'n [-wizjo'n] pl -en f **prowizja** f; **-sreisende(r)** m **agent** **podróżujący** **na prowizję**.
Provi'sor, -s, pl -en m **prowizor** m.
proviso'risch [-zõ-] a **i ad. tymczasowy** (-wo), **prowizoryczny** (-nie); **Proviso'rium** [-zõ-] n **prowizorium** m, **stan** **tymczasowy**, **urządzenie** **tymczasowe**.
Provokatio'n [-cjo'n] f **provokacja** f;
provozie'ren [-zl-] va. **provokować**.
Prozedu'r [-dũr-] f **postępowanie** **sądowe**, **procedura** f.
Proze'nt n **procent** m; **zu** s ~ **na** 5%; **zu** **hohen** -en, **na** **wysokie** **procenty**; **-satz** m **stopa** **procentowa**.
Proze'll, -s, pl -e m **proces** m; **fig. kurzen** ~ **machen**, **nie** **robić** **wiele** **cercegli**, **krótko** **się** **załatwić** (z kim); **-führung** f **prowadzenie** **procesu**; **proze'ssie'ren** [-ssi-] un. (h) **procesować** **się**.
Prozessio'n [-sjo'n] f **procesja** f.
Proze'B-kosten pl **kosza** **procesowa**; **-ordnung** f **postępowanie** **sądowe**, **procedura** **sądowa**; **-sucht** f **pieniatwo** n; **proze'Bsüchtig** a **pieniacki**; **-verfahren** n **postępowanie** **sądowe**.

prü'de [prũ-] a (osoba) **udanej skromności**; **Prüderie'** [-rl] f **udana skromność**, **pruderja** f.
prü'fen [prũ-] va. I (z) **badać**; **sprawdzić** (rachunki etc.); **egzaminować**; **przeglądać**. 2 **doświadczyć**, **wypróbować** (ob. **geprüft**); **Prü'fer(in)** s **egzaminator**(ka); **badacz**(ka); **Prü'fling**, -(e)s, pl -e m **kandydat** (egzaminowany); **Prü'fstein** m **kamień** **probierczy**; **Prü'fung**, -pl -en f I (z) **badanie**; **sprawdzenie** n (rachunków etc.). 2 **egzamin** m; **mündliche**, **schriftliche** ~ **egzamin** **ustny**, **piśmienny**; **eine** ~ **bestehen**, **złożyć**, **zdać** **egzamin**. 3 **doświadczenie** n, **próba** f. 4 **sp. zawód** m.
Prü'fungs-arbeit f **praca** **egzaminacyjna**, **wypracowanie** **egzaminacyjne**; **-ausschuss** m **komisja** **egzaminacyjna**; **-zeugnis** n **świadcstwo** **kwalifikacyjne**, **dypłom** m.
Prü'gel [prũ-] -s m I **kij** m, **palka** f. 2 **pl** **cięgi**, **baty** pl, **chłosta** f; **-ei'** f **biłatyka**, **bojka** f; **prü'geln** va. **chłostać**, **okładać** (kijem etc.), **bić**; **-strafe** f **chłosta** f, **kara** **cielesna**.
Prü'nelle pl -n f **prunelka** f, **śliwka** **suszona**.
Prunk, -(e)s m **przechył** m, **okazałość**, **wystawność** f; **-bett** n **łóże** **paradne**; **pru'nnen** un. (h) **występować** **okazale**, **z** **przechyłem**, **pokazać** (pisać) **się**; **-liebe** f **zamilowanie** (do) **przechyłu**.
pru'nk-liebend a **lubiący** **przechył**; **-los** a **skromny**, **niewystawny**.
Pru'nk-rede f **mowa** **popisowa**, **blaskotliwa**; **-saal** m **sala** **paradna**; **-sucht** f **lubowanie** **się** **w** **przechyłu**; **pru'nk-süchtig** a **lubujący** **się** **w** **przechyłu**; **pru'nkvoll** a **wystawny**; **blaskotliwy** (styl etc.).
pru'ten un. (h) **parskać**, **prychać**; **kichać** **głośno**; **parsknąć** **śmiechem**.
Psalm, -(e)s, pl -en m **psalm** m; **-endichter**, **Psalmist**, -en, pl -en m **psalmista** m; **Psa'lter** m **psalterz** m.
psuedony'm I a **przybrany**, **zmyślony**. II **P-** n **psudonym** m.
psst! int. **psst!** **cicho!**
Psy'che, pl -n f **ducha** f; **Psychia'ter** m **psychiatra** m; **psy'chisch** a **psychiczny**; **psych** a **psychiczny**; **Psychoanaly'se** f **psychoanaliza** f; **Psycholo'g** [lõk] -en, pl -en, -e [-lõge] m **psycholog** m; **-ie'** [-gl] f **psychologia** f; **psycholo'gisch**

quäken [kwë-] *vn.* (h) *piszczeć*.
Quäker [kwë-] *m* kwakier *m*.
Qual [kwäl] *pl -en f* męka, męczarnia *f*; **quäl** [kwë-] *va.* (sich) męczyć, dręczyć (się); zu Tode ~ zamęczyć na śmierć; sich sehr ~ namęczyć się; -d a męczyć; **Qualer(in)** *s* dręczyciel(ka); **Qualerei** *f* dręczenie, męczenie *n*; **quälerisch** *a* dręczący, męczący (się); **Quälgeist** *m* utrapienie *m*.
Qualifikatio'n [kwa-çjōn] *pl -en f* uzdolnienie *n*, kwalifikacja *f*; **qualifizieren** *va.* (za)kwalifikować, uznać zdolnym (do cz.); sich ~ nadawać (kwalifikować) się do czego.
Qualität *f* [kwalitët] *pl -en f* jakość *f*, gatunek *m*; -sware *f* towar wyborowy; **qualitativ** [*-tlf*] *a* *id.* jakościowy (-wo). [meduza *f*.]
Quale [lle] *kwäl* *pl -n f* zo. żegawnica.
Qualm [kwäl] (-es) *m* gęsty dym;
quälmen *vn.* (h) dymić; kopać; wypuszczać kłęby dymu; **quälmig** *a* kopcący; dymiący; zadymiony.
quälvoll *a* dręczący, trapiący.
Quantität *f* [kwantitët] *pl -en f* ilość *f*; **quantitativ** [*-tlf*] *a* *id.* ilościowy (-wo); **Quantum** *n* ilość *f*.
Quappe [kwa-] *pl -n f* *sicht*. miętuz *m*.
Quarantäne [ka-] *f* kwarantanna *f*; ~ halten, odbyć kwarantannę.
Quark [kwärk] (-es) *m* twaróg, twaróg *m*; -käse *m* kwargiel *m*.
quarren [kwa-] *vn.* (h) skrząceć.
Quart [kwärt] *l* (-es), *pl -e n* 1 kwarta *f*, 2 (ein Buch) *in* ~ w formacie ćwiartkowym (in 4°). II *f* (w szermierce) kwarta *f*; -a *f* czwarta klasa.
Quarta'l [kwärtäl] (-es), *pl -e n* kwartał *m*; komorne kwartalne; -sabonnement *n* abonament kwartalny; **quarta'lweise** *ad.* kwartalnie. [klasy].
Quarta'ner [-tä-] *m* uczeń czwartej.
Quarta'rt-band *m* książka w formacie ćwiartkowym (in 4°); -blatt *n* ćwiartka *f* papieru; **Quarta'rt** *f* mus. kwarta *f* (ob. Quart II).
Quarte'tt, (-es), *pl -e n* kwartet *m*.
Quarta'rtformat *m* format ćwiartkowy.
Quarta'rt [kwärtir] (-es), *pl -e n* 1 kwateria *f*, mieszkanie *n*; mil. im ~ liegen, stać na kwaterze. 2 dzielnica *f* (miasta); -geld *n* kwaterunkowe *n*; -macher *m* kwaterunkowy *m*; -mel-

ster *m* kwaternistrz *m*; -zettel *m* kartka kwaternunkowa.
Quarz [kwärç] -es, *pl -e m* kwarc *m*; -lampe *f* lampa kwarcowa.
quasi [kwä-] *ad.* niby, prawie.
quasiella [kwa-] *vn.* (h) bajdurzyć.
Quast [kwäst] -es, *pl -e m*, -e *pl -n f* chwast, kutas *m*.
Quästor [kwës-] -s, *pl -en m* kwestor *m*; **Quästu'r** *f* kwestura *f*.
Quatsch [kwáč] -es *m* *fam.* gadanina, paplanina *f*; bzdury *pl*; **quatschen** *vn.* (h) pleść głupstwa, bajdurzyć; **Qua'tschkopf** *m* bajdura *m*.
Que'cke [kwë-] *pl -n f* perz *m*.
Que'cksilber [kwëk-] *n* rtęć *f*, żywe srebro *n*; -salbe *f* szara maść; -säule *f* słupek rtęciowy.
Quell [kwëll] -es, *pl -e*, -e *pl -n f* źródło *n*, zdroj *m*; *fig.* aus guter ~ z dobrego źródła; an der ~ sitzen, być u źródła; **quellen** *l vn.* (sn) I wytrysk(ują); sączyć się; płynąć. 2 peścić. II *va.* (na)moczyć (groch); dać zemu napęcznić.
Quellen-angabe *f*, -nachweis *m* podanie, wskazanie źródeł; -forschung *f*, -studium *n* badanie źródeł (naukowych etc.).
Quellwasser *n* woda źródłana.
Quendel [kwën-] -s *m* bot. macierzanka *f*.
Quengelel' [kwën-] *f* kwękanie, narzekanie *n*; **quengeln** *vn.* (h) narzekać, kwękać.
quer [kwër] *a* *id.* poprzeczny; wpoprzek; naukos, wskos; ~ über die Straße gehen, przejść przez ulicę (ob. kreuz); *fig.* naopak; (die Sache) geht ~ idzie opornie, naopak. *
Que'r-balken *m* belka poprzeczna, platwa, poprzecznica *f*; -baum *m* poprzeczka *f*; -durchschnitt *m* przekrój poprzeczny.
Que're [kwë-] *f* poprzek *m*, poprzeczna; *in die* (a. der) ~ wpoprzek; wszerg; *fig.* j-m *in die* ~ kommen, wleźć komu w parade.
que'rfeldei'n *ad.* przez pole; narzelaż; **Que'rfeldei'nlauf** *m* sp. bieg narzelaż.
Que'r-flöte *f* mus. flc(t)owers *m*; -frage *f* pytanie krzyżowe; -gasse *f* ulica poprzeczna, poprzeczna *f*; -holz *n* rozpora, rozporna; poprzeczka; krzyżownica *f*; -kopf *m* czlowiek krzą-

bmy, kapryśnik; bzik *m*; **que'rköpfig** *a* krnąbrny, kapryśny; bzikowaty; naopak wszystko biorący; -linie *f* linja poprzeczna; -przekątnia *f*; -pfeife *f* fujarka, piszczałka *f*; -riegel *m* zasuwka; rozpora, rozwora, poprzeczka *f*; -schiff *n* nawa poprzeczna (kościola); -schnitt *m* poprzek *m*, przecięcie poprzeczne; -schwelle *f* podkład poprzeczny; -straße *f* poprzeczna *f*, ulica poprzeczna; -strich *m* kreska poprzeczna; *fig.* przeszkoda, zawada *f*; einen ~ durch etw. machen, pokrzyżować co, przezkodzić czemu; -treiberel *f* intrygi, konszachty *pl*.
Querula'nt, -en, *pl -en m* gdera, żrzęda; pnieczak *m*; **querulie** *ren vn.* (h) gderać.
Que'r-verbinding *f* połączenie poprzeczne; *aut.* poprzecznicza podwozia; -wand *f* ściana, przegroda poprzeczna; -weg *m* droga poprzeczna, poprzecznicza *f*.
Que'stche [kwë-] *pl -n f* kleszcze *pl*, ścisakło *n*; *fig.* tarapaty *pl*; **que'stchen** *va.* I (z)gnieść; breit ~ splaszczyc; (sich) połuc (się). 2 wyciskać.
Que'tsch-falte *f* ryska, kresa *f*; -kartoffeln *pl* kartofle przetrzete; -maschine *f* gniotarka; wyciskarka *f*.
Que'tschung *f* 1 (z)gniecenie, (z)miażdżenie, splaszczanie *n*. 2 chir. stłuczyna, kontuzja *f*, potłuczenie *n*.
Que'tschwunde *f* rana tłuczona.

quick [kwik] *a* rzeźki, żwawy.
Qui'ckbrei *m* ortęć *f*, amalgam *m*.
Qui'dproquo' [kwitprokwō] -s, *pl -a n* nieporozumienie *n*.
quie'ken, **quie'tschen** [kwil-] *vn.* (h) kwiczeć, piszczeć; (o drzwiach) skrzypieć.
Quinta [kwın-] *f* piąta klasa;
Quinta'ner *m* uczeń piątej klasy.
Quinte [kwın-] *f* mus, kwinta *f*.
Quintesse'nz *f* kwintesencja *f*.
Quinte'tt (-es), *pl -e n* mus. kwintet.
Quirl [kwirl] (-es), *pl -e m* 1 mętwarka *f*, 2 bot. baldach *m*. 3 *fig.* wierzcipięta *m*, duch niespokojny; **quirlen** *va.* mieszać, ubijać (krem etc.).
quitt [kwit] *a* kwita; nun sind wir ~ kwita z nami.
Qui'tte [kwil-] *pl -n f* pigwa *f*; **quittengelb** *a* żółty jak pigwa.
quittieren [kwitl-] *va.* (po)kwitować; skwitować; porzucić (służbę); **Quittung** *pl -en f* kwit *m*, pokwitowanie *n* (über... na.); gegen ~ za pokwitowaniem; eine ~ ausstellen, wystawić kwit.
Qui'ttungs-buch *n* kwitarzusz *m*; -formular *n* formularz kwitu.
Quo'te [kwō-] *pl -n f* kwota, ilość, część przypadająca na kogo; **Quotient** [kwocjent] -en, *pl -en m* iloraz *m*; **quotisier'en** [-zl-] *va.* rozłożyć (podatek); **Quotisier'ung** *f* rozłożenie *n* (podatek), repartycja *f*.

R

Raba'tt, (-es), *pl -e m* rabat *m*; **Raba'tte**, *pl -n f* 1 wyloga *f*, 2 grządka *f*.
Rabbini [-bl-] -s *m* rabin *m*.
Ra'be [rä-] -n, *pl -n m* kruk *m*; *fig.* weißer ~ biały kruk, osobliwość *f*.
Ra'bchen-elnern *pl* wyrodni rodzice; -gekrächzen *n* skrzek *m*, krakanie *n* kruków; -mutter *f* wyrodna matka;
ra'benschwarz *a* czarny jak kruk.
rabia't [-bjät] *a* rozjuszony.
Ra'che [rä-] *f* zemsta *f*; aus ~ przez zemstę; an j-m ~ nehmen, (z)emścić się na kim; nach ~ schreien, wolać o pomstę; -akt *m* czyn zemsty; -durst *m* żądza zemsty.
Rä'chen [rä-] *m* paszcza; gardziel; *fig.* czeluść *f*; -bräune *f* angina *f*.
rä'chen [re-] *va.* (sich) (po)mszczyć

zemszczyć (się); sich an j-m ~ zemszczyć się na kim; **Rä'cher**, -s *m* (-in *f*) mszcziciel(ka).
ra'cheschreiend *a* wolający o pomstę do nieba.
Ra'ch-gier, -lust, -sucht *f* mściwość, żądza *f* zemsty; **ra'ch-gierig**, -stüchtig *a* mściwy.
Rachi'tis [-chl-] *f* *med.* krzywica *f*; **rachi'tisch** *a* rachityczny.
Ra'cker, -s *m* hycel; galgan *m*.
Rad [rat] (-es), *pl* Räder *n* 1 kolo *n*. 2 rower *m*. 3 ein ~ schlagen, mylnkować, robić mylnki; (o pawiu) roztaczać ogon; -achse *f* oś *f* kola; -dämpfer *m* parowiec kołowy.
Radau', -s *m* halas *m*, wrzawa *f*.
ra'debrechen *va.* kaleczyć (język);

polskich mówić łamaną polszczyzną. [rowerze.]
ra'deln [rã-] *vn.* (h i sn) jeździć na **ra'delsführer(in)** s wodzirej, przywódca. [wie geradert, jak zbity.]
ra'dern [rã-] *va.* łamać kołem; *fig.* **Rã'derwerk** n zestaw m kół, trybypł. **ra'dfahren** I *vn.* (h i sn) jeździć na rowerze. II **R-** n jazda *f* na rowerze.
Rã'dfãhrer(in) s cyklist(ka).
Rã'dfãhr-(lehr)bahn *f* welodrom *m*; -**klub, -verein** m klub cyklistów; -**sport** m kolarstwo *n*; -**weg** *m* droga dla rowerzystów. [wy.]
Radia **l**ystem n system promienioradie'ren [-di-] *ua.* I wycierać, wy-skrobać. 2 rytować, szychować; **Rãdie'r** *er* m rytownik, szycharz *m*.
Rãdie'r-gummi n guma do wycierania; -**kunst** *f* rytownictwo, szycharstwo *n*; -**messer** n nożyk do skrobania; -**nadel** *f* ryłec *m*, igła rytownicza.
Rãdie'ring [-di-] *f* I wycieranie, wy-skrabanie *n*. 2 rycina *f*.
Rãdie'schen [-dis-] *n* rzodkiewka *f*.
radika'l [-kal] *a* radykalny; **Rãdika'l(er)** m radykal; **Rãdikãl'ismus** m radykalizm *m*; **Rãdika'lkur** *f* kura-cja radykalna, gruntowna.
Rãdio, -s, n radio *n*; **radioakti'v** *a* radioaktywny.
Rãdio-aktivitãt *f* radioaktywność *f*; -**amateur** m radioamator; -**apparat** *m, -gerãt* n aparat, sprzęt radio-*vy*; -**hörer(in)** s radjosłuchacz(ka); -**industrie** *f* przemysł radiowy; -**koffe-rapparat** m aparat walizkowy; -**telephonia** *f* radiotelefonja *f*; -**über-tragung** *f* radiodyfuzja *f*; -**zubehör** n dodatki radiowe.
Rãdium [rã-] *n chem.* rad *m*.
Rãd'ius [rã-] *pl -dien* *m* promień *m*.
Rãdler(in) s cyklist(ka).
Rãd-mantel *m* blotnica *f*; -**nabe** *f* piasta *f* kola; -**reif(en)** *m* opona, o-bież *f* kola; -**rennbahn** *f* bieżnia *f*; -**rennen** n wyścigi kolarskie; -**schau-fel** *f* lopatka kola; -**speiche** *f* szprycha *f* kola; -**spur** *f* koleina *f*; -**tour** *f* wycieczka na rowerze.
ra'ffen *ua.* I zabrać, zagarnąć, por-wać. 2 podnieść (suknie).
Raffina'de [-nã-] *f* -**zucker** *m* rafina-da *f*; **raffinie'ren** [-ni-] *va.* oczy-szczyć, rafinować (cukier etc.); **raffi-nie'rt** *a* oczyszczony, rafinowany; *fig.*

wyrafinowany; **Raffinie'rtheit** *f* *fig.* wyrafinowanie *n*. [gacki *m*.]
Rãffke, -n, pl -n *m fam.* nowobor-**Ragout** [-gũ-] *s, pl -a* n potrawka *f*.
Rãhe [rã-] *pl -n* *f* żeg. reja *f*.
Rãhm [rãm-] (-e)s *m* śmietan(ka) *f*.
Rãhmchen n ramka *f*.
ra'hmen' *ua.* I zbiierać śmietan(k)ę. 2 oprawić w ramy.
Rãhmen' *s* m I rama (okienna etc). 2 podstawa, rama (maszyn); ostoja (wagony); szkielec *m* (podwozia); krosna *pl*; tamburek *m* (do haftowa-nia); -**antenne** *f* radio; antena ramo-wa; -**stickeri'** *f* haftowanie na kro-sienkach *a.* na tamburku.
Rãhm-kãse *m* ser śmietankowy; -**schnee** *m* krem bity; -**torte** *f* tort *m* z kremem.
Rãhsegel *m* żeg. żagiel rejoyowy.
Rain, -(-es, pl -e *m* granica, riekietza *f*; skraj *m* lasu.
Rãke'te [-ke-] *pl -n* *f* raka, rakieta *f*.
Rãke'te, -(-es, pl -e *n* sp. rakieta *f*.
Rã'mme, pl -n *f* kafar *m*, baba *f*.
ra'mmeln I *vn.* (h) parzyć się (o za-jącach, królikach). II *va.* wbi(ja)ć ka-farem. [bijać (ziemię).]
ra'mmen *ua.* wbi(ja)ć kafarem; *u-*
Rã'mmler *m* kot *m* (zając samiec).
Rã'mpe, pl -n *f* kol. rampa, ładow-nia *f*; *te.* kinkiety *pl*; -**nlicht** *n* *te.* światło n kinkietów.
ramponie'ren *va.* (nad)psuć.
Rãmsch *m*: im ~ (kaufen), hurtem; -**bazar** *m, -geschäft* n tani bazar, sklep (z wysortowanymi towarami); -**ware** *f* towar wysortowany.
Rãnd, -(-es, pl Rãnder m brzeg, kant, skraj *m*, kraweź *f*; margines *m*; bis an den ~ po sam brzeg (ob. Band 4); -**bemerkung** *f* uwaga na margi-nesie. [sy.]
ra'ndern *ua.* robić brzegi, margine-sie.
Rãnd-glosse, -note *f* uwaga, no-tatka *f* na marginesie; -**staat** *m* pań-stwo pograniczne, ościenne.
Rãnft, -(-es, pl Rãnfte m skórka *f* (chleba); **Rãnftchen** n przylepka *f*.
Rãng, -(-es, pl Rãnge m I ranga *f*, stopień *m*. 2 rząd *m*; *ersten -es, pierw-szorzędny, 3 j-m* den ~ ablaufen, u-biec, wyprzedzić kogo.
Rãnger, -n, pl -n *m* niepion, drab *m*.
Rãnge'höhung *f* podwyższenie *n* rangi, awans *m*.

Rangie'rbahnhof [-zlr-] *m'* kol. sta-cja rozrządowa.
rangie'ren [-zlr-] I *va.* porządkować; ustawić; kol. rozrządzić; zestawiać pociągi. II **R-** *n* kol. rozrządzenie *n*.
Rangie'r-dienst *m* kol. służba ma-newrowa; -**lokomotive** *f* lokomotywa manewrowa; -**meister** *m* usta-wiacz *m*.
Rã'ng-klasse *f* klasa rangi, stopnia służbowego; -**liste** *f* lista stopni służ-bowych; -**ordnung** *f* porządek starz-stwa, stopień pierwszeństwa; -**streit(igkeit)** *f* spór o pierwszeń-stwo, o starszeństwo rangi; -**stufe** *f* stopień służbowy.
Rã'nke, pl -n *f* wsać *m*, wic *f* (u roślin).
Rã'nke *pl* intrygi, knowania *pl*; ~ schmie-den, intrygować, spiskować.
ra'nken *vn.* (h i sn) piąć (wic) się;
Rãnkengewãchs *n* roślina piąca (się).
Rã'nke-schmied *m* intrygant, ma-tacz *m*; -**spiel** *n* intrygi *pl*.
ra'nke-süchtig, -voll *a* intrygantki.
Rãnu'nel, pl -n *f* bot. jaskier *m*.
Rã'nzel n tłomoczek, tobolek *m*.
Rã'nzen *m* I torba podróżna. 2 gm. brzuch, kãldun *m*.
ra'nzig *a* jelki, zjelczaty; ~ werden, zjelczeć (o maśle etc.); ~ riechen, schmecken, trącić goryczką.
Rãnzio'n, pl -en *f* okup *m*.
Rãpie'r [-plr] (-e)s, *pl -e* *n* rapir *m*, szpada szermierska.
Rã'ppe, -n, pl -n *m* koń kary; auf Schusters *n* reiten, iść pieszo.
Rã'ppel *m* bzik, dziwaczny humor, ir. humorek *m*; **ra'ppelig, ra'ppel-köpfisch** *a* narwany, bzikowaty; **Rã'ppelkopf** *m* wartogłów, bzik, nar-waniec, raptus, postrzelenie *m*; **ra'p-peln** *vn.* (h) I chrobotać. 2 *es* rappelt bei ihm, ma bzika.
Rã'ppen *m* cent *m* (szwajcarski).
ra'pplig *a* ob. rappelig.
Rãppo'tt, -(-es, pl -e *m* raport *m*.
Rãps, -es *m* rzepak *m*; -**kuchen** *m* makuch *m*; -**öl** *n* olej rzepakowy.
Rãp'tus *m* ob. Rãppel.
Rãpu'nzel *m* *i* *f* bot. rozpunka *f*, kozłek; rapunkul *m*. [sup]
Rãpu'ne *f*: in die ~ geben, oddać na **rar** [rãr] *a* rzadki; osobliwi; *handl.* poszukiwany; sich ~ machen, rzadko przychodzić; **Rãritãt** [tet] *f* rzad-kość, osobliwość *f*; **Rãritã'tenkabi-**

nett *n* gabinet osobliwości, rzadkich okazów.
rasch *a* i *ad.* szybki, prędki (-ko).
ra'scheln *vn.* szleścić; chrobotać.
Rã'schheit *f* szybkość, prędkość *f*.
ra'sen [rã-] *vn.* (h) szaleć.
Rã'sen [rã-] *s* *m* murawa *f*.
ra'send *a* szalony, wściekły; ~ wer-den, oszaleć; wściec się; ~ machen, doprowadzić do wściekłości; ~ verliebt, szalenie zakochany; ich habe ei-nen ~en Hunger, jestem szalenie głodny; -**Rãstwerden** *n*: *es* ist zum ~ oszaleć można.
Rã'sen-mãher *m, -mãhmaschine* *f* kosiarka gazonowa; -**platz** *m* murawa *f*, trawnik *m*; -**spiele** *pl* zabawy na otwartem powietrzu; -**stecher** *m* ry-delek do wybierania darni.
Rãserer' *f* szal *m*, wściekłość *f*.
Rãsie'r-apparat *m* maszyna ko do-golenia; -**becken** *n* miedniczka *f* do go-lenia; **ra'sie'ren** [-zi-] *ua.* I (sich) (o-)golić (się). 2 *z* ziemiã zrównać; -**klin-gel** *f* ostrze *n* do golenia; -**messer** *n* brzytwa *f*; -**pinsel** *m* pedzelek do go-lenia; -**seife** *f* mydło do golenia; -**zeug** *n przybory do golenia.
rãsonie'ren [-ni-] *vn.* (h) rozumo-wać, rezonować, rozprawiać.
Rã'spel, pl -n *f* tarka; **raszpla** *f*; skrobacz(ka); -**bröt** *n* bułka tarta; **ra'speln** *ua.* trzeć, tarnić, pilować *raszplã*; *fig.* Südholz ~ smałić cholewki.
Rã'sse, pl -n *f* rasa *f*, [zalecać się].
Rã'ssel, pl -n *f* grzechotka *f*.
ra'sseln I *vn.* (h) pobrzękiwać (sza-błą); szczerkać; łoskotać, gruchotać; charkotać; (sn) turkotać (o wozach). II **R-** *n* szczęk, turkot, loskot *m*; char-kotanie), rżenie *n*.
Rã'ssen-hãß *m* nienawiść rasowa; -**kreuzung** *f* krzyżowanie *n* się ras; -**kunde** *f* rasoznawstwo *n*; -**tum** *n* rasizm *m*.
ra'sserlein *a* czyste rasy; **ra'ssig, ra'ssich** *a* rasowy.
Rãst *f* I odpoczynek, wypoczynek *m*; ohne ~ und Ruh(e), bez wytchnienia. 2 postój *m*; **ra'sten** *vn.* (h) odpoczy-wać, wypocząć; **ra'stlos** *a* i *ad.* bez wytchnienia; niemordowany (-nie); bezustanny (-nie); **Rã'stlosigkeit** *f* aktywność (czynność) niemordowana.
Rã'st-ort *m* miejsce wypoczynku, postój *m*; -**tag** *m* dzień wypoczynku.*

w formie rautów); -**nkranz** m wianek ruciany. **Re'azia** f obława f na włóczęgów. **Reage'n** s *chm.* odczynnik m. **Reage'nglas** m *chm.* próbówka f. **reagie'ren** [-gl-] *vn.* (h) (za)reagować (auf etw. na co); **Reaktio'n** [-jōn] f reakcja f; **reaktion'ar** [-cjōner] I a wsteczny, reakcyjny. II **R-** m wstecznik, zacofaniec m. **real'** [-al] a rzeczywisty, istotny, realny; **Rea'lymnasium** n gimnazjum *realne*; **Rea'lien** pl rzeczy istotne; wiadomości rzeczowe. **realis'e** *rn* [-zi-] *va.* urzeczywistnić, (z)realizować; **Realis'e'ring** f urzeczywistnienie n, realizacja f; **Real'ismus** [-lis-] m realizm m; **Real'ist**, -en, pl -en m realista m; **real'istisch** a realistyczny; **Realität'** [-tēt] f rzeczywistość; realność f. **Rea'l-lasten** pl ciężary gruntowe; -**schule** f szkoła realna; -**schüler** m uczeń szkoły realnej; -**wert** m wartość rzeczywista. **Re'be** [rē-] pl -n latorość winna. **Rebe'll**, -en, pl -en m buntownik m; **rebellie'ren** [-ll-] *vn.* (h) (z)buntować się; **Rebellio'n** [-ljōn] pl -en f bunt, rozkosz m; **rebe'llisch** a buntowniczy. **Re'ben-berg** m winnica f; -**blatt** n liść winny; -**messer** n nóż do obcinania latorośli; -**safft** m wino n. **Re'b-huhn** n kuropatwa f; -**laus** f ent. filoksera f; -**pfahl** m tyka f do winnej latorośli; -**stock** m winna macica. **Re'bus** [rē-] m i n rebus m, zagadka f. **Re'chen'** [rē-] s m grabie pl. **re'chen'** [rē-] *va.* grabić, zbierać grabiami. **Re'chen-aufgabe** f, -**exempel** n zadanie rachunkowe; -**buch** n książka do nauki rachunków; -**fehler** m omyłka f w rachunku; -**kunst** f arytmetyka f; -**künstler** m rachmistrz m; -**lehrer**(in) s nauczyciel(ka) arytmetyki; -**maschine** f maszyna do liczenia; ~ mit Kugeln, liczydło n; -**meister**(in) s rachmistrz(yni); ob. -**lehrer**(in); -**pfennig** m liczman, żeton m. **Re'chenschaft** f rachunek m, sprawozdanie n; ~ von etw. oblegn (a. geben) składać z czego rachunek, zda(wać) sprawę z cz.; j-n zur ~ ziehen, (za)żądać od k. zdania rachunku; -s-

bericht m sprawozdanie n; -**slegung** f zdanie rachunku. **Re'chen-schieber** m liczydło podziałkowe, suwak rachunkowy; -**stunde** f lekcja arytmetyki; -**tafel** f tabliczka f (mnożenia); -**unterricht** m nauka rachunków, arytmetyki. **re'chnen** I *va.* i *vn.* (h) (po)rachować, (po)liczyć, obliczyć; (zu seinen Freunden) ~ zaliczyć do...; *fig.* auf j-n (auf etw.) ~ liczyć na kogo (na co); eins zum andern ~ zliczyć, dodawać; eins ins andere gerechnet, jedno w drugie; alles in allem gerechnet, wszystko razem wzięwszy; ohne zu ~ nie licząc; ich reche ne mir zur Ehre, poczytuję to sobie za zaszczyt. II **R-** n liczenie, rachowanie n. (ni). **Re'chner**, -s m (-in f) rachmistrz(y-**rechnung** pl -en f rachunek m; obliczenie n; auf eigene ~ na własny rachunek; auf ~ kaufen, kupować na kredyt, na rachunek; ~ ablegen von... zdać sprawę z (czego); in ~ stellen, wpisać do rachunku; einer Sache ~ tragen, brać co w rachubę, liczyć się z czym; *fig.* seine ~ bei etw. finden, dobrze wyjść na czym; j-m einen Strich durch die ~ machen, pomieścić komu szyki, pokrzyżować komu plany; die ~ ohne den Wirt machen, liczyć bez gospodarza. **Re'chnungs-ablage**, -**ablegung** f złożenie rachunku, zdanie sprawy z cz.; -**abschluss** m zamknięcie rachunku; bilans m; -**art** f sposób liczenia; die vier -en, cztery działania arytmetyczne; -**auszug** m wyciąg rachunku; -**buch** n księga rachunkowa; -**fehler** m omyłka w rachunku; -**führer** m księgowy; -**führung** f rachunkowość f; -**jahr** n rok operacyjny a. sprawozdawczy; -**kammer** f izba obrachunkowa; -**prüfung** f sprawdzenie n rachunków; -**wesen** n rachunkowość f. **recht** I a I prawy (ob. Hand 1). 2 stanowczy, odpowiedni, właściwy; ~ an-zen Orte, na właściwym miejscu; zur -en Zeit, we właściwym czasie; w (odpowiednią a. sama) porę. 3 słuszny; j-m ~ geben, dać k. rację; ~ haben, mieć rację a. słusność. 4 prawdziwy, rzeczywisty; meine -e Schwester, moja rodzona siostra. 5 -er Winkel, ką prosty. 6 dogodny; das ist mir ~ to mi odpowiada a. dogadza; wenn es Ihnen

~ ist, jeżeli to panu na rękę a. odpowiada; das ware mir gerade ~ toby było akurat (a. coś) dla mnie; ihm ist alles ~ on się na wszystko zgadza (a. wszystkim się zadawała); man kann es nicht allen ~ machen, trudno wszystkim dogodzić. II ad. 7 dość; barczo; porządnie, należycie; ~ gern, barczo chętnie; ~ lange, dostoć długo; es ist ~ kalt, porządnie zimno. 8 dokładnie; ich weiß es nicht ~ nie wiem dokładnie; wenn ich ~ höre, jeśli mi słuch nie myli. 9 słusznie. ganz ~ I zupełnie słusznie. **Recht**, -es, pl -e n I prawo n; von -wegen, z mocy prawa; prawnie; Doktor der -e, doktor praw; die -e studieren, studiować prawo; ~ des Starke-ren, prawo pięści; mit welchem -e? jakim prawem? seine -e geltend machen, dochodzić swoich praw; zu ~ bestehen, mieć moc obowiązującą, prawnie istnieć (ob. Kaiser). 2 słuszność, racja f; mit ~ słusznie; mit ~ oder Unrecht, słusznie czy niesłusznie; mit um so mehr ~ tembardziej. 3 sprawiedliwość f; ~ sprechen, wymierzyć sprawiedliwość, wyrokować; zu ~ erkennen, orzec, wydać wyrok. **Re'chte**, pl -n f prawa ręka; pol. prawica f; zur -n, po prawej stronie. **Re'chteck** n prostokąt m; **re'chteckig** a prostokątny. **re'chten** *vn.* (h) prawować (procesować) się; sprzezać się. **re'chterhand** ad. po prawej ręce. **re'chtfertigen** *va.* (sich) usprawiedliwiać (się); **Re'chtfertigung** f usprawiedliwienie n (sie). **re'chtgläubig** a prawowierny; **Re'chtgläubigkeit** f prawowierność f **re'chtaberisch** a obstarający uparcie przy swem zdaniu, uparty. **re'chtlich** a I prawy, uczciwy. 2 prawny; **Re'chtlichkeit** f prawość f. **re'chtlos** a bezprawny; wyjęty z pod prawa; **Re'chtlosigkeit** f bezprawie; wyjęcie z pod prawa. **re'chtmäßig** a I zgodny z prawem, sprawiedliwy. 2 prawowity; prawny; **Re'chtmäßigkeit** f słuszność f (pre-**tensij**); prawność f. **rechts** ad. naprawo, po prawej stronie; sich ~ halten, trzymać się prawej strony. **Re'chts-anspruch** m roszczenie

prawne; -**anwalt** m adwokat n; -**anwältin** f adwokatką f; -**anwaltschaft** f adwokatura; palestra f; -**beflissen**(e)r s student(ka) wydziału prawnego, prawnik (-iczka); -**beistand** m doradca prawny, rzecznik m. **re'chtschaffen** a uczciwy, porządny; prawy; ad. uczciwie, porządnie; **Re'chtschaffenheit** f uczciwość, prawość f. **Re'chtschreibung** f pisownia f. **re'chtsfähig** a zdolny do działań prawnych; **Re'chtsfähigkeit** f zdolność prawna a. do działań prawnych. **Re'chts-fall** m przypadek prawny; -**frage** f kwestja prawna; -**gang** m postępowanie sądowe; tok sprawy sądowej; **re'chtsgangig** a aw. prawoskretny; -**gefühl** n poczucie sprawiedliwości; -**gelehrte**(r) m prawoznawca, biegły w prawie; -**grundsatz** m zasada prawna; **re'chtsgültig** a prawnie dozwolony (a. wazny); -**gültigkeit** f ważność prawna; -**handel** m spór prawny; **rechtsbändig** a posługujący się tylko prawą ręką; -**kniff** m wybieg prawny; -**kraft** f prawomocność f; **re'chtskräftig** a prawomocny; ~ werden, stać się prawomocnym; -**kunde** f prawoznawstwo n; -**mittel** n środek prawny; -**person** f osoba prawna; -**pflēge** f wymiar sprawiedliwości. **Re'chts-spruch** m orzeczenie sądowe; -**staat** m państwo praworządne; -**standpunkt** m stanowisko prawne; -**streit** m spór prawny. **rechtsu** m I ad. wprawo zwrot I **re'chtsverbindlich** a prawnie obowiązujący; **Re'chtsverbindlichkeit** f zobowiązanie prawne. **Re'chts-verdreher** m matacz, kre-tacz prawniczy; -**verfahren** n postępowanie prawne; -**weg** m: den ~ beschreiten, betreten, rozpocząć kroki prawne; **re'chtswidrig** a przeciwny prawu, nieprawny; -**wissenschaft** f nauka f prawa, prawnictwo n; -**zustand** m stan prawny. **re'cht-wink(e)lig** a prostokątny; -**zeitig** a I ad. we właściwym czasie; w porę, na czas. **Reck**, -(e)s, pl -e n rek, drążek (do gimnastyki); **Re'cke**, -n, pl -n m I olbrzym m. 2 bohater m. **re'cken** *va.* wyciągnąć, rozciągać; plaszczyć (żelazo); die Glieder~, -sich

~ (und strecken), przeciągać się; -haft a obrzydliwy; bobaterski.

Re'kübung f ćwiczenie gimnastyczne na drążku.

Redakteu'r [-tör] -s, pl -e, m (-in f) redaktor(ka); Redaktio'n [-cjo'n] pl -en f redakcja f.

Re'de [-rē-] pl -n f, 1 mowa f; in ~ stehend, w mowie będący; wovon ist die ~ o czym mowa? davon kann keine ~ sein, o tem mowy być nie może; das ist gar nicht der ~ wert, nie wart o tem mówić (ob. halten 1); fig. j-m in die ~ fallen, przerwać komu mowę. 2 rozmowa f, 3 pogłoska f; es geht die ~ obiega pogłoska, mówią. 4 j-m ~ stehen, odpowiedzieć komu; j-n zur ~ stellen, wezwać k. do wylumaczenia się; -blume f zwrot krasomówczy; re'defertig a wymowny; -fertigkeit f wymowność, swada f; -figur f figura retoryczna, przenośnia f; -flaß m płynność f mowy; potok m słów; -freiheit f wolność słowa; -gabe f dar wymowy; re'degewandt a wymowny; -kunst f sztuka krasomówcza, retoryka f; -lust f gadatliwość f; re'delustig a gadatliwy.

re'den [-rē-] l vn. (h) i ua. mówić, gadać; rozmawiać (über a. von etw. o czym); przemawiać (publicznie); du hast gut ~ l łatwo ci to mówić (a. radzić); fam. gadać zdrów! (ob. Gewissen); das ist alles in den Wind geredet, to są słowa na wiatr. II R-n (roz)-mowa f, mówienie n; viel -s von etw. machen, narobić wiele hałasu, stać się głośnym.

Re'densart f sposób mówienia; zwrot, frazes m; das ist nur so eine ~ to się tylko tak mówi; nur keine -en! tylko bez frazów! stehende -en, gotowe frazysy; deutsche ~ germanizm; polnische ~ polonizm m.

Rederei' f gadanina f, gadanie n. Re'de-schwall, -strom m potok m słów; -teil m gr. część f mowy; -weise f sposób mówienia; -wendung f zwrot, frazes m.

redigie'ren [-gl-] va. (z)redagować. Re'dlich [-rēt-] a i ad. uczciwy (-wie), rzetelny (-nie); er meint es ~ ma uczciwie zamiary; sich ~ bemühen, szczerze się starać; Re'dlichkeit f uczciwość f.

Re'dner [-rē-] -s m mówca m; -büh-

ne f mównica, trybuna f; -gabe f dar wymowy; -in f mówczyni f.

re'dnerisch a krasomówczy.

Re'dner-kunst f sztuka krasomówcza; -talent n talent krasomówczy.

Redou'te [-dū-] pl -n f reduta f.

re'dselig a gadatliwy, rozmowny; Re'dseligkeit f gadatliwość, rozmowność f.

Reduktio'n [-cjo'n] f zmniejszenie n, redukcja f; reduzie'ren va. zmniejszać; (z)redukuwać; fig. er sieht (sehr) reduziert aus, mizernie wygląda.

Ree'de [-rē-] pl -n f żeg. przystań, ostoja f; -r m właściciel okrętów; -rei' f towarzystwo okretowe.

ree'll a l rzeczywisty, realny. 2 uczciwy, rzetelny; handl. solidny; Reelli-tät [-tēt] f uczciwość, rzetelność f.

Reep [-rēp] (-e)s, pl -e n żeg. lina f.

Refektö'rium [-tō-] -s, pl -rien n refektarz m, jadalnia f (w klasztorze). Refera't [-rät] (-e)s, pl -e n sprawozdanie n, referat m; Referenda'r [-där] -s, pl -e m l sprawozdawca m. 2 referendarz, aplikant sądowy (w Niemczech); Refere'nt, -en, pl -en m referent, sprawozdawca m; Refere'nz, pl -en f referencja f; als ~ anführen, podać jako referencję; Refe'rie'ren [-rī-] va. zdawać sprawę, referować.

Ref. (-e)s, pl -e n żeg. skrót, ref m; re'ffen va. zwiijać (żagle).

Reflektan't, -en, pl -en m reflektant m; reflektie'ren [-tl-] l va. odbijać (promienie światła). II vn. (h) l auf etw. ~ reflektować na co. 2 über etw. ~ rozważać, zastanawiać się nad czym.

Refle'ktor, -s, pl -en m reflektor m. Refle'x, -es, pl -e m refleks m, odbicie n; -bewegung f odruch m.

Reflexio'n [-fleksjo'n] pl -en f odbicie n, odbłask m, refleksja f; -swinkel m kąt m odbicia; reflexi'v [-sslf] a gr. zwrotny.

Refo'rm pl -en f reforma f; -atio'n [-cjo'n] pl -en f reformacja; -ator [-mä-] -s, pl -en m reformator m; reformato'risch [-tō-] a reformatorski; -bestrebungen pl dążenia do reformy; reformie'ren [-ml-] va. (z)reformować, zaprowadzić zmiany; reformie'rt a zreformowany; Reformie'rte(r) s kalwinist(ka).

Refräi'n [-frē-] -s, pl -s m refren m,

Regal' l [-gal]. -(e)s, pl -e n l półka f. 2 mus. rejestr organowy; -ien pl przywileje monarsze, regalia pl.

Rega'ta, pl -ten f regaty pl. re'ge [-rē-] a ruchliwy, żywy; ~ machen, ożywić; rozruszyć; ~ werden, ożywić (rozruszyć) się.

Re'gel [-rē-] pl -n f l prawidło n, reguła, zasada f; in der ~ z reguły, zazwyczaj; sich etw. zur ~ machen, wziąć sobie co za prawidło, za zasadę; es ist ~, daß... jest zwyczajem przyjętym, że...; prz. keine ~ ohne Ausnahmę, die Ausnahme bestätigt die ~ nie ma reguły bez wyjątku. 2 regularność f, perjod m (u kobiet); -detri' f reguła f trzecha; re'gellos a nieregularny; nieporządkny; -losigkeit f nieregularność f; re'gelmäßig a i ad. prawidłowy; regularny (-nie); -mäßigkeit f prawidłowość, regularność f.

re'geln [-rē-] va. (u)regulować, uporządkować; sich ~ uregulować się.

re'gelrecht a i ad. stosowny (-nie) do reguł, prawidłowy (-wo).

Re'gelung f uregulowanie n.

re'gelwidrig a nieprawidłowy, anormalny; ad. wbrew regule; anormalnie; Re'gelwidrigkeit f nieprawidłowość f re'gen' [-rē-] va. (po)ruszać; sich ~ (po)ruszać się; fig. budzić się; sich wider j-n ~ powstawać na kogo.

re'gen' [-rē-] -s m deszcz m; feiner ~ deszcz y; es sieht nach ~ aus, zanosi się na deszcz; aus dem ~ in die Traufe kommen, dostać się z deszczu pod rynne; -bogen m tęcza f; -bogenhaut f an. tęcza f; -dach n -okap, podcień m, przeddasze n; re'gendicht a nieprzemakalny.

Regenera'tor [-rär-] -s, pl -en m oddzielnicy, generator m; regenerie'ren [-rl-] va. odradzać, odmładzać, odświeżać; Regenerie'rung f odradzanie, odmładzanie, odświeżanie n.

Re'gen-fang m zbiornik deszczowówek; -faß n beczka na deszczówkę; -gewitter n burza z deszczem; -guß m ulewa f; -leder n fartuch m (u powozu); -mantel m płaszcz gumowy, palto nieprzemakalne; -messer m deszczomierz m; -rinne f rynna f; -schaue'r m deszcz krótkotrwały (z gradem);

-schirm m parasol m; -schirmfabrikant m parasolnik m; -schirmständer m postument na parasole.

Rege'nt, -en, pl -en m (-in f) regent-(ka); panujący (-ca); -enhaus n dy-nastia f; -schaft f regencja f.

Re'gen-wasser n deszczówka f; -wetter n dżdżyste powietrze, słońca f; -wolke f chmura deszczowa; -wurm m dżdżownik m; -zeit f pora deszczowa.

Regie' [-zī-] f zarząd (własny); monopol m (państwowy); te. reżyseria f. regie'ren [-gl-] va. i vn. (h) kierować (czem); rządzić (t. gr.); einen Staat ~ rządzić państwem; Regie're'r m rządzący, panujący, władca m; Regie'run'g pl -en f rząd m; rzady pl, panowanie n; zur ~ gelangen, die ~ antreten, objąć rzady; unter der ~ za panowania.

Regie'run'g-antritt m objęcie rządów, wstąpienie na tron; -bezirk m obwód (okręg) regencyjny; -blatt n dziennik (pro)rządowy; -form f forma rządu; -partei f stronnictwo rządowe; -sitz m siedziba f rządu; -wechsel m zmiana rządu; -zeit f czas (okres) panowania.

Regie'm [-zīm] n rzady, forma rządu Regime'nt, -(e)s, pl -e(r) n l rzady pl, rząd m; das ~ führen, rządzić, rej wodzić; am -e sein, stać u steru rządu. 2 pulk m; -sartz m lekarz pulku.

Regi'na, Regi'ne [-gl-] f Regina.

Regio'n [-gjo'n] pl -en f okolica, strefa f; okrąg, region m. [rezyser.

Regisseu'r [-zisor] (-e)s, pl -e m te. Re'gister, -s n l rejestr, skorowidz, spis rzeczy (w książkach); lista f; ins ~ eintragen, zarejestrować, wciągnąć do rejestru; im schwarzen ~ stehen, figurować na czarnej liście. 2 mus. rejestr; -stimme f, -zug m rejestr m (w organach); -tonne f tonna (pojemności) zarejestrowana.

Registra'tor [-tra-] -s, pl -en m rejestrator m; Registratu'r [-tratūr] f rejestratura f; archiwum n; Registe'rie'rapparat m przyrząd samopiszzący.

registrie'ren va. (za)rejestrować; Registrie'run'g f rejestrowanie n; -skasse f kasa kontrolująca (wpływy). re'gnen [-rē-] vn. (h) padać; es regnet, deszcz pada; re'gnersch a dżdżysty.

Regreß, -ses, pl -sse m regres m, poszukiwanie zwrotne; -klage f skar-

czerwono; ~ werden, zacerwienić się. III Rot n barwa czerwona, czerwien f (t. harc.); ruż m.

Rotatio'n [-cjoŋ] f wirowanie, krążenie n, rotacja f; -sma'schine f dr. maszyna rotacyjna.

Ro'tauge n icht. płotka, płoć f.

ro'täckig a czerwonołyce.

ro'tblond a czerwono blond.

Ro'tbuche f buk czerny.

Ro'te [rd-] f czerwoność f; rumieniec m; (włosów) rudocień f.

Ro'teisen-erz n, -stein m min. ruda czerwona, żelaziak czerwony.

Rö'tel [rō-] -s m kredka czerwona, rudka f; -stift m czerwony ołówek.

Rö'teln [rō-] pl med. różyczka f.

ro'ten [rō-] va. (po)zcerwienić, (za)-rumienić; sich ~ (za)zcerwienić się.

Ro'tfink, -en, pl -en m orn. gil m.

ro'tfleckig a czerwono plamisty, czerwono nakrapiany; -gelb a czerwonożółty; -gefiedert a czerwono pióry.

Ro'tgerber m garbarz m; -gerberei f czerwono kórnictwo, garbarstwo n; -gießer m ludwisarz, mosiężnik m;

-gießerei f ludwisarnia, mosiężnia f; ro'tglühend a rozpalony do czerwoności; -glut f żar czerwony, rozpalenie do czerwoności; ro'thaarig a rudowłosy; -haut f czerwona skóra; czerwono skórzec m.

rotie'ren [-tl-] un. (h) obracać się, wirować; -d a obrotowy.

Ro't-käppchen n czerwony kapturek; -kehchen n orn. rudzik m, raszka, ludarka f; -kohl m czerwona kapusta; -kopf m rudas m; ro'tköpfig a rudogłowy; -lauf m med. a) róża f; b) czerwona, dyzenterja f.

rō'tlich [rō-] a czerwonawy.

Ro'tor, -s, pl -en m el. wirnik m.

Ro't-schimmel m derez m, koń derezowaty; -schmied m mosiężnik m;

-schwanz m orn. czerwono gon m;

-stift m czerwony ołówek; lubryka f, kredka czerwona; -tanne f świerk m.

Ro'tte, pl -n f 1 mil. rota f, 2 banda, zgraja, klika f. 3 kol. drużyna drogowa.

ro'tten, sich ~ (z)gromadzić się.

Ro'ttenführer m kol. przodownik drużyny drogowej, torowy m.

ro'ttenweise ad. oddziałami; rotami.

Rotunde f rotunda f (l.-idynek o-rotwągig a krasnolicy. [krągły].

Ro'twein m czerwone wino;

-welsch ngwaraf (ziłodziejska), żargon m; -wild n zwierzyna płowa (jelenie, sarny etc.); -wurst f krwawa kiszka.

Rotz, -es m smark m; wet. nosaczina f; -bube m gm. smarkacz m; ro'tzig a smarkaty; wet. chory na nosaciznę;

-junge m smarkacz m; -krankheit f wet. nosaczina f; -näschen n, -nase f gm. nos zasmarkany; smarkacz m, smarkata f.

Roula'de [ru-la-] pl -n f rulada; mus. koloratura f; Rouleau' [-lō-] -s, pl -s a x. n, -stein f; Roule'tt n, -e f ruletki f;

~ spielen, grać w ruletkę.

Routi'ne [rutl-] f rutyna, uwprawa f; routine'rt a rutynowy.

Row'dy [raudi] -s, pl -s m apasz m.

Royal'ist, -en, pl -en (-in f) rojalist(k)a; royalist'isch a rojalistyczny.

Rü'be [ru-] pl -n f rzepa f; gelbe ~ marchew(ka) f; rote ~ burak m; weiße ~ brukiew f.

Rub'el [ru-] -s m rebel m.

Rü'ben-acker m, -feld n rzepisko n; -suppe f rote ~ barszcz m; -zucker m cukier buraczany.

Rubi'n [-bin] (-es, pl -e m rubin m; rubi'nfarben a koloru rubinowego.

Rü'böl n olej rzepakowy.

Rubri'k, pl -en f rubryka f; rubri'zen va. umieścić w rubrykach.

Rü'bsamen, Rü'bsen m rzepak m.

ru'chbar [ruchbār] a głosny, powszechnie znany; ~ machen, rozgłaszać; ~ werden, rozgłosić (rozchodzić) się; Ru'chbarkeit f rozgłos m;

ru'chlos [ruch-] a nieczny, haniębny; Ru'chlosigkeit f nieczność f.

Ruck, (-es, pl -e m szarpnięcie, pchnięcie, posunięcie; drgnięcie n; pol. ~ nach rechts, posunięcie naprawo; auf einen ~, mit einem ~ odrazu, jednym posunięciem.

Rück-anspruch m pretensja zwrotna, roszczenie zwrotne; -antwort f odpowiedź f; ~ bezahlt, o- zapłacona (ob. Postkarte); -äußerung f odpowiedź f; -bewegung f ruch wsteczny; rückbezüglich a gr. zwrotny; -blick m rzut oka wstecz; -blickspiegel m aut. lusterko (orientacyjne); -bürge m ręcznyli regresowy.

rü'cken' I va. posuwać, posunąć; näher ~ przysunąć; ans Fenster ~ przysunąć do okna. II un. (sn) posunąć się; näher ~ przysunąć (zblizzyć)

się; an j-s Stelle ~ zająć czyje miejsce (ob. Leib I); nicht von der Stelle ~ nie ruszyć się z miejsca; mil. ins Feld ~ wyruszyć w pole. III R- n posunięcie się; wyprawdzenie n się cichaczem.

Rü'cken', -s m 1 grzbiet m, plecy; mil. tyły pl; auf den ~ fallen, upaść nazwank; fig. zbaranieć, zdumieć; j-m in den ~ fallen, zejść kogo z tyłu; j-m den ~ zukehren, obrócić się do k. tyłem, odwrócić się od k.; fig. hinter dem ~ za oczyma. 2 odwrótna strona (kartki); grzbiet (góry, książki); -bewegung f, -manöver n mil. manewr na tyły; -lehne f oparcie n, poręcz f (u ławki etc.); -mark n an. rdzeń kręgowy, mlecż paciierzowy; -markschwindsucht f suchoty pl (a. wiad m) rdzenia; -schild m tarcza (a. skorupa) grzbietowa (zółwia); -wehr f mil. zapleczce n; -wirbel m an. kręgi grzbietowe.

Rück-erinnerung f wspomnienie n; -erstattung f zwrot m; -fahrkarte f bilet powrotny; -fahrt f powrót m, jazda powrotna; -fall m jr., powrót n, recydywa f; med. powrót choroby.

Rück'fällig a powrotny; -er Verbrecher, recydywista m; ~ werden, wpaść w recydywe; -fluß m odpływ m; -fracht f ładunek (fracht) powrotny; -gabe f zwrot m; -gang m 1 powrót m, 2 cofanie n się. 3 zmniejszenie n się, spadek m (cen). 4 niepowodzenie.

rückgängig a wsteczny, cofający się; ~ machen, cofnąć się; unieważnić, anulować; eine Heirat ~ machen, zerwać małżeństwo; ~ werden, nie dojść do skutku, rozpaść się.

Rück-grat m kręgosłup m; fig. ~ haben, być nieugięty m; -halt m oparcie n, podpora f; fig. ohne ~ bez ogródki; rückhaltlos ad. otwarcie, bez ogródki; -handschlag m uderzenie noadlew; -kauf m odkup m; -kaufsrecht n prawo odkupu; -kehr, -kunft f powrót m; -koppelung f rajdjo; sprzeżenie zwrotne; -ladung f ob. -fracht; -lage f rezerwa f; -lauf m odskok (armaty); rückläufig a wsteczny; -lehne f oparcie n (krzesła etc.); -leiter m el. przewód odświatowy.

rücklings ad. 1 z tyłu, tyłem. 2 nazwank; ~ fallen, upaść nazwank.

Rück-marsch m mil. marsz odwrotny; -porto n porto powrotne;

prall m odskok m, odbicie n się; -rei-se f powrót m, podróz powrotna; -ruf m wezwanie zpowrotem; odwołanie n. Rück'ack m plecak m.

Rück'schlag m uderzenie wsteczne; odbicie n; reakcja f. 2 fig. zmiana na gorsze; -schluß m wnioskowanie wsteczne (a posteriori); -schritt m krok wsteczny, cofanie n się; -seite f strona odwrotna.

rück'senden va. zwrócić; Rück'sendung f zwrot m.

Rück'sicht, pl -en f wzgląd m; ~ nehmen auf... mieć wzgląd na...; keine ~ nehmen, nie zważać na...; mit (aus a. in) ~ auf, ze względu na...; rück'sichtlich prp. ~ auf, ze względu na...; rück'sichtslos a bezwzględny; -slosigkeit f bezwzględność f; rück'sichtsvoll a pelen względów.

Rück'sitz m siedzenie tyłne (powozy etc.); -spiel n sp. mecz rewanżowy; -sprache f porozumienie (rozmówienie) n się; mit j-m ~ nehmen (a. halten), porozumieć (rozmówić, znieść) się z kim; (w listach); mit Bezugnahme auf die von uns genomme ~ ~ powodując się na naszą rozmowę; -stand m zaiegłość f; im -e sein, zalegać (w placeniu); die -stände ein-treiben, ściagać zaległości; rück'ständig a zaległy (podatek etc.); ~ sein, zalegać; -stoß m odskok m; uderzenie wstecz (a. z tyłu); -strom m prąd wsteczny; -stromschalter m el. wyłącznik wsteczny; -tritt m ustąpienie (z urzędu etc.); odstąpienie od cz., cofnięcie n się; -vergütung f odszkodowanie n; -verkauf m odsprzedza f; rück'versichern va. reasekurować; -versicherung f reasekuracja f; -verweisung f odesłanie powrotne; -wanderer m odesłany do ojczyzny, repatriant m.

rückwärtig a wsteczny; rückwärt's ad. wstecz, w tył, nazad; ~ gehen, iść wstecz a. tyłem; Rückwärt'sbewegung f ruch wsteczny.

Rück'wechsel m wksel zwrotny; -weg m droga powrotna, powrót m.

rückweise ad. dorywczo; skokami.

Rückw'rkend a działający wstecz; Rückwirkung f reakcja f; działanie n wstecz.

rückzahlbar a spłacalny; Rückzahlung f spłata f.

Rü'ssel, -s m ryj(ek) m; trąba f (słonia); -tiere pl trąbowce (słonie etc.).
 ru'ßen [rú-] vn. (h) kopcić.
 Ru'ssenfreund m rusofil m; rus-sifizieren vn. rusyfikować.
 ru'Big [rú-] a zakopcony.
 Ru'ssja, pl -nen f Rosjanka f.
 ru'ssisch a rosyjski; ad. po rosyjsku; das R-e, język rosyjski.
 Ru'ßland n geo. Rosja f.
 Rü'st-baum m krokiew, kobylica f;
 -bock m kozły pl, kobylica f.
 Rü'ste f = Ruhe; zur ~ gehen, za-chodzić (o słońcu); kończyć się.
 rü'sten I va. (sich) uzbroić (się); przystosować, szykować (się); oporząd-zić, wyekwipować (się). II vn. (h) I (zum Kriege) ~ mobilizować (uzbroić się) 2 stawiać ruszowanie.
 Rü'ster [rú-] pl -n f bot. więz m.
 Rü'stholz n maculec m.
 rü'stig a czerstwy, jary, rzęcki, krzepki; ~ aussehen, czerstwo wyglą-dac; Rü'stigkeit f czerstwość, krzep-kość f.
 Rü'stkammer f zbrowniowa f.
 Rü'stung, pl -en f przygotowania

pl (do uroczystości); (u)zbrojenie; o-porzadzenie n, ekwipunek m; zbroja f. 2 nisztowanie n.

Rü'st-wagen m furgon m; -zeug n przyszydz; zbroje pl.

Ru'te [rú-] pl -n f I różga; różdżka f. 2 pret mierniczy. 3 ogon m (lisa etc.); kita f; członek męski.

Ru'ten-bündel n wiązka przętów;
 -gänger m gór. różdżkarz m; -hleb, -streich m uderzenie rózgą.

Ruthe'ne [-te-] -n, pl -n m Rusia;
 Ruthe'nin, pl -en f Rusinka; ruthe'nisch a ruski, rusiński.

Rutsch, -es, pl -e m (o)bsunięcie n (ziemi, skal); -bahn f ślizgawka spa-dzista; tor saneczkowy; zsuwalnia f;
 ru'tschen vn. (h i sn) zsunąć (ześliz-gnąć) się; (o ziemi etc.) obsunąć się; fig. die Sache rutscht, sprawa posuwa się; aufs Land ~ zrobić wycieczkę na wś; -partie f fam. wycieczka f.

rü'tteln I va. trząść, potrząsać, wstrząsać II vn. (h) (o wozach) trząść się; fig. gerüttelt volles Maß, pełni-ułenka miara. III R- -n trząszenie; po-trząsanie, wstrząsanie n.

S

Saal [za] -(e)s, pl Sale m sala f.
 Saar [za] geo. die ~ Sara f.
 Saat [zat] pl -en f I (za)siew m, siew-ba f. 2 zboże (zasiane); -bestellung f zasiewy pl; -bohne f fasola do sadze-nia; -enstand m stan zasiewów; -feld n pole zasiane; -korn n ziarno na za-siew; -krahe f orn. gawion m; -zeit f pora siewu.

Sa'bbat [za-] m sobota f, szabas m; -ruhe f odpoczynek sobotni.

Sa'bbel, Sa'bbber, -s m gm. ślina f.
 sa'bbern vn. (h) gm. ślinić się.

Sä'bel [zē-] -s m szabla f; -beine pl koślawe nogi; sä'belbeinig a kośla-wy, krzywonogi; -duell n pojedynek na szable; -hieb m cięcie szabłą; -kopp-el f pas u szpady; -korb m jelca pl, garda f u palasza.

sä'beln va. palaszować, ciąć szabłą.

Sä'belscheide f pochwa f od szabli.

Sabine [zabl-] f Sabina.

Sabota'ge [sabotaz] f sabotaż m (uszkodzenie urządzeń przez robotni-

ków); umyślnie sfuszzerowanie roboty; sabotie'ren [-tl-] va. sabotować.

Sachari'n [-rln] -(e)s n sacharyna f.
 Sacha'ria m Zacharyasz.

Sa'chbeschädigung f uszkodzenie rzeczy; sa'chdienlich a przydatny; służący do wyjaśnienia sprawy; wazny dla sprawy.

Sa'che, pl -n f rzecz; sprawa f; przedmiot; interes proces m; das ist eine andere ~ to co innego; das ist nicht Ihre ~ to nie pański interes, to pana nie obchodzi (a. dotyczy); nicht bei der ~ sein, być roztargnionym; nicht bei der ~ bleiben, odstępować od przedmiotu (ob. gewiß I); zur ~! do rzeczy!; in -n der Religion, w spra-wach religijnych; gemeinsame ~ mit j-m machen, iść ręką w rękę (trzymać) z kim; so steht die ~ tak się rzecz a. sprawa przedstawia; seine -n stehen schlecht, źle stoi w interesach.

Sä'chelchen n drobnotka f, dro-

Sa'chführer m rzecznik m. [biazg.

sa'chgemäß a i ad. stosowny (-nie) do stanu rzeczy, do okoliczności.

Sa'ch-kenner m rzeczoznawca m;
 -kenntnis n, -kunde f znajomość f rzeczy; sa'chkundig a biegły wczem, świadomy czego; -lage f stan rzeczy; -leistung, -lieferung f świadczenie w naturze.

sa'chlich a i ad. rzeczowy; ~ spre-chen, mówić rzeczowo, do rzeczy.

sä'chlich a gr. nijaki.

Sa'chlichkeit f rzeczowość f.
 Sa'chregister n spis rzeczy.

Sa'chse [zäk-] -n, pl -n m Sas, Sak-sończyk; -n n Saksonja f; -ngänger pl obieszasi pl; sä'chsisch [zäk-] a saski.

sacht(e) ad. powoli, pomalu, zwol-na; ganz ~ pomalutku; pocichu.

Sa'ch-verhalt m stan rzeczy; -ver-ständiger m rzeczoznawca, biegły m; -verständigen gutachten n opinia biegłych; -walter m rzecznik, pełno-mocnik m; -wert m wartość rzeczy-wista.

Sack, -(e)s, pl Säcke m worek; wore-czek m (t. an.); torba, torebka f; fig. j-n in den ~ stecken, zakasować k.; voll wie ein ~ pijany jak bela (ob. Katze, Pack); Sä'ckchen n woreczek m; Sä'ckel, -s m woreczek m, sakiewka, torebka; kasa f; Sä'ckelmeister m skarbnik m.

sa'cken I va. wysyp(ywać) do worka. II vn. (sn) (sich) ~ osiadać (się), zapa-dać się; sa'ckförmig a mieszkowaty.

sa'cker-!-ment I do pioruna I

Sa'ck-gasse f ulica ślepa, bez wyj-ścia; fig. położenie bez wyjścia; -hü-pfen, -laufen n sp. bieg w workach; -leinen n, -leinwand f płótno na wor-ki; -pfeife f dudy pl; -pfeifer m dudar-z; -pistole f pistolet kieszonkowy, króćca f; -träger m tragarz m; -tuch n I chustka f. 2 wałtuch m; -über-ziehler m sakpalto n; -voll m pełny worek; fig. ogromna masa; -zwirn m grube nici.

Sadi'smus [zadis-] m sadyzm m;

Sadi'st, -en, pl -en m sadysta m.

Sä'emmaschine f siewnik m.

sä'en [zēn] va. (za)siać; Sa'er, Sa'emann m siewca m.

Sa'ffian [za-], -(e)s, pl -e m saffjan m; -papier n papier saffjanowy.

Sa'fran [za-] -(e)s m szafran m;

sa'frangelb a szafranowy; -gelb n żółćcie szafranowa.

Saft, -(e)s, pl Säfte m sok m; voll ~ soczysty; fig. weder ~ noch Kraft ha-ben, nie mieć najmniejszego smaku; fig. być bez energii; -fülle f obfitość soku; sa'ftig a soczysty; fig. sprośny, tłusty; Sa'ftigkeit f soczystość f; sa'ftlos a niesoczysty; fig. mdły; -lo-sigkeit f niesoczystość; fig. młodość f; sa'ftreich a soczysty.

Sa'ge [zä-] pl -n f I pogłoska, wieść f; 2 legenda f; podanie n.

Sä'ge [zē-] pl -n f piła f; -blatt n lama f, taśma piłowa; -bock m kobyli-ca f; -fisch m piła f (ryba); -ma-schine f piła parowa, traczka(-); -mehl n trociny pl; -mühle f tartak m.

sa'gen [zä-] I va. i vn. (h) powie-dzieć, rzec, mówić; man sagt, mówią (ob. Dank); das hat nichts zu ~ to nic (nie znaczy); sich nichts ~ lassen, nie dać sobie słowa powiedzieć; im Ver-trauen gesagt, między nami mówiąc; so zu ~ że tak powiem; was Sie ~ I co pan powieł was will das ~? co to ma znaczyć? das will schon etwas ~ to już jest coś; das will viel ~ to jest bar-dzo ważne; Sie haben hier nichts zu ~ pan nie ma tu prawa rozkazywać. II S- n powiedzenie n.

sä'gen [zē-] va. piłować.

sa'genhaft a legendarny, bajeczny, mityczny, podaniowy.

Sa'gen-kreis m cykl m legend, po-dań ludowych; -kunde f mitologia f.

Sä'ger, -s m tracz m.

Sä'ge-späne pl trociny pl; -werk n tartak m.

Sa'go [za-] -s m sago n; -baum m drzewo sagowe.

Sa'ha'ra [zahara, zahära] f Sahara.

Sa'hne [zä-] f śmietan(k)a f; -bais-er [-beze] n ciasteczko piankowe, merenga f.

sa'hnen [zä-] va. zbierać śmietankę.

Sa'hnen-käse m ser śmietankowy; -kuchen m ciast(k)o z kremem.

sa'hnig a śmietankowy.

Saiso'n [sezä] pl -en f sezon m; -ar-beiter m robotnik sezonowy; -aus-verkauf m wyprzedaż sezonowa.

Sai'te, pl -n f struna f; fig. seine -n (zu) hoch spannen, (za)wysoko sięgać (ob. gelind); -ninstrument n instru-

ment smyczkowy; **-nspiel** n lutnia, harfa, lira f.
Sakko *-s, pl -s* m marynarka f; **-anzug** m garnitur marynarkowy.
Sakrament [za] *-(e)s, pl -e* n sakrament m; **sakramental** [-täl] a sakramentalny; **-häuschen** n tabernakulum, cyborjum n.
Sakristan [-tän] *-(e)s, pl -e* m zakrystjan, kościelny; **Sakristei** [-taj] *pl -en* f zakrystja f.
Sakula'feier f obchód świętych.
Salama'nder m zo. salamandra f.
Salami [zäl-] m i f salami n.
Salär [zäl] *-(e)s, pl -e* n pensja f.
Salat' [zälst] *-(e)s, pl -e* m salata f; **-kopf** m główka salaty; **-schüssel** f salaterka f.
Salba'der [-bä-] m gadula m; **-ei'** f gadanina f, bzdury pl; **salba'dern** *vn.* (h) bjać, bzdurzyć.
Sal'band n krajka f.
Sal'be, *pl -n* f maść f.
Sal'bei m i f bot. szalwia f.
Sal'ben *va.* namaścić; **Sal'bung** f namaszczenie n (t. fig.); **sal'bungsvoll** a pełen namaszczenia, empatyczny; *ad.* z namaszczeniem.
Säl'chen, *-s* n salka f.
Saldie'ren [zälđl-] *va.* wyrównać (rachunek), saldować; **Saldie'ring** f wyrównanie n (rachunku).
Sal'do [zäl-] *-s, pl -s* m pozostałość f, saldo n; *den -n* vortragen, przynieść saldo; *einen -n* aufweisen, wykazać (y-waż) saldo; **-guthaben** n należność salda; **-übertrag** m przeniesienie salda; **-vortrag** m saldo z przeniesienia; **-wechsel** m wksel na saldo.
Sali'ne [zäll-] *pl -n* f warzelnia soli.
sal'isch [zä-] a salicki.
Salizy', *-(e)s* n *chm.* salicyl m; **-säure** f kwas salicylowy.
Salm, *-(e)s, pl -e* m icht. losoś m; *fig.* langer ~ długa litanja.
Salmiak, *-s* m *chm.* salmjak m; **-geist** m amonjak płynny.
Salon [zäl] *-s, pl -s* m salon m; **salonfähig** a salonowy; **-mensch** m salonowiec m; **-löwe** m lew salonowy; **-wagen** m wagon salonowy.
Salpe'ter [zälpe-] *-s* m salitra f; **-fabrik**, **-hütte** f saleteria f; **-grube** f saleteria f, doly saletrowe.
salpe't(e)rig a saletrowy; azotowy.
Salpe'ter-säure f kwas saletrzan, azotowy; **-sieder** m fabrykant saletry; **-siederer** f saleteria f.
Sal'tomorta'le m skok śmiertelny.
Salu't [zälut] *-(e)s, pl -e* m: ~ schiefen, bić z dział na powitanie; **-schüsse** *pl* powitanie n salwa.
Sal've [zälwe] *pl -n* f salwa f; **salvie'ren** [-wl-] *va.* (sich) ratować (się).
Sal'weide, *pl -n* f bot. iwa f.
Salz, *-es, pl -e* n sól f; **-ader** f żyła solna; **-bergwerk** n kopalnia soli, żupa solna; **-block** m bryła soli; **-brezel** f solanka f, obwarzanek ze solą; **-brunnen** m zdroj solny; **-büchse** f solniczka f.
sal'zen i *va.* solić. II **S-** n solenie n.
Sal'z-fäß, **-fäßchen** n l solniczka f z solówką, beczułka f na sól; **-fisch** n ryba solona; **-fleisch** n mięso solone; **-gurke** f ogórek kiszony; **sal'zhaltig** a solny; **-hering** m śledź solny.
sal'zig a solny; **Sal'zigkeit** f słoność f.
Sal'z-korn n ziarno soli; **-lake** f solanka f; **-lösung** f solanka f; **-säure** f kwas solny; **-see** m jezioro słone; **-siederer** f warzelnia soli; **-sole** f solanka f; **-steuer** f podatek od soli; **-wasser** n woda słona; **-werk** n kopalnia soli. {-in f samarytanka f.
Samari'ter [-ri-] m samarytanin m; **Sä'maschine** f siewnik m.
Sä'm(e)n, *-(n)s* m nasienie n; *fig.* zarodek m; *in -n* schießen, kielkować; *männlicher -n* nasienie męskie.
Sä'men-fluß m odpływ nasienia, nasieniotok m; **-gehäuse** n, **-kapsel** f torebka nasieniowa; **-handlung** f skład m nasion; **-korn** n nasionko; **-staub** m bot. pyłek nasienisty; **-zwiebel** f cebulka do sadzenia.
Sä'merei' f nasiona pl.
sä'mig a zawieszisty, gęsty (sos).
sä'misch [ze-] a zamiszowy; ~ gerben, wyprawić na zamś.
Sä'misch-gerber m zamiszownik, białoskórnik m; **-gerberei** f zamiszownia, garbarnia skór irchowych; **-leder** n ircha f, zamś m.
Sä'mmel-band m księga zbiorowa; **-becken** n, **behälter** m zbiornik, basen m; **-büchse** f skarbonka f (na jalmuzny); **-gut** n, **-ladung** f ładunek zbiorowy; **-liste** f lista skladowa.
sa'mmeln *va.* (sich) zbierać (się); gromadzić (się); *fig.* sich ~ zebrać

myśli; ochłonać (z przestachu etc.).
Sä'mmel-name m ob. -wort;
-platz, **-punkt** m miejsce zbiórki, punkt zborny; **-stelle** f stacja zborna; **-surium** n zbierania f; **-werk** n a) dzieło zbiorowe; b) kompilacja f; **-wort** n *gr.* rzeczownik zbiorowy.
Sä'mmet m ob. Samt.
Sä'mmler, *-s* m l *(-in* f) zbieracz (ka); *kw.* kw. (rka). 2 *el.* akumulator m; **Sä'mmlung** *pl -en* f l zbieranie n; *zbior* m, *kolleksja* f, 2 *skladka*, *kolleksja* f. 3 *fig.* skupienie n (ducha).
Sä'mstag m sobota f.
samt' *prn.* wraz z; ~ dem Muster, wraz z próbką. II *ad.* ~ und anders, wszyscy (razem), bez wyjątku.
Sä'mt', *-(e)s*, *pl -e* m aksamit m; **sä'mtartig** a aksamitny; **-band** n wstążka aksamitna, aksamitka f; **-kleid** n suknia aksamitna.
Sä'mtlich a wszystkie; **-e Werke**, wszystkie dzieła.
Sä'mtweber m tkacz aksamitu;
sä'mtweich a miękki jak aksamit.
Sä'mum [zä-] m wicher m (na Saharze). [natorjum, uzdrowisko n.
Sanato'rium [-to-] *-s, pl -rien* n sanatorium; **Sand** [zänt] *-(e)s* m piasek m; *fig.* j-m ~ in die Augen streuen, zamydlić komu oczy; *im -e* verlaufen, spełznąć na niczym.
Sanda'le, *pl -n* f sandał m.
sa'ndartig a piaskowaty.
Sä'nd-bad n kąpiel piaskowa;
-bank f ława piaskowa, mielizna;
-berg m, *góra* piaskowa; **-boden** m grunt piaszczysty; **-büchse** f piasecznicza f.
Sä'ndelholz n sandalowiec m.
Sä'nd-fläche f piaszczyna piaszczysta; **-form** f forma piaskowa;
-gräber m piaskarz m; **-grube** f piaskownia f; **-haufen** m kupa piasku;
-hügel m pagórek piaszczysty.
Sä'ndig a piaszczysty.
Sä'nd-korn n ziarno piasku; **-kuchen** m piaskowiec m (ciasto); **-mann** m piaskarz m; **-papier** n papier piaskowy, napiaskowany; **-sack** m worek z piaskiem; **-stein** m piaskowiec m; **-torte** f piaskowiec m (ciasto); **-uhr** f zegar piaskowy, klepsydra f; **-wüste** f pustynia piaszczysta.
sant a i *ad.* łagodny, spokojny (-nie); *lekki*, *miękki* (-ko); ~ ein-

schlafen, zasnąć spokojnie; ~ werden, (z)łagodnieć. [m lektykarz m.
Sä'nfte, *pl -n* f lektyka f; **-nträger**
Sä'nftheit f łagodność; miękkość f;
Sä'nftmut m łagodność f (charakteru); **sä'nftmütig** a *ad.* łagodny (-nie).
Säng, *-(e)s, pl* Sänge m śpiew; *ohne* ~ und Klang, bez rozgłosu; **Sän'ger**, *-s* m *(-in* f) śpiewak (-aczka).
Sä'nger-bund m kółko, towarzystwo śpiewacze; **-krieg** m konkurs śpiewaczy.
Sängu'nik [-gw-] *-s* m sangwini-
 nik, człowiek krewki; **-in** f sangwini-
 cka, krewka niewiasta; **sängu'nisch**
 a krewki, sangwiczny.
sanie'ren [zänt-] *va.* udrożnić; zreorganizować; **Sanie'ring** f udrożnienie n, sanacja f.
sanitä'r [zanitär] a zdrowotny.
Sanitä'ts-dienst m służba f zdrowotna; **-bund** m mil. pies sanitarny;
-kraftwagenabteilung f kolonna samochodowa sanitarna; **-unterstand**
 m schron sanitarny; **-wache** f pogotowie ratunkowe; **-wagen** m wóz lekarski; **-wesen** n służba zdrowia.
Sankt-He'lena f święta Helena.
Sanktio'n [-cjön] *pl -en* f l zatwierdzenie n sankcja f, 2-en, sankcje, zarządzenia karte a. przzymusowe; **sanktionieren** *(-cjoni-)* *va.* sankcjonować, zatwierdzić; **Sanktionie'ring**
 f sankcjonowanie n.
Sä'nskrit n, **-sprache** f sanskryt m.
Sä'phir [zäfir] *-(e)s, pl -e* m szafir m; **saphi'ren** [zäfl-] a szafirowy.
Sä'ppe, *pl -n* f mil. sapa f.
sapperlo'z! **sapperme'nt!** do karta!
Sarde'lie, *pl -n* f sardela f.
Sardinie [zärdl-] *pl -n* f sardynia f.
Sardi'nien n *geo.* Sardynja f; **Sardi'nier** m Sardyńczyk m.
Sär *-(e)s, pl* Särge m trumna f; **-beschlag** m okucie trumny; **-geschäff** n skład trumien, zakład pogrzebowy; **-tuch** n całun m.
Sarka'smus m sarkazm m; **sarka'stisch** a szyderczy, sarkastyczny.
Sarkopha'g [-fäk], *pl -e* m trumna f.
sä'ssig a osiadły, zamieszkalny.
Sata'n [zä-] *-(e)s, pl -e* m szatan m; **sata'nisch** [zäta-] a szatański; **Sä'tans-braten** m, **-brut** f plemie szatańskie.
Satelli't, *-en, pl -en* m satelita m.

-bohrer m chir. trepat. m; **-bruch** m zlamanie czaszki; **-lehre** f frunologia f.; **-stätte** f kalwarja, gulgota f.
scha'den¹ [szä-] un. (h) szkodzić; (das) schadet nichts, nic nie szkodzi.
Scha'den², -s m szkoda; strata f; uszkodzenie n; ~ (er)leiden, zufügen, ponieść, wyrządzić szkodę; zu meinem ~ na moją szkodę; mit ~ (verkaufen), ze stratą; zu ~ kommen, uciepać, doznać uszkodzenia; ponieść stratę; sich ~ tun, zrobić sobie coś złego; uderzyć się (ob. klug).
Scha'denersatz m wynagrodzenie szkody; **-anspruch** m, **-forderung** f żądanie wynagrodzenia szkody; **-klage** f skarga o wynagrodzenie szkody; **scha'denersatzpflichtig** a obowiązany do wynagrodzenia szkody.
Scha'denfreude f radość z cudzej krzywdy, z cudzego nieszczęścia; **scha'denfroh** a cieszący się z cudzej krzywdy, z cudzego nieszczęścia.
scha'dhaft [szät-] a uszkodzony, zepsuty (zab etc.); zużyty; wadliwy; ~ werden, zepsuć (zuzühen) się; **Scha'dhaftigkeit** f uszkodzenie n; wadliwość f, zły stan (czego).
scha'digen [szē-] va. j-n ~ (za-)szkodzić komu, (s)krzywdzić kogo; **Scha'digung** f (za)szkodzenie, (s)krzywdzenie n (komu); krzywda f.
scha'dlich [szät-] a szkodliwy; der Gesundheit ~ szkodliwy dla zdrowia; **Scha'dlichkeit** f szkodliwość f.
Scha'dling [szät-] -s, pl -e m szkodnik m.
scha'dlos [szät-] a nieuszkodzony, cały; j-n ~ halten, wynagrodzić komu stratę, szkodę; sich ~ halten, odbić sobie (an etw. na czem); **Scha'dloshaltung** f wynagrodzenie strat, odszkodowanie n.
Schaf [szäf] (-e)s, pl -e n owca f; fig. duren, osiół m; **-bock** m baran m; **Schaf'chen** [szef-] -s n l owieczka f; fig. sein ~ scheren a. ins trockene bringen, zarobić pieniądze; obłowił się. 2 baranki (chmurki pierzaste) pl.
Schä'fer [szē-] -s m owczarz, pasterz m; **-ei** f owczarnia f; **-hund** m pies owczarski; **-hütte** f szalas pastuży; **-lied** n pieśń pasterska; **-pfeife** f fujarka f; **-spiel** n sielanka f; **-stunde** f pora miłosna.
Schä'ffeln n owca skóra.

scha'ffen va. i un. (h) 1 (s)tworzyć, powołać do życia; tür etw. (wie) gescha'ffen sein, być jakby stworzonym do cz. 2 pracować, robić; fig. j-m viel zu ~ machen, (na)robić komu wiele kłopotu; damit habe ich nichts zu ~ tem mnie nie obchodzi; nie chcę nic o tem wiedzieć; er hat hier nichts zu ~ on tu nic nie ma do roboty. 3 wystarać się o co; dostarczyć; Hilfe, Nutzen ~ przynieść pomoc, pożytek; Linderung ~ ulżyć, przynieść ulgę; sich selbst Recht ~ wymierzyć sobie sprawiedliwość; (den Brief zur Post) ~ zanieść.; aus dem Wege ~ uprzatnąć, usunąć; etw. an Ort und Stelle ~ dostawić, zawieźć, zanieść co na miejsce (ob. Hals, Seite).
Scha'ffensdrang m popęd twórczy; **-kraft** f siła twórcza.
Schaffer (in) s twórca (-czyni).
Scha'ffleisch n baranina f.
Scha'ffner, -s m (-in f) 1 szafarz (-rka), ekonom(ka). 2 konduktor(ka).
Scha'ffgarbe f bot. krwawnik m; **-herde** f trzoda 6 owiec; **-hürde** f zagroda dla owiec; **-kase** m owcy ser; **-leder** n owcza skóra. {n, szafot
Schafot't, (-e)s, pl -e n rusztowanie
Schaf-pelz m kozich barani; baranki pl; **-pocken** pl ospa owcza, wietrzna; **-schur** f strzyżenie n owiec; **-skopf** n balwan, baran m; **-stall** m owczarnia f.
Schafst, (-e)s, pl Schä'fte m 1 osada, rękojść f, nasad, trzon(ek) m; oprawa f (u strzelby); drzewce pl (u lancy). 2 cholew(k)a f. 3 szypulka f (u pióra) 4 pień m (drzewa); **Schä'ftemacher** m kamasznik m.
Scha'ff-wolle f wełna owcza; **-zucht** f hodowla f owiec; **-züchter** m hodowca owiec.
Schah [szä] -s, pl -s m szach m.
Scha'kal [szä-] -s pl -e m szakal m.
Schä'ker [szē-] -s m (-in f) figlarz; filciarz (-rka); **-ei** f figlowanie, żartowanie; figle, żarty pl; flirt m; **scha'kern** un. (h) żartować; flirtować.
schal [szäl] a wywietrzalny; jaloowy; fig. plaski; ~ werden, wywietrzeć.
Schal [szäl] -s, pl -e a -s m szal m.
Scha'le [szä-] pl -n f 1 lupina [i.j., jarzyn etc.], skorupa (żółwia etc.), łuska (grochu etc.); **skórka** f (owocow. 2 czar(ka), filiżanka, mis(eczka); szal-

ka f (wagi); kalte ~ polewka z piwa etc. (z grankami) na zimno. 3 powioka; okładzina; fig. powierzchowność f.
scha'len [szē-] va. obierać (kartofle, owoce); rozluzać (orzech); obłupić (z kory); zdziierać (tyko), łuskać (groch etc.); sich ~ łuskać (luszczyć) się.
Scha'heit f jalowość; fig. plaskość f.
Schälhengst m stadnik, ogier m.
scha'lig a lupiniasty; akropiasty.
Schalk, (-e)s, pl -e m filut, szelma, frant m; **scha'lkhaff** a filutery, szelmowski; **-haftigkeit** f filuterność f, szelmstwo n; **Schälkin** f filutka f.
Schälkragen m szal futrzany.
Schälks-freund m nieszczerzy przyjaciel; **-narr** m blażen m; **-streich** m figiel łobuzerski.
Schall, (-e)s, pl Schälle m odgłos; dźwięk m, brzmienie n (głosu); **-dackelpfer** m aut., mus. tłumnik m; **-deckel** m daszek m nad kuzalnica, [dźwičku.
Schalllehre a akustyka, nauka f o **scha'lle** un. (h i sn) brzmieć, rozlegać się, dźwięczeć; **-d** a głośny, dźwięczny; **schallendes** Gelächter, głośny śmiech.
Schall-fänger m trąbka słuchowa, rezonator m; **-geschwindigkeit** f szybkość (transmisji) dźwięku; **-messer** m dźwiękomierz, fonometr m; **-öffnung** f otwór słuchawki; **-platte** f płyta gramofonowa; **-plattenkonzert** m koncert z płyt gramofonowych; **-trichter** m tuba; muszelka f słuchawki; **-verstärker** m wzmacniacz dźwięku, mikrofon m; **-welle** f fala dźwiękowa. [maszyna].
Schälmaschine f łuszczarka f (szel-
Schalmei, pl -en f fujarka f.
Schalotte, pl -n f bot. szalotka f.
Schalt-anlage f el. urządzenie rozdzielcze; **-bild** n plan połączeń; **-brett** n tablica rozdzielcza.
scha'lten 1 un. (h) rządzić, gospodarować; ~ und walten, rządzić podług swego widzimisie. II va. el., ut. (w)łączyć; **Schälter**, -s, m 1 okienko n (w urzędach etc.); kasa f (biletowa). 2 el. łącznik m; **-beamte(r)** m urzędujący przy okienku (pocztowym etc.).
Schälthebel n aut. przekładnia f.
Schaltier n skorupiak m.
Schalt-jahr n rok przestępny; **-kasten** m el. skrzynka łącznikowa, rozdzielcza; **-raum** m el. rozdzielnia f;

-schränk m szafka rozdzielcza; **-tag** m dzień przybyszowy.
Schälung f el. (po)łączenie n.
Schäl't-vorrichtung f el. przyrząd do łączenia; **-welle** f fala łączeniowa.
Schalu'ppe, pi -n f szalupa f.
Schälwerden n wywietrzenie n.
Scham [szäm] f 1 wstyd m; wstydlivość f. 2 części wstydlivości; männliche ~ członek męski; weibliche ~ części sromne u kobiety; **-bein** n kość lonowa. **schäm** [szē-] sich ~ wstydzić się (wegen, über etw. czego, vor j-m kogo).
Schamgefühl n wstydlivość f.
schamhaft a wstydlivo; **Schamhaftigkeit** f wstydlivość f; **schämlos** a bezwstydný, beczelny; **Schämlosigkeit** f bezwstydn(ność).
Schamotte, pl -n f gлина ogniotrwala; cement ogniotrwaly, szamota f.; **schampunier'en** [-ni-] va. myć głowę szamponem.
schämrot a ~ werden, zaczerwienić się ze wstydu; ~ machen, zawstydzić (kogo); **Schäm'röte** f rumieniec m wstydu; **Schäm'teile** pl części wstydu.
Schäm'bube m lotr, szuja m. [dłwie].
Schäm'de f wstyd m, hańba f; j-m ~ machen, narobić komu wstydu; prz. Armut ist keine ~ ubóstwo nie hańbi.
schäm'den va. zhańbić; profanować; zgwałcić (dźwięczno); **Schäm'nder** m hanbiiciel, gwałciiciel m.
Schäm'd-fleck m plama na honorze, skaza, zakala f; **-friede(n)** m pokój haniebny, upokarzający; **-geld** n 1 niská cena; für ein ~ za beżcen. 2 pieniądze nieuczciwie zarobione; **-kauf** m kupno za beżcen; **-leben** n życie haniebne, podle.
schäm'ndlich a haniebny, sromotny; ad. haniebnie, strasznie; **Schäm'ndlichkeit** f haniebnóść, sromotność f.
Schäm'nd-lüge f beżczelne kłamstwo; **-mal** n piętno n hańby; **-maul** n zły język; **-pfahl** m przegrz m; **-preis** m ob. Schandgeld 1; **-schrift** f paszkwil, pamflet m; **-tat** f czyn haniebny; **-weib** n podła, wstrętna kobieta; **-zunge** f zły język.
Schank, (-e)s m szynk; wyszynk m.
Schan'ker, -s m meż. szankier m.
Schan'k-steuer f podatek od wyszynku; **-tisch** m lada f, bufet m (w szynku); **-wirt** (in) szynkarz (-rka); **-wirtschaft** f szynk m.

Scha'nze, pl -n f szaniec m; fig. in die ~ schlagen, wystawić na szwank, rzykować; scha'nzen un. (h) spadać zesch, oszańcować.

Scha'uz-gerät n mil. sprzęt saperki; -kleid n żeg. opona szaniowa; -korb m mil. koszkop m; -pfahl m pal szaniowy, palisada f; -werk n szaniec pl; -zeug n sprzęt saperki.

Schar [szár] pl -en f 1 gromada f; hufiec, zastęp m; zgraja f, 2 lemisz m.

Schara'de [-rá-] pl -n f szarada f.

Schar'rock m gnilec, skorbut m.

scha'ren va. (sich) gromadzić (się).

Schä'ren [szé-] pl skały podwodne.

scharf I a I ostry (nóż, nabój etc.); ~ machen, wyostrzyć. 2 ostry, mocny, grzączy, cierpki; silny (wiatr); pikantny (smak). 3 bystry, przenikliwy (wzrok), dobry (słuch), ostry (język).

4-e Luft, Züge, ostro powietrze, rysy (twarzy). II ad. ostro; bystro; cierpko; mocno; j-n ~ ansehen, bystro, przenikliwie patrzeć na k.; ~ betonen, silnie akcentować; z naciskiem zaznaczyć; ~ bewachen, surowo strzec; ~ fahren, szybko jechać; ~ schießen, strzelać ostrymi nabojami.

schar'fäugig a bystrooki.

Schar'fblick m bystrość, przenikliwość f (wzroku, umysłu); schar'fblickend a bystry, przenikliwy.

Schä'rfé f ostrość f, ostre n (noża etc.); fig. bystrość, przenikliwość; cierpkość; surowość; pikantność f.

schä'ren va. (wy)ostrzyć, naostrzyć; fig. zaostrzyć; obostrzyć (kare).

schar'rfkantig a ostrokańczasty.

schar'rfmachen va. I podzegać. 2 zalegać ostre środki; Scha'rfmacher m podzegać m; zalecający ostre środki; schar'rfandig a ostrobrzezi.

Schar'rfichter m kat m; -richterei f katostwo n; -schießen n strzelanie ostrymi nabojami; -schütze m doskonały strzelec; schar'rfichtig a bystrooki; fig. przenikliwy, bystry;

-sichtigkeit f bystrość wzroku; fig. przenikliwość f; -sinn m bystrość f (umysłu); dowcip m; schar'rfsinig a bystry; dowcipny.

Schä'rfung f ostrzenie n.

Scha'r'lach, -(e)s, pl -e m I (-farbe) f szkarłat m. 2 (-fieber n) szkarlatyna f; szar'rlachrot a szkarlatny; -rot n, -röte f szkarłat m (kolor).

Scha'r'latan, -(e)s, pl -e m szarlatan m; -i'smus [-nis] m szarlataneria f.

Scharmü'tzel, -s n potyczka, utarczka f; scharmü'tzeln un. (h) harcować. [wiasa f.]

Scharnier [-nir] -(e)s, pl -e n zacinak f; Schär'pe, pl -n f szarfa f.

Scharpie [-pl] f skubanka f; -bausch m czop m ze skubanki.

Schar're, pl -n f skrobaczka f.

schar'ren I un. (h) grzebać; szurgotać (nogami). II va. (wy)grzebać.

Schar'zte, pl -n f I szcerba f; -n bekommen, wyszczerbić się. 2 mil. szczelina f.

Scharte'ke [-te-] pl -n f szpargał; -nhändel m antykwaryusz m.

schar'tig a szcerbaty, wyszczerbiony; ~ machen, wyszczerbić.

Schät'ten, -s m cień m; fig. j-n in den ~ stellen, zaćmić k.; fig. widmo n, mara f, cień; -bild n sylwetka f; fig. mara f; -bildung f tworzenie cieniów; -gang m aleja cieniasta.

scha'ttenhaft a do cienia podobny.

Schät'ten-hut m kapelus z dużym rondem; -könig m król malowany; -licht n światłocien m; schät'tenlos a bez cienia; -pflanze f roślina potrzebująca cienia; schät'tenreich a cieniasty; -riß m sylwetka f; -seite f strona cieniasta; fig. ujemna strona, odwrotna strona medalu; -spiel n cienie chińskie; fig. złudzenie, mamidło n; -welt f świat cieniów (a. urojony).

schättie'ren [-tl-] uje. cieniować; Schättie'ring f cieniowanie n; od-schättig a cieniasty. [cień m.]

Schät'zle, pl -n f szkatułka f.

Schatz, -es, pl Schätze m I skarb m. 2 ukochany (-na), kochanek m, kochanka; mein ~ I mój skarbiec; -amt n urząd skarbowy; -anweisung f bon skarbowy.

schät'zbar a szacowny, cenny.

Schät'zchen n ob. Schatz 2.

schät'zen va. (o)cenić, (o)szacować; uważać, mieć (za co); ich -e es für eine Ehre, uważam to za zaszczyt; wie alt ~ Sie mich? ile, podług pana, mam lat? sich glücklich ~ uważać (mieć) się za szczęśliwego; der Schaden ist auf... geschätzt, szkoda jest oszacowana na...; ~ swert a godny szacunku;

Schät'zter(in) s taksator(ka).

Schät'zgräber m poszukiwacz

skarbowy; -kammer f I izba skarbo- wa. 2 skarbiec m; -kästchen n szkatułka, skarbonka f; -kasten m skarbnica f; -meister m skarbnik m.

Schät'ztung f ocena f, wartowanie n; szacunek m; -swert m wartość szacunkowa.

Schau f I pokaz, popis; widok m, wystawa f; zur ~ stellen, wystawić na widok, na pokaz; zur ~ tragen, popisywać się czym. 2 przegląd m, lustracja, rewja f; -bude f buda jarmarczna, teatrzyk jarmarczny; -bühne f scena, widownia f.

Schauer', -s m I dreszcz m, ciarki pl. 2 zgroza f; schau'ererregend, schau'erdhaft a zgroza przerażający, okropny, straszny; schau'ern un. (h) i) trząść się, drżeć, dygotać; mich schaudert, dreszcz mnie przejmuję.

schau'en un. (h) I patrzeć, spojrzeć, spoglądać; um sich ~ rozejrzeć (rozglądać) się; in die Zukunft ~ patrzeć w przyszłość. 2 oglądać.

Schauer', -s n szopa f; okap m.

Schauer' -s m I widz m. 2 dreszcz- (yk) m. 3 nawalnica f; -bad n natrysk m; -geschichte f straszna historia.

schau'erlich a okropny, straszny.

Schauer'mann m tragarz portowy.

schau'ern un. (h) drżeć; mieć dreszcz; Schauer'ermann m powieść sensacyjna, wywołująca dreszcze; schau'ervoll a pełen zgrozy, okropny.

Schau'fel, pl -n f I szufa, łopata f; chłustak, czerpak m. 2 łopatka (kółka wodnego); śmigła f (wiatraka); schau'feln va. i un. (h) szufłować, zgarniać łopatą, szufać.

Schau'fel-pflug m obsypnik m; -rad n kolo łopatkowe, skowoke.

Schau'fenster n wystawa sklepowa, okno wystawowe; -dekorateur m dekorator wystaw sklepowych; -reklame f reklama wystawowa; -wettbewerb m konkurs wystaw sklepowych.

Schau-flug m aw. lot popisowy; -gerüst n trybuna, estrada f; -haus n trupiarnia f; -kästchen n, -kasten m szafka oszklona, gablotka f.

Schau'kel, pl -n f huśtawka f; -brett n huśtawka f; schau'keln I va. huścić (kolysać) się. II un. (h) (sich) ~ huścić (kolysać) się. III S- n huśtanie n (się), kolysanie n się; -pferd n konik na bieżunach; -politik f polityka wahań;

-stuhl m bujak m, fotel bieżunowy.

Schau'lust f chęć widzenia, oglądania; schau'lustig a lubiący się przy- patrywać, ciekawy.

Schaum, -(e)s, pl Schäume m piana f; szumowiny pl; (Eiweiß) zu ~ schlagen, ubijać na pianę; fig. zu ~ werden, pójść wniwecz, na marnie; prz. Träume sind Schäume, sen mara; schau'mbedeckt a pianą pokryty.

schäu'men [szoj-] un. (h) pieni się ze musowac; fig. vor Wut ~ pieni się ze złości; -d a pieniący się, musujący.

Schau'm-gebäck n ciasteczka pian- kowe; -gold n szych m. [musujący.

schäu'mig [szoj-] a pieniący się.

Schau'm-kelle f, -löffel m warzą- chow, łyżka f do szumowania; -schlä- ger m fig. szarlatan m; -schlägeri f szarlataneria f; -wein m wino musu- jące, szampan m.

Schau'-münze f medal (pamiątko- wy); -platz m widownia, scena f; vom ~ verschwinden, zniknąć z wi- downi.

schau'rig a okropny, straszny.

Schau'spiel n I widowisko n. 2 dra- ma m, sztuka teatralna; -dichter m dramaturg m; -dichtung f poezja dra- matyczna; Schu'spieler(in) s aktor- (ka); zřz. komediant(ka). [medje.

schau'spiele(r)n un. (h) grąc ko- m. 2 Schau'spiel-haus n teatr m; -kunst f sztuka dramatyczna.

Schau-steller m wystawca m; -stellung f wystawienie n na widok; wystawa f; -stück n I widowisko scenic- zne, sztuka f. 2 okaz; medal m; -turnen n popisy gimnastyczne.

Scheck, -(e)s, pl -s m czek m; ge- kreuzter ~ czek przekreślony, krzyżo- wany; offener ~ czek płatny gotówką; -buch n książka czekowa.

Sche'cke, pl -n f srokaty koń; scheli- kig a srokaty, pstrokaty; sich ~ bli- chen, pękać ze śmiechu.

Scheck-inhaber(in) s posiadacz(ka) okaziciel(ka) czeku; -konto n konto czekowe; -verkehr m obrót czekowy.

scheel [szel] a zezowaty; fig. za- zdrosny; j-n ~ ansehen, krzywo a krzywym okiem patrzeć na k.; -blik- kend a zezowaty; Scheel'sucht f zawiść, zazdrość f; -süchtig a za- zdrosny, zawistny

Sche'ffel, -s m pół korca; szaflik;

sztokowa, pl ga wa; -schrift f pluga-
we pismo; -tief m dr. tytuł ochronny.
Schna'bel [s:nã] l -s, pl Schnabel m
dziób m (t. okretu); **schna'beln** vn
(h) (sich) dziobać (się); calować (się).
Schna'bel-schuh m spiczasty bu-
cik; -tier n dziobak m.
Schnack, -(e)s m fam. gadulstwo n;
bdzury pl; dummer ~ głupi żart;
schna'cken vn. (h) fam. bujać.
Schna'ke [szna-] pl -n f 1 komar m.
2 żar.; dowcip m; **schna'kisch** a za-
bawny.
Schna'lle, pl -n f sprzączka; klamer-
ka, klamra f; **schna'llen** va. zapinać
(na sprzączkę), przytroczyć; **Schna'll-
enschuh** m bucik z klamerką.
schna'llzen vn. mlaskać (językiem).
schna'ppen vn. (h) i va. łapać,
chwycić; nach Luft ~ zacerpnąć po-
wietrza; (das Schloß) schnappt, za-
trząskuje się; fig. nach etw. ~ polo-
wać na co; **Schna'pper** m 1 zatrząsk
2 lancet m (do puszczania krwi).
Schna'ppfeder f sprężyna spust-
na; -hahn m opryszek, drab m; -mes-
ser n nóż składany; -schloß n za-
trząsk m.
Schnaps, -es, pl -äpse m wódka f;
kieliszek wódki; -glas n kieliszek do
wódki; -nase f czerwonny nos; -säu-
fer(in) -trinker(in) s pijak (pijaczka).
schna'rchen l vn. (h) chrapać. II S-
n chrapanie n; **Schna'rcher**(in) s
chrapała m.
Schna'rre, pl -n f grzechotka f;
schna'rren vn. (h) grzechotać; skrzy-
pieć, chrobotać; charczuć, charkotać.
Schnatterei f klekotanie; **Schna't-
terente** f kaczką grzechotka; **Schna't-
terer** m gaduła m; **schna'tterhaft**,
schna'tterig a gadatliwy; **Schna't-
ter-hans** m, -li(e)se f gaduła m, ga-
dulski f; **schna'ttern** l vn. (h) gęgać,
klekotać. II S- geganie, klekotanie n.
schnau'ben vn. (h) sapać, parskać;
fig. vor Wut ~ pienieć się ze złości;
nach Luft ~ wciągać chwię powietr-
rze; (nach) Rache ~ pałać zemstą;
sich die Nase ~ wycierać sobie nos.
schnau'fen vn. (h) sapać; dyszeć.
Schnau'zbart m wąs; wąsal m.
Schnau'ze, pl -n f pysk m; gęba f;
die ~ halten, milczeć, stulić gębę;
schnau'zen vn. (h) fam. fuknąć (na k.).
Schne'cke, pl -n f 1 ślimak m. 2 bud.

śliznacznica f; zwój m; **schne'cken-
artig**, -förmig a ślimakowaty.
Schne'cken-antrieb m aut. napęd
ślimakowy; -gang m 1 chód ślimaczy;
fig. zółwi krok. 2 aleja, ścieżka węży-
kowata; -gehäuse, -haus n skorupa
ślimaka; -linie f linia ślimakowata;
-pod f: mit der ~ zółwim krokiem;
-rast n kolo ślimakow(at)e; turbina f;
-treppe f kręte schody.
Schnee [szne] -s m 1 śnieg m. 2 pła-
na f z białka; ~ schlagen, ubijać na
piane; -bahn f sanna f; -ball m ku-
l(k)a śnieżna; śnieżka; bot. kalina f.
schnee'-ballen vn. (h) (sich) obrzu-
cać się śnieżkami; -bedeckt a pokryty
śniegiem; **Schnee'berg** m góra po-
kryta śniegiem; góra śniegu; -blind a
oslepiony blaskiem śniegu.
Schnee'-brille f okulary ochronne,
ciemne; -bruch m (śniego)lom, powal
m; -decke f warstwa śniegu; -fall m
śnieżyca f; -fläche f płaszczyna
śnieżna; -flocke f płatek śniegu; ge-
stöber n zadymka, zamieć śnieżna;
-glöckchen n bot. śniegulka f; -hau-
fe(m) n kupa śniegu; -hubn n orn.
pardwa śniegulka.
schnee'ig a śnieżny.
Schnee'-koppe, -kuppe f śnieżny
szczyt góry; -lawine f lawina śnieżna;
-mann m balwan ze śniegu; -pflug m
hol. plug śnieżny; -schaufel f łopata
do śniegu; -schläger m trzepaczka do
ubijania pianki; -schmelze f topnienie
n śniegu; -schuh m 1 narty pl; ~ lau-
fen, narciarować. 2 -e pl śniegowce pl;
-schuhläufer(in) s narciarz (-rka);
-sturm m, -treiben n, -verwehung
f zawieja (zamieć) śnieżna; -wehe f
zasp; śnieżna; **schnee'weiß** a śnież-
no-biały; -wetter n pogoda śnieżna;
-witthen n śnieżka f. [tupet m]
Schneid [sznajt] -(e)s m energia;
Schnei'de, pl -n f ostrze n; -hobnen
pl fasola w strączkach -brett n deska
do krajania; stolniczka f; -messer n
tasak m; -mühle f tartak m.
schnei'den [sznaj-] va. (po)krajac;
ciąć, rznąć (deski), zaterperować (o-
łówkę), żąć (zboże), strzyć (włosy),
obcinać (paznokcie), rąbać (drzewo);
sich in den Finger ~ skaleczyć się w
palec; (Drot in die Suppe) ~ wkra-
jać...; in Holz ~ rytować w drzewie;

fig. Geld ~ zarabiać (a, wyludzić) pie-
niądze; Gesichter, Grimassen ~ stro-
ić minki; Komplimente (a. die Cour)
~ prawić komplementy, umizgać się,
smalić cholewki; sich (gewaltig) ~
~ grubo wpaść (a. omylić się); fam. j-n
~ ignorować k., udawać, że się k. nie
widzi; das schneidet mir ins Herz, ser-
ce mi się kraje; sich ~ zaciąć się; prze-
cinać (krzyżować) się; **schnei'dend** a
ostrzy; rażący (kolor); uderzający (kon-
trast); przenikliwy (umysł); -e Kälte,
przejmujące zimno.
Schnei'der, -s m krawiec m; -el' f
krawiectwo n; fig. oszustwo n; -ge-
sell(e) m czeladnik krawiecki; -in f
krawcowa f; -meister m majster kra-
wiecki.
schnei'dern vn. (h) być krawcem,
krawcować, zajmować się krawiec-
twem; ~ lernen, uczyć się krawiectwa.
Schnei'der-rechnung f rachunek
krawiecki; -watte f watolina f; -werk-
statt f warsztat krawiecki; -werk-
tisch m stół krawiecki; -zunft f cech
krawiecki.
Schnei'der-werkzeug n preczarna-
ka f; narzędzie n do cięcia; -zahn m
zab sieczny, siekacz m.
schnei'dig a ostrzy; fig. energiczny;
rezolutny; cięty; **Schnei'digkeit** f
ostrość; fig. energia, rezolutność f.
schnei'en [sznaj-] vn. (h): es schneit,
śnieg pada (a. próży).
Schnei'se [sznaj-] pl -n f 1 przesie-
ka, drozyna f w lesie. 2 siodła pl.
schnell a i ad. prędki, szybki (ko);
pośpieszny (-nie); so ~ als möglich,
jaknajszybciej.
Schne'lläufer m szybkobiegacz;
schne'lläufer a szybkobieżny.
Schne'll-bahn f kolej pośpieszna;
-dampfer m parowiec pośpieszny.
schnel'len l va. (szybko) rzućca,
cisnąć. II vn. (h i sn) szybko wnieść
się, odskoczyć; in die Höhe ~ pod-
skoczyć; (o cenach) iść szybko w górę.
Schne'ller m przytyczek, szcztetek m.
Schne'll-feder f sprężyna f; -feuer
n mil. szybki ogień; -feuerschutz n
działo szybkołonośne; **schne'llfüßig** a
szybkonogi, chyzonogi; -hefter m
skoroszyt m.
Schne'lligkeit f prędkość, szybkość
f; -srekord m rekord szybkości.
Schne'll-kraft f elastyczność, sprę-

żytość f; -lauf m szybki bieg; -ma-
ler m malujący na poczekaniu; -pres-
e f prasa (ręczna) pośpieszna;
-schritt m szybki krok; -segler m
żaglowiec pośpieszny; -waage f prze-
miar, bezmiar m; ~ mit Laufge-
wicht, waga rzymska; -zug m pociąg
kurjerski.
Schne'pfe, pl -n f 1 bekas m, słonka
f. 2 fam. przystytka, kokota f; -n-
strich m przelot bekasów.
Schne'ppe, pl -n f dziób; szpic m.
schne'zen va. (sich) wycierać (so-
bie) nos, wysiakać, wysmarkać (się).
Schni'ckschnack m bdzury pl.
schni'geln [sznl-] va. (sich) wy-
stroić (się); geschneigt und gebügelt,
wymuskany, wystrojony.
Schni'ppchen n klaskanie n palca-
mi; szcztetek m; fig. j-m ein ~ schla-
gen, wywieść k. w pole, zakpić z kogo.
Schni'ppel, -s m kawaleczek m;
schni'ppeln va. pociąć na kawalki.
schni'ppen va. i vn. (h) I przytykać
palcami. 2 ciąć na kawalki.
schni'ppisch a wyzywają-; -wider-
czy; hardy.
Schni'ppsen n kawaleczek m.
Schnitt, -(e)s, pl -e m 1 (prze)cięcie,
nacięcie, wcięcie; żęcie n (zboża). 2
krój m (ubrania); wykroj; przekrój m;
nach dem neuesten ~ podług ostatniej
mody. 3 fig. seinen ~ machen, zrobić
dobre interesy; seinen ~ bei etw. ma-
chen, obłowić się przy czym. 3 brzeg
m (książki). 4 bombka f (piwa); -blu-
men pl kwiaty cięte; -bohnen pl fa-
sol(k)a w strączkach; -chen n krom-
ka f, plasterek m; fig. obrzydka f.
Schni'tte, pl -n f kromka, krajanka
f (chleba), plasterek m (mięsa etc.).
Schni'tter m (-in f) zniwiarz (-rka).
Schni'tt-fläche f skroj m; -fleisch
n frykas m; -handel m handel lokcio-
wych towarów; -holz n drzewo tartę;
-lauch m szczyptorek m; -ling m
szczęp winorośli; -linie f mat. siecz-
na f; linia przecięcia; -messer n nóż
chirurgiczny; -muster n wzór m;
-punkt m punkt przecięcia się; -salat
m salata rzymska; -waren pl towary
lokciowe; -warenhandlung f maga-
zyn towarów lokciowych; -wunde f
rana cięta.
Schni'tzarbeit f robota anycerska.
Schni'tzel, -s n i m 1 skrawek m (pa-

pieru); pl obrzynki. 2 (Wiener) ~ sznycel m (po wiedeńsku); schni'tzeln va. drobno (po)krajać.

schni'tzen va. i. un. (h) (wy)trzebić (w drzewie), wyrzynać; Schni'tzer m I snyder, rzeźbiarz m. 2 strugacz m (nóż). 3 fig. błąd, byk m; Schnitzerei f snyderstwo n, robota snyderka.

schni'tzern un. (h) strzelać baka. Schni'tz-kunst f sztuka snyderka; -waren pl wyroby snyderkie; -werk n snyderka robota.

schno'dd(e)rig a czelny, impertynencki; Schno'dderigkeit f impertynencyja f.

schnö'de [sznō-] a I pogardliwy, lekceważący; obelżywy; hardy; -r Un-dank, czarna niewdzięczność. 2 mariny; podły; niegodziwy.

Schnö'rkel m zakretas m, ozdóbka f; esy floresy pl; schnö'rkelhaft a esowaty; schnö'rkeln un. (h) robić zakretasy, esy floresy.

schno'rren un. (h) naciągać; żebrać; Schno'rren m naciągacz; żebrak m. schnü'ffeln un. (h) węszyć (t. fig.); Schnü'ffler m szpieg, szpicel m. Schnü'ller m smoczek m (dla niemowląt).

schnu'pfen' un. (h) i va. zażywać Schnu'pfen, -s m katar; ~ bekommen, fam. sich einen ~ holen, naba-wić się kataru; -fießer n grypa f.

Schnu'pfer m zażywający tabaki. Schnu'pftabak m tabaka f; -tabak(s)ose f tabakierka f; -tuch n chustka f do nosa.

Schnu'ppe, pl -n f spalony knot (świecy); fam. das ist mir ~ wszystko mi jedno; gwizdźę na to.

schnu'ppern un. (h) węszyć. Schnur [sznūr] pl Schnüre f powróz, sznur(ek), postronek m; ~ Perlen, sznur pereł; fig. über die ~ hauen, przebrać miarę.

Schnü'r-band n sznurowadło n; -boden m te. nadszcienie n; -brust f sznurówka f, gorset m.

Schnü'rchen, -s n sznure(cze)k m. schnü'ren [sznūr-] va. (za)sznurować (suknie etc.), z(a)wiązać (paczkę); sich ~ zasznurować się. [(ko).

schnu'r(e)rade a i ad. prościutki Schnü'r-haken m skówka f przy sznurowadło; -leibchen n, -leib m sznurówka f, gorset m; -leibmache-

rie f gorseciarka f; -loch n dziurka do sznurowadła; -nadel f igliczka, nawłóczka f.

Schnu'rriem m wąż m, wasy pl; -binde f binda f do wásów; schnu'rriemig a wasyaty.

Schnu'rre, pl -n f I facecja f, żart m, zabawna historyjka. 2 fig. stara baba. 3 bzdurstwo n. 4 grzechotka f. schnu'rren un. (h) warczeć; mruzczyć; Schnu'rren m ob. Schnorrer.

Schnü'rriemen m sznurowadło n. schnu'rrig a zabawny, śmieszny. Schnurrpfeife f f zabawka, frasztyka f; bzdurstwo n; żarcik m.

Schnü'r-schuhe pl buciki sznurowane; -senkel m sznurowadło n; -stiefel m but sznurowany.

schnu'rstra'cks ad. I prosto; ~ entgegen, wprost przeciwnie. 2 wnet. Scho'ber [szō-] -s m stóg m (siana); scho'bern va. ustawić w stogi.

Scho'ck, -(e)s, pl -e m kopa (jaj); kupa f (dzieci); -schwerenot'! int. do krośset!; scho'ckweise ad. kopami.

scho'fel, schof(e)llig [szō-] a niedzny, marny; Scho'fel m wybieryki pl; tandeta f.

Schö'ffe, -n, pl -n m ławnik m. Schö'ffen-amt n urząd ławniczy; -gericht n sąd ławniczy.

Schokola'de [-la-] f czekolada f. Schokola'den-eis n lody czekoladowe; -fabrik f fabryka czekolady; -plätzchen n pastylka czekoladowa; -pulver n czekolada w proszku; -tafel f tabliczka czekolady.

Schola'stik f scholastyka f; -er m scholastyk m; schola'stisch a scholastyczny.

Scho'lle, pl -n f I gleba, sriba, rola f; an die ~ gefesselt, przywiązany do roli, do gleby. 2 bryła f (lodu). 3 icht. flądra f; scho'llig a brylowaty.

schon [szōn] ad. już; ~ am Morgen, od samego rana; das wird sich ~ finden, to się pokaże; wenn ~ denn ~ kiedy spaść, to z dobrego konia; ~ der Gedanke, na sama myśl.

schön [szōn] I a piękny, ładny; eines -es Morgens, pewnego pięknego poranku; das Wetter wird wieder ~ wypogadza się; ein -er Anfang, dobry początek. II ad. pięknie; dobrze; -er werden, wypięknąć; ich danke ~ bardzo dziękuję; bitte ~! proszę bardzo!

Sie haben ~ reden, łatwo panu mówić; fam. gdać zdrowie; das ist ~ von Ihnen, to ładnie z pańskiej strony; Schö'ne I n piękno n. II f piękność f, piękna kobieta.

scho'nen [szō-] va. I ochraniać; (sich) oszczędzać, szanować (się); j-n ~ oszczędzać k. 2 leś. zagaić; -d a i ad. delikatny; ostrożny (-nie); Scho'ner, -s m I ten co szanuje, oszczędza. 2 pokrowiec m. 3 zeg. szkuner m.

Schö'n-farben n farbowanie materiałów delikatnych; -farber m farbjarz materiałowy delikatnych; fig. lubiący przedstawić wszystko w różowy barwach; -farberei f ob. Schön-farben; fig. upiekzanie, przedstawianie w różowych barwach.

schö'ngesamt a pięknie zbudowany. Schö'ngest m esteta, estetyk m. Schö'neheit pl -en f piękność f. Schö'neheits-fehler m defekt m; -gefühl n poczucie piękna; -lehre f estetyka f; -mittel n kosmetyk m; -pflästerchen n muszka f (na twarzy); -pflege f kosmetyka f; Salon für ~ salon kosmetyczny; -sinn m poczucie piękna.

Schö'n-redner m krasomówca m; -redneri f krasomówstwo n; schö'n-rednerisch a krasomówczy; -schreibekunst f, -schreiben n kaligrafia f; -schreiber m kaligraf; -tuer m załotnik m; -tuerei' f wdzięczenie n się; schö'ntun un. (h) wdzięczyć się; mit j-m ~ pieścić kogo.

Schö'nung [szō-] f I ochrona f; oszczędzanie (zdrowia etc.); mit ~ behandeln, obchodzić się delikatnie. 2 leś. zagajenie n; -sbrille f okulary ochronne; scho'nunglos a i ad. bezwzględny (-nie); -slosigkeit f bezwzględność f. [ochrony (zwierzyny).

Scho'nzeit f pora ochronna, czas Schopf, -(e)s, pl Schöpfe m czupryna f; (u ptaków) czub m; die Gelegenheit beim ~ ergreifen, skorzystać z okazji; -eimer m czerpak m.

scho'pfen va. i. un. (h) czerpać; Atem ~ odetchnąć głęboko; Luft ~ zacerpnąć powietrza; leer ~ wy-późnić; fig. Argwohn ~ powązać podejrzanie; Mut ~ nabrać odwagi.

Schö'pfer, -s m (-in f) I twórca; sprawa (-czyni). 2 czerpak; czerpak m; -geist m duch twórczy; -hand f

ręka twórcza; schö'pferisch a twórczy; -kraft f siła twórcza.

Schö'pf-gefäß, -geschirr n naczynie do czerpania; -kelle f czerpaczka f; czerpak m; -löffel m warzączka f; -rad n kolo czerpakowe.

Schö'pfung f stworzenie n; utwór; wspaniałość m; -swerk n dzieło stworzenia.

Schö'pferwerk n czerpak mechaniczny, maszyna hydrauliczna.

Scho'ppen, -(e)s m I kufel m, bomba f (piwa), kubek m (wina). 2 zopa f. 3 szopy pl (futro); scho'ppenweise ad. na kufle.

Schö'ps, -es, pl -e m baran m (t. fig.). Schorf, -(e)s, pl -e m strup m; -bildung f zastąpienie n; scho'rfig a strupaisty.

Scho'rstein m komin m; -feger m kominiarz m. [m.

Scho'ß [szōs] -esses, pl -e m bot. ped. Scho'ß [szōs] -esses, pl Schö'sse m I lono n (fig. ziemi, kościoła); (ein Kind) auf den ~ nehmen, wziąć na kolana; fig. das ist ihm in den ~ gefallen, to mu z nieba spadło; die Hände in den ~ legen, siedzieć z założeniami rękoma, próżnować; dem Glück im -e sitzen, być dzieckiem szczęścia. 2 pola Schossee' [-se] f szosa f. [f.

Scho'st-hündchen n ulubiony pieśki; -kind n pieszczonek m.

Scho'bling, -s, pl -e, m Scho'breis n ped m, latorośl, wypustka f.

Scho'te [szō-] f strą(cze)k m; -n pl groszek m; -nerbsen pl groch strączkowy; -ngewächse, -npflanzen pl rośliny, strączkowe.

Schott, -(e)s, pl -e n zeg. gródz f. Scho'tte, -n, pl -n m Szkot m. Scho'tter, -s m tłuczeń, szuter m; scho'ttern va. zwirować, szutrować (szosę); -straße f droga bita.

Scho'ttin, pl -nen f Szkotka; scho'ttisch a szkocki; Scho'ttland n geo. Szkocja f. [kreskować, szrafitować; schraffieren [-fl-] va. i. un. (h)

schräg [szrtk] a ukośny; ad. naukos, ukośnie; Schrä'ge f ukos m.

Schra'gen [szr-] m kobylicka f, koziol; stragan m (przekupnia).

Schra'g-feuer n mil. ogień skosny; -kante f krawędź ukośna; -maß n śmiga f, węgielnica ruchoma; -schnitt m ciecie ukośne; -schrift f kursywa f.

łyżka a. rożek do wciągania obuwia; **-bürste** f szcztotka do obuwia; **-creme** f pasta f, krem m do obuwia; **-fabrik** f fabryka obuwia; **-flicker** m laciarz m; **-knöpfer** m haczyk do zapinania, zapinacz m do obuwia; **-laden** m magazyn obuwia; **-leisten** m kopyto n; **-macher** m szwec m; **-macherbedarfsartikel** pl, przybory szewskie; **-macherei** f szewstwo n; **-machergesell(e)** m czeladnik szewski; **-nagel** m ćwiek szewski; **-plattler** m taniac w chodakach (a. sabotach); **-putzer** m czyszciciel butów, pucybut m; **-riemen** m rzemyk m, sznurrowad n do bucików; **-schwärze**, **-wichse** f szuwaks m; **-waren** pl, **-werk** n obuwie n.

Schu'l-amt n urząd nauczycielski; **-anfang** m początek roku szkolnego; **-anstalt** f zakład naukowy; **-arbeit** f zadanie szkolne; **-arrest** m *fam.* kaza f; **-arzt** m lekarz szkolny; **-aufsicht** f inspekcja szkół; **-(aufsichts)-behörde** f władza nadzorczą szkoły, władza szkolna; **-ausgabe** f wydanie szkolne, do użytku szkolnego; **-bank** f ława szkolna; **-besuch** m uczęszczanie do szkoły; **-bezirk** m okręg szkolny; **-bildung** f wykształcenie szkolne; **-bube** m uczeń; **-buch** n książka szkolna.

Schuld, pl -en f 1 dług m (ob. geraten); -en machen, sich in -en stürzen, robić długi, zadłużyć się; bis über die Ohren in -en stecken, być zadłużonym po uszy. 2 wina f; an wem liegt die ~? czyja wina; j-m (die) ~ beimesen (a. geben), przypisywać komu winę (ob. schieben t); ich habe ~ daran, moja w tem wina. 3 grzech m; **-beweis** m dowód winy.

schu'ldbewußt a poczuwający się do winy; **Schu'ldbewußtsein** n poczuwanie się do winy.

Schu'ld-brief m oblig, skrypt, rewers m; **-buch** n księga długów.

schu'lden va. być dłużnym, winnym; fig. j-m etw. ~ zawdzięczać k. co.; **-frei** a wolny od długów.

Schu'lden-last f obdłużenie, obciążenie n długami; **-machen** n zaciąganie długów; **-masse** f masa bierna, pasywa pl; **-stand** m stan długów; **-tilgung** f umorzenie n (amortyzacja f) długów; **-tilgungskasse** f kasa

amortyzacyjna; **-wesen** n sprawa długu publicznego, długi pl.

Schu'ld-forderung f wierzytelność f; **-fångener** m uwięziony za długi; **-haft** f areszt za długi.

Schu'ldigener m winny szkolny. **schu'ldig** a 1 dłużny, winien; was bin ich ~? ile jestem dłużny? ile płacę? (ob. Antwort). 2 winien, obowiązany (etw. zu tun do czego). 3 należny (szacunek etc.). 4 winny; sich ~ fühlen, poczuwać się do winy; j-n ~ erklären, uznać k. za winnego; **Schu'ldig(e)r** s winowajca (-czyni); **Schu'ldigerklärung** f uznanie za winnego; **Schu'ldigkeit** f powinność f, obowiązek m.

Schu'ld-direktor m dyrektor szkoły; **-disziplin** f karność, rygor szkolny.

Schu'ld-klage f skarga o zapłacenie długu; **schu'ldlos** a niewinny; **-losigkeit** f niewinność f. [dłużnicza f.

Schu'ldner m dłużnik m; -in f **Schu'ld-schein** m oblig, skrypt dłużny, rewers n; **-übernahme** f przejęcie długu; **-verbindlichkeit** f zobowiązanie dłużne, dług m; **-verschreibung** f zapis długu.

Schu'le [szu-] pl -n f 1 szkoła f; in die (a. nach der) ~ gehen, chodzić do szkoły; hohe ~ szkoła główna, uniwersytet m, akademija f; wyższa szkoła jazdy konnej (ob. absolvieren z, schwänzen); fig. aus der ~ schwatzen, zdradzać tajemnice; durch eine harte ~ gehen, przechodzić twardą szkołę. 2 metoda f. 3 synagoga f; **schu'len** va. (sich) ćwiczyć, tresować (sie).

Schü'ler m (-in f) uczeń (uczennica); **-austausch** m wymiana uczniów; **-bibliothek** f biblioteka dla uczniów; **schü'lerhaft** a żakowski; **-schaft** f uczniowie pl; **-streich** m figiel żakowski.

Schu'ler-erziehung f studja klasyczne; **-feier** f, **-fest** n uroczystość szkolna; **-ferien** pl wakacje, ferie szkolne; **-flugzeug** n aw. samolot szkolny; **-freund(in)** s kolega (-zanka) szkolny (-na); **-fuchs** m *fam.* pendant m; **-funk** m radio szkolne; **-gebäude** n budynek, gmach szkolny; **-gebrauch** m; für den (a. zum) ~ do użytku szkolnego; **-geld** n opłata szkolna, czesne n; **-haus** n budynek szkolny; **-heft** n kajet (szkolny); **-hof**

m dziedziniec szkolny; **-jahr** n rok szkolny; **-jugend** f młodzież szkolna; **-junge**, **-knabe** m uczeń; **-lehrer** m nauczyciel szkolny; **-mädchen** n uczennica; **-mann** m pedagog m; **-mappe** f te(cz)ka f; **-meister** m szk. bakałarz, belfer m.

schu'lm(e)istern vn. (h) i va. 1 zajmować się belferką. 2 strofować.

Schu'lo-ordnung f porządek, regulamin szkolny; **-pferd** n koń tresowany; koń z ujeżdżalni; **-pflicht** f ob. Schulzwang; **schu'lpflichtig** a obowiązany chodzić do szkoły; **-prüfung** f egzamin szkolny; **-rängel** m tornister m; **-rat** m rada szkolna; radca szkolny; **-schiff** n okręt szkolny; **-schluß** m koniec roku szkolnego; **-stube** f klasa f; **-stunde** f lekcja, godzina szkolna; **-system** n system nauczania; **-tafel** f tablica szkolna.

Schu'lt'er f ramię; -n pl ramiona, plecy, barki pl; breite -n haben, być barczystym; **-blatt** n an. łopata f; **-breite** f szerokość pleców.

schu'lt'ern va. brać (brać) na ramię. **Schu'lt'er-riemen** m pas przez ramię, bandoleit m.

Schu'lt'eiß m wójt, soltys m.

Schu'lung [szu-] f ćwiczenie, szkolenie, tresowanie n.

Schu'lo-unterricht m nauka szkolna; **-versäumnis** n nieobecność w szkole; **-vorstand** m nierownictwo n (dyrekcja f) szkoły; **-vorsteher** m kierownik, dyrektor szkoły; **-weg** m droga do szkoły; **-wesen** n szkolnictwo n; **-wörterbuch** n słownik do użytku szkolnego.

Schu'ltze, -n, pl -n m wójt, soltys m. **Schu'lo-zeit** f lata szkolne; **-zeugnis** n świadectwo szkolne; **-zucht** f karność szkolna; **-zwang** m przymus szkolny. **schu'mm(e)rig** a mroczny; es ist schon ~ mrok zapada.

Schund, -(e)s m 1 odpadki (skóry).

2 wybiorki pl, towar wybrakowany, ichty, tandeta f; **-literatur** f literatura brukowa, licha; **-preis** m niska cena; **-ware** f lichy, tandetny towar.

Schu'p'o, -s, pl -s m *fam.* policjant m. **Schu'p'pe**, pl -n f łuska; łupież f; fig. die -n sind ihm von den Augen gefallen, łuska mu spadła z oczu, przel. **Schu'p'pe**, -n f łopata f.

schu'ppen' va. 1 oskrobać (rybę);

(sich) łuskać, łuszczyć (się). 2 gm. szturchnąć, pchnąć; sich ~ drapać się.

Schu'ppen' m szopa, remiza f.

schü'ppen va. ob. schaufeln.

schu'ppenartig a łuskowaty f.

Schu'ppen-kette f podpinka f (u helmu); **-tier** n zo. łuskowiec m.

schu'ppig a łuskowaty, łuszczaty.

Schup(p)s m *fam.* szturchnąć m; **schu'p(p)sen** va. *fam.* szturchnąć.

Schur [szur] f strzyżenie n (owiec, sukna); wełna strzyżona.

Schü'reisen n pogrzebac m.

schü'ren [szü-] va. grzebać w ogniu, rozniecać (ogień); fig. judzić; **Zwietracht** ~ się niezgoda.

Schü'r'arbeit f górn. poszukiwanie n.

schü'r'en vn. górn. kopać, poszukiwać; **Schü'r'fer** m górn. poszukiwacz m.

Schü'r'haken m pogrzebac m.

Schü'rigel [szü-] va. szczykanować.

Schür'ke, -n, pl -n m lotr, szuja, lajdak, galgan; **-streich** m galganstwo n; **-rei** f lotrostwo n; **schür'kisch** a lotrowski, galgański.

Schür'-schaufel f kosior m; **-atanage** f pogrzebac, ożóg m.

Schür'wolle f wełna strzyżona.

Schurz, -es, pl -e m fartuch (robotniczy); przepaska f na biodra.

Schür'ze pl -n f fartuch, fartuszek m; fig. hinter jeder ~ herlaufen, (sich) podkasać (się); einen Knoten ~ zrobić węzeł; **Schür'zenjäger** m *fam.* kobicieciarz m.

Schür'zfel n fartuch skórzany.

Schuß, -eses, pl Schüsse m 1 strzał, wystrzał m; einen ~ tun, strzelać, wystrzelić. 2 ped (t. bot.); biegn m (wo dy etc.); in ~ kommen, rozprzecznić (rozmachać) się; von einem Schusse, z jednej sztuki, jednolity; die Pflanze ist im ~ rosłina wystrzeliła w górę; **schu'ßbereit** a gotów do wystrzału.

Schü'ssel, pl -n f miska f, półmisek m; danie n; **-schränk** m kredens m.

-wärmer m ogrzewacz talerzy.

Schu'ßfeld n mil. pole ostrzału.

schu'ßfest a odporny, wytrzymały na strzał; zabezpieczony od ran.

Schu'ß-linie f mil. linia strzału;

-raum m pole rażenia; **-verletzung** f ob. -wunde; **-waffe** f broń palna;

-weite f donośność, odległość f strzału; **-wunde** f rana postrzałowa.

Schu'ster, -s m szewc m; gm. fuszer (ob. Rappé, Leisten); -arbeit f robota szewska (a. fuszerska); -ei' f szewstwo n; -junge m szewczyk m; -knief m nóż szewcki, knyp m.

schu'stern *va.* i *un.* robić obuwie.

Schu'ster-pech n smola szewska; -werkstat' f warsztat szewcki

Schu'te [szu-] pl -n f zeg. szkuta f. Schutt, -(e)s m gruz m, rumowisko n; -abladepplatz m plac na gruzu.

Schü'te, pl -n f kupa f (zboża); snop m (słomy).

Schü'telfrost m dreszcze pl.

schü'teln *va.* i *un.* (h) trząść, potrząsać, kiwać (głową); wstrząsać, zamieszać (płyn); aus dem Ärmel ~ wytrząsać z rękawa; sich ~ trząść się; sich vor Lachen ~ pokładać się od śmiechu, śmiać się do rozpuku.

schü'ten *va.* i *un.* (h) (na)sypać; (na)lać; aus einem Gefäß in ein anderes ~ przelewać, przesywać; auf die Erde ~ roz(ew)lać, rozsywać.

schü'tern *un.* (h) i *va.* trząść (się).

Schü'thaufen m kupa gruzów.

Schutz, -es m ochrona, obrona, opieka; osłona f; in seinen ~ nehmen, wziąć (kogo) w swoją opiekę; unter dem ~ der Nacht, pod osłoną nocy, korzystając z ciemności; handl. (einem Wechsel) ~ bereżenie, honorować, wykupić; -ärmel m rękaw ochronny; -befohlene(r) s protegowany (-na); -blattern pl ospa ochronna; -blatterimpfung f szczepienie ospy; -blech n blacha ochronna; aut. blotnica f; -brief m list żelazny, g捷jt m; -brille f okulary ochronne; -bündnis n przemyżenie obronne; -dach n dach ochronny; szopa f; -damm m grobla ochronna, wal ochronny.

Schü'tze', -n, pl -n m strzelec m.

Schü'tze', pl -n f 1 stawidło n, zastawka f 2 tk. czółenko n, iglica f.

schü'tzen *va.* (o)chronić, (o)bronąć, osłaniać, zasłaniać, zabezpieczyć, obwarować; vor Nässe ~ 1 chronić przed wilgocią | sich gegen die Kälte ~ zabezpieczyć się od zimna.

Schü'tzen-bataillon m batalion strzelców; -fest n festyn strzelecki.

Schü'tzengel m anioł stróż.

Schü'tzen-gilde f bractwo strzeleckie; -graben m rów strzelecki;

-haus n strzelnica f; -könig m król

kurkowa; -linie f linja tyraljerska -loch n dół strzelecki; -mulde f wnek strzelecki; -stand m stanowisko strzelca.

Schüt'z-firniss m pokost ochronny;

-gatter n krata ochronna; zawora, godza f; -gebiet n kolonje pl; kraj będący pod protektoratem innego państwa; -geist m duch opiekuńczy;

-geleit n konwój m, straż przydana;

-gitter n krata ochronna; -haft f areszt rewencyjny; -heilige(r) s święty patron; -herr(in) s protektor(ka); -herrschaft f protektorat, patronat m; -hütte f schronienie n;

-impfung f szczepienie ochronne;

-insel f wysepka f (na jezdn); -Jeder n fartuch skórzany (u powozu etc.); napierśnik m. [wany m.]

Schü'tzling, -(e)s, pl -e m protego-

schu'tzlos a bez opieki; Schu'tzlosigkeit f brak opieki, obrony.

Schu'tz-mann m policjant m;

-marke f marka ochronna; -maßregel f środek ochronny; -mauer f mur ochronny; -mittel n środek ochronny; -pocken pl ospa ochronna;

-polizei f policja bezpieczeństwa;

-schild m tarcza f, puklerz m; -staf-feln pl sztafety ochronne (w Rzeczy);

-truppe f wojsko kolonjalne; -ver-band m związek obronny; towarzystwo opieki; -vorrichtung f przyrząd ochronny; -vorschrift f przepis ochronny; -wache f straż obronna;

-wand f ściana ochronna; -werra f przedmurze n; wal ochronny (l. fig.);

-zoll m cło ochronne; -zöllner m zwolennik cel ochronnych; schu'tz-zöllnerisch a celno-ochronny; -zoll-system n system cel ochronnych.

Schwabbelei' f fam. gadulstwo n;

schwabbeln *un.* (h) fam. paplać.

Schwa'be [szwa-] l pl -n f ent. prusak m. II m Szwab m; Schwä'bin f Szwabka f; schwä'bisch a szwabski.

schwach a słaby; wątlý; -e Seite, słaba strona; ~ werden, (o)słabnąć; ad. słabo; es wurde mir ~ słabo mi się zrobiło; ~ bevölkert, mało zaludniony; Schwä'che f 1 słabość (t. fig.); słabostka f; eine ~ für j-n haben, mieć słabość do kogo. 2 niemoc piciowa, impotencja f; schwächen *va.* (sich) osłabić (się); Schwä'cheit f ob' Schwäche; schwa'cherzig a słabe-

go charakteru; Schwa'cherzigkeit f słabość charakteru; Schwa'chkopf m tupa głowa; pógłówek m;

schwa'chköpfig a tepy, nieudolny;

schwä'chlich a słabowity, wątlý;

Schwä'chlichkeit f słabowitość, wątlóść f; Schwä'chling, -(e)s, pl -e m cherlak, chuchrak; pógłówek m;

schwa'chsichtig a słabego wzroku;

Schwä'chsichtigkeit f słabość wzroku;

Schwä'chsiann m niedolestwo umysłowe; schwa'chsinnig a tepy;

Schwä'chstrom m el. prąd słaby;

Schwächung f osłabienie n.

Schwa'den [szwa-] -s m l pokos m. 2 gór. wyziewy duszące.

Schwadro'n [-drön] pl -en f mil. szwadron m; schwadronieren *un.* (h) błągawać; szwargotać.

Schwä'ger [szwa-] -s m szwagier m;

Schwä'gerin, pl -nen f szwagierka, bratowa; Schwä'gerschaft f szwagrostwo, powinowactwo n.

Schwä'be, pl -n f jaskółka f;

-nnet n jaskółcze gniazdo.

Schwall, -(e)s, pl -e m fala; masa f; potok (słów); kłab m (dymu).

Schwamm, -(e)s, pl Schwämme m l gąbka f. 2 grzyb m. 3 hubka f; grzyb (pleśń) drzewna; narosł grzybowa. 4 fam. ~ drüber l nie mówny o tem!;

schwa'mmig a gąbczasty.

Schwan [szwan] -(e)s, pl Schwäne m łabędź m; schwa'nen *un.* (h); mir schwant (nichts Gutes), mam (zile) przecucie.

Schwa'nen-gesang m śpiew łabędzi;

schwän'gen, -hals m szyja łabędzia.

Schwang m: fig. im -e sein, być w modzie; in ~ kommen, wejść w modę.

schwa'nger a w ciąży, w odmiennym stanie; ~ werden, zająć w ciąży;

schwa'ngern *va.* 1 zapłodnić; gm. zrobić brzuch (kobiecie). 2 chm. na-sypać; Schwä'ngerschaft f ciąży f.

Schwank', -(e)s, pl Schwänke m figiel m; facecja; te. krotocchwila f.

schwank' a wiotki; giętki; chwiejny;

schwän'ken *un.* (h) chwiać (kiwać, kołysać) się; fig. wahać się, być niezdecydowanym; (o cenach) ulegać wahaniam, zmieniać się; schwa'nkend a chwiejny się; chwiejny, niezdecydowany; niepewny, zmienny;

Schwä'nkung f chwanie, kołysanie, kwanie n (się); fig. wanie n (się);

niepewność, zmiennosc f; -en erleiden, (o cenach) ulegać wahaniam.

Schwa'nkmacher m figlarz m.

Schwanz, -es, pl Schwänze m ogon m; Schwän'zchen, -s n ogonek m;

schwa'nzeln *un.* (h) merdać ogonem; (o osobach) kołysać się w biodrach; fig. pochlebiać, lasić się;

Schwä'nzelpfeinig m: -e machen, (o sługach) brać (sobie) koszykowe.

Schwä'nzen *un.* (h) i *va.* walewać się; die Schule ~ wagarować.

Schwa'nz-riemen m podogonek n;

-sporn m aw. ploza f; -stück n kawalek od ogona; ogon m (ryby).

schwa'ppen *un.* (h) chelbotać; aus etw. ~ wpyływać, wylewać się z cz.

Schwä're [szwe-] pl -n f wrzód; ropień m; schwa'ren l *un.* (h) i sn) ropić; obierać się; S- n ropienie; obieranie n się.

Schwärm, -(e)s, pl Schwärme m 1 rój m (pszczoł etc.); stado n (ptaków); tłum m (ludzi); kupa f (dzieci). 2 fam. ideal, przedmiot m marzeń. 3 mil. sekcja f; schwa'rmen *un.* (h) i sn) 1 roić się; bujać, fruwać około (kwiatów etc.); es schwärmt von Menschen (auf der Straße) tłumy ludzi snują się... 2 fig. marzyć; für j-n ~ marzyć o kim; przepadać za kim. 3 hulać, prowadzić życie hulaszce. 4 mil. rozsypanyć się w tyraljerke; Schwä'rmer m (-in f) 1 marzyciel(ka); entuzjast(ka); fanatyk (-yczka); hulaka m; motylek, niewierny kocha-nek. 2 szmermel m (ogień sztuczny). 3 ent. zmierzchnica f; Schwärmerci' pl -en f 1 waleśanie się (po nocach); bujanie n. 2 marzenie n; entuzjazm; fanatyzm m; schwä'rmerisch a marzycielski; entuzjastyczny; fanatyczny; egzaltowany; ad. entuzjastycznie.

Schwa'rmlinie f mil. linja tyraljerska; schwa'rmmiese ad. rojami, tłumami; Schwä'rmerzeit f czas rojenia się (pszczoł).

Schwa'rte, pl -n f 1 gruba skóra; skórka f słoniny. 2 stara książka;

-nmanen m galareta wiewprowa.

schwarz l a czarny; brudny; ~ auf weiß, czarno na białym, na piśmie;

-e Liste, czarna lista; ~ machen, poczernić; -e Wäsche, brudna bielizna;

der -e Mann, kominiarz m; es wurde mir ~ vor den Augen, zrobiło mi się

ciemno w oczach; von der Sonne ~ werden, opalić się jak murzyn(ka); fig. alles ~ sehen, widzieć wszystko w ciemnych barwach. II S- n kolor czarny; in ~ czarno (ubrany); ins -e treffen, trafić w cel; -äugig a czarnoki; -blau a ciemnognatowy.

Schwa'rz-blech n blacha czarna; schwa'rzbraun a ciemnobrunatny, śniady; karoginady (koń); -brot n chleb czarny, razowy; -dorn a tarcina f; -drossel f orn. kos m.

Schwär'ze f czarność, czerni f; czarna farba, czernidło n.

Schwa'rze(r) s murzyn(ka). schwa'rz(en) va. I poczemnić. 2 przearczarować, przemycać; Schwär'z(er) m przemycznik m.

Schwa'rz-fahrt f aut. kurs a. wycieczka autem bez wiedzy właściciela maszyny; -farber m fig. pesymista m; -färberei f farbowanie na czarno; fig. przedstawienie w ciemnych barwach; schwa'rz-gerändert a z czarnymi obwódkami; -gestreift a z czarnymi pasy; -haarig a ciemnowłosy; -hörner m radjopajęczarz m; -kauf m pokątne kupno; -kunst f czarnoksiężstwo n; -künstler m czarnoksiężnik, magik, kuglarz m; -kupfer n czarnomiedź, miedź surowa.

schwa'rzlich a czarniawy. schwa'rzschlachten va. bić bydło potajemnie.

Schwa'rz-seher m (-in f) pesymist(ka); -seheri' f pesymizm m; -wild n dziki pl, czarna zwierzyna; -wurzeln f salsefia f, korzonka czarna.

schwa'z'en, schwä'z'en un. (h) i va. gawędzić, gadać, trajkotać, paplać, pleść; in den Tag hinein ~ gadać na wiatr; Schwä'z'er m (-in f) gaduła m (gaduliska, trajkotka f); Schwätzereif f paplanina, gadanina f, trajkotanie n; schwa'zhaft a gadatliwy; Schwa'zthaftigkeit f gadatliwość f; Schwa'z-maul n, -michel m gaduła m; Schwa'zsucht f gadatliwość f.

Schwe'be [szwe-] f: in der ~ sein, unosić się w powietrzu; fig. być w zawieszaniu; -bahn f kolej napowietrzna.

schwe'ben [szwe-] un. (h) I unosić się, wisieć, bujać w powietrzu; (hin und her) ~ powiewać, bujać; fig. zwischen Furcht und Hoffnung ~

wisieć między trwogą i nadzieją; in Gefahr ~ być w niebezpieczeństwie; (sein Bild) schwebt mir vor Augen, stoi mi przed oczyma; das Wort schwebt mir auf der Zunge, mam to słowo na końcu języka. 2 jr. toczyć się; być w zawieszaniu; schwe' bend a wiszący, unoszący się w powietrzu; -e Frage, kwestja, rzecz w zawieszaniu, nierozwiązana; -er Schritt, lekki krok; -e Schuld, dług bieżący, niestały; -e Verhandlungen, toczące się rokowania; Schwe' bereich n trapez m.

Schwe'de [szwe-] n, pl -n m Szwed m; Schwe'den n geo. Szwecja f; Schwe'din f Szwedka; schwe'disch a szwedzki; ad. po szwedzku.

Schwe'fel [szwe-] -s m siarka f; -ather m eter siarczany, etylowy; -bad n kąpiel siarczana; (miejscowość) kąpiele siarczane; -bände f banda podpalaczy, lotrów; -eisen n siarek żelaza; -erde f ziemia (rudą) siarczasta; schwe'felgelb a złoty jak siarka, koloru siarki; -grube f kopalnia siarki; -hölzchen n zapalka f.

schwe'fel(ig)licht a siarczany.

Schwe'fel-kammer f bielarnia wełny; -kasten m kadź do siarkowania; -kies m min. piryty m; -kohlenstoff m chm. dwusiarek węgla.

schwe'feln [szwe-] va. siarkować. Schwe'fel-pulver n siarka proszkowana; -quelle f źródło siarczane; -säure f kwas siarczany; -silber n siarek srebra.

Schwe'felung f siarkowanie n.

Schwe'fel-verbinding f chm. związek siarki; -wasserstoff m siarkowodór m. [m.]

Schweif [szwajf] (-e), pl -e m ogon schweifen [szwaj-] I un. (h i sn) bujać; in die Ferne ~ bujać po świecie; fig. bredzić; seine Blicke ~ lassen, wodzić oczyma po czym. II va. wykroić w łuk, obłączyć; wyginać, profilować (ob. geschweift); Schweifung f I bujanie n. 2 wcięcie n.

Schweif-riemen m podogonec n; -säge f piła sprężynowa, wyrzynarka f; -stern m kometa f.

schweifwedeln un. (h) łasić się.

Schweige-geld n łapówka f za milczenie.

schweigen [szwaj-] I un. (h) milczeć; von (a. über) etw. ~ zamilczeć

o czym; zu etw. ~ nie odezwać się, nie odpowiedzieć na co; j-m -d zu hören, słuchać kogo w milczeniu. II S- n milczenie n; zum ~ bringen, zmusić do milczenia; ~ bewahren, zachować milczenie.

Schweigepflicht f dyskrekcja zawodowa; Schweiger m milczek m. schweigsam a milczący, mało-mówny; Schweigsamkeit f mało-mówność f.

Schwein [szwajn] (-e), pl -e n wieprz m, świnia f; fam. szczęście; -chen n świnka f, wieprzek m.

Schwein-braten m schab pieczony; -fett n sadło n; smalec wieprzowy; -fleisch n wieprzowina, świnina m; -futter n karm dla świni; -händler m andlarz świni, świniarz m; -hirt m świnio pas m; -markt m targ na świnie; -mast f tuczenie świni; -pökelfleisch n wieprzowina solona; -rei f świnistwo n; -rippen pl schab m; -schlächter m wędliniarz, masarz m; -schlachtereif masarnia f; -schmalz n smalec wieprzowy; -stall m chlew m; -zucht f hodowla świni.

Schweinigel m I jeź morski, żelowiec m. 2 fig. świniuch m; -ei f świnistwo n; Schweinigeln un. (h) robić (a. gadać) świnistwa.

schweinish a świński.

Schweinborste f szczecina f; -kopf m leb świński; -kotelett n kotlet wieprzowy; -wurst f kielbasa wieprzowa.

Schweiß [szwajs] -es pl -e m I pot m; in ~ gebadet, obłany potem; in -e seines Angesichts, w pocie czoła.

2 myśl. posoka f; -apparat m aparat do spawania; schweißbar a spawalny; -barkeit f spawalność f; -blatt n potnik m.

schweißben I va. spajać, szwajsować (żelazo etc.). II un. (h i sn) krwawić.

Schweißfuß m pociąga się nogą; -geruch m zapach potu; -hund m myśl. posokowiec m; -loch n por m

schweißig a spocony. [(w skórze). Schweißstahl m stal spawalna.

Schweiß-treibend a wywołujący poty; -triefend a obłany potem; Schweiß-tropfen m kropla potu.

Schweiz [szwajc] f Szwajcaria f. Schweizer, -s m (-in f) I Szwajcar(ka). 2 odzwierc. (-na), szwajca-

(rowa); -haus, -häuschen n domek szwajcarski, szalet m; schweizerisch a szwajcarski; -kase m ser szwajcarski. schweilen [szwe-] I un. (h) tlić się. II va. wypalać; pędzić (smole).

schweilgen un. (h) hulać, używać (rozkoszy życia); in etw. ~ delectować (rozkoszować, upajać) się czym; Schweilger, -s m hulaka m; Schwelgerei f życie hulaszcze; hulanka f; schweilgerisch a hulaszczy.

Schweille pl -n f próg (ob. betreten); kol. podkład m; bud. przycięć.

schweillen I un. (sn) (s)puchnąć, nabrzmiewać; (o rzekach) wzbierać.

II va. nadymać, wydymać; Schweil-lung f nabrzmięcie; wezbranie (rzeki).

Schweimme, pl -n f I pławisko n. 2 bufet, bar m (w hotelach austr.).

Schweimmen va. unosić się sobą (o wodzie); plawić (konie); spławić.

Schweimmholz n drzewo sławne; -land n ziemia napływowa, namul m; -sand m piasek namulony.

Schweingel, -s m wahadło n; gibaczka f; wahacz m (u pompy), zóraw m (u studni), serce n (u dzwonu).

schweinken I va. I powieść (chustką etc.), wywijać (bronią etc.). 2 wypłókać (szklankę etc.). 3 wyrzucić, wypędzić (z. ze szkoły). 4 usmażyć.

II un. (h) zachodzić; zmienić kierunek; fig. zmienić przekonania; sich ~ obrócić się; Schweinkung, pl -en f I wywijanie, powiewanie n. 2 płókanie n. 3 mil. zachodzenie n, zmiana f kierunku; fig. zmiana przekonania.

schwer [szwér] I a ciężki; trudny; mocny (napój); ~ verdaulich, ciężkostrawny; -es Gehör, tępy słuch; (das kostet) ein -es Geld ...grube pieniądze; -e Krankheit, ciężka, poważna choroba; -e Strafe, surowa kara; -e Zeiten, ciężkie czasy; ~ machen, utrudniać; j-m das Leben ~ machen, zatrzuwać komu życie (ob. Herz, fallen⁴, hören); das ist (drei Pfund) ~ to waży... II ad. ciężko; ~ Atem holen, ciężko oddychać; ~ beleidigen, ciężko obrazić; ~ verundnet, ciężko ranny; -atmend, -atmig a mający ciężki oddech, dychawiczny.

Schwerathletik f ciężka atletyka.

schwerbeladen a ciężko obciążony; -belastet a jr. mocno obciążony; -bewaffnet a ciężko uzbrojony.

Schwäre [szwe-] *f* ciężkość *f*, ciężar *m*; surowość *f* (kary); **schwären** *ren* *int.*; do stukroć!; -**noter** *m* *fam.* den ~ spielen, wdzęczyć się.

schwäre-fallen *vn.* (sn): es fällt ihm schwer, z trudem mu to przychodzi; -**fällig** *a* ciężki, ociężały; **Schwäre-fälligkeit** *f* ociężałość, ciężkość *f*.

Schwäre-gewicht *n* sp. waga ciężka; -**gut** *n* ładunek wagowy. **schwäre-halten** *vn.* (h): es wird ~ daß ich komme, będzie mi trudno przyjść; -**hörig** *a* przygluchy; ~ sein, niedosłyszeć.

Schwäre-hörigkeit *f* tępość słuchu; -**industrie** *f* ciężki przemysł; -**kraft** *f* fiz. siła ciężenia *a* ciężkości; -**kriegsbeschädigter** *m* ciężki kaleka wojenny.

schwäre-lich *ad.* z trudem, trudno. **Schwäre-mut**, -**mütigkeit** *f* melancholia, ponurość *f*; **schwäre-rtmütig** *a* smutny, melancholijny; -**punkt** *m* punkt ciężkości.

Schwert, -(e)s, *pl* -*er* *n* miecz, oręż *m*; mit Feuer und ~ ogniem i mieczem; -**feger** *m* miecznik, płatnerz *m*; -**fisch** *m* icht. miecznik, ostropysk *m*; -**lilie** *f* bot. kosaciec, irys *m*; -**streich** *m* ciężcie mieczem; ohnē ~ bez dobycia oręża, bez przelania krwi.

schwäre-verständlich *a* trudny do zrozumienia; -**wiegend** *a* fig. wazki, doniosły.

Schwäster, *pl* -*n* *f* siostra *f*; barmherzige ~ siostra miłosierdzia; leibliche ~ rodzona siostra; -**chen** *n* siostrzyczka *f*; -**kind** *n* siostrzeniec *m*, siostrzenica *f*; **schwästerlich** *a* *ad.* siostrzany; jak siostry (się kochać); -**liebe** *f* miłość siostrzana; -**schiff** *n* okręt tego samego typu; -**sohn** *m* siostrzeniec *m*; -**sprache** *f* język pokrewny; -**tochter** *f* siostrzenica.

Schwäbgen *m* bud. łąk odporowy, przelęcz *n*.

Schwäger-eltern *pl* teściowie *pl*; -**mutter** *f* teściowa *f*; -**sohn** *m* zięć *m*; -**tochter** *f* synowa; -**vater** *m* teść.

Schwäle [szwl-] *pl* -*n* *f* model *m*, stwardnienie *n* skóry; **schwäle'lig** *a* modelowaty, stwardniały.

schwäle'rig [szwl-] *a* trudny; **Schwäle'rigkeit** *f* trudność *f*; sich in -en befinden, znajdować się w trudnościach (finansowych); -en erheben,

machen, robić trudności; mit -en verbunden sein, być połączonym z trudnościami.

Schwämm-anstalt *f* pływalnia *f*; -**bad**, -**bassin** *n* basen pływacki, pływalnia *f*; -**blase** *f* pławka *f* (u ryby); -**pecherz** *m* do pływania; -**dock** *n* zeg. dok pływający.

schwämmen *I* *vn.* (h i sn) pływać; ans Land ~ dopływać do brzegu; in seinem Blute ~ kapać się we krwi; in Tränen ~ zalewać się łzami; im Überflusse ~ opływać w dostatk (ob. Fisch, Strom *z*); mit schwimmt es vor den Augen, śmi mi się w oczach. **II** *S* -*n* pływanie *n*; durch (a. im) ~ wplaw; -**d** *a* *ad.* pływający, pływający; wplaw; **Schwimmer**, -**s** *m* (-in *f*) *I* pływak (-aczka), *2* pływak, pławik *m*, plawa *f*.

Schwämm-fähigkeit *f* zeg. pławalność *f*; -**flosse** *f* pletwa *f*; -**füßer** *pl* pletwonogi *pl*; -**gürtel** *m* pas do pływania *a*, bezpieczeństwo; -**hose** *f* kalessony, majtki kąpielowe; -**iran** *m* żóraw pływający; -**lehrer** *m* nauczyciel pływania; -**platz** *m* miejsce do pływania; -**schule** *f* szkoła pływania; -**vogel** *m* ptak wodny; -**weste** *f* kurтка korkowa (dla nurków), skafander *m*.

Schwändel, -**s** *m* *I* zawrót *m* głowy. *2* *fig.* oszustwo *n*, szwindel *m*; *fam.* der ganze ~ cały kram; -**ei'** *f* szachrajstwo, oszustwo *n*; **schwändel-erregend** *a* zawrotny; -**haft** *a* *I* zawrotny. *2* oszukińczy, matacki; **schwändelig** *a* *I* zawrotny *2* mający zawrót (a. cierpiący na zawroty) głowy; ich werde ~ w głowie mi się kręci.

Schwändel-kopf *m* trzpiot, pędziwiatr *m*; -**meier** *m* szachraj, matacz *m*.

schwändeln *vn.* (h) *I* mieć zawrót głowy; es schwindelt mir, kręci mi się w głowie. *2* *fig.* matać, szwindlować, oszukiwać; -**d** *a* zawrotny.

schwändeln *vn.* (h) *z*(a)nikać, zniknąć; schnąć, marnieć, niknąć; das Vermögen schwindet, majątek idzie na marne, marnieje; die Sinne ~ mir, tracę zmysły.

Schwändler, -**s** *m* szachraj, matacz, krętać, szalbierz, oszust *m*; -**in** *f* szachrajka, oszustka.

Schwindsucht *f* suchoty *pl*; galoppierend ~ galopujące suchoty; **schwindsüchtig** *a* suchotniczy;

Schwindsüchtige(r) *s* suchotnik (-ica).

Schwinge, *pl* -*n* *f* *I* skrzydło *n*. *2* kosiółka, opalka *f* (do czyszczenia zboża) *3* tk. platyna; trzepaczka *f*.

schwängen *I* *va.* *I* wywijać, powiewać, wymachiwać (czem). *2* trzepać, klepać, miedlić (len); przewiewać (zboże). *II* *vn.* (h) kolyasać się; drgać; bujać. *III* *sich* ~ wskoczyć (na konia), wznieść (wzbić) się; *fig.* sich in die Höhe ~ wybić się na wysoki stanowisko; sich auf den Thron ~ osiąść na tronie; **Schwängung** *f* *I* wywinięcie (czem). *2* kolyasanie, drganie *n*. *3* miedlenie (lnu); przewiewanie *n* (zboża).

Schwippe, *pl* -*n* *f* koniec biczka, pręta; **schwippen** *I* *vn.* (h i sn) kolyasać (huścić) się. *II* *va.* ciskać, wywijać.

Schwips *m* *fam.* einen ~ haben, mieć w czubku, być podchmielonym. **schwipren** *vn.* (h i sn) (o owadach) brzęczeć, ćwierkać; (o strzałach) świstać; *fig.* Gerüchte ~ krząż pogłoski; es wirrt mir um die Ohren (vor den Augen), szumi mi w uszach (śmi mi się w oczach).

Schwitzbad *n* łaźnia parowa. **schwitzen** *I* *vn.* (h) pocić się; am ganzen Körper ~ być cały w potach; (die Fenster) ~ zachodzą parą; **er** schwitzt an den Händen, ręce mu się pocą. *II* *va.* *fig.* Blut und Wasser ~ ciężko pracować. *III* *S* -*n* pocenie *n* się; poty *pl*.

Schwitzkasten *m* poćnia *f*, skrzynia parowa *a*. poćnia; -**kur** *f* leczenie potne; -**mittel** *n* środek na poty. **schwören** [szwō-] *vn.* (h) *i* *va.* przysięgać, przysięgać (auf etw. na co); falsch ~ krzywo przysięgać; j-m Rathe ~ zaprzysięgać komu zemstę.

Schwül [szwül] *a* duszny, parny; **Schwüle** *f* duszność, parność *f*.

Schwulität [-tet] *f* ambaras *m*. **Schwulst** *I* -(e)s *m* nadętość, napuszoność *f* (stylu). *II* *f* ob. Geschwulst.

schwulstig *a* nadęty, napuszony (styl); **Schwulstigkeit** *f* napuszony *Swund*, -(e)s *m* zanik *m*. [stōf *f*. **Schwung**, -(e)s, *pl* Schwünge *m* *I* rozkołysanie *n* (dzwonu); in ~ bringen *a*. setzen, rozkołysać; rozruszać. *2* rozped, rozmach; wzlot; *fig.* polot

m (myśli); werwa *f*, zaciepnie *n*; im -(e) sein, rozmachać się; być w zstosie; być w modzie; -**brett** *n* (odskokcznia *f*; -**feder** *f* lotka *f* (u ptaków).

schwunghaft *a* *I* wzmożony, pełen polotu. *2* kwintawy, ożywiony (handel). **Schwungkraft** *f* siła rozpędu, odródkowa; **schwun'los** *a* bez polotu; -**rad** *n* koło rozpędowe. **schwun'voll** *a* pełen polotu.

Schwur [szwür] -(e)s, *m* przysięga *f*; -**gericht** *n* sąd przysięgłych. **sechs** [zēks] *I* num. sześć; *um* halb ~ o wpół do szóstej. *II* *f* szóstka *f*; **Se'chsek** *n* sześciokąt, sześciobok *m*; -**eckig** *a* sześcioboczny; **se'cherlei'** *a* sześcioraki.

sechs-fach, -**fältig** *a* *ad.* sześciokrotny (-nie); -**hundert** *n* sześćset; -**jährig** *a* sześcioletni; -**läufig** (-er Revolver) *a* sześciostozłowy; -**mal** *a* sześć razy; -**malig** *a* sześciokrotny; -**monatlich** *a* sześciomiesięczny; -**prozentig** *a* sześcioprocentowy; -**stöckig** *a* sześciopiętrowy; -**tätig** *a* sześciodniowy; -**tausend** *n* sześć tysięcy.

se'chste *a* szósty; **Se'chstel** *n* szósta część; **se'chstens** *ad.* po szóste. **Sechsendechzig** *n* *harc.* sześćdziesiąt sześć; **se'chswöchentlich** *a* sześciotygodniowy.

se'chzehn *num.* szesnaście; -**te** *a* szesnasty; -**tens** *ad.* po szesnaste. **se'chzig** *num.* sześćdziesiąt; **Se'chziger** *m* człowiek sześćdziesięcioletni; -**jährig** *a* sześćdziesięcioletni.

See [ze] *f* morze *n*; in ~ gehen *a*. stechać, wypłynąć na morze; zur ~ nach (Holland) gehen, jechać na morze do...; der Handel zur ~ handel morski. *II* *m* -*s*, *pl* -*n* jezioro *n*; -**bad** *n* a) kąpiel morska; b) plaża *f*, kąpiele morskie; -**bär** *m* *fig.* alter ~ wilk morski; -**fahrer** *m* żeglarz, marynarz *m*; -**fahrt** *f* podróż morska; żegluga *f*; **see'fest** *a* wytrzymały na morze; (o pasażerach) odporny na chorobę morską; -**fisch** *m* ryba morska; -**fischerei** *f* rybołówstwo morską; -**flugwesen** *n* lotnictwo morską; -**frachtbrief** *m* konosament *m*; -**gang** *m* fawowanie *n*; höher ~ burzliwe morze; -**gemälde** *n* obraz morski; -**gras** *n* trawa morska, morszyna *f*; -**hafen** *m* port morski; -**handel** *m* handel

morski; -herrschaft *f* panowanie nad morzem; -hund *m* foką *f*; -hundfell *n* skórka fok; -kabel *n* kabel morski; -kadett *m* kadet marynarki; -karte *f* mapa morska; see'krank *a* przecho-dzący chorobę morską; -krankheit *f* choroba morska; -krebs *m* homar *m*; -künde *f* zeglarstwo *n*; -land *n* geo. Zelandia *f*.

See'le [zē-] pl -n *f* dusza *f*; eine gute ~ poczciwa dusza, poczciwina *m*; es war nicht eine (a. keine) ~ da, nie było tam żywej duszy; mit Leib und ~ duszą i ciałem; fig. die ~ des Unternehmens, dusza przedsiębiorstwa; bei meiner ~! dalibóg!

See'len-adel *m* szlachetność *f* (duszy); -amt *n* nabożeństwo za umarłych; -angst *f* strach śmiertelny; -friede(n) *m* spokój duchowy; see'lenfroh *a* duszy rad; -große *f* wspaniałość *f*; -heil *n* zbawienie duszy; -hirt *m* duszpasterz *m*; -kunde, -lehre *f* psychologia *f*; -leiden *n* cierpienie moralne; see'lenlos *a* bez duszy; martwy; -messe *f* msza żałobna; -not, -pein, -qual *f* męczarnia, utrapienie duszy; -ruhe *f* spokój duchowy; -stärke *f* hart duszy, siła charakteru; see'lenvergnügt *a* z duszy rad; zachwycony; verkaüfer *m* zeg. lekkie człoń wyrotowe; see'lenverwand *a* pokrewny duszy; -verwandschaft *f* pokrewieństwo *n* dusz, sympatja *f*; see'lenvoll *a* serdeczny; -wanderung *f* wędrówka dusz; -zustand *m* nastroj *m*.

See'leute *pl* marynarze.

see'lich *a* duchowy, psychiczny.

See'löwe *m* zo. lew morski.

See'l-sorge *f* duszpasterstwo *n*; -sorg *m* duszpasterz *m*.

See'luf *f* powietrze morskie;

-macht *f* potęga morska; mocarstwo morskie; -mann *m* marynarz; see'männisch *a* i ad. marynarski; po marynarsku; -mannshaus *n* schronisko dla marynarzy; -melle *f* mila morska; -mine *f* zeg. mina *f*; -müwe *f* mewa *f*; -not *f* groźące niebezpieczeństwo *n* na morzu; -offizier *m* oficer marynarki; -rauber *m* korsarz, pirat *m*; -räuberei *f* korsarstwo *n*; -räuberschiff *n* okręt korsarski; -recht *n* prawo morskie; -reise *f* podróż morska; -schaden *m* uszkodze-

nie okrętu, towaru, awaria *f*; -schadenberechnung *f* rozliczenie strat i szkód morskich; -schiff *n* okręt morski; -schiffahrt *f* żegluga morska; -schlacht *f* bitwa morska; -schlange *f* wąż morski; kaczka dziennikarska; -schule *f* szkoła marynarska; -schwalbe *f* rybitwa *f*; -soldat *m* marynarz; -stadt *f* miasto portowe; -ster *n* rozgwiazda *f*; -strand *m* wybrzeże morskie, plaża *f*; -sturm *m* burza na morzu; -tang *m* morskocyzyn *m*; -tier *n* zwierzę morskie; see'tüchtig *a* żeglowny; -tüchtig-keit *f* żeglowność *f* (statku); see'unfähig *a* niezdatny na morze; -verkehr *m* ruch na morzu; -warte *f* obserwatorium morskie, latarnia morska; see'wärts *ad* ku morzu, od morza; -wasser *n* woda morska; -weg *m* droga morska; -wesen *n* sprawy morskie; -wind *m* wiatr morski; -zunge *f* icht. język morski, solka *f*.

See'gel [zē-] -s *n* żagiel *m*; unter ~ gehen, odpłynąć pod żagle; -boot *n* żaglówka *f*; -flieger *m* szybowiec *m*; -flug *m* lot szybowy; -klub *m* Yachtklub *m*.

see'geln [zē-] *vn*. (h i sn) żeglować. See'gel-schiff *n* żaglowiec *m*; -stan-ge *f* reja *f*; -tuch *n* płótno żaglowe; -werk *n* żagle *pl*.

See'gen [zē-] -s *m* 1 błogosławieństwo *n*. 2 szczęście *n*; ~ bringen, przynieść szczęście. 3 zażegnanie *n*; see'gensreich *a* błogi; See'gens-spruch, -wunsch *m* błogosławieństwo *n*.

See'gler *m* 1 zeglarz *m*. 2 żaglówka *f*. Segme'nt, -(e)s, pl -e *n* odcinek *m*. see'gnen [zē-] I *va*. I (po)błogosławić; sich ~ przeżegnać się. 2 obdarzyć. 3 (za)żegnać; das Zeitliche ~ rozstać się z tym światem; gesegnet *a* błogosławiony; -en Andenkens, błogosławionej pamięci; -en Leibes (a. in -en Umständen) sein, być w odmiennym stanie, w ciąży. II S-błogosławienie, błogosławieństwo; do-brodziejstwo *n*.

see hen [zē-] I *vn*. (h) 1 widzieć, patrzeć, spojrzeć; auf etw. ~ patrzeć na co; fig. uważać na co; aus dem Fenster ~ wyjrzeć okno; in die Zukunft ~ patrzeć w przyszłość; nach etw. ~ doglądać czego; nach der Uhr ~ spojrzeć na zegarek; nach b

dem Rechten ~ doglądać porządku. II *m* Ähnlich ~ być do k. podobnym. 2 *ja* widzieć, ujrzeć, spojrzeć; etw. nicht ~ wollen, zamknąć oczy na co; es ist dort nichts zu ~ niema tam nic do zobaczenia; Gäste bei sich ~ przyjmować gości; (sich) ~ lassen, pokazywać (się); zu ~ sein, być widzialnym; j-n kommen ~ widzieć k. nadchodzącego; sich die Augen aus dem Kopfe ~ wypatrywać oczy; sich genötigt ~ być zmuszonym; III S-n widzenie; oglądanie *n*; das ~ hat man umsonst, oglądanie nic nie kosztuje.

see'hens-wert, -würdig *a* godny widzenia; Se'henswürdigkeit *f* rzecz godna widzenia, osobliwość *f*.

See'her, -s *m* (-in *f*) jasnowidz, jasnowidzica; wieszcz(ka); -blick *m* wieszczczy wzrok; -gabe *f* dar jasnowidzenia.

See'h-feld *n* pole widzenia; -kraft *f* siła *f* wzroku; wzrok *m*; -kunst, -lehre *f* optyka *f*.

See'haue [zē-] pl -n *f* an. ścięgno *n*; (u luku) cięciwa *f*.

see'hnen I sich nach etw. ~ tęsknić za czym; ich sehne mich danach, ihn wiederzusehen, tęsknię za nim. II S-n tęsknota *f*, tęsknienie *n*.

See'herv *m* nerw wzrokowy.

see'h'ig *a* włóknisty; żyłasty.

see'hlich *a* upragniony; das ist mein -ster Wunsch, to jest moje naj-groźsze życzenie; ad. z utęsknieniem, gorąco (czego) pragnąć etc.; See'hsucht *f* tęsknota *f*; utęsknienie *n*; mit ~ erwarten, oczekiwać z niecierpliwością; see'h'n-süchtig, -suchts-voll *a* tęskniący (nach etw. za czym); ad. z utęsknieniem.

sehr [zē] ad. bardzo, wiele, nader; ~ verbunden, wiele zobowiązany; so ~ daß, tak dalece, że...

See'h-rohr *n* peryskop *m* (lodzi podwodnej); -scharfe *f* bystrość wzroku; -vermögen *n* siła wzroku; -weite *f* odległość widzenia; (lunety etc.) pole widzenia; -winkel *m* kąt widzenia. seicht [zajcht] *a* płytki; fig. powierzchowny, płytki; Sei'chtheit, Sei'chtigkeit *f* płytkość *f* (t. fig.).

Sei'de [zaj-] *f* jedwab *m*; echte, rohe ~ czysty, surowy jedwab. Sei'del [zaj-] -s *n* mały kufel.

sei'den *a* jedwabny; -artig *a* jedwabisty.

Sei'den-band *n* taśma jedwabna; -bau *m* hodowla jedwabników; -fabrik *f* fabryka jedwabiu; -faden, -flor *m*, -garn *n* nić jedwabna; -gespinn *n* przędza jedwabna; -glanz *m* połysk jedwabiu; -haar *n* włos jedwabisty; -handel *m* handel jedwabiem; -händler *m* jedwabnik *m*; -industrie *f* przemysł jedwabniczy; -kokon *m* oprzęd jedwabnika; -mohr *m* mora jedwabna; -papier *n* bibulka *f*; -puppe *f* poczwarka jedwabnika; -raupe *f* jedwabnica *f*, gąsienica jedwabnika; -rolle *f* zwój jedwabiu; -spinnerei *f* przędzalnia jedwabiu; -spitze *f* korona jedwabna; -stoff *m* materia jedwabna, jedwab *m*; -tüll *m* tiul jedwabny; -waren *pl* wyrobzy jedwabne; -warenhandlung *f* magazyn bławatny; -weberci *f* tkalnia jedwabiu; seidenweich *a* miękki jak jedwab; -wolle *f* wełna jedwabna; -zucht *f* hodowla jedwabników.

sei'dig *a* jedwabisty.

Sei'fe [zaj-] pl -n *f* mydło *n*; grüne a. graue ~ szare mydło.

see'fen *va* mydlić.

Sei'fen-becken *n*, -behälter *m* mydelniczka *f*; -blase *f* bańka mydlana (t. fig.); -lauge *f* ług mydlarski; -napf *m* miseczka na mydło (do golenia); -pulver *n* mydło w proszku; -schaum *m* pianą z mydła; -sieder *m* mydlarz *m*; -siederei *f* mydlarnia *f*; mydlarstwo *n*; -wasser *n* mydliny *pl*; -zapfchen *n* med. czopek mydlarski; sei'fig mydlasty. [ny.]

Sei'ger [zaj-] *m* zegar (piaskowy). sei'ger *a* gór. pionowy; Sei'gergang *m* gór. żyła pionowa.

see'gern *va* 1 (prze)cedzić. 2 wyta-piać. 3 gór. wiercić pionowo.

Sei'he [zaje] pl -n *f* cedzidło, sitko *n*, filtr *m*; sei'h'en I *va*. (prze)cedzić, filtrować. II S-n cedenie *n*.

Sei'h-papier *n* papier do cedzenia *f*; -sack *m*, -tuch *n* cedzidło *n*.

Seil [zajl] -(e)s, pl -e *n* powróż *m*, lina *f*; fig. sich am -e führen lassen, dać się wodzić na pasku; -bahn *f* kolej linowa (a. wisząca); -brücke *f* most linowy.

Sei'ler *m* powroźnik *m*; -bahn *f* tor powroźniczy.

Seilerei pl -en f 1 powroźnictwo n. 2 zakład powroźniczy. [cze.]

Seil'erwaren pl wyroby powroźnicze
Seil'-macher m powroźnik m;
-scheibe f krążek linowy; **-tanz'er(in)** s linoskoczek m (-zka f); **-werk** n powozy, liny pl.

Sei m [zajm] (-e)s m klej roślinny; patoka f; gęsty płyn: kleik m; sei' mig a klejkowaty, gęsty

sein' [zajn] I vn. (sn) być, znajdować się; istnieć; er ist 30 Jahre alt, ma 30 lat; sei kein Kind! nie bądź dzieckiem; es ist kalt, zimno; es ist ein Jahr, daB... rok minął, jak...; es sei! eś ma ~ I niech będzie! wie dem auch sei, jakkolwiek rzecz się ma; laß das ~! zostaw to! daj temu spokój! es sei denn, daB... chyba, że... II Sein n bycie, istnienie n.

sein' prn. jego, swój; **sei'nerseits** ad. z jego strony; **sei'nerzeit** ad. w owym czasie, wówczas.

seinsgelei'chen a podobny do niego, sobie równy; j-n wie ~ behandeln, obchodzić się z kim, jak z równym sobie; nicht ~ haben, być niezównany.

sei'net-halben, -wegen, um -wilen prp. przez niego; dla niego, ze względu na niego.

sei'ne prn. der, die, das ~ jego; die Seinigen, swoi, jego rodzina; das Seinige tun, (z)robić swoje, co do niego należy.

Seismogra'ph [zajsmograf] -en, pl -en m seismograf m.

seit [zajt] prp. od; ~ lange, oddawna; ~ kurzem, od niedawna; ~ wann? od kiedy? odkąd?; **-dem** I ad. odtąd, od tego czasu. II cj. odkąd.

Seite [zaj-] pl -n f bok m; strona; stronica f; vordere ~ fasada f, front m (budynku); sich vor Lachen die-n halten, boki zrywać od śmiechu; auf j-s ~ sein, być po czyjej stronie, trzymać czyją stronę; jedes Ding hat zwei-n, każdy medal ma dwie strony; auf die ~ gehen, treten, usunąć się nabok; auf die ~ bringen, schaffen, usunąć; gute-n, dobre, dodatnie strony; von allen -n, ze wszystkich stron; von meiner ~ z mojej strony; j-m zur ~ stehen, pomagać komu; eine traurige ~ in der Geschichte (Polens), smutna karta w dziejach...

Sei'ten-abriß m profil m, rysunek wzięty z boku; **-angriff** m mil. atak z boku; **-ansicht** f widok z boku; **-blick** m spojrzenie z boku; **-dekung** f mil. oddział boczny, straż boczna; **-erbe** m spadkobierca poboczny; **-flügel** m skrzydło boczne (budynku); **-gang** m droga boczna; korytarz boczny; **-gasse** f uliczka boczna; **-gebäude** n oficyna, przybudówka f; **-gewehr** n broń przyboczna (dłagnet etc.); **-hieb** m cieciec z boku; **fig** przytyk m; j-m einen ~ versetzen, dociąć komu; **-lehne** f poręcz boczna; **-linie** f linia boczna.

sei'tens prp. od, ze strony.

Sei'ten-schiff n nawa boczna (kościółca); **-schmerz** m ból w boku; **-sprung** m skok w bok, odskok m; **fig** zboczenie n, wybryk m; **-stechen** n -stiche pl klucie w boku; **-steuer** n ster boczny; aw. ster kierunkowy; **-stoß** m szturchaniec m; **-straße** f ulica boczna; **-stück** n druga połowa pary, pendant m (obrazu etc.); **-tasche** f boczna kieszeń; **-tür** f drzwi boczne; **-wand** f ściana boczna; **-weg** m droga boczna; **-wind** m wiatr z boku; **-zahl** f liczba stron(ic); numer stronic; mit -en versehen, numerować (stronice).

Sejm -s, pl -e m sejm m.

sei'ther ad. odtąd, od tego czasu.
sei'tlich a boczny; **sei'twärts** ad. z boku, bokiem, w bok.

Seka'nte, pl -n f mat. sieczna f.

Sekretär [zekerter] (-e)s, pl -e m 1 sekretarz m. 2 sekretarz, biurko n; **Sekretariat** [-riät] (-e)s, pl -e n sekretariat m; **Sekretär'in** f sekretarka.

Sekt, (-e)s, pl -e m wino musujące; wino szampańskie.

Se'kte [zék-] pl -n f sekta f; **Sektie'rer** [-ti-] m sekciarz m; **sektie're'risch** a sekciarski.

Sektio'n [zékcion] pl -en f 1 (od-)dział m, sekcja f. 2 sekcja (trupa).

Se'ktor, -s, pl -en m wycinek m (kola).

Seku'nda, pl -den f druga klasa (szkoły); **-ner** m uczeń 2-jej klasy.

Sekunda'nt [ze-] -en, pl -en m sekundant; **sekundär** [-der] a drugorzędny.

Sekundär'-bahn f kolej drugorzędna; **-spannung** f el. napięcie wtórne; **-strom** m prąd wtórny.

Seku'ndawechsel m sekunda weksel.

Seku'nde [ze-] pl -n f sekunda f; **-anzeiger** m sekundnik m.

sekunde'cea [-dl-] wa. j-n (a. j-m), ~ sekundować komu (w pojedynku); mus. wtórować komu.

se'lber ad. sam; **se'lbig** a tensam. **selbst** I prn. sam; ich ~ ja sam; sie ist die Güte ~ ona jest uosobieniem dobroci; die Sache an und für sich ~ rzecz sama w sobie; etw. von ~ tun, zrobić co z własnego popędu; das versteht sich von ~ to się rozumie samo przez się. II ad. nawet; ~ wenn, gdyby nawet. III S- n własne ja.

Se'lbstachtung f szacunek dla siebie samego; poczucie własnej godności.

se'lbständig a i ad. samodzielny, samoistny, niezależny (-nie); sich ~ machen, uniezależnić się, założyć własne przedsiębiorstwo; **Se'lbständigkeit** f samodzielność, samoistość, niezależność f.

Se'lbst-anklage f samooskarżenie n; **-anlasser** m aut. rozrusznik automatyczny; **-anschlußamt** n centrala automatyczna; **-anschluß** (apparat) m telefon automatyczny; **-bedienung** f obsługa automatyczna; **-befleckung** f samogwałt, onanizm m; **-befruchtung** f samozapłodnienie n; **-beherrschung** f panowanie nad sobą; **-beköstigung** f żywienie się (wzięniów etw.) na własny koszt; **-beschädigung** f własnowolne uszkodzenie się (a. kalekotwo); **-bestimmung** f stanowienie u siebie; **-betrug** m oszukiwanie samego siebie; **se'lbstbewußt** a pewny siebie; **-bewußtsein** n 1 samoświadomość f, samopoczucie n. 2 pewność siebie; **-binder** m krawat do wiązania; **-biographie** f autobiografia f; **-einschätzung** f własne oszacowanie swych dochodów; **-entzünd'er** m zapalacz automatyczny; **-entzündung** f samozapalność f; **-erhaltungstrieb** m instynkt samozachowawczy; **-erkenntnis** n samopoznanie n; **-ernied'erung** f poniżenie własne; **se'lbsterregt** a el. samozbudny; **-fahrer** m samochód m; wózek a. fotel mechaniczny (inwalidów).

se'lbst-gebacken a wypieki domo-

wego; **-gefällig** a zadowolony z siebie; zarozumiały.

Se'lbst-gefälligkeit f zadowolenie z siebie; zarozumiałość f; **-gefühl** n samopoczucie n; poczucie własnej godności; **-genü'gung** f samowystarczalność f; **-gespräch** n monolog m; **-heit** f sobokstwo n; **-herrschaft** f samowładztwo n, autokracja f; panowanie nad sobą; **-herrscher** m samowładca, autokrata m; **-hilfe** f samopomoc f. [ny.]

se'lbstisch a sobkowski, egoistyczny. **Se'lbst-käufer** m nabywca bezpośredni, bez pośrednictwa; **-kosten** (preis) m koszt własny (wyrobu, produkcji); **-ladepistole** f pistolet samoczynny, automatyczny; **-laut** (er) m samogłoska f; **-lerner** m samouk m;

-liebe f samolubstwo n, egoizm m; **-lob** n samochwalstwo n; **se'lbstlos** a bezinteresowny; **-losigkeit** f bezinteresowność f; **-mord** m samobójstwo n; **-mörder(in)** s samobójca (-czynni); **se'lbstmörderlich** a samobójczy; **-mordversuch** m zamach samobójczy; **-öler** m oliwiarka samoczynna.

se'lbstredend a i ad. oczywisty, naturalny (-nie); es ist ~ samo przez się rozumie się.

Se'lbstregierung f autonomia f. **se'lbstschreibend** a samopiszący.

Se'lbstschuß m samostrzał m.

se'lbst-sicher a pewny siebie; **-spielen** a samogrający, mechaniczny; **-ständig** a ob. selbständig etc.

Se'lbst-sucht f sobokstwo n, egoizm m; **se'lbststüchtig** a sobkowski, egoistyczny; **se'lbsttätig** a samorzutny; samoczynny, automatyczny; **-tätigkeit** f samorzutność; automatyczność f; **-täuschung** f oszukiwanie a. mamienie samego siebie; **-überhebung**, **-überschätzung** f zarozumiałość f, zbyt wysokie mniemanie o sobie;

-überwindung f opanowanie n się; **-unterricht** m samouctwo n; **Leit-faden** zum ~ podrecznik dla samouczków; **-verblendung** f samozaświecenie n; **se'lbstvergessen** a zapominający o sobie; **-vergessenheit** f zapomnienie o sobie; **-verlag** m: im ~ własnym nakładem; **-verleger** m autor wydawca; **-verleugung** f samozaparcie n; **-verschluß** m zamknięcie

osiada na ubraniu; sich etw. in den Kopf ~ nabić sobie czym głowę.

Se'tzer, -a m *dr.* składacz, zecer m; **Setzer**eł f zecerka f.

Se'tz-fehler m omyłka zecerka; **-karpfen** m karpik m; **-kasten** m kaszta zecerka; **-ling** m wysadka f; **narybek** m; **-maschine** f składarka czcionek, monotyp m; **-reis** n wysadka f; **-wage** f poziomnica f; lineal z pionnicą.

Seu'che [zoj-] pl -n f zaraza f; **-nherd** m siedlisko zarazy; **-nlazarett** n szpital dla zakaźnych.

Seu'fzen [zoj-] l un. (h) wzdychać, westchnąć. II S- n wzdychanie n; **Seu'fzer** m westchnienie n.

Sext'a f szósta klasa; **Sexta'ner** [-ta-] m uczeń szóstej klasy; **Sexte'tt** n mus. sekstet m.

sexue'll [zeksuel] a płciowy. **Sexessio'n** [zesejsjon] f odłączenie n się, secesja f; **-ist** m odstępca m.

Sezie'r-besteck [zechr-] n chir. narzędzia sekcyjne; **sezie'ren** va. robić sekcję, obdukcję; **-messer** n chir. nóż sekcyjny, skalpel m.

She'rry [sze-] m sherry n (wino). **siame'sisch** [-me-] a sjamski; die -n Zwillinge, bracia sjamscy.

Sibiri'en [zibi-] n geo. Syberja f; **Sybir** m; **sibiri'sch** a syberyjski.

sich *prn.* się, siebie; **sobie**; ~ *freuen*, cieszyć się (ob. Ding 2); **jeder für ~** każdy dla siebie; **das hat nichts auf ~** mniejsza o to.

Si'chel, pl -n f sierp m; **si'chel-beinig** a mający nogi kablakowate; **-förmig** a sierpowaty; **si'cheln** va. żać sierpem.

si'cher a pewny; **bezpieczny**; **-es** Gedächtnis, dobra pamięć; **-e Hand**, pewna ręką (chirurgia etc.); **seines Lebens nicht ~ sein**, nie być pewnym życia; **ad.** pewnie, bezpiecznie; **na-** pewno; **Si'cherheit** f pewność f; **bezpieczeństwo**; **zabezpieczenie** n; **zur größeren ~** dla większej pewności; **in ~** w bezpieczeństwie, w bezpiecznym miejscu; **in ~ bringen**, zabezpieczyć, schronić; **~ leisten**, dać zabezpieczenie; **~ im Auftreten haben**, mieć pewność siebie; **öffentliche ~** bezpieczeństwo publiczne.

Si'cherheits-apparat m przyrząd ochrony; **-behörde** f władza bez-

pieczeństwa, policja f; **-geleit** n list żelazny, gład m; **-kette** f łańcuch bezpieczeństwa; **-kommisarius** m *jam.* człowiek ostrożny, przemyorny; **-lampe** f lampka bezpieczeństwa; **-leistung** f rekojnina f, zabezpieczenie n; **-rmaßregeln** pl środki bezpieczeństwa; **-polizei** f policja bezpieczeństwa; **-schalter** m el. wyłącznik bezpieczeństwa; **-schloß** n zamek bezpieczeństwa; **-ventil** n klapa bezpieczeństwa; **-vo'tkehrung**, **-vorrichtung** f bezpiecznik m; **przyrząd zabezpieczający**; **-wache** f straż bezpieczeństwa.

si'cherlich *ad.* napewno, z pewnością; **zaista**, **zapewne**, **pewnie**

si'chern va. zapewniać; (sich) zabezpieczyć (się); **sich vor a.** gegen etw. ~ zabezpieczyć się od czego.

si'cherstellen va. zabezpieczyć; **Si'cherstellung** f zabezpieczenie n.

Si'cherung f l zapewnienie, zabezpieczenie n, 2 bezpiecznik m.

Sicht f okazanie n; **widok** m; **handl.** bei ~ za okazaniem; **auf kurze ~** na krótki termin, krótkoterminowo; **(eine Arbeit) auf lange ~** na długą metę, długotrwały; **nach ~** po okazaniu.

si'chtbar a widoczny, widzialny; **oczywisty**; **~ werden**, ukazać (pojawić się); **Si'chtbarkeit** f widzialność; **oczywistość** f; **si'chtbarlich** *ad.* widocznie, w oczach, jawnie.

si'chten va. I przesiewać, pyłować (zboże); **wybiierać**, **oddzielać**; **fig.** przeglądać; **wybiierać**, 2 żeg. urzęzc.

si'chtig a jasny, pogodny.

si'chtlich a i *ad.* widoczny (-nie).

Si'chtung f przesiewanie n; **fig.** przeglądanie, przeglądanie n.

Si'cht-vermerk m wiza f; **-wechsel** m *wksel* platny za okazaniem; **-zeichen** n *mil.* sygnał wzrokowy.

si'ckern l un. (sn) syczyć się, ciec, wyćkać; (o beczkach etc.) (h) przeciekać. II S- n cieczenie; **przeciekanie** n; **sie** [zil] *prn.* ona; **one**; **ja**, **ich**; **Sie**, **pan**, **pani**; **wy**; **pana**, **was**.

Sieb [zip] -(e)s, pl -e n sit(k)o, rzęszota n, przetak m.

sie'ben' [zl-] va. przesł(ew)ać.

sieben' I num siedem, siedmioro; **ea** ist halb ~ jest pół do siódmej. II S- f siódemka f; **jam.** bóse ~ jedza f.

Sie'benbürgen n geo. Siedmiogród.

Sie'beneck n siedmiokąt m. **sie'ben-erlei** a siedmioraki; **-fach**, **-fältig** a siedmiokrotny; **-hundert** num. siedemset; **-jährig** a siedmioletni; **-mal** *ad.* siedem razy; **-malig** a siedmiokrotny; **Sie'benmilleustiefel** pl siedmiomilowe buty; **-prozentig** a siedmioprocentowy.

Sie'ben-sachen pl: **seine ~ packen**, spakować manatki; **-schläfer** m l zo. pilch m, koszatka f, 2 rl. die ~ siedmiu braci śpiących.

si'e'bnstöckig a siedmiopiętrowy. **si'e'bente** a siódmy; **Sie'bentel** n siódma część; **-ns** *ad.* po siódme.

Si'e'btuch n tkanina sitowa.

si'e'bzen num. siedemnaście; **si'e'bzig** num. siedemdziesiąt; **Sie'bziger** m człowiek siedemdziesięcioletni; **si'e'bzigjährig** a siedemdziesięcioletni.

siech [zich] a chorowity; **sie'chen** un. (h) niedomagać, cherlać; **Sie'chenhaus** n przytułek dla kalek; **Sie'chtum** n cherlactwo n.

Sie'de-grad m stopień wrzenia; **-haus** n warzelnia f; **-hitze** f temperatura wrzenia; **-hütte** f ~ für Salpeter, saletrarnia f.

si'e'deln va. (sich) osiedlić (się).

Si'e'delung f osada, kolonja f; **-agesellschaft** f przedsiębiorstwo osadniczo-parcelacyjne.

si'e'den [zl-] l un. (h) gotować się, wrzeć, kipiść. II va. warzyć, gotować; **rafinować** (cukier); **-d** a kipiący, wrzący; **-es** Wasser, wrzątek m.

Sie'de-pfanne f panew f; **-punkt** m punkt wrzenia; **-rei'** f warzelnia f.

Sie'dler m osadnik, kolonista m.

Sieg [zlk] -(e)s, pl -e m zwycięstwo n.

Sie'gel [zl-] -s n pieczęć; **pieczętka** f; **unter dem ~** der Verschwiegenheit, pod tajemnicą; **-bewahrer** m strażnik pieczęci państwowej; **-lack** m lak m; **-lackstange** f laska laku; **si'e'geln** va. (o)pieczętować; **-ring** m sygnet, pierścień m z pieczęcią; **Sie'gelung** f (o)pieczętowanie n.

si'e'gen [zl-] va. zwyciężać, odnieść zwycięstwo (über j-n nad kim); **triumfować**; **-d** a zwycięski; **Sie'ger**(in) s zwycięzca, triumfator(ka).

Sie'ges-bogen m łuk triumfalny; **brama triumfalna**; **-feier** f, **-fest** n obchód zwycięstwa; **-geschrei** n

okrzyk zwycięstwa; **-gewissheit** f pewność zwycięstwa; **-nachricht** f wiadomość o zwycięstwie; **-palme** f palma zwycięstwa; **-rausch** m szal zwycięski; **-saule** f kolumna zwycięstwa; **si'e** gestrunken a upojony zwycięstwem; **-zeichen** n trofeja f; **-zug** m pochód zwycięski.

si'e'greich a zwycięski.

Siel [zil] -(e)s, pl -e m l śluz (pod groblą). 2 kanał ściekowy.

Sie'le [zl-] pl -n f szejla f; **-ngeschirr** n szory pl. uprząż f.

Sie'eta [zjës-] f drzemka poobiednia.

si'e [zl-] va. mówić (komu) pan.

Si'gismund n Zygmont.

Signa'l [zignal] -(e)s, pl -e n znak, sygnał m; **-apparat** m sygnalizator; **mil.** migacz m; **-elrichtung** f urządzenie sygnalowe; **-flagge** f chorągiewka sygnalowa.

Signalime'nt [-man] n rysopis m. **signaly**, **sygnalizacja** [-zl-] va. dawać sygnały, sygnalizować; **Signalisierung** f sygnalizacja f; **znakowanie** n.

Signa'l-ordnung f przepisy sygnalowe; **-pfeife** f gwizdek sygnalowy; **-scheibe** f tarcza sygnalowa; **-stange** f kol. semafor m.

Signatu'r-macht f mocarstwo podpisujące traktat, sygnatarjusz m.

Signatu'r [-tür] pl -en f podpis, znak m (umówiony), sygnatura f; **signie'ren** va. i un. (h) podpisać.

Si'lbe, pl -n f zgłoska, sylaba f; **fig.** -n stächen, badać skrupulatnie; **szukać błędów**, **ujemnych stron**.

Si'lben-rätsel n szarada f; **-stecher** m krytyk drobiazgowy, pedant m; **-trennung** f dzielenie zgłosek.

Si'lber n srebro n; **-arbeiter** m srebrnik m; **-barre** f, **-barren** m sztaba srebra; **-bergwerk** n kopalnia srebra; **-braut** f, **-bräutigam** m obchodząca (-cy) srebrne wesela; **-faden** m srebrna nitka; **si'lber-farben**,

-farbig a srebrzysty; **-fisch** m icht. srebrzyk m; **-folie** f srebro plakowe; **-fuchs** m srebrny lis; **-gehalt** m zawartość srebra w kruszcu; **-geld** n pieniądze (monety) srebrne; **-gerät**,

-geschirr n naczynia srebrne, srebro stolowe; **-glanz** m połysk srebra.

si'lber-grau a srebrno-szary; **-haltig** a zawierający srebro, srebrnonośny; **-hell** e srebrzysty (głose etc.).

zaćmienie słońca; **-fleck** m plama na słońcu; **-glanz** m blask słońca; **-glut** f skwar, żar m od słońca; **so'nnen-klar**, **-klar** j jasny jak słońce; **-hitze** f ob. -glut; **-licht** n światło słoneczne; **-schein** m światło słoneczne; **es ist ~ słońce świeci**; **-schirm** m parasolka f; **-seite** f strona słoneczna; **-stich** m udar słoneczny; **-strahl** m promień słoneczny; **-uhr** f zegar słoneczny; **-untergang** m zachód słońca; **-wende** f przesilenie dnia z nocą; **-zelt** n namiot od słońca.

so'nig a słoneczny; jasny.

So'nntag [-tāk] m niedziela f; -s, w niedzielę; -en, w niedzielę; **so'nntägig** a niedzielny; **so'nntäglich** a i ad. niedzielny; co niedziela; odświętny (ubiór); **sich ~ anziehen**, ubrać się odświętnie.

So'nntags-anzug m ubranie odświętne; **-blatt** n gazeta niedzielna; **-entheiligung** f profanacja niedzielni; **-kind** n dziecko szczęścia; **-reiter** m kiepski jeździec; **-ruhe** f odpoczynek niedzielny; **-staat** m strój odświętny.

so'nnerbrannt a ogorzały, opalony, spalony przez słońce.
sono'r [zonor] a dźwięczny.
sonst ad. 1 więcej, jeszcze; ~ jemand, jeszcze kto; ~ niemand, nikt więcej; ~ (noch) etwas, co więcej a. jeszcze; ~ nichts, nic więcej; ~ nirgends, nigdzie więcej, 2 pozatem; zresztą; inaczej; w przeciwnym razie; zazwyczaj; wie ~ jak zwykle, 3 dawniej; ~ und jetzt, dawniej a teraz. 4 wer ~? kóż inny? ~ wo, gdzieindziej; ~ was, co innego; ~ überall, wszędzie indziej; **so'nstig** a inny; dawniejszy.

soo'ft cj. ielekroć; ~ du willst, tyle razy, ile będziesz chciał.

Sophie [zofl] f Zofia, Zosia.

Sophi'sma [-fis-], pl -mcn n sofizmat m; **Sophi'st**, -en, pl -en m sofista m; **Sophi'stik** f sofistyka f; **sophi'stisch** a sofistyczny.

Sopra'n [zoprān] (-e)s, pl -e m sopran m; **-ist(in)**, **-sänger(in)** s sopranist(k)a.

So'rge, pl -n f 1 kłopot; niepokój m; j-m ~ machen, sprawić k. kłopot; **sich ~n** machen, kłopotać się; in -n sein wegen... niepokoić się o (kogo, co); außer -n sein, być spokojnym;

nie kłopotać się, 2 troska f; **ctariane** n; für etw. ~ tragen, troszczyć (starać) się, dbać o co; das lasse meine ~ sein, pozostaw to mnie.

so'rgen un. (h) troszczyć (starać) się, dbać (für etw. o co); **sich** un. etw. ~ niepokoić się o co; **-frei**, -los a bez troski (a, kłopotów); **-schwer**, -voll a pełen trosk, stroskany.

So'rgfalt [zōrk-], **So'rgfältigkeit** f staranność, troskliwość f; **so'rgfältig** a i ad. staranny (-nie), troskliwy (-wie); **so'rglich** a 1 stroskany, 2 troskliwy; **so'rglos** a i ad. bez trosk; niedbały (-le); spokojny (-nie); **So'rglosigkeit** f niedbałość; beztrozka f; **so'rgsam** a troskliwy, staranny; **So'rgsamkeit** f ob. Sorgfalt.

So'rte, pl -n f gatunek m; **sortie'ren** [-tl-] va. przebierać, sortować, (roz-)gatunkować, dobierać; **Sortie'rung** f sortowanie, przebieieranie n; **Sortie'rer** m sortownik m.

Sortime'nt, (-e)s, pl -e n asortyment (towaru), sortyment m (książek); **-er**, **-sbuchhandler** m właściciel księgarni sortymentowej; **-sbuchhandlung** f księgarnia sortymentowa.
sos'e'hr ad. tak dalece.
soso' ad. tak sobie.

So'se [zō-] pl -n f sos m.

Souffleu'r [zufflōr] (-e)s, pl -e m sufler m; **-kasten** m budka suflera; **soufflie'ren** [zuffli-] un. (h) i va. podpowiadać.

sound ad. ~ viel, tyle a tyle.

soupie'ren [zupl-] un. jeść kolację.
Souta'ne [zuta-] pl -n f sutanna f.
Souterra'in [zuterē-] (-e)s, pl -e n suteryna f.

Souverai'n [zuzwerēn] I (-e)s, pl -e m monarcha, władca m. II s-a a udzielny (ksiądz), suwerenny; **-ität'** f najwyższa władza; suwerenność f.

sovie'l cj. o ile; ~ ich weiß, o ile wiem; ~ als möglich, jaknajwięcej; **sowie'l'** cj. o ile; tak daleko; **sowe'nig** ad. tak mało; **sowie'e'** cj. jak równieć; jak tylko; **sowie'o'** ed. tak czy owak; i tak; aus dir wird ~ nichts, z ciebie i tak nic nie będzie.

Sovie't-regierung f Sowiety pl; **-rußland** n Rosja Sowiecka.

sowo'h! cj. tak jak; ~ als auch, nie tylko... lecz także...

sozia'l [zocjal] a społeczny, socjalny;

ozia'ldemokrat(in) s socjaldemokrat(k)a; **-demokratisch** a socjaldemokratyczny.

sozialis'ie ren [-zl-] va. uspołecnić; **Sozialis'ie rung** f uspołecznienie n.
Sozial'i'smus [-līs-] m socjalizm m.
Sozial'i't(in) s socjalist(k)a; **sozial'i'stisch** a socjalistyczny.

Sozia'l-politik f polityka socjalna; **-reform** f reforma socjalna; **-versi'cherung** f ubezpieczenie społeczne.
Soziolo'g [-lok-], -e [-loge] m socjolog m; -ie' [-gi] f socjologia f; **soziolo'gisch** a socjologiczny.

So'zius [zō-] m współnik m.
sozusa'gen ad. że tak powiem.

Spa'chtel, pl -n m kopytka f.
spā'hen [szpeen] un. (h) śledzić, szperać, szpiegować, czatować (auf j-n, na kogo); **nach** etw. ~ wypatrywać co; **Spā'her** m szperacz; złz. szpicel m; **-blick** m spojrzzenie przeknikliwe.

Spalie'r [szpalli-] (-e)s, pl -e n szpaler m; ~ bilden, utworzyć szpaler; **-baum** m drzewo rozpięte na szpalerze.

Spalt, (-e)s, pl -e m szpara, szczelina, rysa f; **peknie'n** m; **spā'lthar** a lupny; **Spā'lte**, pl -n f 1 ob. Spalt. 2 dr. łam m, szpalta, kolumna f.

spā'lten I un. (sn) lupać się II va. rozluapać; przepolować; rozplatać; rozszczepić; **sich ~** rozluapać się; **roz'ldzieli** się; **fig.** rozdzielić się; **Spalt'ung** f (roz)lupanie, rozszczępienie n; **fig.** rozdzielenie n, rozłam m.

Span [szpān] (-e)s, pl Spāne m drzazga f; Spāne, wióry.
Spān'ferkel n prosię n.

Spā'nge, pl -n f klamra, sprzączka, haftka, agrafka, klamka f.

Spā'nien [szpā-] n geo. Hiszpanja f; **Spā'nier(in)** s Hiszpan(k)a; **spā'nisch** I a hiszpański; (ob. Fliege), -er Pfeffer, pieprz hiszpański, papryka f; -e Wand, parawan(ik) m.

Spann, (-e)s, m podbicie n (nogi).
Spā'ne, pl -n f 1 piędź f; **fig.** krótki przeciąg czasu; chwilka f. 2 rozpiętość, różnica f (cen).

spā'npen I va. 1 rozpiąć, wyciągnąć; napiąć, wyprężyć; napiąć (łuk), naciągnąć (struny); zaprzęgać (konie); auf die Folter ~ wzięć na tortury; **fig.** seine Forderungen zu

hoch ~ mieć zbyt wygórowane pretensje, wymagania; j-s Neug'er aufs höchste ~ wzbudzać ogromnie czujną ciekawość, strasznie k. intryguować, trzymać k. w napięciu (ob. gespannt). 2 (o ubraniu) uciskać. II un. (h) (dieser Roman) spannt sehr, trzyma (czytelnika) w napięciu; auf etw. ~ zwrócić uwagę na co; **spā'nend** a przykuwający (uwagę), zajmujący; **Spā'nner** m napinacz; rozciągacz m; **prawidło** n (do butów).

Spā'n'nfeder f sprężyna f; **-kraft** f prężność, sprężystość, elastyczność f (t. fig.); **siła** napięcia; **spā'nkräftig** a sprężysty, elastyczny; **-rahmen** m rama do napinania, do naciągania; **-schloß** n spona f; **-schraube** f ściągaczo śrubowe.

Spā'n'nung f 1 nateżenie, naprężenie; **el.** napięcie n; **rozpiętość** f (luku). 2 natężona uwaga; ogromne zaciekawienie, napięcie n; **niecierpliwość** f. 3 naprężenie n, naprężone stosunki; **die ~ zwischen...** **nach** nachgelassen, nastąpiło odprężenie (w ich stosunkach); **-smesser** m **el.** woltomierz m; **-sverlust** m **el.** strata napięcia.

Spā'n'weite f rozpiętość f.
Spant, (-e)s, pl -en n zeg. wręga f.

Spā'r-brenner m palnik oszczędnościowy; **-buch** n książeczka oszczędnościowa; **-büchse** f skarbonka f; **-einlage** f wkład do kasy oszczędności.

spā'ren [szpā-] I va. i un. (sn) oszczędzać; robić oszczędności, odkładać; **szczędzić**; **weder Geld noch Mühe ~** nie szczędzić ani pieniędzy, ani trudu; **seine Gesundheit nicht ~** nie szanować zdrowia. II S- n oszczędzanie; **Spā'rer** m oszczędzający.

Spā'rgel, -s m szparag m; **-bau** m hodowla szparagów. [ne.]

Spā'rgeld n pieniądze zaoszczędzone;

Spā'rgel-kopf m główka szparagowa;

-suppe f zupa szparagowa.

Spā'r-herd m kuchenka oszczędnościowa; **-kasse** f kasa oszczędnościowa; **-kassenbuch** n księzeczka oszczędnościowa; **-kommissar** m komisarz oszczędnościowy.

spā'rlich a skąpy, szcudły, skromny (obiad etc.); **-e Beleuchtung**, skąpe, słabe oświetlenie; **Spā'rlichkeit** f

skapóść, szupłość, niedostateczność f; **Spa'rofenz** m piec oszczędnościowy.
Spa'rfennig m grosz uciulany.
Spa'rren, -s m krokiew f; **fig**, **ien** ~ (zuiwel) haben, mieć bzika; **werken** n krokiewie pl.
spa'rsam a i ad. oszczędny (-nie);
Spa'rsamkeit f oszczędność f.
Sparta'ner [-tá-] m Spartanin m; **sparta'nisch** a spartański.
Spa'r- und Darlehnskasse f kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; **-verein** m towarzystwo oszczędności.
Spaß [szpás] pl **Spáße** m żart, figiel m; **zum** ~ dla żartu; ~ **beiseite** l żarty nabok l ~ **verstehen**, znać się na żartach; **das macht mir** ~ to mnie bawi; **Spáßchen** n żarcik m; **spaß'en** vn. (h) żartować; **damit ist nicht zu** ~ tu niema żartów; **Spaßerei** f żarty pl; żartowanie n; **spa'Bhaft**, **spaß'ig** a żartobliwy, krotchowilny.
Spaß-macher(in) s, -**vogel** m żartowniś, figlarz m (-rka f).
Spát [szpát] (-e)s, pl -e m 1 min. spät m 2 uet. włogaczina f, ochwat m.
spát [szpet] l a l późny; wie ~ ist es? która godzina? -es Obst, późny owoc. 2 odległy. II ad. późno; es ist ~ już późno; früher oder -er, wcześnieję czy późniejsz; von früh bis ~ od rana do nocy; die Uhr geht (um 5 Minuten) zu ~ zegar spóźnia się (o...); **prz.** besser ~ als nie, lepiej późno, niż nigdy.
Spa'tel [szpá-] -s m i f kopystka, tyżeczka; lopatka f (do farb).
Spa'ten [szpá-] -s m rydel m, łopata f; -**stich** m pchnięcie rydłem.
spá'ter a późniejszy; ad. później; **-hin** ad. później; **spá'testens** ad. najpóźniej.
Spá'tfrost m przymrozek wiosenny; **-geburt** f późny poród; **-herbst** m późna jesień; **-ling** m późniak m, jagnię późno wyległe; **dzielo** późno wydane; **-obst** n późne owoce; **spá'treif** a późno dojrział; **-sommer** m późne lato; koniec lata.
Spatz, -en, pl -en m wróbel m; **das pfeifen** die -en auf den Dachern, wróble o tem na dachu świergocą; **Spá'tzchen**, -s n wróbelek m.
Spá'tzündung f aut. popał m.
spazie'ren [-cl-] vn. (sn) przecha-dzać się, spacerować; **-fahren** vn.

(sn) (po)jechać na spacer; **-führen** va. prowadzić na spacer; **-gehen** vn. (sn) pójść na spacer, na przechadzkę.
Spazie'r-fahrt f przejażdżka f; **-gang** m przechadzka f; **-ganger** m spacerowicz m; **-ritt** m przejażdżka konna; **-stock** m laska f.
Specht, -(e)s, pl -e m orn. dzięcioł m.
Speck, -(e)s m słonina f; **-grieben** pl skwarki pl; **-hals** m gruba, tłusta szyja; **spe'ckig** a tłusty; **zatuszczony**; **-schwarte** f skóra na słoninie; **-seite** f poleć m słoniny; **-stein** m min. słoniniec m.
spedie'ren [szped-] -va. ekspedjować; **Spediteu'r** [-tör-] -s, pl -e m ekspedytor m; **Speditio'n** [-cjon] f ekspedycja f, wysłanie n (towarów).
Speditio'ns-büro n biuro ekspedycyjne; **-gebühren**, **-kosten** pl koszta przesyłki; **-geschäft** n dom ekspedycyjny.
Speer [szper] (-e)s, pl -e m oszczep m, dzida f; **-werfen** n sp. rzucanie oszczepem; **-wurf** m rzut oszczepem.
Spei'becken [szpaj-] n sprzączka f.
Spei'che, pl -n f szprycha f.
Spei'chel [szpá-] -s m ślina f; **-drüse** f an. gruczoł ślinny, ślinianka f; **-fluß** m ślinotok m; **-lecker** m lizus m; **-leckerel** f podlizywanie n się.
spei'cheln vn. (h) słuwać; ślinić się.
Spei'chenrad n kolo szprychowe.
Spei'cher, -s m śpichrz, skład m; **-geld** n składowe n; **spei'chern** va. składać w śpichrzu; (na)gromadzić.
spei'en [szpaj-] l vn. (h) i va. I pluć; **Blut** ~ pluć krwią. 2 wymiotować; **Feuer** und **Flammen** ~ ziać ogniem. II S- n plucie, splucie; **wymiotowanie** n; **Speie'er** m plwacz m.
Speil(er) m szpikulec m.
Spei'se [szpaj-] pl -n f l pokarm m, jadło n; **geistige** ~ pokarm duchowy. 2 potrawa f, danie n; **-anstatl** f zakład gastronomiczny; **-apparat** m tech. zasilacz m; **tk.** przyrząd nadawczy; **-brot** m miazga pokarmowa; **-eis** n lody pl; **-haus** n jadalnia f; **-kammer** f szpizarnia f; **-karte** f jaldospis m; **-leitung** f el. tor zasilający; **-maschine** f maszyna zasilająca.
spei'en l va. I karmić, żywić, stolo-wać, dawać jeść; **fig.** j-n mit leeren Hoffnungen ~ **ludzić** kogo nadzieją. 2 zasilac (kocioł). II vn. (h) jeść, jadac;

zu Mittag ~ jeść obiad; wünsch-e wohl zu ~ smacznego (apetytu).
Spei'sen-aufzug m winda do podawania potraw (w restauracjach); **-folge** f spis potraw, menu n.
Spei'se-öl n oliwa do potraw;
-pumpe f pompa zasilająca; **-reste** pl resztki jedzenia; **-rohre** f przelyk m; **-saal** m sala jadalna; **-schränk** m szpizarka f; **-wagen** m wagon restauracyjny; **-warmer** m fajerka do odgrzewania potraw; **-wirt** m restaurator m; **-wirtschaft** f jadalnia, restauracja f; **-zimmer** m jadalnia f.
Spei'sung f l karmienie, żywienie, wyżywienie n. 2 zasilanie (kotła).
Spekta'kel [szpekta-] -s m i n hałas, rwajach m, wrzawa f; **-macher** m wrzaskun, awanturnik m; **spekta'keln** vn. (h) hałasować.
Spektra'lanalyse f analiza widmowa, spektralna.
Spektroskop p [-kóp] -s, pl -e n fiz. spektroskop m; **Spek'trum**, n fiz. tra n widmo n.
Spekula't [szpe-] -en, pl -en m (-in f) spekulant(ka); **Spekulatio'n** [-cjon] pl -en f spekulacja f.
Spekulatio'ns-geschäft n interes spekulacyjny; **-gewinn** m zysk na spekulacjach; **-papier** n papier spekulacyjny. [kulatorywny].
spekulati'v [-tlf] a badawczy, spe-spekulie'ren [-ll-] vn. (h) I prze-myśliwać (über etw. nad czem). 2 spekulować (auf das Fallen, Steigen na zniżkę, na wyżykę).
Spelt, **Spelz** m bot. orkisz m.
Spelun'ke, pl -n f spelunká, podejrzana knajpa; jaskinia f.
Spel'ze, pl -n f plewa f.
Spende, pl -n f l rozdawanie n (żywności etc.). 2 dar, datek m, ofiara, jałmużna f; **spen'den** va. darować; złożyć w darze; **rozdawać**, **szafować** (czem); **udzielać** (sakramentów); **Spender** m (-in f) rozdawca, ofiarodawca (-czyni); **dobrodziej(ka)**;
spendie'ren [-dt-] va i vn. (h) cze-stować, (za)fundować; **sich** etw. ~ **kupić** (za)fundować sobie co; **Spen-die'r'hosen** pl fam. die ~ anhaben, fundować.
Spengler m blacharz m.
Spencer, -s m spencer m.
Sp'erber, -s m orn. krogulec m.

Spe'rling, -(e)s, pl -e m wróbel m; **spe'rlingsartig** a wróbowaty
spe'rrelngelweit ad. naocież.
Spe'rtraum m barjera f.
Spe'rre, pl -n f l zamknięcie n (bramy etc.), blokada f; **zagrodenie** n; **przerwa** f (w komunikacji); **zakaz** m (wywozu etc.). 2 przegródka, zaporą, rogatka f; **hamulec** m; **spe'rren** l va. I zagrodzić; **zamknąć** (ulicę, port etc.), **zabarykadować**; **blokować**; **przerwać** (komunikację); **zabronić** (przywozu, handlu); **zahamować** (kolo); **j-n ins Gefängnis** ~ **osadzić** k. w więzieniu; **j-n aus dem Hause** ~ **nie wypuścić** k. do domu. 2 auseinander ~ **rozrzącać** (nogi), **rozdziwiać** (gębę); **dr.** rozstrzelić (głoski). II **sich** ~ **opierać** się; **wzdragać** się; **robić ceregiele**; **rozpiąć** się.
Spe'r'r-feder f sprężyna zaporowa; **-feuer** n mil. ogień zaporowy; **-fort** n mil. fort zaporowy; **-gesetz** n ustawa prohibycyjna, zabraniająca przywozu a. wywozu; **-gut** n towar (lekki) większej objętości; **-guthaben** n majątek zablokowany, zamrożony, należności zablokowane; **-haken** m zatrzym m w zamku; **-holz** n rozpona, dykta f; **-kette** f łańcuch do zamykania; **-klinke** f zapadka f w zamku; **hamulec** m; **-konto** n konto zamknięte; **-riegel** m zawora f; **-sitz** m te. stala f; ~ **im Parkett**, krzesło n; **-stange** f barjera f; **-system** n system prohibycyjny.
Spe'r'rrung, pl -en f zamknięcie n, blokada f; **zakaz** przywozu.
Spe'r'r-vo'rrichtung f zaporą, zawora f; **zatrzym** m; **-zoll** m clo prohibycyjne.
Spe'sen [szpe-] pl koszta pl; **kleine** ~ drobne wydatki; **die** ~ **tragen**, ponieść koszta; **unter Zurechnung** der ~ wliczając koszta; **spe'senfrei** a bez kosztów, opłacony; **-nachnahme** f zaliczenie na koszta; **-rechnung** f rachunek kosztów.
Speszerei f korzenie pl (do przyprawy); **-händler** m kupiec korzeniny, kolonialny; **-waren** pl towary korzenne, kolonialne; **-warengeschäft** n sklep, handel kolonialny.
Spezia'l-arzt m lekarz specjalista; **-fach** n specjalność f, zawód specjalny. **spezialisie'ren** [-zl-] va. wyspecj-

łosliwie, dowcip ostry, 4 koronka f.
Spitzel, -s m szpicel m.

spitzen *va.* zaostriżyć, przyciąć, zamperować (olówek); nadstawiać (usz); den Mund ~ wydymać usta; *fig.* sich auf etwas ~ ostrzyć sobie zęby (liczyć) na co.

Spitzenarbeit f koronkowa robota; **-ärmel** m rękaw koronkami oszyty; **-besatz** m ozycie koronka; **-einsatz** m wstawka koronkowa; **-kleid** n suknia koronkowa; **-klöpplerin** f koronczarka; **-leistung** f wydajność maksymalna (pracy); *sp.* rekord m; **-lohn** m maksymalna płaca; **-mannschaft** f sp. drużyna czołowa; **-maschine** f koronkarka f; **-stich** m ścieg koronkowy; **-verband** m stowarzyszenie centralne; **-wert** m wartość maksymalna; **-zacken** pl pikotki pl u koronki.

spitzfindig a subtelny; sofistyczny.

Spitzfindigkeit f wyszukana subtelność f; **spitzig** m; **-garn** n nici koronkowe; **-hacke**, **-haue** f kilof m; **-hammer** m młot kamieniarski.

spitzig a śpiczasty (ob. spitz).

Spitzkopf m śpiczasta głowa; człowiek o śpiczastej głowie; **-maus** f kretomysz f; **-name** m przewisko n; **spitznasig** a o śpiczastym nosie; **-wink(e)lig** a ostrokatny; **-wort** n słowo uszczypliwe; **-zahn** m kiel m.

Spleen [splɛn] m śledziennictwo n.
spleißen *va.* i un. (sn) lupać (się).
spléndit [splɛndít] a i wspinały, świetny, 2 hojny.

Spinat, (-e)s, pl -e m 1 biel (drzewny), 2 zatyczka, przetyczka, zawłoka f.
splissen *va.* zeg. spleść (liny).

Splichter, -s m drzazga, trzaska f; odłamek (kostny); **splittern** I *va.* roztrzaskać, (roz)lupać. II un. (h i sn) w trzaski się rozlecieć; **splitternackt** a nagusienki.

Splichterpartei f pol. odłam m, frakcja f; **-richter** m ktrytyk złośliwy; **-wirkung** f mil. działanie odłamkami.

spontan [spɔntán] a samorzutny; **Spontanität** [-tət] f samorzutność f.
sporadisch [spɔr-á] a i *ad.* pojedynczy (-czo), sporadyczny (-nie).

Spore [spɔ-] pl -n f zarodnik m.

Sporn, (-e)s, pl Sporen o stroga f; *fig.* bodzić m, podnieć f; die -ren g'ben, spiąć ostrogami; *fig.* sich die

-ren verdienen, zasłużyć na odznakę honorową; **spornen** *va.* spiąć ostrogami; *fig.* dodawać bodźca; **spornstreichs** ad; z kopyta; zmiejsca.

Sport [spɔrt] (-e)s m sport m; **-artikel** m artykuł sportowy; **-beilage** f rubryka sportowa (w gazecie).

Sporteln pl pobory pl; dochody uboczne; gerichtliche ~ opłaty sądowe.

Sportgeschäft n magazyn artykułów sportowych; **-jacke** f wiatrówka f; **-kostüm** n ubiór sportowy; **-lehrer** m trener m; **-liebhaber(in)** s amator(ka) sportu; **-platz** m stadion m, boisko n; **-smann** m sportowiec m; **-welt** f świat sportowy; **-zeitung** f gazeta sportowa.

Spott, (-e)s m drwiny pl, szyderstwo; pośmiewisko n; beißender ~ sarkazm m; sich zum ~ machen, wyśmiewać się na pośmiewisko; zum ~ werden, stać się pośmiewiskiem; **-benennung** f przewisko n; **-bild** n karykatura f; **spottbillig** a i *ad.* bajecznie tani; za beżcen.

Spöttel f drwinki pl; **spötteln** *un.* (h): über etw. ~ drwić z czego. **spötteln** *un.* (h): über j-n (a. etw.) ~ szydzić, drwić z kogo (z cz.), uragać komu (czemu); jeder Beschreibung ~ nie dać się wcale opisać; **Spötter** m (-in f) szyderca (-czyni); **Spötterer** f szyderstwo n.

Spottgebot n oferta śmiesznie niska; **-gedicht** n satyra f; **-gelächter** n śmiech szyderczy; **-geld** n psie pieniądze.

spöttlich a i *ad.* szyderczy (-czo).
spöttlich n piosnka satyryczna; **-name** m przewisko n; **-preis** m śmiesznie niska cena; **-schrift** f satyra f; **spöttüchtig** a lubiący drwić a. wyśmiewać; **-vogel** m szyderca, kpiarz m; **spöttweise** *ad.* żartem; szyderczo.

Spracharmut f ubóstwo języka; **-art** f narzecze n; **-begabung** f dar do języków.

Sprache [szpra-] pl -n f mowa f, język m; alte, neuere -n, języki starożytne, nowożytne; die ~ verlieren, stracić mowę; eine schwere ~ haben, z trudem się wysławiać; j-n an der ~ erkennen, poznać k. po mowie, po sposobie mówienia; *etw.* zur ~ bringen, poruszyć co, mówić o czym; die

Sache kam zur ~ mówiono, rozprawiano o tem (ob. heraus).

Spracheigenheit, -eigentümlichkeit f właściwość języka, idyotyzm m; *deutsche* ~ germanizm; *polnische* ~ polonizm; *französische* ~ galicyzm m; **-fehler** m błąd językowy, gramatyczny; **-fertigkeit** f łatwość wysławienia się; **-forscher** m badacz języka, filolog, lingwista m; **-forschung** f badanie n języków, filologia, lingwistyka f; **-führer** m przewodnik językowy; **-gebiet** n: das deutsche ~ kraje, gdzie mówią po niemiecku; **-gefühl** n poczucie ducha języka; **-gelehrte(r)** m uczoney językoznawca; **-kenntnis** n znajomość języka; **-kunde** f językoznawstwo n, filologia f; **sprachkundig** a znający język(i); **-lehre** f gramatyka f; **-lehrer(in)** s nauczyciel(ka) języków.
sprachlich a językowy; **-los** a niemy, pozbawiony mowy; oniemiały, ~ werden, zapomnieć języka w gębie.

Sprachmengerei f mieszanie n (mieszania f) języków; **-neuerer** m neolog m, wprowadzający nowe wyrazy; **-regel** f prawo językowe; **-reinheit** f czystość języka; **-reiner** m purysta m; **sprachrichtig** a zgodny z duchem języka, poprawny; **-rohr** n tuba f (głosowa); **-schatz** m skarbnica językowa, słowozbiór m; **-schnitzer** m błąd językowy; **-studium** n nauka języków, lingwistyka f; **-unterricht** m nauka f, lekcje pl języka, języków; ~ erteilen, dawać lekcje języka (języków); **-verein** m towarzystwo poprawności języka; **-vergleichung** f filologia porównawcza; **-werkzeug** n organ m mowy; **sprachwidrig** a przeciwny duchowi a. prawidłom języka, niepoprawny; **-widerigkeit** f niepoprawność językowa; **-wissenschaft** f językoznawstwo n; **sprachwissenschaftlich** a językoznawczy.

Sprachchart f sposób mówienia.

sprechen [szprɛ-] un. (h) i *va.* mówić; rozmawiać; gadać; rzec; rozprawić; öffentlich ~ przemawiać publicznie; Unsinn ~ gadać głupstwa; j-n ~, mit j-m ~ mówić z kim; für j-n ~ przemawiać za kim; unter uns gesprochen, między nami mówiąc; wir werden uns ~ (grożąc) jeszcze

pogadamy ze sobą; er ist nicht zu ~ nie przyjmuje (gości, interesantów); ein Gebet ~ odmawiać modlitwę; ein Urteil ~ wydać wyrok. II S- n mowa f, mówienie n (ob. ähnllich); -d a mówiący; e Augen, oczy pełne wyrazu; ~ ähnlliches Bild, obraz jakby żywy, ludzko podobny.

Sprecher, -s m mówca m.

Sprechfilm m film mówiony; **-gebühr** f opłata za rozmowę telefoniczną; **-oper** f opera komiczna, operetka f; **-stelle** f rozmównica f; **-stunde** f godzina przyjęcia (w lekarni etc.); seine ~ ist von (5 bis 6), przyjmuje od...; **-übungen** pl ćwiczenia konwersacyjne; ~ weise f sposób mówienia; **-zimmer** n roszniwnica f; gabinet (lekański etc.). [rozgiagać.]

spreiten [szpra-] un. *va.* rozkładać;

Spreiße [szpra-] pl -n f bud. rozpora, podpora f, zastrzał m.

spreizen *va.* 1 rozkazać (nogi), rozstawić (palce); rozprzać, rozpychać; *fig.* sich ~ napuszyć (nadymać) się. 2 bud. podeprzeć, stemplować.

Sprengarbeit f gór. rozsadzenie prochem; roboty wybuchowe.

Sprengel, -s m 1 djecezia f, 2 krowidło n.

sprengen *va.* i un. (h i sn) 1 rozsadzić, wysadzić (w powietrze); wylać (drzwi), zerwać (petę), oderwać (zamek), rozbić (bank etc.). 2 rozpedzić (zebranie). 3 (h) skrapiać, podlewać (kwiaty), pokropić. 4 un. (sn) pedzić (na koniu); auf die Feinde (los) ~ rzucić się na nieprzyjaciela; gesprochen kommen, przysłgować; über einen Graben ~ przesadzić row.

Sprengfabrik n materiał wybuchowy; **-granate** f granat m; **-ladung** f ładunek wybuchowy; **-maschine** f maszyna piekielna; **-mittel** n materiał wybuchowy; **-ol** n nitrogliceryna f; **-patrone** f nabój wybuchowy; **-pulver** n proch strzelniczy, wybuchowy;

-schuß m strzał rozpryskowy; **-stoff** m materiał wybuchowy; **-stück** n odłamek pocisku; **-trichter** m lej m (wydrążony przez wybuch pocisku).

Sprengung f 1 wysadzenie (w powietrze), rozsadzenie n; wybuch m; rozbicie (banku etc.); wybiec n (drzwi). 2 skrapianie, pokropienie n.

3 rozpedzenie n (zgomadzenia).

Spreng-wagen m wóz do skrapiania (ulic), skraplarka f; **-wedel** m krowidło n; **-werk** n materiał wybuchowy; **-wirkung** f mil. działanie rozprysku.

Spre'ngkel, -s m 1 potrzask m. 2 cętka f, cętkowanie n; **spre'ngkelig** a cętkowany; **spre'ngkeln** va. cętkować, nakrapiać.

Spreu [szpru:] f plewa f; fig. plewy. **Spreu'chwort** n przysłówie n; **-werden**, wejść w przysłówie; **sprei'hwörtlich** a przysłówiowy. **spreie'ben** [szprl-] *vn.* (h i sn) rozwiąć pączki; wyrastać.

Sprit [szprlt] n żeg. rozpora f. **Sprei'ngbrunnen** m wodotrysk m. **sprei'ngen** I *vn.* (sn i h) I skakać; auf die Seite ~ odskoczyć nabok; (aus dem Bett) ~ wyskoczyć...; (ins Wasser) ~ wskoczyć... (ob. Auge i); über einen Graben ~ przeskoczyć rów. 2 (h) stanowiąc (o samcu). 3 pekać, trzaskać; raptownie się otworzyć; eine Mine ~ lassen, wysadzić, zapalić minę. 4 (wy)tryskać, bić (o fontannie). II **S-** n skakanie; peknięcie; wytryskanie n; **Springer**, -s m skoczek; konik m (w szachach); **Springerel** f ciagle skakanie.

Sprei'ngflut f nagły przypływ morza; **-hengst** m stadnik m; **-insfeld** m wietrznik, latawiec m; **-maus** f zo. skoczek m; **-quelle** f zdiół m.

Spri'nter, -s m sp. koń wścigowy na krótkie dystanse.

Sprit, -(e)s, pl -e m spirytus m. **Sprei'tz-bad** n natrysk m; **-blech**, -brett n blacha ochronna (u wozu); blotnica f; **-düse** f dysza tryskawa.

Spri'tze, pl -n f sikawka; strzykawka, sprzycza f; aut. tłocznik m; **sprei'tzen** I *vn.* (sn) (wy)tryskać, (wy)pryskać; (h) bryzgać, pryskać (o piórze); sikać. II *va.* obryzgać; skrapiać, pokropić; chlusnąć (wodę); wstrzyknąć. **Sprei'tzen-haus** n wozownia f na sikawki; **-leute** pl strażacy; **-macher** m fabrykant sikawek; **-mann** m strażak; **-schlauch** m wąż sikawki.

Spri'tzer, -s m bryzga, chlust m. **Spri'tz-fahrt** f wycieczka f; **-flakon** n rozpylacz m; **-fleck** m plama z obryzgnięcia; **-kanne** f konewka do podlewania; **-luchen** m ptyś m; **-leder** n fartuch m (u wozu); **-regen**

m drobny deszcz; **-vergaser** m aut. rozpylacz tryskowy.

sprō'de [szprō-] a kruchy, łamliwy; **sorzst** (włos); fig. nieprzystępny; ~ tun, drożyć się, udawać skromną (o kobiecie); eine schöne **S-** nieprzystępna piękność; **Sprō'dheit**, **Sprō'digkeit** f kruchość, łamliwość f; fig. nieprzystępność, pruderia f.

Sprō'd, pl -sse m ob. Sprößling. **Sprō'sse**, pl -n f 1 szczebel m (drabiny), 2 kołek m, odnoga f (u rogów). **sprō'ssen** *vn.* ob. sprießen.

Sprō'bling, -(e)s, pl -e m 1 latorośl f, ped m. 2 fig. potomek m.

Sprō'tte, pl -n f icht. sprzotka f. **Spruch**, -(e)s, pl Sprüche m orzeczenie n, sad, wyrok m; sentencja, przypowieść f; aforyzm m; **spru'chreif** a dojrzały do osądzenia.

Spru'del [szprū-] -s m zdroj m, źródło tryskające; fig. potok m (słów); **-kopf** m zapalenić m; **spru'deln** *vn.* (sn) wytrysk(wać); (h) kipiąć; pieniać się; fig. tryskać; der Witz -lt von seinen Lippen, sypie dowcipami jak z rogu obfitości; von Witz ~ iskrzyć się dowcipem; **-quelle** f źródło tryskające.

sprū'hen [szprū-] *vn.* (sn i h) i *va.* tryskać; Funken ~ sypać iskry; fig. von Geist a. Witz ~ iskrzyć się dowcipem; seine Augen ~ Geist, z jego oczu tryska spryt; es sprūht, mży; **Sprū'regen** m drobny deszcz.

Sprung, -(e)s, pl Sprünge n 1 skok, sus m; einen ~ nach Hause machen, skoczyć do domu; auf dem -e sein a. stehen, być na wyehodnem, w wyehodnem; chcieć (a. zamierzać) właśnie co zrobić; es ist nur ein ~ zu ihm, stąd do niego tylko dwa kroki. 2 ryśa, szczelina f, peknięcie n; Sprünge bekommen, (po)pekać; rysować się; **-brett** n (od)skocznia f; **-feder** f sprężyna f (t. fig.); **-federmatratze** f materac sprężynowy; **-pferd** n sp. koń drewniany; **-schanze** f sp. skocznia f; **-stab** m sp. tyczka f (do skakania); **-tuch** n plachta ratunkowa (policzek pożaru); **spru'ngweise** ad. skokami.

Spu'cke f ślina f; **spu'cken** I *vn.* (h) i *va.* pluć, (s)plunąć. II **S-** n plucie n; **Spu'cknapf** m sopluczka f. **Spuk** [szpūk] -(e)s, pl -e m 1 widmo

n, zjawia f, upiór, duch m. 2 wrzawa f; **spu'ken** *vn.* (h) straszyc; es spukt, straszy (w tym domu); fig. es spukt in seinem Kopfe, ma bzika; przewrócić mu się w głowie.

Spuk'-geist m upiór m, widmo n; **-geschichte** f powiastka o upiorach; **spu'khaft** a upiorywy.

Spū'l'-apparat m płóczka f; **-beken** n miska klozetowa.

Spū'le [szpu-] pl -n f cewka f; **spū'len** *va.* zwiijać (nici) na cewkę. **spū'len** [szpu-] I *vn.* (h) i *va.* spłókać; zmy(wać) (statki); plókać (usta). II **S-** n plókanie, zmywanie n.

Spū'ler, -s m 1 cewkarz m. 2 nawijk m (u maszyn do zycia).

Spū'ler, -s m plóczkarz m. **Spū'lfuß** n pomoylnik m; **Splū'cht** n splóczyony, pomoye pl.; **Spū'lmagd** f. pomoyawca f.

Spū'lmaschine f tk. cewiarka f. **Spū'lnapf** m wanienia k do zmywania naczyń; plóczka f.

Spū'lrad n tk. kolowrotek m.

Spū'lung f plókanie n.

Spū'l-vorrichtung f przyrząd do zrzepłókiwania; plóczkarka f; **-wasser** n splóczyony, pomoye pl.

Spū'lwurm m zo. glista f.

Spū'nd [szpūnt] -(e)s, pl Spūnde m zop, szpunt m, zatyczka f.

spū'nden *va.* zaszpuntować.

Spū'nd-geld n czopowe n; **-hobel** m strug(iel) fugowy; **-loch** n otwór czopowy (w beczce); **-wand** f kasztynna, rozgroda f; **-zapfen** m czop m.

Spur [szpūr] pl -en f 1 ślad; myśl. trop m; poszlaka f; j-m auf die ~ kommen, wysledzić kogo, wpaść na czyj trop; j-n auf eine falsche ~ leiten, zmylić k.; keine ~ ani śladu; auf der ~ sein, być na tropie. 2 koleina f; ~ halten, jechać koleina.

spū'ren [szpu-] I *vn.* (h) śledzić, tropić, wietrzyć; fig. nach etw. ~ dochodzić czego. II *va.* (wy)czuć; zmiarkować, zważać.

Spū'rband m wyzeł; fig. szpicel m.

spu'rlos a i ad. bez śladu.

Spū'r-nase f dobry nos; **-sinn** m wech, zmysł m powonienia.

Spurweite f szerokość toru.

spū'len [szpu-] sich ~ śpieszyć się. **Spū'tum** [szpu-] n plwojony pl.

Staat [sztat] -(e)s, pl -en m 1 pań-

stwo, mocarstwo n. 2 przepych m, okazałość; parada f; ~ machen, paradować; popisywać się (mit etw. czem); großen ~ machen, występować okazale, rozwijać wielki przepych. 3 stroje, ualety; in vollem -e, w paradnym stroju.

Staa'ten-beschreibung f geografia polityczna; **-bund** m związek państw.

staa'tlich a państwowy, rządowy.

Staa'ts-amt n urząd państwowy.

-angehörige(r) s obywatel(ka) państwa; **-angehörigkeit** f przynależność państwowa; **-angelegenhe**t f sprawa państwowa; **-anleihe** f pożyczka państwowa; **-anwalt** m prokurator m; **-anwaltschaft** f prokuratura f;

-anzeiger m dziennik urzędowy;

-aufsicht f nadzór państwowy;

-beamte(r) m urzédnik państwowy;

-behörde f władza państwowa; **-bürger(in)** s obywatel(ka) państwa;

saa'tsbürgerlich a obywatelski;

-bürgerrecht n prawo obywatelstwa państwowe;

-dienst m służba państwowa;

-einkünfte pl dochody państwowe;

-eisenbahn f koleje państwowe;

-form f forma rządu; **staa'ts-gefährlich** a niebezpieczny dla państwa;

-gewalt f władza państwowa;

-grundgesetz n ustawa zasadnicza państwa;

-gut n dobra państwowe;

-haushalt m budżet państwowy;

-hoheit f władza zwierzchnicza;

staa'tsklug a polityczny; **-klugheit** f polityka f; **-körper** m ciało państwa;

-kosten pl; auf ~ na koszt państwa;

-kunst f polityka f; **-last** f ciężar publiczny;

-lehre f nauka o państwie;

-mann m mąż stanu; **-oberhaupt** n głowa państwa; **-papier** n papier państwowy;

-prüfung f egzamin państwowy;

-rat m rada f (a. radca) stanu; **-recht** n prawo państwowe;

staa'tsrechtlich a -e Frage, kwestja prawa państwowego;

-ruder n ster m rządu; **-schatz** m skarb państwa; **-schiff** n fig. nawa państwowa;

-schuld f dług państwowy; **-schuld-schein** m bon państwowy; **-sekretär** m sekretarz stanu; **-siegel** n pieczęć państwa; **-streich** m zamach stanu; **-umwälzung** f rewolucja f; **-verbrechen** n zbrodnia stanu; **-verfassung** f konstytucja państwa, ustroj państwowy; **-werdung** f powstawa-

nie państwowe; -wesen n sprawy państwowe; -wissenschaften pl nauki polityczne; -wohl n dobro państwa.

Stab [szta:p] (-e)s, pl Stäbe m laska f, kij, drążek, pręt m, tyka, laska miernicza; sp. tyczka f; fig. seinen ~ weitersetzen, powe~ać dalej; den ~ über j-n brechen, potępić k. 2 pastorał m (biskupi). 3 szrafa f (żelaza etc.). 4 mil. sztab m; Stäbchen n prędek, kijek; sheuk m (w koronkach).

Stäb- Eisen n żelazo prętowe, sztabowe; -gold n złoto w sztabach; -hochsprung m sp. skok o tyczce wycz.

stabil [sztabil] a stały, stateczny; niezmienny; stabilisieren va. ustalić, stabilizować; Stabilisierung f ustalenie n (równowagi), stabilizacja f; Stabilität [-tet] f stałość; stateczność f. -offizier m oficer sztabowy.

Stäb-arzt m lekarz sztabowy; Stäbwehrsprung m sp. skok o tyczce wdal.

Stächel, -s m żądło n (pszczoł, os); kolec, oścień; fig. bodzić m; -beere f agrest m; -beerstrauch m krzak agrestu; -draht m drut kolczasty; -dratverbau m sieć z drutu kolczastego; -fisch m icht. rybojeź m; -halsband n obroża f z kolcami; -häuter pl jeźwice pl.

stächelig a kolczasty, kolący; fig. ostry, szczypliwy; stächeln va. (U)-klüć; ubość; fig. a) dodawać bodźca, pobudzać; b) ubość, pikować.

Stächel-rede f mowa uszczypliwa; słowa uszczypliwe; -schwein n jezozwierz m.

Stächlicht a ob. stachelig.

Stä'den [sztä-] -s m wybrzeże n.

Stä'dion [sztä-] n boisko n, stadion m; Stä'dium n stadium n, faza f.

Stadt, pl Städte f miasto n; -bahn f kolej miejska; städtbekannt a znany w całym mieście, notoryczny; -bewohner m mieszczanin, mieszkaniec miejski; -bezirk m dzielnica f miasta; -bürgerrecht n prawo obywatelstwa miejskiego.

Städtechen, -s n miasteczko n.

Städteordnung f ordynacja miejska; Stä'dter m mieszczanin m; Stä'dtiag m zjazd delegatów miast.

Städ-gebiet n obszar miasta; -ge-

meinde f gmina miejska; -gespräch n rozmowa (telef.) miejska; zum ~ werden, stać się przedmiotem rozmowy całego miasta.

stä'dtisch a miejski; ad. po miejsku; städtkundig a l. znający miasto. 2 znany w mieście.

Städ't-leben n życie miejskie; -leute pl mieszczanie pl; -rat m radny miejski; rada miejska; -reisende(r) m akwizytor m; -teil m dzielnica f (miasta); -väter pl ojcowie miasta; -verordneten(r) s radny n (miasta); -verordnetenversammlung f rada miejska; -viertel n dzielnica f (miasta); -wappen n herb m miasta; -wesen n sprawy miejskie; -zoll m cło miejskie.

Stäfe'tte, pl -n f szafeta f.

Staffa'ge [-faz] pl -n f figury (na obrazie), ozdoby pl, sztafaj m.

Stäffel, pl -n f szczebel, stopień m; mil. kolumna f, rzut; zastęp; aw. klucz, szczyk m (lotu); Staffelei' f mal. staluga f.

Stäffelfeuer n mil. ogień schodami; stäffelförmig a schodkowy; ~ aufstellen, ob. staffeln.

staffeln va. rozłożyć; rozstawić (wojsko) rzutami; Stäffeltarif m tablica rachowa, różniczkowa; Stäffelflung f rozłożenie; mil. rozstawienie (wojska); stäffelfweise ad. po szczeblach, stopniowo; mil. rzutami.

staffieren [sztafl-] va. przybierać (kapelusze); udekorować, przyozdobić.

Stäffier-maler m dekorator teatralny; -malerei f malarstwo dekoracyjne.

Staffierung f przybieranie (kapelusza); udekorowanie n.

Stag [sztäk] -s m wybrzeże przednia.

Stagnatio'n [sztägnatj'on] f zasrój m, stagnacja f; Stagnieren [-ni-] v. (h) być w застоju; -des Wasser, woda stojąca. (m).

Stä'geseel n żeg. więziń, sztakiel

Stahl [sztal] (-e)s, pl -e m l stal f. 2 krzesiwo n ze stali. 3 broń f, sztylet m; -arbeit f wyrób ze stali; -arbeiter m stalownik m; -bad n kąpiel żelazista; kąpiele żelaziste; stähblau a stalowoniebieski, modry; -blech n blacha stalowa; -brunnen n źródło wody żelazistej; wody (mineralne) żelaziste; -draht m drut stalowy.

stä'hlen [szte-] va. (na)stalić, hartować; fig. wzmacniać, hartować; stählern a stalowy; fig. żelazny.

Stäh'l-feder f pióro stalowe, stalka f; sprężyna stalowa; -federmatratze f materac sprężynowy; -flasche f aut. flaszka stalowa, zbiornik stalowy;

-granate f mil. granat stalowy; stählgrau a stalowoszary, barwy stalowej;

stähllhart a twardy jak stal; -härte f twardość stali; -härtung f hartowanie stali; -hütte f huta stalowa;

-kuchen m bryła f stali; -panzer m pancierz stalowy; -platte f płyta stalowa; -quelle f zdroj wody żelazistej;

-roß n koń stalowy (rower); -seil n lin(k)a stalowa; -stecher m stalorytnik m; -stecherkunst f stalorytnictwo n; -stich m staloryt m; -trust m trust stalowy; -waren pl wyroby stalowe; -werk n huta stalowa.

Stä'ken [sztä-] -s m żerdź f; bosak m.

Stäke't [-ket] n sztachety pl; -enzaun m ogrodzenie sztachetowe.

Stalagmit' [-mit] m naciek, sopleniec m (na dnje pieczary); Stalaktik' [-tik] m naciek (na stropie pieczary).

Stall, -(e)s, pl Ställe m stajnia f; -haum m przewora f (w stajni);

-dienst m służba stajenna; ställen va. umieścić w stajni; -geld n stajenne n; -fütterung f pasza stajenna; -knecht m stajenny m; -meister m koniuszy m. [2 stajnie pl.]

Stä'llung f l umieszczenie w stajni

Stä'mbul n geo. Stambul.

Stamm, -(e)s, pl Stämme m l pień m; (die Ernte) auf dem ~ verkaufen, sprzedać na pniu. 2 plemię, pokolecie n; rasa f; szcep; ród m; männlicher, weiblicher ~ linja męska, żeńska (rodziny). 3 stali goście a. odbiorcy. 4 kapital m. 5 harc. a) stawka f; b) taljon m, karty pozostałe (po rozdaniu). 6 gr. pierwiastek, źródłosłów m; -aktie f akcja kapitalowa; -baum m drzewo rodowodowe, genealogiczne; -buch n pamiętnik, album m.

stä'mmeln l un. (h) i va. jąkać się, belkotać; wyjąkać. II S- n jąkanie n się, belkot m.

Stä'mmeltern pl przodkowie pl. Stä'mmen un. (sn) pochodzić, wywodzić się; aus guter Familie ~ pochodzić z dobrej rodziny.

Stä'mm-erbe m dziedzic rodowy;

-folge f rodowód m; -form f gr. forma pierwiastkowa; -gast m stały gość; -gut n majątek rodowy.

stä'mmhafte a pierwsiastkowy.

Stä'mm-halter m jedyny potomek męski, podpora rodu; -haus n gniazdo rodzinne; -heer n wojsko zasadnicze; -holz n drzewo pienne.

stä'mmig a o grubym pniu; fig. silny; krepny, przysadzisty.

Stä'mm-kapital n kapital zakładowy; -kneipe f ulubiona (przez kogo) restauracja, knajpa.

Stä'mmler m belkot, jąkalo m.

Stä'mm-linie f linja rodowa; -personal n personel stali; -rolle f księga popisowych; -sitz m gniazdo n, siedziba f rodu; (narodu) kraj macierzysty; te. miejsce abonamentowe;

-tafel f tablica genealogiczna; -tiach m stół dla stałych gości (restauracji etc.); -vater m ojciec rodu; stä'mm-verwandt a pobratymcy; -verwandtschaft f pobratymstwo n;

-wappen n herb rodowy; -wort n gr. wyraz pierwotny.

Stä'mpf-asphalt m asfalt prasowany, ubijany; -bau m lepianka f.

Stä'mpfe, pl -n f stępor, tu(cze)k, ubijak m, stępa, pucka f (do asfaltu); stä'mpfen I va. i un. (h) I (U)tuć; ubijać (ziemię); tupać (nogami); (o koniu) grzebać (przedniemi nogami); (sn) ciężko stapać. 2 żeg. kołysać się (o okręcie). II S- n I tlućzenie; ubijanie n (ziemi); tupanie n; ciężki chód; grzebanie n przedniemi nogami (o koniu); tętent m (kopyt końskich). 2 żeg. kołysanie wzdłużne; Stä'mpfer m I stępor m. 2 tlućczark m.

Stä'mpf-maschine f ubijarka f, ubijak maszynowy; -mühle f młyn stępowy; stępa f; -werk n stępy pl; -zucker m cukier miaki.

Stand, -(e)s, pl Stände m l stan m (małeński etc.); położenie n; einen schwierigen ~ haben, być w ciężkim położeniu; mieć wiele kłopotów; j-n in den ~ setzen, dać możność, umożliwić, wyjąkać komu; in gutem ~ erhalten, utrzymywać w dobrym stanie; in den ~ der Ehe treten, wstąpić w związek małżeński (ob. imstande, zustande, außerstande). 2 stan, klasa (społeczna); die niederen Stande, niższe stany, klasy; (ein Mann) von

atom *m*; stau'bdicht *a* szczelny *na* kurzu.
 stau'ben *vn.* (h) kurzyć się; es staubt, kurzy się, jest kurz; Stau'ber *m* miotłeczka *f* do kurzu; rozpylacz *m*.
 Stau'b-faden *m* bot. nitka pyłkowa; -fänger *m* aut. pochłaniacz *m* kurzu.
 stau'big *a* zakurzony; es ist ~ jest kurz (na ulicy); *fig.* ~ ausschen, nędznie wyglądać.
 Stau'b-kamm *m* gesty grzebień; -lappen *m* ścierka do wycierania kurzu; -mantel *m* płaszcz do kurzu; -mehl *n* pył mączny; -pinsel *m* pędzel do okurzania; -regen *m* drobny deszcz; -sauger *m* odkurzacz *m*; -tuch *n* ścierka *f* do kurzu; -wedel *m* kiść *f* do zmiatania kurzu; -wirbel *m*, -wolke *f* kurzawa *f*, tuman *m* kurzu.
 stau'chen *va.* I uderzyć, tłuc; sich den Arm ~ uderzył się w ramię. 2 klepać, spłaszczyć (metal).
 Stau'damm *m* przewal *m*, wał spiętrzający wodę.
 Stau'de, pl -n *f* krzak, krzew *m*.
 stau'en *va.* I ubijać, upakować (ziarna). 2 spiętrzać, tamować (wodę); das Wasser stauet (sich), woda się piętrzy; Stau'er *m* żeg. ładownik *m*; Stau'mauer *f* przewal *m*, grobla *f*.
 stau'nen *I vn.* (h) dziwić (zdumiewać) się (über etw. czemu). II S- n zdziwienie, zdumienie *n*; -swert, -würdig *a* podziwienia godny, zadziwiający.
 Stau'pben *m* różgi *pl*.
 Stau'pe *f* nosaczka *f* (psów).
 stau'pen [sztoj-] *va.* chłostać.
 Stau'ung *f* zatamowanie; spiętrzenie *n* (wody); żeg. ubijanie *n* (ziarn).
 Stau'-wasser *n* woda spiętrzona; -wehr *n* jaz spiętrzający; -weicher *m* staw *m*; -werk *n* jaz *m*, zastawka *f*.
 Stear'n [-rin] *n* stearyna *f*; -kerze *f*, -licht *n* świeca stearynowa.
 Ste'ch-äpfel *m* bot. dziedzierzawa *f*, bielun *m*; -bahn *f* szranki *pl*; -baum *m* ostrokrzew *m*; -becken *n* basen *m* (dla obłożnie chorych); -beitel, -beutel *m* dłuto cjes elskie, dłubak *m*.
 ste'chen *I va.* i *vn.* (h) I (u)kliść; żgnąć; zarznąć (wieprza etc.); ukąsić (o osach etc.); tot ~ zakłuć na śmierć; durch und durch ~ przesyć, prze-kliść; es sticht mir in der Seite, kluje mnie w boku; *fig.* das sticht ihm in

die Augen, to go kluje w oczy; die Sonne sticht, słońce pali (ob. Star 1). 2 ryc, rytować (in Kupfer na miedzi). 3 przetakć, przebić; napocząć (bezkę wina etc.). 3 ins Grüne ~ wpaść w zielono (o kolorze). 4 karć. (prze)bić, zabić. 5 wycinać (szparagi, murawe); wydobyc, kopać (torf). 6 (sn) in See ~ wypłynąć na morze. II S- n klucie *n* (in der Seite w boku); -d *a* kołaczy, kłujący; dolegliwy, ostry (ból); przenikliwy (wzrok); Stecher *m* I sztycharz, rytmownik. 2 rylec; przebijak *m*.
 Ste'ch-gabel *f* harpun *m*; -ginster *m* bot. janowiec kolczasty; -heber *m* lewar(ek) *m*; -mücke *f* moskit *m*; -palme *f* ostrokrzew *m*.
 Ste'ck-brief *m* list gończy; ste'ckbrüeflich *a* i *ad.* j- n ~ verfolgen, ścigać *k.* listem gończym; -dose *f* el. gniazdko wtyczkowe.
 Ste'cken¹, -s *m* kij *m* laska *f*.
 ste'cken² *I vn.* (h) tkwić, znajdować się, być, siedzieć (gdzie); *fig.* tief in den Schulden ~ być zadłużonym *po* uszy; wo ~ Sie denn? gdzie pan przebywa? gdzie jesteś? immer zu Hause ~ wiecznie w domu siedzieć; in Brand ~ podpałić (ob. Haut); es steckt im Blute, to jest we krwi. II *va.* wetknąć, wsadzić, włożyć, wsunąć; Geld in etw. ~ włożyć w co pieniądze; j- m ein Ziel ~ wtyknąć komu *el.* (ob. Nase, Sack). III *vm.* es steckt mir in allen Gliedern, wszystkie członki mnie boła; da steckt's, w tem (właśnie) sek; es steckt etw. dahinter, w tem coś tkwi. IV sich hinter j- n ~ skryć się za kim; *fig.* podszywać się pod kogo; -bleiben *vn.* (sn) uwięznąć, ugrzęznąć (w błocie etc.); utknąć, utkwieć; in der Rede ~ bleiben, utknąć w mowie; -lassen *va.* zostawić (klucz w zamku).
 Ste'ckpferd *n* koń (z kija); *fig.* konik *m*, ulubiony przedmiot.
 Ste'cker, -s *m* el. wtyczka *f*.
 Ste'ckkontakt *m* el. kontakt wtyczkowy.
 Ste'ckling, -(e)s, pl -e *m* wysadka *f*.
 Ste'cknadel *f* szpilka *f*; -büchse *f* igielniczka *f*; -krissen *n* poduszeczka do szpilek.
 Ste'ck-reis *n* ob. Steckling; -rüle *f* rzepa *f*; -zirkel *m* cyrkiel wtykowy.
 Steg [sztek] -(e)s, pl -e *m* I ścieżka *f*. 2 kładka *f*. 3 podstawkę *m* na skrzyp-

cach. 4 strzemiączko *n* (u spodni); -brücke *f* kładka *f*; -reif *m*: aus dem ~ bez przygotowania; aus dem ~ reden, improwizować, mówić bez przygotowania; -reifeidicht (in) *s* improwizator(ka); -reifeidicht *n* wiersz improwizowany.
 Ste'hauf *m*, -männchen *n* niewyrotki *pl*, figurka niewyrotna.
 Ste'hbierhalle *f* bar *m*, piwiarnia *f*.
 ste'hen [szte-] *I vn.* (h i sn) I stać; meine Uhr steht, mój zegarek stoi; allein ~ być samotnym; auf einer Liste ~ figurować na liście; (das Barometer) steht auf Regen, wskazuje na (a. zapowiada) deszcz; auf j- s Steie ~ trzymać za kim; bei j- m im Dienste ~ służyć u k.; Geld bei j- m ~ haben, mieć u k. pieniądze na procent; für j- n gut ~ ręczyć za kogo; ich stehe dafür, odpowiadam za to; in einem Amte ~ piastować urząd; davon steht nichts (in dem Briefe) o tem niema wzmianki...; Tränen standen ihm in den Augen, miał łzy w oczach; in Verbindung ~ mit... być w stosunkach z (kim); in Verdacht ~ być w podejrzeniu; im Widerspruch (Zusammenhang) ~ być w sprzeczności (mieć związek) z czem; wie steht es mit Ihrer Gesundheit? jak tam ze zdrowiem? jak się pan(i) czuje? wie steht es mit dem Kaffee? jaka jest cena kawy? die Preise ~ hoch, ceny są wysokie; über j- m ~ być czym przelozonym, szefem; unter j- m ~ być czym podwalnym; unter Aufsicht ~ być pod dozorem; ich stehe zu lhren Diersten, jestem na pańskie usługi; es steht zu erwarten, należy się spodziewać. 2 (o ubraniu) być do twarzy. II sich müde ~ zmęczyć się staniem; sich gut ~ być w dobrych warunkach, być dobrze sytuowanym; er steht sich gut dabei, dobrze na tem wychodzi; dobrze mu ztem; er steht sich auf (500 Mark) monatlich, zarabia... miesięcznie; -bleiben *vn.* (sn) stać, zatrzymać się; ste'hend *I a* I stojący; -en Fußes, natychmiast, zmiejsza; allein ~ samotny; -es Wasser, stojąca woda. 2 nieruchomy; staly; -e Bühne, staly teatr; -es Fleece, stałe wojsko; -er Ausdruck, wyraz uświęcony, utarty. II *ad.* stojący, na stojącej; -lassen *va.* zostawić; nie

tknąć (jedzenia); den Bart ~ lassen zapuścić brode.
 Ste'kragen *m* kołnierz(yc) stojący; -lampe *f* lampa stołowa, stojąca; -leiter *f* drabina podwojna.
 ste'hlen *va.* i *vn.* (h) (u)kraść; sich aus dem Hause ~ wykraść (uloćnić) się z domu; sich wohin ~ wkraść się dokąd; das kann mir gestohlen werden, nie dbam o to, nie zależy mi na tem; Ste'hler, -s *m* złodziej *m*; Ste'hlsucht *f* skłonność do kradzieży.
 Ste'hmännchen *n* ob. Stehauf.
 -pult *n* pulpity *m* miejsce stojące; -pult *n* pulpity *m* (do pisania).
 Steiermark *f* gen. Styria *f*; Steiermärker *m* Styryjczyk *m*.
 steif [sztaif] *a* sztywny; zesztyniały, zdrętwiały; -e Wasche, sztywna bielizna; *fig.* a) sztywny, ceremonialny, wymuszony; b) niezłomny, nieugięty; ~ und fest an etw. glauben, wierzyć w co niezłomnie; ~ und fest etw. behaupten, twierdzić co uprzecznie, kategorycznie; ~ werden, (ze)sztywnieć; steifig; steifen *va.* (na)krochmalic (bieliznę); zrobit sztywnym; sich auf etw. ~ upierać się przy czem; Steifheit *f* sztywność *f* (t. fig.); ~ der Gelenke, zesztynienie *n* stawów. [jonka *f*.]
 Steif-leinen *n*, -leinwand *f* kle-Steig [sztaik] -(e)s, pl -e *m* ścieżka *f*; -bügel *m* strzemie *n*; -bügelriemen *m* puśliko *n*.
 Stei'ge, pl -n *f* wąskie schody. 2 ścieżka *f* pod górę, 3 kocioł *m*.
 Stei'gen *n* chwyty, raki *pl*, żelaza wlawowe.
 stei'gen *I vn.* (sn i h) I iść pod górę, wdrapywać się; auf den Stuhl ~ wejść, wleźć na krzesło; aus (dem Wagen) ~ wysiąść; aus dem Bette ~ wyjść z łóżka; durch das Fenster ~ wejść przez okno; im Preise ~ drożeć, iść w górę; ins Bad ~ wejść do kąpieli; über das Gitter ~ przelazieć przez kraty; vom Pferd ~ zsiadać z konia (ob. Haar, Kopf). 2 (o wozie) wzbierać; (o akcjach etc.) iść w górę; (o termometrze) podnosić się; in die Luft ~ wzbicie się (w górę). II S- n wchodzenie w górę; wznoszenie się; podnoszenie się cen; wezbranie *n* (wody); stei'gend *a* idący w górę; mit -em Alter, z wiekiem; mit -er

Leidenschaft, z wzmagającą się namiernością; **Steiger** m sztygar m. **steigern** *va* podwyższyć (cenę, czynsz etc.); **podbijać** (na licytacji); *gr.* stopniaować; **sich** ~ wzmagać (podnieść) się, iść w górę; **Steigerung** *f* podwyższenie; wzmaganie się; **podwyżka** *f*; *gr.* stopniowanie *n*; **-sgrad** *m*, **-sstufe** *f* *gr.* stopień *m* (porównania).

Steig-fähigkeit *f* wzlomłość, wznosność *f*; **-flug** *m* wznoszenie *n* się; **-leitung** *f* el. pion *m*, tor pionowy; **-rohr** *n* nasadka *f*, rura nasadowa. **Steigung** *f* wzniesienie *n* (się). **steil** *a* stromy, spadzisty; **Steilheit** *f* stromłość, spadzistość *f*.

Stein, (-e), *pl* -e *m* 1 kamień *m* (t. żółciowy, w domino etc.); *der* ~ *der* Weisen, kamień filozoficzny; **zu** ~ werden, skamienieć; *fig.* ein Herz von ~ serce kamienne; *j-m* -e *in* den Weg legen, robić *k.* trudności; *es* fiel mir ein ~ vom Herzen, kamień mi spadł z serca. 2 pestka *f* (w śliwkach **steinalt** *a* stary jak świat. [etc.]).

Steinarbeiter *m* kamieniarz *m*. **steinartig** *a* kamieniasty.

Steinbach *m* potok górski; **-bank** *f* lawa kamienna, pokład kamienny; **-bau** *m* budowanie kamieniami; **-bearbeitung** *f* obróbka *f* kamieni; **-bechwerden** *pl* *med.* doległości z kamienia; **-block** *m* bryła kamienna; **-bock** *m* koziorożec *m*; **-boden** *m* grunt kamienny; **-bohler** *m* świdr kamieniarzki; **-brecher** *m* kamieniarz *m*; **med.** kruszydło kamieni; **-bruch** *m* kamieniobłom *m*; **-butt** *m*, **-butte** *f* licht, turbot *m*; **-damm** *m* grobla kamienna; **-druck** *m* litografia *f*; **-drucker** *m* litograf *m*, **-druckerei** *f* zakład litograficzny; **-eiche** *f* dąb **steinern** *a* kamienny. [zimowy].

Steinfliese *f* płyta kamienna; **-forelle** *f* pstrąg rzeczny; **-frucht** *f* pestkowiec *m*, owoc pestkowy; **-grund** *m* grunt skalisty; **-gut** *n* fajans *m*; kamionka *f*; **-gutgeschirr** *n* naczyńka kamionkowe, fajansowe; **-gutware** *f* wyroby kamionkowe; **-hammer** *m* młot kamieniarzki; **steinhart** *a* twarde jak kamień; **-haue** *f* oskard, kilof skalny; **-haucr** *m* kamieniarz, łamacz *m* kamieni; **-haufe** (*m*) *n* kupa *f* kamieni.

steinig *a* kamienisty; **steinigen** *va.* (u)kamenować; **Steinigung** *f* ukamienowanie *n*.

Stein-karren *m* taczki kamieniarzki; **-klopper** *m* kamieniarz *m*; **-kohle** *f* węgiel kamienny; **-kohlenbergwerk** *n* kopalnia węgla kamiennego; **-kohlenflos** *n* pokład węgla kamiennego; **-kohlangas** *n* gaz świetlny z węgla kamiennego; **-kohlienter** *m* smola kamiennowo-węglowa; **-kranke** (*r*) *s* chory na kamienie (żółciowe etc.); **-krankheit** *f* choroba kamieniowa; **kamica** *f*; **-krug** *m* dzbanek kamionkowy; **-kunde** *f* mineralogia *f*, kamienioznawstwo *n*; **-metz** *m* kamieniarz *m*; **-obst** *n* ob. -frucht; **-öl** *n* olej skalny, nafta *f*; **-pflaster** *n* bruk kamienny; **-pilz** *m* biały grzyb;

-platte *f* płyta kamienna; **steinreich** *a* szalenie bogaty; **-sals** *n* sól kopalna, kamienna; **-schicht** *f* warstwa kamienna; **-schlag** *m* szuter, tłuczeń *m*; **-schleifer** *m* szlifierz (drogich) kamieni; **-schleuder** *f* proca *f*; **-schneider** *m* rytownik, litograf *m*; **-schnitt** *m* *med.* cięcie do wydobycia kamieni, operacja kamienia; **-schotter** *m* tłuczeń *m*; **-schrift** *f* styl lapidarny; napis na kamieniu; *dr.* czcionki kamienne; **-schüttung** *f* nasyp kamienny; **-setzer** *m* brukarz *m*; **-sonde** *f* *med.* zgłębnik *m* do kamieni; **-tafel** *f* płyta kamienna; **-topf** *m* garnek kamionkowy; **-wurf** *m* 1 rzucanie kamieniem 2 narzut kamienny; **-zange** *f* *med.* kleszcze do wydobycia kamieni; **-zeichner** *m* litograf *m*; **-zeichnung** *f* litografia *f*; rysunek litografowany; **-zeit** *f* epoka kamienna.

Steiß, -es, *pl* -e *m* tyłek; (u drobiu) kuper(ek) *m*; **-bein** *n* kość kuprowa. **Stella**'ge [szteláz] *f* 1 staluga *f*, 2 gielda; steláz *m*, opcja podwójna. **Steilbar** *a* nastawny, ruchomy. **Steillichein** *n* schadzka *f*.

Steile, *pl* -n *f* 1 miejsce *n*; *an* ~ von, na miejsce, zamiast; w zastępstwie (ob. Ort); *an j-s* ~ treten, zając czyje miejsce, zastąpić *k.*; *auf der* ~ zmiejsca, nатычмяст; *an* *lhrer* ~ na pańskim miejscu; *nicht* *reht* von *der* ~ kommen, nie posuwać się naprzód. 2 posada *f*, 3 ustep *m* (w książce).

stellen 1 *va.* stawić, postawić (warunki, świadka etc.); *ustawić*; *zadać*

(pytanie etc.); *in* den Schuppen ~ wstawić do szopy; *zastawić* (sida); **nastawić** (zegar); (Champagner) **kalt** ~ zamrażać (ob. Abrede 2, Aussicht, Bein, Belieben, Frage 2, Probe 1, Rechnung, Rede 4, Schau, Verfügung); *vor* Augen ~ uaoaczić. **II sich** ~ stawić (zgłosić) się, stanąć; *sich* *auf* die Zehen ~ wspiąć się na palcach; *sich* *krank*, *taub* ~ uduwać chorego, głuchego; *sich* *zur* Prüfung ~ zgłosić się do egzaminu; *der* **Preis** *stellt* *sich* *hoch*, *niedrig*, *cena* *sie* *kal-* *kuljuje* *wyso*ko, *nisko*; *sich* *dem* **Gerichte** ~ stanąć przed sądem.

Stellenangebot *n* zaofiarowanie posady; **-gesuch** *n* podanie o posadę; **-jäger** *m* ubiegający się o posadę; **-nachweis** *m*, **-vermitt(e)lungsbüro** *n* biuro pośrednictwa pracy; **-vermittler** (*in*) *s* stręczyciel(ka) posad; **Stellenweise** *ad.* miejscami.

Stellmacher *m* kolodziej, stelmach *m*; **-ei** *f* kolodziejstwo *n*.

Stellung, *pl* -en *f* 1 ustawienie; położenie; nastawienie *n* (zegarka). 2 postawa *f*; stanowisko *n*; ustosunkowanie się; *zu* *etw.* ~ nehmen, zając wobec cz.; stanowisko; ustosunkować się do cz.; *gesellschaftliche* ~ pozycja społeczna. 3 posada *f*. 4 mil. pozycja *f*, stanowisko *n*; **-nahme** *f* zajęcie stanowiska (wobec cz.); **-befehl** *m* nakaz stawienia się do poboru; **-skrieg** *m* wojna pozycyjna, okopowa.

stellungslos *a* bez posady; **-pflichtig** *a* popisowy, poborowy *m*. **Stellungswechsel** *m* mil. zmiana stanowiska; przesunięcie (artylerji).

stillvertretend *a* zastępczy. **Stillvertreter** (*in*) *s* zastępca (-czyni); **-vertretung** *f* zastępstwo *n*; *in* ~ w zastępstwie; **-werk** *n* kol. nastawnica *f*; **-zeiger** *m* zeg. wskazówka *f*; **-zirkel** *m* cyrkiel nastawny.

Stilzbein *n* noga drewniana. **Stilze**, *pl* -n *f* szcudło *n*; *auf* -n *gehen*, **stelzen** *vn.* (h i sn) chodzić na szcudłach (t. fig.); **Stilzfuß** *m* noga drewniana; **Stilzvogel** *pl* ptaki szcudlowate.

Stimmleisen *n* dłuto (plaskie). **Stimmen** *va.* 1 (sich) opierać, podierać (się); die Hände *in* die Seiten ~ podeprzeć (ująć) się pod boki; *fig.* *sich* ~ sprzeciwiać się (czemu). 2

Locher ~ dziurkować (dłutem). 3 śpiętrzyć, tamować (wodę).

Stempel [sztem] -s *m* 1 stempel *m*; *fig.* pietno *n*; *cacha* *f* (t. na monacie). 2 słupek *m* (t. bot.). 3 tlok, stoper *m*; *gór.* podpora *f*; **-abgabe** *f* opłata stempłowa; **-amt** *n* urząd stempłowy; **-bogen** *m* arkusz ostempłowany; **-farbe** *f* tusz *m* do stempli; **stempelfrei** *a* wolny od opłaty stempłowej; **-gebühr** *f* opłata stempłowa; **-marke** *f* marka stempłowa. **stempeln** *va.* (o)stempłować; *cechować* (miary i wagi); *znakować*; *fig.* (na)piętnować, wycisnąć pietno.

Stempelpapier *n* papier stempłowy; **-pflicht** *f* obowiązek ostempłowania; **stempelpflichtig** *a* podlegający opłacie stempłowej; **-schneider** *m* stemplarz *m*; **-stelle** *f* kontrola wsparć wyplatanych bezroboczym; **-steuer** *f* opłata stempłowa.

Stempelung *f* (o)stemplowanie; *cechowanie* *n*.

Stengel, -s *m* bot. łodyga *f*. **Stenogramm** *m* stenogram *m*. **Stenograph** [stzenograf] -en, *pl* -en *m* (-in *f*) stenografist(ka); **-graphie** [-graf] *f* stenografia *f*, stenografiowanie; **stenographisch** *a* stenograficzny; **-typistin** *f* stenotypistka *f*.

Stefan [sztefan] *m* Stefan; **Szefpan**; **Stefphanie** [-fa] *f* Stefania. **Stepdecke** *f* koldra pikowana.

Steppe, *pl* -n *f* step *m*. **steppen** *va.* stebnować, pikować.

Steppenbewohner *m* stepowiec *m*; **-fuchs** *m* zo. korsak *m*.

Stepper *m* stebnownik *m*; **Stepperei** *f* stebnowanie, pikowanie *n*.

Steppfaden *m* nici do stebnowania; **-naht** *f* szew stebnowy; **-stich** *m* ścieg stebnowy, stebenek *m*.

Steirbebett, **-lager** *n* loże śmiertelne; **-fall** *m* wypadek śmierci; **-gedanken** *pl* myśli o śmierci; **-haus** *n* dom żałoby; **-kasse** *f* kasa pogrzebowa; **-lied** *n* pieśń pogrzebowa.

sterben 1 *vn.* (sn) umrzeć; Hungers ~ umierać z głodu; *eines natürlichen Todes* ~ umrzeć naturalną śmiercią; *vor* Lange(r)weile ~ umierać z nudów. **II S-** *n* umieranie *n*, śmierć *f*; *im* ~ liegen, *konąć*; *zum* ~ verliebt, *na* *zabój* *zako*chany; **Stirbende** (*r*) *s* u-

mierający; **ste'rbenskrank** a śmiertelnie chory; **Ste'rbenswörtchen** n. er hat mir kein ~ gesagt, nie powiedział mi ani słówka.

Ste'rbeurkunde f akt zejścia. **ste'rbl'ich** a śmiertelny; ~ verliebt, na zabój, szalenie zakochany; **Ste'rbl'ichkeit** f śmiertelność f. **Stereometrie** ['szte:] f stereometria f; **Stereoskop** n stereoskop m. **stereotyp** a stereotypowy; **stereotypic'ren** [-pli-] aa. stereotypować, odlewać [plyty] stale.

steril ['szeril] a jałowy (grunt), nieplodny; **sterilisie'ren** aa. sterylizować, wyjałwiać; **Sterilisie'ring** f wyjaławianie n, sterylizacja f; **Sterilität** [-tet] f jałowosc f.

Ste'r'ling (-e)s, pl -e m sterling m. **Stern**, (-e)s, pl -e m gwiazda (t. teatr., filmowa). 2 strzałka f, biała płama (na czole konia); **ste'r'nartig** a gwiazdzisty; -bild n gwiazdozbiór m, konstelacja f; -blume f astra f; -chen n dr. odsyłacz m, gwiazdka f; -deuter m astrolog m; -deuterei f, -deutung f astrologia f, wróżenie z gwiazd.

Ste'rnen-banner n sztandar gwiazdzisty; -himmel m niebo gwiazdziste; **ste'rnenklar** a gwiazdzisty; -licht n światło gwiazd; -meer n morze gwiazd; -zelt n firmament gwiazdzisty.

ste'r'n-förmig a mający kształt gwiazdy; -hell, -klar a gwiazdzisty. **Ste'r'n-karte** f mapa niebieska, astronomiczna; -kunde f astronomia f; -kundige(r) m astronom m; -lein n gwiazdka f; -schuppe f gwiazda spadająca; -schuppenfall m spadanie gwiazd; -seher m astronom m; -warte f obserwatorium astronomiczne. [nasad m (u pluga).

Sterz, (-e)s, pl -e m kuper(ek) m. 2 stet [szet] a ob. stetig.

Stethosko'p [-kóp] (-e)s, pl -e n med. słuchawka f, stetoskop m.

ste'tig ['szte:] a stały, ciągły, ustawiczny; **Ste'tigkeit** f stalosc, ciąglosc f; stets ad. zawsze; ciągle. **Stetti'n** n geo. Szczecin. **Steu'er!** [sztoj-] -s n ster m. **Steu'er** pl -n f podatek m; fig. zur ~ der Wahrheit, jako dowód prawdy; -amt n urząd podatkowy; -anlage f,

-anschlag m rozkład podatków; -auf-lage f nalozenie podatków; **steu'er-lar** a podległy podatkowi; -be-freiung f zwolnienie od podatków; -be'hörde f władza podatkowa; -be-trag m kwota podatkowa; -bord n prawa strona okrętu, sztybmork m; -druck m ucisk podatkowy; -ein-nehmer m ucośc podatkowy; -er-hebung f pobór podatków; -erklä-rung f deklaracja podatkowa; -er-leichterung f ulga podatkowa; -steuerfrei a wolny od podatków; -gesetz n ustawa podatkowa; -hin-terziehung f sprzeniewierzenie podatków; -kraft f sila podatkowa (ludności); -last f ciężar podatkowy; **steu'erlos** a i ad. bez steru; -mann m sternik m.

steu'ern aa. i m. (h i sn) 1 sterować, kierować, aw. pilotować; das Schiff hat nach (London) gesteuert, okręt popłynął do...; fig. einer Sache ~ za-pobiec czemu. 2 (h) płacić podatki.

Steu'er-nachlaß m odciążenie, zmniejszenie podatków; -pflichtige(r) s podatnik m; -pflichtigkeit f obowiazek podatkowy; -rad n aut. kierownica f, kolo sterowe; -register n rejestr, spis podatków; -rolle f lista podatkowa; -ruder n ster m, wioslo sterowe; -satz m stopa podatkowa; -schraube f śruba podatkowa; aut. śruba sterowa; die ~ anziehen, naciśnąć śrubę podatkową; -senkung f zmniejszenie podatków.

Steu'ern f 1 sterowanie, kierowanie n. 2 aut. kierownica f, 3 mech. stawidło n, zwrotnia f; -schebel m aut. sternik dźwigniowy.

Steu'er-veranlagung f wymiar podatku; -verteilung f rozkład m (repartycja f) podatków; -wesen n podatkowosc f; -zahler m płatnik podatkowy, podatnik m; -zuschlag m dodatek do podatku. [okręty m]

Ste'ward [stjuerd] -s, pl -s m kelner

stibi'tzen aa. fam. (u)krąść, buchnąć. **Stich**, (-e)s, pl -e m 1 ukłucie; ukąszenie (osy etc.); pchnięcie (szabla etc.); klucie n (w boku etc.); fig. docinek m, ukłucie. 2 ścieg m. 3 ztych m, rycyna f. 4 fig. ~ halten, wytrzymać próbę, ostać się; im -e lassen, opuścić, porzucić; fam. puciec kaniem; zrobić zawód. 5 karc. bitka, lewa

f; alle -e machen, zabrać wszystkie lewy. 6 der Wein hat einen ~ wino ma posmak kwaskawy; einen ~ haben, być podchmielonym; einen ~ ins Blau haben, wpadać w niebieskie, mieć odcień niebieski; -blatt n 1 jelca pl (u palasza etc.). 2 fig. cel zyderstwa.

Sti'chel, -s m rylec m; **Stichele!** f fig. ukłucia, docinki pl; **sti'chel-haarig** a dereszowaty (koń); **sti'cheln** u. (h) i aa. 1 szyc; stebnować. 2 fig. pikować, ubość; auf j-n ~ docinać komu; wyszydzać kogo; **Sti'chelwort** n slowo uszczypliwe.

sti'ch-fest a zabezpieczony od ran; szn. wypróbowany; -haltung a ostać się mogący; uzasadniony; ważny.

Sti'chler, -s m człowiek uszczypliwy; **Sti'chling** m icht. kółka f. **Sti'ch-probe** f próba na wrywki; -tag m dzień likwidacyjny; ostateczny termin (płatności); -waffe f biała broń; -wahl f wybór ściślejszy; -wort n wyraz przypominający; hasło n (ob. Schlagwort); dr. odsyłacz m; te. replika f; -wunde f rana kluta.

Sti'ckarbeid f robótka haftowana, wyszywana; haft(owanie); **sti'cken** aa. haftować; **Sti'cker(in)** s hacciarz (-rka); **Sticker!** f haftowanie; hacciarstwo; **Sti'ckgarn** n nici do haftowania; przedza hacziarska.

Sti'ck-gas n azot m; -gaze f kanwa f; -busten m koklusz m;

sti'ckig a duszący (gaz). **Sti'ck-luft** f zaduch m; -maschine f hacziarska f; -muster n wzór, deszeń do haftowania; -nadel f igła hacziarska; -rahmen m krosienko n; -seide f jedwab hacziarski.

Sti'ckstoff m azot m; -dünger m nawóz azotowy; -verbindung f połączenie azotowe.

Sti'ckwolle f włóczka f. **stie'ben** [sztl-] un. (po)sypać się; sypać (iskry); auseinander ~ rozsypać (rozpierschząc) się.

Stie'fbruder m brat przyrodni.

Stie'fel [sztl-] -s m but; bucik m; -absatz m obcas m; -anzieher m 1 uszko n u buta. 2 rozek m (łyżka f) do wciągania obuwia; -bürste f szcotka do butów; -knecht m ob. -anzieher 2; -leisten m prawidło n do butów.

stie'fel n un. (h) iść. II wa. obuć. **Stie'fel-putzer** m czyszciciel butów,

pucybut m; -schaft m cholewa f; -stulpe f sztylpa f.

Stie'feltern pl ojczym i macocha. **Stie'felwische** f szuwaks m. **Stie'f-geschwister** pl rodzeństwo przyrodnie; -kind n pasierb, pasierbica; -mutter f macocha f; -mütterchen n bot. bratki pl; **stie'fmütterlich** a macoszy; ad. po macoszeniu; -schwester f siostra przyrodnia; -sohn m pasierb m; -tochter f pasierbica f; -vater m ojczym m.

Stie'ge [sztl-] f 1 schody. 2 zo sztuk. **Stie'glitz** [sztlg-] -es m szczygiel m. **Stiel** [sztl] (-e)s, pl -e m 1 trzonek m (noża etc.); rekojęść, ręczka f. 2 lod-dyga f (u kwiatu); ogonek m, szypulka f (u owocu); fig. mit Stumpf und ~ ausrotten, wykorzenić doszczętnie; **stie'len** aa. osadzić w trzonek.

Stier, (-e)s, pl -e m byk, buhaj m. **stier** [sztl] a nieruchomy; osulpiaty, dziki (wzrok); **stie'ren** aa. wy-trzeszczyć oczy; patrzeć dzikim, osulpiłym wzrokiem.

Stie'r-gefecht n, -kampf m walka byków; -kämpfer m toreador m; -nacken m byczy kark.

Stift, (-e)s, pl -e m 1 łwiek, sztyfik, gwoździć; koleczek m; skówka f. 2 olówek m. 3 pieniek m (zeba). 4 pędrak; chłopak m. II n zakład, instytut m; fundacja f; **stif'ten** aa. zakładać, (u)fundować (kościół, szpital); ekorzarzyć (malżeństwo); złożyć (zakon, szkołę); wystawić (pułk); narobić, narobić (wiele złego); uczynić (wiele dobrego); Frieden ~ pogodzić; Nutzen ~ uczynić co pożytecznego, przynieść pożytek; Händel, Unfrieden ~ siać niezgodę; **Stif'ter(in)** s założyciel(ka), fundator(ka); twórca, sprawca (-czynny).

Stif'ts-dame f, -fräulein n kano-niczka; -herr m kanonik; -kirche f kościół katedralny; kolegiata f.

Stif'tung f zalozenie n, fundacja f; zakład, instytut m; milde ~ fundacja milosiernia; -fest n obchód m (rocznica f) zalozenia; -surkunde f akt zalozenia, zapis fundacyjny.

Stif'tzahn m zab. świadczkowy. **stigmatisie'ren** aa. piętnować. **Stil** [sztl] (-e)s, pl -e m styl m; im großen ~ w wielkim stylu, na wielką skalę; -art f rodzaj stylu.

Stile tt, -(e)s, pl -e n sztylet 7.
sti'lgerecht a stylowy.
stilis'e ren *va.* (wy)stylizować; **gut** ~ pisać dobrym stylem; **Sti'll'ist**, -en, pl -en m stylista m; **Sti'll'stik** f stylistyka f; **sti'll'stisch** a stylizacyjny; in -er **Hinsicht**, pod względem stylizacyjnym.
stilla I a cichy, spokojny; milczący; -er **Gesellschafter**, cichy wspólnik; -e **Messe**, cicha msza; das **Geschäft ist** ~ spokoj, zastój w interesach; der **Stille Ozean**, Ocean Spokojny; im -en, pokryjomu; **prz.** -e **Wasser** sind tief, cicha woda brzegi rwie. II *ad.* cicho, spokojnie; ~ werden, ucichnąć, umilknąć, uciszyć się. III *int.* ~ l cicho! ~ davon l nie mów(my) o tem!
Sti'll'e *f.* cisza f, spokój m; in der ~, in aller ~ cichaczem, pokryjomu.
Sti'll'leben n życie ciszsze; *mal.* marlarstwo sielankowe.
Sti'll'lehre f stylizacja f.
sti'll'en *va.* uciszyć, uspokoić; za-spokoić (głód), gasić (pragnienie); na-karmić (dziecko); zatamować (krew); uśmierzyć (ból, bunt); -d a kojący, uśmierający (lek).
sti'll'halt'en I *va.* trzymać (rękę etc.) spokojnie; er kann den Mund nicht ~ gęba mu się nie zamyka. II *vn.* (h) zastrymzać się, (przy)stanąć. III **S**-n zastrymżanie n się; postój m.
sti'll'liegen *vn.* (h) leżeć spokojnie.
sti'll'los a bez stylu.
sti'll-schweigen I *vn.* (h) milczeć; zamilknąć. II **S**-n milczenie n; mit ~ übergehen, pominąć milczeniem; -d a milczący; *ad.* **Stilla** czono, milczkiem, w milczeniu; **Stillsetzung** f przerwa f ruchu, zastrymżanie n; **sitzen** *vn.* (h) siedzieć spokojnie (a bezczynnie); nicht ~ können, nie móc usiedzieć na miejscu.
Sti'll'stand m bezruch (maszyny), spoczynek m, przerwa f; *handl.* zastój m; *mil.* zawieszenie n walki; **sti'll'st'ehen** *vn.* (h) stać spokojnie, nie ruszać się; zatrzymać się (ob. **Verstand**); nie chodzić (o maszynę); -d a stojący (spokojnie), nieruchomy; stillstehendes **Wasser**, woda stojąca.
Sti'll'ung f ucieszenie, uspokojenie; zaspokojenie; zatamowanie (krew); karmienie n (dziecka). [chu.
sti'll'vergnügt a zadowolony w du-

Sti'llübung f ćwiczenie stylistyczne;
sti'llvoll a stylowy, gustowny.
Sti'mm-abgabe f głosowanie n; **-händer** pl *an.* struny, wiązadła głosowe; **sti'mm'berechtigt** a uprawniony do głosowania; **-berechtigung** f prawo głosowania.
Sti'mme, pl -n f głos m; mit **lauter** ~ głośno; mit **leiser** ~ cicho; j-n *an* der ~ erkennen, poznać k. po głosie; seine ~ abgeben, oddać głos, głosuwać; keine ~ haben, nie mieć głosu a. prawa głosowania; **mus.** bei ~ sein, być przy głosie (ob. **Sitz** 3).
sti'mmen I *vn.* (h) I głosuwać (für j-n za kim). 2 zgadzać się; das **stimmt!** zgadza sie! tak jest! II *va.* nastroić (instrument); **fig.** nastroić, usposobić; j-n **günstig** ~ usposobić k. przychylnie; seine **Forderungen hoch** ~ mieć wysokie wymagania; **gut** gegen j-n **gestimmt**, dobrze usposobiony dla k.; (er ist heute) **schlecht gestimmt**, źle usposobiony, nie w humorze.
Sti'mmen-einheit f jednogłośność f; mit ~ jednogłośnie; **-gleichheit** f równość głosów; **-mehrheit** f większość głosów; **-minderheit** f mniejszość głosów; **-sammeler** m zbieracz głosów. [się od głosowania.
Sti'mmenthaltung f wstrzymanie
Sti'mmer, -s m stroiciel (fortepianowy etc.); klucz do strojenia.
sti'mmfähig a mający prawo głosowania.
Sti'mm-führer m kierownik chóru, koryfeusz m; upelnomocniony mówca; **proworder** m; **-gabel** f *mus.* karmerton m, widełki strojowe; **-geber** m oddający głos, głosuujący; **sti'mm'haft** a dźwięczny; **-hammer** m *mus.* strojnik m; **-holz**, -**hölzchen** n *du.* szła (kolek) skrzypiec; **-lage** f rejestr m głosu; **sti'mmlos** a pozbawiony głosu, bezgłosy; **gr.** niemy; **-organ** n organ głosu; **-recht** n prawo głosowania; **-ritze** f *an.* głośnia f; **-schlüssel** m *mus.* strojnik m.
Sti'mmung, pl -en f I *mus.* strojenie n; strój m (instrumentu); die ~ verlieren, rozstroić się. 2 **fig.** nastroić m; usposobienie n (t. gieldy); **duch** (wojska); **frohliche** ~ wesoly nastroj; in ~ kommen, ożywić się; nicht in ~ sein, nie być usposobionym a. w humorze; **gedrückte** ~ przynębie-

nie n; öffentliche ~ opinia publiczna; **-sbild** n obraz nastrojowy; **sti'mmungs-voll** a nastrojowy.
Sti'mm-wechsel m zmiana głosu; **Sti'mm'werkzeug** n organ głosu; **-zähler** m obliczający głosy; **-zählung** f obliczenie głosów; **-zettel** m kartka wyborcza.
Sti'nk'ombe f bomba cuchnąca.
sti'inken *vn.* (h) śmierdzić, cuchnąć; **-d**, **sti'inkig** a śmierdzący, cuchnący; **fig.** -de **Lüge**, bezzelne kłamstwo; **Sti'nk'akter** n śmierdziel m.
Stint, -(e) s pl -e m stynka f.
Stipendia't [-dja't] -en, pl -en m stypendysta m; **Sti'pendium** -(s), pl -dien n stypendium n.
sti'ppen *va.* maczać (w sosie).
Stirn, -e *f.* czolo n; j-m die ~ bieten, stawiać k. czolo; die ~ haben (etw. zu sagen), mieć czelność...; **-band** n, **-binde** f przepaska na czole; **diadem** m; **-falte** f zmarszczka na czole; **-locke** f kosmyk włosów na czole; **-rad** n *mech.* koło czolowe, palczaste; **-riemen** m naczolek m (u konia); **-runzeln** n marszczenie czola; **-seite** f front m, fasada f (budynku); **-wunde** f rana na czole.
Sto'a [szto'a] f portyk m.
stö'bern [szto'b] *vn.* (h) I *va.* przetrząsać, szperać, gmerać; es -rt, śnieg przysy; **Stö'berwetter** n zadykma f.
sto'chern [szto'č] I *va.* i *vn.* (h) rozniecać, podgamać (ogień); grzebać (w ogniu); sich die **Zähne** ~ dłuwać w zębach.
Stock! -s, pl -s m kapitał (zakładowy); zapas gotówki, towarów.
Stock! -(e)s, pl **Stocke** m I laska f, kij m. 2 pniak, pień m; über ~ und **Stein** laufen, bieć co tchu. 3 piętro n; im **ersten** ~ na pierwszym piętrze. 4 krzak m (róż); winorośl f. 5 ul m. 6 trzon (maszy) górski. 7 kosa f, wieżenie n. 8 skarbonka f.
sto'ck-blind a zupełnie ślepy;
Sto'ck'degen m laska ze szpada;
-dumm a głupi jak but; **-dunkel** a ob. stockfister.
sto'cken I *vn.* (h) i (sn) I zatrzymać się, ustać, stanąć; zatamować się; zaczynać się (w mowie); die **Paste** stockt, sprawa się zahaczyła, nie postępuje naprzód; **das Gespräch** stockte, rozmowa się urwała; **der Handel** stockt,

handel ustaje, jest zastój w handlu. 2 krzeпаć, ścinać się (o krwi); zsiadać się (o mleku). 3 butwieć, pleśnieć. II **S**-n zastrymżanie się; zacinanie się (w mowie); butwienie; zsiadanie n się (mleka); zastój m (w handlu); ina ~ geraten, zatrzymać (urwać) się.
Sto'ck'engländer m zabity Anglik, Anglik z krwi i kości.
sto'ck'fenster a *id.* zupełnie ciemny; ciemno, choć oczy wykol.
Sto'ck'fisch m icht, sztokfisz m.
Sto'ck'fleck m plama od wilgoci.
Sto'ck'franzose m zabity Francuz.
sto'ck'fremd a zupełnie obcy.
Sto'ck'geige f skrzypieczi pl.
Sto'ck'haus m kosa f, **arezet** m.
sto'ckig a zbutwały.
stö'ckisch a zacięty, uporczywy.
Sto'ck'jobber m makler pokątny.
-knopf m galka u laski; **-laterne** f latarnia na kij; **-makler** m makler m; **-meister** m dozorca więzienny; **-prügel** pl kij, cięgi pl; **-schirm** m laska-parasol; **-schnupfen** m katar suchy (nos).
sto'ck-stoif a sztywny, jakby kij polknął; **-taub** a głuchy jak pień.
Sto'ckung f zastój m; zaparcie n (krewi); przerwa f (ruchu etc.).
Sto'ckwerk n pietro n.
Sto'ck'zwinge f skówka f u laski.
Stoff, -(e)s, pl -e m I materia, tkanina f. 2 materiał m. 3 materia, substancja f, tworzywo n. 3 przedmiot (Romanow etc.), temat m (zu einem **Roman** do powieści); ~ zum **Lachen**, powód do śmiechu.
stoff'en a z materji; **stofflich** a materialny; **stofflos** a niematerialny.
Stoff-wechsel m przemiana materji; **-wert** m wartość materialna.
stö'hnen [szto'h] I *vn.* (h) stękać, jęczeć. II **S**-n stękanie, jęczenie n.
Sto'iker [szto'č] m stoik m; **sto'isch** a stoicki; **Stoiz'i'smus** m stoicyzm m.
Sto'la, **Sto'le** [szto'č] f stula f;
Sto'lebühnen pl opłaty kościelne.
Sto'lle f, **Stollen** m placek (podulny z rodzenkami).
Sto'llen m I *gór.* sztolnia f; *mil.* chodnik podziemny. 2 cel m (u podkowy); **-arbeit** f praca w sztolni; **-bäcker** m piekarz placeków; **-bau** m budowa sztolni, chodnika podziemnego; **-schacht** m szyb chodnikowy.

Sto'lper m potknięcie n się; sto'l-p(e)rig a chropowaty; wyboisty; sto'lpern I un. (sn i h) potknąć się (t. fig.); über ein Wort ~ nie móc się wyjęczyć; zaciąć się, utknąć; 'stolz a dumny (auf etw. z czego), wyniosły; ad. dumnie; ~ tun, nadymać się; Stolz, -es m duma, pycha, wyniosłość f; er ist der ~ (seines Vaterlandes), on jest chluba...; seinen ~ in etw. setzen, mieć (a. wziąć) sobie co za punkt honoru; stolzieren un. (h i sn) pyszczyć się, zadzierać nosa.

Sto'p'büchse f dławik m, szczelnicca f.

Sto'pfen I va. i un. (h) I zat(y)kać; nap(y)chać; napakować; tuczyć (drób); nadziać (gęś); j-m den Mund ~ zatkać k. usta; eine Pfeife ~ nałożyć fajkę; der Saal war gestopft voll, sala była przepelniona. 2 (za)cerować (pończochy etc.). 3 wywołać obstrukcję, zapychać (żołądek). II sich ~ natłoczyć (napchać) się. II S- n I zatykanie; naphanie; tuczenie n. 2 cerowania n.

Sto'pfen, -s m zatyczka f.
Sto'pferin, pl -nen f cerowaczka f.
Sto'pfgarn n przędza, nici do cerowania; -mittel n med. środek ztwardzający; -nadel f igła do cerowania; -nudel f kłuska do tuczenia drobiu.

Sto'ppel, pl -n f ściernie pl, rżysko n; ostre włosy (brody); -bart m broda ostra, nieogolona; -feld n ściernisko n.

sto'ppeln va. zbierać kłosa (po ściernisku); fig. zbierać, kompilować.
sto'ppeln I va. I żeg. przynocować (line). 2 zatykać. II un. (h) zatrzy-
Stopp'i'ne, pl -n f lont m. [mać się.
Sto'ppler m kłosarz; fig. kompilator.
Sto'ppuhr f czasomierz, stopper m.
Stö'psel, -s m wtyczka f; czopek, korek, kolek m; -kontakt m el. kontakt wtyczkowy; -umschalter m przelącznik wtyczkowy.

stö'pseln va. zatykać, zakorkować.
Stör [sztrö] (-e)s, pl -e m jestotr m.
Storch, (-e)s, pl Störche m bocian m; -nest n bocianie gniazdo; -schnabel m I dziób bociania. 2 bot. bodzi-szek m. 3 pantograf m (do rysowania).
stö'ren [sztrö-] va. I j-n ~ przeszkadzać komu; lassen Sie sich nicht ~

proszę sobie nie przeszkadzać. 2 zakłócić (spokój); zepsuć (zabawę), przerwać (komu sen etc.); -d a przeszkadzać, zawadzać; przykrzy. *
Stö'rernfried m wicherzyciel, zakłócający spokój; Stö'rer m wicherzyciel m; Stö'reri'f ciągłe przeszkadzanie.
stornie'ren [sztrorn-] va. stornować (pozycje) buchalteryjną, ubezpieczenie).

stö'r'rig, stö'r'rlich a zacięty, uparty, krnąbrny; narowisty (koń etc.); Stö'r'rigkeit f krnąbrność f, upór m.
Stö'rrung f I przeszkadzanie n; przeszkoda f. 2 zaburzenie n, perturbacja f. 3 zakłócenie n (spokoju). 4 mil. wzbranianie n; -sfeuer n mil. ogień wzbraniający; -squelle f radio; źródło zakłóceń.

Stoß [sztös] (-e)s, pl Stöße m I pchnięcie (szpada etc.); uderzenie n, szturchanie m; wstrząśnienie; podrzucanie n (wóz); j-m einen ~ versetzen, pchnąć, szturchnąć kogo. 2 stos m (książek etc.), plika f (papierów); -bewegung f ruch wstrząsający; -dämpfer m aut. tłumik m wstrząśnienia; -degen m floret m; długa szpada.
Stö'ßel, -s m tłuczek m.

stö'ßen [szto-] I va. I pchać, pchnąć, popychać; szturchnąć, uderzyć; (u)-bość; żgnąć; j-n von sich ~ odd-pchnąć k.; j-n vom Throne ~ strącić k. z tronu. 2 utłuc. II un. (h i sn). 3 trącić, uderzyć (o co); mit dem Kopfe gegen die Wand ~ uderzyć głową o ścianę; auf j-n ~ natknąć się na k.; auf Schwierigkeiten ~ napotykać trudności. 4 an etw. ~ stykać się, graniczyć z czem. 5 ins Horn ~ zątrąbić. 6 an Land ~ przybić do lądu; vom Lande ~ odbić od lądu. 7 (o wozie) podrzucić, trząść. III sich an etw. ~ uderzyć się o co; fig. obrazić się o co; zgorszyć się czem.

Stö'ßer m I tłuczek. 2 zastrzał m. Stö'ßfänger m aut. zderzak; tłumik m; -gebet n modlitwa strzelista.
stö'ßig a bodliwy.

Stö'ßkraft f syla pchnięcia, uderzenia; -seufzer m głębokie westchnienie; -waffe f szpada, sztylet etc.; Stö'ßweise ad. z przerywami; dorywczo; -wind m wiatr porywisty; -zahn m kiel m.

Stö'tterer m, Stö'tterin f jkaka m;

stö'ttern I un. (h) jkakać się. II S- n jkkanie n się. [natychmiast. stracks ad. I prosto. 2 zmiejsca.

Stro'f-abteilung f oddział kary; -androhung f (za)grożenie kary; -anstalt f zakład karny; -antrag m jr. wniosek ukarania; -arbeit f szk. zadanie za karę; -aufschub m odroczenie kary; Stra'fbar a karalny; karygodny; -barkeit f karalność; karygodność f; -bestimmung f oznaczenie kary; przepis karny.

Stro'fe [sztrá-] pl -n f kara f; bei ~ pod karę; Stra'fen va. (u)karać; j-n am Leben ~ skazać k. na śmierć; j-n um Geld ~ skazać k. na grzywnę, ukarać k. grzywną (ob. Lüge).

Stro'f-erlaß m darowanie kary; allgemeiner ~ amnestja ogólna; -erlöschung f umorzenie kary.

stro'ff a napięty, wyprężony, napięty; fig. surowy, srog, ostry; ~ anziehen a. spannen, wyprzeżyć; ~ anliegen, (o ubraniu) obcisłe leżeć.

stro'ffällig a podlegający a. podpadający karze, karalny; Stro'ffälligkeit f karalność, karygodność f.

stro'ffen va. (sich) wyprzeżyć (się); Stro'ffheit f napięcie, wyprężenie n; fig. surowość, srogość f.

stro'ffrei a wolny od kary, bezkarny; Stro'fffreiheit f bezkarność f.

Stro'f-gefangene(r) s więzień odsiadujący karę; -geld n grzywna f; -gericht n sąd karny, karzący; Stro'fgerichtlich a karno-sądowy; -gerichtsbarkeit f sądownictwo karne; -gerichtsordnung f procedura karna; -gesetzbuch n kodeks karny; -gesetzgebung f ustawodawstwo karne; -kammer f izba karna; -kolonie f osada karna.

stro'flich a karygodny.
Stro'fling, (-e)s, pl -e m więzień m; -sjacke f bluza więzienna.

stro'flos a bezkarny; Stro'flosigkeit f bezkarność f.

Stro'f-mandat n nakaz karny; -maß n wymiar kary; -milderung f złagodzenie kary; -porto n dopłata f (do listu etc.); -predigt f kazanie karzące, perora f; -prozeß m proces karny; -punkt m sp. punkt karny; -recht n prawo karne; stro'f'rechtlich a karny; -sacdie f sprawa karna; -stoß m sp. wolny strzał (w piłce

nożnej); -verfahren n postępowanie karne, przewód sprawy karny; -ver-jährung f przedawnienie kary; -verschärfung f obstrzenie kary; -versetzung f przeniesienie za karę; -vollstreckung, -vollziehung f wykonanie kary; stro'fwürdig a karygodny; -würdigkeit f karygodność f.
Strahl [sztrál] (-e)s, pl -en m I promień, promyk m. 2 wytrysk m (wo- dy), struga f; stro'hlen I un. (h) promieniować, promienić; fig. vor Freude ~ promienić z radości. II va. rzucić promienie; stro'hlenartig a promienisty.

Stro'hlen-brechung f fiz. załamania (się) promieni, refrakcja f; -bündel n, -büschel m wiązka f (pek m) promieni; stro'hlenförmig a promienisty; -kranz m, -krone f aureola f; -meer n morze światła; -sender, -werfer m reflektor m.

stro'hlig a promienisty.
Stro'hliere pl promieniaki pl.
Stro'hlung f promieniowanie, promienienie n.

Stro'hne [sztre-] pl -n f I kosmyk m (włosów) 2 motek m, pasmo n przę-
Stro'mi n th. kanwa f. [dzy. stro'mm a wyprężony; fig. energiczny; tęgi, silny; surowy; mil. ~ stehen, stać wyprężony (vor j-m przed kim); Stro'mmheit f wyprężenie n; fig. energia, surowość f.

stro'mpeln un. (h) wywijać (reka-mi); tupać; dreptać; kopać (nogami).
Strand, (-e)s, pl -e m wybrzeże n, brzeg morski, plaża f; -bewohner m mieszkaniec nadbrzeżny.

stro'nden un. (sn i h) osiąść na mie-
liźnie; rozbić się (o okolicę); fig. nie udać się, spełznąć na niczym.

Stro'nd-fischer m rybak nadbrzeżny; -gerechtigkeit f przywilej nadbrzeżnictwa (zabierania rzeczy po rozbiću okrętu); -gut n, -güter pl rzeczy, towary na brzeg wyrzucone (po rozbiću okrętu); -korb m kosz m na plaży; -laufer m orn. brodziec m; -recht n prawo przywłaszczenia sobie rzeczy na brzeg wyrzuconych; -schuhe pl pantofle plażowe; -wache f straż nadbrzeżna; -weg m droga nadbrzeżna.

Strang, (-e)s, pl Strange m I postro-nek, powróż, strzyceł m; pasmo n; ig.

alle Strange anziehen, poruszyć niebo i ziemię; an demselben ~ ziehen, jedną taczkę pchać, wspólnie pracować nad osiągnięciem jednego celu; wenn alle Strange reißen, w najgorszym razie, kiedy wszystkie środki zawiodą; zum ~ verurteilen, skazać na szubienicę. 2 kol. tor m.

Strangulation [-cjōn] *f* uduszenie *n*
Strapa'ze [-pā-] *pl -n f* trud *m*; molożna praca; **strapazie'ren** *va. 1* (sich) zmęczyć, zmordować (się). 2 zniszczyć (ubranie etc.).

Sträu *m* stras (sztuczny diament).
Strä'Be, *pl -n f* 1 ulica; droga *f* (publiczna); (ob. offen i). 2 cieśnina *f*.

Strä'Ben-anlage *f* 1 rozkład ulic. 2 budowa dróg; -**bahn** *f* tramwaj *m*; -**bahnhaltstelle** *f* przystanek tramwajowy; -**bahnverkehr** *m* ruch tramwajowy; -**bahnwagen** *m* wóz tramwajowy; -**bau** *m* budowa dróg; -**beleuchtung** *f* oświetlenie ulic; -**damm** *m* jezdnia *f*; -**decke** *f* nawierzchnia *f*; -**dirne** *f* ulicznica; prostytutka *f*; -**ecke** *f* róg ulicy; -**fegemaschine** *f* zamiatarka uliczna; -**feger** *m* zamiatacz ulic; -**händler** *m* handlarz uliczny; -**junge** *m* ulicznik *m*; -**kampf** *m* walka uliczna; -**kehrer** *m* ob. -feger; -**kehrmaschine** *f* zamiatarka uliczna; -**netz** *n* sieć dróg, ulic; -**pflaster** *n* bruk uliczny, jezdnia *f*; -**raub** *m* rabunek na drodze publicznej; -**räuber** *m* rozbójnik *m*; -**reinigung** *f* czyszczenie ulic; -**sperrung** *f* zamknięcie ulicy, drogi; -**sprengwagen** *m* polewaczka *f* (maszyna do polewania) ulic; -**übergang** *m* przejście przez ulicę; -**unfall** *m* wypadek (nieszczęśliwy) na ulicy; -**verkauf** *m* sprzedaż uliczna; -**verkäufer** *m* przekupień uliczny *a. na* drogach; -**verkehr** *m* ruch uliczny; -**walze** *f* walec drogowy; -**zug** *m* szlak drogowy.

Stratē'ge [-te-] *m* strategik *m*; **Strategie** [-gl-] *f* strategia *f*; **strate'gisch** *a* strategiczny.

Strä'tosphäre *f* stratosfera *f*.
sträu'ben [sztraj-] *va. (na)jężyć*; sich ~ (na)jężyć się; napuścić się (o kogutach etc.); *fig.* szarpać (szamotać) się, bronić się rękami i nogami; sich gegen etw. ~ opierać się czemu, bronić (wzdragać) się od cz.; **sträu'big** *a* 1 najżywny. 2 oporny.

Strauch, -(e)s, *pl* Sträucher *m* krzak, krzew *m*; -**dieb** *m* opryszek *m*.
strau'cheln *vn. (sn i h)* potknąć się.
Strau'chwerk *n* krzaki *pl*.

Sträu'ß, -es *pl -e m* 1 struś *m*. 2 (*pl* Sträuße) bukiet *m*. 3 walka *f*, starcie *n*; **Sträu'ßchen** [sztraj-] *n* bukietek *m*.
Sträu'ßen-ei *n* strusie jaje; -**feder** *f* strusie pióro.

Strä'zze, *pl -n f* bruljon *m*.
Stre'be, [*sztre-*] *pl -n f* bud. zastrzał *m*; podpóra *f*; krzyżulec *m*; -**bogen** *m* przelęcz *n*, łęk odporowy.

stre'ben [sztr-] *I vn. (h)*: nach etw. ~ dążyć do cz., starać się o co. II *S-n* dążenie *n*; usilne staranie; mein ganzes ~ wird darauf gerichtet sein, dążeniem mojem będzie.

Stre'bbeiler *m* bud. filar odporowy, przypora *f*, sporys *m*.

Stre'ber, -s *m* karjerowicz *m*; -**tum** *n* karjerowiczostwo *n*.

Stre'bsam *a* gorliwy, zabiegliwy;

Stre'bsamkeit *f* gorliwość *f*.

stre'ckbar *a* rozciągliwy.

Stre'ckbett *n* łóżko ortopedyczne.
Stre'cke, *pl -n f* 1 przestrzeń *f*, obszar; kawał *m* drogi; eine gute ~ Weges bis... dobry kawał drogi do... 2 trasa *f*; szlak kolejowy, linia kolejowa. 3 mat. odcinek (prosty). 4 *gór.* chodnik *m*. 5 sp. droga (przeźrta) przebyta.

stre'cken *va. 1* (sich) wyciągać, rozciągać (się); zu Boden ~ powalić na ziemię; alle vier(e) von sich ~ wyciągnąć się jak długi; sich ~, die Glieder ~ przeciągnąć się; die Waffen ~ złożyć oręż. 2 klepać, piaszczyć (kruszyć).

Stre'cken-arbeiter *m* kol. robotnik torowy; -**aufseher** *m* dozorca linii; -**begehung** *f* obchód linii; -**geher** *m* dróżnik obchodowy; -**ingenieur** *m* naczelnik oddziału drogowego.

Stre'ck-maschine *f* tech. (wy)ciągarka; kleparka *f*; -**muskel** *m* am. mięsień prostujący, prostownik *m*; -**walze** *f* walec wyciągowy.

Streich [sztrajch] -(e)s, *pl -e m* 1 uderzenie, cięcie *n*, cios *m*; auf einen ~ jednem cięciem; za jednym zamachem. 2 *fig.* figiel, *fam.* kawał *m*; dummer ~ głupi kawał; lustiger ~ figiel *m*, psota *f*; j-m einen ~ spielen, splutać komu figla, zrobić k. kawał.

stre'icheln *va.* glaskać.

stre'ichen [sztraj-] *I vn. (h i sn)* 1 przechodzić, (prze)biegać; przesuwować się; (o ptakach) przelatywać, wędrować; durchs Land ~ włożyć się (łtuc) się po kraju; an j-n, an etw. ~ ocierać się o kogo, o co. 2 (*h*) mit der Hand über etw. ~ przesunąć ręką przez co. II *va.* 3 potrzeć; pociągnąć (farbą, lakierem); obciągnąć (ostrze); malować (pokoje); Butter auf das Brot ~ posmarować chleb masłem; frisch gestrichen! świeżo malowane! 4 przekreślić; wykreślić (z listy). 5 gremplować, zgrzeblić (wełnę). 6 ściągnąć (żagle). 7 j-n mit Geißeln (a. Ruten) ~ chłostać k. różgą. 8 sich die Haare (aus dem Gesichte) ~ odgarnąć włosy; in die Höhe ~ podczaść; glatt ~ wymuskać. 9 grać (na instrumencie smyczkowym).

Streich-feuer *n* mil. ogień podłużny; -**garn** *n* przedział zgrzebna, sukiennicza; -**holz** *n* strychulec *m*; zapalka *f*; -**hölzchen** *n* zapalka *f*; -**hölzchenfabrik** *f* fabryka zapalek; -**holzschachtel** *f* pudełko zapalek; -**instrument** *n* instrument smyczkowy; ~ **konzert** *n* koncert na instrumentach smyczkowych; -**musik** *f* muzyka smyczkowa; -**quartett** *n* kwartet smyczkowy; -**riemen** (-stein) *m* pasek (kamień) do ostrzenia brzytwy.

Streich'ung *f* wykreślenie, przekreślenie, skreślenie *n*.

Strei'fband *n*: unter ~ pod opaską.

Streich'en *n* paseczek *m*, prążka *f*.
Strei'fe, *pl -n f* 1 obława na włóczęgów. 2 patrol *m*. 3 najazd *m*.

Strei'fen [sztraj-] -s *m* pas(ek) *m*, smuga, prega, prążka *f*; pasmo *n*; wąski kawałek (czego); bud. żłobina *f*.
strei'fen? *I va. i vn. (h)* 1 dotknąć (się), musnąć, zadrasnąć; *fig.* zlekką dotknąć (czego), potrącić (o co), prześlizgnąć się (po czym); an etw. ~ zakrawać na co; an Frechheit, ans Wunderbare ~ zakrawać na impetyncję; na bajkę, na cud. 2 die Ärmel in die Höhe ~ zakasać rękawy; (einen Ring) vom Finger ~ zdjąć, ściągnąć z palca. 3 dawać przyki... II *vn. (h i sn)* waleśać (włożyć) się, łązkować; mil. auf Kundschaft ~ chodzić na wywiady.
strei'fenweise *ad.* pasami.

Strei'fer *m* włóczęga, łązik *m*; **Strei'feri'** *f* podjazd *m*; wycieczka *f*; **Strei'ftrieb** *m* draśnięcie *n*, lekkie ciecie; **strei'fig** *a* prząkowany.

Strei'f-jagd *f* polowanie ławą, przegon *m*; -**kommando** *n* mil. kolumna lotna; -**korps** *n* mil. partja *f*; -**licht** *n* mil. smuga *f* światła; -**ritt** *m* wycieczka konna; -**schuß** *m* draśnięcie postrzalowe; -**wache** *f* patrol *m*; -**zug** *m* najazd; mil. zagon, raid *m*.

Streich [sztrajk] -(e)s, *pl -e*, -s *m* strejk *m*; in den ~ treten, zastrejkwować; -**brecher** *m* łamistrejk *m*; **streich'en** *vn. (h)* (za)strejkwować; **Streich'ender** *m* strejkujący; -**kasse** *f* kasa strejkująca *ych*.

Streit [sztrajt] -(e)s, *pl -e m* spór *m*, kłótnia, sprzeczka, zwada; walka, bójka *f*; *jr.* proces *m*; einen ~ führen, prowadzić proces; in ~ geraten, pokłócić się.

Strei'taxt *f* berdyz *m* (kij z siekierą); *fig.* die ~ begraben, pogodzić się.
strei'tbar *a* bitny; waleczny;
Strei'tbarkeit *f* bitność, waleczność *f*.
strei'ten *vn. (h)* spierać (sprzeczka, kłócić) się; walczyć; vor Gericht ~ rozprawiać się w sądzie; um etw. ~ spierać się o co, rozprawiać o czym; -*d* *a* walczyć; *jr.* die -en Parteien, strony spór wiodące; **Strei'ter**, -s *m* (-in *f*) bojownik (-iczka), szampion.
Strei't-fall *m*, -**frage** *f* kwestja sporna; **handel** *m* spór, zatarg *m*.

strei'tig *a* sporny, zakwestjonowany; ~ **machen**, (za)kwestjonować;
Strei'tigkeit *f* sporność *f*; spór *m*.

Strei't-kolben *m* maczuga *f*; -**kräfte**, -**macht** *f* mil. siła zbrojna;
strei'tlustig *a* kłótniwy, czupurny;
-punkt *m* punkt sporny; -**roß** *n* rumak wojenny; -**sache** *f* sprawa polemiczna; proces *m*; -**schrift** *f* pismo polemiczne; -**sucht** *f* kłótniwość, czupurność, swarliwość *f*; **strei'tsüchtig** *a* kłótniwy, czupurny, swarliwy.

streng *a* surowy, srogi, ostry; ścisły; -*e* Sitten, surowe obyczaje; in -sten Sinne des Wortes, w ścisłym (a. całym) znaczeniu tego słowa; -*e* Diät halten, zachowywać ścisłą dietę; -*er* Winter, ostra zima; **ad.** surowo, srogo, ostro; ścisłe; **Stre'ng'e** *f* surowość, ostrość, srogość; ścisłość *f*; rygor *m*.
stre'ng-genommen *ad.* ściśle bio-

rac; -gläubig a prawowierny; **Strenggläubigkeit** f prawowierność. **Streu** [strɔj] f podściółka f; (dla ludzi) poslanie n ze slomy; -büchse f przepniczka; puderniczka f (do cukru).

streu'en *va.* 1 posypać (cukrem, solą etc.), nasypać; rozrzucić; Blumen auf den Weg ~ usłać drogę kwiatami. 2 podścielać.

Streu-feuer, -schießen n mil. kośba f; -gold n proszek złoty; -pulver n apt. zasyпка f, puder m; -sals n miarka sól; -sand m piasek do posypywania; -zucker m puder (cukier) m.

Streuch f rozsypanie; mil. rozrzut m. **Stréich**, (-e)s, pl -e m 1 kreska, linja; przęga, prząka f; pociągnięcie n (piórem, pędzlem etc.); einen ~ unter etw. machen, podkreślić co; fig. skończyć z czymś einen ~ durch etw. machen, przekreślić co (ob. Rechnung). 2 kierunek włosów (na suknie); gegen den ~ Bürsten, kämmen, szczotkować, czesać pod włos. 3 kawał ziemi, kraju; okolica f, 4 gromada (a. przelot) ptaków. 5 rowek pługiem zrobiony; -feuer n mil. kośba f; -punkt m gr. średnik m; -regen m deszcz lokalny; -vogel m ptak przelotny; **stri'chweise** ad. miejscami.

Strick, (-e)s, pl -e m 1 postronek, sznur, powróz m. 2 fig. durchtriebener ~ nicpion; -arbeit f robota sztydelkowa, na drutach; -beutel m torbka do robótek.

stri'cken *va.* robić na drutach, dziać; **Stri'cker** m trykociarz; **Strikerel'** f dzianie n, taktowo dziane; **Stri'ckerin** f pończoszarka f.

Stri'ck-garn n przęda sztydelkowa, oczkowa; -leiter f drabina linkowa; -maschine f pończoszarka f (maszyna); -muster n wzór robót pończoszowych; -nadel f igła pończosznicza; -strumpf m pończocha robiona na drutach; -waren pl wyroby dziane.

Strie'gel [sztri-] -s m zgrzebio n; **strie'geln** *va.* zczyścić zgrzeblem.

Strie'me [sztri-] f, -n m przęga f, siniec m; **strie'mig** a sińcami pokryty. strikt a ścisły; ad. ściśle.

Stri'ppe, pl -n f strzemiączko (u spodni); uszko n (u buta).

strit'tig a sporny.

Stroh [sztrɔ] (-e)s n słoma f (ob. dreschen); -blume f bot. nieśmier-telnik n; -bund n wiązka słomy; -dach n strzecha f; -decke f słomianka f; -farbe f kolor słomkowy; -feuer n fig. słomiany ogień; -flasche f opatanka f; -flechter m wyplatacz słomy; -geflecht n plecionka słomiana; **stro'h'gelb** a koloru słomkowego; -halm m słomka f (ob. greifen II); -haufen m kupa słomy; -hut m kapeluszek słomkowy; -hütte f chalupa słomiana, strzecha f.

stro'hig a słomiany. **Stro'h-kopf** m bałwan m; pusta głowa; -korb m kosz słomiany; -lager n poslanie ze slomy; -mann m straszdyło n ze slomy; fig. podstawiona osoba; -matte f słomianka f; -sack m siennek m; -schober, -schuppen m szopa f na słomę; -stuhl m krzesło słomą wyplatane; -wisch m wiecha f, wiecheć m; -witwe f słomiana wdowa; -witwer m słomiany wdowiec.

Strolch, (-e)s, pl -e m włóczęga m.

Strom [sztrɔm] (-e)s, pl Ströme m 1 strumień m, rzeka f; in Strömen, strumieniami; es regnet in Strömen, leje jak z cebra. 2 prąd m (t. el.); fig. mit dem ~ schwimmen, iść za prądem; gegen den ~ schwimmen, płynąć (fig. iść przeciw prądowi). 3 fig. potok m (von Worten słów).

strom-a(v)wärts ad. z prądem; -auf(wärts) ad. pod wodę.

Strombett n koryto n rzeki.

strö'men [sztrɔ] *vn.* (h i sn) płynąć (strumieniami); lać się; Tränen ~ aus ihren Augen, zalewa się łzami; das Volk strömt nach... (hin), ludzie tłumnie idą, napływają do...

Strom'en f przesynek m rzeki.

Strom'er [sztrɔ] m włóczęga m.

Strom-gebiet n dorzecze n (rzeki); -karte f mapa hydrograficzna (rzek); -kreis m el. obwód prądu; -leiter m przewodnik prądu; -messer m prądomierz m; -starke f natężenie prądu.

Stro'mung f strumień, pęd, prąd m; rasche ~ wartkość f.

Stro'm-verbrauch m el. spożycie prądu; -verbraucher m odbiornik prądu; -wechsler m przelącznik m.

Stro'phe [sztrɔ] pl -n f zwrotka f. **stro'tzen** *vn.* (h): von etw. ~ obfitować w co; von Gesundheit ~ try-

skąć zdrowiem; von Hochmut ~ nadymać (napuszyc) się.

stru'b(ell)ig a potargany.

Stru'b(ell) [sztrɔ-] -s m 1 wir, odmet m, topiel f; fig. ~ der Geschafte, der Vergnügungen, wir interesów, zabaw. 2 strudel m; **stru'deln** *vn.* (h i sn) kręcić się wir, wirować; wrzeć.

Struktu'r [sztruktu'r] f budowa f. **Strumpf**, (-e)s, pl Strümpfe m 1 pończocha f, 2 siatka f (zarowa); -band n, -halter m podwiązka f; -fabrik f fabryka pończoch; -flicke-rin f cerowaczka f; -maschine f maszyna pończosznicza; -waren pl wyroby pończosznicze; -weber, -wirker m pończosznik m; -wirkerei' f pończosznictwo n.

Strunk, (-e)s, pl Strünke m głąb m (kapusty etc.); pień m (drzewa).

stru'ppig a najeżony; nastroszony.

Stru'w(ell)-kopf, -peter m czło-wiek z czupryną rozczochraną. [na.

Strychni'n [sztrychnln] n strychni-**Stü'bchen** [sztɔp-] n izdebka f.

Stüb [sztɔ] pl -n f izba f, pokój m; gute ~ salon m.

Stüb-arrest m areszt domowy; -gelehrte(r) m uczony domorosły;

-hocker m domator, piecuch m; -hund m pies pokojowy; -luft f powietrze pokojowe; -mädchen n pokojówka f; -maler m malarz pokojowy; **stüb'rein** a czysty (pies).

Stuck, (-e)s m bud. stitek m.

Stück, (-e)s, pl -e n 1 kawał(ek) m; sztuka f (t. te.); aus einem ~ z jednej sztuki; ~ Weges, kawał drogi; ein hübsches ~ Geld, ładny grosz, ładna sumka; große -e halten auf... wysoko cenić (ob. frei); in allen -en, pod każdym względem; in vielen -en, pod wielu względami. 2 Stücke pl, walory, papiery publiczne.

Stu'ck-arbeit f stitek m, sztukateria f; -arbeiter, Stuckateur [-tör] m sztukator m.

Stu'ck-arbeit f robota od sztuki; -arbeiter m robotnik na akord.

Stü'ckchen n kawaleczek m; sztuczka f; er hat mir ein ~ gespielt, zrobił mi kawałeczek.

Stü'ckdecke f sufity stukowy.

stü'ckeln *va.* pokrajając na kawałki.

stü'chen *va.* sztukować, latać.

Stü'ck-faß n duża beczka; -gleißer

m ludwisarz m; -gleißerei' f ludwisarska f; -gut n bronz (spiz) m na działa; -güter pl towary w pakach, belach; kol. drobnica f, przesyłki pojedyncze;

-Iohn m plac od sztuki; **stü'ckweise** ad, kawałkami; na sztuki, detalicznie; -werk n latanina, zbierani-

na f; -zahl f 1 locé sztuk. 2 egzemplarz m; -zucker m cukier w kawałkach.

Stude'nt [sztu-] -en, pl -en m (-in f) student(ka); ~ der Rechte, prawnik m; ~ der Medizin, s. medycyn. medyk m; **studen'tenhaft** a studencki; ad. po studniu.

Studen'ten-jahre pl lata studenckie; -Ieben n życie studenckie;

-mütze f czapka studencka; -scaff f studenterja f; -tum n obyczaj, życie studenckie; -verbindung f związek studencki, akademicki; -viertel n dzielnica studencka; (w Paryżu) dzielnica lacińska.

stude'ntisch a studencki.

Stu'die [sztu-] pl -n f nauka f.

Stu'dien-gang m kurs studjów;

-genosse m kolega studencki (a. studjów); -kopf m mal. studium n;

-reise f podróz w celach naukowych; -zeichnung f studjum n.

stude'ren [-di-] I *vn.* (h) i *va.* uczyć się (czego), studjować; odbywać studia; *Jeru* ~ uczyć się prawa. II *Sn* n studjowanie n; **Stu'die'rende(r)** s student(ka).

[binet pracy.

Stu'die'r-stube f, -zimmer n gabinet; **Stu'die'rt** a; ein-er Mann, naukowiec m; **Stu'dio** [sztu-] -s, pl -s n gabinet pracy; **Stu'dio'sus** [-djo-] n student; **Stu'dium** [sztu-] -s, n nauka f; -dien pl studja pl.

Stu'fe [sztu-] pl -n f 1 stopień; schodek; szczebel m (t. fig.); von ~ zu ~ po szczeblach, szczebel po szczeblu; auf gleicher ~ stehen, stać na równi (z kim). 2 gór. a) nacięcie n; b) okaz m (rudy).

Stu'fen-folge f następstwo kolejne, stopniowanie n; -leiter f drabina schodkowa; fig. stopniowanie n; mus. skala f; -tritt m schodek m; **stu'fenweise** ad. stopniowo.

Stuhl [sztu] (-e)s, pl Stühle m 1 krzesło n; fig. j-m den ~ vor die Tür setzen, wyprosić k. za drzwi; der Apostolische ~ stolica apostołka. 2

katedra f. 3 stolec m; zu -e gehen, mieć stolec, 4 siodełko n; -bein n noga u krzesła; -flechter m (-in f) wyplatacz(ka) krzesel; -gang m stolec m; -geld n opłata za krzesło (w ogrodzie etc.); -lehne f oparcie n (poręcz f) krzesła; -schlitten m saneczki z oparciem; hotel n kółkach; -überzug m pokrowiec m; -verhaltung f zatwardzenie; -zwang m med. parcie n na stolec.

Stu'lle, pl -n f chleb z masłem, buterszyn; m; -npapier n papier do zawijania buterszynytów.

Stu'lte, pl -n f 1 sztylpa f, nakolank m 2 mankiet, rękawek m.

Stu'lpen va. odwrócić na drugą stronę; podkasać, zakładać; wcisnąć (kapelusza na głowę).

Stu'lpentiefel pl buty ze sztylpami; Stu'lphandschuh m rękawiczka z mankietem; Stu'lpaase f nos zadarty. [mieć.

stumma a niemy; ~ werden, onie-Stu'mmel, -s m odłamek; sek; kikut (uciętej ręki); niedopałek, ogarek m.

Stu'mmheit f niemota f.

Stu'mper m (-in f) partacz(ka), fuszer(ka); Stümperei f partactwo n; stü'mperhaft a partacki, fuszerski;

stü'mpern vn. (h i) va. (s)partaczyć, fuszerować; źle grać (na fortepianie). Stumpf¹, -(e)s, pl Stümpfe m ob. Stummel; fig. mit ~ und Stiel, doznacznie.

stumpf² a 1 tępy; ~ machen, przytępić; ~ werden, tępieć; -e Nase, nos spłaszczony; mat. -er Winkel, kąt rozwartny. 2 fig. przetypony (umysł).

Stu'mpf-ende n tępy koniec; -fuß m kościółwie, szpotawy m.

Stu'mpfheit f tępość f (t. fig.).

Stu'mpf-nase f nos spłaszczony; plaktanos(y); -sinn m tępość umysłu, tępota f; stu'mpf-sinnig a tępogłowy; głupkowaty, zidziociały; -wink(e)lig a mat. rozwartkatny.

Stu'nde, pl -n f 1 godzina f; von ~ zur ~ z godziny na godzinę; zur ~ w obecnej chwili, obecnie; zur (un-)gelegen ~ w (nie)odpowiedniej chwili. 2 lekcia f; -n geben, nehmen, dawać, brać lekcie; die ~ ist aus, lekcia skończona.

stu'nden va. odroczyć (zapłatę).

Stu'nden-gebete pl godzinki pl;

-geld n zapłata za lekcie; -glas n klepsydra f, zegar piaskowy; stu'ndenlang ad. (całemi) godzinami; -plan m rozkład lekcyj; -podział m godzin; stu'ndenweise m ad. co godziny; na godziny; -zeiger m wskazówka godzin.

Stu'ndlein n; letztes ~ ostatnia godzina; stu'ndlich a i ad. co godzina (się powtarzający).

Stu'ndung f odroczenie n (zapłaty, terminu płatności); -sfrist f zwłoka f, termin odroczenia; -sgesuch n prośba o odroczenie, o zwłokę.

Sturm, -(e)s, pl Stürme m 1 burza f; fig. ~ der Leidenschaften, burza namietności. 2 mil. szturm m; ~ laufen, przypuścić szturm; ~ läuten, dzwonić na alarm; mit ~ nehmen, zdobyć szturmem; fig. im -e, wstępny bojem; -abwehr f mil. odparcie szturmowi; -angriff, -anlauf m szturm m; -bock m taran m.

stürmen I vn. (h i sn) 1 gwałtownie rzucić się, uderzyć (na k.); pedzić (dokąd); halasować; burzyć się; es stürmt, burza na dworze; das Meer stürmt, morze jest wzburzone. 2 mil. przypuścić szturm. II va. szturmować; mil. zdobyć szturmem; eine Tür ~ dobiąć się do drzwi.

Stürmer m atakujący; sp. napaśnik; -reihe f sp. linia napadu. stürmfest a nie do zdobycia.

Stu'rm-flut f gwałtowny przypływ; -glocke f dzwon alarmowy; -haube f szyzak m.

stürmisch a burzliwy, wzburzony, gwałtowny; ad. gwałtownie.

Stu'rm-leiter f drabina linowa; -riemen m podpinka f (u przybicy); -schaaren pl szturmówka, bojówka f; -schaden m szkody spowodowana burzą; -schritt m krok przyspieszony; -segel n żeg. żagiel burzowy;

-trupp m mil. oddział szturmowy; -wetter n burza, zawierucha f; -wind m wichur m, wichura f.

Sturz, -es, pl Stürze m spadek m; runieć, (z)a(wa)lenie n się; fig. upadek; dem ~ nahe sein, grozić zawaleniem się; fig. być bliskim upadku; -bach m potok rwący; -bad n kapiel natryskowa.

Stürze, pl -n f pokrywka f.

stürzen I vn. (sn) 1 spaść, upaść, ru-

nąć; ins (aus dem) Zimmer, ~ wpaść do (wypaść z) pokoju; j-m zu Füßen ~ rzucić się k. do nóg. II va. 1 powalić; obalić (rząd); strącić (z tronu); wrzucić (do wody); wtrącić (w przepaść); j-n ins Elend ~ doprowadzić k. do nędzy; ins Verderben ~ zgubić, zniszczyć (k.). 2 zrewidować (kasę). II sich ~ rzucić się (na k., do wody etc.); fig. sich in Ausschweifungen ~ oddawać się rozpuście; sich in Kosten ~ wykoszować się; sich in Schulden ~ zadłużać się.

Sturzflug m aw. lot nurkowy; -gleise n kol. tor ślepy; -gut n żeg. towar spany; -karrern m wywrotki pl, wózek wywracalny; -see, -welle f fala gwałtowna.

Stu'ß m fam. głupstwo n, bzdury pl.

Stu'te [sztu-] pl -n f klacz, kobyla f; -nfohlen, -nfüllen n żrebica f.

Stu'tbalken m belka podpierająca.

Stu'tze, pl -n f podpora, podpórka f; el. trzon m; fig. pomoc, podpora f.

stu'tzen I va. przyciąć, obciąć, skrócić (ogon, włosy), podciąć (skrzydła). II vn. (h) zdumiewać (zdziwić się); das macht mich ~ to mnie dziwi.

III S- n I przycinanie 2 zdziwienie n.

Stu'tzen m 1 sztucer m. 2 krócioc m, wyłot, nastawek, przysad m.

stu'tzen va. I (siech) podpieierać, opierać (się); sich auf etw. ~ opierać się na czym; sich mit dem Ellenbogen (auf den Tisch) ~ podpieierać się na łokciu. 2 wspierać (rodzine).

Stu'tzer, -s m elegant, strojnisi, fircyk m; stu'tzerhaft a fircykowaty.

Stu'tzflügel m krótki fortepian.

stu'tzig a zdziwiony; ~ machen, zadziwić, zastanowić; ~ werden, zdziwić się, zdumieć.

Stütz-isolator m el. izolator stojący; -lager n łożysko storcowe; -mauer f mur wsporczy, podporowy; - Pfeiler m filar oporowy, słup podporowy; fig. podpora f; -punkt m punkt oparcia (t. fig.).

Stu'tz-schwanz m obcięty ogon; -ubr f zegar stolowy.

subalte'n a podwładny; Subalte'rnbeamte(r) m niższy urzędnik.

Subastatio'n [-cjön] f sprzedaż przymusowa (nieruchomości).

Subje'kt, -(e)s, pl -e n gr. podmiot m; subjektiv' [-tlf] a podmiotowy,

subjektywny; ad. subjektywny; Subjektivität [-tet] f podmiotowość, subiektywność f.

sublim' m [zublím] a wzniosły. Sublima't [zublím] n sublimat m; sublimiere'n [-m] va. sublimować.

Submissio'n [-sjön] va. uległość f. 2 oferta licytacyjna (na dostawę).

Subordinatio'n [-cjön] f 1 podporządkowanie n. 2 karność f; subordiniere'n [-nl-] va. podporządkować.

Subsidi'en [zúpzl-] pl zapomoga f, zasilek pieniężny, subsydjum n.

Subsiste'nz f wyżywienie n; -mittel pl środki utrzymania.

Subskribe'nt, -en, pl -en m, podpisujący, subskrybent, prenumerator m; subskribiere'n vn. (h) subskrybować, zapisać się (auf etw. na co);

Subskriptio'n [-cjön] f przedpłata, subskrypcja f; -sanzeige f ogłoszenie subskrypcji.

Substantie'll [-cjël] a 1 istotny; treściwy. 2 pożywny, sytny.

Substantiv' [-tlf] -(e)s, pl -e n gr. rzeczownik m; substantiv'isch [-tl-wisz] a i ad. rzeczownikowy (-wo).

Substa'nz f istota, substancja f.

Substituere'n [-tul-] va. zastąpić, wyznaczyć zastępcę; podstawić spadkobiercę.

subsumie'ren va. podciągnąć pod... subti'l [zúpłil] a subtelny.

Subtrahie'nd [-hënt] -en, pl -en m arytm. odejmnik m; subtrahiere'n [-hl-] va. odejmować; Subtraktion [-cjön] f odejmowanie n.

subtro'pisch [-tro-] a tropikalny. Subvention [zúpwencjön] f zapomoga, subwencja f; subventioniere'n [-cjön-] va. zasilać pieniężnie, dopomagać, subwencjonować.

Su'che [zú-] f poszukiwanie n; auf der ~ sein, poszukiwać (nach etw. czego); su'chen I va. i vn. (h) szukać, poszukiwać (nach etw. czego); mysl. tropić; Rat bei j-m ~ (po)radzić się kogo; das Weite ~ zmykać, uciekać (ob. gesucht). II S- n szukanie n.

Su'cher m 1 poszukiwacz m. 2 chir. sonda f. 3 fot. wizjer, celownik m; aut. (-lampe f) reflektor ruchomy.

Sucht f choroba; manja, pasja f; ~ zu stehlen, kleptomania m.

Sud [zot] -(e)s m ukrop m.

Südafrika n Południowa Afryka.

Su'delarbeit *f* partacka robota.
Su'delef' *f* niechlujstwo *n*; bazgrana *f*, 2 bohomad, kicz *m* (liche malowidlo); **Su'deler** *m* bazgracz, pacykarcz *m*; **su'delhaft**, **su'delig** *a i ad* niechlujny (-nie).
Su'del-köchin *f* brudna kucharka; **-magd** *f* kocmoluł *m*; **-maler** *m* pacykarcz *m*.
Su'deln [zũ-] *ua*. 1 bazgrać, gryzmolić, 2 partaczyć, 3 paskudzić, niechlujnie ko robić.
Sü'den [zũ-] *-s n* południe *n*; nach ~ gelegen, położony na południe.
Sü'd-früchte *pl* owoce południowe;
-länder *m* południowiec *m*.
Sü'dler *m* bazgracz; pacykarcz *m*.
sü'dlich *a* południowy.
Sü'dost(en) *m* południowo wschód; strona południowo-wschodnia; **sü'döstlich** *a* południowo-wschodni.
Sü'd-pol *m* biegun południowy;
-polarforschung *f* badanie bieguna południowego; **-see** *f* morze południowe; **-seite** *f* strona południowa; **sü'dwärts ad.** na południe; **-west(en)** *m* południowo zachód; strona południowo-zachodnia; **sü'dwestlich** *a* południowo-zachodni; **-wind** *m* wiatr południowy.
Su'ezkanal [zũ-] *m* kanał Suezki, **sü'ffig** *a* smaczny (trunek).
Suffi'x, **-es**, **pl -e n gr.** przyrostek *m*, **suggestie'ren** [-rɪ-] *ua*, **podsunąć**, **poddać** (myśl); **Suggestio'n** [-tjõn] *f* sugestja *f*.
Su'hien [zũ-] *un.* (sich) ~ tarzać się w kałuzi.
sü'hnbar *a* dający się pojednać;
Sü'hnböck *m* kozieł ofiarny.
Sü'hne [zũ-] *f* pojednanie *n*; pokuta, skrucha *f*; **sü'hnen** *ua.* (od)pokutować; **Sü'hneversuch** *m* próba pojednania, pogodzenia.
Sü'hngeld *n* okup *m* za morderstwo; **-opfer** *n* ofiara całopalna.
Su'ite [swi-] *pl -n f* swita *f*, orszak *m*.
Sukku'rs [zũ-] *m* pomoc *f*, sukurs *m*.
sukzessiv [-ssɪf] *a* kolejny; **-e** [-ssɪwe] *ad.* kolejno.
Sulfat [zulfat] *-(-e)s n* siarkan *m*.
Su'ltan [zũltan] *-(-e)s, pl -e m* sultan; **-in** *f* sultanka *f*.
Su'łze, **Sü'ze**, **pl -n f** galaret(k)a *f*; mięso w galarecie. [*m*, dodajna *f*].
Summa'nd, **-en** *m mat.* dodajnik

summa'risch [zũma-] *a* streszczo-ny, skrócony; zwięzły.
Sü'mmchen *n* sumka *f*; ein hübsches ~ ładna sumka.
Su'mme, **pl -n f** suma, kwota *f*.
Su'mmen *I un.* (h) *ua*. brzęczeć; **szumieć** (w uszach); **rozbrzmiewać**; **nucić** (piosenkę). **II S-** *n* brzęczenie (owadów); **nucenie** (piosenki); **szum** (*m* w uszach); **Su'mmer** *m* brzęczyk, **summie'ren** [zũmi-] *I ua*, **zliczyć**, (z)sumować; **sich ~** *wynosić* razem **II S-** *n* zliczenie, (z)sumowanie *n*.
Sumpf, **-(-e)s, pl** Sümpfe *m* 1 bagno, bagnisko, błoto *n*, 2 gór. czerepak *m*; **-boden** *m* grunt bagnisty; **-fieber** *n* malarja *f*; **-gas** *n* wyziewy bagien; **su'mpfig** *a* bagnisty; **-lache** *f* kałuża *f*; **-land** *n* kraj bagnisty; **-loch** *n* kałuża *f*; **-pflanze** *f* błotna roślina; **-vogel** *m* ptak błotn.; **-wiese** *f* łąka bagnista. [*grzeszek m.*]
Sü'nde, **pl -n f** grzech *m*; **kleine ~** **Sü'nden-bekennnis** *n* wyznanie grzechów; **-böck** *m* kozieł ofiarny; **-erlaß** *m* odpuśczenie grzechów; **-fall** *m* grzech pierworodny; **-Iast** *f* brzemie grzechów; **-leben** *n* grzeszne życie; **-vergebung** *f* ob. **-erlaß**.
Sü'nder, **-s m** grzesznik *m*; **-in** *pl* **-nen** *f* grzesznica *f*.
Sü'ndflut *f* potop *m*.
sü'ndhaft, **sü'ndig** *a* grzeszny, **Sü'ndhaftigkeit**, **Sü'ndigkeit** *f* grzeszność *f*; **sü'ndigen** *un.* (h) (z)grzeszyć; **sü'ndlos** *a* bezgrzeszny, bez grzechu; **Sü'ndlosigkeit** *f* bezgrzeszność *f*.
su'perfein [zũ-] *a* w najlepszym gatunku, najprzedniejszy.
Superintendent [zu-] *-en, pl -en m* superintendent *m*.
Supe'rior [zupe-] *-s, pl -oren m* przeor; **-in** *pl -nen* *f* przeorysza.
Superiorität [-tɛt] *f* wyższość *f*.
su'perklus *a* przemądry.
Su'perlati *v* [zuperlatɪf] *-(-e)s, pl -e m gr.* najwyższy stopień.
supernumera'r [-rär] *a* nadliczbowy, nadetatowy.
Su'peroxyd *n chem.* nadtlenek *m*.
Su'ppe, **pl -n f** zupa *f*.
Su'ppen-fleisch *n* mięso rosolowe; **-kraut** *n* włoszczyzna *f*; **-Jöffel** *m* łyżka do zupy (*a* wazowa); **-schüssel**, **-terrine** *f* waza na zupę; **-teller** *m*

talerz gęboki; **-topf** *m* garnek na zupę; **-würfel** *m* kostka zupna (buljon).
Suppleme'nt, **-(-e)s, pl -e n** dodatek, suplement *m* (do dzieła); **-winkel** *m mat.* kąt uzupełniający.
su'rren *I un.* (h) brzęczeć; **warczeć**. **II S-** *n* brzęczenie; **warczenie** *n*.
Surogat [-gät] *-(-e)s, pl -e n* środek zastępczy, surogat *m*.
Susa'ne *f* Zuzanna.
suspendie'ren [zũspendɪ-] *ua*, **zawiesić** (w urzędowaniu etc.); **odroczyc**; **Suspendie'ring**, **Suspensio'n** [-zjõn] *f* zawieszenie (w urzędzie etc.); **Suspensio'rium** [-zõ-] *-(-s), pl -rien* *n* chir. suspensorjum *n*.
süß [zũs] *a* słodki (*t. fig.*): ~ machen, osłodzić; ~ schmecken, mieć słodki smak; **Süße** *f* słodycz, słodkość *f*; **sü'ßen** *un.* (h) *ua*, (o)śłodzić; **Sü'ßholz** *n* lukrecja *f* (ob. rasplin); **Sü'ßigkeit** *f* ob. Süße; **-en** *pl* słodycz, cukierki *pl*; **Sü'ßkirche** *f* czeresznia *f*; **sü'ßlich** *a* słodkawy; **Sü'ßmal *n* lasuch *m*; **sü'ßsauer** *a* kwaśno-słodki; **Sü'ßwasserfisch** *m* ryba rzeczna.
Swa'stika *pl -ken* *f* swastyka *f*.
Swa'ter *m* sweter *m*. [*ryta m.*]
Sybari't [-rit] *-en, pl -en m* sybaryt;
Syllabie'ren [-bl-] *ua*, **sybaryzować**.
Syllogi'smus, **pl -men m** syllogizm
Syl'phe *m i f* sylf *m*. [*m*].
Symbo'l [-bõl] *-(-e)s, pl -e n* symbol *m*; **Symbo'lik** *f* symbolika *f*; **symbo'lish** *a* symboliczny; **symbolisie'ren** [-zɪ-] *ua*, **symbolizować**.
Symmetrie' [-tri] *f* równomierność, symetria *f*; **symme'trisch** *a* równomierny, symetryczny.**

Ta'bak [ta-] *-(-e)s m* tytoń *m*; **tabaka** *f*; **-bau** *m* uprawa tytoniu; **-beutel** *m* kapiuch *m*; **-dose** *f* tabakierka *f*; **-fabrik** *f* fabryka tytoniu; **-laden** *m* sklep z wyrobami tabacznymi, trafik *f*; **-monopol** *n* monopol tytoniowy; **-pfeife** *f* fajka *f*; **-qualm** *m* kłębiący się dym tytoniu; **-rauch** *m* dym tyto-tabellarysch *a* tabelaryczny. [*niu*].
Tabelle, **pl -n f** tabela *f*, spis *m*.
Taberna'kel [-nä-] *-s n* namiot *m*.
Table'tt, *-(-e)s, pl -e n* taca *f*.

Sympathie [zũmpati] *f* sympatja *f*; **Sympa'tisch** [-pã-] *a* sympatyczny;
sympathis'ie'ren [-zɪ-] *un.* (h) sympatyzować.
Symphonie' [zũmfõnɪ] *pl -n f* symfonia *f*; **sympho'nisch** [-fõ-] *a* symfoniczny.
Sympto'm [-tõm] *-(-e)s, pl -e n* objaw, symptomat *m*, oznaka *f*; **symptoma'tisch** [-mä-] *a* znamienisty;
Synago'ge [-gõ-] *f* synagoga *f*, [*ny*].
synchronis'ie'ren [-kronizɪ-] *ua*, **synchronizować**; **Synchroni'smus** *m* jednoczesność *f*, synchronizm *m*.
Synde'tikon [-dɛ-] *-s n* syndetykon *m* (klej rybi).
Syndika't [-kat] *-(-e)s, pl -e n* syndyk *m*; **Sy'ndikus** *m* syndyk *m*.
Sy'nkope *f* omdlenie *n*.
Syno'de [-nõ-] *f* synod, sobór *m*.
Synony'm, *-(-e)s, pl -e(n)* *n* jednoznaczny, synonim *m*; **synoni'm** (isch) *a* jednoznaczny.
synta'ktisch *a* gr. syntaktyczny;
Syntax, **-en** *f* gr. składnia *f*.
Synthe'se [-tɛ-] *f* synteza *f*; **synthe'tisch** *a* syntetyczny.
Sy'philis *f* med. syfilis *m*; **Syphi-li'tiker** *m* syfilyk *m*; **syphili'tisch** *a* syfilyczny.
Sy'rien *n* geo. Syria *f*; **Sy'rier** *m* Syryjczyk *m*; **sy'risch** *a* syryjski.
Syste'm [-tɛm] *-(-e)s, pl -e n* system *m*; **Systema'tiker** [-mä-] *a* człowiek systematyczny; **systema'tisch** *a* systematyczny.
Sze'ne [sɛ-] *pl -n f* scena *f*; **te. wid(z)ownia** *f*; **in ~ setzen**, (za)in-scenizować; **fig. j-m eine ~** (machen), **zrobić k. awanturę**; **Szenerie'** *f* sceneryja *f*; **sze'nisch** *a* sceniczny.

T

Table'te, *pl -n f* pastylka prasowa *f*.
Ta'bu [ta-] *n* tabu (święty). [*na*].
Tabule'tt, *-(-e)s, pl -e n* skrzynka z towarami domokrzący; **-krämer** *m* domokrąca *m*, handlarz wędrowny.
ta'del [ta-] *-s m* nagana; (o rzec-ach) **skaza** *f*; **szk. zły stopień**; **ta'delhaft** *a* naganny; **ta'dellos** *a* bez zarzutu, nienaganny, nieposzlakowany; **-losigkeit** *f* nienagannosc, nie-akazitelność *f*.
ta'deln *ua.* **ganić**, **przyszanąć** (we-

gen etw. za co; zarzucać, krytykować; -swert, -swürdig a naganny.

Ta'dler m przyganiacz, krytyk m.

Ta'fel [ta-] pl -n f 1 tablica; tabliczka (czekolady); płyta, tafla; tabela f. 2 (długi) stół m; die ~ decken, nakryć do stołu; offene ~ halten, prowadzić doń otwarty; eine gute ~ halten, dobrze jeść; -apfel m jabłko deserowe; -aufsatz m zastawa stolowa; -besteck n nakrycie (stolowe); -birne f gruszką deserowa; -butter f masło deserowe.

Tä'felchen, -s n tabliczka, tafelka f. Ta'feldecken n nakrywanie stołu; -geschirr n naczynia stolowe; -glas n szkło taflowe.

Tä'felholz n drzewo okładzinowe, formierowe.

Ta'fel-land n wyżyna f; -musik f muzyka przygrywająca (do obiadu). Ta'feln [ta-] un. siedzieć przy stole; biesiadować, ucztować.

tä'feln [te-] va. obić deskami, futrować (ściane), taflować (posadzkę).

Ta'fel-obst n owoce deserowe; -runde f Okragły Stół (króla Artusa w podaniach średniowiecznych); -schiefer m łupek płytowy; -tuch n obrus m.

Tä'f(e)lung f obicie deskami, deskowanie n, boazerja f.

Ta'felwaage f waga pomostowa.

Ta'felwein m wino stolowe.

Ta'felwerk n okładzina, boazerja, oszewska ścienna, lamperja f.

Ta'felzeug n bielizna stolowa.

Ta'ffet, Taft, -(e)s, pl -e m kitajka, tafta f; -kleid n suknia za tafty.

Tag [tak] -(e)s, pl -e m dzień m; światło dzienne; alle -e, codzień; den ganzen ~ über, przez cały dzień; den lieben langen ~ cały boży dzień; dieser -e, w tych dniach; am -e nach... nazajutrz po...; an den ~ bringen, wyjawić; es liegt am -e, to rzecz jasna; an den ~ kommen, wyjść najaw; auf seine alten -e, na jego stare lata; bei -e, w dzień; bei hellem -e, w biały dzień; bei ~ und bei Nacht, dniami i nocą; binnen acht, vierzehn -en, w ciągu tygodnia, dwóch tygodni; ~ für ~ dzień w dzień; in einigen -en, za kilka dni; fig. in den ~ hinein, na wiatr; bez namysłu (ob. hineinleben); einen ~ um den andern, co drugi

dzień; von ~ zu ~ z dnia na dzień; von einem -e zum anderen, z dziś na jutro (ob. jüngst); er hat bessere -e gesehen, miał lepsze czasy; sich einen guten ~ machen, przeznaczyć dzień na zabawę, użyć swobody; guten ~ l dzień dobry!

Ta'g(e)arbeit f praca dzienna.

tagau's, tage'n ad. dzień w dzień; ta'gblind a ślepy w dzień.

Ta'gblindheit f dzienna ślepotą.

Ta'ge-blatt n gazeta codzienna; -buch n dziennik m; -dieb m próżniak; -gelder pl diety dzienne.

tage'n ob. tagaus; ta'geling ad. całymi dniami, po całych dniach.

Ta'ge-lohn m dniówka f, płaca dzienna; im ~ arbeiten, pracować na dniówki; -löhner m robotnik na dniówki, dniówkarz m; -marsch m przemarsz dzienny.

ta'gen [tä-] un. obradować, sejmować; zgromadzić się; es tagt, swiata.

Ta'gereise f podróz dzienna; dzień podróży a jazdy.

Ta'ges-anbruch m świt m; mit ~ o świcie; -befehl m rozkaz dzienny; -bericht m raport dzienny, biuletyn m; (w gazetach) kronika f, nowiny dnia; -dienst m służba dzienna; -einnahme f targ dzienny; -fragen pl kwestje aktualne, na porządku dziennym; -gespräch n aktualny temat rozmowy; -helle f jasność dzienna;

-kasse f te. kasa dzienna; targ dzienny; -kurs m kurs dzienny; -leistung f wydajność (wytwórczość) dzienna; -licht n światło dzienne; das ~ er-blichen, urzecz światło dzienne; das ~ scheuen, bać się światła, ukrywać się, an das ~ kommen, wyjść najaw;

-neuigkeiten pl nowiny dnia; -ordnung f porządek dzienny; zur ~ übergehen, przejść do porządku dziennego; -presse f prasa codzienna; -zeit f pora dzienna; zu jeder ~ o każdej porze dnia; -zeitung f gazeta codzienna

ta'geweise ad. na dniówki, na dni.

Ta'gewerk n praca (roboty) dzienna;

Ta'gfalter m motyl dzienny; ta'g-hell a jasny jak dzień; es ist ~ jest biały dzień.

tä'glich a (co)dzienny; unser -(e)s Brot, nasz chleb powszedni; ad. codziennie, dzienne.

tags ad. ~ d(ra)uf, nazajutrz; dzień

potem; ~ zuvor, dzień przedtem; -über ad. przez dzień.

tagt'ä'glich a i ad. codzienny (-nnie); Tagundnachtgleiche f zrównanie dnia z nocą.

Ta'gung f posiedzenie n, sesja f. ta'gweise ad. ob. tageweise. [m.

Tai'fun' [-fün] -(e)s, pl -e m tajfun

Tai'lle [talje] f kibiś, figura f; (u sukni) stan m.

ta'keln va. zeg. olinować, osprzętować; Ta'kelung f, Ta'kelwerk n osprzęt m, olinowanie n (okrętu).

Takt, -(e)s, pl -e m takt m (t. mus.); ~ haben, być taktownym; aus dem ~ e kommen, wyjść z taktu; fig. zmieszać się; den ~ schlagen, wybijać takt; ta'ktfest a zachowujący takt; fig. pewny siebie; mocny, biegły w czem; -gefühl n takt m, taktowność f.

taktie'ren [-tl-] un. (h) dawać takt.

Ta'ktik f mil. taktyka f; Ta'ktiker m taktyk m; ta'ktisch a taktyczny.

ta'ktlos a i ad. nietaktowny (-nie); Ta'ktlosigkeit f nietakt m, nietaktowność f; ta'ktmäßig a i ad. rytmiczny, miarowy (-wo); w takt.

Ta'kt-messer m mus. taktomierz m; -schlagen n wybijanie taktu; -stock m pałeczka, batuta f.

ta'ktvoll a taktowny, pelen taktu.

Tal [tal] -(e)s, pl Taler n dolina f; über Berg und ~ przez góry i lasy; tal'abwärts ad. w dół.

Tala'r, -(e)s, pl -e m toga (adwokacka); sutanna f (pastorów); ta'laufwärts ad. pod górę.

Tal-bewohner m mieszkaniec doliny; -brücke f wiadukt m; -ebene f nizina f; -enge f przełęcz f.

Tale'nt, -(e)s, pl -e n talent m; tale'ntlos a i ad. bez talentu; -losigkeit f brak talentu; tale'ntvoll a utal-

ta'ler [tä-] -s m talar m. [lentowany.

Ta'lfahrt f jazda w dół.

Talg [tälk] -(e)s m łój m; ta'lgartig a lojowaty; ta'lg'en va. wyłoić; -fett n łoina, stearyna f; ta'lgig a lojowy; -biach n lojówka f.

Ta'lisman -(e)s, pl -e m talizman m.

Talk, -(e)s m min. talk, lojek m.

Ta'lkessel m kotlina f.

Ta'lkum n talk m w proszku.

Ta'lm(i)(gold) n imitacja złota.

Ta'lmud [-müt] m talmud m.

Ta'lschlucht f wąwóz m; -sperre

f zamknięcie doliny; -überführung f wiadukt m; -weg m 1 droga w dolinie. 2 lożyisko n rzeki.

Tamari'nde f tamarynda f, daktyl indyjski; -nbaum m bot. tamaryndowiec m; Tamari'ske f bot. tamaryszek m. [n. bębnek; tamburek m.

Tamburi'n -(e)s n mus. tamburno

tamponie'ren [-nl-] va. chmir. tamponować, zatkać.

Taad [tänt] -(e)s m 1 błyskotki; blachostki; zabawki pl. 2 gadanina f.

Tände'lei' f 1 żarty, frazki pl; flirt m. 2 guzdranie n się; tä'ndelhaft, tä'ndelig a żartobliwy, figlary;

tä'ndeln un. (h) 1 zajmować się frazkami; zbijać bąki; żartować, figle wyprawiać; flirtować. 2 guzdrnąć (grzebać) się; Tä'ndelschürze f krótki fartuszek.

Ta'ndem, -s, pl -s n tandem m.

Ta'nder, -s m 1 figlarz m. 2 guzdran m (e)s m bot. morszyn m. [la.

Tange'nte, pl -n f mat. stycznica f

tangie'ren [-gl-] va. dotykać.

Tank, -(e)s, pl -e m 1 zbiornik m (na oliwę etc.). 2 mil. czolg m; -abwahr f ochrona przeciwczołgowa; -dampfer m parowiec cysternowy.

ta'ken l va. zaopatrywać się w benzynę; ll T- n zaopatrywanie się w benzynę; Ta'nkstelle f stacja benzynowa; Ta'nkwagen m wagon cysternowy.

Ta'nn'e f, -nbaum m jodła f.

Ta'nnen-harz n żywica jodłowa; -nade'l figla (szpilka) jodłowa; -wald m las jodłowy; -zapfen m szyszka

Tanni'n n chm. tanina f. [jodłowa.

Ta'ntal n chm. tantal m.

Ta'ntalusalqualen pl męki Tantal'a.

Ta'nte, pl -n f ciotka, wujenka.

Tantie'me, pl -n f tantjema f.

Tanz, -es, pl Tänze m 1 taniec m. 2 fig. klótnia f; -bär m niedźwiedź wytrosowany; -belustigung f zabawa taneczna; -boden m sala tańców;

-diele f dancing m. [tańczęcy.

Ta'nzchen n; ein ~ machen, pota'nzeln un. (h) podrygiwać.

ta'nzen un. (h) i va. (po)tańczyć; Tä'nzer(in) s tancerz (-rka); Tan-zer'e'i' f ciagle tańce.

Ta'nz-gesellschaft f, -kränzchen n kółko taneczne; wieczorek tańcuja-

cy; -karte f karzet m; -kunst f sztuka

ka baletnicza, choreografia f; -lehrer(in) s nauczyciel(ka) tańców; -lokal n sala tańców; -lust f ochota do tańca; ta'nzlistig a ochoczy do tańca; -meister m nauczyciel tańców; -musik f muzyka taneczna; -saal m sala tańców; -schuh m pantofel(ek) balowy; -stunde f lekcja tańców; -unterricht m lekcje tańców; -vergnügen n zabawa taneczna; -wut f szal tańca.

Tape't [-pɛt] n: aufs ~ bringen, poruszyć (kwestje), wszcząć mowę (o czym); aufs ~ kommen, być tematem rozmowy.

Tape'te [-pɛ-] pl -n f tapeta f.

Tape'ten-borte f szlak tapety; -geschäfft n skład tapet; -tür f drzwi ukryte.

Tapezie'r [-clɪr], -er m tapicer; tapieczarz m; tapezie'ren va. (wy)tapetować; objąć ściany kobiercami etc. ta'pfer a i ad. waleczny, mężny, odważny (-nie); dzielny (-nie); sich ~ halten, dzielnie się trzymać, bronąć się mężnie; Ta'pferkeit f waleczność, odwaga f, męstwo n.

Tapio'ka f tapioka f.

Ta'pír [tá-] -s, pl -e m zo. tapir m. ta'ppen vn. (h. i sn) 1 macać. 2 chodzić krokami niepewnym, omacać; ta'ppisch a niezgrabny. [kiem.]

Taps, -es, pl -e m lekkie uderzenie; ta'psen vn. (h. i sn) ob. tappen.

Ta'ra [ta-] f, -gewicht n tara f.

Tara'ntel, pl -n f ent. tarantula f.

Tarante'lla f tarantela f (taniec).

tarie'ren [-rɪ-] va. odliczyć tarę.

Tari'f, -(e)s, pl -e m taryfa f; -erhöhung, -ermäßigung f podwyższenie, niżenie taryfy; tarifie'ren va. taryfować, objąć taryfą; tari'fmäßig a taryfowy; ad. według taryfy.

Tari'f-politik f polityka taryfowa; -vertrag m układ taryfowy; -wesen n sprawy taryfowe.

Ta'rnen va. maskować (sztucznym dymentem); Ta'rnkappe f czapka niewidka (w bajkach); Ta'rnung f maskowanie n.

Taro'ck, -spiel n karce. tarok m.

Ta'schchen n kieszonka; tórebka f. Ta'sche, pl -n f 1 kieszeń f. 2 torba (podróżna etc.); walizka f.

Ta'schen-apotheke f apteczka f; -ausgabe f wydanie kieszonkowe;

-dieb m złodziej kieszonkowy; -feuerzeug n zapalniczka f; -format n format kieszonkowy; -geld n kieszonkowe n; -kalender m kalendarzyk kieszonkowy; -kamm m grzebyk kieszonkowy; -lampe f: elektrisch ~ latarka kieszonkowa; -messer n scyzoryk m; -spiegel m lustro kieszonkowe; -spiel n sztuczki kuglarzkie; -spieler m kuglarz m; -spiele-rei' f kuglarstwo n; -spielerstück n sztuczka kuglarzka; -tuch n chusteczka do nosa; -uhr f zegarek (kieszonkowy); -wörterbuch n słownik (cze)k kieszonkowy.

Ta'schner m fabrykant kufrów, waliz, torb; torebkarz m. Ta'schen n filizanecka f.

Ta'sse, pl -n f filiżanka f.

Tastatu'r [-tur] f klawiatura f.

ta'star a namacalny.

Ta'ste, pl -n f mus. klawisz m.

ta'sten vn. (h) (po)macać; dotykać; nach etw. ~ (omakiem) wyciągnąć rękę po co; Ta'ster, -s m 1 macać m. 2 ent. maczka f, 3 maczki pl, cyrkiel kabłąkowy. 4 el. klucz Morsego.

Ta'st-organ, -werkzeug n narząd dotykowy; -sinn m dotyk m (zmysł).

Tat [tat] pl -en f 1 czyn; uczynić; fakt m; dzieło n; in der ~ w istocie, istotnie (ob. ertappen, Rat 1); zur ~ schreiten, przystąpić do dzieła. 2 czyn bohaterzki. [ta'risch a tatarski.]

Tata'r [-tár] m Tatar(zyn) m; ta-Ta't-bestand m faktyczny stan (rzeczy), istota f czynu; -beweis m dowód rzeczowy.

Ta'ten-drang, -durst m zapal m, rwanie n się do czynów.

ta'ten-durstig a rwący się do czynu; -los a beczynny; ad. beczynnie; -reich a czynny, obfity w czyny.

Ta'ter [tɛ-] m (in f) sprawca; winowajca m (-czyni f); -schaft f wina f; die ~ ableugnen, zapierać się czynu, nie przyznać się do winy.

ta'tig [te-] a czynny; als Arzt ~ sein, praktykować; einen -en Anteil an etw. nehmen, brać czynny udział w czym; (in einer Firma) ~ sein, pracować, być czynnym; Ta'tigkeit f czynność; działalność f, działanie n; außer ~ setzten, zawiesić w czynności; absetzen (urzędnika etc.) w stan spoczynku; in ~ setzten, uprawić

w ruch, uruchomić; in ~ treten, zacząć działać; in voller ~ w pełnym ruchu.

Tä'tigkeits-bereich m, -gebiet n zakres działalności, działania; -wort n gr. czasownik (przechodni).

Tä'tkraft f energia, sprężystość f; ta'tkräftig a energiczny, sprężysty; ta'tkundig a jawny, notoryczny.

tä'tlich a czynny; -e Beleidigung, czynna zniewaga; ad. czynnie; j-n ~ mißhandeln, czynnie k. znieważać; Tä'tlichkeit f czynna zniewaga.

Ta'tort m miejsce przestępstwa.

tätowie'ren va. tatuować; Tätowie'run'g f tatuowanie n.

Ta'tsache f fakt m; ~ ist, daß... [aktem jest, że...]; ta'tsächlich a i ad. istotny, faktyczny (-nie).

Ta'tze, pl -n f lapa f; -zähleb m uderzenie lapa.

Tau', -(e)s, pl -e n lina f. [pada.] Tau², -(e)s m rosa f; es fällt ~ rosa taub a 1 głuchy (auf einem Ohre na jedno ucho); ~ werden, ogłuchnąć; -en Ohren predigen, mówić jak do ściany; fig. ~ sein, być głuchym (für, gegen etw. na co). 2 zdrętwiały; die Hand ist mir ~ ręka mi zdrętwiała. 3 pusty (orzecz); jalowy; tauber Hafer, głuchy owies.

Tau'be, pl -n f gołąb m; gebratene -n fliegen keinem ins Maul, pieczone gołąbki nie leją same do gąbki. Tau'ben-haus n gołębnik m; -post f gołębia poczta; -schießen n strzelanie do gołębi; -schlag m gołębnik m; fig. dom, gdzie służba się ciągle zmienia; -zucht f hodowla gołębi; -züchter m gołębiarz m.

Tau'ber, Tau'ber [toj-]. Täu'ber-lich m gołąb samiec.

Tau'bbeit f głuchota f. tau'bstumm a głuchoniemy; Tau'bstummenanstalt f instytut głuchoniemych; Tau'bstumtheit f głuchoniemota f.

Tau'ch-batterie f el. bateria zanurzona; -bott n kôdz podwodna; nurkowiec m.

tau'chen I va. zanurzyć. II vn. (sn i h) zanurzać się, nurkować. III T-n nurkowanie n.

Tau'cher, -s m nurek; orn. nur m; -ente f kacza nurek; -glocke f drwan nurkowy.

tau'en vn. (h i sn) tajać; es taut, taje (na dworze); (h) rosa pada.

Tau'ende n koniec liny.

Tau'f-becken n chrzcielnica f; -buch n księga metryk chrztu.

Taufe f chrzest m; (ein Kind) aus der ~ heben a. über die ~ halten, do chrztu trzymać; tau'fen va. chrzcić; ein getaufter Jude, przechrzta m; (Milch, Wein) ~ chrzcić, rozcieńczyć wodą; Täu'fer m chrzcielca m.

tau'feucht a wilgotny od rosy.

Tau'f-handlung f obrządek chrztu; -kind n, Täu'fling m chrześniak m; dziecko do chrztu podane; -name m imię chrzestne; -pate m ojciec chrzestny; -patin f matka chrzestna; -register n ob. Taufbuch; -schein m metryka chrztu; -schmaus m chrzciny pl (uczta); -stein m chrzcielnica f.

tau'gen vn. (h) być wartym; zu nichts ~ być do niczego; zu etw. ~ przydać (zdać) się na co; Tau'ge-nichts m nicpoń; człowiek do niczego; tau'glich a zdany, przydatny (do cz.); Tau'glichkeit f zdolność, przydatność f.

tau'ig a pokryty rosą.

Tau'mel, -s m zataczanie n się; zawrót m głowy; odurzenie, upojenie n; tau'm(e)llig a zataczający się; odurzony; tau'meln vn. (h i sn) 1 zataczać się; in das Zimmer ~ wtoczyć się do pokoju; zu Boden ~ upaść zataczając się. 2 fig. er taumelt von diesem unverhofften Glück, to niespodziane szczęście oszłomiło go.

Tausch, -es, pl -e m zamiana, wymiana f; in ~ geben, dać wzajem; tau'schen va. i vn. (h) zamienić (się), wymienić(a); ich möchte nicht mit ihm ~ nie chciałbym się z nim zamienić (a. być na jego miejscu).

tau'schen [toj-] va i vn. (h) (sich) z(a)wodzić, zawieść; zmylić; /mylić (się); das Äußere täuscht, pozory mylą; in seinen Hoffnungen getäuscht werden, zawieść się w swych nadziejach, doznać zawodu; ich habe mich in ihm getäuscht, zawiodłem się na nim; -d a zwodniczy, łudzący; -e Ähnlichkeit, ludzące podobieństwo; sie sehen einander ~ ahnlich, podobni są do siebie jak dwie krople wody; ~ nachmachen, podrobić dokładnie, aż do złudzenia.

Tau'sch-geschäft *n* zamiana *f*;
handel *m* handlu zamienny.
Tau'schung *f* zawód *m*; (z)ludzenie, zwodzenie *n*, utłuda *f*; optyczne ~ optycznego złudzenie; **-sunternehmung** *f* mil. działanie pozorne.
Tau'schweise *ad.* wzajemnie.
Tau'schwert *m* wartość zamienna.
Tau'send *l num.* tysiąc; ~ und aber ~ tysiące. **11 T-** *n* tysiączek, tysiąc *m*; zu -en, tysiączkami; der ~ (noch einmal) do licha do stukroć!; **-erlei** *ad.* ~ Dinge, tysiące różnych rzeczy; **-fach, -fältig** *a i ad.* tysiąckrotny (-nie); **Tau'sendfuß** *m* stonoga *f*; -jährig *a* tysiącletni; **Tau'send-künstler** *m* sztukmistrz, kuglarz; czarodziej *m*; -mal *ad.* tysiąc razy; **Tau'sendmarkschein** *m* tysiączek *m*, banknot tysiączkowy; **Tau'sendschön** *n* bot. stokrotka; **-ste** *a* tysiączny; **Tau'sendstel** *n* tysiączna część; **-weise** *ad.* tysiączkami.
Tau-tropfen *m* kropla rosy; **-werk** *n* olinowanie *n*, liny *pl* (okrętu); **-wetter** *n* odwilż *f*.
Taxame'ter *m* taksomierz *m*; **-drachse** *f* taksówka *f*; **-uhr** *f* licznik, taksomierz *m*.
Taxa'tor, -s, *pl* -en *m* taksator *m*.
Tax'e, *pl* -n *f* taks; opłata *f*.
taxie'ren *va.* (o)szacować, (o)taksować; **Taxie' rung** *f* oszacowanie, otaksowanie *n*; **Taxie' rer** *m* taksator
Tax'us, -baum *m* bot. cis *m*. [*m*].
Tax'wert *m* wartość szacunkowa.
Te'chnik *f* technika *f*; **-er** *m* technik *m*; **-um** *n* szkoła techniczna; **te'chnisch** *a* techniczny; **-e** Hochschule, politechnika *f*;
Te'ckel, -s *m* jannik *m*.
Te'chtelmechtel *n* miłośnika *f*.
Tee [*te*] -s, *pl* -s *m* **1** herbata *f*. **2** napar *m* (z ziół); **-brett** *n* taca *f*; **-büchse** *f* puszka do herbaty; **-gebäck** *n* herbatniki *pl*; **-geschirr** *n* serwis do herbaty; **-gesellschaft** *f* herbatka *f* (mit Tanz z tańcami a. tańcującą); **-kanne** *f* czajnik *m*; **-löffel** *m* łyżeczka do herbaty; **-maschine** *f maszyna kawa do herbaty; samowar *m*; **-mütze** *f* pokrywka czajnika; **-stube** *f* herbaciarnia *f*.
Teer [*ter*] (-e)s, *pl* -e *m* dziegieć *m*; smoła *f*; **-brennerel** *f* dziegielnia *f*; **-büchse**, **-butte** *f* maźnica *f*.*

tee'ren *va.* smolą, dziegiem smarować, smolować, dziegiować.
Teer'-farben *pl* barwki smolcowe; **-hütte** *f* dziegielnia *f*; **-jacke** *f* fam. majtek *m*.
Teer'-rose *f* róża herbaciana.
Teer'-pappe *f* tektura smolcową; **-seife** *f* mydło dziegiecne; **-siederel** *f* wazelnia smoly.
Teer'-service *n* serwis do herbaty; **-sieb** *n* sitko do herbaty; **-tasse** *f* filiżanka do herbaty; **-tisch** *m* stół do herbaty; **-topf** *m* czajnik *m*; **-wasser** *n* woda na herbatę.
Teich [*tajch*] (-e)s *pl* -e *m* staw *m*.
Teig [*tajk*] (-e)s, *pl* -e *m* ciasto *n*.
-mischmaschine *f* mieszarka ciasta; **-mulde** *f* dziezia *f*; **-rädchen** *n* formarka do rozwalowanego ciasta; **-rolle** *f* walek *m* (do ciasta); **-waren** *pl* ciasta *pl*.
Teil [*tajl*] (-e)s, *pl* -e *m* **1** część *f*; udział *m*; ich für mein(en) ~ co do mnie; zum ~ po części; częściowo; ein gut ~ von, sporo; *fig.* er hat sein ~ bekommen, dostał za swoje. **2** *jr.* strona *f*; der klagende ~ strona skarżąca, powód *m*; der beklagte ~ pozwany *m*; **-ausführung** *f* wykonanie częściowe (zamówienia etc.).
teil'bar *a* podzielny; **Teil'barkeit** *f* podzielność *f*.
Teil'betrag *m* kwota częściowa.
Teil'chen *n* cząstka *f*.
teil'en *va.* (sich) dzielić (sie); etw. mit j-m ~ (po)dzielić się z kim; den Gewinn mit j-m ~ podzielić się zyskiem; die Meinungen waren geteilt, zdania były podzielone.
Teil'er, -s *m* mat. dzielnik *m*.
teil'haben *vn.* (h) *an* etw. ~ brać (mieć) udział w czym; **Teil'haber** *m* uczestnik; udziałowiec; spółnik; stiller ~ cichy spółnik; **Teil'haberschaft** *f* udział *m* (an einer Unternehmung w przedsięwzięciu).
teil'haft (*ig*) *a*: einer Sache ~ mający udział, uczestniczący w czym.
Teil'nahme *f **1** uczestnictwo *n*, udział *m* (an etw. w czym). **2** współczucie *n*; teil'nahmlos *a* nieczuły, obojętny; **Teil'nahmslosigkeit** *f* obojętność, nieczułość *f*; **teil'nehmen** *vn.* (h) brać udział, uczestniczyć (an etw. w czym); j-n *an* etw. ~ lassen, zainteresować k. w czym;*

-d *a* **1** biorący udział, uczestniczący (w czym). **2** współczujący; *ad.* z współczuciem; z zainteresowaniem; **Teil'nehmer** *m* (-in *f*) uczestnik, (-iczka); udziałowiec; abonent(ka) (telefonu).
teils *ad.* częścią; ~ in barem Gelde, ~ in Wechseln, część gotówką, część weksłami.
Teil'sendung *f* posyłka (towaru) częściowa; **-strecke** *f* odcinek (tramwajowy); **-strich** *m* znak dzielenia.
Teil'lung *f* dzielenie *n*; podział; rozbiór (państwa); (roz)dział *m*; **-sartikel** *m* gr. rodzajnik cząstkowy; **-szeichnen** *n* gr. rozłącznik *m*.
teil'weise *a i ad.* częściowy (-wo).
Teil'zahlung *f* zapłata częściowa; ~ gestartet, można płacić częściowo; monatliche ~ rata miesięczna.
Teint [*tę*] -s *m* pięć, cera *f*.
Te-Eisen *n* teownik *m*, teówka *f*.
Teleg'ramm, (-e)s, *pl* -e *n* telegram *m*; dringendes ~ depesza terminowa; **-adresse** *f* adres telegraficzny; **-annahme** *f* przyjmowanie depesz; **-bote** *m* roznosiciel depesz; **-formular** *n* blankiet telegraficzny.
Telegra'ph [-gräf] -en *m* telegraf *m*.
Telegra'phen-amt *n* urząd telegraficzny; **-beamtin** *f* telegrafistka; **-draht** *m* drut telegraficzny; **-schlüssel** *m* klucz telegraficzny (do depesz); **-stange** *f* słup telegraficzny.
Telegraphie [-fl] *f* telegrafia *f*; drahtlose ~ t. bez drutu.
telegraphie'ren [-fl] *va.* (za)telegrafować; **telegra'phisch** [-gräf] *a i ad.* telegraficzny (-nie); **Telegra'phist**, -en, *pl* -en *m* (-in *f*) telegrafistka.
Telepathie [-tl] *f* telepatia *f* (umiejętność odczytywania cudzych myśli); **telepa'thisch** *a* telepatyczny.
Telepho'n [-fön] (-e)s, *pl* -e *n* telefon *m*; **-anschluß** *m* połączenie telefoniczne; **-buch** *n* książka telefoniczna; **-fräulein** *n* telefonistka *f*; **-gespräch** *n* rozmowa telefoniczna.
telepho'nisch *a i ad.* telefoniczny (-nie); **Telephonie** [-nl] *f* telefonja *f*; **telephonie'ren** [-nl] *va.* i *vn.* (h) (za)telefonować; **Telephonist**, -en, *pl* -en *m* (-in *f*) telefonistka.
Telepho'n-nummer *f* numer telefoniczny; **-zelle** *f* rozmównica *f*.

Teleskop *p* [-kóp] (-e)s, *pl* -e *n* teleskop *m*.
Te'ller, -s *m* talerz *m*; **-eisen** *n* łapka na zwierzęta drapieżne; **-wärmer** *m* ogrzewacz talerzy.
Te'mpel, -s *m* świątynia; synagoga, bóżnica *f*; **-herr** *m* templariusz *m*; **-hof** *m* dziedzielnia świątyni *a* synagogi; **-orden** *m* zakon templariuszy; **-raub** *m* świętokradztwo *n*; **-räuber** *m* świętokradca *m*; **-ritter** *m* templariusz *m*; **-schänder** *m* świętokradca *m*.
Te'mpera-farbe *f* farba wodna; **-malerel** *f* malowanie farbami wodnymi.
Temperame'nt, (-e)s, *pl* -e *n* temperament *m*; **temperame'ntlos** *a* bez temperamentu; **-losigkeit** *f* brak temperamentu; **temperame'ntvoll** *a* pełen temperamentu.
Tempera'nzler, -s *m* abstynent *m*.
Temperatur [-tūr] *f* temperatura *f*; **-messung** *f* mierzenie temperatury; **-wechsel** *m* zmiana temperatury.
Te'mperguß *m* lanokute wyrobki, **temperie'ren** [-li] *va.* (z)ogrodzić, (po)hamować, (u)miarkować.
Te'mpo, -s *n* tempo *n*.
temporä'r [-rēr] *a* (tym)czasowy.
Tende'nz *f* dążność, tendencja *f*; **tendenziö's** [-cjos] *a* tendencyjny.
Te'nder, -s *m* kol. tender *m*; **-maschine** *f tendrówka *f*, tendrzak *m*.
Te'ne *f* klepisko, bojowisko *n*.
Te'nnis *n* sp. tenisa *m*; **-platz** *m* plac tenisowy; **-schläger** *m* rakietka *f*; **-spieler** (in *s*) *m* tenisista(k); **-wettbewerb** *n* mecz tenisowy.
Te'no *abr.* = Technische Nothilfe, pomoc techniczna (na wypadek strąków). [*roku*].
Te'nor [*te-*] *m* *jr.* brzmienie *n* (wytęno'ra² [tenör] (-e)s, *pl* -e *m* tenor *m*; **-stimme** *f* tenor, głos tenorowy.
Tenorist, -en, *pl* -en *m* tenor *m*.
Te'ppich, (-e)s, *pl* -e *m* kobieriec, dywan *m*; polnicze -e, kilimy *pl*; **-besen** *m* miotła do czyszczenia dywanów; **-kehrmaschine** *f* szczotka mechaniczna do czyszczenia dywanów; **-weber**, **-wirker** *m* tkacz, fabrykant dywanów; **-wirkere** *f* tkalniczk *f* dywanów; **-tkanie** kobierców.
Termin [*mhn*] (-e)s, *pl* -e *m* termin *m*; der ~ ist abgelaufen, termin*

-ausstopfer m wypychacz zwierząt; -bändiger(in) s pogromca (-czyni) zwierząt; -bude f menażerka f.
Tie'rchen n zwierzątko, bydlatko n; jedes ~ hat sein Pläscherchen, każdy się na swój sposób bawi.

Tie'r-freund(in) s przyjaciel (-ciółka) zwierząt; -garten m zwierzyniec m; ogród zoologiczny; tie'risch a zwierzęcy; bestjalny, brutalny; -kreis m ast. zodiak, zwierzyniec m; -kunde f zoologia f; -leben n życie zwierzęce; -maler m malarz zwierząt; -park m zwierzyniec m; -quäler m dręczyciel zwierząt; -quälerei f dręczenie zwierząt; -reich n królestwo zwierząt; -schutzverein m towarzystwo opieki nad zwierzętami; -sprache f mowa zwierząt; -wärter m dozorca zwierząt; -welt f świat zwierzęcy; -zucht f hodowla zwierząt.

Ti'ger [tɪ-] s m tygrys m; -fell n skóra tygrysa; ti'gerhaft a tygrysi; -in f tygrysyca f; -katze f kot tygrysi; -weibchen n tygrysyca f; -wolf m gepard m. [stepujący wyraz (-)].

Ti'ldē, pl -n f kreska f; dr. znak za-ti'lgbar a umarzalny (dług etc.); ti'lgēn va. 1 wytepić, zniszczyć, zgładzić. 2 zatrzeć; wymazać, wykreślić; umorzyć (dług); Ti'lgung f 1 wytepienie, zniszczenie n. 2 zmazanie, wykreślenie; umorzenie n (długu), amortyzacja f; Ti'lgungs-fonds m kapitał amortyzacyjny; -kasse f kasa amortyzacyjna.

Ti'ngeltangel m tyngiel m, kawiarnia z produkcjami śpiewu etc.

Tinktu'r [-tʊr] pl -en f tyktura f.
Ti'nte f atrament m; fig. in der ~ sitzen a. sein, być w tarapatkach.

Ti'nten-faß n kalamarz m; -fisch m małwa, sepja f; -fleck, -klecks m plama od atramentu; -löscher m suszka f; -stift m ołówek atramentowy; -wischer m susznik m, wycieraczka f do piór. [(o koniach wycigowych)].

Tip, -s, pl -s m poufna informacja ti'ppen va. 1 vn. (h) 1 dotykać zlekać palcem. 2 pisać na maszynie. 3 poufnie informować (o koniach wycigowych etc.).

Ti'pp-fehler m błąd przy pisaniu na maszynie; -fräulein n maszynistka.

Ti'ra'de [-rɑ-] f tyrada f.

Tirol' [-rɔl] n geo. Tyrol; Tirol'er

m (-in f) Tyrolczyk (-lka); tirol-(-er)isch a tyrolski.

Tisch, -es, pl -e m stół m; bei ~ przy stole; nach -e, po obiedzie (kolacji etc.); vor -e, przed obiadem etc.; zu -e gehen, siadać do stołu; zu -e laden, zaprosić na obiad; reinen ~ machen, zebrać ze stołu; fig. ze wszystkim zerwać; einen guten ~ führen, dobrze jadać; -aufsatz m zastawa stolowa; -bein n noga stolowa; -besteck m nakrycie n; -blatt n płyta stolowa, blat m.

Ti'schchen, -s n stolik m.
Ti'sch-decke f serweta f; -gast m gość zaproszony (na obiad etc.); -gebet n modlitwa przed lub po jedzeniu; -gespräch f towarzyszywo przy stole; -geschirr n naczynta stolowe; -karte f a) jadłospis m; b) билет wskazujący miejsce przy stole; -klopfen n wystukiwanie stolków winujących; -lampe f lampa stolowa; -läufer m laufer (wąska serweta przez środek stołu).

Ti'schler, -s m stolarz m; -ei' f stolarstwo n; -geselle m czeladnik stolarski; -leim m klej stolarski; -meister m majster stolarski; -werkstatt f warsztat stolarski.

Ti'sch-nachbar(in) s sąsiad(ka) przy stole; -platte f a) płyta f (blat m) stołu; b) klapa f u stołu; -rede f mowa bankietowa; toast m; -telephon n telefon biurkowy; -tuch n obrus m; -wein m wino stolowe; -zeit f pora obiadowa; -zeug n bielizna stolowa.
Tita'n [-tʌn] m Tytan; n chem. tytan m; tita'nenhaft, tita'nisch a tytaniczny.

Ti'tel [tɪ-] s m tytuł m; -bild n rycina na kartie tytułowej; -blatt n karta tytułowa; -kopf m nagłówek m (w słownikach); -narr m uganiający się za tytułami; -sucht f uganie się za tytułami.

Titulatu'r [-tʊr] f miano n.

titulie'ren [-ll] va. tytułować.

Toast [tɔst] -es, pl -e m 1 grzanka f, 2 toast m; einen ~ ausbringen, wnieść toast; toa'sten [tɔ-] vn. wnieść toast.

to'ben [tɔ-] vn. (h) huczeć, szaleć; halasować, wreszczyć; (o żywiołach) rozpetać się; -d a burliwy; rozpetany, rozhułkany; szalony.

Tobi'as [-blas] m Tobiasz.

To'bsucht [tɔp-] f szal m; to'bsüchtig a szalony.

To'chter, pl Töchter f córka f; ~des Hauses, panienka f; -gesellschaft f filijka f; -kirche f kościół filijalny.

To'chterchen n córeczka f.

To'chtermann m zięć m.

To'chterschule f szkoła żeńska.

Höhere ~ wyższa szkoła żeńska.

To'chter-sprache f język pochodny; -staat m, -stadt f kolonia f.

Tod [tɔt] (-e)s m śmierć f, zgon m; auf den ~ verwundet, śmiertelnie ranny (ob. arbeiten 1, Leben 1, natürlich, hungern, quälen); sich den ~ geben, odebrać sobie życie.

to'd-bläß, -bleich a trupio blady; -bringend a śmiercionośny.

To'des-ahnung f przeczućie zbliżającej się śmierci; -angst f śmiertelny strach; -anzeige f doniesienie o śmierci; nekrolog m; -art f rodzaj śmierci; -erklärung f uznanie kogo za umarłego; -fall m przypadek śmierci; im -e, w razie śmierci; -furcht f obawa śmierci; -gefahr f niebezpieczeństwo śmierci; in ~ schweben, narażać życie na szwank; -kampf m pasowanie się ze śmiercią, konanie n; -kandidat m umierający; to'desmutig a niebojący się śmierci; -nachricht f wiadomość o śmierci; -qual f męki śmiertelne; -stoß m śmiertelne pchnięcie; cios ostateczny, dobiecie n; -strafe f kara śmierci; bei ~ pod karą śmierci; -urteil n wyrok śmierci; -verachtung f pogarda śmierci; -wunde f rana śmiertelna.

To'd-feind m wróg śmiertelny; -feindschaft f śmiertelna nienawiść.

to'dkrank a śmiertelnie chory.

to'dlich a śmiertelny, zabojący; ad. ~ hassen, śmiertelnie nienawidzieć; To'dlichkeit f śmiertelność, zaboźność f.

to'dmüde a strasznie zmęczony.

To'dsünde f grzech śmiertelny.

To'ga [tɔ-] pl -gen f toga f.

Toile'tte [tua-] pl -n f 1 toaleta f, strój m; ein wenig ~ machen, ogarnąć się; ~ machen, ubierać się. 2 klozet m.

Toile'tten-papier n papier higieniczny, klozetowy; -seife f mydło toaletowe; -spiegel m lustro toaletowe; -tisch m toaleta f.

Toka'ier, -wein m tokaj m.
tolera'nt a tolerancyjny, wyrozumiały; Tolera'nz f wyrozumiałość, tolerancja f; tolerie'ren [-ri-] ua. znieść, tolerować.

toll a szalony; wściekły (pień); fig. dziwny, szalony (pomysł etc.); ~ werden, oszaleć, wściec się; er Lärm, piekielna wrzawa; -es Zeug treiben, dziwić; das ist doch zu ~ tego już za wiele.

To'lle, pl -n f czub m; czupryna f.
to'llen I vn. (h i sn) szaleć; halasować. II va. karbować (włosy); rurkować (bieliznę).

To'll-haus n dom warjatów; -häuser(in) s warjat(ka); -heit f szaleństwo n; szal m; -kirsche f bot. wilcza jagoda; -kopf m narwaniec m, szalona pałka. [-kühn a szalenie śmiały.

to'll-köpfig a szalony, narwany; To'll-kühnheit f szalona odwaga; -wut f wściekłość f.

To'lpatsch, -es, pl -e m bałwan m.

Tö'lpel, -s m bałwan, gamań, garmajda, niezdrara m; -ei' f niezdrarnost f; tö'lpelhaft a i ad. głupkowaty, garmajdowaty (-to); niezdrarny (-nie); -haftigkeit f niezdrarnost f.

Toma'te [-mä-] pl -n f pomidor m.

To'mbak, (-e)s m tombak m; to'mbakēn a tombakowy.

To'mbola, pl -s f tombola f.

Ton [tɔn] (-e)s, pl Töne m 1 ton, dźwięk; mal. ton (dobór kolorów); gr. akcent m; den ~ angeben, nadawać ton (ob. anschlagen 2); der gute ~ dobry ton, dobre zachowanie się; den ~ legen auf, kłaść akcent na... 2 (pl Tone) glin(ka) f.

to'ngangebend a nadający ton.

To'n-angeber m nadający ton; wdzirej m; -art f tonacja f; fig. in allen -en, na wszystkie tony; -bad n fot. kąpiel barwiąca, tonowanie n; -boden m grunt gliniasty; -dichtung f mus. kompozycja f.

to'nen [tɔ-] I va. fot. tonować, barwić. II T- n tonowanie, barwienie n; tö'nen [tɔ-] I vn. (h) i va. (za-)brzmieć, (za-)dźwięcznić. II T- n dźwięczenie n.

To'n-erde f ziemia gliniasta; glinka f, glej m; -fall m akcent m; intonacja f; -film m film dźwiękowy, dźwiękowiec m; -fixierbad n fot. kąpiel bar-

wiaco-urtwalajaca; -gefäß, -geschirr n naczyne gliniane; -grube f glinińska f; -halle f sala koncertowa; -höhe f mus. wysokość tonu.

to'nisch a toniczny.
To'n-kunst f muzyka f, sztuka muzyczna; -künstler(in) s mistrz(yni) tonów; -lager n pokład ilit; -leiter f mus. skala; gama f.

to'nlos a bezdźwięczny; gr. nieakcentowany; niemy. [(1000 kg).

To'nnen, pl -n f 1 beczka f, 2 tonna f
To'nnen-gehalt m tonnaż m, pojemność f w tonnach; -reifen m obręcz f na beczkę.

To'n-pfeife f fajka gliniana; -schiefer m łupek gliniasty; -setzer m kompozytor m; -silbe f zgłoska akcentowana; -stück n kompozycja muzyczna.

Tonsu'r [-zür] pl -en f tonsura f (na głowie księży).

To'n-veränderung f zmiana tonu, modulacja f; -verstärker m radjo; wzmacniacz, amplifikator m; -waren pl wyroby gliniane; -zeichen n akcent.

Topa's [-päs] -es, pl -e m topaz m.

Topf, -(e)s, pl Töpfe m garnek; wazon m, doniczka f; -blume f kwiat doniczkowy; -deckel m pokrywka garnka; To'pfen m twaróg m.

To'pfer, -s m garncarz; zdun m; -arbeit f robota garncarska; -ei' f 1 garncarstwo n, 2 garncarnia f; -erde f glina garncarska, zdunińska; -geschirr n, -waren pl naczyńia, wyroby garncarskie; -ton m glina garncarska; -werkstatt f garncarnia f.

To'pf-kuchen m babka f; -manchette f ozdoba doniczka, kaszpo n; -pflanze f roślina doniczkowa.

Topogra'ph [-gräf] -en, pl -en m topograf m; -ie' [-gräff] f topografia f, opis m miejscowości; topogra'phisch a topograficzny.

topp! int. dobrze! zgodzi!

Topp, -s, pl -s m żegl. głowa f (masztu); -mast m maszt z koszem; -segel n żagiel gniezdny.

Tur' [-tör], -en, pl -en m glupiec m.

Tor², -(e)s, pl -e n brama, wrota; To'resschluß m zamknięcie bramy.

Torf, -(e)s, pl -e m torf m; -brikettenfabrik f fabryka brykietów torfowych; -boden m torfowisko n; -erde f ziemia torfiasta; -feuerung f palenie torfem; -gräber m torfiarz m;

-grube f torfowisko n; -lager n pokład torfu; skład torfu.

To'rflügel m skrzydło bramy.

To'rf-moor n torfowisko n; -stecher m torfiarz m; -stechmaschine f torfiarka f; -stich m a) kopanie torfu; b) torfiarnia f; -streu f wojok roślinny; -verkohlung f zwęglanie torfu.

To'r-geld n opłata za przejazd, bramne n; -halle f portyk bramny.
To'rheit pl -en f głupstwo, bzdurstwo n, głupota f; töricht a głupi; tö'richterweise ad: głupio; Tö'rin, pl -nen f głupia kobieta.

To'rkeln un. (h i sn) zataczać się.
To'r-latte f sp. słupce m; -linie f sp. linia bramkowa.

Torna'ler, -s m torister m.

torpedie'ren [-di-] un. torpedować.

Torpe-do, -s, pl -sm torpeda f; -boot n torpedowiec m; -bootzerstörer m kontrtorpedowiec m; -lanclerrohr n przyrząd torpedowy.

To'r-pörtheden n furka w bramie; -schluß m zamknięcie bramy; fig. kurz vor ~ w ostatniej chwili.

To'rso, -s, pl -s m tors, tułów m.

Tort, -(e)s m krzywda f; j-m einen ~ antun, skrzywdzić kogo.

To'r'tchen n torcik m; Torte f tort m; To'r'tenform f forma na tort, tortownicia f.

Tortu'r [-tör] pl -en f męczarnia, męka, tortura f; auf die ~ spannen, wzięć kogo na tortury.

To'r-wache f straż przy bramie; -wart n sp. bramkarz m; -weg m droga przez bramę.

to sen [to-] l un. (h i sn) huczeć; (o wietrze) wyć; (o falach) uderzać z hukiem o skały etc. II T- n huk m.

toska'nisch [-ka-] a toskański.

tot [tot] a martwy; umary; zmarły; -te Augen, zamarte oczy; -er Buchstabe, martwa litera; -es Kapital, martwy kapitał; -er Ort, pustkowiec n; die Sache ist an dem -en Punkte angelangt, sprawa uknęła na martwym punkcie; -es Wasser, woda stojąca; -e Zeit, martwy sezon.

total' [-tal] a całkowity; ogólny.

Total'-ansicht f widok ogólny; -be-trag m całkowita, ogólna kwota; -e-lad-druck m ogólne wrażenie; -summe f ogólna suma.

Totalisa'tor [-zä-] -s, pl -cn m tota-

lizator m; Totalität' [-tet] f całość, całkowitość f, całościżtalt m.

To'tarbeiten, sich ~ ob. arbeiten.

tö'ten [tö-] un. zabi(ja)ć; zatruc (nerw); umartwiać (ciało).

To'ten-amt n nabożeństwo żałobne; -bahre f mary pl; -bett n łożo śmiertelne; to'ten-blaß, -bleich a blady jak trup; -blässe f trupia białość; -feier f dzień zaduszny; -geläu't(e) n dzwonięcie umarlemu; -geleit n pochód żałobny; -gerippe n szkielet m; -gräber m grabarz m (t. ent.); -gruft f grobowiec m.

To'tenhalt a fig. -e Stille, cisza grobowa.

To'ten-haus n dom żałoby; -hemd n koszula śmiertelna; -kopf m trupia głowa; -liste f spis umarłych;

-marsch m marsz żałobny; -maske f maska pośmiertna; -messe f msza żałobna; -schädel m trupia czaszka; -schau f oględziny zwłok; -scheiß n świadectwo, akt zejścia; -stadt f miasto zmarłych; cmentarz m; -starre f sztywność pośmiertna; -stille f cisza grobowa; -tanz n taniec szkieletów;

-urne f popielnica f; -verbrennung f palenie zwłok; -wache f straż przy umarłym.

To'te(r) s umarły (-ia).

To't-fahren un. przejechać na śmierć; -geboren a niezwywo urodzony; -es Kind, martwy płód; -lachen, sich ~ pękać ze śmiechu; To'tlachen n; es ist zum ~ pękać można ze śmiechu; -schießen un. zestrzelić.

To'to m fam. totalizator m.

To'tschlag m zabójstwo n; to't-schlagen un. zabi(ja)ć; To'tschläger m 1 zabójca m, 2 kaster m, maczuga f.

to't-schweigen un. a: eine Sache ~ zamilczeć o czym, zatuszować sprawę;

-stellen, sich ~ udawać umarłego; -treten un. rozdeptać (owad).

Tour [tör] pl -en f obrót m; obejście n naokoło; przechadzka, przejażdżka f.

To'u'ren-maschine f, -rad n sp. maszyna, koło turystyczne; -wagen m aut. samochód turystyczny, wycieczkowy; -zahl f liczba obrotów;

-zähler m licznik obrotów.

Touri'st, -en, pl -en m (-in f) turyst(k)a; -enverkehr m, -ik f ruch wycieczkowy, turystyka f; touri's-tisch a turystyczny.

Tournee' [turne] pl -sf podróz okólna, artystyczna.

Trab [träp] -(e)s m kius m; ~ reiten, jechać klusem; im ~ klusem.

Traba'n't, -en m satelita, trabant m.

tra'ben [trä-] l un. (h i sn) klusować, iść klusem. II T- n klusowanie n; Traber, -s, Tra'bgänger m klusak m; Tra'brennen n wycięgi klusowe.

Tracht, pl -n f 1 ubiór, strój, kostjum m, 2 narecze, brzemień n, 3 ~ Schläge, ciegie, kije pl, 4 (po)miot m.

tra'chten un. (h): nach etw. ~ dążyć do cz., ubiegać (starac) się o co; j-m nach dem Leben ~ godzić, czyhać, nastawać na czyje życie.

Trach'tenball m bal kostjumowy.

trä'chtig a cielna (krowa), szczenna (suka), żrebna (klacz), prośna (świnia).

Traditio'n [-cjo'n] pl -en f tradycja f; traditio'nell [-cjo-] a tradycyjny.

Trafi'k m i f trafika f.

Traga't, -(e)s m bot. tragant m; -gummi n guma tragantowa.

Tra'g-bahre f nosze, mary pl; -bal-ken m dźwigar, siestran m, bierzmo n; -band n 1 pas tragarzski, 2 bud. piętnar m.

tra'gbar a nośny; przenośny; noch-e Kleider, ubranie, nadające się jeszcze do noszenia; Tra'gdeck n aw. powierzcchnia dźwigająca; Tra'ge pl -n nosze

trä'ge [tre-] a leniwy; gnuśny. [pl. tra'gen [trä-] l un. I nosić, nieść, dźwigać fig. j-n auf Händen ~ nosić k. na rękach. 2 ponieść koszt, konsekwencje etc.; die Verantwortung für etw. ~ brać co na swoją odpowiedzialność; die Schuld ~ zwinąć; wer trägt die Schuld? czyja wina? 3 nach etw. Verlangen ~ pragnąć, pożądać czego (ob. Bedenken 2, Sorge 2), 4 przynosić (dochody, procenta). II un. (h) 5 (o bronii) nosić; (o głowie etc.) sięgać. 6 wydawać noszenie, rodzic. III sich ~ nosić się; ubierać się; sich gut ~ (o tkaninach) dobrze się nosić; sich mit einem Gedanken ~ nosić się z myślą. IV T- n noszenie n.

Träger, -s m 1 nosiciel; ~ der Krone, monarcha; ~ der Prokura, prokurent m, 2 tragarz m, 3 fig. wyznawca m (zasad, idei), 4 dźwigar m, belka f; -in pl -nen f nosicielka f; -lohn m zapłata tragarzowi.

tra'gfähig a nośny; Tra'gfähig-keit f nośność, siła nośna; pojemność (staku); wytrzymałość f (gruntu); Tra'gfläche f aw. płat m.

Trä'gheit [trek-] f lenistwo n; gnuśność; fiz. bezwładność f; -age-setsz n prawo bezwładności.

Tra'ghimmel m baldachim m.

Tra'giker [tra-] m pisarz tragedyj; tragik' misch a tragikomiczny;

Tragikomö'die f tragicomedja f; tra'gisch a i ad. tragiczny (-nie).

Trag-joch n sady pl, koromysło n; -korb m kosz na plecy; -kraft f siła nośna, nośność f; -last f ciężar m.

Tragö'de [-gö-] -n, pl -n m. tragik m; Tragö'die, pl -n f tragedia f; Tragö'din, pl -nen f tragiczka f.

Tra'g-peller m filar (podpierający); -riemen m pas(ek), gurt m; -seil n l. linka wieszakowa; -sessel, stuhl m lektyka f; -stein m bud. wspornik, kroksztyn m; -weite f do-śność f (kuli); zasięg m.

Train [trę-] -s, pl -s m mil. tabor m.

Trai'ner [trē-] -s m sp. trener m; trainie' ren [tren-] va. a trenować, ćwiczyć, zaprawiać; Trai'ning [trē-] -s n zaprawianie n, trening m.

Trai'n-offizier m oficer taborowy; -truppe f wojsko taborowe.

Traje'kt. -(e)s, pl -e m prom m; -schiff n statek przeladunkowy.

Traktame'nt. -(e)s, pl -e n l poczę-śtunek m; poczęstowanie n. 2 zółd m.

Traktat' [-tāt] -(e)s, pl -e m traktat, układ m; rozprawa naukowa; Traktät'chen n rozprawka f.

traktie'ren [-tā-] va. i un. (h) l (po)-czestować, ugościć. 2 (po)traktować.

Trak'tor, -s pl -en, m ciągowka f, traktor m; -eanartillerie f mil. artylerja ciągnikowa.

Tra'jje, pl -n f slupek, balasek m.

tra'jlern un. (h) nucić.

Tra'mbahn f tramwaj m.

tra'mpeln un. (h) tupać (nogami); stapać ciężko; Tra'mpeltier n wiel-śląd dwugarbny; fam. niedzwiedź m.

Trampoll'ne pl -n f skocznia f.

Tran [tran-] -(e)s m tran m; fig. im ~ sein, być pijany, mieć w czubku.

tranchie'ren [-szl-] va. (po)kroić.

Trä'ne [trē-] pl -n f lza f (ob. heifl, schwimmen, strömen, rühren 3); trä'nen un. (h) (za)łzawić się; lzy ro-

nić; mit -den Augen, ze łzami w oczach.

Trä'nen-drüse f an. gruczoł lzowy; -fluß m łzawienie n; -gas n gaz łzawiący; -strom m potok łz; -tal n padół płaczu; trä'nenvoll a pełen łez, zaplankany.

tra'nis [trā-] a trącający tranem.

Trank, -(e)s, pl Tränke m napój m; Speise und ~ jedzenie i picie.

Trä'nke, pl -n f poidło n, miejsce do pojęcia byda; trä'nken va. i 1 (na)-poić (bydło); das Kind ~ dać dziecku piersi; das Feld ~ zrosić pole. 2 chem. nasycać, impregnować.

Tränk'opfer n napój ofiary.

transalpi'nisch a zaalpejski; trans-atlan'tisch a transatlantyczny.

Transfe'r [-fer] m handl. przelaz m, przeniesienie n; transferie'ren [-fe-rī-] va. przelać; przenieść (rachunek).

Transformat'io'n [-cjon] f prze-kształcanie n; Transforma'tor [-mä-] m przetwornik, transformator m.

Transit [-zit] m tranzyt m, prze-wóz tranzytowy; -gut n towar tranzytowy; transi'tiv [-tlf] a gr. prze-chodni; transit'isch [-zito-] a przejściowy, tymczasowy; Transi't-verkehr m ruch tranzytowy, przewo-zowy.

Translokatio'n [-cjon] pl -en f przeniesienie n, tranzlokacja f; trans-lozlie'ren [-cl-] va. przenieść, (prze-)tranzlokować.

Transmissio'n [-sjön] pl -en f prze-słanie n; pędnia, transmisja f; -swelle f wał transmisyjny, napędny.

transpare'nt l a przezroczysty.

ll T -n przezrocze n, transparent m.

Transpirat'io'n [-cjon] f pocenie n się; transpire'ren [-rī-] un. (h, po)ć się; parować, transpirować.

transponie'ren [-nl-] va. mus. prze-łożyć, transponować.

Transpo'rt. -(e)s, pl -e m l przewóz, transport m. 2 handl. przeniesienie n (sumy); Transporte'u'r, -s, pl -s i -e m mat. przenośnik, transporter; kato-mierz m; transpo'rtfähig a przenośny; Transpo'rtführer m mil. do-wódca transportu; transpo'rt'erbar a przenośny; transpo'rtie'ren va. przenieść, przewieźć; handl. przenieść z jednej strony na drugą.

Transpo'rt-kosten pl koszta prze-

wozu; -mittel pl środki przewozowe; -schiff n transportowiec m, statek przewozowy; -versicherung f ubez-pieczenie transportów; -wesen n przewoźnictwo n.

transzende'nt(a'l) a nadzmysłowy.

Trapez' [-pēc] -es, pl -e n trapez m.

Tra'ppe, pl -n f i m orn. drop m.

tra'ppeln un. (h) tępnić; dreptać; tra'ppen un. (h i sn) stąpać ciężko.

Tra'pper, -s m traper (myśliwy amerykański); Trappist, -en m trapi-sta m.

Trassa'nt, -en, pl -en m wystawca m weksłu; Trassa't [-sāt] -en, pl -en m trasat m; Tra'sse, pl -n f trasa f, szlak m; transie'ren [-ssl-] va. i un. (h) l wystawić weksel, trasować (auf j-n na k.). 2 wytyczyć, nakreślić trasę; Tra'tte, pl -n f trata f.

Tra'ultar m oltarz ślubny.

Tra'ube, pl -n f (wino)grono n.

Trauben-ge'länder n a tana z wino-grodu; -kur f kuracja winogrono-wa; -lese f winobranie n; -saft m sok winogronowy.

tra'u'en I un. (h) ufać, dowierzać (komu); seinen Augen, Ohren nicht ~ nie wierzyć własnym oczom, uszom; auf j-n (etw.) ~ polegać na kim (na czym); trau, schau, wem i un ufać pierwszemu lepszemu; komu tu ufać!; sich ~ ufać sobie; ich trau'e mich nicht, es zu tun, nie śmiem tego robić. II va. dać (komu) ślub; sich ~ lassen, wziąć ślub.

Trau'er f smutek m; żałoba f; tiefe ~ gruba żałoba; ~ haben, być w żalobie; nosić żalobę; ~ ablegen, zdejść żalobę; -anzeige f nekrolog m; doniesienie o śmierci; -binde f krepa f (na rękawie); -birke f brzoza płacząca; -botschaft f smutna misja a. wiadomość; -brief m list donoszący o śmierci; -esche f bot. jesion płaczący; -fall m smutny przypadek; śmierć f (w rodzinie); -flor m krepa f; -gefolge, -geleit n orszak pogrzebowy; -gerüst n katafalk m; -gottedienst m nabożeństwo żałobne; -haus n dom żaloby; -jahr n tok żaloby; -kleid n, -kleidung f suknia żałobna; -magazin n magazyn strojów żałobnych; -mantel m płaszcz żałobny; ent. żalobnik m; -marsch m marz żałobny.

trau'ern un. (h) I smuć (trapić)

się; um j-n ~ oplakiwać kogo. 2 um j-n ~ być w żalobie, nosić żalobę po kim.

Trau'er-nachricht f smutna wiadomość; -papier n papier listowy z czarną obwódką; -rand m czarna obwódką; -schleier m welon żaloby; -spiel n te. tragedia f; -tracht f żałoba; -weide f brzoza płacząca; -zeit f czas żaloby; -zug m orszak żaloby.

Trauf'e, pl -n f okap m; rynna f (ob. Regen); trauf'eln [troj-] I un. (h i sn) kapać, spadać kropkami. II va. wpuszczać kropkami; Trauffaß n beczka na deszczówkę.

Trau'formel f formula ślubna; -handlung f ceremonia ślubna.

trau'lich a poufaly, zażyły; swójski; sercu miły, serdeczny; Traulich-keit f poufalskość, zażyłość; serdeczność f.

Traum, -(e)s, pl Träume m sen m; mara f; fig. marzenie, urojenie n; quälender ~ zmoreza f; im -e, we śnie; przez sen; ich habe einen ~ gehabt, śniło mi się; prz. Traume sind Schäume, sen mara (Dóg wiara); -bild n mara, zjawia f; -buch n sen-nik m; -deuter(in) s tłumacz(ka) snów; -deuterei, -deutung f wykładanie, tłumaczenie snów.

trau'men [troj-] un. (h) i wa. śnić; es traumte mir, mir träumte, śniło mi się; fig. marzyć; przysnić (przywiznąć się); das hätte ich mir nie ~ lassen, o tem mi się nawet nie śniło;

Trau'mer, -s m (-in f) marzyciel(ka); Traumer'e' f marzycielstwo n; marzenie, urojenie n; trau'merisch a marzycy; marzycielski; -er Mensch, marzyciel; traum'haft a jakby we śnie.

Trau'm-leben n; er führt nur ein ~ buja w obłokach; -welt f świat urojony, wymarzony.

traun! int. zaiste!

Trau'rede f mowa ślubna.

trau'rig a i ad. smutny (-no); smętny, zasmucony; Trau'rigkeit f smutek m, smętność f.

Trauring m obrączka ślubna; Trau'schein m metryka ślubu.

traut a luby, kochany; poufaly.

Trau'ung f ślub m, zaślubiny pl.

Trau'zeuge m świadci ślubu.

Trave're, pl -n f poprzecznik m.

travestie'ren [-tl-] *va.* przerobić (utwór). [wytoczyny; słodziny *pl.*]
Tre'ber [trɛ-] *pl* wyciski (z jagód),
tre'cken *va.* żęg, holować.

Tre'cker, -s *m* traktor *m*.
Treff *n* *karc.* trefl, żołądz *f*.
Treffen I *va.* i *vn.* (h) I trafić;
 nicht ~ chybić; das Ziel ~ trafić w cel; *fig.* er fühlte sich getroffen, czuł się dotkniętym; vom Blitze getroffen, rażony piorunem; das Los traf ihn, los padł na niego; das trifft Sie, to pana dotyczy; die Reihe trifft dich, na ciebie kolej. 2 zastać (w domu); natrafić (auf etw. na co); auf j-n ~ natknąć się na (spotkać) kogo. 3 zgadnąć; (Sie haben es) getroffen! zgadł pan! 4 u trafić, uchwycić (podobieństwem czyje). 5 Anstalten ~ robić przygotowania; Maßregeln, Vorkehrungen ~ zarządzić środki, poczynić zarządzenia; die Wahl ~ zrobić wybór. II *sich* ~ spotkać się; es trifft sich, zdarza się; wie sich das trifft! co za traf! wie gut es sich trifft! co za szczęśliwy traf! III **T-** *n* spotkanie; starcie *n*; *mil.* a) bitwa *f*; b) rzut *m*; ein ~ liefern, wydać bitwę; **Treffend** *a* trafny; *ad.* trafnie;
Treff'er, -s *m* I celny straż. 2 los wygrajający, wygrana *f*. 3 *fig.* szczęśliwy traf.

Treffkönig *m* *karc.* król trefl.
trefflich *a* wybory, doskonały;
Trefflichkeit *f* doskonałość, wyborność *f*.

Treffpunkt *m* miejsce spotkania się; -schuß *m* strzał celny, trafny; -sicherheit *f* celność *f* (strzalu).

Treibeis *n* *kra* (płynąca).

trei'ben [traj-] I *va.* I pędzić, gnać, poganiać; aus (dem Hause) ~ wypędzić; in (einen Ort) ~ wpędzić, zaganiać; an (einen Ort) ~ zapędzić; das Blut (a. die Röte) ins Gesicht ~ wywalać rumieńce na twarzy; (die Leute zur Arbeit) ~ napędzać; Preise in die Höhe ~ podbijać, podnosić ceny; es zu weit ~ przebrać miarę, przeholować; etw. aufs Äußerste (a. auf die Spitze) ~ posunąć rzecz do ostateczności; j-n zur Verzweiflung ~ doprowadzić k. do rozpacz. 2 wbić (gwóźdź etc.); *ob.* Keil. 3 poruszać, wprowadzić w ruch (maszynę etc.); der Fluß treibt Eis, rzeka krę niesie, 4

zajmować (trudnić) się (czem), uprawiać (co); prowadzić (handel); studjować (języki); (*ob.* Kurzweil, Posse 1); er treibt es gar zu arg, za wiele broi; prz. wie man's treibt, so geht's, jak sobie pościelesz, tak się wypisz. 5 klepać (kruszcze); wypuklać (blachę); wyku(wa)ć, gór. wydobywać. II *vn.* (h i sn) 6 pędzić; ans Ufer ~ zapędzić do brzegu; Pflanzen ~ lassen, pędzić rośliny, hodować je w cieplarni. 7 wypuszczać, kielkować. III **T-** *n* I pędzenie (n roślin); popędzanie, napędzanie. 2 kłapanie. 3 gór. wydobywanie *n*. 4 ruch *m*, ożywienie *n* (na ulicy). 5 trudnienie się (czem), uprawianie *n* (czego); sprawki *pl*; sein Tun und ~ jego zachowanie *n* się.

Trei'ber *m* poganiacz; naganiacz *m*.
Treib-haus *n* cieplarnia *f*; -haus-pflanze *f* roślina cieplarniana; -holz *n* drzewo spalawowe; -jagd *f* polowanie; *n* naganka, naganka *f*; -kraft *f* siła napędowa, motoryczna; -rad *n* kolo napędowe; -riemen *m* mech. pas napędny, transmisyjny; -werk, -zeug *n* przyrząd napędny, maszyn napędna.
trei'deln *va.* holować; **Trei'dler** *m* holownik *m*; **Trei'del-pfad**, -weg *m* droga holownicza.

Tre'ma [trɛ-] *pl* -s *n* *gr.* trema *f*.
tremulie'ren [-ll-] I *vn.* (h) tremulować, śpiewać głosem drżącym. II **T-** *n* tremolowanie *n*.

tre'nbar *a* rozdzielnny, rozłączny;
Tre'nbarkeit *f* rozdzielnność *f*.

tre'nnen *va.* rozdzielić, rozłączyć; przedzielić; spruć (szew); przerwać połączenie (telegraficzne); sich ~ rozłączyć (rozejść, rozjeżdżać, rozstać, rozwieść) się.

Tre'nnschalter *m* *el.* odłącznik *m*.

tre'nnscharf *a* *radio*; selektywny.

Tre'nnung *f* rozłączenie, rozdzielanie; rozstanie *n* się, rozłąka *f*; ~ der Ehe, rozwód *m*; ~ von Staat und Kirche, rozdział *m* państwa z kościołem; -szeichen *n* *gr.* rozdzielnik *m*.

Tre'nse, *pl* -n *f* trezla, uzdeczka *f*.
Trepa'n [-pän] (-e)s, *pl* -e *m* *chir.* trepan *m*; **trepanie'ren** [-ni-] *va.* prześwidrować, trepanować (czaszke).
treppa'w, **treppa'w** *ad.* ~ laufen, biegać po schodach na górę i nadół.

Tre'ppe, *pl* -n *f* schody *pl*; drei -n hoch wohnen, mieszkać na trzecim

piętrze; -n schneiden, porobić schody (we wiosach).

Tre'ppen-absatz *m* spoczynek (schodów), podest *m*; -flur *m* sień schodowa; -geländer *n* poręcz schodowa; -haus *n* klatka schodowa; -läufer *m* chodnik na schody; -stufe *f* stopień u schodów; -witz *m* dowcipna odpowiedź po niewczasie.

Treso'r [-zör] (-e)s, *pl* -e *m* skarbiec; skarb *m*; -schein *m* bilet skarbowy.

Tre'spe, *pl* -n *f* kłok *m*.

Tre'sse, *pl* -n *f* galon *m*.

Tre'ster *pl* wytoczyny z winogron;

-wein *m* liche wino, lura *f*.

tre'ten [trɛ-] I *vn.* (h i sn) I stąpić; j-m auf den Fuß ~ nadepnąć komu na nogę. 2 pójść dokąd, wstąpić; näher ~ zbliżyć się; an das Fenster ~ zbliżyć się do okna, stanąć przy oknie; ans Licht ~ zbliżyć się do światła; (o rzeczach) wyjść najaw; an die Spitze ~ stanąć na czele; an j-s Stelle ~ zająć czyje miejsce; auf die Rednerbühne ~ wejść na trybunę; *fig.* auf j-s Seite ~ stanąć po czyjej stronie; aus einem Geschäfte, aus dem Dienste ~ wystąpić z interesu, ze służby; der Fluß ist aus den Ufern getreten, rzeka wylała; in ein Amt ~ rozpocząć urzędowanie; in Dienst ~ przyjąć służbę; in den Ehestand ~ wejść w związek małżeńskie; ins Leben ~ wejść w życie; ins Mittel ~ wdać się w co, pośredniczyć w czym; mit j-m in Verbindung ~ wejść z kim w stosunki (o. Vordergrund); j-m in den Weg ~ zastąpić, wejść komu w drogę; über die Ufer ~ wystąpić z brzegów, wylać (o rzecze); j-m unter die Augen ~ pokazać się komu na oczy, stanąć przed kim; zu j-m ~ zbliżyć się do k.; zu Tage ~ wyjść najaw. II *va.* deptać; mit Füßen ~ deptać nogami; *fig.* pomiatać (czem); die Schuhe schief ~ wykrzywić pantofle (*ob.* Pflaster 2).

Tre't-mühle *f* młyn deptakowy; kierat *m*; *fig.* ciężka, jednostajna praca; -rad *n* kierat *m*.

treu [troj] *a* wierny; oddany; pocziwy; eine -e Seele, poczciwa dusza; *ad.* wierny; seinem Worte ~ bleiben, dotrzymać słowa; der Wahrheit nicht ~ bleiben, miąć się z prawdą; ~ gesinnt, lojalny; **Treu'bruch** *m* wiaro-

lomstwo *n*; **treu'brüchig** *a* wiarolomny. [Treu] I słowo daj!

Treu'e [troje] *f* wierność *f*; meiner **treu'ergeben** *a* szczerze oddany.

Treu'händer *m* wykonawca testamentu, powiernik wykonawczy; -handgesellschaft *f* towarzysztwo powiernicze.

treu'herzig *a* szczerzy; prostoduszny; **Treu'herzigkeit** *f* szczerłość; prostoduszność *f*.

treu'lich *ad.* wiernie; **treu'los** *a* niewierny, wiarolomny; ~ werden, zdradzać; **Treu'losigkeit** *f* niewierność *f*, wiarolomstwo *n*.

Trei'angel, -s *m* mat. trójką *m*.

Trei'as [trias] *f* trójca *m*.

Tribu'n [-bün] -s, *pl* -e *m* trybun, przywódca *m* ludu; **Tribuna'l**, (-e)s, *pl* -e *n* trybunał *m*; **Tribü'ne**, *pl* -n *f* trybuna *f*.

Tribu't [-bot] (-e)s, *pl* -e *m* haracz *m*; **tribu'tpflichtig** *a* obowiązany do płacenia haraczu.

Trichi'ne [-chi-] *f* włosień *m*; -nkrankheit, **Trichino'se** [-nō-] *f* włosińca *f*.

Trichter, -s *m* lejek; *mil.* lej *m*; **trichterförmig** *a* lejkaty; **trichtern** *va.* nalewać przez lejek.

Trick *m* i *n* sztuczka *f*, fortel *m*; -film *m* film rysunkowy.

Trieb [trip] (-e)s, *pl* -e *m* I bot. pęd *m*, wypustka *f*. 2 (na)pęd *m* (obróć maszyn). 3 popęd; skłonność *f*, dryg; natürlicher ~ instynkt *m*; sinnlicher ~ popęd zmysłowy; -feder *f* sprężyna poruszająca; *fig.* bodziec *m*, pobudka *f*; -kraft *f* siła poruszająca, napędowa; -rad *n* kolo napędowe, napędne; -sand *m* piasek lotny; -wagen *m* wagon motorowy; -welle *f* wał napędny; -werk *n* I maszyn poruszająca, napędna. 2 napędna *f*, tryby *pl*.

[läugig *a* kaprawy].
Trie'fauge *n* oko ciękie; **trie'ftrie'fen** [tri-] *vn.* (h i sn) ciec, kapać; die Nase trieft ihm, ciecze mu z nosa; -d *a* ciękiący, ociękiający; von Schweiß ~ oblaný potem; **trie'fig** *a* kapiący, ciękiący; **Trie'fnase** *f* nos, z którego ciecze.

Trie'nt *n* *geo.* Trydent.

Trier *n* *geo.* Trewir.

Trift, *pl* -en *f* wygon *m*; pastwisko *n*; ~ Ochsen, trzoda *f*, woly pastewne.

triflig a uzasadniony, ważny (powód), przekonujący (dowód); doniosły; **Tri'figkeit** f ważność, doniosłość f.

Trigonometrie f trygonometria f; **trigonometrisch** a trygonometryczny. [m; -waren pl trykoty pl.

Triko't [-ko] -s, pl -s m i n tykot **Tri'ller**, -s m mus. trzel m; **tri'llern** *vn.* (h) trelować, trele wywodzić.

Trime'ster, -s n kwartał m.

Trinität [-tet] f Święta Trójca. **tri'nkbar** a nadający się do picia; **Tri'nkbecher** m kubek do picia.

tri'nken I *va.* i *vn.* (h) pić; ich -e lieber Wein als... wolę wino, niż...; leer ~ wypróżnić, wychylić do dna. II **T** - n picie n; **Tri'nker**, -s m pijący; **Tri'nkfest** a umiejący dużo pić.

Tri'nk-gefäß n naczynie do picia; **-gelage** n pijatyka f; **-geld** n napiwek m; **-glas** n szklanka f; **-halle** f pijalnia f; **-lied** n piosenka przy kieliszku; **-napf** m korytko n; **-spruch** m toast m; **-wasser** n woda do picia.

Tri'o [tri'o] -s, pl -s n mus. trio n. **Tri'polis** n geo. Trypolitanja f.

tri'ppeln *vn.* (h i sn) dreptać.

Tri'pper, -s m rzeźączka f, tryper m.

Tri'ptychon n tryptyk m.

Tritt, -(e)s, pl -e m I krok m (ob. Schritt). 2 stąpanie; kopnięcie n (noga). 3 ślad m (stopy). 4 stopień (u powozu); pedał m. 5 estrada f (przy oknie); **-brett** n podnózek; **-stapfen** m.

Triu'mph, -(e)s, pl -e m I triumf m; **-bogen** m luk triumfalny.

Triumph'a'tor [-fa-] -s, pl -en m triumfator m; **triumphie'ren** [-fl-] *vn.* (h) triumfować.

Triu'mph-marsch m marsz triumfalny; **-pforte** f brama triumfalna; **-zug** m pochód triumfalny. [rat m.

Triumvira't [-wira't] n triumwira'ł [-wjał] a gminny, trywjałny; **Trivialität** [-tet] f trywjalność f.

tro'cken a suchy, jałowy (grunt); *fig.* suchy, nudny; **-en** Fußes, suchą nogą; es ist ~ sucho; j-n ~ sitzen lassen, nie ugościć kogo; auf dem **Trockenen sein**, być bez grosza; im **Trockenen sitzen**, mieć byt zabezpieczony.

Tro'cken-apparat m suszarka f;

-batterie f baterja sucha; **-boden** m suszarnia f; **-dock** n dok suchy; **-ele-ment** n el. ogniwo suche; **-fütterung** f sucha pasza; **-gerüst** n kraty pl do suszenia owoców; **-heit** f suchość; susza, posucha f; **-kammer** f suszarnia f.

tro'ckenlegen *va.* osuszyć; wprowadzić prohibicję (w kraju); zmniejszyć pieluchy (dziecka); **Tro'cknlegung** f osuszanie n.

Tro'cken-maschine f suszarka, maszyna f do suszenia; **-platz** m, **-stube** f suszarnia f.

tro'cknenwohnen *va.* eine Wohnung ~ osuszać ściany mieszkania (w nowym domu).

tro'cknen I *va.* (sich) suszyć, osuszać (się). II *vn.* (sn) (wy)schnąć. III **T** - n suszenie; schnięcie n.

Tro'ddel, pl -n f frendzła f, chwast; temblak m (u rekojeźci pałazca); **-mütze** f czapka z kutasem.

Tro'del [tr'o-] -s m rupiecie pl, stare graty, starzyna f; **-bude** f buda tancendarska; **-el** f I guzdranie n się. 2 handel starzyna; **-geschäft** n.

-handel m handel starzyna; sklep tancendarski; **-jude** m handeles m; **-kram** m kram ze starzyna a. tancendarski; **-markt** m targ starzyny.

tro'deln *vn.* (h) I handować starzyna. 2 guzdrać (dłubać) się; **Tro'dler**, -s m (-in f) I handlarz (-rka) starzyna; tancendarsz (-rka). 2 guzdralski (-ska), dłubała m. [n.

Trog [tr'ok] -(e)s, pl Troge m koryto **Troja'ner** [-ja-] m Trojańczyk; troja'nisch a trojański.

tro'llen *vn.* (sn) biec truchtem, drałować; sich ~ wynosić się, odejść.

Tro'mbe, pl -n trąba (powietrzna).

Tro'mmel, pl -n f bęben m; **-fell** n an. blona bębenkowa; **-feuer** n mil. ogień huraganowy, [n bębnienie n.

tro'mmeln I *vn.* (h) bębnić. II **T** - **tro'mmel-rad** n mech. kolo ślimakowe, tympal m; **-schlag** m bicie, uderzenie w bęben; **-schläger** m dobosz m; **-schlegel**, **-stock** m paleczka do bębnienia; **-wirbel** m bicie w bęben.

Tro'mmler, -s m dobosz m. [ben.

Trompe'te [-pe-] pl -n f trąba f; auf der ~ blasen, trąbić; in die ~ stoßen, zatrąbić; **trompe'ten** *vn.* (h) trąbić.

Trompe'ten-bläser m trębacz m; **-geschmetter** n huk m trąb, fanfara f; **-schall** m odgłos trąb; **-stoß** m zabijanie n.

Trompe'ter, -s m trębacz m. **Tro'pen** [tr'o-] pl strefa podzwrotnikowa; **-hitze** f upał tropikalny; **-koller** m choroba podzwrotnikowa; **-pflanzen** pl rośliny podzwrotnikowe; **-welt** f kraje podzwrotnikowe.

Tropf, -(e)s, pl Tröpfe m półgłówki; **gluepic** m; **armer** ~ nieborak m. **tro'pfbar** a plynny, kroplisty.

Tro'pfbreit f deska do osuszania czego; **Tro'pfchen**, -s n kropelka f. **tro'pfeln** I *vn.* (h i sn) kapać; ściekać; sączyć się; es tröpfelt, deszcz kropi. II *va.* zakropić, nakropić.

tro'pfen *vn.* (h) ob. tröpfeln. **Tro'pfen**, -s m kropla f; **steter** ~ höhlt den Stein, kropla skałę żłobi.

tro'pfen-förmig a kroplisty; **-weise** ad. kroplami; **Tro'pfenzähler** m kropliomierz m.

Tro'pf-stein m naciek, nakap, sopleńnic m; **-bildung** f powstawanie nacieków; **-höhle** f jaskinia sopleńcowa.

Trophä'e [-fēe] pl -n f zdobycz, trofea f.

tro'pisch [tr'o-] a I tropikalny, podzwrotnikowy. 2 przemożny.

Troß, -ses, pl -sse m I mil. tabor m. 2 fig. gawiedz f, ciury pl za wojskiem ciągnące; **-bube**, **-junge**, **-knecbt** m ciura m; **-kolonne** f mil. kolumna taborów.

Tro'sse, pl -n f żęg, gruba lina. **Trost** [tr'ost] -es m I pociecha f; j-m ~ zusprechen, pocieszać k. 2 *fam.* nicht recht bei -e sein, nie być przy zdrowych zmysłach.

tro'stbar a dający się pocieszyć. **Tro'stbrief** m list pocieszający.

tro'sten [tr'o-] *va.* (sich) pocieszać (się); **Tro'ster** m (-in f) pocieszyciel(ka); **tro'stlich** a pocieszający; **tro'stlos** a niepocieszony, nieutulony; **rozpaczyli**.

Tro'st-losigkeit f nieutulenie n; **rozpacz** f; **-preis** m sp. nagroda pocieszenia; **-rennen** n sp. bieg (wścig) pocieszenia; **-spruch** m słowa pociechy; **-wort** n słowo pociechy.

Tro'stung f pocieszenie n. **Trott**, -(e)s m kłus m.

Tro'ttel, -s m kretyn, jolop m.

tro'tten *vn.* (h i sn) kłusować [nik. **Trottoir** [-tuar] -(e)s, pl -e n chod. **Trotz**!, -es m upór m, krnabność f; ~ bieten, stawiać czoło, nie ulegnąć się; j-m zum -e, na złość komu (robić).

trotz *prp.* (po)mimo; ~ alledem, pomimo wszystko; **-dem** ad. pomimo; *cj.* jakkolwiek, chociaż.

tro'tzen *vn.* (h) I stawiać czoło, nie dać się. 2 dąsać się. 3 auf *etw.* ~ chępliw się czemu; **tro'tzig** a hardy, krnabny; **przekorny**; **uparty**; **butny**; **Tro'tzkopf** m uparciuch m; **tro'tzköpfig** a uparty, krnabny; **Tro'tzköpfigkeit** f upór m, krnabność f.

trü'be [trü-] a metny; **posępny**, **ponury**; **pochmurny**; **der Himmel wird ~** niebo się chmurzy; **im -n fischen**, w metnej wodzie ryby łowić.

Trü'bel [trü-] -s m zamieszanie n, rozgardzaj m.

trü'ben [trü-] *va.* (za)macić; (sich) zasepić (się); sich ~ (za)chmurzyć się.

Trü'bsal [trü'psal] f i n utrapienie n, smutek m, bieda f; **trü'bselig** a strapiony, smutny.

Trü'bsinn m ponure usposobienie, melancholija f; **trü'bsinnig** a melancholijny, smutny, posępny.

Trü'bung f zmącenie; zsepnienie n. **Trü'chse**, -ssen m stolnik m.

Trü'del [trü-] f ladacznica f.

trü'deln [trü-] *vn.* (sn) ob. rollen. **Trüffel**, pl -n f trufła f; **-leber-pastete** f pasztet z wafelką z trufliami.

Trug [trük] -(e)s m oszustwo n, złudzenie, omamienie n; **-bild** n mara f, widmo, mamidlo n.

trü'gen [trü-] I *va.* i *vn.* (h) mylić; (o)mamić; **der Schein trügt**, pozory mylą; (sich) zawieść (się). II **T** - n; das Lügen und ~ kłamstwo i fałsz; **trügerisch** a zwodniczy, zdradliwy, zawodny, złudny.

Trü'g-gelbde n, **-gestalt** f mara f, mamidlo m; **-schluss** m mylny wniosek, sofizmat m; **-werk** n uluda f.

Trü'he [trüe] f skrzynia f, kufer m. **Trü'mmer** pl zwaliska, gruz, ruiny; **in ~ (a. zu -n) gehen**, rozpaść się w gruz, rozlecieć się; ~ eines Heeres, niedobitki pl; **-haufen** m kupa gruzów; **-stätte** f ruiny pl.

Trumpf, -(e)s m atut m, kozera f; *fig.* seine Trümpe ausspielen, wy-

każąc wszystkie atuty (korzyści); -bube m walet atutowy.
tru'mpfen *va.* przebić atutem.
Trunk, -(e)s m 1 lyk, haust m; auf einen ~ leeren, wypić jednym haustem; einen ~ tun, lyknać. 2 pijaństwo n; dem ~ ergeben sein, oddawać się pijaństwu. 3 trunk m; **tru'nken** a pijany; fig. upojony; **Tru'nkenbold** m pijak m; **Tru'nkenheit** f pijaństwo; fig. upojenie n; **Tru'nsucht** f opilstwo n; **tru'nsüchtig** a opilý.
Trupp, -(e)s, pl -s m gromada f; stado n; mil. oddział m.
Tru'ppe, pl -n f trupa (teatralna); mil. jednostka f; -n, wojsko n.
Tru'ppen-aushebung f pobór rekruta; -führung f mil. dowodzenie n; -kette f kordon n; -körper, -teil m oddział m; -schau f przegląd wojska; -transport m transport wojska; -übungslager n obóz ćwiczebny; -verschiebung f przesunięcie oddziałów.
tru'ppweise *ad.* gromadami.
Trust [tröst] -s, pl -s, m trust m, zмова przemysłowców.
Tru't-hahn [trüt-] m indyk m; -henne f, -huhn n indyczka f.
Trutz m: zu Schutz und ~ obronozaczepny; -waffe f broń zaczepna.
Tscha'ko, -s m czako n.
Tscheche m Czech; **Tsche'chin** f Czeszka; **tsche'chisch** a czeski; *ad.* po czesku; das T-e, -e geog. die ~ Czechosłowacja f; **tschechoslowakisch** a czechosłowacki.
Tscherke'sse m Czerkies m.
Tu'ba [tū-] f mus. tuba, trąba f.
Tu'be [tū-] pl -n f tubka, tutka f.
Tube'rkel, pl -n f gruzelek, tuberkul m; **tuberkulo's** [-lös] a gruźliczy; **Tuberkulo'se** [-lo-] f med. gruźlica f.
Tubero'se [-rō-] f bot. tuberoza f.
Tuch [tūch] -(e)s, pl Tuche 1 sukno n. 2 (pl Tücher) chustka f. 3 sukno (do podłogi etc.), ścierka f; -fabrik f fabryka sukna; -färber m farbierz sukna; -handlung f, -laden m skład sukna; -rest m resztko sukna; -scherer m postrzygacz sukna; -schermaschine f postrzygarka sukna.
tü'chtig a dzielny, tęg; porządny;

~ zu, zdolny, zdalny (czego); -er Arbeiter, tęg robotnik; ein -es Stück Weges, spory kawał drogi; **Tü'chtigkeit** f dzielność, tęgosc; zdolność f.
Tu'ch-walker m foluszniak, folarz m; -wären pl wyroby sukienne, sukna pl; -weber m sukiennik m; -weberei' f tkalnia sukna.
Tü'cke, pl -n f złośliwość f, złośliwy figiel (des Schicksals losu); **tü'ckisch** a złośliwy; zdradziecki. [ca.f.]
Tuff, -stein m min. tuf m, martwiotuf'fel'n *vn.* łamać sobie głowę nad drobiazgami, subtelnie rozumować.
Tu'gend [tū-] pl -en f cnota f (ob. Not 1); **tu'gendhaft** a cnotliwy; -haftigkeit f cnotliwość f; -lehre f nauka o moralności; -lehrer m moralista m. [ca.f.]
Tüll, -(e)s, pl -e m tiul m. [ralista m.]
Tu'lle, pl -n f tulejka f.
Tü'lli-gardine f firanka tiulowa; -maschine f tiularka f; -weberei' f tiularnia f.
Tu'lpe, pl -n f bot. tulipan m; -nbeet n grządka tulipanów.
Tummel m 1 zawrót głowy. 2 wrzawa f; zamieszanie n.
tu'mmeln *va.* j-n ~ wziąć k. w obroty; ein Pferd ~ harcować na koniu, ujeżdżać konia; sich ~ uwijać się; **Tu'mmelplatz** m plac gonitw, arena walki; miejsce do zabaw (dla dzieci); punkt zborny; **Tu'mmler** m orn. goląb skalny; icht. delfin m.
Tü'mpel, -s m kaluża f.
Tumu'lt, -(e)s, pl -e m zgielk, tumult, hałas m; rozruchy pl; **Tu'multua'nt**, -en, pl -en m buntownicy; awanturnik, krzykacz m; **tumultua'risch** a i *ad.* wrzaskliwy, hałaśliwy (-wie).
tun [tūn] I *va.* i *vn.* (h) 1 (z)robić, (u)czynić (ob. seinige, leid); zu ~ haben, mieć do roboty; być zajęтым; (mit j-m) mieć do czynienia (z kim); ich habe damit nichts zu ~ nie mam; z tem nic wspólnego; (das) tut nichts, nic nie szkodzi; so ~ als ob ... udawać, że...; das tut nichts zur Sache, to nie ma nic do rzeczy; was ist zu ~? co począć? zu wissen ~ dać znać; Salz an die Speisen ~ solić potrawy; Wunder ~ dokazywać cudów; es ist mir sehr darun zu ~ bardzo mi to tem zależy; es ist ihm nur um zu... ~ jemu tylko zależy na...; jemu tylko

chodzi o...; gesagt, getan, od słów do czynu. II T- n czynienie, robienie; postępowanie n; Sagen und ~ ist zweierlei, czyny i słowa są dwie rzeczy odrębne (ob. Treiben III 5).
Tü'che f tynek; fig. poler, blichtr m; **tü'chen** *va.* (o)tynkować; bielić (wapnem); **Tü'cher** n pobielacz m.
Tu'nichtig m niepoń m.
Tu'nika, pl -ken f tunika f. [czaf.]
Tu'nf f sos m; **tu'nken** *va.* matu'nllich a do zrobienia, możliwy, wykonalny; **Tu'nlichkeit** f wykonalność, możność f; **tu'nlichst** *ad.* według możności; ~ schnell, jaknajprędzej.
Tu'nnel, -s m tunel m; -ausgang m wyłot tunelu; -anlage f, -bau m budowa tunelu.
Tü'pfel m, -chen n cętka; kropka f; das -chen auf dem i, kropka nad i; tü'pfelig a cętkowany, kropkowany; tü'pfeln *va.* cętkować, kropkować. **tu'pfen** *va.* lekko dotykać; cętkować; groszkować;
Tür [tūr] pl -en f drzwi pl; bei verschlossenen -en, przy zamkniętych drzwiach; j-m die ~ weisen, pokazać k. drzwi; j-n vor die ~ setzen, wyrzucić k. za drzwi (ob. Angel 2); -angel f zawiasa drzwiowa. [wój m.]
Tur'ban, -(e)s, pl -e m turban, **Turbi'ne** [-bl-] pl -n f turbina, wirówka f, koło wodne wirowe. [nica.]
Turbogenera'tor m el. turboprawd; **Tür-flügel** m skrzydło n (drzwi); -hüter(in) dozorca (na).
Tür'ke m Turek; **Türkei** f Turcja f; **Tür'kin** f Turczynka; **Türkenbund** m turban, zawój turecki.
Türkette f łańcuch u drzwi.
Tür'kis, -es, pl -e m turkus m.
tür'kisch a turecki; *ad.* po turecku.
Tür'klinke f klamka u drzwi.
Turm, -(e)s, pl Türme m wieża (t. w szachach); dzwonnica f; -bau m budowa wieży; **Tür'mchen** n wieżyczka f; **tür'men** I *vn.* (h) (sich) wzniesić się jak wieża, piętrzyć się. II *va.* (sich) nagromadzić (się); **Tür'mer** m dozorca wieżowy.
Tu'rm-fahne f chorągiewka f; -falken m orn. pustulka f; tu'rmhoch a bardzo wysoki; -schwalbe f orn. jęrzyk m; -spitze f szczyt wieży; -uhr f zegar wieżowy.

Tu'rnanstalt f zakład gimnastyczny
tu'rnen I *vn.* (h) gimnastykować się. II T- n gimnastyka f, ćwiczenia gimnastyczne; **Tu'rner** m (-in f) gimnastyk (-yczka); **Turnerei'** f gimnastyka f; **tu'rnerisch** a gimnastyczny; **Tu'rnerschaft** f gimnastycy pl, sokolstwo n.
Tu'rn-fest n zabawa gimnastyczna; -gerät n przybory gimnastyczne; -halle f sala gimnastyczna.
Turnier [-nir] -(e)s, pl -e n turniej m; **turnie'ren** *vn.* (h) odbywać turniej; walczyć w turniejach.
Turnier-platz m plac gonitw; -schränken pl szranki turniejowe.
Tu'rn-lehrer m nauczyciel gimnastyki; -platz m boisko n; -stunde f lekcja gimnastyki; -übung f ćwiczenie gimnastyczne; -verein m towarzystwo gimnastyczne; sokół m; -wart m nauczyciel gimnastyki.
Tu'rnus m kolej f, turnus m; **tu'rnungsweise** *ad.* kolejno.
Tür-öffnung f oścież f, otwór drzwi; -pfosten m stojek, słupek drzwiowy; -rahmen m odrzwiwa, futryna drzwi; -riegel m zasuwa u drzwi; -schild n tabliczka na drzwiach; -schließer m 1 zatrzask m. 2 odzwierny; -schloß n zamek u drzwi; -schlüssel m klucz od drzwi; -schwelle f próg m; -steh'er m szwiaker, odzwierny m; -verkleidung f opaska, oprawa f drzwi; -vorhang m portjera f.
Tu'r'teilaube f turkawka f.
Tusch, -es, pl -e m fanfara f; ~ blasen, zatrabić na wiat.
Tu'sche f tusz m.
tu'scheln *vn.* (h i sn) szeptać.
tu'schen *va.* i *vn.* (h) tuszować, cieniować tuszem.
Tu'sch-kasten m pudełko z tuszami; -pinsel m pendzel do tuszu; -zeichnung f rysunek tuszowany.
Tü'tchen [tüt-] n tutka f; **Tu'te** [tū-] pl -n f, **Tüte** [tū-] f tutka, trąbka; torebka f (papierowa); **tu'ten** *vn.* (h) trąbić (na tutce, na trąbce).
Twist, -es, pl -e m nitka bawelniiana.
Typ, -(e)s, pl -(e)n m typ m.
Ty'pe, pl -n f dr. czcionka f, typ m. **typh'o's** [-fōs] a tyfusowy, durowy.
Ty'phus m dur, tyfus m; -kranke(r) s chory (-ra) na tyfus.

ty pisch a typowy.
Typograf ph [-gráf] -en, pl -en m
typograf m; -ie' [-graf] f typografja f;
typogra'phisch a typograficzny
Typus, pl -pen m typ m.
Tyran n, -en, pl -en m tyran m;
-ei' f tyranja f, okrucieństwo n.

Tyran'nen-herrschaft f ciemię-
stwo n, okrutne rządy; -mord m za-
bójstwo tyrana.
tyran'nisch a tyrański, despotyczny;
tyran, okrutny; tyrannise'ren va. ty-
ranizować, znęcać się (nad kim).

U

u. a. abr. = unter anderem a. an-
derem, między innymi.

U. a. w. g. = um Antwort wird ge-
beten.

Übel' [ü-] -s n zło, złe n; choroba;
dolegliwość f; das ist vom ~ to szkod-
dzi; das böse ~ padaczka f; notwen-
dige ~ zło konieczne.

übel' a i ad. (übler, übles) zły; złe;
wohl oder ~ chcąc nie chcąc; ~ an-
gebracht, nie na miejscu, złe zastoso-
wany; ~ aufnehmen, wziąć za złe;
~ aussehen, źle wyglądać; es ist ihm
~ bekommen, źle na tem wyszedł;
mir ist (a. wird) ~ slabo mi, źle się
czuję, mdli mię; dabei kann einem ~
werden, aż się ekliwo robi (słuchając
tego); ich bin ~ daran, źle mi z tem.

Übelbefinden n niedyspozycja f,
niedomaganie n; mdłości .pl.

übel-berichtigt a osławiony; -ge-
launt a w złym humorze; -gesinnt a
mający złe zamiary, źle (dla k.) uspo-
sobiony.

Übelkeit f mdłości, nudności pl.
übelklingend a źle brzmiący.

übel-nehmen va. wziąć za złe;
nehmen Sie mir es nicht übel, proszę
mi tego nie wziąć za złe; -nehm(e-
r)isch a obraźliwy.

Übel-stand n niedogodność f, zło
n, zły stan; dem ~ abhelfen, zaradzić
złemu; -tat f występki, czyn zbrod-
niczy; -täter m złoczynca, winowajca,
przestępca m.

übelwollen I vn. (h) źle życzyć. II
Ü- n niezyczliwość, nieprzychylność
f; -d a niezyczliwy, nieprzychylny.

üben' [ü-] va. (sich) ćwiczyć, wpra-
wiać (się); sp. trenować (się); Barm-
herzigkeit ~ okaz(yw)ać miłosierdzie;
Gerechtigkeit ~ wymierzać spraw-
dliwość; Gewalt ~ użyć przemocy,
gwałtu; Rache an j-m ~ wyrwać na

kim zemstę; Vergeltung ~ wziąć od-
wet (ob. geübt).

ü'ber [ü-] I prp. (z 3 przym. na py-
tanie: wo? z 4 przym. na pytanie: wo-
hin?) I nad (czem), ponad (co); przez;
er wohnt ~ mir, mieszka nademną;
herrschen ~ panować nad...; ~ alles,
nadwzysztoko; ~ Wien nach... przez
Wiedeń do... (ob. Tal); die Nacht ~
przez całą noc; diese ganze Zeit ~
przez cały ten czas. 2 przeszło; ~ ein
Jahr, przeszło rok; er hat ~ vierzig,
ma przeszło 40 lat. 3 za; heute ~ acht
Tage, od dziś za tydzień; -s Jahr, od
dziś za rok. 4 z; sich ~ etw. freuen,
cieszyć się z czego; ~ j-n spotten,
drwić z kogo. 5 o; ~ etw. sprechen,
mówić o czem. 6 Brief ~ Brief (schik-
ken) list za listem. II ad. ~ und ~ (naß
sein) nawskroś; j-m in etw. ~ sein,
przewyższyć k. w czem.

übera'll ad. wszędzie; -hin ad. na
wszystkie strony, wszędzie.

Überangebot n nadmiar podaży,
przeciążenie (rynku) towarem.

Überanstrengen va. (sich) prze-
ciążać (się) nadmiernie pracą, wysilić
(się) nadmiernie; Übera'nstrengung
f przeciążenie; przemęczenie; mech.
nadwężenie; przesilenie n (baterji).
Überantworten va. wręczyć, odda-
ć, wydać (przestępcę); Übera'
ntwortung f wręczenie; wydanie n
(przestępcy).

Überarbeit f nadniówka f; ü'ber-
arbeiten va. przerobić; sich ~ pr-
pracow(yw)ać się; Übera'beitung f
przpracowanie n (się).

Überärmel m zarękawek m.

überau's ad. niezmiernie, nader.

Überbau m górna budowa; nad-
budowa, nadbudówka f; ü'berbauen
va. nadbudować.

Überbein n martwa kostka.

ü'berbelichten va. fot. prześwietlić;

Überbelichtung f prześwietlanie n.

Überbett n pierzyna f na łóżko.

ü'berbewerten va. przewartościo-
wać; Ü'berbewertung f przewar-
tościowanie.

Überbie'ten va. podbijać (cenę),
ofiarować wyższą cenę (przy licytacji);
fig. sie überbieten sich in Höflichkeit-
en, przesadzali (prześcigali) się w
grzecznościach; Überbie'tung f pod-
bijanie (ceny).

Überbilde'n va. obwijać.

Überbissel n pozostałość, reszta
f, resztki (obiadu); szczątki pl.

Überblick m przegląd, rzut m oka
(na co); szybkie ogarnięcie (calok-
ształtu); den ~ verlieren, nie potra-
fić objąć całokształtu (czego);
ü'berblicken va. objąć wzrokiem,
ogarnąć (co) jednym spojrzeniem.

überblie'ben a pozostały (przy ży-
ciu).

überbrin'gen va. przynieść, oddać,
wręczyć; Überbrin'ger(in) s oddaw-
ca m (-czyni f); okazicie(l)ka; der ~
dieses (Schreibens), oddawca niniej-
szego (listu).

überbrü'cken va. przerzucić most
(przez rzekę); fig. pokonać (trudność);

Überbrü'ckung f przerzucenie mo-
stu; wiadukt m; -skredit m krótko-
terminowy kredyt na palące potrzeby.

überbü'rden va. przeciążyć; Über-
bü'rdung f przeciążenie n.

überdä'chen va. pokryć dachem.

überdau'era va.: etw. ~ przeżyć,
przetrwać co.

Überdecke f kapa f; ü'berdecken
va. przykryć; bud. mit einem Ge-
wölbe ~ przesklepić.

überde'nken va. rozważyć, prze-
myśliwać, zastanawiać się (nad czem).

überdie's ad. nadto, prócz tego.

überdreh'en va. przekreślić.

Überdruck m I przedruk m 2 nad-
ciśnienie n; nadmiar ciśnienia,

ü'berdrucken va. przedrukować.

Überdruck m przesytność, uprzykrze-
nie n; bis zum ~ aż do obrzydzenia;
ü'berdrüssig a przesycony, znudzony
(czem); einer Sache ~ werden,
sprzykrzyć, obrzydzić sobie co; ich
bin dessen ~ obrzydło mi to.

über'e'ck ad. wpoprzek, przekątnie.

ü'ber'eifrig a zbyt gorliwy.

überei'gnen va. przekazać, prze-
nieść własność, doręczyć.

überei'len va. przyspieszyć, forso-
wać; sich ~ zbytnio się spieszyć;

überei'lt a zbyt pochopny, skwapli-
wy; nierozważny (krok); Überei'lung
f zbytni pośpiech.

übereina'nder ad. jeden na(d) dru-
gim; sie klagen ~ skargać się jeden na
drugiego; -legen, -setzen, -stellen
va. położyć, postawić jedno na dru-
gim; -schlagen va. założyć nogę na
noge.

überei'nkommen I vn. (sn) zgodzić
się (über etw. na co), ułożyć się
(z kim); umówić się (o co). II Über-
ei'nkommen n, Überei'nkunft f
umowa, ugoda f, układ m; ein ~
treffen, zawrzeć układ.

überei'nstimmen vn. (h) zgadzać
się (t. g.); mit etw. ~ zgadzać się z
czem, odpowiadać czemu; harmoni-
zować z czem; -d a zgodny; ad. zgon-
nie; Überei'nstimmung f zgodność
f; in ~ mit... zgodnie z...; in ~ brin-
gen, uzgodnić; pogodzić.

überei'treffen vn. (sn) zgadzać się.

überei't a pokryty lodem.

übere'ssen, sich ~ przejeść się,

ü'berfahren I va. przeprowadzić, prze-
wozić. II vn. (sn) przejechać, przepro-
wadzić się (na drugi brzeg); überfa'hren
va. przejechać (kogo); es überfuhr
eiskalt meinen Rücken, deszcz mi
przeszedł po plecach; ü'berfahren f
przejazd; przewóz m, przeprawa f.

Überfall m I napad, najazd m;
najsie n; mil. natarcie niespodziane.

3 przewał m; überfa'llen va. napa-
dać, najść, zaskoczyć; najazd zrobić
(na kraj); der Schlaf überfiel mich,
sen mnie ogarnął; die Nacht hat uns-
noc nas zaskoczyła.

Überfall'-hose f spodnie bufiaste;
-kommando n ostre pogotowie poli-
cyjne; -wehr n jazd przelewowy, prze-
ü'berflie'big a zbyt pilny. [wał m.

über-flie'gen va. przelatywać, prze-
lecieć nad...; fig. przebiec (oczyma);

-fliegen vn. (sn) przelewać się,
wy(e)wać się; fig. obfitować, opla-
wać (von etw. w co); sein Herz fliebt
vor Freude über, radość rozpiera mu

Überflug m aw. przelot m [serce.

überflü'geln va. mil. przyskrzydlić;
fig. przeciągnąć, ostrze górze (nad

kim); **Überflügelung** *f* mil. przeskrydlenie *n*.

Überfluß *m* nadmiar *m*, obfitość *f*; — an etw. haben, mieć czego pod dostatkiem, opływać w co; Geld ist im ~ da, jest obfitość pieniędzy; — an Worten, obfitość słów; **überflüssig** *a* zbędny, zbyteczny; nadmierny; *ad.* zbytecznie; nadmierne; **überflüssigerweise** *ad.* niepotrzebnie.

überfluten *va.* zalewać; *fig.* das Land ~ zalać kraj; **Überflutung** *f* zalanie *n* (pola); wylew, zalew *m*; **überfordern** *va.* *i* um. (h) zacięć; *j-n* ~ za wiele żądać od k.

Überfracht *f* nadwyżka *f* ciężaru; nadwaga *f*.

überfreunden *va.* wtargnąć.
überfressen, *sich* ~ przeżyć się.
überführen *va.* przeprowadzić, przewieźć, przeprowadzić; **überführen** *va.* *j-n* ~ przekonać k., udowodnić komu; **Überführung** *f* 1 przekonanie *n*, dowód *m*. 2 *el.* przejście (przewodów).

Überfülle *f* przepelnienie *n*, nadmiar *m*; **überfüllen** *va.* przepelniać (a); *handl.* den Markt ~ przepelniać rynek (towarami); *sich* mit Speisen ~ przeladować żołądek; **Überfüllung** *f* przepelnienie, przeladowanie *n*. **überfütern** *va.* przekarmić; **Überfütterung** *f* przekarmienie *n*.

Übergabe *f* oddanie, wręczenie, wydanie (towaru); mil. poddanie *n* (miasta).

Übergang *m* przejście *n* (über die Alpen przez Alpy, zum Feinde do obozu nieprzyjacielskiego); plötzlicher ~ nagła zmiana; unmerklicher ~ odcięcie *m*.

Übergangs-kleid *n* suknia demisezonojowa; -periode, -zeit *f* okres przejściowy; -zustand *m* stan przejściowy.

übergeben *va.* oddać (wałc), wręczyć; powierzyć (czyjej opiece); poddać (fortecę etc.); den Flammen ~ rzucić na pastwę płomieni; *sich* ~ a) poddać się, kapitulować; b) wymiotować.

Übergebot *n* wyższa oferta, podkup *m*, podbijanie ceny (na licytacji).

übergehen *un.* (sn) przejść (na drugą stronę); zum Feinde ~ przejść do obozu nieprzyjacielskiego (ob. Herz, Tagesordnung); in Fäulnis ~ zacząć

gnić, rozkładać się; auf *j-n* (auf den Käufer) ~ przechodzić w ręce czego (na nabywcę); **übergehen** *va.* 1 pominąć, opuścić; mit Stillschweigen ~ pominąć milczeniem; *j-n* ~ pominąć k. przy awansie; eine Stelle, ein Wort ~ opuścić ustęp, słowo, 2 przejechać, przelaząc (rachunek etc.); **Übergehen** *f* 1 pominąć; opuszczenie; absichtlich ~ przemilczenie *n*. 2 przejeżdżenie *n*.

übergelehrt *a* zbyt uczony.
übergenau *ad.* aż nadto.

Übergewicht *f* przewaga *f*.

Übergewicht *n* 1 nadwaga, nadwyżka *f* wagi; das ~ bekommen, stracić równowagę, 2 *fig.* przewaga *f*.

übergeben *va.* przelać; **übergießen** *va.* polewać, oblewać, zalewać; *vim.* es übergoß ihn purpurrot, oblał się ponosem, sponsował.

überglücklich *a* nader szczęśliwy.

übergreifen *un.* (h) *i* in etw. ~ wdawać (wdzierać) się w co; *i* in s Rechte ~ wdzierać się w (naruszyć) czyje prawa; **Übergriff** *m* naruszenie (prawa), targnięcie *n* się na co.

übergroß *a* za duży; olbrzymi.

übergrün *m* polewa, glazura *f*.

überhaben *va.* 1 einen Rock ~ mieć na sobie palto. 2 *fig.* etw. ~ mieć czego dosyć, po uszy.

überhandnehmen *i* um, wzmagać (szerzyć) się; (roz)mnóżić się; brać górę nad czem. *ii* **Über** *n* wzmaganie (szerzenie, rozmnożenie) *n* się.

Überhang *m* 1 bud. nadwieszka *f*, występ, wyskok *m*. 2 firanka *f*; **Überhangen**, draperje *pl*; **überhangen** *un.* (h) wisić nad czem, zwisać, zwieszac (przechylać) się; **überhängen** *va.* przewiesić (fuzję), zarzucić (plaszcz).

überhauen *va.* obсыпать (k. podarkami, laskami); zarzucać (k. czem), obarczyć, przeciążyć (pracą); *j-n* mit Schimpfworten ~ obrzucać k. stekiem obelg; ich bin mit Arbeit überhäuft, mam naval pracy; ich bin mit Schulden überhäuft, jestem zadłużony po uszy; *handl.* mit Aufträgen ~ zawiązić zamówieniami; den Markt mit Waren ~ przepelniać, zalewać rynek towarami; **Überhäufung** *f* obсыпание, zarzucenie, zawalenie, obarczenie *n*; naval *m* (pracy).

überhaupt *ad.* wogóle; ~ nicht,

zgola nie; gibt es ~ eine Möglichkeit? czy jest jakaś możliwość?

überheben *i* *va.* *j-n* einer Sache ~ zwolnić k. od cz.; oszczędzać komu czego. *ii* *sich* ~ 1 przerwać się (przy podniesieniu ciężaru). 2 *sich* einer Sache ~ a) chępliw (chwalić) się czem; b) uwolnić się od cz.; **überheblich** *a* zarozumiały, arogancki; **Überheblichkeit** *f* pycha, arogancja *f*; **Überhebung** *f* 1 zwolnienie *n* (od czego). 2 pycha *f*.

überheizen, -hitzen *va.* przegrzać; **Überhitzung** *f* przegrzanie *n*.

überhin *ad.* powierzchownie.

überholen *va.* wyprzedzić, prześcignąć (k.); *fig.* przewyższyć (k.); **überholt** *a* przestarzały; niemodny.

Überholung *f* wyprzedzenie, prześcignięcie *n*. 2 staranne przejeżdżenie; gruntowna przeróbka.

überhören *va.* 1 niedosłyszeć, przesłyszeć się, 2 przeluchać (ucznią).

überirdisch *a* nadziemski.

überkippen *un.* (sn) stracić równowagę, przechylić się przez bżew.

überkleben *va.* zakleić.

Überkleid *n* wierzchnia suknia, wierzchnie ubranie; **überkleiden** *va.* pokryć, powleć; przyodzian.

überklettern *va.* przeleźć (przez).

überklug *a* przemądrzały; **Überklugheit** *f* przemądrzałość *f*.

überkochen *un.* (sn) wykypieć.

überkommen *i* *va.* dostać; zagarać. *ii* *un.* dostać się, dojść czyich rąk (o liście etc.).

überladen *va.* przeladować (ładunek); **überladen** *i* *va.* przeladować, przeciążyć; szarżować (rolę); *sich* den Magen ~ przeladować żołądek, przejeść się. *ii* *a* przeladowany; mit Arbeit, Geschäften ~ sein, mieć naval pracy, interesów; **Überladung** *f* przeladowanie *n*.

Überland-auto *n* auto turystyczne; -eisenbahn *f* kolej transkontynentalna, łącząca dwa morza; -flug *m* przelot nad krajem; -zentrale *f* elektrownia okręgowa.

überlassen *va.* (po)zostawić; odstąpić; ich -e es Ihnen, pozostawiam to panu, zdaję się na pana; die Leitung *j-m* ~ oddać, powierzyć komu kierownictwo; *sich* einer Sache ~ oddawać się czemu; *sich* der Freude ~

radować się; *sich* dem Zufall ~ zdać się na los szczęścia.

Überlast *f* przeciążenie *n*; nadwyżka *f* ładunku; **überlasten** *va.* przeciążyć, przeladować; **überlastig** *a* uciążliwy, bardzo natrętny.

überlaufen *un.* (sn) 1 przelewać się; wykypieć. 2 zum Feinde ~ przejść do nieprzyjaciela, dezertować; **überlaufen** *va.* 1 przerzucić (list etc.). 2 es überließ mich ein kalter Schauer, dreszcz zimny przeszedł mi po kościach. 3 *fig.* nachodzić (kogo), naprzykrzać się (komu); **Überläufer** *m* dezert.

überlaut *a* *ad.* za głośny (-no).

überleben *va.* (sich) przeżyć (się); das -e ich nicht, tego nie przeżyję; das hat sich überlebt, to się już przeżyło; **Überlebende(r)** *s* pozostali przy życiu.

überlegen *i* *va.* rozważać, zastanawiać (namyślać) się; ich werde es mir ~ namyśleć się. *ii* *a* przewyższający, przemagający; *j-m* ~ sein, mieć przewagę nad kim; **Überlegenheit** *f* wyższość, przewaga *f* (über *j-n* nad kim); **Überlegung** *f* rozważa *f*, zastanowienie *n* (się); ohne ~ nierozważnie, bez zastanowienia.

überleiten *un.* (h) przeprowadzić na drugą stronę; *med.* Blut ~ przetrzącać krew; **Überleitung** *f* przetrzazanie *n*, transfuzja *f* (krwi).

überlesen *va.* 1 przeczytać (szybko). 2 przeczyczyć (co w czytaniu).

überlieferen *va.* wręczyć (list); wydać (towar), odstawić (wziętnia); der Nachwelt ~ przekazać co potomności; **Überlieferung** *f* 1 wręczenie, przekazanie, wydanie (towaru), odstawienie *n*. 2 tradycja *f*.

überlisten *va.* podejść; **Überlistung** *f* podejście *n*.

übermalen *va.* przekazać, przelać; **Übermalung** *f* przekazanie *n*. **Übermacht** *f* przemoc, przewaga liczebna; der ~ weichen, ulec przemocy; **übermächtig** *a* przemożny.

übermalen *va.* zamalować; przemalować; odświeżyć (obraz).

übermalen *va.* przemóc, zmóc.

Übermaß *n* nadmiar, zbytek *m*; ~ im Essen, nieumiarkowanie w jedzeniu, żarłoczność *f*; im -e, nadmierne, (aż) do zbytku; **übermäßig**

a nadmierny; -er Preis, zbyt wygórowana cena; ad. nad miarę, nadmiernie.
Übermensch m nadczłowiek m;
Übermenslich a nadludzki.

Übermitteln va. przesać, przekazać; **Übermittlung** f przekazanie, przesłanie n.

Übermodern a nawskroś (ultra) nowoczesny.

Übermorgen ad. pojutrze; -d a po-
Übermüden va. (sich) przemęczyć (się); -det, przemęczony; **Übermüdung** f przemęczenie n.

Übermut m 1 swawola f. 2 pycha, arogancja, buta f; **Übermütig** a 1 swawolny, niesforny. 2 butny, arogancki.

Übernachten I vn. (h) przenocować. II va. j-n ~ dać komu nocleg; **übernachtig** a po nocy nieprzespanej; ~ aussehen, wyglądać jakby po nocy nieprzespanej.

Übernahme f objęcie urzędu, spadku, przejęcie (długów), podjęcie n (się (dostawy, roboty)); -**bedingungen** pl warunki przejęcia, objęcia.

übernatürlich a nadprzyrodzony.

übernehmen va. przejąć (interes, długi czyje); objąć (urząd etc.); podjąć się (pracy, dostawy etc.); wziąć na siebie odpowiedzialność, obowiązek); Bürgschaft für etw. ~ (po)rzeczyć za co; sich in etw. ~ przebrać w czem miarę; sich im Arbeiten ~ zamęczyć się pracą; **Übernehmer** m odbiorca, przejemca.

überparteilich a ponad partiami

überplätzen va. przesadzić.

überplätten va. przeprasować.

Überproduktion f nadprodukcja f.

überquer ad. wpoprzek.

überragen va. sterzec ponad (czem), górować (nad czem); fig. przewyżżyć kogo (an etw. w czem); -d a górujący, dominujący.

überreichen va. przyjąć niespodzianie, zaskoczyć; zdziwić; sprawić (komu) niespodziankę; die Nacht hat uns überreicht, noc nas zaskoczyła; -d a niespodziany; **Überreichung** f niespodzianka f; zaskoczenie n.

überrechnen va. przeliczyć, przerahować; -re'den va. namówić, skłonić się ~ lassen, dać się namówić.

Überredung f namowa f; -sgabe f dar namawianie, przekonywanie.

überreich a szalenie bogaty.

überreichen va. podać, wręczyć; **Überreichung** f podanie, wręczenie n.

überreichlich a i ad. nader obficie (obficie); -reif a przejały; **reiten** va. przejechać konno; -rei'zen va. zbytnio rozdrażnić; **Überreiten** f przedrażnienie n (nerwów).

Überrest m pozostałość, reszta f; -e pl szczątki; resztki pl (potraw).

Überrock m palto n; surdut m; ~ der Frauen, spódnica f.

überrollen va. napaść znieacka; zdobyć wspólnym bojem; zaskoczyć; **Überrollung** f zaskoczenie n, niespodziany napad.

über-säen va. obsiać; -sä'ttigen va. (sich) przesycać (się); fig. von etw. übersättigt, przesycony czem;

Übersättigung f przesyconie n; fig. przesył m.

über-säubern va. przekwasić; -schä'tten va. ocienić; -schä'tzen va. przecenić; **Überschätzung** f przecenianie n.

überschauen va. ob. überblicken.

Überschicht f gór. naddniówka f.

überschießen I va 1 strzelać ponad (czem). 2 przeskoczyć, ominąć. II sich ~ wywrócić koziołka.

überschiffen va. przewziąć statkami; **Überschiffung** f przeprawa statkami.

überschlafen va. przepaść.

Über Schlag m obliczenie prowizoryczne; koszty m; **überschlagen** I vn (sn) 1 przeważać (o wadze). 2 przewrócić się; wywrócić koziołka.

II va. 3 złożyć nogę na nogę. 4 zarzuć (plaszcz etc.); **überschlagen** va. 1 przeskoczyć przez co; opuścić (co w czytaniu). 2 obliczyć w przybliżeniu, sporządzić koszty. III sich ~ przewrócić (wywrócić) się; aut. aw. kapotać.

überschmie'ren va. posmarować zwierzczo, zasmarować.

überschnappen vn. (an i h); mit der Stimme ~ kiksować; fig. übergeschnappt sein, mieć bzika.

überschreiben va. dopisać nad wierzchem; **überschreiben** va. 1 przepisać; przenieść (sumę etc.). 2 dać napis na czem; zaadresować;

Überschreibung f 1 dopisek nad

wierzchem; nadpis m. 2 przepisanie; przeniesienie n (sumy etc.).

überschreiben va. przekrzyczeć.

überschreiten va. przejść przez (co), przekroczyć (granicę), przystąpić (próg), przebrać (miarę); naruszyć (ustawę); **Überschreitung** f przejście (przez), przestąpienie; przekroczenie n (prawa, granic etc.).

Überschrift f napis, nagłówek, tytuł m; **Überschuh** m kalosz m.

überschuldet a zadłużony po uszy;

Überschuldung f nadmierne zadłużenie.

Überschub m nadwyżka, przewyżka f; **überschüssig** a nadwyżkowy, stanowiący nadwyżkę.

überschütten va. przesyypać; fig. obspypać, zarzucać.

Überschwang m nadmiar m.

überschwenmen va. za(ew)ać (t. fig.); **Überschwemmung** f wylew, zalew m, powódź f.

überschweulich a nadmierny; niezmierny; przesadny, egzaltowany; ~ glücklich, niezmiernie szczęśliwy;

Überschweulichkeit f nadmiar, bezmiar m; przesada, egzaltacja f.

Übersee-flug m przelot nadmorski;

handel m handel zamorski; **überseeisch** a zamorski; -**verkehr** m ruch zamorski.

übersehen I va. 1 ogarnąć, objąć wzrokiem. 2 przeoczyć (co), nie spostrzec (czego). 3 przejrzeć (rachunek etc.). 4 puścić mimo, nie zwracać uwagi (na co). 5 es ist nicht zu ~, ob... trudno przewidzieć, czy... II vn. 1 przeoczenie n; absichtliches ~ nie zwracanie uwagi, patnienie n przez pale na co.

überselig a niezmiernie szczęśliwy.

überseiden va. przeszywać; **Überseider** m przesyłający; **Überseidenung** f przesłanie n, przesyłka f.

übersezteln a dający się przetłumaczyć; **übersetzen** I vn. (sn) przekroczyć, przesadzić; przewziąć się na drugą stronę. II va. przewziąć (przez rzekę); **übersezen** va. (prze) tłumaczyć, przełożyć; ins Polnische ~ spolszczyć; **Übersezer**, -s m (-in f) tłumaczka n, przekład m.

Übersicht f 1 przegląd, rzut oka na co; zarys m, rys pobieżny, streszcze-

nie n. 2 widok m, perspektywa f; **übersichtlich** a przejrzysty, jasny; synoptyczny; **Übersichtlichkeit** f przejrzystość, jasność f.

Übersichtskarte f mapa (karta) poglądowa, synoptyczna; -**plan** m plan ogólny (a. całości).

übersiedeln vn. (sn) przesiedlić się; przeprowadzić (przenieść) się (nach do...); **Übersiedlung** f przesiedlenie (się); przeprowadzka f.

übersiern va. posrebrzyć.

übersinnlich a nadmysłowy;

Übersinnlichkeit f nadmysłowość.

über-spinnen I vn. (h) przepędzić lato. II va. przetrzymać przez lato.

überspannen va. 1 pokryć (co kobiercem), rozwiesić (na czem kobierzec). 2 zanadto naciągnąć, napiąć, wyprzeżyć; fig. przesadzać; den Geist ~ wtyżyć; umysł; seine Forderungen ~ stawić wygórowane żądania;

überspannt a przesadny, wygórowany; egzaltowany; ekscentryczny;

Überspantheit f przesada; egzaltacja; ekscentryczność f; **Überspannung** f 1 el. przepięcie n; mech. przeprężenie n. 2 przesada, egzaltacja f.

überspringen vn. (sn) przeskakiwać (z przedmiotu na przedmiot); (o chorobie) przerzucać się; **überspringen** va. przeskoczyć; (pominąć).

übersprudeln vn. (sn i h) wykłpieć; fig. von Witz ~ tryskać dowcipem.

überstehen va. przebić (kartę).

überstehen vn. (h) sterzeć; **überstehen** va. przetrwać; wytrzymać, znieść; seine Dienstzeit ~ wyśłużyć swój czas; eine Krankheit glücklich ~ wygrzebać się z choroby.

übersteigen a do przebiecia; -**steigen** va. 1 przebić, przejść (przez górę); przelażyć (przez mur). 2 fig. a) pokonać (trudność); b) przewyższać; przechodzić; das ~ steigt alle Begriffe, to przechodzi ludzkie pojęcie; das ~ steigt meine Kräfte, to jest ponad moje siły; -**steigern** va. podbijać, podnieść (ceny); j-n ~ prześcignąć, zdystansować k.; -**stiften** vn. a. przegłosować; -**strahlen** va. 1 opromienić (a). 2 zaćmić (eważ); -**streifen** vn. pociągnąć (sarna, lakierem); mit Pech ~ oblać farbą; -**streifen** va. naciągnąć, zawinąć (na co);

-**stromen** vn. (sn) przelewać się, wy-

u'm-ackern *va.* przeorać; -adresieren *va.* zmienić adres; -ändern *va.* przemienić(a); -przerobić (ubrania); U'mänderung *f* przemiana; -przeróbka *f*, -przerobienie *n*; -arbeiten *va.* przerobić; U'marbeitung *f* przeróbka *f*, -przerobienie *n*; -armen *va.* (sich) (u)ściskać, objąć (się); U'marmung *f* objęcie *n*, uścisk *m*.

U'mbau *m* przebudowa; -prebudowa *f*; U'mbauen *va.* przebudować; umbauen *va.* zabudować naokoło. U'mbesetzen *va. te.* zmienić obsadę; u'm-betten *va.* j-n ~ przenieść k. do innego łóżka; -ziehen *va.* (sich) przeginać (się), zgiąć (się); -bilden *va.* przekształcić, zreformować; U'mbildung *f* przekształcenie, reformowanie *n*; -reforma *f*; -binden *va.* obwiązać, zawiązać (krawat); -previata; -blasen *va.* zdmuchnąć; -blättern *va.* przewracać kartki (w książce), przewrócić kartkę.

U'mblick *m* rzut oka wokół siebie; u'mblicken *vn.* (h) (sich) obejrzyć się, oglądać się dokoła siebie; sich ~ nach, oglądać się za (czem).

u'mbrechen I *va.* przelamać; *dr.* łamać. II U-*n* *dr.* łamanie *n* (w kolumny).

u'mbringen *va.* (sich) zabić (się). U'mbruch *m* I *dr.* łamanie *n*. 2 przelam *m*.

u'mbuchen *va.* przeksięgować; U'mbuchung *f* przeksięgowanie *n*. umdämmen *va.* ogrobić.

u'mdecken *va.* nakryć nanow. u'mdichten *va.* przerobić wiersze. u'mdrehen *va.* (sich) obrócić (się); -prevrata; -sprache *f* mowa potoczna.

U'mdrehung *f* obrót *m*. U'mdrehungs-achse *f* oś obrotowa; -geschwindigkeit *f* szybkość obrotów; -zahl *f* *aw.* ilość obrotów.

U'mdruck *m* przedruk *m*; u'mdrucken *va.* przedrukować.

u'mfahren I *vn.* (h i sn) objechać; ominąć. II *va.* przejechać (kogo); umfahren *va.* objechać (miasto etc.); U'mfahrt *f* objazd *m*.

U'mfall *m* przewrócenie *n* się; pol. zmiana przekonania *a.* frontu; u'mfallen *vn.* (sn) upaść, przewrócić się; pol. zmienić przekonania *a.* front.

U'mfang *m* obwód *m* (kola), objętość (ciała), rozległość *f* (głosu), obszar *m* (miasta etc.), rozmiar *m* (budowli etc.); u'mfangen *va.* objąć, ogarnąć; otoczyć, okrążyć; u'mfangreich *a.* rozległy, obszerny.

u'mfärben *va.* przefarować. u'mfassen *va.* I objąć, obejmować, zawierać, mieścić w sobie. 2 ogrodzić, okolić; mil. okrążyć, otoczyć; -d a daleko sięgający; obszerny, rozległy; U'mfassung *f* I objęcie *n*. 2 ogrodzenie; mil. otoczenie, okrażenie *n*; -smauer *f* mur obwodowy.

umflättern *va.* fruwać naokoło *cz.*; *fig.* j-n ~ kręcić się około kogo.

umfliechten *va.* opleść. umfließen *va.* opływać, okrążyć, płynąć naokoło *cz.* (o rzecze etc.).

U'mflügelung *f* mil. oskrzydlenie *n*. U'mformen *va.* przekształcić, przetworzyć; U'mformer *m* el. przetwornica *f*; U'mformung *f* przekształcenie, przetwarzanie *n*.

U'mfrage *f* kwestionariusz *m*, ankieta *f*; ~ halten, przeprowadzić ankietę.

umfriedigen *va.* ogrodzić; U'mfriedigung *f* ogrodzenie *n*.

u'mfüllen *va.* przelać; U'mfüllung *f* przelewanie *n*.

U'mgang *m* I objęcie *n*; pochód *m*; feierlicher ~ procesja *f*. 2 obcowanie, pożycie *n*, stosunki *pl*; fleischlicher ~ stosunek cielesny (ob. pflegen 2). 3 obrót (kola). 4 korytarz, kruzganek *m*; u'mgänglich *a.* towarzyski; miły *a.* łatwy w obcowaniu; U'mgänglichkeit *f* towarzyskość, łatwość *f* w obcowaniu.

U'mgangs-formen *pl* formy towarzyskie; ~ haben, posiadać ogładę towarzyską; -sprache *f* mowa potoczna.

umgarnen *va.* usidlić (t. *fig.*)

umgeben *va.* otoczyć, opasać (mur etc.); j-n mit Sorgfalt ~ otaczać k. troskliwością; sich ~ otaczać się; Umgebung *f* otoczenie, środowisko *n*; er hat schlechte ~ znajduje się w złym otoczeniu.

U'mgegend *f* okolice *pl*. u'mgehen *vn.* (sn) I obracać się (o kolach). 2 obejść, okrążyć. 3 (h) es geht in diesem Hause um, w tym domu straszy. 4 mit j-m ~ obcować, przestawać z kim; obchodzić się z

kim; (mit Pferden etc.) umzugehen wissen, umieć się obchodzić z...; mit einem Plane ~ nosić się z zamiarem; damit ~, sich zu verheiraten, myśleć o ożenku; umgehen *va.* obejść (prawo, mil. nieprzyjaciela), ominąć (ustawę); u'mgehend *a.* ad. odwrotny (-nie); mit -er Post, odwrotną pocztą; Umgehendung *f* obejście (prawa etc.), ominięcie *n*; -sbewegung *f* mil. manewr obchodzący.

u'mgekehrt *a.* ad. odwrotny, przeciwny (-nie); in -er Richtung, w przeciwnym kierunku; gerade ~ wręcz przeciwnie.

u'mgestalten *va.* przekształcić; reorganisieren *va.* U'mgestaltung *f* przekształcenie *n*, reorganizacja *f*.

u'mgießen *va.* przelać; przetopić.

umgittern *va.* okratować.

umgraben *va.* okopać.

umgrenzen *va.* zakreślić, przeprowadzić granicę, odgraniczyć; U'mgrenzung *f* odgraniczenie.

u'mgruppieren *va.* przegrupować;

U'mgruppierung *f* przegrupowanie

u'mgürten *va.* opasać. [n.]

U'mguß *m* przetopienie *n*.

u'mhaben *va.* mieć na sobie.

u'mhacken *va.* okopać motyką.

u'mhalsen *va.* objąć za szyję, uściskać; U'mhalsung *f* uścisk *m*.

U'mhang, -(e)s, pl -änge *m* zarzutka, peleryn(k)a, mantylka; zastłona *f*; u'mhängen *va.* I przewiesić (obraz etc.). 2 zrzucić na siebie (płaszcz etc.).

u'mhauen *va.* ściąć (drzewo).

umhe'r ad. wokół, dookoła; -blikken *vn.* (h) rozglądać (rozejrzeć) się;

-fliegen *vn.* (sn) latać, fruwać wokół; kręcić się w powietrzu; -führen *va.* (sn) wprowadzać; -gehen *vn.* (sn) przechadzać się; müßig ~ lazikować, walejsać się; -irren *vn.* (sn) błąkać (walejsać) się; -kriechen *vn.* (sn) lazić, pęlsać;

-laufen *vn.* (sn) biegać; -schleichen, -schlendern *vn.* (sn) waleksać się, lazikować; -schweifen *vn.* (sn): seine Blicke ~ lassen, wodzić oczyma (po czym); -springen *vn.* (sn) skakać wokół; -treiben, sich ~ wleźć się; -ziehen *vn.* (sn) wędrować.

umhi'n ad.: nicht ~ können, zu... nie móc się wstrzymać od...; ich kann

nicht ~ zu bemerken, muszę zwrócić uwagę.

umhüllen *va.* okryć, otulić, osłonić, owinąć; Umhüllung *f* okrycie, otulenie; opakowanie, owinięcie *n*;

U'mkehr [-ker] *f* powrót *m*; fig. nawrócenie *n* się; u'mkehren I *vn.* (sn) (za)wrócić, powrócić; fig. nawrócić się. II *va.* I odwrócić, przewrócić; fig. sich im Grabe ~ przewracać się w grobie. 2 przestawić (zysł. wyrazów etc.); U'mkehrung *f* odwrócenie, przewrócenie *n*.

u'mkippen I *vn.* (sn) przewrócić (wywrócić) się; stracić równowagę. II *va.* wywrócić, przewrócić.

umklammern *va.* objąć ramionami; ścisnąć.

u'mklappen *va.* wyłożyć (kolnierz).

u'mkleiden *va.* (sich) przebrać (się); umkleiden *va.* wyłożyć, obić (czem);

U'mkleideraum *m* szatnia *f*.

U'mklöppelung *f* el. opłot *m*.

u'mkommen *vn.* (sn) I zginać; fig. vor Hitze ~ omdlewać z gorąca; vor Hunger ~ umierać z głodu. 2 (o rzeczach) ginać; niszczyć (marnować) się.

U'mkreis *m* obwód okrąg, rejon *m*; im -e (von 5 Meilen), w promieniu... umkreisen *va.* okrążyć; U'mkreisung *f* okrążenie, otoczenie *n*.

u'mkrempe (l)n *va.* podwinąć; fig. przerobić, przekształcić.

U'mladen *va.* przeladować; U'mladung *f* przeladowanie *n*; -sschein *m* kwit przeladunkowy.

U'mlage *f* rozkład *m* (podatków etc.); opłata (gminna, miejska etc.).

umlagern *va.* oblegać; otaczać.

U'mlauf *m* obieg *m*; in ~ bringen, puścić w obieg, w kurs; außer ~ setzen, wycofać z obiegu; im -e sein, być w obiegu; ~ des Blutes, cyrkulacja *f* krwi; u'mlaufen *vn.* (sn) obiegać, krążyć, kursować (o pogłoskach etc.).

U'mlaufs-schreiben *n* okólnik *m*.

U'mlaut *m* *gr.* przegłos *m*, zmiana brzmienia samogłoski na inne.

U'mlegekragen *m* kolnierz wykładany.

u'mlegen *va.* I obłożyć. 2 przelożyć, przelać. 3 rozłożyć (podatki etc.). 4 (o gradzie) polożyć, zbic (zboże);

przechylić nabok (okręt).

u'mlenken I *va.* obłączyć, skierować

(droga) nie coby przebycia; niespławny; u**n**befangen a l bezstronny; nieuprzedzony. 2 naturalny, prosty; kindlich ~ naiwny.

U**n**befangenheit f l bezstronność f, nieuprzedzenie n, 2 naturalność, prostota; naiwność f.

U**n**befesteig a nie ufortyfikowany; unbefesteig a niesplamiony; fig. niepokalany, dziewiczy; u**n**befriedigend a niezadowolniający; u**n**befriedigt a niezadowolony, niezaspokojony; u**n**befugt a nieuprawniony, nieupoważniony; u**n**befugterweise ad. bez upoważnienia; u**n**befugt a niezdolny, bez talentu; u**n**beflichen a nieregulowany (rachunek); u**n**begreiflich a niepojęty, niezrozumiały. [niezrozumiałość f.]

U**n**begreiflicheit f niepojętość, u**n**begrendt a nieograniczony; u**n**begrendet a niezasadniony; u**n**begütert a bez majątku, niezamożny; u**n**behaurt a bezwłosy, лыs.

U**n**behagen n niemiłe uczucie, niesmak m; u**n**behaglich a niewygodny; skępowany, nieswój; sich ~ fühlen, czuć się nieswojo; U**n**behaglicheit f niewygodą f; niemiłe uczucie.

u**n**behellig a nienagabywany; unbehindert a i ad. bez przeszłości; u**n**behofen a niezaradny; niezgrabny; ociężały.

U**n**behofenheit f niezaradność; niezgrabność, ociężałość f.

U**n**bekannt a nieznamy, niewiadomy; nieznamy; ich bin hier ~ nieznaj mnie tutaj; es wird dir nicht ~ sein, wiadomo ci przecież; j-n erwese grüßen lassen, kazać się kłaniać, nie znając go.

u**n**bekleidet a nieubrany; u**n**bekimmert a beztroski, nie troszczący się o co; seien Sie ~ bądź pan spokojny; u**n**beladen a nieobladowany; u**n**belästig a nienagabywany; u**n**belabut a bezlistny; u**n**bele**h**t a nieożywiony, martwy, bez życia; (o ulicy) pustny; u**n**belesen a nieoczytany.

U**n**belesenheit f brak oczytania. u**n**belebt a nie lubiany, niepopularny; U**n**belebteit f niepopularność f.

u**n**belohnt a nie wynagrodzony;

u**n**beme'rkbar a niedostrzegalny, nieznaczny; u**n**bemerkt a niepostrzeżony; ad. niepostrzeżenie; u**n**bemittel a bez środków; niezamożny; u**n**benannt a bezimienny; mat. odzwany, niemianowany; u**n**benommen a niezabroniony, dozwolony; es bleibt dir ~ wolno ci...; u**n**benut a bez użytku, nieużywany; martwy (kapitał); das wird er nicht ~ lassen, nie omisszka korzystając z tego; u**n**bebachet a niedostrzeżony, nie obserwowany; ~ lassen, nie zwrócić uwagi na co; u**n**bequem a niewygodny; niedogodny, nie na ręce. [niedogodność f.]

U**n**bequemicheit f niewygodą; u**n**berchenbar a nieobliczalny; U**n**berchenbarkeit f nieobliczalność f.

u**n**berchetig a nieuprawniony; -e Forderung, niesłuszne żądanie; -erwese ad. bez upoważnienia.

u**n**beredet a niewymowny; u**n**berichtig a nie sprostowany; niewyrównany, nieregulowany (rachunek); u**n**berücksichtig a nieuwzględniony; ~ lassen, nieuwzględnić (czego). u**n**berüfen a niepowolany; nieprozony; samowładny; ad. ~ l bez uroku l na psa urok l; u**n**berühmt a bez sławy, niezany.

U**n**berürhrbar a nietykalny; U**n**berürhrbarkeit f nietykalność f; u**n**berürht a nietykalny; ~ lassen, nie tknąć; fig. nie poruszyć, pominąć milczemem.

u**n**beschadet prp bez ujmy; u**n**beschadig a nieuszkodzony; u**n**beschafig t a niezatrudniony, bez zajęcia, wolny; u**n**bescheiden a niezakorny; wymagający. [f.]

U**n**bescheidenheit f nieskromność u**n**bescholten a nieskazitelny, nieposzlakowany; U**n**bescholtenheit f nieskazitelność f.

u**n**beschränkt a nieograniczony; U**n**beschränkteit f nieograniczoność f.

u**n**beschrei'blich a nie dający się opisać, niewypowiedziany; ad. nie do opiania; niewypowiedzianie; u**n**beschrelien a niezapisany; u**n**beschürt a nieobroniony, niepreparowany; u**n**beschwert a nieobciążony; ein -es Gewissen, czyste sumienie.

u**n**beselt a bezduszny; U**n**beselteit f bezduszność f.

u**n**besehen ad. na niewidzianego, na ślepo; u**n**besetz a l nieobsadzony, niezajęty, wolny, wakujący. 2 nieprzybrany; unbeseigbar, unbeseiglich a nie do przewycięzienia; unbeseigt a niewyciężony; u**n**beseldet a niepłatny (urząd, honorowy); u**n**besonnen a nierozważny, nieroztropny.

U**n**besonneneit f nierozważa, nieroztropność, lekkomyślność f. unbesourgt a l beztroski; sei ~ bądź spokojny, nie troszcz się o to. 2 niezalatwiony; u**n**beständig a niestały, zmienny; chwijny.

U**n**beständigkeit f niestałość f. u**n**beständig t a niepotwierdzony; unbestechar, unbestechilich a nieprzejądny, nieprzekupny. [noś f.]

U**n**bestechilicheit f nieprzekupności f. unbesteigbar a niedostępny; unbesteill**ar a l (list etc.) którego niemożna doręczyć. 2 nieuprawny (grunt); u**n**bestelt a l niedorzeczony (list etc.). 2 niezamówiony; 3 nieuprawiony (grunt); unbestembar a nie dający się określić; u**n**bestimmbar a nieoznaczony, nieokreślony (t. gr.); niepewny, niezdecydowany; -e Art, tryb bezkolizyjny; auf -e Zeit, na czas nieograniczony; auf -e, na niepewne.**

U**n**bestimmteit f nieokreśloność, niepewność f.

u**n**bestochen a nieprzekupny; U**n**bestocheneit f nieprzekupność. u**n**bestraft a niekarany; bezkarny; unbestreill**ar a bezsporny; niezaprzeczalny; das ist ~ to nie da się zaprzeczyć; u**n**bestriten a niezaprzedzony; bezsprzedny; u**n**besteillig a niezainteresowany (bei etw. w czem); u**n**bestent a nieakcentowany; u**n**besträchtlich a nieznaczny; unbesgam a nieujęty, niezłomy.**

U**n**besgamkeit f nieujętość f.

u**n**bewacht a niestrzeżony; fig. -er Augenblick, chwila słabości; u**n**bewaffnet a nieuzbrojony; mit -em Auge, gołym okiem; u**n**bewandert a nieobeznany (in etw. z czem); u**n**beweglich a nieruchomy; fig. niewzruszony; -e Güter, nieruchomości.

U**n**beweglichkeit f nieruchomości;

fig. niewzruszoność f; u**n**bewegt a nieruchomy, niewzruszony.

u**n**beweit a nieżonaty; u**n**beweint a nieopłakiwany; unbeweinsar a niedający się dowieść; unbeweisen a nie dowiedziony; u**n**bewohn**ar a niezamieszkały; u**n**bewohnt a niezamieszkały, bezлюдny.**

U**n**bewohneitheit f bezлюдność f.

u**n**bewolkt a niezachmurzony. u**n**bewult a niewiadomy; nieświadomy, bezwiedny; das ist mir ganz ~ nic o tem nie wiem; es wird Ihnen nicht ~ sein, panu przecież wiadomo; ad. niewiadomy, bezwiednie; mir ~ bez mojej wiedzy.

u**n**bewühl**ar a nieoceniony; u**n**bewühm**ar a niepohamowany, nie dający się poskromić; u**n**bewüzegt a niepoświadczony; unbewüfelt a niewiaptliwy, bezsprzedny; unbewüng**ar a nieobawliwy, unbewüng**lich a nie do zwyciężenia; unbewüngen a niepokonany, niewyciężony; u**n**bewigsam a sztywny; fig. nieugięty.********

U**n**buiden pl sloty, niepogody pl (ob. Unbill); U**n**buideng f brak wykształcenia, wychowania.

U**n**buill, pl Unbilden f niesprawiedliwość, krzywda f, bezprawie n; u**n**buillig a niesprawiedliwy, niesłuszny; U**n**builligkeit f niesprawiedliwość, niesłuszność f.

u**n**builig a bezkrwawy.

u**n**buotmäsig a nieposlušny, krnąbrny, niekarny; U**n**buotmäsigkeit f niekarność f, brak subordynacji.

u**n**buochar a nieużyteczny, nie do użycia, niezdatny; do niczego; ~ machen, zdemontować (działo), zniszczyć; U**n**buocharbarkeit f nieużyteczność, niezdatność f.

u**n**burgerlich a i ad. nieobywatelski; nie po obywatelsku.

u**n**buufertig a nie okazujący skruchy; U**n**buufertigkeit f brak skruchy.

u**n**christlich a niechrześcijański, niegodny chrześcijaństwa; ad. nie po chrześcijańsku.

und c. i; a; ~ so weiter, i tam dalej; zwei ~ zwei, dwa a dwa.

U**n**dank m niewdzięczność f; u**n**dankar a niewdzięczny; -bare(r) s niewdzięcznik m; -barkeit f niewdzięczność f.

undatiert a niedatowany, **undefinierbar** a nie dający się określić; **undeklinierbar** a nieodmienny; **undenkbar** a nie do pomysłenia; **undenklich** a: seit -er Zeit, od niepamiętnych czasów. **undentlich** a i ad. niewyraźny, (-nie), niejasny (-no); ~ geschrieben, nieczytelny (-nie); **Undeutlichkeit** f niewyraźność, niejasność f. **undicht** a nieszczelny; **undienlich** a nieprzydatny; der Gesundheit ~ nie służący zdrowiu; **undienstfertig** a nieczynny, nieusłużny. **Unding** n niedorzeczność f, absurd; dziwolaż, dziwotwór m. **undiszipliniert** a niekarny; **Undiszipliniertheit** f niekarność f. **unduldsam** a niewyrozumiały, nietolerancyjny; **Unduldsamkeit** f niewyrozumiałość, nietolerancja f. **undurchdringlich** a nieprzenikliwy; (dla płynów) nieprzepuszczalny; **Undurchdringlichkeit** f nieprzenikliwość; **undurchführbar** a niewykonalny; **undurchlässig** a nieprzepuszczalny; **undurchsichtig** a nieprzezroczysty; **Undurchsichtigkeit** f nieprzezroczystość f. **uneben** a I nierówny (grunt etc.). 2 fig. nicht ~ nieźły, wcale dobry a ładny; **-bürtig** a nierówny urodzeniem; **Unebenheit** f nierówność f; **unebenmäßig** a nierównomierny. **unecht** a nieprawdziwy, sztuczny, podrobiony, nieautentyczny; **Unechtheit** f sztuczność; nieautentyczność f. **unedel** a nieszlachetny; **unehlich** a nieślubny, nieprawego łoża. **unehrbar** a nieuczciwy, **Unehrbarkeit** f nieuczciwość f; **Unehre** f niesława, hańba f, wstyd m; **unehrenhaft** a niehonorowy; **unehrbietig** a bez szacunku (dla k.); sich gegen j-n ~ benehmen, uchybić komu; **Unehrerbietigkeit** f brak szacunku, nieuszanowanie, uchybienie n. **unehrlich** a nieuczciwy; **Unehrlichkeit** f nieuczciwość f. **uneigennützig** a i ad. bezinteresowny (-nie); **uneigennützigkeit** f bezinteresowność f. **uneigentlich** a niewłaściwy; **uneingebunden** a nieoprawny. **unein-gedenk** a niepomny (na co):

-geladen a nie(z)aprozony; -gelost a niewykupiony (weksel etc.); -geschränkt a nieograniczony; -ge-wünscht a niewytajemczony. **uneinig** a niezgodny, w niezgodzie; ~ werden, poróżnić się; mit sich selbst ~ sein, być ze sobą w niezgodzie; **Uneinigkeit** f niezgoda, rozterka f. **uneinnehmbar** a nie do zdobycia. **uneins** ad. w niezgodzie. **uneinträglich** a nie intratny. **unempfänglich** a niewrażliwy (für etw. na co); **Unempfänglichkeit** f niewrażliwość f. **unempfindlich** a nieczuły, obojętny, zimny; ~ machen, znieczulić; **Unempfindlichkeit** f nieczułość, obojętność, apatia f. **unendlich** a nieskończony; ins Unendliche, w nieskończoność; **Unendlichkeit** f nieskończoność f. **unenbtlich** a niezbędny, konieczny; **Unenbtlichkeit** f niezbędność f. **unentgeltlich** a i ad. bezpłatny (-nie); **Unentgeltlichkeit** f bezpłatność f. **unenbtlichsam** a niewstrzemięzliwy; **Unenbtlichkeit** f niewstrzemięzliwość f. **unenbtlich** a nieunikniony. **unentschieden** a nierozstrzygnięty; niepewny; **Unentschiedenheit** f nierozstrzygnięcie n; niepewność f; **unentschlossen** a niezdecydowany; **Unentschlossenheit** f niezdecydowanie, wahanie n się, chwajność f. **unentschuldigbar** a nie dający się usprawiedliwić; nie do darowania; **unentwert** a niewzruszony, twardy; **unentwertelt** a nierozwinięty; **unentwertbar** a nie do rozwikłania, zawily; **unentwertbar** a trudny do odcyfrowania. **unerachtet** ob. ungeschätzt II. **unerbtlich** a nieucybagny; bezlitosny; **Unerbittlichkeit** f nieucybagnia. **unerfahren** a nieodświadczone; **Unerfahrenheit** f brak doświadczenia. **unerftlich** a którego niepodobna znaleźć; niepojęty, niezrozumiały. **unerftlich** a niezbadany. **unerftlich** a niepocieszny, niewesoły, przykry; **unerftlich** a nie-

wykonalny; **unerfüllt** a niespełniony; **unergiebig** a niewydajny; nierodzajny; **unergründlich** a bezdenny, niezgłębiony; **unerheblich** a malowazny, maloznaczący, małej wagi; **unerhört** a niesłychany; das ist ~! to niesłychane! **unerkannt** a niepoznany; inkognito; **unerkanntbar** a nie do poznania; **unerkenntlich** a niewdzięczny; **unerklärtbar**, **unerklärlich** a niewyjaśniony, niewytłumaczony; **unerlässlich** a niezbędny, nieodzowny, konieczny. **Unerlässlichheit** f niezbędność f. **unerlaubt** a nieodzwolony, zakazany; **unerledigt** a niezłatwiony; **unermeßlich** a niezmierny, niezmierny; bezgraniczny; **unermüdlich** a niezmierny; **uneröffnet** a nieotworzony; **unerörtet** a nieprzedyskutowany; **unerprobt** a niewypробowany; **unerquicklich** a przykry; **unerreichbar** a nie do osiągnięcia; **unerreich** a nie osiągnięty; niezrównany; **unersättlich** a nienasycony. **Unersättlichkeit** f nienasyconność f. **unerschöpflich** a niewyczerpany; **unerschrocken** a nieustraszony. **Unerschrockenheit** f nieustraszoność f. **unerschütterlich** a niewzruszony, niezachwiany, niezlomny; **Unerschütterlichkeit** f niezłomność f; **unerschütterter** a niezachwiany; **unerschwänglich** a wygórowany, nadmierny, horendalny (o cenach, kosztach); **unerseßbar**, **unerseßlich** a niezastąpiony, niepowetowany; **unerspreßlich** a niekorzystny; bezowocny; **unersteßlich** a niedostępny; **unerträglich** a nieznosny, nie do wytrzymania; **unerwähnt** a niewymieniony, nie wspomniany; etw. ~ lassen, nie wspomnieć o czym; **unerwartet** a i ad. nieoczekiwany, niespodziany (-nie); das kommt mir sehr ~ nie spodziewałem się tego; **unerwidert** a bez odpowiedzi; -e Liebe, miłość bez wzajemności; ~ lassen, nie odpowiedzieć; **unerwünscht** a niepożądany; ad. nie w porę; **unerzogen** a (jeszcze) niewychowany; źle wychowany; **unerfährig** a niezdolny; ~ zu zahlen, nie wypłacalny.

Unfähigkeit f niezdolność f. **unfährbar** a niewygodny do jazdy, niedostępny dla ruchu kołowego; **Unfährbarkeit** f niedostępność dla ruchu kołowego. **Unfall** m (nieszczęśliwy) wypadek; -station f stacja ratunkowa; -versicherung f ubezpieczenie od wypadków; -versicherungsgesellschaft f towarzystwo ubezpieczeń od wypadków. ~ luchwytny; niepojęty. **unfähig**, **unfähig** a nieuczynny, niezawodny; **unfähig** a nieomylny, niezawodność f. **unfähig** a niedelikatny; ordynary; **unfern** prp. niedaleko (von hier są) **unfertig** a niegotowy. **Unflat** m I plugawostwo, paskudztwo n. 2 t. **Unfläter** m paskudnik, świątuch m; **unflatig** a plugawy, paskudny; brudny, spróźny; **Unflatigkeit** f plugawostwo f; spróźność f. **unfleiß** m brak pilności; **unfleißig** a niepilny. **unfolgsam** a nieposłuszny; **Unfolgsamkeit** f nieposłuszeństwo n. **unförmig**, **unförmlich** a niekształtny, nieforemny; nieformalny; **Unförmigkeit** f nieforemność f. **unfrankiert** a nieoplacony. **unfrei** a niewolny; -willig a niedobrowolny, mimowolny; ad. mimowoli, niechcąc. **unfreundlich** a niemily, szorstki, przykry, niegrzeczny; -es Wetter, niepogoda f; **Unfreundlichkeit** f niegrzeczność, szorstkość f; ~ des Wetters, niepogoda f; **unfreundschafftlich** a nie przyjacielski; ad. nie po przyjacielsku. **Unfriede(n)** m niezgoda f; in -n leben, żyć w niezgodzie; -n stiften, siać niezgodę; **unfriedlich** a swarliwy, kłótlivy; **Unfriedlichkeit** f swarliwość, kłóliwość f. **unfruchtbar** a nierodzajny, jalo-wy, nieplodny; **Unfruchtbarkeit** f nierodzajność, nieplodność f. **Unfug** m swawola, zdrożność f, wybrik, ekces m; ~ treiben, swawolić; grober ~ gorszący wybrik; **unfügsam** a niekarny. **unfundiert** a -e Staatsschuld, bieżący dług państwowy. **ungalant** a niegrzeczny.

u'ngangbar a l niedostepny d'a ruchu pieszego; -er Weg, kiepska droga. 2 (pieniądz) wycofany z obiegu; (towar) bez popytu, niepokupny.

u'ngar' -n, pl -n m Węgier; -in f Węgierka; u'ngarisch a węgierski; ~ sprechen, mówić po węgiersku; Ungarn n geo. Węgry pl; U'ngarwein m wino węgierskie.

u'ngastlich a niegościnnie; U'ngastlichkeit f niegościnnosc f.

u'ngachtet I a nieszanowany. II prp. (po)mimo; nie zważając na; dessen ~ mimo to; ungec'ndet a i ad. bezkarny (-nie); nieukarany; ungeahnt a niespodziany, nieoczekiwany; u'ngabahnt a nieutorowany; u'ngabändig a niepokromiony; niesforny; u'ngabärdig a niesforny, krnąbrny, hardy; sich ~ stellen, stawiać się hardo; u'ngabeten a nie(z)aproszony; -er Gast, intruz m; u'ngageugt a nieugięty, niezłamany (wiekien); u'ngebildet a niewykształcony, prostacki; u'ngebrannt a nie(wy)palony; u'ngebraüchtlich a nieużywany, wyszły z użycia; u'ngebraucht a nieużywany, nowy.

u'ngelährt f nieprzyzwrotnosc, niestosownosc f; nadużycie n; u'ngelährlich a i ad. nieprzyzwoity (-cie), niestosowny (-nie); -es Benehmen, niestosowne zachowanie się; zu -er Zeit, nie w porę; U'ngelährlichkeit f niestosownosc f.

u'ngelunden a l nieopraw(io)ny. 2 fig. niekropowany, wolny; rozwiązania, rozpustry. 3 -e Rede, proza f; -ei Vers, biały wiersz; U'ngelundenheit f wolność, swoboda; rozwiązanie. u'ngede'ckt a nienukryty (stłd); odkryty, niezaslonięty; handl. niepokryty (dług etc.); u'ngedruckt a niedrukowany, niewydany.

u'ngeduldig a niecierpliwosc f; u'ngeduldig a niecierpliw; ~ werden, zniecierpliwic się; ad. niecierpliwie, z niecierpliwoscia.

u'ngerecht a nieszanowany; ad. bez honorów; u'ngeeignet a nieodpowiedni, niestosowny (zu do..)

u'ngefähr [-fer] I a okolo, mniej więcej, w przybliżeniu. II a l przypadekowy. 2 przybliżony. III U-~n traf, przypadek m; von ~ przypadkiem.

ungefährdet a niezagrożony, bezpieczny; u'ngefährlich a bezpieczny, nieszkodliwy; U'ngefährlichkeit f nieszkodliwosc f.

u'ngefällig a nieuprzejmy; nieuczynny, nieusłużny; U'ngefälligkeit f nieuprzejmosc; nieuczynnosc f.

u'ngefragt a niepytany.

u'ngefügę, u'ngefügig a nieulegly, krnąbrny, nieukładny; u'ngegerbt a niewygarbowany; u'ngegründet a niezasadniony.

u'ngelhalten a l niedotrzymany. 2 zagniewany; oburzony; über etw. ~ sein, gniewać się o co; ~ werden, rozgniewać się.

u'ngelheißę ad. bez rozkazu, dobrovolnie; u'ngelheißę a nieopalony; u'ngelhemmt a nie(po)hamowany, swobodny; ad. bez przeszkody; u'ngelheuchelt a niesklamany, szczerzy.

u'ngelheuer a potworny; ogromny, olbrzymi; U'ngelheuer, -s n potwór m; ungelheuerlich a potworny.

u'ngelhindert a bez przeszkody; u'ngelohelt a nieheblowany; fig. nieokrzestany; u'ngelhofft a niespodziany; u'ngelhörig a i ad. niestosowny (-nie), niewłaściwy (-wie); zu -er Zeit, nie w porę.

u'ngelhörigkeit f niestosownosc, niewłaściwosc f.

u'ngelhorsam a nieposłuszny, krnąbrny; j-m ~ sein, nie słuchać kogo; U'ngelhorsam m nieposłuszeństwo n.

u'ngelkämmt a nieczesany; u'ngelkocht a niegotowany, surowy; u'ngelkünstelt a niewymuszony, naturalny, prosty; u'ngeladen a l niebaby (rewolwer etc.). 2 nieproszoney; u'ngelälügig a niewprawy.

u'ngelnd n huk pieniądzy.

u'ngelęgen a i ad. niegodny, nie na rękę; zu -er Zeit, nie w porę; das kommt mir ~ to mi nie na rękę; u'ngelęgenheit f niegodnosc f; ambaras, kłopot m; j-m -en machen, ambaras kogo kłopotu, narobic komu ambarasu.

u'ngelęhrig a niepojętny, malo inteligentny; u'ngelęhrt a nieuczony; u'ngelęnktig a nieczgrabny, nieruchawy; u'ngelęhrt a niewykwalfikowany (robotnik); u'ngelęcht a -er Kalk, wapno niegazone.

U'ngemach n niewygoda; niedola;

dolegliwosc, przykrosc f; u'ngemächlich a niewygodny, męczący.

u'ngemein a niezwykly, niepospolity; u'ngemein a nadzwyczajny; ad. nadzwyczaj(nie), niezmiernie; ~ schön, przepiękny; u'ngemeldet a nie(z)meldowany; u'ngemessen a niezmierny; nieograniczony; niezmierny; u'ngemischt a niemieszany, czysty; u'ngemütlich a nieprzytulny; niesympatyczny; ich fühle mich hier ~ czuję się tu nieswojo; u'ngenannt a bezimienny, anonimowy; u'ngenau a niedokładny, nieściśly.

u'ngenuigkeit f niedokładnosc, u'ngeneigt a l nieprzychylny. 2 nieskłonny; u'ngenięrt a niekrepowany, swobodny, beceremonjalny.

u'ngengertheit f swoboda f, beceremonialnosc f.

u'ngenießbar a niejadalny, niepożywalny; niesmaczny; das ist ~ tego jeść (a, pić) niemożna; ein -er Mensch, nieznośny człowiek; u'ngenügend a niedostateczny, niewystarczający; u'ngenüßsam a nienasycony, wymagający.

u'ngenüßsamkeit f nienasyconosc u'ngęordnet a nieuporzadkowany, bezładny; u'ngęplastert a niebrukowany; u'ngęrächt a niepomieszczony; ad. bez odwetu; u'ngęrade a nierówny; nieparzysty; u'ngęraten a nieudany; wyrodny; u'ngęrechnet a nie(w)liczony; u'ngęrecht a niesprawiedliwy, niesłuszny; u'ngęrecht fertigt a nieusprawiedliwiony.

u'ngęrechtigkeit f niesprawiedliwosc f.

u'ngęregelt a nieuregulowany; u'ngęgereimt a nierynowany; fig. nieodrzeczny; -es Zeug reden, bredzić, pleść koszałki opalki.

u'ngęreimtheit f nieodrzecznosc f. u'ngęren ad. niechętnie; gem oder ~ rad nierad, chcąc niechęc; u'ngęrufen a niewołany; u'ngęrügt a niezganyony, nieskarcony; ich kann nicht ~ lassen, nie mogę nie (a, musze) ganic; u'ngęrüht a nietknięty; fig. niezwrzuszony; u'ngęsagt a: etw. ~ lassen, nie powiedziec cz., pominąć co milczeniem; u'ngęsalzen a niesolony; u'ngęsattelt a nieosiodlany; u'ngęsäuert a niekwaszony, przed-

ny; ungesäu'mt ad. bezzwlocznie, natychmiast; u'ngęschehen a niebyly; man kann das nicht ~ machen, co się stalo, to sie nie odstanie; u'ngęscheut a bez obawy, śmiało.

u'ngęschick n, -lichkeit f niezręcznosc, niesgrabnosc; niezardnosc; u'ngęschickt a niezręczny, niezgrabny; niezardny, nierdzoly (zu etw. do cz.); u'ngęschlacht a nieokrzestany, grubjanski; u'ngęschliffen a nieszlifowany; nieostrzony; fig. nieokrzestany; niegręczny.

u'ngęschiffenheit fig. nieokrzestanie n, brak poloru; niegręcznosc f. u'ngęschmälerť a nieuszczuplony, niezmniejszony; u'ngęschminkt a nieuszczupiony; fig. szczerzy; -e Wahrheit, naga, szczerza prawda; u'ngęschmüclit a bez ozdób, nieprzystrójony; u'ngęschoren a niestrzyżony; fig. ~ lassen, zostawic w spokoju; u'ngęschwächt a nieoslabiony; u'ngęsehen a niewidziany; etw. ~ kaufen, kupic kota w worku; u'ngęsellig a nietowarzystki.

u'ngęselligkeit f nietowarzystkosc f. u'ngęsetzlich, u'ngęsetzmäßig a nieprawny, nielegalny; u'ngęsittet a nieobyczajny, źle wychowany; u'ngęstalt(et) a niekształtany, nieforemny; u'ngęstärkt a nieochmalony; u'ngęstempelt a nieostemplowany; u'ngęstilt a niezaspokojony; nieugaszony; u'ngęstört a niezakłócony; ad. bez przeszkody; w spokoju; u'ngęstrafft a i ad. nieukarany; bezkarny (-nie); u'ngęstum a gwałtowny niepohamowany, porwoczy.

u'ngęstum, -s m i n gwałtownosc, porwyczwosc f, impet m.

u'ngęsucht a fig. niewyszukany, prosty; u'ngęgesund a niezdrowy; u'ngęsteilt a niepodzielny.

u'ngęteltheit f niepodzielnosc f. u'ngętetret a nierozłączony; u'ngętreu a niewierny; u'ngętrübt a niezakłócony, niezmoczony; pogodny.

u'ngętüm, -s, pl -e n potwór m. u'ngęüb a niewyćwiczony, niewprawy; U'ngęübtheit f niewprawnosc f.

u'ngęwandt a niezręczny; u'ngęwaschen a nie(u)myty; fig. -es Zeug reden, gadac trzy po trzy; u'ngęweicht a niepoświęcony; u'ngęwiß a

U'mmut *m* niechęć *f*, niezadowolenie *n*; **u'mmutig** *a* niezadowolony. **u'nnachhmlich** *a* nie do naśladowania; **u'nnachgieblig** *a* nieustępliwy; **hardy**; **u'nnachsichtig** *a* niewyrozumiały, surowy.

u'nnahbar *a* niedostępny; **u'nnahbarkeit** *f* niedostępność *f*.

u'nnatürlich *a* nienaturalny, sztuczny, wymuszony; **przewrotny**; **ad.** przeciw naturze; **U'nnatürlichkeit** *f* 1 nienaturalność, sztuczność *f*. 2 rzecz przeciwna naturze.

u'nnotiert *a* **u'nnote** *a* nie notowany; **u'nnenbar** *a* nie dający się nazwać.

u'nnötig *a* niepotrzebny, zbędny; **-erweise** *ad.* niepotrzebnie.

u'nnütz *a*. niepotrzebny, do niczego, zbędny, zbyteczny; **daremny**; **-erweise** *ad.* niepotrzebnie.

u'nnordentlich *a* *ad.* nieporządną (-dnie), niedbala (-le); **u'nnordnung** *f* nieporządek, nieład *m*; **in ~ bringen**, zrobić nieład; **poprzewracać**; **zagnatwać**; **in ~ geraten**, popaść w bezład.

u'nnorganisch *a* nieorganiczny; **u'northographisch** *a* nieortograficzny; **u'npaarig** *a* nieparzysty; **nie do pary**; **u'nnparlamentarisch** *a* nieparlamentarny; **u'nnparteilich** *a* bezstronny; **U'nnparteiische(r)** *m* sędzia rozjemczy.

u'nnparteilichkeit *a* bezstronność *f*. **u'nnpassend** *a* niesosowny, nieodpowiedni; **nie na miejscu**.

u'nnpassierbar *a* nie do przebycia. **u'npäblich** *a* niezdrowy, niedysposowany; **u'npäblichkeit** *f* nieodmaganie *n*, niedyspozycja *f*.

u'nnpatrotisch *a* niepatryjotyczny; **u'nnpersönlich** *a* nieosobisty; **u'nnpoetisch** *a* niepoetyczny; **u'nnpopulär** *a* niepopularny; **u'nnpraktisch** *a* niepraktyczny; **u'nnproduktiv** *a* nieprodukcyjny; **u'nnpünktlich** *a* niepunktualny.

[noś f] **u'nnpünktlichkeit** *f* niepunktualność; **u'nnqualifizierbar** *a* nie dający się **u'nnrasieren** *a* nieogolony. [nazwać]. **u'nnrat** *m* śmiecie, brudy *pl*; *fig.* ~ merken *a*. wittern, przeczu(wać) coś złego; **zwauchać** **pismo nosem**.

u'nnrational *a* nieracjonalny; **u'nnrätlich**, **u'nnratsam** *a* nie wskazany; **es wäre ~ nie radziłbym**, nie byłoby wskazane.

u'nnrecht *I* *a* niesłuszny, niesprawiedliwy; **niewłaściwy**, **nieodpowiedni**; **das Paket ist in -e Hände gekommen**, paczka dostała się do niewłaściwych rąk; **zur -en Zeit**, nie w porę; **am -en Orte**, nie na swoim miejscu. II **ad.** niewłaściwie; **nieśluszenie**; **złe**; **~ angebracht**, zło zastosowanie. III **U-** *n* nieślusznosc, niesprawiedliwość, krzywda *f*; **~ leiden**, doznać krzywdy; **j-m ~ geben**, nie przyznać komu racji; **~ haben**, **im ~ sein**, nie mieć racji; **j-m ~ tun**, wyrządzić k. krzywdę; **mit ~ niesłusznie**.

u'nnrechtmäßig *a* niezgodny z prawem, niepraw(ny), nielegalny; **u'nnrechtmäßigkeit** *f* nielegalność *f*.

u'nnredlich *a* nieuczciwy, nierzetelny; **u'nnredlichkeit** *f* nieuczciwość *f*. **u'nnreell** *a* nieracjonalny, nieuczciwy. **u'nnregelmäßig** *a* nieregularny, nieprawidłowy; **u'nnregelmäßigkeit** *f* nieprawidłowość *f*.

u'nnreif *a* niedojrzały (*t. fig.*).

u'nnrein *a* nieczysty; **metny**; **das U'nnrein**, **brulion** *m*; **u'nnreinheit** *f* nieczystość *f*; **u'nnreinlich** *a* nieczysty, niechlujny; **u'nnreinlichkeit** *f* niechlujstwo *n*.

u'nnre'itbar *a* nie do uratowania; **~ verloren**, bez nadzieinie stracony; **u'nnrichtig** *a* mylny, niedokładny; **(me'ne Uhr) geht ~ zle chodzą**; **u'nnrichtigkeit** *f* niedokładność *f*. **u'nnritterlich** *a* nierycerski; **u'nnritterlichkeit** *f* nierycerskość *f*.

u'nnruhe *f* 1 niepokój *m*; **in ~ geraten**, (za)niepokoić się; **in ~ versetzen**, zaniepokoić. 2 -*n pl* rozruchy, zaburzenia *pl*. 3 sprzeczna *f*, wlos *m* (w zegarku regulujący ruch); **u'nnruhig** *a* niespokojny; (o morzu) wzburzony; **u'nnruhistifer** *m* warchol *m*; **u'nnruhvoll** *a* pełen niepokoju.

uns *prn.* nas, nam. **u'nnaschlich** *a* nierzeczywy; **u'nnas'gbar**, **u'nnas'glich** *a* *ad.* niewypowiedzialny, niezmierny (-nie); **u'nnas'nt** *a* nie łagodny, szorstki; **u'nnas'ubar** *a* nieczysty; **u'nnas'chädlich** *a* nieszkodliwy; **~ machen**, **u'nnas'chädlich** *mil.* obezwładnić.

u'nnas'chädlichkeit *f* nieszkodliwość *f*; **u'nnas'chädlichmachung** *f* nieszkodliwienie; *mil.* obezwładnienie *n*. **u'nnas'chätzbar** *a* nieocenyony; **u'nn-**

scheinbar *a* niepozorny, niepokazny; **u'nnschicklich** *a* niesosowny.

u'nnschicklichkeit *f* niesosowność *f*. **u'nnschlicht**, -*es n* lój *m*.

[*f.*] **u'nnschlüssig** *a* niezdecydowany, chwiejny; **u'nnschlüssigkeit** *f* niezdecydowanie *n*, chwiejność *f*.

u'nnschmackhaft *a* niesmaczny; **u'nnschön** *a* nieładny, brzydki.

u'nnschuld *f* niewinność *f*; **u'nnschuldigh** *a* niewinny.

u'nnschwer *a* nie trudny, łatwy. **u'nnsegen** *m* niepowodzenie; **przekleństwo n**; **nie dola** *f*.

u'nnselbständig *a* niesamodzielny; **u'nnselbständigkeit** *f* niesamodzielnosc, zależność *f*.

u'nnselig *a* nieszczesny, fatalny.

u'nnser *prn.* nasz(a), nasze, nasi; **der Unser(ig)e**, **nasz**; **die Unser(ig)en**, **nasi**; **-einer**, **-eins** *ad.* my, nasz **brat**; **-(er)seits** *ad.* z naszej strony; **-sogleichen** *prn.* taki *a*. tacy *jak* *my*.

u'nnsert-halben, **-wegen**, **(um)-wollen** *ad.* dla nas, ze względu na nas.

u'nnsicher *a* niepewny, wątpliwy; **niebezpieczny**; **-es Gedächtnis**, słaba pamięć; **mit -er Hand**, niepewną ręką; **u'nnsicherheit** *f* niepewność.

u'nnsichtbar *a* niewidzialny, niewidoczny; **sich ~ machen**, **~ werden**, zniknąć, skryć się; **u'nnsichtbarkeit** *f* niewidzialność *f*.

u'nnsinn *m* nonsens *m*, głupstwo, bezdurowo *n*; **~ reden** *a*. szwartzet, **plasć głupstwa**; **das ist (barer) - to (s) bzdury**; **u'nnsinig** *a* bezsensowny, nierozeczny; **u'nnsinigerweise** *ad.* niedorzecznie, głupio; **u'nnsinigkeit** *f* bezsensowność, nierozeczność.

u'nnsittlich *a* nieobyczajny; **u'nnstlich** *a* nieobyczajny, niemoralny; **u'nnstlichkeit** *f* nieobyczajność *f*; **czyn niemoralny**.

u'nnsolid(e) *a* nierolidny; **u'nnsolidität** *f* nierolidność *f*.

u'nnsorgfältig, **u'nnsorgsam** *a* *ad.* niestaranny (-nie), niedbala (-le).

u'nnsrseits *ad.* z naszej strony.

u'nnsrige *prn.* ob. unser.

u'nnstarr *a*. aw. nieczytywny, gętki; **u'nnstathaft** *a* niedopuszczalny, nie-
dozwolony.

u'nnst'rblich *a* nieśmiertelny; **(sich) ~ machen**, **u'nnst'rblich** (*sie*); **u'nnst'rblichkeit** *f* **nieśmiertelnosc** *f*.

u'nnstern *a* nieczęśliwa gwiazda; **niezczęście**, **fatum n**.

u'nnstet(ig) *a* niestaly, zmienny; **nieciagly**; **tułaczy**; **u'nnstetigkeit** *f* niestalość, zmiennosc *f*.

u'nnstillbar *a* nieugaszony, nienasycony, niezaspokojony (głód); **u'nnstimmig** *a* niezgodny; **u'nnsträ'fbar**, **u'nnsträ'flich** *a* niekarygodny; **niekazienny**; **u'nnstreitig** *a* *ad.* bezsprzedczy (-nie), niewątpiwy (-wie); **u'nnstudiert** *a* 1 niewykształcony. 2 nie wystudjowany, naturalny; (za)niepromirowany.

u'nnsumme *f* bajeczna suma. **u'nnsympathisch** *a* niesympatyczny; **u'nnschuldhaft**, **u'nnschuldig** *a* niena-ganny, nieposzlakowany; **u'nnschuldhaftigkeit** *f* niena-gannosc *f*.

u'nntat *f* nieczy *n*; **zbrodnia** *f*.

u'nntätig *a* nieczynny, beczczynny; **u'nntätigkeit** *f* beczczynnosc *f*.

u'nntauglich *a* niezdatny (zum Dienst do służby); **nie do użycia**; **für (unsere) Zwecke** ~ **nie nadający się do...**; **u'nntauglichkeit** *f* niezdatność, nierozdolość *f*.

u'nnteilbar *a* niepodzielny; **u'nnteilbarkeit** *f* niepodzielność *f*.

u'nnten *ad.* na dole; **u** *dolu*; **u'nn** *niżej*; **nach ~ nadół**; **u** *wód*; **von ~ od** *dolu*; **~ am Berge**, **u** *podnožia góry*; **mil. er hat von ~ auf** *gdzieś*, zaczął od szeregowca; **-an ad.** ~ *sitzen*, **siedzieć na szarym końcu**; **-stehend** *a* *niżej* wspomniany (podany).

u'nnter *I* *prp.* 1 *pod (z dat.* na pytanie „wo"? *z acc.* na pytanie „wohin"?); **~ dem freien Himmel**, **pod golem niebem**; **etw. ~ die Bank legen**, **położyć coś pod lawkę**; **~ vier Augen**, **u** *cztery oczy*; **~ dem Vorstand**, **pod pretekstem (ob. Bedingung, Umstand)**. 2 (po)niżej, wóstrd; **~ uns**, **miedzy nami**, **wóstrd nas (ob. ander)**; **~ den Zuschauern**, **wóstrd widzów**. 3 (po)niżej; **Kinder ~ 8 Jahren**, **dzieci poniżej ósmiu lat (ob. Kritik, Preis)**. 4 *u* *czasie*; **za; ~ der Regierung...** *za panowania...; ~ dem 2. Mai, drugiego maja*; **~ der Rede**, **podczas mowy**; **5 przy; ~ Glockengeläute**, **przy odglosie dzwonów**. II *a* *nizszy*; **dolny**; **die -en Klassen**, **nizsze klasy**; **die -en Zimmer**, **dolne pokoje**. III **U-** *m* *karc.* **walet m**.

Unterabteilung *f* poddział *m*; **-admiral** *m* vice-admiral *m*; **-agent** *m* subagent *m*; **-agentur** *f* subagentur; **-arm** *m* przedramię *n*; **-arzt** *m* asystent lekarski; **-aufseher** *m* pomocnik dozorczy; **-bau** *m* podbudowa *f*; **-kol** podtorze *n*; **-beamte(r)** *m* urzędnik podwładny; **-beinkleid** *n* kalesony *pl*; **-belichtung** *f* fot. niedoświetlenie *n*; **-bett** *n* piernat *m*.
u'nterbewerten *va.* oszacować niżęj wartości; niedoceniać.
u'nterbewußtsein *n* podświadomość *f*.
u'nterbe'ten *va.* zaofiarować niższą cenę.
Unterbilanz *f* bilans deficytowy.
unterbi'nden *va.* podwiązać (ranę etc.); mil. zaciemnić (obserwację); fig. wstrzymać, przeciąć, przerwać; **-blei-ben** *va.* nie dojść do skutku; das kann ~ można się bez tego obejść; ich hoffe, das wird in Zukunft ~ mam nadzieję, że to się nie powtórzy; die Sache ist unterblieben, nie doszło do skutku.

unterbre'chen *va.* przer(y)wać; **Unterbre'cher** *m* el. przerywacz *m*; **Unterbre'chung** *f* przerywanie *n*; przerywa *f*.
unterbrei'ten *va.* przedstawić, przedłożyć; podać (prośbę); **u'nter-breiten** *va.* podłożyć, podścielać.
u'nterbringen *va.* umieścić, ulokować (kapitał etc.); dać (k.) posadę; wydać (córke) za mąż; **u'nterbrin-gung** *f* umieszczenie, ulokowanie *n*.
U'nterdeck *n* żęg. pokład dolny; aw. płat dolny.

unterder'hand *ad.* pod ręką.
unterde's(sen) *ad.* tymczasem.
u'nterdrü'cken *va.* stłumić (bunt), przytłumić (ogień, napiętność); ukieć (dokument); uciskać, gniebić (lud); tłumić, powstrzymać (łyzy), hamować (gniew); **u'nterdrü'cker** *m* ciemięzca *m*; **u'nterdrü'ckung** *f* (przy)tlumienie, stłumienie; powstrzymanie; ukrywanie; gniebienie *n*, ucisk.
u'nterelna'nder *ad.* między sobą; wzajemnie; **-mengen**, **-mischen** *va.* zmieszać, mieszać.

u'ntereinteilung *f* poddział *m*.
u'nternährt *a.* niedokarmiony.
u'nterfa'ngen, **sich** einer Sache ~ odważyć się na co; podjąć się czego.

u'nterfassen *va.* ująć, wziąć (kogo) pod rękę; u'ntergefaßt gehen, chodząc z kim pod rękę.

u'nterfä'rtigen *va.* podpiisać.
u'nterfä'hrung *f* przejazd dołem, tunel *m*.

u'nterfutter *n* podszewka *f*; **u'nterfü'ttern** *va.* podsyć (futrem).
u'ntergang *m* I zachód (słońca). 2 upadek *m*, zagłada *f*; zatonięcie *n* (okrętu); ~ der Welt, koniec świata.

u'ntergattung *f* podgatunek *m*.
u'nterge'ben *a.* podwładny, poddany; **u'nterge'bene(r)** *s.* podwładny.
u'nter-gehen *vm.* (sn) zachodzić (o słońcu); zatonąć (o okręcie); (z)ginąć, przepaść; **-geordnet** *a.* podwładny; podzędny; niższy (urzędnik); **-geschoben** *a.* podsunięty, podstawiony.

u'ntergeschoß *n* parter *m*.
u'ntergestell *n* podstawa *f*; ~ eines Wagens, podwozie *n*.
u'ntergra'ben *va.* podkopać, podminować; fig. poderwać; **u'ntergra'bung** *f* podkopanie *n* (t. fig.).
u'nterground *m* spódnia warstwa; podłoże, podglebie *n*; **-bahn** *f* kolej podziemna.

u'nterhalb *prp.* poniżej; pod (czem).
u'nterhalt *m* utrzymanie *n*; den ~ bestreiten, dawać na utrzymanie; **u'nterhalten** *va.* podtrzymać, podstawić; **u'nterha'lten** *va.* (sich) u'nter-zu'my'n (się); bawić (się); sich mit j-m ~ rozmawiać z kim; **-d** *a.* zabawny, zajmujący; **u'nterha'l'tung** *f* I utrzymanie *n* (drogi etc.). 2 rozmowa; rozrywka, zabawa *f*.

u'nterha'l'tungs-beilage *f*, **-blatt** *n* dodatek literacki; **-gabe** *f* dar konwersacyjny; **-kosten** *pl*kosza utrzymania; **-lektüre** *pl* zajmująca lektura.
u'nterha'ndeln *va.* i *vn.* (h) układać się, rokować, traktować (über, wegen etc. o co); **u'nterha'ndler** *m* pośrednik; parlamentarzysta *m*; układający się o co; **u'nterha'ndlung** *f* rokowanie *n*; **-en** *pl* układy, pertraktacje *pl*; **-en** *stehen*, **treten**, prowadzić, nawiazać, rozpocząć rokowania, układy.
u'nterhaus *n* Izba niższa (w Anglii).

u'nterhö'hlen *va.* podkopać.
u'nterholz *n* drzewo niskopienne.
u'nterhose *f* kalesony *pl*.
u'nterirdisch *a.* podziemny.
u'nterjache *f* kaftanik *m*.

u'nterjo'chen *va.* ujarzmić, podbić; **u'nterjo'chung** *f* ujarzmienie *n*.
u'nter-kiefer *m* szczęka dolna; **züchwa** *f*; **-kinn** *n* podbródek *m*; **-klasse** *f* niższa klasa; **-kleid** *n* spodnie ubranie; die **-er** (der Frauen) dessous.

u'nterkommen *I vn.* (zn) znaleźć schronienie, pomieszczenie, miejsce, zajęcie. II *U* *n* ob. Unterkunft.

u'nterkörper *m* dolna część ciała.
u'nterkriegen *va.* pokrokiem (k.).
u'nterkunft *f* pomieszczenie, schronienie; miejsce, zajęcie *n*; mil. postój *m*; **-shütte** *f* schronisko *n*.

u'nterlage *f* I podkładka *f*; rygi *pl* (do pisania). 2 podkład *m*, podłoże *n*; podstawa, podwalina *f*.

u'nterland *n* kraj dolny, nizina *f*.
u'nterlaß *m*: ohne ~ bez przerwy; **u'nterla'ssen** *va.* zaniedbać; zaniedbać (czego), omieszczać; ich werde nicht ~ (es ihm zu sagen), nie omieszczać...; **u'nterla'ssung** *f* zaniedbanie, zaniechanie *n*; **-sünde** *f* wina z zaniedbania czego.

u'nterlauf *m* dolny bieg (rzeki); **u'nterlaufen** *vm.* (sn) iść ~ weisnąć (wkraść) się; es ist ein Fehler untergelaufen, wkraść się błąd; **u'nterla'fen** *vn.* (sn): mit Blut ~ nabiegły krwią.

u'nterlegen *va.* podłożyć, podkładać; einem Wort einen Sinn ~ nadać słowu innę znaczenie; **u'nterle'gen** *a.* podległy (komu); **u'nterle'genheit** *f* ~ an Zahl, niższość pod względem liczebny.

u'nterleib *m* podbrzusze *n*.
u'nterle'gen *vm.* (sn) podlegać (karze etc.); uleć; es unterliegt keinem Zweifel, nie ulega wątpliwości; einer Last ~ uziąć się pod ciężarem.

u'nterlippe *f* dolna warga.
u'nterma'len *va.* podmalować; **u'nterma'l'ung** *f* podmalowanie *n*.
u'ntermau'ern *va.* podmurować;
u'ntermau'erung *f* podmurówka *f*.
u'nterm'e'ngen *va.* przymieszać, domieszać; **u'nterm'e'ngung** *f* przymieszka, domieszka *f*.

u'ntermiete *f* podnajem *m*; **u'ntermieter** *m* podnajemca *m*.

u'nterminie'ren *va.* podminować.
u'ntermischen *va.* ob. untermengen.
u'nterneh'men *va.* przedsięwzięć

(co), podjąć się (czego); **-d** *a.* przedsięwzięć; **u'nterne'hmer** *m* (-in *f*) przedsiębiorca *m* (-czyni *f*); **u'nterne'hmung** *f* przedsiębiorstwo, przedsięwzięcie *n*.

u'nterne'hmungs-geist *m* duch przedsiębiorczy; **-lust** *f* przedsiębiorczość *f*; **u'nterne'hmungslustig** *a.* przedsiębiorczy.

u'nteroffizier *m* podoficer *m*.
u'nterordnen *va.* (sich) podporządkować (się); **u'nterordnung** *f* podporządkowanie *n* się, subordynacja *f*.

u'nter-pacht *f* poddzierżawa *f*; **-pächter** *m* poddzierżawca *m*.
u'nterpfand *n* zastaw, zakład *m*.
u'nterpräfixt *m* podprefekt *m*.
u'nterreden, **sich** mit j-m ~ rozmówić się, rozmawiać z kim; **u'nterre'dung** *f* rozmowa *f*.

u'nterricht *m* nauka *f*, lekcje, wykład *pl*; ~ erteilen, udzielać lekcji; er gibt guten ~ dobrze uczy *a.* wyklada; **u'nterrichten** *va.* I (na)uczyć, udzielać lekcji, wykladać. 2 j-n von etw. ~ zawiadomić, poinformować, uprzedzić kogo o czem.

u'nterrichts-anstalt *f* zakład naukowy; **-briefe** *pl* nauka zapomocą listów; **-erlaubnisschein** *m* świadectwo nauczycielskie; **-fach** *n* specjalność nauczyciela; **-gegenstand** *m* przedmiot wykładowy; **-methode** *f* sposób nauczania (für Sprachen języków); **-ministerium** *n* ministerstwo oświecenia a. oświaty; **-stunde** *f* lekcja *f*; **-wesen** *n* szkolnictwo *n*.

u'nterrock *m* halka, spodnica *f*.
u'ntersa'gen *va.* zabrać, zakazać;
u'ntersa'gun *f* zakaz *m*.

u'ntersatz *m* I podstaw(k)a *f*; spodek *m*. 2 postument, cokół *m*. 3 (w logice) przesłanka, premisa *f*.

u'nterschale *f* spodek *m*.
u'nterschä'tzen *va.* niedoceni(a)ć, lekceważyć; **u'nterschä'tzung** *f* niedocenyenie *n*.

u'nterschei'dbar *a.* dający się odróżnić; **u'nterschei'den** *va.* odróżniać(a); **ro'zrö'hn(a)**; **sich** ~ różnić (odróżnić) się; **-d** *a.* odróżniający; **znamienny**, **charakterystyczny**; **med.** diagnostyczny; **u'nterschei'd'ung** *f* odróżnienie, rozróżnienie *n*.
u'nterschei'dungs-gabe, **-kraft** *f*, **-vermögen** *n* dar *m*, możność *f* roz-

różniara, rozpoznawa)nia; -merkmal n cecha znamienne, charakterystyczna.

Unterschenkel m goleń f.

Unterschicht f pokład łożny.
unterschichen va. podsunąć; podstawić (dziecko); j-m etw. ~ mylnie przypisywać komu co; einen Satz ~ wstawić zdanie (w tekst); den Worten einen falschen Sinn ~ falszywie co tłumaczyć; **Unterschiebung** f podsunięcie, podstawienie n.

Unterschied [-sht] m różnica f; zum -e von. dla odróżnienia od...; **unterschieden** a różny; różniący się; **unterschiedlich** a różny; **unterschiedlos** a bez różnicy.

unterschlagen va.: die Arme ~ skrzyżować ręce na piersiach; j-m ein Bein ~ podstawić k. nogę; **unterschlagen** va. sprzeniewierzyć, przywłaszczyć sobie (pieniądze); przejąć (list); usunąć (testament); **Unterschlagung** f sprzeniewierzenie (w urzędzie); przejęcie (listu); usunięcie n (dokumentów).

Unterschleif m sprzeniewierzenie n, malwersacja, defraudacja f.

Unterschluß m schronienie n.

unterschreiben va. (sich) podpisać (się); **Unterschreibung** f podpisanie n; **Unterschrift** f podpis m; mit ~ versehen, podpisywany; podpisane.

unterschwellen f podproże n.

unterseeboot n łódź podwodna; **unterseeisch** a podmorski; **unterseekabel** n kabel podmorski.

untersetzen va. podstawić; **untersetzt** a krepny, przysadkowaty; **untersetzt** f krepność f.

unterstiegen va. przypiętżować.

unterinken va. zatonać.

unterspielen va. podmyć, podmulić; **Unterspihlung** f podmulenie n.

Unterstaatssekretär m podsekretarz stanu.

Unterstadt f dolna część miasta.
Unterstand m mil. schron m; bergmännischer ~ schron wykopowy.

unterste a najniższy; ostatni (w klasie); das ~ Stockwerk, parter m.
unterstecken va. podetknąć pod coś; wcielić (do pulku).

unterstehen vn. (sn) stać pod czym; **unterstehen** vn. (h) podlegać (komu, czemu); sich ~ odważyć się, śmiać.

unterstellen va. podstawić pod coś; umieścić gdzie; **unterstellen** va. j-m etw. ~ podstawić k. co; fig. przypisywać k. co; **unterstellt**, **podwładny**, **podległy**; j-m **unterstellt sein**, **podlegać komu**; **Unterstellung** f podstawienie; imputowanie; podporządkowanie n; hipoteza f.

unterstreichen va. podkreślić; **unterstreichen** f podkreślenie n.
unterstreuen va. den Pferden Stroh ~ podścielać koniom słomę.
Unterstufe f stopień niższy.

unterstützen va. podparcie; podtrzymać; wspierać, pomagać (pieniędzy etc.); **unterstützen** (sprawę etc.); **Unterstützung** f podparcie, podpieranie; wspieranie, wsparcie n, zapomoga, pomoc f; **poparcie n**, **mil. posiłki pl**; **unterstützungsbedürftig** a potrzebujący zapomogi.

Unterstützungsgesuch n prośba o zapomogę; -kasse f kasa zapomogowa; -truppen pl mil. oddziały wspierające.

untersuchen va. (z) badać, śledzić, dochodzić (praw); sondować (teren); roztrząsać, rozbiierać, analizować; **untersuchen** m badacz m; **Untersuchung** f badanie, dochodzenie, sprawdzanie; śledztwo n; **ärztliche** ~ badanie lekarskie; **gerichtliche** ~ śledztwo sądowe; **chemische** ~ analiza chemiczna.

Untersuchungsakten pl n. akta śledcze; **-ausschuß** m, **-kommission** f komisja śledcza; **-gefangnis** n więzienie śledcze; **-haft** f areszt śledczy; **-richter** m sędzia śledczy; **-verfahren** n postępowanie śledcze.

untertan I a poddany, podległy, podwładny. II U-m poddany m; **untertänig** a uniżony (ob. untertan); **-er Diener**, uniżony sługa; **Untertänigkeit** f I poddaństwo n, podległość f, 2 uniżoność f; **untertänigst** a bardzo uniżony.

untertasse f spodek m.

untertauchen I va. zanurzać. II vn. (h i sn) zanurzyć się, dać nurka. III U- n zanurzenie n, nurk m.

unterteilen m i n dolna część.

untertreten vn. (sn) wejść pod coś, schronić się gdzie; **untertunneln** va. przebić tunel (pod czym).
untervermieten va. podnajmując;

Untervermieter m podnajemca m;
Untervermietung f podnajem n.
unterwärts ad. spodem, (po)niżej.
unterwäsche f bielizna spodnia.
unterwaschen va. podmyć(wać).
unterwasserarbeiten pl roboty podwodne; **-bau** m budowa podwodna.

unterwegs [-weks] ad. po drodze; w drodze; er ist ~ jest w drodze.

unterweisen va. (po)uczyc, nauczyć; **Unterweisung** f nauka, instrukcja f.

Unterwelt f I podziemie; piekło n. 2 światek przestępczy, szumowiny pl.
unterwerfen va. 1 (sich) poddać (się); etw. einer genauen Prüfung ~ poddać co analizie; sich dem Willen Gottes ~ zdać się na wolę boską. 2 podbić, ujarzmić, zawojować; **Unterwerfung** f I podbój m, zawojowanie, ujarzmienie n. 2 poddanie się, oddanie n się pod czyją władzę.

unterwertig a poniżej wartości.

unterweste f kaftanik m.
unterworfen a podległy; dem Verderben ~ podlegający zepsuciu; der Mode ~ sein, być niewolnikiem mody.

unterwühlen va. podkopać, pod-
unterwürfig a uległy; uniżony, pokorny; służący; **Unterwürfigkeit** f podległość; uniżoność; służal-
czość f, serwilizm m.

unterzahn m dolny żąb.

unterzeichnen va. (sich) podpisać (się); ich **Unterzeichnete(r)**, ja niżej podpisany; **Unterzeichner** m podpisujący, sygnatariusz m; **Unterzeichnung** f podpis m.

unterzeug n spodnie ubranie.

unterziehen va. wciągnąć, włożyć pod (co); **bud.** podciągnąć; **Leinwand** ~ podkleić płótnem; **Futter** ~ podszycie co; **unterziehen** va. poddać (co pod dyskusję etc.); sich einer Sache ~ podjąć się czego; poddać się (operacji etc.).

untief a nie głęboki, płytki; **Untiefe** f I mielizna f, bród m; lawica f. 2 bezden, topiel, otchłań f.

untier n potwór m.

untigbar a I nieumarzalny, niespłacalny (dług). 2 niezniszczalny, nie dający się wyabić; **untigbar** a nie do noszenia; **fig.** nieznośny; un-

terbar a nierozłączny; **Untierbarkeit** f nierozłączność f.

untreu a niewierny; ~ werden, sprzeniewierzyć się (czemu, komu); **Untreue** f niewierność f.

untriinkbar a nie do picia; **untröstbar**, **untröstlich** a niepocieszony, nieutulony; **untruiglich** a nieomylny; niezawodny.

Untrüglichkeit f nieomylnność f.
untüchtig a niezdolny, nieudolny; **Untüchtigkeit** f nieudolność f.

Untugend f niecnota, przywara f.
untunlich a niewykonalny; das ist ~ to się nie da zrobić; **unüberbrückbar** a **fig.** trudny do pokonania; **unüberlegt** a nierozważny, nieroztropny; **ad.** bez zastanowienia.

unüberlegtheit f nierozwaga f, brak zastanowienia.

unüberschreibbar a nieprzekraczalny; **unübersehbar** a okiem nieprzejrzany; **fig.** nieobliczalny, nieskończony; **unübersehbar** a nie dający się przetłumaczyć; **unübersichtlich** a nieprzejrzysty; **unübersteigbar**, **unübersteiglich** a nie do przebycia; **unübertraubar** a nieprzebyśny; **unüberträglich** a nierówny, niedościgniony; **unüberwindlich** a nie do pokonania, nieprzewyciężony; (o fortecy) nie do zdobycia; **unumgänglich** a niezbędny, nieodzowny; **unumgänglich** a nieprzejrzysty, nietowarzystki;

unumschränkt a nieograniczony; samowładny, despotyczny; **unum,** **atöblig** a niezbity (dowód); nieodwołalny; **unumwunden** a otwarty; szczerzy; **ad.** szczerzy; bez ogródek, prosto z mostu; **ununterbrochen** a nieprzerwany, ustawiczny; **ad.** bez przerwy; **ununterscheidbar** a nie dający się odróżnić; **ununtersucht** a niebadany; etw. ~ lassen, nie badać czego.

unveränderlich a niezmienny; **gr.** nieodmienny; **Unveränderlichkeit** f niezmiennność; nieodmiennność f; **unverändert** a niezmienny.

unverantwortlich a nieodpowiedzialny; **unverantwortlich** a nie do darowania; **Unverantwortlichkeit** f nieodpowiedzialność f.

unverarbeitet a I nie obrabiony, nie wykończony. 2 nie przetworzony;

unveräußerlich a nie do sprzedania; unverseßerlich a niepoprawny.

Unverseßerlichkeit f niepopraw-
unverbißlich a nieobowiązujący;
unverblümt a nieupiększony; ad.
bez ogródek; unverseßbar a nie-
palny, ogniotwały; unverseßlich
a nieetykalny, święty; unverbürgt
a niepewny, niestwierdzony; un-
verdächtig a niepodjęrzany.

unverdaulich a niestrawny; Un-
verdaulichkeit f niestrawność f;
unverdaut a niestrawiony.

unverderblich a niepodlegający
zepsuciu; unverdieht a niezastu-
żony; unverdienterweise ad. niezas-
łużenie; unverdorben a nie zepsu-
ty; unverdrossen a niezromowa-
ny, zawsze chętny (do pracy).

Unverdrossenheit f niezromowa-
nie n, ochoczość, pilność f (w pracy).

unverehelicht a niezony, bez-
żenny, niezamężna; unvereidet,
unvereidigt a niezaprzysiężony.

unvereinbar a nie dający się po-
godzić, sprzeczny; Unvereinbar-
keit f sprzeczność f.

unverfälscht a niefalszowany, czy-
sty, prawdziwy; unverfänglich
a niewinny, nieszkodliwy; prosty, natu-
ralny; unverfroren a bezzelny.

Unverfahrenheit f bezzelność f,
unverglänglich a niepożyty, wie-
kuisty, wiekopomny; nieśmiertelny;

unvergessen a niezapomniany; un-
vergeßlich a niezapomniany, pa-
miętny; das wird mir ~ bleiben, nigdy
tego nie zapomnę; unvergleichbar,
unvergleichlich a nierównany;

unvergolten a nierogrodzony, nie-
powetowany; unverhältnismäßig
a nieproporcjonalny, nierówny.

Unverhältnismäßigkeit f niepro-
porcjonalność, nierówność f.

unverheiratet a niezony; niezamę-
żna; unverhofft a i ad. niespod-
ziany (-nie); unverhohlen, un-
verhüllt a i ad. nieukryty, nie ukrywa-
jąc, otwarcie; unverjährbar a nie-
podlegający przedawnieniu; un-
verjährt a nieprzedawniony.

unverkäuflich a niepokupny; nie
na sprzedaż; Unverkäuflichkeit f
niepokupność f; unverkauft a nie-
sprzedany.

unverkeimbar a i ad. oczywisty
(-ście), widoczny (-nie); unverkürzt
a nieskrócony; fig. nieuszczerplony,
nienaruszony, w całości.

unverletztbar, unverletzlich a
nieetykalny, nienaruszalny; Un-
verletztbarkeit, Unverletzlichkeit f
nieetykalność, nienaruszalność f; un-
verletzt a nienaruszony; nietknięty,
nieuszkodzony, cały.

unvermählt a ob. unwehelicht.
unvermeidlich a nieunikniony,
nieuchronny, niechybny; Un-
vermeidlichkeit f niechybność, nie-
uchronność f.

unvermerkt a niespostrzeżony;
unvermietet a niewynajęty; un-
vermindert a nieuszczerplony; un-
vermischet a niezmieszany, czysty;
ad. bez domieszki; unvermittelt ad
wprost, obcowa, zniecka.

Unvermögen n niemoc; niemoc-
ność f (z bezahien placenia); un-
vermögend a i bezsilny, niedołężny. 2
niezamożny; Unvermögensfall m:
im ~ w razie niezamożności.

unvermutet a i ad. niespodziany
(-nie); unversehmbar, un-
versehmlich a niedosłyszalny; niewy-
rażny, niezrozumiały.

Unvernuftig a nierozsądny; un-
vernünftig a nierozsądny; ad. nie-
mądre, nierozsądnie.

unverpackt a nieopakowany, luź-
ny; unverrichtet a niezalutowany,
niewykonany; -eringe, -ersache zu-
rückkehren (abziehen), wrócić z ni-
czem, nie nie wskórawszy (odejść z
kwitkiem); unverrückbar a ob. un-
beweglich.

unverschämt a bezwstydy, bez-
czelny; Unverschämtheit f bez-
czelność, bezwstydnosć f.

unverschleßbar a nie dający się
zamknąć; unverschlossen a niezam-
knięty; unverschuldet a i niezadu-
żony; ad. niezadużenie, 2 niezadu-
żony; unverschwiegen a niedy-
skretny; unversehens ad. zniecka;
niechcąc; unversehrt a nienaru-
szony, nieuszkodzony, nietknięty; er
ist ~ davongekommen, wyszedł z te-
go bez szwanku, cało; unversichert
a niezabezpieczony, nieubezpieczony;

unverseigbar a niewyczerpany, nie-
przebrany; unversegelt a niezapie-

czętowany; unversöhnlich a nie-
przejednany, nieubłagany.

Unversöhnlichkeit f nieubłaga(l)-
ność f; unversöhnt a nieprzejedna-
ny, nieubłagany.

unversorgt a niezaopatrzone, nie-
zabezpieczony, bez środków do życia.

Unverstand m głupota f; unver-
standen a niezrozumiany, zapoza-
nany; unverständlich a nierozumny,
głupi; unverständlich a nierozu-
mny, niejasny; Unverständnis n
brak zrozumienia, inteligencji.

unverseuert a nieopodatowany;

unversucht a: nichts ~ lassen,
wszystkiego próbować, wyczerpać
wszystkie środki; unverteidigt a
nieobroniony; unvertilgbar a nie
dający się wytepić, niezniszczalny;

unverträglich a i czupurny, kłótl-
wy, 2 sprzeczny, nie dający się po-
godzić, wyłączający się wzajemnie.

Unverträglichkeit f i czupurność f,
2 niezgodność, sprzeczność f.

unverwandt a i ad. 1 ~ j-n anse-
hen, wlepić w kogo oczy, nie spuszczać
z k. oczu; mit -en Augen, nie spu-
szczając oczu. 2 niepokrewniony;

unverwehrt a niezabroniony, do-
zwolony; es ist ihm ~ zu..., wolno
mu...; unverweilt ad. bezzwłocznie;

unverweklich a niewiedzący; fig.
zawsze młody; nieśmiertelny; un-
verweßlich a nieulegający zepsuciu;

unverwundbar a niezatarty; un-
verwundbar a nie do zranienia, nie-
zraniony; unverwüstlich a niepo-
żyty, niezniszczalny; -e Gesundheit,
żelazne zdrowie; unverzagt a nie-
zrażony, rezolutny, nieustraszony; ad.
bez obawy, śmiało.

Unverzagtheit f nieustraszonosć f.
unverzehlich a nie do darowania;

unverzinsbar, -lich a nieroprocent-
owany, bezprocentowy; unverzollt
a nieocelony; unverzüglich a i ad.
niezwłoczny (-nie); unvollendet a
nieukończony; unvollkommen a
nieidealny, niedoskonały, wadliwy.

Unvollkommenheit f niedosko-
nałość, wadliwość f; przywra f.

unvollständig a niepełny, nie-
kompletny; Unvollständigkeit f
niepełność, niecałość f.

unvollzählig a niekompletny un-
vollziehbar a niewykonalny; un-

vorausehbar a nieprzewidywany/
unvorbereitet a nieprzygotowany;
ad. bez przygotowania; niespodzianie;

unvorhergesehen a i ad. nieprze-
widziany (-nie); -er Umstände halber,
z powodu nieprzewidywanych okolic-
ności; unvorsätzlich a i ad. nie-
umyślny (-nie), niechący (-co).

unvorsichtig a i ad. nieostrożny
(-nie); Unvorsichtigkeit f nie-
ostrożność f.

unvorteilhaft a niekorzystny; un-
wachsen a nieczujny; unwägbar
a nieważki.

unwahr a nieprawdziwy, fałszywy,
zmyślny; Unwahrhaftigkeit f nie-
prawdziwość, kłamliwość f; Un-

wahrheit f nieprawda f, kłamstwo n,
fałsz m; unwahrnehmbar a niedo-
strzeżalny; unwahrscheinlich a
nieprawdopodobny; Unwahrschein-

lichkeit f nieprawdopodobienstwo n,
unwandelbar a niezmienny; Un-

wandelbarkeit f niezmiennosć f.
unwegsam a bezdrożny, trudny
do przebycia; die Strafen sind ~ ge-

worden, drogi się popsuły.
unweiblich a i ad. niekobiecy, nie
po kobiecie; Unweiblichkeit f
brak kobiecości.

unweigerlich a i ad. bez oporu.
unweise a i ad. niemądry (-drze).

unweit a i ad. niedaleki (-ko).
unwert l a niewarty; niegodny. II
U- m bezwartościowość f.

Unwesen n l nieład, nieporządek,
bezzład, zamęt m; wybrki pl; dem
~ steuern, położyć kres nieporząd-
kom. 2 potwór m.

Unwesentlich a nieistotny; nieważ-
Unwetter n niepogoda; burza f.

unwichtig a nieważny; Unwich-
tigkeit f nieważność f.

unwiderlegbar, -lich a nie-
zbitly (dowód); unwiderstlich a
nieodolany; unwiderstlich a
któremu się oprzeć niepodobna; nie-
sprzeczny, nieodporny; eine -e Bere-
dsamkeit, porywająca wymowa.

Unwiderstlichkeit f siła nie-
przewycięzona, nieprzeparta.

unwiderbringlich a niepoweto-
wany, bezpowrotny; -er Schaden,
szkoda niepowetowana; ad. ~ verlo-
ren, stracony beznadziejnie.

Unwille f l niechęć f; mit -n, nie-

chętnie. 2 gniew *m*, oburzenie *n*; **u-nwillfährig** a nieusłużny, nieuczynny; **u-nwillig** a i *ad.* 1 niechętny (-tnie). 2 oburzony; über *etw.* (über *j-n*) ~ werden, oburzyć się na *co* (*na k.*).

u-nwillkommen a niechętnie widziany, niepożądany, niemily; *ad.* nie w porę; **u-nwillkürlich** a mimowolny *ad.* mimowoli, niechcący; **u-nwirklich** a nierrealny, niestotny; **u-nwirksam** a bezskuteczny, niedziałający.

U-nwirksamkeit *f* bezskuteczność *U-nwirsch* a szorniki, gburowaty.

u-nwärtlich a niegościnnie; **U-nwärtlichkeit** *f* niegościnnosć *f*.

u-nwirtschaftlich a niegospodarny. **u-nwissend** a 1 nieoswiecony; ciemny; ein -er Mensch, nieuk *m*. 2 niewiedzący, nieświadomy (czego); *ad.* bezwiednie, nieświadomie; **U-nwissenheit** *f* 1 nieuctwo *n*, ciemnota, ignorancja *f*. 2 nie(s)wiadomość *f*; **u-nwissenschaftlich** a nie naukowy; **u-nwissentlich** a *ob.* u-nwissend *z*.

u-nwohl a niezdrów, niedysponowany; mir ist ~, ich fühle mich ~ niedobrze mi, czuję się niedobrze; **U-nwohlsein** *n* niedyspozycja *f*.

u-nwohnllich a w którym niemożna mieszkać.

u-nwürdig a niegodny; **U-nwürdigkeit** *f* niegodność *f*.

U-nzahl *f* niezliczona ilość, mnóstwo *n*; **unzählbar**, **unzähllich** a niezliczony; bez liku.

u-nzart a niedelikatny; **U-nzartheit** *f* niedelikatność *f*.

U-nze, *pl-n* *u* *uncia* *f*.

U-nzeit *f*: zur ~ nie w porę; **u-nzeitgemäß** *ad.* nie w porę; nie na czasie; **u-nzeitig** a niewczesny; -e Geburt, przedwczesny poród, poronienie; -e Früchte, niedojrzałe owoce.

unzerbrechlich a nie do złamania; nieukłąkający się, mocny; **unzerreißbar** a nierozkładalny; **unzerreißbar**, **unzerreißlich** a nie do zdarcia; **unzerstörbar** a niepożyty, niezniszczalny; **unzertheilbar** a niepodzielny; **unzertrennbar**, **unzertrennlich** a nierozłączny.

u-nziemend, **u-nziemlich** a niestosowny; **U-nziemlichkeit** *f* niestosowność *f*.

U-nzucht *f* nierząd *m*, prostytucja *f*;

u-nzüchtig a sprośny, nieprzyzwoity; lubiężny; pornograficzny, pluwawy.

u-nzufrieden a niezadowolony; **U-nzufriedenheit** *f* niezadowolnienie.

u-nzugänglich a niedostępny, nieprzystępny; **U-nzugänglichkeit** *f* niedostępność, nieprzystępność *f*.

u-nzulänglich a niedostateczny, niewystarczający; **U-nzulänglichlichkeit** *f* niedostateczność *f*.

u-nzulässig a niepodpuszczalny; **U-nzulässigkeit** *f* niepodpuszczalność.

u-nzurechnungs-fähig a niepoczytalny; **U-nzurechnungs-fähigkeit** *f* niepoczytaność *f*.

u-nzureichend a niewystarczający; **u-nzusammenhangend** a bez związku, niepoistny; **u-nzuständig** a niekompetentny, niewłaściwy; **u-nzutraglich** a niekorzystny; *Ger* **U-nzustand** ~ niezdrówy, niesłużący zdrowiu; **u-nzutreffend** a nietrafny.

u-nzuverlässig a niepewny; *na co* a. *na* którego niemożna liczyć; **U-nzuverlässigkeit** *f* niepewność *f*.

u-nzweckmäßig a nieodpowiedni, niestosowny, chybiący celu; **U-nzweckmäßigkeit** *f* niestosowność *f*.

u-nzweideutig a *ad.* niedwuznaczny (-nie); **U-nzweideutigkeit** *f* niedwuznaczność; jasność *f*.

unzwei-felhaft a *id.* niewątpliwy (-wie); **Unzwei-felhaftigkeit** *f* niewątpliwość *f*.

U-nppig a 1 bujny, wybujały; -e Formen, bujne kształty; -er Wuchs, okazały wzrost. 2 suty, wystawny (obiad).

3 lubiężny, rozpustny, rozkoszny; **U-nppigkeit** *f* bujność, wybujałość; obfitość, zbytkowność; lubiężność.

Ur [ür] (-e)s, *pl-e* *m* *zo*. **ur** *m*.

U-radel *m* szlachta rodowa; **U-rahm** *m* prażdiak; -e, prażabka; -en *pl* *przodkowie* *pl*; **u-ralt** a *prastary*.

U-ra'n, (-e)s *n* *min.* uran, *ur* *m*.

U-ranfang *m* pierwszy początek.

u-rbar a orny, uprawny; ~ machen, upładniać grunt, karczować; **U-rbar-machen** *n*, -machung *f* karczowanie, upładnienie *n* gruntu.

U-rbedeutung *f* pierwotne znaczenie; **U-rbestandteil** *m* podstawowy składnik; **U-rbewohner** *m* tubylec *m*, pierwotny mieszkaniec; **U-rbild** *n* prawzór, prototyp *m*; **u-rdeutsch** a rdzenie niemiecki; **U-reltern** *pl* un-

tere ~ nasi praojcowie; **U-renkel** (in)s prawuk (-uczka); **U-rform** *f* kształt pierwotny, praforma *f*; **U-rgebirge** *n* góry pierwotne; **ur-gemütlich** a nader miły, przystulny; **U-rgeschichte** *f* pierwotne dzieje, prahistorja *f*; **U-rgroßmutter** *f* pra-babka; **U-rgroßvater** *m* prażdiadek.

U-rheber *m* (-in *f*) sprawca, twórca (-czyni); -recht *n* prawo autorskie; -schaft *f* autorstwo *n*.

U-ri'n [urin] (-e)s *m* moc *m*, *uryna* *f*; ~ lassen, oddawać moc; **ur-i-nieren** *un.* (h) oddawać moc; **ur-i-n-treibend** *a* moczopędny.

u-rkornisch a arcyzabawny; **U-rkraft** *f* siła pierwotna; **u-rkräftig** a bardzo silny.

U-rkunde *f* dokument, akt *m*; *zur* ~ denken, *w* dowód czego.

U-rkunden-beweis *m* dowód dokumentalny; -buch *n* księga dokumentów; -fälschung *f* fałszowanie dokumentów; -lehre *f* dyplomatyka *f*.

u-rkundlich a dokumentalny, *na* dokumentach oparty; autentyczny; *ad.* ~ beweisen, wykazać dokumentami.

U-rlaub, (-e)s, *pl-e* *m* *urlop*; auf ~ sein, być na urlopie; **U-rlauber** *m* urlopnik *m*; **U-rlaubgesuch** *n* podanie o urlop.

U-rmensch *m* pierwotny człowiek.

U-rmutter *f* pramatka *f*.

U-rne, *pl-n* *f*urna, popielnica *f*.

U-rning, *pl-e* *m* homoseksualista *m*.

u-rlötzlich a nagły, raptowny; *ad.* **nagle**, raptownie, niespodzianie.

U-rquell *m* prądźródło *m*, pierwotne źródło; *fig.* początek *m*.

U-rsache, *pl-n* *f* przyczyna *f*, powód *m*; keine ~ *l* niema *z* *co* (dziejkować) | man hat ~ *zu* glauben, można przypuszczać, że...; **u-rsächlich** a przyczynowy.

U-rschrift *f* oryginał, oryginał *m*; **u-rschriftlich** *a* w oryginalnie.

U-rsprache *f* język pierwotny.

U-rsprung *m* początek *m*; pochodzenie, źródło *n*; seinen ~ haben, *n*ehmen, a) wyprowadzić swój początek, wywodzić się od...; b) być powodem czego; **u-rsprünglich** *a* *id.* *ad.* pierwotny (-nie), początkowy (-wo); ~ aus (Polen) herkommen, pocho-

dzić z...; **U-rsprünglichkeit** *f* pierwotność *f*.

U-rsprungs-bescheinigung *f*, **zeugnis** *n* świadectwo pochodzenia.

U-rstoff *m* pierwiastek *m*, tworzywo *n*; *z* *z*rodzić, protoplasta *f*.

U-rsula [-zu] *f* Urszula; **U-rsul-nerin**, *pl* -nen *f* urszulanka *f*.

U-rteil, (-e)s, *pl* -e *n* *1* wyrok *m*; ein ~ *fallen*, wydać wyrok; *das* ~ ist gefällt, wyrok zapadł. 2 sąd *m*, zdanie *n* (o kim); *sich* ein ~ *über* *etw.* bilden, wyrobić sobie sąd, zdanie o *czym*; *nach* dem ~ von Sachverständigen, według orzeczenia a. zdania biegłych; **u-rteilen** *un.* (h) sądzić, orzec (über *etw.* o *czym*); *nach* seinen Reden *zu* ~ *s*ądzić *po* jego *m*owie.

U-rteils-abänderung *f* zmiana wyroku; -eröffnung *f* ogłoszenie wyroku; -fallung *f* wydanie wyroku; -kraft *f*, -vermögen *n* rozsądek *m*; -spruch *m* wyrok *m*, sentencja *f* wyroku; -vollstreckung *f* wykonanie wyroku.

U-rtex *m* tekst oryginalny.

U-rurgroßmutter *f* praprababka; **U-rurgroßvater** *m* praprażdiak.

U-r-versammlung *f* zgromadzenie prawyborcze; **U-rvolk** *n* naród pierwotny; **U-rwahl** *f* prawybory *pl*; **U-rwähler** *m* prawyborca *m*; **U-rwald** *m* las pierwotny; **U-rwelt** *f* świat pierwotny; **u-rwüchsig** a oryginalny, samorodny; *fig.* naiwny, prosty; **U-rzeit** *f* czas przedhistoryczny; **U-rzugang** *f* samopłodzenie *n*; **U-rzustand** *m* stan pierwotny.

Ursurpatio'n [-cjón] *f* bezprawne przywłaszczenie; **Ursurpa'tor** [-pá-] *s*, *pl* -en *m* przywłaszczyciel (władzy), uzurpator *m*; **ursurpatorisch** a uzurpatorski; **usurpieren** [-pl] *va.* przywłaszczyć *so*bie, uzurpować.

U-sus *m* zwyczaj przyjęty. [dalej. usw. = *abr.* und so *weiter*, *i* *tam*]

Utensi'lien [-zi-] *pl* narzędzia, przybory, utensylja *pl*.

utilita'risch [-ta-] *m* uutilitarny; **Utilitari'smus** [-ris-] *m* uutilitaryzm.

Utopie [-pi] *f* utopia *f*, urojenie *n*; **uto'pisch** [uto-] *a* urojony.

u'zen [u-] *va.* *jam.* kpić z kogo.

vag [wak] a nieokreślony, niejasny. Vagabund [-bunt] -en, pl -en m włóczęga m; vagabundieren [-dl-] un (s i h) włóczyć (waleśać) się; -der Strom, el. prąd błędzący. vaka'nt a niezajęty, wakuujący; Vakanz f posada niezajęta, wakans m; Vakuum [wä-] -s n próżnia f. Valentin [wä-] m Walenty. Valenz f chem. wartościowość f. validieren [-dl-] ua. nadać (uznać) ważność.

valorisieren [-zl-] ua. waloryzować, przeliczyć według pierwotnej wartości; Valorisierung f waloryzacja.

Valuta [walu-] pl -ten f waluta f; -notierung f cedula giełdy pieniężnej. Vampir, -(e)s, e m upiór, wampir m. Vanda'l [vanda-] -n, pl -n m wandal, niszczytel zabytków sztuki; Vandalismus [-lls-] m wandalizm m. Vanille [wilje] f wanilia f; -(n)els n lody waniljowe.

variabel [-rjä-] a zmienny; Variante f odmiana f, wariant m; Variation [-cjön] pl -en f zmiana; variationsfähig a zmienny; variationsfähigkeit f zmienność f; variieren [-ril-] un. (h) i ua. zmieniać (się); różnić się; wahać się (o cenach). Varietésängerin f śpiewaczka kabaretowa; -theater n kabaret artystyczny, music-hall m.

Vasall, -en, pl -en m lennik, wasal m; -eneid m przysięga holdownicza. Vase [wa-] pl -n f waza f, wazon m. Vasellin [-lin] n, -e f wazelina f. Vater [fa-] -s, pl Väter m ojciec m; die Väter der Stadt, ojcowie miasta; Vaterchen [fe-] n ojczulek m.

Väterhaus n dom ojcowski. Vaterland n ojczyzna f; väterländisch a ojczysty. Vaterlands-liebe f miłość ojczyzny, patriotyzm m; väterlandslos a bez ojczyzny; vertedlicher m obrońca ojczyzny. [ad. ze strony ojca.

väterlich [fa-] a ojcowski; -erseite väterlos a bez ojca. Vater-mord m ojcobójstwo n; -mörder m ojcobójca m; vätermörderisch a ojcobójczy; -schaft f ojcostwo n; -stadt f miasto rodzinne;

-stelle f; bei j-m ~ vertreten, zastępować komu ojca; -teil n ojcowizna f; -unser n Ojczenasz m.

Vatikan n [watican] m watykan m, stolica papieska.

Vegetabilien [-bl-] pl rośliny pl; vegetabilisch a roślinny.

Vegetarier, -ria'ner [-tä-, -tarjä-] m jarosz m; -in f jarozka f; vegetarisch, -ria'nisch a jaroski.

Vegetation [-cjön] f roślinność f; vegetativ [-tif] a roślinny; vegetieren [-tl-] un. (h) wegetować, wlec nędzny żywot.

Vehe'ne n f gwałtowność f. [m. Vehikel [wehl-] n pojazd, wehikul

Veihchen [fajl-] -s n fiolek m; veilchenblau a fioletowy; -duft, -(strauß) m zapach, (bukiet) fiołków.

Veitstanz m choroba a. taniec świętego Wita, płasawica f.

Vell'papier n papier welinowy.

Velou'steppich [-lür-] m dywan strzyżony.

Velozipe'd [-pet] -(e)s, pl -e n rower m; -ist, pl -en m kolarz m.

Vende'tta f zemsta krwawa.

Vene [we-] pl -n f żyła, wena f.

Vene'dig [-ne-] n geo. Wenecja.

Venenentzündung f zapalenie żył.

Vene'risch [-ne-] a weneryczny.

Ventil [-tlil] -(e)s, pl -e n zawór, wentyl m; Ventilatio'n [-cjön] f wentylacja f, przewietrzenie n; Ventilator [-lä-] -s, pl -en m przewiewnik, wentylator m; ventille'ren [-llil-] ua. przewietrzać; fig. roztrząsać, rozważać; Vent'ilklappe f klapka zaworowa.

Ve'nus [we-] f Wenera. [wa.

vera'bfolgen ua. wręczyć, wydać;

Vera'bfolgung f wręczenie, wydanie.

vera'breden ua. (sich) umówić (ułożyć) się; vera'bredeterma'ßen ad. według umowy; Vera'bredung f umówienie n się, umowa f; eine ~ mit j-m treffen, umówić się z kim.

vera'b-reichen ua. podać, oddać; j-m eine Ohrfeige ~ wymierzyć k. poleczek; -säumen ua. zaniedbać;

-scheuen ua. brzydzić się (czego), czuć wstręt (do cz.).

vera'bscheuens-wert, -würdig a obrzydliwy, wstrętny; Vera'b-scheuung f wstręt m, obrzydzenie n.

verabschieden ua. I odprawić (stągę etc.), dać dymisję; rozpuścić (wojsko); (sich) pożegnać (się). 2 postanowić, uchwalić (ustawę etc.); Verabschiedung f odprawa f; zwolnienie od obowiązków; pożegnanie n.

vera'chten ua. (po)gardzić, wzgardzić; den Tod ~ nie bać się śmierci; das ist gar nicht zu ~ to nie do pogardzenia; Vera'chter m gardzielnik m; vera'chtlich a i ad. I pogardliwy (-wie). 2 godzien pogardy; podły, nikczemny; Vera'chtlichkeit f pogardliwość f; Vera'chtung f pogarda.

vera'lgemeinern ua. uogólnić(a); Vera'lgemeinerung f uogólnienie n.

vera'lten un (sn) zestarzeć się; wyjść z mody; vera'tlet a przestarzały, przedawniony; niemodny; archaiczny; -er Ausdruck, archaizm m.

Vera'nda, pl -den f weranda f.

vera'nderlich a zmienny, niestały; Vera'nderlichkeit f zmienność, niestalość f; vera'ndern ua. (sich) zmienić (się); odmienić (się); Vera'nderung f zmiana, odmiana f.

vera'nkern ua. (za)kotwić, ankotwać, ściągnąć kotwami; zeg. zarzucić kotwicę; fig. spoić; utrwalić; Vera'nkerung f (za)kotwienie n, ściągnięcie kotwami.

vera'nlagen ua. rozłożyć, wymierzyć (podatki); vera'nlagt a: gut ~ uzdolniony; nicht ~ sein, nie mieć zdolności; Vera'nlagung f I wymiar, rozkład m (podatków). 2 uzdolnienie, ułotnienie n; żyłka f (do cz.).

Vera'nlassen ua. I (s)powodować, dać powód (do cz.); sich ~last fühlen, poczuwać się do cz.; ich sehe mich nicht veranlaßt, zu... nie widzę powodu... j-n zu etw. ~ namówić, skłonić do cz. 2 zarządzić; kazać; das Erforderliche a. Nötige ~ zarządzić, co należy; das hat mich zum Glauben veranlaßt, to mi kazalo wierzyć; Vera'nlassung pl -en f powód, pochop; assumpt m, pobudka f; zu etw. ~ geben, dać powód do cz.; bei dieser ~ przy tej sposobności; auf seine ~ z jego polecenia a. namowy.

vera'nhaulichen ua. naocznie przedstawić, uaoocnić, uzmysłowić, dać jasne wyobrażenie (o czem); sich ~ uprzytomnić sobie, wyrobić sobie jasne wyobrażenie; Vera'nschau-

lichung f uaoocnienie n; -smittel n środek poglądowy.

vera'nschlagen ua. oszacować; obliczyć koszt, sporządzić kosztorys; Vera'nschlagung f oszacowanie; obliczenie kosztów, sporządzenie n kosztorysu; preliminarz m.

Vera'nstalten ua. urządzić (zabawę etc.), (z)organizować, przygotować, wyprawić; Vera'nstalter m urządzający, aranżer m; Vera'nstaltung f urządzenie, zorganizowanie, wyprawienie; przygotowanie n; -en treffen, poczynić przygotowania.

vera'ntworten ua. etw. ~ odpowiadać, być odpowiedzialnym za co; sich bei j-m wegen etw. ~ usprawiedliwić(a) się przed kim z czego; vera'ntwortlich a odpowiedzialny; j-n für etw. ~ machen, uczynić kogo za co odpowiedzialnym; Vera'ntwortlichkeit f odpowiedzialność f; ge'genseitig e. o. solidarna; die ~ übernehmen a. auf sich nehmen, wziąć na siebie odpowiedzialność; Vera'ntwortung f odpowiedzialność f; usprawiedliwienie n; auf meine ~ na moją odpowiedzialność; j-n zur ~ ziehen, pociągnąć k. do odpowiedzialności; Vera'ntwortungslos a nieodpowiedzialny; Vera'ntwortungsrede f mowa obronna, obrona f.

vera'rbeiten ua. I przerabiać (surowce), przetwarzać; obrabiać; wyrobić; fig. j-n ~ obrabiać, krytykować k. 2 przetrawić; Vera'rbeitung f przerabianie, przetwarzanie; obrabianie; przetrawienie n.

vera'rgen ua. j-m etw. ~ mieć, brać komu co za złe.

ver'ärgern ua. gniewać, irytować.

vera'rmen un. (sn) zubożeć, podupać; Vera'r'mung f zubożenie n.

ver'auktionieren [-cjönl-] ua. zlicytować; Ver'auktionierung f zlicytowanie n.

ver'ausgaben ua. wydawać (pieniądze),łożyć na co, wydatkować; Ver'aus'gabung f wydatkowanie n. vera'uslagen ua. wyłożyć (pieniądze).

ver'äußerlich a do zbycia; ver'äußern ua. sprzedać(wać), zbyć; Ver'äußerung f sprzedaż f.

Verb, -s, pl -en n czasownik m. [na. Verbalinjurie [-bä-] obelga słow-

verba(l)hornen *va.* przekreślić.

Verba'note *f* ustna nota.

Verba'nd *m* I związek *m* (robotników etc.). 2 *chir.* opatrunek. 3 *mil.* jednostka *f*; -kasten *m* skrzynka opatrunkowa; -päckchen *n mil.* opatrunek osobisty; -platz *m* punkt opatrunkowy; -sangelegenheiten *pl* sprawy związkowe; -smitglied *n* członek związku; -szwachowiec *m*; -stag *m* jazd związkowców; -stoff *m chir.* materiał opatrunkowy; -watte *f* wata higroskopijna; -zeug *n* przybór opatrunkowy.

verba'nnen *va.* wygnąć (z kraju), skazać na wygnanie; Verba'nnte(r) *s* wygnaniec, zesłaniec *m*; Verba'nnung *f* wygnanie, zesłanie *n*.

verbarrikadieren *va.* (sich) zabarykadować (się).

verbau'ern *va.* I zabudować (jednym domem); die Aussicht ~ zasłonić widok. 2 włożyć pieniądze w budowlę.

verbau'ern *vn.* (sn) schłopić.

verbe'issen *va.* I ogryźć. 2 zęby zacisnąć (z bólu etc.); seinen Ärger, Zorn ~ tłumić gniew, nadrabiać miłą; sich das Lachen ~ hamować śmiech; sich in etw. ~ uwziąć (zawziąć) się na co.

verbe'rgen I *va.* ukryć (wać), skryć, (za)taić; sich vor j-m ~ ukryć się przed kim. II *V-n* ukrywanie, zatajenie *n*.

Verbe'sserer *m* poprawiacz; reformator *m*; verbe'ssere *vn.* (sich) poprawić (się); ulepszyć; verbesserte Auflage, wydanie poprawione; Verbe'sserung *f* poprawienie; ulepszenie, polepszenie *n*; poprawa *f*; -santrag *m* poprawka *f*, wniosek poprawienia (ustawy etc.); verbe'sserungsfähig *a* zdolny do poprawy, dający się poprawić. [nicy wyłączeni.] verbe'ten *a*: Vermittler ~ pośrednik; verbe'u'gen, sich ~ ukłonić się; Verbe'u'ng *f* ukłon *m*.

verbie'gen *va.* (sich) zgiąć, wygiąć (się); wykrzywić (się); Verbie'gung *f* zagięcie, wygięcie, wykrzywienie *n*. verbie'ten *va.* zabronić, zakazać. verbi'lden *va.* (sich) zniekształcić, zdeformować (się); nadać niewłaściwy kierunek wykształceniu; spaczyć (serce, umysł); verbildet, spaczony; Ver-

bi'ldung *f* zniekształcenie; spaczanie *n*.

verbi'ldlichen *va.* obrazowo przed-

verbi'lligen *va.* obniżyć cenę; Verbi'lligung *f* zniżka *f* cen.

verbi'nden *va.* I (sich) połączyć, złączyć, skojażyć (się); z(a)wizać, powiązać, spoić (ob. fałsz 2); das Nützliche mit dem Angenehmen ~ połączyć pożyteczne z przyjemnym (ob. ehelich II); j-m die Augen ~ zawiązać k. oczy; mit Kosten verbunden, polączony z kosztami. 2 (sich) zobowiązać (się); ich bin Ihnen dafür sehr verbunden, jestem panu za to wielce zobowiązany. 3 opatrzyć (rane); verbi'ndlich *a* I obowiązujący, obowiązujący; -e Kraft, moc obowiązująca; j-n ~ machen, zobowiązywać k. 2 uprzejmy; (w listach) genehmigen Sie den Ausdruck meines -sten Dankes, noje serdeczne podziękowanie; uprzejmie dziękuję; Verbi'ndlichkeit *f* I zobowiązanie *n*; ohne ~ bez zobowiązania (ob. nachkommen 2). 2 *jr.* moc obowiązująca; Verbi'ndung *f* I połączenie, złącze *n*; styczność *f*; związek *m* (t. *chm*); *mil.* łączność *f*; heliche ~ związek małżeński; telephonische ~ połączenie telefoniczne; in ~ mit... w związku z...; łącznie z... 2 komunikacja *f*; ~ zu Wasser, k. wodna. 3 stosunek *m*, stosunki *pl*; -en anknüpfen, nawiązać stosunki; mit j-m in ~ stehen, być z kim w stosunkach; in ~ treten, wejść w stosunki. 4 związek *m*, stowarzyszenie *n*; geheime ~ tajny związek; (studentische) ~ korporacja *f*; religiose ~ bractwo *n*.

Verbi'ndungs-bahn *f* łącznica kolejowa; -draht *m* el. drut do połączeń; -gang *m* korytarz, kuluar *m*; -graben *m mil.* rów łącznikowy; -muffe *f* el. mufa złączowa; -offizier *m* oficer łącznikowy; -rohr *n* rura łącząca; -stecker *m* el. wtyczka złączowa; -stelle *f* połączenie, złącze *n*, styk *m* (u szyn); -stück *n* łącznik *m*; -tür *f* drzwi łączące (2 pokoje); -weg *m* droga komunikacyjna; -wort *n* łącznik; spójnik *m*; -zeichen *n* łącznik *m*.

verbi'ssen *a* zawzięty, zacięty; Verbi'ssenheit *f* zawziętość, zaciętość *f*.

verbi'tten *va.*: sich etw. ~ wypra-

zać sobie co; die Bemerkungen ~ e ich mir, wypraszam sobie uwagi.

verbi'ttern *va.* rozgorzyczyć, zaprawiać goryczą; j-m das Leben ~ zartrować komu życie; Verbi'tterung *f* rozgorzyczenie *n*.

verbla'ssen *vn.* (sn) zblednąć; (o tkaninach) wypłowić, stracić kolor.

verbleib' *b.* -(e)s *m* miejsce, gdzie się coś znajduje; ich weiß nichts über den ~... nie wiem, gdzie się podział...; verbleiben *vn.* (sn) I (po)zostać; (w listach) ich ~... zostaje... 2 obstawać; bei seiner Meinung ~ obstawać przy swoim zdaniu.

verbleichen *vn.* (sn) wyblaknąć, wypłowić, zblaknąć; poet. umrzeć.

verblenden *va.* I zaslepić, omamić; olśnić (ewać). 2 *bud.* (ob)licować; eine Wand ~ wyłożyć ścianę płytami; Verblender *m*, Verblend-klinter, -stein *m bud.* licówka *f*, cegła licowa; Verblendung *f* I zaslepienie, omamienie; olśnienie *n*. 2 *bud.* licowanie *n*.

verblü'chen *a* wyblakły, spłowiały; Verblü'chene(r) *s* nieboszczyk *m* nieboszczyk *f*.

verblü'ffen *va.* zadziwić, zdumiewać, wprawić w zdumienie, oszłomić; verblü'fft *a* osłupiały; ~ dastehen, stać jak wryty; ich war ganz ~ osłupiałem; Verblü'fftheit *f* zdumienie, osłupienie *n*.

verblü'hen I *vn.* (h i sn) okwitać; (sn) przekwitnąć (t. *fig.*). II *V-n* okwitanie, przekwitnięcie *n*; verblü'ht *a* przekwitły.

verblü'men *va.* przystroić kwiatami; *fig.* upiększyć, zabarwić; verblü'mt *a* upiękuszony; zabarwiony; obrazowy; *ad.* obrazowo.

verbluten *vn.* (sn) (sich) skrwawić się, utracić dużo krwi; umrzeć z krwotoku; Verblütung *f* skrwawienie *n*, utrata dużej ilości krwi.

verbo'ht *a* uparty, zacięty; manjaki; ein -er Mensch, manjak *m*.

verbo'rgen I *va.* wypożyczać. II *a* skryty, ukryty, tajny, utajony, pokątny; ~ halten, ukrywać; Verbo'rgenheit *f* skrytość *f*, ukrycie *n*.

verbo't [-böt] -(e)s, pl -e *n* zakaz *m*; verbo'ten *a* zakazany, zabroniony.

verbra'men *va.* obszczyć, oblamować; Verbra'mung *f* obszczenie *n*.

Verbra'uch, -(e)s *m* zużycie, spoży-

cie, spożebowanie *n*, konsumcja *f*; verbra'chen *va.* zużyć, spożyć, konsumować; wyczerpać, pochłonąć (fundusz); Verbra'ucher(in) *s* spożywcza, konsument(ka); Verbra'uchsteuer *f* podatek spożywczy.

verbre'chen I *va.* dopuścić się występku, popełnić (a)ć zbrodnię; was habe ich verbrochen? w czym zawiniłem? II *V-n* zbrodnia *f*; ein ~ begehen, verüben, popełnić zbrodnię.

Verbre'cher, -s *m* (-in *f*) zbrodniarz (-rka), przestępca (-czyni); -album *n* album zbrodniarzy; verbre'cherisch *a* zbrodniczy; -kneipe *f*, -nest *n* spelunka *f*; -sprache *f* gwara złodziejska; -viertel *n* dzielnica zbrodniarzy.

verbrei'ten *va.* (sich) szerzyć, krzewić, rozpowszechniać (się); rozsiewać, rozpucić (wieść, pogłoskę); rozgłaszać; sich ~ rozchodzić się; *fig.* sich über etw. ~ rozchodzić się nad czym; Verbrei'ter (-in) *s* szerzyciel, rozsiewacz, propagator, krzewiciel(ka); verbrei'tern *va.* rozszerzyć; Verbrei'terung *f* rozszerzenie *n*; Verbrei'tung *f* rozpowszechnienie, szerzenie, krzewienie; rozsiewanie, rozpuszczanie *n*.

verbre'nbar *a* palny; Verbre'nbarkeit *f* palność *f*; verbre'nnen I *vn.* (sn) spalić się; von der Sonne verbrannt, opalony. II *va.* (sich) spalić (się); przypalić (pieczeń etc.); zu Asche ~ spalić na popiół; sich; die Finger ~ oparzyć sobie palce; Verbre'nnung *f* (s)palenie *n*; ~ der Toten, palenie zwłok.

Verbre'nnungs-motor *m* silnik spalinowy; -ofen *m* piec do palenia zwłok.

verbre'fen *va.* stwierdzić piśmiennie; verbrü'gen *va.* I spędzić, przepędzić (czas). 2 (z)marmować, (s)tracić.

verbrü'dern, sich ~ zbratać się; Verbrü'derung *f* I (z)bratanie *n* się. 2 bractwo *n*.

verbu'hen *va.* (sich) sparzyć (się).

verbu'chen *va.* (za)ksiegować; Verbu'chung *f* (za)ksiegowanie *n*.

verbu'hlen *va.* przehulać; verbu'hlt *a* zalotny; rozpustny; Verbu'htheit *f* zalotność; rozpusta *f*.

Ve'rbum, -s, pl -ba *n* czasownik *m*. verbu'mmeln I *va.* I przehulać, przetrwonąć; seine Zeit ~ tracić czas na waleśnianie *n*. 2 zapomnieć. II *vn.*

(m) zmarować życie; verbummelt, zmarnowany.

verbunden a l połączenia (ob. verbinden). 2 zobowiązany.

verbunden ua. (sich) sprzymierzyć (się); die Verbündeten, sprzymierzeńcy.

verbürgen ua.: etw. ~, sich für etw., für j-n ~ (za)ręczyć za co, za kogo; verbürgt, gwarantowany, pewny; autentyczny; Verbürgung f zaręczenie, zapewnienie n, gwarancja f, verbürden ua. odbyć, odsiedzieć (karę); odpokutować; Verbürdung f odsiedzenie (kary), odpokutowanie n.

Verdächt, -(e)s m podejrzenie n (ob. abwälzen); in ~ haben, mieć w podejrzeniu, podejrzewać; ~ schöpfen, powziąć podejrzenie; im ~ des Diebstahls stehen, być podejrzanym o kradzież; verdächtigt a podejrzany; des Diebstahls ~ sein, być podejrzanym o kradzież; verdächtigen ua. podejrzewać; Verdächtigung f podejrzenie n; Verdächtsgründe pl, -moment m powody podejrzenia, poszlaki pl.

verdämmen ua. potępi(a)ć; -swert -würdig, verdämlich a zastępujący na potępienie; Verdämnmis f potępienie n; verdämmt a potępiony, przeklety; djabelski; es ist ~ kalt, diabelnie zimno; ~! do licha! Verdämmung f potępienie n.

verdampfen I ua. (wy)parować. II un. (sn) wyparować, wywietrzeć; Verdampfung f (wy)parowanie n, verdampfen ua. zawdzięczać.

verdauen ua. przetrawić (t. fig.); verdaulich a strawny; Verdaulichkeit f strawność f.

Verdauungsbesuch m wizyta po balu etc.; -mittel n środek na trawienie; -organ n narząd trawienia; -saft m sok żółdkowy; -stoff m pepsyna f; -störungen pl zaburzenia żółdkowe; -werkzeug n ob. -organ.

Verdeck, -s, pl -e n buda f, pudło n u (po)wozu; górka f (omnibusu); pokład m (okrętowy); verdecken ua. przykryć, zakryć, zasłonić; ukryć. verdecken ua. wziąć za złe.

Verderb, -(e)s m zguba, ruina f, verderben I ua. zepsuć, (po)psuć, zniszczyć; das Geschäft ~ popsuć interes; sich den Magen ~ popsuć

sobie żołądek; sich die Gesundheit ~ zrujnować zdrowie; es mit j-m ~ narazić się komu; es mit j-m nicht ~ wollen, nie chcieć się komu narazić. II un. (sn) zepsuć (popsuć) się; zniszczyć się. III V-n I zepsucie n; dem ~ unterliegen, ausgesetzt sein, ulegać zepsuciu. 2 zguba, ruina f; j-n ins ~ stürzen, zgubić k.; -bringend a zgubny; verderblich a l zgubny. 2 leicht ~ ulegający szybkiemu zepsuciu; Verderblichkeit f zgubność, szkodliwość f, zgubny wpływ; Verderbnis f zepsucie n, zgnilizna f, upadek moralny; verderbt a zepsuty; Verderbtheit f zepsucie n.

verderblich ua. wyjaśnić. verderbschen ua. przetłumaczyć na język niemiecki; Verderbschung f przetłumaczenie na język niemiecki. verdichten ua. 1 (sich) zgęszczać (się). 2 uszczelniać. 3 (sich) skupić (się); Verdichter m fiz. zgęszczacz, kondensator m; Verdichtung f 1 zgęszczenie; skroplenie n pary. 2 uszczelnienie n. 3 skupienie n.

verdicten ua. zgęścić (płyn); sich ~ zgęstnieć; sciać się; Verdichtung f zgęszczenie n.

verdienen ua. I zarobić (an a. bei etw., na czym); seinen Lebensunterhalt ~ zarabiać na utrzymanie. 2 zasłużyć (na co); Lob ~ zasługiwać na pochwałę; sich um das Vaterland sehr verdient machen, położyć wielkie zasługi dla ojczyzny; Verdienst m 1 zarobek, zysk m. 2 n zasługa f; verdienstlich, verdienstvoll a zasłużony; pelen zasług; verdienstlos a bez zarobku; bez zasług; verdienst a zasłużony; sich ~ machen um, położyć zasługi dla... (ob. verdienen 2); verdienstermaßen ad. zasłużenie; według zasługi.

Verdict [wer-] -(e)s, pl -e n wedykt, orzeczenie ławy przysięgłych.

Verding, -(e)s m 1 najem m, (wy)najęcie n. 2 uгода f, akord m; verdingen ua. wynająć; zgodzić (k.) na służbę; oddać (chłopca) do terminu; sich ~ zgodzić się do k., przyjąć służbę u k.; Verdingung f najem; akord. verdinlich ua. przetłumaczyć; verdinlich ua. przetłumaczenie n.

verdonnern ua. fam. potępi(a)ć.

verdoppeln ua. podwoić, zdwoić; Verdoppelfung f podwojenie n.

verdorben a zepsuty; Verdorbenheit f zepsucie n.

verdorren un. (sn) usychać, uschnąć; Verdorrung f uschnięcie n.

verdrängen I ua. wyprzeć, wyrugować; unanig (rywala). II V-n, Verdrängung f wyparcie, wyrugowanie.

verdrehen ua. przekręcić (klucz w zamku); wywinać (rękę etc.); die Augen ~ wywinać oczyma; das Gesicht ~ robić grymasy; fig. j-m den Kopf ~ zawracać k. głowę; den Sinn (a. j-a Worte) ~ przekręcić sens (a. czyje słowa); verdreht a przekręcony; przewrotny; bzikowaty, postzerlony; -er Kopf, bzik, postzerlenie m; er ist halb ~ ma przewrócone w głowie; Verdrehtheit f przewrotność; bzikowatość f; Verdrehung f przekręcenie (t. fig.); wykręcenie n.

verdreifen ua. potroić; Verdreifachung f potrojenie n.

verdrillen ua. gniewać (k.); być przykrym; sich etw. nicht ~ lassen, nie zrazić się czym; sich keine Kosten ~ lassen, nie żałować a. szczerzyć kosztów; verdrieblich a przykry; markoty; kwaśny, w złym humorze; ~ werden, gniewać się; eine -e Angelegenheit, przykra sprawa; Verdriebllichkeit f przykrość f; zły humor; verdrossen a i ad. niechętny (-tnie); w złym humorze, kwaśny; Verdrossenheit f niechęć f; zły humor.

verdrucken ua. 1 zadrukować. 2 mylnie wydrukować; verdrückt a: das ist ~ to błąd drukarski.

Verdrub m 1 przykrość f, zmartwienie n; j-m ~ machen, sprawić k. przykrość. 2 złość f; zły humor; j-m zum ~ komu na złość (robić). 3 fam. einen ~ haben, być garbatym, ulomnym.

verdrufen un. (sn) (sich) wywietrzyć, ulatniać się; fam. ulotnić się, zwiąd; Verdrufung f wywietrzenie n.

verdurmen I un. (sn) (z)głupieć. II ua. ogłupiać; verdurmen a ogłupiały; verdurmmung f zgłupienie n. verdurmen ua. (sich) ściemnić, zaciemnić (się); fig. zaciąć, zakasować (k.); verdurmenung f ściemnienie, zaciemnienie; fig. zaciemnia n.

verdünnen ua. rozrzedzić, rozcieńczać; chrzcić (wino, mleko); Ver-

dünnung f rozrzedzenie, rozcieńczenie n.

verdünnen un. (sn) wyparować, ulatniać się; Verdunstung f (wy)parowanie, ulatnianie n się.

verdürstet un. (sn) umrzeć z pragnienia; verdürstern ua. zaciemnić; zasepić.

verdutzen ua. zadziwić, zdumiewać; verdutzt a zdumiony, osłupiały; ~ machen, wprawić w osłupienie. verdeln ua. (sich) uszlachetnić, udoskonalić (się); Veredelung f uszlachetnienie, udoskonalenie n; -sverfahren n uszlachetnienie n, sposób uszlachetnienia (półfabrykatów a surowców zagranicznych); -sverkehr m obrót uszlachetniający.

verehlichen ua. ożenić, wydać za mąż; sich ~ ożenić się, wyjść za mąż; verehlicht a żonaty; zamężna; -e N. N., z meza N. N.; Verehlichung f zaślubiny pl, małżeństwo n.

verehren ua. I czcić, szanować, uwielbiać, ubóstwiać. 2 j-m etw. ~ podarować, ofiarować komu co; Verehrer m (-in f) wielbiciel(ka), adorator(ka); verehrlisch a szanowany; Verehrung f cześć f, czczenie; uwielbienie, ubóstwianie n; verehrens-wert, -würdig a czcigodny.

verei'digen ua. zaprzysiąc, odebrać przysięgę (od k.); Vereidigung f odebranie przysięgi, zaprzysiężenie.

verein, -(e)s, pl -e m związek m, stowarzyszenie n; im ~ mit..., wspólnie a. wraz z (kim); verei'nbar a dający się pogodzić, zgodny (z czym); verei'nbaren ua. etw. ~, sich über etw. ~ ułożyć (umówić) się o co; in den verei'nbarten Fristen, w terminach umówionych; Verei'nbarung f układ m, umowa f.

vereinigen ua. ob. vereinigen. verei'nfachen ua. uprościć; Verei'nfachung f uproszczenie n.

verei'nigen ua. (sich) l (po)łączyć, zjednoczyć, zespolić, zrzeszyć (się); die Verei'nigten Staaten, Stany Zjednoczone; mit verei'nten Kräften, wspólnymi siłami; (sich) auf einen Punkt ~ ześrodkować, zgosić, zgrupować (akcentrować (się); sich ~ (o rzecz) zlewać się, 2 pogodzić; das läßt sich nicht mit... ~ to się nie da pogodzić z...; Verei'nigung f połącze-

nie, zjednoczenie, zespolenie; ześrodkowanie, zogniskowanie; zrzeszenie n, związek; aljans, sojusz m; konfederacja f; **-spunkt** m punkt zborny, **verei'naehmen** va. (za)inkasować, pobrać (pieniądze).

verei'namen va. odosobnić, osamotnić, izolować; **verei'nSamung** f odosobnienie, osamotnienie n.

verei'ns-bahn f kolej związkowa; **-gesetz** n ustawa o stowarzyszeniach; **-haus** n dom (a. siedziba) stowarzyszenia; **-kasse** f kasa związkowa; **-mitglied** n członek stowarzyszenia; **-vorstand** m zarząd stowarzyszenia; **-wesen** n urzędnictwo i sprawy stowarzyszeń.

verei'zeln va. rozdrobnić; rozdzielić, odosobnić; **vereinzelt** a oddzielić, sporadyczny, odosobniony; der Fall steht ~ da, to wyjątkowy wypadek; das Werk wird nicht ~ diezla tego nie sprzedaje się częściowo a. na tomy; **verei'zelung** f rozdrobnienie; odosobnienie n; sprzedaż częściowa.

verei'sen vn (h) (z)lodowacić. **verei'teln** va. udaremnić (plan etc.), rozchwiać (nadzieje); **vereitelt** werden, rozchwiać się, spełznąć na niczym; **verei'telung** f udaremnienie n.

verei'tern vn. (sn) (sich) ~ zropić; **verei'terung** f zropienie n. **vere'keln** va.: j-m etw. ~ obrzydzić komu co; sich etw. ~ obrzydzić sobie co.

vere'lenden vn. (sn) zubożeć; **vere'lendung** f zubożenie n. [zdechnąć. **vere'nden** vn. (h i sn) umrzeć; **vere'ngen**(r)n va. (sich) ścisnąć, zwęzić (się); **vere'ng(er)ung** f ścisnienie, zwężenie n.

vere'rlen I va. zostawić w spadku. II vn. (sn) (sich) auf j-n ~ przejść w spadku (a. dziedzicznie) na kogo; **vere'rbl'ich** a dziedziczny; **vere'rbt** a odziedziczony; **med.** dziedziczny; ~ werden, przejść co w spadku; **vere'rbung** f dziedziczność; **-slehre**, **-theorie** f teoria dziedziczności.

vere'wigen va. (sich) uwiecznić (się); unieśmiertelnąć (się); **vere'wigt** a uwieczniony, unieśmiertelny; zmarły; **vere'wigung** f umieszczenie, unieśmiertlenie n.

verfa'hren I vn. (h i sn) postępo-

wać, postąpić. II va. I rozwozić (towary). 2 Geld ~ wydawać pieniądze na (roz)jazydy. 3 źle poprowadzić, popkieć (sprawę). III **sich** ~ zjechać z drogi, zbłądzić; **fig.** zawiąknąć się w jaką sprawę.

Verfa'hren², -s n postępowanie n, sposób (postępowania, działania), proceder m; jr. postępowanie n, procedura f, przewód m.

Verfa'hrung f rozwożenie n. **Verfa'hrungs-art**, **-weise** f sposób postępowania.

Verfa'll m I upadek m (państwa etc.); zawalenie n się (budynku); in ~ geraten, upaść; podupaść; rozpaść (zapadać, zawałać) się. 2 termin płatności (wekslu); bei ~ w terminie. 3 utrata f (prawa, zastawu); **verfa'llen** vn. (sn) I (pod)upaść; zapadać (rozpadać) się. 2 in etw. ~ popaść w co; in einen Fehler ~ popaść w błąd; in eine Krankheit ~ zachorować; in eine Geldstrafe ~ ulec grzywnie. 3 auf den Gedanken ~ wpaść na myśl.

4 przypadają; j-m ~ przypaść komu w udziale. 5 (o wekslu) być płatnym. 6 przepaść; -e Güter, skonfiskowane dobra; das Pfand ist ~ zastaw przepadł; die Frist ist ~ termin upłynął; eine Frist ~ lassen, przepuścić termin; **Verfa'll-tag**, **-termin** m dzień, termin płatności.

verfa'l'schen va. podrabiać, (s)fałszować; **Verfa'l'scher** m fałszerz m; **Verfa'l'schung** f podrabianie, (s)fałszowanie n.

verfa'sen I vn. (h) skutkować. II **sich** ~ zaplatać się (w mowie); uwiecznić; zdążyć się; **verfa'nglich** a podstępny, zdradziecki.

verfa'rben I vn. (h) (sich) zmieniść, stracić kolor, spłowieć. II va. zabarwić; **Verfa'rbung** f I spłowieenie n. 2 zbarwienie n.

verfa'ssen va. ułożyć (tekst), napisać (książkę etc.), sporządzić (akt), zredagować (artykuł); **Verfa'sser** m (-in f) autor(ka); **Verfa'sserschaft** f autorstwo n; **Verfa'ssung** f I ułożenie, napisanie, sporządzenie, zredagowanie n. 2 nastrój m, usposobienie n; duch m (wojska). 3 ustrój m, forma rządu, konstytucja f.

Verfa'ssungs-bruch m pogwałcenie konstytucji; **-eid** m przysięga na

konstytucji; **verfa'ssungsmäßig** a zgodny z konstytucją, konstytucyjny; **-mäßigkeit** f konstytucyjność f; **-partei** f stronnictwo konstytucyjne; **-urkunde** f akt konstytucji; **verfa'ssungswidrig** a przeciwkonstytucyjny, przeciwny konstytucji; **-widrigkeit** f przeciwkonstytucyjność f; **verfa'ulbar** a ulegający gniciu; **verfa'ulen** vn. (sn) (z)gnić. **verfa'chten** va. bronić (czego), walczyć (o co); **Verfe'chter** m (-in f) obrońca (-czyni), orędownik (-iczka); **Verfe'chtung** f obrona f.

verfe'hlen va. I chybić (celu etc.); j-n ~ minąć się z kim; seinen Beruf ~ minąć się z powołaniem. 2 ich werde nicht ~ nie omieszkać; **verfe'hit** a chybiony, nieudany; **Verfe'hlung** f chybienie; uchybienie. **verfei'nden** va. (sich) poróżnić, poawańsić (się); **verfei'ndet**, **poawańsiony**. **verfei'nern** va. (sich) wygładzić, ogładzić, okrzesać (się); ulepszyć (się); **-rter** Geschmack, wydelikacyjny smak; **Verfei'nerung** f ulepszenie; okrzesańie, wyrafinowanie n.

verfe'men va. skazać na wygnanie; postawić (k.) pod przegrzebem. **verfe'r'tigen** va. wyrabiać, fabrykować; robić, sporządzić; **Verfe'r'tiger** m wyrabiający, fabrykant, wytwórca m; **Verfe'r'tigung** f wyrabianie, wytwarzanie; sporządzenie n, fabrykacja f, wyrób m.

verfe'ten, **sich** ~ otłuścić się; **Verfettung** f otłuszczenie n. **verfil'men** va.ofilmować; **Verfil'men** n sfilmowanie n.

verfil'zen va. spłisnąć. **verfin'stern** va. (sich) zaciemnić, zachmurzyć (się); zaćmnić, przyćmnić; **Verfin'sterung** f zaciemnienie; zaćmienie, przyćmienie n.

verfla'chen vn. (sn) (sich) spłazczyć się; **fig.** stać się płaskim, płytkim. **verfle'chten** va. spleść, przeplatać; **fig.** uwikłać, zawiąknąć (w aferę); **Verfle'chtung** f splatanie, przeplatanie; **fig.** zawiąkanie n; komplikacja f.

verflie'gen vn. (sn) przelecieć, szybko mająć, upływać; ulatniać się, zwinąć; sich ~ z(a)blądzić (latając).

verflie'Ben vn. (sn) upłynąć, minąć; **verflo'ssen** a miniony, ubiegły. **verfli'xt** a **fam.** przeklęty.

verflü'Ben va. spławić (drzewo). **verflü'chen** va. przeklinać; **verflucht** a przeklęty; ~ I do diabła ~ kalt, diabelnie, wściekle zimny.

verflü'chtigen va. (sich) wyparować, ulatniać się; **Verflü'chtigung** f ulatnianie n się.

verflü'sigen va. (sich) skraplać (się); **verflü'ssigt** a skroplony (gaz). **Verflo'g**, -(e)s m przebieg m; dalszy ciąg; **verflo'gen** va. I ściągnąć (t. sądownie); **fig.** przesłaćować; sein Recht ~ dochodzić prawa. 2 dalej ciągnąć, kontynuować; seine Studien ~ dalej się uczyć a. studiować; seinen Weg ~ iść dalej; (sein Vorhaben) bis ans Ende ~ doprowadzić do końca; ein Ziel ~ dążyć do celu; **Verflo'ger** m (-in f) przesłaćowca (-czyni); **Verflo'gung** f I pościg m, ściganie; przesłaćowanie; dochodzenie n (von Ansprüchen) roszczeń. 2 kontynuowanie n; ~ seiner Studien, dalsze studia.

Verflo'gungs-geist m duch przesłaćowczy; **-truppen** pl mil. oddziały pościgowe; **-wahnsinn** m mania przesłaćowcza, obszłość przesłaćowczy.

verfra'chten va. wysłać frachtem; ładować, frachtować okręt; **Verfra'chter** m ekspedytor, wynajmujący okręt; **Verfra'chtung** f wysłanie frachtem; ładowanie n okrętu.

verfre'ssen va. przeżreć, przejadać. **verfro'ren** a zmarnięty, zmarny; ~ sein, być zmarniałym.

verfrü'ht a przedwczesny. **verfrü'ghar** a rozporządzalny; **Verfrü'gharkeit** f rozporządzalność f; **verfrü'gen** I va. rozporządzić, zarządzić, rozkazać. II vn. (h) über etw. ~ rozporządzać, dysponować czem.

III **sich** wohin ~ udać się dokąd; **Verfrü'gung**, pl -en f rozporządzenie, zarządzenie n, dyspozycja f seine -en treffen, rozporządzić, wydać rozporządzenia, dyspozycje; j-n etw. zur ~ stellen, oddać komu co do dyspozycji; ich stehe zu hrer ~ jestem do usług a. na rozkazy pana; **letztwillige** ~ rozporządzenie przedśmierne.

verfrü'hren va. I rozwozić. 2 na złh drodze (na)prowadzić. 3 **fig.** uwieść, uwodzić; wodzić na pokuszenie (z)balamucić (kobietę); zur Liederlichkeit ~ namówić do rozpusty;

Verführer m (-in f) uwodziciel(ka); verführerisch a pońetny; zwodniczy; Verführung f uwodzenie; namówienie do (złego); zbalamucenie n; -skunst f sztuka uwodzenia.

verführenachen va. pomnożyć pięciokrotnie.

verführen va. zużyć na pasze.

verführen, sich in j-n ~ zadurzyć (zakochać) się w kim.

verführen va. skazić (spirytus etc.); fig. zaprawić goryczą, zatrwać.

vergaloppieren, sich ~ zagalopować się.

vergehen a ubiegły, miniony, przeszły; Vergehenheit f przeszłość f; gr. czas przeszły; vergänglich a przemijający, krótkotrwały, znikomy; Vergänglichkeit f krótkotrwałość, znikomość f.

vergehen va. zagazować; zgazować; Vergaser m aut. ulatniak, karburator m; Vergasung f zagazowanie; zagazowanie, zatrucie n gazem.

vergehen va. okratować; Vergatterung f 1 okratowanie n. 2 mil. zbórka f.

vergeben va. 1 rozda(wać), nadać (tytuł), obsadzić (posadę, urząd); die Hand seiner Tochter ~ oddać rękę córki. 2 fig. darować, przebaczyć; odpuścić (grzech). 3 kar. złe rozdać (karty); es ist ~ karty są złe rozdane. 4 uwlazać sobie, krzywdzić siebie, kogo; seiner Ehre etc. ~ uwlazać swemu honorowi.

vergeben ad. napróżno, daremnie, bezskutecznie; vergänglich a daremny, płonny, próżny, bezskuteczny; Vergänglichheit f daremność, bezskuteczność f.

Vergabung f 1 rozdanie, nadanie, oddanie (dostaw etc.), obsadzenie n. 2 darowanie, przebaczenie, odpuszczenie n; (sich bitte) um ~ 1 przeproszenie.

vergegenwärtigen va. uprzytomnić; sich etc. ~ uprzytomnić sobie co.

vergehen I vn. (sn) 1 przechodzić, przejść; (o czasie) schodzić, zejść, mijać, upływać; (o bólu) ustać, minąć, przejść; zanikać. 2 vor Angst ~ umierać ze strachu. II sich ~ zawinić, sprzewinić, wykroczyć (gegen das Gesetz przeciw prawu); sich gegen j-n ~ uchybić komu; sich tätlich an j-m

~ czynnie kogo znieważać. III V-n występki m, wykroczenie n.

vergeistigen va. uduchowić; Vergeistigung f uduchowanie n.

vergehen va. odplacić, odwzajemnie (odwzajemnie) się; Gott -e ea Ihnen! Bóg zapłać! Gleiches mit Gleichem ~ odplacić pięknem za podobne, wet za wet; Vergelter m nagrodziciel m; Vergeltung f odplata f, odwet m, odwziemiennie n się.

Vergeltungs-kampf m sp. rewanż, mecz rewanżowy; -maßregel f środek odwetowy; -recht n prawo odwetu.

vergesellschaften va. (sich) zstawić, stowarzyszyć (się); Vergesellschaftung f zrzeszenie, stowarzyszenie n.

vergesen va. zapomnieć; sich ~ zapominać się; Vergessenheit f zapomnienie n, niepamięć f; in -geraten, pójść w zapomnienie; vergänglich a łatwo zapomniany; Vergänglichheit f brak pamięci, zapomnienie n; aus ~ przez zapomnienie.

vergehen va. (prze)trwonić, roztrwonić, (z)marnować, marnotrawić; Vergeuder(in) s marnotrawca (-czyni); Vergewaltigung f (roz)trwonienie, (z)marnowanie; marnotrawstwo n. Vergewaltigen va. zgwałcić; Vergewaltigung f zgwałcenie n.

vergewissern, sich einer Sache ~ upewnić się o czem.

vergießen va. rozl(ew)ać (wodę etc.), przelewać (krew); ronić (łyż). vergiften va. zatr(u)wać, (sich) otruć (się); fig. j-m das Leben ~ zatrwać k. życie; Vergiftung f zatrucie, otrucie n.

vergilbt a żółkły.

vergipfen va. zagipsować. [najka Vergipfmeinnicht n niezapomni-vergipfen va. okratować; Vergipfung f okratowanie n.

verglasen va. oszklwić; wstawić szyby; powlec szklwim; Verglasung f oszklwienie f; zeszkliwienie n.

Vergleichen, (-e)s, pl -e m 1 porównanie n; einen ~ anstellen, porównywać; im ~ zu a. mit, w porównaniu z (czem, kim). 2 układ m, ugoda f; einen ~ schließen, zawrzeć układ; ein magerer ~ ist besser als ein fetter. Prozeß, tombakowa zgoda jest lepza

od złotej kłótni; vergleichbar a dający się porównać; vergleichchen va. 1 porówn(yw)ać. 2 pogodzić, pojednać; sich mit j-m ~ ułożyć (pogodzić) się z kim; einen Streit ~ zalagodzić spór; vergleichlich a ob. vergleichbar; vergleichsweise ad. 1 przez porównanie. 2 w drodze układu, ugody; Vergleichung f porównanie n. vergleichmen vn. (sn) dogorywać. vergulden vn. (sn) stygnąć. vergulden [-gnü-] va. (sich) bawić (się).

Vergnügen, -s n przyjemność; rozkosz f; ~ an etw. finden, mieć przyjemność a, upodobanie w czem; eine Reise zum ~ podróż dla przyjemności; das ~ ist ganz auf meiner Seite cała przyjemność po mojej stronie; mit ~ chętnie, z przyjemnością; ich werde mir ein ~ daraus machen, będzie mi bardzo miło; vergnüglich a 1 przyjemny; zabawny. 2 zadowolony; vergnügt a wesoly; zadowolony; Vergnügung f rozrywka, zabawa; przyjemność f.

Vergnügungs-lokal n lokal rozrywkowy, dla rozrywek; -ort n miejsce zabaw; -reise f podróż dla przyjemności; -reisende(r) s turyst(ka), podróżujący (-ca) dla przyjemności; -steuer/podatek od rozrywki; -sucht f uganianie się za zabawami; vergnügungssüchtig a żądny zabawy; -zug m pociąg wycieczkowy.

vergolden va. pozłacać; Vergolder m pozłotnik m; Vergoldung f pozłacanie n.

vergönnen va. pozwolić, zezwolić; er vergönnt sich keine Erholung, nie pozwala sobie na wypoczynek.

vergöttern va. ubóstwiać; Vergötterung f ubóstwianie n.

vergeben va. zakopać, zagrzebać; sich ~ zakopać się (o królikach etc.); fig. sich in seinen Büchern ~ zakopać się w książkach.

vergrämen a strapiony, zmartwiony. vergräsen vn (sn) zarastać trawą. vergreifen I va. rozchwytywać, rozkupywać. II sich ~ 1 omylić się (w wyborze). 2 sich an j-m, an etw. ~ targnąć się na kogo, na co (na cudzą własność); vergreifen a rozsprzedany; (o książce) wyczerpany.

vergöbern va. (sich) powiększyć

(się); przesadzać; Vergöberung f powiększenie n, rozrost m.

Vergöberungs-apparat m fot. aparat powiększający; -glas n szkło powiększające; lupa f, mikroskop m. vergücken, sich ~ zagapić się.

Vergünstigung f ulga f, przywilej m; eine ~ genießen, korzystać z ulgi; -sklausel f klauzula uprzywilejowana.

vergütten va. wynagrodzić, zwrócić (koszta), zbonifikować; Vergütung f wynagrodzenie, odszkodowanie n, bonifikata f, zwrot m (kosztów).

verhaften va. uwięzić, aresztować; Verhaftet(r) s więzień, aresztant(ka); Verhaftung f aresztowanie, uwięzienie n; Verhaftung/sbefehl m rozkaz aresztowania; einen ~ gegen j-n erlassen, wydać rozkaz uwięzienia kogo. [gradobicia.

verhagen vn. (sn) ucieperić (się) w verhalten vn. (sn) przebrzmie(wać). verhalten I va. 1 zatrzymać (oddech, urynę), powstrzymać, pohamować, powściągnąć (gniew), tłumić (łyż etc.). 2 kryć, taić. II sich ~ 3 mieć się; die Sache verhält sich ganz anders, rzecz się ma a. przedstawia zupełnie inaczej; sich zu etw. ~ mieć się, być w stosunku, ustosunkować się do cz. 4 zachowywać się (gegen j-n względem kogo); sich ruhig ~ zachowywać się spokojnie. III V- 1 zatrzymanie (uryny). 2 postępowanie, zachowanie n się; taktyka f; ustosunkowanie n się (do kogo, do czego).

Verhältnis, -ses, pl -se n 1 stosunek m (t. miłosny); in freundschaftlichem ~ mit (a. zu) j-m stehen, być, pozostać z kim w przyjaznych stosunkach; sie hat mit ihm ein ~ ona utrzymuje z nim stosunek miłosny. 2 stosunek, proporcja f; im ~ zu, w stosunku, w porównaniu do...; im ~ miteinander, proporcjonalny; außer ~ nieproporcjonalny. 3 -sse pl warunki pl; stan (rzeczy), sytuacja f, położenie n; široki materialne; in guten -ssen leben, żyć w dobrych warunkach; über seine -sse leben, żyć nad stan; unter diesen -ssen, w tych warunkach; die wirtschaftlichen -sse, sytuacja ekonomiczna; sich nach seinen -ssen richten, (za)stosować się do swoich środków; -anteil m część udziałowa

a. przypadająca na k.; **verhältnismäßig** *a* ad. stosunkowy (-wo), proporcjonalny (-nie); **-mäßigkeit** *f* stosunkowość, proporcjonalność *f*; **-regel** *f* mat. reguła *f* trzech; **-wahl** *f* proporcjonalny system wyborczy; **-wort** *n* gr przyimek *m*.

Verhalten *f* ob. Verhalten; **-smaßregel** *f* instrukcja *f* (jak należy postępować).

verhandeln *I* *vn*. (h) *i* *va*. układać się (über etw. o co), rokować, pertraktować; rozprawić (o czym); die Sache wird vor Gericht verhandelt, sprawa toczy się przed sądem. *II* *va*. przehandlować, zły. przefrymarczyć; **Verhandlung**, *pl*-en *f* rokowanie *n*, układ *m*, negocjacja; debata, obrada; rozprawa (sądowa); die -en abrechnen, zwracać rokowania.

Verhandlungsbericht *m* sprawozdanie z przebiegu obrad; **-saal** *m* sala obrad.

verhängen *va*. 1 zawiesić, zasłonić (okno etc.). 2 popuścić (cugle); mit -gten Zügeln, puściwszy cugle, galopem. 3 wyznaczyć, zarządzić (areszt śledczy); wymierzyć (karę); die Todesstrafe über j-n ~ skazać k. na śmierć; über j-n die Kuratel ~ oddać k. pod kuratelę.

Verhängnis, *-ses*, *pl*-se *n* przeznaczenie, zarządzenie *n* (boskie); los *m*; fatum *n*; **-glaube** *m* wiara w przeznaczenie; **verhängnisvoll** *a* fatalny, nieszczęsny.

verhängt *rms* a strapiiony; *-es* Gesicht, twarz znieczona przez zmartwienia.

verhängen *vn*. (h) *isn* obstawać, pozostawać, trwać (bei etw. przy czym).

verhängen *vn*. (sn) zasklepić się, zaskorupić (o ranie); **Verhängung** *f* zasklepienie *n* się.

verhängen *va*. zatwardzać; *fig* czynić zatwardziałym, znieczulić; sich ~ zatwardzić, stwardnieć; **Verhängung** *f* stwardnienie; *med*, zatwardzenie *n*, obstrukcja *f*;

verhängt *a* znieawidzony; sich ~ machen, ściągnąć na siebie nienawiść (czyja); er ist mir ~ nienawidzę go. **verhängtscheln** *va*. (roz)pieścić, psuć pieszczotami; **Verhängtschelung** *f* rozpieszczenie *n*.

Verhau, *-(e)s*, *pl*-e *m* zasiek *m*. **verhauen** *I* *va*. 1 zamknąć zasie-

kiem, zatarasować (drogę). 2 wychłostać, dać w skórę. *II* *s* ch (im Reden) ~ płatać sę; płanąć głupstwem.

verheben, sich den Arm ~ zwichnąć sobie ramię dźwiganie *m*.

verheeren *va*. spustoszyć, zniszczyć; **Verheerer** *m* pustoszyiciel, niszczyciel *m*; **Verheerung** *f* spustoszenie, zniszczenie *n*.

verhehlen *va*. ukrywać; zataić; przechowywać kradzione rzeczy; **Verhehlung** *f* ukrywanie *n*.

verheilen *vn*. (sn) zagoić się.

verheirlichen *va*. ukrywać, zataić; j-m etw. ~ ukrywać co przed kim; **Verheirlichung** *f* zatajenie *n*.

verheiraten *va*. poślubić; ożenić (syna); wydać za żonę (córkę); sich ~ ożenić się, wyjść za żonę; pobrać się; **verheiratet** *a* żonaty; zamężna; **Verheiratung** *f* zaślubienie, ożenienie się; zamążpójście *n*.

verheiben *va*. obieć (wywać, przyrzec); **Verheibung** *f* obietnica *f*, przyrzeczenie *n*; **verheibungsvoll** *a* wiele obiecujący.

verheifen *vn*. (h); j-m zu etw. ~ dopomóc, dopomagać komu w czym. **verheirlichen** *va*. uświetnić; sławić; **Verheirlichung** *f* uświetnienie; sławienie *n*, g.oryfikacja *f*.

verhetzen *va*. podszycować, podjudzać; **Verhetzung** *f* podszycowanie, judzenie *n*.

verheuern *va*. wynająć (okręt).

verhexen *va*. zaczarować; urzec; **Verhexung** *f* zaczarowanie *n*. [bosia]

verhimmeln *va*. wynosić pod nieb. **verhimmeln** *va*. przeszkadzać, zawadzać (j-n an etw. komu w czym); ich bin am Kommen verhindert, nie mogę przyjść, bo zaszyły przeszkody (ob. geschäftlich); **Verhinderung** *f* przeszkoda, zawada *f*.

verhöhn *vn*. wyszydzać (kogo), uragać (komu), naigrawać się (z kogo); **Verhöhnung** *f* szydzenie, uraganie *n*. **verhohlen** *va*. holować (statek). **Verhör** [-rör] *-(e)s*, *pl*-e *n* przesłuchanie, badanie *n* (świadków etc.); j-n ins ~ nehmen, przesłuchiwać kogo, wziąć k. na indagację; **verhören** *va*. przesłuchiwać (uczni, oskarżonego etc.); sich ~ przesłyszec się.

verhüllen *va*. przykryć, zasłonić; (sich) ~ owinąć, otulić (się); *fig*, die

Wahrheit ~ zataić prawdę; **Verhüllung** *f* zasłonięcie, przykrycie *n*. **verhundertfachen** *va*. stokrotnie *a*. w stonaszob pomnożyć.

verhungern *vn*. (sn) zagłodzić się; ~ lassen, zagłodzić; verhungert, wygłodniały, zgłodniały.

verhüten *va*. zezpecić; zepsuć. **verhüten** *vn*. zapobiec (czemu). uchronić (k. od cz.); das verhüte Gott! niech Bóg broni!; **Verhütung** *f* zapobieganie *n*.

Verhütungsmaßregel *f* zarządzenie zapobiegawcze; **-mittel** *n* środek ochronny.

verhütten *va*. przetopić, przetwarzać; **Verhüttung** *f* przeróbka hutnicza. **verifizieren** *va*. sprawdzać. [Inicza]. **verirren** *vn*. (sn) (sich) zablądzić, zabląkać się, gubić się (w czym), verirrt, zabląkany; **Verirrung** *f* zabląkanie (się); zablądzenie *n*; *fig*. zdrożność *f*, zblądzenie *n*.

verjagen *va*. wypędzić, przepędzić; **Verjagung** *f* wypędzenie, przepędzenie *n*.

verjähren *a* podlegający przedawnieniu; **verjähren** *vn* (sn) (sich) przedawnić się; etw. ~ lassen, dopuścić do przedawnienia; **verjähren** *a* przedawniony; **Verjährung** *f* przedawnienie *n*.

verjähren *va*. przehulać.

verjähren *vn*. (sn) żydzić.

verjähren *I* *va*. 1 odmładzać. 2 zwęzić, zmniejszyć; im verjähren Maßstabe, na mniejszą skalę; w miniaturze. *II* sich ~ odmłodnieć; zmniejszyć się; **Verjähnung** *f* 1 odmłodzenie; odmłodnienie *n*. 2 zmniejszenie, zwężenie; *leś*. odnowienie *n*.

Verjüngungskur *f* kuracja odmładzająca; **-mittel** *n* środek odmładzający, kosmetyk *m*.

verkalten *I* *va*. zwapnić. *II* *vn*. (sn) (sich) zwapnieć; **verkalkt** *a* sklerotyczny; *fig*. zniezdolniały (na umyśle); **Verkalzung** *f* zwapnienie *n*; *med*. skleroza *f*.

verkalkulieren, sich ~ przeliczyć **verkant** *a* zapoznany. [się].

verkaufen *a* zakapturzony, zamaskowany, przebrany.

Verkauf *m* sprzedaż *f*; **verkaufen** *va* (sich) sprzedawać (się); zu ~ sein, być do sprzedania; das verkauft sich

schwer, to się ciężko sprzedaje; **Verkäufer(in)** *s* sprzedawca (-czyni); **verkäuflich** *a* 1 do sprzedania; leicht ~ łatwy do sprzedania. 2 *fig*. sprzedający; **Verkäuferlichkeit** *f* *fig*. sprzedajność *f*.

Verkaufsbedingung *f* warunek sprzedaży; **-lokal** *n*, **-niederlage** *f* magazyn, sklep *m*; **-preis** *n* cena sprzedaży; **-recht** *n* prawo sprzedaży; **-wert** *m* wartość sprzedaży *n*.

Verkehr [-ker] *-s* *m* 1 ruch (na ulicy, kolejowy); komunikacja *f*. 2 obcowanie *n*, stosunki (towarzyskie); ~ mit j-m haben, in ~ mit j-m stehen, być z kim w stosunkach. 3 handel, ruch handlowy, obrót, obieg *m*; aus dem ~ ziehen, wycofać z obiegu; **verkehr** *I* *vn*. (h) 1 mit j-m ~ obcować z kim; bei j-m ~ bywać u k. 2 kursować. *II* *va*. przewrócić, odwrócić; przekręcić. *III* sich in etw. ~ przemienić się w co.

Verkehrader *f* arterja ruchu; **-andrang** *m* napływ turystów, przyjeźdźców; **-büro** *n* biuro turystyczne; **-flugzeug** *n* samolot pasażerski; **-minister(jum)** *n*; *m* minister(jum) komunikacji; **-mittel** *n* środek komunikacyjny; **-sperr** *f* zamknięcie *a*. wstrzymanie ruchu; **-strafe** *f* droga komunikacji; **-weg** *m* komunikacja *f*, szlak *m* ruchu; **-wesen** *n* sprawa komunikacyjna.

verkehr *I* *a* odwrócony, odwrotny; *fig*. przewrotny; opaczny; *e* Welt, świat naopak; *e* Seite, odwrotna strona (ob. Kaffee). *II* *ad*. naodwrot, nawywrót, opacznie, naopak; es geht alles ~ wszystko idzie naopak; ~ auslegen, fałszywie tłumaczyć; **Verkehrtheit** *f* opaczność, przewrotność.

verkeilen *va*. 1 zabić klinem, zaklinić. 2 *m*. aj dać w skórę, wychłostać; b) sprzedać za byle co.

verkeilen *va*. nie poznać; zapoznać; nie poznać się na kim; es läßt sich nicht ~ nie można zaprzeczyć; **Verkeilnung** *f* zapoznanie *n*;

verketten *va*. łańcuchem spoić, związać; *fig*. spoić, skojarzyć; **Verketzung** *f* spójnienie *n*; ~ von Unglücksfällen, szereg nieszczęśliwych wypadków.

verketzern *va*. j-n ~ ogłosić k. heretykiem; spotwarzać, oczernić k.

verhitten *va.* zakitować; Verki'ttung *f* zakitowanie *n.*

verklagen *va.* zaskarżyć; Verklagt(er) *s* oskarżony, pozwany (-na); Verklagung *f* zaskarżenie *n.* verklä'mern *va.* kłamrą spoić. verklä'ren *va.* (sich) przemienić (się); rozpromienić się; verklä'rt *a* opromieniony, rozpromieniony; Verklä'rung *f* ~ Christi, Przemienienie Pańskie.

verklä'tschen *va.* obgadywać; die Zeit ~ tracić czas na plotkach. verklaustert *va.* zaopatrzyć klauzulą; rościć zastrzeżenia.

verkle'ben *va.* zakleić, zalepić. verkleiden *va.* I (sich) przebrać (się); sich als Mönch ~ przebrać się za mnicha. 2 pokryć, futrować, obić (deskami); Verkleidung *f* I przebranie *n.* sie. 2 futrowanie, cembrowanie; poszycie, opierzenie *n.* okładzina. verkleinern *va.* zmniejszyć; fig. uszczuplać, umować, obniżyć (wartość czego), uwłaczać (komu), dyskredytować; Verkleinerung *f* zmniejszenie; uszczuplenie, obniżenie, dyskredytowanie *n.*

Verkleinerungs-glas *n* szkło pomniejszające; -maßstab *m* kąt pomniejszający; -wort *n* wyraz zdrobniały. verkleinern *va.* zalepić.

verklängen *vn.* (sn) przebrzmieć. verklop'fen, verklop'pen *va.* gm. a) ochłostać; b) sprzedać za byle co. verklop'len *va.* wystrzelać.

verklop'ppen *vn.* ledwie starczyć. verklopfen, sich *etw.* ~ odmówić sobie czego; położyć krzyżyk na czem. verklop'pen *va.* przepić (pieniądze). verklop'tern *va.* zmieścić, zmiać. verklop'chern *vn.* (sn) skostnieć; fig. wyschnąć; verklop'chert *a* skostniały; fig. zasklepiony *n* rutynie; Verknö'cherung *f* skostnienie; fig. zasklepienie *n* się *n* rutynie.

verknü'pfen *va.* z(a)wiązać; fig. połączyć, spoić, skojarzyć; mit Kosten, Schwierigkeiten verknüpf, połączony z kosztami, trudnościami; Verknüpfung *f* z(a)wiązanie; połączenie, skojarzenie, spojenie *n.*

verknüpfen *I vn.* (sn) zwęglić się. II *va.* zwęglić; Verknüpfung *f* zwęglenie verknüpfen *va.* (s)koksować. [n. verknüpfen *I vn.* (sn) (pod)upaść,

zmarować się, zmarnieć. II a (pod)upać; wykolejony, zwichnięty; Verknüpfenheit *f* podupadłość *f*; upadek moralny.

verknüpfeln *va.* scalić (grunta); Verknüpfung *f* scalenie *n.*, komasacja *f* (gruntów).

verknüpfeln *va.* zakorkować; Verknüpfung *f* zakorkowanie *n.*

verknüpfeln *va.* ucieleścić; wcielić; te. sich ~ wcielić (wżyć) się (w rolę); Verknüpfung *f* ucieleśnienie; wcielenie *n.* (się). [czas na pieszczołach.

verknüpfeln *va.*: die Zeit ~ spędzić verknüpfeln *va.* wyżyć.

verknüpfeln *vn.* (sn) zbankrutować; sich ~ pokłócić się.

verknüpfeln *va.* zarzucić, zapodziać. verknüpfeln, sich ~ skryć się; fig. sich vor j-m ~ müssen, pójść w kął przed kim, nie móc się z kim równać.

verknüpfeln *va.* (sich) wykrzywić, zdeformować (się); Verknüpfung *f* wykrzywienie *n.*

verknüpfeln *I vn.* (sn) skarłowaciać; zostać kaleką. II *va.* przyprawić o kalektwo; verknüpfeln *a* skarłowaciały; ulomny; Verknüpfung *f* kalektwo *n.* ulomność *f*; skarłowacenie *n.*

Verknüpfung *f* oskorupienie *n.* verknüpfeln *I vn.* (sn) (z)marnieć; (za)gryźć się. II *va.* j-s Freude ~ (ze)psuć komu radość; j-s Rechte ~ ograniczyć czyje prawa; Verknüpfung *f* I zmianienie *n.* 2 ograniczenie praw czyich.

verknüpfeln *va.* ogłosić, obwieścić; oznajmić; zwiastować, zapowiadać; Verknüpfung *f* zwiastowanie *n.*; obwieszczenie *n.*, proklamacja *f*; rl. Maria ~ Zwiastowanie *n.* P. Marij.

verknüpfeln *a* zmanierowany. verknüpfeln *va.* pokryć miedzią.

verknüpfeln *va.* zesforować; stręczyć, rać; Verknüpfung *f* zesforowanie; stręczenie, rajfurstwo *n.*

verknüpfeln *va.* (sich) skrócić (się); skrócić (życie), ukrócić, uszczuplić, krzywdzić, obcinać (pensję); sich die Zeit ~ skrócić sobie czas, zabawić się; Verknüpfung *f* skrócenie; ukrócenie, uszczuplenie, pokrzywdzenie *n.*

verknüpfeln *va.* (s)wymiewać. verladen *va.* (na)ładować, załado-

wać, wysyłać (towary); Verladen *m* ładownik *m*; Verladung *f* (za)ładowanie, wysyłanie *n.* (towarów).

Verladungskosten *pl* koszt załadowania; -platz *m* ładownia *f*; -schein *m* deklaracja towarów, spis towarów załadowanych; żeg. konosament *m*; -station *f* stacja załadowania.

Verlag [-lak] (-e)s *m* nakład *m*; ein Buch in ~ nehmen, wydać książkę; im ~ von... nakładem...

Verlagsanstalt *f* instytut wydawniczy; -bücher *pl* książki nakладowe; -buchhandel *m* księgarstwo nakладowe; -buchhändler *m* księgarz-nakładca; -buchhandlung *f*, -geschäft *n* księgarnia nakładowa; -kosten *pl* koszt nakładu; -recht *n* prawo nakładu; -werk *n* dzieło nakладowe.

verlangen *I vn.* (h) nach *etw.* ~ żądać, zapagnąć czego. II *va.* żądać, pragnąć, domagać się, chcieć; das ist zuviel verlangt, tego zawiele; geld: viel verlangt, bardzo poszukiwany. III *vm.* es verlangt mich, zu... pragnąłbym. IV *V-* *n* I żądanie *n*; auf ~ na żądanie. 2 pragnienie *n* czego.

verlangern *va.* (sich) przedłużyć, wydłużyć (się); die Frist ~ przedłużyć, prolongować termin; Verlangern *f* I przedłużenie *n.*, prolongacja *f*. 2 (-sstück *n*) alonż, przydłużek *m*. 3 wydłużenie *n* się.

Verlangsamung *f* zwolnicie (kroku etc.); Verlangsamung *f* zwolnienie. verlar'pfern *va.* fam. roztrwonić.

verlarven *va.* (sich) zamaskować (się).

verlassen *va.* lubkować. Verlass *m*; es ist kein ~ auf ihn, nie można na nim polegać.

verlassen *I va.* opuścić, porzucić; sich auf j-n ~ zdać się na kogo, polegać na kim. II *a* opuszczenie, samotny; niezamieszkały, opustoszały; Verlassenheit *f* samotność *f*, osamotnienie *n*; verlasslich *a* godny zaufania, pewny; Verlasslichkeit *f* godność zaufania; Verlassung *f* opuszczenie *n.*

verlassen *m*; mit ~ za pozwoleniem. verlauf *m* I (pre)ciąg, tok; upływ (czasu); im ~ von (vier Tagen), w ciągu...; nach ~ von (z Wochen) po ~ upływie. 2 przebieg *m* (choroby etc.); verlaufen *vn.* (sn) I upłynąć, upły-

wać. 2 (pre)mijać (o czasie). 3 mied przebieg (o chorobie etc.); wie ist die Sache ~? jak się sprawa skończyła? II sich ~ 4 zabić; bil. zgubić się. 5 (o tłumie) rozbiegać (rozpraszać) się. verlaufen *a* zawszony.

verlaufen *va.* rozgłosić; ogłosić, podać do wiadomości.

verlaufen *vn.* (h i sn); es verläutert, krzący pogłoska, mówią; wie verläutert, jak słyhać, jak mówią.

verleben *va.* przeżyć, przepędzić (lato gdzie); verlebt *a* I przeżyty, zużyty, zniszczony, zblazowany. 2 spędzony, przeżyty (czas).

verlegen *I va.* I przełożyć; przenieść (na inne miejsce); odroczyć (termin etc.); odłożyć (na inny dzień); ein Geschäft (nach Berlin) ~ przenieść interes do...; seinen Schwerpunkt nach... ~ przenieść punkt ciężkości... 2 zapodziać, zarzucić (chustkę etc.). 3 zaważyć, zagrozić (drogę). 4 wydać (książkę). II sich auf *etw.* ~ oddać się czemu, wziąć się do cz., rzucić się na co (na spekulacje etc.). III *a* I zleżały (towar). 2 zakłopotany, zafenowany, zmieszany; um Geld ~ sein, być w kłopotach pieniężnych; er ist nie um eine Antwort ~ ma zawsze gotową odpowiedź.

Verlegenheit, pl -en *f* kłopot, ambaras *m*, zakłopotanie *n*, przykre położenie; in ~ setzen, uprawić *k.* w zakłopotanie; sich aus der ~ ziehen, wybmać z kłopotu.

Verleger *m* nakładca *m*. Verlegung *f* I przeniesienie (się); odroczenie (terminu), odłożenie; ~ des Wohnsitzes, przeprowadzenie *n* się. 2 zarzucenie *n*. 3 wydawnictwo *n*.

verleihen *va.* j-m *etw.* ~ obryzdzic komu co; j-m seine Freude ~ radość czyją w smutek obrócić.

verleihen *va.* I nadać (przywilej, tytuł etc.); obdarzyć (k. czem). 2 pożyczyc (na zastaw), wypożyczyć. 3 użyzyć (komu czego); Verleiher *m* (wypożyczający; użyczający; Verleihung *f* (wypożyczenie; użyczenie; nadanie *n.* (tytułu etc.); -zurkunde *f* akt nadawczy.

verleihen *va.* naklonić, namówić (do cz.); sich ~ lassen, dać się namówić; Verleihung *f* namowa *f*, naklonienie *n*.

verle'nnen *va.* zapomnieć (co się umiało), wyjść z sprawy.

verle'sen *va.* odczytać; wywołać (nazwiska); sich ~ omylić się w czytaniu; **Verle'sung** *f* odczytanie *n.*

verle'tzbar *a.* naruszalny; mogący być raniony; delikatny; wrażliwy; **verle'tzen** *va.* 1 ~ szkodzić; (sich) skaleczyć, zranić (się). 2 naruszyć, gwałcić (prawo etc.). 3 fig. obrazić, urazić; **verle'tzlich** *a.* ob. verletzbar; **Verle'tzung** *f* 1 poranienie, skaleczenie, obrażenie (ciała). 2 naruszenie, uchybienie, pogwałcenie *n.* (prawa etc.). 3 obraza *f.*

verle'u'gnen *va.* wypierać się (czego, kogo); zaprzeczać (czemu); seine Unterschrift ~ nie przyznawać się do podpisu; sich ~ lassen, kazać powiedzieć, że się nie jest w domu; sich selbst ~ zapierać się siebie, zapominać o sobie dla innych; **Verle'u'gner** *m.* wypierający się czego; **Verle'u'gung** *f* zaprzeczenie, zaparcie się.

verle'u'mden [-lojm-] *va.* spotwarzać, szkalować, oczernić(a), obgadywać; **Verle'u'mder(in)** *s.* oszczerca, potwarka (-czyni); **verle'u'mderisch** *a.* potwarczy, oszczerczy; **Verle'u'mdung** *f* potwarz *f.*, oszczerstwo *n.*

verlie'ben, sich ~ zakochać się (in j-n w kim); **verlie'bt** *a.* zakochany; sterblich ~ zakochany na żobój; -e Augen machen, żalotnie oczyma strzełać; **Verlie'bte(r)** *s.* zakochany (-na); **Verlie'btheit** *f* zakochanie *n.*; kochliwość *f.*

verlie'gen *I va.* przeleżeć. II *vn.* (sn) zleżeć się, zepsuć się przez długie leżenie (ob. verlegen III).

verlie'ren *va.* (z)gubić; (s)tracić (an einer Ware na towarze); przegrać (bitwę, sprawę etc.); utracić (prawo etc.); j-n aus den Augen ~ stracić k. z oczu; sein Vermögen ~ stracić majątek; sich ~ (z)gubić się; zginać, zawieruszyć się, przepaść; zniknąć, zatracić się; sich aus dem Gesichte ~ stracić się z oczu; **Verlie'rer** *m.* tracący, przegrany.

Verlie's [-lils] -es, pl -e *n.* więzienie podziemne, loch *m.*

verlo'ben *va.* (sich) żarzyć (się); **Verlo'bnis** *n.* zaręczyny *pl.*; **Verlo'bte(r)** *s.* żarzący (-na); **Verlo'bung** *f* żarączyny *pl.*; -sanzeige *f.*

zawiadomienie o żaręczynach; -**sring** *m.* pierścienek żaręczynowy.

verlo'cken *va.* zwabić, przynęcić; sich ~ lassen, dać się skusić na co; -d *a.* nęcący, pojętny; **Verlo'cker** *m.* nęciciel, kusiciel *n.*; **Verlo'ckung** *f.* przynęta, pokusa *f.*

verlo'ddert *a.* zjadłaczony.

verlo'gen [-lo-] *a.* kłamliwy; **Verlo'genheit** *f.* kłamliwość *f.*

verlo'hnen *vim.*: es verlohnt die (a. sich der) Mühe, oplaca się, warto. **verlo'ren** [-lo-] *a.* stracony; zgubiony; przegrany; ein -er Posten, stracona placówka; der -e Sohn, syn marnotrawny; ~ geben, dać za wygraną; ich gebe das Spiel ~ daje za wygraną; -geben *vn.* (sn) zginać, przepaść, zawieruszyć się.

verlo'schen *I vn.* (sn) (z)gasnąć, wygasnąć, dogorywać. II *va.* zgasić.

verlo'sen *va.* puścić na loterie; rozlosować; **Verlo'sung** *f.* (roz)losowanie; puszczenie *n.* na loterie.

verlo'ten *va.* zalutować. [*ny.*] **verlo'tert**, **verludert** *a.* zjadłaczony. **verlo'mpt** *a.* 1 zjadłaczony. 2 w łachmanach.

Verlu'st, -es, pl -e *m.* strata (pieniędzy, czasu etc.), utrata *f.* (kauceji, praw etc.); ~ erleiden, ponieść stratę; ~ am Kurse, strata na kursie; ~ im Spiel, przegrana *f.*; bei-~ (der Kaution) pod utratą...; -**bilanz** *f.* bilans deficytowy; **verlu'stbringend** *a.* przynoszący straty; **verlu'stig** *a.* pozbawiony czego; einer Sache ~ gehen, werden, stracić co; sich einer Sache ~ machen, pozbawić się cz., narazić się na utratę czego.

Verlu'st-jahr *n.* handl. rok deficytowy; -**und Gewinn-konto** *n.* rachunek strat i zysków; -**rechnung** *f.* obliczenie strat; **verlu'streich** *a.* -e Schlacht, krwawa bitwa.

verma'chen *va.* zapisać (legat).

Verma'chnis *n.* zapis, legat; testament *m.*; -**geber** *m.* zapisodawca *m.*; -**nehmer** *m.* zapisobierca *m.*

verma'hlen *va.* (sich) ożenić (się); sich mit j-m ~ zaślubić k., ożenić się z kim, wyjść zamaż za k.; **Vermählung** *f.* ślub *m.*, zaślubiny *pl.*

Vermählungs-feier *f.* wesele *n.*; -tag *m.* dzień ślubu.

verma'hnen *va.* napominać, upo-

minać; **Verma'hnung** *f.* upomnienie; **vermalede'i'en** *va.* przeklinać. [*n.*] **verma'nigfachen**, **verma'nigfaltigen** *va.* urozmaicić.

verma'uern *va.* zamurować.

verma'hren *va.* (sich) pomnożyć, powiększyć, rozmnóżić (się); **Vermehrung** *f.* pomnożenie, powiększenie, rozmnożenie *n.* (się), rozrost *m.*

vermei'den *va.* unukać (czego), stronić (od kogo); um Mißverständnisse zu ~ dla uniknięcia nieporozumień; **Vermei'dung** *f.* uniknięcie, unikanie *n.*

vermei'nen *va.* mniemać, sądzić; wyobrażać sobie; przypuszczać; **vermei'ntlich** *a.* mniemany, rzekomy.

vermei'den *va.* poznać; mit Respekt zu ~ z przeproszeniem.

verme'ngen *va.* mieszać; sich ~ mit, zmieszać się z (czem); **Vermengung** *f.* zmieszanie; zamieszanie *n.* [czyć, uobczyać.]

verme'nshlichen *va.* ucziwioć. **Vermerk**, -(e)s, pl -e *m.* notatka, uwaga *f.* (zanotowana), zapisek *m.*; **verme'rken** *va.* zanotować; zaznaczyć; etw. übel ~ wziąć co za złe.

verme'ssen¹ *I va.* odmierzyć, wymierzyć, robić pomiary. II sich ~ 1 omylić się (mierząc), źle mierzyć. 2 odważyć się, śmieć, pozwalać sobie; sich zu viel ~ zbyt wiele sobie ufać, mieć zbyt wysokie mniemanie o sobie.

verme'ssen² *a.* zachwały; arogancki; zarozumiały; **Vermessenen** *f.* zachwałność; arogancja; zarozumiałość *f.*

Verme'sser, -s *m.* mierniczki *m.*; **Vermessung** *f.* pomiar *m.*, (wy)mierzenie *n.*

Vermessungs-arbeit *f.* praca pomiarowa; -**büro** *n.* biuro miernicze.

vermie'tbar *a.* do wynajęcia; **vermie'ten** *va.* wynająć; sich ~ godzić się do k., do służby; **Vermie'ter(in)** *s.* wynajemca (-czyni), odnajmujący (-ca); **Vermie'tung** *f.* (wynajem *m.*, wynajęcie *n.*) -**büro** *n.* biuro pośrednictwa w najmie mieszkań.

vermi'ndern *va.* (sich) zmniejszyć (się); **Vermi'nderung** *f.* zmniejszenie, uszczuplenie, ujęcie *n.*

vermi'schen *va.* mieszać, z(a)mieszać; Milch mit Wasser ~ rozcieńczać, rozwodnić mleko; Rassen ~ krzyżować rasy; **vermischt** *a.* mie-

szany; -e Nachrichten, różne wiadomości; **Vermi'schung** *f.* zmieszanie *n.*, mieszanina *f.*; krzyżowanie *n.* (ras); stop, alajz *m.* (kruszców); apt. mikstura *f.*; fleischliche ~ spółkowanie *n.*

vermi'ssen *I va.* zauważyć *a.* odczuć brak czego; ich -e etw., brak mi czego; wir haben ihn vermi'sst, odczuliśmy jego nieobecność; die vermi'stete Summe, brakująca suma; ~ werden, z(a)ginać, zapodziać się; zniknąć. II *V-* *n.* brak *m.*, nieobecność *f.*; **Vermi'ßte(r)** *m.* zaginiony *m.*

vermi'tteln *va.* i *vn.* (H) pośredniczyć (w czym); j-m eine Stelle ~ wyrobić komu posadę; in einer Sache ~ pośredniczyć w czym; *handl.* wir ~ die Einkäufe, załatwiamy zakupy; einen Streit ~ załagodzić spór; **vermi'ttels**(t) *pp.* za pomocą (czego), przez; **Vermi'ttler(in)** *s.* pośrednik (-iczka); (ob. verbeten); **Vermi'ttlung** *f.* pośrednictwo *n.*; durch j-s ~ za czystem pośrednictwem.

Vermi'ttel(e)lungs-amt *n.*, -stelle *f.* telef. centrala *f.*; -station *f.* stacja pośrednia; -**versuch** *m.* próba ugodowa; -**vorschlag** *m.* propozycja ugodowa.

vermo'beln *va.* *fam.* a) spieniężyć (co), wyzbyć się (czego); b) j-n ~ zbesztać kogo; zbić kogo.

vermo'dern *vn.* (sn) zbawiwieć.

vermo'ge *pp.* zapomocą; na mocy. **vermo'gen** *va.* *I* móc, zdołać, potrafić, mieć możliwość, żyć w stanie. 2 über j-n ~ mieć wpływ na kogo. 3 j-n zu etw. ~ skłonić k. do cz.

Vermö'gen², -s *n.* 1 możliwość, moc, siła; władza *f.*; das steht nicht in meinem ~ to nie w mojej mocy. 2 majątek *m.*; ~ erwerben, dorobić się majątku; **vermö'gend** *a.* 1 wiel ~ moźny, mający znaczne wpływy. 2 majątny, zamoźny.

Vermö'gens-abgabe *f.* danina *f.*; -**abschätzung** *f.* oszacowanie majątku; -**ange.eigenheit** *f.* sprawa majątkowa; -**aufnahme** *f.* oszacowanie majątku; -**bestand** *m.* stan majątku; -**steuer** *f.* podatek majątkowy; -**verhältnisse** *pl.* stosunki majątkowe; -**verwaltung** *f.* zarząd majątku.

vermö'glich *a.* majątny, zamoźny. **vermu'mmen**, sich ~ zamaskować się; **vermu'mung** *f.* **Vermu'mmung** *f.* zamaskowanie, przebranie *n.* się.

vermuten [-mü-] *va.* przypuszczać, domyślać się (czego); spodziewać się (czego); wer hätte das vermutet? kto by się tego spodziewał?; **vermutlich** *a* przypuszczalny, domniemany; **Vermutung** *f* przypuszczenie, domniemanie *n*, domysł *m*; gegen *a.* wider *alle* ~ nad wszelkie oczekiwanie; sich in ~ verlieren, gubić się w domysłach.

verna-chlässigen *va.* (sich) zaniedb(yw)ać (się); -gt, zaniedbany; **Ver-na**-chlässigung *f* zaniedbanie; opuszczanie się; ~ von Vorschriften, lekceważenie *n* przepisów.

vernageln *va.* zagwoździć; **verna**gelt *a* fig. zakuty (leb). [szycia.

vernahen *va.* 1 zaszyć. 2 zutyć do **verna**rben *va.* (sich) zabliznić (się); **Ver-na**rbung *f* zabliznienie *n*.

vernarren, sich in *j-n* ~ zadurzyć się w kim; in *j-n* vernarrt sein, być zadurzonym w kim; **Ver-na**rtheit *f* zadurzenie *n* się.

vernaschen *va.* wydać na łakocie. **verne**beln *va.* przesłonić mgłą; zadyć; **Verne**belung *f* zadymanie; wytwarzanie *n* zasłony dymnej.

vernehmbar *a* dosłyszalny.

vernehmen I *va.* 1 (u)słyszeć; do-wiedzieć się (o czym); wie man vernimmt, jak slychać. 2 przesłuchać, badać (świadka etc.). II *V-n*: dem ~ nach, jak slychać; gutem ~ nach, dowiadujemy się z dobrego źródła; **verne**hmlich *a* wyraźny, donośny, głośny; zrozumiały; **Verne**hmlichkeit *f* donośność; zrozumiałość *f*; **Verne**hmung *f* jr. przesłuchanie *n*; **verne**hmungsfähig *a* mogący być przesłuchany.

verneigen, sich ~ ukłonić się; **Verne**igung *f* ukłon, pokłon *m*.

verneinen *va.* (za)przeczyć; **Frage** ~ odpowiedzieć przecząco na pytania; -d *a* przeczyć; **Verne**inung *f* (za)przeczenie *n*.

Verneinungsfall *m*: im ~ w razie zaprzeczenia, jeżeli nie, -satz *m* gr. zdanie przeczące.

verneichten *va.* 1 zniszczyć, z(a)glądzić, zniszczyć, unicestwić. 2 unicestwić; -d *a* niszczylielski; **Verne**ichter *m* niszczyiciel *m*; **Verne**ichtung *f* (z)niszczenie, zniweczenie *n*, zagłada *f*.

Verneichtungsfeuer *n* mil. ogień

niszczący; -krieg *m* wojna mordercza, eksterminacyjna.

verneickeln *va.* oniklować.

verneien *va.* zanitować, zaklepać; **Verne**itung *f* zanitowanie *n*.

Verneuft *f* rozsądek, rozum *m*; *j-n* zur ~ bringen, nauczyć kogo rozumu; bei ~ sein, być przy zdrowych zmysłach; -ehe, -heirat *f* małżeństwo z rozsądku; **Verne**unftelei' *f* mędrkowanie *n*, sofistyka *f*; **verne**unftsmaß *a* rozumowy, racjonalny, logiczny; **Verne**unfts Glaube *m* racjonalizm *m*.

verneunftig *a* rozsądny, rozumny; ~ werden, zmądrzeć; **Verne**unftigkeit *f* rozumność; logiczność *f*.

Verneunftslehre *f* logika *f*; **verne**unftslos *a* nierozsądny, nierozumny; -losigkeit *f* nierozsądek *m*; **verne**unftsmaßig *a* rozumowy, racjonalny; -schluß *m* wniosek rozumowy; syllogizm *m*; **verne**unftswidrig *a* nielogiczny, nieracjonalny.

veröden [ferö-] I *va.* spustoszyć; opustoszyć. II *vn.* (sn) opustoszeć, wyludnić się; **verö**det *a* opustoszały; **Verö**dung *f* opustoszenie, wyludnienie *n*.

veröffentlichen *va.* obwieścić, ogłosić, opublikować; **Verö**ffentlichung *f* obwieszczenie, ogłoszenie, opublikowanie *n*.

Verona'l [-näl] *n* apt. weronal *n*.

Verona'ka [-rö-] *f* Weronika.

verordnen *va.* 1 rozporządzić, nakazać, zalecić; przepisać, zaordynować (lekarstwo). 2 ustanowić; **Verordnung *f* nakaz *m*, rozporządzenie *n*; przepis (lekarSKI); -sblatt *n* dziennik rozporządzeń.**

verpachten *va.* wydzierżawić; **Verpa**chter, **Verpachter** *m* oddający w dzierżawę; **Verpa**chtung *f* wydzierżawienie *n*.

verpacken *va.* zapakować, opakować; **Verpa**cker *m* pakier *m*; **Verpa**ckung *f* zapakowanie, opakowanie *n*; -sleinwand *f* płótno do opakowania.

verpassen *va.* przeoczyć; opuścić (okazję); den Zug ~ spóźnić się na pociąg.

verpesten *va.* zapowietrzyć, **verpe**stet *a* zapowietrzony; **Verpe**stung *f* zapowietczenie *n*.

verpfählen *va.* opalać, ogrodzić palami; **Verp**fählung *f* opalowanie *n*; **verp**fänden *va.* zastawić, dać w zastaw; sein Wort ~ dać słowo; **Verp**fänder *m* zastawca *m*; **Verp**fändung *f* zastawienie *n*.

verpfählen *va.* przesadzić; *fig.* przeszczyć; **Verp**fähnung *f* przesadzenie *n* (roślin).

verpflegen *va.* 1 (wy)żywić; zaopatrywać. 2 pielegnować (chorego); **Verp**flegung *f* 1 wyżywienie; zaopatrywanie *n*; żywność *f*; mil. zaprowiantowanie *n*. 2 pielegnowanie *n*.

Verpflegungsamt *n* urząd zaopatrywania; -kosten *pl* koszta utrzymania; -magazin *n* mil. magazyn żywnościowy; -staffel *f* mil. kolumna prowiantowa.

verpflichten *va.* (z)obowiązać (zu etw. do cz.), włożyć w k. obowiązek; *j-n* zu Dank ~ zobowiązać kogo; sich ~ zobowiązać się; **Verp**flichtung *pl* -en *f* zobowiązanie *n* (ob. nachkommen 2); obowiązek *m*, powinność *f*; eine ~ eingehen, wziąć na siebie zobowiązanie *a*, obowiązek.

verpflichten *va.* (o)palikować.

verpfuchen *va.* sfuszrować, spartolić, spartaczyć, *fam.* sknocić.

verpfuchen *va.* zalać smolą.

verpfuppen, **verp**lau'ern *va.* die Zeit ~ przepędzić czas na pogawędze; sich ~ wygadać się.

verpfupern *va.* *fam.* roztrwonić.

verpönen *va.* (pod karą) zakazać.

verprassen *va.* przehulać, przetrwonić. [trywać (się) w żywność].

verprovantieren *va.* (sich) zaopatrywać II *vn.* (sn) wybuchać; z hukiem spłonąć. II *va.* wystrzelić. III *sich* ~ *fig.* wydać wszystkie pieniądze, wysupłać się.

verpulvorn *va.* sproszkować; *fam.* viel Geld ~ roztrwonić pieniądze.

verpumpen *va.* wypożyczyć.

verpuppen, sich ~ przeobrazić się w poczwarkę; **Verpu**ppung *f* przeobrażenie się w poczwarkę.

verpusten, sich ~ odetchnąć.

Verputz *m* tynek *m*, wyprawa *f*; **verpu**tzten *va.* 1 otyknąć, obrzuć kądem wapnem. 2 *fam.* przepuścić pieniądze; spuścić, spałaszować.

verqualmt *a* zadymlony.

verquicken *va.* rteć, ortęcać,

amalgamować; (sich) łączyć; gmatwać (się); **Verqu**ickung *f* ortęczenie, amalgamowanie *n*; *fig.* komplikacja *f*.

verrammeln *va.* zatarasować; **Ver**rammung *f* zatarasowanie *n*; **verra**mschen *va.* sprzedawać za bezcen.

verrant *a* *fig.* uparty; manjacki.

Verrat-, -es *m* zdrada *f*; **verra**ten *va.* zdradzać; sich ~ zdradzić się; **Verra**ter *m* (-in *f*) zdradca (-czyni); **Verräterei** *f* zdradliwość, perfidia *f*; **verra**terisch *a* zdradziecki, zdradliwy;

verrau'chen I *va.* wypalić; wydawać na palenie (papierosów). II *vn.* pójść z dymem; wywietrzeć; *fig.* seinen Zorn ~ lassen, ochłonąć z gniewu; **verrau**'chern *va.* zadyć.

verrau'schen *vn.* (sn) przebrzmieć; (o czasie) szybko mijać, przelcieć.

verre'chnen *va.* wstawić w rachunek, zarachować, wliczyć; sich ~ omylić się w rachubie, przeliczyć się (t. fig.); sich mit *j-m* ~ rozliczyć (obliczyć) się z kim; **Verre**'chnung *f* wstawienie w rachunek, wliczenie; przeliczenie *n* się, omyłka *f* w rachunku; rozrachunek *m*. rozliczenie *n* się.

Verre'chnungs-scheck *m* czek przelewowy; -stelle *f* izba rozrachunkowa; -wesen *n* rachunkowość *f*.

verre'chen *vn.* (sn) gm. zdechnąć.

verre'den *va.*: etw. ~ zarekać się czego; sich ~ wygadać się; er hat sich verredet, wyrwało mu się.

verre'gnen *va.*: das Fest wurde verregnet, deszcz popsuł zabawę.

verrei'ben *va.* rozierać.

verrei'sen I *vn.* (sn) wyjechać; oft ~ wyjeżdżać. II *va.* przejeździć; wydawać na podróże; **verreist *a* w podróży; er ist ~ wyjechał.**

verre'nken *va.* zwinąć (tność etc.); **Verre**'nkung *f* zwiniecie *n*.

verre'nnen *va.* zabieć (komu drogę); sich ~ zapędzić (zagalopować) się; sich in etw. ~ zaciętrzewić się, upornie się w czym zaciąć.

verri'chten *va.* wykonać, sprawić; zalaćwać (a) (interesa), spełnić (obowiązek); sprawować (urząd); seine Nordrft ~ odbywać potrzebę; Wunder ~ dokazywać cudów; **Verri**'chtung *f* sprawowanie, pełnienie, zala-

wianie, odprawienie, odbywanie *n*; czynność, funkcja *f*; dienstliche -en, czynności służbowe; wünsche gute ~ 1 życzyć powodzenia!

verriegeln *va.* zarygłować; *mil.* zatarasować (okop).

verringern *va.* (sich) zmniejszyć (się); **Verriingerung** *f* zmniejszenie *n* (się); **verringern** *vn.* (sn) upłynąć, **verrohen** *vn.* (sn) zdziżyć; **verrohter Mensch**, człowiek zdziżaczy, brutal *m*.

verrosten *vn.* (sn) zardzewieć, **verrotet** *a* zgnyli; *fig.* przestarzały, zacofany, przedpotopowy.

verrucht *a* nieczny, haniebnny; bezbożny; **Verruchtigkeit** *f* nieczność *f*.

verrücken *vn.* (sich) przesunąć, przenieść (się); **verrückt** *a* 1 przesunięty. 2 zwarjowany, obłąkany; ~ werden, zwarjować, oszaleć; ~ machen, doprowadzić do szaleństwa;

Verrückte(r) *s* szaleniec, warjat(ka); **Verrücktheit** *f* szaleństwo *n*, warjacja *f*, obłąd *m*; **Verrückwerden** *n*; **dasist zu** ~ oszaleć można; **Verrückung** *f* przesunięcie, przestawienie *n*.

Verru'm *n* niesława, zła opinia; *in* ~ bringen, znieśliwić, zdyskredytować; *in* ~ erklären, bojkotować; wykluzyć *z* towarzystwa, umieścić *n* indeksie; *in* ~ kommen, okryć się nieślawą; ~ *in* stehen, mieć złą opinię;

verruhen *1 va.* zepsuć opinię, znieśliwić; zdyskredytować. *II a* osławiony, mający złą opinię; **Verru'serklärung** *f* umieszczenie *n* indeksie; (z)bojkotowanie *n*.

Vers [fɛrs] -es, *pl -e m* wiersz *m*; ~e machen, pisać wiersze; *fig.* ich kann mir keinen ~ daraus (a. darauf) machen, nie mogę tego pojąć.

versa'gen *1 va.* 1 odmówić; **dies Vergnügen** kann ich mir nicht ~ nie mogę sobie odmówić tej przyjemności; *die Beine* ~ mir den Dienst, nogi odmawiają mi posłuszeństwa. 2 sie ist schon versagt, ona już jest gdzieindziej *a.* przez kogo innego zaproszona (do tańca etc.); już komu innemu rękę oddała. *II vn.* (h) nie dopisać; (o strzelbie) spalić *n* pannewce; *mech.* nie działać; *die Kräfte* ~ mir, siły mnie opuszczają; **Versa'ger** *m* niedostrzał *m*, spalenie *n* na pannewce; *aw., aut.* wada *f* (w motorze),

zepsucie *n* się (maszyny); **Versa'gung** *f* odmowa *f*.

Versa'illes [wersaj] *geo.* Wersal. **versa'izen** *va.* zasolić, przesolić; *fig.* zepsuć (komu zabawę).

versa'mmeln *va.* (sich) zbierać, zgromadzić (się); **Versa'mmlung** *f* zgromadzenie, zebranie; *mil.* zbiórka *f*.

Versa'mlungs-ort *vn.* (sn) miejsce zgromadzenia, punkt zborny; **-raum** *in.* -zimmer *n* pokój *n* na zebrania; **swiethica** *f*.

Versa'nd, -(e)s *m* wysyłka, ekspedycja *f*; -artikel *m* artykuł ekspozytowy; **versa'nd-bereit** -, -fertig *a* gotowy do wysyłki; -bier *n* piwo ekspozytowe.

versa'nden *vn.* (sn) zapisać się. **Versa'nd-geschäft**, -haus *n* dom ekspedycyjny *a.* ekspozytowy.

Versa'tz *m* zastaw *m*; zastawienie *n*; -amt *n* zakład zastawniczy, lombard *m*; -stück *n* 1 zastaw *m*. 2 te. dekoracje ruchome.

versau'en *va.* gm. zaświńnić. **versau'ern** *vn.* (sn) skwaśnić, skisnąć; *fig.* zaśniedzieć; stężyć.

versau'fen *va.* gm. przepić. **versäu'men** *va.* zaniedbać, omieszkąć, pominąć (okazyje), opuścić (lekcje); spóźnić się; *den Zug* ~ spóźnić się na pociąg; *es ist keine Zeit zu* ~ niema czasu do stracenia; *j-n* ~ zatrzymać *k.*; *mit. den Appell* ~ nie stawiać się na apel; **versäu'mnis** *n* 1 opóźnienie, zaniedbanie, opuszczenie *n*; strata *f* czasu; -urteil *n* wyrok zaoczny; **Versäu'mung** *f* ob. Ver-säumnis.

Vers'baum *m* budowa wiersza. **versch'chern** *va.* przeszechrować.

versch'affen *va.* dostarczyć, wyrobić (komu posiadę); wystarać się (o pieniądze etc.); nastąpić (klienta etc.); zjednać (sobie szacunek); *sich selbst Recht* ~ wymierzyć sobie sprawiedliwość; **Verscha'fung** *f* dostarczenie, wyrobienie, wystaraanie *n* się (o co); dostawa *f*.

versch'alen *va.* oszalać, opierzyć, zabić deskami; **Verscha'lung** *f* opierzenie, oszalenie, odeskowanie *n*.

versch'alten *vn.* (sn) przebrzmieć. **versch'amt** *a* zawstydzony; wstydlivy; wstydzący się zebrać; **Verschämtheit** *f* wstydlivość; konfuzyja

versch'änzen *va.* (sich) oszańcować (się); **Verscha'nzung** *f* oszańcowanie *n*.

verschä'rfen *va.* 1 obostrzyć (skarę); przyspieszyć (tempo). 2 *fam.* sprzedawać kradzione rzeczy; **Verschä'rfung** *f* obostrzenie *n*.

verschä'rren *va.* zagrzebać, zakopować; **verschä'rden** *I vn.* (sn) zejść ze świata, umrzeć. *II V-n* zgon *m*.

versch'e'nken *va.* 1 (po)darować, rozdać. 2 szynkować.

versch'e'rzen *va.* etw. ~ lekko-myślnie stracić co; **Versch'e'rzung** *f* utrata czego przez lekkomyślność.

versch'euchen *va.* wyposzczyć; odstraszyć; odpędzić (troski).

versch'ycken *va.* wysłać; zesać (na Sybir etc.). [rozrzadza.]

Verschle'bebahn *m* kol. stacja **verschle'ben** *va.* 1 (sich) przesunąć (się); przetaczać (wagon). 2 paskować. 3 odroczyć; zwlekać; **Verschle'ber** *m* kol. manewrowy *m*; **Verschle'bung** *f* przesunięcie, przetaczenie *n* (wagonów). 2 odroczenie *n*.

verschle'den *a* 1 różny, rozmaity, odmienny; -er Meinung sein, być odmiennego zdania; *zu -en Malen*, kilkakrotnie; *ad. różnie*, rozmaicie. 2 zmary; -artig *a* różnorodny; **Verschle'denartigkeit** *f* różnorodność *f*;

-erlei *a* różnorodny; -farbig *a* różnobarwny; **Verschle'denheit** *f* różność; odmiennosc *f* (der Ansichten zdan); **verschle'dentlich** *a* *id.* rozmaity (-cie); niejednokrotnie; w różnych czasach.

verschle'ßen *I va.* wystrzelać (naboje). *II vn.* (sn) wypłócić, wyblaknąć. *III sich in j-n* ~ zadurażyć (zakochać) się *w* kim.

verschle'ffen *va.* przewozić statkiem; załadować *n* statek; **Verschle'ffung** *f* przewożenie statkami; załadowanie *n* na statki; -shafen *m* port załadowczy.

versch'i'mmeln *vn.* (sn) spleśnieć. **versch'alcken** *vn.* (sn) zżółcić się.

versch'al'en *I va.* przespać (noc); zasnąć. *II a* zaspany; senny, ospały; **Versch'alfenheit** *f* ospalność *f*.

Verschla'g *m* przepięczenie *n*, przegroda *f*; **verschla'gen** *I va.* 1 zabić gwoździami, deskami; przepięczyć, przegrodzić. 2 eine Stelle im Buch ~

(przewracając kartki *n* książce) zgubić stronicę, która się czytało; *den Ball* ~ zgubić piłkę. 2 *zeg.* zbroczyć; ~ werden, być zapędzonym (na wyspę etc.). *II vn.* (sn). 4 zletnieć; ~ lassen, ostudzić (wodę etc.). 5 *das verschlägt nichts*, nie nic szkodzi; *es verschlägt mir die Rede*, nie mogę dalej mówić; *was verschlägt's?* co to szkodzi? *III a* kuty, przebiegły; **Verschla'genheit** *f* przebiegłość *f*.

verschla'mmen *vn.* (sn) zamulić się; **Verschla'mmung** *f* zamulenie *n*.

verschla'mpen *va.* *fam.* zmarować **verschle'chtern** *va.* (sich) pogorszyć (się); **Verschle'chterung** *f* pogorszenie *n* (się).

verschle'ern *va.* (sich) zasłonić (się) welonem; *fig.* ukrywać; *mil.* przesłaniać; **Verschle'ierung** *f* zaslonienie; *mil.* przeslonienie; *fig.* ukrywanie *n*.

verschle'men *va.* (sich) zaflegnić (się); zamulić (się); (o strzelbie) zanieczyścić (się); **verschleimte Zunge**, obłożony język; **Verschle'mung** *f* zaflegnienie; zamulenie *n*.

Verschle'm *m* 1 sprzedać detalicznie. 2 starcie, zużycie *n* (sich); **verschle'ßen** *I vn.* (sn) ścierać (zużyć) się. *II va.* 1 ścierać, zużyć. 2 sprzedawać detalicznie.

verschle'mmen *va.* przehulać (majątek); **verschle'ndern** *va.* zmarować (czas).

verschle'ppen *va.* zawlec (chorobę); zarzucić (książkę etc.); zwlekać, odwlekać; **Verschle'ppung** *f* zawleczenie (choroby); zarzucenie; zwlekanie, odwlekanie *n*; -spolitik *f* obstrukcjonizm *m*.

Verschleu'derer *m* marmotrawa *m*; **verschleu'dern** *va.* 1 roztrwonić, (z)marnować. 2 sprzedać za bezcen; **Verschleu'derung** *f* roztrwonienie, zmarnowanie *n*; sprzedawanie *z* byle co, za bezcen.

verschle'ßbar *a* dający się zamknąć; **verschle'ßen** *va.* (sich) zamknąć (się) *n* klucz; **doppelt** ~ zamknąć *n* dwa spusty; *med.* zatkać; *fig.* das Herz gegen etw. ~ nie dotrążyć przegrodo czego do serca; *sich einer Sache* ~ nie chcieć wiedzieć o czym; *die Augen gegen etw.* ~ zamknąć oczy *n* co; *in sich* ~ ukrywać, zamknąć

w sobie; **Verschließung** *f* zamknięcie; *med.* zatkanie *n*, obstrukcja *f*.
verschlimmern *va.* (sich) pogorszyć (się); **Verschlimmerung** *f* pogorszenie *n*.

verschlingen *va.* I połknąć, połykać, pożerać, pochłaniać; *fig.* das verschlingt (viel Geld), to pochłania...; i-n mit Blicken ~ pożerać k. oczyma. 2 (sich) spleść, polatać się.

verschlossen *a* skryty, zamknięty w sobie; bei-en Türen, przy drzwiach zamknięty; **Verschlossenheit** *f* skrytość, małomówność *f*.

verschlucken *va.* połknąć; połykać (słowa); sich ~ zachłystać (zakrzuszyć) się; **Verschluckung** *f* połykanie.

Verschluß *m* I zamknięcie *n*. 2 zamknięcie; zacisk *m* (mechanizmu); unter ~ haben, trzymać pod kluczem; -laut *m* *gr.* dźwięk wybuchowy; harter ~ dźwięk twardy, wybuchowy; -stück *n* zatyczka *f*; nasadka końcowa.

verschmaechten *vn.* (sn) omdlewać, vor Durst, Sehnsucht ~ umierać z pragnienia, tęsknoty; vor Langeweile ~ zanudzić się na śmierć.

verschmähen *vn.* (po)gardzić (kim, czym); **Verschmähte** *f* opuszczona (żona etc.); **Verschmähung** *f* (po-)gardzenie *n*.

verschmausen *va.* roztrwonić (majątek) na ucztę.

verschmelzen I *va.* stopić, zlać, połączyć. II *vn.* (sn) zlewać się; *fig.* połączyć się (o bankach etc.); **Verschmelzung** *f* stopienie, zlewanie *n*.

verschmerzen *va.* przeboleć.

verschmie ren *va.* zasmarować; zalepić (otwór); zahazgrać.

verschmitzt *a* przebiegły, kuty; **Verschmitztheit** *f* przebiegłość *f*.

verschmutzen *va.* zabrudzić.

verschnappen, sich ~ wygadać się, verschnappen, sich ~ wytchnąć, wypasać się.

verschneiden *va.* I wykroić; zle skroić (ubranie). 2 kastrować. 3 mieszać różne gatunki wina (fersznitować).

[zaśniętych].
verschneien *va.* zasypać śniegiem.

Verschneit *m* mieszanie wina; **Verschneitene(r)** *m* rzezaniec, eunuch *m*; **Verschneitwein** *m* wino mieszane.

[dasany, zły].
verschnu pft *a* zakatarzony; *fig.* za-

verschnut ren *va.* z(a)wiązać sznurkiem, obstruować.

[niety].
verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

verschoben *a* odroczoney; przesu-

wacić się; **Verschwägerung** *f* powinowactwo, spowinowacenie *n* się.

verschwärmten *va.* przehulać (noc)

verschwärmten *va.* ob. anschwärzen.

verschwarzen I *va.* I przegawędzić (godzine). 2 wypaplać. 3 obgadywać. II sich ~ zagadać się; wygadać się.

verschweigen *va.* zamilczeć (o czym), pominąć milczeniem; j-m etc. ~ zataić co przed kim; **Verschweigung** *f* zamilczenie, zatajenie *n*.

verschweigen *va.* przehulać.

verschweiden *va.* (roz)trwonić, znamować (majątek, zdrowie); **Verschwendern** *m* (-in *f*) marnotrawca (-czyni), utracjusza(ka), rozrzutnik (-ica); **verschwendernisch** *a* rozrzutny, marnotrawny; **Verschwendung** *f* rozrzutność *f*, marnotrawstwo, trwonienie *n*; -ssucht *f* skłonność do marnotrawstwa.

verschwiegen [-szwi-] *a* umiejący milczeć, dyskretny; ein-es Plätzchen, zatajenie, ustronie *n*; **Verschwiegenheit** *f* milczenie *n*, dyskrecja *f*.

verschwimmen *vn.* (sn) zlewać się; rozplywać się; zaciarać się.

verschwinden *vn.* (sn) zniknąć, przepaść, (za)ginać, zanikać; ulotnić się; -d klein, strasznie mały; **Verschwindung** *f* zniknięcie, zanikanie.

verschwindest, a: sie sind ~ to rodzeństwo.

verschwitzen *va.* I przepocić (suknię etc.). 2 *fam.* zapomnieć.

verschwo mmen *a* zamazany, niewyraźny, zamglony.

verschwören *va.* zarzekać (wyrzekać się czego), odprysnąć się (od czego); sich ~ przysięgać; sich zu etc. ~ srzysnąć się na co (na czyją zębę); alles hat sich gegen mich verschworen, wszystko się na mnie sprysnęło; sich hoch und teuer ~ przysięgać się na wszystkie świętości; **Verschwo rener** *m* spryszytowiec, przysięgły, spiskowiec *m*; **Verschwo rung** *f* spryszytowanie *n*, spisek *m*.

[padły].
verschwo nden *a* zaginiony, prze-

verse hen I *va.* I zaopatrzyć; sich mit etc. ~ zaopatrywać się w co; den Wechsel mit dem Giro ~ (za)złożyć weksel. 2 przeoczyć (co), nie dopilnować (czego). 3 sprawować (u-

rząd); pełnić (służbę); die Kinder ~ doglądać dzieci; die Küche, die Wirtschaft ~ zajmować się kuchnią, gospodarstwem. II sich ~ 4 omylić się, przeoczyć. 5 sich einer Sache zu j-m ~ spodziewać się czego po kim; ehe man sich's versieht, zanim się człowiek spostrzeże, w okamgnieniu. III V- n przeoczenie *n*, nieuwaga *f*; aus ~ przez nieuwagę; **verse hentlich ad.** przez nieuwagę.

Verse macher *m* wierszokłeta *m*.

Verse nden *va.* wys(y)łać, rozysłać; ins Ausland ~ eksportować; **Verse nder** *m* wysyłający; **Verse ndung** *f* wys(y)łanie *n*, wysyłka, przysyłka; -agebühren *pl* koszta przysyłki.

Verse ngen *va.* (sich) przypalić (się).

verse nken *va.* (sich) zanurzyć, pograżyć (się); spuścić (trumnę) do grobu; zatopić (okręt); wbić (gwóźdź); sich in etc. ~ pograżyć się w czym; **Verse nkung** *f* zanurzenie, pograżenie, zatopienie, zagłębienie *n*; te. trap.

verse ssen *a* zawzięty (auf etc. *va.* na co); auf etc. ~ sein, uwziąć się na co.

verse tbar *a* dający się przenieść, ruchomy; dający się zastawić; **verse tzen** *va.* I przenieść (na inne miejsce, na inny urząd); przesadzić (kwiaty etc.); przestawić (wyrząz); promować (uczniar); versetzt werden, dostać promocję (ob. Ruhestand, Anklagezustand); sich in j-s Lage ~ wejść w czyje położenie. 2 j-n in Angst ~ nabawić kogo strachu; in Bestürzung ~ wywołać konsternację, zamieszanie (ob. Notwendigkeit). 3 wymierzyć (cios); j-m einen Hieb (a. Schlag) ~ uderzyć k.; j-m einen Stoß ~ pchnąć k. 4 zastawić (zegarek etc.). 5 dodać (miedzi do złota), domieszać, przymieszać, zaprawić. 6 odpowiedzieć, odrzec. 7 zastawić, zabarykadować (drzwi); tamować (oddech); **Verse tzung** *f* przeniesienie (w stan apocynku, na emeryturę); przesadzenie, przestawienie *n*; promocja *f*. 2 zastawienie *n* (w lombardzie). 3 mieszanie (kolorów, kruszców), zaprawienie *n*. 4 wymierzenie *n* (ciosu).

verse uchen *va.* zakazać, zarazić; **Verse uchung** *f* zakazanie, zarazenie

Verse rfu B *m* stopa wierszowa. [n].

Versicherer, -s *m* ubezpieczający; **versichern** *va.* I zapewnić (k. o

czem); się o czem; seien Sie versichert, hadz pan pewny a. przekonany. 2 zabezpieczenie (eine Summe auf einer Besetzung sumę na posiadłości); (sich) ubezpieczyć (się); sich mit (5000 Mark) ~ ubezpieczyć się na...; sein Leben ~ ubezpieczyć się na życie; **Versicherung(er)** s ubezpieczony (-na); **Versicherung**, **pl-en f** I zapewnienie n. 2 zabezpieczenie; ubezpieczenie n, asekuracja f (auf den Erbensfall na dożycie, auf Gegenseitigkeit wzajemnie, gegen Einbruch od kradzieży z włamaniami).

Versicherungs-agent m akwizytor, agent ubezpieczeniowy; -**anstalt** f instytucja ubezpieczeniowa, ubezpieczalnia f; -**antrag** m wniosek m, deklaracja f; -**gesellschaft** f towarzystwo ubezpieczeń; -**nehmer** m ubezpieczający się; -**pflcht** f obowiązek ubezpieczenia się; -**prämie** f składka asekuracyjna; -**schein** m dokument ubezpieczeniowy (polisa, kwit); -**summe** f suma ubezpieczona; -**wesen** n sprawy asekuracyjne; -**zwang** m przymus ubezpieczenia (się).

Versicherung **un. (sn)** wyciekać. **versiegeln** **va.** zapieczętować; opieczętować; **Versiegelung** f zapieczętowanie, opieczętowanie; zalakowanie n (butelki). **Ischnäc.** **versiegen un. (sn)** wysychać, wysychać; **versiebert** **va.** posrebrzyć; spieniężyć; versilberte Waren, plater, wyroby platerow(ane); **Versilberung** f posrebrzenie; spieniężenie n.

Versinken un. (sn) I ugrzęznąć, zahnąć, (zaltonać, zapadnąć się. 2 fig. in Gedanken ~ zatopić (pogrążyć) się w myślach; in Schulden ~ popaść w dług; **Versinkung** f ugrzęźnięcie, (zaltonienie n. **Versinbild(lich)** **un. (sn)** obrazowo przedstawiać; **Versinlich** **un. (sn)** uzmysłowić; **Versinlichung** f uzmysłowienie n.

Versippt **va.** spokrewniony. **Versitzen va.** przesiedzieć; sich ~ zasiedzieć się; ślezczać (nad książkami). **Verskunst** f sztuka wierszowania; -**lehre** f wierszowanie n; -**macher** m rymotwórca m. **veroffen** **a gm.** ululany, pijany; **Versoffenheit** f pijaństwo, opilstwo.

versohlen **un. (sn)** podzelać; fig. j-m die Haut ~ dać komu w skórę.

versöhnen **un. (sn)** pojednać, pojednać (się); **versöhlich** **a.** pojednawczy; **Versöhlichkeit** f pojednawczość f; **Versöhnung** f pojednanie n; -**sfest** n sądny dzień (in Zy-dów); -**spolitik** f polityka ugodowa. **versöhnen** **a.** zamysłony; marzacy; **Versöhntheit** f marycielstwo n. **versorgen** **un. (sn)** zaopatrzyć; j-n ~ zapewnić komu byt; seine Töchter ~ wydać córki zamaż; versorgt sein, mieć byt zapewniony; einen Diener ~ umieścić służącego; **Versorgung** f zaopatrzenie; umieszczenie, zabezpieczenie n (k. losu); zapewniony byt.

Versorgungs-anstalt f, -**haus** n przytułek m; schronisko n. **versparen** **un. (sn)** odłożyć, zachować na późniejszy czas.

verspäten **un. (sn)** spóźnić (się); **verspätet** **a.** spóźniony; późny (owoc) **Verspätung** f opóźnienie n.

verspeisen **un. (sn)** spożyć, zjeść. **verspekulieren** **un. (sn)** przepeskułować.

versperren **un. (sn)** zagrozić; zastawić, zatarasować, zaslonić (widok); zamknąć; **Versperung** f zagrozenie, zamknięcie, zatarasowanie n.

verspielen **un. (sn)** przegrać. **verspothen** **un. (sn)** wysztycać, wysmiewać; **Verspothung** f szydzenie, szyderstwo, wyszydzenie n.

versprechen **un. (sn)** obiecywać, przrzekać, przrzec (ob. Berg); seine Fähigkeiten ~ wiel. jego zdolności rokując wielkie nadzieje; ich -e mir nicht viel davon, niewiele sobie po tem obiecuję. **Il sich** ~ I zareczyć się. 2 omylić się (w mowie). **III V-n.** **Versprechen** f przrzeczenie n, obietnica, obietnica f; ein ~ einlösen a. halten, dotrzymać obietnicy.

versprengen **un. (sn)** rozproszyć, rozpedzić; **Versprengung** f rozproszenie n.

versorhten **un. (sn)** rozpryskać; sein Blut für das Vaterland ~ przelać krew za ojczyznę. **Il** przyrzeczenie. **Versprochenermaßen** **ad.** wedle **verspuenden** **un. (sn)** zaspuntować. **verspüren** **un. (sn)** odczuwać, czuć. **verstaatlichen** **un. (sn)** upaństawić; **Verstaatlichung** f upaństwowienie,

verstählen **un. (sn)** nastalić (żelazo). **verstärmpfen** **un. (sn)** utłuc; ubić.

Verständ. (-e) m rozum, rozsądek m; ein Mann von ~ rozumny człowiek; das geht über meinen ~ to jest dla mnie niezrozumiałe; (der Kranke) blieb bei ~ był przytomny; ~ kommen, przyjść do rozumu; ~ ster ~ steht mir still, nic nie rozumiem; nie orientuję się w tem; nicht recht bei ~ sein, być niespełna rozumy.

Verstärker **m.** siła intelektualna; **Verständmässig** **a.** rozumny, rozsądny; -**mensch** m człowiek rozumny, trzeźwo się zapamiętujący na rzeczy; -**schärfe** f bystrość rozumu; -**schwäche** f słabość umysłu, niedołęstwo umysłowe.

verständig **a.** rozumny, rozsądny, roztropny, mądry; **verständigen** **un. (sn)** w etw. ~ zawiadomić, uprzedzić kogo o czem; j-n über etw. ~ wyjaśnić, wytłumaczyć k. co; sich mit j-m ~ porozumieć (w)ać się z kim; **Verständigkeit** f rozumność f; **Verständigung** f I porozumienie n, zgoda f. 2 zawiadomienie n; **verständlich** **a.** zrozumiały, jasny; j-n etw. ~ machen, wyjaśnić, objaśnić komu co; allgemein ~ dla wszystkich zrozumiały; sich ~ ausdrücken, wyrazić się jasno, zrozumiale; **Verständlichkeit** f zrozumiałość, jasność f; **Verständnis**, -**ses** n I rozumienie n; kein ~ für etw. haben, nie rozumieć czego. 2 porozumienie n; **Verständnisinnig** **a.** i ad. porozumiewawczy (-czo); **Verständnislosigkeit** f brak zrozumienia; **Verständnisvoll** **a.** z pełnym zrozumieniem. **verstärken** **un. (sn)** zasmrodzić [niem. **verstärken** **un. (sn)** wzmocnić, powiększyć; **Verstärker** m fot., radio; wzmocniacz m; **Verstärkerrohre** f radio; lampa wzmocniająca; **Verstärkung** f wzmocnienie, powiększenie n; -**en** pl mil. posiłki pl.

Verstärkungsflasche f butelka lejdejska; -**truppen** pl mil. posiłki pl. **verstäten** **un. (sn)** dopuścić, pozwolić. **verstauben** **un. (sn)** (sich) zakurzyć (zaproszyć) się; zamienić się w proch.

verstäuben **un. (sn)** zaproszyć. 2 rozpylać; **Verstäuber** m rozpylacz m.

verstauchen **un. (sn)** zwichnąć; sich den Fuß ~ zwichnąć sobie nogę; **Verstauchung** f zwichnięcie n.

Versteck, (-e) s, **pl -e n** kryjówka; skrytka f, schowanko n, schówek m; zasadzka f; ~ spielen, bawić się w chowanego; **verstecken** **un. (sn)** ukrywać, (s)chować (się); sich vor j-m ~ schować się przed kim (t. fig); **versteckt** **a.** ukryty, schowany; fig. ukryty; tajemniczy, skryty (człowiek).

verstehen **I va.** I (z)rozumieć, pojąć; zu ~ geben, dać do zrozumienia; nicht ~ wollen, udawać głuchego (fam. Greka); verstanden? czyż rozumiał? (ob. Scherz). 2 umieć; Deutsch ~ umieć po niemiecku; nichts von der Musik ~ nie znać się wcale na muzyce. **Il sich** ~ 3 rozumieć się; (das) versteht sich I rozumie się; naturalnie I das versteht sich von selbst, to się samo przez się rozumie. 4 sich mit j-m ~ porozumieć się z kim; sich auf etw. ~ znać się na czem; sich zu etw. ~ przystać na co, poddać się czemu.

verstehen **un. (sn)** usztyniać. **II un. (sn)** (sich) stężeć, (z)esztywnieć; sich auf etw. ~ upierać się przy czem; **Versteifung** f I usztynienie n. 2 stężenie n. 3 upór m.

versteigen, **sich** ~ zapuścić się za daleko; fig. posunąć (zapędzić) się za daleko; za wysoko sięgać; so hoch habe ich mich nie verstiegen, moja ambicja nigdy tak wysoko nie sięgała.

Versteigerer m licytator m; **versteigern** **un. (sn)** licytować; **Versteigerung** f licytacja f, przetarg m. **verstern** **I va.** skamieniać. **II un. (sn)** (sich) skamienić; fig. osłupieć; wie versteinert, jak wryty; **Versteinern** f skamienienie n; skamienialość f.

versterben **un. (sn)** dający się przestawić, ruchomy; **versterlen** **I va.** I przestawić. 2 zastawić (czem). 3 zmienić (twarz, głos). **Il sich** ~ przebrać się; maskować się, udawać, symulować, nie pokazywać, nie dać poznać to sobie; **Versterlung** f I przestawienie n. 2 zastawienie n. 3 udawanie, maskowanie się, symulowanie się; -**skunst** f sztuka maskowania się, symulowania, hipokryzja f.

versterben **un. (sn)** umrzeć.

versteinern *va.* ocieścić; opodatkować;
Versteinern *f* ocalenie; opodatko-
versteigen *a* przesadny, łwanie *n.*
Versteimern *va.* rozstroić; *ver-*
stimmt, rozstrojony (fortepian etc.);
fig. w złym humorze; **Verstimmung**
f rozstrój *m*; zły humor; depresja *f.*
verstoćken *vn* (sn) zbutwieć; (sich)
 stwardnieć; **verstoćkt** *a* zatwardzia-
 ły, zapamiętały; **Verstoćktheit** *f* za-
 twardziałość, zapamiętałość *f*; zaka-
 mieniałość *f* (serca); upór *m.*
verstoñlen *a* potajemny; *ad.* ukrad-
 kiem, pokrytym; ~ nach etw. hinse-
 hen, zerknąć na co ukradkiem.
verstoñfen *va.* (sich) zatkać, zap-
 chać (się); den Leib ~ zapychać żo-
 łądek, wywołać obstrukcję; *verstopft*
 sein, mieć obstrukcję; **Verstopfung**
f zatkanie; *med.* zatwardzenie *n.*, ob-
 strukcja *f*; *an* ~ leiden, cierpieć na
 obstrukcję.
verstoñben *a* zmarły; meine -e
 Mutter, nieboszczyka moja matka.
verstoñrt *a* zmieszany; wzburzony;
 błędny, dzięk (wzrok); **Verstoñrtheit**
f zmieszanie *n.*
Verstoñß *m* uchybienie *n.*, usterka,
 omyłka; **verstoñßen** *l* *va.* odepchnąć,
 wypędzić, porzucić (żonę); ein Kind
 ~ wyrzucić się dziecka. II *vn.* (h) gegen
 etw. ~ uchybić (przeciw) czemu, wy-
 kroczyć przeciw czemu; gegen die
 gute Sitte ~ uchybić dobrym oby-
 czajom; **Verstoñßung** *f* odepchnie-
 cie; wypędzenie, porzucenie *n.* (żony).
verstreichen *l* *va.* (sn) upłynąć,
 mijać, schodzić (o czasie); die Frist
 ~ lassen, nie dopińować terminu;
 der Termin ist verstrichen, termin
 minął. II *va.* zasmarować, zalepić.
verstreuen *vn* *va.* rozsyp(ywać), roz-
 praszać, rozrzucić; **Verstreuen** *f*
 rozsypywanie, rozpraszenie *n.*
verstrićken *va.* I użyty na robie-
 nie pończoch. 2 *fig.* (sich) ~ uwikłać,
 wpłatać (się) w aferę etc.; usidlić (się);
Verstrićkung *f* uwikłanie, wpłata-
 nie, usidlenie *n.*
verstümmeln *va.* uszkodzić (po-
 sąg etc.); przekręcić (depesze); (sich)
 ~ okaleczyć (się); **Verstümmel(r)**
s kaleka *m*; **Verstümmelung** *f* oka-
 leczenie, uszkodzenie; przekręcenie
n. (depeszy).
verstummen *vn.* (sn) oniemieć;

umilknąć, ucichnąć; vor Erstaunen
 ~ oniemieć ze zdumienia; j-n ~
 machen, zatkać komu gębę; **Ver-**
stummung *f* oniewienie *n.*
Versuch [-zuch] -(e)s, pl -e *m* pró-
 ba *f*, doświadczenie *n.*, eksperyment
m; usiłowanie *n.* (zbrodni); zakus *m*;
 -e anstellen, robić doświadczenia,
 eksperymenty; **versu**chen *va.* I pró-
 bować; doświadczyć, robić doświad-
 czenia; skośtować (wina etc.); sein
 Glück ~ próbować szczęścia. 2 (po-
 kusić). 3 wystawić na próbę; **Versu-**
cher(in) *a* kusiciel(ka).
Versuchs-anstalt *f* zakład do-
 świadczalny, probierczy; -ballon *m*
 balon próbny; -kaniachen *n* królik,
 na którym robią doświadczenia; -kar-
 nicketel *n* *fig.* kozieł ofiarny; -station
f stacja doświadczalna; **versu**chs-
 weise *ad.* na próbę, tytułem próby;
 -zweck *m*: zu -cn, w celach doświad-
 czalnych.
Versuchung *f* pokusa *f*, pokusze-
 nie *n*; in ~ führen, wodzić na poku-
 szenie; einer ~ widerstehen, unter-
 liegen, oprzeć się, ulec pokusie.
versudeln *va.* zabazgrać.
versumpfen *vn.* (sn) zabagnić się;
fig. nisko upaść; **Versumpfung** *f* za-
 bagnienie *n*; *fig.* upadek moralny.
versundigen, sich ~ zgrzeszyć;
 sich an j-m ~ zgrzeszyć przeciw ko-
 mu; **Versu**ndigung *f* zgrzeszenie *n.*
versunnen *a*: in Gedanken ~ za-
 topiony, pogrążony w myślach; **Versu-**
nnenheit *f* I upadek moralny. 2
 pogrążenie, zatopienie *n* się w czem.
versußen *va.* osłodzić; *fig.* die Pille
 ~ osłodzić pigułkę; **Versu**ßung *f*
 osłodzenie *n.*
vertagen *va.* odroczyć, odłożyć;
Vertagung *f* odroczenie, odłożenie
n.; -santrag *m* wniosek o odroczenie.
vertandeln *va.* zmarnować (czas
 etc.), przepuścić (pieniądze).
vertanen *va.* przetańczyć (noc).
vertauen *va.* przymocować linami.
vertauschbar *a* zamienny; **verta-**
uschen *va.* zamienić, wymienić;
Vertauschung *f* zamiana, wymiana *f*;
vertaudigen *va.* (sich) bronić, us-
 prawiedliwić (się); **Verte**diger *m*
 obrońca *m*; *sp.* obrońca *f*; **Verte**dig-
 ung *f* obrona *f*; usprawiedliwienie *n.*
 (się); *mil.* ofensywa *f.*

Vertedigungs-anlage *f* mil. polo-
 zenie obronne; -kampf, -krieg *m*
 walka, wojna obronna; -rede *f* mowa
 obrończa, obrona *f*; -schrift *f* obro-
 na, apologia *f*; -stellung *f* stanowisko
 obronne; -zone *f* pas obronny, strefa
 działań obronnych; -zustand *m* stan
 obronny, defensywny.
vertelen *va.* rozdzielić, rozdać;
 (po)dzielić; rozłożyć (podatki); **Ver-**
teiler *m* rozdzielacz; **radio**: rozdziel-
 nik *m* (napęd); *el.* tablica rozdzielna;
Verteilung *f* rozdzielenie, rozdawa-
 nie *n.*, rozdział *m.*
Verteilungs-ausweis *m* wykaz roz-
 działu, repartycyjny; -leitung *f* *el.*
 tor, przewód rozsyłowy; -netz *n* sieć
 rozsyłowa; -schlüssel *m* wskaźnik
 (klucz) rozdzielczy, repartycyjny; -ta-
 fel *f* *el.* tablica rozdzielna.
verteuen *va.* podrożyć; **Verte-**
uerung *f* podrożenie *n.*
verteufelt *a* przekłęty; djabełski;
 piekielny; *ad.* djabełnie.
vertiefen *va.* pogłębić; zagłębić;
 kopać wdół; wydrążyć; sich ~ zagłę-
 bić się; zapuścić się (wglęb lasu etc.);
fig. sich in seine Gedanken ~ pogrą-
 żyć (zatopić) się w myślach; **Vertie-**
fung *f* pogłębienie, zagłębienie; wy-
 drążenie *n*; wklęsłość *f*; ~ in einer
 Wand, wnęką, niszą *f.*
vertieren *l* *vn.* (sn) zbestwić, zwie-
 rzęcić. II *va.* zbestwić; **Vertie**rung
f zbestwienie *n.*
vertikal [-kal] *a* pionowy.
Vertiko, -s, pl -s *m* bieliźniarka *f*.
vertilgen *va.* wytepić, zgładzić,
 zniszczyć; *fam.* pozerać; **Verti**lger *m*
 teściel, niszczyciel *m*; **Verti**lung *f*
 wytepienie, zniszczenie *n.*, zagłada *f*;
 -akrieg *m* wojna mordercza, ekster-
 minacyjna.
vertonen *va.* podkładać (słowa) pod
 muzykę; **Verto**nung *f* podłożenie
 pod muzykę, skomponowanie *n.*
vertraćkt *a* I niekształty. 2 przy-
 kry; przekłety. 3 zawily.
Vertrag [-trāk] -s, pl -äge *m* umo-
 wa *f*, układ, kontrakt; pakt, traktat *m*;
 einet ~ (ab)schließen, brechen, zar-
 wrzecz, naruszyć umowę.
vertragen *l* *va.* znosić (t. ubranie);
 cierpieć; wytrzymać, być wytrzymal-
 ym; viel ~ können, być bardzo wy-
 trzymalym; die Kalte nicht ~ nie

znosić zimna; er verträgt keinen
 Spaß, nie lubi żartów; viel Wein etc.
 ~ können, umieć dużo pić. II sich
 ~ I sich mit j-m (wieder) ~ pogodzić
 się z kim. 2 zgadzać się; sich mit j-m
 (gut) ~ zyc z kim w zgodzie, w dobrej
 komitwie; sie ~ sich wie Hund mit
 Katze, żyją ze sobą jak pies z kotem;
 (Grün und Blau) ~ sich nicht, ... kłó-
 cą się ze sobą, nie pasują do siebie.
vertraglich *a* *ob.* vertragsmäßig.
vertraglich *a* I zgodliwy, łatwy w
 poźyciu. 2 (o rzeczach) zgodny; **Vert**-
traglichkeit *f* zgodliwość; zgodność.
Vertra-gs-abschluss *m* zawarcie u-
 mowy; -bruch *m* (z)łamanie, gwałce-
 nie, naruszenie *n* umowy; -entwurf
m projekt, szkic *m* umowy; **vert**-
tragsmäßig *a* według umowy; u-
 mowny, traktatowy, kontraktowy;
 -mäßigkeit *f* zgodność z umową;
 -partei *f* strona zawierająca umowę;
 -strafe *f* kara umowna; **vert**ra-gswür-
dig *a* przeciwny kontraktowi,
 wbrew umowie.
vertrauen *l* *vn.* (h) (za)ufać, mieć
 zaufanie do..., dowierzać (komu); er
 vertraut zu sehr seinen Kräften, zanadto
 ufa swoim siłom. II *va.* powierzyć
 (co komu); sich ~ zwierzyć się (ko-
 mu); er hat mir sein Vorhaben ver-
 traut, zwierzył mi się ze swego zami-
 ru. III *v* -n zaufanie *n.*, ufność *f*; ~
 zu j-m haben, mieć zaufanie do k.;
 ~ genießen, cieszyć się zaufaniem;
 im ~ w zaufaniu; im ~ gesatt, mi-
 łąć między nami (ob. schenken 1);
 sein ~ in j-n setzen, pokładać w kim
 ufność; j-n ins ~ ziehen, wtajemni-
 czyć kogo; **vert**rauen-erweckend *a*
 wzbudzający zaufanie.
vertrauen-sfrage *f* kwestia zaufa-
 nia; -mann *m* mąż zaufania; -sache
f rzecz zaufania; **vert**rauen-s-seitig,
 -voll *a* pełen zaufania; -stellung *f*
 stanowisko oparte na zaufaniu; -vo-
 tum *n* pol. wotum zaufania; **vert**-
trauenswürdig *a* godny zaufania.
vertrauen *vn.* *va.* sein Leben ~ spe-
 dzić życie w żałobie.
vertraulich *a* poufaly; (o rzeczy)
 poufny; **vert**raulichkeit *f* poufa-
 łość, zażyłość; poufność *f*; sich ge-
 wisse -en herausnehmen, pozwalając
 sobie na pewne poufalności.

verträu'men *va.* przemarzyć.
vertraut *a* 1 zażyły, poufaly; zaufany; auf -em Fuße mit j-m stehen, być z kim na poufalej stopie, żyć z kim w zażyłości. 2 mit etw. ~ obeznany z czym; sich mit etw. ~ machen, obeznąć się z czym; mit einer Sprache ~ sein, władać językiem, znać język; Vertraut(e)r *s* zaufany (-na), powiernik (-ica); Vertrautheit *f* zażyłość, poufalość *f*; ~ mit etw., dokładna znajomość czego.
vertreiben *I va.* 1 wypędzić, wygnąć; wypłoszyć, wykurzyć (pszczoły); wyprzeć (nieprzyjaciela); przepędzić (czas); wyleczyć (chorobę); zaspokoić (głód, pragnienie). 2 sprzedawać. 3 rozcierać, rozprowadzić (farby). II *V-n* 1 wygnanie, wypędzenie, rozpedzenie; wyparcie; wykurzenie, wypłoszenie; zaspokojenie *n* (głodu). 2 sprzedaż *f*.
vertreten *va.* 1 sich den Fuß ~ stülcn, nadwzereżyć sobie nogę; sich die Büne ~ rozchodzić zdrtwiałe nogi. 2 roztratować, rozdeptać. 3 j-m den Weg ~ zastąpić komu drogę. 4 zastępować; reprezentować; wyręczyć (kogo); eine Firma ~ być przedstawicielem jakiejś firmy (ob. Vaterstelle). 5 seine Meinung ~ bronić swego zdania; j-s Sache ~ bronić czegoś sprawy; Vertreter *m* (-in *f*) zastępca (-czyni); przedstawiciel(ka) firmy etc., reprezentant(ka); Vertretung, pl -en *f* zastępstwo; przedstawicielstwo *n*; in ~ w zastępstwie; (przy podpisie) za...; -skosten, koszt zastępstwa; vertretungsweise *ad.* w zastępstwie, zastępczo.
vertrieb *m* sprzedaż *f*, zbył *m*.
Vertriebene(r) *m* wygnaniec *m*.
vertrinken *va.* przepić (pieniądze); seine Sorgen ~ zalać robaka.
vertröcknen *va.* (sn) wyschnąć; zaschnąć, zasuszyć się; Verträcknung *f* wyschnięcie, zaschnięcie *n*.
vertrödeln *va.* 1 zmarować (czas). 2 sprzedać co handlarzowi.
vertrösten *va.* pocieszać; j-n auf etw. ~ zbywać kogo obietnicami; einen Gläubiger ~ zwodzić wierzyciela (z dnia na dzień); auf bessere Zeiten ~ kazać czekać na lepsze czasy; Verträstung *f* pocieszenie; zbywanie (ludzie) *n* obietnicami.

vertru'sten *va.* utworzyć trust.
Vertu'er *m* marnotrawca *m*; vertuerisch *a* marnotrawny, rozrzutny; vertu'n *va.* (roz)trwonić.
vertuschen *va.* zatusować (sprawę); Vertuschung *f* zatusowanie *n*.
verü'bela *va.* wziąć za złe.
verü'ben *va.* popełnić (zbrodnię), dopuścić się czego, (na)broić; nach verübter Tat, po dokonany czynie; Verü'ber *m* sprawca *m*; Verü'bung *f* popełnienie, dopuszczenie się (czego).
verühnen *va.* zbezcześcić.
veru'neinigen *va.* poróżnić; Veru'neinigung *f* poróżnienie *n*.
veru'nglimpfen *va.* szkalować, zniesławiać, uwłaczać (komu).
veru'nglücken *va.* (sn) mieć nie-szczęśliwy wypadek, stać się ofiarą; zég, rozbić się, zatonąć; er ist verunglückt, spotkało go nieszczęście; es ist ihm verunglückt, nie powiodło mu się; Veru'nglückte(r) *s* ofiara nieszczęśliwego wypadku.
veru'nkrautet *a* zachwaszczony.
veru'nreinigen *va.* zanieczyścić; Veru'nreinigung *f* zanieczyszczenie *n*.
veru'nstalten *va.* zniekształcić, zeszpecić; Veru'nstaltung *f* zniekształcenie, zszpecenie *n*.
veru'ntrauen *va.* sprzeniewierzyć, przywłaszczać sobie (pieniądze); Veru'ntrauer *m* przeniwierca *m*; Veru'ntraeung *f* sprzeniewierzenie *n*, malwersacja, defraudacja *f*.
veru'nzieren *va.* zszpeciść.
veru'rsachen *va.* spowodować, sprawi(a)ć, stać się powodem; verursacht (szkodę); Kosten ~ narazić na koszt; Verursachung *f* spowodowanie *n*.
veru'rteilen *va.* skazać (na co), zasądzić; zum Tode ~ skazać na śmierć; Veru'rteilte(r) *s* skazaniec *m*; Veru'rteilung *f* skazanie *n*.
Ver'ue [werue] *f* werwa *f*, zacięcie *n*.
vervie'lfältigen *va.* (sich) pomnożyć; rozmnożyć (się); powielać; Verwie'lfältiger *m* powielacz *m*; Verwie'lfältigung *f* powielanie, pomnażanie, rozmnożenie *n*.
Verwie'lfältigungs-apparat *m*, -maschine *f* powielacz *m*; -büro *n* powielarnia *f*; -verfahren *n* powielanie *n*. [czwomasob.]
vervierfachen *va.* pomnożyć *w*

vervo'llkommen *va.* (sich) wydoskonalic (się); Vervo'llkommnung *f* wydoskonalenie, udoskonalenie *n*.
vervo'llständigen *va.* uzupełnić, skompletować; Vervo'llständigung *f* uzupełnienie, skompletowanie *n*.
verwa'chen *va.* spędzić (noc) na czuwaniu.
verwa'chsen *I vn.* (sn) 1 zarastać, porastać (czem); zraszać (zrosć się); sich, ich bin mit ihm ~ zrosłem się z nim. 2 garbacieć, rość niekształtnie. II *a* 1 krzywy, garbaty, ulomny. 2 zrosnięty; zarosły; Verwa'chung *f* zroszenie *n*, zrost *m*; zarastanie *n*.
verwa'hren *va.* 1 schować, przechować; j-m (Geld) zu ~ geben, dać k. do przechowania. 2 zabezpieczyć; obwarować (miasto); sich gegen etw. ~ zabezpieczyć się od cz.; zastrzec się przeciw czemu; Verwa'hrer *m* przechowujący, depozytariusz *m*.
verwa'hrlosen *va.* zaniedb(ywać); zostawić bez opieki, bez dozoru; verwa'hrlost *a* zaniedbany, opuszczony; sittlich ~ moralnie zaniedbany (chłopak); Verwa'hrlesung *f* zaniedbanie *n*, brak *m* dozoru, opieki.
Verwah'rung *f* 1 przechowanie *n*; in ~ nehmen, wziąć na przechowanie. 2 depozyt *m*. 3 osadzenie, internowanie; przytrzymanie *n* w areszcie. 4 zastrzeżenie *n*; protest *m*; ~ einlegen gegen, złożyć protest przeciwko (czemu); -sgebühr *f* składowe, depozytowe *n*; -sort *m* miejsce przechowania.
verwa'rsen *I vn.* (sn) osierocić. II *va.* osierocić; verwa'rsat *a* osierocony; Verwa'rsung *f* osierocenie; sieroctwo.
verwa'ten *va.* zarządzać, zawiadywać, administrować (czem); piastować, sprawować (urząd); Verwa'ter *m* (-in *f*) rzadca, zawiadowca (-czyni), administrator(ka); Verwa'tung *f* zarząd *m*, administracja *f*; zarządzanie, zawiadywanie; sprawowanie, piastowanie *n* (urzedu).
Verwa'tungs-beamte(r) *m* urzędnik administracyjny; -behörde *f* władza administracyjna; -bezirk *m* powiat administracyjny; -fach *n* departament administracyjny; -kosten *pl* koszt administracyjny; -rat *m* a) rada zawiadowcza; b) członek rady zawiadowczej; -weg *m*: auf dem (-e), w

drodze administracyjnej; -wesen *n* sprawy administracyjne.
verwa'ndeln *va.* (sich) zamienić, przemienić, przeobrazić (się) (in etw. w co); Verwa'ndlung *f* przemiana, zmiana *f*, przeobrażenie; te. zmiana dekoracji; jr. zamiana *f* (kary).
verwa'ndt *a* spokrewniony; pokrewny; Verwa'ndte(r) *s* krewny (-na); entfernter ~ daleki krewny; Verwa'ndtschaft *f* pokrewieństwo; powinowactwo *n* (t. *chm*); krewni *pl*, parentela *f*; verwa'ndtschaftlich *a* spokrewniony, pokrewny.
Verwa'ndtschafts-grad *m* stopień pokrewieństwa; -verhältnis *n* stosunek pokrewieństwa.
verwa'rnen *va.* ostrzec, przestrzec; Verwa'rnung *f* ostrzeżenie *n*.
verwa'schen *I va.* 1 użyć (dużo mydła) do prania, do mycia. 2 wyprać (plame); mal. lawować. II *a* niewyraźny, niejasny, nieokreślony.
verwa'ssere *va.* rozwodnić (t. *fig.*); verwässert, wodnisty (styl).
verwe'ben *va.* użyć na tkanie; przeplatać; spleść.
verwe'chseln *I va.* zamienić (kapelusze etc.); wzięć jedno za drugie, pomieszać; wymienić (pieniądze). II *V-n*, Verwe'chselung *f* zamiana *f*; pomieszenie *n*; pomyłka *f* (co do osoby); sie sehen sich zum ~ ähnlich, oni są do złudzenia podobni.
verwe'gen *a* zachwały; Verwe'genheit *f* zachwalość *f*, zachwalstwo *n*.
verwe'hen *I va.* zawiązać (śniegiem) (roz)wiazć; die Spuren ~ zacierać ślady. II *vn.* (sn) rozwiazć (rozproszyć) się; Verwe'hung *f* zawieja *f*.
verwe'hren *va.* zabronić (k. czego).
verwe'ichlichen *va.* zniewieścić; sich ~ zniewieścić; Verwe'ichlichung *f* zniewieścialsłość *f*.
verwe'i'gern *va.* odmówić (komu czego); Verwe'i'gerung *f* odmowa *f*.
verwe'ilen *vn.* (h) (sich) bawić, przebywać; zatrzymać się (gdzie).
verwe'it *a* zaplakany.
Verwe'is [-wajs] -es, pl -e *m* nagana, bura *f*, napomnienie *n*; j-m einen derben ~ gehen, dać k. surową nagane; zgrozić, zbesztać kogo; verwe'isen *va.* 1 odesłać, odsyłać (an j-n do k.); zwrócić uwagę (auf etw. na co); von einem zum anderen ~ odyślać od

Annasza do Kaifasza. 2 wydalic (ze szkoły etc.); zesłać; des Landes ~ wydalic z kraju. 3 zganic; j-m etw. ~ wytknąć komu co; **Verweisung** f 1 wydalenie, zesłanie n. 2 odwołanie (do komisji etc.); odwołanie się, zwrócenie n uwagi (auf etw. na); **Verweisungszeichen** n dr. odsyłacz m. **verweisen** vn. (sn) (z)wiednać; **verwelkt** a zwiedły; **Verweilung** f zwiedzenie n. [zwłoszyć]. **verweilschen** va. romanizować; **verweiltichen** va. zmienić stan zakony na świecki, sekularyzować; nadać charakter świecki; **Verweiltichung** f zamiana na stan świecki; nadanie charakteru świeckiego. **verwendbar** a dający się użyć, zastosować (zu do); **Verwendbarkeit** f zastosowalność; użyteczność, sprawność f (eines Beamten urzędnika); **verwenden** I va. użyć (pieniędzy do cz.), obracać (na co), zastosować (w przemyśle etc.); nützlich ~ użytkować; Sorgfalt auf etw. ~ dokładać starań; seine Zeit zu etw. ~ poświęcić czas na co; auf Kleidung viel ~ wydawać dużo na ubrania (ob. Fleiß). II sich für j-n ~ wstawić (ująć się za kim; sich bei j-m ~ poczynić u k. kroki); **Verwendung** f 1 użycie, zastosowanie n; für etw. keine ~ haben, nie móc użyć czego. 2 wstawienie się (za kim), wstawiennictwo n. **verwerfen** I va. 1 zarzucić; rozrzucić. 2 odrzucić, nie przyjąć. 3 rzucić plód, poronić (o zwierzętach). II sich ~ 4 spaczyć się. 5 omylić się w rozdawaniu kart; **verwerflich** a nie zasługujący na przyjęcie, do odrzucenia, niedobry; naganny; **Verwerfung** f 1 odrzucenie n. 2 zarzucenie n. 3 górn. uskók, przerzut, przełom n pokład. **verwertbar** a dający się spieniężyć, użytkować; **verwerten** va. spieniężyć, zrealizować; użytkować; **Verwertung** f spieniężenie; użytkowanie, zrealizowanie n, eksploatacja f (patentu). **verweisen** I vn. (sn) zgnić, zbutwieć. II w zastępować, zawiadywać; j-s Amt ~ zastępować k w urzędzie; **Verweser** m zarządca; zastępca m; **verweilen** a podlegający gniciu; **Verweisung** f 1 (z)gnicie, (z)butwienie n.

2 zawiadywanie n; -sproß m proces gnicia. **verwetten** va. 1 złożyć się (o co). 2 przegrać zakład. **verwichten** a miniony, przestły. **verwichsen** va. fam. a) wychłostać; b) przehulać. **verwickeln** va. zawiąkać, zamatawać, zaplatać; (sich) uwikłać, wplątać (się) w co; **verwickelt** a zawiły, zawiłany; **Verwickelung** f zawiakanie, zapląkanie, zamatwanie pomieszanie n się; te. intryga f. **verwigen** vn. przeważać; sich ~ omylić się przy ważeniu. **verwießen** a wydalony, wygnany. **verwidern** vn. (sn) zdziczyć; (Felder) ~ zostawić odłogiem; ~ lassen, zaniedbywać (wychowanie dzieci etc.); **verwidert** a zdziczały; **Verwidernung** f zdziczenie n. **verwunden** I va. 1 przeboleć (stratę etc.); zmóc (chorobę). 2 aw. skręcić (platy); **Verwundung** f aw. a) wżyczenie, skręcenie n; b) lotki, plachetki etc.). **verwirken** va. 1 zużyć (na tkanie etc.). 2 stracić (co z własnej winy); przewinić, zawinić (w czem); die Ehre, die Freiheit ~ stracić honor, wolność; eine Strafe ~ ściągnąć na siebie karę; eine Geldstrafe verwirkt haben, podlegać grzywnie; was habe ich verwirkt? w czem zawińnię? **verwirklichen** va. (sich) urzeczywistnić, ziszczyć, zrealizować (się); **Verwirklichung** f urzeczywistnienie, ziszczenie n się. [nie n]. **Verwirrung** f utrata f; przewinięcie; **verwirren** va. (sich) zaplatać, pogmatwać, zamatwać, pomieszać (się); rozczochrać (włosy); zrobić nieład; fig. (sich) speszyć, zmieszać, skonfundować (się); **verwirrt** a 1 zaplątany, zamatwany. 2 zmieszany, speszony; j-n ~ machen, speszyć k., wprawić k w zakłopotanie, zbić k. z tropu; **Verwirrung** f zamatwanie, zamieszanie n; nieład, zamęt, chaos m, gmatwanina f; in ~ geraten, zmieszać (speszyć) się. **verwirtschaften** va. przegospodarować, stracić przez złą gospodarkę. **verwischen** va. (sich) zacierać (się). **verwittern** vn. (sn) wywietrzeć, zwietrzeć; **verwittert** a zwietrzały; **Verwitterung** f zwietrzanie n.

verwitwen vn. (sn) owdowieć; **verwitwet** a owdowiady. **verwoßen** a odważny, zuchwały. **verwohnen** va. zniszczyć mieszkanie. **verwöhnen** va. (sich) rozpieścić (się); wydelikacik (się); źle przyzwyczaić (się); **verwöhnt** a rozpieszczony; im Essen ~ sein, być wybrednym w jedzeniu; **Verwöhnung** f rozpieszczenie, wydelikacenie n. **verworfen** a nieczemny, niegodziwy, podły; **Verworfenheit** f nieczemność, niegodziwość, podłość f. **verwornen** a zawiły, zamatwany, pomieszany, bałamutny; -er Kopf, wartogłów m; **Verwornheit** f zawiłość, gmatwanina f, zamęt m. **verwurmbbar** a mogący być ranoim; fig. czuby, wrażliwy. **verwunden** va. (z)ranić. **verwunderlich** a zadziwiający; dziwny; **verwunden** va. (sich) zdumiewać, (z)dziwić (się); **Verwunderung** f zdziwienie; in ~ geraten, zdziwić się, in ~ setzen, (z)adziwić. **Verwundet(r)** s ranny (-na); **Verwundung** f zranienie n, rana f. **verwünschen** va. 1 przeklinać, zlorzczyć (komu). 2 zakląć, zaczarować. **Verwünschung** f 1 przekleństwo, zlorzczenie n. 2 zaklęcie n. **verwurzeln** vn. (sn) zakorzenić się; osiść (gdzie); **verwurzelt** a zakorzeniony; osiadły. **verwüsten** va. spustoszyć; **Verwüster** m spustoszyiciel m; **Verwüstung** f spustoszenie, zniszczenie. **verzaßen** vn. (h) zwątpić, stracić nadzieję; **verzaßt** a trwożliwy, małołuszny; zniechęcony; ~ machen, zniechęcić; ~ werden, upadać na duchu, zwątpić; **Verzätheit** f zwątpienie, zniechęcenie n; małołuszność f. **verzaßen** sich ~ przeliczyć się; sich um zehn ~ omylić się o dziesięć. **verzaßen** va. (sich) zaciębić (się); **Verzähuung** f zaciębie; użębie n. **verzapfen** va. 1 zaszpunktować, zaczopować. 2 wyszynkować. **verzärteln** va. (sich) rozpieścić (się); **Verzärtelung** f (roz)pieszczenie n. **verzaubern** va. zaczarować; verzaubertes Schloß, zaczarowany zamek; **Verzäuberung** f zaczarowanie n.

verzäuen va. oparkanic, ogrodzić plotem; **Verzäunung** f ogrodzenie n. **verzechen** va. przepić, spędzić czas na pijatykach. [sięciokrotnie]. **verzeñfachen** va. pomnożyć dzieło. **Verzeñr**, -s m spożycie n; **verzeñren** I va. 1 spożyć, zjeść. 2 wydawać na jadło; przejść (majątek). 3 zniszczyć (ogniem); pochłonąć (fundusz), strawić. II sich ~ (z)grzyźć się, trapić się. **Verzeñrer(in)** s konsumument(ka), spożywca m; **Verzeñrung** f 1 spożycie n. 2 zniszczenie n. **verzeñchen** va. 1 źle narysować. 2 zapisać, zanotować; spisywać, wyszczególnić; podać (ceny); **Verzeñchnis**, -ses, pl -se n spis, wykaz m; lista f; ~ von Büchern, katalog m; ~ der Warenpreise, cennik m; **Verzeñchaung** f zapisywanie; spisywanie n. **verzeñhen** va. przebaczyć, wybaczyć; darować (karę); ~ Sie! **verzeñprasseln** I wybaż pan! Sünden ~ odpuścić grzechy; **verzeñhlich** a wybaczalny, do przebaczenia; **Verzeñhlich** f przebaczenie n; j-n um ~ bitten, przepraszając k., prosić k o przebaczenie; (um) ~! **verzeñprasseln** I **verzeñren** va. (sich) wykrzywić (się); das Gesicht, den Mund ~ wykrzywić twarz, usta; verzerrte Züge, zespokowane rysy twarzy; -tes Bild, karykatura f; **Verzeñrrung** f wykrzywienie, zniekształcenie n; grymas m. **verzeñteln** va. rozrzucać; roztrwonić; **Verzeñttelung** f rozrzucanie; (roz)trwonienie n. **Verzeñcht**, -(e)s, pl -e m zrzeczenie się, zaniechanie n; auf etw. ~ leisten, zrzec (wyrzecz) się czego; **verzeñchten** vn. (h); auf etw. ~ zrzec (wyrzecz) się czego; **Verzeñchtleistung** f zrzeczenie (wyrzeczenie) się czego. **verzeñhen** I va. 1 wykrzywić, skrzywić (usta etc.); keine Miene ~ ani drgnąć. 2 (sich) spaczyć (się). 3 yle wychow(rywać), psuć (dziecko). II vn. (sn) przeprowadzić się; in die Stadt ~ przenieść się do miasta. III sich ~ 4 rozprasać (rozchodzić) się; minąć; die Wolken ~ sich, chmury się rozchodzą; das Gewitter hat sich verzogen, burza minęła. 5 przeciągać (przewiekać) się. **verzeñren** va. (przy)ozdobić, przy-

stroić, udekorować, upiększyć; **Verzierer** m dekorator m; **Verziererung** f przyozdobienie, przystrojenie, udekorowanie n; ozdoba, dekoracja f, ornament n; -skunst f ornamentyka f; **verzi'nen** *ua.* cynkować; **Verziererung** f cynkowanie n.
verzi'nnen *ua.* pobielić (cyną); **Verzi'ner** m pobielacz m; **Verzi'nung** f pobielanie n (cyną).
verzi'nsen *ua.* (sieh) oprocentować (się); **Verzi'nslich** a przynoszący procenty; **Verzi'nsung** f oprocentowanie n.
verzo'gen a I wykrzywiony. 2 źle **verzo'gern** *ua.* zwlekać, odkładać; (sieh) odwlekać (się); **Verzo'gerung** f zwlekanie, odwlekanie, odkładanie n; zwłoka f.
verzo'llbar a podlegający ocłeniu; **verzo'llen** *ua.* ocłić; **Verzo'llung** f ocłenie n.
verzu'cken *ua.* zachwycać; **Verzu'ckert** a zachwycony; **Verzu'ckung** f zachwyconie n, zachwyty m.
verzu'ckern *ua.* pocukrzyć.
Verzugu m zwłoka f; *ohne* ~ bezzwłocznie; *im* ~ sein, zalegać z czem; -szinsen pl odsetki za zwłokę.
verzweifeln *un.* (h i sn) rozpacząć; *an etw.* ~ wątpić o czem; *das ist zum V-* rozpacz mnie ogarnia; **verzweifelt** a zrozpaczony; desperacki, rozpaczliwy (krok etc.); ~ langweilig, djablenie a. śmiertelnie nudny; **Verzweifelter** m desperat m; **Verzweif(ell)ung** f rozpacz f; wątpliwość n; *zur* ~ bringen, doprowadzić do rozpaczy; *in* ~ geraten, wpaść w rozpacz; **rozpacz**; **verzweiflungsvoll** a pełen rozpaczy, zrozpaczony.
verzweigen *ua.* (sieh) rozgałęziać (się); **Verzweigung** f rozgałęzienie, rozwidlenie n.
verzwick a zawity.
Ve'sper [fès-] f nieszpory pl; -**broten** m podwieczerek m; -**glocke** f, -**läuten** n dzwonienie na nieszpory; **ve'spern** *un.* (h) jeść podwieczerek.
Vestibül [westibül] -s, pl -e n przestibek, westybul m.
Vesuv [wezuf] m Wezuwusz m.
Vetera'n [-rän] -en, pl -en m weteran; -**enschaft** f weterani pl.
Veterinar '-s, pl -e m weterynarz m.
Ve'to [wé-] n veto n.

Ve'ttel pl -n f siłdra; stara jedlica.
Ve'tter '-s m kuzyn m; **ve'tterlich** a kuzynowski; **ve'ttern** *ua.* j-n ~ nazywać k. kuzynem; **Ve'tterschaft** f kuzynostwo n; **Ve'tter(n)wirtschaft** f protegowanie swych krewnych na posady, nepotyzm n.
Vettur [weturin] -s m doręczarz.
Vexie' bild n lamigłówka, zagadka obrazkowa; obrazek zagadkowy.
vexie'ren [wéksl-] *ua.* nabrać (kogo), zakpić (z kogo).
Vexie'r-rätsel n lamigłówka f; -**schloß** n zamek skombinowany, sekretny (z literami); -**spiegel** m zwierciadło czarodziejskie.
vi'a [wla] *ad.* przez, na.
Viadu'kt -, s, pl -e m kol. wiadukt n.
Via'tikum n ostatnia komunja.
Vibratio n [-cjon] pl -en f drganie n, wibracja f; -**massage** f masaż wibracyjny; **vibrie'ren** [-brl-] *un.* (li) drgać, wibrować.
Vice... ob. **Vize...** [czyt. wiedz.]
Vie'dmie' ren [-ml-] *ua.* poświad-
Vieh [fi] (-e) n bydło; bydło n; -**ausstellung** f wystawa bydła; -**bestand** m stan bydła; **vie'hhdum** a głupi jak bydło; -**futter** n pasza dla bydła; -**handel** m handel bydłem; -**handler** m handlujący bydłem i trzodą; -**herde** f stado n bydła; -**hirt** (-in) s pastuch (-uszka); -**hof** m obora; **zagroda** f dla bydła; **vie'hcha** bydlęcy; -**knecht** m parobek od bydła; -**magd** f dziewczka do bydła; -**markt** m targ na bydło; -**mast** f wypas bydła; -**schau** fogłędziny bydła; -**seuche** f zaraza na bydło; -**stall** m obora f; -**stränke** f poido n; -**treiber** m poganiacz (bydła); -**wagen** m wagon dla bydła, bydlarka f; -**weg** m wygon, przegon m; -**weide** f pastwisko n; -**zählung** f spis bydła; -**zucht** f chów m bydła; -**züchter** m hodowca bydła.
viel [fil] a i ad. (mehr, meist) wiele, dużo; moc; *so* ~ tyle; *wie* ~? wiele? *das will so* ~ sagen, *als, to* tyle znaczy, *co...;* *so* ~ *ala* möglich, jak najwięcej; *so* ~ *ich* weiß, o ile mi wiadomo; *so und so* ~ *tyle* a *tyle*; ~ *besser, daleko* a. o wiele lepiej; *ein bißchen* ~, *etwas* ~ *troche* zawięle; *zu* ~ *zawiele, aż* nadto.
viel-artig a wieloraki; -**bändig** a wielotomowy; -**beschäftigt** a bardzo

zajęty, zaferowany; **Vieldecker** m *ua.* wielopłatowiec m; -**deutig** a wieloznaczny; **Vieldeutigkeit** f wieloznaczność f; -**eckig** a wielokątny; -**erfahren** a bardzo doświadczony.
vielelei' a i ad. wieloraki (-ko).
vielelo' rts *ad.* w wielu miejscach.
Vie'l-fach -, **fältig** a i *ad.* wielokrotny (-mie); **Vie'l-fältigkeit** f wielorakość f; -**farbig** a wielobarwny; **Vie'l-farbigkeit** f wielobarwność f; **Vie'l-fraß** m żarłok, obżartuch; *zo.* rosomak m; -**geliebt** a wielce ukochany; -**genannt** a często wymieniony; **głośny**; -**geprüft** a ciężko doświadczony; -**gerüst** a który wiele podróżował; -**gestaltig** a wielokształtny; **Vielgötteri'** f wielobóstwo n.
Vie'lheit f wielość, mnogość f.
vie'l-jährig a wieloletni; -**köpfig** a wielogłowy.
vielei'chten *ad.* może.
Vie'l-liebt n ukochana.
Vie'l-malig a wielokrotny; -**mal(s)** *ad.* wielokrotnie, wielokrot; -**mehr** *ad.* raczej; **Vie'l-redner** m gaduła m; -**sagend** a wiele znaczący; **Vie'l-schreiber** m wiele piszący; **pisak** m; **Vie'l-schreiberei'** f pisanina f; -**seitig** a wielostronny; **Vie'l-seitigkeit** f wielostronność f; -**silbig** a wielozgłoskowy; -**sprachig** a wielojęzyczny; -**stimmig** a wielogłosowy; -**umfangend** a wiele obejmujący; -**vermögend** a wiele mogący, wielmożny; -**versprechend** a wiele obiecujący; -**wissend** a wiele umiejący a. wiedzący. [*dyta* m; -*ei'* f urdydca f].
Vie'l-wisser m wiele uczony, **cruciver** [fir] *num.* cztery; *auf allen -en* (gehen) na czworakach (*ob.* Auge, strecken i); *um halb* ~ o wpół do czwartej; -**beinig** a czworonożny; -**blät(ter)ig** a czterolistny.
Vie'l-reck n czworokąt, czworobok m; **wie'l-reckig** a czworokątny, czworoboczny.
Vie'l-reis a czworaki
Vie'l-reizig m zaprzęg wczwórki.
Vie'l-rach -, **fältig** a poczwórny; --**zusammenlegen**, złożyć we czworo; -**füßig** a czworonożny; **Vie'l-rüßler** m. zwierzę czworonożne; **Vie'l-**

gespann n zaprzęg czterokony; **kwadryga** f; -**händig** a *zo.* czworonóżny; *mus.* na cztery ręce; -**hundert** *num.* czterysta; -**jährig** a czteroletni; -**kantig** a czworokątny; -**mal** *ad.* cztery razy, czterokrotnie; -**prozentig** a czteroprocentowy; **Vie'l-rad-** **bremse** *f aut.* hamulec czterokolowy; -**räderig** a czterokolowy; **Vie'l-röhrenapparat** m radio; aparat czterolampowy; **Vie'l-ruderer** m czterowiosłowa f; -**schrötig** a krepny; *fig.* nieokrzesany; -**seitig** a czterosronny; czworoboczny; -**sitzig** a czterosiedzeniowy; -**spännig** a zaprzęgnięty w czwórke; -**stimmig** a na cztery głosy; -**stöckig** a czteropiętrowy; -**tagig** a czterodniowy; **Vie'l-taktomotor** m silnik czterotaktowy; -**tausend** *num.* cztery tysiące.
vie'l-ter a czwarty; -**halb** *ad.* półczwarta; **vie'l-teilen** *ua.* podzielić na cztery części; **rozczwierać** *ua.*
Vie'l-rtel -, s n I ćwierć, ćwiartka f; *ein* ~ *auf* *zwei* (Uhr), kwadrans na drugą. 2 dzielnica f; -**jahr** n kwartał m; **vie'l-rteljährig** a trzymiesięczny; -**jährlich** a i *ad.* kwartalny (-nie); -**note** f ćwierćnota f; -**pause** *f mus.* pauza ćwierciowa; -**stunde** f kwadrans m; **vie'l-rtelstündig** a kwadrans trwający; -**takt** m *mus.* ćwierć **wier'tens** *ad.* po czwarte. [taktu].
Vie'r'ung [fi-] f I kwadrat m. 2 *bud.* przecięcie się dwu naw.
Vierwaldstätter See m jezioro czterech kantonów.
vie'rzehn *num.* czternaście; -- *Tag*, dwa tygodnie; -**tägig** a dwutygodniowy; -**te** a czternasty.
vie'rzeilig a czterowierszowy.
vie'rzig *num.* czterdzieści; **Vie'rzi-ger** m człowiek czterdzieściolletni; -**jährig** a czterdzieściolletni; -**ste** a wigila'nt a czujny. [czterdziesty].
Vig'i'le [-pi-] f wigilia f.
Vig'i'ette [winje-] f *dr.* winieta f.
Vigo'gne [wigoñe] f przedza wigonjowa; -**wolle** f wełna wigonjowa.
Vika'r [wikär] -s, pl -e m wikariusz; **Vikaria'** [-kariät] n wikariat m.
Viktor m Wiktor; **Viktor'ia** [-to-] f I zwycięstwo n. 2 Wiktorja f.
Viktu'a'l'ien [-tuä-] pl artykuły spożywcze, wiktuały pl.
Vi'lla, pl -en f willa f.

skończony (artysta etc.); -e Tatsache, fakt dokonany; **vo'llends** ad. całkiem, do reszty, doszczętnie (zugrunde richten zniszczyć); **Volle'ndung** f. dokonanie, dokończenie, wykończenie.

Völlerei f. obżarstwo, opilstwo n. **Völl'hren** va. ob. vollbringen; **Vollf'hrung** f. wykonanie n.

Vo'll'gas n. aut. pełny gaz; -gefühl n. im ~ seiner Würde, w pełnym poczuciu swej godności; -gehalt m. pełna zawartość (monety); **vollgeprofft** -gestopft a. naphany, natłoczony, przepelniony; -genuß m. pełne używanie; im ~ der Rechte, w pełni praw; -gewicht n. pełna waga.

vo'llgeien va. pełno naleć. **vo'llgültig** a. pełnowartościowy; ważny (dowód); **Vo'llgültigkeit** f. pełnowartościowość; ważność f.

Vo'llgum'reifen m. masyw, obręcz masywne (gumowe pełne). **vo'llhaltig** a. o pełnej zawartości.

Vo'llheit f. pełność, pełnia f. **Vo'llhering** m. śledź niewypatroszona.

vo'llig a. zupełny; -es Vertrauen, zupełne zaufanie; ad. zupełnie, całkiem. **vo'llinhaltlich** a. co do słowa.

vo'lljährig a. pełnoletni; **Vo'lljährigkeit** f. pełnoletność f.

Vo'llklang m. pełne brzmienie. **vo'llkommen** a. 1. zupełny, kompletny; ad. zupełnie. 2. doskonały, skończony; **Vo'llkommenheit** f. doskonałość f.

vo'llkörnig a. pełnozianisty. **Vo'llkraft** f. pełnia f. sil; in der ~ der Jugend, w pełni sił młodości.

vo'llmachen va. napełnić; das Maß ~ dopelnić miarki; um das Unglück vollzumachen, nadomiar nieszczęścia.

Vo'llmacht f. pełnomocnictwo n., plenipotencja f.; -geber m. mocodawca m.; -haber m. pełnomocnik m.

Vo'llmilch f. mleko niezbiernane; -mond m. pełnia f., księżyc w pełni; -monds Gesicht n. pełna twarz.

vo'll-packen, -pfropfen va. napełnić; -saftig a. soczysty, pełen soku; krwisty; -saufen, sich ~ spić się jak bęła; -schenken va. naleć pełno; -schlagen, sich den Leib ~ przejeść się, przeladować sobie żołądek.

Vo'll-sitzung f. posiedzenie plenarne; -spur f. normalna szerokość toru.

vo'llständig a. zupełny, całkowity, kompletny; ad. zupełnie, całkowicie; ~ besetzt, przepelniony; ~ machen, uzupełnić, dopelnić, (s)kompletować; um das Unglück ~ zu machen, nadomiar nieszczęścia; **Vo'llständigigkeit** f. zupełność, całkowitość f.

vo'llstopfen va. napełnić; sich den Leib ~ napełnić (obeznać) się.

vollstre'ckbar a. wykonalny; **vollstre'ckbarkeit** f. wykonalność f.; **vollstre'cken** va. wykonać (wyrok etc.); **Vollstre'cker** m. wykonawca m.

Vollstre'ckung f. wykonanie n., egzekucja f.

Vo'llstre'ckungs-beamte(r) m. egzekutor; komornik m.; -befehl m. nakaz wykonawczy; -organ n. organ wykonawczy, egzekucyjny. **vo'lltönend** a. dzwicznie.

Vo'll-versammlung f. zebranie plenarne; -weise f. sierota bez ojca i matki.

vo'llwertig a. pełnowartościowy; **vo'llwichtig** a. pełnej wagi; ważny. **vo'llzählig** a. zupełny, kompletny;

~ machen, uzupełnić, skompletować; ~ sein, być w komplecie; **Vo'llzähligkeit** f. pełna liczba, całość f.

vollzie'h'en va. wykonać (wyrok), egzekwować; -de Gewalt, władza wykonawcza; **Vollzieher** m. wykonawca, egzekutor m.; **Vollzie'hung** f. wykonanie n. (wyroku etc.), egzekucja f.; **Vollzu'g** m. wykonanie n.

[m. **Volontä'r** [-tär] -s, pl. -e m. ochotnik **Vo't** [wolt] -s n. el. wolt m.; **volt-a**isch a. Wolty; -ampere n. wolt-ampere m.

Vo'lte, pl. -n f. zwrot m. wolta f.; **Voltigeu'r** [-zör] m. woltczyz m.; **voltigie'ren** [-zi:] un. (h) woltyzować.

Vo'ltmeter n. m. woltmierz m. [wy]. **Volubilität** f. f. [tet] f. płynność f. (mowa).

Volu'm'en [wolu:] -s, pl. -mina n. pojemność, objętość f.; **voluminös** [-nös] a. obszerny, znacznej objętości; **Volu'mzunahme** f. powiększenie objętości. [wymioty.]

Vomitü f. [-tlf] -s, pl. -e n. środek n. von prp. I od (kogo); (skąd z: (ich komme) von Wien, vom Lande, ... z Wiednia, ze wsi; ~ Warschau gebürtig, urodzony w W.; vom Herzen gern z całego serca; ~ außen, zewnątrz; ~ hier, stąd; ~ innen, zewnątrz; ~

dort, stamtąd; ~ hinten, ztyłu; ~ oben, zgóry; ~ neucm, nanowu; ~ vier bis fünf, od czwartej do piątej; ~ heute an, od dziś; ~ nun an, odąd. 2 ~ Holz, drewniany; ein Kind ~ drei Jahren, trzyletnie dziecko; ein Gedicht ~ Heine, wiersz Heinego. 3 o; ich habe ~ ihm gehört, słyszałem o nim; man spricht davon, mówią o tem. 4 przez; ~ allen geliebt, lubiany przez wszystkich.

vonein'ander ad. oddzielnie; jedno od drugiego; ~ brechen, przelamać; ~ bringen, rozłączyć; ~ schneiden, rozciąć.

vonnö'ten ad. etw. ~ haben, potrzebować czego; **vonsta'ten** ad. ~ gehen, postępować; udać się.

vor I prp. (z 3 przyp. na pytanie; wo? z 4 przyp. na pytanie; wohin?) przed; ~ der Tur stehen, stać przed drzwiami; ~ einer Woche, tydzień temu, przed tygodniem; ~ allem, ~ allen Dingen, przedewszystkiem; **Abneigung** ~ etw. haben, mieć wstręt do cz.; ~ Freude, z radości; ~ kurzem, niedawno; ~ Hunger sterben, umrzeć z głodu; ~ Wut bersten, pękać ze złości; ~ sich gehen, odbywać (s)ie. II ad. naprzód; nach wie ~ teraz jak i dawniej; rechten Fuß ~ I prawa noga naprzód!

vor'a ad. przedewszystkiem.

Vo'rabend m. wilia f. (dnia).

vo'rahen va. przeczuc(wać); **Vo'r'ahnung** f. przeczuć n.

vor'an ad. na czele, przodem, naprzód; nur ~! naprzód!; -eilen, -laufen un. (sn) wyprzedzić, lecieć naprzód; -gehen un. (sn) iść naprzód (a. na czele); j-m ~ iść przed kim; wyprzedzić kogo; mit gutem Beispiel ~ da(wać) dobry przykład; -laßen va. puścić (k.) naprzód; -schicken va. posłać naprzód; poprzędzić; eine Bemerkung ~ zwrócić uwagę, zaznaczyć na samym wstępie.

Vora'nschlag m. kosztorys wstępny, preliminarz m.

vor'an-schreiten un. (sn) kroczyć naprzód, przodem, naczepie; -stellen va. postawić naczepę, naprzódzie.

Vora'nzeige f. uprzednie zawiadomienie.

Vo'rarbeit f. praca przedwstępna, robota przygotowawcza; **vo'rarbei-**

ten va. przygotować materiał do pracy; zrobić część roboty; j-m ~ pokazywać komu, jak ma robić; **Vo'r-arbeiter** n. przodownik, kierownik m. (drużyny robotników).

vorau'f ad. ob. voran.

vorau's ad. naprzód; im (a. zum) ~ zgóry; etw. vor j-m ~ haben, mieć przewagę nad kim, przewyższyć kogo w czym; im ~ erheben, pobrać zgóry;

-bedenken va. obmyślić zgóry; -bedingen va. wymówić sobie zgóry; -berechnen va. obliczyć zgóry; -bestellen va. zamówić zgóry; -bezahlen va. zapłacić zgóry; **Vorausbezahlung** f. zapłata zgóry; -empfangen va. otrzymać zgóry; -fahren un. (sn) jechać naprzód; -gehen un. (sn) iść naprzód; j-m ~ chodzić przed kim; -reiten un. (sn) jechać (konno) naprzód; **Voraus** f. przepowiednia f.; -sagen va. przepowiedzieć; -schicken va. posłać naprzód; eine Bemerkung ~ zauważyć na wstępie;

-sehen va. przewidzieć; -setzen va. przypuszcząć; -gesetzt, daß... w przypuszczeniu, że...; **Voraussetzung** f. przypuszczenie, założenie n.; **Vorausicht** f. przewidywanie, przewidzenie n.; -sichtlich a. i ad. prawdopodobny, przypuszczalny (-nie); **Vorauszahlung** f. przedpłata f.; -zahlen va. płacić zgóry.

Vo'r'bau m. bud. występ, wykusz m.; **vo'r'bauen** va. wysunąć budowlę; (czego); fig. einer Sache ~ zapobiec, zarażać czemu; **Vo'r'bauung** f. fig. zapobieżenie n. (czemu).

Vo'rbedacht m. rozmyśl m.; mit ~ rozmyślnie, z premedytacją; **vo'rbedächtigt** ad. rozmyślnie; **vo'rbedenken** va. wrpóź się namyślić (a. obmyślić).

vo'rbedeuten va. przepowiadać, wróżyć; **Vo'rbedeutung** f. wróżba, przepowiednia f., prognostyk m.

vo'rbedingen va. zastrzec, wymówić sobie co; **Vo'rbedingung** f. zastrzeżenie n., warunek wstępny.

Vo'rbehalt m. zastrzeżenie n.; unter (a. mit) ~ z zastrzeżeniem; unter üblichem ~ ze zwykłym zastrzeżeniem (wpływu); unter ~ des Inventariums, z zastrzeżeniem dobrodziejstwa inwentarza; ohne ~ bez zastrzeżeń; **vo'rbehalten** va. (sich)

zastrecze sobie (co); Irrtum ~ z zastreczeniem bledów i opuszczeniem (ob. Eingang 2); **vo'rbehaltlich** *prp.* z zastreczeniem (der Genehmigung der Behörde zatwierdzenia wladzy).

vorbci' *ad.* I kolo, mimo; ~ **gehen**, przejść mimo (czego). 2 **vier Uhr ~** po czwartej; die Gefahr ist ~ niebezpieczenstwo minelo; es ist mit ihm ~ juz po nim; ~ ist ~ co bylo a nie jest, nie pisze sie w rejestr; **-eilen** *vn.* (sn) przcmknac sie, przecbiec kolo (czego); **-fahren** *vn.* (sn) przejechać kolo (czego); **-fliegen** *vn.* (sn) przelecieć, przefrunac kolo (czego); **-fliehen** *vn.* (sn) plynac kolo (czego); **-gehen** ob. **vorbci** i; im Vorbeigehen, mimochodem; **-kommen** *vn.* (sn) przejść kolo (czego); **-lassen** *va.* przepuscic.

Vorbci'marsch *f.* defilada *f.*; **vorbci'marschieren** *vn.* (sn) defilowac; **vorbci'-reiten** *vn.* (sn) przejechać konno; **-schießen** *vn* I (h) chybić. 2 (sn) przcmknąć jak strzala; **-schlagen** *vn.* (h) chybić (uderzajac); **-ziehen** *vn.* (sn) przejść mimo, defilowac.

Vo'rbermerkung *f.* uwaga wstepna. **vo'rbenannt** a wyżej wzmiankowany, wspomniany.

vo'rberaten *va.* i *vn.* (h) miec naradę wstepna; **Vo'rberatung** *f.* narada wstepna.

vo'rberaiten *va.* (sich) przygotowac, szykowac (sie); -d a przygotowawczy; **Vo'rberaitung**, *pl -en* *f.* przygotowanie n.; **-sschule** *f.* szkola przygotowawcza.

Vo'r-berge *pl* przedgórze n.; **-bericbt** *m* wstep m; przedmowa *f.*, slowo wstepne; **-besitzer** *m* poprzednik wlascieli; **-besprechung** *f.* konferencja wstepna.

vo'rbestraft a juz karany; **Vo'rbestrafte(r)** s recydywista m; **Vo'rbestrafung** *f.* poprzednie ukaranie.

vo'rbeugen I *va.* (sich) podac (sie) naprzód, pochylic, przchylic (sie). II *vn.* (h) zapobiec, zaradzic (czemu); -d a zapobiegawczy, zaradzacy; **Vo'rbeugung** *f.* zapobiezienie n.

Vo'rbeugungs-maßnahme - **maßregel** *f.* zaradzzenie zapobiegawcze; **-mittel** *n.* srodek zapobiegawczy.

Vo'rbild *n.* (pierwo) wzór, (proto)typ, model; symbol m; nach dem ~ von,

za przykladem, na wzór...; **vo'r'bilden** *va.* utworzyć (a, przedstawic) co na wzór; **vo'r'bildlich** a symboliczny, typowy; wzorowy; **Vo'r'bildung** *f.* nauka przygotowawcza, przysposobienie n. *sig.*

vo'r'binden *va.* zawiadzac (fartuch). **vo'r'bohren** *va.* swidrem napuscic; *gór.* wiercec wstepnie, nawiercic; **Vo'r'bohrer** *m.* przedwiertek, punktac

Vo'r'börse *f.* kulisa *f.* *[m]*. **Vo'r'bote** *m.* zwiastun; symptomat m. **vo'r'bringen** *va.* przytoczyć (przyklad etc.), podac (powód), zlozyć (dowód); wysunac (kwestje); wniesc (skargę), przedstawic (wniosek), wyrazic (zyczenie); zu seiner Entschuldigung ~ przytoczyc na swoj; usprawiedliwienie; er konnte kein Wort ~ nie mögl słowa wymowic.

Vo'r'bühne *f.* te. proscenium n. **vo'r'christlich** a przedchrzescijan. **Vo'r'dach** *n.* przeddasze n. *[ski]*. **vo'r'datieren** *va.* podac date wstecz(ną), antedatowac.

vo'r'de *m.* ad. przedtem, dawniej. **vo'r'demonstrieren** *va.* dowodzic. **Vo'r'der-achse** *f.* przednia os; **-ansicht** *f.* widok zprzodu, fasada *f.*; **-arm** *m.* an. przedramie n.; **-deck** *n.* żeg. poklad przedni, przed pokladu. **vo'r'dere** a przedni.

Vo'r'der-front *f.* fasada przednia, front m.; **-fuß** *n.* przednia noga; **-gebäude** *n.* budynek frontowy; **-gestell** *n.* przed podwozia; przedek pluga; **-grund** *m.* przed sceny; pierwszy plan (obrazu); *fig.* in den ~ stellen, wysunac na pierwszy plan; in den ~ treten, wysunac się na pierwszy plan. **vo'r'derhand** I *ad.* tymczasowo, tymczasem; na razie. II *V-* *f.* I an. przedrzecze n. 2 ob. Vorhand.

Vo'r'der-haus *n.* front m.; **-mann** *m.* poprzednik; poprzedni zyrant; **-mast** *m.* żeg. maszt przedni; **-pfote** *f.* przednia lapa; **-rad** *n.* przednie kolo; **-reihe** *f.* przedni rzad; **-satz** *m.* zdanie przednie, poprzednik m; przeslanka; **-segel** *n.* przedni żagiel; **-seite** *f.* strona przednia; front m., fasada *f.*; **-sitz** *m.* miejsce a siedzenie na przedzie.

vo'r'derste a pierwszy, na samym przedzie bedacy.

Vo'r'der-teil *m.* przednia czesc, przed; *gors* *m.* (koszuli); **-tür** *f.* drzwi

frontowe; **-zahn** *m.* zab przedni; **-zimmer** *n.* pokój frontowy.

vo'r-drängen *va.* (sich) pchać (sie) naprzód; sich ~ przecisnac się; *fig.* wysunac się naprzód, na pierwszy plan; **-dringen** *vn.* (sn) przedrzeć (przedostac) się; posuwać się naprzód; **-dringlich** a pchajacy się naprzód; *fig.* natrętny.

Vo'r'druck *m.* blankiet, formularz m; wzór drukowany; **vo'r'drucken** *va.* wydrukowac w naglowku.

vo'reilen *vn.* (sn) spieszyc naprzód; j-m ~ wyprzedzic, przycisnac k; **vo'reilig** a zbyt skwapliwy, za predki; przedczesny; nieogledny; *ad.* zbyt popiesznie; przedczesnie; nieoglednie; **Vo'reiligkeit** *f.* zbyt ni popiech; przedczesnosć; nieoglednosć. **vo'rein'ader** *ad.* sich ~ fürchten, bac się jeden drugiego.

vo'reingonnen a uprzadzony (für j-n względem kogo); **Vo'reingonnenheit** *f.* uprzadzienie n.

Vo'reitern *pl* przedkowiec *pl.* **vo'rempfinden** *vn.* przeczuc(wać); **Vo'rempfindung** *f.* przeczucie n. **vo'renthalen** *va.* zatrzymac (nieprawnie); **Vo'renthalung** *f.* zatrzymanie n (pensji etc.).

Vo'rernte *f.* przedwówek m. **vo'rerst** *ad.* przedtem; przedewszystkiemu, nasamprzód; na razie. **vo'rerwähnt** a wyżej wspomniany. **Vo'ressen** *n.* przekaska *f.*

vo'r'fahren - *en*, *pl -en* *m.* prozek m. **vo'r'fahren** *vn.* (sn) I zajechac; podjechać. 2 j-m ~ jechac przed kim.

Vo'r'fall *m.* wypadek m, zajscie, zdarzenie n. 2 med. opadniecie n (macicy); **vo'r'fallen** *vn.* (sn) I zdarzyc się, zajsc. 2 med. opaść.

Vo'r'feier *f.* uroczysć wstepna.

Vo'r'feld *n.* mil. przedpole n. **vo'r'-finden** *va.* zastac, znalezc; sich ~ znajdowac się; **-fordern** *va.* wezwac (k.) do stawienia się, pozwac; **Vo'r'forderung** *f.* pozew m, wezwanie n.

Vo'r'frage *f.* pytanie wstepne; **-freude** *f.* radość zgory, przedsmak radości; **-frühling** *m.* przedwiosnie m. **vo'r'fühlen** *va.* przeczuc(wać). **vo'r'führen** *va.* przedstawic, wyprowadzic (konia), zaprezentowac; **postawic** (swiadka); przyprowadzic;

Vo'r'führdame *f.* modelka *f.*; **Vo'r'führung** *f.* wyprawadzenie (konia etc.), zaprezentowanie; dostawienie n (swiadka, dowodow); **-sbefehl** *m.* rozkaz dostawienia.

Vo'r-gabe *f.* sp., *gra:* for m, punkty dane (partnerowi); **-gang** *m.* I pierwszenstwo n, prym m; j-m den ~ lassen, oddac k. pierwszenstwo. 2 przedw; przyklad; precedens m. 3 zajscie, zdarzenie n; przebieg m (zajscia etc.); **-gänger(in)** *m.* poprzednik (-iczka); **vo'rgängig** a poprzedni; **-garten** *m.* ogródek przed domem; **-gebäude** *n.* budynek frontowy; **vo'rgehen** I *va.* I sp., *gra:* dać (k.) fory, punkty. 2 twierdzic, utrzymywac; zmyslac, udawac. II *V-* *n.* utrzymanie; zmyslanie n; unter dem ~ pod pretekstem.

Vo'rgebirge *n.* przedgórze n; przyldek m.

vo'r'geblich a rzekomy, maitemy; *ad.* rzekomo, jakoby, nibyto.

vo'r'gedacht ob. **vorerwähnt**.

vo'r'gefaßt a zgory powietzy; uprzadzony; -e Meinung, uprzadzienie n.

Vo'rgefühl *n.* przeczucie n.

vo'r'gehen I *vn.* (sn) I isc naprzód, przedem, poprzedzic; meine Uhr geht vor, möj zegarek spieszi się; j-m ~ isc przed kim; wyprzedzic kogo; miec pierwszenstwo przed kim; zajmowac pierwsze miejsce; j-m mit gutem Beispiele ~ przyswiecac komu dobrym przykladem; die Pflicht geht allem vor, obowiazek przedewszystkiemu. 2 mit etw. ~ wystapic z czem; mit aller Strenge ~ wystapic z cala surowoscia. 3 postepowac (nach Vor-schrift wedlug przepisu). 4 dziać (stać) się, zajsc; was geht hier vor? co się tu dzieje? II *V-* *n.* postepowanie; wystapienie; posuwanie n się naprzód.

Vo'r-gelände *n.* mil. przedpole n; **-gemach** *n.* przedpokoj m; **-genuß** *m.* przedsmak m; **-gericht** *n.* przedkaska; **vo'rgerücht** a podeszy (wiek); **-geschichte** *f.* I czasy przedhistoryczne. 2 poczatek sprawy (a. fabuly dramatu); **vo'r'geschichtlich** a przedhistoryczny; **-geschmack** *m.* przedsmak m. **vo'r-geschoben** a wysunuty naprzód; **-gesehen** a przewidziany; ~ I uwaga!

Vo'r'gesetzte(r) s polożony (-na).

vo'rgestern *ad.* przedwczoraj, onegdaj; **vo'rgestrig** *a* przedwczorajszy. **vo'rgetan** *a* ob. vortun. **vo'rgreifen** *un.* (h) uprzędzić, den Ereignissen ~ uprzędzić fakty; einer Frage ~ uprzędzić zapytanie; j-m ~ uprzędzić k.; den Rechten j-s ~ wdzierać się w czyje prawa; **Vo'rgreifung** *f* uprzędzenie wog w czem. **vo'rhaben** *1* *ua.* 1 mieć na sobie (kokarde), nosić (fartuch). 2 zamierzać, projektować; was haben Sie heute abend vor? jakże ma pan plany na (co pan robi) dziś wieczór? Böses ~ knuć co złego; ich habe es gut mit ihr vor, mam dobre zamiary względem niej. II **V-** n zamiar, zamysł, plan m. **Vo'r-hafen** *m* przedporcie n; przystań słuzowa; -**halle** *f* przedsionek, westybul m, hala wstępna; kruchtą *f* (w kościele). **Vo'rhalt** *m* wytykanie n; wyrzut *m.* **vo'rhalten** *1* *ua.* 1 trzymać (co) przed kim. 2 j-m etw. ~ przedstawiać, wymawiać, wytykać, zarzucać komu co. II *un.* (h). 3 (wy)starzyć; (po)trwać; der Vorrat wird nicht lange ~ zapas nie wystarczy na długo. 4 cełować. III **V-** n wymawianie; wytykanie, wypominanie n. **Vo'rhand** *f* 1 przedręczce n. 2 *harc.* die ~ haben, być na rękę. **vorhanden** *a* istniejący, obecny; ~ sein, istnieć, znajdować się; być; es ist Hoffnung ~ jest nadzieja; es ist Gefahr ~ grozi niebezpieczeństwo; **Vorhandensein** *n* istnienie n, obecność *f.* **Vo'rhang.** -(e)s, *pl* -hänge *m* firanka, zasłona; *te.* kurtyna *f*; der ~ fällt, kurtyna spada; **vo'rhängen** *ua.* zawiesić (kłódkę etc.); **Vo'rhängeschloß** *n* kłódka *f.* **Vo'rhauf** *an.* napletek *m.* **vo'rhemd** *n* gors; półkoszulek *m.* **vorher** *ad.* przedtem; naprzód; am Tage ~ poprzedniego dnia; viele Jahre ~ przed wielu laty; -bedenken *ua.* obmyślić naprzód; -bestellen *ua.* zamówić zgóry; -bestimmen *ua.* oznaczyć zgóry; przeznaczyć; **Vorherbestimmung** *f* przeznaczenie n. **Vo'rherbat** *m* przedjesień *f.* **vorhergehen** *un.* (an) poprzedzić; iść przodem, naprzód; -d *a* poprzedzić, poprzedni; aus dem Vorher-

gehenden folgt, daß... z powyższego wynika, że... **vo'rherig** *a* poprzedni; dawny. **vorhermerken** *ua.* przeczu(wa)ć. **Vo'rhererschaft** *f* przewaga *f*; **vo'rhererrschen** *un.* (h) przeważać, górować, dominować; -d *a* przeważający. **vorher-sagen** *ua.* przepowiadać; wróżyć; **Vorher-sagen** *f* przepowiednia *f*; -sehen *ua.* przewidzieć; es war -zusehen, było do przewidzenia; **Vorher-sagung** *f* przepowiednia n; -verkündigen *ua.* przepowiadać; zapowiadać; **Vorherverkündigung** *f* zapowiadanie n, przepowiednia *f*; -wissen *ua.* wiedzieć zgóry. **vorhin** *ad.* niedawno; dopiero co. **Vo'r-hof** *m* dziedziniec *m*; ~ einer Kirche, babiniec *m*, kruchtą *f*; -hölle *f* przedpiekle n; -hut *f* mil. straż przednia. **vo'rig** [fö-] *a* poprzedni; zeszyły, ubiegły; dawny; -en Monats, ubiegłego miesiąca. **Vo'rinstanz** *f* pierwsza instancja. **Vo'rjahr** *n* zeszyły rok; **vo'jährig** *a* zeszloroczny. **vo'rjammern** *ua.*: j-m etw ~ skarżyć się przed kim. [ca]. **Vo'r-kammer** *f* przedkomorka (ser-wiszm szereg); *fig.* przodownik, pionier, szermierz *m.* **vo'rkaue** *ua.* przeżuwać (dziecko); *fig.* j-m etw. ~ podać k. gotową robotę. **Vo'rkauf** *m* pierwszeństwo przy kupnie, pierwokupno; zakupienie n; **vo'rkaufen** *ua.* zakupywać; **Vo'r-käufer(in)** *s* przekupien (-pka); **Vo'rkaufsrecht** *n* prawo pierwokupna. **Vo'rkehr** *a* przygotowanie; zarządzenie n; -en treffen, poczynić kroki *a*. przygotowania, przedsięwzięć środki. **Vo'rkenntnisse** *pl* wiadomości wstępne, przygotowanie. **Vo'rkirche** *f* przedsionek kościoła. **vo'rkommen** *1* *un.* (sn) 1 (przy)trafić (zdarzyć, nadarzyć) się, zająć; bei-der Gelegenheit, przy nadarzącej się sposobności; es kommt häufig vor, zdarza się często; das darf nicht wieder ~ to nie powinno się powtórzyć. 2 wydawać (zadawać) się; er kommt mir bekannt vor, zdaje mi się, że go znam; ich weiß nicht, wie Sie mir

heute ~ pan mi się wydaje dziś dziwnym. 3 bei j-m ~ a) zająć, wstąpić do k.; b) dostać się, być dopuszczonym do k. 4 j-m ~ wyprzedzić, ubiec kogo. II **V-** n okazanie n; bei **V-** z okazaniem; -denfalls *ad.* w danym razie; in ruzie, gdyby się to stało; **Vo'rkommis** *n* zdarzenie, zajęcie n, wypadek *m.* **Vo'r-kost** *f* zakąska. [ne]. **Vo'r-kriegszeit** *f* czasy przedwojenne; **vo'r-laden** *ua.* pozwać do sądu; **Vo'r-ladung** *f* pozew *m*, wezwanie n. **Vo'r-lage** *f* 1 wniosek; projekt *m* (prawa). 2 wzór *m* (do rysunków etc.). **Vo'rland** *n* nadbrzeże; podgórze n. **vo'r-längst** *ad.* od dawniadawna. **vo'r-lassen** *ua.* puścić naprzód; wpuścić, dopuścić (kogo w celu audjencji); **Vo'rlassung** *f* wpuszczenie, dopuszczenie n. **Vo'r-lauf** *m* sp. próbny bieg; bieg przodem; **vo'r-laufen** *un.* (sn) 1 biec przodem; j-m ~ wyprzedzić k. 2 (o zegarku) śpieszyć się; **vo'r-läufen** *m* poprzednik; zwiastrun; *med.* symptomat *m.* [czasem, na razie. **vo'r-läufig** *a* tymczasowy; *ad.* tym-vo'r-laut *a* 1 zbyt głośny. 2 niedyskretny, wścibski; impertynencki. **Vo'rleben** *n* przeszłość (czyja). **Vo'rlege-blatt** *n* wzór (do rysunków etc.); -**gabel** *f* widelec półmiskowy; -**läffel** *m* łyżka półmiskowa; -**messer** *n* kuchenny nóż. **vo'rlegen** *ua.* 1 położyć co przed (kim); 2 położyć (kłódkę). 2 podać (potrawę). 3 przedłożyć, przedstawić, zaprezentować; pokazać (towar); okazać (wexsel etc.); j-m eine Frage ~ zadać k. pytanie. 4 pol. wnieść (projekt ustawy). **Vo'rlegeschloß** *n* kłódka *f.* **Vo'rlegung** *f* przedłożenie, przedstawienie; (p)okazanie n. **vo'rlesen** *ua.* czytać komu na głos; odczytać; **Vo'rleser** *m* (-in *f*) lektor(ka); prelegent(ka); **Vo'rlesung** *f* odczytanie n; odczyt *m*, prelekcja *f*; wykład *m*; -en halten über..., mieć odczyty, wykłady o (czem). **vo'rletzt** *a* przedostatni. **vo'rleuchten** *ua.* przyswiecać (komu); j-m als Beispiel ~ służyć k. za przykład; przyswiecać k. przykładem. **Vo'r-liebe** *f* szczególne upodobanie,

predylekcja *f*; **vorliebnehmen** *un.* (h) mit etw. ~ zadowolić się czem. **vo'r-liegen** *un.* (h) 1 leżeć przed (czem). 2 j-m ~ leżeć przed czyjśmi oczyma; hier liegen Beweise vor, tu są dowody; es liegt ein Irrtum vor, zachodzi omyłka; es liegt nichts gegen ihn vor, niemożna mu nic zarzucić; es liegt (heute) nichts vor, niema nic nowego; -**legend** *a*: im -en Fall, w danym wypadku; der uns -e Text, tekst, który mamy przed sobą; -e Beweise, dowody przytoczone; -**lügen** *ua.* nakłamać; -**machen** *ua.* położyć, postawić przed (czem), zawiesić (firankę); j-m etw. ~ pokazywać komu, jak się co robi; *fig.* omamić k., wniawić co w kogo. **Vo'r-macht** *f* mocarstwo czołowe; -**stellung** *f* stanowisko dominujące. **vo'r-malig** *a* dawny, były; **vo'r-mals** *ad.* dawniej; przedtem. **Vo'r-mann** *m* 1 poprzednik *m*; poprzedni żyrant. 2 gracz na rękę 3 przodownik; werkmistrz *m.* **Vo'r-marsch** *m* marsz czołowy; **vo'r-marschieren** *un.* (h) maszerować naprzód. [obronny (t. *fig.*)] **vo'r-mauer** *f* przedmurze *n*, wal *m* **vo'rmerken** *ua.* zanotować, zapisać; **Vo'rmerkung** *f* zanotowanie, zapisanie n; ~ nehmen, przyjąć do wiadomości; **Vo'rmerk(ungs)gebühr** *f* wpisowe n. **Vo'r-mittag** *m* przedpołudnie n; **vo'r-mittägig** *a* przedpołudniowy; **vo'r-mittags** *ad.* przed południem. **Vo'r-mund.** -(e)s, *pl* -munder *m* opiekun; -**münderin** *f* opiekunka *f*; -**mundschaft** *f* opieka *f*, opiekunstwo n; **vo'r-mundschaftlich** *a* opiekuńczy. **Vo'r-mundschafts-behörde** *f* władza opiekuńcza; -**gelder** *pl* kapitały podlegające władzy opiekuńczej; -**gericht** *n* sąd opiekuńczy; -**rat** *m* rada opiekuńcza. **vorn** *ad.* z przodu, naprzód; ~ heraus wohnen, mieszkać od frontu; Zimmer nach ~ hinaus, pokój frontowy; von ~ a) z przodu, od frontu; b) nanowo, od początku; von ~ bis hinten, od początku do końca. **Vo'r-nahme** *f* przedsięwzięcie, podjęcie; wykonanie n (jakiej czynności). **Vo'rname(n)** *m* imię n (chrzestne).

vorna *n ad.* naprzódzie, na froncie. **vo'rnehm** *a* wytworny, dystyngowany; znakomity, dostojny; -es *Auße-re*, pański, dystyngowany wygląd; die -en *Leute*, znakomitości, dostojnicy *pl*; *arystokracja f*; -e *Welt*, elegancki świat; wyższe sfery; ~ *tun*, udawać (wielkiego) pana, pania.

vo'rnehmen *I ua.* 1 włożyć (fartuch) 2 przedsięwziąć, podjąć (jaką czynność); wziąć się do cz.; zająć się (czem); przystąpić do cz.; *Ihre Sache wird morgen vorgenommen*, pańska sprawa będzie jutro rozpatrzona; *j-n ~* wziąć k. w obroty; zbesztać k.; wy-badać, przesłuchać k. **II sich** *etw. ~* zamierzać, projektować; *sich eine Reise ~* projektować podróz, zamie-rzać wyjechać. **III V-n** przedsięwzię-cie *n*, projekt *m*.

Vo'rnehmheit *f* wytworność, dys-tyngacja, pańskość, dostojność *f*. **vo'rnehmlich** *ad.* zwłaszcza, szcze-gólnie.

vo'rneigen, sich ~ przechylić (nach-ylić) się; **Vo'rneigung** *f* 1 nachylenie (przechylenie) *n* się. 2 szczególne upodobanie, predylekcja *f*.

vo'rnherei'n *ad.*: von ~ naprzód, zgóry; odrazu, na samym wstępie; **vornü'ber** *ad.* głowa naprzód. *Iczy.* **Vo'rordner** *m* segregator pomocni-**Vo'rort** *m* 1 przedmieście *n*. 2 głów-ne miejsce; -*bahn f* kolejka podmiejska; -*telephonverkehr m* ruch tele-foniczny podmiejski; -*verkehr m* ruch podmiejski; -*zug m* pociąg podmiejski.

Vo'rplatz *m* dziedziniec, plac (przed kościołem etc.), esplanada *f*.

Vo'rposten *m* mil. czata *f*; -**dienst** *m* służba czat; -**kompagnie f** czata główna.

vo'r-prahen *ua.*: *j-m etw. ~* chęł-pić się czym przed kim; -**prüfen** *vn.* (h) przedwstępnie egzaminować; **Vo'rprüfung** *f* egzamin przedwstępny; badanie wstępne.

Vo'rraag, (-*es*) *m* pierwszeństwo *n*, *prym m*; den ~ vor *j-m* haben, mieć pierwszeństwo przed kim; *j-m* den ~ lassen, ustąpić komu pierwszeństwa.

Vo'rrat, (-*es*), *pl* -*äte* *m* zapas, zasób *m*; ~ in *bar*, zapas gotówki; **vo'r-rätig** *a* zapasowy; *ad.* w zapasie; na skła-dzie; *etw. ~ halten*, trzymać co na

składzie; mieć (duży) asortyment cze-go; ~ bei, do nabycia *u...*

Vo'rrats-gewölbe *n* lamus *m*; -**haus** *n* magazyn, skład *m*; -**kammer f** śpiżniarnia; -**schränk** *m* śpiżniarka *f*; -**verzeichniss** *n* inwentarz *m*; -**wagen** *m* tender; wóz z zapasami; furgon *m* z amunicją. [gólnie]

vo'rrechnen *ua.* wyliczyć, wyszcze-**vo'rrech** *n* przywilej *m*.

Vo'rrede *f* przedmowa *f*; **vo'rreden** *ua.*: *j-m etw. ~* wzmówić w kogo *co*; **Vo'rredner** *m* przedmówca *m*.

vo'rreiten *I ua.* zaprezentować, przejeżdżać (konia). **II vn.** (sn) *j-m ~* jechać konno przed kim; wyprowadzić k. (konno); **Vo'rreiter** *m* forys *m*.

vo'rrennen *vn.* (sn) pedzić naprzód. **vo'rrichten** *ua.* przyrządzić, przy-gotować; **Vo'rrichtung** *pl* -*en f* 1 przyrządzenie, przygotowanie *n*. 2 przyrząd, mechanizm, aparat *m*.

vo'rücken *I ua.* posunąć (wska-zówkę etc.). **II vn.** (sn) posunąć się (naprzód), postąpić; (Truppen) ~ lassen, wysunąć; die *Arbeit ist vor-gerückt*, robota posunęła się naprzód (ob. vorgerückt). **III V-n** posunięcie *n*.

Vo'rrunde *f* sp. runda eliminacyjna. **Vo'rsaal** *m* przedpokój, westybul *m*; poczekalnia *f*, sala wstępna.

vo'sragen *ua.* 1 podpowiadać. 2 przepowiać; **Vo'srager** *m* sufler *m*.

Vo'r-saison *f* pora przedsezonowa; -**sänger m** pierwszy śpiewak (w chó-rze); -**satz m** zamiar, zamysł, projekt *m*; postanowienie *n*; mit ~ umyślić, z rozmysłem; **vo'sätzlich** *a* umyślny; *ad.* umyślnie, z rozmysłem; -**schanze** *f* szaniec wysunięty.

Vo'r-schein *m*: zum ~ kommen, wyjść najaw; zjawić się; zum ~ brin-gen, wydobyć najaw, ujawnić.

Vo'r-schicht *f* pokład wierzchni. **vo'r-schicken** *ua.* wysłać naprzód; -**schieben** *ua.* 1 wysunąć (posunąć) naprzód. 2 zasunąć (zasuwkę); *fig.* einen *Riegel ~* zahamować. 3 *fig.* *j-n ~* podsunąć k.; zasłaniać się kim; *etw. als* *Vorwand ~* użyć pretekstu, wymawiać (zasłaniać) się czym. **Vo'r-schiebung** *f* wysunięcie *n*; -**schießen** *vn.* dać zaliczkę.

vo'schlag *m* 1 wniosek *m*; propo-zycja *f*; einen ~ ablehnen, odrzucić propozycję; in ~ bringen, (za)propo-

nować. 2 *mus.* forszlak *m*; **vo'schlag-en** *ua.* 1 (za)proponować, wniesić, wysunąć (czyją kandydaturę), ein *Mittel ~* doradzić jaki środek (na ból głowy etc.). 2 zaccenić.

Vo'schlags-liste *f* lista kandyda-tów (na awans, na posła etc.); -**note** *f* *mus.* forszlak *m*.

vo'schluBrunde *f* *tennis*. półfina! **Vo'schmack** *m* przedsmak *m* (*t. fig.*); **vo'schmecken** *vn.* (h) prze-ważać (w smaku).

Vo'schneide-brett *n* stolnica *f*; -**messer** *n* nóż do krajania.

vo'schneiden *ua.* pokrajać.

vo'schnell *a* *ob.* vorzüglich.

vo'r-schreiben *ua.* 1 napisać *co* w nagłówku. 2 *j-m etw. ~* przepi-sać, nakazać, rozkazać komu *co*; ich *lasse mir nichts ~* nie masz pra-wa rozkazywać mi; -**schreiten** *vn.* (sn) kroczyć naprzód; postepować.

Vo'schrift *f* 1 wzór do pisania. 2 przepis, regulamin *m*, instrukcje *pl*; ärztliche ~ przepis lekarski.

vo'schrifts-mäßig *a* *in ad.* zgodny (-dnie) z przepisami, według przepi-su, prawidłowy (-wo); -**widrig** *a* nie-prawidłowy, niezgodny z przepisami.

Vo'schub *m* pomoc *f*, poparcie *n*; *j-m ~* leisten, *tun*, pomóc komu; ziner *Sache ~* leisten, popierać sprawę.

Vo'schuh *m* przyszwia *f*; ein *Paar* (-*e*), buty podszyte; **vo'schuhen** *I ua.* podszyć (buty). **II V-n** podszycie

Vo'schule *f* przedszkole *n*. [n]

Vo'schub *m* zaliczka *f*, forszus *m*; ~ auf *Wertpapiere*, pożyczka pod zastaw papierów wartościowych; -**be-willigung f** przyznanie zaliczki; -**lei-stung f** wypłacenie zaliczki; -**verein** *m* towarzystwo pożyczkowe; **vo'r-schubweise** *ad.* tytułem zaliczki; -**zahlung f** zapłata zgóry.

vo'r-schützen *ua.* zasłaniać się czym (wielkim); Unwissenheit ~ tuma-czyć się niewiadomościami; -**schwezen** *ua.* nabajać, nagadać; -**schweben** *vn.* (h *i* sn); *j-m ~* majaczę przed kim, stać komu przed oczyma; das *Schwebt mir deutlich vor*, to stoi mi wyraźnie przed oczyma; das *Schwebt mir dun-kel vor*, majaczy mi się, widzę, jak przez mgłę; -**schwindeln** *ua.*: *j-m etw. ~* wzmówić w kogo *co*.

Vo'sregel *n* żagiel przedni.

vo'sreghen *ua.* przewidzieć; sich ~ mieć się na bacność; vorgesehen! *ba*czność! uwaga! **Vo'sreghung** *f* opatrność *f*.

vo'ssetzen *I ua.* 1 położyć, postawić (*co* przed kim, przed czym); przysta-wić (krzesło). 2 podać (komu potrawę etc.); darf ich Ihnen *etw. ~?* czy mogę panu służyć czym? 3 *hdvc.* eine *hohe Karte ~* bić wysoką kartą. 4 *j-n* (einem *Amte*) ~ postawić k. na czele. **II** sich einen *Zweck ~* wytnąć sobie cel, postawić sobie za cel. **Vo's-setzer** *m* przystawka do pieca.

Vo'sretz-fenster *n* podwójne okno; -**silbe** *f* *ger.* przedrostek *m*.

Vo'sricht *f* ostrożność, przeczność, oględność *f*; ~ *I* ostrożnie! **vo's-richtig** *a* *in ad.* ostrożny, przemyś-(-nie); **vo'ssichtshalber** *ad.* dla ostrożności; **Vo'ssichtsmaßregeln** *pl* środki ostrożności.

Vo'ssignal *n* sygnał ostrzegawczy; -**silbe** *f* przedrostek *m*.

vo'ssingen *ua.*: zaśpiewać (komu *co*); zaintonować.

vo'ssintflutlich *a* przedpotopowy.

Vo'sritz *m* przewodnictwo *n*; den ~ führen, przewodniczyć; **Vo's-ritzende** (*n*) *s* przewodniczący (-ca).

Vo'ssommer *m* przedlecie *n*.

Vo'ssorge *f* przeczność; troskli-wość *f*; ~ tragen (*a* treffen), starać się, dbać o...; **vo'ssorgen** *vn.* (h) ro-bić starania, dbać, starać się o...; **vo'r-sorglich** *a* *in ad.* przeczny (-nie), ostrożny (-nie).

Vo'sspann *m* przypzącz; doprzęć *m*; -*dienst* *m* *bol.* trakcja podwójna; **vo'sspannen** *ua.* 1 rozpiąć, rozcią-gnąć (sznur etc.). 2 przypzącz, zaprząć; **Vo'sspann-lokomotive** *f* pa-rowóz doprzeczowy; -*pferde* *pl* do-woż.

Vo'srspeise *f* przekąska *f*. [przej *m*. **vo'srspiegeln** *ua.*: *j-m etw. ~* ma-mić kogo czem; przedstawić komu *co* w olśniewającym świetle; **Vo'srspie-gelung** *f* mamienie, tumanienie *n*; *fälsche* ~ fałszywe przedstawienie.

Vo'srspiel *n* przygrywka *f*; *mus.* pre-ludjum *n*; *te.* prolog *m*; **vo'srspielen** *ua.*: *j-m etw. ~* zagrać k. *co*.

vo'srsprechen *I ua.*: *j-m etw. ~* u-czyć kogo, jak *ma* mówić. **II vn.** (h *i* sn) *bej* *j-m ~* wstąpić do k.

vo'sspringen *vn.* (sn i h) 1 wyskoczyć naprzód. 2 *bud.* wystawać, sterzać; -d a wystający; **Vo'sprung** *m* 1 wyskok, występ m 2 sp. wyprzedzenie n, awantaz m; ~ von zehn Längen, wyprzedzenie o 10 długości; den ~ gewinnen, ubiec (kogo).

Vo'stadt *f* przedmieście n; **vo'städtsch** a przedmiejski; **-theater** n teatr przedmiejski.

Vo'stand *m* zwierchność f, zarząd; zwierzchnik, naczelnik, szef m; **-s-dame** *f* protektorka (zakładu dobroczynnego etc.); **-samitglied** n członek zarządu; **-swahl** *f* wybór zarządu.

vo'stecken *va.* i *vn.* (h) przypiąć (sobie różę); wysunąć (głowe); *fig.* sich ein Ziel ~ wytknąć sobie cel; **Vo'stecker** *m* przewłoka *f*, klucz *m* (kotwy), zatyczka *f*; ówiek płaski.

Vo'steck-nadel *f* sznilką *f*.

vo'stehen *vn.* (h i sn) 1 wystawać, sterzyć; 2 przewodniczyć (obradom); zarządzać, zawiadywać (rzem); dem Hause ~ zarządzać domem; einem Amte ~ piastować urząd; być naczelnikiem urzędu; j-m ~ być czym zwierchnikiem, szefem. 3 poprzedzić; -d a powyższy, poprzedzający; -e Seite, poprzednia stronica; **Vo'steher(in)** s przelozony (-na), zwierzchnik, naczelnik (-iczka), zawiadowca (-czyni); **Vo'stehhund** *m* legawiec, wyzł m; **Vo'stehung** *f* zwierchność *f*, zwierzchnictwo n.

vo'stellen *va.* i *vn.* 1 postawić przed (czem, kim); posunąć, wysunąć (krzesło). 2 przedstawić; wyobrazić; sich j-m ~ przedstawić się komu; sich ztw. ~ przedstawić, wyobrazić sobie co; te, ein Stück ~ wystawić sztukę; eine Rolle ~ grać rolę; er will was Großes ~ udaje ważną osobistość; was soll das ~? co to ma wyobrazać a. znaczyć? 3 i-m etw. ~ przedstawić, przekładać komu co; **vo'stellig** a etw. ~ machen, przedstawić co; ~ werden, złożyć podanie (bei einer Behörde władzy); **Vo'stellung** *f* 1 przedstawienie, przełożenie n. 2 wyobrażenie, pojęcie n; das geht über alle ~ to przechodzi wszelkie wyobrażenia; ich kann mir davon keine ~ machen, nie mogę sobie tego wyobrazić. 3 *te.* przedstawienie n; (heute) keine ~ 1 przedstawienie za-

wieszona! teatr niezynny! -skraft *f.* **s-vermögen** n wyobraźnia *f*.

Vo'stoß *m* 1 pchnięcie n przodu; *mil.* wypad *m* 2 *bud.* wykusz *m* 3 wypustka *f* (tu sukni); **vo'stossen** 1 *va.* 1 pchnąć naprzód. 2 dać wypustkę; oblamować (futrem etc.). II *vn.* (sn) posuwać się gwałtownie naprzód; *mil.* zrobić wypad.

Vo'strafe *f* poprzednia kara. **vo'strecken** *va.* 1 wysunąć, wyciągnąć (rękę, nogę); wystawić (język). 2 pożyczyc, wypożyczyć (pieniadze); dać zaliczkę; **Vo'streckung** *f* 1 wzięcinie, wysunięcie n. 2 wyłożenie n (pieniędzy); zaliczka *f*.

Vo'stück n *te.* jednoaktówka *f*.

Vo'studien *pl* studia (badania) wstępne, nauka przygotowawcza. [*m.*] **Vo'stufe** *f* pierwszy stopień; wstęp **vo'stürzen** *vn.* (sn) rzucić się naprzód, gwałtownie wybiec.

vo'sündfluth a przedpotopowy. **vo'stanzen** 1 *va.* zatańczyć. II *vn.* (h) prowadzić taniec; *fig.* rej wodzic; **Vo'stänzer(in)** s foltancerz (-rka); wodzirej(ka).

vo'stäuschen *va.* mamieć, ludzić.

Vo'theil *m* korzyść *f*, pożytek, zysk *m*; im ~ sein, być w korzystniejszym położeniu, mieć przewagę; ~ aus etw. ziehen, ciągnąć korzyść z czego; zum ~ gereichen, wyjść na korzyść; erlangte -e, korzyści osiągnięte; entgegenger ~ zysk stracony; auf seinen ~ bedacht, myśląc tylko o swojej korzyści; zu meinem ~ na moją korzyść; **vo'trueilhaft** a korzystny, zyskowy; *ad.* korzystnie; z zyskiem.

Vo'trabb, (-e)s *m* przednia straż.

Vo'trags, (-e)s, *pl* -age *m* 1 rozprawa *f*, wykład; odczyt; referat, raport *m*, sprawozdanie n, relacja *f*; einen ~ halten, mieć wykład, odczyt; przedstawić sprawę. 2 sposób wykładania, deklamowania; deklamacja; dykcja *f*; einen schönen ~ haben, mieć ładną dykcję, ładnie deklamować. 3 przeniesienie n (auf neue Rechnung na nowy rachunek); **vo'tragen** *va.* 1 wkladać (historje etc.); recytować, deklamować; referować; przedstawiać (sprawę, stan rzeczy); *mus.* wykonywać, śpiewać; -der Rat, referent *m*. 2 przeniesienie (saldo na nowy rachunek). **Vo'trags-art**, -weise *f* sposób re-

cytowania, deklamowania, śpiewania etc.; **-kunat** *f* sztuka deklamowania etc.; **-künstler(in)** s deklamator(ka), recytator(ka).

vo'trefflich a i *ad.* doskonały (-le), wymyślny (-ście), wyborny (-nie); **Vo'trefflichkeit** *f* doskonałość, wymyślność *f*.

vo'treiben *va.* pędzić naprzód; dążyć; **-treten** *vn.* (sn) wystąpić (naprzód, z szeregów); **Vo'tritt** *m* pierwszeństwo n (w pochodzie); j-m den ~ lassen, dać komu pierwszeństwo.

Vo'trupp *m* przednia straż. [*stwo.*]

Vo'truch n fartuch; śliniaczek *m*.

vo'truten 1 *va.* 1 złożyć (fartuch, konie); zasanąć (rygiel). 2 zrobić co nierozważnie. II sich ~ popisać się.

Vo'tür *f* podwójne drzwi.

vo'turnen *vn.* (h) uczyć gimnastyki; **Vo'turner(in)** s przodownik (-iczka) w gimnastyce.

vo'rüben *va.* przećwiczyc.

Vo'rübung *f* ćwiczenie przygotowawcze, przećwiczenie n.

vorüber *ad.* ob. vorbei; der Regen ist ~ już po deszczu; die Stunde ist ~ godzina już minęła; **-fliegen** *vn.* (sn) przelecieć, przefrunąć; **-gehen** *vn.* (sn) przejść, minąć; im V-mimocho-dem; przechodzący; **-gehend** a przejściowy, przemijający, przelotny; chwiliowy; die Vorübergenden, przechodnie pl.; **-ziehen** *vn.* (sn) przejść; przesnąć.

Vo'runtersuchung *f* śledztwo.

Vo'rurteil n przesąd *m*, uprzedzenie n; **vo'rurteils-frei**, -los a bez uprzedzeń, wolny od przesądów; **-slosigkeit** *f* wolność od przesądów.

Vo'räter *pl* przodkowie *pl*.

Vo'r-verfahren n *jr.* postępowanie wstępne; **-vergangenheit** *f* gr. czas zaprzety; **-verhör** n przesłuchanie wstępne; **-verkauf** *m* przedsprzedaż *f* (biletoów etc.).

vo'rvorgestern a przedonegdaj.

vo'rvorig a przedostatni, zaprzety; **vo'rvorletzt** a trzeci od końca.

vo'rwagen, sich ~ odważyć się wyjść.

Vo'rwahlen *pl* przedwybory *pl*.

Vo'rwaal *m* przedwał *m*.

vo'rwalten *vn.* (h) przeważać, górować; Nachsicht ~ lassen, kierować się wyrozumalnością.

Vo'rwand, (-e)s, -wände *m* pozór,

pretekst *m*, wymówka *f*; unter dem ~ pod pretekstem (choroby etc.).

vo'rwärmen *va.* podgrzewać; **Vo'rwärmer** *m* podgrzewacz *m*.

vo'rwärts *ad.* naprzód; ~ 1 jechał a ruszał (nawoływanie policjanta) prosię przechodząc; **-bringen** *va.* *fig.* popierać, faworyzować kogo; **-gehen** *vn.* (sn) iść naprzód; postępować; es will nicht ~ nie posuwa się naprzód;

sich -helfen, pchać się w świat; **-kommen** *vn.* (sn) posuwać się naprzód; *fig.* wyrobić (dorobić) się; **-streben** 1 *vn.* (h) dążyć naprzód. II V- n dążenie n naprzód; **-treiben** *vn.* *aw.* pędzić naprzód.

vorwie *g* [-wek] *ad.* naprzód, zgóry; **-nehmen** *va.* pobrać (wziąć) zgóry; **vo'rweisen** *va.* okazać; **Vo'rweisung** *f* okazanie n.

Vo'rwelt *f* przedświat *m*, świat pierwotny. 2 przodkowie; **vo'rweltlich** a pierwotny, przedpotopowy.

vo'rwerfen *va.* j-m etw. ~ zarzucać komu co; sie haben sich nichts vorzuwerfen, wart palac Paca a Pac palaca.

Vo'rwerk n 1 folwark *m*. 2 budowla rzeczna; fortyfikacje zewnętrzne.

vo'rwiegen *vn.* (h) przeważać; -d a przeważający; *ad.* przeważnie.

Vo'rwinter *m* pora przedzimowa.

Vo'rwissen n wiedza *f*; ohne mein ~ bez mojej wiedzy.

Vo'rwitz *m* 1 niedyskrecja, wścibskość *f*. 2 wścibski *m*; **vo'rwitzig** a wścibski.

vo'rzeitig *pl* przymieki *m*.

Vo'rwort n 1 przedmowa *f*. 2 *gr.*

vo'rwurf, (-e)s, *pl* -ürfe *m* 1 zarzut, wyrzut *m*. 2 temat, przedmiot *m*.

vo'rwurfs-frei a bez zarzutów, nieposzlakowany; **-voll** a pełen zarzutów; **vo'rzählen** *va.* wyliczyć (komu co); **Vo'rzählung** *f* wyliczenie n.

Vo'rzahl *m* ząb przybyszowy.

vo'rzeichnen *vn.* nakreślić; narysować (wzór dla k.); wytknąć (drogę etc.); *mus.* oznaczyć (klucz wiolinowy etc.); **vo'rzeichnung** *f* 1 wzór n (do rysunku). 2 wytknięcie; nakreślenie n. 3 *mus.* oznaczenie n (tonacji).

vo'rzeigen *va.* pokazywać; okazać (wexel, bilet etc.); **Vo'rzeiger(in)** s okaziciel(ka); **Vo'rzeigung** *f* pokazanie; okazanie n; bei ~ z okazaniem.

Vo'rzeit *f* przeszłość; starożytność *f*; in der grauen ~ w zamierzchłej przeszłości; **vorzel'ten** *ad.* ongiś, dawniej; **vo'zeitig** *a i ad.* przedwczesny (-śnie).

vo'ziehen *va.* 1 woleć, przekładać (co nad co); ich ziehe die Stadt dem Lande vor, woę miasto, niż wieś. 2 *kol.* podciągać (wagony).

Vo'zimmer *n* przedpokój *m*.

Vo'rzug *m* pierwszeństwo *n*; j-m den ~ geben, dać k. pierwszeństwo; den ~ vor j-m haben, mieć przewagę nad kim. 2 przymiot *m*, zaleta *f*. 3 *kol.* pociąg (bliźniaczy) poprzedzający; **vo'rzüglich** *a* wyborny, wysmienity, doskonały, znakomity (artysta etc.); *ad.* 1 wybornie, doskonale. 2 zwłaszcza, szczególnie; **Vo'rzüglichkeit** *f* wyborność, wysmienitość *f*.

Vo'rzugs-aktie *f* akcja uprzywilejowana; **-behandlung** *f* traktowanie wyróżniające; **-karte** *f* bilet ulgowy; **-preis** *m* cena wyjątkowa; **-rabatt** *m*

rabat specjalny *a*. ekstra; **-recht** *n* prawo pierwszeństwa; **-tarif** *m* taryfa ulgowa, preferencyjna; **vo'rzugs-weise** *ad.* przeważnie; przedewszystkiem, szczególnie, **-zoll** *m* cło preferencyjne.

Vo'rzündung *f* aut. przedpł. *m*.

votie'ren [voti-] *un.* (sn) głosować; die Voterenden, głosujący.

Voti'v-bild, **-gemälde** *n*, **-tafel** *f* tablica pamiątkowa; dar uczyniony kościołowi (ex-voto).

Vo'tum [wö-] *s, pl.* **-ten** *n* 1 głos *m*; sein ~ abgeben, oddać głos. 2 ślub *m*, votum *n*.

vulgä'r [wulger] *a* pospolicity, wulgarny; **vo'lgo** *ad.* pospolicie; albo.

Vulka'n (-kän) *s, pl.* **-e** *m* wulkan (*t. fig.*); **-fiber** *f* włókno wulkanizowane; **vulka'nisch** *a* wulkaniczny; **vulkanisie'ren** [-zi-] *va.* wulkanizować; **Vulkanisie'rung** *f* wulkanizowanie *n*; **Vulkanisie'rwerkstätten** *pl* zakłady wulkanizacyjne.

W

Waa'ge [wä-] *pl -n f* waga *f*; einem die ~ halten, dorównać komu; sich die ~ halten, zrównoważyć się; **-balcken** *m* drzątek *m*, kibić *f* wagi; **waa'gerecht** *a i ad.* poziomy (-mo); **Waa'g-schale** *f* szalka *f* u wagi; jedes Wort auf die ~ legen, użyć każde słowo.

Wa'be [wä-] *pl -n f* plaster *m* miodu; **-nhonig** *m* miód w plasterach.

wach *a i* czuwający; ~ sein, czuwać, nie spać; ~ werden, obudzić się. 2 *fig.* żwawy, żywy.

Wa'chboot *n* łódź strażnicza.

Wa'che, *pl -n f* 1 straż, warta; **zög.** wachta *f*; ~ haben, ~ stehen, auf ~ sein, stać na warcie; auf ~ ziehen, iść na (a. objąć) wartę. 2 czuwanie *n* (przy chorym); ~ halten, czuwać. 3 odwach *m*, strażnica *f*; **wä'chen** *I un.* (h) czuwać, nie spać. II **W-** *n* czuwanie *n*; im ~ najawie; **wä'chhabend** *a* stojący na warcie, dyżurny; **Wa'ch-lokal** *n* ob. Wache *g*.

Wach'o'lder, *-s* *m* jałowiec *m*; **-beere** *f* jagoda jałowcowa; **-brannt-wein** *m* jałowcówka *f*, wódka jałowcowa; **-strauch** *m* krzak jałowca. **wä'chrufen** *va.* wzbudzać, wywołać.

Wachs [wäks] *-es n* wosk *m*; **-abdruck** *m* odcisk w wosku.

wä'chsam *a* czujny; ~ sein auf, czuwać nad (czem); **Wä'chsamkeit** *f* czujność *f*.

Wä'chs-bild *n* figura woskowa.

wä'chsen [-wäk-] *I un.* (sn) rosnąć; (o wodzie) przybierać; *in die Breite* ~ rozrastać się; *von neuem* ~ odrastać; *er ist mir ans Herz gewachsen*, przylgnąłem do niego sercem; sie ist schön gewachsen, ma piękny wzrost (ob. Bart, Gras, grau *I*, gewachsen). II **W-** *n* rośnięcie *n*.

wä'chsen, **wächsen** [-wäk-] *va.* woskować; **wä'chern** *a* woskowy.

Wachs-figur *f* figura woskowa; **-figurenkabinett** *n* gabinet figur woskowych; **wachsgelb** *a* żółty jak wosk; **-gesicht** *n* twarz żółta jak wosk; **-kerze** *f*, **-licht** *n* świeca woskowa; **-leinen**, **-leinwand** *f* cerata *f*; **-modell** *n* model woskowy; **-papier** *n* papier woskowany; **-perle** *f* sztuczna perła; **-puppe** *f* lalka woskowa; **-scheibe** *f* krążek *a*. plaster wosku; **-schmelze** *f* topienie wosku; **-stock** *m* stoczek *m*; **-streichhölzchen** *n* za-

patka woskowa; **-tafel** *f* tabliczka woskowana; **-taf(f)e** *t* cerata, kitajka woskowana; **-tuch** *n* cerata *f*.

Wächstum [wäkstum] *n* rośnięcie *n*, wzrost *m*; auf ~ berechnen, na wzrost; (o winie) mein eigenes ~ własnego wrobu.

Wächls-zieher *m* woskownik *m*; **-zündholz** *n* zapalka woskowa.

Wacht, *pl -en f* warta, straż *f*; **-dienst** *m* strażowanie *n*; ~ haben, stać na warcie. [się z gałęzi.

Wä'chte *f* okiś *f*, śnieg zwieszający *f*; **Wächtel**, *pl -n f* przepiórki; **-garn** *n* s.eć *f* na przepiórki; **-hund** *m* wyżel *m*; **-hündin** *f* wyzlica *f*; **-könig** *m* orn. chróściel, derkacz *m*; **-schlag** *m* krzyk przepiórki; **-streichchen**, **-strich** *m* 1 przelot przepiórek. 2 polowanie na przepiórki.

Wä'chler, *-s* *m* stróż; strażnik, wartownik; dozorca *m*; **-häuschen** *n* wartownia *f*, budka strażnicza; **-horn** *n* trąbka sygnałowa (strażnika); **-kontrolluhr** *f* zegar do kontroli stróżów nocnych; **-ruf** *m* wołanie strażi.

Wächt-feuer *n* ogień obowozu; **wä'chthabend** *a* dyżurny (oficer);

-lokal *n* odwach *m*, strażnica *f*; **-mannschaft** *f* warta, straż *f*; **-meister** *m* wachmistrz; policjant *m*; **-parade** *f* parada przy objęciu warty; **-posten** *m* warta, stójka *f*, posterunek *m*; **-schiff** *n* okręt strażniczy; **-stube** *f* odwach *m*; **-turm** *m* baszta, wieża *f*.

wä'ck(e)lig *a* chwięjący się, chwiejny; kulawy (stół etc.); *fig.* die Sache steht auf -en Füßen, to sprawa niepewna; **wä'ckeln** *I un.* (h) chwiać (ruszać) się; mit dem Kopfe ~ porząszczać głową; es wackelt mit seiner Gesundheit, kiepskie, nietęgę jego zdrowie. II **W-** *n* chwianie *n* sie.

wä'cker *a* dzielny, dziarski, tegi; zacyjny; *ad.* tego, dzielnie.

Wä'de [wä-] *pl -n f* lydka *f*; **-nkrampf** *m* kurcz w lydkach; **-nstrumpf** *m* pończocha sportowa.

Wä'ffe, *pl -n f* broń *f*, oręż *m*; in -n, pod bronią; j-m die -n abnehmen, rozbroić k.; die -n strecken, złożyć broń. [piekacz wafli.

Wä'ffel, *pl -n f* wafia *f*; **-bäcker** *m* **Wäffen-bruder** *m* towarzyszy broń; **-bruderschaft** *f* koleżeństwo bro-

ni; **-dienat** *m* służba woskowa; **-fabrik** *f* fabryka broni; **wäffenfähig** *a* zdalny do noszenia broni; **-gang** *m* bój *m*; **-gattung** *f* rodzaj broni; **-geklirr**, **-getöse** *n* szcęk broni; **-gewalt** *f* siła zbrojna *a*. oręża; **wä'ffenlos** *a* bezbronna; **-platz** *m* plac broni; **-rock** *m* płaszcz żołnierski; **-ruhe** *f* zawieszenie broni; **-schein** *m* pozwolenie na broń; **-schmid** *m* rusznikarz; **-schmuggel** *m* przemycanie broni; **-stillstand** *m* zawieszenie broni, rozejm *m*; **-übung** *f* ćwiczenie wojskowe.

wä'ffnen *va.* (sich) (u)zbroić (się); *fig.* sich mit Geduld ~ uzbroić się w cierpliwość.

wä'gbar [wëkbar] *a* ważki; **Wä'gbarkeit** *f* ważkość *f*.

Wä'ge *f* ob. Waage.

Wä'gehal *m* śmiełek *m*; **Wä'ge-mut** *m* odwaga, śmiałość *f*.

wä'gen¹ [wä-] *va.* (sich) odważyć się, (za)ryzykować, śmieć; etw. auf gut Glück ~ próbować szczęścia; alles ~ (um alles zu gewinnen), wszystko na jedną kartę postawić; sein Leben ~ narazić swe życie na niebezpieczeństwo; es mit j-m ~ zmierzyć się z kim; wer nicht wagt, der nicht gewinnt, kto nie ryzykuje, ten nic nie ma (ob. gewagt).

Wä'gen², *-s* *m* wóz; powóz; wagon *m*; *gm.* grüner ~ karetka więzienna.

wä'gen [wä-] *va.* ważyć.

Wä'gen-abeil *m* przedział *m* (w wagonie); **-bau** *m* budowa wozów, wozownictwo *n*; **-bauer** *m* kłodziej, wozownik *m*; **-bestand** *m* kol. iloczyn wagonów; **-burg** *f* barykada *f* z wozów; **-decke** *f* paluba, płachta na wóz; **buda** *f* (na bryce); **-deichsel** *f* dyszel *m* (u wozu); **-führer** *m* woznica; motorowy (m tramwaju); kierowca, szofer *m*; **-geleise** *n* koleina *f*; **-gerassel *n* turkot powozów; **-gerippe** *n* szkielet (kadłub) *m* wozu; **-gestell *n* podwozie *n*; **-halle** *f* garaż *m*, remiza *f*; **-haus** *n* wozownia, remiza *f*; **-heber** *m* aut. lewar *m*, dźwignia wozowa; **-kasten** *m* pudło wozu; nadwozie *n*; **-ladung** *f* ładunek wozu; **-leiter** *f* drabina wozowa, drabka *f*; **-meister** *m* wozownik, dozorca wozów; **-park** *m* tabor wagonowy; **-pferd** *n* koń powozowy; **-plane** *f* ob. -decke;****

-schlag m drzw.czki powozowe;
-schmiere f smar do wozów;
-schuppen m wozownia, szopa f na wozy;
-sitz m kozioł m; -sperrę f hamulec m; -spur f ślad wozu; -tür f ob.-schlag; -verkehr m ruch kołowy;
-warter m rewident wagonów;
-wechsel m zmiana wagonu; -winde f dźwignia, dźwignia wozowa.

Wagon n, -s, pl -s m wagon m.
wa'ghalsig a śmiały, hazardowny, karkołomny; Wa'gha sigkeit f śmiałość, hazardowność, karkołomność f.
Wa'gner m ko odzieje, powoźnik m.
Wa'gnis [wäk-] -es n hazard m, ryzykowne przedsięwzięcie.

Wagschale f ob. Waagschale.
Wahl [wäh] pl -en f wybór m; alternatywa f; seine ~ treffen, wybrać; j-m die ~ lassen, pozostawić komu wybór; zur ~ schreiten, przystąpić do wyboru; -aufruf m odezwa wyborcza; -ausschreiben n rozpisanie wyborów; -ausschuß m komitet wyborczy.

wählbar a obieralny, mogący być obrany; Wählbarkeit f obieralność f.

Wahlbeeinflussung f wpływ na wybory, presja wyborcza; Wahlrechtig a uprawniony do głosowania; -berechtigung f prawo wyborcze, uprawnienie do głosowania; -bewegung f ruch wyborczy; -bezirk m obwód wyborczy; -büro n biuro wyborcze.

wählen [we-] ua. ob(ie)rać, wyb(ie)rać; gewählt a wybrany, dobrany; sich ~ ausdrücken, wykwintnie się wysławiać; Wähler, -s m (-in f) wyborca (-czyni); Wahleregebnis n wynik wyborów; wählertisch a wybredny (im Essen w jedzeniu).

Wählerliste f lista wyborcza; -schaft f wyborcy pl; -versammlung f zebranie przedwyborcze.

wahlfähig a 1 uprawniony do głosowania; 2 wybieralny; Wahlfähigkeit f 1 prawo wyborcze. 2 wybieralność f; wahlfrei a dowolny.

Wahlfrist m kategoria elektor; -gang m głosowanie n, wybory pl; -gesetz m ustawa wyborcza; -kampf m walka wyborcza; -kreis m obwód w. b. orczy; -leiter m ob.-vorsteher; -liste f lista wyborcza; -mann m wyborca

m; -recht n prawo wyborcze; allgemeinen ~ powszechność prawa głosowania; -resultat n wynik wyborów; -schlacht f walka wyborcza; -spruch m hasło, godło n; -umtriebe pl sztuczki wyborcze; -urne f urna wyborcza; -versammlung f zebranie wyborcze; wa'hlverwandt a pokrewny, sympatyzujący z (czem); -verwandtschaft f powinowactwo (chemiczne); -vorstand m komitet wyborczy; -vorsteher m przewodniczący wyborom; -zettel m kartka wyborcza.

Wahn [wäh] (-e)s m urojenie, błędne mniemanie, zaślepienie; eitler ~ złudzenie n; -bild n mrzonka, chimera f.
wähnen ua. i un. (h) mniać, uroić (wyobrażać) sobie.

Wahngebilde n uluda, chimera f; -glaube m złudna wiara; przesąd m; -sinn m warjactwo, obłąkanie, szaleństwo n, obłąd m; in ~ verfallen, zwarjować, oszaleć; es wäre ~ (so zu handeln), to byłoby szaleństwem...; wa'hsinnig a obłąkany, szalony, zwarjowany; ~ werden, zwarjować, oszaleć; -sinnige(r) s warjat(ka), obłąkanie m (-na f); -witz m niedorzeczność f; szaleństwo n; wa'hwitzig a niedorzeczny; szalony.

wahr [wäh] a i ad. prawdziwy, istny, rzetelny; nicht ~? nie-prawda? es ist kein -es Wort daran, w tem niema ani słowa prawdy; es ist ~, daß... prawda, że...; so ~ ich lebel! jakem żywi! ein -er Freund, prawdziwy przyjaciel; es ist eine -e Qual, to istna męka; etw. für ~ halten, wierzyć w co, dać czemu wiarę; ~ werden, sprawdzić (zistić) się.

Wahren ua. zachować, bronić, strzec (czego); den Schein ~ zachować pozory; sich vor etw. ~ wystrzegać się cz.; j-s Interessen ~ pilnować, stać na straży czyich interesów.

währen [wäh-] un. (h) trwać.
während I prp. podczas, w ciągu (des Winters zimy). II cj. podczas gdy, kiedy.

wahrhaft a prawdziwy, istny; szczerzy; -ig a ob. wahrhaft; wahrhaftig ad. naprawdę, rzetelnie; Wahrhaftigkeit f prawdziwość f.

Wahrheit, pl -en f prawda f; j-m derb a. ordentlich die ~ sagen, po-

wiedzieć k. parę słów prawdy, um die ~ zu sagen, prawdę mówiąc.

wa'hrheits-gemäß, -getreu a i ad. zgodny (-nie) z prawdą; Wa'hrheitsliebe f, -sinn m umiłowanie prawdy; -liebend a lubiący prawdę; wa'hrlich ad. naprawdę, doprawdy.
wa'hrnehmbar a dostrzegalny, wyczuwalny; Wa'hrnehmbarkeit f dostrzegalność, wyczuwalność f.

wa'hrnehmen ua. 1 spostrzec, zauważyć. 2 (du) pilnować, mieć na oku, czuwać nad; j-s Interessen ~ pilnować, stać na straży czyich interesów. 3 upatrywać (sposobność); (wy)korzystać. 4 wyczuć(wa,ć); Wa'hrnehmung pl -en f 1 spostrzeżenie; dostrzeżenie n. 2 pilnowanie, czuwanie n nad (czem), obrona f (interesów, praw etc.).

wa'hrsagen ua. i un. (h) wróżyć, przepowiadać; aus den Karten ~ wróżyć z kart, Wa'hrsager(in) s wróżbita m (wróżka f); ~ aus den Händen, chiromant(ka); Wa'hrsager(ei) f wróżbiarstwo n; wa'hrsagerisch a wróżbiarski; Wa'hrsagung f wróżenie, przepowiadanie n; wróżba f.

wa'hrscheinlich a i ad. prawdopodobny f; prawdopodobieństwo n; aller ~ nach, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa; -srechnung f rachunek prawdopodobieństwa.

Wa'hrspruch n orzeczenie n, werdykt m (przysięgłych).

Wa'hrung f zachowanie n (tajemniczy); obrona f (interesów, praw).

Wa'hrung, pl -en f waluta, wartość f; Land mit fester ~ kraj z mocną walutą; -stabilisierung f stabilizacja waluty.

Wa'hrzeichen n 1 cecha f, znak m, znamię, godło n; oznaka f, 2 sygnał m.

Wald, (-e)s m urzet m, marzanna f.

Walde, pl -n f sierota f.
Wal'sen-anstalt f, -haus n zakład, dom sierot. -kind n, -knabe m, -madchen n sierota, -rat m 1 rada opiekunka, sierota 2 rada opiekunki, sierocy, -vater m przelozony domu sierot.

Walke, pl -n f przerebel m.
Wal [wäh] (-e)s, pl -e m wiołoryb m.
Walachei f geo. Wołochy, Wołoszczyzna; wala'chisch a wołoski.
Wald [wäh] (-e)s, pl Walder m las m; -bau m uprawa lasu; -beere f

jagoda leśna; -bestand m drzewostan m; -blöße f polanka f; -brand m poraż lasu.

Waldden, -s n laszek, gaik m.

Wal'demar m Włodzimierz.
Wal'd-erdbeere f poziomka leśna; -frevel m szkoda leśna; -gebiet n obszar lasu; -gebirge n góry zalesione; -gegend f okolica leśna; -gott m bozek leśny, faun m; -göttin f rusalka, nimfa leśna; -horn n waltornia f, trąbka myśliwska; -hüter m gajowy.
Wal'dig a zalesiony, leśisty.

Wal'd-kultur f uprawa leśna; -land n obszar leśny, poleśnie n; -männchen n duch (upiór) leśny; -mast f pasza leśna; zółdzenie pl; -meister m bot. marzanna wonna; -mensch m 1 dzi. leśny człowiek. 2 zo. orangutan m; -rand, -saum n skraj lasu; wal'd-reich a bogaty w lasy, leśisty; -schule f szkoła w lesie; -stätte f kanton m; die vier ~, cztery kantony (Szwajcarii); -streu f podściółka leśna.
Wal'dung f puszcza f, las m.

Wal'd-warter m stróż leśny; -weg m droga leśna; -weide f pasza leśna; -wirtschaft f gospodarstwo leśne; -wolle f wełna drzewna, włókna z drzew iglastych; -zeichen n cecha f, znak na drzewach; -ziege f dzika ko-

Wa'les [wels] n geo. Galja f. [za.
Wa'lisch m wiołoryb m; -fahrer m statek do połowu wiołorybów; -fang m połów wiołorybów; -fänger m łowca wiołorybów.

Walke, pl -n f 1 folowanie, walkowanie n. 2 foluznia, pilśniarka f; wal'ken I ua. walcować; folować; pilścić; jam. grzmocić (k. kijem), walić. II W- n tołowanie, pilśnienie n; Wa'liker, -s m foluznik, pilśniarz m.

Wal'k-erde f glina farbarska a. sukiennicza; -kessel m kocioł foluzowy; -maschine, -mühle f foluz m, pilśniarka m; -müller m ob. Walker.

Walkü're [-kü-] f walkirja f.

Wall, (-e)s, pl Wälle m wal m.

Wal'lach, (-e)s, pl -e m walach m; wal'lachen ua. walaszyc.

Wal'l-anker m kotwica ładowa; -arbeit f robota przy walach; wal'l'en un. (sn i h) 1 folować; wrzeć, kipieć, kłębić (burzyć) się; der -de Busen, falująca pierś. 2 chodzić; wędrować; odby(wać) pielgrzymkę.

wällen *va. gotować, warzyć.*
Wa'll-fahrer(in) *s pielgrzym(ka), pątnik (-iczka); -fahrt f pielgrzymka f; wa'llfabrten un. (sn) odby(wać) pielgrzymkę; -fahrtsort m miejsce odpustowe; -gang m mil. droga wawłowa; -graben m okop m.*
Wa'llung, pl -en f falowanie; wizenie; wzburzenie; n; in ~geraten, wzburzyć się; in ~ bringen, wzburzyć.
Walm, -(e)s m 1 wir m. 2 spad (dach), stok m; -dach n dach wielopłoty.
Wa'lnuß f orzech włoski; -baum m drzewo orzechowe, orzech włoski.
Walpu'rgisnacht f noc czarownic.
Wal'-rat n i m obrot m, szpik wielorybi; -roß n koń morski, mors m.
Wal'statt, pl -stätten f pole bitwy.
Wa'ten I un. (h) i va. rządzić, panować, kierować (czem); eines Amtes ~ sprawować urząd; Gnad ~ lassen, okazać miłosierdzie; mit etw. schalten und ~ rozporządzać czem według woli; das walte Gott! daj Boże! II **W-** n rzadzenie n, rzady pl.
Wa'lz-blech n blacha walcowana; -draht m drut walcowany.
Walze, pl -n f walek, walek m.
Walzeisen n żelazo walcowane.
walzen I va. walcować; walcować (ciasto). II un. (h) tańczyć walca.
walzen va. toczyć; die Schuld der Verantwortlichkeit auf j-n ~ zwalić na kogo winę, odpowiedzialność; (etw.) von sich ~ zrzucić z siebie; sich ~ tarzać (walać) się; sich im Kote ~ tarzać się w błocie; sich vor Lachen ~ pokładać się od śmiechu.
Walzen-apparat m przyrząd walcowy; **walzenförmig a** walcowaty; -presse f prasa walcowa.
Walzer, -s m walec m; -tänzer(in) *s* tańczący (-ca) walca.
Walzer, -s m gruba książka.
Walz-hütte f, -werk n walcownia f.
Wa'mme, pl -n f 1 podgardle n (u wółw). 2 *fam.* kaldun, brzuch m.
Wams, -es, pl Wämser n kaftan m;
Wä'mschen [wä'nis-] n kaftanik m;
wämsen va. fam. zbić (kogo).
Wand (wämter) pl Wände f ściana f (ob. spanisch); fig. j-n an die ~ drücken, przycisnąć k. do muru; mit dem Kopfe durch die ~ (rennen) wollen, chcieć głową przebić mur; die Wände haben Ohren, ściany mają uszy.

Wa'nda f Wanda.
Wandali'smus m wandalizm m.
Wand-apparat m aparat, telefon ścienny; -arm m lampa ścienna; -bewurf m otynkowanie ściany; -breitchen n półka f.
Wand'el, -s m 1 zmiana f; ~ schaffen in... porobić zmiany w (czem). 2 zycie; postępowanie, prowadzenie n się (ob. Handel); -bahn f chodnik kryty; korytarz, kuluar m (w teatrze, Sejmie etc.); **wa'ndelbar a** zmienny; słaby, chwiejny; -barkeit f zmiennosc f; -bühne f scena obrotowa; -gang m korytarz, kuluar m.
wa'ndeln I un. (sn) chodzić, przeschadzać się. II va. (sich) zmienić (się); sich in etw. ~ przemienić się w co; die Wege Gottes ~ bogobojnie żyć; **Wa'ndelstern m** planeta f; **Wa'ndelung f** ob. Wandlung.
Wa'nder-ausrüstung f ekwipunek wycieczkowy; -ausstellung f wystawa ruchoma; -blöcke pl glazy błedne, narzutowe; -bursch(e) m czeladnik wędrowny; -düne f wydma piaskowa lotna, piasek lotny.
Wa'nderer m wędrownik; turysta; **przechodzień m; Wa'nderin f** wędrowniczka; turystka f.
Wa'nder-fahrt f jazda wędrowna, turystyczna; -gewerbe m kolportaż wędrowny; -jahre pl lata wędrowki; -leben n zycie koczownicze, tułacz; -lust f zamilowanie do podróży, **wa'ndern un. (sn)** wędrować; emigrować; ins Gefängnis ~ powędrować do więzienia; seines Weges ~ iść swoją drogą; (seine Uhr) ist aufs (a. ins) Leihhaus gewandert, ...powędrował do lombardu; -d a wędrujący, tułaczy, koczowniczy; wędrowny.
Wa'nder-niere f nerka wędrująca; -prediger m kaznodzieja wędrowny; -preis m sp. nagroda przechodnia, challenge; -schaft f wędrowka f; -schrift f reklama wędrowna; -sport m turystyka f; -stab m kij wędrowny; den ~ ergeifen, puścić się na wędrowkę.
Wa'nderung, pl -en f wędrowka f.
Wa'nder-vogel m ptak wędrowny; fig. harcerz; -volk n naród koczowniczy.
Wa'nd-gemälde n obraz ścienny, malowidło ścienne; -kalender m ka-

lendarz ścienny; -karte f mapa ścienna; -leuchter m lichtarz ścienny.
Wandlung, pl -en f zmiana; przemiana f; vl. przemienienie n.
Wa'nd-malerei f fresk m, malowidło ścienne; -reklame f reklama na murach; -schirm m parawan(ik) m; -schränk m szafa w ścianie; -spiegel m tremo n; -tafel f tablica ścienna; -teppich m kobierzec, dywan ścienny; -uhr f zegar ścienny; -verkleidung f opierzenie ścienne.
Wange f policzek m; -n pl policzki (boki) schodowe; wargi pl (imadła); -ngrüben pl doleczki w policzkach.
Wankel-mut m, -mütigkeit f chwiejność, zmiennosc f; **wankelmütig a** chwiejny, zmienny.
wan'ken I un. (h) i sn chwiać się; fig. wahać się. II **W-** n chwianie się; wahanie n się; zum ~ bringen, zawann ad. kiedy (ob. dann). [chwiać].
Wanne, pl -n f 1 wanna f. 2 korbalka, opakka f do czyszczenia zbóż; -nbad n kąpiel f w wannie.
Wanst, -es, pl Wänste m kaldun m.
Want, pl -en f żeg. wieź, wanta f.
Wanze, pl -n f pluskwa f.
Wappen, -s n herb m; einen Löwen im ~ führen, pieczętować się lwem; -bild n figura w herbie; -buch n herbarnik m; -kunde f heraldyka f; -maler m malarz herbów; -schild m i n tarcza herbowa; -spruch m dewiza f, napis m na tarczy herbowej.
wap'nen va. ob. wafinen.
Wa're [wä:] pl -n f towar m.
Wa'ren-ausfuhr f wywóz, eksport towarów; -ballen m hela, paka f; -bestand m zapas towarów; -börse f giełda towarowa; -haus n dom towarowy; -kenntnis, -kunde f towaroznawstwo n; -lager n, -niederlage f skład towarów; -probe f próbka towaru; -rechnung f faktura f; -stempel m marka fabryczna; -umsatz m obrót towarowy; -verzeichnis n spis towarów; cennik; inwentarz m; -vorrat m zapas towarów; -wechsel m wymiana towaru; -zeichen n znak fabryczny, etykieta f.
warm a i ad. (wärmer, wärmst) ciepły; ciepło; sich ~ arbeiten, zgrzać się przy pracy; sich ~ halten, ciepło się ubierać; es ist ~ ciepło; sich ~ laufen, zgrzać się (biegając); fig. j-m

den Kopf ~ machen, suszyć komu głowę; ~ werden, ożywić się; ~ werden für etw., zapalić się do cz.; die Sonne scheint ~ słońce grzeje; fig. ~ sitzen, żyć w dostatku.
Wa'rm-bad n cieplice pl; **wa'rmblütig a** ciepłokrwisty; -blüter m zwierzę ciepłokrwiste.
Wärme f ciepło n, ciepłota f, ciepłik m; zehn Grad ~ to stopni ciepła; -aufnahmefähigkeit f wchłanianie n (absorbierbarkeit f) ciepła; -einheit f jednostka ciepła, ciepłostka, kaloria f; -elektrizität f termoelektryczność f; -erzeugung f wytwarzanie ciepła; -grad m ciepłota, temperatura f; -halle f ogrzewalnia f; -kapazität f pojemność ciepła; -lehre f termika, nauka o ciepłach; -leiter m przewodnik ciepła; -messer m ciepłomierz, termometr m; -messung f termometria f.
wärmen va. (za)grzać, ogrzać; sich ~ grärz (ogrzärz, zagrzärz) m; **Wärmer m** fajerka f, ogrzewalnik m.
Wärme-stoff m ciepłik m; -strahlung f promieniowanie ciepłone.
Wärm-flasche, -kruke f flaszka a blaszanka do nagrzania lózka; -kissen n poduszka elektryczna.
Wärm-halter m ogrzewalnik m; -haus n ciepłarnia f.
wärmerzig a gorącego serca.
Wärm-laufen n grzanie n się (osi); -luftheizung f ogrzewanie powietrzem; -wasserheizung f ogrzewanie ciepłą wodą.
wärnen va. ostrzegać, ostrzec (vor etw. przed czem); vor Taschendieben wird gewarnt, wystawia się złodziej; **Wärner m** ostrzegający, ostrzegający m; **Wärnung pl -en f** ostrzeżenie, ostrzeżenie n, przestroga f.
Warnungs-ruf m wołanie ostrzegawcze; -signal n sygnał ostrzegawczy; -stimme f głos ostrzegawczy; -tafel f tablica ostrzegawcza.
Wärnthaus n dom wariantowy.
Warschau n Warszawa; -er m (-in f) Warszawianin (-anka).
Wa'rts, pl -n f strażnica f; -frau f pielęgniarka; -geld n placca tymczasowa; półłoż m; -halle f poczekalnia f.
wa'rten I un. (sn) i va. 1 (po)czekać; auf j-n ~ czekać na k., oczekiwać k.; auf sich ~ lassen, dać na siebie (dlugo) czekać. 2 **pielegnować** (chorego),

eines Amtes, ein Kund ~ piastować urzadz, dziecko. II W- n czekanie, wy-czekiwanie, oczekiwanie n.

Wärter, -s m (-in f) strażnik, do-zorca (-czyni); pielęgniarz (-rka); -hausehen n budka strażnicza.

Wärte-raum, -saal m, -zimmer n poczekalnia f.

waru m ad. dlaczego, czemu.

Wärze, pl -n f brodawka f; wärzenförmig a brodawkowaty; wärzig a pokryty brodawkami.

was pm. co; coś; ~ für ein? co za, jaki; ~ kostet das? ile to kosztuje? ~ ist dein Vater? czym jest twój ojciec? ~ ist die Uhr? która godzina?

Wasch-anstalt f pralnia f; apparat m pralnik m; -bank f lawka do prania, -bar m zo.: gemeiner ~ szop m; -becken n miednica do mycia, -blau n farba f (do prania); -bleuel m kijanka f.

Wasche, I pranie n; kleine ~ prze-pierka f; in der ~ sein, być w praniu; in die ~ geben, oddać do prania. 2 mycie, oplókiwanie n (rudy). 3 bielizna f; -beutel m worek na brudną bieliznę. Inu; fig. prawdziwy.

waschecht a nie pszczyjący w pra-wasche-fabrik f fabryka, wytwórnia bielizny, -geschäft n magazyn bielizny, -leine f sznur do wieszania bielizny

waschen I va i un. (h) I (sich) (umjnyć się), fig. ich -e meine Hände in Unschuld, umyć wam ręce; j-m den Kopf ~ zmyć komu głowę; eine Hand wäscht die andere, ręka rękę myje. 2 prac, ~ lassen, oddać do prania. II W- n pranie n; Wäscher(in) s praczek(a); Wäscheri f pralnia f.

Wasche-rolle f magiel m; -schrank m bielizniarka f; -(trocken)plank, -speicher m plac, strych do suszenia, do wieszania bielizny.

Wasch-faß n balja f, -frau f praczka, -handschuh m rękawiczka do prania, -haus n pralnia f; -keller m pralnia w piwnicy, -kessel m kocioł do gotowania bielizny, -korb m kosz na bieliznę, -küche f pralnia, -lappen m I galganek a rękawica do wyciera-nia ciała, maczalka f. 2 fig. magaj, gamajda, safandula m; -lauge f slug do prania; -maschine f maszyna do prania, pralka f; -mittel n środek do

prania; -schüssel f miednica, miska f do mycia; -schwamm m gąbka do mycia; -seife f jedwab do prania; -seife f mydło tualetowe a. do prania; -stein m pomylnik m, -tisch m, -toilette f umywalka f; -trog m pomywalnik m; nucka płótkowa.

Waschung, pl -en f I pranie n. 2 obmywanie, mycie, gór. płócenie n.

Wasch-wanne f wanienka do prania; -wasser n woda do mycia, do prania; fig. lura f; -weib n praczka; fig. gaduliska f; -zettel m spis bielizny do prania; fig. kartka reklamowa (wy-dawców); -zuber m balja f. ~ pl.

Wasgaw, Wasgenwald m Wogezy

Wasser, -s, pl Wasser, n woda f; unter ~ setzen, zalać wodą; bei ~ und Brot sitzen, być o wodzie i chle-bie; fig. das ist ~ auf seine Muhle, to woda na jego młyn, ~ ziehen, przema-kać (o butach); sein ~ lassen, od-da(wa)ć moc; zu ~ morzem; fig. zu ~ werden, spełznąć na niczym; zu ~ machen, wniwecz obrócić; bis dahin wird noch viel ~ ins Meer fließen, do tego czasu jeszcze dużo wody upły-nie, der Mund steht (a. lauft) ihm voll ~ aż linka mu idzie do ust; Kölnisches ~ woda kolonjska, reden wie ~ mówić płynnie, er reicht ihm nicht das ~ nie dorównywa mu (ob-tief). 2 (ein Diamant) von reinem ~ czystej wody.

Wasser-abfluß m odpływ wody; wasserarm a ubogi w wodę, bez-wodny; -armut f brak wody; -ball m sp. piłka wodna, water-polo n; -bau m budownictwo wodne, -bauten pl. budowlę wodne; -becken n zbiornik wody, basen m; -behälter m rezer-wuar, zbiornik m wody; kadź f; -blase f I bańka na wodzie. 2 bąbel, pęcherzyk m; -blume f wodorost m.

Wasserchen n mała woda.

Wasser-dampf m para wodna; wasserdicht a nieprzemakalny; wodoszczelny, nie przepuszczający wo-dy. 2 druk wodny; -druckwerk n maszyna hydrauliczna; -dunst m opary wodne; -eimer m wiadro n (na wodę); -fahrrad n ślizgacz, ślizgo-wiec m, -fahrt f przejazdka wodą; -fall m wodospad m; großer ~ proggi spadowe, katarakta f; -farbe f kolor

wodny, farba wodna; -fläche f ob-szar (powierzchnia) wode; -flasche f flaszka, karkafka na wodę; -flugzeug n wodnopłatowiec m; -flut f powódź f; potop m; -fracht f fracht wodny; -freund m amator wody; -gewächs n roślinna wodna, wodorost m; -glas n szkło wodne; szklanka do wody; -graben m rów odpływowy; rów na-pełniony wodą; -hahn m kurek (kran) wodociągowy. [wodny; wodnisty.

Wasserhaltig a zawierający wodę; Wasser-heilanstalt f zakład wodo-leczniczy; -heilkunde f wodolecznictwo n; -heizung f ogrzewanie wodne; wasserhell a jasny, przejrzysty; -höhe f poziom wody; -hose f traba morska; -huhn n kurka wodna.

wasserig a wodnisty; fig. j-m den Mund nach etw. ~ machen, czynić komu oskome na co; -er Stil, wodni-sty styl.

Wasser-jungfer f ent. ważka f; -kanne f konewka na wodę; -karte f mapa hydrograficzna; -kessel m kocioł na wodę; -klosett n klozet splókiwany, waterklozet m; -kopf m med. wodogłowię n; -kraft f siła wody; -krug m dzban na wodę; -kühlung f chłodzenie wodą; -kunst f I wodotrysk m; -die -künste springen lassen, puścić wodotryski. 2 machina (pompa) wodna; -kur f leczenie wodą, kura-cja wodna; -lache f kałuża f; -lauf m bieg (prąd) wody; wasserleer a bezwodny; -leitung f wodociąg m; -leitungsanlage f instalacja wodociągowa, zakład wodociągowy; -leitungs-röhre f rura wodociągowa; -lilie f lilija wodna; -mangel m brak wody; -mann m I woziwoda m. 2 wodnik m; -masse f masa wodna, wodorobór m; -melone f arbuz m; -messer m wodomierz m; -mühle f młyn wodny.

wassern un. (h) aw. wodować. wässern I va. I moczyć (skóry etc.), wymoczyć (śledzie etc.); odwli-żyć wodą; ik. morować. 2 rozwodnić, rozcieńczyć wodą. II un. (h) mir wasser der Mund danach, ślinka mi idzie do ust.

Wasser-nixe f nimfa wodna, on-dyna f; -not f brak wody; -nymphe f nimfa wodna, rusalka f; -partie f wycieczka wodą; -pflanzen f wodorost

m; -pfütze f kałuża f; -pocken pl ospa wietrzna; -pumpe f pompa wodna; -quelle f źródło n (wód); -rad n kolo wodne; -ratte f szczur wodny; fig. alte ~ wilk morski, stary marynarz; wasserreich a obfitujący w wodę; -sack m worek skórzany na wodę; -säule f slup wodny; -schacht m gór. szyb wodny; -schaukel f I lopatka kola wodnego. 2 czepak, chlustak m; -scheide f dział wód; wasserseuch a mający wstręt do wody; -scheu f wodow-stręt m; -schlange f waż wodny; -schlauch m kiszka wodna; -schraube f śruba wodna (a. Archimedesa); -snot f szkody wyrządzone przez wodę; powódź f; -speier m wylew, otwór rynny; -spiegel m zwierciadło (powierzchnia) wody; -sport m sport wodny, wioślarsstwo n; -spülung f splókiwanie wodą; -stand m stan (poziom) wody; -standsanzeiger, -standmesser m wodomierz m; -stein m zlew m; -stiefel m but nie-przemakalny; -stoff m chm. wodór m; -stoffsupperoxyd n chm. dwutlenek wodoru; woda utleniona; -strahl m strumień wody; fig. kalter ~ zimny tusz; -straße f droga wodna; -sucht f puchlina wodna; wasser-süchtig a chory na puchlinę wodną; -suppe f wodziarka f; -tiere pl zwierzęta wodne; -träger m nosiwoda m; -transport m transport wodą; -tropfen m kropla wody; -turm m wieża ciśnień (a. wodna); -uhr f zegar wodny, klepsydra f.

Wasserung f aw. wodowanie n. Wässernung f I moczenie n. 2 na-wodnienie; rozdowodzenie n.

Wasser-verdrängung f żeg. wy-porność f wypór m wody; -versor-gung f zaopatrzenie w wodę; -vogel m ptak wodny; -vorrat m zapas wo-dy; -waage f poziomica, waga wod-na, libela f; -welle f ondulacja wodna; -werk n I pompa wodna. 2 zakład wodociągowy; die städtischen -werke, wodociągi miejskie; -zeichen n znak wäßrig a nie wässrig. [wodny. wa'ten [wa-] un. (h i sn) brodzić (w wodzie), brnąć (w błocie); przejść wbród.

wa'tschelig a kołyszący się; wa'tscheln un. (h i sn) chodzić jak kaczka.

Watt, -(e)s, n 1 mielizna f. 2 el. watt m.
Wa'tte f wata f; mit ~ füttern, wy-
 watawać; -**bausch** m czop (tampon)
 waty; -**fabrik** f fabryka waty.

Wa'ttenfahrer m statek płytki (na
 niskie wody); gabar m.

wattie'ren *va.* (wy)watawać; **Wattie-
 rung** f (wy)watowanie n.

wa'ttlos a el. bezwatowy.

Wa'tt-meter n el. watomierz m;
-strom m el. prad mocny, watowy;
-stunde f el. watogodzina f; -**ver-
 brauch** m zużycie watów; -**zahl** f
 ilość watów.

We'be [wɛ-] f 1 weba f. 2 sztuka
 płótna; -**kunst** f tkactwo n.

We'ben [wɛ-] 1 *va.* tkąć; snuć. II *vn.*
 (po)nużać się. III *W-* n tkanie n.

We'ber, -s m tkacz m; -**baum** m
 wał (u krosien tkackich), nawój m;
-distel f oset sukienniczy.

Weberei, pl -en f 1 tkalnica f. 2
 tkactwo n; **We'berin** f tkaczka.

We'ber-kamm m grzebień tkacki,
 płochა f; -**karde** f oset sukienniczy;
-schiffchen n czółenko tkackie;
-schule f szkoła tkacka; -**schütze** f
 czółno tkackie; -**spule** f cewka tkacka;
-zettel m osnowa tkacka.

We'bstuhl m krosno tkackie; **We'b-
 waren** pl tkaniny pl.

We'chsel [wɛk-] -s m 1 zmiana,
 przemiana, wymiana f; koleje życia.
 2 weksel m; eigener ~ w własny;
 gezogener ~ trata f; einen ~ auf j-n
 ausstellen a. ziehen, wystawić na kogo
 weksel; -**akzept** n akcept m; -**anhang**
 m alonż wekslowy; -**aussteller** m wy-
 stawca wekslu; -**balg** m 1 podrzutek
 m. 2 potwór m. 3 niegodziwe dziecko,
 djabłek m; -**bank** f kantor wymiany;
-bestand m portfel wekslowy; -**bet-
 rag** m suma wekslowa; -**beziehung**
 f wzajemny stosunek; -**bürge** m re-
 zyciel wekslowy; -**bürgschaft** f re-
 konomia wekslowa; -**diskont** m dy-
 skonto wekslowe; -**fälle** pl zmienne
 koleje życia; -**fälscher** m falszercz
 weksli; -**fälschung** f fałszowanie
 weksli; -**fieber** n zimnica f; -**forde-
 rung** f pretensja wekslowa; -**formu-
 lar** n blankiet wekslowy; -**frist** f ter-
 min wekslowy; -**geber** m dający we-
 ksel; -**gebrauch** m zwyczaj przyjęty
 przy wekslach; -**geld** n bilon m. mo-
 neta zdawkowa; -**gesang** m śpiew na-

przemian; -**geschäft** n 1 kantor wy-
 miany. 2 interes wekslowy; -**gespräch**
 n dialog m; -**inhaber(in)** s posia-
 dacz(ka) wekslu; -**jahre** pl pora
 przekwitania (kobiet); -**kurs** m kurs
 wekslowy; -**makler** m makler weks-
 lowy.

We'chseln [wɛk-] I *va.* zmienić
 (miejsce etc.); wymienić (pieniądze);
 zamienić (spojrzenia etc.); Briefe ~
 korespondować z kim; einige Worte
 mit j-m ~ zamienić parę słów z kim.
 II *vn.* (h i sn) zmienić się; następo-
 wać; -**d** a zmienny; mit -em Glücks-
 e, z zmienem szczęściem; -**e** Farben,
 mieniące się kolory.

We'chsel-nehmer m weksliobierca
 m; -**ordnung** f ustawa wekslowa;
-protest m protest wekslu; -**provi-
 sion** f prowizja wekslowa; -**recht** n
 prawo wekslowe; -**rede** f dialog m;
-reime pl rymy przekładane; -**reiter**
 m matacz, szachraj wekslowy; -**rei-
 terei** f matactwo (szachrajstwo) weks-
 lowe; -**schalter** m el. przełącznik
 hotelowy; -**schuld** f dług wekslowy;
-schuldner m dłużnik wekslowy.

We'chselseitig a obopólny, wzaje-
 mny; **We'chselseitigkeit** f wzaje-
 mność f.

We'chsel-strom m el. prad zmienny;
-stube f kantor wymiany; -**tag**
 m dzień krytyczny a. przesilenia;
-verbindlichkeit f zobowiązanie weks-
 lowe; -**verhältnis** n stosunek wzaje-
 mny; -**verjährung** f przedawnienie
 wekslu; -**verkehr** m obrót wekslowy.
We'chsel-voll a zmienny; urozmai-
 ony; ulegający zmianom; -**weise** ad.
 naprzemian; wzajemnie.

We'chsel-winkel pl kąty przeciwle-
 głe; -**wirkung** f dzialanie wzajemne;
-wirtschaft f gospodarstwo plodo-
 ziemne; -**zahlung** f zapłata wekslu;
-zinsen pl odsetki wekslowe.

We'chsler m właściciel kantoru wy-
 miany; -**laden** m kantor wymiany.

Weck, -s, pl -e m, -e f 1 buteczka.
 kajerka f. 2 oselka f (masła).

We'ck-apparat m przyrząd Wecka
 (do konfitur etc.); -**glas** n słoik
 Wecka (do konfitur).

We'cken, -s m buł(ecz)ka f.

We'cken I *va.* (o)budzić, przebudzić.
 II *W-* n budzenie n; **We'cker**, -s m
 budzik m; dzwonek alarmowy.

We'ck-ruf m mil. pobudka f; -**uhr**
 f budzik m.

We'del [wɛ-] -s m 1 ogon m. 2 oga-
 niaczka f od much. 3 kropidło n; **wed-
 deln** *vn.* (h i) *vt.* 1 mit dem Schwanz
 ~ merdać, kręcić ogonem. 2 wachlo-
 wać (się).

wed'er [wɛ-] *cj.* ~ ... noch, ani ...

Weg [wɛk] -(e)s, pl -e m droga f;
 szlak m; hier geht kein ~! niema tedy
 przejścia (ob. bahnen); den kürzesten
 ~ gehen, iść najkrótszą drogą; sich
auf den ~ machen, udać się w drogę;
 die Sache ist auf gutem -e, sprawa
 jest na dobrej drodze; auf gutlichem
 -e, po ubownie; auf indirektem -e,
 pośrednio; auf schriftlichem -e, pi-
 śmiennie, na piśmie; auf halbem -e
 stehenbleiben, zatrzymać się w po-
 łowie drogi; die Ware auf den ~
 bringen, wysłać towar; j-m aus dem
 -e gehen, ustąpić komu z drogi; un-
 iaké kogo; j-n aus dem -e raumen,
 usunąć k. z drogi; sprzątnąć (zabić)
 k.; j-n Hindernisse in den ~ legen,
 przczkazać, zawadzać komu; robić
 k. trudności; j-n in die -e leiten,
 wdrożyć kogo, naprowadzić k. na
 drogę; j-m in den ~ kommen, wejść
 k. w drogę; j-m in den ~ treten,
 zastąpić k. drogę; alle Mittel und -e
 versuchen, próbować wszystkich
 środków a. sposobów.

weg [wɛk] I *ad.*: er ist ~ niema go,
 poszedł; das Buch ist ~ książka za-
 ginęła; der Reiz ist ~ urok przysnął;
 weit ~ oddalony; ganz ~ sein, le-
 dwie ze skóry nie wyskoczy, stracił
 panowanie nad sobą; über etw. ~
 sein, a) stać ponad czym; b) przeko-
 czyć (trzydziestkę etc.). II *int.* precz;
 ~ da! z drogi! ~ mit ihm! precz z
 nim!; sich -**begeben**, oddać się;
-beifen *va.* odgrzyźć; **fig.** j-n ~ wy-
 gryźć k. skąd; -**beizen** *va.* wytrawić
 ciecierz żrącą; -**bekommen** *va.* wy-
 dostać, wydobyć; eins ~ oberwać;
-blasen *va.* zdmuchnąć; -**bleiben** *vn.*
 (sn) nie przyjść; nicht lange ~ zaraz
 wrócić; bleiben Sie davon ~! nie do-
 tężyć tego; nie wtarcąj się do tego;
 hier ist ein Wort weggeblieben, tu
 opuszczono wyraz; -**blicken** *vn.* (h)
 odwrócić oczy; -**brechen** *va.* 1 od-
 łamać. 2 wymiotować; -**brennen** I *va.*
 zniszczyć ogniem. II *vn.* (sn) spalić

się, zgorzeć; -**bringen** *va.* wyostać;
 usunąć; wynieść; wywieźć; einen
 Fleck nicht ~ können, nie móc wy-
 wabić plamy; -**denken**, sich von
 einem Orte ~ przenieść się gdzie
 myśla; -**drängen** *va.* wypierać, wy-
 rugować; -**drücken**, sich ~ ułotnić
 się; -**dürfen** *vn.* (h) móc odejść.

We'ge-amt n urząd drogowy; -**ar-
 beiter** m droźnik m; -**aufseher** m do-
 zorca dróg, dozorca m; -**bau** m budo-
 wa dróg; -**baufonds** m fundusz dro-
 gowy; -**baumeister** m inżynier dro-
 gowy; -**geld** n drogowe n. [lic].
We'geilen *vn.* (sn) szybko się odda-
 -e, po ubownie; auf indirektem -e,
We'ge-lagerer m rabuś, zbój m;
-meister m drogomistrz m; -**messer**
 m drogomierz n (narzędzie).

weg [wɛ-] *prp.* (dla, zpowodu; ze
 względu na...; des Vaters ~ ze wzgłę-
 dłu na ojca.

We'genetz n sieć drogową.

We'gerich, -(e)s m bot. babka f.

We'gesäule f siup drogowy.

We'gessen *va.* zjeść, spalazować.

We'ge-steuer f drogowe n; -**streke**
 k. f przesterż (kawał m) drogi;
-stunde f godzina drogi.

weg'fahren I *vn.* (sn) wyjechać, od-
 jechać. II *va.* wywieźć, wywozić.

We'gfal m pominięcie; odpadnię-
 cie; znieślenie n; in ~ bringen, znieść;
 pominać; in ~ kommen, odpasć; być
 pominiętym; **weg'fallen** *vn.* (sn)
 odpasć; nie odbyć się.

weg'fangen *va.* wylapać; -**fegen**
va. zmieść, zmiatać; -**feilen** *va.* od-
 pilować; -**fischen** *va.* wylowić; **fig.**
 porwać; -**fliegen** *vn.* (sn) odlecieć,
 polecieć; -**fließen** *vn.* (sn) upłynąć;
-führen *va.* uprowadzić, wywieźć.
We'ggang m odejście n.

weg'geben *va.* oddać; rozdać; -**ge-
 hen** *vn.* (sn) odejść; iść precz; -**gießen**
va. wylać; -**haben** *va.* 1 dostać;
 oberwać. 2 zrozumieć. 3 pozbyc się;
-hängen *va.* powiesić gdzieś indziej;
-helfen *vn.* (h); j-m ~ ułatwić komu
 odejście; -**holen** *va.* pójść po (kogo);
 zabrać (k.); -**jagen** *va.* wypędzić,
 wygnąć; -**kehren** *va.* 1 zamieść. 2
 odwrócić (oczy); -**kommen** *vn.* (sn)
 1 odejść; machen Sie, daß Sie
 -**uckeja** pan; früh von Hause ~ opu-
 ścić dom rodzicielski w młodym wie-
 ku. 2 przepaść, zginąć, zapodziać się.

3 schlecht bei etw. ~ źle na czym wyjść; -können *vn.* (h) móc odejść; -krazen *va.* zeszkrobać; -kriechen *vn.* (sn) pełzać dalej; -lassen *va.* (wv) puścić (kogo), pozwolić odejść; opuścić; -laufen *vn.* (sn) uciec, umknąć; -legen *va.* odłożyć (nabok); -leugnen *va.* zaprzeczać, wypierać się; -machen *va.* usunąć, zabrać, wywabić (plamę); sich ~ oddalić się; ułotnić się; -müssen *vn.* (h) musieć odejść; das muß weg, to trzeba usunąć.

We'gnahme *f* zabranie, odebranie *n*; we'gnehen *vn.* zabrać, zabierać; odebrać (dziecko ze szkoły).

we'g-packen, sich ~ zabrać (oddalić) się, pójść precz; -radieren *va.* wytrzeć (guma), wyszkrobać; -raffen *va.* porwać, zabrać, zagarnąć, sprzątnąć; -räumen *va.* sprzątnąć; usunąć (przeszkody etc.); -reisen *vn.* (sn) wyjechać; -reißen *va.* wyrwać, odebrać; zburzyć (dom); -reiten *vn.* (sn) odjechać konno; -rennen *vn.* (sn) pędem się oddalić, uciec; -rollen *vn.* (sn) potoczyć się; -rücken *l* *va.* odsunąć. *II vn.* (sn) posunąć (odsunąć) się; -rudern *vn.* (sn) odpłynąć (wiosłując); -rufen *va.* zawołać, wywołać.

we'gsam [wekzám] *a* mający drogi. we'g-schaffen *va.* sprzątnąć, usunąć, wynieść; We'gschaffung *f* usunięcie; sprzątnięcie; wyniesienie, wywiezienie *n*; -schaufeln *va.* odgarnąć, usunąć łopatą; -scheren, sich ~ wynieść się; -schieken *va.* posłać; odesłać; odprawić (sługę); -schieben *va.* odsunąć; -schießen *l* *va.* zestrzelić, odstrzelić. *II vn.* szybko się oddalić; -schleichen, sich ~ wynieść (wymknąć) się; -schleppen *va.* wywlec, powlec ze sobą; unieść; -schleudern *va.* odrzucić (daleko); -schreiben *va.* odrzucić, cisnąć; -schnappen *va.* capnąć, porwać; -schneiden *va.* odciąć, odkroić; -schütten *va.* wysypać; wylać; -schwemmen *va.* unieść ze sobą (o wodzie); -schwimmen *vn.* (sn) odpłynąć; -sehen *vn.* (h) odwrócić oczy (od cz.); *fig.* über etw. ~ nie zwracać uwagi na co, zamknąć oczy na co; -sein *vn.* być nieobecny; zagnąć; -senden *va.* wysłać, wyprawić; -setzen *l* *va.* odstawić. *II vn.* (sa) über einen Graben ~ przesadzić rów; -sollen *vn.* (h) musieć odejść;

-spülen *va.* podmyć, podmulić; -stecken *va.* schować, wcisnąć gdzie; -stellen *va.* ukraść; sich ~ wymknąć się; -stellen *va.* odstawić; -sterben *vn.* (sn) umrzeć; -stoßen *va.* odeprzeć; -streichen *va.* wykreślić.

We'stunde *f* mila *f*.

we'g-stürzen *vn.* (sn) wypaść, wyjść pędem; -tragen *va.* wynieść, zabrać; -treiben *l* *va.* odpędzić, wypędzić. *II vn.* (sn) być uniesionym (przez wodę etc.); -treten *vn.* (sn) odejść; wystąpić (z szeregu); -tun *va.* odstawić, odłożyć, usunąć; -wagen, sich ~ odważyć się wyjść a. odejść; -wälzen *va.* odwalić; -wandern *vn.* (sn) wywedrować, powędrować; -waschen *va.* zmyć; -wehen *va.* zdmuchnąć.

We'weise, -s *m* *l* przewodnik *m* (t. książka), 2 drogowszak *m*.

we'g-wenden, sich ~ odwrócić się; -werfen *va.* odrzucić; wyrzucić; trwonić, wyrzucać pieniądze; sich ~ ponizić się; -werfend *a* *i* *ad.* pogardliwy; z pogardą; -wischen *va.* zetrzeć; -wollen *vn.* (h) chcieć odejść; -wünschen *va.*: j-n ~ życzyć sobie, aby ktoś poszedł; sich ~ nie chcieć być obecnym.

We'gzehung *f* *l* żywność na drogę. 2 rl. wiatyk *m*, ostatnia komunja.

We'gzeichen *n* drogowszak *m*.

we'gziehen *l* *va.* odciągnąć, odsunąć. *II vn.* (sn) odjechać; przeniesić (wyprowadzić) się; wyemigrować; We'gzug *m* wyjazd *m*; przeniesienie (wyprowadzenie) się; wyemigrowanie. weh [we], -e [we] *l* *int.* *va.* (o) ~ *l* oj oj! ~ ihm! biada mu! ach und schreien, krzyżeć wniebogłosy. *II a* bolesny; bolący (palec etc.); es ist mir ~ ums Herz, zu Mute, serce mi się ścisza a. kraje; smutno mi; j-m ~ tun, sprawić komu przykrość; der Kopf tut mir ~ głowa mnie boli.

Weh [we], -e [wee] -s *n* ból *m*; -en *pl* bóle porodowe.

We'he [wee] *f* zamieć, zadymka *f*. we'hen *l* *vn.* (sn) wiać, dąć; powiewać (chustką etc.). *II w* *n* wianie.

We'h-frau *f* akuszka *f*; -gefühl *n* uczucie bolesne; -geschrei *n* krzyk bóleski; -klage *f* lament *m*, bładanie *n*; we'hklagen *vn.* (h) lamentować, bładać; -mut *f* smutek *m*; melancholja; rzewność *f*; we'hmütig *a* smutny,

żałosny, rzewny, melancholijny; -mutter *f* akuszka *f*.

Wehr [wer] *l* *f* *l* obrona *f*; sich zur ~ setzen, stanąć do obrony. 2 broń *f*. *II n* jaz *m*, tama *f*; -anstellen *pl* przygotowania do obrony; -beitrag *m* danina na obronę narodową; -damm *m* wał ochronny. we'hren [we-] *l* *va.* (za)bronić; j-m *etw.* ~ zabronić komu czego. *II vn.* (h) einer Sache ~ (po)wstrzymać, hamować co. *III sich* ~ bronić się; opierać się (czemu).

we'hrfähig *a* zdolny do obrony; zdolny do służby wojskowej.

We'hr-gehänge, -geheln *n* pendent, pas *m* (u szpady etc.).

we'hrhaft *a* zdolny do broni; ~ machen, uzbroić.

We'hrkraft *f* siła zbrojna.

we'hrlos *a* bezbronny; ~ machen, rozbroić; We'hrlosigkeit *f* bezbronność *f*; We'hrlosmachung *f* rozbrojenie *n*.

We'hr-mann *m* milicjant; -ordnung *f* regulamin wojskowy, ustawa wojskowa; -pflicht *f* obowiązek służby wojskowej; allgemeine ~ powszechna służba wojskowa; we'hrpflichtig *a* obowiązany do służby wojskowej; -stand *m* stan obronny *a* wojskowy, wojsko *n*; -verfassung *f* organizacja obrony narodowej.

Weib, -(e)s, pl -er *n* *l* kobieta, niewiasta; (o mężczyźnie) baba *f*; er ist ein altes ~ on jest baba, safanuła. 2 żona *f*; -chen *n* kobietka; zo. samica *f*.

Weib'er-art *f* sposób kobiecy; -feind *m* wróg kobiet; -geklatst *n* babskie plotki *a*. gadanie; -held *m* bawidamek *m*; -klatstch *m* ob.-geklatstch; -kram *m* fatalizki *pl*; -krankheit *f* choroba kobieca; -laune *f* humor, kapryś kobiecy; -list *f* przebiegłość kobieca; -narr *m* kobieciarz, gach *m*; -rock *m* spódnica *f*; -schem *f* wstręt do kobiet; -tracht *f* strój kobiecy; -volk *n* kobiety, baby *pl*. weib'isch *a* babski; zniewieściały; sich ~ benehmen, postępować jak baba; ~ werden, zniewieścić.

Weib'lein *n* kobietka; żonka. weib'lich *a* kobiecy, żeński; das -e Geschlecht, płeć żeńska; -e Anmut, urok kobiecy; Weib'lichkeit *f* kobiecość *f*; die holde ~ płeć piękna.

Weib's-bild *n*, -person *f* kobieta, niewiasta; baba *f*; babsko *n*. weich [wajch] *a* *l* miękki; ganz ~ mięciutki; ~ machen, zmięknąć; ~ werden, zmięknąć; -es Wasser, miękka woda. 2 *fig.* łagodny, miękki (ton); -es Herz, miękkie, czule serce.

Weich'bild *n* obwód miasta. Weich'e, pl -n *f* *l* miękkość *f*. 2 *an* -n *pl* słabizna, pachwina *f*. 3 *kol.* zwrotnica *f*.

weich'en *l* *va.* moczyć. *II vn.* (sa) ustąpić; cofnąć się; (o kursie, cenach) zalać się, słabnąć, spadać; mil. chwiać się; nicht von der Stelle ~ nie ruszyć się z miejsca.

Weich'en-signal *n* *kol.* sygnał zwrotnicy; -steller *m* zwrotniczy *m*; -stellung *f* ustawienie zwrotnicy; -stellwerk *n* ustawnia zwrotnic.

weich'gekocht *a* ugotowany na miękko; Weich'heit *f* miękkość; *fig.* łagodność *f*; weich'herzig *a* miękkiego serca; tkliwy; Weich'herzigkeit *f* miękkość serca; tkliwość *f*; Weich'häse *m* ser mięski.

weich'lich *a* miękkawy; łagodny (klimat); mdły (styl); delikatny; zniewieściały, mazgajowaty; Weich'lichkeit *f* miękkawość; zniewieściałość, mazgajowatość *f*; Weich'ling, -(e)s, pl -e *m* niewieściuch *m* [pysku].

weich'mäutig *a* (koń) miękki w Weich'sel [wajk-] *f* *l* *g* *g*. Wisła *f*. 2 wiosna *f*; -gegend *f* nadwiśle, powiśle *n*; -kirschaum *m* drzewo wiśniowe; -kirsche *f* wiśnia *f*; -zopf *m* koltun *m*.

Weich-teile *pl* części miękkie; -tiere *pl* mięczaki *pl*; -werden *n* zmięknienie *n*.

Weide [waj-] *pl* -n *f* *l* wierzba, wilklina *f*. 2 pastwisko *n*. 3 pasza; *fig.* rozkosz *f*; -geld *n* pastewne *n*; -land *n* pastwiska *pl*.

weiden *l* *vn.* (h) paść się. *II va.* paść (bydło); *fig.* seine Augen (a. Blicke) *an* *etw.* ~ rozkoszować (napawać) się czym; sich in Hoffnungen ~ ludzi się nadzieja. *III a* wierzbowy.

Weiden-band *n* lyczko wierzbowe; -baum *m* wierzba *f*; -busch *m*, -gebüsch *n* wierzbinna *f*; -geflecht *n* plecionka wierzbowa; -gerste *f* wita *f*; -holz *n* drzewo wierzbowe; -korb *m* kozz łożynowy; -laub *n* liście wierzby;

hen, iść w daleki świat. 2 obszerność, szerokość, przestrzoność; pojemność *f* (naczynia), rozległość *f* (budynku etc.); das ~ suchen, uciec, ulotnić się; etw. ins ~ ziehen, rozwałkować co.

weiten *va.* (sich) rozszerzyć (się).
weiter *I* a dalszy; szerszy; auf ~ e drei Monate, na dalsze trzy miesiące; in ~ en Kreisen, w szerszych kołach; wegen ~ er Auskunft wende man sich an... po dalsze informacje zwrócić się do... (ob. Umstand 2). *II ad.* dalej; und so ~ i tak (a. tam) dalej (i t. d.); ~ nichts? nic więcej? nichts ~ I oto wszystko; tylko tyle; was ~? co jeszcze? co dalej? ~ machen, rozszerzać. *III* das Weitere, dalszy ciąg, reszta *f*; bis auf W-s, na razie; aż do nowego rozporządzenia; ohne W-s, bezceremonjalnie, bez ogródek.

weiter-befördern *va.* dalej wysłać, ekspedycją; **Weiter-beförderung** *f* dalsze wysłanie (towaru), dalsza ekspedycja; **-bilden** *va.* dalej kształcić; **Weiterbildung** *f* dalsze kształcenie (się); **-fahren** *un.* (sn) jechać dalej; **Weiterflug** *m* dalszy lot; **-führen** *va.* dalej prowadzić (interes etc.); **Weiterführung** *f* dalsze prowadzenie; **-gehen** *un.* (sn) iść (ciągnąć) dalej; **-helfen** *un.* (h) dopomóc (komu); **-hin** *ad.* nadal; dalej; **-kommen** *un.* (sn) posunąć się; awansować.

Weiterrreise *f* dalsza podróż.
Weiterrungen *pl* korowody, trudności, formalności *pl*.

weiter-verbreiten *va.* dalej szerzyć, rozpowszechniać; **-vermieten** *va.* dalej odnajmąć.

Weitflug *m* daleki lot a. raid.

weitgehend a daleko sięgający, rozległy; **-her** *ad.* zdaleka; **-herzig** a liberalny; hojny; **-hin(aus)** *ad.* daleko; **-laufig** a obszerny, szeroki, rozległy; szeregółowy; ein ~ er Verwandter, daleki krewny; *ad.* obszernie, szeregółowo; **Weitläufigkeit** *f* obszerność, rozległość *f*; **-en** *pl* trudności, formalności *pl*; **-maschig** a o dużych oczkach (siatka etc.), siatkowy; **-reichend** a daleko sięgający; **-schauend** a ob. -blickend; **-schweifig** a rozwlekły; **Wirtschaftswelt** *f* rozwlekłość *f*; **-sichtig** a dalekowiódzący, dalekowzroczny; *fig.* przewidyjący; **Wertsichtigkeit** *f* daleko-

wzroczność *f* (t. *fig.*); **Weitsprung** *m* sp. skok wdali; **-tragend** a dalekonośny; *fig.* doniosły; **-verbreitet** a bardzo rozpowszechniony; **-verzweigt** a bardzo rozgałęziony.

Weizen, -s *m* pszenica *f*; türkischer ~ kukurydza *f*; **-brot** *n* chleb pszenny; **-mehl** *n* mąka pszeniana.

welch *prn.* co za; jak; ~ eine Pein! co za męka! ~ auch immer, jakkolwiek; **-es** auch immer Ihre Ansprüche sein mögen, jakkolwiek pan ma wymagania; (hier sind Birnen), nehmen Sie -e, .. weß pan parę; **-er**, **-es**, **-e** *prn.* który, -ra, -re; derjenige, -er, ten, który a. co.

welcher-art, **-gestalt**, **-lei** *ad.* jakiego rodzaju, jakkolwiek.

welk a zwiedły; sflaczały; ~ werden, zwiednąć; **-en** *un.* (sn) zwiędnąć.

Weltbaum *m* wał, cylinder *m*.

Weltblech *n* blacha falista.

Weltle, *pl* -n *f* 1 fala *f*, balwan *m*; -n schlagen, falować. 2 wał, cylinder *m*. 3 gimnast. mlynek *m*; **Welt** *I* *va.* (z)asiach falować. *II W* -n falowanie *n*.

Weltlen **-had** *n* kąpiel morska; **-berg** *m* szczyt fal; **-bewegung** *f* ruch falisty, falowanie *n*; **-brecher** *m* rozciaczak fal; **weltlenförmig** a falisty; **-länge** *f* radjo: długość fal; **-linie** *f* linia falująca, falista; **-markt** *m* rynek światowy; **-meister** *m* sp. mistrz świata; **-messer** *m* falomierz *m*; **-schlag** *m* uderzenie fal; **-schwingung** *f* falowanie *n*; **-sieb** *n* radjo: filtr falowy.

weltler *va.* klecić lepiąc.

Weltfleisch *n* wiewprzowina gotowa; **Weltlig** a falisty, falowany. (wana).

Weltzapfen *m* mech. czop wału.

Wels, **-es**, *pl* -e *m* ikt. szum *m*.

welsh a 1 obcy. 2 włoski, francuski; die -e Schweiz, Szwajcaria francuska; die -e Nuß, orzech włoski.

Welsch-land *n* Włochy *pl*; **-tirol** *n* Tyrol włoski.

Welt, *pl* -en *f* świat *m*; alle ~ wszyscy; die junge ~ młodzież *f*; auf die ~ kommen, przyjść na świat, urodzić się (ob. erblicken); zur ~ bringen, wydać na świat; aus der ~ schaffen, sprzątać (kogo); um alles in der ~ nicht, za nic w świecie; ein Mann von ~ człowiek światowy, światowiec *m*; in die ~ einführen, wprowa-

dzić (kogo) w świat; die gelehrte ~ uczony świat; **-all** *n* wszechświat *m*; **-alter** *n* wiek *m*; **-anschauung** *f* światopogląd *m*; **-ausstellung** *f* wystawa powszechna, międzynarodowa. **Welt**-**berühmt** a znany na całym świecie; **-bekannt** a słynny na cały świat.

Welt-**beschreibung** *f* opis świata, kosmografia *f*; **-bürger** *m* kosmopolita *m*; **Weltbürgerlich** a kosmopolityczny; **-bürgertum** *n* kosmopolityzm *m*; **-dame** *f* dama światowa; **-entbummler** *m* obieżyświat *m*; **-entraum** *m* wszechświat *m*; **-entstehung** *f* powstanie świata; **-ereignis** *n* zdarzenie światowe; **-firma** *f* firma światowa; **-friede(n)** *m* pokój wszechświatowy; **-gegend** *f* strona świata; **-geistliche(r)** *m* kapłan świecki; **-gericht** *n* sąd ostateczny; **-geschichte** *f* dzieje powszechne; **Welt**-**geschichtlich** a dziejowy, historyczny; **Welt**-**gewandt** a obyty w świecie; **-gewandtheit** *f* obycie *n*; **-handel** *m* handel światowy; **-händel** *pl* za targi światowe; **-herrschaft** *f* panowanie nad światem; **-karte** *f* mapa świata; **-kenntnis** *n* znajomość świata; **-kind** *n* światowiec *m*.

Weltklug a obezpany ze sprawami światowemi.

Welt-**klugheit** *f* znajomość świata, mądrość światowa; **-körper** *m* ciało niebieskie; **-krieg** *m* wojna światowa, wielka wojna; **-kugel** *f* kula ziemiska; **-kunde** *f* kosmologia *f*; **-lage** *f* położenie polityczne; **-lauf** *m* das ist der ~ tak bywa na świecie.

Weltlich a 1 światowy, ziemski; do- czesny, 2 świecki (ksiądz); **Weltlich**-**keit** *f* 1 światowość *f*. 2 świeckość *f*.

Welt-**literatur** *f* literatura powszechna; **-macht** *f* mocarstwo światowe; **-mann** *m* światowiec *m*; **Welt**-**männlich** a światowy, z wielkiego świata; **-markt** *m* rynek światowy; **-meister(in)** *s* sp. szampion(ka) świata; **Welt**- **müde** a znudzony światem; **-ordnung** *f* porządek świata; **-postverein** *m* światowy związek pocztowy; **-reise** *f* podróż naokoło świata; **-ruf** *m* sława światowa; **Welt**-**scheu** a stroniący od świata; **-schmerz** *m* melancholia *f*; **pesy-**-**zizm** *m*; **-schmerzler(in)** *s* pesy-

mist(ka); **-schöpfer** *m* twórca świata; **-sprache** *f* język światowy; **-stadt** *f* wielkie miasto; **-stellung** *f* stanowisko w świecie; **-teil** *m* część świata; **-umseg(e)lung** *f* żegluga naokoło świata; **-untergang** *m* koniec świata; **-verbesserer** *m* reformator świata; **-verkehr** *m* ruch międzynarodowy; **-weise(r)** *m* mędzec, filozof *m*; **-weisheit** *f* mądrość światowa, filozofia *f*; **-wirtschaftskrise** *f* kryzys gospodarstwa światowego; **-wunder** *n* cud świata; die sieben ~ siedem cudów świata. [kogo?; *wen* *prn.* kogo]

wem [wem] *prn.* komu; von ~? od **W**'nde, *pl* -n *f* 1 obrót; zwrot punkt zwrotny; zakręt *m*. 2 zmiana *f*; **-hals** *m* orn. krętgłówny; **-kreis** *m* gen. zwrotnik *m*.

Welt-**adeltreppe** *f* kręcone schody.

Welt-**ed**-**marke** *f* aw. punkt kontrolny; **-maschine** *f* obracarka *f*.

Welt-**enden** *va.* 1 (sich) obrócić (się); odwrócić (się); przerzucać (siano), przenicować (ubranie); den Rücken ~ odwrócić się tyłem (ob. Blatt 2); ein Übel ~ odwrócić zło; den Acker ~ przekopać grunt. 2 (sich) skierować, zwrócić (się); sich an j-n ~ zwrócić (udać) się do k. (z prośbą); das Gespräch auf etw. ~ skierować rozmowę na co; der Wind hat sich gewendet, wiatr zmienił kierunek. 3 łożyc, użyć (na co); viel Geld an etw. ~ łożyc dużo pieniędzy na co; seine Kräfte auf etw. ~ usilnie dążyć do cz. 4 mitä wendender Post, odwrotną pocztą.

Welt-**ed**-**platz** *m* plac okólny, rondo *n*; **-punkt** *m* punkt zwrotny; *fig.* przełomowa chwila, zwrot *m*.

Welt-**endig** a zwrotny; **Welt**-**endigheit** *f* zwrotność *f*; **Welt**-**ndung**, *pl* -en *f* 1 obrót; zakręt (drogi); zwrot; kierunek (wiatru); *fig.* zwrot, obrót; eine ~ machen, obrócić się; ~ zum Schlümmern, zmiana na gorsze; einer Sache eine gute ~ geben, pokierować czym dobrze; dem Gespräch eine andere ~ geben, sprawdzić rozmowę na inne tory; eine andere ~ nehmen, wziąć inny obrót. 2 zwrot *m* (mowy).

weltig [we-] *a* i *ad.* mało, niewiele; ein ~ troche; nieco; ein klein ~ troszeczkę; nur -e Schritte von hier,

kilka kroków stąd; in -en Worten, w kilku słowach; ich bin mit -em zufrieden, kontentuję się małym: mein -es, ta odrobina, co mam; es fehlt -, (so hätte er...) o mały włos... **we'niger** a i ad. mniejszy; mniej; ~ werden, ubywać; je ~, desto besser, im mniej, tem lepiej; mehr oder ~ mniej więcej; **Wen'igkeit** f odrobina; drobnostka, bagatelka f; meine ~ moja skromna osoba; **we'nigste** a i ad. najmniej(szy); am -n, najmniej; zum -n, **wenigstens**, przynajmniej.

wenn c. I kiedy, gdy; ~ man ihn hört, gdy się go słyszy; jedesmal ~ za każdym razem, co... 2 jeżeli, jeśli; gdyby; ~ ich wüßte, gdybym wiedział; ~ jemals, gdyby kiedykolwiek; **wenngleich, wenssichon** ad. chociaż, choć, aczkolwiek.

We'nzel m I Waclaw. 2 walet m. **wer** [wɛr] prn. kto; ~ (ist) da? kto tam?; ~ nur immer, ktokolwiek.

We'rbe-büro n biuro werbunkowe; -film m film propagandowy; -kosten pl koszt propagandowe, reklamowe; -szn. koszt ogólnie; -mittel n środek propagandowy, reklamowy.

we'rben I va. (z)werbować, zaciagać do wojska. II vn. (h) I um j-n (etw.) ~ ubiegać się o kogo (o co); um ein Mädchen ~ starać się o rękę panny. 2 handl. reklamować (für etw. co); **We'rber** m I werbownik; zls. nagoniacz. 2 konkurent, swat m.

We'rbe-trommel f bęben werbunkowy; -zwecke pl cele reklamowe, propagandowe.

We'rbung, pl -en f I werbunek m. 2 staranie n się (o panno). 3 reklama, propaganda f. [wój m.]

We'rdegang m powstawanie n, rozwinięcie I vn. (sn) I stać się; zostać (lekarzem etc.); was soll aus ihm ~? co z niego będzie? aus Kindern ~ Leute, dzieci wyrastają na ludzi; daraus wird nichts - z tego nic nie będzie; alt ~ (ze)starzeć się; blind ~ oślepnąć; böse ~ rozgniewać się; gesund ~ wyzdrowieć; enig ~ dojść do porozumienia, pogodzić się; zga-dzać się; häßlich ~ zbrzydzać (ob. klug, krank, lahm t); es wird schon ~ jakoś to będzie. 2 ich werde haben, będę miał; ich werde sein, będę; ich werde es ihm sagen, powiem mu to;

geliebt ~ być kochanym. II W- n powstawanie n, rozwój m; (die Sache) ist noch im ~ tworzy (robi) się, powstaje dopiero.

We'rder, -s m żuława; wysepka f, **we'rken** I va. rzucić, cisnąć; aus dem Hause ~ wyrzucić z domu; ins Gefängnis ~ uwięzić (ob. Haufen t, Falte, Junge 2, Auge 1, Blick, Licht t); einen Verdacht auf j-n ~ rzucić na kogo podejrzenie; einen Mantel über (a. um) die Schultern ~ narzucić płaszcz na ramiona. II vn. (h) mit Geld um sich ~ rozrzucić, wyrzucać pieniądze. III sich ~ rzucić się; (o drzewie) spaccz się. IV W- n rzucanie n. [2 tk. osnowa f.]

Werft, pl -en f I warsztat okrętowy; **Werg, -(e)s** m pakuly, kiaki pl; -leinwand f płótno zgrzebne, paklak.

Werk, -(e)s, pl -e n I dzielo n; Hand ans ~ legen, przyłożyć rękę do dzieła; ans ~ gehen, sich ans ~ machen, setzen (zabrać) się do dzieła; ins ~ sitzen, uskutecznić; pusić w ruch; zrealizować; vorsichtig, klug zu -e gehen, ostrożnie, sprytnie się zabrać do czego; (die Sache) ist schon im -e, już jest w robocie. 2 czyn, uczynek m; sprawa f; das ist sein ~ to jego sprawa; -e der Barmherzigkeit tun, zajmować się dobroczynnością. 3 dzieło, utwór m. 4 ustrój, mechanizm m, maszyna f. 5 fabryka; huta f.

We'rk-bank f warsztat m, lawka warsztatowa; -führer m wermistrz, kierownik roboty, przodownik m; -leute pl robotnicy pl; -meister m wermistrz, majster m; -statt, -stätte, -stelle f pracownia f, warsztat m; -student m student pracujący (praktykujący) w fabryce; -tag m dzień roboczy; **we'rk'täglich** a i ad. powszedni; w dniu powszednie; **we'rk'tätig** a czynny; skuteczny; die -e Bevölkerung, ludność pracująca; -fisch m warsztat, stół warsztatowy; -zeug n narzędzie n (t. fig.); organ m; -zeugkasten m skrzynka na narzędzia.

We'rmut, -s m piolun, wermut m; fig. gorycz f; -becher m fig. kielich goryczy.

we'rpen va. holować (statek).

Werst, pl -en f wiorsta f.

wert' [wert] a I wart; godzien, god-

ny; ~ sein, być wartym; zasługiwać; es ist nicht der Mühe ~ szkoda fatygi; das ist nicht der Rede ~ nie warto o tem mówić. 2 szanowny; wie ist Ihr -er Name? jak godność pańska?

Wert¹, -(e)s, pl -e m wartość; cena f; ~ legen auf..., przywizywać wagę do (czego); im -e von, w cenie... (ob. Muster); -achtung f ob. -schätzung; -angabe f podanie wartości (paczki etc.); ~wertbeständig a stały; ustabilizowany; -bestimmung f oznaczenie wartości, oszacowanie n; -brief m list wartościowy; -einheit f jednostka wartościowa. [wać.]

we'rten va. oszacować; sp. punkto- **We'rt-ersatz** m ekwiwalent m; -gegenstand m przedmiot wartościowy; **we'rt-geschätzt** a wiele szanowny; -halten va. poważać, cenić; **We'rt-herabsetzung** f pbnienie wartości; **We'rtigkeit** f chm. wartościowość f; -los a bez wartości, bezwartościowy; **We'rtlosigkeit** f bezwartościowość f.

We'rt-messer m miernik wartości; -minderung f obniżenie (sie) wartości; -paket n paczka wartościowa; -papier n papier wartościowy; -sachen pl rzeczy wartościowe; **we'rt-schätzen** va. poważać, szanować, cenić; -schätzung f poważanie, cenie-nie n, szacunek m; -sendung f popyłka (przesyłka) wartościowa; -steigerung f zwiększenie się wartości; -stück n ob. -gegenstand.

We'rtung pl -en f oszacowanie n. **We'rt-verminderung, -verringere-rung** f obniżenie wartości, deprecjacja f; **we'rtvoll** a wartościowy, cenny; wielkiej wartości (moralnej); -zuwachs m przyrost wartości.

We'rwolf m wilkolak m. **wes** [wɛs] ob. wessen.

We'sen [we-] -s n I istnienie, jestestwo n, byt m. 2 istota; rzeczywistość f. 3 natura f, charakter m, usposobienie n; eigentümliches ~ dziwna natura; grobes ~ grubiaństwo, nieokreszanie n; kindisches ~ dziecinność f; kindliches ~ dziecinna prostota, naiwność; (un)gezwinnes ~ (nie)wymuszoność f; unruhiges ~ niespokojny duch; launisches ~ kapryśne usposobienie; sein ~ treiben, postępować poswojemu; w treibt er jetzt sein ~? gdzie on obecnie prze-

bywa? 4 istota f; erschaffenes ~ stworzenie n; lebendes ~ istota żyjąca. 5 służba; organizacja f. 6 zachowanie n sie; wozob postępowania. 7 ceregiele pl; wrzawa f; viel -(s) von etw. machen, narobić wiele wrzawy, robić z czego głośnie sprawę; nicht viel -(s) mit j-m machen, nie robić z kim wielkich ceregieli.

we'sen-haft a istotny, rzeczywisty; główny; -los a nierealny, niestonny, chimeryczny; **we'senlosigkeit** f niestonność, nierealność f.

we'sensgleich a identyczny. **we'sentlich** a i ad. istotny, rzeczywisty; główny; ważny; znaczny (-nie); das ist sehr ~ to jest bardzo ważne; -er Inhalt, główna treść (książki); im -en, w głównych zarysach; co do istoty rzeczy (in merito); das Wesentlich(st)e, najważniejsze n; **we'sentlichkeit** f ważność, istotność f.

We'sfall m gr. drugi przypadek. **we'shalb** ad. dlatego; dlatego. **Wes'r** [-zlr] -s, pl -e m wez m. **We'spe, pl** -n fosa f; ~nneest n gniazdo os; fig. in ein ~ stechen, nabawić się kłopotu, narobić sobie bigosu; -nstich m ukłucie osy.

we'ssen prn. czy; ~ Schuld ist es? czyja to wina? [Afryka Zachodnia.

West, -(t)š m zachód m; -afrika n **We'ste, pl** -n f kamizelka f.

We'sten, -s m zachód m. [zalki. **We'stenteasche** f kieszonka u kami-

We'st'fale m Westfalczyk; -n n geo. Westfalja f; **we'st'fälich** a westfalski.

We'st-front f mil. front zachodni; -i'ndien n Indie zachodnie; west'i'ndisch a zachodnioindyjski; -küste f wybrzeże zachodnie.

we'stlich a zachodni.

We'st-seite f strona zachodnia; **we'stwärts** ad. ku zachodowi, w kierunku zachodni; -wind m wiatr z we'swegen ob. weshalb. [chodni. **wett** a kwita (ob. wettmachen).

We'tt-be verb m współzawodnictwo n, konkurs m; -bewerber(in) s współzawodnik (-iczka); -büro n biuro totalizatora.

We'tte, pl -n f zakład m (o co); (ob. eingehen II, gelten II); um die ~ na wysięciu; um die ~ laufen, ścigać się z kim; j-n um die ~ loben, przejść-gać się w pochwałach dla kogo.

We'tteifer *m* współzawodnictwo *n*, rywalizacja *f*; **we'tteifern** *vn* (h) współzawodniczyć, rywalizować, współbiedać się (un etw. o co); in Höflichkeiten ~ prześcigać się w grzecznościach.

We'tten *I un* (h) założyć się (um etw. o co); auf ein Pferd ~ stawiąc na konia. II **W-n**: er hat sich durch vieles ~ ruiniert, zrujnował się na wyścigach.

We'tter, -s *n* I pogoda *f*; schlechtes ~ niepogoda *f*, 2 burza *f*; alle ~ I do stu piorunów! 3 *gór.* boses ~ wyzwybie; schlagende ~ gazy *a*. wybuchy zapalne; -aussichten *pl* przewidywany przebieg pogody; -beobachter *m* meteorolog *m*; -beobachtung *f* obserwacja meteorologiczna; -bericht *m* komunikat o stanie pogody; -dach *n* okap; -poddaszek *m*; -dienst *m* służba meteorologiczna; -fahne *f* chorągiewka *f* na dachu (t. fig.); -we'tterfest *a* znoszący wszelkie niepogody; -führung *f* (prze)wietrzenie kopalni; -glas *n* barometr *m*; -hahn *m* chorągiewka *f*, kogut blaszany (na wieży kościelnej); -häuschen *n* higrometr, wilgociomierz *m*; -kunde *f* meteorologia *f*; -lage *f* stan pogody; -we'tterleuchten *I vim* (h): es -tet, błyska się (na pogodę). II **W-n** błyskanie *n* się (na pogodę); we'ttern *vn* (h i sn) es -rt, grzmi; fig. piorunować.

We'tter -prognose *f* przepowiednia pogody; -prophet *m* przepowiadający pogodę; -schacht *m* szymb przewiewny; -schaden *m* szkoda wyrządzona przez burzę; -scheide *f* granica meteorologiczna; -schirm *m* okap, poddaszek *m*; -strahl *m* piorun *m*; -sturm *m* burza *f*; -umschlag *m* nagła zmiana pogody; -voraussage *f* przepowiednia pogody; -warte *f* stacja meteorologiczna; -wechsel *m* zmiana pogody; we'tterwendlich *a* zmienny, niestały; -wolken *pl* chmury niosące burzę; -zeichen *n* znak meteorologiczny; -zug *m* *gór.* przewietrzenie *n*, przewiew *m*.

We'tt-fahrer *m* wyścigowiec, uczestnik wyścigów; -fahrt *f* wyścigi *pl*, gonitwa *f*; -fliegen *n* zawody lotnicze; -flug *m* konkurs lotniczy; -kampf *m* walka zapaśnicza; *sp.* mecz *m*; -kämpfer *m* zapaśnik; -lauf *m*,

-laufen *m* wyścigi piesze; -läufer *m* biegacz, zawodnik *m*.

We'ttmachen *va.* powetować, odbić. **We'tt-rennen** *n* wyścigi konne; -rudern *n* regaty, wyścigi na łodziach; -rüsten *n* zbrojenie się na wyścigi; -segeln *n* regaty *pl*; -spielen *n* *sp.* mecz *m*; -streit *m* współbiedanie *n* się, konkurs *m* o nagrodę; fig. prześciganie się (w czem).

We'tzen *va.* ostrzyć, wecować. **We'tz-stahl** *m* stalka *f* (do ostrzenia); -stein *m* osełka *f*, brus *m*. **Wh'i'sky** [úiski] -s *m* wódka angielska, whisky.

Whist, -s *m* *kar.* wist *m*. **Wichs** [wiks] *m* strój galowy; -bürste *f* szczotka do butów.

Wi'chse [wik-] *pl -n* *f* pasta *f* (do obuwia); fiksatuur *m*; fig. baty, cięgi *pl*; **wi'chsen** *va.* nawoskować, zaciągać (podłogę); pastą posmarować (obuwie); poczemnić (wąs) fiksatuurem; fig. dać (k.) w skórze.

Wicht, (-e)s, *pl -e* *m* kreatura *f*, indywiduum *n*; armer ~ nieborak *m*; erbärmlicher ~ galgan *m*; kleiner ~ malec; karzelek; jungler ~ chłystek; grober ~ bałwan *m*.

Wi'chtelmännchen *n* gnóm *m*. **wi'chtig** *a* ważny, doniosły; ~ tun, pyszczyć (nadymać) się; **Wi'chtigkeit** *f* doniosłość, ważność, waga *f*, znaczenie *n*; von großer ~ wielkiej wagi; ohne ~ bez znaczenia.

Wi'chtig-macher, -tuer *m* pyszałek *m*; -tuerel' *f* pyszałkowatość *f*. **Wi'cke** *f* wyka *f*.

Wi'ckel, -s *m* zwitek, zwój; kłębek (nici); papilot *m*; kitka *f* (lnu); fig. j-n beim ~ kriegem, chwytać k. za kolarze; -band *n* powijak *m*; -gamaschen *pl* owijaki *pl*; -kind *n* dziecko w powijakach.

wi'ckeln *va.* z(a)wijąć, nawijać, powijać (dziecko); (sich) owijać, owinać (się); fig. sich aus dem Handel ~ wywinąć (wykreślić) się z czego.

Wi'ckelzeug *n* powijak *m*. **Wi'cklung** *pl -en* *f* obwój, nawój *m*; *el.* uzwojenie *n*.

Wi'dder, -s *m* I baran, skop *m*, 2 taran *m*; -fell *n* skóra barania.

wi'der [wi-] *prp.* przeciw(ko); wbrew; ~ meinen Willen, wbrew mojej woli; ~ Willen, mimowoli.

Wi'der-christ *m* antychryst *m*; -druck *m* ciśnienie odporne, reakcja *f*; **wi'derfahren** *vn* (sn) zdarzyć się, spotkać; mir ist viel Ehre ~ spotkał mnie wielki zaszczyt (ob. Gerechtigkeit).

wi'derhaarig *a* uparty, kłębny. **wi'derhaken** *m* hak zakrzywiony. **Wi'derhall** *m* odgłos *m*, echo *n*; fig. einen ~ finden, znaleźć odpowiedź, odbijać się echem; **wi'derhallen** *vn* (h) odzywać się echem, wydawać odgłos; fig. odbić się echem.

Wi'derhalt *m* oparcie *n*; -lager *n* bud. przypora *f*, przyfilarek; przyczółek *m* (mostu).

wi'der-legbar *a* dający się zbić, odeprzeć; -legen *va.* zbijać (dowody czyje), odparać; **Wi'derlegung** *f* odparcie, zbijanie *n*.

wi'derlich *a* odrażający, odpychający, obrzydliwy; **Wi'derlichkeit** *f* obrzydliwość *f*, wstręt *m*. **wi'dernatürlich** *a* przeciw(ny) naturze, naturalny, opaczny.

Wi'derpant *m* przeciwnik *m*. **wi'der-raten** *va.* odradzać (komu co); -rechtlich *a* i ad. bezprawny, nielegalny (-nie); **Wi'derrechtlichkeit** *f* bezprawie *n*, nielegalność *f*.

Wi'der-rede *f* sprzeciwianie *n* się; opór *m*; ohne ~ bezsprzeczenie, niezaprzeczenie; -rist *m* kłęb koński; -ruf *m* odwołanie *n*.

wi'der-ru-fen *va.* odwołać, cofnąć; -ru'flich *a* odwołalny; **Wi'derru'flichkeit** *f* odwołalność *f*.

Wi'dersacher *m* przeciwnik *m*. **Wi'derschein** *m* odbłask *m*; **wi'derscheinen** *vn.* odbijać się (o światle). **wi'derse'tzen**, sich ~ opierać (sprzeciwiać) się; **wi'derse'tzlich** *a* oporny, niesforny, kłębny, niesposłuszny; **Wi'derse'tzlichkeit** *f* opór *m*, niesforność, kłębność *f*.

Wi'dersinn *m* I sprzeczność *f*, 2 nonsens, absurd *m*; **wi'dersinnig** *a* I sprzeczny, 2 niedorzeczny, absurdalny; ad. bez sensu.

wi'derspenstig *a* niesforny, przekorny, kłębny, uparty; -es Haar, niesfome włosy; **Wi'derspenstigkeit** *f* niesforność, kłębność, przekora *f*.

wi'derspiegeln *va.* (sich) odzwierciedlać (się).

Wi'derspiel *n* gra przeciwna; przeciwnieństwo *n*.

wi'dersprechen *vn.* (h) sprzeciwiać się, przeczyć, zaprzeczać; sich ~ być ze sobą w sprzeczności; jr. die Aussagen ~ sich, zeznania są ze sobą sprzeczne; -d *a* sprzeczny; **Wi'derspruch** *m* sprzeczność; opozycja *f*, sprzeciw *m*; przeciwnieństwo *n*; ~ erheben, wnieść sprzeciw; im ~ stehen, sprzeciwiać się czemu, stanowić kontrast z czem; in ~ mit etw., sprzeczny z czem; in -sgeist *m* duch przekory; **wi'dersprüchsvoll** *a* pełen sprzeczności.

Wi'derstand, (-e)s *m* opór *m*; ~ leisten, stawić opór; *el.* oporność *f*, opornik, opór; **wi'derstandfähig** *a* zdolny do stawiania oporu; odporny; -sfähigkeit *f* (od)porność; obrotność *f*; -skraft *f* siła odporna; **wi'derstandlos** *a* bez oporu; -smesser *m* *el.* omomierz *m*; -sverstärker *m* radio: wzmacniacz oporowy.

wi'derstehen *vn.* (sn) opierać (oprzec) się; stawić opór (ob. Versuchung); (diese Speise) widersteht mir, wstrętem mnie przejmuję.

Wi'derstoß *m* odtrącenie *n*. **wi'derstreben** *I un.* (h) I opierać (oprzec) się, 2 przejmować wstrętem. II **W-n** opór; wstręt *m*; mit ~ niechętnie, ze wstrętem.

Wi'derstreit *m* I sprzeczność *f*, 2 spór, konflikt *m*; **widerstr'eiten** *vn.* (h) sprzeciwiać (opierać) się; -d *a* sprzeczny, sprzeciwiający się.

wi'derwärtig *a* nieprzyjemny, przykry; przeciwny; wstrętny; **Wi'derwärtigkeit** *f* nieprzyjemność, przykrość; -en *pl* przeciwności, przykrości.

Wi'derwille *m* niechęć, odraza *f*, wstręt *m* (regen etw. do cz.); mit ~ niechętnie; einen -n gegen j-n fassen, powziąć niechęć do k.; **wi'derwillig** *ad.* niechętnie; ze wstrętem.

wi'dmen *va.* (sich) poświęcić (się); dedykować (książkę); seine Zeit j-m ~ poświęcić k. czas; sich der Bühne ~ poświęcić się scenie; **Wi'dmung** *f* dedykacja *f*.

wi'drig *a* przeciwny, nieprzyjazny, wrogi; -enfalls *ad.* w przeciwnym razie; **Wi'drigkeit** *f* przeciwność, przykrość *f*.

wie [wi] *ad.* jak; ~ alt bist du? ile

masz lat? ~ spät ist es? która godzina? ~ geht's? jak się masz? ~ beliebt? ~ meinen Sie? co pan mówi? ~ dem auch sei, bądźco bądź, jakby nie było; ~ du mir, so ich dir, jak Kuba Bogu, tak Bóg Kubie.

Wie'de [wl-] *f* lyko łozowe, *wic* *f*, **Wie'dehopf**, pl -e *m* orn. dudek *m*. **wie'der** [wl-] *ad.* znowu, znów, nanowu; jeszcze raz; zpowrotem. **Wie'der-abdruck** *m* odbitka *f*; przedrukowanie *n*; -**absendung** *f* ponowne wysłanie; -**anfang** *m* ponowne rozpoczęcie.

wieder-anfangen *va.* nanowo rozpocząć; -**anknűpfen** *va.* nanowo nawiązać (stosunki); -**anziehen** *va.* nanowo włożyć (ubranie); **Wie'der-aufbau** *m* odbudowa *f*; -**aufbauen** *va.* odbudować; -**aufblűhen** *un.* (sn) zakwitnąć nanowo; -**auffűhren** *va.* nanowo wystawić; -**aufkommen** *un.* (sn) nanowo wyzdrowieć, powrócić do zdrowia; -**aufleben** *un.* (sn) odżyć, odrodzić się; **Wie'deraufleben** *n* odrodzenie *n*, renesans *m*; **Wie'deraufnahme** *f* ponowne podjęcie, wznowienie *n*; -**aufnehmen** *va.* nanowo podjąć, rozpocząć; -**aufrichten** *va.* nanowo wznieść, ustawić, odrestaurować; -**ausbrechen** *un.* (sn) znowu wybuchnąć; **Wie'derbeginn** *m* ponowne rozpoczęcie; -**bekommen** *va.* znowu dostać; odebrać, odzyskać; -**beleben** *va.* nanowo ożywić, przywrócić do życia, wskrzesić; **Wie'der-belebungsversuch** *m* próba przywrócenia do życia; -**erlangen** *va.* odzyskać; wydstać; -**erobern** *va.* nanowo zdobyć, odbić; -**eröffnen** *un.* znowu otworzyć; -**erschneiden** *un.* (sn) znowu się ukazać; -**erstatten** *va.* oddać napowrót, zwrócić; **Wie'der-erstattung** *f* zwrot *m*; -**fordern** *va.* żądać zwrotu; **Wie'dergabe** *f* 1 oddanie *n*, zwrot *m*. 2 odtwarzanie *n*; -**geben** *va.* 1 oddać, zwrócić. 2 odtwarzać; przelumatczyć; -**geboren** *n* odrodzony; **Wie'dergeburt** *f* odrodzenie *n*, renesans *m*; -**genesen** *un.* (sn) znowu wyzdrowieć; **Wie'der-genesung** *f* wyzdrowienie *n*; -**genießen** *va.* odzyskać; -**grűßen** *va.* j-n ~ odkliczyć się komu; -**gutmachen** *va.* naprawić; powetować, wynagrodzić szkodę; **Wie'dergustma-**

chung *f* naprawienie; odszkodowanie *n*; -**herstellen** *va.* przywrócić do dawnego stanu, odnowić, naprawić, odrestaurować; wyłoczyć; **Wie'der-herstellung** *f* odnowienie, naprawienie, odrestaurowanie; przywrócenie. **Wie'derherstellungs-kosten** *pl* koszty, odnowienia; -**zeichen** *n* mus. kasownik *m*.

wiederher'v'bringen *va.* wznowić, odrodzić; reprodukować. **wiederho'len** *va.* powtórzyć; sich ~ powtarzać się; **wiederho'lt** *a* i *ad.* powtórny, kilkakrotny (-nie); *zu* -en Malen, kilkakrotnie; **Wiederho'lung** *f* powtórzenie *n*; -**sfall** *m*: im -e, w razie powtórzenia *a.* recydywy.

wie'der-kűuen *va.* przeżuwać; *fig.* walkować, bezustannie powtarzać; **Wie'derkűuer** *m* przeżuwacz *m*; **Wie'derkauf** *m* odkup *m*; -**kaufen** *va.* odkupić; **Wie'derkauf'er** *m* odkupujący; **Wie'derkauf'recht** *n* prawo odkupu; **Wie'derkehr** *f* powrót *m*; -**kehren**, -**kommen** *un.* (sn) powrócić; **Wie'derku'ft** *f* powrót *m*; -**sagen** *va.* powtórzyć; -**sehen** *va.* znowu zobaczyć; **Wie'dersehen** *n* ponowne zobaczenie (się); *auf* ~ 1 do widzenia! [*m*].

Wie'dertűufer *m* nowocześnieć **Wie'dertun** *va.* jeszcze raz zrobić, powtórzyć; *ich werde es nicht ~ wie-* cieć tego nie zrobię.

wie'derum 1 *ad.* znowu, nanowo. 2 *ej.* z drugiej strony; natomiast.

wieder-u'm'kehren *un.* (sn) zawrócić, wrócić się; -**vereinigen** *va.* znowu połączyć, pojednać; **Wie'derver-einigung** *f* powtórne połączenie, pojednanie *n*; -**vergelt'en** *va.* odwziewać się; oddać wet za wet; **Wie'der-vergeltung** *f* odwzięcenie *n*; *sich*; -**odwet** *m*; -**srecht** *n* prawo odwetu; -**verheiraten** *va.* (sich) znowu (się) ożenić, wydać (wyjść) zażam; **Wie'der-derverheiratung** *f* powtórne zawar-cie małżeństwa; **Wie'derverkauf** *m* odsprzedaż *f*; -**verkaufen** *va.* odsprzedać; **Wie'derverkauf'er** *m* odsprzedańca, przekupień *m*; -**vermic-** ten *va.* odnająć; **Wie'derwahl** *f* powtórny wybór; -**wählen** *va.* nanowo wybrać; -**zulassen** *va.* znowu dopuścić; **Wiederzusammentritt** *m* ponowne otwarcie parlamentu, sejmu.

Wie'ge [wl-] pl -n *f* kolebka, kołyska *f*; *fig.* von der ~ an, od kolebki; -**brett** *n* stolnica *f*; -**messer** *n* tasak *m*; **wie'gen** [wl-] 1 *va.* i *un.* (h) wazyć. 2 *va.* 1 (sich) kołysać (się); ein Kind in Schlaf ~ ukolysać dziecko; einen wiegenden Gang haben, kołysać (i-wać) się, 2 siekać (mieso).

Wie'gen-fest *n* urodziny pl; -**kind** *n* dziecko w kolebce, niemowlę *n*; -**lied** *n* kołysanka *f*.

wie'hern [wl-] 1 *un.* (h) rzeź; głośno się śmiać. 2 *W-* *n* rzenie *n*.

Wiek [wlk] *f* mała zatoka.

Wien [wln] *n* Wiedeń *m*; **Wie'ner-(in)** Wiedeńczyk (Wiedenska); **wie'ner-isch** *n* wiedeński.

Wie'sel [wl-] pl -n *f* łąka *f*.

Wie'sel [wl-] -s *n* zo. lasica *f*; -**fell** *n* skóra lasicy.

Wie'sen-blume *f* kwiat polny; -**grűn** *n* zielen łąkowa; -**land** *n* łąka, łąka błotnista; -**teppich** *m* kobierzec łąk.

wieso' ad. jakto? skąd? ~ weißt du das? skąd to wiesz? **wiewie'1 ad.** ile; ~ ist die Uhr? która godzina? **der wiewie'1(a)te**, który; *den* -n haben wir heute? którego mamy dzisiaj?; **wiewie't ad.** jak daleko; *bis* ~? dokąd? **wiewo'hl** *ej.* chociaż, pomimo. **wild'** [wilt] *n* 1 dziki; -es Fleisch, dzikie mięso (ob. Ehe); ~ machen, rozbawić; ~ werden, zdziwić; złościć się; *seid nicht so* ~ 1 nie halajzować tak! -e Hecke, żywopłot *m*. 2 nieuprawny (grunt).

Wild', -(e)s *n* 1 zwierz *m*. 2 zwierzyna, dziczyzna *f*; -**bach** *m* potok górski; -**braten** *m* pieczeń *f* z dziczyzny; -**bret** *n* dziczyzna *f*; -**dieb** *m* kłusownik *m*; -**die'berel'** *f* kłusownictwo *n*; -**erte** *f* dzika kaczka.

Wild'e'r *s* dziki (człowiek).

Wild'e'rer, -s *m* kłusownik *m*; **wil'dera** 1 *un.* (h) kłusować. 2 *W-* *n* kłusowanie *n*.

Wild-esel *m* dziki osioł; -**fang** *m* polowanie na zwierzyne; *fig.* dzikus; trzpiot *m*; -**fleisch** *n* dziczyzna *f*; **wild'e'r'ed** *a* zupełnie obcy *a.* niez znany; -**garten** *m*, -**gehege** *n* zwierzyńce *m*; -**geschmack** *m* smak dziczyzny; -**hafer** *m* dziki owies.

Wild'heit *f* dzikość *f*; barbarzyństwo, okrucieństwo *n*.

Wild-bűter *m* łowczy *m*; -**kalb** *n* jelenek *m*, ciela *n*; -**Jeder** *n* skóra jelenia; -**ling** *m* 1 dzika łatoróśl, płonka *f*. 2 dzikus *m*. 3 zwierzę dzikie; -**meister** *m* łowczy *m*.

Wildnis [-nis] *f* 1 dzika pustynia. 2 dziki stan. 3 *fig.* odmet, chaos *m*. **Wild-park** *m* zwierzyńce *m*; **wild-reich** *a* bogaty w zwierzyne; -**scha-den** *m* szkoda wyrządzona przez zwierzyne; -**schűtz(e)** *m* kłusownik *m*; -**schwein** *n* dzik *m*; **wild'wachsen** *a* dziko rosnący.

Will'e, -ns *m* wola; *chűt* *f*; **bűser** ~ zła wola; *freier* ~ wolna wola; *aus freiem* -n, dobrowolnie; *guten* -n zeigen, okazać dobre chęci, dobrą wolę; *bei dem besten* -n, pomimo najlepszych chęci; *gegen* *a.* wider *meinen* -n, wbrew inojej woli; *mit* -n, umyślnie; *mit meinem* -n, za mojem zezwoleniem; *letzter* ~ ostatnia wola, testament *m*; *j-m zu* -n sein, stosować się do czyjej woli, ulegać *k*. **will'en**, um ~ dla, ze względu; *na...*; *um Gottes* ~ 1 na miłość Boską; -**los** *a* bez woli; chwiejny.

Willenlosigkeit *f* brak woli.

willens sein, mieć zamiar.

Willens-űberung *f* objaw woli;

-freiheit *f* wolna wola; -**kraft**,

-stärke *f* siła woli; -**schwäche** *f* słabość (a. braki) woli.

willentlich *ad.* umyślnie.

willfahren *un.* (h) zadość uczynić (żądaniu); *der Bitte* ~ przychylić się do próby (czyjej); *j-m in etw.* ~ dogadzać komu w czym; **will'fűrig** *a* uczynny, usłużny; *ad.* chętnie, usłużnie; **Will'fűrigkeit** *f* uczynność, usłużność *f*; **Will'fűrung** *f* przychylenie się do cz., zezwolenie *n*.

willig *a* chętny, ochoczy, skwapliwy; *ad.* chętnie; *z* ochota; *sich zu etw.* ~ finden lassen, zrobić co chętnie; **willigen** *un.* (h); *in etw.* ~ zezwolić na co; **Will'igkeit** *f* dobre chęci, ochoczość *f*.

Willkomm *m*, -en *n* powitanie, (milde) przyjęcie *n*; **will'kommen** *a* mile widziany, miły; ~ 1 *wita(ny)*! *j-n* ~ heißen, (po)witać kogo.

Will'komm(s)-grűß *m* powitanie *n*; -**mahl** *n* ucztę powitalną.

Will'kűr [-kűr] *f* 1 samowola, arbitralność *f*; *nach* ~ handeln, postępować

wać samowolnie, podług swego wzdziwienia. 2 upodobanie n.; j-s ~ unterworfen sein, być zdany na czyją łaskę i nielaskę; ich lasse das in Ihre ~ gestellt, zdaje to na wolę pańską, rób jak ci się podoba; -**herrschaft** f rząd despotyczny, samowolny; -**herrscher** m despota m.

Wi'llkürlich a i ad. samowolny, despotyczny, arbitralny (-nie); **Wi'llkürlichkeit** f samowola, arbitralność

Wi'lna n. geo. Wilno. [f]

wi'mmeln I un. (h i sn) roić (mrowić, snuć) się; es -lt von Menschen, roi się od ludzi; dieses Buch -lt von Fehlern, roi się od błędów w tej książce. II W- n rojenie n się.

wi'mmern I un. (h) jęczeć, kwilić, lamentować. II W- n jęczenie, kwilenie n.

Wi'mpel, -s m żeg. znak m, flaga f. **Wi'mper**, pl -n f rzęsa f; ohne mit der ~ zu zucken, nie drgnąć; **wi'mpern** un. (h) mrugać.

Wind, (-e)s, pl -e m I wiatr m; es geht ein starker ~ silny wiatr wieje; fig. in den ~ reden, gadać na wiatr; in den ~ schlagen, mieć co za nic, nie dbać o co (ob. reden); ~ machen, przechwalać się. 2 wiatry pl (w kiszkach). 3 ~ von etw. bekommen, zwiększyć, zwietrzyć co. 4 spanischer ~ pianka cukrowa.

Wi'nd-ball m balonik m; -**beutel** m I pędziwiatr, lekkoduch; fanfaron m. 2 ptys m; ~ aus Kartoffeln, krokietki kartoflane; -**beutelei** f przechwałki; **wi'ndbeuteln** un. (h) przechwalać (chelpić) się; -**blätter** ob. -**pocken**; -**bruch** m wiatrołom m, drzewa polamane od wiatru; -**büchse** f wiatrówka f.

Wi'nde, pl -n f I dźwignia, kołowrót, lewar m. 2 bot. powój, wilec m.

Wi'ndei n jaje próżne, zaśniad m. **Wi'ndel**, pl -n f pielucha, pieluszka f; -**band** n powijak m; -**kind** n dziecko w pieluchach.

wi'ndeln un. powijać w pieluchy. **wi'ndelweich** a: j-n ~ schlagen, zbić kogo na kwaśne jabłko.

wi'nden I va. I wić (wianki), nawijać (nici), owinać (czern); ein Band um etw. ~ owinać co wstążką. 2 kręcić; wykręcić (aus den Händen z ręk); in die Höhe ~ windować. II **wim**, es

windet, wietrzno. III **sich** ~ wić się; sich vor Schmerzen ~ wić się z bólu.

Wi'ndeseile f: mit ~ błyskawicznie.

Wi'nd-fahne f chorągiewka f na dachu, wiatraczek m; -**fang** n I drzwi przedsiownikowe; przysionek m. 2 wentylator, wiatraczek m, wiatrówka f; -**geschwulst** f wzdęcie n, odma f; -**harfe** f harfa eolska; -**hauch** m powiew m (wiatru); -**hose** f traba powietrzna; -**hund** m chart m; fig. lekkoduch m.

wi'ndig a I wietrzny; es ist ~ wietrzno. 2 fig. ploszy; roztrzepany.

Wi'nd-jacke f wiatrówka f; -**karte** f żeg. mapa wiatrowa; -**klappe** f klapa wietrzna; -**kolik** f med. kolka wietrzysta; -**lade** f skrzynia, wiatrownica f (w organach); -**laden** m okiennica zewnętrzna; -**macher** m szarlatan m; -**macherei** f szarlatanstwo n; -**maschine** f maszyna pneumatyczna; -**messer** m wiatromierz, anemometr m; -**motor** m silnik wiatrowy;

-**mühle** f wiatrak m; -**müll(en)flügel** m śmigła f, skrzydło n wiatraka; -**müller** m właściciel wiatraka; -**orgel** f dudki pl; -**pocken** pl ospa wietrzna; -**richtung** f kierunek wiatru; -**rose** f róża wiatrowa a. kompasowa; -**sbraut** f wichler, huragan m; -**scha-den** m szkoda przez wichler wyrządzona; **wi'ndschief** a spaczony (na powietrze); ~ werden, spaczyć się; -**schirm** m zasłona od wiatru, parawan m; -**schuttscheibe** f aut. szybka ochronna; -**seite** f strona, od której wieje wiatr, s. dowietrzna; -**spiel** n chart m; -**starke** f siła wiatru; **wi'ndstill** a bez wiatru, cicho; -**stille** f cisza w powietrzu; -**stoß** m silny powiew a. uderzenie wiatru; -**strom** m, -**strömung** f gwałtowny przewiew wiatru, prąd wiatru; -**sturm** m wichler m; -**sucht** f med. wzdęcie brzuszne, bębica f.

Wi'ndung, pl -en f zakręt (drogi etc.); skręt (struty); el. zwój m.

Wind-weiser, -zeiger m wiatrowskaz m; -**zug** m przeciąg; przewiew.

Wiak, (-e)s, pl -e m skinienie n, znak m, wskazówka; j-m (mit den Augen) einen ~ geben, skinąć na k.; auf den ~ gehorchen, słuchać na skinienie; in einem ~ w okamgnieniu.

Winkel, -s m kat; wznioł; zakątek

m; die verborgensten ~ des Herzens, tajniki, zakamarki pl serca; ein ruhiger ~ cichy zakątek; j-n in einen ~ treiben, zapędzić j. w koki róg; -**advokat** m pokątny doradca; -**blatt**, **Blättschen** n gazeta pokątna; -**börse** f pokątna (czarna) giełda; -**druckerel** f pokątna drukarnia; -**eisen** n I żelazo katowe, kątówka f. 2 kątownik m; **wi'nkelförmig** a kątow(ą)ty; -**haken** m I węgielnica prostokątna. 2 dr. kątnik, wierz(ow)nik m; **wi'nkellig** a kąciasty; -**kneipe** f podejrzana knajpa, spelunka f; -**makler** m pokątny makler; -**maß** n węgielnica, kątownicza; -**messer** m kątomierz m; -**achenke** f szynk potajemny, pokątny; -**schule** f pokątna szkoła; -**süße** pl kruczki, wykrety pl; ~ machen, kręcić, szukać wykretów.

wi'nnen un. (h) I skinąć, kiwnąć, dać znak; mit den Augen ~ mrugać oczyma. 2 mil. sygnalizować; **Wi'nker**, -s m mil. sygnalista m; -**flagge** f chorągiewka sygnalowa.

wi'nseln I un. (h) kwilić; (o psie) skowyceć, skomleć. II W- n kwilenie (dzwieki); skomlenie, skowyczenie n.

Wi'nter, -s m zima f; im ~ w zimie, zima; -**abend** m wieczór zimowy; -**anzug** m garnitur zimowy; -**aufenthalt** m pobyt zimowy; -**bedarf** m potrzeby zimowe; -**bestellung** f uprawa na zimę; -**fahrplan** m zimowy rozkład jazdy; -**getreide** n ozimina f; -**grün** n bot. barwinek m; -**halbjahr** n semestr zimowy; -**hut** m kapeluszy zimowy; -**kohl** m jarmuż m; -**korn** n żyto ozime; -**kurort** m zdrojowisko zimowe; -**landschaft** f krajobraz zimowy.

wi'nterlich a zimowy; **wi'ntern** I un. (h): es wintert, już (jest) zima. II va. (prze)zimować.

Wi'nter-obst n owoce zimowe; -**saat** f ozimina f; -**schlaf** m sen zimowy, odrętwienie zimowe (zwierząt); -**sportler** m sportowiec zimowy; -**liberzieher** m palto zimowe; -**vorrat** m zapas zimowy. [mina f.]

Wi'nterung f I zimowanie n. 2 ozimienie n.

Wi'nzee, -s m winogrodnik; winobraniec m; -**fest** n święto winobrania. **wi'nzig** a drobniutki, nikły, malutki; ad. bardzo mało; **Wi'nzigkeit** f nikłość f.

Wi'pfel, -s m wierzchołek, szczyt m; **wi'pfeln** va. ściąć wierzchołek (drzewa).

Wi'ppchen -s n bujda, błaga f; wykręt m; mach mir keine ~ vor, nie bujaj!; **Wi'ppe**, pl -n f I huśtawka f. 2 duga, chybotka f, wahacz m. 3 zubienica f; **wi'ppen** va. i un. (h) huśtać (się); j-n ~ huśtać k.; ~ przewrócić k; mit dem Schwanz ~ machać, mrowić [wir] prn. my. [dać ogonem.]

Wi'rbel, -s m I wir (wody, wiatru); fig. zamęt, **wir** m. 2 czub, wierzchołek m (głowy), ciemię n; vom ~ bis zur Zehe, od stóp do głów. 3 an. krag, pacierz m. 4 kolek m (u skrzyppce). 5 kruczek m (u okna). 6 mątewka f. 7 werbel m, bicie w bęben; -**bein** n, -**knochen** m an. kość pacierzowa; **wi'rbelhaft**, **wi'rbelig** a wirowaty; **wi'rbellos** a bezkręgowy.

wi'rbeln I un. (h) I wjrować, kręcić się wokoło; unosić się kłębiąc; der Kopf **wi'rbelt** mir, kręci mi się w głowie. 2 auf der Trommel ~ bić w bęben. II va. szybko obracać.

Wi'rbel-säule f an. kręgosłup m; -**sturm** m traba powietrzna, cyklon m; -**tiere** pl zo. kręgowce pl; -**wind** m wichler m.

wi'rken I un. (h) i va. I (z)działać, (u)czynić; beruhigend ~ działać uspokajająco; Großes ~ wielkie rzeczy zdziałać; Gutes ~ uczynić coś dobrego; Wunder ~ cudów dokazywać; auf die Phantasie ~ działać na wyobraźnię; auf j-n, auf etw. ~ wywierać wpływ na kogo, na co. 2 (po)skutkować, podziałać, mieć skutek, wywolać efekt; die Arznei hat gewirkt, lekarstwo poskutkowało. 3 pełnić czynności; an einer Schule als Lehrer ~ wykładać w szkole. 4 tknąć; dziać, robić poręczochy. 5 wyrobić, wygnatać (ciasto). II W- n I działanie n. 2 tknanie; dzianie n; **Wi'rker**, -s m I działyca m. 2 tkacz m.

wi'rklch a rzeczywisty, istomy; realny; ~ vorhanden, efektywny; ad. rzeczywście, istotnie; doprawdy; ~? naprawdę?; **Wi'rkllichkeit** f rzeczywistość, istomość, realność f; in ~ rzeczywście, istotnie.

Wi'rk-maschine f tk. dziewarka mechaniczna; -**meister** m majster tkacki; **wi'rksam** a I skuteczny (środek);

~ sein, skutkować. 2 *ir.* obowiązująca; **Wirksamkeit** *f* skuteczność; działalność; efekt *m* (sztuki); *jr.* moc obowiązująca; außer ~ treten, utracić moc obowiązującą; in ~ treten, wejść w życie, nabyć mocy; in ~ setzen, nadać (czemu) moc obowiązującą; in ~ bleiben, pozostać w mocy; in ~ sein, mieć moc obowiązującą.

Wirkstuhl *m* tk. dziewarka *f*. **Wirkung**, *pl* -en *f* skutek; efekt *m*; działanie *n*; ~ auf etw., wpływ na co; auf j-n eine ~ ausüben, podziałać na kogo, wywrzeć wpływ na k.; seine ~ tun, swoje zrobić; die ~ verfehlen, chybić celu, nie skutkować; keine ~ ohne Ursache, nie ma skutku bez przyczyny.

Wirkungs-art *f* sposób działania; -bereich *m* obręb działania; -kraft *f* siła (moc) działania, skuteczność *f*; -kreis *m* zakres działania; **wirkungslos** *a* bezskuteczny; -losigkeit *f* bezskuteczność *f*; **wirkungsvoll** *a* skuteczny, bogaty w skutki.

Wirkwaren *pl* wyroby dziane, włóczkowe.

wirr *a* pomieszany, pogmatwany; (o włosach) potargany, rozczochrany; -es Durcheinander, groch z kapusta, gmatwanina *f*; mir ist ~ im Kopfe, mąci mi się w głowie.

Wirre *f* zamieszanie *n*; mieszanina *f*, 2-n *pl* zamieszki, zaburzenia; zawiłania; **wirren** *va.* (za)gmatwać.

Wirrgarn *n* przędza zamotana, nici zamotane; -haar *n* włosy potargane, rozczochrane; -kopf *m* balałut, gmatwacz; szalawila *m*; -nis *f*, -sal *n* zamieszanie *n*, zamęt *m*; zamieszki; komplikacje *pl*; -selde *f* jedwab zamotany; -stroh *n* słoma targana, targanka *f*; barlog *m*.

Wirrung *f* zamieszanie, zagmatwanie *n*; gmatwanina *f*; **Wirrwar** *m* zamęt, chaos, groch z kapustą, bigos *m*. **wirs(ch)** *a* szorstki, gburowaty.

Wirring(kohl) *m* kapusta włoska.

Wirt, (-e)s, *pl* -e *m* gospodarz; właściciel, pan domu; oberzysta *m*; den ~ machen, robić honory domu; -in, *pl* -nen *f* gospodyni (domu etc.); **wirtlich** *a* gospodarny, 2 gościnnie; **Wirtlichkeit** *f* 1 gospodarność *f*, 2 gościnność *f*; **Wirtschaft**, *pl* -en *f* 1 gospodarstwo *n* (domowe, rolne); go-

spodarka *f*; die ~ besorgen, prowadzić gospodarstwo; *ir.* eine saubere ~ ladna gospodarstwo. 2 szynk; zajazd *m*, rozgardzaj; jadalnia *f*. 3 *fam.* rejwach, gospodarz *m*; du hast da eine schöne ~ angerichtet! *a* toś narobił bigosu!; **wirtschaften** *1* *un.* (h) 1 gospodarować, prowadzić gospodarstwo; zarządzać; auf einem Gute ~ zarządzać gospodarstwem większym. 2 utrzymywać gospodę, zajazd, oberzę. II **W-n** gospodarowanie; zarządzanie *n*; **Wirtschaftler(in)** *s* gospodarz (-dyni), ekonom(ka); **wirtschaftlich** *a* gospodarski, gospodarczy; gospodarny; ekonomiczny, oszczędny; *ad.* oszczędnie; **Wirtschaftlichkeit** *f* gospodarność *f*; zmysł gospodarski.

Wirtschaftsaufbau *m* odbudowa gospodarstwa; -führung *f* prowadzenie gospodarstwa; -gebäude *n* zabudowanie gospodarskie, budynek gospodarski; -gerät *n* narzędzia gospodarskie; -hof *m* dziedziniec folwarczny; -jahr *n* rok gospodarczy, budżetowy; -konferenz *f* konferencja gospodarcza; -krise *f* kryzys gospodarczy; -lage *f* sytuacja ekonomiczna, gospodarstwa; -politik *f* polityka gospodarcza.

Wirts-frau *f* gospodyni, szynkarka; -haus *n* gospoda, karczma, oberza, piwiarnia *f*; -leute *pl* gospodarze, gospodarz *i* gospodyni; -stube *f* pokój gościnny; -tafel *f*, -tisch *m* wspólny stół (table-d'hôte).

Wisch, -es, *pl* -e *m* 1 wiecheć *m*, ścierka *f*, galgan *m*. 2 świstek *m* (papieru); **wischen** *va.* ścierać, zetrzeć (kurz); sich den Mund ~ obtrzeć (sobie) usta; **Wischer**, -s *m* 1 wiszor, zacieracz *m* (do rysunku); wycior (targmatni). 2 *fam.* bura *f*, lanie *n*.

Wisch-lappen, -tuch *n* ścierka *f*; -wasch *m* gadanina bez ładu. [*m.* **Wiscnt**, -es, *pl* -e *n* 20, żubr, bizon **Wismut** [wismit] -s *m* *i* *n* bizmut *m*; **Wispeln**, **Wispeln** *un.* (h) szeptać. **Wit** **Witbegier(de)** *f* żądza wiedzy; **Witbegierig** *a* żądny wiedzy.

wissen *1* *un.* 1 wiedzieć; soviel ich weiß, o ile mi wiadomo; *un.* *j* Dank ~ być *k.* wdzięcznym; *i-n* ~ lassen, *j-m* tu = tun, dać komu znać; von (*a. un.*) etw. ~ wiedzieć o czym; etw. zu ~ bekommen, dowiedzieć się

o czym; sich sicher ~ czuć się bezpiecznym. 2 umieć; sich keinen Rat ~, nicht aus noch ein ~ nie umie sobie radzić. 3 znać; ich will von ihm nichts mehr ~ nie chcę go znać (*ob.* Beschied 1). II **W-** n wiedza *f*; ohne mein **W-** bez mojej wiedzy; meines-*s.*, o ile wiem; mit **W-** und Willen, z całą świadomością; za zezwoleniem (ojca etc.); mit seinem ~ ist es nicht weit her, niewiele umie.

Wissenschaft, *pl* -en *f* 1 umiejętność, nauka; wiedza *f*; die schönen-*en*, beletrystyka *f*. 2 wiadomość, znajomość *f*; -ler *m* naukowiec *m*; **wissenschaftlich** *a* naukowy; -lichkeit *f* naukowość *f*; -sdrang, -sdrust *m* żądza wiedzy.

Wissens-drang, -durst, -trieb *m* żądza wiedzy; **wissens-wert**, -würdig *a* godny poznania, ciekawy, interesujący; -zweig *m* gałąź nauki.

wissentlich *a* *ad.* świadomy; ze świadomością, świadomie.

wittern *va.* (z)weszyc, (z)wachać; **Witterung** *f* 1 pogoda *f*; stan pogody. 2 wech *m*; fig. ~ von etw. haben, zwaćżyć *co*.

Witterungs-bericht *m* komunikat o pogodzie; -einflüsse *pl* wpływy atmosferyczne; -forscher *m* meteorolog *m*; -kunde, -lehre *f* meteorologia *f*; -umschlag *m* nagła zmiana pogody; -unbilden *pl* niepogoda *f*; -verhältnisse *pl* warunki atmosferyczne; -wechsel *m* zmiana pogody.

Witwe, *pl* -n *f* wdowa.

Witwen-gehalt *n* pensja wdowia; -kasse *f* kasa wdowia; -stand *m* wdowienstwo *n*; -trauer *f* żaloba *f*; -tum *n* wdowienstwo *n*.

Witwer, -s *m* wdowiec *m*; ~ werden, owdowieć.

Witz, -es, *pl* -e *m* 1 dowcip *m*; -e machen *a* relden, dowcipkować; ein fauler ~ kiepski dowcip *a*; zart; das ist (*a. darin*) liegt eben der ganze ~ w tem właśnie caly dowcip. 2 spryt *m*; madrość *f*; schlagfertigen ~ besitzen, umieć się odciąć, dawać cięte odpowiedzi; -blatt *n* pismo humorystyczne; -bold *m* dowcipniać *m*; -eilei *f* dowcipkowanie *n*.

witzeln *un.* (h) dowcipkować; über *j-n* ~ naigrawać się z kogo. [*pu.*

Witz(es)funken *m* iskierka dowcip-

witzig *a* dowcipny; sprytny; **witzigen** *va.* *j-n* ~ nauczyć *k.* rozumu

Witzler, -s, **Witzling**, *pl* -e *m* dowcipnia *m*; **witzlos** *a* bez dowcipu.

Witz-reißer *m* dowcipnia *m*; -wort *n* dowcip *m*, dowcipne słowo. wo [wo] 1 *ad.* gdzie; ach ~ 1 ale gdzież tam! II *oj.* jeśli, jeżeli; ~ möglich, jeśli możliwe; ~ nicht, jeżeli nie; -anders *ad.* gdzieindziej; -bei *ad.* przyczem.

Woche, *pl* -n *f* 1 tydzień *m*; Weiße ~ biały tydzień (w magazyńach bielizny). 2 in (den) -n sein, leżeć w pologu; in die -n kommen mit einem Sohne, urodzić syna; aus den -n kommen, wstać po pologu.

Woche-nausweis *m* wykaz, bilans tygodniowy; -bericht *m* sprawozdanie tygodniowe; -besuch *m* odwiedziny u położnicy; -bett *n* pológ *m*; -blatt *n* tygodnik *m*; -ende(-n) *n* koniec tygodnia (week-end); -geld *n*, -lohn *m* tygodniowe *n*, tygodniówka *f*; **wochenlang** *ad.* (całymi) tygodniami; -schrift *f* tygodnik *m*; -suppe *f* rosół dla położnicy; -tag *m* dzień powszedni; **wochentäglich** *a* w dni powszednie.

wochentlich *a* *ad.* tygodniowy (-wo); *co* tydzień; dreimal ~ trzy razy w tygodniu *a.* tygodniowo.

Woche-nübersicht *f* przegląd tygodniowy; **wochenweise** *ad.* tygodniami, na tygodnie; -zettel *m* *te.* repertuar tygodniowy.

Wöchlerin, *pl* -en *f* położnica *f*, -nenheim *n* zakład położniczy.

Wochen, -s *m* kądział *f*. **wo-durch** *ad.* przez *co*; *czem*; -fern *oj.* o ile; -für *ad.* za *co*; na *co*, do czego; za kogo; ~ ist das gut? do czego to służy? er ist nicht das, wofür er sich ausgiebt, nie jest tym, za kogo się podaje.

Wo'ge [wō-] *pl* -n *f* fala *f*, balwan *m*; **woge'** *gen* *ad.* przeciw czemu; na *co*; za *co*, w zamian.

wo'gen [wō-] *un.* (h) *i* *sn*) falować, burzyć się; es wogt das Meer, morze silnie faluje, burzy się; -d *a* falujący; -er Busen, falująca piers.

Wo'gengetöse *n* huk fal. **wo'gig** *a* burzliwy, wzburzony. **wo-her** *ad.* skąd; z czego; ~ auch, skądkolwiek; -hin *ad.* dokąd; ~ auch,

dokądkolwiek; -**hinaus** *ad.* dokąd; -**hingegen** *cj.* podczas gdy; -**hinter** *ad.* za czym.

wohl! [woll] *a i* *ad.* dobrze; zdrów; leben Sie ~ l bądź pan zdrow! ~ bekommen's (Ihnen) niech ci będzie na zdrowie! ~ oder übel, rad nierad; das ist ~ nicht möglich, to przeciw niemożliwe; was wird er ~ sagen? co też on powie? nicht ~ sein, być niedysponowanym; ich befinde mich ~ jestem zdrow; ~ dem, der... szczęśliwy (ten), kto...; es sind ~ zwei Jahre, daß... już chyba dwa lata, jak...

Wohl?, -s *n* dobro *n*; pomyślność *f*; das öffentliche ~ dobro ogółu; auf Ihr ~ na pańskie zdrowie!

wohla'n *int.* nuże!; *ad.* śmiało.

wohlanständig *a* przyzwoity.
wohlauf' *int.* nuże! *ad.* er ist ~ ma się dobrze, jest zdrow; wo'lhbedacht *a* dobrze obmyślany; alles ~ wszystko dobrze rozważysz.

wo'hibefinden *n* zdrowie *n*.

wo'hibegründet *a* dobrze uzasadniony. [głos] *f*.

wo'hlbehaben *n* miłe uczucie, błogo'hl-behalten *a* zdrow; cały; (o rzeczach) dobrze utrzymany, w dobrym stanie; -bekannt *a* dobrze znany; -beleibt *a* dobrej tuszy, otęły; Wohlbeibtheit *f* otęłość *f*, dobra tusza; -beschaffen *a* w dobrym stanie; -bestallt *a* dobrze sytuowany; -bewandert, -erfahren *a* dobrze obznajomiony, biegły, doświadczony (in etw. w czym); Wo'hergehen *n* dobrobyt *m*; pomyślność *f*; -erwerben *a* uczciwie nabyty; -erzogen *a* dobrze wychowany.

Wo'lhfahrt *f* dobrobyt (powszechny), dobro *n* ogółu; opieka społeczna.

Wo'lhfahrtsamt *n* biuro opieki społecznej; -bricfmark: *f* nalepka *f* na cele dobroczynne; -einrichtungen *pl* urzędzenia użyteczności publicznej; -empfangen *m* korzystający z opieki społecznej; -ministerium *n* ministerium opieki społecznej; -pflege *f* opieka społeczna.

wo'hlfeil *a i* *ad.* tani; tanio; -er, taniej; Wo'hlfeilheit *f* taniłość *f*.

wo'hlgebaud *a* dobrze zbudowany; -gebildet *a* kształtny; -geboren *a* wielmożny; Euer ~ Wielmożny Panie.

Wo'hlgefallen *n* upodobanie *n*;

sein ~ an etw. haben, mieć w czym upodobanie; sich in ~ auflösen, skorzystać się ku ogólnemu zadowoleniu; wo'hlgefällig *a* miły, przyjemny; etw. ~ aufnehmen, przyjąć co chętnie; -gefühl *n* miłe uczucie.

wo'hlgelitten *a* miłe widziany; -gemeint *a* życzliwy; -gemut *a* wesoły, pogodny; -genährt *a* dobrze odżywiany; -geneigt *a* życzliwy; -geraten *a* udany.

Wo'hlgeruch *m* miły zapach; woñ *f*; -geschmack *m* przyjemny smak.

wo'hlgesinnt *a* przychylny, życzliwy; -gesittet *a* obyczajny, dobrze ułożony; -gestalt(et) *a* kształtny, przystojny; -getroffen *a* dobrze trafiony, udany; -habend *a* zamożny.

Wo'hlhabenheit *f* zamożność *f*.

wo'hlig *a* przyjemny; ich fühle mich hier so ~ czuję się tu tak dobrze.

Wo'hlklang, -laut *m* dźwięczność *f*; wo'hlklingend *a* dźwięczny; miłe brzmiający; -leben *n* rozkoszne życie.

wo'hlmeinend *a* życzliwy, ożywo'ny dobrymi chęciami; -riechend *a* ładnie pachnący, wonny; -schmekkend *a* smaczny.

Wo'hlsein *n* zdrowie *n*; -stand *m* dobrobyt *m*; -tat *f* dobrodziejstwo *n*; -täter(in) *s* dobroczyńca, dobrodziej(-ka); wo'hlätig *a* dobroczynny; -tätigkeit *f* dobroczynność *f*.

Wo'hlätigkeitsanstalt *f* zakład dobroczynny; -konzert *n* koncert na cele dobroczynne; -verein *m* towarzystwo dobroczynności.

wo'hl-tuend *a* dobroczynny; zbawienny, sprawiający ulgę; -tun *vn.* dobrze zrobić, przynieść ulgę; wyświadczyć dobrodziejstwa; -verdient *a* dobrze zasłużony; Wo'hlverhalten *n* dobre sprawowanie (zachowanie) się; -verstanden *a* dobrze zrozumiany; -weislich *ad.* bardzo mądrze, przeczernie.

wo'hlwollen *l vn.* (h): j-m ~ dobrze komu życzyć, być *k* życzliwym; -d *a* życzliwy, przychylny. II W-*n* życzliwość, przychylność *f*.

wo'hnbar *a* mieszkalny; wo'hnen *vn.* (h) mieszkac, zamieszkiwać; Wo'hngებაud *n* budynek mieszkalny; wo'hnhaft *a* zamieszkały.

Wo'hnhaus *n* dom mieszkalny.

wo'hnlich *a* wygodny, komfortowy

(lokal etc.); ~ eingerichtet, komfortowo urządzony.

Wo'hnort *m* miejsce zamieszkania; -sitz *m* stałe mieszkanie, siedziba *f*; ohne festen ~ bez stałej siedziby; -stube *f* izba mieszkalna.

Wo'hnung, *pl -en* *f* mieszkanie *n*. Wo'hnungs-änderung *f* zmiana mieszkania; -frage *f* kwestia mieszkaniowa; -geldzuschuß *m* dodatek mieszkaniowy; wo'hnungslos *a* bez mieszkania; bezdomny; -mangel *m*, -not *f* brak mieszkań, głód mieszkaniowy; -nachweis *m* biuro mieszkaniowe; -suche *f* szukanie mieszkania; -tausch *m* zamiana mieszkań; -wechsel *m* zmiana mieszkania.

Wo'hnwagen *m* buda *f* (wędrownych aktorów etc.); -zimmer *n* pokój mieszkalny; -zins *m* komorne *n*. Wo'nlach, -s, *pl -e* *m* derka *f*, koc *m*. Wo'iwode [i-wo-] -n, *pl -n* *m* wojewoda; Wo'iwodschaf *f* województwo *n*.

wo'lbien *va.* sklepić; robić wypukły; gewölbt, sklepiony; wypukły; Wo'lbung, *pl -en* *f* sklepienie *n*; wypukłość *f*.

Wolf, -(e)s, *pl* Wölfe *m* 1 wilk *m*; *fig.* ein ~ in Schafskleidern, wilk w owczej skórce; wenn man vom ~e spricht, ist er nicht weit, o wilku mowa, a wilk tu; mit den Wölfen muß man heulen, kto wlezie między wrony, musi krakać jak i one. 2 wilk (żrząca, owrozdzający); odparzenie, odświeżenie *n*. 3 klinociąg *m*; szpona *f*. 4 maszyna do siekania mięsa; Wo'lfen, *pl -en* *f* wilczyca *f*; wo'lfisch *a* wilczy.

Wo'lftram, -s *n* min. wolfram *m*.

Wo'lf's-eisen *n*, -falle *f* samolówka *f*; -grabe *f* wilczy dół; -hund *m* wilk (pies); -hunger *m* wilczy głód *a*. apełty; -jagd *f* polowanie na wilki; -kirsche *f* bot. pokrzyk *m*; -lager *n* legowisko wilcze; -milch *f* bot. wilczomlecz *m*; -pelz *m* wilczura *f*.

Wo'lfspitz *m* wilk *m* (pies).

Wo'lg'a *f* geo. Wolga (rzeka).

Wo'лке, *pl -n* *f* chmura *f*, oblok; tuman *m*; -n von Staub, tumany okurzony; wie aus den -n fallen, spaść z nieba; zdumiecie; eine ~ von Heuschrecken, chmara szarańczy.

Wo'lfen-bruch *m* oberwanie się chmury; -kratzer *m* drapacz nieba,

wielopiętrowy dom; -kuckucksheim *n* urojony świat, utopia *f*; wo'lfkenlos *a* bezchmurny; -losigkeit *f* bezchmurność *f*; -zug *m* przesuwanie się chmur.

wo'lkig *a* pochmurny, zachmurzony. Wo'lf-abfälle *pl* odpadki wełniane; -arbeit *f* wyrób wełniany; wo'lfartig *a* wełniasty; -decke *f* koldra wełniana.

Wo'lf'e *f* 1 wełna *f*; *fig.* in der ~ sitzen, opływać *a*, mieć się jak pączek w maśle. 2 meszek, puszek *m*. wo'lfen' *a* wełniany.

wo'lfen' *va.* *i vn.* (h) chcieć, życzyć sobie; zamierzać; zu wem ~ Sie? do kogo? kogo pan szuka?; dem sei, wie ihm wolle! niech co chce będzie! das will etwas sagen, to jest coś; ich will glauben, chęć wierzyć, ufam; wir ~ sehen, zobaczymy; die Sache will nicht vorwärts, sprawa się nie posuwa; hoch hinaus ~ mieć wysokie aspiracje; ich will nichts gesagt haben, nie nie mówilem.

Wo'lfen-atlas *m* atlas wełniany; -garn *n* przędza wełniana.

Wo'lf-fabrik -f fabryka wyrobów wełnianych; -färberei' *f* farbiarnia wełny; -fett *n* tłuszcz z wełny owczej; -gewebe *n* tkanina wełniana; -gras *n* bot. wełnianka *f*; -haar *n* 1 włos wełny. 2 włosy wełniste, kędzierzawe; -handel *m* handel wełną; -händler *m* handlarz wełną; wo'lig *a* wełniasty, barwisty; -industrie *f* przemysł wełniany; -kamm *m* grempla *f*; -kämmerei' *f* gremplarnia *f*; -kratze *f* grempla *f*; -markt *m* targ na wełnę; -sammet *m* aksamit wełniany; -spinnerei' *f* przędzalnia wełny; -stoff *m* materia wełniana.

Wo'lfust, *pl -üste* *f* rozkosz; lubieżność; rozpusta *f*; wo'lfüstig *a* rozkoszny; lubieżny; rozpustny; Wo'lfüstling, -(e)s, *pl -e* *m* lubieżnik, rozpustnik *m*.

Wo'lf-waren *pl* wyroby wełniane; -wäsche *f* bielizna wełniana; -weberci' *f* kłalnica wyrobów wełnianych; -zeug *n* materia wełniana.

womit' *ad.* 1 czem; ~ kann ich Ihnen dienen? czym mogę panu służyć? 2 (zadowolony) z czego; wo'möglich *ad.* możliwie; wona'ch *ad.* po czem; o co; do czego; ~ fragt er? o co się pyta? ~ schmeckt das? czym

to pachnie? ~ soll ich mich richten? do czego mam się stosować?

Wo'ne, *pl -n f* rozkosz *f*.
Wo'ne-gefühl *n* uczucie rozkoszy; **-leben** *n* rozkoszne życie; **-monat**, **-mond** *m* (miesiąc) maj *m*; **-rausch** *m* upojenie rozkoszą; **-schauer** *m* dreszcz rozkoszy; **-taumel** *m* upojenie rozkoszą; **-tränen** *pl* łzy radości; **wo'ne**trunken *a* upojony rozkoszą, radością; **wo'nevoll** *a* pełen rozkoszy.

wo'nnig(lich) *a* rozkoszny.
wor-a'n *ad.* o (przy, nad) czym; ~ denkst du? o czym myślisz? das Buch, ~ ich arbeite, książka, nad którą pracuję; ~ bin ich? na czym stanąłem?; **-auf** *ad.* na czym, na co; nad czym; potem; ~ sinnst du? nad czym się namyślasz?; ~ alle weggingen, potem wszyscy poszli; **-au's** *ad.* z czego; z którego etc.; **-ein** *ad.* w co; do którego etc.

worfeln *va. przewiewać* (zboże).
Worf-maschine *f* wialnia *f*.
wor'i *n* w (na) czym; w którym; ~ besteht...? na czym polega...?

Wort, **-es**, *n* (pl. Wörter) wyraz *m*; (pl. Worte) słowo *n*; auf ein ~ l na słówko! j-m auf's ~ glauben, wierzyć k. na słowo; auf mein ~ l słowo daję! bei diesen Worten, na te słowa; mówiąc to; ~ für ~ słowo w słowo; (zo Mark) in -en, słowami; in wenigen -en, w paru słowach; mit einem -e, słowem; nicht zu -e kommen können, nie móc przyjąć do słowa; sein ~ brechen, nie dotrzymać słowa (ob. einlegen a, führen i, halten); ums ~ bitten, prosić o głos; das ~ ergreifen, nehmen, przemówić, zabrać głos; j-m das ~ entziehen, odebrać k. głos; leere -e, czcza gadanina; (ein Mann) von ~ słowny; ein Mann, ein ~ słowo się rzekło; -e machen, wypowiadać szumne frazesy; **-ableitung** **-abstammung** *f* pochodzenie *n* słowa; **rowodów** *m*, etymologia *f*; **-armut** *f* ubóstwo wyrazów; **-bildung** *f* tworzenie (się) wyrazów; **-bruch** *m* niedotrzymanie słowa; **wo'trüblich** *a* niesłowny; ~ werden nie dotrzymać słowa; **-brüchigkeit** *f* niesłowność *f*.

Wörtchen, **-s** *n* słówko *n*.

Wörterbuch *n* słownik *m*.

Wörter-sammlung *f*, **-verzeichnis** *n* słownikowy, spis *m* wyrazów.

Wo'rt-fechter *m* szermierz na słowa; **-fechterei** *f* szermierka, walka na słowa; **-folge** *f* szczyk słów; **-fügung** *f* budowa zdania; **-führer** *m* główny mówca, wodzirej, przewodnik (deputacji); **-fülle** *f* obfitość słów; gadulstwo *n*; **-gebühr** *f* taksa od wyrazu; **-gefecht** *n* utarczka słowna; **-geklingel** *n* szumne frazesy; **wo'rtgetreu** *a* i *ad.* dosłowny (-nie); **-kampf** *m* walka na słowa; **wo'rtkarg** *a* mało-mówny, lakoniczny; **-kargheit** *f* mało-mówność *f*; **-klauber** *m* pedant, nicujący słowa, drobiazgowy krytyk; **-klauberel** *f* nicowanie, podchwytywanie *n* słów; **-kram** *m* pusta gadanina; **-laut** *m* (dosłowne) brzmienie; nach dem ~ des Vertrages, według brzmienia kontraktu.

wörtlich *a* i *ad.* dosłowny (-nie); **-e** Beleidigung, obraza słowna; **-e** Übersetzung, dosłowne przetłumaczenie; **Wörtlichkeit** *f* dosłowność *f*.

Wo'rt-macher *m* frazesowicz *m*; **-macherei** *f* frazesostwo *n*; **-mangel** *m* brak słów; **-rätsel** *n* lamigłowska *f*, logogryf *m*; **-register** *n* spis wyrazów, nomenklatura *f*; **-reichtum** *m* bogactwo słów; **-schatz** *m* słowozbiór, zapas wyrazów; **-schwall** *m* obfitość *f* (potok *m*) słów; **-sinn** *m* znaczenie (dosłowne) wyrazu; **-spiel** *n* gra słów; **-stellung** *f* szczyk słów; **-strelt** *m* sprzeczka, utarczka słowna; **-verdrebung** *f* przekręcenie słów; **-vorrat** *m* zapas słów; **-wechsel** *m* przemówienie *n* się, sprzeczka *f*; **-witz** *m* kalambur *m*.

wor-ü'ber *ad.* z czego, o czym, o co; ~ lachst du? z czego się śmiejesz?; **-u'm** *ad.* o co; ~ handelt es sich? o co idzie?; **-u'nter** *ad.* pod czym; (po)między czym, między którymi.
wo-se'lst *ad.* gdzie; **-vo'n** *ad.* o czym; o którym etc.; **-vo'r** *ad.* przed czym; ~ fürchtest du dich? czego się boisz?; **-zu'** *ad.* na co, po co.
wrack *a* nie do użycia, do niczego.
Wrack, **-s**, *pl -e* *n* wrak *m*, rozbitny okręt; **-gut** *n* ładunek rozbitego okrętu wr'ngien *va.* wyzwać (bielizne); **Wri'ngmaschine** *f* wyzmaczka *f*.
Wu'cher [wü-] **-s** *m* lichwa *f*; lichwiarstwo *n*; ~ treiben, zajmować się

lichwiarstwem; **fig.** (eine Wohltat) mit ~ vergelten, odplacić z lichwa; **-blume** *f* złoćwiec *m*, chryzantema *f*; **-ei** *f* lichwiarstwo *n*; **-er** *m* (-in *f*) lichwiarz; **paskarz** (-rka); **-geschäft** *n* interes lichwiarski; **-gesetz** *n* ustawa o lichwie; **-gewinn** *m* zysk lichwiarski.

wu'cherisch *a* lichwiarski; **wuchern** *vn* (h) *l* wybijać, zbytnio się rozrastać (rozplenić, mnożyć). *2* trudnić się lichwą. *3* dobrze p. ocentować; sein Geld ~ lassen, pożyczka pieniędzy na wysoki procent; mit etw. ~ ciągnąć duże zyski z cz.; sich reich ~ zbobacić się na lichwie. [ryzyna].

Wu'cher-pflanze *f* roślina pasol. **Wu'cherung** *f* bujanie *n*; wybijalność *f*; **Wu'cherzins** *m* procent lichwiarski. [przyrost *m*].

Wuchs [wüks] **-es** *m* *l* wzrost *m*. *2* **Wucht** *f* ciężar; napór *m*, siła *f*; **wu'chten** *l vn* (h) ciężać; być ciężkim. *II va.* podważać; **wu'chtig** *a* ciężki; silny (cios).

wu'hlen *vn* (h) *l* ryć, rozkopać; (o wodzie) złobić; in etw. ~ gmerać, grzebać w czym; sich in die Erde ~ zakopać się w ziemię. *2* pol. agitować; **wu'hrzich**; **Wü'hler**, **-s** *m* *l* gmeracz *m*. *2* pol. agitator *m*; **Wühlerer'** *f* *l* grzebanie, kopanie, gmeranie *n*. *2* agitowanie, machinacje polityczne, kradka robota; **wü'hlerisch** *a* agitacyjny; **Wü'hlaus** *f* mvz. polna.

Wu'ne [wü-] *pl -n f* przerebla *f*.
Wulst, **-es**, *pl* **Wülste** *m* *f* *l* nabrzmiłość *f*; obrzek *m*. *2* walek *m*, podkładka, poduszeczka *f*. *3* bud. tok. półwałek *m*, półkręze *m*; **wu'lstig** *a* nabrzmiwały, wydęty.

wund [wünt] *a* ranny, zrany; **obolaj**; sich ~ liegen, odleżeć się; sich ~ reiben, otrzeć sobie skórę; sich die Füße ~ laufen, ztrzeć sobie nogi do krwi; **-e** Stelle, obolaje miejsc; rana *f*; **fig.** słaba strona; ein -er Punkt, bolączka *f*.

Wu'ndarzt *m* chirurg *m*; **wu'ndärztlich** *a* chirurgiczny.

Wu'nde, *pl -n f* rana *f*; j-m eine ~ schlagen, zadać komu ranę; **-nmal** *n* blizna *f*.

Wu'nder, **-s** *n* *l* cud; er hat ~ getan, dokazał cudów; ein ~ an Schönheit cud piękności; sich wunder was

einbilden, wyobrazać sobie Bóg wie co. *2* dziw *m*; was ~ daß!... coś dziwnego, że...; es nimmt mich ~ daß!... dziwi mnie, że...; das ist kein ~ nic dziwnego, że...; **wu'nderbar** *a* *l* cudowny. *2* dziwny, zadziwiający; **wu'nderbarerweise** *ad.* dziwnym sposobem.

Wu'nder-bild *n* cudowny obraz; **-ding** *n* cud, dziw *n*; **-doktor** *m* lekarz cudotwórca, szarlatan; **-erscheinung** *f* cudowne zjawisko, fenomen *m*; **-geschichte** *f* dziwna historia; opowieść fantastyczna; **-geschöpf** *n* cudownie stworzenie; **-glaube** *m* wiara *n* w cuda; wiara, która dokazuje cudów; **wu'nderbüchsch** *a* cudny, przesłiczny; **-kind** *n* cudowne dziecko; **-kur** *f* cudowne wyleczenie; **-land** *n* kraina cudów, cudowny kraj.

wu'nderlich *a* osobliwy, dziwny; dziwaczny; **-er** Kauz, dziwak *m*; **Wu'nderlichkeit** *f* dziwaczność *f*.
Wu'nder-mann *m* *l* nadzwyczajny człowiek. *2* cudotwórca *m*; **-mittel** *n* cudowny środek.

wu'ndern *vn* zdziwić, zadziwiać; das wundert mich, to mnie dziwi; sich ~ dziwić się (über etw. czemu).

Wu'nder-quelle *f* cudowne źródło; **-ring** *m* zaczarowany pierścien.

wu'nder-sam *a* ob. wunderbar; **-schön** *a* przeliczny, cudny.

Wu'nder-tat *f* cud *m*; **-täter** *m* cudotwórca *m*; **wu'ndertätig** *a* cudotwórczy; **-tier** *n* dziwotwór, dziwolak; **wu'ndervoll** *a* *l* przeczudny. *2* pełen cudów; **-welt** *f* świat cudów; **-werk** *n* cudowne dzieło; **cudo** *n*.

Wu'nd-fieber *n* gorączka przyrzana; **wu'ndgelaufen** *a* otarty do krwi; **-mal** *n* blizna *f*; **-mittel** *n* środek na rany; **-salbe** *f* maść *f* na rany.

Wu'ne [wü-] *pl -n f* przerebla *f*.

Wunsch, **-es**, *pl* **Wünsche** *m* życzenie, pragnienie, żądanie *n*; auf ~ na żądanie; nach ~ według życzenia; ihm geht alles nach ~ wszystko mu idzie po myśli; die besten Wünsche zum Neuen Jahr, serdeczne życzenia noworoczne.

Wu'nachelrute *f* różdżka do poszukiwania źródeł mineralnych etc.; **-ngänger** *m* różdżkarz *m*.

wü'nschen *va.* życzyć (sobie); (w sklepacz) ~ Sie sonst noch etwas? co

jeszcze?; das läßt zu ~ übrig, to pozostawia do życzenia; ich -e Ihnen alles Gute, życząc panu wszystkiego dobrego; -**swert**, a pożądany.

Wü'rde, pl -n f 1 godność f; seiner ~ etw. vergeben, uchybić własnej godności; etw. mit ~ tragen, znosić co z godnością, 2 dostojęstwo n, 3 stopień (akademicki); -**nträger** m dostojnik, dygnitarz; **wü'rdevoll** a pełen godności.

wü'rdig a godzien, godny (czego); wart; er ist dessen nicht ~ nie zasługuje na to, niegodzien tego; er hat eine -e Haltung, godnie się zachowuje; **wü'rdigen** **va.** ocenić (zasługi, talent etc.); j-n keiner Antwort ~ nie uznać kogo godnym odpowiedzi; einen keinen Blicks ~ nie rządzić spojrzeć na k.; **Wü'rdigung** f ocenienie n, ocena f.

Wurf, -(e)s, pl Würfe m 1 rzut m; j-m in den ~ kommen, wejść k. w drogę, nawinąć się k. 2 (po)miot m; -**anker** m żeg. kotwica holownicza.

Wü'rfel, -s m 1 kostka, kość f; ~ spielen, grać w kości; **fig.** die ~ sind gefallen, kości rzucone. 2 mat. sześcian m; -**bude** f buda iarmarczna, gdzie grają w kości; **wü'rfelförmig** a sześcienny, kształtu kostki; -**kohle** f kostka f (węgiel).

wü'rfeln I **vn.** (h) grać w kości. II **va.** pokrajać, dzielić w kostki.

Wü'rfel-spiel n gra w kości; -**zucker** m cukier kostkowy.

Wü'rf-geschoß n pocisk m; -**geschütz** n kusza f; -**kraft** f siła rzutu; -**maschine** f kusza f; -**schaufel** f szufła do zboża; -**scheibe** f krążek, dysk m; -**speer**, -**spieß** m oszczep, dziryt m, dzida f; -**taube** f sp. gołąb sztuczny; -**weite** f odległość rzutu.

wü'rgen I **va.** dusić, dławić; mordować; etw. hinunter ~ polknąć co z trudem; sich ~ dławić (krztusić) się. II **W** - n duszenie; dławienie (krztuzenie) n się.

Wü'rgengel m anioł niszczyciel. **Wü'rgen**, -s m 1 dusiciel, dławiciel m. 2 orn. dzierzba f.

Wurm, -(e)s, pl Würmer m 1 robak, czerwiec, glista f. 2 (n) **fig.** armie ~ robaczek m, biedactwo n. 3 **fig.** der nagende ~ des Gewissens, robak toczący sumienie; einem die Würmer

aus der Nase ziehen, ciągnąć k. z języka. 4 ~ am Finger, znacogica f. **wü'rmabtreibend(es)** Mittel, środek na robaki; **Wü'rmchen** n robaczek m.

wü'rmen **vn.** (h): das wurmt ihn, to go korci, niepokoi, trapi, dręczy.

Wü'rm-fortsatz m an. wyrostek robaczkowy; -**fraß** m próchno robacze; -**krankheit** f robaki, choroba robaków; -**kraut** n br. glistnik m; -**mehl** n trocinka f, próchno robacze; -**mittel** n środek na robaki; -**pille** f pigułka na robaki; -**stich** m robaczywość f, dziura stoczona przez robaki; **wü'rmstichig** a robaczywy, stoczony przez robaki; ~ werden, zrobacz(ywieć).

Wurst, pl Würste f kielbasa f; **fig.** ~ wider ~ wet za wet; **fam.** das ist mir ~ to mi wszystko jedno, to mi obojętne; **Wü'rstchen**, -s n kielbaska f; **wü'rsten** **vn.** (h) robić kielbasy.

Wü'rst-fabrik f wytwórnia wędlin; -**fabrikation** f wyrob wędlin; -**händler** m kielbaśnik, masarz m; -**handlung** f masarnia, wędliniarnia; -**macher** m kielbaśnik m.

Wü'rttemberg n Wirttembergia.

Wü'rze, pl -n f 1 przyprawa; **fig.** okrasa f; pieprzyk m. 2 brzołka f.

Wü'rzel, pl -n f 1 korzeń m; ~ schlagen, treiben, korzenie puszczać; **fig.** zakorzenić się. 2 **fig.** źródło n, początek m. 3 mat. pierwiastek m; ~ (aus)-ziehen, wyciągać pierwiastek f; -**faser** f włókno korzeniowe; -**knollen** m bulwa korzeniowa.

wü'rzeln **vn.** (h i sn) zakorzenić się; **fig.** in etw ~ mieć źródło, tkwić w czem.

Wü'rzel-werk n system korzeniowy; -**wort** n wyraz pierwotny; -**zeichen** n znak pierwiastka.

wü'rzen **va.** przyprawić; **fig.** okrasić; **wü'rzhaft**, **wü'rzlig** a aromatyczny; **wü'rzlos** a bez przyprawy; bez smaku, mdły; **Wü'rzstoff** m korzenne artykuły; **Wü'rzwein** m wino aromatyczne.

Wust [wust] -es m bezładny stos rzeczy, gruch z kapusta, chaos m.

wüst [wüst] a 1 bałudny, pust(ylny); nieuprząwy; ~ liegen, leżeć odłogiem. 2 rozpustny, rozwiązły; brudny; obrzydliwy. 3 der Kopf ist mir ~ mać mi się w głowie; **Wü'ste**, pl

-n f pustynia f; das Schiff der ~ wielbłąd m; **fig.** in der ~ predigen, gadać jak do ściany.

wü'sten **vn.** (h): mit dem Gelde ~ trwonić pieniądze.

Wü'stenei, pl -en f pustynia f. [m. Wü'sting, -(e)s, pl -e m rozpusznik

Wut [wut] f 1 złość, furja, pasja, wściekłość f; in ~ bringen, rozzłościć; in ~ geraten, rozzłościć się, wpasć w pasję; vor ~ schäumen, pieniść się ze złości. 2 pasja f (do gry etc.), szal m;

-**anfall** m napad (atak) m furji, szału. **wü'ten** [wü-] **vn.** (h) wściekać się, szaleć; rozpaczać się; srożyć się; -d a wściekły; srożyć się; szalony, zapałały; ~ machen, rozzłościć. **wü'tenbrannt** a rozwścieczony, wściekły.

Wü'ter, -s m szaleniec m; **wü'terfüllt** a wściekły; **Wü'terich**, -s, pl -e m okrutnik, tyran m; **wü'tig** a wściekły; **wü'tschnaubend** a rozwścieczony.

X, Y

Xanthi'ppe f Ksantypa; **fig.** megera, jedza.

Xaver [ksawer] m Ksawery.

X-beine pl koślawe nogi; **x-beinig** a koślawy; **x-beliebig** a którykolwiek-bądź, byle jaki; **X-strahlen** pl promienie Röntgenowskie.

Xylogra'ph [-graf] -en, pl -en m drzewoźwiniak; -**ie** [-graf] f drzewo-

źwiniactwo n; **xylogra'phisch** a drzewoźwiniaczy. [ksylofon m.

Xylopho'n [-fon] -s, pl -e n mus.

Ya'neke [jénki] -s, -s m jankes m.

Ya'neketum n jankesy pl.

Yard m lokieć angielski.

Ypsilon, -s n ipsylon m.

Y'sop, -s m bot. józefek m.

Yvo'ne f Iwonka,

Z

Zacharia's m Zacharjasz.

Zä'ckchen, -s n ząbek m (u koronki); ostry koniuszek, rozek m; **Zä'ckl**, -n f, **Zä'cken**, -s m ostrze n, ostry koniec; ząb (widelca) etc., kołec m;

ostry wierzchołek góry; **za'cken** **va.** ząbkować, wycinać ząbki; **za'ckig** a ząbkowany, zębaty; widlast.

zag [cak] a ob. zaghaft; **za'gen** **vn.** (h) bać (ociągać, wahać) się; **za'ghaft** a bojaźliwy, lękliwy, nieśmiały; niezdeterminowany; **za'ghaftigkeit** f lękliwość, nieśmiałość f; ociąganie (wahanie) n się.

zäh [ce], **zä'he** [cee] a 1 ciągnący się, ciagliwy, lepki (płyn); lękowaty, twardy (o mięsie). 2 **fig.** uporny, uporczywy, 3 in -es Leben, ciężkie życie. 4 **fig.** ciężki do placenia; **zähflüssig** a ciągnący się, klejowaty, lepki (płyn); **Zähigkeit** f twardość, lękowatość; oiażliwość; lepkość; **fig.** zaciętość; uporczywość f, upór m.

Zahl [cäl] pl -en f 1 liczba; ilość f; ohne ~ bez liku, niezliczony. 2 cyfra f; -en beweisen, cyfrą mówią za siebie; -**amt** n urząd (kasa) wyplat.

Zäh'apparat m liczydło n; licznik.

za'h'bar [cälbar] a płatny; ~ bei Sicht, płatny za okazaniem.

za'h'bar [cälbar] a dający się zliczyć; nicht ~ nie do zliczenia.

Zäh'barkeit f płatność f.

za'h'len [cä-] **va.** i **vn.** (h) (za)placić; **Kellner**, ~ l (kelner), płacić!

za'h'len [cä-] I **va.** i **vn.** (h) (po)liczyć, przeliczyć; zliczyć; der kann nicht bis drei ~ nie potrafi trzech zliczyć; sie zählt zu Jahre, ona liczy sobie 20 wiosen; j-n zu seinen Freunden ~ zaliczyć k. do swych przyjaciół; auf j-n ~ liczyć na kogo; seine Tage sind gezählt, jego dni są policzone; nach Schock ~ liczyć (jaja) na kopy; die Bevölkerung ~ sporządzić spis ludności. II **Z** - n (z)liczenie n.

Zäh'lende, -n, pl -n m płatnik m. **Zäh'len-angaben** pl dane liczbowe; -**größe** f liczebność f; **zäh'lenmäßig** a liczbowy; -**reihe** f szereg (seria) liczb; -**schloß** n zamek sekretny; -**system** n system liczenia; -**wert** m wartość liczebna.

Zä'h'ler, -s m (-in f) płatnik (-iczka)

Zä'h'ler, -s m 1 licznik m. 2 rachmistrz m, liczący.

zahnhäbig a wyplacalny.

Za'hl-kasse f kasa wyplat; **-kellner** m główny kelner (odbierający należność za konsumpcję); **za'hilos** a niezliczony; **ad. bez liku; -losigkeit** f niezliczalność f; **-meister** m płatniczy; **mil. oficer kasowy; -pfennig** m liczman, znaczek m; **za'hreich** a liczny; **-stelle** f kasa f, miejsce wyplaty; **-tag** m dzień wyplaty; **-tisch** m lada f. **Za'hlung**, pl -en f l (prze)liczenie, zliczenie n. 2 spis m ludności. **Za'hlung**, pl -en f zaplata; **wypłata f;** (zapłacenie n; die -en einstellen, zawiesić wyplaty; zur ~ auffordern, wezwać do placenia).

Za'hlungs-anweisung f przekaz m; **-aufforderung** f wezwanie płatnicze; **-aufschub** m prolongata f, przedłużenie; **moratorium n; -bedingungen** pl warunki zapłaty; **-befehl** m nakaz płatniczy; **-eintellung** f zawieszenie wyplaty; **-erleichterung** f ułatwienie zapłaty; **ulga płatnicza; za'hlungsfähig** a wyplacalny; **-fähigkeit** f wyplacalność, zdolność płatnicza; **-frist** f termin zapłaty a. płatności; **-mittel** m środek płatniczy; **-schwierigkeit** f trudność płatnicza; **-termin** m termin płatności; **za'hlungsunfähig** a niewyplacalny; **-unfähigkeit** f niewyplacalność f; **-verbindlichkeit** f zobowiązanie płatnicze; **-verlegenheit** f kłopoty płatnicze a. pieniężne; **-versprechen** n przyrzeczenie zapłaty; **-verweigerung** f odmowa zapłaty; **-weise** f sposób placenia.

Za'hl-wert m wartość liczebna, liczebność f; **-wort** n gr. liczebnik m; **-zeichen** n cyfra f.

zahn [cām] a oswojony; spokojny; łagodny; -es Tier, zwierzę domowe; ~ machen, oswoić, oblaskawić; ~ werden, oswoić się; **zäh'mbar** a dający się oswoić, oblaskawić; **zäh'men** ua. oswoić, oblaskawić; **fig. poskromić, trzymać w karkach; sich ~ powściągnąć się; Zähler**, -s m (-in) poskromiciel(k)a; **Zähmung** f oswojenie, oblaskawienie; **fig. poskromienie.**

Zahn [cān] (-e)s, pl Zähne m ząb m; einen ~ ziehen, wyrwać ząb; **der ~ der Zeit**, ząb czasu (ob. fühlen z); **bis auf die Zähne bewaffnet**, uzbrojony od stóp do głów; **-arzt** m, **-ärztin** f dentyst(k)a; **zahnärztlich** a denty-

styczny; **-bildung** f kształtowanie się zębów; **-bürste** f szczoteczka do zęb. **Zäh'nchen**, -s n ząbek m. [bōw]. **Zähne-fletschen**, -knirschen n zgrzytanie zębami; **-klappe(r)n** n zdziwienie zębami (od zimna). **za'hnen** [cā-] I un. (h) ząbkować. II Z- n ząbkowanie n.

zäh'nen [cā-] ua. nazębiać, ząbębiać. **Zäh'n-erzatz** m zęby sztuczne; **-fäule** f próchnienie zębów; **-fleisch** n działo n.; **-geschwür** n ropień m dziąsła, wrzód na dziąśle; **-heilkunde** f dentystyka f; **-höhle** f zębodół m. **Zäh'n** z zębem; **-krone** f korona zęba; **za'hnlös** a bezzębny; **-losigkeit** f bezzębnosć f; **-lücke** f szersza w zębie; **-nerv** m nerw zębowy; **-paste** f pasta do zębów; **-pflege** f pielęgnowanie zębów; **-pulver** n proszek do zębów; **-rad** n koło zębate; **-radbahn** f kolej(ka) zębata; **-schmelz** m emalia zębów; **-schmerz** m ból zębów; **-stein** m kamień nązębny; **-stoßer** m wykalczka f; **-stumpf** m piónek zęba; **-techniker** m technik dentystyczny; **-wechsel** m zmiana zębów (u dziecka); **-weh** m ból zębów; **-wurzel** f korzeń zęba; **-zange** f kleszcze do rwania zębów; **-ziehen** n wyrwanie zębów.

Zäh'rte, pl -n f icht. certa f. **Zai'a**, -(e)s, pl -e m sztaba kruczu, bryła f; **zaiuen** ua. kuć; dzielić kruczek na sztaby. **Zänder**, -s m sandacz m. **Zänge**, pl -n f l szczytce, kleszcze, obcegi; **kleine ~** obcegi, kleszczyki pl. 2 zo. maczka (owadów); **zuchel** f. **Zank**, -(e)s m kłótnia f; **zappel** m jabłko, kość nierogody.

za'nen un, (h) (siel) kłócić się; **Zänker**, -s m kłótnik m; **Zänkerel** f kłótnia f; **zänklich** a kłótniwy. **Za'nik-lust**, -sucht f awariliwość f; **za'nksüchtig** a kłótniwy, awariłwy. **Zä'pfchen**, -s n czopek n. języczek **za'pfen'** ua. toczyć (w boku etc.). [m]. **Zä'pfen'**, -s m l czop, sapunt; **mech. biegun, czop** m. 2 sopol m. 3 szyszka f; **-geld** n czopowe n; **-lager** n mech. łożysko czopa; **-loch** n czopownica f, otwór czopowy; **-stiel** m mil. capstryk m. [netka] f. **Zä'ppel-fritze**, -stieha m marja-zapp(e)lig a trzepoczący (trzucający)

się; niespokojny; **za'ppeln** un. (h) rzucać (trzepotać, miotać) się, dygotać; **fig. j-n ~ lassen**, kazać komu długo czekać na co.

Zar [cār] -en, pl -en m car m; **-entum** n carstwo; **-in** f carca f; **zari'stisch** a carski.

Zar'wka, pl -n f l kraj m, krawędź; **obwódka f;** wator m (u beczki). 2 rama okienna; **odrzwia (drzwi) pl.** **zart** a delikatny; wąty, słaby; **im -en Alter**, w dziecięctwie, młodocianym wieku; **-es Fleisch**, kruche mięso; **-es Herz**, czule serce; **-besaitet** a wrażliwy, drażliwy; obraźliwy.

Zä'rte, pl -n f icht. certa f.

Zä'rtelei en pl czulości pl. **zä'rtföhlend** a delikatny, taktowny; **Zä'rtgeföhl** n delikatność f. **Zä'rtheit**, pl -en f delikatność; wrażliwość; **kruchosć f** (mięsa).

Zä'rtlich a czuły, tkliwy; ~ tun, udawać czulego (ojca etc.); **Zä'rtlichkeit**, pl -en f czulość, tkliwość f; **Zä'rtling**, -(e)s, pl -e m delikatnik, chuchro; pieszczoł m.

Zä'ser et. no. Faser.

Zä'spel, pl -n f motek m (nici).

Zäsu'r f średniówka, czura f.

Zau'ber, -s m czar, urok m; **den ~ lösen**, zdjąć urok; **fäuler ~** l bzdury l; **-becher** m puhar czarodziejski, kułgarski; **-bild** n talisman; **fig. obraz czarodziejski; -blick** m czarujący spojrzenie; **-buch** n księga czarodziejska; **-ei'** f czary pl, czarodziejstwo n; (czarna) magia; **-er** m czarownik, czarnoksiężnik, czarodziej; **magik, kułgalar m;** **-flöte** f flet czarowany; **-formel** f zaklęcie magiczne, czarodziejskie; **-gehäk** n amulet m.

zau'berhaft a czarodziejski, magiczny; **uwszy; cudowny.**

Zau'berin, pl -en f czarownica; **czarodziejka; zau'berisch** ob. zauberhaft. **Zau'ber-kraft** f moc czarodziejska; **-kunst** f magia, sztuka czarodziejska; **-künste** pl sztuczki magiczne, kułgarkie; **-laterne** f latarnia czarnoksiężna; **-märchen** n bajka czarodziejska.

zau'bern I un. (h) czarować; ~ können, być magikiem. II ua. wyczarować; stworzyć co czarodziejską mocą; **eine Wüste** in einen reizenden Garten ~ przekształcić pustynię w cudowny ogród.

Zau'ber-posse f te. sztuka czarodziejska, feeria f; **-ring** m pierścień czarodziejski; **-achlag** m; wie mit einem ~ jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej; **-schloß** n zamek za czarowany; **-spruch** n zaklęcie (czarodziejskie); **-stab** m laska (różdżka) czarodziejska; **-stück** n l sztuczka magiczna. 2 te. sztuka czarodziejska; **-welt** f świat czarów; **-wesen** n magia f; **-wort** n magiczne słowo.

Zauderei f ociąganie się, zwlekanie, marudzenie n; **Zau'derer**, -s m maruda, dojutrek, guzdrala m; **Zau'derin** f guzdrala; **zau'dern** I un. (h) zwlekać, ociągać się, marudzić. II Z- n ociąganie się, zwlekanie n.

Zaum, -(e)s, pl Zäume m uзда f, **fig. im -e halten**, trzymać w ryzie na wodzy; **zäu'men** [coj-] ua. okiełzać; **fig. powściągnąć, hamować**

Zäu'mzeug n uprząż f. **Zaun**, -(e)s, pl Zaune m plot, parkan m; **fig. einen Streit** vom -e brechen, wszcząć kłótnię z blahaego powodu, szukać zaczepki; **-gast** m wiedz na gapę; **-könig** n zo. mysz królik; **-pfahl** m pal m; **einen Wink** mit dem ~ geben, dać do zrozumienia; **-winde** f bot. powój m.

zäusen ua. (sich) szarpać, targać **Zäzi'lie** f Cecylja. [szamotać (się)] **Ze'bra** [cē-] -s, pl -s n zo. zebra f. **Ze'chbruder** m bibosz m.

Ze'che f l należność za bibkę, koszt uczyt; **die ~ bezahlen**, zapłacić rachunek (w restauracji etc.); **fig. ponieść kosztą; pokutować za innych. 2 cech** m. 3 kopalnia f; **ze'chen** ua. i un. (h) pić, ucztować; **Ze'cher**, -s m bibosz, pijak m; **Ze'cherel** f, **Ze'chgelage** n piątyka f.

Ze'ch-ge'noß, **-kumpan** m towarzysz od kieliszka; **-preller** m darmozjad, gość nabierający kelnera; **-prellerel** f darmowe ucztowanie, nabieranie kelnera, restauratora; **-schuld** f dług za jadło i trunki

Ze'cke, pl -n f ent. kleszcz m. **Zede'nt**, -en, pl -en m odstępujący. **ustępujący, cedent m.** **Ze'der** [cē-] pl -n f cedr m; **zedern** a cedrowy; **Ze'dernwald** m las(ek) cedrowy. [pic]

zedle ren [cedl-] ua. odstąpić, ustąpić. **Zeh** [cē-] -s, pl -e m. **Ze'he** [cē] pl -n

f palec m u nogi; auf den -n gehen, chodzić na palcach.

Ze-hen-gänger m zwierzę palcuchodnie; **-spitze** f koniec palca u nogi. **zahn** [cen] l num. dziesięć; es ist halb ~ jest pół do dziesiątej. **Z-**f dziesiątka f; **Ze'hneck** n dziesięcioąt, dziesięciobok m; **-eckig** a dziesięciokątny; **Ze'hner**, -s m dziesiątka, dziesięć fenigów, groszy etc.; **zehnerlei** a dziesięcioraki.

ze'hn-fach, **-fältig** a dziesięciokrotny; das Z-e, dziesięć razy tyle; **-jährig** a dziesięcioletni; **-mal** ad dziesięć razy; **-malig** a dziesięciokrotny; **-prozentig** a dziesięcioprocentowy; **-tägig** a dziesięciodniowy; **-tausend** num. dziesięć tysięcy.

ze'hte l a dziesiąty. II **Z-** m dziesięcina f; **Ze'htel** n dziesiąta część; zwei ~ dwie dziesiąte; **ze'htens** ad. po dziesiątej.

ze'hren [ce-] v. (h) l jeść i pić; żywić się, żyć; von seinen Zinsen ~ żyć z procentów; fig. von seinem Ruhme ~ spocząć na laurach. 2 trawić; wyniszczać, wycieńczać. 3 pobudzać (zaostrzyć) apetyt. 4 (h i sn) (sch)udnąć; **ze'hrend** a trawiący.

ze'hr-Heber n gorączka trawiąca; **ze'hrfrei** a mający bezpłatny wikt; j-n ~ halten, dawać komu bezpłatny wikt; **Ze'hr-geld** n, **-groschen**, **-pfennig** m pieniądze na żywność. **Ze'hrung**, pl -en f l jadło, spożycie n; zapas żywności; freie ~ haben, mieć bezpłatny wikt. 2 suchoty pl; trawienie n ciała; **-sststeuer** f podatek od spożycia.

Ze'ichen [caj-] -s n l znak, sygnał m; oznaka, cecha f; dowód m; znamię n; sich durch ~ verständigen, porozumiewać się na migi; zum ~ der Freundschaft, w dowód przyjaźni; zum ~, daß... jako dowód, że...; die ~ setzen, położyć znaki pisarskie. 2 med. symptomat m. 3 zawód m; er ist Bäcker seines -s, jest piekarzem z zawodu.

Ze'ichen-brett n deska rysunkowa; **-erklärung** f objaśnienie znaków (na mapie etc.); **-feder** f pióro do rysunków; **-kohle** f węgiel do rysowania; **-kunst** f rysownictwo n; **-lehrer** m nauczyciel rysunków; **-papier** n papier rysunkowy; **-saal** m sala rysunko-

wa; **-setzung** f przycinanie n; **-sprache** f rozmowy na migi; znaki pisma tajnego, pismo cyfrowe; **-stift** m ołówek do rysowania; **-stunde** f lekcja rysunków; **-unterricht** m nauka rysunków; **-vorlage** f wzorek rysunkowy.

ze'ichnen va. i um. (h) l (na)rysować, kreślić; nach dem Leben ~ rysować z natury. 2 znaczyć, znakiem oznaczyć (skrzynię towaru etc.); cechować. 3 podpisać (się), kreślić się; subskrybować, zapisać się (na pożyczkę etc.); (zu einem Denkmal 10 M.) ~ zapisać się na...; **Ze'ichner**, -s m l rysownik, kreślarz m. 2 subskrybent m; **ze'ichnerisch** a rysowniczy; **Ze'ichnung**, pl -en f l rysunek m. 2 (na)rysowanie n. 3 podpis m; subskrypcja f, zapis m (na akcje etc.). 4 cechowanie n (bydła).

ze'iden va. miód podbiarać; **Zeidler**, -s m bartnik, pasiecznik m.

Ze'igefinger m palec wskazujący. **ze'igen** va. i un. (h) pokazywać; wskazywać; okazać; sich ~ okazać się; pokazać (zjawić) się; das wird sich bald ~ to się wkrótce pokaże; es zeigt sich, daß... okazuje się, że...; sich brav ~ dzielnie się spisać.

Ze'iger, -s m wskazówka f (zegara). **ze'ihen** va.; j-n einer T ~ posadzić, obwinąć kogo o co; j-n einer Lüge ~ zarzucać komu kłamstwo.

ze'ile, pl -n f l wiersz m; zwischen den -n lesen, czytać między wierszami. 2 rząd m (domów etc.); **ze'ilenweise** ad. wierszami; rzędami.

ze'ilig, (-e), pl -e m orn. czysty(yk) m; fig. lockerer ~ lekkoduch m.

Zeit [cajt] f czas m; pora f; es ist hohe ~ już wielki czas (ob. gewinnen t); es ist an der ~ zu... jest pora po temu; auf ~ na kredyty; außer der ~ nie wporę; in kurzer ~ wkrótce; mit der ~ czasem; nach einiger ~ po pewnym czasie; von der ~ an, od tego czasu; von ~ zu ~ od czasu do czasu; vor kurzer ~ niedawno; während der ~ daß... podczas gdy; zu allen -en, po wszystkie czasy; zur ~ obecnie; zur ~ (des Cicero) za czasów; zu gleicher ~ jednocześnie; zur rechten ~ w odpowiednią porę; w właściwym czasie; zu ungelegen ~ w nieodpowiednim czasie, o niesto-

sownej porze; seiner ~ w swoim czasie; welche ~ ist es? która godzina?

Zeit'-abschnitt m okres m (czasu); **-abstand** m odstęp m (czasu); **-alter** n wiek m; **-angabe** f data f; **radjo**: nadawanie czasu; **-aufwand** m nakład m (strata f) czasu; **-bestimmung** f oznaczenie n czasu; chronologia f; **-dauer** f przeciąg czasu; **-einteilung** f podział czasu; **-ersparnis** f zaoszczędzenie czasu; **-folge** f porządek chronologiczny; **-frage** f kwestja czasu; kwestja na czasie; **-geist** m duch czasu; **zeit'gemäß** a odpowiedni do czasu; na czasie, aktualny; **-genob** m współczesnik m; **zeit'tgenössisch** a współczesny; **-geschafft** n interes terminowy; **-geschichte** f dzieje współczesne; **-gewinn** m zyskanie na czasie.

zeit'ig a l (będący) na czasie; w samej porze. 2 wczesny, 3 obecny. 4 dojrzały; -en va. ob. reifen.

Zeit'-karte f karta abonamentowa; **-kauf** m kupno terminowe; **-lang** f: eine ~ przez pewien czas; **-lauf** m bieg czasu; **-lauf(t)e** pl czasy pl; bei den heutigen -en, w obecnych czasach; **zeit'tebens** ad. na (a. przez) całe życie, dożywnie.

zeit'tlich a l doczesny, ziemski; das Z-e segnen, umrzeć. 2 przemijający; znikomy; **Zeit'tlichkeit** f doczesność f, życie doczesne.

Zeit'-lose f bot. zimowit m; **-lupe** f mit der ~ w zwolnionem tempie; **-mangel** m brak czasu; aus ~ z braku czasu; **-messer** m chronometr m; **-ordnung** f porządek chronologiczny; **-problem** n zagadnienie na czasie; **-punkt** m chwila, pora f; der günstige ~ stosowna pora, odpowiedni moment; **zeit'traubend** a zabierający dużo czasu; **-raum** m przeciąg czasu, okres m; **-rechnung** f rachuba czasu; chronologia; era f; **-schrift** f czasopismo n; **-tafel** f tablica chronologiczna; **-umstände** pl konjunktura f. **Zeit'tung**, pl -en f l gazeta f, pismo n, dziennik m. 2 wiadomość f.

Zeit'tungs-abonnement n prenumera-tor m; **-anzeige** f ogłoszenie w gazecie; **-artikel** m artykuł dziennikarski; **-ausschnitt** m wycinek z gazety; **-berichterstatter** m korespondent

dziennika, reporter m; **-blatt** n gazeta; **-ente** f kaczka dziennikarska; **-expedition** f ekspedycja (wysyłka f) gazet; **-frau** f roznosicielka gazet; **-händler(in)** s gazięciarz (-rka); **-junge** m roznosiciel czasu; **-krieg** m polemika dziennikarska; **-notiz** f notatka w gazetach; **-papier** n papier gazetowy; **-schreiber** m dziennikarz; **-verkäufer(in)** s gazięciarz (-rka); **-verleger** m wydawca dziennika; **-wesen** n dziennikarstwo n.

Zeit'-vergeudung, **-verschwendung** f marnowanie czasu; **-verhältnisse** pl konjunktura f; **-verlust** m strata czasu; **-vertreib** m spędzenie czasu; rozrywka f; zum ~ dla zabicia czasu, dla rozrywki.

zeit'-weilig a (tym)czasowy, prowizoryczny, chwilowy; **-weise** ad. I czasami, dorywczo, od czasu do czasu. 2 chwilowo, (tym)czasowo.

Zeit'-wort n gr. czasownik m, słowo n; **-zähler** m zapalnik opóźniony.

Ze'lle, pl -n f cel(k)a; komórka f; kabina telefoniczna, kapielowna; **ze'ilenförmig** a komórkowaty.

Ze'llen-gefängnis n więzienie celkowe; **-gewebe** n tkanki komórkowe; **-haft** f areszt celkowy; **-wagen** m karetka celkowa. [drzewnik m.]

Ze'llstoff m protoplazma; celuloza f; **Ze'lluloid** [-it-] -s n celuloid m. **Ze'llulo'se** [-it-] f celuloza f. **Ze'lo** t-, -en, pl -en m (-in f) gorilwiec, fanatyk (-ycza).

Zeit, (-e), pl -e n namiot m; **-bett** n łóżko polowe; **-dach** n dach namiotowy.

Ze'iter, -s m człapak, stępek (koń). **Zeit'-lager** n obóz namiotowy; **-leinwand** f płótno namiotowe; **-pfahl**, **-pflock** m pal do budowy namiotu; **-stuhl** m krzesło składane. **Zeme'nt**, (-e), pl -e m cement m; **-bahn** f sp. bieżnia cementowa; **-schotterdecke** f nawierzchnia betonowa.

zementie'ren [-it-] va. I cementować. 2 nastalać (zelazo); **Zementie'ring** f cementowanie n.

Zeit' [centk] m zenit; szczyt m. **zensie'ren** [-zi-] va. I osądzić; krytykować. 2 (o)cenzurować; **Ze'nsor**, -s, pl -en m cenzor m; **Zensu'r** [-z0r] pl -en f cenzura; cenzurka f (ucznia);

Zensurenverteilung *f* rozdawanie
Ze'nus *m* cenzus *m*. [cenzurek.]

Zentau'r, -en, *pl* -en *m* centaur *m*.
Zentifolie [-fo-] *f* róża stulistna.

Zentimeter *n* *m* centymetr *m*.
Ze'ntner, -s *m* centner *m*; -last *f* fig. ogromny ciężar; **ze'ntnerschwer** *a* fig. niezmiernie ciężki.

Zentralasien *n* Azja Środkowa.

Zentra'le [-tra-] *pl* -n *f* centrala *f*.
Zentralheizung *f* centralne ogrzewanie; **zentralisieren** [-zl-] *va* ze-
środkować; centralizować; **Zentralisierungs** *f* ześrodkowanie *n*, centralizacja *f*.

Zentra'lismächte *pl*. *pol.* mocarstwa
środkowej Europy.

zentriren [-tri-] *va* centrować.

Zentrifuga'l-kraft *f* siła odśrodkowa;
-pumpe *f* pompa odśrodkowa,
centryfugalna.

Zentrifuge *f* [-fö-] *pl* -n *f* wirówka,
centryfuga *f*. [wa.]

Zentripeta'l-kraft *f* siła dośrodkowa.

Ze'ntrum *n* (o)środek *m*, centrum *n*;
-sparte'l *f* *pol.* centrum.

Ze'phir [cefir] -s, *pl* -e *m* zefir *m*
(wiaterek i musliń). [zeppelin *m*.
Zeppell'n [-lln] -s, *pl* -e *m* *au*.
Ze'pter, -s *n* *i* *m* berło *n*.

zer-beißen *va* rozgryźć; -be'resten
un. (sn) pękać; -bleu'en *va* zbić na
kwaśne jabłko; -bre'chen *va*. *i* *un*.
(sn) złamać, stłuc (się); in Stücke ~
połamać, stłuc na kawałki; *fig.* sich
den Kopf ~ łamać sobie głowę, mózóg
sobie auszyć; -bre'chlich *a* lamliwy,
kruchy.

Zerbre'chlichkeit *f* lamliwość *f*.

zerbro'ckeln *l* *va*. pokruszyć, roz-
drobić. *II un.* (sn) kruszyć (rozdrobić)
się; Zerbro'ckelung *f* pokruszenie *n*.

zerdrü'cken *va*. (roz)zmieść

Zerealia [-reä-] *pl* zboże *n*

zerebra'l [-bra'l] *a* mózgowy.

Zeremonie [-ni] *pl* -n *f* ceremonia
f; obrzęd *m*; **Zeremonie'll** *l* -s, *pl* -e
n ceremonjalny *m*. *II* -a ceremonjalny;

Zeremo'nienmeister *m* mistrz ce-
remonij; **zeremoniö's** [-njö's] *a* ce-
remonjalny

zerfa'hren *l* *va*. rozjechać. *II un.*
(sn) rozpaść (rozpaść) się. *III* *l* -er
Weg, droga wyboista. *2* niespoisty;
bez związku. *3* roztargniony, roztrze-
pany; **Zerfa'hrenheit** *f* *1* niespoistość

f; brak związku. *2* roztargnienie, roz-
trzepanie *n*.

Zerfa'll *m* upadek *m*, ruina *f*.

Zerfa'llen *un*. (sn) *1* rozpaść (roz-
kładać, rozlecieć) się; runąć w gruzy
2 mit j-m ~ poróżnić się z kim; mit
sich selbst ~ sein, być ze sobą w roz-
terce. *3* dzielić się (na kilka części).

zer-fa'ern *va*. rozstrzępić; -fe'tzen
va. rozszarpać, poszarpać; rozdrapać;
pokiereszować (twarz); -fle'i'achen
va. rozszarpać; -fliegen *un*. (sn) roz-
latywać się (w powietrzu); -flie'i'ben
un. (sn) rozpylać się; *fig.* in Tränen
~ zalewać się łzami; -fressen *un*. sto-
czyć, pożreć; przegryzać, wyżreć (o
rdzy etc.); -ge'hen *un*. (sn) rozpusz-
czać (rozpylać) się; -gie'dern *va*
rozczłonkować; rozbiierać, analizować
an. robić sekcję (ciała)

Zerglie'derung *f* *1* rozczłonkowa-
nie *n*, sekcja *f*; ~ lebender Tiere, wi-
siewicza *f*. *2* rozbiór *m*, analiza *f*.
-smesser *n* skalpel, nóż anatomiczny.

zer-ha'cken *va*. rozrąbać; -hau'en
va. rozsiekać, posiekać na kawałki;

-kau'en *va*. rozżuć, rozgryźć zębami,
-kdel'nern *va*. rozdrab(n)iać; utłuc
(pieprz etc.); rozkruszyć (rudę).

Zerklei'nerung *f* rozdrab(n)ianie,
rozkruszenie; utłuczenie *n*; -sm-
schine *f* maszyna rozdrabniająca.

zerklo'pfen *va*. roztluc, rozklepać.

zerklu'ftet *a* popękany, szczelino-
waty; **Zerklu'ftung** *f* rozpadlina *f*

zer-kna'cken *va*. rozłupać, roz-
gryźć zębami; -knau'tschen *va*
zmiętosić, zmiąć; -kni'rtschen *va*
zgnieść; skruszyć; -kni'rtscht *a* skru-
szony. [f skrucza *f*.

Zerkni'rchtheit, **Zerkni'rschung**
zer-kni'ttern, -kni'llen *un*. zmiąć,
zmiętosić; -ko'chen *l* *va*. rozgoto-
wać (wywajać). *II un.* (sn) rozgotować się;

-kra'tzen *va*. podrapać, rozdrapać;

-la'ssen *un*. rozpuścić (tłuszc);
lau'fen *un*. (sn) rozpylnąć (roztopić)
się; sich die Stiefel ~ zedrzeć buty
bieganiną.

zerle'gbar *a* rozkładalny, rozbie-
ralny; **zerle'gen** *va*. rozbiierać, roz-
kładać; rozkrajac (pieczęć etc.); ana-
lizować; **Zerle'gen** *f* rozbiór; roz-
kład *m*; rozłożenie *n* (maszyn); analiza

zerle'sen *va*. zużyć (książkę). [f.

zerlu'mpt *a* obdarty, obszarpany.

zer-ma'hlen *va*. zmielić; -ma'hlen
un. skruszyć, sproszkować, roznieść
na miazgę; *fig.* zmiażdżyć, zdruzgo-
tać; -na'gen *va*. przegryźć; stoczyć (o
molach); -nie'ren *va*. *mil.* osaczać.

Zernie'runng *f* *mil.* osaczenie *n*.

zer-pflü'cken *va*. obrywać listki;
skubać; *fig.* zrobić rozbiór krytyczny;

-platzen *un*. (sn) pękać, roztraskać
się w trzaski się rozlecieć; -que-
tschen *va*. (roz)gnieść, zmiażdżyć;

-raufen *va*. poszarpać; roztergać;
mit zertraufem Haar, z rozczochrane-
mi włosami.

Zerrbild *n* karykatura *f*; **zerr-
bildlich** *a* karykaturalny.

zer-rei'ben *un*. roztrzeć, rozcierać;
-rei'ben *l* *va*. podrzeć, rozedrzeć, roz-
zerać, rozszarpać; in Stücke ~ roz-
szarpać na kawałki. *II un.* (sn) pod-
rzeć (zedrzeć, rozzerwać) się.

ze'reren *un*. szarpać, targać, szama-
tać; zerwać (z kogo ubranie); *fig.* in
den Kot ~ obrzucić błotem; sich mit
j-m ~ szamotać się z kim. [rykatura *f*.

Zerrgestalt *f* postać potworna, ka-
zer-rinnen *un*. (sn) rozpylnać się;
fig. in Nichts ~ pójść wnikwec (ob-
gewonnen); -ri'ssen *a* podarty; *fig.*
w rozterce ze sobą; skolatany.

Zerrri'ssenheit *f* rozdzieranie *m*; *fig.*
rozdwojenie *n*; rozterka *f*.

Zerr'ung *f* szarpanie, targanie *n*.

zerrü'tten *va*. wprowadzić nieład
(w coś); stargać, skolatać; rozstroić
(żoładek, nerwy); zrujnować (zdrowie-
nie); in zerrütteten Verhältnissen
sein, być zrujnowanym; **Zerrü't-
theit**, **Zerrü'ttung** *f* nieład *m*, dezor-
ganizacja *f*; rozstrój (umysłowy); zruj-
nowanie *n* (zdrowia).

zer-sä'gen *va*. przepiłować; -sche'l-
len *l* *va*. rozbić, zdruzgotać, zgrucho-
tać. *II un.* (sn) rozbić się; -schie'ben
va. rozstrzelać; zgruchotać, strzaskać
strzałami; -schla'gen *va*. (sich) roz-
bić (się); in Stücke ~ rozbić (potłuc)
na kawałki; ich bin (wie) ~ jestem
jak zbity; j-n ~ zbić k.; (długie
Güter) ~ rozparcelować; *fig.* sich ~
rozchwiać się, spełznąć na niczem,
rozbić się, nie dojść do skutku;
-schme'lzen *va*. *i* *un.* (sn) roztopić
(się); -schme'ttern *va*. roztrząsać,
zdruzgotać; -schnei'den *va*. rozkra-
jać, pokrajać, rozcinać; *fig.* das zer-

schneidet mir das Herz, serce mi się
kraje; -schoßen *a* przedziurawiony
od kul; -setzen *un*. (sich) rozkładać
(się); sich ~ rozpadać się, zwietrzać.

Zerse'tzung *f* *chem.* rozkład, rozpad
m; -sprode'n *m* proces rozkładu.

zer-späl'ten *va*. rozłupać, rozpla-
tać, rozszczepić; -spli'ttern *l* *va*. roz-
trząsać, podruzgotać; *fig.* seine
Kräfte ~ marnować siły; seine Zeit
~ tracić czas na różnorodne zajęcia.

II un. (sn) (sich) rozlecieć się w trzaski,
na drobne kawałki, rozprysnąć się;
fig. sich ~ rozpraszać się; rozdrab-
niać się.

Zersp'litterung *f* roztrzaskanie
(się), rozprysnięcie; *fig.* rozproszenie,
rozdrobnienie *n*.

zer-spre'ngen *va*. *1* rozsadzić (pro-
chem etc.). *2* rozpraszać; *mil.* rozgro-
mić; -spr'i'ngen *un* (sn) pękać, roz-
prysnąć, rozzerwać się; *fig.* der Kopf
will mir ~ głowa mi pęka; -sta'm-
pfen *va*. utłuc, potłuc; zu Pulver ~
utłuc na mialko; mit den Füßen ~
rozdeptać; -stäu'ben *va*. rozpylać;
fig. rozpraszać.

Zerstäu'ber, -s *m* rozpylac *m*;

Zerstäu'bung *f* rozpylanie *n*;

zer-ste'chen *un*. pokłuć; -stie'ben
un. (sn) rozpierzchnąć (rozproszyć) się;

zerstö'rbar *a* ulegający zniszczeniu;

zerstö'ren *va*. zniszczyć, zburzyć; -d
a niszczący; **Zerstö'rer** *m* niszczyiciel,
burzyiciel *m*; **Zerstö'runng**, *pl* -en *f*
(z)burzenie, (z)niszczenie *n*; -sfeuer
n *mil.* ogień burzący; -swut *f* szal
niszczyielski.

zerstö'ren *va*. utłuc, roztluc.

zerstre'u'en *l* *va*. *1* rozsypl(yw)ać,
rozrzucić. *2* rozpraszać, rozpedzać. *3*
(sich) rozzerwać, zabawić (się). *II* sich
~ rozsytać się, pójść w rozsypek;
rozejść (rozjechać) się; rozpierzchnąć
się; **zerstreu't** *a* *1* (po)rozrzucany,
rozproszony; w rozsypcie. *2* *fig.* roz-
targniony; **Zerstreu'theit** *f* roztar-
ganie *n*; **Zerstreu'ng** *f* *1* rozszarpa-
nie, rozrzućcie, rozpraszanie *n*. *2*
fig. rozrywka *f*; sich ~ machen, roz-
zerwać (zabawić) się.

zerstü'ckeln *va*. rozdzielić (pokra-
jać) na kawałki; rozdrabiać; (roz)par-
celować (grunta); **Zerstü'ckelung** *f*
pokrajanie na kawałki; rozdrobnienie,
rozparcelowanie *n*.

Ze'rte f ob. Zärte.
zerteilbar a podzielný; **zerteilen** va. (sich) rozdzielić (się); **Zerteilung** f rozdzielenie n, podział m.
Zertifika't [-kät] -s, pl -e n świadectwo n, cer. yfikat m.
zer-trampeln va. roztratować;
zer'trennen va. rozpruć; rozłączyć;
zer'trennen va. rozdeptać, strataować; fig. poniewierać; -**trümmern** va. zdruzgotać, rozwalić, zburzyć.
Zertrümmern f zdruzgotanie, rozwalenie, zburzenie n.
Zervel'twurst f cerwelatka f (mięska kielbasa).
zerwühlen va. rozgrzebać, rozkop(yw)ać.
Zerwürfnis n rozterka f, poróżnienie;
zerzauen va. potargać, rozzochrać (włosy); fig. j-n tüchtig ~ szkalaować, szarpać k. nielitościwie.
Zessio'n [cesjōn] pl -en f ustąpienie n, cesja f.
Ze'ter [cē-] n i int. gwałt m; ~schreiben, krzyczeć gwałtu; -**geschrei** n straszny krzyk, gwałt; **ze'tern** un. (h) krzyczeć gwałtu, wrzeszczeć.
Ze'ttel, -s m 1 kartka; etykieta f; plakat; te. afisz m. 2 tk. osnowa f; -**ankleben**, -**anschlagen** n nalepienie plakatów. -**ankleber** m rozlepiający plakatów; -**kartei** f, -**kasten** m kartoteka f; -**wahl** f wybór kartkami.
Zeug [cojk] (-e)s, pl -e n 1 materia, tkanina f, materiał m. 2 narzędzia, narzecznia, sprzęty pl. 3 odzież f, ubiory pl; fig. sich ins ~ legen, zabrać się energicznie do dzieła. 4 dummes, albernes, unsinniges ~ bzdury, głupstwa pl. 5 er hat das ~ zu einem Künstler, to jest materiał na artystę, ma żyłkę artystyczną.
Zeuge [coj-] -n, pl -n m (-gin f) świadek m; j-n zu ~ anrufen, powołać k. na świadka; Gott ist mein ~ Bóg mi świadkiem; **zeu'gen** I un. (h) być świadkiem, świadczyć (gegen j-n przeciw komu, für j-n za kim, na cząj korzystać); von etw. ~ świadczyć o czym. II va. plodzić, rodzić.
Zeug-aussage f zeznanie świadka (a. świadków); -**eid** m przysięga świadka; -**verhör** n, -**vernehmung** f przesłuchanie świadka (świadków).
Zeug-fabrik f fabryka tkanin; -**haus** n zbrojownia f.

Zeugnia [coj-] -es, pl -e n 1 zeznanie n; ~ ablegen, zeznawać. 2 świadectwo n; **zek.** ~ der Reife, matura f; j-m ein ~ ausstellen, wystawić komu świadectwo; -**verweigerung** f odmówienie zeznania.
Zeugung f plodzenie n.
Zeugungs-akt m spółkowanie n;
zeugungs-fähig a zdolny do zapładniania; -**fähigkeit** f zdolność zapładniania a. plodzenia; -**organe** pl narządy płodzące, rodne; -**unfähig** f niezdolność plodzenia.
Zeus m Jowisz.
z. H. = zu Händen, do rąk własnych.
Zi'ber m, -**katze** f lasza, cyweta f.
Zibo'rium, -s, pl -rien n cyborgum
Zicho'rie [-chō-] f cykorja f. [n.
Zi'cke f ob. Ziege.
zi'ckeln un. (h) kozić się.
zi'ckzack I ad. zygzakowało. II **Z-** m zygzak m; im **Z-** laufen, biec zygzakiem; -**förmig** a zygzakowaty; **Z-**linie f linja zygzakowata.
Zi'der [ci-] -s m jablecznik m.
Zie'che [ci-] pl -n f prow. poszewka
Zie'ge [ci-] pl -n f koza f. [f.
Zie'gel [ci-] -s m cegla f; -**bau** m budynek z cegieł; -**brenner** m cegielnik m; -**brennerei** f cegielnia f; -**dach** n dach kryty dachówką.
Ziegelei, pl -en f cegielnia f.
Zie'gel-erde f glina ceglarska, ceglówka f; -**farbe** f farba ceglasta; **zie'gel-farbig**, -**rot** a ceglasty; -**ofen** m piec do wypalania cegieł; -**stein** m cegla, dachówka f; -**streicher** m strycharz, cegielnik m.
Zie'gen-bart m kozia bródka; -**bock** m kozioł m; -**bocken**chen n kozie n, kózka f; -**fell** n skórka kozia; -**fleisch** n kozina f; -**hirt** m kozioł, koziarz m; -**käse** m ser kozia; -**leder** n skóra kozia; -**milch** f kozie mleko.
Zie'gler, -s m cegielnik, ceglarsz m.
Zie'h-bank f druciarka, (wy)ciągarka f (drutu);
zie'hen [clen] I va. 1 (po)ciągnąć; wyciągać; dobyć (miecza); wyrwać (zab); j-n am Arme ~ ciągnąć k. za ramię; an sich ~ ciągnąć do siebie, przyciągnąć; j-s Blicke auf sich ~ ściągnąć na siebie czyj wzrok, czyją uwagę; Saiten auf die Geige ~ naciągnąć struny na skrzypce; j-n auf

eine Seite ~ przeciagnąć k. na swoją stronę; den Verdacht auf sich ~ ściagnąć na siebie podejrzenie; Nutzen aus etw. ~ ciągnąć z cz. korzyści; einen Schluß aus etw. ~ wyprowadzić wniosek z cz.; in den Schmutz ~ zmieszać z błotem; in die Höhe ~ podciągnąć do góry, w górę (ob. Betracht, Erwägung, Länge); ins Vertrauen ~ wtajemniczyć; in Zweifel ~ podać w wątpliwość; nach sich ~ pociągnąć za sobą (ob. Folge z); den Hut vor j-m ~ uchylić przed kim kapelusza, ukłonić się komu; j-n zu Rate ~ (po)radzić się kogo (ob. Ratschenschaft, Zahn). 2 sporządzić (bilans). 3 hodować (kwiaty) 4 zakreślić (kolo); eine Fratze ~ zrobić grymas, wykrzywić twarz; einen Vergleich ~ porównywać. II un. (h) sn 5 ciągnąć; naciągać; laß den Tee ~ niech herbata naciągnie; es zieht hier, tu wieje. 6 przyciągać nieć 7 auf j-n ~ trasaować na k (ob. Wechsel z). 8 iść, kroczyć (durch die Straßen ulicami) 9 przenieść się; aus der Wohnung ~ wyprowadzić się; in die Stadt ~ przenieść do miasta; auf ein anderes Zimmer ~ przeprowadzić się do innego pokoju; zu j-m ~ wprowadzić się do k.; nach Hause ~ wrócić do domu (ob. Feld 1). III sich ciągnąć (rozcigać, wyciągnąć) się; spazieren (o drzewie).
Ziehfeder f kreślnik, grafion m; -**harmonika** f mus. harmonja (ręczna); -**hund** m pies ciągnący wózek; -**kind** n wychowanek m, wychowanek f; -**mutter** f przybrana matka.
Zie'hung, pl -en f ciągnięcie n (loterii); -**stliste** f tabela wygranych; -**stag** m dzień ciągnięcia.
Ziel [cll] (-e)s, pl -e n 1 cel m; sp. meta f; zu seinem ~ gelangen, dopiąć celu, osiągnąć cel; sich ein ~ stecken, wytknąć sobie cel; das ~ verfehlen, chybić celu. 2 kres m, granica f; ein ~ setzen, kres położyć; das ~ überschreiten, przekroczyć granicę; am ~ seines Lebens, u kresu życia. 3 termin m; auf drei Monate ~ za trzy miesiące od daty.
Zie'lbund n sp. meta, linja mety. **zie'lbewußt** a świadomy celu.
zie'len I un. (h) i va. celować, mierzyć; fig. auf etw. ~ zmierzać do cz.

das zielt auf mich, to się do mnie odnosi. II **Z-** n celowanie n.
Zie'ferrohr n celownik m.
zie'llos a bezcelowy.
Zie'l-punkt m cel m; -**schelbe** f tarca celowa, cel m; fig. die ~ des Spottes, cel złyderstw.
zie'men [ci-] un. (h) (sich) godzić się, wypadać; das ziemt sich nicht, to nie wypada.
Zie'mer, -s m 1 krzyżówka f (z wółu); cąber (jeleni). 2 bykowiec m.
zie'mlich ad. ~ gut, dosyć dobrze; so ~ pravie; a znaczny, spory; eine ~ Anzahl, spora liczba.
zie'pen va. j-n an den Haaren ~ targać kogo za włosy.
Zier [clr] f ob. Zierde.
Zie'raffe m strojnisi (-sia f).
Zie'rat, (-e)s, pl -e m ozdoba, dekoracja f; **Zie'rbengel** m strojnisi elegant; **Zie'rde**, pl -n f ozdoba f.
zie'ren va. (o)zdobić, udekorować, sich ~ drozyć (krywić) się; robid ceregiele; **Ziere'rei** f drożenie (krygowanie) n się.
zie'ren-garten m ogród kwiatowy; -**gewächse** n roślina dekoracyjna.
zie'rlich a i ad. wytworny; zarabny; delikatny (-nie); miłutki (-ku); **Zie'rlichkeit** f wytworność; zgrabność f.
zie'ren-pflanze f roślina ozdobna, dekoracyjna; -**puppe** f strojnisia; -**strauch** m krzak ozdobny.
Zi'ffer, pl -n f cyfra; liczba f; znak m; rubryka f; -**blatt** n tarca zegarowa, cyferblat m. (-(wo).
zi'ffer-nmäßig a i ad. liczbowy
Zi'ffer-schlüssel m klucz szyfrowy;
-schrift f pismo szyfrowane.
Zigare'tte, pl -n f papieros m.
Zigare'tten-etu n papierosnica f.
-hülse f gilza do papierosów; -**maschine** f maszyna do papierosów; -**papier** n bibułka do papierosów; -**spitze** f munsztuczek m; -**tasche** f papierosnica f.
Ziga'rre, pl -n f cygaro n.
Ziga'rren-etu n cygarnica f;
-kiste f pudełko na cygara; -**spitze** f cygarniczka f, munsztuczek m;
-stummel m niedopalek m cygar;
-tasche f cygarniczka f.
Ziguer'ner(in) s cygarnik(a) zigue'nerisch a cygański; **Ziguer'nerkapelle** f kapela cygańska; zigue'nep

un. (h) prowadzić życie cygańskie; Zigeunerweb *n* cyganka.
 Zika de [-ka-] pl -n *f* ent. piewik, skoczek m, cykada *f*.
 Zi'lle, pl -n *f* (lekka) łódź.
 Zi'mber, pl -n *f* cymbaly pl.
 Zi'mmer, -s *n* pokój *m*; -antenne fantena pokojowa; -arbeit *f* ciesielska robota; -axt *f*, -beil *n* siekiera ciesielska; -chen *n* pokoik *m*; -decke *f* sufity *m*; -einrichtung *f* urządzenie (umeblowanie) pokojowe; -flucht *f* amfilada *f*; -gymnastik *f* gimnastyka pokojowa; -herr *m* sublokator *m*; -hof *m* cieżalnia *f*; -holz *n* budulec *m*; cembrowina *f*; -mädchen *n* pokojówka; -mann *m* cieżla *m*; -meister *m* majster cieżelski.
 Zi'mmern *va. i* un. (h) (ob)ciosać, obrabiać drzewo.
 Zi'mmer-pflanze *f* roślina pokojowa; -platz *m* cieżalnia *f*.
 Zi'mmerung *f* (o)cembrowanie *n*; wiązanie cieżelskie; oprawa drzewna.
 Zi'mmer-vermieter (in) *s* wynajmujący (-ca) pokoje; -verzierer *m* dekorator pokojowy; -werk *n* cieżiolka *f*, robota cieżielska; -werkstatt *f* cieżalnia *f*, zakład cieżelski.
 Zi'mmet, (-e)s, pl -e *m* cynamon *m*; -baum *m* cynamonowiec *m*; zi'mmetfarben *a* koloru cynamonowego; -rinde *f* kora cynamonowa; -röhren *n*, -stange *f* rurka, laska *f* cynamonu.
 Zi'mperlich *a* przesadny aż do śmieczności; mizdrzący się; wymuszony, nienaturalny; ~ tun, mizdrzyć (wdzięczyć) się; Zi'mperlichkeit *f* śmieczna przesada; mizdrzenie *n* się; zi'mpera *un. (h)* przesadzać aż do śmieczności; mizdrzyć się.
 Zimt *m i n* ob. Zimmet.
 Zink, (-e)s *m i n* cynk *m*; -arbeiter *m* cynkownik, cynkarz *m*; -blech *n* lacha cynkowa; -blende *f* blenda cynkowa, siarek cynku; -butter *f* chlorek cynku; -dach *n* dach kryty cynkiem.
 Zi'nke, pl -n *f* ostry koniec; zęb *m*. 2 *mus.* kornet *m*, piszczałka *f* z rogu. zi'nken *a* cynkowy.
 Zi'nk-erz *n* ruda cynkowa; -hütte *f* cynkownia; -platte *f* płyta cynkowa; -saße *f* mać cynkowa. [folja *f*.
 Zlan, (-e)s *n* cyna *f*; -blatt *n* cyn-

Zi'ne, pl -n *f* blank(i) muru; szczyt *m* (budynku), wieżyczka *f*.
 Zi'n-erz *n* ruda cynowa, cyniak *m*; -geschnir *n* naczytnia cynowe; -gleiber *m* konwisarz, cynarz *m*.
 Zinno'ber [-no-] *m* min. cynober *m*, czerwieni rteciowa; zinno'berrot *a* cynobrowy; -rot *n* czerwieni cynobru.
 Zi'n-n-oxyd *n* tlenek cynowy; -waren *pl* wyroby cynowe.
 -Zins, -es, pl -e *m i* danina *f*; czynsz *m*. 2 -en *pl* procenty, odsetki *pl*; von seinen -en leben, żyć z własnych funduszy (ob. laufen 3); *fig.* mit -en, z lichwą; -abschnitt *m* talon *m*.
 zi'nshar *a* czynszowy; ad. (Geld) ~ anlegen, umieścić na procent.
 Zi'nsbauer *m* czynszownik *m*; zi'nbringend *a* przynoszący procent, procentujący się.
 zi'nsen *va. i* un. (h) płacić czynsz.
 Zi'nsenberechnung *f* obliczenie odsetek; Zi'nsezins *m* odsetki składane (a. od odsetek); zi'nsetri *a* wolny od czynszu; bezprocentowy.
 Zi'n-s-fuß *m* stopa procentowa; -ge-nuß *m* pobór odsetek.
 zi'n-s-los *a* bezprocentowy; -pflichtig *a* obowiązujący do płacenia czynszu.
 Zi'n-s-rechnung *f* rachunek procentowy; -schela *m* kupon *m*; -tabelle *f* tabela procentowa; zi'nstragend *a* przynoszący procenty; -zahlung *f* zapłata odsetek.
 Zi'pfel, -s *m* cypel *m*; koniec (kpi-czasty); -mütze *f* rogatywka *f*.
 Zi'rbel-drüse *f* an. szyszynka *f*; -kiefer *f* bot. limba *f*; -nuß *f* pinela *f*, orzeszek limbowy.
 zi'rka *ad.* okolo, w przybliżeniu.
 Zi'rka'ssier, -s *m* czerkes *m*.
 Zi'rkel, -s *m i* 1 cykiel *m*. 2 kolo *n*, obwód *m*. 3 kółko (towarzyskie); -abschnitt *m* odcinek kola; zi'rkelformig *a* kolisty. [cyrklem].
 zi'rkeln *va.* cyrklować, mierzyć.
 Zi'rku-la'r [-lar] -s, pl -e, -schreiben *n* okólnik, cyrkularz *m*; Zi'rku-la'tio'n [-cjo'n] *f* obieg *m*, krążenie *n*, cyrkulacja *f*; zi'rku-le'ren *un. (h)* krążyć, obiegać, być w obiegu.
 Zi'rkus, pl -se *m* cyrk *m*; -reiter *m* (-in *f*) woltżerka, cyrkowiec (cyr-zirpen *un. (h)* ćwierkać. [kółka].
 Zischelel *f* szepianie *n*; zi'scheln *va. i* un. (h) szepać.

zi'schen *l* un. (h. i sn) syczeć, sykać, II *Z-* *n* sykanie, syczenie *n*, syk *m*; Zi'schlahn *m* aut. syczek *m*; Zi'schlaut *m* głoska szcząca.
 Ziseleu'r [-lör] -s *m* cyzelownik *m*; ziselie'ren [-ll] *va.* cyzelować; Ziselie'ring *f* cyzelowanie *n*.
 Ziste'rne, pl -n *f* cysterna *f*.
 Zita'de'lle, pl -n *f* cytadela *f*.
 Zita't [-tat] (-e)s, pl -e *n* cytata *f*.
 Zi'ther, pl -n *f* cytra *f*; -spieler *m* cytrysta *m*.
 ziti'e'ren [-tl-] *va. 1* przytaczać, (za)cytować 2 *jr.* pozwać 3 wywoływać (duchy); Ziti'e'ring *f* przytoczenie *n*; pozwanie; wywołanie *n*.
 Zitrona't [-nat] (-e)s, pl -e *n* cykuta *f*, skórka cytrynowa w cukrze.
 Zitro'ne [-trö-] pl -n *f* cytryna *f*; -nbaum *m* cytrynowiec *m*; zitro-nengelb *a* cytrynowy; żółty jak cytryna; -nlimonade *f* lemoniada *f*; -nsaft *m* sok cytrynowy; -nschale *f* skórka cytrynowa.
 Zi'ttergold *n* złoto szychowe, szych *m*; zi'tterig *a* drżący.
 zi'ttern *un. (h)* drzeć, trząść się (vor Furcht ze strachu, vor Kälte od zimna); dragć.
 Zi'tter-pappel *f* osika *f*; -rochen Zi'tz, -es *m* cymc *m*. [micht, drętwa *f*.
 Zi'tze, pl -n *f* cycek *m*.
 zivi'l *l* a *l* cywilny. 2 (o cenie) umiarkowany, godziwy, II *ad.* po cywilnemu. III *Z-* *n* ubiór cywilny; in *Z-* gehen, chodzić po cywilnemu.
 Zivi'l-anstellung *f* posada cywilna; -anzug *m* ubranie cywilne; -ehe *f* małżeństwo cywilne.
 Zivillia'tio'n [-cjo'n] *f* cywilizacja *f*; zivilisato'riach [-tö-] *a* cywilizacyjny; zivilisatie'rbar [-zlr-] *a* dający się cywilizować; zivilisatie'ren *va.* cywilizować, uczywać; Zivili'st, -en, pl -en *m* cywilista *m*.
 Zivi'l-kleidung *f* ubiór cywilny; -liste *f* lista cywilna.
 zivi'lrechtlich *a i ad.* według prawa cywilnego; Zivili'stand *m* stan cywilny.
 Zo'bel [-co-] -s *m* soból *m*; -fell *n* skóra sobolowa; -pelz *m* sobole *pl*.
 Zo'fe [-co-] pl -n *f* pokojówka.
 zo'gera [-co-] *un. (h)* ociagać (wahac) się; zwlekać; -d *a* ociągający (wahający) się; powolny; Zo'gerung

f ociąganie (wahanie) się; zwlekanie *n*; ohne ~ bezzwlocznie.
 Zo'gling, -s, pl -e *m* wychowanek *m*, wychowawca *f*.
 Zölliba't [-bat] (-e)s *m i n* bezżestwo *n*, celibat *m*.
 Zoll', -s, pl -e *m* cal *m*.
 Zoll', -s, pl Zölle *m* clo *n*; *fig.* danina *f*, dług *m*; den ~ der Dankbarkeit entrichten, spłacić dług wdzięczności; -abfertigung *f* ekspedycja celna; -amt *n* urząd celny; -angabe *f* deklaracja celna; -aufschlag *m* podwyżka cła; -beamte(r) *m* urzędnik celny; -befreiung *f* zwolnienie od cła; -einnehmer *m* poborca cła.
 zo'llen *un. (h)* i *va. 1* clić. 2 *fig.* j-m Beifall ~ przyklasnąć komu; j-m Dank ~ dziękować komu.
 Zo'll-erhöhung *f* podwyższenie cła; -ermäßigung *f* obniżenie cła; zo'll-frei *a* wolny od cła; -gebiet *n* obszar; celny; -gebühr *f* opłata celna; -haus *n* komora celna; -krieg *m* wojna celna.
 Zo'llner, -s *m* celnik *m*.
 zo'llpflichtig *a* podlegający oczeniu.
 Zo'll-politik *f* polityka celna; -revision *f* rewizja celna; -satz *m* stopa celna; -schein *m* kwit celny; -schranke *f* zapora celna; -schutz *m* ochrona celna; -tarif *m* taryfa celna; -verband, -verein *m* unja celna; -verschluss *m*; unter ~ setzen, zamknąć pieczęcią, plombą celną; -vertrag *m* traktat celny; -verwaltung *f* zarząd celny; -wächter *m* strażnik celny; -wesen *n* celnictwo *n*.
 Zo'ne [-co-] pl -n *f* pas *m*, strefa *f*; -ntarif *m* taryfa strefowa.
 Zoolog' [-lok], -e *m* zoolog *m*; -le' [-gl] *f* zoologia *f*; zoolog'isch *a* zoologiczny.
 Zopf, (-e)s, pl Zöpfe *m* 1 warkocz *m*; *fig.* pedanteria *f*. 2 pleciona strzelca. 3 wierzchołek *m* (drzewa); -stil *m* styl starożytności; -zeit *f* epoka peruk.
 Zorn, -es *m* gniew *m*; złość *f*; in ~ geraten, rozgniewać się; in ~ bringen, rozgniewać; -ausbruch *m* wybuch gniewu; zo'rn-entbrannt, -glühend *a* palający gniewem; zo'rnig *a* rozgniewany; zagniewany; ~ werden, rozgniewać się; zo'rnwütig *a* wściekły.
 Zo'te, pl -n *f* sprośny, tusty żart; -n reißen, opowiadać tuste kawały;

zo'tenhaft, zo'tig a sprośny, plugawy, nieprzyzwoity, tłusty (dowcip).
Zo'ten-literatur f literatura plugawa, pomografja; **-reißer** m opowiadający tłuste dowcipy (a. kawaly).
 Zo'tte, pl -n f kosmyk, kedziór m.
 Zo'ttel-här m niedźwiedz kудlaty; -haar n włosy kudłate.
 zo'ttig a kudłaty, kosmaty.
 Zo'tua m szk. klasa równoległa; sekcja f.

zu I *ppr* do; w; na; ku; przy; komu zu uns, przyjdź do nas; zu Hause, w domu; zu Bett gehen, pójść spać; zu Wien, w Wiedniu; zu Wasser und zu Lande, na morzu i na lądzie, morzem i lądem; zu Boden liegen, leżeć na ziemi; zu Tische sitzen, siedzieć przy stole; die Liebe zu den Eltern, miłość ku rodzicom; zum Teil, częściowo; zum Besten, jak najlepiej; zum Beispiel, na przykład. II *ad.* za, zbył; zu groß, za duży; zu sehr, za bardzo; die Tür ist zu, drzwi są zamknięte; Tür zu i zamknąć drzwi nur (immer) zu! nuże! ruszaj! dalej! nach der Stadt zu, ku miastu.

zuallere'st *ad.* przedewszystkiem; zuallerle'tzt *ad.* na samym końcu.
 Zu've [cuawe] pl -n m zuaw m.
 zu'bauen *va.* dobudować; zabudować.

Zu'behör n przynależność, przyległość f; przybory, dodatki pl; mit ~ z przynależnościami; ein Kleid mit ~ sukni z dodatkami; -teile pl przybory, części dodatkowe.
 zu'beißen *vn.* (h) i *va.*: wacker ~ zając się z apetytem, paszować; Brot ~ dojeść chleba (do mięsa).

zu'bekommen *va.* dostać w dodatku (a. jeszcze) co. [ny].
 zu'benannt a tak zwany; przezwa-
 zu'ber [ca-] -s m ceber m.

zu'bereiten *va.* przygotować; przyrządzić (potrawę); Zu'bereitung f przygotowanie, przyrządzenie n; -en pl przygotowania pl.

zu'billigen *va.* przyznać, uznać.
 zu'binden *va.* zawiązać.

Zu'biß m przekąska f. [tym].
 zu'bießen *vn.* (sn) zostać zamkniętym; -blinze(l)n *vn.* (h) mrugnąć na k.
 zu'bringen *va.* I przynieść; das zu-gebrachte Vermögen, majątek wniesiony (przez jedno z małżonków). 2

przepędzić (czas); Zu'bringer m zasilaż m. [zapomoga f, ditek m].
 Zu'buße f I dodatek m, dopłata f. 2
 Zucht f I hodowia f (bydła, roślin). 2 karmosć f, rygor m; in ~ halten, trzymać w karbach. 3 obyčajność, przyzwoistość, wstydlivość, skromność f. 4 nette ~ das ładne zachowanie się; eine wilde ~ dzikie zachowanie się; -bulle m buhaj m; -eber m kierz m.

zu'chten *va.* hodować (bydło, rośliny); Zu'chter(in) s hodowca (-czyni).
 Zu'cht-haus n więzienie karne; -händler, -haussträfling m skazaniec na ciężkie roboty; -hausstrafe f kara ciężkiego więzienia; -henne f kura rasowa; -hengst m ogier rozplodowy.

zu'chtig a przyzwoity; skromny; niewinny, wstydlivy; zu'chtigen *va.* ukarać; karcnąć; (wy)chłostać.
 Zu'chtigung f ukaranie; karcenie n; körperliche ~ chłosta f.

Zu'chtling m (sn). Zuchthäuser.
 zu'chtlos a niesformy, rozuzdany, niekarny; Zu'chtlosigkeit f niesformność, niekarnosć f, rozuzdanie, rozpasanie n.

Zu'cht-mittel n środek dyscyplinarny; -pferd n koń stadny, rasowy; -rute f różga; fig. karność f; -sach f owca rasowa; -schwein n maciora f; -stier m buhaj m; -stute f kłacz rozplodowa, rasowa. [n].

Zu'chtung f hodowia f, hodowanie
 Zu'cht-vieh n bydło rozplodowe; -wahl f: natürliche ~ dobró naturalny.

zu'cken *va.* i *vn.* (h) drgnąć, drgać, dygotać; der Blitz zuckte durch die Luft, błyskawica przeszła powietrze; er hat nicht geizt, ani drgnął; die Achseln ~ wzruszyć ramionami; mit den Augenlidern ~ mrugać oczami; es zuckt mir durch alle Glieder, dygota, trzęsę się cały; -d a nagły; konwulsyjny, spazmowy.

zu'cken *va.* dobyć (miecza etc.).
 Zu'cker, -s m cukier n; -bäcker m cukiernik m; -bäckerel' f cukiernia f; -backwerk n wyroby cukiernicze; -birne f cukrówka f; -büchse, -dose f cukiernic(z)ka f; -erbsen pl I groch cukrowy. 2 drażetki pl; -fabrik f cukrownia f; -früchte pl konfitury,

konserwy owocowe; -gehalt m *msd.* zawartość f cukru; -guß m poława cukrowa, glazura f; -hut m głowa cukru; -industrie f cukrownictwo n, przemysł cukrowniczy; -kand m cukier lodowaty; brauner ~ karmel m; -krank(e)r s chory na cukrzycę; -krankheit f cukrzyca f; -löffel m łyżeczka do cukru.

zu'ckern *va.* (o)cukrzyć.
 Zu'cker-pflanzung f plantacja pl trzciny cukrowej; -raffinerie' f rafineria cukru; -rohr n trzcina cukrowa; -rübe f burak cukrowy, ćwikła f; -sieder m cukrowar m; -siederei' f cukrownia f; -sirup m melas m; zu'ckersüß a słodki jak cukier; -waren pl -werk n cukry; -wasser n woda cukrowa; -zange f szczypczyki do cukru.

Zu'ckung f drgnienie, drgnięcie n; ~ der Glieder, konwulsje pl.

zu'decken *va.* (sich) przykryć (się).
 zu'de'm *ad.* do tego; nadto. [co].
 zu'denken *va.* przeznaczyć (komu) zu'diktieren *va.*: j-m eine Strafe ~ nałożyć na kogo karę.

Zu'drang m napyw m (des Blutes zum Gehirn krwi do mózgu); zu'drängen, sich ~ docisnąć się; fig. narzucać się.

zu'drehen *va.* I przykręcić, zakręcić (kran etc.). 2'den Rücken ~ odwrócić się.

zu'dringlich a i *ad.* natrętny (-nie); Zu'dringlichkeit f natrętność f.

zu'drücken *va.* przycisnąć; fig. ein Auge bei etw. ~ patrzeć na co przez palec.

zu'eignen *va.* j-m etw. ~ przyznać, przypisać komu co; j-m ein Buch ~ dedykować k. książkę; sich ~ przywłaszczać sobie; Zu'eignung f I przypisanie n; dedykacja f, 2 przywłaszczenie n.

zu'eilen *vn.* (sn): auf j-n ~ (po)biec do kogo; fig. seinem Verderben ~ przyspieszyć własną zgubę.

zu'einander *ad.*: ~ kommen, zejść się; ~ passen, pasować do siebie.

zu'erkennen *va.* przyznać (komu nagrodę, pierwszeństwo etc.); nadać komu (przywileje etc.); przysądzić; zasądzić; j-m eine Strafe ~ skazać k. na karę; Zu'erkennung f przyznanie (nagrody); Zu'erkennen, Zasadnenie n

zue'rst *ad.* najprzód, najpierw, nasamprzód, przedewszystkiem; gleich ~ od samego początku; wer ~ kommt, kto pierwszy przychodzi.

zu'essen *va.* i *vn.* (h) ob. zubeißen.
 zu'fächeln, sich Luft ~ wachlować się.

zu'fahren *vn.* (sn i h): der Stadt ~ jechać ku miastu; auf j-n ~ rzucić się na kogo; blind auf etw. ~ rzucić się na co naoslep; gut ~ dobrze jechać.

Zu'fall m przypadek, wypadek, traf m; widriger ~ przykry wypadek; glücklich; ~ szczęśliwy traf; dem ~ überlassen, pozostawić losowi; zu'fallen *vn.* (sn) I zatrzasnąć się; za-paść; die Augen fallen mir zu, oczy mi się kleją. 2 dostać się komu (w udziale), spaść na kogo; zu'fällig a przypadkowy; zu'falligerweise *ad.* przypadkowo; Zu'fälligkeit f przy-

zu'flicken *va.* załatać. [padkowość f]
 zu'fliegen *vn.* (sn) przyłocić; zatrzasnąć się (o drzwiach).

zu'fließen *vn.* (sn) płynąć ku...; przypływać; fig. napływać; i-m etw ~ lassen, przesłać komu co.

Zu'flucht f schronienie; uciekanie n się do...; zu j-m, zu etw. ~ nehmen, uciekać się do kogo, do czego; -sort m, -sstätte f schronienie n; przytułek m. [przyryw m (gotówki)].

Zu'fluß m dopływ; napyw (kruwi); zu'flüstern *va.* podszeptanie (k. co).
 zu'folge *ppr* według, podług; stosownie do; wskutek; dem Auftrage ~ stosownie do zlecenia.

zufrie'den a. zadowolony, kontent; mit etw. ~ sein, być zadowolonym z czego; (po)przestąpić na czem; sich mit etw. ~ geben, zadowolony się czem; j-n ~ lassen, zostawić k. w spokoju; Zufrie'denheit f zadowolenie n; zur allgemeinen ~ ku powszechnemu zadowoleniu; prz. ~ geht über Reich-tum, ten bogaty, kto na małym przestaje; zufried'enstellez *va.* zadowo-lić; -d a zadowolający.

zu'frieden *vn.* (sn) zamarażyć.
 zu'fügen *va.* I dodać. 2 wyrządzić (szkodę etc.); j-m eine Belcidigung ~ obrazić k.; j-m Leid ~ sprawić k. ból; eine Niederlage ~ zadać porażkę.

Zu'fuhr f dowóz m (żywności etc.); zu'führen *va.* I dowozić, przywozić, dostarczyć. 2 przyprowadzić; dopro-

wadzić (powietrze); **Zu'führung** *f* doprowadzenie *n*; zasilanie *n* (woda). **Zug** [cuk] [-e)s, *pl* Züge *m* 1 pociągnięcie (papierosa, pióra); posunięcie *n* (w szachach); ciąg *m*; dór ~ ist an lInnen, na pana kolej; in einem -e, jednym ciągiem, bez przerwy; mit einem -e, jednym pociągnięciem (pióra); *fig.* in großen Zügen, w ogólnych zarysach; in kurzen Zügen, w kilku słowach. 2 tok *m*; im -e der Rede, w toku mowy. 3 pochod (wojska); (prze)łot (ptaków); orszak *m*, procesja *f*; stado *n* (kuropatw); zaprząg (koni, wółw); szereg, rząd (okrętów); kol. pociąg *m*; mil. pluton *m*. 4 przeciąg; w piecu) cug *m*. 5 lyk, haust *m*; auf einen ~ jednym haustem, duszkiem; in langen Zügen trinken, popijać. 6 ~ mit dem Netze, zarzucenie sieci. 7 rys *m*, cech *f* (charakteru); die Züge, rysy (twarzy). 8 popęd *m* (serca); das war ein schöner ~ von ihm, pięknie się spiesił. 9 ruch *m*; in ~ bringen, wprowadzić, puścić w ruch; im guten -e sein, być na dobrej drodze; wenn er einmal im -e ist, jak raz zaczął; jak wpada w werwę. 10 ~ um ~ z ręki do ręki; odrazu, natychmiast; in den letzten Zügen liegen, konać, dogorywać.

Zu'gabe *pl* -n *f* dodatek; naddatek *m*, nadwyżka wagi; dokładka *f*.

Zu'gang *m* dojście *n*, dostęp, przystęp *m*; wejście *n*; zu'gänglich a dostępny, przystępny; ~ machen, uprzystępniać, udostępnić; Zu'gänglichkeit *f* przystępność, dostępność *f*.

Zug-artikel *m* artykuł, cieszący się powodzeniem; -band *n* tasiemka do ściągania; -brücke *f* most zwodzony.

zu'geben *va*. 1 doda(wa)ć, przyda(wa)ć. 2 przyzna(wa)ć; przystać, zgodzić się (na co); zugegeben! zgodził zuge'gen a ~ sein, był obecny (bei etw. przy czym).

zu'gehen *vn*. (sn) 1 zamykać (domy)kać się. 2 auf j-n ~ zbliżyć się, podejść do k.; nach der Stadt ~ prowadzić do miasta (o szosie etc.); *fig.* dem Ende ~ dobiegać końca. 3 spitzig ~ kończyć się śpiczasto. 4 dojść; der Brief ist mir zugegangen, list mnie doszedł; ~ lassen, przysłać. 5 etać (dziać) się; wie geht es zu, daß...? czym się to dzieje, że...? es geht son-

derbar zu (in dieser Welt) dzieją się dziwne rzeczy...; es ging da lustig zu, tam było wesoło (ob. Ding 1). 6 waker ~ chodzić żwawo, szybko.

zu'gehören *vn*. (h): j-m ~ należeć do k.; zu'gehörig a przynależny; Zu'gehörigkeit *f* przynależność *f*, należenie *n* do czego.

zu'geklopft a zapiety; *fig.* skryty, małomówny, powściągliwy.

Zü'gel [cū]-s *m* cugiel, lejć *m*, wodza *f*; mit verhängtem ~ co koń wy-skoczy; *fig.* die ~ der Regierung in Händen haben, trzymać ster rządów; die ~ locker lassen, puścić wodzę; er ließ seinen Leidenschaften die ~ schießen, dał ujście swym namiętnościom; zu'gellos a bez cugli; *fig.* wyuzdany, rozpasany; Zü'gellosigkeit *f* wyuzdanie, rozpasanie *n*; zu'geln *va*. okiełzać; *fig.* na wodzy trzymać, hamować, powściągać.

Zu'gemüse *n* jarzyna *f* do mięsa.

zu'genannt a przezwany, [ciągu]. **Zu'gentleisung** *f* wykołejenie *n* pociągu.

zu'gesellen *va*. przydać, przyłączyć; sich j-m ~ przyłączyć się do k.

Zu'geständnis *n* przyznanie; ustępstwo *n*; zu'gestehen *va*. przyznać (k. co), zezwolić (na co); zugestanden, daß..., przypuścmy, że... [zyczliwy].

zu'getan a przywiązany, oddany.

Zu'g-dienst *m* kol. służba pociągowa; -führer *m* kierownik pociągu; -garn *n* niewód *m*.

zu'gießen *va*. dol(ew)ać.

zu'ig a wystawiony na przeciąg.

Zu'igkraft *f* siła pociągowa; *fig.* siła pociągająca, atrakcja *f*; zu'igkräftig a przyciągający, atrakcyjny.

zugleif *ch* ad. jednocześnie; wraz, (za)razem; alle ~ wszyscy razem.

Zu'g-kreuzung *f* kol. krzyżowanie się pociągów; -leine *f* lina pociągowa, linewka sygnałowa; -loch *n* przewiewka *f*, otwór *m* do przewiewy; -luft *f* przeciąg, przewiew *m*; -mannschaft *f* drużyna pociągowa; -maschine *f* parowóz *m*; -material *n* (tab. kolejowy); -mittel *n* środek przyciągający (tłumy), atrakcja *f*; -ochse *m* wół roboczy; -ofen *m* piec ciągowy, plemienny; -personal *n* kol. służba pociągowa; -pferd *n* koń pociągowy; -pflaster *n* plaster ciągnący (na przyścze),

zu'greifen *vn*. (h) chwycić; brać; (przy stole) greifen Sie zu! niech pan(i) pozwoli!

Zu'groh *n* rura przewiewu.

zugru'nde *ad*. ~ geben, (z)ginać; -legen, wiazać za polstwae; Zugru'ndelegung *f* wzięcie czego za podstawę; -richten, (sich) rujnować (się).

Zu'g-seil *n* lina pociągowa; -stange *f* ścięgno, pociągadlo *n*; cigiel *m*; -stiefel *m* kamaz z uchem (do wciągania); -stück *n* te. sztuka kasowa; -tiere *pl* zwierzęta pociągowe.

zugusten *pp*. na korzyść.

zugut *ad*. j-m etw. ~ halten, nie brać komu czego za złe; przebaczyć k. co; ~ kommen, wyjść na korzyść; j-m etw. ~ tun, dać k. odszkodowanie; utrząć kogo; sich etw. ~ tun, bawić się, hulać; sich auf etw. ~ tun, chlępić się czem.

Zu'g-verkehr *m* kol. ruch pociągów; -verspätung *f* spóźnienie się pociągu; -vogel *m* ptak wędrowny; *fig.* wędzoga *m*; zu'gweise ad. stadami; mil. p'utonami. [piąć na haftkę.

zu'haken *va*. założyć na haczyk; za'halten *va*. nie otwierać; sich die Ohren ~ zatyf)kać sobie uszy; sich die Augen ~ zasłaniać sobie oczy.

Zu'hälter, -s *m* sutener, alfons *m*; -in *f* utrzymanka *f*. [wlasnvch.

zuha'nden *ad*. 1 pod ręką. 2 do rąk zu'hängen *va*. zaslonić czem.

zu'hauen *l* *vn*. (h): auf j-n ~ walić kogo. 1 *va*. ociosać, przyciosać.

zuhaus *f* ad. gromadnie, ława.

zu'hefteln *va*. zapiąć na haftki.

zu'helfen *vn*. (sn) zaoić się.

Zuhilfenahme *f*: mit ~ przy pomocy; ohne ~ bez pomocy.

zuhi'nterst *ad*. na końcu, ztylu.

zu'horchen *vn*. (h) przysłuchiwać się; heimlicherweise ~ podsłuchiwać;

zu'hören *vn*. (h) przysłuchiwać się. **Zu'hörer**, -s *m* (-in *f*) słuchacz(ka);

-raum *m* audytorjum *n*; -schaft *f* słuchacze *pl*, audytorjum *n*.

zu'jauchzen, zu'jubeln *va*. i *vn*. (h): j-m ~ powitać, przyjać k. radozmi okrzykami; j-m Beifall ~ wtród odkryków entuzjazmu oklaski-

zu'kaufen *va*. dokupić. [wać k.]

zu'kehren *va*. (sich) obrócić (się); j-m das Gesicht ~ obrócić się do k.

twarz.

zu'kitten *va*. zakitować.

zu'klappen *l* *vn*. (sn) zatrzasnąć się. 1 *va*. zatrzasnąć. [zalepić.

zu'kleben, zu'kleistern *va*. zakleić, zu'klinken *va*. zamknąć na klamkę.

zu'knallen *va*. zatrzasnąć.

zu'knöpfen *va*. (sich) zapiąć (się).

zu'knüpfen *va*. zawiązać.

zu'kommen *vn*. (sn) 1 dojść; auf j-n ~ zbliżyć się, podejść do k. 2 j-m ~ przypaść k. w udziale; j-m etw. ~ lassen, posłać, przelać komu co; dać k. co mu się należy. 3 należeć się (komu); das kommt mir von Rechts wegen zu, to mi się prawnie należy; die mir -de Summe, należna mi suma.

zu'korken *va*. zakorkować.

Zu'kost *f* dodatki (do głównej potrawy), okrasa *f*.

Zu'kunft *f* przyszłość *f*; *gr.* czas przyszły; in ~ w przyszłości; zu'künftig a przyszły.

Zu'kunfts-musik *f* muzyka przyszłości; -pläne *pl* plany na przyszłość.

Zu'lächeln *vn*. (h) i *va*. j-m ~ uśmiechać się do k.

Zu'lage *f* dodatek *m*; podwyżka *f* pensji; j-m eine ~ geben, podwyżczyć k. pensje. [kraju.

zula'nde *ad*: bei uns ~ u nas w zu'langen *vn*. (h) 1 sięgać po co; (przy stole) langen Sie zu! niech pan(i) pozwoli. 2 (wy)starczyć; zu'länglich a dostateczny, wystarczający; Zu'länglichkeit *f* dostateczność *f*.

zu'lassen *va*. 1 nie otwierać (drzwi etc.). 2 dopuścić (do egzaminu etc.); zezwolić (na co); diese Stelle läßt verschiedene Deutungen zu, ten ustępn można rozmaicie tłumaczyć;

zu'lässig a dopuszczalny; дозволено; Zu'lässigkeit *f* dopuszczalność; możliwość *f*; Zu'lassung *f* dopuszczenie (do egzaminu); zezwolenie *n*.

Zu'lassungs-karte *f*: internationale ~ pozwolenie na jazdę samochodową w różnych krajach.

Zu'lauf *m* napływ, natłok *m*; zbiegowisko *n*; großen ~ haben, cieszyć się dużą frekwencją; (o lekarzach) mieć wzięcie (a. dużą praktykę); zu'laufen *vn*. (sn) 1 nadbiegać; zbiegać się; bieć dalej; auf j-n ~ przybieć do k.; zugelaufener Hund, pies przybłąkany. 2 spitz ~ kończyć się śpiczasto,

zu'legen *va.* 1 dolożyć, dodać. 2 sięch *etw.* ~ nabyć co; sprawiad (zafundować) sobie co; sięh einen Diener ~ przyjąć służącego; sich einen Schmerbauch ~ rozstę się.

zulei'de *ad.*: j-m *etw.* ~ tun, sprawić k. przykróść, skrzywdzić kogo.

zu'leiten *va.* doprowadzić (wodę); skierować do...; **Zu'leitung** *f* doprowadzenie n.; dopływ m; *el.* przewód dopływowy.

Zu'leitungs-draht *m el.* drut dosyłowiy; -rohr *n* rura przewodowa.

zulei'tzt *ad.* nakońcu; naostatku; wkońcu; wreszcie; ostatnio; ostatni; er kam ~ przyszedł ostatni.

zulie'be *ad.*: tun Sie es mir ~ zrób za'u löten *va.* zalutować. *fto dla mnie.* **zu'machen** *va.* zamknąć; zapiąć (palto *etc.*); zakleić (list).

zuma'l *ad.* 1 zwłaszcza, szczególnie. 2 jednocześnie. 3 ponieważ, bo; ~ da, tembardziej, że...

zu'mauern *va.* zamurować.

zumei'st *ad.* najczęściej, przeważnie.

zu'messen *va.* 1 odmierzyć (co komu). 2 *fig.* przypisywać (co komu).

zumu'te *ad.*: übel ~ sein, źle się czuć; wie ist dir ~? jak się czujesz? **zu'muten** *va.*: j-m *etw.* ~ żądać, wymagać czego od k.; spodziewać się czego po kim; sich zuevvel ~ przecenić swe siły; **Zu'mutung** *f* (dziwne) żądanie.

[2 tuż obok, bliźnięto.

zunä'chst *ad.* 1 przedewszystkiem. **zu'nag'ig** *va.* zagwoździć.

zu'nähm *va.* zaszyć.

Zu'nahme *f* powiększenie się, przybywanie n, wzrost, przyrost m.

Zu'nahme *n* 1 nazwisko n. 2 przydomek m, przezwisko n.

zu'ndbar *a* zapalny; **Zü'ndbarkeit** *f* zapalnosc *f*; **zu'nden** I *va.* zapalić; *fig.* rozpalić, zelektryzować. II *vn.* (h) zapalić (zając) się; -d a pioramienny, elektryzujący; **Zu'nder**, -s *m* hubka, żągiew f; **Zü'nder**, -s *m* 1 zapalacz m. 2 mil. zapalnik; lont m.

zu'nd-holz, -höhlzchen *n* zapalka *f*;

-holzbüchse *f* pudełko na zapalki;

-hütchen *n* kapsla wybuchowa;

-kapsel *f* kapsla zapalna; -kerze *f* aut. świeca (zapalowa); -loch *n* zapalnik m, otwór lontowy; -pulver *n* podsyпка *f*; -röhre *f* zapalnik m; -schnur *f* lont m; -schwamm *m* hubka *f*;

-stoff *m* materia zapalna; -waren *pl* materiały zapalowe.

Zü'ndung *f* zapalenie n, zapłon m. **zu'nehmen** *vn.* (h) powiększać się, wzrastać; wzmagać się; wzbierać (o rzece); postępować, robić postępy; przybrać na wadze; tyć; der Tag nimmt zu, dnia przybywa; -d a przybywający, powiększający się.

zu'neigen *va.* (sich) przychylić się; sich seinem Ende ~ chylić się ku końcowi; *fig.* sich einer Sache ~ skłaniać się ku czemu; **Zu'neigung** *f* pociąg m, sympatja *f*.

Zunft, *pl* Zünfte *f* cech m; zż. kasta, kilka *f*, bractwo n; -geist *m* kastowości *f*; -genosß *m* członek cechu; -haus *n* siedziba cechu.

zu'nüttig *a* cechowy; **Zü'ntler**, -s *m* członek cechu.

Zü'nt-meister *m* cechmistrz m; -zwang *m* przzym cechowy, obowiązek należenia do cechu.

Zu'nge, *pl* -n *f* 1 język; (u wolu) ożór m; (u wagi) języczek m; die ~ klebt mir am Gaumen, sucho mi w gardle; j-m die ~ lösen, rozwiązać k. ostry; *fig.* eine scharfe ~ haben, mieć ostry język (ob. schweben i). 2 język, mowa *f*. 3 licht. język morski, solka *f*; **Zü'ngelchen**, -s *n* języczek m.

zu'ngeln *va.* syczc (o węzłach); liżać (o płomieniu)

Zu'ngen-band *n an.* węźdelko n;

-buchstabe *m* głoska językowa;

-drescher *m fam.* gaduła m; -fehler *m* wada języka; zu'ngenfertig *a* wygadany, wyszczekany; -fertigkeit *f* płynność mowy; łatwość wysławiania się; zu'ngensfürmig *a* językowaty;

-läumung *f* paraliz języka; -reiniger *m* myśliczka (łopatka) *f* do czyszczenia języka; -schaber *m* tyśczka do skrobienia języka; -schlag *m* *fig.* einen guten ~ haben, być wyszczekanym; -spitze *f* koniec języka

Zünglein, -s *n* języczek m.

zunü'cht(e) *ad.* ~ machen, zniewczyć, wniewczy obrócić; ~ werden, spełznąć na niczem; j-n ~ schlagen, zbić k. na kwaśne jabłko.

zu'nicken *va.* i *vn.* (h): j-m ~ skinąć na kogo, kiwnąć komu głową.

zunu'tze *ad.*: sich *etw.* ~ machen, wykorzystać co, skorzystać z cz.

Zu'oberst *ad.* na samym wierzchu;

das Unterste ~ kehren, przewrócić do góry nogami.

zu'packen *vn.* (h) schwycić. [*re.*

zupa'ß *ad.* ~ kommen, przyjść wpo-zu'pfen I *va.* targać (an den Haaren za włosy); skubać; j-n am Ärmel ~ szarpać k. za rękawy; zupf dich doch an deiner eigenen Nase I patrz swego nosa. II **Z-** n targanie, szarpanie; skubanie n.

Zu'pßeige *f* gitara *f*.

zu'pöpfen *va.* zakorkować.

Zu'ppf-leinwand *f* skubanka *f*, szarpienie *f* skubanka jedwabna

-wolle *f* skubanka wlniana.

zu'raten *va.* j-m ~ doradzać komu;

Zura'teichung *f* porada *f*.

zu'raunen *va.* szepnąć do ucha.

zu'rechnen *va.* 1 doliczyć. 2 j-m *etw.* ~ przypisywać co komu; **Zu'-rechnung** *f* 1 doliczenie n. 2 przypisywanie; zu'rechnungsfähig *a* poczytalny; nicht ~ niepoczytalny; **Zu'rechnungsfähigkeit** *f* poczytalność *f*.

zure'cht *ad.* należycie, w porządku, w dobrym stanie; -bringen *va.* ułożyć, uporządkować; -finden, sich ~ polapać (zorientować) się; trafić, znaleźć (drogę); -helfen *vn.* (h); j-m ~ pomóc komu, wskazać k. wyjście z ciężkiej sytuacji; -kommen *vn.* (sn); mit j-m, mit *etw.* ~ poradzić sobie, dać sobie radę z kim, z czymś dobieć z kim, z czym do ładu;

-legen *va.* ułożyć w porządku, przygotować; -machen *va.* przyrządzić (salatę *etc.*); przygotować; uporządkować; naprawić (suknię *etc.*); sich ~ przygotować się; (o kobietach) upudrować (umalować) się; -rücken *va.* posunąć na właściwe miejsce; *fig.* j-m den Tenncu (a. w porządku); *fig.* j-m den Kopf ~ nauczyć kogo rozumu; -weisen *va.*: j-n ~ wskazać komu drogę; oświecić, pouczyć kogo; zbesztać k.

Zure'chtweisung *f* 1 wskazywanie właściwej drogi; pouczenie; *fig.* upozornienie n; wymówka, bura *f*.

Zu'rede *f* namowa *f*; zu'reden I *vn.* (h); j-m ~ namawiać kogo. II **Z-** n namawianie n, namowa *f*.

zu'reiten I *va.* ujeżdżać (końa). II *vn.* (sn) podjechać (konno) (auf j-n de kogo); tüchtig ~ szybko jechać:

Zu'reiter *m* ujeźdźca m; **Zu'reitung** *f* ujeżdżanie n (koni).

zu'richten *va.* przyrządzić (potrawy); wyprawić (skóre); wykończyć (tkanie); obrabiać (kamienie); *ir.* j-n übel ~ urządzić, zbić, polewać kogo; **Zu'richter** *m* wyprawiać; wykończyć m; **Zurichterel** *f* wyprawialnia *f* (futer); **Zu'richtung** *f* przyrządzenie, wyprawianie; wykończenie n.

zu'riegeln *va.* zaryglować.

zu'rücen *vn.* (h): j-m (a. auf j-n) ~ gniewać się na kogo.

Zurschau'stellung *f* wystawienie na pokaz; popisywanie się czym.

zurü'ck *ad.* nazad, wtył, wstecz; zpowrotem; ~ 1 nazad! wróć się!

-beben *vn.* (sn) cofnąć się z przestraschu; -begeben, sich ~ wrócić; -behalten *va.* zatrzymać (u siebie).

Zurü'ckbehaltung *f* zatrzymanie n.

zurü'ck-bekommen *va.* dostać zpowrotem, odzyskać; -berufen *va.* odwołać; przywołać napowrót.

Zurü'ckberufung *f* odwołanie n (posła); wezwanie zpowrotem.

zurü'ckbezahlen *va.* zapłacić, zwrócić (dług); **Zurü'ckbezahlung** *f* zwrot m, zapłata *f*.

zurü'ck-beziehen, sich ~ odnosić się; -bezüglich *a* gr. zwrotny; -bleiben *vn.* (sn) pozostać w tyle; (o zegarku) spóźnić się; zu Hause ~ pozostać w domu; -blicken *vn.* (h) obejrzeć (oglądać) się; rzucić okiem wstecz; -bringen *va.* przynieść zpowrotem, przyprowadzić napowrót; *fig.* j-n ins Leben ~ przywrócić k. życie; -datieren *va.* podać datę wsteczną, antedatować; -denken *vn.* (h) myśleć przeniesić się w przeszłość; an seine Jugend ~ przypomniać sobie młode lata; -drängen *va.* odrzucić, wyprzeć (nieprzyjaciela); zepchnąć; *fig.* powstrzymać (łzy); -drehen *va.* odkręcić; -eilen *vn.* (sn) spieszyć zpowrotem, wracać popieszniej; -erbiten *va.* prosić o zwrot cz.; -erhalten *va.* dostać zpowrotem; -erobem *va.* odzyskać, złożyć napowrót; -erstatten *va.* zwrócić; -fahren I *vn.* 1 wrócić, jechać napowrót. 2 cofnąć się raptownie. II *va.* odwieźć napowrót; -fallen *vn.* (sn) upaść nawznak; in eine Krankheit ~ znnowo zachorować; an j-n ~

wrócić do k. (o m'jątku); **-fliegen** *vn.* (sn) lecieć napowrót; **-fliegen** *vn.* (sn) płynąć zpowrotem; **-fordern** *va.* żądać zwrotu.

Zurückforderung *f* żądanie zwrotu, upominanie się o zwrot.

zurückführen *va* I odprowadzić napowrót. 2 auf etw. ~ sprowadzić do c.

Zurückgabe *f* zwrot *m*; **zurückgeben** *va.* zwrócić, oddać zpowrotem.

zurückgehen *vn.* (sn) wrócić; iść wstecz a. zpowrotem; cofać się (*t. fig.*)

~ lassen, odesłać zpowrotem; die Preise (Aktien) gehen zurück, ceny (akcje) spadają; der Handel geht zurück, handel upada; auf die Quelle ~ siegać do źródła; **-geleiten** *va.* odprowadzić; **-gezogen** *a.* samotny, zdala od świata.

Zurückgezogenheit *f* usunięcie się od świata, zacizse, odosobnienie *n*.

zurückgreifen *vn.* (h) *fig.* auf etw. ~ wrócić do cz.

zurückhalten *va.* I zatrzymać; (*sich*) wstrzymać (się); j-n ~ *etw.* zu tun, powstrzymać k. od cz. 2 tańc, ukrywać; mit seiner Meinung ~ nie wypowiedzieć swego zdania; -d *a.* skryty, malomówny; powściągliwy, zamknięty w sobie; **Zurückhaltung** *f* I powściągliwość w mowie, skrytość *f*. 2 zatrzymanie, wstrzymanie *n*.

zurück-holen *va.* przynieść zpowrotem; pójść po co; **-jagen** *va.* odpedzić; **-kämmen** *va.* zaczesać wtył; **-kaufen** *va.* odkupić; **-kehren** *vn.* (sn) (po)wrócić; **-kommen** *vn.* (sn) I wrócić; auf etw. ~ wrócić do cz.; von seiner Meinung ~ zmienić swe zdanie. 2 podupaść; **-können** *vn.* (h) móc wrócić.

Zurückkunft *f* powrót *m*.

zurück-lassen *va.* zostawić (po sobie); keinen Zweifel ~ nie pozostawić żadnej wątpliwości; **-laufen** *vn.* (sn) biec napowrót; **-legen** *va.* I odkładać (pieniądze); odłożyć nabok; sich ~ przenieść się wtył. 2 ukończyć (szkołę etc.) 3 odbyć (podróż); eine Strecke Weges ~ ujść, przejechać kawał drogi; **-lehnen**, **sich** ~ przenieść się wtył; **-marschieren** *vn.* (sn) cofać się, wrócić; **-müssen** *vn.* (h) musieć wrócić.

Zurücknahme *f* odebranie napowrót; *fig.* cofnięcie, odwołanie *n*; zu-

rücknehmen *va.* odebrać, wziąć napowrót; sein Wort ~ cofnąć słowo.

zurück-prallen *vn.* (sn) odbić się, odskoczyć; *fig.* vor Schreck ~ cofnąć się z przestachu; **-reisen** *vn.* (sn) wracać z podróży; **-rufen** *va.* (przy)-wołać napowrót; *fig.* sich etw. ins Gedächtnis ~ przypomnieć sobie co;

-schallen *vn.* (sn) odzywać się echem, wydawać odgłos; **-schieken** *va.* odesłać zpowrotem; **-schieben** *va.* odsunąć; **-schlagen** *va.* I odeprzeć. 2 odgiąć, odwinąć (rękaw etc.); odrzucić (koldrę etc.); odbić (piłkę);

-schrecken *I va.* odstraszyc. II *vn.* (sn); vor etw. ~ wzdrgać się na co; **-schreiben** *va.* odpisać (komu); **-sehen** *vn.* (h) obejrzeć (oglądać) się;

-sehnen, **sich** nach etw. ~ tęsknić za czem; **-senden** *va.* odesłać zpowrotem; **-setzen** *va.* I odstawić na swoje miejsce; odłożyć nabok (wybrukowane towary). 2 *fig.* j-n ~ uposiędzić, poniżyć kogo; pominać *n* w awansie, uwłaszczać czym zasługom.

Zurücksetzung *f* uposiędzenie, uwalczanie (komu), pospónowanie; pominięcie *n* kogo w awansie.

zurück-springen *vn.* (sn) odskoczyć (wtył); **-stehen** *vn.* (sn) stać wtył; *fig.* hinter j-m ~ nie dorównywać komu (wczem); von etw. ~ odstąpić od cz.; **-stellen** *va.* postawić napowrót na swoje miejsce; odstawić, odłożyć nabok; cofnąć (zegar); mil. odrzucić.

Zurückstellung *f* odłożenie nabok; postawienie napowrót; odroczenie *n* (popisowco).

zurück-stoßen *va.* odepchnąć, odpychać (*t. fig.*); -d *a.* odpychać; **-strahlen** *I va.* odbijać. II *vn.* (sn) odbijać się (o promieniach); **-streifen** *va.* zakasać (rękaw); **-strömen** *vn.* (sn) płynąć nazad; tłumnie wracać; **-taumeln** *vn.* (sn) zatoczyć się wtył; **-telegraphieren** *va.* i *vn.* (h) odelegrafować; **-tragen** *va.* odmieść napowrót; **-treiben** *va.* odpedzić; **-treten** *vn.* (sn) cofnąć się (wtył); odstąpić od cz.; ustąpić, usunąć się (ze stanowiska, od spraw publicznych); aus einem Geschäfte ~ wystąpić z interesu; von einer Kandidatur ~ zrzec się kandydatury; in das Privatleben ~ wrócić do życia prywatnego, wycofać

się z życia publicznego; **-verlangen** *va.* żądać zwrotu; **-versetzen** *va.* przywrócić do dawnego stanu; sich ~ przenieść się myślą (w przeszłość); **-verweisen** *va.* odesłać (do komisji);

-wandern *vn.* (sn) wrócić; **-weichen** *vn.* (sn) cofnąć się; mil. chwiać się; **-weisen** *I vn.* (h i sn); auf etw. ~ wskazać na co, odwołać się do cz. II *va.* odeprzeć; odrzucić (co), nie przyjąć (prezentu); odprawić (kogo); jr. wyłączyć (świadka etc.); nie wykupić (wreksu).

Zurückweisung *f* odrzucenie, nie-

zurück-werfen *va.* odrzucić (piłkę, nieprzyjaciela); odbijać (promienie); **-wirken** *vn.* (h) działać wstecz; oddziaływać, reagować; **-wollen** *vn.* (h) chcieć wrócić; **-zahlen** *va.* zwrócić, zapłacić (dług); **-ziehen** *I va.* cofnąć (słowo etc.); odsunąć (krzesło); aus dem Umlauf ~ wycofać z obiegu. II *vn.* an (einen Ort) ~ wrócić do... III **sich** ~ usunąć się; sich von der Bühne ~ opuścić scenę; sich von den Geschäften ~ wycofać się z interesów; sich auf sich selbst ~ skupić się (ob. zurückgezogen). [wa].

Zurückziehung *f* cofnięcie *n* (słowo); **Zuruf** *m* I wołanie *n*. 2 okrzyk *m*, akklamacja *f*; **zurufen** *vn.* i *va.* j-m ~ wołać na kogo; einander ~ nawoływać się nawzajem.

zurüsten *va.* przygotować; **Zurüstung** *f* przygotowanie *n*.

zurzeit *adv.* w obecnej chwili, obecnie.

Zu'sage, *pl -n f* przyrzeczenie *n*, obietnica *f*; **zu'sagen** *I va.* I przyrzec, obiecywać. 2 j-m *etw.* auf den Kopf ~ oskarżać k. jawnie. II *vn.* (h) j-m ~ odpowiadać, przepaść komu do gustu; być komu na rękę.

zusammen *adv.* razem; **-arbeiten** *vn.* (h) razem pracować; **-ballen** *va.* (sich) zwijać (się) w kłębek; zebrać, zgromadzić (się); **-beißen** *va.*: die Zähne ~ zaciskać zęby; **-bekommen** *va.* zebrać (pieniądze etc.); **-berufen** *va.* zwołać; **-betteln** *va.* użybać; **-binden** *va.* związać; **-bleiben** *vn.* (sn) zostać razem; **-brechen** *vn.* (sn) runąć, upaść; zapaść się; seine Knie brechen unter ihm zusammen, nogi uginają się pod nim; **-bringen** *va.* znieść (do kupy); zebrać (pieniądze);

ulatwić spotkanie, skomunikować (dwie osoby); zbliżyć, pogodzić.

Zusammenbruch *m* runięcie, upadek *m* (domu handlowego), bankructwo *n*.

zusammen-drängen *vn.* (sich) stłoczyć, skupić (się); wyrażać się zwięźle; **-gedrängt**, **zwięzly** (styl); **zwarty**; **-drücken** *va.* ścisnąć; zgnieść stłoczyć; **-fahren** *I vn.* (sn) I jechać razem. 2 zderzyć się (o pociągach). 3 vor Schreck ~ przestraszyć (przez)ać się. II *va.* zwozić.

Zusammenfall *m* runięcie *n*.

zusammen-fallen *vn.* (sn) I runąć, zawałić się; sklesnąć; (o cieście) opadać; (o osobach) zmierznieć, schudnąć. 2 schodzie (zbiegać) się; **-falten** *va.* składać, złożyć (list etc.); **-fassen** *va.* polączyć, razem zebrać; objąć, ogarnąć; zebrać (myśli); kurz ~ streścić; **-fassend** *a.* obejmujący całość, zbierający części w całość, syntetyczny. [całość; streszczenie *n*.

Zusammenfassung *f* zebranie *n*.

zusammen-fegen *va.* zmieść (dług); **-finden**, **sich** ~ zejść (spotkać) się (z kim); **-flechten** *va.* spleść; **-flicken** *vn.* (sn) złatać; *fig.* skłecić skompiłować; **-fliegen** *vn.* (sn) zlecieć się; latać razem; **-fließen** *vn.* (sn) spłynąć, spływać.

Zusammenfluß *m* spływ, stek; zbieg *m* (von Umständen okolicości); ~ von Menschen, napływ ludzi; zbiegowisko *n*.

zusammen-frieren *vn.* (sn) przymarznąć; **-fügen** *va.* spoić, złączyć; **-führen** *va.* sprowadzić; polączyć; **-gehen** *vn.* I iść razem; *fig.* iść ręką w rękę z kim. 2 skurczyć się; (o ranach) zasklepić się; **-gehören** *vn.* (h) należeć do siebie, do tej samej rodziny; tworzyć całość; **-gehörig** *a.* należący do tej samej rodziny; tworzący całość; mający związek z czem, łączny.

Zusammengehörigkeit *f* łączność *f*; przynależność wzajemna.

zusammen-geraten *vn.* (sn) zejść (spotkać) się; *fig.* wszcząć bójkę; **-gesetzt** *a.* złożony; **-gießen** *va.* zlewać; **-grenzen** *vn.* (h) graniczyć z czem, stykać się.

Zusammenhalt *m* spistość, spójność, zwartość, konsystencja *f*; **zusammenhalten** *I va.* I trzymać w

kupie; sein Geld ~ nie trwonić pieniędzy; eine Zeitung ~ prenumerować gazetę do spółki. 2 porównywać. II *un.* (h) trzymać się razem (a. kupia); *fig.* pomagać sobie wzajemnie.

Zusammenhang *m* związek *m*; im ~ mit... w związku z (czem); ohne ~ bez związku; engen ~ untereinander haben, wiązać się ściśle ze sobą.

zusammenhängen, **-hängen** *vn.* (h) być w związku, łączyć się, mieć związek z czem; -d a powiązany, pozostający w związku z czem; stykający się ze sobą; spoisty; **-hanglos** a bez związku; **-hauen** *va.* porąbać na kawałki; rozgromić (armję); **-haufen** *vn.* zgromadzić; **-heften** *va.* zszyć, spiąć; **-holen** *va.* znosić (ze wszystkich stron); **-kaufen** *va.* skupywać; **-kitten** *va.* spoić kitem.

Zusammenklang *m* harmonia *f*. **zusammenklappbar** a -es Bett, łóżko składane; **-klappen** I *va.* składać (krzesło, łóżko etc.). II *un.* (sn) upadać ze znudzenia; **-kleben** I *va.* kleić. II *un.* (h) lepić się; **-kommen** *vn.* (sn) zejść (spotkać, zjechać, zebrać się; scharf mit j-m ~ poróżnić się z kim).

Zusammenkunft *f* zejście się, zebranie, spotkanie *n* się; zjazd *m*; **-lauf** *m* zbiegowisko *n*; zbieg *m*.

zusammenlaufen *vn.* (sn) zbiec (zbiegać) się (t. o materji); (o mleku) zwarzyć się; *fig.* das Wasser läuft im Munde zusammen, aż slinka idzie do ust; **-leben** *vn.* (h) żyć razem z kim;

Zusammenleben *n* (po)życie wspólne; **-legbar** a składany; **-legen** *va.* składać (list etc.); **sich** ~ składać (złożyć) się; **-leihen** *va.* napożyczać; **-leimen** *va.* zlepiać; **-lesen** *va.* nabierać; **-nähen** *va.* zszyć; **-nehmen** *va.* zebrać (karty etc.); alles zusammengenommen, wszystko razem wziąć; *fig.* seine Gedanken, Kräfte ~ zebrać myśli, siły; **sich** ~ wziąć się w kupę; przypinować się; **-packen** *va.* spakować razem; **-passen** I *va.* dopasować, dobrać. II *un.* (h) dobrać (dopasować) się; **sich** passen zusammen, dobrać się; **-pferchen** *va.* natłoczyć; **-pressen** *va.* ścisnąć, zbić, ścisnąć; **-raffen** *va.* pozierać; podkasać suknię; **sich** ~ wziąć się w kupę; **-rechnen** *va.* zli-

czyć razem; alles zusammengerechnet, wszystko razem wzięwszy; **-reimen** *va.* (sich) rymować (się); *fig.* **sich** ~ zgadzać się ze sobą; **-reisen** *vn.* (sn) podróżyć razem; **-rollen** *vn.* (sich) zwinąć (się) w kłęb; **-rotten**, **sich** ~ zebrać (zgrupować) się gromadnie (w celach buntowniczych); **-rücken** *va.* i *un.* przysunąć (się) do siebie; **-rufen** *va.* zwołać; **-scharren** *va.* zgarnąć; zbijać (pieniądze); **-schaudern** *vn.* (sn) wzdrygać się; **-schieben** *va.* zsunąć do kupy; **-schießen** *va.* I strzałami zburzyć, zniszczyć. 2 zebrać (pewną sumę) ze składek; **-schlagen** I *un.* (sn) zatrasnąć się; (za)walić się; die Wellen schlugen über ihm ~ fale pogrzebały go; *fig.* alles Unglück schlägt über ihn, różne nieszczenia wałę się na niego. II *va.* I die Hände über d'm Kopfe ~ zalamywać ręce, złapać się za głowę. 2 pozbijać, potrzaskać. 3 zbić razem, złożyć; złożyć (list etc.); zbijać (pieniądze); **-schließen** *vn.* (h); **gut** ~ zamykać się szczerlnie; **sich** ~ połączyć (złać) się; **-schmelzen** I *vn.* (sn) stopić się, topnieć (t. *fig.*). II *va.* stopić; **-schmieden** *va.* skuć; **-schmiegen**, **sich** ~ tulić się do siebie; **-schnüren** *va.* zasznurować; **-schrumpfen** *vn.* (sn) skurczyć się; **-schütten** *va.* zsywać na kupę; zlać; **-schweißen** *va.* spawać; **-setzen** *va.* zestawiać; składać.

Zusammensetzung *f* zestawienie; składowanie *n*; *chm.* skład *m*.

zusammen-singen *vn.* (h) śpiewać razem, chórem; **-sinken** *vn.* (sn) zapaść się; **-sitzen** *vn.* (h) siedzieć razem; **-sparen** *va.* zebrać przez oszczędność; **-sperrn** *va.* zamknąć razem.

Zusammenspiel *n* *te. sp.* zespół *m* (po)spinać; die Köpfe ~ szeptać między sobą; **-stehen** *vn.* (h) stać razem; należeć do jednej partji; *fig.* **sich** ~ być z kim w dobrej komitowie; **-stellen** *va.* zestawiać; *mil.* grupować.

Zusammenstellung *f* zestawienie. **zusammenstimmen** *vn.* (h) zgadzać się, harmonizować; mit etw. ~ licować z czem, pasować do cz.

Zusammenstoß *m* zderzenie (po-

ciągów etc.); starcie, zetknięcie *n*, styk *m*; *fig.* starcie, scysja *f*.

zusammenstoßen I *va.* uderzyć o siebie, trać; die Glaser ~ trać się kieliszkami. II *un.* (h i sn) I zderzyć się (o pociągach etc.); *fig.* uderzyć na siebie. 2 zetknąć się, stykać się; **-strömen** *vn.* (sn) spływać; tłumnie napływać.

Zusammensturz *m* runięcie *n*. **zusammen-stürzen** *vn.* (sn) runąć, zawałić się; **-suchen** *va.* ze wszystkich kątów pobierać; **-tragen** *va.* prznosić; kompilować; **-treffen** *vn.* (sn). I spotkać (zejść, zjechać) się. 2 zbiegać się, przypadać w jednym czasie.

Zusammentreffen *n* I spotkanie *n*. 2 zbieg *m* (von Umständen, okoliczności). 3 feindliches ~ starcie *n*. **zusammen-treiben** *va.* spędzać (bydło); *mys.* napędzać (zwierzynę); *handl.* Ausstände ~ ściągąć załogłość; **-treten** I *vn.* (sn) schodzić (zbiierać się; połączyć się z sobą; występować społem. II *va.* rozdeptać.

Zusammentritt *m* zebranie się (sejmu etc.); zejście *n* się, schadzka *f*.

zusammen-tun *va.* włożyć razem; **sich** ~ połączyć się; **-wachsen** *vn.* (sn) zrastać (zrosć) się; **-werfen** *vn.* zrzucić na kupę; zwalić, obalić; **-wickeln** *va.* związać, zwinąć; **-wirken** *va.* działać wspólnie; współdziałać; **-würfeln** *va.* zmieszać groch z kapustą; *bunt* -gewürfelte Gesellschaft, mieszane towarzystwo; **-zählen** *vn.* zliczyć; **-ziehen** I *va.* I (sich) ściągać (się); gromadzić (się); *mil.* koncentrować (się); **sich** ~ znieść się ein Gewitter ~ radować burzą. 2 dodawać (sumy). 3 skrócić; **sich** ~ skurczyć się. II *un.* (sn). 4 iść, maszerować razem. 5 sprządać się do jednego mieszkania; **-d** a ściągający (środek).

Zusammenziehung *f* I ściąganie *n*; *mil.* koncentracja *f*. 2 dodawanie *n* (sum). 3 skrócenie się, zwięźenie *n*.

zusammenzwängen *va.* napchać. **Zusatz** *m* dodatek; dopisek *m* (do listu etc.); *te.* wkładka *f*, dodatek (aktora do roli); ~ zu einem Testamente, kodycył *m*; **-antrag** *m* wniosek dodatkowy; **-gerät** *n* dodatki *pl*; **-steuer** *f* podatek dodatkowy. **zusätzlich** a dodatkowy.

zuscha'n den *ad.* ~ gehen (a. werden) zniszczyć (zepsuć) się; zginąć; *fig.* narobić sobie wstydu, okryć się hańbą; ~ machen, zniszczyć, unicestwić, udamnić; ~ reiten, zjechać (konia).

zuschauen *vn.* (h) przyglądać (przypatrywać) się (czemu).

Zuschauer *m* (-in) widz, spektator (-ka); **-plätze** *pl* miejsca dla widzów; **-raum** *m* widownia *f*. **zuschicken** *va.* nadać, przysłać; **Zuschickung** *f* przysłanie *n*. **zuschieben** *va.* zasunąć (firankę etc.); *j-m* etw. ~ podsunąć, przysunąć *k. co*; *fig.* *j-m* die Schuld ~ zwać na kogo winę.

zuschießen *va.* dodać (pieniędzy). **Zuschlag** *m* I dodatek *m*, dopłata *f*. 2 przybicie (na licytacji), przysądzenie *n* najwięcej dającemu. 3 domieszka, przymieszka *f* (do kruszców); **zuschlagen** I *va.* I zatrasnąć (drzwi etc.). 2 rzucić (k. pilkę). 3 przysądzić (komu na licytacji). II *un.* (h) 4 auf j-n ~ walić, uderzyć *k.* 5 zatrasnąć się.

Zuschlag-gebühr *f* opłata dodatkowa; **-karte** *f* kol. bilet dodatkowy.

zuschleppen *va.* przywleść.

zuschließen *va.* zamknąć na klucz; die Augen ~ zamknąć oczy. [ke].

zuschlafen *vn.* zapaść (na sprzącz-zschnappen *vn.* (sn) I zatrasnąć się. 2 nach etw. ~ chwycić schwycić *co*. **zuschneiden** *va.* przykroć, przykrawać; **Zuschneider(in)** *s* kroiczy(-ni); **Zuschneiderei** *f* pracownia kroiczej, kroiczyń. **Zuschmitt** *m* krój, fason; *fig.* pokrój *m*; istota *f*; sposób *m*.

zuschnüren *va.* zasznurować; *j-m* die Kehle ~ udusić kogo.

zuschrauben *va.* zastrubować.

zuschreiben *va.* I dopisać. 2 przypisywać (komu *co*); **sich** etw. ~ przypisywać sobie *co*; er hat es sich selbst zuzuschreiben, sam sobie winien.

zuschreiten *vn.* (sn); auf j-n ~ podejść, zbliżyć się do k.; tüchtig ~ żwawo chodzić.

Zuschrift *f* list *m*, pismo *n*; amtliche ~ pismo urzędowe.

zuschulden *ad.* *sich* etw. ~ kommen lassen, zawinąć w czem.

Zuschuß *m* dodatek (pieniędzy), dopłata; zapomoga, subwencja *f*.

zuschütten *va.* 1 zasypać (rów etc.). 2 dosyp(yw)ać (czego).
zu'sehen *vn.* (h) 1 przylgądać (przy-
patrywać) się. 2 doglądać, przypilno-
wać; -da *ad.* w oczach; er wird ~
magerer, on mizernieje w oczach.
zu'senden *va.* przysłać; Zu'sen-
dung *f.* przysyłanie n, przesyłka *f.*
zu'setzen *l va.* dodać(wać); dokładać
(z własnej kieszeni); sein ganzes Ver-
mögen ~ stracić, poświęcić cały ma-
jątek. II *vn.* (h): j-m hart ~ dokuczać
komu, dawać się k. w znaki; nalegać
na k.; j-m mit Bitten stark ~ naprzy-
krzać się komu próbami.
zu'sichern *va.* zapewnić, przrzec;
Zu'sicherung *f.* zapewnienie n.
zu'siegeln *va.* zapieczętować.
Zu'speise *f.* dodatki (do głównej po-
trawy), jarzyna (do mięsa).
zu'sperren *va.* zamknąć; zabary-
kadować, zatrasować.
zu'spielen *va.* rzucić (komu piłkę).
zu'spitzen *va.* zaostriżyć, przyciąć;
sich ~ kończyć się szpiczasto; *fig.* za-
ostriżyć się.
zu'sprechen *l va.* 1 j-m Mut ~ do-
dawać k. otuchy; j-m Trost ~ po-
cieszać k. 2 przysądzić; przyznać (ko-
mu nagrodę). II *vn.* (h) 3 przemawiać
(do k.); j-m freundlich ~ zachęcać k.
4 *fig.* der Flasche ~ zaglądać do kie-
liszka, dużo pić; (einer Speise) gehö-
rig ~ zjadać z apetytem.
zu'springen *vn.* (sn); auf j-n ~
przyskoczyć do k.; auf etw. ~ rzucić
się na co.
Zu'spruch *m* 1 przemawianie; do-
dawanie otuchy; pocieszenie n. 2 fre-
kwencja *f.*; wzięcie n; guten ~ haben,
cieszyć się dużą frekwencją (o kawiarni
etc.); dieser Arzt hat großen ~
ten lekarz ma wzięcie; (dieser Kauf-
mann) hat viel ~ ma liczną klientelę.
3 ~ finden, znaleźć oddźwięk, spotkać
się z uznaniem.
zu'spunden *va.* zaspuntować.
Zu'stand *m* stan m, położenie n; in
gutem -e, w dobrym stanie.
zusta'nde *ad.*: etw. ~ bringen, do-
prowadzić co do skutku; ~ kommen,
dojść do skutku; Zusta'ndekommen
n dojście do skutku.
zu'ständig *a* właściwy (sąd etc.);
przynależny; an -er Stelle, do kogo
należy, do właściwego urzędu etc.;

die -e Behörde, właściwa władza;
Zu'ständigkeit *f.* właściwość, przy-
 należność, kompetencja *f.* (sądu),
zusta'tten *ad.* ~ kommen, przydać
się; przyjść w samą porę.
zu'stecken *va.* 1 zapiąć szpilką. 2
j-m etw. ~ wetknąć co komu.
zu'stehen *vn.* (h): j-m ~ należeć do
k.; przysługiwać komu; das Recht
steht ihm zu, przysługuje mu prawo.
zu'stellen *va.* 1 zastawić (czem
drzwi), zabarykadować. 2 j-m etw. ~
doręczyć, dostawić co komu. Zu'stel-
lung *f.* doręczenie n, dostawa *f.*
Zu'stellungs-gebühr *f.* opłata za
doręczenie; -ort n miejsce a. miejscow-
ność dostawy; -urkunde *f.* dowód
doręczenia.
zu'stimmen *vn.* (h) zezwolić, przy-
stać, zgodzić się (na co); przychylić
się (do cz.); przytakiwać (czemu);
Zu'stimmung *f.* zgoda *f.*, zezwolenie.
zu'stopfen *va.* zatkać (dziurę); za-
cerować; zu'stopseln *va.* zakorkować.
zu'stoßen *l va.* zatrasnąć (drzwi).
II *vn.* (sn) zdarzyć się, przytrafić się.
zu'stören *vn.* (h): einem Ziele ~
dążyć do celu.
zu'strömen *vn.* (sn) napływać, do-
pływać, przypływać.
zu'stutzen *va.* przyciąć (gałęzie);
przykroić; *fam.* wytrasać.
zuta'ge *ad.* ~ bringen a. fordern,
wydobyć na światło dzienne, wyjawić;
~ kommen, wyjść najaw; es liegt ~
to jasne, jak na dłoni.
Zu'taten *pl* dodatki (krawieckie
etc.); *kuch.* przyprawa *f.* (do potraw).
zute'i'l *ad.* ~ werden, przyspać (ko-
mu) w udziale; j-m etw. ~ werden
lassen, użyć komu czego.
zu'teilen *va.*: j-m etw. ~ przydzie-
lić, wydzielić komu co, przyznać k.
(nagrodę); gerichtlich ~ przysądzić;
Zu'teilung *f.* wydzielenie, przydzie-
lenie n, przydział m.
zu'tragen *va.* 1 przynosić; donosić
komu. 2 sich ~ zdaryć (stać) się;
Zu'träger(in) s donosiciel(k)a; Zu-
trager'e'i *f.* donosicielstwo n.
zu'träglich *a* korzystny, pożytecz-
ny; zbagienny, zdrowy; der Gesun-
dheit ~ dobry dla zdrowia; Zu'träg-
lichkeit *f.* pożytek m, zbagiennność *f.*
Zu'tragung *f.* donoszenie n.
zu'trauen *va.* dowierzać, ufać; sei-

nen Kräften nicht viel ~ nie dowier-
zać swoim siłom; Zu'trauen, -s n
zaufianie n (zu j-m do k.); -erweckend
a budzący zaufanie; zu'traulich *a*
poufaly; Zu'traulichkeit *f.* poufalość.
zu'treffen *vn.* (h) sprawdzić (zistić)
się; okazać się trafnym, słusznym;
(Ihr Argument) trifft nicht zu, ...nie
przekonywa, nie jest trafny; -d a
słuszny, trafny; -denfalls *ad.* w da-
nym razie, ewentualnie.
zu'treten *vn.* (sn) przystąpić.
zu'trinken *vn.* (h): j-m ~ pić za
czyje zdrowie.
Zu'tritt m przystęp, dostęp, wstęp
m; bei j-m ~ haben, mieć wstęp do k.
zu'tuloh *a* usługny, nadskakujący,
przymijający się; Zu'tulohkeit *f.*
nadskakiwanie n, usługność *f.*
zu'tun *l va.* 1 zamknąć (oczy etc.);
kein Auge ~ oka nie zmrzyć; *fig.*
die Augen ~ umrzed. 2 sich j-m ~
wkradę się w czyje łaski; nadskakiwać
k. II Z- n przyczynienie się do cz.;
przyłożenie do cz. ręki; das ist ge-
schehen ohne mein ~ ja do tego ręki
nie przyłożyłem. ([czyja]).
zuu'ngunsten *ad.* na niekorzyść
zuu'nterst *ad.* na samym spodzie.
zu'verlässig *a* 1 pewny, niezawo-
dny, wypróbowany, na którym można
polegać, zaufania godny. 2 auten-
tyczny, prawdziwy; Zu'verlässig-
keit *f.* pewność; niezawodność; auten-
tyczność *f.*
Zu'versicht *f.* ufność *f.*; głębokie
przekonanie; niezachwiana nadzieja;
zu'versichtlich *a* ufny; pewny; Zu'-
versichtlichke'it *f.* ufność; pewność
f. siebie.
zu'ver'l *ad.* zanadto, zawiele; was
~ ist, ist ~ co zanadto, to niezdrowo.
zuvo'r *ad.* przedtem; dawniej;
wpród; kurz ~ niedługo przedtem.
zuvo'rderst *ad.* przedewszystkiem,
najsampród.
zuvo'rkommen *vn.* (sn): j-m ~
wyprzedzić, ubiec kogo; uprzedzić k.;
-d a uprzedzający, uprzedmy; Zu-
vo'rkommenheit *f.* uprzedzająca
grzeźność, uprzedność *f.*
zuvo'r'tun *va.*: es j-m ~ przewyż-
szyć kogo w czym.
Zu'wachs m przyrost, przychówek
m; (ein Rock) auf ~ na wzrost.
zu'wachsen *vn.* (sn) 1 zarastać, goić

(zabliźniać) się (o ranie). 2 przyrastać;
szn. przyspać w udziale.
Zu'wachststeuer *f.* podatek od przy-
rostu majątku.
zu'wandern *vn.* (sn) przywędrować.
zu'warten *vn.* (h) wycekiwać, za-
czekać; -d a wycekujeć.
zu'we'ge *ad.*: etw. ~ bringen, doko-
nać czego, doprowadzić co do skutku.
zu'we'l'en *ad.* czasem, czasami.
zu'weisen *vn.* (h) nastreczyć (klien-
tów); wyznaczyć, przydzielić komu
co; Zu'weisung *f.* przydzielenie n.
zu'wenden *va.* 1 (sich) skierować
(się); sich einem Orte ~ skierować
się dokąd; j-m den Rücken ~ odwró-
cić się od k. 2 j-m etw. ~ użyć,
udzielić komu czego, (obj)darzyć kogo
czem; j-m seine Liebe, sein Ver-
trauen ~ darzyć kogo miłością, za-
ufaniem; seine Freundlichkeit wandte
ihm alle Herzen zu, swoją uprzejmo-
ścią zaskarbił sobie wszystkich; einer
Sache seine Aufmerksamkeit ~ zwró-
cić na co uwagę; Zu'wendung *f.*
udzielenie, użyżenie, obdarzenie n.
zu'we'nig *ad.* mało.
zu'werfen *va.* rzucić (psu kość, ko-
mu spojzenia); zatrasnąć (drzwi);
j-m Beleidigungen ~ obrzucić k.
gradem obelg. 2 zasypać (rów).
zu'wider *ad.* i *ppr.* wbrew, przeci-
wie (czemu); der Verordnung ~
wbrew rozporządzeniu; das ist mir ~
to mnie wstrętem przejmuję, nie cier-
pie tego; -handeln *vn.* (sn) wykro-
czyć przeciw (czemu); działać wbrew
(czemu); Zu'widerhandlung *f.* wy-
kroczenie n; -laufend *a* sprzeczny.
zu'winken *vn.* (h) j-m ~ skinąć na k.
zu'zahlen *va.* dopłacić.
zu'zahlen *va.* doliczyć; j-m etw. ~
wyliczyć komu co (każdy grosz).
zuzei'ten *ad.* czasami, czasem.
zu'ziehen *l va.* 1 ściągać, ściągnąć,
zsunąć (firanki etc.). 2 wezwać; przy-
brać (do pomocy); j-n als Teilnehmer
~ przyjąć k. za współnika; einen Arzt
~ (za)wezwać (a. poradzić się) leka-
rza. 3 sich etw. ~ ściągnąć na sie-
bie; sich eine Krankheit ~ nabawić
się choroby; sich einen Tadel ~ na-
razić się na nagane; sich Feindschaften
~ narobić sobie nieprzyjaciół; sich
den Tod ~ zgotować sobie śmierć. II
vn. (sn) sprowadzić się; Zu'ziehung

f wezwanie, przywołanie, dobranie (pomocnika); unter ~ Ihrer Spesen, z doliczeniem kosztów; mit ~ (einer Nachbar) dobierając sobie a. przywołując...; **Zuzug** m I napływ m (osadników), migracja f, 2 mil. posiadki pl; **Zu zügler** m przybysz; ochotnik m; **zu züglich** ad. ~ der Kosten, der Spesen, wliczając kosztą, łącznie z wydatkami.

zwa'cken va. szczypać; fig. j-n zwicken i ~ skubać, dręczyć k.

Zwang, -(e)s m przymus; **gwalt** m (ob. antun 2); sich keinen ~ antun, nie krepować się; aus ~ z musu.

zwa'ngen va. ścisnąć; uciśkać, ugniatać (o ciastem obuwiu); sich durch etw. ~ przecisnąć się przez... **zwa'nglos** a i ad. I bez przymusu; (das Werk erscheint) in -en Helften, w zeszytach dowolnej objętości i w dowolnych odstępach. 2 (o osobach) niewymuszony, swobodny; **Zwa'nglosigkeit** f nieprzymuszoność; swoboda f.

Zwa'ngs-anleihe f pożyczka przymusowa; **-arbeit** f praca przymusowa; **-aushebung** f pobór przymusowy; **-enteignung** f przymusowe wywłaszczenie; **-erziehungsanstalt** f zakład przymusowo-wychowawczy, dom poprawy; **-jacked** f kaftan bezpieczeństwa; **-lage** f położenie przykry, bez wyjścia; **-landeplatz** m aw. lotnisko o postojach obowiązkowym; **zwa'ngsläufig** a fig. obowiązkowy; **-läufigkeit** f siła rzeczy; **-maßregel** f zarządzenie przymusowe; **-mittel** n środek przymusowy; **-verfahren** n jr. postępowanie przymusowe; **-verkauf** m sprzedaż przymusowa; **-versicherung** f ubezpieczenie przymusowe; **-versteigerung** f licytacja przymusowa; **-verwaltung** f zarząd przymusowy; **-vollstreckung** f egzekucja przymusowa; **zwa'ngsweise** ad. przymusowo, przemocą.

zwa'nzig I num. dwadzieścia. II f dwudziestka f; **Zwa'nziger** m młodziwiec dwudziestoletni.

zwa'nzig-fach, **-fältig** a dwudziestokrotny; **-jährig** a dwudziestoletni; **-mal** ad. dwadzieścia razy.

Zwa'nzigmarschein m banknot dwudziestomarkowy.

zwa'nzigte, a dwudziesty; **Zwa'n-**

zigstel n dwudziesta część; **zwa'nzigstens** ad. po dwudzieste.

zwar [cwar] ad. wprawdzie; und ~ a) mianowicie; b) a nawet; i to; und ~ nur, i to tylko.

Zweck, -(e)s, pl -e m cel m; zu welchem -e? poco? w jakim celu? zu diesem -e, w tym celu; das hat keinen ~ to jest bezcelowe; zum -e (einer Unterredung) celem...; zu öffentlichen -en, na cele publiczne (ob. heiligen); **zwe'ckdienlich** a służący do celu; skuteczny, celowy.

Zwe'cke, pl -n f dwie(cze)k m; **zwe'cken** va. przybi(ja)ć dwiekami; **zwe'ck-entsprechend** a celowy, odpowiadający celowi; **-los** a i ad. bezcelowy (-wo) **Zwe'cklosigkeit** f bezcelowość f; **-mäßig** a celowy, odpowiedni (ob. erachten); **Zwe'ckmäßigkeit** f celowość f.

zwecks ppp. celem (czego). **zwe'ckwidrig** a niezgodny z celem, nie odpowiadający celowi; **Zwe'ckwidrigkeit** f sprzeczność z celem.

zwei [cwai] I num. dwa, dwaj, dwie, dwoje, zu -(en), po dwu; es ist halb ~ jest pół do drugiego. II **Z-** f dwójka f. **zwei'armig** a dwuramienny; **-beinig** a dwunożny.

Zwei'-bund m pol. dwuprzymierze n; **-decker** m aw. dwupłatowiec m; **-deckschiff** n żeg. dwupokładowiec m; **zwei'deutig** a dwuznaczny; **-deutigkeit** f dwuznaczność f; **-drittelt-Mehrheit** f większość dwóch trzecich. (dwiuosiłowa.)

Zwei'er, -s m m dwójka f; **lódka zweierlei** a dwójaki; das ist ~ to są dwie różne rzeczy; auf ~ Weise, dwójaki sposobem.

zwei-fach, **-fältig** a podwójny; **-farbig** a dwubarwny, dwukolorowy.

Zwei'fel, -s m I wątpliwość f, powątpiewanie, wątpienie n; ohne ~ bezwątpienia; im ~ sein, powątpiewać; in ~ ziehen, podawać w wątpliwość; es besteht darüber kein ~ to jest pewne (ob. unterliegen). 2 niepewność f; **zwei'felhaft** a wątpliwy, niepewny; wahaję się, **Zwei'felhaftigkeit** f wątpliwość, niepewność f; niezdecydowanie n; **zwei'fello** a niewątpliwy, pewny; ad. niewątpliwie.

zwei'feln va. (h) wątpić, powątpiewać; an etw. ~ wątpić o czym.

Zwei'felsfall m wątpliwy wypadek; im ~ w razie powątpiewania.

zwei'felsohne ad. niewątpliwie.

Zwei'felsucht f sceptycyzm m; **zwei'felsüchtig** a niedowierzający, sceptyczny.

Zwei'feler m niedowierze, sceptyk m. **zwei'flügelig** a dwuskrzydły.

zwei'füßig a dwunożny.

Zwei'füßler m zwierzę dwunożne.

Zweig [cwaik] -es, pl -e m gałąź, gałązka; fig. gałąź f (nauki etc.); **-abteilung** f oddział m, sekcja f; **-anstalt** f oddział m filja f; **-bahn** f kol. bocznicą f; **-bank** f filja banku.

zwei'geleisig a dwutorowy.

Zwei'-gesang m duet m; **-gespann** n zaprzęg dwukonny; **zwei'gestaltig** a dwukształtny.

Zwei'g-geschäft n filja f, oddział I. **Zwei'g-leitung** f el. przewod bocznikowy; **-niederlassung** f filja f; **-verein** m stowarzyszenie filjalne.

zwei'händig a dwureki; mus. na dwie ręce; **Zwei'hufer** pl zwierzęta dwukopytne; **-hundert** num. dwieście; **-jährig** a dwuletni.

Zwei'kammersystem n pol. system dwuizbowy; **-kampf** m pojedynk m; **-kindersystem** n system dwójki dzieci.

zwei-köpfig a dwugłowy; **-mal** ad. dwa razy; **-malig** a dwurazowy, dwukrotny.

Zwei'-markstück n dwumarkówka f; **-master** m żeg. dwumasztowiec m.

zwei'-monatlich a dwumiesięczny; **-motorig** a dwumotorowy; **-phagis** a el. dwufazowy; **-polig** a dwubiękowy; **Zwei'rad** n bocykl m, dwukole n; **-räd(e)rig** a dwukolorowy; **-reihig** a dwurzędowy; **-ruderig** a dwuosłowy; **-schlaf(e)rig** a -es Bett, łóżko na dwie osoby; **-schneidig** a dwusieczny, obosieczny; **-seitig** a dwustronny; **-silbig** a dwugłoskowy; **Zwei'sitzer** m aw. płatowiec dwuosobowy; **s** tandem m; **-sitzig** a dwusiedzeniowy; **-spaltig** a dr. dwuspaltowy; **Zwei'spänner** m dwukonka f; **-sprachig** a w dwu językach, dwujęzyczny; **Zwei'sprachigkeit** f dwujęzyczność f; **-spurig** a dwutorowy; **-stimmig** a dwugłoskowy; na dwa głosy; **-stäckig** a dwupiętrowy; **-ständig** a dwugodzinny; **-ständig-**

lich a i ad. co dwie godziny; **-tagig** a dwudniowy.

zweit ad.: zu ~ w dwójkę.

Zwei'taktmotor m silnik dwuokresowy, dwuosobowy.

zweitau'send num. dwa tysiące.

zweite a drugi; **zwei'teilig** a dwuczłonny; **Zwei'teilung** f dwuczłonność f; podział na dwie części.

zwei'tens ad. po drugie.

Zweiweiberl' f dwużenstwo n.

Zwei'zack m dwuząb m; **zwei'zackig** a dwukończysty.

Zwei'zahl f (liczba) dwa, dwójka.

Zwei'zahn m dwuząb m.

zwei'zellig a dwuwierzszowy; dwurzędowy; **-züngig** a dwujęzyczny; fig. dwulicowy.

Zwe'rchfell n an. przepona f; **zwe'rchfellerschü'tternd** a fig. arcyśmierny, arcyżabawny.

Zwerg, -(e)s, pl -e m karzeł m; **zwe'rgartig** a karłowaty; **-baum** m drzewko karłowate; **-bildung** f karłowatość f; **zwe'rgenhaft**, **zwergig** a karłowaty; **Zwe'rgin**, pl -nen f karlica f; **Zwe'rgpalme** f palma karłowata.

Zwe'rsch(g)e, pl -n f sliwka f. [wy.

Zwi'ckbohrer m świder szczypcowy.

Zwi'ckel, -s m I klin m (w koszu). 2 narożnik m sklepienia; **-bart** m bródka, hiszpanka f.

zwi'cken va. I szczypać; den Bart ~ wyrwać szczypcykami włosy z brody; es zwickt mich im Leibe, rżnę mnie w brzuchu. 2 fig. dokuczać, męczyć; **Zwi'cker**, -s m binokle pl.

Zwi'ck-mühle f młynek m (gra); **-zange** f kleszcze ścinające.

Zwie'back, -(e)s, pl -e m suchar(ek).

Zwie'bel [cwi-] pl -n f cebula; **cebulka** f; **zwie'belartig** a cebulkowaty; **-geruch** m zapach cebuli; **-gewächs** n roślina cebulkowata; **-knollen** m cebulka f; **-soße**, **-tunke** f sos cebulowy; **-suppe** f zupa cebulowa.

zwie'bein I un. (h) czub cebul. II va. przyprawi(a)ć cebulą; fig. dokuczać (komu).

zwie'brachen va. radlić.

zwei'fach a podwójny.

Zwie'gespräch n dialog m; **-licht** n półmrok ni; im ~ o zmierzchu;

-spalt m, **-tracht** f rozdwojenie n, niezgoda, rozterka f; in ~ geraten,

poróżnić się; **zwie'apältig** a rozdwojony, w niezgodzie, w rozterce.

zwie'seln, **sich** ~ rozchodzić się widelkowato.

Zwi'(ll)ch, -s, pl -e m drelich m; **zwi'(ll)chen** a drelichowy.

Zwi'lling, -(e)s, pl -e m bliźniak m, bliźnię n; **-sbruder** m bliźniak m; **-sbaar** n para bliźniąt; **-sschwester** f bliźniaczka f.

Zwi'ngburg f zamek warowny.

Zwi'ng, pl -n f 1 klamra, szpona; skówka (u kija); **zwora** f. 2 kleszcze pl. **zwi'ngen** **ua** (sich) zmuszać, przymuszać (się); **zniewolić**; -d u zniewalający; **-de** Umstände, okoliczności naglące (force majeure).

Zwi'nger, -s m 1 obwód (obejście) warowny. 2 arena f (dla dzikich zwierząt). 3 ogrodzenie dla psów lub niedźwiedzi. 4 wieża warowna.

Zwi'ng-herr m despota, tyran m; **-herrschaft** f despotyzm m, tyranja f, **zw'nfker'n** un. mrugać (ocami).

Zwira, -s, p -e m nić f, nici pl; **zw'rne** I a niciany. II un. (h) nitkowac, skrecać nici.

Zwi'rn-aufwickele f nawijalnia f nici; **-faden** m nitka f; **-handschuh** m niciana rękawiczka; **-knäuel** m kłębek nici; **-maschne** f skrećarka dla przędzy; **-seide** f jedwab krecony; **-spitze** f korona niciany.

zwi'schen **ppr.** (po)między; ~ 6 und 7 Uhr, między szóstą a siódmą.

Zwi'schen-akt m międzyakt m, **pauza** f; **-deck** m międzypokład m; **-ding** n rzecz pośrednia; **zwi'schen-durch** ad. (po)przez; równocześnie; czasami; **-ergebnis** n sp. wynik tymczasowy; **-fall** m wypadek uboczny, epizod (który zaszedł w międzyczasy); **-feld**, **-gelände** n międzypole n; **-futter** n klejzonka, merla f; **-gang** m, **-gericht** n przystawka f, danie między piczystem a deserem; **-geschoß** n antresola f, półpietrze n; **-glied** n część pośrednia, ogniwo pośrednie; **-hafen** m port pośredni; **-handel** m handel pośredniczący; **-handler** m pośrednik m; **-handlung** f epizod m; **-landeplatz** m aw. lądowisko pomocnicze; **-landung** f przystań f; **-mahl(zeit)** f przekąska f; **podwieczorek** m (= Vesperbrot); **-mauer** f mur graniczny, wspólny, oddzielają-

cy; **-pause** f przerwa, pauza f; **-raum** m 1 przedział, odstępek, luz m; międzysłupie n. 2 odstępek (czasu); przerwa f; in kurzen -räumen, w krótkich przerwach; **-redner** m mówca przerywający drugiemu; **-ruf** m okrzyk przerywający; **-satz** m zdanie wtrącone; **-schicht** f warstwa pośrednia; **-spelse** f przystawka f; **-spiel** n te. intermezzo n; **zwi'schenstaatlich** a międzypaństwowy; **-station** f kol. stacja pośrednia; **-stock** m międzypietrze n, antresola f; **-stufe**, stopień pośredni; **-stunde** f pauza f; **-träger** m plotkarz m; **-umstand** m okoliczność uboczna; **wand** f ściana przedziałowa, przepierzenie n; **-zeit** f przerwa; in der ~ tymczasem, w międzyczasy; **-zinsen** pl odsetki narosłe.

Zwist, -es, pl -e m, **Zwi'tigkeit**, pl -en f spór, zatarg m, rozterka, waśń f; in ~ geraten, poróżnić się. **zwi'schern** I un. (h) świergotać, szczebiotać. II Z - n świergot, szczebiot m.

Zwi'tter, -s m dwupłciowiec, obojni(a)k, hermafrodyta m; **-bildung** f dwupłciowość f, obojniactwo n; **zwit-terhaft** a dwupłciowy; **-haftigkeit** f dwupłciowość f. **zwölf** I num. dwanaście; ~ Uhr, dwunasta godzina. II Z - f dwunastka f. **zwölfec** n dwunastokąt m. **zwölf-erlei** a dwanaścioraki; **-fach**, **-fältig** a dwunastokrotny. [f. **zwölf-fingerdarm** m dwunastnica; **zwölf-jährig** a dwunastoletni; **-malig** a dwunastokrotny; **-ständig** a dwunastogodzinny; **-ständig** a co 12 godzin (przypadający); **-te** a dwunasty; **Zwölfstel** n dwunasta część; **-tens** ad. po dwunaste.

Zyau n **chm.** cyjan m. **Zyklus** n [-klön] -s, pl -e m cyklon m. **Zyklus**, [-klöp] -en m cyklon m. **Zyklus**, pl -klen m cykl m, serja f. **Zylinder**, -s m 1 wałek, cylinder m. 2 (-hut m) cylinder (kapeluszy); **-keessel** m kocioł cylindrowy; **-uhr** f zegarek cylindrowy; **zyli'ndrisch** a cylindrowy.

Zyniker, -s m cynik m; **zynisch** a cyniczny; **Zynismus** m cynizm m. **Zypr'sse**, pl -n f bot. cyprys m. **Zypr'ssenhain** m laszek cyprysowy. z. Z. = **abr.** zurzeit, obecnie.

Tegoż Autora.

1. Nowa Mnemonika, czyli sztuka kształcenia i wzmacniania pamięci. Drugie wydanie.
2. Lectures et Conversations françaises (wyczerpane).
3. Kurs korespondencji handlowej w języku niemieckim z tłumaczeniem polskim. Drugie wydanie (wyczerpane).
4. Obszerny Słownik francusko-polski i polsko-francuski.
5. Słownik podręczny francusko-polski i polsko-francuski.

Głosy prasy polsko-francuskiej o tym słowniku.

Słownik francusko-polski i polsko-francuski prof. Kaliny bogactwem leksykalnym, umiejętnym i wyczerpującym opracowaniem tegoż, znacznie przewyższa dotychczasowe słowniki, nasze i zagraniczne, które posiadamy. Bogactwo cieniowań znaczeń, dobór przykładów i uwzględnienie najprzeróżniejszych dziedzin techniki współczesnej, stosunków handlowych i przemysłowych nadają słownikowi Kaliny szczególną wartość. Jest to praca nieoceniona i niezastąpiona.

Karol Appel

Profesor Uniwersytetu Warszawskiego.

„Kurjer Warszawski“ z d. 24 listopada 1931 r.

Z wyjątkowym zadowoleniem powitać należy ukazanie się w druku dzieła prof. Kaliny p. t. Słownik francusko-polski i polsko-francuski, w dwu okazałych tomach—wynik pracy kilkunastoletniej, pracy mozolnej i wytrwałej, dokonanej umiejętnie i ze znajomością gruntowną przedmiotu. Po szczegółowym zapoznaniu się z zawartością obu tomów dzieła, możemy stwierdzić bez

przesady, że słownik P. Kaliny zarówno bogactwem zebranego materiału, jak ściśle obmyślanym jego układem i podaniem objaśnieniami, przewyższa wszystkie podobne słowniki u nas znane, wydawane w kraju i zagranicą w ciągu wieku 19-go i do chwili obecnej. Oba słowniki P. Kaliny obejmują nie tylko materiał językowy, znany z dzieł poprzednich, ale także obfity zasób wyrazów nowszych, powstałych z rozwojem kultury w ostatnich kilku dziesiątkach lat. Autor gromadził wyrazy te w ciągu długiego szeregu lat, opatrywał je odpowiednimi znaczeniami, opartymi na gruntownej znajomości języków francuskiego i polskiego, dołączając przytem trafnie dobrane przykłady ich użycia, czerpane przeważnie z żywej mowy francuskiej i polskiej. W ten sposób do słowozbioru tych słowników weszły różne nowe wyrazy jako terminy naukowe, techniczne, handlowe, wojskowe, w ich liczbie nowotwory dzisiejsze, których nie posiadają słowniki dawniejsze.

Niewątpliwie też staną się one pomocą pożądaną i niezawodną dla każdego pragnącego posiadać znajomość języka francuskiego, a także dla oddających się głębszym studjom w dziedzinie filologii romańskiej.

Prof. Adam Antoni Kryński.

„L'Écho de Varsovie“ du 13 mai 1933.

Un événement linguistique. Le Dictionnaire du prof. P. Kalina.

Ce n'est pas exagérer que de parler d'événement. Tous les Français adonnés à l'étude du polonais, comme tous les Polonais à celle du français, ont déploré l'absence d'un dictionnaire complet, précis, adapté surtout aux besoins de l'existence contemporaine. Cette lacune est aujourd'hui comblée. Grâce en soient rendues au prof. P. Kalina dont le patient labeur, l'amour de notre langue et de notre culture et les hautes connaissances professionnelles nous ont valu le premier dictionnaire polono-français et franco-polonais vraiment digne de ce nom.

NOWY Słownik podręczny

niemiecko-polski i polsko-niemiecki
z wymową fonetyczną
zatwierdzony przez M. W. R. i O. P. do użytku szkolnego

opracował

PAWEŁ KALINA

b. profesor języka niemieckiego
w Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie

Neues Handwörterbuch

der deutschen und polnischen Sprache
mit Angabe der Aussprache

bearbeitet von

Prof. PAUL KALINA

Część druga

POLSKO-NIEMIECKA

Zweiter Teil: Polnisch-Deutsch

Wydanie trzecie. przejrzane i poprawione

W A R S Z A W A

Skład główny: Gebethner i Wolff. Zgoda 12.

SKRÓTY – ABKÜRZUNGEN.

- a Adjektiv, przymiotnik
 a. a. albo, oder
 abr. Abkürzung, skrót
 acc. Akkusativ, biernik
 ad. Adverb, przysłówek
 agr. rolnictwo, Landwirtschaft
 an. Anatomie, anatomia
 apt. aptekarstwo, Arzneikunde
 ast. astronomia, Sternkunde
 aut. Automobilwesen, automobilizm
 aw. awiacja (lotnictwo), Flugwesen
 bil. bilard, Billard(spiel)
 bot. botanika, Pflanzenkunde
 bud. budownictwo, Baukunst
 chir. chirurgia, Chirurgie
 chm. chemia, Chemie
 cj. Konjunktion, spójnik
 cz. czego, czemu
 dat. Dativ, trzeci przypadek
 daw. dawniej, ehemals
 dr. drukarstwo, Buchdruckerkunst
 el. elektryczność, Elektrizität
 ent. entomologia, Kerbtierlehre
 etc. et caetera, i tak dalej
 etw. etwas, coś
 f. Femininum, rzeczownik rodzaju żeńskiego
 fam. familiar, (wyraz) poufaly
 fig. figürlich, w przenośnym znaczeniu
 fiz. fizyka, Physik
 fot. fotografia, Photographie
 geo. geografia, Länderkunde
 geol. geologia, Erdgeschichte
 gm. gminny, popular, gemein
 gór. górnictwo, Bergbau
 gr. gramatyka, Grammatik
 handl. handlowy, kaufmännisch
 hut. hutnictwo, Hüttenkunde
 icht. ichtologia, ryboznawstwo, Fischkunde
 int. Interjektion, wykrzyknik
 jr. ironicznie, ironisch
 i-m, jemand(em), komu
 i-n, jemand(en), kogo
 jr. juristisch, prawniczy
 j-s jemandes, kogoś
 k. kogo, komu
 karc. karciarstwo, Kartenspiel
 kol. kolejnictwo, Eisenbahn
 kuch. kucharstwo, Kochkunst
 leś. leśnictwo, Forstkunde
 m. Masculinum, rzeczownik rodzaju męskiego
 mal. malarstwo, Malerei
 mat. matematyka, Mathematik
 mech. mechanika, Mechanik
 med. medycyna, Arzneikunde
 mil. militarisch, wojskowość
 min. mineralogia, Steinkunde
 mit. mitologia, Mythologie
 mus. Musik, muzyka
 myśl. myślistwo, Jagd
 n. Neutrum, rzeczownik rodzaju nijakiego
 num. liczebnik, Zahlwort
 np. na przykład, zum Beispiel
 ob. (z)obacz, siehe
 ogrodn. ogrodnictwo, Gartenbau
 opt. optyka, Lichtlehre
 orn. ornitologia, Vogelkunde
 pl. Pluralis, liczba mnoga
 poet. poetyczny, dichterisch
 pol. polityka, Politik
 pm. Pronomen, zaimek
 ptp. Präposition, przyimek
 prz. przysłowie, Sprichwort
 r. religia, Religion
 s. Substantiv, rzeczownik
 sp. sport, Sport
 szn. szersze znaczenie, im weitem Sinne
 t. także, auch
 te. teatr, Theater
 tech. technisch, (wyraz) techniczny
 tel. telefon, Fernsprechwesen
 tk. tkactwo, Weberei
 va. czasownik przechodni, zielendes Zeitwort
 vim. czasownik nieosobowy, unpersönliches Zeitwort
 vn. czasownik nieprzechodni, zielloses Zeitwort
 wet. weterynaria, Tierarzneikunde
 zeg. zegarmistrzostwo, Uhrmacherei
 zł. gwara złodziejska, Gauner- und Diebssprache
 zły. w złym znaczeniu, im üblen Sinne
 zo. zoologia, Tierkunde
 żart. żartobliwie, scherzhaft
 zeg. żeglarsstwo, Seewesen

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Objaśnienie znaków ideograficznych
Erklärung der bildlichen Zeichen

† przestarzały, veraltet

~ zastępują nagłówek artykułu lub też część bezpośrednio poprzedzającego wyrazu.

die Wiederholungszeichen dienen zum Ersatz eines Titelkopfes oder eines Teiles desselben

= (znak równania, Gleichheitszeichen) tak samo jak, gleich, ebenso wie

A

a I n: nie umieć ani a ani b, gar nichts wissen, höchst unwissend sein. II cj. und; aber; nie a nic, gar nichts. III ad. a tak, freilich, sicherlich. IV int. ah! eil

abazur, -u, pl -y m Lampenschirm
abdykacja f Abdankung, Thronentsagung f; abdykować *vn.* abdanken, abdizieren.

abecadło n Alphabet n; abecadłowy a alphabetisch.

abercacja f I Abweichung f (vom gewöhnlichen Zustande). 2 — umysłowa, Sinnesverwirrung f.

Abisynia f geo. Abessinien n; Abisyńczyk, -a, pl -cy m Abessinier; abisyński a abessinisch.

abituriert, -a, pl -nci m Abiturient
ablucja f Abwaschung; *rl.* Wäschung, Ablution f.

abnegacja f Verleugnung; Selbstverleugnung f; abnegat, -a, pl -aci m sich um sein Außeres und Bedürfnisse nicht kümmernder Mensch.

abominacja f Abscheu, Ekel m.

abonament, -u, pl -y m Abonnement n, Vorausbezahlung f (für Zeitschriften etc.); -owy a Abonnements;
abonent, -a, pl -nci m (-ka f) Abonent(in); abonować *va.* abonnieren.

Abraham, -a m Abraham; na łonie a, in Abrahams Schoß.

absolucja f Sündenvergebung; Freisprechung f; absolut, -u m das Unbedingte, Absolute; absolutnie ad. I durchaus, (ganz und) gar, absolut; ~ nic, gar nichts. 2 eigenmächtig; absolutny a I unbedingt, absolut. 2 eigenmächtig, unbeschränkt. 3 für

sich betrachtet. 4 völlig, vollkommen; absolutorium, pl -rja n Entlastung f; Absolutorium n; absolutystyczny a absolutistisch; absolutyzm, -u m Absolutismus m.

absorbcja f Absorption f; absorbować *va.* einsaugen, absorbieren, verschlucken, aufzehren; fig. in Anspruch nehmen; ausschließlich beschäftigen.

abstrahować *va.* abstrahieren; abstrahując, abgesehen von...

abstrakcja f Abstraktion f, abstrakter Begriff; abstrakcyjny a abstrakt; nauki -ne, abstrakte Wissenschaften.

abstynencja f Enthaltbarkeit, Abstinenz f; abstynent, -a, pl -nci m Abstinenzler, Temperänzler m.

absurd, -u, pl -y m Unsinn m, ungereimtes Zeug; sprowadzić co do -u, *etw.* ad absurdum führen; -alny a unsinnig, widersinnig, sinnlos.

absynt, -u m Wernut, Absinth m.

abszmak, -u m Nachgeschmack m.

aby cj. I damit, daß; um zu... (z *inf.*). 2 wenigstens, mindestens.

acan I, -a, pl -owie ob. waćpan.

aceton, -u m *chm.* Azeton n.

acetylen, -u m *chm.* Azethylen n; acetylenowy a: lampa -wa, Azetylenlampe f.

ach! int. Ach! Ah!

Achilles, -a m *mit.* Achilles; pięta -a, Achillesferse f.

achromatyczny a achromatisch

acz(kolwiek) cj. obwohli, obgleich.

Adam, -a m Adam; wyprowadzić co od -a i Ewy, bei Adam und Eva

anfängen; złożyć starego -a, den alten Adam ausziehen.
adamaszek, -szku, pl -szki m Damast m; **adamasskowy** a damasten.
adamowy a: jabłko -we, Adamsapfel m; w stroju -m, im Adamskostüm, nackt.
adaptacja f Anpassung, Adaptierung f; **adaptować** va. adaptieren.
Adela f Adele.
adept, -a pl -pci m Eingeweihter, Adept m; -ka f Eingeweihte, Adeptin.
adiunkt, -a, pl -kci m Amtsgehilf, Adjunkt m.
adulant, -a pl -nci m Adjutant.
administracja f Verwaltung, Administration f; **administracyjny** a Verwaltungs...; **administrativ**; **rada -na**, Verwaltungsrat m; **oynie ad.** auf dem Verwaltungswege; **administrator**, -a, pl -rzy a. -owie (-ka) Verwalter(in); **administrować** va. verwalten, administrieren.
admirać f Bewunderung f.
admiralicyja f Admiralität f; **admiralski** a Admirals...; okręt ~ Admiralschiff n; **admiralstwo** n Admiralswürde f; **admiral**, -a, pl -owie m Admiral m.
admirator, -a, pl -owie m Bewunderer, Verehrer m; -ka f Bewunderin f; **admirować** va. bewundern.
admonicyja f Verweis m, Vermahnung f.
adnotacja f Anmerkung f.
Adolf, -a m Adolf.
adonis, -a, pl -owie m Adonis, schöner Jüngling; Stutzer z.
adop(t)acja f Annahme an Kindesstatt, Adoption f; **adoptować** va. an Kindesstatt annehmen, adoptieren.
adoracja f Anbetung, Verehrung f; **adorator**, -a, pl -owie m (-ka) f Anbeter(in), Verehrer(in); **adorować** va. anbeten, verehren.
adres, -u, pl -y m Anschrift, Adresse f; pod moim -em, an meine Adresse; **fig.** to jest pod twoim -em, du bist gemeint, dir gilt es; ~ **dziękczynny**, Dankadresse; **adresat**, -a, pl -aci m Empfänger, Adressat; **adresować** va. mit Anschrift versehen, adressieren; **adresowy** a: księga -wa, Adressbuch
Adrianopol m geo. Adrianopol. (n. **adriatycki** a geo. adriatisch; **Adriatyk**, -u m Adriatisches Meer.

adwent, -u, pl -y m Advent m; **adwentowy** a: kaziene -we, Adventspredigt f.
adwersarz, -a, pl -e m Gegner m.
adwokacik, -a, pl -i m junger Advokat; **adwokacina**, pl -ny, pl -ny m schlechter Advokat, Winkeladvokat m; **adwokacki** a Advokaten...; **honorarium -e**, Advokatengebühr f; **izba -ka**, Anwaltskammer f; **adwokacyno** n Advokatur f.
advokat, -a, pl -aci m Rechtsanwalt, Advokat m; -ka f Advokatin f; -owa, -owej, pl -owe f Frau Rechtsanwältin; -ura f Advokatur, Rechtsanwaltschaft f, Advokatenstand m.
Adyga f geo. Etsch f (Fluß).
aerodynamika f Aerodynamik f; -lit, -u, pl -y m Aerolith m; -nauta m Luftschiffer m; -nautyczny a aeronautisch; -nautyka f Luftschiffahrt, Aeronautik f; -plan, -u, pl -y m Flugzeug n; -stat, -u, pl -y m Luftschiff n; -statyczny a aerostatisch; -statyka f Aerostatik f.
afekt, -u, pl -y m Affekt m, Leidenschaft; **Zuneigung** f; -acja f Ziererei, Affektation f, erkünsteltes Wesen; -ować un. erkünsteln, affektieren; -owany a erkünstelt, affektiert.
afery f Handel m, schiffliche Geschichte, Abenteurer n, Affäre f; **aferyzsta**, -ty, pl -ści m Industrieritter; Abenteurer; Schwindler m.
Afgańczyk, -a, pl -y m Afghane m; **Afganistan**, -u m geo. Afghaniстан n.
afisz, -a, pl -e m Theaterzettel m; -er, -a, pl -rzy m Zettelankleber m; **afiszować** va. zur Schau tragen; ~ sie, sich zur Schau stellen; ~ sie czym, mit etw. prunken.
aforyzm, -u, pl -y m Lehrspruch, Sinnspruch m; -owy a aphoristisch.
afront, -u, pl -y m Beschimpfung f, Schimpf m; **zrobić komu** ~ j-m einen Schimpf antun, j-n beschimpfen.
Afryka f geo. Afrika n; -nin, -a, pl -nie m Afrikaner; -nka f Afrikanerin f; **afrykański** a afrikanisch.
agat, -u, pl -y m min. Achat m; -owy a Achat...
agawa f bot. Agave, Baumaloe f.
agencja f Agentur f; **agencyjny** a Agentur...
agenda f Agende f; Notizbuch n.

agent, -a, pl -nci m Agent m; ~ **ubezpieczeń**, Versicherungsagent; -ka f Agentin f; -ura f Agentur f; -urowy a Agentur...; dom ~ Agenturgeschäft n.
agitacja f Aufwiegelung, Aufreizung, Agitation f; **agitator**, -a, pl -rzy m Aufwiegler, Wühler, Agitator m; **agitatorski** a aufwieglerisch; **agitować** un. 1 aufwiegeln, aufreizen, agitieren. 2 Propaganda treiben.
Agnieszka f Agnes f.
agonia f Todeskampf m, Agonie f.
agrafka f Agraffe, Spange f.
agrarjusz, -a, pl -e m Agrarier m; **agrarny** a agrarisch.
agresja f Angriff m.
agrest, -u, pl -y m Stachelbeere f; -owy a: sok ~ Stachelbeersaft m.
agresywny a angreiferisch, aggressiv.
agronom, -a, pl -owie m Ackerbaukundige(r), Agronom m; -iczka a landwirtschaftlich; **agronomia** f Agronomie, Landwirtschaftskunde f.
aj int. eil o weh!
ajencja, **ajent** ob. ajencja etc.
ajęci ad. gm. ob. jał hoho!
akacja f bot. Akazie f; **akacjowy** a Akazien...; **drzewo -we**, Akazienbaum akademicki a akademisch; dom ~ Studentenhaus; **kwadrans** ~ akademisches Viertel; **po -ku ad.** akademisch, auf akademische Weise; **akademik**, -a, pl -cy m 1 Akademiker, Hochschüler, Student m. 2 Mitglied n der Akademie der Wissenschaften; **akademia** f Hochschule; Akademie f (szuk pięknych der Künste, umiejtności der Wissenschaften); ~ **handlowa**, Handelsakademie; ~ **malarska**, Malerakademie.
akatołlicki a akatholisch.
akcent, -u, pl -y m 1 Akzent, Ton m, Tonzeichen n 2 Aussprache f; **mówić** czystym -em, eine reine Aussprache haben; ~ **czudzoziemski**, fremdartige Aussprache; -ować va. betonen, akzentieren; -owanie n Betonung, Tonbezeichnung f.
akcept, -u, pl -y m handl. Akzept n; **kredyt** za -em, Akzeptkredit m; -acji f Akzept n; **przedstawić** do -cji, zum Akzept vorzeigen; **zaoptrzyć** -cją, mit Akzept versehen; -ant, -a, pl -nci m Akzeptant m; -ować va. annehmen;

(trata) akceptieren; ~ **warunki**, auf die Bedingungen eingehen.
akces, -u pl -y m Beitritt m; **zgłosić** ~ seinen Beitritt erklären.
akcesoria, -iów pl Zubehör, Beiwerk n; te. Requisiten pl.
akcja, pl -je f 1 Aktion, Handlung f (t. te.); **mil.** ~ obronna, Verteidigung, Defensiv f; ~ **zaczepna**, Offensiv f. 2 Aktie f; ~ **imienna**, Namenaktie; ~ **na okaziciela**, Inhaberaktie; ~ **u-przywilejowana**, Prioritätsaktie; **akcje** poszły w górę, die Aktien sind gestiegen. 3 jr. Klage f; **wystąpić** z -ą przed sąd, eine Klage gegen j-n anhängig machen; **akcjonariusz**, -a, pl -e m Aktionär, Aktienbesitzer m; **zebranie -ów**, Aktionärversammlung f. [pl. **akcydensy**, -sów pl Nebeneinkünfte akcyjny a Aktien...; **towarzystwo -ne**, Aktiengesellschaft f.
akcyza f Verbrauchssteuer f.
akklamacja f Beifallsruf m, Akklamation f; **wybor** przez -e, Wahl durch Akklamation.
aklimatyzacyjny a ogród ~ Akklimatisationsgarten m; **aklimatyzować** va. (się, sich) akklimatisieren; **aklimatyzowanie** n Akklimatisation f.
akolita, -ty, pl -ici m Akoluth; **fig.** Helfershelfer, Genosse m.
akompaniament, -u, pl -y m mus. Begleitung f; ~ **na fortepianie**, Klavierbegleitung; **akompaniator**, -a, pl -owie m (-ka) f Begleiter(in); **akompaniować** va. begleiten (na fortepianie auf dem Klavier).
akonto, auf Abschlag.
akord, -u m 1 mus. Akkord m. 2 Vergleich, Vertrag, Akkord m; **pracować** (robić) na ~ im Akkord arbeiten; -owy a: **roboty -wa**, Akkordarbeit f.
akr, -u, pl -y m Morgen m Landes.
akredytywać va. beglaubigen, akkreditieren; **akredytywa** f Akkreditiv n, Kreditbrief m.
akrobata, -ty, pl -aci, -tów m Akrobat m; -tka f Akrobatin f; **akrobacyzma** a akrobatisch; **akrobatyka** f Akrobatik f.
akrostych, -u m Akrostychon n.
aksamit, -u, pl -y m Samt, Sammet m; -ka f Samtband n; -ny a samten, Samt...; **fig.** sehr sanft; ~ **głos**, volle und weiche Stimme.

akselbant, -u, pl -y m Achsel-schnur f.
akksjomat, -u, pl -y m Grundsatz m.
akt, -u, pl -y m 1 Handlung, Tat f; Akt m (pl Akte). *2 te. Akt, Aufzug m; (sztuka) w trzech -ach, ... in drei Aufzügen. 3 ~ wiary, Glaubensbekenntnis n. 4 Urkunde, Akte f, Schriftstück n; ~ darowizny, Schenkungsakte, -urkunde; ~ słubny, Trauschein m; ~ urodzenia, Geburtschein; ~ zejścia, Totenschein. 5 jr. ~ oskarżenia, Anklageschrift f; wy-ciąg z aktów, Aktenauszug m; akta, die Akten(stücke); złożyć do akt, zu den Akten legen. 6 mal. Akt m, nacktes Modell.
aktor, -a, pl -rzy m (-ka f) Schauspieler(in); -ski a Schauspieler..., schauspielerisch; -stwo n Schauspielkunst f; fig. Verstellung, Komodie f; **aktorzyca** f Komödiantin f; **aktorzyna**, -ny, pl -ny m Komödiant, schlechter Schauspieler.
aktualność f Zeitgemäßheit, Aktualität f; **aktualny** a aktuell, zeitgemäß; kwestia -na, Tagesfrage f.
aktuariusz, -a, pl -e m Versicherungsstatistiker m.
Aktywa, -wów pl Aktiva pl.
aktywność f Aktivität f; **aktywny** a aktiv; **aktywować** va. aktivieren.
akumulator, -a, pl -y m el. Akkumulator m; -nia f Akkumulatorenraum m; **akumulować** va. anhäufen, akkumulieren.
akurat ad. genau, pünktlich, akkurat; ~ dziesiąta, es ist Punkt zehn (Uhr); -ność f Genauigkeit, Pünktlichkeit f; -ny a genau, pünktlich.
akustyczny a akustisch; **akustyka** f Schallehre, Akustik f.
akuzer, -a, pl -rzy m Geburtshelfer m; -ia f Geburtshilfe f; -ka f Hebamme f; -ski a geburtshilflich, Hebammen...; sztuka -ska, Hebammenkunst f; -stwo n Geburtshilfe; Hebammenkunst f.
akwa-maryna f Aquamarin m; -rela f Aquarell n; -relista, -ty, pl -ści m Aquarellmaler m; -relowy a Aquarell...; -rium, pl -ria, -rów n Aquarium n; -tynta f Aquatinte f.
akwirować va. akquirieren, Stadt-reisender (Anzeigensammler, Versicherungsagent) sein.

Akwizgran, -u m geo. Aachen n.
akwizycja f Akquisition f; **zajmować** się -ją, akquirieren; **akwizytor**, -a, pl -rzy m Stadtreisender, Akquisi-tor m; ~ ogłoszeniowy, Anzeigensammler; ~ ubezpieczeniowy, Versicherungsagent m.
alabaster, -tru, pl -try m Alabaster m; **alabastrowy** a alabastern.
alarm, -u m Alarm, Lärm m; *mil.* ~ gazowy, Gasalarm; dzwonić, uderzyć na ~ Alarm läuten, schlagen; ~ pożarowy, Feueralarm m; -ista, -ty, pl -ści m Lärmbläser m; -ować va. alarmieren, Alarm blasen a. schlagen; -owy a Alarm...; -ujący a alarmie-rujący; przyrząd ~ Alarmapparat m; **wieść** -ca, beunruhigende, alarmie-ruende Nachricht.
alasz, -u, pl -e m Kümmelkör m.
alba f Albe f, Meßhemd n.
Albania f geo. Albanien n; **Albań-czyk**, -a, pl -y m Albanese m; **albański** a alban(es)isch.
albatros, -a, pl -y m orn. Albatros m.
albert, -a, pl -y m Keks m i n.
Albin, -a m Albin.
albo cj. 1 oder; albo... albo... ent-weder... oder... 2 ~ ja wem? was weiß ich? **albowiem** cj. denn.
album, -u, pl -y m i n Album n; -owy a Album...
alchemiczny a alchimistisch; **alchemik**, -a, pl -y m Alchimist m; **alchemia** f Alchimie f.
alcista, -ty, pl -ści m Altist; Brat-schenspieler; -tka f Altistin f.
ale 1 cj. aber; sondern; allein; nie tylko... ale także... nicht nur... sondern auch. II n ein Aber; to nie bez ~ es ist ein Aber dabei; nikt bez ~ niemand ist ohne Fehler. III int. ja, sicherlich; ale! ale! was ich sagen wollte! noch eins! das fällt mir gerade ein!
alegoria f Allegorie f, Sinnbild n; **alegoryczny** a allegorisch.
aleja, pl -je f Allee f.
Aleksander, -dra m Alexander.
aleksandryn, -u m Alexandriner m.
Aleksandryna f Alexandrine.
aleluja, pl -je f Halleluja n.
alembik, -a, pl -i m Destillierkolben
ależ ob. ale; aber; doch. [m. **alfa** f fig. ~ i omega, Alpha und Omega, Anfang und Ende.

alfabet, -u m Alphabet n; -yczny a alphabetisch.
Alfons, -a m 1 Alfons. 2 a -Zuhälter m; Alfred, -a m Alfred.
algebra f Algebra f; -iczny a algebraisch.
Alger, -u, w -rze m geo. Algier n; -ia f Algerien n; -czyk, -a, pl -y m Algierer; -ski a algierisch.
alibi n inv. Alibi n; wykazać swoje ~ sein Alibi beweisen.
alić, aliści cj. siehe (da)!
aligator, -a, pl -y m zo. Alligator, Kaiman m.
alimenta, -tów pl Lebensunterhalt m, Alimente pl; -cja f Verpflegung, Beköstigung f; -cyjny a Verpflegungs...
alizaryna f Alizarin n; **alizarynowy** a: atrament ~ Alizarintinte f.
alians, -u, pl -y m Bündnis n, Allianz f; **aliant**, -a, pl -nci m Verbündeter, Bundesgenosse m.
aliaż, -u, pl -e m Legierung f.
alienista, -ty, pl -ści m Irrenarzt m.
alkali n inv. Alkali n; -czny a alkalisch; **alkaloid**, -u m Alkaloid n.
alkierz, -a, pl -e m Alkoven m; -yk, -a, pl -i m kleiner Alkoven.
alkohol, -u, pl -e m Alkohol m; -iczny a alkoholisch; -ik, -a, pl -icy m Alkoholiker, Säufer m; -izm, -u m Alkoholismus m; -omierz, -a, pl -e m Alkoholometer n; -owy a alkoholowa f Alkoven m. [holisch.
alodialny a alloidal; **alodium**, pl -dia, -diów n Alloid(ium) n.
aloes, -u, pl -y m Aloë f; -owy Aloë...
Aloizy, -zego m Alois.
alonż, -u, pl -e m Ansatzblatt n; Anhang(szettel) m.
alopatia f med. Allopathie f.
alpaga f Alpaka m i n; **alpagowy** a Alpaka...
alpaka f Alpaka n (Neusilber).
alpejski a Alpen...; róża -ska, Alpenrose f; **alpinista**, -ty, pl -ści m Alpinist, Bergsteiger m; **alpinizm** -u m Alpensport, Alpinismus m.
Alpy, Alp pl geo. Alpen pl.
alt, -u m Alt m, Altstimme f.
altan(k)a f Gartenlaube f.
alternatywa f Alternative f.
altowy a Alt...; glos ~ Altstimme f; **altówka** f Bratsche f.
altruista, -ty, pl -ści m selbstloser

Mensch, Menschenfreund m; **altruistyczny** a altruistisch; **altruizm**, -u m Nächstenliebe f, Altruismus m.
altysta, -ty, pl -ści m ob. alcista.
alumiiniowy a aus Aluminium; **aluminium** n inv. Aluminium n.
alumn, -a, pl -owie m Alumne m; -at, -u m Alumnat n.
aluwialny a alluvial, angeschwemmt; **aluwium** n inv. Anschwemmung f, Alluvium n. [etw.].
aluzja f Anspielung f (do cz. auf Alzacja f geo. Elsaß n); **Alzatzczyk**, -a, pl -y m Elsaßer; **Alzacka** f Elsaßerin f.
alozja f licht. Alse f.
alun, -u m Alaun m; -iarnia f Alaunhütte, Alaunsiederei f; -ować va. mit Alaun behandeln; -owy a alauinig, alauinatig, Alaun...
amalgam(at), -u, pl -y m Amalgam n; fig. Gemisch n; **amalgamować** va. amalgamieren, verquicken; **amalgamowanie** n Amalgamierung
amant, -a, pl -nci m Liebhaber, Geliebter; te. pierwszy ~ erster Liebhaber; -ka f Liebhaberin, Geliebte f.
amarant, -u m Amarant m, Tausendschön n; -owy a amarantfarbig.
amator, -a, pl -rzy m (-ka f) Liebhaber(in); Dilettant(in); (na kunno) Kauflustige(r), Reflektant(in); -ski a Liebhaber... dilettantisch; teatr ~ Liebhaber-, Gesellschaftstheater n; po -sku ad. als Dilettant; -stwo n Liebhaberei f, Dilettantismus m; z -wa, aus Liebhaberei. [nenkleid n].
amazonka f Amazona f; **Amazonbaras**, -u, pl -y m Verlegenheit; Ungelegenheit; Schererei f; być w -ie, in Verlegenheit sein; narobić koma -u, j-m Ungelegenheiten, Schererei machen (ob. kłopot); -ować va. ~ kogo, j-m hinderlich (a. lästig) sein; ~ się, sich Ungelegenheiten machen; ~ się o kogo, sich um j-n bekümmern; **amazonasowy** a in Verlegenheit setzend; beschwerlich, lästig; umständlich.
ambasada f Gesandtschaft, Botschaft f; **ambasador**, -a, pl -rzy a -owie m Gesandter, Botschafter m; -rowa, -wej, pl -we f Gemahlin eines Botschafters; **ambadorski** a Botschafter...; **ambasadorstwo** n

antagonista, -y, pl -ści m Gegner, Widersacher; **antagonistyczny** a gegenrisch, widerstreitend; **antagonizm**, -u pl -y m Antagonismus m; **antalek**, -ika, pl -iki m Pflöchen n; **antalkowy** a: piwo -we, Faßbier n; **antarktyczny** a antarktisch, Südpolar...

antecedencje, **antecedensy**, -sów pl Antecedenzen pl, Vorleben n, Vergangenheit f.

antedatować *va.* zurückdatieren.

antek, -tka m Straßenjunge m.

antena f radio: Antenne f; ~ nadawcza, Senderantenne; ~ odbiorcza, Empfangsantenne; ~ ramowa, Rahmenantenne; ~ elowa, teowa, L., T-antenne.

antenat, -a, pl -aci m Vorfahr, Ahn; **antologia** f Gedichtsammlung, Blumenlese f.

Antoni, -ego, **Antoś**, -sia m Anton.

Antonina, **Antosia** f Antonie.

antraceny, -u m Anthrazen n.

antracyt, -u m Anthrazit m.

antrak, -u, pl -y m Karbunkel m.

antrak, -u, pl -y m Zwischenakt m; ~ *owwy* a Zwischenakts...

antrepryza f Unternehmung f; **wzięć w -ze**, (eine Arbeit, eine Lieferung) übernehmen.

antresola f 1 Zwischenstock m Halbgeschloß n. 2 (w kuchni etc.) Hängeschemel m.

antropolog, -a, pl -owie m Anthropologe(m); ~ *iczny* a anthropologisch; ~ *ia* f Anthropologie f.

antropometria f Anthropometrie, Messung f des menschlichen Körpers.

antrykot, -a, pl -y m Entrecôte f, Mittelrippenstück n.

antwerpia f geo. Antwerpen n.

anty-alkoholik, -a, pl -icy m Antialkoholiker; ~ **choleryczny** a: środek ~ gegen die Cholera wirkendes Mittel; ~ **chryst** m Antichrist, Widerchrist m; ~ **chrześcijański** a antichristlich, widerchristlich.

antyczny a antik.

anty-dot, -u, pl -y m Gegengift n;

-febryna f fiebertreibendes Mittel; ~ **fona** f kirchlicher Wechselgesang, Antiphon n.

antyk -u, pl -i m Antike f, alter Kunstgegenstand; *fig.* altmodischer Mensch; alte Schachtel.

antyklerikalny a antikerikal, **antyka** f dr. Antiqua(schrift) f, **antyk-wariat**, -u, pl -y m Antiquariat n; ~ **wariusz** m Antiquar; Alterchrödler; Antikenhändler; Buchkenner m; ~ **warnia** f Antiquariatsbuchhandlung f, Antiquariat n; ~ **warski** a antiquarisch.

antylopa f zo. Antilope f.

antymilitarny a militärföndlich.

antymon, -u m *chem.* Antimon n.

Spießglanz m.

antymonarchista, -y, pl -ści m Gegner der Monarchie.

antypapież m Gegenpapst m.

antypatia f Abneigung, Antipathie f, Widerwille m; ~ **antypatyczny** a antipathisch, widerwärtig.

antypiryna f Antipyrin n.

antypoda f Gegenfußler, Antipode

antyrządowy a regierungsföndlich.

antysemitcki a antisemitisch; ~ **-ta**, ~ **-ty**, pl -ci m Judenfeind, Antisemit;

-tyzm, -u m Antisemitismus m.

antyseptyczny a antiseptisch; ~ **antyseptyka** f Antiseptis f.

antyteza f Gegensatz m, Antithese f.

antyzydowski a judenfeöndlich.

anulować *va.* annullieren, widerrufen, für ungültig erklären; **anulowanie** n Annullierung f.

Anusia f Annschen.

anuz cj. wenn aber, gesetzt den Fall, daß; ~ **przjdzie**, wenn er aber kommt.

anyż, -u m Anis m; **anyżek**, -żku m Anissamen m; **anyżówka** f Anischnaps m.

anzeatycki a hanseatisch, Hansa...

aorta f anat. Aorta f, große Schlagader.

apanaż, -zy pl Apanage f, Jahrgelalt n (eines Prinzen).

aparatus, -u, pl -y m Apparat m, Vorrichtung f, Gerät n.

aparatura f Gerät n, Lichtbildgerät, Apparat f; ~ **dźwiękowa**, Tonapparat.

apartament, -u, pl -a m vornehme Wohnung, Appartement n.

aparycja f das Äußere.

apatia f Apathie, Gefühllosigkeit, Unempfindlichkeit, Gleichgültigkeit f;

apatyczny a apathisch, unempfindlich, gefühllos.

apel, -u m Aufruf, Appell m; **stanąć do -u**, beim Appell erscheinen; nie

stanąć do -u, beim Appell fehlen; **trabić na ~** Appell blasen; **zrobić ~** (do serca) appellieren an...

apelacja f jr. Berufung, Appellation f; **zalozyć -cję**, Berufung einlegen; **apelacyjny** a sąd ~ Appellationsgericht n; **apelant**, -a, pl -nci m Berufungskläger, Appellant m; **apełować** *vn.* Berufung einlegen, appellieren; ~ **do (czegoś)** honoru, appellieren an... *Inn.*

Apeyniy, -nin pl *geo.* die Apennin; **apetyczny** a appetitlich, einladend; **apetyt**, -u, pl -y m Appetit m; **smacznego -u!** wohl bekomm's! **mieć ~** Appetit haben; **wzbudzać ~** Appetit machen, erregen; *fig.* **mieć ~** na co, Lust zu etw. haben, auf etw. Appetit haben.

aplauz, -u, pl -y m Beifall, Applaus m, Beifallklatschen n.

aplikacja f 1 Fleiß m. 2 Vorbereitungszeit, Probezeit f. 3 Anwendung f. 4 -cje pl Aufnäharbeit, Applikationsstickererei f; **aplikant**, -a, pl -nci m Probekandidat; ~ **adwokacki**, Kandidat der Advokatur; ~ **sądowy**, Referendar f; **aplikatura** f mus. Applikatur f, Fingersatz m; **aplikować** *vn.* 1 beim Anwalt, beim Gericht praktizieren. 2 anwenden.

aplomb, -u m sicheres Auftreten, Aplomb m, Sicherheit f.

apodyktyczny a unwiderleglich; **apodiktisch**; keinen Widerspruch duldend.

apokalptyczny a apokalyptisch; *fig.* geheimnisvoll, rätselhaft.

apokryf, -u, pl -y m Apokryphe f, unechte Schrift; ~ **iczny** a unecht, Apokryph.

apolog, -lina m Apollo, [apokryph.

apolog, -u, pl -i m Fabel f; ~ **ia** f Verteidigung, Schutzrede, Apologie f.

apopleksja f Schlag m. Apoplexie f; **dość -sji**, vom Schläge gerührt werden; **apoplektyczny** a apoplektyk; **atak ~** Schlaganfall m; **apoplektyk**, -a, pl -y m Apoplektiker m.

aportować *va.* (o psach) bringen, apportieren; **aporty**, -tów pl Apport m, Herschaffen n durch Geisterhand.

apostata, -y, pl -aci m Abtrünniger, Abgefallener (von seinem Glauben), Apostat m; **apostazja** f Abfall m vom Glauben, von einer Partei.

apostołski a apostolisch; **dzieje -e**,

Apostelgeschichte f; **apostolstwo** n Apostolat n.

apostol, -a, pl -owie m Apostel m; ~ **ować** *vn.* das Apostelamt üben, Apostel sein.

apostrof, -u, pl -y m Apostroph m, Auslassungszeichen n; **apostrofa** f Ansprache, Apostrophe f; ~ **ować** *va.* apostrophieren, feierlich anreden.

apoteoza f Apotheose f; **apoteozować** *va.* vergöttern; bis in den Himmel erheben.

apreter, -a, pl -rzy m Richter, Appreteur m; **apretować** *va.* zurichten, appretieren; **apretowania** f Appreturtaal m; **apretownik**, -a, pl -cy m ob. apreter; **apretura** f Zurechtigung, Appretur f.

aprioryczny a apriorisch.

aprobata f Billigung, Genehmigung f; **Beifallklatschen** n.

aprobować *va.* billigen, guthießen, genehmigen, approbieren.

aprowizacja f Verproviantierung f; ~ **iczny** a urzęd ~ Proviantamt n.

apsyda f bud. Apsis, Chornische f.

apteczka f ~ *domowa*, Hausapotheke f, Arzneischrank m; **apteczny** a Apotheke...; **materiały -ne**, Apothekerwaren, Drogen pl; **skład ~** Drogenhandlung, Drogerie f.

apteka f Apotheke; ~ **rka** f Apothekerin f; ~ **rski** a Apotheker...; **rachunek ~** Apothekerrechnung (sehr hohe Rechnung); ~ **rstwo** n Apothekerkunst f.

aptekarz, -a, pl -e m Apotheker m; ~ **owa**, ~ **wej**, pl -we f Apothekerin, Frau f des Apothekers.

Arab, -a, pl -owie m Araber m; pl -y Araber m, arabisches Pferd.

arabesk, -u, pl -i m Arabeske f.

Arabia f Arabien n; **Arabka** f Araberin f; **arabski** a arabisch; **guma -ska**, Gummiarabikum; **arabszczyzna** f arabische Sprache, Sitten.

Aragonia f geo. Aragonien n.

arak, -u, pl -i m Arrak n.

arazier, -a, pl -owie m Festleiter, Arrangeur; **Anordner** m; **arazować** *va.* einrichten, arrangieren.

arbitr, -tra, pl -trowie m Arbitr, Schiedsrichter m.

arbitralność f Willkürlichkeit f; **arbitralny** a willkürlich, arbiträr.

arbitraż, -u m 1 Arbitrage f. 2 Schiedsspruch m.

arbutz, -a, pl -y m Wassermelone f; fig. dostac -a, einen Korb bekommen. arcaby ob. warcaby.

archa-icznosc f Altertümlichkeit f; -icny a altertümlich, archaisch; -izm, -u, pl -y m Archaismus m, veralteter Ausdruck.

archanielski a Erzengel...; archaniol, -a, pl -owie m Erzengel m. archeolog, -a, pl -owie a. -odzy m Archaolog, Altertumsforscher; -icny a archäologisch; -ia f Altertumskunde, Archäologie f.

archi-diakon, -a, pl -i m Archidia-konus m; -diecezja f Erzbistum n; -erej, -a, pl -owie m Erzbischof (der griechischen Kirche); -mandryta, -ty, pl -yci m Archimandrit m; -pelag, -u, pl -i m Archipel m, Inselgruppe f, Inselmeer n.

architekt, -a, pl -kci m Baumei-ter, Architekt m; -oniczny a archi-tektonisch; -onika f Baukunst, Archi-tektonik f; -ura f Baukunst. Archi-tekturna f; -uralny a zur Baukunst gehorig.

architraw, -u, pl -y m bud. Archi-trav, Querbalken m (über Säulen).

archiwalny a Archiv...; archiwis-ta, -ty, pl -sci m Archivar m.

archiwolta f bud. Archivolte f.

archiwum, pl -wa, -wów n inu. Archiv n; Archivgebäude n.

arcy-biskup, -a, pl -i m Erzbischof m; -biskupi a erzbischöflich; -bis-kupstwo n Erzbistum n; -dziele n Meisterstück, Meisterwerk n; -glupi a erzdumm; -kaplan m Erzpriester;

-kaplanswo n Erzpriesteramt n; -ksiazę m Erzherzog m; -ksiazęcy a erzhertzoglich; -ksiestwo n I Erzher-zogtum n. 2 Erzherzog samt Gemah-lin; -ksiestwa f Erzherzogin f; -ksie-zniczka f Erzherzogin f; -lote maus-gemachter Schurke; -niemity a in hohem Grade unangenehm; -nudny a tödlich langweilig; -smieszny a sehr drollig.

areka f bot. Arekapalme f.

arena f Arena f, Kampfplatz m.

arenda f Pacht f; puscić, wziac w -de, in Pacht geben, nehmen; -rka f Pächterin f; -rski a Pacht...

arendarz, -a, pl -e m Pächter m; -owa, -wej, pl -we f Pächtersfrau f; a-rendowac w pachten, in Pacht haben.

areometr, -u, pl -y m Aräometer n. areopag, -u m Areopag m (höchster Gerichtshof im alten Athen); fig. Ver-sammlung f ehrwürdiger Männer.

areszt, -u, pl -y m I Beschlag m, Be-schlagnahme f; polozyć ~ na (pensji etc.) Beschlag legen auf..., mit Be-schlag belegen; zdjac ~ den Beschlag aufheben. 2 Arrest m, Haft f; ~ do-mowy, Hausarrest, Stubenarrest; ~ obo-zytny, strenger Arrest; ~ osobity, Personalarrest; ~ szkolny, Nach-sitzen n (der Schüler), Arrest; odsia-dzanie ~ seine Strafe verbüßen. 3 Ar-rest-lokal, -zimmer n; osadzic w a-rezcie, wsadzic do -u, verhaften; wy-puscic z -u, freilassen; -ancki a Ar-restanten...; Sträflings...; -ant, -a, pl -nci m Arrestant, Gefangene(r), Häft-ling m; -antka f Arrestantin, Gefan-gene f; -owac va. (kogo) arrestieren, verhaften; (co) in Beschlag nehmen.

arfa f I Harfe f; przy dzwiękach ar-fy, unter Harfenklang. 2 Gittersieb n; arfiarka f Harfenspielerin f; arfiarz, -a, pl -e m Harfenspieler, Harfner.

[silber n]

argentan, -u m Argentan m, Neu-Argentyzna f geo. Argentinien n;

Argentyzcyk, -a, pl -ycy m Argenti-nier m; argentyński a argentinisch.

argument, -u, pl -y m Beweisgrund m, Argument n; -acja f Beweisfüh-rung, Argumentation f; -owac un-argumentieren.

argus, -a, pl -owie m Argus m, treu-er Wächter; -owe oczy, Argusaugen

aria f Arie f, Lied n. [pl

arka f Arche f; ~ przymierza, Bunde-slade f. [bung f, Bogengang m.

arkada f bud. Arkade, Bogenwöl- Arkadia f geo. Arkadien n.

arkana, -now pl Geheimmittel, Ar- kana, Geheimnisse pl.

arktyczny a arktisch, nördlich.

arkusik, -a, pl -i m kleiner Bogen.

arkusz, -a, pl -e m (papieru) Bogen m; ~ blachy, Blechtafel f; ~ druku, Druckbogen; -owy a: format ~ Bo-gen-form, -größe f.

arlekini, -a, pl -owie m Hanswurst m; -ada f Hanswurststreich m.

armata f Kanone f; armatni a Kano-nen...; ogien ~ Kanonenfeuer n; strzal ~ Kanonenschuß m; armator,

-a, pl -rzy m Schiffsseefrachter, Reeder

m; armatowiec, -wca, pl -wce m Kano-nenboot n; armatura f Armatur f; ~ samochodowa, Automobiliernar-maturen pl.

Armenia f geo. Armenien n; Ar-meńczyk, -a, pl -ycy m Armenier m; armenski a armenisch.

armia f Armee f, Heer n.

arnika f bot. Arnika f.

arogan-cja f Armaßung, Arroganz f; -cki a, -cko ad. anmaßend, arrogant.

arogant, -a, pl -nci m anmaßender, arroganter Mensch; -ka f anmaßendes, arrogantes Weib.

aromat, -u, pl -y m Aroma n, Wohl-geruch m; -yeczny a aromatisch, wohlriechend.

arpedzio n inu. mus. Arpeggio n; -wac un. arpeggieren.

arsenal, -u, pl -y m Zeughaus, Arse-nal n; fig. Rüstammer f.

arsenowodor, -oru m chem. Arsen-wasserstoff m; arsenowy a kwas ~ Arsensäure f.

arszenik, -u m Arsenik m; -owy a arsenikalig, Arsenik...;

arteria f Schlag-, Pulsader, Arterie f; fig. Verkehrsader f.

artezyjski a; studnia -ska, artesi-scher Brunnen, Bohrbrunnen m.

artre-tyczka f Gichtkranke f;

-tyczny a gichtisch, an Gicht leidend; bóle -ne, Gichtschmerzen pl; tyk, -a, pl -ycy m Gichtkranke(r); -tyzm, -u m Gicht f, Gliederkrankheit, Gelenk-entzündung f.

artykulacja f I Gelenk n, Artikula-tion f. 2 deutliche Aussprache.

artykulik, -u, pl -i m kleiner Arti-kel; kurzer Aufsatz; artykul, -u, pl -y m I Artikel, Aufsatz m (in Zeitungen); ~ wstepny, Leitartikel. 2 Artikel. Wa-re f; -y spożywcze, Lebensmittel, Vik-tualien pl; ~ wywozowy, Ausfuhrar-tikel.

artyle-ria f Artillerie f; ~ ciężka, lecka, schwere, leichte Artillerie; ~ gasienicowa, Raupenartillerie; ~ kona-na, reitende Artillerie; ~ obelznicza, Belagerungsartillerie; ~ przeciwlotni-cza, Flugzeugabwehrtillerie; -ryjski a Artillerist m.

artys-ta, -ty, pl -sci m Künstler; te.

Schauspieler m; ~ malarz, Maler m;

-tka f Künstlerin; te. Schauspielerin;

-tyczny a künstlerisch, Kunst...; dru-karnia -na, Kunstdruckerei f; dziele -ne, Kunstwerk n; kabaret ~ Kaba-rett; Brett n; swiat ~ Künstlerwelt f;

artyzm, u m Kunstfertigkeit f.

Arycyzki, -a, pl -ycy m Arier m; aryjski a arisch.

aryjka f Ariette f, kleine Arie.

arystokracja f Aristokratie f; Adel m; ~ finansowa, Geldaristokratie, Hochfinanz f; ~ rodowa, Geburtsadel m; -ta, -ty, pl -ci m Aristokrat m;

-tka f Aristokratin f; -tyczny a aris-tokratisch.

aryston, -u, pl -y m mus. Ariston n.

arytmetyczny a arithmetisch;

-tyk, -a, pl -ycy m Arithmetiker m;

-tyka f Arithmetik f.

arytmometr -u, pl -y m Arithmo-meter m i n, Rechenmaschine f.

as-, -a, pl -y m I As n. 2 sp., au. Meister, Star m, Große f.

asan, -a, pl -owie m Herr.

asceta, -ty, pl -ecim Asket m; ascetyczny a asketisch; ascetyzm, -u m Askese f, harte Selbstzucht.

aseku-racja f Versicherung, Assen-kuranz f (ob. ubezpieczenie); -racyjni a Versicherer...; Assekuranz...;

skladka -na, Assekuranzprämie f; to-warzystwo -ne, Versicherungsgesellschaft f; -rant, -a, pl -nci m Versiche-rer, Asssekurant m; -rowac wa. (sie, sich) versichern, assureurieren.

asensizacja f Verbesserung der Sa-nitätsbedingungen, Assanierung f;

-cyjny a: towarzystwo -ne, Abfuhr-gesellschaft; wóz ~ Abfuhrkarren n I asetyczny a apt. asetisch; asep-tyka f Asepsis f.

asesor, -a, pl -rzy a -owie m Asses-sor, Beisitzer m; -ski a Assessor...;

asfalt, -u m Asphalt m; ~ lany, Guß-asphalt; ~ prasowany, ubijany, Stampfasphalt; ~ sztywny, Kunstas-phalt; -owac va. asphaltieren; -owa-nie n Asphaltieren n; -owy a As-phalt...; roboty -we, Asphaltarbeiten.

asocjacja f Verbindung, Assozia-tion f; ~ wybrazen, Ideenverbin-dungsortowac va. assortieren. [dung.

asortyment, -u, pl -y m Auswahl f von Waren, Sortiment n.

aspiracja f I Einatmen; gr. Aspirie-ren n. 2 -cje pl Sehnen, Streben n;

mieć wysokie -cje, hoch hinauswollen (a. anstreben).

aspirant, -a, pl -nci m Anwärter, Aspirant m; -ka f Anwärterin f.

aspiryna f apt. Aspirin n.

astenia f med. Schwäche, Asthenie f.

aster, -tra, pl -try m bot. Aster f.

astma f Asthma n; -tyczny a asthmatisch; -tyk, -a, pl -ycy m Astmatiker m.

astralny a astral, Stern(en)...; ciało -ne, Astralleib m; lampa -na, Astral-lampe f.

astrolog, -a, pl -owie a. -odzy m Sterndeuter, Astrolog m; -iczny a astrologisch; -ia f Astrologie, Stern-deutung f.

astronom, -a, pl -owie m Astronom, Sternforscher m; -iczny a astronomisch; -ia f Sternkunde f.

asumpt, -u, pl -y m Anlaß; An-trieb m.

asygnacja f Anweisung, Assignation f; -riusz, -a, pl -e m Assignation-buch n; -ta f Assignate f; ~ kasowa, Kassenschein m.

asygnować va. anweisen.

asymetryczny a ungleichförmig.

asymilacja f Assimilation f; -lacyjny a Assimilations...; -lować va. (sie, sich) assimilieren.

Asyria f geo. Assyrien m; **Asyryjczyk**, -a, pl -ycy m Assyrier m; **asyryjski** a assyrisch.

asysta, asystencja f Assistenz f; Gefolge n, Begleitung f; **asystent**, -a, pl -nci m Gehilfe, Assistent; Begleiter; Hilfsgeistlicher; Assistenzarzt m; -ka f Gehilfin, Assistentin, Begleiterin f; **asystować** un. beiwohnen; ~ komu, j-n begleiten; j-m assistieren, helfen, Beistand leisten, beistehen; (kobiecie) den Hof machen.

Asyz, -u m geo. Assisi n.

atak, -u, pl -i m I Angriff m (ob. natarcie); ~ powietrzny, Luftangriff.

2 med. Anfall m (ob. apoplektyczny); -ować va. angreifen; ~ k., j-n be-lästigen, bestürmen; -ujący m An-grreiber m.

ataman, -a, pl -i m Kosakenhaupt-mann; Räuberhauptmann m.

atawistyczny a von den Vätern ererbt; **atawizm**, -u m Atawismus m, Erblichkeit f.

ateista, -ty, pl -ści m Atheist, Got-

tesleugner; -tyczny a gottesleugnerisch, atheistisch; **ateizm**, -u m Gottesleugnung f, Atheismus m.

atencja f Aufmerksamkeit; Ehrer-bietung f; być dla k. z wielką -cją, j-m große Aufmerksamkeiten erwei-sen.

Ateny, Aten pl geo. Athen n.

ates(at), -u m Zeugnis n, Attest m; **atestować** va. bescheinigen, bezeugen.

ateusz, -a, pl -e m Atheist m; -oatwo n Atheismus m; -owski a gottesleugnerisch, atheistisch.

atlas, -u, pl -y m Atlas m, Sammlung von Landkarten.

atleta, -ty, pl -ci m Athlet m; -tka f Athletin f; -tyczny a athletisch; -tyka f Athletik f; ciężka ~ Schwer-athletik.

atlas, -u, pl -y m Atlas m; -y, Seidenkleider pl; szkoda czasu i -u, da ist Hopfen und Malz verloren; -owy a Atlas.; fig. zart.

atmosfera f Atmosphäre f; **atmosferyczny** a atmosphärisch; opady -ne, Niederschläge pl.

atol, -u m Atoll n, ringförmige Koralleninsel.

atoll cj. dennoch, jedoch, doch.

atom, -u, pl -y m Atom n; -owy a Atom...; atomisch.

atonia f Schläftheit, Atonie f.

atrakcja f Anziehungskraft, At-traktion f; -cyjny a Anziehungs...; Attraktions...; siła -na, Anziehungskraft f.

atrament, -u, pl -y m Tinte f; ~ kopiowy, Kopiertinte; -owy a Tinten...; plama -wa, Tintenleck m.

atrofia f med. Atrophie f, Schwund

atropina f apt. Atropin n. [m.]

atrybucja f Befugnis f.

atrybut, -u, pl -y m Eigenschaft f, Merkmal, Kennzeichen, Attribut n.

Attaché m wojskowy, Militärattaché

atu n inv, **atut**, -u, pl -y m Trumpf m; fig. mieć wszystkie -y w ręku, alle Aussichten auf Erfolg haben; **atutować** un. trumpfen; **atutowy** a Trumpf...; kolor ~ Trumpffarbe f.

at(t)tycki a: attisch; sól -ka, attisches Salz, feiner Witz.

audiencja f Audienz f; otrzymać -cję, Audienz bekommen.

audytor, -a, pl -rzy m Zuhörer m:

-ium, pl -ria, -ów n inv. I Auditorium n, Hörsaal m. 2 Zuhörerschaft f. [m.] **augit**, -u, pl -y m Augit, Glanzkiesel **augiaszowy** a: ~we stajnie czyścić, den Augiasstall reinigen (eine große Unordnung beseitigen).

augur, -a pl -owie m Augur, Zeichendeuter, Wahrsager m.

august, -a m August, Clown m.

aukcja f Auktion, Versteigerung f.

aula f Aula f, Festsaal m.

aura f Luft f, Wetter n.

Aurelia f Aurelie f.

aurcola f Aureole f, Heiligenschein, Nimbus m.

auskultacja f med. Behorchen n, Auskultation f.

auspicje, -cjów pl Auspiczen pl; pod jego -cjami, unter seinen Auspiczen, unter seinem Schutze.

Austra-lijczyk, -a, pl -ycy m Australier m; -lia f geo. Australien n; -lka f Australierin f.

Austria f geo. Österreich n; **austrjacki** a österreichisch; -czka f Österreicherin f; **Austrjak**, -a, pl -cy m Österreicher m.

auszpiek, -u, pl -i m Aspik m.

autarchia f (samowystarczalność) Selbstgenugsamkeit, Autarkie f; **autarchiczny** a autark(isch), selbstgenugsam.

auten-tyczność f Echtheit, Urkundlichkeit, Authentizität f; **-tyczny** a urkundlich, echt, authentisch; **-tyk**, -u, pl -i m Echtes, Authentisches; Original n.

auto, pl -ta n Auto n.

autobiograf, -a, pl -owie m Selbstbiograph m; -iczny a autobiographisch; -ia f Autobiographie, eigene Lebensbeschreibung.

autobus, -u, pl -y m Autobus m.

autodafe n inv. Ketzerverbrennung f, Autodafé n. [n.]

Autogiro n aw. Autogyro(flugzeug)

autograf, -u, pl -y m Autograph n; -iczny a autobiographisch.

autokracja f Selbstherrschaft, Autokratie f; -ta, pl -ci m Autokrat m; -tyczny a autokratisch.

automat, -u, pl -y m I Automat m; ~ telefoniczny, Fernsprechausomat. 2 fig. willenloser Mensch; Maschine f; -yczny a automatisch.

automobil, -u, pl -e m Kraftwagen

m, Automobil n; -ista, -ty, pl -ści m Kraftfahrer, Automobilist m; -izm, -u m Automobil-wesen n, -sport m.

autono-miczny a autonom; -mista -ty, pl -ści m Autonomist, Anhänger der Selbstregierung; -mia f Selbstregierung, Autonomie f.

autopsja f Autopsie, Leichenschau f

autor, -a, pl -owie a. -rzy m I Urheber; Anstifter m. 2 (pisarz) Verfasser, Autor m.

autorament, -u, pl -y m Schlag m, Art f; (człowiek) starego -u, vom alten Schläge.

autor-ka f I Urheberin, Anstifterin. 2 Verfasserin f; -ski a Autor...; prawo -e, Urheberrecht n; -stwo n Urheberschaft, Autorschaft f.

autorytatywny a autoritativ.

autorytet, -u, pl -y m I Autorität f, Ansehen n. 2 maßgebender Fachmann, Autorität f; uchodzić za ~ als Autorität gelten.

autory-zacja f Genehmigung, Ermächtigung, Autorisation f; -zować va. ermächtigen, autorisieren.

autostrada f Auto-bahn, -straße f.

autosugestia f Autosuggestion, Selbstbeeinflussung f, Sicheinreden n.

autotypia f dr. Autotypie f.

awangarda f Vortrag m, Vorhut f.

awans, -u, pl -e m I Beförderung f (im Rang). 2 -e, entgegenkommende Schritte, Avancen pl; -ować un. I vorwärts gehen a. kommen; vorrücken; Fortschritte machen. 2 (na kapitana etc.) befördert werden.

awantaz, -u, pl -e m Vorteil m; zmienić się na ~ sich vorteilhaft ändern.

awantur-a f I Abenteuer n. 2 Szene f; zrobić komu -rę, j-m eine Szene machen; -nica f Abenteuerin f; -niczość f Abenteuerlichkeit f; -niczy a abenteuerlich; -nik, -a, pl -icy m Abenteuerer, Abenteuersucher; Händelsucher, streitsüchtiger Mensch; -ować się I Abenteuer suchen, ein abenteuerliches Leben führen. 2 Skandal machen; Handel suchen.

awaria f Havarie f, Seeschaden m.

awersja f Abneigung f, Widerwille

awia-cja f Flugwesen n; -tor, -a, pl -rzy m Flieger m; -tyka f Flugtechnik, Aviatik f.

nen Denkmittel geben, j-n durchgerben, j-m arg (übel) mitspielen.
balada *f* Ballade *f*.
balans, -u, pl -y *m* Balancierstange *f*; -jer, -a, pl -y *m* Wagenbalken, Balancier *m*; -ować *vn* balancieren, im Gleichgewichte (er)halten; ~ się, sich schwebend erhalten; -owanie *n* Balancierung *f*.
balaski pl Geländersäulen *pl*.
balast, -u *m* Ballast *m*; niepotrzebny ~ überflüssiger Ballast (in Büchern).
baldachin, -u, pl -y *m* Baldachin, Thron-, Bethimmel *m*. 2 *au.* Aufbau *m*.
balda-szek, -szka, pl -szki *m* bot. Dolde *f*; -szkowały *a* doldenförmig; -te rośliny, Doldenpflanzen *pl*. [*m.* baldrian, -u, pl -y *m* bot. Baldrian].
baleron, -u, pl -y *m* Blasenschinken *m*.
baleryna *f* Ballettänzerin *f*. [*m.* balet, -u, pl -y *m* Ballett *n*; -mistrz, -a, pl -e *m* Ballettmeister *m*; -nica, -niczka *f* Ballettanzers *f*; -nik, -a, pl -icy *m* Ballettänzer *m*.]
balistyka *f* Ballistik, Wurflehre *f*.
balia *f* Waschfaß *n*, Waschbütte *f*.
balcon, -u, pl -y *m* Balkon *m* (t. te.); pokój z -em, Balkonzimmer *n*; -owy *a*; drzwi -we, Balkontür *f*.
balneografia *f* Bäderkunde *f*; balneoterapia *f* Bäderbehandlung *f*.
balon, -u, pl -y *m* 1 Ballon, Luftballon *m*; ~ sterowy, Lenkballon; ~ na wuzgi, Fesselballon, 2 Glaskolben *m*; -ik, -a, pl -i *m* kleiner Ballon; ~ próbny, Probeballon *m*.
balotować *vn* ballotieren; balotowanie *n* Ballotieren *n*, Ballotage *f*.
balować *vn* Balle besuchen, geben; sich amüsieren; schwemeln, schleppen; -wicz, -a, pl -e *m* jemand, der auf Bälle läuft; -wy *a* Ball...; sala -wa, Ballsaal *m*; strój ~ Balloilette *f*, Ballanzug *m*.
balsam, -u, pl -y *m* Balsam *m* (t. fig.); -iczny *a* balsamisch, wohlriechend; -ować *vn* balsamieren; mit Wohlgeruch erfüllen; -owanie *n* Balsamierung *f*; -owy *a* Balsam...; ~ zapach, Balsamduft *m*; -we drzewo, Balsambaum *m*. [*de* *f.*].
balustrada *f* Geländer *n*, Balustrade *f*.
balwiernia *f* Barbierstube *f*; balwierz, -a, pl -e *m* Barbier *m*.
balaban, -a, pl -y *m* Schelle *f*.

balagan, -u, pl -y *m* 1 Jahrmarktstube *f*. 2 Wirrwarr *m*.
balagajka, -ly, pl -ly *m* Fuhrmann *m*.
balajajka *f* Balajajka *f* (russisches Musikinstrument).
balamució 1 *va.* betören; ~ kogo, j-n zu verführen suchen, j-m den Kopf verdrehen. II *vn.* die Zeit verträdeln; tändeln; **balamuctwo** *n* 1 Tändelei; Faselief. 2 Schwindelei; Verwirrung *f*.
balamut, -a, pl -uci *m* (-ka) *f* 1 Verführer(in). 2 Fasler, Schwätzer(in). 3 (gmtawca) Wirrkopf *m*; -ny *a* 1 verführungsüchtig. 2 (niejasny) verworren, unklar, konfus.
Balkany, -nów *pl* geo. der Balkan; die Balkanländer.
Baltyk, -u, *m* geo. die Ostsee *f*; baitycki *a* baltisch.
baluszyc *va.* ~ oczy, die Augen aufsperrn, weit aufreißen.
balwan, -a, pl -y *m* 1 Klumpen, Block *m*; ~ soli, Salzklumpen; 2 (morski) Woge, Welle *f*. 3 Götzenbild *n*, Abgott *m*. 4 ~ ze śniegu, Schneemann *m*. 5 Perückenstock *m* (des Friseurs); *fig.* Tolpel, Klotz *n*.
batwanic *va.* in Wogen aufwirbeln; ~ się, aufbrausen, wogen.
batwochwal-ca, -cy, pl -cy *m* Gotzendienstler *m*; -czo *ad.* abgöttisch; -czy *a* götzendienerisch, abgöttisch; -stwo *n* Götzendienst *m*, Abgötterei *f*.
balyk: na -u chodźcie, czolgać się, auf allen vieren gehen, kriechen.
bambus, -u, pl -y *m* bot. Bambus *m*; Bambusrohr *n*; -owy *a* Bambus...; -ówka *f* Bambusstock *m*.
banalność *f* abgedroschenes Zeug.
Banalität; **banalny** *a* abgedroschen, banal.
banialuki *pl* ob. banialuki.
banan, -a, pl -y *m* Banane *f*.
banda *f* Bande *f*.
bandaż, -a, pl -e *m* Binde, Bandage *f*; ~ rupturowy, Bruchband *n*; -ować *va.* bandagieren -ysta, pl -ści *m* Bandagist *m*.
bande-ra *f* Flagge *f*; ~ kupiecka, Handelsflagge; -rka *f* Fähnchen *n*.
bandero-la *f* Banderole *f*; -lować *va.* banderolieren.
bandolet, -u, pl -y *m* Bändelner *n*, Schulterriemens *m*.
bandos, -a, pl -y *m* fremder, gemie-

teter Schmitter; -ka *f* fremde, gemietete Schmitterin.
bandu-ra *f* 1 *mus.* Kosakenlaute *f*. 2 (ciemiejsha) Tolpel *m*; -rzysta, pl -ści *m* Kosakenlautenspieler *m*.
bandy-cki *a* Banditen...; napad ~ Raubüberfall *m*; -ta, pl -ci *m* Bandit, Räuber *m*; -tyzm, *m* Banditenwesen *n*.
bania, pl -nie, bań *f* 1 Ballon, Kolben *m*; Kürbisflasche *f*, bauchige Kanne; ~ do mleka, Milchkanne *f*. 2 (dynia) Kürbis *m*. 3 bud. Kuppeldach *n*.
banialuki, -luk *pl* Faseleien *pl*; pleśń ~ dummes Zeug reden.
bianasty *a* bauchig, kugelförmig.
banicja *f* Verbannung, Acht *f*; banita, pl -ici *m* Verbannter *m*.
bank, -u, pl -i *m* 1 Bank *f*; ~ handlowy, państwowy, Handels-, Staatsbank; (w Rzeczy) Reichsbank; ~ spółek zarobkowych, Genossenschaftsbank; miejscowość posiadająca ~ Platzbank. 2 *karc.* Bank; rozbić, tryznać ~ die Bank sprengen, halten; -ier, -a, pl -rzy -rów *m* Bankier; *karc.* Bankhalter *m*; -ierski *a* Bank...; Bankier...; po -iersku *ad.* bankiermäßig; -ierstwo *n* Bank- und Wechselgeschäft *n*.
bankiet, -u, pl -y *m* Bankett, Festmahl *n*; -nik, -a, pl -icy *m* Zecher, Schmauser *m*; -ować *vn* schmausen, bankettieren; -owy *a* Bankett...; -owanie *n* Schmausen *n*.
banknot, -u, pl -y *m* Banknote *f*.
banko *inv.* Bank; grać ~ die ganze Bank halten.
banko-wiec, -wca, pl -wcy *m* Bankbeamte(r) *m*; -wość *f* Bankwesen *n*; -wy *a* Bank...; dom ~ Bankhaus *n*.
bankructwo *n* Bankrott *m*; ~ podstepne, der betrügliche Bankrott; ogłoszenie -a, Bankrotterklärung *f*.
bankrut, -a, pl -uci *m* Bankrottierer *m*; -ować *vn* bankrottieren, Bankrott machen.
bant, -u, pl -y *m* bud. Spannriegel *m*.
banika pl -i, baniek *f* 1 Kanne, Kannchen *n*; ~ do mleka, Milchkanne *f*; ~ do oliwy, Ölkanne *f*; ~ blaszana, Blechgefäß *n* (für Flüssigkeiten). 2 (Wasser-, Luft-) Blase *f*; ~ mydlana, Seifenblase. 3 *med.* Schrópkopf *m*, Schrópfglas *n*; -ki

cięte, suche, blutige, trockene Schrópköpfe; -ki stawić, schrópfen.
baobab, -u, pl -y *m* bot. Baobab, Affenbrottbaum *m*.
bar⁴, -u, pl -y *m* Stehbierhalle *f*.
bar², -u *m* Barium *n*.
barak, -u, pl -i *m* Baracke *f*.
baran, -a, pl -y *m* 1 Schafbock, Widder *m*; nosić, wziąć k. na -a j-n huckepack tragen. 2 *fig.* Schafskopf *m*. 3 (kafar) Mauerbrecher; Rammblock *m*; -ek, -nka, pl -nki *m* Lamm, Lämmchen *n*; ~ wjelczony, Osterlamm; ~ w wilczej skórce, ein Wolf in Schafskleidern. 2 -nki *a* Schafpelz *m*; b) (chmurki pierzaste) Schäfchenwolken *pl*.
bara-n *a* Schafbock..., Schaf...; *fig.* głowa -a, Schafskopf *m*; -nieć, -eje, -iał *vn* dumm werden; verblüfft (a. ganz verduzt) sein; -nieć, -cia, pl -ta *n* Lämmchen *n*; -nina *f* Hammeleisch *n*, Hammelbraten *m*; -nkowy *a* Schafspelz...
barasz-ki, -ków *pl* Possen *pl*, -kować *vn* Possen treiben, schäkern, scherzen; die Zeit verträdeln.
Barbara *f* Barbara.
barbaryzm, -u *m* Barbarismus *m*, Sprachwidrigkeit *f*.
barbarzyn-ca, -cy, pl -cy *m* Barbar, Unmensch *m*; -ski *a* barbarisch, unemenschlich, grausam; -stwo *n* Barbarei, Grausamkeit *f*.
Barcelona *f* geo. Barcelona *n*.
barchan, -u, pl -y *m* Barchent *m*, -owy *a* von Barchent.
barciowy *a*: miód ~ wilder Honig, barczyws-tość *f* Schulterbreite *f*; -ty *a* breitschulterig.
barć, -ci, pl -cie *f* Nest der Waldbiene; Flugloch *n* im Bienenstocke.
bard, -a, pl -owie *m* Barde, Dichter *m*, alteltischer Sänger.
bardysz, -a, pl -e *m* Streitaxt *f*.
bardzo *ad.* sehr; ~ kochać, heftig lieben; ~ komu dokuczać, j-m arg zu setzen; **bardziej**, mehr; coraz ~ immer mehr; im ~ tym ~ je mehr, desto mehr; tym ~ że, um so mehr als...
bariera *f* Schlagbaum *m*, Barriere *f*.
barka *f* Barke *f*, Barkschiff *n*.
barkarola *f* Barkarole *f*, Gondelied *n*.
barki, -ków *pl* Achseln, Schultern *pl*; *fig.* wszystko spoczywa na jego bar-

kach, alles fällt ihm zur Last; barkowy a Achsel-, Schulter...
barłóg, -ogu m Strohlager n, elendes Lager; schmutziges Bett:
barograf, -u, pl -y m Barograph m.
Barometruhr f. [Barock...]
barok, -u m Barockstil m; -owy a barometer, -u, pl -y m Barometer n i m; ~ podnosi się, spada, das Barometer steigt, sinkt; -yyczny a barometrisch.
baron, -a, pl -owie m Freiherr, Baron m; -et-, a, pl -eci m Baronet m; -owa, -wej, pl -we f Baronesse, Baronin f; -owski a Barons..., freiherrlich; -ostwo n 1 Baronie, Freiherrschaft f, 2 der Baron und seine Gemahlin, freiherrliches Ehepaar; -ówna, -ny, pl -ny, wien f Baronesse f.
baroskop, -u, pl -y m Baroskop n.
barszcz, -u, pl -e m 1 Barschtch, rote Rübensuppe; ~ malorosyjski, russische rote Rübensuppe; fig. rura do ~u, Topfel, Gimpel m. 2 bot. Bärenklau m.
Bartek, -tka m Bartel.
Bartłomiej, -a m Bartholomäus.
bart-ne, -go n Zeidelzins m; -nic-two n Bienenzucht f; -niczy a Zeidel...; -nik, -a, pl -icy m Zeidler, Bienenzüchter m.
barwa f 1 Farbe f; ~ narodowa, Nationalfarbe; malować, przedstawić co w czarnych -ch, etw von der schlimmsten Seite darstellen, schildern; widzieć wszystko w różowych -ch, alles in rosigem Lichte sehen. 2 fig. Anstrich, Schein m 3 (liberja) Livree f, 4 (na sliwkach) Reif m. 5 (na suknie) Strich m.
barwana f icht. Seebarbe f.
barwiarka f tk. Farbe(streich)maschine f; barwiacy a färbend; barwica f Polsterwolle, Scherwolle f; barwiczka f Schminke f.
barwić va. 1 färben. 2 fot. tonen. 3 fig. verschönern, ausschmücken; barwienie n 1 Färbung f. 2 fot. Tonung f, Tonen n. 3 fig. Verschönerung f; barwik, -a, pl -i m ob. barwnik; barwnik, -nka, pl -nki m bot. Singrün, Immergrün m; barwisty a 1 farbige. 2 (o filcu) wollig, wollreich; barwnie ad. farbenreich; barwnik, -a, pl -im Farbstoff m; barwny a farbenreich; farbige; fig. (styl) farbenreich, bilderreich; barwoczuły a farbenempfindlich; barwoślepotą f Farbenblindheit f.
bary, -rów pl Schultern pl; wziąć się za ~ handgemein werden.
baryka-da f Barrikade f; stawiać, wznosić -dy, Barrikaden bauen; -do-wać va. verammeln, durch Barrikaden versperren
baryła f Faß n; -ika f Fäßchen n.
baryt, -u m min. Baryt m.
baryton, -u, pl -y m Bariton m; (spiewak) -a, pl -owie Baritonist m.
bas, -u, pl -y m (głos) Baß m, Baßstimme f; ~ w organach, Baßbrummer m; (spiewak) -a, pl -owie, Baßsänger m; śpiewać -em, Baß singen.
basalyk, -a, pl -i m Dickwanst; Tölpel, Lümmel m.
basen, -u, pl -y m Becken n; Wasserbecken, Bassin n; ~ pływacki, Schwimmbassin, Badebassin.
baset-la f mus. Baßgeige f. -lista, -ty, pl -ści m Baßgeiger m.
Basia f Bärbel, Barbetze.
basista, -ty, pl -ści m Bassist, Baßsänger m; basować um. Baß singen a. spielen; fig. ~ komu, j-m bestimmen, schmeicheln. [f.
basowy a Baß...; ~ glos, Baßstimme
bastą 1 int. basta! Schluß! genug!
bastion, -u, pl -y m Bastion f, Vollwerk n.
bastonada f Stockschläge pl.
bastować um. basta sagen, aufhören; gewonnene Spiel geben.
basza, -y, pl -owie m Pascha m.
baszłyk, -a, pl -i m Baschlik m, Wollkapuze f.
baszta f 1 Bastei f; fig. Vormauer f, Schutz m. 2 ~ wodna, Wasserurm.
baszybuzuk, -a, pl -i m Baschibozuk m (irregulärer türkischer Soldat).
baszniarz, -a, pl -e m Fabeldichter m; baszn, -ni, pl -nie f Fabel f, Märchen n.
bat, -a, pl -y m Peitsche f; -y, Peitschenhiebe, Prügel pl. [maler m.
batalista, pl -ści m Schlaachten-batalion, -u, pl -y m Bataillon n, bateria f Batterie f; ~ flaszek, eine Menge Flaschen.
batik, -a, pl -i m Batik m; -ować va. batiken.
batog, -a, pl -i m (kurze) Peitsche f; batożycy va. peitschen, prügeln.

batuta f Taktstock m. [m.
batymetr, -u, m Meertiefenmesser
batyst, -u, pl -y m Batist m; -owy -batisten, Batist...
baumkuch(en) m Baumkuchen m.
Bawa-rczyk, -a, pl -yicy m Bayer m; -ria f geo. Bayern n; -rka f Bayerin f; **bawarka f** Zuckerwasser n mit Milch; -rski a bayrisch.
bawel-na f 1 bot. Baumwollpflanze f. 2 Baumwolle f; ~ w motkach, Nähbaumwolle; fig. obwiązać co w -nę, Umschweife machen, nicht gerade herauswollen; die Wahrheit verhalten. 3 ~ strzelnicza, Schießbaumwolle f; -nianka f Baumwoll(en)zeug n; -niany a baumwollen, aus Baumwolle; przemysł ~ Baumwollindustrie f; -niarz, -a, pl -e m Baumwollfabrikant m; -ni(a)sty a baumwollartig; -nica f Baumwoll(en)zeug n.
bawialnia, -ni, pl -nie f, pokój bawialny, Gesellschaftszimmer n, Salon m.
bawić, -wie, -wi, -wil I un. (ver)weilen, sich aufhalten; nie baw długo, halte dich nicht lange auf, komme bald zurück. II va. 1 (sie, sich) unterhalten, amüsieren, belustigen; ~ się cudzym koszem, sich über j-n lustig machen. 2 ~ się w co, mit etwas spielen; ~ się w chowanego, Versteck(en) spielen; ~ się w pana, den (großen) Herrn spielen. 3 ~ się czym, sich mit etwas abgeben, beschäftigen; etwas treiben; ~ się głupstwami, eitle (a. unnütze) Dinge treiben; ~ się plotkami, sich mit Klatschereien abgeben; ~ się w poeję, Dichtkunst treiben.
bawidamek, -mka, pl -mkowie m Weiberheld, Kurmacher m.
bawidełko n Spielzeug n.
bawienie n 1 Verweilen, Weilen n, Aufenthalt m. 2 (sie) Unterhaltung f; ~ się (czem), sich (etw) unterhalten.
bawo-le, -cia, pl -ta n Büffelkalb n; -li a Büffel...; -lica f Büffelkuh f; baw. d., -u, pl -oty m Büffel m.
baza f Basis, Base, Grundlage f.
bazalt, -u m min. Basalt m; -owy a basaltisch, basalten.
bazar, -u, pl -y m Basar m; Kaufhalle f, Kaufhaus n; -nik, -a, pl -icy m Markthändler m; -owy a Basar...
bazgra-cz, -a, pl -e, -la, pl -ly m Klecksler, Sudler, Schmierer m.
bazgrać, -rze, -ral va. kritzeln, schmieren, audehn; klecksen; bazgranie n, bazgrania f Schmiererei, Sudelei f, Gekritzeln n.
bazia f Kätzchen n.
Bazyła f geo. Basel n.
Bazyli, -lego m Basilus.
bazylika f bud. Basilika f.
bazyli-szek, -szka, pl -szki m zo. Basilisk m; fig. böser Mensch; -szkowo a: wzrok ~ Basiliakenblick n, haßerfüllter Blick...
bazant, -a, pl -y m Fasan m; -arnia f Fasanenhaus n, Fasanerie f; -owy a Fasanen...
bazyna f Moosbeere f.
babel, -bla, pl -bie m Blase f; ~ na skórze, Hautblase f, Bläschen n; -ek, -lka, pl -lki m Bläschen n; bablusty a blasig, blasenartig
bączek, -czka, pl -czki m 1 ob. bąk. 2 Köhrchen n an der Flinte.
baczenie n Summen n.
bażć cj. selbst wenn; oder; bażć..., bażć... entweder... oder...; że, się, się da!; -cobąż ad. jed.-snfalls; wie dem auch sei.
bąk, -a, pl -im I orn. Rohrdommler; ent. Bremse; Brummfliege f, Brummer m. 2 (fryga) Kreisel m. 3 -i strzelacz, zbijać, sich herumtreiben, sich mit unnützen Kleinigkeiten abgeben; strzelci -a, einen Bock schießen. 4 (dziesiąk) Balg m.
bakać, bakańca I un. summen, brummen. II va. in den Bart brummen, unter der Nase murmeln.
beint: a ni be, ani me, weder ja noch nein sagen; weder A noch B wissen.
beatyfikacja f Seligsprechung f; beatyfikować va. seligsprechen.
bebeczy, -chów pl 1 Gedärme, Eingeweide pl. 2 elendes Bettzeug.
bechtąc, -cze, -tał va. aufreizen, aufhetzen.
becik, -a, pl -i m Federdeckbett n.
beczeć, -ę, -y, -al un. 1 blöken; (o kozie) meckern. 2 laut weinen, heulen, greinen; beczenie n 1 Blöken, Geböck; (o kozie) Meckern n. 2 Heulerei f, lautes Weinen.
becz-ka f 1 Faß n, Tonne f; ~ na piwo, Bierfaß; ~ podwójna, Überfaß; ~ bez dna, bodenloses Faß; fig. Ver-

schwender; Sauler *m*; zacząć *z* innej -ki, einen anderen Ton anstimmen; die Sache anders angreifen. 2 *fig* Dickwanst *m*. *żaw* Rolling *n*; -karcz, -a, pl -e *m* Faßbinder *m*; -kować *va* erfassen, entinnen; -we *n* Tonnenfeld *n*; -kowy *a* Faß..., Tonnen-, kiepki -we, Faßdauben *pl*; piwo -we *f*; Fießbir *n*; -kówka *f* Kieferfaßdaube *f*; **beczulka** *f* Faßchen, Tonnenchen. **bedel**, -dia, pl -dle *m* ob pedel. **bedłka** *f* Blätterpilz *m* **bednar-czyk**, -a, pl -i *m* Böttcherlehrling *m*; -ka *f* 1 Böttchereisen *n*. 2 *tech*. Doppeldaubenfügemaschine *f*; -nia *f* Böttcherwerkstatt, Böttcherei *f*; -ski *a* Böttcher...; -e wyrob, Böttcherwaren *pl*; zakład - Böttcherei *f*; -stwo *n* Böttcherei *f*. [*fer m*] **bednarz**, -a, pl -e *m* Böttcher, Kübefsztyk, -u, pl -i *m* Beefsteak *n*. **begonia** *f* bot. Begonie *f*. **bej**, -a, pl -e *m* Bei *m*. **bejca** *f* Beize *f*; **bejcować** *va* beizen; **bejcowanie** *n* Beizen *n*. **bek**, -u, pl -i *m* 1 Blöken *n*; ~ kozi, Meckern *n*. 2 (placz) Geplär, Geheul *n*; on *w* ~ er fing an laut zu weinen. **bekać się**, brunften; **bekanie** *n* Brunft *f*; pora -nia, Brunftzeit *f*. **bekas**, -a, pl -y *m* Schnepfe *f*; **bekasi** *a* Schnepfen...; -iatko *n* junge Schnepfe. **bekieszka** *f* Pelzrock *m*, Pekesche *f* **beknąć**, -nie, -nąć *vn*. 1 ob. becznąć. 2 blechen, büßen; verlieren. **bekon**, -u, pl -y *m* Bacon *m*. **bekowisko** *n* Brunft *f* (der Hirsche). **beksa**, -sy, pl -sy *m* *f* Heulmeier *m*, Heulliese *f*, Flenner(in). **bela**, pl -le, *bel* *f* Ballen *m*; *fig* Klotz *m*; pijany jak ~ vollständig befallen *a*, betrunken. **belecza** *f* kleiner Balken. **belemnit**, -u, pl -y *m* *geol*. Belemnit, Donnerkeil *m*. **belcetry-sta**, pl -ści *m* Belletrist *m*; -styczny *a* belletristisch; literatura -na, Belletristik *f*; -styka *f* Belletristik *f*. **belfer**, -fra, pl -frowie *m* *iv*. Lehrer, Schulmeister *m*; -ka *f* Schulmeister *f*; zajmować się -ką, schulmeistern; belf(er)ować *vn*. Stunden geben; schulmeistern.

Belgia *f* *geo*. Belgien *n*. **belgi-czyk**, -a, pl -ycy *m* Belgier *m*; -ka *f* Belgierin *f*; -ski *a* belgisch. **belka** *f* Balken *m*; ~ poprzeczna, Querbalken; **belkować** *va* Balken legen; **belkownie** *n* Balkenwerk, Gebalk *n*; **belkownia** *f* Balkenholz *n*. **belladonna** *f* bot. Tollkirsche, Belladonna *f*. **belweder**, -u, pl -y *m* Belvedere *n*. **belzebub**, -a, pl -y *m* Beelzebub, **belgotać** ob. **bejkotać**. [*Teufel m*] **belkot**, -u *m* 1 Stammeln *n*. 2 (plusk) Plätschern *n*. -a, pl -y Stammer *m*. **belkować**, -ce, -cze, -tal *vn* 1 stammelnd, undeutlich sprechen. 2 (chlupotać) plätschern; -tanie *n* Stammeln; -tka *f* 1 Stammerin *f*. 2 Gasbrunnen; -tliwy *a* stammelnd. **bełtać**, -ta *a* -cze, -tal *va* mischen; (durch Rütteln) trüben; **bełtanie** *n* Mischen; Trüben *n*. **bemol**, -a *m* *mus*. Erniederungszeichen, B-Moll *n* **benedykt**, -u *m* 1 Benediktenkraut *n*. 2 B -a, Benedikt; -yn, a, pl -i *m* 1 Benediktinermönch *m*. 2 -u, (likier) Benediktiner *m*; -ynka *f* Benediktinerin *f*; -yński *a* Benediktiner...; -ska *praca*, gewaltige Arbeit. **beneficjant**, -a, pl -nci *m* Pfründer *m*; -cjum *pl* -cja *n* *mu*. Pfründe *f*. **benefis**, -u, pl -y *m* Benefiz *n*, Benefizvorstellung *f*; -ant, -a, pl -nci *m* Benefiziant *m*; -antka *f* Benefiziantin *f*; -owy *a* Benefiz...; -we przedstawienie, Benefizvorstellung *f*. [*Feuer*] **bengalski** *a*; ogień ~ bengalisches **beniaminek**, -nka, pl -nkowie *m* Liebingskind; Nesthäkchen *n*. **benzoa**, -u *m* Benzoe *f*; -owy *a* Benzoe...; **benzol**, -u *m* Benzol *n*. **benzy-na** *f* Benzin *n*; ~ silnikowa, Motorbenzin; -nowskaz, -u, pl -y *m* Benzinkontrolluhr *f*; -nowy *a* Benzin...; stacja -wa, Benzinzapfstelle *f*. **bera** *f* Butterbirne *f*. **berbec**, -cja, pl -cie *m* Knirps *m*. **berberys**, -u *m* bot. Berberitze *f*, Essigdorn, Sauerdorn *m*. **berdysz**, -a, pl -y *m* Streitaxt *f*. **berceik**, -a, pl -i *m* Frauenbarett *n*; **beret**, -u, pl -y *m* Barett *n*. **berga-mot**, -u *m* Bergamottol *n*; -mot(k)a, -mut(k)a *f* Bergamotte, Bergamottbirne *f*.

bergryn, -u *m* Berggrün *n*. **berlińska** *f* Flußschiff *n*. **Berlińczyk**, -a, pl -cy *m* Berliner *m*; **berliński** *a* Berliner... **berlo** *n* Zepter *n*, Herrscherstab *m*; *fig*. Herrscher Gewalt *f*. **bernardyn**, -a, pl -i *m* Bernhardiner(mönch); -ka *f* Bernhardinermonne; **bernardyński** *a* Bernhardiner... **Berno** *n* *geo*. Bern. **Berta** *f* Berta. **beryl**, -u *m* Beryll *m*. **berzeria** *f* 1 bequemer gepolsterter Lehnstuhl. 2 Schäferhut *m*. **bessa** *f* Kurssturz *m*, Baisse *f*. **Besarabia** *f* *geo*. Bessarabien *n*. **besemerowanie** *n* Bessemern, Bessemerverfahren *n*. **bestia**, -ii, pl -ie *f* Bestie *f* (*t. fig.*); -izm, -u *m*. -iność *f*, -lstwo *n* Bestialität *f*; -lski, -lny *a* bestialisch; **bestwić**, -eje, -iał *vn*. wild (viehisch) werden; **bestyjka** *f* kleine Bestie; *fig*. ladna ~ niedliches Geschöpf. **beszamel**, -u *m* weiße Sahnensauce. **besztać**, -ta, -talem *va*. derb ausschelten, schimpfen; **besztanie** *n* Schimpfen *n*, Schimpfreden *pl*. **bet**, -a *m* *karc*. Bete *f*. **beton**, -u *m* Beton *m*; ~ cementowy, Zementbeton; ~ lany, Gußbeton; ~ suchy, Stampfbeton; ~ ubijany, Rammbeton, Stampfbeton; -iarka *f* Betonmaschine *f*; -iarnia *f* Betonfabrik *f*; -ować *va*. hetonieren; -owanie *n* Betonierung *f*; -owy *a* Beton... **bety**, -ów *pl* Federbett *n*. **bez**, -u, pl *bzy*, bżów *m* Flieder; ~ czarny, Holunder *m*; ~ turecki, spanischer Flieder. **bez** *prp*. ohne; ~ pomocy, hilflos; ~ potrzeby, unnötig; ~ przygotowania, unvorberitet; ~ tego, ohnehin; ~ mojej wiedzy, ohne mein Wissen (ob. obejść się); ~ życia, leblos. **beza** *f* (Schlagsahne-)Baiser *n*, Meringe *f*, Meringel *n*. **bezapelacyjny** *a* unanfechtbar; (ostateczny) endgültig **bezarotowy** *a* stickstofflos. **bezbaw-wność** *f* Farblosigkeit *f*; -wny *a* farblos; *fiz.* achromatisch; *fig* styl ~ farblos(er) Stil. **bezbłędny** *a* fehlerfrei, fehlerlos. **bezbolesność** *f* Schmerzlosigkeit *f*; **bezbolesny** *a* schmerzlos

bezboż-nica *f* gottloses Weib; **Gottesleugnerin** *f*; -nik, -a, pl -icy *m* gottloser Mensch; **Gottesleugner**; -ność *f* Gottlosigkeit *f*; -ny *a* gottlos. **bezbrody** *a* bartlos. **bezbron-ność** *f* Wehrlosigkeit *f*; -ny *a*, -nie *ad*. wehrlos, waffenlos, unbewaffnet. **bezbrcze** *n* unbegrenzter, unmeßbarer Raum; -żny *a* uferlos; *fig*. grenzenlos, unermesslich. **bezcelo-wo ad**, -wy *a* zwecklos, ziellos; -ność *f* Zwecklosigkeit *f*. **bezczen**; -a ~ spottbühlig; am eifer Spottgeld; -ny *a* unschätzbar; ein Derst kostbar; übermäßig teuer. **bezceremonial-ny ad**. ohne (weitere) Umstände, ohne weiteres; ungehörig; -ność *f* Ungehortheit; Formlosigkeit *f*; -ny *a* ungehört, der keine Umstände macht, formlos. **bezczurny** *a* wolkenlos. **bezczienny** *a* schattenlos. **bezcieleś-ność** *f* Unkörperlichkeit *f*; -ny *a* körperlos, unkörperlich. **bezczel-nie ad**. -ny *a* frech, unverschämte; -ność *f* Frechheit *f*. **bezcześć**, -szczę, -ści, -il *va*. entehren, verunehren; **bezcześć**, -ści *f* Ehrlosigkeit, Unehre *f*. **bezczu-cie n**, -łość *f* Gefühlslosigkeit *f*; **bezczuły** *a* gefühllos. **bezczyzny**, -u *m*, -ność *f* Untätigkeit *f*; -nie *ad*. -ny *a* untätig; müßig. **beźden-nie ad**., -ny *a* bodenlos, grundlos, unergründlich; -ność *f* Grundlosigkeit, Unergründlichkeit *f*; **beźden**, -dni *f*, **beźdna** *f* Abgrund *m*. **beźdeszczowy** *a* regenlos. **beźdomność** *f* Obdachlosigkeit *f*; **beźdom**(ny) *a* obdachlos. **beźdroże** *n* unwegsam(er) Ort; Abweg, Irrweg *m*; *fig*. **żejść na -ża**, auf Abwege, Irrwege geraten; **beźdrożny** *a* unwegsam. **beźdrzewie n** baumlose Gegend. **beźdrzewny** *a* baumlos, holzlos; papier ~ holzfreies Papier. **beźdusz-ność** *f* Seelenlosigkeit; **Gefühlslosigkeit** *f*; -ny *a* seelenlos; gefühllos; unbelebt. **beźdymny** *a* rauchfrei, rauchlos; proch ~ rauchloses Pulver. **beździedziczny** *a* erblos. **beździet-nie ad**., -ny *a* kinderlos; -ność *f* Kinderlosigkeit *f*.

bezdźwięczność *f* Klanglosigkeit *f*;
-ny a klanglos; *gr.* stimmlos.
bezeceństwo *n* schändliche Handlung, Schandtat *f*.
bezec-nik, -a, *pl* -icy *m* Schandbube, Bosewicht *m*; -ność *f* Schändlichkeit, Infamie *f*; -ny a schändlich, infam, niederträchtig.
bezforemność *f* Unförmlichkeit *f*;
bezforemny a formlos, unförmlich.
bezfrasobliwy a sorglos.
bezzłowy a kopflos.
bezznany a aseptisch.
bezgorączkowy a fiebrerlos.
bezzgotówkowy a bargeldlos; obrót ~ bargeldloser Verkehr (a. Umsatz).
bezgrani-cze *n* unbegrenzter Raum;
-cznie *ad.* grenzenlos; unendlich;
-czność *f* Grenzenlosigkeit *f*; -czny a grenzenlos, unbegrenzt, unbeschränkt.
bezgrzeszność *f* Sündenlosigkeit *f*;
bezgrzeszny a sündenlos.
beziemni-nie *ad.*, -ny a namenlos, anonym, ungenannt; -ność *f* Namenlosigkeit, Anonymität *f*.
bezdinukcyjny a induktionsfrei.
bezdinteresow-nie *ad.*, -ny a uneigennützig; -ność *f* Uneigennützigkeitskrowy a funkenfrei. [keit *f*.
bezkar-nie *ad.* ungestraft, straflos; to mu ~ nie ujdzie, das soll ihm nicht geschehen sein; -ność *f* Strafflosigkeit *f*; -ny a ungestraft, straflos.
bezkłopotliwy a sorglos.
bezkolorowy a farblos.
bezkonkurencyjny a konkurrenzbezkorzenny a wurzellos. [los.
bezkostny a ohne Knochen, knochenlos. [zenlos.
bezkrańcowy, bezkresny a grenzbezkregowiec, -wca, *pl* -wce *m* wirbelloses Tier.
bezkrońowie *n* Zwischenregierung *f*, Interregnum *n*.
bezkwa-wo *ad.*, -wy a ohne Blutvergießen, unblutig.
bezkwis-tość *f* Blutarmut, Anämie *f*; -ty a blutarm, blutleer.
bezkrytycz-nie *ad.*, -ny a kritiklos; -ność *f* Kritiklosigkeit *f*.
bezkścieżycowy a mondlos, ohne Mondschein.
bezkształt-ność *f* Gestaltlosigkeit, Ungestalttheit *f*; -ny a gestaltlos, ungestalt(et), formlos.

bezkunstow-nie *ad.*, -ny a kunstlos, ungekünstelt; einfach; -ność *f* Kunstlosigkeit *f*.
bezkwiatowy a blütenlos.
bezlesie *n* Waldmangel *m*, waldlose Gegend; bezlesny a waldlos.
bezliku *ad.* unzählig, unzahlbar.
bezlizstny a blätterlos, blattlos.
bezlitosny a, bezlitośnie *ad.* mitleidslos, unbarmherzig; bezlitość *f* Mitleidslosigkeit, Unbarmherzigkeit *f*.
bezlotek, -tka, *pl* -tka *m* Pinguin *m*.
bezu-dność *f* Entvölkerung *f*; -dny a menschenleer; entvölkert; ode; -dzie *n* Einöde, Wüste *f*.
beziad-u *m* Unordnung, Verwirrung *f*; popaść w ~ in Unordnung geraten; -nie *ad.*, -ny a unordentlich, ungeordnet, in Unordnung.
bezluski a schuppenlos.
bez mała *ad.* beinahe, fast.
bezmalżeński a ehelos, unverheiratet; stan ~ Ehelosigkeit *f*.
bezmian, -u *m* Schnellwaage *f*.
bezmiar, -u *m* Unermesslichkeit, Maßlosigkeit *f*; bezierny a unermeßlich, maßlos.
beźmięśny a fleischlos; ohne Fleisch; dni -ne, Fastenzeit *f*.
bezmoc *f* Kraftlosigkeit, Schwäche *f*; -ny a el. (prąd) wattołs.
bezmoc *m* Harnverhaltung *f*.
bezmow-ność *f* Sprachlosigkeit *f*; -ny a sprachlos.
beźmózgi a (ge)hirnlos; dumm.
beźmyśl-nie *ad.*, -ny a gedankenlos; -ność *f* Gedankenlosigkeit *f*.
beźnadziej-nie *ad.* hoffnungslos, rettungslos; on jest ~ chory, die Ärzte haben ihn ganz aufgegeben; stracony ~ wiederbringlich verloren; -ność *f* Hoffnungslosigkeit *f*; -ny a hoffnungslos.
beźnamie-tność *f* Leidenschaftslosigkeit *f*; -tny a leidenschaftlos.
beźnogi, beźnożny a beinlos, fußlos, ohne Fuß (a. Füße).
beźnosy a nasenlos.
beźobodoczny a unbewölkt.
beźoporność *f* Widerstandlosigkeit.
beźogoniasty a schweiflos. [keit *f*.
beźoki a augenlos.
beźokolicz-nik, -a, *pl* -i *m* *gr.* Informativ *m*, Nennform *f*; -ny a bebestimmt; tryb ~ Infinitiv *m*.
beźokresowy a aperiodisch.

bezoreźny a waffenlos.
beźosobowy a unpersönlich.
beźowoc-nie *ad.* fruchtlos; vergebens; -ność *f* Fruchtlosigkeit *f*; -ny a fruchtlos; *fig.* nutzlos, unnützig.
beźpalcy a fingerlos.
beźpa-mieć *f* Amnesie *f*, Verlust *m* des Gedächtnisses; -mienie *ad.* heftig; ~ zakochny, sterblich verliebt; -miętny a heftig; toll.
beźpański a herrenlos.
beźpartyjny a parteilos.
beźpastkowy a kernlos, ohne Stein.
beźpieczeństwo *n* Sicherheit *f*; być w -ie, in Sicherheit sein ob kaftan; lańcuch -wa, Sicherheitskette *f*; policja -wa, Sicherheitspolizei *f*; środki -wa, Sicherheitsmaßregeln *pl*; zamek -wa, Sicherheitsschloß *m*.
beźpiecz-nie *ad.* sicher; -nik, -a, *pl* -i *m* 1 el. Sicherung *f*; ~ korkowy, Stöpsel-, Patronensicherung; ~ napowietrzny, Freileitungssicherung. 2 Sicherheits-apparat *m*, -vorrichtung *f*; aw., Begrenzungsbügel *m* am Fahrgestell; -ny a sicher; umieścić *k.* w -nym miejscu, j-n an einen sichern Ort bringen.
beźplanowość *f* Planlosigkeit *f*;
beźplanowy a planlos.
beźpłat-nie *ad.* unentgeltlich, umsonst, gratis; -ność *f* Unentgeltlichkeit *f*; -ny a unentgeltlich; frei; (urząd) unbesoldet; bilet ~ Freikarte; wejście -ne, freier Eintritt; wikt ~ Freitisch *m*.
beźplcio-ność *f* Geschlechtslosigkeit *f*; -wy a geschlechtslos.
beźplod-ność *f* Unfruchtbarkeit; Zeugungsunfähigkeit *f*; -ny a unfruchtbar; zeugungsunfähig.
beźpodstaw-ność *f* Grundlosigkeit, Unbegründtheit *f*; -ny a grundlos, unbegründet.
beźpodziel-ność *f* Unteilbarkeit *f*; -ny a unteilbar.
beźposażny a ohne Mitgift.
beźpostaćowaty a formlos, gestaltlos, amorph.
beźpośred-ni a unmittelbar, direkt; -nio *ad.* unmittelbar; ~ działający, direktwirkend; ~ po (obiedzie), gleich nach; -niość *f* Unmittelbarkeit *f*.
beźpotom-nie *ad.*, -ny a ohne Nachkommen(schaft), kinderlos.
beźpotrzeb-nie *ad.*, -ny a unnötig.

beźpowietrzny a luftleer.
beźpowrot-nie *ad.*, -ny a unwiederbringlich, auf immer.
beźpożytecz-nie *ad.*, -ny a nutzlos; -ność *f* Nutzlosigkeit *f*.
beźpra-wie *n* gesetzwidrige Handlung, Gesetzwidrigkeit, Widerrechtlichkeit *f*; Unrecht *n*; dopuścić się -wia, Unrecht begehen; -wnie *ad.*, -wny a gesetzwidrig, widerrechtlich, gesetzlos; -wność *f* Gesetzwidrigkeit, Gesetzwidrigkeit *f*.
beźpretensjonal-ność *f* Anspruchslosigkeit *f*; -ny a anspruchslos.
beźprocento-wo *ad.*, -wy a unverzinslich, zinslos.
beźpromienny a strahlenlos.
beźprzedmiotowy a gegenstandslos. [horlich].
beźprestan-nie *ad.*, -ny a unaufbeźprzycynowy a grundlos.
beźprzykład-ność *f* Beispielloigkeit *f*; -nie *ad.*, -ny a beispiello.
beźprzymusowy a zwanglos.
beźprzutom-nie *ad.*, -ny a geistesabwesend, bewußtlos; -ność *f* Geistesabwesenheit, Bewußtlosigkeit *f*.
beźrad-nie *ad.*, -ny a ratlos; hilflos; -ność *f* Ratlosigkeit *f*.
beźreligijny a gottlos, irreligiös.
beźręki a einarmig, ohne Hande.
beźrobo-cie *n* Arbeitseinstellung *f*, Streik, Ausstand *m*; Arbeitslosigkeit *f*; -czy, -tstny *m* Arbeitslose(r) *m*.
beźrogi a hornlos.
beźrolny a ohne Grundbesitz.
beźrozum, -u *m*, -ność *f* Unverstand *m*, Unvernunft *f*; -ny a unvernünftig, vernunftlos.
beźruch, -u *m* Stillstand *m* (t. maszyny), Ruhelage *f*.
beźrybie *n*; prz. na -biu i rak ryba, in der Not frißt der Teufel Fliegen;
beźrybny a fischarm.
beźrząd, -u *m* Regierungs-, Gesetzlosigkeit, Anarchie *f*; Unordnung *f*; -ny a gesetzlos, anarchisch.
beźsen-nie *ad.*, -ny a schlaflos; beźsenność *f* Schlaflosigkeit *f*.
beźsens, -u *m* Unsinn *m*; -owość *f* Sinnlosigkeit *f*; -owny a sinnlos, unsinnig.
beźserc(owy) a herzlos.
beźsilnikowy a ohne Motor.
beźsil-nie *ad.*, -ny a kraftlos, macht-

los; -ność *f* Kraftlosigkeit, Machtlosigkeit *f*. [gelt.]
bezkrzydły *a* flügellos, ungeflügel-
bezkutecz-nie *ad.* vergebens, erfolglos; -ność *f* Unwirksamkeit, Erfolglosigkeit *f*; -ny *a* vergeblich, erfolglos, unwirksam.
bezłoneczny *a* ohne Sonnenlicht.
bezsopor-nie *ad.* unstreitig; unzweifelhaft; -ność *f* Unbestreitbarkeit *f*; -ny *a* unbestreitbar, unstreitig.
bezsprzecznie *ad.* -ny *a* unstreitig, widerspruchlos; zweifellos; -ność *f* Unbestreitbarkeit, Widerspruchslosigkeit *f*.
bezstronnie *ad.* -ny *a* unparteiisch; -ność *f* Unparteilichkeit *f*.
bezystylo *a* stillos.
bezsumien-ność *f* Gewissenlosigkeit *f*; -ny *a* gewissenlos.
bezszelstny *a* geräuschlos, still.
beźśnieżny *a* schneefrei.
beźwiadno -nie *ad.* -ny *a* unbe-wußt, bewußtlos; -mość *f* Unbewußtheit, Bewußtlosigkeit *f*.
beźtakt, -u *m*, -owność *f* Taktlosigkeit *f*; -owne *ad.*, -owny *a* taktlos.
beźtarcio *a* reibungslos.
beźtendancyjny *a* tendenzlos.
beźterminowy *a* fristlos; ciężkie rohoty -we, lebenslängliche Zwangsarbeit.
beźtreściowy *a* inhalt-leer, -los.
beźtros-ka *f* Sorglosigkeit *f*; -ki *a* sorg(en)los, sorgenfrei.
beźuczuciowy *a* gefühllos.
beźzastan-nie *ad.* -ny *a* unaufhörlich, unablässig, fortwährend; -ność *f* Unaufhörlichkeit *f*.
beźżytecz-nie *ad.* -ny *a* nutzlos, unnützlich; -ność *f* Nutzlosigkeit *f*.
beźwartośćno -wość *f* Wertlosigkeit *f*; -wy *a* wertlos.
beźwarunko-wo *ad.* -wy *a* unbedingt, bedingungslos; -wość *f* Bedingungslosigkeit *f*.
beźwatowy *a* *el.* wattlos.
beźwazy *a* ohne Schnurrrabt.
beź wąpienia *ad.* zweifellos, ohne Zweifel.
beźwie-dnie *ad.* -dny *a* unbewußt, bewußtlos; unwillkürlich; -dza *f* Bewußtlosigkeit; Unkenntnis *f*.
beźwład, -u *m* *med.* Lähmung, Paralyse *f*; -nie *ad.* -ny *a* kraftlos, machtlos; gelähmt; bewegungslos; *fiz.*

trage; -ność *f* Kraftlosigkeit, Machtlosigkeit; Bewegungslosigkeit; *fiz.*
Trägheit *f*, Beharrungsvermögen *n*
beźwłasnowol-ność *f* *jr.* - prawna, Handlungsunfähigkeit *f*; -ny *a* unfrei, unter Vormundschaft stehend; *jr.* handlungsunfähig.
beźwłosy *a* haarlos.
beźwo-dnik, -u *m* *chem.* Anhydrid *n*; ~ kwas siarkowego, Schwefelsäureanhydrid; -dny *a* wasserlos, wasserarm, wasserfrei; -dnie *n* Wasserman-
beźwzwa *a* Willenslosigkeit *f*. [gel *m*.]
beźwoz-ność *f* Geruchslosigkeit *f*; -ny *a* geruchlos.
beźwzwyd, -u *m* Unverschämtheit, Schamlosigkeit *f*; -nica *f* unverschämtes, schamloses Weib; -nik, -a, *pl*-icy *m* unverschämter, schamloser Mensch; -ność *f* ob. beźwzwyd, -ny *a* unverschämt, schamlos, frech.
beźwzykto *ad.* ausnahmslos.
beźwyznacno-wiec, -wca, *pl*-wcy *m* konfessionsloser Mensch; -wość *f* Konfessionslosigkeit *f*; -wy *a* konfessionslos. [Gegenseitigkeit.]
beźwzajem-nie *ad.* -ny *a* ohne beźwzajem-nie *ad.* Rücksichtslos. 2 (beźwarunkowo) unbedingt, absolut; -ność *f* Rücksichtslosigkeit *f*; -ny *a* rücksichtslos; *mat.* absolut.
beźzasad-nie *ad.* -ny *a* unbegründet, grundlos; -ność *f* Grundlosigkeit
beźże(n) *a* zahlos. [f.]
beźzwłocz-nie *ad.* sofort, ohne Verzöger, unverzüglich, ungesäumt; -ny *a* unverzüglich, sofortig. [gend.]
beźzwrotny *a* ohne Zurückgabe, ohne Rücksendung. [gend.]
beźzyskowy *a* nicht gegenwärtig.
beźzenny *a* ehelos, unverheiratet, ledig; beźżeństwo *n* Ehelogslosigkeit *f*.
beźżóci *a* gallenlos, ohne Galle.
beźż, -u *m* tk. Beige *f*.
bęben, -bna, *pl*-bny *m* 1 Trommel *f*; bić w ~ die Trommel schlagen; bić w ~ Trommelschlag *m*; w kształcie bebnna, trommelförmig. 2 *fig.* Knirps *m*; -ek, -nka, *pl*-nki *m* 3 Tamburin *n* 2 an. (w uchu) Trommelfell *n*. 3 Pumpenkolben *m*; -kowy *a* Trommelfell... -wa blona, Trommelfell *n*.
bębnić, -i, -ił *un.* trommeln, die Trommel schlagen; ~ komu nad uchem, j-m die Ohren vollschreien; ~ na fortepianie, auf Klavier klimpem;

bębnienie *n* Trommeln; (na fortepianie) Klimpem *n*, Klimperei *f*.
bęcl *int.* bauł bums!; -nąć *Im.* zu Boden stürzen, *fam.* hinpurzeln. 1 (Hieb) ~ kogo, j-m einen Schlag (a. Hieb) versetzen; -wał, -a, *pl*-ym Tölpel *m*.
będacy *a*; w mowie ~ in Frage stehende (Firma etc.).
będźwin, -u *m* Benzof *f*; -owy *a* Benzoc...; kwas ~ Benzoesäure *f*.
bękar-cł *a* Bastard...; Banker...
bętwo uneheliche Geburt, Bastardschaft *f*; bękart, -a, *pl*-ici *m* Bastard, Banker *m*.
będad *int.* weł! ~ zwyciężonym! weł den Besiegten!; biadać, -a, -al *un.* wehklagen, jammern; biadanie *n* Wehklagen, Jammern *n*.
bialaczka *f* *med.* Leuchämie *f*.
biała-wość *f* weibliche Farbe; -wy *a* weißlich.
białko *n* Eiweiß *n*; ~ oka, das Weißem Auge. 2 *chem.* Eiweißstoff *m*, Albumin *n*; -mocz *n* Albuminurie *f*, Eiweißharnen *n*; -waty *a* eiweißhaltig; albuminös.
biało *ad.* weiß; malować na ~ weiß malen; ~ ubrany, weißgekleidet; -brody *a* weißbärtig; -drzew *a*, *pl*-y *m* Weiß-, Silberpappel *f*; -głowa *f* Frauenzimmer, Weib *n*; -głowy *a* weißköpfig.
Białogród, -odu *m* *geo.* Belgrad.
białokrąpek, -u *m* Bleiglatte *f*.
biało-licy *a* weißwangig; -mleczny *a* milchweiß; -nakiapiany *a* weiß geprenkelt; -nogł *a* weißfüßig; -noźka *f* Pferd mit weißen Füßen; -okł *a* weißhäutig; -pióry *a* weißgefiedert; -reki *a* weißhändig.
Białoruś *f* *geo.* Weißrußland *n*.
biatoryb, -a, *pl*-y *m* Weißfisch, Weißling *m*.
białokór-nia *a* *f* Weißgerberei *f*; -nictwo *n* Weißgerberhandwerk *n*, Sämschgerberei *f*; -nik, -a, *pl*-icy *m* Weißgerber, Sämschgerber *m*.
białoszył *a* weißhälsig.
białość, -ści *f* Weiße *f*, weiße Farbe; rozpalony do -ści, weißglühend.
biało-włosy *a* weißhaarig; -zęb(ny) *a* weißzahnig; -złot(awy) *a* weißgoldfarbig; -zółtawy *a* gelblichweiß.
biały *a* (bielszy, najbielszy) 1 weiß; bron -ja, blanke Waffen; ~ chleb, Weißbrot; ~ jak śnieg, schneeweiß; -le

mięso, Kalbfleisch, Geflügel *n*; ~ mróz, Reif *m*; ~ tydzień, die Weiße Woche; wierz ~ Blankvers *m*, reinalose Verse; -le wino, Weißwein *m*, weißer Wein; mieć czarno na -ym, Schwarz auf Weiß haben. 2 (jasny) hell, licht; w ~ dzień, am hellen, lichten Tage; spać do -lega dnia, bis in den hellen Tag hinein schlafen; ~ marz, Masurka, die bei Tagesanbruch getanzt wird.
bib(k)a *f* Saufgelage, Trinkgelage *n*.
bibelot, -u, *pl*-y *m* Nippsache *f*.
biblijny *a* biblisch, Bibel...
biblia *f* Bibel *f*.
biblio-fil, -a, *pl*-e *m* Bücherfreund, Bibliophile *m*; -filstwo *n* Bücherliebhaberei, Bibliophilie *f*; -graf, -a, *pl*-owie *m* Bücherkenner, Bibliograph *m*; -graficzny *a* bibliographisch; -grafia *f* Bücherkunde, Bibliographie *f*; -man, -a, *pl*-ni *m* Büchermarr, Bibliomane *m*; -mania *f* Büchersucht *f*; -teczka *f* kleine Bibliothek; -teczny *a* Bibliotheken...; Bibliothek...; -teka *f* Bibliothek *f*; -tekarka *f* Bibliothekarin *f*; -tekarstkł *a* bibliothekarisch, Bibliothekar...; -tekarstwo *n* Amt *n* eines Bibliothekars; -tekarz, -a, *pl*-e *m* Bibliothekar *m*.
bibloty, -tów *pl* Nippsachen *pl*.
bibosz, -a, *pl*-e *m* Säufer, Trinker, Zecher *m*.
bibu-la *f* Löschpapier, Fließpapier, Löschblatt *n*; -lka *f* Seidenpapier *n*; ~ do papierosów, Zigarettenpapier *n*.
bicie *n* 1 Schlagen, Prügel *n*; Schläge, Prügel *pl*. 2 ~ bydła, Schlachten *n*; ~ fal morskich, Wellenschlag *m*; ~ monety, Münzprägung *f*; ~ pulsu, Pulsschlag *m*; ~ serca, Herzklopfen *n*; ~ w dzwon, Glockengeläute *n* (ob. beben *n*). 3 ~ się *a* kim, Handgemenge *n*, Schlägerei *f*; ~ się na pięści, Faustkampf *m*.
bicykl, -a, *pl*-e *m* Zweirad, Fahrrad *n*; -ista, -ty, *pl*-ści *m* Radfahrer *m*; -istka *f* Radfahrerin *f*.
bicz, -a, *pl*-e *m* 1 Peitsche *f*; *z* -a trzaskać, mit der Peitsche knallen; jak *z* -a trzasnąć, auf der Stelle, im Nu; ~ z piasku ukrećć, aus nichts etwas machen wollen; ~ kręcić na k., j-m das Verderben bereiten; ~ kręcić na siebie, sich selbst eine Rute binden. 2 *fig.* Geißel *f*; ~ Boży, Gottes Geißel; -o-

wać *va.* peitschen, geißeln; **-owanie** *n* Geißeln, Peitschen *n*; **-ownik**, -a, *pl* -icy *m* Geißelbruder *m*; **-ysko** *n* Peitschenstiel *m*; große Peitsche.

bić, bije, *bi* *1* *va.* 1 schlagen, hauen, (bydło): **-k.** po twarzy, *j-n* ohrfeigen 2 (hydło) schlagen (*ob. bity*). 3 (1000 egzemplarzy) drucken; (pieniądze) münzen, prägen. 4 *karc.* stechen. 5 **-brawo**, oklaski, mit den Händen klatschen; **-drogo**, eine Straße bauen; **-piąnię**, zu Schaum schlagen; **-komi** pokłony, vor *j-m* einen Fußfall tun; sich tief vor *j-m* verbeugen. II *vn.* 5 *grad* bije, es hagelt; *piorny* biją, es donnert und blitzt; *puls, serce* bije, der Puls, das Herz schlägt, *pocht*; *zegar* bije, die Uhr schlägt. 6 (to wino) *bije do głowy*, steigt zu Kopfe; **-na** *co*, auf *etw.* Nachdruck legen; es auf etwas absehen; *poty* *bi* *ją* *na* *niego*, er schwitzt (vor Schrecken), ein kalter Schweiß bedeckt ihn; **-głowa** *o* ścianie, mit dem Kopf gegen die Wand schlagen *a. rennen*; *fig.* verzweifeln; sich peinigen; **-noga** *o* *noge*, mit den Füßen zusammenschlagen; **-w** *beben*, die Trommel schlagen; **-w** *dzwony*, die Glocken läuten; **-w** *oczy*, auffallen; *fig.* to *bije* *w* *oczy*, das fällt in die Augen; *dowód* *bijący* *w* *oczy*, ein schlagender Beweis; *bija* *z* *armat*, man feuert aus Kanonen; *z* *niego* *bije* *dobrze*, die Herzsgüte spricht aus seinem Gesichte. 7 (o bronii) schießen; (o źródle) sprudeln; *strzelba* *bije* *dobrze*, die Flinte schießt gut; (*strzelba*) *bije* *na* *3000* *metrów*, trägt 3000 *m*. II **-się** *z* *kim*, sich mit *j-m* schlagen; **-się** *na* *szpady*, sich auf Säbel schlagen; *fig.* **-się** *z* *myślami*, Bedenken hegen. [*mel* *m.*

bidet, -u, *pl*-y *m* Bidet *n*, Badescheib(k)a *f* Halbwagen, Bauernwagen **biec**, biegnie *a.* bieży, biegl *vn.* laufen, rennen; **-za** *kim*, *j-m* nachlaufen, nachsehen.

bieđa *f* Elend *n*, Not *f*; *bieđu* *klepać* *a.* *pchać*, kümmerlich leben, sein Leben mühsam fristen; *być* *w* *biedzie*, Not leiden; in (der) Not sein; *popaść* *w* *bieđu*, in Elend geraten; *lata* *bieđu* *jak* *może*, er schlägt sich kümmerlich durch; *od* *biedy*, zur Not; *z* *bieđu*, mit Mühe und Not; mit Genauer (a. knapper) Not; *ujdzie* *to* *od* *biedy*, es ist

leidlich (a. erträglich), es geht an (*ob. niedza*). 2 arme Leute; armer Teufel. 3 *Not* *f*; Unglück *n*; *to* *jeszcze* *pół* *biedy* *es* *ist* *nicht* *so* *schlimm*; *mam* *z* *nie* *biedę*, er macht mir viele Not; *narobić* *komu* *biedę*, *j-m* Böses (a. ein Leid) zufügen; *j-m* viel zu schaffen machen.

bieđa-ctwo *n*; armes, elendes Wesen; **-czka** *f* Elende *f*, armes Weib; **-czyna**, **-czyško**, **bieďak**, -a, -acy *m* armer Teufel (a. Schlucker), Habennichts *m*.

bieďnie, -no *ad.* arm; ärmlich; **-nieć**, **-nieje**, *niał* *vn.* arm werden, in Not geraten; **-niuchny**, **-niusięki**, **-niuteńki** *a* sehr (a. ganz) arm.

bieďny *a* arm, ärmlich, armselig; **bieďota** *f* 1 Armut *f*, Elend *n*. 2 notleidende, arme Leute.

bieďować *vn.* 1 Not leiden. 2 (*biaďać*) **-na** *co*, über etwas klagen.

bieďronka *f* ent. Marienkafer *m*.

bieďz *ob.* *biec*.

bieďzić *się*, sich plagen *a.* quälen. **bieg**, -u, *pl*-i *m* Lauf, Gang; (*z* *roboty*) Betrieb *m*; **-czasu**, Zeitlauf; *z* *niem* *czasu*, im Lauf der Zeit; **-interesów**, Geschäftsgang; *el.* **-jalowy**, luzem, Leergang; **-okretu**, Schiffs-*lauf*; **-z** *rozpędu*, Auslauf *m*; *szybki* **-sznellauf**; **-zyčia**, Lebenslauf (*curriculum vitae*); *w* *pełnym* -u, in vollem Lauf. 2 *sp* Rennen *n* (*z* *przeszkodami* mit Hindernissen); **biegacz** -a, *pl*-e *m* Laufer *m*; **biegać**, -a, -al *vn.* (herum)laufen (*ob. bieć*); **biegający** *a.* *ptaki* -ce, Laufvögel *pl*; **biega-nie** *n.* -*nina* *f* Lauferei *f*, Hin- und Herlaufen, Gerenne *n*.

bieg-le *ad.* gefläufig; *mówić* **-po** *niemiecku*, gefläufig deutsch sprechen; **-łósć** *f* Gefläufigkeit, Gewandtheit, Fertigkeit *f*; **-w** *palcach*, Fingerfertigkeit *f*; **-ły** *1* *a* gewandt; **-w** *czem*, in etwas bewandert. II *m*-łego, *pl*-li, Sachverständiger, Expert *m*; **-nać**, -nie, *biegl* *ob.* *biec*; **-nik**, -a, *pl*-i *m* *mus.* Passage *f*, Lauf *m*.

biegun, -a, *pl*-y *m* 1 Laufer; Renner *m*. 2 (czop) Zapfen *m*, Angel *f*; *hotel* *n*-ach, Schaukelstuhl *m*; *konik* *n*-ach, Schaukelpferd *n*. 3 *fiz. geo.* **Pol** *m*; **-magneśnicy**, Magnetpol; **-**

południowy, Südpol; **-północny**, Nordpol; **-ujemny**, negativer Pol; *to* *są* *dwa* -y, das sind zwei Kontraste; -*ka* *f* *med.* Durchfall *m*; **-krwawa**, *czzerwona*, rote Ruhr; **-owanie** *n* Polarisation *f*; **-owo** *ad.* diametral (entgegengesetzt); **-owy** *a* Pol., polar; **-otel** **-** Schaukelstuhl *m*.

biegus, -a, *pl*-y *m* Strandläufer *m*. **bieł**, -i *f* 1 Weiß *n*; **-cynkowa**, Zinkweiß; **-kredowa**, Kreideweiß; **-olowiana**, Bleiweiß. 2 weißes Zeug (a. Kleid); *w* -i, weißgekleidet.

bieł?, -u *m* Splint *m*, Splintholz *n*.

biełak, -a, *pl*-i *m* weißer Hase.

biełar-ka *f* Bleicherin *f*; **tk** **-wapienna**, Kalkmaschine *f*; **niał** *f* Bleich-*abteilung*, Bleiche *f*; **-blach**, Blechverzinkerei *f*; **-wielny**, Woll-*bleiche*; **biełarz**, -a, *pl*-e *m* Bleicher *m*; Weißbinder *m*.

bieleć, -leje, -lał *vn.* weiß werden; weiß schimmern; (o włosach) bleichen; *dzień* -leje, der Tag graut; **bieleńie** *n* Weissen; *tk* Bleichen *n*;

bieleń, -ni *f* Weiß *n*; **-olowiana**, Bleiweiß; *bieleń* *va.* weissen; (*mur*) streichen; *tk.* bleichen; **-cyna**, ver-zinnen; **-się**, weiß werden; weiß schimmern; *sich* *z* *das* *Gesicht* *weiß* *schminken*; **biełidło** *n* 1 weißer Schminke. 2 Weißtusch *m*.

biełi-źna *f* Wäsche *f*, Weißzeug *n*; *osobista*, Leibwäsche; **-pościelowa**, Bettwäsche; **-stolowa**, Tischwäsche, Tafelzeug *n*; *z* *mieńić* -*nę*, die Wäsche wechseln; **-źniany** *a* *wytwórnia* -na, Wäschefabrik *f*; **-źniarka** *f* 1 Wascheschrank *m*. 2 Weißnäherin *f*; **-źniarnia** *f* Wäschegeschäft *n*; *Waschekammer* *f*; **-źniarnstwo** *n* Wäscheindustrie *f*; **-źniarz**, -a, *pl*-e *m* Wäschehändler *m*. (Nebel *m*.)

biełmo *n* (grauer) Star; *fig.* Schleier. **biełnia** *f* Bleichkammer *f*; **biełniałk**, -a, *pl*-i *m* Bleiche *f*; **biełony** *a* weiß angestrichen; geweißt.

Biełsk, -a *m* *geo.* Bielitz.

biełszy *ob.* *biały*.

biełuchny, **biełusi** (*ęński*), **biełu-** (*ęski*) *ki* *a* schneeweiß, ganz weiß.

biełun, -nia, *pl*-nie *m* *bot.* Bilsen-*kraut* *n*, Stech-, Dornapfel *m*.

bieługa *f* icht. Hausen *m*.

biełka *f* Stein *m* im Dam(en)spiel; *karc.* Stich *m*.

bier-nie *ad.* passiv; *zachow* (*yw*) *ać* *się* **-** sich passiv verhalten; **-nik**, -a, *pl* -i *m* *gr.* Akkusativ *m*; **-ność** *f* Passivitat *f*, leidender Zustand; **-ny** *a* passiv, leidend; *handel* **-** Passivhandel; *stan* **-** Passiva *pl.*; *strona* -na, passive Form, Passiv *n*. [*Spriere* *f*.

bierzmo *n* Tragbalken *m*; *zeg.* **bierzmo**-*wać* *va.* konfirmieren, firmen; **-wanie** *n* Konfirmation, Firm-*bies*, -a, *pl*-y *m* Teufel *m*. *Imung* *f*.

biesia-*da* *f* Gastmahl *n*, Schmaus *m*; *fig.* Hochgenuß *m*; **-dnik**, -a, *pl*-icy *m* Bankettelnehmer, Schmauser, Zecher *m*;

-dować *vn.* schmausen, bankettieren; **-dowanie** *n* Schmausen *n*.

biesowski *n* Teufelei *f*; **biesowy**, **bieszta** *a* Teufels...

bieżący *a* laufend; (*o* *wodzie*) fließend; *dlug* **-** schwebende Schuld; **-miesiąc**, laufender Monat; 8 **-cego** *miesiąca*, der 8 dieses Monats; **-numer**, laufende Nummer; *rachunek* **-** laufende Rechnung, Kontokorrent *n*.

bieżnia *f* *sp.* Radrennbahn, Renn-*bahn* *f*. [*weg* *m*.]

bifurkacja *f* Gabelung *f*, Scheide-*bigam* (*ista*) *m* in Doppelhebe lebende Person; **bigamia** *f* Doppelhebe *f*, **bigos**, -u, *pl*-y *m* Sauerkraut mit gehacktem Fleisch; *fig.* Wirrwarr, Mischmasch *m*; *narobił*, *nawarzył* -u, *da* *hat* *er* *was* *Schönes* *angerechnet*!

bigot, -a, *pl*-oci *m* Frommler, Mukker *m*; **-eria** *f* Frömmelei *f*; **-ka** *f* Frömmlerin, Muckerin, Betschwester

bijaczka *f*, **bijak** *m* Schlägel *m*, **bijatyka** *f* Schlagerei, Rauferei *f*, **bijący** *a* schlagend; **-w** *oczy*, auf-fallend; augenscheinlich.

bil, -u *m* Bill *f*, Gesetzentwurf *m*.

bila *f* Billardball *m*.

bilans, -u, *pl*-y *m* Bilanz *f*, Konten-*abschluss* *m*; **-handlowy**, Handels-*bilanz*; *zestawić* **-** die Bilanz aufstel-len, ziehen; *zestawienie* -u, Bilanzus-*stellung* *f*; **-ista**, *pl*-ści *m* bilanzsiche-rer, bilanzkundiger Buchhalter; **-ować** *va.* bilanzieren; **-owanie** *n* Bil-*anzziehung* *f*; **-owy** *a* Bilanz...; *księ-ga* -wa, Bilanzbuch *n*.

billard, -u, *pl*-y *m* Billard *n*; *gród* *w* **-** Billard spielen; **-owy** *a* Billard...; *kula* -wa, Billardkugel *f*; *sala* -wa, Billardsaal *m*; **-zista**, *pl*-ści *m* Bil-*lardspieler* *m*.

błobokiet, -u, *pl -y m* Kugelfang *m*, **bliciek**, -u, *pl -i m* Briefchen *n*; ~ miłosny, Liebesbriefchen.

bilet, -u, *pl -y m* Karte *f*, Billett *n*; *kol.* Fahrkarte *f*; ~ bankowy, Banknote *f*; ~ tramwajowy, Fahrschein *m*, ~ wejścia, Eintrittskarte; ~ wizytowy, Visitenkarte; *kol.* ~ wolnej jazdy, Freikarte, Freibillett; ~ okrężny, Rundreisebillett; ~ powrotny, Retourbillett, Rückfahrkarte; -er, -a, *pl -rzym* Billetteur; Billetteinnehmer *m*; -owy a Billett..., kasa -wa, Billettausgabe *f*, Schalter *m*.

bilion, -a, *pl -y m* Billion *f*. [*f.* **bilon**, -u *m* Billon *m*, Scheidemünze **bitmeta-lista**, *pl -ści m* Anhänger der Doppelwährung; -izm, -u *m* Doppelwährung *f*, Biraetallismus *m* (Gold und Silber).

binarny a (dwójkowy) binär.

binda *f* Binde *f*; (do wasów) Schnur-
barbinde.

[stappelpłaz *m*. **binduga** *f* Einbindstätte *f*, Holz-
binokle, -li *pl* Kneifer, Klemmer, Zwicker *m*, Pincenez *n*; ~ z rączka, Lognette *f*.

[*n.* **binom**, -u *m* *mat.* (dvwumian) Binom **biostro** *n* Hüfte *f*; -wy a Hüft..., -wa kość, Hüftbein *n*.

biograf, -a, *pl -owie m* Biograph *m*, -iczny a biographisch; -ia *f* Lebens-
beschreibung, Biographie *f*.

biolog, -a, *pl -owie m* Biolog *m*; -iczny a biologisch; -ia *f* Lebenslehre,
Biologie *f*.

bioplan, -u, *pl -y m* *aw.* Zweidecker *m* **birhanki** a liederlich, ausschweifend.

birbant, -a, *pl -nci m* Lebemann, Schlemmer; Bummler *m*; -eria *f* liederliches Leben; -ka *f* Schlemmerei, Schwelgerei *f*; -ować *vn.* (sie) ein liederliches Leben führen; -owanie *n* liederliches Leben.

biret *ob. beret*.

bis! *int.* noch einmal! da capo!
bisior, -u, *pl -y m* Gehänge *n*, Guirlande *f*; -ka *f* *ml.* Glasperle *f*. 2 -ki *pl* *bud.* Perlstab *m*.

biskup, -a, *pl -i m* Bischof *m*; **bi-
kup** a bischöflich, Bischofs...; -stwo *n* Bistum *m*, Bischofswürde *f*. **biskwit**, -a, *pl -y m* Zwieback *m*. **bisować** *va.* da capo verlangen; da capo singen, wiederholen.

bistr, -u *m* Bister *m*, Schokoladen-
braun *n*

bistor, -u, *pl -y m* Bistouri *m* i *n* (Operationsmesser).

bisurman, -a, *pl -y (a. -ie), -in, -a, pl -nie m* Muselman, Mohammedaner *m*; *fig.* ungesteuerter, zügelloser Mensch; Ungläubige(r) *m*; -ieć *się*, -ieć *vn.* sich zum Islam bekehren; *fig.* ein liederliches Leben führen; **bisurma-ński** a mohammedanisch; *fig.* liederlich; -ństwo *n* *l* Islam *m*, mohammedanischer Glaube. 2 Mohammedaner *pl.* 3 *fig.* Zügellosigkeit, Liederlichkeit *f*.

biszkopt, -a, *pl -y m* Biskuit *n* *m*; -owy a Biskuit...; tort ~ Biskuittorte *f*; **biszkopek**, -a, *pl -i m* Biskotte *f*, Keks *m*.

biszof, -u *m* Bischof *m* (kaltes Rot-
weingetränk mit Pomeranzenschalen), **bitewka** *f* *ob.* bitwa; **bitewny** a
Schlacht...

bitka *f* *l* Schlagerel *f*, Handgemenge *n*; skory *do* -ki, rauflustig. 2 *karc.* Stich *m*. 3 -ki *pl* gehacktes Fleisch; **bitnia**, *pl -nie f* Ramme *f*, Rammbar *m*; ~ ręczna, Handramme *f*; **bitność** *f* Streitbarkeit; Kampflust *f*; **bitny** a
kampflustig, streitbar; tapfer.

bitum, -u *m* Erdpech, Bitumen *n*. **bitwa** *f* *l* Schlacht *f*, Gefecht *n*; *mil.* ~ obronna, Abwehrschlag; ~ walna, Großkampf *m*; ~ zaczepna, Angriffs-
schlag. 2 *ob.* bijatyka.

bity *a:* droga bita, Schotterstraße, Chaussee *f*; drób ~ Geflügel *n*.

biuletyn, -u, *pl -y m* Armebericht *m*; Gesundheits-, Krankenbericht *m*. **biuralis-ta**, -ty, *pl -ści m* Bürobe-
amte(r) *m*; -ka *f* Bürobeamtin *f*; **biurko** *n* Schreibbüsch *m*.

biuro *n* Büro *n*; ~ pośrednictwa
pracy, Stellenvermitt(e)lungsbüro *n*,
Stellennachweis *m*; ~ wywiadowcze,
informacyjne, Auskunftei *f*, Aus-
kunftsbüro *n*; ~ podróży, Reisebüro;
-kracja *f* Bürokratie; Beamtentherr-
schaft *f*; -kracyjny a bürokratisch;
-krata, -ty, *pl -aci m* Bürokrat *m*,
-kratyzm, -u *m* Bürokratismus *m*,
Bürokratismus *m*; -kratyzować *va.*
bürokratisch verwalten; -wość *f* Büro-
-, Kontararbeiten *pl*; -wy a Büro-
-, przybory -we, Büroartikel *pl*; urzęd-
nik ~ Bürobeamte(r) *m*.

biust, -u, *pl -y m* Buste *f*; Brustbild *n*; -halter, -a, *pl -y, -onosz, -a pl -e m* Büstenhalter *m*.

biwak, -u, *pl -i m* *mil.* Biwak, Feld-
lager *n*; ~ kwatrowski, Ortsbiwak *n*.
-ować *vn.* biwakieren, im Freien
lagern.

bizantyjski a bizantynisch; -nizm,
-u *m* Byzantinismus *m*, Kriecherei,
Speichellekerei *f*.

bizmut, -u *m* Wismut *n*, Aschblei *n*; -owy a Wismut...

bizon, -a, *pl -y m* zoo. Bison *m*.

bizun, -a, *pl -y m* Ochsenzimmer *m*,
Peitsche *f*; goly jak ~ arm wie eine
Kirchenmaus.

blźute-ria *f* Schmuck *m*, Ge-
schmeide *f*; -ryjny a Schmuck...

blacha *f* *l* Blech *n*; ~ biała, polska,
Weißblech; ~ cynkowa, Zink-
blech; ~ cynkowa, verzinktes
Blech; ~ dachowa, Dachblech; ~ falista,
falowana, Well(en)blech; ~ żelazna,
Eisenblech. 2 Herdplatte *f*. 3
Gefäß *n*, Form faus. Blech; ~ na pier-
si, Brustharisch *m*.

blachar-czyk, -a, *pl -i m* Klempner-
geselle; -nia *f* *l* Klempnerei *f*. 2
Blechfabrik; ~ Blechhütte *f*; -ski a
Klempner...; -skie wyroby, Blechwa-
ren *pl*; -stwo *n* Klempnerhandwerk *n*,
Klempnerei *f*.

blacharz, -a, *pl -e m* Klempner,
Blechschmied, Spengler *m*.

blachownia *f* Blechfabrik *f*; ~ wal-
cowa, Blechwalzwerk *n*; ~ żelazna,
Eisenblechwerk *n*; **blachówka** *f*
Formblech *n*.

bladaczka *f* *ob.* błednica. [**blaś**,
blada-wo *ad.*, -wy a blaßlich, etwas
blaś *ad.* blaß; -czerwony a blaß-
rot; -licy a von bleicher Gesichtsfar-
be; -niebieski a blaßblau; -różowy a
blaßrosenfarbig.

bladość *f* Blässe *f*; ~ trupia, Lei-
chenblässe; **blady** a (błedszy, naj-
błedszy) *l* blaß, bleich; ~ jak trup,
totenblaß. 2 *fig.* matt, schwach.

blaga *f* Aufschneideri, Windbeutel-
lei, Lüge *f*; **blagier**, -a, *pl -rzy m* (-ka)
Aufschneider(in), Prahlsans *m*; **bla-
gować** *vn.* aufschneiden; **blagowa-
nie** *n* Aufschneideri *f*.

blaknąć, -nie, *nał, blakować* *vn.* die
Farbe verlieren, verblichen; *verschlei-
den*; **blakowanie** *n* Verbleichen *n*.

blamanż, -u *m* weiße Gallerte mit
Mandel.

blamaż, -u *m* Blamage *f*; **blamo-
wać się**, sich blamieren. [*dec n.*
blank, -u *m* Sohlenleder, Blankle-
Blanka, **Blan(c)ja** *f* *l* *pl* *Blanka*, **Blanka**,
blank, -ków *pl* *l* *pl* *Planken* *pl.* 2
(strzelnicze) Schießscharte *f*.

blankiet, -u, *pl -y m* Blankett; *For-
mular* *n* (*ob.* firmowy); ~ nadawczy,
Erlagschein *m*; ~ telegraficzny, *For-
mular*; ~ wekslowy, Wechselformular.

blankista, *pl -ści m* *gielda*: **Fixer** *m*.
blanko, *in* ~ *in* blanko; *akcept in* ~
Blankoakzept *n*; *kredyt in* ~ *Blanko-
kredit m*; -wać *va.* *l* mit Palissaden
umgeben. 2 *zinnen.* 3 *gielda*: **blankie-
ren**; *fixen*.

blansz, -u *m* weiße Schminke.

blask, -u, *pl -i m* Glanz, Schimmer,
Schein *m*; ~ słońca, Sonnenglanz *m*.
blaszanka *f* Blechflasche *f*, *mil.*
Feldflasche *f*; (na oliwie) Blechgefäß
n; -ny a blechem, Blech...

blasz-ka *f* Blättchen, Plättchen *n*; -
złota, Goldblättchen; Goldflitter *m*;
-kłoty a złoto -we, Blatgold *m*.

blat, -u, *pl -y m* Platte *f*, Blatt *n*; ~
stół, Tischblatt.

blechernia *f* *ob.* bielarnia; **blecho-
wać** *va.* bleichen.

blednąć, -nie, -nął *vn.* erblassen,
bleich werden; *fig.* jęgo gwiazda
blednie, sein Glückstern ist im Sinken
(*o* am Verblassen); ~ wobec czego,
vor etwas erblassen.

blednica *f* *med.* Bleichsucht *f*.

bledniec, -eje, -ał *vn.* *ob.* błednąć

bledszy a *ob.* *blady*.

bledziuchny -tki, *a* ganz blaß.

blejtram, -u, *pl -y m* *mal.* Blend-
rahmen *m*.

blejwas, -u *m* Bleiweiß *n*.

blekot, -u, *pl -y m* *bot.* Tollkraut *n*.

blenda *f* *min.* Blende *f*; ~ rogo-
wa, Hornblende.

blichter, -u *m* Flittergold, Rausch-
gold *n*; *fig.* Flitter *m*, falscher Glanz
blin, -a, *pl -y m* russischer Krapfen,
blindaż, -u, *pl -e m* *mil.* Blenden *n*,
Panzerung *f*.

bliska *f* (blizszy, najbliższy) *l* nah(e);
nahe gelegen, naheliegend; ~ krewny,
ein naher Verwandter; *prz.* blizsza
koszula *cialu*, niż kaftan, das Hemd ist
mir näher als der Rock. 2 *eng.* intim;

zostawać z kim w -ch stosunkach, in enger Verbindung mit j-m stehen. 3 po bliźsze informacje należy się zwrócić do... Näheres (erfährt man) bei...; bliźsze szczegóły, Näheres n; **bliisko** ad. (bliźje), najbliźje, 1 nahe, in der Nähe; ~ kościoła, nahe bei der Kirche; ~ rzeki, nahe am Flusse; z -ka, in der Nähe; poznać k. bliźje, j-n näher (a. besser) kennen lernen. 2 bei- nahe, ungefähr, zirka; ma ~ 40 lat, er ist beinahe 40 Jahre alt; to wynosi ~ das beträgt zirka... **bliiskość**, -ści f Nähe f; w -ści, in der Nähe.

bliisko-widz, -a, pl -e m Kurzsichtiger; **znacznik** m Synonym n; **znacznicy** a sinnverwandt, synonym.

blizienka f kleine Narbe.

bliziu-chno, -t(ę)ko ad., **-chny**, -t(ę)ki a ganze nahe.

blizna f Narbe, Schmarre f, Wundmal n; ~ po opie, Blatternarbe, Pockenarbe; okryty -mi, narbig.

bliźni, -ego, pl -ni m der Nächste, Mitmensch, Nebenmensch m; kochaj -ego jak siebie samego, liebe deinen Nächsten wie dich selbst.

bliźnia-czek, -czka, pl -czki m Zwillingbrüderchen n; -czka f Zwillingsschwester f; -czy a Zwilling... **bliźniak**, -a, pl -i a. -acy m Zwilling

Zwillingbruder m; bliźnię, -cia, pl -ta n Zwillingkind n; -ta, Zwillinge pl; bliźniący a Zwilling... **bliźje**, bliźszy ob. bliisko, bliiski; **bliźszość**, -ści f größere Nähe.

blocek, -czka, pl -czki m Notizblock m; **blok**, -u, pl -i m 1 Block m; (papieru) Notizblock; ~ lodu Blockeis n. 2 Blockrolle f, 3 pol. Block(partei) f.

blokada f Blockade, Einschließung f **blokhauz**, -u, pl -y m Blockhaus n. **blokować** va. einschließen, blockieren, die Zufuhr abschneiden, sperren; **blokowanie** n ob. blokada; **blokowy** a Block...; kol. system ~ Blocksystem n. **blond** a inv. blond; ~ włosy, blondes Haar; -yn, -a, pl -im 1 blonder, Blondhaariger m; -y(a)(k)a f 1 Blond(in)e. 2 (koronka) Blonde, Seidenspitze f; -ynek, -nka, pl -nki m ob. blondyn.

blotka f kar. niedrige Karte.

bluetka f Blüette f. kleines witzsprühendes Büchleinstück.

bluzecz, -u, pl -e m Efem m; **owy** a Efem..., efemartig.

bluza f Bluse f, Kittel m; ~ robotnicza, Arbeitskittel; **bluzczarka** f Blusenäherin f.

bluzg, -u m Kotaprzirter m; -oć, a, -al, -nać, -nie, -nal un. 1 (mit Kot) bespritzen. 2 schmähen; Böses reden. **bluzka** f Bluse f.

bluznić va. schmähen, (Gott) lästern; **nieleń** n ob. bluznierstwo. **niercza**, -cy, pl -cy, -ców m Lästere, Gotteslästere m; **nierczy** a (gottes)-lästlerisch; **nierstwo** n Lästerung, Gotteslästerung; Lästere f.

blagac, -a, -al va. flehen; inständig, flehentlich bitten; ~ k. o co, j-n um etwas anflehen; blagam pana, ich bitte Sie inständig (a. auf das inständigste); **blagalny** a flehentlich; **-na** ofiara, Sühnopfer n; **blaganie** n Flehen n, inständige Bitte.

blaho ad. ob. blahy; **-stka** f Kleinigkeit, Lappalie f; **-stkowy** a gering(fugig); **blahość**, -ści f Geringfügigkeit, Nichtigkeit f; **blahy** a gering(fugig), nichtig; eitel; gehalten; ~ powód, geringer Grund.

blam, -u, pl -y m Sack m eines Pelzwerks.

blawat, -u, pl -y m (blauer) Seidenstoff; **-ek**, -tka, pl -tki m bor. blaue Korbblume; **-nik**, -a, pl -icy m Seidenzeughändler; Seidenweber m; **-ny** a seiden; materie -ne, Seidenstoffe pl; sklep ~ Seidenwarengeschäft n.

blazen, -zna, pl -zny m Narr, Possenreißer, Hanswurst m; **daw**, ~ nadworny, Hofnarr m; ~ cyrkowy, Clown, August m; robić z kogo -zna, j-n zum Narren machen (a. haben).

blazeń-ski a narrrisch, Narren...; **-ska** czapka, Narrenkappe f; figiel, kawał ~ Narrenstreich m; **-sku** ad. wie ein Narr, narrenmäßig; **-stwo** n Narrtheit f; robić -stwa, Narrenpossen treiben.

blazno-wać un. Possen treiben (a. reißen); ~ z kogo, j-n verspotten; **-wanie** n Possenreißerei f.

blażnica f Narrin, Possenreißerin f; **blażnić** się, sich zum Narren machen; sich blamieren.

Blażje, -a m Blasius.

bląd, błędu, pl błędy m Fehler; Irrtum; Fehltritt, Fehlgang m; być w błędzie, sich irren, in Irrtume sein; ~ drukarski, zecerski, Druckfehler;

błędy młodości, Jugendsünden; popeli- nie ~ einen Fehler begehen; einen Fehlgang tun; wprowadzić k. w ~ j-n irreführen, zum Irrtume verleiten.

błądzić un. 1 irren, irragehen. 2 (mylić się) sich irren; ~ jest rzeczą ludzką, Irren ist menschlich; el. przędzący, vagabundierender Strom.

bląkać się, (umher)irren, herum-schweifen; **bląkanie** się n Umher-irren n.

błądnie ad. fehlerhaft; irrtümlich(-erweise); falsch; ~sobie tłumaczyć, falsch auslegen; mówić, pisać ~ fehlerhaft sprechen, schreiben; **-nik**, **-ni**, **-pi** m an. Labyrinth n; **-ność** f das Irrtümliche; die Falschheit; **-ny** a 1 fehlerhaft; irrtümlich, irrig; falsch; **-na** droga, Irrweg m; być **-na**-nej drodze, den falschen Weg einschlagen; **fig.** sich irren, fehlgehen; **-ne** kolo, Zirkelschluss, Kreis m falscher Schlüsse; **-ne** mniemanie, falsche Meinung; 2 irrend; (wzrok) verstört; glazy **-ne**, erratische Blöcke; ~ ognik, Irrlicht n; ~ ryccerz, irrender Ritter.

błękit, -u m Blau n, blaue Farbe; **Lasur** m; ~ berliński, pruski, Berlinerblau; ~ paryski, Pariserblau; ~ niebia, Himmelblau; **-nawy** a bläulich, blaßblau; **-nieć**, -eje, -iał un. blauen, blau werden; **-nik**, -a m Lack-muss n; **-nooki** a bläufig; **-ny** a (himmel)blau; **pol.** księga -na, Blaubuch n. (schmutzen).

blócić va. (się, się) mit Kot beblócić n häßlicher Kot.

blógi a (glück)selig; glücklich; (mily) behaglich; (zbawienny) heilsam; **blógo** ad. glückselig; wohl; ~ mi na sercu, mir ist wohl zumute; ~ żyć, behaglich leben.

blógosia-wić va. (komu, kogo) segnen; **-wienie**, **-wienie**stwo n Segen n; **-wiony** 1 a gesegnet; (blógi) glückselig; (o kobiecie) być w stanie -m, in gesegneten Umständen sein. 2 m **-wieni** pl die Seligen; zaliczyć k. w poczet **-wionych**, j-n seligsprechen.

blógostan, -u m Wohlstand m, Behaglichkeit f; **blógość**, **-ści** f Glückseligkeit; Behaglichkeit f.

blona f 1 an Häutchen n, Membran(c) f; ~ mógzowa, Hirnhaut f; ~ słuzowa, Schleimhaut. 2 fot. Film m; ~ pakietowa, Packfilm; ~ zwiżana, Roll-

film; **bloniasty** f häutig, hautartig. **bloni-ca** f med. Diphtheritis f; **-cowy** a diphtheritisch.

blonie n Anger m; weite Ebene. **blon-ka** f Häutchen n; **-kowaty** a hautfeinartig, hautartig.

blonnik, -a m Zellulose, Lignose f. **blot**, **niarka** f 1 Schlamm-schnecke f. 2 tech. Filterpresse f; **-nica** f aut. Schutzblech n, Kotschützer m; **-nik**, -a, **-pi** -i m 1 Kotgrube, Pfütze f. 2 Schlamm-sammler; aut. Kotflügel m. **-nisty** a kotig, sumpfig; **-ny** a Kot... Sumpf...; kapiel -na, Moorbad n; **-ne** rośliny, Sumpfpflanzen pl.

bloto n 1 Kot, Schmutz; **gm.** Dreck m; ~ na ulicy, es ist schmutzig auf der Straße; wleźć w ~ in eine Pfütze geraten; **fig.** in Verlegenheit geraten; **pie-niędzy** w ~ rzucić, sein Geld zum Fenster hinauswerfen; zmieszać k. z -tem, j-n in den Kot(a. Staub) ziehen, zerren, j-n verunglimpfen; wyciągnąć k. z -ta, j-n aus dem Staube ziehen. 2 ~ gazowe, Gassumpf m; **-ta** pl, blot, Sumpfe pl.

blysk, -u, pl -i m Schimmer; (blask) Glanz; ~ piorunu, Blitz m. **blyskać**, -a, -ał un. blinken, schimmern; **-ka** się, es blitzt.

blyskawic-a f Blitz m; lotem -cy, blitzschnell; **-czny** a blitzschnell; **Blitz...**; **pociąg** ~ Blitzzug m. **blyskawka** f Eisenglanz m.

blyskot, -u m Glanz, Schimmer m; **-ać**, -ta, -cze, -tał un. schimmern, funkeln; **-ka** f Flitter m, Flitterwerk n (t. fig.); **-ki** stylowe, stilistische Feinheiten; **-liwość** f blendender Glanz, Schimmer; **-liwy** a schimmernd; **fig.** blendend, glänzend.

blysnąć, -snę, -śnie, -snął a. błysł un. 1 aufleuchten, aufblitzen; **-snęła** mi myśl, ein Gedanke blitzte mir auf; **-snęło**, es blitzte. 2 **fig.** glänzen, brillieren.

blyszcz, -u m Glanz m; ~ antymonu, Antimonglanz; ~ bizmutowy, Wismutglanz; ~ kobaltu, Kobaltglanz; ~ ołowiu, Bleiglanz.

blyszczący a glänzend; **-ca** nędzka, glänzendes Elend.

blyszczec, -czy, -czal un. glänzen, schimmern, leuchten.

błysnąć n Aufblitzen n. [Monats. b. m. = bieżącego miesiąca, dieses

bu *cz.* denn, wen; ~ ja wem? was weiß ich? wer weiß? (trząny) **Boa**. **boa m inu. zo.** Boa *f* (kolnierz fu-boazerla *f* Tafelwerk, Getäfel n. **bobak**, -a, pl -i m zo. Murreltier n. **bobas**, -a, pl -y m kleines Kind. **bobek**, -bka, pl -bki m 1 Lorbeer-beere *f*; Lorbeerbaum m. 2 -bki, Ziegenmist, Schafmist *m*; **bobkowy** a Lorbeer...; -we listie, Lorbeerblätter. **bobo n** Baby n, kleines Kind. [pl. **bobodrzew**, -a m bot. Schotendorn **bobowiny**, -win pl Bohnenstroh n; **bobowy** a Bohnen... **bobrek**, -brka m bot. Bitterklee m. **bobroszczur**, -a, pl -y m zo. Biberkatze *f*. [Kot waten **bobrować** *vn.* herumwühlen; im **bobrownik**, -u m pl -im bot. Magnolie **bobrowy** a Biber... Kastor...; futro -we, Biberpelz m; kapelusze ~ Kastorstuhm *m*; apt. kropie -we, Bibergeil, Kastornut n. **bobsleje**, -u m sp. Bobschlitten m. **boby pl** sp. Bob, Bobsleigh m. **bochen**, -chna, pl -chny m großer Laib; ~ miedzi, stali, Kupfer-, Stahlkuchen *m*; -czek, -czka, pl -czki m Laibchen n; -ek, -nka, pl -nki m Laib *m*; ~ chleba, Laib Brot; -kowaty a laibförmig. **bocian**, -a, pl -y m Storch *m*; -nek, -nka, p -nki m Störchlein n; **bociania** a Storch...; -e gniazdo, Storchnest n; *żeg.* Mastkorb *m*; **bocianie**, -cia, pl -ta n Junge(s) n vom Storch. **boczek**, -czku, pl -czki m 2 Seite *f*; (stanka) Seitenteil *m*; (mieso) Seitenteufel n; ~ wieprzowy, Speckseite; **boczkiem**, seitwärts. **bocz-nica f** Flanke *f*, Seitenteil *m*; **bud.** Seiten-, Nebengebäude *n*; *kol.* Zweigbahn *f*, Anschlußgleis n; -nik, -a, pl -i m *el.* Nebenschluß; Nebenwiderstand *m*; -nikowy a Nebenschluß...; -ny a Seiten..., Neben...; seitlich; linia -na, Seitenlinie; wejście -ne, Seiteneingang m. **boczyć się** 1 seitwärts gehen. 2 ~ się na kogo, mit-j-m schmollen, j-m gram sein; j-n meiden; j-n scheel ansehen. **botwina f** ob. botwina. **bodaj(że)** *int.* Gott gebe, wolle Gott, da!...; o daß, daß doch; ~ cię! hol dich der Teufel daß dich der Kuckuck! - że, ich glaube wohl, daß

bod(i)ak, -a, pl -i m Distel *f*; Stachel, Dorn *m* (an den Gewächsen). **boldiwy** a stößig. **bodmeria f żeg.** Bodmeret *f*. **bodnać**, -nie, -nął *vn.* ob. **boć**. **bodziec**, -dźca, pl -dźce m Stachel *m*; (u ostrogi) Sporn; *fig.* Antrieb, Sporn *m*; **dodać komu bodźca**, j-n anspornen, antreiben. **bodziszek**, -szka, pl -szki m bot. Storchschnabel *m*, Ceranium *m*. **boga-cenie n** Bereicherung *f*; ~ się, Reichwerden *n*; -cieć *va.* reich machen, bereichern; ~ się, reich werden, sich bereichern; -cieć, -eje, -iał *vn.* reich werden; -ctwo n Reichtum *m* (*języka* der Sprache). **bogacz**, -a, pl -e m Reiche(r); -ka *f* Reiche *f*, reiche Frau. **bogarodzic(ielk)a f** die Mutter Gottes; ~ dziewica, die heilige Jungfrau. **boga-to ad.** reich; reichlich; ~ się ożenić, eine reiche Frau heiraten; ~ ozdobyony, reich geschmückt; -ty a reich (w co an etwas); reichhaltig; kostbar; -te dary, kostbare Geschenke; ~ wybró, reichhaltige Auswahl. **bogdaj** ob. **bodaj**. **bogdan**, -a, pl -owie m 1 Geliebte(r), 2 B.-Theodor; -ka *f* Geliebte *f*, Schatz *m*, Lieben *n*. **bogini**, pl -e *f* Göttin; **boginka f** Wassergöttin, Nymphe *f*. **bogoboj-nie ad.** -ny a gottesfürchtig; fromm; -ność, -ści *f* Gottesfurcht, Frömmigkeit *f*. [lehrer *m*. **bogochwalca**, pl -cy m Gottesver-Bogumil, -a m Gottlieb, Bogumil. **bogumili** a gottgefällig. **Bogusław**, -a m Boguslav. **bohater**, -a, pl -owie m Held *m*; ~ dnia, Held des Tages; ~ filmu, Flummeheld; ~ powieści, Romanheld; -ka *f* Heldin *f*; -ski a Helden..., heldenhaft, heldenmütig; czyn ~ Heldenhaft; poemat ~ Heldengedicht *n*; -sko, po -sku *ad.* heldenmütig, wie ein Held; -skość *f*, -stwo n Helden-tum n, Heldenmut *m*. **bohemia f** Boheme *f*, die unbürgerliche Künstlerwelt. **bohomasz**, -u, pl -y m Sudelei *f*, schlechtes Gemälde, Schinken *m*. **bolesko n** 1 Dreschente *f*, 2 sp. Turn-, Sport-, Übungsplatz *m*.

bojar, -a, pl -owie m Bojar(e), russischer Edelmann; -ski a bojarisch. **bojazi-li** *wie ad.* -wy a fürchtam; -wość *f* Fürchtbarkeit *f*. **bojaż**, -ni *f* Furcht *f*. **boje**, -ów *pl żeg.* Bojen *pl*. **bojkot**, -u m Boykott *m*; -owanie n Boykottieren *n*; -ować *va.* boykottieren *n*. **boja-wać *vn.*** Krieg führen, kriegen; -wanie n Kriegführung *f*; Kampf *m*; -wiec, -wca, pl -wcy m Kämpfer, Krieger; -wisko n Kampflatz *m*, Schlachtfeld *m*; -wniczka *f* Kämpferin, Kriegerin *f*; -wniczy a kriegerisch, streitbar; -wnik, -a, pl -icy m Krieger, Kämpfer *m*; -wy a Gefechts... Kampf... Kriegs..., gefechtsmäßig; mil. **gotowość -wa**, Gefechtsbereitschaft *f*; **jednostka -wa**, Gefechtsseinheit *f*; **żyzk** ~ Gefechtsordnung *f*; **wartość -wa**, Gefechtswert *m*. **bojów-ka f** Sturmscharen *pl*; -karz -a, pl -e m Sturmscharenmitglied *n*. **bok**, -u, pl -i m Seite; *mil.* Flanke *f*; **bokiem**, z boku, seitwärts, von der Seite; **bokami robić**, (o koniu) schnaufen, keuchen; *fig.* keine Mittel mehr haben; in der Not (in bedrängter Lage, in bedrängten Umständen) sein; **bokami świecić**, zerlumpt, halbnaekt sein; to mi bokiem wyłazi, ich habe es satt (bis an den Hals), es wächst mir schon zum Halse heraus; na ~ 1 Platz *dał* odkladać na ~ beiseite legen; **skok na ~** Seitensprung *m*; **wziąć k.** na ~ j-n auf die Seite nehmen; **żarty na ~ 1** Spaß beiseite! **pod bokiem**, ganz in der Nähe, nebenan; **prowadzić się pod -i**, Arm in Arm (a. untergefaßt) gehen; **ująć (wziąć)** się **pod -i**, die Hände in die Seiten stemmen; **być przy zrym -u**, j-m zur Seite stehen; **cięcie z -u**, Seitenhieb *m*; **widok z -u**, Seitenansicht *f*; **zarabić co z -u**, Nebeneinkünfte haben (ob. **przewracać się**); **brać się za -i**, -i zrywać, sich den Bauch halten (*fam.* sich kugeln) vor Lachen. **bokobrody**, -dów *pl* Backenbart *m*. **bokówka f** Alkoven *m*. **boksy**, -a, m 1 Faustschlag *m*; -y *pl* Boxen n, Faustkampf *m* 2 -y (prze-rodzy w stajniak) Boxen *pl*; -er, -a, *pl -y* m Faustkämpfer, Boxer *m*; -o

wać *va.* (się, się) boxen; -owanie *n* Boxen n, Boxerei *f*. **boleć** a schmerzend, schmerzlich, schmerzhaft; ~ palec, ein weher Finger; **bolećca f** Geschwür n, Eierbeule, Eitergeschwulst *f*; *fig.* ein wunder Punkt, wunde Stelle. **boleć**⁴, -li, -łal *vn.* weh tun, schmerzen; **bolnie** boli, es tut mir weh; **głowa** boli, ich habe Kopfschmerzen; **niech cię głowa o to nie boli**, laß dir deshalb kein graues Haar wachsen; **da geht dich nicht an**; **co kogo boli**, o tym mówić woli, was das Herz wöllet, das geht der Mund über; **o przybytku głowa nie boli**, doppelt hält besser; je mehr desto besser. **boleć**⁵, -eje, -łal *vn.* leid tun, schmerzen; **leiden**; (maitwić się) sich grämen; ~ nad czym, etw. beklagen, bedauern (= ubolewać); **boleć nad tem**, das schmerzt mich, das tut mir leid; ~ nad stratą, den Verlust beklagen; **bolejący** a leidend. **boleń**, -nia, pl -nie m icht. Barbe *f*. **bolero n** (taniec i stanicek) Bolero m **Bolesław**, -a m Boleslauk. **bolesny** a schmerzlich, schmerzhaft, empfindlich, peinlich; -na strata, empfindlicher Verlust; **boleść**, -ści *f* Schmerz *m*, Leid, Weh *n*; *fig.* **o siemdmiu -ści**, jammerlich, armselig, e-lend; **boleśnie ad.** ob. bolesny. **bolid**, -a, pl -y m Meteorstein *m*. **Bolivia f geo.** Bolivia. **Bolonia f geo.** Bologna; **Bolonończyk**, -a, pl -icy m 1 Bologneser *m* 2 b. Bologneserhündchen *n*; **boloności** a bolognesisch, aus Bologna. **bolsolewiczki** a bolschewistisch; -wik, -a, pl -icy m Bolschewik *m*; -wizm, -u m Bolschewismus *m*; -wizować *va.* bolschewisieren. **bomba f** 1 Bombe *f*; ~ zapalająca, Brandbombe; ~ pekła, die Bombe ist geplatzt; **wpasać jak ~** ganz unerwartet (bei j-m) hereingestürzt kommen. 2 aufsehenerregende Nachricht. 3 te. effektvoller, aber wertloses Theaterstück. 4 (piwa) Bierseidel *f*, Schoppen *m*. 5 (lodowy) Eisbombe. [käufer *m*. **bombardier m ent.** Bombardier, bombardier-*wać *va.** bombardieren, mit Bomben beschließen; *fig.* mit Biten bestürmen; -wanie n Bombardierung *f*, Bombenwerfen *n*; ~ lotnicze

Fiegerbombardierung; -wice, -wca, pl -wce m aw. Bombenflugzeug n.
bombastycz-nie ad. -ny a bombastisch, schwulstig; -ność f Schwulstigkeit f.
bombiasty a bauchig, bäuchig.
bombowy a Bomben...; samolot ~ Bombenflugzeug; zamach ~ Bombenattentat n.
bon-, -u, pl -y m Bon, Bezugsschein n; ~ na chleb, Brotkarte f; ~ państwowy, Staatsschuldschein.
bona f Bonne f, Kinderfrauilein n.
bonapartysta, pl -ści m Bonapartist m; -tyzm, -u m Bonapartismus m.
bonbonier(k)a f Bonbonschachtel, Bonbondose f; fig. geschmackvoll eingerichtete kleine Wohnung, niedliches Zimmerchen.
bonie, boni pl, boniowanie n bud. Bossenwerk n, Bossage, Rustica f.
Bonifacy, -cego m Bonifaz(ius).
bonifikacja, -kacji f Vergütung f; -kowa -u. vergüten.
bonifratr, -tra, pl -tr(z)ly m barmherziger Bruder.
bokreta f Christbirne f.
bonofacyk, -a, pl -i m Bologneserhündchen n. [f. dende f.
bonus, -u m Bonus m, Sonderdivonoz, -a, pl -owie m Bonze m.
bor-, -u m Bor n; boraks, -u m Borax m.
bordo I n 1 Bordeauxwein m. 2 (barwa) Bordeaux. II a bordeauxfarben.
boreasz, -a m Borea, Nordwind m.
borg-, -u m Borg m; -ować va. borgen, auf Borg (Kredit) nehmen; -o komu, j-m auf Borg geben.
bormaszyna f Bohrmaschine f.
borny a: kwas ~ Borsäure f.
boro-wiczka f Wachholderbranntwein m; -wik, -a m Steinpilz m; -wina f Moon n; -winowy a moorig; kapiel -wa, Moorbad n; -wisko n Rodeland n. [Waldhüter m.
borowy I a Wald... II -wego m. **borówka f** Heidelbeere f; ~ czerwona, Preiselbeere; ~ czernica, Blaubeere. [Dachs...
borsuk, -a, pl -i m Dachs m; -owy a **bort, -u, pl** -y m zeg. Bord m.
borta f Borte f.
boruta m Wald-, Moorgeist m.
borczykać się, sich balgen; ~ z czym, mit etwas kngen, kämpfen; ~ z tru-

dnościami, mit Schwierigkeiten kämpfen; -kanie się n Kampf m, Ringen n.
bosak, -a, pl -i m 1 Bootshaken m. 2 Barfüßer m; na -a, barfuß.
boski a 1 göttlich; z -ką pomocą, mit Gottes Hilfe; rany -e l um Gottes willen I (ob. miłość); niech się dzieje wola -ka, Lomme was (da) wolle. 2 fig. himmlisch, wunderbar, wunderschön; **bosko ad.** göttlich; śpiewa ~ er singt wunderbar; wygląda ~ sie (er) sieht wunderschön aus; **boskość f** Göttlichkeit f. [floty, Deckoffizier.
bosman, -a, pl -i m Bootsmann m; ~ bosu ad. -nogi a barfuß; -nózka f barfußes Madel; barfuß Tanzerin.
boston, -a m Boston n; grać w (tanżczyć) -a, Boston spielen (tanzen).
bosy a barfuß; (koń) unbeschlagen; mnich ~ Barfüßermönch m.
bośc, bodzie, bódł va. (mit den Hörnern) stoßen; ~ ostrogami, spornen. 2 fig. sticheln, kränken.
Bośnia f geo. Bosnien n; **Bośniak, -a, pl** -acy m Bosnier, Bosniak m; **bośniacki a** bosnisch.
bot, -a, pl -y m Russenstiefel m.
botaniczny a botanisch; -nik, -a, pl -icy m Botaniker m; -nika f Botanik f; -nizować vn. botanisieren.
botwin(k)a f Beißkohl, Mangold m; zupa z -y, Mangoldsuppe f.
bowiem cj. denn.
Bozia, -zi f Gott m; **bożek, -zka, pl** -zki m Abgott, Götze m; Götzenbild n; ~ miłości, Liebesgott.
boży a göttlich, Gottes...; dar~ Gottesgabef; dary-że, Erdfrucht pl; cały ~ dzień, den lieben langen Tag; **Boże Ciało, Fronleichnamfest n;** **Boże Narodzenie, Weihnachten pl;** boże drzewko, Christbaum m; boża krówka, Goldkäfer m, Marienkäferchen n; służba boża, Gottesdienst m; z bożej łaski, von Gottes Gnaden. [Idol n.
bożyszczek n Götze; fig. Abgott m, **bób, bobu, pl** boby m Bohne, Saubohne f; fig. (za)dać komu bobu, j-m Boses zufügen, j-m viel zu schaffen machen; j-n durchprügeln.
bóbr, bobra, pl bobry m Biber m; plakać jak ~ bitterlich weinen.
Bóg, Boga m Gott m; **bój się** -a l um Gotteswillen! broń Boże! behüte (a. bewahre) Gott; dzięki -u, Gott sei Dank; **daj Boże!** Gott gebe es! **daiby**

~ wollte Gott, daß es geschehe; **idź z Bogiem, geh in Gottes Namen, Gott befehlen!** jak -a kocham, so wahr ein Gott lebt; Bogu ducha winien, ganz unschuldig; **szczęść Boże!** Glück zu! viel Glück! ~ **świadkiem, Gott weiß es, Gott ist mein Zeuge; ~ zapłać!** Gott lohne es! **vergelt's Gott!** na -a! bei Gott! tak mi Boże dopomóż! so wahr mir (Gott) helfe! **życ jak u Pana Boga za plecem, ein herrliches Leben führen; p.z. człowiek (a. chłop) strzela, a Pan Bóg kule nosi, der Mensch denkt, Gott lenkt (ob. Kuba).**
bój, boju, pl boje m Kampf m; wstepnym bojem, im ersten Anlaufe, im Sturm; zdobyć wstepnym bojem, im ersten Ansturm nehmen.
bójka f Schlägerei f; **dojść do -ki,** handgemein werden.
ból-, -u, pl -e m Schmerz m, Weh n; ~ głowy, zębów, Kopsfchmerz, Zahnweh; z bólem serca, widerwillig.
bór, boru, pl bory m Wald m.
bóstwo n Gottheit f; fig. Abgott m, Idol n; **moje ty ~ l** mein Schatz f.
bóżnica f Gotteshaus n, Synagoge f, Tempel m. [gen. Andenkens.
b. p. = blogosławionej pamięci, selib. **r. =** bieżącego roku, dieses Jahres.
brabancki a brabantisch.
bracia pl Gebrüder pl; **braciszek, -szka, pl** -szkowie m Brüderchen, kleiner Bruder; (zakonny) Laienbruder m; **bracki a** einer (Ordens-)Brüderschaft angehörig; **bractwo n** (Ordens-)Brüderschaft; Innung f; Zunft f; ~ rzemieślnicza, Handwerkszunft; ir. ładne ~ saubere Sippschaft.
braci, -ci f Fachgenossenschaft; ~ dziennikarska, Journalisten pl; ~ piarska, Schriftsteller, Literaten pl.
braci biore, bierz, bierzemy, biora, braj I va. nehmen; (lekarstwo) einnehmen; (o rybacki) anbeißen; ~ co do słownictwa, etwas buchstäblich nehmen; ~ **górze, die** Oberhand gewinnen; z kogo przykład, sich an j-m ein Beispiel nehmen; ~ **ślub, sich** trauen lassen; ~ **co do serca, sich** etwas angelegen sein lassen (a. zu Herzen nehmen); ~ **do wojska, ausheben;** ~ **co na siebie, etwas übernehmen (a. auf sich nehmen); ~ na siebie** odpowiedzialność, die Verantwortung übernehmen; ~ **wszystko na siebie, alle**

Verantwortung auf sich nehmen; ~ **pod uwagę, in Erwägung ziehen;** ~ **k. pod opiekę, j-n in seinen Schutz nehmen;** ~ **co w posiadanie, von etwas Besitz nehmen (a. ergreifen); ~ co w rachubę, etwas in Betracht ziehen;** ~ **udział w czym, an etwas teilnehmen, sich an (a. bei) etwas beteiligen;** ~ **za dobrą monetę, für bare Münze nehmen;** ~ **kogo za co, j-n für etwas halten;** **bierz** mnie za twogo brata, **es hält mich für deinen (a. verwechselt mich mit deinem) Bruder;** **za kogo mnie bierzysz?** wofür siehst du mich an? ~ **za złe, übelnehmen, verübeln.** II **vim, bierz** mnie chętki, **ich bekomme Lust zu...;** **mroz bierz**, **es friert;** **śmiech mnie bierz**, **ich kann mich des Lachens nicht enthalten;** **pasja, złość mnie bierz**, **ich bin vor Zorn außer mir.** III ~ **się do cz., etwas anfangen, sich an etwas machen;** **skąd się to bierz?** woher kommt es dazu? ~ **się do roboty, sich an die Arbeit machen, an die Arbeit (a. zu Werke) gehen;** ~ **się do cz. zreczn., die Sache geschickt anzuzeigen;** ~ **się na różne sposoby, kein Mittel verschmähen; alle ersinnlichen Mittel anwenden.**
braja f Brei m.
brajszwanc, -u, pl -y m (fu-
 tro) Breitschwanz.
brak, -u, pl -i m 1 (czego) Mangel m (an etwas); ~ czasu, Zeitmangel m; z -u czasu, aus Zeitmangel; ~ doświadczenia, Unerfahrenheit f; ~ **pieniędzy, Geldmangel;** ~ **wszystkiego, Mangel an allem;** ~ **zaufania, Mangel an Vertrauen;** **dl(a, w, z) -u, in Ermangelung von; mangels; handl. wobec -u pokrycia, mangels Deckung; ~ na wadze, Gewichtsmangel m, Gewichtsmanke n; ~ mi pieniędzy, es fehlt mir an Geld. 2 Fehlendes n; Defekt m; Lücke f. 3 Ausschuß m, Brack n (= wybiorki); -i, Ausschußwaren pl. 4 Defizit n. [ker m.
brakarz, -a, pl -e m Ausleser, Brakbraknąć -nie, -ko vn. fehlen, mangeln; **brakować I va.** ausschließen. II vn. fehlen, mangeln; **brakuje mi** pieniędzy, **es fehlt mir an Geld;** **tyloko -walo, das** fehlte gerade noch; **wiele do tego brak, es fehlt viel daran, daß...;** **brakow(a)ny a** fehlerhaft, Ausschuß...; **brakujący a** fehlend;**

-ca suma, der Fehlbetrag, der fehlende Betrag.

brama f Tor n, Pforte f; ~ triumfalna, Triumpfpforte.

brama(n)i gm, -u m Brahma(n)ismus m; **bramin**, -a, pl -owie m Brahmane m.

bram-ka sp. Tor n; zdożyć -kę (w pilce nożnej) ein Tor erzielen; -karz, -a, pl -e m sp. Torwart m.

bramo-wać ua, besaumen; -wanie n Besatz m.

Brandenburg, -a geo. Brandenburg n; -burczyk m Brandenburger

brander m zeg. Brander m.

brandmajster, -tra, pl -trowie m Brandmeister m.

brandzel, -dzła, pl -dzle m Brandbranie n Nehmen n; ~ udziału w czem, Teilnahme f; ~ się do rzeczy, Art und Weise an das Werk zu gehen;

braniec, -nica, pl -ńcy m Kriegsgefangene(r), Sklave m; **branka** f 1 Sklawin, Gefangene f, 2 Aushebung (von Soldaten), Rekrutierung f.

brankard, -u, pl -y m hol. Güterwag

bransolet(k)a f Armband n.

branzło-wać się gm. onanieren, sich selbstbeflecken; -wanie się n Selbstbefleckung, Onanie f.

branza f Geschäftszweig, Erwerbszweig m, Fach n, Branche f.

brat, -a, -u, -cie, pl -acia, -ci, -ćmi m Bruder m; ~ cioteczny, stryjeczny, Geschwisterkind n, Vetter m; ~ mleczny, Milchbruder; ~ przyrodni, Stiefbruder; ~ rodzony, leiblicher Bruder; być z kim za pan ~ j-n für seinen Duzbruder (a. fur seinesgleichen) ansehen; nasz ~ wir (Lehrer, Arbeiter etc.); **bratać** się z kim, sich mit j-m verbrüdern, mit j-m Bruderschaft schließen (a. machen).

brata-nek, -nka, pl -nki m Nefte, Brudersohn m; -nica f Nichte, Bruderstochter f; -nie się n Verbrüderung f; -nlec, -ńca, pl -ńcy m Nefte m; -nka f Nichte f. [mütterchen n

bratek, -tka, pl -tki m bot. Stiefbrater-ski a po -sku, Brüderlich; -skość f Brüderlichkeit f; -stwo n 1 Bruderschaft f; Brüderliche Liebe, 2 Bruder mit seiner Frau.

bratni a Brüderlich, Bruder...

bratobój-ca, -cy, pl -cy, -ców m Brudermörder m; -czy a brudermör-

derisch; -stwo n Brudermord m. **brato-wa**, -wej, pl -wej f Schwägerin, Brudersfrau f; -wizna f Brüderliches Erbe.

brauning, -a, pl -i m Browning m. **brawo**, pl -wa 1 Bravo n, Beifallsruf m; bić ~ j-m (Beifall) klatschen.

II int. bravo!

brawować un. bravieren.

brawo-ra f Bravour f; -rować un. bravieren; -rowy a Bravour...; mus. aria -wa, Bravourarie f.

Brazylija f 1 geo. Brasilien n. 2 b. Brasylholz n; -lijezyk, -a, pl -cy m Brasilier m; -lijski a brasili(ani)sch.

braz(ować) ob. bronz(ować).

brechać, -sze, -ni un. bellen; lügen. **brednie**, -ni pl albernes Geschwätz (a. Zeug); fam. Mumpitz m; pleść ~ ungerheimtes Zeug reden; **bredzenie** n Faelefiel, Geschwätz n; med. Irrreden n; **bredzić** un. ungerheimtes Zeug reden, faßeln; ~w gorączce, irrt reden.

breja f Brei m.

brek, -u, pl -i m 1 (powóz) Break n. 2 kol. Brems(er)sitz m.

broleczek, -czka, pl -czki, brolekol, -u, pl -i m Berlocke f, Uhrgehänge n.

Brema f geo. Bremen. [ner m. **brener**, -a, pl -y m (palnik) Bren-

Bretania f geo. Bretagne f, Bretanńczyk, -a, pl -ycy m Bretagner m.

bręw, brwi, pl brwi f Augenbraue f; marszczyć brwi, die Stirn runzeln.

bręwe n Breve n, päpstliches Schreiben.

brewerie pl Spektakel m, Handel pl; ~ wyprawić, tolle Streiche machen

brewiartz, -a, pl -e m Brevicr n.

brezent, -u, pl -y m Plane, Wagen-

decke; aw. Verpackungsplane f.

brzyljowski a -e drzewo, Brasilienholz n.

brnęć, brnę, brnie, brnął, brnęli un. waten; ~ w błocie, im Kot (herum)patschen, waten; ~ w wodzie po kostki, bis an die Knöchel im Wasser waten; fig. immer tiefer hineingeraten, versinken; ~ w dlugi, in Schulden geraten, sich in Schulden stürzen.

broczyć I ua, bespritzen, besudeln; ~ ręce we krwi, seine Hände mit Blut besudeln. II un. bluten; fig. ~ w czym, sich in etwas baden.

broda f Kinn n; (zarost) Bart m; zapuścić -dę, sich den Bart wachsen las-

sen; **brodacz**, -a, pl -e m Langbart m; **brodaty** a bärtig.

brodaw-ka f Warze f; ~ piersiowa, Brustwarze; -kować un. granulieren; -kownie n Granulieren n; -kowaty a warzenförmig; -nik, -a, pl -i m bot. Warzenkraut n, Löwenzahn m.

brodnisty a seicht, untief.

brodziące ptaki, Strandvögel pl.

brodzić un. waten; fig. ~ we krwi, sich im Blut baden.

brodziec, -dźca, pl -dźce m orn. Strandläufer m.

brocić, -je, -i, -ił ua. tolle Streiche machen, Unfug treiben; **brojenie** n tolle Streiche, Unfug m.

brokat, -u, pl -y m tk. Brokat m.

brom, -u m chm. Brom n; -ek, -mku m Bromsalz n; ~ amonowy, Ammoniumbromid n; ~ benzylo, Benzylbromid n; ~ potasowy, Bromkalium n; ~ złota, Bromgold n; -owódor m Bromwasserstoff m.

brona f Egge f.

bronchit, -u m med. Bronchitis f.

bronica, -a, pl -i m Eggenzahn m.

bronik I ua. verteidigen, wehren; (ochraniać) bewahren, beschützen; (be-)hüten; (zabraniać) ~ komu czego, j-m etwas verwehren, verbieten; ~ interesów swoich, seine Interessen wahrnehmen; ~ sprawę, eine Sache (vor Gericht) verteidigen (ob. Bóg); niech mnie Bóg -i od tego, Gott bewahre mich davor; ja ci nie -nię, meinetwegen; ich habe nichts dagegen. II ~ się, sich verteidigen; **bronienie** się n Verteidigung f.

brono-wać ua. eggen; -wanie n Eggen n; -wnik, -a, pl -cy m Egger m.

bronz, -u, pl -y m I Bronze f. 2 Bronzefarbe f. 3 Erz, Gießblech n. 4 -y, Bronzwaren pl; -ować ua. bronzieren; brązieren; -owanie n Bronzierung; Brünierung f; -ownia f Bronzefabrik f; -ownictwo n Bronzearbeit f; -ownicy a Bronze...; -cze wyrobry, Bronzwaren pl; -ownik, -a, pl -icy m Bronzierer; Bronzearbeiter m; -owo ad. -owy a bronzefarben; bronzon; braun; posąg ~ Bronzestatue f; pląc -wa, braune Hautfarbe.

broń, -ni f Waffe f; ~ palna, Feuer-

waffe (ob. biały); ~ powtarzalna, Re-

pertierwaffe; ~ sieczna, Hiebwa-

chwytać za ~ die Waffen ergreifen;

plac -ni, Waffen-, Exerzier-, Paradeplätzen m; robić -nią, sich im Fechten üben; stać pod -nią, unter dem Gewehr stehen; towarysz -ni, Waffenbruder m; zawieszanie -ni, Waffenstillstand m; złożyć ~ die Waffen niederlegen. 2 Waffengattung f.

brosz(k)a f Brosche f.

broszu-r(k)a f Broschüre f; -rować ua. broschieren, heften; -rowanie n Broschieren n; -rowany a broschiert

browar, -u, pl -y m Brauerei f; **ni-**

ctwo n Brauwesen n; -nik, -a, pl

-icy m Brauer, Bierbrauer m; -ny a kocioł ~ Braukessel m. [ber.

brózek, -zka, pl -zki m kleiner Schobród m Furt f; w ~ im Überflusse, reichlich; przejść rzekę w ~ durch den Fluß waten.

bródka f kleines Kinn; Bärtchen n; kozia ~ Geißbart; Spitzbart m.

bróg, brogu, pl -gi m Schober m.

bróz-da f Furche f; (marszczka)

Runzel f, Furche; -dować ua. Fur-

chen ziehen, furchen; -downik, -a, pl -i m Furchenzieher m.

bródzić, -dzię, -ździ, -ździł un. Verwirrung anstiften; ein Hindernis in den Weg legen; ~ komu w czym, j-m in die Querre kommen.

bróździsty a furchig.

brud, -u, pl -y m Schmutz, Unrat m; -y, schmutzige Wäsche; fig. Schmutz; prać, wywlekać -y, faule Geschichten an den Tag bringen;

brudas, -a, pl -y m Schmutzfinke m.

bruderschaft m: pić z kim ~ mit j-m Bruderschaft trinken.

brud-nieć, -cję, -al un. schmutzig werden; -nokasztanowaty a braun-

gelb; -nożóty a dunkelgelb; -ny a schmutzig; fig. -na sprawa, faule Sache (a. Geschichte); -ne skapstwo, schmutziger Geiz.

brudzić ua. (się, się) beschmutzen; besudeln; ~ sobie ręce, sich die Hände schmutzig machen.

bruk, -u, pl -i m Pflaster n; ~ asfaltowy, Asphaltpflaster; ~ drewniany, Holzpflaster; ~ kamienny, Steinpflaster; ~ kostkowy, Würfelpflaster; ~ szlifować, zbijać, das Pflaster treten, zwecklos umherschlendern; wyrzucić k. na ~ j-n auf die Straße (a. an die Luft) setzen; zostać na -u, auf der Straße liegen, ohne Arbeit sein,

pl -e m häßlicher Mensch; -dki a (brzydzy, najbrzydzy) a häßlich, garstig, scheußlich; ~ aż strach, ~ jak nok, jak półtora nieszczęścia, grundhäßlich; ~ka pogoda, (es ist) abscheulich, garstig Wetter; -dki ad. (brzydziej, najbrzydziej) häßlich; ~ się w tym znalazł, er hat sich schlecht benommen; -dkości f Häßlichkeit f; -dność, -ne, -nie, -dną, brzydłi vñ. häßlich werden; życie mi -dnie, die Welt ist mir zum Ekel (geworden); ich bin des Lebens überdrüssig; -dota f Häßlichkeit f; häßliche Person (a. Sache).

brzydzienie się n Ekel, Abscheu m; Verabscheuung f (czem, einer Sache, kim einer Person); -dzic się kim, czem, sich vor j-m, vor etw. ekeln, i-n, etwas verabscheuen.

brzytwa f Rasiermesser n; tonący i -wy się chwyta, ein Ertrinkender greift nach einem Strohhalme.

bubek, -bka m fam. Bube; Kerl m; bubon, -u, pl -y m med. Bubo(n) m, Leistengeschwulst, Drüsengeschwulst; bucefal, -a, pl -y m Buzecephalus (Pferd Alexanders d. Gr.); Schlachtroß n; fig. Tölpel m.

buchł int. puff! bumms!
buchać, -a, -ał vn. (o ogniu, dymie) hervorbrechen, herausschlagen; (o wodzie) ausströmen, hervorströmen; ~ para, dampfen; wódka bucha od niego, er riecht stark nach Schnaps.
buchalter, -a, pl -rzy m Buchführer, Buchhalter m; ~ przysięgły, vereidigter Buchführer; -ia f Buchführung n; ~ pojedyncza, podwójna, einfache, doppelte Buchführung (ob. przebitkowy); prowadzić -ię, die Bücher führen; -ka f Buchhalterin f; -yjny a Buchführungs.

buchas-tość f das Bauschige; Bausche m; -ty a bauschig.
buchnąć, -nie, -nął i vñ. ~ płaczem, in Tränen ausbrechen. II va. I ~ kogo, j-m einen Schlag versetzen. 2 hinstrüzen. 3 fam. klemmen, stibitzen, etehlen, mausen.

buchta f Buchstf; (okrętu) Buchstück n. 2 (von Säuen) aufgewühlte Stelle.

bucik, -a, pl -i m Halbstiefel m; bucisko n garstiger Stiefel.

buczeć vn. heulen; sausen; buczę-

nie n Sausen; ~ w uszach, Ohrensausen n.

bucznica, -eje, -ał vn. I anschwellen. 2 modern, morsch werden.

buczyna f I Buchenholz n. 2 Buchenhain m. 3 (bukiew) Bucheichel f. buda f I Bude, Hütte f; ~ jarmarczna, Jahrmärktebude; ~ dla psa, Hundhütte. 2 (pojazdu) Wagendecke f, Verdeck; (szyn.) Verdeckwagen m. 3 (szkółka, biuro etc.) Bude; zamknąć -de die Bude schließen.

Budapeszt, -u m geo. Budapest n.
buddaizm, -u m Buddhismus m.
budka I f Hüttchen n, kleine Bude; kol. ~ dróżnicza, Wächterhäuschen n; ~ hamulcowego, Bremshäuschen n; ~ Parnshütte; te. ~ suflerska, Souffleurkasten m. 2 (kapelusza damski) hohe Frauenhaube. [ter m.]

budzik, -a, pl -icy m kol. Bahnwärterbudo-wa f I Bau m; Struktur f; ~ ciala. Körperbau; pięknie -wy ciala, von schönem Körperbau, wohlgebildet, wohlgebaut; ~ domu, Hausbau; ~ drog, Straßenbau; ~ kolei, Bahnbau; ~ maszyn, Maschinenbau; ~ mostów, Brückenbau; ~ nadziemna Hochbau; ~ okrętów, Schiffbau; ~ podtorowa, Unterbau; ~ samolotów, Luftschiffbau, Luftfahrzeugbau. 2 (budynek) Gebäude n. 3 Bauart f (dramatu, powieści) Aufbau, Bau; -wac va. bauen; (maszynę) konstruieren; ~ zamki na lodzie, Luftschlosserbauen. 2 fig. gründen, stiften; ~ na czym, auf etwas bauen, gründen. 3 (k. dobrym przykładem) erbauen; -wanie n Bauen n, Baubetrieb; Bau m; -wła f Gebäude, Bauwerk n; Bau m; -wle pl ~ Bauten pl; ~ betonowa, Betonbau; ~ z cegiel, Ziegelbau, Rohbau; ~ drewniana, Holzbau; ~ ochronna, Schutzbauten pl; mil. Defensivwerk n; okazała, wspaniała ~ Prachtbau; ~ rzeźnicza, Vorwerk n; ~ ziemna, Erdbau; -włany a Bau...; material ~ Baumaterial n; przedsięwzięcia ~ Bauunternehmer m; ruch ~ Bautätigkeit f; szkoła -na, Baugewerkschule f; -wnictwo n Baukunst, Baukunde f; Bauwesen; Baufach n; ~ drogowy, Straßenkunstbau m; ~ komunikacyjny, Verkehrsbauwesen n; ~ podziemne, Tiefbau, Unterbau; ~ żelbetonowy, Eisenbetonbau; -wniczy I

a Bau(meister)...; II -ego, pl -owie, -czych m Baumeister, Architekt m; ~ okrętowy, Schiffbaumeister m.

buduar, -u, pl -y m Boudoir n.
budujący a fig. erbauend.

budo-wlecy a: drzewo -we, Bauholz n; -lec, -lcu m Bauholz n; ~ gruby, Starkbaumholz; ~ kopalniany, Grubenholz; ~ okrętowy, Schiffholz, Schiffbaumaterial n; ~ rzynięty, tarty, Schnittholz.

budynek, -nku, pl -nki m Gebäude n; ~ drewniany, Holzgebäude; ~ mieszkalny, Wohngebäude, Wohnhaus n; ~ murowany, Massivbau m; ~ nowy, Neubau m; -nki kolejowe, Eisenbahnbauten pl.

budyń, -niu pl -nie m Pudding m.

budzenie n Wecken n; ~ się, Erwachen n; budziciel, -a, pl -e m (-ka) f Wecker(in); budzić, -dzą, -dzi, -dził va. (auf)wecken; ~ k. ze snu, j-n aus dem Schlafe wecken; fig. erregen, erwecken; ~ miłość, Mitleid erwecken; on -i we mnie miłość, er dauert mich; ~ zadrósć, Eifersucht erregen; ~ się, erwachen, aufwachen.

budzik, -a, pl -i m Wecker m, Weckuhr f.

budżet, -u, pl -y m Budget n; Etat m; ułożyć ~ den Etat aufstellen; ~ państwa, Staatshaushalt m; -owy a Budget...; etat(s)mäßige; dyskusja -wa, Budgetberatung f; komisja -wa, Budgetauschuß m; niedobór ~ Defizit n im Budget; rok ~ Etatsjahr, Wirtschaftsjahr n.

bufa f (u sukni) Bausch m.
bufet, -u, pl -y m Büfett n; -owa, -wej, pl -we f Büfettmamsell f; -owy -wego, pl -wi m Büfettkellner m.

buffo a: opera ~ komische Oper.
buffasty a bauschig; rękawy -te, Puffarmel pl.

bufar, -a, pl -y m I Possenreißer, Spaßvogel m. 2 (samochwal) Prahler m; -ada, -eria f I Possenreißerei; Posse f. 2 Aufschneideri; Prahleri f; -ować vn. Possen treiben.

bufor, -a, pl -y m kol. Puffer m.
Bug, -u m geo. (rzeka) Bug.

buhaj, -a, pl -e m Stier, Bulle m.
bujac I vn. I herumfliegen, umherflattern, hin und her schweben; fig. ~ w obłokach, seine Phantasie schweifen lassen. 2 herumschweifen; ~ po świecie,

in der Welt umherreisen; ~ sobie, ein freies, ungebundenes Leben führen. 3 üppig wachsen; wuchern. 4 (blagować) aufschneiden, Flaunen machen; nie bujaj, mach mir keine Wippen vor. II va. (się, sich) schaukeln; bujak, -a, pl -i m Schaukelstuhl m; bujanie n I Umherflattern; Herumtummeln n. 2 (blaga) Aufschneideri f. 3 (się) Schaukeln n.

bujda f Aufschneideri, Flaufe f.
buj-nie ad. üppig; -ność f Üppigkeit, Geilheit f (der Pflanz); -ny a üppig; bot. gęły, (üppig) wuchern; (o ziemi) fruchtbar; -ne kształty, üppige Formen; -ne włosy, dichtes Haar; -na fantazja, lebhaft, schwungvolle Phantasie; ~ styl, (an Wörtern und Wendungen) reiche Sprache.
buk, -u, pl -i m bot. (Rot-)Buche f.
Bukareszt m geo. Bukarest n.
bukat, -u, pl -y m junger Stier.
bukieciak, -a, pl -i m Straußchen n;
bukiet, -u, pl -i m Strauß, Blumenstrauß m. 2 (zapach wina) Bukett n, Blume f (des Weines). [chel f.]

bukiew, -kwi f Buchecker, Buchebuklak, -a, pl -i m Schlauch m.
bukowina ¹ f Buchenhain m.
Bukowina ² f geo. Bukowina.
bukowy a Buchen...; drzewo -we, Buchenholz n.

buksa f Büchse f; buksować va. zęg. buksieren, Floß ziehen.

bukszan, -u, pl -y m Buchsbaum m; -owy a Buchsbaum...

bukszyn, -u, pl -y m Backstein m.
bukwica f bot. Betonie f.

bula f (papieska) Bulle f.
buldenez m bot. Schneeball m.

buldog, -a, pl -i m Bulldogge f.
bulgo-tać, -cze, -tał vn. glücken; kollern; -tanie n Kollern n; -tki pl Blasewasser n. [Dampfkessel m]

bulwier, -a, pl -y m Siedekessel, bulion, -u, pl -y m I Bouillon, Fleischbrühe f; kostka -u, Bouillon, Suppenwürfel m. 2 -y pl mil. Bouillon, Tressendraht m, Kantine f.

bulka f Luftblase f.
bulkotać ob. bulgotać.

bulwa f Knollen m.
bulwar, -u, pl -y m Boulevard m, Ringstraße f; bulwark, -u, pl -i m Bollwerk n.

bulwiasty a knollig, knollenförmig;
bulwowy a knollig.
bułá *f* große Semmel.
bulanek, -nka, *pl* -nki *m* Falbe(r)
m; **bulaný** afalb.
bułatý, -u, *pl* -y *m* 1 Damaststahl *m*.
2 türkischer Säbel.
bulawa *f* 1 (maczuga) Streitkolben,
2 Feldherrnstab, Kommandostab *m*;
fig. Oberkommando *n*, Feldherrn-
buleczka *f* Brötchen *n*. [würde *f*.
Bulgar, -a, *pl* -rzy *m* Bulgare *m*;
-ia *f* geo. Bulgarien *n*; -ka *f* Bulgarin
f; -ski *a*, *po* -sku *ad.* bulgarisch.
bulka *f* Semmel *f*, Brötchen *n*.
bumblować *un.* bummeln.
bumelucg, -u *m* Bummelzug *m*.
bunt, -u, *pl* -y *m* Aufruhr, Aufstand
m; ~ *podnieść*, einen Aufstand ma-
chen; sich erheben; ~ *stłumić*, einen
Aufstand dämpfen, unterdrücken;
wybuch ~ es ist ein Aufstand ausge-
brochen; -ować *va.* aufwiegeln;
zum Aufstand, zur Empörung reizen;
~ *się*, sich empören, rebellieren, sich
(gegen j-n) auflehnen; -owanie *n* Auf-
wiegelung *f*; ~ *się*, Meuterei *f*, Auf-
ruhr *m*; -owańca *f* Aufwieglerin,
Aufrührerin *f*; -owniczy *a* aufwie-
glerisch, aufrührerisch, rebellisch;
-ownik, -a, *pl* -icy *m* Aufwiegler,
Aufrührer, Rebell, Meuterer *m*.
buńczucznie, -no *ad.* Mit Auf-
wand, pomphaft; *hucznie* ~ in Saus
und Braus; -czny *a* pomphaft; (na-
puszony) aufgeblasen, hochmütig;
-czyć *się*, sich brüsten.
buńczuk, -a, *pl* -i *m* Roßschweif *m*
(als Fahne), Quaste *f*.
buřa *f* derber Verweis, Schelte *f*;
dostać -re, Schelte bekommen.
buřaczny *a* Runkelrüben...; -czki
-ków *pl* rote Rüben; -czkowy *a* dunkel-
rot.
buřak, -a, *pl* -i *m* Runkelrübe, rote
Rübe; -owy *a* Runkelrüben...
buřawy *a* dunkelgrau.
buřcz-ecñ, -czy, -czal *l* *un.* brum-
men, schnrren, murmeln; (w brzu-
chu) knurren. *l* *va.* schelten; -enie *n*
Brummen, Schnurren; ~ w brzuchu,
Knurren *n* im Leibe; -ymucha, *pl*
-ny *m* Brummbär, Brummbart, Knurr-
kopf, Murrkopf *m*.
burda *f* 1 Handel *pl*. 2 Händelmacher,
Händlerstifter *m*.

burdel, -u, *pl* -e *m* Bordell *n*.
burdon, -u *m* Brummbäß *m*,
Schnarrwerk *n* (der Orgel).
burgra-bia, -biego, *pl* -biowie *m*
Burggraf; -bina *f* Burggräfin *f*; -bski
a burgräflich; -bstwo *n* Burggraf-
schaft *f*.
burgund, -a *m* Burgunderwein *m*;
Burgundczyk, -a, *pl* -ycy *m* Burgun-
der *m*; burgundzki *a* burgundisch;
Burgundia *f* Burgund *n*.
burka *f* Filzmantel *m*; ~ *żołnierska*,
Soldatenmantel *m*.
burknać, -nie, -nął, *burkotać*, -cze,
-tal *un.* *ob.* burzecz; burkotanie *n* *ob.*
burzenie.
burleska *f* te. Posse, Burleske *f*.
burłak, -a, *pl* -acy *m* russischer Bau-
er; roher, ungeschlachter Kerl.
burmistrz, -a, *pl* -e *m* Bürgermei-
ster; -ować *un.* Bürgermeister sein;
deff. Befehlshaber spielen; -owski
a Bürgermeister...; -o(w)stwo *n* Bürger-
meisteramt *n*; -yni *f* Bürgermeisterin *f*.
burnas, -a, *pl* -y *m* Burnus, Bedui-
nenmantel *m*.
buróć *f* Dunkelgrau *n*.
bur-ś *f* Konvikt, Internat *n*; -saki,
-a, *pl* -acy, -sarsz, -a, *pl* -e, -sista, *pl*
-ści *m* Zögling eines Konvikts.
burz, -a, *pl* -e *m* Korpsburche,
Korpsstudent; -ować *un.* einer Bur-
schenschaft angehören; ein Burschen-
leben führen; -owski *a* burshikos,
burschenschaft.
burzszyn, -u, *pl* -y *m* Bernstein *m*;
-iarnia *f* 1 Bernsteingrube *f*, 2 Bern-
steinwerkstatt *f*; -owy *a* bernsteinern.
burt, -u, *pl* -y *m* Borte, Tresse *f*.
burta *f* 1 Berme; Bande *f*, 2 zęg.
Schiffsbord *m*, Bordwand *f*; ~ lewa,
Backbord *m*; ~ prawa, Steuerbord;
burtnica *f* 1 kol. Bordschiene *f*, 2 Ru-
derbank *f*; burtnik, -a, *pl* -icy *m* Bor-
tenmacher; Ruderknecht *m*.
bury *a* dunkelgrau.
burza *f* Sturm *m*, Gewitter, Unge-
witter *n*; ~ w szkłance wody, ein
Sturm im Glase Wasser; zanosz *się* na
-ę, nadciąga ~ es ist ein Gewitter im
Anzuge; ~ minęła, das Gewitter ist
vorüber; ~ morska, Seesturm; *fig.*
Sturm, Unruhe *f*; zerwała *się* ~ o-
klasków, ein Beifallssturm brach los.
burzan, -a, *pl* -y *m* hohes Steppen-
gras, Steppengestrüpp *n*.

burzenie *n* 1 Zerstörung, Demolie-
rung *f*; ~ domu, Abbruch *m*. 2 ~ *się*,
Aufbrausen; Gären *n*.
burzli-wość *f* Ungestüm *m* in; -wy
a stürmisch; ungestüm; bewegt; mo-
ze jest -we, das Meer ist stürmisch;
fig. -we zebranie, stürmische Ver-
sammlung; zycie -we, bewegtes Leben.
burzowiec -wca, *pl* -wce *m*, burzo-
wy kanał, Regenauflaß *m*.
burzy-ć *l* *ua.* 1 zerstören; verwü-
sten; (dom) niederreißen, demolieren,
abtragen. 2 (porządek publiczny)
stören; (podburzać) aufwiegeln. *l* ~
się 3 aufbrausen; (auf)wallen; (o na-
pojach) gären, schäumen, brausen;
krew *się* we mnie burzy, das Blut
kocht mir in den Adern. 4 ~ *się* prze-
ciw komu, sich gegen j-n auflehnen
(a. empören); -ciel, -a, *pl* -e *m* Zer-
störer; Unruhstifter; Aufwiegler *m*;
-cielski *a* zerstörend; -cielstwo *n*
Hlag *m* zum Zerstören; -świat, -a *m*
Störenfried, Revolutionär *m*.
burzua-żia *f* Bürgertum *n*, Bour-
geoisie *f*; -żyny *a* burgerlich; bur-
żui, -a, *pl* -e *m* Spießbürger *m*.
busola *f* Bussole *f*, Kompaß *m*; ~
miernicza, Feldbussole; ~ morska,
Seekompaß; ~ precyzyjna, Präzi-
sionsbussole.
buszować *un.* 1 durchstöbern,
durchsuchen. 2 tolle Streiche ma-
chen; (hałasować) poltern, lärmern.
but, -a, *pl* -y *m* 1 Stiefel *m*; bez -ów,
barfuß; -y ochronne, Schutzstiefel;
w -ach, gestieftel; glupi jak ~ dumme
wie ein Vieh, erdzumm; *gm.* takie -y *l*
ach so *l* 2 Schuh *m*; ~ metalowy, Metal-
l Schuh; ~ pala, Pfahlschuh.
buta *f* Übermut, Hochmut *m*.
butel-eczka *f* Fläschchen *n*; -ka *f*
Flasche *f*; *gm.* nabić *k*. w -kę, j-n an-
führen; *fiz.* ~ lejdejska, Leidener
Flasche; -kować *va.* auf Flaschen
ziehen (a. füllen); -kowanie *n* Ab-
füllen (a. Abziehen) *n* auf Flaschen;
-kowy *a*; Flaschen...; piwo -we,
Flaschenbier *n*.
butersznój, -u, *pl* -y *m* Butterbrot
n, Butterschnitte, Stulle *f*.
butla *f* große Flasche.
but-ność *f* Hochmut, Übermut *m*;
-ny *a* hochmütig, übermütig, hoffärtig,
dünkelhaft.
buton, -a, *pl* -y *m* Bouton *m*; -y,

brillante Ohrgehänge; -ier(k)a *f*
Knopfloch *n*.
but-wiec *un.* modern, morsch wer-
den; *fig.* verkommen, verkrümmern;
-wienie *n* Modern *n*.
butyrometr *m* Butyrometer *n*.
buza *f* Verweis *m*, Schelte *f*. [m.
buzdygan, -a, *pl* -y *m* Streitkolben
buzia *f*; -(cze)k, -(cz)ka *m* 1 Münd-
chen; (twarz) Gesichtchen *n*, 2 Kuß,
m, Küßchen *n*; dać buzi, einen Kuß
geben.
buzować *va.* (tüchtig) ausschelten,
einen derben Verweis geben; ~ *się*,
stark flammen.
by *cj* 1 daß, damit. 2 dient zur Bil-
dung des Könjunktivs; *by*m, *byś*(my),
byście (im Deutschen: hätte, wäre,
würde, möchte, sollte); *pisalby*m, ich
würde schreiben; *jemu powieźdzał-*
bym, ihm möchte ich sagen.
bycie *n* Sein *n*, Existenz *f*.
byczek, -czka, *pl* -czki *m* junger
Stier; *byczo* *ad.* *jam.* famos; *byczy* *a*
Stier...; *jam.* famos; ~ *chlöp famos*
f *m* *kerl*.
być, jest, był *un.* 1 sein; dasein,
existieren; sich befinden; *co* panu
jest? was fehlt Ihnen? *to* jest, das
heißt, nämlich; *jeżeli* tak jest, wenn
dem so ist; *niech* *l* tak będzie! mei-
nenwegen *l* es mag sein! *es* sei! *baź*
zdrow, lebe wohl! *nie* było *go* wów-
czas, er war dann abwesend; *nie*
jestem od tego, ich bin nicht abge-
neigt; *ich* habe nichts dagegen; *nie*
to twary, passen, gut stehen; *nic* z te-
go nie będzie, daraus wird nichts;
co z niego będzie? was wird (a. soll)
aus ihm werden? *niech* będzie *co*
chce, komme was wolle; *jest*, są, *es*
gibt.
Bydgoszcz, -y *f* geo. Bromberg *n*.
byd-lak, -a, *pl* -i *m* Vieh *n*. (*t. fig.*);
-larka *f* kol. Viehwagen *m*; -lątko *n*
kleines Vieh; *fig.* Erdzummkopf *m*;
-lę, -lęcia, *pl* -lęta *n* Vieh *n*. (*t. fig.*);
żyć jak ~ wie ein Vieh leben; -lęcieć,
-eje, -iał *un.* viehisch werden; -lęcoś
f viehisches Wesen; Bestialität *f*;
-lęcy *a* viehisch; *kol.* *porzą-*
ek ~ Vieh-
zug *m*.
bydło *n* Vieh *n* (*t. fig.*); ~ *rogate*,
Hornvieh; ~ *rozplodowe*, Zuchtvieh;
~ *rzeźne*, Schlachtvieh; -bójnia *f*
Schlachthaus *n*.

byk, -a, pl -i m1 Stier, Bulle m; jak ~ deutlich, klar; zdrow jak ~ kerngesund; walka -ów, Stiergefecht n; wzięć -a za rogi, den Stier bei den Hörnern fassen. 2 Fehler, Schnitzer m; strzelić, palnąć -a, einen Bock schießen. 3 ast. Stier; -owiec, -wca, pl -wce m Ochsenzümmel m.

byle 1 ad. irgend; ~ co, irgend(et)-was; gniewa się o ~ co, er ärgert sich über die geringste Kleinigkeit; ~ gdzie, irgendwo; ~ jak, oberflächlich, oberhin; ~ kto, der erste beste; ~ skąd, woher es wolle, irgendwoher. Il cj, wenn nur; ~ dziś, wenn nur heute; ~ był bogaty, wenn er nur reich ist; ~ zbyć, leichtin; nur um schnell fertig zu werden; robić co ~ zbyć, etwas schnell (und schlecht) abfertigen.

bylejaki a irgendein; beliebt; -ka książka, irgendein Buch, ein beliebiges Buch.

bylica f bot. Beifuß m.

bylina f bot. Stauden f.

były a gewesen, ehemalig

bynajmniej ad. gar nicht, durchaus nicht, keineswegs.

bystro ad. schnell; reißend; ~ pojmoswać, schnell auffassen, begreifen; ~ patrzeć na k., j-n scharf ansehen; -lotny a schnellfliegend; -nogi a schnellfüßig; -oki a scharfsichtig, scharfäugig.

byst-roś f Schnelligkeit f; (rzeki) reißender Lauf; fig. Scharfe f (pamięci des Gedächtnisses); ~ umysłu, Scharfsinn m; ~ wzroku, Scharfsichtigkeit f; -rowidz m scharfsichtiger Mensch; -ry a (bystrzejszy, najbystrzejszy) schnell; (o rzecze) reißend; (o wzroku etc.) scharf; (przenikliwy) durchdringend, scharfblickend, scharfsichtig; ~ umysł, Scharfsinn m.

bystrz, -u m reißende Strömung, byt, -u m Dasein n, Existenz f; racja -u, Daseinsberechtigung f; walka o ~ Kampf m um Dasein; dobry ~ Wohlstand m; -ność f Aufenthalt m; Dasein n; podcaż mej -ści w.... während meines Aufenthalts in....

Bytom, -ia m Beuthen n.

byto-wać un. dasein, existieren; -wanie n Dasein n, Existenz f; Leben n, Lebensweise f; -wy a Existenz... **bywać**, -a, -al un. 1 oft sein, zu sein pflegen; ~ u kogo, j-n öfter besuchen, bei j-m verkehren, oft; zu j-m kommen; ~ na balach, viel auf Bälle gehen; ~ w teatrach, w świącie, oft das Theater, Gesellschaften besuchen (unter die Leute gehen); u nikogo nie bywać, ich verkehre mit niemandem, ich mache keine Besuche; bywać zdrow! lebe wohl! ! bywaj(cie)! willkommen! 2 (zdarzać się) sich ereignen, vorkommen; zu geschehen pflegen; bywać, że... es pflegt zu geschehen, daß... (ob. rozmaicie).

bywa-lec, -lca, pl -lcy m 1 ein vielgereister Mann; Weltmann; ein alter Praktikus. 2 styły ~ (kawiarni, wyciagowy), Stammgast m; -ly a vielgereist; bewandert, erfahren; -nie n häufige Besuche.

bzdnać, -nie, -nąl un. ob. bzdzić. **bzdura** f 1 ob. bzdurstwo. 2 m Einfallspinsel, Schafskopf m; -rony a geringfüggig, lumpig; -rstwo n dummes Zeug, albernes Geschwätz; pleść -wa, dummes Zeug reden; -rzenie n dummes, albernes Geschwätz; -rzyć -wa, dummes Zeug reden, faseln.

bzdęk, -a, pl -i, bzdys, -sia m alter Schwachkopf.

bzik, -a m 1 zo. Viehbremse f. 2 Rappeln m; mieć -a, einen Sparrn (zuviel) haben, übergeschnappt sein; dostać -a, verrückt werden. 3 verrückter Kerl, Rappelkopf m.

bzikać, **bzikać** ob. **bzykać**.

bzikowaty a rappelig, verrückt.

bzowina f Holunder(strauch) m;

bzowy a Flieder...; ~ kwiat, Fliederblüte f. [schen. **bzy-kać**, -knać un. summen; **zibzdzić**, **bzdzi**, -al un. pupen, einen Wind fahren lassen; gm. furzen; **bzdziel**, -a, pl -e m 1 ob. **bzdziina**. 2 Furzer m; **bzdziocna** f Wind; fam. Pup; gm. Furz; **bzdziocna**, -a, pl -y m Furzer m; **bzdziocna** f Furzerin f.

C

caban, -a, pl -y m großes, walachisches Schaf, fig. plumper Mensch. **caca** a 1 ad. schon, artig, -ć (się) ob. **cackać** 2; -nek, -nka, pl -nki m Schößkind n, Zärtling m; -nie się ob. **cackanie** się 1; -nka f Liebkosung(en) f (pl); obiećanka ~ u glupiemu radość, Versprechen und Halten ist zweierlei; ein Tor nimmt jedes Versprechen für bare Münze; -ny a schön, niedlich **cac-kać** va. 1 (sie, sich) übermäßig putzen, schmücken. 2 (sie) liebkosend, zärteln, zärtlich tun. 3 ~ się ze swoja robotą, etwas mit übertriebener Sorgfalt tun, bearbeiten; -kanie się n 1 Liebkosungen, Zärtlichkeiten pl. 2 übertriebener Putz. 3 allzu sorgfältiges Arbeiten.

cacko n 1 Spielzeug n; Tand m. 2 etwas Niedliches; mieszkanko, jak ~ eine niedliche Wohnung.

cadyk, -a, pl -owie m jüdischer Wunderbarbi.

cajniarski a: młot ~ Zainhammer; **zelazo** -e, Zaineisen n. **cal**, -a, pl -e m Zoll m; ~ kwadratowy, Quadrat Zoll; ani na ~ nicht um ein Haar; fig. król w każdym -u, jeder Zoll ein König.

calizna f 1 Ganze f, ganzes Gestein. 2 fester Boden; Jungfererde f. 3 gór. Abbaupfeiler, Stützpfiler m. ~ węgłowa, Kohlenkörper m.

calowy a Zoll...; einen Zoll breit, lang, dick; einzöllig; **calówka** f 1 (deska) Zollbrett n. 2 (miarą) Zolllast, Zollstock m. 3 zolldicke; Tau, **calu-sienki**, -(e)ki a ganz; ~ dzień, den ganzen langen Tag.

calka f ganze Zahl; mat. Integral n; ~ liniowa, Linienintegral.

calcium ad. gänzlich, ganz. **calko-wać** va. mat. integrieren;

wanie n mat. Integration f. **calcowi-cie** ad. gänzlich, restlos ganz; akcja ~ oplacona, Vollaktie f;

tość f Ganzheit, Totalität f, das Ganze; -ty a ganz, restlos, total, vollständig; -ta suma, Totalsumme f; -ta zapłata, die volle Zahlung.

calcowy a mat. rachunek ~ Integralrechnung f.

calo ad. unversehrt, unverletzt; ujęć ~ mit heiler Haut davonkommen; (wrocil) ~ gesund und mit heiler Haut; -dniowy, -dzienny a eines ganzen Tages, den ganzen Tag dauernd; -na praca, Tagesarbeit f; -ksztalt, -u m 1 das Ganze, Gesamtbild n, Totalität f. 2 ~ gór, Bergsystem n; ~ odbudowy, Abbausystem; -miesięczny a des ganzen Monats, den ganzen Monat dauernd; -nocy a die ganze Nacht hindurch (a. dauernd); -palenie n Brandopfer n; -palny a; ofiara -na, Brandopfer n; -roczny a des ganzen Jahres; ~ dochód, das Einkommen vom ganzen Jahre.

calość, -ści f das Ganze, Gesamtheit, Integrität f; Komplex m; ~ budowy, Baublock m; w -ści, im Ganzen; zapłacić w -ści, voll bezahlen.

calotygodniowy a der ganzen Woche; ~ calotygodniowa, die ganze Woche dauernd.

calo-wać va. (sie, sich) küssen; ~ kogo w rękę, j-m die Hand küssen;

wanie n Küssen n. **calun**, -a, pl -y m Leinentuch, Bahrtuch n; biały ~ śniegu, weiße Schneedecke.

calus, -a, pl -y, -ek, -ska, pl -ski m 1 Kuß m; (posłany ręką) Kußhand f; posłać -a ręką, eine Kußhand zuwerfen; ukrąść -a, einen Kuß rauben; znak od -a, Kußmal n. 2 (pierniczek) Baiser n.

caly a 1 ganz; ~ świat, die ganze Welt; -lemi dniami, tagelang; na calogo, nach Herzenslust; używać na calogo, sich an etwas gültlich tun (ob. dziura, geba). 2 nicht beschädigt, unversehrt, unverletzt. 3 ~ człowiek, ein ganzer Mann (a. Kerl); to ~ ojciec, er ist sein leibhaftiger (a. ganz der) Vater, er ist seinem Vater wie aus den Augen geschnitten.

cap 1 1 lap 1 int. ripsraps l

cap 1, -a, pl -y 1 Schafbock; Rehbock m. 2 fig. Tölpel, Flegel m.

capać, -pie, -pie, **capnąć**, -pnie, -pnął va. 1 packen, graspen, erwischen. 2 (ukraćć) klemmen, stibitzen, mausen.

[streich m.

capstrzyk, -u, pl -i m mil. Zapfen-

car, -a, pl -owie m Zar m; -at, -u m Zarentum n; -ewicz, -a, pl -e m Zarentwisch, Sohn des Zaren.

Carogród, -odu m geo. Konstantinopol n; **carogwozki** a konstantinopolitisch.

carowa, -wej, pl -we f Zarin f; **carówna**, -ny f Zarentochter f; **carski** a zarisch; **carstwo** n Zar(en)tum n; **cabér**, -bra, pl -bry m Rücken, Ziemer m; ~ **sarni**, Rehrücken.

ceber, -bra, pl -bry m Zuber m; leje jak z cebra, es gießt in Strömen (a. wie mit Mulden); **cebrzyk**, -a, pl -i m Handzuber, Kübel m.

cebu-la f 1 Zwiebel f. 2 *fam.* dicke, almdische Taschenuhr; -**lasty** a zwiebelartig; -**lka** f 1 Zwiebelchen n, kleine Zwiebel. 2 Zwiebelgericht n. 3 bot. Knolle, Zwiebel f; an. ~ wlosowa, Haarwurzel f; -**lkow(aty)** a zwiebelartig; -**lowy** a zwiebel...; **sos** ~ Zwiebelsoße f; **zupa**-wa, Zwiebel-suppe f.

[2] Zunfthaus n.

cech, -u, pl -y m 1 Zunft, Innung f. **cecha** f 1 Zeichen, Kennzeichen, Merkmal n; ~ **urzędu**, (amtliches) Stempelzeichen; ~ **fabryczna**, Fabrikmarke f, Fabrikzeichen n. 2 (narzędzie do znaczenia) Forstzeichen, Brandeisen n, Brennstempel m. 3 (wskaźnik) Kennziffer f. 4 Zug m; ~ charakteru, Charakterzug.

cechmistrz, -a, pl -e m Zunftmeister, Innungsmeister m.

cecho-wać va. 1 stempeln, eichen; **leś.** (młotkiem) anweisen. 2 *fig.* kennzeichnen, charakterisieren; -**wanie** n 2 Stempelung, Eichung f; Bezeichnung f; **leś.** ~ drzew, Auszeichnung der Schlagholzer, Holzanzweisung f. **cechowy** a Zunft...; **zünftig**; **mistrz** ~ Zunftmeister; **towarzysz** ~ Zunftgenosse m; **cechówka** f Waldhammer *Cecylia* f Zäzilie. [m.]

cedent, -a, pl -nci m Abtreter, Zedent m; **cedować** va. abtreten, cedieren; **cedowanie** n Abtretung f. **cedr**, -u, pl -y m Zeder f, Zederbaum m; -**ak**, -u m bot. glatter Zedrach; -**at**, -u m Zedratbaum m; -**owina** f Zederholz n; -**owy** a Zeder...; **zedern**. **cedul(h)a** f Zettel m; ~ **geldowa**, Kurszettel.

cedzenie n Seihen, Filtrieren n; **cedzeniec**, -ńca, pl -ńce m Filtrierstein

m; **cedzić** va. (durch)sehen, filtrieren; *fig.*; ~ **ślowa**, seine Worte dehnen (a. langziehen); **cedziło** n Seihe f, Seihetuch n; **cedziny**, -dzin pl Rest, Satz m (beim Filtrieren); **cedzonka** f Seihwasser n.

cegiel-nia f Ziegelbrennerei, Ziegelei f; ~ **parowa**, Dampfziegelei; -**niany** a Ziegelei...; -**nictwo** n Ziegeleiwesen n; Ziegelfabrikation f; -**nicy** a Ziegel...; -**nik**, -a, pl -icy m 1 Ziegelbrenner, Ziegelmeister. 2 Ziegeleibesitzer m.

cegielka f Ziegel m, Ziegelchen n; ~ **cyntka**, Zinkblock, Zinkkuchen m; ~ **węglowa**, Kohlenziegel, Brikett n; *fig.* przyłożyć -kę do budowy, zu etwas beitragen, beisteuern.

ceglana a Ziegel...; -**rka** f 1 Ziegelpresse, Ziegelmaschine f. 2 Ziegelseicherin f; -**rski** a Ziegel...; Ziegelbrennerei...; -**rstwo** n Ziegelfabrikation f.

ceglarz, -a, pl -e m Ziegelbrenner, Ziegler, Ziegelstreicher; Ziegelhändler m; **ceglasty** a ziegelfarbig. **cegła** f Ziegel, Ziegelstein, Backstein m; ~ **budowlana**, Bauziegel; ~ **szamotowa**, Schamotteziegel; ~ **wodotrwała**, zendrówka, Klinker m; **ceglówka** f Ziegellehm, Ziegelton m.

Cejlon, -u m geo. Ceylon n.

cel, -u pl -e m 1 Ziel n; Zielpunkt m, Zielscheibe f; *mil.* ~ **powietrzny**, Luftziel; ~ **ukryty**, verdecktes Ziel; ~ **umysłowy**, Scheinziel; ~ **walki**, Gefechtszweck m; **brać** k. na cel, auf j-n das Gewehr anlegen; **chybić** -u, das Ziel verfehlen; **trafić** w ~ ins Schwarze (a. das Ziel) treffen. 2 Korn, Visier n; **brać** co na ~ etwas aufs Korn nehmen. 3 *fig.* Zweck m, Ziel n; **bez** -u, ziellos; **dążyć** do -u, einen Zweck verfolgen; **główny** ~ Hauptzweck; ~ **uboczny**, Mitzweck; **dotrzeć** -u, osiągnąć ~ das Ziel erreichen; ~ **podróżny**, Reiseziel; **celem**, w celu, zwecks, behufs, zum Zwecke; w tym -u, zu diesem Zwecke; **mieć** na -u, bezwecken; w jakim -u? zu welchem Zwecke? *prz.* ~ **usługą** *środku*, der Zweck heiligt **cela** f Zelle f. [die Mittel.]

cele-brant, -a, pl -nci m Zelebrant m; -**brować** I vn. (das Hochamt) zelebrieren. II va. feiern, festlich begehen.

celibat, -u m Zölibat n, Ehelosigkeit f; **żyć** w -cie, im Zölibat leben.

celka f Zellen n; **celkowy** a Zellen...; **areszt** - Einzelhaft f; **kaletka** -wa, Zellenwagen m; **wiezienie** -we, Zellengefängnis n.

celniwno n Zollwesen n; **celniczy** a Zoll...; Zöllner...

celnie ad: **strzelać** - gut treffen.

celnik, -a, pl -icy m Zollbeamter(r), Zöllner, Zolleinnehmer m.

celność f Richtigkeit, Treffsicherheit, Treffgenauigkeit f (im Schießen).

celny a 1: **strzał** ~ Treffschuß m. 2 Zoll...; **deklaracja** -na, Zolldeklaration, Zollinhaltsklärung f; **ekspedycja** -na, Zollabfertigung f; **komora** -na, Zollamt n, Zollhaus n; **ochrona** -na, Zollschutz m; **opłata** -na, Zollgebühr f; **rewizja** -na, Zollrevision f; **wojna** -na, Zollkrieg m. 3 (doskonahy) trefflich; vorzüglich. [res Papier.]

celofan, -u m Zellophan n (glaskl. celowo-wać vn. 1 visieren; (do k., do cz.) zielen; ~ do k. ze strzelby, auf j-n das Gewehr anlegen. 2 ~ w czem, sich in etwas auszeichnen; -**wanie** n Zielen n; **Visierung** f; -**wnica** f Visier; **Diopter** n; -**wniczny**, -ego m *mil.* Richtmeister; Richtschütze m; -**wnik**, -a, pl -i m 1 gr. *Dativ* m. 2 Aufsatz m, Visier n, 3 Diopterlineal n, Zielfernrohr n, Zielvorrichtung f; *got.* Sucher. **celowo** ad. -wy a zweckmäßig; absichtlich; **uważać** za -we, für zweckmäßig erachten; -**wość** f Zweckmäßigkeit f. [keltisch.]

Celtowie pl Kelten pl; **celtycki** a **celujący** a vorzüglich, ausgezeichnet.

celuloid, -u m Zelluloid n; -**owy** a Zelluloid...

celuloza f Zellulose f; ~ **lniana**, Flachsbaumwolle f.

cebrować va. aufzimmern, verkleiden; -**wanie** n Verkleidung, Zimmerung; -**wina** f Zimmerholz n.

cement, -u m Zement n; ~ **hydrauliczny**, wloski, Wassermörtel m; ~ **magnezowy**, Magnesiakitt m; ~ **portlandzki**, Portlandzement; -**acja** f Zementierung f; -**acyjny** a Zementier.

cemen-tarnia f Zementfabrik f; -**tować** va. zementieren; -**towanie** n Zementierung f; ~ **kruszców**, Hart-eisensetzung, Zementation f; -**townia**

f Zementwerk n; ~ **stali**, Zementierstahlwerk n; -**townictwo** n Zementwesen n; -**townik**, -a, pl -icy m Zementarbeiter m; -**tówka** f Zementziegel m; -**towy** a Zement...

cena f 1 Preis m (detaiczna, im Einzelverkauf); ~ **hurtowa**, Engrospreis; ~ **kosztu**, (Selbst-)Kostenpreis; **niżej** ceny kosztu, unter dem Kostenpreis; **przejętna** ~ Durchschnittspreis; **rozpiętość** cen, Preisspanne f; **różnica** ceny, Preisunterschied m; ~ **rynkowa**, Marktpreis; **spadek** cen, Preissenkung f; **stała** ~ fester Preis; **wahanie** cen, Preisschwankung f; **wykaz** cen, Preisverzeichnis n; **znizka** ceny, Preisabbau m, Preisermäßigung f; **zwyżka** cen, Preiserhöhung f; **ceny** idą w górę, spadają, die Preise steigen, fallen (a. sinken); za wszelką cenę, um jeden Preis; **po taniej** cenie, zu billigem Preise. 2 Wert m; (**rzecz**) wielkiej ceny, wertvoll.

cenić va. 1 den Preis angeben; fordern, verlangen; ~ **za** drogo, überfordern, übersteuern. 2 schätzen, achten; **wysoko** k. ~ j-n hochschätzen, hochachten; **ceniciel**, -a, pl -e m Schätzer, Taxator m; **cenienie** n Schätzen n, Schätzung f; **ceniony** a geschätzt, schätzbar.

cennik, -a, pl -i m Preisverzeichnis n, Preisliste f, Preiskurant m. **cenność** f höher Wert, Schätzbarkeit, Kostbarkeit f; **cenny** a schätzbar, wertvoll; **kostbar**; -na **pamiątka**, wertvolles Andenken.

cent, -a, pl -y m Kreuzer; **Cent** m (hunderster Teil eines Dollars).

centezymalny a zentesimal.

centnar, -a, pl -y m Zentner m.

centra-la f Zentrale f; -**lizacja** f Zentralisierung f; -**lizacyjny** a Zentralisierungs...; -**lizować** va. zentralisieren; -**lny** a Zentral...; **ogrzewanie** -ne, Zentralheizung f.

centrować vn. zentrieren; -**wiec**, -wca, pl -wcy m *pol.* Mitglied n der Mittelpartei; -**wy** a Zentrum...

centrum n *inu.* Zentrum n; *pol.* Zentrumspartei f.

centryczny a zentrisch.

centryfuga f Zentrifuge f; -**lny** a Zentrifugal...

[n.] **centuria** f *bot.* Tausendguldenkruet

centy-gram, -a, *pl -y m* Zenti-gramm *n*; -litr *m* Zentiliter *n*.
centym, -a, *pl -y m* Centime *m*.
centymetr *m* Zentimeter *n*.
ceozor, -a, *pl -owie m* Zensor *m*; -skl *a* Zensor...; -stwo *n* Zensoramt *n*, Zensorwürde *f*.
ceozu-ra *f* Zensur *f*; -ralny *a* Zensur..., den Bedingungen der Zensur entsprechend; -rka *f* Zensur *f*; -rować *va* 1 zensieren. 2 bekritteln; -rowane, -go *n* (zabawa) Verwunderungstuhl *m*.
ceozus, -u, *pl -y m* Zensus *m*; ~ majątkowy, Vermögenszensus; ~ naukowy, Bildungsgrad *n*.
cep, -a, *pl -y m* Dreschflügel *m*; cep(ow)isko *n* Dreschflügelstiel *m*.
ceza *f* 1 Gesichtsfarbe *f*, Teint *m*; delikatna ~ feiner Teint. 2 (na późnosze) Stopfnaht *f*.
ceramiczny *a* keramisch; **ceramika** *f* Keramik; Töpfkunst *f*.
cerat(k)a *f* Wachsleinwand *f*, Wachstuch *n*.
cerber, -a, *pl -y m* Cerberus *m*.
ceregiele, -li *pl* Umstände *pl*; tylko bez -li (machi się) nicht so viele Umstände; robić ~ Umstände machen, sich zieren.
ceremonia *f* 1 Zeremonie, Feierlichkeit *f*; (wielki) mistrz -nij, (Ober-)Zeremonienmeister *m*. 2 -nie, (übertriebene) Höflichkeiten, Förmlichkeiten *pl*; bez -nij, ohne Umstände, ohne Förmlichkeit; -ialność *f* Umständlichkeit *f*; -ialny *a* zeremoniell, feierlich; (o człowieku) zeremoniös; -iał, -u, *pl -y m* Zeremoniell *n*; -iant, -a, *pl -nci m* Umstandskrämer, zeremoniöser Mensch; -iować się, Umstände machen, sich zieren.
ceriezyna *f* chm Zeresin *n*.
cerkiew, -kw, *pl -kwie f* griechische Kirche; -ny *a* Kirchen...
cero-wać *va* stopfen; -waczka *f* Stopferin *f*; -wanie *n* Stopfen *n*; ~ szuczne, Kunststopfen; -wnia *f* Kunststopferei *f*; -wnik, -a, *pl -icy m* Kunststopfer *m*; cerówka *f* Stopfnadel *f*.
certa *f* icht. Zerte, Zärte *f*.
certować się, sich zieren
certyfikant, -u, *pl -y m* Bescheinigung *f*, Zertifikat *n*; ~ pochodzenia, Ursprungsbescheinigung *f*, -zeugnis

cesar-skd *a* kaiserlich; *chiv. ciężie -e*, Kaiserschnitt *m*; -stwo *n* Kaisertum, Kaiserreich *n*. 2 der Kaiser und die Kaiserin.
cesarz, -a, *pl -e m* Kaiser *m*; -ewicz -a, *pl -e m* Kaisersohn, Kronprinz *m*.
owa, -wej, *pl -we f* Kaiserin *f*.
cesja *f* Zession, Abtretung *f*; cesjonariusz, -a, *pl -e m* Zessionar, Übernehmer *m* eines abgetretenen Rechtes
cetnar ob. centnar. letc.
ceotno *n* gerade Zahl; ~ czy lichy? paar oder unpaar? gerade oder ungerade?
cewa *f* 1 Spule; Spille *f*. 2 Getriebstab *m*, Zahnradgetriebe *n*. 3 Schlauch *m*; Röhren *n*; **cewiazka** *f* tk Spulermaschine *f*; **cewić** *va* spulen; **cewienie** *n* Spulen, Aufspulen *n*, Spularbeit *f*.
cew-ka *f* el., tk. Spule, Bobine *f*; ~ bocznikowa, Nebenschlusspule; ~ glównikowa, (Haupt-)Stromspule. 2 Röhre, Kanüle *f*, Spritzröhrchen *n*. 3 an. Fistel *f*; ~ łzowa, Tränenfistel; ~ moczowa, Harnröhre *f*; -karz, -a, *pl -e m* tk. Spuler *m*; -kowy *a* Spul...; kolo -we, Spulrad *n*; -nik, -a, *pl -im* 1 med. Katheter *m*, Harmsonde *f*. 2 tk Spulenstock, Spuler *m*.
cez, -u *m* chm. Zäsum *n*.
cezura *f* Zäsur *f*, Ruhepunkt *m* (in Vers, in der Musik).
częgi, -gów *pl* Zange *f*; ~ do drutu, Drahtzange.
częka *f* Sprengel, Tüpfel *m*, Tüpfelchen *n*, bunter Fleck; *w-ki*, gesprenkelt; **czętkować** *va* sprengeln, tüpfeln, flecken; **czętkowaty** *a* gesprengelt, getüpfelt, sprengel(e)ig, gefleckt.
chabania *f* schlechtes Fleisch.
chaber, -bru, *pl -bry m* bot. blaue Kornblume, Flockenblume *f*; **chabrowy** *a* kornblumenblau.
chadzać *vn*. zu gehen pflegen, häufig (a. gewöhnlich) gehen.
chajder, -a, *pl -im* jüdische Elementarschule.
chalcedon, -u *m* min. Chalzedon *m*, -owy *a* Chalzedon...
chaldejski *a* chaldäisch.
chala *f* geflochtenes Weißbrot.
chalaczarz, -a, *pl -e m* orthodoxer Jude; **chalat**, -u, *pl -y m* Judenrock *m*, Staubmantel *m*.

chalka *f* ob. chala.
chalu-pa *f* Bauernhütte *f*; mić własną -pe, ein eigenes Haus haben; -peczka *f* Hüttchen *n*; -pina *f*, -pisko *n* elendes Bauernhaus; -pnica *f* Hauslerin; Heimarbeiterin *f*; -puictwo *n* Heimarbeit *f*; -pnik, -a, *pl -icy m* 1 Hausler *m*. 2 Heimarbeiter, Hausarbeiter *m*.
chalwa *f* Chalwa *f*.
cham, -a, *pl -y m* (Bauern-)Lummel, Flegel, Grobian *m*; -ski *a* bäurisch; ungeschliffen, grob; -stwo *n* 1 Bauerntum *n*, Bauernpöbel *m*. 2 Grobheit, Flegelrei *f*; -uś, -sia, *pl -sie m* ob. cham.
chan, -a, *pl -owie m* Khan *m*.
chaos, -u *m* Chaos *n*, Wirrwarr *m*; **chaotycz-nie** *ad*. -ny *a* chaotisch, verwirrt.
chap *int*. raps| raps|
chapać, -pie, -pal *va* grapsen, schnappen, wegschnappen; **chapania**, **chapanka** *f* Grapsen, Schnappen *n*; **chapać**, -nie, -nął ob. chapać.
charakter, -u, *pl -y m* 1 Charakter *m*; człowiek *z -em*, Mann von Charakter; bez -u, charakterlos; brak -u, Charakterlosigkeit *f*; rys -u, Charakterzug *m*. 2 Eigenschaft *f*; *w -rze* opiekuńcza, in der Eigenschaft als Vormund. 3 (pisma) Handschrift, Hand *f*; ma ładny ~ pisma, er schreibt eine schöne Hand. 4 Kraft *f*; **żart**, ma ~ w nogach, er ist ein guter Lauffer (a. ein flotter Tänzer); -ystyczny *ad* *f* das Charakteristische; -ystyczny *a* charakteristisch; -ystyka *f* Charakteristik *f*; -yzacja *f* Charakterisierung *f*; -yzować *va* kennzeichnen, charakterisieren; ~ się, sich verkleiden.
charci *a* Windhund...; -ca *f* Windhündin *f*; **charcik**, -a, *pl -im* kleiner, junger Windhund.
char-czyć *vn*. röheln; schnarren; -czenie *n* Röcheln, Schnarren *n*.
char-kać, -a *a*. -cze, -kał, -knać *vn*. sich räuspern; Schleim aushusten; -kanie *n* Gehuste, Geräusper *n*.
charko-t *u* -m Röcheln, Schnarren *n*; ~ śmiertelny, Todesröcheln; -tać, -cze, -tał *vn*. röheln, schnarren; -tliwy *a* Schnarr...

charla-cki *a* kränklich, siech; -ctwo *n* Siechtum *n*, Kränklichkeit *f*.
charlak, -a, *pl -acy m* 1 kränklicher Mensch, 2 armer Schlucker.
chart, -a, *pl -y m* Windhund *m*.
chata *f* Hütte *f*; **czem** ~ bogata, tem i rada, nehmen Sie, bitte, für lieb mit dem, was die Kelle gibt; **chotka** *f* Hüttchen *n*.
chcący *a*. *hła*-cego niema nie trudnego, wer will, der kann; wollen ist können; **chceć** *n* Wollen *n*.
chcieć, chce, chciał, chciały *va*. wollen; (raczyć) belieben; **chcę**, nie **chcę**, gutwillig oder gezwungen, ob man will oder nicht, nolens volens; **chce** mi się, ich habe Lust, ich will; **chce** mi się jeść, pić, spać, es hungert, durstet, schläft mich; **chciałbym** ja widzieć, ich möchte sie sehen; nie **chce** mi się pisać, ich habe keine Lust zu schreiben; **chciej** pan do mnie przyjść, belieben Sie mich zu besuchen.
chci-wie *ad*. gierig; -wicz, -wca, *pl -wcy m* Habstüchtige(r), Gierige(r); -wość *f* Begierde, Gier, Habgier, Habsucht *f*; ~ pieniędzy, zysku, Geldgier, Gewinn gier; -wy *a* gierig, habstüchtig; ~ zysku, gewinnstüchtig.
chcieł *va*. gm. waschen.
cheder, -u, *pl -y m* ob. chajder.
chełbo-tać, -cze, -tał *va*. rütteln, schütteln; ~ się, sich wiegen, (sich) schaukeln; (o morzu) wogen.
Chelmno *n* geo. Kulm.
cheł-pić się, prahlen, großtun; ~ czem, sich mit etwas brüsten, rühmen, sich einer Sache rühmen; -pienie się *n* Prahlererei *f*, Prahlen *n*, Großtuererei *f*; -pliwiec, -wca, *pl -wcy m* Prahler, Prahlers *m*; -plliwość *f* Prahlererei, Ruhmredigkeit *f*; -pliwu *a* (-wie *ad*) prahlerisch, rühmredig.
chemicz-nie *ad*. chemisch; ~ czynny, reaktionsfähig; -ny *a* chemisch.
chemik, -a, *pl -icy m* Chemiker *m*; -alia, -liów *pl* Chemikalien *pl*.
chemia *f* Chemie *f*; ~ gleby, Bodenchemie; ~ roślinna, Pflanzenchemie; ~ stosowana, angewandte Chemie; **chemiotypia** *f* Chemiotypie.
cher-lactwo *n* ob. charlactwo; -lak, -a, -ał *vn*. kränklich, siechen; -lać, -a,

pl-acy m kranklicher Mensch; cherlawy a kränklich, siech.

cherubini, -a, pl -y m Cherub m; -ek, -nka, pl -nki m Engelchen n.

chęć, -ci f Lust f (do cz. zu etwas), Wille m; ~ mnie bierze, ich bekomme Lust zu...; dobre -ci, guter Wille; pomimo najlepszych -ci, trotz des besten Willens; okaz(yw)ać dobre -ci, guten Willen zeigen; ~ podobania się, Gefallsucht f; z miłą -cią, sehr gern.

chędo-gi a, -go ad. sauber, reinlich, chętko f Lust f, Gelüst n (na co nach etwas); ~ mnie bierze, ich bekomme Lust, es gelüstet mich (nach etwas). chętnie ad. gern, willig; chętny a I (do cz.) willig, bereitwillig (etwas zu tun); ~ do nauki, fleißig; ~ do pracy, arbeitswillig, 2 (życziwy) zugetan, gewogen.

chichot, -u m, -anie n Gekicher n; -ać, -ce, -czę, -tał un. kichern; -ka f I Kicherliese f. 2 -ki pl Gekicher n.

chime-ra f I Hingespinnst n, Chimäre f. 2 (kaprys) Grille, Laune f; -ryczny a chimarisch, grillenhaft, launenhaft; -ryk, -a, pl -y cy m Grillenchina f Chinarinde f. (fanger m. chinina f chim. Chinin n.

chinolin, -u m chim. Chinolin n. chinowiy a; kora -wa, Chinarinde f. Chiny, Chin pl geo. China n; Chińczyk, -a, pl -y cy m Chinese m; Chinka f Chinesin f; chiński a chinesischi; chińszczyzna f Gegenstände in chinesischem Geschmack (a. aus China); fig. Geschmacklosigkeit; Zopfigkeit f; to dla mnie ~ das sind mir böhmische Dörfer.

chiro-mancja f Chiromantie f, Wahrsagen n aus der Hand; -manta, pl -ci m (-tka f) Handwahrsager(in), Chiromant(in). chirurg, -a, pl -owie m Wundarzt, Chirurg m; -leczny a wundärztlich, chirurgisch; -ia f Chirurgie, Wundarzneikunst f.

chląc, -a, -ał va. gm. gierig saufen. chla-pać, -pie, -pał un. klatschen; deszcz -pie, es klatscht; -panie się n Plätschern n; -panina f regnerisches Wetter; -pnać I un ~ blotem, mit Kot bespritzen; ~ atramentem, einen Klecks machen. II va. ~ kogo, j-m einen Schlag versetzen. III ~ się (w

wodzie) plätschern; ~ w błocie, im Kote patschen, waten; -pnieć n I Bespritzen n mit Kot. 2 Hieb, Schlag. chlas-nać, -snać, -śnieć, -snać, -tać, -ta, -ta-że, -tał va. I einen Schlag versetzen. 2 ob. schlatać. 3 schnell niederschreiben; auf einen Zug verschlucken; chłast! int. klatsch! chleb, -a, pl -y m I Brot n; ~ pszenny, żytni, Weizen-, Roggenbrot; ~ razowy, Schwarzbrot; ~ z makiem, Butterbrot; ~ żołnierski, Kommißbrot; ~ powszedni, das tägliche Brot; być u k. na taskawym -ie, bei j-m das Gnadebrot essen; nie z jednego pieca ~ jadal, er ist ein alter Praktikus; er hat viel mitgemacht; zarabiać na kawalek -a, sein Brot verdienen; pozbawić kogo -a, j-n un sein Brot bringen; (areszt) o -ie i wodzie, bei Wasser und Brot (ob. głodny, kawalek. 2 ~ malpi, Affenbrotbaum, Baobab m; ~ świętojański, Johannisbrot; -odawca, pl -cy m Brotherr, Arbeitgeber, Ernährer m; -odawczy ni f Brotherrin, Ernährerin f; -owiec, -wca, pl -wce m bot. Brotbaum m; -owy a Brot...; karta -wa, Brotkarte f; zupa -wa, Brotsuppe f.

chlew, -u. pl -y m Schweinestall m; -iary, -a, pl -e m Kobenwärter m; -naz a Schweinestall..., Koben...; nawóz ~ Schweinemist m; trzoda -na, Schweine pl.

chli-pać, -pie, -pał, -pnać, -pnie, I va. schlürfen. II un. schlucken; -panie n Schlürfen n. 2 Schlucken n. chlor, -u m chim. Chlor n; -an, -u m Chlorat n, chloresures Salz; -ek, -rku m Chlorid n; ~ cynku, Zinkchlorid; ~ magnezju, Magnesiumchlorid; -kować va. mit Chlorid sättigen; -oform, -u m Chloroform n; -oformować va, chloroformieren; -oformowanie n, Chloroformieren n; -ować va. mit Chlor(ür) sättigen; -owodór, -oru m Chlorwasserstoff m; -owy a Chlor..., chlorig; -wa woda, Chlorwasser n. chlu-ba f Ruhm, Stolz m; on jest -bą szczeru kraju, er ist der Stolz seines Vaterlandes; -bić się, sich rühmen; ~ czem, stolz auf etwas sein, sich mit etwas rühmen; -bnie ad. rühmlich, ehrenvoll; -bny a rühmlich, ehrenvoll; sehr günstig; dać -ną opinię o kim, sich sehr günstig über j-n äußern; wystawić k. -ne świadectwo, j-m das beste (a. ein sehr günstiges) Zeugnis ausstellen.

chlubo-tać, -cze, -tał un. plätschern; -tanie n Plätschern n.

chlu-pać, -pie, -pał, -pnać, -pnie -pnał, -potać, -cze, -tał un. planschen; plätschern; ~ się, planschen.

chlus-nać, -snać, -śnieć, -snać -tać, -a, -ał I va. ~ kogo, j-m einen Schlag geben; ~ k. w gębę, j-m eine Ohrfeige geben. II un. ~ na k. blotem, j-n mit Kot bespritzen; ~ na k. wodą, j-m Wasser heftig (ins Gesicht etc.) schleudern a. gießen.

chłust! patsch! klatsch! chłustak, -stka m Schöpfkelle f. chłęptać, -cz(ę), -tał va. schlabbern, schlappen.

chło-dek, -dku m angenehme, sanfte Kühle; -dnawo ad. etwas kalt, kühl; (na dworze) es ist etwas kalt (es Wetter); -dnawy a kühl, etwas kalt.

chłod-nia f Kühlraum n, Kühlhalle f; okręt ~ gekühltes Frachtschiff; wagon ~ Kühlwagen m; -nica f Luftkühler; aut. Radiator m; ~ moka, Naßluftkühler; ~ sucha, Trockenluftkühler; ~ natryskowa, Regen-kühler; aw. ~ boczna, Seitenkühler; ~ czolowa, Stirnkühler; -niektwo n Kühltechnik, Kälteerzeugung f; -niczy a Kühl..., Kalte...; czynniki ~ Kälteerager m; komora -cza, Kühlkammer f.

chłodnicę, -eje, -iał un. kühl werden, sich abkühlen; -nik, -a, pl -i m I kalte Schale; Kühltrank m; kalte rote Ribensuppe. 2 kühler Ort. 3 tech. Kühlkörper m; -niutki a ganz kühl.

chłod-no ad. kühl; ~ na dworze, es ist (a. die Luft ist) kühl; ~ mi, mir ist kalt; fig. przyjąć k. ~ j-n kühl empfangen; -ność f Kühle f; -ny a kühl (t. fig.); napój ~ Kühltrank m; -omierz m Kältemesser m.

chło-dzo-cza a erfrischend; napoje -ce, Erfrischungen pl; tech. powierzcchnia -ca, Kühlfläche f; -dzenie n Abkühlung, Kühlung f; ~ powietrzem, Luftkühlung; ~ wewnątrz, Innenkühlung; ~ wodą, Wasserkühlung; -dziarka f tech. Kalte-, Kühlmaschine f; ~ parowa, Dampfkühlmaschine. Kaltdampfmaschine f; ~

powietrzna, Kaltluftmaschine; -dziarnia f Kühlhaus n; -dziarski a; przemysł ~ Kältemaschinenindustrie f; -dzić va. (ab)kühlen; ~ się, sich abkühlen; -dziutki a ganz kühl.

chło-nać, -nie, -nąć va. (ver)schlängen; absorbieren, einsaugen; -niczy a Lymph...; -nienie, -niecie n Einsaugung, Absorption; Verzerhung f.

chłon-nik, -a, pl -i m Absorptionsapparat m; -ność f Absorptionsfähigkeit f, Absorptionsvermögen n; -ny a Lymph..., lymphatisch.

chłop, -a, -u, pl -i m I Bauer m. 2 (gbur) Bauernflegel m. 3 fam. Kerl m; dobry z niego ~ er ist ein guter Kerl; tegi, walny ~ ein tüchtiger Kerl; ~ w -a, auserlesene Mannschaft; -y jej w głowie, myśli tylko o -ach, sie denkt nur an Liebhaber; -aczek, -czka, pl -czki, -ak, -a, pl -i m Junge, Bursche m; -cze, -cia, pl -ta n, -czyk, -a, pl -i m kleiner Junge, Knabe m; -czyca f Garçonne f (unverheiratete Frau mit freien Anschauungen); -czyzna pl -ny m armer (a. guter) Knabe; -czyško n Bengel m; -ek, -pka, pl -pki m Bäuerlein n, Bauer m.

chłopiec, -pca, -pcu, pl -pcy m Knabe, Bursche, Junge m; ~ na posytki, Laufbursche; ~ w terminie, Lehrling.

chłopię, -ieje, -iał un. bäuerisch werden, verbauern.

chłopię-ctwo n Knabenalter n, Knabenjahre pl; -cy a Knaben...; wiek ~ Knabenalter n; fryzura -ca, uczesanie -cę, Bubenkopf m.

chlop-isko n großer Bengel; riesiger Kerl; -ka f Bäuerin f; Bauernweib n; -oman, -a, pl -i m Bauernfreund m; -omania f Bauernfreundschaft f; -ski a baurisch; ~ rozum, der gesunde Verstand; strój ~ Bauerntracht f; po -sku ad. baurisch; auf Bauernart; -stwo n Bauernstand m; Bauern pl. chłosta f Prügelstrafe f; (Tracht) Prügel, Schläge pl; chłostać, -szcze, -tał va. prügeln, peitschen; fig. geißeln, kritisieren.

chłód, -odu m I Kühle f; kühle Luft; ~ wieczorny, Abendkühle; w chłodzie, in der Kühle; fig. zyc o chłodzie i o głodzie, im Elend leben. 2 kühler Ort. 3 fig. Laueit, Kühle.

chly-pać, -pie, -pał va. I ~ oczyma, mit den Augen zwinkern, blinzeln. 2

ob. chłypnąć; -panie n Blinzeln n; -pnać, -pnie, -pniał va. herunter-schlucken, einen Schluck nehmen; ~ powietrza, Luft schöpfen.

chłysnąć: -sne, -śnie, -snał *ta.* einschließen; einen Schluck nehmen.

chłystek, -tka, -tki m 1 armer Schlucker, 2 Gelbschnabel, Bengel m.

chmara f Schwarm m, große Menge; ~ szarańczy, Heuschreckenschwarm.

chmiel, -u m Hopfen m; -arka f Hopfensammerlin f; -arnia f ob. chmielnik; -arstwo n Hopfenbau m;

-arz, -a, pl -e m Hopfensammerler m;

-nik, -a, pl -i m Hopfenfeld n; -ny, -owy a Hopfen...

chmura f 1 Wolke f; fig. Schwarm m; ~ dymu, kurzu, Rauchwolke, Staubwolke; ~ komarów, Mücken-schwarm; bez chmur, wolkenlos (ob. oberwanie się); z wielkiej -ry mały deszcz, wiel. Gesehrei und wenig Wole.

2, fig. Düstereit f; na widokręgu Europy zbierają się -ry, der politische Horizont Europas verfinstert sich; ~ smutku na czole, eine bewölkte Stirn.

chmur-ka f Wölkchen n; -no ad. bewölkt, wolkig; -ny a wolkig; bewölkt; düster (*t. fig.*).

chmurzyć *va.* bewölken; fig. ~ czolo, die Stirn runzeln; ~ się, sich bewölken; ~ się na kogo, mit j-m schmollen; j-m ein schiefes Gesicht machen.

chochla f Schöpföffel m.

chochlik, -a, pl -i m Kobold, Poltergeist m; ~ drukarski, Druckfehler-teufel m.

chochol, -a, pl -y m 1 Gipfel m; Dachspitze f; (czub na głowie) Haarbüschel m, 2 Winterumhüllung f (der Pflanzen).

choć, chociaż 1 *cj.* obgleich, ob-schon, obwohl, wenn auch; choćby, wenn auch. II *ad.* wenigstens; sei es (a. wenn) auch noch; ~ trochę, sei es auch noch so wenig.

[*zr.* Adel. chodząkowy a; szlachta-wa, niede-chodczak, -a, pl -i m Holzschuh m.

chodnik, -a, pl -i m 1 Bürgersteig m, Trottoir n, 2 Treppenläufer m, 3 gór. Bergsteig m, Strecke f; Gang m; mil. ~ minowy, Minengang.

chodzący a; fig. encyklopedia -ca, lebendiges Konversationslexikon; Alles-wisser m; chodzenie n Gehen n,

Gang m; ~ do szkoły, Schulbe-such m; ~ tam i nazad, Hin- und Herlaufen.

chodzić, -dże, dzi, -dził *tm.* 1 gehen; ~ po ogrodzie, im Garten herumgehen, spazieren; ~ po pokoju, im Zimmer auf und ab gehen; mój zegarek dobrze chodzi, meine Uhr geht gut; chodzą wieści, es geht das Gerücht; ~ za kim, j-m folgen, nachgehen.

2 (uczęszczać) besuchen, gehen; ~ do szkoły, in die Schule gehen, die Schule besuchen; ~ na kursy, na wykłady, ein Kolleg besuchen (a. hören); ~ na prawo, die Rechte (a. Jura) studieren.

3 (kursować) verkehren; pociąg chodzi, die Züge verkehren; winda nie chodzi, der Fahrstuhl geht nicht, Aufzug außer Betrieb.

4 ~ o co, sich um etwas handeln; o co chodzi? um was handelt es sich? nie o to chodzi, es handelt sich nicht darum, ob...; chodzi o jego życie, es handelt sich um sein Leben.

5 ~ (o)kolo czego, kogo, etwas, j-n pflegen; umnie ~ kolo dzieci, sie weist mit Kindern umzugehen.

6 to chodzi po ludziach, das trifft sich unter den Menschen.

7 (w czem) tragen, anhaben; ~ w mundurze, die Uniform anhaben; ~ w kapeluszu, einen Hut tragen.

8 ~ za interesami, seinen Geschäften nachgehen.

choina f Nadelbaum m; (lasek) Kieferngelholz n; choinka f Christbaum m.

chole-ra f 1 Cholera f, 2 verfluchter Kertl, verfluchtes Weib; -ryczny a von der Cholera angesteckt; (temperament) choleric; -ryk, -a, pl -y m Cholericer m; -ryna f Cholericine f.

chole-wa, -wka f Stiefelschaft m, smalić -wki (do panny), den Hof, die Kur machen; poznać pana po -wach, man erkennt den Vogel an den Federn; -wkarz, -a, pl -e m Stiefel-schaffmacher m.

choma-tnik, -a, pl -cy m Kummel-macher m; -to n Kum(me)t n.

chomik, -a, pl -i m zo. Hamster m.

chopnąć *va.* ~ kogo, j-m einen derben Schlag geben; ~ się, aufspringen.

choral, -u, pl -y m Choral m.

choragiew, gwi, pl -gwiej f Fahne f, Banner m; ~ kościelna, Kirchenfahne, powołak pod -wie, zu den Fahnen (ein)berufen; wywiesić białą ~ die weiße Fahne aushängen, sich ergeben,

zatknąć ~ die Fahne aufstecken; cho-rągiewka f Fähnchen, Fähnlein n; ~ na dachu, Dachfahne f, Wetterhahn m; Wetterfahne; kol. ~ sygnowała, Signalfahne; fig. zwinać -kę, zurück-treten, sich zurückziehen.

chorąży, -zego, pl -żowie m Fahnen-träger, Fähnrich m; (konny) Standartenträger.

choreogra-fla f Choreographie, Tanzkunst f; -ficzny a choreogra-phisch.

choroba f Krankheit f; ~ morska, Seekrankheit; ~ piersiowa, Brustkrankheit; ~ umysłowa, Geisteskrankheit; nabawić się -by, sich eine Krank-heit zuziehen, eine Krankheit bekommen; przechodzić -bę, eine Krankheit durchmachen; -ba złożony, bettlägerig; bodaj go ~! loh ihn der Henker! a to ~! schwere Not!

choro-bliwość f Krankhaftigkeit f; -bliwy a 1 krankhaft; stan ~ krank-hafter Zustand; jego -wa ambicja, sein Ehrgeiz; der schon krankhaft ist; -we usposobienie, Krankheitsan-lage f.

2 (chorowity) kranklich; wyglą-d ~ krankliches Aussehen.

chorobotwór m Krankheitserreg-er m; -czosć f Pathogenität f; -czy a krankheitserregend; zarzek ~ Krank-heitserreg-er m.

chorobowy a Krankheits...; patho-logisch; ~ objaw, Krankheitserscheinung f; ~ stan, Krankheitszustand m.

choroboznawstwo n Pathologie f.

chorować *tm.* krank sein; ~ na wa-tróbie, an der Leber leiden, leberkrank, leberleidend sein; fig. ~ na (wielkie-go) pana, den großen Herrn spielen; żart. -ruje na kieszeń, sein Beutel hat die Schwindsucht; -wanie n Krank-sein n.

chorowi-to *ad.* kranklich; wyglądad ~ kranklich aussehen; -tość f Kränk-lichkeit f; -ty a kranklich.

chory 1 a krank (na żołądek am Ma-gen); śmiertelnie ~ todkrank, ster-benskrank; ~ na piersi, brustkrank; ~ z urojenia, der eingebildete Kranke; ~ na umyśle, geisteskrank, gemüt-krank. II -rego, pl -rzy, -rych m Kranke(r), Patient m; udawać -rego, sich krank stellen.

Chorwacja f Kroatien n; Chor-

wat(ka) s Kroat, Kroatin; cho-rwacki a kroatisch.

chowac 1 *va.* 1 verbergen, verstecken; ~ ręce do kieszeni, die Hände in die Taschen stecken; (umarłego) beerdigen, begraben.

2 (zachowywać) behalten, bewahren; ~ w pamięci, im Gedächtnis, im Andenken behalten; (owoce) aufbewahren; ~ tajemnicę, ein Geheimnis bewahren.

3 (wycho-wywać) erziehen; (hodować) ziehen.

II ~ się 4 sich verstecken, sich ver-bergen (przed kim vor j-m).

5 (wy-chowywać się) erziehen werden; ~ się dobrze, wohl geraten; (syn umarł), córka się chowa, die Tochter lebt;

chowanie n 1 (Auf-)Bewahrung f.

2 Verstecken n; (grzebanie) Beerdi-gung f.

3 (dzieci) Erziehung f; cho-wanka f 1 Versteck n.

2 (zabawa) Verstecken n; chowany a 1 erziehen.

2 versteckt; gra w -nego, Verstecken n; grać w -nego, Verstecken(en) spielen.

chód, chodu m Gang m; ~ nie-zgrabny, powolny, ein plumper, lang-samer Gang; ~ zegarka, Uhrgang.

chór, -u, pl -y m Chor m; ~ kościel-ny, Kirchenchor; ~ męski, Männer-chor; -em śpiewać, im Chor singen; -alny a Choral... śpiew ~ Chorge-sang m; -al, -u m Choral m.

chórzysta, -ty, pl -ści (-stka) f Chor-ist(in), Chorsänger(in).

chów, chowu n Zucht f; ~ bydła, Viehzucht.

chrabaszcz, -a, pl -e m Maikäfer m.

chrap, -u, pl -y m Nüster f.

chra-pać, -pie, -pał un. 1 schnar-chen. 2 ~ się do cz., nach etwas stre-ben; -pała, pl -ly m Schnarcher(in);

-panie n Schnarchen n.

chrapka f 1 Groll m, Lust f j-m zu schaden. 2 (chętki) Appetit m, Begierde f, Gelüst n; mieć -kę na co, nach einer Sache ein Gelüst (auf etwas Appetit) haben.

chrapli-wość f Rauheigkeit f der Stimme; -wy a rauh, heiser.

chrapnąć un. 1 schnarchen. 2 ein Schläfchen machen.

chrapot, -u m Rochein n.

chrapowaty a heiser, rauh.

chrestomatia f Mustersammlung.

Chrestomathia f, Lesebuch n.

chrobot, -u m Gerassel, Rascheln

n; -ać, -cze, -tał un. rascheln, ras-

seln; ~ się, sich herumwalzen, -anie n ob. chrobot.

chrobry a tapfer, kühn.

chrom, ~ m 1 *chm.* Chrom n. 2 Chromleder n.

chromać, -ma, -mał *vn.* hinken, lahm gehen; *fig.* porównanie to -a, dieser Vergleich hinkt; *sprawa* -a, die Sache geht schief; -**manie** n Hinken n.

chromatyczny a chromatisch;

chromatyka f Farbenlehre f.

chromian, -u, *pl* -y m Chromsalz,

chromat n; ~ cynku, Zinkchromat.

chromo-druk m Chromotypie f;

fotografia f Chromophotographie f;

litografia f Chromolithographie f,

Farbendruck m.

chromość f Lahmheit f.

chromowy a Chrom...; kwas ~

Chromsaure f; skóra -wa, Chromleder n.

[*me(r)*], **Hinkende(r)** m.

chromy a lahm, hinkend; m Lah-

chronicz-nie ad. -ny a chronisch,

langwierig.

chronić, -nie, -ni, -nił *vn.* bewahren,

schützen (od cz. *gegen*, vor etwas); ~

przed wilgocią vor Nässe schützen ~

się od cz., sich vor etwas schützen;

~ się od zimna, sich gegen die Kälte

schützen; ~ się (*gdzie*), sich flüchten;

sich verbergen; unter (einem Baume

etc.) Schutz suchen; **chronienie** n

Schutz m, Bewahrung f.

chronograf, -u, *pl* -y m Chrono-

graph m; -log, -a, *pl* -owie m Chrono-

log, Zeitberechner m; -logiczny a

chronologisch; -logia f Zeitberech-

nung, Chronologie f; -metr, -u, *pl*

-y m Zeitmesser m, Chronometer m

n; -metria f Zeitmessung, Chrono-

metrie f; -metryczny a chronome-

tryczny a *holp(e)rig*. [*trisch*]

chropo-tać, -cze, -tał *vn.* knarren;

-tanie n Knarren n.

chropowa-cieć, -cieje, -ciał *vn.*

holperig werden; -tość f Holprigkeit,

Rauheit f; -ty a *holp(e)rig*, rauh,

runz(e)lig; *fig.* ~ glos, raue Stimme.

chróst, -u m 1 Reisig, Buschholz.

Reisholz n; wiązka -u, Reisbündel n,

2 ob. faworki; **chróście** n Gestrüpp n,

dürre Reiser.

chróściel, -a, *pl* -e m *orn.* (derkacz)

Wachtelkönig m; (wodnik) Sumpf-

buhn n, Wasserralle f.

chrupł *int.* knack(s)l krachl

chru-pać, -pie, -pał, -pnać, -pnie,

-pnał *vn.* knabbern, knuspern. II *vn.*

knacken; -panie n Knabbern, Knus-

pern; Knacken n; -piący a knusperig.

chrupot, -u m Knirschen n.

chrupowaty a mürbe, knusperig.

chrus-tać, -a, -szcze, -ał *vn.* zer-

beifien, (zer)knacken.

chryja f Skandal; Zank m.

chrypieć, -pi, -piał *vn.* heiser werden;

chrypka f Heiserkeit f; ma -kę

er ist heiser; **chrypliwy** a heiser.

chryścianizm, -u m Christentum n.

Chrystus, -a m Christus m.

chryzalida f (Schmetterlings-)

Puppe f. [*Chrysanthemum* n.

chryzantema f bot. Goldblume f,

chryzolit, -u m *min.* Chrysolith,

Goldstein m.

chrzan, -u m Meerrettich m; -owy

a, sos ~ Meerrettichtunke f.

chrzą-kać, -kaąc *vn.* sich räuspern;

(o świni) grunzen; -kanie n Räuspern;

(o świni) Grunzen n.

chrzą-otka f Knorpel m; -stkowa-

-cieć, -cieje -ciał *vn.* knorpelig werden;

-stkowość f das Knorpelige;

-stkowaty a knorpelig, knorpelartig;

-stkowy a knorpelig.

chrząszcz, -a, *pl* -e m *ent.* Käfer m;

~ majowy, Maikäfer.

chrzcić, chrzcić, chrzcić, -ił *vn.* tau-

fen; (mleko, wino) taufen, mit Wasser

verdünnen; *fig.* nennen; **chrzcić**,

-a m Täufer m; **chrzcielnica** f Tauf-

becken n; **chrzciny**, -cin *pl* Taufe f;

Taufschmaus m; **chrzczony** a ge-

tauft.

chrzest, chrztu m Taufe f; trzy-

mać dziecko do chrztu, ein Kind

aus der Taufe heben, über die Taufe

halten; *fig.* ~ ognia, Feuertaufe; -ny

a: ojciec ~ Taufpate m; matka -na,

Taufpatin, Patin f; syn ~, córka -na,

Patenkind n, Taufling m; imię -ne,

Taufname, Vorname m.

chrześcija-nin, -nina, *pl* -nie m

Christ m; -nizm, -u m Christentum

n; -nka f Christin f; -ński a Christ-

lich; po -ńsku *ad.* wie ein Christ;

-ństwo n 1 Christentum h; przyjąć ~

sich taufen. 2 die Christen.

chrześ-niączka f, -niak, -a, *pl* -i

m Patenkind n.

chrzęśnąć, -śnie, -snał, chrzęścić

vn. klirren, rasseln; **chrzęst**, -u m

Geklirr, Gerassel n; **chrzęszczenie** n

med. Knistergerusch n; Knirschen n

(zerbrochener Knochen).

chuch, -u m 1 Hauch m. 2 (w war-

cabach) wzięć ~ einen Stein blasen;

-ać, -nąć *vn.* hauchen; ~ w palce,

die Finger warm hauchen; -ać na k.,

j-n verhätscheln, sorgsam pflegen;

-nąć (w warcabach) einen Stein

blasen.

chuchra(cze)k, -(cz)ka, *pl* -(cz)ki m,

chuchron n Schwächling m.

chuć, -ci f bose Lust, (sinnliche) Be-

gierde f; podda(wa)ć się -ciom, sich

von den Begierden beherrschen las-

sen.

chuda-ctwo n 1 Armseligkeit f. 2

arme Leute, das arme Volk; -wość f

Magerkeit f; -wy a etwas mager.

chuderla-wość f Magerkeit f; -wy a

mager; armselig.

chudeusz, -a, *pl* -e m armer Teufel

(a. Schlucker), Habichts m.

chud-nać, -nie, chudł, -nieć, -nieje,

chudł *vn.* mager werden, abmagern;

fig. verarmen; -niecie, -nięcie n Ab-

magerung f.

chudo ad mager; wyglądać ~ mager

aussehen; -ba f 1 kleine Besitztum,

die ganze Habe (eines armen Teufels);

jego ~ sein bißchen Vermögen. 2 das

lebende Inventar, Vieh n; -pacholek,

-ika, *pl* -iki m armer Teufel.

chudość f Magerkeit f; **chudy** a ma-

ger; ~ jak szczapa, mager wie ein

Stockfisch, ein wahres Gerippe; **chu-**

dział, -a, *pl* -i m, **chudziano** n ma-

geres, armseliges Geschöpf; **chud-**

dziec, -dźca m ungemastetes, mageres

Vieh; **chudzina** f i m armer Schluk-

er; **chudzino-chny**, -t(e)ki, -sienki

a sehr mager (a. abgemagert).

chujec, -jca, *pl* -jce m Eber m

churkotać, -cze, -tał *vn.* rasseln; (w

brzuchu) knurren, kollern.

chus-ta f Tuch n; -teczka f Tas-

chentuch; -tka f Kopftuch n; (dono-

sa) Taschentuch; (na szyję) Halstuch.

chutor, -u, *pl* -y m Bauerngut n,

kleines Pachtgut.

chwac-ki a -ko *ad.* tüchtig, wacker,

brav; geschickt. [*keit* f]

chwalba f Prahlerci, Ruhmedig-

chwalca, *pl* -cy m Lobredner m.

chwale-bnie *ad.* -bny a loblich, lo-

benswert, rühmlich; -bność f Lōb-

lichkeit f; -nie n Loben n; ~ się, Ei-

genlob n, Prahlerci f.

chwalić *vn.* loben, rühmen; ~ Bogu 1

Gottlob! ~ się, sich rühmen, prahlen;

prz. kto się -li, ten się gani, Eigenlob

stinkt.

chwala f Ruhm m; Lob n; ~ Bogu 1

Gott sei Dank! gottlob!

[*f.* chwast, -u m 1 Unkraut n. 2 Quaste

chwascić się, wuchern; chwascić,

-eje *vn.* mit Unkraut verwachsen;

chwascisty a voll Unkraut.

chwat, -a, *pl* -y m tüchtig, wacker

Bursche, *fam.* Mordskerl m.

chwiać, -eje, -iał *vn.* schütteln, hin

und her bewegen; ~ się, (sch)wanken,

(o zębach) wackeln; (na nogach) tau-

meln; (o cenach) schwanken; mił, wei-

chen, wanken; *fig.* schwanken, un-

schlüssig, wankelmütig sein; ~ się w

przekonaniach, in seinen Überzeu-

gungen schwanken, schwankend sein;

chwianie n Schütteln n; ~ się, Un-

schlüssigkeit f; **chwiający** się a

(sch)wankend; *fig.* wankelmütig, un-

schlüssig.

chwiej-ność f Unentschlossenheit f,

Wankelmüt m; -ny a schwankend,

wack(e)lig; *fig.* wankelmütig, un-

schlüssig; -na tendencja, schwankende

Tendenz.

chwila f Augenblick, Moment m,

Weile f; co ~ jeden Augenblick; do ~

li, obecnie, bis jetzt, bisher; na ~, i.e.

einen Augenblick; od tej ~ li, von diesem

(a. dem) Augenblick an; w tej ~ li, a)

augenblicklich, in diesem Augenblick;

b) gleich, sofort; w wolnych chwilkach,

in meinen (seinen) Mußestunden; w

danej ~ li, im gegebenen (a. geeigneten)

Augenblick; chwila mi, dann und

wann, zeitweise, mitunter; przyjdzie

lada ~ er muß (einem) Augenblick kom-

men; chwile(czy)ka f kleine Weile,

Weilchen n.

chwilo-wo ad augenblicklich, in die-

sem Augenblick, momentan; -wy a

augenblicklich, momentan; (tymcza-

sowoy) vorübergehend.

chwost, -u, *pl* -y m Schweif, Schwanz

m; chwostik, -a, *pl* -i m Schweifchen,

chwycić, -cę, -ci, -cił ob. chwytac,

chwyt, -u m Griff, Handgriff; Hen-

kel m; sp. Griff; -acz, -a, *pl* -e m Auf-

fänger, Fanger m, Fanghaken; Grei-

fer; dr. Bogenfänger m.

chwytac, **chwycić** *va.* (er)greifen, fangen, packen, fassen; ~ k. za koltiere, j-n beim Kragen fassen, packen; ~ k. za rękę, j-n beim Arm ergreifen; ~ powietrze, nach Luft schnappen; *fig.* ~ k. za słowo, j-n beim Wort nehmen; (ta muzyka) -ta za serce, ... ist ergreifend; ~ się czego, etwas ergreifen, nach etwas greifen; ~ się środkami, Maßnahmen ergreifen; zu Mitteln greifen (ob. brzytwą); (wziąć się do cz.) sich an etwas machen.

chwytyn *a* fähig zu fassen; ogon ~ Wickelschwanz, Ringschwanz *m*; *el* siatka -na, Fangnetz *n*.

chyba *ad.* außer wenn, es sei denn, außer etwa; ~ że tak, das ist was anders!; (wyjść jutro) ~ że deszcz będzie padał, ... außer wenn es regnet; *a* ~ w grobie odpoczne, erst im Grabe werde ich Ruhe finden; już ~ dwa lata jak... es sind wohl zwei Jahre, daß...

chybać, -ba, -bał *ob.* chybotać.
chybić(a) *l* fehlschießen, vorbeischießen, verfehlen, nicht treffen, fehlschlagen; ~ celu, den Zweck verfehlen; na chybił trafiał, aufs Geratewohl, auf gut Glück. **2** (nie udać się) nicht geraten, mißraten, mißlingen; fehlschlagen; ani -i, unfehlbar, gewiß; **chybienie** *n* Verfehlung *f*; ~ celu, Fehlschuß *m*; **chybiony** *a* verfehlt, mißlungen, fehlschlagen; ~ cios, Fehlschlag, Fehlstoß *m*; ~ projekt, mißlungener Plan.

chyb-ki *a*, -ko *ad.* flink, rasch, hurtig; **kość** *f* Raschheit, Flinkheit *f*.
chybnac *ob.* chybotać; **nieście** *n* Schaukeln *n*.

chybo-tać, -cze, -tał *va.* (się) sich schaukeln, hin und her bewegen; (łódka) kippen; **-tanie** (się) *n* Schaukeln, Wiegen, Schwanken *n*.

chycyl *int.* huschl!

chyl, -u *m* Chylus, Speisesaft *m*.

chylić *va.* (się, się) neigen, bücken, beugen; ~ głowę przed kim, den Kopf vor j-m neigen; ~ się ku kościołowi, zu Ende (a. auf die Neige) gehen, sich zu Ende neigen.

chylik *ad.* gebeugt, gebeückt; *fig.* heimlich, verstohlenerweise.

chym, -u *m* Speisebrei, Chymus *m*.
chydro, **chydro** *ad.* schlau, listig;
chytróść *f* 1 Schlaueheit, List, Arglist *f*. **2** Gier, Habsucht *f*; **chytry** *a* 1 lis-

tig, schlau, arglistig. **2** (be)gierig; ~ na jedzenie, gefräßig, gierig; ~ na pieniądze, geldgierig, habsüchtig; **chytrzeć**, -eje, -rzat *un.* schlau werden.

chyzo *ad.* schnell, rasch, flink; **lotny** *a* schnellfliegend; **-nogi** *a* schnellfüßig.

chyżość *f* Schnelligkeit, Flinkheit, Hurtigkeit *f*; **chyży** *a* flink, hurtig. *ci* 1 dir; dobrze ci tak, es geschieht dir schon recht. **2** diese.

ciachnąć *va.* ~ kogo, j-m einen Schlag geben. [Butkerperchen.

ciałko *n* Körperchen *n*; ~ krwi, **ciało** *n* 1 Körper, Leib *m*; ~ ludzkie, menschlicher Körper; budowa -ła, Körperbau *m*; drzewo na calym cielem, am ganzen Leibe zittern; nabierać -ła, bleibst werden; z -ła spadać, abmagern; *fig.* oddać się komu duszą i -lem, sich j-m mit Leib und Seele hingeben. **2** Fleisch *n*; mięś jedrne ~ festes Fleisch haben; to kawał -ła, er (sie) ist eine große Fleischmasse (ob. boży). **3** ~ ciekłe, Fluidum *n*; ~ izolacyjne, Isolierkörper *m*; ~ kopalne, Mineral *n*; ~ lotne, gasförmiger Körper; ~ plynne, stале, flüssiger, fester Körper. **4** ~ dyplomatyczne, diplomatisches Korps; ~ prawodawcze, gesetzgebender Körper. **5** (zwłoki) Leiche *f*.

ciało-palenie *n* Leichenverbrennung *f*; **-palny** *a* Leichenverbrennungs; **ciapa** *m* *i* *f* energieloser Mensch, *fam.* Waschlapfen *m*.

ciapać, -pie, -pał *un.* ~ po płocie, im Kot herumspatschen, waten.

ciap *ciap!* klatsch! klatsch!

ciarki, -rek *pl* Schauer *m*; Gänsehaut *f*; aż mię ~ przechochą, es überläuft mich ein Schauer.

cias *no ad.* (ciaśnie, najciaśniej) eng; ~ mi w tym ubraniu, dieser Anzug ist zu eng; ~ nam było w... wir saßen zu eng...; **-nogłowy** *a* beschränkt; **-noś** *f* Enge *f*; *fig.* ~ umysłu, Beschränktheit *f*; **-nota** *f* Enge *f*, beschränkter Raum; *handl.* ~ gotówkowa, Geldknappheit, Geldklemme *f*; **-ny** *a* (ciaśniejszy, najciaśniejszy) eng; *fig.* beschränkt; -na głowa, beschränkter Kopf; zapędzić k. w ~ kat, j-n in die Enge treiben.

ciast(ecz)ko *n* Kuchen *m*; ~ z jabłkiem, Apfelkuchen; ~ z kremem, Kuchen mit Schlagsahne.

ciasto *n* 1 Teig *m*; jabłka zapiekane w cieście, backene Äpfel; ~ francuskie, Blätterkuchen, Blätterteig *m*. **2** -sta *pl* feines Backwerk, Kuchen *pl*; **-waty** *a* teigig, teigartig.
ciasn(i)ęki *a* ganz eng.

ciąć, tnę, tnie, ciął, tnij *va.* 1 schneiden. **2** hauen, einen Schlag geben; ~ batem, peitschen; *fig.* ~ k. prawdę w oczy, j-m derb die Wahrheit sagen. **3** ~ drzewa, Baume fallen. **4** (klam, zębami) stechen.

ciąć, -u *m* Zug *m*; jednym -iem, in einem fort. **a.** Zuge; **dalszy** ~ Fortsetzung *f*; **dalszy** ~ nastąpi, Fortsetzung folgt; **dalszym** -u, in Fortsetzung; noch immer; **czynić** (co) w dalszym -u, fortsetzen. **2** Verlauf, Lauf *m*; w -u roku, im Laufe (binnen, innerhalb) eines Jahres; w -u swego opowiadania, während seiner Erzählung. **3** ~ walców, Walzwerk *n*. **4 aw.** Geschwaderflug *m*.

ciągać, -a, -al *ob.* ciągnąć.

ciągarka *f* Ziehbar, Streckmaschine *f*; ~ drutu, Drahtziehmaschine.
ciągle *ad.* immerfort, fortwährend; **-liwość** *f* Dehnbarkeit, Zähigkeit *f*; **-liwy** *a* dehnbar, zäh, stretchbar; **-łość** *f* (ununterbrochene) Fortdauer, Stetigkeit *f*; **-ty** *a* fortwährend, unablässig; fortgesetzt, fortdauernd, ununterbrochen, stetig; *el.* prąd ~ Ruhestrom *m*.

ciągnąć *l va.* 1 ziehen; schleppen; ~ drut, zu Draht ziehen; ~ losy, lösen; ~ do góry, in die Höhe ziehen, heraufziehen; ~ do siebie, an sich ziehen; ~ na dół, herunterziehen; ~ korzyść, zysk z czego, Nutzen, Gewinn aus etwas ziehen; ~ k. za rękę, j-n an der Hand ziehen; *fig.* ~ k. za język, j-m die Würmer aus der Nase ziehen, von j-m etwas herauslocken; (statek) bugsieren, schleppen. **2** ~ co dalej, fortsetzen, fortfahren. **II un.** **3** ~ dokąd, sich wohin ziehen; **ciągnie** tutaj, es zieht hier. **III ~ się** 4 sich dehnen, sich erstrecken (aż do, bis...); ~ się w nieskończoność, sich in die Länge dehnen; ~ się wzdłuż brzegu, sich längs der Küste erstrecken. **5** (trwać) (łong)daurem; zabawa ciągnęła się do (północy), die Unterhaltung dauerte bis...

ciągnięcie *n* Ziehung *f*; ~ loterii, Lotterieziehung; ~ drutu, Draht-

ziehen *n*; **ciągniony** *a* gezogen; **ciągowka** *f* Zugwagen, Traktor *m*; ~ gąsienicowa, Raupenschlepper *m*.
ciąży *a* Schwangerschaft *f*; być w -ży, schwanger sein; zająć w -że, schwanger werden.

ciążek, żka, *pl* -żki *m* Gewicht *n*.
ciążenie *n* Gravitation *f*; prawo -nia, Gravitationsgesetz *n*; siła -nia, Schwerkraft *f*.

ciążki, -zek *pl* Hanteln *pl*.
ciąży *un.* lasten, drücken; na domu cięża długi, es lasten Schulden auf dem Hause; głowa mi -ży, der Kopf ist mir schwer; to mi -ży na sercu, das liegt mir schwer auf dem Herzen; cięży mu na sumieniu, es brennt ihm auf der Seele; obowiązki na mnie ciężą, die Pflichten, die mir obliegen.

ciobora *f* bot. Zypergras *n*.

cichaczem *ad.* in der Stille, heimlich, verstohlen; **cichnąć**, -nie, -nął, -nęła *a*, **cichę**(a) *un.* still werden; sich beruhigen; (o burzy) aufhören zu brausen; **cicho** *l ad.* (ciszej, najciszej) still, ruhig; leise; ~ mówić, leise sprechen; ~ siedzieć, ruhig sitzen; sich ruhig verhalten; w handlu ~ der Handlung, still! **II int.** still! **Ruhe!**; **cichość** *f* Stille, Ruhe *f*; **cichut**(eń)-ki *a*, -ko *ad.* ganz still.

cichy *a* (cichszy, najcichszy) *pl.* cisi, ciche, still, ruhig; (głos) leise; -a woda, stehendes Wasser (ob. brzeg); z cicha frant (a. pek), Duckmauser, Schleicher *m*; ~ układ, stillschweigende Übereinkunft; ~ współnik, stiller Gesellschafter (a. Teilhaber).

ciec, ciecze, ciekł, **ciekań**, -nie, -nął *un.* fließen, rinnen; durchsickern; trießen; (o beczkach) lecken, leck sein; ciecze z dachu, es rinnt vom Dach; ciecze mu z nosa, die Nase trieft ihm; krew ciecze mu z nosa, die Nase blutet ihm; ciecze mu z oczu, die Augen trießen ihm.

ciecierzyca *f* bot. Kichererbse *f*.
cieciorka *f* 1 Birkhenne *f*. **2** bot. Kronwicze *f*.

ciecz, -y, *pl* -e *f* Flüssigkeit *f*; ~ żrąca, Ätzflüssigkeit; **-enie** *n* Rinnen, Fließen; **Triefen** *n*; ~ krwi z nosa, Nasenbluten *n*.

[chen].
ciekanie się *n* Brunst *f* (der Weib-
ciekaw *a* -ie *ad.* neugierig; **-ość**, -ści *f* 1 Neugier(de) *f*; przez -- aus Neu-

gierde; zbytnia ~ Vorwitz *m.* Naseweisheit *f.* 2 (osobliwość) Merkwürdigkeit *f.* -ska, -skiej, *pl* -skie *f* Neugierige; -ski, *pl* -scy *m* Neugierige(r).

ciekawý d'l (o człowieku) neugierig. 2 (o książce etc.) interessant.

ciekawy a rinnend, fließend; (o bezce etc.) leck.

ciek-łósć *f* Flüssigsein *n.* flüssiger Zustand; Dünflüssigkeit *f.* -ły a Flüssig, dünnflüssig; -nać, -niećie *ob.* ciec, cieczenie.

cie-lak, -a, *pl* -i *m* großes Kalb; *fig.* Kalbskopf *m.* -lątko *n* Kalbchen *n.*; *fig.* dumme Gans; -lec, -lca, *pl* -lce *m* großes Kalb; *fig.* kłaniać się złotemu cielcowi, das goldene Kalb anbeten (j-m wegen seines Reichthums schmeicheln); -lenie się *n* Kalben *n.*

ciele-ność *f* Körperlichkeit *f.*; Fleischlichkeit *f.*; -sny a körperlich, leiblich; kara -na, Leibesstrafe; rozkosz -ne, Wollüste *pl.*; oddawać się rozkoszom -nym, seinen Lüsten fröhnen; -śnie *ad.* körperlich.

ciele-, -cia, *pl* -ta, -ląt *n* Kalb *n.*; ~ morskie, Seealbe; *fig.* Kalbskopf, Tölpel *m.*; ruszyć konceptem jak martweogonem, eine große Dummheit sagen; -cina *f* Kalbfleisch *n.*; -cy a Kalbs...; mostek ~ Kalbsbrust *f.*; nóżki -ce, gebackene Kalbsfüße; pieczeń -ca, Kalbsbraten *m.*

cielić się, kalben.

cielistóść *f* Fleischfarbe *f.*; cielisty a fleischfarben.

cielna *a* *f* (o krowie) trächtig.

cielsko *n* (unförmlicher) Körper.

ciemiaczko *n* an. Fontanell *n.*

ciemie-niowy *a* an. Scheitel...; kość -wa, Scheitelbein *n.*; -niucha *f* Schorf *m.*

ciemierzycza *f* bot. Nieswurz *f.*

ciemię, -enia, *pl* -iona *n* an. Scheitel *m.*; nie w ~ bity, er ist nicht auf den Kopf gefallen. [Mensch.

ciemiega *m* Tölpel *m.*; unbeholfener ciemię-żca, *pl* -cy, -życiel, -a, *pl* -e *m* Bedrücker, Bedränger, Tyrann, Gewaltherrscher *m.*; -stwo, -żenie *n* Bedrückung, Unterdrückung *f.*; -żyć *va.* bedrücken, unterdrücken.

ciemna-wość *f* Halbdunkel *n.*; -wy a halbdunkel, etwas dunkel.

ciemnia *f* 1 Dunkelheit *f.* 2 fot. Dunkelkammer *f.*, Camera obscura;

-nica *f* 1 finsterer Ort; finstere Stufe. 2 Dunkelreist *m.*; -nieć *vn* finster, dunkel werden; -nieje, es dunkelt; -nik, -a, *pl* -i *m* Lampenschirm *m.*

ciemniau-chny, -t(ęń)ki a stockfinster.

ciemno *ad.* (jest) es ist finster; robi się już ~ es dunkelt, es wird dunkel; ~ się ubierać, dunkel gekleidet sein; zrobiło mi się ~ w oczach, es wurde mir dunkel (a. schwarz) vor den Augen; -barw(ny) a dunkel-farbig; -biękiny a dunkelblau; -brunatny a dunkelbraun; -czzerwony a dunkelrot; -gniady a dunkelkastanienbraun; -oki a dunkeläugig; -szary a dunkelgrau. ciem-ność, -ści *f* Finsternis, Dunkelheit *f.* -ści egipskie, ägyptische Finsternis; -nota *f* 1 Finsternis *f.* 2 *fig.* Unwissenheit *f.*

ciemno-wlosy a dunkelhaarig; -zielony a dunkelgrün; -zółty a dunkelgelb.

ciemny a 1 finster; dunkel; ~ kolor, dunkle Farbe; ~ pokój, finstere Zimmer. 2 (niewidomy) blind. 3 *fig.* unklar, unverständlich, dunkel, undeutlich; (nieostwoicony) unwissend; -na strona, Schattenseite *f* (ob. gwiazda 1).

ciemno-wać *va.* schattieren; abtönen, abtufen, abschatten, nauancieren; ~ tuszem, tuschen; -wanie *n* Schattierung, Abstufung, Abtönung, Abschattung *f.*; mal. ~ barw, Farbschattung, Tinte *f.*; -wy a Schatten... ciemis-tość *f* Schatten *m.*; -ty a schattig, schattenreich; aleja -ta, Schattengang *m.*; strona -ta, Schattenseite *f.*

[ki, -tki a ganz dünn. cienui-chno, -tko *ad.* -chny -się-żen-ki a (cieńszy, najcieńszy) dünn, fein; ~ głos, dünne Stimme; -e piwo, Dünnbier *n.*; -e wino, leichter Wein;

-ko *ad.* dünn; *fig.* ~ kolo niego, es geht ihm schlecht; ~ śpiewać, klein begeben, gelinde Saiten aufziehen;

-konozi a dünnfüßig, dünnbeinig;

-kość *f* Dünnhaut, Dünne *f.*; -kusz, -u *m* Dünnbier *n.*; Altsterwein *m.*

ciemniak, -a, *pl* -i *m* Trester, Gartenhaus; Schirmdach *n.*

cień, -nia, *pl* -nie *m* 1 Schatten *m.*; bać się własnego cienia, sich vor seinem Schatten fürchten; ledwo ~ z niego pozostal, er ist nur noch ein Schatten von dem, was er früher war; cienie

chiańkie, Schattenspiel *n.*; chodzì za nim jak ~ er geht ihm nicht von der Seite, er folgt ihm wie sein Schatten. 2 -nie *pl* abgeschiedene Seelen, Mienen.

cieplar-ka *f* Brutofen *m.*; (dla noworodków) Brutapparat *m* (für zu früh geborene Kinder); -nia *f* Treibhaus, Warmhaus *n.*; -niany a Treibhaus...

ciepląc, -leje, -ląt *vn* warm werden, cieplice, -lic *pl* Thermalquellen *pl.*

Cieplice *geo* Teplitz *n* [Warmbad *n.* cieplik, -a *m* Wärmestoff *m.*; -omierz, -a, *pl* -e *m* Wärmestoffmesser

m., Kalorimeter *n* *m.*; -owy a Wärme... cieplu-chny, -siefki, -t(ęń)ki *a*, -tko *ad.* ganz warm.

cieplawy a lauwarm.

cieplio *I ad.* warm; ~ mi, mir ist warm; ~ się robi, es wird warm. II *n* Wärme *f.*; trymać co w -le, etwas warm halten; *fig.* ~ gatunkowe, spezifische Wärme; ~ pracy, Arbeitswärme; ~ stracone, Verlustwärme; ~ u-tajone, ukryte, latente Wärme; ~ zużyte, Wärmeverbrauch *m.*; -mierz, -a, *pl* -e *m* Thermometer *n.*; -nośny a Wärmezeugend; -stan, -u *m* durchschnittlicher Wärmestand (eines Landes, einer Gegend); -stka *f* *fiz.* Wärmeinheit, Kalorie *f.*

ciepłósć, -ści *f* Wärme *f.*

cieplota *f* Wärme, Temperatur *f.*; ~ gazu, powietrza, Gas-, Luftwärme; ~ topliwosci, Schmelztemperatur; ~ wrzenia, Siedepunkt *m.*

cieply a 1 warm; *fig.* dać -lą ręką, aus einer Hand in die andere (a. bei seinen Lebzeltchen) geben; -lą wdówka, reiche Witwe. 2 *fig.* herzlich; -le przyjęcie, herzliche Aufnahme.

cierlica *f* Flachs-, Hanfbreche *f.*

cier-nie, *pl* -ni *n* Dornstrauch *m.*; -niowy a Dorn(en)...; -wa korona, ~ wieniec, Dornkrone *f.*; ~ plot, Dornenzaun *m.*; Dornhecke *f.*; -nisko *n* Dornenfeld *n.*; -nisty a dornig, dornenvoll.

ciern-, -nia, *pl* -nie *m* Dorn, Stachel *m.*; *fig.* po -niach chodzìć, auf dornigen Pfaden wandeln, wie auf Nadeln gehen. [Bedürftiger *m.*

cierpiący a leidend; ~ niedostatek, cierpieć, -pie, -pi, -piał *I va.* leiden, dulden, ertragen; ~ głód, Hunger lei-

den; nie -pię go, ich kann ihn nicht leiden (a. ausstehen); rzecz nie -pi zwłoki, das duldet keinen Aufschub. II *vn.* ~ na co, an etwas leiden; ~ na ból głowy, Kopfschmerzen haben; ~ na zawroty głowy, an Schwindel leiden; -pię z tego powodu, das schmerzt (a. kränkt) mich.

cierpienie *n* Leiden *n.*, Schmerz *m.*

cierpkawy a etwas herb.

cierp-ki *a*, -ko *ad.* herb; -e wino, herber Wein; *fig.* -kie słowa, bittere, herbe Worte; -kość *f* Herbheit *f.*

cierpili-wie *ad.* geduldig; -wość *f* Geduld *f.*; uzbroić się w ~ sich mit Geduld wappnen, sich in Geduld fassen; wyprowadzić k. z -ści, j-s Geduld erschöpfen; -wy a geduldig; baź ~ gedulde dich, habe Geduld; papier jest ~ (das) Papier ist geduldig.

cierp-nać, -nie, -nął, -nieć, -nieje -niał *vn.* (o członkach) erstarren, einschließen; (o zębach) stumpf werden; -niale *n* (nóg) Einschlagen *n.*; (zębów) Stumpfwerden *n.*

ciesak, -a, *pl* -i *m* Dechsel *f.*

ciemiel-ski *a.*; majster ~ Zimmermeister *m.*; robota -a, Zimmerarbeit *f.*

-stwo *n* Zimmerhandwerk *n.*

ciemiołka *f* Zimmerarbeit *f.*, Zimmerwerk *n.*

cieszenie się *n* Freude *f.*; ~ z cudzej krzywdy, Schadenfreude *f.*; cieszyć *va.* (er) freuen, Freude machen; bardoż mnie to -y, das freut mich sehr, ich bin darüber sehr erfreut; ~ y mnie, że ci widzę, es freut mich, dich zu sehen; ~ się z czego I sich über etwas freuen; ~ się zgorzy z cz., sich auf etwas freuen. 2 ~ się, genießen, sich erfreuen; ~ się dobrą opinią, einen guten Ruf genießen, sich eines guten Rufes erfreuen; ~ się powodzeniem, Erfolg haben; ~ się ogólnym szacunkiem, allgemeine Achtung genießen, in Ansehen stehen; ~ się dobrym zdrowiem sich einer guten Gesundheit erfreuen.

Cieszyn, -a *m* *geo.* Teschen; cieszyński a Tesch(ę)ner...

cieśla, -li, *pl* -le *m* 1 Zimmermann *m* 2 zo. Hirschschroter, Baumschroter *m.*; -rka *f* Zimmermannsrau *f.*; -rnia *f* Zimmerwerkstatt *f.*

cieślica *f* Zimmermannsaxt *f.*

cieśnina *f* Enge, Meerenge *f.*

cieśń, -ni *f* Enge *f.*, Gedränge *n.*

cietrzew, -ia, pl -ie *m* Birkhahn *m*; -ie *pl* Birkwild *n*.

cięcie *n* 1 Schnitt; Hieb *m* (ob. cesarski); *śes* ~ przesiwałajace, Lichtungshieb; ~ wstępne, Vorhieb, Vorbereitungs-hieb; ~ zupelne, Kahlhieb *f* 2 (blizna) Narbe *f*.

cięciwa *f* 1 Sehne *f* (i. an.); *aw.* ~ platu, skrzydła, Flügelsehne. 2 *bud* Spannweite *f*; *tk.* Korde *f*.

cięgi, -gów *pl* (Tracht) Prügel, Hiebe *pl*; dostać ~ Prügel kriegen

cięgiel, -gla, *pl* -gle *m* Zugstange *f* **cięciem** *ad. gm.* immerfort.

cięgło *n* Strebe, Zugstange *f*; ~ *hamulcowe*, Bremszugstange; ~ *wagowu*, Zugvorrichtung *f*.

ciętość *f* schlagfertiger Witz, Schlagfertigkeit; Spitzigkeit *f*, beißende Satire; **cięty** *a* 1 geschnitten; kujaty -te, Schnittblumen *pl*; rana -ta, Liebwunde, Schnittwunde *f* (ob. bańka 3). 2 *fig* schlagfertig; (wyszczekany) zungenfertig; (zjadliwy) beißend, anzüglich, schneidig; ~ *mówca*, schneidiger Redner; -ta odpowiedź, schlagfertige Antwort; być ~m, schlagfertig sein, schlagfertigen Witz haben; -te pićro, beißen der Stil, 3 (podchmielony) benebelt, berauscht. 4 być -m na kogo, j-m bosa sein.

ciążar, -u, *pl* -y *m* 1 Last *f*; Gewicht *n*; ~ *gatunkowy*, właściwy, spezifischeres Gewicht; być komu -em, j-m zur Last fallen; *handl.* na ~ mego rachunku, zu meinen Lasten; zapisać na ~ czyjego rachunku, j-m zu Lasten schreiben, j-a Konto belasten, j-n debituieren. 2 -y *pl* (podatki etc.) Lasten, Abgaben *pl*; -ek, -rka, *pl* -rki *m* Gewicht *n*; ~ *wahadła*, Pendelkugel *f*; -na, -nei, *pl* -ne *f* Schwangere *f*; -ność *f* Schwangerschaft *f*; -ny, -owy *a* Last...; wóz ~ Lastwagen *m*; -owiec, -wca, *pl* -wce *m* żeg. Lastschiff *n*; -ówka *f* Lastwagen *m*; *kol.* Lastzug, Güterzug *m*.

ciążenie *n* Beschwerde *f*; ~ *głowy*, Benommenheit *f* des Kopfes.

ciążki *a* (ciąższy) 1 schwer (ob. artyleria); ~ *bagaz*, schweres Gepäck; -ka choroba, schwere Krankheit; -kie czarna, schwere Zeiten; ~ *poród*, schwere Geburt; mieć -ką rękę, eine schwere Hand haben; nicht gern Geld geben; *fig.* z -kim sercem, mit schwerem

Herzen. 2 (ociężały) schwerfällig, plump. 3 (zawód) mühsam; (styl) hart; -e życie, ząhes Leben; *żart* ~ idiota, Erdummköpf *m*. 4 ~ *blad*, grober Fehler; -e położenie, schwierige, schwere, bedrängte Lage; -e roboty, Zwangsarbeiten *pl*; -e więzienie, Zuchthaus *n*; **ciężko** *ad.* (ciężej), najciężej) schwer; ~ *mi* na sercu, das Herz ist mir schwer; ~ *mu* to przychodzi, es fällt ihm schwer, zu...; ~ *raniony*, schwer verwundet; -strawny, schwer verdaulich; **ciężkość** *f* Schwere; (ociężałość) Schwerfälligkeit *f*; ~ *na piersiach*, Brustbeklemmung, Brustbeschwerde *f*; ~ *oddechu*, schwerer Atem; *fiz.* punkt -ści, Schwerpunkt *m*; *fig.* przenieść punkt -ści... seinen Schwerpunkt nach...

ciężyć *ob.* ciężyć [verlegen]

ciocia, -ci, *pl* -cie *f* Tante *f*. [Ochs. ciociek, -ka, *pl* -lki *m* Kalb *n*; junger cios, -u, *pl* -y *m* 1 Schlag, Hieb *m*; ~ komu zadać, j-m einen Schlag geben. 2 Schicksalsschlag, Unglücksfall *m*. 3 (kamień) Quaderstein *m*; ~ *łożyskowy*, podkładowy, Unterlagsquader *m*. 4 ciosać, -sa, -sał *ua* (kamień) behauen; (deski) zimmern; *fig.* ~ komu kłki na głowie, j-m auf der Nase spielen *a* (herum)tanzten; **ciosanie** *n* Gezimmer *n*; (kamień) Behauen *n*. 5 **ciosarka**, *f* Dechselmaschine *f*; **ciosowy** *a*; kamień ~ Quaderstein *m*.

cioteczny *a*; ~ *brat*, Vetter. Cousin *m*; ~ *na siostra*, Base, Cousine *f*; **ciotka**, *ciotunia* *f* Tante *f*.

cipuchna *f* Henne *f*.

cirkak *vn* summen.

cis, -a, *pl* -y *m* bot. Eibe *f*.

cisawy *a* nuß-, kastanienbraun.

ciskacz, -a, *pl* -e *m* mil. ~ *ognia*, Flammenwerfer *m*.

ciskać *ua*. werfen, schleudern; ~ *się* z gniewu, ze złości, sich vor Wut hin und her werfen, wüten; **cisnąć**, -snę, -śnie, -snął *l* *ua*. 1 drücken. 2 werfen, schleudern. 3 bedrücken, drängen. II ~ *się*, sich drängen; ~ *się* do k., sich um j-n drängen; (rózne myśli) cisnąć się do głowy, ...gehen mir im Kopfe herum.

cisowy *a* eiben, Eiten...

cisza *f* Stille *f* (ob. grobowy); ~ *w* interesach, Geschäftsstille *f*; ~ *morska*, Meeresstille; **ciszzej** *ob.* cicho.

ciśnienie *n* Druck *m*; ~ *pary*, Dampfdruck *m*; ~ *wody*, Wasserdruck; *niskie* ~ Tiefdruck, Niederdruck; *wysokie* ~ hoher Druck, Hochdruck; *med.* ~ *krwi*, Blutdruck; **ciśnienie** *n* Wurf *m*, Werfen *n*.

ciuciubabka *f* Blindekuh *f*; *grać w* wadzię, Blindekuh spielen.

ciulać *ua*. sparać, zurücklegen.

ciupa *f* elende Stube, Loch *n*; *Arrest* lokal *n*, *fam.* Kasten *m*, Loch; *wsadzić* *f* Tugendhaftigkeit *f*.

ciupać, -pie, -pał *ua*, langsam hauen.

ciupaga *f* Bergstock *m*.

ciupas, -a *m* Schub *m*; -em, per Schub; *odeśać* -em, abschieben.

ciupka *f* ob. ciupa.

ciupań, -nie, -nął *ua*. 1 einen leicht *n* Schlag geben. 2 rasch aus freier Faust essen.

ciura *f* 1 Troßbube, Troßknecht *m*; -ry za wojskiem ciągnące, Troß *m*. 2 Tölpel *m*.

ciur-kać, -ka, -kal, -knać, -knie, -knał *vn*, rinnen, fließen, rieseln;

kiem *ad.* dünnfließend; ~ *jać się* *ciżba* *f* Gedrange *n*; [rielsn. ciżemki, -mek, ciżmy, -zem *pl* Halbstiefel, Stiefeletten *pl*. [ist ubel. kłkić *vim.*: kłki mnić, kłki mi się, mir kłkl-wo *ad.* ~ *mi*, mir ist (a wird) ubel; -wość *f* Ekel *m*; Übelkeit *f*; (mdość) Fadheit *f*; ~ *sprawiać*, Übelkeit erregen; -wy *a* 1 ekelhaft; Übelkeit erregend. 2 (mdly) fad, abgeklübt *ob.* kłkić. [schmacket.

clenie *n* Verzollung *f*.

clić, *clę*, *clil*, *clil* *ua*. verzollen.

clo *n* Zoll *m*; ~ *ochronne*, Schutz-zoll; *podlegający clo*, zollpflichtig; *wolny od clo*, zollfrei; *obniżenie clo*, Zollermäßigung *f*; *podwyższenie clo*, Zollhöhung *f*; *zwolnienie od clo*, Zollbefreiung *f*; *wzrot clo*, Zollvergütung *f*, Rückzoll *m*; *świadcetwo na wzrot clo*, Rückzollschein *m*.

cmentar-nik, -a, *pl* -icy *m* Friedhofswärter *m*; -ny *a* Friedhof...

cmentarz, -a, *pl* -e *m* Friedhof, Kirchhof *m*; -ysko *n* alte Grabstätten

cmok, -u, *pl* -i *m* Schmatz *m*; -ać, -a, -ał, -nać, -nie, -nął *vn* (mit der Zunge) schmalzen, schmatzen; *ua.* ~ *kogo*, j-n schmatzen, laut küssen; -*anie*, -*nienie* *n* 1 Schmatzen, Schnalzen *n*. 2 (lautes) Küssen *n*.

cna: *do* ~ ganz, völlig, ganzlich.

cnota *f* 1 Tugend *f*; *jest to* ~ *nad* -mi, trzymać język za zębami, Reden ist Silber, Schweigen ist Gold; ~ *kobieca*, Frauentugend; *uczynić* *z* potrzeby -te, aus der Not(wendigkeit) eine Tugend machen; *pełen* *cnót*, tugendvoll. 2 Eigenschaft *f* (eines Pferdes); *cnotka* *f* vermeintliche Tugend; *fnuchler(in)*, Scheinheilige(r).

cnofli-wie *ad.* -wy *a* tugendhaft;

-wość *f* Tugendhaftigkeit *f*.

cnay *a* ehrwürdig; ehrlich.

co, *czego*, *czemu*, *czem* *prn.* 1 was; *czego* *chce?* was will er?; *co* *mu* *do tego?* was geht ihn das an? *co* *mo* *dnie*, was mich anbelangt; *o* *czem* *myslisz?* woran denkst du? *przy* *czem*, wobei. 2 etwas, ein wenig; ~ *nowego*, etwas Neues; ~ *innego*, etwas anderes. 3 *co* *chwila*, jeden Augenblick (ob. drugi); ~ *mięsiąc*, alle Monate; *co* *głowa* *to* *rozum*, viele Köpfe, viele Sinne. 4 *co* *nieto*, etwas; *tyle* *co*, *soviel* *als*; *etwa* (ob. *jedem*); *co* *sił*, aus allen Kräften; *o* *mało* *co* *nie* *upadł*, er wäre beinahe gefallen; *co* *to*, *no*, *nie*, das gerade nicht. 5 *co* *za*... *welch* *ein*, was für ein; ~ *za* *czelność* *l* was für eine Frechheit!

codzien-nie *ad.* jeden Tag, alle Tage; -ny *a* (all)täglich; -na gazeta, Tagesblatt *n*; **codzień** *ad.* jeden Tag, Tag für Tag; *garnitur* *na* ~ Alltagsanzug *n*.

cofacz, -a, *pl* -e *m* Rückstellaste *f* (einer Schreibmaschine).

cofać, -a, *al*, **cofnąć**, -nie -nął *ua*. zurückziehen, zurücknehmen; (zegar) zurückstellen; ~ *rozkaż*, abbefehlen; (zodwołać) abberufen; ~ *słowo*, sein Wort zurücknehmen; ~ *swoje* *słowa*, seine Worte widerrufen; ~ *wóz*, einen Wagen zurückfahren; ~ *zamówienie*, abbestellen; ~ *się* 1 (zurück)weichen; rückwärts gehen; zurücktreten; ~ *się* *o* *krok*, einen Schritt zurückgehen (a. rückwärts tun); *fig.* *nie* ~ *się* *przed* *czymś* *ofiara*, kein Opfer scheuen; *cofnij* *się* 1 zurück! 2 ~ *się* (z obietnica) ein Versprechen zurückziehen; **cofanie** *n* *się* *n* Zurücktreten *n*; Rückgang *m*; ~ *cen*, Preisrückgang; **cofnienie** *n* (pieniedzy) Zurückziehung *f*; (przyzeczania, słowa) Zurücknahme *f*; ~ *złecenia*, Abbestellung *f*, Zurückziehung eines Auftrages; ~ *się*, Sichzurückzie-

hen, Zurückweichen n; cofnięty a abberufen. [sein bißchen.

cokolwieczek *prn.* ein klein wenig, cokolwiek *prn.* 1 etwas, ein wenig. 2 alles, was; was auch immer; irgen. 1 etwas; ~ powie, was er auch immer sagen mag; ~ bądź *prn.* was es auch sei, was auch (immer); ~ zrobi, was er auch tun möge.

cofóli, -olu, *pl -oly* m Sockel m. comber *ob.* cąber.

comiesięczny a, -nie *ad.* allmonatlich, alle Monate, jeden Monat.

coniemiara *ob.* niemiara, conocny a allnächtlich.

coraz *ad.* immer; ~ gorzej, lepiej, immer schlimmer, besser.

coroczny a, -nie *ad.* alljährlich, alle Jahre, jedes Jahr.

coś *prn.* etwas; ein gewisses Etwas; ~ pieknego, etwas Schönes; ~ podobnego, so etwas; ~ ! niej, so was | ona ma ~ ! sie ist ein Blitzmädel; ~ go nie wiadac, ich weiß nicht, warum er solange ausbleibt (a. er nicht kommt); w tym ~ być musi, es steckt etwas dahinter; ~ nicosy *prn.* etwas; das und jenes.

cotygodniowy a allwöchentlich.

córka f Tochter f; córeczka, córunia, córus, córuczna, córusia f Töchterlein, Töchterchen n.

coż *prn.* was; no i ~? was sagen Sie nun dazu? ~ tam nowego? was gibts Neues? ~ to? was denn? ~ dziwnego? was Wunder, daß.

cuch-nać, -nie, -nął *un.* stinken, übel riechen; ~ czem, wonach riechen; ~ nie mu z nóg, seine Füße riechen übel; ~ nie mu z ust, er riecht aus dem Munde; ~ nienie, -nięcie n übler Geruch.

cuchthauz, -u m Zuchthaus n. cucić, -ce, -ci, -ci' *ua* (einen Ohnmächtigen) beleben, zur Besinnung bringen; ~ się, wieder zu sich kommen (nach einer Ohnmacht).

cuć, -u, *pl -y* m Wunder n; Wundertat f; cudem, wie durch ein Wunder; ~ piękności, eine wunderschöne Person; ein Wunder an Schönheit; -a wyprawiać, cudów dokazywać, Wunder tun (a. verrichten); siedem -ów świata, die sieben Wunder der Welt; świat -ów, Wunderwelt f.

cuda-ćki a wunderbarlich, sonderbar; excentryczn. grotesk; po -cku *ad.* auf

wunderliche, groteske Manier; -ctwo n Sonderbarkeit, Extravaganz f; -czeń, -czeje, -czal *un.* Sonderling werden; -czka f Grillenfängerin, sonderbares Weib; -czyć *un.* Grillen fangen.

cućak, -a, *pl -acy* m Sonderling, Grillenfänger, wunderlicher Kauz. cud-ny a, -nie *ad.* wunderschön.

cudo n Wunderding, Wunderwerk n; -twór, -oru, *pl -ory* m Wundergeschöpf, Wundertier n; -twórca, *pl -cy* m Wundertater; lekarz ~ Wundertoktor; -twórczy a wundertätig; -twórczyni f Wundertäterin f; -twórstwo n Wundertätigkeit f; -wisko n merkwürdige Erscheinung; -wnie *ad.* wunderbar, wunderschön; -wność f Wunderbarkeit f; (das) Wunderbare; -wny a wunderbar; wunderschön; -wne dziecko, Wunderkind n; ~ głoś, wunderschöne Stimme; ~ obraz, Wunderbild n; ~ środek, Wundermittel n.

cućde, -go n fremdes Eigentum. cudzo-łożnica f Ehebrecherin f; -łożnik, -a, *pl -icy, -łożca, pl -cy* m Ehebrecher m; -łożny a ehebrecherisch; -łożycie *un.* ehebrechen; -łożatwo n Ehebruch m.

cućdo-ziemczec, -czeje, -czal *un.*, -ziemczyć się, den nationalen Charakter verlieren; Ausländer werden; -ziemczyzna f das Ausländische, Fremdländische n; fremdländisches Wesen; -ziemiec, -mca, *pl -mcy* m Ausländer m; -ziemka f Ausländerin f; -ziemski a ausländisch, fremdländisch; mówić z -ska, er hat einen ausländischen Akzent; -ziemszczyzna f ob. cudzoziemczyzna.

cućdy a fremd; ktoś ~ ein Fremder (ob. bawic II); żyć ~ in kosztem, auf fremde Kosten leben.

cućdzysiów, -owu, *pl -owy* m Anführungszeichen n. cug, -u, *pl -i* m 1 Zug m; jednym -iem, in einem Zug. 2 Federstrich m. 3 Gespann n, Zug m.

cugiel, -gla, *pl -głe* m Zügel m; cugle popuszczają, (einem Pferde) den Zügel schießen lassen; fig. puścić cugle namiętnościom, seinen Leidenschaften die Zügel schießen lassen; popuszczają komu cugli, j-m mehr Freiheit lassen. [Pferd n; -wy a Zug...

cugo-wiec, -wca, *pl -wce* m Zug

cukier, -kru, *pl -kry* m Zucker m; ~ pudrowy, Würfelzucker; ~ mialki, Puderzucker; glowa cukru, Zuckerkorn m; słodki jak ~ zuckersüß; woda z cukrem, Zuckermesser n (ob. cukrzy); -ek, -rka, *pl -rki* m Bonbon, Zuckerei n; -rki, Zuckerverk n; -nia, -ni, *pl -nie, -ni* f Konditorei f; -nica, -niczka f Zuckerdose, Zuckerbüchse f; -nictwo n Zuckerbäckerkunst f; -niczy a Konditor...; wyroby -cze, Zuckerbäckwerk n, Konditoreiwaren pl; -nik, -a, *pl -icy* m Konditor, Zuckerbäcker m. kukro-mierz, -a, *pl -e* m Zuckermesser m; -mocz, -u, *ob.* cukrzyca; -wany a überzucker; -ne migdały, Zuckermandel pl; -war, -a, *pl -rzy* m Zuckersieder m; -waty a zuckerartig; -wiec, -wca, *pl -wce* m Zuckerrohr n; -wnia f Zuckerrabrik, Zuckersiederei f; -wnictwo n Zuckerindustrie f; -wniczcy a Zuckersieder...; -wnik, -a, *pl -icy* m Zuckerrabrikant; Zuckersieder m; -wy a Zucker...; -wa choroba, Zuckerkrankheit f; przyjęcie -we, Kaffeekränzchen n.

kukrdwka f Zuckerrbirne f. cukry, -rów *pl* Zuckerverk n. cukrzian, -u m Zuckerstoff m; ~ wapnia, Zuckerkalk m.

cukrzyca f Zuckerkrankheit f; choroby na -ce, Zuckerkrank(n).

cućkrzyć *ua* zuckern.

cuma f zęg, Sortau n; cumować *ua* sorren (mit einem Tau festbinden).

cupnąć *un.* sich (nieder)ducken, niederhocken, niederkaumen.

cwał, -u m Galopp m; -em, w ~ im Galopp; -ować *un.* galoppieren, im Galopp laufen; -owanie n Galoppieren n.

cwaniak, -a, *pl -i* m *fam.* Schlaukopf m; cwany a schlau, pfiffig.

cwejnos, -a m englische Dogge.

cwelich, -u, *pl -y* m Zwillich m; -owy a Zwillich...

cybant, -a, *pl -y* m Ziehband n.

cybeta f Zibet m, Zibetkatze f.

cyborium, *pl -ria* n Ziborium n.

cybuch, -a, *pl -y* m Pfeifenrohr n. cyc, -u m Zitz m.

cycaasty a großbrüstig. cycek, -cka, *pl -cki* m 1 Zitze, Brustwarze f. 2 (pierz) Brust f. cyccero n *dr.* Cicero(schrift) f. cycceron, -a, *pl -owie* m Cicerone m.

cycowy a von Zitz. cycuś, -sia, *pl -sie* m Brust f. cydr, -u m Apfelmist m. cyferblat, -u, *pl -y* m Zifferblatt n. cyfra f 1 Ziffer f (ob. mówić); w okrągłym-ch, in runden Zahlen. 2 Manogramm n; -fry, Anfangsbuchstaben pl (eines Namens).

cyfro-wać *ua.* ziffern; chiffrieren; -wanie n Chiffrieren n; -wany a chiffriert; -wy a Ziffer...

cyga f Brummkreisel, Kreisel m.

cygan, -a, *pl -ie* m (-ka f) Zigeuner(in); -eria f die unbürgliche Künstlerwelt, liederliche Welt; -ieć *un.* gaunern, betrogen. [Zigeunerleben n.

cygański a Zigeuner...; żywot ~ cygar-ćka f Zigarette f; -nic(z)ka f Zigarrenspitze; Zigarrenatcaske f.

cygaro n Zigarre f; ~ hawańskie, Havannezigarre; popiół z cygar, Zigarrenatcaske f.

cyjan, -u m chm. Zyan n; -ek, -nka, *pl -nki* m ~ miedzi, Zyan kupfer n; ~ platyny, Platinzyanür n; ~ potasu, Zyanalkalium n.

cykać *un.* 1 ticken. 2 (pić powoli) cykata f Zitronat n. [nippen]

cykl, -u, *pl -e* m Zyklus, Zeitkreis m; ~ odczytów, Zyklus von Vorträgen.

cyklamen m bot. Alpenveilchen n. cykliczny a zyklisch; cyklick, -a, *pl -icy* m Zykliker m.

cyklin(g)a f Ziehklinge f.

cykli-sta, *pl -sci* m (-stka f) Rader(in), Radfahrer(in); -stowski a Radfahrer...; sport ~ Radfahrersport m.

cykлизм, -u m Radfahren, Radeln n.

cyklodrom, -u, *pl -y* m Radfahr-(lehr)bahn f. [sturm m.

cyklon, -u, *pl -y* m Zyklon, Wirbelcyklop, -a, *pl -y* m Zyklon m.

cyknać *un.* ticken.

cykoria f Zichorie f; kawa z -rią, Zichorienkaffee m.

cykotać, -a, -ał *un.* ticken.

cykuta f bot. Schierling m.

cylin-der, -dra, *pl -dry* m 1 (walec) Zylinder m, Walze f. 2 Zylinder(hut) m. 3 Lampenglas n; -drowy a 1 Zylinder... zylindrisch; zegarek ~ Zylinderuhr f. 2 zylinderförmig.

-dryczny a zylinderförmig.

cymbalista, -sty, *pl -ści* m Beckenschläger m; cymbał, -a, *pl -y* m 1 Mus.

Zimbel f, Schallbecken n. 2 Dumm-

kopf, Gimpel, Tropf m; cymbalki, -ków pl Zimbel f.
 cyna f Zinn n; ~ w arkuszach, ~ płytkowa, Tafelzinn; ~ w brylach, Blockzinn; ~ angielska, kornisches Zinn; ~ walcowana, Walzinn; ~ w zwojach, Rollzinn, Ballenzinn.
 cynadry, -rów, cynaderki, -rek pl Nieren pl.
 cynamon, -u m Zim(me)t m; -owy a Zimt...; koloru -wego, zimmetfarben; kora -wa, Zimtrinde f.
 cynfolia f Blattzinn, Stanniol n.
 cyngiel, -gla, pl -gle m Abzug, Drücker m; pociągnąć za ~ das Gewehr abdrücken. [schamlos.
 cynicz-nie ad., -ny a zynisch; cynik, -a, pl -icy m Zyniker m, schamloser Mensch; cynizm, -u m Zynismus m, schamloses Wesen; Unverschämtheit f.
 cynk, -u m Zink n; ~ w arkuszach, w tabliczkach, Tafelzink; ~ lany, Guździn; ~ platkowy, Papierzink; ~ w zwojach, Ballenzink.
 cynko-graf, -a, pl -owie m Zinkstecher m; -grafia f Zinkographie f; -graficzny a zinkographisch; -wać wa. verzinken; -wanie n Verzinken n; -wnia f Zinkhütte f; Zinkfabrik f; -wnik, -a, pl -icy m Zinkarbeiter, Verzinker m; -wy a Zink...
 cynober, -bru m Zinnober m.
 cyno-wać wa. verzinnen; -wanie n Verzinnen n; -wy a Zinn...; -wa żyłka, Zinnlöffel m.
 cypel, -pla, pl -ple m Zipfel m, Spitze f; (ładu) Kap n, Vorgebirge n.
 Cypr, -u m geo. Zypern m; cypryjski a zyprisch.
 cyprys, -u, pl -y m bot. Zypresse f; -owy a Zypressen...; lasek ~ Zypressenhain m.
 cyranka f orn. Knäkente f.
 cyrk, -u, pl -i m Zirkus m.
 cyrkać, -a, -ał un I (o cyrance) schreiben. 2 tropfenweise gießen.
 cyrkiel, -kla, pl -kle m Zirkel m; ~ dwustronny, Doppelzirkel; ~ kalibrowy, Greifzirkel; ~ mierniczy, Meßzirkel; ~ rysowniczy, Reißzirkel; fig. robić co pod ~ alles genau abzirkeln; cyrklować wa. (ab)zirkeln.
 cyrko-wlec, -wca, pl -wcy m Zirkusreiter; Clown m; -wy a Zirkus...; cyrkówka f Zirkusreiterin f.

cyrkula-cja f Zirkulation f, Kreislauf m; ~ krwi, Blutkreislauf; -cynja a Kreis...; -rka f Zirkulärsäge f.
 cyrkularz, -a, pl -e m Rundschreiber, Zirkular n.
 cyrkul, -u, pl -y m Distrikt m; Reviro n; Kreisamt n.
 cyrograf, -u, pl -y m 1 Handschrift f, 2 Schulschein m, 3 Teufelsverschreibung f. [scher m.
 cyrulik, -a, pl -icy m Barbier, Feld-cyrstena f Zisterne f, Wasserbehälter int. pstl [ter m.
 cytadela f Zitadelle f.
 cytat m Zitat n, Anführung f; cyto-wać wa. zitieren, anführen.
 cytra f Zither f.
 cytry-na f Zitronen; Zitronenbaum m; -nian, -u m Zitrat n, zitronsaures Salz; -nowy a Zitronen...; sok ~ Zitronensaft m; zupa -wa, Zitronensuppe f. [spieler(in)
 cytrzysta, pl -ści m (-stka f) Zither cytar, -u m Zither m; -owy a Zither...; korzeń ~ Zitwerwurzel f.
 cyweta f zo. Zibetkatze f.
 cywil, -a, pl -e, -ista, pl -ści m Zivilist m.
 cywili-zacja f Zivilisation f; -zacyjny a Zivilisations...zivilisatorisch; -zator -a, pl -owie m. Bildungsförderer, Kulturträger m; -zować wa. (się, się) zivilisieren; -zowany a zivilisiert
 cywily a zivil; bürgerlich; odwaga -na, Zivilcourage f; ślub ~ Ziviltrauung; ubranie -ne, Zivilanzug m, Zivilkleidung f; ubrany po -nemu, in Zivilkleidung.
 cyze-larnia f Ziselierwerkstatt f; -ler, -a, pl -rzy m Ziseleur, Ziselierer m; -lerstwo n Ziselierkunst f; -lować w. ziselieren; feilen, sorgfältig bearbeiten; -lowanie n Ziselieren f; -lownia f Ziselierwerkstatt f; -lownik, -a, pl -icy, cyzler m ob. cyzeler; cyzler-ski a Ziselier...
 czaban, -a, pl -y m großer, podolischer Ochs; -ka f podolische Kuh.
 czad, -u m Dunst m, Kohlendunst; -nia f hut. Gasfang m; -ownica f Gasgenerator m; -ówka f Hochofenrohr n.
 czadzić un. blaken, qualmen.
 czabary, -rów pl Gebüsch n.
 czał się na k., auf j-n lauern.
 czajczy a Kiebitz...; -e jaja, Kiebitz-

eier pl.; czajka f 1 orn. Kiebitz m, 2 Buchtmachen m; ~ mostowa, Ponton.
 czajnik, -a, pl -i m Teekanne f.
 czakan, -a, pl -y m Spitzhammer m.
 czako n Tschako m.
 czamar(ka) f Schnürrock m.
 czambul, w ~ in Bausch und Bogen, durch die Bank, im Ganzen, alles ohne Unterschied; wyciąć w ~ über die Klinge springen lassen.
 czanka f Stange f am Pferdezaum.
 czapeczka f Kappchen n.
 czap-ka f 1 Mütze, Kappe f (z daszkem mit Schirm); ~ blażeńska, Narrenkappe; prz. na złodzieju ~ gore, ein Dieb hat immer ein böses Gewissen, der Dieb fühlt sich getroffen. 2 ~ alembikowa, Destillierhelm m; ~ metalowa, Kapsel f; -kować un. ~ przed kim, vor j-m kriechen, schmiegen und biegen, j-m hofieren; -kowanie n Speichelleckerei f.
 czap-la f orn. Reiher m; -lątko, -lę, -cia, pl -ta n das Junge des Reihers, junger Reiher; -ll a Reiher...
 czapnik, -a, pl -icy m Mützenmacher m. [zdobny Schabracke f.
 czaprak, -a, pl -i m Pferdedecke; (o czar, -u, pl -y m Zauber; (powab) Reiz m; -y, Zauberei f.
 czara f Schale f, Trinkschale.
 czarci a teuflisch; -e lajno, Teufelsdreck m.
 czardasz -a pl -e m Tschardasch m.
 czarka f Schälchen n, kleine Schale.
 czar-niawy a schwärzlich; -niuchay, -niut(ę)ki, -niusienki a ganz schwarz, pechschwarz, rabenschwarz.
 czarno ad. schwarz; - się nosić, sich schwarz kleiden (a. tragen); (ob. biały 1); ~ ubrany, schwarz gekleidet; -barwny a schwarzfarbig; -blekitny a schwarzblau; -browa, -wy, pl -wy f Frau (Mädchen) mit schwarzen Augenbrauen; -brunatny a schwarzbraun; -gardl, -a, pl -e m orn. Schwarzkehlchen n; -gieldziarz m Winkelborsenspekulant m; -glowy a schwarzköpfig.
 Czarno-góra f, -górze n geo. Montenegro n; -górzec, -rca, pl -rcy m Montenegrin m; -górka f Montenegrinin f; -górski a montenegrinisch.
 czarnoksię-ski a schwarzküstlerisch; -stwo n Zauberei f, schwarze Kunst; -źniczka f Schwarzkünstlerin

f; -źnik, -a, pl -icy m Schwarzkünstler, Hexenmeister m.
 czarno-oki a schwarzäugig; -pióry a schwarzgefiedert. [Farbe.
 czarność f Schwarze f, schwarze czarno-włosy a schwarzhaarig; -ziem -u, m Humus m, Dungerde f.
 czarnu-cha, -zka f 1 schwarze Kub. 2 bot. Schwarzkümmel m.
 czarny a schwarz; ~ jak węgiel, jak smoła, kohlschwarz, pechschwarz; -ne mięso, schwarzes Fleisch; fig. ~ charakter, schwarze Seele, Ingrimant m; -ne myśli, finstere, düstere Gedanken; -na niewdzięczność, ein schröder Undank; odkładać na -ną godzinę, sich einen Notgrochen aufsparen (ob. barwa 1, biały 1, gielda, melancholia); -m szlakiem, heimlich.
 czarodziej, -a, pl -e m Zauberer m; fig. reizender Mann; -ka f Zauberin f; fig. reizende Frau; -ski a 1 zauberisch, Zauber... (ob. dotknięci); moc, sztuka -ska, Zauberkraft, Zauberkunst f; ręce -e, Feenhände pl; zaklęcie -e, Zaubersformel f, 2 fig. reizend, bezaubernd, entzückend; -stwo n Zauberkunst f; Zauber m.
 czaro-wać wa. i un. zaubern, hexen, fig. ~ k., j-n bezaubern; -wanie n Bezauberung f; -wnica f Hexe f; -wnicz a zauberisch; -wnik, -a, pl -icy m Zauberer m; -wny a zauberhaft, zauberlich; bezaubernd, entzückend.
 czart, -a, pl -rci, -rtów m Teufel m, male parta idzie do -a, unrecht Gut gedeiht nicht; -owski a teuflisch czarujący a entzückend, reizend; czary, -rów pl Zauberei f.
 czas, -u, pl -y m 1 Zeit f; wolny ~ Muße f; (trwanie) Dauer f; brak -u, Zeitmangel m; z braku -u, aus Zeitmangel; duch -u, Zeitgeist m; nakład, strata -u, Zeitaufwand m; przeziąć -u, Zeitraum m; rachuba -u, Zeitrechnung f; juz wielki ~ es ist die höchste Zeit; zab -u, der Zahn der Zeit; do -u, (das währt nur) eine Zeitlang; na ~ rechtzeitig; na czasie, zeitgemäß; kwestia na czasie, Zeitfrage; od -u jak, von der Zeit an; seit; od -u jak przyjechał, seit seiner Ankunft; od dłuższego -u, seit langer Zeit; od -u do -u, von Zeit zu Zeit, dann und wann; po czasie, zu spät; po wszystkie -y, zu allen Zeiten; po pewnym czasie, nach einiger Zeit;

w ~ rechtzeitig; w każdym -ie, zu jeder Zeit; w swoim -ie, seinerzeit; w odpowiednim -ie, zu gelegener Zeit; w sam ~ zur rechten Zeit; z -em, mit der Zeit; za -ów... zur Zeit; za -ów mojej młodości, zu meiner Jugendzeit; gr. ~ terażniejszy, Gegenwart f, Präsens n; ~ przeszły, Vergangenheit f; ~ przyszły, Futurum n; prz. ~ to pieniądź, Zeit ist Geld; ~ płaci, ~ traci, Zeit gewonnen, alles gewonnen.

czasem, czasami ad. zuweilen, bisweilen, manchmal.

czaso-mierz, -a, pl -e m Zeitmesser m; aut. Stoppuhr f; -pismo n Zeitschrift f; ~ zawodowe, Fachzeitung f. czasownik, -a, pl -i m gr. Zeitwort, Verbum n.

czaso-wo ad., -wy a 1 zeitweilig, einstweilig, provisorisch. 2 nie jestem teraz ~ ich habe jetzt keine Zeit.

czasa f Schale, Trinkschale f. czaszka f an. Schädel m; czaszko-wo a Schädel...

czato-wać un. lauern, auf die Lauerer stehen; ~ na kogo, j-m auflauern, auf j-n lauern; ~ wanie n Auflauern n; -wnik, -a, pl -icy m (Auf-)Lauerer, Aufpasser m.

czaty, czat pl 1 Lauer f; stać na -tach, auf der Lauer stehen. 2 mil. Vorposten pl; ~ bojowe, Gefechtsvorposten.

cząsteczka f Teilchen, Molekül n; -kowy a molekular.

cząstk-a f 1 Teilchen n, kleiner Teil; -kami, teilweise. 2 Element n; -kowy a partiell.

czcić, czcąc, czci, -ił va. (ver)ehren, anbeten; czciciel, -a, pl -e m (ka) f Verehrer(in), Anbeter(in).

czcigod-ność f Ehrwürdigkeit f; -ny a ehrwürdig, verehrungswürdig.

czcion-ka f dr. Letter, Type f, Buchstabe m; -karnia f Schriftgießerei f; -karcz, -a pl -e m Schriftgießer m; -kolejnia f Schriftgießerei f; -nik, -a, pl -i m Setzkasten m.

czczenie n Verehrung f.

czczo ad.: na ~ nüchtern; ~ mi w żołądku, ich habe einen leeren Magen; czczoś 1 Leere im Magen, Nüchternheit f 2 fig. Eitelkeit, Nichtigkeit f; czczy a 1 (żołądek) leer, nüchtern. 2 eitel, leer; ~ nad zięcia, eitle Hoffnung;

-e obiecanki, słowa, leere Versprechungen, Worte.

Czech, -a, pl Czesi, Czechów f. Böhme, Tscheche m; -osłowacja f geo. Tschechoslowakei f; czechosłowacka tschechoslowakisch; Czechy, Czech pl geo. Böhmen n.

czeczot, -u m ob. czeczotka 2; -ka f 1 orn. Hänfling m. 2 bot. Vogelohr m; -owy a ahornen.

czeczuga f icht. Sterlet m.

czego prn. ~ chcesz? was willst du? do ~to? wozu soll das? ~ tam? was ist los? czek, -u, pl -i m Scheck m; ~ przekreślony, krzyżowany, gekreuzter Scheck; wyplacać za -em, einen Scheck bezahlen.

czekać un. warten; bevorstehen; ~ na k., auf j-n warten; kazać na siebie ~ auf sich warten lassen; co mnie czeka? was steht mir bevor? czeka go wielkie szczęście, es steht ihm ein großes Glück bevor.

czekan, -a, pl -y m Streitkolben, Streithammer m; Keilhaue f.

czekola-da f Schokolade f; ~ w proszku, Schokoladenpulver n; tabliczka -dy, Tafel f Schokolade; -dka f Schokoladenplätzchen n; -dnik, -a, pl -icy m Schokoladen-fabrikant, -händler m; -dowy a Schokoladen...; schokoladenfarbig; krem ~ Schokoladencreme f.

czekowy a: konto -we, Scheckkonto n; książka -wa, Scheckbuch n; pocztowe konto -we, Postscheckkonto n. czeladnia f Gesindestube f.

czelad-nik, -a, pl -icy m Geselle m; ~ krawiecki, Schneidergesell(e); -stolarski, Tischlergesell; -ny a: izba -na, Gesindestube f.

czeladź, -dzi f Gesinde n, Dienstboten pl; (czeladnicy) Gesellen pl; ~ obozowa, Troß m.

czele, na ~ ob. czolo.

czel-nie ad. -ny a frech, unver-schämt; -ność f Frechheit f.

czelusić, -ści f 1 an. Kinnbacken, Kiefer m. 2 Feuerloch; (pieca) Ofenloch n; fig. Abgrund m; ~ piekielna, Höllenpfuhl m.

czem prn. ~ ... tem, je ... desto...; ~ prędzej, so schnell als möglich.

czemu prn. warum; po ~ i wie teuer; jest się ~ przypatrzeć, das ist wohl sehenswert.

czepek, -pka, pl -pki m Haube f; ~ nocny, Nachthaube; fig. w -pku się urodził, er ist ein Glückskind.

czepiać się czego, sich an etwas anhängen a. anklammern; (o roślinach) sich anranken; ~ kogo, a) sich an j-n hängen; b) mit j-m Händel suchen, j-n angreifen; różne choroby się go czepiają, allerlei Krankheiten fallen ihn an. czepiec, -pca, pl -pce m 1 Haube f. 2 Garn n, Netzmagen m der Wiederkäuer; czepny a: rośliny -nie, Schlingpflanzen pl.

czereda f Gesindel n, Haufen m. Schar f; lange Reihe.

czereпча f bot. Ahlkirschbaum, Traubenkirschbaum m.

czerep, -u, pl -y m 1 Scherbe f. 2 (zaszka) Schädel m. 3 min. Druse f; ~ z kryształami, Kristalldruse.

czerepacha f 1 (żółw) Schildkröte f. 2 Muschel f. 3 alte Hexe.

czereś-nia, -ni, pl -nie f Kirsche f; Kirschbaum m; -nłowy a Kirschen...

czerkies, -a, pl -y m Tscherkesse m; Tscherkessenpferd n; -ki a tscherkeszczerńca f Blaubeere f. [sisch.]

czernić va. schwärzen; fig. an-schwärzen, verleumden; -nidło n Schwärze f; ~ drukarskie, Drucker-schwärze; -nieć, -eje, -niał un. schwarz werden; -nienie n Schwärzen n; fig. Anschwärzung, Verleumdung f; -nina f Schwarzsauer n.

czera, -ni f 1 schwarze Farbe (a. Kleidung); -ny a: anilinowa, Anilinschwarz n; ~ błękitna, Blauschwarz n. 2 (motloch) Gesindel n, Pöbel m.

czepaczka f Schöpflöffel m, Schöpfkelle, Schöpfkanne f, Schöpfgefäß n; -pać, -pie, -pał va. schöpfen; fig. ~ ze źródeł, aus den Quellen schöpfen; -pak, -a, pl -i m ob. czepaczka; -panie n Schöpfen n; -pany a: papier ~ Büttenpapier n; -parka f Schöpfрад, Schöpfwerk n (opatkowa mit Schaufeln, wiadrowa mit Eimern).

czerst-wieć, -wieje, -wiał un. altbacken werden; fig. rüstig werden; -wo ad.: ~ wygładać, frisch, rüstig aussehen; -ność f Rüstigkeit, Frische f; -wy a 1 (chleb etc.) altbacken. 2 rüstig, frisch; ~ staruszek, rüstiger alter Herr.

czerm, -ia, pl -ie m Wurm m, Made f; ~ drzewny, Holzwurm.

czercwicy a Juni...

czercwoc, -wca m Juni m. czerwienica f Preiselbeere f. czerw-nić się, -nieć, -nieje, -niał un. rot werden, errotten, sich röten; -niuchny, -niusiutki, -niutki a blutrot, scharlachrot. czerwienya a Herz... Coeur... czerwien, -ni f 1 rote Farbe, Rot n, Rote f; ~ aniliniowa, Anilinpurpur, Anilinrot; ~ ponsowa, Hochrot. 2 karc. Herz, Coeur n.

czerviogubny a wurmtreibend. czermo-nawy a rötlich; -niec, -ńca, pl -ńce m Tacherwonez n (russische Münzeinheit); -niuchny, -niut(ę)ki a blutrot; -ńka f med. rote Ruhr, Dysenterie f.

czermwono ad. rot; -garda, -a, pl -y m orn. Rotkehlchen n; -krusz, -u m Rot-schlag m, Rotzinkerz n; -licy a rot-wangig; -skórniectwo n Rotgerberei f; -skórzec, -rca, pl -rcy m Rothaut f.

czermwońś f Rote f.

czermwony a (czermwienśy, najczermwienśy) a rot; ~ jak krew, blutrot; ~ jak rak, krebsrot.

czermwotocz, -u m Wurmmehl n.

czesać, -sze, -sał va. (włosy) kammen; (konia) strzigeł; (ten) hecheln; (weine) krepeln; ~ sukno, tuchraun; ~ się, sich kammen; czesania f Kammerei f; ~ bawelny, Baumwollkammerei f; ~ zesanie n Kämmen n; czesanka f tk. Kammwolle f; czesan-ko; a: przędza -wa, Kammgarn n; wełna -wa, Kammwolle f; czesarka f tk. Kammwalzmaschine, Hechelmaschine f.

czeski a böhmisch, tschechisch.

czesne, -go n Schulgeld; Kollegien-gelder pl.

Czeszka f Tschechin, Böhmin f.

czesć, czci f Ehre f; bez czci, ehrlos; (człowiek) bez czci i wiary, ohne Treu und Glauben; ~ komu oddawać, j-m Ehre erweisen; na czyszą ~ j-m zu Ehren; ~ | Heil! obraza czci, Ehrenbeleidigung f.

czesnik, -a, pl -icy m Mundschenk m; ~ koronny Reichsmundschenk.

często ad. (częściej, najczęściej) oft, häufig; ~ gesto, sehr oft.

częstochowski a: wiersze -e, Reimer-ei f, Knüttelverse pl. częstokół, -olu m Pfahlzau m.

czestokrod ad. häufig, oftmals; krotny a häufig, oftmals.

czestota f Häufigkeit f.
czestotli-wosc f fiz. Frequenz f; mala ~ Niederfrequenz; wysoka ~ Hochfrequenz; -wy a oftmalig; gr. (czasownik) frequentativ.

czesto-wac wa. bewirten, traktieren; (winem, herbata etc.) zu trinken anbieten; i~ ~ kogo kijem, j-m mit Prügel aufwarten; ~ sie, sich gegenseitig bewirten, traktieren; -wanie n Bewirtung f; czestunek, -nku m Traktament n.

czesty a (czestszy) a häufig.
czesc, -sci, pl -sci f Teil m; (dzial) Anteil m; trzecia ~ Drittel n; czwarta ~ Viertel n; piata ~ Fünftel n; lusia ~ Löwenanteil; ~ spadkowa, Erbteil; ~ skladowa, Bestandteil: ~ swiata, Weltteil; ~ zamienna, zapasowa, Ersatzteil; Ersatzstück n; gr. ~ mowy, Rede teil; -scia, po -sci, teilweise, zum Teil; teils; ~ gotowka, ~ wekslami, teils in barem Gelde, teils in Wechseln; po wiekszej -sci, meistens, größtenteils, meistens; -sci maszyn, Maschinenteil pl.

czescio-wo ad. teilweise; -wy a partiell; zaplata -wa, Teilzahlung f; czczak un. den Schluckauf haben; czczakwa f Schlucken m; miec -ke, den Schluckauf haben.

czla-pac, -nie, -pal un. (o konjach) Paßzang gehen; (o ludziach) latschen; -pak, -a, pl -i m 1 Zelter, Paßzanger m. 2 -i pl ausgetretene Schuhe.

czle-czek, -czka, m Menschlein, Männchen n; -czyna, -ny m armer Kerl; dobry ~ ein guter Kerl.

czlek, -a m Mensch; Mann m.
czlon-ek, -nka, pl -nki m Glied n; ~ meski, das männliche Glied; pl -kowie, Mitglied n; -kini, pl -e f (weibliches) Mitglied n; -kowaac wa. gliedern

-kowanie n Gliederung f; -kowaty a gliedrig, gegliedert; -kowski a Mitglieds...; karta a, Mitgliedskarte f; -kowitz m Mitgliedschaft f.

czlowie-czek, -czka m Menschen, Menschlein, Männchen n; -czestwo m n Menschheit; Menschennatur f; -czy a menschlich, Menschen...; -czyna ob. czelczyna.

czlowiek, -a, pl ludzie m 1 Mensch; (mody, wielki) Mann m; to mi ~ 1 das

ist ein braver, tüchtiger Mensch 1 (obj 3). 2 Diener, Bediente(r) m. 3 mój ~ ul mein Lieber!

czmerac, -a, -rze un. 1 herumstöbern in... 2 einen Rausch haben

czmy-chać, -chnac un. ausreiben, sich aus dem Staube machen.
czochać się, sich kratzen a. reiben.
czochara f tk Raufe, (Flachs-)Riffe f; ~ mechaniczna, Riffelmaschine f.
czochara, -ra, -rze, -ral va. (len) riffeln; ~ się (z kim), sich (mit j-m) zerren (a. zausen); sich kratzen.

czolem! int. Heil! [m. czolg, -a, pl -i m Tank, Kampfwagen
czol-gac się, kriechen (t. fig.); -ganie się n Kriechen n.

czolo n 1 Stirn f; w pocie -a, im Schweiß seines Angesichts; na czelo, an der Spitze; stać na czelo (czego), an der Spitze stehen; stanąć na czelo, sich an die Spitze stellen; ~ komu stawić, j-m die Spitze, die Stirn bieten; bić -lem przed kim, sich vor j-m niederwerfen, demütigen; j-m tiefe Ehrfurcht bezeigen. 2 Vorderseite, Front f. 3 jakim czolem (śmiesz)? wie unterstehst du dich? wyartego, niedzianego czola, frech, unverschämte; -bitnosć f Ehrerbietung f; demutigste Untertänigkeit; -bitny a untertänigst, demutig; ~ uklon, tiefe Verbeugung.
czolowy a 1 Stirn...; Front...; Vorder...; fig. Haupt...; hervorragend; -wia rola, Hauptrolle f; -we stanowisko, hervorragende Stellung; czolowka f 1 bud. Stirnziegel m. 2 mil. ~ chirurgiczna, vorgeschobene Sanitätsstaffel
czop, -a, pl -y m Zapfen, Spund m; ~ osi, Achszapfen; -ek, -pka, pl -pki m Zapfen n; (do flaszki) Pfropfen, Stöpsel m; ~ stolcowy, Stuhlzapfen, Seifenzapfen n; -owac wa. zapfen; -owe, -go n Spundgeld, Zapfengeld n; -owiy a Zapfen...

czort, -a m Teufel n.
czosnek, -nku m Knoblauch m; czosnkowy a Knoblauch...
czotenko n 1 kleiner Kahn. 2 Schiffchen n (der Nähmaschine); Weberschiffchen; czotno n Kahn, Nachen m; Boot n; ~ ratunkowe, Rettungsboot; ~ slizgowe, Gleitboot.

czterdzie-szta f die Vierzig; Alter n von vierzig Jahren; ma okolo -ki, er (sie) ist in den Vierzigern; -stodnio-

wy a vierzigjährig; -stoletni a vierzigjährig; -stu num. vierzig; -sty a der vierzigste; -sci, -sciloro num. vierzig.
czterechatny a der vierhundertste; cztery, -ech num. (nur von Männern) vier; jesć z -ech, für vier Mann essen.
czterna-atka f die Vierzehn; -stodniowy a vierzehntägig; -stolatek m vierzehnjähriger Knabe; -stolatka f vierzehnjähriges Mädchen; -stoletni a vierzehnjährig; -stu num. (nur von Männern) vierzehn; -sty a der vierzehnte; po -ste, vierzehntens; -scie, -scioro, num. vierzehn.

cztero-dniowy a viertägig; -godziny a vierstündig; -kolowy a vier-rädrig; -konny a vierspännig; -krotny a viermalig, vierfach; -lampowy a radio; aparat ~ Vierröhrenapparat; -lecie n Zeit von vier Jahren; -letni a vierjährig; -listny a vierblättrig; -miesieczny a viermonatlich; -pietrowy a vierstöckig; -pokladowiec m Vierdeckerschiff n; -procentowy a vierprozentig; -siedzeniowy a viersitzig; -stronny a vierseitig; -taktowy a: silnik ~ Viertaktmotor m; -tomowy a vierbändig; -wiersz m vierzeiliges Gedicht, vierzeilige Strophen; -wioslowka f Vjerruderer m; -zglaskowy a vierseilbig.

cztery, -rech num. vier; ~ razy, viermal; po ~ je vier; -kroc ad. viermal; ~ sto tysięcy, viermal hunderttausend; -sta, -rzeset num. vierhundert
czub, -a, pl -y m 1 Schopf m; Büschel n Haare; brać się z -y, handgemein werden, sich in die Haare fahren; miec w -ie, etwas in der Krone (a. einen Rausch) haben. 2 (u ptakow) Federbusch, Busch; Kamm m (beim Flahne). 3 (szczyt) Gipfel m; Spitze f; namierzyz z -em, gehäuft messen; nalaz z -em, bis an den Rand vollgießen.
czuba-tka f orn. Haubenweise; (kura czubata) (geschopfte) Henne f; -ty o 1 geschopft, mit einem Schopfe versehen. 2 (wydatny) bauschig.

czubek, -bka, pl -bki m 1 (kleiner) Schopf; miec w -bku, ob. czub 1. 2 Spitze f; ~ nosa, Nasenspitze. 3 -bki, Irrenhaus n.

czubić się, sich raufen, streiten; einander in die Haare geraten; kto się lubi, to się czubi, was sich liebt, (das) neckt sich.

czucie n 1 Gefühl n, Empfindung f; czlowiek bez -cia, gefühlloser Mensch; ~ dotykowe, Tastsinn m; ~ piclowe, Sexualempfindung; ~ zmyslowe, Sinnenempfindung; wladza, zdolnosć -cia, Empfindungsvermögen n; zmysl -a, Fühl sinn, Gefühl sinn m; padl bez -a, er fiel in Ohnmacht. 2 (wzdech) Geruch m. 3 (odczuwanie) Fühlen, Empfinden n; (przeczuć) Vorgefühl n, Ahnung f; czuciowy a empfindungsfähig.

czuc, czuje, czul I va. 1 fühlen, empfinden; ~ glód, Hunger fühlen; ~ swoja freude, seine Kräfte fühlen; ~ radość, Freude empfinden; dawac się ~ sich fühlbar machen; ~ do k. wstrec j-n verabscheuen, einen Abscheu vor j-m haben. 2 (wzdech) wittern; riechen; ~ tu cebule, hier riecht nach Zwiebel; ~ mu z ust, er riecht aus dem Munde; zwierz czuje miysla, das Wild wittert den Jäger; no co czuje, er riecht den Braten. II ~ się, sich fühlen; sich befinden; jak się pan czuje? wie befinden Sie sich? ~ się szczęśliwym, sich glücklich fühlen.

czujka f mil. Doppelposten m; ~ jazdy, Kavaleriedoppelposten; ~ gazowa, vorgeschobener Gassichererposten.

czuj-nie ad. wachsam; ~ spać, leicht schlafen, einen leisen Schlaf haben; -nosć f Wachsamkeit f; -ny a wachsam; ~ sen, leiser Schlaf.

czule ad. zärtlich; czulić się, einander liebosen.

czulek, -lka, pl -lki m 1 bot. Mimose f. 2 ent. Fühler m, Fühlhorn n.
czulo-atka f übertriebene Zärtlichkeit; Liebkosung f; -atkosocć f Empfindelheit; Sentimentalität f; übertriebene Zärtlichkeit; -stkowy a sehr zärtlich; sentimental.

czu-losć f 1 (termometru etc.) Empfindlichkeit f. 2 Zärtlichkeit f; -sci pl Zärtlichkeiten, Zärtereien pl; -ty a 1 empfindlich (na zimno gegen die Kälte); ~ na swiatlo, lichtempfindlich. 2 zärtlich; gefühlvoll, liebevoll; ~ ojciec, ein zärtlicher Vater.

czumak m Dorfbewohner im südwestlichen Rußland.

czupiradło n 1 lächerliche Frisur. 2 (straszdylo) Vogelscheuche f, eine lächerlich aufgeputzte Person.

czupryna *f* Schopf, Haarbüschel *m*; wziąć się za -ny, sich in die Haare fahen; z -ny się mu kurzy, er hat einen Rausch.

czupu-ność *f* Streitsucht *f*; aufbrausendes Wesen; -rny *a* hitzig, barsch; zänkisch, zänküchtig; herausfordernd; -rzy *a*, großtun; aufbrausen.

czuwać, -a, -ał, *vn* wachen; ~ nad czym, über etwas wachen, ein wachsames Auge auf etwas haben; ~ nad kim j-n überwachen; ~ przy chorym, bei einem Kranken wachen; **czuwanie** *n* Wachen *n*.

czwar-tak, -a, *pl -i m* 1 vierter Stock; mieszkac na -u, im vierten Stock wohnen. 2 Quartaner; *ast*. Quadrant *m*; -tek, -tku, *pl -tki m* Donnerstag *m*; tłusty ~ Donnerstag vor Fastnacht; Wielki ~ Gründonnerstag; -tkowy *a* Donnerstags...; -toklasista *m* Quartaner *m*.

czwarty *a* der vierte; pół do -tej, halb vier Uhr; o -tej, um vier Uhr; trzy -te, drei Viertel; -tego maja, am (a. den) vierten Mai; po -te, viertens. **czwo-rak**, -a, *pl -i m* 1 Vierling *m*. 2 Gesindelhau *n* mit vier Wohnungen. 3 chodzić na -ach, auf allen Vieren gehen; -raki *a* vierfach; viererlei; -rako *ad* viererlei.

czworo, -rga *num* vier; w ~ zu vierem; -bocny *a* vierseitig; -bok *m* Viereck; Karree *n*; -graniasty *a* vierkantig; -ką *m* Viereck *n*; -katny *a* vierieckig; -nożny *a* vierfüßig; -ścian, -u *m* Vierfläch; Tetraeder *n*, vierflächige Figur; -ścienny *a* vierflächig. **czwórka** *f* 1 die Vier; w -kę, vier zusammen; -mi, zu vierem; je vier und vier. 2 Viergespann *n*.

czwórnasób, w ~ *ad* viermal so viel, vierfach; w ~ powiekszyć, vervierfachen.

czy *cj. 1* (in Fragen) ~ jesteś tego pewny? bist du dessen sicher? ~ byłeś u niej? bist du bei ihr gewesen? 2 ob; nie wiem, czy przyjdzie, ich weiß nicht, ob er kommt. 3 oder; ~ półdziesiąt, ~ nie? wirst du gehen, oder nicht? ~ siak, ~ tak, es sei nun so, oder anders.

czyhać, -a, -ał *vn* ~ na kogo, auf j-n lauern, j-n aufpassen *a*. aufauern; ~ na okazję, die Gelegenheit abpassen.

czyj *prn* wessen; -a wina? an wem liegt die Schuld? wessen Schuld ist es? mieszać się do czyich spraw, sich in fremde Angelegenheiten (a. Handel) mischen; -kolwiek *prn* wessen auch immer; **czyjś** *prn* irgend jemandes **czyk**, -a, *pl -i m* Sandfloh *m*. **czyl**, -u, *pl -e m* hut. Eisenschale Kokille, Schale *f*.

czyl *cj. 1* oder. 2 czyliż, *ob. czy.* **czyn**, -u, *pl -y m* Tat, Handlung *f*; ~ bohaterski, Heldentat; ~ karygodny, niedogodny, Frevelat; ~ zbrodnicy, Missetat; wprowadzić w ~ ins Werk setzen.

czynić *va. 1* tun, machen; handela; ~ dobrze, źle, Gutes, Böses tun; gut, unrecht handeln; ~ co należy, das Nötige besorgen. 2 ausmachen; dwa razy dwa czyni cztery, zwei und zwei ist vier; ile to czyni razem? wie viel macht es zusammen aus?; **czynienie** *n* Tun, Handeln *n*; mieć z kim do -nia, mit j-m zu tun haben.

czynnie *ad* tätlich; ~ kogo znieważać, j-n tätlich mißhandeln.

czynnik, -a, *pl -i m* Faktor *m*; Element; ~ redukcynny, Reduktionselement; ~ rozwoju, Evolutionsfaktor; -i atmosferyczne, atmosphärische Faktoren; -i kierownicze, miarodajne, die leitenden, maßgebenden Kreise; **wz**; -ny ~ mächtiger Faktor.

czyn-ność, -ści, *pl -ści f* 1 Tätigkeit, Aktivität; Funktion, Verrichtung *f*; ~ serca, Herzfähigkeit; pełni-ści, seine Verrichtungen tun. 2 Beschäftigung Arbeit *f*; -ści biurowe, Büroarbeiten; -ny *a* 1 tätig, aktiv; brać ~ udział w czym, einen tätigen Anteil an etwas nehmen; sich bei etwas betätigen; w służbie -nej, in aktivem Dienst; ~ czasownik ~ aktives Zeitwort; *handl.* stan ~ majątku, Aktiva *pl. 2* im Betriebe; być -m, im Betriebe (a. Gange) sein, arbeiten; stan ~ Betrieb *m*.

czynsz, -u, *pl -e m* Zins *m*; ~ mieszkaniowy, Mietzins; ~ gruntowy, Grundzins; ~ dzierżawny, Pachtzins; -ownik, -a, *pl -ic m* Zinsmann, Zinsbrauer *m*; -owy *a* Zins..., zinsbar; gnuśny ~ Zinsacker *m*.

czyrak, -a, *pl -i m* Furunkel *m*, Blutgeschwür *n*.

czyrkać, -a, -ał *vn* zirpen.

czyr-to *ad*. (czyściej, najczyściej)

rein(lich); sauber; przepisać na ~ ins Reine schreiben; pobudki ~ ludzkiej natury, rein menschliche Beweggründe; do -ta, ganzlich; ganz und gar; na ~ (zarobić) netto...; wyjść na ~ auf das Seinige kommen, keinen Verlust erleiden; -tość *f* Reinheit, Reinlichkeit, Sauberkeit *f*; ~ obyczajów, Sitte-reinheit; ~ dziewicza, Keuschheit *f*; -ty *a* (czyściejszy, najczystszy, najczyściejszy) 1 rein(lich), sauber. 2 rein, echt, lauter, unverfälscht; -te wino, reiner Wein. 3 leu-ch, züchtig; rein; -te dziewczę, keusche Jungfrau; -te sumienie, reines Gewissen. 4 ~ do-chód, Reinertrag; ~ zysk, Reingewinn. Nettogewinn *m*.

czyścić-acy *a* reinigend; abführend; lek ~ Abführmittel *n*; -enie *n* Reinigung; Läuterung, Säuberung *f*; med. Abführen *n*; ~ ulic, Straßenreinigung; ~ zboża, Getreiderreinigung; -ony *a* gereinigt; raffiniert.

czy-ścić, -szczę, -ści, -ścić *va. 1* reinigen, putzen; läutern, säubern; hut. abtreiben, raffinieren; med. abführen. 2 (kastrował) verschneiden, kastroen; -ścićiel, -a, *pl -e m* 2 Reinger, Putzer *m*; ~ butów, Stiefelputzer. 1 (misiarz) Verschneider *m*. 2 (hyצל) Schinder, Abdecker *m*; -ścićiel, -ściowo *n* Putzzeug, Putzmaterial *n*; -ściec -śca *m* Fegefeuer *n*; -ściuchny, -ściuciel(eni)ki *a* sehr rein (a. sauber).

czy-tać *va. 1* lesen; ~ głośno, laut lesen; ~w czyich oczach, in j-s Augen lesen. 2 vorlesen, vortragen, Vorlesung halten; -tanie *n* Lesen *n*, Lektüre *f*; książka do -nia, Lesebuch *n*; -tania *f* Gelese *n*; -tanka *f* Lesestücke *pl*, Lesebuch *n*; -tany *a* gelesen; te próba -na, Leseprobe *f*; -telnia *f* Lesezimmer *n*, Lesehalle *f*, Lesesaal *m*; (wypożyczalnia książek) Leihbibliothek *f*; -telnictwo *n* Lektüre *f*; -telniczka *f* Leserin *f*; -telnie *ad* leserlich, deutlich; -telnik, -a, *pl -icy m* Leser *m*; grono -ów, Leserkreis *m*; -telność *f* Leserlichkeit, Lesbarkeit *f*; -telny *a* leserlich, lesbar, deutlich; -tywać *va.* (viel, oft) lesen.

czyż *ob. czy.*

czyż *-a, pl -e, -yk, -a, pl -i morn.* Zeisig *m*.

ćma, *pl -y, ciem f* 1 Finsternis *f*. 2 (tma) Masse, Unmenge *f*, Schwarm *m*. 3 ent. Nachtfalter *m*; ~ nocna, Straßendirne; Nachtschwärmer(in). 4 (mara) Gespenst *n*.

ćmić, ćmieć, ćmi, ćmił *va. 1* verdunkeln, verfinstern. 2 (fajkę etc.) rauchen 3 *vim.* ćmi mu się w oczach, es wird ihm dunkel (es flimmert ihm) vor den Augen; ćmi mi się w głowie, es schwindelt mir.

ćwiar-tka *f* Viertel *n*, (papieru) Viertelbogen *m*, Quartblatt *n*; ~ cię-lęciny, Kalbsviertel; -tkowac *va.* vier-teln, vierteln; -tkowy *a*: format ~ Quartformat *n*.

ćwi-czenie *n* 1 Übung *f*; ~ przygotowawcze, Vorübung; mil. -nia bojowe, Gefechtsübungen; ~ szkolne, Schulaufgabe, Übungsaufgabe *f*; mus. Übungsstück *n*. 2 ~ różga, Geißelung. Züchtigung *f*; -czony *a* 1 geübt, abgerichtet; ~ w czym, in einer Sache bewandert. 2 gepregelt; -czyć *va. 1* (się, się) üben; (psy etc.) abrichten, dressieren; ~ się w śpiewaniu, sich im Singen üben. 2 (k. różga) prügeln, züchtigen.

ćwieczek, -czka, *pl -czki m*, ćwiek, -a, *pl -i m* Stift, Absatzstift, Nagel *m*, Zwerche *f*; ~ drewniany, Holzstift; ~ tapicerski, Tapeziermagel; fig. ma -ka w głowie, er hat einen Spinnen, er ist nicht richtig im Kopf; zabić komu -ka, j-m eine verzwickte Frage stellen; eim-nem viel zu schaffen machen.

ćwierzczyć, -y, -ał *ob.* ćwierkać. **ćwierć**, -ci, *pl -ci f* Viertel *n*; ~ arkusza, Viertelbogen *m*; ~łockia, Viertel-eile *f*; ~ roku, Vierteljahr *n*.

ćwierk, -u, *m* Gezirpe, Zirpen *n*; ćwier-kać, -a, -ał, -knać, -knie, -knał *vn* zirpen, schwirren.

ćwierto-wać *va.* vierteln, vierteln; -wanie *n* Viertelung *f*.

ćwik, -a, *pl -i m* 1 Schlaupok *m*. 2 czerwonny jak ~ krebsrot.

ćwika *f* Runkelrübe *f*, rote Rübe.

D

d. abr. = dnia; **d. 1** maja, den 1 Mai, **dach**, -u, -pl -y *m* Dach *n*; **Wagendach**; ~ *gontowy*, Schindeldach; *fig* **Obdach**, Haus *n*; **nie ma -u nad glowa**, er ist obdachlos, er hat weder Dach, noch Fach; **pod -em**, unter Dach, [bilisten]

dacha *f* Pelzrock *m* (*der* Automodach -arz, -a, *pl -e m* Dachdecker *m*; -owy *a* Dach...); -**ówka** *f* Dachziegel, Dachstein *m*; -**holenderska**, Hohlziegel; -**ówkarnia** *f* 1 Dachziegelabrik *f* 2 Ziegelschuppen *m*; -**ówkarz** *m* Dachziegelbrenner.

dać, **dam**, **da**, **dal**, **dawać**, **daje**, **dawał** *1* ua. **1** geben; ~ **dowód**, den Beweis liefern; ~ **informacje**, Auskünfte geben, erteilen; ~ **korzyści**, Vorteile gewähren; ~ **ognia**, abfeuern, schießen, losfeuern; ~ **komu okazję**, j-m Gelegenheit bieten; ~ **komu pokój**, j-n zu Frieden, in Ruhe lassen; ~ **powód**, Anlaß geben; ~ **do myślenia**, zu denken geben; ~ **do zrozumienia**, zu verstehen geben; ~ **komu w twarz**, w pape, j-n ohrfreigen; *prz.* **dwa razy daje**, komu rychlo daje, doppelt gibt, wer schnell gibt, **2** lassen; ~ **znać**, wissen lassen, zu wissen tun. **3** ~ **dochody**, einbringen; ~ **nogę**, Reißaus nehmen; ~ **wiarę**, Glauben schenken, beimessen; **dajmy** *na* to, gesetzt den Fall, angenommen, daß... **1** nie ~ **się komu**, sich tapfer halten; j-m **trozhen**, Trotz bieten; **nie daj się** 1 halte dich tapfer 1 ~ **się we znaki**, sich fühlbar machen; ~ **się zlapać**, sich fangen lassen.

dagerotyp, -u, *pl -y m fot.* Daguerreotyp *n*.

dający *a*: **najwięcej** ~ *der* Meistbedaktyl, -a, *pl -e m* 1 Dattel; **Dattelpalme** *f*, **2** (stopa wierszowa) Daktylus *m*; -**iczny** *a* daktylisch.

daktylo-graf, -a, *pl -owie m* Maschinenschreiber, Stenotypist *m*; -**grafia** *f* Kunst, auf der Schreibmaschine zu schreiben; -**kopia** *f* Fingerabdruckverfahren *n*, Daktyloskopie *f*, **daktylowiec**, -wca, *pl -wce m* Dattelpalme *f*.

dal, -i *f* Ferne, Weite *f*; ~ *in die* Ferne; **w -i**, in der Ferne

dalece ad.: **tak** ~ *so sehr, so weit,*

dermaßen; **jak** ~ *wie sehr*; **dalej** *1* *ad* weiter; **nie** ~ *jak* rok temu, nicht länger als ein Jahr her; ~ **ciągnąć**, fortsetzen; ~ **wysłać**, weiterbefördern; **co** ~? *was* weiter? *1* **tak** ~ *und so weiter.*
II int. vorwärts

daleki *a* (*dalszy*, najdalszy) *weit*, fern, entfernt; ~ *krewny*, ein entfernter Verwandter; ~ **lot**, Fernflug *m*; -**ka** *jazda*, Fernfahrt *f*; ~ **jestem** *od* tego, *aby...* ich bin weit davon entfernt, zu...; -*e* *to* *jeszcze* *rzeczy*, das steht noch weit im (a. das ist noch im) weiten Felde (*ob. dalszy*); *iść* *w* ~ *świat*, in die weite Welt gehen; **Daleki** Wschód, der ferne Osten; **daleko ad.** (*dalej*, najdalej) *weit*, fern; *jeszcze* ~ *do* tego, es fehlt viel daran; ~ **lepszy**, bei weitem besser; ~ **więcej**, bei weitem mehr; **posunąć się** *za* ~ *es* *zu* *weit* *treiben*; **jak** ~ *do...*? *wie* *weit* *ist* *es* *nach...*? *tak* ~ *jeszcze* *nie* *jestem*, *so* *weit* *ist* *es* *noch* *nicht*, die Sache ist noch (lange) nicht so weit; *on* ~ *nie* *zajdzie*, er wird es nicht lange machen er wird bald ruiniert sein; **jak** ~ *o* *pan* *miecią* *siegnąć* *mogę*, soweit ich mich nur erinnern kann; *z* -*ka*, von weitem aus der Ferne; *z* -*ka* *jadzie*? *kommt* *er* *weither*? ~ *siegnący*, *weit*(*aus*) *reichend*, *weitgehend*.

daleko-bieżny *a*: *kol.* ~ *po* *ciągu* *Fernzug* *m*; *ruch* ~ *Fernverkehr* *m*; -**mierz**, -a, *pl -e m* Distanzmesser *m*; -**nośny** *a* weittragend; -**siejący** *a* weitreichend.

dalekość *f* Weite, Ferne *f*.
daleko-widz, -a, *pl -e m* 1 Fernrohr, Teleskop *n* 2 *pl -owie*, Weitsichtige(r) *m*; -**widzący** *a* weitsichtig, fernsichtig; -**widzenie** *n*, -**wzroczność** *f* Weitsichtigkeit *f*.

dalebóg int. wahrhaftig! fürwahr! meiner Treu! auf Ehre!

dalia *f* bot. Dahlie, Georgine *f*.

Dalma-cja *f* geo. Dalmatien *n*; -**tczyk**, -a, *pl -ycy m* Dalmatiner, Dalmatier *m*; -**tka** *f* Dalmatinerin *f*; -**cki** *a* dalmatisch.

dalszy *a* weiter, ferner (*ob. ciągi*) *na -szę* *trzy* *miesiące*, auf weitere drei Monate; *po -sze* *informacje* *zwrócić* *cię* *do...* *węgn* *weiterer* *Auskunft*

wende man sich an...; *handl.* -*szę* *zlecenia*, weitere, fernere Aufträge.

daltonizm, -u *m* Farbenblindheit *f*.
dama *f* 1 Dame *f*; ~ *dworska*, Hofdame; ~ *do* *towarzystwa*, *Gesellschaftsdame*; ~ *z* *połswiatka*, *Halbweltigine*, *Halbweltlerin* *f*. **2** *karc.* Königin, Dame *f*.

damasc-en(k)a *f* 1 Damaszenerstahl-*klingel*, **2** Damaszenerpflaume *f*; -**ceński** *a* Damaszener...

damas(z)kować *va.* damaszieren *damo* *n* *inu. handl.* Dammo *m*.
damski *a* Damen...; *bucik* ~ *Damenschuh*; *kapelus* ~ *Damenhut* *m*.
damu(k)a *f* 1 Dämchen *n* 2 *Halbweltidame*, *Halbweltlerin* *f*.

dan, **dano** *pp.* gegeben.

dancing, -u, *pl -i m* Tanzboden *m*; *Tanzlokal* *n*; *Tanzgesellschaft* *f*.
dandys, -a, *pl -y m* Stutzer, Geck *m*.
dane, -nych *pl* Angaben, Daten, *gegebene* *Tatsachen* *pl*; *blizsze* ~ *nähere* *Angaben*; *brak* *danych*, *man* *hat* *keine* (*sichere*) *Angaben*; *sz* ~ *na* *to*, es gibt *Beweise* *dafür*. **2** *mat.* *bekannte* *Größen*.

Dania *f* geo. Danemark *n*.

danie *n* 1 *Geben* *n*; ~ *rekojmij*, *Gewährleistung* *f*. **2** *Gang* *m*, *Speise* *f*; *piwrsze* ~ *erster* *Gang*, *Vorgericht* *n*, *Vorspeise* *f*; (*obiad*) *z* *trzech* *dań*, .. *von* *drei* *Gängen*.

Daniel, -a *m* Daniel.

daniel, -a, *pl -e m* Damhirsch *m*;
-ica *f* Damhirschkuh *f*.

dania *f* Abgabe *f*, Tribut *m*; ~ *mat.* *jątkowa*, *Vermögensabgabe*.

dana-iczy *a* steuerpflichtig, tributpflichtig; -**ik**, -a, *pl -icy m* Steuerpflichtige(r) *m*. [zer(in)]

danser, -a, *pl -rzy m* (-ka) *f* Tändantejski *a* dantesk; höllisch; **dany** *a* *pp.* gegeben; fraglich; in *Frage* *kommand*; -*a* *osoba*, die *fragliche* *Person*; *w -m* *razie*, *wypadku*, *gegebenfalls*; *w -ch* *okoliznościach*, *bei* (*a. unten*) *den* *obwaltenden* *Umständen*, -*ni* *f* *ob.* *danina*. [den]

dar, -u, *pl -y m* 1 *Geschenk* *n*, *Gabe* *f*; **dać** *co* *komu* *w* *darze*, *j-m* *etwas* *schenken*; -*y* *boże*, *Naturgaben*. **2** *Gabe*, *Anlage* *f*, *Talent* *n*; ~ *Boski*, *Gottesgabe*; ~ *słowa*, *Rednergabe*.
darcie *n* Zerreißen *n*; (*piery*) *Reißen* ~ *w* *członkach*, *Gliederreißen*.

Dardanele *pl* geo. Dardanellen *pl*.
darem-nie ad. *vergebens*, *umsonst*; ~ *się* *trudzić*, *sich* *umsonst* *bemühen*; -**ność** *f* *Vergeblichkeit* *f*; -**ny** *a* *vergeblich*, *nutzlos*; ~ *trud*, *vergebliche* *Mühe*; *robić* *nie* *wysylik*, *vergebliche* *Anstrengungen* *machen*.

darmo ad. *unentgeltlich*, *umsonst*, *frei*; *pól* ~ *fast* *umsonst*; *beinahe* *geschenkt*; *ma* ~ *wikt* *i* *mieszkanie*, *er* *hat* *freie* *Kost* *und* *Wohnung*; -**cha** *f* *1* *unentgeltliche* *Arbeit*; *pracować* *za* -*che*, *umsonst* *arbeiten* **2** *Freibillett* *n*, *Freikarte* *f*, *Freiexemplar* *n* etc.; *aniator* -*chy*, *Nassauer* *m*; -**zjad** -a, *pl -y m* *Schmarotzer*, *Nassauer* *m*, *unzützer* *Brotsesser*.

[*Rasen* *belogen*.]
darnina *f* *Rasen* *m*; *obłożyć* -*ną*, *mit* *darnio-wać* *ua.* *berasen*, *mit* *Rasen* *belogen*; -**wanie** *n* *Rasenbelag* *m*, *Bearnsung*; -**wy** *a* *Rasen*...; *lawka* -*wa*, *Rasenbank* *f*.

darnisty *a* *rasig*, *voll* *Rasen*.

darń, -ni *f* *Rasen* *m*.

darować, -ruje, -wał *ua* **1** *schenken*; (*karę*, *dlug*) *erlassen*; ~ *komu* *zycie*, *j-m* *das* *Leben* *schicken*; *ty* *razem* *daruję* *ci*, *dieses* *Mal* *soll* *es* *dir* *noch* *geschenkt* *sein*; *to* *mu* *nie* *bedzie* -*wane*, *das* *soll* *hm* *nicht* *geschenkt* *sein* (*ob. kon*). **2** *verzeihen*; *dary* *pan* *verzeihen* *Sie*; -**wanie** *n* 1 *Schenken* *n*; ~ *dlugu*, *Schulderlassung* *f*; ~ *karę*, *Strafverlaß* *m*, *Amnestie* *f*. **2** *Verzeihung* *f*; *to* *nie* *do* -*nia*, *das* *ist* *unverzeihlich*; -**wizna** *f* *Schenkung* *f*.
darczy *pp.* gerissen; *rana* -*ta*, *Rißwunde* *f*.

darwi-nista, *pl -ści m* *Darwinist* *m*; -**nisty** *czuy* *a* *darwinistisch*; -**nizm**, -u *m* *Darwinismus* *m*.
darzyć *va.* *beschenken*; ~ *ko* *go* *zaufaniam*, *j-m* *Vertrauen* *schenken*.

daszek, -szka, *pl -szki m* 2 *Schirmdach* *n*. **3** *Schirm* *m* (*einer* *Mütze*); ~ *na* *lampe*, *Lampenschirm*; ~ *na* *oczy*, *Augenschirm*; ~ *nad* *kazalnica*, *Schalldeckel* *m*. **3** *girkumflex* *m*.

data *f* *Datum* *m*; *co* *naj* *datę*, *nachdatieren*; *to* *dni* *od* *daty*, *zehn* *Tage* *Datu*; *pod* *ta* *datą*, *unter* *diesem* *Datum*; *być* *pod* *dobrą* *datą*, *benebel*, *berauscht* *sein*; (*człowiek*) *starej* *daty*, *vom* *alten* *Schlage*, *von* *altem* *Schrot* *und* *Korn*, *altmodisch*.

datek, -tku, pl -tki m Gabe; Beisteuer f, Beitrag m; Almosen n.

datować *va.* (s)ie datieren; list -wany z dnia... datiert vom...; ~ wstecz, nachdatieren; zwrócić datieren; to się datuje od... das datiert aus...

dawać ob. dać; **dawanie** n (öfteres) Geben; **dawca**, pl -cy m Geber m; **dawczyń** f Geberin f.

dawien ob. dawno.
dawka f Dosis f; **dawkować** *va.* dosieren; **dawkowanie** n Dosieren n.
dawniej *ad.* einst, ehemals; früher; jak ~ wie früher.

dawno *ad.* (dawniej, najdawniej) lange, seit langer Zeit; jak ~? wie lange? seit wann? z dawniej dawna, seit sehr langer (a. undenklicher) Zeit; **dawność** f Lange f, lange Dauer; **dawny** a (dawniejszy, najdawniejszy) früher; alt; gewesen, ehemalig; -ne czasy, alte Zeiten; -na firma, frühere Firma; ~ minister, der frühere, gewesene Minister; -ne rządy, das alte Regime; **po dawnemu** *ad.* wie früher; beim alten; -wzystko ~ es bleibt alles beim alten.

dąb, **debu**, pl **dęby** m Eiche f; Eichenholz n; **chłop jak ~** baumstarker, riesenstarker Kerl; (o koniu) stanąć **dęba**, sich bäumen; włosy stają **dęba**, die Haare stehen einem zu Berge; das ist haarsträubend; -**czak**, -a, pl -i, -ek, -bka, pl -bki m junge Eiche; -**rowa** f Eichenwald m.

dać, **dmie**, **dmij**, **dał** *va.* i *vn.* blasen; (o wietrze) wehen, brausen; ~ się *fig.* sich aufblähen.

daśać się, -a, -aś się, schmollen, maulen, grollen; ~ na kogo, mit j-m schmollen, (mit) j-m grollen; ~ się na co, über etwas unwillig werden, mit etwas unzufrieden sein; **daśanie** się n, **daśy**, **daśów** pl Schmollen, Maulen.

dażenie n Streben, Bestreben n; ~ do celu, Verfolgung f eines Zieles; -m moim **beździe**, es wird (stets) mein Bestreben sein; mein ganzes Streben wird darauf gerichtet sein; **dażność** f Streben n, Tendenz f; -ścią jego było, er strebte sich darnach; **dażyć** *vn.* I wohin eilen. 2 ~ do cz., nach etwas streben, trachten (ob. cel) 3).

dbać, **dba**, **dbał** *vn.* ~ o co, für etwas sorgen a. Sorge tragen, sich etwas angelegen sein lassen; ~ o kogo, für

j-n sorgen; ~ o czyje interesy, j-s Interessen wahren, wahrnehmen; nie ~ o siebie, sich vernachlässigen; nie dba o to, er macht sich (gar) nichts daraus; o to, o najmniej dbam, das ist meine geringste Sorge.

dba-le *ad.* sorgsam, sorgfältig; **łość** f Sorgfalt f; (o co) Sorge f; -ty a sorgsam, sorgfältig; ~ o kogo, o co, um j-n, um etwas besorgt.

deba-ta f (rozprawa) Debatte f; -**to-wac** *vn.* debattieren.
debet, -u m Debet, Soll n; -**ować** *va.* debittieren, (j-s Konto) belasten; -**owy** a Debet...; strona -wa, Debetseite f.
debit, -u m I Absatz, Verkauf m. 2 Verkaufsrecht n.

debiut, -u, pl -y m Debüt n, Erstauftreten, Erstellungsrolle f; -**ant**, -a, pl -ci m (-ka f) Debütant(in); Anfänger(in); -**ować** *vn.* zum erstmalig auftreten.

decentralizować *vn.* mil. debauchieren.
decentralizacja f Dezentralisation f; -**zacyjny** a Dezentralisations...; -**zować** *va.* dezentralisieren.

dech, **tchu** m Atem m; bez **tchu**, a-temlos; do ostatniego **tchu**, bis zum letzten Atemzuge; jednym **tchem**, in einem Zuge (a. Atem); biec **co tchu**, sich außer Atem laufen; nabrać **tchu**, Atem holen, schöpfen.

decy-dować *va.* entscheiden (o czym über etwas); ~ się, sich entscheiden, sich entschließen, einen Entschluss fassen; -**dujący** a entscheidend; szybko się ~ kurz entschlossen.

decy-litr, -a m Deziliter n; -**malny** a dezimal; -**metr** m Dezimeter n.
decyzja f Entscheidung f, Bescheid, Beschluss, Entschluss m; powziąć -zję, einen Entschluss fassen.

deduk-cja f Schlussfolgerung, Deduktion f; -**cyjny** a Deduktions.
dedy-kacja f Widmung, Zueignung (sschrift) f; -**kować** *va.* widmen, zueignen, dedizieren.

defekt, -u, pl -y m Defekt, Fehler, Fehldruck m; defektes Exemplar; fehlerhafte Stelle (in einem Stoffe); -y, Ausschuss m; -**towy** a defekt, fehlerhaft; arkusz ~ Defektbogen m.

defensywa f mil. Defensive, Verteidigung f.

defe-tysta, pl -ści m Flaumacher m; -**tyzm** m Flaumacherei f.

deficyt, -u, pl -y m Fehlbetrag m, Defizit n; pokryć ~ das Defizit decken; wykazać ~ ein Defizit aufweisen; zamknąć (rachunki) -em, mit einem Defizit abschließen; -**owy** a Defizit...; bilans ~ Unterbilanz f.

defil-lada f Vorbeimarsch m; Vorbeifilieren n; -**ować** *vn.* vorbeimarschieren, defilieren.

defini-cja f Begriffsbestimmung, Definition f; -**nitywny** a endgültig, entscheidend, definitiv; -**niować** *va.* erklären, definieren.

deflacja f Deflation f.
defor-macja f Mißbildung; Formveränderung f; -**mować** *va.* aus der Form bringen, verunstalten; ~ się, seine Form verlieren.

defrau-dacja f Veruntreuung f, Unterschleif m; -**dant**, -a, pl -ci m Unterschlag, Defraudant; -**dować** *va.* veruntreuen, unterschlagen, defraudieren.

degen-e-racja f Entartung f; -**rować** się, ausarten, entarten.

degra-dacja f Entsetzung, Degradierung f; -**dować** *va.* degradieren. **delzm**, -u m Deismus m.

deka³ f Dekagramm n. (Decke f, **deka²** f Pferdedecke; (u fortepiano) **dekada** f Dekade f, Jahrzehnt n.)

deka-dencki a dekadent, entartet; -**dent**, -a, pl -nci m Dekadent m.
deka-gram m Dekagramm n; -**litr** m Dekaliter n; -**log** m die zehn Gebote, Dekalog m.

dekameron n Dekameron n.
dekarz, -a, pl -e m Dachdecker m.
dekazyt-ować *va.* dekatiieren; -**wanie** n Dekatierung f; -**wnik**, -a, pl -i m Dekatiermaschine f.

dekiel m Deckel m.
deklama-cja f Vortrag m, Deklamation f; -**cyjny** a deklamatorisch; -**tor**, a, pl -rzy m Deklamator m; -**torski** a deklamatorisch.

deklamo-wać *va.* vortragen, deklamieren; -**wanie** n ob. deklamacja
dekla-racja f (asekuracyjna) Antrag m; ~ celna, Zollinhaltserklärung, Deklaration f; ~ rząd, Bekanntmachung der Regierung; -**rant**, -a, pl -ci m ~ celny, Deklarant m; -**rować** *va.* deklarieren, (Waren beim Zollamt) angeben; (s)ię, (s)ich erklären.

deklj-nacja f gr. Deklination. Be-

gung f; -**nować** *va.* gr. beugen, deklinieren.

dekolt, -u m Dekolt n.
dekolt, -u, pl -y m Ausschnitt m am Kleide; -**ować** się, sich dekollettieren, Hals und Brust entblößen; -**owany** a dekolletiert.

dekompotowac *va.* unvollständig machen, dekompletieren.

dekonzertować *va.* außer Fassung bringen, bestürzen.

deko-racja f I Verzierung; *te.* Dekoration f; *te.* zmiana -cji, Dekorationsverwandlung f. 2 Orden m, Ehrenzeichen n; -**racyjny** a Dekorations..., dekorativ; *te.* sztuka -na, Ausstattungsstück, Dekorationsstück n; -**rat**, -a, pl -rzy m Dekorateur m; ~ teatralny, Bühnendekorateur; malarz ~ Dekorationsmaler m; ~ wystaw sklepowych, Schaufensterdekorateur; -**ratorski** a dekorativ; -**rować** *va.* verzieren, dekorieren.

deko-wać się, sich drücken; -**wnik**, -a, pl -cy m mil. Drückeberger m.

dekret, -u, pl -y m Erlaß m, Dekret n; -**ować** *vn.* verordnen, dekretieren.
dekstryna f Dextrin, Stärkergummi
delator, -a, pl -rzy m Denunziant m.
dele-gacja f I Delegation, Deputa-

tion f. 2 Delegierte pl; -**gat**, -a, pl -ci m Delegierte(r), Abgeordnete(r); -**garka** f Abgeordnete f; -**gować** *va.* abordnen, delegieren; -**gowany**, -nego pl -ni m Delegierte(r).

delekt-o-wać się *czyn.* sich an etwas ergötzen a. laben; -**wanie** się n Ergötzung, Labung f.

delfin, -a, pl -y m I Delphin m. 2 pl -owie Dauphin m (Titel des französischen Thronfolgers).

deliberować *vn.* beratschlagen.
delicje pl I Delikatesse f, Leckerbissen m. 2 Ergötzung f, Labsal n.
delika-cik, -a, pl -i m Zärtling, Weichling m; Pimpelliess f; -**tesy**, -sów pl Delikatessen, Leckerbissen pl;

-**tnie** *ad.* delikat; zart; ~ się z kim obchodzić, zart (a. mit Schonung) j-n behandeln; -**tniś**, -sia, pl -sie m ob. delikat; -**tność** f (skóry, zdrowia) Zartheit; (smaku) Feinheit f; (w objęciu) zarte Aufmerksamkeiten, feines Benehmen; -**tny** a I fein, zart; -na cera, skóra, zarte Gesichtsfarbe, Haut; ~ smak, feiner Geschmack. 2 schwäch-

lich, pimpelig; -ne zdrowie, schwächliche Gesundheit 3 fig. zartfühlend, fein, takvoll. 4 leise; -na przymówka, eine leise Anspielung 5 delikat, heikel; -na sprawa, eine heikle Sache.

delikwent, -a, pl -ci m Misstäter, Delinquent, Verbrecher m; -ka f Verbrecherin, Delinquentin f.

delirium n inu. Delirium n; ~ tremens, Säuferswahn m.

delkreder n handl. Delkreder n; wziąć na siebie ~ das Delkreder überdelta f Delta n. (nehmen).

demagog, -a, pl -owie m Demagog m; -iczny a demagogisch; -ia f Demagogie f.

demarkacyjny a: linia -na, Grenzlinie, Demarkationslinie f.

demaskować ua. ~ kogo, j-n entlarven, demaskieren; ~ się, die Maske abnehmen; sich demaskieren; fig. sich in seiner wahren Gestalt zeigen.

dementować ua. dementieren, in Abrede stellen, verleugnen.

demobilizacja f Demobilisierung, Abrüstung f; -zować ua demobilisieren, abrüsten.

demo-kracja f Volksherrschaft, Demokratie f; -krata, pl -aci m (-tka f) Demokrat(in); -kratyczny a demokratisch; -kratyzm, -u m Demokratismus m; -kratyzować ua. demokratisieren; demokratisch machen; ~ się, demokratisch werden.

demolować ua. niederreißen, demolieren, abtragen.

demon, -a, pl -y m böser Geist, Dämon; -iczny a dämonisch.

demonstracja f 1 Demonstration, Kundgebung; Beweisführung f. 2 Vortrag mit praktischen Erläuterungen. 3 mil. Scheinunternehmung f, Scheinmanöver n; -cyjny a Demonstrations..., demonstrativ; -tor, -a, pl -rzy m Erklärer m.

demonstrować ua. augenscheinlich darstellen, demonstrieren.

demonto-wać ua. (maszynę) auseinandernehmen, zerlegen; (działo) abbrechen, demontieren; -wanie n Auseinandernehmen; Demontieren n.

demoralizacja f Entsittlichung, Demoralisation f; -zacyjny a Demoralisierungs...; -zator, -a, pl -owie m (-ka) Sittenverderber(in); -zować ua

entsittlichen, demoralisieren; -zujacy a entsittlichend.

denarek, -rka, pl -rki m Dreifuß m.

denat, -a, pl -aci m Verstorbene(r); Ermordeter, Selbstmörder m.

denaturowany a denaturiert.

dendro-lit, -u m versteinerter Baum; -logia f Baumkunde f.

dendryt, -u, pl -y m Dendrit m, verästelte Zeichnung auf Gesteinen.

denerwować ua. nervös machen; (się, sich) aufregen; -wanie się n Aufregung f; -wujacy a aufregend.

denko n 1 Deckel m. 2 Boden m (eines Hutes); **denkówka** f Bodenbrett, Bettbrett n.

dentyś-ta, pl -ści m Zahnarzt m; -tka f Zahnärztin f; -tyczny a. zahnärztlich; przybory -ne, zahnärztliche Bedarfsartikel; technik ~ Zahntechnik; -tyka f Zahnheilkunde f.

dennu-cjacja f Angabe, Denunziation f; -cjant, -a, pl -nci m Angeber, Denunziant m; -cjować ua. angeben, denunzieren.

departament, -u, pl -y m 1 Departement n, Ministerialabteilung f. 2 Verwaltungsbezirk m; -owy a Departements...

dependent, -a, pl -nci m ~ adwokatki, Bürovorsteher m (eines Rechtsanwalts); ~ notarialny, Notariatsverweiser m.

depe-sza f Telegramm n, Depesche f; ~ iskrowa, Funktelegamm; ~ terminowa, Drangdraht m; -szować ua. depeschieren, drahten

depka f Leistenholz n.

depo-nent, -a, pl -nci m Deponent m; -nować ua. deponieren, hinterlegen, in Verwahrung geben; -nowanie n Deponieren n.

deport, -u m Kursabzug, Deport m.

depor-tacja f Zwangsverschickung, Deportation f; -tować ua. deportieren

depozyt, -u, pl -y m Depositum n; -y Depositen; -ariusz, -a, pl -e m Depositar, Verwahrer m; -owy a Depositen...; bank ~ Depositenbank f; pieniądze -we, Depositen-gelder pl.

depra-wacja f sittliche Verderbnis, Depravation f; -nować ua. verderben, depravieren.

depre-cjacja f Entwertung f; -cjować ua. entwerten.

deprezja f 1 Niedergeschlagenheit,

Depression f. 2 Senkung f; ~ barometryczna, niedriger Barometerstand; **deprymujaco** ad. entmutigend.

deptać, -cze, -tai tu. treten; ~ komu po nogach, j-m auf den Fuß treten; (glinę) treten; ~ po blocie, im Kot herumspatschen, waten; fig. ~ po kim, j-n mit Füßen treten, verächtlich behandeln; ~ okolo czego, za czem, sich etwas angelegen sein lassen.

deptak, -a, pl -i m 1 Promenade f, Spazierplatz m; ~ kryty, Trinkhalle f. 2 Tretmühle f; Tretad n; tk. Tritt m; ~ kolowrotu, Laufbahn f; **deptalnia** f Tretstätte, Tretstube f.

deputacja f Deputation f; -tat, -a, pl -aci m 1 Abgeordneter, Deputierter m. 2 -u, pl -y, Deputat n, Naturallohn m; -tawo a: -we drzewo, Deputat-holz n; -towany, -ego, pl -ni m Deputierte, Abgeordnete m; izba -ch, Abgeordnetenhaus n.

der(ka) f Pferddecke f

deranżo-wać ua. stören, derangieren; -wanie n Störung f.

derę, -nia, pl -nie m bot. Kornelkirsche f; (krzak) Hartriegel m.

deresz, -a, pl -e m Fliegenstummel m, stichelhaarer Rappe; -owaty a stichelhaarig.

derkacz, -a, pl -e m Wachtelkönig m.

dermatolog, -a, pl -odzy a. -owie m Hautarzt, Dermatolog; -ia f Dermatologie, Hautkunde f; -iczny a Hautkrankheits...

derwisz, -a, pl -e m Derwisch m.

desezka f Brettchen n

deseń, -nia, pl -nie m Musterzeichnung f, Dessin n.

deser, -u, pl -y m Nachtschmuck m, Dessert n; -owy a Dessert...; ciastka -we, Dessertbackwerk n; lyż(cz)ka -wa, Dessertlöffel m; jablko, masło -we, Tafelapfel m, Tafelbutter f.

deska f Brett n; ~ do prasowania, Plattendruck; ~ do rysowania, Zeichenbrett n; fig. ~ ratunku, Rettungsbrücke f; (aż) do grobowej -ki, bis ins Grab; (przeczytać gazetę) od -ki do -ki, von A bis Z; -ki sceniczne, teatrale, Bühne f; **deskować** ua. beschalen, bohlen; **deskowanie** n Vertäfelung f.

[ringschatzung f.] **despekt**, -u m Respektlosigkeit f.

deszcz-racja f Verzeiflung f; -racja a verzeiflungsvoll; -rat, -a, pl -aci

m Verzeifelter; -rować un. verzeifeln

despo-ta, -ty, pl -ci m Despot, Gewaltherrscher m; -tka f Despotin f; -tyczny a despotisch, gewalttätig; -tyzm, -u m Despotismus m, Gewaltherrschaft f.

destruk-cja f Zerstörung, Vernichtung f; -cyjny a zerstörend, vernichtend, zersetzend; -ta pl Makulatur f;

tor, -a, pl -rzy m Zerstörer m.

destylacja f Destillation f; -larunia f (Branntwein)Brennerei f.

deszcz, -u (a. dżdżu) pl -e m Regn m; drobny ~ Staubregen; drobny ~ pada, es rieselt; ~ leje, es gießt; ~ pada, es regnet; zamosi (zbierta) się na ~ es sieht nach Regen aus; z -u pod tym ~ wpaść, aus dem Regen in die Traufe kommen (ob. chmura 1); -ochron m Regenschirm m; -omierz m Regenmesser m; -owy a Regen...; -ówka f Regenwasser n.

deszczulka f Brettchen n.

deszczyk, -u m Staubregen m; pada ~ es rieselt.

deszyfrować ua. entziffern.

detal, -u, pl -e m 1 Einzelheit f, Detail n. 2 Klein-, Detailhandel m; -iczny ad.: sprzedawć ~ im Detail verkaufen; -iczny a: cena -na, Detailpreis m; handel ~ Detailhandel, Kleinhandel; kupiec ~ Kleinhandler m; sprzedaż -na, Detailverkauf m; -ista, pl -iści m Kleinhandler, Einzelhandler, Detailist m.

detektor, -a, pl -y m radio: Detektor m; -owy a: aparat ~ Detektorapparat, **detektyw**, -a, pl -i m Geheimpolizist, Detektiv m.

determinacja f Entschlossenheit f.

deto-nacja f 1 (huk) Knall m, Verpuffung f. 2 falsches Singen; -nator, -a, pl -y m Sprengkapsel f, Initialzündler; -nować 1 ua. ~ kogo, j-n bestürzen, außer Fassung bringen. II ~ się, aus der Fassung kommen.

detronizacja f Enthronung f; -zować ua. entthronen.

[tung f.] **dewaluacja** f Abwertung, Entwertung; -dewas-tacja f Verwertung, Verheerung f; -tować ua. verwüsten, verheeren.

dewi-za f 1 Wahlspruch, Sinnspruch m, Devise f. 2 fremde Währung, Devi-

sef; -zka f Uhrgehänge n, Uhrkette f; -zowy a Devisen...

dewo-cja f Frömmigkeit f; -cjonalia pl Devotionalien, Kirchengegenstände pl; -tka f Betschwester, Frömmlerin f [genrock m

dezawil, -u m Nachtkleid n, Mordezawant, -u m Nachteil m
dez-er-cja f Fahnenflucht, Desertion f; -ter, -a, pl -rzy m Fahnenflüchtiger, Ausreißer m; -tować u. desertieren, fahnenflüchtig werden.

dezorganizacja f Desorganisation, Zerrüttung f; -zować u. desorganizieren, zerrütten.

dezorientacja f Verwirrung f; -tować u. verwirren, irreleiten; być zupełnie -nym, sich nicht mehr zurechtfinden wissen. [derate pl dezzyderyaty pl Forderungen, Desiderata f; -dekcyjna f Entseuchung, Entkeimung, Desinfizierung f; -fekcyjny a: środek ~ Desinfektionsmittel n; zakład ~ Desinfektionsanstalt f; -fekować u. entseuchen, entkeimen, desinfizieren

dębczak, -a, pl -i m 1 junge Eiche. 2 Eichenknüttel m; dębianka f Gallapfel m; dębić u. lohen, gerben; dębieć, -eje, -biał u. 1 hart werden. 2 fig. ganz verduzt sein; dębina f 1 Eichenholz n. 2 Eichenwald m; dębniak, -u, pl -i m 1 Krummeiche f. 2 Eichenschwamm m. 3 alter Met; dębać f Farbenbrühe f; dębnik, -a, pl -i m Eichenlohe f; dębowny a Lohkuchen m; dębowy a eichen, von Eichenholz.

dęcie n Blasen; (wziatru) Wehen n. dęga f (weiche) Daube f; dęgownik, -a, pl -i m Klöber m.

dętka f aut. Schlauch, Luftschlauch m; dęty a 1 getrieben, geblasen; instrumenta -te, Blasinstrumente; -ta robota, getriebene Arbeit. 2 hohl.

djabel etc. ob. djabel.

djabetyk, -a, pl -y m Diabetiker; Zuckerkranker m. [bolo n.

diabolo n Schleuderkreisel m, Diadadem, -u, pl -y m Diadem n.

dianometr m Durchsichtigkeitsmesser m, Diaphanometer n.
diagrama f 1 Blende f (am Fernrohr), Diaphragma n. 2 an. Zwerchfell n.

diagnozować u. diagnozować u. diagnostizieren, -a, pl -y m

m Diagnostiker m; -styka f Diagnostik f; -za f Diagnose f; stawiąc -zę, die Diagnose (auf)stellen.

diagnozalny a mat. diagonal. [n. diagram, -u m (wykres) Diagramm n. diakon, -a, pl -i m Diakon m; -st, -u m Diakonant n; -iaa f Diakonissin f. dialekt, -u, pl -y m Dialekt m; -yczný a dialektisch; -yk, -a, pl -y m Dialektiker m; -yka f Dialektik, Dialektik f. dializa f Dialyse f, [puterkunst f. dialog, -u, pl -i m Zweigespräch n, Dialog m; -ować u. in Gesprächform reden a. schreiben.

diamant, -u, pl -y m Diamant m; -owy a Diamant..., diamanten.

diametralny a diametral; -nie przeciwny, diametral entgegengesetzt.

diapazon, -u m Diapason m, Stimmgabel f; fig. Maßstab m. [sitiv n.

diapozytyw, -u, pl -y m fot. Diapozitiv n; -a, pl -e m Tagebuch n.

dias m Dyas (formation) f.

diastaz, -u m Diastase f.

diatermiczny a diathermen; -mia med. Diathermie, Wärmebehandlung f mit Wechselströmen.

diatoni-czność, -ka f Diatonik f; -czny a diatonisch.

diece-z(j)alny a Diözesan...; -zja f Diözese f, (Kirchen) Sprengel m.

dielektryczny a dielektrisch.

dieta f 1 Diät f; być na diecie, zachować -ę, Diät halten; ścisła ~ strenge Diät; ~ mleczna, Milchkur f; być na diecie mlecznej, die Milchkur brauchen. 2 -ty, Diäten, Tagegelder, Reisediäten pl.

dieta-tyczny a diätetisch; -tryka f Diätetik, Gesundheitslehre f.

dioptr-ra f Diopter m, Visiergerät n; -ryczny a dioptrisch; -ryka f Dioptrik, Strahlenbrechungslehre f.

diuany, diun pl. Dünneln pl.

diwa f Operettensängerin f.

djabel-nie ad. verteufelt; ~ to trudna rzecz, das ist verteufelt schwer; -ny a teuflisch, Teufels...; fig. höllisch, verteufelt; -ne zimno, Teufelskälte f; -ski a teuflisch; wyspa -ska, Teufelsinsel f.

djabel, -bla, pl -bli a: -bly m Teufel m; idź do -bla | schere dich zum Teufel | do stu -łów | zum Teufel nochmal | so ~ nie człowiek, er hat den Teufel im Leibe (a im Nacken); niech go dia-

bli wezmą | hol' ihn der Teufel | nie taki ~ straszny, jak go malują; er ist nicht so schlimm, wie er aussieht; er meint es nicht so böse; w starym piecu ~ pali, Alter schützt vor Torheit nicht; gdzie ~ nie może, tam baba może, wo der Teufel nichts ausrichten kann, das schickt er seine Großmutter (ob. nagle); -ek, -lka, pl -lki m Teufelchen; Teufelkind n.

djablątko n Teufelchen n; -blo ad. teuflisch; -ble, -cia, pl -ta n Teufelsbalg m; -blica f Teufelsweib n; -blik, -a, pl -i m Teufelchen n; -błotki pl ~ ze serem, Käsestangen pl.

dia prap. für; ~ mnie, für mich; meinetwegen, meinetwegen; mir zu Gefallen; (w celu) behufs; (z powodu) wegen; (ze względu na) aus Rücksicht auf; (względem) gegen; z miłości ~ niego, aus Liebe gegen ihn; ~ zobaczania go, um ihn zu sehen; dlaczego ad. warum, weshalb; dlań = dla niego; dlatego ad. darum, deshalb; ~ ze... weil.

dla-wid u. (się, się) würgen; -wicieli, -a, pl -e m Würger m; -wiece, -wca m med. Krupp m; -wienie n Würger n; Drosselung f; aut. ~ gazu, Gasdrosselung; -wik, -a, pl -i m aut. Stopfbüchse f; el. Drosselspule f. donasty a handförmig.

doł, -ni, pl -nie, -ni f flache Hand; szn. Hand f; to jasne, jak a -ni, das ist sonnenklar; pełną -nią, mit voller Hand (geben etc.).

dułko n Stopfmeißel, Grabstichel m; -wać u. ziselieren; dułto n Meißel m; ~ plaskie, Flacheisen; dułtować u. meißeln.

dułbacz, -a, pl -e m Hohlmeißel m; -ka f Grabmeißel m; ~ snycerska, Schnitzmesser n.

duł-bać, -bie, -bał I u. 1 höhlen, meißeln. 2 (gmerać) grubeln; ~ w nosie, in der Nase bohren; ~ w zębach, sich die Zähne stochern. In den Zähnen herumstochern. II ~ się, trödeln; -bala, pl -ly, -balski, -ego, pl -scy m Trödler m; -banie n (sie) Trödeln n; -banina f Trödelei; Grübelei f; mühsame Arbeit.

duł-g, -u, pl -im Schuld f; być w -ach po uszy, bis über die Ohren in Schulden stecken; dowód -u, Schuldschein m; ~ honorowy, Ehrenschuld; handl.

~ książkowy, Buchschuld f; wątpliwy ~ unsichere, zweifelhafte Schuld; wpaść w -i, in Schulden geraten, sich in Schulden stürzen; fig. spłacić ~ naturze, die Schuld der Natur bezahlen.

dułgi a (dłuższy, najdłuższy) lang; langwierig; na ~ termin, auf lange Sicht; upaść jak ~ der Länge nach hinfallen; fig. mieć ~ język, ein Plappermaul sein; ma -e ręce, er macht (a. hat) lange Finger.

dułgo ad. (dłużej, najdłużej) lang(e); na ~ auf lange Zeit; na jak ~? auf wie lange? ~ w noc, spät in die Nacht hinein; ~ się nosić, lange Kleider tragen;

-falowy a langweilig; -letni a langjährig; -e doświadczenie, langjährige Erfahrung; -letność f Langjährigkeit f; -nogi a langbeinig, langfüßig; -nosy a langnasig; -reki a langarmig. długość f Länge f; ~ geograficzna, geographische Länge; radio: ~ fal, Wellenlänge.

dułgo-terminowy a Langfristig, langschichtig; -trwałość f Langwierigkeit f, lange Dauer; -trwały a langwierig, von langer Dauer; -uch, -a, pl -y m Langohr, Esel m; -uchy a langohrig; -wczoność f Langlebigkeit f; -wiczny a langlebig; -wlosy a langhaarig.

dułż-, y f Länge f; w ~ czego, längs; w ~ i szerzej, in die Länge und Breite; -ej ad. langer; na ~ für längere Zeit.

dułż-niczka f Schuldnerin f; -nik, -a, pl -icy m Schuldner m; -ny a schuldig; ile jestem (panu) ~? was bin ich schuldig? dułżny się, sich in die Länge ziehen, lange dauern; czas się -zy, die Zeit vergeht langsam; -zy mi się, mir wird die Zeit lang.

dma f Windeswehen n.

dmuch, -u m Wehen n, Hauch m; -acz, -a, pl -e m Bläser; ~ szkła, Glasbläser m; -aczka f Blasebalg m; -ać u. n. blasen; ~ na co, auf etwas blasen; ~ w co, in etwas hineinblasen (ob. kaza); prz. kto się na gorącym sparzy, ten na zimne dmucha, ein gebranntes Kind scheut das Feuer; -anie n Blasen n; -awa f Geblase n; -awka f Bläserohr, Lötrohr n; -nąć u. hauchen, blasen; einen Hieb versetzen; ~ komu co z przed nosa, j-m etwas wegfi-

chen, (vor der Nase) wegschnappen; -**niecie** n Hauch m.

dna *f med.* Gelenkrheumatismus m, Gelenkentzündung *f*; -**wy** a gichtisch, Gichtz. [Tag bricht an, **dnieć** *vn*: dnijeć, es wird Tag, der **Dniepr**, -a m *geo.* Dniepr m. **Dniestr**, -u m *geo.* Dniestr m. **dnówka** *f* 1 Tagesarbeit *f*; Tagewerk n; Tagelohn m; pracować na -**ki**, im Tagelohn arbeiten; robotnik na -**ki**, Tagelohn m. 2 mil. Rasttag m.

dao n Boden; Grund m; ~ **beczki**, Faßboden; ~ **oka**, Augenhintergrund m; ~ **podwójne**, Doppelboden; **beczka bez dna**, bodenloses Faß; **iść na ~** untergehen, zugrundegehen; wychylić do **dna**, leeren, rein austrinken.

do *pp.* 1 bis: ~ **jutra**, bis morgen; ~ **końca**, bis zu Ende; ~ **kolana**, bis ans Knie. 2 in, nach, auf, an, zu; wejść do pokoju, ins Zimmer treten; do domu, nach Hause; ~ **widzenia** 1 auf Wiedersehen 1 zurück zu dem, sich an j-n wenden; przyjdź do nas, komm zu uns. 3 o wpół do piątej, um halb fünf; do połowy prózny, halb leer; filiżanka do kawy, Kaffeetasse *f*; szcztoteczka do zębów, Zahnbürste *f*. 4 gegen, etwa; było ich do trzydziestu, es waren ihrer gegen dreißig Mann. 5 raz do roku, einmal jährlich; co do mnie, was mich anbelangt; być do twarzy, anstehen; atosownie do życzenia pana, Ihrem Wunsche gemäß; co panu do tego? was geht das Sie an?

doba *f* (voller) Tag m. 24 Stunden; dwa razy na dobę, zweimal täglich; w ciągu doby, binnen 24 Stunden; na dobę, zeitgemäß; rzec, kwestia na dobę, Tagesfrage, Zeitfrage *f*. **dobadać się**, erforschen, erfragen, zu erforschen suchen. [mann m. **doberman**, -a, -al, **dobrac**, -biorę, **dobricie** n Todesstoß, Gnadenstoß m; **dobić** ob. **dobijać**.

dobiec, -biegę, -bieży, -biegl, **dobiegać** 1 *vn*, gelangen, ans Ziel kommen; ~ **końca**, sich seinem Ende nähern; dem Ende zugehen; godzina -**za**, die Stunde läuft ab. II *va*. ~ **kogo**, j-n einholen.

dobiedować *vn*, bis zu Ende dulden; mit Not ausharren.

dobierać, -a, -al, **dobrać**, -biorę, -bierzę, -brał 1 *va*. 1 (czego) noch da-

zunehmen, noch mehr nehmen; ~ **reszty**, den Rest noch nehmen. 2 anpassen; sorgfältig wählen, aussuchen, die Auswahl treffen; ~ **klucz**(a) do zamku, einen passenden Schlüssel zu einem Schlosse suchen; (kolorów) zusammenpassen, passend zusammenstellen, auswählen; nie może sobie ~ **obuwać**, er kann keine Schuhe finden, die ihm passen (a. gefallen). II 3 ~ **się** dokąd, sich mit Mühe wohin durcharbeiten, mit genauer Not erreichen; ~ **się** (do drzwi, do kasy) aufbrechen (a. gewaltsam öffnen) wollen. 4 ~ **się** z kim, zusammenpassen; **dobrali się**, sie passen (gut) zusammen.

dobijać, -ja, -jal, **dobić**, -bije, -bil 1 ~ **kogo**, j-m den Gnadenstoß a Todesstoß geben; *fig.* j-n zugrunde richten; to go **dobije**, das wird ihn vollends zugrunde richten. 2 ~ **targu**, in-teresu, handelseinig werden, ein Geschäft abschließen. 3 ~ **do** (ładu, an-)landen. II ~ **się** 4 sich gegenseitig totschlagen; *fig.* sich vollends zugrunde richten. 5 ~ **się** czego, o co, etwas zu erlangen suchen, nach etwas streben; ~ **się** o czyją łaskę, um j-s Gunst buhlen. 6 ~ **się** dokąd, mit Gewalt hineingehen wollen; ~ **się** do drzwi, die Tür stürmen; **dobijania** n ob. **dobicie**.

dobitka *f*: na -**kę**, obendrein; na -**kę** złego, miserecordia, um das Unglück vollzumachen; **dobit-nie** *ad.* nachdrücklich, mit Nachdruck; -**ność** *f* Nachdruck m; -**ny** a nachdrücklich; -**ne** wyrażenie, Kernausdruck m. **doborowy** a auserwählt, auserlesen, ausgesucht; -**we** towarzystwo, auserlesene, ausgesuchte Gesellschaft m. **dobosz**, -a, pl -e m Drommelschläger **dobór**, -oru m Auswahl, Auslese *f*; ~ **naturalny**, natürliche Zuchtwahl; ~ **plciowy**, Geschlechtswahl; ~ **towarzystwa**, ausgesuchte, auserlesene Gesellschaft.

dobrac ob. **dobierać**. **dobranoc** 1 gute Nacht! **dobrańny** a passend; -**ne** kolory, zusammenpassende Farben; -**na** para passende Ehepaar; **żle** -**ne** małżeń-stwo, unpassende Ehe; -**ne** wyrazy, gewählte Worte.

dobre, -go n Gutes n; **coś** -**ego**, etwas Gutes; **nic** -**ego**, Taugenichts m; **na ~** im Ernst, ernstlich; **rozmiewał**

się na ~ er ist ernstlich böse geworden; to mu **wyjdzie** na ~ das wird ihm zugute kommen; niema nic złego, **co** by na ~ nie wyszło, kein Unglück ist so groß, es ist ein Glück dabei; **zyczyć** panu wszystkiego -**ego**, ich wünsche Ihnen alles Gute (ob. **dobry**).

dobrać, -nie, -nął *vn*, bis wohin waten; mühsam erreichen.

dobro n 1 Gut, Wohl, Heil n; **dobra** ruchome, nieruchome, bewegliche, unbewegliche Güter; **dobra** skarbowe, Domänen pl; uczynilem to dla **twojego** dobra, ich habe dies zu deinem Besten getan; ~ **ogółu**, Gemeinwohl n; **dla** **dobra** ogółu, zum allgemeinen Besten. 2 *handl.* Guthaben n; na moje ~ zu meinen Gunsten; moje ~ wynosi, mein Guthaben beträgt; zapisać na ~ (rachunku), gutschreiben, gutbringen, gutbuchen.

dobro-byt, -u m Wohlstand m; **mieć ~**, żyć w -**byciu**, im Wohlstand leben; -**czynność** *f* Wohltätigkeit *f*; towa-zystwo -**ści**, Wohltätigkeitsverein m; -**czynny** a 1 wohltätig; zakład ~ Wohltätigkeitsanstalt *f*. 2 (zabawie-ny) heilsam; ~ **wpływ**, ein heilsamer Einfluß; -**czytyca**, pl -cy m Wohltäter **dobrać**, -ci *f* Güte *f*; **po** -**ci**, in aller Güte; ~ **serca**, Herzensgüte; ~ **towa-ru**, die Güte der Ware.

dobrodusz-nie *ad.*, -ny a gutmütig, gemütlich; -**ność** *f* Gutmütigkeit, Gemütlichkeit *f*.

dobrodziej, -a, pl -e m 1 Wohltäter; Gönner m. 2 pan ~ gnädiger Herr; ksiądz ~ Herr Pfarrer; -**ka** *f* 1 Wohltäterin; Gönnerin *f*. 2 pani ~ gnädige Frau; -**stwo** n Wohltat *f*; doznałem od niego wiele -**stw**, er hat mir viele Wohltaten erzeigt; ~ **prawa**, Rechtswohl-tät; (przyjąć spadek) z -**stwem** inwen-tarza, mit der Rechtswohlthat des Inventars.

dobrotli-wie *ad.*, -wy a leutselig, gütig, gutmütig; -**wość** *f* Leutseligkeit, Güte, Gutmütigkeit *f*.

dobrowol-nie *ad.*, -ny a freiwillig; göttlich; -**ny** układ, göttlicher Vergleich; -**ność** *f* Freiwilligkeit *f*.

dobru-chny, -t(ę)ki a sehr gut. **dobru-dzać**, -dzić *va*, vollends schmützig machen.

dobry a (lepszy, najlepszy) gut; **baź** tak ~ sei so gut; **dobre** i to, das ist im-

merhin etwas; a to -**e!** das ist doch sonderbar! das ist gelungen! ~ **sobie** 1 der ist gelungen! **dobra** nasza, unsere Sache steht gut; **dobrze** *ad.* (lepiej, naj lepiej) gut; wohl; ~ **ci** tak, es geschieht dir recht; ~ **mi** tu, ich fühle mich hier behaglich; ~ **się** mieć, sich wohl befinden; ~ **odzywiany**, wohlgeehrt; ~ **urodzony**, von guter Herkunft; ~ **zbudowany**, wohlgebaut; ~ **zrozumiany**, wohlverstanden; ~ **żeś** przyszedł, du kommst mir eben recht; ~ **!g**ut! schön! meinestwegen! ~ **komu** **zyczyć**, j-m wohlwollen; to **ci** ~ **zrobi**, das wird dir gut tun; ~ **mi** z tym, ich befinde mich wohl dabei; ~ **na** tym wychodzi, er steht sich gut dabei.

dobrzeć, -eje, -al *vn*, sich bessern; gut (a. besser) werden.

dobu-dować *va*, anbauen, zubauen; -**dowanie** n Anbau m; -**dówka** *f* Anbau, Flügel m.

dobudzić się, durch wiederholtes Rufen (a. Rütteln) erwecken; nie mo-gę się go ~ er schläft so fest, daß ich ihn nicht erwecken kann.

dobyć, -będe, -będzie, -był, **doby-wać**, -a, -al 1 *va* (wyciągać) heraus-ziehen, hervorziehen; ~ **miecza** z pochwy, das Schwert aus der Scheide ziehen; ~ **ostatnich** sil, alle seine Kräfte zusammennehmen (a. aufbie-ten). II ~ **się** skąd, sich herausarbeiten; (o rzeczach) hervordringen, hervorbrechen; ~ **się** strumieniami, herausströmen; (o dymie, ogniu) ent-weichen.

dobytek, -tku m 1 Hausvieh n. 2 Habe *f*, Hab und Gut n; mój skromny ~ mein bißchen Armut.

doby-wać ob. **dobyć**; -**wanie** n Heraus-ziehen n; **gór.** Förderung *f*; -**war-ka** *f* Fördermaschine *f*; ~ **węgl**, Kohlenfördermaschine.

doceni(a)ć *va*, gehörig schätzen; nie ~ unterschätzen.

docent, -a, pl -nci m Dozent m. **dochładzanie** n Nachkühlung *f*; **dochodowość** *f* Einträglichkeit *f*; **dochodowy** a Einkommen...; ein-träglich; **dom** ~ Zinshaus n; **podatek** ~ Einkommensteuer *f*.

dochodzenie n Erforschung, Nachforschung, Untersuchung *f*; ~ **sądo** **wa**, Geltendmachung eines Rechts

Rechtsverfolgung *f*; kol. ~ służbowa, bahanniliche Untersuchung.

dochodzić *vn*. I (dokąd) sich nähern (a. nahen); ~ do miasta, nicht mehr weit von der Stadt entfernt sein; już druga dochodzi, es wird gleich zwei Uhr schlagen. 2 gelangen; -dzą mnie wieści, es verlaute; es kommt mir zu Ohren. 3 (czego) untersuchen, nachforschen; ~ praw swoich, seine Rechte geltend machen (a. verfolgen); ~ (cz.) sądownie, gerichtlich verfolgen. 4 do jakiej sumy -dzi wydatek? wieviel beträgt die Ausgabe? do tego -dzi, dazu kommt noch (ob. dojsć).

dochować, -wa, -wał, **dochowować**, -wuje, -wał I *va*. (auf)bewahren, ~ tajemnicy, ein Geheimnis bewahren; ~ wiary, Treue halten. II ~ się, erleben; ~ się (czego), großziehen, erziehen; -wał się pociechy z dzieci, er erlebt viel Freude an seinen Kindern; -wanie n. Bewahren, Aufbewahren n.

dochód, -odu, *pl* -ody *m* Einkommen *n*, Ertrag *m*, Einnahme *f*; -ody, Einkünfte *pl*; ~ uboczny, Nebeneinkommen *n*; czysty ~ reiner Ertrag; ~ przeciętny, Durchschnittsertrag; źródło -odu, Einnahmequelle, Einkommenquelle *f*.

dochrapać się (czego) mit (großer) Mühe erlangen.

dociać, -tnie, -ciał *va*. ~ komu, auf j-n sticheln.

docłagać, -gnać I *va*. (co dokąd) (hin)ziehen, schleppen bis...; ~ do końca, bis zu Ende fortsetzen, beenden. II *vn*. (mit Mühe) gelangen; sich hinschleppen; (o chorych) an ledwo do jutra -gnie, er wird vielleicht noch einen Tag leben.

dociec, -ekę, -ecze, -ekl, **dociekać**, -a, -ał *va*. ~ czego, etwas zu erforschen suchen, nachforschen, ergründen; **dociekanie** *n* Erforschen *n*, Nachforschung *f*.

docierać, -a, -ał, **dotrzeć**, -trę, -trze, -tarł *va*. (dokąd) gelangen (bis zu); durchdringen; vordringen; ootarł do obozu, sie drangen bis zum Lager vor.

docinać *ob*. dociąć; **docinek**, -nka, *pl* -nki *m* Stichelei, Stichelrede *f*, Stichelwort *n*.

dociskać, -nać się, -ane, -śnie,

-snął się, (dokąd) sich (bis wohin) zu drängen, durchdrängen.

docna *ad*. völlig, gänzlich

docucić się, mit Mühe zur Besinnung bringen.

doczekać *vn*. ~ czego, das Ende von etwas abwarten; bodajbym tego nie -kał! Gott lasse mich das nicht erleben!; ~ się czego a. kogo, auf j-n, auf etwas nicht umsonst gewartet haben; ~ się cz., etwas erleben; nie mogę się tego ~ ich, kann es kaum erwarten; nie -kasz się go, du wartest auf ihn vergebens; ~ się pociechy z dzieci, Freude an seinen Kindern erleben; nie -kam się tu niczego, ich werde hier nichts erreichen, ich komme hier auf keinen grünen Zweig; **doczekanie** (się) *n* Erleben *n*.

docze-pić *va*. ~ wagon, einen Wagen anhängen; -pienie *n* Anhängen *n*.

doczesność *f* Zeitlichkeit; *f*, das Zeitliche; -ny *a* zeitlich.

doczysta *ad*. vollends, völlig; **doczyścić** *va*, völlig rein machen; ganz reinigen; nie mogę się tego ~ ich kann es nicht rein bekommen.

doczytać *va*. ~ do końca, zu Ende lesen; ~ się (czego), herauslesen.

doda(wa)ć *va*. I zugeben, hinzufügen; dodaj do tego, füge zu alledem *fig*. ~ komu odwagi, utuchy, j-n ermuntern, aufmuntern, j-m Mut machen; ~ pomocnika, zugesellen als Amtsgesellen. 2 zusammenzählen, addieren. 3 *barc*. ~ do koloru, Farbe kennen; **dodajnik**, -a, *pl* -i *m*, **dodajna** *f* *mat*. Summand *m*; **dodanie** *n* *ob* dodawanie.

doda-tk, -tku, *pl* -tki *m* I Zugabe, Zulage; (do gazety) Beilage *f*; Zusatz. Nachtrag; (do książki) Anhang; (do plata) Zuschlag *m*; ~ mieszkaniowy Wohnungsgeldzuschuß *m*; ~ nadzwyczajny (gazety) Extrablatt *n*; ~ podatkowy, Steuerzuschlag; ~ do polisy, Nachtragspolice *f*; ~ rodzinny, Familienzulage; w -tku, obdrennie; noch dazu, außerdem. 2 -tki, Zubehör *n*, Zulagen; (krawieckie etc.) Zutaten *pl*; -tkowo *ad*. nachträglich; dostać ~ nachbekommen; zamawiać ~ nachbestellen; żądać ~ nachfordern, nachverlangen; -tkowy *a* nachträglich, Zusatz... Zuschlag; kol. bilet ~ Zu-

schlagkarte *f*; egzamin ~ Ergänzungsprüfung *f*; koszty ~ we, Nebenkosten, Nebenpesen *pl*; opłata -wa, Zuschlaggebühr *f*; pociąg ~ Bedarfstrug *m*; podatek ~ Ergänzungssteuer *f*; suma -wa, Zuschlag *m*, Ergänzungs-summe *f*.

dodat-i *a* I positiv; Plus... *el*. ~ przewód, positiver Leiter; *mat*. znak ~ Plus (zeichen) *n*. 2 vorteilhaft, günstig; -e strony, Lichtseiten *pl*; -e wrażenie, guter Eindruck; ~ wpływ, wohlthätiger Einfluß; -nio *ad*. vorteilhaft.

doda-wać *ob*. dodać; -wanie *n* I Hinzufügen *n*, Zugabe *f*, 2 Zusammenzählen *n*, Addition *f*; -wcy *a*: *el*. prądnicza -ca, Zusatzdynamo *f*.

dodrapać się dokąd, sich mühselig wohin durcharbeiten.

dodzwonić się kogo, solange klingeln, bis jemand kommt; nie mogłem się ~ ich habe vergebens geklingelt.

dofrunać *vn*. fliegen bis...

dog, -a, *pl* -i *m* Dogge *f*.

dogadać się: nie mogę się z nim ~ ich kann mich mit ihm nicht verständigen; ich kann mit ihm nicht fertig werden.

dogadzać *vn*. ~ komu, j-m alles zu Gefallen tun; j-n zufriedenstellen, gut befallen; j-n hegen und pflegen; ~ czym kaprysum, sich in die Launen j-s fügen; to mi -dza, das ist mir recht; ~ komu w czym, j-m in etwas willfahren; ~ sobie, sich pflegen, seinen Wünschen nachkommen (ob. dogodzić); -dzanie *n* (komu) Willfährigkeit *f*; Sorge für j-s Bequemlichkeiten; ~ sobie, Sorge für seine Bequemlichkeiten.

doganiać *va*. einholen, erreichen.

dogasać *vn*. verglimmen.

dogasić, -szać *va*. vollends löschen. **doglą-dać** *va*. (czego) achtgeben, achthaben auf...; beaufsichtigen; (czego) warten, pflegen; -danie *n* (czego) Beaufsichtigung, Aufsicht; (dziecka etc.) Pflege, Wartung *f*.

dogmat, -u, *pl* -y *m* Dogma *n*; -yczy *n* *a* dogmatisch; -yk, -a, *pl* -y *cy* *m* Dogmatiker *m*; -yka *f* Dogmatik *f*; -yzm, -u *m* Dogmatismus *m*; -yzo-wać *vn*. dogmatisieren.

dogonać *va*. einholen, erreichen.

dogo-dnie *ad*. bequem; genehm;

-dość *f* Bequemlichkeit; -dny *a* be-

quem; passend; gelegen; günstig; -dna sposobność, günstige Gelegenheit; na -dnych warunkach, unter vorteilhaften Bedingungen; -dzić *vn*. ob. dogadzać; trudno mu ~ man kann ihm nichts rechtmachen; *prz*. jeszcze się ten nie urodził, coby wszystkim -dził, man kann es nicht allen recht machen.

dogonić *va*. einholen, erjagen; *fig*. ~ kogo w naukach, j-n (im Lernen) einholen.

dogorywać, -a, -ał *vn*. verglimmen, erlöschen, ausgehen; *fig*. im Sterben (a. in den letzten Zügen) liegen.

dogotować *va*. hinzukochen; garkochen; ~ się, gar werden.

dogramolić się, sich mühsam hinschleppen; *fig*. (do cz.) mühsam erlangen, erreichen.

dogryzać, **dogryźć**, -zę, -zie, -zi *va* I ganz zerbeißen. 2 ~ kogo, j-n zu Tode quälen. 3 ~ komu, j-m hart (a. scharf) zusetzen, auf j-n sticheln; **dogryzki**, -zków *pl* Speisereste *pl*.

dogrz(ew)ać I *va*. ganz warm machen. II *vn*. wärmen; słońce -wa, die Sonne wärmt.

dogrzebać się czego, etwas mühsam erreichen, sich durcharbeiten.

doić *va*. melken; *fig*. ~ kogo, j-n anpumpen, rupfen, j-m Geld abzapfen;

doicielka *f* Melkerin *f*; doiwu *n* Gemelk *n*; dojarka *f* Melkmaschine *f*.

dojadać, -a, -ał *ob*. dojsć.

dojazd, -u *m* Zufahrt, Anfahrts *f*; łatwy ~ leichte Anfahrt; ~ do dworca, Bahnhofszufahrt; -owy *a* Zufahrts...;

droga -wa, Zufahrtsweg *m*; kolejka -wa, Kleinbahn *f*.

dojać, dojmę, -mie, -jał, **dojmować** *vn*. ~ komu, j-m hart zusetzen; ~ komu do żywego, j-n empfindlich beleidigen.

dojechać, -jade, -jedzie, -jechał *vn*. *va*. ~ dokąd, wohin gefahren (a. geritten) kommen; ankommen; *fig*. ~ komu, auf j-n sticheln; j-m hart zusetzen. [setzen]

dojeść, doje, dojedz, dojadł, **dojadać** *va*. den Rest aufessen, verzehren (ob. niedojadać).

dojeź-dzać *ob*. dojechać; ~ często do... oft nach... reisen; -dźacz, -a, *pl* -e *m* Jäger *m*.

dojmować *ob*. dojać; **dojmujący** *a*

empfindlich; durchdringend; schärf; zimno -ce, schneidende Kälte.

dojnicza f Melkeimer m; dojnia krowa, Melkkuh f.

dojrza-łość f Reife f; ~ pcliowa, Geschlechtsreife, Mannbarkeit f; przedwcześnie - Frühreife; egzamin -ci, Reifepfung, Maturitätsprüfung; świadectwo -sci, Reifezeugnis n; -ly a reif, zeitig; w -lym wieku, im reifen Alter; ~ te owoce, reifes, zeitiges Obst; przedwcześnie ~ frühreif.

dojrzc¹, -eje, -a], dojrzwać, -a, -a] un. reif werden, reifen (t. fig.); (pcliow) mannbar werden; fig. sprawa jeszcze nie dojrzała, die Sache ist noch nicht spruchreif; (plan ten) narazicie dojrzał, ... ist endlich zur Reife gekommen.

dojrzc² -rzc, -rzy, -rzal va. 1 erblicken, bemerken, wahrnehmen; jak daleko ~ można, soweit der Blick reicht. 2 achtgeben auf...

dojrzwanie n Reifen n.

dojście n 1 ~ do cz., Erlangung, Erreichung f; ~ do skutku, Zustandekommen n. 2 Zutritt m; Annäherungsweg m. 3 ob. dochodzenie.

dojść, dojść, dojdzie, doszedł un. 1 ~ dokąd, einen Ort erreichen; bia. wohin kommen; gelangen; ~ do celu, zum Ziel gelangen; list go doszedł, der Brief ist ihm richtig zugegangen (a. gelangte in Seinen Besitz); ~ do doskonałości, an die Vollkommenheit heranreichen; ~ do majątku, zu Reichtum gelangen (ob. ład, porozumienie, przekonanie); ~ do skutku, zustande kommen; ~ do sławy, berühmt werden; doszło do mej wiadomości, es ist zu meiner Kenntnis gelangt; ~ do późnego wieku, ein hohes Alter erreichen (a. erleben); ~ do wniosku, zum Schlusse kommen; ~ do znaczenia, zum Ansehen gelangen. 2 ~ do k., an j-n herantreten. 3 ~ do bójk, handgemein werden; doszło między nimi do czynnych zniwag, do obelg, es kam unter ihnen zu Tätlichkeiten, zu Beleidigungen (ob. dochodzić).

dojutrek, -trka, pl -trkowie m Zauderer, Zogerer m.

dok, -u, pl -i m (Schiffs-) Dock m; ~ pływający, Schwimmdock.

doka-zać, -ze, -zal, -zywać, -zuje, -wał va. 1 ~ czego, etwas zustande

bringen, bewirken, leisten, durchsetzen; -zal swego, er hat seinen Zweck erreicht (ob. cud). 2 (dowieść) beweisen; -zywać un. tolle Streiche machen, Unfug treiben; -zywanie n tolle Streiche.

dokąd ad. 1 wohin. 2 (o czasie) wie lange; soweit, solange; -badź, -kolwizk ad. irgend wohin, wohin auch immer; ~ pójdzie, wohin er auch gehen mag. [zukeben, ankleben.

dokle-jać, -ić va. hinzuleimen, hindokla-dać va. zulegen, hinzufügen, (do cz. pieniądze) zusetzen; ~ staran, sich Mühe geben; ~ wszelkich starań, alle seine Kräfte anwenden, alles aufbieten, sein Bestes tun; -danie n Hinzulegen n; ~ starań, Anwendung der Sorgfalt; -dka f Zugabe; (u rzeźnika) Beilage f, Knochenbeilage.

dokla-dnie ad. genau, eingehend; ~ określić, genau bestimmen; -dność f Genauigkeit f; -dny a genau, eingehend, präziz; -na kopia, genaue Abschrift; -ne sprawdzenie, genaue, eingehende Prüfung.

dokłuć va. (kogo) totstechen.

dokola ad. ringsherum; ~ czego, um etwas herum.

dokolać się, durch viele Bitten (a mit vieler Mühe) erlangen

dokompletować va. ergänzen, kompletieren, vervollständigen.

doko-nać, -a, -a], -nywać, -a, -a] va. vollenden, vollbringen, vollführen; ~ żywota, sein Leben endigen, sterben, ~ przeróbki, umarbeiten; ~ się, erledigen; vollbracht werden; -nanie n Vollendung f; -nany a vollendet; ergol. fakt ~ vollendete Tatsache; ew. cz. przesył ~ Perfekt(um) n.

dokoa-czenie n Beendigung f, Schluß m, Ende n; ~ nastąpi, (der) Schluß folgt; -czyć va. (~ czego) beendigen, vollenden, zu Ende führen dokosić va. zu Ende mähen.

dokrajać, dokroić va. hinzuschneiden; zu Ende schneiden.

dokształ-cać, -cić va. fortbilden, -czajcy a kursy -ce, szkoła -ca, Fortbildungskurse pl., Fortbildungsschule f; -cenie n Fortbildung f.

dokto-rant, -a, pl -nci m Doktorand m; -rat, -u m Doktorat n, Doktorwürde f; -rka f Doktorin; Arztin f; -rństwo n der Doktor und seine Frau,

-rowa, -wej, pl -we f Frau Doktor; -rski a Doktor...; ärztlich, Arzt...; tytuł ~ Doktorstitel m; -ryzować się, doktorieren, promovieren.

doktór, -ora, pl -orzym Doktor (filozofii der Philosophie, medycyny der Medizin, praw der Rechte); Arzt m.

doktry-na f Lehre, Doktrin f; -ner, -a, pl -rzy m Doktrinär, fam. Prinzipienreiter m; ~ nerski a doktrinär; -nerstwo n Doktrinariusmus m; fam. Prinzipienreiterei f.

doku-czać, -czyć va. necken, zu ärgern suchen; plagen; bedrängen; hart zusetzen; głód mi -cza, der Hunger hungriq; niedza mu -cza, die Not bedrängt ihn; -czanie n Necken; Plagen n; -czliwy a empfindlich; peinlich, lästig, zudringlich; ~ ból, heftiger Schmerz.

dokument, -u, pl -y m Urkunde f, Dokument n; ~ dowodowy, Beweisschrift f; -alnie ad.; dowieść ~ beurkunden, dokumentieren; -alny a dokumentarisch, urkundlich; -nie ad. -ny a gründlich, ganz gehörig; -ować va. beurkunden, durch Urkunden beweisen; feststellen.

doku-pić, -pować, -pywać va. hinaufkaufen; nie -pisz się tego, das ist furchtbar teuer.

dokwi-tać, -tnąć un. abblühen.

dola f Schicksal, Los n; nieszczęsną moja ~ 1 o, ich Unglücklicher I w doli czy niedoli, im Glück oder Unglück.

dolać ob. dolewać.

dolar, -a, pl -y m Dollar m. -ówka f Dollarenprämie f.

dolat(yw)ać, dolecieć un. hinfiegen; (fliiegend) erreichen; dolatuje tu zapach cebuli, es riecht nach Zwiebel.

dole-czenie, -czenie n Nachkur, Nachbehandlung f; -czyć va. ~ kogo, vollends auskurieren.

dole-gać un. weh tun, schmerzen; drücken; buć mi -ga, der Schuh drückt mich; co panu -ga? was fehlt Ihnen? was tut Ihnen weh?; -ganie n Schmerz m, Weh n; -gliwość f Beschwerde f, Leiden n; -ści w moczniu, Harnbeschwerden pl; ~ gliwy a schmerzhaft, beschwerlich, empfindlich; ~ ból, heftiger Schmerz.

doletni a reif; nicht sehr jung.

dol(ew)ać va. zugieren; ~ do pełna,

vollgießen (ob. oliwa); dolewka f Zudoleźć ob. dolazić. [guß m.

doleżeć un. liegen bleiben.

doli-czać, -czyć va. zuzählen, zurechnen; ~ do stu, bis hundert zählen; ~ się czego, etwas durch Zählen finden; nie móc się ~ nicht auszählen (a. abzählen) können; eine Zahl nicht finden können; -czenie n Zurechnen n; za -m kosztów, zuzüglich Kosten.

doli-na f Tal n; ~ leż, Jambertal;

-niarz, -a, pl -e m Taschendiebstahl n;

-nka f Tälchen n.

dolizac¹ va. das Übrige auslecken.

dolman, -u, pl -y m Dolman m.

dolny a nieder...; Unter...; -na część, Unterteil m; -na szczęką, Unterkiefer m; -na wargą, Unterlippe f.

dolomit, -u m min. Dolomit m.

dolot, -u m Zuflug, Anflug m.

dolado-wać va. nachladen; -wanie n Nachladung f.

dolazić, doleźć un. kriechen, sich schleppen bis zu...

dola-zać, -czyć I va. 1 beifügen, anschließen, beilegen, hinzufügen. 2 el. (hin)zuschalten. II ~ się, sich anschließen; -czenie n Beifügung, Hinzufügung f; el. Zuschaltung f; kol.

Anschluß m; -czony a beiliegend, angeschlossen, beifolgend.

dolek, -lka, pl -lki m Grübchen n; ~ po ospie, Pockennarbe, Blatternarbe f; ~ sercowy, Herzgrube; dolki pod kim kopać, j-m eine Grube graben; pfa.

któ pod kim dolki kopie, sam w nie wpada, wer anderen eine Grube grabt, fällt selbst hinein.

dolożyć ob. dokładać.

dom, -u, pl -y m 1 Haus n (ob. dochodowy); ~ mieszkalny, Wohnhaus; być w -u, tun sein; bądź pan jak u siebie w -u, tun Sie, als wenn Sie zu Hause wären; poza -em, außer dem Hause (essen etc.); prowadzić ~ oswartary, ein offenes Haus halten; ciagle w -u siedzieć, immer zu Hause hocken; wracać do -u heimkehren; po wródo do -u, Heimkehr f; wszędzie do brze, a w -u najplejciej, daheim ist's am besten; prz. każdy jest panem w swoim -u, jeder ist Herr in seinem Hause 2 Hausbewohner pl. 3 Familie f, Haus; (panna) z dobrogo -u, aus gutem Hause; ona bogata z -u, sie ist von Hause aus reich; pani N., z -u L., Frau N.

geborene L. 3 ~ bankierski, Bankhaus; ~ handlowy, Handelshaus; ~ Bozy, Gotteshaus; ~ podrzutków, Findelhaus, Findelanstalt f; ~ poprawy, Besserungshaus; ~ sierot, Waisenhaus; ~ towarowy, Warenhaus; ~ wariatów, Tollhaus, Irrenhaus; ~ za jezdny, Gasthof m; ~ zdrowia, Krankenanstalt f; Irrenhaus.

domacać się, durch Tasten finden (a. entdecken); ~ pulsu, nach dem Pulse fühlen.

domagać się czego, etwas fordern, verlangen, beanspruchen.

domalować ua. hinzumalen.

domator, -a, pl -rzy m (-ka f) Hausocker(in); -ski a häuslich, viel zu Hause hockend; -stwo n Häuslichkeit

domawiać ob. domówić. [f. **domek**, -mku, pl -mki m Häuschen n; ~ wiejski, Landhäuschen.

domeny, -ów pl Domanen pl. **domę-czać**, -czyć ua. zu Tode quälen; ~ się do (końca lata), sich bis... martern.

domiar, -u m: na ~ nieszczęścia, zlego, um das Unglück vollzumachen. **domicylować** ua. (weksel) domizlieren. [nie ~ knapp messen.

domie-rzać, -rzyć ua. voll messen; **domie-szać** ua. hinzumischen, beismischen; -szka f Beimischung f. **domieszkać** un. (do roku) bis zu Ende... wohnen.

dominika-nin, -a, pl -nie m (-nka f) Dominikaner(in); -ński a Dominikaner...; zakon ~ Dominikanerorden m. **dominium**, pl -nia n Dominium n. **domino** n I Domino n; grać w ~ Domino spielen. 2 (maska) Domino m, Dominomaske f.

dominować un. vorherrschen, dominieren; **dominujący** a vorherr- **domisko** n elendes Haus. [schend. **domknąć** ob. domyknąć.

domlócić ua. ausdreschen. **domnie-mać się**, vermuten, mutmaßen; -**manie** n Vermutung, Mutmaßung f; -**many** a vermutlich, mutmaßlich, vermeintlich.

demokraż-ca, pl -cy m Hausierer m; ~nictwo n Hausierhandel m; -ny a Hausier...; handel ~ Hausierhandel m; prowadzić handel ~ hausieren.

domordować ua. den Todesstoß versetzen.

domo-rodny a einheimisch; -rosly a daheim aufgewachsen; fig. hausbacken; unerfahren.

domo-stwo n Behausung f; Haus mit Nebengebäuden; -wnik, -a, pl -icy m Hausgenosse m; -icy, Hause-sinde n.

domo-stwo a Haus... häuslich; (ob. arez 2, ognisko); suknia -wa, Hauskleid n; wojna -wa, Bürgerkrieg m; zwierzęta -we, Haustiere pl; po -we mu ad. wie zu Hause, häuslich.

domó-wić ua. zu Ende sprechen, ausreden; ~ się czego, durch Reden erlangen; -wienie n Schlußrede f; -wiony a zu Ende gesprochen, ausgesprochen. [era; zu Ende mauern.

domurować ua. zubauen, anmau- **domyć** ua. vollends abwaschen; ~ się (czego), ganz rein bekommen; herauswaschen.

domykać ua. ganz schließen (a. zumachen); ~ się, zugehen; drzwie nie -kają się, die Tür geht schlecht zu

domysł, -u, pl -y m Vermutung, Mutmaßung f; na -ach oparty, mutmaßlich, auf Mutmaßungen gestützt

domyś-lać się, -lić się (czego), vermuten; ahnen; erraten; on się czegoś -la, er merkt etwas; łatwo się ~, (o co mu idzie) es ist leicht zu erraten...;

-lnia fr. Ellipse, Auslassung f; -lnik -a, m I Gedankenstrich m; -i pl. Gedankenpunkte pl. 2 Hint. rgedanke m, heimliche; Vorbehalt; -Iność f Scharfsinn; n; Fähigkeit etwas zu erraten; pozostawiać to pańskiej -ści, erraten Sie, bitte; mehr brauche ich nicht zu sagen; -lny a I scharfsinnig; pan jest bardzo ~ klugen Leuten ist gut predigen. 2 (oparty na domysle) mutmaßlich.

donacja f Schenkung f. [ten. **dona-jać**, -jmować ua. hinzumie- **dona-tariusz**, -a, pl -e m Beschenker m; -tor, -a, pl -rzy m Schenker m; -torka f Schenkerin f.

donder m gm.: niech cię ~ świnię, hol' dich der Kuckuck! **doni-ca** f I (tiefer) Napf m; großer Blumentopf, 2 bud. Rinnstein, Taufstein m; -czka f Blumentopf m; -czkowy a Topf...; kwiaty -we, Topfblumen pl.

doniesienie n I Anzeige, Mitteilung, Meldung f, Bericht m; ~ urzę-

dowe, amtliche Kundmachung, Bekanntmachung f. 2 Denunziation f; **donieść**, -niość, -niesie, -niosłem, -niósł, **donosić**, -szę, -si, -sił ua. 1 bis wohin tragen. 2 (komu o czym) benachrichtigen, mitteilen, anzeigen, die Anzeige machen, in Kenntnis setzen; ~ co na kogo, j-n denunzieren.

donios-łość f Bedeutung, Wichtigkeit f; sprawa wielkiej -ści, eine sehr wichtige Angelegenheit; -ly a wichtig. **doniszczyc** ua. vollends vernichten; (ubranie etc.) ganz abtützen.

donkiszot, -a, pl -oci m abenteuerlicher Ritter; -eria f Donquichotterie, Abenteuerlichkeit f. [n.

donna f Donna; Dame f; Liebchen **dono-sić** ua. 1 zu Ende tragen; (ein Kleid) gänzlich abnutzen, abtragen 2 ob. donieść; -siciel, -a, pl -e m (-ka f) Anzeiger(in), Angeber(in), Denunziant(in); -szenie n I Zutragung f. 2 Anzeige, Denunziation f.

donoś-nie ad. laut, (weit) vernemlich; -ność f I (pocisku) Schußweite, Tragweite f. 2 (głosu) Stärke, Vernemlichkeit f; -ny a stark (tönend), laut, vernemlich.

donżuan, pl -a, -i m Don Juan, **doś** = do niego. [Verführer m. **dookoła** ob. dokoła.

dopadać, **dopaść**, -padnie, -padł ua. i un. I ~ ziemi, zur Erde fallen. 2 ~ dokąd, bis wohin fallen (a. gelangen); ~ czego, etwas erreichen; ~ kogo, j-n überfallen; j-n erjagen, auf j-n zspringen.

dopakować ua. beipacken.

dopa-lać, -lić ua. zu Ende brennen; aufbrennen; (papierosa) ausrauchen; ~ się, ausbrennen, zu Ende brennen; -lanie n Ausbrennen; (cygara) Ausrauchen n.

dopaso-w(yw)ać ua. anpassen; (kolory) passend zusammenstellen; ~ się, zu einander passen; zusammenpassen; dopasowali się ze sobą, sie passen gut zusammen; -wanie n Anpassung f; (kolorów) passende Zusammenstellung.

dopasć ob. dopadać.

dopa-trywać, -trzyć ua. I ~ czego, auf etwas achtgeben, ein Auge auf etwas haben 2 wahrnehmen; ~ się (czego) gewahr werden, entdecken; ~ się czego w czym, als etwas ansehen; ~

s'ę w kim wroga, j-n als seinen Feind ansehen (a. betrachten). [gen. **dopchać się** (dokąd), sich zudrandedopelniacz, -a m gr. Genitiv m.

dopel-ni(a)ć ua. 1 voll füllen (a. schütten); (sumę, zapasy) ergänzen; ~ miarki, das Maß vollmachen. 2 erfüllen; ~ obietnicy, sein Versprechen erfüllen; ~ zobowiązani, seinen Verbindlichkeiten nachkommen; -nłajacy a ergänzend; -nienie n I Ergänzung f; gr. Objekt n, Ergänzung f. 2 Erfüllung f. 3 mat. Komplement n.

dopel-zać, -znąć un. kriechen bis... **dope-dzać**, -dzić ua. 1 ~ do..., treiben bis... 2 ~ kogo, j-n einholen, erjagen (ob. dogonić).

dopiąć, -pnie, -piął ua. I zuknöpfen. 2 ~ czego, etwas erreichen, erlangen; ~ swego, sein Ziel erreichen, etwas durchsetzen (ob. cel 3).

dopi(ja)ć un. den Rest austrinken; ganz leeren; ~ szklanki, sein Glas austrinken.

dopieć, -piekę, -pieczę, -piekł, **dopiekać**, -a, -ai ua. I ausbacken, ausbraten, gar braten; dopieczony, gut ausgebacken. 2 noch mehr (a. dazu) backen. 3 brennen, glühen; słońce dopieka, die Sonne sticht, brennt (heiß); fig. ~ komu, auf j-n sticheln.

dopiero ad. eben; erst; ~ co, (so) eben; ~ co przyszedł, er ist eben gekommen; ~ teraz, erst jetzt; ~ druga godzina, es ist erst zwei Uhr; ~ przed chwilą, erst vor einem Augenblick; to ~ początek, das ist erst der Anfang; a cóż ~ geschweige (denn); nie zrobiłby tego jako wróg, a cóż ~ jako przyjaciel, ich täte es nicht als Feind, geschweige denn als Freund.

dopięcie n Erreichung, Erlangung f; dla -cia celu, um den Zweck zu erdopijać ob. dopić. [reichen. **dopilnować** ua. ~ czego, auf etwas achtgeben, ein wachsames Auge auf etwas haben; ~ kogo, j-n überwachen; (chorego) pflegen.

dopinać ob. dopijać. [ping ulen. **dopingować** ua. sp. dopen, das Do- **dopis(yw)ać** ua. I (do końca) zu Ende schreiben; (parę wierszy) hinzuschreiben; (sumę) nachtragen. 2 glücken, geraten; günstig sein; (karta) nie -sala mi... war mir nicht günstig; pogoda -sala, es war schönes Wetter;

pamięć mi już nie -suje, das Gedächtnis wird mir untreu, verläßt mich; szczęście mu -suje, er hat Glück; es glückt ihm; zdrowie nie -suje mi, es geht nicht mehr, so recht mit meiner Gesundheit; **dopisek**, -sku, pl -ski m Nachschrift f; (do listu) Postskriptum n; (na marginesach) Randbemerkung f.

dopła-cać, -cić va. zuzahlen, nachzahlen, Zuschlag zahlen; -ta f Zuzahlung, Nachzahlung f; Zuschlag, Zuschuß m; Nachtragszahlung.

dopłynąć un. schwimmen bis... (o okręcie) segeln bis...; ~ do brzegu, (schwimmend, segelnd) die Küste erreichen; **dopływ**, -u m Zufluß, Zuflußstrom m, Zuströmen n; ~ powietrza, Luftzufluß; (rzeka poboczna) Nebenfluß; fig. (ludzi) Zuströmen n, Andrang m; **dopływać** un. zuströmen (ob. dopłynąć); **dopływowy** a zuströmend, zufließend.

dopoludnie n Vormittag m.
dopoma-gać un. ob. dopomóc; -ganie n Beistand m, Hilfe f.

dopominać się, -mnieć się, fordern, verlangen, beanspruchen.

dopomóc, -moge, -może, -mógł un. helfen, Hilfe leisten, beistehen, behilflich sein, unterstützen; ~ komu w czym, j-m zu etwas verhelfen.

dopo-wiadać, -wiedzieć un. zu Ende aussagen (a. erzählen); -wiedzenie n gr. Apposition f.

dopoży-ć, -czyć va. nachträglich leihen (a. borgen).

dopóki, **dopóka** ad I solange (als); ~ chceś, solange du willst. 2 wie lange? ~ bedeć cierpieć? wie lange werde ich leiden?; **dopóty** ad. solange (bis...)

doproszać (doprosić) się czego u k., etwas von j-m erbitten (a. durch Bitten erlangen); niemożna się (tu szklanki wody) ~ man kann nicht mal (ein Glas Wasser) bekommen.

doprawdy ad. wirklich, fürwahr, wahrlich; ~? wirklich?

doprawi(a)ć va. (schmackhaft) zubereiten; wżeren.

doprosić się ob. dopraszać się.

doprowa-dzać, -dzić va. führen, geleiten, begleiten bis zu...; (powietrze) zu führen; (wode) zuleiten; ~ do doskonałości, zur Vollkommenheit bringen; ~ do końca, zu Ende führen;

ren; to do niczego nie -dzi, das ist zwecklos; ~ do porządku, in Ordnung bringen; ~ do rozpaczy, zur (a. in) Verzweiflung bringen; ~ do ruiny, zugrunde richten; ~ do skutku, zustande bringen; ~ do tego, ze... dahin bringen, daß...; -dzenie n Zuführung, Zuleitung f; ~ powietrza, Luftzufuhr f; ~ prądu, Stromzuführung.

doprząć, -prznieć, -przagi, **doprzęgać** va. vorspannen; **doprzęć**, -u m Vorspann m; **doprzęgowy** a: koń ~ Vorspannpferd n; kol. parowóz ~ Vorspannlokomotive f.

dopust, -u m Fügung f (Gottes).

dopu-szczać, -ścić I va. 2 zulassen; (k. do siebie) vorlassen, den Zutritt zu sich gestatten. 3 erlauben, gestatten; nigdy nie -szczę do tego, ich werde es nie gestatten; ich werde es nie dahin kommen lassen; ~ k. do głosu, j-n zu Worte kommen lassen. II ~ się czego, etwas begehnen, verüben; ~ się gwałtu, Gewalt gebrauchen, eine Gewalttat begehen; ~ się okrucieństwa, eine Grausamkeit verüben; ~ się zbrodni, ein Verbrechen begehen; -szczalność f Zulässigkeit f; -szczalny a zulässig; -szczenie n Zulassung f (do egzaminu zur Prüfung); ~ się czego, Verübung f.

dopyty(wa)ć się, **erfragen**; ~ o co' sich nach etwas erkundigen, (j-n) über etwas ausfragen; ~ o kogo, nach j-m fragen; ~ się o czyje zdrowie, sich nach j-s Befinden erkundigen.

dorabiać, **dorobić** I va. I ~ co do cz., etwas (Passendes oder Fehlendes) zu etwas machen (ob. dorobiony) 2 ~ na utrzymanie lekcyjami, Stunden geben, um sein Auskommen zu haben. II ~ się, durch Arbeit erwerben, erarbeiten; ~ się majątku, ein Vermögen erwerben.

dorachować va. hinzureichen; ~ się, ausrechnen; nie ~ się, sich um... verrechnen.

dorad-ca, pl -cy m Konsulent, Ratgeber, Berater; ~ prawny, Rechtskonsulent m; pokątny ~ Winkeladvokat, Winkelkonsulent m; -czy a: ~ glos, beratende Stimme, Beratungsstimme f; -czyni f Ratgeberin f.

dora-dzać, -dzić un. anraten, zuraten, Rat erteilen.

doras-tać un. heranwachsen (ob. do-

rosnąć); -tający a noch heranwachsend, jugendlich; panna -ca, Jungfrau f; -tanie n Heranwachsen n; okres -nia, Jugendzeit f, Jünglingsalter n.

doraż-nie ad. auf der Stelle, sofort; -ny a I sofortig; opatrunek ~ Notverband m; pomoc -na, Nothilfe f. 2 jr. standrechtlich; ~ sąd, Standgericht n; w trybie -m, standrechtlich.

doraż-ć, -czyć va. einhändigen; zustellen; -cze n: na -czu, unter, bei der (a. zur) Hand; -czenie n Einhängung, Zustellung f; -czny a bei der Hand; **fertiger**, -czyciel, -a, pl -e m (-ka f) Überbringer(in); **Übermittler**(in).

dorażnie n: na -dziu, unter der **doro-bek**, -bku m Erwerb m; mój ~ mein bißchen Vermögen; być na -bku, anfangen sich ein Vermögen zu erwerben; ~ literacki, Werke pl (eines Schriftstellers); -bić ob. **dora-bić**; -biony a: klucz ~ Nachschlüssel m; -bkiewicz, -a, pl -e m Emporkömmling m.

doroczny a (all)jährlich.

dorod-ność f schöner Wuchs, Wohlgestalt f; -ny a wohlgestaltet, stattlich, schön gewachsen.

doro-sły a erwachsen; m **Erwachsene(r) m**; kursy dla -ch, Fortbildungsschule f; -snać, -ść, -sne, -śnie, -slem, -rósł un. heranwachsen;

~ kogo, j-s Wuchs erreichen; jak -śniesz, wenn du ein erwachsener Mensch, ein erwachsenes Mädchen sein wirst; fig. ~ (do) czego, einer Sache gewachsen sein; nie dorósł do tego zadania, er ist dieser Aufgabe nicht gewachsen; -stek, -stka, pl -stki m Jüngling m.

Doro-ta f Dorothea, Dora; -tka, **dorozu-mie(wa)ć** się (czego) merken, mutmaßen, erraten; -mie(wa)-nie się n Mutmaßung f.

doroż-ka f Droschke f; ~ samocho-dowa, Automobildroschke; -karski a Droschken...; -karz, -a, pl -e m Droschkenkutscher m.

dorówny-wać un. ~ komu, j-m gleichkommen.

Dorpat, -u m geo. Dorpat n.

dorsz, -a, pl -e m icht. Dorsch m.

dorwać się (do) czego, einer Sache habhaft werden; (do potrawy) sich

gierig stürzen auf...; ~ do władzy, zur Regierung gelangen.

dorycki, **doryjski** a dorysch.

dorysować va. (hin)zeichnen.

dorywać się ob. dorwać się.

doryw-czo ad. zeitweise, dann und wann, ruckweise, gelegentlich; -czy a I gelegentlich; mit häufigen Unterbrechungen; praca -cza, Gelegenheitsarbeit f. 2 in Eile gemacht. 3 el. intermittierend; -kami ad. ob. **doryw-czo**.

dorzecz n Flußgebiet, Stromgebiet n; ~ morza, Meeresgebiet.

dorzecz-ność f Angemessenheit f; -ny a angemessen; vernünftig.

dorzu-cać, -cić va. I werfen bis... 2 hinzuwerfen; hinzufügen.

dorzynać, **dorznać** va. ganz abschneiden; abschichten; fig. zugrunde richten, völlig vernichten.

dosad-nie ad., -ny a kräftig, kraftvoll; **dowcip** -ny, scharfer Witz; **ślowo -ne**, Kraftwort n; **wyrażenie -ne**, Kraftausdruck m; -ność f Kraft, Kräftigkeit f.

dosiadać, **dosiąść**, -siadać, -siędzić, -siadł va. (konia) besteigen, aufsitzen; **dosiadywać** ob. **dosiędzieć**.

dosięcna f mat. Kosekante f.

dosiedzieć un. ~ do wieczoru, bis zum Abend sitzen bleiben; nie ~ nicht lange an einem Orte (sitzen) bleiben, aushalten.

dosiego roku, glückliches Neujahr.

dosie(ew)ać va. hinzusäen; zu Ende besäen, die Aussaat beenden; **dosiewek** m Nachsaat f.

dosię-gać, -gnąć, -gnie, -gnać un. erreichen, reichen; ~ czego, an etwas heranreichen; -galaj a erreichbar.

doskakiwać, **doskoczyć** un. springen bis an... heranspringen; -czyć kogo, j-n einholen, erjagen.

dosko-nale ad. vortrefflich; -nale-nie (się) n Vervollkommenung f; dla -nia się, um sich zu vervollkommen; -nalić va. (sie, sich) vervollkommen;

-natość f Vollkommenheit f (ob. dojęć 1); **vorzüglich**, **vortrefflichkeit** f;

-zały a vollkommen; **vortrefflich**, ausgezeichnet, vorzüglich.

doskwierać va. ~ komu, j-m hart zusetzen; j-n bedrängen, plagen;

głód mu -ra, der Hunger plagt ihn.

doślać ob. **dosyłać**.

dosładzać, dosłodzić *va.* süßer machen, mehr Zucker hinzutun (a. in etwas tun).

dosło-wnie *ad.* wörtlich, buchstäblich; **brać co-ś** etwas buchstäblich (a. wörtlich) nehmen; **-wność** f Buchstäblichkeit, Wörtlichkeit *f*; **-wny** *a.* wörtlich, buchstäblich; **-ne** brzmienie (listu etc.) der genaue Wortlaut; **-ne tłumaczenie**, wörtliche Übersetzung.

dosłuchać *va.* ~ czego, bis zu Ende zuhören, ganz aushören.

dosłużyć *vm* zu Ende dienen, ausdienen; ~ się (czego), erdienen; **-zyl** się stopnia majora, er hat es bis zum Major gebracht.

dosły *a.* vernehmbar, hörbar; **-szec** *va.* gut hören; **ledwo -szalem**, ich habe es kaum gehört; nie ~ schwerhörig sein, ein schweres Gehör haben.

dosmatzyć *va.* gar braten; noch länger schmoren, braten; ~ się, gar werden.

dosolll *va.* mehr salzen, mehr Salz hinzutun (a. in etwas tun); nie ~ nicht genug salzen.

dospać, dosypiać *vn.* schlafen bis zu...; nie ~ zu wenig schlafen.

dostać, -stane, -nie, -stał, dostawać, -staje, -wał *I va.* 1 bekommen, erhalten; ~ burę, w skórę, einen Verweis, Prügel bekommen; **dostał** za swoje, er hat eins abgekriegt (a. seinen Teil bekommen), er hat sein Fett weg; ~ kataru, den Schnupfen bekommen; ~ siwych włosów, grau werden; ~ ząbków, Zähne bekommen.

2 (dosięgać) reichen, langen bis... 3 (dobyć) herausziehen, herausnehmen. II 4 ~ się komu, j-m zufallen, zuteil werden, anheimfallen; **dostanie się** i tobie, auch du wirst deinen Teil bekommen (a. etwas bekommen). 5 ~ się dokąd, wohin gelangen, kommen; **dostał się** do niewoli, er wurde gefangen genommen; nie mogę się ~ do mieszkania, ich kann nicht nach Hause kommen (ob. język t). III *vim.* dostaje, es genügt, es reicht hin; nie dostaje, es fehlt.

dostar-czać, -czyć *va.* (czego) liefern, verschaffen, anschaffen; ~ do-wodów, Beweise beibringen, liefern; ~ pracy, Arbeit verschaffen; **handl. ~ pokrycia**, Deckung anschaffen, An-

schaffung machen; ~ towaru, Ware liefern; ~ żywności, mit Lebensmitteln versehen, verproviantieren; jr. ~ świadców, Zeugen beibringen; **-czenie** *n* Lieferung, Verschaffung *f*; (do-wodów, świadców) Beibringung; (pokrycia) Anschaffung *f*.

dostatecz-nie *ad.* genügend, hinreichend. *genug*; ~ szeroko, weit genug; **-ność** *f* Genüge, Hinlänglichkeit *f*; **-ny** *a.* genügend, hinreichend, hinlänglich; **-ne** środki, hinreichende genügende Mittel.

dosta-tek, -tku *m* 1 hinreichende Menge; Überfluß *m*; **mieć ~** wszystkiego, alles im Überfluß haben; **opły-wać w -tki**, im Überfluß schwimmen, in Überfluß leben. 2 Wohlhabenheit *f*; **żyć w -tkach** im Wohlstande (a. gemächlich) leben; **-tni** *a.* 1 wohlhabend 2 reichlich; **-e** środki, reichliche Mittel; **-tnio** *ad.* reichlich; **żyć ~** sein reichliches Auskommen haben, gemächlich leben.

dostawa *f* 1 Lieferung, Ablieferung *f*; **dowód -wy, kwit na -we**, Lieferungsschein *m*; **po -wie**, nach erfolgter Ablieferung; (płacić) **przy -wie**, bei Lieferung; **termin -wy, Lieferfrist**, Lieferzeit *f*; **opóźnienie w -wie**, Lieferungsverzögerung. 2 *mat.* Kosi-dostawać *ob.* dostać. [nus *m* **dosta-wca, pl -cy** *m* Lieferant *m*; ~ nadzwony, Hoflieferant; **-wczyny** *f* Lieferantin *f*; **-wi(a)c** *va.* (ab)liefern, zustellen.

dostać *vn.* 1 ~ do k., an j-n herantreten; nie dać nikomu ~ do siebie, niemandem den Zutritt zu sich gestatten. 2 ~ czego, zu etwas gelangen; ~ zaszczyców, godności, zu Ehren und Würden gelangen; jeżeli -pie tego zaszczyt, wenn mir diese Ehre zuteil wird.

dostę-p, -u *m* Zugang, Zutritt *m*, **mieć ~** do k., bei j-m (freien) Zutritt haben; **-nie** *ad.* zugänglich; **-ność** *f* Zugänglichkeit *f*; **-ny** *a.* zugänglich; **wyklad ~** allgemein verständlicher Vortrag; **-ować** *vn.* ob. dostąpić.

dostojęstwo *n* Würde *f*; hohes Amt

dostoj-nik, -a, pl -cy *m* Würden-träger *m*; höherer Beamter; **-ność** *f* Würde *f*; (tytuł) Ew. Eminenz; **-ny** *a.* ehrwürdig, (hoch)würdig; ~ gość, der

hohe Gast; (tytuł) erlaucht; ~ książę, seine Durchlaucht.

dostosow(yw)ać *va.* (się) sich anpassen; ~ się do okoliczności, do warunków, sich den Verhältnissen anpassen; ~ się do k., sich in j-n schicken; **-wanie** (się) *n* Anpassung *f*.

dostrajać, dostroić *va.* mus. (zu Ende) stimmen; **radio**; abstimmen; (do czego) anpassen; ~ się, mus. (ab)gestimmt werden; **fig** ~ się (do cz.) sich anpassen; ~ się do k., sich j-m anpassen, sich nach j-s Charakter richten, sich in j-n schicken; **dostrajanie, dostrajenie** *n* radio: Abstimmung; mus. Stimmen; **dostrojony** *a.* (ab)gestimmt

dostrzec, -strzeże, -strzeżę, -strzeżę, **dostrzeżać** *va.* (co, czego) wahrnehmen, erblicken, bemerken.

dostrze-galność *f* Wahrnehmbarkeit *f*; **-galny** *a.* wahrnehmbar, bemerkbar; **-zenie** *n* Wahrnehmung *f*.

dostudzić *va.* gänzlich kühlen.

dostukać się, solange klopfen, bis aufgemacht wird.

dosy-gać, -gnąć *vn.* ganz abkühlen

dosu-znać, -szyć *va.* ganz abtrocknen; **dosychać** *vn.* völlig trocknen werden; **już -cha**, es wird schon trocken.

dosyć, dość *ad.* genug; ziemlich; **mam tego ~** ich habe genug; **ich habe es satt, -o tem!** *l* genug davon! ~ do-brze, ziemlich gut; ~ długo, lang genug; **nie móc się ~** napatrzyć, nacieszyć, sich nicht satt sehen, freuen können, nie ~ na tem, das ist nicht alles; **das war ihm nicht genug; ~ że...** es genügt, daß...

dosyłać, -a, -ał, doślać, -śle, -siał *va.* nachschicken, nachsenden.

dosy-pać, -pie, -pał, -pywać, -puje, -wał *va.* (hin)zuschütten, vollschütten.

dosypiać *ob.* dospać

do syta *ad.* najesć się ~ sich gehorig satt essen

doszczę-tnić *ad.* ganz und gar, gänzlich; **-tny** *a.* völlig, gänzlich

doszkolenie *n* Fortbildung *f*.

doszły *a.* angelangt

dosztkuwać *va.* anstücke(l)n

doszukać się (czego), (durch Suchen) auffinden, entdecken

dości-gać, -gnąć *va.* einholen, erjagen, erreichen; **-gly** *a.* erreichbar;

-gnięcie *n* Einholung *f*.

dość *ob.* dosyć.

dośmiertny *a.* ob. dozgonny.

dośpiewać *va.* zu Ende singen

dośrodkowy *a.* zentripetal; **sila -wa**, Zentripetalkraft *f*.

doświad-czać, -czyć *va.* 1 (kogo) prüfen, heimsuchen, versuchen; **Bóg (a. los)** go ciężko -czył, schwere Prüfungen haben ihn heimgesucht. 2 (czego) erfahren; ~ na sobie, na własnej skórze, an sich selbst erfahren. 3 experimientieren, versuchen, prüfen; **-czalnia** *f* Prüfraum *m*, Versuchsstation *f*; **-czalny** *a.* experimental, erfahrungsmäßig; **fizyka -na**, Experimentalphysik *f*; **metoda -na**, Erfahrungsmethode *f*; **stacja -na**, Versuchsstation *f*; **-czanie** *n* Probieren, Experimentieren *n*; **-zenie** *n* 1 Erfahrung *f*; (wiedzieć co) **-znie, ...** aus Erfahrung; **brak -nia**, Unerfahrenheit, Erfahrungslosigkeit *f*; **oparty na -niu**, auf Erfahrung begründet. 2 Versuch *m*, Experiment *n*; **-czony** *a.* erfahren, gewiegt; ~ kumpie, erfahrener Geschäftsmann

dotacza *f* Ausstattung; Schenkung *f*.

dotać *vn.* zu Ende tanzen

dotarcie *n* Erreichen, Durchdringen *n*.

dotąd *ad.* (o czasie) bisher, bis jetzt; (o miejscu) bis hierher, bis zu dieser Stelle; ~ aż... solange, bis...

dotkli-wie *ad.* empfindlich; **-wość** *f* Fühlbarkeit *f*; **-wy** *a.* empfindlich; **fühler**; ~ brak czego, ein fühlerbarer Mangel an etwas; ~ ból (-wa strata), empfindlicher Schmerz (Verlust).

dotknąć, -nie, -nił, dotykać *va.* 1 (czego) berühren; ~ palcami, mit den Fingern berühren; ~ się czego, ein etwas rühren, etwas antasten, anfühlen, anrühren, nie dotknęłam się tego, ich habe es nicht angerührt; **zlekka ~** (czego), streifen, leicht berühren; ~ jakiej kwestii, eine Frage leicht (a. obenhin) berühren. 2 (empfindlich) berühren; ~ k. do żywego, j-n empfindlich beleidigen, verletzen; to mnie dotknęło do żywego, das war mir ein Stich ins Herz. 3 (nawiedzić) heimsuchen, (be)treffen (ob. dotknięty). 4 mroć, betrüben; (twoje nieszczęście) mocno mnie -nęło, ...hat mich tief ge-ruht; **dotknięcie** *n* Berührung *f*, Anrühren *n*; **jakby za -m** rózdzki czarodziejskiej, wie mit einem Zauberschlag; ~ się, Antastung *f*; **dotknię-**

ty a berührt; betroffen; mocno ~ empyndlich beleidigt; ~ choroba, von einer Krankheit befallen; ~ nieszczęściem, von einem Unglück betroffen.

dotłoczyć się dokąd, sich bis wohin zudrängen (a. durchdrängen), sich einen Weg bahnen.

dotrwać un. 1 dauern bis... 2 ausdauern, ausharren.

dotrzeć ob. **docierać**

dotrzymać, -a, -al, -mywać, -muje, -wał wa. ~ obietnicy, słowa, sein Versprechen, Wort halten; ~ komu placu, kroku, j-m nachkommen, mit j-m (gleichen) Schritt halten; ~ tajemnicy, ein Geheimnis bewahren; ~ komu towarzystwa, j-m Gesellschaft leisten; (terminu, warunków), einhalten; ~ manie n (obietnicy etc.). Halten n; (terminu) Einhaltung f.

dotychczas ad. bis jetzt, bisher; jak ~ wie bisher; ~ owo a bisherig.

doty-czyć (się), -czyć va. betreffen, an(bei)langen, angehen; co mnie -czy, was mich anbelangt; szczegóły -czaje sprawy, die diese Sache betreffenden Einzelheiten; -czna f mat. Kotangenten f.

dotyk, -u m Gefühl n; zmysł -u, Gefühlsinn, Tastsinn m; -ać ob. dotknąć.

dotykal-ność f Berührbarkeit, Tastbarkeit; fig. Handgreiflichkeit f; -ny a anrührbar, antastbar, fühlbar; fig. handgreiflich.

dotykanie (się) n Berühren, Anrühren, Tasten n, Betastung f; zmysł -nia, Tastsinn m; -kowy a Tast..., Gefühls...

dou-czać, -czyć się (czego), gansen erlernen, gehörig lernen; dazú lernen; doucz się tego kawalka, lerne dieses Stück dazu.

dowarzyć va. garkochen, garsieden. **dowa-zać**, -żyć va. 1 dazú wiegen; ~ jeszcze kilo, noch ein Kilo dazú wiegen. 2 volles Gewicht geben; nie ~ nicht vollwiegen, falsch wiegen.

dowcip, -u, pl -y m 1 Scharfsinn m. 2 Witz m; plaski ~ fauler Witz; sypie -ami jak z rogu obfitości, der Witz sprudelt von seinen Lippen; w tym właśnie cały ~ darin liegt (a. das ist) ja eben der (ganze) Witz; -kować un. witzeln, Witze machen (a. reißben); -kowanie n Witzelei f; -nie ad. witzig

-niś, -sia, pl -sie m Witzling; Witzbold m; -nisła f witziges Frauenzimmer; -ny a scharfsinnig; (o rzeczach) sinreich; witzig; ~ pomysł, witziger Einfall; ~ wyanalizak, scharfsinnige Entdeckung; -ne słowo, Witz m.

dowiad-ywać się 1 (o co, o czem) sich erkundigen (nach...), nachfragen; ~ o czyje zdrowie, sich nach j-s Befinden erkundigen. 2 ob. dowiedzieć się; -wanie się n Erkundigung(en), Nachfrage f.

dowiedzieć va. (czego) erblicken, erschauen; nie ~ kurzsichtig sein, nicht gut (a. recht) sehen.

dowiedzieć się, erfahren, in Erfahrung bringen, vernehmen.

dowiedziory a bewiesen, erwiesen; to jest -ne, das ist eine erwiesene Tatsache.

dowie-rzać, -rzyć un. (ver)trauen, zutrauen, Zutrauen haben; nie ~ mił-trauen; nie ~ swym siłom, seinen Kräften nicht viel zutrauen; ledwie własnym oczom -rzam, ich traue meinen Augen kaum; -rzający a vertrauensvoll, zutraulich; -rzanie n Zutrauen, Trauen n.

dowiedzieć, -wiodę, wiedzie, -wiodłem, -wiodł va. 1 (czego) beweisen; ~ czynem, betätigen. 2 ~ dokąd, bis wohin **dowieźć** ob. dowozić. [wukhien]

dowlec, -włokę, -wlecze, -włokłem, -włóki, **dowlekać** va. schleppen bis...; ~ się, sich hinschleppen, mit Mühe gelangen bis zu...

dowody a erwiesen; überzeugend, triftig; jr. beweiskräftig; -dowy a Beweise..., Beleg..., egzemplarz a. numer (gazety) ~ Belegexemplar n; jr. material ~ Beweismaterial n; świadek ~ Beweiszuge m; -dzenie n 1 Beweisführung, Argumentation f. 2 mil. Truppenführung f, Kommando n.

dowodzić va. (czego) beweisen; un. (armia) anführen, kommandieren. **dowojować się** (czego) durch den Krieg erlangen.

dowol-nie ad. nach Belieben; -ność f Belieben n; Willkür f; -ny a 1 beliebig; -na ilość, eine beliebiger Quantität; w -m kierunku, in beliebiger Richtung. 3 (samowolny) willkürlich.

dowołać się, durch Rufen herbei holen, herbeirufen.

dowozić-że, -zi, -zil, **dowieźć**, -wio

ze, -wiezie, -wiozłem, -wiozł va. 1 führen, bringen bis... 2 (żywności etc.) zuführen; **dowozowy** a Zufuhr...; **dowozenie** n Zufuhr f.

dowód, -odu, pl -ody m 1 Beweis; (pisemny) Beleg, Schein m; ~ ładunkowy, Ladeschein; ~ odbioru, Empfangsschein; ~ przyjaźni, Beweis der Freundschaft; ~ rzeczowy, Beweisstück n, Beleg m; ~ składowy, Lagerschein; ~ zobowiązania, długu, Schuldschein, Schuldtitle m; jako ~ als Beweis; na ~ czego, zum Beweis (a. zur Urkunde) dessen; poprzec, u-sprawiedliwić dowodom, belegen, Belege beibringen; ~ zaufania, Beweis des Vertrauens. 2 dać dowody odwagi, Proben von Mut ablegen, geben. 3 ~ kasowy, Kassenzettel m; ~ osobisty, Ausweis-papiere pl, Legitimationspapier n, Ausweiskarte f.

dowód-ca, pl -y m Führer, Befehlshaber, Kommandeur, Kommandant m; mil. ~ kompanii, Kompagnieführer; -ztwo n Kommando n; ~ naczelne, oberste Heeresleitung, Oberbefehl m; objąć ~ das Kommando übernehmen; objąć naczelne ~ den Oberbefehl (über ein Heer) übernehmen; złożyć ~ das Kommando niederlegen.

dowóz, -ozu, pl -ozy m Zufuhr f; **dosa** f Dosis f. [-ka f Anfuhr f. **dozbroić** va. aufrüsten; **dozbrojenie** n Aufrüstung f.

dozgon-nie ad. lebenslänglich; auf ewig; ~ wierny, treu bis ins Grab; -ność f lebenslängliche Dauer; -ny a lebenslänglich, für das ganze Leben, für immer; winiem ci -ną wdzięczność, ich bin dir lebenslänglich zur Dankbarkeit verpflichtet.

dozłemy a el. przewód ~ Erdleiter n, Erdleitung f.

dozna(wa)ć va. empfinden; erfahren, erleben; doznałem ulgi, ich fühlte mich erleichtert; ~ zawodu, enttäuscht werden; doznałem od niego wiele dobrego, er hat mich mit Wohlthaten überhäuft.

dozor-ca, pl -cy m (-czyni f) Aufseher(in); Wärter(in); ~ domu, Hausmeister m; ~ drogowy, Wegeaufseher, Straßenwärter; ~ robót, Arbeitsaufseher; ~ więzienny, Gefangenwärter, Kerkenmeister m; -ować va. beauf-

sichtigen, überwachen; -owanie n Beaufsichtigung, Überwachung f. **dozo-wać** va. dosieren; -wanie n Dosieren n.

dozór, -oru m 1 Aufsicht f; pod dozorem policyjnym, unter polizeilicher Aufsicht; mieć ~ nad czym, die Aufsicht über etwas führen (a. haben). 2 (opieka) Obhut f.

dozwalać, **dozwo-lić** va. erlauben, gestatten; -lony a erlaubt, gestattet; zallować. [Dogenwürde f.]

doża pl -owie m Doge m; **dożostwo** dożyć va. (czego) erleben; ~ późnego wieku, ein hohes Alter erreichen; obym jeszcze tego dożył! o möchte ich das noch erleben! wieczora nie dożyje, er wird den Abend nicht erleben.

dożynki, -ków pl Erntefest, Schnitterfest n, Erntekranz m.

dożywo-cie n Leibrente, Lebensrente f; ~ zapisane zonie, Leibgedinge n; -tni a lebenslänglich; pensja -nia, lebenslängliche Pension; -tnik, -a, pl -icy m Nutznießer einer Leibrente, eines Leibgedinges. [melk n. doj, doju m Melken n; (wydój) Gerdol, dolu, pl doły m 1 Grube f; ~ kloaczny, Abortgrube, Abtrittsgrube; ~ wapienny, Kalkgrube. 2 (parter) Erdgeschoß n; mieszkać na dole, im Erdgeschoß wohnen. 3 Unterteil n, das Untere; na dole, unten; schodzić na ~ herabgehen, hinuntersteigen; znieść na ~ hinuntertragen, herunterbringen; fig. iść na ~ herunterkommen; sinke; od dolu, von unten; u dolu, unten; placić z dolu, postnumerando (bez)zahlen. 4 Tiefe, Höhle f.]

drab, -a, pl -y m 1 Halunke, Strolch m. 2 (dryblas) langer Schlingel.

drabant, -u, pl -y m Leibwächter, Trabant m.

drabi-na f Leiter f; (nad żłobem) Raufe f; (wozu) Wagenleiter; fig. ~ społeczna, gesellschaftliche Rangordnung; -niasty a Leiter..., leiterartig; wóz ~ Leiterwagen m.

dracena f bot. Drazäne f.

drachma f Drachme f.

draga f Bagger m, Baggermaschine f.

draganek, -nka m bot. Estragon m.

dragan, -u m Gummi-Tragant m.

dragon, -a, pl -i m Dragoner m; fig. baba ~ wahrer Dragoner; **dragoński** a Dragoner...

drała *int.* husch!; **drałować** *un.* ausreißen.
dramat. -u, *pl* -y *m* Drama *n*; *fig.* tragische Begebenheit; -**opisarstwo** *n* Dramaturgie *f*; -**opisarz**, -a, *pl* -e **dramatarg**, -u, *pl* -owie *m* Dramaturg *m*; -**yzynie** *ad.*, -**yczny** *a* Dramatisch; -**yzować** *un.* dramatisieren, dramatisch vorstellen.
dramico *n* schlechtes Drama.
dranido *f* 1 Schindel *f*; Schindeltrett *n*. 2 Latte *f*.
drań, -ni *f* 1 Lumpenwerk *n*. 2 -nia *m* Lump(enkerl), Schufft *m*; -**stwo** *n* 1 Lumpenpack, Lumpengesindel *n*. 2 (lajdactwo) Gemeinheit *f*.
drapacz, -a, *pl* -e *m* 1 Kratzer *m*; ~nieba, Himmelkratzer, Wolkenkratzer. 2 Pfluggege *f*, Extirpator, Krümmmer *m*; -**ka** *f* 1 Kratzbürste, Kardätsche *f*; ~ **druciana**, Metallkratzbürste *f*. 2 Rückenkratzer *m*.
dra-pać, -pie, -pał *va.* (się, się) kratzen; (to wino) -pie *w* gardle ... kratzt in der Kehle (ob. drapnąć); ~ się *w* górę, heraufklettern; -**pak** *m*; dać -a, ausreißen, Reißaus nehmen; -**panie** *n* Kratzen *n*.
draperia *f* Draperie, Drapierung *f*.
drapichrust, -a, *pl* -y *m* Strolch, Vagabund, Strauchdieb *m*.
drapie-stwo *n* Raubgier *f*; -**zca**, *pl* -żcy, -żnik, -a, *pl* -icy *m* Räuber, Schinder, -**żność** *f* Raubsucht *f*; -**żny** *a* raubsüchtig; räuberisch *ptak* ~ Raubvogel*m*; zwierzę-ne, *Raubtier* *n*.
drapnąć, -nie, -nął *un.* Reißaus nehmen, sich aus dem Staube machen.
drapo-wać *va.* drapieren; in Falten egen; -**wanie** *n* Drapierung *f*.
drasnąć, -śnie, -śnie, -snał *l* *va.* 1 ritzen, streifen; kula -nęła *go* tylko, die Kugel streifte ihn bloß. 2 *fig.* verletzen, angreifen. II ~ się, sich (die Haut) ritzen.
drastyczny *a* 1 drastisch, schnell wirkend. 2 *fig.* heikel, mißlich, kitschig.
drażnienie *n* Ritz, Streifhieb *m*.
drażyna *f* Pechdraht *m*.
drażetki, -tek *pl* Zuckererbsen *pl*.
drażli-wość *f* Reizbarkeit; Kitz(e)-ligkeit *f*; -**wy** *a* 1 reizbar. 2 kitschig, heikel; -**wa** *sprawa*, heikle Sache.
draż-nić *va.* (apetyt, nerwy) reizen; (psa) necken; (gniewa) ärgern, erzürnen; ~ się (z kim), necken;

-niać *a* reizend; erzürnend; -**nie** *n* Reizen; Necken *n*.
drag, -a, *pl* -i *m* 1 Stange *f*, Bengel *m* 2 (dźwignia) Hebel, Hebelbaum *m*; ~ korbowy, Kurbelstange, Lenkstange *f*; -**al**, -a, *pl* -e *m* großer Bengel; Tölpel, Klotz *m*.
drażek, -żka, *pl* -żki *m* Stab, Hebel *m*, (kleine) Stange; ~ hamulcowy, Bremsenhebel; ~ tłokowy, Kolbenstange; *sp.* (*w* gimnastyce) Barrenstange, Reck *n*; ~ *u* wagi, Waagebalcken *m*.
drażenie *n* Aushöhlen *n*.
drażkowy *a* Stab..., Hebel... Stangen..., szlachta -wa, niedzier *Adel*.
drażyć *va.* (aus)höhlen. Inought *m*.
drednot, -u, *pl* -y *m* *żeg.* Dread-drelich, -u, *pl* -y *m* Drillich, Zwillich *m*; -**owy** *a* aus Drillich.
drén, -u, *pl* -y *m* Dränröhre *f*, Abzugskanal, Drän *m*; -**ować** *va.* dränieren, trockenlegen; -**owanie** *n* Dränierung, Entwässerung *f*; *med.* ~ lejkowe, Trichterdränage *f*.
drep-cić, -ce, -ci, -cil, -tać, -cze, -tał *un.* trippeln; -**tanie** *n* Trippeln *n*.
dresuar, -u, *pl* -y *m* Anrichtetisch *m*.
dreszcz, -u, *pl* -e *m* Schau(d)er *m*; ~ mniej przejmuję *a*, przechodzi, kiedy o tym myślę, ein Schauer überläuft mich, es schaudert mich, wenn ich daran denke; -**yk**, -u, *pl* -i *m* Schauder
drewienko *n* Hölzchen *n*. [*m.* **drew-niak**, -a, *pl* -i *m* hölzernes Haus; -**niany** *a* holzern; trzewik ~ Holzschuh *m*; -**niasty** *a* holzig; -**nieć** *un.* verholzen, sich in Holz verwandeln. [Holzscheit *n*.]
drewno *n* Holz *n*. 2 Holzstück, **Drewno** *geo.* Dresden *n*.
dreznyna *f* Draisine *f*.
dręczenie *n* Quälen, Martern *n*; -**czyciel**, -a, *pl* -e *m* Quäler, Peiniger *m*; -**czyć** *va.* quälen, martern, plagen, peinigen; ~ się, sich quälen.
drętwia *f* *icht.* Zitterrochen *m*.
drętwica *f* ~ karku, Genickstarre *f*.
drętwić *va.* starr machen, erstarrnen; (zęby) stumpf machen; -**wieć**, -wieje, -wiał *un.* erstarren, starr werden; (o zębach) stumpf werden; (o nogach) einschlafen; ~ od zimna, vor Kälte erstarren; -**wienie** *n* Erstarren; (zębów) Stumpfwerden; (członków) Einschlafen *n*.

drgać, **drgnąć**, -nie, -nął *un.* zittern, zucken; schwingen, beben, vibrieren; ani **drgnął**, er hat nicht gezuckt; struna **drga**, die Saite schwingt; ~ życiem, sich regen und bewegen; leben; **drganie**, **drgnięcie** *n* Beben, Zittern *n*, Zuckung; (struny) Schwingung, Vibration *f*; ~ nerwowe, Zucken *n*; **drgawka** *f* Zucken *n*; -**ki** *pl* Krämpfe *pl*; **drgawkowy** *a* krampfhaft; kurz; ~ Schüttelkrampf *m*; **drgnąć** *ob.* **drgać**.
dryada *f* Waldnymphe, Dryade *f*.
driakiwie -kwi *f* bot. Grindkraut *n*.
driarstwo *n* Geflügelzucht *n*.
drobiarz, -u, *m* 1 Kleinigkeit, Bagatelle *f*. 2 kleine Kinder, Goren *pl*; ~ rybi, kleine Fische 3 -i *pl* *pl* Nipp-sachen *pl*; Krägen, Taschentücher etc.; -**owość** *f* Kleinlichkeit *f*; -**owy** *a* 1 kleinlich; sehr genau 2 detailliert.
dro-bić *va.* (zer)bröckeln; -**wienie** *n* Bröckeln, Zerbröckeln *n*; -**bin(ka)** *f* Teichen; Molekül *n*; -**binowy** *a* Molekular...
drobne, -nych *pl* Kleingeld *n*.
drobni-ca *f* Stückgut, Einzelgut *n*; -**owy** *a*; **pociąg** ~ Stückgüterzug *m*.
drobnia-t(ę)ni, -**sięni** *a* ganz klein, winzig.
drobno-komórkowy *a* kleinzellig;
miar, -**mierz** *m* Mikrometer *m* *n*; -**mieszcznia** *a* kleinformiglich;
przemysłowy *a* Kleingewerbe...
drobno-stka *f* Kleinigkeit, Bagatelle *f*; -**stkowość** *f* Kleinigkeitskrämerei, Pedanterie *f*; -**stkowy** *a* kleinlich, sehr genau, pedantisch; -**szlachecki** *a* von niederen Adel.
drobność *f* Kleinheit *f*; ~ **druku**, kleiner Druck.
drobno-twór, -**ustrój** *m* Mikroorganismus *m*; -**widz** *m* Mikroskop *n*; -**ziarnisty** *a* feinkörnig, kleinkörnig.
drobny *a* 1 klein; fein; ~ **deszcz**, kleine Kinder; (ob. **deszcz**); -**ne** *dzieci*, kleine Kinder; -**handel**, Kleinhandel *m*; -**na** moneta, Scheidemünze *f*; ~ **przemysł**, Kleingewerbe *n*; -**ne** *rysy* (twarzy), feine Gesichtszüge; -**ne** *wydatki*, kleine Ausgaben; -**na** -**ne** *wydatki*, Taschengeld *n*. 2 gering; ~ **zysk**, geringer Gewinn.
droczyć *va.* reizen, necken; ~ się *z* kim, sich mit j-m necken.
droga *f* 1 Weg *m*; (gościńiec) Straße

f; ~ bita, Kunststraße; ~ krzyżowa, rozstajna, Kreuzweg *m*; -**ga** *ładowa*, morska, auf dem Landwege, Seewege; *ast* ~ mleczna, Milchstraße; -**gi** oddechowe, Atmungswege *pl*; ~ polna, Feldweg; ~ publiczna, Landstraße; ~ wodna, Wasserstraße; Weg *z* Wasser; ~ żelazna, Eisenbahn *f*; **droga** *le* galna, auf gesetzlichem Wege; **droga** telegraficzna, per Draht; iść swoją drogą, seines Weges gehen; to swoją drogą, das ist eine Sache für sich; swoją drogą, andererseits; kroczyć utartymi -mi, den alten Schlendrian gehen; na drodze poprawy, auf dem Wege der Besserung; sprawa jest na dobrej drodze, die Sache ist auf gutem Wege (a. in gutem Gange); **po** drodze, unterwegs; to mi nie jest *po* drodze, das liegt aus (a. außer) meinem Wege; *w* drogę *l* *przód*! pućć (udać) się *w* drogę, sich auf den Weg begeben (a. machen); zatrzymać się (a. stanąć) w połowie drogi, auf halbem Wege stehenbleiben; wejść *komu* *w* drogę, j-m in den Weg (a. in die Quere) kommen; *z* drogi *l* *Platz* *z* (worn.) *l* aufgepaßt *l* Achtung *l* *żejść*, *ustąpić* *k* *z* drogi, j-m aus dem Wege gehen; *usunąć* *k* *z* drogi, j-n aus dem Wege raumen; *zastąpić* *k* *drogę*, j-m in den Weg treten; *z* jedną drogą, bei derselben Gelegenheit. 2 Reise *f*; szczęśliwej drogi *l* glückliche Reise *l* być *w* drodze, verzeiść (a. unterwegs) sein.
drogeria *f* Drogenhandel *f*.
drogi *a* (droższy, najdroższy) teuer; kostbar; -**e** kamienie, Edelsteine *pl*; *mój* ~ *l* mein Lieber!; ten kupiec jest ~ *l* dieser Kaufmann ist teuer.
drogista, *pl* -ści *m* Drogist *m*.
drogman, -a, *pl* -owie *m* Dolmetscher (in Asien), Drogaman *m*.
drogo *ad.* (drożej, najdrożej) *ad.* teuer; (grożba) *to* ~ *bedzie* kosztowało, das wird ihm teuer *z* stehen kommen; ~ *sprzedać* *życie*, sein Leben teuer verkaufen; -**cenny** *a* kostbar.
drogomistrz *m* Wegemeister *m*.
drogocień *f* Teuerung *f*; hoher Preis.
drogo-we, -**go** *n* Wegegeld, Chausseegeld *n*; -**wskaz**, -u, *pl* -y *m* Wegeweiser *m*; -**wy** *a* Wege..., Straßen...; *inżynier* ~ Wegebaumeister *m*; *robotnik* ~ Wegearbeiter; *kol* Bahnarbeiter *m*; *szkola* -**wa**, Wegebauerschule *f*

dromader, dromedar -a pl -y m zo, Dromedar m.

drop, -ia, pl -ie m orn. Treppe f.

drops, -a, pl -y m (cukierek owocowy) Drop m.

drożdż, -a, pl -y m orn. Drossel f.
drożdże, -dży pl Hefe f.; - chemi-
lowe, Hopfenhefe; ~ piwne, Bierhefe;
~ prasowane, Presshefe; ~ winne,
Weinhefe; -**dżownia** f Gärhaus n;
-**dżownictwo** n Hefenfabrikation f;
-**dżowy** a Hefen...; ciastko -we, Hefen-
kuchen, Kipf(ell) m.

drożęć, -zęję, -żal m. teuer werden,
im Preise steigen; -**żeł**, -**ższy** a teure-
rer; -**żyć** się, nichts nachlassen; fig. sich
bitten lassen, spröde tun, sich
zieren.

[m. Schneise f.
drożyna f Pfad m; ~ leśna, Waldweg
drożyna f Teu(e)rung f; -**żniany**
a Teuerungs...; **drożek** ~ Teuerungs-
zulage f -zuschlag m. [vieh n

drób, drobiu m Geflügel, Feder-
dróźka f Steg, schmaler Weg; -**ni-
czy** a Streckenwärter...; -**nik**, -a, pl
-icy m Streckenwärter; kol. Bahnwär-
ter m; ~ obchodowy, Streckengeher m;
dróżyna ob. drożyna.

druchna, -ny, pl -ny f Brautjungfer f
druciany a Draht... von Draht;
-**na** krata, Drahtgitter, Gitterwerk n;
siatka -**na**, Drahtgeflecht n; -**ciarka** f
Drahtzieheisen, Zieheisen n, ~ be-
bnowa, Leier(zieh)bank f; -**ciarnia** f
Drahtfabrik, Drahtzieherei; ~ Janču-
chowa, Kettendrahtzieherei; -**ciarski**
a Draht(binder)...; nożyce -e, Draht-
schere f; -**ciarstwo** n Drahtfabrika-
tion f; -**ciarz**, -a, pl -e m Drahtbinder,
Drahtzieher m; -**ciak**, -a, pl -i m (dün-
ner) Draht; ~ srebrny, Silberfaden m;
~ zarowy, Glühdraht.

druczek, -czku, pl -czki m 1 kleine
Druckschrift; kleiner Druck. 2 Druck-
sache f

drudzy pl andere, die anderen.
drug 1 a 1 zweite(r); co ~ dzień, alle
zwei Tage, einen Tag um den ande-
ren; (jest) -**ga** godzina es ist zwei Uhr;
2 -**giej** reki, aus zweite(r) Hand; pu -e,
zweiten, -e tyle, noch einmal soviel;
po raz ~ zum zweitenmal. 2 der ande-
re; jedno p i z y drugim, eins ins ande-
re gerechnet; -**giej** strony, andersseits.
drugoklasista m Sekundaner m;
-**rocny** a des zweiten Jahres; -**rze-**

dny a zweiten Ranges; nebensächlich,
sekundär; -**stronnie** ad. umseitig; an-
dererseits; -**stronny** a anderseitig; um-
seitig.

drub, -a, pl -owie m Kamerad,
Freund m; prz. stary ~ lepszy od no-
wego d wuch, die alten Freunde sind
die besten.

druid, -a, pl -owie m Druid m
druk, -u, pl -i m Druck m; ~ dla śle-
pých, Blindendruck; oddać do -u, in
Druck geben; koszty -u, Druckkosten
pl; stron(c)a -u, Druckseite f; w -u,
im Drucke (befindlich), unter der
Presse; gotowy do -u, druckfertig;
wyjść z -u, erscheinen; (książka) do-
piero wyszła z -u, soeben erschienen. 2
Buchdruckerkunst f. 3 Drucksache f;
-i pl Druckschriften, Drucksachen pl.
drukarnia f Buchdruckerei, Druck-
kerei f; -**ski** a Druck(er)...; błąd ~
Druckfehler m (ob. chochlik); -**stwo** n
Buchdruckerkunst f.

drukarz, -a, pl -e m Buchdrucker,
Drucker m; -**kować** w a, drucken;
(książka) -kuje się, ... ist im Drucke;
-**kowanie** n Drucken n.
drumla f mus. Brummeisen n,
Maultrommel f.

drut, -u, pl -y m Draht m; ~ bla-
charski, Klempnerdraht; -**ciagniony**,
gezogener Draht; ~ gruby, Grob-
draht, Kettendraht; ~ kolczasty, Sta-
cheldraht; ~ linowy, Seildraht; el. ~
nawojowy, Wicklungs-, Dynamo-
draht; ~ odbojowy, Prelldraht; tele-
graf bez -u, drahtlose Telegraphie. 2
~ do robienia pończoch Stricknadel
f; na -ach robiony, gestrickt. 3 (na
ostrzu narzędzia) Grat m, drutować
w a, binden; **drutownik**, -a, pl -icy m
Drahtzieher m.

druzgot, -u m Trümmergestein n,
Brecce f; -**gotać**, -ce, -cze, -tal w a,
zerschmettern, zerschlagen.

dróżba, -by, pl -bowie 1 m Braut-
führer m. 2 f Freundenschaft f; -**bować**
vn. ~ komu, j-s Brautführer c. Braut-
jungfer sein; -**ka** f 1 Brautjungfer f. 2
Freundin f.

druzyna f Mannschaft, Rotte f, ~
robotcza Arbeiterabteilung f; kol. ~
drogowa, Arbeiterrotte; ~ konduk-
torska Zugbegleitmannschaft; ~ po-
ciągowa, Zugmannschaft; el. ~ mon-
terska, Monteurkolonne f; mil. ~ bo-

Jowa, Gefechtsgruppe f; ~ ratownicza
gazowa, Gasrettungsgruppe pl; sp.
(pilkarska) Mannschaft f; ~ reprezen-
tacyjna, Auswahlmannschaft.

drwa, drew pl Holz, Brennholz n;
fig. ~ do lasu wozić, Eulen nach
Athen tragen.

drwal, -a, pl -e m Holzhauer m; -**nia**
f Holzkammer f, Holzstall m.

drwiało co ad. -cy a höhnisch, spot-
tend; **drwić** vn. ~ z kogo, sich über
j-n lustig machen, über j-n spotten;
drwić sobie z tego, ich mache mir
nichts daraus, fam. ich pfeife darauf;
drwinki, **drwiny** pl Spöttelei, Popp-
erei f, Gespött n; stroić sobie z kogo
~ sein Gespött mit j-n treiben;
drwinkarz, -a, pl -e m Spottvogel,
Spotter m; **drwinkować** vn. spötteln,
zum besten haben; **drwiny** ob. drwin-
ki.

dryblas, -a, pl -y m großer Bengel,
langer Schlingel (a. Latsch).

dryf, -u m zeg. Abtritt. **dryft** f; -**o-
wać** vn. zeg. driften

dryg, -u m Hang m, Neigung f.
drygać, -gnąć vn. zucken, zappeln;
-**gotka** f ob. drgawka.

dryl, -a, pl -e m Drillbohrer m; -**o-
wać** w a. drillen; (owoco) auskern.

drynda f fam. Droschke f.

dryndać vn. (nogami) schlenkern.

dryndziarz, -a, pl -e m Droschen-
kutscher m.

drzazga f Splitter m.

drzący a bebend, zitternd; **drzącz-
ka** f 1 Schauer m, Zittern n. 2 bot.
Zittergras n.

drzęć, dre, drze, dar(em), drzyj 1
u a. (zer)reißen, in Stücke reißen; (u-
branie, obuwie) schnell abnutzen; ~
kora, lyko, abbinden; fig. drą ze sobą
koty, sie leben wie Hund und Katze;
~ gardło, sich die Kehle abschreiben,
aus vollem Halse schreien; ~ k ze
skóry, j-n schinden, prellen. II ~ się
1 reißen. 2 ~ się (z kim), sich herum-
zerren, sich herumzanken. 3 ~ się (w
niebogłosy), aus vollem Halse schrei-
en, heulen

drzęć, drzo, drzy, drzał(em), drzyj
vn. 1 zittern, bebend; ~ od zima, ze
strachu, vor Kalte, vor Furcht bebend,
zittern; ~ przed kim, vor j-m zittern
2 ~ o kogo, für j-n fürchten, um j-n
besorgt sein.

drze-mać, -mie, -mał vn. schlum-
mern; -**manie** n Schlummern n,
Schlummer m; -**miączka** f Schlaf-
sucht f; -**mka** f Schlummer m;
Schläfchen n; ~ poobiednia, Nachmit-
tagsschläfen; -**mnąć**, -nie, -nął vn.
schlummern.

drzenie n Beben, Zittern n.
drzewce, -ca, pl -ca, -wc n Schaft,
Lanzenschaft, Stiel m; ~ młota, Ham-
merstiel.

drze-wiasty a holzig, holzähnlich;
-**wisty** a holzreich, baumreich.

drzewko n Bäumchen n (ob. boży).

drzewnik, -a m Lignose, Zellulose;
Holzzellulose, Holzmasse f.

drzewy a Holz... Baum...; spiry-
tuz ~ Methylalkohol m; węgiel ~
Holzkohle f.

drzewo n 1 Baum m; ~ owocowe,
Obstbaum. 2 Holz n; ~ budowlane,
Bauhholz; ~ opalowe, Brennholz.

drzeworyt, -u, pl -y m Holzstich,
Holzschnitt m; -**nictwo** n Holz-
schneidekunst f; -**nicy** a Holzschnei-
de...; -**nik**, -a, pl -icy m Holzschnei-
der.

drzewostan, -u m Bestand, Holzbest-
and, Waldbestand m; ~ nasienny,
Zuchtholz n; ~ niski, Unterstand m;
~ wysoki, Oberstand

drzwi pl Tür f; ~ boczne, Seitentür;
~ dwuskrzydłowe, Flügeltür, zwei-
flügelige Tür; ~ frontowe, Ausgangs-
tür, Vordertür; ~ komunikacyjne, Ver-
bindungstür; ~ obrotowe, Drehtür; ~
oszkłone, Glastür; ~ podwójne, Doppel-
t Tür; ~ (za)suwane, Kullisentür;
Schübtür; ~ ślepe, blinde, geheime

Tür; za ~ hinaus (mit ihm) 1 werft
(gm. Schmidt) ihn hinaus 1 mieszkaj
z kim ~ o ~ Haus an Haus mit j-m
wohnen; wyrzucić, wyprosić k. za ~
j-n hinauswerfen, j-m die Türe wei-
sen; przy zamkniętych drzwiach, mit
Ausschluss der Öffentlichkeit
drzwiczki, -czek pl kleine Tür, Tür-
chen n; ~ do pieca, Ofentür; ~ w
bramie, Schlupfloch f; ~ powozu,
Kutschenschlag, Schlag m; ~ wej-
ściowe, Einlaßforte, Einlaßtür.

drzwilowy a Tür...

dualista, -u m Dualist m; **dua-
lizm**, -u m Dualismus m; **Zweihelf**

dubelt, -a, pl -y m Pfühlenschnepe,
Doppelschnepfe; -**owo** ad., -owy a
doppelt, Doppel...; -**ówka** f Doppel-

flinte, Doppelbüchse *f*; *żart.* pocałować się z kim z -ki, j-n auf beide Wangen küssen.

dubla *f* bil. Doublé *n*; **dubler, -a *m*** (-ka *f*) *te.* Stellvertreter(in) (in einer Rolle); **doublet, -u *m*** 1 Doppelstück *n*, Doublette *f*; **2 bil.** Doublé *n*; **dublować *va.*** 1 verdoppeln; dublieren. **2 *te.*** ~ role, in einer Rolle als Stellvertreter spielen, eine Rolle dublieren.

duby, -ów *pl.* ~ smalone, albernes Geschwatz, dummes Zeug; ~ smalone pleść, dummes Zeug reden.

duch, -a *a.* -u, *pl.* -y *m* 1 Geist *m*; ~ czasu, Zeitgeist, Geist des Zeitalters; ~ języka, Geist der Sprache; ~ nie-spokojny, ein unruhiger Geist; ~ święty, der Heilige Geist; zły ~ der böse Geist; ~y straszą w tym domu, in diesem Hause spukt es; świat -ów, Geisterwelt *f*; zaklinanie -ów, Geisterbeschwörung *f*; -y zmarłych, die abgeschiedenen Seelen; zły ~ opowiadał, ein böser Geist hat sich seiner bemächtigt; ~-u *m*, heimlich, im stillen, im Geiste; śmiać się w -u, sich ins Fäustchen lachen; wyzionąć -a, den Geist aufgeben (ob. Bóg). **2** Mut *m* (armii eines Heeres); podnieść -a armii, den Truppen neuen Mut einflößen, den Mut eines Heeres neu beleben; upadąć na -u, den Mut verlieren (a, sinken lassen).

ducho-wieństwo *n* Geistlichkeit *f*; **wy-** *way* a geistlich; stan ~ der geistliche Stand; *n* Geistliche(r); **wość *f*** Geistigkeit *f*; **wy-** a geistig; pokarm ~ Geistesnahrung *f*; spokój ~ Seelenfrieden(n) *m*.

duda *f* 1 Dudelsackpfeifer *m*; **2** Einfaltspinsel, Gimpel *m*; **dudarz, -a, *pl.*** -e *m* Dudelsackpfeifer *m*.

dudek, -dka, *pl.* -dki *m* 1 orn. Wiedehopf *m*; **2** Narr, Gimpel, Einfaltspinsel *m*; wystrychnąć k. na dudka, j-n zum Narren machen.

dudki, -dek *pl* Lunge *f* des Kalbes. **dudlić *un.*** dudeln; schlecht spielen. **dudnić *un.*** 1 dumpf rollen (a. raseln); plątać -n; anschlagen. **2** (na fortepianie) klumpern; **dudnienie *n*** 1 dumpfes Raseln. **2** (na fortepianie) Klumpen *n*, Klimperei *f*.

dudu *ad.* ani ~ nicht ein Wörtchen; ani ~ o tym, man hört nichts davon; ani ~ 1 nicht muck(ßen) [schweig!

dudy, dud *pl* Dudelsack *m*. **duet, -u, *pl.*** -y, **duecik, -a, *pl.*** -i *m* duśać ob. ufać. [**Duett, Duo *n.*** duga *f* Bugel; Wipphaum *m*, Wippe Schippe; Hebelade *f*; **dugować *va.*** schwippen, wippen.

dukat, -a, *pl.* -y *m* Dukaten *m*; **-owy *a:*** -we złoto, Dukaten-gold *n*.

dukt, -u, *pl.* -y *m* 1 Waldweg *m*. **2** gó. kleiner Schacht.

dulcyne(j)a *f* Schatz *m*, Geliebte *f*, dulka *f* Dulle *f*.

duma *f* 1 Stolz, Hochmut *m*. **2** ob. **dumanie, 3** (daw. w Rosji) **Duma *f***. **dumać, -a, -ał, *un.*** trauern; in Gedanken vertieft sein; ~ nad czym, über etwas nachsinnen; **dumanie *n*** Traumerei *f*, Sinnen *n*.

dumka *f* felegisches Liedchen, Sehnsuchtslied *n*.

dum-nie *ad.* -ny *a* stolz, hochmütig; być -nym z cz. auf etwas stolz sein **dumping, -u *m*** Schleuderausfuhr *f*; **-owy *a:*** ceny -owe, Schleuderpreise **Duna, -u *m*** geo. Donau *f*. [**pl.** **dunder, -dra *m:*** niech cię ~ świnię! hol dich der Teufel!]

Dunkierka *f* geo. Dünkirchen *n*. **Duńczyk, -a, *pl.*** -icy *m* Dane *m*; **Dunka *f*** Danin *f*; **duński *a*** dänisch; **po duńsku *ad.*** dänisch.

dupa *f* gm. Arsch, Hintere *m*; weibliche Scham; **dupiasty *a* gm.** dicksteißig, mit einem starken Hintern. **duplikat, -u, *pl.*** -y *m* Duplikat, Doppelstück *n*.

dur, -u *m* 1 Betaubung *f*; Irrsinn *m*. **2** betäubendes Mittel. **3 med.** Typhus *m*; ~ brzuszny, Unterleibstypus; ~ plamisty, Flechtyphus. **4 mus.** Dur *n*. **dureń, durnia, *pl.*** -nie *m* Narr, Dummkopf, Tor, Eselkopf *m*; **durny *a*** dumm.

durowy *a* Typhus... **duzrzak, -u, *pl.*** -i *m* Durchschlag *m*.

durzyca *f* Typhus *m*.

durzyca *va.* betören, verführen, zum besten haben; ~ się w kim, in j-n vernarrt sein; **durzyciel, -a, *pl.*** -e *m* Betörer *m*.

Duscher, -u, *pl.* -y *m* 1 Kompliment *n*, Schmeichelei *f*; **prawic (k.) -y,** Süßholz raspeln. **2** Trinkgeld *n*.

dusić *va.* 1 würgen, ersticken. **2** (przytłumić) dampfen. **3** (ukrywać) geheim a. versteckt halten; unter-

drücken; ~ pieniądze, knausern. **4** (mięso) dampfen, schmoren. **II ~ się,** ersticken, nicht frei atmen können; duszę się! ich ersticke! ~ się od śmiechu, vor Lachen bersten; **dusić, -a, *pl.*** -e *m* Würger *m*; **zo. boa ~** Abgott-, Königsschlange *f*; **dusi-grosz, -a, *pl.*** -e *m* Knauser, Pfennigfuchser, Knicker *m*; **dusikufel, -fla, *pl.*** -fle *m* Zecher *m*.

duśza *f* 1 Seele *f*; **to są** bratnie duże, sie sind seelenverwandt; **dobra ~** eine gute Seele; **fig.** on jest -a przed-siobiorstwa, er ist die Seele des Unternehmens; **nie mieć grosza przy duży,** keinen roten Heller haben, blank sein; **-ą i ciałem,** mit Leib und Seele. **2** Seele; Einwohner *m*; **nie było tam żywej duży,** es war keine menschliche (a. sterbliche) Seele da **3** (w skrzypcach) Stimmhölzchen *n*; (w żelazku do prasowania) Plättchen *n*.

duszący *a* prastekend; (gaz) lungen-schädigend; **duszenie *n*** 1 Würgen, Ersticken *n*; ~ się, Atemnot *f*. **2** (pieczeni) Schmoren *n*.

duszać *f:* moja -ko! mein Herzchen!; **duszkiet *ad.*** in einem Zuge, auf einen Zug, ohne Absatz. **duśnica *f* 1** med. Atmungsbeschwerde *f*, Asthma *n*, Brustkrampf *m*. **2** heftige Beklemmung.

duśz-no *ad.* schwül; ~ mi, ich kann nicht Atem schöpfen; ~ tu, hier ist zum Ersticken; ~ (na dworze) es ist zum Ersticken heiß, es ist schwül; **-ność *f*** Atmungsbeschwerde, Brustbeschwerde *f*; **-ny *a*** schwül.

duśzony *a* gedampft, geschmort; **pieczeń -na,** Schmorbraten *m*.

duśpast-ter ski *a* seelsorgerisch; **-terstwo *n*** Seelsorge *f*; **-terz, -a, *pl.*** -e *m* Seelsorger *m*.

duśyczka *f* Seelchen *n*.

dułka *f* 1 Tüte *f*. **2.** Federkiel *m*.

dużo *ad.* viel; **duży *a*** groß.

dwa, (o męczyznach) dwaj; dwo, dwóch *num.* zwei; **po dwóch, je** zwei; ~razy, zweimal; **to** jak ~a ~ cztery, das ist sonnenklar; **w** dwo słowach, in ein Paar Worten.

dwadzie-scia *num.* zwanzig; **-ściana-kroć, -ściakrotne *num.*** zwanzigmal; **-ścioro, -rga *num.*** (dzieci) zwanzig; **dwaj** ob. dwa; **dwakroć *ad.*** zwei-

mal; ~ sto tysięcy, zweimal hunderttausend.

dwana-ście *num.* zwölf; **-ścioro, -rga *num.*** (dzieci) zwölf; **dwie *num.*** zwei; **dwieście, dwustu *a.*** dwöchset *num.* zweihundert.

dwoić, -ję, -i, -ił *ta.* verdoppeln; **dwoi** ni -ć w oczach, er sieht alles doppelt.

dwoi-tość *f* Zweifaltigkeit, Zweifachheit *f*; **fig.** Doppeltzungigkeit *f*; **-sty *a*** doppelt, zweifach; **fig.** doppeltzungig, gleisnerisch, falsch; **-ście *ad.*** doppelt.

dwoja-czki, -ków *pl* Zwillinge *pl*; **-ki *a, -ko *ad.**** zwieierlei, zweifach, doppelt; **-kim sposobem, auf** zwieierlei Weise; (słowa) o -kim sensie, doppel-sinnig; **-kość *f*** zweifache Art; ~ znaczenia wyrazu, Doppelsinnigkeit *f*. **dwoje, dwójga *num.*** zwei; **jedno z** dwójga, eins von beiden; **z** dwójga złego mniejsze trzeba obrać, von zwei Übeln muß man das kleinere wählen; **w ~** złożyć, (zusammen) falten.

dwoje(nie *n* Doppel(n)) *n*; **w** oczach, Doppelsichtigkeit *f*.

dwo-racki *a* Hof..., Höflings...; **-racto *n* 1** Hofleben, Hofwesen *n*, Hofmanier *f*. **2** Hofschranzen *pl*; **-rak, -a, *pl.*** -cy *m* Höfling, Hofmann, Hofschranze *m*; **-rakować, -racyć *un.*** im Hofdienste stehen

dworco-wo *a* Bahnhof... **dworcek, -rka, *pl.*** -rki *m* Meierhof *m*; ~ wiejski, Landhaus *n*.

dwor-nie, -no *ad.* mit großem Pomp; **żyć ~** großen Staat machen, auf großem Fuße leben.

dwo-ro-wać *un.* ~ z kogo, sich über j-n lustig machen; **-wanie *n* 1** Hofleben *n*. **2** Spöterei *f*.

dwor-ski *a* Hof...; **manier -e,** Hofmanieren *pl*; **po -sku *ad.*** hofmäßig, höfisch; **-skość *f*** Hofmanier *f*; **Hofleben *n,*** -szczyzna *f* 1 Hofetikette *f*. **2** Hofdienst, Frohdienst *m*.

dworzanin, -a, *pl.* -nie *m* Hofmann, Höfling *m*.

dworzec, -rca, *pl.* -rce *m* Bahnhof *m*; ~ główny, Zentral-, Hauptbahnhof; ~ osobowy, Personenbahnhof; ~ towarowy, Güterbahnhof.

dwójka *f* schlechte Note; **dwójka *f*** Zweier *m*, die Zwei; **-mi, z** zweien, paarweise; **dwójkowy *a*** binär; **dwój-**

list, -u, pl. -y *m* Zweiblatt *n*; **dwójna-sób**, w ~ doppelt, zweifach
dwór, -oru, pl. -ory *m* Hof *m*; ~ pański, Herrenhof 2 das Freie; na dworze, draußen; **dworu**, von außen; wyjść na ~ hinausgehen (ob. for); wypuścić na ~ hinauslassen 3 Hofgesinde *n*; Hof *m* 4 (królewski, papieski) Hof; marszałek dworu, Hofmarschall *m*; dama dworu, Hofdame *f*; u dworu, bei Hofe.
dwu-aktowy a zwięzłoty; **-arkuszowy** a zwei Bogen umfassend; **-atomowy** a doppelatomig, zweiwertig; **-barwność** *f* Zweifarbigkeit *f*; *min* Dichroismus *m*; **-barwny** a zweifarbig; **-biegunowy** a dipolarny, zweipolig; **-boczny** a zweiseitig; **-całowy** a zwięzły; **-całówka** *f* Zweimilch *m*, zwięzliches Brett; **-chlerek** *m* *chm* Dichlorid *n*; ~ siarki, Chlorschwefel *m*, Schwefelchlorid; **-cylindrowy** a Zwei-, Doppelzylinder...; **-czynny** a doppelwirkend; **-dniowy** a zwięzły; **-działność** *f* Zweiteilung *f*; **-dzielny** a zweiteilig; zwięzpaltig
dwudzie-stka *f* (die Zahl) Zwanzig; **-stoczetogodzinny** a vierundzwanzigstündig; **-stokrotny** a zwanzigfach
stolecie *n* Zweijahrzehnt *f*; **-stoletni** a zwanzigjährig; **-stopięćciolecie** *n* fünfundzwanzigst-er Gedächtnisstag; **-es** Jahresfest, **-te** Jahresfeier; **-stu num.** (męzczyzn) zwanzig; **-sty** a der zwanzigste; **-stego** maja, am (a. den) zwanzigsten Mai
dwu-fazowy a el. zweiphasig; **-fenyl** *m* *chm*. Diphenyl *n*; **-garbny**, **-garbowy** a zweihöck(e)rig; **-głoska** *f* Doppellaut, Diphthong *m*, **-głoskowy** a mit Doppellaut; **-głosowy** a zweistimmig; **-glowy** a zweiköpfig; ~ orzel, Doppeladler *m*; **-godzinny** a zweistündig; **-graniasty** a zweikanalig; **-groszówka** *f* Zweigroschenstück *n*; **-imienny** a zweinamig; **-ięzyczność** *f* *fig*. Doppelzüngigkeit *f*; **-ięzyczny** a I zweisprachig 2 *fig*. doppelzüngig, falsch; **-kierunkowy** a Wechsel...; **-klasowy** a zweiklassig; **-klasówka** *f* Zweiklassenschule *f*; **-kolowy** a zweiradrig; **-kolorowy** a zweifarbig; **-kolówka** *f* ~ aparatowa Zweiradapparatkarre *f*; **-konka** *f* zwięspannige Droschke; **-konnny** a zweiferdig, zwięspannig; **-kończą-**

-sty a zweispitzig; **-kopytaty** a zweihufig; **-kropek**, **-pka**, pl. **-pki** *m* Doppelpunkt *m*; **-krotnic** ad. zweimal; **-krotny** a zweimalig; doppel; **-kształtny** a doppel förmig; *min.* **-kwaadrat** *m* vierde Potenz; **-kwadratowy** a biquadratisch; **równanie** *we*, Gleichung des vierten Grades; **-kwiatowy** a zweiblumig; **-laktek**, **-tka** pl. **-tki** *m*, **-latka** *f* zweijähriges Tier a Pferd; **-lecie** *n* Zeitraum von zwei Jahren; **-letni** a zweijährig; **-licowość** *f* Doppelgesicht *n*; Heuchelei, Falschheit *f*; **-licowy** a mit zwei Gesichtern; zweiseitig; *fig.* heuchlerisch, falsch; **-luk** *m* Doppelbogen; bud. Spitzbogen *m*; **-masztowiec** *m* zeg. Zweimast *m*; **-masztowy** a zweimastig; **-metr** *m* Doppelmeter *n*; **-metrowka** *f* Zweimeterstab *m*; **-mian** *m* mat. Binom *n*; **-miar** *m* Doppelmäß *n*; **-miarowy** a mat. dimetrisch; **-miesięczny** a zweimonatlich; **-motorowiec** *m* aw. Zweimotorenapparat *m*
dwuna-stka *f* (die Zahl) Zwölf; **-formka** *f* Zwölfelform *f*; **Duodez** *n*, **-stolica** *f* *an*. Zwölfingerdarm *m*; **-stogodzinny** a zwölfstündig; **-stokąt** *m* Zwölfieck *m*; **-stokrotny** a zwölf-fach; **-zwołfmal**; **-stoletni** a zwölfjährig; **-stomiesięczny** a zwölfmonatlich; **-stościan** *m* Zwölfkflacher *m*, Dodekaedr *n*; **-stu num.** (męzczyzn) zwölf; **-sty** a der zwölfte; **godzina** **-sta**, **zwoły** Uhr
dwu-nitkowy a zweifadig; **-nogi**, **-nożny** a zweifüßig, zweibeinig; **-okienny** a mit zwei Fenstern; **-osiowy** a zweiaxig; **-osobowice** *m* aw. Zweisitzer *m*; **-osobowy** a für zwei Personen; aw. **plawowiec** ~ Zweisitzer *m*; **-piętrowy** a zweistöckig; **-plawowiec** *m* aw. Zweidecker, Zweiflüchler, Bipplan *m*; **-płciowość** *f* Zwitterbildung, Zwitterhaftigkeit *f*; **-płciowy** a zwitterhaft; **-pokładowiec** *m* zeg. Zweideckerschiff *n*; **-pokojowy** a mieszkanie-we, Zweizimmerwohnung *f*; **-postaciowy** *f* Dimorphismus *m*; **-postaciowy** a dimorph, zweigestaltig; **-precikowy** a zweistaubfadig; **-przymierze** *n* Zwięzbund *m*; **-ramienny** a zwięzarny; **-razowy** a zwięzmalig; **-rzeczny** a zwięzhändig; **-roczniak** *m* zwięzhähriges Tier; **-ruczny** a zwięzh-

rig; **-rogi**, **-rożny** a zwięzhörnig; **-rzędny**, **-rzędowy** a zwięzreihig; **-sieczna** *f* mat. Halbierungslinie *f*; **-sieczny** a zwięzschneidig, doppel-schneidig; **-siedzeniowy** a zwięzsi-tig; **-skrzydly**, **-skrzydlasty** a zwięzflü-gelig; **-stronnie** ad., **-strony** a zwięz-seitig; **-stunum.** zwięzhundert; **-szere-gowy** a zwięzreihig; **-szpaltowy** a dr. zwięzpaltig; **-szynowy** a kol. zwięzleisig; **-scienny** a doppelwandig; **-spiew** *m* *sbu*. Duett *n*, Doppelgesang *m*; **-srubowiec** *m* zeg. Zweischraubenschiff *n*; **-świecznik** *m* Armleuchter *m*; **-taryfowy** a Doppeltarif...; **-te-ówka** *f* Doppel-T-Eisen *n*; **-tlenek** *m* *chm* ~ azotu, Stickstoffdioxid *n*; ~ krzemu, Kieselsaure *f*; ~ manganu, Mangandioxid *n*, Braunstein *m*; **-tomowy** a zwięzbändig; **-torowy** a kol. zwięzleisig; **-torówka** *f* zwięzleisige Bahn; **-tówka** *f* Z-eisen *n*; **-tygodnik** *n* Halbmonatsschrift *f*; **-tygodniowy** a halbmonatlich, zwięzwochentlich; **-tysięczny** a zwięztausendste(r); **-wę-glan** *m* *chm.* ~ potasu, Kaliumbikar-bonat *n*; ~ sodu, Natriumbikarbonat *n*; **-wiekowy** a zwięzhundertjährig; **-wiersz** *m* Zweizeiler *m*; **-wierszo-owy** a zwięzteilig; **-wieżowy** a zwięzturmig; **-wiosłowy** a zwięzruuderig; **-wiosłowa** *f* Zweiruuderer *m*, Zweiruuderboot *n*; **-zab** *m* Zwięzahn *m*; **-zębny** a zwięzahnig; **-złogłoskowy** a zwięzsilbig; **-złotówka** *f* Zwięzloty-stück *n*; **-znacznie** ad., zwięzweitig; doppel-sinnig; **-znacznik** *m* zwięzdeu-tiges, doppel-sinniges Wort; **-znacznóść** *f* Zwięzdeutigkeit *f*, Doppel-sinn *m*; **-znaczný** a zwięzdeutig; doppel-sinnig; **-żeniec**, **-żenka**, pl. **-żeńcy** *n* Bigamist *m*; **-żenny** a in Doppel-ehe lebend; **-żenstwo** *n* Bigamie, Doppel-ehe *f*.
dybać, **-bie**, **-bal** *un* 1 ~ na k., auf j-n lauern, j-m auflauern; (na co) ab-passen. 2 (skradnąć się) schleichen; **dy-banie** *n* Lauern *n*.
dyby, *dyb* pl. Fußleisen; (na ręce) Handeisen *n*; Fesseln *pl*.
dychać ob. dyszczyć; **dychanie** *n* schweres Atmen.
dycha-wica *f* Asthma *n*, Atemnot *f*; **-wiczność** *f* kurzer Atem, Engbrüst-igkeit *f*; **-wiczny** a kurzatmig; **wka** *f* Lufttröhre *f*, Luftgefäß *n*.

dychtow-nosć *f* Dichtigkeit *f*; **-ny** a dicht.
dydak-tyczny a didaktisch; (be-)lehrend; **tyka** *f* Lehrkunst, Didaktik Unterrichtslehre *f*.
dyferen-cja *f* Unterschied *m*, Dif-ferenz *f*; **-cyjny** a Differenz...
dyfteria *f*, **dyfteryt**, **-u** *m* Dypthe-ritis *f*.
dyg, **-u**, pl. **-i** *m* Knicks *m*; **dygać**, **dygnać** *un* knicksen.
dygn-tarka *f* vornehme Frau; **-tarski** a Würdenträger...; **-tarcz**, **-a**, pl. **-e** *m* Würdenträger *m*.
dygo-tać, **-ce**, **-cze**, **-tal** *un* zittern; zappeln; **-tanie** *n* Zittern; Zappeln *n*; **-tki**, **-tek** pl. Zittern *n*.
dygresja *f* Abschweigung *f*, dykcja *f* Ausdrucksweise, Diktation *f*.
dykcionarz, **-a**, pl. **-e** *m* Wörterbuch
dykta *f* Dicke *f*, Sperrholz *n*. [*n*.
dyktando, pl. **-da** *n* Diktat *n*.
dykta-tor, **-a**, pl. **-rzy** *m* Diktator *m*; **-torski** a diktatorisch; **-torstwo** *n*, **-tura** *f* Diktatur *f*.
dykteryjka *f* Schnurre, Anekdote *f*.
dykto-wać *va.* diktieren; tak rozum dyktuje, so rat die Vernunft; **-wanie** *n* Diktieren *n*.
dyl, **-a**, pl. **-e** *m* Diele, Bohle *f*.
dylemat, **-u**, pl. **-y** *m* Dilemma *n*.
dyle-tancki a po-tancku ad. dilettantisch; **-tanctwo** *n* Dilettantismus *m*; **-tant**, **-a**, pl. **-nci** *m* Dilettant *m*; **dylizans**, **-u**, pl. **-y** *m* Eilwagen *m*, Schnellpost *f*.
dyło-wać *va.* dielen, bohlen; **-wanie** *n* Dielung, Bedielung *n*.
dym, **-u** *m* Rauch *m*; *mil.* ~ drażnią-cy, Reizrauch; ~ lżawiący, tranen-reuzender Rauch; ~ maskujący, tar-nender Rauch; ~ tytoniowy, Tabak-rauch; **pojść** *z* -em, in Rauch *fa.* in Dampf) aufgehen; **puścić** *z* -em, in Rauch aufgehen lassen, verbrennen.
dyma *f* = dymjsja.
dymaczka *f* Blasebalg *m*.
dymać, **-a**, **-ał** *un* 1 blasen. 2 *fam.* eilig gehen, laufen.
dymiący a rauchend; **dymić** *vn.* (się) rauchen; **dymi się**, es raucht.
dymienica *f* med. Pestbohl *m*; ~ po-wietrzna, morowa, Pestoeule *f*.
dydni-sja *f* Abdankung, Entlassung, Demission *f*; **dać** -sje, entlassen, verab-schieden; **podać** się do -sji, seine Ent-

lassung einreichen; abdanken; mit seinen Abschied nehmen; -sjonować *va.* verabschieden, entlassen; -sjonować *va.* verabschiedet, abgedankt, entlassen; ~ urzędnik, abgegangener Beamter.

dymka f ! feiner Barchent. 2 geräucherte, kleine Zwiebeln.

dymka f 1 Rauchkammer *f.* 2 bot. Erdrauch *f.* **dymnik**, -a, pl -i m 1 Rauchloch n. 2 Dachfenster n, Dachlucke *f.* **dymny** a rauchig, räucherig; Rauch...; **poćisk** ~ Rauchgeschöß n.

dymo-chłon, -u, pl -y m Rauchverzehrer, Rauchverzehrsapparat *m.* -**chlenny** a rauchverzehrend.

dyna-miczny a dynamisch; -**mika f** Dynamik *f.* -**mit**, -u m Dynamit *m.* -**mitnik**, -a, pl -icy m Dynamitfabrikant; Dynamitattentäter *m.* -**moelekttryczny** a dynamoelektrisch; -**maszynny** f Dynamomaschine *f.* -**ometr** m Dynamometer n, Kraftmesser *m.* ~ sprężyna, Federdynamometer.

dynastia f Dynastie, Herrscherfamilie *f.* **dynastyczny** a dynastisch. **dyndać**, -da, -dal *un.* baumeln, schlenkern; (wisieć) hangen; ~ nogami, mit den Füßen schlenkern.

dyngus, -u m Besprengen mit Wasser am zweiten Ostertage.

dynia f Kürbis *m.* **dyniowaty** a kürbisartig; **dyn'owy** a: zupa -wa, Kürbisbrei *m.*

dyplom, -u, pl -y m Diplom, Prüfungszugnis *n.*; ~ doktorski, Doktor-diplom; ~ szlachecki, Adelsdiplom *n.* -**dypl-macja f** Diplomatie *f.* -**mat**, pl -ci m Diplomat *m.*; -**matka f** Diplomatin *f.* -**matycznie** ad. -**matyczny** a diplomatisch; gewandt; -**matyk**, -a, pl -y cy m Diplomatiker *m.*; -**matyka f** Urkundenlehre, Diplomatie *f.* -**matyzować** *un.* diplomatisch, gewandt vorgehen; -**mowany** a diplomiert; inżynier ~ Diplomingenieur *m.*; -**mówka f** Prüfungs-(zeugnis)arbeit *f.*

dytych, **dyptyk**, -u m Diptychon *n.* **dyrdać** *un.* dyrdem trippele, trippeln.

dyrek-cja f Direktion *f.*; ~ generalna, Generaldirektion; ~ kolei, Eisenbahndirektion; -**cyjny** a Direktions...; -**tor**, -a, pl -torzy m Direktor, Vorsteher *m.*; -**torialny** a direktorial; -**to-**

riat -u m das Direktorium, -**torka f** Direktrice, Leiterin *f.*; -**torski** a Direktorial...; -**torstwo n** 1 Direktorat, Direktorialamt *n.* 2 Direktor samt Gemahlin; -**tywa f** Direktive *f.*

dyry-gent, -a, pl -ci m Dirigent *m.*; ~ orkiestry, Kapellmeister *m.*; ~ chóru, Chordirektor; -**gować** *un.* dirigieren.

dysazio n gielda: Disagio *n.*; ~ ponieść, das Disagio erleiden.

dyscypli-na 1 *f.* Zucht, Disziplin *f.*; *mil.* Mannszucht. 2 (rózga) Geißel *f.*; -**narny** a disziplinarisch, Disziplinar...; -**nować** *va.* in Zucht halten; *mil.* disziplinieren.

dysenteria f med Ruhr, Dysenterie *f.* **dysertacja f** Dissertation, Abhandlung *f.*; ~ doktorska, Doktordissertation.

dysharmon-ia f Mißklang *m.*; *fig.* Uneinigkeit *f.*; -**nijny** a disharmonisch.

dysk, -u, pl -i m Wurfscheibe *f.* **Diskus** *m.*; rzucać -iem, den Diskus werfen; **dyska f** 1 kar. Zehn *f.* 2 kol. Signalscheibe *f.*; **dyskobel(ka)** s Diskuswerfer(in).

dyskon-ter, -a, pl -rzy m Diskontierer *m.*; -**to n** Diskont(o), Skonto *m.*; ~ prywatne, Privatdiskont; przyjmować *do* -ta, zum Diskont annehmen; zniżyc ~ Diskont herabsetzen; -**tować** *va.* diskontieren; -**towanie n** Diskontierung *f.*; -**towy** a: bank ~ Diskontobank *f.*; stopa -wa, Diskontfuß *m.* **dyskrekcja f** Verschwiegenheit, Diskretion *f.*

dyskredytować *va.* in Verfall, in Mißkredit bringen, diskreditieren.

dyskret-nie ad., -ny a verschwiegen, unauffällig, diskret; -**ność f** Verschwiegenheit; Behutsamkeit *f.*

dyskryminacja f Unterscheidung *f.* **dysku-sja f** Erörterung; Diskussion *f.* Wortwechsel *m.* -**tować** *un.* erörtern; diskutieren.

dyskwalifi-kacja f Ausschluß *m.* (eines Kampfteilnehmers etc.), Disqualifikation *f.*; -**kować** *va.* ausschließen, disqualifizieren.

dyslo-kacja f Verteilung der Truppen, Dislokation *f.*; -**kować** *va.* dislozieren. [Mißklang *m.*]

dysonans, -u, pl -e m Dissonanz *f.* **dyspen-sa f** Erlassung, Befreiung *f.*

Dispens m. -**sować** *va.* freisprechen, dispensieren.

dyspo-nenda pl Disponendaufstellung *f.*; -**nent**, -a, pl -ci m Dispensator *m.* bevollmächtigter Geschäftsführer; -**nować** I *va.* 1 disponieren, ordnen; (obiad) anordnen. 2 ~ k. na śmieć, j-n zum Tode vorbereiten. II *un.* -**czyn** (kim), über etwas (j-n) verfügen, disponieren; -**nowanie n** Disponieren *n.*; -**nowany** a disponiert, gekauft, aufgelegt (do cz. za etwas); -**zycja f** Verfügung, Disposition *f.*; postawić, trzymać *do* -cji, zur Verfügung stellen, halten; jestem *do* pańskiej -cji, ich stehe zu Ihrer Verfügung; -**zycyjny** a Dispositions...; verfügbar, fundusz ~ Dispositionsfonds *m.*; -**zytor** m kol. ~ pociągów, Zugleiter *m.*

dyspropor-cja f Mißverhältnis n, Disproportion *f.*; -**cyjnalny** a unebenmäßig, disproportioniert.

dyspu-ta f Wortstreit, Disput *m.*; wdać się z kim w -tę, sich mit j-m in einen Wortstreit einlassen; -**tować** *un.* disputieren.

dystans, -u, pl -e m Abstand *m.* **Distanz** *f.*; -**ować** *va.* (kogo) überholen; -**owy** a Distanz...; Dauer...; bieg ~ Dauerlauf *m.*

dystrakcja f Zerstreuung, Distraction *f.*; robić k. -cję, j-n stören.

dystyrbucja f Tabakladen *m.*

dystyla-cja f Destillation *f.*; -**nia f** (Branntwein-)Brennerei *f.* -**tor**, -a, pl -rzy m (Branntwein-)Brenner *m.*; **dystylować** *va.* destillieren.

dystyngowany a vornehm, distinguiert; **dystynkcja f** Distinktion *f.* **dysydent**, -a, pl -nci m Dissident *m.* **dysza f** Düse *f.*

dyszeć, -szy a, -sze, -szał *un.* atmen; ledwie dyszy, er kann kaum Atem holen, er liegt schon in den letzten Zügen; *fig.* ~ wściewkość, zemsta, vor Wut, (nach) Rache schnauben.

dyszek, -szka, pl -szki m Keule *f.* **dyszek**, -szka, pl -szki m Deichsel *f.*

dyszka f aw. ~ paliwowa, Brennstoffdüse *f.*

dysz-kant, -u, -kancik, -a m Diskant *m.*; -**kantowy** a glos ~ Diskantstimme *f.*

dyszlowy a: koń ~ Deichselpferd *n.* **dywan**, -u, pl -y m Teppich *m.*; -**ik**,

-a, pl -i m Fußteppich *m.*; ~ przed łóżkiem, Bettvorleger *m.*

dywersja f Ablenkung, Ableitung *f.*; *mil.* Ablenkungsangriff *m.*

dywidenda f Dividende *f.*; **podział** -dy, Dividendenverteilung *f.*

dywi-zja f Division *f.*; ~ piechoty, Infanteriedivision *f.*; ~ lotnicza, Fliegerdivision; -**zjon**, -u, pl -y m Abteilung *f.*; ~ lotniczy, Fliegergruppe *f.*; ~ pościgowy, Jagdfliegergruppe; ~ niszczyielski, Bomberflugzeuggruppe; -**zjoner**, -a, pl -rzy m Divisionsgeneral; -**zjny** a Divisions...

dywizorek, -rka m dr. Manuskripthalter *m.*

dzyzzeria f med. Ruhr *f.* **dyzłowski a**: silnik ~ Dieselmotor *m.*

dyżur, -u, pl -y m Dienst *m.*; mieć ~ Dienst haben (a tun); ~ staly, ununterbrochener Dienst; -**ny** a 1 m diensthabend, diensttuend(er Offizier etc.); kol. ~ ruchu, Fahrdienstleiter *m.*; -**ować** *un.* Dienst haben (a tun).

dżban, -a, pl -y m Krug *m.* Kanne *f.*; ~ do wody, Wasserkrug; prz. **dopyty** ~ wodę nosi, póki się ucho nie urwie, der Krug geht so lange zu Wasser, bis er bricht; -**ek**, -nka, pl -nki, m Krug; -**uszek**, -szka, pl -szki m Kannchen, Krügelchen *n.* [-nie *un.* fallen.

dżbęk int. bums! krach! -**nać** **dziać**, **dział** I *va.* (pończochy etc.) stricken, wirken. II ~ się, geschehen, sich ereignen, sich zutragen; niech się co chce dziejcie, es geschehe, was da wolle; co się tu dzieje? was ist los? dzieją się dziwne rzeczy na tym bożym świecie, es geht sonderbar zu in dieser Welt; co się z panem dzieje? was machen (a treiben) Sie? wo bleiben (a stecken) Sie denn? czym się to dzieje? woher kommt es, da?...? do-brze mu się dzieje, es geht ihm gut; aby się wam dobrze działo! wohl bekomm's (Innen); (gdymyś wiedział), co się ze mną działo, ... wie mir zumute war.

dział, -a, pl -owie m 1 Großvater *m.* 2 pl -y Greis; Bettler *m.*; **żejść** na -y, an den Bettelstab geraten. 3 -y, Allerseeleentag *m.* Totenfeier *f.*; -**ek**, -dka pl -**dkowie** m 1 Großvater *m.* 2 altes Männchen. 3 -**dki** pl Nußknacker *m.*; -**ostwo n** 1 Bettler *pl.* 2 Großeltern *pl.*; -**owina**, pl -ny m gutmütig-

ger a armer Alter, altes Väterchen; owizna f Großväterliches Erbe; -owski a f Großvater..., großväterlich. 2 Bettler... po-owsku ad wie ein Bettler. **działulek**, **działunia**, **dziaś**, **dziaścio** m Großväterchen n.

dział, -u, pl -y m 1 Anteil, Teil m 2 Abteilung, Sektion f; ~ ogłoszeń, Anzeigenteil m; ~ przewozu, Transportsektion; ~ sprzedaży, Verkaufsabteilung; ~ wód, Wasserscheide f.

działacz, -a, pl -e m 1 Mann der Tat; ~ partyjny, Parteiführer, Parteimann m; ~ polityczny, Staatsmann, Politiker m; ~ społeczny, sozialer Fürsorger. 2 Wiker; (sprawca) Täter, Anstifter m; -ka f: ~ społeczna, soziale Fürsorgerin.

działać *vn* 1 handeln; tätig sein; ~ według czyich instrukcyj, nach j-s Weisung handeln, j-s Instruktionen befolgen; ~ w porozumieniu z kim, im Einverständnis mit j-m handeln; zacząć ~ in Tätigkeit treten. 2 wirken; lekarstwo -ła, die Arznei wirkt: -ła mnie na nerwy, er fällt, geht mir auf die Nerven; ~ wspólnie, zusammenwirken; ~ na umyśle, na wyobraźnię, auf die Gemüter, auf die Phantasie wirken; -łający a wirkend; skutecznie ~ wirksam; jr. ~ wstecz, rückwirkend; -łałość f Tätigkeit, Aktivität f; zakres -ści, Wirkungskreis m; Tätigkeitsgebiet n; mil. ~ bojowa, Gefechtstätigkeit, ~ lotnicza, Fliegertätigkeit; -łanie n 1 Handlung; Wirkung f (lekarstwa der Arznei); mil. Handlung; Operation f; ~ obronne, Defensiv f; ~ ognia, poeisków, Feuer-, Geschöfwirkung; ~ pozorne, Täuschungs-, Scheinunternehmung Demonstration f; ~ zaczepne, Offensive f; obieg -nia, Wirkungsbereich, zakres -nia, Wirkungskreis, Tätigkeitsbereich m; el. ~ prądu, Stromwirkung; ~ prądu zwrotnego (a wstecznego), Gegenstromwirkung; ~ wzajemne, Wechselwirkung. 2 czterynia (arytmetyczne), die vier Spezies (a. Rechnungsarten).

działka f 1 Stückchen, Teilchen n, Parzelle f; kol. Strecke f; ~ robocza, Rotenfuehrerstrecke. 2 Skala f. 3 but. Kellchblatt n.

działo n Geschütz n; ~ polowe, Feldgeschütz; ~ przeciwzłogowe,

Tankabwehrgeschütz; ~ przeciwołownicze, Flakgeschütz, Fliegerabwehrkanone; ~ sanochodowe, Kraftwagen-geschütz; -bitnia f Batterie f. **działon**, -u, pl -y m mil. Geschützhalbzug m; -owy m Geschützhalbzugskommandant m.

działowy a 1 Teilungs... 2 Geschütz..., Kanonen..., strzał ~ Kanonenschuß m.

dziam(dzi)ą m ob. ciapa. [chen. **dziamdziać** *vn*, undeutlich spre-dzianet, -a, pl -y m Roß n (von schönem Schlege).

dzia-nie n Wirken, Stricken n; gestrickte Arbeit; -ny a gestrickt; wy-roby -ne, Strickwaren pl.

dział-ski a, -sko ad wacker; brav, keck, burschikos; -skość f Bravheit, Keckheit; Munterkeit f.

działki, -tek, **działwa** f Kinder pl. Kinderwelt f.

działso n Zahnfleisch n; wrzód na -śle, Zahngeschwür n; -wy a Zahnfleisch...

dzicz, -y f 1 Wildheit f. 2 wilde Horde, Wilde pl. 3 wilde Gegend, Wildnis f; dziczeć, -czeje, -czal *vn* wild werden, verwildern; **dziczka** f wilde Mädchen; **dziczyna** f 1 Wildbert, (dzikie zwierzęta) Wild n; pieczeń z -ny, Wildbraten m; smak -ny, Wild-geschmack m; trącić -na, Wildge-schmack haben. 2 (dzikość) Wildheit f; **dzida** f Speiß, Speer, Wurfspiess m, Lanze f.

dzidzi(ś) s *mn*, kleines Kind **dzie-ciak**, -a, pl -i m Kind n; (o do-ro-słym) kindischer Mensch; -ciarni f Kinderschwarm m; -ciatko n Kindchen n, - Jezus, Jezuskind; -cieć, -cia, pl dzieci n Kindchen n; -ciecy a kindlich, Kinder...; choroba -ca, Kinderkrankheit f; miłość -ca (dla rodziców) Kindesliebe f; gra, zabawa -ca, Kinderspiel n; wiek ~ Kindesalter n; -cin(k)a f kleines, armes Kind; -cin-da f kindisches Wesen, Kinderei f; -ciniec, -ńca, pl -ńce m Kindergarten m; -cinnie ad kindisch; -ciniać, -eje, -al *vn* kindisch werden; -cinność f kindliches Wesen, Kinderei f; -cinny a kindisch, kindlich; Kinder..., Kindes...; lata -ne, Kinderjahre pl; pokój ~ Kinderstube f; niewinność -na, kindliche Unschuld; zabaw-

-na, Kinderspielzeug n (ob. wyrość); -czństwo n 1 Kindheit f; od -a, von Kind auf, von Kindheit an; jeszcze w -stwie, noch als Kind; -ciobójca, pl -cy m Kindermörder m; -ciobójczy a kindermörderisch; -ciobójczy-ni f Kindermörderin f; -ciobójstwo n Kindermord m; -ciojad, -a, pl -y, -żerca, pl -cy m Kinderfresser m; -cluch, -a, pl -y m großes Kind; -cko, pl dzieci n Kind n; od -cka, von Kind auf; jeszcze -ckiem będąc, noch als Kind; ~ u piersi, Säugling m; ~ szczęcia, Glückskind.

dzie-dzić, -a, pl e m 1 Erbe m. 2 Gutsherr, Gutsbesitzer m; -dzictwo n 1 Erbrecht n; (spadek) Erbe n, Erbschaft f. 2 (własność) Erbeigentum n; -dziczenie n Erben n; prawo -nia, Erbrecht n; zdolny do -nia, erbfähig; -dziczka f 1 Erbin f. 2 Gutsbesitzerin f; -dzicznie ad erblich; ~ obciążony, erblich belastet; -dziczność f Erblichkeit f; -dziczny a erblich, Erb...; choroba -na, Erbkrankheit f; dobra -ne, Erbüter pl, erbliche Güter; wada -na, Erbfehler m, Erbübel n; -dziczycy va. erben.

dziedzina f Gebiet n (sztuk piękných der schönen Künste).

dziedziniec, -ńca, pl -ńce m Hof m; ~ zamkowy, Schloßhof. **dzię-gciarna** f Teerbrennerei, Teerhütte f; -ciarz, -a, pl -e m Teerbrenner m; -cłowy a Teer...; mydło -we, Teerseife f.

dzięgieć, -gciu m Teer m. **dzieje**, -jów pl Geschichte f; Taten pl; ~ apostołskie, die Apostelgeschichten; to stare ~ das ist eine alte Geschichte.

dzięjopis, -a, pl -owie m Geschichtsschreiber, Historiker m; -arski a Geschichtsschreiber...; -arstwo n Geschichtsschreibung f; -arz, -a, pl -e m ob. dzięjopis.

dzięjowy a geschichtlich. **dziękan**, -a, pl -i m Dechant; (uniwersytetu) Dekan m; ~ rady adwokackiej, Vorsteher m der Advokaten-schaft.

dzięka-nat, -u m Dekanat n, Dekanatswürde f; -nia f Dekanei f; -ństwo n Dekanat n; -ński a Dekan...

dzielenie n 1 Teilen n, Teilung f. 2 arytm. Division f; **dzielić** I va. 1 teilen.

2 (oddzielić) absondern, trennen, teilen; (wyraz) abbrechen. 3 mat. dzielić: II ~ się, (sich) teilen; geteilt werden; ~ się zyskiem, den Gewinn teilen; rok dzieli się na (12 miesięcy), das Jahr wird in... geteilt; **dzielenca**, -nej, pl -ne f Dividend m.

dzielinica f Stadtteil m, Viertel n; (część kraju) Revier n, Bezirk m; a -cowy a Viertel..., Bezirks...; polityka -wa, partikularische Politik.

dzielnia ad tapfer; tüchtig; -niż, -a, pl -i m mat. Teiler, Divisor m; -ność f Tapferkeit; Tüchtigkeit f; **dzielnia** a 1 tapfer, mutig. 2 tüchtig.

działko n Wörchen n; kleine Schrift; **działo** n 1 (czyn) Tat f; wielkie -ła, große Taten. 2 Werk n; ~ sztuki, Kunstwerk; wziąć (zabrać) się do -ła, ans Werk gehen, sich ans Werk machen; -ła, Werke pl; prz. koniec wienicy ~ Ende gut, alles gut.

dzien-nie ad täglich; -nik, -a, pl -i m Tagebuch; **dziennik**, Journal n; prowadzić ~ ein Tagebuch führen; ~ poranny, wieczorny, Morgen-, Abendblatt; ~ urzędowy, Amtsblatt; ~ ustaw, Gesetzblatt; -nikarka f Journalistin, Mitarbeiterin f einer Zeitschrift; -nikarski a Journalisten... bal ~ Journalistenball m; karczka -ska, Zeitungsentee f; -nikarski n Journalistenstand m, Journalistik f, Zeitungswesen n; -nikarz, -a, pl -e m Zeitungsschreiber, Journalist m.

dzienny a Tages...; porządek ~ Tagesordnung f; przejść do porządku -nego, zur Tagesordnung übergehen; kwestie na porządku m, Tagesfragen pl; raport ~ Tagesbericht m; urzęd światła -ne, das Tageslicht erblicken; targ ~ Tagesaufnahme f.

dzień, dnia, pl dni m Tag m; ~ powszedni, Wochentag; ~ roboczy, Werktag; ~ świąteczny, Festtag (ob. biały 2, boży, drugi); co ~ jeden Tag (ob. codzienny); na drugi ~ am folgenden (a. anderen) Tage; dwa razy na ~ zweimal täglich; po całych dniach, tagelänglich; ~ po ~ Tag für Tag; po dziś ~ bis heute, bis dato; przez cały ~ den ganzen Tag hindurch; w ~ bei (am) Tage; w tych dniach, diese Tage; w ~ i w noc, bei Tage und bei Nacht, w jasny ~ am hellen (a. lichten) Tage; żyć z dnia na ~ von der

Hand in den Mund leben; in den Tag hineinleben; ~ dobry, guten Tag klöpfeln, -u m Knoten m; -ać ua. klopieln, hakein, fitzen; (len) riffeln; -any a geklopelt; geriffelt; -ana robota, Klöppelarbeit f; **dzierlatka** f orn. Haubenlerche f; fig. frivoles Mädel.

dzierzba f orn. Würger m. **dzierzak**, -a, pl -i m Halter, Griff, Stiel m; ~ mlota, Hammerstiel. **dzierzawa** f 1 Pacht f; w -wę oddać, wziąć, in Pacht geben, nehmen. 2 Pachtg. n. 3 (opłata) Pachtgeld n; -zawca, pl -cy m Pächter m; -zawczy a Pacht...; gr. zaimek ~ besitzanzeigendes Fürwort; -zawczyń f Pächterin f; -zawić ua. 1 pachten, in Pacht haben. 2 in Pacht geben; -zawne, -go n Pachtgeld n; -zawny a Pacht...; kontrakt ~ Pachtvertrag m.

dzierzyc wa (fest)halten, innehaben. **dzieszia-tek**, -tka, pl -tki m Zehner m, zehn (Stück); ~ lat, Jahrzehnt n; -tka f die Zehn (t. karc.); Zehner m, zehn Groschen; Zehnmarkschein m; -tkować ua. dezimieren; fig. massenhaft töten; **tkowanie** n Dezimierung f; -ty a der zehnte; -ta godzina, es ist zehn Uhr; pół do -tej, halb zehn; po -te, zehntens; dziesięć -tych, neun Zehntel; piąte przez -te, oberflächlich; rozumie piąte przez -te, ich verstehe kaum einige Worte.

dziesięcina f Grundzehnt, Zehnt m; -ciodniowy a zehntägig; -ciobok, -k m in Zehneck n; -ciokątny a zehneckig; -ciokrotnie ad. zehnmal; -ciokrotny a zehnmalig; -ciolecie n Dezennium n, Zeitraum m von zehn Jahren; zehnte Jahresfeier; zehnter Gedächtnistag; -cioletni a zehnjährig; -ciemiesięczny a zehnmalmonatlich; -cloraki a zehnfach; zehnerlei; -cioro num. (dzieci) zehn; -ciotysięczny a der zehntausendste; -ciu num. (mężczyzn) zehn.

dziesięć, -ciu num. zehn; -kroć ad. zehnmal; **dziesiętny** a Dezimal...; ułamek ~ Dezimalbruch m.

dzietny a: on ~ er hat Kinder. **dziewa** f Magd f. **dziewanna** f bot. Königskerze f. **dziewarka** f th. ~ mechanizna, Wirkmaschine f. **dzie-wczątka**, -wczę-, -cia, pl -ta n

(kleines) Mädchen; -wczęcy a Mädchen...; wiek ~ Mädchenalter n; -wczyna f Mädchen n; -wczynka, -wczka f kleines Mädchen.

dziewiątka f die Neun (t. karc.); -ty a der neunte; po raz ~ zum neunten Male; po -te, neuntens; -ta godzina, neun Uhr.

dziewi-ca f Jungfer, Jungfrau f; ~ Orleanska, die Jungfrau von Orleans f; ~two n Jungferschaft f; fig. Keuschheit f; -czosć f Jungfräulichkeit f; fig. keusch, rein; las ~ Urwald m; wianek ~ Jungfernkranz m.

dziewięciodniowy a neuntäglich; -ciokrotny a neunmalig; -ciolecie n ein Zeitraum von neun Jahren; -cioletni a neunjährig; -ciemiesięczny a neunmonatlich; -cioro num. (dzieci) neun; -ciu num. (mężczyzn) neun; -ciuset num. neunhundert.

dziewięć, -ciu num. neun; ni w pięć ni w ~ ins Gelag(e) (a. Blau) hinein; gadać ni w pięć ni w ~ ins Blaue hinein schwatzen, ungereimtes Zeug reden; -dziesiąt num. neunzig; -dziesiąty a der neunzigste; -dziesięcioletni a neunzigjährig; -dziesięciu num. neunzig; -set num. neunhundert. **dziewiętna-stka** f die Neunzehn; -stoletni a neunzehnjährig; -stunum. (mężczyzn) neunzehn; -sty a der neunzehnte; po -ste, neunzehntens; -ście num. neunzehn.

dziew-ka f Magd f; Mädchen n; (ul. Madzia) Dime f; -karcz, -a, pl -e m Mädchenjäger, Schürzenjäger; **dziewoja**, -woi, pl -je f Maid f. **dziewo-słab**, -słeba, pl -słaby m Brautwerber m; -słęby pl Brautwerber f.

dziew-wucha f Maid f; Landmädchen n; -wuszka f Mägdlein n. **dzieź(k)a** f Backtrug m.

dziesięć liina f bot. Quendel m. **dziesięć** ol., -a, pl -y m orn. Specht m; ~ zielony, Grünspecht.

dzięgiel, -glu, pl -gle m bot. Engelwurz, Angelika f.

dziękczynienie n Danksagung f; -nny a danksagend, Danksagungs...; list ~ Danksagungsbrief m; modły -nie Dankgel. et n.

dzięki pl Dank m; ~ Bogu, Gott sei; Dank; ~ jego pomocy, dank seiner

Hilfe; -kować un. danken; ~ komu za co, j-m für etwas danken, sich bei j-m für etwas bedanken; ~ za służbę, den Dienst bedanken.

dzik, -a, pl -i m Wildschwein n. **dziki** a 1 wild; roh; -ka kaczką, Wildente f; -kie mięso, wildes Fleisch; -kie obyczaje, rohe Sitten; -kie wino, wilde Jungferrebe f; ~ wzrok, wilde Blicke; -e zwierzęta, wilde Tiere. 2 (bojaźliwy) menschenfurcht; (bezpartyjny) parteilos; (dziwny) sonderbar, kurios; -ka pretensja, sonderbare Anmaßung; -ko ad. wild; ~ rosnący, wildwachsend; ~ wyglądać, wild aussehen; -kość f Wildheit, Rohheit f; -kus, -a, pl -y m Wilde(t), wilder Mann, Wildling m; -kuska f wildes, menschenfurches, sprödes Mädel.

dzio-bać, -bie, -bał, -bnać, -bnie, -bnać ua. picken, (mit dem Schnabel) baken; -nać czego, etwas kosten, genießen; ~ się, sich schnäbeln. **dziobak**, -a, pl -im I Schnabeltier n. 2 Pickhammer m.

dziobas, pl -y m Doppelhauz, Picke f. **dzioba-tość** f Pockenarben pl; -ty a pockennarbig, blatternarbig.

dzio-bek, -bka, pl -bki m Schnäbelchen n; -biasty a großschnäbelig; -bnać ob. dziobać.

dzionek, -nka, pl -nki m Tag m. **dziób**, -oba, pl -ya, -oby m I Schnabel m; (okrętu) Bug m. 2 (po ospie) **dziobać** ob. dziobać. [Narbe f. dzirynt, -u, pl -y m Wurtspieß m.

dziś, dzisiaj ad. heute; ~ wieczór, heute abend; od ~ za tydzień, heute über acht Tage; od ~ za miesiąc, heute über vier Wochen (ob. dzień); ~ tydzień, heute vor acht Tagen; **dziesięć** -szy a 1 heutig; człowiek nie ~ ein bejahrter (t. erfahrener) Mann. 2 jetztig; w -ch czasach, in jetziger Zeit.

dziupa f, dziupło n Aushöhlung, Faulhöhle f.

dziura f Loch n; zeg. Leck f; armstiegie Wohnung (a. Stadt); fig. -ry w niebie nie będzie, das ist doch kein Unglück; szukać -ry w całym, unbotige Schwierigkeiten suchen; potrzebny, jak ~ w moście, er ist das fünfte Rad am Wagen, der hat hier nichts zu tun; -rę zatkąć, die Lücke ausfüllen, eine Schulle; tigen; zatykają nie wszy -stkie -ry, er dient zum Lückenbüßer;

-wić ua. (durch)löchern, Locher machen; -wiec, -wca m bot. Johanniskraut n; -wy a löcherig, durchlöchert; fig. to ~ wór, er ist ein leichtsinniger Verschwender, ein bodenloses Fab. **dziur-czka** f Löchlein n; -ka f Loch n; ~ od guzika, Knopfloch; ~ od klucza, Schlüsselloch; -ki w nosie, die Nasenlöcher; -kacz, -a, pl -e m Locher m; -karka f tech. Loch(stanz)maschine, Perforiermaschine f; -ko wać ua. durchlöchern, durchlöchern; -kowany a gelocht, gelochert, durchlöchert; -kowatość f Locherigkeit f; -kowany a löcherig; poros.

dziw, -u, pl -y m Wunder n; nie ~ że..., das ist kein Wunder; -y opowiadać, Wunderdinge erzählen.

dziwa-ctwo n Wunderlichkeit, Grille f; -czuć, -czeje, -czat un. grillenhaft, wunderlich werden; -czka f Grillenfängerin, grillenhaftes, launenhaftes Weib; -cznie ad. -czny a wunderlich, sonderbar; grillenhaft; -czność f Wunderlichkeit f; -czny un. grillenhaft sein, wunderliche Grillen haben; -dło n Wunderding n. **dziwak**, -a, pl -acy m Sonderling, Grillenfänger m.

dziwier, -u m Damaszierung, Damaszierkunst f; -ować ua. damaszieren; -ówka f Damaststahl m.

dziw-ić ua. (się, sich) wundern; -wimnie, że..., es wundert mich, daß... -wię się temu, ich wundere mich darüber, daß...; -wienie się n Verwunderung f, Staunen n; -wnie ad. sonderbar, seltsam; -wność f Sonderbarkeit f; -wny a sonderbar, seltsam, wunderlich; wunderbar; nie w tym -nego, das ist kein Wunder; -ni ludzie, sonderbare Leute; to mi się wydaje -nym, das kommt mir sonderbar vor. **dziwo** n Wundering n; o ~! oh, welches Wunder! -lag, -a, pl -i m I Wundertier; Ungeheuer, Scheusal n, Mißgeburt f. 2 (językowy) schnurriger Ausdruck.

dziwota f: nie ~ kein Wunder. **dziwotwór** m ob. dziwolak. **dziwować** się, sich wundern. **dziwowski** n I Wunderding n. 2 sonderbares Schauspiel. **dzwon**, -u, pl -y m Glocke f; ~ na trzweg, Alarmglocke; bicie, uderzyć w -y, mit der Glocke läuten; bicie w -y,

Glockengeläute pl. Glockenschlag m; odlew -u, Glockenguß m; -ek, -nka, pl -nki m 1 Klingel, Schelle f. Glockchen n, Glocke f; ~ elektryczny, elektrische Glocke; sanie z -nkami, Schlitten m mit Schellen. 2 bot. Glockenblume f; -larz, -a, pl -e m Glockengießer m.

dzwonić, -nię, -ni, -nij *vn.* klingeln, läuten, schellen; ~ u drzwi, an der Tür klingeln; ~ na szluzką, dem Dienstmädchen klingeln; ~ na mszę, zur Messe läuten; ~ zębami, mit den Zähnen klappern; -ni mi w uszach, die Ohren klingen mir.

dzwo-niec, -ńca, pl -ńce m *czn.* Grünfink m; -nienie n Schellen, Klingeln, Läuten; ~ w uszach, Ohrenklingen, Ohrenläuten; ~ zębami, Zähneklappern n; -nka f hard Schellen pl, Karo n; -nko n (Fisch-) Schnittf; -nkowaty a glockenformig

dzwon-nica f Glockenturm m; -nik, -a, pl -icy m Glöckner m.

dzwono n (u kola) Felle f.

dźgać, dźgnać *va.* stechen. dzwię-czyć, -czy, -czal *vn.* klingen, tönen; -czenie *ad.*, -czny a klingvoll, wohlklingend, wohltonend; -czność f Wohlklang m

dźwięk, -u, pl -i m Klang, Ton,

Schall, Laut m; -owiec, -wca, pl -wce m Tonfilm m; -owy a film ~ Tonfilm m.

dźwig, -u, pl -i m Fahrstuhl, Aufzug m; ~ ciężarowy, Lastenaufzug.

dźwi-gać -gnąć 1 *va.* 1 (eine Last) tragen. 2 (empor)heben. II ~ się, sich erheben, sich aufrichten; -gar, -u, pl -y m Trager, Tragbalken m; -garka f Hebewerk n, Winde f; -gnia f Wagenheber, Hebel m (t. fig.); -gnik, -a, pl -i m Hebebock m.

dźwirówka f Damaststahl m.

dżal m *el.* Joule n.

dżdżownica f Regenwurm m.

dżdżić *ob. deszcz; dżdżić wim.* es rieselt; dżdżysty a regnerisch; -ta pora, Regenwetter n; dzień ~ Regentag m

dżemper, -pra, pl -pry m Jumper m, Strickbluse f.

dżentelmen, -a, pl -i m Gentleman m, vornehmer Mann.

dżet, -u, pl -y m Jett n.

dżokieł, -a, pl -e m Jockey m; -kaf Jockeymütze f.

dżongler, -a, pl -rzy m Gaukler. Werf- und Fangkünstler, Jongleur m,

dżonka f Dschonke, Dschunke f.

dżuma f Pest f; dżumowy a Pest... dżungla f Dschungel f (dichter Sumpfwald).

2 -y pl Effekten, Wertpapiere pl; -ownie *ad.*, -owny a effektiv; -wyny a effektiv, wirklich (vorhanden).

efemery-czny a eintägig, ephemere, vergänglich; -da f Ephemeride; Eintagsfliege f; Tageblatt n

egida f Agide f, Schutz m; pod czyją -dą, unter j-s Schutz.

Egipt, -u m *geo.* Ägypten n.

Egipt-cjanin, -a, pl -nie m Ägypter m; -cjańska f Ägypterin f; egipski a ägyptisch; egiptolog, -a, pl -owie m Ägyptologe m.

egoi-sta, pl -ści m Selbststüchtiger, Egoist m; -stka f Egoistin f; -styczny a selbststüchtig, egoistisch; egolizm, -u m Selbstsucht f, Egoismus m

egoteizm, -u m Selbstvergötterung f; egotyzm, -u m Sucht von sich selbst zu sprechen; Selbstsucht f

egret(ka) f Federbusch, Reiherbusch m; Diamantstrauß m; Sprüh-

seur n; ~ elektryczna, elektrischer Strahlenbuschel.

egzal-tacja f übermäßige Aufregung, Überspanntheit, (übertriebene) Begeisterung f; -tować *va.* erhitzen, begeistern, exaltieren; -towany a überreizt; begeistert, exaltiert.

egzamin, -u, pl -y m Prüfung f. Examen n; ~ pismienny, ustry, schriftliche, ~ mündliche Prüfung; skladać ~ ein Examen machen; zda-(wa)ć ~ eine Prüfung bestehen; sciał się na -minie, bei einem Examen durchfallen; -acyjny a Prüfungs...; komisja -na, Prüfungskommission f;

-ator, -a, pl -owie m (-ka f) Examinator(in); -ować *va.* examinieren.

egzarcha, pl -chowić m Exarch; Metropolita m (in der orthodoxen Kirche).

egze-kucja f Vollstreckung, Vollziehung f (wyroku eines Urteils); (złoczyńcy) Hinrichtung f; -kucyjny a vollziehend, Exekutions...; -kutor, -a, pl -owie m 1 Vollstrecker, Vollzieher, ~ sądowny, Gerichtsvollzieher, 2 Eintreiber m von Rückständen; -kutywa f Exekutive, Exekutivgewalt, die ausübende Gewalt; -kwo-wać *va.* vollziehen, vollstrecken; (za-ległe podatki) vermittelst einer Exekution eintreiben.

egzema f *med.* Ekzem n, (nässender) Hautausschlag m.

egzemplarz, -a, pl -e m 1 Exemplar; Muster n, 2 ciekawy ~ ein wunderlicher Kauz.

egzercyto-wać *va.* (sie, sich) üben; -wanie n (sie) Übung f, Exerzieren n. egzorc-cysta, pl -ści m Teufelsbeschwörer m; -cyzm, -u m Teufelschwörung f, Exorzismus m. egzotyyczny a ausländisch, exotisch. egzyst-tenca f Dasein n, Existenz f, Unterhalt(smittel pl) m; -tować *vn.* bestehen, dasein, existieren.

ej(że)l *int.* eil sieh doch!

ekierka f Winkelmaß; Dreieck n.

ekipa f sp. Mannschaft f.

eklipsa f Verfinsternung; Finsternis f.

ekonom, -a, pl -owie m Ökonom, Gutsverwalter, Landwirt m.

ekono-micznie *ad.*, -miczny a wirtschaftlich, ökonomisch; sparsam;

-mika f Wirtschaftskunde, Ökonomik f; -mista, pl -ści m Volkswirt-

schaftslehrer, Nationalökonom m; -mia f 1 Wirtschaftslehre, Ökonomie f; ~ polityczna, Nationalökonomie, 2 Landwirtschaft, 3 Wirtschaftlichkeit; Sparsamkeit f; -miza f Haushälterin; Gutsverwalterin f.

ekran, -u, pl -y m 1 Licht-, Ofen-, Kaminschirm m, 2 ~ kinowy, Leinwand, Flimmerwand f.

Ekscelencja f Exzellenz f.

ekscen-tryczka f überspannt, tolle, exzentrische Frau; -tryczność f Exzentrizität, Überspanntheit f;

-tryczny a exzentrisch, überspannt; -tryk, -a, pl -yey m Sonderling, Exzentrik m; mech. Exzenter m.

ekscępcja f 1 Ausnahme f, 2 jr. Einwand m, Einrede f.

ekscęs, -u, pl -y m Unflug, Exzeß m, Ausschweifung f.

ekscytować *va.* aufregen, anregen. ekshumacja f Ausgrabung (von Leichen), Exhumation f.

ekskluzja f Ausschließung f.

ekskrementa, -tów pl Ausleerung f, Kot m.

ekskursja f Ausflug m.

ekskuzja f Entschuldigung f.

eksmisja f Zwangsäumung, Exmission f.

ekspan-sja f Ausdehnung, Expansion f; -sywność f Streben n nach Ausdehnung; -sywny a sich verbreitend, expansiv.

ekspe-dient, -a, pl -ci m Expedient, Abfertiger m; (w sklepach) Ladendienstler m; -dientka f Ladenmädchen n;

-dlować *va.* abfertigen; befördern, expedieren; ~ bagaż, sein Gepäck aufgeben; -dycja f Beförderung, Expedition; ~ bagażowa, Gepäckannahmestelle; ~ bagażu, Gepäckaufgabe f; (listów) Aufgabe f; -dycyjny a Speditions...; dom ~ Speditions-gesellschaft n; -dyte *ad.* vollkommen, vortrefflich; (bięgle) fertig, geläufig; -dy-tora, -a, pl -rzy m Spediteur m; -dytura f Speditionsbüro n.

ekspens, -u, pl -a m Ausgabe f; -owny a kostspielig, kostbar.

ekspert, -a, pl -ci m Sachverständiger, Expert(e) m; ~ buchalteryjny, Bücherrevisor, Rechnungsprüfer m;

-yza f Expertise, Untersuchung f durch Sachverständige.

eksperyment, -u, pl -y m Versuch

E

ebonit, -u, pl -y m Ebonit m, Hartgummi n; -owy a: płyta -wa, Hartgummiplatte f.

echo n Echo n, Widerhall m; odbić się echem, widerhallen; odbić się glosnym echem, einen lebhaften Widerhall finden, ein lebhaftes Echo hervorrufen.

eden, -u m Eden, Paradies n.

edredon, -u m Eiderdaunen pl; -ka f Eiderente, Eidergans f.

edu-kacja f Erziehung f; -lacyjny a Erziehungs...; kowoć *va.* erziehen; -kuwany a wohlherzogen.

Edward, -a m Eduard edycja f Ausgabe, Herausgabe, Auflage f (eines Buches).

edikt, -u m Edikt n, Verordnung f.

edył, -a, pl -e m Adil m; -e inia-cia, die Väter der Stadt

efekt, -u, pl -y m 1 Eindruck, Effekt m; Wirkung f; te. tani ~ Knalleffekt.

n; Experiment n; -alny a experimental; -ować *va.* experimentieren.
ekspiacja f Büßung, Sühne f.
ekspiracja f Ablauf m einer Frist; Verfallzeit f.
eksploatacja f Ausbeutung, Exploitation f; -tacyjny a Exploitations...; -tator, -a, pl -rzy m Ausbeuter m; -tować *va.* ausbeuten, exploitiert.
eksploować *va.* explodieren.
eksplozja f Explosion f.
ekspo-nat, -u, pl -y m Ausstellungsgegenstand m; -nent, -a, pl -nci m 1 Aussteller m 2 mat. Exponent m; -nować *va.* belichten, exponieren.
eksport, -u, m Ausfuhr f, Export m.
eksportacja f ~ zwłok, Leichenbegängnis n; Leichentransport m; dziś będzie ~ heute wird der Tote zu Grabe getragen.
eksport-ter, -a, pl -rzy m Exporteur, Ausfuhrhändler m; -tować *ta.* ausführen, eksportieren; (ciao) bestatzen; -towy a Ausfuhr... Export...; handel ~ Ausfuhrhandel m; dom ~ Exportgeschäft n; -tujący a: kraj ~ Ausfuhrland n.
ekspozycja f Exposition f; -zytura f Expositor f.
ekspres, -a, pl -owie m 1 Expresßbote m 2 -u, pl -y *kol.* Expresßzug m.
ekspres-sja f (Gesichts-)Ausdruck m, Expression f; -sjonizm, -u m Expressionismus m; -syjny a expressiv.
ekspropriacja f Enteignung, Expropriation f.
ekstaza f Entzückung, Extase f; wpaść w -zę, in Entzückung geraten.
ekstensywny a extensiv.
ekstermina-cja f Ausrottung f; -cyjny a: wojna -na, Ausrottungskrieg, Vertilgungskrieg m.
ekstern, -a, pl -owie, -ista, pl -isci m Ekstern, Stadtschüler m.
eksterytorial-ność f Exterritorialität f; -ny a exterritorial (der Landes-hoheit nicht unterworfen).
ekstra, extra, besonders; ~ policzyć, extra berechnen; rabat ~ Extrarabatt m.
ekstrakt, -u, pl -y m Auszug, Extrakt m; ~ roślinny, Pflanzenextrakt.
ekstrapociąg m Extrazug m.
ekstrawagancja f Überspanntheit, Extravaganz, Ausschweifung f.

ekstypator, -a, pl -y m Ausrotter m.
ekswad, -u n Ausschweifung f.
ekwator, -a m Äquator m; -jalny a Äquatorial...
ekwilibry-sta, pl -ści m Gleichgewichtskünstler, Seiltänzer, Äquilibrist m; -stka f Äquilibristin f; -styczny a äquilibristisch.
ekwipaż, -u, pl -e m Equipage, (herrschaftliche) Kutsche f.
ekwi-pować *va.* ausrüsten, equipieren; -powanie n, -punek m Ausrüstung, Ausstattung f.
ekwiwalent, -u, pl -y m Wertgleiches, Äquivalent n, Ersatz m.
elaborat, -u, pl -y m Ausarbeitung f, Elaborat n.
elastycz-ność f Federkraft, Elastizität f; -ny a elastisch.
eldorado n Eldorado n.
elegant-cja f Eleganz f; -cki a, -cko *ad.* elegant, fein, schick.
elegant, -a, pl -nci m Elegant, Stutzer, Modeherr m; -ka f Modedame f.
elegijny a elegisch, wehmütvoll; e-legia f Klaglied n, Elegie f.
elek-cja f Wahl f; -cyjny a Wahl...; elekt., -a, pl -ci m der neu Erwählte.
elektor, -a, pl -owie m 1 Wähler m 2 daw, Kurfürst m; -alny a Wahl...; -at, -u m 1 Kurwürde f, 2 Kurfürstentum n; -ka f Kurfürstin f; -siał a kurfürstlich; -stwo n Kurfürstentum n.
elektro-chemia f Elektrochemie f; -chemitypia f Elektrochemie typ f.
elektrod, -u, pl -y m Elektrode f.
elektro-for, -u, pl -y m Elektrophor m; -liza f Elektrolyse f; -magnes m Elektromagnet m; -magnetyzm m Elektromagnetismus m; -mierz m Elektrizitätsmesser m; -motor m Elektromotor m.
elektron, -u, pl -y m Elektron n; -owy a: lampa -owa, Elektronenröhre f, elektro-skop, -u, pl -y m Elektroskop n; -techniczny a elektrotechnisch; -technik m Elektrotechnik m; -technika f Elektrotechnik f; -twórczy a elektrizitätszeugend; -typ m Elektrotyp, Galvanotyp m; -wnia f Elektrizitätswerk n, elektrische Station; główna ~ Zentrale f; -wóz m Elektrische f.
elektryczność f Elektrizität f; -tryczny a elektrisch; -tryfikacja f Elektrifizierung f; -tryfikować a e-

lektrifizieren; -tryk, -a, pl -ycy m Elektriker m; -tryzacja f Elektrisierung f; -tryzować *va.* elektrisieren (t. fig.); -tryzująco *ad.* elektrisierend -tryzujacy a elektrisierbar.
element, -u, pl -y m Element n; Grundbestandteil, Grundstoff m; -arny a elementar; szkoła -na, Elementarschule f; pojęcie -ne, Elementar-begriff m; elementarz, -a, pl -e m Bibel f, Abcbuch n.
Eleonora f Eleonore f.
elowacja f 1 bud. Fassadenansicht f. 2 Höhenrichtung f.
elewator, -a, pl -y m Hebewerk n, Aufzug, Elevator m; ~ zbożowy, Getreidesilo n.
Eliasz, -a m Elias.
eliksir, -u, pl -y m Elixier n, Zaubertank m; ~ młodości, Lebenselixier n.
eliminować *va.* wegschaffen, beseitigen, eliminieren.
elipsa f Ellipse f; **elipsoida** f Ellipsoid n; **eliptyczny** a elliptisch.
elita f Auswahl, Elite f.
elizajski a elysäisch. [Itispelz m. elk., -a, pl -i m zo. Iltis m; -i (futuro) elokucja f Vortrag m, Ausdrucksweise f; elokwencja f Beredsamkeit, Eloquenz f; elokwentny a beredt, beredam, eloquent. [beit.
elukubracja f (geistige) Nachtar-Elzbieta f Elisabeth, Liese, Elsa.
embla-wać *va.* unterhalten, amüsieren; -wanie n Unterhaltung f.
ema-lia f Email n, Schmelz m; ~ czarna, Schwarzschmelz, Niello n; ~ kauczukowa, Kautschukemail; ~ malarska, Maleremail; -lier, -a, pl -rzy m Emailleur; -liować *va.* emaillieren; -liowanie n Emaillieren n; -liownia f Emailstube f.
emancjacja f Ausströmen n, Emanation, Ausdünstung f.
emancypacja f Emanzipation f, bürgerliche Gleichstellung; ~ kobiet, Frauenemanzipation; -pacyjny a befreiend, Emanzipations...; -pantka f emanzipiertes Frauenzimmer; -po-wać *va.* (sich, sich) freimachen, emanzipieren.
embargo n Embargo n, Beschlagnahme f (eines Schiffes).
emblem, -u, pl -y m Sinnbild, Kennzeichen, Emblem n; -yczny a sinnbildlich, emblematisch.

embriologia f Embryonenlehre f;
embryo m (zarodek) Embryo m.
emeryt, -a, pl -yci m Ruheständler, Emeritus, Pensionierte(r) m; -alny a Pensions...; fundusz ~ Pensionsfonds m; kasa -na, Ruhegehaltkasse f; -ka f Pensionierte, Ruhegehaltsempfängerin; -owany a pensioniert; -ura f Ruhegehalt m; podać się do -ry, sich in den Ruhestand begeben; być na -turze, außer Dienst sein.
emetyk, -u m apt. Brechmittel n.
emfatyczny a hochtrabend, nachdrücklich, emphatisch; **emfaza** f Nachdruck m, Emphase f.
emigracja f Auswanderung, Emigration f; -cyjny a Auswanderungs...
emigrant, -a, pl -nci m Auswanderer, Emigrant m; **emigrować** *vn.* auswandern, emigrieren.
Emil, -a m Emil; **Emilia** f Emilia.
eminencja f Eminenz f.
emir, -a, pl -owie m Emir m.
emisariusz, -a, pl -e m Geheimbote, Sendling, Emisär m.
emisa f Ausgabe (von Wertpapieren), Emission f; **emisyjny** a: bank ~ Emissionsbank f; kurs ~ Emissionskurs m; **emitować** *va.* ausgeben (Aktien etc.), emittieren.
emo-cja f Aufregung, Emotion; Gemein-terregung f; -cjonalny a emotional; -cjonować *va.* aufregen; ergreifen.
empi-ryczny a empirisch, erfahrungsmäßig; -ryk, -a, pl -ycy m Empiriker m.
emulacja f Wetteifer m; **emulato**, -a, pl -rzy m Nebenbuhler m.
emul-sja f Emulsion; Samenmilch f; ~ zelatynowa, Gelatineemulsion; -sor-, -u, pl -y m Emulsionsmaschine f.
encyklika f päpstliches Rundschreiben, Enzyklika f.
encyklo-pedia f Enzyklopädie f, Konversationslexikon n (ob. chodzący); -pedyczny a Enzyklopädisch; -pedysta, pl -ści m Verfasser (a. Mitarbeiter) an einer Enzyklopädie, Enzyklopädist m.
endeccja f (polnische) Nationaldemokratie f; **odek**, -a, pl -cy m Nationaldemokrat m. [endemisch, **eudemiczny** a med. (ein)heimisch, **endywia** f bot. Endivie f.
enema f Klister n.
energe-tyczny a energetisch; *ty-

ka f Energetik f (die Auffassung, daß Energie Grundlage der Natur sei).
energicznie ad., -ny a energisch;
 -ne środki, zarządzenia, imprezowe
energia f Energie f. [Mäßigkeit].
enigmatyczny a rätselhaft.
entomolog, -a, pl -owie m Insekten-
 kenner, Entomolog m; -ia f Insekten-
 kunde, Entomologie f.
entuzja-sta, pl -ści m Enthusiast,
 Schwärmer m; -stka f Schwärmerin
 f; -stycznie ad., -styczny a enthu-
 siastisch; entuzjizm, -u m Begeiste-
 rung f, Enthusiasmus m; entuzjaz-
 mować va. (sie, sich) enthusiasmie-
 ren. [f].
enuncjacja f Aussage, Behauptung
 eołski a äolisch; arfa -ska, Aolsharfe
 epiczny a episch, Helden... [f].
epidemiczny a epidemisch, seu-
 chenartig; -mia f Epidemie, Seuche f
epiderma f Oberhaut, Epidermis f.
epigon, -a, pl -i a. -owie m 1 Epigo-
 ne, Nachfolger m. 2 Nachahmer gro-
 ßer Vorbilder. [Schrift f].
epigraf, -u, pl -y m Inschrift; Über-
 eptigram(at), -u, pl -y m Sinnge-
 dicht, Epigramm n; -atyczny a epi-
 grammatisch.
epika f Epik f, Heldengedicht n.
epikureizm, -u m Epikurismus m;
 -rzy, -a, pl -y m Epikureer, Ge-
 nußmensch m.
epilep-sja f Fallsucht, Epilepsie f;
 -yczny a epileptisch; -tyk, -a, pl -y m
 Epileptiker m. [log m].
epilog, -u, pl -im Schlußrede f, Epi-
 skisko-palny a bischöflich, Bi-
 schofs...; -pat, -u m Episkopat n.
epistolarny a brieflich, Brief...; epi-
 stola f Brief m, Epistel f.
epitet, -u, pl -y m Beiwort n,
 Benennung f.
epizod, -u, pl -y m Episode f; -yczny
 a episodisch, eingeschaltet.
epoka f Epoche f; stanowie -ke, E-
 poke machen, eine neue Zeit einlei-
 ten; epokowy a epochal, epoche-
 machend.
epoleta, -u, pl -y m Epaulette f.
epopeja, -pei f Epopee f, Helden-
 gedicht n.
eprowetka f Reagennglas n.
epuzer, -a, pl -rzy m Friseur, Heirat-
 kandidat n.
era f Ära, Zeitrechnung f.

erekcja f Aufrichtung; Erektion f
 Steifwerden n.
eremita, pl -ici m Einsiedler m. 2
 ermita, -u m Einsiedelei f, ein-
 ames Landhäuschen.
Ernest m Ernst.
erotoman, -a, pl -im (-ka) f Liebes-
 wahnsinnige(r); -ia f Liebeswahn-
 sinn m; erotyczny a erotisch; ero-
 tyzm, -u m Lichesieben n, Erotik f.
errata, -tów pl Druckfehlerver-
 zeichnis n. [tische Blöcke].
erratyyczny a: -ne kamienie, erra-
 rudycja f Gelehrsamkeit f; erudy-
 ta, pl -yci m Gelehrter m. [says.
 eseista, pl -ści m Verfasser von Es-
 encja f Essenz f; esencjonalny a
 essenzeich; stoffhaltig, kraftig; fig.
 wesentlich, essentiell.
eskadra f mil. Geschwader n; ~ lot-
 nicza, Fliegerabteilung f, Flugzeug-
 geschwader; ~ pościgowa, Jagdflug-
 zeuggeschwader; ~ niszczycielska,
 Bombenflugzeugabteilung f.
eskalada f mil. Eskalade f, Angriff
 m mit Sturmleitern.
eskamotować va. beiseiteschaffen,
 stibitzen, eskamotieren.
eskapada f 1 unuberlegter Streich,
 Eskapade f. 2 Seitensprung m.
eskor-ta f Bedeckung, Eskorte f;
 Geleit; fig. Gefolge n; -tować va. ge-
 leiten, -towiec, -wca, pl -wce m Ge-
 leitschiff n. [Arzt m].
eskułap, -a, pl -owie m Askulap;
 esowaty a gestaltet wie ein S; esow-
 nik, -a, pl -i m bud. Karnies n; es-
 ówka f Hohlziegel m.
esparcata f bot. Esparsette f.
esperan-cki a: język ~ Esperanto-
 sprache f; -to n Esperanto n; -tysta,
 pl -ści m Anhänger der Esperanto-
 sprache.
esplanada f freier Platz, Esplanade f
 Estera f Esther.
este-ta, pl -ci m Ästhet m; -tyczny
 a ästhetisch, -tyk, -a, pl -y m Ästhe-
 tiker m; -tyka f Ästhetik f.
Estonia f geo. Estland n; Estoń-
 czyk, -a, pl -y m Este m; Estonka f
 Estin f; estoński a estnisch, estlan-
 estrada f Estrade, Bühne f. [disch.
 esy floresy pl Federzuge, Schnorkel
 etablować się, sich etablieren. [pl
 etamina f Etamin n.
etap, -u, pl -y m Etappe f; -em, per

Schub; -ami, etappenweise, in Ab-
 sätzen; -owy a Etappen...
etat, -u, pl -y m 1 Anschlag, Über-
 schlag; Haushaltplan; Etat m; byc na
 etacie, etatsmäßiger Beamter sein. 2
 (Personen-)Stand m; -owy a etats-
 mäßig; urzędnik ~ etatsmäßiger Be-
 amter. [ständer m, Etagère f].
etażerka f Bucherbrett n; Noten-
 ete, et cetera, und so weiter.
eter, -u m Ather m; -yczny a Ä-
 ther...; fig. ätherisch, ätherhaft.
etyeryzacja f Betaubung f durch Ä-
 etiuda f Étude f. [ther].
etniczny a ethnisch.
etnograf, -a, pl -owie m Völkerbe-
 schreiber m; -iczny a völkerbeschrei-
 bend, ethnographisch; -ia f Völkerbe-
 schreibung, Ethnographie f.
etnologia f Völkerkunde f.
etola f Stola f.
etyczny a sittlich, ethisch; **etyka** f
 Sittenlehre, Ethik f.
etykie-ta f 1 Etikette, Hofsitte f. 2
 Etikett n, Etikette f, Aufschritztzettel
 m; -talny a zeremoniös, förmlich;
 -tować va. mit Etiketten versehen.
etymo-log, -a, pl -owie m Wortfor-
 scher m; -logiczny a ethymologisch;
 -logia f Wortforschung f.

eufemiczny a beschönigend, mil-
 dernd.
eufonia f Wohlklang m.
Eugenia f Eugenie; **Eugeniusz**, -a
 m Eugen.
eunuch, -a, pl -owie m Eunuch m.
Europa f Europa n; **europiejczyk**,
 -a, pl -y m Europäer m; **europijski**
 a, po -sku ad. europäisch.
Ewa f Eva.
ewakuacja f Räumung f; **ewakuo-**
wać va. raumen, evakuieren
ewangelia f Evangelium n.
ewange-licki a evangelisch; -licz-
 ka f Protestantin f; -lik, -a, pl -icy m
 Protestant m; -lista, pl -ści m Evan-
 gelist m.
Ewelina f Eveline.
ewental-nie ad. -ny a möglich,
 etwaig, eventuell, -ność f Eventuali-
 tät f, möglicher Fall.
ewidencja f Kontrolle f.
ewikcja f Gewähr(leistung), Bürg-
 schaft, Sicherheit f; **ewikcyjny** a
 Bürgschafts...
ewolu-cja f Evolution; mil. Schwen-
 kung f; -cjonizm, -u m Evolutions-
 theorie f; -cyjny a sich selbst entwik-
 kelnd; Evolutions...; **ewoluta** f Evo-
 lute, Abwicklungslinie f.

F

fabry-czka f kleine Fabrik; -cznie
 d. fabrikmäßig (gearbeitet); -czny a
 Fabrik...; miasto -ne, Fabrikstadt f,
 Fabrikort m; wyroby -ne, Fabrikwa-
 ren pl; -ka f Fabrik f; Werk n; ~ su-
 kna, Tuchfabrik; ~ żelaza, Eisenwerk
 n, Eisenhütte f; -kacja f Erzeugung,
 Fabrikation f; -kant, -a, pl -nci m
 Fabrikant, Fabrikbesitzer m; -kantka
 aniołków, Engelmacherin f; -kat, -u,
 pl -y m Fabrikat n; -kować va. fabri-
 zieren; (zmyślać) erdichten; -kowan-
 ie n Fabrikation f.
fabuła f Fabel f.
fajecja f Spaß, Scherz m, Posse f;
 -cjonista, pl -ści m Spaßvogel, Spaß-
 maker, Possenreißer m.
facet, -a, pl -ci m 1 Kerl; szykowny
 ~ feiner Kerl. 2 junger Elegant, Geck
 m; -ka f Mädchen, fam. Mädel n;
 szykowna ~ fesches Mädel.
fach, -u, pl -y m Fach n; mieć ~ w
 rękę, Fachmann sein; biegly w swoim

-u, fachkundig; -owiec, -wca, pl -wcy
 m Fachmann m; -owy a Fach...; fach-
 männlich; człowiek ~ Fachmann m;
 wiadomości -we, fachmännische
 Kenntnisse.
fajca-ta f 1 Fassade, Vorderseite f
 (eines Gebäudes). 2 (poddasze) Dach-
 stube f. 3 żart. Antlitz, Gesicht n;
 -tka f Dachstube f. [Schacherei f].
fajcenda f 1 Tausch(handel) m. 2
faeton, -u, pl -y m Phaëton m.
fafol, -u, pl -y m Quast m, Troddel f
fajfusa m Taugenichts, Gimpel m.
fagas, -a, pl -y m Diener, Lakai;
 Kellner m; -ować va. dienen.
fajocista, pl -ści m Fagottist m.
fagot, -u, pl -y m Fagot m.
fajans, -u, pl -y m Fayence f; -owy
 a Fayence...; naczynie -we, Fayence-
 geschirre n.
fajczarnia f Rauchstube f, faj-
 czarz, -a, pl -e m starker Raucher
 fajdać un. gm. scheißen

fajeczka *f* Tabakspfeifchen *n*.
 fajerant *-u m* Feierabend *m*.
 fajarka *f* 1 Ofenring *m*. 2 Kohlen-
 becken *n*; Wampfnagel, Glutpfanne *f*.
 fajerwerk, *-u, pl -i m* Feuerwerk *n*;
 puszczac ~ ein Feuerwerk abbrennen;
 -warkarz, -warkier *m* Feuerwerker
 fajf, *-u m* Fünfuhrt *m*. [*m*.]
 fajka *f* (Tabak-)Pfeife *f*.
 fajn *a gm* fein.
 fajtlapa *m* Einfaltspinsel, Töpel *m*.
 fajtnac *vn* (machnac) rasch schwen-
 ken, schwingen; (fiknac) umfallen,
 über den Kopf fallen.
 fajtuk, *-sia m* (blazen) Possenrei-
 ber; (gluptas) Gimpel *m*. [*pe*.]
 fakcja *f pol*. Faktion *f*, kleine Grup-
 pakir, *-a, pl -rzy m* Fakir *m*.
 faksymile, *pl -lia n* Faksimile *n*, ge-
 naue Nachahmung.
 fakt, *-u, pl -y m* Tatsache *f*; Faktum
n; -em jest, że... es ist Tatsache, daß...
 (ob. dokonany); -y mówią za siebie,
 die Tatsachen sprechen deutlich ge-
 nug. 2 Beweis *m*; o tym świadczy ~,
 że... zum Beweise dessen dient, daß...
 faktor, *-a, pl -rzy m* (-ka *f*) 1 Mak-
 ler(in), Vermittler(in). 2 mat. Faktor
m; -ia *f* Faktorei *f*; -ne, -go *n* Makler-
 gebühr *f*; -ować *vn* makeln, makeln;
 -ski *a* Makler...; -stwo *n* Maklerei *f*.
 faktotum *s inu*. Faktotum *n*.
 faktura *f* Faktur *f*; ~ pro forma,
 Proformarechnung *f*; księga -tur, Fak-
 turenbuch *n*; suma -ry, Fakturenbe-
 trag *m*; wystawić -re, eine Faktur
 ausstellen; -rować *va* fakturieren;
 -rzysta, *pl -ści m* Fakturaussteller *m*
 faktyczny -nie *ad*. -ny *a* tatsäch-
 lisch, wirklich.
 fakultet, *-a, pl -y m* Fakultät *f*.
 fala *f* Woge, Welle *f* (*t. fiz.*); ~
 dzwiękowa, Schallwelle; radio: krótko-
 ~ Kurzwelle; długość fal, Wellenlän-
 ge *f*; mil. ~ gazowa, Gaswelle; fiz. ~
 prądu, Stromwelle; ~ światła, Licht-
 welle; ~ zasadnicza, Grundwelle; fig.
 ~ widzów, die Flut der Zuschauer
 falanga *f* Phalanx; Schar *f*.
 falban(k)af Falbel *f*, Faltenbaum *m*
 falc, *-u, pl -e m* Falz *m*; Falzbein *n*
 falcgraf, *-a, falcgrabia, -biego, pl*
 -owie *m* Pfalzgraf *m*.
 falcować *va* falzen.
 falis-tość *f* Wellenförmigkeit *f*; -ty
a wellenförmig, wellig.

falo-wać *vn*. wogen, wallen; falujaca
 piers, der wallende, wogende Busen,
 morze faluje, es wogt das Meer, das
 Meer schlägt Wellen; -wanie *n* Wo-
 gen, Wellen *n*; -wy *a* wellenförmig;
 fiz. ruch ~ Wellenbewegung *f*.
 falset, *-u m* Falsett *n*; -owy *a*: glos
 ~ Falsettstimme, Fiselstimme *f*.
 falsyfikacja *f* Fälschung *f*; -kat,
-u, pl -y m Fälsikat *n*; -kator, *-a, pl*
 -rzy *m* Fälscher; -kować *va* fälschen.
 fald, *-u, pl -y m, falda f* Falte *f*; (na
 twarzy) Runzeln *f*, Falte; -ów przysiąć
 tüchtig arbeiten.
 faldować *va* falten, in Falten le-
 gen; ~ się, Falten werfen; -wanie *n*
 Falten *n*; -wany *a* gefaltet; faldzisty
a faltig, faltenreich
 falsz, *-u, pl -e m* Falschheit; Un-
 wahrheit *f*; mus. falscher Ton.
 fal-szerka *f* Fälscherin *f*; -szerski
a Fälscher...; -szerstwo *n* Fälschung
 -szersz, *-a, pl -e m* Fälscher *m*; ~
 monet, Fälschmünzer *m*; -szować *va*.
 falschen; ~ pieniadze, fälschmünzen;
 (płyty) verfälschen; mus. falsch singen,
 spielen; -szowanie *n* Fälschung; (pły-
 now) Verfälschung; ~ pieniadze,
 Fälschmünzerei *f*; -szywy *ad* falsch;
 ~ brzmiały, falsch klingend; -spiewać,
 falsch singen; ~ świadczyć, ein fal-
 sches Zeugnis ablegen; ~ sobie tłuma-
 czyć, falsch auslegen; -szywość *f*
 Falschheit *f*; -szywy *a* falsch; ~
 wstydz, falsche Scham. [*gebny*]
 fama *f* Gerücht *n*; Fama *f* (ob. stu-
 fami-lijny *a* Familien...; stosunki
 -ne, Familienverhältnisse *pl*; -lia *f*
 Fanilie *f*; -liant, *-a, pl -nci m* (-ka *f*)
 Verwandte(r). [*ner*]; Gehilfe *m*.
 famulus, *-u, pl -y m* Famulus; Die-
 famula *f* fr. Familie *f*. [*grofom*.]
 fanaberie *pl* Großtuerer *f*; stroić ~
 fana-tyczka *f* Fanatikerin, Schwär-
 merin *f*; -tycznie *ad*., -tyczny *a* fan-
 natisch, schwärmerisch; -tyk, *-a, pl*
 -y *m* Fanatiker, Schwärmer *m*.
 -tyzm, *-u m* Fanatismus *m*, Schwär-
 merei *f*; ~ religijny, Glaubenswut *f*.
 fanfa-ra *f* Fanfare *f*; -ron, *-a, pl -i m*
 Prahler, Großsprecher *m*; -ronada
f Prahleri, Großsprecherer *f*; -rono-
 wać *vn* prahlen, aufschneiden.
 fant, *-u, pl -y m* Pfand *n*; gra w -y,
 Pfänderspiel *n*; grać w -y, Pfänder
 spielen

fantasmagoria *f* Phantasmagorie *f*.
 Blendwerk *n*, Spiegelfechtere *f*.
 fanta-sta, *pl -ści m* Phantast. Grill-
 lenfänger, Schwärmer *m*; -styczność
f das Phantastische; -styczny *a* phan-
 tastisch, schwärmerisch
 fanta-zja *f* 1 Einbildungskraft,
 Phantasie *f* (ob. bujny); pucić wodze
 -zji, seiner Einbildungskraft freien
 Lauf lassen. 2 launenhafter Einfall,
 Grille *f*; tracić -zję, aus der Fassung
 kommen. 3 mus. Phantasie(stück).
 -zjować *vn*. phantasieren, schwär-
 men. mus. improvisieren; -zjyny *a*
 Phantasie...; phantastisch; tkaniny
 -ne, Phantasiegewebe *pl*.
 fantom, *-u, pl -y m* Gespenst *n*.
 fantowy *a* Pfänder...; loteria -wa,
 Pfänderlotterie *f*.
 fara *f* Pfarrkirche *f*.
 faraon, *-u, pl -i m* Pharaon *n*.
 farad, *-u m* el. Farad *n*.
 far-ba *f* Farbe *f*; ~ na włosy, Haar-
 farbmittel *n*; ~ olejna, Ölfarbe;
 -biarka *f* 1 Färberin *f*. 2 Färbema-
 schine *f*; -biarnia *f* Färberei *f*; ~ je-
 dwubiu, Seidenfärberei; ~ sukna,
 Tuchfärberei; -biarski *a* Färber...
 -biarstwo *n* Färberkunst *f*; -biarz,
 -a, *pl -e m* Färber *m*; ~ kusnierski,
 Rauchfärber; ~ materiałow delik-
 natny, Schönfärber; -bka *f* Stärke-
 blau *n*; (niebieska) Waschblau *n*.
 -bkować *va* (bieliznę) bläuen; -bnik,
 -a, *pl -i m* Farbstoff *m*; -bować *1 va*.
 färben; ~ sobie włosy, sich das Haar
 färben. II *vn* abfärben, schmutzen;
 (to sukno) -buje, ...schmutzt, färbt
 ab; -bowanie *n* Färben *n*; -bowany
 a gefärbt; fig. falsch; lis ~ Heuchler *m*.
 farfole *pl* Fetzen *pl*.
 farfu-ry *pl* Steingutgeschirr *n*,
 Steingutware *pl*; -rowy *a* Steingut...
 farma-ceuta, *pl -ci m* Pharmazeut
m; -ceutyчны *a* pharmazeutisch,
 Pharmazeuten...; -ceutyka *f* Pharma-
 zeutik *f*; -kopa *f* Pharmakopöe *f*.
 farma-zon, *-a, pl -i m* Freimauf-
 farmer *ob* fermier. [*rer m*.]
 farsa *f* te Posse *f*, Schwank *m*.
 farsz, *-u m* Füllsel *n*; farszować
 va. füllen.
 fartuch, *-a, pl -y m* Schürze *f*; (*u*
 powozu) Spritzleder *n*; fartuszek,
 -zka *pl -szki m* Schürzchen *n*.
 faryna *f* Farinzucker *m*.

fary-zejski *a* pharisäisch, heuchle-
 risch; -zeusz, *-a, pl -e m* Pharisäer
m; fig. Heuchler, Scheinheilige(r) *m*.
 -zeuszostwo *n* Pharisäertum *n*; -ze-
 uszowski *a* pharisäisch
 fasa *f* Faß *n*; fig. Dickwans *m*.
 fasada *f* Fassade, Vorderseite *f*.
 fasykuly, *-u, pl -y m* Faszikel *n*.
 Bündel; Heft *n* (eines Lieferungs-
 werkes).
 fascynować *va*. bezaubern; ver-
 faska *f* Fäßchen *n*. [*blenden*.]
 faso-lik(a) *f* Bohne *f*; -w strączkach,
 grüne Bohne(n), Wachsbohne(n); ~
 szparogawa, Spargelbohne(n) -lowy
 -ne, Phantasiegewebe *pl*.
 fason, *-u, pl -y m* 1 Fasson, Form *f*.
 (o ubraniu) Schnitt *m*; fig. przerobić
 k na swój ~ j-n nach seiner Weise
 ausbilden. 2 gm. Schick *m*, -ować *va*.
 formen, (einer Sache) die Fasson, den
 rechten Schnitt geben; -owy *a* fasso-
 niert, Fasson...; -ówka *f* Fassonisen *n*.
 fastry-ga *f* Heftnaht *f*; (nici) Heft-
 faden *m*; -gować *va*. verloren anheft-
 en, anschlagen
 fasze-rować *va* füllen, farcieren;
 -rowany *a* gefüllt; -runek, -nku *m*
 Füllung *f*, Füllsel *n*.
 faszyn-ka *f* Reisigbündel *n*, Faschi-
 ne *f*; -nować *va* mit Faschine be-
 kleiden.
 faszyn-sta, *pl -ści m* pol. Faschist *m*.
 -stowski *a* faschistisch; faszyzm, *-u m*
 Faschismus *m*.
 fata-lista, *pl -ści m* Fatalist *m*; -li-
 styczny *a* fatalistisch; -lizm, *-u m*
 Fatalismus, Schicksalsglaube *m*; -lnie
ad., -lny *a* verhängnisvoll, fatal, un-
 angenehm; ~ dzień, Unglückstag *m*;
 szn. -lnie się czuje, mir ist übel; es ist
 mir übel zu Mute; -lnia pogoda, es ist
 abscheuliches Wetter; -lność *f* Fata-
 lität *f*.
 fatalaszki, *-ków pl* Flitterkram,
 Flitterstaft, Flittertand *m*.
 fatamorgana *f* Fata Morgana *f*,
 Luftspiegelung *f*.
 fatum, *pl* fata *n* inu. Verhängnis;
 Mißgeschick, Unglück *n*; jakież ~ go
 przesładuje, das Unglück verfolgt ihn
 überall.
 faty-ga *f* Mühe *f*; zadać sobie -ge,
 sich Mühe geben; -gować *va*. (sie,
 sich) bemühen.
 faul *sp* foul, regelwidrig.

fauna *f* Fauna *f*, Tierwelt *f* (eines Gebietes).

fawor, -u, pl -y *m* Gunst *f*.

faworki pl Kraußgebäckenes *n*.

fawo-ryt, -a, pl -ryci *m* Günstling, Liebling *m*; -rytka *f* Favoritin, Lieblingsfrau *f* (eines Herrschers); -ryty, -ów pl Backenbart *m*; -rytyzm, -u *m* Günstlingsregierung, Günstlingswirtschaft *f*; -ryzować *va* begünstigen, bevorzugen.

faza *f* Phase, Entwicklungsstufe *f*; ~ księżycza, Mondphase; fazować *va* abkanten; fazowy *a* Phasen...; *el* ~ prad, Phasenstrom *m*.

fafel, -fla, pl -fle *m* Nasenschleim, jam. Rotz *m*, 2 (pędrak) Rotznase *f*, Grünshabel *m*.

fel int. pfiil

felink, -a, pl -i *m* Schwäche *f*; mieć ~ do k., eine Schwäche für j-n haben, j-m sehr gewogen sein. [Fieber]

febra *f* Fieber *n*; żółta ~ gelbes fechtmistrz, -a, pl -e *m* Fechtmeister *m*; fechtować *się*, fechten; fechtunek, -nku *m* Fechtkunst *f*; fechtunkowy *a*: sala -wa, Fechtboden, Fechtssaal *m*.

federa-cja *f* Bund *m*, Bundesgenossenschaft *f*; -cyjny *a* Bundes..., bundesmäßig. [-ski *a* Feldscher...]

felczer, -a, pl -rzy *m* Feldscher *m*; feld-febel, -bla, pl -ble *m* Feldwebel *m*; -marszałek *m* Feldmarschall *m*; -spat *m* Feldspat *m*.

feler, -u, pl -y *m* Fehler *m*; -owaty Felicja *f* Felicitas. [a fehlerhaft]

feuilleton, -u, pl -y *m* Feuilleton *n*; -ista, pl -iści *m* Feuilletonschreiber, Feuilletonist *m*; -owy *a* feuilletonistisch.

Feliks, -a *m* Felix.

femi-nistka *f* Frauenrechtlerin *f*; -nizm, -u *m* Frauenbewegung, Frauenfrage *f*.

fenacjetyna *f* apt. Phenazetin *n*.

Fenicjanie, -cjan pl Phonizier.

fenig, -a, pl -i *m* Pfennig *m*.

feniks, -am Phonix *m*; Wundertier *n*.

fenomen, -u, pl -y *m* Phänomen *n*, Naturerscheinung *f*; Wunder *n*; -alny *a* phänomenal; wunderbar.

feoda-lizm, -u *m*, -lność *f* Lehnswesen *n*; -lny *a* Lehns..., Feudal...
feralny *a* unglücklich, fatal; ~ dzień Unglückstag *m*.

Ferdynand, -a *m* Ferdinand. ferie pl Ferien *pl*; ~ sądowe, Gerichtsferien; ~ szkolne, Schulferien.

ferma *f* Farm *f*; Pachtgut *n*. ferment, -u, pl -y *m* Ferment *n*, Gärungsstoff *m*; -acja *f* Gärung *f*; -ować *un* gären.

fermer, -a, pl -rzy *m* Farmer *m*. ferować *va*, jr. (wyrok) fällen. fertać *un*. (sie) sich hin und her bewegen; (ogonem) wedeln; fertał-ski, -ego, pl -scy *m*, -ska *f* unruhige Person.

fertycz-nie *ad*. -ny *a* lebhaft, gewandt, flink; -ność *f* Lebhaftigkeit, Gewandtheit, Flinkheit *f*.

ferula *f* Zuchtrute; *fig*. Disziplin *f*. ferwor, -u *m* Eifer *m*, Inbrunst *f*. festiwal, -u *m* mus. Musikfest *n*.

festmetr *m* Festmeter *n*. feston, -u, pl -y *m* Blumengehänge *n*. festyn, -u, pl -y *m* Festschmaus *m*; feta *f* Fest(mahl) *n*. [Fest *n*].

fetor, -u, pl -y *m* Gestank *m*, übler Geruch.

fetować *va* festlich bewirten.

fetycz, -a, pl -e *m* Götzenbild *n*, Fetisch *m*; -yzm, -u *m* Fetischdienst *m*. fez, -u, pl -y *m* Fes *n* *m*.

fiasko *n* Fiasko *n*, Durchfall, Mißerfolg *m*.

fibra *f* Faser, Fiber *f*; fibryna, -u *m* Faserstoff *m*, Fibrin *n*.

fideiokomis, -u *m* Fideikommiss *n*. fidejgalek, -lka, pl -lki *m* Kinkerlitzen *n*.

figa *f* Feige *f*; Feigenbaum *m*; ~ z makiem | ja Kuchen | figę dostaniesz, du wirst nichts bekommen; figę k. pokazać, j-n mit langer Nase heim-schicken; figarnia *f* Feiengarten *m*.

figiel, -gla, pl -gle *m* Streich, Schabernack; *m*; -gle, Schäkerei *f*; splatać k figla, j-m einen Streich spielen; o mały ~ nie upadłem, ich wäre beinahe gefallen; figlarka *f* Schäklerin, Schelmin *f*; figlarnie *ad*. schalkhaft; figlarność *f* Schalkhaftigkeit *f*; figlarz, -a schalkhaft, schäkereihaft; figlarz, -a, pl -e *m* Schäkler, Schalk, Schelm;

figlować *un*. schäkern, Possen reißen; **figlowanie** *n* Schäkerei *f*.

figlowiec, -wca, pl -wce *m* Feigenbaum *m*; **figowy** *a* Feigen...; kawa -wa, Feigenkaffee *m*; liść ~ Feigenblatt *n*.

figu-ra *f* Figur; (kształt) Gestalt; (kibic) Taille; (w szachach, w tańcach etc.) Figur *f*; zgrabna ~ eine schlanke Taille; (chodzież) do -ry, ohne Mantel.

2 (posąg) Statue, Figur *f*; ~ woskowa, Wachsfigur 3 (osobnik) Persönlichkeit, Person *f*; wielka ~ hervorragende Person; udawać wielką-re, den Vornehmen spielen; śmieszna ~ ein lächerlicher Kauz; -ralny *a* bildlich, figürlich; symbolisch, muzyka -na, Figuralmusik; -rant, -a, pl -ci *m* (ka *f*) Figurant(in), Statist(in); -rka *f* 1 Figürchen *n*, 2 zgrabna, ładna ~ schlanke Taille, schöne Figur; -rować *un*. figurieren; -ryczny *a* ob figuralny;

-rynką *f* Figürchen *n*, Statuette *f*. **figus** *ob*. fikus.

fikl int. huschl

fikać, **fiknąć** *un*. I hüpfen, tanzen 2 umfallen, (über) Hals über Kopf herunterfallen; (wywrócić koziołka) purzeln. 3 (wierzgnąć) hinten ausschlagen; **fikalski**, -ego, pl -scy *m* Tänzer *m*; **fikanie** *n* Tanzen *n*.

fikcja *f* Erdichtung, Fiktion *f*; **fik-cyjny** *a* erdichtet, fiktiv, Schein...; ~ rachunek, fingierte Rechnung; ~ na sprzedaż, Scheinverkauf *m*; ~ wymysł, Scheinwechsel *m*.

fikrnik *m* Hokuspokus *m* **fiknąć** *ob*. fikać.

fik-sacja *f* fixe Idee, Wahn *m*; -sat, -a, pl -aci *m* Verrückte(r), Rappelkopf *m*; -satuat, -u, *m* Bartwiche *f*; -saz -u *m* fot. Fixierung *f*; -sować *1* *un*. von Sinnen sein. II *va*. fot. fixieren; -sum *n* inv. Rappel *m*; mieć ~ dyrdym, einen Sparrn zuviel haben.

fikus, -a *m* bot. Feigenkaktus *m*. **Filadelfia** *f* geo. Philadelpia.

filantrop, -a, pl -owie *m* Philanthrop, Menschenfreund *m*; -iny *a* philanthropisch; -ia *f* Philanthropie, Menschenliebe *f*.

filar, -u, pl -y *m* 1 Pfeiler *m*; ~ mostowy, Brückenpfeiler. 2 *fig*. Stütze *f*; -owanie *n* Pfeilerbau *m*.

filialis-ta, pl -ści *m* Briefmarkensammler *m*; -tyka *f* Briefmarkensammeln -n, -handlung *f*.

filc, -u, pl -e *m* Filz *m*; -ować *va* filzen; -owanie *n* Filzen *m*; -owy *a* filz...; kapelusze ~ Filzhut *m*.

filet, -u, pl -y *m* Lendenstück, Filet *n*; Morbraten *m*

filharmono-niczny, -nijny *a* philharmonisch; -nia *f* Philharmonie *f*.

filia *f* Filiale *f*; ~ banku, Bankfiliale; -lny *a*: kościół ~ Filialkirche *f*.

filigran, -u, pl -y *m* Filigran *n*, feine Gold-*a*. Silbertraharbeit; -owy *a* Filigran...; *fig*. fein; zart.

Filip, -a, *m* Philipp (ob. wyrwać się).

filipika *f* heftige Rede, Philippika *f*. **Filipiny** pl geo. Philippinen *pl*.

filister, -stra, pl -stry *m* Philister, Nichtstudent; Spielsbürger *m*; -ski *a* philisterhaft, philiströs; -stwo *n* Philistertum *n*.

filizanka *f* 1 Tasse *f*, ~ do kawy, Kaffeetasse. 2 zart., Nachttopf *m*.

film, -u, pl -y *m* Film *m*; ~ dźwiękowy, Tonfilm; ~ rysunkowy, Trickfilm; nakręcać ~ einen Film drehen; -ować *va* filmen; -owy *a* Film...; artysta ~ Filmschauspieler *m*; gwiazda -wa, Filmstar *m*; operator ~ Filmvorführe *m*; tasma -wa, Filmstreifen *m*; zdjecie -we, Filmaufnahme *f*.

filolog, -a, pl -dzy *a*. -owie *m* Philolog, Sprachforscher *m*; -iczny *a* sprachwissenschaftlich, philologisch; -ia *f* Philologie, Sprachwissenschaft *f*.

filować *un*. blaken.

filozela *f* Filoselle, Flockseide *f*. **filozof**, -a, pl -owie *m* Philosoph *m*; -iczny *a* philosophisch; kamień ~ Stein der Weisen; -ia *f* Philosophie *f*; -ować *un*. philosophieren.

filtr, -u, pl -y *m* Filter *n*; -acja *f* Filtrieren *n*; -ować *va* filtrieren, durchsiehen.

filut, -a, pl -uci *m* 1 Schlauchkopf, Schelm, Schalk *m*; ~ baba, pffiffiges Weib. 2 (oszust) Spitzbube *m*.

filuter-nie *ad*. -ny *a* pffiffig; schelmisch, schalkhaft; -ność *f* Schalkhaftigkeit; Pffiffigkeit *f*; **filutka** *f* Schelmin, Schälkin; Spitzbubin *f*. [ren.]

finalizować *va*. beenden, finalisieren. **final**, -u *m* mus, Finale *n*; sp. Endekampf, Endspurt *m*.

finan-se pl Finanzen *pl*; Vermögens-geld *m*; -sista, pl -ści *m* Finanzmann (Gelddamm *n*); -sjera *f* Finanzwelt *f*, die Hochfinanz; -sować *va*. finanzieren; -sowanie *n* Finanzierung *f*; -sowo *ad*. finanziell; ~ źle stoi, er ist in schlechtem Vermögensverhältnis; -sowość *f* Finanzwesen *n*; Finanzwissenschaft *f*; -sowy *a* Finanz. finan-

ziell; instytucja -wa, Finanzinstitut n; kwestia -wa, Finanzfrage f; świat ~ Finanzwelt f.

finea *f* Feinheit, Finesse *f*.
fin fa *fins* Gesicht; geblasene Rauchwolke; -*fę* komu puścić, j-m eine Rauchwolke unter die Nase blasen.

Finlan-dczyk, -a, *pl* -*ycy* *m* Finnländer, Finne *m*; -**dka** *f* Finnlanderin *f*; -**dzki**, **fiński** *a* finnisch; -**dia** *f* geo. Finnland *n*.

finta *f* Finte *f*, Scheingriff *m*.
fiok, -a, *pl* -*i* *m* 1 Quaste, Troddel *f*. 2 -*i* *pl* Flitterstaat *m*; -**ować się**, sich ausstaffieren, sich ausputzen.

fiolet, -u *m* Violett, Veilchenblau *n*; -**owy** *a* violett, veilchenblau.

fiolek, -lka, *pl* -*kci* *m* Veilchen *n*; *fig* mieć w głowie fiołki, verrückt *a*. verdreht sein; **fiokowy** *a* veilchenblau, violett. [Uringender Meerbusen].

fiord, -u, *pl* -*y* *m* Fjord *m* (tief einfiortura *f* mus. Fioritur, Verzierungs *f* (beim Kunstsang).

firanka *f* Vorhang *m*, Gardine *f*; **fi-rankarz**, -a, *pl* -*e* *m* Gardinenweber *m*; **fi-ryck**, -a, *pl* -*i* *m* 1 Stutzer, Geck, Zierbengel *m*. 2 (lekkiewicz) Windbeutel, Springinsfeld *m*; -**owaty** *a* gekkenhaft, stutzerhaft.

fi-rycyna *f* frivoles, liederliches Frauenzimmer.

fi-rletka *f* bot. Lichtnelke *f*.

fi-rma *f* Firma *f*; dawna ~ die alte Firma; pod -**mą**, unter der Firma; sie-dziba -*my*, Gesellschaftssitz *m*; zmiana -*my*, Firmenveränderung *f*.

fi-rmament, -u, *pl* -*y* *m* Firmament *n*. **fi-rmowy** *a* Firmen...; blankiet ~ Firmenbogen *m*; podpis ~ Firmenzeichnung *f*. [Harmonium *n*].

fi-sharmonia *f* Physharmonika *f*.
fisk, -u *m* Fiskus *m*; -**alizm**, -u *m*, -**alność** *f* Fiskalwesen *n*; -**alny** *a* fiskalisch; **fiskal**...

fi-stu-la *f* med. Fistel *f*; mus. Fiste-lstimme, falssetstimme *f*; -**lowy** *a* Fistel...; **falsett**...

fi-szbin, -u, *pl* -*y* *m* Fischbein *n*; -**owy** *a* fischbeinern.

fiazka *f* Spielmarke *f*; (Notiz-) Zet-tel, Auftragszettel *m*.

fizorek, -rka, *pl* -*rki* *m* Wischer *m*. *fiu* *fiu* int. larifari; jemu ~ w glo-wie, das ist ein Windbeutel; **fiukac**, -a, -**al** *un*. pfeifen.

fizjolog, -a, *pl* -**owie** *m* Physiolog *m*; -**iczny** *a* physiologisch; -**ia** *f* Physiologie *f*.

fizjonomia *f* Physiognomie *f*, Ge-sichtsausdruck *m*.

fizjono-mika *f* Physiognomik, Ge-sichtskunde *f*; -**mista**, *pl* -**sci** *m* Ge-sichtskundige(r), Physiognomiker *m*.

fizyce -**nie ad.**, -**ny** *a* physisch; körperlich; -**ne** niepodobiestwo, reine Unmöglichkeit; **fizyk**, -a, *pl* -*ycy* *m* Physiker *m*; **fizyka** *f* Physik *f*; **zm-racja** ~ Unsinn *m*.

fizys *s* *inw*. Gestalt *f*, Gesicht *n*.
flacha *f* große Flasche.

flaczar-ka *f* Kuttlerin, Kaldauen-händerin *f*; -**nia** *f* Kaldauengeschäft *n*; **flaczarz**, -a, *pl* -*e* *m* Kaldauen-händler *m*; -**flaczasty** *a* welk; **flaczek** *ob*. flak.

flader, -**dru**, *pl* -**dry** *m* Maser *f*; **fla-drować** *wa*. masern, adern; **fladro-waty** *a* aderig, maserig.

flaga *f* 1 Flagge *f*. 2 regnerisches Wetter, *jam*. Sauwetter *n*.

flak, -a, *pl* -*i* *m* Gedärm *n*; -**i** (potra-wa) Kaldauen, Flecke *pl*.

flakon, -u, *pl* -*y* *m* Fläschchen, Fla-kon *n*; -**ik**, -a, *pl* -*i* *m* kleines Flakon.

flakowa-cieć, -**cieje**, -**ciał** *un*. welk, schlaff werden; -*ty* *a* welk, schlaff.

Flamand-czyk, -a, *pl* -*ycy* *m* Flä-mer; -**ka** *f* Flamin *f*; **flamandzki** *a* flämisch.

flanca *f* Pflanzling, Setzling *m*; **flancować** *wa* (an)pflanzen.

Flandria *f* geo. Flandern *n*.
flanel(k)a *f* Flanel *m*; **flanelowy** *a* flanelen, Flanel...;

flank, -u, *pl* -*i* *m* Flanke *f*; -**ler**, -a, *pl* -**rzy** *m* Plankler *m*; -**owac** *wa*. flankieren; -**owanie** *n* mil. Flankierung *f*; -**owy** *a* Flanken...;

fla-sza *f* große Flasche; -**szeczka** *f* Fläschchen *n*; -**szka** *f* Flasche *f*; -**szkowany** *a* flaschenförmig; -**szko-wo** *a*: piwo -*we*, Flaschenbier *n*.

fląderka *f* Flunder *f* *m*; **flądra** *f* *icht*. Flunder, Scholle *f*. 2 Schlumpe, Schlampe, Schmutzli(e)se *f*.

flecik, -a, *pl* -*i* *m* Querflöte *f*; **flecti-sta**, *pl* -**ści** *m* Flotenspieler *m*.

flegma *f* Schleim *m*; *fig*. Kaltblü-tigkeit *f*, Phlegma *n*; -**tyczka** *f* phleg-matisches Frauenzimmer; -**tycznie ad.**, -**tyczny** *a* phlegmatisch, kaltblü-

tig; -**tyk**, -a, *pl* -*ycy* *m* Phlegmatiker *m*, kaltblüger Mensch.

flegmis-tość *f* Schleimigkeit, Ver-schleimung *f*; -**ty** *a* schleimig.

flejtuch, -a, *pl* -*y* *m* 1 Wickel *m*; *chir*. Scharpierolle *f*. 2 Pfropfen *m* (auf einer Flintenladung). 3 Schmutz-fink *m*, -**liese** *f*; -**owaty** *a* schmutzig, schlampig.

flek, -a, *pl* -*i* *m* (na obcasie) Fleck *m*.
flet, -u, *pl* -*y* *m* Flöte *f*; **grać** na fle-cie, die Flöte blasen; -**nia** *f* Querflöte
flinta *f* Flinte *f*. [f.

flintglas, -u *m* Flintglas *n*.
flirciar(k)a *f* Schäklerin *f*; **flirciarz**, -a, *pl* -*e* *m* Schäkler *m*; **flirt**, -u, *pl* -*y* *m* Flirt *m*, Liebeleien *f*; **flirtować** *wa*. flirten, schäkern, Liebeleien treiben.

flis, -a, *pl* -*y*, **flisak**, -a, *pl* -*acy* *m* (Holz-)Flößer *m*; **flisować** *wa*. flö-ßen; **flisówka** *f* Flößholz *n*.

fliz, -u, *pl* -*y* *m* Fliese *f*.

floks, -u, *pl* -*y* *m* bot. Flammenblu-
flondra *ob*. flądra. [me. Phlox *f*.
flora *f* Flora, Pflanzenwelt *f*.

fioren, -u, *pl* -*y* *m* Gulden *m*.
Florencja *f* geo. Florenz.

fiorey *pl* *ob*. esy.
fioret, -u, *pl* -*y* *m* Florett *n*.

Florian, -a *m* Florian.

flota *f* 1 Flotte *f*; ~ powietrzna, Luftflotte. 2 *jam*. Geld *n*.

flotny *a* *fam*. reich.

flotyła *f* zeg. Flotille *f*.

flower, -u, *pl* -*y* *m* Flobergewehr *n*.

fluid, -u *m* Fluidum *n*, flüssiger Körper.

flukaja *f* Anschwellung *f* (im Ge-sicht), dicke Backe. [tion *f*.
fluktuacja *f* Schwankung, Fluktu-
flurek, -*rku* *m* *chm*. Fluorverbin-dung *f*; ~ chromowy, Chromfluorid *n*; ~ wapna, Fluorkalzium *n*; **fluores-cenja** *f* Fluoreszenz *f*; **fluorowódór** *m* Fluorwasserstoff *m*.

fob *handl.* frei Schiff.

fochy, -**ów** *pl* Grünassen, Faxen *pl*; ~ **stroić**, Faxen machen.

foka *f* zo Seehund *m*, Robbe *f*; **foki**.
fok *pl* Seal(skin) *m*, Seehundspelz *m*.

foksal, -u, *pl* -*e* *m* Bahnhof *m*.

foksterier, -a, *pl* -*y* *m* Foxterrier *m*.

fokstrot, -u *m* Foxtrott *m*.

fokus, -u *m* Hokuspokus *m*.

folareki *a*: glina -**ska**, Walkerde *f*;
folarz, -a, *pl* -**a** *m* Walker *m*.

folblut *m* Vollblutpferd *n*.
folga *f* Linderung, Erleichterung *f*;
folgować *un*. nachlassen; **mroz** -**guje**, die Kälte läßt nach; **fig** ~ **komu**, j-m nachgeben; ~ **swoiom** *chuciom*, seinen Lüsten fröhnen.

folial, -u, *pl* -*y* *m* Foliant *m*; **follo-wać** *un*. foliieren; **foliowanie** *n* Folie-
ren *n*.

folklor, -u *m* Folklore *f*; -**ysta**, *pl* -**ści** *m* Folklorist, Erforscher der Volks-
überlieferungen.

folować *wa*. tk. walken; **folownia** *ob*. folusznia.

folusz, -u, *pl* -*e* *m* tk. Walkmähle,
Walkmaschine, Walke *f*; -**nia** *f* Walk-
stube, Walkkammer *f*; -**nik**, -a, *pl* -*icy* *m* Walker, Walkmüller *m*; -**owac** *un*. walken.

folwar-czek, -**czku**, *pl* -**czki** *m* klei-
ner Meierhof; -**czny** *a* Meierhof...
folwark, -u, *pl* -*i* *m* Meierhof *m*, Vor-
werk *n*.

fonetyczny *a* phonetisch; **fonetyka** *f* Phonetik, Lautlehre *f*.

fonry *pl* Launen, Grillen *pl*.
fonograf, -u, *pl* -*y* *m* Phonograph *m*.

fontanna *f* Springbrunnen *m*.

fontanela *f* Fontanelle *f*.

fontaź, -**zia**, *pl* -**zie** *m* Schleife *f*.

football, -u *m* sp. Fußballspiel *n*.

for, -u, *pl* -*y* *m* Vorgabe *f*; **dawać** -*y*, vorgeben; **mieć** -*y*, Vorteile haben.

fora int. ~ **ze dwora**! fort! hinaus!

fordanser, -a, *pl* -**rzy** *m* Eintänzer *m*.

fora *f* Eintänzerin *f*.

forela *f* icht. Forelle *f*.

forem-ność *f* Regelmäßigkeit *f*, re-gelmäßige Form; -**ny** *a* regelmäßig, wohlgestaltet.

forma *f* 1 Form; Gestalt *f*; dla -*my*, der Form wegen, pro forma; w nale-
żytej -*mie*, in gehöriger Form; *sp*. nie być w -*mie*, nicht in Form sein. 2 (mo-del) Musterform *f*, Modell *n*; ~ odle-wy, Gießform; ~ *na* ciasto, Kuchen-form; -**cia** *f* Bildung, Gestaltung; Formation *f*; -**lista**, *pl* -**ści** *m* Forma-list, Umstandskrämer *m*; -**listyka** *f* Umständlichkeit *f*, Kleben an Form-lichkeiten.

formal-nie ad. förmlich; in aller Form; -**ność** *f* Förmlichkeit, Formalität *f*; **wymagane** -**ści**, die erforderlichen Formalitäten; -**ny** *a* förmlich, in gehöriger Form.

format, -u m Format n; ~ arkuszowy, Folioformat.
formiarnia f Formerei f; **formiarni** -a, pl -e m Former m.
formo-wać va. (się, sich) formen, bilden, gestalten; mil. aufstellen, formieren; ~ **wanie** (się) n Bilden, Formen n, Gestaltung; Formierung f.
formu-larz, -a, pl -e m Formular n; -lik(a) f Formel f; -lować va. formulieren.
fornal, -a pl -e m Stallknecht; Fuhrmann m; -ka f Fuhrwerk n; -ski a: koń ~ Arbeitspferd n.
fornier, -u, pl -y m Furnier n; -ka f Furniermaschine f; -nia f Furnierraum m; -ować va. furnieren; -owanie n Furnierung f; -owy a Furnier...
forpocza f Vorposten m.
forsa f fam. Geld n.
forso-wać va. erzwingen, forcieren; (nogi etc.) übermäßig anstrengen; (wzrost roślin) beschleunigen, fördern; *handl.* ~ sprzedaż, den Verkauf forcieren; ~ się, sich zu sehr anstrengen; ~ **wanie** n Erzwängen n; Forderung f; ~ się, übermäßige Anstrengung; -wny a forciert, angestrengt; marsz ~ forciert Marsch, Eilmarsch.
forszlag, -u m mus. Vorschlag m.
forzłak, -u, pl -i m kuch. ~ cielőcy, Kalbsnierenbraten m.
forzus, -u, pl -y m Vorschuß m; **forzsuować** va. vorschießen.
fort, -u, pl -y m mil. Fort n; ~ łączący, Zwischenfort; ~ przeciwczołgowy, Tankabwehrfort; ~ zapowowy, Sperrfort.
fortan-cerz m Eintänzer n; -cerka f Eintänzerin f. [Festungs...]
forteca f Festung f; **forteczny** a
fortel, -u, pl -e n Kunstgriff, Kniff n, List f; ~ wojenny, Kriegslist; -em, durch List.
fortepian, -u, pl -y m Flügel n, Klavier n; krótki ~ Stutzflügel n, grac na -ie, Klavier spielen.
fortu-u f 1 Glück n; ~ mu sprzyja, das Glück ist ihm günstig; ~ kołem się toczy, das Glück ist rund a. unbeständig; ślepa ~ (Glücks-)Zufall m 2 (majątek) Vermögen n; zrobić -ne, ein Vermögen erwerben, sein Glück machen; -nat, -a, pl -ci m 1 reicher Mann, 2 F- Fortunat m; -nka f kleines Vermögen.

fortyfikacja f Befestigung f; ~ polowa, Feldbefestigung; ~ pozorna, Scheinanlagen pl; -kacyny a Befestigungen...; -kować ub. befestigen.
forum n inu. Forum n.
forysta, -sia, pl -sie m Vorreiter m.
forty-wać va. begünstigen, fördern
wanie n Begünstigung, Förderung f.
fosa f Graben m.
fosfat, -u m chem. Phosphat n.
fosfor, -u m chem. Phosphor m; -an, -u m Phosphat, Phosphorsäuresalz n; ~ miedzi, Kupferphosphat n; ~ niklu, Nickelphosphat; -ek, -rku m Phosphorverbindung f; ~ arsenu, Phosphorselen n; ~ potasu, Phosphorkalium n; -escencja f Phosphorhenk f; -owódór m Phosphorwasserstoff m; -owy a phosphorig; -yczny a phosphorhaltig; -(yz)ować va. phosphorisieren.
fosgen, -u m chem. Phosgen n.
fotel, -u, pl -e m Lehnstuhl, Arm-sessel, Fauteuil m; ~ akademicki, Akademikerstuhl m.
foto-chromia f Photochromie f; -druk, -u m Lichtdruck m, Phototypie f; -elektryczny a photoelektrisch; -geniczny a: ona ma twarz -ną, sie hat ein Filmprofil; sie gibt ein gutes Bild ab; -graf, -a, pl -owie m Photograph m; -graficzny a fotografisch; -grafia f Photographie f; ~ barwna, Farbenphotographie; ~ migawkowa, Schnellphotographie; -gra-fować va. fotografieren; ~ się, sich fotografieren lassen; -grafowanie n Fotografieren n; -gram, -u, pl -y m Photograph m; -grawiu-ra f Photographie f; -litografia f Photolithographie f; -metria f Lichtmessung, Photometrie f; -montaż m Photomontage f; -plastyka f Photoplastik f; -telegrafia f Phototelegraphie f.
fracht, -u, pl -y m Fracht f; ~ pospieszny, Eilgut n; ~ zwyczajny, Frachtgut; wysłać za -em pospiesz-nym, per Eilgut senden.
fragment, -u, pl -y m 1 Bruchstück, Fragment n, 2 (Guß-)Bruchstein, Gußeisenstücke pl, Abfallstein n; -a-ryczna a fragmentarisch.
frajda f gm. Freude, Wonne f.
frajer, -a, pl -rzy m gm. Potsdamer, Freier m; Einfaltspinsel; Fuchs m.

frak, -a, pl -i m Frack m.
frakcja f pol. Fraktion, Splitterpar-framuga f Nische f. [tei f.]
Franciszek, -szka m Franz.
Franciszka f Franziska.
franciszka-nin, -a, pl -nie m Franziskaner(monch) m; -ński a Franziskaner...
Francja f geo. Frankreich n.
francu-ski a, po -sku ad. 1. franzö-sisch; mówić po -sku, französisch sprechen; król ~ der König, von Frankreich; -szczyzna f französische Sprache, Sitten, Gebräuche etc.; franczosem n; mówić kiepską -ną, französisch radebrechen.
Francuz, -a, pl -i m Franzose m; **francu-zieć**, -cje un. -zieć sie, Fran-zose werden; Francuzka f Französin f; francuzomania f Franzoslei, Gallomanie f.
Franeł, -nka m Franz.
frank, -a, pl -i m Frank m.
Frank, -a, pl -owie m Franke m.
Frankfurt, -u m geo. Frankfurt n.
franko ad. franko, frei; ~ do domu, frei ins Haus; ~ na okręt, frei an Bord; ~ stacja, frei zur Bahn; -wać va. frankieren; -wanie n Frankierung f.
frant, -a, pl -nci m Schalk; Schlauchkopf m; z glupia ~ falscher Biedermann; trafili ~ na -a, auf einen Schelm(en) anderthalben; auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil; -ostwo n Schalkhaftigkeit; Schlaubeit f; -owski a schalkhaft; schlau.
Franus, -sia m Franz.
frapujący a auffallend, schlagend, überraschend, frappant.
frasobli-wość f Harm m, Besorgtheit f; -wy a kummervoll; betrübt.
frasować się, sich hürnen, sich grämen; frasanek, -nku m Harm m, Sorge f. [2 Scherzgedicht n.]
fraszka f 1 Kleinigkeit, Lappalie f.
fraza f Phrase f; frazeolog, -a, pl -owie m Phrasenmacher m; frazeologia f 1 Phraseologie, Sammlung von Redewendungen, 2 (leere) Phrasen, Wortkram m; frazes, -u, pl -y m Phrase, Redensart f; czcze -y, leere Phrasen; fraszowicz, -a, pl -e m Phrasenheld, Phrasenmacher m; fra-zować va. mus. (ein Musikstück) ge-hörig abrunden.
frieb-lanka, -lówka f Kindergarten-

rin f; -lowski a Frobelscher...; ogró-dek ~ Frobelscher Kindergarten.
fregata f 1 Fregatte f; ~ wojenna, Kriegsfregatte, 2 Fregattenvogel m.
frekwencyja f Frequenz, Besuchszahl f; lebhafter Besuch, Zulauf m; cieszyć się dużą -cją, großen Zulauf haben; magazyn cieszący się dużą -cją, sehr frequentiertes Geschäft.
frendzla f Franse f; frendzlować va. mit Fransen besetzen.
frenezyczny a rasend, frenetisch; -ne oklaski, stürmisches, donnerndes Beifallklatschen.
frenolog, -a, pl -dzy m Phrenolog m.
fresko, -u, pl -i m Freske f; fresko n Freskomalerei f.
frez, -u m Frase f; koloru ~ fraise, erdbeerfarben; ~ do dziur, Bohrfräse; **frezarka**, **frezmaszyna** f Fräsmaschine f; ~ drzewa, Holzfräzmaschine; **frezować** va. fräsen; **frezownik**, -a, pl -icy m Fräser m.
frędzla f Franse f.
fronda f Fronde f (Bund der Unzufriedenen); **frondować** va. frondieren
front, -u, pl -y m Front, Vorderseite f; mieszkac od -u, nach vorn hinaus wohnen; mil. ~ bojowy, Kampffront; ~ natarcia, Angriffsfront; przewać ~ die Front durchbrechen; -on, -u, pl -y m Fenstergiebel, Giebel m; -owy a Vorder...; pokój ~ Vorderzimmer n; schody -we, Haupttreppe f.
froter, -a, pl -rzy m 1 Bohrer m, 2 Bohnbürste f; -ka f Bohne(r)n n; -ować va. bohne(r)n; -owanie n Bohne(r)n n; szcotka do -nia, Bohnbürste f; sukno do -nia, Bohnlappen m.
frunąć, **fruwać** un. fliegen, flattern; wegliegen.
Fryburg, -a m geo. Freiburg n.
fryc, -a, pl -e a. -owie m Neuling, Fuchs m; -owe, -go n Lehrgeld n; ~ zapłacić, Lehrgeld bezahlen; -ówka f Fuchstaufe f.
Frydryk, -a m Friedrich.
fryga f Kreisel m; fig. behender, flinker Mensch. [ten.]
frykando n geschmorter Kalbsbraten.
frykas, -u, pl -y m Frikassee n.
frykcja f Reibung, Friktion f.
frymar-czenie n Schacher m; -czyć un. (czym) (einen schimpflichen) Handel treiben, schachern; -ka f Schacher
fry-azerka f 1 Frischen n, 2 Frisch-

hofen m; Frischhütte f; -szeryz, -a, pl -e m Frischer m; -szować va. frischień frytura f Schmelzbutte f.
fryz, -u, pl -y m bzd. Fries m.
fryza f Halskrause f; -rka f ob. frezarka.

fryzjer, -a, pl -rzy m Haarschneider, Friseur m; -ka f Friseurin f; -ski a Friseur...; zakład ~ Frisiersalon m; -stwo n Friseurkunst f; fryzować va. frisierien; fryzura f Haartracht, Frisur f; ~ à la garçonne, Bubenkopf m. fuczeć vn. fauchen.

fuga f 1 Fuge f 2 mus. Fuge.
fuga f mil. Flattermine f.
fugować va. fugen, einfügen.
fugownica f tech. Stoßmaschine f.
fuj! int. pfui!

fujarka f 1 Hirtenflöte, Schalmei f 2 fam. unbeholfener Mensch; Schwachkopf; Tölpel m; fujarka f Schalmei f.
fukać, fuknąć vn. ~ na kogo, j-n anschreien, anfahren.

fuks, -a, pl -y m Fuchs, Glückswurf, Glücksstoß m; -em, zufällig.

fukcja f bot. Fuchsie f.
fuksyna f Fuchsin n.

fular, -u, pl -y m seidene Halstuch, Foulard m. [beltopf m.]

fumator, -a, pl -y m Rauchtopf, Nefumatorium, -ów pl Stolz, Dünkel m.
funda f spendierter Schmaus; wyprawie -de, freihalten.

fundacja f Stiftung f; fundacyjn a Stiftungs...
fundament, -u, pl -y m 1 Fundament n, Grundmauer f; zakładac ~ den Grund (zu einem Gebäude) legen 2 fig. Grundlage f; Grund m; -alny a Grund..., fundamental.

fundator, -a, pl -rzy m (-ka f) 1 Stifter(in), Gründer(in). 2 (częstujący) Freihalter(in); fundować va. 1 stiften, fundieren, gründen. 2 (częstować) spendieren; ~ komu, j-n freihalten, j-m spendieren.

fundusik, -u m kleines Kapital.
fundusz, -u, pl -e m Fonds m; ~ drogowy, Wegebaufonds; ~ rezerwowyy, zapasowy, Reservfonds; utrzymywać się z własnych -ów, von seinen Renten leben; fig. brać k. na ~ j-n zum besten halten a. haben.

funkularny a: kolej -na, Drahtseilbahn f.

funkcja f Funktion; (działalność)

Tätigkeit; (sprawowanie czego) Amstverrichtung f; (urząd) Amt n; objąć -cję, in Funktion treten, sein Amt antreten; pełnić -cję, ausüben; ein Amt bekleiden; verrichten; -cjonariusz, -a, pl -e m Beamte(r) m; -cjonować vn. funktionieren; in Betriebe, im Gange sein; seine Verrichtungen tun.

Funlandia, Nowa ~ Neufundland
funt, -a, pl -y m Pfund n; ~ szterlingowy, ein Pfund Sterling.

fura f Fuhre, Fuder f; -mi, fuderweise, massenhaft.

furaz, -u m (Vieh-)Futter n, Furgasse f; -er, -a, pl -owie m Furagierer m; -erka f Feldmütze f; -ować vn. Futter holen, furagieren. [ren.]

furczec, -y, -ał vn. sausen, schnurfurda f Kleinigkeit, Nebensache f.
furgon, -u, pl -y m Packwagen m.
furia f 1 Wut, Furie, Raserei f. 2 böses Weib; furiat, -a, pl -aci m (-ka) Rasende(r), Wüter m.

furier, -a, pl -rzy m Furier m.
fur-kać, -knać vn. 1 mit Geräusch aufzfliegen. 2 sausen; -kanie n, furkot, -u m Surren, Geschwirr n; -kotac, -cze, -tal vn. schwirren, surren.

furman, -a, pl -i m Fuhrmann, Kutscher m; -ka f Fuhrer f, Fuhrwerk n; furmański a Fuhrmanns...
furora f: zrobić -rę, Furore machen, Aufsehen erregen, machen.

furt ad. immerfort, immerzu.

furta f Pforte f; furtian, -a, pl -i m Pfortner m; furtka f Pfortchen n; fig. zostawić sobie -kę, sich eine Hintertür offenhalten. [kel m.]

furunkul m Blutgeschwür n, Furunkel, -ów pl Bodensatz; Kaffeesatz m.
fuszer, -a, pl -rzy m Pfuscher m; -ka f 1 Pfuscherin f 2 Pfuscherin f; -ować va. pfuschen; -ski a Pfuscher...; -ska robota, Pfuscharbeit f; -stwo n Pfuscherie f.

futerak, -u, pl -y m Futteral, Bistek n, Scheide f; ~ na parasol, Schirmfuterak, Schirmhülle f.

futerko n Pelz m. [Bauerngut]
futor, -u, pl -y m eingefriedetes futro n 1 (niewyprawne) Fell n; (wyprawne) Pelz m; -rem podbić, mit Pelz ausfüttern; obszyty -rem, pelzbesetzt; -a pl Pelz-, Rauchwerk n, Rauchwaren pl; handel -rami, Pelz-

handel m. 2 (odzienie) Pelz(rock), Pelzmantel m.

futro-wać va. tafeln, mit Tafelwerk bekleiden; -wanie n Tafeln n.

futryna f Fensterrahmen m; (u drzwi) Türrahmen,

futrzany a Pelz...; czapka -na, Pelzmütze f; kolnierz ~ Pelzkragen m; plaszcz ~ Pelzmantel m; futrzak, -a, pl -e m Pelzhändler m.

gabiar, -u, pl -y m zeg. Lastschiff n.
gabardyna f Gabardin n.

gabaryt, -u m Modell n; Lehr(e) f.

gabinet, -u, pl -y m Kabinett n; Arbeitszimmer n. 2 Gesamtministerium n, Kabinett; Ministerrat m. 3 Kunstsammlung f; Sammlungsschrank m; -owy a Kabinett...; fotografia -wa, Gabinetbild n; rozkaz ~ Kabinetbefehl m. [kastchen n.]

gablot(k)a f Schaukasten m, Schau-Gabriel m Gabriel; -a f Gabriele.

gacek, -cka m Art Fledermaus.

gacch, -a, pl -y m Buhle, Galan m; Weibemarr, Schürzenjäger m.

gacie, -ci pl Unterhose f.

gać, -ci f Faschinenwerk n.

gad, -u, pl -y m 1 Reptil n, Lurch m; -y, Kriechtiere pl 2 fig. Luder n.

gadać vn. reden; schwatzen, plaudern, plappern; ~ na kogo, j-m Böses nachreden; ~ od rzeczy, Unsinn reden; gadaj zdrow! du hast gut reden! (ob. ściana); gadanie n (leeres) Geschwätz, Gerede n; czcze ~ leeres, unnützes Gerede; ludzkie ~ Gerede der Leute; gadanina f leeres Geschwätz; Klatscherei f; gadatliwość f Geschwatzigkeit f; gadatliwy a geschwatzig, schwatzhaft.

gadka f 1 Gerede n. 2 (zagadka) Rätsel n. 3 (baśń) Sage f; Märchen n.
gadu gadu int. im Plaudern; a my ~ o dawnych czasach, wir plauderten über die Vergangenheit.

gadul-ska, -skie, pl -skie f Schwätzerin, Plaudertasche f; -ski, -ego, pl -scy m Schwätzer, Plauderbans m; -stwo n Geschwatzigkeit f.

gadula, pl -ly m Schwätzer m.

gadzi-aa f Reptil n; bissige Schlange; fig. Schlang, Natter f; -nowy a Reptilien...; prasa -wa, Reptilienpresse f.

futury -stz, pl -ści m mal. Futurist m; -styczny a futuristisch; futurizm, -u m Futurismus m.

fuzel, -zla, pl -zle m Fusel m; fuzylny a: olej ~ Fuselöl n.

fuzja f 1 Flinte f. 2 (zjednoczenie) Vereinigung, Fusion f.

fyrykać vn. 1 schnauben. 2 schnell werfen, schleudern; fyrykanie n Schnauben n.

G

gafa f Dummheit f, Mißgriff m.

gagat, -u m min., Pechkohle f.

gagatek, -tka, pl -tki m Muttersöhnchen, Schöffkind n; ir. (ladny) ~ sauberes Frütchchen.

gaic va. belauben; (las) beholzen.

gaik, -a, pl -i m Lustwäldchen n, Hain m; gaisty a buschreich; gai, -u, pl -e m Hain m. [sackpfeifer m.]

gajda f 1 Dudelsack m. 2 m Dudelgajowy 1 a Hain... 2 m Waldhüter, Forsthüter m; gajówka f 1 Hegerhütte f. 2 orn. Grasmücke f.

gala f 1 Gala f, Hoffest n. 2 Galaikde, Staatskleid n.

galancki a elegant; galant; galant, -a, pl -nci m galanter, gegen Frauen zuvorkommender Mann.

galante-ria f 1 Artigkeit, Galanterie f. 2 Galanteriewaren pl; -rnik, -u, pl -icy m Galanteriehändler m; -rzyjny a: sklep ~ Galanteriewarenhandlung f; towary, wyroby -ne, Galanteriewaren pl.

galantyna f Sülzgericht n.

galar, -u, pl -y m zeg. Flußschiff n.

galarepa f ob. kalarepa.

galare-t(k)a f Gallerte f, Gellee n. -tow(aty) a gallertartig.

galas, -u, pl -y m Gallappelm; -owy a: atrament ~ Galläpfelrinne f; -ówka f 1 Gallappelm. 2 ent. Gallwespe f.

galena f min. Bleiglanz m.

galera f Galeere f; skazać k. na -ry, j-n zu den Galeeren verurteilen.

galeria f Galerie f; bedeckter Gang. ~ boczna, Seitengalerie; ~ obrazów, Bildersaal m, Gemaldesammlung f.

galernik, -a, pl -icy m Galeerensklave m.

Galicia f geo. Galizien n; -nin, -a, pl -nie (-nka f) Galizier(in); galicyjski a galizisch.

galicyzm, -u, pl -y m Galizismus m.
galimatias, -u m verworrenes Ge-
schwätz, Unsinn, Gallimathias m.
galman, -u m mjn. Galmei m.
galoman, -a, pl -i m Franzosen-
freund m.

galon, -u, pl -y m Borte, Tresse f.
galop, -u m Galopp m; -em, im Ga-
lopp; -ada f Galoppade f; -ować vn.
galoppieren; med. suchoty -ujące, ga-
loppierende Schwindsucht; -owanie
n Galoppieren n.

galowy a Galaa...; strój ~ Galaanzug
m, Galakleid, Staatskleid n.

galwanizacja f Galvanismus m;
-czny a galvanisch; -zacja f Galvani-
sierung f; -zm, -u m Galvanismus m;
-zować va. galvanisieren.

galwanoplastyka f Galvanoplastik f
gala f 1 Kugel f. 2 -ly pla) Hoden
pl; b) Augen pl; wytrzeszczyć gały,
die Augen aufsperrn, große Augen
machen.

gałazka f Ästchen, Reis n; -ki pl
Geweige n; galaż, -że, pl -że f 1
Ast, Zweig m; ~ handlu, Geschäfts-
zweig; ~ nauki, Wissenszweig; ~
przemysłu, Industriezweig. 2 (u ro-
gów) Sprosse f; -łęzie, Geweih n.

gałeczka f Kügelchen n.
gałęzisty a ästig.

gałgan, -a, pl -y m 1 Fetzen, Lum-
pen, Lappen m; w -ach, in Lumpen
(gekleidet). 2 fig. Lumpenkerl, Lump
m; -ek, -nka, pl -nki m Läppchen n,
Lappen m; -nki, Putz m; mówić o
-nkach, über Putz reden; -iarka f,
-iarsz, -a, pl -e m: Lumpensam-
mler(in).

gałgan-ski a lumpig, gemein; -stwo
n 1 Schufterei; Gemeinheit f. 2 (holo-
ta) Lumpengesindel n. 3 (lichota)
Schund m.

galka f 1 Kugel f; (z chleba) Kugel-
chen n. 2 (u laski etc.) Knopf m; (u
szpady) Knauf m; laska ze złotą -ką,
ein Stock mit goldenem Knopfe. 3 ~
oczna, Augapfel m 4 el. Rolle f; ~ izo-
lacyjna, Isolierrolle; ~ zaciskowa,
Klemmrolle 5 ~ muszkatuowa, Mus-
katnuß f; gatuszka f Kügelchen n.

gama f mus. Tonleiter, Skala f,
grać -my, Tonleitern spielen.

gamaj-da f unbeholfener Mensch;
Gimpel m; -dowaty a gimpelhaft

gamoń, -nia, pl -nie m Gimpel,

Tölpel; (gapa) Gaffer m; gamonio-
waty a gimpelhaft.

Gandawa f geo. Cent n.
ganeł, -nku, pl -nki m Gang, Kor-
ridor, Balkon m.

gangre-na f Brand m; -nowy a
ganiąc ob. gonić. [brandig]

ganić va. tadełn, mißbilligen; ga-
nianie n Tadeln n, Mißbilligung f.

gapi, -ia, pl -ie m Gaffel, Maulaffe;
Gimpel m; gapa m 1 ob. gap. 2 na
gape, umsonst; pasażer na gape, blin-
der Passagier; jechać na gape, als blind-
er Passagier reisen, fahren; gapić
się, gaffen; ~ na k., j-n angaffen; gapi-
owatość f Tölpelci; gapiowaty a
tölpelhaft, gimpelhaft; gapsko n
ob. gap.

garaż, -u, pl -e m Autohof, (Kraft-)
Wagenschuppen m, Garage f.

garb, -u, pl -y m Buckel, Höcker m;
~ na nosie, Nasenhöcker; garba-
cieć, -eje vn. buckelig werden.

garbar-nia f Gerberei f; -ski a Ger-
ber... -stwo n Gerberhandwerk n;

garbarz, -a, pl -e m Gerber m.

garba-ta, -tej, pl -te f Bucklige f;
-to ad.: trzymać się ~ sich krumm
halten; -ty a i m bucklig; Buckliger;

nos ~ Adlernase f; garbić się, sich
krumm halten.

garbnik, -a, pl -i m Gerbstoff m,
(Gerber-)Lohe f; -ować va. lohgar
machen, mit Lohe beizen.

garbo-wać va. gerben; fig. ~ komu
skórę, j-m die Haut gerben; -wante
n Gerbung f; -winy, -win pl Lohku-
chen m; Gerberlohe f.

garbula, garbuska f Bucklige f;

garbus, -a, pl -y, garbusek, -ska,
pl -ski m Buckliger m.

gardero-ba f 1 Garderobe; Klei-
derkammer f; (aktorów) Ankleide-
zimmer n 2 Kleidervorrat m; -biań-
(ka) f Kammerjungfer f.

gardiany a Kehlkopf... Hals...; u-
choty -nie, Halschwindstüpf f; gar-
dziąc, -a, pl -e m 1 Kropfger m. 2

(gołąb) Kropftaube f. 3 (krzykacz)
Schreihs, Schreier m.

gardio n Kehle, Gurgel f; Hals m;

ból -a, Halsweh m; boli mnie - ich
habe Halsweh; mieć nóż na -dle, das
Messer an der Kehle haben; już mi
to stoi kością w -dle, das wächst mir
zum Halse heraus; on mi już stoi ko-

ścią w -dle, er ist mir zu Tode ver-
haßt; wrzyszczyć, śmiać się na cale ~
aus vollem Halse, aus voller Kehle
lachen, schreien.

gardio-wać vn. viel reden, schrei-
en; -wy a Hals...Gurgel...; fig. spra-
wa -wa, Kriminalsache f.

gardzenie n Verachtung f; gar-
dzić vn. (czym) verachten; ~ niebez-
pieczeństwem, der Gefahr trotzen.

gardziel, -i, pl -e f 1 Gurgel f,
Schlund m. 2 oberer Rand (eines
Hochofens); gardziolko n Kehlchen

gargotac ob. szwargotac. [n.]

garkuchmistrz m Garkoch m;
garkuchnia f Garküche f.

garmont, -u m dr. Korpus m.

garnać va. (zusammen)scharren; ~
do siebie, um sich scharren; ~ się do
cz., sich nach etwas streben; ~ się do
kogo, sich an j-n anschließen (a. sich
j-m zu nähern) suchen; ~ się do
nauki, wißbegierig sein; fleißig stu-
dieren; ~ się do pracy, arbeitswillig
sein.

garnarc-nia f Töpferei, Töpfer-
werkstatt f; -ski a Töpfer...; glina

-ska, Töpfererde f; -stwo n Töpfer-
handwerk n; garnarczy, -a, pl -e m
Töpfer m.

garnek, -nka, pl -nki m Topf m; ~
na mleko, Milchtopf; nie świeci -nki
lepia, wem Gott ein Amt gibt, dem
gibt er auch Verstand; kocioł -kowi
nennst den andern Langohr.

garniec, -nca, pl -nce m Metze f;
Maß von etwa vier Liter.

garnir, -u m kuch. Zutaten pl.

garnirować va. garnieren; -wani-
e n Garnierung f, Besatz m.

garnitur, -u, pl -y m Garnitur f,
Satz m; (ubranie) Anzug m; ~ mary-
narkowy, Sakkooanzug; ~ do kawy,
Kaffeegeschirr n; ~ guzików, Satz
Knöpfe.

garnizon, -u, pl -y m Besatzung,
Garnison f; Standort m; stać -em,
garnisonieren; -owy a Garnison(s)...

garnkołtuk, -a, pl -i m Kochin, die
alles zerbricht.

garuszek, -szka, pl -szki m Topf-
chen n; oddać dziecko na -ein Kind
zu einer Amme tun. [hinrichten]

garotować va. durch Erdrosseln
garotieren, -a, pl -i m Kellner m; -iera

f Wohnung eines Junggesellen; -ka f
Garçonne f (unverheiratete Frau mit
freien Anschauungen).

garstka f Handvoll f; ~ ludzi, eine
Handvoll Leute.

garść, -ci, pl -cie f 1 die (hohle)
Hand; trzymać w -ści, in der Hand
halten, in der Macht haben; -ściami,
mit vollen Händen. 2 Handvoll f.

garuga f zeg. Seitenwind m.

garus, u m Obstsuppe f.

gasić, -szę, -si va. löschen; ~ pra-
gnienie, den Urval löschen; gasiciel,

-a, pl -e m Löscher m; gasidło n, gas-
sik, -a, pl -i m Löscher m, Lösch-
horn, Löschhütchen n; el. ~ iskro-
wy, Funkenlöscher. [gner m.]

Gaskończyk, -a, pl -ynca m Gasko-
gasnać, -sne, -śnie, -snał, gasł vn.
erlöschen, ausgehen; fig. verschiden,
hinsterven, hinscheiden.

gasparon, -a, pl -y m weicher Hut.

gastronom, -a, pl -owie m Fein-
schmecker, Gastronom m; -iczny a
gastronomisch; zakład ~ Restaurau-
tion f, Speisehaus n; -ia f Gastrono-
mie; Feinschmeckerei f.

gaszenie n Löschen n; gasnienie,
gasnienie n Auslöschen n; gasznik
f (Feuer-)Löschapparat m; gasznik,

-a, pl -i m Auslöscher m; ~ ognia,
Feuerlöscher.

gater, -tru m Gatter n.

gatkii, -tek pl Unterhosen pl.

gatu-nek, -nku, pl -nki m Gattung;
(towaru) Qualität, Sorte f; (ludzi)
Schlag m; średni ~ Mittelsorte; do-
bry, zły ~ gute, geringe Qualität; w
najlepszym -nku, prima, beste Quali-
tät; -nkować va. sortieren; -nkowa-
nie n Sortierung f; -nkowy a Gat-
tungs...; ciężar ~ spezifisches Ge-
wicht. [Kunz.]

Gawel, -wła m Pawel i ~ Hinz und
gawę-d(k)a f Geplauder, Ge-
schwätz n; -dziarka f Schwätzerin f;

-dziarz, -a, pl -e m Schwätzer m;
-dzic vn. schwätzen, plaudern.

gawiedź, -dzi f Gesindel n, Pöbel m.

gaworzyć vn. schwätzen, plaudern.

gawot, -a m (taniec) Gavotte f.

gawron, -a, pl -y m 1 orn. Saatkrahe
f. 2 Gimpel; Maulaffe m; gawronić
się, gaffen, maulaffen. [Bunjunge m.]

gawrosz, -a, pl -e m (Pariser) Stra-
gaz, -u, pl -y m 1 Gas n; ~ błotny,

Sumpfgas; ~ bojowy, chemischer Kampfstoff, Gaskampfstoff *m*; ~ drażniący, Reizstoff; ~ Izawicy. Tränenerzeuger *m*; ~ świetlny, Leuchtgas; ~ wybuchowy, Knallgas; ~ zabójczy, todringender Kampfstoff; ~ ziemny, Erdgas; *aut. dać -u, Gas geben, schnell fahren. 2 -y (kiszkowe), Blähung f.*

gaza f *Geo f*; ~ jedwabna, Seiden-gaze; ~ mlynarska, Beutelgaze.

gazda, pl -dy m Bauer; Grundbesitzer (in Karpaten); **gazdzina f** Bäuerin *f.*

gaze-ciarka f Zeitungsfrau, Zeitungs-händlerin, -verkäuferin *f*; -**claraki a** Zeitungs...; -**ciarstwo n** Zeitungswesen *n*, Journalistik *f*; -**ciarz, -a, pl -e m** Zeitungs-händler, -verkäufer, -junge *m*; eifriger Zeitungsleser.

gazeta f zo. Gazelle *f*.
gaze-ta f Zeitung *f*; -**towy a** Zeitungs...; papier ~ Zeitungspapier *n*.

gazolina f Gasolin *n*, Gasäther *m*.

gazo-mierz m Gasmesser, Gasometer *m*; -**wałc** *vn*. gasen; -**wanie n** Gasen *n*, Gasentwicklung *f*; *aut. ~ benzyny, Karburator f*; -**wany a**: el. żarówka -**na, ob. gazówka 2**; -**wnia f** Gaswerk *n*, Gasanstalt *f*; -**wnica f** Gasgenerator, Gasofen *m*; -**wnictwo n** Gasfabrikation *f*; -**wnik, -a, pl -icy m** Gasmeister *m*; -**wy a 1** Gas...; a-larm ~ Gasalarm *m*; bomba -**wa, Gasbombe f**; kuchenka, maszynka -**wa, Gaskocher m**: oświetlenie -**we, Gasbeleuchtung f; piecyk ~ Gasofen *m*; *mil. zaskoczenie -we, Gasüberfall m. 2* Gaze... [füllte Glühlampe.**

gazówka f 1 Gasbad *n. 2* el. gasge-

gazdzina f ob. gazda.

gazdzina f ob. gazda.

gąźnik, -a, pl -i m Vergaser *m*.

gąź f Gehalt *n*, Gage *f*.

gąźniczka, -a, pl -i m Bimsstein *m*.

gąźczas-tość f Schwammigkeit *f*; -**ty a** schwammig, porös; olów ~ Bleischwamm *m*.

gąbka f 1 Schwamm *m. 2* (gęba) Mündchen, Maulchen *n*; pieczono-golabki nie leca same do -ki, gebratene Tauben fliegen keinem ins Maul;

gąbkowaty a schwammartig.

gągala, pl -ly m Näseler *m*.

gąsiątko n Gänsehen *n*.

gąsieni-ca f Raupe *f*; -**cowy a**

Raupen...; samochód-Raupen(kraft-)wagen; traktor-Raupenschlepper *m*.

gąsień, -cia, pl -ta n Gänsehen *n*; **gąsior, -a, pl -y m 1** Gänserich *m. 2* (naczytnie) Glaskolben, (umflochtener) Gasballon *m. 3* Hohllochziegel, Firstenziegel *m*; **gąska f** junge Gans, Gänsehen *n*; *fig. dumme Gans.*

gąszcz, -u m 1 Bodensatz *m*; (dijk-)Brei *m. 2* (gestwina) Dickicht *n*. **gbur, -a, pl -y m** Lümmel, Flegel, Grobian *m*; -**owatość f** Flegelhaftigkeit, Grobheit *f*; -**owaty a** flegelhaft, Lümmelhaft; -**stwo n** Grobheit *f*.

gda-kać vn, gackern, gluck(s)en; plappern; -**kanie n** Gackern *n*.

Gdańsk, -a m geo Danzig; **Gdańszczyzna, -a, pl -nie m** Danziger *m*; **gdański a** Danziger.

gde-ra(cz) m Brummar, Murrkopf *m*; -**rać, -ra, -ral vn**, brummen, murren; -**ranie n** Murren *n*; -**rliwy a** brummig, mürrisch.

gdy *cj. als*; wenn; indem; podczas ~ während; *gdymy* *cj.* wenn; (w razie) ~ falls; ~ tylko, wenn nur; -**m to** wie-dział, wenn ich es wüßte; **gdyż** *cj.* weil, denn, da.

Gdynia f geo. Gdingen *n*.

gdzie ad. wo; (dokąd) wohin; ~**tylko**, wo nur immer; ~**tam i** ach wo! -**bać ad.** wo es auch sei; -**indziej ad.** anderswo, anderwärts; -**kolwiek (bać) ad.** irgendwo(hin); wo auch immer; -**niegdzie ad.** hier und da

gdzieś ad. irgendwo; (dokądś) irgendwohin; **gdzież ad.** wo denn? wo doch? *ale ~ tam i* aber wo denn!

gehenna f Gehenna, Hölle *f*.

gejsza f Geisha *f* (japanisches Tanz-mädchen).

genealo-giczny a genealogisch; -**gia f** Familienkunde, Genealogie *f*.

generacja f Geschlecht *n*; Nachkommenschaft, Generation; *mloda-* die junge Generation.

generalicja f Generalität *f*.

general-ny a General... Haupt...; *sz. próba -na*, Hauptprobe *f*; *mil. sztab ~* Generalstab *m*; -**ski a** Generals...; -**stwo n 1** Generalat *n*, Generalwürde *f. 2* der General samt Gemahlin.

general, -a, pl -owie m General *m*; -**dywizji, Divisionsgeneral; -owa, -owej, pl -owe f** Generalin *f*.

generator, -a, pl -y m Generator *m*; Dynamomaschine *f*.

genetyczny a genetisch.

Genewa f geo. Genf *n*.

geneza f Entstehung(sgeschichte), Genesis *f*, Entstammen, Werden *n*.

genial-ność f Genialität *f*; -**ny a** genial; **geniusz, -a i -u, pl -y m** Genie *n*; ~**twórczy, Schöpfergeist m.**

Gznowefa f Genoveva.

Genua, -nui f geo. Genua; **genueń-ski a** Genueser. *łodasie f.*

geodezja f Vermessungskunde, Geogeo-graf, -a, *pl -owie m* Geograph *m*; -**iczny a** geographisch; -**ia f** Geographie *f*.

geolog, -a, pl -owie a, -dzy m Geolog *m*; -**iczny a** geologisch; -**ia f** Geologie, Erdgeschichte *f*.

geome-tra, pl -owie m Feldmesser; Geometer *m*; -**tria f** Geometrie *f*; -**tryczny a** geometrisch.

georginia f bot. Georgine, Dahlie *f*.

gepard, -a, pl -y m zo. Gepard *m*.

geranium n inv. bot. Geranium *n*.

Germania f Germanien *n*.

germani-sta, pl -ści m Deutsch-kundler, Germanist *m*; -**styka f** Deutschkunde, Germanistik *f*; -**zacja f** Germanisierung *f*; -**zacyjny a** Germanisierungs...; -**zm, -u m** Germanismus *m*, deutsche Spracheigentümlichkeit; -**zować vn**. germanisieren, eindeutschern.

germański a germanisch.

germano-fil m Deutschenfreund *m*; -**fob m** Deutschenhasser *m*; -**fob-ski a** deutschfeindlich.

Gertruda f Gertrud, Trude.

gest, -u, pl -y m Gebärde, Geste *f*; -**ykulacja f** Gebärdenspiel *n*, Gestikulation *f*; -**ykulować vn**. Gebärden machen, gestikulieren; *fam.* mit den Händen herumfuchteln.

geszef-ciarski a kramerhaft; -**ciarstwo n** Krämergeist *m*; -**clarz, -a, pl -e m** Geschafmacher *m*; **geszefz, -u, pl -y m** Gescht *n*.

getry, -ów pl Gamaschen *pl*

gęba f Mund *m*; *gm.* Maul *n*; *dać gębą, gib* mir einen Kuß; *dać komu w gębę, j -m* eine Ohrfeige geben; *pan całą gębą, ein* vornehmer, großer Herr; *nie śmie gębą otworzyć, er* wagt nicht den Mund aufzutun; *stul gębę* halt's Maul! -**mu się nie zamyka,**

ihm steht das Maul keinen Augenblick still; *zamknąć k. gębę, j -m* das Maul stopfen (ob. ślinka, język *l*).

gębacz, gębal, -a, pl -e m Großmaul *n*, Schreihs *m*; **gębować vn. gm.** laut schreien; ~**na k., j -n** schimpfen, verleumden; **gębu-la, -sia f** Mündchen, Maulchen *n*.

gęgać vn. (o gęsiach) schnattern; (o ludziach) näseln; (klekotać) plappern; (zrzędzić) nörgeln; **gęgala, pl -ly m** Näseler *m*; **gęganie n** Schnattem; Näseln; Plappern *n*.

gęsi a Gänse...; -**a skórka, Gänsehaut f**; -**a stopa, bot. Gänsefuß m**; -**e wino, Gänsewein m, Wasser n**; *isć -ego, einen Gänsemarsch machen*;

-arka f Gänsehändlerin *f*; -**arz, -a, pl -e m** Gänsehändler *m*; -**na f** Gänsefleisch *n*, Gänsebraten *m*.

gęstnać, -nie, -nąć, gęstnieć, -eje, -iał vn. dick werden, sich verdichten;

gęsto ad. (gęściej) dick, dicht; często ~ oftmals, gar oft; **gęstość f** Dichtigkeit, Dichtigkeit *f*; ~**ludność, Be-völkerungsdichtigkeit; gęstwina f** Dickicht *n*; **gęsty a** (gęstszy, gęściej-szy) *l* dick; dicht; ~**las, dichter Wald, -a mgła, dichter Nebel; -e mleko, dikke Milch; -e płotno, dicke Leinwand; -e włosy, dichtes Haar. 2 f** *mina -a, selbstbewußtes Auftreten, stramme Haltung.*

gęś, -si, pl -si f Gans *f*; **dzika -** Wildgans; *głupia ~* dumme Gans.

gęścieć, -eje, -iał ob. gęstnać.

gęśl, -i, pl -e f (Art) Laute *f*; **gęślarz, -a, pl -e m** Lautenspieler; Volksdichter *m*.

ghetto n G(h)etto *n*.

giaur, -a, pl -y m Ungläubige(r) *m*; **giąć, gnie, gniał vn.** biegen, beugen; ~**się, sich** beugen.

gibaczka f Schwengel *m*.

gibać, -a, -bie, -bał vn. (sie, sich) schaukeln.

gibki a biegsam, geschmeidig (*t. fig.*); **gibkość f** Biegsamkeit, Geschmeidigkeit *f*; **gibotać ob. gibać.**

giczol, -a, pl -y m Schienbein *n*.

gidia f (o osobie) Hopfenstange *f*

gieł-da f 1 Börse *f*; **czarna ~** Winkelbörse; ~**pieniężna, Geld-, Effektenbörse; ~ zbożowa, Getreidebörse 2** Börsengebäude *n*; -**dowy a** Börsen...; *cedula -wa, Börsenzettel m*;

makler ~ Börsenmakler *m*; spekulant ~ Börsenspieler *m*; -działstwo *n* Börsengeschäfte *pl*; -dział, -a, *pl* -e *m* Börsenbesucher, Börsenspieler *m*
 giemza *f* Gemse *f* (t. zo.); giemzowy *a*: skóra -wa, Gemsleder *n*
 giermek, -mka, *pl* -mkowie *m* (Schild-)Knappe *m*; (w szachach) Laufer *m*.

gierz, gza, *pl* gzy *m* 1 zo. (Vieh-)Bremse *f*, 2 (gzu) das Toben des von einer gebissenen Viehes. 3 gzy, gżów *pl* Schäkerei *f*.

gięt-ki *a* biegsam, geschmeidig; fig. schmiegsam; -kość *f* Biegsamkeit, Geschmeidigkeit *f* (t. fig.).

gięty *a*. -e meble, gebogene Möbel.
 gigant, -a, *pl* -ci *m* Riese *m*; -yczn *a* riesig, riesenhaft, gigantisch.

gil, -a, *pl* -e *m* orn. Gimpel, Blutfink *m*.

gilozje *n*. [genzierat *m*.
 gilozje *pl* Guillochierung *f*, Schlangiloty -na *f* Guillotine *f*, Fallbeil *n*; -nka *f* Zigarren(spitzen)abschneider *m*; -nować *va*. guillotieren.

gilza *f* Hülse *f*; ~ do papierosów, Zigarettenhülse.

gimnas-tyczn *a* Turn... gymnastisch; -tyk, -a, *pl* -y *m* Turner *m*; -tyka *f* Turnen *n*, Turnkunst, Gymnastik *f*; -tykować *va*. üben; ~ się, tumen; -tykowanie się *n* Turnen *n*.

gimna-zista, -zjasta, *pl* -ści *m* (-stka *f*) Gymnasiast(in), Gymnasialschüler(in); -zjalny *a* Gymnasial...; -zjum, *pl* -zja, -zjów *n* inu. Gymnasium *n*.

ginać, -nie, -nąć *vn* 1 (zapodziawać się) verloren gehen, abhanden kommen; (znikać) verschwinden, sich verlieren. 2 zugrunde gehen; (umierać) umkommen; (w bitwie) fallen.

ginekolog, -a, *pl* -dzy *m* Frauenarzt *m*; -ia *f* Frauenheilkunde, Gynäkologie *f*.

gips, -u, *pl* -y *m* Gips *m*; -arnia *f* Gipsbrennerei *f*; -iarz, -a, *pl* -e *m* Gipsbrenner; Gipsfigurengießer *m*; -ować *va*. gipsen; -owanie *n* Gipsen *n*; Gipsarbeit *f*; -owy *a* Gips...; -wa figura, Gipsfigur *f*.

girafa *f* zo. Giraffe *f*.
 girlanda *f* Girlande *f*, Blumengewinde, Laubgewinde *n*.

głiser, -a, *pl* -rz *m* Gießer *m*; -nia *f* Gießerei *f*; -ski *a* Gießer...

gita-ra *f* Gitarre *f*; grać *na* -rze, die Gitarre spielen; *zart*. nie zawracaj -ry, verdrehe nicht den Kopf; -rzysta, *pl* -ści *m* Gitarrenspieler *m*.

gladiator, -a, *pl* -owie *m* Gladiator *m*; -ski *a* gladiatorisch, gladiatorenhaft. [lilie *f*.

gladiolus, -a, *pl* -y *m* bot. Schwertglanz, -u *m* Glanz; Schimmer *m*; gm. być *na* ~ blank sein, keinen Pfennig mehr haben; -ować *va*. blank putzen; -owany *a* glasiert, poliert, Glanz...; -ne rękawiczki, Glatcehandschuhe *pl*; -ownik, -a, *pl* -icy *m* Glätter, Polierer *m*.

gläuberska sól, Glaubersalz *n*.
 glazu-ra *f* Glasur *f*; -rować *va*. glazieren; -rowanie *n* Glazierung *f*, gleba *f* Boden *m*; ~ bagnista, Moorboden; ~ gliniasta, Lehmboden; ~ ilasta, Tonboden; ~ piaszczysta, Sandboden; ~ rodzajna, Ackerboden; gleboznawstwo *n* Bodenkunde *f*.

głeczer, -u, *pl* -y *m* Gletscher *m*.
 głeisty *a* lehmig, tonig.
 głej, -u *m* Tonerde *f*.
 głejt, -u *m* Geleitsbrief *m*.

głęd *m* Faselhasen *m*; głędzenie *n*, głędy *pl* Faselis *f*; głędzić *vn*. faseln.
 glicery-na *f* Glycerin *n*; -nowy *a* Glycerin...

glin, -u *m* Aluminium(metall) *n*.
 gli-na *f* Lehm, Ton *m*; ~ alunowa, Alaunton; ~ ceglarska, Ziegelton; ~ formierska, Formlehm; ~ garncarska, Töpfer-ton; ~ nianka *f* Lehmgrube *f*; ~ niany *a* tönern, Ton...; ~ niasty *a* tonartig, lehmartig, tonhaltig; -nka *f* Ton *m*, Tonerde *f*; ~ porcelanowa, Porzellanton.

glista *f* Regenwurm *m*; (w ciele ludzkim) Spulwurm.

Głiwice, -wic *pl* geo. Gleiwitz *n*.
 glob, -u, *pl* -y *m* Erdkugel *f*, Globus
 gloksynia *f* bot. Gloxynie *f*. [m.
 glon, -u, *pl* -y *m* Wassermooos *n*.
 glo-ria *f* 1 Ruhm *m*, 2 Glorie *f*;
 -riet(ka) *f* Gartenhäuschen, Gloriett *n*; -ryfikacja *f* Verherrlichung; *rl*.
 Verklarung *f*; -ryfikować *va*. verherrlichen; *rl*. verklären.

głosa *f* Glosse *f*, erklärende Bemerkung; -riusz, -a, *pl* -e *m* Glossar *n*. erklärendes Wörterbuch.

glugotać, -cze, -tal, glukać, -a, -o *vn*. kollern; Glückglück machen.

glukoza *f* Trauben-, Stärkezucker *m*
 glut, -a *m* Nasenschleim, Rotz *m*.
 gluten, -u *m* Klebestoff, Kleber *m*.
 glad-ki *a* (gladzy) 1 glatt, eben; -ka suknia, glattes (ganz einfaches) Kleid. 2 ~ chłopic, hübscher Junge; ~ styl, fließender Stil; ~ w objęciu, angenehm im Umgang; -e objęście, feines Benehmen; ~ w interesach, kulant, entgegenkommend in geschäftlichen Dingen; -ko *ad* (gladzie) 1 glatt; suknia ~ leży, das Kleid liegt gut an. 2 glatt, ohne Zwang (a. Anstrengung); fließend; ~ pisać, fließend schreiben; ~ mu to idzie, das geht ihm glatt ein; ~ poszło, es ist glatt abgegangen. 3 geschickt, gewandt; -kolicy *a* hübsch; -komówy *a* reddegewandt; -kość *f* 1 Glätte *f*, 2 (wytworność) Feinheit; (zręczność) Gewandtheit *f*.

gladysz, -a, *pl* -e *m* 1 Gack, Stutzer *m*. 2 Glättefeile *f*. 3 bot. Schneeglöckchen; -ka *f* Glättzahn *m*, Glättholz, Falzbein *n*.

gła-dzenie *n* Glätten, Schlichten *n*; Polieren *n*; -dzić *va*. 1 glätten, glattmachen; polieren; schlichten; (papier) satinieren, planieren; (zmarzczki) entrunzeln, glätten. 2 (glaskać) streicheln. 3 (niszczyć) (ver)tilgen, vernichten; -dzido *n* Glättvorrichtung *f*, Streicheisen; Glättbein *n*; -dzik, -a, *pl* -i *m* Glättholz; Streicheisen *n*; Glättefeile, Polierfeile *f*; Polierholz *n*.
 gładziu-chny, -tki *a* spiegelglatt.
 glaskać, -ka *a*. -szcze, -kal *va*. streicheln; (kogo) liebosen; (schlebiać) schmeicheln; *ir*. streichen, schlagen; ~ się, sich streiche(l)n.

glaz, -u, *pl* -y *m* Fels(stein) *m*; ~ przybłądny, erraticuscher Felsstein; serce twarde jak ~ ein Herz von Stein; zimny jak ~ eiskalt.

głęb, głębi, *pl* głębie *f* 1 Tiefe *f*; w głębi (sceny etc.) im Hintergrund. 2 Inneres (eines Landes etc.); w głębi Azji, im (tiefsten) Innern Asiens; w głębi duszy, im tiefsten Innern; z głębi serca, aus Herzensgrunde.

głęb, -a, *pl* -y *m* 1 Strunk *m*; ~ kapusty, Kraut-, Kohlstrunk. 2 fig. Klotz, Dummkopf *m*; -lasty *a* strunkig, Strunk...
 głę-bia, -bi, *pl* -ie *f* (grundlose) Tiefe *f* (ob. głęb 1); -biej ob. głęboko;

wniknąć ~ näher eingehen; -bina *f* Tiefe *f*, sehr tiefe Stelle; -binowy *a* abgrundtief; Tiefsee...; kabel ~ Tiefseekabel *n*.

głęb-ki *a* (głębszy, najgłębszy) tief; -ka cisza, tiefe Schweigen; -ka rana, tiefe Wunde; po -m namyśle, nach reiflicher Überlegung; -ka prowincja, entlegene Provinz; -ka tajemnica, tiefes Geheimnis; ~ talerz, tiefer Teller; (w listach) z -m szacunkiem, mit vorzüglicher Hochachtung; -ko *ad* (głębiej) tief; ~ westchnąć, tief seufzen; ~ wzruszony, tief bewegt; ~ myślać, tief sinnig; ~ zakorzeniony, tief eingewurzelt; -komierz, głębiomierz, -a, *pl* -e *m* Tiefenmesser *m*; -kość *f* Tiefe *f* (t. fig.).

głodnieć, -eje, -iał *vn*. Hunger leiden; hungrig werden.

głodny *a* hungrig; -nemu chleb *n* myśli, der Durstige träumt vom Wasser. 2 ~ czego, begierig nach *a*. auf etwas.

głodo-mór, -oru, *pl* -ory *m* Hungerleider, Hungerkünstler *m*; -morstwo *n* Hungerleiderlei *f*.

głodo-wać *vn*. Hunger leiden, hungern; -wy *a* Hunger...; kuracja -wa, Hungerkur *f*; strajk ~ Hungerstreik *m*; śmierć -wa, Hungertod *m*.
 głodówka *f* Hungerstreik *m*; Hungerkur *f*.

głode-nie *n* Entziehung von Nahrungsmitteln; ~ się, freiwilliges Hungern; -dzić *va*. hungern lassen, (j-m) die Nahrung entziehen; ~ się, (treiwilling) hungern.

głogowy *a* Weißdorn...
 głos, -u, *pl* -y *m* 1 Stimme *f*; *na* ~ laut; *na* cały ~ aus vollem Halse; porznać *k*. po -ie, j-n an der Stimme erkennen; jest to ~ wołającego *n* aufszeker, er predigt vor tauben Ohren (a. in der Wüste); fig. ~ natury, sumienia, die Stimme der Natur, des Gewissens; iść *za* -em natury, dem Ruf der Natur folgen; *mus*. być przy głosie, bei Stimme sein; *pięć* *n* *na* dwa -y, zweistimmiger Gesang. 2 (przy głosowaniu) nie mieć -u, keine Stimme haben; obliczyć -y, die Stimmzettel zählen; obliczenie -ów, Stimmzählung *f*; oddać ~ seine Stimme abgeben; większość -ów, Stimmenmehrheit *f*. 3 odebrać *k*. ~ j-m das Wort

entziehen; prosić o ~ ums Wort bitten; zabrać ~ das Wort ergreifen. 4 (dzwono) Klang, Schall m.

głosiciel, -a, pl -om Verkündiger m. **głosicé**, -si, -sił *ua*, verkünden, bekanntmachen; eine Nachricht verbreiten; ~ ewangelic, das Evangelium predigen, verkünden. [me.]

głosik, -a, pl -i m leise, dünne Stimmloska f Laut, Buchstabe m; ~ kółcowa, Auslaut; ~ początkowa, Anlaut.

głoso-wać *vn*. (ab)stimmen; ~ za kim (przeciw komu) für (gegen) j-n stimmen; ~ wanie n Stimmen n, Ab-stimmung f; oddać pod ~ abstimmen lassen, zur Abstimmung bringen; przez tajne ~ durch geheime Abstimmung (wählen); ~ powszechne, allgemeines Wahlrecht (a. Stimmrecht); wstrzymanie się od -nia, Stimm-enthaltung f; mająca prawo -nia, stimmungsfähig, stimmungsberechtigt; prawo -nia, Stimmrecht n; -wbia f Lautle-her f; ~ wy a Stimm...; struny, wiązadła -we, Stimmbänder pl.

głosujący a Stimmende(r) m. **głosnia** f an. Stimmritze f.

głosiak, -a, pl -i m radio: Lautspre-cher m; ~ owy a: odbiór ~ Lautspre-cherempfang m.

głós-no *ad*. laut; ~ o tym mówią, es wird öffentlich davon gesprochen; ~ ny a l laut; ~ śmiech, lautes Ge-lächter. 2 berühmt; allgemein be-kannt; ruchbar; stać się -m, berühmt werden; ~ ne są jego czyny, seine Ta-ten sind allgemein bekannt.

głowa f 1 Kopf m, Haupt n; ~ do góry! Kopf hoch! ~ do pozłoty, Strohkopf; to mi nie lezie do -wy, das will mir nicht in den Kopf; od stóp do głów, von Kopf zu Fuß; (to wino) bije a. uderza do -wy ... steigt zu Kopf; pojąć go rozum do -wy, seinen Kopf zu Rate ziehen, mit sich zu Rate gehen; co ci do -wy przyszło? was fällt dir ein? gada, co mu przyjdzie do -wy, er redet, wie es ihm gerade einfällt; ma -wę na karku, er hat Kopf; stanąć na -wie, sich auf den Kopf stellen; choćbyś na -wie stanął, und wenn du dich auf den Kopf stellst; mam co innego na -wie, ich habe an etwas anderes zu denken; pobić na -wę, aufs Haupt schlagen; nosi -wę nie od pa-razy, er hat einen guten Kopf; kręci

mi się w -wie, der Kopf schwindet mir; ma dobrze w -wie, er ist ge-scheit; masz chyba źle w -wie, du bist wohl nicht gescheit; ma przewrócone (a. przewróciło mu się) w -wie, es spukt in seinem Kopf; przewróciło komu w -wie, j-m den Kopf heiß ma-chen; wybić sobie co z -wy, sich etwas aus dem Kopfe schlagen; za-wracać k. -wę, j-m den Kopf verdreh-en; co ~, to rozum, viel Köpfe, viel Sinne (oh. boleć r). 2 (rodziny etc.)

Haupt n; ~ państwa, Staatsober-haupt; ~ ukoronowana, gekrönte Haupt. 3 ~ cukru, Zuckerhut m.

głowiacie, -eje *vn*. (o kapucie) Köpfe ansetzen.

gło-wacz, -a, pl -e m 1 Großkopf m. 2 icht. Kaulquappe f; ~ białopletwy, Kaulkopf m; ~ wiasty a: salata -sta, Kopfsalat m. [chen.]

głowić się, sich den Kopf zerbre-
głowi-ca f 1 Knopf m; ~ u szpady, Degenknopf. 2 bud. (Säulen-)Knauf m, Kapitäl n; ~ zna f Schweinskopf m.

głównia f 1 (Feuer-)Brand m. 2 Klinge f; ~ szabli, Säbelklinge.

głowomierz m Kopfmesser m. **głowonogi** pl zo. Kopfüßler m pl.

głód, -odu m 1 Hunger m; ~ cier-pieć, Hunger leiden; wilczy ~ Heiß-, Wolfshunger; o głodzie, hungri, ohne Nahrung; umierać z głodu, Hung-ers (a. vor Hunger) sterben; ~ jest najlepszą przyprawą, Hunger ist der beste Koch. 2 (w kraju) Hungersnot f.

3 großer Mangel; ~ mieszkaniowy, Wohnungsmangel. [Weißdorn m]

głóg, glogu, pl glogi m Hagedorn.

głowka f Köpfchen n; ładna ~ ein hübscher Kopf (ob. makówka); ~ ka-pusty, Kohlkopf m; ~ maku, Möhn-kopf; ~ ki szparagowe, Spargelköpfe

głównie *ad*. hauptsächlich. [pl. **głównikowy** a el. Hauptstrom... **głównodowodzący** m Oberbefehls-haber m.

główny a Haupt...; cel ~ Haupt-zweck m; ~ na część, Hauptteil m; ~ dworzec, Hauptbahnhof m; siedem grzechów -ch, die sieben Todsünden;

skład ~ Hauptniederlage f; szkoła -na, Hochschule; Uniwersytät f; ~ na wygrana, Hauptgewinn m.

gluchawy a schwerhörig.

gluchnąć *vn*. taub werden.

glucho *ad*. still; (niewyraźnie) vag, undeutlich; ~ wszędzie, überall herrscht tiefe Stille; ~ o tym, dą-ber hört man nichts; ~ o tym mówią, es geht ein vages Gerücht; ~ niema a taubstumm; ~ ta f Taubheit f.

gluchy a 1 taub; ~ jak pień, stock-taub; fig. być -m na czyje prośby, gegen j-s Bitten taub sein; udawać -ego, sich taub stellen. 2 (dźwięk etc.) dumpf; ~ e milczenie, tiefes Schwei-gen; ~ a jesien, Spätherbst m; ~ a wieść, vages Gerücht. 3 (bez ziarna) taub, kernlos; ~ owies, tauber Hafer.

glu-pi 1 a (glupszy) dumm, töricht, albern (ob. but 1, gęś, frant); niema -ch, so dumm bin ich (sind wir) nicht; ~ a sprawa, eine dumme Geschichte; ~ zart, dummer Streich; schlechter Spaß. 2 -ego, pl -pi m Dummkopf, Tor, Narr m (ob. cacanka); ~ pia f Närrin, Törlin f; ~ piec, -pca, pl -pcy m Dummkopf, Tor, Narr m; ~ pieć, -pieje, -piał *vn*. dumm werden, den Verstand verlieren; fig. ~ ze zdumie-nia, ganz verduzt sein; glupiej, der Verstand steht mir still; ~ pio *ad*. dumm; tak mi jakoś ~ (dziś), ich füh-le mich unbehaglich; ~ się znalazł, er hat eine Dummheit gemacht (a. gesagt). [erzdumm, stockdumm.]

glupiu-chny, -sienki, -t(en)ki a **glup(k)owa-tość** f Blödigkeit f, Blödsinn m; ~ ty a blödsinnig.

glupota f Dummheit, Torheit f. **glupo-wacieć**, -eje, -iał *vn*. verдум-men; ~ watość f ob. glupkowatość.

glupstwo n 1 Dummheit f; ~ a ga-dać, dummes Zeug reden. 2 Zote, Unanständigkeit f; opowiadać -a, Zo-ten reißn. 3 (fraszka) Lappalie f.

gluptak, -a, pl -i m Tölpel m. **gluptas**, -a, pl -y, -tasek, -ska, pl -ski, -tasiński, -ego, pl -scy m Gimpel, Tor, Einfaltspinsel m.

glusza f Einöde f, stille Gegend. **glu-szec**, -szca, pl -szce m Auer-bahn m; ~ szczy f Auerhenne f.

gluszyć *va*. betauben, taub machen; fig. dämpfen, unterdrücken.

gmach, -u, pl -y m 1 bedeutendes Gebäude; ~ państwowy, rządowy, Staatsgebäude; ~ publiczny, öffent-liches Gebäude; ~ sejmowy, Land-tagsgebäude. 2 fig. Riesenwerk n, etwas Großes.

gmat-wać *va*. (się, sich) verwirren; ~ wacz, -a, pl -e m Wirrkopf m; ~ wa-nina f Verwirrung f, Wirrwarr m.

gme-rać, -ra a. -rze, -rał *vn*. grü-beln, wühlen; (herum)stöbern; ~ w czym, in etwas wühlen; ~ się, trö-deln; langsam arbeiten; ~ racz, -a, pl -e, -rała, pl -ly m Grübler; Trödel-hans, Trödler m; ~ ranie n, -ranina f Grübeln, Stöbern n, Grübelei f; ~ się, Trödeln n.

gmin, -u, pl -y m Pöbel m, das gemeine Volk; człowiek z -u, ein Mann aus dem Volke.

gmina f Gemeinde, Kommune f; ~ miejska, Stadtgemeinde; ~ wiejska, Dorfgemeinde.

gmin-ność f Gemeinheit, Pöbelhaf-tigkeit f, pöbelhaftes Wesen; ~ ny a 1 Gemeinde..., kommunal; podatki -ne, Gemeinde-abgaben; ~ stwuerni pl; rada -na, Gemeinderat m; urząd ~ Ge-meindeamt n; wójt ~ Gemeindevor-steher m. 2 (ludowy) pöbelhaft; (po-spolity) gemein, ordinär.

gminowład-ny a demokratisch; ~ ztwno n Volks-, Pöbelherrschaft f.

gnać, -a, -al *va*. treiben *vn*. laufen, rennen; ~ za kim, j-m nachsetzen.

gnat, -a, pl -y m Knochen m; pola-mać komu -y, j-m die Knochen im Leibe entzweischlagen.

gnęjs, -u, pl -y m min. Gneis m. **gnę-bić** *va*. bedrücken, (bedrąn-
gen, unterdrücken; ~ (lud) podatki-m, mit Steuern bedrücken; ~ bicieci, -a, pl -e m Bedrucker, Bedranger, Unterdrücker, Tyrann m.

gnia-dosz, -a, pl -e m der Braune; -dy a (koń) braun.

gniaz-deczko n Nestchen n; ~ dko n 1 Nestchen n. 2 el. ~ odgalgźne, Ab-zweig-dose, -scheibe f; ~ wtyczkowe, Steckdose f.

gniazdo n 1 Nest n; ~ ptasie, Vog-
nest (ob. bociani); (ptaków dra-pież.) Horst m. 2 (choroby etc.) Sitz m. 3 (dom, rodzina) Herd m, Heim n, Heimat; Familie f; z dobrogo -a, aus guter Familie; mieć własne ~ seinen eigenen Herd haben. 3el. Dosef; ~ bezpiecznikowe, Sicherungselement n; ~ złączone, Anschlußdose.

gnicie n Faulen n, Fäulnis f; podle-gający -ciu, verfaulbar.

gnić, gnije, gnii *vn*. faulen; fig. (w

wieżeniu) schmachten; (w ziemi) im Grabe liegen; ~ w lenistwie, auf der Bärenhaut liegen; dziś zjemy, jutro gniemy, heute rot, morgen tot.

gaida f Nisse, Niß f; fig. Knirps m; elendes Geschöpf.

gnidosz, -a, pl -e m bot. Läusekraut
gniecenie n 1 Quetschf, Drücken n; ~ w żołądku, Magendrücken. 2 (ciasta) Kneten n.

gnieść, gniość, gniecie, gniotłem, gnioł! 1 va. 1 drücken, quetschen; (suknie) knittern; (ciasta) kneten; gniecie mnie w żołądku, ich habe Magendrücken. 2 fig. (be)drücken. II ~ się, sich (zusammen)drücken, sich drängen.

gniew, -u m Zorn; Ärger, Unwille m; wpaść w ~ in Zorn geraten, zornig werden; gniewać va. (się, się) ärgern; ~ się na kogo, auf j-n böse sein; ~ się o co, sich über etwas ärgern; ~ waja się z sobą, sie sind böse miteinander; ~ wam się z tobą, ich bin mit dir böse.

gniewliwość f Ärgerlichkeit, Ungeflichkeit f; ~ llyy a zornmütig, aufbrausend; jest ~ er wird leicht zornig; ~ny a zornig; böse.

Gniezno n geo. Gnesen n.

gnieździć się, -ździę -ździ! 1) się, nisten; sein Nest machen; fig. eng wohnen; (osiadać gdzie) sich einnisten; **gnieźdzenie** się n Nisten n.

gnoi-, -lca m Fäulnis f; med. Skorbut m; ~laj a Fäulnis erregend; ~na gorączka, Faulfieber n.

gnolatarka f 1 Quetschmaschine f; ~ ziemniaków, Kartoffelquetschmaschine. 2 Knetmaschine f.

gniołte ob. gnieść; **gniotownik**, -a, pl -i m Quetschmühle; Schrotmühle; Quetsche, Quetschmaschine f; ~ gli-ny, Lehmtrittmaschine; ~ paszy, Futterquetschmaschine; ~ rudy, Erzquetschwerk n; ~ ziemniaków, Kartoffelquetsche.

gnoić, -je, -i, -il 1 va. 1 (pole) düngen, misten. 2 zum Faulen bringen; (rane) eitem lassen. II ~ się (o ranie) eitem.

gno-jarka f Jaucheverteiler m; ~larna f Mistgrube f; ~lenie n Düngung f, Misten n; ~jnica f, -jnik, -a, pl -i m Mistwagen m; ~jowiako n, ~jowiala f Düngergrube, Mistgrube, Jauchen-

grube f; Misthaufe(n) m; ~jówka f (Mist-)Jauche f.

gnom, -a, pl -y m Gnom, Erdgeist m **gnój**, -oju m 1 Mist, Dünger m; ~krowi, Kuhmist. 2 med. Eiter m.

gnau n zo. Gnu n, Kuhantilope f.

gnauśliwy a zur Faulheit geneigt.
gnau-nieć, -nieje, -niał un. faul werden; faulenzeln; (marmować się) verkommen; -nienie n Faulenzlerleben n; ~ność f Faulheit, Trägheit f; ~ny a faul, träge.

gnayk, -a, pl -i m an. Zungenbein n.
gobelin, -u, pl -y m Gobelin m, Wandteppich, Bildteppich m.

gocłki a gotisch.
godło n (hasło) Wahlspruch, Singspruch m; (znamie) Sinnbild, Emblem, Symbol, Kennzeichen n.

god-nie ad. 1 auf würdige Weise, mit Würde. 2 gebührend; ~ność, -ści f 1 Würde f; pelen -ści, würdevoll. 2 Ehrenstelle f, Würde. 3 Name m; jak ~ pańska! wie ist Ihr werter Name!; ~ny a wert, würdig; ~ pochwały, lobenswert; ~ podziwu, bewundernswert; ~ pożalowania, bedauernswert, ~władny; ~uwagi, beachtenswert; ~wiedzenia, sehenswert; rzeczy -ne widzenia, Sehenswürdigkeiten pl; okazać się -m, sich würdig zeigen.

godować un. schmausen; va. (kogo) bewirten; ~wy a Fest..., Hochzeits...
gody, -dów pl 1 Fest n; ~ weselne, Hochzeitsfest, -feier f. 2 Weihnachtszeit f.

godzić 1 va. 1 (stągnę) dingen, in Dienst nehmen. 2 (zwaśnionych) aussöhnen; vereinigen. II un. 3 ~ w co, es auf etwas abehen; ~ w kogo, auf j-n zielen, losgehen; ~ na czyje życie, j-m nach dem Leben trachten. III ~ się do k., sich (als Diener) bei j-m verdingen; ~ się na co, auf etwas eingehen, mit etwas einverstanden sein; ~ się o cenę, um den Preis handeln; ~ się z kim, sich mit j-m vergleichen a. aussöhnen; ~ się z losem, sich in sein Schickal fügen (a. ergeben). IV *vim*. godzi się, es geziemt (a. schickt) sich.

godzien a wert, würdig (ob. godny).
godzi-na f Stunde f; ostatnia ~ letzte Stündlein; która ~? wieviel Uhr (wie spät) ist es? piąta ~ es ist fünf Uhr; dwie dobre ~ny, zwei starke Stunden; ~mi, stundenlang; ~ny wol-

ne od zajęcia, Mußstunden; ~ny biurowe, Geschäftsstunden; ~ny przyje-cia, Sprechstunden pl; (wziąć auto) na ~ny... stundenweise, nach der Zeit; ~nka f Stündchen n; ~nki pl Stunden-Gebe pl; ~nny a Stunden...; eine Stunde lang dauern.

godzi-wie ad. anständig, gebührend; ~wość f Anständigkeit; Angemessenheit f; ~wy a anständig, gebührend; angemessen; cena -wa, angemessener Preis.

goleta f żeg. Schoner m.
gogo, **gogus** m Gigerl, Stutzer m.
goić, -je, -i, -il va. (się) heilen.
goj, -a, pl -e m Nichtjude, Goj m.
golenie n Heilung; ~ się, Zubeilung f.

golarnia f Barbierstube f; **golarz**, -a, pl -e m Barbier m.
golas, -a, pl -y m nackter Mensch.
goldkrama, -u, pl -y m Cold Cream f (Hautsalbe).

golec, -lca, pl -lce m 1 nackter Mensch. 2 armer Schlucker, Habegolenie n Rasieren n. [nichts m].
goleniowy a Schienbein...; **gołeń**, -ni, pl -nie f Schienbein n.
golf, -u, pl -y m 1 (zatoka) Meerbusen, Golf m; ~strom, Golfstrom (warmer Meerestrom). 2 sp. Golf n.

golgota f Golgatha n.
goliat, -a, pl -aci m Riese, Goliath m.
golibroda, pl -dy m Barbier m.
golić va. (się, się) rasieren.

golizna f 1 kahle Erdfläche, Blöße f. 2 Elend n, Geldnot f.
golać va. einen Schluck nehmen; (cin Glas Wein etc.) hinunterstürzen; ~sobie, sich einen Rausch antrinken.

golonka f Eisbein n.
golut(en)ki, **goluslenki** a splitternackt, fadenackt; fig. bettelarm.
golać, -ebia, pl -ebie, -ebi m Taube f; ~ pocztowy, Brieftaube; ~ gryzwacz, Ringeltaube; siwy jak ~ ganz grau; ~ek, -bka, pl -bki m 1 Taubchen n (ob. góbka 2). 2 gefülltes Kraut; -ka f Täubin f.

gole-bi a Tauben...; fig. -bie serce, zuchtes Herz; -biarstwo n Tauben-gutes f; -biarz, -a, pl -e m Tauben-züchter, Liebhaber, -händler m; -bica f Taubenweibchen n; -bnik, -a, pl -i m Taubenhau n, Taubenschlag m.
golgotać, -c(ze), -tał un. kollern.

golo ad. nackt; ~ kolo niego, er hat keinen Heller; ~brody a bartlos; ~głowy a mit entblößtem Kopfe, barhaupt; (lusty) kahlköpfig; ~ledź, -dzi f Glatteis n; ~nogi a barfuß; ~słowny ad., słowny a leere Worte enthaltend; ~wne twierdzenie, unbegründete Behauptung.

golość f Nacktheit, Blöße f.
goloławs, -a, pl -y m Gelbschnabel, Mülchbart m; ~y a bartlos.
głowa a 1 nackt, bloß, entblößt; z -a głowy, mit entblößtem Haupte, barhaupt; ~ym okiem, mit bloßem, unbewaffnetem Auge; -e słowa, leere Worte; pod ~ym niebem, unter freiem Himmel; spać pod ~ym niebem, bei Mutter Grun schlafen; (przyjść z -) ~ni rękoma, mit leeren Händen. 2 (bez grosza) blank, abgebrannt; ~jak święty turecki, arm wie eine Kirchen-maus, blutarm; **golysz**, -a, pl -e m armer Schlucker.

gomółka f Quarkkäse m.
gonciarz, -a, pl -e m Schindelmacher, Schindeldecker m.

gondo-la f Gondel f; ~lier, -a, pl -rzy m Gondoliere, Gondelführer m.
gonić va. i un. jagen; (dokąd) rennen, eilen; ~kogo, za kims, j-m nachjagen, nachsetzen; ~resztkami, auf dem letzten Loche pfeifen; fig. ~za czym, nach etwas streben; ~k do pracy, j-n an die Arbeit jagen; ~się (z kim, mit j-m) um die Wette laufen; (o sukach) läufig sein.

goniec, -ńca, pl -ńcy m 1 Eilbote; Laufbote m; mil. ~bojowy, Gofechtsläufer; ~konny, Meldereiter; ~pieszy, Meldeläufer. 2 (w szachach) Laufer m.

gonienie n 1 Laufen; ~za kim, Nachlaufen n; ~za czym, Streben n nach etwas. 2 Brunst f (der Tiere).
goniony, -ego m 1 Hasche, Fangspiel n. 2 (taniec) Galopp m.
gonitwa f sp. Wettrennen n, Wettlauf m; Turnierrennen n; ~z przeskodami, Hindernissen n.

gonio-metr m Winkelmesser m; ~metria (Winkelmessung) f. [kus m].
gonokok, -a, pl -i m med. Gonokokok, -u, pl -y m (Dach-)Schindel f; ~owy a: dach ~ Schindeldach n.
gończy a: list ~ Steckbrief m; pies ~ Jagdhund, Hetzhund m.

gorąco I ad. (gorącej) heiß; ~ mi, es ist mir heiß; ~ kapany, hitzköpfig; fig. ~ tam było, es ging dort heiß zu; ~ się modlić, inbrünstig beten; ~ polecać, angelegentlich empfehlen; ~ prosić, inständig bitten. II n Hitze f; gorącość f Hitze f; gorący a (gorętszy) I heiß; fig. w -cej wodzie kapany, hitzköpfig; złapać k. na -m uczynku, j-n auf frischer Tat ertappen; prz. kuj złoto, póki -ce, man muß das Eisen schmieden, solange es warm ist. 2 fig. hitzig, heiß (blütig), brennend; inbrünstig; -ca bitwa, eine heiße Schlacht; -ca miłość, feurige, brennende Liebe; -ce modły, inbrünstiges Gebet; -ce słowa, warme Worte; -ce życzenie, heißer Wunsch, brennendes Verlangen.

gorący-ka f I Fieber n; ~ biała, Säufervahnsinn m; ~ przerywana, Wechselwahn m; ~ trawiąca, Zehrfieber. 2 fig. heftige Aufregung; ~ złota, Goldfieber; te. ~ premierowa, Lampenfieber. 3 fig. Hitzkopf m; -kować un. fiebern; ~ się, sich ereifern, sich aufregen; -kowo ad. fieberhaft; -kowy a Fieber...; fig. fieberhaft; -we oczekiwania, hochgespannte Erwartung.

gorczy-ca f Senf m; -cowaty a (koń) apfelgrau; -cznik, -a, pl -im bot. Hederich m; -czny a Senf...; plaster ~ Senfpflaster n.

[Knoten.]
gordyjaki a: węzeł ~ gordischer górel int. es brennt! Feuer!; gorąc ob. gorzeć; goręjący a brennend; gorętszy a ob. gorący.

gorli-wie ad. eifrig; -wicie, -wca, pl -wcy m eifriger Mensch, Eiferer m; -wość f Eifer m; zbytnia ~ blinder, übertriebener Eifer; z -ścią, eifrig; -wy a (gorliwszy) eifrig.

gors, -u, pl -v m I (u koszuli) Vorhemd n, 2 (kobięcy) Busen m, Brust f, 3 (kryza) Brustkrause f; goraciarka f Korsettmacherin f; gorset, -u, pl -y m Schürleib, Korsett, Mieder n; gorawać się, die Brust (a. den Hals) entblößen; das Kleid ausgeschnitten tragen. [szanie n Ärgern n]

gorzący a anstößig, ärgerlich; goręszy a schlimmer, schlechter; co -sza, was noch schlimmer ist; -szego gatunku, von geringerer Qualität. gorzący vo. Anstoß erregen, ärgern;

~ się, sich ärgern; ~ się czym, Anstoß an etwas nehmen, sich über etwas ärgern; gorzący, -a, pl -e m (-ka) Anstoßerreger(in), Anstößerin.

gorzyc, -y f Bitterkeit f, bitterer Geschmack; fig. Gram, Kummer m; wychylić do dna kielich -y, den Kelch bis zur Hefe leeren; -ka f I bitterer Geschmack. 2 bot. Enzian m.

goryl, -a, pl -e m zoo. Gorilla m. gorzałka f Branntwein m. gorzeć, -eje, -ał un. brennen, in Flammen stehen (ob. czapka).

gorzej ad. schlimmer, ärger; tym ~ um so schlimmer; coraz ~ immer schlimmer. [ten m.]

gorzel-lina f, -lisko n Scheiterhaufen
gorzel-nia f (Branntwein-)Brennerei f; -nictwo n Brennereibetrieb m; -niczy a Brennerei...; -nik, -a, pl -nicy m (Branntwein-)Brenner m; -ny I a brennbar. II m ob. gorzelnik. gorzka-wość f Bitterkeit f, bitterer Geschmack; -wy a bitterlich.

gorz-ki a bitter (t. fig.); plakać -imi łzami, bittere Tränen vergießen; sól -ka, Bittersalz n; -ka woda, Bitterwasser n; wódka -ka, (Magen-)Bitter m; -knać, -knieć, -eje, -iał un. bitter werden; fig. verbittern; -ko ad. bitter; ~ plakać, bitterlich weinen; ~ mi w ustach, ich habe einen bitteren Geschmack im Munde; -kość f Bitterkeit f.

gorzkwiat m bot. Adonisröschen n. gospo-da f I Gasthaus, Wirtshaus n; stanąć u k. -dą, bei j-m einkehren. 2 ~ robocicza, Arbeiterhaus n; -darczy a Wirtschafts... wirtschaftlich; kryzys ~ Wirtschaftskrise f; odbudowa -cza, Wirtschaftsaufbau m; rok ~ Wirtschaftsjahr; -darka f Wirtschaft f; ~ rabunkowa, Raubbau m; ~ złodziejska, Plünderung f; -darnie ad. wirtschaftlich; sparsam; -darność f Wirtschaftlichkeit f; -darny a wirtschaftlich, haushalterisch; sparsam; -darować un. wirtschaften; Haushalten, die Wirtschaft (a. Haushaltung) besorgen; hausen; -darowanie n Wirtschaften n, Wirtschaftsführung f; -darski a I des Hausherrn, des Wirts; -ska córka, Hausherrntochter f. 2 Wirtschafts... Haushaltungs...; budynek ~ Wirtschaftsgebäude n; kuchnia -ska, Hausmannskost f; po -darsku

ad. I haushälterisch; ökonomisch. 2 einfach; -darstwo n I Wirtschaft, Haushaltung f; ~ domowe, Hauswirtschaft; ~ lesne, Forstwirtschaft, Forstbetrieb m; ~ plodozmiennie, Koppelwirtschaft; ~ przemienne, Waldfeldbau m; ~ rabunkowe, Raubwirtschaft; ~ rolne, Ackerwirtschaft; ~ rybne, stawowe, (künstliche) Fischzucht; ~ wiejskie, Landwirtschaft; ~ wzorowe, Mustermeierei f, Musterwirtschaft; prowadzić ~ Haushalten; prowadzić wspólne ~ eine gemeinschaftliche Haushaltung führen; szkoła -stwa domowego, Haushaltungsschule; zajmować się -stwem, die Wirtschaft, das Hauswesen besorgen.

gospo-darz, -a, pl -e m Wirt, Hausherr; (podejmujący gości) Gastgeber; ~ domu, Hauswirt, Hausbesitzer; ~ zajazdu, Gastwirt m (ob. liczy). 2 ~ balu, zabawy, Festordner m. 3 ~ wiejski, Landwirt m; -darzyć ob. gospodarować; -dyał, -ni, pl -nie, -dyał f I Wirtin, Hausfrau; ~ domu, Hauswirtin f; dobra ~ gute Hausfrau. 2 (zarządzająca domem) Haushälterin f. 3 ~ balu, zabawy, Festordnerin, Patronin f.

gosposia, -si, pl -sie f Haushälterin, Wirtschaftlerin moja -siul meine Frau gość, -cia, pl -cie m I Gast m; ~ zaproszony, Eingeladene(r); (przy stole) Tischgast, Tischgenosse; (w odwiedzinach) Besucher; (w kawiarni, restauracji) Kunde, Gast m; ataly ~ Stammgast; ~ niezaproszony, ungebetener Gast; ~ kąpielowy, Badegast; mamy gości, wir haben Gäste (a. Besuch). 2 (przyjezdny) Fremder m. 3 fam. Gast, Kerl m; ładny, osobliwy ~ wunderlicher, komischer Kauz.

gośćcowy a rheumatisch. gościć, -szczę, -ści, -ścić I un. (gdzie) verweilen, sich aufhalten; ~ u kogo, bei j-m zu Gaste sein. II w. (kogo) bewirten.

gościć, gołca m Rheumatismus m. gościna f Aufenthalt (als Gast a. Fremder); Besuch m; być w -nie, als Gast verweilen; być u k. w -nie, bei j-m zu Gaste sein; pójść w -nę, zu Gast gehen; przyjąć k. w -nę, j-n beherbergen, j-n gastfrei empfangen; stanąć u k. -ną, bei j-m einkehren, absteigen.

gościłec, -ńca, pl -ńce m I Landstraße f. 2 Andenken n von der Reise. gościnnie ad. gastfreundlich, gastfrei; -ność f Gastfreundschaft, Gastfreiheit f; prawo -ści, Gastrecht n; -ny a I dom ~ Gasthaus n; pokój ~ Gastzimmer n. 2 gastfreundlich, gast-

Got, -a, pl -owie m Gote m. [frei.] gotować I va. I (się) kochen; umieć ~ kochen können; gotuje się we mnie, es kocht in mir. 2 (się, sich) vorbereiten; ~ się do wojny, sich zum Kriege rüsten; ~ się do podróży, die Vorbereitungen zu einer Reise treffen.

gotowalnia f Toilette f, Damen-zimmer; Ankleidezimmer n.

gotowanie n (się) Kochen, Sieden n gotownia f Barschaft f, Bargeld n. gotowo ad. fertig, bereit; -wość f Bereitschaft; Bereitwilligkeit f; wyrazić swą ~ sich bereit erklären; mil. ~ bojowa, Gefechtsbereitschaft; ~ wojenna, Kriegsbereitschaft; -wy, gotów a I fertig, bereit; ~ do wyjazdu, reisefertig; ~ we ubraniu, fertige Kleider; być -m, bereit sein; -we frazesy, stehende Redensarten; przyjąć do -wego, kommen, wenn schon alles getan (a. fertig) ist. 2 bereitwillig, geneigt; on gotów w to uwierzyć, er scheint es glauben zu wollen.

gotów-ka f Bargeld, bares Geld; być przy -cu, bei Kasse sein; za -kę, gegen bar; płacić -ką, bar bezahlen; zapas -ki, Barvorrat m; zapłata -ką, Barzahlung f; -kowy a bar; cena -wa, Barpreis m.

gotycki a gotisch; gotyk, -u m I gotischer Baustil. 2 gotische Schrift. goździk, -a, pl -i m bot. Nelke f. 2 -i, Gewürznelke; -owy a Nelken...; Gewürzmelken...

góra f I Berg m; -ry, Gebirge n; ~ lodowa, Gletscher m, Eisberg; obiecywać złote -ry, goldene Berge versprechen; za -mi, weit entfernt. 2 Höhe f; oberes Stockwerk; oberer Teil; do góry nogami, das Unterste zu oberst, drunter und drüber; ręce do góry! Hände hoch! na górze, oben; zanieść na górę, hinauftragen; pod górę, bergauf, bergan; u góry, oben; iść w górę, hinaufgehen; (in die Höhe) steigen; ceny idą w górę, die Preise steigen; z góry na dół, von oben nach unten; von oben herab; dziękować z

góry, im voraus danken; patrzeć na k. z góry, j-n über die Schultern (a. von oben herab) ansehen; płacić z góry, vorauszahlen; platny z góry, vorauszahlbar; pobrać z góry, im voraus erheben; postać (sumę) z góry, voraussenden; wymówić sobie z góry, vorausbedingen; zapłata z góry, Vorauszahlung f; zejść z góry, heruntergehen; z góra, über; sto marek z góra, über 100 Mark; ma lat 50 z góra, er hat sein fünfzigstes Jahr zurückgelegt. 3 (przewaga) Oberhand f; górę wziąć nad kim, die Oberhand über j-n gewinnen; góra nasi | unser ist der Siegel 4 Haufen m: ~ śniegu, Schneehaufen. 5 (do wieszania bielizny) Hängeboden.

góral, -a, pl -e m (-ka f) Bergbewohner(in). Gebirgsbewohner(in); -ski a Bergbewohner...

górką f 1 Hügel m; z -ki na pazurki, von oben nach unten. 2 Oberstube f (eines Kaffeehauses).

górnictwo n Bergbau m, Bergwesen n; Bergbaukunde f; ~ węglowe, (Stein-)Kohlenbergbau; -czy a bergmännisch, Berg...; akademia -cza, Bergakademie f; inżynier ~ Bergingenieur m; przemysł ~ Bergwerksindustrie f; szkoła -cza, Bergschule f; zakłady -czo-hutnicze, Bergwerke und Górnictwo ad. erhaben. [Hütten.

górnik, -a, pl -icy m Bergmann, Bergarbeiter; Grubenarbeiter; Häuer; (młody) Bergknappe m.

górnolot-nie ad. -ny a hochtrabend, schwülstig; -ność f Bombast m, schwülstiger Wortschwall.

górný a 1 ober; pomost ~ Oberdeck n; -na część ciała, Oberkörper m; -na wargą, Oberlippe f; ~ Śląsk, Oberschlesien n. 2 fig. erhaben.

góro-wać u. vorherrschen; hervorragen; ~ nad czym, etwas überragen, beherrschen; ~ nad kim, j-n überrufen, j-m überlegen sein; -wanie n Vorherrschaft f.

górski a Berg... Gebirgs...; kotlina -ska, Bergkessel m; powietrze -e, Gebirgsluft f; przełęcz -ska, Gebirgspaß. górujący a vorherrschend, hervorragend.

górzys-tość f bergiges Terrain; Gebirgscharakter m; -ty a gebirgig, bergig.

gówniarz, -a, pl -e m 1 Abtrittaus-

räume m. 2 gm. Scheißkerl; Rotzjuunge m; gównó n gm. Dreck m.

gra f Spiel n; ~ hazardowa, Glücksspiel; ~ w karty, Kartenspiel; ~ w szachy, Schachspiel; ~ na giełdzie, Börsenspiel; ~ na skrzypcach, Geigenpiel; ~ barw, Farbenspiel; ~ słów, Wortspiel; ~ fizjonomii, Miensenspiel; ~ towarzyska, Gesellschaftsspiel; tu wchodzi ambicja w grę, es ist Ehrgeiz dabei im Spiele; tu ~ o honor moją, meine Ehre steht auf dem Spiele; sp. ~ podwójna, Doppel-spiel.

grab, -u, pl -y m bot. Weißbuche f. grabarski a Gräber...; grabarz, -a, pl -e m Totengräber, Gräber m.

grabiarzka f 1 Heuschere, Harke. r. f. 2 Heuschleppe f; grabiarcz, -a, pl -e m Heuhärker m.

grabieć ua. 1 (siano) harken, rechnen. 2 rauben, plündern; grabiciel, -a, pl -e m Plünderer m.

grabie, -bi pl Rechen n, Harke f. grabieć, -eje, -ial un. (vor Kälte) erstarren.

grabież, -y, pl -e f Raub m, Plünderung f; -ca, pl -cy, -nik, -a, pl -icy m Räuber, Plünderer m; -czy, -ny a raubsüchtig; -ność f Raubsucht f.

grabina f Weißbuchenholz n. grabki, -bek pl Gabel f; ~ stolowe, Messerbänkchen n.

grabowy a weißbuchen...; drzewo -we, Weißbuchenholz n.

graca f Karst m, Breithacke f; ~ do wapna, Kalkkrücke, Rührstange f; ~ do węgla, Kohlenharke f; grabarz, -a, pl -e m Kalkrührer m.

gracik, -a, pl -i m Nippssache f. gracia f Anmut, Grazie f; z-cją, anmutig, mit Anmut, grazios.

graciarnia f Rumpelkammer f. graccki a tüchtig, brav; geschickt; ~ chlopak, braver Kerl.

graco-wać ua. karsten; (wapno) umrühren; -wanie n Karsten n; -wnik m Hacker; (wapna) Kalkrührer m.

gracz, -a, pl -e m 1 Spieler m; ~ na giełdzie, Börsenspieler; (wyszcigowy) Wetter m. 2 Meister, Blitzkerl m.

grać 1 un. 1 spielen; ~ w karty, w piłkę, w szachy, Karten, Ball, Schach spielen; ~ na fortepianie, Klavier spielen; ~ na flecie, Flöte spielen a.

blasen; ~ o co, um etwas spielen; ~ nieszczęśliwie, Pech haben. 2 ~ komu na nosie, j-m auf der Nase spielen a tanzen; ~ w mi graj, das läßt ich mir gefallen, das ist mir gerade recht; ~ barwami teńczy, in den Regenbogenfarben schillern; gra mu w piersiach, er röhlet. II ua. ~ rolę wielkiego pana, den großen Herrn spielen.

grad, -u m 1 Hagel m; ~ pada, es hagelt; burza z -em, Hagelsturm m; deszcz z -em, Hagelschauer m. 2 fig. ~ kul, Kugelregen m; ~ obelg, Hagel (a. Flut f) von Schimpfworten.

gradobicie n Hagelschlag, Hagelschaden m; ubezpieczenie od -cia, Hagelschadenversicherung f; gradowy a Hagel...

gradual, -u m rl. Graduale n. gradus, -a, pl -y m Tritt m, Stufe f einer Treppe.

graficzny a graphisch; grafika f Graphik f; grafit, -u m Graphit m; grafion, -u, pl -y m Reißfeder f.

grafolog, -a, pl -dzy m Schriftdeuter m; -ia f Graphologie, Handschriften-deutung f.

grajcar, -a, pl -y m Kreuzer m; -ek, -rka, pl -rki m Pfpropfenzieher m.

grajek, -jka, pl -jkwie m Geiger. Spielmann; ~ wiejski, Dorfmusikant m.

gram, -a, pl -y m Gramm m. [m. grammatycz-nie ad. -ny a grammatikalisch; bład -ny, grammatikalischer Fehler; -ność f grammatische Richtigkeit.

grama-tyk, -a, pl -y m Grammatiker m; -tyka f Grammatik f.

gramofon, -u, pl -y m Grammophon n.

gramolić się 1 sich schleppen; sich mühsam hinaufarbeiten. 2 (marudzić) tandeln, trödeln; gramola m (maruda) Trödler m.

gran, -u m Gran n.

granat, -u, pl -y m 1 (barwa) Dunkelblau n. 2 bot. Granatbaum m; (owoc) Granate f. 3 min. Granat m; mil. Granate; ~ dymny, Rauchwulfgranate, Nebelgranate; ~ lźwiacy, Rauchreizgranate; ~ ręczny, Handgranate; ~ zapalający, Brandgranate; -nik, -a, pl -i m mil. Granatenwerfer m; -owy a 1 dunkelblau. 2 granat, Granaten...

grand, -a, pl -owie m Grand m (in Spanien).

gran-da f gm. Betrug m; brać na -dę, betrogen; -desa f vornehme Dame; -dziaz, -a, pl -e, -dus, -a, pl -y m gm. Betrüger m.

graniasto-słup, -a, pl -y m mat. Prismama n; -słupowy a prismatisch.

graniasty a eckig, kantig.

granicą f Grenze f; na -cy, an der Grenze; za -cą, im Auslande; jechać za -cę, ins Ausland reisen; fig. -ce, pl Schranken, Grenzen pl; wszystko ma swoje -ce, alles hat seine Grenzen; przekroczyć -cę (przywzitości etc.) die Grenzen überschreiten; to już przechodzi wszelkie -ce, das geht ins Aschgrau; bez -nic, grenzenlos; u-fać komu bez -nic, ein unbegrenztes Vertrauen zu j-m haben.

grani-czenie n Angrenzen n; -cznik, -a, pl -i m Grenzstein m, Merkzeichen n; -czny a Grenz...; kamień ~ Grenzstein m; kordon ~ Grenzkette f; mur ~ Scheidemauer, Grenzmauer f; straż -na, Grenzwaache f; cząć un. -z -czem, an etwas grenzen; fig. nawnność jej -czy z głupotą, ihre Naivität grenzt an Nartheit.

granie n Spielen n; ~ w piersiach, Röcheln n.

granit, -u m Granit m; -owy a Granit... graniten; skala -wa, Granitfels m.

granulować ua. granulieren.

grasica f an. Thymus, Brustdrüse f; ~ ciecia, Kalbsdrüse f.

grasować u. 1 bei Nacht herum-schwärmen. 2 (o chorobak) herrschen, grassieren, wüten. 3 plündern.

grat, -a, pl -y m (altes) Hausgerät n; -y pl Gerümpel n, altes Zeug, Plunder m; fig. stary ~ alte Schachtel.

gratis ad. umsonst, gratis; -owy a unentgeltlich, frei, kostenlos.

gratka f glücklicher Fund, unverhoffter Gewinn (a. Vorteil); Profit-chen n.

gratu-lacja f Glückwunsch m; -lacyjny a Gratulations...; -lować u. beglückwünschen, gratulieren.

gratyfi-kacja f Vergütung, Gratifikation f; -kacyjny a Vergütungs...; -kować ua. vergüten; beschenken.

grawer, -a, pl -rzy m Graveur m; -ski a zakład ~ Gravieranstalt f; -stwo n Gravierenkunst f; grawirować ua. gravieren.

grawitacja *f* fiz. Schwerkraft, Massenanziehung, Gravitation *f*.

grawiuł *f* Gravrue *f*.

grądziel, -*if* Gabeldeichself, Pflugbaum *m*.

grążyć *vn*. tauchen, versenken; ~ się, sich senken.

grąd *vn*. (o przepiórcie) schlagen. **grdyka** *f* an. Adamsapfel *m*.

Grecja *f* geo. Griechenland *n*; **grecki** *a*, po -*ku ad.* griechisch; **kościół grecko-katolicki**, griechisch-unierter Kirche; **Greczynka** *f* Griechin *f*; **grezynka** *f* griechische Sprache. 2 Griechentum *n*.

gregoriański *a* gregorianisch.

Grek, -*a*, pl -*cy m* 1 Grieche *m*; *fam.* udaje -*a*, er stellt sich taub. 2 *szk.* griechische Sprache.

gremialnie ad., -*ny a* alle zusammen; *General.*; **gremium** *n* inv. Gremium *n*, Körperschaft *f*; ~ *nauczyielskie*, Lehrkörper *m*, Lehrerkollegium *n*.

grenadier, -*a*, pl -*rzy m* Grenadier *m*; -*ski a* Grenadier...

grenadyna *f* 1 Granatenseide *f*. 2 Granatpflersirup *m*.

Grenlandia *f* geo. Grönland *n*.

grepla *f* tk. Wollkamm *m*, Wollkratze *f*; -*rka f* Kratzmaschine, Krepmpelmaschine *f*; -*raia f* Wollkämmerlei *f*, Krepplerei *f*. [*m*]

greplarz, -*a*, pl -*e m* Wollkämmer *m*; **greplowac** *va*. kardätschen, krepmpeln; -*wanie n* Krepmpeln *n*.

grobla *f* Damm, Deich *m*; *prz.* wele stawu ~ man muß sich nach der Decke strecken; **groblic**, **grobłowac** *va*, aufdammen.

grobo-wcawy *a* Grabmal...; -*wiec*, -*wca*, pl -*wce m* Grabmal, Grabgewölbe *n*; -*wy a* Grab...; *cisza -wa*, Totenstille *f*; *kamień* ~ Grabstein *m* (ob. *deska*).

groch, -*u m* Erbse *f*; ~ *cukrowy*, Zuckerbirse; ~ *w strączkach*, Schotenerbsen; *fig.* ~ *z kapustą*, wie Kraut und Rüben, Durcheinander *n*, Mischmasch *m*; ~ *o ścianę rzucać*, in den Wind reden, tauben Ohren predigen; -*waty a* erbsenartig; -*owiny*, -*win pl* Erbsenstroh, Bohnenstroh *n*; -*owisko n* Erbsenfeld *n*; -*owy a* Erbsen...; *wianek* ~ Erbsenkranz *m*; *fig.* dostać wianek ~ einen Korb bekom-

men; *zupa -wa*, **grochówka** *f* Erbsensuppe *f*.

groćki, -*a*, *m* (kleine) Pfeilspitze.

grodzca *f* Fangdamm *m*; ~ *betonowa*, Betonfangdamm.

gro-dzenie n Abzäunung *f*; -*dzić* *va*. abzäunen; umzäunen.

grodzki a Burg...; *sąd* ~ Burggericht *n*; *sedzia* ~ Burgrichter *m*.

grog, -*u m* Grog *m* (Getränk aus Rum, heißem Wasser und Zucker).

grojecznik, -*a*, pl -*im* Judasbaum *m*.

grom, -*u*, pl -*y m* Donner(schlag) *m*; Blitzschlag, Blitzstrahl *m*; *fig.* (Schicksals-)Schlag *m*, Unglück *n*.

groma-da *f* 1 Haufe(n) *m*, Schar *f*; -*da*, -*dami*, scharenweise, haufenweise. 2 Dorfgemeinde *f*. 3 (zwierząt) Klasse, Gruppe *f*; -*dka f* kleiner Haufen; kleine Gruppe; -*dnie ad* scharenweise, haufenweise; -*dnaj a* zahlreich, massenhaft; -*zenie n* Aufspeicherung, Anhaufung, Ansammlung *f*; ~ *się*, Versammlung *f*; -*dziciel*, -*a*, pl -*e m* Sammler; Anhäufer *m*; -*dzić* *va* versammeln; (rzeczy) anhäufen, aufspeichern, sammeln; ~ *pieniądze*, thesaurieren; ~ *się*, sich (ver)sammeln; -*dzki a* Gemeinde...

gromić *va*. 1 heftig schelten, scharf anfahren, einen derben Verweis geben. 2 schlagen, besiegen; **gromiciel**, -*a*, pl -*e m* Bekämpfer, Bezwinger *m*.

gromki a donnernd; *głos* ~ Donnerstimm *f*; **gromko ad** laut.

gromni-ca *f* 1 Weihkerze *f*. 2 -*ce pl* Lichtmesse, *fig.* -*czny a* Lichtmess...

gromnik, -*a*, pl -*im ob*, **gromochron**, **gromo-chron**, -*u*, pl -*y m* Blitzableiter *m*; -*władca m* (Jowisz) ~ Donnergott, Donnerer *m*; -*wy a* Donner... **gromniasty a** traubig; traubenförmig.

gromko n Traubchen *n*. [*m*]

gromo n 1 Traube *f*; ~ *winne*, Weintraube. 2 (geschlossene) Gesellschaft *f*; **zirkel**, Kreis *m*; ~ *nauczyielskie*, Lehrkörper *m*; ~ *przyjaciół*, Kreis von Freunden; *w* -*nie rodzinnym*, im Kreise seiner Familie; *wysłali k.* ze swęga -*na*, sie schickten einen aus ihrer Mitte.

gromostaj, -*a m* Hermelin *n*; -*e pl* Hermelinpelz *m*; -*owy a* Hermelin... **gromowy a** Trauben...

gros, -*a*, pl -*y m* (12 tuzinów) Gros *n*.

grośista, pl -*ści m* Großhändler

grośiwo n Geld *n*

grosz, -*a*, pl -*e m* Groschen *m*; *szn.* Geld *n*; *to ładny* ~ das ist ein schönes Stück Geld; ~ *publiczny*, die öffentlichen Gelder; *nie ma -a przy duszy*, er hat keinen roten Heller; *za -e*, spottbillig; *za swoje trzy -e*, für seine (meine) Paar Groschen; *wszędzie musi swoje trzy -e wtracić*, er mischt sich (er steckt seine Nase) in alles; *nie ma za ~ rozumu*, er ist stockdumm (obambicja); *spłacić co do -a*, auf (a. bei) Heller und Pfennig bezahlen.

grozsek, -*szku m* 1 Erbse *f*; ~ *zieleny*, grüne Erbsen, Schoten *pl*. 2 (skórny) Narbe *f*, Narbenkorn *n*.

grozsko-wac *va*. (skórę) narben, kornen; -*wanie n* Narben; -*w(aty a* genarbt, narbig; -*a skóra*, genarbtetes Leder.

grozso-rób, -*roba*, pl -*roby m* Pfenningfuchser, Knäuser *m*; ~ *wy a* Groschen...; *wydanie -we*, Groschenausgabe *f*.

grot, -*u*, pl -*y m* Pikeneisen *n*; ~ *pala*, Pfahlende *n*, Pfahlschuh *m*; ~ *strzały*, Pfeilspitze *f*; ~ *włóczni*, Spielf *m*, Spießseisen *n*.

grota *f* Grotte *f*; ~ *kamyczkowa*, Grottenwerk, Steinwerk *n*; ~ *lodowa*, Eishöhle *f*.

grotesk, -*u m* 1 Grotteske *f*. 2 *dr.* Grotesk *f*, -*teski*, -*sek pl* Arabeske, Grotteske *f*; -*teskowy a* grotesk.

groza *f* 1 Grauen, Entsetzen, Schrecken *n*; (położenia) Fürchterlichkeit *f*. 2 (srogoci) Strenge *f*.

grozić, -*ze*, -*zi*, -*ził* *vn* drohen; ~ *komu czym*, *j-n* mit etwas bedrohen; *grożąc* *niebezpieczeństwo*, bevorstehende Gefahr; **groźba** *f* Drohung *f*

groź-nie ad. 1 drohend. 2 gefährlich; -*ny a* 1 drohend; -*na postawa*, drohende Stellung. 2 (straszny) schrecklich; (niebezpieczny) gefährlich; (srogi) streng.

grób, -*obu*, pl -*oby m* Grab *n*; ~ *rodziny*, Erbbegräbnis *n*; ~ *Panski*, das heilige Grab; *stać nad grobem*, am Rande des Grabes stehen; *jedną nogą być w grobie*, mit einem Fuße schon im Grabe stehen.

gród, *grodu m* 1 Burg *f*. 2 (große) Stadt; -*ek*, -*dka m* kleine Burg

gródzić, *grodzi f* 1 Zaunholz *n*; *Verzäunung f*. 2 *żeg*. Scott *n*.

grubas, -*a*, pl -*y m* Dickwanst, ein dicker Mensch; **grubięc**, -*ej*, -*iał* *vn*. dick werden.

grubia-nin, -*a*, pl -*nie m* Grobian *m*; -*nka f* grobes, ungeschliffenes Frauenzimmer; -*ński a*, -*ńsko*, *po-ńsku ad* *gr.* grob, ungeschliffen; -*ństwo n* Grobheit *f*.

grubo ad (grubiej) 1 grob; ~ (masłem) smarować, dick schmieren; ~ *pokracaj*, in grobe Stücke zerschneiden. 2 ~ *grac*, hoch spielen; ~ *się* *mylic*, sich groblich irren; ~ *zarobic*, viel verdienen; -**dziób m** orn. Dickschnabel, Kermbeißer *m*; -**nogi a** dickbeinig; -**skórność f** Dickhautigkeit, Dickfelligkeit *f* (t. *fig.*); -**skórny a** dickhäutig, dickfellig (t. *fig.*)

grubość -*ści f* 1 Dicke; Stärke; (głosu) Grobheit; -*ści na 2* *palce*, zwei Finger dick. 2 *fig.* Grobheit (rysów der Gesichtsüge); Roheit *f*.

grubozarnisty a grobkörnig.

grubszyszy a dicker; *z -sza obrobić*, aus dem Grobsten arbeiten.

gruby a dick, stark, grob; ~ *na palec*, fingerdick; ~ *błąd*, grober Fehler; ~ *głos*, grobe Stimme; -*ba książka*, dickes Buch; *fig.* -*ba ryba*, höherer Beamter; *gm.* großes Tier; -*be rysy twarży*, grobe Gesichtszüge; -*be sukno*, dickes Tuch; -*ba żałoba*, tiefe Trauer.

gruchać *vn*. girren; -**chanie n**, -**chawka f** Girren *n*.

gruchnac *l vn* 1 hinstürzen, (hin-)fallen. 2 (plötzlich) erschallen, sich verbreiten; -*nęla wieść*, das Gerücht verbreitete sich. II *va* ~ *w pape*, einen Schlag geben.

gruchot, -*u m* 1 (trzask) Gepolter. Krachen *n*. 2 Klapperkasten, Rumpelkasten *m*; *abgenuzte* Maschine; schlecht gehende Uhr; (o osobie) gebrechliche Person; **gruchotać**, -*cz(e)*, -*tal va* zerschmettern, zerchlagen; *vn* rasseln, poltern, krachen

gruczoł, -*u*, pl -*y m* Drüse *f*; -**ek**, -**łka**, pl -**łki m** Drüsen *n*; -**owacieć**, -**ej**, -**iał** *vn* drüsig werden; -**owatość f** Drüsenförmigkeit *f*; -**owaty a** drüsig, drüsenförmig; -**owy a** Drüsen...

gru-da *f* 1 Klumpen *m*, Scholle *f*; *gefrorener* Straßenklotz; ~*śniegu*, Schneeball, Schneeklumpen *m*. 2 *holp(e)riger*

Weg; fig. jak po -dzie, holperig. 3 (u koni) Mauke f; **-dka** f Klümpchen, Schöllchen n; ~ lodu, Eisschöllchen; ~ olowiu, Bleikorn¹ n; ~ śniegu, Schneeklümpchen; **-dkowaty** a schollig, klümpig.

grudniowy a Dezember...

grudnowy, **-dzisty** a holperig.

Grudziadz, **-a** m geo, Graudenz.

grudzień, **-dnia** m Dezember m.

grunt, **-u**, **pl -y** a. **-a** m 1 Boden, Grund m; Grundstück n; ~ pod budowę, Baugrund; na obcym -cie, auf fremdem Boden; **badac** ~ das Gelände untersuchen; fig. das Terrain sondieren, auf den Busch klopfen; **tracić** ~ pod nogami, den Grund verlieren, keinen Grund mehr haben. 2 (to) Grund; (podstawa) Grundlage f; z **-u**, grundlich; von Grund aus; z **-u** uczciwy, zepsuty, von Grund aus recht-schaffen, verdorben; w **-cie** rzeczy, im Grunde, eigentlich; **znać** (co) z **-u**, gründlich kennen. 3 Hauptsache f; to ~ das ist die Hauptsache.

grunto-wać **ua**. 1 ~ na czym, auf etwas gründen, stützen. 2 sondieren; ergründen. 3 mal. grundieren, gründen; **-wanie** n Grundierung f, erster Anstrich; **-wnie** ad. gründlich; **zba-dac** ~ ergründen; **-wność** f Gründlichkeit f; **-wny** a gründlich; **-wy** a Grund...; **podatek** ~ Grundsteuer f.

grupa f Gruppe f; **-mi**, gruppenweise; **grupować** **ua**. (sie, sich) grup-pieren.

gru-sza f Birnbaum m; **-szeczniak**, **-a**, **pl -i** m Birnmost m; **-szka** f 1 Birne f; fig. **-ki** na wierzbie, Luftschlö-ser pl, eitle Hoffnung; nie zasypiać **-szek** w popiele, die Gelegenheit nicht unbenutzt lassen. 2 ~ Bessemer, Bessemerbirne, Konvertor m; ~ żarówka, Glasbirne, Glühlampenbirne; **-szko-waty** a birnförmig

gruszczyka f bot. Wintergrün n.

gruz, **-u**, **pl -y** m 1 Schutt m, Bau-schutt; ~ cegiel, Ziegelbruch m. 2 **-y**, Trümmer, Ruinen pl; w **-y** zamienić, in Trümmer verwandeln; w **-y** się rozpadać, in Trümmer zerfallen.

gruzel, **-zla**, **pl -zly** m Klumpen m; **-ek**, **-lka**, **pl -lki** m Klümpchen n; med. Tuberkel f; **-kow(aty)** a klümpig, klumpig.

Gruzin, **-a**, **pl -i** m Georgier m, **-ka**

f Georgierin f. **Gruzja** f geo Geor-gien n.

gruzio-wacieć, **-eje**, **-cial** un. klump(e)rig werden; gerinnen; **-waty** a klümpig; (o drzewie) knotig **-wy** a Klump...

gruź-lica f Tuberkulose f, **-liczy** a Tuberkel..., tuberkulos; **-lik**, **-a**, **pl -licy** m (**-liczka** f) Tuberkelkrank(e). **gruczna-ka** f Buchweizenstroh n; **-ny** a Buchweizen...; **kasza** **-na**, Buchweizenzergel f.

gryf, **-u**, **pl -y** m Greif, Griff m; (o skrzypiec) Griffbrett n.

grzyfel, **-fla**, **pl -fle** m Griffel m.

gryka f Buchweizen m.

grymas, **-u**, **pl -y** m 1 Grimasse, Fratze f, **-y** stroić, Fratzen, Grimas-sen schneiden 2 (kaprys) Grille f.

gryma-sić, **-sze**, **-si**, **-sil** un. Grimassen machen, Fratzen schneiden; **-śnica** f Fratzenschneiderin f, **-śnik**, **-a**, **pl -icy** m Fratzenschneider m; **-śny** a grillenhaft, launenhaft; (w je-dzeniu) wäherlich.

grynspan, **-u**, **pl -y** m Grünspan m; **-owy** a Grünspan...

grypa f med. Grippe f.

grypsaść, **-nie**, **-nął** **ua** grapsen, mausen, wegstibitzen.

grysik, **-u**, **pl -i** m Griesß m.

grywać, **-a**, **-ał** ob. grabć.

gryzarka f Fräsmaschine f.

gryzacz a beißend; **chm.** ätzend, korrosiv; **kwac** ~ Ätzmittel n.

gryzet(k)ja f Grisette f, leichtlebige Mädchen.

gryzienie n Beißen, Nagen n; ~ sie. Gram m; **gryziółrek**, **-rka**, **pl -rki** m Federfuchser m.

grzymo-lenie n Schmierien n; Ge-krizel n; **-lić** **ua**. schmierien, kritzeln; **-la**, **pl -ly**, **-lów** m Kritzler, Schmierer m; **-ly** pl Schmiererei f, Gekrizel, Ge-schmiere n.

grzyoncie, **-ni** pl Nagetiere pl.

grzyź, **-ze**, **-zie**, **grzył** 1 **ua**. 1 beißen, nagen; (zuć) kauen; (coś twardego) knabbern, knuppem; (orzechy) knak-ken; ~ paznokcie, an den Nageln kauen; **dym** grzyzie w oczy, der Rauch beißt in die Augen; **sumienie** go **-zie**, sein Gewissen beißt ihn (ob. mół); ~ ziemię, a) vor Hunger sterben; b) in Gras beißen. 2 (o kwasach) ätzen. 11 ~ się z kim, sich mit j-m herumzanken;

~ się (z czego, czym, o co) sich (über etwas) grämen.

grzać, **grzeje**, **grzał** **ua**. (sie, sich) wärmen; ani mię to grzeje, ani ziębi, das läßt mich kalt, das ist mir ganz gleichgültig; ~ się (o zwierzętach) läuft sie an; **grzanie** n Warmen n; ~ się (zwierząt) Brunstzeit f.

grzanka f geröstete Brotschnitte.

grządką f (Garten-)Beet n.

grządziel ob. grądziel.

grząski a morastig, sumpfig.

grzbiet, **-u**, **pl -y** m 1 Rücken m; **dość** a to grzbiecie, auf den Buckel bekommen. 2 ~ góry, Gebirgskamm, Berggrat m; ~ dachu, Dachfirst m; **-owy** a Rücken...

grze-bać, **-bie**, **-bał** 1 **un**. (w czym) graben; (o kurze) scharen; (w ziemi) wühlen; (o koniu) ~ przednimi nogami, stampfen; ~ w ogniu, schüren. 2 (kogo) siegraben, beerdigen, bestatten. 11 ~ się (w czym) herumkramen, grübeln; (gramolić się) trödeln, tandeln; **-bak**, **-a**, **pl -i** m Schürhaken m, Schür-eisen n; **-bata**, **pl -ly** m Trödler, Tandler m; **-banie** n 1 Graben, Wühlen; ~ w ogniu, Schüren n. 2 Beer-digung, Bestattung f.

grzebie-niarz, **-a**, **pl -e** m Kamma-cher m; **-niasty** a 1 kammartig. 2 mit einem Kamm versehen.

grze-bień, **-nia**, **pl -nie** m Kamm m; ~ gęsty, Staubkamm; ~ rzadki, Fricierkamm; **-byk**, **-a**, **pl -i** m Taschen-kamm m.

grzech, **-u**, **pl -y** m Sünde f; ~ pier-worodny, Erbsünde; ~ śmiertelny, Todsünde; odpuszczenie **-ów**, Sünden-erlaß m.

grzecho-tać, **-ce**, **-cze**, **-tał** **un**. klappern; schnarren; (o żabach) qua-ken; **-tanie** n Klappern, Schnarren; **Quaken** n; **-tka** f Klapper m, Knarre, Schnarre f; fig. Schnatterlisse f; **-taik**, **-a**, **pl -i** m zo. Klapperschlange f.

grzezcz-nie ad. höflich; (o dzie-ciach) artig; **-ność** f 1 Höflichkeit; (dzieci) Artigkeit f. 2 (przysługa) Gefälligkeit f, Gefallen m; **przez** ~ aus Gefälligkeit; **wyświadczyć**, zrobić k. ~ j-m eine Gefälligkeit erweisen (a. einen Gefallen tun); **-nościowy** a Gefälligkeitswechsel m; **weksel** ~ Gefällig-keitswechsel m; **-ny** a höflich, liebens-würdig; (dla dam) galant; (o dzie-

ciach) artig; bądź(cie) tak ~ sei so gut, haben Sie die Gefälligkeit.

grzegorz, **-a** m Gregor.

grzejka f Wärmeflasche f; **grzejnik**, **-a**, **pl -i** m Heizapparat; el. Heizkörper m; ~ parowa, Dampfm Heizkörper.

grzeszek, **-szku**, **pl -szki** m (kleine) Sünde; **mieć** ~ na sumieniu, etwas auf dem Gewissen haben.

grzesz-nica f Sünderin f; **-nik**, **-a**, **pl -icy** m Sünder m; **-ność** f Sünd-(haft)igkeit f; **-ny** a sündig, sünd-haft.

grzeszyć **un**. sündigen; ~ przeciw czemu, komu, sich an etwas, an j-m verstündigen; ~ przeciw prawu, das Gesetz übertreten, verletzen; ona nie **-szy** urodą, sie ist nicht sehr hübsch; nie **-szy** rozumem, er ist nicht sehr geschäft.

[nerstage]
grzęda f 1 Beet n. 2 (dla kur) Hüft-grzęda-wica f, **-wisko** n Moor n.

grzęski a sumpfig, morastig.

grzęznać, **-nie**, **-nął** **un**. (im Kote) steckenbleiben, sinken; fig. ~ w dłu-gach po uszy, bis über die Ohren in Schulden stecken.

grzmiący a donnern; **grzmieć**, **-mi**, **-miał** **un**. 1 donnern; **grzmi**, **er** donnert. 2 fig. drohnen, donnern, (er-)schallen, (er)tönen; **grzmienie** n Donnern n.

grzmoclić **ua**. hauen, prügeln.

grzmot, **-u**, **pl -y** m Donner m; ~ dzial, Kanonendonner; **-ność**, **-nie**, **-nął** **ua**. (kogo) einen Schlag verset-zen; (co) schleudern, werfen.

grzyb, **-a**, **pl -y** m Pilz, Schwamm m; ~ jadalny, essbarer Pilz; **isć** na **-y**, in die Pilze gehen; fig. stary ~ alter Mann, Knast(er) m; **rosnąć**, **jak -y** po deszczu, schnell wie Pilze aufwachsen; **-ek**, **-bka**, **pl -bki** m 1 kleiner Pilz, Pilzchen n. 2 Pilzauflauf m; **-iasty** a pilzartig.

grzybieć, **-eje**, **-iał** **un**. (wie ein Pilz) zusammenschrumpfen; alt werden.

grzybień, **-nia**, **pl -nie** m Seerose f. **grzybowy** a Pilz...; **zupa** **-wa**, Pilz-suppe; **sos** ~ Pilztonke f.

grzy-wa f Mahne f; **-wacz**, **-a**, **pl -e** m Ringeltaube f; **-wasty** a mit langer Mahne; **-wka** f Ponys n, Stirnlöck-chen pl.

grzywna f Geldstrafe, Geldbuße f. **gubernator**, **-a**, **pl -rzy** m Gouver-

neur m; -ski a Gouverneurs...; -stwo n Gouvernementsposten m.
gubernia f Gouvernement n; **gubernialny** a Gouvernement...
gubić I *va.* 1 verlieren. 2 (niszczyc) vernichten, zugrunde richten. II ~ się 3 sich verlieren; ~ się w domysła, sich in Vermutungen ergehen; hin und her raten. 4 sich ins Verderben stürzen.
gudaj, -a, pl -e m (schmutziger) **gula** f Kugel; (guz) Beule f. [Jude. **gularadowa** woda, apt. Bleiwasser n. **gulasz**, -u m Gulasch n.
gulden, -a, pl -y m Gulden m.
gulgotać *un.* kollern.
guma f Gummi n (ob. arabski); ~ elastyczna, Gummilastikum n; ~ płynna, Gummilösung f.
gumiarka f Gummiermaschine f.
gumienny m Scheunenaufseher m.
gumi-guta f Gummigutt n; -laka f Gummilack m.
gumka f 1 Gummiband n. 2 ~ do wycierania, Radiergummi n.
gumnisko n Scheunenplatz m.
gumno n 1 Scheune f, 2 Wirtschafts-hof m. 3 (klepisko) Dreschtenne f.
gumo-wać *va.* gummieren; -wanię n Gummieren n; -wany a gummiiert; -wy a Gummi...; -plaszcz ~ Gummimantel m; -wroby -we, Gummiwaren pl; -wełówka -wa, Gummisohle f; -żywcia f Gummiharz n.
gumulka f Käsekügelchen n.
gunia, **guńka** f Mantel m der Gebirgsbewohner.
gurt, -u, pl -y m Gurt m.
gustia, -sei pl Zauberei, Hexerei f.
gust, -u, pl -y a, -a m Geschmack m; bez -u, geschmacklos; to nie w moim guście, das ist nicht nach meinem Geschmack; coś w tym guście, etwas in dieser Art; z -em, recht gern; są -a i gusteczka, der Geschmack ist verschieden; żart w złym guście, schlechter Scherz.
Gustaw, -a m Gustav.
gusto-wać *un.* ~ w czym, Geschmack (Gefallen) an etwas finden; ~ w kim, sich zu j-m hingezogen fühlen, Gefallen an j-m finden; -wnie *ad.* -wny a geschmackvoll; -wność f der gute Geschmack, Eleganz f.
guślar-ka f Zauberin f; -ski a Zauber..., zauberisch; -stwo n Zauberei,

Hexerei f, Zauberkünste pl; **guślarz**, -a, pl -e m Zauberer m.
gutaper-ka f Guttaperchaf; -kowy a Guttapercha...
gwierner-nanka f Erzieherin, Gouvernante f; -ner, -a, pl -rzy m Erzieher, Hauslehrer m; -nerka f, Hauslehrerant n, Erzieherstand m.
guz, -a, pl -y m 1 (na ciełe) Beule f; (na drzewie) Knoten, Knorren m; o-bierwać -a, eine Beule davontragen; Hiebe bekommen.
guzdrać się, tändeln, trödeln, drucken, zaudern; **guzdrzal-ska** f, -ski, **guzdrala**, pl -y m Trödler(in), Drucker(in), Tändler(in); **guzdranie** się n Tändelei f.
guziczek, -czka m Knöpfchen n.
guzik, -a, pl -i m Knopf m; ~ od koszuli, Hemdenknopf; dziurka od -a, Knopfloch n; zapiąć na -i, zuknopfen; -arka f Knopfmacherin; Knopfmach-szyna f; -arnia f Knopffabrik f; -arski a Knopfmacher...; -arstwo n Knopffabrikation f, Knopfmacher-handwerk n; Knopffhandel m; -arz, -a, pl -e m Knopfmacher m; -owy a Knopf...
guzo-wacieć, -eje, -iał *un.* Knoten (a. Beulen) bekommen; -watość f Knötigkeit; *med.* Verhärtung f; -waty a beulig; knotig, knorrig.
gwajak, -u, pl -i m bot. Guajakbaum m, Guajakholz, Franzosenholz n.
gwalczenie n (kobiety) Entehrung, Notzucht f; (prawa) Verletzung f; -ciciel, -a, pl -e m Schänder; (prawa etc.) Verletzer m; -cić *ua.* schänden; (kobiety) entehren, notzuchtigen; (prawo etc.) verletzen.
gwalt, -u m Gewalt; Gewalttat f; Zwang m; ~ komu (a. sobie) zadać, j-m (a. sich) Gewalt (a. Zwang) antun; -em, mit Gewalt; um jeden Preis, durchaus. 2 na ~ in größter Eile, eiligst; niema -u, es hat keine Eile; na ~ dzwonić, trąbić, Sturm! lauten, Lärm blasen. 3 -u l zu Hilfe! *un.* Himmels-willen! 4 Lärm m; -u narobić, Lärm machen.
gwaltowny *ad.* gewaltig, gewalt-sam, mit Gewalt; heftig, ungestüm; -ność f Gewaltsamkeit, Gewalttätig-keit; (wichru etc.) Heftigkeit f; Un-gestüm m i n; -ny a 1 gewaltig, gewaltsam; czyn ~ Gewalttat f; 2 širok

~ Gewaltmaßregel f; umrzeć -ną śmiercią, eines gewaltsamen Todes sterben. 2 dringend; -na potrzeba, dringende Not; w razie -nej potrzeby, im Notfall. 3 (wiatr, deszcz etc.) heftig; (człowiek) jähzornig, heftig.
gwar, -u m Lärm m; larmendes Sprechen; (pasząt) Gerwitscher n; ~ uliczny, Straßenlärm.
gwara f Dialekt n, Mundart f; ~ złodzijska, Diebssprache f.
gwaran-cja f Gewähr, Bürgschaft, Garantie f; dać -cję, gewährleisten; -cyjny a Garantie...; fundusz ~ Garantiefonds m; -tować *ua.* gewährleisten, garantieren; (ver)bürgen; -to-wany a verbürgt, garantiert.
wardia f Garde f; ~ przyboczna, Leibgarde; stara ~ alte Garde **wardzista**, pl -ści m Gardist m.
gwarek, -rka, pl -rkowie m Bergmann m [voll.
gwarnie, -no *ad.* -ny a gerauscht-gwary -u a mundartlich, dialektisch, Dialekt...; -znawstwo n Dialektkunde f.
gwarzyć *un.* plaudern, schwatzen.
gwasz, -u m Guasch(malerie) f.
gwaz-dać, a, -ał *ua.* schmieren, klecken; -danina f Kleckerei f.
gwelf, -a, pl -owie m Welfe m.
gwiaz-da f 1 Stern m; ~ poranna, Morgenstern; ~ stała, Fixstern; ~ spadająca, Sternschnuppe f; spądanie gwiazd, Sternschnuppenfall m (ob przewodni); lotr z pod ciemnej -dy, Erzwurde m; pod szczęśliwą -dą, unter einem günstigen Stern. 2 fig. ~ filmowa, (Film-) Star m. 3 (order etc.) Ordensstern; -deczka f Sternchen, Sternlein n; -dka f 1 Sternlein; dr. Sternchen n (im Buche); (na czole konia) Stern m. 2 Weihnachtstern m; Weihnachtsbescherung, gabe f. -geschenk n; -dkowy a Stern...; Weihnachts...
habenda f Habe f, Gut n.
habilitacja f Habilitation f (Vorbe-dingung zur Erwerbung der Lehrbe-rechtigung an einer Hochschule); -tacyjny a Habilitations...; -tować się, sich habilitieren.
habit, -u, pl -y m (Mönchs-)Kutte

gwiazdor, -a, pl -y m (Film-)Star m.
gwiazdozbiór m Sternbild n, Kon-stellation f; **gwiazdzisty** a 1 gestirnt, sternbesät. 2 sternförmig.
gwicht, -u, pl -y m Gewicht n.
gwin-ciarka f Schraubenschneid-maschine, Gewindebohrmaschine f.
ciarz, -a, pl -e m Schraubenschnei-gwina f Guinee f. [der m.
Gwinea f geo. Guinea (in Afrika).
gwint, -u, pl -y m Gewinde n.
ować *ua.* Gewinde schneiden; ~ strzelbę, Züge in ein Gewehr machen; ~ owany a gezogen; -na lufa, gezogen-er Lauf; -ownica f Schneidekluppe f; -ownik, -a, pl -i m Schneidebohrer, Schraubenbohrer m; -ówka f gezogenes Gewehr.
gwizd, -u, pl -y m Pfiff m; -acz, -a, pl -e m Pfeifer m.
gwiz-dać, -ździe a. -da, -dał *un.* pfeifen; *fam.* -ździe na to, ich pfeife darauf; *nauczę* ja go po kościele ~ ich will ihn Moren lehren; -danie n Pfeifen n; -dawa f; -dek m Pfeife f; -dnąć *un.* einen Pfiff tun; -dnięcie n Pfiff m.
gwoli *prp.* halber, um... willen; ~ komu, j-m zuliebe; ~ czemu? warum? **gwóździar-ka** f Nagelmaschine f; -nia f Nagelfabrik, Nagelschmiede f.
gwóździk, -a, pl -i m Stift m, Nä-gelchen n; **gwóźdź**, -dzia, pl -dzie m Nagel m; **gwóździsty** a voller Nä-gel, mit Nageln beschlagen.
gzić się, läufig sein.
gzik, -a, pl -i m zo. Viehhremsef. gzy ob. giez.
gzygzak, -a, pl -i m Zickzack m; -owato *ad.* -owaty a im Zickzack; zickzackförmig.
gzymy, -u, pl -y m Gesims n; ~ do firanek, Gardinenstange f; -ownik, -a, pl -i m Gesimshobel m; -ówka f Gesimsziegel, Gesimsstein m.
gżenie się n Brunst f.

H

habenda f Habe f, Gut n.
habilitacja f Habilitation f (Vorbe-dingung zur Erwerbung der Lehrbe-rechtigung an einer Hochschule); -tacyjny a Habilitations...; -tować się, sich habilitieren.
habit, -u, pl -y m (Mönchs-)Kutte

f; ~ zakonny, Ordenskleid n; zrzu-cić ~ aus dem Kloster austreten.
hacel, -a, pl -e m Stollen m (am Pferdehufeisen).
hacienda f Farm, Hacienda f.
haczyk, -a, pl -i m 1 kleiner Haken, Hakchen n; ~ u okna, Fensterhaken;

~ u wędki, Angelhaken; ~ do zapinania guzików, Knopfhaken; Schuhknopfer m. 2 fig. Ausflucht f, (juristische) Finte; -owaty a hakenförmig.

hafciar-ka f 1 Stickerin f. 2 Stickmaschine f; ~ artystyczna, Kunststickerin; ~ ręczna, Handstickerin; -nia f Stickereiwerkstatt f; -ski a Stick...; -ska igła, Sticknadel f; -stwo n Stickerei f.

haft, -u, pl -y m Stickerei f; ~ aplikacyjny, Aufnäharbeit f; ~ ażurowy, Durchbruchstickerei; ~ na jedwabiu, Seidenstickerei; ~ łączuszkowy, Kettenstickerei; ~ ręczny, Handstickerei; ~ złotem, Goldstickhaftka f Hefstel, Haft m. [rei. hafto-wać ua. sticken; ~ jedwabiem, mit Seide sticken; -wanie n Sticken n; Stickerei f; ~ na jedwabiu, Seidenstickerei; ~ złotem, Goldstickerei; -wany a gestickt; ~ złotem, goldgestickt.

Haga f. geo. Haag n.

hajda int. heidal marsch!

hajda-macki a räuberisch; -mactwo n Rauberleben; Raubgesindel n; -mak, -a, pl -cy m Zaporoger Kosak; Strolch, Halunke m.

haidawery, -rów pl Pluderhose f.

hajdu-cki a heiduckisch; -ctwo n Heiduckenleben n; -czka f Heiduckin; hajduk, -a, pl -i m Heiducke, Haiduke m.

hajty późś, dziec. spazieren gehen.

hak, -a, pl -i m Haken m; (u drzwi)

Angel f; ~ zakrzywiony, Widerhaken; ~ do zawieszania kotła, Kesselhaken.

hakaty-sta, pl -ści m (-stka f) Hakatist(in); -styczny a hakatistisch; -hakatyzm, -u m Hakatismus m.

hakowaty a hakenförmig.

hala f Halle f; ~ rybna, Fischhalle; ~ targowa, Markthalle; kol. ~ peronowa, Einsteigehalle.

halabar-da, pl -dy m Hiebwaaffe, Heilebarde f; -dnik, -a, pl -icy, -dzista, -ści m Heilebardier m.

halerz, -a, pl -e m Heller m.

Halina, Halka f Lena, Lenchen.

halka f (Frauen-)Unterrock m.

halny a: wiatr ~ Föhn m.

halo! int. hallo!

halt! int. halt! nicht weiter!

halucyna-cja f Halluzination, Sinnestäuschung f; -cyjny a Halluzinations...

halaburda, pl -dy m Raufbold, Spektakelmacher, Händelmacher m. **halas**, -u, pl -y m Lärm m; ~ u narobic, Lärm erregen; bez -u, gerauschlos, ohne allen Lärm; wiele -u o nic, viel Lärm um nichts.

halaso-wać ua. n. lärmen, Lärm machen; -wanie n Lärmen n.

halastra f (Lumpen-) Gesindel n.

halaśli-wie ad., -wy a lärmend.

halda f Halde, Erzhalde f.

halwa f Chalwa f.

hamak, -a, pl -i m Hängematte f.

Hamburg, -a m geo. Hamburg;

hamburski a Hamburger...

hamernia f Hammerwerk n.

hamo-wać ua. hemmen; (wóz etc.) bremsen; fig. zügeln, zäumen, hemmen, zurückhalten; (gniew, lzy) unterdrücken; ~ się, sich maßigen; -wanie n Hemmung, Bremsung f; ~ się, Enthaltensamkeit f.

hamulcowy I a. kółko -we, Sperrad n. II m kol. Bremsers m.

hamulec, -lca, pl -lce m Bremse f; kol. ~ bezpieczeństwa, Notbremse, Sicherheitsbremse; fig. Zügel, Zaum m; nalożyć ~ na k., j-n im Zaume halten.

handel, -dlu m Handel m; ~ zbożem, Getreidehandel; drobny ~ Kleinhandel; ~ hurtowy, Großhandel; ~ niewolnikami, Sklavenhandel; ~ żywym towarem, Mäcchenhandel; prowadzić ~ Handel treiben; ~ ustaje, der Handel stockt; ~ wewnetrzny, Binnenhandel; wolny ~ Freihandel; ~ wszechświatowy, Welthandel. 2 Handlung f; ~ win, Weinhandel.

handelek, -lku, pl -lki m kleines Geschäft; Frühstückstube f.

handeles, -a, pl -y m Hausierer, Trödler m. [Handlers...

handlar-ka f Händlerin f; -ski a handlarz, -a, pl -e m Händler m; ~ bydła, Viehhändler; ~ zboża, Getreidehändler.

handlować ua. n. handeln, Handel treiben; ~ drzewem, mit Holz handeln.

handlo-wiec, -wca, pl -wcy m Handelsmano; Geschäftsmann; Kaufmann m; -wość f Handelschaft f; -wyy a Handels...; Geschäfts...; ajent ~

Handelsagent; akademia -wa, Handelsakademie f; bank ~ Handelsbank f; gazeta -wa, Handelsblatt n; izba -wa, Handelskammer f; koszty -we, Geschäftskosten pl; księgi -we, Geschäftsbücher pl; okręg ~ Handelsbezirk n; pomocnik ~ Handlungshelfer m; praktyka -wa, Geschäftspraxis f; prawo -we, Handels-gesetz, -recht n; wyższa szkoła -wa, Handels-hochschule f; sąd ~ Handelsgericht n; świat ~ Handelswelt f; traktat ~ Handelsvertrag m; uczeń ~ Handlungshilfing m; zwyczaj ~ Handelsbrauch.

handlówka f Handelsschule f.

handryczyć się, streiten; (targować się) feilschen, handeln.

hangar, -u, pl -y m (Waggen-) Schuppen m; Luftschiffhalle f.

hanie-bnie ad., -bny a schändlich, schimpflich, Schand...; (wstrętny) abscheulich, scheußlich; czyn -ny, Schandtat f; życie -ne, Schandleben n; -bność f Schändlichkeit, Schimpflichkeit f. [chen.]

Hanka, **Hanusła** f Hanna, Hannover, -u m geo. Hannover n.

hantla f sp. Hantel m; ćwiczyć się -mi, hanteln.

hańba f Schande, Schmach f; hańbiący a schändlich, entehrend; hańbić ua. schmähen, entehren, schimpfen, schänden; ubóstwo nie -bi, Armut ist keine Schande; hańbienie n Schändung, Entehrung f.

haracz, -u, pl -e m Tribut m.

harakiri inv. Harakiri n (in Japan üblicher Selbstmord).

harap, -a, pl -y m 1 Hetzpeitsche f. 2 Hetzjagd f; -nik, -a m Peitsche f.

harc, -u, pl -e m Scharmützel n, Plänkele f; -c, Herumtummeln n (des Pferdes); -e wyprawiać, das Pferd herumtummeln; fig. mutwillig umherspringen.

harcerski a Pfadfinder...; ruch ~ Pfadfinderbewegung f; **harcerz**, -a, pl -e m (-rka f) Pfadfinder(in); **harcerstwo** n Pfadfinderbewegung f.

harco-wać ua. n. 1 plankeln, scharmützeln. 2 (na koniu) das Pferd herumtummeln; fig. mutwillig umherspringen, sich umbertummeln; -wnik -a, pl -icy m Scharmützler, Plänkeler.

bar-do ad. -dy a 1 trotzig, aufsässig; (wymiśli) stolz, hochmütig;

-dość f Aufsässigkeit, Frechheit; Widerspenstigkeit f; (pycha) Hochmut, Stolz m; -dzieć, -eje, -iał un, frech (a. trotzig) werden.

harem, -u, pl -y m Harem m. **harfa** ob. a: fa.

harkot, -u m Plappern n; **harkotać**, -cze, -tał un. plappern. [n.]

harmider, -u m Lärm m, Gepolter

harmonia f 1 Harmonie f, Wohlklang m; fig. Eintracht f. 2 (Zieh-) Harmonika f.

harmo-nijnie ad., -nijny a harmonisch; -nijność f Harmonie f.

harmonika f (Mund-) Harmonika f

harmonizować ua. harmonieren, zusammenstimmen, übereinstimmen.

harować un. schwer arbeiten, sich placken; **harówka** f mühevoller Arbeit.

harpagon, -a, pl -i m Geizhals m

harpia f Harpie f; fig. gieriges, ekles Wesen; alte Hexe.

harpun, -a, pl -y m Harpune f, pfeilartiges Fangeschob; -nik, -a, pl -icy m Harpunier m; -ować ua. harpunieren. [Seelenstärke f.]

hart, -u m Härte f; fig. ~ duszy, **harto-wać** ua. (stać etc.) härten; fig. (się, sich) abhärten; ~ (się) na wojnie, (sich) an den Krieg gewöhnen; -wanie n (stać etc.) Hartung f; ~ się, Abhärtung f; -wnik, -a, pl -icy m (Stahl-)Harter m; -wność f fig. Abhärtung f; -wny a gehärtet; fig. abgehärtet.

hasać un. hüpfen, springen; tanzen; **hasanie** n Springen; Tanzen n.

hasło n 1 Losung, Parole f, Losungswort n; mil. Feldruf m, Feldgeschrei n. 2 Zeichen, Signal n; dać ~ do buntu, das Zeichen zum Aufrühr geben.

haszcza f dichtes Gestrüpp.

haszysz, -u m Haschisch n.

haubica f mil. Hautbitze f.

haust, -u, pl -y m Schluck, Zug m; jednym -em, auf einen Zug.

hawana f Havanna f; **hawańskie** cygaro. Havanna (Zigarre) f.

hawaria f Havarie f, Seeschaden m.

hawelok, -a, pl -i m Havelock m.

hazard, -u, pl -y m Hasardspiel n.

hazardo-wać ua. wagen, aufs Spiel setzen; ~ się, sich bloßstellen; hoch spielen; -wnie ad. grać ~ hoch spie-

len; -wnik, -a, pl -icy m Wagehals; Hasardspieler m; -wny a Hasard.; gewagt; gra -na, Hasard-, Glücksspiel heban, -u, pl -y m Ebenholz n; wlosy czarne jak ~ rabenschwarzes Haar. heba-nista, pl -ści m Kunstschler, Ebenist m; -nować w. schwarz beizen; -nowy a Ebenholz...; wlosy -we, rabenschwarzes Haar. hebel, -bla, pl -ble m Hobel m. hebes, -a, pl -y m Schwachsinniger, Trottel m; -ostwo n Geisteschwäche f. heblarka f Hobelmaschine f; heblarz, -a, pl -e m Hobler m. heblo-wać w. hobeln; -wanie n Hobeln n; -winy pl (Hobel-)Späne. hebraista, -ści m Kenner der hebraischen Sprache; Hebrajczyk, -a, pl -y cy m Hebräer m; hebrajski a hebraisch. heca f 1 Spektakel n; Zirkusvorstellung f; hece wyprawiać, Lärm (a. tolle Streiche) machen. 2 Hetze f; ~ żydowska, Judenhetze; heczarz, -a, pl -e m Zirkusreiter; Lustigmacher, Clown m. [monie f. hegemonia f Vorherrschaft, Hegehej 1 int. hedal hollal [musik f. hejnal, -u m Wecklied n, Morgenhekatomba f Hekatombe f, Massenopfer n. heksametr, -u m Hexameter m, sechsfüßiger Vers. hektar, -u, pl -y m Hektar n. hekto-graf, -u m Hektograph n. -litr, -u m Hektoliter n; -wat m el. Hektowatt m; -watogodzina f el. Hektowattstunde f. Helena f Helene. helenizm, -u m Griechentum n. helio-grawura f Heliogravure f, Ätzdruck n; -skop m ast. Helioskop n; -trop, -u pl -y m bot. Heliotrop n. helota, pl -ci m Helot(e) m. helm, -u, pl -y m Helm m. hematyk, -u, pl -y m Blutstein m. hemoroidalny a hämorrhoidal; hemoroidy, -dów pl Hämorhoiden pl. ben ad. weithin, weit (weg). Henryk, -a m Heinrich. Henryka f Henriette. heral-dyczny a heraldisch; Wapen...; -dyk, -a, pl -y cy m Heraldiker m; -dyka f Wappenkunde, Heraldik f herb, -u, pl -y m Wappen n.

herba-ciany a Tee...; -ciarnia f Teelokal n, Teestube f. herbarz, -a, pl -e m 1 Wappenbuch n. 2 Kräuterbuch n. herba-ta f Tee m; maszynka do -ty, Teemaschine f; -tka f Tee m; ~ tańcująca, Tanztée, Tee(gesellschaft) mit Tanz; -tnicza f Teebüchse f; -toik, -a, pl -i m Teegebäck n, Teekuchen m. herboryzować w. Kräuter (a. Pflanzen) sammeln. herbo-wnictwo n Heraldik, Wappenkunde f; -wnik, -a, pl -icy, -wicz, -wca, pl -wcy m Wappenträger m; -wy a Wappen...; pieczęć -wa, Wappensiegel n. here-tycki a ketzerisch; -tyczka f Ketzlerin f; -tyk, -a, pl -cy m Ketzer m; -zia f Ketzerei f. hercules, -a, pl -y m Herkules m; -owy a herkulisch, riesenstark; sila -wa, Riesenstärke f. hermafrodyta, pl -ci m Zwitter, Hermaphrodit m. Herman, -a m Hermann. hermetycz-nie ad., -ny a hermetisch, luftdicht. herod, -a m; ~ baba, ein wahrer Dragoner; Mannweib n. hero-iczny a heldenmütig, heroisch; -ik, -a, pl -icy m Heldendichter m; -ina f Helden f; -izm, -u m Heldenmut, Heroismus m. herold, -a, pl -owie m Herold m. herzt, -a, pl -owie m Hauptling m; ~ bandy, Bandenführer; ~ rozbójników, Räuberhauptmann m. Hes, -a, pl -owie m Hesse m; Hesja geo. Hessen n; heski a hessisch. het ad. weit; tam ~ dort weit. hetera f Bühlerin, Hetäre f. hetero-doksja f Irrglaube m; -geniczny a fremdartig, verschiedenartig; -genia f Fremdartigkeit f. hetka f Schindmähre f; ~ petelka, Windbeutel m; mieć k. za hetkę petelkę, j-n für nichts achten. hetman, -a, pl -i a. -owie m Oberbefehlshaber (der Kosaken etc.), Hetman m; hetmanić w. das Kommando führen. hetman-ski a Hetmans...; Feldherm...; -stwo n Oberbefehlshaberstelle; Hetmanswürde f. hiacynt, -u, pl -y m min. Hyazinthe n; bot. Hyazinthe f.

hidrant, -u, pl -y m ob. hydrant. bienna f zo. Hyäne f; ~ cmentarna, Leichenfledder, Leichenräuber m. hierar-chalny, -chiczny a hierarchisch; -chia f Hierarchie, Priesterschaft; Rangordnung f. hieratyczny a priesterlich. hieroglif, -u, pl -y m Hieroglyph f; -y, schwer lesbare Schriften; -iczny a hieroglyphisch. Hieronim, -a m Hieronymus. bigie-na f Hygiene, Gesundheitslehre, -pflege; ~ ciala, Körperpflege, Hautpflege f; -nicznie ad., -niczny a hygienisch; Gesundheits...; -nista, pl -ści m Hygieniker m. higroskop, -u, pl -y m Feuchtigkeitszeiger m, Hygroskop n; -ijay a hygroskopisch; wata -na, hygroskopische Watte, Verbandwatte f. Hilary, -rego m Hilarius. hindus, -a, pl -y m (-ka) f Indier(in). Hiob, -a m Hiob; hiobowy a: -wa wieść, Hiobspost f. hiperbo-la f Hyperbel f; -liczny a hyperbolisch, übertrieben; -loida f mat. Hyperboloid n. hipiczny a Pferde...; konkurs ~ Reit- und Fahrturnier n; hipika f Pferdekunde f. hipno-tyczny a hypnotisch; -tyk, -a, pl -cy m Einschläferungsmittel n; -tyzer, -a, pl -rzy m Hypnotisierer m; -tyzm, -u m Hypnotismus m; -tyzować w. hypnotisieren; hipnoza f Hypnose f. hipochon-dria f Schwermut, Hypochondrie f; -dryczka f, -drych, -a, pl -cy m Schwermütiger(H), Hypochonder m; -dryczny a schwermütig, hypochondrisch. hipodrom, -u, pl -y m Rennbahn f. hipokry-ta, pl -ci m Heuchler m, -tka f Heuchlerin f; -zja f Heuchelei, Hypokrysie f; -zyjny a heuchlerisch, hypokritisch. Hipolit, -a m Hippolyt. hipopotam, -a, pl -y m Flußpferd, Nilpferd; Rhinoceros n. hipotecz-nie ad. hypothekarisch; -ny a Hypotheken...; hypothekarisch; dług ~ Hypothekenschuld f; wierzy-ciel ~ Hypothekengläubiger m; wydział ~ Hypothekenabteilung f; wykaz ~ Hypothekenausweis m. hipoteka f 1 Hypothek f; pierwzty

numer -ki, erste Hypothek; obciążony -ka, mit Hypothek belastet; mieć (pieniądze) na pierwszty numerze -ki, erste Hypothek haben; zaciągnąć pożyczkę na -kę, eine Hypothek aufnehmen; zabezpieczyć -ką, hypothekieren sicherstellen. 2 (biuro) Hypotheken-, Grundbuchamt n. hipotekować w. mit Hypothek verpfänden; hypothekieren sicherstellen; eine Hypothek eintragen. hipotetyczny a hypothetisch. hipoteza f Voraussetzung, Annahme, Hypothese f. hippiczny ob. hipiczny. histe-ria f Hysterie f; -ryczka f hysterische Frau; -ryczny a hysterisch. histo-ria f 1 Geschichte f; ~ literatura, Literaturgeschichte; ~ nowożytna, starożytna, now(e)ste, alte Geschichte; ~ naturalna, Naturgeschichte; profesor -rii, Geschichtslehrer m. 2 Erzählung, Geschichte f. 3 Abenteuer n; toller Streich; -ric wyprawiać, tolle Streiche machen; a to ~ I das ist eine nette Geschichte; -riograf m Geschichtsschreiber m; -riografia f Geschichtsschreibung f; -ryczny a geschichtlich, historisch; dzielone, Geschichtswerk n; -ryjka f Geschichtchen n; -ryk, -a, pl -cy m Historiker, Geschichtsforscher, -schreiber m. Hiszpan, -a, pl -i, -ów m Spanier m; -ia f geo. Spanien n; -ka f Spanierin f. hiszpańska f 1 (bródka) Spitzbart m. 2 Grippe f, spanische Krankheit. hiszpań-ski a spanisch; mucha -ska, spanische Fliege; po -sku ad. spanisch; -szczyzna f spanische Sprache, Sitten, Gebräuche. hitlero-wiec, -wca, pl -wcy m Hakenkreuzler m; -wski a hitleristisch, Hitler...; młodzięz -ska, Hitlerjugend hoć int. hopp! [f. hodo-wać w. pflegen, (groß-)ziehen; (rośliny, zwierzęta) zuchien; -wanie n Zucht f; ~ bydła, Viehzucht; ~ drzew, Baunzucht; ~ o wiew, Schafzucht; -wca, pl -wcy m Züchter m; -wczyni f Züchterin f, -wła f Zucht, Zuchtung f; ~ kwiatów, Blumenzucht; ~ ryb, Fischzucht; (o bakterjach) ~ czysta, Rein-kultur f. hoj-nie ad. -ny a freigebig, reich

lich; -nie wynagrodzić, reichlich belohnen; -ność *f* Freigebigkeit *f*.
hokej *m* sp Hockey *n*.
hokus-pokus *m* *im* Hokus-Pokus *m*; Gaukelei *f*, Blendwerk *n*.
hokal *int*. hollal halt!
Holandia *f* geo. Holland *n*.
holender, -dra, *pl* -dry *m* 1 Holländer(käse) *m* 2 (szmaciarka) Holländer *m*; -ski *a* holländisch.
Holender-czyk, -a, *pl* -cy *m* (-ka *f*) Holländer(in).
holendrować *vn*. holländern.
holo-wać *va*. żeg. bugsieren, schleppen, in Schlepptau nehmen; -wanie *n* Schleppen, Bugsieren *n*; -wnictwo *n* Schleppschiffahrt *f*; -wniczcy *a* Schlepp...; droga -cza, Leinofad *m*; lina -cza, Schlepptau *n*; -wnik, -a, *pl* -i *m* żeg. Schlepper *m*; -a, *pl* -cy (marynarz) Schlepper.
Holzstyn, -u *m* geo. Holstein *n*.
hold -u, *pl* -y *m* Huldigung; Ehrerbietung. Höflichkeitsbezeugung *f*; składać ~ die Huldigung leisten, huldigen, seine Ehrfurcht bezeigen; odbierać -y, sich huldigen lassen.
holdo-wać *vn*. huldigen; -wanie *n* Huldigung *f*; -wnictwo *n* Lehnsverhältnis *n*; Unterwürfigkeit *f*; -wniczcy *a* Huldigungs...; lehnbar; (kraj) unterwürfig; -cza przysięga, Huldigungsveid *m*; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Lehnsman, Vasall *m*.
holobla *f* Gabeldechsel *f*.
holota *f* Gesindel, Lumpenvolk *n*, Lumpenpack, Mob *n*.
holupiec, -pca, *pl* -pce *m* Masurka-Pas *m* (Zusammenschlagen der Stiefelabstätze); wybijać -pce, die Abstätze zusammenschlagen.
holysz, -a, *pl* -e *m* armer Schlucker, Habenichtsa *m*.
homar, -a, *pl* -y *m* Hummer *m*.
homeopatia, *pl* -ci *m* Homöopathie *m*; -tia *f* Homöopathie *f*; -tyczny *a* homöopathisch.
homeryczny *a* homerisch.
homogeniczny *a* gleichartig.
homonim, -u *m* Homonym *n* (gleichlautendes Wort mit anderer Bedeutung).
homoseksualista, *pl* -ści *m* Urning, Homosexueller *m*; -alny *a* homosexuell.
homunkulus, -a *m* Homunkulus

m (ein auf chemischem Wege erzeugter Mensch).
honor, -u, *pl* -y *m* Ehre *f*; na ~! słowo -u! (auf) Ehrenwort!; robić ~y domu, die Gäste bewillkommen, die Honneurs machen; ręczyć -em, auf Ehre versichern; ocalenie -u, Ehrenrettung *f*; wrócić komu ~ j-n wieder zu Ehren bringen; kto ~ stracił, wszystko stracił, Ehre verloren, alles verloren; wyjść z -em, sich mit Ehren aus einem Handel ziehen.
honorarium, *pl* -ria, -riów *n* *inv*. Honorar *n*; ~ lekarskie, ärztliches Honorar.
honoro-wać *va*. (wechsel) honorieren, einlösen; -wanie *n* Honorierung *f* honoro-wo *ad* 1 ehrhaft. 2 (pracować) freiwillig, unentgeltlich; wość *f* Ehrenhaftigkeit *f*; -wy *a* ehrenhaft, Ehren...; członek ~ Ehrenmitglied *n*; człowiek ~ Ehrenmann *m*; dług ~ Ehrenschild *f*; legia -wa, Ehrenlegion *f*; odznaka -wa, Ehrenzeichen *n*; sprawa -wa, Ehrensache *f*.
honwed, -a, *pl* -dzi, -dów *m*. Honved *m* (ungarischer Soldat).
hop! *hop!* *int*. hopp! hopp!
hopsa(sa) *int*. hops! hopsa(sa)!
horda *f* Horde; Schar *f*.
hordyniec, -ńca, *pl* -ńcy *m* Tatar *m*; hordyńka *f* tatarischer Säbel; hordyński *a* tatarisch.
horedalny *a* horrend, grausig; ungeheuer, übermäßig.
horendum *n* *inv*. Scheußlichkeit *f*.
horodyszcz *n* alte, verfallene Burg; Burg-, Schloßplatz *m*.
horoskop, -u, *pl* -y *m* Horoskop *n*; stawiać -y, das Horoskop stellen.
hortensja *f* bot. Hortensie *f*.
Hortensja *f* Hortensie.
hortolog, -a, *pl* -owie *m* Kunstgärtner *m*; hortykultura *f* Gärtnerei *f*.
Horwacja *f* geo. Kroatien *n*; herwacki *a* kroatisch; Horwat, -a, *pl* -aci *m* (-ka *f*) Kroat(e)-tin).
horyzont, -u, *pl* -y *m* Horizont, Gesichtskreis *m*; fig. ~ polityczny zachmurza się, der politische Himmel verdunkelt sich; otwierać nowe -y, neue Aussichten eröffnen; zu neuen Ideen anregen.
horyzontalność *f* horizontale Lage *a*; Richtung; -ny *a* waagrecht. **horizosanna** *int*. hos(janna)! [zontal.

hospicjum, *pl* -cja *n* *inv*. (Pilger-)Herberge *f*, Hospiz *n*; **hospitant**, -a, *pl* -nci *m* Gastmitglied *n*, Hospitant, Zuhörer *m*.
hospodar, -a, *pl* -owie *m* Hospodar *m* hossa *f* Häusse *f*, Steigen *n* (der Kurse an der Börse).
hostia *f* Hostie *f*.
hotel, -u, *pl* -e *m* Hotel *n*, Gasthof *m*; -arstwo *n* Hotelgewerbe *n*; -arz, -a, *pl* -e *m* Hotelbesitzer *m*; -owy *a* Hotel...; *m* Hoteldiener *m*.
Hotentot, -a, *pl* -ci *m* Hotentotte *m*.
hoży *a* frisch; wacker; hübsch.
hólka *f* Schlepptau *m*.
hra-bia, -biego, *pl* -biowie *m* Graf *m*; -bianka *f* Komtesse *f*; -białko *n* Gräfin *n*; -bicz, -a, *pl* -e *m* Grafensohn *m*; -bina *f* Gräfin *f*; -biostwo *n* 1 Grafenstand *m*, 2 die gräfliche Herrschaft, Graf und Gemahlin; -biowski *a* gräflich; tytuł ~ Grafentitel *m*; -bstwo *n* Grafenschaft *f*.
hreczka *f* Buchweizen *m*.
hreczkosiej, -a, *pl* -e *m* Landwirt; Krautjunker *m*.
hubka *f* Feuerschwamm, Zündschwamm; Zunder *m*.
huciany *a* Hütten...; **huciarz**, -a, *pl* -e *m* Hüttenarbeiter *m*.
huculski *a* Huzulen...; **hucul**, -a, *pl* -li *m* Huzule *m*.
huczeć, -czy, -czal *vn*. brausen, sausen, tosen, toben; dziala huczca, die Kanonen donnern; hucz mi w uszach es saust mir in den Ohren.
hucz-nie, -no *ad*. geräuschvoll; (okazale) prächtig, pomphaft; żyć ~ viel Aufwand machen, in Saus und Braus leben; -ny *a* 1 geräuschvoll, lärmend, tobend; rauschend; -ne oklaski, rauschender Beifall; -na muzyka, rauschende Musik. 2 (wystawny) prächtig; pomphaft.
huf, -u, *pl* -y, **hufiec**, -fca, *pl* -fca *m* Trupp *m*, Schar *f* (Soldaten).
hufnal, -a, *pl* -e *m* Hufnagel *m*.
hugenot, **hugonot**, -a, *pl* -ci *m* Hugonotte *m*.
Hugon *m* Hugo.
huk, -u, *pl* -i *m* 1 Knall *m*; Getöse *n*; ~ dzial, Kanonendonner *m*; ~ wybuchu, Detonationsknall *m*, 2 Menge *f*; ~ pieniądze, ein Heidengeld; **hukac**, **huknąć**, -nie, -ną *l* *vn* knallen; donnern; ~ na ~j-n anschreien,

barsch anfahren. II *va*. ~ kogo, j-m einen Hieb versetzen.
hulać *vn* schweigen, prassen, lumpen, flott leben, schwemeln, schlemmen; **hulajoga** *f* Roller *m*; **hulaka**, *pl* -ki *m* Schwelger, Lebemann, Schlemmer *m*; **hulanka** *f* Schwelgerei, Schlemmerei *f*, Gelag(e) *n*; urzadzić -kę, ein Gelag halten; **hulaszczy** *a* schwelgerisch, liebedlich.
hulciać *się*, liebedlich leben.
hultaj, -a, *pl* -e *m* liebedlicher Kerl, Halunke, Schurke; Bummler *m*; -ka *f* liebedliches Frauenzimmer; -ski *a* liebedlich, schurkisch! -stwo *n* Liebedlichkeit *f*, liebedliches Leben; liebedliches Volk, Lumpenpack *n*.
humanista, *pl* -ści *m* 1 Humanist *m*, 2 Menschenfreund *m*; -styczny *a* humanistisch; -styka *f* humanistische Wissenschaften; Humanitätsstudien, Humaniora *pl*; -tarność *f* Menschlichkeit, Humanität *f*; -tarzy *a* humanitär), menschlich, menschenfreundlich. [Schwindel *m*.
humbug, -u, *pl* -i *m* Humbug, **humeral**, -u, *pl* -y *m* Humerale *n* (Schultertuch der kathol. Priester).
humor, -u, *pl* -y *m* 1 Laune, Gemütsstimmung *f*; być w dobrym, złym -rze, bei guter, schlechter Laune sein, gut, schlecht gelaunt sein; nie być w -rze, nicht in Stimmung sein. 2 -y, Säfte *pl* (im menschlichen Körper); -ek, -rku *m* Laune, Grille *f*; rzdzić ~ er ist heute schlecht gelaunt; jak tam ~? wie ist Ihnen zumute?
humoreska *f* Humoreske *f*.
humorysta, *pl* -ści *m* (-stka *f*) Humorist(in); -styczny *a* humoristisch; -styka *f* Humoristisches *n*.
humus, -u *m* Humus *m*, Dungerde *f*.
huncwot, -a, *pl* -y *m* Hundsfoit, Schurke *m*.
Hunowie, -nów *pl* Hunnen *pl*.
hural *int*. hurra!
huragan, -u, *pl* -y *m* Orkan *m*.
hurkot, -u *m* Gerassel, Gepolter *n*.
hurmem *ad*. massenweise, haufenweise, scharenweise.
hurt, -u *m* (dla owiec) Hurde *f*, 2 Großhandel *m*; ~ i detal, Groß- und Kleinhandel; -em, en gros, im Großen; in Bausch und Bogen.
hurtować *va*. in Hürden halten.
hurtownia *f* Großhandlung *f*;

-wnik, -a, pl -icy m Großhändler, Grossist m; -w(n) a Groß...; cena -wa, Großverkaufspreis, Engrospreis m; ~ handel, Großhandel m; skład ~ Großhandlung f; Engroslager n; sprzedaż -wa, Engrosverkauf m; hurys(k)a f Huri f (Paradiesjungfrau des mohammed. Glaubens). husycy a hussitisch. husycy, -a, pl -ci m orthodoxer Jude. husyta, pl -ci m Hussit m. huścić va. (się, się) schaukeln; huścić się n (sich) schaukeln n; huśtawka f Schaukel f, Schaukelbrett n. buta f Hutte f, Hüttenwerk n; ~ szklana, Glashütte; ~ żelazna, Eisenhütte; hutnictwo n Huttenkunde f, Huttenbetrieb m, Huttenwesen n; ~ żelaza, Eisenhüttenkunde f; hutniczy a metallurgisch; Hütten...; urzędnik ~ Huttenbeamter m; wyroby -cze, Hüttenfabrikate pl; hutnik, -a, pl -icy

I

i c; 1 und 2 auch; i on to wie, er weiß es auch. 3 selbst, sogar; i cóż? was nun? i owszem! das lasse ich mir gefallen; pisze i pisze, er schreibt immerfort.

ibis, -a, pl -y m orn. Ibis m. ichtiologia f Fischkunde f, ichiolog a gehend; jak najdalej ~ weitgehend.

idea, -ei, pl -eje, -ej f Idee f; -lista, pl -ści m (-stka f) Idealist(in); Schwarmer(in); -listyczny a idealistisch; -lizm, -u m Idealismus m; -lizować va. idealisieren; -lizowanie n Idealisierung f.

idealność f Idealität f; -nie ad. -ny a ideal; vollkommen.

ideal, -u, pl -y m Ideal, Vorbild, Wunschbild n; Schwarm m.

idem ad. derselbe, dasselbe.

identyczny -nie ad. -ny a identisch, ein und dasselbe; -ność f Eierleiheit, Identität f.

identyfikować va. identifizieren.

ideo-graficzny a ideographisch; -grafia f Darstellung der Begriffe durch Zeichen; -log, -a, pl -owie m Schwärmer, Ideolog m; -logia f Ideologie f.

ideo-wiec, -wca, pl -wcy m einer

m 1 Hüttenarbeiter m. 2 Hüttenkundiger, Metallurg m.

huzar, -a, pl -rzy m Husar m; -ka f Husarenjacke f; -ski a Husaren...; po -sku ad. husarenmäßig.

huzial int. husch!

hycel, -ela, pl -cle m Schinder, Abdecker; fig. Fludsfott m.

hydra f Wasserschlange; Hydra f. hydrant, -u, pl -y m Wasserhahn, Hydrant m.

hydrau-liczny a hydraulisch; -lika f Wasserkunde, Hydraulik f.

hydro-plan m Hydroplan m, Wasserflugzeug n; -skop m Hydroskop n; -statyka f Hydrostatik f; -technik m Hydrotechnik m; -technika f Hydrotechnik f; -terapia f Hydrotherapie, Wasserheilkunde f.

hymen, -u m 1 Hymen, Jungfernhautchen n. 2 Ehe f.

hymn, -u, pl -y m Hymne f; ~ narodowy, Nationalhymne.

Idee huldiger Mensch; Schwärmer m; -wy a ideell.

idiociele, -eje, -ial un. blöde werden. idiomi(at), -u, pl -y m Idiom n, Spracheigentümlichkeit, Mundart f; idiomaticzny a mundartlich, idiomatisch.

idiosynkrazja f krankhafte Abneigung, Idiosynkrasie f.

idio-ta, pl -ci m (-tka f) Dummkopf; Blödsinnige(r), Idiot m; -tycznik ad. -tyczny a idiotisch, blödsinnig, stumpfsinnig; -tyzm, -u m Blödsinn, Idiotismus m. [idylisch.

idylla f Idyll n, Idylle f; idylliczny a idyllisch.

igiel-nic(zk)a f, -nik, -a, pl -i m Nadelbüchse f; -ny a Nadel...; uszko -ne, Nadelohr n.

igielka f (kleine) Nadel.

iglarz, -a, pl -e m (-rka f) Nadler(in); iglasty a nadel förmig; Nadel...; drzewo -te, Nadelbaum m; iglica f 1 große Nadel; Schnürnadel, Radriem nadel, Netz nadel; aut. Schwimmernadel f. 2 icht. Nadelfisch m. 3 (u karabina) Schlagbolzen m; kol. Weichschiene, Spitzschiene f; iglicówka f Zündnadelgewehr n.

iglicze, igliwie n ~ sosnowe, Kiefer nadel; igliczka f Schnürnadel f;

igłwiowy a: kapiel -wa, Fichtennadelbad n.

igła f Nadel f; ~ do szycia, Nähna-del; ~ magnesowa, Magnetenadel; pracownica igły, Näherin. Schneiderin f; prosty z igły, nagelneu; siedzieć jak na igłach, wie auf Nadeln sitzen.

Ignacy, -cego m Ignaz.

igno-rancja f Unwissenheit, Ignoranzy f; -rant, -a, pl -nci m Nichtswisser, Ignorant m; -rować va. ignorieren, nicht beachten; fam. ~ kogo, j-n schneiden.

igrać un. spielen; ~ z ogniem, mit Feuer spielen; ~ z kim, sein Spiel mit j-m treiben.

igraszka f Spiel n, Spielerei f; Spielball m; to jest dla niego -ka, das ist ihm (a. für ihn) ein Spiel; ~ natury, Spiel der Natur; być -ką losu, ein Spielball des Schicksals sein.

igrzysko n Spiel, Schauspiel n; -ska olimpijskie, olympische Spiele.

ikra f Fischrogen, Rogen, Laich m; ikrzak, -a, pl -i m Rogenfisch, Rogener m; ikrzyć się, laichen.

ilasty a tonig, tonhaltig; lettig; grunt ~ Lettenboden m.

ile ad. 1 wieviel; ~ masz lat? wie alt bist du? ~ to kosztuje? wie teuer ist das? ~ razy? wie oft? 2 soviel; ~ można, soviel als möglich, möglichst viel; o ~ wiem, so viel ich weiß; ~ że... umsomehr als.

ilekolwiek(badź) ad. soviel nur (immer); ~ razy, so oft (nur).

ilekroć ad. so oft nur (a. als); ~ przyjdzie, so oft er kommt; -kolwiek ad. so oft nur; ilekrotnie ad. so oft als, allemal wenn.

iloczas, -u m Silbenmaß n, Prosodie f; -owy a prosodisch.

iloczyn, -u m mat. Produkt n.

iloraki a von wievielerlei Arten; verschieden, mannigfaltig.

iloraz, -u m Quotient m.

ilostan, -u m (Ist-)Bestand m; kol. ~ wagonów, Wagenbestand.

ilość f Anzahl, Menge, Quantität f, Quantum n, Quote f; ~ wody, Wassermenge; ilościowo ad. ilościowy a quantitativ.

ilumi-nacja f Illumination f; -nator, -a, pl -rzy m Illuminator m; -nować va. illuminieren.

ilustra-cja f Illustration; fig. Abbil-

dung f; -tor, -a, pl -rzy m Illustriator.

ilustro-wać va. illustrieren; -wany a illustriert.

ilu ad. (meżczyzn) wieviel.

ilu-za f Illusion f; -zjonista, pl -ści m Illusionist m; -zoryczny, -zryny a illusorisch.

il, -u m Letten, Ton m; ~ marglowy, Mergelton; ~ żelazisty, Eisenletten; iłowacieć, -eje, -ial un. lettig werden; iłow(at) y lettig, lettenartig, lehmig.

im ad. im... tym... je... desto; im więcej, tym lepiej, je mehr, desto besser.

imać va. fassen, angreifen; ~ się czego, zu etwas greifen, sich an etwas machen; etwas anfassen; jego się choroby nie imają, er war nie krank; to jest jego glory nie ima, das will nicht in seinen Kopf; ~ się środków, zu Mitteln greifen.

ima-delko n (Hand-)Kloben m -dło n Halter; Schraubstock m, Klemme f; chir ~ igielne, Nadelhalter.

imagi-nacja f Einbildungskraft, Phantasie f; bujna ~ lebhaft Phantasie; -nacyjny a eingebildet, imagi-nar; -nować va. ~ sobie co, sich etwas einbilden.

imatyku-lacja f Immatrikulation f; -lować va. immatrikulieren; ~ się, sich immatrikulieren lassen. [Ingwier... imbi(e)r, -u m Ingwer m; -owy a imbrzyk, -a, pl -i m Teekanne, Kaffeekanne f.

imć abr. = jegomość, jejmność.

imienny, -nin pl Namenstag m; obchodzić ~ den Namenstag feiern.

imie-nic(zk)a f Namensverwandte f; -nie ad. namentlich; -nik, -a, pl -icy m Namensvetter m; -ny a namentlich, nonomel.

imieszłowy, -owu, pl -owy m gr. Partizip, Mittelwort n; -łowowy a Partizipial....

imię, -enia, pl -iona n 1 Name(n); Vornamen m; ~ chrzestne, Taufname; ~ własne, Eigenname; ~ i nazwisko, Vor- und Zuname; jak ci na ~? wie heißt du? imieniem, namens; w moim imieniu, in meinem Namen, nazwać rzeczy po imieniu, die Dinge (a. das Kind) beim rechten Namen nennen. 2 Ruf m; szkodzić imieniu, dem Ruf schaden.

imita-cja f Nachahmung, Imitation f; -cyjny a imitations...; -tor -a, pl

-rzy m Nachahmer, Imitator m; imitować *va.* nachahmen, imitieren.
 immi-gracja *f* Einwanderung *f*;
 -grant, -a, pl -nci m Einwanderer m;
 -gować *vn.* einwandern.
 immunizować *va.* gegen Ansteckung sichern. [*f*].
 impas, -u m Sackgasse; *fig.* Klemme
 Imperator, -a, pl -owie m Kaiser.
 Imperator, -owa *f* Kaiserin *f*; -ski a
 kaiserlich.
 Impe-rial, -a, pl -e m 1 (Wagen)-
 Verdeck n. 2 Imperialpapier n; -ria-
 lista, pl -ści m Imperialist m; -rial-
 styczny a imperialistisch; -rial, -a,
 pl -y m Imperial m (russ. Goldmün-
 ze); -rium, pl -ria n Imperial n.
 imperty-nencja *f* Frechheit, Impertinenz *f*; -nencki a frech, unver-
 schämt, impertinent; -nent, -a, pl -nci
 m frecher Mensch, Flegel m; -nentka
f freches Frauenzimmer.
 impet, -u m Heftigkeit *f*, Ungestüm
 n; -zem, m; Ungestüm; impetyk, -a
 pl -cy m Hitzkopf m.
 impo-nować *vn.* imponieren; -nu-
 jąco *ad.*, -nujący a imponierend, im-
 posant.
 import, -u m Einfuhr *f*, Import m;
 -er, -a, pl -erzy m Importhandler, Im-
 porteur m; -ować *va.* importieren,
 einführen; -owany a importiert; -o-
 wy a Import...; ~ artykuł, Importar-
 tikel m; dom ~ Importhaus n.
 impo-tencja *f* Impotenz *f*; -tent,
 -a, pl -nci m impotenter Mann.
 impregnować *va.* imprägnieren.
 Impresario, pl -wie m Impresario
 m.
 impresjo-nista, pl -ści m Impresio-
 nist m; -nizm m Impressionismus m.
 impreza *f* Unternehmung *f*.
 improwiza-cja *f* Improvisation *f*;
 -cyjny a Improvisations...; -tor, -a,
 pl -owie m Improvisator, Stegreif-
 dichter m.
 improwizować *va.* improvisieren.
 impuls, -u m Anstoß, Impuls m,
 Anregung *f*; -ywny a triebhaft,
 leicht erregbar, impulsiv.
 imputować *va.* beimessen.
 inaczej *ad.* 1 anders; nie ~ nicht and-
 ers; so ist es; freilich. 2 sonst, and-
 ernfalls; inakszy a anders geartet,
 von einer anderen Art.
 inaugura-cja *f* Inauguration, Eröff-

nung, Einweihung *f*; -cyjny a Inau-
 gurations...
 inąd *ad.*; skąd ~ anderswoher; do-
 kąd ~ anderswo(hin).
 incydent, -u, pl -y m Zwischenfall
 m; -alny a nebensächlich.
 inda-gacja *f* Verhör n; wziąć k. na
 -cję, j-n verhören, j-n ina Verhör
 nehmen; -gować *va.* befragen.
 Indeks, -u m Verzeichnis n, Index
 m; (ta książka) jest na -ie, ... steht auf
 dem Index, ist verboten.
 indemn-i-zacja *f* Entschädigung *f*;
 -zacyjny a Entschädigungs...
 Indie pl *geo.* Indien n; Indiania, -a,
 pl -y m (-nka *f*) Indianer(in).
 indor, -a, pl -y m ob. indyk.
 indo-ament, -u m Indossament n;
 -saot, -a, pl -nci m Indossant m;
 -sować *va.* indossieren.
 induk-cja *f* Induktion *f* -cyjny
 a induktiv; elektryczność -na, in-
 ducierte Elektrizität; licznik ~ In-
 duktionszähler m; -cyjność *f* el. In-
 dukktivität *f*; -owane a induziert;
 -tor, -a, pl -y m el. Induktor m.
 indycht, -u m Indigo m.
 indy-cze, -cia, pl -ta n Truthühn-
 chen, Putchen n; -czka *f* Pute, Truth-
 henne *f*; -czyż się, (vor Ärger) puter-
 rot werden; sich wutend ärgern.
 Indyferentny a gleichgültig.
 indygo n Indigo m.
 indyjski a indisch.
 indyk, -a, pl -i m Puter, Truthahn,
 Putzhahn; ~ pieczony, Putenbraten m.
 indywu-dualizm m Individualismus
 m; -dualnie *ad.* -dualny a individu-
 ell; -dualność *f* Individualität *f*; -du-
 um, pl -dua, -duów n Individuum n;
 zły, verdächtiger Kerl.
 indiejnie *ad.*; gdzie ~ anderswo;
 nigdzie ~ sonst nirgends.
 ineks-prymable, -li pl Hose *f*.
 inercja *f* Schlappeheit *f*.
 inercja-mis, -a, pl -y m ehroser
 Mensch; -mia *f* Ehrlosigkeit *f*.
 infant, -a, pl -ci m (-ka *f*) Infant(in),
 portugiesische(r) Prinz(essin).
 infante-ria *f* Infanterie *f*; -rzysta,
 pl -ści m Infanterist m.
 infek-cja *f* Ansteckung, Infektion *f*;
 -cyjny a ansteckend.
 inflacja *f* Inflation *f* (Geldentwer-
 tung durch massenhafte Ausgabe un-
 gedeckten Papiergeldes).

Inflan-ty, -flant pl *geo.* Livland n;
 -tczyk, -a, pl -cy m Livländer m; -tka
f Livländerin *f*; -cki a livländisch.
 influncia *f* Influenza, Grippe *f*.
 informa-cja *f* Auskunft *f*; zasię-
 gnać o kim -cyj, Auskunft über j-n
 einholen; -cyjny a Auskunfts...; biu-
 ro-ne, Auskunftsbüro n, Auskunfts-
 tei *f*; -tor, -a, pl -rzy m Auskunftsgeber m.
 informować *va.* Auskunft erteilen,
 informieren; ~ się, sich erkundigen,
 Auskunft einholen.
 Infu-la *f* Inful, Bischofsmütze *f*; *fig.*
 Bischofswürde *f*; -lat, -a, pl -ci m in-
 fulierter Abt (a. Prälat).
 Ingerencja *f* Einmischung *f*.
 Ingredience pl Bestandteile *f*.
 Inhala-cja *f* Einatmung, Inhalation
f; -cyjny a Inhalations...; -tor, -a,
 pl -y m Inhalationsapparat m; -torium,
 pl -ria n Inhalationsaal m.
 inicjal, -u, pl -y m Anfangsbuchsta-
 be, Zierbuchstabe m, Initiale *f*.
 inicja-tor, -a, pl -rzy m (-ka *f*) An-
 reger(in); Urheber(in), Anstifter(in);
 -tywa *f* Initiative *f*, erster Schritt; z
 własnej -wy, aus freiem Antrieb; un-
 aufgefördert; dawać -wę (do cz.), an-
 regen; powziąć -wę, die Initiative er-
 greifen.
 Inkar-nacja *f* Fleischwerdung, Inkar-
 nation *f*; -nat, -u m Fleischfarbe *f*,
 Inkarnat n.
 inkasent, -a, pl -ci m (-ka *f*) Kassen-
 bote, Kassierer(in).
 inkaso, -a n Inkasso n; posłać do -sa,
 zum Inkasso (ein)senden; wziąć do
 -sa, zum Inkasso übernehmen; zala-
 twić ~ das Inkasso besorgen; -wać
va. einkassieren; -wanie n Einkassie-
 rung *f*; -wy a Inkasso...; biuro -we,
 Inkassobüro n.
 inkaszt, -u m Tinte *f*.
 inkognito *ad.* i m inkognito; Inko-
 gnito n; zachować ~ sich nicht zu er-
 kennen geben.
 inkomodować *va.* belästigen, stö-
 ren, inkomodieren.
 Inkorporacja *f* Einverleibung *f*.
 Inkrustacja *f* Inkrustation *f*; in-
 krustować *va.* inkrustieren.
 inkrym-i-nacja *f* Beschuldigung *f*;
 -nować *va.* beschuldigen, inkriminie-
 ren.
 inkwizy-cja *f* Inquisition *f*; -cyjny
 a Inquisitions...; przesłuchanie -ne,

Inquisitionsverhör n; -tor, -a, pl -rzy
 m Inquisitor, Glaubensrichter m;
 -torski a inquisitorisch.
 inno-barwny a andersfarbig; -ple-
 mienny a anderer Rasse, von ande-
 remm Stamme; -wierca m Andersgläu-
 bige(r) m; -wierstwo n Bekennen ei-
 nes anderen Glaubens; -ziemiec,
 -mca, pl -mcy m Ausländer m.
 inny a ander; sonstig; to inno, das
 ist etwas anderes; między innymi,
 unter anderem; -m razem, ein ander-
 mal; kto ~ ein anderer.
 inowa-cja *f* Neuerung, Innovation
f; -tor, -a, pl -rzy m Neurer m; -torka
f Neuerin *f*.
 insceni-zacja *f* Inszenierung *f*; -za-
 tor, -a, pl -rzy m Spielleiter m; -zo-
 wać *va.* inszenieren.
 inserat, -u, pl -y m Inserat n, Anzei-
 ge, Annonce *f*.
 inspek-cja *f* Aufsicht, Besichtigung.
 Inspekcja *f*; -cyjny a Inspektions...
 inspekta, -tów pl Mistbeete pl.
 inspektor, -a, pl -rzy, m Aufseher,
 Inspektor m; ~ fabryczny, szkół, Fa-
 brik-, Schulinspektor; -at, -u, pl -y m
 Inspektoramt n; -ski a urząd ~ In-
 spektoramt n; -stwo n Inspektoramt.
 inspektowy a Mistbeete...; ziemia
 -wa, Mistbeeteerde *f*. [Spielwart m].
 inspicjent, -a, pl -ci m te. Inszipient.
 inspira-cja *f* Eingebung, Inspira-
 tion *f* (dichtersische) Begeisterung;
 -tor, -a, pl -rzy m Eingebm m.
 inspirować *va.* eingeben, begeistern,
 anregen, inspirieren.
 instala-cja *f* Einrichtung, Anlage,
 Installation *f*; -cyjny a Installations...
 Anlage...; koszta -ne, Anlagekosten
 pl; -tor, -a, pl -rzy m Installateur m;
 ~ dzwonków, Glockeninstallateur m;
 -instalować *va.* einrichten, instal-
 instancja *f* Instanz *f*. [Hieren].
 instruk-cja *f* Anweisung, Weisung,
 Vorschrift, Instruktion *f*; -tor, -a, pl
 -rzy m Ausbilder, Instruktor m.
 instrument, -u, pl -y a. -a m Werk-
 zeug, Instrument n; ~ muzyczny, Mu-
 sikinstrument; ~ dety, Blasinstru-
 ment; ~ smyczkowy, Saiteninstru-
 ment; -acja *f* Instrumentierung *f*;
 -alny a Instrumental...; -ować *vn.*
 mus. instrumentieren. [zer m].
 instygator, -a, pl -owie m Aufhet-
 instykt, -u, pl -y m Instinkt. Na-

turtrieb *m*; ~ zachowawczy, Selbst-
erhaltungstrieb; -ownie *ad.*, -owny *a*
instinktmäßig, instinktiv.

instytucja *f* Anstalt *f*.

instytut, -u, *pl* -y *m* Institut *n*; An-
stalt *f*; ~ gluchoniemych, Taubstum-
menanstalt; ~ muzyczny, Musikinsti-
tut.

insubordynacja *f* Ugehorsam *m*
gegen den Vorgesetzten, Insubordina-
tion *f*.

[**zeichen** *pl*.
insygnia, -ów *pl* Insignien, Ehren-
insygnia *f* Insinuation, Abdeu-
tung, Einflüsterung *f*; Wink *m*; in-
synuować *va* insinuiieren, zuflüstern.

inność *f* Verschiedenheit *f*; *zart*, to
inşa ~ das ist ganz etwas anders; in-
zy a ander (ob. inny). [Grundbuch.

intabulacja *f* Eintragung *f* in das
intarsja *f* Einlegetechnik, Intarsia *f*.

integralny a Integral..., **integral**,
intelekt, -u *n* Intellekt *m*; -ualista,
pl -ści *m* Intellektuelle *m*; -ualny *a*
intellektuell.

inteligencja *f* I Intelligenz *f*, 2 die
Intellektuelle *n*; Intelligenz; -gent, -a
pl -ci *m* Intellektuelle *m*; -gentnie *ad.*
gentny a intelligent.

intencja *f* Absicht, Intention *f*.
intendent, -a, *pl* -ci *m* Intendant; O-
beraufseher *m*; -ura *f* Intendantur *f*.

intensywnie *ad.* -ny *a* angestrengt,
intensiv; -na *praca*, angestrenzte Ar-
beit; -ność *f* Intensität *f*.

intercyza *f* Ehevertrag *m*.
interdykt, -u, *pl* -y *m* Interdikt *n*,
Kirchenbann *m*.

interes, -u, *pl* -y *a*. -a *m* I Geschäft
n, Angelegenheit *f*; być z kim w -ach,
in Geschäftsverbindung mit j-m sein;
kierować -em, das Geschäft leiten;
kierownik -u, Geschäftsführer *m*; li-
kwidacja -u, Geschäftsauflösung *f*;
mieć do k. ~ mit j-m zu sprechen
wünschen; nieć nawal -ów, mit Ge-
schäften überhäuft sein; objąć -y, die
Geschäfte übernehmen; objęcie -u,
Geschäftsübernahme *f*; obrotny w
-ch, geschäftsgewandt; otworzyć ~ ein
Geschäft eröffnen; dobrze postawio-
ny ~ ein gut eingeführtes Geschäft;
prowadzić -y, Geschäfte führen, treiben;
roszczerzenie -u, Geschäftsaus-
dehnung *f*; stan -ów, Geschäftslage *f*;
ubić ~ ein Geschäft abmachen, ab-
schließen; udział w -ach, Geschäfts-

anteil *m*; mieć udział w -ie, an einem
Geschäfte beteiligt sein; właściciel -u,
Geschäftsinhaber *m*; wstąpić do -u,
in ein Geschäft eintreten; wystąpić, wy-
cofać się z -u, aus einem Geschäfte
austrreten; zakres -ów, Geschäftskreis
m; złożyć ~ ein Geschäft gründen. 2

Interesse *n*; w pańskim -ie leży, es
liegt in Ihrem Interesse; bronić *a*, stać
na strazy czyich -ów, j-s Interessen
wahren; wspólnota -ów, Interes-
sengemeinschaft *f*.

inter-sant, -a, *pl* -nci *m* Interes-
sent *m*; -sik, -a, *pl* -i *m* Geschäftchen
intereso-wać *va* interessieren; ~
się czym, kim, sich für etwas, für j-n
interessieren; -wany *a* interessiert;
beteiligt; -wnie *ad.*, -wny *a* interes-
siert, eigennützig; -wność *f* Eigen-
nützigkeit *f*, Eigennutz *m*.

interesują-co *ad.*, -cy *a* interessant.
interlinia *f* Zwischenzeile *f*.

interlokutor, -a, *pl* -rzy *m* Angere-
det(e); Zwischenredner *m*.

intermezzo *n* mus. Intermezzo,
Zwischenspiel *n*.

inter-nat, -u, *pl* -y *m* Internat *n*; -
nista, *pl* -ści *m* Internist *m*; -nować
va internieren.

interpe-lacja *f* Anfrage, Interpellation
f; -lant, -a, *pl* -ci *m* Interpellant,
Anfragende(r) *m*; -lować *va* Anfra-
ge stellen, interpellieren.

interpre-tacja *f* Auslegung, Interpre-
tation *f*; -tować *va* auslegen, inter-
pretieren, erklären.

interpunkcja *f* gr. Satzzeichen *n*;
Zeichensetzung, Interpunktion *f*.

interwał, -u *m* Zwischenraum *m*.
interwencja *f* Vermittlung, Inter-
vention *f*; interweniować *vn*, inter-
venieren, eingreifen. [view *n*.

interview, -u *m* Befragung *f*, Inter-
intencja *f* Betonung; Intonation *f*.
Tongebung *f*; -nować *va* anstimmen.

intra-ta *f* Ertrag *m*, Einkommen *n*;
-tność *f* Einträglichkeit *f*; -taty *a* ein-
träglich.

introligator, -a, *pl* -rzy *m* Buchbin-
der *m*; -nia *f* Buchbinderei *f*; -ski *a*
Buchbinder...; -stwo *n* Buchbinder-
handwerk *n*. [Eindingling *m*.

intruz, -a, *pl* -y *m* ungebeter Gast,
intryga *f* Ränke *pl*, Intrige *f*; prowa-
dzić -gi, Ränke schmieden; -acki *a*
ränkesüchtig.

intrygant, -a, *pl* -ci *m* (-ka) Ränke-
schmied, Intrigant(in).

intrygować *l* *va*. ~ kogo, j-n neu-
gerig machen; j-m keine Ruhe lassen.
ll *vn*. Ränke schmieden, intrigieren.

intui-cja *f* Intuition *f*, Vorgefühl *n*;
-cyjny *a* intuitiv.

intymny a intim.
inwalida, *pl* -dzi *m* Invalide *m*.
inwazja *f* (feindlicher) Einfall, Ein-
bruch *m*, Invasion *f*.

inwencja *f* Erfindung *f*.
inwentarz, -a, *pl* -e *m* Inventar *n*;
spis -a, Inventur *f*; robić, spisać ~
den (Lager-)Bestand, das Inventar
aufnehmen; żywy ~ Vieh *n* (ob. do-
brodziejstwo); **inwentura** *f* Inven-
tur, Bestandsaufnahme *f*.

inwestować *va* investieren, Geld
anlegen; **inwesty-cja** *a* Anlage, In-
vestition *f*; -cyjny *a* Anlage...; kapi-
tal ~ Anlagekapital *n*; **inwestytura** *f*
Investitur *f*.

inżynier, -a, *pl* -owie *m* Ingenieur
m; ~ drogowy, Wegebaumeister; ~
drog i mostów, Straßen- und Wasser-
ingenieur; ~ elektryk, Elektroinge-
nieur; ~ górniczy, Berg(bau)inge-
nieur; ~ mechanicz, Maschineninge-
nieur; ~ starszy, Oberingenieur; ~
zobowiązany, Eisenbauingenieur; -ia
f, -stwo *n* Ingenieurkunst *f*; -ski *a* In-
genieur...; -sko-saperski *a* mil. sluz-
ba-ska, Geniewesen *n*.

Irlandia *f* geo. Irland *n*; **Irland-
czyk**, -a, *pl* -cy *m* Ire, Irlander *m*; ir-
landzki *a* irisch, irländisch.

ironia *f* Ironie *f*.
ironicz-nie *ad.* -ny *a* ironisch; **iro-
nizować** *va* ironisieren.

irredenta *f* Irredenta *f* (völkische
Minderheit, die zum Mutterland zu-
rückstrebt).

irryga-cja *f* Bewässerung, Irrigation
f; -tor, -a, *pl* -y *m* Irrigator *m*.

irys, -a, *pl* -y *m* Iris *f*; bot. Schwertlil-
ie *f*.

irytacja *f* Aufregung *f*; Zorn *m*;
irytować *va*. (się, się) ärgern, irri-
tieren, aufregen.

iryzować *vn*, iryrisieren.

ischias *m* med. Ischias *f*, Hüftweh *n*.
iskać *va*. (się, się) lausen; **iskanie**
n (się) Lausen *n*.

iskierka *f* Fünkchen *n*; *fig.* ani -ki
nadziei, es ist kein Funke Hoffnung;
iskiernik, -a, *pl* -i *el.* Funkenströ-
cke *f*; ~ bezpieczeństwa, Sicherheits-
iskra *f* Funke(n) *m*. [funkenstrecke
iskro-chłon, -chron, -u, *pl* -y *m*
Funkenfaner *m*.

iskrowy a Funken...; **depeza** -wa,
iskrowka *f* Funkteleggramm *n*, Funk-
spruch *m*.

iskrzący a funkelnd, funkensprü-
hend; ~ się dowcipem, von Witz
sprühend; **iskrzzenie** *n* Funken,
Funkenstrahlen *n*; **iskrzyć** *vn*. (się)
funkeln; *fig.* ~ się dowcipem, von Witz
sprühen (a. sprudeln).

islam, -u *m* Islam(ismus) *m*.
Islandia *f* geo. Island *n*; **Island-
czyk**, -a, *pl* -cy *m* Isländer *m*; **island-
zki a** isländisch.

istnieć, -eje, -iał *vn* bestehen, vor-
handen sein, existieren; *handl.* (o fir-
mie) przestać ~ eingehen; dalej ~ fort-
bestehen; **istnienie** *n* Bestehen, Da-
sein, Vorhandensein *n*; **istniejący a**
bestehend, vorhanden; **istność** *f* ob-
istnienie.

istny a tatsächlich, wirklich; wahr;
-a meka, eine wahre Qual; -a prawda,
die reine Wahrheit; *fam.* to istna mal-
pa, er ist der reine Affe.

istota *f* I Wesen *n*; żyjąca ~ leben-
des Wesen. 2 Wesen(tliche) *n*; Wirk-
lichkeit *f*; w -cie, in Wirklichkeit; in
der Tat, tatsächlich; czy tak jest w
-cie? ist es wirklich so? ~ rzeczy,
Wesentliche, Kern *m*; co do -ty rze-
czy, im wesentlichen; zbadać -te rze-
czy, einer Sache auf den Grund gehen.

istotnie *ad* wirklich, in der Tat;
tatsächlich; -tność *f* Wirklichkeit,
Wesentlichkeit *f*, -ttny *a* wesentlich;
tatsächlich, wirklich; effektiv.

iście *ad* wirklich, wahrhaft.

iść, iść, idzie, szedł, szła *l* *vn* gehen;
robota jakoś nie idzie, die Arbeit
kommt nicht vorwärts; ~ (sobie)
prez, fortgehen, weggehen; idź precz *l*
fort mit dir! ~ dalej, fortgehen; ~
spać, schlafen *a* zu Bett gehen;
wszystko idzie pomyślnie, alles geht
nach Wunsch; idzie ku wiosnie, es
geht zum Frühling; wieś idzie, es
geht (a. es läuft) das Gerücht; ~ do
kościola, zur Kirche gehen; ~ na gó-
rę, hinaufgehen. -stęgien; ~ na dół,

heruntergehen, hinuntersteigen; ~ na wojnę, in den Krieg ziehen; ~ o zakład, wetten; ~ po kogo (co), j-n (erwas) holen; ~ w góre, (o cenach) in die Höhe gehen, (im Preise) steigen; ~ wstecz, rückwärts gehen; ~ z wizytą, zu (Gaste) gehen; ~ za kim, j-m folgen; ~ za radą, dem Rate folgen; ~ za czym przykładem, dem Beispiele j-s folgen; *Il um.* o co idzie? worum handelt es sich? idzie o... es handelt sich um...; idzie o mój honor, meine Ehre steht auf dem Spiele.

Italia *f* Italien n.

item *ad.* ebenso.

iwa *f* bot. Salweide; Palmenweide *f*;

iwinka *f* bot. Gamander *m*.

Izabela *f* Isabelle.

Izabelowa *f* isabellfarben.

Izak, -a *m* Isaak.

Izba *f* Stube; (handlowa etc.) Kammer *f*; ~ obrachunkowa, Abrech-

nungskammer; ~ skarbowa, Schatzkammer; *pol.* ~ panów, Herrenhaus n.; ~ posłów, Abgeordnetenhaus; ~ parów, Pairskammer; ~ wyższa, ~ lordów (w Anglii) Oberhaus *n*.

izbica *f* Eisbrecher *m*.

izbicka *f* Stübchen, Kämmerchen *n*

izolacja *f* Isolierung, Isolation *f*; *el.* ~ włókniasta, Faserisolation; miernik -cji, Isolationsmesser *m*; -cyjność *fel.* Isolationswiderstand *m*; -cyjny *a* Isolier-...; cialo -ne, Isolierkörper *m*; dom ~ Isolierhaus *n*; *el.* materialy -ne, Isoliermaterialien *pl*; mostek ~ Isolierbrücke *f*; -tor, -a, *pl -y m* Isolator

izoliwo *n* Isolierstoff *m*. [*m.* izolować *va.* isolieren.

izraelicki *a* israelitisch; izraelita,

pl -ici *m* (-tka *f*) Israelit(in).

Izydor *m* Isidor.

iz *ej.* daß.

J

ja *prn.* ich.

jableczony *a* Apfel...; jablecznik, -a, *pl -i m* Apfelmot, Zider *m*; jableczka *a* Apfel...

jablko *n* Apfel *m*; zbit *k.* na kwaśnie ~ j-n braun und blau (a. zu Brei) schlagen; niedaleko pada ~ od jabloni, der Apfel fällt nicht weit vom Stamm.

jablonka *f* kleiner Apfelbaum.

jabłoń, -ni, *pl -nie f* Apfelbaum *m*.

jabłuszko *n* Äpfelchen *n*.

jacht, -u, *pl -y m* Jacht *f*.

jad, -u, *pl -y m* Gift *n* (*tt. fig.*)

jadacz, -a, *pl -e m* Esser *m*; -ka *f* 1 Esserin *f*. 2 *gm.* Maul *n*.

jadać *va.* essen, zu essen pflegen; speisen; jadalnia *f* Speisezimmer, Eßzimmer *n*; jadalny *a* 1 essbar (ob. grzybl). 2 Speise...; pokój ~ Speisezimmer *n*.

jadło *n* Essen *n*, Kost *f*; -dajnia *f* Speisehaus *n*, Restauration *f*; -spis *m* Speisekarte, Tischkarte *f*.

jadowi-tość *f* Giftigkeit; *fig.* Bosheit *f*, Gift und Galle; -ty *a* giftig, Gift...; -te rośliny, Giftpflanzen *pl*; *fig.* język ~ giftige Zunge, Lastermaul *n*.

Jadwiga, Jadzja *f* Hedwig. [*felsinc.* jafski *a*: pomarańcza -ska, Jaffaapfel; jaglasy *a* Hirsen...; kasza -na, Hirsengrütze *f*; jaglica *f* med. Trachom

n; jagła *f* Hirsekorn *n*; -ly *pl* Hirsengrütze.

jagniątko, jagnię, -cia, *pl -ta n* Lämmchen *n*; jagnięcy *a* Lamm-...

jadoga *f* Beere *f*; ~ czarna, Heidelbeere *f*; ~ czerwona, Erdbeere *f*; jagodowy *a* Beeren...; jagódka *f* Beerlein *n*, kleine Beere.

Jaguar, -a, *pl -y m* zo. Jaguar *m*.

Jagusia *f* Agnes.

jajczar-nia *f* Eierhandlung *f*; -ski *a* Eier...; -stwo *n* Eierhandel *m*; jajczarz, -a, *pl -e m* Eierhändler *m*.

jaje, *pl -a n* Ei *n*; ~ na miękko, weichgesottenes Ei; ~ na twardo, hartgekochtes Ei; jaja sadzone, Spiegeleier, Setzeler *pl*; jaja w koszulkach, verlorene Eier; kurze ~ Hühnerer; mądrzejsze jaje od kury, das Ei will klüger sein als die Henne.

jajecz-nica *f* Rührerier *pl*; -nik, -a, *pl -i m* Eierkuchen *m*; -ny *a* Eier...

jajko *n* Ei *n*; świeżone ~ Osterei; -waty *a* eiförmig, oval.

jajnik, -a, *pl -i m* an. Eierstock *m*.

jajonoży *a* eiertragend.

jajownik, -a, *pl -i m* bud. Eierstab *m*.

jak *ad.* wie; als; wenn; zimny ~ lód, kalt wie Eis, eiskalt; ~ długo? wie lange? ~ najprędzej, sobald als möglich; ~ najwięcej, möglichst viel, so-

wiel als möglich; jak przyjdzie, wenn er kommt; ~ czasem, je nachdem; ~ okiem sięgnąć, soweit das Auge reicht; ~ również, sowie; -em żył so wahr ich lebe! ~ tylko, sobald als; upać ~ długi, der Lange nach hinfallen; jak na jego wiek, für sein Alter; ~ żyję (nie słyszałem), solange ich lebe...; ~ świąt świątem, seitdem die Welt besteht.

jakbądź *ad.* auf irgendeine Weise; jakby *ad.* als ob, wie wenn; ~ nigdy nie, als ob nichts vorgefallen wäre.

jak *prn.* I was für ein; welcher, welch ein; -m sposobem, auf welche Weise; -a (dziś) pogoda? was für Wetter haben wir? ~ taki, irgendein; mancher; (niezgorzsy) leidlch, mittelmäßig, so so; prz. ~ pan, taki kram, wie der Herr, so der Knecht. 2 ungefähr, zirka, etwa; -e dwalata, ungefähr (a. etwa) zwei Jahre.

jakl-bądź, -kolwiek *prn.* irgendein, beliebig; welch auch immer; jakiekolwiek *pan* ma wymagania, welches auch immer Ihre Ansprüche sind; w ~ sposób, irgendwie.

jakis *prn.* ein gewisser; (irgend) ein; przez ~ czas, eine Zeitlang; ~ pan, ein (gewisser) Herr.

jakkolwiek *I* *ej.* obwohl, obgleich, obschon. *II ad.* wie auch immer; -bądź *ad.* wie auch immer; wie es auch sei.

jako *ad.* 1 wie; als; ~ przyjacieli, als Freund; ~ teź, sowie auch, gleichwie; ~ taki, als solcher. 2 ~ to, wie zum Beispiel; ~ tako, so so, ziemlich; so gut wie möglich; leidlch.

Jakobin, -a, *pl -i m* Jakobiner *m*;

jakobinizm, -u *m* Jakobinismus *m*.

jakoby *I ad.* als ob, als wenn; angeblich; wogelich; znajduje się ~ w niezczególnych warunkach, er soll nicht in den besten Verhältnissen sein. *II ej.* daß; twierdzi ~ er behauptet daß...

jakokolwiek *ad.* leidlch, so so,

jakoś *ad.* 1 irgendeine, auf irgend eine Art; so gut als möglich; ~ się u-rządził, er etablierte sich so gut als möglich; ~ tam będzie, es wird schon gehen. 2 ein wenig, etwas; ~ się poprawił, er hat sich ein wenig gebessert.

jakości, -ści *f* Qualität, Güte *f*; ~

gleby, Bodengüte; jakościo-wo *ad.* -wy *a* qualitativ.

jakowy(ś) *ob.* jaki(ś).

jakoż *ad.* in der Tat; auch.

jako! *int.* wie so!

Jakub, -a *m* Jakob.

jakże *ad.* wie; ~ zdrowie? wie geht es mit Ihrer Gesundheit? a ~ jawohl! freilich!

jalmuż-na *f* Almosen *n*; -nik, -a, *pl -icy m* Almosenpfleger *m*.

jaloszka *f* Farse *f*.

jalow-cowy *a* Wachholder...; -cówka *f* Wachholderbranntwein *m*.

jalowica *f* Farse *f*; jalowice, -wca, *pl -wce m* Wachholder *m*. [werden.

jalowicie, -eje, -ial *vn.* unfruchtbar jalowizna *f* Jungvieh *n*. 2 (o gruncie) wüste Stelle.

jalowść *f* Unfruchtbarkeit *f*; *fig.* (stylu etc.) Trockenheit; -wy *a* 1 unfruchtbar; *fig.* (styl) trocken, gedankenarm; ~ temat, magerer, unergiebigier Stoff; (pisarz) unproduktiv. 2 (o potrawach) mager, nicht fett. 3 (daremnny) eitel, leer, fruchtlos; mech. bieg ~ Leerlauf *m*; kolo -we, Leer-

jalówka *f* Farse *f*. [scheibe *f*.

Jama *f* 1 Grube, Höhle *f*; an. ~ ustna, Mundhöhle. 2 Bau *m*; ~ liska, Fuchsbau; wilcza ~ Wolfsgrube.

Jamajka *f* geo. Jamaika *n*.

Jamb, -u *m* Jambus *m*; -iczny *a* jamajamisty *a* voller Höhlen. [bisch.

Jamnik, -a, *pl -i m* Dachshund *m*.

Jan, -a *m* Johan, Hans; niezawsz św ~ es ist nicht alle Tage Sonntag; robaczek św. -a, Johannswürmchen *n* (ob. chleb 2). [-ski *a* Janitscharen...

Janczar, -a, *pl -owie m* Janitschar *m*;

Janek, -nka *m* Hans, Hänchen.

Janina *f* Johanna.

jankees, -a, *pl -i m* Yankee, Nordamerikaner *m*. [ster *m*.

Janowiec, -wca, *pl -wce m* bot. Gint-

Japonia *f* geo. Japan *n*; Japończyk, -a, *pl -ycy m* Japaner *m*; Japonka *f*

Japanerin *f*; japoński *a* japanisch; japońszczyzna *f* japanische Waren; das Japanische.

Jark, -u, *pl -y m* Schlucht *f*.

jaru, *pl* Sommergetreide *n*; Früh-

lingsaat *f*. [spröde, brüchig.

Jarki *a* 1 Frühjahr. 2 (o zelazie) Jariak, -a, *pl -i n* Jahrling *m*.

Jarmarcz-ne *n* Jahrmärkigeschenk

1; -ny a Jahrmarks...; buda -na, teatrzyk ~ Schaubude f.
jarmark, -u, pl -i m 1 Jahrmarkt m, Messe f; ~ na konie, Pferdemarkt. 2 (wrzawa) Lärm m.
jarmarka f Kappchen n, Kappe f, jarmuż. -u m Winterkohl m.
jaro ad. frisch, stark.
jarosz, -a, pl -e m (-ka f) Vegetarier(in); jarski a vegetarisch; jarstwo n Vegetarismus m.
jary a 1 diesjährig, heurig; Frühlings...; zboże jare, Sommergetreide n; jara pszenica, Sommerweizen m; ~ miód, Jungfernhonig m. 2 rüstig, frisch; stary, ale ~ alt, aber rüstig.
jarzębiak, -u m Ebereschenbranntwein m.
jarząb, -eb(ia), pl -ęby, -ębów m bot. Eberesche f; ~ domowy, Sperberbaum m; -ek, -bka, pl -bki m orn. Haselhuhn n.
jarzący a ganz hell; brennend.
jarzębi-na f 1 Ebereschenholz, Sperberbaumholz n. 2 Ebereschenbeere, Vogelbeere f; -nowy a Ebereschen...; -nówka, jarzębówka f Ebereschenschnaps m.
jarzący a ~ miód, Jungfernhonig m.
jarzmię va. unterjochen; bezwigen; jarzmo n 1 Joch n; fig. ~ malżeńskie, Ehejoch; zrzucić ~ das Joch abschüteln, abwerfen. 2 bud. ~ mostowe, Brückenjoch.
jarzy-na f Gemüse n; -niarka f Gemüsehändlerin f; -nka f Zuspense f, Gemüse n; -nny, -nowy a Gemüse...; ogród ~ Gemüsegarten m; zupa -nowa, Gemüsesuppe f.
jaselka, -lek pl 1 Krippe f, 2 Krippenspiel, Weihnachtsspiel n.
jasiek, -śka, pl -śki m Ohrkissen n.
Jasiek m Häschen. {fuß m.
jasnier, -kra, pl -kry m bot. Hahnenjaski-nia f Höhle f; ~ zbójcka, Morderhöhle, Rauberhöhle; -niowiec, -wca, pl -wcy m Hohlenbewohner m.
jaskółczy a Schwalben...; -cze gniazdo, Schwalbennest n; jaskółka f Schwalbe f; żart. te. Olymp m; jedna ~ nie czyni lata, eine Schwalbe macht noch keinen Sommer.
jaskra-wo ad. grell; ~ się ubierać, auffällige Anzüge (a. Kleider) tragen; -wość f Grellichkeit f; el. Leuchtdichte J; -wy a grell; -we kolory, grelle Far-

ben; -we ubranie, auffallender Anzug.
jasła, -sel pl 1 (żłób) Krippe; Raufe f. 2 (kraty) Holzgitter, Drahtgitter n.
jasno ad. (jasnej) hell; ~ świecący, hellleuchtend; (myśleć) klar; ~ się wyrażać, sich klar ausdrücken; -biały a hellweiß; -blond a hellblond; -czerwony a hellrot; -niebieski a hellblau; -oki a hellgelb.
jasność f 1 Helle, Helligkeit f, Licht n, Glanz m; ~ dzienna, Tageshelle f; ~ stołca, Sonnenglanz m. 2 fig. Klarheit, Deutlichkeit f; jasnota f Helle f.
jasno-widzący m (-ca f) Hellscher(in); -widzenie n Hellssehen n, Hellschere f; -włosy a hellhaarig; -zielony a hellgrün; -żółty a hellgelb.
jasny a (jaśniejszy) 1 hell; licht; ~ dzień, heller Tag (ob. dzień); ~ kolor helle Farbe; -ne niebo, heiterer Himmel; jak piorun z jasnego nieba, wie ein Blitz aus heiterem Himmel. 2 fig. klar, deutlich; to -ne, jak na dłoni, es liegt zutage; med. -ne chwile, lichte Augenblicke.
jaspis, -u, pl -y m min. Jaspis m.
jastrząb, -ębia, pl -ębie m orn. Habicht m; jastrzębi a Habichts...
jasyr, -u m 1 Kriegsgefangenen pl. 2 Sklaverei, Gefangenschaft f. {m.
jaszcz, -a, pl -e m Munitionswagen
jaszczur, -a, pl -y m 1 zo. Salamander m. 2 Chagrinleder n; -czy a Eidechsen f; fig. boshaft; -ka f zo. Eidechse f; fig. böse Person, Natter, Schlange; -kowaty a eidechsenartig.
jaszczyk, -a, pl -i m ob. jaszcz.
jasmin, -u, pl -y m bot. Jasmin m; -owy a Jasmin...
jaśnia f Helle f, Tageslicht n.
jaśnie ad. ~ Wielmożny, Hochgeboren; ~ Oswiecony, Durchlaucht f; **jaśnieć**, -ęje, -iał vn. leuchten, glänzen. {gan n.
jatagan, -u m (krzywa szabla) Jataganka f Fleischbank f; Fleischladen
jaw, -u m: 1 wyjść na ~ herauskommen, an das Tageslicht (an den Tag) kommen; 2 na jawie, wachend, im wachen Zustande; sen na -ie, ein wacher Traum; śnić na -wie, mit offenen Augen träumen.
jawnie ad. öffentlich; **jawnogrzysznicza** f öffentliche Sünderin; **jawność** f Öffentlichkeit f; **jawny** a öf-

fentlich, offenkundig; -ne glosowanie, öffentliche Abstimmung.
Jawor, -u, pl -y bot. Ahorn m; -owy a Ahorn...; ~ las, Ahornwald m; **jaworzyna** f Ahornhain m.
jaz, -u, pl -y m Wehr n, Wehranlage f; ~ betonowy, Betonwehr; ~ burzowy, Norwehr; ~ faszynowy, Faschinenwehr; ~ spustowy, Abflaßwehr; ~ słuzowy, Schleusenwehr; ~ zwodowy, Klappenwehr.
jazda 1 f 1 Fahrt f; ~ kolejną, Eisenbahnfahrt; ~ konna, Reiten n; Reiten f; ~ na rowerze, Radfahrt; ~ na narciach, Skilauf m; ~ samolotem, Flugschiffahrt; aut. ~ wstecz, Rückwärtsfahrt; prawo -dy, Fahrschein m; kol. plan -dy, Fahrordnung f; ~ próbna, Probefahrt (ob. rozkład). 2 mil. Reiterei, Kavallerie f. II int. los! vorwärts! kol. fertig!
jazowe, -go n Wehrgeld n.
jazw-band, -u n Jazzkapelle f; Jazz m; -owy a; muzyka -owa, Jazzmusik f **jaźń**, -ni f das Ich. {m.
jaźwiec, -wca, pl -wce m zo. Dachs jäc, mie, jał vn. ob. imać; ~ się czego, etwas beginnen; sich an etwas machen.
jadro n 1 Kern m; ~ orzecha, Nußkern. 2 fig. Kern. 3 an. Hode f; -wy a an. woreczek ~ Hodensack m; przepuklina worka -wego, Hodenbruch m.
jąkać się, stotter m; **jąkała**, pl -ly m Stotterer m; **jąkanie się** n Stottern n; **jąkliwość** a stotternd.
jątrzenie n Reizung f; med. Schwären n; ~ się (rany) Eiterung f; **jątrznik**, -a, pl -i m 1 chir. Fontanelle f, künstlich offen gehaltene Wunde. 2 fig. Reizungs-, Erbitterungsbeweggrund m; **jątrzyć** va. reizen (t. fig.); med. schwären machen; ~ się, eitern; fig. erbittern (a. gereizt) werden.
je prn. es; sie (ob. jeść).
jechać, jade, jedzie, jechał vn. fahren; ~ konno, reiten; ~ koleją, mit der Eisenbahn fahren; ~ łódką, Boot fahren; tu się dobrze jedzie, hier fährt es sich gut.
Jeden num. ein(er); eins; ein einziger; ~ raz, einmal; ma jedno dziecko, er hat ein einziges Kind; nie ~ mancher; nie jedno, mancherlei; sam ~ ganz allein; einzig und allein; ani ~ kein einziger; w jednym wieku, im

gleichen Alter; po jednemu, einer nach dem anderen; einzeln; co do jednego, bis auf den letzten; to wszystko jedno, das ist einerlei (a ganz egal); jedno orzy drugim, eins ins andere gerechnet; jak ~ maż, einstimmig; ciagle jedno i to samo, immer dasselbe; to na jedno wychodzi, das kommt auf eins heraus; co do ~ was ist das für Einer?
Jedena-atka f die Elf; -stoletni a elfjähriq; -stu, -die, -ścioro num. elf; -sty a der elfte; jest pół do -stej, es ist halb elf; -sta godzina, elf Uhr
Jedli-na f Tannenholz n; Tannenwald m; -nowy a Tannen...
Jednać va. 1 versöhnen, einigen. 2 ~ sobie k. j-n für sich gewinnen, einnehmen; ~ sobie co, etwas erwerben.
Jednak (że) ci. doch, dennoch.
Jedna-ki, -kwy a gleich, einerlei, derselbe; -ko(wo) ad. gleich, einerlei, auf gleiche Weise; -ko(wo)ść f Gleichheit f, Einerlei n.
Jednanie n Versöhnung f; ~ sobie kogo, Streben j-n für sich zu gewinnen.
Jedno ob. jeden; -aktny a einaktig; -aktówka f te. Einakter m; -barwny a einfarbig; -biegunowy a einpolig, monopolar; -brzdmiący a gleichlautend; -chód, -chodu m Paßgang m.
Jednoczenie n Vereinigung f.
Jednocze-ność f Gleichzeitigkeit f; -ony a, -śnie ad. gleichzeit.
Jednoczyć va. (się, się) vereinigen.
Jedno-dniowy, -dzienny a eintägig; -dniówka f Eintagszeitung f; eintägiger Aufenthalt; -fazowy a el. einphasig; -glosowy a mus. einstimmig; -głośność f Einstimmigkeit f; -godzinny a einstündig; -klasowy a einklassig; -konka f Einspanner m; -konny a einspannig; -kopytny a einhufig; -krotnie ad. -krotaty a eimälig; -kształtny a gleichförmig; einförmig; -latek, -tka, pl -tki m einhäufiges Tier; -licie ad. -lity a aus einem Guße; gleichförmig; homogen; einheitlich; Einheits...; czas ~ Einheitszeit f; -litose f Einheitlichkeit; Gleichförmigkeit f; -masztowiec m zeg. Einmaster m; -mian, -u m mat. eingliedrige Zahlenreihe; -miesięczny a einmonatlich; -motorowiec m aw. Einmotorenflugzeug n; -myślnie

ad., -myślny a einmütig; -myślność f Einmütigkeit f; -oki a einäugig; prz. między ślepymi ~ królem, bei den Blinden ist der Einäugige König; -okienny a mit einem Fenster; -okresowy a fiz. einphasig; -osobowiec m aw. Einsitzer m; -osobowy a für eine Person; plawowiec ~ Einsitzer m; -piętrowy a einstöckig; -płaszczonowiec, -plat(owiec) m aw. Einflacher, Eindecker m; -płciowy a eingeschlechtlich; -podstawowy a einbasisch; -pokładowiec m aw. Eindecker m; zeg. Eindeckschiff n; -pokojowy a; mieszkanie -we, Einzimmerwohnung f; -prąd m el. Einphasenstrom m; -raki a einartig; einfach, nicht zusammengesetzt; -ramienny a einarmig; -razowo ad. -razowy a einmalig; -ręki a einhändig.

jedno-roczny a einjährig; ochotnik ~ Einjähriger(r), Einjährig-Freiwilliger m; -rodnosć f Gleichartigkeit f; -rodny a gleichartig, homogen; -rodziny a; dom ~ Einfamilienhaus n; -rzędny, -rzędowy a einreihig; -sieczny a einschneidend; -siedzenio-wiec m aw. Einsitzer m; -siedzenio-wy a einzsig; -skrzydłowy a einflügelig; -stajnie ad. -stajny a gleichförmig, gleichmäßig; einformig, monoton; -stajnosć f Gleichmäßigkeit, Gleichförmigkeit; Einformigkeit f, Einerlei n; -sterowiec m aw. Einsteuer n.

jedno-śtka f 1 Einheit f; ~ miary, Maßeinheit; ~ monetarna, Münzeinheit; mil. ~ bojowa, Kampfeinheit. 2 Einzelwesen, Individuum n; -stkowy a individuell.

jednostronnie ad. -ny a einseitig; parteilich; jr. -nie obowiązujący, einseitig; -nosć f Einseitigkeit f; ~ umysłu, Geistesbeschränktheit f, Einseitigkeit. [wy a einsilbig.]

jedno-strunny a einsaitig; -sylabo-jednosć f Einheit, Einigkeit f; w -ści siła, Einheit macht stark.

jedno-tomowy a einbändig; -torowy a kol. eingleisig; el. linia -wa, Einfachlinie, -leitung f; -wierca m Glaubensgenosse m; -wierszowy a einzeilig; -złogoskowy a einsilbig; -zgodnie ad. -zgodny a einstimmig; -zgodnosć f Einstimmigkeit f; -znacznik m sinnverwandtes Wort, Synonym n;

-znaczny a 1 sinnverwandt. 2 nur eine Bedeutung habend; -żenstwo n Einehe, Monogamie f.

jedwab, -biu, pl -bie m Seide f; Seidenstoff m; ~ blyszczący, Glanzseide; ~ kręcony, Drehseide, Zwirnseide; ~ lśniący sie, Schillerseide; ~ odpadkowy, Abfallseide; ~ odzierowy, Flockseide; ~ prawdziwy, echte Seide; ~ do stebnowania, Steppeseide; ~ surowy, Rohseide; ~ sztuczny, Kunstseide; ~ do szycia, Näheseide; ~ szydłkowy, Häkelseide; ~ do wyszywania, Stickschiff; fabryka -biu, Seidenfabrik f.

jedwabiarńia f Seidenfabrik f. jedwabisty a seiden(artig), seidig; seidenweich; włosy -e, Seidenhaar n; -biactwo n 1 Seidenbau m, Seidenkultur; Seidenzucht f. 2 Seidenindustrie; Seidenfabrikation f; -bnik, a, pl 1 m 1 Seidenwurm m, Seidenraupe f. 2 pl -icy Seidenhändler m; -bny a seiden, Seiden...; tkanina -na, Seidenzeug n; wyroby -ne, Seidenwaren pl; fig. -ne słówka, glatte, höfliche Worte. jedynaczka f einzige Tochter. jedynak, -a, pl -cy m einziger Sohn. jedyny ad. einzig und allein; ausschließlich; -nka f Einer m; -nowładzwa m Alleinherrscher m; -nowładzwa m Alleinherrschaft f; -ny a alleinig, einzig; vielgeliebt; mój ~ 1 mein Liebster 1 ~ właściciel, der alleinige Besitzer.

jedzenie n Essen n; Kost f; podczas -nia, beim Essen; znakomite ~ vor-treffliche Kost.

jęgomość, -ścia, pl -ście m Herr; ksiądz ~ Herr Pfarrer.

jęmość, -ści, pl -ście f Frau f. jela, -lec pl Stuchblatt n.

jelca a Hirsch...; -e rogi, Hirschgeweih n; -nie, -cia, pl -ta n Hirschkalb n; -nina f Hirschfleisch n.

jelań, -nia, pl -nie m Hirsch m.

jelito n Darm n; -ta, Eingeweide n.

jelonek, -nka, pl -nki m 1 Hirschkalb n. 2 ent. Hirschkäfer m.

jelceż, -eje, -al un. ranzig werden; jelki a ranzig.

jemioła f bot. Mistel f. jemiotucha f orn. Mistfink m.

general etc. ob. general. jeniec, -ńca, pl -ńcy m Kriegsgesfan-jeno ad. nur. [gen(e)r m,

jeremiada f Klageged; Gejammer n, Jeremiade f.

Jeruzolima f geo. Jerusalem n.

Jerzychoński a von Jericho; -a róża, Jerichorse f.

Jerzy, -ego m Georg.

jerzyk, -a, pl -i m orn. Segler m.

jienny a Herbst... herbstlich; material ~ Herbststoff m.

jesień, -ni, pl -nie f Herbst m; -nią, na ~ im Herbst.

jesion, -u, pl -y m bot. Eschfe; ~ placzący, Hängesche.

Jesionka f Herbstmantel m.

Jesionowy a Eschen... [Stör...]

Jesioł, -a, pl -y m Stör m; -owy a jestestwo n Wesen; Dasein n.

Jeszcze ad. noch; a do tego ~ und noch dazu; mów do mnie ~ setzen Sie fort; bogaty? i jak ~ ist er reich? sehr reich.

jeść, jem, jesz, je, jadł, jedz va. essen; ~ śniadanie, Frühstück; ~ o-biad, zu Mittag essen; ~ kolację, zu Abend essen; chce mi się ~ mich jeść! cf. wenn (ob. jeżeli). [hungert.]

jezdnia f Fahrbahn f; ~ mostu, Brücken(fahr)bahn; jezdność f Fahrbarkeit f; kol. Lauffähigkeit f; jezdny I a. fahrbar; kol. lauffähig. II m mil. Fahrkanonier m.

jezio-ro n See m; ~ rzeczne, Flußsee; ~ stone, Salzsee, Salzlake f; -rny a See...; -rzysty a seerich.

jezicki a jesuitisch, Jesuiten...; fig. heuchlerisch; zakon ~ Jesuitenorden m; -jta, pl -ici m Jesuit; fig. Heuchler m; -ityzm m Jesuitentum n, Jesuiterei f, Jesuitismus m.

Jeżus, -a m Jesus m; ~ Maria! großer Gott! Jesus (Maria) f; -ek, -ska m Heuchler m; -owy a Jesus...]

jeździć, jeździć, jeździ(ł) un. fahren; (herum)reisen; ~ konno, reiten; fig. ~ po kim, auf j-m herumreiten, j-m auf der Nase herumtanzen.

jeździec, -dźca, pl -dźcy m Reiter m.

jeź, -a, pl -e m zo. Igel m; mil. Draht-igel; ~ morski, Seeigel; włosy strzyżone na -a, kurzes, stehendes Haar; ostrzyje na -a, das Haar ganz kurz abschneiden.

jeździenie n (öfteres) Fahren n; ~ po morzu, Seefahrt f; fig. ~ po kim, schlechte Behandlung. [falls.]

jeździć cf. wenn; ~ nie, sonst, andern-

jeżo-wiec, -wca, pl -wce m Seiegel m; -wy a Igel...; -zwierz m zo. Stachelschwein n.

jeżyc va. (sie, sich) sträuben.

jeżyna f bot. Brombeere f.

jeżyc, -y, -al un. ächzen, stöhnen; ~ w więzieniu, im Gefängnis schmachten; jęczenie n Stöhnen n.

jeż-mianka f Gerstenstroh n.

miensko n Gerstenfeld n; -mien-ka a Gersten...; kasza -na, Gerstengrütze f.

jeźmień, -nia, pl -nie m Gerste f; (na oku) Gerstenkorn n (am Auge); jeźmionek, -nka, pl -nki, jeźmyk, -a, pl -i m Gerstenkorn n.

jeźor, -a, pl -y m ob. indyk.

jeźor-nieć un. kernig, fest werden; -nosć f Kernigkeit, Kernhaftigkeit f; -ny a kernig, fest; mieć -ne cialo, festes Fleisch haben; fig. -na mowa, kernig Reden; ~ styl, kräftiger, reicher Stil.

jeźrzej, -a m, jeźrus m Andreas.

jeźza f böses Weib, Megare f; fam. Hausdrache(n) m.

jeķ, -u, pl -i m Seufzer; Klageruf m; -i, Achzen, Gestöhne n; -liwy a kläglich, wehmütig; -nać un. aufstöhnen

jeķta f bud. Dachbalken, Querbalken, Zugbalken, Spannriegel m; ~ dolna, górna, Unter-, Oberspannriegel.

jeźor, -a, pl -y m gm. Zunge f.

jeźyczek, -czka, pl -czki m 1 Züngelchen n; ~ u wagi, Waagenzunge f; ~ u sprzączki, Schnalldorn m; ~ u strzelby, Drucker, Abzug m am Gewehr. 2 an. Zapfen n (im Halse).

język, -a, pl -i m 1 Zunge f; fig. zły ~ Lasterzunge, Lastermaul n; mieć ostry ~ eine scharfe Zunge haben; mam to słowo na końcu -a, das Wort schwebt (a. liegt) mir auf der Zunge (ob. ciągnąć 1, długi); dostać się na ludzkie -i, ins Gerede kommen; rozwiązać komu ~ j-m die Zunge lösen; mocny w -u, zungenfertig; on jest mocny w -u, er ist nicht auf den Mund gefallen; co w sercu to i na -u, das Herz auf der Zunge haben; trzymać ~ za zębami, den Mund (das Maul) halten; wziąć k. na -i, j-m übel nachreden; zapomniał -a w gbie, er ist wie auf den Mund geschlagen; zaśięgnąć -a, Kundschaft einziehen. 2

Sprache *f*; ~ ojczysty, Muttersprache; ~ obcy, Fremdsprache; ~i nowożytna, starszytna, *n*ébere, alte Sprachen; badacz -ów, Sprachforscher *m*; znajomość -a, Sprachkenntnis *n*; nauczyciel -ów, Sprachlehrer *m*. 3 ~ morsk., Seezunge.

języko-wy a Sprach-...; badania -we, Sprachforschungen; skarbnica -wa, Sprachschatz *m*; -znawca *m* Sprachkennner *m*; uczoney ~ Sprachgelehrte(r) *m*; -znawczy a sprachwissenschaftlich; -znawstwo *n* Sprachwissenschaft, Sprachkunde *f*.

Joachim, -a *m* Joachim.

Joanna *f* Johanna.

jod, -u *m* Jod *n*; jodek *m* Jodverbindung *f*; ~ potasu, Jodkalium *n*; ~ sodowy, Jodnatrium, Natriumjodid *n*; ~ wodoru, Jodwasserstoff *m*; ~ żelaza, Jodeisen *n*.

jodłować *vn*, jodeln.

jodła *f* Tanne *f*, Tannenbaum *m*; jodłowa a Tannen...; lasek ~ Tannenham *m*.

jodoform, -u *m* Jodoform *n*; -owy a Jodoform...; gaza -wa, Jodoformgaze *f*; jody-na *f* apt. Jodtinktur *f*; -nować *va* mit Jodtinktur bestreichen.

Jogurt, -u *m* Joghurt *n*.

jopop, -a, pl -y *m* Töpel *m*; jopki a ionisch.

Jordan, -u *m* geo. Jordan *m*.

jota *f* Iota *n*; co do joty, ganz genau, aufs Genaueste.

Jowisz, -a *m* Jupiter *m*.

jowialność *f* Jovialität *f*; jowialny a jovial, lustig.

Józef, -a *m* Joseph; Józefa *f* Josephine; Józio, Józia, Pep(p)i.

jubilat, -a, pl -aci *m* Jubilar *m*.

jubiler, -a, pl -rzy *m* Juwelier *m*; -ski a Juwelier...; -stwo *n* Juwelierkunst *f*; Juwelierhandel *m*; -szczyzna *f* Juwelierwaren *pl*.

jubileusz, -u, pl -e *m* Jubiläum, Jubeljahr *n*; -owy a: rok ~ Jubeljahr *n*; wydanie -we, Jubiläumsausgabe *f*; jubelski *f* Tierblut *n*; psia ~ a) potażusca *f* Donnerwetter *f* b) Schuft *m*.

jucht, -u *m* Jucht *m*, Juchtenleder *n*; -owy a juchten.

juyczny a Pack...; osiol ~ Päckesel *m*; juyczny *va*, bepacken.

juda-istyczny a jüdisch; -izm, -u *m* Judentum *n*, Judaismus *m*.

Judasz, -a *m* Judas; Verräter *m*; polcalunek -a, Judaskuß *m*.

judofil, -a, pl -e *m* Judenfreund *m*.

judofobia *f* Judenfeindschaft *f*.

Judyta *f* Judith.

judzenie *n* Hetzerei *f*, Hetzen *n*; judzić *va*, hetzen, schüren.

Jugosławia *f* *n* geo. Jugoslawien *n*.

jujuba *f* bot. Brustbeerbaum *m*.

juki pl Packsattel *m*; Reisegepäck *n*.

Julia *f* Julie; Julian, -a *m* Julian; Julianna *f* Juliane; Juliusz *m* Julius.

junacki a I keck, Kühn; heldenmütig. 2 (chelpiwy) ruhmredig; -two *n* I Keckheit, Kühnheit *f*. 2 Prohlerei, Großtuererei; junak -a pl -acy *m* I Kühner Jüngling, Haudegen *n* 2 (pyszalek) Großtuer *m*; junakieria *f* Großtuererei *f*.

junior a junior, der Jüngere.

junkier, -kra, pl -kry *m* Junker *m*.

jujka *f* Joppe *f*.

jur-ność *f* Geilheit *f*; -ny a geil.

jury *pl* jr. Geschwornen *pl*, Jury *f*.

jurys-dykcja *f* Gerichtsbarkeit, Jurisdiktion *f*; -prudencja *f* Rechtswissenschaft, Jurisprudenz *f*; -ta, pl -ści *m* Rechtskundiger, Jurist *m*.

juster-nia *f* Justierwerkstätte *f*;

-nik, -a, pl -icy *m* Justierer *m*.

Justyn, -a *m* Justinus; Justyna *f* Justine.

juwszy *l* *va*, mit Blut beflecken. II *vn*, bluten, Blut verlieren.

juta *f* Jute *f*, Jutehanf *m*.

Jutlandia *f* geo. Jütland *n*.

jutro *ad* morgen; *n* Morgen *m*; dzis ~ dieser Tage; jutrzejszy a morgig jutrzienka *f* Morgenrote *f*; Morgenstern *m*; jutrznia *f* Frühmette *f*.

już *ad* schon; bereits ~ czas, es ist schon Zeit; ~ koniec, es ist aus damit;

~ no nim, es ist aus mit ihm.

jużci *ad*. freilich; wohl.

K

kabaczek, -czka *m* bot. Eierapfel *m*. kaba-larka *f* Kartenlegerin *f*; -listka, pl -ści *m* Kabbalist *m*; -listyka *f* Kabbalistik *f*.

kabala *f* I Kabbala, Geheimlehre *f*. 2 Wahrsagerei, Kartenschlagerei *f*, klasz -le, Karten schlagen. 2 *fig* Kabale, Intrige *f*.

kaban, -a, pl -y *m* junges Schwein;

kabanioa *f* schlechtes Fleisch.

kabaret, -u, pl -y *m* Kabarett, Brettli *n*, Kleinkunstabühne *f*; -owy a Kabarett...

kabst, -u, pl -y *m* Jacke *f*, Wams *n*.

kabel, -bla, pl -ble *m* Kabel *n*.

k. * estan, -u, pl -y *m* żeg. Ganspille *n*, Schiffswinde *f*.

kabina *f* Kajüte, Kabine; Badezelle *f*, ~ telefoniczna, Fernsprechkabine.

kabłowacz *va*. el. kabeln; -wicz, -wca, pl -wcy *m* Kabelleger *m*, Kabelschiff *n*; ~ parowy, Kabeldampfer *m*; -wnia *f* Kabelwerk *n*; -wy a Kabel...; beben ~ Kabelrummel *f*; lin(ka) -wa, kablówka *f* Kabeltau *n*.

kablak, -a, pl -i *m* Bogen, Bügel *m*;

zgiąć ~ bogenförmig krummen, biegen; -owaty a bogenförmig, bügelförmig.

kabotaż, -u *m* Küstenschiffahrt *f*.

kabotyń, -a, pl -i *m* Komödiant *m*.

kabriolet, -u, pl -y *m* Kabriolett *n*.

kabza *f* Geldbeutel *m*. [Kaufmann.

kacap, -a, pl -y russischer Bauer a.

kacer-ka *f* Ketzlerin *f*; -ski a ketzerisch; -stwo *n* Ketzerei *f*.

kaczer, -a, pl -e *m* Ketzner *m*.

kachel, ob. kafel.

kacyk, -a, pl -owie *m* Kazike *m*.

kaczeniec, ob. kaczyniec.

kacze, -cia, pl -ta, -czat *n* Entchen *n*, junge Ente; kaczką *f* I Ente *f*; dzika ~ Wildente; chodzić jak ~ watscheln. 2 ~ dziennikarska, (Zeitungs-)Ente; kaczor, -a, pl -y *m* Entenrich *m*;

kaczy a Enten...; jaja -e, Enteneier *pl*.

kaczyniec, -ńca, pl -ńce *m* Butterkadecki a Kadetten... [blume *f*.

kadencja *f* I mus. Kadenz *f*, Tonfall, Ruhepunkt *m* (für die Stimme). 2 (sądów, sejmów etc.). Sitzungsperiode *f*.

kadect, -a, pl -ci *m* Kadett *m*.

kadłub, -a, pl -y *m* I Baumstamm *m*.

2 Gestell *n*; (maszynowy etc.) Gehäuse *n*; (samolotu) Rumpf *m*; ~ okrętu, Schiffsgerippe *n*, Schiffsrumpf; ~ wozu, Wagengerippe; el. ~ stojana, Ständerkern *m*.

kadr, -u, *m* Kader, Stamm *m* (einer Truppe); -y, kadrówka *f* Kadern

kadryl, -a, pl -e *m* Quadrille *f*. [pl

kaduczny a teuflich; höllisch.

kaduk, -a, pl -i *m* I prawo -a, Heim allsrecht *n*; prawem -a, unrechtmäßig.

2 Teufel *m*; do -a! zum Kuckuck! potztausend!

kadzenie *n* Rauchern *n*; papier do -nia, Raucherpapier *n*; kadzić *va*. I räuchern. 2 *fig*. lothudeln; ~ komu, j-m schmeicheln, Wehrtrauch streuen.

3 *zart*. furzen; kadzido *n* I Wehrtrauch *m*; to pomoże, jak umarlemu ~ das wird nichts helfen. 2 *fig*. Schmeichelei *f*; Lob *n*; kadzielnica *f* Rauchfaß, Raucherfaß *n*.

kadź, -dzi, pl -dzie *f* Bottich *m*, Kufe *f*; ~ browarna, Braubottich.

kafar, -u, pl -y *m* Ramme *f*; -ręczny, Handramme; ~ parowy, Dampfmaschine; ~ z winda, Kunstmaschine.

kafel, -fla, pl -fle *m* Kachel *f*; kafłany, kafłowy a Kachel...; piec ~ Kachelofen *m*; kafłarnia *f* Kachelfabrik *f*; kafłarz *m* Kachelmacher *m*; kafłować *va*, kacheln, fliesen.

kaftan, -a, pl -y *m* Jacke *f*, Wams *n*; ~ bezpieczestwa, Zwangsjacke; -ik, -a, pl -i *m* Unterjacke *f*; Leibchen, Wamschen *n*.

kaganec, -nka, pl -nki *m* Lämpchen *n*; ~ górniczy, Blende *f*.

kaganiec, -ńca, pl -ńce *m* I Maulkorb; el. Schutzkorb *m*. 2 Leuchtpflanze, Pechpfanne *f*; kagańcowy a: przymus ~ Hundesperre *f*.

kahal, -u *m* Judengemeinde *f*; jüdischer Gemeindevorstand.

Kaifasz, -a *m* Kaiphas (ob. Annas).

Kair, -u *m* geo. Kairo *n*.

kajać się, bereucen, büßen.

kajak, -a, pl -i *m* Paddelboot *n*, Kajak *n* *m*; -ować *vn*, paddeln; -owy a: sport ~ Paddelsport *m*.

kajdaniarz, -a, pl -e *m* Zuchthausler *m*; szn. Schurke, Schelm *m*; kajdanki *pl* Handfesseln, Handschellen

pl; kajdany pl Fesseln pl; okuć w ~ w Fesseln schlagen.
kajeta, -u, pl -y m Schreibheft, Heft n
kajuta f Kajüte, Kabine f.
kajzerka f Brötchen n.
kakadu s inv. orn. Kakadu m.
kakao n Kakao m; -wiec, -wca, pl -wce m Kakaobaum m; -wy a Kakao...
kaakofonia f Kakophonie f.
kaktus, -a, (pl -y) m bot. Kaktus m.
kałać va. (sie, sich) beflecken, besudeln.
kalafior, -u, pl -y m Blumenkohl m;
owyy a: zupa -owa, Blumenkohlsuppe.
kalafonia f Kolophonium n. [pe f].
kalambur, -u, pl -y m Kalauer, Wortwitz m; -burzysta, pl -ści m Wortspielmacher, Witzbold m.
kalander, -dra, pl -dry m tech. Kalandar m.
kalanie n (sie) Besudlung f.
kalarepa f Kohlrabi m.
kalcyt, -u m min. Kalzit m.
kalectwo n Krüppelhaftigkeit f, Gebrechen n; ~ dobrowolne, Selbstverstümmelung.
kalectyczyć va. verletzen; ~ się w palec, sich in den Finger schneiden; fig. verstümmeln; (język) radebrechen.
kalajdoskop, -u, pl -y m Kaleidoskop n; ~ Debusa, Debuskop n.
kałeka, -ki, pl -ki m i f Krüppel m; zrobić k. -ka, j-n verkrüppeln; **kałeki** a krüppelig.
kalendarz, -a, pl -e m Kalender m; (książka) Almanach m; ~ do dzierżania, Abreißkalender; ~ ścienny, Wandkalender; -owyy a Kalender...; rok ~ Kalendarij n.
kalenica f bud. First m.
kalesony, -nów pl Unterhose f.
kaleta f Ledertasche f; -tka f Geldbeutel, Beutel m.
kaliber, -bru, pl -bry m (Kugel-) Kaliber m; fig. Schlag m, Art f.
kalif, -a, pl -owie m Kalif m.
Kalifornia f geo. Kalifornien n.
kaligraf, -a, pl -owie m Schönschreiber m; -iczny a kalligraphisch; -ia f Schönschrift, Kalligraphie f; -ować va. schön schreiben.
kalitko n Kaliko m; Buchbinderleinwand f; Drucktattun m.
kalina f bot. Schneeball m.
kalka f Kohlepapier, Blaupapier,

Pauspapier n; **kalkować** va. durchpausieren, durchzeichnen.
kalku-lacja f Berechnung, Kalkulation f; Anschlag m; jaka jest? ~ wie hoch sind die Kosten? przedwstępna ~ Voranschlag m; podług prowizorycznej -cji, nach einem annähernden Übersichts; -lator, -a, pl -rzy m Rechnungsbeamter, Kalkulator m; -lować va. (się, sich) berechnen, kalkulieren; cena -luje się wysoko, der Preis stellt sich hoch; to się nie -luje, das bringt keinen Nutzen.
Kalkuta f geo. Kalkuta.
kalomel, -u m opt. Kalomel n.
kaloria f fiz. Kalorie f.
kaloryfer, -a, pl -y m Kalorifer n; Heizkörper m; ~ parowy, Dampfheizungskörper.
kalosz, -a, pl -e m Galosche f, Über Schuh m; -e gumowe, Gummiüberschuhe pl.
kalotechnika f Schönheitspflege f.
kalotka f Hauskappe, Kalotte f.
kalumnia f Verleumdung f.
kalwaria f qualvoller Weg.
kalwila f Kalville f (Apfel).
kalwin, -a, pl -i m Calvinist m.
izm, -u m Calvin's Lehre; **kałwiński** **kał**, -u m Kot m. [a kalvinistischer].
kalamarz, -a, pl -e m Tintenfaß n.
kaldun, -a, pl -y m Wanst, Bauch m.
kalmucki a kalmückisch; **kalmuk** -a m Kalmück(e) m. [Blutliche].
kaluza f Lache, Pfütze f; ~ krwi, **kamaryla** f Kamarilla, Hofpartei f; geheime Rankespinner.
kamasz, -a, pl -e m Gamasche f;
nik, -a, pl -icy m Schäftemacher m.
kamea f Kamee f.
kameleon, -a, pl -y m zo. Chamaleon n; fig. wandlungstüchtiger Mensch.
kame-lia f bot. Kamelie f; -liowy a: dama -wa, Kammeliendäme f.
kamera f Kammer f; fot. ~ obskurna, Dunkelkammer; -lny a Kameral...; muzyka -na, Kamermusik f.
kamerdyner, -a, pl -rzy m Kammerdiener m.
kamerton, -u m Stimmgabel f; fig. nastrajać się wedle czego -u, sich j-m anpassen, sich in j-n schicken.
kamfo-ra f Kampfer m; zniekać, ułotnić się jak ~ sich aus dem Staube machen, plötzlich verschwinden; -rowiec, -wca, pl -wce m bot. Kampfer-

baum m; -rowy a Kampfer...; olejek ~ Kampferöl n; spirytus ~ Kampferspiritus m.
kamgar(n), -u m Kammgarn n.
kamica f med. Stein m; ~ nerkowa, Nierenstein; ~ żółciowa, Gallenstein.
kamie-niarski a Steinmetz...; -niarstwo n Steinmetzerei f, Steinmetzkunst f; -niarz, -a, pl -e m Steinhaue; Steinmetz m.
kamieni-ca f (gemauertes) Haus n; -cznik, -a, pl -icy m Hausbesitzer m.
kamie-niolom, -u pl -y m Steinbruch m; -nisty a steinig, voller Steine; -nny a Stein..., steinern; węgiel ~ Steinkohle f; fig. -ne serce, ein Herz von Stein.
kamienować va. steinigen.
kamień, -nia, pl -nie m Stein m; ~ brukowy, Pflasterstein; ~ budowlany, Baustein (ob. drogi, filozoficzny, graniczny, lamany); ~ młyński, Mühlstein; ~ piekielny, Höllenstein; fig. ~ obraz, Stein des Anstoßes; ~ winny, Weinstein; med. ~ moczowy, Harnstein; ~ nerkowy, Nierenstein; ~ żółciowy, Gallenstein; robota idzie jak z -nia, die Arbeit kommt nicht vorwärts (ob. kosa t); siedzieć -niem, festsitzen; siedzieć -niem nad czym, den ganzen Tag über etwas sitzen; ~ mi spadł z serca, es fiel mir ein Stein vom Herzen.
kamion-ka f Steingut(flasche f) n; -kowy a Steingut...; wyroby -we, Steingutware f.
kamionować va. steinigen.
kamizela f Kamisol n.
kamizelka f Weste f, Gilet n.
kamolot, -a, pl -oci m Kamelott m.
kampania f 1 Kampagne f, Arbeitszeit, Betriebsdauer; ~ wyborcza, Wahlkampf m. 2 Feldzug m.
kampanula f bot. Glockenblume f.
kamracto n Kameradschaft f.
kamrat, -a, pl -aci m Kamerad m.
kamy(cze)k m Steinchen n.
Kana-da f geo. Kanada; -dyjczyk, -a, pl -cy m (-dyjka f) Kanadier(in); **kanadyjski** a kanadisch.
kanalia f 1 Schuft, Lump m, Kanaille f. 2 Lumpenvolk n.
kanali-zacja f Kanalisation f; -zacyjny a Kanalisations...; -zować va. kanalisieren.

kanal, -u, pl -y m Kanal m (t. an.); ~ oodpływowy, Abflußkanal.
kana-pa f Kanapee, Sofa n; -pka j 1 kleines Sofa. 2 belegtes Butterbrot; ~ z mięsem, Fleischbrötchen n.
kanarek, -rka, pl -rki m Kanarienvogel m. [Kanarischer Inseln].
kanaryjski a: geo. wyspy -e, die **kancler-ria** f Kanzlei f; -ryjny a Kanzlei...; papier ~ Kanzleipapier n.
kanclista, pl -ści m Kanzlist m.
kancerowaty a krebsartig.
kanclerz, -a, pl -e m g.m. Betrüger m.
kanciasty a kantig.
kancler-ski a Kanzler...; **godność** -ska, Kanzlerwürde f; -stwo n Kanzlerwürde f, Kanzleramt n.
kanclerz, -a, pl -e m Kanzler m.
kandelabr, -a, pl -y m Armleuchter, Kandelaber m.
kandy-dat, -a, pl -aci m Kandidat, Bewerber m; ~ na posadę, Anwärter m (auf einen Posten); ~ do ożenku, Heiratskandidat; -datka f Kandidatin f; -datura f Kandidatur, Bewerbung f; postawić swoją -rę, kandidieren, seine Kandidatur aufstellen; -dawać -u, kandidieren.
kandyzować va. kandieren.
kandyzowany a kandiert.
kanгур, -a, pl -y m zo. Kanguruh n.
kania f orn. Hühnergeier m, Weihe f; -nka f Flachseide f.
kanibal, -a, pl -e m Kannibale, Menschenfresser m.
kanikula f 1 Hundstags; Hundstagsferien pl. 2 Verrücktheit f.
kanka f Röhrchen n; K antile f.
kanikan, -a, m Cancan m (Tanz).
kanon, -u, pl -y m Kanon m.
kanonada f Geschützfeuer n, Kanonendonner m, Kanonade f.
kanonia f Domherrnpründe f, Domherrnamt n.
kanonicz-ka f Kanonissin f; -ny a kanonisch; domherrlich.
kanonier, -a, pl -rzy m mil. Kanonier m; -ka f Kanonenboot n.
kano-nik, -a, pl -icy m Domherr m, -nizacja f Heiligsprechung f; -nizować va. heiligsprechen; für kanonisch erklären.
kant, -u, pl -y m Kante, Ecke f; **fom**. puścić k. -em, j-n im Stiche lassen.
kantar, -a, pl -y m Halfter m.
kantaryda f spanische Fliege.

kantata *f mus.* Kantate *f*.
kanton, -u, *pl -y m* Kanton *m*.
kantor¹, -a, *pl -rzy m* Kantor *m*.
kantor², -u, *pl -y m* Kantor *n*; ~
 wzmianw. Bank., Wechsełgeschäft *n*,
 Geldwechslergesellschaft *n*, Wechslerla-
 den *m*; -ek, -rka, *m* Schreibpult *n*.
kanto-rówiec, -a, *pl -e, -rzysta, pl -ści m* Kantorist, Büroangestellter *m*.
kantówka *f* 1 (linijka) Kantele *n*. 2
 Flintę *f* mit kantigem Laufe. 3 Kant-
 holz *n*.
kantyk, -u, *pl -i m* Kirchenlied *n*.
kantyna *f* Kantine *f*.
kanwa *f* Kanevas *m*.
kanczug, -a, *pl -i m* Kantsch *m*,
 Karbatsche *f*.
kaolin, -u *m* Kaolin *n*.
ka pa *f* Betdecke *f*; (kaplańska)
 Mantel *m*; bud. Kappdecke.
kapać, -pie, -pal *un.* (herab-)tröp-
 feln, tröpfeln, tropfen; pot kapie z nie-
 go, seine Stirn triefelt von Schweiß;
 kapie z dachu, der Regen triefelt vom
 Dach; kapanie *n* Triefeln, Tropfen
n; kapanina *f* Tropfenfall *m*; -na
 placić, in kleinen Raten abzahlen,
 kapar, -a *m* bot. Kapernstrauch *m*;
 -y *pl* Kapern *pl*.
kapcan, -a, *pl -y m* armer Schlucker;
 kapcanieć, -eje, -iał *un.* 1 abmagern,
 an Kräften abnehmen. 2 herunterkom-
 men, verarmen.
kapcie, -ciów *pl* Latschen *pl*.
kapcluch, -a *m* Tabaksteutel *m*.
kapela *f* Kapelle *f*.
kapelan, -a, *pl -i m* Kaplan; (wojsko-
 wy) Feldprediger, Militargeistlicher *m*.
kapelmistrz, -a, *pl -e m* Kapell-
 meister *m*. [-sina *f* elender Hut.
kapelu-sik, -a, *pl -i m* Hütchen *n*;
kapelus, -a, *pl -e m* Hut *m*; miękki
 ~ Schlapphut; ~ trójgraniasty, Drei-
 master *m*; uchylić -a, den Hut lüften;
 -nictwo *n* Hutmacherei, Hutfabrika-
 tion *f*; Hutgewerbe *n*; -niczy *a* Hut-
 macher...; -nik, -a, *pl -icy m* Hut-
 maker, Huthändler *m*.
kapica *f* Kapuze, Mönchskutte *f*.
kapilar-noś *f* Haarfeinheit; Kapil-
 larität *f*; -ny *a* haarartig.
kapizson, -a, *pl -y m* 1 Kapuze *f*. 2
 Zundkapsel *f*.
kapita-lik, -a, *pl -i n* kleines Kapit-
 tal; -lista, *pl -ści m* (-stka *f*) Kapit-
 list(in); -listyczny *a* kapitalistisch;

-lizm, -u *m* Kapitalismus *m*; -lizo-
 wać *ud.* kapitalisieren.
kapitałny *a* 1 (główny) hauptsäch-
 lich. 2 vortrefflich, großartig, famos;
 -ne głupstwo, eine gewaltige Dumm-
 heit.
kapitał, -u, *pl -y m* Kapital *n*; brak
 -ów, Kapitalmangel *m*; dopływ -ów,
 Kapitalzufluss *m*; martwy ~ totes Kap-
 itał; ~ obrotowy, Betriebskapital; ~
 spółkowy, Gesellschaftskapital; pod-
 tek od -ów, Kapitalsteuer *f*; uciezka
 -ów, Kapitalflucht, Kapitalabwan-
 derung *f*; ~ zakładowy, Anlagekapit-
 al, Grundkapital.
kapitał, -u, *pl -owie a, -i m* Haupt-
 mann; (Schiffs-)Kapitän; sp. ~ dru-
 żyni, Spielführer *m*; -owa, -owej, *pl*
 -owe *f* Hauptmannsfrau *f*.
kapitel, -u, *m* bud. Kapitel *n*.
kapitu-lacja *f* Kapitulation, Ueber-
 gabe *f*; -łować *un.* kapitulieren, sich
 (dem Feinde) ergeben.
kapituła *f* Dömkapitel *n*; *fig.* wy-
 ciążyć komu -le, j-m den Kopf wa-
 schen, j-n abkanzeln.
kapka *f* 1 Tröpfchen *n*. 2 ob. odro-
 bina. 3 (na obuwii) Kappe *f*.
kapli-ca *f* Kapelle *f*; ~ polowa,
 Feldkapelle; -czka *f* Hauskapelle.
kaplan, -a, *pl -i m* Priester *m*; -ka *f*
 Priesterin *f*.
kapłań-ski *a* Priester...; priester-
 lich; -stwo *n* Priestertum *n*.
kapłan, -a, *pl -y m* Kapläun *m*; ka-
 plonij *ud.* kapläunen.
kapnać *un.* herabtröpfeln; *fig.* ab-
 fallen; coś nieoś ci kapnie, es fällt
 etwas für dich ab [de
kapociarz, -a, *pl -e m* orthodoxer Ju-
kapo-ta *f* 1 Oberrock *m*. 2 harc.
 Matsch *m*; -tka *f* Damenhut *m*.
kapotać *un.* aut. sich überschla-
 kapować *ud.* sam. kapieren. [gm.
kaprał, -a, *pl -e m* Korporal *m*; Ge-
 freiter *m*; -ski *a* Korporals...; -stwo *n*
 Korporalrang *m*.
kaprawy *a* triefäugig
kaprys, -u, *pl -y m* 1 Laune, Grille
f. 2 mus. Phantasie *f*, Capriccio *n*.
kapryś-ny, -szę, -si, -sil *un.* Grillen
 fangen, eigensinnig, launisch sein;
 -śnica *f* launenhaftes, eigensinniges
 Weib; -śnik, -a, *pl -icy* launenhafter,
 eigensinniger Mensch; -śny *a* launen-
 haft, eigensinnig.

kapsla *f* Kapsel *f*; ~ ochronna, Si-
 cherheitskapsel; kapsłować *ud.* (but-
 telki) verkapseln; kapsłownica *f* Kaps-
 selmaschine *f*; kapsułka *f* Kapsel *f*.
kaptaować *un.* ~ kogo, j-n zu gewin-
 nen suchen.
kapturn, -a, *pl -y m* 1 Kappe, Kapuze
f; aut. Haube *f*. 2 Kamgesims *n*;
 -ek, -rka, *pl -rki m* Kappchen *n*;
 Schutzkappe *f*; (na oczy konskie)
 Scheuklappe *f*, Scheulerer *n*; (u pisto-
 letu) Kappe *f*; (lampy) Brennerkappe;
 (siatki) Schutzfang *m*; -owy *a* Kap-
 pen...; mord ~ Fememord *m*; sąd ~
 Fem(e)gericht *n*.
kapucyn, -a, *pl -i m* Kapuziner *m*;
kapucyński *a* Kapuziner...
kapu-sta *f* Kohl *m*, Kraut *n*; ~ czer-
 wona, Rotkraut; ~ kwaszona, kizso-
 na, Sauerkraut (ob. groch); -ściana *a*
 Kraut...; -na glowa, Schwachkopf *m*;
 -śniaczek, -czku *m* Staubregen,
 Spruhregen *m*; pada ~ es regnet Bind-
 faden; -śniak, -a, *pl -i m* Kohlsuppe *f*.
kaput *int.* kaputt!
kapuza *f* Kapuze *f*.
ka-ra *f* Strafe *f*; ~ pieniężna, Geld-
 strafe; ~ śmierci, Todesstrafe; pod
 karą śmierci, bei Todesstrafe; to ~
 boska! da ist eine Strafe Gottes; za
 karę, zur Strafe; nalożyć karę, mit
 Strafe belegen.
karabin, -a, *pl -y m* Gewehr *n*; ~
 maszynowy, Maschinengewehr; ~
 przeciwczołgowy, Tankgewehr; -ek,
 -nka, *pl -nki m* Karabiner *m*; -owy *m*
 nil. Gewehrführer *m*.
karac, -rze, -ral *ud.* strafen.
karafka *f* Karaff, Wasserflasche *f*.
karai, -b *a* Karai *m*.
karakulowy *a* Persianer...; **karaku-
 ly**, -łów *pl* Persianer *m*.
karalność *f* Strafbarkeit *f*; **karalny**
a strafbar. [Knirps *m*.
karaluch, -a, *pl -y m* Schabe *f*; *fig.*
karambol, -u, *pl -e m* Karambolie-
 ren *n*; -ować *un.* karambolieren.
karanie *n* Strafen *n*, Bestrafung *f*.
karany *a* bestraft.
kararyjski *a*: marmur ~ karrari-
 scher Marmor.
karaskać się ob. guzdrać się.
karas, -sia, *pl -sie m* Karasche *f*.
karat, -a, *pl -y m* Karat *n*; -owy *a*
 Karat...; złoto -we, Karatgold *n*. [m.
karawan, -u, *pl -y m* Leichenwagen

karawana *f* Karawane *f*. [träger *m*.
karawaniarz, -a, *pl -e m* Leichen-
 karawanerai, -u, *pl -e m* Karawan-
 serei, Reiseherberge *f*.
karb, -u, *pl -y m* 1 Kerbe *f*, Kerb-
 holz *n*. 2 *fig.* na czym ~ auf j-s Rech-
 nung; trzymać k. w -ach, j-n im Zau-
 me, in Zucht halten; trzymać namię-
 tności w -ach, die Leidenschaften bän-
 digen; ująć w -y, bändigen; wziąć k.
 w -y, j-m den Daumen aufs Auge
 setzen.
karbid, -u *m* Karbid *n*; ~ wapnia,
 Kalziumkarbid; -owy *a*: lampa -owa,
 Karbidlampe *f*.
karbol, -u *m* Karbol *n*; -owy *a*:
 kwas ~ Karbolsäure *f*.
karbonada *f* Karbonade *f*.
karbonat, -u *m* Karbonat *n*.
karboni-zator, -a, *pl -y m* Karboni-
 sierapparat *m*; -zować *ud.* karboni-
 sieren.
karbo-wać *ud.* kerben; rippen; (wło-
 sy) kräuseln; Locken brennen; (kwa-
 wia) modeln; (monety) rändern; -wa-
 nie *n* Kerben; Kräuseln *n*; -wanka *f*
 Zahneisen *n*, Zahnstange *f*; -wany
 a gekerbt; (o włosach) gekräuselt;
 -wnica *f* Kräuselisen *n*.
karbowy, -wego, *pl -wi m* Feldar-
 beitaufseher, Vogt *m*.
karbówka *f* Brennschere *f*.
karbunkul, -u, *pl -y m* med., min.
 Karbunkel, Karfunkel *m*. [m.
karburator, -a, *pl -y m* aut. Vergaser
 karcer, -u *m* Karzer *m*.
karciany *a* Karten...; **dlug** ~ Kar-
 tenschuld *f*; **karciarstwo** *n* Kartens-
 pielsch (Leidenschaft *f*) *n*; **karciaz**, -a,
pl -e m (-rka *f*) Kartenspieler(in).
karcenie *n* Züchtigung *f*; **karcie** *ud.*
 züchtigen rügen; (slowami) verwei-
 sen, Verweis geben; **karciciel**, -a, *pl -e m*
 Züchtiger *m*.
karcz, -a, *pl -e m* les. Stubben,
 Baumstumpf *m*.
karzeczek, -czka, *pl -czki m* Nacken *m*.
kar-czemka *f* kleine (Dorf-)Schen-
 ke; -czemny *a* Schenk...; *fig.* grob,
 gemein; -czma *f* Schenke *f*, Wirts-
 haus *n*; -czmarka *f* Schenkwirt *m*;
 -czmarz, -a, *pl -e m* Schenkwirt *m*.
karzczo, -a, *pl -y m* Arschhocke *f*.
karczo-wać *ud.* (aus)rotten, urbar
 machen; -wanie *n* Ausrodung *f*; mo-
 tyka do -nia, Rodehacke *f*; -wisko *n*

Rodeland *m*; -wnica *f* Rodemaschine *f*; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Roder *m*.
 karczówka *f* Rodehacke *f*. [Ideland *n*.
 karczunek, -nku *m* Rodung *f*; Rokardacz, -a, *pl* -e *m* Kardatsche *f*
 kardy-nalny a Grund... Kardinal...
 Haupt...; -nalski a Kardinals...
 -nalstwo *n* Kardinalswürde *f*; -nal, -a, *pl* -owie *m* Kardinal *m*.
 kareciarz, -a, *pl* -e *m* Wagenfabrikant; Wagenbauer *m*.
 karesy, -sów *pl* Liebkostungen *f*.
 kare-ta *f* Kutsche *f*; -tka *f* Halbkutsche *f*; Ambulanzwagen *m*; ~ pocztowa, Postwagen.
 kariatyda *f* bud. Karyatide *f* (gebalcktragende weibliche Gestalt).
 karie-ra *f* Laufbahn *f*; podczas mojej dlugetoiej -ry handlowej, während meiner langjährigen kaufmännischen Tätigkeit; zrobić -rę, vorwärtskommen; eine Karriere machen; -rowicz, -a, *pl* -e *m* Streber *m*; -rowiczowstwo *n* Strebertum *n*.
 kariolka *f* Kariole *f*.
 kark, -u, *pl* -i *m* Nacken *m*, Genick *n*; mieć k. na -u, j-n auf dem Halse haben (ob. głowa i); pedzić na złamania -u, aus allen Kräften laufen; (autem) Gas geben, schnell fahren; siedzieć komu na -u, j-m auf dem Nacken sitzen (a. liegen); ~ skrećić, das Genick brechen (ob. dretwica).
 karkolomay a Halsbrechend, Halsbrecherisch; schody -ne, Halsbrechende Treppe.
 kar-leć, -leje, -lał *vn* kleiner werden; -le, -cia, *pl* -ta *n* Zwerglein *n*; Zwergbaum *m*; -lica *f* Zwergin *f*; -lik, -a, *pl* -i *m* Zwerg *m*; -łowaciec, -cieje, -cial *vn* verkruppeln; -łowaty a zwerghaft, zwergartig.
 karm, -u *m* Futter *n*.
 karmazyń, -u *m* I Karmesinrot, Karmesin *n*. 2 Magnat *m*; -owy a karmesinrot.
 karmelek, -lka, *pl* -lki *m* Karmelle *f*, Bonbon *m*.
 karmie-licki a Karmeliter...; -lita, *pl* -ci *m* Karmeliter (mönch) *m*; -litka *f* Karmeliternonne *f*.
 kar-mię tu (się, się) nähren; (dziecko) säugen, stillen; (zwierzęta) füttern; -miciel, -a, *pl* -e *m* (-ka *f*) Ernähr(er)in, Nähr(er)in; -mięnie *n* Nahren; Stillen; Futtern *n*.

karmin, -u *m* Karmin *n*; -ować *va*. karminrot malen; -owy a karminfarben, karminrot; wargi -owe, Korallenlippen *pl*.
 karmny a Mast...; gemastet.
 karnacja *f* mal. Fleischdarstellung *f* (in einem Gemälde), Fleischton *m*.
 karnawal, -u, *pl* -y *m* Karneval, Fasching *m*; -ować *vn* den Karneval genießen; ein lustiges Leben führen; -owy a Fasching...; pochód ~ Faschingzug *m*.
 karnecik, -a, *pl* -i *m* Tanzkarte *f*
 karnie *ad* streng.
 karno-sadowy a strafgerichtlich; karnosc *f* Zucht, Disziplin *f*; karny a 1 Straf...; kodeks ~ Strafgesetzbuch *n*; osada -na, Strafkolonie *f*; procedura -na, Strafgerichtsordnung; sąd ~ Strafgericht *n*; wizezione -ne, Zuchthaus *n*; zakład ~ Strafanstalt *f*, 2 diszipliniert, in Zucht gehalten.
 karo *n* karc. Schellen *pl*, Karo *n*.
 karoca *f* Kutsche *f*.
 Karol, -a *m* Karl; -ina *f* Karoline; -owe Wary *pl* Karlsbad *n*. [rie *f*.
 karoseria *f* aut. Aufbau *m*. Karosserka *f* Prellerei; Herauslockung *f*.
 karotować *va*. ~ kogo, j-m das Geld aus der Tasche locken.
 karowy a karc. Karo... Schellen...; walet ~ Schellenbube *m*.
 karp, -ia, *pl* -ie *m* Karpfen *m*.
 Karpackie Góry, Karpaty *pl* Karpaten(gebirge) *n* *pl*.
 karpia a Karpfen...; karpik, -a, *pl* -i *m* Karpfen *n*, kleiner Karpfen.
 karp(i)ówka *f* Dachziegel, Flachziegel *m*.
 karta *f* l Blatt *n*; ~ się odwraca, das Blatt wendet sich um. 2 Karte *f*; ~ do gry, (Spiel-)Karte; ~ pobytu, Aufenthaltskarte; ~ pocztowa, Postkarte; ~ wstępu, Eintrittskarte; ~ wywieszona, Anschlagzettel *m*; grać w otwarte -ty, mit offenen Karten spielen; stawiać wszystko na jedną -tę, alles auf eine Karte setzen. 3 (z napisem) Anschlagzettel *m*; (do głosowania) Zettel *m*.
 kartacz, -a, *pl* -e *m* Kartatsche *f*; -ownica *f* Maschinengewehr *n*; daw Kugelspritze, Miraillleuse *f*; -owy a: ogień ~ Kartatschenfeuer *n*.
 Kartagi-na *f* geo. Karthago *n*; -ński a karthagisch.

karteczka *f* Zettelchen *n*; -ki *pl* (Spiel)Karten *pl*.
 kartel, -u, *pl* -e *m* Kartell *n*; -owiec, -owca, *pl* -owcy *m* Mitglied *n* eines Kartells; -owcy a Kartell...
 karter, -u, *pl* -y *m* aut. Karter *m*; Motorgehäuse *n*.
 kart-ka *f* Zettelchen *n*, Zettel *m*; ~ meldunkowa, Meldezettel; ~ wyborcza, Wahlzettel; -kowy a Zettel...
 karto-fel, -fla, *pl* -fle *m* Kartoffel *f*, Erdapfel *m*; -fle w mundurkach, Kartoffeln in der Schale, Pellkartoffeln; -fle smażone, Bratkartoffeln; -fle tarce, Kartoffelbrei *m*; -flanka *f* Kartoffelsuppe *f*; -felek *m*: młody ~ Frühkartoffel *f*; -flany a Kartoffel...; kluska -na, Kartoffelklößchen *n*; mąka -na, Kartoffelmehl (ob. otadka); -flarka *f* Kartoffelauflagebeplung *m*, Kartoffelauflagebeplung *m*.
 kartograf, -a, *pl* -owie *m* Kartenzeichner *m*; -iczny a kartographisch.
 karton, -u, *pl* -y *m* Karton *m*; Papp; -a, -u, *pl* -y *m* Kartonieren *n*; Kartonnage *f*; -ować *va*. kartonieren; -owy a Karton... Papp...; pudło -we, Pappschachtel *f*.
 kartoteka *f* Kartei, Kartothek *f*.
 kartować *va* abkarton.
 kartuz, -a, *pl* -i *m* Kartäuser *m*; kartuzja *f* Kartäuserkloster *n*.
 karuk, -u *m* Fischleim *n*.
 karuzela *f* Karussell *n*.
 kary a ~ koń, Rappe *m*.
 karygod-ność *f* Strafwürdigkeit *f*; -ny a strafwürdig; strafbaw; czyn ~ Missetat *f*.
 karykatu-ra *f* Karikatur *f*, Zerrbild *n*; -ralny a grotesk; -rować *va*. karikieren; Karikaturen machen; -zysta, *pl* -ści *m* Karikaturen-maler, -zeichner *m*.
 karzeł, -ła, *pl* -ły *m* Zwerg *m*; -ek, -lka *pl* -lki *m* Zwerglein *n*.
 kasa *f* Kasse *f*; ~ chorych, Krankenkasse; ~ ogniotrwała, Geldschrank *m*; pocztowa ~ oszczędności (P. K. O) Postsparkasse; kol., te. Schalter *m*; ~ zamawiań, Kartenvorverkauf *m*. 2 (gotówka) Kasse; stan kasy, Kassenbestand *n*; zamknięcie kasy, Kassenabschluss; prowadzić, zrobić kasę, die Kasse führen, machen.
 kasa-cja *f* jr. Kassation *f*; założyć -ję, Nichtigkeitsbeschwerde einle-

gen; -cyjny a: sąd ~ Kassationshof *m*.
 kaset(ka) *f* Kassette *f*.
 Kasia *f* Kathchen *n*, Käthe *f*.
 kasiarz, -a, *pl* -e *m* Geldschrankknacker *m*.
 kasjer, -a, *pl* -rzy *m* (-ka *f*) Kassaskadka *f* Wasserfall *m*, Kaskade *f*.
 kaszlać *ob*. kaszlać.
 kaso-wać *va* aufheben; (znaczkę pocztową) entwerten, abstampeln; -wanie *n* Aufhebung *f*; (znaczków) Entwertung *f*; -wnik, -a, *pl* -i *m* Werkzeug zum Entwerten der Briefmarken; mus. Auflösungszeichen *n*; -wość *f* Kassenwesen *n*.
 kasowy a Kassen...; bilet ~ Kassenschein *m*; księga -wa, Kassenbuch *n*; te. sztuka -wa, Reißer, Schlager *m*.
 Kasper, -pra *m* Kaspar.
 kasta *f* Kaste *f*. [stagnette *f*.
 kastanietta *f* Tanzklapper *f*, Kastet, -u, *pl* -y *m* Totschläger *m*.
 kastor, -u, *pl* -y *m* Biber *m*; Biberhaar, Biberfell *n*; -owy a ~ kapelusza, Kastorhut *m*. [tum *n*.
 kastowosc *f* Kastengeist *m*; Kastenkastrat, -a, *pl* -aci *m* Verschnittener(n), Entmannter, Kastrat *m*; kastrować *va*. kastrieren, entmannen, kasyo *n* Kasino *n*. [verschneiden.
 kasza *f* l Grütze *f*; ~ jęczmienna, Gerstengrütze; ~ perłowa, Perlgruppen *pl*. 2 Brei *m*; nie dać sobie w -e dmuchać (a. pluć), sich nicht auf der Nase spielen lassen, sich nichts gefallen lassen.
 kaszel, -szlu *m* Husten *m*.
 kaszka *f* feine Grütze; Grützbrei *m*.
 kaszkiet, -u, *pl* -y *m* Kaschket *n*.
 kaszlać, kaszleć *vn* husten.
 kaszmir, -u, *pl* -y *m* Kaschmir *m*.
 kaszta *f* dr. Schriftkasten *m*.
 kasztan, -a, *pl* -y *m* 1 Kastanienbaum *m*. 2 (owoc) Kastanie *f*. 3 (kość) Fuchs, Brauner *m*; -ka *f* Fuchsstute *f*; -owaty a kastanięniat; kastanięniabran; -owy a Kastanien...
 kasztelan, -a, *pl* -owie *m* Burgherr; Burgvoigt, Kastellan *m*; -ka *f* Burgfrau *le*in *n*; -owa *f* Burgfrau *f*.
 Kaszub, -u, *pl* -i *m* Kaschube *m*.
 kat, -a, *pl* -kaci *m* Schaffrichter, Henker *m*; co u -a! was zum Henker soll das!
 katafalk, -u, *pl* -i *m* Katafalk *m*, Trauergerüst *n*.

kataklyzm, -u, pl -y m Kataklysmus m, Sintflut f; fig. Umsturz m
katakumby, -kumb pl Katakomben pl, unterirdische Begräbnisanlage
catalog, -u, pl -i m Verzeichnisse n, Katalog m; -ować *va.* katalogisieren; -owanie n Katalogisierung f
Katalo-ńczyk, -a, pl -y m Katalonier, Katalane m; -nia f geo. Katalonien n; -ński a katalanisch
katalplazm, -u, pl -y m (Brei-)Um Schlag m, Kataplasma n
katarr, -u, pl -y m Schnupfen; Katarrh m; dostać, nabawić się -u, den Schnupfen bekommen; -kiszek, Darmkatarrh; ~ żółdka, Magenkatarrh
katarkta f 1 Wasserfall, Katarakt f 3 med. (grauer) Star m
katarały a katarrhalisch
kataryniarz, -a, pl -e m Leierkastenmann m; -nka f Leierkasten m, Drehorgel f
Katarzyna f Katharina
katastrofa f Katastrophe f, schweres Unglück; -lno a katastrophal
kate-cheta, pl -ci m Katechet m; -chizm, -u m Katechismus m; -chiz-(m)ować *va.* katechisieren; -chizowanie n Katechisierung f
katetra f 1 Katheder n, Lehrstuhl m 2 Kathedrale f, Dom m; -lno a katedral...
katego-ria f Kategorie; Art f; -rycznie *ad.* -ryczny a kategorisch; -rycznie *ad.* -ryczny a kategorisch; unbedingt; entschieden
kateter, -u, pl -y m Katheter m
katgut, -u m chir. Katgut n
kation, -u m el. Kation n
katoda f el. Kathode f
katoli-cki a katholisch; -lickość f katholische Rechtgläubigkeit (a. Christenheit); -licyzm, -u m Katholizismus m; -liczka f Katholikin f; -lik, -a, pl -licy m Katholik m
katorka f Zwangsarbeit f; -źnik, -a, pl -icy m Zuchthäusler, Galereensträfling m
katować *va.* foltern, unarmherzig schlagen, geißeln, peitschen, züchtigen; -wanie n unarmherzige Behandlung a. Züchtigung; -wnia f Folterkammer f; -wsk i a Henker(s)...; ~ miecz, Henkerschwert n; lawa -ska, Folterbank f
Katowice pl geo. Kattowitz
katusza f Märter, Qual f, Pein m.

kaucja f Bürgschaft, Kaution; złożyć -cję, Kaution leisten
kauczuk, -u m Kautschuk m
Kaukaz, -u m geo. Kaukasus m
Kaukasien n; **kauczki** a kaukasisch
kaustyczny a kaustisch, ätzend
kausteryzować *va.* (aus)brennen
ätzen; eine Fontanelle setzen
kauzyperda, pl -dzi m Rechtsverdreher m
kawa f Kaffee m; ~ biała, Kaffee mit Milch; ~ z kremem, Kaffee mit Sahne; lyzeczka do -y, Kaffeelöffel m; młynek do mielenia -y, Kaffeemühle f; serwis do -y, Kaffeegeschirr n
kawalarz, -a, pl -e m *wn.* a) Spätmacher, Possenreider; b) Schalk m
kawalatko n Stückchen n
kawaler, -a, pl -owie m 1 Kavaliere, ritterlicher Mann; Begleiter einer Dame, (ihr) Tänzer m 3 Junggeselle m; stary ~ alter Junggeselle 2 Junge m 4 (orderu) Ritter m 5 (starający się o pannę) Freier m
kawale-ria f 1 Kavallerie, Reiterei f 2 Junge Leute; -rski a 1 Junggesellen...; lodg; stan ~ Junggesellenstand m; życie -e, Junggesellenleben n 2 ritterlich, Ritter...; -rstwo n Junggesellenstand m, Junggesellenleben n; -ryjski a Kavallerie...; -rzysta, pl -ści m Reiter, Kavallerist m
kawalkada f Reitertrupp, Reiterzug m, Kavalkade f
kawał, -a, pl -y m 1 (großes) Stück n; ~ czasu, eine geraume Zeit; ~ drogi, Strecke f Weges; ~ świata, ein gut Teil der Welt 2 (figiell) Streich m; wziąć k. na ~ j-n zum Narren halten, j-n anführen; zrobić komu ~ j-m einen Streich (a. ein Stückchen) spielen; głupi ~ dummer Streich; -eczek, -czka, pl -czki m Stückchen n; (drogi) kurze Strecke
kawalek, -lka, pl 1 Stück(chen) n; (drogi) kleine Strecke; -lkami, stückweise; ma ~ chleba, er hat zu leben; er verdient sein Brot; porzawić kogo -lka chleba, j-n brotlos machen; to ciężki ~ chleba, das ist ein harter Bissen; ~ literata, ein Stück von einem Schriftsteller 2 fam. Schriftstück
kaweczan, -u, pl -y m Kappzahn m
kawerna f Höhle f
kawęczec, -y, -al m ~ nad czyni, sich mit etwas (ab)plagen

kawia-renka f kleines Kaffeehaus; -roia f Kaffeehaus n; -rniary a Kaffeehaus...
kawiar, -u m Kaviar m; ~ prasowana, ziarnisty, gepreßter, großkömiger **kawka** f orn. Dohle f. [Kaviar]
kawon, -u, pl -y m Wassermelone f
kawowy a Kaffeefarben
lżać, -że, -zał *va.* 1 lassen; ~ zrobić, machen lassen; ~ powiedzieć komu, j-m sagen lassen 2 (rozkażeć) heißen, befehlen; gebieten
kazalnica f Kanzel f
kazamiaty pl Kasematte f
kazanie n Predigt f; mieć ~ eine Predigt halten; dla mnie to niemiećkie ~ das sind mir böhmische Dörfer; siedzieć jak na niemiećkim -niu, absolut nichts verstehen
kazarna f Kaserne f
kazeina f Käsestoff m, Kasein n
kazić, -że, -zi, -ził *va.* (język) verderben; (honor) beslecken
Kazimierz, -a m Kasimir
kaziro-dźca, pl -cy m Blutschänder m; -dny a blutschänderisch; -dztwo n Blutschande f
kaznodzie-ja, -i, pl -je m Prediger m; -jski a Prediger...; wymowa -a, Kanzelberedsamkeit f; -jstwo n Predigeramt n
kazuar, -a, pl -y m orn. Kasuar m
kazu-ist, pl -ści m Kasuist m; -styczny a kasuistisch; -styka f Kasuistik f
kazus, -a, pl -y m Fall, Kasus m
kazn, -ni f 1 Strafe f 2 Gefängnis n
kazden ob. kazdy
kazdorazowy a jedesmalig
každy a jeder; jedermann; o -dej porze, jederzeit; za -m razem, jedesmal; w -m razie, jedenfalls
każenie n Verderben n
kaciasty a winkelig, kantig
kaćcik, -a, pl -i m Winkelchen n
kaćka, -y, -al m ~ ein eigenes Heim haben
kadziel, -i, pl -e (Spinn-)Rocken m, Kunkel f; po -i von mütterlicher Seite
kałkol, -u m bot. Lolch m; fig. Unkraut n
kapac, -pie, -pał *va.* baden; ~ się, (sich) baden; ~ się w zimnej, ciepłej wodzie, (sich) kalt, warm baden, ein kaltes, warmes Bad nehmen; ~ się we lżać, we krwi, sich in Tränen, im

Blute baden (*ob.* gorący); kąpanie się n Baden n
kapieł, -i, pl -e f Bad n (*ob.* błotny); ~ borowinowa, Moorbad; ~ igłowa, igliwiowa, Kiefernadelbad; ~ morska, Seebad; ~ nasiad(k)owa, Sitzbad; ~ parowa, Dampfbad; ~ otrębiąna, Kleienbad; ~ piaskowa, Sandbad; ~ solankowa, Solbad. [m]
kapiełisko n Badestelle f; Badeort
kapiełło-wa, -wej, pl -we f Badefrau f; -wy 1 a: gość ~ Badegast m; kostium ~ Badeanzug m; kałesony -we, Badehose f; miejscowość -wa, Badeort m; piasecz ~ Bademantel m; przedścieradło -we, Badelaken n. 11 m Bademieder m; **kapiełówka** f Badezimmer n
kaśać, -a, -ai *va.* beißen; (o owadach) stechen; fig. sticheln; kąsanie n Beißen, Stechen n
kaśek, -ska, pl -ski m Bissen m; smaczny ~ Leckerbissen
kać, -a, pl -y m 1 Winkel m; ~ widzenia, Schwinkel, Gesichtswinkel (t fig. n); mieć swój ~ ein eigenes Heim haben; mieszkający -em, Bettgeher, Schlafbursche m; mieszkание -em, ein Bett (zu vermieten); pość w ~ in die Rumpelkammer gehen; fig. pość w ~ przed kim, sich mit j-m nicht vergleichen können; wycierać kim wszystkie -y, j-n zu niedrigen Diensten gebrauchen; cudze -y wycierać, bei fremden Leuten Unterfunkst suchen 2 mat., fiz. = kulisty, Kugelwinkel; ~ fazowy, Phasenwinkel; ~ obwodowy, Umfangswinkel; ~ odbicia, Abstrahlungswinkel; ~ padania, Fallwinkel; ~ poziomy, Horizontalwinkel; ~ prosty, rechter Winkel; ~ przyległy, Nebenwinkel; ~ rozpraszania, Zerstreuungswinkel; ~ rozwartny, stumpfer Winkel; ~ spadu, Senkungswinkel; ~ tarcia, Reibungswinkel; ~ wpadania, Einfallwinkel; ~ wpisany, Peripheriewinkel; ~ zbieżności, Konvergenzwinkel
katnica f an. Blinddarm m (winkel)
katnik, -a, pl -i m 1 Winkelstück, Eckstück m; dr. Winkelhaken m 2 (sublokator) Artermieter, Bettegehör m
kato-miar, -u, pl -y, -mierza, -a, pl -e m Winkelmesser m; -wnik, -a, pl -i m Winkelzeilen n; -wy a Winkel...; winkelig. [sen n]
kaćówka f 1 Dreieck n 2 Winkelei-

kciuk, -a, pl -i m Daumen m.
 kedyw, -a m Khevide m.
 kefir, -u m Kefir m.
 keks, -a, pl -y m Keks m i n.
 kelnar, -a, pl -rzy m (-ka f) Kell-
 kipi n inu. Käppi n. [ner(in)].
 kędy ad. wo(hin); ~kolwiek ad. wo-
 (hin) es auch sei.
 kędzierza-więc wa. (się, się) kräu-
 seln; ~wieć, ~wieje, ~wiat un. sich
 kräuseln; ~wyy a kraus(haarig).
 kędzior, -a, pl -y m Locke f.
 kępa f 1 Büschel m; (drzew) Baum-
 gruppe f, Horst m 2 (wysepka) Fluß-
 insel f, Werder m.
 kęпка, kęпина f kleiner Werder.
 kęs, -a, pl -y m Bissen m; Stück n.
 kętnar, -a, pl -y m Lagerbaum m,
 Faßlager n. [un. kasc. kiebitzen].
 kibic, -a, pl -e m Kiebitz m; ~ować
 kibic, -ci, pl -cie f 1 Taille f; wy-
 smukła ~ eine schlanke Taille. 2 ~ w
 wadze. Wagebalken m.
 kibitka f leichter russischer Wagen.
 kicha f ob. kiszka
 kichać, kichnąć un. niesen; kichanie,
 kichnięcie n Niesen n; kichaw-
 ka f 1 Niesen n. 2 Niespulver n.
 kicia, -a, pl -cie f Katzchen n.
 kicz, -a, pl -e m Kitsch m, schlech-
 tes Bild. [rock m].
 kiec(k)a f (Frauen-)Rock, Unter-
 kiedy 1 ad. 1 wann; od ~? seit wann?
 2 je(mals), einst; ~ niekiedy, dann
 und wann. If ci, wenn; als; ~ chce,
 wenn er will; ~ indziej ad. ein ander-
 mal; ~kolwiek ad. irgendwann, zu ir-
 gend welcher Zeit.
 kiedyś ad. 1 einst, ehemals. 2 der-
 einst, einmal; kiedyz ad. wann (denn)
 kielich, -a, pl -y m 1 Kelch m (ob.
 gorycz). 2 Blumenkelch; ~owiec, -wca
 pl -wce m Kelchblume f.
 kieli-szek, -szka, pl -szki m Gläs-
 chen, Glas n; ~ do wina, Weinglas;
 często zagładą do -szka, gęrn ins Glas
 zechnąć; ~szkowy a: przyjaciel ~
 Zechbruder m.
 kielnia f Kelle, Maurerkelle f.
 kiel, kła, pl kły m Spitzzahn, Eck-
 zahn m; (u dzików) Hauer m, Fang-
 zahn; (u konia) Haken(zahn) m; wziąć
 na ~ sich sträuben, trotzig werden,
 sich auflehnen; kły ostrzyć na co,
 etwas begehren.
 kielb, -ia, pl -ie m icht, Gründling m.

kielba-sa f Wurst f; ~ska f Würst-
 chen n; ~śnica f 1 Würstarm m. 2
 Würsthändlerin f; ~śnik, -a, pl -icy m
 Würstmacher, Würsthändler m.
 kielek, -ika, pl -iki m Keim m; kiel-
 kować un. keimen; kielkowanie n
 kielczać un. zäumen. [Keimen n]
 kielżno n Zaum m, Gieß n.
 kiep, kpa, pl kpy m Narr m; kpm
 bede, (jesli...) ich will Hans heißen...
 kiep-aki a schlecht, schlimm; ~e
 czasy, schlechte Zeiten; ~skie jego
 zdrowie, es wackelt mit seiner Ge-
 sundheit; ~sko ad. schlecht, übel,
 schlimm; ~z nim, es steht schlecht (a.
 schlimm) mit ihm; ~ wyglądać,
 schlecht aussehen.
 kier, -a, pl -y m harc. Herzen pl,
 Coeur, Rot n. [m].
 kierat, -u, pl -y m Tretrod n, Gópel
 kierieszować un. ~ kogo, j-n das
 Gesicht zerfetzen. [Kirmes f].
 kiermasz, -u, pl -e m Kirchweih,
 kiernoz, -a, pl -y m Eber m.
 kiero-wać un. ~ kim, czym, j-n,
 etwas leiten; ~ interesem, ein Ge-
 schäft leiten; (autem etc.) führen,
 lenken; żeg. steuern; dać sobą ~ sich
 lenken lassen; ~ swe kroki, seine
 Schritte lenken; ~ się dokąd, sich wo-
 hin wenden; ~ się czym, sich von et-
 was leiten lassen; sich etwa; als
 Richtschneur dienen lassen; ~ się na
 adwokata, sich dem Advokatenstande
 widmen; ~wanie n Leitung, Lenkung,
 Steuerung f; mil. ~ ogniem, Feuerlei-
 tung. [Kraftwagenführer m].
 kierowca, pl -cy m Autoführer,
 kierownica f aut. Steuerrad, Lenk-
 rad n; (u roweru) Lenkstange f.
 kierow-nictwo n Leitung, Führung
 f; objać ~czego, die Leitung überneh-
 men; powierzyć komu ~ j-m die Lei-
 tung anvertrauen; mil. ~ transportów,
 Transportkommando n; ~niczka f
 Leiterin f; ~niczy a leitend (ob. czyn-
 nik); myśl -cza, Hauptidee f (eines
 Werkes etc.); ~nik, -a, pl -nicy m Lei-
 ter, Führer m; ~ budowy, Bauführer,
 Bauleiter; kol. ~ pociągu, Zugführer;
 ~ ruchu, Betriebsleiter m; ~ zakładu,
 roboty, Werkführer; ~ny a lenkbar.
 kierująca f Leitlinie f.
 kierowy a harc. Herz..., Coeur...
 Eieru-nek, -nku, pl -nki m Richtung
 f; ~ jazdy, Fahr(t)richtung; ~ prądu,

Stromrichtung; ~ przeciwny, Gegen-
 richtung; ~ wiatru, Wendung f,
 Windrichtung; w prostym -nku, in ge-
 rader Richtung; we wszystkie -nkach
 nach allen Richtungen; aut. wskaźnik
 -nku, Richtungszeiger m; nowy- (w li-
 teraturze etc.) neue Richtung (der Li-
 teratur etc.); ~nkowanie n Orientie-
 rung f; ~nkowy 1 a Richtungs...; kol.
 układ ruchu ~ Richtungsbetrieb m. II
 m mil. (żołnierzy) Richtungsmann.
 kiesa f Geldbeutel m, Börse f.
 kieszeń, -ni, pl -nie f Tasche f;
 boczna ~ Seitentasche; ~ u spodni,
 Hosentasche; ma suchoty w -ni, sein
 Geldbeutel hat die Schwindsucht;
 znać co jak własną ~ etwas gründ-
 lich kennen.
 kieszon-ka f Täschchen n, Westen-
 tasche f; -kowe n Taschengeld n; -ko-
 wiec, -wca, pl -wcy m Taschendieb m;
 -kowy a Taschen...; złodziej ~ Tä-
 chendieb m.
 kij, -a, pl -e m 1 Stock m; ~ bilardo-
 wy, Billardstock; ~ do szcztok, Besen-
 stiel m; nie -em, to palka, das ist
 hin wie her, fam. das ist Jacke wie Hose;
 ~ zbraczy, Bettelstab; o -u pójść,
 betteln gehen; jakby ~ polnąk, stock-
 steif. 2 kije pl Stockprügel pl.
 kijanka f Waschbleuel, Schlegel m.
 kijek, -jka m Stöckchen n; pomienial
 stryjek na siekierkę - er hat einen
 schlechten Tausch gemacht.
 Kijów, -owa m geo. Kiew.
 kiks, -a, pl -y m 2 Kicks, Fehlstoß m.
 3 mus. Mißtön m, falscher Ton; o-
 wać un. 1 bil. kicken. 2 mus. (mit der
 Stimme) überschlagen. [m].
 kikut, -a, pl -y m Stumpf, Stummel
 kilm, -a, pl -y, -ek, -mka, pl -mki m
 Kelim, Kilimteppich m; ~ka stwo n
 Kelimindustrie; Kelimfabrikation f.
 kilka¹ f (rybka) Kräuterhering m.
 kilka², kilku, kilkoma num. einige;
 kilku mężczyzn, einige Männer; te ~
 słów, diese paar Zeilen, ~dziesiąt num
 etwa dreißig, vierzig, fünfzig (etc. bis
 neunzig); ~kroć ad. einige mal; ~ sto
 tysięcy, einige hundert tausend; ~kro-
 tnie ad. mehrmals, zu wiederholten
 Malen; ~krotnie a mehrmalig; ~na-
 ścię, ~naścioro, kilkunastu num. ein-
 ige zehn, etwa zwölf, fünfzehn (etc.
 bis neunzehn); ~set num. einige hun-
 dert.

kilko-dniowy a mehrtägig; ~go-
 dzinny a mehrstündig; ~letni a
 mehrjährig; ~raki a, ~rako ad. mehr-
 fach; ~ro num. einige; ~tomowy a
 mehrbändig. [f].
 kilof, -u, pl -y m Keilhau, Keilhacke
 kilo-gram, -u, pl -y m Kilogramm n;
 ~metr, -u, pl -y m Kilometer n;
 ~metry a Kilometer...; ~wat m el.
 Kilowatt n; ~watogodzina f Kilowatt-
 stunde f; ~watomierz m Kilowatt-
 messer m; ~wolt m el. Kilovolt n.
 kila f med. a) Hodenbruch m; b) Syph-
 ilis f.
 kimmel, -mła m Kümmel m (Schnaps).
 limono, pl -na n Kimono m.
 kindzał, -a, pl -y m Dolchmesser n.
 kinematograf, -u, pl -y m Licht-
 spieltheater, Kino n; -iczny a Kinema-
 tographen...; kinetyka f Bewegungs-
 lehre. Kinetik f.
 kinkiet, -u, pl -y m Wandarm m;
 Lampenreihe f; -y, Rampe f; światło
 -ów, Rampenlicht n; fig. ujrzeć świa-
 to -ów, (o sztuce) aufgeführt werden,
 über die Bretter gehen.
 kino n Kino n.
 kiosk, -u, pl -i m Kiosk m.
 kiper, -pra m Küfer, Küper, Keller-
 aufseher m.
 kipiątek, -tka m siedendes Wasser.
 kipięć, -pi, -piał un. sieden, aufbrau-
 sen, sprudeln, wallen; fig. kipiący zy-
 ciem, voller Leben; kipieli, -if ~czy-
 ska, Brandung f; kipięcie n Sieden;
 Aufbrausen n. [abratschen].
 kipańć, -nie, -nął un. sterben; fam.
 kuir, -u m Trauerflor m.
 kirasjer, -a, pl -rzy m Kürassier m;
 ~ski a Kürassier...
 kirys, -u, pl -y m Küras m.
 kisic, -szę, -sił(ł) un. (kapustę etc.)
 säuern; (ogórki) einsalzen.
 kisiel, -u m Moosbeerengelee f; fig.
 dziesiąta woda po -u, weitläufige Ver-
 kisly a sauer. [wančschaft].
 kisańć, -sne, -śnje, -śnął un. sauer
 werden; garen; fig. versauern.
 kiszka f 1 Darm m; ~ gruba, cien-
 ka, Dickdarm, Dünndarm; ~ odcho-
 dowa, stolcowa, Mastdarm; ślepa
 ~ Blinddarm; zapalenie ślepy -ki,
 Blinddarmentzündung f. 2 (gumowa)
 Schlauch m; aut. (dętki) Luftschlauch
 3 Wurst f; ~ kaszana, Grützwurst; ~
 krwawa, Blutwurst.

kiszony a gesäuert; -na kapusta, Sauerkraut n.

kiść, -ci, pl cie f Büschel n; Quast, Pinsel m; ~ murarska, Maurerpinsel. 2 ~ winna, Weintraube f.

kit, -u m Kitt m.

kita f 1 Federbusch, Helmbusch m. 2 (pek) Bündel n (ob. odwalic).

kitajka f Taft, Taffet m.

kitel, -tla, pl -tle m Kittel m.

kitka f Federbusch m.

kitować va. kitten.

kiwać, kiwnąć un. (głową) nicken, schütteln; -nąć komu głową, j-m zu-nicken; ~ głową nad kim, j-n bemitleiden; -nąć ręką, mit der Hand Zeichen geben; ~ si., hin und her wackeln; ki-wanie n ~ głowa, Kopfschütteln n; ~ się, Wackeln n; kiwnięcie n ~ głową, Kopfnicken n.

kizia f Katzchen n.

klacz, -y, pl -e f Stute f; ~ rozpłodowa, Zuchtstute.

klada f (brulion) Klade f.

klaj-ster, -stru, pl -stry m Kleister m; -strować va. kleistern; -strowaty a kleisterig, teigig, pappig; ~ chleb, klitschiges Brot.

klaka f te. Klatschertruppe, Claque f; klakier, -a, pl -rzy m (gedungener) Klatscher

klamerka f kleine Klammer, Schnalle f; Schließhaken n.

klamka f Klinke f, Drücker m; fig. już ~ zapadła, es ist zu spat.

klamra f Klammer, Spange, Schnalle f; -rą spojć, verklammern; dr. -try, (eckige) Klammer n.

klapa f 1 Klappe f; ~ bezpieczeństwa, Sicherheitsventil n; ~ u stołu, Tischklappe; ~ apadająca, Fallklappe; aw. ~ sterowa, Steuerklappe; ~ wylotowa, Ausströmungsklappe. 2 (u kieszmit) Latz m; (wyloga) Aufschlag, Umschlag m. 3 Durchfall m, Fiasko n; zrobić -pę, Fiasko machen, durchfallen.

[pnr.]

klapać, -pie, -pal un. (zębami) klap-klapka f Klappe f (t. an.); ~ numerowa, Fallklappe; el. ~ sygnowa, Rufklappe.

klapać, -nie, -nal I va. klapsen, einen Klaps geben. II un. bumsen, hin-purzeln; fig. durchfallen, Fiasko machen; sterben.

klaps, -a m Klaps m; -nąć, -nie, -nąć va. klapsen.

klapdra f schlappes, welkes Weib; klara f Klara. [Schlampe f.

klaret, -u m Klarett m (Klein).]

klarncista, pl -ści m Klarinetist m; klarinet, -u, pl -y m Klarinette f.

klarować va. (się, sich) klären; klarowaty a klar.

klasa f Klasse f; fam. (pierwsza) ~ klask, -u, pl -i m Klatsch m; ~ z bicza, Knallen n mit der Peitsche; -acz, -a, pl -e m Klatscher m.

kla-skać, -szcze, -ka, -kał, -nąć, -sne, -śnie, -snać un. (językiem) schnalzen; (z bicza) knallen; (w dłonie) klatschen; -skanie n Knallen; Klatschen n.

klasy a Klassen...; klassenmäßig; loteria -wa, Klassenlotterie f; walka -wa, Klassenkampf m; klasówka f Klassenarbeit f.

klasy-cyzm, -u m Klassizismus m; -czny a 1 klassisch, 2 großartig, famos, vortrefflich; -fikacja f Klassifizierung f; -fikować va. klassifizieren.

klasyk, -a, pl -y m Klassiker m.

klasztor, -u, pl -y m Kloster n; -nica f Nonne f; -nik, -a, pl -nicy m Mönch m; -ny a Kloster...; karmość -na, Klosterzucht f.

klatka f 1 Käfig m, (Vogel-)Bauer n; (dla koni) Notstall m. 2 ~ schodowa, Treppenhaus n. 3 an. ~ piersiowa, Brustkasten m.

klauzula f jr. Klausel f; ~ egzekucyjna, Vollstreckungsklausel.

klauzura f Klausur, Einschließung f

klawiatura f mus. Klavier f, Tasten kl.; ~ pedałowa, Pedalklavatur.

klawicymbal, -u, pl -y m Klavierzimbel n.

klawisz, -a pl -e m Taste f.

klawisznik, -a, pl -icy m zł. Einbrecher m.

klazdra f ob. klapdra.

kląć, klnie, kłat un. fluchen; ~ się, schwören; klatwa f Fluch m; ~ kościelna, Bannfluch, Kirchenbann m.

klecha f Pfaffe m.

klechda f Volksmärchen n.

klechowski a pfäffisch.

klecić un. mit Strohhalm bauen; zusammenflecken, zusammenpfuschen; ~ wiersze, Reime schmieden.

kleć, -ję, -i, -ii va. (zusammen)le-

men, kleben; ~ się, fest ankleben; fig. sich zusammenreimen; oczy mi się kleją, die Augen fallen mir zu; rozmowa się nie kleiła, die Unterhaltung schief ein.

kleik, -u, pl -i m Schleim m; ~ o-wsiany, Haferschleim. [mittel n.]

kleisty a klebrig; klewlo n Klebklej, -u, pl -e m Leim m; ~ plynny, flüssiger Leim; ~ rybi, Fischleim, Hausenblase f, Syndetikon n; ~ stolarski, Tischlerleim; klejente n Leimen.

[klebrig.]

klejkowa-tość f Klebrigkeit f; -ty a klejnot, -u, pl -y m Kleinod n (t. fig.); -y, Schmuck m, Kleinoden pl.

klejonka f Steifleinwand f. [brig.]

klejony a geleimt; klejowaty a kle-

klekot, -u m 1 Geklapper, Geklimper; Klappern n (des Storches). 2 alter Klapperkasten, Klipperkasten m.

3 (gadula) Plappermaul, Klappermaul n.

kleko-tać, -ta a. -cze, -tal un. klappern; (brzdąkać) klipern; (paplać) plappern; -tanie n Klappern; Klipern; fig. Schnatterei f, Plappern n; -tka f 1 Plapper; Kuhglocke f. 2 Schnatterliese, Plaudertasche f.

kleks, -u, pl -y m Kleks m.

Klemens, -a m Klemens.

Klementyna f Klementine.

klempa f plumpes Weib; Schlampe f

kleń, -nia, pl -nie m icht. Döbel m.

kle-pać, -pie, -pał va. 1 schlagen, klopfen, plätten, hämmern; (kose) dengeln; (kruszyć) treiben; (łec) schwingen; ~ na zimno, hartschlagen, kaltschmieden; ~ k. po ramieniu, j-m auf die Schulter klopfen; (ziemię) feststampfen. 2 fig. ~ biedę, Not leiden, kümmerlich leben. 3 (pacierze) herplappern; -pacz, -a, pl -e m 1 Klopfhammer; Plätter; Klipper, Schlagler m. 2 (gadula) Plapperer, Schwätzer m.

-paczka f Klopfer m; (do Inu) Schwinge f; -padło n 1 Klopfer, Schlegel, Klöpfel m; (do Inu) Flachs-schwingen f. 2 Kleinamboss m. 3 Klipperkasten m; -pak, -a, pl -i m Schlegel m; ~ betonu, Schlagbrett n; -palność f Geschmeidigkeit, Hämmerbarkeit f; -palny a hämmerbar; -panie n Hämmerern, Schlagen; Schwingen n; ~ na zimno, Hartschlagen; ~ blachy, Schweifung f; -pany a getrieben; ge-

hämmer; -parka f Hammermaschine, Streckmaschine f.

klepisko n (Scheunen-)Tenne f, Dreschtenne; Estrich m.

klep-ka f (Faß-)Daube f; majster; ~ ein geschickter Mensch, iv. Pfuscher m; fig. brak mu piatę -ki, es ist nicht ganz richtig mit ihm, bei ihm ist eine Schraube los; -kowy a Dauben...; drzewo -we, Daubenholz n.

klepsydra f 1 Wasseruhr f. 2 Todesanzeige f.

kleptomani, -a, pl -i m Kleptomane m; -ia f Kleptomanie, Stehlsucht f.

kler, -u, m Klerus m. (katholische) Geistlichkeit f; -yk, -a, pl -y m Kleriker m; -ykalizm, -u m Klerikalismus m; -ykalny a klerikal; -ykal, -a, pl -owie m Klerikale(r) m.

kleszcz, -a, pl -e m ent. Zecke f; kleszcze, -czów pl Zange; Klemme f; (raka) (Krebs-)Scheren pl; kleszczyki, -ków pl Kneifzange; Pinzette f; dent. Zahnzange f.

klezły a pfäffisch.

kle-czeć, -czy, -czał un. knien; -czynie n Knien n; na -czkach ad. auf den Knien, knieend, fullfällig; -czułka, -a, pl -i m Kniebänkchen; Betpult n.

kle-kać, -knąć un. niederknien.

kleka f 1 Niederlage f; mil. zadać -kę, aufs Haupt schlagen. 2 (schweres) Unglück; Not, Kalamität; (w kraju) Landplage f; klekowiec, -wca, pl -wcy m Flaumacher m.

kleśnąć un. einsinken, einfallen, zusammensinken; (hin)senken.

klient, -a, pl -nci m (-ka f) Klient-(in), Kunde (Kundin); -ela f Klientel, Kundschaft f.

klifa f Clique, Schippschaft f.

klimat, -u, pl -y m Klima n; -yeczny a klimatisch; stacja -na, klimatischer Kurort, Luftkurort m.

klin, -a, pl -y m Keil; (w kozuli) Zwickel m; fig. ~ klinem wybić, ein Keil treiben den andern; wbić ~ einen Keil dazwischenreiben; zabić komu -a, j-m eine verwickelte Frage stellen; j-m etwas zu raten geben.

klina f Klinge f.

klinaiczny a klinisch.

klinka f Klinik f.

klinkier, -a, pl -y m Klinker m.

klinowaty a keilförmig.

klipa f Klippspiel n.

kliper, -pra, pl -pry m żeg. Klipper m
kliszka f Klischee n; Abklatsch m
kliszarnia f Stereotypie f.
kliška f Lehmhüte f; Loch n, en-
kliczek ob. kloke. [ge Wohnung
kloaka f Kloake, Kotgrube f.
kloc, -a, pl -e m Klotz, Block m; fig.
Plumpsack, Klotz m; -ek, -cka, pl -cki
m Klotzchen n; (do koronek) Klöppel
klomb, -u, pl -y m Blumenbeet n. [m.
kloa, -u, pl -y m bot. Ahorn m; -ina
f Ahornholz n.
klops, -u, pl -y m Klops m; -lik, -a,
pl -i m Fleischklöbchen n. [hut m.
klosik, -a, pl -i m Glocke f, Glocken-
klosz, -a, pl -e m Glaslocke; Lam-
penglocke f, Lampenschirm m; -owy
a Glocken...; spódnica -wa, Glocken-
klowa, -a, pl -y m Clown m. [rock m.
klozet, -u, pl -y m Klosett n; -owy a
Klosett...; papier ~ Klosettpapier n.
klub, -u, pl -y m Klub m.
kluba f Kloben m; Blockrolle; Klem-
me, Kluppe f; ~ cyrkłowa, Zirkelklup-
pe; fig. wziąć k. w by, j-m den Dau-
men aufs Auge setzen.
klubo-wiec, -wca, pl -wcy m Klub-
mitglied n; -wy a Klub...; znaczek ~
Klubzeichen n.
klub-cha f (großer) Klob m; -chowa-
ty a teilig, pappig.
klucie się n Zahnen n.
klucz, -a, pl -e m 1 Schlüssel m; ~
angielski, Engländer m; ~ od bramy,
Torschlüssel; ~ dobrany, Nach-
schlüssel; zamknąć na ~ verschließen;
trzymać pod ~em, verschlossen hal-
ten; fig. ~ do zagadki, die Lösung des
Rätsels; ~ szyfrowy, Schifferschlus-
sel; ~ telegraficzny, Telegraphen-
schlüssel; mus. ~ do strojenia, Stim-
mhorn n, Stimmhammer m. 2 ~ dzikich
gesi, zórawi, Gans-, Kranichzug m. 3
~ Morsego, Morsetaster m. 4 aw
(sztyk lotu) Staffel f.
kluczka f (petla) Schlinge; (uszko)
Cse f. 2 (siódła) Falle f, Fallstrick m,
fig. Kniff m.
klucz-nica f Schaffnerin, Beschlie-
ßerin f; -nik, -a, pl -nicy m Beschlie-
ßer, Schaffner m; (dozorca więzi-
ny) Schließer m.
kluczki, -a, pl -i m Schlüsselchen n.
kluczyć się, 1 aus dem Ei kriechen; aus
der Erde herauswachsen. 2 (o zębach)
hervorbrechen, durchbrechen; fig. coś

się klucze, es bereitet sich etwas, es geht
etwas vor.
klukwa f Moosbeerensaft m.
kluczek, -czek pl (dünne) Nudeln;
kluska f Klob m; -ki pl Nudeln pl; ki
kartoflane, Kartoffelklöbchen pl; fig.
cieple -ki, schlottesgeres Weib.
kluzek, -czka, pl -czki m Flocke f;
kluczkatowy a flockig.
kładka f Steg m, Laufbrücke f.
Klaipeda f geo. Memel n.
klak, -a a -u, pl -i m Werg n; -i ko-
nopne, Hanfweg; ~ okretowe,
Schiffswerg; niewarto to funta -ów,
das ist keinen Pfifferling wert. 2
(Haar-)Zotte f.
klam, -u m Lüge f; zadać komu ~
j-n Lügen strafen; kłamać, -mie, -nał
u. lügen; kłamię jak najety, jak z mat,
er lügt wie gedruckt; kłamanie n
Lügen n.
klam-ca, pl -cy, -czuch, -a, pl -y m
Lügner m; -czyny f Lügnerin f; -li-
wie ad. lügenhaft; -liwość f Lügen-
haftigkeit f; -liwy a lügenhaft.
klamstwo n Lüge f; co słowo, to ~
sowieł Worte, soviel Lügen.
kłańać się komu, j-n grüßen; każe
ci się ~ er läßt dich grüßen, nisko się ~
katenbuckeln.
kłać, -a, pl -y m Esel m; Mei-
ster Langohr.
kłaść, kład-, -dzie, kładł u. legen; ~
koszulę na siebie, ein Hemd an/legen;
~ k. trupem, j-n erschlagen, totscha-
gen; ~ podpis, unterschreiben (ob. to-
pata, nacisk, położyć); (okulary na
nos) aufsetzen; ~ do kieszeni, in die
Tasche stecken; ~ się, sich legen; ~
się spać, zu Bette gehen.
kłać, -ębu, pl -ęby n 1 Knäuel n;
kłęby dymu, Tabakqualm n, Rauch-
wolke f; kłęby kurzu, Staubwolke f,
Staubwirbel m. 2 wet. ~ konski, Wi-
derriest m.
kłać, -a, pl -e m, kłaćce n Stiel,
Stengel m.
kłębek, -bka, pl -bki m Knäuel n; ~
nici, Zwirnknauel; ~ przedź, Garn-
knauel; po nitce dojdźiesz do kłębka,
wenn man die Spur verfolgt, kommt
man bis zur Quelle; zwijać w ~ auf
ein Knäuel wickeln, knäueln; zwijać
się w ~ sich knäueln; sich zusam-
menkauern; kłębiarka f Knäuelma-

schine f; kłębić się, wirbeln; (kipiec)
wallen.
kłoda f 1 Klotz, Block m; ~ tracka,
Sägeblock. 2 (dyby) Fußstock m. 3
(duza beczka) Tonne f. 4 ~ kart, ein
kłonica f Runge f. [Spiel Karten.
kłopot, -u, pl -y m Sorge; Verlegen-
heit f; być w -ocie, in Verlegenheit
sein; być w -ach pieniędzy, in Geld-
verlegenheit sein; nabawić kogo -u,
j-m Ungelegenheiten machen; wpra-
wić k. w ~ j-n in Verlegenheit setzen;
sprawić komu ~ j-m Sorge, Schererei
machen; wyprowadzić k. z -u, j-n aus
der Verlegenheit ziehen.
kłopot-ać, -cę, -cze, -tal u. ~ kogo,
j-m Sorge machen; ~ się o coś, sich um
etwas sorgen, sich wegen einer Sache
Sorgen machen; ~ się o kogo, um j-n
in Sorgen sein; nie kłopotcz się o mnie,
mache dir meinertwegen keine Sorgen;
-tliwy a mißlich, peinlich, unange-
nehm; -we położenie, peinliche Lage;
Verlegenheit f.
kłos, -u, pl -y m Ähre f; wypuszczać
-y, in Ähren schießen; zbierać -y, Äh-
ren lesen; kłosić się, kłosiować u. in
Ähren schießen; kłosie n Ähren pl.
kłócić się, sich zanken; fig. ~ z
czym, nicht zusammenpassen, gegen-
einander abstechen. [schloß n.
kłódka f Hängeschloß, Vorle-
kłóti-wość f Zanksucht f; -wy a
zänkisch, zanksüchtig.
kłót-nia f Zank, Streit m; -nica f
Zankerin f; -nik m Zanker m.
kłuć, kłuje a. kole, kłul u. stechen;
kłuje mnie w boku, es sticht mir in der
Seite; fig. to go kłuje w oczy, das sticht
ihm in die Augen; kłucie n Stechen
n; ~ w boku, Seitenstechen n.
klus, -a m Trab m; -em jechać, im
Trabe reiten (ob. wyciągnięty); klu-
sak, -a, pl -i m Traber m.
klusowo-wać u. 1 traben; (o jeźdźcu)
im Trab reiten 2 (o kłusowniku)
wilddieben, wildern; -wnictwo n
Wilddieberei f; -wnik, -a, pl -icy m
Wilddieb, Wilderer m.
kluty a: rana -ta, Stichwunde f.
kly ob. kiel.
kłykić, -kia, pl -kie m Knochel,
Knochenknopf, Gelenkknopf m.
kmięcy a Bauern...
kmić, -cia, pl -cie m Bauer m.
kminek, -nku m Kümmel m; kmin-

kowy a Kümmel...; kminkówka f
Kümmelbranntwein m.
kmio-tek, -tka, pl -tkowie m Bauer
m; -tkowy a Bauern... bäurisch.
kmoć, kmoćra ob. kum, kuma
knaj-pa f Kneipe f; -piarski a
Kneipen...; -piarstwo n Kneipenle-
ben n, Kneiperei f; -piarz, -a, pl -e m
Kneiper m; -pować u. kneipen.
knebel, -bla m Knebel m; (do wiąza-
nia) Sperrholz n; kneblować u. kne-
beln. [scher) Fürst.
kniaź, -zia, pl -ziowie m (russi-
knieja f Jagdrevier n; Forst m;
kniejówka f Buchsflinte f; Jagdhorn
knociarz, -a, pl -e m Pfuscher m;
knocić u. pfuschen.
knoc, -u, pl -y m 1 Docht m; ~ lam-
py, Lampendocht. 2 (malec) Knirps
m. 3 Kitsch m, schlechtes Bild.
knować, knuć, knuje, -wał, knul u.
anzetteln, (Ranke) schmieden; kno-
wacz, -a, pl -e m Anstifter m; kno-
wanie n Anzettlung f; -nia pl (heimli-
che) Umtriebe pl.
knur, -a, pl -y, -ek, -rka m Eber m.
knut, -a, pl -y m Knute f; -ować u.
knuten, mit der Knute peitschen.
knyp, -u, pl -y m Knuef m, Schuster-
messer n.
koali-cja f Koalition f; -cyjaj a
Koalitions... verbündet.
kobalt, -u m min. Kobalt m; -owy a
Kobalt...
kobialka f Kober, Binsenkorb m.
kobieciarz, -a, pl -e m Weibermar-
m; -cina f armes Weib; Frauchen n;
-cość f Weiblichkeit f; niemiertelny
urok -ści, das Ewigweibliche; -cy a
weiblich, Weiber...; Frauen...; choro-
ba -ca, Fraukenkrankheit f; lekarz cho-
rob -cych, Frauenarzt m; po -cemu
ad. auf weibliche Art.
kobier-cowy a Teppich...; -czyk,
-a, pl -i m kleiner Teppich.
kobierzec, -rca, pl -rce m Teppich
m; ~ kwiatowy, Blumenteppeich; sta-
nać na -rcu, sich trauen lassen.
kobie-ta f Weib n, Frau f, Frauen-
zimmer n; -tka f Frauchen, Weib-
chen n; ładna ~ nettes Frauenzimmer.
Koblencja f geo. Koblenz.
kobold, -a, pl -y m Kobold, Haus-
geist m. [chenfalke m.
kobus, kobuz, -a, pl -y m orn Ler-
kobyli a Stuten...]

kobylica *f* Holzbock, (Arbeits-)Bock *m*; Gerüst *n*.
koby-la *f* Stute *f*; *fig.* plumpes Weib; -lka *f* 1 kleine Stute. 2 Geigensteg *m*; Bock *m*.
kobza *f* Dudelsack *m*; **kobziarz**, -a, *pl* -e *m* Dudelsackpfeifer *m*.
koc, -a, *pl* -e *m* Kotze *f*, Kotzen *m*.
kocanka *f* bot. Ruhrkraut *n*.
kochać *va.* lieben (*ob.* Bóg); ~ się, sich (selbst) lieben; ~ się w kim, in j-n verliebt sein; ~ się w muzyce, (leidenschaftlicher) Musikliebhaber sein; **kochający** *a* liebend.
kocha-nek, -nka, *pl* -nkwie *m* Geliebter. Liebhaber *m*; ~ od serca, Herzgeliebter; -nica *f* Geliebte *f*; -nie *n* Lieben *n*; Liebe *f*; moje ~ 1 mein Schatz; -nka *f* Geliebte *f*; -ny *a* geliebt; lieb; mój ~ mein Lieber.
kochańca, **kochasia** *f* Liebchen *n*.
kochli-wość *f* Verliebtheit *f*; -wy *a* für Liebe empfänglich, romantisch.
kocł *a* Katzen...; -e łapki, Katzenpfötchen *pl*; -e łby (bruk) Katzenköpfe *pl*; -a muzyka, Katzenmusik *f*; **kociąnki**, -nek *pl* bot. Katzenpl (am Weidenbaum); **kociątko** *n* Katzen *n*; **kocica** *f* Katze *f*; **kocić się**, (o kotce) Junge werfen: (o owcy) lammen.
kociel, **kotla**, *pl* kotły *m* Kessel *m*; ~ parowy, Dampfkessel (*ob.* garnek); -ek, -lka, *pl* -lki *m* (kleiner) Kessel.
kocię, -cia, *pl* -ta *n* Katzen *n*.
kociol *ob.* kociel.
kociosko *n* große, häßliche Katze.
kociuba *f* Ruhrhaken *m*, Ruhrkrücke *f*.
kociur, -a, *pl* -y *m* großer Kater.
kocmóluch, -a, *pl* -y *m* Schlumpe *f*.
kocz, -a, *pl* -e *m* (Halb-)Kutsche *f* **koczokodan**, -a, *pl* -y *m* zo. Meerkatze *f*; *fig.* Affe *m*, Vogelscheuche *f* **koczować** *vn.* 1 lagern, kampieren 2 herumwandern, umherziehen, nomadisieren; -wanie *n* 1 Lagern. Kampieren *n* 2 Nomadenleben *n*; -wisko *n* Lagerplatz *m*, Lagerstätte *f*; -wnicz *a* nomadisch, Nomaden...; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Nomade *m*.
kodak, -a, *pl* -i *m* fot. Kodak *m*.
kodcina *f* chem. Kodein *n*.
kodeks, -u, *pl* -y *m* Kodex *m*, Gesetzbuch *n*; ~ karny, Strafgesetzbuch; ~ telegraficzny, Abc.-Code *m*; być w

zatargu z -em karnym, es mit dem Gericht zu tun bekommen.
kodycył, -u, *pl* -e *m* Kodizill *n*.
kodyfy-kacja *f* Kodifikation *f*; -kować *va.* kodifizieren.
koeduka-cja *f* Koedukation *f*, gemeinschaftliche Erziehung von Jungen und Mädchen; -cyjny *a* Koedukations...
kofeina *f* Koffein *n*.
kogu-ci *a* Hähnen...; *sp.* waga -cia, Bantamgewicht *n*; -cik, -a *pl* -i *m* Hähnen *n*.
kogut, -a, *pl* -y *m* Hahn *m*; walka -ów, Hahnenkampf *m*; *fig.* uciąć -a, mit der Stimme überschnappen.
koić *va.* lindern, stillen.
koja-rzenie *n* Verbindung, Vereinigung *f*; ~ wyobrażeń, Ideenverbindung; -rzyć *va.* (się, się) verbinden, vereinigen; ~ małżeństwu, eine Ehe stiften (a. vermitteln).
kojący *a* lindernd, schmerzstillend.
kojec, -cja, *pl* -jce *m* 1 Hühnerkäfig *m*; ~ na gasienice, Raupenzwinger *m*. 2 mil. Grabenwehr *f*.
kojenie *n* Linderung *f*.
kok, -a, *pl* -i *m* Haareinlage *f* (der Damenfrisuren).
kokai-na *f* Kokain *n*; -nizm, -u *m* Kokainismus *m*, Kokainsucht *f*.
kokard(k)a *f* Kokarde *f*.
kokie-(k)a *f* Kokette *f*; -teria *f* Koketterie *f*; -teryjny *a* kokett; -tować *vn.* 1 *va.* kokettieren.
koklusz, -u *m* Keuchhusten *m*.
kokorycz, -a, *pl* -e *m* bot. Lerchenstorn *m*.
kokos, -u, *pl* -y *m* Kokospalme; **Kokosnuß** *f*; robić -y, gute Geschäfte machen; -owy *a* Kokos...; masło -we, Kokosbutter *f*; *fig.* interes ~ ein gutes Geschäft. [koszy *a* Hühner... **kokosz**(k)a *f* Henne *f*, Huhn *n*; **kokot**(k)a *f* Kokotte *f*.
koks, -u *m* Koks *m*; -mialki, Grudekoks; ~ opalowy, Füllkoks; ~ syPKi, Sandkoks; ~ tłusty, Backkoks; -iarz, -a, *pl* -e *m* Koksler *m*; -ować *va.* verkoken; -owanie *n* Verkoken, Koken, Koksfabrikation *f*; -ownia *f* Koks(er)ei *f*.
kola *f* Kolabaum *m*; **Kolanuś** *f*.
kolacja *f* Abendbrot, Abendessen *n*; jeść -cję, zu Abend essen.
kolacjonowac *va.* vergleichen,

kolanko *n* 1 Knie *n*. 2 bot. Knoten *m*. 3 mech. Gelenk, Scharnier *n*; Bogen *m*; ~ hamulca, Bremswinkei *m*; -waty *a* knotig, knotenförmig.
kolano *n* 1 Knie *n*; na -nach k. o co prosić, j-n auf den Knien um etwas bitten; *fam.* zrobić co na -nie, etwas in aller Eile (a. nachlässig) machen. 2 (rzeki) Knie; (rury) Kniestück, Gelenk *n*; *aw.* ~ podwozia, Fahrgestellbügel *m*.
kolarka *f* Radfahrerin *f*; -ski *a* Radfahrer...; wysięgi -e, Fahrradrinnen *n*; -stwo *n* Radfahrersport *m*.
kolarz, -a, *pl* -e *m* Radfahrer *m*.
kolask(k)a *f* Kalesche *f*.
kolca *a* stechend; *fig.* beißend.
kolba *f* Kolben *m*.
kolce *n* Ring *m*; ~ w pancerzu, Panzerring (*ob.* kolec).
kolczasty *a* stachelig, Stachel...; *drut* ~ Stacheldraht *m*; *sięć* z *drutu* -stego, Stacheldrahtverhau *m*.
kolczyk *f* Ringelpanzer *m*.
kolzuga, -a, *pl* -i *m* Ohrring *m*.
kolębać, -bie, -bał *va.* wiegen, schaukeln; ~ się, sich schaukeln, schwanken.
kolębka *f* Wiege *f*; *od* -ki, von der zartesten Kindheit an, von der Wiege an; *fig.* Anfang *m*, Entstehung *f*.
kolęc, -lca, *pl* -lce *m* Stachel, Dorn *m*; (*ob.* róża 1); ~ u sprzążki, Schnalendorn; -ce (na parkanach), Schweinsfedern *pl*.
kolęga, *pl* -dzy, -gów *m* Kollege, Fachgenosse, Berufsgenosse; Amts-genosse; (szkolny) Kamerad *m*.
kolęgium *n* inw. Kollegium *n*.
kolęgowac *vn.* ~ z kim, j-s Kollege (Amts)genosse, Kamerad sein.
kolęina *f* *ob.* kolej 1.
kolej, -ei, *pl* -e *f* 1 (Fahr-)Geleise *n*, Wegenspur *f*; trzymać się kolei, im Geleise bleiben; *fig.* wyjść z kolei, aus dem Geleise kommen. 2 (Eisen-)Bahn *f*; ~ dojazdowa, Schlepplahn *f*; ~ główna, Hauptbahn; ~ linowa, Seilbahn; ~ miejsca, Lokalbahn; ~ miejska, Stadtbahn; Straßenbahn; ~ nadziemna, Hochbahn; ~ obwodowa, Ringbahn, Gürtelbahn; ~ podziemna, Vorortsbahn; ~ podziemna, Untergrundbahn; ~ polowa, Feldeisenbahn; ~ wąskotorowa, Schmalpurbahn; ~ zębata, Zahnradbahn. 3 Rei-

he, Reihenfolge *f*; *po* kolei, nach der Reihe; nacheinander; na mnie ~ die Reihe ist an mir; przyjdzie ~ i na pana, Sie werden auch an die Reihe kommen. 4 Wechsel *m*, Abwechslung *f*; *z*miennie -e życia, Wechselfälle *pl*; *przez* różne przyczyny, Verschiedenes in seinem Leben erfahren.
kolejarz, -a, *pl* -e *m* Eisenbahner.
kolej-ka *f* 1 Kleinbahn *f*; ~ wąskotorowa, Schmalpurbahn. 2 Runde *f*; -ka, ringsherum; -niectwo *n* Eisenbahnwesen *n*; -no *ad.* der Reihe nach, abwechselnd; -ność *f* Reihenfolge *f*; -ny *a* abwechselnd; aufeinanderfolgend, sukzessiv; numer ~ die laufende Nummer.
kolejowy *a* Bahn... Eisenbahn...; *bilet* ~ Fahrchein *m*; *sięć* -wa, Eisenbahnnetz *n*.
kolek-cja *f* Sammlung, Kollektion *f*; ~ wzorów, Musterkollektion; -cjoni-*sta*, *pl* -ści *m* Sammler; -cjonowac *va.* sammeln; -cjonowanie *n* Sammeln *n*.
kolę-ta *f* Geldsammlung, Kollekte *f*; *zrobić -tę*, eine Kollekte veranstalten; -tor, -a, *pl* -rzy *m* 1 Einsammler; ~ loteryjny, Kollekteur, Verkäufer *m* von Lotterielosen. 2 *pl* -y *el.* Kollektor, Elektrizitätssammler *m*. 3 Sammelkanal, Hauptkanal *m*.
torka *f* Verkäuferin von Lotterielosen; -tura *f* Lotteriekollekte *f*.
tywizm, -u *m* Kollektivismus *m*; -tywny *a* gruppenweise, kollektiv.
kolęda *f* *ob.* kolęda.
kolę-ńia *f* Stellmacherwerkstatt, Wagnerwerkstatt *f*; -nica *f* Radstock *m*; Vordergestell *n*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Wagner, Wagenmacher *m*.
kolę-zanka *f* Kameradin, Kollegin, Amtsgenossin *f*; ~ szkolna, Schulfreundin *f*; -żeński *a* kameradschaftlich, kollegial, amtsbrüderlich; stousnek ~ Kameradschaft *f*; -zeństwo *n* Kollegialität, Kameradschaft *f*; -żka, *pl* -żki *m* *ob.* kolęda.
kolę-da *f* 1 Weihnachtstid *n*. 2 Weihnachtsgeschenk *n*; -dować *vn.* Weihnachtlieder singen.
kolła *f* Halsband *n*.
koliber, -bra *m* Kolibri *m*.
koliga-cić się, sich verschwägern; -cja *f* Verwandtschaft (durch Heirat), Verschwägerung *f*.
kolis-to ad., -ty *a* kreisförmig, kreis-

rund, -tość *f* kreisförmige Gestalt, Rundung *f*
kolizeum, *pl* -ea *n* Kolisäum *n*,
kolizja *f* Zusammenstoß *m*, Kollision *f*
kolka *f* Kolik *f*, Leibschnitten *n*,
kolnąć *va* stechen (*ob* klucł)
kolodium *n* *inv*. Kollodium *n*, [de *f*,
kolonada *f* Säulengang *m*, Kolonnada
kolonia *f* Kolonie, Ansiedlung *f*;
 -nie letnie, Ferienkolonie *f*.
Kolonia *f* *geo*. Köln.
kolonialny *a*: kupiec ~ Kolonialwarenhändler *m*; sklep ~ Kolonialwarengeschäft *n*; towary -ne, Kolonialwaren *pl*.
koloni-ista, *pl* -ści *m* Kolonist, Ansiedler *m*; -zacja *f* Gründung einer Kolonie, Ansiedlung *f*; -zacyjni *a* Ansiedlungs...; -zator, -a, *pl* -rzy *m* Grunder *m* einer Kolonie; -zować *va* kolonisieren.
koloniski *a*: woda -a, Kolnisches Wasser.
 kolor, -u, -*pl* -y *m* Farbe *f*; jednego -u, einfarbig; *harc*. dodać do -u, Farbe bekennen.
 koloratu-ra *f* *mus*. Koloratür *f*;
 -rowy *a* Koloratur...; śpiewaczka -wa, Koloratursängerin *f*.
 kolo-rować *va* färben, kolorieren;
 -rowanie *n* Kolorieren, Auswaschen *n*;
 -rowy *a* farbig; -rysta, *pl* -ści *m* Kolorist, Bilderausmalet *m*; -ryt, -u *m* Farbengebung *f*, Kolorit *n*; *fig* Farbenreichtum *m*; -ryzować *va* ausmalen, kolorieren, *fig* beschönigen.
 kolos, -a, *pl* -y *m* Riese, Koloß *m*;
 -alny *a* riesig, kolossal.
 koloseum *n* *inv*. Kolosseum *n*.
 kolpor-taż, -u *m* Hausier-, Wanderbuchhandel *m*, Kolportage *f*; -ter, -a, *pl* -rzy *m* Kolporteur, Hausierer *m*;
 -terka *f* *ob*. kolportaż; -terski *a* Kolportage..., Kolporteur...; -tować *va* kolportieren, hausieren; (wiadomości) verbreiten.
 kolumna *f* Säule *f*; *dr*. Spalte; *mil*. Kolonne *f*; ~ podwójna, Doppelkolonne; ~ plutonowa, Zugskolonne; ~ pontonowa, Brückentrain *m*; ~ samochodowa, Kraftwagenkolonne; ~ taborowa, Trainstaffel *f*, Fuhrparkkolonne. [lonnade *f*.
 kolumnada *f* Säulengang *m*, **kolacz**, -a, *pl* -e *m* Fladen, Kuchen

m; bez pracy nie będzie -y, ohne Fleiß kein Preis.
 kola-tać, -ta *a* -cze, -tał *vn*, klopfen, pochen; ~ do drzwi, an die Tür klopfen; serce -cze, das Herz pocht, klopf; *fig*: ~ do k., bei j-m anknöpfen; ~ się, herumwandern; ~ się po świecie, in der Welt umherziehen; -tanie *n* Pochen, Klopfen *n*; ~ serca, Herz klopfen; -tka *f* Klopfen *m*; ~ u drzwi, Türklopfen.
 kolczan, -u, *pl* -y *m* Kocher *m*,
 koldierka *f* ~ na nogi, Fußdeckbett *n*;
 koldra *f* Bettdecke *f*; ~ pikowana, Steppdecke *f*. [Fleischfüllung.
 koldun, -a, *pl* -y *m* Kloß *m* mit kotleczek, -czka, *pl* -czki *m* Stöpsel, Stößel *m*; kolek, -lka, *pl* -lki *m* Pflock, Bolzen, Dübel *m*; *fig* zawieszć co na koleku, etwas an den Nagel hängen (*ob*. ciosać). 2 ~ u skrzypiec, Geigenwirbel *kolem ad*. ringsherum; im Kreise (*ob* fortuna); oko ~ stojące, Starrauge, **kolnierz**, -a, *pl* -e *m* 1 Kragen *m*; ~ futrzany, Pelzkragen; za ~ nie wylewa, er zecht gern. 2 *mech*. Flansche *f*; ~ ślepy, Blindflansche; **kolnierzyk**, -a, *pl* -i *m* Halskragen *m*; ~ stojący, Stehkragen; ~ wykladany, Umlegekragen.
 kolo 1 *n* 1 Rad *n*; ~ fortuny, Glücksrad; ~ krążkowe, Scheibenrad; ~ luzne, Leerlaufrad; ~ łańcuchowe, Kettenrad; ~ młyńskie, Mühlrad; ~ napędowe, Antriebsrad, Treibrad; ~ pasowe, Riemen-scheibe *f*; ~ przednie, Vorderrad; ~ rozpedowe, Schwungrad; *aut*: ~ zapasowe, Notrad, Ersatzrad; *fig*: *piate* ~ u wozu, ein fünftes Rad am Wagen. 2 Kreis, Zirkel *m* (*ob*. bledny 1); ~ narysować, zacyzc, einen Kreis ziehen; utworzyć ~, stanąć *kolem*, einen Kreis bilden, sich im Kreise herumstellen. 3 (rower) Fahrrad *n*. II *pp*. 1 *um*, herum, 2 neben, bei, an; ~ kościola, neben der Kirche, 3 etwa, ungefähr, gegen; ~ południa, gegen Mittag 4 chodzić ~ czego, etwas pflegen; für etwas sorgen; krucho, źle ~ niego, es steht schlecht (a. mildlich) mit ihm.
 kolodziej, -a, *pl* -e *m* Stellmacher, Rademacher, Wagner *m*; -ski *a* Stellmacher...; -stwo *n* Stellmacherei *f*.
 kolomaż, -zi *f* Wangenschmiere *f*.
 kolomyjka *f* Volkstanz *m* (der Ruthenen).

kolowa-cieć, -cieje, -ciał *vn*. 1 steif, holzig werden. 2 (o owcach) die Drehkrankheit bekommen; *fig* blöde werden; -cizna *f* *wet*. Drehkrankheit *f*; *fig*. Blödsinn *m*.
 kolo-wać *vn*. kreisen, sich im Kreise drehen; sich drehen und wenden; *fig*. Umschweife machen; w glowie mi się koluje, mir schwindelt; -wanie *n* Kreisen *n*; *fig*. Umschweife *pl*.
 kolo-wrotek, -tka, *pl* -tki *m* Spinnrad, Spulrad *n*; ~ do nici, Garnwinde *f*; -wrót, -wrotu, *pl* -wroty *m* 1 (do przędzenia) Spinnrad *n*. 2 (na słopku) Drehkreuz *n*. 3 Haspel *m*; ~ górniczy, Ziehhaspel; ~ konny, Gopel *m*; ~ parowy, Dampfpöpel, Dampfhaspel; ~ rozpedowy, Schwungradhaspel; ~ turbinowy, Turbinengöpel.
 kolowy *a* Rad..., Kreis..., kreisrund; biegnę ~ Kreislauf *m*; ruch ~ a) Kreisbewegung *f*; b) Wagenverkehr *m*.
 kolpak, -a, *pl* -i *m* 1 Kolpak, Kalpak *m*. 2 *tech*. Haube, Kappe *f*; ~ twornika, Ankerhaube.
 koltan, -a, *pl* -y *m* 1 Weichselzopf *m*. 2 Haaarotten *pl*. 3 (filister) Spießbürger *m*; -iasty *a* weichselzopfig; **koltu-istwo** *n* Spießbürgertum *n*.
 koly-sać, -sze, -sał *va* (się, sich) schaukeln; (dziecko) wiegen; ~ się, schwingen; schwanken; (o okręcie) rollen, stampfen, schlingern; *fiz*. pendeln, oszillieren; -sanie *n* Wiegen, Schaukeln; *żeg*. Rollen; ~ podluzne, Stampfen; ~ poprzeczne, Schlingern *n*, Schlingerbewegung *f*; *aw*. Schwingen, *fiz*. Pendeln *n*; ~ się, Schwanken, Wanken *n*; -sanka *f* Wiegenlied, Schlummerlied *n*.
 kolyska *f* Wiege *f*.
 komandor, -a, *pl* -owie *m* 1 Kommandeur; (zakonu) Komtur *m*. 2 *żeg*. Schiffskapitän *m*.
 komandytowy *a* Kommandit...; spółka -wa, Kommanditgesellschaft; wspólnik ~ Kommanditar *m*.
 komar, -a, *pl* -y *m* Mücke *f*.
 kombatant, -a, *pl* -nci *m* Kombattant, Mitkämpfer, Frontkämpfer *m*.
 kombi-nacja *f* Kombination *f*; -nacyjni *a* Kombinations...; -nator, -a, *pl* -rzy *m* Zusammensteller; Berechner; *fam*. Schlaupfopf *m*; -nować *va* kombinieren.
 kome-dia *f* Komödie *f*, Lustspiel

n; a to ~ 1 das ist wirklich komisch 1
 -diancki *a* komödiantisch; ~ **-dianctwo** *n* Komödiantentum *n*; -diant, -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Komodiant(in); -diopisarz *m* Komodianschreiber, Lustspieldichter *m*; -dyjka *f* Posse *f*.
 kome-da 1 Kommando *n*; Befehl *m*. 2 Kommande, Pfründe *n*; -dant, -a, *pl* -nci *m* Befehlshaber, Kommandant; -derować *va* befehlen, kommandieren.
 komen-tarz, -a, *pl* -e *m* Kommentator *m*; -tator, -a, *pl* -rzy *m* Kommentator *m*; -tować *va* kommentieren.
 komeraż, -u, *pl* -e *m* Klatscherei *f*; **komercyjny** *a* Handels...; Kommerzien... [Schafstspiel *n*.
 komersowy *a*: gra -wa, Gesellschaft *f* *Komet* *m*.
 komfort, -u *m* Behaglichkeit *f*, Komfort *m*; -owy *a* komfortabel, behaglich. [a komisch.
 komicz-ność *f* das Komische; -ny **komik**, -a, *pl* -icy *m* Komiker *m*.
 komin, -a, *pl* -y *m* Schornstein, Rauchfang, Kamin *n*; ~ lokomotywy, Lokomotivschornstein; *fig* patrzeć, gdzie się z -a kurzy, schmarotzen; -ek, -nka, *pl* -nki *m* 1 Kamin *m*; ogień -nku, Kaminfeuer *n* 2 Luftsprung *m*.
 kominiarz-czyk, -a, *pl* -i *m* Schornsteinfeger-geselle *m*; -ski *a* Schornsteinfeger...; **kominiarz**, -a, *pl* -e *m* Schornsteinfeger *m*.
 komis, -u *m* Kommission *f*; dać w ~ in Kommission geben; -ant, -a, *pl* -ci *m* Kommissar *m*.
 komi-sariat, -u *m* Kommissariat; *n*; (policii) Polizeibüro *n*; -sarz, -a, *pl* -e *m* Kommissar; Polizeikommissar **komisja** *f* Ausschuß *m*, Kommission *f*; ~ śledcza, Untersuchungsausschuß; ~ teatralna, Prüfungsausschuß (beim Theater).
 komi-sjoner, -a, *pl* -rzy *m* Kommissionshändler; -sowa, -go *n* Kommissionsgebühr, Provision *f*; -sowy *a*: dom ~ Kommissionshaus *n*.
 komi-siariat, -a *m* Kommißbrot *n*.
 komitet, -u, *pl* -y *m* Ausschuß *m*, Komitee *n*.
 komi-tywa *f*: być z kim w dobrej -wie, mit j-m auf gutem Fuße stehen.
 komiwojażer, -a, *pl* -owie *m* Geschäftsreisende(r) *m*.

komizm, -u m das Komische.
komoda f Kommode f. [modor m].
komodor, -a, pl -owie m zeg. Kc. n.
komora f Kammer f; ~ celna.
komorne, -go n Mietef. [Zollamt n].
komornik, -a, pl -icy m 1 Gerichts-
 vollzieher m. 2 Mieter m.
kosmic, -sze, -si va. schein machen;
 ~ się wüten, sich ärgern; (ociagać
 się) zögern; (dąsać się) schmolten.
komór-ka f Kammerchen n; Zelle;
 Kammer f; an. ~ sercowa, Herzkammer;
 ~ kowaty a zellenförmig; ~kowy
 a zellig.
kompakt(ny) a dicht, kompakt.
kompan, -a, pl -y m Kumpan, Ge-
 nosse m; ~ia f Gesellschafft; mil. Kom-
 pagnie f; ~ sanitarna, Sanitätskom-
 pagnie; ~ sztabowa, Stabskompagnie.
kompas, -u, pl -y m Kompaß m.
kompendium, pl -dia n inv. Kompen-
 dium, Handbuch n.
kompen-sacyjny a Kompensations-
 ...; biuro -ne, Kompensations-
 büro. Ausgleichungsbüro n; ~sata f
 1 Ausgleichung, Kompensation f. 2
 Vergütung f; Ersatz m.
kompeten-cja, ~tność f Kompe-
 tenz, Befugnis, Zustandigkeit f; ~tny
 a zuständig, befugt, kompetent.
kompilacja f Kompilation, Zusam-
 menstoppelung f; Sammelwerk n;
lator, -a, pl -rzy m Kompilator m;
łować va. zusammenstoppeln, kom-
 pilieren.
kompleks, -u, pl -y m Komplex m,
 Gruppe f, Block m; ~ domów,
 Häuserblock. [heit. Komplexion f].
kompleksja f Körperbeschaffen-
 komple-menciarz, -a, pl -e m
 Komplementenmacher m; ~ment, -u,
 pl -y m Kompliment n; prawie komu
 -y, j-m Komplimente machen.
komplet, -u, pl -y m 1 Vollzählig-
 keit, Vollständigkeit f; być w -cie,
 vollzählig sein. 2 vollständige Samm-
 lung. 3 ~ dzieci, Kindergruppe f; ~
 maszyn, Maschinenassortiment n;
 ~nie ad., -ny a vollständig; ganz; ~ne
 dzieła Schillera, Schillers sämtliche
 Werke; to -ny wariat, er ist ganz ver-
 rückt; ~ować va. ergänzen, vervoll-
 ständigen, komplettieren.
kompli-kacja f Verwicklung.
 Komplifikation f; ~kować va. verwick-
 len, verwirren, komplizieren.

komponować va. komponieren.
kompost, -u, pl -y m Mischdünger,
 Kompost m.
kompot, -u, pl -y m Kompott n;
 ~ierka f Kompottschale f.
kompozy-cja f 1 Komposition f,
 Musikstück n. 2 Mischung; (metal)
 Legierung f, Mischmetall n; ~tor, -a,
 pl -owie m (-ka) Komponist(in); ~tor-
 ski a talent ~ Kompositionstalent n
 ~kompres, -u, pl -y m Kompresse f,
 (feuchter) Umschlag. [m.
kompresor, -a, pl -y m Kompressor
kompromis, -u, pl -y m Vergleich m,
 Kompromiß n; fig. wdawać się
 zu sumieniem w -y, sich mit seinem Ge-
 wissen abfinden; ~owy a Kompromiß-
 ...
kompromi-tacja f Bloßstellung f;
 ~tować va. (się, się) bloßstellen,
 kompromittieren; ~tujący a bloßstel-
 lend, kompromittierend.
komu-na f Gemeinde, Kommune f;
 (wspólnota) Gemeinsamkeit f; ~nalay
 a Gemeinde..., kommunal; ~nal, -u,
 pl -y m abgedroschenes Zeug, Banalität
 f, Gemeinplatz m.
komunia f Abendmahl n, Kommu-
 nion f; przystąpić do -nii, zur Kommu-
 nion gehen.
komuni-kacja f Verbindung f, Ver-
 kehr m; ~ bezpośrednia, direkte Ver-
 bindung; ~ samochodowa, Automobi-
 lverkehr; ~ wodna, Wasserverkehr;
 ~kacyjny a Verbindungs..., Ver-
 kehrs...; ~kat, -u, pl -y m amtlicher Be-
 richt, Eingesandt n; ~kować va. ~ko-
 mu co, j-m etwas mitteilen; ~ się z
 kim, mit j-m verkehren.
komu-nista, pl -ści m (-stka f) Kommu-
 nist(in); ~nistyczny a kommunisti-
 sch; ~nizm, -u m Kommunismus m.
komzja f Medhemd n.
konąć va. in den letzten Zügen (a.
 im Sterben) liegen; fig. absterben; ko-
 nający a sterbend; ~głos, ersterben-
 de Stimme; **konanie** n Todeskampf
 m, Ringen n mit dem Tode.
konar, -u, pl -y m (dicker) Ast m.
koncen-tracja f Konzentration, Ver-
 einigung f in einem Punkte; ~tracyj-
 ny a Konzentrations...; ~trować va.
 (się, się) konzentrieren; ~tryczny a
 konzentratisch, mit gemeinsamem Mit-
 telpunkt. [tion; Empfängnis f
koncepcja f Auffassung, Konzep-

koncept, -u, pl -y a. -a m 1 Entwurf
 m, Konzept n. 2 (pomysł) Einfall m;
 wpasć na ~ einen Einfall haben. 3
 (dowcip) Witz m; ~owy a Konzept...;
 papier ~ Konzeptpapier n.
koncern, -u, pl -y m Konzern m.
koncert, -u, pl -y m Konzert n; iść
 na ~ ins Konzert gehen; ~mistrz m
 Konzertmeister m.
koncer-tant, -a, pl -nci m (-ka f)
 Konzertgeber(in); ~tować vn. konzer-
 tieren, Konzerte geben; ~towo ad.
 konzertmäßig, virtuosenhaft; ausge-
 zeichnet; ~towy a Konzert...; gra -wa,
 Meisterspiel n; sala -wa, Konzertsaal.
konce-sja f Konzession f; ~sjona-
 riusz, -a, pl -e m Konzessionär, Kon-
 zessionsinhaber m; ~sjonowany a
 konzessioniert.
koncha f Muschel f.
koncypient, -a, pl -ci m Konzipient,
 Abfasser m von Akten.
konden-sator, -a, pl -y m Ver-
 dichter, Kondensator m; ~sować va.
 verdichten, kondensieren.
kondolen-cja f Beileid n, Kondolenz
 f; złożyć komu -cję, j-m einen
 Beileidsbesuch machen, sein Beileid
 bezeigen; ~cyjny a Beileids..., Kon-
 dolenz...
kondon, -u, pl -y m Kondom m.
kondor, -a, pl -y m orn. Kondor m.
konduita f Betragen n, Führung f.
kondukt, -u, pl -y m Leichenzug m.
konduktor, -a, pl -rzy m Schaffner
 m; ~ bagażowy, Packmeister m.
kondukcja f 1 (warunek) Bedingung
 f. 2 (stan) Stand m; Lage f. 3 (służba)
 Dienst m; Kondition f; być u k. w
 -cji, bei j-m in Kondition sein.
kondygnacja f höherer Stock.
konew, -nwi, pl -nwie f Krug m,
 (große) Kanne f; ~ka f Kanne f; ~
 na wodę, Wasserkanne; ~ do pole-
 wania, Gießkanne.
konfede-racja f Bund m, Konföderation
 f; ~racyjny a Konföderations...;
 ~rat, -a, pl -raci m Konföderierte(r);
 ~ratka f 1 Konföderierte f. 2 (pol-
 nische) viereckige Mütze.
konfekcja f Konfektion f, fertige
 Kleider; Damenkonfektion. [werk n].
konfekt, -tów pl Konfekt, Zucker-
 konfe-rencja f Konferenz, Bespre-
 chung f; ~ gospodarcza, Wirtschaft-
 konferenz; odbyć -cję eine Konferenz

halten; ~rensjer, -a, pl -rzy m An-
 sager m; ~rować vn. konfizieren; ~
 z kim, sich mit j-m besprechen, Rück-
 sprache mit j-m nehmen (o czym,
 über etwas).
konfe-sjonal, -u, pl -y m Beicht-
 stuhl m; ~syjny a konfessionell.
konfi-dencja f vertrauliche Mitteil-
 ung; (poufalość) Vertraulichkeit f;
 ~dencjonalny a vertraulich, konfi-
 dencziell; ~dent, -a, pl -nci m Vertrau-
 ter, Konfident m.
konfir-macja f Konfirmation f;
 ~mant, -a, pl -nci m Konfirmand m.
konfis-kata f Beschlagnahme, Konfis-
 kation f; ~kować va. konfiszieren,
 mit Beschlag belegen.
konfitury, -tur pl Konfitüren pl.
 Eingemachtes n.
konflikt, -u, pl -y m Konflikt m.
konfron-tacja f Gegenüberstellung
 (von Personen), Konfrontation f;
 ~tować va. gegenüberstellen, konfron-
 frontieren.
konfu(n)dować va. beschämen; aus
 der Fassung bringen; **konfu-zja** f Be-
 schämung, Konfusion f.
konglomerat, -u, pl -y m Konglo-
 kongo n geo. Kongo m. [merat. n].
kongregacja f Kongregation f.
kongres, -u, pl -y m Kongreß m;
 ~ista, pl -ści, ~owicz, -a, pl -e m
 Kongreßmitglied n, Kongreßteilneh-
 mer m; ~owy a Kongreß...; ~ówka f
 Kongreßspolien n.
koniak, -u, pl -i m Kognak m.
koniarz, -a, pl -e m Pferdelliebhaber
 f; Pferdehandler; Pferdiedieb m.
konieczny a Klee m.
koniec, -ńca, pl -ńce m Ende n;
 (języka, nosa) Spitze f; (zakonienie)
 Schluß m; bez końca, endlos; na sza-
 rym końcu, an dem letzten Platze;
 w końcu, endlich, schließlich; ~ ro-
 ku, Jahresschluß m; ~ końców,
 schließlich; zrobić z czym ~ einer
 Sache ein Ende machen; wszystko
 ma swój ~ alles hat ein Ende; ledwie
 wiązać ~ z końcem, sich kümmerlich
 durchschlagen (a. durchhelfen); kaum
 auskommen (ob język t); pójść za
 kim, choć na ~ świata, mit j-m durch
 dick und dünn gehen.
koniecz-nie ad. durchaus, notwen-
 dig; unbedingt; nie ~ nicht unbe-
 dingt; (niezależnie) nicht beson-

ders; -ność *f* Notwendigkeit; Not; obrona *z*-ści, Notwehr *f*; poddać się -ści, sich in die Notwendigkeit fügen; w razie -ści, im Notfall; -ny *a* durchaus (*a* unbedingend) notwendig, unerlässlich.

konifery, -rów *pl* Nadelholzer *pl*.
konik, -a, *pl* -i *m* 1 Pferdchen *n* 2 (dzieciny) Steckenpferd *n*, *fig* to je go ~ das ist sein Steckenpferd, seine Lieblingsidee; ~ na biegunach, Schaulkepfers. 3 (w zachach) Springer *m*; posunięcia -a, Rosselsprung *m*. 4 *ent*. ~ polny, Grashüpfer *m*.

konina *f* Pferdefleisch *n*.
koniokrad, -a, *pl* -y *m* Pferdedieb *m*.
konisko *n* großes, häßliches Pferd
koniuca, -a, *pl* -y *m* Pferdeknecht *m*.
koniu-gacja *f* *gr* Konjugation *f*;
-gować *va* konjugieren, abwandeln.
konjunktura *f* Konjunktur *f*; wy-soka ~ Hochkonjunktur, pomyślna ~ günstige Konjunktur.

koniuszek, -szka, *pl* -szki *m* Spitzchen, Endchen, Zipfelchen *n*.
koniuszy, -szego, *pl* -szowie *m* Stallmeister *m*.

konkieta *f* Eroberung *f*.
konklawe *n* Konklave *n*.
konkluzja *f* Schluß *m*; Folgerung *f*.
konkordat, -u *m* Konkordat *n*, Vertrag *m* zwischen einem Staat und dem Päpstlichen Stuhl.

konkretny *a* konkret, greifbar.
konkubina *f* Beischläferin *f*; -nat, -u *m* wilde Ehe, Konkubinat *n*.

konku-rencja *f* Konkurrenz *f*; bez-cji, konkurrenzlos; nieuczciwa ~ un-lautere Konkurrenz; zrobić *k* -cje *j*-m Konkurrenz machen; wytrzymać -cje, die Konkurrenz bestehen; -rencyjny *a* Konkurrenz...; cena -na Konkurrenzpreis *m*; walka -na, Konkurrenzkampf *m*; -rent, -a *pl* -nci *m* 1 Mitbewerber; *handl*. Konkurrent *m*. 2 (starający się o panie) Freier *m*.
-rentka *f* Mitbewerberin; Konkurrentin *f*; -rować *un*. 1 ~ o panie, sich um ein Mädchen bewerben. 2 ~ z kim, mit *j*-m konkurrieren.

konkurs, -u, *pl* -y *m* 1 Mitbewer-bung *f*; rozpisać, ogłosić ~ na posadę etc., eine Stelle etc. ausschreiben; ~ o nagrodę, Preisbewerbung; poza -em, außerhalb der Konkurrenz; nicht zur Preisbewerbung zugelassen; rozpisa-

nie -u o nagrodę, Preisausschreibung *f*. 2 *jr*. Konkurs *m*; ~ wierzycieli, Zusammen-treten *n* der Gläubiger; -owy *a*: sad ~, komisja -wa, Preisrichter-ausschuß *m*, Jury *f*; te, sztuka -wa, preisgekröntes Theaterstück *n*. 2 *jr* masa -wa, Konkursmasse *f*.

konkury, -row *pl* Bewerbung *f*, Freien *n*; chodzić *w* ~ auf die Brautschau gehen, um ein Mädchen freien.

konnica *f* Reiterei. Kavallerie *f*; konno *ad*. zu Pferde; konny *a* reitend, zu Pferde (ob. jazda 1); Reiter...; posąg ~ Reiterstandbild *n*.

konopa-czenie *n* Kalfaternung *f*, Hanfen *n*; -czyć *va*. kalfatern, han-fen, stoppen.

konopiany *a* Hanf..., hanfen-, -pia sty *a* hanfartig; -pie, -pi *pl* Hanf *m* (ob. wywać się); -pisko *n* Hanfled *n*, Hanfacker *m*; -pka *f* bot. Perlgras *n*; *orn*. Hänfling *m*; -pny *a* Hanf..., hän-fen; olej ~ Hanföl *n*.

konosament, -u, *pl* -y *m* Seefracht-brief *m*, Konnossement *n*.
kono-walcki *a* tierärztlich; -wal-stwo *n* Rollarzneikunde *f*, -wal, -a, *pl* -owie *m* Rollarzt, Kurschmied *m*, *fig* ungeschickter Wundarzt.

Konrad, -a *m* Konrad.
konsekwen-cja *f* Folge; Folgerung, Konsequenz; ponieść -cje, die Folgen tragen. -tnie *ad*., -tny *a* konsequent, folgerichtig; -tność *f* Konsequenz, Folgerichtigkeit *f*.

konser-wacja *f* Bewahrung, Konser-vierung, Erhaltung *f*; -wacyjny *a* zur Erhaltung dienend; -watorium, *pl* -ria *n* *inv*. Konservatorium *n* (für Musik); -watorzyst(ka) *s* Konservatorist(in); -watysta, *pl* -ści *m* Konservativer *m*; -wność *f*, -watyzm, -u *m* Konservativismus *m*; -wny *a* konservativ; -wować *va*. (sich) konser-vieren; -wowanie *n* Konservierung *f*.
konserwy, -serw *pl* 1 Konserven *pl*; ~owocowe, Obstkonserven 2 Schutz-konsola *f* Konsole *f*, [hülle].

konsolidacja *f* Konsolidierung *f* (einer Staatsschuld); -dować *va*. konsolidieren; dług -dowany, konsolidierte Schuld; -dy, -lid *pl* Konsols *pl*.
konsorcji, -tów *pl* Konsorten *pl*. [*n*. konsorcium, *pl* -cja *n* Konsortium
konspekt, -u, *pl* -y *m* Ausweis; Auszug *m*; kurzer Abriß

konspi-racja *f* Verschwörung, *f*;
Konspiration *f*; -racyjni *a* Verschwörungs-; -rator, -a, *pl* -rzy *m* Verschwörer *m*; -rować *un* ver-schwören.

Konstancja *f* geo. Konstanz.
konstabl, -a, *pl* -e *m* Konstabler, Polizist, Wachtmeister *m*.

Konstanty, -ego *m* Konstantin *m*.
Konstantynopol, -a, *m* geo. Kon-stantinopel.

konstatować *va*. feststellen.
konstatacja *f* Konstellation *f*.
konstancja *f* Bestürzung *f*; wy-woląć -cje, in Bestürzung versetzen
konstruk-cja *f* Konstruktion, Struk-tur *f*; ~ budowl, Baukonstruktion; ~ żelbetowa, Eisenbetonkonstruktion;
-tor, -a, *pl* -rzy *m* Erbauer, Kon-strukteur *m*.

konstruować *va*. konstruieren.
konstytu-cja *f* Verfassung, Kon-stitution *f*; -cyjność *f* Verfassungsmäßigkeit *f*; -cyjny *a* verfassungsmäßig, konstitutionell.

konsul, -a, *pl* -owie *m* Konsul *m*.
konsul-lary *a* konsularisch; -lat, -u, *pl* -y *m* Konsulat *n*.
konsul-tacja *f* Beratung (eines Arztes etc.), Konsultation *f*; -tować *va*. beraten, konsultieren.

konsumcyjny *a* Konsumtions...
konsum-ment, -a, *pl* -nci *m* Konsum-ent, Verbraucher *m*; -mować *va*. konsumieren, verbrauchen, verzeh-ren; -mpcja *f* Konsumption, Ver-zehrung *f*, Verbrauch *m*; med. Aus-zehrung *f*.

kon-sygacja *f* Konsignation *f*;
-gnacyjny *a* Konsignations...; towar ~ Konsignationsware *f*; -gnatariusz, -a, *pl* -e *m* Ladungsempfänger, Ver-wahrer *m*; -gnować *va*. konsignieren, (Waren) in Kommission geben.

kon-syliarz, -a, *pl* -e *m* Arzt *m*; Ratgeber *m*; -lium *n* Konsilium *n*, Beratung *f* der Ärzte.

konsystencyja *f* Festigkeit, Dichtig-keit, Konsistenz *f*.

kon-syts-torski *a* Konsistorial...;

-torz, -a, *pl* -e *m* Konsistorium *n*.

kon-szachtye, -tów *pl* geheime Ränke (a. Umtriebe).

kontakt, -u *m* Berührung, Fühung *f*, Kontakt *m*; być *z* kim *w* -kie, in Kontakt mit *j*-m stehen; wejść (*z*

kim) *w* ~ in Berührung kommen; el. ~ ślizgowy, Schleifkontakt; ~ telefoniczny, Nebenschluß, Kontakt; ~ włączający, Einschaltkontakt; ~ wy-czkowy, Steckkontakt.

kontemplacja *f* Betrachtung *f*.
kontenans, -u *m* Fassung *f*.

kontent *a* zufriednen, froh; -ować *va*. zufriednenstellen, befriedigen; ~ się, czym, sich mit etwas begnügen, mit etwas fürliebnehmen.

konto *n* Konto *n*, Rechnung *f*; na ~ auf Konto; ~o bankowe, Bankkonto; ~o żyrowe, Girokonto; -kurent *m* *inv*. laufende Rechnung, Kontokorrent *n*; -wy *a*: księga -wa, Kontobuch *n*.
kontrabanda *f* Schmuggelare *f*, Schleichhandel *m*; Schmuggelware *f*.
-dzista, *pl* -ści *m* Schmuggler *m*.
kontrabas, -u, *pl* -y *m* Kontrabaß *m*; -ista, *pl* -isci *m* Kontrabassist *m*.

kontracznie *n* Vertragsprovision *f*.
kontradmirał *m* Konteradmiral *m*.
kontrahent, -a, *pl* -nci *m* Kontra-hent, Vertragschließer *m*.
kontrakt, -u, *pl* -y *m* Vertrag *m*; ~ najmu, Mietvertrag; wymówić, zer-wać ~ einen Vertrag kündigen, bre-chen; strony zawierające ~ die Vertragspartei; -ować *va*. kontrahieren, Vertrag schließen; -owe, -ogy *n* Ver-tragsmäßig, kontraktlich.

kontralt, -u, *pl* -y *m* tiefe Altstimme
kontra-marka *f* Kontremarke, Wiedereintrittsmarke *f*; -punkt *m* *mus*. Kontrapunkt *m*.

kontrast, -u, *pl* -y *m* Gegensatz, Kontrast *m*; -ować *un*. kontrastieren, voneinander abstechen; ~ z czym, einen Gegensatz zu etwas bilden.

kontrasy-gnować *va*. gegenzei-chen; -gnujący *a* *s* *s* gegenger-zeichnend(e) Person; Gegenzeichner.

kontratak *m* mil. Gegenangriff *m*.

kontrędans, -u, *pl* -y *m* Kontertan-z.

kontrola *f* Kontrolle *f*; -ler, -a, *pl* -rzy *m* Kontrolleur, Aufsichts-be-amter *m*; *zart*. ~ świeżego powietrza, Pflastertreter; *el*. ~ liczników, Zählerableser *m*; -lerka *f* Kontrolleurin *f*; -lować *va*. kontrollieren, beauf-sichtigen; nachrechnen; -lujacy *a*: zegar ~ Kontrolluhr *f*.

kontrmina *f* mil. Gegenmine *f*. [*m*.
kontrpropozycja *f* Gegenvorschla-

kontrtorpedowiec *m* zeg. Torpedo-
(boats)zerstörer *m*
kontrybu-cja *f* Kontribution, Kriegs-
steuer, Beisteuer *f*; -cyjny *a* Kon-
tributions...; -ent, -a, *pl* -enci *m*
Steuerzahler, Kontribuent *m*
kontuar, -u, *pl* -y *m* Kontor *n*
kontumacja *f* 1 jr. Kontumaz *f*,
Nichterscheinen *n* vor Gericht. 2
Quarantäne *f*
kontur, -u, *pl* -y *m* Umriss *m*, Kontur
f; -owy *a* Umriss...; Kontur...
kontusz, -a, *pl* -e *m* altpolnischer
Oberrock
kontu-zja *f* Quetschung, Kontu-
sion *f*; -zio(n)wać *ua* quetschen
kontynent, -u, *pl* -y *m* Festland *n*,
Kontinent *m*; -alny *a* festländisch
kontinental
kontyngent, -u, *pl* -y *m* Kontingent
n, Anteil *m*; -ować *ua* kontingen-
tieren; -owanie *n* Kontingentie-
rung *f*
kontynu-acja *f* Fortsetzung *f*; -o-
wać *ua* fortsetzen, fortfahren
konwa-lla *f* Maiglöckchen *n*, Maiblume
f; -liowy *a* Maiblumen...
konwenans, -u, *pl* -e *m* Wohl-
ständigkeit *f*
konwen-cja *f* Übereinkunft; Kon-
vention *f*; pol. ~ lotnicza, Luftkon-
vention; -cjonalny *a* herkömmlich,
konventionell; förmlich; kara -na,
konventionstrafe *f*; -cyjny *a* ver-
tragsmäßig, zum Konvent gehörig
konweniować *ua* entsprechen, kon-
venieren, zusagen
konwent, -u, *pl* -y *m* 1 Konvent *m*,
Versammlung *f* (von Klostergeistli-
chen etc.). 2 Kloster *n*; -owy *a* Kon-
vents...; -ykuł, -u, *pl* -y *m* Konventi-
kel *n*, Winkelversammlung *f*
konwersa-cja *f* Unterhaltung *f*, (ge-
selliges) Gespräch *n*; -cyjny *a* Kon-
versations...
konwer-sja *f* Umtausch *m*, Ver-
wandlung (der Renten), Konversion *f*;
~ dlugu, Umschuldung *f*; -tować *ua*
konvertieren; ~ dlug, umschulden
konwikt, -u, *pl* -y *m* Konvikt *n*
konwi-sarnia *f* Zinngießerei *f*; -sar-
stwo *n* Zinngießerhandwerk *n*;
-sarz, -a, *pl* -e *m* Zinngießer *m*
konwojent, -a, *pl* -nci *m* Begleiter *m*
konwojo-wać *ua* begleiten, eskortie-
ren; -wy 1 *a* Begleit..., Geleit...;

okręt ~ Geleitschiff *n*. 11 *m* kol. Be-
gleiter *m*
konwój, -oju *m* Schutzbegleitung,
Bedeckung *f*, Geleit *n*; pod -wojem,
unter Bedeckung
konwul-sja *f* Zucken *n* (der Glieder)
Krampf *m*; -sinyj *a* krampfhaft, kon-
vulsivisch
koń, -nia, *pl* -nie *m* Pferd, Roß *n*; ~
czyste rasy, Vollblut *n*; ~ pociagowy,
Zugpferd; ~ roboczy, Arbeitspferd;
~ rzeczny, Fluß-, Nilpferd; ~ wierz-
chowy, Reitpferd; na ~ l aufgeses-
sen l pędzić, co ~ wyskoczy, in ge-
strecktem Galopp reiten *a*. fahren; da-
rowanemu koniowi nie patrz w zęby,
einem geschenkten Gaul sieht man
nicht ins Maul; ~ na cztery nogi, *a*
potknie sie, auch der beste Gaul stol-
pert einmal; auch der beste Mensch
kann fehlen; pańskie oko konia tuczy,
das Auge des Herrn macht das Pferd
fett. 2 ~ drewniany (dla dzieci) Stek-
kenpferd. 3 mech. ~ mechaniczny,
Pferdekraft *f*
końcowy *a* End..., Schluß...; stacja
-wa, Endstation *f*; końcówka *f* End-
silbe *f*; (należności) Rest *m*; tech. Ka-
belschuh *m*; kończasty *a* spitzig
kończący *ua* enden, endigen; (list
etc.) schließen; ~ życie, sterben; ~
robotę, mit der Arbeit fertig werden;
~ się, zu Ende gehen (a. sein), auf-
hören; (wyczerpać się) sich erschöp-
fen, auf die Neige gehen; ausgehen;
~ się szpiczasto, in eine Spitze aus-
laufen. [pl Extremitäten *pl*
kończyna *f* äußerstes Ende; an. -ny
koński *a* Pferde..., Roß..., mieso -e,
Pferdefleisch *n*; targ ~ Pferdemarkt
~ e zdrowie, eiserne Gesundheit
koopera-cja *f* Zusammenarbeit *f*;
-cyjny *a* kooperativ; Konsum...; sto-
waryzowanie -ne, Konsumverein *m*;
-tor, -a, *pl* -rzy *m* Mitarbeiter *m*;
-tywa *f* Konsumverein *m*; -tyzm
~ *m* Genossenschaftswesen *n*. [wahl *f*
koopata *f* Zuwahl, Ergänzungs-
koordinować *ud*, gleichordnen,
koordinieren
kopa *f* 1 Schock *n* (60 Stück); ju-
żeśmy się z kope lat nie widzieli, man
hat Sie seit einer Ewigkeit nicht ge-
sehen. 2 (siana) Haufe, Scheber *m*
kopacz, -a, *pl* -e *m* Gräber *m*; -ka
f 1 Gräberin *f*. 2 Hacke, Haue *f*.

kopać, -pie, -pal *l* *ua*. 1 graben (ob.
dolek). 2 ~ nogą, mit Füßen schlagen;
(o koniu) ausschlagen. 11 ~ się *u* (a.
po) sniegu, durch den Schnee waten.
kopaiwa *f* bot. Copalbaum *m*
kopal, -u, *pl* -e *m* Kopal *m*, Kopal-
palharz *m*; -ina *f* Grubengut, Erz *n*
kopal-nia *f* Grube *f*, Bergwerk *n*; ~
węglą, Kohlengrube; ~ złota, Gold-
bergwerk *n*; -niak, -a, *pl* -i *m* Grub-
enholz *n*; -niany *a* Gruben...
Bergwerks...; -nictwo *n* Bergbau-
kunde *f*, Bergwesen *n*; Bergbau(betrieb)
m; ~ miedzi, Kupferbergbau; ~ ru-
dy żelaznej, Eisenerzbergbau; -ny
a fossil. [maschine *f*
kopa-nie *n* Graben *n*; -rka *f* Grabe-
kopć 1 *ua* (o lampie) blaken,
(o jalmie; zart. pupen. 11 *ua* (fajke)
rauchen; kopciuch, -a, *pl* -y *m*
Schmutfink, Schmierfink *m*; kop-
ciuszek, -szka, *pl* -szki *m* Aschen-
brödel *n*
kopczyk, -a, *pl* -i *m* Hügelchen *n*
kopce, -pcia *m* Ruß *m*
Kopenhaga *f* geo. Kopenhagen
koper ob. kopr.
koperczaki, -ków *pl* Komplimente
pl; stroić *a*, palić ~ den Hof (a. Kom-
pliment) machen. [stich *m*
koperstych, -u, *pl* -y *m* Kupfer-
koperta *f* (Brief-)Umschlag *m*;
Kuvert *n*; (zegarka) Uhrgehäuse *n*;
w kopercie, unter Kuvert
ko-per-was, -u *m* Kupferwasser *n*,
Vitriol *m*; ~ cynkowy, Zinkvitriol
kopia *f* 1 Abschrift, Kopie; mal.
Nachbildung *f*; dr. Abdruck *m*; fot.
Abzug *m*; ~ maszynowa (listu),
Durchschlag *m*; ~ odlew, Nachguß
m. 2 (dzida) Lanze *f*, Spieß *m*; -pie
kruszyć, Lanzen brechen; -lania *f*
Filmkopieranstalt *f*
kopial, -u, *pl* -y *m* Kopierbuch *n*;
~ ołówekowy, Durchschreibebuch
kopiar-ka *f* tech. Kopiermaschine
f; -nia *f* fot. Kopierzimmer *n*
kopiec, -pca, *pl* -pce *m* Erdhügel;
Grenzhügel *m*, Markzeichen *n*
kopiejka *f* Kopeke *f*
kopijnik, -a, *pl* -icy *m* Spießträger;
Lanzenknecht *m*
kopio-wać *ua* beschreiben; nach-
bilden, kopieren; -wanie *n* Abschrei-
ben; Kopieren *n*; -wy *a* Kopier...;
ołówek ~ Kopierstift *m* (ob. atrament).

kopist(k)a *s* Abschreiber(in)
kopka *f* kleiner Haufe
kopnać, -nie, -nał *ua* ~ kogo (no-
gą), j-m einen Fußtritt geben; ~ się
dokąd, sich eiligst wohin begeben,
eine Sprung wohin tun; kopniacie
n ~ nogą, Fußtritt *m*; (strzelny)
Rückstoß *m*
kopr, -u *m* bot. Dill *m*
kops, -a *m* Fußtritt *m*
kopulasty *a* kuppelförmig
kopuła *f* Koppel *f*. [cher *m*
kopyciarz, -a, *pl* -e *m* Leistenma-
kopystka *f* Spatel *m*; ~ językowa
Zungenspatel *m*
kopytko *n* Hüschen; Leisten *n*;
-we *n* Viehsteuer *f*; -wy *a*; zwierze-
ta -we, Huftiere *pl*
kopyto *n* 1 Huf *m*; z -ta, stracks,
spornstreichs; ruszyć z -ta, anreiten;
zart. wyciągnąć -ta, sterben. 2 (szew-
ckie) Leisten *m*; jeśliś szewc, patrz
swego -ta, Schuster, bleib bei deinem
Leisten; fig. na jedno ~ von demsel-
ben Schläge, über einen Leisten ge-
kora *f* Rinde *f*. [schlagen
korab, -ia, *pl* -ie *m* Nachen *m*,
Schiff *n*; ~ Noego, Arche *f* Noahs.
korale, -a, *pl* -e *m* Koralle *f*; usta jak
-e, korallenrote Lippen; sznur -li,
Korallenschnur *f*; -owy *a* Korallen-
len...; korallenartig; lawica -wa, Ko-
rallenbank *f*; usta -we, Korallenmund
m; -owce, -ców *pl* Korallentiere *pl*
koran, -u *m* Koran *m* (das Glau-
bensbuch der Mohammedaner)
korba *f* Kurbel *f*; ~ napędowa,
Antriebskurbel, Treibkurbel
korcić *ua* wurmen, plagen, beun-
ruhigen; -ci go coś, etwas plagt ihn;
-ci go do domu, er hat Lust nach
Hause zu gehen
kordelas, -a, *pl* -y *m* Jagdmesser *n*,
Hirschfänger *m*
kordon, -u, *pl* -y *m* kordon *m*,
Sperrkette, Truppenkette *f*; -ek,
-nku, *pl* -nki *m* Seidenschmuck *n*; -
kowy *a*; jedwab ~ grobe Nabsede;
Korea *f* gen. Korea *n*; Koreańczyk,
-a, *pl* -y *m* Koreaner *m*; koreański
a koreanisch
korek, -rka, *pl* -rki *m* 1 Pfropfen,
Kork(pfropfen), Stöpsel *m*. 2 (bez-
pociętnikowy, Sicherungsstöpsel. 2 *w*
obuwii) Korkeinlage *f*. 3 aut. Kappe *f*;
korek-ta *f* dr. Korrektion, Korrekt-

tur f; ~ pierwsza, Vorkorrektur; -tor, -a, pl -rzy m Korrektor m.

korpetycja f Nachhilfestunden pl; -tor, -a, pl -rzy m Repetitor, fam. Einpauker m.

korespon-dencja f Korrespondenz f, Briefwechsel m; ~ handlowa, Handelskorrespondenz; prowadzić, zala-twić -cję, die Korrespondenz führen, besorgen; -dencyjny a Korrespondenz...; -dent, -a, pl -nci m (-ka f) 1 Korrespondent(in); członek ~ kor-spondierendes (a. auswärtiges) Mit-glied; ~ gazety zagranicznej, aus-wärtiger Berichterstatter, 2 handl. Ge-schäftsfreund m; -dować w.kores-pondieren, (mit j-m) im Briefwechsel stehen.

korko-cląg, -u, pl -i m 1 Pflropfen-zieher, Korkzieher m. 2 aw. Drill m; -wac w.a. pflropfen, stöpseln, korken; -wanie n Zupfropfen n; -we n Pflrop-fengeld n, Korkgeld n; -wiec m Kork-stein m; -wnica f Flaschenpfropfma-schine, Korkmaschine f; -wuy a Kork...; drzewo -we, Korkbaum m; Korkholz n.

[ran m]
kormoran, -a, pl -y m orn. Kormo-rorknaak, -a, pl -i m Elefantenfürher
korner, -u m sp. Eckball m.
[m.
kornet, -a, pl -ci m 1 Reiterfähr-lich, Kornett m. 2 -u, pl -y mus. Korn-ett n. 3 Haube f (der barmherzigen Schwestern).

kornie ad. demütig. [m.
kornik, -a, pl -i m ent. Borkenkäfer
korniszon, -u, pl -y m 2 Pfeffergur-ke f, kleine Essiggurke. 3 żart. Knirps
korny a demütig. [mertragen).
koromyslo n Tragejoch n (zum Ei-
korona f 1 Krone f; ~ cesarska, Kai-serkrone; ~ papieska, Tiare f, päpst-liche Krone; nie spadnie ci ~ z glo-
wy (że to zrobisz), dir wird keine Pe-
rle aus der Krone fallen... 2 (kwiatu,
drzewa, zęba) Krone; (moneta) Krö-
ne; ~cja f Krönung f; -cyjny a Krö-
nungs...; uroczyść -na, Krönungs-
feierlich f.

koronczarka f Spitzenarbeiterin f.
koron-ka f 1 Spitze f; -ki bruksel-
skie, Brüsseler Spitzen; ~ klockowa,
Klöppelspitze, geklöppelte Spitze; ~
ręczna, Handspitze ~ siatkowa, Netz-
spitze; ~ sztydelkowa, Häkelspitze. 2
(różaniec) Rosenkranz m; -karka f 1

Spitzenklöpplerin f. 2 Spitzenmaschi-
ne, Bobinetmaschine f; -karstwo n
Spitzenwerkerei; Spitzenfabrikation f;
Spitzenhandel m; -karz, -a, pl -rze
m Spitzenklöppler, -handler m;
-karski a Spitzen...
koronny a Kron...; rada -na, Kron-
rat m; skarb ~ Kronschatz m; złoto
-ne, Kronengold n.

koronować w.a. krönen. [stahl.
koronowy a Kron...; stal -wa, Kron-
korować w.a. entrinden, schälen.

korowód, -odu, pl -ody m 1 Rei-
gen(tanz) m. 2 Zug m, Gefolge n; ~
z pochodniami, Fackelzug. 2 -ody,
Umschweife; Umstände pl; robić
-ody, Umstände machen.

korowy a Rinden...

korpora-cja f Körperschaft, Kor-
poration f; -cyjny a Korporations...
korpułen-cja f Belebtheit, Korpu-
lenz f; -tuy a belebit, korpułent.

korpus, -u, pl -y m 1 (tułów) Rumpf
m. 2 mil. (Armee-)Korps n.

korsar-ski a Seeräuber...; okret ~
Kaperschiff n; -stwo n Seeräuberi,
Freibeuterei f.

korsarz, -a, pl -e m Seeräuber, Pi-
rat, Kaper m, Freibeuter m.

korso n inu. Korso n i m.

Korsyka f geo. Korsika n; -nin, -a,
pl -nie m Korse m; korsykański a
korsisch.

kort, -u m 1 Kord m (Stoff aus
Kammgarn). 2 sp. Tennisplatz m.

kortezy, -ów pl Kortez (die Stände-
versammlung in Spanien und in Por-
tugal).

korund, -u m min. Korund m.
korupcja f Bestechlichkeit; Sittens-
verderbnis f.

korweta f żeg. Korvette f (kleine-
res Kriegsschiff).

koryfejka f Ballettsolistin f.
koryfeusz, -a, pl -e m Chorführer;
Reigenführer; Vorsänger; fig. Haupt
n, hervorragendste Person, Koryphäe
m.

[ren.
korygować w.a. verbessern, korigie-
koryncki a korinthisch; **koryntka** f
Korinthe f.

korytarz, -a, pl -e m Gang, Korridor
m. (ob. pomorski); -owy a Korridor...;
-yk, -a, pl -i m kleiner, schmaler Gang

korytko n kleiner Trog; (ptasię) Vo-
gelnapfchen n; **koryto** n 1 Trog m. 2

(Abfluß). Gerinne n; (rzeki) Flußbett.
korzec, -rca, pl -rce m zwei Scheffel;
fig. chować pod -rce, verborgen
korzeniasty a wurz(ell)ig. [halten.
korzenie się n Demütigung f.
korzeniowy a Wurzel...
korzen-nik, -a, pl -icy m Gewürz-
händler m; -ny a Würz...; sklep ~
Gewürzladen m; towary -ne, Gewürz-
waren, Spezereiwaren pl.

korzeń, -nia, pl -nie m 1 Wurzelf; ~
zęba, Zahnwurzel. 2 fig. Ursprung m.
2 -nie pl (do przyprawy) Gewürz n,
Spezerei f; korzonek, -nka, pl -nki
m Würzelchen n; ~ włosa, Haar-
wurzelf.

korzyć w.a. (się, się) demütigen.
korzy-stać w.a. 1 ~ z czego, etwas
benutzen, Nutzen (a. Vorteil) aus et-
was ziehen, sich etwas zunutze ma-
chen; ~ z czyjej grzeczności, j-s Ge-
fälligkeit in Anspruch nehmen; ~ z
kredytu, z praw, Kredit, Rechte genie-
ßen; ~ z oferty, von einem Anberie-
ten Gebrauch machen; ~ z okazji, die
Gelegenheit benutzen; nie ~ z okazji,
die Gelegenheit entgehen lassen; ~ z
czyjej rady, j-s Rat sich zunutze ma-
chen. 2 ~ na czym, bei etwas gewin-
nen, profitieren; -stanie n (z okazji
etc.) Benutzung f; (z praw) Genuß m,
Geltendmachung f.

korzystny a vorteilhaft; günstig; -na
sposobność, günstige Gelegenheit; -ne
warunki, vorteilhafte Bedingungen;
ona posiada -ne warunki zewnetrzne,
sie hat ein hübsches Äußere.

korzyć, -ści, pl -ści f Vorteil, Nut-
zen m; ciągnąć ~ z... Nutzen ziehen
aus...; osiągnąć -ści, erlangte Vortei-
le; na moją ~ zu meinen Gunsten, zu
meinem Vorteil; z -ścią, mit Nutzen;
zmienił się na ~ er hat sich zu seinem
Vorteil geändert; wyjść na ~ zum
Vorteil gereichen. [drossel f.

kos, -a, pl -y m orn. Amsel, Schwarz-
kosa f 1 Sense f; trąfila ~ na kamień,
er hat seinen Mann gefunden. 2
(Haar-)Zopf m.

kosciac, pl -ćce m bot. Schwertlilie f
kosciarka f 1 Mahmaschine f. 2
Mäherin f; **kosiarz**, -a, pl -e m
Mäher m; **kościć**, -szę, -si w. mähen.

koziór, -a, pl -y m Feuerhaken m,
Rührkrücke f.

kosma-cieć, -cieje, -cial w. zottig

werden; -tość f Zottigkeit f; -ty a
zottig, haarig, behaart.

kosme-tyczny a verschönernd,
kosmetisch; -tyk, -u, pl -i m Schön-
heitsmittel n; Stangenpomade f; -ty-
ka f Schönheitspflege, Kosmetik f.

kosmogonia f Weltentstehung,
Kosmogonie f; -graficzny a weltbe-
schreibend; -grafia f Weltbeschrei-
bung, Kosmographie f; -logia f Lehre
von der Welt; -polita, -i m Welt-
bürger, Kosmopolit m; -polityczny a
weltbürgerlich, kosmopolitisch; -po-
lityczny, -u m Weltbürgertum n.

kosmos, -u m Weltall, Kosmos m.
kosmyk, -a, pl -i m Büschel m; ~
włosów, Haarlöckchen n, Haarbüschel.
kosodrzew, -ia, pl -ie m Krumm-
holz n, Bergkiefer, Zwergkiefer f.

kosooki a schiefäugig.
kosteczka f Knöchelchen n.
kostera, pl -ry m 1 Würfelspieler;
Betrüger im Kartenspiel. 2 Geizhals.

kostium, -u, pl -y m Kostüm n;
-owy a: bal ~ Kostümball m.

kost-ka f 1 Knöchelchen n. 2 (u no-
gi) Knöchel m; po -ki w bloicie, im
Kot bis an die Knöchel. 3 Würfel m;
gra w -ki, Würfelspiel n; ~ bułono-
wa, Bouillonwürfel; ~ brukowa,
Pflasterwürfel; cukier w -ch, Würfel-
zucker m; w -ki, kariert, gewürfelt. 4
(węgiel) Würfelloh f; -kowy a 1
Knöchel...; Würfel...; würfelförmig;
cukier ~ Würfelzucker m. [halle f.

kostnica f Beinhaus n; Leichen-
kost-niec w. 1 Verknöcherung. 2 er-
staren; ~ od zimna, vor Kälte ganz
starr sein; -nienie n 1 Verknöcherung
f. 2 Erstarrung f.

kostny a Knochen...; mąka -na,
Knochenmehl n.

kostrzewa f bot. Schwingel m.
kostyczny a beizend; fig. beißend,
kosy a schief, sichelförmig; oczy -se,
schielende Augen. [m.

kosyner, -a, pl -rzy m Sennenmann
kosz, -a, pl -e m Korb m; ~ na ple-
cy, Tragkorb; ~ masztowy, Mast-
korb; ~ na bieliznę, Waschkorb; ~
na plaży, Strandkorb; ~ słomiany,
Strohkorb; ~ szczęścia, Glückstopf
m; ~ w mlynie, Mühltrichter m; ~
motocykla, Beiwagen m (eines Mo-
torrades); fig. dać, dostać -a, einen
Korb geben, bekommen; osiąść (a.

zostać na -u, sitzen (a. alte Jungfer) bleiben.

koszalka *f* Binsenkorb *m*; pleść -ki opakki, albernes Zeug reden.

koszary, -ar pl Kaserne *f*; koszarowy a Kasernen... [Bilchmaus *f*]

koszatka *f* zo. Siebenschläfer *m*, kosenien n. Mähen n. [f]

kozenila *f* Koschenille, Schildlaus *f*; koszer a koscher, rein.

kozmar, -u, pl -y *m* quälender Traum; *fig.* Schreckbild n. [korb *m*]

kozokop, -u, pl -y *m* mil. Schanzkopszt, -u, pl -y a. -a *m* Kosten *pl*;

bez -ów, kostenfrei, spesenfrei (ob. cena i, cudzy, handlowy); -y dodat-kowe, Extrakosten; drobne -a, kleine Spesen; małym -em, mit wenig Kosten; -y podróży, Reisekosten; -y przesyłki, Beförderungskosten; połączony z -mi, mit Kosten verknüpft (a. verbunden); ponieść -a, die Kosten tragen; -y sądowe, Gerichtskosten; być skazanym na -a sądowe, zu den Kosten verurteilt werden; *fig.* -em zdrowia, auf Kosten seiner Gesundheit (ob. wykręcić się).

kosztorys, -u, pl -y *m* Kostenanschlag *m*; jaki jest ~? wie hoch sind die Kosten?; zrobić ~ wie den Anschlag machen.

koszto-wać I *vn.* kosten; ~ dużo trudu, viel Mühe kosten (ob. ile t). II *va.* (wina etc.) kosten, versuchen, probieren; -wnie *ad.*, -wny *a* kostbar, kostspielig; -wność *f* Kostspieligkeit, Kostbarkeit *f*; -ści pl Kostbarkeiten. Kleinode *pl.* [f]

kosztor, -a, pl -y *m* Stab *m*; Krücke *f*; koszto-la *f* Hemd *n*; ~ dzienna, Oberhemd; ~ nocna, Nachthemd; ~ śniatelna, Leichenhemd, Totenhemd; zgrać się do -li, sein letztes Hemd verspielen; bliższa ~ ciała, niż sukmana (a. rodzona ciotka), das Hemd ist näher als der Rock; *fig.* ubrać w czarną -lę, verleumden; -lka *f* I Hemdchen; Vorhemdchen *n*; Unterjacke *f*; ~ welniana, wollene Unterjacke; ~ druciana, Panzerhemd; ~ żarowa, Glühstrumpf *m* (ob. jaje); ~ (za butelkę) Strahlkülle *f* (für Flaschen).

koszky, -a, pl -i *m* Körbchen *n*; ~ na papier, Papierkorb; -arnia *f* Korbfabrik *f*; -arski *a* Korbmacher...; ro-

bota -ska, Korbarbeit *f*; sklep ~ Korbmachergeschäft *n*; wyroby -c, Korbwaren *pl*; -arstwo *n* Korbmacherei; Korbindustrie; Korbflechterei; -arz, -a, pl -e *m* Korbmacher, Korbflechter *m*; -owe, -go *n* Schwänzelpefnenne *pl*; (o sługach) brać sobi; ~ Schwanzelpefnenne machen; -owy *a* Korb...; Körbchen...; meble -owe, Korbmöbel; -ówka *f* sp. Korball *m*.

kośba *f* Mähen *n*; ~ siana, Heu-mähen.

kościany *a* knöchern; Knochen...; wyroby -ne, Knochenwaren *pl*.

kościarka *f* Knochensammlerin *f*.

kościć, -ca, pl -ćce *m* Knochen gerüst, Gerippe *n*.

kościelny I *a* Kirchen..., kirchlich; święto -ne, Kirchenfest *n* II, -nego, pl -ni *m* Kirchendiener *m*.

kościół, -ka, pl -lki *m* Kirchlein *n*.

kościotrup, -a, pl -y *m* Skelett, Gerippe *n*; *fig.* magere Person.

kościół, -ola, pl -oly *m* Kirche *f*.

kościasty *a* knochig

kość, -ści, pl -ści, kości *f* I Knochen *m*, Bein *n*; ~ sloniowa, Elfenbein; z kości pociży, kernbrav; skóra ma tylko i -ci, er ist nur Haut und Knochen; *fig.* ~ niezgodny, Zankapfel *m* (ob. gardło, polamać). 2 -ci pl (Toten-)Gebeine *pl*. 3 Würfel *m*; grać w -ci, Würfel spielen; *fig.* -ci rzucone, die Würfel sind gefallen.

kośla-wić *va* krumm machen, (obu-wie) schieftreten; -wlec, -wca, pl -wcy *m* Krummbeinige(r), Krummbein *n*; -wieć, -wieje, -wiał *vn.* krumm werden; -wo *ad.* krumm, schief; *fig.* rzecz idzie ~ die Sache geht schief; -wy *a* schief (beinig), krumm (beinig); -we nogi, schiefe, krumme Beine; ~ stół, wackliger Tisch.

koat, -a, pl -y *m* I Katze *f*; (samiec) Kater *m* (ob. drzeć); kupić -a w worku, die Katze im Sack kaufen; w nocy wszystkie -y bure, bei Nacht sind alle Katzen grau. 2 *mysl.* Hase *m*.

koata *f* Kote *f* (durch Messung bestimmte Höhe eines Geländepunktes).

kotara *f* Bettvorhang *m*, Portiere *f*.

kotek, -tka, pl -tki *m* Katzen *n*.

koteria *f* Sippschaft, Koterie *f*.

kotew, -twi, pl -twie, -twi *f* Anker *m*; -ka *f* Angel, Fußangel *f*.

kotka *f* Katze *f*, Katzen *n*.

kotlar-czyk, -a, pl -i *m* Kupferschmiedelehring *m*; -nia *f* Kesselschmiede; Kupferschmiede *f*; -ski *a* Kesselschmied..., Kupferschmied...;

-stwo *n* Kesslerhandwerk, Kupferschmiedehandwerk *n*. [m]

kotlarz, -a, pl -e *m* Kupferschmied *m*.

kotlet, -u, pl -y *m* Kotelett *n*; ~ cieplecy, Kalbskotelett; ~ wieprzowy, Schweinskotelett.

kotlina *f* I Mulde *f*, (Tal-)Kessel *m*. 2 Lager *n* (des Hasen). 3 Herd *m*.

kotlować *va.* ~ komu głowę, j-m den Kopf warm machen, j-m die Ohren vollschwatzen; ~ się, sieden, wallen, sprudeln; *fig.* in lebhafter Bewegung sein. [haus *n*]

kotlownia *f* Kesselraum *m*, Kesselkottowy, -wego, pl -wi *m* Kesselkottna *f* trächig. [wärter *m*]

kotuchna *f* Katzchen *n*.

kotwica *f* Anker *m*; ~ główna, Stoppanker; ~ ładowa, Wallanker; zarzucić -ce, Anker werfen; *fig.* ~ magnes, Anker eines Magneten; -czne *n* Ankergeld *n*; -czny *a* Anker...

kotylion, -u, pl -y *m* Kotillon *m*.

kowa-delko *n* kleiner Handamboss;

dlto *n* Amboß *m*; między młotem a -dłem, zwischen Hammer und Amboß.

kowal, -a, pl -e *m* I Schmied; (podkujawcz) Hufschmied *m*; *fig.* każdy jest -em swego losu, jeder ist seines Glückes Schmied. 2 *szk.* Büffler *m*; -czy, -a, pl -i *m* Schmiedegeselle *m*; -ny *a* schmiedbar, hämmerbar; -ski *a* Schmied...; młot ~ Schmiedehammer *m*.

koza *f* I Ziege *f*; dzika ~ Gemse *f*; przyjdzie ~ do wozu, Sie werden mir schon kommen (a. mich noch nötig haben); raz kozie śmierć, man treibt's, solange es geht. 2 *fig.* einfältiges a. mutwilliges Mädchen; glupia ~ dumme Gans. 3 Gefängnis *n*, Arrest.

kozac-ki *a* Kosaken..., -two *n* Kosaken pl, Kosakenvolk *n*; kozak, -a, pl -acy *m* I Kosak *m*. 2 Kosakentanz.

kozera *f* Trampf *m*; to nie bez -ty, es steckt etwas dahinter.

kozet(ka) *f* kleines Kanapee.

kozi *a* Ziegen..., Bocks...; ~ róg, Bockshorn *n*; *fig.* zapędzić k. w ~ róg, j-n ins Bockshorn jagen (ob. bródka); -arka *f* Ziegenhirtin *f*;

-arnia *f* Ziegenstall *m*; -arz, -a, pl -e *m* Ziegenhirt *m*; -ca *f* I agr. Pflugreute *f*. 2 zo. Gemse *f*. [werfen]

kozić się, zickeln, junge Ziegen

koziel, -zła, pl -zły *m* I (Ziegen-)Bock *m*; ~ ofiarny, Sündenbock. 2 (u wozu) Kutschbock *m*. 3 Purzelbaum

m; wywrać kozy, purzeln. 4 kozy pl Holzbock *m*; Gestell *n*; (w dachu) Dachstuhlauale, Dachständer *pl*; mil. Gewehrpyramide *f*; broń w kozy złożyć, die Gewehre zusammenstellen; -ek, -lka, pl -lki *m* I Böckchen, Ziegenböcklein *n*. 2 Purzelbaum *m*; -kować *vn* puzeln, Purzelbäume schießen. [meines Geißblatt]

kozieniec, -ńca, pl -ńce *m* bot. gekozik, -a, pl -i *m* Metzgermesser *n*. 2 einfaches Klappmesser.

kozina *f* Ziegenfleisch *n*.

koziniec, -ńca *m* Ziegenstall *m*. [etc.]

koziol(ek), koziolówka *ob.* koziel

koziorożec, -źca, pl -źce *m* zo., ast. Steinbock *m*.

kozolek, -lka *m* bot. Baldrian *m*.

kozo-dój, -doja *m* Ziegenmelker *m*;

-pas, -a, pl -y *m* Ziegenhirt *m*.

kozub, -a, pl -y *m* I bud. Stiegen-gewölbe *n*. 2 Rindenschachtel *f*.

koźlak, -a, pl -i *m* Hutpilz *m*.

koźlarz, -a, pl -e *m* Ziegenhirt *m*.

koź-lątko, -lę, -cia, pl -ta *n* Kitze *f*, Zicklein *n*; -lęcy *a* Zicklein...; -li *a* Ziegen...; -lina *f* Ziegenfleisch *n*.

kożuch, -a, pl -y, kożuszek, -szka, pl -szki *m* I (kurzer) Pelz *m*. 2 (na mleku) Haut *f*; (na winie) Kahl *m*.

kół, kółu, pl kóły *m* Pfahl *m*; oczy stanęły mu kółem, sein Blick erstarrte, seine Augen wurden starr.

kółko *n* I Rädchen *n*; ~ hamulcowe, Hemmrad; Sperrad; ~ zębate, Zahn-rädchen; ~ ostrogi, Sperrradchen. 2 Ring *m*; ~ do serwetki, Serviettetting. 3 Kreis, Zirkel *m*; ~ przyjaceli, Freundeskreis; w ~ im Kreise herum.

kózka *f* I kleine Ziege, Kitze *f*. 2 icht. Steinbarsch, Steinbeißer *m*.

kpiaz, pl -e *m* Spottvogel, Spötter *m*.

kpik *vn.* ~ z kogo, j-n zu besten haben, j-n verspotten; kpik sobie z tego, ich mache mir nichts daraus;

kpiny, kpinki *pl* Spott *m*, Gespöñ *n*; ~ z kogo sobie robić, überj-n spotten; to są ~ (żądać tyle) das ist lächerlich... **kra** *f* Eisscholle *f*; (płynąca) Treib-

eis *n*; ~ idzie, der Fluß geht mit Grundeis.

krab, -a, *pl -y m zo.* Krabbe *f*. [*m.* **krach**, -u, *pl -y m* (Börsen-)Krach **kraciasty** a *l* gittert, mit Gitterwerk versehen. 2 kariert.

kradzież, -y, *pl -e f* Diebstahl *m*; ~ z włamaniem, Einbruchdiebstahl; ~ literacka, literarischer Diebstahl, Plagiat *n*; popelnić ~ einen Diebstahl begehen; **kradziony** a gestohlen.

kraik, -u, *pl -i m* Ländchen *n*.

kraina *f* Land *n*; Gegend *f*; *fig.* Gebiet *n*, Sphäre *f*.

kraj, -u, *pl -e m* 1 Land *n*; ~ rodziny, Vaterland, Heimatland; co ~ to obcyżaj, ländlich sittlich. 2 (brzeg, skraj) Saum, Rand *m*.

kra-jać, -je, -jał *va.* schneiden; serce mi się kraje, das Herz blutet mir; ~ trupą, einen Leichnam sezieren, zergliedern; ~ janie *n* schneiden *n*; -janka *f* Schnitte *f*; ~ chleba z masłem, Butterbrot *n*; -jarka *f* tech. Schneidemaschine *f*; ~ arkuszy, Bogenschneider *m*.

krajcar, -a, *pl -y m* Kreuzer *m*.

krajczaki, -ków *pl* Filzschuhe *pl*.

krajczyk, -ego, -owie *m daw.* Truchsel, Vorseher *m* (an einer fürstlichen Tafel).

krajka *f* Salband *n*, Salleliste *f*.

krajnik, -a, *pl -i m* 1 bud. Kehle *f*, Karnies *n*. 2 Gesimshobel *m*.

krajobraz, -u, *pl -y m* Landschaft *f*.

krajo-wiec, -wca, *pl -wcy m* Inländer, Eingeborene (*t*) *m*; -wy a einheimisch, inländisch, Landes...; handel ~ Inlandhandel, Binnenhandel *m*;

wyroby, wytwory *w*, Landesezeugnisse; -znawczy a land(es)kundig;

-znawstwo *n* Heimatkunde *f*.

kra-kać, -cze, -kał *vn.* krächzen; prz. kiedy wejdiesz między wrony, -kaj jak i ony, mit den Wolfen muß man heulen; -kanie *n* Krächzen *n*.

krako-wiak, -a, *pl -cy m* 1 Krakauer *m*. 2 *pl -i* (taniec) Krakowiak *m*;

-wianka *f* Krakauerin *f*; -wsk i a kraukaisch, Krakauer...; aus Krakau;

-wskim targiem, für den halben Preis.

Kraków, -owa *m geo.* Krakau *n*; nie odrazu ~ zbudowano, Rom ist nicht in einem Tage erbaut, gut Ding will Weile haben.

krakuska *f* viereckige rote Mütze.

kram, -u, *pl -y m* 1 Kram(laden) *m*; jaki pan, taki ~ wie der Herr, so der Knecht. 2 (rupiecie) allerlei Kram, Trödel *m*; *fig.* Unannehmlichkeit *f*. **kramar-ka** *f* Kramerin *f*; -ski a Kram...; handel ~ Kramhandel *m*; żyłka -ska, Krämergeist *m*; -stwo *n* Kramerer *f*.

kramarz, -a, *pl -e m* Kramer *m*.

kramarzyć się z kim, mit j-m streiten.

kramik, -a, *pl -i m* Krambude *f*.

kran, -u, *pl -y m* Hahn *m*; Waserserhahn; -ik, -a, *pl -i m* Gashahn *m*.

kran-icę, -ńca, *pl -ńce m* (äußerstes) Ende *n*; Rand *m*; Grenze *f*; a -ńcach (państwa), an den Grenzen...; -ńcowo ad. aufs äußerste; -ńcowości *f* Extrem *n*; -ńcowy a End...; extrem, äußerst.

krap, -u, -lak, -u *m* Krappfarbe *f*.

krasa *f* 1 Rote, (rote) Farbe *f*. 2 Schönheit *f*; -wica *f* hübsche Frau.

krasić, -szę, -si, -sil *va* 1 (rot) färben. 2 zieren, schmücken.

krasno-licy a rotwangig, schön; -lica *f* hübsche Frau, hübsches Mädchen;

-ludek, -dka *m* Bergmännchen *n*; -oki a schönäugig.

krasny a 1 rot. 2 schön.

krasnomów-ca *pl -cy m* Schönredner *m*; -czy a schönrednerisch; talent ~ Rednergabe *f*; -stwo *n* Redekunst; Beredsamkeit, Schönrednerie.

kraszan-ka *f* Osterei *n*. [*frei f* **krasć**, kradnie, kradł *va.* stehlen.

krata *f* 1 Gitter, Gitterwerk *n*; okno z -tą, Gitterfenster *n*; ogrodzic -ta, vergittern; siedzieć za -tą, im Gefängnis sitzen. 2 materia *w -ty*, kapieretes Zeug.

krater, -u, *pl -y m* Krater *m*, Öffnung *f* (eines Wulkans).

krat-ka *f* 1 Gitter *n*; -ki sądowe, Schranke(*n*) *f* (*pl*). 2 *w -ki*, kariert; -kowany a kariert; -owy a Gitter...;

krawa-ciarka *f* Krawattenmacherin *f*; -ciarstwo *n* Krawattenfabrikation; Krawattenhandel *m*; -ciarz, -a, *pl -e m* Krawattenfabrikant *m*;

krawalnica *f* Zuschneidbrett *n* **krawat**, -u, *pl -y m* 1 Krawatte; Halsbinde *f*, Schlips *m*; -- do wiązania, Selbstbinder *m*. 2 *sp.* Krawatte (unerlaubter Ringergreif).

kraw-cowa, -wej, *pl -we f* Schneiderin; Schneiderfrau *f*; -czyk, -a, *pl -i*

m Schneiderbursche *m*; -czynna, *pl -ny m* armer Schneider.

krawędzić *va.* kanten.

krawędź, -dzi, *pl -dzie f* Kante *f*, Rand *m*; nad -dzią przepaści, am Rande des Abgrundes.

krawiec, -wca, *pl -wcy m* Schneider *m*; ~ meski, Herrschneider; -ki a Schneider...; cech ~ Schneiderzunft *f*; -two *n*, -czynna *f* Schneiderei *f*, Schneiderhandwerk *n*.

krag, *kręgu*, *pl kręgi m* 1 Kreis *m*; *w* ~ rundum. 2 Scheibe *f*; ~ obrotowy, Drehscheibe. 3 Ring *m*. 4 an. Wirbel *m*; *kręgi*, Genick *n*; ~ krzyżowy, Kieizwirbel.

krągłak, -a, *pl -i m* leś. Krüppel *m*, Rundholz *n*; -i, Knüppelholz *n*.

krąglica *f* 1 Kreisel *m*. 2 Spirale *f*.

krąg-ly a rund; -lutki a ründlich. **krzący** a kreisend.

krążek, -zka, *pl -zki m* 1 kleiner Kreis. 2 (kleine) Scheibe; Blockrolle, Rolle *f*; ~ drewniany, Holzscheibe, Holzrollchen *n*; ~ miedziany, Kupferscheibe; ~ obrotowy, Drehscheibe; ~ szlifierski, Schleifscheibe; ~ rariowy, Reibungsrolle.

krążenie *n* Kreisen *n*, Kreislauf, Umlauf *m*, Zirkulation *f*; ~ krwi, Blutkreislauf *m*; ~ po morzu, Kreuzen *n*; **krążownik**, -a, *pl -i m* zęg. Kreuzer *m*; ~ opancerzony, Panzerkreuzer; **krzący** *vn.* kreisen, umlaufen, kursieren; zirkulieren; ~ po morzu, kreuzen; -ży pogłoski, es geht ein Gerücht; **krąży** *n* Bogengestell *n*, Lehrbogen *m*.

kreacja *f* Schöpfung; *re.* Kreation *f*, **kreatura** *f* zż. Kreatur *f*, sittenloser, verworfener Mensch; niedźna ~ niedrige Kreatur.

kretać, -ce, -tał *vn.* quaken.

kreć a Maulwurfs...; -a robota, Maulwurfsarbeit *f*; *fig.* geheime Umtriebe.

kreć *f* Kreide *f*; ~ biała, weiße Kreide, Schreibkreide; biały jak ~ kroidweiß.

kreć, -u, *pl -y m* Kredenztisch, Spießschrank *m*; -ik, -a, *pl -i m* Anrichte *f*; -owy a pokój ~ Anrichtezimmer *n*.

kręć *f* Stückchen Kreide; Zeichenkreide *f*; ~ do rysowania, Reißnagel, Reißstift *m*; żyć z -ką, sparsam

leben; -kowy a Kreide...; rysunek ~ Kreidzeichnung *f*.

kreć *n* inu. Glaubensbekenntnis *n*; ~ polityczne, politisches Glaubensbekenntnis.

kreć -ow- biały a kreideweiß; kreć -owy a Kreide...; kreć -ow-ig.

kreć, -u, *pl -y m* Kredit *m*; na ~ auf Kredit (kaufen); ograniczenie u Kreditchränkung *f*; otwarty ~ offener Kredit, Blankokredit (*ob.* koryzstać); zachwiać ~ den Kredit erschüttern; zasługujący na ~ kreditwürdig; utrata ~, Kreditlosigkeit *f*; zapisać na czyj, ~ j-m gutschreiben, j-n (für eine Summe) erkennen.

kreć -tor, -a, *pl -rzy m* Glaubiger, Kreditor *m*; -tować *va.* kreditieren; ~ czyj rachunek, j-s Rechnung erkennen; -tować a Kredit... list ~ Kreditbrief *m*; obrót ~ Kreditverkehr *m*; zdolność ~wa, Kreditfähigkeit *f*.

kreć, -u, *pl -y m* 1 Krem, Schlag sahne *f*; ~ do obuwia, do skóry, do zębów, Schuh-, Haut-, Zahnkrem. 2 feiner Likör.

kreć -cja *f* Leichenverbrennung *f*; -torium, -ria, -riów *n* inu. Kreinatorium, Leichenverbrennungshaus *n*.

kreć -owy a Krem...; kolor ~ Kremfarbe *f*; tort ~ Kremtorte *f*.

kreć, -u, *pl -e m* Kreale *m*; -ka *f* Kreolin *f*; -ski a kreolisch.

kreć -ow- *va.* schaffen; kreieren.

kreć -ot, -u *m* chm. Kreosot *n*.

kreć *f* Kreppl(flor), Trauerflor *m*.

kreć -ina *f* 1 Gimpe, Franse *f*. 2 daw! Haarlänge *f*.

kreć -u, *pl -y m* Kreppl *m*.

kreć -owy a Kreppl(flor)...

kreć, -u, *pl -y m* 1 Ende *n*; polozyć ~ czemu, einer Sache ein Ende machen, Einhalt tun; wszystko ma swój ~ alles hat ein Ende, 2 Ziel *n*; Grenze *f*; u -u życia, am Ziel des Lebens; -y (państwa), Grenzen *pl -y* Wschodnie, die (Polnischen) Ostmarken.

kreć *f* Strich; Streifen *m*; Linie; (szrama) Narbe, Schramme *f*.

kreć -ka *f* 1 Strich *m*; ~ podziału, Teilstrich. 2 Stimme *f*; dać komu -kę, j-m seine Stimme abgeben. 3 Reihe *f*; przyjdzie i na ciebie ~ du wirst auch an die Reihe kommen; -kować *va.* i mit einem Striche bezeichnen, stricheln; (rysunek) schraffieren. 2 ~ na

k., für j-n stimmen; -**kowanie** n Bezeichnungen, Akzentuieren; (rysunku) Schraffieren n; -**kowany** a gestrichelt; (rysunek) schraffiert; -**kownik**, -a, pl -i m Schraffierapparat m.
kreso-wiec, -wca, pl -wcy m Grenzbewohner, Grenzer m; -wy a Grenz... Rand...; państwo -we, Randstaat m; **kresówka** f Grenzerin f.
kres-larnia f Zeichnungssaal m; -**larz**, -a, pl -e m Zeichner m; -**lente** n Zeichen n; fig. Schilderung f; -**lic** wa. zeichnen; fig. schildern; (w liście) kreślę się z poważaniem, ich zeichne hochachtungsvoll; -**lnik**, -a, pl -i m Reißfeder f; ~ wykresów, Schaulinienzieher m.
kret, -a, pl -y m zo. Maulwurf m; -y (futro) Maulwürfe pl.
Kreta f, na Krecie, geo. Kreta n; **kreteński** a kretisch. [vollständig. **krete** m inv. : z -em, ganz und gar, **kreto**mysz, -y f zo. Spitzmaus f.
kreton, -u, pl -y m Kretonne f.
kretowisko n Maulwurfshügel m.
kretya, -a, pl -i m Kretin, Blödsinniger m; -izm, -u m Kretinismus m.
krew, krwi f Blut n; książę krwi, Prinz von Geblut; Niemiec z krwi i kości, ein echter Deutscher; to jest we krwi (rasy etc.), das liegt im Blut (ob. laknienie); ~ mu idzie z nosa, er blutet; puścić komu ~ j-m zur Ader lassen; zachować zimną ~ kaltblütig bleiben (ob. ciśnienie, krążenie, napływ, płuć, psi, psuć).
krewetka f zo. Garnele f.
krew-ki a hitzig, heftig, sanguinisch; -kość f sanguinisches Temperament; Heftigkeit f.
krew-na, -niaczka f Verwandte f; -**niak**, -a, pl -cy m Verwandte(r) m; -ny a i m verwandt; Verwandte(r).
krez(k)a f Krause f; **krezki**, -zek pl Gekrühte n. [Mann].
Krezus, -a m Krösus, steinreicher Kräfte n in Drehen, Winden n; fig. Ausflüchte; ~ się, Hin- und Hergehen.
kreściki m unruhiger Geist.
kręcić, -ce, -ci, -cił I va. I drehen, winden; ~ nici, Zwirn zusammen-drehen; ~ głowę, den Kopf schütteln; ~ nosem, die Nase rümpfen; w nosie -ci, das prickelt in der Nase. 2 fig. Winkelzüge machen; schwindeln. II ~ się 3 sich drehen; w głowie mi się

-ci, es dreht sich mir alles im Kopfe, 4 hin und her gehen; (waleśać się) sich herumtreiben. 5 ~ się coś kolo, kolo panny, sich um etwas, um ein Mädchen bewerben. 6 (o włosach) sich kräuseln; **krecony** a gedreht, gewunden; -ne schody, Wendeltreppe f; włosy -ne, krauses Haar.
kręczyć, -u m med. steifer Hals; **kręgiel**, -og, pl -gle m Kegelm; **kręgiel**, -gla, pl -gle m Kegel m; **grać w -gry**, -gla spielen; -nia f Kegelhahn f.
kręgo-słup, -a, pl -y m an. Wirbelsäule f; -wce, -wców pl Wirbeltiere pl; -wy a Wirbel...
krępowy a etwas untersetzt.
krępość f Untertheit f.
krępo-wać va. binden, fesseln, knebeln; fig. genieren; ~ czyją swobodę, j-s Freiheit einschränken; ~ się, sich genieren, sich Zwang antun; -wanie n Knebeln, Binden n; ~ się, Zwang m; -wany a geniert.
krępujący a genant, beschwerlich; **kaftan** ~ Zwangsjacke f; **krępulec**, -lca, pl -lce m Knebel m; med. Aderpresse f.
krępy a untersetzt, stämmig.
kre-tactwo n Winkelzüge pl; **schwindelci** f; -**tacz**, -a, pl -e m Schwindler m; -**tanina** f Hin- und Hergehen (a Herlaufen), (das) Kommen und Gehen; -**tość** f das Gewundene, das Gedrehte; -**ty** a gedreht, gewunden, geschlängelt; krumm; scho-dy -te, Wendeltreppe f; -ta ulica, krumme Straße; fig. kroczyć -tymi drogami, krumme Wege gehen.
kríkiet, -a m sp. Cricket(spiel) n.
krną-brnie ad. -**brny** a halstarrig, trotzig, störrig, aufsässig; -**broń** f Halstarrigkeit, Aufsassigkeit f, Trotz.
króchmal, -u m Stärke f; Kraftmehl n; -**arnia** f Stärkefabrik f; -**enie** n Stärken n; -**ic** va. stärken; -**nia** f Stärkerel f; -**ny** a gestärkt; **Stärke**...
krocic pl Hunderttausende pl.
krociowy a sehr reich.
kroc-z, -a, pl -e m Halbtrab m.
krocze, -a n an. Damm m.
kroczek, -czka, pl -czki m kleiner Schritt; **kroczenie** n Schreiten n.
kroczowa a an. Damm...
kroczyć vn. schreiten.
króć: dwa ~ zweimal; dwa ~ sto ty-

siecy, zweimal hunderttausend; do krocset! pottausend!
krogulczy a Sperber...; **krogulec**, -lca, pl -lce m orn. Sperber m.
krócić, -je, -i, -ił va. schneiden.
krojczy, -ego, pl -czy m Zuschneider m; -ni f Zuschneiderin f.
krók, -u, pl -im I Schritt, Tritt m; ~ za -iem, Schritt für Schritt; nie odstepować krogu na ~ j-m auf Schritt und Tritt folgen (ob. dotrzymać, ruszyć się, zółwić); wolnym -iem, mit langsamen Schritten; pierwszy ~ najtrudniejszy, der erste Schritt ist der schwerste; fig. przedsięwzięć, początni -i. Schritte unternehmen (a, tun); rozpoznaj -i sadowe, den Rechts-weg beschreiten, betreten. 2 an. Damm m.
krókanciki, -kóe pl Knusperchen pl **krókiel**, -a m I sp. Krocket n 2 Klößchen n; -y kartoflane, Kartoffelklößchen.
krókiew, -kwi, pl -kwie, -ka f (Dach-)Sparren m; -**nica** f Sparrenkopf m.
krókidyl, -a, pl -e m zo. Krokodil n; -**dyl** a: lzy -le, Krokodiltränen pl.
krókiomierz m Schrittzähler m.
króksztyn, -u, pl -y m bud. Kragstein, Tragstein m.
krom prp. außer.
kromka f ~ chleba, Brotschnitte f.
kroni-ka Chronik f; (w gazetach) Vermischtes n; Tagesneuigkeiten pl; -**karski** a Chronik...; **Christen**...; -**karstwo** n Christenwesen n; -**karz** -a, pl -e m Chronist m.
kropelka f Tröpfchen n.
krópic I vn. tröpfeln; -pi, es tröpfelt. II va. besprengen, befeuchten.
krópidło n Sprengdel m.
krópicelnica f Weiskessel m.
krópienie n Besprengung f.
króp-ka f Punkt m; -ki, pl Gedankenpunkte pl (= wielokropek); fig. ~ nad i, das Tüpfelchen auf dem i; (o materii) w -ki, punktiert, getüpfelt; zwałęć się w -ce, sich korrekt benehmen; schlagfertig sein; -**kować** va, tüpfeln, punktieren; -**kowanie** n Tüpfeln, Punktieren n.
króp-la f Tropfen m; -mi, tropfenweise; (walczyć) do ostatniej -li krwi, bis auf den letzten Blutstropfen, bis 'aufs äußerste (ob. podytny) -listy a

tröpfelnd; pada deszcz ~ es regnet in großen Tropfen. [Zähler m.
kropłomierz, -a, pl -e m Tropfenkronpaß, -nie, -naj I vn. tob. kropić. II va. I besprengen. 2 (wynić) hinunterstürzen, auf einen Zug leeren. 3 ~ kogo, j-n prügeln. 4 (eilig) schreiben, abfassen. III ~ się fam. sich rasch auf den Weg machen.
-nko n Tamburin n.
krós-no n, -na pl Webstuhl m; ~ bębnowe, Trommelstuhl; ~ dywanowe, Teppichstuhl; ~ do firanek, Gardinenspanner; Vorhangstuhl m; ~ koronkarskie, Spitzenstuhl.
krós-ta f Blatter f; czarna ~ Pest-blatter; **tawy** a blatterig; **-teczka** f Bläschen n, Pickel f; -**towaciele**, -cieje, -cial vn. sich mit Blättern bedecken; **-towaty** a mit Blättern bedeckt, blatterig.
króś-na pl ob. krosna; ~ okienne, Fensterrahmen m; -**niak** m Bleichleimwag f; -**niśrz** m Glaser m.
krótochwia-l f Spaß m; te. Posse f, Schwank m; -**iność** f Kurzweiligkeit f; -**lny** a kurzweilig, spaßhaft.
krówa Kuh f (ob. dojny); fig. plumpes, dickes Frauenzimmer. [f.
krówi a Kuh...; mleko -e, Kuhmilch **krówian-ka** f Kuhpocken, Schutzpocken pl; Kuhpockenstoff m; -**kowy** a; limfa -wa, Kuhpockenstoff m -lymphe f.
krówiar-ka f I Kuhhirtin; Kuh-magd f, 2 kol. Kuhwagen m; -**nia** f Kuhstall m; **Molkerei**; **krówiarz**, -a, pl -e m Kuhhirt; Kuhpächter m.
krówieniec, -ńca, pl -ńce m Kuhmist, Kuhdünger, Kuhfladen m.
króćeć ad. kürzer.
króćca f Terzerol n, Puffer m.
króćciec m Stutzen m; ~ kotłowy, Kesselstutzen.
króćiu-chny, -teńki a ganz kurz.
krój, -oju m I Schnitt, Zuschnitt m. 2 (u pluga) Plügeteisen n.
król, -a, pl -owie m König m; ~ małowany, od parady, Schattenkönig; ~ międalowy, Bohnenkönig; **karc**. ~ karowy, Karokönig; święto Trzech Króli, Dreikönigsfest n; -**tag** m; -**estwo** n I Königreich; Königtum n; ~ roślinne, Pflanzenreich n; ~ zwierzęce, Tierreich. 2 das Königspaar; -e-

wicz, -a, pl -e m Königssohn, Kronprinz m.

królewicz m geo. Königsberg n
królew-na -ny, pl -ny f Königstochter f; -ski a königlich; fig ~ kasek, köstlicher Bissen; woda -ska, Königswasser n; **po -sku** ad. königlich; -słość f Königswürde f.

króliczy a Kaninchen...
królik -a, pl -i m 1 König eines kleinen Reiches. 2 zo. Kaninchen n; -arnia f Kaninchengehege n.

królóbój-ca, pl -cy m Königsmörder m; -czy a königsmörderisch; -czyny f Königsmörderin f; -stwo n Königsmord m.

królo-wa -wej, pl -we f Königin f (ob. bal, matka); ~ pszczół, Bienenkönigin, Bienenmutter f; -wać un. König(in) sein; herrschen, regieren; (w salonie) thronen; -wanie n Herrschen, Regieren n.

krót-ki a (krótszy, najkrótszy) kurz; -ka pamięć, kurzes Gedächtnis (ob. fala, spiciele); na ~ termin, auf kurze Zeit; ~ wzrok, Kurzsichtigkeit f; -ko ad. (króć(ie)) kurz; ~ mówiąc, kurz und gut, mit einem Wort; ~ a wężlowato, kurz und bündig; ~ strzyżone włosy, kurz geschchnittene Haare; ~ ubrany, kurzgekleidet; ~ k. trzymać, j-n kurz halten; ~ się z kim załatwić, j-n kurz abfertigen, mit j-m kurzen Prozeß machen; -kofalowy a: radio: nadajnik ~ Kurzwellensender m; odbiornik ~, **krótkofalówka** f Kurzwellenempfänger m; -konoji a kurzbeinig, kurzfußig.

krótkość f Kürze f; -w-ści, in einigen Worten, in Kürze.

krótko-terminowy a kurzfristig, auf kurze Sicht; -trwale ad., -trwały a von kurzer Dauer; -trwalość f kurze Dauer; -widz m Kurzsichtige(r) m (t. fig.); -widenie, -widztwo n Kurzsichtigkeit f (t. fig.); -włosy a kurzhaarig; -wzroczność f Kurzsichtigkeit f; -wzroczny a kurzfristig.
krówka f junge Kuh (ob. bozy).

krtań, -ni f an. Kehlkopf m; **krtańniowy** a Kehlkopf...; wzniernik ~ Kehlkopfspiegel m.

krucho ad. ~ z nim, es steht schlimm mit ihm, es sieht faul mit ihm aus, mit ihm geht's abwärts; **kruch**ość f (miecia) Mürbheit; (szkla)

Sprödigkeit, Zerbrechlichkeit; fig. Hinfälligkeit f.

kruchta f Vorhalle f (einer Kirche)
kruchut(ę)ki a ganz müde; sehr spröde.

kruchy a (kruchszy) (o mieście) müde; (o pieczywie) knusprig; (o szkłe etc.) spröde. brüchig; fig. hinfällig

krucjata f Kreuzzug n.
krucyfik, -u, pl -y m Kreuzifix n.
kruczeć -czy, -czal un. knurren.

kruczek -czka, pl -czki m 1 kleiner Rabe 2 Haken m; ~ do butów, Schuhanzieher m. 3 fig. Ausflucht f, Kniff, Scherlich m. [n.]

kruczenie n (w brzuchu) Knurren
kruczowlosy a mit rabenschwarzem Haar; **kruczy** a Raben...; rabenschwarz.

kruk, -a, pl -i m 1 Rabe m; czarny jak ~ rabenschwarz; fig. biały ~ weißer Rabe, etwas ganz Seltenes; ~ krakowi oka nie wykole, eine Krähe hackt der andern die Augen nicht aus 2 Haken m; ~ zawiasowy, Haspel f, Stützhaken, Kloben m.

krukiew, -kwi, pl -kwie f Krücke f.
krup, -u m med. Krupp m.

krupa f 1 Grape f; -py jęczmienne, Gerstengraupen; -py perłowe, Perlgraupen. 2 -py pl Graupenagel m; -piarnia f Graupenmühle f; -piasty a graupenförmig; sól -sta, Kornersatz n; -pięć un. grob mahlen. -chroten; -pi się, es graupelt.

krupier, -a, pl -rzy m Croupier, Gehilfe m des Bankhalters.

krupnik -u, pl -i m 1 Graupensuppe f 2 Brantwein mit Honig

krusta f Rinde, Kruste f.

kruszcowy a metallisch, Erz...
kruszec -szcu, pl -szce m Erz, Metall n.

kruszyć -eje, -al un. mürbe werden
kruszenie n ~ kopii, Lanzenbrechen
kruszon -u, pl -y m Bischof m (kaltes Rotweingetränk mit Pomeranzenschalen etc.).

kruszyć un. zerbröckeln; fig. ~ kopie o kogo, eine Lanze für j-n brechen, einlegen (für ihn kämpfen); -pęta, więzy, seine Fesseln sprengen ~ się, (zer)bröckeln, zerfallen. [n.]
kruszyn a Bröckchen, Krümchen.
kruczganek -nka, pl -nki m Saulengang, Verbindungsgang m.

krawawica f 1 schwere Arbeit. 2 schwer verdientes Geld

krwa-wię I ua. 1 mit Blut besudeln; blutig schlagen. 2 rot färben. II un. (się) bluten; fig. serce mi się -wi, das Herz blutet mir; ~ się, rot sein; ira roten Licht erscheinen; -wienie n Blutung f; -wnica f bot. Blutkraut n, Blutblume f; -wnik, -a, pl -i m 1 bot. Schafgarbe f, Tausendblatt n. 2 min. Blutstein m; -wo ad. blutig; fig. grosz ~ zapracowany, schwer verdientes Geld; -wy a 1 blutig. Blut...; blutrot; -we gody, Bluthochzeit f; plama -wa. Blutfleck m; -wa zemsta, Blutrache f. 2 (o pracy etc.) schwer, bitter

krwinka f Blutkörperchen n
krwio-bieg m Blutumlauf m;
nośny a blutführend; naczytnia -ne, Blutgefäße pl; -plucie n Blutspecken n; -zera m blutdürstiger Mensch; -zerczy a blutdürstig.

krwis-tość f Vollblütigkeit f; -ty a vollblütig, blutreich; blutrot.

krwotok, -u, pl -i m Blutfuß m; ~ gwałtowny, Blutsturz m; ~ płucny, Lungenblutung f, Lungenblutsturz n.

krzyć, kryje, krył un. 1 (się) sich verbergen, verstecken; ~ się z czym, etwas geheimhalten, verhehlen. 2 (pokrywać) bedecken; (meble) beziehen; (dach) dachen; **krycie** n 1 ~ dachów, Bedachung f; ~ dachówka, lúpkiem, Flachwerk n. 2 ~ się z czym, Geheimhaltung f.

krygi pl. gezwungene, unnatürliche Bewegungen, Steifheit f.

krygo-wać się, sich zieren; -wanie się n Ziererei f.

kryjo-mo, po -mu ad. -niy a geheim, heimlich.

kryjówka f Versteck n, Schlupfwinkel n ~ złodziej, Diebsnest n.

Krym, -u m geo. Krim f.

krymi-nalista, pl -ści m 1 Kriminalverbrecher m. 2 Strafrechtswissenschaftler, Kriminalist m; -nalistyka f Kriminalistik f; -nalność f Kriminalität f; -nalny a kriminell; Kriminal...; powiesz -na, Kriminalroman m; sprawa -na, Kriminalsache f; -nal, -u, pl -y m 1 Kriminalverbrechen n. 2 Gefängnis n.

krymka f (Juden-)Käppchen n.

krymski a krimisch; **baranki** -e, Krimmer pl.

kryni-ca f Quelle f, -czny a Quell...; woda -na, Quellwasser n.

krynolina f Krynoline f.

krypa f Nachen m.

krypta f Gruftegewölbe n; Gruftekapelle, Krypta f.

krypto-grafia f Geheimschreibekunst f; -gram, -u, pl -y m Aufschlüsselung in Geheimzeichen.

kryształ -czny a Kristall...; kristallinisch; -zacja f Kristallisierung f; -zować un. (się, się) kristallisieren; -zowanie się n Kristallisierung f; -zujać się a kristallisierbar.

Krystyna f Christine f.
krystalić się, wie Kristall leuchten.
krystal -u, pl -y m 1 Kristall m; -y, Kristallsachen pl. 2 Farinzucker m; -ek, -lka, pl -lki m 1 an. Kristalllinse f (des Auges). 2 radio: Kristalldetektor m; -kowy a radio: odbiornik ~ Kristallempfänger m; -owy a 1 Kristall...; kristal'hell; pałac ~ Kristallpalast m. 2 fig. makellos.

kryterium, pl -ria n inu. Prüfstein m, Kriterium n.

kryty a 1 versteckt. 2 gedeckt; samochód ~ Limousine f.

kryty-cyzm, -u m Kritizismus m; -czność f kritischer Sinn; ~ położenia, kritische Lage; -czny a kritisch; umysł ~ kritischer Kopf; wiek ~ das kritische Alter.

krytyk -a, pl -ycy m Kritiker m.
krytyka f Kritik f; złośliwa ~ Kritikelei f; niżej wszelkiej ki, unter aller Kritik (ob. wytrzymywać 1); -kować un. kritisieren; (złśliwo) kriticeln; -kowanie n Kritisierung f.

kryza f Krause f.

kryzować un. krauseln.

kryzys, -u, pl -y m Krise, Krisis f; przeżywać ~ eine Krisis bestehen.

krza-czasty, -czysty a buschig;

czek, -czka, m Strauchlein n.

krzak -a, pl -i m Strauch, Busch m; -i, Buschwerk, Gebüsch n; -owaty a buschig, buschartig.

krząkać un. (się) räuspern.

krza-tać się, geschäftig sein, sich tummeln; ~ kolo czego, sich etwa angelegen sein lassen, sich mit etwas zu schaffen machen; -tanie się n,

-tanina f Geschäftigkeit f; Getue n; ~ kolo gospodarstwa domowego, die Wirtschaftsarbeiten.

krzeczeń, -czy, -czal *vn.* kreschen.
krzeczek, -czka *ment.* Tarantel *f.*
krzekot, -u *m.*, -anie *n.* Gequacke *n.*;
 Elsterschrei *m.*; -ać, -ocze, -tal *vn.* (wie
 ein Elster) schreien (*ob.* grzechotać).
krzem, -u, *pl -y m.* *chem.* Kieselerde
m., Silizium *n.*; -ian, -u *m.* kieselsaures
 Salz; ~ manganowy, Manganosilikat;
 ~ potasowy, Kaliumsilikat *n.*; -ien-
 sty a kieselhaltig, kieselartig; -ień,
 -ienia, *pl -ienie m.* Kiesel(stein) *m.*
krzemion-ka *f.* Kieselerde *f.*; -kowy
 a kieselhaltig.
krzymyk, -a, *pl -i m.* Kiesel(stein) *m.*
krze-pić *va.* (się, sich) stärken, er-
 quicken, erfrischen; -pienie (się) *n.*
 Stärkung, Erquickung *f.*
krzep-ki *a.*, -ko *ad.* rüstig, kräftig.
 stark; -kość *f.* Rüstigkeit, Starke *f.*;
krzep *nać*, -nie, *nał a.* krzepł *vn.*
 gerinnen, erstarren; *nał a.* krzepł *vn.*
 gerinnen, erstarren; fest werden; -nie,
 -niecie *n.* Gerinnen, Erstarren *n.*
krzesac, -sze, -sał *va.* 1 ~ ogień,
 Feuer schlagen. 2 (drzewo) die Äste
 abschneiden, austäten. 3 behauen.
krzeselko *n.* Stühlchen *n.*
krzesiwo *n.* Feuerzeug *n.*, Feuerstahl
m.; (u strzelby) Feuerschloß *n.*
krzesło *n.* 1 Stuhl, Sessel *m.*; ~ na
 kółkach, Rollstuhl, ~ poręczowe,
 Armstuhl; ~ wyplatane, Rohrstuhl; ~
 wysięciane, Polstersessel. 2 *te.* Sperr-
 sitz *m.* im Parkett; **krzesłarz**, -a, *pl -e m.*
 Stuhlmacher *m.*
krzew, -u, *pl -y m.* Strauch, Busch *m.*;
-iasty *a.* verzweigt; *min.* dendritisch.
krze-wić -*va.* (się, sich) fortpflanzen;
fig. (się) verbreiten; -wiciele, -a, *pl -e m.*
 (-ka *f.*) Verbreiter(in) (einer Lehre
 etc.); -wienie *n.* Fortpflanzung; *fig.*
 Verbreitung *f.*
krzta *f.* Bröckchen *n.*; biśchen; ani
 krzty, nicht ein biśchen, gar nichts.
krztu-się się, sich würgen, sich ver-
 schlucken; -siec, -sca *m.* Keuchhusten
m.; -szenie się *n.* Würgen *n.*
krzyżacy *a.* schreiend; (kolor) grell,
 auffallend; -ca niesprawiedliwość,
 schreiende Ungerechtigkeit; **krzy-
 żeć**, -czy, -czal *vn.* schreien; ~ *na k.*,
 j-n anschreien.
krzyk, -u, *pl -i m.* 1 Schrei *m.*, Ge-
 chrei *n.*; już po -u, es ist aus damit. 2
 Aufsehen *n.*; narobić -u, Aufsehenma-
 chen; -actwo *n.* Schreierei *f.*; -acz, *a.*,
pl -e m. (-ka *f.*) Schreier(in), Schreihals

m., -liwość *f.* Schreierei *f.*, -liwy
 a schreierisch, (głos) gellend, grell;
 -nać, -nie, -nał *vn.* aufschreien, einen
 Schrei ausstoßen; ~ *na kogo*, j-n an-
 schreien; (wołać *na k.*) j-m zurufen;
 -nięcie *n.* Aufschrei *m.*
krzyzna *f.* *ob.* krzta
Krzyzstof, -a *m.* Christoph.
krzy-wa, -wej, *pl -we f.* krumme Li-
 nie, Kurve *f.*; -wy *a.* etwas krumm.
krzyw-da *f.* Unrecht *n.*; Benachteilig-
 ung *f.*; doznać -dy, Unrecht leiden;
 naprawić -dę, ein Unrecht wieder gut-
 machen; dzieje mi się ~ ich bin be-
 nachteiligt; bez -dy dla moich intere-
 sów, unbeschadet meiner Interessen;
 z -dą dla mnie, zu meinem Schaden;
 on nie da sobie -dy zrobić, er läßt sich
 nichts gefallen, wyrzadzić komu -dę,
 j-m unrecht tun, -dzący *a.* nachteilig;
 -dzenie *n.* Schädigung, Benachteilig-
 ung *f.*; *dzic* *va.* unrecht tun, schädi-
 gen, benachteiligen; -dziciel, -a, *pl -e m.*
 (-ka *f.*) Beschädiger(in), Entehrer(in)
krzywi-ca *f.* *med.* Englische Krank-
 heit, Rachitis *f.*; -czny *a.* rachitisch.
krzywić *va.* krümmen, biegen; ~
 usta, den Mund verziehen; ~ się 1
 sich krümmen 2 ein saures Gesicht
 machen; ~ się *na kogo*, i-n schief an-
 sehen.
krzywizna *f.* Krümmung, Kurve *f.*;
mil ~ toru podcocki Flugbahnkurve
krzywo *ad.* krumm, schief; ~ *pa-
 trzecz* *na k.*, j-n schief ansehen; *trzy-
 mać się* ~ sich krumm halten; -nogi
 a krummbenig; -nos *m.* *orn.* Krumm-
 schnabel, Kreuzvogel *m.*; -oki *a.* schiel-
 end; -przysiąc, -przysięgać *vn.*
 falsch schwören, meinedig werden;
 -przysięstwo *n.* Meineid *m.*; -przy-
 sięzka *n.* Meineidige(r) *m.*, -szyi *a.*
 krummhalsig
krzywość *f.* Krümmung, Schiefe *f.*;
krzywozuby *a.* schiefmäulig.
krzywulec, -lca *m.* Krummholz *n.*;
krzywy *a.* krumm, schief; -we nogi,
 krumme Beine; ~ nos, krumme Nase;
fig. -wym okiem patrzeć *na k.*, j-n
 schief (a. scheel) ansehen.
krzyż, *a.*, *pl -e m.* 1 Kreuz *n.*; Czer-
 wony Krzyż, Rotes Kreuz; każdy
 dzwiga - swój, jeder hat sein Kreuz
 zu tragen; zdjęcie z *a.* Kreuzabnahme
f.; jak z *a.* zdjęty mehr tot als leben.
dig. położyć *na* ~ ins Kreuz (a. kreuz

weise) legen. 2 *an.* -e *pl.* Kreuz; *boie w*
 -u, Kreuzschmerzen *pl* -acki *o*
 Kreuzritter... wojny *e.* Kreuzzüge
pl; -actwo *n.* Kreuzritter *pl.*
krzyżak, -a, *pl -acy m.* 1 Kreuzritter
m. 2 *pl -ki* (pajak) Kreuzspinne *f.* 3
 bud. Kreuzstab *m.*
krzyżmo *n.* Chrisam, Chrisma *n.*
krzyżo-wać *l.* *va.* 1 kreuzigen ans
 Kreuz schlagen. 2 (rasy) kreuzen; ~
 czyje plany, j-m einen Strich durch
 die Rechnung machen, j-s Pläne
 durchkreuzen. *ll* ~ się, sich kreuzen;
fig. wszystko się -żuje, es geht alles
 verkehrt; -wanie *n.* 1 Kreuzigung *f.* 2
 ~ się (drog, ras) Kreuzung *f.*;
krzyżow-nica *f.* 1 Querholz *n.*; (w
 oknach) Fensterkreuz *n.*; *kol.* Kreuz-
 schiene *n.* 2 Kreuzband *n.*; -nik, -a,
pl -icy m. Kreuzfahrer *m.*
krzyżowy *a.* Kreuz...; droga -wa,
 Kreuzweg *m.*; ogień - Kreuzfeuer
n.; -we wojny, Kreuzzüge *pl.*
krzyżówka *f.* 1 Rückenstück *n.*, Len-
 denbraten *m.* 2 Kreuzzeilen, X-einen
n. 3 (lamigłówna) Kreuzwortratel *n.*
krzyżujący się *a.* kreuzend
krzyżulec, -lca, *pl -lce m.* Kreuzholz
n.; *mech.* Kreuzkopf *m.*; bud. Strebe *f.*,
 Gitterstab *m.*
krzyżyk, -a, *pl -i m.* 1 Kreuzchen *n.*;
fig. dać *k.*, ~ *na drogę*, j-n mit leeren
 Händen wegschicken; *polozyc* ~ *na*
 czym, sein Kreuz über etwas machen.
 2 *mus.* Kreuz *n.* 3 (o wieku) zehn,
 zwanzig etc. Jahre; już mu niedaleko
 do piętego *a.*, er ist beinahe so Jahre
 alt.
 ((Ehe-)Weib.
ksantypa *f.* Xanthippe *f.*, zänkisches
ksawery *m.* Xaver.
ksenofobia *f.* Fremdenhaß *m.*
ksiądz, księdza, księdzu, *pl* księża
n. Priester, Geistlicher; ~ proboszcz,
 Pfarrer (*ob.* dobrodziej 2).
książątko *n.* Prinzelein *n.*, Duodez-
 fürst *m.*
książeczka *f.* Büchlein *n.*; ~ oszczę-
 dnościowa, Sparkassenbuch *n.*; ~ cze-
 kowa, Scheckbuch.
książe, księcia, księciu, *pl -ta, -żat m.*
 Fürst, Prinz, Herzog *m.*; wielki
 - Grobfürst (*ob.* krew, udzielný); -cy
 a fürstlich, herzoglich; Wasza *a.* Mość,
 Eure Hoheit; po -cemu *ad.* fürstlich.
książ-ka *f.* Buch *n.*; ~ z obrazkami,
 Bilderbuch; ~ szkolna, Schulbuch (*ob.*

telefoniczny). -kowy 1 *a.* Bücher...
 Buch... , *dlug* ~ Buchschuld *f.*; *język* ~
 Schriftsprache *f.* (*ob.* mól). *ll m.* *ob.*
 księgowy, -nica *f.* Bibliothek, Büche-
 rei *f.*, Bibliotheksaal *m.*
ksien, *pl -e.* ksien *f.* Äbrassin *f.*
księga, *pl -ix.* ksiąg *f.* (großes) Buch;
 ~ główna, Hauptbuch (*ob.* adresowy).
księgar-nia *f.* Buchhandlung *f.*; ~
 nakładowa, Verlagsbuchhandlung,
 -ski *a.* Buchhändler...; buchhändler-
 risch; -stwo *a.* Buchhandel *m.*
księgarz, -a, *pl -e m.* Buchhändler *m.*
księgosusz, *u.* *m.* Rinderpest *f.*
księgo-wać *va.* *handl.* buchen; ~
 pozycje, einen Posten buchen; *zgo-*
dnie ~ konform buchen; -wanie *n.*
 Buchung *f.*; -wość *f.* Buchführung *f.*;
 pojedyncza ~ einfache *B.*; -wy 1
 a Buch... *ll* -wego, *pl -wi m.* Buchhalter
m.; -zbiór *m.* Büchersammlung, Bi-
 bliothek *f.*
księstwo *n.* 1 Fürstentum, Herzog-
 tum *n.* 2 der Fürst und Fürstin.
księż-na, -nej, *pl -ne f.* Fürstin,
 Prinzessin, Herzogin *f.*; -niczka *f.*
 Tochter eines Fürsten, (junge) Prinz-
 zessin. *||* [schaft *f.*
księżowladztwo *n.* Priesterherr-
 księży *a.* Priester... , priesterlich; *fig.*
patrzy na -żą oborę, er steht schon am
 Rande des Grabes
księżyc, -a *m.* Mond *m.*; przy świetle
 -a, bei Mondschein; *twarz jak* ~ ein
 volles Gesicht; -owy *a.* Mond... ; noc
 -wa, Mondnacht *f.*
księżyna *f.* armer Pfaffe
ksluk, *a.*, *pl -i m.* Daumen *m.*; ~ *u*
 nogi, große Zehe
ksy-kać, -knać *vn.* zischen
ksylo-grafia *f.* Holzschneidkunst *f.*;
 -fon, -u, *pl -y m.* *mus.* Xylophon *n.*
kszał-cący *a.* belehrend, lehrreich;
 -cenie (się) *n.* Bildung *f.*; -cić *va.* (się,
 sich) bilden; ~ *umysł*, seinen Geist
 bilden.
kszałt, -u, *pl -y m.* Gestalt, Form *f.*;
 -nie *ad.* schön, -ność *f.* Wohlgestalt
 -schöne Gestalt; -ny *a.* wohlgestaltet,
 von schöner Gestalt; -ować *va.* *a.* ge-
 stalten, bilden, formen; ~ się, sich
 gestalten; -owanie *a.* Gestaltung *f.*
kszyk, *a.* *pl -i m.* *orn.* Bekassine *f.*
 kto, kogo, komu, kim, w kim *prn.*
 wer; ~ tam? *we* ist da? ~ *nnv.* ein
 anderer. 2 jemand; jest tam ~? ist je-

mand dort?; -badź, -kolwiek *prn.* wer es auch sei, irgend jemand.

któs prn. (irgend) jemand.
któredy ad. wo? welchen Weg? ~ przeszedł? wo ist er durchgekommen? ~ się idzie do...? welcher Weg führt nach...? wie komme ich nach...? ~ szedłeś? welchen Weg bist du gegangen?; -badź, -kolwiek *ad.* wo es immer sei, in welcher Richtung es auch sei.

[irgend welchen Weg.
którędy ad. von irgendeiner Seite;
któ-ry, -rego, -ra, -re, pl -rzy, -re prn. welcher; der; -ra godzina? wieviel Uhr ist's? -rego dziś mamy? den wievielten haben wir heute?; -badź, -kolwiek *prn.* wer nur (a welcher) *któż prn.* wer (denn)? [immer.

ku prp. nach, zu, gegen; *ku końcowi,* gegen Ende; *ku memu zdziwieniu,* zu meinem Befremden; *ku wschodowi,* nach Osten zu.

Kuba *f go.* Kuba *n.* II *m ob.* Jakob; jak ~ Bogu, tak Bóg Kubie, wie du mir, so ich dir. [Schmiergeld *n.* *kuban, -a, pl -y m* Bestechung *f.* *Kubańczyk m* Kubaner *m;* *kubański a,* kubanisch.

kubek, -bka, pl -bki m Becher *m;* podobni do siebie ~ w ~ się gleichen sich wie ein Ei dem andern.

kubel, kubla, pl kubły m Eimer, Kübel *m;* ~ do śnićci, Mülleimer; ~ do wody, Wassereimer.

kubiczny a kubisch; *metr ~* Kubikmeter *n.* [n Kubierung *f.*

kubiko-wać va. kubieren; -wianie *kubista, pl -ści m mal.* Kubist *m;* *kubizm, -u m* Kubismus *m.*

kubra(-)ka, -(cz)ka, pl -(cz)ki m Kittel, Wams *m,* Wamslein *n.*

kuc, -a, pl -e m Pony *n.*

kuchlar(-)czyk, -a, pl -i m Kochjunge *m;* -ka *f* Kochin *f;* *prz. gdzie -rek szedł,* tam niema co jeść, viele Köche verderben den Brei; -ski *a* Koch...; książka -ska, Kochbuch *n;* sztuka -ska, Kochkunst *f;* -stwo *n* Kochkunst *f.*

kucharz, -a, pl -e m Koch *m.*
kucharzyć vn. Koch sein; die Küche besorgen, kochen.

kuchcik, -a, pl -i m Küchenjunge *m*
kuchnia(-)ka f (kleine) Küche. 2 Küchenherd; Kocher *m;* ~ gazowa, Gaskocher *m;* Gasküche *f;* ~ śnienna, Wandküche,

kuchenny a Küchen...; ~ nóż, Küchenmesser *n;* *facina -na,* Küchenleiste *n;* *naczynia -ne,* Küchengeräte *n.*

kuchmistrz, -a, pl -e m Küchenmeister *m;* -yul *f* Küchenmeisterin *f;* *kuchnia f* Küche *f;* dobra ~ gute Küche; ~ polowa, Feldküche; znać się na -ni, die Küche verstehen; tania ~ Volksküche.

kuchta f pog. Köchin *f.*
kucie n (koni) Beschlagen *n;* (żelaza etc.) Schmieden *n.*

kucuki, -cek ob. kuczka.
kuc-nać, -nie, -nął vn. niederhocken, sich kauern; -nięcie *n* Niederhocken, Kauern *n.*

kucyk, -a, pl -i m Pony *n.*

kuczka f 1 Hütte *f;* -ki *pl* Laubhüttenfest *n* (der Juden). 2 *w -ki,* hokkend, zusammengékauert; *usiaść w -ki,* niederhocken.

kuć, kuję, kul va. 1 schmieden, hämmern; (blachę) klempern; (na gladko) schlichten; ~ na zimno, kaltschmieden, hartschlagen; *prz. kuj żelazo, póki gorące,* man muß das Eisen schmieden, solange es warm ist. 2 (konia) beschlagen. 3 *fig. ~* nowe wyrazy, neue Wörter machen; ~ wiersze, Verse schmieden; *szk. (lekcje) buffeln, ochen, śleißig studieren.*

kudłaty a zottig; *włosy -te,* Zottelhaar *n;* *kudły, -del pl* Zotten *pl,* Zottelhaar *n.*

kufa f Kufe *f,* Faß *n.* [pen *m.*

kufel, -fla, pl -fla m Seidel *n,* Schopkufer, -fra, *pl -fry m* Koffer *m;* -e(-)ki, -rka, -reczka *m* kleiner Koffer.

kuglar(-)ka f Gauklerin *f;* -aki *a* Gaukler, -i gauklerisch; sztuka -ska, Gaukelkunst *f;* sztuczki -e, Gaukelei *f;* -stwo *n* Gaukelei *f,* Gaukelspiel *n,* Taschenspieler*f.*

kuglarz, -a, pl -e m Gaukler, Taschenspieler *m.*

kuguar, -a, pl -y m zo. Silberlöwe *m.*
kujawiak, -a m Art polnischer Tanz.

Kujawy pl go. Kujavien *n.*
kukać vn. Kuckuck rufen; *kukanie n* Kuckuckrufen *n.*

kukawka f Kuckuck *m.*
kukielka f 1 Weck *m.* 2 Puppe *f.*

kukla f Narrenkappe *f* mit Scheitel.
kukla f Puppe *f.*

kuks, -a, pl -e m 1 Puff, Faustschlag

m. 2 góř. (Berg-)Kux *m;* -ać, -a, -al, -nać, -nie, -nął *va.* puffen.

kukul int. kuckuck *l*

kukul(-)czy a Kuckucks...; -ka *f* form. Kuckuck *m;* zegar z -ką, Kuckucksuhr *f.*

kukurbita f 1 Kürbis *m.* 2 *chm* Destillierkolben *m,* -blase *f.*
kukury-dza f Mais *m,* türkischer Weizen; -dzowy *a* Mais...; mąka -wa, Maismehl *n.*

kukurykul int. kikeriki *l*
kula f 1 Kugel *f;* ~ armatnia, Kanonenkugel; ~ ziemka, Erdkugel; dać k. kulą *vb.* j-m eine Kugel durch den Kopf jagen (*ob.* Bóg); *fig. ~* u-nogi, ein Klotz am Bein 2 Ball *m;* ~ bilardowa, Billardball; ~ śnieżna, Schneeball. 3 Krücke *f;* *chodzić o -ach,* an Krücken gehen.

kulać va. rollen, kugeln, schieben.

kulas, -a, pl -y m 1 Krummer Strich; -y stawiąć, krumme Striche machen.

2 *Lahme(r), Hinkende(r) m*

kula-wieć, -wieje, -wiał vn. hinken; -wienie *n* Hinken *n;* -wka *f* 1 wet. Klauenseuche *f* (der Schafe). 2 Kelch, Becher *m* ohne Fußgestell; -wo *ad.* ~ chodzić, hinken; *fig.* sprawa idzie ~ die Sache hinkt; -wość *f* Lahmheit *f;* -wy *a* lahm, hinkend; *m* *Lahme(r) m.*

kulbaczyć va. satteln.

kulbaka f Sattel; Steigbügel *m.*

kulczyba f bot. Krahenauge *n.*

kulebiaka f russische Pastete.

kuleć, -eje, -al vn. hinken; *fig.* hahern, mangelhaft sein, hinken; *kulenie n* Hinken *n.*

kulfon, -a, pl -y m 1 schlechtes Goldstück. 2 Töpel *m.* 3 -v, unförmliche Buchstaben.

kulić va. (sich) zusammenrollen.

kulig, pl -i m Faschingszug *m* in Schritten, Faschingsbegeisterung *f.*

kulik, -a, pl -i m orn. Brachvogel *m*

kulinarny a kulinarisch; sztuka -na, Kochkunst *f.*

kulis, -a, pl -owie m Kuli *m* (chines., japanischer) Tagelöhner, Lastträger.

kulisa f 1 Kulisse *f;* za -mi, hinter den Kulissen, im Geheimen. 2 Außen-, Nebenbörse, Kulisse.

kulis-tość f Kugelform *f;* -ty *a* kugelförmig, kugelförmig.

kulisjer, -a pl -owie m nicht vereidigter Börsenspekulant.

kul-ka f Kügelchen *n;* Pistolenkugel *f;* -kowy *a* Kugel... (*ob.* lożysko).

kulminacja f 1 ast. Kulmination *f.*

2 Höhepunkt *m;* -cyjny *a:* punkt ~ höchster Punkt; *fig.* Höhepunkt, Kulminationspunkt *m.*

kulociąg, -u, pl -i m Kugelzieher *m*

kułomb, -a, pl -y m pl. Coulomb *n.*

kuł-sza(-)fn. Hüftbein *n;* -szowy *a* Hüftbein...; rwa -wa, Ischias *f.*

kult, -u m Kult(us) *m,* abgöttische Verehrung; verehrungsvolle Pflege.

kultura f Kultur *f;* -lny *a* kulturell.

kulty-wator, -a, pl -rzy m 1 Ackermann *m.* 2 agr. Kultivator *m;* -wować *va.* kultivieren, pflegen.

kuluar, -u, pl -y m Wandelgang *m;* intrygi -ów, Hintertreppenintrygen.

kułak, -a, pl -i m geballte Faust; (u derzenie) Faustschlag *m;* -ować *va* mit der Faust schlagen.

kum, -a, pl -owie m 1 Gevatter *m;* -prosić k. w -y, j-n zu Gevatter bitten.

2 Kumpan, Kamerad *m;* kuma *f* Gevatterin *f;* kumać się *z* kim, mit j-m Freundschaft schließen, Bruderschaft machen; kumostwo *n* Gevatterschaft *f;* kumoszka *f* 1 Freundin *f.* 2 Klatschbase, Klatschschwefel *f;* we-sole -ki *z* Windsoru, die lustigen Weiber von Windsor.

kumu-lacja f 1 Anhäufung *f* (von Klagen). 2 Vereinigung *f* mehrerer Ämter; -lować *vb.* (an)haufen, vereinigen; mehrere Ämter gleichzeitig besitzen.

kumys, -u m Kumys *m,* gegorene Stutenmilch als Getränk.

kunaf 1 zo. Marder *m;* -ny *pl* (futuro) Marderfell *n.* 2 Marderpelz *m.* 3 Klammer *f,* Schließkloben *m.*

kundel, -dla, pl -dle m Haushund

kunf a Marder... [Hofhund *m*

kunktator, -a, pl -owie m Zauderer *m;* -stwo *n* Zaudern *n.*

kunstszt, -u m Kunst *f;* -mistrz *m* Künstler *m;* -owny *a* künstlerisch.

kupa f 1 Haufen *m;* ~ gnojny, Misthaufen *m;* do kupy, zusammen; do kupy złożyć, zusammenlegen; składać na kupa, anhäufen. 2 (ludzi) Menge *f* Haufe(n) *m;* -mi, scharenweise, haufenweise

kup-cowa, -wej, pl -we f Kaufmannsfrau; Händlerin *f;* -czenie *n* Handeln *n;* -czy *a:* czą sija, Kauf-

kraft *f*; -czyć *vn* handeln, Handel treiben; ~ honoreg; ~ mit seiner Ehre einen schimpflichen Handel treiben; -czyk, -a, *pl -i m* 1 Krämer *m*, 2 Handlungsbursche *m*.

kupeczka *f* Häuflein *n*.
kupela *f* Versuchstiegel *m*, Kapelle *f* (zum Abtreiben), Test *m*; -cja *f* Kapellieren, Abtreiben *n* (auf der Kapelle).

kuper, -pra, *pl -pry, -ek, -rka m* Steiß *m*; *fig.* der Hintere.

kupić *va*. 1 kaufen; *fig.* ~ sobie kogo, j-n für sich gewinnen (ob. kot r) 2 (sie, sich) häufen, sammeln.

kupiec, -pca, *pl -pcy m* 1 Kaufmann, Handelsmann; ~ towarów kolonialnych, Kolonialwarenhändler 2 (nabywca) Käufer *m*; -ki *a* kaufmännisch; stan ~ Kaufmann(s)stand *m*; po -ku *ad.* kaufmännisch; -two *n* Kaufmannschaft *f*; Handel *m*; trudnić się -twem, Handel treiben.

kupka *f* Häufchen, Häuflein *n*.
kupkować *va*. agr. dibbeln. [*m*. kupiecista, *pl -ści m* Couplettdichter
kuplet, -u, *pl -y m* Couplet *n*.
kupno *n* Kaufm.; cen) -na, Kaufpreis *m*; chęć do -na, Kauflust *f*; kupny *a* käuflich.

kupon, -u, *pl -y m* 1 Zinsschein, Coupon; arkusz z -ami, Couponbogen *m*; ~ platny, der fällige Coupon. 2 Stoffrest *m*.

kupować *va*. kaufen; kupujący, -cego, *pl -cy m* Käufer *m*.

kupowy *a* Steiß...

kur, -a, *pl -y m* 1 Hahn *m*. 2 -u (odra) Masern *pl*.

kura *f* Henne *f*, Huhn *n*; ~ pieczona, Brathuhn.

kura-cja *f* Kur *f*; odbywać -cję, być na -cji, eine Kur machen; pojechać do zdrojowiska na -cję, zur Kur ins Bad reisen; ~ mleczna, Milchkur; ~ zdrowa, Brunnenkur; wypoczynek po -cji, Nachkur; -cusz, -a, *pl -e m* (-ka *f*) Kurgast *m*; (gość kąpielowy) Bade-gast; -cyjny *a* Kur...; koszty -ne, Kurkosten *pl*; miejscowość -na, Kurort *m*.

kurak, -a, *pl -i m* Hähnchen, Hühnchen *n*; ~ pieczony, Backhähnchen, Brathuhn *n*.

kurant, -a, *pl -y m* Glockenspiel *n*; zegar z -em, Spieluhr *f*; -owy *a* gangbar; artykuł ~ gangbarer Artikel; -wa

moneta, gangbare Münze; zegar ~ Spieluhr *f*.

kura-tela *f* Kuratel, Pflegschaft, Vormundschaft *f*; oddać k. w -le, j-n unter Vormundschaft stellen; być pod -lą, unter Kuratel stehen; -tor, -a, *pl -owie m* Kurator *m* (t. szk.); Pfleger, Vormund; Verwalter *m* (einer Stiftung); ~ masy upadłości, Konkurs (massen)verwalter; -toria *f*, -torium *n* Kuratorium *n*.

kuraz, -u *m* Mut *m*; napić się na ~ sich Mut antrinken.

kurcz, -u, *pl -z m* Krampf *m*; ~ go zlapał, er bekam einen Krampf; -twarzy, Gesichtskrampf; ~ żołądkowy, Magenkrampf.

kurczak, -a, *pl -i m* Hühnchen, Hähnchen *m*; kurczątko, kurczek, -cia, *pl -ta n* Küchlein *n*.

kurczenie się *n* Zusammenschumpfen, Zusammenziehen *n*.

kurczowy *a* krampfhaft, Krampf...

kurczyć *va* (sie, sich) zusammenziehen; ~ się, zusammenschumpfen; (o materiałach) eingehen; (zmniejszać się) abnehmen, sich vermindern.

kurek, -rka, *pl -rki m* 1 (na kościele) Wetterhahn *m*. 2 (kran a. u strzelby) Hahn *m*; zakreślić ~ den Hahn zudrehen; odwieść ~ den Hahn aufziehen.

kurew-ka *f* Hure *f*; -ski *a* Huren...

kurhan, -u, *pl -y m* Grabhügel *m*.

kuria *f* Kurie *f*.

kurier, -a, *pl -owie m* 1 Eilbote, Kurrier *m*. 2 *pl -y* (gazeta) Zeitung *f*. 3 hol. Schnellzug *m*; -ski *a* pociąg ~ Schnellzug *m*.

kuriozum *n* *inv.* Merkwürdigkeit *f*.

kurka *f* 1 Hühnchen, Huhn *n*; ~ wodna, Wasserhuhn 2 (grzyb) Pfifferling *m*; -kowy *a*: król ~ Schützenkönig *m*.

Kurlan-dczyk, -a, *pl -ycy m* Kurländer *m*; -dia *f* geo. Kurland *n*; -dka *f* Kurländerin *f*; kurlandzki *a* kurlandisch, Kurländer...

kurnik, -a, *pl -i m* Hühnerhaus *n*, Hühnerstall *m*; *fig.* elende Hütte, armselige Wohnung.

kurapatwa *f* Rebhuhn *n*. [heit *f*.

kuroślep, -u *m* Dämmerungsblind-

kurować *va*. (sie, sich) kurieren.

kurs, -u, *pl -v m* 1 Kurs, Umlauf *m*; puścić w ~ in Umlauf bringen; wyco-

fać z -u, außer Kurs setzen. 2 *gielda*: Kurs; notowanie -ów, Kursnotierung *f*; różnica -u, Kursdifferenz *f*; strata na -ie, Kursverlust *m*; wahania -u, Kurschwankungen *pl*; po -ie dnia, zum Tageskurs 3 Kurs(us) *m*; -y języka niemieckiego, Lehrgang *m* der deutschen Sprache; -y samochodowe, Autofahrschule *f* (ob. dokształcający); chodzić na -y, Vorlesungen hören. 4 *pol.* Kurs. 5 (posłańca) Gang *m*; (dorozka, autem) Fahrt *f*.

kursal, -u, *pl -e m* Kursaal *m*.

kursować *vn*. 1 in Umlauf sein, kursieren; kursuje pogloska, es kursiert das Gerücht. 2 (o pociągach etc.) verkehren; na tej przestrzeni -ują *a* pociągi, auf dieser Strecke verkehren vier Züge. [schrift *f*.

kursywa *f* Kursiv (schrift), Kurrent-kurta *f* 1 Jacke *f*, Spenser *m*; *fig.* skrolić komu -tę, j-n übel zurichten, j-n durchhauen. 2 (pies) Stutzschwanz

kurtaksa *f* Kurtaxe *f*. [*m*.

kurtaż, -u *m* Maklergebühr *f*.

kurtka *f* Jacke *f*, Wams *n*; ~ myśliwska, Jagdjoppe *f*.

kurtuazja *f* ritterliche Höflichkeit, Courtoisie *f*.

kurtyna *f* te. Vorhang *m*; podnieść, spuścić -nę, den Vorhang aufziehen, herunterlassen.

kurwa *f* Hure *f*; kurwić się, huren.

kurz, -u *m* Staub *m*.

kurzajka *f* Warze *f*.

kurza-wa *f* wirbelnde Staubwolke; Gestoß *n*; -wka *f* 1 Schwimmsand, Flugsand, Triebsand, Triebgrund *m*. 2 Warze *f*.

kurzy *a* flüchtig, Huhn...; *fig.* -a pamięć, kurzes Gedächtnis.

kurzyć *l* *va*. 1 Staub aufwirbeln. 2 (fajkę etc.) rauchen. II ~ się, stauben; rauchen; -y się, es staubt; es raucht (ob. czupryna).

kurzyzna *f* elendes Huhn.

kurzy-mor, -ślep -u, *pl -y m* bot. Gauchheil *n*.

kuścić, kusze, -si, -sić *va* reizen, lokieren; in Versuchung führen; ~ się o co, den Versuch machen etwas zu tun; etwas wagen, versuchen; kusiciel, -a, *pl -e m* (-ka *f*) Versucher(in).

kuso *ad.* zur kurz, knapp; *fig.* ~ z nim, es sieht faul mit ihm aus, mit ihm geht's abwärts.

kustosz, -a, *pl m* Kustos *m*. kusy *l* *a* gestutzt, kurz, mit gestutztem Schweif; *fig.* knapp. II *m* Teufel

[*m*. kusza *f* Armbrust; Wurfmaschine *f*, kuszący *a* verlockend, verführerisch; kuszenie *n* Versuchung, Lokkung *f*.

kuszetka *f* kleines Kanapee.

kusznik, -a, *pl -icy m* Armbrustschütze *m*.

kuśnier-ka *f* Kürschnerin *f*; -ski *a* Kürschner...; -stwo *n* Kürschnerei *f*.

kuśnierz, -a, *pl -e m* Kürschner *m*.

kuśtyga, *pl -i*, kuśtyk, -a, *pl -i m* Krummbeiniger; Hinkender *m*; kuśty-gać, -kać *vn* hinken.

kutas, -a, *pl -y m* 1 Quaste *f*. 2 männliches Glied; -ik, -a, *pl -i m* Quästchen

kuter *m* zég. Kutter *m*. [*n*.

kuternoga, *pl -gi m* ob. kuśtyga.

kutner, -u *m* Zottigkeit *f*; -ować *va*. tk. zotteln, zottig machen.

kut-wa, *pl -wy m* Knicker, Knauser *m*; -wić *vn* knausern, knickern.

kuty *a* 1 geschmiedet; (o koniu) beschlagen; ~ na zimno, kaltgeschmiedet 2 *fig.* (na 4 nogi) durchtrieben, listig, schlau.

kuzyn, -a, *pl -owie m* Vetter, Cousin *m*; -ka *f* Base, Kusine *f*; -owto *n* 1 Vettertschaft *f*. 2 der Cousin und seine Frau.

kuź-nia *f* Schmiede *f*; *fig.* ~ plotek, Klatschnest *n*; -niarka *f* Schmiedepresse *f*; -nica *f* Eisenhütte *f*, Eisenhammer *m*; -nictwo *n* Hüttenkunde *f*, Hüttenbetrieb, Schmiedebetrieb *m*;

-nik, -a, *pl -nicy m* 1 Hammermeister. 2 Hütten techniker *m*.

kwacz, -a, *pl -e m* 1 Scheuerwisch *m*. 2 Malerpinsel *m*.

kwadra *f* *ast.* Quadratschein *m*; Mondviertel *n*, Mondwechel *m*;

-cik, -a, *pl -i m* kleines Karo.

kwadrans, -a, *pl -e m* Viertelstunde *f*; ~ na drugą, ein Viertel auf zwei; ~ akademicki, akademisches Viertel; Freiviertelstunde *f*; -ik, -a *m* Viertelstündchen *n*.

kwad-rant, -a, *pl -y m* Quadrant *m*;

-rat, -u, *pl -y m* Quadrat, Viereck *n*;

-rutować *va* quadrieren; in Quadranteilen; -mat, zur zweiten Potenz erheben; -ratory *a* quadratisch, vier-eckig; metr ~ Quadratmeter *m*; -ra-

tura *f* Quadratur *f* (kola, des Kreises); **ryga** *f* Viereckspann *n*, Quadriga *f*.
kwak, -u *m*, -anie *n* Quacken *n*; **kwakać**, -a, -ał *vn*. quacken.

kwakier, -kra, *pl* -krowie *m* Quaker *m*; -ka *f* Quakerin *f*.

kwalfi-kacja *f* 1 Befähigung, Qualifikation *f* (ob. odpowiedni). 2 (świadectwo) Befähigungsnachweis *m*; -kacyjna *a* Befähigungs-; świadectwo -ne, Befähigungsnachweis *m*; -kwoać *va*. qualifizieren; ~ się do cz., sich zu etwas eignen

kwapic się, eifertig sein; ~ się do cz., sich beeilen etwas zu tun; **kwapienie się** *n* Eilfertigkeit, Eile *f*.

kwaranant *f* Quarantäne *f*; odbyć -ne, Quarantäne halten; -ny *a*; zakład ~ Quarantäneanstalt *f*.

kwarc, -u *m* Quarz *m*; -owy *a* Quarz-; lampa -wa, Quarzlampe *f*. **kwargiel**, -gla *m* Quargel *m*.

kwarta *f* 1 Quart *n* (etwa 1 Liter). 2 *karc.*, *mus.* Quart *f*.

kwartal-ne *n* vierteljährliche Miete; -nie *ad.*, -ny *a* vierteljährlich; quartalweise; -nik. -a, *pl* -i *m* Vierteljahrsschritt *f*.

kwartal, -u, *pl* -y *m* Vierteljahr *n*.

kwartet, -u, *pl* -y *m* *mus.* Quartett *n*.

kwias, -u, *pl* -y *m* 1 Säure *f*; ~ azotowa, Salpetersäure; ~ octowy, Essigsäure; ~ pruski, Blausäure; ~ siarkowy, Schwefelsäure; ~y żółdkowe, Magensaure. 2 (napój) Quas *m*. 3 -y *fig.* ible Laune, Verstimmung *f*; **kwasek**, -sku *m* gelinde Säure; säuerlicher Geschmack.

kwasić, -sze, -si. -sił *va*. säuern; (ogórki) einsalzen; (żelazo) härten.

kwaskawy, -kowaty *a* säuerlich **kwazenie** *n* Säuern; (ogórków) Einsalzen *n* ~ się *fig.* Verstimmung *f*.

kwasony *a* ~ ogórek, saure Gurke; -na kapusta, Sauerkraut *n*.

kwasiąc, -eje, -iał *vn* sauer werden; *fig.* in ible Laune geraten.

kwasno słodki *a* säuerlich-süß.

kwasi-ność *f* Säure *f*, saurer Geschmack; -ny *a* sauer (ob. jabłko); -ne mleko, saure Milch; *fig.* übelgelaunt; zrobic -na minę, ein saures Gesicht machen.

kwate-ra *f* 1 Wohnung *f*, Quartier *n*; stać na -rze, im Quartier liegen; *mil.* ~ główna, Hauptquartier. 2 Fach *n*;

~ okienna, Fensterfach, Fensterflügel *m*; -rka *f* Viertelquart *n*.

kwaternistrz *m* Quartiermeister *m*.

kwaterno *n* Quaterne *f*.

kwate-rować *va*. *i vn.* (ein)quartieren; *mil.* Ortsunterkunft beziehen (lassen); -rowanie *n* *mil.* Ortsunterkunft, Einlagerung *f* (der Truppen).

ru-nek, -nku, *pl* -nki *m* (Stand-)Quartier *n*; -runkowe *n* Quartiergeld *n*.

kwef, -u, *pl* -y *m* Schleier *m*.

kwefić *va*. verschleiern.

kwesta *f* Almosensammeln *n*; chodzic po -ście, Almosen (ein)sammeln;

-rka *f* Almosensammlerin *f*; **kwestarz**, -a, *pl* -e *m* Almosensammler *m*.

kwestia *f* Frage *f*; *w* -ii..., hinsichtlich, betreffs...; *w* tej -ii, in dieser Beziehung; poruszyć -ie, eine Frage vornehmen; robić -ie, Schwierigkeiten erheben, machen; rozwiązać -ię, ein Problem, eine Frage lösen; nie ulega -ii, es unterliegt keinem Zweifel; bez -ii, zweifellos.

kwestio-nariusz, -a, *pl* -e *m* Fragebogen *m*; -nować *va*. in Frage stellen, in Zweifel ziehen, beanstanden; -nowanie *n* Beanstandung *f*; -nowy *a* ~ towar, die beanstandete Ware.

kwes-tować *va*. Almosen (a. milde Gaben) sammeln; -tura *f* Quästor *f*.

kwę-kać *vn*. 1 stöhnen, ächzen. 2 kränkeln; -kała, *pl* -ly *m* kränklicher Mensch, der viel stöhnt; -kanie *n* Ächzen, Stöhnen *n*.

kwiciar-ka *f* Blumenmädchen *n*, Blumenhändlerin, Blumenmacherin; -nia *f* Blumenhandlung *f*, Blumenladen *m*; -ski *a* Blumen(handels)...

-stwo *n* Blumenhandel *m*; Blumen-zucht *f*; Blumenfabrikation *f*.

kwiciarz, -a, *pl* -e *m* Blumenhändler; Blumenzüchter; Blumenfabrikant *m*.

kwiat, -u, *pl* -y *m* 1 Blume *f*; -y cięte, Schnittblumen *pl*; ~ doniczkowy, Topfblume; ~ sztuczny, künstliche Blume; materia *w* -y, geblümtes Zeug

2 Blüte *f*; *w* kwiecie wieku, in der Blüte der Jahre (ob. lipowy). 3 *fig.* Blüte *f*, das Beste a. Feinste; Kern *m*; ~ armii, Kerntruppen *pl*. 4 Blume (des Weins).

kwia-tek, -tka, *pl* -tki *m* Blümchen; Blümlein *n*; ~ retoryczny, Floskel *f*.

-ton, -u, *pl* -y *m*; Blumenzierat *m*; -torodny *a* Blumen a. Blüten erzeugend; -tostan, -u *m* Blütenstand *m*; -towy *a* Blumen..., Blüten..., walka -wa, Blumenkorsos *m*; woda -wa, Blumenwässer *n*.

kwiczenie *n* Quieken *n*.

kwiczyć, -czy, -czał *vn*. quieken.

kwiczoł, -a, *pl* -y *m* orn. Krammetsvogel, Wachholderdrossel *m*.

kwieciarnia *f* Treibhaus *n*.

kwiecić *va*. mit Blumen schmücken.

kwie-cie, -cia, *pl* -cia *n* Blüten, Blumen *pl*; -cień, -tnia *m* April *m*; -cisto, -cieście *ad.* blumenreich (t. fig.);

-cistość *f* *fig.* ~ stylu, blumenreich *r* Stil; -ciasty *a* blühend; blumenreich; *fig.* styl ~ blumenreicher Stil; -tnik, -a, *pl* -i *m* Blumengarten *m*; Gartenbeid; *w* -ni wieku, im blühenden Alter; -nienie *n* Blühen *n*.

kwietystyczny *a* quietistisch.

kwietyzm, -u *m* Quietismus *m*; Ruhebedürfnis, gottergebene Friedfertigkeit. [*vn*. quieken]

kwik, -u, *pl* -i *m* Gequieke *n*; -nać, **kwilenie** *n* Wimmern *n*; **kwilić** *vn*. wimmern, piep(s)en.

kwinta *f* *karc.*, *mus.* Quinte *f*; *fig.* spuścić nos na -tę, gelindere Saiten aufziehen, die Nase hängen lassen.

laba *fgm.* Vergnügen *n*; Feiertag *m*.

laberdan, -u, *pl* -y *m* Laberdan *m*.

labyrinth, -u, *pl* -y *m* Irrgang, Irrgarten *m*, Labyrinth *n*.

labo-rant, -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Laborant(in); -ratorium, *pl* -ria *n* *inv.* Werkstatz *f* (chemisches) Laboratorium.

lach, -a, *pl* -y *m* Pole *m*.

lać, leje, lał *va*. gießen; ~ *w* siebie, viel trinken; (deszcz) leje, es gießt; ~ się, fließen, gießen; pot lał mu się z czoła, der Schweiß floß ihm von der Stirn.

lada *a* *i ad.* irgend ein, gleichviel wer (a. was); ~ dzień, dieser Tage; ~ kto, der erste beste; ~ co, die geringste Kleinigkeit.

lada *l* Lade *f*; Ladentisch *m*.

lada-co *m* *inv.* Taugenichts *m*;

-cznia *f* Dirne *f*; -jaki *a* der erste beste gleichviel wer; nichtsnutzig;

-jako *ad.* irgendwie; nachlässig.

kwintal, -a, *pl* -e *m* Zentner *m*.
-kwinterno *a* Blumen a. Blüten treffer *m*.
m. kwintescencia *f* Quintessenz *f*, Kern **kwintet**, -u, *pl* -y *m* Quintett *n*.
kwit, -u, *pl* -y *m* Quittung *f*, (Empfangs-)Schein *m* (ob. багажowy); -celny, Zollschein; ~ lombardowy, Pfandschein.

kwita *f* quitt; ~ *z* nami, wir sind quitt. [*buch* *n*]

kwitariusz, -a, *pl* -e *m* Quittungs-

kwitek, -tka, *pl* -tki *m* Empfangs-schein *m*; odejść *z* -tkiem, mit langer Nase abziehen; odprawić *k.* *z* -tkiem, j-n unverrichteterdinge a. mit leeren Händen abziehen lassen.

kwit-nać, -nie, -nał, *kwitł* *vn*. blühen; *fig.* gedeihen, blühen; handel -nie, der Handel blüht; -nać *a* blühend; *w* -ni wieku, im blühenden Alter; -nienie *n* Blühen *n*.

kwitować *va*. quittieren; tuje *z* odbioru, ich bekenne den Empfang; ~ kogo *z* czego, j-n für (eine Summe) entlasten.

kwoka *f* Gluckhenne *f*; *fig.* stara ~ alfa, brunnige Frau; -kać *vn*. glücken; -kanie *n* Glücken *n*.

kwota *f* 1 Betrag *m*; *w* -cie, im Betrage von... 2 Quote *f*.

L

lafirynda *f* Modepuppe *f*, frivoles, putzstichiges Frauenzimmer.

lagier, -gru, *pl* -gry *m* Lager *n*; Bodensatz *m*, Weinhefe *f*; **lagrowy** *a*; piwo -we, Lagerbier *n*.

laguna *f* Lagune *f* (eine Art Strandsee).

laik, -a, *pl* -icy *m* 1 Laienbruder *m*. 2 Laie *m*.

lak, -u, *pl* -i *m* 1 Siegelack *m*; ~ *w* laskach, Stangenlack; ~ srebrny, Silberlack. 2 saur Goldlack *m*.

laka *f* Gummiharz *n*, Stocklack *m*.

lakier, -u, *pl* -y *m* 1 Lack, Lackfirnis *m* 2 Lackleder *n*; -ki, -ków *pl* Lackschuhe, Lackstiefel *pl*; -nia *f* Lackiererei, Lackierwerkstatz; Lackfabrik *f*;

-nik, -a, *pl* -icy *m* Lackierer *m*; -ować *va*. lackieren; -owanie *n* Lackieren *n*; -owany *a* lackiert.

lakmus, -a *m* Lackmus *n*; -owy *a*; papier ~ Lackmuspapier *n*.

lakonicz-nie *ad.* -ny *a* lakonisch;

kurz und bündig; -ność *f* Lakonismus *m*, gedrängte Kürze.
lako-wać *va.* auslachen; -*wy* *a* Lack...
laksować *va.* 1 *vn.* laxieren.
laktometr *m* Milchmesser *m*.
laktoza *f* Laktose *f*, Milchzucker *m*.
lala *f* Puppe *f*; Zierpuppe; (o mężczyźnie) Modenarr *m*; *n.* zgrabna - ungegeschickter Mensch; *jęć do lali*, sterben; **laleczka** *f* Puppchen *n*; **lalka** *f* Puppe *f*; *fig.* Zierpuppe; **lalkowaty** *a* puppenartig; *twarz -ta*, Puppengesicht *n*; **laluś**, -*sia*, *pl -sie* *m* Geck, Stutzer *m*.
lama *f* 1 Lahn *m*, Goldlahn. 2 *zo.* Lama *n*. 3 (kaplan Buddy) Lama *m*.
lambrekin, -*u*, *pl -y* *m* (Fenster-sims-)Behang *m*.
lament, -*u*, *pl -y* *m* Wehklage *f*, Jammern *n*; -*ować* *vn.* wehklagen, jammern.
lamować *va.* einfassen, (um)säumen, verbrämen; besetzen; **lamówka** *f* Besatz *m*; Einfassung *f*.
lampa *f* Lampe *f* (ob. kwarcowy); *radio:* Röhre *f* (ob. elektronowy); ~ *lukowa*, Bogenlampe; ~ *nattowa*, Petroleumlampe; ~ *nocna*, Nachtlampe; ~ *stożkowa*, Stehlampe; ~ *stolowa*, Tischlampe; ~ *wisząca*, Hänglampe
lamparc *a* Leoparden...; *fig.* -e życie, liederliches Leben; -*ca* *f* Leoparden-Weibchen *n*.
lampart, -*a*, *pl -y* *m* 1 *zo.* Leopard *m*. 2 *fig.* Bummel, Schlemmer *m*; -*ować się*, bummeln.
lampas, -*u*, *pl -y* *m* Borte, Tresse *f*.
lampeczka *f* ob. lampka.
lampieria *f* Täfelung *f*; **Lambris** *n*.
lampiarnia *f* Lampenraum *m*.
lampiarz, -*a*, *pl -e* *m* Lampenwärter, Lampenzünder, Lampenputzer *m*.
lampion, -*u*, *pl -y* *m* Lämpchen *n*.
lampka *f* 1 Lämpchen *n*; ~ *bezpieczeństwa*, Sicherheitslampe; ~ *żarowa*, Glühlampe. 2 (wina etc.) Glas *n*.
lampowy *a* *radio:* sprzet ~ Röhrengerät *n* (ob. odbiornik). [auge *n*.
lampreda *f* Licht. Lamprete *f*, Neunlamus, -*u*, *pl -y* *m* Vorratskammer *f*; Speicher *m*.
lanca *f* Lanze *f*; **lancet** *m* Lanzette *f*
landara *f* Reisewagen *m*; **Landkutsche** *f*, Rumpelkasten *m*. [m.
landgraf, -*a*, *pl -owie* *m* Landgraf *lando*, *pl -da* *n* Landauer *m*.

landschaft, -*u*, *pl -y* *m* Landschaft *f*
landzsturm, -*u* *m* Landsturm *m*.
landwera *f* Landwehr *f*.
langusta *f* *zo.* Languste *f*.
lanie *n* 1 Gießen *n*. 2 *fam.* Prügel *pl*
lanokuty *a*: wyroby -*te*, Temperlanolina *f* Lanolin *n*. [guś *m*
lansjer, -*a*, *pl -rzy* *m* 1 Ulan, Lancier *m*. 2 Kontertanz, Lancier *n*.
lansować *va.* in Schwung (a. in Mode) bringen, lancieren. [eisen *n*
lany *a* gegossen; **żelazo -ne**, Guß-lapidarny *a* bündig, lapidar.
lapis, -*u* *m* Hollenstein *m*; -*ować* *va.* mit Hollenstein ausbrennen.
Laponia *f* geo. Lappland *n*; **Lapończyk**, -*a*, *pl -y* *m* Lappländer *m*.
lapsus, -*u* *pl -y* *m* Fehler *m*.
largetto *n* *inv. mus.* Largetto *n*
largo *n* *inv.* Largo *n*.
larum *n* *inv.* Larum *m*.
larwa *f* 1 Larve *f* (der Insekten). 2 Gesichtsmaske *f*; Schreckgespenst *n*.
laryngo-log, -*a*, *pl -dzy* *m* Laryngolog *m*; -*skop*, -*u* *m* Kehlkopfspiegel *m*
las, -*u*, *pl -y* *m* Wald *m*; ~ *dzięgi-czy*, Urwald, Jungfernwald; ~ *iglasty*, Nadelwald; ~ *mieszany*, Mischwald; ~ *nasienny*, Samenwald, Hochwald; ~ *świerkowy*, Fichtenwald; *nauka* *n* *pojdzie* *w* ~ die Lehre wird auf fruchtbaren Boden fallen; ~ *maszów*, ein Wald von Mastbäumen; *prz.* *natura* *ciagnie* *wilka* *do -u*, die Katze läßt das Mäusen nicht; die Natur laßt sich nicht überwinden; *nie wywołuj* *wilka* *z -u*, man soll den Teufel nicht rufen (a. an die Wand malen).
lasa *f* Gittersieb; Gitterwerk, Flechtwerk *n*; Trockengestell *n* (für Früchte).
laseczka *f* Stöcklein *n*.
lasecznik, -*a*, *pl -i* *m* Bazillus *n*.
lasek, -*sku*, *pl -ski* *m* Wäldchen *n*; Gehölz *n*.
lasować *va.* mal. lasieren.
laska *f* 1 Spazierstock *m*; ~ *laku*, Siegelackstange *f*; ~ *marszałkowska*, Marschallsstab *m*; *fig.* Marschallswürde; ~ *miernicza*, Meßstock *m*, Meßstange *f*. 2 (w piśmie) Strich *m*.
lasko-wać *ua.* bud. (aus)kehlen, riefen; -*wanie* *n* Kehlung *f*.
laskowy *a*: orzech ~ Haselnuß *f*.
lasować *va.* (wapno) löschen.
lata *pl* ob. rok.
latad *vn.* 1 fliegen. 2 (herum)laufen,

rennen; **latanie** *n* 1 Fliegen *n*. 2 Herumlaufen *n*; **latanina** *f* ob. *bieganina*
latarek *f* (Hand-)Laterne *f*; ~ *kieszonkowa*, (elektrische) Taschenlampe *f*; -*nia* *f* Laterne *f*; ~ *czarnosięska*, Zauberlaterne; ~ *mojska*, Leuchturm *m*; ~ *uliczna*, Straßenlaterne; *Laternenanzünder* *m*.
latawiec, -*wa*, *pl -wce* *m* 1 Herumstreicher, Springfeld *m*. 2 (z papieru) Papierdrache *f*.
lato *n* 1 Sommer *m*; *w lecie*, im Sommer (ob. *babi*) 2 Jahr *n*; *przed lato*, vor alters; -*pisarz* *m* Jahrbuchschreiber *m*; -*rośl*, -*i*, *pl -e* *f* Schößling, Sprößling *m* (t. *fig.*); ~ *winna*, Wein-latoś *ad.* dieses Jahr [rebe *f*.
latobżega *f* Laubsäge *f*.
laufer, -*fra* *m* (serweta) Läufer *m*.
laur, *pl -y* *m* Lorbeer *m*; *sposzywać* *na -ach*, auf seinen Lorbeeren ruhen.
Laura *f* Laura.
laureat, -*a*, *pl -aci* *m* gekrönter Dichter etc.; (-*ka* *f*) Preisträger(in).
laurowinia *f* bot. Lorbeerkrische *f*.
laurowy *a* Lorbeer; olejek ~ *Lor-lawa* *f* Lava *f*. [berozł
lawenda *f* bot. Lavendel *m*; -*dowy* *a* Lavendel...; *woda -wa*, Lavendel-laweta *f* Lavette *f*. [wasser *n*.
lawina *f* Lawine *f*, Schneesturz *m*.
lawiro-wać *vn.* lavieren (t. *fig.*); -*wanie* *n* Lavieren *n* (t. *fig.*).
lazaret, -*u*, *pl -y* *m* Lazarett *n*; ~ *polowy*, Feldlazarett.
lazaron, -*a*, *pl -i* *m* Lazzarone, armer Neapolitaner.
lazur, -*u* *m* 1 Lasurstein *m*. 2 Azurblau *n*; -*ek*, -*rka*, *pl -rki* *m* Berlinerblau *n*; -*ować* *va.* lasieren, blau färben; -*owy* *a* azurblau.
łąc, *łęcz*, *łagł* *va.* ausbrüten; ~ *się*, zur Welt kommen, hecken
ład, -*u* *m* Land *n*; ~ *stals*, Festland *n*; -*em*, zu Lande; -*em* *i* *morzem*, zu Wasser und zu Lande.
łado-wać *vn.* landen (t. *aw.*); -*wanie* *n* Landung *f*; -*wisko* *n* *aw.* Landungsplatz *m*, Landungsstelle *f*; -*wy* *a* Land...; *wojsko -we*, Landtruppen
łag, *legu* *m* Brüten *n*; *Brut* *f*. [pl.
łabio-da *f* bot. Melde *f*; -*dka* *f* bot. Dosten, (wilder) Majoran *m*.
łec, *legnie*, *legł* *vn.* fallen.
łeciec, -*ęc*, -*ci*, -*cial* *vn.* laufen, ren-

nen; fliegen; *czas leci*, die Zeit fliehet dahin; *fam.* ~ *na kogo*, von j-m eingenommen sein
łeciu-chny, -*tki* *a* federleicht.
łeciwy *a* bejährt.
łecz *c*: aber; sondern.
łeczenie *n* (ärztliche) Behandlung *f*; ~ *promieniami* Roentgena, Röntgenbehandlung *f*; ~ *się*, Kur *f*; ~ *ziolami*, Kräuterkur; *sposób -nia*, Heilmethode, Behandlungsweise *f*.
łeczni-ca *f* Klinik *f*; -*ctwo* *n* Heil-kunde *f*; -*czy* *a* Heil...; *środek* ~ Heilmittel *n*; *zakład* ~ Heilanstalt *f*; *ziola -cze*, Heilkräuter *pl*.
łeczyć *va.* (ärztlich) behandeln, kurieren; ~ *się*, eine Kur gebrauchen; ~ *się* *u* *k.*, sich von j-m behandeln lassen.
lederwerk *pl* Lederzeug *n*.
ledwie, **ledwo** *ad.* kaum; ~ *umie* *czytać*, er kann kaum lesen; ~ *chodzie*, ich kann kaum gehen; ~ *że nie upadł*, er wäre beinahe gefallen; **ledwość** *f*; *z -ścią*, mühsam, mit Mühe
lega-cja *f* Gesandtschaft, Legation *f*; *cyjny* *a*: *radca* ~ Legationsrat *m*.
legali-zacja *f* Beglaubigung, Legalisierung *f*; (narzędzi mierniczych) Eichung *f*; *ämtliche* Prüfung und Stempelung; ~ *pierwotna*, Neu-eichung; ~ *wtórna*, Nacheichung; -*zować* *va.* beglaubigen, legalisieren; (narzędzi miernicze) eichen.
legal-nie *ad.*, -*ny* *a* gesetzlich, gesetzmäßig; *droga -na*, auf gesetzlichem Wege; -*ność* *f* Gesetzmäßigkeit, Rechtmäßigkeit *f*.
legar, -*u*, *pl -y* *m* 1 bud. Träger *m*; *gór.* Tragbaum, Sohlbaum *m*. 2 Lagerholz *n*; -*y* *pl* Fußbodenlager *n*; -*y* *bezkłowe*, Faßlager *n*.
legat, -*u*, *pl -aci* *m* 1 päpstlicher Botschafter, Legat *m*. 2 -*u*, *pl -y* (zapis) Vermächtis *n*.
lega-tariusz, -*a*, *pl -e* *m* Vermächtis-nerbe *m*; -*tor* *m* Erblasser *m*.
lega-wiec, -*wa*, *pl -wce* *m* Hühnerhund, Vorsteherhund *m*; -*wy* *a*: *pies* ~ ob. legawiec.
legen-da *f* Legende *f*; -*darny*, -*do*-*wy* *a* sagenhaft, legendenhaft
legia *f* Legion *f*; ~ *cudzoziemska*, Fremdenlegion; ~ *honorowa*, Ehrenlegion; *legion*, -*u*, *pl -y* *m* Legion *f*; *fig.* Unzahl *f*, große Menge; **legio-nista**, *pl -ści* *m* Legionär *m*.

legity-macja *f* Ausweis(karte) *f* m. Ausweis-papier *pl*; **-macyjny** *a* Ausweis... Legitimations... dowód ~ Ausweis-karte *f*; książeczka -na Ausweisbuch *n*; **-mować** *va* (sie, sich) ausweisen, legitimieren.

legnąć *un* fallen. [gerstätte *f*].
legowisko *n* Stand *m*, Lager *n*.
Legum(in)ka *f* Mehlspeise *f*.

lewu *n* Gußmaterial *n*.
lej, -a, *pl* -e *m* Trichter *m*; ~ do beczek, Faßtrichter; ~ węglowy, Kohlen-trichter; ~ mil, Geschloßtrichter.

leja, -a, *pl* -e Zügel *m*. [Flasche].
lejdejski *a*; butelka -ska, Leyd(e)ner
lejek, -jka, *pl* -jki, *m* Trichter *m*; **lejkowaty** *a* trichterförmig.

lek, -u, *pl* -i *m* Arzneimittel *n*.
lekar-ka *f* Ärztin *f*; -ski *a* ärztlich; przepis ~ ärztliche Vorschrift; sztuka -ska, Heilkunst; wydział ~ medizinische Fakultät; rada -ska, Medizinal-kollegium *n*; członek rady -skiej, Medizinalrat *m*; **-stwo** *n* Arznei *f*; ~ (plynne) Arzneitrank *m*; *fig.* Heilmittel *n*; jak *n* ~ blutwenig.

lekarz, -a, *pl* -e *m* Arzt *m*; ~ praktykujący, praktischer Arzt; naczelny ~ Chefarzt *m*; ~ naczelny pułku, Regimentschefarzt.

lekcwa-żaćo *ad.* -żący *a* gering-schätzig; **-zenie** *n* Geringschätzung. Geringachtung *f*. -żyć *va* gering-schätzen, geringachten.

lekcja *f* (Lehr-)Stunde *f*; ~ muzyki, Musikstunde; ~ prywatna, Privatstunde (ob. poglądowy); pobierać -je niemieckie *u* k., bei j-m deutsche Stunden nehmen; udzielać -cyj, Unterricht geben, Stunden erteilen; ~ zadana, Aufgabe *f*; odrabiać -cje, seine Aufgaben lernen.

lekki *a* (leżejzy, najlżejzy) 1 leicht; ~ jak pióro, federleicht; mied ~ sen, einen leisen Schlaf haben; -ka herbatka, schwacher Tee; niech mu ziemia będzie -ka, möge ihm die Erde leicht werden. 2 *fig.* flink, hurtig; chodzić -m krokami, flott (a. flink) marschieren. 3 *fig.* leichtfertig, leichtlebig, unbeständig; kobieta -ch obyczaów, liederliches Frauenzimmer.

lekkie, -ich *pl* kuch, Lunge *f*.
lekkó *ad.* (lżej) 1 leicht; ~ ubrany, leichtgekleidet; ~ przyszło, ~ poszło, wie gewonnen, so zerronnen. 2 flink,

hurtig; **-atletyczny** *a* leichtathletisch; **-atletyka** *f* sp. Leichtathletik *f*; **-duch**, -a, *pl* -y *m* Leichtfuß *m*, leichtsinniger Mensch; **-myślnie** *ad.* leichtsinnigerweise; **-myślności** *f* Leichtsinn *m*; **-myślny** *a* leichtsinnig; **-nogł** *a* leichtfüßig, hurtig.

lekkóść *f* Leichtigkeit; Leichtfertigkeit; (zwawość) Behendigkeit *f*.

leko-spis, -wzór *m* Pharmakopöe *f*; **-znawstwo** *n* Arzneikunde *f*.
leksy-kalny *a* lexikalisch; **-kograf**, -a, *pl* -owie *m* Wörterbuchschreiber, Lexikograph *m*; **-kograficzny** *a* lexikographisch; **-kon**, -u, *pl* -y *m* Wörterbuch, Lexikon *n*.

lektor, -a, *pl* -owie *m* Vorleser; **Lektor** *m* (an einer Universität); **-ka** *f* **lektura** *f* Lektüre *f*. [Vorleserin *f*].
lektyka *f* Säfte *f*, Tragensel *m*.

lelek, -lka, *m* orn. Ziegenmelker *m*.
Leman, -u *m* geod. der Genfer See.
Lemiesz, -a, *pl* -e *m* Pflugschar *f*.
leming, -a, *pl* -i *m* zo. Lemming *m*.

lemonjada *f* Limonade *f*.
len, lnu *m* Flachs, Lein *m*.
lenić się 1 trage sein; nie ~ się, frisch an die Arbeit gehen (a. zugreifen). 2 (o zwierzętach) mausern; sich häuten; **lenić**, -eje, -iał *un* 1 träge werden. 2 mausern; sich häuten.

lenistwo *n* Trägheit, Faulheit *f*.
leniuch, -a, *pl* -y *m* Faulenzer, Faulpelz *m*.

leniuszek, -szka, *m* Büstenhalter *m*.
leni-wie *ad.* faul, träge; **-wiece**, -wca *pl* -wcy *m* 1 Faulenzer *m*, 2 *pl* -wce. Faulter *n*; **-wicie**, -wicie, -wiał *un* träge werden; **woś** *f* Trägheit, Faulheit *f*; **-wy** *a* 1 faul, träge. 2 pierogi -we, Käseklöße.

lenniczny *a* Lehen(s)...; **lennik**, -a, *pl* -icy *m* Lehnsmann; **lennio** *n* Lehen *n*; **lennodawca** *m* Lehnherr; **lennosć** *f* Lehnbarkeit *f*; **lenny** *a* Lehn...
lentyzek *m* bot. Mastixbaum *m*.

leń *m* 1 Faulenzer *m*, 2 Trägheit *f*.
Leonium *n* inv. geo. Lüttich *n*.
Leod, -a *m* Leo; **-ard** *m* Leonhard; **-ia** *f* Leonie; **-ora** *f* Leonore.
Leopold, -a *m* Leopold.

lep, -u *m* Vogelleim *m*; ~ na muchy, Fliegenpapier *n*; *fig.* brać (złapać) się, jak mucha *na* ~ auf den Leim gehen.

lepianka *f* Strohlehm *m*, Lehmwerk *n*; (chata) Lehmhütte *f*.

lepić *va* kleben; leimen; zusammenfügen; *fig.* bilden, verfertigen; ~ się, klebrig sein, kleben.

lepiej *ad.* besser; **coraz** ~ immer besser; **tym** ~ um so (a. desto) besser; ~ późno, niż nigdy, besser spät als nie.

lepień *n* Kleben, Leimen *n*.
lepki *a* klebrig; **lepkość** *f* Klebrigkeit *f*; **lepiak**, -a, *pl* -i *m* Kleber *m*.
lepsz *n* das Bessere; **iść** *ku* -mu, eine bessere Wendung nehmen; **lepszość** *f* das Bessere; **lepszy** *a* besser; **z braku czegoś** -ego, in Ermangelung eines Bessern; **co** -a, und was noch besser ist; **iść** *z* kim *o* -a, mit j-m wetteifern; **pierwszy** ~ der erste beste.

leśnista *a* waldig, wäldrich.
leśzcz, -a, *pl* -e *m* nicht. Brassens *m*; **-owaty** *a* brassenartig.

leszczy-na *f* 1 Hasel(nuß)strauch *m*, 2 Haselhai *m*, 3 Haselholz *n*; **-nowy** *a* Hasel...; **krzak** ~ Haselstrauch *m*.

leń-nictwo *n* Forstwesen *n*; **Forsteri** *f*; **-niczka** *f* Frau des Forsters; **-niczówka** *f* Forsthaus *n*; **-niczy** 1 *a* Forst... II *m* -ego, *pl* -owie *m* Förster *m*; **-nik**, -a, *pl* -icy *m* Förster, Forstmann *m*; **-ny** *a* Wald...
letarg, -u *m* Schlafsucht *f*; Scheintod *m*, Lethargie; *fig.* Erstarrung *f*; **-iczny** *a* schlafsuchtig.

letni *a* 1 Sommer...; ubranie -e, Sommeranzug *n*; **-e** mieszkanie, Sommerwohnung *j*. 2 (plyn) lau(warm).

letniczka *f* Sommerfrischerin *f*.
letnieć *un*, *pl* -acy *m* werden.
letnik, -a, *pl* -icy *m* Sommerfrischer *m*; **-nio** *ad* 1 lau, 2 sommerlich; ~ się ubrać, Sommerkleidung anlegen; **-niosić** *f* Lauigkeit *f*; **-nisko** *n* Sommerfrische; Sommerwohnung *f*.

lew, lwa, *pl* lwy *m* Löwe *m*; *fig.* ~ salonowy, Salonlöwe.
lewa *f* harc. Stich *m*.

lewantynski *a* morgenländisch, levantini(sch).
lewar, -a, *pl* -y *m* Heber *m*; (Wagen-)Winde *f*; Hebestock; Siphon *m*; ~ korbowy, Kurbelwinde; ~ ssacy, Saugheber; ~ śrubowy, Schraubenwinde; **-ek**, -rka, *pl* -rki *m* 1 Heber *m*; ~ do wina, Weinheber. 2 Zahnzange *f*.

lewatywa *f* Klistier *n*.
lewiatan, -a *m* Leviathan *m* (ungeheures Tier).

lewi-ca *f* linke Hand; *pol.* Linke *f*;

-cowiec, -wca, *pl* -wcy *m* Abgeordneter der Linken; **-cowy** *a* der Linken.
lewita, *pl* -ici *m* Levit *m*.

lewkonia *f* bot. Levkoje *f*.
lewo *ad.* *na* ~ links; **-ręki** *a* links-händig.

Lewy *a* link; **z** -wej strony, von links; **mażeństwo** *z* -wej ręki, ungesetzliche Ehe (ob. noga).

lezić, *leżę*, *lezie*, *lażem*, *laż*, *leżymy* *un* kriechen; langsam gehen, sich schleppen; *fig.* nie *lezie* mi to do głowy, ich kann es nicht fassen.

leża *f* Lager *n*, Lagerstätte *f*.
leżak, -a, *pl* -i *m* 1 Liegestuhl *m*, 2 Sagerbier *n*; **-ować** *un*, auf Liegestühlen ruhen, eine Liegekur machen.
leżalnia *f* Liegehalle *f*.

leżeć, -zy, -zał *un* liegen; ~ w łóżku, zu Bett liegen; (na nagrobku) tużę, hier liegt; ~ obozem, lagern; miasto leży (na wzgórzu), die Stadt liegt...; ubranie dobre leży, der Anzug liegt gut (ob. interes, odłóg); to nie leży w moich zamiarach, das liegt nicht in meiner Absicht; **leżenie** *n* Liegen *n*; **leżeniowski** *a* kuracja -wa, Liegekur *f*;

leżysko *n* Lager *n*, Lagerstätte *f*.
leżdzian, -u *m* bot. Platterbse *f*.
leżdziewie, -wi *pl* Lenden *pl*.
leżdziewo *a* Lenden...
leż, *ob.* lag; **-nać** *un* (aus)brüten; ~ się, aus dem Ei kriechen; *fig.* an den Tag kommen, entstehen.

leż, -u *m* Angst, Furcht *f*.
lekać się kogo, czego, *j*-n, etwas (a. vor j-m, vor etwas) fürchten; ~ o kogo, für j-n fürchten, um j-n (a. wegen j-s) in Sorge sein; **lekanie** się *n* Angst, Beängstigung *f*.

lekkli-wość *f* Angstlichkeit, Furchtsamkeit *f*; **-wy** *a* ängstlich, furchtsam.
legnąć, -nie, -nął *un* ~ do cz., an etw. (an)kleben, haften; *fig.* ~ do k., an j-m hangen, j-m zugetan sein.

li *ad.* ~ tylko, nur, einzig und allein.
libacja *f* Trinkgelage, Zechgelage *n*.
Libawa *f* geo. Libau *n*.

libela *f* Libelle, Wasserwaage *f*.
libe-ralizm, -u *m* Liberalismus *m*;

-ralność *f* Freisinnigkeit *f*; **-ralny** *a* freisinnig, liberal; **-rał**, -a, *pl* -y *m* Liberal(e)r *m*.

liberia *f* Livree, Dienertracht *f*.
libertyn, -a, *pl* -i *m* liederlicher, ausschweifender Mensch, Wüstling *m*.

libra f ~ papieru, Buch Papier.
librecista, pl -ści m Operntextdichter m; **libretto** n Operntext m.
lice, -a n 1 Backe, Wange f; lica pl Gesicht n 2 rechte Seite (des Tuches).
licencja f Erlaubnis, Lizenz f; Gewerbebeschein m, 2 Freiheit f; ~ poetyczna, dichterische Freiheit.
licencjat, -a, pl -aci m Lizenziat m.
licum, pl -e n inu, Lyzeum n.
licho 1 n 1 ungerade Zahl (ob. cetno), 2 der böse Geist; do -a) zum Teufel II ad. schlecht, elend.
lichóć f schlechte Beschaffenheit, Schlechtigkeit f; **lichota** f Schund m; schlechtes Zeug; geringes Werk.
lichtarz, -a, pl -e m Leuchter m; -yk, -a, pl -i m Handleuchter.
lichton, -u, pl -y m **lichtuga** f żeg. Lichter m, Leichtsiff n.
lich-wa f Wucher m; ~ żywnościowa, Lebensmittelwucher m; uprawiać -w, Wucher treiben; fig. oddać z -wa, mit Zinsen wiedergeben, reichlich vergelten; ~ **wiarka** f Wucherin f; ~ **wiarski** a wucherisch; ~ procent ~ Wuchersm; ~ **wiarstwo** n Wucherei f; Wucher m; zajmować się -stwem, Wucher treiben; ~ **wiarz**, -a, pl -e m Wucherer m; ~ **wizyciowcy**, Lebensmittelwucherer m.
lichy a (lichszy) schlecht, elend.
lico n bud. Flucht(linie), Fassade f.
licować inu. ~ z czym, zu etwas passen, mit etwas übereinstimmen, zusammenstimmen.
licowy a 1 bud. kamień ~ ob. licówka 2 an. kość -wa, Backenknochen m; licówka f bud. a) Blendstein, Blendziegel, Fassadenziegel, Verblender m; b) Rohbau m.
licy-tacja f Versteigerung, Auktion f; przysądzić na -cji, zuschlagen; ~ **tacyfny** a: sala -na, Auktionslokal n; ~ **tant**, -a, pl -nci m Steigerer, Bieter m; ~ **tator**, -a, pl -rzy m Versteigerer, Auktionator m; ~ **tować** va. versteigern; auktionieren; karc. weiter bieten; ~ **towanie** n Versteigern n.
licz-ba f 1 Zahl, Anzahl f; ~ przewyszająca, Überzahl; gr. ~ pojedyncza, mnoga, Einzahl, Mehrzahl. 2 Ziffer f; ~ **bowy** a Zahl...; znak ~ Zeichen n; ~ **ebnie** ad. der Zahl nach; ~ **ebnik**, -a, pl -i m gr. Zahlwort n; ~ **ebny** a Zahl..., numerisch.

liczenie n Zahlen n.
liczman, -a, pl -y m Spielmarken f.
licz-nie ad. zahlreich, in großer Anzahl; ~ **nik**, -a, pl -i m el. Zähler m; ~ gazowy, Gasuhr f, Gasmesser m (= gazomierz); ~ motorowy, Motorzähler; ~ obrotowy, Tourenzähler; ~ prądu, Stromzähler; mat. Zähler (eines Bruches); ~ **ny** a zahlreich.
liczyć va. zählen; rechnen; ~ pieniądze, Geld zahlen; ~ na kogo, na co auf j-n, auf etwas rechnen; on -y sobie 30 lat, er zählt 30 Jahre; nie liczać, ohne zu rechnen; ~ się z kim, mit j-m rechnen, auf j-n Rücksicht nehmen; ~ się z czym, einer Sache Rechnung tragen; jeden raz się nie -y, einmal ist keinmal, nie ~ się z kosztami, keine Kosten ansehen; ~ się z każdym groszem, auf jeden Groschen achten; procent -y się od... die Zinsen gehen vom... an.
liczydło n Rechenmaschine f, **Zahl-Lidia** f geo. Lydia. [apparat m. liga f Bund m; ~ Narodów, Völkerbund; ~ **tura** f med. Unterbindung, Abbildung; Aderlaßbinde f; mus. Bindung, Ligatur f.
lignit, -u m Braunkohle f.
ligowiec, -wca, pl -wcy m Ligist m.
lik, -u m Zahl f; bez -u, zahllos, unzählige.
likier, -u, pl -y m Likör m.
likopodium n inu. 1 bot. Bärlapp m. 2 Bärlappsame(n) m.
likwi-dacja f Abwicklung; Auflösung (eines Unternehmens), Liquidation f; wyprzedzić z powodu -cji, Ausverkauf m wegen Aufgabe des Geschäfts; ~ **dacyjny** a Liquidations...; ~ **dator**, -a, pl -rzy m Liquidator m; ~ **dować** va. liquidieren; (interes) auflösen; (sprawę) regeln.
likwor, -u, pl -y m Liqueur m.
lila f inu. Lila n, Lilafarbe f.
lilak, -a, pl -i m spanischer Flieder.
lilia f Lilie f; **lilowy** a Lilien...
lili-puci a zwerghaft; ~ **put**, -a, pl -puci m (-ka f) Liliputaner(in), Zwerg(in).
limb(us), -u m Saum; mat. Um-limba f bot. Zirkelkiefer f. [kreis m. limfa f Blutwasser n, Lymphe f; ~ **tyczny** a weißblütig, lymphatisch.
limit, -u m handl. Limitum n, Preisgrenze f; przekroczyć ~ den Höchst-

preis (das Limitum) überschreiten; ~ **ować** va. (cenę) bestimmen, limitieren. [mousine f.
limuzyna f geschlossenes Auto, **Lilina**, -a, pl -y m icht. Schleie f.
lina f Seil, Tau n, Leine f; ~ holownicza, Schlepptau, Buggsurtai; ~ kablowa, Kabeltau; ~ kierująca, Lenkseil; ~ kotwiczna, Ankertau; ~ okrętowa, Schiffstau, Schiffsleine.
lincz, -u m Lynch(justiz) f; ~ **ować** **lineary** a linear. [ua. lynchen.
lingwi-sta, pl -ści m Sprachforscher, Linguist m; ~ **styczny** a linguistisch; ~ **styka** f Sprachwissenschaft, Linguistik f.
linia f Linie f; ~ boczna, Nebenlinie; mil. ~ bojowa, Gefechtslinie; ~ obronna, Verteidigungslinie; ~ ognio-wa, Feuerlinie; ~ omnibusów, Omnibuslinie; ~ oporu, Widerstandslinie; ~ telefoniczna, Fernsprechklinie. 2 Lineal n.
linial, -u, pl -y m Lineal n.
linieć in. sich häuten; mausern; **linienie** n Mausern, Häuten n.
linijka f Lineal n.
linio-wać va. linieren; ~ **wanie** n Linieren n; ~ **wany** a liniert.
linio-wiec, -wca, pl -wce m Linien-schiff n; ~ **wy** a linear.
linka f Leine f; Kabel n; ~ bezpieczeństwa, Sicherheitskabel; ~ izolacyjna, Isolierschnur f; lot. ~ naporowiterna, Luftpumpen; ~ sterownicza, Steuerseil n, Steuerkabel; ~ sygnałowa, Zugsleine; ~ zwisająca, Hängekabel.
lino-chód, -oda m, -ody m Seiltänzer m; ~ **Jeum** n inu. Linoeum n; ~ **skoczek**, -czka, pl -czki m Seiltänzer m; ~ **typ**, -u, pl -y m dr. Linotyp f.
linowy a: kolejka -wa, Drahtseilbahn f.
lipa f Linde f; Lindenholz n.
lipcowy a Juli...; miód ~ Jungfernhonig m; **lipiec**, -pca m Juli m. 2 Jungfernhonig m.
lipień, -pnia, -pnie m icht. Äsche f.
lipina f Lindenholz n.
lipkarz, -a, pl -e m zł. Dieb, der durch das Fenster einsteigt.
lipo-wy a Linden...; kwiat ~ Lindenblüte f; napar z kwiatu -wego, Lindenblüten-te; ~ **żywica** f Gummi.
Lipsk, -a m geo. Leipzig n. [burz n.

lira, -a, pl -y m Lira f.
lira f mus, Leier, Lyra f.
lirnik, -a, pl -icy m Leierspieler m.
liry-cz-ność f lyrische Stimmung; ~ **ny** a lyrisch; **liryk**, -a, pl -ycy m Lyriker m; **liryka** f Lyrik f, lyrische Dichtung.
lis, -a, pl -y m Fuchs m; srebrny ~ Silberfuchs; fig. ~ barbowany, Heuchler m; **szczywny** ~ Schlaukopf. 2 -y, Fuchspelz, Fuchsbalg m; **lisi** a Fuchs...; ~ **ogon**, Fuchschwanz m; **nora** -a, Fuchshöhle f; **lisica** f Fuchsin f; **lisie**, -cia, pl -ta n Junges Fuchseln.
list, -u, pl -y m Brief m, Schreiben n; ~ **miłosny**, Liebesbrief; ~ **pieniężny**, Geldbrief; ~ **polecający**, Empfehlungsbrief; ~ **połecony**, eingeschriebener Brief; ~ **zastawny**, Pfandbrief; ~ **żelazny**, Geleitbrief.
lista f Liste f, Verzeichnis n.
listek, -tka, pl -tcki m Blättchen n.
listewka f Leisten n.
listkowy a blattförmig; Blatt...
listonosz, -a, pl -e m Briefträger m.
listopad, -a m November m; ~ **owy** a November...
listow-nie ad., ~ **ny** a brieflich.
listowy a: papier ~ Briefpapier n.
listwa f Leiste f; **aw**, ~ **czolowa**, Stirnleiste; ~ **dolna**, Untergurt m.
liszaj, -a, pl -e m Flechte f; ~ **owaty** a flechtenartig.
liszka f 1 Raupen f, 2 Füchsin f; każda ~ swój ogonek chwali, jedem Narren gefällt seine Kappe.
liść, -ścia, pl -ście m Blatt n; **liście** iglaste, nadelförmige Blätter.
liścia-nka f Laubwer, Blattwerk n; ~ **ny** a Blätter...; ~ **sty** a blättrig; **liścić** się, sich belauben.
liścik, -a, pl -i m 1 Blattlein n. 2 Briefchen n; **liściowy** a Blätter...
litania f Litanei f (t. fig.).
lite-ra f Buchstabe m (ob. prawo 2, martwy); co do -ry, buchstäblich; ~ **racki** a literarisch; **świat** ~ **daj** a literarische Welt; ~ **ralnie** ad., ~ **ralny** a buchstäblich; ~ **rat**, -a, pl -raci m (-ka f) Schriftsteller(in); ~ **ratura** f Literatur f (ob. historia).
litewski a litauisch.
litkup, -u, pl -y m 1 Kauftrunk m. 2 Mäklerlohn m.
litograf, -a, pl -owie m Steindruck-

ker, Lithograph *m*; -iczny a lithograficzny; -ia *f* Steindruckerei, Lithographie *f*; -ować *ua* lithographieren.

lito-śc, -ści *f* Mitleid, Erbarmen *n*; mićć ~ nad kim, Mitleid mit j-m haben; wzbudzić w kim ~ in j-m Mitleid erregen a. erwecken; -ściwie *ad.* -ściwy a mitleidig, barmherzig; -śny a Mitleid erregend; -wać się nad kim, Mitleid mit j-m haben, j-n bemitleiden; -wanie się *n* Bemitleidung *f*.

litr, -a, pl -y *m* Liter *m*; -owy a einen Liter (ent)haltend. [turgie *f*. litur-giczny a liturgisch; -gia *f* Litwa *f* geo. Litauen *n*; Litwin, -a, pl -i *m* (-ka *f*) Litauer(in)
lity 1 Guß... 2 massiv.

Liwonia *f* geo. Livland *n*.

lizać, -zę, -że, -zał *ua* lecken; palce ~ das schmeckt sehr gut; ~ się, sich lecken; się küssen; lizanie *n* Lek-lizbna *f* geo. Lissabon *n*. [ken *n*. liznać, -nie, -nął *ua* 1 lecken. 2 ein wenig kosten, mit der Zunge berühren; *fig.* ~ czego, einen schwachen Begriff, oberflächliche Kenntnisse von etwas haben.

lizol, -u *m* apt. Lysol *n*.

lizuch, lizun, lizus, -a, pl -y *m* Speichel-lecker, Lohhudler *m*.

liniany a leinen; Flachs...; włosy -ne, Flachshaar *n*.

loch, -u, pl -y *m* 1 unterirdisches Gefängnis. 2 Grube, Höhle *f*.

locha *f* Sau *f*, Mutterschwein *n*.

locman, -a, pl -i *m* Lotse *m*.

lockez, -czka, pl -czki *m* Locke *f*.

lodo-waćić *ua*. frieren machen; -wacić, -eje, -iał *ua* 1 zu Eis werden; eiskalt werden. 2 *fig.* erstarren.

-watość *f* Kälte, Frostigkeit *f*; -waty a eisig, eiskalt; Ocean *L.* -Eismeer *n*; cukier ~ Kandiszucker *m*; *fig.* serce -te, gefühlloses Herz; -wiec, -wca, pl -wce *m* Gletscher *m*; -wisko *n* Eisfeld

-wnia *f* Eiskeller *m*, Eislagerhaus *n*; -wnik, -a, pl -icy *m* 1 Eishändler; 2 pl -i Eiszerzeuger *m*; -wy a Eis...; -gó -wa, Eisberg *m*; zator ~ Eisstop-lodówka *f* Eisschrank *m*. [fung *f*.

lody, -ów pl Eis *n*; ~ waniliowe, Vanilleeis; porcja -ów, eine Portion Eis.

lodziar-ka *f* 1 Eismaschine *f*, Eiszerzeuger *m* 2 Eiswagen *m*; -nia *f* Eis-lafetka *f* Rehschrot *n*. [fabrik *f*.

log, -u *m* zeg. Log *n* (Fahrtnmesser für Schiffe).

logarytm, -u *m* Logarithmus *m*; -iczny, -owy a logarithmisch; -ować *ua* logarithmieren.

logicz-nie *ad.*, -ny a logisch; -ność *f* das Logische; logika *f* Logik *f*.

logogryf, -u, pl -y *m* Buchstaben-rästel *n*.

lojal-nie *ad.*, -ny a bieder, loyal; -ność *f* Biederkeit, Loyalität *f*.

lok, -u, pl -i *m* Locke *f*.

lokacyjny a papiery -ne Anlage-papiere *pl*.

lokaj, -a, pl -e *m* Lakai *m*; -czyk, -a, pl -i *m* Lakaienbursch *m*; -ski a Lakai-en...; -stwo *n* 1 Lakaienwesen *n*, Lakeiendienst *m*. 2 Lakeien *pl*.

lokal, -u, pl -e *m* Lokal *n*; -izacja *f* Lokalisierung *f*; -izować *ua* lokalisieren; -ność *f* Örtlichkeit, Lokalität *f*; -ny a örtlich; Orts...; Lokal...; pamięć -na, Ortsgedächtnis *n*; stosunki -ne, Lokalverhältnisse *pl* (ob. wizja).

lokata *f* Anlage *f*; ~ pieniędzy Geldanlage. [ter(in).

lokator, -a, pl -rzy *m* (-ka *f*) Mielokaut, -u *m* (Arbeiter-)Aussper-rung *f*. [ab hier.

loko handl. loco, am Platze; ~ u *n*, lokomo-bila *f* Lokomobile *f*; -cja *f* Ortsveränderung *f*; -tywa *f* Lokomo-tive *f*.

loko-wać *ua* unterbringen; (pienią-dze) anlegen; -wanie *n* Unterbrin-gung *f*; (pieniędzy) Anlegen *n*.

lombard, -u, pl -y *m* Leihhaus *n*; zastawić w -dzie, versetzen; -ować *ua* lombardieren, beleihen; -owanie *n* Lombardieren *n*; -owy a kwit ~ Pfandschein *m*.

Lombardia *f* geo. Lombardei *f*.

lomb, -a, pl -y *m* Lomber *m*.

lon, -u, pl -y *m* Achsen-nagel *m*.

London, -u *m* London *n*; londyń-czyk, -a, pl -y *m* Londoner *m*. [f.

lont, -u, pl -y *m* Lunte, Zündschnur

lord, -a, pl -owie *m* Lord *m*.

lorka *f* kol. Lori, Lore *f*.

lorne-łka *f* Openglas, Fernglas *n*; (z rączką) Lorgnette *f*; ~ polowa, Feldstecher *m*; -tować *ua* lorgnettie-ren.

los, -u, pl -y *m* 1 Schicksal, Geschick *n*; Los *n*; ciągnąć -y, losen; na niego padł los, das Los ist auf ihn ge-

fallen. 2 Los *n*; ~ loteryjny, Lotterielos; wygrać wielki ~ das große Los gewinnen. 3 Zufall *m*; na ~ szczęścia, aufs Geratewohl, auf gut Glück.

losować *ua* losen; -wanie *n* Lo-sung *f*; (loterii) Ziehung; Verlosung *f*.

lot, -u *m* Flug *m*; *fig.* (myśli) Schwung *m*; -em ptaka, z -u ptaka, aus der Vogelschau; w ~ im Fluge; *fig.* blitzschnell, flugs; aw ~ falisty, Wellenflug; ~ myśliwski, pościgowy Jagdflug; ~ niszczycielski, Bombenflug; ~ nurkowy, Sturzflug; ~ obserwacyjny, Beobachtungsflug; ~ rozpoznawczy, Aufklärungsflug; ~ szybowy, Segelflug; ~ ślizgowy, Gleitflug; żaglowy, Segelflug.

Lotaryngia *f* geo. Lothringen *n*; Lotaryńczyk, -a, pl -cy *m* Lothring-er *m*; lotaryński a lothringisch.

lote-ria *f* 1 Loterie *f* (ob. fantowy); ~ klasyczna, Klassenlotterie; grać, wy-grać na -ii, in der Lotterie spielen, gewinnen. 2 *fig.* Glückssache *f*; -ryj-ka *f* Lotto *n*; -ryjny a Lotterie...

lotka *f* Schwungfeder, Schwanzfe-der *f*; aw. Schwungfeder, Schlagfeder.

lotni-ctwo *n* Flugwesen *n*; Luft-schiffahrt *f*; -czka *f* Fliegerin, Luft-schifferin *f*; -czy a Flug...; poczta -cza, Flugpost *f*; poczta -czka, per a mit Flugpost; port ~ Flughafen *m*.

lot-nik, -a, pl -icy *m* Flieger, Luft-schiffer, Luftfahrer, Aviatiker *m*; -nikowie, -wca *m* aw. Flugzeugmutter-schiff *n*; -nisko *n* Flugplatz *m*, Flug-feld *n*; ~ główne, Fliegerhorst *m*; ~ pomocnicze, Flugstützpunkt *m*; -ność *f* Flugfähigkeit *f*; chm. Flüchtigkeit *f*; *fig.* ~ umyślu, Lebhaftigkeit *f* des Geistes, Geistesschwung *m*.

lotny a fliegend; geflügelt, Flug...; piasek ~ Flugsand *m*; mil. kolumna -na, fliegende Kolonne, Streifkolonne; zwierze -ne, geflügeltes Tier. 2 chm. flüchtig. 3 *fig.* (umysł) lebhaft.

lotto *n* Lotto *n*. [schwungvoll.

lotus, lotos, -u *m* bot. Lotus *m*.

wielas, -a, pl -i *m* Verführer, Wüstling *m*.

Lozanna *f* geo. Lausanne.

loza *f* Loge *f*; ~ parterowa, Parter-reloge.

lód, lodu, pl lody *m* Eis *n*; zimny jak ~ eiskalt; zamki na lodzie stawiać, Luftschlößler bauen; ma pieniędzy jak

lodu, er hat Geld wie Heu; *fig.* pier-wsze lody (prze)lamać, das Eis brechen, den ersten Schritt tun; die ersten Schwierigkeiten überwinden (ob. lody).

lśniący a funkeln; lśnić (się) fun-keln, glänzen, schimmern; lśnienie *n* Funkeln, Glänzen, Schimmern *n*.

lub *ej* oder; ~ też, beziehungsweise.

luba, -bej *f* Liebchen *n*, Geliebte *f*.

lubić *ua*, lieben, gern haben (a. es-sen); ~ piisać, gern schreiben; ~ podróżować, gern reisen; lubię owoce, ich esse gern Obst; lubię teatr, ich gehe gern ins Theater; ~ się, sich lieben (ob. czubić).

lubież-nie *ad* geil, wollüstig; -nik, -a, pl -nicy *m* Wollüsting *m*; -ność *f* Wollust, Sinnelust, Geilheit *f*; -ny a wollüstig, geil.

lubo *ad* obwohl, obgleich.

lubowski *f* Wohlgefallen, Vergnügen *n*.

lubować się w czym, an etwas (e-fallen) finden, sich an etwas ergötzen.

lubryka *f* Rotstift, Rötel *m*.

luby a i *m* lieb, teuer, hold; Gelieb-luczerna *f* bot. Luzerne *f*. [ter *m*.

Lucjan, -a *m* Luzian. [m.

lucyfer, lucypr *m* Luzifer; Teufel.

lud, -u, pl -y *m* Volk *n*; ~ prosty, das gemeine Volk; ~ wiejski, Landleute *pl*; -ek, -dku *m* Völkchen *n*.

ludno *ad* ~ było, es war voll; es war (da) zahlreiche Gesellschaft.

ludno-ść *f* Bevölkerung *f*; spis -ści, Volkszählung, Bevölkerungsliste *f*; -ściowy a Bevölkerungs...;

ludny a volkreich; voll Menschen.

ludojad, -a, pl -y *m* Menschenfresser

ludo-wiec, -wca, pl -wcy *m* välkil-scher Abgeordneter, Volksparteiler *m*; -władztwo *n* Volksherrschaft, Demokra-tie *f*.

ludowy a Volks...; pismo -we, Volks-blatt *n*; pieśń -wa, Volkslied *n*; szkoła -wa, Volksschule *f*; uniwersytet ~ Volkshochschule; zgromadzenie -we, Volkssammlung *f*.

ludo-znawstwo *n* Volkskunde *f*;

-żerca *m* Menschenfresser *m*; -żerstwo *n* Menschenfresserei *f*.

Ludwik *m* Ludwig; -a *f* Luise.

ludwi-sarnia *f* Glockengiesserei, Stückgießerei *f*; -sarz, -a, pl -e *m* Glockengiesser, Stückgießer *m*.

ludzie, -dzi pl 1 Menschen, Leute *pl*; uciekać od ludzi, menschen-scheu

sein. 2 Dienstleute pl, Mannschaft f; Iudziska pl (gute) Leute.

Iudzki a I menschlich, Menschen.; ród ~ Menschengeschlecht n. 2 fig. leutselig, human, menschenfreundlich; po -zku ad. I menschlich. 2 menschenfreundlich, leutselig. 3 wie sich's gehört, ordentlich; -zko ad. menschlich; leutselig; -zkość f I Menschheit f, 2 Menschenfreundlichkeit, Leutseligkeit f, 3 Menschlichkeit, Menschennatur f.

Iufa f Lauf, Flintenlauf m. Iufcik, -a, pl -i m Guckfenster, Schießfenster n; Iuft, -u m Luftloch Iuftwać va. (durch)lüften. [n. Iugdun, -u m geo Lyon n. Iuidor, -a, pl -y m I.ouisdor m. Iuka f Lücke f; wypelnic -kę, eine Lücke ausfüllen.

Iukier, -krn m Zuckerguß m. Iukrejca f bot. Lakritze f; Süßholz n; Lakritzensaft m.

Iukro-wać va. mit Zuckerguß überziehen, überzuckern; -wany a überzuckert.

Iuksus, -u m Aufwand, Luxus m; -owy a luxuriös; Luxus...; podatek ~ Aufwandssteuer f; pocieg ~ Luxuszug m; wydanie -we, Luxusausgabe f.

Iukulusowy a Iukullisch.

Iulać va. lullen.

Iulek, -lka m bot. Bilsenkraut n.

Iulka f Tabakspfeife f.

Iumengodzina f el. Lumenstunde f Iuminar, -a, pl -e m Leuchte f; fig. Lumen n, Leuchte (der Wissenschaft), hervorragende Persönlichkeit.

Iuna-tyczka f Mondsüchtige f; -tyk, -a, pl -tycy m Mondsüchtiger m; -tyzm, -u m Mondsucht f.

Iunać I va. I (plötzlich) ausgießen; ~ na k. wodę, j-n mit Wasser begießen. 2 gm. ~ kogo, j-m einen Hieb versetzen. II un. plötzlich herabströ-

luneta f Fernglas n. [men. lupa f Vergrößerungsglas n. Lupe f Iupanar, -a, pl -y m Lupanar n.

Iura f Lauer, Tresterwein m, minderwertiges Getränk, gm. Gesöff n.

Iusterko n Taschenspiegel m; ~ ręczne, Handspiegel.

Iustr, -u m Glanz, Lüster m.

Iustra-cja f Besichtigung, Schau, Revision f; -cyjny a Revisions...;

-tor, -a, pl -rzy m Inspektor m.

Iustro n Spiegel m. [ren.

Iustrować va. besichtigen, Iustrie-Iustrzany a Spiegel...; szafa -na, Spiegelschrank m.

Iustro-nie f Achsenangel m, Wagen-runge f.

Iut, -u m Löte f.

Iuter, -tra, pl -trzy, -anin, -a, pl -anie m Lutheraner m; -anizm, -u m Lutherium n; -ański a Iutherisch.

Iutnia f mus. Laute f; Iutnarz, -a, pl -e, Iutnista, pl -ści m (-ka f) Lautenspieler(in).

Iuto-wać va. Ioten; -wanie n Ioten n; -winy pl Iötasche f.

Iutowy a Februar...;

Iutry pl Fischotterfell n.

Iuty, -ego m Februar m.

Iuz, -u m Spalte f; -em, lose, frei; (o herbacie etc.) lose, unverpackt; -em Iść, (o koniu) frei gehen; mech. bieg -em, Leerang, Leerlauf m; aut. mieć ~ toten Gang haben.

Iuzak, -a, pl -acy n I Troßbube m. 2 pl -i Handpferd n, nicht gespanntes Pferd.

Iuzo-wać va. (wartę etc.) ablösen; się, a) sich ablösen; b) lose werden;

-wanie (się) n Ablösung f

Iuż-nie ad. lose; locker; -nik, -a, pl -i m aut. Leerlauf m; (przy rowerze) Freilauf m; ~ kulkowy, Kugellager-freilauf; -ność f Lockerheit; Zusammenhanglosigkeit f; -ny a lose, locker; schlaff; (Iuzem) lose, nicht verpackt; -ne kartki, lose Blätter, Flugblätter pl; -ne myśli, einzelne Gedanken (ohne Zusammenhang).

Iwi a Lowen... (ob. część I); e serce, Löwenherz; Iwiatko n junger Löwe; Iwica f Löwin f.

Iwów, -owa m geo. Lemberg; Lwo-wianin m Lemberger m.

Iżej ad. leichter; -szy a leichter.

Iżenie n Schmähung, Lästerung f.

Iżyciel, -a, pl -e m Lästerer m; Iżyé, Iżyé, Iży, Iżył va. schmähen, lästern; Iżywy, Iżący a schmähend.

Ł

Łaba f geo. Elbe f.

Łabędzi a Schwänen...; śpiew ~ Schwanengesang m; łabędz., -zia, pl -zie m Schwan m.

Łacenie n Lattung, Verlattung f.

Łach, -a, pl -y m Lumpen m; -y, Putz m, Putzsachen pl.

Łacha f Lache f; Flußarm m.

Łachman, -a, pl -y m Lumpen m; w -ach, zerlumpt, in Lumpen; -Iarz, -a, pl -e m zerlumpter Kerl.

Łachotki, -ków pl. ob. Iaskotki.

Łaciarz, -a, pl -e m (Schuh-)Flicker, Flickschneider, Flickschuster m.

Łacić va. (be)laten, beschalen.

Łaci-na f Latein n, lateinische Sprache; po -nie, lateinisch; -nnik, -a, pl -icy m Lateiner m; -ński a lateinisch.

Łac-nie, -no ad., -ny a leicht, mühe-los; -ność f Leichtigkeit f.

Ład, -u m Ordnung f; trudno z nim dojść (a. trafić) do -u, es ist schwer mit ihm auszukommen.

Ład-nie ad. schön, hübsch, nett; to bardzo ~ z pańskiej strony, dies ist sehr freundlich von Ihnen; -nieć -nieje, -niał un. hübsch werden;

-niutki a sehr hübsch; -ność f Schönheit, Niedlichkeit f; -ny a schön, hübsch, niedlich, nett (ob. grosz).

Łado-wać va. (ver)laden; ~ na okręt, einschiffen; -wanie n Ladung f, Laden n; ~ na okręt, Einschiffung f; -wcy a Ladungs...; -wnia f kol. Ladeplatz, Laderaum m, (Lade-)Rampe f; ~ towarowa, Güterrampe; zeg. Einschiffungsstelle f; -wnica f Patronentasche f; el. Zellschalter m;

-wnicy I a Lade...; el. prądnicza -cza, Ladedynamo f. II m Auflader m; -wnik, -a, pl -icy m I Verlater m; -okrętowy, Schiffs-lader. 2 pl -i Lade-stock m; -wność f Tragfähigkeit f; (okręt) Ladefähigkeit; -wny a I Last... wóz ~ Lastwagen m. 2 (pakowny) geräumig.

Ładu-nek, -nku, pl -nki m Ladung f; ~ okrętowy, Schiffs-ladung; -nkowe, -go n Ladegebühr f, Verladungskosten pl; -nkowy a Lade... Ladungs...; koszty -we, Ladungskosten pl; port ~ Ladungshafen m.

Ładzić va. I in Ordnung bringen. 2 ausbessern, Frieden herstellen.

Łagiew, -gwi, pl -gwie f Lagel; Fäßchen n; -ka f (kleiner) Schlauch m.

Łagod-nie ad. mild; -nieje, -niał un. mild werden; -ność f I Milde f (powietrza der Luft), 2 (charakteru) Sanftheit f, Sanftmut m; -ny a I mild, gelindt; -na kara, milde Strafe. 2 sanft(mütig); ~ wietrzyk, sanfter Wind.

Łago-dzący a lindernd, jr okoliczności -ce, mildernde Umstände; med. środek ~ schmerz-linderndes Mittel.

-dzenie n Linderung, Milderung f.

-dzić va. mildern, lindern.

Łaja f (psów) Koppel f.

Łajać, -je, -jał va. schelten, Iajanie n Schelte f.

Łajda-ćki a Iiederlich, -ctwo n I Lie-derlichkeit f. 2 (Iotrostwo) Schurkerei, Gemeinheit f; -czec, -cje -czaj un. Iiederlich werden, -czenie się n Lie-derlichkeit f, lockeres Leben; -czka f Iiederliches Frauenzimmer, -czkę f, ein Iiederliches Leben führen.

Łajdak, -a, pl -acy m Lump, Schuft, Lumpenkerl, Halunke m.

Łajno n Kot, Dreck m.

Łak-nący a (be)gierig (nach, auf); ~ sławy, ruhm-süchtig, -nać, -nie -niał un. ~ czego, nach etwas Iüstern, auf etwas begierig sein; -nienie n Hunger m; Begierde f; ~ krwi, Blutdurst m.

Łakowic, -ci pl Leckerereien pl, Naschwerk n.

Łako-mić się, lecker sein; ~ na co, nach etwas Iüstern, auf etwas er-picht sein; ~ na zarobek, gewinn-süchtig sein; -mie, -mo ad. (be)gie-rig; -mieć, -mca, pl -mcy m Lecker-maul; gefräßiger, gieriger Mensch; -mość f Naschhaftigkeit f; -mstwo n I Nascherei, Nascherei; Leckerhaftig-keit f. 2 Gier, Habsucht f, Geiz m; -my a naschhaft, lecker; ~ kąsek, Leckerbissen m; ~ na co, Iüstern nach (gierig, erpicht auf) etwas.

Łakot-ka f I Naschwerk n. 2 Nasche-rin f; -liwy a naschhaft, lecker; -niś, -sia, pl -sie m Leckermaul n.

Łam, -u, pl -y m Spalte f; -nach (gazety) in den Spalten; Iamacz, -a,

pl -e m 1 dr. Metteur. Umbrecher m. 2 Brecher m; ~ fal, Wellenbrecher; ~ kamieni, Steinbrecher; ~ lodu, Eisbrecher.

lamać, -mie, -mal i va. 1 brechen; ~ ręce (z rozpaczy), die Hände ringen; ~ sobie głowę nad czym, sich über etwas den Kopf zerbrechen; ~ przysięgę, einen Schwur brechen. 2 ~ ciało, den Körper biegen, krümmen. 3 fig. ~ przeszkody, Hindernisse überwinden; ~ słowo, das Wort nicht halten. 4 dr. (kolumny) umbrechen. II vim. łamię mnie w kościach, es reißt mich in den Gliedern (a. Knochen). III ~ się, brechen, entzweigen; fig. (o promieniach) sich brechen; lamani. n 1 Brechen n; dr. (szpalt) Umbrechen; jr. ~ przysięgi, Eidbruch m; fig. ~ sobie głowy, Kopfbrechen. 4 med. ~ w kościach, w stawach, Gliederreißen n; ~ w rękach, Handgicht f. 3 fiz. ~ się promieni, Strahlenbrecher; ~ się fal, Brandung f.

lamaniec, -nica, pl -ńce m 1 Körperbiegung f; akrobatisches Kunststück. 2 Bruchstein m.

lamany a gebrochen; -na polszczyzna, gebrochenes Polnisch; mówić -ną polszczyzną, polnisch radebrechen lamigłowska f (Buchstaben-)Rätsel n; kopfzerbrechende Aufgabe, Rebus, lamistrajak, -a, pl -i m Streikbrecher. lamli-wość f Zerbrechlichkeit f; -wy a zerbrechlich, brüchig, spröde.

lamulec, -lica, pl -lce m Brechzange -n, -u, pl -y in Hufe f, Stück Feld; lania f Hirschkuh f. -y, Felder pl. lańcuch, -a, pl -y m Kette f; ~ gór, Bergkette; pies na -u, Kettenhund m; ~ bezpieczeństwa, Sicherheitskette; ~ holowniczy, Schleppkette; ~ pomocniczy, Notkette; aut. ~ przeciwślizgowy, Gleitschutzkette; ~ wlokący się, Schleppkette; ~ zórawia, Krankette; -owcy a Ketten...most ~ Kettenbrücke f; pies ~ Kettenhund m; regula -wa, Kettenregel f.

łańcu-szek, -szka, pl -szki m Kettchen n; ~ od zegarka, Uhrkette f; -szkowy a Ketten...; handel ~ (gdzie jest kilku pośredników) Kettenshandel; ścieg ~ Kettenstich m.

łańt int. greif zu! (ob. cap).

łapa f 1 Tatzte, Pfote f; dać komu w pę, j-n bestechen, schmieren. 2 (ima-

ła) Schere f; aut. ~ podpórki, Stützhand f; ~ reasoru, Federhand; ~ przednia, tylna, Vorder-, Hinterklaue łapacz, -a, pl -e m Fächer m. łf. łapać, -pie, -pał va. fangen, greifen, packen, fassen (ob. gorący i); ~ ryby, fischen; łapanie n Fangen n; łapanina f Fangerei f; łapanka f Haschspiel n; łap-cap ob. cap. łapie, -ci pl Bastuch ob. pl. łapciuch, -a, m zerlumpter Kerl. łapczy-wie ad., -wy a gierig; hab-süchtig; -wość f Gier, Gierigkeit f. łapi-grosz, -a, pl -e m Pfennigfuchser, Knauser; -kura, pl -ry m Hühnerdieb m.

łapka f 1 Pfötchen, Tatzchen; Handchen n. 2 Falle f, Fallstrick m; ~ za myszy, Mäusenfalle; ~ na szczury, Rattenfalle; fig. Schlinge f.

łapow-nictwo n Bestechlichkeit f; -nik, -a, pl -icy m bestechlicher Mensch.

łapówka f Schmiergeld, Bestechungsgeld n; dawać -kę, schmieren, bestechen.

łapserdak, -a, pl -i m 1 schmutziger, zerlissener Rock. 2 schmutziger, zerlumpter Jude (a. Kerl).

łapsko n große, häßliche Pöle.

łapu-capu, eilig, in großer Eile.

łasić się zo. Wieseln n.

łasić się, -szę, -si, -sil się, (o zwierzętach) schwänzeln; fig. (o ludziach) fuchschwänzeln.

łaska f Gnade, Gunst f; być na czyjej łasce, in j-s Gewalt sein; j-s Willkür preisgeben sein; być w -ch u k., bei j-m in Gnaden stehen; co ~ was beliebt; jeśli ~ wenn's beliebt; z -ki, aus Gnade; z bożej -ki, von Gottes Gnaden; w drodze -ki, auf dem Gnadenweg; dowód -ki, Gnadenbeweis m, Gnadenbezeugung f; jak z -ki, unger; zdać się na czyją -kę i niełasce, sich j-m auf Gnade und Ungnade ergeben.

laskaw ob. laskawy; bądź tak ~ sei so gut; pan bardzo ~ Sie sind sehr gütig; -ca, pl -cy m Gonner, Wohltäter m.

łaska-wie ad. gütig; gefällig; -wość f Güte, Gütekeit, Gefälligkeit f; -wy a 1 gütig, freundlich, gefällig; gnadig; ~ Paniel gnądiger, geehrter Herr! (ob. chleb i); ~ czytelnik, der geneigte Leser; (w listach:) oczekuję -wej odpowiedzi, ich sehe Ihrer gefälligen Ant-

wort entgegen. 2 (łagodny) mild, gelinde, sanft.

lasko-tać, -cę, -cze, -tał va. kitzeln; -tanie n Kitzeln n; -tki, -tek pl Kitzeln m; -tliwy a kitzelig.

łasować vn. naschen; lasuch, -a, pl -y m Nascher(in); lasy a ~ na co, lüstem nach (gierig, nachip auf etwas).

łasza f zo. Zibetkatze f.

łaszczyć się ob. łakomić się.

łata f 2 Fleck, Flicker m. 3 (Dach-) Latte f; ~ niwelacyjna, poziomnicza, Nivellierlatte; ~ obracalna, Reversionslatte; ~ palowa, Querlatte. łatacz ob. łaciarz. łatać va. flicken; łatanie n Flicker n; łatanina f Flickerei f, Flickwerk n (f. fig.); łatek, -tka, pl -tki m fam. armer Schlucker; łatka f Fleck m; przy- piąć komu -kę, j-m etwas am Zeuge flicken, j-m eins anhängen.

łatwo ad. (łatwiej) leicht; -palność f Entzündbarkeit f; -palny a entzündbar, leichtbrennbar.

łatwość, -ści f Leichtigkeit f; ~ wy-słowienia się, Redefertigkeit f; ~ w obcowaniu, Umgänglichkeit f.

łatwotopliwy a leichtschmelzbar; łatwowie-nie ad., -ny a leichtgläubig; -ność f Leichtgläubigkeit f.

łatwy a (łatwiejszy) leicht; ~ do in-teresu, kulant; ~ w obcowaniu, um-gänglich.

ława f Bank f (ob. obrońcy); ~ o-skarżonych, Anklagebank; ~ piaskowa, Sandbank; ~ szkolna, Schulbank; ława, in Masse, massenhaft; in ge-schlossener Reihe; polowanie ława, Streifjagd f; ławeczka f Bänken n; ławica f Bank f; Sandbank; ławka f Bank f.

ławniczy a Schöffen; sąd ~ Schöf-fengericht n; ławnik, pl -icy m Schöf-fe m.

ławanki, -nek pl Fleckerln pl. (vier-eckige Nudelteigstücken).

Łazarz, -a, m Lazarus.

ławarz, -a, pl -e m armer, elender Mensch.

ławęga, pl -gi m 1 Landstreicher, Va-gabund m. 2 (człowiek powolny) Za-czerer m.

łazić, -zę, -zi, -ził vn. (herum)krie-chen, langsam gehen; (po mięsie) um-her-schlendern; ~ za kim, j-m auf den ersen sitzen, j-m überall folgen.

łazieb-na, -ny f Badefrau f; -nik, -a, pl -icy m Bademeister m; -ny a i m Bade...; Badedeiner m.

łazienka f Badezimmer n; -ki, -nek pl Badeanstalt f.

łazik, -a, pl -i m Bummler, Müßig-ganger m; -owac vn. bummeln, um-her-schlendern, fam. pendeln.

łaznia, -ni, pl -nie f Badeanstalt f; Bad n; ~ ludowa, Volksbad; ~ parowa, Dampfbad, Schwitzbad; ~ rzym-ska, römisches Bad; fig. sprawić ko-mu -nie, j-m den Kopf waschen.

łazać a kriechend; -ć ptaki, Klet-tervögel pl; łazienie n Herumkriechen kriechen n; ~ po mięsie, Bummeln.

łączyć a verbindend, Verbindungs...; gr. tryb ~ Konjunktiv m; łączenie n Verbindung; el. Schaltung f; ~ prądu, Stromschaltung; ~ węzła, Knotenverbindung; ~ się, wze-wo-

łączka¹ f kleine Wiese. [niung f. łączka² f Klinge f; tel. ~ podslucho-wa, Mithorchklinke; ~ złożeń, Ab-frageklinke; łącznica f 1 Verbindungslinie; kol. Verbindungsbahn f; ~ kłapkowa, Klappenschrank m. 2 tech. Muffe f; -ce pl Gestänge pl.

łącznie ad. 1 zusammen (mit), gemein-schaftlich. 2 inklusive, eingerechnet, einschließlich; handl. ~ z prowizją, die Provision eingerechnet, inklusive Provision.

łącznik, -a, pl -i m 1 gr. Bindezei-chen n, Bindestrich m; fig. Band n. 2 Verbindungsstück, Anschlussstück n; Verbinder m; Verbindungsrohr n; bud. Bandbalken m; el. Schalter m; ~ automatyczny, Selbstschalter; ~ prądu, Stromschalter; kol. Verbindungs-bogen m; ~ szynowy, Schienenver-binder; mech. Kuppel f; tech. Muffe f; ~ kablowy, Kabelmuffe; ~ korbowy, Kurbelstange; tel. ~ międzymiastowy, Fernschrank m; ~ zamieszcowy, Fern-schalter.

łącznikowy, -ego m mil. Verbin-dungsoffizier, Verbindungssoldat m; a kol. stacja -wa, Anschlussstation f; łącz-ność f Verbindung f, Zusam-menhang m; mil. Verbindung (swe-sen), Nachrichtenwesen n; ~ boczna, Seitenverbindung; -ny a 1 gemein-schaftlich, vereint; suma -na, Totalbe-trag m. 2 (łąkowy) Wiesen... łączyć va. (się, się) vereinigen, ver-

binden, zusammenfügen; ~ lityry, die Buchstaben miteinander verbinden; łączą mnie z nim wzięły przyjaźni, wir sind eng miteinander befreundet; łączą nas stosunki handlowe, wir stehen in Geschäftsverbindungen; (w listach): łączę wyrazy szacunku, ich zeichne hochachtungsvoll.

læg, legu, pl legi m 1 Wiesenmorast m, Moor n. 2 (Schichten-)Mulde f.

lægiew, -gwi, pl -gwie f Achsverbindungsstange f.

lægka f Wiese f; ~ gruntowa, Grundwiese; ~ nawodniona, Schwemmweise; ~ lakowy a Wiesen...

lægka f 1 Gliederpuppe, Marionette f. 2 Holm m, Kappholz n.

lægista a großkopfig.

leb, lba, pl lby m Kopf m; za lby się wziąć, sich in die Haare geraten; na ~ na szyję, über Hals und Kopf (ob. palnąć 1); ~ ek, -bka, pl -bki m Köpfchen n, Kopf m; ~ szpilki, Stecknadelkopf; tegi ~ tüchtiger Kopf; fig. po lebkach, oberflächlich. [kitzlig.]

lægci-wość f Kitzeligkeit f; ~ wy a lech-tać, -ce, -tal ua. kitzeln; ~ podniebienie, den Gaumen kitzeln; -taczka f an. Kitzler m; -tanie n Kitzeln n.

lepek ob. lebek.

leżka f Tränchen n, Träne f.

læg, -u, pl -i m Weidengestrüpp n.

læg, -u, pl -i m 1 Bogen m; ~ u siodła, Sattelbogen. 2 bud. Gurt m, Gurtgewölbe n; ~ odporowy, Schwibbogen Strebewogen m; ~ stropowy, Deckengurt; ~ wzmacniający, Versteifungsgurt; ~ owaty a bugelförmig, bogenförmig.

lægć, -że, lägł un. Lügen; lągarka f Lügnerin f; lągarski a lügnerisch; lągarswo n 1 Lügenhaftigkeit f. 2 Lüge f; lągarz, -a, pl -e m Lügner m.

lægć, -a, -al un. laut weinen, schluchzen; lkanie n Schluchzen n.

lægobda f bot. Melde f.

lægobuz, -a, pl -y m Gassenjunge; Schlingel, Lump m; ~ eria f Gassenjungen pl; ~ erski a gasenjungenartig; ~ kawal, Gassenjungstreich m.

læg, -a, pl -i m Gassenjunge m.

lægzydło n Pfiemenkraut n.

lægzyca f bot. wilder Lattich.

lægdyga f Stengel, Stiel m.

lægdyżka f Stengelchen n.

lægć, -je, -i, -il ua. mit Talg (ein)-

schmieren; ~ k. skóre, j-n durchhauen

lægina f Talgfett n; lągisty a talgig; lągjek, -jka m Talkstein; chm. Talkstoff m; lągowaty a talgartig; lągowy a talgig. Talg... lągówka f Talgkerze f.

lægkiowy a 1 Ellbogen... 2 Ellenlang. 3 towary -we, Schnittwaren pl.

lægkieć, -kcia, pl -kcie m 1 Ell(en)bogen m; ~ gwiecie lągkami, Löcher an den Ellenbogen haben, mit bloßen Ellenbogen paradien. 2 Elle f.

lægkietek, -tka, pl -tki m 1 kleine Elle. 2 Däumling, Zwerg m.

lægom, -u, pl -y m 1 (tomot) Krachen, Gekrach n. 2 (odlam) Bruch m; ~ cegiel, Ziegelbruch; ~ kuty, Schrotreissen n; ~ maszynowy, Maschinengußbruch; ~ piecowy (palony) Brandguß; ~ żelazny, Eisenbruch; ~ żelny, Gußbruch. 3 (drg) Brechstange f. 4 -y, Steinbrüche pl; lągkamiem m bot. Steinbrech m; lągomy a brüchig, zerbrechlich.

lægomot, -u m Gepolter. -Gekrach n; lągomotać, -ce, -tal ua. zerschmettern, zerschlagen.

lægono n Schoß; Busen m; ~ matki, Mutterschoß m, Mutterleib n; na lągno natury, im Freien; na lągno rodziny, im Schoße seiner Familie, im Familienkreis; wrócić na ~ kościola, in den Schoß der Kirche zurückkehren; ~ wy a Scham...; wargł -we, Schamklappen pl.

lægopa-ta f Schaufel, Schippe f; fig. kląć komu -ta do głowy, j-m einpauken; -tka f 1 Schaufelchen n, Hand-schaufel f; ~ do farb, Farbenspatel, Spachtel m; ~ kola, Radschaufel; ~ o-grodnicza, Grabekelle f; ~ turbiny, Laufradschaufel. 2 an. Schulterblatt n; (u zwierząt) Schulterstück n; -tko-wać ua. (um)schaufeln.

lægopian, -u m bot. Klette f.

lægopotać, -c(ż)e, -tal un. ~ skrzydłami, mit den Flügeln schlagen.

lægopucha f Ackerrettich m.

lægosie, -cia, pl -ta n Elenkalb n; lągosi-na f Fleisch vom Elentier; losiowy a Elen...

lægoskot, -u m Gekrach, Geräusch n.

lægokta-ć, -cze, -tal un. krachen; -tliwy a krachend.

lægosina f Lachs m; -siopstrąg, -a, pl, -im icht. Lachsforelle f; -siowaty a lachsartig; -siowy a Lachs...

lægosi, -sia, pl -sie m icht. Lachs m, ~ jeziorowy Saibling, Salm m.

lægos, -sia, pl -sie m Elentier n, Elch m lągowski a lettisch.

lægotr, -a, pl -y m Schuff, Spitzbube, Schurke m, ~ ostwo n 1 Schurker, Spitzbüberei f, Spitzbubenstreich n. 2 Gaunervolk n; ~ owski a spitzbüsch, schurkisch.

lægotrzyk, -a, pl -owie a 1 m ob. lotr

lægowa f geo Lettenland n.

lægotysz, -a, pl -e n Lette m. -ka f Lettin f

lægowca, pl -cy n Jäger m; ~ pasoga wy, Mitgiftjäger; lągownia f Jägerhaus n; lągowcy 1 o Jagd..., pies - Jagdhund n. 11 -ego, pl -czowie m Jägermeister m; lągownicy f Jägerin f

lægowiec, -wca, pl -wcy m Jäger, Weidmann m; -ki a Jäger..., -two n Jägerei f, Jagdwesen, Weidwerk n

lægownie n Fangen, lagen, (ryb) Fischen n; ~ ryb wedką, Angelfischerei f; lągowsko n Jagdbezirk m, Jagdrevier n; lągowy -wów pl Jagd f; ~ wielkie. Hochjagd.

lægowa f Buschweide, Wasserweide; (Weiden-) Gerte f lągoina f Korbweide f, lągowy a Weiden...

lægóż n Bett n, ~ małżeńskie, Ehebett; na lągóż śmiertelnym, auf dem Totenbett; dziecko nieprawego ląga, uneheliches Kind; separacja od stołu i ląga, Scheidung vom Tisch und Bett. 2 (działa) Lafette f; ~ u strzelby, Gewehrschaft m 3 mech. Lager n.

lægóżenie n (na co) Ausgaben pl

lægóżny ua. (na co) Geld ausgeben.

lægóżysko n 1 (rzeki) Flufbett n. 2 mech. Lager n; ~ kolyskowe, Kipplager; ~ kulkowe, Kugellager; ~ napędne, Transmissionslager; ~ oporowe. Drucklager; ~ stropowe, Hängelager; ~ szluzowe, Gleitlager. 3 an. Mutterkuchen m; ~ wy a Lager...

lægówka f Kahn, Nachen m. Boot n; aw Gundel f; lągkarz, -a, pl -e m Bootsführer, Kahnfahrer m; lągkować się, Kahn fahren.

lægódz, lądzi, pl lądzie f Boot n; ~ motorowa, Motorboot; ~ podwodna, Un-

terseeboot; ~ ratunkowa, Rettungsboot; ~ skądana, Faltboot

lægój, ląju m Talg m.

lægoczko n Bettchen, Kinderbett n.

lægoko n Bett n, (bez pościeli) Bettgestell n; polożyć się do -ka, zu Bette gehen sich schlafen legen.

lægórek, -bka m 1 dünne Baumrinde. 2 ląbki pl hol. Lasche f; med (Bruch-) Schiene f, wstawić w -ki, schienen; ląbiany a rinden.

lægubin -u, m bot. Lupine f.

lægukować un. verlaschen.

lægucia f Luzie.

lægucasty a bogenförmig.

læguczek -czka m kleiner Bogen. [m

lægucznik, -a pl -icy m Bogenschütze ląguczywo n Kienholz n.

lægudź-co ad. täuschend; oni są ~ do siebie podobni, sie sehen einander täuschend ähnlich; -cy a täuschend; ~ce podobieństwo, täuschende Ähnlichkeit.

lægudzenie n Täuschung f; ~ się, Selbsttäuschung, Täuschung.

lægudzić ua. täuschen; ~ obietnicami, mit Versprechungen hinhalten; ~ się, sich Täuschungen hingeben; ~ się nadzieją, sich eiteln Hoffnungen hingeben.

læg, -u m Lauge f; ~ alutowy, A-laulauge; ~ gorzki, Bitterlauge; ~ mydlarski, Seifenlauge; ~ arnia, ~ ownia f Laugewerk n, Laugeanlage f;

lægować u. (aus)lauge n; ~ owanie n Laugung, Auslauge f; (Inu) Beuchen n; ~ owaty a laugenartig; ~ owcowy a alkalisch; ~ ownik, -a, pl -i m Laugentrog m; ~ owy a Laugen...

lægć, -u m bot. Lauch m.

lægć, -u, pl -i m 1 Bogen m; napiąć, naciągnąć ~ den Bogen spannen. (a) bud. Bogen m, Biege, Wölbung f; ~ gotycki, Klosterbogen; ~ kolisty, Zirkelbogen; ~ mostowy, Brückenbogen; ~ podpierający, Stützbogen; ~ przyporowy, Strebewogen; ~ sklepieniowy, Gewölbewogen; el. ~ świetlny, Licht-

læguzak, -a m Lukas [bogen]

lægow(aty) a bogenförmig.

lægówka f Bogenlampe f.

lægupa f Feuerschein m.

lægup-u, pl -y m Beute f, Raub m; wy-dać na ~ der Plünderung preisgeben.

lægup! cup! int. klipp, klapp!

lægupać, -pie, -pal I ua. (drzewo) spal-

ten. II *tm.* lupie mnie w kolanie etc. es reißt mich im Knie; **lupanie** n I (drzewa) Spalten n. 2 *med.* Reißen n.

lupiek, -pka, pl -pki m Schiefer m.
lupić *va.* (ze skóry) schinden; (kore z drzewa) abrinden; *fig.* (miasto) plündern; ~ k ze skóry, j-n prellen, schinden, ausbeuten; (k. kijem) prügeln;
lupiestwo n Plünderer f, Raub m.

lupież, -u m I Kopfschuppen, Kopfschuppen pl. 2 (rabunek) Raub m; Beute f; -ca, pl -cy m Räuber, Plünderer m; -ność f Raubgier, Raubsucht f; -czy, -ny a räuberisch, Raub...; -owy a Schuppen...

lupi-na f (jaj, kartofli, owoców) Schale f; (strąk) Hülse, Schote f; -nia-
sty a hülsig schalig; -nowy a Scha-

lupkarnia f Schieferbruch m. [len...]

lupkarz, -a, pl -e m I Schieferbrecher m. 2 Schieferdecker m.

lupki a spaltbar; **lupkość** f Spaltbarkeit f; **lupkowy** a Schiefer...

lupnąć *va.* ~ kogo, j-m einen Hieb versetzen; (kielisek) austrinken.

lupul **cupul** int. klipp, klapp!

luska f I Hülse; ~ orzecha, Nußschale f; (u ryb) Schuppe f; *fig.* ~ mu spada z oczu, die Schuppen fielen ihm von den Augen, 2 (na oku) weißer Flecken (auf der Hornhaut).

luskacz, -a, pl -e m Schäler m.

lus-kac, -a, -al. *va.* (groch) aushülen; (orzeczy) knacken; (migdały, ryż) abschälen; (rybę) (ab)schuppen; ~ się, sich abschälen; abbröckeln; -kanie n Aushülshülse; Abschälen n; -karka f Schälmaschine f; -karnia f ob. luskaczarnia; -kowaty a schuppenförmig, schuppig.

luszczak, -a, pl -i m reife Haselnuß.
luszczak-ka f Schälmaschine f; -kory, Holzschälmaschine; ~ formierów, Furnierschälmaschine; ~ ryżu, Reisschälmaschine; -nia f ~ ryżu, Reismühle f.

luszczanie się n (skóry) Abschuppung f; **luszczka** f ob. luska; **luszczyc** *va.* ob. luskacz; ~ się, abblättern; (o skórze) sich schuppen, sich schälen.

lut, -u, pl -y m Lot n; *fig.* ~ szczęścia, ein bißchen Glück.

lutówka f Lotkirsche f.
luz f Billardloch n, Beutel m.

lyczany a basten, Bast...
lyczek, -czka m Schluck m.
lyczko n Bast(faden) m, Fiber f; ~ wierzbowe, Weidenband n.

lyda, **lydka** f Wade f.
lyk, -u, pl -i m I Schluck m; jednym -jem, in einem Schluck. 2 Kleinbürger
lykać *va.* schlucken; **lyknieć** n Schlucken n; **lyknać** *va.* einen Schluck tun. [Ber m.]

lykowy a zäh; ~ koń, Krippenbeilyko n I Bast; Giemgurt m; ~ lipowe, Lindenbast. 2 (w miesiące) Faser f; -waciele, -cieje, -cial un. zäh werden; -watość f Zähheit f; -waty a bastartig, zäh; mięso -te, zähes Fleisch.

lypać, -pie, -pał, **lypnać**, -nie, -nął un. ~ oczyma, die Augen hin und her rollen.

lyswawy a etwas kahl; **lysieć**, -eje -siał un. kahl werden; **lysienie** n Kahlwerden n.

lysyn(ka) f Glatze f, Kahlkopf m.

lyska f orn. Wasserhuhn n.

lyskać un. blitzen (ob. blyskać).

lysość f Kahlheit, Kahlköpfigkeit f.

lysy a kahl, kahlköpfig; -sa góra, Kahlenberg m. [Katzengold n.]

lyszeczka, -a, pl -i m Glimmer m, **lyzczka** f Teelöffel, Kaffeelöffel m; ~ uszna, Ohrlöffel.

lyzka f Löffel m; ~ do zupy, Suppenlöffel; ~ stołowa, Eßlöffel; ~ wazowa, großer Suppenlöffel.

lyzwa f Schlittschuh m; ślizgać się na -ch, Schlittschuh laufen.

lyzwarz-ka f Schlittschuhläuferin f; -ski a Schlittschuh(läufer)...

lyzwarz, -a, pl -e m Schlittschuhläufer m.

lyzwowy a: most ~ Schiffbrücke f.
lyza f Träne f; plakać rzewnymi -mi, bitterlich weinen; zalewać się -mi, in Tränen schwimmen; lzy stanęły mu w oczach, seine Augen füllten sich mit Tränen.

lyzawiacy a tränend; gaz ~ Tränen gas n; **lyzawica** f Tränenkrug m; **lyzawie** sich schuppen, lyzawienie n Tränenfluß m; **lyzawica** f ob. lyzawica; **lyzawy**, **lyzowy** a Tränen...; **lyzotok**, -u n Tränenfluß m.

Iżec, **ize**, **igal** un. lügen.

M

ma=moja: *handl.* Haben; winien i ma, Soll und Haben.

maca f Matze f.

macać *va.* (be)tasten; (puls) fühlen; (kobiecie) streicheln, betasten; *fig.* ~ k. j-n ausforschen, j-m auf den Zahn fühlen; **macanie** n Tasten, Betastenn.

Macedonia f geo. Mazedonien n; -dończyk, -a, pl -y m (-donka f) Mazedonier(in); -doński a mazedonisch. [nie n Einweichung f.]

macero-wać *va.* einweichen; -wamachać, -a, -al un. ~ rękami, mit den Armen schlönkern.

macher, -a, pl -rzy m Macher m.

machiawel, -a, pl -e m Machiavelli; *fig.* treulozer Staatsmann; Schlaukopf m; -izm, -u m Machiavellismus n, Treulosigkeit f.

machina f Maschine f; -cia f tückscher Anschlag; -cje pl Ranke, Machenschäften pl; -lny a mechanisch, gedankenlos, maschinenmäßig.

machlarz, -a, pl -e m Betrüger m.

machnąć un. (szablą) schwingen; (ręką) winken, Zeichen geben; *fig.* ~ na coś ręką, auf etwas verzichten, etwas aufgeben; ~ się (dokąd), rasch gehen, fahren

machorka f ordinärer Tabak.

maci-ca f I an. Gebärmutter f; *med.* zapalenie -cy, Gebärmutterentzündung, Metritis f, 2 perłowa ~ Perlmutter f; -czny a Gebärmutter...

Maciej, -a m Matthias, Matthäus.

maciejka f Art Levkoie.

maciejówka f runde Mütze.

Maciek, -cka m I Mattes, Matz. 2 Töpel m. [ein m.]

macierz, -y f ~ szkolna, Schuler-macierzanka f bot. Quendel m.

macierzy-ński a mütterlich, Mutter...; po -nisku ad. mütterlich; -ństwo n Mutterschaft f; -sty a Mutter...; (kraj) Heimat...; port ~ Heilmathafen m; aw. Luftschiffhafen.

maci-ra f I Mutterschwein n; (pszczoł) Bienenkönigin f, Weisel m. 2 Bordellwirtin f; -rka f Mutterschaf n;

rnik, -a, pl -icy m Bordellwirt n.

maciup-ci, -(e)ki a winzig klein;

-cio, -pko ad. sehr wenig.
macka f Fühlhorn n, Fühler m.

maco-cha f Stiefmutter f; *fig.* n. ma była -a, er ist von der Natur stiefmütterlich behandelt worden; -szy a, po -szemu ad stiefmütterlich; **maculec**, -lca, pl -lce m Rüstholz n.

maculnica f Rüstloch n.

maczuga f (ein)tunken, (ein)tauchen; ~ chleb w kawie, Brot in den Kaffee tunken; *fig.* ~ w czym palce, Anteil an etwas haben (a nehmen); **maczanie** n Eintunken, Eintauchen

maczek, -czki m I Mohrn m; ~ polny Klatschrose f, 2 feines Pulver. 3 kleine Schrift; pisać maczkiem, (sehr) klein schreiben.

maczuga f Keule f; uderzenie -ga. Keulenschlag m.

mac, -ci f Mutter f (ob. psi). [n.]

madanolam, -u m Madanolam m i **madajowy** a: -we łoje, Schmerzensbäcker n. [deira(wein) m.]

Madera f I geo. Madeira 2 m. - **Madonna** f Madonna f.

madrygał, -u, pl -y m Madrigal n (kleines Gedicht).

Madryt, -u m geo. Madrid n.

Madziar, -a, pl -rzy m Magyare, Madjare, Ungar m.

maestro, -a, pl -wie m Meister, berühmter Musiker, Maestro m.

mafia f Mat(f)ia f.

mag, -a, pl -owie m Magier m.

magazyn, -u, pl -y m I Lager, Warenlager, Warenhaus, Magazin n; ~ nowości, mód. Mode(waren)geschäft n. 2 Magazin n (eines Gewehrs).

magazy-nier, -a, pl -rzy m Lagerhalter, Magazinverwalter m; -nować *va.* lagern; -nowanie n Lagerung f;

-nowe n Lagergeld n; -nowy a **Magda** f Lene, Magda. [gazin.]

Magdalena f Magdalena; **magdalena** f I Magdalenerin f. 2 Art Kuchen.

magia f Magie f; czarna ~ Schwarzkunst f

magicz-nie ad. -ny a magisch; -ność f Zauberkraft f. [frolle f.]

magiel, -gla m (Mangel). Wäsche-

magik, -a, pl -icy m Magiker m.

magister, -stra, pl -strowie m Magister m.

magistracki a Magistrats...

magistrala *f* Gürtellinie *f*.
 magistrat, -u, *pl -y m* Magistrat *m*.
 maglar-ka *f* Rollfrau; Inhaberin *f*
 einer Mangel; -nia *f* Rollstube, Roll-
 kammer *f*; maglarz *m* Roller *m*.
 maglo-wać *va* mangeln, rollen; *fig*:
 ~ kogo, j-n listig befragen, um ihn zu
 Geständnissen zu bewegen; -wanie *n*
 Mangeln, Rollen *n*; -wnica *f* Mangel-
 brett, Rollierbrett *n*; Rolle *f*; -wnik,
 -a *m* Mangeltuch, Rolltuch *n*.
 magnacki *a* Magnaten...; magnat,
 -a, *pl -aci m* Magnat *m*; magnate-
 ria *f* Magnatenschaft *f*.
 magnes, -u *m* Magnet *m* (*t. fig.*).
 magneso-wać *va* magnetisieren;
 -wanie *n* Magnetisierung *f*; -wy *a*
 magnetisch.
 magnesia *f* *el.* Magnetgestell *n*.
 magnetometr, -u *m* Magnetometer *n*.
 magnetycz-ność *f* magnetische Be-
 schaffenheit; -ny *a* magnetisch.
 magnetyzacja *f* Magnetisierung *f*;
 -zer, -a, *pl -owie m* Magnetiseur *m*.
 magnetyzm, -u *m* Magnetismus *m*.
 magnetyzować *va* magnetisieren.
 magnez, -u *m* Magnesium *n*.
 magnezja *f* Magnesia *f*.
 magnezowy *a* magnesiumhaltig.
 magnifika *f* vornehme Frau; *zart.*
 Frau Gemahlin.
 magnolia *f* bot. Magnolie *f*.
 magot, -a, *pl -y m* Hundsaffe *m*.
 maharadża *m* Maharadscha *m*.
 Mahomet, -a *m* Mohammed *m*.
 mahometa-nin, -a, *pl -nie m* Mo-
 hammedaner *m*; -nka *f* Mohammed-
 danerin *f*; -ński *a* mohammedanisch;
 -ństwo *n* Mohammedanismus, Islam.
 mahoniowy *a* Mahagoni... [holz *n*.
 mabon], -niu, *pl -nie m* Mahagoni-
 maie, -je, -i, -il *va* belauben.
 mai, -a *m* 1 Mai *m* 2 Maie *f*.
 maja-czeć, -czeje, -czal *un* in der
 Ferne blinken, szweben; -czenie *n*.
 1 Blinken, Flimmern *n* (der Sterne).
 2 Phantasieren *n*; -czyć *va* i *un* faseln,
 phantasieren; (o chorym) im Fieber
 phantasieren, irreden.
 majak, -a, *pl -i m* (miraż) Luft-
 spiegelung *f*; *żeg.* Leuchtfeuer *n*.
 2 Abweg, Seitenweg *m*.
 majaj-teczek, -czku, *pl -czki m* klei-
 nes Vermögen; kleines Landgut; -tek,
 -tku, *pl -tki m* 1 Vermögen *n*. 2 ~
 ziemski, Landgut *n*; -tkowo *ad.* hin-

sichtlich der Vermögensverhältnisse;
 -tkowy *a* Vermögens...; podatek ~
 Vermögenssteuer *f*; stan ~ Vermö-
 gensbestand *m*; stosunki -we, Vermö-
 gensverhältnisse *pl*.
 majcher, -chra *m* z*l.* Messer *n*.
 majdan, -u, *pl -y m* 1 Bauplatz *m*;
 freier Platz, 2 Pottaschenfabrik *f*.
 majeran, -u, *pl -y, -ek, -nku, pl -nk.*
m bot. Majoran *m*; -owy *a* Majoran. *i*
 majestat, -u, *pl -y m* Majestat *f*; o-
 braza -u, Majestätsbeileidigung *f*;
 -yicznie *ad.* -yycznie *a* majestätisch;
 -yčność *f* das Majestätische.
 majet-ność *f* Wohlhabenheit *f*; (po-
 siadłość) Landgut *n*; -ny *a* wohlha-
 bend, vermögend.
 majoli-ka *f* Majolika *f*; -kowy *a* *farb*
 -we, Majolikafarben *pl*.
 majonez, -u, *pl -y m* Mayonnaise *f*.
 -owy *a*: sos ~ Mayonnaise *f*.
 major, -a, *pl -owie m* Major *m*.
 majorat, -u, *pl -y m* Majorat *n*; -ka
f Majoratsherrin *f*. [U
 majorowa, -wej, *pl -we f* Majorsfrau
 majorsowy *a* mus. Dur...
 majorski *a* Major...
 majownik, -a, *pl -i m* Maikäfer *n*.
 majowy *a* Mai...; maigün.
 majówka *f* Maiausflug *m*, Land-
 partie *f*.
 majster, -tra, *pl -trowie m* Meister
 ~; -krawiecki, Schneidermeister (ob.
 klepka); *żig.* geschickter Handwerker.
 Erzepistbube *m*; -szyty, -u, *pl -i m*
 Meisterstück, Meisterwerk *n*.
 majstro-wa, -wej, *pl -we f* Meisterin
f; -wać *un* ~ okolo cz., etwas zu-
 rechtmachen, reparieren wollen, an
 etwas basteln, herumarbeiten.
 majtek, -tka, *pl -tkowie m* Matrose
m; majtki, -tek *pl* Damenhosen, Kin-
 derhosen, kurze Kniehosen.
 mak, -u, *pl -i m* Mohn *m*; cicho, jak
 -iem zasiał, es ist mauschenstill; ludzi
 jak -u, eine Masse Menschen; zobrali
 się w korcu -u, sie passen gut zusam-
 men.
 makadam, -u *m* Makadam *m*; -izacja
f Makadamisierung *f*; -izować
va makadamisieren. [Nüsse.
 makagija *f* in Honig gebrannte
 makak, -a, *pl -i m* zo. Makak *m*.
 makarela *f* Kupplerin *f*.
 makaron, -u, *pl -y m* Nudelf.; ~ wło-
 ski, italienische Nudel, Makkaroni *pl*.

~ zapiekany, gebackene Makkaroni;
 -larz, -a, *pl -e m* Fadennudelfabrikant
m; -iczny *a*: wiersz ~ makkaroni-
 sches Gedicht (in dem zwei Sprachen
 gemischt werden) -ik, -a, *pl -i m* Ma-
 kronen *f*; -izm, -u *m* makkaronische
 Dichtung (sart).
 makata *f* Gobelintapete *f*.
 makietka *f* erste Skizze, Modell *n*
 (in der Bildhauerei).
 makintosh, -u *m* Regenmantel *m*.
 makler, -a, *pl -rzy m* Makler *m*.
 makolągwa *f* orn. Hänfling *m*.
 mako-wiec, -wca, *pl -wce m* 1
 Mohnkopf *m*. 2 Opium *n*. 3 Mohn-
 kuchen *m*. -winy, -win *pl* trockene
 Mohnstengel; -wy *a* Mohn...
 makówka *f* Mohnkopf *m*; główka,
 jak ~ a rozumu mało, ein hübscher
 Kopf, aber leer wie ein Topf.
 makreła *f* icht. Makrele *f*. [m
 maksyma *f* Maxime *f*. Grundsatz
 maksymal-nie *ad.* -ny *a* Maxi-
 mal...; cena -na, Maximalpreis *m*.
 Maksymilian, -a *m* Maximilian.
 maksymum *n* inv. Maximum *n*.
 makuch, -a, *pl -y m* Ölkuchen,
 Rapskuchen *m*; -y, Troster *pl*.
 makulatura *f* Makulatur *f*; Aus-
 schub *m*.
 malachit, -u *m* min. Malachit *m*.
 malaga *f* Malaga(wein) *m*.
 Malajczyk, -a, *pl -yvc m* Malaie *m*;
 malajski *a* malaisch.
 malarczcyk, -a, *pl -im* Malerjunge *m*.
 malaria *f* Malaria *f*, Sumpffieber *n*.
 malar-ka *f* Malerin *f*; -nia *f* Maler-
 stuben *f*; -ski *a* Maler...; złoto -e,
 Malergold *n*; -stwo *n* Malerkunst,
 Malerei *f*; ~ dekoracyjne, Dekora-
 tionsmalerei.
 malarz, -a, *pl -e m* Maler *m*; ~ de-
 koracyjny, Bühnenmaler, Dekora-
 tionsmaler; ~ pokojowy, Stubenmaler
 malec, -lca, *pl -lcy m* kleiner Knabe,
 Knirps *m*; maleć, -eje, -ał *un* kleiner
 werden; sich vermindern.
 maleń-ki *a* ganz klein; po -ku a)
 nach und nach; b) so so, ziemlich;
 -stwo *n* 1 Kindlein *n*, kleines Kind;
 od -stwa, von Klein ab (a. an), von
 Kindheit an. 2 Kleinigkeit *f*, winziges
 maligna *f* Fieberhitze *f*. [Ding.
 mall-na *f* Himbeere *f*; -niak, -a,
pl -i m 1 Himbeerstrauch *m*. 2 Him-
 beerwein *m*; -nowy *a* Himbeer...; po-

marończa -wa, Blutapfelsine *f*; sok ~
 Himbeersaft *m*.
 malkontent, -a, *pl -nci m* (-ka *f*)
 Unzufriedene(r), Mißvergnügte(r).
 malo-wać *va* 1 (sie, sich) malen;
 (drzwi etc.) anstreichen; ~ z natury,
 nach der Natur malen; (twarz)
 schminken. 2 *fig.* beschreiben, wieder-
 geben (ob. djabel); -wanie *n* Malen *n*;
 Malerei *f*; ~ na drzewie, Holzmalerei;
 ~ na emalii, Emailmalerei; (pokoi)
 Streichen *n*; ~ na porcelanie, Porzellan-
 malerei; ~ na szkłe, Glasmalerei;
 piękna jak ~ bildschön, zum Malen
 schön; -wany *a* gemalt; angestrichen;
 świeżo -nie, frisch angestrichen (ob.
 król); siedzi jak ~ er sitzt sprachlos
 am Stumm da.
 malowidło *n* 1 Gemälde *n*; Malerei
f; ~ pastelowe, Pastellmalerei; ~ sufi-
 towe, Plafondmalerei. 2 Schminke *f*.
 malowni-czo *ad.* -czy *a* malerisch.
 -czość *f* das Malerische.
 Maltańczyk, -a, *pl -yvc m* Malteser
m; maltański *a* maltesisch.
 maltretować *va* schlecht behan-
 deln, mißhandeln; -wanie *n* Mißhan-
 delung *f*.
 malu-chny, -czki, -ški, -t(ę)ki *a*
 ganz klein; -czko *ad.* winzig.
 malwa *f* bot. Malve *f*.
 malwersacja *f* Veruntreuung *f*.
 Unterschleif *m*.
 Malwina *f* Malwine. [Gretchen
 Malgo-rzata *f* Margarete; -sia *f*
 malmazja *f* Malvasierwein *m*.
 mało *ad.* (mniej, najmniej) wenig; o
 ~ co, es fehlt wenig, beinahe; o ~
 nie upadł, er wäre beinahe gefallen; ~
 kto wie o tym, nur Wenigen ist es be-
 kannt; bez -ła, beinahe; ~ kiedy, sel-
 ten; po -lu, nach und nach; langsam;
 -duszność *f* Kleinmut *m*; -duszny
a kleinnützig; -letni *a* unmündig, min-
 derjährig; -letność *f* Minderjährig-
 keit, Unmündigkeit *f*; -miasteczko-
 wość *f* Kleinstädtereie *f*; -miastecz-
 kowy *a* kleinstädtisch; -mieszczanie
m Kleinbürger *m*; -mieszczanski
a kleinbürgerlich; -mówność *f* Wort-
 kargheit *f*; -mówny *a* wortkarg; być
 ~ m, wenig sprechen, wortkarg sein.
 Malopola-nin, -a, *pl -nie m* Klein-
 polen *m*; -lanka *f* Kleinpolin *f*; -lska *f*
 Kleinpolen *n*.
 malorolny *a*: chłop - Kleinbauer *m*

Maloro-sja *f* Kleinrußland *n*; **-sja-**
nin *m* Kleinnusse *m*; **-sjan***ka* *f* Klein-
 russin *f*; **maloroſyjski** *a* kleinrussisch
malost-ka *f* Kleinigkeit *f*; **-kowość**
f Kleinlichkeit *f*; **-kowy** *a* kleinlich.
malosć, **-ści** *f* Kleinheit; Wenig-
 keit *f*; 2: od **-ści** von Kindheit an.
malo-wartościowy *a* geringwertig;
-ważność *f* Geringfügigkeit, Unwichtig-
 keit *f*; **-ważny** *a* geringfügig, be-
 deutungslos, unbedeutend.
mal-pa *f* Affe *m* (*t. fig.*); **-peczka** *f*
 Äffchen *n*; **-pi** *a* Affen...; **-a** *twarz*,
 Äffengesicht *n*; **-piarski** *a* affenartig;
-piarstwo *n* Afferei, Nachafferei *f*;
-piarz, **-a**, *pl -e* *m* 1 Affenführer *m*; 2
 Nachaffner *m*; **-piąt***ko*, **-pię** *n* Äffchen
n; **-piz***on*, **-a**, *pl -y* *m* Affe *m*; **-po-**
drzew, **-u**, *pl -y* *m* bot. Affenbrot-
 baum, Baobab *m*; **-polud**, **-a** *m*
 menschenähnlicher Affe; **-pować** *ua*,
 nachaffen; **-powanie** *n* Nachaffung *f*;
-pozwierz *m* zo Fuchsaffe, Maki *m*;
-mały *a* (mniejszy, najmniejszy)
 klein; *m* kleiner Junge, Bube *m*;
maż, **-a**, *pl -e* *m* Muschel *f*; lożysko
-ów, Muschelbank *f*; *polów* **-ów**,
 Muschelfang *m*.
mażen-ski *a* ehelich, Ehe...; *stan* ~
 Ehestand *m*; *wezel* ~ Eheband *n*;
 wierność **-ska**, eheliche Treue; *zwią-*
zek ~ Eheband *m*; *połączyć się* *we-*
zlem **-in**, sich ehelich verbinden;
-stwo *n* 1 Ehe *f*; Heirat *f* (*z miłości*
aus Liebe); ~ *cywilne*, Zivilehe; ~ *z*
roz sądku, Vernunftehe; ~ *mieszane*,
 Mischehe, 2 Ehepaar *n*; *dobrane* ~
 passende Ehepaar.
mażo-nek, **-nka**, *m* Ehemann, Gat-
 te, Gemahl *m*; **-nkwie** *pl* Eheleute
pl; **-nka** *f* Gemahlin, Gattin, (Ehe-)
 Frau *f*.
mażo-wiec, **-wca** *m* Muschelmar-
 mor *m*; **-wina** *f* Muschel, Korche *f*;
an. Ohrmuschel *f*.
mama *f* Mama, Mutter *f*.
mamalyga *f* Polenta *f*, Maisbrei *m*.
mamczyga *f* u. *n*. Amme sein.
mameluk, **-a**, *pl i* *m* Mameluk *m*;
mamić *ua* blenden, täuschen; ~
się, sich täuschen, sich Täuschungen
 hingeben; **mamićiel**, **-a**, *pl -e* *m* Ver-
 führer; Gaukler *m*; **mamićio** *n*
 Blendwerk *n*, Vorspiegelung *f*; *Trug-*
bild *n*; **mamićnie** *n* Blendung, Tä-
 schung *f*, *Trug* *m*.

mamić *a* Mama's; ~ *synek*, Mut-
 tersohnchen *n*.
mamka *f* 1 Amme *f*; *oddać* (dziecko)
na -ki, einer Amme übergeben, zu
 einer Amme tun. 2 *fig*. Ernährerin *f*.
mamić *ua*. 1 mit der Zunge
 schmalzen. 2 langsam kauen. 3 undeut-
 lich sprechen.
mamona *f* Mammon *m*.
mamro-tać, **-cze**, **-tał** *ua* *mu-meln*,
 vor sich hin brummen; **-tanie** *n* Mur-
 meln *n*.
mamu-ła, **-sia** *f* Mütterchen *n*.
mamut, **-a**, *pl -y* *m* Mammut *n*;
fig. Greis; Reaktionsar *m*.
manatki, **-tek** *pl* Siebensachen, Habel-
 seligkeiten *pl*, Sack und Pack; *spako-*
wać ~ seine Siebensachen packen. [*n*.
mandant, **-a**, *pl -ni* *m* Auftraggeber
mandaryn, *pl -owie* *m* Mandarin
mandarynka *f* Mandarine *f*.
mandat, **-u**, *pl -y* *m* Mandat *n*, Auf-
 trag *m*; **-ariusz**, **-a**, *pl -e* *m* Bevoll-
 mächtigter *m*.
mandolina *f* Mandoline *f*.
mandryl, **-a**, *pl -e* *m* zo Mandrill *m*.
manekin, **-a**, *pl -y* *m* Gliederpuppe
f; *fig*. willenloser Mensch.
manewr, **-a**, *pl -y* *m* Manöver *n*; *fig*.
 Kunstgriff *m*; **-ować** *ua* *man*övrieren
manez, **-u**, *pl -e* *m* Reitschule, Reit-
 bah; (trewowanie konia) Dressur *f*.
man-gan, **-u** *m* *chm*. Mangan *n*; ~
 krzemowy, Siliziummangan; **-ian**, **-u**
m ~ potasowy, Kaliummanganat *n*.
mania *f* Manie *f*; ~ *prześladowca*,
 Verfolgungswahnsinn *m*; ~ wielko-
 ści, Größenwahn *m*; **-cki** *a* wahnsin-
 nig; überspannt; **-ctwo** *n* fixe Idee,
 Narrheit *f*; **-czka** *f* Wahnsinnige *f*.
maniak, **-a**, *pl -acy* *m* Wahnsinniger
 Verdrer, Verrückter *m*.
manić *ua* (si, sich) täuschen.
maniera *f* Manier, Art und Weise;
-ry *pl* Benehmen *n*, Sitten, Manieren
manierka *f* Feldflasche *f*. [*pl*.
manifest, **-u**, *pl -y* *m* Manifest *n*;
 wydać ~ ein Manifest erlassen.
manifes-tacja *f* Kundgebung, Man-
 nifestation *f*; **-tacyjny** *a* Manifes-
 tations...; **-tować** *ua* kundtun, mani-
 festieren.
manikurzyst(k)a *s* Handpfleger-
 (in), Maniküre *m* *f*.
manioł, **-u** *m* bot. Maniok *m*.
manipu-lacja *f* Handhabung, Ma-

ipulation *f*; **-lacyjny** *a* Manipula-
 tions...; *koszty* **-ne**, Geschäftsfüh-
 rungskosten *pl*; **-lant**, **-a**, *pl -ci* *m* Ma-
 nipulator, Bearbeiter *m*.
manipularz, **-a**, *pl -e* *m* Armbinde
f (des Meßpriesters). [*n*ipulieren.
manipulować *ua* handhaben, ma-
 mankiet, **-u**, *pl -y* *m* Manchette *f*.
manko *n* Manko *n*; ~ *na* *wadze*.
 Gewichtsmanko.
manna *f* 1 2 Mannas, Himmelsbrot *n*,
 (kaszka) Schwadengrütze *f*.
manometr, **-u**, *pl -y* *m* Manome-
 ter *n*, Druckmesser *m*.
manowic, **-wca**, *pl -wce* *m* Irrweg,
 Abweg, Seitenweg *m*; *fig*. *wejść na*
węć, auf Irrwege geraten.
mansar-da *f* Dachstube *f*; **-dowy**
a: *dach* ~ Mansarddach *n*.
mantelzak, **-a**, *pl -i* *m* Mantelsack *m*.
mantyczyć *ua* *n*. wunderliche Grillen
 haben, grillenhaft sein.
mantyka *m* Grillenfänger, lang-
 weiliger Mensch.
mantyla *f* Mantille *f*, Mäntelchen *n*.
manufak-tura *f* Manufaktur *f*;
-turny *a* Manufaktur...; **-turzysta**,
pl -ści *m* Manufakturist *m*.
manuskrypt, **-u**, *pl -y* *m* Manu-
 skript *n*.
mańka *f* linke Hand.
mańkut, **-a**, *pl -y* *m* Linkshänder *m*.
mapa *f* Landkarte, Karte *f*.
mara *f* 1 Trugbild, Truggebilde *n*,
 Truggestalt *f*; Traum *m*; *prz. sen* ~,
 Bóg *warta*, Träume sind Schäume. 2
 (upiór). Gespenst *n*.
marabut, **-a** *m* Marabu *m*.
maraskiwo *n* Maraschinolikör *m*.
marazm, **-u** *m* Marasmus, Kräfte-
 verfall *m*, Auszehrung *f*.
Marcelli, **-lego** *m* Marcel, Marzell.
marcepan, **-a**, *pl -y* *m* Marzipan *m*.
marcew, **-chwi**, *pl -chwie* *f* Mohr-
 rübe *f*; **-ka** *f* Mohrrübe *f*; Mohrrü-
 bengemüse *n*.
Marchia *f* Mark *f*.
Marcin, **-a** *m* Martin; **marciek**,
-nka, *pl -nki* *m* orn. Feldsperling *m*.
marcowy *a* März...; ~ *kawaler*, al-
 ter Junggeselle, Hagestolz *m*.
Marek, **-rka** *m* Markus.
marena *f* Muräne *f*.
marengo *n* marengofarbiges Tuch.
margaryna *f* Margarine *f*. [*n*.
margarytka *f* bot. Gänseblümchen

margiel, **-glu** *m* Mergel *m*.
margines, **-u**, *pl -y* *m* Rand *m*; *na*
-ie, am Rande; *uwaga na -ie*, Randbe-
 merkung *f*; **-owy** *a* Rand...
marglaria *f* Mergelgrube *f*.
marglowy *a* Mergel...
margra-bia, **-bi(ego)**, *pl -błowie*
Markgraf; **-bina** *f* Markgräfin *f*;
-bski *a* markgräflich; **-bstwo** *n* Mark-
 grafenschaft *f*. [*n*.
Maria *f* Marie; **marlacki** *a* Ma-
 rian, **-a**, *m* Marius.
Marianna *f* Marianne.
mariaz, **-a** *m* kar. Mariage *f*.
marlowita, *pl -ci* *m* Mariavit *m*.
marionetka *f* Marionette *f*.
marka *f* 1 Marke *f*, Spielmarke; ~
 fabryczna, Fabrikzeichen *n*; ~ *o*-
chronna, Schutzmarke; ~ *poctowa*,
 Briefmarke; ~ *stemplowa*, Stempel-
 marke; *towar dobrej -ki*, Markenware
f; *fig*. *mieć dobrą -kę*, einen guten
 Ruf genießen. 2 (moneta) Mark; --
 (niemiecka) Reichsmark.
markier, **-a**, *pl -rzy* *m* Marköt *m*.
markie-tan, **-a**, *pl -y* *m* (**-ka**) *f* Mar-
 ketender(in); **-taństwo** *n* Marketer-
 derei *f*.
markiz, **-a**, *pl -owie* *m* Marquis *m*;
markiza *f* Marquise; (daszek) Mar-
 kise *f*; *markizostwo* *n* Marquisat *n*.
marko-tnieć, **-eje**, *ial* *ua* *n*. traurig
 werden; **-tnie**, **-tno** *ad*. ~ *mi*, mir ist
 traurig zumute; **-tność** *f* Traurigkeit
f; **-tny** *a* traurig; mürrisch, verdrieß-
 lich, trübssinnig. [*n*.
markować *ua* markieren, bezeich-
 nenszeichnen; **-u** *m* Marxismus *m*.
marmelada *f* Marmelade *f*.
marmotać *ob*. mamrotić.
marmur, **-u**, *pl -y* *m* Marmor *m*;
-ek, **-rka**, *pl -rki* *m* 1 Streichstein, Ab-
 zichtsstein *m*; 2 *mal*. Reibstein *m*. 3
 Marmorplatte *f*; **-kować** *ua* *m*, *marmo-*
riować; **-kowanie** *n* Marmorierung *f*;
-nik, **-a**, *pl -icy* *m* 1 Marmorierer *m*.
 2 Marmorarbeiter, Marmorbrecher *m*.
marmuro-lom *m* Marmorbruch *m*;
-wać *ua* mit Marmor auslegen; **-wy** *a*
 Marmor...; *fig*. kalt wie Marmor; *ply-*
ta -wa, Marmorplatte *f*.
marne *ob* marm; **marnie** *ad*. auf
 elende Weise, elend; ~ *zginąć*, elend
 umkommen; **marnieć**, **-nieje**, **-niał**
ua, verkommen, verkommen; *schwin-*
den; *zu nichts werden*; *miode lata*

-nieja, die Jugend geht elend dahin; majątek -nieje, das Vermögen schwindet

marność *f* Eitelkeit, Nichtigkeit *f*; **marnota** *f* Erbarmlichkeit *f*; erbarmliche Ware etc.

marnotra-wca, *pl* -wcy *m* Verschwender, Verschleuderer *m*; **wczy-ni**, *pl* -nie *f* Verschwenderin *f*; **wład** *va.* verschwenden, verschleudern, vergeuden; **wienie** *n* Verschwendung, Vergeudung, Verschleuderung *f*;

wonoś *f* Verschwendung (sucht) *f*; **wyny** *a* verschwenderisch; **watwo** *n* Verschwendung, Vergeudung *f*.

marno-wać *va.* vergeuden, verschwenden; *fig.* nicht schonen, nicht sparen; *nie* ~ *czasu*, die Zeit gut verwenden; **wanie** *n* Verschwendung, Vergeudung *f*.

marny *a* 1 erbärmlich, jämmerlich, elend, armselig, schofel, miserabel; *-ne* jedzenie, elendes Essen; ~ *koniec*, jämmerliches Ende; *-na* kreatura, schofeler Kerl, niedrige Kreatur; ~ *pisarz*, jämmerlicher Schriftsteller; *-na* placu, geringer Lohn, Spottlohn *m*; *sprzedać* *za* -*ne* pieniądze, verkaufen, um ein Spottgeld verkaufen; *pojść* *na* -*ne*, zu nichts (a. zu Scham) werden; *wszystko* *poszło* *na* -*ne*, alles wurde zu Dunst; *majątek* *jego* *idzie* *na* -*ne*, sein Vermögen schwindet; *moje* *wysiłki* *poszły* *na* -*ne*, meine Anstrengungen waren vergebens, ich habe mich vergebens abgemüht. 2 etiel, nichtig, vergänglich

Marokańczyk, *-a*, *pl* -y *m* Marokkaner *m*; **marokański** *a* marokkanisch; **marokini**, *-u* *m* Safian. Marokquin *m*, Marokkoleder *n*.

Maroko *n* *inv. geo.* Marokko *n*. **Mars**, *-a* *m* 1 *ast.* Mars *m*. 2 marsa nastawid, die Stirn runzeln

marso-waty *a* martialisch, kriegerisch; *-wy* *a* 1 *pole* -*wę*, Marsfeld *n* 2 martialisch, kriegerisch; grimmig

Marsylia *f* *geo.* Marseille

Marsylianka *f* Marsellaise *f*.

marsz, *-u*, *pl* -e *l* *m* 1 Marsch *m*, *mil.* ~ *bojowy*, Gefechtsmarsch, ~ *czolowy*, Vormarsch (ob. forsony); ~ *odwrotowy*, Rückmarsch. 2 *m* *mas.* Marsch *m*; *żart.* moje kiszki *-a* *graja*, ich bin furchtbär hungerig. 3 *int* marsch!

marsza-łek, *-lka*, *pl* -lkwie *m* Marschall *m*; ~ *dworu*, Hofmarschall; ~ *sejmowy*, Landtagsmarschall; *-lkowa* *f* Marschallin *f*; *-lkowski* *a* Marschall(s)...; *butawa* *-ska*, Marschallstab *m*; *-lkowstwo* *n* 1 Marschall(s)-würde *f*. 2 Marschall und seine Gattin.

marszczenie *n* Falten *n*; (sie) Runzeln *n*; **marszczka** *f* Runzel; Falte; **marzyczyć** *va.* (sie, sich) runzeln, falten; ~ *brwi*, czolo, die Stirn runzeln.

marszruta *f* Marschroute *f*.

Marta *f* Martha.

martwica *f* 1 *med.* Nekrose *f*. 2 *min.* Kalktuff, Tuff *m*.

martwić *va.* (sie, sich) kränken, grämen; **martwić**, *-leje*, *-iał* *vn.* absterben, erstarren; **martwienie** *się* *n* Grämen *n*, Gram *m*.

martwo *ad.* tot, leblos; **martwość**, **martwota** *f* Leblosigkeit; **martwy** *a* tot, leblos, entseelt; *fig.* ~ *język*, tote Sprache (ob. kapital); *-a* litera, tote Buchstabe; *sprawa* *utknęła* *na* -*m* punkcie, die Sache ist an dem toten Punkte angelangt; ~ *sezon*, geschäftslose, stille Zeit. *fam.* Sauregurkenzeit *f*; *nawpół* ~ *halb*tot.

Martynika *f* *geo.* Martinique *f*.

maruda, *pl* -dy *m* Trödelhans. Trödler *m*; langweiliger Mensch.

maru-der, *-a*, *pl* -rzy *m* Maroder, Marodebruder, plündernder Nachzügler; **derka** *f*, **derstwo *n* Marodieren *n*; *-dny* *a* 1 *saumselig*, trödelhaft. 2 (nudny) langweilig; (gderliwy) mürrisch; *-dzenie* *n* Trödeln *n*; *Faseli* *f*; *-dziarka* *f* Nörglerin; *Faselliese* *f*; langweiliges Frauenzimmer**

dziarz, *-a*, *pl* -e *m* ob. maruda; *-dział* *vn.* 1 (guzdrać się) trödeln. 2 (grymasić) launisch sein. 3 (gderać) murren

4 (gadać nudno) faseln

mary, *mar* *pl* Totenbahre *f*.

Marychna, **Marynia** *f* Mariechen

marynarska *f* 1 Seemacht, Marine *f*; *oficer* -*ki*, Seeoffizier *m*. 2 *Jackett* *n*, *Jacke* *f*; ~ *jednorzędowa*, dwurzędowa, einreihige, zweireihige Jacke; *-kowy* *a* garnitur ~ *Jackettanzug* *m*; *-ski* *a* Matrosen...; *seemännisch*; *po* -*sku* *ad* nach Matrosenart; *-stwo* *n* Seewesen *n*, Marine *f*. (mann *m*)

marynarsz, *-a*, *pl* -e *m* Matrose, Seemarynata *f* mariniertes Gericht

Fleisch etc.; *-nować* *va* marinieren, einmachen; *-nowanie* *n* Marinieren *n*; *-nowany* *a* mariniert.

marzan-na *f* Krapp *m*, Farberrotze *f*; *-ka* *f* bot Waldmeister *m*.

marzec, *-ca* *m* Marz.

marzenie *n* Traumen *n*; Träumerei *f*; *Wahn* *m*; *cuDNA*, *jak* ~ *wunderschön*.

marz-nać *vn.* frieren: (o wodzie etc.) gefrieren; *nogi* *mi* -*ną*, es friert mich an den Füßen; *-nę*, mich friert;

nienie, **nięcie** *n* Frieren, Gefrieren *n*; *punkt* -*cia*, Gefrierpunkt *m*.

marzyciel, *-a*, *pl* -e *m* (-*ka* *f*) Schwärmer(in), Traumer(in); *-ski* *a* traumerisch, schwärmerisch; *-stwo* *n* Traumeri, Schwärmeri *f*.

marzyć *vn.* i *va.* träumen, schwärmen *f*; *Masse*, *Menge* *f*; ~ *ludzi*, Menschenmenge; *mam* -*ę* *roboty*, ich bin mit Arbeit überhäuft; *-mi*, massenhaft, in Massen; *zwarta* *-a*, zusammengedrängt; *in* geschlossenen Reihen, 2. ~ *asfaltowa* Asphaltmasse; *-a* betonowa, Betonkörper *m*; ~ *drzew* *n*, Holzmasse; *el.* ~ *kablowa*, Kabelverguß, Füllmasse; ~ *papierowa*, *Papiermasse*, *Papierzeug* *n*; ~ *perłowa* Perlmutter *f*; ~ *tekturowa*, *Papiermasche* *n*. 3 *jr.* ~ *upadłości*, *Konkursmasse*

masakrować *va.* niedermetzeln, massakrieren.

masar-ka *f* Würsthändlerin *f*; *-nia* *f* Würsthändlerung; *-ski* *a*: *wyroby* -*e*, *Wurst*- und *Fleischwaren* *pl*.

masarz, *-a*, *pl* -e *m* Wurstmacher, Würsthändler *m*.

masaż, *-u*, *pl* -e *m* Massieren *n*. *Massage* *f*; *-ować* *va.* massieren; *-owanie* *n* Massieren *n*; *-ysta*, *pl* -ści *m* *Massierer*, *Masseur* *m*; *-ystka* *f* *Masseuse* *f*.

masieczka *f* Maske *f*; *maskierte* *Permaseduan*, *-u* *m* gemischtes Gemaselko *n* Butter *f*.

maselniczka *f* Butterbüchse *f*.

maska *f* 1 Maske, Larve *f*; *mil.* ~ *przeciwdymna*, Schutzmaske gegen Rauch; ~ *przeciwigazowa*, Gasschutzmaske; ~ *strażacka*, Feuerwehrmaske; ~ *wojskowa*, Heeresgasschutzmaske; *zedrzeć* *komu* -*e*, *j*-*m* die Maske abreißen. 2 *Mask*, *verlarvte* *Person*. 3 *Gipsmaske*; *-rada* *f* Maskenball *m*, *Maskerade* *f*.

masko-wać *va.* (sie, sich) maskieren, verummummen, verkleiden; *fig.* tar-
nen, bemänteln; *-wanie* *n* Maskierung *f*; *fig.* Tarnung *f*; *mil.* *Camouflage* *f*, *Stellungsverschleierung*, *Tarnung*; ~ *dymem*, Rauchmaskierung

maskowy *a*: *bal* ~ *Maskenball* *m*.

masło *n* Butter *f*; ~ *kokosowe*, *Kokosbutter*; ~ *roślinne*, *Plantzenbutter*; *chleb* *z* -*jem*, *Butterbrot* *n*; *fig.* *idzie*, *jak* *po* *maśle*, *das* *geht* *wie* *geschmiert*

masłówka *f* Butterbirne *f*.

mason, *-a*, *pl* -i *m* Freimaurer *m*; *-eria* *f* Freimaurerei *f*; **masoński** *a* freimaurerisch.

masować *va.* massieren.

maso-wo *ad.* massenweise, in Massen; *-wy* *a* massenhaft; *Massen*...; *artykuł* ~ *Massenartikel*; *zbyt* ~ *Massenabsatz* *m*.

mastyks, *-u* *m* Mastix *m*. [*massiv*. *maszynowód* *m* *Massivität* *f*; *-ny* *a* *maszerować* *vn.* marschieren.

maszkara *f* Scheusal *n*, Larve *f*.

maszt, *-u*, *pl* -y *m* Mast *m*; ~ *z* *koszeni*, *Toppmast*; ~ *przedni*, *Vordermast*; ~ *sygnalowy*, *Signalmast*; ~ *tylny*, *Hintermast*, *Besannmast* [*f*.

masztak, *-u*, *pl* -i *m* *żeg* Maststange

maszta-lerz, *-a*, *pl* -e *m* Stallknecht, Pferdeknecht *m*; *-lnia* *f* *Pferdestall* *m*.

maszto-wiec, *-wca*, *pl* -wce *m* Mastschiff *n*; *-wina* *f* Mastbalken *m*, *Mastholz* *n*; *-winy* *pl* *Mastwerk* *n*; *-wy* *a* *Mast*...]

maszyn-na *f* 1 *Maschine* *f*; ~ *do* *do* *dawania*, *Additionsmaschine*; ~ *do* *pisania*, *Schreibmaschine*; *pisac* *na* *-nie*, *mit* *der* *Schreibmaschine* *schreiben*; ~ *do* *zycia*, *Nahmaschine*. 2 *Fahrrad*; *Auto* *n*; *-eria* *f* *Maschinerie* *f*, *Gewerk* *n*; *-nista*, *pl* -ści *m* *Maschinist*; *te.* *Maschinenmeister*; *kol.* *Lokomotivführer* *m*; *-nistka* *f* *Maschinenschreiberin* *f*; *-nka* *f* ~ *do* *gotowania*, *Kocher* *m*; ~ *gazowa*, *Gaskocher*; ~ *spirytusowa*, *Spirituskocher*; ~ *do* *golenia*, *Rasierapparat* *m*; ~ *do* *kawy*, *Kaffeemaschine*; ~ *do* *milenia* *mieśa*, *Fleischmühle*; ~ *do* *papieroszenia*, *Zigarettenmaschine*; ~ *do* *strzyżenia*, *Haarschneidmaschine*; *-nownia* *f* *Maschinenraum*, *Maschinenaal*

-nowo *ad.* *maschinenmäßig*; *-nowy* *a* *maschinell*; *Maschinen*...; *kara-*
bin ~ *Maschinengewehr* *n*; *robota*

-wa, wyrób ~ Maschinenarbeit *f*; -no-
znawstwo *n* Maschinenkunde *f*.
masąc, -ci *f* 1 Salbef; szara ~ Queck-
silbersalbe *f*. 2 (koni) Haarfarbe *f*;
karc, Farbe *f*; maśció, maszcze, -ści,
-ścił *va*. salben; einfetten.
maślak, -a, *pl* -i *m* Steinpilz *m*.
maśla-ńka *f* Buttermilch *f*; -ny *a*
Butter...; -rka *f* Butterfrau *f*. [*m*.
maślarz, -a, *pl* -e *m* Butterhändler
maślnica *f* Buttermaschine *f*.
mat *m* matte Farbe. 2 (w szachach)
Matt *n*; dać *k*. -a, -j *n* matt setzen;
szach *i* ~ schachmatt.
mata *f* Matte, Strohmatta *f*.
mata-cki *a* schwindelhaft; -ctwo *n*
Schwindel, Durchstecherei *f*.
matacz, -a, *pl* -e *m* (-ka *f*) Schwin-
dler(in); -yć *un*. schwindeln, (gma-
twać) verwirren.
matador, -a, *pl* -owie *m* Matador *m*.
matczy(ny) *a* mütterlich, Mutter...;
mateczka *f* Mütterchen *n*; matecz-
nik, -a, *pl* -i *m* 1 Bienenköniginzelle *f*,
2 Eierstock *m*.
matema-tycznie *ad.*, -tyczny *a*
mathematisch; -tyk, -a, *pl* -tycy *m*
Mathematiker *m*; -tyka *f* Mathema-
tik *f*; ~ stosowana, wyższa, ange-
wandte, höhere Mathematik.
materac, -a, *pl* -e *m* Matratze *f*; ~
sprężynowy, Sprungfedermatratze;
~ wlosieny, Rosshaarmatratze; -nik, -a,
pl -icy *m* Matratzenmacher *m*; -owy
a Matratzen...; -ówka *f* Matratzennadel
materja *f* 1 Materie, Substanz *f*,
Stoff *m*, 2 Gegenstand, Stoff *m*; w tej
-ii, a) über diesen Gegenstand; b) in
dieser Beziehung. 3 Zeug *n*, Stoff *m*;
jedwabna ~ Seidenstoff. 4 med. Eiter
m; przemiana -ii, Stoffwechsel *m*; -li-
sta, *pl* -ści *m* Materialist *m*; -listczy-
ny *a* materialistisch; -lizm, -u *m* Ma-
terialismus *m*.
materiałny *a* 1 materiell. 2 Geld...
pekuniar; brodki -ne, pekuniäre Mit-
tel, Geldmittel *pl*; strata -na, Geld-
verlust *m*.
materiał, -u, *pl* -y *m* 1 Material *n*;
Stoff *m*; ~ budowlany, Baumaterial,
~ ochronny, Schutzstoff; ~ opalowy,
Brennmaterial; ~ palny, Brennstoff;
~ pedny, Triebstoff; ~ wybuchowy,
Sprengstoff (ob. apteczny, dowodowy,
piśmienny); el. -y przewodowe i izo-
lacyjne, Leitungs- und Isoliermateria-

lien. 2 (tkanina) Zeug *n*, Stoff *m*; fig-
to jest ~ na... er hat das Zeug zu
(einem Dichter etc.).
Mateusz, -a *m* Matthäus.
matka 1 Mutter *f*; królowa ~ Kö-
niginmutter; ~ Boska, Mutter Got-
tes; prz. nadzieja glupich ~ Hoffen
und Harren macht manchen zum
Narren; potrzeba jest -ką wynalaz-
ków, Not macht erfinderisch. 2 Bie-
nenkönigin *f*. 3 ~ klasztoru, Oberin
f (ob. chrestny).
matkobój-ca, *pl* -cy *m* (-bójczyni *f*)
Muttermörder(in); -czy *a* muttermor-
dersch; -stwo *n* Muttermord *m*.
matkować *un*. ~ komu, *j* *n* bemut-
tern; Mutterstelle bei *j*-m vertreten.
matnia *f* 1 Sackgarn *n*. 2 fig. Falle,
Schlinge *f*.
matolek, -lka, *pl* -lki *m* Blödsinn-
ge(l). Trottel *m*.
mato-wać *va*. 1 mattern, matt ma-
chen. 2 (w szachach) matt setzen; -wa-
nie *n* Mattierung *f*; -wość *f* Mattheit
f; -wy *a* matt; (głos) dumpf; żarówka
-wa, mattierte Glühlampe.
matrona *f* Matrone *f*.
matry-ca *f* 1 Mater, Matrice *f*;
-cowa *va*. matrizieren.
matry-kulować *va*. in die Stamm-
rolle eintragen; -kula *f* Matrikel *f*.
matrymo-nialny *a* ehelich, Ehe...;
biuro -ne, Heiratsbüro; zamiary-
ne Eheabsichten *pl*; -niom, *pl* -nia *n* Ehe
matu-chna, -(eó)ka, -nia *f* liebes
Mamachen.
matu-ra *f* Reifeprüfung, Maturi-
tätprüfung, Matura *f*; (świadczo-
stwo) Reifezeugnis *n*; -ratny *a* Maturitäts...
Reife...; -rzysta, *pl* -ści *m* (-tka *f*)
Reifeprüfung *m*, Maturand(in).
matusia *f* Mütterchen *n*.
Maurycy, -cego *m* Moritz.
Maurytanin, -a, *pl* -nie *m* Maure
m; maurytański *a* maurisch.
mauzoleum, *pl* -ea *n* Mausoleum *n*.
mawiać *un*. oft sagen, zu sagen
pflegen.
mazić, -że, -zał *l* *va*. 1 schmieren;
(plamić) befeuchten. 2 (wy. resłać) weg-
wischen, ablöschen. 11 ~ się, sich be-
flecken, sich beschmutzen.
mazagran, -u *m* Kaffee mit Eis.
mazanie *ob*. szmieren *n*; mazani-
na *f* Schmiererei *f*.
mazgaj, -a, *pl* -e *m* Tölpel *m*, unge-

schickter, plumper Mensch; -owaty
Tölpelhaft, plump, ungeschickt; -owa-
tość *f*, -stwo *n* Tölpelhaftigkeit
Plumpheit *f*.
maziarz, -a, *pl* -e *m* Schmersieder,
Teersieder *m*; mazidło *n* Schmiere *f*.
mazisty *a* schmierig, schleimig.
mazowiecki *a* masowisch.
Mazur, -a, *pl* -y *m* 1 Masure *m*. 2
m.-(taniec) Masur *m*; mazurek, -rka
pl -rki *m* 1 Masurka *f*. 2 Art Mandel-
kuchen.
mazut, -u *m* Masut *n*, Petroleum-
rückstand *m*, Oleonaphta *f*.
maź, -zi, *pl* -zie *f* 1 Schmiere *f*. 2
Teer *m*; maźnica *f* 1 Schmierbüchse
f, Schmiergefäß *n*; Teerbütte, Teer-
büchse *f*.
maćcić, -ce, -ci, -cił *l* *va*. 1 (wo-
dę) trüben, trübe machen. 2 verwirren. 11
~ się, trübe werden, sich trüben; ma-
ci mi się w głowie, meine Gedanken
gehen wir durcheinander; maćciwo-
dza, *pl* -dy *m* Unruhstifter, Stören-
fried *m*.
maźc-arka *f* Mehlhändlerin *f*; -arz,
-a, *pl* -e *m* Mehlhändler *m*; maźcasty
a mehlig, mehligartig.
maźczka *f* Farinzucker *m*.
maźcznica *f* Mehlkasten *m*.
maźc-nieć, -eje, -iał *un*. mehlig wer-
den; -nik, -a, *pl* -i *m* Mehlwurm *m*;
-ność *f* Mehlgelalt *m*; -ny *a* mehlig,
Mehl...; -ne potrawy, Mehlspeisen
pl; -yniec *m* bot. Gänsefuß *m*; -ysty *a*
mehlig.
maźrala, *pl* -le *m* Klügler *m*.
maźrostka *f* Spitzfindigkeit *f*.
maźrość, -ści *f* Klugheit, Weisheit
f; zab -ści, Weisheitszahn *m*.
maźry *a* (maźrzejcy) klug, weise,
gescheit; ir. jaki ~ *l* sieht wie klug er
ist! prz. -rej glowie dość na słowie.
klugen Leuten ist gut predigen; ~
Polak po szkodzi, durch Schaden
wird man klug; maźrze *ad*. klug,
gescheit; klüglich; maźrzyć, -eje, -ał
un. klug werden; maźrzejczy, klüger
(ob. jaje); maźrzyć się, klügeln.
maźka *f* Mehl *n*; ~ pszenna, zętnia,
Weizen-, Kornmehl, fig. z tej -ki nie
będzie chleba, daraus wird nichts.
maźwka *f* Quirl *m*.
maźwa *f* zo. Tintenfisch *m*, Sepia *f*.
maź, maźa, *pl* męzowie *m* 1 Mann
m; ~ stażu, Staatsmann (ob. jeden) 2

Ehemann *m*; wydać za ~ verheiraten
wyjść za ~ heiraten.
mchowaty *a* moosartig, moosig;
mchowya *a* Moos... moosig.
mdleć, -eje, -ał *un*. in Ohnmacht fal-
len, ohnmächtig werden; mdlenie *n*
Ohnmacht *f*.
mdlić *un*. Übelkeit erregen; mdli-
mie, mir ist übel; mdlawy *a* 1
schwächlich; bleich. 2 abgeschmackt;
mdło *ad*. ~ mi (się robi), es wird mir
übel; mdłość *f* Fadheit *f*; -ści *pl* Ü-
belkeit *f*; dostać -ści Übelkeit em-
pfinden; sprawić -ści, Übelkeit erre-
gen; mdly *a* 1 schwach, kraftlos. 2 (e
potrawach, napojach) geschmacklos;
fig. abgeschmackt, fade, schal.
mebel, -bla, *pl* -ble *m* Möbel *n*; fa-
bryka mebli, Möbelfabrik *f* (ob. gie-
tęty); meble wysciane, Polstermöbel
pl; meblarstwo *n* Möbelfabrikation,
Möbelschlerei *f*; meblarz, -a, *pl* -e
m Möbelschneider, Möbelschler *m*.
meblo-wać *un*. möblieren; ~ się, die
Wohnung einrichten; -wanie *n* Mö-
blieren *n*; -wy *a* Möbel...; tkanina
-wa, Möbelstoff *m*.
mecenas, -a, *pl* -i *m* 1 (sztuki)
Kunstgönner, Förderer. Mäzen. 2
Rechtsanwalt *m*; -ostwo *n* 1 Gönner-
schaft *f* (gegen Dichter etc.). Mäzena-
tentum *n*, 2 der Rechtsanwalt und
seine Gattin; -owa, -owej, *pl* -owe
f Frau Rechtsanwält.
mecz, mchu, *pl* mchy *m* Moos *n*;
(na owocach) Flaum *m*.
mechanicz-nie *ad.*, -ny *a* mecha-
nisch (t. fig.); -ność *f* das Mechanische.
mecha-nik, -nia, *pl* -icy *m* Mechan-
iker; Maschinenbauer *m*; ~ samocho-
dowy, Autoreparateur; ~ lotniczy,
Fliegermechaniker; ~ robotó przyczy-
nych, Feinmechaniker; -nika *f* Me-
chanik, Bewegungslehre *f*; ~ budow-
lana, Baumechanik; ~ robotó przyczy-
nych, Feinmechanik; -nizm, -u, *pl* -y
m Triebwerk *n*, Mechanismus *m*; ~
licznikowy, Zählerkasten *m*; ~ napę-
dowy, Treibzeug *n*; ~ wylączający,
Ausschaltmechanismus; ~ zegarka,
Uhrwerk, Gangwerk *n*.
mecz, -a, *pl* -y *m* getaufte(r) Jude;
-ka *f* getaufte Jüdin.
mecz, -u, *pl* -e *m* sp. Wettkampf *m*,
Wettspiel *n*; ~ rewanżowy, Rückspiel
meczec, -u, *pl* -y *m* Moschee *f*.

medal, -u, pl -e m *Medaille* f; każdy ~ ma dwie strony, jedes Ding hat zwei Seiten; odwrotna strona -u, Kehrseite f der *Medaille* (t. fig.).

meda-lik, -a, pl -i m *Medaillon* n; kleine *Medaille*; -lier. -a, pl -rzy m *Medaillenstecher*, *Münzenstecher* m; -lon, -u, pl -y m *Medaillon* n; -liocik, -u, pl -i m kleines *Medaillon*.
mediator, -a, pl -rzy m *Vermittler* m; -ski a *vermittelnd*.

Mediolan, -u m *geo.* *Mailand* n; *mediolański* a *majlandisch*.

medium, pl -dia, -diów n *inu.* *Medium* n; -iczny a mit den Eigenschaften eines *Mediums* begabt.

meduza f *Meduse* f.
medy-cyna f *Medizin*, *Heilkunde* f; chodzić na -nę, *Medizin* studieren; -czony a *medizinisch*, *ärztlich*.

medyk, -a, pl -y m 1 *Arzt* m. 2 *Student* der *Medizin*; -ament, -u, pl -y m *Arznei* f, *Heilmittel*, *Medikament* n.

medy-tacja f *Nachdenken* n, *sinnende Betrachtung*, *Meditation* f; -to-wać *vn.* a *nachdenken*, *meditieren*.

Mefistofeles, -a m *Mephisto*(phelus), *Teufel* m; *mefistofelesowy* a *teuflich*.

megafon, -u, pl -y m *Sprachrohr*, *Megaphon* n.
megera f *böses Weib*, *Megäre* f.

Mekka f *geo.* *Mekka* n.
Meklenburgia f *geo.* *Meklenburg* n.

Meksyk, -u m *geo.* *Mexiko* n; -an-czyk, -a, pl -ycy m *Mexikaner* m; -anka f *Mexikanerin* f; *meksykański* a *mexikanisch*.

melancho-lia f *Schwermut*, *Melancholie* f; wpaść w -ię, *melancholisch* werden; -liczka f *Schwermütige* f; -liiny a *schwermütig*, *melancholisch*;

-lik, -a, pl -icy m *Schwermütige(r)*, *Melancholiker* m; [lange f]

melanz, -u, pl -e m *Mischung*, *Mel-lasa* f *Melasse* f.

meldo-wać *va.* (sie, sich) *melden*, *anmelden*; -wanie n *Melden* n.

meldu-nek, -nku, pl -nki m *Meldung* f; -nkowy a *Meldungs...*; kartka -wa, *Meldezettel* m; książka -wa, *Meldungsbuch* n.

melina f *zl.* *Diebsnest* n; *melit-arz*, -a, pl -e m *Hehler* m.
melinit, -u m *Melinit* m.

meliora-cja f *Melioration* f: -cyiny a *Meliorations...*

meli-sa f *bot.* *Melisse* f; -sowy a *cu-kier* ~ *Meliszucker* m.

melodia f *Melodie* f.
melodramat, -u, pl -y m *Melodrama* n; -yчны a *melodramatisch*.

melodyjnie ad., -sy a *melodisch*; *melodios*; -ność f *das Melodische*; ~ glosu, *melodischer Schmelz* einer *Stimme*.

meloman, -a, pl -i m *leidenschaftlicher Musikliebhaber*; -la f *leidenschaftliche Liebe* zur *Musik*.

melon, -u, pl -y m *Melone* f.

melonik, -a, pl -i m *steifer Hut*.

memlać, *memlać* *vn.* 1 *trüben*. 2 (*zuc*) *langsam kauen*. 3 *ob.* *belkotat*.

memorandum, pl -da n *Memorandum* n.

memorial, -u, pl -y m *Memorial* n.

menażeria f *Tierschau*, *Menagerie* f.

menażki, -żek pl *Menage* f.

mendak, -a, pl -i m *ob.* *byk*. [f]

mendel, -dla, pl -dle m (ja) *Mandel*

mendowieszka f *Filzlaus* f; *fig.* *Lausbube* m.

mener, -a, pl -rzy m *Rädelführer* m.

menhir m *Hühnenstein*, *Menhir* m.

meni-ca f *Münze* f, *Münzgebäude* n; -ctwo n *Münzwesen* n; -czy a *Münz...*

mentalność f *Denkungsart*, *Geistesrichtung*, *Mentalität* f.

mentol, -u m *apt.* *Menthol* n.

mentor, -a, pl -rzy m *Berater*, *Lehrer*, *Mentor* m; -ować *vn.* ~ *komu*, i-s *Berater*, *Mentor* sein. [zettel m]

menu n *inu.* *Tischkarte* f, *Speisenmenue*, -u, pl -y m *Menuett* n.

menzura f *Mensur* f.

mer, -a, pl -owie m *Bürgermeister*, *Vorstand* m (eines *Stadtbezirks*).

merdać *vn.* (*ogonem*) *wedeln*.

merenga f *Sahnebaiser* n.
merz-ka f *Hohlraum* m; -karka f *Hohlraumstickerin* f; -karsztwo n *Hohlraumstickerin* f; -kować *va.* *hohlraum.*

Merkury, -rego m *Merkur* m.

merla f *th.* *Marly* m.

merostwo n *Bürgermeisterschaft* f.

merynos, -a, pl -y m *Merinoschaf* n, -u, *Merinstoff* m.

merytoryczny a *wesentlich*.

Mesjasz, -a m *Messias*. [haar n. *meszek*, *szku* n *Flaum* m, *Flaum-miata* f *Ziel* n; *dobiec do -ty*, *das Ziel erreichen*; na *daleką -tę*, *langwierig*.

metafi-zyczny a *metaphysisch*;

-zyk, -u, pl -icy m *Metaphysiker* m;

-zyka f *Metaphysik* f. [Metapher f]

metafora f *bildlicher Ausdruck*, *metaph.*

metala, -u, pl -e m 1 *Metall* n. 2 (*glosu*) *Silberklang*, *Schmelz* m; -iczny a *metallisch*; -owy a *metallen*, *Metall...*;

pieniądze -we, *Metallgeld* n; *plyta -wa*, *Metallplatte* f [pe f]

metalówka f *Metalldrahtgühhalm*.

metalurg, -a, pl -owie m *Metallurg* m; -iczny a *metallurgisch*; -la f *Metallurgie* f.

metamorfaza f *Verwandlung*, *Metamorphose* f.

metempsychoza f *Seelenwanderung* f.

meteor, -u, pl -y m *Luft*, *Witterungserscheinung* f, *Meteor* n; -olog, -a, pl -owie m *Meteorolog* m; -ologiczny a *meteorologisch*; -ologia f *Wetterkunde* f.

meto-da f *Methode* f; *Lehrbuch* n (*ob.* *pagłody*); -dycznie ad..

-dycznie a *planmäßig*, *methodisch*;

-dyczność f *Planmäßigkeit* f.

metr, -a, pl -y m 1 *Meter* n i m; ~ *związany*, *Rollbandmaß* n. 2 *pl -owie*, *Lehrer* m. [teur m]

metrapaź, -a, pl -e m *dr.* *Metretre* f *Geliebte*, *Mätresse* f.

metropo-lita, pl -lici m *Erzbischof*, *Metropolit*; -lia f *Hauptstadt* f.

metrówka f *Meterraßstock* m.

metryczny a *metrisch* {schein m}

metryka f *Geburtschein*, *Taufmetyl*, -u m *chm.* *Methyl* n; -owy a *Methyl...*

metys, -a, pl -i m *Mestize*, *Mischung* m (zwischen *Weißem* und *Indianern*)

mewa f *Möwe* f. [liance f]

mezalians, -u m *Mißheirat*, *Mesalmeczarnia* f *Marter*, *Qual* f, *Pein* m; *męcznienie* n *Qualen*, *Martern* n;

męczennica f *Martyrerin* f; *męczennik*, -a, pl -icy m *Martyrer* m;

męczęśnik a *Marter...*; *śmierć -ska*, *Martertod* m; *męczeństwo* n *Martyrertum* n; *męczyciel*, -a, pl -e m *Qualer*, *Peiniger*; *męczyć* *va.* (sie, sich) *marten*, *qualen*, *plagen*.

mędzowska f *ob.* *mendowszka*

mędrak, -rka, pl -rkowie m *Klügeling* m; *mędrkostwo* n *Klügelei*, *Spitzfindigkeit* f; *mędrkować* *vn.* *klügeln*; *mędrkowanie* n *Klügel* n.

mędrzec, -rca, pl -rcy m *Weise(r)* m.

męka f *Qual*, *Marter* f, *Pein* m; ~ *Panska*, *das Leiden Christi*; -ki *Tantala*, *Tantalusqualen* pl.

męski a 1 *Männer...*; *Manns...*

männlich; *imię -e*, *Mannname* m; *głos* ~ *Männerstimme* f (*ob. chór*);

koszula -a, *Männerhemd* n; *strój* ~ *männliche Kleidung*; *gr. rodzaj* ~ *männliches Geschlecht*. 2 *Herren...*;

garnitur ~ *Herrenanzug* m; *krawiec* ~ *Hetrensneider* m; *towarzystwo -e*, *Herrengesellschaft* f; *po -sku* ad. *als Mann* (*gekleidet* etc.); *uczestnie* ~ *Herrenschmitt*, *Bubenkopf* m.

męskość f *Männlichkeit*; *Mannbarkeit* f; *męstwo* n *Tapferkeit* f, *Mut* m.

mętnieć, -eje, -iał *vn.* *trüben* werden;

mętność f *Trübe*, *Trübheit*; *fig.* *Unklarheit* f; **mętny** a (*plyn*) *trübe* (*ob. łowić* i); *fig.* *unklar*.

męty, -tów pl *Bodensatz* m, *Hefe* f; ~ *spolecznie*, *die Hefe* des *Volkes*, *der Pöbel*.

mężatka f *verheiratete Frau*.

mężczyzna, pl -żni, -czyzn m *Mann* m, *Mannsperson* f.

męż-nie ad. *tapfer*; -nieć, -nieje, -niał *vn.* *mannbar* werden, *zum Mann* *heranreifen*; -ność f *Tapferkeit* f, *Mut* m; -ny a *tapfer*, *mutig*.

mężobój-ca, pl -cy m *Mörder* m;

-czy a *mörderisch*; -czyni f *Mörderin* f; -stwo n *Mord* m.

mężowaki a *Ehemanns...*

mężulek, -lka, pl -lkowie, **mężuś**, -sia, pl -siowie m *liebes Männchen*.

mgleć, -eje, -iał *vn.* *nebelig* werden;

mglić *va.* *nebeln*, in *Nebel* *hüllen*; ~ *się*, *nebelig* werden, *nebeln*; *mgli się*, *es nebelt*; *mgliśto* ad., -ty a *nebelig*; *fig.* *nebelhaft*, *unklar*; *mgliśtość* f *dünner Nebel*; *fig.* *Unklarheit*, *Nebelhaftigkeit* f.

mgła f *Nebel* m; *widzieć*, *jak przez mgłę*, *ich sehe wie durch einen Schleier*;

azkła zachodza mgła, *die Gläser* *sind beschlagen*.

mgławica f *Nebel*; *ast.* *Nebelstern*, *Nebelstern*; *mglawy* a *nebelig*

mgnać, *mgnie*, *mgnął* *vn.* (*czym*) *blinzeln*, *flimmern*.

mgnienie *n* ~ oka, Augenblick *m*; *w* -niu oka, in einem Augenblick.

miał, -u *m* Pulver *n*, feiner Staub; ~ cynowy, Zinnstaub *m*; ~ kruszcowy, Erzklein *n*, Mineralstaub; ~ torfowy, Torfmüll *n*; ~ węglowy, Kohlenstaub. **miał-ki** *a* fein gestoßen *a*, gemahlen; -ko *ad*: utluc *na* ~ fein (zer)stoßen. **miano** *n* Name *m*, Benennung *f*. **miano-wać** *va*. benennen; ~ kogo *czym*, j-n *z*u etwas ernennen; ~ się *kim*, sich nennen; (mienić się) ~ się *kim*, sich für j-n ausgeben; -wanie *n* Ernennung *f*.

mianowicie *ad*. 1 nämlich, und zwar. 2 (osobliwie) namentlich.

mianownik, -a, *pl*-*i* *m* 1 *mat*. Nenner *m*; sprowadzić *co* do wspólnego -a, etwas auf den gleichen Nenner bringen; sprowadzić ułamki do wspólnego -a, Brüche gleichnamig machen. 2 *gr*. Nominativ *m*.

miar *f* 1 Maß *n*; ~ długości, Längemaß (ob. jednostka); ~ lokciowa, Ellenmaß; ~ objętości, Raummaß; ~ pojemności, Körpermäß, Hohlmaß; ~ powierzchni, Flächenmaß; nad -rę, übermäßig; wziąć *a*. zdjąć -rę *na* ubranie, das Maß zu einem Anzug nehmen; (zrobić *co*) *na* -rę... nach Maß; garnitur *na* -rę, Maßanzug *m*; *w* -rę, jak, in dem Maße wie; *w* -rę *możności*, nach Möglichkeit; *w* -rę *potrzeby*, je nach Bedarf, nach Maßgabe des Bedarfes; przebrać -rę, das Maß überschreiten; zachować -rę, Maß halten; *fig*. człowiek *tej* -ry, ein Mann seines Schlages. 2 *z* *wszech* miar, in jeder Hinsicht; *w* *pewnej* mierze, in gewissem Grade; *zadną* -rą, keineswegs, auf keine(rlei) Weise; *to* się *przyczyni* *w* znacznej mierze *do*...; dies wird wesentlich dazu beitragen.

miarka *f* Maß*n*; Maßglas *n*; przebrać -kę, das Maß überschreiten; ~ już *przebrana*, das Maß ist voll (a. erschöpft), das geht zu weit; *fig*. mierzyć *innych* swoją -ką, andere Leute nach sich beurteilen.

miarko-wać *va*. *i* *un*. 1 merken; ~ *z* (czego), Schluß ziehen aus... 2 (się, się) mäßigen; ~ się *w* gniewie, seinen Zorn unterdrücken (a. bezähmen). 3 *mech*. regulieren; -wanie *n* 1 (się) Mäßigung *f*. 2 *mech*. Regulierung *f*; ~ ciśnienia, Druckregulierung; -waik, -a,

pl-*i* *m* Regulator; Regulierapparat *m*. **miarodajny** *a* maßgebend (ob. czynnik).

miarowy *a* rhythmisch; (wiersz) metrisch; *choć*z krokami -m, im Gleichschritt gehen; **miarówka** *f* **miałst** *pp*. (an)statt [Maßstab *m*. **miałsteczko** *n* Städtchen *n*, Flecken *m*; **miaso** *n* Stadt *f*; ~ ogród, Gartenstadt; ~ portowe, Hafenstadt; ~ stołeczne, Hauptstadt; mówią *na* miasteczko *ze*... es geht das Gerücht *daß*... **miauczeć**, -czy, -czal *un*. miauen; **miauczenie** *n* Miauen *n*.

miazga *f* 1 Brei *m*; ~ papiernicza, Papierbrei, Papiermasse *f*; ~ pokarmowa, Speisebrei; utluc *na* -ge, zermahlen. 2 *leś*. (tkanka *twórcza*) *B*ilddungs-gewebe *n*, -schicht *f*. **miazgowiak**, -a, *pl*-*i* *m* *tech*. Ganzholländer *m*.

miazmat, -u *m* Miasma *n*.

miażdżarka *f* 1 Kollermühle *f*. 2 Zerkaserer *m*; ~ rud. Erzquetschwerk; ~ walcowa, Quetschwalze *f*; -nia *f* Pochütte, Pochammer *f*.

miażdżenie *n* Zerquetschung *f*; **miażdżyć** *va*. zerquetschen, zermahlen; (rudę) pochen; **miażdżyc** *a* *med*. ~ tętnic, Arterienverkalkung *f*. **miał**, *m*ę, mnie, miał, mięła *va*. (zer)knittem, zerknüllen.

miałsz, -u *m* (owoc) Fleisch *n*. **miał-zość** *f* Dicke, Festmasse *f*; (materii) Dichtigkeit *f*; -szy *a* dicht. **Michał**, -a *m* Mich(a)el. **miech**, -a, *pl*-*y* *m* Balg, Blasebalg *m*; (kowalski) Geblase *n*; ~ organowy, Orgelbalg; ~ parowy, Geblasemaschine, Blasedampfmachine; ~ tłokowy, Kolbengebläse; -ownia *f* Gebläseraum *m*, Balgenkammer *f*.

miecz, -a, *pl*-*e* *m* Schwert *n*; ~ katowski, Henkerschwert; ~ Damoklejsa, Damoklesschwert; ogniem *i* -em *puszozę*, mit Feuer und Schwert weiterweisen (a. verheeren); *fig*. *po* -u, väterlicherseits; **miecznik**, -a, *pl*-*icy* *m* 1 Schwertfeger *m*. 2 (*daw*. *w* Polsee) Schwertträger *m*. 3 *riht*. *pl*-*i* Schwertfisch *m*; **mieczowy** *a* 1 Schwert... 2 linia -wa, männliche Linie; **mieczyk**, -a *pl*-*i* *m* 1 kleines, kurzes Schwert. 2 *bot*. Schwertel *m*, Siegwurz *f*.

mieć, *m*am, *m*a, miał, mieć*my*,

miej *l* *va*. 1 haben, besitzen; ~ *na* sobie (ubranie), anhaben; ~ *mowę*, eine Rede halten; ~ *z* *ła*, übelnehmen; ~ *30* lat, 30 Jahre alt sein. 2 sollen; müssen, dürfen; ~ *list* *do* napisania, einen Brief schreiben müssen; *coż* miałem *zrobić*? was sollte ich tun? 3 *m* im Begriffe sein, wollen; miałem *właśnie* wyjść, ich war im Begriff auszugehen. 4 brauchen; *nie* masz *się* czego *wstydzić*, du brauchst dich nicht zu schämen. 5 halten, ansehen; *z* *kogo* *mnie* masz? für wen halten Sie mich? ~ *k*, *z* *bogatego* (człowieka), j-n für reich halten; ~ *lekcję*, eine Stunde halten; ~ *o* *sobie* *wysokie* *mnienie*, viel auf sich halten. 11 ~ *się* *6* *sich* befinden; *jak* *się* *masz* *wy*? geht's? *mam* *się*, *jak* *groch* *pry* *drodze*, es geht mir sehr schlecht; *chory* *ma* *się* *lepiej*, der Kranke befindet sich besser. 7 ~ *się* *do* *kogo*, sich *z* j-m *hinge*zogen fühlen; *ma* *się* *na* *deszcz*, es sieht nach Regen aus; ~ *się* *na* *ostrożności*, auf seiner Hut, vorsichtig sein; ~ *się* *z* *uczonego*, sich für gelehrt halten; ~ *się* *z* *szczęśliwego*, sich glücklich schätzen.

miednica *f* Waschbecken; *an*. *Bekken* *n*; -czka *f* ~ *do* *golenia*, Rasierbecken; *an*. ~ *nerkowa*, Nierenbecken *m*.

miedza *f* Rain, Feldrain *m*, Grenzscheide, Grenzfurche *f*.

miedział, -a, *pl*-*i* *m* Kupfermünze *f*; -i, Kupfergeld *n*; **miedziany** *a* Kupfer... kupfern.

miedziorzyt, -u, *pl*-*y* *m* Kupferstecher *m*; -nictwo *n* Kupferstecherkunst *f*;

nik, -a, *pl*-*nicy* *m* Kupferstecher *m*.

miedź, -zi *f* 1 Kupfer *n*; ~ *fasonowa*, Profilkupfer; ~ *galmanu*, Galmeikupfer; ~ *krążkowa*, Scheibenkupfer, Rosettenkupfer; ~ *plytowa*, Plattenkupfer; ~ *walcowana*, Walzkupfer; ~ *ziarnista*, Granulierkupfer; ~ *w* *zwojach*, Rollkupfer. 2 Kupfergeld *n*. **miejsc** *n* 1 Ort; Platz *m*; ~ *na* *przodzie*, Vordersitz *m*; ~ *tylne*, Rückbank; ~ *siedzące*, Sitzplatz; ~ *stojące*, Stehplatz; (t. *w* *książce*) **Stelle** *f*; -po*bytu*, Aufenthalt(sort) *m*; ~ *po*stoju, Halteplatz; ~ *przeznaczenia*, Bestimmungsort; ~ *zamieszkania*, Wohnort; -cam, stellenweise; *na* -scal *jeder* *an* seinen Platz *l* *na* -scu, *an* Ort und

Stelle; *w* -scu, anstatt; (na listach) hier; *mieć* ~ stattfinden; *z* -scu, auf der Stelle, sofort; *nie* ruszyć *się* *z* -scu *sich* nicht vom Flecke rühren; *na* *panskim* *miejscu* *był*ym..., an Ihrer Stelle hätte ich; *zart* *nie* *na* -scu, der Scherz ist schlecht angebracht; *zająć* ~ Platz nehmen; *zajmować* *dużo* -ca, viel Platz einnehmen; *zajmować* *człowieka* ~ (miedzy)... den ersten Rang einnehmen. 2 (posada) **Stelle** *f*, Posten *m*; *stać* *się* *o* ~ *sich* *um* eine Stelle bewerben. 3 Raum *m*; *tu* *jest* *dosyć* -ca, hier ist Raum genug.

miejscownik, -a, *pl*-*i* *m* *gr*. Lokalia, Lokati, Ortsfall *m*. **miejscowość** *f* Örtlichkeit *f*; -wy *a* Orts..., örtlich, Platz..., lokal; *władza* -wa, Ortbehörde *f*; *radio*: nadajnik ~ Ortssender *m*; odbiór ~ Ortsempfang *m*; *handl. agent* ~ Platzagent; *weksel* ~ Platzwechsel *m*.

miejscówka *f* kol. Platzkarte *f*. **miejski** *a* städtisch, Stadt...; oddział ~ Stadtfiliale; *rada* -ska, Gemeinderat *m*, Stadtrat; *radny* ~ Stadtrat *m*; *po* -sku *ad*. städtisch.

mielcarz, -a, *pl*-*e* *m* Mälzer *m*. **miele** *n* Mahlen *n*.

mielerz, -a, *pl*-*e* *m* Meiler *m*.

mielizna *f* Untiefe *f*, Watt *n*; Sandbank *f*; *osiąść* *na* -źnie, standen.

mielony *a* gemahlen; **mieluchny** *a* fein zerstoßen.

mieniać *va*. (um)tauschen; (pie-niądzę) wechseln; ~ *się* *z* *kim*, mit j-m tauschen.

mieniący *się* *a* schillernd.

mienić *l* *va*. nennen. 11 ~ *się* *l* *sich* nennen; *sich* für etwas ausgeben; -i *się* *jego* *przyjacielem*, er gibt sich für seinen Freund aus. 2 *sich* verändern; ~ *się* *na* *twary*, bald bald, bald rot werden. 3 (polyskiwać) schillern; -i *mi* *się* *w* *oczach*, es flimmert mir vor den Augen.

mienie *n* Habe *f*, Gut *n*; *stracić* *całe* ~ *Hab* und *Gut* verlieren.

mierni-ctwo *n* Meßkunde, Feldmeßkunst *f*; ~ *górnice*, Markscheiderei *f*; ~ *leśne*, Forstmeßkunst; -czy *l* *a* Meß...; *biuro* -e, Vermessungsbüro *n*; *zerdka* -cza, Meßstange *f*. 11 -ęgo, *pl*-owie *n* Feldmesser *m*.

miernie *ad*. mittelmaßig; **miąstr**, **miernik**, -a, *pl*-*i* *m* 1 Meßinstru-

ment, Meßgerät *n*; Messer, Maßstab *m*; *el.* ~ częstotliwości, Frekwencjzmesser; ~ stykowa, Kontaktmesser; ~ wartości (złota etc.) Wertmesser (fur...); 2 *pl.-cy* Vermesser, Abmesser. **mier-ność** *f* Maßigkeit: (przeciętność) Mittelmaßigkeit *f*; -**nota** *f* Mittelmaßigkeit *f*; mittelmäßiges, geringes Werk; -**ny** *a* mittelmäßig; mäßig. **mierzchnąć** *vn.* -nie, es dämmert; es wird schon dunkel. **mierzzenie** *n*, Messung *f*. **mierznić** -*zł.* -*zi.* -*zila* *va* (co komu) verekeln, verleiden; ~ sobie *co*, sich etwas verekeln; **mierznać** *vn.* ekelhaft, zuwider werden. **mierzwa** *f* Dünger, Strohdünger *m*; **mierzwić** *va.* düngeln. **mierzwić** *va.* 1 messen (*ob.* miarka); (brać miarę) Maß nehmen; ~ *ko.* od stóp do głów, *j-n* von oben bis unten ansehen, *j-n* mit den Augen messen. 2 (przymiarzać) anmessen. 3 (celować) zielen; ~ do serca, nach dem Herzen zielen. II ~ **się** *z* kim, sich mit *j-m* messen. **miesiarka** *f* Knetmaschine *f*. **miesiąca** -*a*, *pl.-e* *m* 1 Monat *m* (*ob.* bieżący, miodowy). 2 (księżyc) Mond *m*; **miesiączka** *f* Menstruation, Regel *f*. **miesić** -*sze.* -*si.* -*sił* *va.* kneten; massieren. **miesięczne** *n* Monatsgeld *n*; -*cznie* *ad.* monatlich; -**cznik** -*a*, *pl.-i* *m* Monatschrift *f*; -**czny** *a* monatlich, Monats...; *rata-na*, Monatsrate *f*. **mieszać** 1 *va.* 1 mischen, mengen; (łyżką etc.) unrühren; (co *z* czym) vermischen. 2 (wprowadzić nieład) verwirren (*ob.* szuk). II ~ **się** 3 ~ do czyich spraw, w nieswoje rzeczy, sich in fremde Angelegenheiten mischen. 4 *fig.* verwirrt werden, in Verwirrung geraten; -*a* mu **się** w głowie, der Kopf ist ihm ganz verwirrt; **mieszadło** *n* Rührwerk *n*; **mieszak** -*a*, *pl.-i* *m* Mischer, Mischapparat; Rührstock *m*. **mieszanie** *n* 1 Mischen; Rühren, Umrühren *n*; ~ win, Verschnitt *m*. 2 (pojęć etc.) Verwirrung *f*. 3 ~ **się**, Einmischung *f*; -**niec** -*ńca*, *pl.-ńcy* *m* Mischling *m*; -**nina** *f* 1 Gemisch, Gemenge *n*; (plynów) Mixtur *f*. 2 Wirrwarr, Mischmasch *m*; -**nka** *f* 1 gemisches Gemüse; ~ zbożowa, Meng-

futter, Mengkorn *n*. 2 Mixtur *f*. 3 *aut.* ~ benzynowa, Kraftstoffgemisch *n*; ~ gazowa, Gasgemenge *n*; ~ nape-dowa, Betriebsstoff *m*; ~ wybuchowa, Explosionsgemisch *n*; -**ny** *a* gemischt; *podciąg* ~ gemischter Zug; -**rka** *f* Rührwerk *n*; ~ ciasta, Teigmaschine *f*; ~ *gliny*, Tonschneider *m*; (przędzy) Mischmaschine. **mieszczanie** -*nin* -*a*, *pl.-nie* *m* 1 Stadtbewohner, Städter. 2 Bürger *m*; -**nka** *f* Bürgerin; Bürgermädchen *n*; Stadtbewohnerin *f*; -**ński** *a* 1 städtisch. 2 (burż.) Bürgerstand *m*; -**ństwo** *n* Bürgerschaft *f*. **mieszczanka** *f* *ob.* mieszczanka; **mieszczuch** -*a*, *pl.-y* *m* 1 Städter. 2 Spießbürger *m*. **mieszek** -*sza*, *pl.-szki* *m* 1 Geldbeutel *m*. 2 Hand(blase)balg *n*. **mieszkać** *vn.* wohnen; -**kały** *a* bewohnbar; Wohn... dom ~ Wohnhaus *n*; -**kanie** *n* Wohnung *f*; *zmiana* -*nia*, Wohnungswechsel *m*; -**kaniec** -*ńca*, *pl.-ńcy* *m* Bewohner, Einwohner; -**kaniowy** *a* Wohnungs... (*ob.* do-*datek* 1, *glód* 3); *biuro* -*we*, Wohnungsnachweis *m*; *kwestia* -*wa*, Wohnungsfrage *f*; *podatek* ~ Hauszinssteuer *f*; -**kanka** *f* Einwohnerin, Bewohnerin *f*; -**kanko** *n* kleine Wohnung. **mieścić** -*szyć* -*ści.* -*ścić* *va.* (w sobie) enthalten, fassen, in sich schließen; ~ **się** *w* (czym), enthalten sein *in*...; *w* tym domku mieszczą **się** dwie rodziny, in diesem Häuschen wohnen zwei Familien; *w* głowie *mi* **się** to nie mieści, das geht über meine Fassungskraft. [Marktflecken. **mieszcina** *f* armselige Stadt; kleiner **mieść**, miotł, miecie, miotł *va.* feigen. **miewać** *va.* zu haben pflegen, von Zeit zu Zeit haben; ~ **się**, sich befinden *n*; mieście *n* Zerknittern *n*. [den. **mieć** *vn.* -**chny** -**t**(e) *nki* *a* ganz weich *mieszak* -*a*, *pl.-i* *m* Weichter *n*. **mie-dlarka** *f* Brechmaschine *f*. Knickmaschine *f*; -**dlenie** *n* ~ *konopli*, Hanfbrechen *n*; (lnu) Schwingen *n*; -**dlica** *f* Flachsbreche *f*; -**dlić** *va.* (lun) brechen. **między** *prp.* zwischen, unter; ~ *inny*mi, unter anderen; ~ *nami* mówiąc, unter uns gesagt; niech to zostanie ~

nami, das bleibe unter uns; siedział ~ (mł *a* nią), er saß zwischen...; -**akt** *m* Zwischenakt *m*; -**czas** *m*; -*wie*, in der Zwischenzeit; -**miałostwy** *a* zwischen Städten befindlich; -**morze** *n* Landenge *f*; -**narodowiec** *m* Internationalist *m*; -**narodowy** *a* international, zwischenvölkisch; -**narodówka** *f* internationale Arbeiterverbindung, die Internationale; -**państwowy** *a* zwischenstaatlich; -**piętrze** *n* Halbgeschoß *n*, Zwischenstock *m*; -**pole** *n* Zwischenfeld *n*; -**szkolny** *a* zwischen Schulen; -**torze** *n* Zwischengeleisraum *m*. **miejk-cześć** -*czeje* -*czal* *vn.* weich werden, sich erweichen (*t. fig.*); -**czyć** *va.* erweichen, weichmachen. **miejsz** -*sz* -*u* *m* das Weiche (des Brotes); ~ *owoc*, Fruchtfleisch *n*. **miejszkawy** *a* weichlich. **miejszki** -*ki* *a* (miekszy) weich; -*ka* *wo* *da*, weiches Wasser; *fig.* (o człowieku) weichlich; *zart*; schwach; -*e* *serce*, weiches Herz; (o koniu) ~ *w* pysku, weichmäulig; -*ko* *ad.* weich (*ob.* *jaje*); -**kość** *f* Weichheit *f* (*t. fig.*); -**nać** *vn.* weich werden; *fig.* sich erweichen; -**nlenie** *n* Erweichung *f*. **miejszki** *a* ganz weich. **miejszak** -*a*, *pl.-i* *m* Fleischgewächs *n*; -*sied* -*śnia*, *pl.-śnie* *m* Muskel *m*; -*alisko* *n* schlechtes Fleisch; -*sistość* *f* Fleischigkeit *f*; -*sisty* *a* fleischig; -*siwo* *n* Fleisch *n*, Fleischspeise(*n*) *f*; -*śny* *a* -*śna* *potrawa*, Fleischspeise *f*; -*śne* *dni*, Fleischstage *pl*; *mieś* *n* Fleisch *n* (*ob.* *bialy* 1); ~ *cielęce*, Kalbfleisch; ~ *ludzkie*, Menschenfleisch; ~ *mroźne*, Gefrierfleisch; ~ *wolowe*, Rindfleisch; ~ *owocowy*, Fruchtfleisch; -*jad* *m* Fleischfresser *m*; -*pusz* -*u* *m* Fasching *m*; *Fastnacht*; -*żerca*, *pl.-cy* *m* Fleischfresser *m*; -*żerna* *a* fleischfressend; *zwierzęta* -*ne*, Fleischfresser *pl.* fleischfressende Tiere. **mieśniowy** *a* Muskel... **mięta** *f* 1 Minze *f*; ~ *pieprzowa*, Pfefferminze. 2 (*odwar*) Pfefferminztee *m*. **miętość** -*szę* -*si.* -*sił* *va.* zerknittern *n*. **miętowy** *a* Minz...; **miętówka** *f* 1 Pfefferminzplätzchen *n*; 2 Pfefferminzschnaps *m*; **miętuż** -*a*, *pl.-y* *m* *leht*, Quappe *f*.

mig -*u*, *pl.-i* *m* Augenwinkel *m*; *w* ~ *im* *Nu!* -*i*, Gebärdenprache *f*; Gebärdenzeichen *pl*; *rozmawiać* *na* -*i*, sich der Gebärdenprache bedienen; *porozumiewać* *na* -*i*, sich durch Gebärdenzeichen verständigen. **migacz** -*a*, *pl.-e* *m* Blinkapparat *m*. **migać** *się*, flackern, blinken, flimmern; -*a* *mi* *się* *w* oczach, es flimmert mir vor den Augen (*ob.* *mignąć*); **miganie** *n* Flackern, Blinken flimmern; (*gwiazd*) Funkeln *n*. **migawka** *f* 1 an. Nighthaut *f*; -*ki* *pl.* Flimmerhärschen, Wimperhärschen *pl.* 2 *for.* Momentverschluss *m*; ~ *szczeliniowa*, Schlitzverschluss; -*kowy* *a* augenblicklich, Moment...; *zdjęcie* -*we*, Momentaufnahme *f*; ~ *ruch*, Flimmerbewegung *f*. **migaldi** *się*, einander liebosen. **migdal** -*u*, *pl.-y* *m* Mandelbaum *m*; (*owoc*) Mandel *f*; *fig.* *myśleć* *o* niebieskich -*ach*, sich Traumerien hingeben, träumen; *an.* -*y*, Mandeln *pl*; -**owiec** -*wca*, *pl.-wce* *m* min. Mandelstein *m*; -**owy** *a* Mandel...; *ciastko* -*we*, Mandelkuchen *m*; *olejek* ~ *Mandelöl* *n* (*ob.* *król*). **migać** -*nie* -*nąć* *vn.* ~ *na* *kogo*, *j-m* zuwinken; ~ *się*, vorbeischießen, rasch vorbeiziehen. **migo-tać** -*ta* *a* -*ce* -*tal* *vn.* (*się*) schillern, flackern, flimmern; -**cać** *a* schillern; -**tanie** *n* Schiller *n*; (*gwiazd*) Funkeln *n*; -**ka** *f* *ob.* *migawka* 1; -**tliwy** *a* flimmernd. **migrena** *f* Migräne *f*. **mijać** -*a*, -*al*, *mijać* -*nie* -*nąć* *va.* 1 vorbeigehen; vorbeifahren; (*konno*) vorbereiten; (*okręt*) vorbeisegeln. 2 (*unik*) meiden. 3 entgehen; *ka* *cię* *nie* *minie*, du wirst der Strafe nicht entgehen; *już* *mię* *ochota* *minęła*, mir ist die Lust (dazu) vergangen. II *vn.* verstreichen, vergehen, vorübergehen, verfließen; *czas* *prędko* *minął*, die Zeit ist schnell vergangen; *termin* *minął*, der Termin ist verstrichen. III ~ **się**, sich kreuzen; *listy* *się* *minęły*, die Briefe haben sich gekreuzt; *fig.* ~ **się** *z* *prawdą*, von der Wahrheit abweichen; *lügen*; ~ **się** *z* *powołaniem*, seinen Beruf verfehlen; **mijanie** *n* Vorbeigehen Vorbeifahren; Meiden *n*; ~ **się** (*po* *ciągn* *ów* etc.) Kreuzung *f*; *mija* *a* *ka* *f* *kol.* Ausweiche(stelle) *f*.

mika *f* *min.* Glimmer *m.*
mikado, *pl*-wie *m* Mikado *m.*
Mikola, -a *m* Niki laus. [*f*]
mikolajek, -jka *m* bot. Mannestreue
Mikrob, -u, *pl*-y *m* Mikrobe, Bak-
 terie *f*; -owy *a* Bakterien...
mikro-fon, -u, *pl*-y *m* Mikrophon
-metr *m* Mikrometer *n*; -skop, -u,
pl-y *m* Mikroskop *n*; -skopijny *a* mi-
 kroskopisch.
mikstura *f* Mixtur *f*, Mischtrank *m.*
mila *f* Meile *f*
milcza-co *ad* schweigend, -cy *a*
 schweigend; (malomówny) schweige-
 sam; wortkarg; (dyskretny) verschwie-
 gen; **milzczę**, -ę, *y*, -al *vn* schwei-
 gen; **milczka**, -czka, *pl* -czki *m*
 schweigsamer Mensch; **milczenie** *n*
 Schweigen, Stillschweigen *n*; **pominać**
 -m, mit Stillschweigen übergehen; **w-**
niui, schweigend; **zachować** - Stills-
 schweigen beobachten, schweigen;
 zmusić *k.* do -nia, -j *n* zum Schweigen
 bringen; **milczkiem** *ad* heimlich;
 im stillen.
mile *ad* (miej) angenehm; freund-
 lich; ~ widziany, gergesehen, will-
 kommen; ~ kogo wspominać, *j*-s
 freundlich gedenken.
miliampere *m* el. Milliampere *n.*
miiliard, -a, *pl*-y *m* Milliarde *f*; -er,
 -a, *pl* -erzy *m* Milliardär *m.*
mili-cja *f* Miliz *f*; -cjant, -a, *pl*-nci
m Milizsoldat *m.*
mili-gram, -a, *pl*-y *m* Milligramm
n; -metr, -a, *pl* -y Millimeter *n.*
milion, -a, *pl*-y *m* Million *f*; -er, -a,
pl -erzy *m* Millionär *m*; -owy *a* Mil-
 lioner...; ~ bogacz, Millionär.
milita-rynie *ad*., -rny *a* militärisch;
-ryzacja *f* Militarisieren *n*; militä-
 rische Ausbildung; -ryzm, -u *m* Mil-
 ITARISMUS *m*; -ryzować *va* militärisch
 ausbilden.
miliwolt *m* el. Millivolt *n.*
milknąć, -nie, -nął *vn* verstummen,
 stillschweigen.
milord, -a, *pl* -owie *m* Mylord *m.*
milowe *n* Meilengeid *n.*
milówka *f* Meilenstein *m.*
milrejs, -a, *pl*-y *m* Milreis *n.*
milu-chny, -si(ędki), -t(ędki) *a*
 sehr lieb, sehr angenehm; -siący,
 -skich *pl* die lieben Kinder
Miluz *f* geo Mühlhausen *n*
mila, -ę, *pl* -le *f* Liebchen *n*

milek, -lka, *pl* -lki *m* bot. Adonis *m.*
miło *ad* lieb, angenehm; a? ~ (pa-
 trzeć), *ea* ist eine wahre Freude...; ~
 mi, *ea* ist mir lieb; ~ ni *poznac* pana,
ea freut mich sehr. Sie kennen zu ler-
 nen.
milosier-dzie *n* Barmherzigkeit *f*,
 siostra -dzia, barmherzige Schwester;
 bez-dzia, erbarmungslos -nie *ad* -ny
a barmherzig.
milosny *a* Liebes...; list ~ Liebes-
 brief; przygoda -na, Liebesabenteuer
n; sprawa -na, Liebesangelegenheit
f; szal ~ Liebeswut *f*; Liebeswahnsinn
miłostka *f* Liebschaft, Liebefel
miłosci-wie *ad*., -wy *a* gnädig
miłosć, -ci *f* Liebe *f*; ~ bliźniego,
 Nächstenliebe, - własna, Eigenliebe;
 na ~ boską *!* um Gottes willen *!* *z* -ści
 dla... aus Liebe zu..., prz. stara ~
 nie rdzewieje, alte Liebe rostet nicht
miłoci-nie(żk)a *f* Liebhaberin,
 Freundin *f*; -nie *ad* liebevoll; -nik,
 -a, *pl* -nicy *m* Liebhaber, Freund *m*
 (muzyki, von Musik) [*ben* *n*]
miło-wać *va* lieben; -wanie *n* Lie-
 blich *a* (milszy) *!* angenehm, lieb-
 lich, anmutig; -ła powierczliwość,
 anmutiges Außere. 2 lieb. II *m* Ge-
 liebter; mój ~ *!* mein Liebster!
mimicz-nie *ad*., -ny *a* mimisch;
mimik, -a, *pl*-icy *m* Mimiker *m*; **mi-**
mika *f* Mimik, Gebärdenkunst *f*;
 Mienenspiel *n*, Mienensprache *f*.
mimo *!* *ad* vorbei, vorüber; puścić
 (co) ~ nicht beachten, unbeachtet las-
 sen. II *pp* trotz, ungeachtet; ~ to,
 trotzdem; ~ wszystko, trotz alledem;
 -chać *ad* unwillkürlich; -chodem
ad im Vorbeigehen; beiläufig; -środ-
 kowy *a* exzentrisch; -śród *m* Exzen-
 trony, Exzentrifug *f*; -wiednie *ad* unbe-
 wußt; -woli, -wolnie *ad*., -wolny *a*
 unwillkürlich.
mimoz *f* bor. Mimose *f*.
mipa *f* *!* Miene *f*; Gesicht *n* (ob.
 kwaśny, gęsty 2, nadrabiać); stroić
 -ny, Gesicht schneiden. 2 Erzgrube
f (ob. kopalnia). 3 Mine *f*; ~ gazowa,
 Gasmine; ~ morska, Seemine; ~ pod-
 wodna, Grundmine; ~ prochowa
 Pulvermine
minarene, -u, *pl* -v *m* Minarett *n*
minąc *ob* mijać
minacz, -a, *pl* -s *m* Münzer *m.*
minera-ly *a* mineralisch. Mine-

ral...; woda -na, Mineralwasser *n*; -lo-
 giczny *a* mineralogisch; -logia *f* Mi-
 neralogie *f*.
mineral, -u, *pl*-y *m* Mineral, Erz *n.*
minia *f* Mennig *m.*
miniatur *f* Miniatur *f*, -w *rze*, im
 kleinen; -rowy *a* Miniatur...; wyda-
 nie -we, Miniaturausgabe *f*; -rzysta,
pl -ści *m* Miniaturmaler *m.*
minier, -a, *pl* -rzy *m* Minierer *m.*
minimal-nie *ad*., -ny *a* minimal;
 -ność *f* Minimum *n.*
minimum *!* *n* Minimum *n*; ~ egzy-
 stencji, Existenzminimum; zniżć (ce-
 ny) do ~ auf das Minimum herab-
 setzen.
miniony *a* vergangen, verfloßen.
minister, -stra, *pl* -strowie *m* Mi-
 nister *m* (spraw wewnętrznych, des
 Innern, spraw zagranicznych des Aus-
 ßern); ~ skarbu, Finanzminister; ~
 wyznań religijnych, Kultusminister;
 -łalny *a* ministeriell, Ministerial...;
 -lum, *pl* -ria, -stwo *n* Ministerium *n.*
ministrant, -a, *pl* -nci *m* Meßdiener
ministrów, -wej, *pl* -we *f* Minister-
 rin *f*.
mińska *f* niedliche Miene; -ki stroić,
 eich zieren.
minorowy *a* mus. Moll...; *fig* trau-
 rig; ton ~ Mollton *m.*
minować *va* minieren, untergra-
 ben; -wieć, -wca, *pl* -wce *m* zeg. Mi-
 nenleger *m.* [*auge* *n*.]
minóg, -oga, *pl* -ogi *n* icht. Neun-
 minstrel, -a, *pl* -owie *m* fahrender
 Spielmann, Minstrel *m.*
minus *n* *!* *ad* Minus *n*; minus; plus
 ~ mehr oder weniger; ungefähr.
minu-ta *f* Minute *f*; -tnik, -a, *pl* -i
m Minutenzeiger *m*; -towy *a* Mini-
 uocenowy *a* geol. Miozän... [ten...]
mió-darka *f* Honigtriefuge *f*;
 -dek, -dka *m* Met *m*; Kindermet.
miódo-branie *n* Honigernte *f*; -syt-
 nia *f* Meisiderei *f*; -wnik, -a, *pl* -i *m*
 Honigkuchen *m*; -wy *a* Honig...;
 Met...; honigsüß; -wo miesiacę, Flit-
 terwochen, Honigwochen *pl*.
miódunka *f* bot. Ochsenzunge *f*.
miot, -a, *pl* -y *m* Wurf *m.*
miotacz, -a, *pl* -e *m*; ~ bomb, Bom-
 benwerfer *m*; ~ gazu, Gaswerfer; ~
 mni, Minenwerfer; ~ plomieni, Flam-
 menwerfer.
miotac *va* werfen, schleudern;

(czym) hin und her werfen; ~ się z
 gniewu, wüten; **miotanie** *n* Schleu-
 derung *f*.
mió-telka *f* Staubbesen, Teppich-
 besen *m*; ~ włosiana, Haarbese; (do
 ubrań) Kleider -besen, -bürste *f*;
 -tlarz, -a, *pl* -e *m* Besenbinder *m*;
 -tlisko *n* *!* großer Besen. 2 Besenstiel
m; -tła *f* *!* Besen *m.* 2 (komety)
 Schweif *m.*
miód, -odu *m* *!* Honig *m*; kraj mle-
 kiem *!* miódem płynący, ein Land, da
 Milch und Honig fließt. 2 (do picia)
 Met *m.*
mir, -u *m* *!* Friede *m* 2 Ansehen *n*,
 Nimbus *m*; ma (w mieście etc.) ~ er-
 genüßt Ansehen.
mirabela *f* Mirabelle *f*.
miraz, -u *m* Luftspiegelung *f*; *fig*.
 Täuschung *f*, Wahn *m.*
miriada *f* Myriade; *fig*. Unzahl,
 Riesenmenge *f*. [Gummiharz.]
mirra *f* Myrrhe *f* (balsamische
 mirt, -u, *pl*-y *m* bot. Myrte *f*; -owy
a Myrten...)
misa *f* (große) Schüsself; **miscezka**
f Schüsselfchen *n*, kleine Schüsself; **mi-**
seczkowate *pl* bot. Becherträger *pl*.
misja *f* *!* Mission *f*, Auftrag *m*. 2
 Missionshaus *n*.
misjo-narka *f* Missionärin *f*; -nar-
 ski *a* Missionär...; Missions...; -narz,
 -a, *pl* -e *m* Missionär *m*.
miska *f* Schüssel, Schale; ~ kloze-
 towa, Spülbecken *m*; *ant.* ~ lożyska
 kulkowego, Kugellagerschale.
mister-nie *ad*., -ny *a* kunstvoll,
 meisterhaft; -ność *f* Künstlichkeit *f*,
 das Kunstvolle.
mistrz, -a, *pl* -e *m* Meister (t. mus.,
 sp.); (ob. ceremonia *!*); -ostwo *n* Mei-
 sterschaft *f*; -owski *a* meisterhaft,
 Meister...; *po* -owsku *ad* meister-
 haft; -yni *pl* -e *f* Meisterin *f*.
misty-cyzm, -u *m* Mystizismus *m*;
 -czny *a* geheimnisvoll, mystisch
mistyfikacja *f* Täuschung, Mysti-
 fikation *f*; -kator, -a, *pl* -rz *m* Späß-
 vogel, Popper *m*; -kować *va*, täu-
 schen, foppen, hinters Licht füh-
 ren.
mistyky, -a, *pl* -y *m* Mystiker *m*.
 misyjny *a* Missions...
miś, -sia, *pl* -sie *m* Bar. Petz *m*.
mit, -u *m* Mythos *m*, Göttersage *f*.
mitolog, -a, *pl* -owie *m* Mytholog *m*;

-iczny *a* mythologisch; **-ia** Mythologia *f* Bischofsmütze *f*. [wie *f*.
mitralieza *f* daw. Mitrailleuse, Kugelspritze *f*.
mitre-ga *f* Verlust *m*; langwierige Arbeit. **II** *m* pl -gowie, Zauderer, Trödler; **-zny** *a* langwierig; zauderend, trüdelnd; **-zyć** *un. i* *va* zaudern, trüdeln; Zeitverlust verursachen, aufhalten.
mityczny *a* mythisch, sagenhaft.
mitygo-wać *va* (sie, sich) maßigen, zähmen; **-wanie** *n* Zähmung, Maßigung *f*.
mityng -*u, pl* -*i* *m* öffentliche Versammlung, Meeting *n*.
mitynka *f* Handschuh *m* ohne Finger; Fausthandschuh.
mizantrop -*a, pl* -*owie* *m* Menschenfeind, Misanthrop *m*; **-ia** *f* Menschenhaß *m*, Menschenscheu *f*.
miz-dra *f* Fleischseite *f*; **-drować** *va*, *shabem*, (ab)taasen.
miz-dzenie *się* *n* Zimmerlichkeit. Schönheit *f*; **-drzyć** *się*, zimpern, zimperlich tun, schön tun, sich zieren.
mize-ractwo *n* Elend *n*, Armseligkeit *f*; armseliges Volk; **-ra(cze)k** *m* armer Schlucker, elender Mensch.
mizerere *n* inu. Miserere *n*; *med.* Kotbrechen *n*.
mizera *f* Gurkensalat *m*.
mizer-nie *ad.*, **-ny** *a* *l* elend, armselig; **-nie** *wyglądać*, elend aussehen. **2** (wychudzony) abgezehrt; **-nieć**, **-nieje**, **-niał** *un. i* *abmagern*, sich abzehren.
mizerota *f* Armseligkeit *f*; armseliger, abgezehrter Mensch.
mknąć, **-nie**, **-nł** *un. i* rennen; sich rasch fortbewegen, hinschlüpfen; **-dokąd**, sich eilends wohin begeben.
mlas-kać, **-nać**, **-śnie**, **-snał** *un. i* schmatzen; (językiem) schmalzen; **-kanie** *n* Schmatzen, Schmalzen *n*.
mlecz -*u, pl* -*e* *m* **1** Milch *f* (im Fische). **2** Pflanzensaft; Speisesaft *m*. **3 an.** **-o** *pacierzowy*, Rückenmark *n*; **-ak**, **-a, pl** -*i* *m* Milch(*n*)er *m*.
mleczar-ka *f* Milchfrau, Milchhändlerin *f*; **-nia** *f* Molkerei; Milchhandlung, Milchwirtschaft *f*, Milchladen *m*; **-ski** *a* Molkerei...; gospodarstwo *-e*, Milchwirtschaft *f*; produkty *-e*, Molkereiprodukte *pl*; **-stwo** *n* Milchhandel *m*; Milchwirtschaft *f*.

mleczarz -*a, pl* -*e* *m* Milchhändler
mleczasty *a* milchartig, milchig. [*m.*
mleczko *n* **1** Milch *f*. **2** **-ciele**
 Kalbsmilch *f*, Bröschchen *n*.
mleczny *a* Milch...; milchig; milchweiß; **brat** **-** Milchbruder *m*; **ast. droga** **-na**, Milchstraße *f*; **kuracja** **-na**, Milchkur *f*; **potrawa** **-na**, Milchspeise *f*; **przetwory** **-ne**, Milchprodukte *pl*; **zab** **-** Milchzahn *m*; **mleczysty** *a* milchhaltig; milchreich; **mleczyno** *n* Milchprodukte *pl*.
mleć, **miele**, **miele**, **mielmem**, **meł** *va* mahlen; *fig.* miele językiem, der Mund geht ihm wie ein Mühlwerk, ihre Zunge geht wie eine Klappermühle.
mleko *n* Milch *f* (ob. krowi, kwaśny, miod *1*); **-owce**, Schafmilch; **-wapienne**, Kalkmilch; **-zbiране**, Magermilch, magere, abgeschöpfte Milch; **-jeszcze** *ma* pod nosem, er ist noch feucht hinter den Ohren; **-dałn** *va* milchgebend; **-mierz** -*a, pl* -*e* *m* Milchmesser *m*.
mlewno *n* Mahlgeld *n*.
mlewo *n* Mahlen; Mahlprodukt *n*.
mlocar-ka *f* Dreschmaschine *f*; **-czyścizna**, Putzdreschmaschine; **-parowa**, Dampfdreschmaschine; **-nia** *f* **1** Dreschraum *m*. **2** *ob.* *mlocarka*.
mlocarz, **młocek**, **-cka**, **pl** -*ckowie* *m* Drescher *m*; **młocka** *f* **1** Dreschen *n*, Dreschzeit *f*. **2** das Gedroschene; **młockarnia** *f* Dreschmaschine *f*; **młockarz** -*a, pl* -*e* *m* Drescher *m*; **młocba** *f* *ob.* *młocka*.
młode, **-go, pl** **-n** *das* Junge.
młodnieć, **-eje**, **-iał** *un. i* wieder jung werden, sich verjüngen.
młodo *ad.* jung; **-wyglądać**, jung aussehen; **-ciany** *a* jugendlich.
młodość *f* Jugend *f*, Jugendalter *n*; *od* -*ści*, *un.* in Jugend auf; *grzech* -*ści*, Jugendsünde *f* (ob. wybrki); *prz.* **-o** *musi* *wszyscy* *ć*, Jugend muß austoben.
młodsza -*szej, pl* -*sze* *f* Zimmermädchen *n*.
młody *a* (młodszy) jung (ob. kartofelek); *pan* **-** Bräutigam *m*; *panna* **-da**, Braut *f*; *państwo* **-dzi**, Brautpaar *n*, Brautleute *pl*; *za* -*du*, im Jugendalter.
młodziej -*a, pl* -*y* *m* Jungling *m*.
młodzie-niaszek -*sza, pl* -*szkowie* *m* (junger) Bursche; **-niec**, **-ńca**, **pl** -*ńcy* *m* Jungling *m*; **-dzość** *f* Jugend-

lichkeit *f*; **-ńczy** *a* jugendlich, Jugend **-o**; *wiek* **-** Jugendlalter *n*.
młodzież -*y* *f* Jugend *f*, junge Leute, junge Mannschaft; *złota* **-** vornehme junge Leute.
młodzik -*a, pl* -*i* *m* Pimpf (Jüngster in einer Jugendgruppe); Grünshnabel; *syn.* (młody zawodnik) Jungmann.
młodziej-czny -*t(eń)ki* *a* blutjung
młodziana *f* **1** Jungwüchse *pl*. **2** (zwierząt, ptaków) die Jungen.
młokos -*a, pl* -*y* *m* Gelbschnabel *m*.
młot -*a, pl* -*y* *m* Hammer *m* (ob. ko-wadło); **-** fryzerski, Frischhammer; **-** kowalski, Schmiedehammer; **-** parowy, Dampfhammer; **-** pneumatyczny, Drucklufthammer; **-** *czek*, *czka*, *pl* -*czki* *m* Hammerchen *n*; **-ek**, **-tka**, *pl* -*tki* *m* (Hand-)Hammer *n*; **-** drewniany, Schlegel *m*, Keule *f*; **-kować** *va*, hämmern; **-owiny** *pl* Hammer-schlacke *f*, Sinter *m*.
młócenie *n* Dreschen *n*; **-clé** *va*, dreschen; **-cka** *f* Dreschen *n*; **-ckarnia** *f* Dreschmaschine *f*.
młódka *f* *karc.* niedrige Karte.
młódź -*odzi* *f* junge Leute.
młyn -*a, pl* -*y* *m* Mühle *f*; **-** parowy, Dampf-mühle; **-** wodny, Wassermühle; *fig.* to woda na jego **-** das ist Wasser auf seine Mühle.
młynar-czyk -*a, pl* -*i* *m* Müllerbursch *m*; **-ka** *f* Müllerin *f*; **-ski** *a* Müller... (ob. gaza); **-stwo** *n* Müllerei *f*.
młynarz -*a, pl* -*e* *m* Müller *m*.
-nek, **-nka**, **pl** -*nki* *m* **1** Handmühle *f* (ob. kawa); **-do** *czyścizna* *zboża*, Getreidefeger *f*. **2** (w tańcu) Moulinet *n*; **-nka** *robić*, einen Purzelbaum schlagen **3** (zabawa) Mühle *f*; **grać** *w* -*nka*, Mühle spielen **4** **-** hydrometryczny, Wassermel-flügel *m*; **-niec**, **-ńca**, **pl** -*ńce* *m* Mühlenspiel *n*, Mühle *f*; **-nkować** *va*. **1** (zboże) reinigen; **-** językiem, plappern. **2** ein Rad schlagen; **-nówka** *f* Mühlgraben, Mühlkanal *m*; Mühlwasser, Betriebswasser *n*; **-niski** *a* Mühl(en)...; **kamień** **-** Mühlstein *m*.
mnemo-niczny *a* mnemonisch;
-nika *f* Gedächtnislehre, Mnemonik *f*; **-techniczny** *a* mnemotechnisch;
-technik -*a, pl* -*icy* *m* Mnemotechniker, Gedächtniskünstler *m*; **-technika** *f* Gedächtniskunst, Mnemotechnik *f*.
mulch -*a, pl* -*va* -*isi* *m* **1** Mönch *m*

2 Wassermönch *m*; **-ostwo** *n* Mönchtum *n*; **-owski** *a* mönchisch.
mnie, *mir*, *mich* (ob. niąc).
mniej *ad.* weniger, minder, **-** *więcej*, *me* *lub* *w* *mniej*; *un.* *gefahr*; *coraz* **-** immer weniger.
mniej-szo-ść *f* Minderheit, Minorität *f*; **-** narodowa, nationale Minderheit; **-ściowy** *a* Minderheits... Minoritäts...
mniejszy *a* kleiner, minder; **-sza** *o* *to*, darauf soll es nicht ankommen; das ist Nebensache; **-sza** *o* *to*, kto daje, es ist einerlei, wer gibt.
mnie-mać *va*, meinen, glauben; (przypuszczać) vermuten; **-manie** *n* **1** Meinung *f*; *według* *mego* -*nia*, meiner Meinung nach; *mieć* *o* *sobie* *wysokie* **-** sich viel einbilden, viel auf sich halten, von sich eingenommen sein. **2** (przypuszczenie) Mutmaßung *f*; **-many** *a* vermeintlich; angeblich, vorgeblich.
mniszek -*sza, pl* -*szkowie* *m* Mönch *m*; **-szka** *f* Nonne *f*; **-szy** *a* Mönchs...; *klasztor* **-** Mönchskloster
mnog -*gi, pl* -*dzy*, **-gie** *a* zahlreich, viel (ob. liczbą); **-go** *ad.* viel; **-gość** *f* Menge, Vielheit *f*.
mno-żenie *n* Vermehrung; Multiplikation *f*; *tabliczka* -*nia*, Einmaleins *n*; **-żna**, **-żnej** *f* *mat.* Vielfältigkeitszahl *f*, Multiplikand *m*; **-żnik** -*a, pl* -*i* *m* *mat.* Multiplikator *m*; **-żny** *a* multiplizierbar; **-żyć** *va* (ver)mehrten; *mat.* multiplizieren; **-** *się*, sich vermehren.
mnośtwo *n* große Menge.
mobili-zacja *f* Mobilisierung, Mobilmachung *f*; **-zacyjny** *a* Mobilisierungs...; **-zować** *va*, mobilisieren; (kapitał) flüssig machen.
moc -*y* *f* **1** Kraft; Macht *f*; *n* *jest* *jest* *w* *mojej* -*y*, ich stehe nicht in meiner Macht; *uczynić* *wszystko*, *co* *be* *ż* *nie* *w* *mojej* -*y*, ich werde mein möglichstes tun; *jr.* *na* -*y* (ustawy etc.) kraft, vermöge, auf Grund; *nadać* **-** *obowiązu-jącą*, in Kraft treten lassen; *tracić* **-o** *obowiązującą*, außer Kraft treten. **2** (siła) Festigkeit *f*, **3** große Menge; **-pieniędzy**, ein Heidegeld. **4** *mach.* Leistung *f*, Effekt *m*; **-** *skuteczna*, effektive Leistung; **-** *użytkowa*, Nutzleistung; **-** *właściwa*, Normalleistung; **-spółczynnik** -*u*, Leistungsfaktor *m*.

mocarstwo *n* Macht *f*, Staat *m*; wielkie -wa, die Großmächte

mocarz, -a, *pl* *m* 1 Athlet *m*. 2 Herrscher, Machthaber, Potentat *m*. **moc-nie(-szy)**, *starker*; ~ **no ad** 1 stark; *fest*; jestem ~ przekonany, ich bin fest überzeugt; ~ spać, fest schlafen; ~ strukać, stark klopfen; ~ trzymać, festhalten. 2 sehr, recht; to mnie ~ obchodzi, das liegt mir sehr am Herzen. -ność *f* Festigkeit *f*, *mocny* *a* stark, kräftig; (trwały) fest, dauerhaft. -na herbata, starker Tee; ~ sen, fester Schlaf, *fig* -na głowa, scharfsinniger, tüchtiger Kopf; on jest ~ w matematyce, er ist tüchtig in der Mathematik; *głoda*: -na tendencja, feste Tendenz.

mocodawca, *pl* -*cy* *m* Vollmachtgeber *m*; *czynią* *f* Vollmachtgeberin *f*. **moco-wać** się, ringen; -**wanie** się *n* Ringen *n*

mocz, -u *m* Harn, Urin *m*; oddawać ~ Urin lassen, harnen, urinieren.

moczcz, -u, *pl* -*y* *m* Morast *m*, Moor *n*, Sumpf *m*; Sumpfland *n*.

mocznie *n* 1 Einwasserung *f*; ~ *lnu* Flachsroste *f*, Risten *n*; ~ *nóg*, Fußbad *n*. 2 Urinieren *n*.

moczno-pędny *a* harntreibend, urintreibend; -**tok** *m* Harnfluß *m*.

moczowy *a* Harn..., Urin..., kwas ~ Harnsäure *f*; pęcherz ~ Harnblase *f*; piasiek ~ Harngruß *m*; **moczówka** *f* Harnruhr *f*.

moczyć *l* *va*, naß machen; (ein)weichen, wässern; ~ *nogi*, ein Fußbad nehmen; (leż, konopie) rösten. *ll* *vn*, harnen pissen, urinieren.

moczydło *n* Flachsroste *f*; (do konopi) Handröste

moczy-gebca, -*morda* *m* Säufer *m*. **moda** *f* Mode *f*; być *w* -dzie, in der Mode sein; im Schwange sein; ostatni wyraz -dy, die neueste Mode, das Allerneueste; podług ostatniej -dy, nach der neuesten Mode; wyjść *z* -dy, aus der Mode kommen; wprowadzić -dę, in die Mode bringen; rewia mód Modenschau *f*; żurnal mód, Modezeitung *f*.

model, -u, *pl* -*e* *m* Modell. **Model** *n*; ~ odlew, Gußmodell; ~ woskowy, Wachsmoдел; -**arnia** *f* 1 Modellerwerkstatt *f*; Modellersaal *m*; -**arstwo** *n* Modelliererei *f*; -**arz**, -*a*, *pl* -*e* *m*

Modellierer, Modellmacher *m*; -*ka* *f* Modeller *n*, Modellerstherin *f*; Vorführdame *f*; pozować jako ~ Modell stehen; -ować *va*, modellieren, formen; ~ się *na* wzór kogo, j-n nachbilden; -**wanie** *n* Modellieren *n*; -**ownia** *f* Modellschule *f*; -**ownik**, -*a*, *pl* -*icy* *m* Modellierer *m*.

modern *m* das Moderne; -**istyczny** *a* modernistisch; -**izm**, -*u* *m* Modernismus *m*, moderne Richtung; -**izować** *va*, modernisieren. **modlić** się, (do Boga, za Gott) beten; ~ do k., zu j-m flehen.

modli-tewnik, -*a*, *pl* -*i* *m* Gebetsbuch *n*; -**tewny** *a* Gebet..., -**twas** *f* Gebet *n*; ~ wieczorna, Abendgebet; do-twy, Bethaus *n*.

modła *f* Modell *n* Schablone *f*; **Muster** *n*; *bud*, Lehre *f*; Lehrbogen *n*; ~ tunelu, Tunnellehrbogen.

modły, -łów *pl* Gebete *pl*.

modniar-ka *f* Putzmacherei, Modistin *f*; -**stwo** *n* Putzmacherei; Modellerindustrie *f*.

mod-nie ad, nach der Mode; -**nia** *f* Modenärin, Modepuppe *f*; -**niś** *f*, -*ria*, *pl* -*sie* *m* Modegeck, Modenarr *m*; -*ny* *a* modisch, modern, Mode...; ~ *pisarz*, Modeschriststeller *m*; -*na* suknia, Modekleid *n*; -*na* choroba, Modekrankheit *f*.

modrak, -*a*, *pl* -*i* *m* blaue Kornblume *f*; **modrawy** *a* bläulich; **modrooki** *a* blauaugig; **modrość** *f* blaue Farbe; **modry** *a* (dunkel)blau.

modrzew, -*ia*, *pl* -*e* *m* bot. Lärche *f*; -*iowy* *a* Lärchen... von Lärchenholz. **modu-lacja** *f* Modulation *f*; -**lować** *va*, i *vn*, modulieren.

modul, -u, *pl* -*y* *m* Modul, **Model** *m*, Verhältnismaß *n*; -*owy* *a* modular. **modus** *m* Art und Weise, Modus *m*; ~ *vivendi*, *modus vivendi*, verträgliche Form des Zusammenlebens.

modyfi-kacja *f* Abänderung, Modifikation *f*; -**kować** *va*, modifizieren, abändern; *in* *fr*.

modystka *f* Modistin, Hutmacherin; -**modzel**, -*u*, *pl* -*e* *m* Hornhaut, Schwiele *f*; -**owaty** *a* schwielig. **mogil-nik**, -*a*, *pl* -*i* *m* Kirchhof *m*; -*ny* *a* Grabes..., Grabhügel...

mogila *f* Grab *n*; Grabhügel *m*.

Moguncja *f* geo. Mainz *n*.

Mojżesz, -*a* *m* Moses; **mojżeszowy**

a mosaisch; -*wego* wyznania, jüdischen Glaubens.

mokka *f* Mokka(kaffee) *m*.

moknąć, -*nie*, -*nąć* *a*, *mokł* *vn*, naß (durchnaßt) werden; ~ *na* deszczu, vom Regen naß werden.

mokradło *n* nasser Boden, Sumpfboden, *mokrawy* *a* ein wenig feucht. **mok-ro ad**, naß; ~ *na* dworze, es ist schmutzig draußen; -**rość** *f* Naße *f*; -**ry** *a* naß.

molekularny *a* molekular.

molekuła *f* Melekül *n*.

molesto-wać *va*, molestieren, belästigen; -**wanie** *n* Belästigung *f*.

molik, -*a*, *pl* -*i* *m* Milbe *f*.

molo *n* (tama) Molo *m*, Mole *f*.

moloch, -*a* *m* Moloch *m*.

Moldawia *f* geo. Moldau *f*; -**nia**, -*a*, *pl* -*nie* *m* Moldauer *m*.

momentnik, -*a* *m* Moment *m*.

moment, -*u*, *pl* -*y* *m* 1 Augenblick, Moment *m*. 2 mech. Moment *n*, Kraftprodukt *n*, Kraftwirkung *f*; ~ bezwładności, Trägheitsmoment; ~ obroty, obrót, Drehmoment; *el*: ~ prądu, Strommoment; -**alnie ad**, -**alny** *a* momentan.

Monachium *n* geo. München *n*; **monachijski** *a* Münchener...

monar-cha, *pl* -*chowie* *m* Monarch *m*; -**chiczny** *a* monarchisch; -**chini** *f* Monarchin *f*; -**chista**, *pl* -*ści* *m* Monarchist *m*; -**chizm**, -*u* *m* Monarchismus *m*; -**chia** *f* Monarchie *f*; -**azy** *a* Monarchen...

monaster, -*u*, *pl* -*y* *m* Kloster *n*.

moneta *f* Münze *f* (ob. brzęczyć); drobna ~ kleine Münze; ~ miedziana, Kupfermünze; próba -*ty*, Münzfuß *m*; sztuka -*ty*, Geldstück *n*; ~ zdawkowa, Scheidemünze; złota ~ Goldmünze; ~ zużyta, abgenutzte Münze (ob. brać); -**roy** *a* Münz... (ob. jednostka); system ~ Münzsystem *n*.

mongolski *a* mongolisch.

Mongoł, -*a*, *pl* -*owie* *m* Mongole *n*. **monit**, -*u*, *pl* -*e* *m* Mahnbrief *m*; (napomnienie) Monitum *n*.

monitor, -*a*, *pl* -*y* *m* 1 zeg. Monitor

m. 2 Polski ~ Polnischer Anzeiger.

monitować *va*, mahnen; monieren.

monizm, -*u* *m* Monismus *m*.

mono-cykl, -*a*, *pl* -*e* *m* Einrad *n*.

-gamla *f* Einehe. Monogamie *f*; -**gra-**

fia *f* Monographie *f*; -**gram**, -*u*, *pl* -*y* *m* Monogramm *n*. [kel *n*.

monokl, -*a*, *pl* -*e* *m* Englas, **Monomono-log**, -*u*, *pl* -*m* Selbstgespräch *n*, Monolog *m*; -**logować** *vn*, ein Selbstgespräch führen; -**mania** *f* fixe Idee, Monomanie *f*; -**metallizm**, -*u* *m* Monometalismus *m*, Einheitswährung *f*.

monopol, -*u*, *pl* -*e* *m* Monopol *n*; **Alleinhandel**, **Alleinverkauf** *m*; -**lista** *pl* -*i* *sc* *m* Alleinhändler, Alleinverkäufer *m*; -**izować** *va*, monopolisieren, -**izowanie** *n* Monopolisierung *f*; -**ówka** *f* Brantwein *m*; -**owy** *a* Monopol...

monotelizm, -*u* *m* Monotheismus *m* (Glaube an einen einzigen Gott).

monoto-nia *f* Eintönigkeit, **Monotonie** *f*; -**nie** *ad*, -**ny** *a* eintönig, monoton.

monotyp, -*u*, *pl* -*y* *m* dr. **Monotype** *f*.

monstrancja *f* Monstranz *f*.

monstrual-nie ad, -*ny* *a* scheinlich, ungeheuerlich, monströs; -**ność** *f* Ungeheuerlichkeit, Scheußlichkeit; **Monstrosität** *f*.

monstrum, *pl* -*ta* *n* *inv*. Scheusal *n*.

montaż, -*u* *m* Montage *f*, Aufbau *m*.

monter, -*a*, *pl* -*rzy* *m* Aufsteller, Monteur *m*; ~ *maszyn*, Maschinen-aufsteller; -*ka* *f* Montierung, Montage *f*; -*ski* *a*: *drużyna* -*ska*, Monteurkolonne *f*.

monto-wać *va*, aufstellen, montieren; -**wanie** *n* Aufstellung *f*; -**wnia** *f* Montierwerkstätte *f*.

monument, -*u*, *pl* -*y* *m* Denkmal, Monument *n*; -**alny** *a* monumental.

mops, -*a*, *pl* -*y* *m* Mops *m*; -*ik*, -*a* *pl* -*i* *m* Mopschen *n*; -**owaty**, *mopsl* *a* mopsig.

mora *f* tk. Mohr, **Moiré** *n*.

moralista, *pl* -*ści* *m* Sittenlehrer, Moralist *m*; -**zator**, -*a*, *pl* -*rzy* *m* Sitten-, **Moralprediger** *m*; -**zatorski** *a* *Moral predigend*; -**zować** *va*, moralisieren; -**zowanie** *n* **Moralisierung** *f*.

moral-nie ad, -*ny* *a* moralisch; sittlich; geistig; -*nie* upadła kobieta, moralisch verkommenes Frauenzimmer; -*ny* policzeck, eine moralische Ohrfeige; ~ *wplyw*, moralischer Einfluß; -**ność** *f* Sittlichkeit, Moralität *f*; **swiadectwo** -*ści*, Sittenzeugnis *n*.

moral, -*u*, *pl* -*y* *m* Lehre, **Moral** *f*; *pl*

prawić komu -y, j-m Moralpredigten halten.

moratorium, -riaⁿ Moratorium n, Stundung f von Schulden.

Morawy, -raw pl geo. Mähren n; **morawski** 1 mährisch.

morągowaty a buntgestreift.

mord-, -u, pl -y m Mord m, Mordtat f

morda f Fresse, Schnauze f; ~ świniaka, Schweineschnauze; dać komu w -dę, j-n Ohrfeigen.

morder-ca, pl -cy m Mörder m; -czy a morderisch, Mord...; brzoń -a, Mordwaffe f; -czyni f Mörderin f;

-stwo n Mord m, Mordtat f.

mordęga f Qual, Marter f.

mordka f ob. morda.

mordobicia n Ohrfeigen n.

mordować wa. norden, töten; fig. (siehe sich) plagen, quälen, martern;

wanie n 1 Morden, Töten n. 2 ~ sie, Plagen, Quälen n; **-wnia** f Mördergrube, Rauberhöhle f.

more-la f Aprikose -lowy a Aprikosen...; drzewo -we, Aprikosenbaum

morena f geol. Moräne f; ~ denna, podstawa, Grundmoräne.

moreś, -u m; nauczycy kogo -u, j-n Mores lehren.

moreska f Mohrentanz m.

Morfeusz m w objęciach -a, in Morpheus' Armen (ruhen).

morfi-na f Morphin, Morphem n;

-nista, pl -ści m Morphiomsüchtiger(-); **-nizować** się, Morphem nehmen, sich Morphem einspritzen;

-noman(ka) s Morphiomsüchtige(-); **-nomania** f Morphiomsucht f.

morfolgia f Morphologie f (Formen- und Gestaltenlehre).

morg-, -u m, **morga** f Morgen m (Ackermaß).

morganatyczny a: małżeństwo -ne, Ehe f zur linken Hand, morganatische Ehe.

morowy a 1 Pest...; verpestet; zara-za -wa, powietrze -we, Pest f. 2 **fam.** ~ chłop, famoser Kerl. 3 **Mohr**...; **morówka** f Pestbeule, Pestdrüse f.

mors-, -a pl -y m 2o. Walroß n.

merski a See..., Meer...; choroba -a, Seckrankheit f; cieżnina -a, Meerenge f; droga -a, auf dem Seewege (ob. kapie-ly, latarnia, wilk); lotnictwo -e, See-flugwesen n; podłódź -a, Seefahrt f; port ~ Seehafen m; ryba -a, Seefisch

m; wybrzeże -e, Meeresküste f; zato-ka -a, Meerbusen m.

morszczyzn-, -u m Tang m.

morszczyzna f Meereszeugnisse pl.

mortadela f Mortadella f.

mortus a gm. futsch; -owy a gm. geldarm; jestem dziś ~ ich bin heute blank.

morus-, -a, pl -y m Schmutzflink m; -ać **wa.** (się, sich) beschmutzen; -ka f Schmutzliese f. [Maulbeere f]

morwa f Maulbeerbaum m; (owoc) **morze** n Meer n, See f; ~ śródziemne, Mittelmeer; pelne ~ bohes Meer, offene See; wypłynąć na pełne ~ in die offene See gehen; -m, zur See; fig. ~ krwi, Strome von Blut; ~ piasku, Sandmeer; ~ światła, Lichtmasse f.

morzenie n ~ głodem, Hungern-lassen n; **morzyć** l **wa.** 1 hungern lassen. 2 sen mnie -y, der Schlaf befällt mich 11 ~ się głodem, hungern.

mosiądz-, -u m Messing n; ~ biały, Weißmessing; ~ kotelarski, Beckenmessing; ~ lany, odlewniczy, Gußmessing; ~ surowy, Rohmessing; ~ w zwojach, Rollmessing.

mosięż-nik-, -a, pl -nicy m Gelbgießer, Messingschläger; Messing(waren)händler m; **-ny** a messingien, Messing...; wyroby -ne, Messingwaren pl.

moskal-, -a, pl -e m Russe; Moskowi-ter; **moskiewski** a moskowitisch.

moskit-, -u, pl -e m Stechmücke f.

Moskito m, **-iera** f Moskitonetz n.

Moskwa f geo. Moskau n. [Herr] **mospan**-, -a, pl -owie m -iel mein

mciąg-, -u, pl -y m Brücke f; ~ jarz-mowy, na palach, Pfahlbrücke; ~ li-nowy, Seilbrücke; ~ na łyżwach, pon-tonowy, Pontonbrücke; ~ wieszarowy, Hängewerkbrücke; ~ wiszący, Hängebrücke; ~ zwodzony, Fallbrük-ke; Zugbrücke; przeczucić ~ über-brücken; (siąpić z sobą -y, alle Brücken hinter sich abbrechen; prosto z -u, offen (frei, rund, gerade) heraus; potrzebny, jak dziura w mó-ście, ganz unnötig, überflüssig; **mostek**-, -tku, pl -tki m 1 Stegbrük-ke f; ~ bezpiecznikowy, Sicherun-gsbrücke; ~ linowy, Seilsteg m; ~ pomiarowy, Meßbrücke. 2 **kuch.** Bruststück n; ~ cielecy, Kalbsbrust f, 3 **dent.** Brücke f; **an.** Brustbein n

mosto-we-, -go n Brückengeld n; **-wnictwo** n Brückenbau m; **-wniczny**-, -ego, pl -owie m Brückenaufseher m; **-wy** 1 a Brücken...; filar ~ Brücken-pfeiler m. 11 m pl -wi Brückenzollein-nehmer m.

moszcz-, -u m Most m; ~ owocowy, Obstmost; ~ winny, Traubenmost.

moszna-, -ny f Beutel, Sack m; **an.** Hodensack m.

mość-, -ści f -ści Panie! mein Herr! -ści księżel Durchlaucht! jego cesar-ska ~ Seine Kaiserliche Majestat.

motać **wa.** haspeln, aufwickeln; ~ sie, sich hin- und her bewegen; **motacz**-, -a, pl -e m (-ka f) Haspler(in) f;

motak-, -a, pl -i m Haspel m, Garnwei-fe f; **motalnia** f tk. Haspeli f; **mo-tanie** n Haspeln n, Aufwicklung f;

motarka f Garnhaspel m; **motek**-, -tki, pl -tki m Docke, Strähne f; ~ przedzy, Zaspel f, Gargebinde f.

motloch-, -u m Gesindel n, Pöbel m.

motocykl-, -u, pl -e m Motor(fabr)-rad n; -etka f Motorzweirad n (mit Seitenwagen); -ista, pl -iści m Motorradfahrer m.

motor-, -u, pl -y m 1 Motor m, Kraft-maschine f; ~ benzynowy, Benzin-motor; ~ elektryczny, Elektromotor; ~ lotniczy, Flug(zeug)motor; ~ napędowy, Antriebsmotor; ~ okręto-woy, Schiffsmotor; ~ rotacyjny, Um-laufmotor; ~ spalinyowy, Verbren-nungsmotor; ~ wybuchowy, Explo-sionsmotor; ~ zamknięty, Kapselmo-tor (ob. silnik). 2 fig. Anstifter m.

motorniczny-, -ego, pl -owie m Mo-torführer (der Straßenbahn), Wagen-führer m.

motoro-wiec-, -wca, pl -wce m Mo-torschiff n; **-wnia** f Motorenwerk-statt f; **-wy** 1 a motorisch, bewegend, treibend; wagon ~ Triebwagen m. 11 m -e r, pl -wi, ob. motorniczny.

motorówka f Motorboot n.

motory-zacja f Motorisierung f; **-zować** **wa.** motorisieren.

motowidlo n Garnwinde, Haspel, Garnweife f; ~ niciarskie, Zwirnweife.

motyka f Haue f; ~ brukarska, Plasterhaue; ~ dwuzębna, Karst m; ~ do pielenia, Jäthacke, Jäthau; fig. porywać się z -ka na słońce, nach dem Mond greifen, Unmögliches verlan-gen a. wollen; **-kować** **wa.** karsten.

motyl-, -a, pl -e m Schmetterling m; fig. Flattergeist, Windbeutel m; **-ek**-, -lka, pl -lki m 1 Schmetterling m. 2 Flügelmutter f; **aut.** Pneumatiksiche-rung f; ~ lampy, Lampenblaker m; **-i**-, **-kowy** a Schmetterlings...; **-kować** **wn.** umherflattern.

motyw-, -u, pl -y m Beweggrund m, Motiv n; **-ować** **wa.** begründen, moti-wieren.

mowa f 1 Sprache f; niema ~ Gebardensprache; ~ ojczysta, Muttersprache; stracić -wę, die Sprache ver-lieren. 2 Rede f; ~ pogrzebowa, Lei-chenrede; mieć, wygłosić -wę, eine Rede halten; o czym ~? wovon ist die Rede? w -wie będący, in Rede ste-hend; niema -wy o tym, davon kann keine Rede sein; przerwać komu -wę, j-m in die Rede fallen.

Moza f geo. die Maas (Fluß).

moza-ika f Mosaik f; **-kować** **wa.** mit Mosaik auslegen; **-kowy** a Mosaik...; posadzka -wá, Mosaikfußbo-den m.

mozo-lenie się n Plackerei f; **-lić** się, sich abplagen, sich abquälen; ~ nad czym, sich abmühen a. abquälen etwas zu tun; -lno a mühevoll, mühselig. [Arbeit]

możół-, -ołu m Mühe f; mühsame

moździerzy-, -a, pl -e m Mörser m; **-owy** a Mörser...; **-yk**-, -a m Mörser m.

może ad. (być) vielleicht (ob. móc).

możeb-nie ad., -ny a, **możli-wie** ad., -wy a möglich; **-wy** do przejścia, gangbar; **możebność**, **możliwość** f Möglichkeit f.

można ad. man kann; es ist möglich; czy ~ (usiąść etc.)? Sie gestatten? jeśli będzie ~ wenn es möglich sein wird; nie ~ nie... man muß...

możnieć-, nieje **wn.** mächtig werden.

możność-, -ści f Möglichkeit f, Ver-mögen n (ob. miara 1); mieć ~ ver-mögen; nie jestem w -ści, es ist mir unmöglich, ich bin außerstande; to mi daje ~ das setzt mich in den Stand; wedle -ści, nach Kräften; w razie -ści, möglichenfalls.

możnowład-ca, pl -cy m Machthaber, Oligarch; **-czy** a oligarchisch;

-ztwo n Oligarchie f. [Mächtigen.

możny a mächtig; **-ni** m pl die móc, moge, może, mogła, mógł, mogła **wn.** können, vermögen; dürfen;

może być, że... es ist (wohl) möglich, daß...; to być nie może, das ist unmöglich; robić, co mogę, ich tue mein möglichstes; czy mogę prosić? darf ich bitten? jeśli mogę się tak wyrazić, wenn ich so sagen darf; nie ~ się powstrzymać od... nicht umhin können, zu...

mój, moja pl moi, moje prn. mein; der meinige; po mojemu, nach meiner Art.

mól, mola, pl mole m Motte f; ~ książkowy, Bücherwurm m; prz. każdy ma swego mola, co go gryzie, jeder hat einen Kummer, der an seinem Herzen nagt.

mór, moru m Pest, Seuche, Rinder-mórg ob. mórg. [pest f]

mówca, pl -cy m (-czyni f) Redner(-in).

mówić vn. sprechen, reden; sagen; ~ po polsku, polnisch sprechen; latwo ci ~ do hast gut reden; ~ z kim, mit j-m sprechen (ob. między); film mówiony, Sprechfilm m; mówią, man sagt; mów, co chcesz, du magst sagen, was du willst; няма co ~ ohne Widerrede; to się tylko tak -i, das ist nur so eine Redensart; prawdę (a. szczerze) mówiąć, offen gesagt; co pan -i? wie beliebt? co pan -i! was Sie sagen! ~ do ściany, vergebens bitten; tauben Ohren predigen; ~ o malarstwie, o podróżach, über Malerei, über Reisen reden; ~ o tym i o owym, von allerlei Dingen reden; nie warto o tym ~ es ist nicht der Rede wert; cyfry mówią za siebie, die Ziffer beweisen deutlich genug, Zahlen beweisen.

mówienie n Reden, Sprechen n; sposób -nia, Redensart. Sprechweise f. mówka f Rede f; palnąć -kę, eine Rede halten.

mównica f Rednerbühne f.

mózg, -u, pl -i m Gehirn, Hirn n; rozmiękczenie -u, Gehirnerweichung f; zapalenie -u, Gehirnentzündung f; owie n Hirnmark n; -owalcą f Gehirnkasten m; -owy a Gehirn..., Hirn..., opona -wa, Hirnhaut f; udar ~ Gehirnschlag m.

móździk, -dźku, pl -dźki m an. Kleinhirn; kuch. Bregen m; ~ cięlczy, Kalbsbregen.

mroczyć, -czku m 1 ob. mrok. 2 -czki pl Fliegen-, Mückensehen n.

mrocznieć vn. dämmern, sich verdunkeln.

mrocz- no ad., -ny a dunkel, düster, dämmerig; -ność f Dusterheit f.

mroczyć va. (się, sich) verdunkeln.

mrok, -u, pl -i m Dämmerung f.

mro-wi a Ameisen...; drzescz ~ Gansohaut f; -wić się, wimmeln; -wie n 1 Ameisenhaufen m; Wimmeln n; fig. Gewimmel n; ludzi ~ ea wimmelt von Menschen. 2 Schau(-)der m; aż mię ~ przechodzi po skórze, es überflutet mich ein (kalter) Schauer; -wisko n Ameisenhaufen m; fig. Gewimmel n.

mro-zić, -zę, -zi, -zil va. gefrieren machen; -żno ad. es friert, es ist kalt; -żny a frostig; -żarnia f Gefrierkammer f; -żenie n Gefrierenmachen n; -żony a Eis...; -na kawa, Eiskaffee m. mrow-czany a Ameisen...; kwas ~ Ameisensäure f; spirytus ~ Ameisen-geist m; -czy a Ameisen...; fig. -cza praca, gewaltige Arbeit.

mrow-ka f Ameise f; -kojad, -a, pl -y m Ameisenbar m; -kolew m Ameisen-lówe m; -kowaty a ameisentartig. mróz, -ozu, pl -ozy m Frost m; -bierzce, es friert; tęgi ~ es friert, daß die Steine bersten; biały ~ Reif m; jest pięć stopni mrozu, wir haben fünf Grad Kälte.

mru-czeć, -czy, -czal vn. brummen, murmeln; (o kocie) knurren, schnurren; ~ pod nosem, in den Bart brummen; -czenie n Brummen, Murmeln.

mrug, -u, pl -i m Augenwink m; -nąć, -nąć vn. blinzeln; zwinkern; -nąć na kogo, j-m (mit dem Auge) einen Wink geben; -anie n Blinzeln n; -nienie -nięcie n Augenwink m.

mruk, -u, pl -i m 1 Brummen, Gemurmeln n. 2 -a, pl -i Brummbaar, Murrkopf m; -liwość f mürrischea Wesen; -liwy a mürrisch -nąć ob. mruć.

mru, mru ad. ani ~ keinen Muck 1 mru-żenie n Blinzeln n; -żyć va. (oczy) blinzeln, halb schließen.

mrzeć, mże, mrze, marl vn. sterben. mrozonka f Hirngespinst, Phantasielgebilde, Wahnbild n.

masza f Messe f; wielka ~ Hochamt n; cicha ~ Stillmesse, stille Messe; -ę odprawiać, die Messe lesen; ~ żalo-

bną, Seelenmesse; mszalny a Meß...; mszal, -u, pl -y m Meßbuch n.

mszczenie się n Rache f.

mszeć, -eje -ał un. mit Moos bewachsen; mszycy a Blattlaus f; mszyż va. bemooßen, mit Moos bedecken; ~ się, faserig werden; mszyscy a moosig.

mścić, mszczyć, mści, -il va. rächen; ~ się na kim za co, sich für etwas an j-m rächen; mściciel, -a, pl -e m (-ka f) Rächer(in); mścicielski a rächend; mści-wość ad., -wy a rachsüchtig, rachsüchtig; mściwość f Rächgier, Rachsücht f.

mucha f Fliege f (ob. hiszpański); fig. -y w nosie, Grillen pl.

mucho-jadka, -lówka f orn. Fliegen-schnapper m; -mór m, -trutka f bot. Fliegenschwamm m.

mufa f techn. Muffe f; ~ kablowa, Kabelmuffe; ~ końcowa, Endverschluß m; ~ krzyżowa, Kreuzungsmuffe; ~ złączeniowa, Verbindungsmuffe; mufka f Muff m.

mufflon, -a, pl -y m zo. Mufflon m.

mufłowy a: piec ~ Muffelofen m. mular-czyk, -a, pl -i m Maurergeselle, Maurerlehrling m; -ka f Maurerarbeit f; -ski a Maurer...; -stwo n Maurerhandwerk n.

mułarz, -a, pl -e m Maurer m; wolny ~ Freimaurer. [f Mulatrin f]

mulat, -a, pl -aci m Mulatte m; -ka mule, -cia, pl -ta n junger Maulesel;

mulica f Mauleselin f.

mulić va. verschlammern.

mulis-tość f Schlammigkeit f; -ty a schlammig. [ber m]

mulnik, -a, pl -icy m Mauleseltreitmullton, -u, pl -y m Molton m.

multum ad. viel, multum.

multy-plikator, -a, pl -y m Vervielfältiger m; -plikować va. multiplizieren, vervielfältigen.

mul' -u m Schlamm m.

mul' -a, pl -y m Maulesel m; -arz, -a, pl -e m Mauleseltreiber m.

mulowy a 1 Maulesel... 2 Schlamm...; mulówka f Schlammhadnumia f Mumie f (t. fig.). [n]

mundur, -u, pl -y m Uniform f; -ek, -rka, pl -rki m Schüleriuniform f; -owy a Uniform... municypal-ność f Stadtverwaltung f; -ny a städtisch, municipal.

munstuczek, -czka, pl -czki m Zigarett(e)nspitze f; munsttuk, -u, pl -i m 1 Mundstück, Gebiß n. 2 (osada cybucha, ustnik) Mundstück n.

mur, -u, pl -y m Mauer f; ~ dziki (kamienny), Bruch(stein)mauer; ~ graniczny, Grenzmauer; ~ bruski, Fachwand f, Fachwerk n; ~ przeciwpożary, Brandmauer; fig. przyprzeć, przycisnąć k. do -u, j-n an die Wand drücken, i-n in die Enge treiben; chcieć (głow) ~ przebić, mit dem Kopfe durch die Wand rennen; -em, mauerfest.

murarz, -a, pl -e m Maurer m.

murawa f Rasen, Rasenplatz m.

murek, -rka m ~ pod oknem, Fensterbank m.

murfmle pl (futro) Murmel f.

muro-wać va. mauern; -wanie n

Mauerung f; ~ na cemente, Zementmauerung; -wany a gemauert; fig. ganz gewiß.

murówka f Maueriegel m.

murz, -u m Fäulnis f; -eć, -eje, -ał un. faulen, morsch werden.

murzyn, -a, pl -i m (-ka f) Neger(-in); handel -ami, Negerhandel m;

-ek, -nka m kleiner Neger; murzyn-ski a Neger...

mus, -u m 1 Zwang m; 2 -u, gezwungen(er Weise); notwendig(erweise); 2 Mus n; ~ z jablek, Apfelmus,

Apfelbräu m.

musieć, -sze, -si, -siał un. müssen; w tym musi coś być, dahinter steckt etwas.

mus-kać va. streicheln; glätten (ob. musnąć); ~ się, sich schmeigeln, sich putzen; -kanie n Streicheln n.

musku-larny a muskulös, muskelig.

-latura f Muskulatur f.

muskul, -u, pl -y m Muskel m.

musnąć, -nąć, -nąć un. streifen leicht berühren.

musować un. schäumen, moussieren.

muso-wo ad. gezwungenerweise, notwendig(erweise); -wy a Zwangs..., gezwungen.

mustra f Übung f, Exerzieren n;

muştrować va. (się, sich) exerzieren.

musujący a schäumend, moussierend; wino -ce, Schaumwein m.

muszelka f (kleine) Muschel.

muszka f 1 kleine Fliege 2 (na t.wa.

rzy) Schminkepfasterchen n. 3 (u brojni palnej) Visierkorn n.

muszkat, -u, pl y m Muskatbaum m; Muskatnuß f; -el(k)a f Muskatellerbirne f; -elowy a Muskateller...;

owiec, pl -owce m Muskatbaum m. **muszkiet**, -u, pl -y m Muskete f;

er, -a, pl -owie m Musketier m.

muszla f Muschel f; ~ perłowa, Perlmuschel; ~ sluchawki, Hörmuschel.

muszta-da f Senf, Mostrich m; fig. to ~ po obiedzie, das kommt (einen Posttag) zu spät; -dniczka f Senfbüchse, Mostrichbüchse f; -dowy a Senf...; sos ~ Senfsose f.

muszy a Fliegen...; sp. waga -a, Fliegengewicht n.

muslin, -u, pl -y m Musselin m; ~ jedwabny, Seidenmusselin; -owy a Musselin...

musnięcie n Streifen n.

mutacja f Stimmwechsel m; **mutować** vn i va, mutieren, die Stimme wechseln; im Stimmwechsel sein.

muterka, **mutra** f (Schrauben-) Mutter f.

muza f Muse f; siedzisko muz. Museumsitz m; syn muz. Musensohn, Dichmuzealny a Museums...; {ter m.

muzeum, pl -ea n inv. Museum n

muzmalna(n), -a, pl -nie m Muselmännin m; -nka f Muselmännin f; -ński a muselmannisch.

muzyczka-ka f leichte Musik; -ny a Musik...; szkola -na, Musikschule f; towarzystwo -ne, Musikverein m; utwór ~ Musikstück n.

muzyk -a, pl -ycy m Musiker m; -ka f Musik f (ob. koci); -kalność f musikalisches Talent; -kalny a musikalisch; -kant, -a, pl -nci m Musiker; -kować vn. musizieren.

my pin. wir.

mycie n (sie) Waschen n.

mycka f Käppchen n.

myć, myję, mył va. (się, się) waschen; ręka rękę myje, eine Hand wäscht die andere.

myd(e)lniczka f Seifenbehälter; Rasierbecken m; **mydelno** n Stückchen n Seife; **mydlany** a Seifen...

mydla-ka f Seifenhandlerin f; -nia f Seifensiederei; Seifenhandlung f; -ski a Seifen...; sklep ~ Seifenhandlung f.

mydlarz, -a, pl -e m Seifensieder; Seifenhandler m; **mydlały** a seifenartig, seifig; **mydlenie** n Seifen n.

mydlić va. (ein)seifen; fig. ~ komu oczy, j-m Sand in die Augen streuen; ~ się (o mydle) schäumen.

mydliny, -lin pl Seifenwasser n.

mydlniczka f ob. mydelniczka.

mydle -dłka, pl -dłki m 1 Schlaupkopff; Schwindler m. 2 (gamot) Tölpel m.

mydło n 1 Seife f; ~ do golenia, Rasierseife; ~ toaletowe, Toiletenseife (ob. przetluszczone); fig. wyjść na czynn, jak Zablocki na mydło, schlecht bei etwas fahren; idzie, jak po mydło, es geht wie geschmiert. 2 (w dominie) Null f.

mylenie się n Irrtum m; **mylić** va. irreführen, täuschen (ob. pozór); ~ się, sich irren, sich täuschen.

myl-nie ad. irrtümlich(erweise); falsch; ~ (co sobie) tłumaczyć, mißdeuten; ~ zrozumieć, falsch verstehen; -ność f Irrtümlichkeit f; -ny a irrzig, irrtümlich; falsch, unrichtig; -ne księgowanie, irrtümliche Buchung; -ne pojęcie, falscher Begriff; -ne tłumaczenie, Mißdeutung f. [mg m.

mysi a Mäuse...; ~ królik, Zaunkönig; -mysz, -y, pl -y f Maus f; ~ polna, Feldmaus; siedzi, jak ~ pod miotłą, er sitzt mauschenstill; -a(s)ty a r. use-grau; -ka f 1 Mäuschen n. 2 Blume f (des Weins); -ką trącić (o winie), alt sein; fig. to traci -ką, das ist schon alt (a. altmodisch). 3 (znamię) Muttermal n; -kować vn. Beute machen; auf Beute ausgehen; fig. schnüffeln; -o-lów, -owa, pl -owy m orn. Mäusebusard, Mäusefalke m; -ołówka f Mäusefalle f.

myśl, -i, pl -i f Gedanke m (ob. przedwini); -ą, w -i, in Gedanken; być dobrej -i, guten Mutes sein; ~ uboczná, ukryta, Hintergedanke; nie może zebrać -i, seine Gedanken nicht beisammen haben; przyszło mi na ~ ich kam auf (a. es kam mir in) den Gedanken; być pokrażonym w -ach, in Gedanken versunken, vertieft sein; na samą ~ o tym, der blaße Gedanke daran; wenn man nur daran denkt; wszystko mu idzie po -i, ihm geht alles nach Wunsch; ani mi to przez ~ nie przeszło, das ist mir nie in den

Sinn gekommen; oddawać się czarnym -om, sich mit Grillen plagen; niałem pana na -i, ich habe an Sie gedacht; wpaść na ~ auf einen Einfall geraten; działać po czyjś -i, in j-s Sinne handeln; nosić się z -a, sich mit dem Gedanken tragen; w ~ naszę umow, unserer Übereinkunft (a. unserer Übereinkommen) gemäß; prz. co z oczu, to i z -i, aus den Augen, aus dem Sinn.

myśląca a denkend; dobrze ~ gut-gesinnt; każdy ~ człowiek, jeder denkende Mensch.

myśleć, -ę, -li, -łai vn. 1 denken; sinnem; ~ o czym, an etwas denken; ~ sobie, bei sich denken; ~ nad czym, über etwas nachdenken; niewiele myśleć, ohne sich lange zu besinnen 2 (sądzić) meinen; myślałby kto, man sollte meinen; co pan o tem -i? was meinen Sie dazu? 3 (zamierzac) gedenken, beabsichtigen; **myślenie** n

na prp. 1 auf; (jechać) na wiesz, aufs Land; na wsi, auf dem Lande; **niezły** k. na słowo, j-m auf Wort glauben; na jego prośbę, auf seine Bitte; na pierwszy rzut oka, auf den ersten Anblick; na wesela, auf die Hochzeit; na weselu, auf der Hochzeit. 2 an; kolej na mnie, die Reihe ist an mir; to mi leży na sercu, das liegt mir am Herzen. 3 nach; in; na jego sposob, nach seine Weise; jechać na Śląsk, nach Schlesien fahren; na Węgrzech, in Ungarn; na mieście, in der Stadt; na serio, im Ernst; na obczyźnie, in der Fremde. 4 bei; für; zu; na Bogal bei Gott! na każdym kroku, bei jedem Schritt; na taką pogodę, bei solchem Wetter; na ~ raz, für diesmal; na mój wiek, für mein Alter; na zawsze, für immer; na morzu i na lądzie, zu Wasser und zu Lande; leżeć na ziemi, zu Boden liegen. 5 na górze, oben; na dole, unten; iść na górę, hinaufsteigen; wjechać na górę, hinauffahren; ucyzyć się na pamięć, auswendig lernen; na pozór, scheinbar; na piśmie, schriftlich; na przedca, in der Eile; grać na skrzypcach, Geige spielen, geigen; sam na sam, unter vier Augen; na przyszły tydzień, nächste Woche.

Denken n; to daje do -nia, das gibt (einem) zu denken; sposob -nia, Denk(ungs)art, Denkweise f; zdolność -nia, Denkvermögen n.

myśliciel, -a, pl -e m (-ka) f Denker(in); -ski a Denker...

myśli-wiec, -wca, pl -wcy m Jäger m; -wsk i Jäger... Jagd...; nól ~ Jagdmesser n; pils ~ Jagdhund m; przybory -e, Jagdgerät n; róg ~ Jägerhorn n; torba -a, Jagdtasche f; ubiór ~ Jagdzug m; -wstwo n Jägerei f, Jagdwesen n; -wy, -wego, pl -wi m Jäger m. [gend.

myślotwórcy a Gedanken erzeuger m; **myślo-wa ad.**, -wy a in Gedanken **mytniczy**, **mytnik** ob. celniczy. celnik; **myto** n Muot f, Zoll m; za twoje ~ jeszcze cię obito, Undank ist der Welt Lohn.

mżenie n feiner Staubregen, Sprühregen m. [spruś.

myśleć vn. niesieć; mży, es niesieć, es

N

nabab, -a, pl -owie m Nabob, steinreicher Mann, Geldfürst m.

nababrać va. hinschmieren.

nabajać, **nabajdurzyć** va. vor-schwätzen; **nabajcować** va. vor-lügen; ~ komu, j-m die Ohren (sam. die Jacke, Haut) voll lügen.

nabalować się, sich auf Ballen satt tanzen

nabasować va. überteuern; ~ rachunek, eine gepfefferte Rechnung ausstellen.

nabawi(a)ć va. ~ kogo czego, j-m etwas zufügen (ob. kłopot); ~ kogo strachu, j-n in Angst (a. in Furcht) setzen; ~ się choroby, sich eine Krankheit zuziehen; ~ się kataru, sich einen Schnupfen holen, den Schnupfen bekommen; ~ się strachu, große Angst ausstehen.

nabazgrać va. hinschmieren.

nabechtąć va. aufhetzen; ~ co komu, j-m etwas weismachen.

nabiał, -u m Milchprodukte pl; pl -owy a; gospo.larstwo -wa, Milchwirtschaft f.

nabi(ja)ć va. 1 (broń) laien; (krze-sło skóra) überziehen; (obrzecze na ko-la) beschlagen, bereifen (ob. butelka). 2 (włochy etc.) viel schlachten. 3 voll-

stopfen; ~ sobie czym głowę, sich etwas in den Kopf setzen.

nabiedzic się, viel Elend ausstehen; -dzilem się z nim, er hat mir viel Kummer gemacht.

nabiegać, nabieć *vn.* ~ krwią, mit Blut unterlaufen; ~ się, sich die Beine ablaufen; **nabiegły a** ~ krwią, mit Blut unterlaufen.

[schuh *m.* **nabiegawnik**, -a, *pl -i m tech.* Polnabie-rać I *vn.* anschwellen, II *va.* ob. nabrać; -racz, -a, *pl -e m* Anpumper; Betrüger *m*; -ranie *n* I Anschwellung *f.* 2 *fam.* (gości) Betrug *m*; Aufschneiderei, Windbeutelerei *f.*

nabi-jać ob. nabici; -jacz, -a, *pl -e m* Lader *m*; ~ dziala, Kanonier *m*; -janie *n* I Laden *n* (einer Flinte etc.); stempel do -nia, Ladestock *m.* 2 Vollstopfen *n.* 3 Beschlagen *n.*

nabity a I (o bromi) geladen. 2 vollgestopft, vollgepfropft; fest.

nabliżować *va.* vorlügen.

nabliyszczarka *f tech.* Poliermaschine; Lüstriermaschine *f.*

nabożeństwo *n* I Gottesdienst *m*; ksiązka do -a, Gebetbuch *n*; odprawiać ~ den Gottesdienst (ab)halten. 2 Andacht *f*; *fig.* mieć do k. ~ sich zu j-m hingezogen fühlen.

naboz-nisia *f* Betschwester, Frömmlerin *f*; -niś-*nia*, *pl -sie m* Frömmler, Betbruder *m*; -ność *f* Frömmigkeit *f*; -ny *a* fromm; praktyki -ne, Andachtübungen *pl.*

nabój-, -oju, *pl -oje m* Ladung; Patrone *f*; ~ ślepy, blinde Patrone, Platzpatrone.

nabrać *va.* I ~ czego, viel von etwas nehmen; ~ chęci do cz., Lust zu etwas bekommen; ~ ciała, tuszy, zuziehen, dick werden; ~ odwagi, otuchy, Mut fassen (a. bekommen); ~ o glady, Schliff annehmen; ~ rozumu, vernünftig werden; ~ sil, wieder zu Kräften kommen; (wody) schöpfen. 2 ~ przekonania, zur Überzeugung gelangen. 3 *fam.* ~ kogo, j-n anführen, betrogen, prellen; dać się ~ przez kogo, sich von j-m anführen, prellen lassen (ob. nabierać).

nabroić *va.* (viel) Unheil anstiften, Böses anrichten.

nabrzeże *n* Küste *f.* Küstenland *n.* **nabrząk**, -u *m* Aufschwellen *n*; -ać, -nąć *vn.* aufschwellen, anschwellen;

-łość, nabrzmiałość *f* Anschwellung; Geschwulst *f*; -ły, nabrzmiąły *a* angeschwollen, aufgeschwollen. **nabrzmie(wa)ć** *vn.* anschwellen, anlaufen; nabrzmienie *n* Anschwellen *n.*

nabrzusznik, -a *m* Bauchgurt *m.* **nabudować** *va.* recht viel bauen.

nabyć *n* Erwerb *f*; do -cia, zu haben, zu bekommen, erhältlich; do -cia we wszystkich księgniarniach, zu haben in allen Buchhandlungen.

nabyć, -będe, -dzie, -był, **nabywać**, -a, -ał *va.* (majątek) erwerben, kaufen; (wiadomości etc.) sich aneignen, erwerben; ~ doświadczenia, Erfahrung sammeln; ~ z pierwszej ręki, aus erster Hand kaufen; **nabytek**, -tku, *pl -tki m* Erwerb, Kauf *m*; ~ z nieprawego -tku niema pożytku, unrecht Gut gedeiht nicht; **nabyty a** erworben; **nabywca**, *pl -cy* Käufer, Erwerber, Abnehmer; **nabywczy a** Kauf..., Erwerbungs...; **siła -cza**, Kaufkraft *f*; zdolność -cza, Kauffähigkeit *f*; **nabywczyń** *f* Erwerberin, Käuferin *f.*

nabzdurzyc *va.* vorschwätzen.

nacalować *się*, sich satt küssen.

nacachować *va.* bezeichnen.

nachmurzony a düster.

nachmurzyć *się*, sich bewölken; (o człowieku) ein düsteres Gesicht machen.

nachodzić *va.* ~ kogo, j-n überlaufen; ~ się, sich müde gehen (a. laufen)

nachorować *się*, lange krank sein

nachuchać *va.* ~ w ręce, die Finger warm hauchen.

nachwalić *się*: nie może się go dosyć ~ er kann ihn nicht genug loben.

nachy-lać, -lić *va.* (sie, sich) neigen, beugen; -lenie *n* Neigung *f*; ~ terenie, Geländeneigung; -lony *a* geneigt.

naciągać *va.* einschneiden, anschneiden; *chir.* (skóre) schroffen.

naciąg, -u *m* I Infusion *f*; apt. Tinktur *f.* 2 Reifzicher *m*; Zieheisen *n*; Zug *m*.

naciąg-ać, -gnąć I *vn.* i *va.* (an)-ziehen; niech herbata naciagna, laß den Tee ziehen; herbata jeszcze nie-gnęła, der Tee hat noch nicht angezogen; ~ zapachu czego, den Geruch von etwas anziehen. II *va.* 1 (na siebie) anziehen; (struny, zegar) aufziehen; (łuk) spannen. 2 *fam.* ~ kogo,

j-n ausbeuten, anpumpen; ~ k. na co, j-n um etwas prellen. 3 *chir.* (rekę, nogę) einrenken; -ganie *n* I Aufziehen *n*; (strun etc.) Spannung; *chir.* Einnrenkung *f.* 2 *fam.* Prellerei *f*, Pump *m*; -gany, -gnięty *a* gespannt; *fig.* an den Haaren herbeigezogen (o rozumowaniu etc.).

nacieć, **naciekać** *vn.* hinrinnen, hinfließen; (o deszczu) einregnen; **naciek**, -u *m* 1 *min.* Sinter, Stalagmit *m*; ~ wapienny, Kalksinter. 2 *med.* Infiltration *f*.

nacieplanie *n* ~ słoneczne, **naciecie-rać**, **natrzeć** I *va.* (stark) reiben; einreiben; ~ komu uszy *a.* uszu, j-m eins hinter die Ohren geben. II *vn.* ~ na k., j-n angreifen; -rajacy *a* *n* *m* angreifend; Angreifer *m*; -ranie *n* I Einreibung *f.* 2 (na k.) Angreifen *n.*

nacierpieć *się*, viel gelitten haben, viel ausstehen.

nacieszyc *się*, sich satt freuen, sich nach Herzenslust ergötzen.

naciecie *n* Einschnitt *m*.

naciąć *va.* einschneiden.

naciśk, -u *m* Druck *m*; *fig.* Nachdruck *m*; **klaść** ~ (na co), betonen, hervorheben, Nachdruck legen auf...; pod -iem, unter dem Druck; z -iem, nachdrücklich, mit Nachdruck; **wywierać** ~ na kogo, einen Druck auf jemand ausüben; **wywierać** ~ na ceny, die Preise drücken.

nacis-kać, -nąć *va.* drücken; (soku z pomarańcz etc.) pressen; *fig.* -kogo, j-n drängen, j-m hart zusetzen; -kanie, **naciśnięcie** *n* Drücken *n*.

nacja *f* Nation *f*.

nacjonalni-sta, *pl -ści m* Nationalist *m*; -styczny *a* nationalistisch; -zacja *f* Nationalisierung *f*.

nacjonalizm, -u *m* Nationalismus *m*

naczo *ad.* nüchtern, ohne etwas gegessen zu haben.

naczebrać *się*, lange warten.

naczel-nictwo *n* Oberbefehl; **Vorstand** *m*; -niczka *f* Vorsteherin *f*;

-nik, -a, *pl -nicy m* Vorsteher, Vorstand, Chef *m*; **kol.** ~ dworca, Bahnhofsvorstand; ~ ruchu, Betriebschef, Verkehrschef; -ny *a* Ober...; Chef...; ~ wódz, Oberbefehlshaber; -ne dowództwo, Oberbefehl *m* (ob. lekarz) ~ redaktor, Chefredakteur *m*.

naczerpać *va.* (wody) schöpfen.

naczesać *va.* aufkämmen; ~ włosy na lysinę, die Haare (vom Rande des Kopfes) nach dem kahlen Scheitel kämmen.

naczelek, -lka, *pl -lki m* Stirnbinde *f*; **bud. Walm** *m*; ~ dachu, Dachwalm. **naczu-lać** *va.* fot. lichtempfindlich machen; -lacz-, -a, *pl -e m* Sensibilisator *m*; -lanie *n* Lichtempfindlichmachen *n*.

naczy-nie *n* Gefäß (*t. an.*); Gerät, Geschirr *n*; ~ kuchenne, Küchengericht, Küchengerät; -nia srebrne, Silbergeschirr; -niówka *f* an. Gefäßhaut *f* (des Augapfels); -ńko *n* Gefäßchen *n*.

naczytać *się*, sich satt lesen; tyle się -tałem, ich habe soviel gelesen.

nać, -ci *f* (u marchwi etc.) Kraut *n*.

nać prp. I über; miśczka naće mna, er wohnt über mir; ślezczać ~ książkami, über den Büchern sitzen; to ~ moje sily, das geht über meine Kräfte (ob. czuwać, grób, ilościć); 2 *an.* ~ morzem, am Meeresufer, an der See; ~ Wisłą, an der Weichsel; pracować ~ dziełem, an einem Werke arbeiten. 3

dziecko-wiek rozwinąć, frühleben (a. zu früh entwickelten) Kind; mieć, przewągać ~ kim, j-m überlegen sein; kochać k. ~ życie, j-n von ganzer Seele lieben; ~ wyraz, außerordentlich, äußerst; ~ ranein, vor Tagesanbruch.

nada(wa)ć I *va.* (list, bagaż) aufgeben. 2 **radio**: senden. 3 (tytuł, przywilej) verleihen, gewähren, erteilen; (kierunek) geben; ~ (czemu) zabzarwienie polityczne, (einen Fall) politisch aufziehen, herbringen, herbeischaffen;

diabli go tu nadali, der Teufel hat ihn hergebracht. II ~ się do cz., sich zu etwas eignen *a.* hergeben, zu etwas passen; on nie nadaje się na kupca, er paßt (a. eignet sich) nicht zum Kaufmann; nadający się do druku, druckbar; nie nadający się do... untauglich für (*a.* zu)...

(*m.* **nadajnik**, -a, *pl -i m* radio: Sender **nadal** *ad.* fernherhin, fernher.

nadałpejski a über den Alpen befindlich.

nadanie *n* Verteilung *f*; (listu etc.) Aufgabe *f*; nadany *a* verliehen; (list etc.) aufgegeben.

nadarem-nie *ad.* vergebens; ~ *ny a* vergeblich, unnutz.

nada-rzać, -rzyć się, sich (dar-)bieten; gdyby się *-rzyła* okazja, sollte sich eine Gelegenheit darbieten.

nadatlantycy a am Atlantischen Ozean gelegen.

nadać ob. nadać.

nadow-ca, pl -cy m (-czyni *f*) Absender(in); ~ towaru, Güterversender(in); **-czy** a radio: klucz ~ Sendetaster m; stacja -*cza*, (Funk-)Sendetaster ob. nadymać. [dstelle.

nadażany a verdrießlich, übelgelaunt; unfreundlich. [schöne *f*. **nadażna** maszyna, *el*. Synchronmaszyna. **nadażyna** un. ~ za kim, mit *j-m* gleichen Schritt halten; nie ~ komu *v* pisanju, *v* bieganiu, *j-n* nicht einholen können. [gen.

nadbatylcki a an der Ostsee geleg. **nadbiec**, **nadbiegać** un. herbeileiten **nadbiarać** ob. nadebrać.

nadbítka *f* Überdruck; Abdruck m.

nadbrusie n bud. Fries m.

nadbrzeżanin, -a, pl -nie m Küstenbewohner m.

nadbrzeże n (rzeki) Ufer n; (morza) Küste *f*, Kai m; -żny a Küsten-; am Ufer gelegen a. befindlich; żegluga -na, Küstenschiffahrt *f*.

nadbudowa, -dówka *f* Überbau, Aufbau m; -dować *v*a. aufbauen, überbauen.

nadbudowały a angemodert.

nadchloran, -u m *chm*. Perchlorat n. **nadchodzący** a: ~ nowy rok, der bevorstehende Jahreswechsel.

nadchodzić, **nadejść** un. 1 (an-)kommen; (o listach) eingehen; einfretfen; zaraz nadejdzie, er kommt bald. 2 (o wiadomościach) einlaufen. 3 (o zimie etc.) herannahen; (wieczór) -dzi, ...bricht an.

nadcią-gać, -gnać un. heranziehen, heranrücken; aufziehen; burza -a, das Gewitter zieht auf, ist im Anzuge. **nadczołowiek** m Übermensch m. **nadczu-łość** *f* Überempfindlichkeit; -ły a überempfindlich.

nadda(w)ać *v*a. mehr als nötig geben; **naddatek** m Überschub m.

naddniówka *f* Überstunde, Überarbeit *f*.

naddunajski a an der Donau gelegen; kraje -e, Donauländer pl.

nade ob. nad. [nehmen. **nadebrać** *v*a. mehr als sich gebührt

nadewrwie n bud. Oberschwelle *f*. **nadejście** n Ankunft *f*; (listu, towaru) Eingang m; Eintreffen n; *z* -m nowcy, beim Anbruch der Nacht; *z* -m zimy, beim Eintritt des Winters; **nadejść** ob. nadchodzić.

nadep-nać, -tać *v*a. ~ komu na nogę, *j-m* auf den Fuß treten.

nader ad. sehr, überaus.

naderwać *v*a. anreißen; ~ się, sich überheben, sich das Kreuz verrenken. **nadesłać** *v*a. zusenden, einschicken, zugehen (a. zukommen) lassen; **nadesłanie** n Einsendung *f*; proszę o ~ mi, ich bitte mir zugehen zu lassen; **nadesłanie** n Eingesandt n; **nadeszły** a angekommen; eingetroffen; **świeżo** ~ neuingekommen.

nadetatowy a 1 überzählig 2 im Etat nicht vorgesehen. [vor allem. **nade** *v*vszystko *ad*. 1 über alles. 2 **nadę-cie** n Aufblasen n, Aufblähung *f*; -tość *f* Aufgeblasenheit *f*; *fig*. (stylu) Schwellst m, Schwulstigkeit *f*; -ty a aufgeblasen; aufgebläht; *fig*. (stylu) schwulstig; (człowiek) stolz; protyż; (gniemy) verdrießlich, übelgelaunt.

nadfiolkowy a ultraviolett.

nadfosforan, -u m *chm*. Superphosphat n.

nadgiąć *v*a. anbiegen. [angefault.

nadgnić un. anfaulen; **nadgnity** a **nadgranic-a** *f* Grenzstrich m; **-czny** a an der Grenze gelegen; Grenz...

nad-gryzać, -gryźć *v*a. anbeißen.

nadinspektor m Oberinspektor m.

nadintendent m Oberintendant m.

nadinsygnier m Oberringieur m.

nadjechać, nadjeżdżać un. angefahren kommen, ankommen.

nadkasać, nadkasić *v*a. anbeifen.

nadkladać *v*a. hinzulegen, hinzulegen; ~ drogi, einen Umweg machen.

nadkompletny a überzählig.

nadlatywać, nadlecieć un. herbeifliegen; (o ludziach) herbeilaufen; ~ jak wicher, angestürmt kommen.

nadleśniczy m Oberförster m.

nadlężliwy a überzählig; *godziny* -we (*pracy*), Überstunden pl; **nadliczbówka** *f* Überstunde *f*.

nadludźki a übermenschlich.

nadlam(y)w(a)ć *v*a. anbrechen.

nadłożyć ob. nadkladać.

nadmiar, -u m Überfluß, Überschub m; **Übermaß** n; ~ *ciśnienia*,

Überdruck m; ~ napięcia, Überspannung *f*; ~ powietrza, Luftüberschuß ~ *pracy*, Arbeitsüberhäufung *f*; **Arbeitsüberschub** m; *el.* ~ *prądu*, Überstrom m; ~ wytężenia, Überspannung *f*; ~ wytwórczości, Überproduktion *f*.

nadmie-ni(a)ć *v*a. erwähnen; bemerken; hinzufügen; *muszę* ~ ich muß hinzufügen; *nakoniec* -niamy, schließlich bemerken wir noch; **nie-nie** n Erwähnung; Bemerkung *f*.

nadmierz-nie *ad.*, -ny a übermäßig; -ne koszty, übermäßige Kosten.

nadmierzyc *v*a. über den Strich messen.

nadmokry a ein wenig naß.

nadmorski a am Meere, an der See gelegen, See...; miasto -e, Seestadt *f*; **nadmorze** n Meeresküste, Seeküste *f*; Küstenstrich m.

nadmurować *v*a. übermauern.

nadnaturalny a übernatürlich.

nadnieszczyc *v*a. ein wenig abnutzen.

nadobfi-tość *f* Überfluß m, Überfülle *f*; -ty a überreichlich.

nadob-ność *f* Anmut, Niedlichkeit *f*; -ny a anmutig, niedrig, schon; odplacać piekłem za -ne, Gleiches mit Gleichem vergelten (j-n) mit gleicher Münze bezahlen, heim(bez)zahlen **nadobowiązkowy** a überpflichtlich, übergehrlich; *praca* -wa, Mehrarbeit *f*; *godziny* -we, Mehrstunden.

nadokuczac un ~ komu, *j-m* hart zusetzen.

nadoredziu *ad*. bei der Hand.

na dół ob. dół 3.

nadpęknięty a rissig.

nadpilować *v*a. anfeilen.

nadpis, -u, pl -y m Überschriß *f*; **nadpisać** *v*a. überschreiben.

nadpłacić *v*a. überzahlen; **nadpłata** *f* Überzahlung, Mehrbezahlung *f*.

nadply-nać, -wać un. herbeischwimmen, heranschwimmen; (o okrętach etc.) herbeisegeln, ankommen; (o rzeczach) angetrieben kommen.

nadprodukcja *f* Überproduktion *f*.

nadprogramowy a außer dem Programm.

nadprokurator m Oberstaatsanwalt m.

nadproże n Oberschwelle *f*.

nadprzyrodzo-ność *f* Übernatürlichkeit *f*; -ny a übernatürlich.

nadpsuć *v*a. ein wenig verderben; ~ się, *v* verderben anfangen; **nadpsuty** a (owoc) anbrüchig.

nadra *f* Busen m.

nadrabiąć *v*a. ~ fantazją, großtun; ~ miną, gute Miene zum bösen Spiel machen; seinen Ärger, Zorn verbeißen (ob. nadrobić).

nadrabać *v*a. anhaufen.

nadrastać un. heranwachsen.

nadreński a am Rhein gelegen, wohnhaft; *provincia* -a, Rheinprovinz *f*. [laufen.

nadreptać się, sich die Beine abnadröblich *ad*. 1 (pończochy) anstricken 2 nachholen, das Versäumte einholen.

nadruk m Aufdruck m; -ować *v*a. 1 aufdrucken 2 (książek) viel drucken.

nadrywać ob. naderwać.

nadrze-cze n Flußufer(land) n; -czny a am Fluße gelegen; *mieszkańcy* -zni, Flußuferbewohner pl.

nadrzędny a gr. übergeordnet.

nadszcenie n *te*. Schnürboden m.

nadszkański a an der Seine gelegen a. wohnhaft.

nadsiarczan m *chm*. Persulfat n, überschwefelsaures Salz; ~ potasowy, Kaliumpersulfat.

nadsiębierny a überschlächtig.

nadska-kiwać un. ~ komu, *j-m* den Hof machen, sich um *j-s* Gunst werben; ~ kiwanie n Gunstbewerbung *f*; ~ kobiecic, zarte Aufmerksamkeiten für eine Frau; **-kujać** *ad*.

~ *grzeciwny*, zuvorkommend. [men.

nadskoczyć un. angesprungen kommen.

nadsluch(i)w(a)ć un. lauschen, horchen.

nadslupie n bud. Architrav m (Querbalten über Säulen).

nadspodzi(ew)anie *ad.*, **nadspodzi(ew)any** a unverhofft, unerwartet.

nadstawi(a)ć *v*a. hinhalten; ~ *gardła*, *głowicy*, sein Leben einsetzen, riskieren; ~ *uszu*, die Ohren spitzen, hinhorchen; ~ *się*, sich aussetzen.

nadsyłać ob. nadesłać; **nadsyłka** *f* Zusendung, Einsendung *f*.

nadszargać *v*a. ein wenig beschmutzen; *fig.* ~ majątek, sein Vermögen verringern, stark angreifen.

nadszar-pać, -pać *v*a. ein wenig

zerrüten, anreißen; fig. (majątek) stark angreifen; pnięta reputacja, źbley Ruf.
nadsztukow(yw)ać *va.* anstücken.
nadsztymar *m.* Obersteiger *m.*

nadszwiątowy *a.* überweltlich.
nadto *ad.* 1 überdies, außerdem. 2 zuviel; *co* za ~, to niezdrowo, allzuviel ist ungesund.

nadużycie *n* 1 Mißbrauch *m* (władzy der Amtsgewalt); ~ zaufania, Vertrauensbruch *m.* 2 (sprzeniewierzenie) Entwendung, Unterschlagung *f.*; **naduży(wa)ć** *va.* mißbrauchen; ~ czyj(ej) dobroci, j-s Güte mißbrauchen.
nadwaga *f.* Übergewicht, Mehrgewicht *n.*

nadwartość *f.* Überwert *m.*

nadwazyć *va.* überwiegen.

nadwa-łać, **-tlić** *vi.* schwächen; **-tlenie** *n* Schwächung *f.*

nadwre-żać, **-żyć** *va.* (zdrowie) angreifen; (siły) schwächen; (sobie ręce), verletzen, beschädigen; ~ sobie nogę, sich (den Fuß) übertreten; ~ się, sich zu sehr angreifen; **-zenie** *n* Beschädigung, Verletzung; (stawu) Verrenkung *f.*; ~ zdrowia, Gesundheitsstörung *f.*; *mech.* Überanstrengung *f.*
nadwieszka *f.* bud. Überhang *m.*
nadwiedły *a.* etwas welk.

nadwi-ślański *a.* an der Weichsel gelegen, wohnend; kraj ~ Weichselland *n.*; **-śle** *n* Weichselgegend *f.*

nadwodny *a.* am Wasser gelegen, befindlich; freihängig.

nadworny *a.* Hof...; dostawca ~ Hoflieferant *m.* [serie *f.*

nadowzie *n.* aut. Aufbau *m.*, Karos
nadwrażliwość *f.* Überempfindlichkeit *f.*

nadwyżka *f.* Überschuß; Mehrbetrag *m.*; ~ ceny, Mehrpreis *m.*; ~ dochodów, Mehreinkommen *n.*; ~ wagi, Mehrgewicht, Übergewicht *n.*; ~ wartości, Mehrwert, Überwert *m.*; ~ wpływów, Mehreinnahe *f.*

nadymac *va.* aufblasen, aufblähen; ~ się, sich aufblasen (*t. fig.*); sich brüsten, von Hochmut strotzen.

nadymić *va.* voll rauchen; ~ miło się w pokoju, das Zimmer ist voll Rauch.

nadziąć, **-dzięć**, **-dział**, **nadziwać**, **-a**, **-ał** *va.* füllen; **nadzianie** *n.* Füllen *n.*; **nadzianka** *f.* Füllsel *n.*; gefüllte Speise.

nadzieja, **-ei**, *pl -eje* *f.* Hoffnung *f.*; *bez -i*, hoffnungslos; *pełen -i*, hoffnungsvoll; *iskierka*, *promyk -i*, Hoffnungstrahl *m.*; (*o kobiecie*) *być przy -i*, guter Hoffnung (*a.* schwanger) sein; *mieć -ę*, hoffen, sich der Hoffnung hingeben; *niezachwiać -o* ~ Zuversicht *f.*; *pokładać w kim -ę*, Hoffnung in j-n setzen; *w -i*, in der Hoffnung; *mlodzieniec rojujący piekne -je*, hoffnungsvoller Jüngling (*ob. matka*); *stracić -ję*, die Hoffnung auf**-**
nadziemny *a.* oberirdisch. [geben.
nadziemski *a.* oberirdisch.
nadzielenie *n.* Füllsel *n.*

nadzię-wać *va.* füllen; **-wany** *a.* gefüllt; *ryba -na*, gefüllter Fisch.

nadziwić się: nie może się ~ temu, er kann sich nicht genug wundern.
nadzmysło-wość *f.* Übersinnlichkeit *f.*, -wy *a.* übersinnlich, außersinnlich.

nadzorc-a, *pl -cy* *m.* Aufseher *m.*; **-czy** *a.*: *rada -cza*, Aufsichtsrat *m.*; *władza -cza*, Aufsichtsbehörde *f.*; **-czyni** *f.* Aufseherin *f.*

nadzorować *va.* beaufsichtigen, überwachen; *kol. -rujący* *ruchu*, Aufsichtsbeamter *m.*

nadzór, **-oru** *m.* Aufsicht *f.*; ~ drogowy, Bahnaufsicht; ~ sadowy, Geschafsaufsicht; *być pod nadzorem* sadowym, unter Geschäftsaufsicht stehen.

nadzwyczaj-(nie) *ad.* außerordentlich, äußerst; **-ność** *f.* das Außergewöhnliche; **-ny** *a.* außerordentlich, außergewöhnlich; Extra...; profesor ~ außerordentlicher Professor; *podjęć ~* Sonderzug *m.* (*ob. dodatek*).

nafcia, **-ny** *a.* Petroleum...; **-rka** *f.* Petroleumwagen *m.*; **-rnia** *f.* Petroleumwerk *n.* [handler *m.*

nafciarz, **-a**, *pl -e* *m.* Petroleumnafta *f.* Naphtha, Petroleum *n.*

naftalina *f.* Naphthalin *n.*

nafto-ciąg *m.* Naphthaleitung *f.*; **-dajny** *a.* naphthaergiebig; **-trysk** *m.* Naphthaspringbrunnen *m.*; **-wieg** *m.* *żęg*. Petroleumtankschiff *n.*; **-wy** *a.* Petroleum...; *maszynka -wa*, Petroleumkocher *m.*; *przemysł ~* Petroleumindustrie *f.*

nagaby-wać *va.* belästigen, molestieren; ansprechen; **-wanie** *n.* Belästigung *f.*

nagać *va.* viel reden; ~ *glupstw*

dummes Zeug reden; ~ *na kogo*, viel Böses von j-m sagen, j-n auf das schändlichste verunglimpfen; ~ *się*, sich satt reden. [Verweis *m.*

nagana *f.* Mißbilligung *f.*; Tadel; **naga-ni(a)ć** *va.* (bydło) treiben; *fig.* (do roboty etc.) antreiben; **-nlać**, **-a**, *pl -e* *m.* Treiber (bei Jagden); *fig.* Antreiber *m.*; *złz.* Werber *m.*; **-nka** *f.* 1 myśl. Treiben *n.*; *polowanie z -ka*, Treibjagd *f.* 2 *fig.* Antreibung; (*na kogo*) Hetze (gegen j-n). [delenswert.
nagan-nie *ad.*, **-ny** *a.* tadelhaft, tanagi *a.* nackt, entblößt; (drzewo) kah!; *fig.* *naga* *prawda*, nackte, reine Wahrheit.

nagiąć, **naginać** *va.* (an)biegen; beugen; ~ *do cz.*, zu etwas anleiten; ~ *się*; *się* beugen; *fig.* ~ *się* (do cz.), sich anpassen; sich fügen; ~ *się* do okoliczności, sich den Verhältnissen anpassen, sich in die Umstände fügen.

nagietek, **-tka**, *pl -tka* *m.* bot. Ringelblume, Dotterblume *f.*

nagięcie *n.* Biegung *f.*

nagista, *pl -ści* *m.* nackter Mann.

nagi-ć *ad.*, **-cy** *a.* dringend.

nagle *ad.* plötzlich; ~ *umrzeć*, unerwartet sterben; **naglić** *va.* drängen, antreiben; *czas -i*, die Zeit eilt, drängt; **nagłość** *f.* 1 Plötzlichkeit *f.* 2 Dringlichkeit *f.* (wniosek des Antrages). [Zäpfchen *n.*

nagłośnia *f.* an. Kehleflöte *n.*

nagłówek, **-wka**, *pl -wki* *m.* 1 (listu) (Brief-)Kopf, Titelkopf *m.*; Aufschrift *f.* 2 *bud.* Kapitalplatte *f.*

nagły *a.* 1 plötzlich; **-ja** *śmierć*, plötzlicher Tod. 2 *dringend*; *w -m* wypadku, dringendenfalls; ~ *wniosek*, Dringlichkeitsantrag *m.*

nagminny *a.* epidemisch.

nagnia-ć *va.* (ab)drücken; *kne-*; **-tanie** *n.* med. Kneten *n.* [auge *n.*
nagniotek, **-tka**, *pl -tki* *m.* Hühner-nago *ad.* nackt; *do -a*, ganz nackt.
nagolenica *f.* **nagolenick**, **-a**, *pl -i* *m.* Beinschiene, Beinstütze *f.*

nagość, **nagota** *f.* Nacktheit, Blöße *f.*
nagotować *va.* viel kochen; ansiedeln.
nagrać *va.* aufnehmen; **nagranie** *n.* Aufnahme *f.*; **nagrany** *a.*: *plyta -na*, Schallplatte *f.*
nagradzać *va.* 1 belohnen, 2 (po-

wetować) entschädigen, vergüten; (*krzywdę*) wieder gutmachen.

nagro-bek, **-bka**, *pl -bki* *m.* Grabmal *n.*, Grabstein *m.*; (*napis*) Grab-

chrift *f.*; **-bkowy** *a.* Grab...

nagro-da *f.* Belohnung *f.*, Lohn *m.*; (*na konkursie* etc.) Preis *m.*; *dostać pierwszą -dę*, den ersten Preis erhalten;

naznaczyć -de *za* czyjś głowę, einen Preis auf j-n Kopf setzen; *w -dę*, zur Belohnung; *zdobyć -de*, den Preis davontragen; *sp.* ~ *przechodnia*, Wanderpreis; **-dzenie** *n.* Belohnung *f.*; **-dziciel**, **-a**, *pl -e* *m.* (-*ka* *f.*) Belohner(in); **-dzić** *va.* *ob. nagradzać*.

nagroma-dzać, **-dzić** *va.* (*się*, sich) anhäufen, aufhäufen, aufspeichern, ansammeln; **-dzenie** *n.* Anhäufung, Anhäufung, Ansammlung, Aufspeicherung *f.*

nagrywać *va.* aufnehmen.

nagryzać, **-a**, **-ał**, **nagryźć**, **-zę**, **-zie**, **-zł** *va.* anbeißen; ~ *się*, sich abhärmen.

nagryzmolić *va.* kritzeln, schmiere;n; flüchtig abfassen.

nagrz-(ew)ać *va.* anwärmen, erwärmen; **(ew)ianie** *n.* Erwärmung *f.*; **-ewacz** *m.* Anwärmer *m.*; **-ewalnik**, **-a**, *pl -i* *m.* Wärmer, Warmhalter *m.*

nagus, **-a**, *pl -y* *m.* nackter Mensch; **-ka** *f.* nacktes Frauenzimmer.

nagu-sienki, **-t(ę)ki** *a.* splitter-nackt, ganz nackt.

nahajka *f.* Knute, Peitsche *f.*

naigra-wać się *z kogo*, sich über j-n lustig machen; **-wanie** się *n.* Spötere*i* *f.*

naiv-na, **-nej**, *pl -ne* *f. te.* Naive *f.*; **-nie** *ad.*, **-ny** *a.* kindlich, unbefangen, naiv; **-ność** *f.* Naivität *f.*

najadać się, **sich** satt essen.

na jaw *ob.* jaw.

najazd, **-u**, *pl -y* *m.* Einfall, Einbruch, Streifzug, Überfall *m.*; *zrobić ~ na kraj*, ein Land überfallen.

najajć *ob.* najmować.

najbardziej, *am* meisten.

najdalej, *am* weitesten; **spätestens**.

najdłuższy *a.* der langste.

najechać *va.* 1 ~ *kraj*, in ein Land einbrechen, einfallen, eindringen, ein Land überfallen. 2 ~ *na* *co*, etwas anfahren.

najedzony *a.* satt.

najem, *najmu* *m.* Miete; Vermie-

tung f; biuro pośrednictwa w наимие mieszkan, Vermietungsbüro n; kontrakt najmu, Mietvertrag m.

najem-ca pl -cy m (-czyni f) Mieter(in); **-ne n** Miete f; **-nica f** Lohnarbeiterin f; **-niczy a** gedungen, Lohn...; **robota -na**, Lohnarbeit f; **wojsko -ne n**, Mietstruppen pl, Soldnerheer n; **żolnierz ~** Soldling, Soldner m; **-nik, -a, pl** -nicy m Tagelöhner, Lohnarbeiter m.

najeść się, sich satt essen.
najeżdźca, pl -cy m Eindringling, Länderräuber m; **najeźdźczy a** Invasions...; **wojna -cza**, Invasionskrieg m; **najeżdźać się**, viel, oft reisen.
najeżdżać ob. najechać.

najeźyć wa. I (się, się) sträuben; włosy mu się -zyły, die Haare standen ihm zu Berge. 2 fig. horstig werden; **najeżony** trudnościami: voller Schwierigkeiten.

najećie n Mieten n; Vermietung f; **najećy a** gemietet; gedungen (ob. klamać).

najgorszy a der schlimmste (a schlechteste); **co -a**, was das Schlimmste ist; być przygotowanym na -sze, auf das Schlimmste gefaßt sein; **w -m razie (a. wypadku)**, schlimmstenfalls, im schlimmsten Falle; **najgorzej ad.** am schlimmsten.

najjaśniejszy a ~ Pan, Seine Majestät; **-a Pani**, Ihre Majestät; ~ **Panie!** Majestät! Allergnädigster Herr! **najlepiej ad.** am besten; **jak ~** bestmöglich; **najlepszy a** der beste; **w -m razie**, bestenfalls; **on śpi sobie w -sze**, er schläft auf beiden Ohren.
najlżejszy a der leichteste; **najmilszy a** der liebste, allerliebste.

najmита, pl -ici m Lohnarbeiter m. **najmniej ad.** am wenigsten; **co ~** wenigstens, **najmniejszą a** der kleinsten, der mindesten; **kwota -sza**, Mindestbetrag m.

najmować wa mieten, dingen.
najmiespodziewaniej, ganz unerwartet; **najpierw ad.** zuerst, vor allem; **najprędzej ad.** jak ~ so schnell wie möglich. [digst.]

najprzewielebniejszy a hochwürdigst; **najpród ad.** zuerst, vor allem.
najszerzy a der breiteste; **w -ym znaczeniu tego słowa**, im vollsten Sinne des Wortes.

najćie n Einfall m; ~ na dom, na mieszkanie, Hausfriedensbruch m; **najćie, najdzie, naszedł ~** na kraj, in ein Land einfallen, eindringen.

najukochańszy a allerliebste.
najwięcej, am meisten; ~ **dajacy**, der Meistbietende; **najwiękzy a** der größte; **najwyżej ad.** höchstens; **najwyższy I a** höchst; **-sza cena**, Höchstpreis m; **-sza suma**, Höchstbetrag m; **gr. ~ stopień**, Superlativ m; **w -m stopniu**, im höchsten Grade. **II m** der Allerhöchste, Gott m.

najzyłber, -bru m Neusilber n.
nakar-mić wa, speisen, ernähren; ~ **głodnych**, die Hungerigen speisen; (dziecko) stillen, säugen; **-mieńie n** Ernährung f; (dziecko) Säugen Stillen n.

nakaz, -u, pl -y m Befehl m; ~ **placniczy**, Zahlungsbefehl; **Steuermahnzettel m.**

nakaz(yw)ać wa. (an)befehlen; ~ milczenie, Schweigen gebieten.

nakierować wa. (wohin) richten.

nakłiwać wa. ~ komu, j-m einen Verweis erteilen (a. drohen).

nakłieć wa. ankleben, aufkleben.

nakład, -u, pl -y m I Aufwand m, Kosten pl; ~ **pracy, Arbeitsaufwand**, 2 Verlag m; **-em**, im Verlag von... 3 Auflage f; **jaki jest ~ (książki)?** wie stark ist die Auflage?

nakta-dać wa. auflegen, anlegen; (farbę) auftragen; (na wóz etc.) aufladen; (na k. karę, obowiązek) auferlegen; ~ **podatek**, Steuer auflegen, besteuern; ~ **drogi**, einen Umweg machen; **-dacz, -a, pl pl -e m (-ka f)** dr. Bogeneinleger(in); **kol.** Verleger m; **-danie n** Auflegung; Aufladung; (farb) Auftragen n; (kary, obowiązku) Auferlegung; ~ **podatków**, Besteuerung f.

nakładca, pl -cy m Verleger m.
nakład-ka f Falz m, Lasche; **Lamelle**, Aufblattung f; **Blatt n**; ~ **podwójna**, Doppellasche; ~ **zazębiona**, Zahnlasche; **-kować wa.** überblatten

nakładowy a Verlags...; **księgarnia -wa**, Verlagsbuchhandlung f.
nakłamać un vorlügen.

nakłaniać, nakłonić wa ~ **kogo do cz., j-n** zu etwas bewegen, veranlassen, verleiten; **dać się -łonić**, sich bewegen (a. verleiten) lassen.

nakłaść wa. viel auflegen (ob. nakładać). [m.]

nakłucie n Anstich; **chir.** Einstich
nakłucć wa. anstechen; **chir.** einen Einstich machen in...; **nakłu-wać wa** pikieren; **-wanie n** Pikierung; **chir.** Nadelpunktiertung f.

nakolaneek, -nka, pl -nki m Stulpe f; ~ **skórzany**, Knieleder n.

nakoniec ad. endlich; **schließlich.**

nakopcić wa. vollrauchen. [den.
nakrajać wa. (chleba) viel schneiden
nakra-piać wa. I sprenkeln. 2 (be)sprengen, bespritzen; **-piacz, -a, pl -e m** Sprenger m; **-pianie n** Sprengen; **Sprenkeln n**; **-piany a** gesprenkelt, fleckig.

nakraść wa. ~ **czego**, viel stehlen.

nakreś-lać, -lić wa. aufzeichnen; **entwerfen**; **-lenie n** Aufzeichnen; **Entwerfung f.**

nakre-cać, -cić wa. (zegarek) aufziehen; (film) drehen; **aut.** ankurbeln; **fig.** ~ **konjunktur gospodarczą**, die Wirtschaftskonjunktur ankurbeln; **-cenie n** (zegarka) Aufziehen n; (film) Drehen n; (motor) konjunktur(y) Ankurbelung f.

nakrećka f Schraubenmutter f.

nakrochmalić wa. stärken, steif

nakropić ob. nakrapiać. [machen.
nakruszyć wa. (zer)bröckeln; (do zupy) einbrocken; (na podłoge) mit Brocken um sich werfen.

nakrycie n I (do obiadu) Besteck, Gedeck, Kuvert n. 2 ~ **stolu**, Decken n des Tisches. 3 (łózka etc.) Decke f; ~ **głowy**, Kopfbedeckung f, Hut m.

nakryć(wać) wa. I (zu)decken, bedecken; ~ **do stolu**, den Tisch decken; ~ **na pięć osób**, für fünf Personen decken; ~ **stół obrusem**, das Tisch Tuch auflegen, den Tisch decken; ~ **głowe**, den Kopf bedecken, sich bedecken. 2 fig. (kogo) ertappen.
nakryw(k)a f Deckel m; (silnika) Haube f. [schreiben.]

nakrzyżć się, sich satt (a. heiser) na krzyż ob. krzyż i. [von...
na kształt ad. ~ **czego**, nach Art **naku-pić, -pować wa.** viel ankaufen, viele Einkäufe machen.

nalacć wa. eingießen, einschenken; (wody na podłoge) schütten; z **próznego** (a. z pustego) i Salomon nie naleje, wo nichts ist, da hat der Kaiser

sein Recht verloren; **nalany a** I eingegossen. 2 (obrzędkly) aufgedunsen.

nalatać się, sich müde laufen.

nalecia-tość f Fremdartiges n; **min.** Anflug m; **-ści** jezykowe, Fremdwörter, fremdartige Spracheigentlichkeiten; **-ly a** fremdartig; **min.** angeflogen, angeschmaucht.

nale-gać un. ~ **na kogo**, in j-n dringen; ~ **na co**, auf etwas dringen, beharren; **nie -gał** więcej, er fragte nicht weiter; **-gajać ad.** dringend; **-ganie n** Dringen n; **dringendes** Verlangen.

nalepi(a)ć ud; ankleben; ~ **nie wolno**, Zettelankleben verboten! [f.]

nalepka f Anklebezettel m, Etikette

naleśnik, -a, pl -i m Plinse f, Flins

nale-wać wa. ob. nalacć; **-wacz, -a, pl -e m** Einschenker m; **-wka f**, Likör m (aus Fruchtsäften).

należeć I un. I (an)gehören; ~ **do k., j-m** gehören; ~ **do stronnictwa**, einer Partei angehören; **to do mnie nie -ży**, das geht mich nicht an; **jak się -ży**, wie es sich gehört (a. gebührt); **-żacy do...**, angehörig; **-żacy do rodziny**, Familienangehöriger m. 2 ~ **do k., j-m** zustehen; **sąd o tym nie -ży** **to** **mnie**, ein Urteil hierüber steht mir nicht zu. **II un.** -**ży**, es gebührt sich; **man soll**, man darf; **-ży** obawiać się, es ist zu befürchten; **-ży** zaznać, ich muß darauf hinweisen; **rób, co do ciebie -ży**, tue, was deines Amtes ist; **nie -ży** zwycięskiemu wierzyc, man darf nicht alles glauben; **uczynić co -ży**, das Nötige besorgen. **III ~ się**, gebühren; ~ **się komu, j-m** zukommen; **to mi się** **prawnie -ży**, das kommt mir von Rechts wegen zu; **ile się** **panu -ży?** was bin ich Ihnen schuldig? **-ży** mi się **jeszcze**, es kommt mir noch zu.

należność f Gebühr, Forderung f; **Guthaben n**; **Rechnungsbetrag m**; (zaśle) **-ści**, Außenstände pl; **ściagać -ści**, Außenstände eintreiben, einziehen; ~ **otrzymalem**, Betrag erhalten; **moja ~** **wynosi...** mein Guthaben beläuft sich auf...; ~ **jeszcze** **nie uregulowana**, die Bezahlung steht noch aus.

należny a I gehörig, gebührend, geziemend; **okazywać komu -ne względy**, j-m die gebührende Achtung erweisen.

należny a II zredigiert, fertiggestellt; **zamówienie -ne**, Auftragsauftrag; **zabezpieczenie -ne**, Versicherung; **zobowiązanie -ne**, Verbindlichkeit; **zobowiązanie -ne**, Verbindlichkeit; **zobowiązanie -ne**, Verbindlichkeit.

należny a III zredigiert, fertiggestellt; **zamówienie -ne**, Auftragsauftrag; **zabezpieczenie -ne**, Versicherung; **zobowiązanie -ne**, Verbindlichkeit; **zobowiązanie -ne**, Verbindlichkeit.

tung erweisen. 2 zukommend; -na mi suma, die mir zukommende Summe. **należy-cie** *ad.* gehörig; gebührendermaßen; -tość *f.* ob. Należność; -ty *a.* gehörig; *w.* -tej formie, in gehöriger Form.

naliczyć *va.* zählen.

nalot, -u *m.* med. Auflagerung *f.*; *mfn.* Anflug *m.*

naladować *va.* aufladen; verladen; (okręte etc.) befrachten; -wanie *n.* Aufladung *f.* [chen].

nalamać *va.* (czego) viel (ab)bre-nalapać *va.* (czego) viel fangen.

nalazić się, sich müde gehen.

nalgać *va.* vorlügen.

nalogo-wiec, -wca, *pl.* -wcy *m.* Ge-wohnheits-mensch, -trinker *m.*; -wo *ad.* gewohnheitsmäßig; -wcy *a.* Ge-wohnheits-...; pijak ~ Ge-wohnheits-trinker *m.*

nalozenie *n.* ob. nakładanie.

naloznica *f.* Keksweib *n.*, Beischlaferin *f.*; -ctwo *n.* wilde Ehe, Konkubi-nalozycy *va.* ob. nakładac, (fnat *n.*

na'óg, -ogu, *pl.* -ogi *m.* üble Gewohnheit; wejsc *w.* ~ zur Gewohnheit werden.

namacac *va.* (tastend) anfühlen.

namacalny *a.* greifbar; *fig.* handgreiflich.

nama-czać *va.* eintauchen, einwei-chen, eintunken; einwässern; -czanie *n.* Eintauchen *n.*; Einwässerung *f.*

namartwić się, sich sehr kränken.

namaszczenie *n.* Salbung *f.*; *z.* -m, pelen -nia, salbungsvoll; *fig.* słuchać *z.* -m, andächtig zuhören.

namaścić, -szczę, -ści, ścił *va.* ein-salben; (k. na króla) salben.

namawiać *va.* ~ (kogo do cz.), *j.-m.* zu etwas zureden (ob. namówić)

namazać *va.* beschmieren.

namęczyć się, sich abquälen, sich abplagen.

namiaстка *f.* Ersatz *m.*

namiesz-nictwo *n.* Statthaltere *f.*; -niczy *a.* Statthalter...; -nik, -a, *pl.* -nicy *m.* Statthalter *m.*; -nikostwo *n.* Statthaltertschaft *f.*

namię-tnie *ad.* -tny *a.* leidenschaft-lich; -tność *f.* Leidenschaft *f.* (ob. ujęcie); -tnostka *f.* kurze glühende Leidenschaft

namiot, -u, *pl.* -y *m.* Zelt *n.*

namnożyć *va.* (się, się) sehr ver-

mehren; -zyło się lichych książek, er-wimmelt von schlechten Büchern.

namoczyć *ob.* namaczać; (groch) **namogiłny** *a.* Grab... [einquellen].

namokły *a.* durchnaßt.

namordować *va.* 1 sehr viel (er)-morden, umbringen. 2 todtume ma-chen; ~ się, sich abarbeiten; (z czym) sich abplagen.

namowa *f.* Beredung *f.*; Zureden *n.*; Antrieb *m.*; *za* czyją -wa, *z* czyjej -wy, auf j-s (a. aus fremdem) Antrieb.

namówić *va.* ~ (k. do cz.), *j.-n.* zu etwas bereden, überreden; dać się ~ sich überreden lassen.

namozolić się, sich abplagen.

namu-lać, -lić *va.* anschwellern; -lenie *n.* Anschwellung *f.*; -liśko *n.* Anschwellungsboden *m.*

namul, -u *m.* Schlamm *m.*; Schwemmland *n.*; ~ kotłowy, Kessel-schlamm; ~ rzeczny, Flußschlamm

namydlić *va.* einseifen.

namysl, -u *m.* Überlegung *f.*; bez -u, unberlegt, ohne Überlegung;

ohne sich zu besinnen; dać k. czas do -u, *j.-m.* Zeit zur Überlegung lassen; po długim -ści, nach reiflicher Überlegung, alles wohlerrögen.

namyś-lać, -lić się, überlegen, sich bedenken, sich besinnen; -lenie się *n.* Überlegung *f.*

nanieść *ob.* nanosić.

nanikin, -u *m.* Nanking *m.*

nanosić *va.* 1 viel herbeitragen, her-beiholen. 2 (o wodzie) anschwellen.

na nowo *ad.* wieder, abwärts, von neuem, aufs neue, nochmals.

naó = na niego.

naobiecować, viel versprechen, viele Versprechungen machen.

naocz-nie *ad.* augenscheinlich; (się przekonać) mit eigenen Augen; -nik, -a, *pl.* -i *m.* Scheuklappe *f.*; -ny *a.* augenscheinlich; -ne obejrzenie, Augenschein *m.*; ~ świadek, Augenzeuge.

na odlew *ad.* 1 uderzenie ~ Rück-handschlag *m.*, Schlag mit verkehrter Hand; uderzyć ~ mit verkehrter Hand schlagen.

na odwrót *ad.* umgekehrt

na oklep *ad.* ohne Sattel

na okolo *ad.* ringsherum.

naoli-wić *va.* einölen; -wienie *n.* Einölung *f.*; -wiony *a.* eingölt

naoczczas *ad.* zu jener Zeit

na opak *ad.* verkehrt; brać się do cz. ~ etwas verkehrt anfassen; świat ~ verkehrte Welt.

naopowiadać *va.* viel erzählen.

na ostatek *ad.* zum Schluß, zuletzt.

naostrzyć *va.* (an)schärfen, wetzen.

na oścież *ad.* ~ drzwi otworzyć, die Tür weit aufmachen.

na oślep *ad.* blindlings.

naówczas *ad.* zu jener Zeit, damals.

napad, -u *pl.* -y *m.* Anfall, Überfall *m.*; ~ bandycki, Raubüberfall, Raub-anfall; ~ na kraj, (feindlicher) Einfall in ein Land, Streifzug *m.*; ~ kaszlu, Hustenanfall; ~ szalu, Anfall von Wahnsinn; *mil.* ~ bombami, Bombenangriff *m.*; ~ eskadry, Luft-überfall; ~ gazowy, Gasangriff; ~ lotniczy, Fliegerüberfall; ~ miotaczami gazu, Gaswerferangriff, Gasbom-benabwurf; *sp.* linia -u, Stürmer-reihe *f.*

napadać I *vn.* (o śniegu etc.) in Menge fallen. II *va.* ~ na kogo, *j.-n.* überfallen; über *j.-n.* herfallen; *j.-n.* an-greifen; (zniecacka) überrumpeln.

napako-wać *va.* vollpacken, voll-stopfen; ~ się, sich vollsetzen; -wało się ludzi do sali, der Saal war voll-gestopft; -wanie *n.* Stopfung *f.*

napa-lać, -lić *va.* einheizen.

napar, -u, *pl.* -y *m.* Aufguß *m.*

napar-stek, -stka, *pl.* -stki *m.* Fingerhut *m.*; -stnica *f.* bot. Fingerhut *m.*

naparzyć *va.* (herbatę etc.) aufgie-ßen, aufbrühen; *med.* (chory członek) bähren. [schmutzen].

napaskudzić *va.* verunreinigen, be-napastli-wość *f.* Streitsucht, Ag-gressivität *f.*; -wy *a.* Angriffslustig, an-greiferisch, aggressiv.

napa-stniczy *a.* angreifend; wojna -cza, Angriffskrieg *m.*; -stnik, -a, *pl.* -icy *m.* Angreifer; *sp.* Stürmer *m.*

na-stować *va.* angreifen, anfallen; (na-gabywać) bestürmen, belästigen; -stowanie *n.* Anfallen; Bestürmung *f.*

napastwić się nad kim, *j.-n.* lange genug quälen.

napaść I *va.* ob. napadać. II -ści *f.* 1 Anfall, Überfall *m.* 2 unberechtigter, handelsüchtiger Vorwurf.

napatrzyć się, sich satt sehen; nie móc się ~ na k., *j.-n.* nicht genug an-schauen können.

napa-wać *va.* tränken, impregnie-

ren; *fig.* weiden; ~ się czym, etwa~ einziehen, in sich aufnehmen; *fig.* ~ się widokiem, seine Augen an et-was weiden; ~ wanie *n.* Tränkung, Imprä-gnierung *f.*; ~ drzewa, Holztränkung; ~ się, Labung, Ergötzung *f.*

napel-ni(a)ć *va.* (an)füllen; *fig.* ~ czym, mit etwas erfüllen; ~ się, sich (an)füllen; -nienie *n.* Anfüllung.

napęcić *f.*; ~ gazem, Gasfüllung; -niony *a.* gefüllt, voll; ~ po brzegi, gestopft voll.

na pewno *ad.* bestimmt; sicherlich.

napęcz-niały *a.* aufgedunsen; -nieć, -nieje, -niał *vn.* anschwellen, aufquel-len; -nienie *n.* Aufquellen *n.*; Anschwellung *f.*

napęd, -u *m.* mech. Antrieb *m.*; ~ pa-santny, Riemenantrieb; ~ linowy, Sei-lantrieb; ~ zębowy, Zahnradantrieb;

-owy *a.* Antriebs...; kolo -we, An-triebsrad *n.*; sila -wa, Antriebskraft *f.* (ob. mieszanika *z.*)

napędzać, -dzić *va.* (kogo do cz.) antreiben; (zwierzynę) zusammen-treiben; *fig.* ~ komu strachu, pietra, *j.-m.* Schrecken *a.* Furcht einjagen;

-dzanie *n.* Antreiben; (zwierzynę) Zusammenantreiben *n.*

napęknąć *a.* rissig.

napięć, -pnie, -piął *va.* (an)span-nen; (interes etc.) einleiten, anfangen, einfädeln.

napić się (czego), trinken.

napiec *vn.* viel backen.

napieprzyć *va.* viel, stark pfeffern.

napierać *vn.* ~ na kogo, *j.-n.* drin-gen, *j.-n.* dringend auffordern; *j.-m.* hurt zusetzen.

napierśnik, -a *pl.* -i *m.* Brustbinde *f.*, Brustharnisch *m.*; (zakonnice) Brust-schleier; (u konia) Brustriemen *m.*

napieścić się z kim, sich satt mit *j.-m.* laben.

napięcie *n.* Spannung *f.* (t. el.); ~ niskie, Niederspannung; wysokie ~ Hochspannung; ~ wzniecania, Induktionsspannung; ~ zmienne, Wech-selspannung; sila -cia, Spannkraft *f.*;

fig. trzymać *w.* -ciu, *j.-s.* Neugier auf's höchste spannen; *t.* ~ drama-tyczne, ergreifender Moment (in einem Drama); *ta* powieść trzyma (czy-telnika) *w.* -ciu, dieser Roman spannt sehr.

uapiętek, -tka, pl -tki m Absatz m.
napiętno-wać ua. brandmarken;
-wanie n Brandmarkung f.
napięty a gespannt; -te stosunki,
gespannte Verhältnisse; fig. (interes)
in Aussicht.

napilować ua. anfeilen.

napil-nać ua. spannen (ob. napiąć);
-nacz, -a, pl -e m Spanner m; ~ blon,
Film(streck)halter m; ~ osnowy,
Anspanner m; -nanie n Spannen n;
-narka f tech. Spannmaschine f.

napis, -u, pl -y m Aufschrift, In-
schrift f; (na książce) Titel m; (na
nagrobku) Grabschrift; napisać ua.
(auf)schreiben; (książkę etc.) ver-
fassen, abfassen; napisanie n Schrei-
ben n; (artykułu etc.) Abfassung,
Verfassung f. [n.]

napitek, -tku m Trank m, Getränk
napiwiek, -wku, pl -wki m Trink-
geld n. [m.]

naplecznik, -a, pl -i m Tragriemen
napletek, -tka m an. Vorhaut f.

napluć ua. anspucken, anspeien; ~
komu w twarz, j-m ins Gesicht spuk-
en.

naplakać się, sich satt weinen.

naplatać ua. ~ figlów, viele Strei-
che machen.

napłodzić ua. viel zeugen.

napły-nać, -wać un. zuströmen,
anströmen, anfließen, zufließen; (o
krwi) andringen; zamówienia -wają
ze wszystkich stron, von allen Seiten
strömen die Bestellungen (zu).

napływu, -u m Zufluß, Zulauf, An-
drang m; ~ krwi do mózgu, Blutan-
drang zum Gehirn; ~ pieniędzy,
Geldzufluß; ~ widzów, Zulauf m von
Zuschauern; Andrang m; -ać un. ob.
naplynąć; -anie n Zustromung f;
-owy a (o ludności) fremd, zugereist,
eingewandert; geol. angeschwemmt;
ziemia -wa, Schwemmland n.

napocić się nad czym, sich über
etwas abmühen.

napo-czać, -czynać a. (chleb) an-
schneiden; (beczkę) anzapfen, an-
stechen; (butelkę) öffnen.

na oczekaniu ad. auf der Stelle,
na podórzedzi ad. bei der Hand.

napoić ua. zu trinken geben; (by-
dio) tränken; napojenie n Tränken m.

napoleonka f Zwickelbart m.

na poly ad. halb, zur Hälfte.

napo-minać, -mnieć ua. ermah-
nen; -minanie n Ermahnung f.

napomknąć, napomykać un. ~ o
czym, etwas erwahnen, andeuten.

napom-kanie, -knięcie n Erk-
wahnung, (leise) Andeutung f, Wink

napomnienie n Ermahnung f. [m.]

na poprzek ad. quer über.

napot(y)kać ua. begegnen; ~ (na)
przeszkody, auf Hindernisse stoßen.

napotny a: śródek ~ Schwitzmittel
napowietrzny a Luft...; podróz -na,
Luftreise f; el. przewód ~ Luftleitung
f; żegluga -na, Luftschiffahrt f.

na powrót ad. zurück; tam j- ~ hin
und zurück; jazda tam i ~ Hin und
Rückfahrt. [nach.]

na pozór ad. scheinbar, dem Scheine
napożywać ua. zusammenborgen.

napój, -oju, pl -oje m Getränk n,
Trank m; ~ miłosny, Liebestrank.
na pół ad. halb.

napór, -oru m Druck m; ~ fal mor-
skich, Stoß m der Meeresswellen; ~
wody, Wasserdruck. [ten.]

napracować się, sich müde arbei-
napraszać się, sich aufdrängen.

naprawa f Ausbesserung, Repara-
-tur f; ~ dróg, Wegebesserung f; dać
do -wy, ausbessern lassen.

naprawde ad. wahrhaftig; wirklich.

napra-wi(a)ć ua. ausbessern, repa-
riert; (błąd) wieder gutmachen;

-wiacz, -a, pl -e m Ausbesserer, Flik-
ker m; -wienie n Ausbesserung f

naprą-d, -u m el. Ladestrom m.

naprę-dce ad. eilig.

naprę-zać, -zyć ua. spannen; ~
się, steif werden; -żenie n Spannung
f; fig. ~ stosunków, Spannung; trzy-
mać w -niu, (die Neugier aufs
höchste) spannen; -zony a gespannt;
-ne stosunki, gespannte Verhältnisse,
Spannung f. [derholt bitten.]

naprosić ob. napraszać; ~ się, wie-
naprowa-dzać, -dzić ua. (wolin)
führen; ~ na ślad, auf die Spur brin-
gen; ~ k. na dobra, na właściwą dro-
gę, j-n auf den rechten Weg bringen;
~ rozmowę na co, das Gespräch auf
etwas lenken.

naprózno ad. umsonst, vergebens;

naprózny a vergeblich, unnützlich.

naprząszyć un. (ab)spritzen.

naprzeciw(ko) prp. (kogo, j-m) ge-
genüber; ~ kościoła, der Kirche ge-

genüber; wyjść ~ kogo, j-m entge-
gehen; (po)biec ~ kogo, j-m ent-
gegen-eilen. [gend.]

naprzeciwny a gegenüberlie-
nd na przemian ad. abwechselnd,
wechselweise; -legły a wechselstän-
dig; naprzemienny a abwechselnd.

na przetrzał ob. przetrzał.

naprzód ad. I voraus; iść ~ vor-
ausgehen; posłać ~ vorausschicken.

2 zuerst. 3 ~ I nur voran! vorwärts!

na przykład ad. zum Beispiel.

naprzy-krzać, -krzyć się komu,
j-m lästig fallen, zudringlich sein;

j-n belästigen, behelligen; -krzanie
się n Zudringlichkeit, Belästigung f;

-krzony a zudringlich, lästig.

naprzyrzekać ua. sehr viel ver-
sprechen.

napocić ua. viel Fossen treiben,
viele Streiche machen.

napuś-ć ua. viel verderben; ~ komu
krwi, j-n viel ärgern.

napuch-ły a angeschwollen; -nać
un. anschwellen, aufschwellen.

napu-szczać, -ścić ua. (ludzi) viel
hineinlassen; ~ czym, mit etwas
tränken, impregnieren; ~ świder-
kiem, anbohren.

napu-szony a aufgeblasen, aufge-
bläht; (styl) schwülstig, hochtrabend;

bombastisch; -szyc się, sich auf-
blähen, sich brüsten, wichtig tun;

-szystość f (stylu) Schwulstigkeit f;
Schwulst, Bombast m; -szysty a
schwülstig, hochtrabend.

napychać ua. (się, się) vollstopfen.

nar-a da f Beratung f; -dzać, -dzić
się, sich beraten, sich beraten (nad
czymś über etwas); ~ z kim, mit
j-m Rat halten; -dzanie się n Berat-
ung, Beratschlagung f.

nar-amiennik, -a, pl -i m Armband
n, Armbinde f; mil. Achselband n.

nar-a-stać un. anwachsen; (o pro-
centach) auflaufen (ob. narosły); -sta-
nie n Anwachsung f; (procentów)
Auflaufen n.

naraz ad. auf einmal; plötzlich.

naraz-ić, -zać ua. (się, się) aus-
setzen, bloßstellen; ~ na koszty, Kos-
ten verursachen; ~ się na niebez-
pieczeństwo, sich einer Gefahr aus-
setzen, bloßstellen; ~ się komu, sich
j-s Ungnade zuziehen, es mit j-m
verderben; ~ się na nagane, sich

einen Tadel zuziehen; ~ życie, sein
Leben in die Schanze schlagen; -że-
nie (się) n Aussetzen n; z -m życia
swego, mit eigener Lebensgefahr.

na razie, vorläufig.

narciar-ka f Schiläuferin f; -ski
a: bieg ~ Skilaut, Schiläufer m; ubiór
~ Skikostüm n; -stwo n Schiläufer n.

narciarz, -a, pl -e m Schiläufer m.

narcyz, -a, pl -y m Narzisse f.

narzecz-ć ad. endlich.

narę-cze n Armvoll m; -czny a:
koń ~ Handspferd n; zegarek ~
Armbanduhr f.

narko-tyczny a betäubend, narko-
tisch; -tyk, -u, pl -i m betäubendes
Mittel, Narkotikum n; -tyzować ua.
betäuben, narkotisieren.

narkoza f med. Narkose f.

narobić ua. ~ długów, viel Schul-
den machen; ~ komu ambarasu, klo-
potu, j-m Ungelegenheiten machen;
~ szkody, Schaden verursachen; ~
wrzawy, großen Lärm machen.

narodo-wiec, -wca, pl -wcy m Na-
tionalist m; -wo-socialistyczny a na-
tional sozialistisch; -wość f Nationa-
lität; Landesangehörigkeit f; -wo-
scioy a Nationalitäts...; -wy a na-
tional; Volks...; volkstümlich; ~ so-
cjalista, Nationalsozialist m; strój ~
Volkstracht f (ob. hymn); zgromadze-
nie -we, Nationalversammlung f.

nar-o-dzenie n Geburt f (ob. boży);
liczba -dzeń, Geburtenzahl f; spadek
-dzeń, Geburtenabnahme f; -dzieć u.
gebären, zur Welt bringen; ~ się,
geboren werden, zur Welt kommen;

-dziny, -dzin pl Geburtstag m.

naros-ły a: -le procenty, die auf-
gelaufenen Zinsen; -nać, narość ob.
narastać.

narost, -u, pl -y m, narośli, -i, pl -e
f Auswuchs m; Gewächs n.

nar-o-wić ua. (konia) störrisch ma-
chen; ~ się, störrisch werden; -wisty
a störrisch, stätisch.

naroznik, -a, pl -i m I Eckwinkel
m, Ecke f; (dom) Eckhaus n. 2 Eck-
stein m; Eckstück, Winkelstück m; ~
mostu, Ständer m; ~ sklepienia, Ge-
wölbbügel m; narożny a eckig,
Eck...; dom ~ Eckhaus n.

naród, -odu, pl -ody m Volk n, Na-
tion f (ob. liga); prawo narodów, Völ-
kerrecht n; według prawa -dów, vol-

kerreclitlich; masa -odu, eine Menge Volk (a. Volkes), viel Leute
narów, -owu m übte Angewohnheit; Unart f.

narówni ad gleich (ob. równia 3).
nar, -u, pl -y m Schi, Ski m; jeździć na -ach, Schi laufen; -ować vn. Schi laufen; -owanie n Schilaufen n; -owiec, -owca, pl -owce m (ożaglony) Segelschi, Segelschlitten m.

nar, -u, -szyć va. (kapitał) angreifen; (spokój) stören; (prawo etc.) verletzen; ~ cudze prawa, in j-s Rechte eingreifen; ~ szalność f Verletzbarkeit f; ~ szalny a verletzbar; ~ szenie n Verletzung f; ~ prawa, Gesetzverletzung; ~ pokoju publicznego, Landfriedensbruch m.

narwać va. (kwiatów) viel pflücken
narwał, -a, pl -e m icht. Narwal m.
narwaniec, -ńca pl -ńcy m Rapelkopf, Jahzorniger, Tobsüchtiger m; -ny a (postrzelony) rapelköpfigschuppig; (porący) jahzornig.

nar, -y, -bku m Fischbrut f, Setzlinge pl; ~ karpi, Karpfenbrut f; -bi(a)ć va. (einen Teich) mit Fischbrut besetzen; -bienie n Einsetzen n der Fischbrut

nar, -y, -u, pl -y m Grundriß m; Linienführung, Trasse f
nar, -y, -ować va. (aufzeichnen)

nar, -y, -u, pl -y m Geschwür n.
narząd, -u, pl -y m (organisches) Werkzeug, Organ n; -y oddychania, Atmungsorgane pl; ~ powojenia, Geschwür n; -trawienia, Verdauungsorgan, ~ Werkzeug
narządzać, -dzić va zurichten, zurechtmachen.

narzecz n Mundart f, Dialekt m.
narzeczństwo n 1 Verlobungszeit f, 2 die Verlobten; Brautpaar n; -czona, -nej, pl -ne f Braut f; -czony, -nego, pl -ni m Bräutigam m.

narze-kać vn. klagen; ~ na kogo, na co, sich über j-n, über etwas beklagen; -kanie n Klagen n.

narzędnik, -a, pl -i m gr. Ablativ m.
narzędzie n Werkzeug, Gerat; Instrument n; ~ muzyczne, Musikinstrument; ~ rolnicze, Ackergerät; ~ rzemieślnicze, Handwerkzeug; fig. służyć komu za ~ j-m als Werkzeug dienen.

narzynać va. 1 (drobiu) viel ab-

schlachten, 2 einschlagen; **narznięcie** n Einschnitt m.

narzu cać, -cić va. 1 (plaszcz na ramiona) umhängen; (kamieni) hinwerfen; (wapnem) anwerfen, verputzen 2 fig. ~ komu co, j-m etwas aufzwingen, aufdrängen; ~ się komu, sich j-m aufdrängen; -canie (się) n Aufdrängen n
narzut -u m Bewurf m; ~ wapnem, Kalkbewurf; ~ zaprawa, Mörtelbewurf; **narzuta** f (na otomane) Diwandecke f; **narzutka** f Überwurf, Umhang m.

nasad, -u, pl -y m 1 Stiel, Griff, Schaft m; ~ plugowy, Pflughaupt n, Pflugschleife f; **nasada** f Ansatz, Aufsatz m; Muffe f; ~ ckienna, Fensteraufsatz; ~ rury, Rohransatzstück n; ~ sklepiania, Gewölbeanlauf m; ~ węża a, kizki, Schlauchansatz; ~ wozu, Wagengestell n; *el.* ~ biegunowa, Polschuh m; **nasadka** f Aufsatzrohr n Verbindungsmuffe f; Aufsatz m; ~ kominowa, Schiimkappe f.
nasadzać -dzić va. 1 (drzew, jarzyn) anpflanzen. 2 setzen, aufstecken; (mózg etc.) bestielen; (brylantami) schmücken, einfassen.

nasamprzód ad. zuerst.
naschodzie się ~ zusammenkommen.
nasenny a: ~rodek ~ Schlafmittel n.
nas(e)wać va. (be)säen.
nasiadka f Bruthenne f.
nasiadówka f Sitzbad n.
nasiarko-wać va. (an)schwefeln, -wanie n Schwefelung f.

nasia-kać, -knać vn. ~ czym, mit etwas durchtränkt werden, durchdringen; (o wodzie) eindringen (ob skorupka); -kanie n Durchtränkung f.
nasiedzieć się, lange sitzen; (gdzie) lange verweilen, sich lange aufhalten.

nasiek, -u, pl -i m Knotenstock m.
nasiec, **nasiekać** va. 1 (miesza) viel hacken, 2 einkerben, einschneiden.
nasie-nie pl nasiona n Samen m; ~ meskie, männlicher Samen; skład nasion, Samenhandlung f; ~ niotok n Samenfluß m; ~ nłowy, -nny a Samen...; torebka -wa, Samengehäuse n; -nanik, -a, pl -i m 1. Muttersbaum, Samenbaum m 2 bot. Samengehäuse n..

naśięk, -u m Einsickern n.
naśiębierny a oberachlachtig.

nasilać va. anspannen; ~ się, sich anstrengen; **nasilenie** n Intensität f; med. Verschlimmerung f; höchster Grad (einer Krankheit); Paroxysmus
nasionko n Samenkorn n. [m.
naskażyć się, sich müde springen
naskarzyć va. ~ na kogo, j-n verklagen.

naska-**rek**, -rka m Oberhaut f; (ziarna) Fruchthaut f; -rkować va. beleidern; -rny a auf die Haut wirkend, endermatisch.

naslać va. ~ na k. (zbiarów etc.), j-m auf den Hals schicken.

nasłoneczny a Sonnen...; sonnig.
nasłuchać się (czego), sich sat hören, zur Genüge anhören; **nas**łuchiwać va. horchen, lauschen; die Ohren spitzen.

nasmarować va. beschmieren, bestreichen; ~ masłem, mit Butter bestreichen; ~ oliwą, einölen.

nasmodzić vn. mit Gestank erfüllen, Gestank verbreiten.

nasobaczyć vn. ~ komu, j-n tüchtig ausschelten.

nasolić va. einsalzen; stark salzen.
nasopriwać va. ~ sobie sukien, sich viel Kleider anschaffen.

nasptowadzać va. ~ dużo towarów, viel Waren beziehen; ~ gości, eine Menge Gäste herbeiführen.

nasrożony a borstig, zornig; **nas**rożyć się, ein grimmiges Gesicht machen, in Harnisch geraten.

nastać, -anie, -ał, **nas**tawać, -aje, -ał vn. 1 (an)kommen, eintreten; folgen; po zimie nastaje wiosna, auf den Winter folgt der Frühling; ~ po kim, j-m (im Amte etc.) folgen; nastala ładna pogoda, es trat schönes Wetter ein. 2 (o modzie etc.) aufkommen, Mode werden. 11 ~ się, lange genug gestanden haben.

nasta-**lenie** n Verstählung, Härtung f; (żelaza) Harten n; -lić va. (an)stählen, verstählen, (żelazo) hartem; -lony a gestählt, verstählt.

nastanie n Eintreten n; Beginn m; z ~ zimy, beim Beginn des Winters.
nastar-**czać**, -czyć vn. 1 (czego) in ausreichender Menge liefern, anschaffen. 2 ~ czemu, einer Sache genügen.
nasta-**wać** vn. 1 ob. **nas**tać. 2 ~ na kogo, in j-n dringen; ~ na co, auf

einer Sache bestehen; ~ na czyje życie, j-m nach dem Leben trachten; -wanie n Bestehen, Dringen n (auf etwas), dringendes Verlangen.

nasta-**wi(a)ć** va. 1 2 ob. **nas**tawić. 3 fot., radio; einstellen; (zegarek etc.) stellen, richten; (pulpapke) aufstellen. 4 ~ ucha, aufmerksam horchen. 5 *chir.* einrenken; -wienie n 1 Einstellung f (t. fig.); Aufstellung, Regulierung; *au.* ~ skrzydeł, plawów, Flügeleinrichtung; ~ zegar(k)a, Uhr-einrichtung; *kol.* ~ zwrotnic, Wechselleistung, Weichenstellung, 2 *chir.* Einkrenkung f; -wnica f, -wnik m (w tramwajach etc.) Fahrshalter, Kontroller; ~ walcowy, Walzenregler m.

nastąpić, **nas**tępować vn. 1 ~ komu na nogę, j-m auf den Fuß treten 2 ~ po czym, auf etwas folgen; ~ po kim, j-m nachfolgen; jak -puje, wie folgt; ~ po wiosnie -puje lato, auf den Frühling folgt der Sommer; **nas**tać ciąg -pi, Fortsetzung folgt; **nas**tać co -puje, er schrieb wie folgt; ~ po sobie, aufeinander folgen. 3 erfolgen; stattfinden; eintreten; to przedko -pi, das wird bald erfolgen; kiedy -pi posiedzenie? wann wird die Sitzung stattfinden? -pila zmiana, es trat eine Veränderung ein. [dal n.]

nastep, -u, pl -y m Fußtritt m; **Pe**-**nas**tep-**ca**, pl -cy m (-zynofolger) Nachfolger(in); ~ tronu, Thronfolger m.
nasstępnie ad. 1 ferner; ~ należy zaznaczyć, ferner ist zu bemerken. 2 nachher.

nastepnik, -a, pl -i m 1 mat. Hinterglied n. 2 gr. Nachsatz, Folgesatz m
nastepnny a nachstehend; -nego dnia, am folgenden Tage.

nastepować ob. **nas**tąpić.
nastepowstwo n 1 Aufeinanderfolge; (w urzędzie etc.) Nachfolge f; prawo -a, Erbfolge n. 2 Folge f; po-ciągac za sobą -a, Folgen nach sich ziehen; ponieść -a, die Folgen tragen; w -wie, in der Folge.

nastepujący a folgend; nachstehend; podług -cej specyfikacji, wie nachstehend verzeichnet; -cej treści, folgenden Inhalts; na -cych warunkach, unter folgenden Bedingungen.
nastopny a: zwierzęta -ne, Sohlengänger pl.

nastój. -oju *m* Aufguß *m*.
nastrajać *va. mus.* stimmen; ~ *mine*, seine Miene den Umständen anpassen; *fig.* ~ *kogo, j-n* (zu etwas) stimmen, geneigt machen.
nastraszyc *va.* ~ *kogo, j-m* Furcht (a. einen Schreck) einjagen.
nastręczać, -czyć *va. I* empfehlen, zuweisen. 2 (się, sich) bieten, darbieten; ~ *wątpliwości*, Zweifel hervorufen; - *cza* się sposobność, die Gelegenheit bietet sich.
nastroić *ob. nastrajać*.
nastrojenie *n* Stimmen *n*; *młotek do -nia*, Stimmhammer *m*; -*lowy* a Stimmungsvoll; Stimmungs...; *obraz* ~ Stimmungsbild *n*.
nastrószyć *va.* (włosy) (auf)sträuben, emporrichten; (uszy) spitzen; ~ *się*, sich sträuben.
nastrój, -oju *pl -oje m* Stimmung *f*; *wesoly* ~ fröhliche Stimmung; ~ *ogółu*, öffentliche Stimmung; *być w dobrym -oju*, bei (a. in) guter Stimmung sein.
nastrzępi(a)ć *va. I* kraus machen; sträuben; *fig.* ~ *wowię* cytatami, seine Rede mit Zitaten spicken. 2 (czego) ausfransen; -*piony* a I ausgefranst. 2 *fig.* (styl) schwulstig.
nasturcja *f* bot. Kapuznerkresse *f*.
nasu-nąć, -wać *I* *va. I* ~ *kapelusza* na uszy, den Hut tief ins Gesicht drücken. 2 ~ *myśl*, auf den Gedanken bringen; ~ *wątpliwości*, Zweifel hervorufen. II ~ *się*, zufällig herankommen; sich aufdrängen; sich erheben; -*wa* się pytanie, es erhebt sich eine Frage.
nasyc-ać, -cić *va.* (się, sich) sättigen; *fig.* befriedigen, stillen; *chm.* sättigen, tranken; -*cenie* n Sättigung *f* (t. *chm.*); -*cony* a satt, gesättigt (t. *nasylać* *ob. nasłać*. [*chm.*])
nasyp, -u, pl -y *m* Aufschüttung; Anschüttung; Aufdämmung *f*; ~ *kolejowy*, Eisenbahndamm *m*.
nasypać *va.* anschütten, aufschütten; ~ *piasku*, mit Sand bestreuen, beschütten; (poduszkę pierzem) füllen.
nasz *pl* nasi, *nasze* *prn.* unser; nasi, die unsrigen (*ob. brat, dobry*); *po-emu*, nach unserer Art.
naszczać *vn* (an)pissen.
naszkico-wać *va.* skizzieren, (fluch-

tig) hinwerfen, entwerfen; -*wanie* *n* Entwerfung *f*.
naszpikować *va.* spicken; *fig.* ~ *mwowię* cytatami, seine Rede mit Zitaten spicken.
naszyć *va.* aufnähen; (czym) besetzen; ~ *koszul*, viel Hemden nähen.
naszukać się, lange suchen.
naszynnik, -a, pl -i *m* Halsband *n*, Halschnur *f*, Halsschmuck *m*.
naszykować *va.* zubereiten.
naszywka *f* Tressenstreifen *m*.
naślado-wać *va.* ~ *kogo, j-m* nachahmen; -*wanie* *n* Nachahmung *f*; *godny -nia*, nachahmenswert; -*wca, pl -wcy* *m* (-*wczyni* *f*) Nachahmer(in); -*wnictwo* *n* Nachahmung; *Nachahmer* *f*; -*walcyz* a nachahmend.
naśl-nić *va.* mit Speichel benetzen;
naśle *n* Einspeichelung *f*.
naśmiać się, sich satt lachen, sich totlachen, sich einen Buckel lachen.
naśmiecić *va.* beschmutzen.
naśmiewać się *z* *kogo, j-n* (tüchtig) auslachen, verspotten.
naśpie-wać *va.* aufnehmen, eine Aufnahme stellen, machen; *plyta -wana*, Schallplatte *f*; ~ *się*, sich müde singen; -*wanie* *n* Aufnahme, Herstellung *f* einer Schallplatte. [*f*]
naśrubek, -bka *m* Schraubenmutter
naświe-tlać *va.* fot. belichten, exponieren; *med.* bestrahlen; -*tlanie* *n* fot. Belichtung, Exponierung *f*; *med.* Bestrahlung, Behandlung *f* mit Heil-Natalia *f* Natalie. [*strahlen*]
natańczyć się, sich satt a. müde tanzen; viel tanzen.
natarcie *n* I Einreibung *f*. 2 *mil.* Angriff *m*; ~ *bczncne*, Flankenangriff; ~ *czolowe*, Frontalangriff; ~ *niespodziane*, Überfall *m*; ~ *pozorne*, Scheinangriff; ~ *z bliska*, Nahangriff.
natarczy-wie *ad.* -, *-wy* a inständig; zudringlich; -*wość* *f* Zudringlichkeit *f*, dringendes Verlangen; *z -ścią* *prósić*, inständig (a. dringend) bitten.
natkanąć *va.* ~ *kogo* czym, *j-m* etwas einflößen, inspirieren; *j-n* begeistern; *natchnienie* *n* Einflößung; (dichterische) Begeisterung *f*; *natchniony* a begeistert.
natę-zać, -żyć *va.* (an)spannen; *fig.* anstrengen; -*zenie* *n* Anspannung; Anstrengung; *el. Starke*, Intensität *f*; ~ *prądu*, Stromstärke; ~

światła, Lichtstärke; -*zony* a angezogen; gespannt; -*zona* *uwaga*, gespannte Aufmerksamkeit.
natkać *va.* vollstopfen.
natkanąć się *na* *co*, *na* *kogo*, *auf* etwas, *auf* *j-n* stoßen.
natloczony a gedrängt voll; -*czeni* jak śledzie *w beczce*, zusammengedrückt wie die Heringe; *natloczyć *va.* vollstopfen; (się, sich) zusammendrängen; -*czyło się* *ludzi* *do sali*, der Saal war gedrängt voll; *natlok, -u* *m* Gedränge *n*; *Andrang* *m*; (myśli, spraw) Drang.
natłuścić, -szczę, -ści, -ścił *va.* einfetten; *natłuszczenie* *n* Einfettung *f*.
natomiast *ad.* dagegen; dafür.
natrafia(a)ć *vn.* ~ *na* *co*, *na* *kogo*, *auf* etwas, *auf* *j-n* stoßen, treffen; ~ *na* *mocniejszego* *od* *siebie*, seinen Meister finden; ~ *na* *przeszkody*, auf Hindernisse stoßen; ~ *na* *ślad* (zbrodniarza) *auf* der Spur... sein.
natręctwo *n* Zudringlichkeit *f*.
natręć, -a, pl -eci *m* zudringlicher Mensch, Aufdringling *m*; -*nie* *ad.* -*ny* a zudringlich, lästig; -*ność* *f* Zudringlichkeit *f*.
natron, -u *n* *chm.* Natron *n*.
natrysk, -u, pl -i *m* Dusch *f*, Brausebad, Sturzbad *n*; -*owy* a: *kąpiel -wa*, Brausebad *n*.
natrzą-sać, -snać *va.* ~ *owoców*. Obst vom Baume schüteln; ~ *się* *z* *kogo, j-n* verspotten, verhöhnen.
natrzeć *ob.* nacierać.
natura *f* I Natur *f*; *dziecko -ry*, Naturmensch; *prawo -ry*, Naturrecht *n*; *przeciwny -rze*, naturwidrig; *świadczanie* *w -rze*, Naturalleistungen *n*; *prz.* przyzwyczajenie jest drugą -rą, Gewohnheit wird zur zweiten Natur (*ob. szeroki, las*). 2 *Wesen* *n*; *dziwno* ~ eigentliches Wesen; *już* *to* *moja* *taka* ~ ich bin nun einmal so; -*lista, pl -ści* *m* Naturforscher; *Naturalist* *m*; -*listyczny* a naturalistisch; -*lizm, -u* *m* Naturalismus *m*; -*lizować* *va.* naturalisieren; ~ *się*, sich naturalisieren lassen; -*lizowanie* *n*, *lizacja* *f* Naturalisierung *f*.
naturalnie *ad.* natürlich; selbstverständlich; -*ność* *f* Natürlichkeit, Ungezwungenheit *f*; -*ny* a I natürlich; *dobór* ~ natürliche Zuchtwahl; *historia -na*, Naturgeschichte *f*; *umrzeć śmierci* *z-ną*, eines natürlichen Todes*

sterben. 2 (niewymuszony) ungezwungen; (prosty) einfach.
natychmiast *ad.* sofort, sogleich; -*owy* a sofortig, unverzüglich.
nau-czać, -czyć *va.* lehren, unterrichten; ~ *kogo* *rozumu*, *j-n* zur Vernunft bringen, *j-m* den Kopf zurechtsetzen; -*czę* *ja* *goli* ich werde ihn Mores lehren I ~ *się* *czego*, etwas (er)lernen; *nauczanie* *n* Unterrichten, Lehren *n*; *metoda -nia*, Lehrweise, Unterrichtsmethode *f*.
nauczka *f* Lehre *f*; *dać* *komu -kę, j-m* die Leviten lesen; *to* *było* *dla* *mnie* *dobrą -ką*, das ist mir eine heilsame Lehre gewesen.
nauczony a unterrichtet, gelehrt; ~ *doświadczeniem* (durch Erfahrung) gewitzigt, durch Schaden klug geworden.
nauczyciel, -a, pl -e *m* (-*ka* *f*) Lehrer(in); ~ *języków*, Sprachlehrer(in); ~ *ludowy*, Volksschullehrer *m*; ~ *rysunkowy*, Zeichenlehrer; ~ *tańców*, Tanzlehrer; -*ski* a Lehr(er),...; *ciało -e*, Lehrkörper *m* (ob. *świadcstwo*); -*stwo* *n* Lehrerstand *m*; *Lehrerschaft* *f*; (zawód) Lehramt *n*.
nauka *f* I Wissenschaft *f*; ~ *prawa*, Rechtswissenschaft; -*ki* *przyrodnicze*, Naturwissenschaften; -*ki* *ściśle*, *wyzwolone*, exakte, freie Wissenschaften; *galaż -ki*, Wissenszweig *m*. 2 *Kunde*, *Lehr*; *f*; ~ *o* *cieple*, *Wärmelehre*. 3 *Studien* *pl*, *Studium* *n*; *odbyć -kę*, studieren; *pl* *Studien* *beendigen*. 4 (nauczanie) Unterricht *m*, *Lehre* *f* (*ob. las*); *pobierać -kę* *pięściu*, *Gesangstunden* *nehmen*; (rzemiosła) *Lehr*; *kurs -ki*, *Lehrgang* *m*; *oddać* *do -ki*, in die Lehre geben; *opłata* *z -kę*, *Lehrgeld* *n*; ~ *z* *pomocą* *listów*, *Unterrichtsbriefe* *pl*. 5 (uczoność) *Gelehrsamkeit*, *Gelehrtheit* *f*; *człowiek* *wielkiej -ki*, ein grundgelehrter *na ukos* *ad.* schief. [*Mann*].
nauko-wiec, -wca, pl -wcy *m* Wissenschaftler *m*; -*wość* *f* Wissenschaftlichkeit *f*; -*wy* a wissenschaftlich; *Lehr...*; *pomoce -we*, *Lehrmittel* *pl*; *towarzystwo -we*, *Gelehrtenverein* *m*; *wyrazy -we*, *wissenschaftliche* *Ausdrücke*; *zakład* ~ *Lehranstalt* *f*.
naumyślnie *ad.* absichtlich.
nausz-nik, -a, pl -i *m* Ohrenklappe *f*, *Ohrenschützer* *m*; -*ny* a *Ohren...*

nawa *f* Schiff *n* (kościół der Kirche); bocznica, Nebenschiff, Seitenschiff; sterować „na państwo, das Staatsruder in Händen haben.

nawadniać *va*, bewässern.
nawalić *va*, viel auf einen Haufen werfen, aufhäufen; -lilo się ludzi, es war gedrängt voll.

nawalny *a*: deszcz ~ Platzregen *m*.
nawał, -u *m* Menge*f*, (pracy) Überhäufung *f*; mam ~ pracy, ich bin mit Arbeit überhäuft; ~ interesów, Geschäftsrang *m*; *med.* ~ krwi, Blutandrang *m*; **nawała** *f* Lawine, Flut *f*; *mil.* ~ ogniowa, Feuerschlag *m*.

nawalnica *f* Gewitterschauer, Gewitterregen *m*, Ungewitter *n*.

nawar, -u *m* 1 Satz, Sud *m*. 2 Sinter *m*; ~ wapienny, Kalksinter.

nawarstwienie *n* Auflagerung *f*.

nawarzyć *va*, (czego), viel kochen, sieden; ~ piwa, Bier brauen; *fig.* Unheil anrichten; a toś piwa -rzył! da hast du was Schönes angerichtet! ~ komu (sobie) piwa, j-m, (sich) etwas Schönes einbrocken.

nawąchać się czego, sich an etwas satt riechen; ~ prochu, viel Pulver gerochen haben.

nawet *ad*, sogar, selbst; gdyby ~ selbst wenn; twierdzą ~ man behauptet sogar.

nawetka *f* Weberschiffchen *n*.

nawiać *vn*, anwehen.

nawias, -u, *pl -y m* Klammer, Parenthese *f*; umieścić w -sie, in Klammern setzen; wyrzucić z ~ ausschließen; -em *ad*, nebenbei, beiläufig; mówiąc ~ nebenbeigesagt; -owy *a* beiläufig; (o zdaniu) eingeschaltet.

nawia- (z)wać *va*, anbinden, anknüpfen; ~ rozmowe, stosunki, eine Unterhaltung, Verbindungen anknüpfen; ~ flirt, anbandeln; -zując do naszej rozmowy, im Verlauf unseres Gesprächs; -zanie *n* Anknüpfung *f*; celem -zania stosunków, um Verbindungen anzuknüpfen.

nawie-dzać, -dzić *va*, heimsuchen; (odwiedzać) besuchen; -dzenie *n*, -dziny, -dzin *pl* Besuch *m*; (N. P. Marii) Heimsuchung *f*.

nawier-cenie *n* Anbohrung *f*; -cić *va*, anbohren; -tak, -a, *pl -i m* Anbrechbohrer; Senkbohrer, Versenker.

nawierzchnia *f* Oberfläche *f*; *hol.* Oberbau *m*; ~ betonowa, Zement-schotterdecke *f*; ~ drogowa, Straßen-decke, Straßenoberfläche; ~ kolejowa, Eisenbahnoberbau *m*.

nawieźć *va*, ob. nawozić; **nawie-zienie** *n* (ziemi) Auffahren *n*.

nawi-jać, -nąć *va*, (auf)wickeln, aufrollen; ~ na klebek, auf ein Knäuel wickeln; ~ na szpulke, (auf)spulen; ~ się komu, j-n zufällig treffen; ~ się komu pod rękę, in j-s Hände geraten; właśnie mi się -nęł, er kam wie gerufen; ich stieß gerade auf ihn; lzy jej się w oczach -nęły, Tränen traten ihr in die Augen; -jacz, -a, *pl -e m* (-ka *f*) Aufwickler(in); -jadło *n* Haspel; Wickelapparat *m*; -jak, -a, *pl -i m* Aufrollapparat, Aufwinder; Wickler *m*; -jalnia *f* Wickelstube *f*; -janie *n* Aufwicklung; (osnowy) Schweifung *f*; -jarka *f* *tech.* Aufrollmaschine; *th.* Aufwickelmaschine, Spulmaschine *f*; ~ taśmy, Bandwickler *m*.

nawil-zanie *n* Befeuchtung *f*; -zyć *va*, befeuchten, anfeuchten.

nawinać *ob*, nawijać.

nawlec, -lekę, -lecze, -lekl, **nawle-kać** *va*, 1 (nitkę) einfädeln; (osnowę) einziehen; (korale etc.) auffädeln. 2 (pościel) überziehen; **nawleczenie** *n* 1 Einfädeln, Auffädeln *n*. 2 (pościeli) Überziehen.

nawłoczka *f* Überzug *m* (über ein Kopfkissen); **nawłoczka** *f* Schuh-nestler *m*; Schnürmadel *f*.

nawod-ni(a)ć *va*, bewässern; berie-seln; -niacz, -a, *pl -e m* Bewässerer *m*; -nienie *n* Bewässerung; (pól) Berie-selung *f*; ~ zaskórne, Untergrund-berieselung; -nisko *n* Wasserbauwerk *n*; -ny *a* Wasser...; budowie -ne, Pfahlbauten *pl*.

nawojować się, lange Krieg(e) ge-führt haben, im Kriege gedient haben.

nawoly-wać *va*, laut rufen; ~ k. do cz., j-n zu etwas auffordern; (psy) zu-rufen; ~ się, einander zurufen; -wani -ni *n* Rufen *n*; Zuruf *m*; (do czego) Aufforderung *f*.

nawoskować *va*, wischen, mit Wachs bestreichen.

nawo-zić *va*, 1 viel zusammenfüh-ren, hinführen; (ziemi) auffahren. 2 (rolę) düngen; -zenie *n* 1 Auffahren *n*. 2 (rolę) Düngung *f*.

nawój, -oju *m* 1 Wicklung *f*; ~ kablowy, Kabelwicklung, 2 *th.* We-berbaum *m*; **nawojowy** *a* el. drut ~ Wicklungsdraht *m*. [*serie f.*

nawoźnia *f* aut. Aufbau *m*, Karos-**nawóz**, -ozu *m* Dünger, Dung *m*; ~ azotowy, Stickstoffdünger; ~ fosforowy, Phosphatdünger; ~ krowi, Kuhdünger, Kuhmist *m*; ~ mieszzany, Mischdünger; ~ sztuczny, Kunst-dünger. [*zob. Wege.*

na wpol *ad* halb; ~ drogi, auf hal-**nawra-cać**, **nawró-cić** *va*, (sie, sich) bekehren; -canie, -cenie *n* Bekehrung *f*.

nawrotny *a* umkehrbar; *żeg.* um-steuerbar; *el.* ~ regulator, Umkehr-regler *m*.

nawró-cenie, -ńca, *pl -ńcy m* Be-kehrter *m*; -ciciel, -a, *pl -e m* Bekehrer, Proselythmacher *m*.

nawrót, -otu *m* 1 Wendung; *el., mech.* Umsteuerung *f*. 2 Rückkehr *f*. *med.* Rückfall *m*. 3 bot. Steinsame *m*.

na wskros *ad*, durch und durch; *fig* na wskros *ad*, verkehrt. [*gründlich.*

nawyczka *f, **nawyk**, -u, *pl -i m* Gewohnheit, Angewohnheit *f*; **nawy-kać**, -knać *vn*, ~ do cz., sich etwas angewöhnen, sich an etwas gewöhnen;*

nawykły *a* (do cz. an etw.) gewöhnt; **nawyklenie** *n* Gewohnheit *f*.

nawymy-słać *vn*, ~ komu, j-n aus-schimpfen, ausschelten; ~ komu od złości, j-n einen Dieb schelten; -ślanie *n* Ausschelten *n*.

na wywrót *ad*, verkehrt.
nawzajem *ad*, gegenseitig; einan-der; chwalić się ~ sich gegenseitig loben; pomagać sobie ~ einander hel-fen; (zyczyć) szczęśliwego roku! — dziękuję, nawzajem, ein glückliches Jahr! — danke, gleichfalls.

na wznak *ad*, auf dem Rücken; **ply-wać** ~ auf dem Rücken schwimmen.

nazad *ad*, zurück; rückwärts; iść ~ zurückgehen.

nazajutrz *ad*, am folgenden Tage; ~ rano, am nächsten Morgen.

nazbierać *va*, viel ansammeln, zu-sammenbringen.

nazbyt *ad* allzu; zuviel, zu sehr; **aż** ~ im Überfluß. [*äußerlich.*

na zewnątrz *ad*, nach außen (hin); **nazę-biać** *va*, zahen; -bienie *n* Zahnung *f*.

nazi(towski) *a* national-sozialistisch **naziemny** *a* oberirdisch. [*mon.*

nazjeźdzać się, zahlreich ankom-men. **naznaczać**, -czyć *va*, 1 *l* bezeich-nen, anzeichnen. 2 (cenę) ansetzen; (dzień) bestimmen; (termin) festset-zen, bestimmen; w -czonym czasie, zur bestimmten Zeit; -czenie *n* Be-zeichnung; (terminu etc.) Bestim-mung, Festsetzung *f*.

nazwa *f* Name *m*; Benennung *f*; (towar etc.) Bezeichnung *f*.

naz(y)wać *va*, nennen, benennen; (towar etc.) bezeichnen (ob. imie *1*); ~ kogo glupcem, j-n einen Dummkopf heißen (a. nennen); ~ się, sich nen-nen, heißen; **nazwanie** *n* Benennung *f*; **nazwany** *a* genannt.

nazwisko *n* Name; Familienname *m*; -kiem, namens; pod przybrany-m-kiem, unter falschem Namen; znać k. z -ka, j-n dem Namen nach kennen.

nazywać *ob*, nazwać.
nażarty *a* vollgestopft; **nażreć** się, sich vollstopfen, sich vollfressen.

Neapol, -u *m* *geo.* Neapel *n*; -itań-czyk, -a, *pl -y m* Neapler *m*.

negacja *f* Verneinung *f*; -cyjny *a* verneinend.

negatyw, -u, *pl -y m* *phot.* Negativ *n*. **negatywny** *a* negativ.

negliż, -u, *pl -e m* Hauskleid *n*; Morgenrock *m*; -owy *a* Haus...; *Morgen...*; strój ~ Morgenkleid.

negocjacja *f* Unterhandlung, Ver-handlung *f*; -cjator, -a, *pl -rzy m* Unterhändler *m*; -cjować *va*, unter-handeln. [*stellen.*

negować *va*, verneinen; in Abrede **negr**, -a, *pl -owie m* Neger, Mohr *m*.

negus, **Negus**, abessinischer König. **nekrolog**, -u *pl -i m* Nachruf, Ne-krolog *m*; -ia *f* Todesanzeige *pl* (in der Zeitung). [*Nektar.*

nektar, -u, *pl -y m* Göttertrank, **nełowski** *a* à la Nelson, mit Zwie-beln und Kartoffeln zubereitet.

Nemesis *f* Rachegöttin, Nemesis.

nemrod, -a, *pl -owie m* großer Jäger.

neofita, *pl -ici m* Neubekehrer(r); getaufter Jude; -tka *f* Neubekehrte; getaufte Judin.

neologizm, -u, *pl -y m* neues Wort, Neologismus *m*.
neonowy *a* Neon...
neopoganizm, -u *m* Neuheidentum

nepotyzm, -u m Vetternwirtschaft f, Nepotismus m.
nepuniczny a nepunisch.
nerka f Niere; -ki cielec, Kalbsnieren pl; **cielęca** przy nerce, Nierenstück m; an. ~ wedrująca, Wanderniere f; **med. zapalenie** nerki, Nierenentzündung f; **chory** na -ki, Nierenkrank(e).
nerko-więc, -wca, pl -wce m Nierenstein m; **-wy** a Nieren...
nerw, -u, pl -y m Nerv m (ob. działać 2); **-ica** f Neurose f; ~ **serca**, Herzneurose.
nerwo-ból m Nervenschmerz m, Neuralgie f; **-wo** ad. nervós; ~ **chory**, nervenkrank; **-wość** f Nervosität f; **-wy** a nervós; **Nerven**. : choroba -wa, Nervenkrankheit f; **rozstrój** ~ **Neurasthenie** f, Nervenzerrütung f; **wstrząśnienie** -we, Nervenerschütterung, **łkazarz** chorób -ch, Nervenarzt; **zakład** dla -ch, Nervenheilanstalt f. **neseser**, -a, pl -y m Reisebesteck, Toilettekästchen, Putzkästchen n.
nestor, -a, pl -owie m Nestor; **Altester** m.
netto, **netto**; **cena** ~ **Nettopreis** m; **suma** ~ **Nettobetrag** m; **zysk** ~ **Reingewinn** m.
neuraste-nik, -a, pl -icy m **Neurastheniker** m; **-nia** f Nervenschwäche, **Neurasthenie** f.
neurolog, -a, pl -owie m **Neurolog**, **Nervenarzt** m; **-ia** f **Neurologie** f.
neutralizacja f **Neutralisierung** f; **-zować** ua. **neutralisieren**.
neutral-nie ad. **neutral**; **zachować** się ~ **neutral** bleiben; **-ność** f **Parteilosigkeit**; **Neutralität** f; **-ny** a **parteilos**; **neutral**.
neuralgiczny a **neuralgisch**.
newralgia f **Nervenschmerz** m, **Neuralgie** f, **newroza** f **Nervenkrankheit** f.
nęca-co ad., **-cy** a **anlockend**; **nęcenie** n **Locken** n, **nęcić** ua. (an-)locken.
nęcza f **Elend** n, **Not** f (ob. **blyszący**), to **bieda** z -a, sie haben beide nichts; **porabła** się **bieda** z -a, das ist eine Heirat, wo der Hunger zu Gevatter steht; diese Eheleute haben beide nichts; **doprowadzić** k. do skrajnej -y, j-n an den Bettelstab bringen, j-n zum Bettler machen.

nędzarka f Bettlerin, arme Frau;
nędzarz, -a, pl -e m armer Teufel; **Bettler**, **Habenichts** m.
nędz-nica f **Elende**; **Schurkin** f, Nichtswürdiges Weib; **-nie** ad. **elend**, erbärmlich, jämmerlich; **sehr arm**; ~ **wyglądać**, żyć, **elend** aussehen, **leben**; **-nieć**, **-nieje**, **-niał** un. **abmagern**; **elend** werden; **-nik**, -a, pl -nicy m **Elender**; **Lump**, **Schuft** m.
nędzny a I **elend**, erbärmlich, jämmerlich; ~ **żywot**, **elendes** **Leben**, **Jammerleben** n 2 (wychudły) **mager**; **armselig**; **abgezehrt**.
nedzota f **Elend** n, **Armseligkeit** f. **nękać** a **plagen**, **quälen**.
ni ad. **nicht** (einmal); **auch nicht**; **ni...**, **ni...** **weder...** **noch**; **ni to, ni owo**, **weder** **Fisch** **noch** **Fleisch**; **weder** **kalt** **noch** **warm**; **ni do tańca, ni do różańca**, **er taugt** **weder** **zum** **Tanz** **noch** **zum** **Rosenkranz**; **ni** **stad**, **ni** **zowąd**, **ganz** **ohne** **Grund**; **unversehens**; **mir** **nichts** **dir** **nichts**.
nia, **niańka** f **Kindermädchen** n, **Kinderwärterin** f; **niańczyć** ua. **Kinderwärterin** sein; **ein** **Kind** **warten**, **auf** **den** **Händen** **herunt**tragen.
niby ad. **gleich** **als** **ob**; **sogenannt**; **scheinbar**, **angeblich**; **Schein...**, **quasi**; ~ **mażeństwo**, **Scheinehe** f; ~ **chory**, **er** **stellt** **sich** **krank**.
nic, **niczego**, **niczemu**, **niczym** ad. i m **nichts**; ~ a ~ **ganz** **und** **gar** **nichts**, ~ **dzijnego**, **das** **ist** **kein** **Wunder**, (daß...); ~ **nowego**, **nichts** **Neues**; **mieć** k. za ~ j-n **für** **nichts** **achten**; ~ **innego**, **nichts** **anders**; ~ **wiecej**, **sonst** **nichts**; ~ **dobrego**, **nichts** **Gutes**; ~ **nie** **szkodzi**, **das** **tut** (a. **schadet**) **nichts**; ~ **z** **tego** (nie **wyszło**, **es** **wurde**) **nichts** **daraus**; ~ **mi** **do** **tego**, **das** **geht** **mich** **gar** **nicht** **an**; ~ **tu** **po** **mnie**, **ich** **bin** **hier** **unnötig**, **überflüssig**; **to** **do** **niczego**, **das** **ist** **nicht** **zu** **gebrauchen**; **człowiek** **do** **niczego**. **Taugenichts** m; **odejść** z **niczym**, **lee**, **ausgehen**; **wrócić** z **niczym**, **unverrichteter** **dinge** **zu** **rückkehren**; **pójść** na ~ **zu** **nichts** **werden**; **zupa** ~ **Milchsuppe** **mit** **Eiweißballen**; **wszystko** **na** ~ **alles** **umsonst**, **verlorene** **Mühe**.
nic n **linke** **Seite** (des **Tuches** etc.); **wywrócić** na ~ **wenden**.
Nieca f **geo**. **Nizza** n.
nicestwić ua. **zunichte** **machen**; **ni-**

cestwo n **Nichtigkeit** f, (das) **Nichts**.
niciany a **Zwirn...**, **zwirnen**.
nicciar-ka f **Zwirnmaschine** f; **-nia** f **Zwirnerci**, **Zwirnfabrik** f; **-ski** a **Zwirn...**; **niciarz**, -a, pl -e m **Zwirnhändler** m.
nicości f I **Nichtigkeit** f, (das) **Nichts**. 2 **Elend** n; **wydybyć** k. z -sci, j-n **aus** **dem** **Elend** **heraus**helfen.
nicować ua. **wenden**; **fig.** **verdrehen**, **im** **falschen** **Lichte** **darstellen**; ~ **kogo**, **j-n** **durch** **hecheln**, **bekritteln**; **-wanie** n **Wenden** n; **-wany** a **gewendet**.
nicpoń, **-nia**, **pl** -nie m **Taugenichts** m. [bar.
nicwart a **nichts** **wert**; **unbrauch-**
niczego ad. i a **ziemlich** **hübsch** (a. **gut**); **leidlisch** (ob. **nic**).
niczy a **niemandes**; **bez** -ej **pomocy**, **ohne** **jede** **Hilfe**.
nić, -ci, pl -ci f **Faden**, **Zwirn** m; **Garn** n; ~ **do** **szycia**, **Nähgarn** n; **zart**. z **tego** **ni**, **nichts** **daraus**.
Niderlan-dy, -dów pl **Niederlande** pl; **-dczyk**, -a, pl -yey m **Niederländer** m; **ni**, **niederlandzki** a **niederländisch**.
nie ad. **nein**; (z **czasownikiem**) **nicht**; ~ **jestem** **od** **tego**, **ich** **bin** **nicht** **abgeneigt**; ~ **mam** **pieniędzy**, **ich** **habe** **kein** **Geld**.
nieagresja f **Nichtangriff** m; **pakt** o -ę, **Nichtangriffspakt** m.
nieaktualny a **nicht** **aktuell**.
nieapetyczny a **unappetitlich**.
niebacz-nie ad. **unbedachterweise**; **-ność** f **Unbedachtsamkeit** f; **-ny** a **unbedacht**, **unbedachtsam**; ~ **na...** **ohne** **zu** **achten** **auf...**
niebawem ad. **nächstens**, **bald**.
niebezpie-czeństwo n **Gefahr** f (ob. **narazić**); **-cznie** ad., **-czny** a **gefähr-**
niebiański a **himmlisch**. [lich.
niebieskawy a **bläulich**.
niebies-ki a I **Himmels...**, **himmlisch**; **państwo** -e, **das** **Himmlische** **Reich**, **China** n; **ptak** ~ **Hochstapler**, **Industriecritter** m (ob. **migdał**). 2 **blau**; **-kooki** a **blauaugig**.
niebo, pl -ba, -biosa n I **Himmel** m; **być** w **siódmym** **niebie**, **bis** **in** **den** **dritten** **Himmel** **entzückt** **sein** (ob. **goty** I, **jasny**); **poruszyć** ~ **i** **ziemię**, **alles** **auf** **bieten**, **Himmel** **und** **Erde** **in** **Bewegung** **setzen**; **wyosić** k. **pod** **niebo**, **j-n** **bis** **in** **den** **Himmel** **erleben**;

o **cale** ~ **wyżej** **stoi** **od...** **das** **ist** **ein** **himmelstreiter** **Unterschied**. 2 **Himmelstrich** m, **Klima** n.
niebo-ga f **armes** **Ding**, **Arme** f; **-gi** a **arm**, **unglücklich**.
niebo-głosy pl; **krzyczeć** w ~ **aus** **vollen** **Halse** (a. **aus** **Leibeskraften**) **schreien**; **-krąg**, -ęgu m **Himmels-**
niebolesny a **schmerzlos**. [kreis m.
niebo-raczką f **armes** **Ding**; **-rak**, -a, pl -i m **armer** **Schelm**.
niebosiężny a **himmelhoch**.
nieboski a: **pijany** **jak** -e **stworzenie**, **besoffen**, **wie** **ein** **Schwein**; **wyglądać** **jak** -e **stworzenie**, **erbärmlich** **aussehen**. [u.
niebosklon, -u m **Himmelsgewölbe**
niebo-szczka f **Verstorbene** f; ~ **moja** **matka**, **meine** **selige** **Mutter**; **-szczyk**, -a, pl -i m **Verstorbener** m; **mój** **ojciec** ~ **mein** **seliger** **Vater**.
niebotyczny a **himmelhoch**.
niebożtko, **nieboże**, -cia, pl -ta n **armes** **Ding**.
niebrzydki a **nicht** **häßlich**.
niebzyły a **ungesehen**; **jr.** **nichtig**.
niebyt m **Nichtsein**, **Nichtvorhandensein** n; **-ność** f **Abwesenheit** f.
niebysłuchał a **unerhört**.
niecwały a **nicht** **ganz**; **unvollständig**, **nieczuralny** a **anstoßig**, **schlüpfrig**.
niech(a) ad. **er** **mag**, **sie** **mogen**; **~** **mówia**, **co** **chcą**, **sie** **mogen** **sagen**, **was** **sie** **wollen**; ~ **siedzie**, **co** **chce**, **komie** **was** **wolle**; ~ **będzie**, **es** **mag** **sein**.
niechca-co ad. **-cy** a **unwillkürlich** **unabsichtlich**.
niechcenie n: **od** -nia, **leichtsinn**, **ohne** **Anstrengung**.
niechęć, -ci f **Unwille**, **Widerwille** m (do **cz.** **gegen** **etwas**), **Unlust**, **Abneigung** f; (robić **co**) z -cia, **ungern**, **mit** **Widerwille**; **powiaż** do k. ~ **einen** **Widerwillen** **gegen** **j-n** **fassen**.
niechętnie ad. **ungern**, **widerwillig**, **mit** **Widerwille**; **-tny** a (do **cz.**) **unwillig**; (komu) **abgeneigt**, **abhold**.
niechluj, -a, pl -e m **Schmutzfink**, **Schmierfink** m; **-(k)a** f **Schmutzläuse**, **Schlampfe** f; **-nie** ad., **-ny** a **unsauber**, **schlampig**, **schmutzig**; **-ność** f, **-stwo** n **Unsauberkeit**, **Schmutzigkeit**, **Unflätigkeit** f.
niechrześcija-nin m **Nichtchrist** m; **-ński** a **unchristlich**.

niechy-bnie ad., -bny a unfehlbar, gewiß, sicher.

niechże ob. niech (aj).

nieciągły a unstet(ig).

niecić va. (ogień) anfachen, anblasen; fig. erregen, anfachen.

nieciekawy a I uninteressant. 2 nicht neugierig. [Springkraut n.

niecierpek, -pka, pl -pki m bot niecierpli-wić va. ungeduldig machen; ~ się, ungeduldig sein a. werden; -wie ad., -wy a ungeduldig; -wość f. Ungeduld f.

niecka f. Mulde f, Trog m.

niec-nie ad. schändlich, ehrlos; -ność f. Schändlichkeit, Ehrlosigkeit f.

niecnota I f. Untugend; Lastertat, Schandtat f. II m. Taugenichts m.

niecny a schändlich; ehrlos; ~ czyn, Schandtat f.

nieco ad. etwas, ein wenig.

niecodzienny a nicht alltäglich.

niecywilizowany a unziviliert.

nieczasowy a geschäftig.

nieczesany a ungekämmt.

nieczuj-ność f. Unwachsamkeit f; -ny a unwachsam.

nieczu-le a unempfindlich, gefühllos; -łość f. Unempfindlichkeit; Gefühllosigkeit f; -ly a unempfindlich; gefühllos (na co gegen etwas).

nieczyn-ność f. Untätigkeit f; -ny a untätig; mil. nicht aktiv.

nieczysto ad., -ty a unrein(lich), unsauber; fig. -ty duch, der unsaubere Geist; mieć -te ręce, bestechlich sein; mieć -te sumienie, kein reines Gewissen haben; to -ra sprawa, die Sache ist mir verdächtig; -te zamiary, unlautere Absichten; -tość f. Unreinlichkeit, Unsauberkeit f; -ści pl. Schmutz, Unrat m.

nieczytel-nie ad., -ny a unlesbar, unleserlich; -ność f. Unleserlichkeit, Unlesbarkeit f.

niedaleki a. -ko ad. unweit, unfern; w -kiej przyszłości, in naher Zukunft; najbliższym, [umsonst.]

niedaremnie, niedarmo ad. nicht niedawno ad. unlangst, neulich, kürzlich, neuerdings; od -na, seit kurzem; ~ (temu), vor kurzem; niedawny a neulich.

niedba-le ad. nachlässig; -lec, -lca, pl -lcy, -luch, -a, pl -y m nachlässiger Mensch; -lstwo n., -łość f. Nachlässig-

keit; Fahrlässigkeit f; -ly a nachlässig; fahrlässig; (nie dbający o nic) sorglos.

niedelikat-nie ad., -ny a unzart, unfein; taktlos; -ność f. Unzartheit, Unfeinheit; Taktlosigkeit f.

niedłu-gi a. -go ad. nicht lange; to -go potrawa, es wird nicht lange dauern

niedobitki, -ków, pl Trümmer pl eines Heeres.

niedobór, -oru, pl -ory m. Fehlbetrag m, Defizit n; pokryć (wykazać) ~ ein Defizit decken (zeigen). [send.]

niedobraný a nicht zusammenpassend

niedobrowolny a unfreiwillig.

niedobry a schlecht; niedobrze ad. schlecht; czuję się ~ ich fühle mich unwohl, unbehaglich.

niedoce-nić(a)ć va. unterschätzen; -nienie n. Unterschätzung f.

niedochodny a uneinträglich.

niedociągnięcie n. Lücke f.

niedocieczony a unergründlich.

niedoczekanie n. ~ twoje, das sollst du nicht erleben. [elesen.]

niedoczytany a nicht bis zu Ende niedogarek, -rka m. ob. niedopalek.

niedogod-ność f. Unbequemlichkeit; Ungelegenheit f; -ny a unbequem; ungelegen; -na pora, ungelegene Zeit; -ne warunki, unvorteilhafte Bedingungen.

niedogon, -u m. Fusel m.

niedogotowany a ungar.

niedogryzek, -zka, pl -zki m. Speise(über)rest m; -zki, Überbleibsel pl

niedo-jadać, -jeść un. sich nicht satt essen.

niedo-ja, pl -dy m. ob. niedolega.

niedo-żralość f. Unreife f; -ly a unreif.

niedokarmiony a unterernährt.

niedokla-dnie ad, -dny a ungenau; -dność f. Ungenauigkeit f.

niedokonany a unvollendet; gy czas przeszły ~ Mitvergangenheit f, Imperfektum n.

niedokończony a unbeendet.

niedokrwis-tość f. Blutarmut f; -ty a blutarm.

niedola f. Mißgeschick, Unglück n

niedole-ga, pl -gi m. Schwachkopf, Blödsinniger(r), Schwachsinniger(t) m; (niezdara) unbeholfener, ungeschickter Mensch; Taugenichts m; (kaleka) Krüppel m; -stwo n. Unfähigkeit; Unbeholfenheit ~ f; (umysłowe)

Schwachsinn m; (kalectwo) Gebrechlichkeit f; Impotenz f; -źnieć, -eje, -iał un. gebrechlich, schwachsinnig werden; -zny a schwachsinnig, impotent; (nieudolny) untüchtig, unfähig; unbeholfen.

niedoma-gać un. unpäßlich sein, kränkeln; -ganie n. Unpäßlichkeit f

Krankeln n; fig. Mißstand m.

niedomawiać va. nicht alles sagen; die letzte Silbe nicht deutlich aussprechen.

niedomknięty a halb offen.

niedomoga f. Schwäche; Leistungsunfähigkeit f; ~ umysłowa, Geisteschwäche f, Stumpfsinn m.

niedomó-wienie n. plötzliches Abbrechen (mitten im Satze); absichtliche Verschweigung; -wiony a nicht ganz (a. zu Ende) ausgesprochen.

niedomyśl-ność f. Mangel m an Scharfsinn; -ny a nicht scharfsinnig, stumpf(sinnig).

niedonoszony a (plód) früh geboren; dziecię -ne, Frühgeburt f.

niedopa-lony a nicht ausgeraucht; nicht ausgebrannt; -tek, -lka, pl -lki m. Lichtschnuppe f, (Licht-)Stumpf; (Zigaren-, Zigaretten) Stummel m.

niedopasowany a nicht zusammenpassend.

niedopatrzenie n. Versehen n, Unachtsamkeit f; przez ~ aus Versehen.

niedopelnienie n. Nichterfüllung f.

niedopieczony a nicht ganz ausgebacken a. ausgebraten.

niedopilnowanie n. Mangel an Bewachung.

niedopisanie n. Mißerfolg m.

niedopity a: -te wino, Rest m des Weines.

niedopłata f. unbezahlter Rest einer Schuld, einer Rechnung etc.

niedopowiedziany a nicht vollends ausgesprochen.

niedopuszczal-ność f. Unzulässigkeit f; -ny a unzulässig.

niedorajda, pl -dy m. ungeschickter (a. unbeholfener) Mensch.

niedorostek, -tka, pl -tki m. halbwegsiger Bursche; Grünschnabel m.

niedorozwinięty a geistig zurückgeblieben; niedorozwó-, -oju m. ungenügende Entwicklung.

niedorzecz-nie ad. ungereimt, unsinnigerweise; ~ mówić, ungerichtetes

Zeug reden; -ność f. Ungereimtheit, Albernheit f, Unsinn m; -ny a ungereimt, albern, unsinnig.

niedosię-gły, -gniony a unerreichbar (t. fig.).

niedoskona-łość f. Unvollkommenheit f; -ly a unvollkommen.

niedosty-szalny a unvernehmbar, unvernehmlich; -szczęć un. schwerhörig sein, nicht gut hören; -szenie n. Schwerhörigkeit f.

niedosmazoný a; mieso -ne. blutiges Fleisch.

niedosolony a nicht genug gesalzen.

niedo-spać un. ob. dospać; -spany a nicht ausgeschlafen.

niedostatecz-nie ad. -ny a ungenügend; unzulänglich; rzki, mangelhaft; -ność f. Unzulänglichkeit; Mangelhaftigkeit f.

niedosta-tek, -tku, pl -tki m. I. Mangel m (czegoś an etwas), 2. Dürftigkeit. Not f; żyć w -tku, Not leiden, in Dürftigkeit leben; -toi a dürftig.

niedostawać un. fehlen.

niedostę-pność f. Unzugänglichkeit; -ny a unzugänglich, unnahbar; fig. (dla umysłu ludzkiego) unfaßbar, unerschlich.

niedostrze-galnie, -zenie ad. -galny, -zony a unbemerkbar, un-wahrnehmbar.

niedosyć ad. nicht genug.

niedosy-piać ob. dospać; -pianie n. schlaflose Nächte.

niedosyt-, -u m. Heißhunger m.

niedozły a verfehlt; nicht zustande gekommen; ~ lekarz, verfehelter Arzt; ~maż, gewesener Bräutigam.

niedo-ści-gły, -gniony a I unerreichbar; fig. (rozumem) unerforschlich. 2 (niezrównany) unvergleichbar.

niedo-ść ad. nicht genug.

niedo-świad-czenie n. Unerfahrenheit f; -czony a unerfahren.

niedotknięty a unberührt.

niedotrzy-mać va. ~ słowa, sein Wort brechen a. nicht halten; -mańle n. ~ słowa, Wortbruch m.

niedotykalny a unberührbar.

niedou-(cze)k, -(cz)ka, pl -(cz)ko-wie m. Halbgelehrter(r), Halbwissner m; -czoność f. Halbwissen n.

niedowarzony a nicht gar, ungar; fig. unreif, unerfahren.

niedowia-rek, -rka, pl -rki m. Zwei-

ler, ungläubiger Mensch, Skeptiker
m: **rstwo** *n* Zweifelsucht *f*,
niedowidzieć *vn* nicht gut sehen,
 schwachsichtig sein.
niedowie-rzać *vn* mißtrauen; **rza-
 jąco** *ad.* -**rza**jący *a* mißtrauisch,
-rzanie *n* Mißtrauen *n*.
niedowład - *u* *med.* Erschlaffung,
 Schwache *f*.
niedozwolony *a* verboten, uner-
 laubt, unstatthaft.
niedro-gł *a*. -**go** *ad.* nicht teuer.
niedrukowany *a* ungedruckt.
niedużo *ad.* nicht viel, wenig.
nieduży *a* nicht groß.
niedwuznacz-nie *ad.* -**ny** *a* un-
 zweideutig, deutlich, klar.
niedyskre-cja, -**tność** *f* Unver-
 schwiegenheit; Zudringlichkeit, In-
 diskretion *f*; -**tnie** *ad.* -**tny** *a* unver-
 schwiegen, indiskret; taktlos.
niedyspo-nowany *a* unpaßlich, un-
 wohl; -**zycja** *f* Unpaßlichkeit *f*.
niedzie-la *f* Sonntag *m*; **w-le**, am
 Sonntag; -**lny** *a* Sonntags..., sonnt-
 ägig, sonntäglich; **odpoczynek** ~
 Sonntagsruhe *f*. [nicht frisch.
niedzisiejszy *a* nicht von heute;
niedziwota *f* kein Wunder.
niedziwadek, -**dka**, *pl* -**dki** *m* 1
 junger Bär. 2 *ast.* Skorpion *m*.
niedźwie-dnik, -**a**, *pl* -**icy** *m* Bären-
 führer *m*; -**dzi** *a* Bären...; *fig.* plump,
 ungeschickt; **wyświadczyć** komu -**dzią**
 przysługę, j-m einen schlechten Dienst
 leisten, -**dzica** *f* Bärin *f*; *ast.* mala
 i wielka ~ der kleine und der große
 Bär; -**dzłowaty** *a* plump.
niedźwiedz, -**dzia**, *pl* -**dzie** *m* Bär
m; *fig.* plumper Mensch.
niefestetyczny *a* unästhetisch.
niefacho-wiec *m* Nichtfachmann
m; -**wy** *a* nicht berufsmäßig.
niefalszowany *a* un verfälscht.
nieforem-ność *f* Unformigkeit *f*;
 -**ny** *a* unförmig, unförmlich.
nieformalny *a* formwidrig.
niefortun-nie *ad.* -**ny** *a* unglück-
 lich, fatal.
niefroso-bliwie *ad.* -**bliwy** *a* sorg-
 los, unbekümmert; -**bliwość** *f* Sorg-
 losigkeit *f*.
niegaszony *a*: -**ne** wapno, unge-
 loschter Kalk.
niegdyś *ad.* einst, ehemals.
niegłęboki *a* untief.

niegłupi *a* geschicht.
niego-dnie *ad.* unwürdig; -**dny**,
-dzien *a* unwürdig; ~ **wiary**, un-
 glaubwürdig.
niegodzi-wie *ad.* nichtswürdig, gemein;
 -**wiec**, -**wca**, *pl* -**wcy** *m* nichts-
 würdiger Mensch, Schuft *m*; -**wość** *f*
 Nichtswürdigkeit, Gemeinheit *f*;
 -**wy** *a* nichtswürdig, gemein; (nie-
 znośny) unerträglich.
niegojny *a* schwer heilbar.
niegolony *a* unrasiert.
niegospodarny *a* unwirtschaftlich,
 nicht haushälterisch.
niegościnn-nie *ad.* -**ny** *a* ungestlich,
 unwirtlich; -**ność** *f* Ungastlichkeit,
 Unwirtlichkeit *f*.
niegotowy *a* unfertig.
niegramatycz-nie *ad.* -**ny** *a* un-
 grammatisch.
niegruntowny *a* oberflächlich.
niegrzecz-nie *ad.* -**ny** *a* unhöflich,
 unartig; -**ność** *f* Unhöflichkeit; Un-
 artigkeit *f*. [schmacklos.
niegustow-nie *ad.* -**ny** *a* ge-
 nieharmonijny *a* unharmonisch.
niehigieniczny *a* nicht hygienisch.
niehonorowany *n* (wekslu) Nicht-
 honorierung *f*.
niehonorowo *ad.* -**wy** *a* unehren-
 haft. [freilich, jawohl.
nieinaczej *ad.* 1 nicht anders. 2
nieinteresowany *a* uneigennützig,
 selbstlos.
nieistnienie *n* Nichtvorhandensein
 niejadalny *a* ungenießbar. [n-
 niejaki(s) *a* ein gewisser.
niejako *ad.* gewissermaßen
niejas-no *ad.* -**ny** *a* unklar, un-
 deutlich; -**ność** *f* Unklarheit *f*.
niejaw-nie *ad.* -**ny** *a* nicht öffen-
 tlich, geheim.
niejednen *a* mancher.
niejedna-ki, -**kowy** *a* -**kowo** *ad.*
 verschieden; ungleich(mäßig); -**ko-
 wość** *f* Verschiedenheit; Ungleich-
 heit *f*.
niejednokrot-nie *ad.* mehrmals;
 -**ny** *a* mehrmalig, wiederholt.
niejednolity *a* ungleich(förmig).
niejednostajny *a* ungleich(förmig).
niekarany *a* nicht vorbestraft.
niekar-ność *f* Zuchtlosigkeit, Un-
 diszipliniertheit *f*; -**ny** *a* zuchtlos,
 undiszipliniert
niekatolik *m* Nichtkatholik *m*.

niekiedy *ad.* manchmal, bisweilen;
kiedy ~ zuweilen, dann und wann.
nieklamany *a* aufrichtig; echt.
niekompetentny *a* unzuständig,
 unbefugt, inkompetent.
niekompletny *a* unvollständig.
niekoniecznie *ad.* nicht ganz; nicht
 durchaus; nicht besonders.
niekonsekwen-cja, -**tność** *f* Fol-
 gewidrigkeit; Inkonsequenz *f*; -**tnie**
ad. -**tny** *a* unhaltbar, inkonsequent.
niekonstytucyjny *a* verfassungswid-
 rig, nicht verfassungsmäßig.
niekontent *a* unzufrieden.
niekorzyst-nie *ad.* -**ny** *a* unvor-
 teilhaft; nachteilig; -**ne** warunki, un-
 vorteilhafte Bedingungen.
niekorzyst *f* Nachteil *m*; **na** moją ~
 zu meinem Nachteil, zu meinen Un-
 gunsten. [billig.
niekosztowny *a* nicht kostspielig,
niekrajovery *a* ausländisch.
niekrawowy *a* unblutig, ohne Blut-
 ergießen.
niekryty *a* offen; unbedeckt.
niekształt-ność *f* Unförmlichkeit,
 Mißbildung *f*; -**ny** *a* unförmlich.
niektórzy, -**rych** *prn.* einige, manche.
 [sittet, unzivilisiert.
niekulturalny *a* unkultiviert, un-
niełada(jaki) *a* nicht gering; nicht
 der erste Beste; ~ **wypadek**, kein all-
 tägliches Ereignis.
nieładwie *ad.* kaum.
nielegal-nie *ad.* -**ny** *a* ungesetz-
 lich; -**ność** *f* Ungesetzlichkeit *f*.
nielet-ni *a* minderjährig, unmündig;
 n(i)osć *f* Minderjährigkeit, Unmün-
 digkeit *f*.
niełicz-nie *ad.* -**ny** *a* nicht zahl-
 reich; wenig; -**ne** wyjątki, wenige
 Ausnahmen.
niełitości-wie *ad.* -**wy** *a* unbar-
 mherzig; -**wość** *f* Unbarmherzigkeit *f*
niełogicz-nie *ad.* -**ny** *a* unlogisch;
 -**ność** *f* Mangel *m* an Logik.
niełojal-nie *ad.* -**ny** *a* unlaute-
 redlich; -**ność** *f* Unredlichkeit *f*.
niełubiany *a* unbeliebt, mißliebig;
niełuby *a* unangenehm. [leer.
nieładny *a* wenig bevölkert, volk-
 zielud-zki *a*, -**ko** *ad.* unmenschlich;
 grausam; -**kość** *f* Unmenschlich-
 keit; Grausamkeit *f*. [Unordnung.
nieład *m* Unordnung *f*; **w-dzie**, in
nieład-nie *ad.* un schön, häßlich; ~

z kim postępować, schlecht gegen j-n
 handeln; ~ z pańskiej strony, das ist
 von Ihnen unfreundlich, nicht liebens-
 würdig; -**ny** *a* un schön, häßlich.
nieładka *f* Ungunst, Ungnade *f*; **po-
 paść** *w-ke*, in Ungunst geraten, in
 Ungnade fallen.
nieładka-w(y) *a* unfreundlich; un-
 gnädig; **pan** *na* nas jako ~ man sieht
 Sie gar zu selten; -**wość** *f* Unfreund-
 lichkeit *f*.
nieład-wo *ad.* -**wy** *a* nicht leicht.
niema, es gibt nicht, es ist nicht da;
 ~ **go** *do*mu, er ist nicht zu Hause;
 ~ **nikogo**, es ist niemand da; (dziękuję!)
 ~ **za** *co*, keine Ursache! bitte schön!
 (ob. mówić); ~ **to** *jak* (nauka), es geht
 nichts über...
niemający *a* nicht vermögend.
niemał *ad.* fast, beinahe.
niemało *ad.* nicht wenig, ziemlich
 viel; **niemały** *a* ziemlich groß.
niemądry *a* unklug, dumm.
Niemcy, -**miec**, *w* -**czeh** *pl* *geo.*
 Deutschland *n*.
niem-czeć, -**eje**, -**al** *vn.* deutsch wer-
 den, zu einem Deutschen werden;
-czyć *vn.* eindeutschem germanisie-
 ren; -**czyna** *f* Deutsch um *n*; die
 deutsche Sprache (*a* Sitten).
niemiara *f*; **co** ~ übermäßig, im
 Übermaß; zahllos, unzählig; **pić** *co* ~
 tüchtig trinken.
Niemiec, -**mca**, *pl* -**mcy** *m* Deut-
 sche(r) *m*; **niemiecki** *a*, **po-ku** *ad.*
 deutsch; **niemieckość** *f* Deutschtum.
niemić, -**eje**, -**iał** *vn.* verstummen,
 sprachlos stumm werden.
niemieszanie się *n* (do czyich
 spraw) Nichteinmischung *f*.
niemiłe *ad.* unangenehm, unlieb;
 (uczul się) -**dotknięty**, unangenehm
 berührt; **niemiło** *ad.* unangenehm,
 niemilosier-nie *ad.* -**ny** *a* un
 barmherzig; schrecklich
niemiły *a* unangenehm, unlieb.
Niemka *f* Deutsche *f*.
niemło-do *ad.* -**dy** *a* nicht mehr
 jung, schon bei Jahren. [weniger.
niemiłej *ad.* dennoch, nichtsdesto-
 niemoc *f* Schwäche; Krankheit *f*; ~
 pciowa, Impotenz *f*; -**en**, -**ny** *a*
 schwach, kraftlos; impotent.
niemodny *a* unmodern.
niemoralność *f* Unsittlichkeit *f*;
 -**ny** *a* unsittlich, unmoralisch.

günstige Nachrichten; **niepomysłność** *f* Mißgeschick *n*. **niepoplatny** *a* nicht lohnend. **niepoprawnie** *adj.*, *-ny* *a* unverbesserlich; *-ność* *f* Unverbesserlichkeit *f*. **niepopularność** *f* Unpopularität *f*; *-ny* *a* unpopulär. **nieporadność** *f* Unbeholfenheit, Ratlosigkeit; *-ny* *a* unbeholfen, ratenporęczny *a* unhandlich. [los. **nieporozumienie** *n* Mißverständnis *n*; unikać *-nia*, ein Mißverständnis verhindern; to polega na *-niu*, das beruht auf einem Mißverständnis. **nieporównany** *a* unvergleichlich; unubertrefflich. **nieporządek**, *-dku*, *pl* *-dki* *m* Unordnung *f*; *w* *-dku*, in Unordnung; zrobić *~* in Unordnung bringen; *-dnie* *ad.*, *-dny* *a* unordentlich; życie *-ne*, liederliches Leben. **niepokromiony** *a* unbezähmbär, unbandig. **nieposlušność** *n* Ungehorsam *m*, Unfolgsamkeit *f*; *-szny* *a* ungehorsam, unfolgsam. **niepospolity** *a* ungewöhnlich, ungemein, außerordentlich. **niepozrzegalny** *a* unmerklich, nicht wahrnehmbar; *-żenie* *ad.*, *-żony* *a* un bemerkt. **nieposzakowanie** *n* Mißachtung *f*. **nieposzlakowany** *a* tadellos, unbescholten, makellos. **niepośledni** *a* nicht alltäglich, nicht durchschnittlich, ungewöhnlich. **niepotrzebnie** *ad.* unnötig (erweise), unnützerweise; *-ny* *a* unnötig, unnützig; jestem tu *~* ich bin hier überflüssig. **niepowetowany** *a* unersetzlich, unwiederbringlich. **niepowodzenie** *n* Mißerfolg *m*. **niepowolany** *a* ungerufen. **niepowrotnie** *ad.*, *-ny* *a* unwiederbringlich. **niepowstrzymany** *a* unaufhaltbar, unaufhaltsam. [ten. **niepowszedni** nicht alltäglich, selten. **niepowściągliwość** *f* Unenthalt-samkeit *f*; *-wy* *a* unenthalt-sam. **niepoznaka** *f*: dla *-ki*, um unerkannt zu bleiben; um jede Spur zu verwischen. **niepożnanie** *n*: nie do *-nia*, un-

kenntlich, unerkennbar; *-ny* *a* unerkannt. **niepozorność** *f* Unansehnlichkeit *f*; *-ny* *a* unansehnlich. **niepożądany** *a* unerwünscht, un-begehrt. **niepożyteczność** *f* Nutzlosigkeit, Unbrauchbarkeit *f*; *-ny* *a* nutzlos, unbrauchbar. **niepożytość** *f* Unverwüstlichkeit *f*; *-ty* *a* unverwüstlich, unzerstörbar. **niepraktyczny** *a* unpraktisch. **niepraktykownie** *ad.* *-ny* *a* niskie ceny, äußerst niedrige Preise, Schleuderpreise *pl*; *-ny* *a* nicht üblich. **nieprawda** *f* Unwahrheit *f*; to *~* das ist nicht wahr; *~?* nicht wahr? **nieprawdopodobieństwo** *n* Un-wahrscheinlichkeit *f*; *-bnie* *ad.*, *-bny* *a* unwahrscheinlich. **nieprawdziwość** *f* Falschheit, Unechtheit *f*; *-wy* *a* unecht, unwahr. **nieprawidłowo** *ad.*, *-ny* *a* unregel-mäßig, regelwidrig; *-wość* *f* Unregel-mäßigkeit, Regelwidrigkeit *f*. **nieprawnie** *ad.*, *-ny* *a* ungesetzlich, ungesetzmäßig, gesetzwidrig; *-ność* *f* Gesetzwidrigkeit, Ungesetzlichkeit *f*. **nieprawomysłność** *f* Treulosigkeit *f*; *-ny* *a* treulos. **nieprawowity** *a* unrechtmäßig. **nieprawo** *a* unrechtmäßig; wider-rechtlich; dziecko *-wego* loza, un-eheliches Kind. **nieprędko** *ad.* nicht sobald. [lich. **nieprocentujący się** *a* unverzins-produkcyjność *f* Unergiebigkeit *f*; *-ny* *a* unergiebig, unproduktiv. **nieproporcjonalność** *f* Unver-hältnis *n*, Unverhältnismäßigkeit *f*; *-ny* *a* unverhältnismäßig; ungleich; *~* w stosunku do... außer Verhältnis zu. **nieprorosny** *a* ungebeten; ungein-gelesen; unaufgefordert. **nieprzebaczalny** *a* unverzeihlich. **nieprzeblagalny** *a* unversöhnlich. **nieprzebrany** *a* unerschöpflich, unermeßlich. **nieprzebyty** *a*, **nie do przebycia** unwegsam, ungangbar, unpassierbar. **nieprzechodni** *a* *gr.* intransitiv; czasownik *~* Intransitivum *m*. **nieprzejednany** *a* unversöhnlich. **nieprzejrzany** *a* unübersehbar.

nieprzejrzysty *a* undurchsichtig; *fig.* unklar, unübersichtlich. **nieprzekupny** *a* unbestechlich. **nieprzeliczony** *a* unzählbar, un-zählig. **nieprzemakalność** *f* Wasserdichtheit *f*; *-ny* *a* wasserdicht, regendicht; płaszcz *~* Regenmantel *n*. **nieprzemikliwy** *a* undurchdringlich; *fig.* nicht scharfsinnig. **nieprzemyalny** *a* unwiderstehlich. **nieprzepuszczający** *a* *~* powietrza, luftdicht; *~* wody, wasserdicht. **nieprzepuszczalny** *a* undurchdringlich, undurchlässig, dicht. **nieprzerwana** *ad.*, *-ny* *a* un-unterbrochen. [Nacht. **nieprzespany** *a*; noc *-na*, schlaflose **nieprzeszczeganie** *n* Nichtbeobachtung, Nichteinhaltung *f*. **nieprześcigniony** *a* unubertrefflich. **nieprzewidywany** *a* unvorhergesehen; *-ne* koszty, unvorhergesehene Kosten; *z* powodu *-ch* przeszkód, eingetreten (a. unvorhergesehener) Hindernisse wegen. **nieprzewodnik** *m* el. Nichtleiter *m*; *-dzacy* *a* dielektrisch, nichtleitend. **nieprzewrotność** *f* Unvorsichtig-keit *f*; *-ny* *a* unvorsichtig. **nieprzewroczytość** *f* Undurch-richtigkeit *f*; *-sty* *a* undurchsichtig. **nieprzewyciężony** *a* unüberwindlich; *-ne* trudności, unüberwindliche Schwierigkeiten. **nieprzybycie** *n* Nichtankunft *f*. **nieprzychylnie** *ad.*, *-ny* *a* abge-neigt, ungeneigt, ähndlich, ungünstig, nachteilig; być komu *-nym*, j-m abhold (a. abgeneigt) sein; *-nie* odno-sić się do cz., einer Sache abgeneigt sein; *-na* opinia, eine ungünstige (a. nachteilige) Meinung; *-ność* *f* Abgeneigtheit; Ungunst *f*. [brauchbar. **nieprzystatny** *a* untauglich, un-nieprzystotowany *a* unvorbereitet. **nieprzyjaćiel**, *-a*, *pl* *-em* Feind *m*; *-ski* *a* feindlich; kraj *~* Feindesland *n*; *mil.* działania *-e*, Feindseligkeiten **nieprzyjaćielka** *f* Feindin *f*. [pl. **nieprzyjazy** *a* feindselig. **nieprzyjaźń**, *-ni* *f* Feindschaft *f*. **nieprzyjemnie** *ad.*, *-ny* *a* unan- genehm; *-ność* *f* Unannehmlichkeit *f*. **nieprzyjęcie** *n* Nichtannahme *f*.

nieprzymuszony *a* ungezwungen **nieprzystępność** *f* Unzugänglich-keit *f*; *-ny* *a* unzugänglich; cena *-na*, übermäßiger Preis. **nieprzystojność** *f* Unanständig-keit *f*; *-ny* *a* unanständig. **nieprzysłania** *ad.*, *-ny* *a* geistes-abwesend; bewußtlos; czyś *~*no? bist du von Sinnen? *-ność* *f* Geistesabwesenheit; Bewußtlosigkeit *f*. **nieprzywycyli** *a* ungewohnt. **nieprzywzwoiciele** *ad.*, *-ty* *a* unan-ständig; *-tość* *f* Unanständigkeit *f*. **nieprzywyczajony** *a* ungewohnt. **niepunktualność** *f* Unpünktlich-keit *f*; *-ny* *a* unpünktlich. **niepyszny** *a*: odszedł jak *~* er zog beschämt (a. mit langer Nase) ab. **nieracjonalny** *a* unrationell. **nierad** *a* unzufrieden. [II *ad.* un-gern; *rad* *~* gern oder ungern. **nieraz** *ad.* mehrmals, oftmals. **nieraznie**, *-no* *ad.* I langsam. 2 un-behaglich; czuś się *~* sich unbehaglich fühlen. **nierealny** *a* un-reell. **nieregularnie** *ad.*, *-ny* *a* unregel-mäßig; *-ność* *f* Unregelmäßigkeit *f*. **nieregularny** *a* irregulär, ungläubig, gottvergessen. **nierodzony** *a*: brat *~* Stiefbruder **nieregacizna** *f* Borstenvieh *n*. [m. **nierozdzielność** *f* Unteilbarkeit; **nierezrennlichkeit**; *-ny* *a* unteilbar; untrennbar. **nierozegrany** *a* unentschieden. **nierozetwalny** *a* unzertrennbar; lösbar. **nierozgaraięty** *a* schwer auffas-send, beschränkt, stumpf. **nierozłączalny** *a* unzertrennbar. **nierozłącznie** *ad.*, *-ny* *a* unzertrennlich; *-ność* *f* Unzertrennlichkeit *f*. [sam. **nierozmowny** *a* wortkarg, schweigm. **nierozmyślnie** *ad.*, *-ny* *a* unvor-sätzlich; unbedacht. **nierozpuszczalność** *f* Unauflöslichkeit *f*; *-ny* *a* unauflöslich, unauflösbar. **nierozsa**, *-deku*, *-dku* *m* Unvernunft *f*; *-dny* *a* unvernünftig. **nierozstrzygnięty** *a* unentschieden. **nieroztropnie** *ad.*, *-ny* *a* unklug, unbesonnen, unvorsichtig; *-ność* *f* Unklugheit, Unvorsichtigkeit *f*.

oberwać I *va.* 1 abreißen; losreißen; (kwiat, owoc) abpflücken. 2 *fig.* Schläge (a. Vorwürfe) bekommen. 3 am Gewinne teilhaben; *fam.* Schmutz machen. II ~ *się* 4 sich losreißen, sich abreißen. 5 (o górze) sich einstürzen. 6 sich verheben, sich das Kreuz verrenken; **oberwanie się** n I Verrenkung f des Kreuzes. 2 ~ *chmury*, Wolkenbruch m; **oberwantec**, -ńca, *pl* -ńcy, *ob* -wus, -a, *pl* -y m zerlumpter Kerl, Lump m.
oberznać *va.* beschneiden.
ober-za f Wirtshaus n, Herberge f; -żysta, *pl* -ści m (-stka f) Gastwirt(in) obesznać *vn.* trocken werden.
obetać ob. obciąć.
obetrzeć ob. obcierać.
obezna(wa)ć *va.* (się) z czym, (sich) mit etwas vertraut machen; **obeznany** a ~ z czym, mit einer Sache vertraut; i n etwas bewandert; ~ z miejscowości, ortskundig.
obezwładnić *va.* unschädlich (a. kampfunfähig) machen, neutralisieren; außer Gefecht setzen; -dnienie n Neutralisierung, Unschädlichmachung
obezreć *se.* sich vollfressen.
obfi-cie *ad.* reichlich, im Überfluß; -tość f Fülle f, Überfluß, Reichtum m; mieć co w -ści, Überfluß an etwas haben; róg -ści, Füllhorn n; -tować *vn.* ~ w co, Überfluß an etwas (a. etwas im Überfluß) haben; -tująca a ~ w..., reich an...; -ty a reichlich; ~ w..., reich an...; ~ posilek, üppiges Mahl; -też znjwo, reiche (a. reichliche) Ernte.
obgad(y)wać *va.* (co) bereden, besprechen; (kogo) beklatschen; (j-m) Böses nachreden; **obgadywanie** n uble Nachrede, Klatscherei f.
obgryzać, **obgryźć** *va.* benagen.
obiad, -u, *pl* -y m Mittagessen, Dinner n; jeść ~ zu Mittag speisen, essen; przed -em, vor Tisch; po obiedzie, nach Tisch (ob. musztarda); zaprosić k. na ~ j-n zum Mittagessen einladen, zu Tische laden; chodzić po cudzych -ach, schmarotzen; -ek -dki, *pl* -dki m bescheidenes, einfaches Mittagessen; -ować *vn.* zu Mittag speisen a. essen; -owanie n Mittagessen n; -owy a Mittag...; pora -wa Mittagzeit f.
obicie n I Durchprügeln n. 2 Beschlagen n; Beschlag m; (papierowe)

Tapete f; ~ miedzią, Kupferbeschlag; ~ okretu, Schiffsbeschlag; ~ różnobarwne, bunte Tapete.
obić I *va.* 1 (kogo) durchprügeln. 2 (czym) beschlagen; ~ (bęczkę) obrećczami, bereifen; (suknem, tapetą) bekleben. II obić się o moje uszy, ich habe (diesen Namen etc.) irgendwo gehört.
obic *num.* (alle) beide.
obic ob. obiegać.
obic-c(y)wać *va.* versprechen; ~ sobie co, sich etwas versprechen, auf etwas hoffen; -c(yw)anie n Versprechen n; Versprechungen pl; -canka f Versprechen n (ob. cacanka); -cany a versprochen; ziemia -cana, gelobtes Land; -cujący a: wiele ~ viel versprechend; ~ młodziwiec, ein hoffnungsvoller junger Mann.
obiędni a Mittags...
obiedwie ob. obie.
obieg, -u m Umlauf; (krwi) Kreislauf m; ~ pieniędzy, Geldumlauf; być w -u, im Umlaufe sein; mieć ~ kurant sein; puścić w ~ in Umlauf bringen; wycofać z -u, außer Umlauf setzen; **obiegać**, **obiec** *va.* durchlaufen; obiegłem całe miasto, ich bin durch die ganze Stadt gelaufen; -ga pogłoska, es geht das Gerücht; **obiegowa** a Umlaufs..., kurant; pieniądze ~ Kurant-**obie-lać**, -lić *va.* weißen. [geld n]
obie-rać I *va.* 1 (kartofle, owoce) schälen, abschälen; ~ gąsienice (z drzew), abraupen, ablesen. 2 ~ k. z czego, j-n einer Sache berauben. 3 wahlen; ~ k. większością głosów, j-n durch Stimmenmehrheit wählen. II ~ się, anfangen zu eiern; -ralność f Wahlbarkeit f; -ralny a wahlbar; -ralnie n I Schalen, Abschälen n. 2 Wählen n.
obierki, -ków *pl* Ausschuß m. [pl. obierzyny, -rzyn *pl* Kartoffelschale obietnica f Versprechen n, Zusage f; dać komu -cę, j-m versprechen.
obiezy-kraj, -a, *pl* -e m Landstreicher m; -sas, -a, *pl* -y m Sachsgänger m; -świat, -a, *pl* -y m Weltbummler, Welttourist m.
objaść ob. obić; (ściany czym) aus-schlagen; ~ gwoździami, benägeln; ~ się o uszy, zu Ohren kommen; **objanie** n ~ beczek, Bereifung f.
obiórca, *pl* -cy m (-czyni f) Wähler-

(in); **obiór**, -oru m Wahl f; ~ papierza, Papstwahl.
objadać *va.* benagen; ~ kogo, j-s Gastfreundschaft ausbeuten; ~ się, sich vollstopfen, sich vollfressen.
objaś-ni(a)ć *va.* erklären, erläutern; -nienie n Erklärung, Erläuterung f.
objaw, -u, *pl* -y m Erscheinung; Kundgebung f; (choroby) Symptom, Zeichen n; **objawi(a)ć** *va.* (się, sich) offenbaren, äußern, kundgeben; **objawienie** n Offenbarung, Äußerung f; ~ św. Jana, Offenbarung Sankt Johannis.
objazd, -u, *pl* -y m Rundfahrt, Rundreise f, 2 (okrażenie) Umweg m
objąć, **obejmie**, **objął** *va.* 1 (interes, dowództwo) übernehmen; ~ urząd, ein Amt antreten. 2 ob. obejmować; ~ (co) wzrokiem, überblicken.
obje-chać, -źdzać *va.* 1 befahren, bereisen; durchwandern; *mil.* ~ front, die Front abreiten; ~ Włochy, Italien bereisen. 2 (okrażać) einen Umweg machen, umfahren.
objekt, -u, *pl* -y m Gegenstand m, Objekt n.
objektyw, -u *pl* -y m fot. Objektiv n; ~ kamery, Kammerobjektiv; ~ podwójny, Doppelobjektiv; ~ projekcyjny, Projektionsobjektiv; -nie *ad.*, auf eine objektive Weise; -ność f Objektivität f; -ny a sachlich, gegenständlich, objektiv.
obeść ob. objadać.
objeździć, **objeźdzać** *va.* 1 ob. obje-chać. 2 (konia) bereiten, zureiten; **objeżdżanie** n Umfahren; Bereisen; (konia) Bereiten n.
objęcie n I (kogo) Umarmung f; rzucić się w czyje -cia, sich j-m in die Arme werfen. 2 (dowództwa, interesu) Übernahme f; (majątku, spadku) Besitznahme f; (posady, urzędu etc.) Antritt m; (posada) zaraz do -cia... sofort anzutreten.
obję-tość f Umfang, Rauminhalt m, Volumen m; znacznej -ści, umfangreich; ~ naczwnia, Gefäßweite f; ~ statku, Tragfähigkeit f; -tościowy a volumetrisch; -ty pp. enthalten, mit inbegriffen.
obju-czać, -czyć *va.* beladen.
obkawać się szk. büffeln.
obkwa-jeje, -lal ob. oblewać.
obladra f *leś.* Futterbrett n.

oblak, -a, *pl* -i m Rundholz, Knüppelholz n.
obla-mować *va.* umsäumen, besetzen; -mowanie n, -mówka f
oblanie n Begießen n. [szt m]
oblaty-wać *va.* herumfliegen; -wanie n *aw.* Einfliegen n (des Apparates)
oblazły a kahl; abgefärbt.
oblec ob. oblegać i oblekać.
oblecieć *vb.* 1 herumfliegen, herumlaufen um...; durchlaufen; obleciałem całe miasto, ich bin durch die ganze Stadt gelaufen; strach go -ciał, es befiel ihn eine plötzliche Angst. 2 (opadac) abfallen.
oble-gać, **oblec**, -egnie, -egli *va.* belagern (t. fig.); -gający a i m Belagernd; Belagerer m; -ganie n Belagerung f; fig. (banku) Ansturm m auf die Kasse.
oblekać, **oblec**, -ekę, -ecze, -ekł *va.* anziehen; bekleiden; ~ się (w co), anziehen, sich bekleiden; fig. ~ się w ciało, sich verkörpern; ~ się w czyn, sich verwirklichen.
oblepi(a)ć *va.* bekleben. [risch.]
obleśn a schmeichlerisch; heuchle-**obl(e)wać** I *va.* 1 begießen; oblały potem, schweißstriefend; fig. ~ k. zimną wodą, j-n ernüthern, zur Besinnung bringen. 2 (otaczać wodą) bespülen, umfließen, durchfließen. 3 (a. wans etc.) (den Kameraden etwas) zum besten geben, ein Trinkgelage geben. 4 ~ smola, teeren. II ~ się (kawa etc.) sich begießen; ~ się potem, stark schwitzen; fig. ~ się rumienić wstydu, schamrot werden; **oblewanie** n I Begießen f. 2 Trinkgelage n.
obleź ob. oblazić.
oble-źca, *pl* -ży m Belagerer m; -zenie n Belagerung f; stan -nia, Belagerungszustand m; trzymać (miasto) w -niu, belagert halten, belagern; fig. w -niu, bestürmt; -zeniec, -ńca, *pl* -ńcy m I Belagerte(r) m. 2 Belagerer m; -żniczy a Belagerungs...; wojna -cza, Belagerungskrieg m.
obli-czać, -czyć *va.* berechnen; to się nie daje -czyć, das entzieht sich jeder Berechnung; ~ glosy (przy wyborach), die Stimmzettel zählen; ~ kasę, die Kasse machen (ob. obliczony); ~ się z kim, mit j-m abrechnen; -czalny a berechenbar.
oblicze n Angesicht, Antlitz n, w

-czu, im Angesicht, angesichts (świata der ganzen Welt); stanąć przed czym -m, vor j-m erscheinen.

obliczenie *n* Berechnung; ~ głosów, Zählung der abgegebenen Stimmen; po dokładnym -niu, alles wohl berechnet; ~ się, Abrechnung *f*; **obliczony** *a* berechnet; człowiek ~ berechnender Kopf; wszystko jest -ne na efekt, alles ist auf den Effekt berechnet; **obliczyć** *ob.* obliczać.

oblig, -u, *pl* -i *m* Schuldschein *m*.

obligacja *f* Obligation *f*.

obligo *n* Obligo *n*, Verbindlichkeit *f*; bez -ga, ohne Verbindlichkeit.

obliz(yw)ać *ua.* ablecken; belek-kep; az się -zuje, er leckt sich die Finger danach; ~ się smakiem, sich bloß mit dem Geschmack begnügen lassen.

oblubie-nica *f* Braut *f*; -niec, -nica, *pl* -nicy *m* Brautgämg *m*. [lockern]

obluzować się, locker werden, sich obladow(yw)ać *ua.* (się, się) beladen, belasten; ~ sobie żołądek, sich den Magen überladen, sich vollstopfen. [stück *n*].

oblamek, -mka, *pl* -mki *m* Bruch-**oblam(yw)ać** *ua.* abrechen.

oblaska-wi(a)ć *ua.* zähmen, zähm machen; -wienie *n* Zähmen *n*.

oblawa *f* Treibjagd; (na złodziei w łoczęgów) Razzia, Streife *f*.

obławnik, -a, *pl* -icy *m* Treiber *m*.

obłazić, obłżyć *ua.* 1 umherkriechen; gąsienice obłazy drzewo, der Baum wimmelt von Raupen. 2 (opa-dać) befallen. 3 ~ czym, sich mit etwas beschmutzen. 4 (złazić) abgehen; (wypadać) ausfallen; (pełznąć) die Farbe verlieren, abfärben; skóra -zi die Haut geht ab.

obłaczyć-sto *ad.*, -sty *a* bogenförmig; -stość *f* Bogenwölbung, Gewölberandung *f*.

obłak, -u, *pl* -i *m* Bügel, Bogen *m*; wygiąć ~ w bogenförmig biegen.

obłaka-na *f* Wahnsinnige, Verrückte *f*; -nie *n* Wahnsinn, Irrsinn *m*; -niec, -nica *pl* -nicy *m* Wahnsinnige(r), Verrückte(r); -ny *a* wahnsinnig, verrückt; (wzrok) verstört; zakład dla -ch, Irrenanstalt *f*. [Sauferrwahn]

obłęd, -u *m* Wahnsinn *m*; ~ opilczy, obłocić *ua.* (się, się) mit Kot bespritzen, beschmutzen.

obloczek, -czka, *pl* -czki *m* Wolken *n*; oblok, -u, *pl* -i *m* Wolke *f*; ~ kurzu, Staubwolke; ~ gazowy, Gaswolke; *fig.* spaść z -ów, wie aus den Wolken fallen; wynosić pod -i, bis in den Himmel erheben (ob. bujać *t*).

oblemek, -mku *m* Bruchstück *n*.

obłowić się przy czym, sein Schäferchen bei etwas scheren, seinen Schnitt bei etwas machen.

obłoż-nie *ad.* ~ chory, bettlägerig; -ny *a* (o chorobie) schwer, ernst.

obłożony *a*; język ~ belegte Zunge.

obłożać *ua.* belegen, umlegen; ~ darnią, berasen; ~ aresztem, Beschlag legen auf, mit Beschlag belegen.

obłóczyny -czyn *pl* Einkleidung *f* (der Nonnen).

obłu-da *f* Heuchelei *f*; -dnica *f*, Heuchlerin, Gleisnerin *f*; -dnie *ad.* -dny *a* heuchlerisch; -dnik, -a, *pl* -icy *m* Heuchler, Gleisner *m*.

oblup(yw)ać *ua.* (się, się) abschälen; oblupi(a)ć *ua.* schälen; ~ k. ze skóry, j-m die Haut abziehen.

oblusk(iw)ać, obluszczać *ua.* enthulsen, ausschälen, ausschoten.

obły *a* walzenförmig, oval.

obmac(yw)ać *ua.* (się, się) betasten, befühlen; **obmacywanie** *n* Betastung *f*. [zen, anfeuchten]

obmaczać *ua.* naß machen, benet-

obmalować *ua.* bemalen; *fig.* anschwärzen.

obma-wiać *ua.* ~ kogo, j-n beklatschen, j-m Böses nachreden; -wianie *n* böse Nachrede. [schmieren]

obmaz(yw)ać *ua.* ringsherum (ver-)obmierać *ua.* abkehren.

obmiar-zać, -zić *ua.* verekeln;

-złość *f* Ekelhaftigkeit *f*, Ekel *m*;

-zły *a* ekelhaft; -znać *un.* zum Ekel werden; świat mu obmierzł, die Welt ist ihm zum Ekel; obmierzło mi to, ich bin dessen überdrüssig.

obmowa *f* üble Nachrede; **obmowny** *a* verleumderisch; **obmówca**, *pl* -cy *m* Verleumder *m*; **obmówić** *ob.* obmawiać.

obmuro-w(yw)ać *ua.* ummauern; -wanie *n* Ummauerung *f*; -wania *pl* Mauern *pl*, Mauerwerk *n*.

obmusk(iw)ać *ua.* glatt streichen.

obmycie *n* (się) Abwaschung *f*; **obmyć** *ua.* (się, się) abwaschen.

obmyślać, -lić *ua.* ~ co, auf etwas sinnen, etwas ausfindig machen, ersinnen; ~ plan, einen Plan schmieden; ~ środki, auf Mittel (und Wege) sinnen.

obmy-wać *ua.* abwaschen; -wanie *n* (się) Abwaschung *f*.

obna-zać, -żyć *ua.* (się, się) entblößen; ~ głowę, den Hut abnehmen;

-piersi, die Brust entblößen; -zanie, -zenie *n* Entblößung *f*; -żony *a* entblößt; (miecz) blank.

obnieść *ua.* herumtragen.

obni-zać, -żyć *ua.* (cenę) herabsetzen, senken; ~ się, (o cenach) fallen, sinken, zurückgehen; (o gorączce) ab-

nehmen; (o ziemi) sich senken; -zenie *n* Herabsetzung *f* (des Preises); ~ się, Senkung *f*; (temperatury) Abnahme *f*; -zka *f* (cen) Nachlaß *m*, Herab-

setzung *f*.

obnosić *ua.* 1 herumtragen; (potrawo stołu) herumreichen; *fig.* ~ swoją snotę, sich mit seiner Tugend brüsten; (plotki, winowy) verbreiten. 2 (tzw. ewiki) austreten; **obnoszenie** *n* Herumtragen *n*.

oboczny *a* angrenzend, nachbarlich; *mil.* nebeneinander aufgestellt.

oboista, *pl* -ści *m* Hoboebläser *m*.

obojczyk, -a, *pl* -i *m* 1 an. Schlüssel-bein *n*. 2 (kiszty) Kragen *m*.

oboje, obojga *num.* beide; ~ państwo, beide Herrschaften.

obojętnie *ad.* gleichgültig; -tnieć *un.* ~ na co, gleichgültig gegen (a. für) etwas werden; -tność *f* Gleichgültigkeit *f*; -tzy *a* 1 gleichgültig (na co gegen a. für etwas). 2 *chm.* neutral.

oboj-nactwo *n* Zweigeschlechtigkeit, Zwitterbildung *f*; -nak, -a, *pl* -i *m* Zwitter, Hermaphrodit *m*.

obok 1 *ad.* daneben; tuż ~ dicht daneben. *II* *prp.* neben, an der Seite von...; ~ kogo, neben j-m, an j-s Seite;

obol, -a, *pl* -e *m* Obolus *m*. [te. obelafy *a* schmerzend.

obopól-nie *ad.*, -ny *a* gegenseitig, beiderseitig; -na korzyść, beiderseitiger Vorteil; -nie korzystny, beiderseitig vorteilhaft; za -ną zgodą, nach gegenseitiger Übereinkunft; -ne zobowiązanie, beiderseitige Verpflichtung;

-ność *f* Beiderseitigkeit, Gegenseitigkeit *f*.

obora *f* Viehstall *m*; *szn.* Vieh *n*.

oborywacz, -a, *pl* -e *m* Häufelplüg *m*; **obor(yw)ać** *ua.* umpflügen.

obosieczny *a* zweischneidig; *fig.* zweideutig.

obo-strzać, -strzyć *ua.* verschärfen; -strzenie *n* (kary) Verschärfung *f*;

-strzony *a* verschärft (ob. areszt *2*).

obowią-zać *ua.* ob. obowiązywać;

-zany *a* verpflichtet, verbunden.

obowią-zek, -zku, *pl* -zki *m* 1 Pflicht; Verpflichtung; Obliegenheit *f*;

-zki *z* względem dzieci, die Pflicht gegen die Kinder; **-zki** na nas ciążyące, die Pflichten, die uns obliegen; **poczytuje** sobie to że ~ ich mache es mir zur Pflicht; (s)pełnić ~ seine Pflicht tun, erfüllen; przy pełnieniu -zków, bei der Erfüllung der Obliegenheiten; **poczuwać** się do -zku, sich verpflichtet fühlen; **wziąć** na siebie ~ eine Pflicht übernehmen, eine Verpflichtung eingehen; **włożyć** na kogo ~ j-m eine Pflicht auferlegen. 2 (służba) Dienst *m*; **być** u k. w -zku, bei j-m in Dienst stehen; **-zkowo** *ad.* pflichtgemäß; (koniecznie) unbedingt; **-zkowość** *f* Pflichtgefühl *n*, Pflichttreue *f*; **-zkowo** *a* 1 pflichtmäßig; obligatorisch. 2 (o osobie) pflicht(ge)treu; **-zujacy** *a* verbindlich; *jr.* moc -ca, verbindliche Kraft (ob. moc *1*).

obowiązywać *ua.* 1 (się) do cz., (sich) zu etwas verpflichten, verbinden; to do niczego nie -zuje, das verpflichtet zu nichts; strój wieczorowy nie -zuje, Gesellschaftstoilette nicht erforderlich. 2 *jr.* (o ustawie) in Kraft sein; **zacząć** ~ in Kraft (a. ins Leben) treten.

obozo-wać *un.* lagern; -wanie *n* Lagern *n*; -wisko *n* Lagerplatz *m*; -wy *a* Lager...; **zycie** -we, Lagerleben *n*.

obój, -oju, *pl* -oje *m* mus. Hoboe *f*.

obóz, -ozu, *pl* -ozy *m* 1 Lager *n*; ~ jeńców, Kriegsgefangenenlager; **rozbić** ~ ein Lager aufschlagen; **stać** *a*. stanąć obozem, (sich) lagern; **zwinąć** ~ das Lager abbauen; *fig.* przejść do przeciwnego obozu, zur Gegenpartei übergehen. 2 Barrenspiel, Kriegsspiel *n*.

obra-biać *ua.* bearbeiten; *fig.* ~ kogo, j-n bearbeiten, zu gewinnen suchen; ~ interes, ein Geschäft abmachen; (o akwizytorach) ~ rejon, einen Ort abmachen; **-bianie** *n* Bearbei-

tung *f*; ~ drzewa, Holzbearbeitung; -biarka *f* Werkzeugmaschine, Bearbeitungsmaschine *f*; ~ drzewa, Holzbearbeitungsmaschine.

obrabo-wać *va.* berauben; -wanie *n* Beraubung *f*.

obracać, obrócić *l va.* 1 wenden, (um)drehen; ~ (co) na wszystkie strony, lun- und herwenden; -ca wszystko w żart, er macht aus allem einen Scherz, 2 (towarom) umsetzen; ~ kapitałom, seine Kapitalien (rasch) verwerten; ~ pieniądze, mit Gelde umgehen; Geld unter die Leute bringen. 3 ~ w co, in etwas verwandeln; ~ na co, zu etwas verwenden (a. anwenden). 11 ~ się 4 sich wenden, sich umdrehen; rotieren; ~ się na lewo, sich links wenden; obrócić się do k. rtyem, j-m den Rücken kehren. 5 (przebywać) sich befinden, weilen; (bywać) verkehren, umgehen; gdzie on się -cał w wiełt erit ~ się w dobrym towarzystwie, sich in guter Gesellschaft bewegen; ~ się w sferach prawniczych, viel in Advokatenkreisen verkehren. 6 ~ się w co, sich in etwas verwandeln; ~ się w niwecz, zu nichts werden. [a drehbar.

obracal-ność *f* Drehbarkeit *f*; -ny obracanie *n* Drehen, Wenden *n*. obracow(yw)ać *va.* berechnen; ~ się z kim, mit j-m abrechnen.

obracu-nek, -nku, pl -nki *m* Abrechnung; Berechnung *f*; podług niego -nku, meiner Berechnung nach; -nkowy *a* Abrechnungs...; izba -wa, Abrechnungsstelle *f*; rok ~ Rech-obrac ob. oberać. [nungsjahr *n*. obra-da *f* Beratung *f*; podać pod-uj, zur Beratung bringen; -dować *vn.* ~ nad czym, über etwas beraten, Beratung halten; -dowanie *n* Beratung(schlag)ung *f*; -dowy *a*: sala -wa, Beratungssaal *m*.

obramo-wać *va.* einfassen; einrahmen, umrahmen; -wanie *n* Einfassung; Umrahmung *f*.

obrauy *a* 1 gewahrt. 2 geschält. 3 (palec etc.) enterig.

obracast *vn.* bewachsen; ~ mlekiem, mit Moos bewachsen.

obraz, -u, pl -y *m* Bild, Gemälde *n*; ~ olejny, Ölgemälde; ~ rodzajowy, Genrebild; żywe -y, lebende Bilder; ~ pędzy (i rozpaczy), ein Bild des

Jammers; (sztuka) w ośmiu -ach... in acht Bildern; wystawa -ów, Gemaldegemaldstellung *f*. [majestat].

obrazu *f* Beleidigung *f* (ob. kamień, obrazek, -zka, pl -zki *m* Bildchen *n*, (kleines) Bild; książka z -zkami, Bilderbuch *n*.

obraz-zić *va.* ob. obrażać; -ziciel, -a, pl -e *m* (-ka *f*) Beleidiger(in).

obrazkowy *a* Bilder...]

obrazo-burca, pl -cy *m* Bilderstürmer *m*; -chwalcu *m* Bilderanbeter *m*.

obrazować *va.* (bildlich) darstellen.

obrazowo *ad.* -wy *a* bildlich; (o stylu) bilderreich; język -wy, bildliche Sprache, Bildersprache; pismo -we, Bilderschrift *f*; -wość *f* (stylu) Bilderreichtum *m*.

obrażli-wość *f* Empfindlichkeit *f*; -wiy *a* beleidigend; (łatwo obrażający się) empfindlich. [lder *m*

obraznik, -a, pl -icy *m* Bildhändler]

obra-zać *va.* beleidigen; verletzen; ~ k. do żywego, j-n empfindlich, beleidigen; ~ się o co, sich durch etwas beleidigt fühlen; ~ się na kogo, j-m etwas übernehmen; -żający *a* 1 *m* beleidigend; Beleidiger *m*; -żenie *n* Beleidigung; (ciała) Verletzung *f*.

obrać, -ębu, -ęby *m* 1 Saum *m*, Saumung *f*. 2 Bezirk *m*, w obrębie miasta, innerhalb der Stadt; za obrębem miasta, außerhalb der Stadt. 3 (zakres) Kreis *m*; obrabac *va.* behauen; obrąbek, -bku *m* Saum *m*; obrabi(a)ć *va.* (be)saumen.

obra-czka *f* Ring *m*; ~ ślubna, Trauring; -czkować *va.* ringeln;

-czkowy *a* ringförmig; palec ~ Ringfinger *m*.

obręb, obrębiać *vs.* obrab(i)ć.

obręcz, -y, pl -e *f* Keifen *m*; ~ koła, Radreifen *m*; ~ masywna, pełna, Vollreifen; aut. ~ przeciwślizgową, Gleitschutzreifen; ~ zapasowa, Notreifen.

[nie *n* Bearbeitung *f*.

obrobić *va.* ob. obrabiać; obrobie-

obrodzić *vn.* viel Früchte tragen; einen guten Ertrag liefern; ~ się (o owocach) gut geraten.

obrok, -u *m* Pferdefutter *n*; dać koniom -u, den Pferden Futter geben; fig. ~ duchowy, Geistesnahrung *f*.

obrona *f* Verteidigung; Abwehr *f*; (mowa) Verteidigungsrede *f*; (opieka) Schutz *m*; (interesów) Wahrung *f*;

we własnej obronie, aus Notwehr; brać *k.* w -nę, j-n in Schutz nehmen; mil. ~ przeciwgazowa, Gasabwehr; ~ przeciwlotnicza, Flugzeugabwehr; ~ krajowa, Landwehr *f*.

obronić *va.* (sie, sich) verteidigen; (be)schützen; ~ się od cz., sich einer Sache erwehren. [m.

obronność *f* Verteidigungszustand

obronny *a* Verteidigungs... Schutz;

przymierze -ne, Schutzbündnis *n*;

fig. wyjść z czego ręka -na, mit einem blauen Auge (a. unversehrt) davorkommen; mil. położenie -ne, Verteidigungsanlage *f*; stanowisko -ne, Verteidigungsstellung *f*; strefa działañ -ch, Verteidigungszone *f*.

obroń-ca, pl -cy *m* Beschützer; Verteidiger; Verfechter *m*; jr. Anwalt, Sachwalter *m*; ~ z urzędu, Officialverteidiger; -czy *a* Schutz... Verteidigungs...; lawa -cza, Advokatenstiftung *m*; mowa -cza, Verteidigungsrede *f*;

-czyl *f* Beschützerin; Verteidigerin

obrosły *a* bewachsen; obrosnąć, obrośić, -sne, -śnie, -rósł *vn.* bewachsen; obrośnięty *a* bewachsen ~ wlosami, behaart.

obrotnica *f* kol. Drehscheibe *f*.

obrot-ność *f* 1 Drehbarkeit *f*; ~ języka, Zungenfertigkeit *f*. 2 Gewandtheit, Rührigkeit *f*; -ny *a* 1 drehbar.

2 gewandt; (ruchliwy) rührig.

obrotowy *a* 1 Dreh...; most ~ Drehbrücke *f*; te. scena -wa, Drehbühne *f*; kol. tarca -wa, Drehscheibe *f*. 2 Betriebs... Umsatz...; kapital ~ Betriebskapital *n*; podatek ~ Umsatzsteuer *f*.

obroźa *f* (Hunde-)Halsband *n*.

obróbka *f* Bearbeitung *f*; ~ drzewa, Holzbearbeitung.

obrócenie *n* Umwenden *n*.

obrócić *ob.* obracać.

obrót, -otu, pl -oty *m* 1 Drehung, Umdrehung, Wende, Wendung *f* (t. fig.); Tour *f*; szybki ~ Umschwung *m*; liczba obrotów, Tourenzahl *f*; (sprawa bierz) pomysły ~ ...eine günstige Wendung. 2 handl. Umsatz; Verkehr, Betrieb *m*; powiększyć ~ den Umsatz erhöhen; roczny ~ (tej firmy) der jährliche Umsatz... (ob bezgotówkowy); ~ dewizowy, Devisenverkehr; ~ pieniężny, Geldverkehr; ~ towarowy, Warenumsatz. 3

(ruch) Bewegung *f*; wziąć *k.* w obroty, j-m viel zu schaffen machen; j-n vornehmen.

obrus, -a, pl -y *m* Tischuch *n*.

obru-szać, -szyc *va.* erschüttern; locker machen; ~ się, locker, lose werden; fig. ~ się na co, na kogo, sich über etwas, über j-n entrüsten.

obrysły *n* Profil, Normalprofil *n* (taborowe der Fahrzeuge); ~ ładunkowe, Ladeprofil.

obrywać *va.* ob. oberwać; obrywać *f* 1 Nebenverdienst *m*. 2 Prügel *pl*

obryz-gać, -gnąć *va.* bespritzen;

-ganie *n* Bespritzen *n*.

obrzag, obrząsk, -u *m* Nachgeschmack *m*; übler Geruch aus dem Munde; fig. Bitterkeit *f*.

obrzęd, -edu, pl -ody, obrzędek, -dku, pl -dki *m* Ritus, Kirchengebrauch, festlicher Gebrauch, Zeremonie *f*; -kowy *a* zeremoniell, rituell.

obrze-zać, -że, -zał *vn.* beschneiden; -zanie *n* Beschneidung *f*; -zaniec, -nica, pl -ńcy *m* Beschnittener *m*.

obrzeżenie *n* Rand *m*.

obrzęd ob. obrząd. [m.

obrzęk, -u *m* Geschwulst *f*, Ödem

obrze-kać, -knać *vn.* anschwellen, aufschwellen; -kłość *f* Anschwellung, Geschwulst *f*; -kly, obrzmiały *a* geschwollen.

obrzmić *vn.* anschwellen; o-

brzmienie *n* Anschwellung *f*.

obru-z-cać, -cić *va.* bewerseln; (ściana) berappen; fig. ~ k. stekiemi obelg, j-n mit Schimpfworten überhäufen;

-canie *n* Bewerseln *f*; -tka *f* Bewurf

obrzy-dliwie *ad.* abscheulich; -dliwiec, -wca, pl -wcy *m* abscheulicher, ekelhafter Mensch; -dliwokość, -dłość *f* Ekelhaftigkeit, Abscheulichkeit *f*.

Ekel *m*; -dliwy, -dły *a* abscheulich, ekelhaft; -dnać, -dnie, -dl *vn.* zum Ekel werden; -dla mi, sie ist mir un-ausstehlich (a. in den Tod zuwider); już mi to -dło, das ekelt mich an; żyćcie mu -dło, die Welt ist ihm zum Ekel; -dzać, -dzić *va.* ~ komu co, j-m etwas verekeln, verleiden; ~ sobie co, sich etwas verekeln; -dzenie *n* Ekel *m* (do cz. vor etwas); aż do -nia, bis zum Überdruß; z -m, mit Ekel.

obrzynać *va.* beschneiden; obrzynek, -nka, pl -nki *m* Abschnitzel *n*.

obsaczyć *va.* umzingeln.
obsada *f* 1 Besetzung *f*; *te.* (sztuki) Rollenbesetzung; *kol.* ~ pojedyncza, einfache Lokomotivbesetzung; (biurowa) Beamtenspersonal *n*; *mil.* (załoga) Besetzung *f.* 2 (rękojność) Stiel *m*; Fassung *f*, Gehäuse *n*; ~ szczotki, Bürstenhalter *m*; **obsadka** *f* Federhalter *m*.

obsa-dzać, **-dzić** *va.* 1 (drzewami etc.) bepflanzen. 2 (posadę etc.) besetzen.

obsaczyć *va.* abtropfen lassen.
obserwa-cja *f* Beobachtung *f*; **-czyjny** *a* Beobachtungs...; **-tor**, **-a**, **pl**-rzy *m* Beobachter *m*; **-torium**, **-pl**-ria *n* Observatorium *n*; ~ astronomiczne, Sternwarte; ~ morskie, Seewarte *f*; *mil.* Beobachtungsstand *m*.
obserwować *va.* 1 beobachten. 2 (świetła) begehnen; ~ posty, die Fasten
obsiać *va.* besäen. [halten].
obsiadać, **obsiaść**, **-ać**, **-ać**, **-ać**, **-ad** *va.* 1 ~ co, sich um etwas herumsetzen; ~ kogo, j-n umkreisen. 2 besetzen.

obsianie *n* Besäen *n*; **obsi(ew)ać** *va.* besäen; *fig.* niebo obsiane gwiazdami, gestirnter Himmel.

obsaklwać, **obszkoczyć** *va.* umspringen; umringen.

obskrob(yw)ać *va.* abschaben, beschaben; (rybę) abschuppen.

obskub(yw)ać *va.* abrupfen. [m].
obskurant, **-a**, **pl**-nci *m* Finstlerling
obskurny *a* niedrigen Standes. niedrig, obskur.

obsłuch(iw)ać *va.* behorchen; (chorego) durch Behorchen untersuchen; ~ się (czego), sich satt hören; sein Ohr durch fortwährendes Hören an etwas gewöhnen.

obsługa *f* Bedienung *f*; **obsługiwać**, **obsłużyć** *va.* bedienen.

obstałowić *va.* bestellen; **obstałowek**, **-nku**, **pl**-nki *m* Bestellung *f*; **obstałunkowy** *a* Bestellungs...; auf Bestellung.

obsta-wać, **-stać**, **-wał** *vn.* ~ przy czym, auf etwas beharren, bestehen; ~ przy swoim zdaniu, bei seiner Meinung verbleiben; ~ za kim, j-n verteidigen; für j-n eintreten; **-wanie** *n* Beharrung *f*.

obstawi(a)ć *va.* umstellen; *karć.* besetzen.

obstąpić, **obstępować** *va.* uminngen, umkreisen, umzingeln.

obstruk-cja *f* med. Verstopfung; (parlamentarna) Obstruktion *f*; **-cjonista**, **pl**-ści *m* Obstruktionist, Quertreiber *m*; **-cjonizm**, **-u** *m* Quertreiber *f*; **-cyjny** *a* verstopfend; Obstruktions...

obsuszyć *va.* trocknen.
obsu-wać, **-nać** *się*, (herunter)rut-schen; (o ziemi) einfallen [trocknen].
obsychać *vn.* trocken werden, ab-sychiać *va.* ~ wszędzie, überall trocknen.

obsy(p)wać *va.* beschütten, bestreuen; *fig.* (darami etc.) überhäufeln; **obsy(p)nik**, **-a**, **pl**-i *m* Häufelplug
obszar, **-u**, **pl**-y *m* Weite *f*, (weiter) Raum, Flächeninhalt *m*; Gebiet *n*; ~ gruntu, Grundfläche *f*; ~ lasu, Waldgebiet, Waldfläche; ~ wód, Wassergebiet *n*. [zen].

obszargać *va.* (się, się) beschmutzen.
obszar-nictwo *n* Großgrundbesitz *m*; **-nik**, **-a**, **pl**-nicy *m* Großgrundbesitzer *m*.

obszar-p(yw)ać *va.* zerreißen, zerlumpen; **-paniec**, **-ńca**, **pl**-ńcy *m* zerlumpter Kerl, Lump *m*; **-pany** *a* zerlumpt.

obszer-nie *ad.* weitläufig, ausführlich; **-ność** *f* 1 Geräumigkeit, Weite *f.* 2 (opisu) Weitläufigkeit, Ausführlichkeit *f*; **-ny** *a* 1 geräumig, weit, umfangreich; ~ lokal, geräumiges Lokal. 2 (opis etc.) ausführlich, weitläufig; **-ne** wiadomości, ausgedehnte Kenntnisse. [suchen, durchstoßern].
obszuk(iw)ać *va.* absuchen, durch-suchen
obszycie *n* Besatz *m*; **obsz(yw)ać** *va.* benähen; (czym) besetzen, ein-fassen; **obsz(yw)ka** *f* Besatz, Saum *m*, Leiste *f*.

obtańczyć *va.* ~ wszystkie panie, mit allen Damen (herum)tanzen.
obtarcie *n* Aufreibung *f* (der Haut).
obtoczyć *va.* abdrehseln.

obtykać *va.* bestopfen, bestecken.
obuch, **-a**, **pl**-y *m* 1 Rücken *m* einer Axt. 2 Spitzhammer *m*; *fig.* dostal jak -em po głowie, das war ein harter Schlag.

obuchać *się*, sich vollstopfen
obuć *va.* ~ kogo, j-n beschuhen; j-m die Schuhe anziehen.

obu-dzać, **-dzić** *va.* (auf)wecken; --

się, aufwachen, erwachen; **obudziła** *się* w nim zażdrość, er wurde eifersüchtig; **-dzenie** *n* Aufwecken *n*; ~ się, Aufwachen, Erwachen *n*.

obumar-cie *n, **-łose** *f* med. Brand *m*, Absterben *n* von Geweben, Nekrose *f*; Scheintod *m*; **-ły** *a* abgestorben; erstarrt. [ben; erstarren].*

obumierać, **obumarzać** *vn.* absterben; **obumieranie** *n* absterben; **obumierający** *a* zweigeschlechtlich.
oburzać *ad.* mit beiden Händen.

oburliwy *a* barsch; **oburkać** *vn.* (się) barsch antworten (a. anfahren).
obu-rzać, **-rzyć** *va.* (się, się) empören, erüsten; **-rzający** *a* empörend; to jest -ce, das ist empörend;

-rzenie *n* Empörung, Entrüstung *f*; **-rzony** *a* aufgebracht, entrüstet, empört (na co über etwas).

obustron-nie *ad.* beiderseits; **-ny** *a* beiderseitig.

obuty *a* gestieft; **obuwać** *ob.* obuć
obuwie *n* Schuhwerk *n*. [dämmen].
obuwalować *va.* umdämmen, ein-obwaro-w(yw)ać *va.* befestigen,

mit Festungsmauern (a. Gräben) umgeben; ~ się przeciw czemu, sich vor etwas schützen; ~ się kontraktem, sich vertragmäßig sichern; **-wanie** *n* Befestigung *f*.

obwarunkować *va.* verklusulieren, bedingen. [f].

obwarzonek, **-nka**, **pl**-nki *m* Brezel
obwach(iw)ać *va.* beriechen, beschneffeln, beschnuppen.

obwiaz-y(yw)ać *va.* verbinden, umbinden; ~ głowę chustką, ein Tuch um den Kopf binden; **-zają** *a* glowa, mit verbundenem Kopfe; **-zanie** *n* Umbinden *n*; Verband *m*; **-zka** *f* Binde *f*; Ziehband *n*.

obwiednia *f* Einhüllende *f*.

obwie-sić, **-szać** *va.* behängen; ~ się świecidełkami, sich mit Flitterzeug behängen; **-sisty** *a* herabhängend; ~ brzuch, Hängebauch *m*; **ob-wiesz**, **-sia**, **pl**-sie *m* Galgenstrick *m*.
obwie-szczać, **-ścić** *va.* bekanntmachen, kundmachen, kundgeben, veröffentlichten; **-szczenie** *n* Bekanntmachung, Kundmachung, Veröffentlichung *f*.

obwie-sić *va.* ob. obwodzić.

obwie-sić *ob.* obwozić.

obwi-jać, **-nać** *va.* umwickeln, umschlagen, einwickeln (ob. bawelna 2);

~ w papier, in Papier einwickeln; ~ się (w płaszcz), sich verhüllen mit...; sich einhüllen; ~ się kolo czego, sich um etwas wunden, schlängeln; **-janie** *n* Umwickeln, Umhüllen *n*; *fig.* ~ w bawelna, Umschweife *pl*.

obwi-ni(a)ć *va.* ~ k. o co, j-n einer Sache beschuldigen; **-nienie** *n* Beschuldigung *f*; **-niony** *a* i *m* beschuldigt; Beschuldigte(r) *m*.

obwinię-cie *n* Einhüllung *f*; **-ty** *a* eingehüllt, verhüllt.

obwi-sać, **-snać** *cn.* herabhangen, herunterhängen; **-sły** *a* herabhangend, schlaff hängend.

obwód-nia, **-nica** *f* 1 Umkreis *m*. 2 bud. Säulengang *m*; *kol.* Führungskurve *f*; *mech.* Gleitbahn *f*.

obwodowy *a* 1 Kreis... Bezirks... (ob. kolej 2); *mur* ~ Ringmauer *f.* 2 peripherisch.

obwozić *va.* 1 herumführen. 2 (otaczać) umgeben, umkreisen.

obwoluta *f* Umschlag *m*.

obwo-ły(yw)ać *va.* ausrufen, laut verkündigen; **-lanie** *n* Ausrufung, Verkündung *f*; **-ływacz** *m* Ausrufer
obwozić *va.* herumfahren. [m].

obwód, **-odu**, **pl**-ody *m* 1 Umkreis, Umfang *m*; Peripherie *f*; ~ kola, Kreisumfang; *el.* ~ prądu, Stromkreis *m*. 2 Bezirk, Distrikt *m*.

obwódka *f* Rand, Ring *m* (naokoło rany, um eine Wunde); czarna ~ Trauerand; papier z czarną -ką, Trauerpapier *n*; sine -ki pod oczami, blaue Ränder (a. Ringe) um die Augen. [Umhüllung *f*].

obwój, **-oju**, **pl**-oje *m* Umwicklung.
oby *int.* möge; **obym** *int.* dochekaj tego, wolle Gott, daß ich das erlebe.

obycie *n* Weltgewandtheit; Lebensart *f*; ~ się, Benahmen *n*.

obyczaj, **-u**, **pl**-e *m* Sitte *f*, Brauch *m*; **-e**, Sitten *pl* (ob. kraj, lekki 3); **czystość** -ów, Sittensreinheit *f*; **suro-wość** -ów, Sittenstrenge *f*; **-nie** *ad.* sittlich; **-ność** *f* Sittlichkeit, Sittsamkeit *f*; **-ny** *a* sittlich, sittsam; **-owy** *a* Sitten...; *policia* -wa, Sittenpolizei *f*; **powiesz** -wa, Sittenroman *m*.

obyć *się* ob. obywać *się*.

obydwa(j) *num.* beide.

obyty *a* ~ z czym, in etwas bewandert; ~ ze sceną, Bühnenkundig; ~ w świecie, weltgewandt.

oby(wa)ć się bez czego, etwas entbehren, sich ohne etwas behelfen; ~ z czym, sich mit etwas vertraut machen; sich an etwas gewöhnen; ~ byle czym, sich mit wenigem begnügen, mit etwas fühlnehmern.

obywatel, -a, pl -e m Bürger m; ~ państwa, Staatsbürger; ~ ziemski, Gutsbesitzer m; -ka f Bürgerin; (ziemski) Gutsbesitzerin f; -ski a bürgerlich, Bürger...; Gutsbesitzer...; duch ~ Bürgersinn m; obowiązek ~ Bürgerpflicht f; prawa -e, Bürgerrechte pl; -skość f Bürgersinn m; -stwo n I Bürgerschaft f. 2 Bürgerrecht n; zyskać sobie prawo -stwa, sich einbürgern. 3 Bürger; (ziemskie) Gutsbesitzer pl.

obznaj-mić va. (się) ob. obeznać; -miony a ob. obeznany, **obżar**-cie się n Fressen n, Fresserei f; -stwo n Gefräßigkeit, Fresserei f; -tuch, -a, pl -y m Vielfraß m; -ty a gefräßig. [vollfressen.]

obżerać się, sich vollstopfen, sich obżynać va. alles aberten.

obżynki ob. dożynki.

oc-a-łać, -lić va. (er)retten; -leć, -leje, -lal un. (o przedmiotach) unverehrt bleiben; (o ludziach) dem Tode entinnen, mit dem Leben davorkommen, der Gefahr entgehen; **lenie** n Errettung, Rettung f.

ocap, -u, pl -y m Zapfenbalken m. **ocean**, -u, pl -y m Weltmeer n. **Ozean** m; -iczny, -owy a ozeanisch. **ocel**, -a, pl -e m Stollen m. [katze f. **ocelot**, pl -y m zo. Ozelot m, Pardelocembrować va. verschimmern; verschalen; -wanie n Verschalung; Zimmerung f; ~ drzewne, Holzzimmerung.

ocena f I Schätzung, Abschätzung f. 2 Rezension, Beurteilung, Kritik f; Gutachten n; poddać -nie, begutachten lassen; **oceni(a)ć** va. (ab)schätzen; veranschlagen, taxieren; beurteilen; **ocenie** n Abschätzung; Beurteilung f.

ocenzurować va. zensieren.

ocet, octu m Essig m; ~ spirytusowy, Branntweinessig; ~ winny, Weinessig.

ochl int. ach! o weh!

ochlapać va. (się, sich) mit Tot bespritzen.

ochla-ply, -pnięty a schlaff, weik; -pnać un. schlaff, weik werden.

ochlastać va. durchpflügeln.

ochlica f tk. Heche! f.

ochla-dzać va. abkühlen; erfrischen; -dzacz, -a, pl -e m tech. Kühler m; -dzający a erfrischend.

ochlap, -a, m Fleischabfall; -y pl Fleischabfälle; Überbleibsel pl (einer Mahlzeit); fig. Brocken pl. [rung f.

ochłoda f Abkühlung; fig. Linde-ochłodnąć un. kühl werden; sich abkühlen; **ochłodzenie** n Abkühlung; Erhaltung f; **ochłodzić** va. (się, sich) abkühlen; ~ się, frischer a. kühler werden; -dziło się dziś, es ist heute frisch.

ochłonać un. sich erholen, zu sich kommen; ~ ze strachu, sich sammeln, sich von einem Schrecken (wieder) erholen; ~ z gniewu, seinen Zorn veratmen lassen.

ochłostać va. durchpeitschen.

ochmistrz, -a, pl -e m Hofmeister m; -ować un. (komu) j-n hofmeistern; -yni f Hofmeisterin f.

ocho-czo ad. gern, willig; -czość f Willigkeit, Bereitwilligkeit f; -czy a I willig; ~ do nauki, fleißig, lernbegierig; ~ do pracy, arbeitsam, unverdrossen. 2 (wesoly) munter, lustig.

ocho-ta f I Lust f; ~ mnie bierz, ich bekomme Lust zu...; ~ do nauki, Lernbegierde f; ~ do życia, Lebenslust; z -tą, (recht) gern. 2 (pogoda, humor) Frohsinn m, Fröhlichkeit f; -tnicy a freiwillig; -tnik, -a, pl -icy m Freiwillige(r) m; zrobić co na -a, etwas freiwillig tun; -tny a ob. ocho-czy.

ochra f min. Ocker m; ~ bismutowa Wismutocker; ~ chromowa, Chrom-ocker.

ochra-niać va. schonen, bewahren, schützen; beschirmen; ~ od zimna, gegen die Kälte schützen; ~ się od cz. sich gegen etwas schützen; -niacz, -a, pl -e m Schützer, Schoner m; ~ poddeszwy, Sohlschoner; aut. ~ łańcucha, Kettenschützer; (przy rowerze) Kettenkasten m; ~ opon, Reifenschutz.

ochrona f I Schutz m; Bewachung, f; ~ leśna, Forstschutz; ~ lokatorów, Mieterschutz; ~ łowiecwa, Jagdschutz; ~ marki fabrycznej, Markenschutz; kol. ~ drogi żelaznej, Bahn-

bewachung f; mil. ~ przeciwzołgowo, Tankabwehr f; ~ przeciwlotnicza, Flugzeugabwehr; ~ granic, Grenzschutz; ~ wybrzeży, Küstenschutz, Küstenbewachung; ~ wynalazków, Patentschutz; ~ źródeł, Quellschutz. 2 (schronienie) Zufluchtsort m, Obdach n; (dla dzieci) Kinderhort m. [ter f.

ochroniarka f Kinderhortschwes-ochronić va. ob. ochraniać.

ochronka f Kinderbewahranstalt, Krippe f; ~ dla niemowląt, Säuglingsheim n, -krippe.

ochronnik, -a, pl -i m Schutzvorrichtung f; ~ iskrowy, Funkenableiter m; el. ~ napięciowy, Spannungssicherung f.

ochronny a Schutz... (ob. clo); krata -na, Schutzgitter n; marka -na, Schutzmarke f; ospa -na, Schutzblattern pl; rękaw ~ Schutzärmel m; szczepienie -ne, Schutzimpfung f; wal ~ Schutzwehr f.

ochry-pieć, -pnać un. heiser werden; -plósć f Heiserkeit f; -łpy a heiser; -pnięcie n Heiserkeit f.

ochrz-cić va. I taufen; ~ się, sich taufen lassen. 2 benennen; -czenie n Taufen n.

ochwa-cać, -cić va. (konja) kreuzlahm machen, zuschanden reiten.

ochwat, -u, pl -y m wet. Rehe f.

ocia-gać, -gnać się, zögern, zaudern; -ganie się n Zaudern, Zögern n.

ociec, ociekać un. abfließen, abträufeln; ociekły a triefend; ~ kriwą, ociełić się, kalben. [bluttriefend. **ociem-niały** a erblindet, blind; alfabet dla -ch, Blindenschrift f; instytucja dla -ch, Blindenanstalt f; -nieć un. erblinden.

ocieni(a)ć va. beschatten, umschatten; **ocieniony** a beschattet.

ocie-plać, -plić va. erwärmen; -plilo się, es ist warmer geworden.

ocierać I va. (pot, łzy) abwischen. 2 abreiben; wund reiben. II ~ się 3 sich abwischen, sich abtrocknen. 4 ~ się o co, an etwas streifen; ~ się o kogo, j-n leicht berühren; otarło się to o moje uszy, es ist zu meinen Ohren gelangt; fig. ~ się o ludzi, mit Menschen Umgang haben. 5 fig sich abschleifen.

ocięża-le ad. -ly a schwerfällig; -łość f Schwerfälligkeit f.

ociężać un. schwer(fällig) werden. **ocios(yw)ać** va. behauen.

ocknąć się, erwachen, aufwachen;

ocknienie n Erwachen n.

oclenie n Verzollung f; nie ma pan nic do -nia? haben Sie nichts Zollpflichtiges? po legiać -niu, Zollpflichtig; oclić va. verzollen; towar ocłony, die verzollte Ware.

octan, -u m essigsures Salz.

octowy a Essig...; chm. essigsauer. **oczu-cać**, -cić va. (einen Ohnmächtigen) beleben, zur Besinnung bringen; ~ się, wieder zu sich kommen (nach einer Ohnmacht).

ocukrzyć va. (über)zuckern. [deln. **ocyganić** va. betrügen, beschwindeln; **ocynkować** va. verzinken.

oczaro-wać va. bezaubern, behexen; -wanie n Bezauberung f.

oczeki-wać va. erwarten, entgegensehen; -wanie n Erwartung f; (w listach); w -niu odpowiedzieć, Ihrer Antwort entgegengehen; in Erwartung Ihrer Antwort; nad wszelkie -nia, über alles Erwarten; wbrew -niu, wider Erwarten; zawiódł (przeszedł) moje -nia, er hat meine Erwartungen getäuscht (übertroffen).

oceret, -u, pl -y m bot. Röhricht n.

oczer-ni(a)ć va. schwärzen; fig. an-schwarzen, verleumdern; -nienie n Schwärzen n; fig. Anschwarzung f. **oczeta**, ocząć pl Auglein pl.

oczko n I Auglein, Augelchen n; (na nosole) Auge n. 2 (w sieci etc.) Masche f. 3 agr. Knospe f. Auge n.

oczko-wać un. I äugeln, liebäugeln. 2 agr. okulieren, äugeln; -wanie n I Äugeln, Liebäugeln n. 2 Okulieren n; nożyk do -nia, Okuliermesser n.

oczny a Augen...; galka -na Augapfel m.

oczdół, -olu, pl -oly m Augenhöhle; oczy pl ob. oko. [f.

oczyć, -ścić va. reinigen, säubern, putzen; (szczotką) (ab)bürsten; (cukier, rudę etc.) läutern; ~ (majątek) z długów, von Schulden freimachen; (pole walki etc.) aufräumen; ~ się, sich reinigen; fig. ~ się z zarzutów, sich von einem Vorwurf reinigen, befreien; -szczalnia f Reinigungsort m; (wód klanowych) Klaranlage f; -szczenie n Säuberung, Lauterung; Reinigung f.

oczy-(tyw)ać się, wiel lesen; -tanie (sie) n Belesenheit f; brak -nia, Unbelesenheit f; -tany a belesen.

oczywy- stość f Augenscheinlichkeit f; -sty a augenscheinlich, offenbar; handgreiflich; -sta (rzecz), że... es ist klar, es steht fest, daß...; -ście ad. 1 offenbar, augenscheinlich. 2 freilich, gewiß.

ocma f Dämmerung, Finsternis f. odwiczycy w. durchprügeln.

od, ode orp. 1 von; przychodzę od niego, ich komme von ihm; od dziś, von heute an. 2 seit; od tego czasu, seit dieser Zeit. 3 als; jest starszy od ciebie, er ist älter, als du. 4 nie jestem od tego, ich bin nicht abgeneigt zu...; gadać od rzeczy, faseln, verworrenes Zeug reden; lyżeczka od kawy, Kaffeelöffel m; przyjacieli od serca, Heroda f Ode f. [zensfreund.

odalska f Odaliske, Haremssklavin odar-nia(a)ć, -niować va. berasen; -nienie n Berasung f, Rasenbelag m. odarty a ob. obdarty, odbarwi(a)ć va. entfärben; odbarwienie n Entfärbung f.

odobicie n 1 (nieprzyjaciela) Zurückdrängen n; (jęńców etc.) Befreiung f. 2 Gepräge n, Abbildung f; dr. Aodruck m, Abdrücken n; (wzoru) Abstich m. 3 (szabla, razu) Parieren n, Gegenstoß m; (piłki) Zurückschlagen n; (kuli etc.) Abprall, Abschlag, Rückprall m; ~ się (świata) Widerschein m, Zurückstrahlung f.

odbi(ja)ć I va. 1 (nieprzyjaciela) zurückdrängen, zurückwerfen; (jęńców, aresztantów) befreien; fig. (komu narzeczona, kochankę) abspenstig machen. 2 (cios) parieren, (piłkę) zurückschlagen; (głos) zurückwerfen; (światło) zurückstrahlen. 3 (drzwi, zamek) aufbrechen, sprengen, gewaltsam öffnen; (kawalek czego) abschlagen. 4 abdrucken; (rycynę) prägen; (rysunek) abkopieren. 5 ~ sobie straty (a. na czym) sich schadlos halten, sich entschädigen. II vn. 6 ~ od brzegu, abrudern; vom Lande abstechen, abstoßen. 7 (o kolorach) (się) od cz., von (gegen, mit) etwas abstechen. III ~ się 8 (o piłce) abprallen, zurückprallen; 9 (o świetle) zurückstrahlen, zurückgestrahlt werden. 9 ~ się echem, widerhallen, widerschallen, ein E-

cho hervorrufen (ob. echo). 10 (odbrać swoje) das Verlorene wieder gewinnen; sich entschädigen. 11 (odcisnąć się) sich abdrücken; fig. ~ się na czym, auf etwas wirken, etwas beeinflussen; ujmnąć się na czym ~ einer Sache schaden, etwas beeinträchtigen; to się odbija na jego zdrowiu, das schadet seiner Gesundheit (ob. odbijać się).

odbiec, odbiegać vn. davonlaufen; fig. ~ od przedmiotu, abschweifen; odbieganie n ~ od przedmiotu, Abschweifung f.

odbiierać, odebrać va. 1 (dziecko ze szkoły) wegnehmen; (z powrotem) zurücknehmen. 2 (list, pieniądze) erhalten, empfangen; (towar) abnehmen, in Empfang nehmen; (robotę, przysięgę) abnehmen; (ochotę, apetyt, nadzieję) benehmen; (długi, należności) einziehen, eintreiben; ~ komu głos, kredyt, j-m das Wort, den Kredit entziehen; ~ komu chleb, j-n um sein Brot bringen, j-n brotlos machen; ~ sobie życie, sich das Leben nehmen, sich entleiben. 3 (o akuszce) ~ dziecko, entbinden, Geburtshilfe leisten; odbierający m Empfänger, Abnehmer m.

odbi-jać ob. odbić; ~ się (o potrawach) aufstoßen; gm. rülpsen; -ja mi się, es stößt mir auf; -janie n I ob. odbicie. 2 ~ się, Aufstoßen; gm. Rülpsen n; -jarka f ~ rycyn, Prägemaschine f.

odbior(-ca, pl -cy m (-czyni f) Empfänger(in); (listu) Adressat(in); (nabywca) Abnehmer(in); -czy a Empfang...; radio: aparat ~ Empfangsgerät n; instalacja -cza, Empfangsanlage f; stacja -cza, Empfangsstation; -nik -a, pl -i m el. ~ prądu, Stromverbraucher m; radio: Empfänger m; ~ lampowy, Röhrenempfänger; ~ sieciowy, Netzempfänger.

odbior-, -oru m Empfang m, Abnahme, Empfangnahme f; (długu) Einziehung f; przy -orze, bei Empfang; bei Abnahme; potwierdzenie -oru, Empfangsbestätigung f; radio: ~ głosnikowy, Lautsprecherempfang; el. ~ prądu, Stromentnahme f.

odbitka f Abzug, Abdruck, Sonderabdruck m; Pause, Kopie f; dr. (do korekty) Abzugsbogen; ~ rewizyjna,

Nachschaubogen m; ~ ręczna, Handabzug; ~ świetlna, Lichtpause f; zrobić -kę, abziehen. [Widerschein m.

odblask, odblysk, -u m Abglanz, odbojnicza f kol. Zwangschiene, Leitschiene; odbój, -oju, pl -oje m Prellbock, Prellstein m.

odbudowa f Aufbau, Wiederaufbau m (ob. gospodarczy); gór. Abbau m; ~ węglowa, Kohlenabbau; -w(y)wać va. (wieder)aufbauen; ~ się, sein flaus wieder aufbauen; -wanie n Wiederaufbau m. [wort geben.

odbywać va. eine mürrische Antwort, odbrędie, odbył ob. odbywać; odbycie n; po -ciu podróży, praktyki, nach der Reise, Lehrzeit; ~ się posiadzenia, Abhaltung f einer Versammlung; -byty, -u m Absatz m. [lung.

odbytynica f an. Mastdarm m. odby(wa)ć va. (chorobę etc.) durchmachen; (zebanie) abhalten; ~ służbę, seine Zeit abdienen; ~ studia, studieren; ~ się, stattfinden; (o zebraniach etc.) abgehalten werden.

odde-żać, -dzić va. abschießen. odchark(iw)ać, odcharknąć va. den Schleim auswerfen.

odchciewać się ob. odchcieć się. odchodne n: na -m, beim Weggehen, zum Abschied.

odchodowy a an. kiszka -wa, Mastdarm m; otwór ~ After m.

odchodzić, odejść vn. 1 fortgehen, weggehen; (o pociągu etc.) abgehen; ~ od k., j-n verlassen; ~ ze służby, aus dem Dienste treten; ~ ze świata, sterben; fig. ~ od zmysłów, außer sich sein. 2 (o towarze) abpać, Abgang a. Absatz finden; (odpać) abfallen; z tego -dzi, davon geht ab...

odchorować va. ~ co, etwas mit einer Krankheit büßen. [ziehen. odchow(yw)ać va. aufziehen, groß-odchód, -odu, m Abgang; (odpływ) Abfluß m; -ody pl ausgeleerte Stoffe, Ausleerung f; -ody (zwierzyni) Losung f. [sich rauspern.

odchrząknąć, odchrząkiwać vn. odchwalić va: nie móc się ~ kogo, j-n nicht genug loben können.

odchy-kać, -lić va. zurückbiegen; (zasłonę) aufziehen; enthüllen; ~ się, 1 sich enthüllen; sich eröffnen. 2 sich abwenden; -lenie n Abweichung, Ablenkung f; ~ igły, Nadelablenkung.

odchył m Ablenkung; Abbiegung f. odciąć, odetnę, -tnię, odciął ob. odcinać.

odcią-gać, -gnąć va. 1 wegziehen; ~ k. na bok, j-n beiseite nehmen; fig. ~ k. od czego, j-n von etwas abbringen. 2 (sprawę) verschieben. 3 (liczbę) abziehen, subtrahieren. 4 hut. (ab)treiben; -ganie n 1 (liczbę) Abziehen n, Subtraktion f. 2 hut. Treiben n (des Silbers etc.).

odciążenie n Entlastung f. odciążać va. entlasten.

odciec, odciekać vn. abfließen; odciek, -u, pl -i m Abfluß m; -i, Abwässer pl.

odcień-, -nia, pl -nie m (Farben-) Abstufung, Schattierung, Nuance f. odcierpieć va. (ab)büßen; ~ karę, eine Strafe verbüßen, abbüßen.

odcięcie n Abscheiden; (członka) Amputieren n; ~ portu, Hafensperre f; odcięta f mat. Abszisse f.

odcinać, odciąć I va. 1 abschneiden, abhauen; (gałęzie) abastern; ~ komu odwrot, j-m den Rückzug abschneiden; chir. amputieren. 2 (k. od świata) trennen, absondern. II ~ się 3 (się) wahren; keine Antwort schuldig bleiben; umie się odciąć, er ist schlagfertig. 4 ~ się (od tła etc.) sich abheben; odcinanie n Abscheiden n; odcinarka f tech. Abscheidemaschine f; odciętek, -nka, pl -nki m 1 Abschnitt m; Abschnitzel n; (kleine) Banknote f; w -nkach stumarkowych, in Hundertmarkscheinen. 2 (w gazetach) Feuilleton n. 3 kol. ~ drogowy, Bahnamesterstrecke f; zawiadowca -nka drogowego, Bahnmeister m. 4 mat. Abschnitt m, Segment n; ~ kola, Kreisabschnitt; ~ łuku, Bogensegment; ~ prosty, Strecke f.

odcios, -u, pl -y m Schlitz m.

odcisnąć, -u, pl -i m 1 Abdruck m; ~ stempla, Stempelabdruck. 2 (u nóg) Hühnerauge n.

odcis-kać, -nać, -nąć, -śnie, -snać va. abdrücken, abklatschen; abformen; ~ rycynę, einen Kupferstich abziehen; ~ sobie nogę, sich den Fuß wad gehen; odciśnięcie n Abdruck m. odcumować va. zeg. losbinden. odcyfrować va. entziffern; -wanie n Entzifferung f.

odcyrklować va. abzirkeln.

odczarow(yw)ać *va.* entzaubern; odczarowanie *n.* Entzauberung *f.*
 odcze-pi(a)ć *va.* losmachen; (wagon) abhängen; ~ się, sich losmachen; ~ się od k., j-n loswerden; od-czep się od mnie, laß mich in Ruhe; -pienie *n.* (wagonu) Abhängen *n.*
 odczepne *n.* Abstandsgeld *n.*
 odczu(wa)ć *va.* (lebhaft) fühlen, empfinden; verspüren; ~ skutki czego, die Folgen von etwas verspüren; on to odczuję, er wird es schon empfinden; ~ się, dawać się ~ sich fühlen, machen, fühlbar werden; odczucie, odczuwanie *n.* Empfindung *f.*
 odczyn-, -u, pl -y *m.* chem. Reaktion *f.*
 odczyn(a)ć *va.* 1 (co) untersuchen machen. 2 (urok) entzaubern.
 odczynnik, -a, pl -i *m.* chem. Reagens *n.*; -owy *a.* reagenzfähig.
 odczy-szczać, -ścić *va.* reinigen, abputzen; (kwasem) abbeizen.
 odczyt-, -u, pl -y *m.* Vorlesung *f.*, Vortrag *m.*; mieć, wygłosić ~ o (czym), eine Vorlesung über... halten; -anie *n.* Vorlesen *n.*; Ablesung *f.*; -(y)wać *va.* 1 vorlesen; ablesen. 2 (odczyfować) entziffern; -ywanie *n.* wiederholtes odkać *va.* ob. oddawać. [Lesen.
 oddal *f.* w -i, in der Ferne.
 odda-lać, -lić *va.* entfernen; (śluge etc.) entlassen, verabschieden; ~ się, sich entfernen; -lenie *n.* 1 Entfernen *n.*; (ślugi) Entlassung *f.* 2 Entfernung *f.*; w -niu, in der Ferne; trzymać k. w -niu, j-n fernhalten; -lozy *a.* 1 fern, entlegen. 2 (ze służby) entlassen.
 oddanie *n.* 1 Abgabe, Übergabe; (z powrotem) Rückgabe *f.*; (pożyczyć) na wieczne nie ~... auf Nimmerwiedersehen. 2 ~ się, Hingeben, Hingabe, Ergebenheit *f.*; oddany *a.* (komu) ergeben; szczerze ~ treu ergeben.
 odda(wa)ć *va.* 1 abgeben, übergeben; (z powrotem) wiedergeben, zuruckgeben; (Hug) bezahlen; (k. część, honory) erweisen; ~ k. kierownictwo, die Leitung j-m überlassen; ~ przy-śluge, einen Dienst leisten, erweisen; ~ komu sprawiedliwość, j-m Gerechtigkeit widerfahren lassen; ~ k. ukłon, den Gruß j-s erwidern; ~ wet za wet, Gleiches mit Gleichem vergelten; ~ k. wizytę, a) j-n besuchen; b) (rewizytować) j-n einen Gegenbesuch machen; ~ (książkę) od druku, in Druck

geben; ~ sprawę do sądu, eine Sache beim Gericht anhängig machen; ~ (list) na pocztę, ... auf die Post geben; ~ na pensję, in Pension geben; ~ na praktykę, in die Lehre geben; ~ pieniądze na procent, Geld auf Zinsen geben; ~ na przechowanie, in Verwahrung geben; ~ po cenie... zu einem Preise abgeben; ~ k. w ręce sprawiedliwości, j-n der Gerechtigkeit überliefern; ~ życie za ojczyznę, sein Leben fürs Vaterland opfern (a. hingeben); ~ córkę za żonę, (j-m) seine Tochter zur Frau geben. 2 (trafnie myśl) wiedergeben, ausdrücken; (czyjeś ruchy) nachahmen. 3 (wymiotować) ausbrechen; ~ uryne, harnen, pissen. II ~ się, sich ergeben; sich widmen; ~ się pijanstwu, sich dem Trunk ergeben; oddala mu się, sie hat sich ihm ergeben.
 oddaw-ca, pl -cy *m.* (listu etc.) Überbringer *m.*; -czywi *f.* Überbringerin *f.* [Zeit.
 oddaw(ien) dawna *ad.* seit langer oddech, -u *m.* Atem *m.*; krótki ~ kurzer Atem; słuchać k. z zapartym -em, an j-s Munde hängen; -omierz *n.* Atmungsmesser *m.*; -owy *a.* Atem... Atmungs...; ćwiczenie -we, Atemübung *f.*; drogi -we, Atmungsweg *pl.*
 oddub(a)ć *va.* abmeißeln.
 oddrap(yw)ać *va.* abkratzen; weg-schaben.
 oddy-chać *un.* atmen; ciężko ~ schwer atmen; ~ czystym powietrzem, eine reine Luft atmen; *fig.* ~ zemsta, Rache schrauben; -chanie *n.* Atmen *n.*, Atmung *f.*; ~ nosem, Nasenatmung; ~ ustami, Mundatmung.
 oddział, -u, pl -y *m.* 1 Abteilung, Sektion *f.* (banku etc.) Filiale *f.* (ob. miejski); szef -u, Abteilungschef *m.* 2 mil. Truppenteil, Trupp(enkörper) *m.*; ~ łącznikowy, Verbindungsstrupp; ~ roboczy, Arbeiterabteilung; ~ odwodowy, Reservetruppen *pl.*; ~ wspierający, Unterstützungsstruppen.
 oddzia-ly(w)ać *va.* einwirken, beeinflussen; rückwirken; -lywanie *n.* Einwirkung; mech. Rückwirkung *f.*
 oddzie-lać, -lić *va.* (ab)sondern, (ab)scheiden, abteilen, separieren; ~ się, sich absondern; -lanie (się) *n.* Absonderung, Abscheidung, Scheidung.
 oddziel-nie *ad.*, -ny *a.* abgesondert,

getrennt, separat; -ny pokój, Separatzimmer *n.*; -ne wejście, Separat-ein-oddzielać *va.* abreißen. [gang *m.* oddźwięk, -u, pl -i Widerhall *m.*; *fig.* znaleźć ~ einen Widerhall (a. Anklang) finden.
 oddebrać ob. odbierać; odebranie *n.* 1 Empfang *m.*; (komu czego) Wegnahme, Entziehung *f.* (prawa jazdy des Führerscheins). 2 (dziecka) Geburtshilfe, Entbindung *f.*
 odedchie(wa)ć się, die Lust (zu etwas) verlieren; odedchiało mi się, mir ist die Lust (dazu) vergangen.
 odednać *va.* wegtreiben.
 odegrać ob. odgrywać; odegrana *f.* wiedergewonnenes Geld.
 odejmować, odjąć, odejść, -mie, odją *va.* 1 abnehmen; benehmen; ~ ochotę cz., die Lust zu etwas benehmen; mowę mu odjął, er hat die Sprache verloren; ~ sobie od ust, sich etwas am Munde absapern (a. abdarben). 2 abziehen, subtrahieren; odejmowanie *n.* 1 Abnehmen *n.* 2 Abziehen *n.*, Subtraktion *f.*
 odejście *n.* Abgang *m.*; (pociągu) Abfahrt *f.*; odejść ob. odchodzić.
 odemknąć ob. odmykać.
 odęchnąć *va.* abstoßen, zurückstoßen; ~ k. od siebie, j-n von sich stoßen.
 odeprzeć, -e, odparł *va.* (atak) abweisen; (cios) parieren; (zarzuty) zurückweisen, ablehnen; (wywody) widerlegen. II *un.* ~ komu, j-m erwidern.
 odebrać, odrywać *va.* abreißen; losreißen; *fig.* (myśl od cz.) ablenken; ~ k. od nauki, j-n von seinen Studien abziehen; ~ k. od pracy, j-n von der Arbeit abhalten; (nie mógł od niej) o-czu ~ ... die Augen abwenden; ~ się, sich losreißen; *fig.* ~ się od pracy, die Arbeit unterbrechen; ~ się od zajęcia, von seiner Beschäftigung abkommen; oderwanie *n.* ~ pieczęci, Siegelbruch *m.*; oderwany *a.* *fig.* abstrakt.
 oderznąć *va.* abschneiden.
 odęślać *va.* abschieken, absenden; (z powrotem) zurückschieken; ~ do k., an j-n verweisen; odęślanie *n.* Absendung; (z powrotem) Rücksendung *f.*; (do czego) Verweisung *f.*
 odęspać *un.* ~ swoje, seine Zeit abschlafen.
 odęchnąć *un.* aufatmen (t. *fig.*); o-

dechnienie *n.* Atemholen *n.*; *fig.* Rast, Erholung *f.*
 odękać *va.* ob. odtykać.
 odęzwa *f.* Aufruf *m.* (do narodu an das Volk), Proklamation *f.*
 odęzwać się 1 sich hören lassen; ~ do k., j-n anreden; nie ~ się, das Maul nicht auf tun; nie śmieć się ~ nicht zu muck(sen) (a. den Mund nicht aufzutun) wagen; ~ się o kim dobrze, źle, sich über j-n günstig, ungünstig äußern. 2 (auf den Ruf) antworten; (echem) widerhallen, zurückschallen; odęzuj się przecieży! antworto doch! 3 (o bólu etc.) sich erneuern; odęzwanie się *n.* Anrede; Äußerung; Bemerkung *f.*
 odęty *a.* aufgeblasen.
 odfarbować *va.* entfärben.
 odfilcować *va.* entfilzen.
 odfiltrować *va.* abfiltrieren.
 odfotosoryzować *va.* entphotosphern.
 odftografować *va.* photographieren.
 odfrunąć *un.* wegfiegen. [ren.
 odftukać *un.* barsch antworten.
 odgadnąć, odgadywać *va.* erraten; ~ zagadkę, ein Rätsel lösen, raten; odgadnienie *n.* Erraten *n.*; ~ zagadki, Lösung *f.* des Rätsels; odgadywacz, -a, pl -e *m.* Erräter *m.*
 odgąle-zić *va.* abzwiegen; -zienie *n.* Abzweigung *f.*; -żny *a.* Abzweigend...
 odganiać *va.* wegajen, wegtreiben.
 odgar-niać, -nać *va.* auf die Seite schieben; (włosy) wegstreichen; (łopatą) wegschaufeln.
 odgłać, odgnieć, odginal, odginać *va.* zurückbiegen, abbiegen; (rekwaw etc.) zurückschlagen.
 odgłos, -u *m.* 1 Widerhall *m.*, Echo *n.*; *fig.* znaleźć ~ einen Widerhall finden; (trąb etc.) Schall *m.*; odgłośnik, -a, pl -i *m.* Schallstück *n.*
 odgniać, odgnieść, -gniotę, -gniecie, -gnięty *va.* abdrücken, abquetschen; ~ sobie (palec), sich wund drücken.
 odgniotek, -tka, pl -tki *m.* Schwiele *f.*
 odgnonić *un.* ob. odganiać.
 odgrzadzać *va.* abzäunen; *fig.* (się, sich) absondern.
 odgrani-czać, -czyć *va.* abgrenzen; abmarken; -czenie *n.* Abgrenzung *f.*
 odgra-zać się (komu) drohen, androhen; -zanie (się) *n.* Drohungen *pl.*
 odgrozienie *n.* Abzäunung, Ab-

grenzfüg; **odgrodzić** ob. odgradzać. **odgromnik**, -a, pl -i m Blitzschutzvorrichtung f, Blitzableiter m.

odgrywać, odegrać va. (ab)spielen; ~ rolę, eine Rolle spielen; ~ rolę wielkiego pana, den großen Herrn spielen; ~ się, das Verlorene wiedergewinnen. **odgryzać, odgryźć**, -zę, -zie, -zł va abbeißen; **odgryzek**, -zka, pl -zki m abgebisenes Stück.

odgrzewać va. aufwärmen (t. fig.); **odgrzewanie** n Aufwärmen n.

odgrzebić va. aufgraben; ausgraben; fig. ausfindig machen; der Vergessenheit entreißen; hervorholen.

odhaczać va. abhaken, loshaken.

odjadać va. abessen.

odjazd, -u, pl -y m Abfahrt f; kol. ~ 1 abfahren; -owy a Abfahrts...; kol. hala -wa, Abfahrtshalle f.

odjąć ob. odejmować.

odjechać, -jadę, -jedzie, -chal vn. abfahren, abreisen; ~ od k. j-n verlassen.

odjemnik, -a, pl -i m mat. Subtrahend n. **odjechać** va. abessen. [hend m. odjeżdżać, -go n: na -m, bei der Abreise; beim Abschied; być na -m, im Begriffe sein, abzureisen.

odjeżdżać vn. abreisen, abfahren.

odjęcie n Abnahme; chir. Amputa-

odkapturzyć va. abhauben. [tion f. odkarmić(a)ć va. 1 (dziecko) entwöhnen. 2 (wolu etc.) aufmasten.

odkaszliwać, odkaszlnąć va. sich räuspern; (śluz) auswerfen.

odka-zić, -zwać va. entseuchen, enteichen, desinfizieren; -zenie n Entseuchung, Entkeimung, Desinfektion

odkad ad. seit wann; seitdem. [f. odką-s(iw)ać, -sić va. abbeißen.

odkładać va. abzäumen; **odkładać**(n)anie n Abzäumung f.

odkła-wać, -wnąć vn. zurückknicken.

odkła-jać, -ić va. etwas Angeklebtes losmachen; ~ się, losgehen, aus dem Leim gehen.

odkładać va. fig. herleiern, ableiern.

odkładać, -u, pl -y m leś. Ableger m.

odkła-dać, odłożyć va. 1 beiseitellegen; (oszczędzać) ersparen. 2 (odroczyć) aufschieben, verschieben (do jutra auf morgen); -**kanie** n Aufschiebung, Verschiebung f.

odkłańać, **odkłańić** się, j-s Größ erwidern; **odkłańianie** (odkłańienic) **śle** n, **odkłań**, -u, pl -y m Gegengruß

odkochać się, zu lieben aufhören.

odkomenderować va. abkommundieren.

odko-p(yw)ać va. aufgraben; ausgraben; -**panie** n Ausgrabung f.

odkorko-wać va. öffnen, entkorken;

wanie n Entkorken, Aufmachen n.

odkosz, -a, pl -e m Korb m; dostać -a, einen Korb bekommen; dać komu -a, j-n mit einem Korbe abfertigen.

odkrajać va. abschneiden.

odkrę-jać, -lić va. abzeichnen.

odkrę-cać, -cić va. abdrehen; (śrubę) abschrauben; (kurek) aufdrehen;

-canie n Abdrehen n.

odkrętka f Schraubenzieher m.

odkroić va. abschneiden.

odkrycie n 1 (kart etc.) Aufdeckung; (głowy) Entblößung f. 2 (Ameryki, rądu etc.) Entdeckung; (tajemnicy etc.) Enthüllung f; **odkry(wa)ć** 1 va. 1 aufdecken; (głowę) entblößen. 2 entdecken; ausfindig machen; (karty) auflegen; (tajemnicę etc.) enthüllen. II ~ się, sich aufdecken, sich entblößen;

odkryty a aufgedeckt, entblößt; **odkryty**, pod -tym niebem, unter freiem Himmel; **odkrywca** m Entdecker m.

odkrzyknać vn. j-s Schrei erwidern.

odkulbaczyć va. absatteln.

odkup, -u, pl -y m Abkauf, Rückkauf, Wiederkauf m; prawo -u, Rückkaufsrecht n; **odkupiciel**, -a m Erlöser m; **odku-pić**, -pywać va. abkaufen; zurückkaufen, wiederkaufen;

odkupienie n 1 ob. odkup. 2 Erlösung f; **odkupny** a wiederkauflich.

odku-rzacz, -a, pl -e m Staubsauger m; -**rzacz**, -**rzyć** va. abstauben, den Staub abbürsten; -**rzanie** n Abstauben n.

odkuwać va. den Eisenbeschlag abnehmen von...; (j-m) die Ketten abnehmen.

odkwi-tać, -tnąć vn. 1 wieder blühen. 2 verblühen; -**tły** a verblüht.

odkłać 1 va. 1 abgießen. 2 (posąg) gießen. II ~ się, urinieren, pissen.

odlatywać, odlecieć -ci, -ciał vn 1 wegfliiegen; abfliegen. 2 (odpaść) abfallen.

odle-gle ad. weit, entfernt; -**głość** f Entfernung, Weite f; (odstęp) Abstand m; ~ do celu, Zielentfernung;

~ strzałz, Schußweite f; -**gły** a entfernt, abgelegn, entlegen.

odlepić(a)ć va. ob. odkleien.

odlew, -u, pl -y m Abguß, Guß m; ~ czcionek, Schriftguß; ~ figur, Figurenguß; ~ gipsowy, Gipsabguß.

odle-wać ob. **odlać**; -**wacz**, -a, pl -e m Gießer m; -**wanie** n Gießen, Abgießen n; -**wany** a (ab)gegossen;

-wnia f Gießerei f, Gießhaus n; ~ **czcionek**, Schriftgießerei; ~ **dział**, Geschutgießerei; ~ **dzwonów**, Glockengießerei; ~ **wnictwo** n Gießereibetrieb m; ~ **artystyczne**, Kunstgießerei f; -**wny** a gußfähig.

odleżać a abgelagert.

odle-żać va. ~ sobie ciało, sich den Körper wund liegen; ~ się, (o owoc) durch Liegen weich werden; (o części ciała) sich wund liegen; -**zenie** n, -**żyna** f Durchliegen n, Aufreibung f (der Haut).

odli-czać, -czyć va. 1 abzählen, abrechnen. 2 (wyliczyć) aufzählen; -**czenie** n Abzug m, Abrechnung f; (wyliczenie) Aufzählung f.

odlot, -u, pl -y m Abflug m.

odludek, -dka, pl -dki m Menschenfeind m; (o kobiecie) Menschenfeindin f.

odlu-dnie ad. -**dney** a menschenleer, öde. [gehen.]

odlutować va. ablöten; ~ się, los-

odłamać, -u, pl -y m 1 Abbruch, Bruch m; Bruchstück n. 2 fig. Teil m (prasy der Presse); pol. Splitterpartei f; **odłamy(wa)ć** va. abbrechen; **odłamek**, -mka, pl -mki m Bruchstück

odłazić vn. 1 wegkriechen, sich weg-schleichen. 2 sich ablösen.

odła-czać, -czyć va. (się, sich) absondern, trennen; (dzieci od piersi) entwöhnen; el. abschalten; **mech**. los-machen; -**czalny** a (ab)trennbar;

-ezenie n Absonderung, Trennung; Abschaltung f; (dziecka od piersi) Entwöhnung f; -**cznik**, -a, pl -i m el. Trennschalter, Abschalter m; -**czny** a trennbar. [odkładać.]

odłożyć, **odłożyć** ob. odkładanie, odłożyć, -ogu, pl -ogi m Brache f, Brachfeld n; leżeć odlogiem, brachli-wer; fig. unbenutzt liegen; zоста-wić odlogiem, brachliegen lassen.

odlu-p(yw)ać va. abschalen; (drzewo) abspalten; -**panie** n Abspaltung f; Abschalen n.

odlusk(iw)ać, **odluszcząć** va.

(groch) aushülsen; (rybę) abschuppen; ~ się, abbröckeln; **med.** sich abschöpfen.

odma f med. Windgeschwulst f.

odmagnesować va. entmagnisieren.

odmalować va. abmalen; fig. darstellen, schildern.

odmarsz, -u m Abmarsch m.

odma-rzać, -rznąć vn. 1 abfrieren. 2 auftauen.

odmawiać, odmówić va. 1 (pacierz etc.) hersagen. 2 verweigern, abschlagen; absagen, versagen; abweisen; ~ czyjez prośbie, j-s Bitte abweisen, abschlagen; ~ posłuszeństwa, den Gehorsam verweigern; nogi odmawiają mi posłuszeństwa, die Beine versagen mir den Dienst; ~ sobie czego, sich etwas versagen (a. nicht gönnen); nie mogę sobie odmówić tej przyjemności, dies Vergnügen kann ich mir nicht versagen; niczego sobie nie odmawia, er läßt sich nichts abgehen. 3 absprechen; nie można mu ~ talentu, man kann ihm Talent nicht absprechen; ~ komu prawa, j-m ein Recht absprechen; **odmawianie** n 1 (molditwy) Hersagen n. 2 Absage, Verweigerung f.

odmę-t, -u m 1 trübes Wasser; Strudel m. 2 Wirrwarr m, Verwirrung f.

odmętnić(a)ć va. (ab)klären.

odmiał, -u, pl -y m Ufersand m, Uferuntiefe f.

odmiana f 1 Abänderung, Abwechslung f; dla -ny, zur Abwechslung. 2 gr. Abänderung, Abwandlung, Deklination; (czasownika) Konjugation f. 3 (odmienny gatunek) Abart f.

odmieni(a)ć 1 va. 1 abändern, abwechseln. 2 verwandeln. 3 gr. abändern, abwandeln, deklinieren; (czasownik) konjugieren. II ~ się, sich (ver)ändern; gr. dekliniert, konjugiert werden, sich abwandeln.

odmien-nie ad. anders; -**ność** f 1 Verschiedenheit f. 2 Veränderlichkeit f; -**ny** a 1 abweichend; verschieden, ander; być -nego zdania, verschiedener, abweichender Meinung sein, in der Meinung abweichen; (o kobiecie) być w -nym stanie, in anderen Umständen sein. 2 veränderlich; gr. abwandeln.

odmierzyć, -żyć va. abmessen.

odmieść *va.* abfegen, wegkehren.
odmiećkażyć *va.* aufweichen.
odmiećkażać *vn.* aufweichen.
odmioty *pl* ~ hutnicze, Schlacke *f*.
odmładzać, **odmładzić** *va.* verjüngen; ein jugendliches Aussehen geben; für jünger ausgeben; **odmłodnieć**, -nieje, -niał *vn.* sich verjüngen, wieder jung werden; -niały, verjüngt;
odmłodnienie, **odmłodzenie** *n* Verjüngung *f*. [chen].
odmoczyć *va.* aufweichen, einweilen.
odmoldelować *va.* abmodellieren.
odmotać *va.* abwickeln, abhaspeln.
odmowa *f* Versagung, Verweigerung, Weigerung *f*, abschlägige Antwort; *w* razie -*wy*, im Weigerungsfalle, im Ablehnungsfalle.
odmo-wnie ad. -*wny* *a* ablehnend, abschlägig; odpowiedź -*na*, abschlägige Antwort; odpowiedzieć -*wnie*, ablehnend (*a.* abschlägig) antworten.
odmówić *ob.* odmawiać.
odmrażać, **odmrozić** *va.* abfrieren; odmroził sobie nos, die Nase ist ihm abgefroren; **odmrożenie** *n* Frostbeule *f*. [antworten].
odmru-kać, -*każać* *va.* mürrisch
odmykać *va.* aufmachen, öffnen.
odmy(wa)ć *va.* abwaschen; (plamę) wegwaschen.
odnająć, **odnajmować** *va.* aftervermieten, in Aftervermiete geben, nehmen; **odnajęcie** *n* Aftermiete *f*.
odnajdywać, **odnaleźć** *va.* (wieder) auffinden; (się, się) wiederfinden; **odnalezienie** *n* Wiederfinden *n*.
odnaro-dawiać *va.* des nationalen Charakters berauben; -*dowienie* *n* Zerstörung *f* des Nationalcharakters.
odnawiać, **odnowić** *va.* erneuern; wiederherstellen; (odświeżyć) auffrischen; (dom) restaurieren; ~ stonki, die Verbindungen wiederanknüpfen, erneuern; **odnawiacz**, -*a*, *pl* -*e* *m* Erneuerer, Wiederhersteller, Regenerator *m*; **odnawianie** *n* ob. odnowienie. [leichtin].
odniechenia ad. unwillkürlich;
odnieczmyć *va.* des deutschen Charakters berauben.
odniesienie *n* Zurücktragen; (zwycięstwa) Davontragen *n*; **odnieść**, -*niósę*, -*niśnię*, -*niósł* *ob.* odnieść.
odnotować *va.* abnotieren.
odnoga *f* ~ kolei, Zweigbahn *f*.

Zweiggeleise *n*; ~ morska, Meeresarm *m*; ~ rzeki, Flußarm; (górn) Nebenkette *f*, Ausläufer *m* (eines Gebirges).

odnosić, **odnieść** *l va.* 1 zurücktragen, zurückbringen. 2 ~ korzystać, einen Vorteil ziehen *a.* erzielen; ~ zwycięstwo, den Sieg davontragen; to skutku nie odniosło, das war zwecklos. 11 ~ się do cz., sich auf etwas beziehen, auf etwas Bezug haben; sich zu etwas verhalten; ~ się do k., j-n dotyczyć; to się odnosi do pana, das betrifft Sie; ~ się do cz., objętnie, gegen etwas gleichgültig bleiben; ~ się do kogo zyczliwie, przychylnie, j-m geneigt sein; **odnoszenie** *n* 1 ob. odniesienie. 2 ~ się (do cz.) Bezug *m*, Beziehung *f*; Verhältnis *n*.

odno-śnie ad. ~ *do*, betreffs, bezüglich, hinsichtlich, in Bezug auf...; -*śnik*, -*a*, *pl* -*i* *m* Merkzeichen; Stichwort *n*; -*śny* *a* betreffend; bezüglich; -*na* *suma*, der betreffende Betrag.
odnotować *va.* zur Kenntnis (*a.* in Nota) nehmen..

odnowa *f* Erneuerung *f*.
odno-wić *ob.* odnawiać; -*wiciel*, -*a*, *pl* -*e* *m* Erneuerer *m*; -*wicielka* *f* Erneuerin *f*; -*wienie* *n* Erneuerung; (obrazu etc.) Auffrischung *f*.
odnosob-ni(a)ć *va.* (się, się) absondern, isolieren; vereinsamen; -*nienie* *n* Absonderung, Isolierung; Vereinigung *f*; żyć *w* -*niu*, ein einsames Leben führen; -*niony* *a* abgesondert, isoliert, vereinzelt. [Geruch].

odór, -*oru* *m* Gestank *m*, schlechter
odpadać, **odpaść** *vn.* abfallen, wegfällen; sich ablösen; ~ kawalkami, abbröckeln; ~ od wiary, abtrünnig werden.

odpadki, -*ków* *pl* Abfälle *pl*; Abgang *m*; ~ mięsa, Fleischabfälle; ~ skóry, Lederabfälle; ~ welnij, Ausschußwolle *f*, Wollabfälle.

odpadły *a* abfällig, abtrünnig.

odpako-w(yw)ać *va.* auspacken;

-*wanie* *n* Auspackung *f*.
odpa-lać, -*lić* *va.* ~ *k.*, j-n abweisen, abblitzen lassen; (konkurenta) einen Korb geben.

odparcie *n* Zurückdrängen *n*; (zarzutu etc.) Widerlegung; Ablehnung *f*; *mil.* ~ szturm, Sturmabwehr *f*.

odparo-wać *va.* 1 abdampfen. 2

(cios) parieren; -*wanie* *n* Abdampfung *f*.

odpa-rzać, -*rzyć* *va.* abkochen, ab-sieden; ~ sobie skórę, sich wundreißen *a.* wundreiten; -*rzelina* *f* wundgeriebene Stelle.

odpas(yw)ać *va.* abgürten; ~ się, den Gürtel abnehmen; seinen Degen abgürten.

odpaśać, **odpaść**, -*szę*, -*się*, -*si* *va.* abfuttern, abweiden; mästen; ~ się, sich mästen.

odpasowany *a* abgepaßt, -*ne* materialia, abgepaßte Stoffe.

odpaść, -*padnie*, -*padł* *ob.* odpadać.
odpe-dzać, -*dzić* *va.* wegzagen, wegzreiben; (smutek, troski) verschwechen.

odpiąć, **odepnę**, -*pnie*, **odpiął** *ob.* odpiąć.

odpić *ob.* odpijać.

odpieczęto-wać *va.* entsiegeln;

-*wanie* *n* Entsiegeln *n*.

odpierać *ob.* odeprzeć.

odpięty *a* aufgeklopft.

odpijać *va.* abtrinken.

odpiłniarka *f* tk. Entfilzer *m*; **odpiłnić** *va.* entfilzen.

odpila-wać *va.* absägen, wegsägen.

odpinać, **odpiąć** *va.* (guzik) aufknöpfen; (haftkę) aufhaken; (sprzączkę) aufschnallen, losschnallen; ~ się, sich aufknöpfen.

odpis, -*u*, *pl* -*y* *m* Abschrift, Kopie *f*; **odpis(yw)ać** *va.* 1 (na list) antworten. 2 (zrobic odpis) abschreiben; (z rachunku) entlasten; **odpisanie** *n* Abschreibung *f*; (z rachunku) Entlastung; (na list) Beantwortung *f*.

odpła-cać, -*cić* *va.* zurückzahlen; vergelten; ~ komu niewdzięcznością, j-m mit Undank lohnen (ob. nadobny); **odpłata** *f* Vergeltung *f*.

odpły-nać, -*wać* *vn.* wegschwimmen; (o wodzie) abfließen; (o łódce) abrudern; (o statku) abdanipfen; (o żaglowcu) absegeln; -*niecie* *n*: gotowość *ob.* -*cia*, segelfertig.

odpły-w, -*u*, *m* Abfluß *m*; (morza) Ebbe *f*; ~ pieniądze, Geldabfluß; -*y* *pl* Abwässer *pl*; -*ać* *ob.* odpłynąć; -*owy* *a* Abfluß...

odpo-czać, -*cznę*, -*cznie*, -*czął*, -*czywał* *vn.* (aus)ruhen, sich erholen;

-*czynek*, -*nku* *m* Ruhe, Rast, Erholung *f*; ~ niedzielny, Sonntagsruhe;

wieczny ~ ewige Ruhe; -*czywalnia* *f* Ruhezimmer *n*. [nie *n*. Duże *f*.
odpokuto-wać *va.* (ab)bußen; -*wa-*
odpolaczyć *va.* des polnischen Charakters berauben.

odpolerować *va.* auspolieren.

odpor-nie ad. in der Defensive; -*ność* *f* Widerstandsfähigkeit; *med.* Immunität; ~ *na* truciznę, *na* jady, Giftfestigkeit; ~ *na* zarazę, Seuchenfestigkeit *f*; -*ny* *a* 1 Defensiv...; zająć stanowisko -*ne*, in der Defensive bleiben. 2 widerstandsfähig; ~ *na* kwasy, sauerfest; ~ *na* wpływy atmosferyczne, wetterbeständig; ~ *na* zarazę, seuchenfest, immun; ~ *na* zimno, gegen die Kälte unempfindlich;

-*owy* *a*: słup ~ Abspannmast *m*.

odpowiadać, **odpowiedzieć**, -*wie*, -*wiedział* *va.* i *vn.* 1 antworten, erwidern; (na co) beantworten; ~ *na* czyj ukłon, j-s Groß erwidern. 2 entsprechen; ~ oczekiwaniu, der Erwartung entsprechen. 3 ~ *za* kogo, *za* co, für j-n, für etwas bürgen, gut-sagen, einstehen, haften. 4 anstehen, passen; to mi -*da*, das steht mir an, das paßt mir; das ist mir recht; ~ sobie, für einander paßen.

odpowiedni *a* angemessen, entsprechend; geeignet; zweckmäßig; -*a* partia, passende Partie; -*e* wynagrodzenie, entsprechende Belohnung; uważyć *za* -*e*, für zweckmäßig halten; -*e* władze, die zuständigen Behörden; posiadać -*e* kwalifikacje, die erforderlichen Befähigungen besitzen; wy-brać -*a* chwilę, den günstigen Augenblick erfassen.

odpowiednik, -*a*, *pl* -*i* *m* gleichbedeutender Ausdruck.

odpowiednio ad. entsprechend; ~ *do* cz., einer Sache gemäß; ~ *do* stanu, standesgemäß; -*dniość* *f* Angemessenheit *f*; -*dzenie* *n* Beantwortung *f*.

odpowiedzialność *f* Verantwortlichkeit, Verantwortung, Häftpflcht *f*; pociągnąć *do* -*ści*, zur Verantwortung ziehen; ~ *na* niego, die Verantwortung liegt ihm ob; uchylić się *od* -*ści*, sich der Verantwortung entziehen; (towarzystwo) z ograniczo-ną -*ścią*... mit beschränkter Haftpflicht; wziąć *na* siebie ~ die Verant-wortung übernehmen; **odpowi-**

działny a verantwortlich, haftbar (za co für, etwas); czynić k. -m, j-n verantwoordlich machen.

odpowiedzieć ob. odpowiadać.
odpowiedź, -dzi f Antwort, Erwiderung, Beantwortung f; Bescheid m; (na piśmie) Antwortschreiben n; pocztówka z -dzią, Antwortkarte f; w -dzi na... in Erwiderung auf..., in Beantwortung (Ihres Schreibens); mieć na wszystko (gotowa) ~ keine Antwort schuldig bleiben; zostawić bez -dzi, die Antwort schuldig bleiben, unbeantwortet lassen.

odpór, -oru m Widerstand m; Gegenwirkung, Reaktion f. [bügeln, odprasować] va. abplätten, abodrapować f 1 Abfertigung f; (sługi) Entlassung, Verabschiedung f; — celna, Zollrevision f. 2 (odmowa) Abweisung f; dostać -wę (od panny) einen Korb bekommen 3 scharfe, beißende Antwort. 4 (dla psów) Jägerrecht n, Anteil m der Hunde an der Beute.

odpra-wi(a)ć va. 1 abfertigen; (sługi etc.) entlassen, verabschieden (ob. kwitek). 2 ~ mszę, die Messe lesen; (nabożeństwo) abhalten; — **wienie** n 1 ob. odprawa t. 2 (nabożeństwa) Abhaltung f.

odprę-żać, -żyć va. entspannen; — **zenie** n Entspannung f; w stosunkach... nastąpiło ~ in den Beziehungen zwischen... ist eine Entspannung eingetreten.

odprawa-dzać, -dzić va 1 (k. do-kał) begleiten, abführen. 2 (k. od cz.) abbringen von...; (wodę) abführen, ableiten; (kanal) abstechen; — **dzenie** n 1 (kogo) Begleitung, Abführung f. 2 (pary, wody) Ableitung f; (kanalu) Abstechen n; ~ ciepła, Wärmeableitung.

odpru(wa)ć va. (się, się) abtrennen, auftrennen; **odprucie** n Abtrennung f.

odprysk, -u, pl -i m Solitier m.
odpryskać -nąć *vn.* abspringen, absplittern.

odprzać, -przeć, -przeże, -prząć, odprzącać *vn.* ausspannen.

odprzeda(wa)ć va. wiederverkaufen; **odprzedaż** f Wiederverkauf m.
odprzysiac, -sięgnie, -siągl, -sięgać va. abschwören; ~ się czego, et-

was verschwören; — **sięzienie** n Abschwörung f.

odpuśc, -u, pl -y m Ablass m, Ablassfeier f; — **owy** a Ablass...

odpu-szczać, -ścić va. erlassen, vergeben, verzeihen; — **szczenie** n Vergabung, Erlassung f.

odpy-chać va. ob. odepchnąć; — **chajacy** a abstoßen (t. fig.); **fiz. siła** -ca, Abstoßungskraft, Repulsionskraft f; — **chanie** n Abstoßung f.

odpylić va. abstäuben. [maserkrank, odra] f Masern pl; chory na -rę, **Odra** f gen. Oder f (Fluß).

odrabiać, **odrobić** va. 1 (dlug) abarbeiten. 2 ~ lekcje, seine Aufgaben machen; ~ naprędc, eilig (und schlecht) abmachen; ~ swoje, etwas fertigmachen; **odrobilem już swoje**, ich bin mit meiner Arbeit fertig. 3 ~ zaległości, das Versäumte einholen.
odrachować va. abrechnen.
odraczać va. verschieben, vertagen.
odra-dzać!, -dzić *vn.* ~ komu co, j-m etwas abraten.

odra-dzać!, **odrodzić** va. wiedererzeugen, wiederherstellen; ~ się, wiederaufleben, wiedergeboren werden; (wyryzać się) ausarten; — **dzanie** n 1 (komu czego) Abraten n. 2 ~ się, Wiederaufleben; Ausarten n.

odrap(yw)ać va. abkratzen.

odrasać, **odrosnąć** *vn.* nachwachsen, wiederwachsen ausschlagen.
odraza f Abscheu, Ekel, Widerwille m (do cz. gegen etwas).

odra-zać, -zić va. widerwillen, Abneigung einflößen, abstoßen, abschrecken; — **zający** a abstoßend.

odrazu ad. 1 sofort, auf der Stelle. 2 mit einem Mal.

odrabą va. abhauen.

odrestaurować va. restaurieren.

odrę-bnie ad., -bny a abgesondert; eigenartig, verschieden; — **bnosć** f Besonderheit; Eigenart, Verschieden-

odręczny a von der Hand. [heit] f.
odret-wialacy a ~ środek, betäubendes Mittel; — **wialosć** f Erstarrung f; — **wiał** a erstarrt, starr; ~ że strachu, vor Schrecken ganz starr; — **wieć**, — **wieje**, — **wiał** *vn.* erstarren, starr werden; — **wienie** n Erstarrung f.

odrobić ob. odrabiać.

odrobin(k)a f 1 Brocken, Bröckchen n. 2 Bißchen n.

odro-żenie n Vertagung; Aufschiebung f, Aufschub m; (zapłaty, terminu płatności) Stundung f; **prosić o ~ um Stundung** bitten; — **czyć** va. verschieben; (na inny dzień) vertagen; (zapłaty) stunden.

odrodzenie n (się) Wiederaufleben, Wiederaufblühen n, Wiedergeburt, Renaissance f; **odrodzić** ob. odradzać.
odrosnąć ob. odrastać.

odrost, -u m Nachwuchs m.

odrostek, -stka, pl -stki m, **odrośl**, -i, pl -e f Wiederwuchs, Ausschlag m.

odróżni(a)ć va. (się, się) unterscheiden; **odróżnienie** n Unterscheidung f.

odruch, -u, pl -y m Reflexbewegung f, unwillkürliche Bewegung; — **owo** ad., — **owy** a unwillkürlich.

odrutować va. mit Draht binden.

odrys, -u, pl -y m Abzeichnung f; — **ować** va. abzeichnen, kopieren.

odrywać ob. oderwać; **odrywek**, -wka, pl -wki m abgerissenes Stück; Bruchstück n.

odrzcę, -cęk, -cze, -ek!, **odrzcękać** *vn.* erwidern, antworten, versetzen; ~ się czego, einer Sache entsagen, von einer Sache abstehen, auf etwas verzichten.

odrzy-cać, -cić va. wegwerfen; (nieprzyjaciela) zuruckwerfen; (ofer-tę) ablehnen; (podarek, dar) zuruckweisen, ausschlagen; (skargę, podanie) abweisen; (karty) weglegen; (wybrakować) ausschließen; — **cenie** n Zurückweisung, Abweisung, Ablehnung f; (nieprzyjaciela) Zuruckwerfen n.

odrzut, -u, pl -y m (łufy) Rückstoß m
odrzwia pl Türrahmen m, Tür-einfassung f.

odrzy-nać va. abschneiden; ~ się, sich abheben; — **nek**, — **nka**, pl — **nki** m Abschnitzel n.

odsa-dzać, -dzić va. entfernen, wegsetzen; ~ k. od panny, j-m ein Mädchen abspenstig machen; (dziecko od piersi) entwöhnen.

odsapnąć *vn.* Atem schöpfen (a. holen); sich verschlaufen.

odsączyć va. abfiltrieren.

odsa-dzać, -dzić va. ~ k. od czego, j-m etwas aberkennen, abprechen; ~ k. od czci i wiary, j-n für ehrlos erklären; — **dzenie** n Aberkennung f.

odśledzenie n Wolf, Satteldruck m.

odsep, -u, pl -y m Anschwemmung f, angespültes Land.

odseparo-wać va. (się, się) absondern, trennen; — **wanie** n (się) Absonderung, Trennung, Scheidung f.

odseplisko n ob. odsep.

odsetka f Prozent n; — **ki** pl Zinsen pl
odsiad(yw)ać, **odsiedzić** va. absitzen; ~ karę, die Strafe absitzen.

odsiarkować va. entschwe feln.

odsięzc, -y f Entsatz m, Befreiung f; **dać ~ miastu**, eine Stadt entsetzen; — **ny** a: wojsko -ne, Entsatzheer n.

odsiedzić ob. odsiad(yw)ać.

odsiękać, **odsięc** va. abhauen.

odsiodlać va. absatteln.

odskakiwać, **odskoczyć** *vn.* 1 ~ na bok, beiseite springen; ~ w tył, zurückspringen. 2 (odbić się) abprallen, abspringen.

odskocznia f Sprungbrett (t. fig.), Schwungbrett, Trampolin n.

odskok m Seitensprung, Absprung; (odbić się) Abprall m; fig. Abschweifung f.

odskrob(yw)ać va. abkratzen, abschaben; **odskrobiny** pl Abschabsel.

odskub(yw)ać, **odskubnąć** va. abzupfen; (liście) entblättern.

odslaniać, **odslonić** va. enthüllen, aufdecken; (woalkę) lüften; (firanki) aufziehen; (maskę) abnehmen.

odslona f te. Aufzug m.

odslonienie n Enthüllung f.
odslonecznik m Sonnenferse f.

odslużyć va. 1 (dlug swój, czas) abdienen. 2 ~ się komu, j-m Gegendienste leisten; j-m in anliegender Weise dienen; ~ się k. za co, j-m etwas vergelten. — [fen.]

odsprzeda(wa)ć va. wiederverkaufen
odsprzedaż f Wiederverkauf m.

odstać ob. odstawać; ~ się, ablagern; co się stało, to się nie odstanie, geschehene Dinge sind nicht zu ändern;

odstały a abgelagert.
odstawa f Lieferung, Ablieferung f.
odsta(wa)ć *vn.* 1 abstehen; (o drzwicach etc.) schlecht schließen, klaffen; (o tapetach) nicht festhalten; (o sukni) sich bauschen. 2 ~ od wiary, vom Glauben abfallen.

odstawi(a)ć va. 1 wegstellen; ~ na bok, beiseite stellen; (dziecko od piersi) entwöhnen; ~ co na swoje miejsce, etwas wieder an seinen Platz stellen;

jam. ~ kogo, j-n kurz abfertigen; odstaw się! packe dich! mach, daß du wegstommst! 2 (dostawić) abliefern, zustellen.

odstawka f Abschied m, Entlassung f; dać k. -kę, j-n verabschieden; pójść w -kę, verabschiedet werden.

odsta-pić ob. odstepować; -pienie n 1 ~ od (cz.), Abstehen n von... Verzichtleistung f auf...; (od prawidła etc.) Abweichung f. 2 (komu czego) Abtretung f.

odstep-, -u, pl -y m Abstand, Absatz, Zwischenraum m; w -ach, absatzweise, in Absätzen.

odstep-PCA, pl -pcy m Abtrünnige(r), Renegat m; -pne n Abstandsgeld n.

odstepować, odstąpić I va. ~ kogo, j-n verlassen, aufgeben; nie -wać kogo, j-m auf den Fersen sitzen; bei j-m Tag und Nacht wachen. 2 ~ od cz., von etwas abstehen, abweichen, abgehen; (od kontraktu) zurücktreten von...; od tego nie odstąpię, davon gehe ich nicht ab; ~ od prawidła, von einer Regel abweichen; ~ od pretenzji, seine Ansprüche fallen lassen; ~ od wiary, vom Glauben abfallen; ~ od zasady, vom Prinzip abgehen; ~ od przyjętego zwyczaju, gegen die Sitte verstoßen, einem Gebrauche zuwiderhandeln. 3 ~ od materii, od rzeczy, von seinem Gegenstände abschweifen. 4 (co komu) abtreten, abgeben, ablassen, zedieren; ~ po cenie kosztu, zum Kostenpreis ablassen. 5 (z ceny, z pretenzji) nachlassen.

odstepstwo n (od wiary, od partii) Abfall m, Abtrünnigkeit f.

odstra-zać, -szyć va. abschrecken, verschrecken; -szający a abschreckend.

odstrę-zać, -czyć va. I (ślugę etc.) abwendig, abspenstig machen; (klientów) abwenden, abziehen. 2 (zrazić) abschrecken, verschrecken; -czenie n (ślugi) Abspenstigmachen n.

odstrychnąć va. ausschließen, verdrängen; ~ się od... sich absondern von...

odstrze-lać, -lić I vn. I den Schuß erwidern, zurückschießen. II va. abschließen.

odsu-nąć, -wać va. wegschieben, wegrücken, abrücken; (zasuwę) zurückschieben, (firanki) aufziehen; fig.

(k. od cz.) beiseiteschieben (in Beziehung auf ein Amt); ~ się, wegrücken.

odsy-lać va. absenden; (z powrotem) zurücksenden, zurückschicken; ~ do cz., auf etwas verweisen (ob. Annasz); -lacz, -a, pl -e m Verweisungszeichen, Nachweisungszeichen n; -lanie n ob. Odeslanie; -lka f Absendung, Ablieferung f; -lkowy a kwit ~ Ablieferungsschein m.

odsy(yw)ać va. abschütten.

odszezc(iw)ać vn. das Lellen erwidern.

odszezc-pi(a)ć va. abspalten; ~ się, abfallen; abtrünnig werden; -pienie n Abfall m; -pieniec, -fica, pl -ticy m Abtrünnige(r), Abgefalle(n)er, Ketzer m; -pięstwo n Abtrünnigkeit, Ketzerrei f.

odszkodować va. entschädigen, schadlos halten; -wanie n Entschädigung, Schadloshaltung f, Schadenersatz; -nia wojenne, Kriegsschädigungen, Reparationen pl; zapłacić ~ Schadenersatz leisten; żądanie -nia, Entschädigungsanspruch m, Schadenersatzforderung f; tytułem -nia, als Entschädigung.

odszlamować va. abschleimen.

odsznuować va. abschnüren.

odszpuntować va. aufspunden

odszukać va. wiederfinden.

odszumować va. abschäumen.

odszymbać vn. wegflehen.

odszynować va. entziffern, dechiffrieren.

odśpiew(yw)ać va. absingen.

odśnie-żak, -a, m Schneeflug m;

-żarka f Schneeräumungsmaschine f.

odśrodko-wiec, -wca, pl -wce m mech. Zentrifuge f; ~ do mleka, Milchzentrifuge; -wy a zentrifugal; exzentrisch.

odśrubo-wać va. losschrauben, abschrauben; -wanie n Abschrauben n.

odświe-żać, -żyć va. (dom, mieszkanie etc.) auffrischen; (powietrze etc) erfrischen; (pamięć) wiederbeleben; ~ się, sich erfrischen; -żenie n Erfrischung; Auffrischung f.

odświe-tnie ad. -tny a festtaglich, Fest...; suknia -tna, Festkleid n.

odta-jać vn. auftauchen; -janie n Auftauchen n. [Tanz] ausführen.

odtańczyć va. i vn. abtanzen; (einen) odtargować va. abhandeln.

odtąd ad. von nun an; von hier (an).

odtelegrafować va. abtelegraphieren.

odtleni(a)ć va. desoxydieren. [ren.]

odtłu-szczać, -ścić va. entfetten;

-szczający a; kuracja -ca, Entfettungskur f; -szczenie n Entfettung f.

odto-czenie n Abwälzung f; -czyć va. I abwälzen. 2 (w butelki) abzapfen.

3 abrechneln; abschleifen.

odtopić va. abschmelzen. [tieren.]

odtransportować va. abtransportieren.

odtra-cać, -cić va. I abstoßen; zurückstoßen. 2 (potrącać) abziehen. 3 (odlamać) abschlagen, abbrechen; -cenie n I Abziehung f. 2 Abstoßen n.

odtrućka f Gegengift n.

odtucznie n Entfettung f.

odtwa-rzać, odtworzyć va. I wiedergeben; abbilden, darstellen. 2 nachbilden, reproduzieren; -rzanie n I Wiedergeb.; Abbildung f. 2 Reproduktion, Nachbildung f.

odtwó-rca, pl -cy m Darsteller m (einer Rolle etc.); -czość f Regenerationsfähigkeit f; -czy a nachbildend, reproduktiv; Darstellungs...

odtyłcówka f Hinterlader m.

odu-czać, -czyć va. entwöhnen, abgewöhnen; ~ się czego, sich etwas abgewöhnen.

odumierać, odumrzeć va. (sterbend) hinterlassen; wegsterben; ojciec odumiał go, er verlor den Vater.

odu-rzać, -rzyć va. (się, się) betäuben; -rzający a betäubend; -rzanie n Betäubung f; -rzony a betäubt.

odużać va. abzäumen.

odużać, -u, pl -y m Hauptwache f.

odwał-niać va. abwässern, entwässern; -nianie n Entwässerung f.

odwaga f Mut m, Tapferkeit f (ob. cywilny); dać dowody -gi, Proben von Mut ablegen; dodawać komu -gi, j-m Mut machen; nabrać -gi, Mut fassen; zebrać (a. zdobyć) się na -gę, sich ein Herz fassen.

odwa-lać, -lić va. abwälzen, wegwälzen, weghauen; ~ kite, sterben.

odwał-, -u, pl -y m Anschütte f; ~ śniegu, Schneelawine f.

odwaniać va. den Geruch entziehen; desinfizieren.

odwapnić va. entkalken.

odwar-, -u, pl -y m Absud m.

odwa-żać, -żyć va. I abwägen, abwägen. 2 ~ się, wagen, sich erdrei-

sten; ~ się na co, etwas zu tun wagen.

odwa-żnie ad., -żny a mutig, tapfer.

odwdzię-zać, -czyć się, vergelten; sich dankbar erweisen; ~ się za przysługę, sich für einen Dienst erkenntlich zeigen, einen Dienst vergelten; -czenie się n Wiedervergeltung f.

odwet-, -u, pl -y m Vergeltung f; prawo -u, Vergeltungsrecht n; wziąć ~ Revanche nehmen.

odweto-wać va. Gleiches mit Gleichem vergelten; -wy a Vergeltungs...; środki -we, Gegenmaßregeln pl; wojna -wa, Vergeltungskrieg m.

odwęglenie n Entkohlung f.

odwiąz(yw)ać va. abbinden, losbinden; ~ się, sich auflösen, losgehen.

odwiecznie ad. seit undenklichen Zeiten; -ność f undenkliche Zeiten; Ewigkeit f; -ny a ewig; uralt.

odwie-dzać, -dzić va. besuchen.

odwiedziny, -dzin pl Besuch m; być w -nach, auf Besuch sein; pójść do k. w ~ j-n besuchen gehen.

odwieść -wiodę, wiedzie, -wiodł va. ~ k. na stronę, j-n beiseitenehmen; ~ k. od cz., j-n von (einer Absicht etc.) abbringen; ~ kurek (u strzelby), den Hahn ziehen.

odwieźć, -wiozę, -wiesz, -wiozł va. ~ k., j-n zu Wagen begleiten; (towary) zu Wagen befördern; fahren.

odwi-żać, -nąć I va. (się, się) aufwickeln, abwickeln; abrollen; (rękaw etc.) zurückschlagen. II vn. ~ od brzęgu, absegeln; (o łódce) abrudern; -janie n Abwicklung f.

odwlikać va. aufwickeln; entwirren.

odwilż-, -y f Tauwetter, Auftauen n.

odwil-żać, -żyć va. anfeuchten; benetzen; erfrischen. [Abwicklung f.]

odwinać ob. odwijać; odwinienie n odwleć, -cze, -ki, odwlekać I va. I wegschleppen. 2 aufschieben, verschieben, verzögern. II ~ się, sich verzögern; prz. co się -cze, to nie uciecze, aufgeschoben ist nicht aufgehoben; odwlekanie n Verzögerung f.

odwlaszać va. enthaaren.

odwłoka f Aufschub m; pójść w -kę, aufgeschoben werden, Aufschub er-

odwłóczyć ob. odwleć. [leiden]

odwłóknić va. abfasern, auffasern.

odwodnić va. entwässern; odwodnienie n Entwässerung f.

odwodować vn. aw. abwässern.

odwodowy a 1 Reserve... 2 *jr.* świadek ~ Entlastungszeuge *m.*

odwodzenie n Abraten *n.*

odwodzić ob. odwieść.

odwo-(y)wać *va.* 1 (kogo) abberufen; (potwarg etc.) widerrufen, zurückerufen; (zamówienie) abbestellen; (zebranie) absagen; ~ rozkaz, abbefehlen; (licytacja etc.) aufheben. 2 ~ się do k., an j-n appellieren; ~ się do sumienia, an das Gewissen appellieren; *jr.* ~ się (od wyroku etc.), gegen ein Urteil Berufung einlegen.

odwołał-ność *f.* Widerruflichkeit *f.*; -*ny* a widerruflich, absetzbar.

odwołanie n 1 Widerruf *m.*; Gegenorder *f.*; aż do -nia, bis auf weiteres (a. weitern Bescheid); (obelgi etc.) Zurücknahme *f.*, Widerruf *m.*; (posta etc.) Abberufung *f.*; ~ zamówienia, Abbestellung *f.* 2 *jr.* Berufung *f.*; wniesie ~ Berufung einlegen; termin do -nia, Berufungsfrist *f.*; odwoławczy a Berufungs...; postępowanie -cze, Berufungsverfahren *n.*; wniosek ~ Berufungsantrag *m.*

odwozić ob. odwajać.

odwozić ob. odwieźć.

odwozowy a Abfuhr...

odwóda, -odu, pl -ody *m* 1 Ableitung *f.* 2 *mil.* Reserve *f.*; ~ czat, Vorpostenreserve; ~ główny, Hauptreserve; ~ w odzie, in Reserve. 3 Hilfe *f.*; przyjsie na ~ zu Hilfe kommen. 4 *jr.* Entlastungsbeweis *m.*

odwózka *f.* Abfuhr *f.*; ~ towarów, Güterabfuhr; koszy -ki, Fuhrgeld *n.*, Rollgebühr *f.*

odwracać, odwrócić I *va.* 1 (ab-)wenden, umkehren, umwenden; ~ nieszczeście, ein Unglück abwenden; (uwagę) ablenken; (w listach) proszę -ścić, bitte wenden; *fig.* ~ kota ogonem, Winkelzüge machen; ~ się od k., sich von j-m abwenden; *fig.* odwróciła się karta, das Blatt hat sich gewendet

odwrotny *ad.*, -*ny* a 1 umgekehrt, verkehrt; -na strona (listu etc.) Rückseite *f.*; na -nej stronie, auf der Rückseite, umseitig, umstehend. 2 umgehende; -na odpowiedź, umgehende Antwort; -ną pocztą, mit umgehender Post, postwendend.

odwrócenie n Abwendung, Umkehrung *f.*; -cie ob. odwracać.

odwrót, -otu *m* 1 Rückzug *m.*; (ob. odcinać). 2 na ~ umgekehrt; (czytać) na ~ verkehrt

odwzainia *f.* Entlausungspunkt *m.*; odwzienie n Entlausung *f.*

odwy-kać, -knać *vn.* sich abgewöhnen; odwykły a abgewöhnt.

odwzajem-ni(a)ć *va.* (się) erwidern; ~ się, Gegendienstleistungen; ~ się miłością, j-s Liebe erwidern; -nienie się n Gegenleistung; Erwidernung *f.*

odwzoro-(y)wać *va.* abbilden, abformen; -wanie n Abbildung *f.*

odzywlanie n bud. Bohlenbekleidung; żeg. Beplankung *f.*

odymać *va.* aufblasen, aufblähen

odynieć, -nica, pl -ńce *m* Eber, Kei-od, /seja *f.* Odyssee *f.* [ler *m.* odzw., -u, pl -y *m* Anruf *m.*; *mil.* Losung *f.*

odziać, odziewać, -al (się, się) bekleiden; odziany a bekleidet.

odziały a verwildert; -cieć, -czewać, -zał *vn.* verwildern.

odziedziczyć, -czyć *va.* (dom etc.) erben; ~ po kim, j-n beerben; ~ co po kim, etwas von j-m erben.

odziemny a *ast.*, punkt ~ Erdferne *f.* odzienie n Kleidung, Bekleidung *f.*; -wać *va.* ob. odziać; -wka *f.* Deckwerk *n.*

odziewać, -y *f.* Kleider *pl.*, Kleidung *f.*; -owy a Kleidungs... Kleider...

odziomek, -mka, pl -mki *m* Stamm *m.*, Stammende, Wurzelende *n.*

odzna-czać, -czyć *va.* 1 abzeichnen. 2 (wyróżniać) auszeichnen; ~ się, sich auszeichnen, sich hervortun; -czenie (się) Auszeichnung *f.*; ehrenvolle Erwählung (bei einer Preisbewerbung)

odznaka *f.* Abzeichen, Zeichen *n.*; ~ honorowa, Ehrenzeichen *n.*, Orden *m.* odzwierciedlać, -dlać *va.* (się) sich abspiegeln; -dłanie n Abspiegelung *f.*

odzwyczwajać, -czajać *va.* (się, się) abgewöhnen (von); -czajenie (się) n Abgewöhnung *f.*

odzyka-(y)wać *va.* (pieniądz, zaufanie) wiedererlangen, wiedergewinnen; ~ odwagę, wieder Mut fassen; ~ przytomność, wieder zur Besinnung (a, zu sich) kommen; ~ siły, wieder zu Kräften kommen; ~ zdrowie, genesen; -kanie n Wiedererlangung *f.*; ~ zdrowia, Genesung *f.*

odzywać się ob. odezwać się

odzwier-na, -nej, pl -ne *f.* Türhüterin, Pförtnerin; -nia *f.* Portierwohnung, Pförtnerstelle *f.*; -ny, -nego, pl -ni *m* Pförtner, Portier *m.*

odziałować *va.*; nie móc kogo ~ j-n nicht genug bedauern können.

odziewałać *vn.* absehlen.

odżegn-(y)wać *va.* (den Teufel etc.) vertreiben, austreiben; ~ się (od) k., czego, j-n, etwas loswerden, sich von j-m, von etwas befreien.

odżyć *vn.* (wieder)aufleben; neuen Lebensmut fassen; odżycie n Wieder-aufleben *n.*

odżydzieć *va.* entjuden.

odżywczy a Nähr...; Nahrungs...; gleba -cza, Nährboden *m.*

odzy-wiać *va.* (er)nähren; dobrze się ~ sich gut ernähren; -wianie (się) n Nahrungsaufnahme; Ernährung *f.*; sposób -nia się, Ernährungsart *f.*; -wka *f.* 1 Nahrungsmittel *n.* 2 Nährboden *m.*; -wny a nahrhaft.

ofensywa *f.* *mil.* Offensive *f.*; -wny a angreifend, offensiv.

oferować *va.* anbieten.

ofersta *f.* Anerbieten, Dienstaneerbieten *n.*, Antrag *m.*, Offerte; Zuschrift *f.*; odrzuć, uwzględnić -te, eine Offerte zurückweisen, berücksichtigen; (w ogłoszeniacz) -ty proszę nadsyłać do... Zuschriften erbeten an...; gefällige Anträge an...

ofiar-a *f.* 1 Opfer *n.* (t. *fig.*); paść -ra intrzygi, ein Opfer der Intrige sein; ponieść -rę, ein Opfer darbringen (ob. cofać się); złożyć w ofierze, ein Opfer bringen, opfern; zrobić ze siebie -rę, sich preisbringen. 2 Opfergabe *f.*; freiwilliger Beitrag; -rnik, -a, pl -icy *m* Opferpriester *m.*; -rność *f.* Opferwilligkeit *f.*; -rny a opferwillig; -rodawca, pl -cy *m* (-czyni *f.*) Spender(in), Schenker(in); -rować I *va.* 1 opfern. 2 (komu co) anbieten, offerieren; ~ k. swe usługi, j-m seine Dienste anbieten *fig.* (k. swe działo), widmen. II ~ się, 3 sich aufopfern, sich als Opfer darbringen. 4 sich erbieten (do cz. zu etwas), sich anbieten; ~ się k. z czym, sich erbieten, etwas zu tun; ~ się k. z pomocą, j-m seine Hilfe anbieten; -wanie n Opfern *n.*, Anbieten *f.*; ~ usług, Dienstaneerbieten *n.*

oficer, -a, pl -owie *m* Offizier *m.*; -ski a Offiziers...; -stwo n 1 Offiziersrang *m.* 2 die Offiziere

oficjalista, pl -ści m (Privat-)Beamter *m.*; oficjal-nie *ad.*, -ny a amtlich, offiziell; oficjal, -a, pl -owie *m* Offizial *m.* [haus *n.*]

oficyna *f.* Hintergebäude, Hinter-oftalmo-log, -a, pl -owie *m* Augenarzt *m.*; -logia *f.* Augenheilkunde *f.* ofuknąć *va.* anschauen, anfahren.

oganiać *va.* 1 wegzagen, abwehren; ~ się muchom, sich die Fliegen abwehren; ~ się od k. a. komu, sich gegen j-n wehren. 2 ob. opędać 2; oganiaczka *f.* Fliegenwedel *m.*

ogar, -a, pl -y *m* Hünerhund *m.* ogarek, -rka, *m* Lichtstumpf *m.*; -rki pl Abbrand *m.*

ogar-ać, -niać I *va.* 1 umfassen; ~ (co) jednym spojrzaniem, überblicken, überschauen; ~ wzrokami, mit dem Blicke beherrschen. 2 sich bemächtigen; ergreifen, erfassen; (epidemia) -nęła cały kraj, ... ergriff das ganze Land; ogień -nął (sąsiedni dom) das Feuer ergriff...; sein mnie -nia, der Schlaf befallt mich; strach go -nał, der Schrecken bemächtigte sich seiner; es ergriff ihn ein Schrecken. 3 *fig.* ergreifen, fassen. 4 ~ kogo, j-n mit Kleidern versorgen, j-n ausstatten. II ~ się, sich ankleiden; sich mit Kleidern versehen; ~ się trochę, ein wenig Toilette machen.

ogarniować *va.* garnieren.

ogień, ognia, pl ognie *m* Feuer *n.* (ob. miecz); dać ognia, Feuer geben; *fig.* słomiany ~ Strohfuehr; ognie sztuczne, Kunstfeuer, Feuerwerk *n.*; w dwa ognie, zwischen zwei Feuern; ubezpieczenie od ognia, Feuerversicherung *f.*; *mil.* ~ burzący, Zerstörungsfuehr; ~ huraganowy, Trommelfuehr; ~ krzyżowy, Kreuzfuehr; ~ zaporowy, Sperrfuehr.

ogier, -a, pl -y *m* Hengst *m.* ogla-dać *va.* besichtigen, beschauen, besehen; ~ się, sich umsehen; zurückschauen; *fig.* ~ się na kogo, auf j-n zahlen; -danie n Besichtigung, Beschauung, Besichtigung *f.*; bez -dania się na co, ohne sich um etwas zu kümmern.

ogłędnie *ad.* mit Umsicht, vorsichtig; -dność *f.* Umsicht *f.*; -dny a umsichtig; -dziny, -dzia pl, Besichti-

gung, Beschau f; ~ pościernac, zwlok, Leichenschau f.

ogłada f (towarzyska) Schliff m, Abgeschliffenheit f.

ogła-dzać, -dzić *ua.* ausglätten; abschleifen (t. fig.); ~ się, sich abogłaszać *ua.* bezähnen. [schleifen.

ogłaszać *ob.* ogłosić.

ogłodzenie n Aushungerung f; ogłodzić *ua.* aushungern.

ogłosić *ua.* 1 bekanntmachen, veröffentlichten; (w gazetach) annonceren, inserieren; ~ drukim, im Druck erscheinen lassen, herausgeben; (marifest, wyrok) ergehen lassen; ~ upadłość, den Konkurs anmelden, bekanntgeben. 2 proklamieren, verkünden, ankünden.

ogłosze-nie n 1 Bekanntmachung; (w gazetach) Anzeige, Annonce f, Inserat n; biuro -szeń, Anzeigenannahme, Annoncexpedition f; drobne-nia, kleiner Anzeiger, kleine Anzeigen. 2 Verkündigung, Ankündigung f; -niowy a Anzeige... Annoncen... (ob. akwizytor); dział -szeń, Anzeigenteil m; słup ~ Anschlagssäule f.

ogłowek m *les.* Kopholzstamm m. ogłuch-nać *un.* taub werden; -niecie n Taubwerden n.

ogłu-pia(a)ć *ua.* dumm machen, ver-dummen; -piajacy a verdummend; -piały a verdummt; -panie n Verdummung f; -picie *un.* verdummen, dumm werden.

ogłu-zać, -zyć *ua.* betäuben; -szajacy a betäubend; -zenie n Betäubung f.

ognik, -a, pl -i m 1 Sankt-Elmsfeuer n; błędny ~ Irrlicht n. 2 Feuerdorn m. ognio-mierz m *fiz.* Pyrometer n; -nistrz m Feuerwerker; -piór, -u m *med.* Milchgrind, Milchschorf m; -trwałość f Feuerfestigkeit, Feuersicherheit; -trwały a feuerfest, feuersicher (ob. kasa).

ogniowy a Feuer...; straż -wa, Feuerwehr f; towarzystwo -wa, Feuer-versicherungsgesellschaft f.

ogonisko n 1 (Feuer-)Herd m; ~ o-bozowe, Lagerfeuer n; ~ domowe, Heim n, häuslicher Herd; mięć własne ~ seinen eigenen Herd haben. 2 *fiz.* Brennpunkt; *fig.* Sitz, Mittelpunkt, Sammelplatz m; ~ choroby, Sitz der Krankheit.

ognisko-wać *ua.* (się, się) konzentrieren, versammeln; -wy a Brennpunkt...

ognis-tość f Glut, f, Feuer n; -ty a feurig (t. fig.).

ogniwo n 1 Kettenglied, Glied n; *fig.* Band n. 2 *fiz.* Element n.

ogolenie n Rasieren n; ogolić *ua.* (się, się) rasieren; dać się ~ sich rasieren lassen; ogolony a rasiert.

ogolacac, ogolocić *ua.* entblößen; ~ z liści, entlauben, entblättern; ~ (się) z czego, (sich) von etwas entblößen; ogolocenie (się) n Entblößung f; ogoloco-ny a entblößt; ~ z liści, entlaubt, blätterlos.

ogon, -a, pl -y m 1 Schwanz, Schweif m; (u sukni) Schleppe f; *fig.* dwie sroki za ~ trzymać, zwei Ziele zugleich erstreben wollen. 2 *ob.* ogonek 2; o-gonek, -nka, pl -nki m Schwänzchen n. 2 Schlange f; stać w -nku, Schlangen stehen. 3 ~ liściowy, Blattstiel m. 4 Rest m, z -nkiem, und darüßer; ogoniasty a geschweif, geschwanz. ogorza-łość f Sonnenbrand m, sonn-verbrannte Hautfarbe; -ly a sonnver-brannt, sonnegebräunt.

ogorzeć, -eje, -al *un.* sonnegebräunt a. sonnverbrannt werden.

ogól-nie *ad.* allgemein; ~ biorac, im allgemeinen; -nik, -a pl -i m Allgemeinheit f; (komunal) Gemeinplatz m; -nikowo *ad.* -nikowy a unbestimmt, vag; im allgemeinen; -ność f Allgemeinheit f; w -ności, im allgemeinen.

ogólny a allgemein; Gesamt...; koszty -ne, Gesamtkosten pl; ~ stan zdrowia, Allgemeinbefinden n; -na suma, Gesamtbetrag m; ~ we wrazenie, Gesamteindruck m; wykształcenie -ne, Allgemeinbildung f; -ne zebranie, Generalversammlung f.

ogól, -u m 1 Allgemeinheit f; dobro -u, Gemeinwohl n; na ~ (biorac), im allgemeinen (genommen). 2 Gesamtheit f; ~ wydatków, die gesamten Ausgaben; -em, im ganzen, alles in allem. 3 Publikum n; szeroki ~ das breite Publikum.

ogórek, -rka, pl -rki m Gurke f; ~ kiszony, saure Gurke, Salzgurke; *fig.* -rki, Sauregurkenzeit f; ogórkowy a Gurken...; czas ~ Gurkenzeit f; zupa -wa, Gurkensuppe f.

ograbia(a)ć *ua.* herauben, plündern; -bienie n Beraubung f.

ograb-ć ~ kogo, j-m (im Spiel) alles abgewinnen (ob. ograny).

ogradzać *ua.* umzäunen, einzaunen, ograni-czać, -czyć *ua.* begrenzen, einschränken, beschränken; ~ się (do czego, na czym), sich beschränken auf...; ~ się w wydatkach, seine Ausgaben (a. sich) einschränken; -cza-jący a einschränkend; -czenie n Beschränkung, Einschränkung f (wydatków der Ausgaben); ~ przywozu, Einfuhrbeschränkung; -czoność f Beschränktheit; -czony a begrenzt, beschränkt (t. fig.); -ny kredyt, beschränkter Kredit (ob. odpowiedzialność).

ogran-y a sztuka -na, viel gespieltes ogro-blenie n Eindämmung, Eindeichung f; -blić *ua.* eindeichen, eindämmen.

ogroda f Umzäunung f, Zaun m.

ogrod-nictwo n Gärtnerei f; Gartenbau m; -niczka f Gärtnerin f; -niczy a Garten...; gärtnerisch; Gartenbau...; narzędzie -cze, Gartengerat n; wystawa -cza, Gartenbauausstellung f; -nik, -a, pl -icy m Gärtner m; -owizna f Gartengemüse n; -owy a Garten...; ziemia -wa, Gärtnereif.

ogro-dzenie n Einzäunung, Umzäunung, Einfriedigung f; -dzić *ua.* einzaunen, umzäunen, einfrieden.

ogrom, -u, pl -y m ungeheure Größe, Enormität f; ~ pracy, Riesearbeit f; ogromny a ungeheuer, enorm.

ogród, -odu, pl -ody m Garten m; ~ kwiatowy, Blumengarten; ~ owocowy, Obstgarten; ~ publiczny, Volksgarten; ~ warzywny, Gemüsegarten; -ek, -dka, pl -dki m Gärtchen n; ~ dziecięcy, Kindergarten m; ~ freblowski, Fröbelscher Kindergarten f; ogródka f: bez -dek, ohne Umschweife, geradeheraus, rundweg; -mi wyrazić, umschreiben.

ogródkowy a Garten...; teatrzyk ~ Gartentheater n.

ogrójec, -jca m Garten m; ~ oliwny, ogrywać *ob.* ogrzać.

ogry-zac, ogryżć *ua.* benagen; -zanie, -zienie n Benagen n; -zek, -zka, pl -zki m Griebis m; *fig.* -zki, Brocken grezi(e)wać *ua.* (er)wärmen; (lokal) beheizen; ~ sobie (ręce), ~ się, sich

wärmen; ogrzewalny a heizfähig, heizbar; ogrzewacz, -a, pl -e m Heizapparat m; ogrzewanie n Erwärmen; (mieszkania) Beheizung, Heizung f (ob. centralny); ~ gazowe, Gasheizung; ~ miejsowe, Lokalheizung, Einzelheizung; ~ para, Dampfheizung; ~ parowo-powietrze, Dampfluftheizung; ogrzewnictwo n Heizungswesen n.

ogumowany a gummiert. ohyda f 1 Abscheu m. 2 Schandtat, Grue(t)l(f) f; ohy-dnie *ad.*, -dny a abscheulich; schändlich; -dność f Abscheulichkeit; Schändlichkeit f. ohy-dzać, -dzić *ua.* (komu co) verleiden, verekeln; (kogo) verunglimpfen; -dzenie n Verekelung f; (kogo) Verunglimpfung f.

ojciec, ojca, pl ojcowie m Vater m (ob. chrzestny); ~ duchowny, Geistlicher m; ojcowie miasta, die Väter (a. Häupter) der Stadt; ~ rodzi-ny, Familienvater; ~ święty, der heilige Vater, der Papst; nasi ojcowie, unsere Vorfahren; ze strony ojca, väterlicherseits; bez ojca, väterlos.

ojcobiój-ca, pl -cy m (-zyni f) Vatermörder(in); -czy a vätermörderisch; -stwo n Vatermord m.

ojco-(w)stwo n Vaterschaft f; -wizna f väterliches Erbe; -wsk- a väterlich; po -wsku *ad.* väterlich.

Ojcz-e nasz m Vaterunser n. [chen n. ojczulek, -lka, pl -lkowie m Vaterojczym, -a, pl -owie m Stiefvater m. ojczysty a väterländisch; jazyk ~ Muttersprache f; kraj ~ Vaterland n. ojczyzna f Vaterland n.

ojczyz-e *ua.* beladen.

okazić *ua.* beräuchern; okadzenie n Beräucherung f.

okalać *ua.* umringen, umgeben.

okale-czenie n Verkrüppelung; Verwundung f; -czyć *ua.* verkrüppeln; verwunden.

okamgnienie n Augenblick m; w -niu, in einem Augenblick.

okap, -u, pl -y m 1 Schirmdach n; Dachtraufe f; Obdach, Traufdach n; (nad oknem) Wetterdach. 2 (nad kominem) Kaminkappe f.

okaplonić *ua.* kapauen. okapturzyć *ua.* eine Kapuze überziehen; (kogo) zum Monch machen. okara f zweirädriger Karrer.

okaz, -u, pl -y m Schaustück; Muster n; ~ próbny, Probestück; ~ wystawowy, Ausstellungsgegenstand m; jako ~ als Muster; rzadki ~ Rarität f.

okazać, -ze, -zał ob. okazywać.
okaza-le ad., -ły a statlich, ansehnlich; prachtig; -łoś f Statlichkeit, Ansehnlichkeit; Pracht f.

okazanie n 1 Vorzeigung, Sicht f; (platny) za -m, bei Vorzeigung, bei Sicht. 2 (zyczliwości etc.) Bezeigung, Erweisung f; ~ czynem, Betätigung f; okaziciel, -a, pl -e m (-ka f) Vorzeiger(in), Inhaber(in); ~ czeku, Scheckinhaber(in); (wystawiony) na -a, auf den Inhaber lautend, an den Inhaber zahlbar; akcja na -a, Inhaberkarte f.

okazja f Gelegenheit; Veranlassung f, Anlaß m; dawać -zje, Veranlassung geben; przez -zje, durch eine Gelegenheit; przy -zji, gelegentlich, bei Gelegenheit; z -zji (czego) bei Gelegenheit von...; anlässlich, przy pierwszej lepszej -zji, bei der ersten besten Gelegenheit (ob. korzystać 1, nadarzyć się).

[mer ~ Probeblatt n.
okazowy a Muster...; Probe...; nu-
okazyj-nie ad., -ny a gelegentlich;
kupno -ne, Gelegenheitskauf m.

okazywać 1 va. 1 zeigen; (czek, dowód etc.) vorzeigen, vorlegen. 2 (szacunek etc.) beweisen, bezeugen; (pomoc) leisten. II ~ się, sich erweisen, sich herausstellen; sich ergeben; okazało się, że..., es erwies sich, es hat sich herausgestellt, daß...; pogłoska okazała się fałszywą, es stellte sich heraus, daß das Gerücht falsch war. [bändiggen, zügeln.

okiełzać va. zäumen; fig. (kogo) oidenko n Fensterchen n; ~ w dachu, Dachfenster n, (Dach-)Luk f; (w bankach, urzędach) Schalter m. okiennica f Fensterladen m.

okiennoy a Fenster... [Schneemasse.
okłisł f Wachte f, überhängende oklitwać va. verkitten.
oklask, -u, pl -i m Beifall, Applaus m; bić -i, Beifall klatschen; -iwać va. ~ kogo, j-m Beifall klatschen; -iwać n Beifallklatschen n.

okleić, -jać va. bekleben.

okleina f ob. fornier.

oklep, na ~ ohne Sattel.

oklepać va. beklopfen.

oklepiany a abgedroschen; -ne frazesy, Gemeinplätze pl, abgedroschene Zeug.

okład, -u, pl -y m Umschlag m; (50 lat) z -em ...und darüber.

okładać va. 1 obłożyć. 2 (batem, kijem) durchprügeln; okładka f 1 (książki) Umschlag(deckel) m; ~ (do) akt, Aktendeckel; ~ tekturowa, Pappendeckel. 2 (u noża) Griff m.

okładzina f Belag m, Verkleidung, Bekleidung; Fütterung f; ~ deskami, Bretterbelag; ~ drzwii, Türverkleidung; ~ ścienna, Wandbekleidung; -ny pl Tafelwerk n.

oklam(yw)ać va. (się, się) belügen; oklamywanie n Belügen n;

okno n Fenster n; ~ podwójne, Doppelfenster; ~ ślepe, Blende f, Blindfenster n; ~ wentylkie, sechsflügeliges Fenster; ~ wystawowe, Schaufenster; ~ zasuwane, Schubfenster.

oko, pl oczy n 1 Auge n; w 4 oczy, unter vier Augen; ~ w ~ Auge in Auge; dla oka, zum Schein; ~ podbite, ein blaues Auge (ob. goły); jak okiem sięgnąć, soweit das Auge reicht; jest mi solą w oku, er ist mir ein Dorn im Auge; nie spuszczać (k.) z oka, im Auge behalten; nicht aus den Augen lassen; kłamać w żywe oko, ins Gesicht lügen; stracić k. z oczu, j-n aus dem Gesichte verlieren; (widziałem go) na własne oczy... mit eigenen Augen; nie widziałem go na oczy, ich habe ihn nicht zu Gesichte bekommen; wpadać w oczy, in die Augen fallen; to bije, rzuca się w oczy, das fällt, springt in die Augen; ~ znawcy, Kenner-auge, -blick m; za jego oczyma, unter seinem Rücken; na ~ (kupić etc.) nach Augenmaß (ob. myśl, strach). 2 pl oka (w siatce etc.) Masche f; (na rosole) Auge n.

okocić się, Junge werfen
okole n Umgebung f.

okolica f Gegend f; -ce pl Umgegend, Umgebung f; -ce pierś, Brust-
ogęgend

okolicz-ność f Umstand m; w takich -nościach, unter solchen Umständen; stosownie do -ści, je nach den Umständen; zbieg -ści, ein Zusammentreffen von Umständen; -nościowy a; wiersz ~ Gelegenheitsge-

dicht n; gr. zdanie -we, Umstands-
okoliczny a umliegend. [satz m

okolić va. umfassen; umringen.

około prp 1 um, herum. 2 (południa) gegen; (100 złotych) ungefähr, zirka; w cenie ~ zum ungefähren Preise von...

okonia, -n, pl -nie m icht. Barsch m.

okop, -u, pl -y m mil. Schützengraben m; okopać ob. okopywać. [rußig.

okopić va. berußen; okopcony a okopo-wizna f Hackfrucht f; -wy a 1 Schützengraben... 2 rośliny -we, Hackfrucht f.

okop(yw)ać va. 1 behacken, umgraben 2 (się, się) verschanzten.

okosmacieć un. zottig werden.

okostna, -ny f an. Knochenhaut f.

okowita f Brandtwein m.

okowy pl Fesseln pl.

okólnik, -a, pl -i m Rundscheiben n, Runderlaß m; okólny a Rund... bilet ~ Rundreisefahrkarte f; podróż -na, Rundreise f.

okół, -olu, pl -oly m Umkreis m; w ~ rings umher.

okpi(wa)ć va. beschwindeln, übertölpeln; ~ się, daß się ~ von j-m angeführt werden, sich übertölpeln lassen; okpisi(z), -a, pl -owie m Betrüger

okra f min. Ocker m. [m.

okraczyć va. 1 umkreisen. 2 ~ co, über etwas hinwegschreiten, etwas überschreiten.

okradają a bestehlen.

okradziony a bestohlen.

okrajak va. ob. okroić.

okrakiem ad. rittlings; mit gespreizten Beinen.

okrasa f Fett, Schmalz n, Schmuck m, Verzierung f.

okra-sić, -szać va. 1 mit Fett anmachen. 2 verzieren, schmücken.

okraśać va. bestehlen.

okrato-wać va. vergittern, umgittern; -wanie n Umgitterung f, Gitterwerk n.

okrawać va. ob. okroić.

okrawek, -wka, m Abschnitzel, Schnitzel n; -wki pl Abfälle pl.

okrag, okregu, pl okregi m Kreis, Umkreis, Bezirk n; Revier n; ~ wyborczy, Wahlbezirk.

okraglak, -a, pl -i m 1 Rundholz n. 2 Rundgebäude n.

okraglutki a rundlich.

okragła-wo ad., -wy a oval.

okra-głość f Rundheit f; -gły a rund; -gła suma, runde Summe; w -głych liczbach, in runden Zahlen.

okra-zać, -zyć va. umkreisen; mil. umfassen, umkreisen; -żanie n Umkreisung f; polityka -nia, Einkreisungspolitik f.

okres, -u, pl -y m Zeitabschnitt, Zeitraum m, Periode f; ~ przejściowy, Übergangsperiode; kol. ~ kursowania, Verkehrsperiode; mil. ~ walki, Kampfperiode; gr. Periode; -omierz m Frequenzmesser m; -owość f Periodizität f; -owy a periodisch.

okreś-lać, -lić va. bezeichnen, bestimmen; (słowo) näher bestimmen, definieren, beschreiben; -lajacy a näher bestimmend; -lenie n Bezeichnung, Bestimmung; (słowa etc.) Begriffsbestimmung, Definition f; -lny gr. przedimek ~ bestimmter Artikel; -lony a bestimmt, bezeichnet.

okre-cać, -cić va. umwickeln, umschlingen; ~ się około cz., etwas umschlingen.

okrećnik, -a, pl -i m Schiffchen n.

okregowy a Bezirks...; sad ~ Bezirksgericht n; el. sieć -wa, Über-

landnetz n.

okreć, -u, pl -y m Schiff n; ~ handlowy, kupiecki, Handelsschiff; ~ liniowy, Linienschiff; ~ szkolny, Schulschiff; ~ towarowy, Lastschiff, Frachtschiff; ~ wojenny, Kriegsschiff (ob. franko); -em zu Schiff; budowa -ów, Schiffbau m; rozbicie się -u, Schiffbruch m; wsiąść na ~ sich einschiffen; wsiadanie (a. ładowanie) na ~ Einschiffung f; wziąć na ~ an Bord nehmen; -owy a Schiff...; ładunek ~ Schiffsladung f; pokład ~ Schiffsverdeck n; warsztat ~ Schiffswerft f; żaloga -wa, Schiffsmannschaft f.

okreżny a Rund...; aw. lot ~ Rundflug m; podróż -na, Rundreise f.

okroić va. beschneiden; fig. ~ się, abfallen; okroić się co z tego, es fällt etwas für dich ab.

okrom prp. außer, mit Ausnahme.

okropnoć ad., -pny a schrecklich, furchtbar, greulich, gräßlich, entsetzlich, schauerhaft; -pnie mi się jeść chce, ich habe großen Hunger; -pność f Entsetzlichkeit, Schießlichkeit.

Schrecklichstrecklich *f.*, Greuel *m.*; to ~ I das ist schrecklich!

okrostowiały *a* mit Blättern bedeckt, voll Ausschlag.

okruch, -u, *pl -y m* Krume *f.*, Brocken *m.*; ~y ciast, Kuchenbrocken *pl.*; ~y ze stolu, Überbleibsel *pl.*; *fig.* ~y myśli, Gedankensplitter *pl.*; *hut. ~* zezłaza, surówki, Bruchstein *n.*; **owiec**, owca, *pl -owce m* min. Brockenstein *m.*, Gesteintrümmer *n.*

okrucieństwo *n* Grausamkeit *f.*, [*n.* **okruszyna** *f* Brocken *m.*, Krümchen **okru-nica** *f* grausames Weib; **tnie** *ad.* grausam; ungemain, sehr; **tnik**, -a, *pl -icy m* grausamer Mensch, Tyrann, Wüterich *m.*; **tność** *f* Grausamkeit *f.*; **tny** *a* grausam, ungeheuer, furchterlich.

okrwawi(a)ć *va.* mit Blut besudeln; **okrwawiony** *a* mit Blut besudelt, blutend.

okryć *va.* (się, się) bedecken, zu decken, umhüllen; *fig.* ~ się hańba, sława, sich mit Schande, mit Ruhm bedecken; **okrycie** *n* I Bedeckung, Hülle *f.*, 2 Mantel *m.*; ~ damskie, Frauenmantel, **okryty** *a* bedeckt; **okrywa** *f* Hülle *f.*; *mech.* Mantel *m.*; **okrywać** *ob.* okryć; **okrywka** *f* Hülle *f.*, Umhang *m.*

okrzepły *a* geronnen, erstarrt.

okrzepnąć *vn.* gerinnen.

okrze-s(y)wać *va.* behauen; (galezie) abästen, entästen; *fig.* ~ kogo, j-n abschleifen; ~ się, sich abschleifen, feinere Manieren annehmen; **-sanie się** *n* Schliff *m.*; **-sany** *a* abgeschliffen; **-sywanie** *n* Entästung *f.*

okrzy-czany *a* berichtigt, bekannt, verschrien; **-zczyć** *va.* verschreiben; in Verruf bringen.

okrzyk, -u, *pl -i m* Ausruf, Schrei *m.*, Geschrei *n.*; ~ radosny, Jubelgeschrei; wydać ~ einen Schrei ausstoßen; ~ uznania, Beifallsruf *m.*

okseft, -u, *pl -y m* Oxhohf *n.*

oksydować *va.* oxydieren.

oktawa *f* Oktave *f* (*t. mus.*)
oknąć *va.* beschlagen; ~ w kaj lany, in Fesseln schlagen; **okucie** *n* Beschlag *m.*; ~ końskie, Pferdebeschlag; ~ kopyta, Hufbeschlag; ~ okienne, Fensterbeschlag; *el.* (izolatora) Armierung *f.*

okularnik, -a, *pl -icy m* I Brillen-

macher, Brillenverkäufer *m.* 2 *pl -i zo*, Brillenschlange *f.*

okulary, -ow *pl* Brille *f.*; ~ ochronne, Schutzbrille.

okulawić *va.* lahm machen; **okulawieć**, **okuleć** *vn.* lahm werden.

okulabzać *va.* satteln.

okull-sta, *pl -ści m* Augenarzt *m.*; **-styka** *f* Augenheilkunde *f.*

okulizować *va.* okulieren.

okultyzm, -u *m* Geheimlehre *f.*, Okukuł *ob.* okół, kultismus *m.*

okup, -u, *pl -y m* Lösgeld *n.*; **nalozyczyć** ~ Lösegeld auferlegen.

okupa-cja *f* Besetzung (eines feindlichen Landes), Okkupation *f.*; **-cylin** *a* Okkupations...

oku-pić, **-pywać** *va.* loskaufen; ~ oł to zyciem, es kostete ihm das Leben; ~ się, sich loskaufen.

oku-rzać, **-rzyć** *va.* I bestauben. 2 abstauben; **-rzaczka** *f* Staubwedel *m.*

okutać *va.* (się, się) umhüllen.

okwieć *va.* verschleiern.

okwiat, -u *pl -y m* bot. Blütendecke, Blütenhülle *f.* [*ken.*]

okwieć *va.* mit Blumen schmücken; **okwi-tac**, **-tnąć** *vn.* verblühen, abblühen; **-tanie**, **-tnienie** *n* Verblühen *m.*

-tly *a* verblüht.

olbrot, -u *m* Walrat *n* i *m.*; **owiec**, -owca, *pl -owce m* Pottfisch *m.*

olbrzym, -a, *pl -i m* Riese; *fig.* Kollos *m.*; **olbrzymi** *a* riesig, riesenhaft; **-a** *praca*, Riesenarbeit *f.*; **olbrzymieć**, -jeje, -iał *vn.* riesigen Umfang annehmen; **olbrzymka** *f* Riesin *f.*

olcha *f* bot. Erle *f.*; **olchow** *a* Erle... [*ander m.*]

oleander, -dra, *pl -dry m* bot. Oleoleina *f* Ölstoff *m.*; **oleisty** *a* ölhaltig, öligr.

olej, -u, *pl -e m* Öl *n.*; ~ jadalny, Speiseöl; ~ makowy, Mohnöl; ~ palny, Brennöhl; ~ rycynowy, Rizinöl; ~ rzepakowy, Rapsöl; ~ święty, das geweihte Öl; *fig.* ma ~ w głowie, der hat Grütze im Kopf; **olejarnia** *f* Ölmuhle *f.*; **olhandel m.; **olejarz**, -a, *pl -e m* Ölmüller; **Olhändler m.; **olejek**, -jku, *pl -jki m* (ätherisches) Öl; ~ anżykowy, Anisöl; ~ kamforowy, Kamferöl; ~ lawendowy, Lavendelöl; ~ różany, Rosenöl; **olejnia** *f* *ob.* olejarnia; **olejno** *ad.* malować ~ mit Öl malen; **olejny** *a* Öl...; obraz ~ Ölmalde *n.*****

oleo-druk *m* Öldruck, Ölfarbendruck *m.*; **-nafta** *f* Petroleumöl *n.*

Oleś, -sia *m* Alexander.

Olesia *f* Alexandrine *f.*

oligar-cha, *pl -chow* *m* Oligarch *m.*; **-chia** *f* Oligarchie *f.*

olim-pijski *a* olympisch; **-piada** *f* Olympiade *f.*

olino-wać *va.* verseilen; **betakeln**; **-wanie** *n* Verseilen; Tauwerk *n.*

oliścienie *n* Belaubung *f.*

oliwa *f* Olivenöl *n.*; ~ do potraw, Speiseöl; *fig.* dolewać ~ wy do ognia, Öl ins Feuer gießen; **oliwiarka** *f* Ölkanne *f.*, Oler *m.*, Öl schmierzbüchse *f.*; **oliwić** *va.* ölen; **oliwka** *f* Olive *f.*

oliwkowaty *a* olivenförmig; **oliwkowy** *a* olivenfarbig; **drzewo -we**, Olivenbaum *m.*; **koloru -wego**, olivenfarbig; **oliwny** *a* Öl...; **gałązka -na**, Ölweig *m.*; *fig.* Friedenspalm *f.*; **oliwobranie** *n* Olivenerte *m.*

olstro *n* (Pistolent-)Halfter *m.*

olsza *f* Erle *f.*; **olszowy** *a* Erle...; [*n.* **olszyna** *f* Erlehnain *m.* 2 Erlehnholz **olśnić**, **olśniewać** *va.* blenden; **olśnienie** *n* Blendung *f.*; **olśniewający** *a* blendend; **olśniony** *a* geblendet.

olśodka *f* Kartoffelpuffer *m.*

oloić *av.* betalgen.

olowiak, -a, *pl -i m* Bleierz *n.*

olowiana-ka *f* Senkblei *n.*, Sonde *f.*; **-ny** *a* bleiern, Blei...; *fig.* niebo -ne, grauer Himmel.

olów, -owiu *m* Blei *n.*; ~ w zwojach, Rollblei, getolltes Blei; ~ żelazisty, Eisenblei.

olówek, -wka, *pl -wki m* Bleistift *m.*; ~ automatyczny, mechanizyczny, Drehbleistift; ~ kolorowy, Buntstift; ~ kopijowy, Kopierstift; **olówkarnia** *f* Bleistiftfabrik *f.*; **olówkowy** *a* rysunek ~ Bleistiftzeichnung *f.*

oltarz, -a, *pl -e m* Altar *m.*; wielki ~ Hauptaltar, Hochaltar; **prować** do -a, zum Altar führen.

olysieć, -eje, -ał *vn.* kahl werden.

om, -a, *pl -y m* el. Ohm *n.*

omacać *ob.* omacać; **omackiem**, **po omacku** *ad.* im Finstern tappend; *fig.* auf ungewisse.

omaczać *va.* benetzen, anfeuchten.

omal *ad.* (że) fast, beinahe; ~ że nie upadł, es fehlte wenig daran, so wäre er gefallen.

omalować *va.* bemalen; *fig.* verleumdern, anschwärzen.

omam, -u, *pl -y m* Sinnestäuschung *f.*; **omami(a)ć** *va.* ~ kogo, j-n blauen Dunst vormachen, j-n betören, täuschen; **omamienie** *n* Betörung, Täuschung *f.* [*pln.*]

omanić *va.* beschwindeln, betölen; **omarmować** *va.* mit Marmor

omasta *f* Fett *n.* [*bekleiden.*]

omasztować *va.* bemasten; **-wanie** *n* Bemastung *f.*

omawiać *va.* I besprechen. 2 (ogrodkami wyrazić) umschreiben.

omazywać *va.* beschmieren.

omaczyć *va.* (się, się) mit Mehl weiß machen.

ombrelka *f* Sonnenschirm *m.*

omdlały *a* ohnmächtig; *mat.* schmachting; **omdle(wa)ć** *vn.* ohnmächtig werden; **omdlenie** *n* Ohnmacht *f.*

omega *f* *ob.* alfa. [*macht f.*]

omen *n* Anzeichen, Omen *n.*

omglić *va.* benebeln, umnebeln.

omiatać *va.* abfegen.

omieciny, -cin *pl* Kehrlicht *m.*

omieszkać *vn.* versäumen, ermangeln, verfehlen; **nie -kami** (ci dać znać) ich werde nicht ermangeln...

omiesić, **omiotę**, **omiecie**, **omiół** *ob.* omiatać.

omi-jać, **-nać** *va.* I (kogo) ausweichen, meiden; (co) vermeiden; entgegen; (prawo) umgehen; **naproda** *cię* nie ominie, eine Belohnung ist dir ganz gewiß; **kara** go nie ominie, er wird der Strafe nicht entgehen. 2 (pominąć) unterlassen; ~ k. przy awansie etc. j-n übergehen; (niektóre szczebóły) mit Stillschweigen übergehen, nicht berühren.

omlet, -u, *pl -y m* Eierkuchen, Pfannkuchen *m.*; **Omelett** *n.*; ~ z konfiturami, gefüllter Eierkuchen.

omlot, -u, *pl -y m* Ausdrusch *m.*

omłócić *va.* ausdreschen.

omnibus, -u, *pl -y m* Omnibus *m.*; ~ kąpielowy, gemeinschaftliches Badebassin, Schwimmbassin *n.* [*tschen.*]

omoczyć *va.* befeuchten; **naśma-**

omotać *va.* umspinnen, unwickeln; *fig.* (kogo) umstricken, umgarnen;

omotanie *n* Umspinnung, Umwicklung *f.*

omówić *va.* I *ob.* omawiać. 2 ~ ce-ny, über die Preise verhandeln; **omó-**

wienie n 1 Besprechung f. 2 Umschreibung f. [f.]
 omrocze n, omrok m Dämmerung
 ośnizali, ośnizony a beemoist, mit Moos bewachsen; ośnizac v. beemoosen, mit Moos bewachsen.
 omylić się, sich irren; sich täuschen (przy obliczeniu) sich verrechnen; (w pisaniu) sich verschreiben; omylności f Fehlbarkeit f; omylny a fehlerbar; cziowiek jest ~ irren ist menschlich; omyłka f Irrtum; Fehler m; (przeoczenie) Versehen n; (w rachunku) Verrechnung f; ~ drukarska, Druckfehler; spis -tek drukarskich, Druckfehlerverzeichnis n; ~ się wkradła, ein Irrtum hat sich eingeschlichen; przez -kę, aus Versehen; omyłkowo ad. irrftinnlich, irrigerweise.
 on, ona, ono *pp* er, sie, es.
 onanista, pl -ści m Onanist, Selbstbefleckter m; onanizm, -u m Selbstbefleckung f; onanizować się, onanieren.
 ondulacja f Ondulation f, künstliche Wellung (des Haares); ~ trwała, Dauerwellen n; ~ wodna, Wasserwelle f. [gestrig]
 onegdaj ad. vorgestern; -szy a voronig(d) ad. einst, ehemals.
 oniemal ob. omal
 oniemialy a verstummt, stumm; oniemieć, -nie, -iał v. verstummen; oniemienie n Verstummen n.
 oniesmie-łać, -lić v. einschüchtern; -lenie n Einschüchterung f; -lony a schüchtern, befangen.
 onuzka f Fußlappen m.
 onyks, -u m min. Onyx m.
 opac-ki a Abts...; -two n Abtei f.
 opacz-nie ad., -ny a 1 widernatürlich. 2 verkehrt; verdreht, falsch; -ność f Verkehrtheit; (rozumowania) Falschheit f.
 opad-, u, pl -y m Fallen, Sinken n; -y (atmosferyczne) Niederschläge pl.
 opadać, opaść 1 v. (o tennometrze etc.) fallen, sinken; (o liściach, o wodzie) abfallen; ~ z ciała, abmagern; ~ z sil, von Kräften kommen; fig. ręce mi -dają, ich habe den Mut verloren. 2 v. (kogo) überfallen; opadanie n (liści) Abfallen n; (wody) Fallen n; ~ z ciała, Abmagern n; ~ z sil, Abnahme f der Kräfte;

opadnięcie n (mocy) Vorfall m, opad ob. na opak.
 opakować v. verpacken.
 opakowanie n Verpackung f; koszty -nia, Verpackungskosten pl; ~ włącz-nie, einschließlich Verpackung.
 opal-, u, pl -e m min. Opal m.
 opalacz-, a, pl -e m Heizer m.
 opa-łać, -lić v. 1 anbrühen, an-sengen. 2 (mieszkanic) (be)heizen. 3 (twarz, pleć) bräunen; ~ się, von der Sonne braun a verbrannt werden; -łanie, -lenie n Heizung, Beheizung; Feuerung f; ~ gazowe, Gasfeuerung; ~ koksem, Koksheizung; ~ węglem, Kohlenfeuerung; -łarka f Sengmaschine f; ~ gazowa, Gassengmaschine; -lenieza f Sonnenbrand m.
 opalikować v. verpflocken.
 opaliskować v. verpalisadieren.
 opalony a sonnengebräunt.
 opala-wać v. verpfählen, umpfählen; -wanie n Verpfählung f.
 opalowy a Opal...
 opal-, -u m 1 Heizung f. 2 (paliwo) Heizmaterial, Brennmaterial n. 3 -y pl; być w -ach, in bedrangter Lage sein, in der Klemme stecken a sitzen.
 opalać v. (zboże) austauben, schwingen; opalanie n Schwingen n.
 opalek, -lka m Löschbrand m.
 opalka f Schwinge f (ob. koszałka).
 opalowy a Brenn...; material ~ Brennmaterial n.
 opamię-tać się, zur Besinnung kommen, sich fassen; -tanie się u Fassung f.
 opance-rzać v. (be)panzern; ar-nuieren, bewehren; -rzenie n Panze-rung f; -rony a gepanzert, geharnischt, bapanzert; (kabel) armiert, bewehrt; ~ stala, stahlbepanzert; żeg. krążownik ~ Panzerkreuzer m.
 opanow-(yw)ać v. (się, się) beherr-schen, beneistern; (przedmiot, temat) bewältigen; (ogień) lokalisieren; ~ co, einer Sache Herr werden; dać się ~ sich beherrschen lassen; diabeł go -wał, er ist vom Teufel besessen; opanowanie n Beherrschung f.
 opar-, u, pl -y m Dunst m; ~y alko-holu, (zu Kopfe steigende) Alkohol-dünste pl; -y wodne, Wasserdunst.
 oparafaować v. paraphieren.
 oparcie n 1 Lehne, Stütze f; fig. Rückhalt m; mieć w kim ~ an jemand

einen Rückhalt haben; punkt -cia, Stützpunkt m. 2 (krzesła etc.) Rückenlehne f. [ken.]
 oparkanić v. umzäunen, beplan-ckungsziele v. rüdig werden.
 oparty a angelehnt, gestützt; fig. ~ na czym, auf etwas gegründet
 opa-rzać; -rzyć v. abbrühen; (się, się) verbrühen; ~ sobie palce, sich die Finger verbrennen; -rzeli(z)na f Brandwunde f; -rzeliisko n Moor n, Sumpf m; -rzenie n Verbrühen, Verbrennen n; -rzony a verbrüht, verbrannt; -rzyć ob. oparzać.
 opas m 1 Futter n; Mast f. 2 (bydło tuczone) Mastvieh n; (grubas) Dickwanst m.
 opasać 1 v. 1 (k. czym) umgürten; (co czym) begürten; umgeben; ~ murem, ummauern; ~ walem, umwallen. 2 mäten. 2 mäten. 2 mäten, sich mit et-was umgürten; opasanie n Umgür-tung f.
 opaska f Band n, Binde f, Um-schlag m; pod -ką, unter Kreuzband (a. Streifband); przesyłka pod -ką, Kreuzbandsendung f; ~ na ramieniu, Armbinde. [fettleibig]
 opas-łość f Fettleibigkeit f; -ły a
 opasły, -szę, -sie, -si w. mästen.
 opasły, -adny, -dnie, -dl ob. opadać.
 opat-, a, pl -aci m Abt m.
 opatento-wać v. patentieren; -wa-nie n: dać do -nia, patentieren las-sen.
 opatru-nek, -nku, pl -nki m Ver-band m; mil. ~ podręczny, osobisty, Verbandpäckchen n (ob. dorączy 1); -nkowy a Verband...; material ~ Verbandstoff m; przybór ~ Verband-zeug n.
 opatry-wać v. 1 (się) w co a, czym, (sich) mit etwas versehen, versorgen; ~ w żywność, verproviantieren. 2 (rone) verbinden; -wanie, opatrzenie n 1 Versorgung f (mit...). 2 chir. Verband m.
 opatrzenie ad. vorsichtig.
 opatrzyć-ność f Vorsehung f; -nościowy a von der Vorsehung be-stimmt (a. geschickt).
 opatrzyć a vorsorglich; vorsichtig.
 opatrzyć ob. opatrywać.
 opatulić v. (się, się) einmummen.
 opchać v. (się, sich) vollstopfen.
 opcja f Wahl f.

opera f Oper f; Opernhaus n; ~ komiczna, komische Oper.
 opera-cja f Operation f; chir. pod-dać się -cji, sich operieren lassen; -cyjny a Operations...; handl. rok ~ Betriebsjahr n; chir. stół ~ Opera-tionstisch m; -tor-, a, pl -rzy m Operateur m; ~ filmowy, Filmvorführer, Operateur. [Operetten...]
 opere-ka f Operette f; -tkowy a
 operować v. operieren; słonce -ru-je, die Sonne brennt; słonce ~ kogo, j-n bestehen, berauben.
 operowy a Opern...; śpiewak ~ Opernsänger m.
 opę-dzać, -dzić 1 v. 1 ob. opaniać t. 2 (koszty, wydatki) bestreiten; ~ potrzeby domowe, für die Hausbe-dürfnisse sorgen. 2 ~ się od k., sich j-s erwehren; ~ się od much, sich die Fliegen abwehren; -dzenie n: dla -nia wydatków, um die Ausgaben zu bestreiten.
 opę-tać v. bestriechen; diabeł go -tał, er ist vom Teufel besessen; -tanie n Besessenheit f; -taniec, -ńca, pl -ncy m Besessene(r) m; -tany a besessen.
 opiąć, opnę, opną v. umstecken.
 opieczęto-wać v. versiegeln; -wa-nie n Versiegelung f.
 opieka f 1 Schutz m, Fürsorge, Ob-hut f; (nad małoletnim) Vormund-schaft f; ~ społeczna, soziale Für-sorge; Fürsorgewesen n; towarzy-stwo -ki nad zwierzętami, Tierchutz-verein m; urząd -ki społecznej, Für-sorgeamt n; wyjść z pod -ki, sich mündig machen; sich freimachen; wziąć k. w -kę, j-n in seinen Schutz nehmen. 2 Sorgfalt, Pflege f; być pod dobrą -ką, gute Pflege haben; po-wierzyć czyjej -ce, j-s Sorgfalt anver-trauen.
 opiekiwać się kim, j-n beschützen, bevormunden, j-s Vormund sein; ~ czym, für etwas Sorge tragen,
 opie-kun-, a, pl -owie m Beschützer; (protector) Gönner; (małoletnicia) Vormund m; -kunka f Beschützerin, Gönnerin; Vormünderin f; -kućczy a Schutz...; Vormundschafs...; w-mundschaflich; duch ~ Schutzgeist m; rada -cza, Vormundschafsrat m; fig. skrzydła -cze, Schutz m; -stwo n Vormundschaf f.

opiełać *va.* jäten.
opieprzyć *va.* pfeffern.
opierać *va.* 1 (się, się) anlehnen stützen (o co an etwas); *fig.* ~ się na czym, sich auf etwas gründen, stützen; ~ się na prawie, sich auf ein Recht stützen. 2 ~ się, czemu, sich gegen etwas sträuben, einer Sache widerstehen.
opierunek, -nku *m* Waschen *n*; *nieć wikt!* ~ freie Wäsche und freien Tisch haben.
opie-rzać, -rzyć *va.* (się, się) bedienen. 2 (deskami) verschalen.
opierzch-ły *a* (von der Kälte) aufgesprungen; -nąć *vn.* aufspringen.
opierze-nie *n* 1 Gefieder *n*. 2 Verschaltung *f*; -rzony *a* befiedert.
opiesza-łe *ad.*, -ły *a* saumselig, saumig; fahrlässig; -ły płatnik, saumiger Zahler; -łość *f* Saumseligkeit, Säumnigkeit, Fahrlässigkeit *f*.
opiewać *va.* 1 (czyny bohatera) besingen. 2 lauten; kwit -wa na (80 marek), die Quittung laut auf...
opięty *a* straff (a. eng) anliegend.
opić *a* sie, sich betrinken.
opilczy *a* trunksüchtig (ob. obłąd);
opilec, -lca, pl -lcy *m* Säufer, Trunkenbold *m*; **opilstwo** *n* Trunksucht *f*.
opilk, -lek *pl* Feilspäne *pl*, Feilicht *n*; **opilować** *va.* befeilen.
opinać *va.* umstecken.
opinia *f* Meinung, Ansicht, Äußerung *f*, Gutachten *n*; ~ publiczna, öffentliche Meinung; dać o kim pochlebną -nię, sich günstig über j-n äußern; zasięgnąć -nii (rzeczoznawcy), ein Gutachten einholen. 2 (renom) Ruf *m* (ob. cieszyć się 2); mieć -nię skąpa, für einen Geizhals gelten; mieć dobrą -nię, in gutem Rufe stehen; stracić na -nii, den Ruf einbüßen; **opiniować** *vn.* ein Gutachten abgeben; sich äußern.
opis, -u, pl -y *m* Beschreibung; Schilderung *f*; ~ miejscowości, Ortsbeschreibung; **opis(yw)ać** *va.* beschreiben; schildern; (omówić) umschreiben; nie dający się opisać, unbeschreiblich; **opisanie** *n* Beschreibung *f*; (radość) nie do -nia, unbeschreiblich; **opisowy** *a* beschreibend, schildernd.
opium *n* inu. Opium *n*; -ista, pl iści *m* Opiumraucher *m*.

oplamić *va.* beflecken.
opłatać *va.* umflechten, umschlingen; ~ k. reklam, j-n umarmen; **opłatańka** *f* Korbflasche *f*; **opłaty** *a* umflochten.
oplat(yw)ać *va.* umgarnen, umoplatować *ob.* opłatać. [stricken].
opłes-niały *a* verschimmelt, mit Schimmel bedeckt; -nieć, -nieje, -niał *vn.* verschimmeln.
oplombować *va.* plombieren.
opluć, opl(u)wać *va.* bespucken, bespeien; *fig.* (öffentlich) verhöhnen.
opla-cać, -cić *va.* 1 bezahnen; (list etc.) frankieren. 2 ~ się 1 sich loskaufen; ~ się dozorcom, die Aufseher bestechen. 2 (się) lohnen; (nie) -ca się, es lohnt sich (nicht) der Mühe; -cało się (tyle pracy włożyć), das lohnte auch gerade die Mühe zu...; -cający *a* lohnend; -cenie *n* Bezahlung; (listu) Frankierung *f*.
opłak(iw)ać *va.* beweinen; **opłakiwany** *a* beweinswert; beklagenswert; w stanie -m, in einem kläglichen, erbarmlichen Zustande.
opłata *f* Gebühr, Abgabe *f*; ~ pocztowa, Postgebühr; ~ stemplowa, Stempel-abgabe, -gebühr; ~ szkolna, Schulgeld *n*.
opłatek, -tka, pl -tki *m* Oblate *f*.
oplot, -u, pl -y, opłotek, -tka, pl -tki *m* Umflechtung; Umzäunung *f*.
opłowiły *a* verblichen, verschossen; **opłowieć**, -eje, -iał *vn.* verschiefen.
opłoczyć, -czyn *pl* Spülwasser *n*.
opłóć(iw)ać *va.* abspülen; bespülen.
opłucna, -nej, pl -ne *f* an. Brustfell *n*; zapalenie -nej, Brustfellentzündung *f*.
opły-nąć, -wać *I* *va.* umschwimmen; (okrętem) umschiffen, umsegeln; (o rzecze) umfließen. *II* *vn.* opływać (w co) Überfließen an etwas haben (ob. dostatek *I*).
opoczysty *a* felsig. [fernung].
opodał *ad.* unweit, in einiger Entopodatko-wać *va.* besteuern; -wanie *n* Besteuerung *f*; podlegający -waniu, steuerbar.
opoję -jów *pl* wet. Fußgalle *f*.
opoka *f* 1 Felsboden, Kreidemergel *m*; ~ wapienna, Kalkmergel. 2 Fels, Plattstein *m*.
opona *f* 1 aut. Reifen *m*. 2 Mantel

m, Decke *f*; ~ komina, Kaminmantel; ~ ochronna, Schutzmantel; ~ stalowa, Stahlmantel; ~ wozowa, wagonowa, Wagendecke. 3 *an.* ~ móżgowa, Hirnhaut *f*.
oponent, -a, pl -nci *m* (-ka *f*) Gegner(in), Opponent(in); **oponować** *vn.* einwenden, opponieren.
oponóżca *f* Mantel *m* (mit Kapuze), weiter Überrock.
opora *f* Stütze *f*, Gegenhalt *m*.
opornica *f* kol. Anschlagshiene *f*.
opor-nie *ad.* widerpenstig; schwierig; (praca) idzie ~ ... kommt nicht vorwärts; es fleckt nicht; -nik, -a, pl -i *m* el. Widerstand, Rheostat *m*; ~ rozruchowy, Anlasser *m*; Anlaufwiderstand; -ność *f* Widerstandsfähigkeit *f*, Widerstand *m*; -ny *a* widerpenstig; widerstehend, widerstandsfähig; -owy *a* Widerstands...
oportu-nista, pl -ści *m* Opportunist *m*; -nistryczny *a* opportunistisch; polityka -na, Anpassungspolitik *f*; -nizm, -u *m* Opportunismus *m*, Zweckmäßigkeitstheorie *f*.
opora-źać, -dzić *va.* 1 (zajaca etc.) zurichten. 2 ausrüsten, ausstatten; -dzienie *n* 1 Zurichtung *f*. 2 Ausrüstung *f*.
opusum *n* zo. Beutelratte *f*, Opusum *n*; oposy, -sów *pl* Opusumpelz *n*.
opowia-dać, **opowiedzieć** *va.* erzählen; -dac, -a, pl -e *m* Erzähler *m*; -danie *n* Erzählung *f*.
opowieść, -ści, pl -ści *f* Erzählung *f*.
opozy-cja *f* Gegenpartei, Opposition *f*; -cionista, pl -ści *m* Mitglied *n* der Gegenpartei; -cyjni *a* Oppositions... oppositionell.
opój, -oja, pl -oje *m* Säufer, Zecher *m*.
opor, -oru *m* Widerstand *m*; stawiać ~ Widerstand leisten; el. ~ bezindukcyjny, induktionsfreier Widerstand; ~ bocznikowy, Nebenschlusswiderstand.
opózn(i)ać *va.* (się, sich) verspäten; **opóźnienie** *n* (się) Verspätung *f*; ~ pociągu, Zugverspätung.
opracować *va.* bearbeiten; -wanie *n* Bearbeitung *f*.
oprać *va.* ~ k., j-s Wäsche waschen.
oprawa *f* 1 (książki) Einband *m*; bez -wy, ungebunden; dać do -wy, zum Einbinden geben; ~ w płótno, Leinwandband *m*; ~ polskórkowa, Halbfranzband. 2 Fassung, Einfas-

sung *f*; ~ okularów, Brillen(ein)fassung; (drogich kamieni) Fassung *f*; (obrazu etc.) Rahmen *m*; ~ mikrofonowa, Mikrophongehäuse *n*; ~ pily, Sagegestell *n*; ~ silnika, Motorrahmen; (strzelny) Schaft *m*; *gór.* ~ szymb. Schachtzimmerung *f*.
oprawca, pl -cy *m* Schinder, Abdecker; Häscher; Henkersknecht *m*.
oprawi(a)ć *va.* 1 (książkę) einbinden; (drogie kamienie etc.) einfassen; (w perle) fassen; (obraz) einrahmen; (noż, siekierkę etc.) mit einem Stiele versehen, bestielen; ~ w teksturę, kartonieren. 2 (rybę etc.) zurichten, zurichtmachen
oprawisko *n* Abdeckerei *f*.
oprawka *f* Fassung *f*; ~ żarówki, Glühlampenfassung; **opraw(ia)ny** *a* (o książce) (ein)gebunden; ~ w ramki, eingerahmt; (w złoto etc.) eingefalt
opresja *f* Unterdrückung *f*; bedrängte, schwierige Lage.
oprocenot-wać *va.* (się, sich) verzinsen; -wanie *n* Verzinsung *f*.
opromie-ni(a)ć *va.* bestrahlen, umstrahlen; -nienie *n* Bestrahlung *f*.
oprosić *się*, Ferkel werfen.
oprowa-źać, -dzić *va.* (k. po mieście) herumführen.
opróć *ppr.* außer, ausgenommen; ~ tego, außerdem.
opróz-ni(a)ć *va.* leeren, ausleeren; (salę, szpital etc.) raumen; ~ się, sich leeren; -nienie *n* Ausleerung *f*, Leeren *n*; (lokalu etc.) Raumung *f*; -niony *a* geleert; geräumt; unbesetzt.
opryski(w)ać *va.* bespritzen.
opryskli-wie *ad.*, -wy *a* barsch, schroff; aufbrausend; -wość *f* Barschheit, Schroffheit *f*.
opryszek, -szka, pl -ski *m* Strauchdieb, Straßenräuber *m*.
oprać *ć* *va.* (się, sich) umspinnen.
opracować *va.* (się, sich) umspinnen.
oprzed, -u *m* 1 Umspinnung *f*; Gespinnung *f*; Gespinn *n*. 2 Kokon *m*; Seidengehäuse *n*; ~ jedwabnika, Seidenkokon; **oprzędzać** *va.* bespinnen; **oprzędzenie** *się* *n* Kokonbildung *f*.
oprytomnieć *vn.* zur Besinnung (a. zu sich) kommen.
optycz-nie *ad.* -ny *a* optisch; złudzenie -ne, optische Täuschung; **optryk**, -a, pl -ycy *m* Optiker *m*; **optyka**

f Optik, Lichtlehre f; na -kę, zuna Scheine.

optymi-sta, pl -ści m (-stka f) Optimi-st(in); -styczeń ad, -styczny a optimistischer; optymizma, -u m Optimismus m.

opubliko-wać va. veröffentlichen; (książkę) herausgeben; -wanie n Veröffentlichung; (książki) Herausgabe f, opucha-lina, -łość f Geschwulst, Wassergeschwulst f; -ły a geschwollen; -nąć un. aufschwellen; -nienie, -nięcie n Geschwulst f; -nięty a geschwollen.

opuk(iw)ać va. med. beklopfen (zur Untersuchung); opukiwanie n Beklopfen n.

opuncja f bot. Fackeldistel f. opust, -u m Nachlaß, Rabatt m. opusto-szałość f Wüsthheit f; -szały a wüst, öde; -szec, -szeje, -szal un. wüst werden; -szyć va. veröden.

opu-szczać, -ścić, -szcze, -ści, -ścił u. 1 herunterlassen, herablassen; ~ głowę, den Kopf sinken lassen (a. neigen); (oczy) niederschlagen; fig. ~ ręce, die Hände in den Schoß legen, untätig bleiben. 2 ~ z ceny, vom Preise ablassen. 3 (wyraz etc.) auslassen, weglassen; ~ lekcyję, eine Stunde schwänzen; (okazyje) verpassen. 4 (kogo) verlassen, im Stiche lassen; (chorego) aufgeben; ~ łózkę, aufstehen; (kraj, mieszkanie) ausziehen; sily mnie opuszczają, die Kräfte versagen mir. II ~ się, sich vernachlässigen; -szczenie n 1 Verlassen n. 2 (wyrazu etc.) Auslassung, Weglassung. 3 ~ się, Selbstvernachlässigung f; -szczyony a 1 verlassen. 2 vernachlässigt.

opychać va. (się, się) vollstopfen. oracja f Rede, Ansprache f.

orać, orze, oral va. pflügen, ackern; fig. buffeln, ochen; oracz, -a, pl -e m Pflüger m.

oramować va. einrahmen. orangutan(g), -a m Orang-Utang oranie n Pflügen, Ackern n. [m. Orania f geo. Oranien n.

orańz, -u m Orange f; oranżada f Orangenlimonade f; oranżeria f. Gewächshaus n, Orangerie f.

orator, -a, pl -rzy m Redner m; -ium, pl -ria n Oratorium n; -ski a Redner-, rednerisch; talent ~ Rednergabe f; -stwo n Rednerkunst f.

oraz ad. und; sowie, ebenso wie. orbita f 1 Planetenbahn f. 2 Augenhöhle f.

orchidea, f bot. Orchidee f. orczyk, -a, pl -i m Ortscheit n. order, -u, pl -y m Orden m; -owy a: wstęga -wa, Ordersband n.

ordynacja f 1 Anordnung f; ~ wyborcza, Wahlordnung f. 2 Majorat (-y) n. 3 Ordination f.

ordynans, -a, pl -owie m Ordonanz f; Bursche m.

ordynaria pl -rie f Deputat n; -riusz, -a, pl -e m ordentlicher Professor (an einer Hochschule), Ordinarius m.

ordynar-nie ad. gemein, ordinär; -nieć, -nieje, -niał un. gemein werden; -ność f Gemeinheit f; -ny a gemein, ordinar, grob. [m.

ordynat, -a, pl -aci m Majoratsherr ordynator, -a, pl -rzy m Oberarzt m; (w Austrii) Primarius, Primararzt m. ordynek, -nku, pl -nki m Ordnung; Schlachordnung f; isć w -nku, in einer Reihe gehen. [ren.

ordynować un. verordnen, ordinarie ordynus, -a, pl -y m Flegel m, gemeiner, ungehobelter Kerl.

ordzewić un. rostig werden, rosten. orędo-wać un. ~ za kim, sich für j-n verwenden, für j-n Fürsprache a. Fürbitte einlegen; -wnictwo n Fürsprache, Fürbitte f; -wnik, -a, pl -icy m (-wniczka f) Fürbitter(in), Fürsprecher(in).

orędzie n Botschaft f; Manifest n; (feierliche) Bekanntmachung.

oręż, -a, pl -e m Waffe f; złożyć ~ die Waffen strecken; -nie ad. mit bewaffneter Hand; -ny a Waffen...

orfeon, -u, pl -y m Gesangverein m. organ, -u, pl -y m Organ n; Zeitung f, Organ (einer Partei); -y policyjne, Polizeibeamten pl, Polizei f (ob. organ); -iczenie ad., -iczny a organisch; -ista, pl -isci m Orgelspieler, Organist m; -iścina f Frau des Organisten.

organiza-cja f Organisation f; -cyjny a Organisations-, -tor, -a, pl -rzy m Organisator, Veranstalter m; -torski a organisatorisch.

organizm, -u, pl -yn Organismus m. organizować va. organisieren. organki pl Mundharmonika f.

organistrz, -a, pl -owie m Orgel-organ, -now pl Orgelf. fbaer m.

orgia f Orgie f, (Sauf-)Gelage m. orientacja f Orientierung f; szybka ~ rasche Auffassung; (w listach): dla pańskiej -cji, zu Ihrer Orientierung (a. Richtschnur); -cyjny a Orientierungs-, -lista, pl -ści m Orientalist m. oriento-wać się, sich orientieren, sich zurechtfinden; -wanie się n Orientierung f.

orka f Pflügen; fig. Buffeln n. orkan, -u, pl -y m Orkan m.

orkie-stra f Orchester n; -strion, -u, pl -y m Orchestrier n, mechanische Orgel; -strawy a Orchester... orkiż, -u m bot. Dinkel, Spelz m orliako n junger Adler.

orleański a: Drzewica -ska, Jungfrau f von Orleans.

orle, -cia, pl -ęta n das Junge des Adlers; orli a Adler...; ~ nos, Adler-nase f; orlica f Adlerweibchen n.

Ormianin, -a, pl -anie m Armenier m; Ormianka f Armenierin f; ormiański a armenisch.

ornament, -u, pl -y m Verzierung f, Ornament n; -acja f Ornamentik f; -acyjny a Zier...; -yka f Ornamentik, Verzierungskunst f.

ornat, -u, pl -y m Ornat n, Maßgeornitolog, -a, pl -owie m Vogelkennner m; -iczny a ornithologisch; -gia f Vogelkunde f.

orny a pflüger, bestellbar. orszada f Mandelmilch f.

orszak, -u, pl -i m Gefolge n, Zug m; ~ pogrzebowy, Leichenzug.

ortęcać va. verquicken, amalgamieren; ortęcę Verquickung f, Amalgam ortodok-sa, pl -sy m Rechtgläubiger(r) m; -sja f Rechtgläubigkeit f; -syny a rechtgläubig, orthodox.

ortograficznie ad., -ficzny a orthographisch; -fia f Rechtschreibung ortope-dia f Orthopädie f; -dyczny a orthopädisch; -dysta, pl -ści m orthopädischer Arzt.

oryginal-nie ad., -ny a originell; eigenartig; eigentümlich; Original-; wydanie -ne, Originalausgabe f; -ność f Eigenartigkeit; Eigentümlichkeit; Originalität f.

oryginal, -u, pl -y m 1 Original n Urschrift f, Urtext m. 2 -a, pl -owie Sonderling, Kauz m.

oryl, -a, pl -e m Flößer m; -ka f, -stwo n Flößerei f.

orzec, -ekę, -ecze, -ekł ob. orzekać orzech, -a, pl -y m 1 Nußbaum m; (owoc) Nuß f; ~ laskowy, Haselnuß; ~ włoski, welsche Nuß; fig. twarły ~ do zgryzienia, schwere Aufgabe, harte Nuß. 2 Nußholz n. 3 (wegiel) Nußkohle f; -owy a Nuß-, nußfarben; meble -we, Nußbaummöbel pl; olejek ~ Nußöl n; tort ~ Nußtorte f; -ówka f Nußschnaps m.

orzecze-nie n 1 Ausspruch m, Gutachten n (biegły ch von Sachverständigen); Urteil n. 2 gr. Aussage f, Prädikat n; -niowy a gr. prädikativ.

orzekać va. aussagen; besagen; ~ o czym, über etwas urteilen.

orzel, orla, pl orły m 1 Adler m; fig. geistvoller Kopf, Genie n. 2 Adlerorden m; grać w orla i reszkę, Kopf oder Schrift spielen.

orze-szek, -szka, pl -szki m Nüßchen n; -sznik, -a, pl -i m Nußbaumgehölz n; -szyna f Nußbaumholz n.

orzeź-wiać va. (się, się) erfrischen; -wiający a erfrischend; napoje -ce, Erfrischungen pl; -wienie n Erfrischung f; -wieć, -wieje, -wiał un. frischer werden, sich erfrischen.

orznać va. gm. 1 betragen, beschwindeln. 2 ~ k., j-m das Geld abgewinnen.

[bsartig. osa f Wespe f; zły jak ~ er ist sehr osa-czać, -czyć va. umringen, umzingeln; mil. einschließen; myśl. umstellen; -zenie n Umzingelung; mil. Einschließung; myśl. Umstellung f.

osad, -u, pl -y m Bodensatz; Niederschlag m (t. chm.), Sediment n.

osada f 1 (narzędzi) Schaft m; ~ kół, Radgestell n; ~ pity, Sägezestell. 2 Ansied(e)lung, Kolonie f; 3 Ortschaft f; Marktstellen m; ~ fabryczna, Fabrikort a 6 Besatzung, Bemanning; ~ okrętu, Schiffsmannschaft f.

osadni-ctwo n Ansiedelung, Kolonisation f; -czy a Ansiedelungs...; Siedlungs...

osadnik, -a, pl -cy m 1 Ansiedler, Kolonist m. 2 pl -ki Klarbassin, Klarbecken n; ~ uliczny, Straßensinkkasten m.

osadowy a sedimentär Sediment... osa-dzać, -dzić 1 va. 1 anbringen,

setzen; ~ w więzieniu, einsperren; (pusty kraj) ansiedeln. 2 (drogim kamieniem) einfassen; (nóć etc.) schäffeln. 3 (konja) plötzlich anhalten; (okręt) ~ na mieliznie, stranden machen, auf den Strand setzen. II ~ się 4 sich niederlassen, anlassig werden. 5 (o koniu) plötzlich anhalten, stehenbleiben. 6 (o plynach) sich niederschlagen, sich setzen; -**dzenie** n 1 (narzędzi) Schaffung f; ~ kotwicy, Ankerlagerung f; aw. ~ motoru, Motoreinbau m. 2 (kraj) Besiedelung f. **osamo-tnić** va. vereinsamen; -**tnieć**, -**icie**, -**iał** un. allein bleiben; -**tnienie** n Vereinsamung, Einsamkeit f; -**tniony** a einsam, allein. **osa-ć**, -**czyć** va. abtrieben lassen. **osądzenie** n Beurteilung; Verurteilung f; **osądzić** va. 1 beurteilen. 2 verurteilen.

oschle, **oschło** ad., **oschły** a trocken, dürr (t. fig.); -**ła** odpowiedź, frostige Antwort; **oschłość** f Trockenheit, Dürre f; **oschnąć** un. abtrocknen, trocken werden. **oscyłacja** f Schwingung f. **osel-ka** f 1 Wetzstein, Abziehstein, Schleifstein m. 2 ~ masła, Butterwecke f. **osetek**, -**ska**, pl -**ski** m Säugling m. **oset**, **ostu**, pl **osty** m Distel f. [ken m. **osęka** f 1 Krummholz n. 2 Boothao-sepia-łóś f Düsterheit f, düsteres Aussehen; -**ły** a düster. [den. **osępieć**, -**ieje**, -**iał** un. düster wer-osi a Wespen... **osiadać** un. 1 sich niederlassen, anlassig werden. 2 (o plynach) sich setzen. 3 ~ się, sich sacken; (o budynkach) sich senken (ob. mielizna); **osiady** a 1 ansässig. 2 (kraj) bewohnt, bevölkert. 3 (o plynie) gesetzt. **osiatkować** va. vergittern. **osią-gać**, -**gnać** va. erlangen, erreichen, erzielen; ~ dobre rezultaty, gute Resultate erzielen; -**galny** a erreichbar; -**gnienie**, -**gnięcie** n Erreichung, Erlangung, Erzielung f; nie do -**cia**, unerreichbar. **osią-kać**, -**knąć** un. abtrieben. **osiąść**, -**ądzie**, **osiadł** ob. **osiadać**. **osiczyna** f Espenholz n. **osi-dlać**, -**dlić** va. bestriicken, verstricken; -**dlenie** n Verstrickung f. **osiec**, -**ekę**, -**eczę**, -**ekł** ob. **osiekac**

osie-dlać, -**dlić** va. (się, sich) ansiedeln; ~ się, sich niederlassen; ~ się na stale, festen Wohnsitz aufschlagen; -**dle** n Ortschaft; Niederlassung, Ansiedelung f; -**dlenie** n 1 (się) Ansiedelung, Niederlassung f. 2 Deportation, Zwangsansiedelung f; -**dlenie**, -**ńca**, pl -**ńcy** m 1 Ansiedler m. 2 Deportierter m. **osiekać** va. behauen; wund hauen. **osieł**, **osła**, pl **osły** m Esel m; fig. skończony ~ ein Erdmumpkopf. **osiem** num. acht; -**dziesiąt** num. achtzig; -**dziesiąty** a der achtzigste; -**dziesięcioletni** a achtzigjährig; -**kroc** ad. achtmal; ~ sto tysięcy, achtmalunderttausend; -**naśta** f die (Zahl) Achtzehn; -**nastoletni** a achtzehnjährig; -**nasty** a (der) achtzehnte; -**naście**, -**nastu** num. achtzehn; -**set** num. achthundert. **osierdzie** n an. Herzbeutel m. **osierzo-cenie** n Verwaisung f; -**ciały** a verwaist; -**cić** va. verwaisen; -**cieleć**, -**ieje**, -**iał** un. verwaisen. **osiewek**, -**wku** m Aussaat, Saat f. **osika**, **osina** f Espe f; Espenlaub n; **osikowy**, **osinowy** a Espen... **osiodłać** va. satteln; fig. bandigen; **osiodlanie** n Satteln n. **osiół**, **osił** ob. **osiel**; -**ek**, -**lka**, pl -**lki** m Eselchen n. **osiować** va. zentrieren. **osiwone**, -**go** n Achsen-geld n; kol Wagenstand-geld. **osiwiały** a ergraut. **osiwieć**, -**ieje**, -**iał** un. ergrauen. **oskalpować** va. skalpieren. **Oskar**, -**a** m Oskar. **oskard**, -**u**, pl -**y** m Spitzhaue, Keilhaue, Bergspitze, Kreuzhacke f. **oskar-zać**, -**żyć** va. anklagen; ~ k. o kradzież; j-n des Diebstahles anklagen, -**żanie** n Anklagen n; -**żenie** n Anklage f (ob. akt 5); postawić k. w stan -**nia**, j-n in Anklagestand versetzen; -**zony**, -**nego**, pl -**żeni** m Angeklagte(r) m; -**życiel**, -**a**, pl -**e** m (-**ka** f) Anklager(in); ~ publiczny, öffentlicher Ankläger, Staatsanwalt m. **osklepi(a)ć** va. (um)wölben. **oskoka** f Saftfluß m (der Bäume). **oskoma** f Stumpfwerden n (der Zähne); fig. bierze mnie ~ ich bekomme Lust; -**mę** mieć na co, Appetit auf (a. nach) etwas haben; **robić**

komu -**mę**, j-m den Mund wässrig machen. **oskro-b(yw)ać** va. abschaben; (rybę) abschuppen; -**banie** n Abschaben; (ryby) Abschuppen n; -**biny**, -**bin**, -**bki**, -**bków** pl Abschabel n. **oskrze-le**, -**li** pl an. Luftröhrenäste, Bronchien pl; zapalenie **li**, Luftröhrenkatarrh m, Bronchitis f; -**łowy** a Luftröhren... Bronchial... **oskrzy-dlać**, -**dlić** va. mil. umflügeln; -**dlenie** n Umflügelung f. **osku-b(yw)ać** va. rupfen, zupfen; ~ z liści, entblättern; -**banie** n Ausrupfen n. **osła-bi(a)ć** va. (ab)schwächen; (się, sich) entkräften; -**bieć**, -**bieje**, -**biał**, -**bnąć** un. schwach werden; -**bienie** n Abschwächung, Schwächung, Entkraftigung f; ~ pamięci, Gedächtnisschwäche f; -**biony** a schwach, kraftlos, matt. **osła-dzać** va. versüßen; fig. ~ k los, j-m das Leben versüßen; -**dzenie** n Versüßung f. **osłaniać** va. verhüllen, bedecken, beschützen, beschirmen (t. mil.); fig. bemänteln, (be)schützen; mil. oddział -**niący**, Bedeckungsabteilung f. **osła-wi(a)ć** va. in Verruf bringen; ~ się, sich selbst in Verruf bringen; -**wienie** n Verruf m; -**wiony** a berüchtigt, verurufen. **osło-da** f Versüßung; fig. Linderung f; ~ mego życia, der Trost meines Lebens; -**dzenie** n Versüßung f; -**dzić** ob. **osładzać**. **osłona** f Beschirmung, Hülle f, Schutz, Schirm m; **aut**, **aw**, Haube f; mil. Deckung f, Schutz m; ~ flanków, Flankendeckung; **foto** ~ projekcyjna, Projektionschirm; **aut**. ~ przeciwślizgowy, Gleitschutzdecke; ~ silnika, Motorverkleidung f; ~ przed wiatrem, Windschutz. **osłoneczni(a)ć** va. besonnen. **osłonic** ob. **osłaniać**. [m. **osłonka** f (lampy) Lampenschirm **osłuch(iw)ać** va. med. behorchen, durch Behorchen untersuchen; ~ się czego, sein Ohr an etwas gewöhnen; **osłuchiwanie** n med. Behorchen n, Auskultation f. **osłupia-łóś** f Verblüfftheit f; -**ły** a verdutzt, verblüfft. **osłu-pieć**, -**ieje**, -**iał** un. verblüfft

sein; -**piełem**, ich war ganz verblüfft; -**piecie** n Verblüfftheit f. **osłyszyc** się, sich verhören. **osmagać** va. auspitschen, geißeln. **osmalić** va. absengen, abflammen, über die Flamme halten; absengen. **osmarować** va. beschmieren; fig. (oczerniać) anschwärzen. **osma-zać**, -**żyć** va. rundum schmieren. **osmówka** f Osmiumlampe f. **osmyk**, -**a**, pl -**i** m Schwanz m eines Hasen; **osmykać** va. abblatten. **osnowa** f 1 tk. Kette f, Zettel, Aufzug m; fig. ~ dni naszych, unser Lebensfaden; (dramatu) Plan m, Grundzüge pl; (listu) Inhalt m. 2 gr. Wortstamm m; **osnuć** va. 1 tk. (an)scheren, (an)zetteln. 2 fig. anspinnen, anzetteln; den Plan entwerfen; auf-**osnutka** f bud. Mäander m. [bauen. **osoba** f Person f; duchowna ~ Geistlicher m; ~ prawna, juristische Person; ~ prywatna, Privatmann m; co do mojej -**by**, was mich betrifft; we własnej -**bie**, in eigener Person; (było tam) moc osób, viel Menschen; udawać wielką -**bę**, den Vornehmen spielen, großtm. 2 Frau, Dame f; ~ do towarzystwa, Gesellschaftsdame, Gesellschafterin f. **osobi-stość** f Personlichkeit f; -**sty** a persönlich; Personal...; (ob. **areszt** 2, **dowód** 3); interes ~ prywatny, f. sprawy -**ste**, Personalien pl; -**ście** ad. persönlich; znać k. ~ j-n persönlich kennen. **osobli-wie** ad. -**wy** a sonderbar, sonderlich; merkwürdig; eigentümlich, seltsam; nie w tym -**wego**, es ist nichts Sonderliches daran (ob. **gość** 3); -**wość** f 1 Sonderbarkeit, Sonderlichkeit; Eigentümlichkeit; Besonderheit f; w -**wości**, besonders. 2 Merkwürdigkeit, Seltenheit, Rarität f; -**wości** miasta, Schenswürdigkeiten pl einer Stadt; gabinet -**ści**, Raritätenkabinett n. **osobaik**, -**a**, pl -**icy** m Individuum, Einzelwesen n, Person f, Mensch m. **osob-no** ad. besonders, abgesondert, apart; **sytać** ~ nicht zusammen schlafen; z -**na**, einzeln, besonders; każdy z -**na**, jeder Einzelne; -**ność** f Abgesondertheit f; na -**ności**, unter vier Augen; -**ny** a abgesondert; ein-

zeln; besonder, separat; pokój ~ Sondorraum m (in einer Gaststätte).

osobo-wość *f* Persönlichkeit *f*; ~wy a Personen...; dźwiz ~ Personenaufzug *m*; wol. pociąg ~ Personenzug *m*; ruch ~ Personenverkehr *m*.

osowia-wo. salzen.

osowia-tość *f* Mißmut m, Düstereit *f*; ~ly a düster, mißmutig. osowieć, -ieje, -ial *vn.* düster werden.

[son. osóbka *f* Persönchen n, kleine Person *f* Blatter, Pocken *pl*; ~ ochronna, Schutzblattern; ~ wietrzna, Windpocken; szczepić-pe, impfen. ospa-le *ad.* lässig, träge; ~lec, -lca, *pl* -icy *m* Schlafmütze *f*; ~lstwo n, -tość *f* Schläfrigkeit, Schlafsucht *f*; fig. Lässigkeit, Trägheit, Indolenz *f*; ~ly a verschlafen; schlafsuchtig; fig. lässig, träge, indolent.

ospowa-tość *f* Pockennarbigkeit *f*; ~ty a pockennarbig, blatternarbig. oprzęt, -u, *pl* -y *m* Geschirr *n*; Armatur, Ausrüstung *f*.

osre-brzać, -brzyć *va.* versilbern; obrzenie *n* Versilberung *f*. osramówka *f* Osramlampe *f*. osromocić *va.* schänden.

ostać się, sich behaupten, sich aufrechterhalten; (czemu) standhalten. ostalić *va.* verstählen. [m.

ostaliść *f* ~ normalna, Normalstand. ostatecz-nie *ad.* schließlich; im äußersten Falle; (definitywnie) endgültig; -ność *f* das Äußerste, Extrem *n*; doprowadzić k. do -ści, j-n zum Äußersten bringen; dopuścić do -ści, aufs Äußerste ankommen lassen; pona-żyć się do -ści, die Dinge auf die Spitze treiben; wpadać z jednej -ści w drugą, von einem Extrem ins andere fallen; -ści schodzą (a. stykają) się, die Extreme berühren sich; -ny a äußerst; End...; Schluß...; (definitywny) endgültig; -na cena, der äußerste Preis; -na decyzja, endgültige Entscheidung; -ne obliczenie, Schlußabrechnung *f*; -na odpowiedź, definitive Antwort; sąd ~ jüngstes Gericht; ~ wynik, Endergebnis; wyrok ~ Endurteil *n*; w -m razie, im äußersten Falle.

ostatek, -tku, *pl* -tki *m* Rest *m*, Letzte *n*; do -tka, bis zum Ende; gąźlich, vollig; (bronici się) bis zum

Äußersten; na ~ zuletzt; przyjść na -tku, zuletzt kommen; -tki a) Überreste *pl*; -tkami *goni*, es geht mit ihm auf die Neige; b) Fastnachtszeit *f*.

ostatni a I letzt(e); äußerst; -a cena, der letzte, äußerste Preis; -a nędza, das äußerste Elend. 2 der ärgste; ~ du-reń, Erdummkopf *m*; zwymysłaf kogo od -ch słów, j-n derbe Grobheiten sagen, sich in Schmähungen gegen j-n ergehen; ostatnio *ad.* zuletzt; (niedawno) neulich, neuerdings. ostemplo-wać *va.* abstempeln; -wanie *n* Abstempelung *f*.

ostenta-cja *f* Großtun, Prunken *n*; Aufsehen *n*; -cyjnje *ad.*, -cyjny a augenfallig, ostentativ; Aufsehen erregend.

ostoja *f* 1 zeg. Landungsstelle, Reede *f*; fig. Hort, Zufluchtsort *m*. 2 myśl. Wildstand, Stand *m* 3 aut. Rahmen *m*; kol. ~ lokomotywy, Lokomotivgestell *n*; ~ wagonu, Wagenrahmen. ostokrzew, -u, *pl* -y *m* Stechpalme *f*. ostracyzm, -u *m* Scherbengericht *n* (im alten Griechenland), Ostrazismus. ostro *ad.* scharf; streng; ~ k. trzymać, j-n streng halten; ~ zakończony, spitz.

ostroga *f* Sporn *m*; w -ch, gesporn; spiąć konia -mi, einem Pferde die Sporen geben.

ostro-kańczasty a scharfkantig; -kańt m spitzer Winkel; -katny a spitzwinkelig; -kół *m* Palisade *f*; Pfahlwerk *n*; -krąg *m* mat. Kegel *m*; -kręgowy a kegelförmig; -krzew *m* bot. Stechpalme *f*; -łuk *m* Spitzbogen *m*; -łukowy a spitzbogenförmig; -sieczny a scharfschneidig; -stup *m* Spitzsäule, Pyramide *f*.

ostrość *f* Schärfe; Strenge *f*.

ostrowidz *m* zo. Luchs *m*.

ostroż-nie *ad.*, -ny a vorsichtig; -ność *f* Vorsicht *f*; mieć się na -ności, auf seiner Hut sein, sich versehen; srodki -ści, Vorsichtsmaßregeln *pl*. ostróg, -ogu, *m* mil. Blockhaus *n*. ostrów, -owu, *pl* -owy *m* Insel *f*, Holm *m*; ~ rzeki, Flußinsel.

ostróżka *f* bot. Rittersporn *m*.

ostrużać *va.* beschneiden.

ostruzyny, -zyn *pl* Hobelspane *pl*. ostrzy a I scharf, schneidig; fig. ~ język, eine scharfe Zunge; ~ nabój, eine scharfe Ladung; strzelać ostrymi

nabojami, scharf schießen. 2 (surowy) streng; derb, herb; -a wymówka, derber Verweis; -a zima, strenger Winter; w -ch słowach, in scharfen Ausdrücken.

ostrzyga *f* Auster *f*; połów ostrzyg, Austernfang *m*; ostrzygojad, -a, *pl* -y *m*, orn. Austerndieb *m*.

ostrze *n* Scharfe, Schneide *f*; (igły, szpilki) Spitze; (noża, szabl) etc.) Klinge *f*; fig. postawić kwestię na ostrzu noża, ein Ultimatum stellen.

ostrzec, -ęge, -ęze, -ęgl, ostrze-gać *va.* ~ przed czym, vor etwas warnen;

-ganie *n* Warnung *f*; gawczy a Warnungs...; głos ~ Warnungsstimme.

ostrze-(i)wać *va.* beschließen, bestreichen, schießen; ~ się, sich durch Schießerei wehren; fig. sich gewöhnen an...; -liwanie *n* Beschließen *n* (aeroplanów der Flugzeuge).

ostrzenie *n* Scharfen, Schleifen *n*. ostrzeżenie *n* Warnung *f*.

ostrzepić *va.* ausfasern, aufädeln. ostrzyc, -yge, -yze, -ygl *va.* abscheren; (włosy) schneiden; ~ się, sich die Haare schneiden lassen.

ostrzyć *va.* schleifen, wetzen, schärfen; fig. ~ zęby na co, sich auf etwas spitzen.

ostrzygać *va.* ob. ostrzyc; ostrzyżenie *n* Abschörung *f*; (włosów) Haarschneiden *n*; ostrzyżyny, -zyn *pl* Scherwolle *f*, abgeschorene Wolle.

ostuda *f* Abkühlung *f*; ostu-dzać, -dzić *va.* abkühlen.

ostuka(i)ć *va.* beklopfen.

osty-gać, -gnać *vn.* sich abkühlen. erkalten (*t. fig.*); -gly a abgekühlt; -gnienie, -gnięcie *n* Abkühlung. Erkalten *f*.

osunąć się, niedersinken; (ab)rut-schen; osunięcie *n* Abrutschung *f*; ~ się góry, ziemi, Erdrutsch *m*.

osu-szać, -szyc *va.* (ab)trocknen, trockenlegen, (grunt) entwässern; fig. ~ ły, (j-s) Tränen trocken, (j-n) tröstern; -szacz, -a, *pl* -e *m* Trockner *m*; -szanie *n* Trocknung, Austrocknung *f*; (gruntu) Entwässerung, Drainierung *f*; -sznik, -a, *pl* -i *m* Trockenapparat *m*.

osutka *f* med. Hautausschlag *m*; lei. Schütte(nkrankheit) *f*.

osuwisko *n* Erdrutsch *m*.

oswajać *va.* (zwierzęta) zähnen; ~

k z czyn. j-n an etwas gewöhnen, (ludzi) gesellig machen; ~ się, zahm. (ein)heimisch werden; ~ się z czym, sich an etwas gewöhnen, sich in etwas hineinleben; ~ się z ludźmi, sich mit den Leuten gemein machen, vertraut werden; oswajanie *n* Zähmung

oswobo-dzić *va.* befreien, freimachen; -dzenie *n* Befreiung *f*; -dzi-ciel, -a, *pl* -e *m* Befreier *m*.

oswoić ob. oswajać; oswojony a be-zahmt, zahm; ~ z czym, an etwas gewöhnt, mit etwas vertraut.

osychać *vn.* trocken werden.

osypisko *n* Abbröckelungsstelle *f*.

osypka *f* Spreu *f*, Körnerfütter *n*.

osypywać *va.* bestreuen, beschüt-osysek ob. osesek. [ten.

oszacować *va.* beschwindeln.

oszacować *va.* abschätzen, taxie-ren; -wanie *n* Abschätzung, Taxie-rung *f*.

oszalały a verrückt; oszaleć, -leje, -lał *vn.* verrückt, toll werden; czyś oszalał? bist du toll? ~ można, es ist zum Rasen werden.

oszalo-wać *va.* verschalen; -wanie *n* Verschalung *f*.

oszańco-wać *va.* (sie, sich) verschanzen; -wanie *n* Verschanzung *f*.

oszargać *va.* beschlumpfen.

oszczek(i)wać *va.* anbell(en); fig. ~ kogo, j-n verleumd(en).

oszczenić się, Junge werfen.

oszczep, -u, *pl* -y *m* Spieß Speer *m* Lanze *f*; sp. rzut-em, Speerwerfen *n*;

-nik, -a, *pl* -nicy *m* Lanzenknecht, Speerträger *m*.

oszczer-ca, *pl* -cy *m* Verleumder *m*; -czy a verleumderisch; -stwo *n* Verleumdung *f*.

oszczę-dnie *ad.* sparsam; -dność *f* Sparsamkeit; Ersparnis *f*; ~ czasu, Zeitersparnis; -ści, Ersparnisse *pl*;

kasa -ści, Sparkasse (ob. kasa); przez ~ aus Sparsamkeit (rück-sichten); -dność słowy a Spar...; książeczka -wa, Sparkassenbuch; kuchenka -wa, Sparherd *m*; palnik ~ Sparbrenner *m*;

-dny a sparsam; -dzać, -dzić *va.* sparen, ersparen; ~ czas, światło, Zeit, Licht sparen; (kogo, zdrowie) schonen; ~ komu trudu, j-m die Mühe ersparen; ~ na jedzeniu, sich am Munde abdarben; nikogo nie -dzać,

niemand verschonen; jedermann Böses nachreden; ~ się, sich schonen; **-dzacz** *m* ~ paliwa, Brennstoffparar *m*; **-dzanie** *n* Ersparung *f*.

oszewka *f* Besatz *m*; *bud.* ~ ścienna, Gefäß, Tafelwerk *n*.

oszkalo-wać *va.* verleumden, lästern, verunglimpfen, in üblen Ruf bringen; **-wanie** *n* Verleumdung *f*, böse Nachrede, Lästerung *f*.

oszkara-dzać, **-dzić** *va.* (się, się) verunstalten, entstellen; (kogo) beschimpfen.

oszklenie *n* Verglasung *f*; ~ dachu, Glasbedachung *f*; **oszklić** *va.* verglasen, beglasen; **oszkłony** *a* verglast; **szafka** *-na*, Glaskasten *m*.

oszlachcić *va.* adeln, in den Adelstand erheben. [n Abschleifung]

oszlifo-wać *va.* abschleifen; **-wanie** **osznurować** *va.* (ver)schnüren.

oszoło-mi(a)ć *va.* betäuben; verblüffen, betören, verblenden; **-mie** *n* Betäubung; Verblendung *f*; **-miony** *a* betäubt; verblüfft.

oszące-cić *va.* (się, się) verunstalten, häßlich machen; **-cenie** *n* Verunstaltung *f*; **-cony** *a* verunstaltet, entstellt; **-tnieć**, **-ieje**, **-iał** *vn.* häßlich werden.

oszro-nić *va.* bereifen; **-nieć** *vn.* sich mit Reif bedecken; *fig.* grau werden.

[umgeben]

osztachetować *va.* mit Staketen oszu-k(iw)ać *va.* betrügen, hintergehen, anführen, prellen; dać się ~ sich anführen lassen, von j-m angeführt *a.* geprellt werden; **-kanie** *n* Hintergehen *n*; **-kanie**, **-nica**, *pl* **-nicy** *m* Betrüger *m*; **-kańczy** *a* betrügerisch; **-cze** *n* bankructwo, betrügerischer Bankrott; **-kaństwo** *n* Betrug *m*; **-kiwacz**, **-a**, *pl* **-e** *m* Betrüger *m*; **-kiwanie** *n* Betrug *m*.

oszust, **-a**, *pl* **-ści** *m* (**-ka**) *f* Betrüger(in); **-wo** *n* Betrug *m*.

oszwabić *va.* beschwindeln.

oszy-dzać, **-dzić** *va.* verspotten.

oszywka *ob.* obszywka.

oś, **oś**, *pl* **oś** *f* Achse *f*; *fig.* Hauptpunkt, Mittelpunkt *m*.

ościenny *a* angrenzend, benachbart; ~ kraj, Grenzland *n*.

[m.]

oścień, **-nia**, *pl* **-nie** *m* Treibstachel

oścież *f* Wandöffnung *f*, Türöffnung *f*; ~ okienna, Fensteröffnung.

ościsty *a* grateereich.

ość, **ości**, *pl* **ości** *f* Grate *f*.

oślarz, **-a**, *pl* **-e** *m* Eseltreiber *m*.

oślarko *n* Eselchen, Eselsfüllen *n*.

oślep *ad.* *na* ~ blindlings.

ośle-pi(a)ć *va.* blind machen, blenden; *fig.* verblenden; **-piający** *a* blendend; **-pienie** *n* Blendung *f*; **-pnać** *vn.* blind werden, erblinden.

ośli *a* Esels...; **-a** *głowa*, Eselskopf *m*; **oślica** *f* Eselin *f*.

ośltni(a)ć *va.* mit Speichel benetzen.

oślizg, **-u** *m* Schlüpfrigkeit *f*; **-ly** *a* schlüpfrig; **-nać** *vn.* schlüpfrig werden; ~ się, ausgleiten.

ośm *num.* *ob.* osiem.

ośmie-lać, **-lić** *va.* dreist machen, ermutigen; ~ się, sich die Freiheit nehmen, so frei sein; wagen.

ośmie-znać, **-zyć** *va.* (się, się) lächerlich machen.

ośmio-boczny *a* achtseitig; **-bok** *m* Achteck *n*; **-godzinny** *a* achtstündig;

-kał *m* Achteck *n*; **-katny** *a* achteckig; **-krotny** *a* achtmalig; **-letni** *a* achtjährig; **-raki** *a* achtmalig; **-rnasób** *ad.* achtfach.

ośmiornica *f* zo achtarmige Tintenschnecke, Krake *m*.

ośmio-ro, **-rga** *num.* (dzieci) acht; **-ścian**, **-u**, *pl* **-y** *m* *mat.* Achtfachner

ośmiu *num.* (mężczyzn) acht. [m.]

ośmaasty *a* der achtzehnte.

ośnieżyć *va.* beschneien.

ośnik, **-a**, *pl* **-i** *m* Schnitzmesser, Schneidmesser; (bednarski) Bandmesser *m*; **ośny** *a* Achsen...

ośrodek, **-dka**, *pl* **-dki** *m* 1 Krume *f* (des Brotes). 2 Mittelpunkt *m*; Zentrum *n*; **-dki** *przemysłowe*, Industriezentren *pl*; *mil.* ~ oporu, Stützpunkt.

oświad-czać, **-czyć** *va.* erklären; kundtun; ~ swoją gotowość do cz., sich bereit erklären, etwas zu tun; ~ się, sich erklären; ~ się (pannie), eine Liebeserklärung machen; ~ się (o córke), um die Hand... anhalten (a bitten); ~ się przeciwko komu, gegen j-n auftreten; ~ się za kinn, sich für j-n aussprechen; **-czenie** *n* Erklärung; ~ się (przeciw czemu), Verwahrung *f*; **-czyny**, **-czyn** *pl* Liebeserklärung *f*.

oświa-ta *f* Bildung, Aufklärung, Kultur *f*; szerzyciel *-ty*, Kulturträger *m*; towarzystwo *-ty* ludowej, Volks-

bildungsverein *m* (*ob.* oświecenie); **-towiec**, **-wca**, *pl* **-wcy** *m* Kulturträger *m*; **-towy** *a* Bildungs...; Kultur...;

towarzystwo *-we*, Bildungsverein *m*.

oświe-cać, **-cić** *va.* beleuchten; *fig.* aufklären, bilden; **-cenie** *n* Beleuchtung; *fig.* Aufklärung, Bildung *f*; ministerstwo *wynań* religijnych *i* *-nia* publicznego, Kultus- und Unterrichtsministerium *n*; **-cony** *a* beleuchtet; *fig.* aufgeklärt, gebildet (*ob.* jasnie); **-tlać**, **-tlić** *va.* beleuchten, erleuchten; **-tlenie** *n* Beleuchtung *f*; ~ elektryczne, elektrische Beleuchtung; ~ gazowe, Gasbeleuchtung; **-tleniowy** *a* Beleuchtungs...; Licht...;

ot *int.* siehe da! nun!

otaczać *va.* (się, się) umgeben, umkreisen; **-cza** *się* najzdolniejszymi osobistościami, er versammelt die tüchtigsten Männer um sich; ~ k. pieczęlowością, j-n sorglich pflegen, mit großer Sorgfalt behandeln.

otakować *va.* taxieren; **otaksowanie** *n* Taxierung *f*.

otamo-wać *va.* einzeichnen, umdämmen; **-wanie** *n* Einzeichnen *n*.

otarasaować *va.* einschließen, umgürten. [n]; *fig.* ~ się, Schliff *m*.

otarcie *n* Reibung *f*; Wundreiben

otawa *f* Grummet *n*.

otchłań, **-ni**, *pl* **-nie** *f* Abgrund, Schlund *m*.

otę-piałość *f* Stumpfheit *f*; **-pieć** *-pieć*, **-piał** *vn.* stumpf werden; **-pienie** *n* Stumpfheit *f*; ~ umysłu, Stumpfsinnigkeit *f*.

otuc, **otłukiwać** *va.* abschlagen.

otłu-szczać, **-ścić** *va.* einfetten; ~ się, sich verfetten; **-szczenie** *n* Verfettung *f*; ~ serca, Herzverfettung.

ot *ad.* da ist, da sind; da.

otoczenie *n* Umgebung; Einfassung, Umkreisung *f* (*t. mil.*); **otoczyć** *va.* einfassen, umfassen; (ramionami) umschlingen (*ob.* otaczać); **otoczyna** *f* 1 Hühe *f*, 2 *bud.* Fries *m*; Rahmenstück *n*; Verkleidung *f*.

otok, **-u**, *pl* **-i** *m* 1 Rand; Limbus *m*; ~ monety, Münzrand. 2 *med.* Eiterotomana *f* Ottomane *f*. [m.]

otóz *int.* nun! wohlan!

otrąbić *va.* bei Trompetenschall verkündigen, ausposaunen, ausblasen.

otrąbki, **-bek** *a*. **-bków** *pl* Kleie *f*.

otrębia-ny *a* Kleien...; **-sty** *a* kleienartig, kleiig.

otrebny, **otrąb** *pl* Kleie *f*.

otredowacić *vn.* aussätzig werden

otrucie *n* Vergiftung *f*; ~ gazami, Gasvergiftung; **otru(wa)ć** *va.* (się, się) vergiften; **otruty** *a* vergiftet.

otrząskać *va.* (się) ~ z czym (się) *n* etwas gewöhnen, (sich) mit etwas vertraut machen; ~ się, sich einarbeiten.

otrzą-sać, **-snać**, **-sneć**, **-śnie**, **-snać** *va.* abschütteln; (popiół z cygara) abstreifen; ~ się, sich schütteln; *fig.* ~ się z jarzma, das Joch abwerfen, abschütteln; ~ się z urzędzeń, seine Vorurteile ablegen.

otrząć *ob.* ocierać.

otrzep(yw)ać *va.* ~ kurz, abstäuben

otrzwana, **-ny**, *pl* **-ne** *f* *an.* Bauchfell *n*; zapalenie *-ny*, Bauchfellentzündung *f*.

otrzyć-wi(a)ć *va.* 1 Nüchtern machen; (zemdłego) wieder zur Besinnung bringen. 2 erfrischen, erquickern; **-wieć**, **-wieje**, **-wiał** *vn.* nüchtern werden; (o zemdłym) wieder zu sich (a. zur Besinnung) kommen; **-wienie** *n* Nüchternwerden *n*.

otrzym(yw)ać *va.* erhalten, empfangen, bekommen; ~ (co) w spadku, erben; *handl.* ~ listem, einem Briefe entnehmen, entfalten; ~ posadę, einen Posten bekommen; **-mania** *n* Empfang, Erhalt *m*; po *-niu*, nach Erhalt, nach Empfang.

otucha *f* Mut *m*; dodawać komu **-chy**, j-m Mut machen, j-n ermutigen zu...; **nabrać** **-chy**, Mut fassen.

otulu-lać, **-lić** *va.* 1 (się, się) einhüllen, umhüllen. 2 *tech.* isolieren.

otulina *f* *tech.* Isolierung *f*, Wärmeschutz *m*; ~ płytowa, Isolierplatte *f*; ~ lupinowa, Korkschale *f*; ~ rur, Rohrumhüllung; ~ rur ogrzewnych, Wärmeisolation *f*. [zen.]

otumanieć *va.* betören, beschwat-

otwar-cie *I* *n* Eröffnung *f*; ~ kredytu, Krediteröffnung. *II ad.* offen; ~ mówiąc, offen gesagt; **-tość** *f* Offenheit; (obrad) Öffentlichkeit *f*; **-ty** *a* offen; prowadzić dom ~ offenes Haus halten; ~ kredyt, offener Kredit; ~ rachunek, offene, (niepokryty) offenstehende Rechnung; *m* *u* niego ~ rachunek, ich stehe mit ihm in

offener Rechnung; (przyjac k.) z -ty-mi rekoma... mit offenen Armen; *fig.* (czlowiek) offenherzig, aufrichtig; miec -ta drogę, freie Bahn haben; -ta glowa, offener Kopf (*ob. karta* 2).

otwierac, **otworzyć** *va.* öffnen, aufmachen; (interes, kredyt, posiadzenie etc.) eröffnen; (książka) aufschlagen; (kufer) aufschließen; *fig.* ~ komu oczy, j-m (über etwas) die Augen öffnen; ~ komu serce, j-m sein Herz öffnen; ~ sobie drogę, sich Bahn brechen, sich einen Weg bahnen; ~ się, sich öffnen; (o drzewiach) aufgehen; *fig.* oczy mu się otworzyły, die Augen sind ihm aufgegangen. **otworem** *ad.* offen; stać ~ offenstehen.

otwór, -oru, *pl* -ory *m* Öffnung *f.*, Loch *n*; ~ do wrzucania (listów etc.) Einwurf *m*; ~ wulkanu, Krater *m*. **oty-łość** *f* Belebtheit, Dickleibigkeit *f*; -ly *a* beleibt, korpulent. **otynkować** *va.* betünchen.

owacja *f* Ovation *f.*, Beifallsturm *m*; urzadzić k. -cję, i-m (Beifall) zujauchzen, jubeln; **owacyjny** *a* -ne przyjęcie, enthusiastische Aufnahme. **owad**, -u, *pl* -y *m* Insekt; *szn.* Ungeziefer *n*; -ożerny *a* insektenfressend.

owak *ad.* i tak i ~ bald so, bald so; odpowiedział mi ni tak, ni ~ er gab mir eine ausweichende Antwort; **owaki** *a* von anderer Art; tacy i owacy, allerhand Menschen.

owal, -u, *pl* -e *m* Oval *n*; -ność *f* ovale Gestalt; -ny *a* oval.

owarunko-wać *va.* vertragsmäßig festsetzen, stipulieren; -wanie *n* vertragliche Abmachung, Stipulation *f*. **owad** *ad.* z ~ von dorther (*ob. ni*). **owca** *f* Schaf *n*; parszywa ~ ein rüdiges Schaf; ~ cala, i wilk syty, keinem unrecht tun.

owcza-rek, -rka, *pl* -rki *m* Schäferhund; Schäferbube *m*; -rka *f* Schäferin *f*; -rnia *f* Schafstall *m*, Schäferie *f*; -rski *a* Schäfer...; -rstwo *n* Schafzucht, Schäferie *f*.

owczarz, -a, *pl* -e *m* 1 Schäfer; Schafzüchter *m*. 2 Wunderdoktor *m*; **owczy** *a* Schaf...; ~ ser, Schafkäse *m*; *fig.* ~ pęd, gedankenlose Nachpachtung.

owdowia-łość *f* Witwer-, Witwenstand *m*; -ly *a* verwitwet.

owdowiec, -ieję, -ial *un.* verwitwen. **owdzie** *ad.* tu i ~ hier und da; to tu, to ~ bald hier, bald dort.

owędy *ad.* tędy i ~ hin und her. **owiać** *ob.* owiewać. [*kind n*]

owieczka *f* Schäfschen *n*; *fig.* Pfarr-owies, owsa *m* Hafer *m* (*ob. ryż*). **owiewać** *va.* anwehen.

owi-jać, -nać *ob.* obwijać. **owijaki**, -ków *pl* Wickelgamaschen **owinięcie** *n* Umwicklung *f.* [*pl*]

owoladnąć *va.* ~ kim *a* kogo, czym *a.* co, sich j-s, einer Sache bemächtigen **owłosienie** *n* Behaarung *f.* [*gen.*]

owlosiony *a* bahaart. **owo** *ob.* ów.

owoc, -u *m* Frucht *f*; -e *pl* Obst *n*, -e południowe, Südfrüchte; ciasto 2 -ami, Obstkuchen *m*; obfitujacy w -e, obstreich; zbiór -ów, Obsternte *f*; *fig.* -e (pracy etc.) Frucht; wydawać -a, Frucht bringen; zakazywać ~ smakuję, verbotene Früchte schmecken *g.* **owocar-ka** *f* Obsthändlerin *f*; -nia *f* Obsthandlung *f*; -ski *a* Obst...; -stwo *n* Obstbau *m*.

owocarz, -a, *pl* -e *m* Obsthändler; Obst(baum)züchter *m*

owocny *a* fruchtbringend. **owocobranie** *n* Obsternte *f*.

owocodajny *a* fruchtbringend. **owocostan** *m* Fruchtbestand *m*

owoco-wać *un.* Früchte tragen. **-wanie** *n* Fruchtentwicklung *f*.

owocowy *a* Frucht..., Obst...; drzewo -we, Fruchtbaum, Obstbaum *m*; wino -we, Obstwein, Fruchtwein *m*;

owóz *ad.* nun; also.

owrzo-zenie *n*, -działość *f* Geschwürbildung *f*; -działy *a* geschwürig; -dzień *un.* geschwürig werden **owsianka** *f* Hafergrütze *f*.

owsiany *a* Hafer... **owsik**, -a, *pl* -i *m* Wildhafer *m*

owsisko *n* Haferstoppel *pl*. **owszem** *ad.* sehr gern; mit Vergnügen; jawohl; doch!

ozda-biac, **ozdobić** *va.* schmücken, (verzieren); -bianie *n* Schmücken *n*,

ozdoba *f* Zierde, Verzierung *f*. **Schmack**, Zierat *m*; **ozdobność** *f* Zierlichkeit *f*; **ozdoboy** *a* Zier...; (verzierend, dekorativ, Dekorations...; **ozdóbka** *f* Schnörkel *m*.

ozdro-wiciel, -a, *pl* -e *m* Heiler *m*; -wiec, -wieje, -wiał *un.* gesund werden; -wieniec, -ńca, *pl* -ńcy *m* Genesende(r) *m*.

ozienić *va.* belauben, mit Grün bedecken.

ozie-bić(a) *va.* (ab)kühlen; ~ się, kalt werden; -biac, -a, *pl* -e *m* Kühler *m*; -bielnia *f* Kühlraum *m*; -bie-nie *n* Abkühlung *f*; -ble *ad.* -bity *a* kalt (*t. fig.*); -ble *k.* przyjąć, j-n kalt empfangen; -błość *f* Kälte; *fig.* Frostigkeit *f*; -bnać *un.* kalt werden, erkalten. [*getreide n*]

ozimina *f* Wintersaat *f*, Winter-ozlacać, ozłocić *va.* verodden;

ozloczenie *n* Vergoldung *f*.

ozna-czać, -czyć *va.* 1 (be)zeichnen 2 (czas, miejsce) bestimmen; festsetzen; ściśle ~ genau angeben. 3 bedeuten; co -cza ten wyraz? was bedeutet dieses Wort?; -czenie *n* Bezeichnung; Bestimmung *f*; dokładne ~ genaue Angabe.

oznaj-mić(a) *va.* melden, ankündigen; -mienić *n* Meldung, Ankündigung *f*; -mujący *a* gr. tryb ~ Indikativ *m*.

ósemka *f* Acht *f*; *dr.* Oktav *n*; format -ki, Oktavformat *n*; (herbatv etc.) Achtel *n*; ósma *f* acht Uhr; ósme, po ~ *ad.* achtens; ósmy *a* der achte.

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen.

pach-clarka *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

oznaka *f* Zeichen, Anzeichen, Kennzeichen *n*. **ozon**, -u *m* Ozon *n*.

ozór, -oru, *pl* -ory *m* Zunge *f*. **ozwać** się *ob.* ndezwać się.

oźrebić się, fohlen, ein Füllen wer-ozglic *va.* besegeln. [*fen.*]

ożanka *f* bot. Gamander *m*.

ożenek, -nku *m* Heirat *f*; kandydat do -nku, Heiratskandidat *m*.

ożenić *va.* (się, się) verheiraten; ~ się dla pieniędzy, dla posagu, nach Geld heiraten, eine Geldheirat machen; ~ się z miłości, eine Heirat aus Liebe machen; **ożenienie** się *n* Heirat *n*; **ożeniony** *a* verheiratet.

ożóg, -oga, *pl* -ogi *m* Schurhaken

Rührhaken *m*, Feuerkrücke *f*.

ożwirować *va.* bekieseln. **ożyć** *un.* wieder aufleben.

ożywczy *a* belebend. **oży-wić(a)** *va.* beleben, lebhafter machen; beseelen, animieren; ~ się, sich beleben, lebhaft werden; **ożywie-nie** *n* Belebung, Wiederbelebung *f* (w handlu der Geschäfte); **ożywiony** *a* belebt; (handel) lebhaft, animiert; ~ chęcią, von dem Wunsche besetzt.

Ó

ów *prn.* jener; owa kobieta, jene Frau; to ówo, dies und jenes; mówio-no o tym i o owym, man sprach von diesem und jenem; ówczesny *a* damalig; ówdzie *ob.* ódzie.

P

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

pac [*int.* klatsch | quatsch (*ob. palac*)] **pacha** *f* Achselhöhle *f*; nosić (co) pod -a, unter dem Arme tragen. **pach-clarka** *f* Pächterin *f*; -ciar-ski *a* Pächter...; -ciarz, -a, *pl* -e *m* Pächter, Milchpächter *m*.

pachnąć *un.* duften, riechen; to pachnie koza, das droht mit Kerkerhaft; to pachnie azubienica, das macht für den Galgen reif; wiesz, czym to pachnie? weißt du, was für Folgen dies haben kann?; pachnący *a* duftend, wohlriechend; pachnidło *n* Riechstoff *m*.

pacho-le, -cia, *pl* -ta *n* Knabe, Bube; (giermek) Knappe *m*; -lęcy *a* Kna-

packa *f* Fliegenklappe *f*.
pacyficzny *a* friedlich.
Pacyfik, -u *m* geo. Großer (a. Stiller) Ozean; Südsee *f*.
pacyfika *f* Friedensstiftung *f*;
 -kacyjny *a* Frieden stiftend; -sta, pl -ści *m* Friedensfreund *m*; -styczny *a*:
 ruch ~ Friedensbewegung *f*.
pacyzizm, -u *m* Pazifismus *m*.
pacyk *f* Kalkschaufel *f*; -karz, -a, pl -e *m* Maurer; *fam.* Sudler. Farbenklecker *m*; -kować *va.* tünchen; *fam.* sudeln, schmieren; ~ się, sich schminpaczenie (się) *n* ob. spaczenie. [ken. paczész, -si *f* Hede *f*.
paczka *f* 1 Paket *n*, Päckchen *n*; ~ bielizny, ein Pack Wäsche; (pocztowa) Postpaket *2* *fam.* Hautlein *n*, Bande *f*;
paczkować *vn.* Paketen machen.
paczula *f* Patschuli *n*.
pacuszka *f* Päckchen *n*.
paczyć *va.* krümmen; *fig.* verdrehen; ~ się, sich krümmen, sich werfen.
paczka *vn.* sudeln, schmieren; **paczkania** *f* Schmiererei, Sudelei *f*.
paczaczka *f* Fallsucht, Epilepsie *f*;
 -kowy *a* epileptisch.
padać, **paść** *vn.* 1 fallen; pada deszcz, es regnet; pada śnieg, es schneit; pada grad, es hagelt; na ten numer pada główna wygrana, auf dieses Los ist das große Los gefallen. 2 (zginąć) umkommen (ob. trup).
padalec, -lca, pl -lce *m* zo. Blindschleiche *f*; **padanie** *n* Fallen *n*.
padlina *f* Aas *n*.
padół, -ołu, pl -oły *m* Tal *n*; ~ plazcu, Jarmertal.
Padwa *f* geo. Padua *n*.
padyszach *m* Padschach *m*.
pafl *int.* baffl! bauz!
paginować *va. dr.* paginieren.
pagoda *f* Pagode *f* (indischer Tempel).
pagorek, -rka, pl -rki *m* Hügel *m*;
pagórkowa-tość *f* hügelige Beschaffenheit; -ty *a* hügelig. [pflmann *m*.
pajac, -a, pl -e *m* Hanswurst, Ham-pajak, -a, pl -i *m* ent. Spinne *f*. 2 (kwieciznik) Kronleuchter *m*; -owaty *a* spinnenartig.
pajda *f* große Schnitte (Brot).
paje-czarz, -a, pl -e *m* Wasched eb *m*; -czy *a* Spinnen...; -czyna *f* Spinnweben *n*.
paka *f* 1 Klais *f* Ba. lew *m*. 2 gum. Au-

restlokal *n*; *fam.* Loch *n*, Kasten *m*;
pakamer, -u pl -y *m* Packkammer *f*.
pakfong, -u *m* Pakfong. Argentin *n*.
pakieciok, -u pl -i *m* Päckchen *n*.
pakier, -a, pl -rzy *m* Packer *m*.
pakiet, -u, pl -y *m* Paket *n*.
paklak, -u, pl -i *m* Packleinwand *f*;
Packtuch *n*; -owy *a* Packtuch...
pako-wać *va.* (ein)packen; *fam.* giergig essen; ~ się, einpacken, seien (n) Koffer packen; -wanie *n* Packen *n*; -wanie, Packerei *f*, Packhaus *n*, Packraum *m*; -wny *a* geräumig, viel fassend; -wy *a* Pack...; papier ~ Packpapier *n*.
pakt, -u, pl -a *m* Vertrag. Pakt *m* (ob. nieagresy); -ować *vn.* paktieren.
pakula, -ów pl Werg *n*, Hede *f*; ~ do zatykania, Stopfwerg.
pakunek, -nku, pl -nki *m* Gepack, Gepäckstück *n*; roczne -nki, Handgepack. [pfahlen, aufspießen.
pal, -a, pl -e *m* Pfahl *m*; wbić na ~ **palacz**, -a, pl -e *m* 1 Heizer *m*. 2 (tytoniu) Raucher *m*.
paladyn, -a, pl -owie *m* Paladin *m*; fahrender Ritter.
palafity, -tów pl Pfahlbau *m*.
palanka *f* Pfahlwerk *n*.
palant, -a, pl -ym sp. Schlagball *m*; Schlagballspiel *n*.
palarnia *f* Rauchzimmer *n*; ~ kawy, Kaffeebrennerei *f*.
palacy *a* brennend; *fig.* -ca kwestia, brennende Frage 1 *m* Raucher *m*.
palco-wać *va.* mus. die Finger setzen; -wanie *n* Fingersatz *m*; -wy *a* Finger... [kolo -te, Kamrad *m*.
palczasty *a* fingerförmig, gefingert;
palcz, -lca, pl -lce *m* Finger *m*; (u nogi) Zehe *f*; ~ serdeczny, Ringfinger; ~ środkowy, Mittelfinger; ~ wielki, Daumen *m*; ~ wskazujący, Zeigefinger; ~ Boży, Gottes Finger; bięły w -cach, fingerfertig; gruby na ~ fingerdick; chodzić na -cach, auf den Zehen gehen; odcisć -ców, Fingerabdruck *m*; można policzyć na -cach, man kann es sich an den Fingern abzählen; *fig.* wyssać c z -ca, aus den Fingern saugen; wtykać k -cami, mit Fingern auf j-n zeigen.
palenie *n* Brennen; (tytoniu) Rauchen *n*; ~ kawy, Kaffeebrennen; ~ trupów, Leichenverbrennung, Feuerbestattung *f*; ~ wżbronionel Ra-

chen verboten; ~ w gardle, Soldbrennen *n*.
palenisko *n* Feuerraum; Herd *m*.
palaeografia *f* Kenntnis der Schriftaltertümer; **palaeontologia** *f* Versteinerungskunde *f*.
paless-tra *f* Advokatur, (Rechts-) Anwaltschaft *f*; -trant, -a, pl -nci *m* Rechtsgelehrter, Jurist *m*.
Palestyna *f* geo. Palästina *n*.
paleta *f* Palette *f*.
paliatywa *f* Palliativ, Linderungsmittel *n*; *fig.* nur oberflächlich wirksame Maßregel.
palić *va.* 1 (cała, lampę, kawę, wapno) brennen; (w piecu) heizen; (papierosy etc.) rauchen; ~ kadzidło, räucherem 2 *fig.* ~ komplementy, Komplimente machen (ob. koperczak) 11 ~ się, brennen; pali się! es brennt! Feuer! *fig.* robota pali mu się w rękach er arbeitet sehr rasch; nie pali się, es hat keine Eile; wlosy mu się pala, er hat rotes Haar; pali się do podróży, er brennt vor Verlangen zu reisen.
palik, -a, pl -i *m* Pflock *m*; -ować *va* pflocken, verpflocken.
palisada *f* Palisade *f*.
palisander, -dru *m* Palisander *m*.
Palisanderholz *n*.
palivo *n* Brennstoff *m*, Brennmaterial, Heizmaterial *n*.
paliwoda, pl -dy *m* Brausekopf *m*.
palma *f* Palme *f*; *fig.* ~ mezcześnieka, Krone *f* des Märtyrertums; ~ pierwszeństwa, Siegespalme; przyznano mu -mę pierwszeństwa, der Sieg wurde ihm zuerkannt; zdobyć -mę pierwszeństwa, den Sieg davontragen; **palmiarnia** *f* Palmenhaus *n*; **palmy** *a* Palm...; niedziela -wa, Palmsonntag *m*.
pałnąć *va.* 1 schießen, feuern, Feuer geben; pali! Feuer! ~ sobie w leb, sich erschließen, sich eine Kugel durch den Kopf jagen. 2 ~ z bicza, mit der Peitsche knallen; ~ kogo, j-m einen Hieb versetzen. 3 ~ glupstwo, eine Dummheit sagen; ~ k. słowa prawdy, j-m Bescheid (a. derb die Wahrheit) sagen. 4 pał go licha! hol! ihn der Teufel! pal szesć! zum Teufel!
palnik, -a, pl -i *m* Brenner *m*; ~ auerowski, Auerbrenner; ~ długotrwały, Dauerbrenner; ~ gazowy, Gasbrenner; **palność** *f* Brennbarkeit

f; **palny** *a* brennbar, entzündbar (ob. broń); **palony** *a* gebrannt.
palo-wać *va.* pfählen, Pfähle einrammen in...; -wanie *n* Pfahlwerk *n*.
palpitacja *f* ~ serca, Herzklappen *n*.
palto, pl -ta *n* Überzieher *m*.
paluch, -a, pl -y *m* 1 ein großer Finger. 2 Fingerling, Däumling *m*; **paluszek**, -szka pl -szki *m* Fingerchen *n*; **paluszkować** *vn.* 1 fingern. 2 (szachować w karty) möglich.
palac, -u, pl -y *m* Palast *m*, Palais *n*; wart Pac -a ~ Paca, sie haben sich nichts vorzuerufen; sie sind einander wert; -owy *a* Palast...; -yk, -u, pl -i *m* kleines Palais.
pałać *vn.* brennen, glühen; *fig.* ~ miłością, żądzą, vor Liebe, vor Begierde glühen; ~ zemsta, Rache schnauben, nach Rache glühen; **pałający** *a* glühend, brennend.
pałasz, -a, pl -e *m* Säbel *m*.
pałaszować *va.* 1 (mit einem Säbel) herumfucheln. 2 gierig essen, wacker zubeißen.
pałak, -a, pl -i *m* Bügel *m*; ~ resorowy, Federbügel; -owaty *a* bügelförmig; (o nogach) krummbeinig.
pałeczka *f* ~ do bebnienia, Trommelschlegel, Trommelstock *m*; (kapelmistrza) Taktstock *m*; **palka** *f* 1 Knüttel *m*, Keule *f* (ob. kij 1). 2 szalona ~ Tollkopf *m*.
paluba *f* Wagendecke *f*.
pamięlesta, pl -ści *m* Pamphletist *m*; **pamięcista**, -u, pl -y *m* Schmähschrift *f*.
pamięć *f* 1 Andenken *n*, Erinnerung *f*; na -tku, zur Erinnerung an... 2 Denktettel *m*; dać komu -tkę, j-m einen Denktettel geben; -tkowy *a* Gedenk...; Denk...; Gedächtnis...; kolumna -wa, Denksäule *f*; medal ~ Denkmünze *f*; tablica -wa, Gedächtnis Tafel, Denktafel *f*.
pamięć, -ci *f* 1 Gedächtnis *n*; ~ lokalna, Ortsgedächtnis; jeśli mnie ~ nie mwili, wenn mein Gedächtnis mich nicht trügt; kochać bez -ci, sterblich verliebt sein; dla -ci, als Randbemerkung; zur Erinnerung; na ~ auswendig; mieć, zachować w -ci, die Erinnerung an etwas bewahren; wbić, w ~ ins Gedächtnis einprägen; utrwalić się w -ci, sich dem Gedächtnis einprägen; z -ci, aus dem Gedächtnis; to

mi wyszło z -ci, das war mir aus dem Gedächtnis entschwunden; dziękuję za ~ (o mnie), ich danke dir, daß du meiner gedacht hast (ob. święty).
2. **Andenken n**, Erinnerung *f*; uświetnić czyją ~ i -s Andenken verewigen; za ludzkich -ci, seit Menschengedenken.

pamiętać *vn* 1. **gedenken**; denken; ja o tym -tam, ich denke daran; -taj o mnie i gedenke mein! denke an mich! ~ o sobie, an sich denken; ~ o czym, einer Sache gedenken, eingedenken sein; odkad -tam, solange ich denken kann.
2. (przypomnieć sobie) sich erinnern; nie -tam jego słów, ich erinnere mich nicht seiner Worte; o ile -tam, soweit ich mich erinnere.

pamiętnik, -a, *pl* -i *m* **Denkschrift** *f*; Stammbuch *n*; -i, *Memoiren pl*.
pamiętny a **denkwürdig**; ~ dzień, denkwürdiger, unvergeßlicher Tag.
pampuch, -a, *pl* -y *m*, **pampuszka** *f* **Krapfen m**, Pfannengebäckenes *n*.
pan, -a, *pl* -owie *m* **Herr m**; ~ domu, Hausherr; ~ Bóg, Herrgott; sobie ~ sein eigener Herr sein; ~ i władca, (o niegżu) gebietender Herr (ob. brat, chorować, gebla, kram, młody); widać że to ~ z panów, man merkt (a. sieht) ihm an, daß er von vornehmer Abkunft ist; -owie! meine Herren!

panaceum, *pl* -cea *n* **Universalmitel** *n*, **panama** *f* **Panamahut m**. [tel. *n*.]
pancer-nik, -a, *pl* -i *m* **Panzerschiff n**. 2. **zo** **Gürteltier n**; -ny a **bepanzert**, **Panzer-**; **pociąg** ~ **Panzerzug m**.
pancerz, -a, *pl* -e *m* **Harnisch**, **Panzer m**; **zeg.** ~ **pokładowy**, **Deckpanzer**.

Pandora; **puszka-ry**, **Pandorabüchse f**.

panegiryczny a **lobrednerisch**.
panegiryk, -u *m* **Lobrede**, **Lobschrift f**.

panek, -nka, *pl* -nkwie *m* **Herrchen n**; **Krautjunker m**.

paneuropa *f* **Panauropa n**.
panew, -nwi, *pl* -nwie *f* **Pfanne f**, 2. **mch**. **Büchse f**; **panewka** *f* **1** kleine **Pfanne**; (u strzelby) **Zündpfanne f**; **spalić na -ce**, versagen, nicht losgehen (von Schußwaffen); **fig.** **fehlschlagen**. 2. **mch**. **Achsenbüchse f**.

panger-manizm, -u *m* **Alldeutschtum n**; -**manista**, *pl* -ści *m* **Alldeutsche(r)**; -**mański** a **allddeutsch**.
pani *f* **Frau**; **Herrin**; **Dame f**; ~ do-

mu, **Hausherrin**; ~ **dobrodziejka**, **gnädige Frau**; **udawać wielką pania**, die vornehme Dame spielen; **moja ~** meine **Frau**; **paniel** meine **Damen!**

panichida *f* **Seelenmesse f**.
panicz, -a, *pl* -e *m* **1** **reicher**, **junger Herr**, 2. **elegant** **junger Mann**.

paniczny a **panisch**; ~ **strach**, **panischer Schrecken**.

panienka *f* (**junges**) **Fräulein**; **panieński** a **jungfräulich**; **Jungfern...**; **choroba -ska**, **Bleichsucht f**; **wianek** ~ **Jungfernkranz m**; **panieństwo** *n* **Jungfer(n)schaft f**; **Jungfernstad m**; **pozbawić -stwa**, **entjungfern**.

panika *f* **Panik f**, **panischer Schrecken**; **szerzyć -kę**, **eine Panik verbreiten**.

pania a **der Frau** (gehörend).
panna *f* **Fräulein n**; **Jungfrau f**; ~ **na wydaniu**, **heiratsfähiges Mädchen**; ~ **sklepowa**, **Ladenmädchen**; **jeszcze jest -na**, sie ist noch ledig; **zostać starą -na**, **alte Jungfer (sitzen) bleiben**; **Najświętsza ~** die heilige **Jungfrau** (ob. **młody**); **pannica** *f* **erwachsenes Mädchen**.

panoplia *f* **vollständige Rüstung** eines **Ritters** (im **Mittelalter**).

panoptikum *n* **Panoptikum n**; **Wachsfigurensammlung f**; **Schaustellung f** von **Sehenswürdigkeiten**.

panorama *f* **Panorama**, **Rundgemälde n**; -**mierny** a **panoramisch**.

panoszyć się, **reich a**, immer **mächtiger werden**; (**pysznić się**) **protzen**, **großtun**; (**rozpościerać się**) **um sich greifen**, **sich ausbreiten**.

panować *vn* **herrschen**, **regieren**; ~ **nad sobą**, **sich beherrschen**; ~ **nad czym**, **etwas beherrschen**; ~ **władę** *n* **Herrschaft**; (**monarchy**) **Regierung f**;

~ **nad sobą**, **Selbstbeherrschung**; za -**nią** *n* **króla...** **unter der Regierung des...**

~ **nad morzem**, **Seeherrschaft**.
panla-wista, -ści *m* **Panslavist m**;

-**wistyczny** *a* **panslawistisch**; -**wizm**, -u *m* **Panslawismus m**. [lons *pl*.

pantalony, -nów *pl* **Hosen**, **Pantaleony**; **zbić z -u**, **aus der Fassung bringen**.

pantarka *f* **Perlhuhn n**.

pante-ista, *pl* -iści *m* **Pantheist m**;

-**istyczny** a **pantheistisch**; -**izm**, -u *m* **Pantheismus m**. [tempel *m*.]
panteon, -u *m* **Pantheon n**, **Ruhmes-**

pantera *f* **zo**. **Panther m**.

panto-fel, -fla, *pl* -fle *m* **1** **Pantoffel m**; **fig.** **być pod -flem**, **unter dem Pantoffel stehen**. 2. **Schuh m**; ~ **lakierowany**, **Lackschuh**; -**fle sportowe**, **Sport-schuhe pl**; -**felek**, -lka, *pl* -lki *m* **Pantoffel m**; ~ **balowy**, **Ballschuh**, **Tanzschuh m**; -**flarz**, -a *pl* -e *m* **1** **Pantoffelmacher m**. 2. **fam.** **Pantoffelheld m**; -**flowy** a **Pantoffel...**; **poczta -wa**, **Klatscherai f**.

pantograf, -u, *pl* -y *m* **Pantograph**, **Storchschnabel m** (**Zeichengerät**).

pantomina *f* **te.** **Pantomime f**.
panujący a *m* **herrschend**; **Herrscher**, **Monarch m**; **dom** ~ **Herrscherhaus n**.

pań-ski a **1** **herrschaftlich**; **Herrn...** (ob. **koń t**). 2. **Ihr**; ~ **ojciec**, **Ihr Herr Vater**. 3. **Gottes**; **wieczera -ska**, **das heilige Abendmahl**; **po -sku** **ad. herrschaftlich**; -**skość f** **herrliches**, **vornehmes Wesen**; -**stwo** *n* **Kleinstaat**.

państwo *n* **1** **Herrschaft f**, **Herr und Frau**; ~ **młodzi**, **Brautpaar n**. 2. **Staat m**, **Reich n**, **głowa -stwa**, **Staatsoberhaupt n** (ob. **nawa**); -**wo-obywatelski** a **staatsbürgerlich**; -**wość f** **Staatswesen n**; -**wy** a **Staats...** **budget** ~ **Staatshaushalt m**; **pożyczka -wa**, **Staatsanleihe f**; **urząd** ~ **Staatsamt n**.

pańszczyzna *f* **Fronf.** **Frondienst m**.
papa *m* **Papa**, **Vater m**.

papa *f* **1** **Maul n**; **dać komu w -pe**, **j-n** **ohrfeigen**. 2. **Dachpappe f**.

papier, -u, *pl* -y *m* **1** **Papier n**; ~ **listowy**, **Briefpapier**; ~ **rysunkowy**, **Zeichenpapier** (ob. **bezdrukowy**, **cierny**, **czerny**, **conceptowy**, **pakowy**). 2. **Schriftstück n**; **Papier**; -y **procentowe**, **Zinssapapier**; -y **państwowe**, **Staatspapiere**; ~ **wartościowy**, **Wertpapier**; -**ek**, -rka, *pl* -rki *m* **Stückchen n** **Papier**; **Banknote f**.

papier-nia *f* **Papierfabrik f**; -**nictwo** *n* **Papierfabrikation f**; -**nicy** a **Papier...**; **przemysł** ~ **Papierindustrie f**; -**nik**, -a, *pl* -icy *m* **Papierfabrikant**; **Papierhandler m**.

papie-ros, -a, *pl* -y *m* **Zigarette f** (ob. **maszynka**); -**rośnica** *f* **Zigarettentasche f**; -**rośnik**, -a, *pl* -icy *m* **Zigarettenmacher m**.

papie-rowy a **Papier...**; **pieniądz** ~ **Papiergeld n**; -**rowka** *f* **eine Art Apfel**.

papież, -a, *pl* -e *m* **Papst m**; **papieński** a **päpstlich**; **papieństwo** *n* **Papsttum n**; **papieznik** *m* **Papist m**.

papilot, -u, *pl* -y *m* **Papillote f**, **Haarwickel**, **Lockenwickel m**.
papi-nek, -nku *m* **Weichling**, **Zärtling m**; **Schoßkind n**; -**nkowaty** a **weichlich**; **pimpelig**.

papista, *pl* -ści *m* **Papist m**.
papka *f* **Kinderbrei**, **Brei m**; **papakowaty** a **breig**.

papla, *pl* -le *m* *f* **Schwatzer(in)**, **Plappermaul n**; **paplać** *vn* **plappern**, **schwätzen**; **paplanina** *f* **Geschwätz n**.
paprać, -rze, -rał *va* **suđeln**, **schmierern**; **paprała**, *pl* -ly *m* **Sudler m**; **papranie**, **papranina** *f* **Sudlelei**.
paproč, *pl* -cie *f* **but.** **Farnkraut n**.
papryka *f* **Paprika m**. [m.

papuć, -cia, *pl* -cie *m* **Schlappschuh**.
papuga *f* **Papagei m**; **papuzi** a **Papageiten...**; -a **choroba**, **Papageitenkrankheit f**; **papuzka** *f* (**kleiner**) **Papara**, -a, *pl* -owie *m* **Paar m**. [papei *m*.]
para *f* **Paar n**; ~ **malżeńska**, **Ehepaar**; **moda** ~ **das junge Ehepaar**;

za -ę dni, in ein **Paar** **Tagen**; **parać** **slow**, ein **Paar** **Worte**; -**mi**, **paarweise**; **chódzić -mi**, **bei (a. zu) Paaren** **gehen**; -**ę** **razy**, ein **paarmal**; **nie do parę**, **unpaarig**; **dobrze do parę**, **paaren**; **dobry** **do parę**, **gepaart**; **fig.** **iść w parze** z (czym), **Hand in Hand** **gehen mit...**

para *f* **1** **Dampf**; **Dunst n**; **całą siłą parę**, **mit Volldampf**. 2. **Atem m**; **nie śmiać parę z ust** **puścić**, **er wage nicht den Mund aufzutun**.

parabo-la *f* **Gleichnis n**, **Parabel (t. mat.)**; -**liczny** a **parabolisch**.

parada *f* **Parade f**; **Pomp m**; **głowa od -dy**, **Strohkopf m** (ob. **głowa**); **wleźć komu w -de**, **j-m in die Quere kommen**; **parady** a **1** **Parade...**; **strój** ~ **Paradeanzug m**. 2. **prächtigt**, **köstlich**; **drolligt**; **on jest ~ l** **er ist famos**!

paradoks, -u, *pl* -y *m* **Paradoxon n**; -**alny** a **paradox**, **widersinnig**.

paradować *vn* **paradiern**.

paradyz, -u *m* **Paradies n**.

parafia *f* **Kirchspiel n**, **Pfarrre**, **Pfarrgemeinde f**; -**lny** a **Pfarr...**; **wieś -na**, **Pfarrdorf n**; **gmina -na**, **Pfarrgemeinde f**; -**nia**, -a, *pl* -nie *m* **Pfarrkind n**; **fig.** **Kleinstadter**, **Spieß-**

bürger m; -nka f Pfarrkind n; fig. Kleinstädterin f; -fski a kleinstädtisch, spießbürgerlich; -ństwo a. -niszczyzna f Kleinstadterei f.
parafina f Paraffin n.
parafraza f Umschreibung. Paraphrase f; -zować *ua* paraphrasieren.

paragraf -u, pl -y m Paragraph m.
Paragwaj m geo. Paraguay; **paragwajski** a paraguayisch.

parale-la f Parallele f; przeprowadzić -le, eine Parallele ziehen (zwischen...), miteinander vergleichen
lny a parallel.

parali-tyczka f Lahme f, -tyczny a gelahmt, paralytisch; -tyk, -a, pl -ticy m Lahmer, Paralytiker m.

paraliż -u, pl -e m Lähmung. Paralyse f; -ować *ua*. paralyzieren, lähmen; fig. lähmlegen; -ująco *ad*: działac ~ paralyzieren.

parapet -u, pl -y m Brustwehr f
parasol -a, pl -e m Regenschirm, Schirm m; -ka f Sonnenschirm m; -nik, -a, pl -nicy m Schirmfabrikant

parawan -a, pl -y m spanische Wand, Bettschirm, Wandschirm m.
parcela f Parzelle f; -cja f Parzellierung f; -cyjny a Parzellen...

parcelować *ua*. parzellieren.
parc -u, pl -y m Krätze; *wet*. Käude f; *og*. Mäuschel m.

parciana f grobe Leinwand.
parcie n I Druck m. 2 (na stolec) Stuhlzwang m.

pardon -u m Verzeihung; Begnadigung f; bez -u, ohne Gnade.
pardwa f *own*. Schneehuhn n.

parentela f Verwandtschaft f, sämtliche Verwandten, Parentel f.
pargamina -u, pl -y m Pergament n; -owy a Pergament...

pari m handl. Pari n, Nennwert m; *nijez* ~ unter Pari; *wartość al* ~ Pariwert m.

parias -a, pl -y m Paria, Rechtloser park, -u, pl -i m Gartenanlage f, Park m; ~ lotniczy, Flugpark; ~ samochodowy, Kraftwagenpark.

parka f Pärchen n.
parkać się *ob*. parkocić się.

parkan -u, pl -y m Plankenzaun m.
parkiet -u, pl -y m Parkett n.
parkocić się I brunften. 2 Ziegen werfen, zickeln.

parlament -u, pl -y m Parlament n; -ariusz, -a, pl -e m Parlamentarier m; -arny a parlamentarisch; -aryzm, -u m Parlamentarismus m; -arz, -a, pl -e m Unterhändler, Parlamentar m; -ować *un*. parlamentieren; sich in Unterhandlungen einlassen; -owanie n Unterhandeln n.

parmezan -u m Parmesankäse m.
Parnas -u m Parnaf, Musenberg m; fig. Dichtkunst, Poesie f; die Dichter. [ność f Schwüle f.

parno ad, **parny** a schwül; **parparobczak** -a, pl -i, **parobek** -bka, pl -bki m Bauerknecht m.

parodia f Parodie f; -diować *ua*. parodieren.

paro-dniowy a ein Paar Tage dauernd, mehrtägig; -szokna f zweispänniger Wagen; -konnny a zweispännig; -krotnie *ad*., -krotny a mehrmalig
paroksyzm -u, pl -y m Paroxysmus; Anfall m.

parol -u, pl -e m Losung, Parole f; *fg*. zagiąć ~ na kogo, na co, ein Auge auf j-n, auf etwas werfen, es auf j-n, auf etwas abgesehen haben.

parostatek -statku m Dampfschiffn
parotygodniowy a ein Paar Wochen dauernd.

parować *ua*. abwehren, parieren.
parowac *un*. dunsten, (ver)dampfen; -wanie n Verdunstung, Verdampfung, Abdampfung f; -war m Dampfkocher m.

parowiec -wca, pl -wce m Dampfer m, Dampfschiff n; ~ osobowy, Personen-, Passagier-dampfer; ~ towarowy, Frachtdampfer.

parowisty a voll Schluchten.
parowozownia f Lokomotivschuppen f; -wozowy a Lokomotiv...; *kol* drużyna -wa, Lokomotivmannschaft f; -woźnia f Lokomotiv(repertur-)werkstatt f.

parowóz -ozu, pl -ozy m Lokomotive f; ~ doprzegowy, Vorspannlokomotive.

parowy a Dampf...; **kąpiel** -wa, Dampfbad n; **maszyna** -wa, Dampfmaschine f.

parów m Hohlweg m, Schlucht f.
parówka f I Würstchen n. 2 Schwitzbad n.

parówka f I Würstchen n. 2 Schwitzbad n.
parusk -u, pl -i m Schnauben n.
pars-kać -koać *un* I (o koniu)

schnauben. 2 ~ śmiechem, in lautes Gelächter ausbrechen; laut aufachen; -kanie, -knieć n Schnauben n; ~ śmiechem, lautes Lachen.

parsz-wiec -wca, pl -wcy m Krätzig(er), Krätzkranker m; -wieć -wieje, -wiał *un*. krätzig, rüdig werden; -wy a krätzig, rüdig; schäbig

partac-ki a stümperhaft; -karobota, Pfuscharbeit f; -two n Pfuscheri f;

partacz -a, pl -e m (-ka f) Pfuscher(in); **partaczycy** *ua*. i *un*. pfuschen.

parter -u, pl -y m Erdgeschoß, Parterre n; *te*. Parkett n, Parterre; wysoki ~ Hochparterre n; mieszkać na -rze parterre (a im Erdgeschoß) wohnen;

owy a parterre. Parterre...; *te*. loża -wa, Parterreloge, Parketteloge f.

partia f I (malżeńska, szachów etc.) Partie f; -mi, in Partien; ~ towaru, ein Posten Waren; w *malych* -ch, in kleinen Partien. 2 (stronnictwo) Partei f; przystąpić do -ii, sich einer Partei anschließen. 3 (robotników) ob. drużyna; *mil*. Streifabteilung f, Streifkorps n. 4 *te*. Rolle f.

partner -a, pl -rzy m (-ka f) Mitspieler(in), Partner(in), Mittänzer(in).

parto-lić *ua*. pfuschen; -ia, pl -ly m. party *pp* *ob* przeć. [Pfuscher m.

partycypować *un*. teilnehmen.
partyjka f Partie f; -nik, -a, pl -nicy m Parteimann m; -ność f Parteigeist m; -ny a Partei...

partyku-larny a privat; **partikular**; -laryzm, -u m Sonderbestrebung f, Partikularismus m; persönliches Interesse; -larz, -a, pl -e m Krähwinkel m; -larzysta, pl -ści m Partikularist m

partykula f Partikel f.
partytura f mus. Partitur f.

party-zancki a: wojna -ka, *ob*. partyzantka; -zant, -a, pl -ci m Anhänger, Parteigänger; *mil*. Freischärler m; -zantka f *mil*. Kleinkrieg, Guerrillakrieg m.

parweniusz -a, pl -e m (-ka f) Emporkömmling m; -owski a Emporpariski a Pariser... [kömmlings...]

parytet -u m Parität f, Vergleichswert m der Wahrungseinheiten; -owy a paritätisch.

Paryz -a m geo. Paris (ob. zyz); -anin, -a, pl -nie m (-anka f) Pariser(in).

parzenie n I Brühen, Ausbrühen n. 2 Paaren n; ~ się, Paarung, Begat-

tung f; **parzony** a (aus)gebrüht; **parzyć** *ua*, I (drób etc.) brühen; (herbatę) aufgießen; (o pokrzywie) brennen. 2 (się, się) paaren.

parzysty a: (o liczbach) gerade.
pas -a, pl -y m I Gürtel, Gurt m; ~ bezpieczeństwa, do pływania, Rettungs-, Schwimmgürtel; ~ brzuszny, Leibbinde, Bauchbinde f; ~ rupturowy, Bruchband n; (u szpady, szabli) Säbelkoppel f, Degengehenk n; *fig*. za -em, vor der Tür; zima za -em, der Winter naht; -y z kogo drzeć, j-n schinden, prellen (*ob*. noga). 2 Riemen m; ~ tragarski, Tragriemen; ~ transmisyjny, Treibriemen; *fig*. ścisnąć -a, sich sparsam einrichten. 3 Taille f; do -a, bis an den Gürtel. 4 Streifen m; (materia) w -y, gestreift; ~ ziemi, Streifen Land. 5 (strefa) Zone f; *mil*. ~ natarcia, Angriffszone; ~ obronny, Abwehrzone, Verteidigungszone.

pasaż *ua*. (bydło) weiden.
pasamon -u m Borte, Tresse f;

ik -a, pl -icy m Litzenmacher, Posamentier; Besatzhändler m.

pasat -u m Passat(wind) m.
pasaż -u, pl -e m Passage f (*t. mus.*)

pasażer -a, pl -owie m Passagier, Fahrgast m; *iv*. mily ~ ekelhafter Kerl; *weosly* ~ lustiger Kerl, Bruder Lustig; -ka f Passagierin, Reisende f;

ski a Passagier...; *samolot* ~ Passagierflugzeug n; *kol*. pociąg ~ personenführender Zug.

pascha f (jüdisches) Osterfest n.
pasek -ska, pl -ski m I Gürtel; (u fornistrza, u walizy etc.) Riemen m; ~ do wiewonia brzytwy, Abziehrriemen 2 Streifen m; w paski, gestreift; ~ bezpieczeństwa, Sicherungsstreifen; ~ sukna, Tuchstreifen. 3 Band n; Gängelband; wodzić k. na pasku, j-n am Gängelbande führen.

pasemko n kleine Strähne.
paser -a, pl -rzy m Hehler m; -ka f Hehlerin f; -ski a Hehler...; -stwo n Hehler f.

pasibrzuch -a, pl -y m Schmarotzer, Fresser m.

pasiecz-nik -a, pl -nicy m Bienenzüchter, Zeidler m; -ny a: pszczoła -na, Honigbiene f.

pasieka f Biengarten m.
pasierb -a, pl -y m Stiefsohn m.

pasierbica f Stieftochter f.

pasikonik m Grashüpfer m.
pasja f 1 Leidenschaft; Sucht, Passion f; ~ do gry, Spielsucht, Spielwut f; ~ do podróży, Reiselust f; ~ mi (co) lubić, leidenschaftlich lieben; je-go ~ to obrazy, er schwärmt sehr für Bilder. 2 Zorn m, Wut f; wpaść w -je, in Wut geraten.

pasjans, -u, pl -y m Geduldspiel n, Patience f; postawić ~ eine Patience legen.

pasjonat, -a, pl -aci m jähzorniger Mensch, Brauskopf m; **pasjonować** się, in Leidenschaft geraten, sich erhitzen.

pastarski a: ~ interes, Schiebergeschäft; **pastarz**, -a, pl -e m Schieber m; **pastować** un. schieben, Schiebergeschäfte machen.

pasku-da f Unflat m; **-dale** ad. häßlich; **-dnik**, -a, pl -icy m unflätiger, ekelhafter Mensch; **-dny** a unflätig; häßlich, garstig; **-dziarz**, -a, pl -e m Pfuscher; **Sudler** m; **-dzić** va. (ver-)pfuschen; **sudeln**; ~ się, sich beschmutzen; niewarto się tym ~ es verlohnt sich der Mühe nicht, sich damit zu beschäftigen; **-dztwo** n 1 Unflat, Schmutz m. 2 häßliches Frauenzimmer.

posamante-ria f Posamentierarbeit f; Posamentierwaren pl; **-ryjny** a Posamentier...

pasmo n 1 (nici etc.) Gebirge n, Strähne f. 2 ~ gór, Gebirgskette f. 3 fig. Reihe(n)folge f; ~ dni naszych, unser Lebensfaden.

pasorzyt, -a, pl -y m Schmarotzer n; **-nictwo** n Schmarotzertum n; **-ny** a schmarotzerhaft; **roslina** -na, Schmarotzerpflanze f; **-ować** un. schmarotzen.

pasować I va. ~ (k.) na rycerza, zum Ritter schlagen. II un. passen (t. karz.); ~ do siebie, zusammenpassen. III ~ się (z kim), ringen, kämpfen; **pasowanie** n 1 ~ na rycerza, Ritter-schlag m. 2 ~ się, Ringen n (ze śmiercią niem. Tode).

pasport ob. paszport.

passé-partout m inv. 1 Freikarte f. 2 Glasrahmen m, Rahmenplatte f.

passy pl Streichen n (des Magnesiteurs).

pasta f Paste f; ~ do obuwia, Schuhcreme f; ~ do podłogi, Bohner-

wachs, Parkettwachs n; ~ do zębów, Zahnpaste f.

pastel m, -a f Pastell n; **-lista**, pl -iści m Pastellmaler m; **-owy** a: obraz ~ Pastellgemälde n; **ołówek** ~ Pastellstift m.

pasterka f 1 Schäferin, Hirtin f. 2 Weihnachtmesse f.

pasternak, -a, pl -i m Pastinake f. **paster-ski** a Hirten..., Schäfer...; **list** ~ Hirtenbrief m; **-stwo** n Hirten-leben n; Hirtenstand m; (duchowne) Hirtenamnt n.

pasteryzator-m Pasteurisirerapparat **pasteryzo-wać** va. pasteurisieren; **-wanie** n Pasteurisierung f.

pastierz, -a, pl -e m 1 Hirt, Schäfer m. 2 Seelenhirt m.

pastew-ne n Wejdegeld n; **-nik**, -a, pl -i m Weide f, Weideplatz m; **-ny** a Weide...; **prawo** -ne, Weiderecht n.

pastor, -a, pl -owie m Pastor; (protestan-tischer) Pfarrer; **-slny** a pastora... **pastorał**, -u, pl -y m Bischofsstab m; **pastorowa**, -wej, pl -we, Frau Pastor, Pastorin f; **pastorstwo** n Pastorat n.

pastuch, -a, pl -y, **pastuszek**, -szka, pl -szkowie m Hirt, Viehhirt m; **pastuszka** f Hirtin, Viehhirtin f.

pastwa f Raub m; stać się -ą plomieni, ein Raub der Flammen werden; **oddać** na -e, preisgeben; **pastwić** się nad kim, j-n quälen, an j-n seine Wut ausüben (a. auslassen); **pastwienie** się n (nad kim) Mißhandlung f.

pastwisko n Weide f, Weideplatz m.

pastylka f Pastille f, Plätzchen n; ~ czekoladowa, Schokoladenplätzchen; ~ prasowana, Tablette f.

pasycja f Liebschaft f.

pasywa, -wów pl Passiva pl; **-wność** f Passivität f; **-wny** a passiv

pasza f Viehfutter n, Weide f. **paszcza** f Rachen m; **Schlund**, **Abgrund** m; **paszczyka** f Rachen m.

paszkwil, -a, pl -e m Schmahschrift f; **-ant**, -a, pl -anci, **-arz**, -a, pl -e m Verfasser von Schmahschriften.

paszport, -u, pl -y m Paß, Reisepaß m; **-owy** a urząd ~ Paßamt n; **wydział** ~ Paßstelle f; **przymus** ~ Paßzwang m

paszteciania f Pastetenbäckerei f; **pasztecik**, -a, pl -i m Pastetchen n.

paszтет, -u, pl -y m Pastete f; fig. **Bescherung** f; **-nik**, -a, pl -nicy m Pastetenbäcker m; **-owy** a Pasteten...

paść, **padnę**, **padnie**, **padł** ob. **padać**. **paść** -se, -sie, -sł va. weiden; **füttern**; ~ się (czym), sich weiden an...

pat, -u m Patt m (im Schachspiel).

patelnia f Bratpfanne f.

patena f Hostienteller m.

patent, -u, pl -y m Patent; **Diplom** n; ~ na wynalazek, Erfindungspatent; **zgłosić** ~ ein Patent anmelden; **-ować** va. patentieren; **-owany** a patentiert; **fig.** ~ złodziej, Erzdieb m; **-owy** a: **rzecznik** ~ Patentanwalt m; **urząd** ~ Patentamt n. [schale.]

paterna f 1 Opferschale f. 2 Frucht-paternoster m inv. Verweis m.

patetycz-nie ad., **-ny** a pathetisch; **-ność** f das Pathetische.

patoka f Jungfernhonig m.

patolog, -a, pl -owie m Pathologe(m) m; **-iczny** a pathologisch; **-ia** f Pathologie, Krankheitslehre f.

patos, -u m Pathos n.

patriar-cha, pl -chowie m Patriarch, **-chalny** a patriarchalisch, **erzväterlich**; **-chat**, -u m Patriarchat n.

patrio-ta, pl -ci m Patriot m; **-tnik**, -a, pl -icy m Radaupatriot m; **-tyczny** a patriotisch; **-tyzm**, -u m Vaterlands-liebe f, Patriotismus m.

patrochy, -ów pl Eingeweide n.

patrol, -u, pl -e m Patrouille f; ~ konny, reitende Patrouille; ~ zwiadowczy, Aufklärungspatrouille; **-ować** un. patrouillieren.

patron, -a, pl -owie m 1 Schutzheilige(r), Patron; **Gönner** m. 2 -u, pl -y (wzór) Muster n, Patronne f, **-at**, -u m Patronat n; **-ka** f Patronin f; **-ować** va. beschützen.

patroszyć va. ausweiden.

patrycja f Patrice f.

patrycjusz, -a, pl -e m (-ka f) Patri-zier(in).

patrzeć, **patrzyć** un. 1 schauen; ~ na kogo, na co, j-n, etwas ansehen; ~ na k. z góry (a. przez ramie), j-n über die Schultern anschauen; **nie mogą dłużej** ~ na to, ich kann es nicht länger mit ansehen; ~ na co przez palce, ein Auge bei etwas zudrücken; **tylko go ~** er wird bald kommen; **jest na co ~** es ist sehenswert; **fig.** ~ na wszystko przez różowe szkiełka, alles in rosigem Lichte erblicken; **jak się patrzy**, wie sich's gehört; **fein**; **złe mu z oczu pa-trzy**, er sieht böse aus.

patyczek, -czka, pl -czki m Hölzchen n; **patyk**, -a, pl -i m Stockchen, Hölzchen n; **abgebrochener Zweig**.

patyna f 1 Patina f, Edelrost m. 2 ob. patena; **patynka** f Pantoffel m.

pauperyzm, -u m dauernde Massen-armut, Pauperismus m.

pauza f Pause; **Freistunde** f; **pau-zować** un. pausieren.

paw, -ia, pl -ie m Pfau m.

Paweł, -wła m Paul; **-ek**, **-welka** m Paulchen.

pawęż, -a, pl -e m Giebelstange f.

pawi a Pfauen...; **pawica** f Pfauen-ne f; **pawić** się, sich spreizen, umher-stolzieren, sich brüsten; **pawik**, -a, pl -i m Pfauen n; (motyl) **Pfauenauge**

pawilon, -u, pl -y m Pavillon m. [n. pawian, -a m zo. Pavian m.]

pawlać, -a, pl -e m Hangelboden m.

paznokieć, -kcia, pl -kcie n Nagel m (na rękach und Füßen)

pazucha f Busen m (am Kleide).

pazur, -a, pl -y m Klaue, Krallen f; **Nagel** m; **dość** się w czymie -y, j-m in die Klauen (a. Hände) fallen.

paź, -zia, pl -ziowie m Page m.

październik, -a m Oktober m; **-owy** a Oktober...

paździerz pl (abgeschabte) Hanf-stengel, Flachsabfall m.

pażczek, -czka, pl -czki m 1 Knospe f; **-czki** pszczać, Knospen treiben. 2 (ciastko) Krapsen m; **opiywać** jak ~ w masle, alles in Hülle und Fülle haben.

pał, -a, pl -i m Knospe f; **-owie** n Knospenkranz m.

pałnica f Pilgerin f; **pałnik**, -a, pl -icy m Pilger m.

pchać I va. 1 stoßen; drängen (ob. bieda, pchnąć). 2 (hinein)stopfen; ~ w kogo łokcie, j-n mit Leckereien vollpropfen; ~ w siebie, sich vollpropfen. II ~ się, sich drängen; ~ się w świat, sich vorwärtshelfen; ~ się naprzód, sich vordrängen; **pchanie** n Stoßen, Drängen n; ~ się, Herum-stoßen n.

pchelka, **pchla** f Floh m.

pchnąć va. 1 ob. pchać; ~ k. lok-ciem n-jm mit dem Ellenbogen anstoßen. 2 (nożem etc.) stechen; ~ szty-letem, erdolchen. 3 ~ k. dokąd, j-n wohin eiligst schicken; **pchnięcie** n Stoß m; ~ nożem, Messerstich m; ~ rydłem, Spatenstich.

pech, -a *m* Pech *n*; mić -a, Pech haben; -owiec, -owca *m* Pechvogel *m*.
 pedagog, -a, *pl* -odzy *m* Pädagog(e) *m*; znakomity ~ tüchtige Lehrkraft; -iczny *a* pädagogisch; -ika, -ia *f* Pädagogik, Erziehungslehre *f*.
 pedał, -u, *pl* -y *m* 1 Pedal *n* 2 -y żart. Beine *pl*; pedałowka *f* dr. Tiedruckmaschine *f*.
 pedant, -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Pedant(in), Kleinigkeitskrämer(in); -eria *f* Pedanterie *f*; -yczny *a* pedantisch.
 pedel, -a, *pl* -e *m* Schuldiener; Pedell *m*.
 pederasta, *pl* -ści *m* Knabenschänder, Päderast *m*.
 pedicure *n* inu. Fußpflege, Pediküre *f*.
 pediatra, *pl* -trowie *m* Kinderarzt *m*.
 pedometr, -u, *pl* -y *m* Schrittzähler *m*.
 pegaz, -a, *pl* -y *m* Pegasus *m*. [*m*.
 pejaz, -a, *pl* -e *m* Reitpeitsche *f*.
 peja, -a, *pl* -y *m* Schlafenlöckchen *n*.
 pejżaz, -u, *pl* -e *m* Landschaft *f*; -owy *a* Landschafts...; -ysta, *pl* -yści *m* Landschaftsmaler *m*.
 pekińczyk, -a, *pl* -i *m* Pekinghund *m*.
 pekło-wać *ua*. pökeln; -wina *f* Pokelfleisch *n*.
 pektoral, -u, *pl* -y *m* Brustkreuz *n*.
 pela *f* Flockseide *f*.
 pelargonia *f* bot. Pelargonie *f*.
 pelerynia *f* Pelierne *f*.
 pelikan, -a, *pl* -y *m* Pelikan *m*.
 pelen ob. pełny; pełnia *f* 1 Fülle, Vollheit *f*; w -ni praw, im Vollgenuß der Rechte; ~ sil, Vollkraft *f*; w -ni sil, in seiner vollen Kraft, im Vollbesitz seiner Kräfte. 2 Vollmond *m*.
 pełnić *ua*. erfüllen; (czynności) ausüben; ~ służbę, ein Amt versehen; pełnienie *n* Erfüllen *n*; (czynności) Ausübung *f*.
 pełni-u(-eń)ki, -sieńki *a* ganz voll.
 pełno ad. voll; (kłopotów etc.) sehr viel; wszędzie go ~ er ist Hans Überall; (tam) ~ ludzi, voll (von, mit) Menschen; ~ nalać, vollgießen; -krwisty *a* vollblütig; koń ~ Vollblut *n*; -letni *a* volljährig, mündig; -letność *f* Volljährigkeit, Mündigkeit *f*; dojsć do -ści, mündig werden; -mocnicwo *n* Vollmacht *f*; -mocnik, -a, *pl* -icy *m* Bevollmächtigte(r) *m*; -mocy *n* a vollgültig.
 pełność *f* Fülle, Vollheit *f*.

pełno-wartościowy *a* vollwertig; -ziarnisty *a* vollkörnig.
 pełny *a* voll; -ne morze, offene See; -na twarz, volles Gesicht; ~ na twarzy, vollwangig; -na waga, Vollgewicht *n*; pelen nadziei, otuchy, hoffnungsvoll; pelen życia, lebensvoll.
 pełzać *un*. kriechen; *fig*. ~ przed kim, vor j-m kriechen.
 pełzać *un*. verschieben, die Farbe verlieren; (o włosach) ausfallen.
 penaty *pl* Penaten *pl*; *fig*. heimatlicher Herd, Wohnung *f*.
 pendent, -a, *pl* -y *m* Degengehenk *n*.
 pendzel, -dzia, *pl* -dzle *m* Pinsel *m*; *fig*. Malweise, Malmanier *f*; -ek, -lka, *pl* -lki *m* Pinselchen *n*; ~ do golenia, Rasierpinsel *m*.
 penetrować *ua*. durchdringen.
 penitent, -a, *pl* -nci *m* Bußer *m*.
 penituar, -u, *pl* -y *m* Morgenrock *m* (der Damen).
 pens, -a, *pl* -y *m* Penny *m*.
 penset(k)a *f* Pinzette *f*.
 pensja *f* 1 Gehalt *m* i *n*; siala ~ Fixum *n*; pobierać -sje, Gehalt beziehen 2 Pension *f*; ~ dożywotnia, Leibrente *f*. 3 Pension *f*, Pensionat *n*, Erziehungsanstalt *f* (für junge Mädchen); pensjonarka *f* Pensionärin *f*; pensjonarz, -a, *pl* -e *m* Pensionär *m*.
 pensjonat, -u, *pl* -y *m* Pension *f*, Kosthaus *n*.
 pepesowiec, -wca, *pl* -wcy *m* polnischer Sozialist. [Planzschule.
 pepiniara *f* Baumschule *f*; *fig* pepsyna *f* chm. Pepsin *n*.
 perelka *f* Perlechen; *fig*. Liebchen *n*.
 perfekcja *f* Vollkommenheit *f*.
 perfidia *f* Heimtücke, Falschheit *f*.
 perforówka *f* Perforiermaschine *f*.
 perfumeria *f* Parfümerie *f*.
 -miarz, -a, *pl* -e *m* Parfüm-fabrikant, handler *m*; -mować *ua*. parfümieren
 perfumy, -fum *pl* Parfüm *n*.
 pergamin, -u, *pl* -y *m* Pergament *n*; -owy *a* Pergament...; papier ~ Pergamentpapier *n*.
 pergament(k)a *f* Bergamottenbirne *f*.
 period, -u, *pl* -y *m* 1 Periode *f*, Zeitabschnitt *m*. 2 (u kobiety) Menstruation, Periode *f*; -yczność *f* Periodizität *f*; -yczny *a* periodisch.
 perkal, -u, *pl* -e, -ik, -a *m* Perkal *m*.
 perkaty *a* ~ nos, breite, aufgestülpte Nase.

perkusyjn *a*: broń -na, Perkussionsgewehr *n*.
 perlic(z)ka *f* Perlhuhn *n*.
 perlic się, perlen; perlisty *a* perlartig; pot ~ Schweiß *n* in Tropfen.
 perla *f* Perle *f* (t. *fig.*); perlowy *a* Perl...; kasza -wa, Perlgrauen *pl*; masa -wa, Perlmutter *f*.
 permanencja *f* Permanenz *f*.
 permski *a* permisch.
 peron, -u, *pl* -y *m* Bahnsteig *m*; -owy *a* Bahnsteig...; -ówka *f* Bahnsteigkarte *f*.
 perorować *un*. hochtrabend reden.
 Pers, -a, *pl* -owie *m* Perser *m*.
 Persja *f* geo. Persien *n*; perski *a* persisch, Perser...; ~ dywan, Perserteppich *m*; ~ proszek, Insektenpulver
 persona *f* (hervorragende) Person, Persönlichkeit *f*; -lny *a* Personal...
 Personen...; ruch ~ Personenwechsel *m*; unia -na, Personalunion *f*.
 personel, -u *m* Personal *n*.
 perspektywa *f* 1 Perspektive *f*. 2 Zukunftsaussicht *f*; mieć (coś) w -wie, in Aussicht haben.
 perswadować *ua*. (komu co) vorstellen, Vorstellungen machen; perswazja *f* Vorstellung; Überredung *f*.
 pertrak-tacja *f* Unterhandlung, Verhandlung *f*; -tować *un*. unterhandeln, in Unterhandlung(en) stehen; -tujący *a* i *m* Unterhändler *m*. [*f*.
 perturbacja *f* Störung, Perturbation
 peru-ka *f* Perücke *f*; -karz, -a, *pl* -e *m* Perückenmacher *m*.
 peruwiański *a* peruanisch; ~ balsam, Perubalsam *m*; Peruwiańczyk, -a, *pl* -y *m* Peruaner *m*.
 perwer-sja *f* Verderbtheit; Entartung *f*; -syjny *a* verderbt; entartet.
 peryferia *f* Peripherie *f*, Umkreis *m*.
 peryfraza *f* Umschreibung, Periphrase *f*. [wechsel *m*.
 perypetia *f* Peripetie *f*, Schicksalsperipetia, -u, *pl* -y *m* Schrohr, Pepperz, -u *m* bot. Quecke *f*. [riszop *n*.
 perzasty *a* voll Quecken.
 perzyć się, aufbrausen.
 perzyn(a) Lodersche *f*; w -nę obrócić, einaschern, in Asche verwandeln.
 peseta *f* Peseta *f* (span. Münze).
 pestka *f* Fruchtkern; Stein *m*; pestkowiec, -wca, *pl* -wce *m* Kernfrucht, Steinfrucht *f*; pestkowy *a* Kern...
 peszymi-sta, *pl* -ści *m* Pessimist.

Schwarzseher *m*; -styczny *a* pessimistisch; pesymizm, -u *m* Pessimismus
 petarda *f* Petarde, Knallkapel *f*.
 petent, -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Bittsteller(in), Petent(in).
 petit, -u *m* dr. Petit *f*.
 petroleum *n* inu. Petroleum *n*.
 petunia *f* bot. Petunie *f*.
 petycja *f* Bittschrift, Petition *f*.
 pewien *a* sicher, gewiß; ~ pan, ein gewisser Herr.
 pewnie *ad*. sicherlich; vielleicht; wahrscheinlich; pewnik, -a, *pl* -i *m* Axiom *n*; eine ausgemachte Sache; -niem, sicher; pewno *ad*. gewiß, sicher (ob. napewno); pewność *f* Sicherheit, Gewißheit *f*; ~ siebie, Sicherheit *f* (im Auftreten, in der Haltung), Selbstvertrauen *n*; dla -ści, der Sicherheit wegen; z -ścią, bestimmt, ganz gewiß; pewny *a* 1 sicher, gewiß; być ~ czego, einer Sache gewiß sein; jestern tego ~ ich wieć etc. gewiß; -na ręka (chirurgia etc.), sichere Hand; nie być -m życia, seines Lebens nicht sicher sein; (znajduje się) w -ch rękach, in sicheren Händen; ~ siebie, selbstbewußt; nie -wego, nichts Gewißes; to -na, ze... es steht fest, daß... 2 (klient, przyjaciel) zuverlässig, sicher.
 pecak ob. peczak.
 pecherz, -a, *pl* -e *m* Blase; ~ moczowy, Harnblase; (bąbel) Wasserblase *f*; ~ lodem napelony, Eisblase; -yk, *pl* -i *m* Bläschen *n*; an... zółciowy, Gallenblase *f*; -ykwaty *a* bläschentartig.
 pęcina *f* wet. Fessel *m*.
 pęczak, -u *m* Gerstengraupen *pl*.
 pęczek, -czka, *pl* -czki *m* Bündel *n* (rzdokiewek Radiischen).
 pęcz-nieć, -nieje, -niał *un* (auf)quellen; -nienie *n* Quellen, Aufquellen *n*.
 pęd, -u, *pl* -y *m* 1 schneller Lauf; Strömung *f*; -em, schnell; -em jechać, galoppieren (ob. awczy); ~ rzeki, Stromlauf. 2 bot. Schoß, Schößling, Ausläufer, Trieb *m* (t. mech.); pędnia Transmission *f*; pędny *a* material ~ Triebstoff *m*. [Knirps *m*.
 pędzak, -a, *pl* -i *m* Engerling *m*; *fig*.
 pędzarka *f* Treibmaschine *f*.
 pędzić (ek) ob. pendzel.
 pędzenie *n* 1 (wódki) Brennen *n*. 2 ~ za kim, Nachjagen *n*. 3 med. ~ mocz, Harnausscheidung *f*; pędzić 1 *ua*. 1

treiben, jagen; ~ k. do roboty, j-n an-treiben; *fig.* ~ marny żywot, ein elendes Leben führen; ~ mocz, den Urin treiben. 2 (wódke) brennen; ~ żywicę, harzen. II *vn.* laufen, rennen; ~ na koniu, galoppieren; ~ za kim, j-m nachjagen, nachrennen.

pedziwiatr, -a, *pl* -y *m* Windbeutel, Brausewind *m*.

pedziwład *va.* pinseln.

pek, -u, *pl* -i *m* Bund *m*, Bündel, Büschel *n*; ~ kluczy, Schlüsselbund; ~ chróstu, Reisigbündel (*ob. zeicha*).

pekacieć *vn.* bauchig werden.

pekać, **pekać** *vn.* bersten, platzen; (*o skórze etc.*) springen; (*o wrzodzie*) aufbrechen, aufgehen; (*o murze etc.*) Risse bekommen, rissig werden; (*o wargach etc.*) aufspringen; *fig.* ~ ze śmiech, ze złości, vor Lachen, vor Ärger bersten (*ob. bomba 1*); glowa mi pęka, der Kopf will mir zerspringen;

pekanie *n* Bersten, Platzen; Springen *n*; ~ lodów, Eisbruch *m*; ~ rur, Rohrplatzen.

peka-tość *f* Bauchigkeit *f*; -*ty* *a* bauchig; (*o człowieku*) dickbauchig

pekać *ob.* pekać; **peknięcie** *n* Rib, Sprung, Bruch *m*; ~ sprężyny, Federbruch; ~ wzdłuż, Längeriß; **peknięty** *a* geborsten, gesprungen.

pepek, -pka, *pl* -pki *m* 1 Nabel *m*. 2 Magen *m* (*des Geflügels*); **pepkowaty** *a* nabelförmig; **pepkowy** *a* Nabel...; **pepowina** *f* Nabelschnur *f*;

pepuszek, -zka, *m* Nabelchen *n*.

pepa *pl* Fesseln *pl*; **petać** *va.* fesseln; binden; ~ się, sich um j-n drehen; j-n stören.

petak, -a, *pl* -i *m* *gm.* armer Teufel; Bengel, Grünschnabel *m*.

petelka *f* Schleife *f* (*ob. hetka*); **petla** *f* Schlinge, Schleife *f*; **petlica** *f* 1 *ob. petla*. 2 *aw.* Schleifenkurve *f*.

pfel *pfuj!* *int.* pfui!

piach, -u *m* Sand *m*.

piac, *pieje*, *piat* *vn.* krähen.

piana *f* Schaum *m*; (*u zwierząt*) Geifer *m*; ~ z białek, Schnee *m*; ubić na -*ę*, Schnee schlagen; ~ morska, pianie *n* Krähen *n*. [Meerschäum.

pianino *n* Pianino *n*; pianista, *pl* -ści *m* (-*stka*) Klavierspieler(in), Pianist(in).

pianka *f* (*z białek*) Schnee *m*; ~ morska, Meerschäum; ~ z jabłek, Ap-

felmus *m*; **piankowy** *a*: ciastko -*we*, Schneebaiser *n*; ciasteczka -*we*, Schaumgebäck *n*.

piase-czek, -czku, *pl* -czki *m* Sandkorn *n*; -**cznic(zk)a** *f* (Streu-)Sandbüchse *f*.

piasek, -sku *m* Sand *m*; ~ lotny, Flugsand; ~ namulony, Schwemmsand; ~ zloty, Goldsand; Fließgold *n* (*ob. moczowy*).

pias-karnia *f* Sandgrube *f*; -**karz**, -a, *pl* -*e* *m* Sandmann, Sandgräber *m*; -**kować** *va.* besanden; -**kwiecie**, -wca, *pl* -*wce* *m* 1 *min.* Sandstein *m*; ~ **ciowy**, Quadersandstein. 2 (*ciasto*) Sandkuchen *m*, Sandtorte *f*; -**kowy** *a* Sand...; **zegar** ~ Sanduhr *f*.

piasta *f* Nabe, Radnabe *f*.

piasto-wać *va.* 1 (*dziecko*) auf dem Arme tragen, warten, pflegen; ~ *ko-gu*, j-n zärtlich behandeln. 2 ~ *urząd*, ein Amt bekleiden, verwalten; ~ *waie* *n* Pflege; (*urzędu*) Bekleidung *f*.

piastr, -a, *pl* -y *Piaster* *m*.

piastun, -a, *pl* -y *m* Kinderwärter; Erzieher; *fig.* Gönner *m*; -**ka** *f* Kinderwartin *f*.

piaszczysty *a* sandig, sandhaltig; -**zna** *f* Sandboden *m*; Sandbank *f*.

piąć się, *pnęć*, *pnie*, *piąć* się, *kletem*, *klimmen*; *fig.* emporstreben; ~ *do cz.*, nach etwas streben, zu etwas aufstreben; (*o roślinach*) ~ *do góry*, sich em-

piastka *f* Faustchen *n*. [porranken.

piątek, -tku, *pl* -tki *m* Freitag *m*; wielki ~ Karfreitag (*ob. świętek*); **piątka** *f* Fünfer *m*; Fünf *f*; **piatkowy** *a* am Freitag (stattfindend); **piaty** *a* der fünfte; -*ta* godzina, fünf Uhr (*ob. dziesiąty*, *klepka*); *po piąte*, fünfens.

picie *n* Trinken; Getränk *n*; naczynie *do* -*a*, Trinkgefäß *n*; woda *do* -*a*, Trinkwasser *n*. [cus, -sia *m* Geck *m*.

picować *vn.* *gm.* aufschneiden; **pi-pić**, *pije*, *pił* *vn.* 1 trinken; ~ *mi się* *che*, ich bin durstig, mich dürstet; ~ (*za*) *czyje* *zdrowie*, j-s Wohl trinken; *fig.* *do* *mnie* *pije*, er zielt auf mich ab; buty *chcą* ~ *die* Stiefel sind zerrissen. 2 (*upijać się*) saufen. 3 (*uwierać*) drücken, reiben.

piec¹, -a, *pl* -*e* *m* Ofen *m*; wielki ~ Hochofen; ~ *kaflowy*, Kachelofen; ~ *piekarski*, Backofen (*ob. chleb 1*).

piec², *pieke*, *piecze*, *piekl* *va.* bak-ken; (*mięso etc.*) braten; (*palic*) bren-

nen; słońce *piecze*, die Sonne brennt. **piechota** *f* Infanterie *f*; *isć* -*tą* *a.* na -*tę*, zu Fuß gehen; *fig.* *to* -*ta* nie *cho-dzić*, das ist keine Kleinigkeit; **piechur**, -a, *pl* -y *m* Fußgänger; *mil.* Infanterist *m*.

piecuch, -a, *pl* -y *m* Stubenhocker *m*.

piecuky, -a, *pl* -i *m* Ofen *m*; ~ *gazo-owy*, Gasofen; ~ *kapielowy*, Badofen; ~ *naftowy*, Petroleumkocher *m*; ~ *do palenia* *kawy*, Kaffeebrenner *m*.

piecza *f* Fürsorge, Pflege, Sorge *f*; *mieć* -*ę* *nad* *czym*, nad *kim*, für etwas, für j-n Sorge tragen.

pieczara *f* Höhle, Grotte *f*; ~ *górska*, Berghöhle; ~ *podziemna*, Erdhöhle.

pieczarka *f* Champignon *m*. [pel *m*.

pieczątka *f* Petschaft *n*, Handstemp-
piecze-nlarstwo *n* Schmarotzerei *f*,
Schmarotzerleben *n*; -**niarz**, -a, *pl* -*e* *m* Schmarotzer, Tellerlecker *m*.

pieczenie *n* Braten; *med.* Brennen *n*.

pieczeń, -ni, *pl* -nie *f* Braten *m*; ~ *dzuszona*, Schmorbraten; *fig.* *przy* *jednym* *ogniu* *dwie* -*nie* *upiec*, zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen.

pieczęć, -ci, *pl* -cie *f* Siegel *n*; *fig.* Gepräge *n*; *strażnik* -*ci* *państwowe*, Siegelbewahrer *m*; *pieczęci* *z* -*cia*, Siegelring *m*.

pieczę-tarz, -a, *pl* -*e* *m* 1 Siegelmacher, Petschaftstecher *m* 2 Siegelbe-wahrer *m*; -**tować** *va.* (ver)siegeln, besiegeln; ~ *się* *czym*, etwas in Wappen führen.

pieczolowicie *ad.* -*ty* *a* sorgsam, fürsorgend; -**tość** *f* Sorgsamkeit, Fürsorge *f*.

pieczony *a* gebraten, Brat...; *jablko* -*ne*, Bratapfel *m*; *kura* -*na*, Brat-huhn *n* (*ob. gąbka 2*); **pieczyste**, -*go* *n* Gebratenes *n*, Braten *m*; **pieczywo** *n* Gebäck, Backwerk *n*.

piedestal, -u, *pl* -y *m* Fußgestell *n*, Säulenfuß, Sockel *m*.

piegi, -*gów* *pl* Sommersprossen *pl*; *środek* *przeciw* *piegom*, Mittel zur Vertreibung der Sommersprossen;

piegowacieć *vn.* Sommersprossen bekommen; **piegowaty** *a* sommer-piegi *a* *form.* Grasmücke *f*. [sprössig

piekar-czyk, -a, *pl* -i *m* Bäckerjunge *m*; -**ka** *f* Backerin *f*; -**nia** *f* Bäckerei *f*; *mil.* ~ *polowa*, Feldbäckerei; -**ski** *a* Backer...; -**stwo** *n* Bäckerhandwerk *n*

piekarz, -a, *pl* -*e* *m* Bäcker *m*.

piekący *a* brennend.

piekiel-nie *ad.* höllisch; ~ *się* *nudzić*, sich zu Tode langweilen; -*nik*, -*a*, *pl* -*icy* *m* Teufel(sbalg), Satan; **Ver-dammte(r) m**; -*ny* *a* höllisch, Höl-len...; *gora* -*no*, Hollenhitze; *wrza-wa* -*na*, Höllenlärm *m*.

piekło *n* Hölle *f*; *baba* *rodem* *z* -*a*, Ausgeburt *f* der Hölle; *mił* ~ *einen* Heidenlärm machen.

piełacz, -a, *pl* -*e* *m* Jäter; -**ka**, **pie-larka** *f* Jäterin *f*; **piełenie** *n* Jäten *n*.

pielesz, *pl* -*e* *m* Horst *m*; *wrócić* *do* *swoich* -*y*, wieder in die Heimat zu-rückkehren.

piele-gnacja *f* Pflege *f*; -**gnlarka** *f* (Kranken-)Pflegerin, Krankenwarte-rin *f*; -**gniarstwo** *n* Krankenpflege *f*;

-**gniarz**, -a, *pl* -*e* *m* Kranken-pfleger, -wärter *m*; -**gnować** *va.* pflegen; -**gnowanie** *n* Pflege, Wartung *f*; ~ *chorych*, Krankenpflege.

pielgrzym, -a, *pl* -i *m* Pilger *m*; -**ka** *f* 1 Pilgerin *f*. 2 Pilgerfahrt *f*; -**ować** *vn.* pilgern, wallfahren; -**stwo** *n* Pil-gerschaft *f*.

pielu-cha, -szka *f* Windel *f*.

pień, *pnia*, *pnie* *m* Stamm, Baum-stamm *m*; *sprzedać* *zboże* *na* *pnio*, die Ernte auf dem Halme verkaufen; *wy-ciąć* *w* ~ *über* die Klinge springen lassen, in die Pfanne hauen.

pieniac-ki *a* prozessüchtig; -**two** *n* Prozessüchtigkeit *f*; **pieniacz**, -a, *pl* -*e* *m* Prozessüchtige(r) *m*; **pieniaczyć** *się*, prozessieren.

pieniądz, -a *m* Geldstück *m*, Münze *f*; -*e* *pl* Geld *n*; *drobne* -*e*, Klein-geld *n*; *za* *psie* -*e*, um ein Spottgeld; -*mię* *grube* -*e*, sehr reich sein; *potrze-ba* *pieniędzy*, Geldbedarf *m*; *przyppy* *pieniędzy*, Geldzufluß *m*; *wpływ* *pieniędzy*, Geldeinnahme *f*; **pieniązek**, -zka, *pl* -zki *m* kleine Münze.

pienić *va.* Schaum machen; ~ *się*, schäumen; ~ *się* *ze* *złości*, vor Wut schäumen *n* Gesang *m*. [schaumen.

pieniek, -rka, *pl* -rki *m* Strunk, Stumpf *m*; ~ *zęba*, Zahnstrunk; *fig.* *mieć* *z* *kim* *na* *pieniu*, ein Hühnchen mit j-m zu rupfen haben.

pieniężny *a* Geld...; *pekuniarz*; *kara* -*na*, Geldstrafe *f*; *list* ~ *Geldbrief* *m*; *sprawa* -*na*, Geldangelegenheit *f*; *zapa-s* ~ *Geldvorrat* *m*.

pieprz, -u m Pfeffer m; -niecza f Pfefferbüchse f; -nik, -a, pl -i m Pfefferling; Honigkuchen m; -no ad., -ny a gepfeifert; fig. pikant.

pieprzyć *va.* pfeffern.
pieprzyć, -a, pl -i m 1 Schärfe, Würze f; ona ma -a, sie ist pikant. 2 schwarzer Hautfleck.

pierdzieć, -dzi, -dział *um.* pupen, furzen; pier-dziel, -dzioch m Furzer
piernat, -a, pl -y m Unterbett n
pier-niczek, -czka, pl -czki m Pfefferkuchen, Lebkuchen m; -nik, -a, pl -i m ob. pierniczek; fig. stary ~ (Tatter-)Greis m; -nikarz, -a, pl -e m Pfefferküchler, Lebküchler m.

pierożek, -ka, pl -żki m Teigklößchen n mit Fleisch-, Käsefüllung; (w Bawarii) Kröpfchen n; pieróg, -oga, pl -ogi m Pastete f, Pirog m; (urzędniczy) Dreimaster m.

pierrót, -a, pl -oci m Pierrot m.
piers-, -si, pl -si f Brust f, Busen m; chory na -si, brustkrank; piersiowy a Brust...; -wo chory, brustkrank; piersisty a großbrüstig, vollbrüstig
pierscień, -nia, pl -nie m 1 Ring, Fingerring m. 2 Haarlocke f. 3 ~ fortów, Fortsgürel m; pierscieni(a)sty a ringförmig; pierscionek, -nka, pl -nki m Ring m.

pierv(ej) ad. vorher, zuvor.
piervia-stek, -stku, pl -stki m chm., fiz. Element n, Urstoff, Grundstoff m.
zgr., mat. Wurzel f; -stkowość f Ursprünglichkeit f; -stkowy a ursprünglich.

pierviosnek, -snka, pl -snki m Schlüsselblume, Primel f.
piervow-ciny, -cin pl Erstlinge pl; fig. Erstlingsversuche pl; -ksztalt m Urform f; -kupno n Vorkauf m; -rodek, -dka, pl -dki m Erstgeborene(r) m; -rodnosc f, -rodstwo n Erstgeburt f; -rodny a erstgeboren; grzech ~ Erbsünde f; -tnie ad., -tny a ursprünglich; góry -tne, Urgebirge n; ~ mieszkancie, Urbewohner m; -twór m Originalwerk n; -typ, -wzór m Vorbild, Urbild n, Prototyp m.

piervieszadstwo n Vorzug, Vorrang m; dać k. ~ j-m den Vorzug geben; prawo -a, Vorzugsrecht n; mieć ~ przed kim den Vorrang vor j-m haben.

piervazo-klasista, pl -ści m Schü-

ler der untersten Klasse; -rocny a erstjährig; -rzędny a erstklassig.

pierszy a erst; po raz ~ zum erstenmal; ~ lepszy, der erste beste; -sza godzina, ein Uhr; kto ~ przychodzi, wer zuerst kommt.

pierna-ny a Feder...; -sty a gefiedert
pierz-chać, -chnąć *un.* fliehen, auseinandertreiben; -chlliwość f Scheu, Furchtsamkeit f; -chlly a furchtsam, scheu, zaghaft; -chnienie, -chnięcie n Flucht f, Fliehen n
pierz-n Federn pl, Gefieder n; fig. w ~ porastać, zu Vermögen kommen.
pierzienie się n Mauser f; pierzyć *va.* befiedern; ~ się, Federn bekommen, (sich) mausern.

pieryn(ka) f Federbett n.
pies, psa, pl psy m Hund m; ~ legawy, Vorstehhund; ~ co szceka, nie gryzie, Hunde, die viel bellen, heißen nicht; pod psem, fam. unter aller Kanone; psy na kim wieszad, j-m Böses nachreden; auf j-n schimpfen; zejść na -psy, auf den Hund kommen; piesek, -ska, pl -ski m Hündchen n; fig. francuski ~ Zärtling m.

pieszczenie n Liebkosen m; pieszczoch, -a, pl -y, pieszczozek, -szka, pl -szki m Zärtling m, Schoßkind, Muttersöhnchen n; pieszczo-cha, -szka f Schoßkind, Liebschen n; pieszczony a gehätschelt, verzärtelt; pieszczo-ta f Liebkosung f; -tka f Herzchen, Liebschen n; -tliwie ad., -tliwy a zärtlich; -tliwość f Zärtlichkeit f.

pieszek, -szka, pl -szki m (w szachach) Bauer; (w warcbach) Stein m
pieszo ad. zu Fuß; pieszy a zu Fuß; Fuß...

pieścić, -szczę, -ści, -ścić *va.* liebkosen; hatscheln; fig. to pieścioko, ucho das ergötzt die Augen, die Ohren; ~ się, sich verzärteln; ~ się z kim, einander liebkosen; pieścielko n etwas Niedliches; Schätzchen n
pieśń, -ni, pl -ni f Lied n; Gesang m; ~ bez słów, Lied ohne Worte; pieśniarka f Liedersängerin f; pieśniarstwo n Liederdichtung f; pieśniarz, -a, pl -e m Liederdichter, Liedersänger m.

pietm: mieć -a, Angst haben; napędzić komu -a, j-m bange, angst machen
pietruszka f Petersilie f. [ch-n

pietyzm, -u m Pieta f; Pietismus m.
piewca, pl -cy m Dichter; Sängerm.
pięć, -ciu num. fünf; -dziesiąt num. fünfzig; -dziesiątka f etwa fünfzig; -dziesiąty a fünfzigste(r); -dziesięciolecie n fünfzigjähriges Jubiläum; -dziesięcioletni a fünfzigjährig.
piećcio-aktowy a fünfaktig; -bój m sp. Fünfkampf m; -dniowy a fünf-tägig; -kąm m Fünfeck n; -krotny a fünf-fach; -kśiąg, -ęgu m die fünf Bücher Moses; -lecie n Zeitraum m von fünf Jahren; -letni a fünfjährig; -piętro-wo a fünfstöckig; -procentowy a fünfprozentig; -raki a fünferteile; -rnasób ad. fünf-fach.

piecióró, -rga num. (dziesięć) fünf.
pięć-kroć num. fünfmal; ~ sto tysięcy, fünfmal hundert Tausend; -krotnie ad., -krotny a fünf-fach; -set num. fünf-hundert; -setny a fünf-hundertste.

piędź, -dzi f Spanne f; ~ ziemi, ein Zollbreit Land; ani -dzi ziemi nie ustąpić, keinen Zollbreit weichen
piękne n das Schöne (ob. nadobny); pięknie ad. schön; pięknieć *un.* schön(er) werden; piękno n das Schöne; poczucie -na, Schönggefühl n; piękno-brzmiający a: -ce słowa, schöne Worte; fig. leere Redensarten; piękność f Schönheit f; piękny a schön; wszystko to -ne, ale... alles recht schön, aber...; pewnego -nego poranku, eines schönen Morgens.

pięść, -ści f Faust f; jak ~ do nosa, (das paßt) wie die Faust aufs Auge; prawo -ści, Faustrecht n; walka na -ści, Faustkampf m; uderzenie -ścią, Faustschlag m; pięściarski a: walka -ska, Faustkampf m; pięściarstwo n Faustkampfe pl; pięściarz, -a, pl -e m Faustkämpfer, Boxer m.

pięta f Farse f (ob. Achilles); deptać komu po -ch, j-m auf Schritt und Tritt folgen; aż mu w -ty poszło, er hat es ubel empfunden; fam. mam go w pięcie, ich peife auf ihn; piętką f bud. Glockenleiste f; ~ odwrotna, Kehlstöß m, Kehlleiste f.

piętnar, -a, pl -y m bud. Tragband, Stützband n.

piętnastoletni a fünfzehn-jährig.
piętna-ty a fünfzehnte; -ście, -ścioro, -rga num. fünfzehn.

piętno n Brandmal n; fig. Gepräge

n, Stempel m; -wać *va.* brandmarken (t. fig.); -wanie n Brandmarkung f.
piętro n Stock m, Stockwerk n, Etage f; (mieszkać) na drugim -trze, im zweiten Stock zwei Treppen hoch; piętrowy a: dom ~ einstöckiges Haus; piętrzyć *va.* stauen; ~ się, sich (auf)türmen; sich häufen.

pigmej, -a, pl -e, -czyk, -a, pl -owie m Zwerg, Pygmäe m. [n pigment, -u m Farbstoff m, Pigment
pigularz, -a, pl -e m ir. Pillendreher, Apotheker m; pigulka f Pille f; fig. osłodzić -ke, die Pille versüßen.

pigwa f Quittenbaum m; (owoc) Quitte f; pigwiany, pigwowy a Quitten...; drzewo -ne, Quittenbaum.
pijacki a Sauf...; towarzystwo -e, Saufgesellschaft f; pijaczka f Säuferrin f; pijać ob. pić; pijak, -a, pl -acy m Säufer, Trunkenbold m; pijalnia f Trinkhalle f; pijanica, pl -cy m ob. pijak; pijaństwo n Betrunkenheit, Trunksucht f; pijany a betrunken, besoffen; ~ jak bela, vollwie ein Sack; po -nemu ad. in betrunkenem Zustande.

[Piaristen...
pijar, -a, pl -rzy m Piarist m; -ski a pijatyka f Trinkgelage, Saufgelagen
pijawka f Bluteleg m; stawiać -ki, Bluteleg ansetzen.

pijus, -a, pl -y m Säufer m.
pik m inu. karc. Pik n.
pika f 1 Pikee m. 2 (dzida) Fike f.
pikador, pl -owie m Pikador m (beiztörender Stierkämpfer mit Lanze).
pikan-teria, -tność f Pikanterie f; -tny a pikant; scharf; prickelnd.
pikelhauba f Pickelhaube f.
pikieta f Pikett n (t. karc.).
pikling, -a, pl -i m Stäckel m.
piknąć *va.* stechen; coś mię -nęło, mir ahnte etwas.

piknik, -u, pl -i m Picknick n.
pikolo m inu. Pikkolo, Kernerlchrling m.

pikoty, pikotki pl Knötchen pl.
pikować *va.* steppen; pikieren; fig. ~ kogo, auf j-n sticheln.

pikowy a Pikee...; karc. Pik.
pilar-ka f tech. Feilmaschine f; -nla f Schneideanstalt f; ~ marmuru, Marmorschneideanstalt; pilarz, -a, pl -e m Sageschmied m.

piłast(e)r m (Wand-)Pfeiler m.
pilnie ad. 1 fleißig. 2 dringend; eilig.

pilniczek, -czka, pl -czki m (kleine) Feile; ~ do paznokci, Nagelfeile; **pilnik**, -a, pl -i m Feile f; **pilnikarka** f Feilmaschine f; **pilnikarz**, -a, pl -e m Feiler, Feilenhauer m.

pilno ad. dringend; ~ mi, ich habe Eile; ~ mi do domu, ich muß sofort nach Hause (gehen, fahren); **pilność** f 1 Fleiß m 2 (nagłość) Dringlichkeit f.

pilno-wać va. bewachen, überwachen, beaufsichtigen, hüten; (chorego) warten, pflegen; ~ gospodarstwa, die Haushaltung besorgen; ~ czynień interesów, j-s Interessen wahrnehmen, wahren; ~ porządku, die Ordnung aufrechterhalten; ~ się, sich hüten, sich in acht nehmen; sich pflegen; nie ~ się, sich vernachlässigen; **-wanie** n Bewachung, Beaufsichtigung f; (porządku) Aufrechterhaltung f.

pilny a 1 fleißig. 2 (interes, list) dringend; (pośpieszny) eilig; to nie -ne, es hat keine Eile; to -na sprawa, die Sache hat Eile.

pilot, -a, pl -oci m aw. Flugzeugführer, Pilot; **żeg.** Steuermann, Lotse m; **pilotaż**, -u m **żeg.** Lotsendienst m; **Steuermannskunst** f; aw. Flugausbildung f; **pilotować** va. aw. führen; **żeg.** lotsen.

pilśń, -ni f Filz(stoff) m; ~ kapelusza, Hutfilz; ~ wlosiana, Haarfilz. **pilśniar-ka** f Filzmaschine f; **-stwo** Filzfabrikation f; **pilśniarz** m tk. Walker, Filzmacher m; **pilśnić** va. filzen; **pilśniowy** a filzig.

Piła f geo. Schneidemühl n. **piła** f 1 Sage f; ~ parowa, Dampf-säge; ~ ręczna, Handsäge; ~ taśmowa, Bandsäge; ~ tracka, traczna, Gattersäge, Brettschneidesäge. 2 langweilige Person, langweiliger Schwätzer.

piłka f 1 Ball m; ~ nożna, Fußball. 2 Handsäge; ~ do drzewa, Holzsäge; ~ sprężynowa, Laubsäge; **piłkarz**, -a, pl -e m (Fuß-)Ballspieler m; **piłować** va. 1 sagen; (pilnikiem) feilen. 2 fig. ~ kogo, j-n langweilen; **piłowanie** n Sagen pinceta f Pinzette f. [n.

pinczer, -a, pl -y m Pinscher m; ~ malpi, Affenpinscher.

pinetka f Reißnagel m. **pingpong**, -u m sp. Ping-Pong n. **pingwin**, -a, pl -y m orn. Pinguin m. **piolun**, -u, pl -y m Wermut m; fig. Bitterkeit f; -ówka f Wermut m.

pion, -u, pl -y m 1 Senkblei, (Blei-) Lot n, Senkel m. 2 el. Steigleitung f. 3 chir. Sondiernadel f. 4 ob. pionek; **piónek**, -nka, pl -nki m (w szachach) Bauer m; fig. Marionette.

pionier, -a, pl -rzy m Pionier, Bahnbrecher; erster Ansiedler m; -ski a Pionier...

piono-wa, -wej, pl -we f mat. Senkrechte, Senklinie f; -wać va. abloten; chir. sondieren; **-wnica** f Bleilot n; **Abloter** m; **-wość** f senkrechte Stellung(a. Lage); **-wy** a senkrecht. lotrecht, vertikal.

piorun, -u a. -a, pl -y m Donner(schlag), Blitz m; -em, blitzschnell; do stu -ów! Donnerwetter! idź do -a! geh zum Teufel (ob. rażony); **-ochron** -u, pl -y m Blitzableiter m; **-ować** vn. donnern; (na k.) donnern, schelten, toben; **-owy** a Donner..., Blitz...; **-ujący** a donnend; **Blitze** schleudern; fig. zornspühend; **-ce** spojrzanie, drohender Blick.

piosen-ka f Lied(chen) n; **-karz**, -a, pl -e m Liederdichter; Liedersänger m; **-nik**, -a, pl -i m Liederbuch n.

Plotr, -a m Peter. **piórko** n Federchen n; ~ do zębów, Zahnstocher m (ob. stroić się); **-wy** a Feder...; rysunek ~ Federzeichnung f; sp. waga -wa, Federgewicht n.

piórnik, -a, pl -i m Federkasten m. **pióro** n (Schreib-)Feder f; ~ stalowe, Stahlfeder; wieczne ~ Füllfeder; **trzymać** ~ die Feder führen; **-pusz**, -u, pl -e m Federbusch m.

pipic vn. 1 (die) Pfeife rauchen. 2 jam. kochen, das Essen bereiten. **pipet(k)a** f Pipette f.

piramida f Pyramide f; **-dalny** a pyramidenförmig; riesenlast, pyramidal. [m.

pirat, -a, pl -aci n Seeräuber, Pirat. **Pircanje**, -jów pl geo. Pyrenäen pl. **piroga** f **żeg.** Piroge f. **pirotech-nik**, -a, pl -nicy m Feuerwerker m; **-nika** f Feuerwerkerei, Pyrotechnik f.

piruet, -u, pl -y m Pirouette f. **pirisowny** a: **-we** zwycięstwo, Pyrrhussieg m (mit zu großen Opfern erkaufter Sieg).

piryt, -u m min. Pyrit, Eisenkies m. **piśać**, piśze, -al I va. 1 schreiben; ~ do k., an j-n schreiben; ~ na maszyn-

auf der Schreibmaschine schreiben; **ladnie** ~ a) eine schöne Handschrift haben; b) stillvoll schreiben; ~ wiersze, dichten; prz. jak się widzą, tak się piśza, Kleider machen Leute. 11 ~ się, geschrieben werden. 2 ~ się (hrabią etc.) sich nennen. 3 (w listach) piśże się... ich zeichne, ich verbeile... 4 ~ się na co, etwas mitmachen; einer Sache beitreten; ja się na wszystko piśze, ich mache alles mit; **pisanie** n Schreiben n; **Schrift** f; **maszyna** do -nia, Schreibmaschine f (ob. omyłka); **pisanina** f Schreiberei f **piśanką** f (bemaltes) Osterei n; **piśarczyk**, -a, pl -i m Abschreiber, Schreiber; **piśarka** f Schriftstellerin f; **piśarski** a schriftstellerisch; **kurcz** ~ Schreibkrampf m; **znaki** -e, Schriftzeichen pl; **pisarstwo** n Schriftstellerei f; **pi-sarz**, -a, pl -e m 1 Schreiber, Kanzlist m; ~ sądowy, Gerichtsschreiber. 2 Schriftsteller m; **piśarzyna**, pl -ny m Tintenkleckscher, Schmierer m.

piśemko n kleine Zeitschrift (für Kinder). **piśem-nie** ad., -ny a schriftlich. **piśk**, -u, pl -i m Gepiepe, Gequieken **piśkę**, -cia, pl -ta n Küchlein, Junges n; **piśkliwy** a kreischend. **piśkorz**, -a, pl -e m icht. Schlammbeißer, Schlammpeitzger m. **piśmak**, -a, pl -i m Schmierer, Skribler, Skritzler, Federfuchser m. **pismo** n 1 Schrift; Handschrift f; ~ Święte, Heilige Schrift; na piśmie, schriftlich; fig. zwąchać ~ nosem, Lunte riechen. 2 Zeitung, Zeitschrift f 3 Werk n; -a (Mickiewicza) die Werke von...; wybór pism, ausgewählte Werke.

piśnąć vn. piepen, muck(s)en; ani ~ keinen Muck tun, nicht muck(s)en. **piśownia** f Rechtschreibung f. **piśta-cja** f Pistazienbaum m; (owoc) Pistazie f; **-ciowy** a Pistazien... **pistol**, -a, pl -e m Pistole f (alte Goldmünze); **pistolet**, -u, pl -y m Pistole f; ~ rakietyowy, Leuchtpistole; ~ samoczynny, Selbstladepistole. **piston**, -u, pl -y m Kolben m, Piston n; **-ówka** f Perkussionsgewehr n. [m. **piśiur**, -u, pl -y m Piśiur n, Abtritt piśywać I ob. piśać. 2 schriftstellen; **piśzący** a: ~ te słowa, Schreiber m diessager Zeilen.

piśczałka f Pfeife, Windpfeife f; ~ w organach, Orgelpfeife.

piśzczęć, -czy, -czal vn. piepern, kreischen; fig. bieda u niego aż -y, er ist bettelarm; **piśzczel**, -i, pl -e f 1 Orgelpfeife f. 2 an. Schienblat n.

piśmidło n Kaseblatt n; elendes Schriftwerk.

piśmien-nictwo n Schriftstellerei; Literatur f; **-niczy** a schriftstellerisch, literarisch.

piśmien-nie ad., -ny a schriftlich; **Schreib...**; (o człowieku) schriftkundig; (ob. egzamin); **material** -ne, Schreibmaterialien, Schreibwaren pl.

pitny a trinkbar. **pitnias** va. kochen. **piuska** f Kappchen n. **piwiarnia** f Bierhaus n, Bierhalle f; **piwko** n (gutes) Bier.

piwni-ca f Keller m; **-czy** I a Keller...; II -czego, pl -owie m Kellermeister m.

piway a Bier...; oczy -ne, braune Augen; **zupa** -na, Biersuppe f.

piwo n Bier n; ~ jasne, ciemne, helles, dunkles Bier; dać k. na ~ j-m ein Trinken geben (ob. nawarzyć).

piw-nia f Paonie, Pfingstrose f. **piwosz**, -a, pl -e m Biertrinker m.

piwowar, -a, pl -rzy m Bierbrauer m; **-czyk**, -a, m Brauerbräusch m; **-nia** f, -stwo n Bierbrauerei f; **-ski** a Bierbrauer...

piżama f Pyjama m i n. **piżmo** n Bisam, Moschus m; **-szczur** m zo. Bisamratte f; **-wać** va. mit Moschus parfümieren; **-wicz**, -wca, pl -wce m zo. Moschus..., Bisamtier n; **-wy** a Bisam..., Moschus...

P. K. O. = Pocztowa Kasa Oczyszczoności, Postsparkasse f.

plac, -u, pl -e m Platz m; (pod budowę) Bauplatz, Baugrund m; ~ boju, Kampfgelände n (ob. dotrymac); ~ wystawy, Ausstellungsplatz.

placek, -cka, pl -cki m 1 Fladen, Kuchen m; ~ z miódem, Honigkuchen; ~ z serem, Käsekuchen. 2 -ckiem, platt; **paść** -ckiem, auf das Gesicht fallen; **placka** f Fliegenklappe f.

placówka f 1 mil. Feldwache f. 2 fig. Posten m; ~ handlowa, Handelsniederlassung f.

placuszki, -szka, pl -szki m Platzchen n.

plafon, -u, pl -y m Plafond m, Zimmerdecke f.

plaga f 1 Plage f. 2 -gi pl Hiebe, Schläge, Stockprügel pl.

plagiat, -u, pl -y m Plagiat n; literarischer Diebstahl; dopuszczać się -u, ein Plagiat begehen; -or, -a, pl -orzy m Abschreiber, literarischer Freibeuter, Plagiator m; -orski a Plagiator...

plajta f Pleite f, Bankerott m; **plajtnak** un. bankrottieren.

plakat, -u, pl -y m Plakat n, Anschlag(zettel) m.

plama f Fleck(en) m; ~ atramentowa, Tintenleck; fig. ~ na honorze, Schandfleck, Makel m; **plamica** f med. Blutfleckenkrankheit f; **plamić** u. (be)flecken; fig. (honor) beflecken; ~ się, flecken; **plamisty** a fleckend; **flecki**, **Fleck**...; med. dur (tyfus) ~ Flektyphus m, Fleckfieber n; **plamka** f Fleckchen n.

plan, -u, pl -y m Plan m; ~ budowy, Bauplan; ma szerokie -y, er hat weit ausschauende Pläne; schodzić a. usuwać się na drugi ~ in den Hintergrund treten; wysunąć się na pierwszy ~ in den Vordergrund treten; szk. ~ lekcyj, Lehrplan (ob. pokrzyćwać, jazda t); mil. ~ działań a. operacyjny, Operationsplan; ~ mobilizacji, Mobilisierungsplan; ~ natarcia, Angriffsplan.

plandeka f Wagendecke, Plane f.

plane-ta f Wandelstern, Planet m;

-tarny a Planeten..., planetarisch.

planimetr, -a, pl -y m Planimeter n.

planimetria f Planimetrie n.

planista, pl -ści m Kunstgärtner m.

plano-wać u. planen; projektieren; -wo ad., -wy a planmäßig; -wość f Planmäßigkeit f.

planza f (Metall-, Holz-)Platte f, (Kupfer-, Stahl-)Stich m.

plant, -u, pl -y m 1 kol. Bahndamm m. 2 -y pl öffentliche Anlagen.

planta-cja f Pflanzung, Plantage f; Parkanlage f; ~ bawełny, Baumwollfeld n; ~ kawy, Kaffeepflanzung;

-tor, -a, pl -rzy m Pflanzler; Plantagenbesitzer m. [Planierung f.]

planto-wać u. planieren; -wanie n

plask, -u, pl -i m Klatsch m; **plaskać**, -nać, -nąć, -nie, u. klatschen; ~ w dłonie, in die Hände klatschen

plaster, -stra, pl -stry m Pflaster n;

~ miodu, Honigscheibe f; -ek, -rka, pl -rki m 1 Pflaster n; ~ angielski, Heftpflaster, englisches Pflaster. 2 (szynki etc.) Scheibe, Schnitte f; krajać w -rki, in Scheiben schneiden.

plastron, -u, pl -y m 1 Brustharnisch; Schutz-, Brustleder n. 2 Plastron m i n, breiter Schlips.

plastyczność f Plastizität f; -ny a plastisch; **plastyka** f Plastik f.

platan, -u, pl -y m bot. Platane f.

plate-ry, -rów pl plattiertes Geschirr, plattierte Waren; -rować u. plattieren; -rowany a plattiert.

platforma f 1 Plattform f; ~ przednia, tylna, Vorder-, Hinterplattform. 2 Güter-, Rollwagen m. 3 pol. Programm n.

platonicz-nie ad., -ny a platonisch; miłość -na, geistige Liebe.

platyna f Platin n; -nować u. platinieren; -nowy a Platin...

plazma f Plasma, Blutwasser n.

plaża f Strand m; **plażować** un. sich am Strande sonnen.

plądrować u. plündern; -wanie n Plünderung, Plündererei f; -wnik, -a, pl -icy m Plünderer m.

plasać u. tanzen, springen, hüpfen; **plaszawica** f Veitstanz m; **plasy**, -sów pl Tanz m.

platać, -cze a. -ta, -tal u. (sie) sich verwirren, verwickeln; ~ się w odpowiedziach, sich in Widersprüche, in seinen eigenen Antworten (a. Worten) verwickeln; -cze mi się w głowie, mir wird schwindlig; jeżyk mu się cie -cze, er stottert, er kann mit der Sprache nicht recht heraus; nogi mu się plącają, er wankt; **platanina** f Wirrwarr m.

pleban, -a, pl -i m Pfarrer m.

plebani-a f Pfarre, Pfarrei f; Pfarrenhaus n; -ński a Pfarr...; -ństwo n Pfarrstelle f, Pfarramt n.

plebejusz, -a, pl -e m Plebejer m; -ostwo n Stand m der Plebejer; -owski a plebejisch.

plebiscyt, -u, pl -y m Volksabstimmung f, Plebiszit n.

plebs, -u m Plebs f, Pöbel m.

plecak, -a, pl -i m Ränzel n, Tornister m.

plecionka f Geflecht n, Flechte f; ~ drucianna, Drahtgeflecht; ~ słomiana, Strohgeflecht, Strohmatte f; **pleciony** a geflochten.

pleciuga, pl -gi m Schwätzer m. **plecy**, -ców pl Schultern pl, Rücken m; szeroki w -cach, breitschulterig; za jego -cami, hinter seinem Rücken; fig. mieć ~ za sobą, Protektion (a. einen Hinterhalt) haben; **pleczysty** a breitschulterig.

pleć, piele, pell u. ja: jateń. [ke f.]

pled, -u, pl -y m Plaid n, Reisedek-plajada f 1 Siebengestirn n, Plejade f. 2 Gruppe von 7 Dichtern etc.

plemie, -enia, pl -iona n (Volks-) Stamm m; Rasse f; Geschlecht n; ~ mongolskie, mongolische Rasse; psie ~ Lumpenvolk n; **plemienny** a Stamm...; Rassen...; walka -na, Rassenkampf m.

plenary a Plenar...; -ne posiedzenie, Plenarsitzung f.

plener, -u, pl -y m Freilichtaufnahme f; -owy a Freilicht...; film ~ Audenfilm m; -rzysta, pl -ści m Freilichtmaler m.

plenić u. 1 verwüsten, verheeren. 2 befruchten; ~ się, sich vermehren.

plenipowencja f Vollmacht f, -tent, -a, pl -nci m Bevollmächtigte(r) m.

plenność f Fruchtbarkeit, Ergiebigkeit f; -ny a fruchtbar, ergiebig.

plenium n inu. Vollversammlung f.

pleonazm, -u m Pleonasmus f.

plezeja f Pleureuse (Straußenfeder f mit herabhängenden Gefiederenden).

plezowaty a kahle, haarlos.

plować, plote, pleche, plotem, plótl u. 1 flecten. 2 schwatzen, faseln; ~ trzy po trzy, Unsinn reden, faseln.

plęśniawka f med. Soorpliz m.

plęśnić u. schimmelig werden.

plęśń, -ni f Schimmel m; (na winie etc.) Kahlm. m.

plętnia f geflochtene Peitsche.

pletwa f Flosse, Floßfeder f; **pletwisty** a mit Flossen versehen; **pletwonogi** pl Schwimmmüßer pl.

plewa f Spreu f; **plewiaczka** f Jasterin f; **plewiarz**, -a, pl -e m Jaster m; **plewi(a)sty** a spreug, voll Spreu;

plewka f Spreu f; Häutchen n.

plik, -u, pl -i m, **plika** f Bündel n, Stoß m.

plisa f Plissee n; **plisować** u. falten, plisieren; **spódnica** -wana, Faltenrock m.

pliszka f orn. Bachstelze f.

plom-ba f Plombe f; ~ zęba, Zahn-

plombe; -biarz, -a, pl -e m Plombierer m; -bować u. plombieren; -bowanie n Plombieren n.

plon, -u, pl -y m Ausbeute; Ernte f, Ertrag m.

plondrować ob. plądrować.

plot-ka f Klatsch m; -ki pl Klatscherei f, Geschwätz n (ob. kuźnia);

-karka f Klatschliese f, Klatsch-weiß, -maul n; -karski a Klatsch...;

klatschhaft; **klatschsüchtig**; -karstwo n Klatschhaftigkeit; **Klatscherei** f; **zajmować się** -wem, klatschen;

-karcz, -a, pl -e m Klatschmaul n; -kować u. klatschen; -kowanie n Klatschen n, Klatscherei f.

plucha f 1 Regenwetter n. 2 (ślądra) Schlumpe f; **pluchota** f Regenwetter

pluć, pluje, pluł u. i u. spucken; ~ krwawą, Blutspeien; **fam. pluje** na to i ich Pfeife darauf; **plucie** n Spucken

pludry, -drów pl Pluderhosen pl. (n. plugawstwo n Unrat, Unflät m; (robaćtwo) Ungeziefer n.

pluga-wić u. besudeln, verunreinigen; -wiec, -wca, pl -wcy m Unflätter m, unflätiger Mensch; -wiec un. unflätig werden; -wość f Unflätigkeit f; -wy a unflätig, schmutzig.

plunać u. i un. spucken; ~ na kogo, j-n anspeien.

pluralny a plural.

plus, -u, pl -y m Plus n (ob. minus); fig. Vorteil m.

plusk, -u, pl -i m Geplätscher n. II int. klatsch l; **plus-kać**, -nać, -snać, -snić, -snać un. (sie) plätschern; -nać błołem, mit Kot bespritzen; **pluskanie** n (sie) Plätschern n.

pluskiewka f 1 (kleine) Wanze. 2 Reißnagel m; **pluskwa** f Wanze f.

plusnąć ob. pluskać.

plusz, -u, pl -e m Plüsch m.

pluszczę un. träufeln; **plüşchem**, **plüşzownia** f Plüşchfabrik f; **plüşzowny** a Plüşch...

plutokracja f Geldherrschaft, Plutokratie f; -tyczny a plutokratisch.

pluton, -u, pl -y m mil. Zug m; -owy, -owego, pl -owi m Zugführer m.

plwać ob. pluć; **plwociny**, -cin pl Speichel, Auswurf m.

placa f Lohn m, Besoldung f (ob. praca); ~ dzienna, Tagelohn; **podwyższenie** -cy, Löhnerhöhung f; **placenie** n Zahlung f.

plachta *f* Laken *m*, Plane *f*; *mil* ~ sygnalizacyjna, Signaltuch *n* (zahlen).
 placić *va* zahlen; ~ gotówką, bar
 placz, -u, *pl* -e *m* Weinen *n*; wybuchnąć -em, in Tränen ausbrechen (ob. podół); -acy *a* weinend; wierzba -ąca, Trauerweide *f*; -ek, -czka, pl -czkowie *m* weinerlicher Mensch; gm. Leichenführer *m*; -ka *f* Klageweib *n*; -liwy *a* weinerlich; klagend.

plakać, -cze, -kał *vn*. 1 weinen; ~ gorzkimi łzami, heiße Tränen vergießen; ~ po kim, j-s Tod beweinen, um j-n trauern (ob. rzewnie). 2 ~ na kogo, sich über j-n beklagen; ~ na co, über etwas klagen, jammern; plakanie *n* Weinen *n*; plaksa *f* weinerlicher Mensch; Klageweib *n*.

plask, -u *m* Fläche *f*; na ~ platt; plaski *a* 1 platt, flach, eben; dach ~ flaches Dach; talerz ~ flacher Teller. 2 *fig.* fade, abgeschmakt; ~ dowcip, fauler Witz.

plasko *ad.* platt, flach; -denny *a* mit flachem Boden; -glowie *n* Flachkopf *m*; -głowy *a* flachköpfig; -nogi *a* plattfüßig; -nos *m* Stumpfnase *f*; -nosy *a* platt-, stumpfnasig; -rzeźba *f* Flachrelief *n*; -szczyt *m* Bergspitzenklasse *f* Flachheit *f*; [plateau *n*, plasko-wklęsły *a* plankonkav, halbkonkav; -wypukły *a* plankonvex, halberhaben; -wzgórze *n* Hochfläche *f*].

plaszcz, -a, *pl* -e *m* Mantel *m* (t. *tech.*) (ob. gumowy, kapielowy); ~ od kurzu, Staubmantel; ~ od deszczu, Regenmantel.
 plaszczanie się *n* Kriecherei *f*.
 plaszczka *f* icht. Rochen *m*.
 plaszczyci *vn*. plattschlagen, plätten, plattwalzen; ~ się, (sich) verflachen; *fig.* ~ się przed kim, vor j-m kriechen.

plaszczyk, -a, *pl* -i *m* Mäntelchen *n*; *fig.* Deckmantel, Schein, Vorwand *m*; pod -iem cnoty, unter dem Deckmantel der Tugend.
 plaszczyla *n* *f* Ebene, Fläche *f*; ~ pozioma, Horizontalebene; ~ rzutowa, Bildebene, Ansichtsebene; -nomierz, -a, *pl* -e *m* Planimeter *n*; -nowy *a* eben, flach.

plat, -a, *pl* -y *m* Lappen *m*; Stück *n* (ziemi Land); (mięsa) Schnitte *f*.
 platać *va*. 1 spalten, schlitzen. 2 *fig.* ~ (tolle) Streiche machen.

platek, -tka, *pl* -tki *m* 1 Lappchen *n*, Flocke *f*; ~ śniegu, Schneeflocke *f*; -tki owsiane, Haferflocken *pl*; -tki (przed oczyma) fliegende Mücken, Mückensehen *n*; *fig.* idzie jak z -tka, das geht wie geschmiert. 2 Blatt *n*; ~ kwiatu, Blumenblatt; ~ złoty, Goldblättchen *n*; platkowy *a*: srebro, złoto -we, Blattsilber, Blattgold *n*.
 plat-nerstwo *n* Waffenschmiedegerwerbe *n*; -nerz, -a, *pl* -e *m* Harnischmacher, Waffenschmied *m*.

plat-niczny *a* Zahlungs... (ob. nakaz); trudności -cze, Zahlungsschwierigkeiten *pl*; zdolność -cza, Zahlungsfähigkeit *f*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Zahler *m*; ~ podatkowy, Steuerzahler; -ność *f* Zahlbarkeit *f*; dzień-ści, Verfalltag *m*; miejsce -ści, Zahlungsort *m*; termin -ści, Zahlungstermin *m*; -ny *a* 1 (weksel) fallig; (urzędnik etc.) besoldet; (kupon) abgelaufen, fallig. 2 zahlbar (przy dostawie bei Ablieferung, bei Sicht, w terminie bei Verfall).

platorwiec, -wca, *pl* -wce *m* Flugzeug *n*; ~ bojowy, Kampfflugzeug; ~ dwuosobowy, Zweisitzer *m*; ~ jednosiedzeniowy, Einsitzer (flugzeug); ~ olbrzym, Riesenflugzeug; ~ pościgowy, Jagdflugzeug; ~ szkolny, Schulflugzeug; ~ wywiadowczy, Aufklärungsflugzeug. [m]

plataw *f* Dachpforte *f*; Querbalken *plaw*: w ~ schwimmend; plawa *f* żeg. (Anker-)Boje *f*; plawić *va* (konia) schwemmen: (kruszcę) abtreiben, schmelzen; (rudę) waschen, spülen; (drzewo) flößen; ~ się, schwimmen; *fig.* ~ się we krwi, in seinem Blute schwimmen; ~ się w rozkoszach, in Wonne schwimmen; plawik, -a, *pl* -i *m* Floß *n*; plawikonik *m* Seepfläuschen *n*; plawka *f* Schwimmblaste *f* (der Schwimmschüler); plawny *a* schiffbar.

plaz, -u, *pl* -y *m* 1 flache Klinge; uderzyć k. -em, j-n mit flacher Klinge hauen; *fig.* puścić (co) -em, hingehen lassen; nie puszcze mu tego -em, das lasse ich ihm nicht so hingehen. 2 Reptil, Kriechtier *n*; ~ ziemno-wodny, Amphibie *f*; -owaty *va*. mit flacher Klinge hauen; -owaty *a* amphibisch; -ówka *f* Flačeisen *n*.
 plicio-wo *ad.* -wy *a* geschlechtlich,

sexuell; Geschlechts...; części -we, Geschlechtsteile *pl*; wość *f* Geschlechtlichkeit *f*.

plęć, *plci* *f* 1 Geschlecht *n*; ~ piękna, das schöne Geschlecht; ~ brzydka, männliches Geschlecht. 2 Hautfarbe, Gesichtsfarbe *f*, Teint *m*.

pletwa *f* ob. pletwa.
 plucha *f* tk. Weberkamm *m*.
 plochli-wość *f* Scheu, Schüchternheit *f*; -wy *a* scheu, schüchtern.

plochosć *f*: Flatterhaftigkeit, Leichtfertigkeit *f*; ploch *a* 1 flatterhaftig, leichtfertig. 2 scheu.

plóc, -ci, *pl* -cie *f* icht. Plötze *f*; ~ czerwonoooka, Rotaue *n*.

plod-ność *f* Fruchtbarkeit *f* (t. *fig.*); -ny *a* fruchtbar; *fig.* ~ pisarz, ein fruchtbarer Schriftsteller.
 plodowy *a* Frucht...
 plodo-ziemny *a* Erderzeugnisse...; -zmian, -u, *pl* -y *m* Fruchtfolge *f*, Fruchtwechsel *m*; -zmienny *a*: gospodarstwo -ne, Koppellwirtschaf *f*.
 plodzenie *n* Zeugung, Erzeugung *f*;
 plodzić *va*, zeugen, erzeugen; ~ się, sich vermehren (durch Zeugung).

plomięniak, -a, *pl* -i *m* 1 Flamme (ca)-ofen *m*.
 plomie-nić się, flammen; *fig.* erröten; -nieć, -nieje, -niał *vn*, flammen, flackern, lodern; -nisty *a* flammend (ob. plomienny); -niście *ad.* feuerig; -ność *f* (Feuer-)Glut *f*.
 plomienny *a* flammig, Flammen... flammend; *fig.* feurig, glühend, brennend, heiß; ~ na miłość, brennende, heiße Liebe; ogień, żar ~ Flammenfeuer *n*; el. -na lukówka, Flammenbogenlampe *f*.

plomień, -nia, *pl* -nie *m* Flamme (ob. pastwa); stanąć w -niach, in Flammen ausbrechen; *fig.* bis über die Ohren rot werden; śmierć w -niach, Flammen-tod *m*; morze -ni, Flammenmeer *n* (ob. miotacz); plomyk, -a, *pl* -i *m* Flämmchen *n*; *fig.* ~ nadziei, Hoffungsstrahl, -schimmer *m*.

plonać *vn*, flammen, in Flammen stehen, brennen; *fig.* ~ chećią zemsty, Rache schnauben; ~ miłością, vor Liebe glühen; ~ ze zstydu, schamrot werden; plonący *a* flammend, brennend; plonica *f* med. Scharlach *m*. [end. plonić się, rot werden, erröten, plonienie *n* Verbrennung *f*.

plonka *f* Wildling, Pflanzling *m*.
 pionność *f* Unfruchtbarkeit; *fig.* Nutzlosigkeit, Verglebllichkeit *f*; plonny *a* unfruchtbar, dürr; *fig.* nutzlos, vergebllich, eitel; -na nadzieja, eitle Hoffnung; -ne wysiłki, vergeblliche Anstrengungen.

poszyć *va*, scheu machen, scheuchen; ~ się, scheu werden.

plot, -u, *pl* -y *m* Zaun *m*; ~ druciany, Drahtzaun *m*; ~ żywy, (lebendige) Hecke; plotka *f* ob. plot; plotki *pl* sp. Hürden *pl*.

plowieć, -ieje, -iał *vn*, fahl werden; verschließen; plowienie *n* Verschließen *n*; plowowłosy *a* aschblond; plowy *a* fahl, falb, fahlgelb.

ploz *f* (Schlitten-)Kufe *f*; *aw.* Schleifsporn; ~ ogonowa, Schwanzsporn *m*, Schwanzkufe.

plócić-n karz, -a, *pl* -e *m* Leinenweber *m*; -ko *n* gedruckte bunte Leinwand; -nica *f* Leinenwebstuhl *m*; -nictwo *n* Leinenindustrie; Leinweberei *f*; -niczy *a* Leinwand...; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Leinweber; Leinwandhändler; -ny *a* Leinwand...; leinen.
 plóć-ka *f* Spülrohr, Spülnapf *m*; Waschwerk *n*; Spülapparat *m*; Ausschwenkmaschine, Spülmaschine, Waschmaschine *f*; ~ buraków, Rübenschwemmaschine; ~ flaszek, Flaschenspülapparat *m*; ~ rudy, Erzschlammapparat; ~ ród złotonosny, Schüttelherd *m*; -karka *f* Spülvorrichtung; -karnia *f* Spülkammer, Erzwäsche *f*; -karz, -a, *pl* -e Erzwäscher; Flaschenspüler *m*; ~ złota, Gold(sand)wäscher *m*.

plód, -odu, *pl* -ody *m* 1 Frucht *f*; Produkt, Erzeugnis *n*; plody ziemi, Boden-, Erderzeugnisse *pl*. 2 Leibesfrucht *f*; ~ niedonoszony, Frühgeburt *f*.

plókać, -cze, -kał *va* spülen; (gardło) gurgeln; ~ usta, sich den Mund ausspülen; (rudę) schlammeln; plókanie *n* 1 Spülung *f*; (rudy) Läuterwaschen *n*; fot. Auswässerung *f*. 2 Gurgelwasser *n*; plókańka *f* Gurgelwasser *n*.

plótno *n* 1 Leinwand *f*, Leinen, Linnen *n*; ~ domowe, Hausleinwand; ~ lniane, Flachsleinwand; ~ pakunkowe, Packleinwand; ~ żaglowe, Segeltuch *n*. 2 (Ol-)Bild, Gemälde *n*.

pluca pl Lunge f; chory na ~ lungenkrank; zapalenie płuc, Lungenentzündung f; plucka pl (ciężce etc.) Lunge f; płucny a Lungen...; choroba -na, Lungenkrankheit f; suchoty -ne, Lungen(schwind)sucht f; pluco n Lunge f (ob. pluca).

pluga, -a, pl -i m Pflug m; ~ bezkolowy, Pflug ohne Vordergestell; ~ maszynowy, Maschinenpflug; ~ obracalny, Kippflug; ~ obrotowy, Umkehrpflug; ~ do orki, Saatpflug; ~ parowy, Dampfflug; ~ śnieżny, Schneepflug; ~ zwrotny, Wendepflug; płużek, -żka, pl -żki m kleiner Pflug; ~ do rowków, Crabenpflug, Rigolpflug; ~ spulchniacz, Reihenkultivator m; płużyca f Schwimmpflug; płużyisko n Pfluggestell n, Pflugkarre f.

plyciarz, -a, pl -e m Fliesenmacher; (Stein-)Plattenleger m.

plycien, -nia, pl -nie m 1 Platte f. 2 bud. Saulenplatte, Plinthe f.

plycina f Füllung f.

plyna, -u, pl -v n Flüssigkeit f; flüssige Speise; w -ie, flüssig.

plynąć, -nie, -nął un. 1 fließen, rinne, stromen; ~ nąta, die Jahre verfließen, vergehen; ~ góra serce pełne, tym i usta plyną, wes das Herz voll ist, des geht der Mund über (ob. miód) 2 schwimmen; (o statkach) schiffen, segeln; plynąć na n fließen n, Fluß m.

plyn-nie ad. (mówić) geläufig; -ność f Flüssigkeit f; flüssiger Zustand; (mowy) Geläufigkeit f; -ny a flüssig, fließend; ~ kapitał, flüssiges Kapital; fig. geläufig; (styl) fließend.

plyta f Platte, Tafel f; (kamienna) Fliese f; ~ akumulatorowa, Akkumulatortafelplatte; ~ asfaltowa, Asphaltplatte; ~ gramofonowa, Schallplatte; ~ lodu, Platteneis n; ~ marmurowa, Marmorplatte; ~ nAGRANA, naspiewana, Schallplatte; plytka f Plattchen n; Lamele: (Deck-)Platte f; ~ probiercza, Probierplättchen.

plyt-ki a (talerz etc.) flach; (woda etc.) seicht, unief; fig. oberflächlich; -kość f Flachheit; (wody) Seichtheit, Seichtigkeit f (t. fig.).

plytować va. täfeln, betäfeln.
plywacki a Schwimm...; basen ~ Schwimmbassin n; plywacz, -a, pl -e

m (-ka f) Schwimmer(in); fig. Aufsteigender m.

plywać un. 1 schwimmen; (o statkach) schiffen, segeln; ~ statkiem etc., zur See etc. fahren, 2 żart. aufschneiden; pływak, -a, pl -acy m 1 Schwimmer m; 2 pl -i Schwimmer (an der Angel etc.); ~ klockowy, Klotzschwimmer; ~ korkowy, Korkschwimmer; ~ wskaznikowy, Anzeigenschwimmer; pływania f Schwimmanstalt f; (basen) Schwimm-bad, -bassin n; pływanie n Schwimmen n; miejsce do -nia, Schwimmplatz m; nauczyciel -nia, Schwimmlehrer m; szkoła -nia, Schwimmschule f.

pnąc, -a, pl -e m Schlingpflanze f. pnąć ob. piąć.
pneuma-tyczny a pneumatisch; -tyk, -a, pl -i m auf. Luftreifen m, Pneumatik f; -tyka f Luftlehre, Pneumatik f.

pniać, -a, pl -i m Stumpf; Klotz, Block m; ~ do rąbania, Hackblock. po prp. 1 auf, in; chodzić po pokoju, im Zimmer herumgehen; po polsku, auf polnisch. 2 nach; po obiedzie, nach Tisch; po kolei, nach der Reihe; już po nim, es ist um hin gesehen; po niewczasie, zu spät; posłać po kogo, j-n holen lassen. 3 zu; po co? wozu? po raz ostatni, zum letztenmal; poczem to? wieviel kostet das? po dwa, zu zwei(en). 4 an; wina po mojej stronie, die Schuld liegt an mir; po znać go po głosie, man erkennt ihn an der Stimme. 5 po pierwsze, drugie, pierwsze, zweitens; mówić po niemiecku, deutsch sprechen; po drodze, unterwegs.

powabić un. (gdzie) verweilen, sich aufhalten, ~ się, sich ein wenig unterhalten, amüsieren.
pobazgrać va. ein wenig kritzeln.
pobiala f Glasur f (der Töpfe).
pobić va. schlagen (ob. głowa 1); ~ się, handgemein werden; pobić n Schlagen n; (nieprzyjaciela) Besiegung f.

pobiec, pobiegnąć un. ein wenig laufen; ~ za kim, j-m nachlaufen; pobieg po niego, er ist hingelaufen, ihn zu holen.

pobie-zać, -lić va. weißen; (naczy-
nia) verzinne(n); (wapnem) tünche(n);
-lacz, -a, pl -e m Weißer; Tüncher m;

(cyna) Verzinner m; -lanie n Weizen; Tünchen n; Verzinnung f; -lany a geweist; glasiert; verzinnt.

pobierać va. ~ u k. lekcje niemieckiego, bei j-m deutsche Stunden nehmen; ~ pensję, Gehalt beziehen; (prowizję) erheben; ~ za zaliczeniem, nachnehmen (ob. pobrać); -ranie n Erhebung f; Beziehen n.

pobie-żać ad., -żny a oberflächlich; flüchtig; -żność f Flüchtigkeit, Oberflächlichkeit f.

pobijać va. (beczki) bereifen.

pobladły a blaß; bleich; poblednąć un. erblassen.

pobliski a nahe (gelegen).

poblizn n: w -zu, in der Nähe.

pobła-żać un. ~ komu, gegen j-n nachsichtig sein, Nachsicht haben;

-żanie n Nachsicht f; -żliwie ad. nachsichtig; -żliwość f Nachsicht f; -żliwy a nachsichtig (wobec k. gegen j-n). [Fehltritt tun.]

pobłądzić un. sich (ver)irren; einen pobłogosławić un. segnen; -- kogo czym, j-n mit etwas beschenken; ~ związek małżeński, ein Brautpaar trauen.

poblysk m Schimmer, Glanz m;

-iwać un. schimmern; glänzen.

pobo-cze n Abhang m (eines Berges); kol. Bankette f, erhöhter Seitenweg; -cznie ad. nebenbei; -czny a beiten...; Neben...; kwestia -na, Nebenfrage f; linia -na, Nebenlinie f.

pobojczyk, -a, pl -i m Ladestock m.

pobojowisko n Schlachtfeld n.

pobolewać un. schmerzen; głowa mnie -wa, ich habe von Zeit zu Zeit Kopfschmerzen.

poborca, pl -cy m Einnehmer m; ~ podatkowy, Steuereinnnehmer.

poborowy 1 a: komisja -wa, Aushebung, Ersatzkommission f; obwód ~ Aushebungsbezirk m. II -wego, pl -wi m Ausgehobener, Rekrut m.

poboz-nisia f Frommlerin f; -niś, -sia, pl -sie m Frommler m; -ność f Frömmigkeit f; -ny a fromm; andächtigt.

pobór, -oru, pl -ory m 1 Erhebung f; ~ podatkowy, Steuererhebung, Steuereinnahme f; szn. -ory, Bezüge pl. 2 ~ do wojska, Aushebung f; pobrać ob. pobierać; ~ się, sich (einander) heiraten; sich verheiraten; pobranie n 1 ~

pocztowe, Postnachnahme f. 2 ~ sie, Verheiratung f.

pobra-tać się, sich verbrüden; -tyczny a stammverwandt; -tymiec, -nica, pl -mcy m Stammverwandter m; -tymstwo n Stammverwandtschaft f; pobru-dzić, -kać va. beschmutzen. pobrykać un. mutwillig herum-springen.

pobryżać va. bespitzen. [pern. pobrażać un. ein bißchen klim-pobrze-że n Küstenreife m, Uferland n; -żny Küsten..., Strand...]

pobrzeki-wać un. (palaszem) ras-seln; -wanie n Rasseln n.

pobudka f 1 Antrieb; Beweggrund m. 2 mil. Wecksignal n, Reveille f.

pobudli-wość f Erregbarkeit, Reiz-barkeit f; -wy a reizbar, erregbar.

pobudować va. viel (viele Häuser) bauen.

pobu-dzać, -dzić va. 1 aufwecken, erwecken. 2 (k. do cz) erregen, reizen, anregen, anspornen, antreiben; -dzający a anregend; -ce leki, Reizmittel pl; -dzanie n Anregung f, Anspornen n; ~ do wymiótów, Brechreiz m.

pobujać 1 un. herumflattern. II va. schaukeln.

pobyć, -będzie, -był un. (gdzie) eine Zeitlang verweilen, sich aufhalten;

pobyć, -u m Aufenthalt m; miejse -u, Aufenthaltsort m (ob. karta 2).

pocało-wać va. küssen, einen Kuß geben; -wanie n Kuß m; z -m ręką, mit Händkuß, mit Dankbarkeit; pocałunek, -nku, pl -nki m Kuß m.

pocenie się n Schwitzen n. [sie].

pochępić się, prahlen (ob. chępieć)

pochewka f Futteral n, Scheide f.

pochlapać, va. beschmutzen.

pochle-bca, pl -bcy m Schmeichler m; -bczy a schmeichlerisch; -bi(a)ć un. ~ komu, j-m schmeicheln; ~ so-bie, sich (mit der Hoffnung) schmeicheln; -bia m to, ich fühle mich geschmeichelt; -bianie n Schmeicheln n; -bnica f Schmeichlerin f; -bnie ad., -bny a schmeichelhaft; -bstwo n Schmeichelei f.

pochlubić się, sich rühmen.

pochła-niać va. verzehren, aufsaugen, absorbieren, verschlucken; fig. völlig in Anspruch nehmen; -niacz, -a, pl -e m Verzehrer; techn. Aufneh-mzr, Absorber m; Patrone f der Mas-

ke; Gasschutzmaskeneinsatz *m*; ~ dymu, Rauchverzehrer; ~ kurzu, Staubfänger *m*; ~ wymienny (u maski gazowej), ausschaltbarer, abnehmbarer Einsatz; ~ zapasowy, Reserveeinsatz; -nianie *n* Verzehrer, Aufsaugung, Absorption *f*; ~ dymu, Rauchverzehrer; pochłonać *ob.* pochłaniać.

pochmur-nieć, -nieje, -niał *vn.* trübe werden; -no *ad.*, -ny *a* trübe; düster (*t. fig.*); -noś *f* trübes Wetter; *fig.* Dusterheit *f*.

pochodna, -nej, *pl -ne f mat.* Ableitung *f*; **pochodnia** *f* Fackel *f*; ~ woskowa, Wachsackel; pochód *z -mi*, Fackelzug *m*; taniec *z -mi*, Fackeltanz *m*; żywa ~ eine brennende Fackel.

pochodzący *a* (ab)stammend, gebürtig aus...; -dny *a* abgeleitet; wyraz ~ abgeleitetes Wort, Ableitungswort *n*; -dzenie *n* Ursprung *m*; Ab-stammung, Herkunft *f*; *gr.* Ableitung *f*; *handl.* świadcstwo -nia, Ursprungsbescheinigung *f*; -zeugnis *n*: -dzic *vn.* 1 ~ sobie, ein wenig spazieren; (w sukni etc.) eine Zeitlang tragen. 2 (ab)stammen, herrühren (von); seinen Ursprung ableiten von...; *gr.* abgeleitet werden, abstrammen; skąd to -dzi, ze? woher kommt es, daB...? -dzi ze szlachty, er stammt vom Adel ab.

pochop, -u *m* Anlaß, Antrieb *m*; dawać *do cz.* ~ zu etwas Anlaß geben, veranlassen.

pochop-nie *ad.*, -ny *a* bereitwillig; eilfertig; -ny *do* boju, schlagfertig; -noś *f* Eilfertigkeit; Bereitwilligkeit *f*, ~ *do* boju, Schlagfertigkeit *f*.

pochorować się, nacheinander krank werden; wszyscy -wali się, alle sind krank.

pochować *l* *v.* I alles verstecken, verbergen. 2 (umarłego) begraben, beerdigen. II ~ się, sich verstecken; -wanie *n* Beerdigung *f*, Begraben *n*.

pochód, -odu, *pl -ody m* Zug, Festzug; Marsch *m*; wyruszyć *w* ~ ab-, ausmarschieren, sich in Marsch setzen

pochwa *f* Scheide *f*; ~ szpady, Degenscheide; dobyć (palasza) *z -wy*, blankziehen, *fam.* vom Leder ziehen; *an.* ~ maciczna, Mutterscheide.

pochwała-łac, -lić *va.* loben; (aprobować) billigen, gutheißen; ~ się, sich loben; ~ się (czym), sich rühmen

mit...; -lenie *n* Loben *n*; Billigung *f*; -lny *a* Lob...; list ~ Belobigungs-schreiben *n*; mowa -na, Lobrede *f*; pieśń -na, Lobgesang *m*; pochwała *f* Lob *n*; godny -ly, lobenswert.

pochwy-cić, -tać *va.* packen, (er-)greifen; ~ *za* oręż, zu den Waffen greifen; -tny *a* faßbar.

pochy-łać, -lić *va.* (sie, sich) neigen, bücken, beugen; -lenie *n* Neigung *f*; -lnia *f* Rutsche *f*; Bremsberg *m*; *kol.* Ablaufgleis *n*, geneigte Rampe; -lony *a* gebeugt; ~ wiekiem, vom Alter gebeugt; -ło *ad.*, -ly *a* geneigt, abschüssig, abhängig; schief; płaszczyna -ła, schiefe Ebene; wieża -ła, der schiefe Turm (von Pisa); (o starcu) gebeugt; -łość *f* Abhang *m*, Abschüssigkeit, Neigung *f*, Gefalle *n*.

pociąg, -tnie, -ciał *va.* zerschneiden. **pociąg**, -u, *pl -i m* 1 Zug *m*; *kol.* ~ bezpośredni, durchgehender Zug, D.-Zug; ~ blyskawiczny, Blitzzug; dalekobieżny, Fernzug, ~ kurierski, Schnellzug; ~ osobowy, Personenzug; ~ pośpieszny, Eilzug; ~ podmiejski, Vorortzug; ~ towarowy, Güterzug; ~ wojskowy, Militärzug. 2 Neigung, Zuneigung, Anlage *f*, Hang (do cz. zu etwas); mieć ~ *do* k., sich zu j-m hingezogen fühlen.

pocią-gać, -gać *va.* I ziehen; ~ *do* siebie, an sich ziehen; ~ *za* sobą, nach sich ziehen (*ob.* następstwo *z*, odpowiedzialność); ~ *k.* *do* sądu, j-n gerechtlich belangen. 2 einen Zug tun, (z kuffa etc.) einen Schluck nehmen. 3 (farba, lakierem) streichen, anstreichen. 4 *on* długo nie -gnie, er wird es nicht lange (mehr) machen; -gajacy *a* anziehend; -gły *a* länglich; -gnięcie *n* 1 Strich, Zug *m*; ~ piórem, Federstrich; jednym -m (pióram), mit einem Zug; ~ pędzlem, Pinselstrich 2 *fig.* (polityczny) Manöver *n*, Schachzug *m*.

pociągowy *a* Zug...; koń ~ Zugpferd *n*; siła -wa, Zugkraft *f*; *kol.* służba -wa, Zugdienst *ad.*

pocichu, pocichutku *ad.* leise; in aller Stille.

pocić się, schwitzen; ręce *mu* się pocią, er schwitzt an den Händen; *fig.* ~ *nad* czym, sich abmühen, sich abqualen etwas zu tun.

poclecha *f* 1 Trost *m*; slowo -chy,

Trostwort *n.* 2 Freude *f*, Vergnügen *n*; chowa się *n* -chę rodziców, er gedeiht zur Freude seiner Eltern; mam *z* nim sto pociech, er amüsiert, ergötzt, erheitert mich. 3 -chy *pl* die liebenswürdigen Dinger, die Kinder. *po clemku ad.* im Finstern.

pociemnieć *vn.* dunkel werden; sich verfinstern.

pocieniaować *va.* schattieren.

pociierać *va.* reiben.

pociępięć *vn.* eine Zeitlang leiden.

pocie-szać, -szyć *va.* (sie, sich) trösten; -szający *a* erfreulich; tröstlich; list ~ Trostbrief *m*; -szenie *n* Trost *m*; Tröstung *f*; *sp.* nagroda -nia, Trostpreis *m*; -sznie *ad.*, -szny *a* drollig, possierlich, schnurrig; -szyciel, -a, *pl -e m* (-ka *f*) Tröster(in).

pocięgieli, -gla *m* Knieriemer *m*.

pocięty *a* zerschnitten, zerstückelt.

pociśk, -u, *pl -i m* 1 Geschöß *n*; ~ dymny, Rauchgeschöß; ~ gazowy, Gasgeschöß; ~ karabinowy, Gewehr-geschöß; ~ zapalający, Brandgeschöß 2 *fig.* Pfeil *m*; -i miłości, Amora. A-moisi Pfeile.

pociśnąć, -snę, -śnie, -snać *va.* drücken; pociśnięcie *n* Druck *m*.

poco *ad.* wozu? zu welchem Zweck?

pocukrzyć *va.* (über)zuckern.

począć, -cznie, -czaj *va.* anfangen; (bochenek chleba etc.) anschnneiden; począwszy *od* dziś, von heute an; co ja pocznę? was soll ich machen? (*ob.* poczynać).

począ-tek, -tku, *pl -tki m* 1 Anfang, Beginn *m*; ~ roku szkolnego, Anfang der Schule; *na* -tku, im Anfang, zu Anfang, bei Beginn; *od* (samego) -tku, von Anfang an, każdy ~ jest truony, aller Anfang ist schwer; *z* -tku, anfangs; -tki *pl* (nauki etc.) Anfangsgründe *pl.* 2 erste Einnahme; zrobić (kupcowi) ~ die erste Einnahme gewähren; mieć ~ (*w* sprzedaży), das erste Geld lösen. 3 Ursprung *m*, Anfang; brać ~ seinen Ursprung ableiten 'on...': -tkowo *ad.* anfangs; -tkowy *a* anfänglich, Anfangs...; głowa -wa, Anfangsbuchstabe *m*; nauka -wa, Anfangs-, Elementarunterricht; szkoła -wa, Elementarschule *f*; -tku-jacy, -cego, *pl -cy m* Anfänger *m*.

pocziarny, -a, *pl -e m* Postbeamte(r); Briefträger *m*.

poczi-wino, -wca, *pl -wcy, -wina, pl -ny m* ehrlicher, braver Mann, Biedermann *m*, gute ehrliche Haut; -wość *f* Ehrlichkeit, Redlichkeit *f*; -wości *a* człowiek, ein braver Mann; -wy *a* ehrlich, brav, bieder (*ob.* kofc); -wa dusza, treue Seele.

pocze-kać *vn.* abwarten; warten (*na* auf); -kalinia *f* Wartesaal *m*, Wartezimmer *n*; -kanie *n* Warten *n*; *na* -niu, auf der Stelle.

po czemu? wie teuer?

pocze-ni(a)ć *va.* schwarzem; -niały *a* schwärzlich; -nieć *vn.* schwarz werden.

poczerwiecieć *vn.* erröten; rot werden.

poczesne, -go *n* Ehrengeschenk *n*.

poczesny *a* ehrenvoll, ehrbar. 2 (znacznij) ansehnlich, bedeutend.

poczet *m* 1 Zahl; Reihe *f*; zaliczyć *k. w* ~ swych przyjaciół, j-n unter seine Freunde zählen. 2 *na* ~ auf Abschlag, abschlaglich, in Abrechnung ab...; wpłata *na* ~ rachunku, Abschlagszahlung *f*. 3 (orszak) Gefolge *n*; *mil.* Gruppe *f*; ~ dowódcy, Befehlsgruppe.

[den. (kalany).

poczęcie *n* Empfangis *f* (*ob.* niepopczęstować *va.* bewirken; **poczęstunek**, -nku, *pl -nki m* Bewirtung *f*.

poczta *f* Post *f*; Postamt *n* (*ob.* pantoflowy, lotniczy); następna -ta, mit nächster Post; odwrotna -ta, umgekehrt; mit umgehender *a.* wendender) Post; ~ pneumatyczna, Rohrpost; załatwić -te, die Post besorgen;

pocztowy *a* Post... (*ob.* golab), karta *z*, kasa, marka, przesyłka; skrzynka -wa, Briefkasten *m*; śledź ~ Matjeshering *m*; związek ~ Postverband *m*; **pocztówka** *f* Postkarte *f*; **pocztylion**, -a, *pl -i m* Postkutscher *m*.

poczubić się, handgemein werden.

poczucie *n* Gefühl *n*; ~ obowiązu, Pflichtgefühl; ~ piękna, ein Gefühl für das Schöne, Schönheitsgefühl.

poczu-(wa)ć *va.* fühlen, empfinden; ~ się *do* obowiązku, sich verpflichtet fühlen; ~ się *do* winy, sich einer Schuld bewußt sein, sich schuldig fühlen; -wający się *do* winy, schuldbeußt; -wanie się *do* winy, Schuldbeußtsein *n*.

poczwa-ra *f* Scheusal, Ungeheuer *n*; -rka *f* Larve, Puppe *f*; -rny *a* ungeheuer.

poczwórnie *ad.*, -ny a vierfach.
poczym *ad.* worauf.
poczytać *ob.* począć; ~ sobie, sich betragen, sich verhalten.
poczytać *va.* tun, treffen; ~ odpowiednie kroki, die nötigen Schritte tun; ~ starania, Vorsorge treffen.
poczytywać *va.* 1 anrechnen; -tuję sobie za obowiązek, ich mache es mir zur Pflicht, ich betrachte es als meine Pflicht; ~ za zasługę, als Verdienst anrechnen; ~ sobie co za zaszczyt, es sich zur Ehre anrechnen. 2 eine Zeitlang lesen.
poczytałność *f* Zurechnungsfähigkeit *f*; -uy a zurechnungsfähig.
poczytność *f* große Verbreitung (einer Zeitung etc.) in Leserkreisen; -tny a viel gelesen, in Leserkreisen verbreitet; -tywac ob. pocytać.
podziarować *va.* vierteilen.
pod *prp.* 1 unter; ~ gółym niebem, unter dem freien Himmel; ~ pretekstem, unter dem Vorwand (ob. klucz 1, numer, warunek). 2 gegen; ~ wieczór, gegen den Abend. 3 bei; ~ Warszawa, bei Warschau; ~ kara, bei Strafe.
podać 1 *va.* 1 reichen; (skargę do sądu) einreichen; ~ k. rękę, j-m die Hand reichen; *fig.* j-m behilflich sein, j-m Hilfe leisten; ~ sobie ręce, sich die Hand reichen; *fig.* im Einverständnis handeln. 2 (adres, powody, warunki etc.) angeben; (myśl) eingeben; (do stołu) auftragen, servieren; ~ do picia, zu trinken anbieten; ~ do gazet, do wiadomości, bekanntmachen; ~ do czyjej wiadomości, j-n in Kenntnis setzen; j-m Kunde geben; ~ (co) w wątpliwość, in Zweifel ziehen; ~ (co) w rachunku, in die Rechnung stellen; (telegram) aufgeben. II ~ się do dymisji, seine Demission geben, sein Amt niederlegen; ~ się za kogo, sich für j-n ausgeben.
poda-gra *j* *med.* Gicht *f*; *fam.* Zipperlein *n*; -gryczy a gichtig, gichtbrüchig, gichtartig; napad ~ Gichtanfall *m*; -gryk, -a, pl -ycy *m* Gichtkranke(r) *m*.
podanie 1 *n* Gesuch *n*, Eingabe *f*; wniosek ~ ein Gesuch einreichen; ~ o dymisję, Abschiedsgesuch, Entlassungsgesuch; ~ o ulaskawienie, Beggnadigungsgesuch. 2 (zeczędłów etc.)

Angabe *f*; (myśli) Eingebung *f*; ~ ręki, Handgeben *n*; ~ do wiadomości, Bekanntmachung, Kundmachung *f*. 3 Überlieferung, Tradition *f*; podaniowy a traditionell.
podarcie *n* Zerreißeln *n*; Riß *m*.
podarek, -rku, *pl* -rki, -runek *nku*, *pl* -nki *m* Geschenk *n*; -rować *va.* 1 schenken. 2 (przebaczyć) verzeihen.
podatek, -tku, *pl* -tki *m* Steuer, Abgabe *f*; ~ dochodowy, Einkommensteuer; ~ dodatkowy, Steuerzuschlag *m* (ob. mieszkaniowy); nałożenie -tków, Steuerauflage *f*; rozkład -tków, Steuerverteilung *f*; wolny od -tków, steuerfrei; wymiar -tków, Steuerveranlagung *f*; podatkowy a Steuer...; -porbca ~ Steuereinknehmer *m*; urząd ~ Steueramt *n*; podatnik, -a, *pl* -icy *m* Steuerzahler *m*.
podatność *f* Bildsamkeit, Bildungsfähigkeit, Geschmeidigkeit *f*; *fiz.* (magnetyczna), Aufnahmefähigkeit, Suszeptibilität *f*; -ny a bildsam, geschmeidig; ~ grunt, dankbarer Boden; ~ do cz., für etwas empfänglich, geeignet.
podawać *va.* ob. podać; ~ z ręk do ręk a naokolo, herumreichen.
podaż, -y *f* Angebot *n*; ~ przewyższa popyt, das Angebot übersteigt die Nachfrage.
podążyć *vn.* (do miasta etc.) gehen; sich begeben; ~ za kim, j-m (nach)folgen, nachgehen.
podbech-t(yw)ać *va.* aufhetzen, aufwiegeln; -tanie *n* Aufhetzung, Aufwiegelung *f*.
podbelce *n* *bud.* Unterzug *m*.
podbiecie *n* 1 (kraju) Unterjochung, Unterwerfung *f*. 2 (nogi) Spann *m*; (górną część buta) Oberleder *n*. 3 (podszybie) Unterfütter *n*; podbić *va.* 1 (kraj) unteriochen; erobern, bezwängen, unterwerfen; (serce) gewinnen, erobern. 2 (na licytacji) überbieten, höher bieten; steigern. 3 ~ komu oko, j-m ein Auge blaushlagen. 4 (podszyć) füttern; beschlagen.
podbić, **podbić-gać**, **podnąć** *vn.* herbeilaufen, herbeieilen.
podbiegunowy *a* Polar...
podbięrać *va.* von unten herausnehmen; ~ miód w ulu, einen Bienstock ausnehmen.

podbi-jać *va.* *ob.* podbić; -janie *n* (ten) Überbietung *f*.
podbitka *f* Unterfütter *n*; **podbity** *a* -te oko, blau angelaufenes Auge.
podbić, -oju, *pl* -oje *m* Eroberung *f*.
podbródek, -dka, *pl* -dki *m* Kinn *n*; Unterkinn; (obwisły) Doppelkinn *n*.
podbrzusze *n* Unterbauch *m*. [*m.* podbudo-wa *f*, -wanie *n* Unterbau podbudować, podbu-rzać, -rzyć *va.* aufhetzen, aufwiegeln; -rzanie *n* Aufhetzung, Aufwiegelung *f*; -rzyciel, -a, *pl* -e *m* Aufhetzer, Aufwiegler podchmie-lać, -lić *vn.* ~ sobie, sich einen Rausch antrinken; -lony a benebelt, etwas betrunken.
podchodzenie *n* Heranrücken *n*.
podchędzić *vn.* 1 heranrücken, herangehen; ~ do k., sich j-m nähern; an j-n herantreten. 2 *ob.* podejść. 3 ~ krwią, mit Blut unterlaufen.
podchorząży, -żęgo, *pl* -zowie *m* Fähnrich *m*.
podchód, -odu, *pl* -ody *m* 1 mil. Annäherungsweg *m*. 2 *mysl.* Anschleichen *n*, Pirsch *f*.
podchwycić, -tywać *va.* aufgreifen; (czyje słowa) auffangen
podciąć *va.* von unten abhauen, anhaun; abschneiden; abkürzen; (skrzydła) stutzen.
podciąga, -tu, *pl* -i *m* Unterbalken, Querbalken *m*; ~ belkowy, Unterzug podcią-gać, -gnać *va.* 1 (hin)aufziehen. 2 (pod co) unterziehen; unter (etwas) setzen; subsumieren.
podcie-nie *n* 1 Regendach *n*, offene Galerie. 2 beschatteter Ort; -niować *va.* den Untergrund schattieren.
podciąć, -si *f* Unterschwelle *f*.
podciąć *ob.* podciąć.
podczyfować *va.* mit seinem Namenszuge versehen.
podczas *prp.* während; ~ meji bytności *w...* während meines Aufenthalts in...; ~ mojej nieobecności, in meiner Abwesenheit; ~ gdy... während...
podczesy, -szego, *pl* -zowie *m* Mundschchenk *m*.
podczernić (a) *va.* ein wenig schwärzen; ~ sobie oczy, sich um die Augen schwarz färben.
podczesać *va.* hinaufkammen.
podda(w)ać *va.* (myśl) eingeben; (analizja, krytyce) unterwerfen; (twierdzy) übergeben; ~ się, sich er-

geben; sich unterwerfen; sich fügen; ~ się decyzyi bieglych, sich dem Gutachten Sachverständiger unterwerfen; ~ się konieczności, sich in die Notwendigkeit fügen; ~ się nieprzyjacielowi, sich dem Feinde ergeben, sich gefangen geben; poddanie *n* (myśli) Eingebung *f*; mil. Übergabe *f*; ~ się, Unterwerfung *f*; poddanka *f* Untertanin *f*; poddany 1 a untertan. II -nego, *pl* -ni *m* Untertan *m*.
poddań-czy a Untertanen...; -stwo *n* Untertanigkeit; *szn.* Staatsangehörigkeit; *szn.* Staatsangehörigkeit; *szn.* Dachstube *f*; Irigkeit *f*.
pod dostatkiem *ad.* in Hülle und Fülle; vollauf; hinreichend.
poddział *m* Unterabteilung *f*.
poddzierżawa *n* Unterpacht *m*; -wić *va.* in Unterpacht geben (a. pobrać *ob.* podbić). [nehmen].
podjemno-wać, **podjąć**, -dejmie, -dją 1 *va.* 1 (z ziemi) aufheben; (suknie) aufschürzen. 2 unternehmen; treffen; vornehmen; ~ kroki, Schritte tun, unternehmen; ~ próbe, einen Versuch machen; ~ przygotowania, starania, Vorbereitungen, Vorsorge treffen; ~ walkę, den Kampf aufnehmen. 3 (pieniądze) erheben. 4 -mować (gości) bewirten, gastlich aufnehmen. II ~ się czego, etwas unternehmen; (do sł., pracy etc.) übernehmen; *handl.* ~ się sprzedaż, den Verkauf übernehmen; -wanie *n* (gości) Bewirtung *f*.
podje-rzanie *ad.*, -rzany a verdächtig (o kradzież des Diebstahls); -rzanie *n* Verdacht, Argwohn *m*; mieć k. w -niu, j-n im Verdacht haben; -rzawać *va.* verdächtigen, (be-)argwöhnen; ~ kogo o co, auf j-n Argwohn wegen einer Sache haben; -rzewanie *n* Verdächtigung *f*; -rzliwość *f* Mißtrauen *n*, Argwohn *m*.
podjęść, -deję, -dzie, -szedł *va.* 1 *vn.* 1 *ob.* podchodzić. 2 ~ kogo, j-n hintergehen; **podjęście** *n* 1 Annäherung *f*. 2 List, Hinterlist *f*.
podprezec, -e, -parł *ob.* **podpięrać**, **podpięba**, z ~ piąć się, finster bliken **podpiętać** *va.* zertreten; mit Füßen treten.
poderwać *va.* 1 von unten fortreißen. 2 *fig.* (zdrowie) untergraben,

unterminieren; (czyją powagę) heinrächlichen, schädigen.

podczynać *va.* ~ gardło, den Hals abschneiden.

podczynać *un.* trocken werden, **podest**, -u, *pl -y m* Treppenabsatz **podszeszy** *a* (wiek) vorgeückt; ~ *w* lata(ch), bejahrt; *człowiek w -m wieku*, ein bejahrter Mann.

podszeszy *f* Sohle, Fußsohle *f*; *dać nowe -wy*, besohlen; *-wiany* *a* **podgalać** *ob.* podgolić. [Sohlen... **podgardle** *n* (u wolu) Wamme *f*, 2 Kehlriemen *m*.

podgar-nać, **-niać** *va.* zusammenscharen; (ogień) schüren; (włosy) aufkämmen, in die Höhe kämmen.

podgatunek *m* Untergattung *f*.

podgazowany *a gm.* benebelt. [zen. **podgnać**, **podgnać** *va.* aufschürzen, **podgla-dać** *va.* heimlich beobachten, beschauen; **-danie** *n* heimliche Beobachtung.

podglebie *n* Untergrund *m*.

podgnity *a* angefault.

podgolic *się*, anheilen. [rasieren. **podgolic** *va.* abrasieren, von unten

podgon, -u, *pl -y m* Treibholz *n*. **podgorczakowy** *a med.* subfebril.

podgórski *a* am Fuße des Gebirges gelegen; *kolej -a*, Bergbahn *f*; **podgórze** *n* Gebirgsland *n*, Gebirgsgegend *f*, Hügelland *n*.

podgrzewać *va.* vorwärmen, anwärmen; **podgrzewacz**, -a, *pl -e m* Vorheiz, Vorwärmer *m*; ~ *parowy*, Abdampfvorwärmer.

podinspektor *m* Unterinspektor *m*.

podium *n inv.* Podium *n*, Bühne *f*.

podjazd, -u, *pl -y m* 1 Anfahrt, Unterfahrfahrt *f*, 2 mil. Aufklärungsabteilung *f*; *-owy* *a*: *kolej -wa*, Anschlußbahn *f*; *wojna -wa*, Guerillakrieg, Klein-

podjąć *ob.* podejmować. [krieg *m*. **podjęcie**, **-dzie** *un.* heranfah-

podjęcie *subie*, sich sattessen. [ren. **podjęcie** *n* (pieniędzy) Erhebung *f*.

podju-dzać *va.* aufhetzen; **-dzanie** *n* Aufhetzung *f*.

podkanclerzy *m* Vizekanzler *m*.

podkarmi(ać) *va.* auffüttern.

podkarsz(yw)ać *va.* (się, się) aufschürzen; **-sanie** *n* Aufschürzung *f*;

-sany *a* aufgeschürzt; *-sana* *m*uza, Operetten-, Tingeltangelmuse *f*.

podklasa *f* Unterklasse *f*.

podkle-lć, **-jać** *va.* ~ *plótmem*, auf Leinwand aufziehen; **-janie** *n* ~ *plótmem*, Aufziehen *n* auf Leinwand;

podklad, -u, *pl -y m* 1 Unterlage *f*;

fig. Grund *m*, Basis *f*, 2 *kol.* Schwelle *f*, 3 *mal.* Grundierung *f*; **podkladać** *ob.* podłożyć; **podkladka** *f* Unterlage *f*;

podkochać *się w* kim, ein wenig in j-n verliebt sein.

podkolanek, -nka, *pl -niki m* Knie-schemel *m*, Kniepolster *n*; *an.* Knie-kehle *f*.

podkomendny *a* untergeordnet.

podkomisarz *m* Unterkommissar *m*; **-misja** *f* Unterausschuß *m*; **-mory**, **-rzego**, *pl -rzowie m* Kämmerer *m*; **-niusz**, **-ego**, *pl -owie m* Unter-

stallmeister *m*.

podkop, -u, *pl -y m* 1 Grube, Mine *f*;

unterirdischer Gang; Minengang *m*;

(-yw)ać *va.* untergraben, unterhöhlen, unterwühlen, unterminieren (*t. fig.*); ~ *zdrowie*, seine Gesundheit untergraben; ~ *się*, durch Minieren vorrücken; unterkriechen (*t. fig.*);

-anie *n* Untergrabung *f*, Jacke *f*.

podkoszulek, -lka, *pl -lki m* Unter-

podko-wa *f* Hüfisen *n*; *w -we*, in Hüfisenform; **-wiak**, -a, *pl -i m* Hüfnagel *m*; **podkować** *f* Ring *m* um die Augen. [haben, auslachen.

podkpiwać *un.* (j-n) zum besten **podkładać** (podkraść) *się*, sich heimlich heranschleichen.

podkrążony *a*: *mięć* *oczy -ne*, blaue Ringe um die Augen haben.

podkreś-lać, **-lić** *va.* unterstreichen; *fig.* hervorheben, betonen; **-lenie** *n* Unterstreichungs*fig.*; *fig.* Betonung *f*;

podkroć, **-ać**, **-cić** *va.* hinaufstehen.

podkrojek, -jka, *m bud.* Ablauf *m*.

podkrocie *n* (konía) Beschlag *m*;

podkuć *va.* beschlagen.

podkup, -u, *pl -y m* 1 Mehrgebot, Übergebot *n*, 2 Bestechung *f*;

podkupić, **-pywać** *va.* 1 überbieten. 2 (przekupić) bestechen; **-nik**, -a, *pl -icy m* Überbieter *m*; *ny* *a* bestechend.

podku-szać, **-rzyć** *va.* beräuchern.

podku-wać *va.* beschlagen; **-wacz**, -y, *pl -e m* Hüfenschmied *m*.

podlać *va.* begießen.

podlasie *n* Gebiet *n* an der Waldgrenze. [fliegen.

podlat(yw)ać *un.* auffliegen; herbei-

podle *I ad.* gemein, niederträchtig; schlecht, schändlich. *II prp. i ad.* (da-) neben, nebenbei; **podlec**, -a, *pl -y m* Schuft *m*.

podlecieć, **-ce**, **-ci**, **-ciać** *ob.* **podlatać**.

podlecieły *va.* unvollständig heilen.

podlec, **-eje**, **-al** *un.* gemein werden.

podle-gać, **podlec**, **-egnie**, **-egli** *un.* unterliegen; ~ *komu*, j-m unterworfen (a. untergeben) sein; *jr.* ~ *grzywnie*, eine Geldstrafe verwirkt haben; ~ *prawu*, unter das Gesetz fallen;

-gający *zepsuciu*, dem Verderben unterworfen; **-głość** *f* Unterwürfigkeit; **Abhängigkeit** *f*; **-gły** *a* unterwürfig.

podleś-nicy, **-czego**, *pl -czowie m* Unterförster *m*; **-ny** *a* am Walde gelegen.

podle-wa *f* 1 Sauce, Tunke *f*, 2 ~ *zwierciadła*, Spiegelbelag *m*; **-wać** *va.* begießen; **-wanie** *n* Begießen *n*.

podleź *ob.* podzłazić.

podli-z(yw)ać *się*, fuchsschwänze(l)n, den Fuchsschwanz streichen;

~ *komu*, sich bei j-m einzuschmeicheln suchen; **-zywanie** *się* *n* Speichelleckerei *f*, niedrige Schmeichelei.

podlotek, -tka, *pl -tki m* Backfisch *m*, halbwüchsiges Mädchen.

podłazić *un.* (pod *co*) kriechen unter...; heranschleichen, herankriechen

podłęcz *n bud.* Gurt-, Tragbogen

podłoga *f* Fußboden *m*, Diele *f*, [m. **podłostka**, **podłósć** *f* Gemeinheit, Niederträchtigkeit *f*.

podłoże *n* Untergrund *m*, Bettung Unterlage *f*; ~ *betonowe*, Betonunterlage; ~ *drewniane*, Holzgestell *n*;

fig. Grundlage, Basis, Hauptstütze *f*.

podłożyć *va.* unterlegen; (ogień) anlegen; in Brand stecken; (podkladkę) legen; ~ *muzykę* *pod słowa*, in Musik setzen, vertonen.

podług *prp.* laut, nach; *gemäß*; ~ *mnie*, ~ *mego* *zdania*, meiner Ansicht (a. Meinung) nach; ~ *mody*, nach der Mode; ~ *umowy*, laut Übereinkunft; *vertragsmäßig*.

podługowość *f* Länglichkeit *f*;

-waty, **podłużny** *a* länglich.

podły *a* gemein, niederträchtig; (haniący) schändlich, schlecht.

podmalż, **-ego**, *pl -owie m* Untergehilfe *m*; ~ *cielski*, Zimmerpolier *m*;

~ *murarski*, Bauführer, Mauerpolier *m*.

podmalo-wać *va.* untermalen; **-wanie** *n* Untermalung *f*; **podmalówka** *f mal.* Grundierung *f*.

podma-wiać *va.* zu Ausschweifungen verleiten, aufhetzen, anstiften;

-wiałcz, -a, *pl -e m* Anstifter; **Aufhetzer** *m*; **-wianie** *n* Aufhetzung; **Anstiftung** *f*.

podmiejski *a*: **kojeleja -a**, Vorortbahn *f*; **pociąg** ~ **Vorortzug** *m*; **ruch** ~ **Vorortverkehr** *m*; **podmieście** *n* Vorort *m*. [Gröbste wegkehren.

podmieść *va.* leicht auskehren, das

podminować *va.* unterminieren.

podmiot, -u, *pl -y m* gr. Subjekt *n*, Satzgegenstand *m*, **-owość** *f* Subjektivität *f*; **-owy** *a* subjektiv.

podmorski *a* unterseeisch.

podmowa *f* Anstiftung; **Aufhetzung** *f*; **podmówka**, *pl -cy m* Anstifter, Aufhetzer *m*.

podmuch, -u, *pl -y m* Hauch *m*, Wehen *n*; *fig.* Eingebung, Einflüsterung *f*. [unterwaschen.

podmu-lać, **-lić** *va.* unterspülen.

podmuro-wać *va.* untermauern;

-wanie *n*, **podmurowka** *f* Untermauerung, Grundmauer *f*.

podmycie *n* Unterwaschung, **Unterspülung** *f*; **podmy(wa)ć** *va.* unterwaschen; (mur etc.) unterspülen; (brzeg) unterwühlen, ausschwemmen; ~ *się*, sich waschen.

podnająć, **podnajmować** *va.* untervermieten, after(ver)mieten; **podnajem** *m*, **podnajęcie** *n* **Aftermietete** *f*; **podnajemca** *a* **Aftermieter** *m*.

podnie-bienie *n* 1 **Gaumen** *m*; *fig.* *m* *delikatne* ~ *er* hat einen feinen Gaumen; **lechtsać** ~ *den* **Gaumen** *kitzeln*. 2 ~ *sklepienia*, (innere) **Gewölbefläche**; **-nny** *a* **Gaumen...** **-bieski**, **-bny** *a* *unter* **freiem** **Himmel** **befindlich**; *fig.* *erhaben*.

podnie-cać, **-cić** *va.* anfachen; **aufregen**, **anregen**, **reizen**; ~ *się*, sich aufregen; **-cający** *a* **anregend**, **reizend**; **lek** ~ **Reizmittel** *n*; **-cenie** *n* **Anregung**; **Aufregtheit** *f*; **-cony** *a* **aufgereg**.

podniesienie *n* 1 **Erhöhung** *f*; (reki) **Aufheben** *n*; (pieniędzy *w* banku) **Erhebung** *f*; ~ *ceny*, **Preiserhöhung** *f*; ~ *się* (*cen*), **Steigen** *n*; ~ *głosu*, **Stimmhebung** *f*; ~ *się* *temperatury*, **Temperaturerhöhung**. 2 (wzgórek) **Anhöhe**

hängig; to rzecz -na, das ist Nebensache.

podrzucac, -cic *va.* 1 (pilkę etc.) aufwerfen, in die Höhe werfen. 2 (co) heimlich unterlegen; (dziecko) unterschleichen; verlassen; -cenie *n* (dziecko) Unterschlebung *f*.

podrutek, -tka, pl -tki *n* Findelkind *n*, Findling *m*; dom -tków, Findelhaus *n*.

podsa-dzac, -dzić *va.* untersetzen, unterstellen; (kogo) emporheben; ~ k. (do auta etc.) i-m angelaufen helfen.

podśadyń, -nego, pl -ni *m* Angeklagter (*r*), Beschuldigte (*r*) *m*.

podsekretarz *m* Untersekretär *m*; ~ stanu, Unterstaatssekretär.

podsercowy *a*: dołek ~ Herzgrube *f* podsiarczany *n* *chm.* Sauerstoffschwefelsalz *n*. [schlächteres Wasserrad.]

podsiębierny *a*: -ne kolo, unterpodsiębny *a* blau angelaufen.

podsiwiały *a* ein wenig grau.

podskakiwać *vn.* tänzeln, hüpfen.

podskarbi, -ego, pl -owie *m* Schatzmeister *m*.

podsklepienie *n* Bogenwölbung *f*.

podskoczyć *vn.* 1 aufspringen; ~ do k., auf j-n losspringen, zuspringen. 2 (o barometrze, o kursie etc.) steigen; ~ w cenie, im Preise steigen; podskok, -u, pl -i *m* Aufsprung, Sprung; Hüpfen *m*.

podskórny *a* unter der (a. die) Haut; zastryk ~ Einspritzung *f* unter die Haut. [wać *va.* radieren.]

podskrobanie *n* Radieren *f*; (-by-podskrub(yw)ać *va.* raden (*t. fig.*)).

podśluch, -u, pl -y *m* Horchen *a*; mil. Horchposten, -(twa)ć *va.* (be)lauschen; ~ pod drzwiami, an den Türen horchen; -iwać, -a, pl -e *m* Horcher, Lauscher *m*; -iwanie *n* Horchen, Lauschen *n*.

podstuple *n* Säulenfuß *m*.

podstazyć *va.* ein wenig braten.

podstacja *f* Unterstation *f*.

podstarzały *a* ältlich, bejahrt.

podstarzać *vn.* (sie) altern.

podstawa *f* 1 Grundlage *f*, Fundament *n*; mat. Grundlinie, Grundfläche; Basis *f*; ~ drewniana, Holzgestell *n*; ~ kotła, Kesselständer *m*; ~ lampy, Lampenfuß, Lampenständer *m*; ~ łożyska, Lagersockel *m*; aut. ~

motoru, Motorgestell *n*. 2 *fig.* Grund-

lage, Basis *f*; bez -wy, unbegründet; na -wie (czego), auf Grund...; przyjąć -wiążąc -wa, als Grundlage nehmen, zugrundelegen; służyć za -wę, als Basis dienen; podstawać, -wka, pl -wki *m* Untersatz, Schemel *m*; (u skrzypiec) Steg *m*.

podsta-wi(a)ć *va.* 1 unterstellen; stellen, setzen unter...; ~ komy nogę, i-m ein Bein stellen. 2 ~ falszywych świadków, falsche Zeugen (an)stellen; ~ spadkobiercę, substituieren, zum Nacherben einsetzen; -wicznie i-m nogi, Beinstellen *n*; -wiony *a*: -na osoba, Strohmänn *m*, vorgeschobene Person.

podstawa *f* Sockel *m*; Konsole *f*; ~ lampy, Lampenträger *m*; (pod szklanki) Untertasse *f*.

podstawowy *a* Grund..., fundamental; pojęcie -we, Grundbegriff *m*;

prawidło -we, Grundregel *f*.

podstąpić, podstępować *vn.* herantreten; heranrücken.

podstęp, -u, pl -y *m* List, Arg-, hinterlist *f*; ~ wojenny, Kriegslist;

-nie *ad.*, -ny *a* hinterlistig, arglistig; betrügerisch. [seß *m*]

podstół, -tego, pl -lowie *m* Truch-

podstrzyż, podstrzygać *va.* beschneiden, stutzen; ~ wąs, den Schnurrbart stutzen.

podstudzić *va.* abkühlen.

podsumo-wać *va.* zusammenzählen, summieren; -wanie *n* Summieren.

podsu-nać, -wać *va.* unterschleichen; (krzesło) näher rücken; (mysl) eingeben; ~influstrem, nahelegen, einblasen.

podsy-cać, -cić *va.* (ogień) beleben; (ciekawość) erregen; (nienawiść) nähren.

podsychać *vn.* trocken werden.

podsyłać *va.* heimlich senden

podsypp(yw)ać *va.* streuen, schützen unter...; ~ prochu na panewkę, Pulver auf die Pfanne schütten; pod-

syпка *f* 1 Zündpulver *n* 2 *bud.* Ausfüllung, Ausschüttung *f*.

podszarżany *a* abgetragen.

podszucz-(wa)ć *va.* hetzen; aufhetzen; -wacz, -a, pl -e *m* (Auf-)hetzer *m*; -wanie *n* Aufhetzung *f*.

podszep-nać, -t(yw)ać *va.* zuflüstern, einflüstern; podszep-, -u, pl -y *m* Zuflüsterung, Einflüsterung *f*.

podszewka *f* Unterfutter *n*; dać -kę (pod palto etc.) füttern.

podszycie *n* 1 Unterfutter *n*; (but-ów) Vorschuh *n*; dać buty do -cia, Stiefel vorschuh lassen. 2 *leś.* Unterholz *n*; podszy(wa)ć *va.* von unten annähen; (co czym) füttern; (buty) vorschuheln; -y futrem, mit Pelz füttern; -wać się pod co, etwas zum Vorwand nehmen; sich hinter etwas stecken; ~ się pod kogo, sich für j-n ausgeben, ~ się pod cudzą firmę, unter fremder Firma etwas verkaufen, Geschäfte treiben etc.; podszyty *a* (czym) gefüttert; futrem ~ mit Pelz gefüttert; (plazcz) wiatrem ~ luftig; liseń ~ hinterlistig; tchórzem ~ feige; Hasenfuß *m*.

podszyciac *va.* unterlegen, unterpolstern; ~ słome (pod bydło), unterstreuen; podściółka *f* Streu *f*, Strohlager *n*. [Milch.]

podśmiewanie *a* abgeschöpte saure

podśmiewać *vn.* (sobie) halblaut vor sich hinsingen [n.]

podświadomość *f* Unterbewußtsein

podtarusiły *a* ältlich, bejahrt.

podtoczenie *n* *tech.* Ausparung *f*.

podtoczyć *va.* 1 bis wohin rollen. 2 *tech.* ausparen.

podtorze *n* kol. Unterbau *m*.

podtrzym(yw)ać *va.* stützen; aufrecht(er)halten; ~ rozmowę, die Unterhaltung im Gange erhalten; ~ na duchu, den Mut aufrechterhalten, stählen; ~ kogo, j-n halten (damit er nicht fällt).

poducha *f* großes Kopfkissen.

poduczyć *va.* ~ kogo czego, j-m den ersten Unterricht erteilen, j-n im Unterricht vorwärtsbringen; ~ się czego, etwas nur halb oder oberflächlich erlernen; eine Zeitlang etwas studieren.

podumać *vn.* ~ nad czym, über etwas nachsinnen, nachdenken.

podupadać, podupaść *vn.* herunterkommen, veramen; in Verfall geraten; ~ na siłach, von Kräften kommen; ~ na zdrowiu, kränkeln; podu-

padły heruntergekommen, verarmt; ~ na duchu, mutlos, entmutigt. verzagt; ~ na zdrowiu, kränklich.

poduszczyka *f* kleines Kissen, Wulst *m* *f*; ~ do szpilek, Stecknadelkissen *n*; poduszka *f* Kissen, Kopf-

kissen; Polster *n*; -ki (pod oczami) blaue Flecken.

podwa-jać *va.* (ver)doppeln; -janie *n* Verdoppelung *f*.

podwalina *n* Unterwall *m*.

podwalina *f* 1 *bud.* Grundschwelle *f*; ~ jarmowa, Jochschwelle. 2 *fig.* Grundlage, Basis *f*.

podwatować *va.* wattieren.

podwa-zać, -zyć *va.* (in die Höhe) heben.

podwiąz(yw)ać *va.* unterbinden.

podwiązka *f* Strumpfband *n*; order -zki, Hosentändchen *n*. 1 *per* brot *n*.

podwieczor-ek, -rka, pl -rki *m* Ves-

podwiew, -u, pl -y *m* Wehen *n*.

podwieźć *va.* fahren bis..., ein Stück weit fahren.

podwiedły *a* angewekt.

podwi-jać, -nać *va.* aufschürzen; (zagle) reifen; ~ się, aufrollen.

podwładny 1 *a* untergeben, unterstellt, subaltern. 2 -nego, pl -ni *m* Untergebene (*r*) *m*.

podwodny *a* Führwerk *n*, Fuhr *f*.

podwodny *a* Unterwasser...; unterseeisch (ob. łódź); budowa -na, Unterwasserbau *m*; kabel ~ Unterseekabel *n*; roboty -ne, Unterwasserarbeiten.

podwoić *va.* verdoppeln; podwojenie *n* Verdoppelung *f*.

podwoje, -woi pl Flügeltüre *pl*; ~ salonowe, Saaltür, Salontür *f*.

podwozić *va.* fahren bis...

podwozie *n* *cut.* Wagengestell. Untergestell *n*; *aw.* Fahrgestell.

podwójnie *ad.* -ny *a* doppelt; drzwi -ne, Doppeltür *f*; gra -na, Doppelspiel *n*; -ny kwit, doppelte Quittung; -ne okno, Doppelfenster *n*; waluta -na, Doppelwährung *f* (ob. buchalteria); -ność *f* Doppelheit *f*.

podwórko *n* kleiner Hof; zwiariowane ~ Ort, wo es drunter und drüber geht; podwórce *n* Hot *m*; mieszkanka od -rza, Hofwohnung *f*; podwórzec, -rca, pl -rce *m* Schloßhof *m*; podwórzowy *a* Hof...; pies ~ Hofhund *m*.

podwyż-ka *f* Erhöhung *f*; ~ pensji, Gehaltserhöhung; -szac, -szyć *va.* erhöhen; (cena) steigern; ~ się, steigen; -szenie *n* Erhöhung, Steigerung *f*; ~ ceny, Preis-erhöhung, -steigerung; -aufschlag *m*; ~ kapitału, Kapitalserhöhung; -szony *a* erhöht; po-

-nej cenie, zu erhöhtem Preis.

podyktować *va.* diktieren.
podymne, -*go* *n.* Herdsteuer *f.*
podzelo-wać *va.* beschlen; -**wanie** *n.* Wiederbeschlen *n.*

podziąć, -*ieje*, -*iał*, **podziewać** *va.* (wo) hinten, lassen; ~ *się*, wo hingehen, hinkommen, stecken; gdzie on się podział? wo steckt er denn? nie mam się gdzie ~ ich kann nirgends Unterkommen (a. Obdach) finden, ich finde keinen Platz zum Ausruhen.

podział, -*u*, *pl -y m* Teilung, Einteilung *f.* (na stopnie in Grade); ~ *gruntow*, Grundteilung; ~ *pracy*, Arbeitsteilung.

podziałać *vn.* wirken; ~ *na* kogo auf j-n wirken, Einfluß ausüben.

podziałka *f.* Maßstab *m.*, Skala *f.*

podziałowy *a.* Teilungs...

podzie-łać, -*lić* *va.* teilen, einteilen (na... in...); -*lam* jego zdanie, ich teile seine Meinung; -*lić* (dywidendę, zysk) verteilen; ~ *się* z kim, mit j-m teilen;

zдания były -*lone*, die Meinungen waren geteilt; -*lenie* *n.* Teilung *f.*; -*lna* *f.* Dividend *m.*; -*lność* *f.* Teilbarkeit *f.*;

-*lny* *a.* teilbar.

podzię-mie *n.* 1 Kellergeschoß *n.*; unterirdisches Gewölbe; unterirdischer Gang. 2 Unterwelt *f.*; -*mny* *a.* unterirdisch; *fig.* heimlich.

podzięsiatkować *va.* dezimieren.

podziewać *ob.* podziąć.

podzię-ka *f.* Dank *m.*; -*kować* *vn.* danken, Dank sagen; ~ *komu* za co, j-m für etwas danken, sich bei j-m für etwas bedanken; -**kowanie** *n.* Dank *m.*; list *z -m*, Dankschreiben *n.*; przy-*jąć* *z -m*, mit Dank annehmen.

podziobać *va.* picken, (mit dem Schnabel) hacken.

po dziś dzień *ad.* bis jetzt, bis auf den heutigen Tag.

podziura-wić *va.* durchlöchern;

-**wiony** *a.* durchlöchert.

podziw, -*u* *m.* Verwunderung *f.*, Staunen *n.*; (zachwył) Bewunderung *f.*;

nie móc wyjść z -*u*, aus der Verwunderung gar nicht herauskommen;

wprawić w ~ in Erstaunen setzen, verbliffen; **podziwiać** *va.* bewundern.

podzwrotnikowy *a.* tropisch.

podzwi-gać, -*gnąć* *va.* aufhelfen, in die Höhe richten, emporbringen; *fig.* ~ *k.*, j-n emporbringen, j-m auf die Beine helfen; ~ *się*, sich erheben,

sich aufrichten; *fig.* ~ *się* (z biedy) aufkommen, sich wieder aufhehlen;

-**gnięcie**, -**gnienie** (sie) *n.* Aufrichtung *f.*, Aufheben *n.*; Hebung *f.*; *fig.* (handlu) Wiederaufrichtung.

podźe-gać *va.* aufhetzen, aufwiegeln; -**gacz**, -*a*, *pl -e m* Aufwiegler, Aufhetzer *m.*; -**ganie** *n.* Aufhetzung, Aufreizung, Aufwieglung *f.*; -**gawczy** *a.* aufhetzerisch.

podziyły *a.* altlich.

poemat, -*u*, *pl -y m* Poem *m.*, (längeres) Gedicht; **poeta**, *pl -ci m* Dichter *m.*; **poetka** *f.* Dichterin *f.*

poety-cki, -*czny* *a.* dichterisch, poetisch; -**czność** *f.* das Poetische; -**zować** *va.* in ein poetisches Gewand kleiden, dichterisch ausschmücken.

poezja *f.* 1 Dichtkunst, Poesie *f.* 2 poetische Literatur. 3 Dichtung *f.*; Gedicht *n.*

pogaty-gować *się*, sich bemühen; ~ *do k.*, sich zu j-m bemühen.

pogłirnować *vn.* flirten. [geben]

pogoflować *vn.* ~ *komu*, j-m nachpofru-**nąć**, -*wać* *vn.* herumflattern.

pogadać *vn.* reden, plaudern; -*dany* *o tym*, wir werden (noch) darüber reden; **pogadanka** *f.* Plauderei *f.*, Geplauder *n.*; kleiner Vortrag.

poga-niać *va.* vor sich hindreiben; (an)treiben; -**niacz**, -*a*, *pl -e m* 1 Viehreiber; Antreiber *m.* 2 (oscién) Treibstachel *m.*

poga-nin, -*a*, *pl -nie* *m.* Heide *m.*; -**nka** *f.* Heidin *f.*; -**ński** *a.* heidnisch; -**nstwo** *n.* Heidentum *n.*; Heiden *pl.*

pogarbiony *a.* gebeugt; krumm.

pogar-da *f.* Verachtung, Mißachtung *f.*; **godzien-dy**, verächtlich; mić *w -dzie*, verachten, mißachten; -**dliwy** *ad.*, -**dliwy** *a.* verächtlich, verschmähend; -*wie* odnosić się *do k.*, j-m hintersetzen; -**dzać**, -**dzić** *va.* ~ *kim*, j-n verachten, verschmähen; -**dżanie**, -**dżenie** *n.* Verachten, Verschmähen *n.*

pogarszać *va.* (sie, sich) verschlimmern, verschlechtern; choroba się -*sza*, die Krankheit nimmt zu.

pogasić *va.* (nacheinander) auflösen; **pogasa-nąć** *vn.* erlöschen.

pogawę-dka *f.* Gespräch *n.*, Plauderei *f.*; -**dzić** *vn.* plaudern.

pogiąć, -*gnie*, -*giął* *va.* biegen; **pogięcie** *n.* Biegung *f.*

poginać *vn.* umkommen.

pogląd, -*u*, *pl -y m* Ansicht; Anschauung (sweise) *f.*; **poglądać** *vn.* ~ *na* kogo, j-n ansehen, anschauen.

pogłado-wo *ad.* anschauungsweise; -**wość** *f.* Anschaulichkeit *f.*; -*wy* *a.* anschaulich; metoda -*wa*, Anschauungsmethode *f.*; nauka -*wa*, Anschauungsunterricht *m.*

pogładzić *va.* glätten.

pogłaskać *va.* streicheln.

pogłę-bi(a)ć *va.* vertiefen; *fig.* ergründen; -**bianie**, -**bienie** *n.* Vertiefung *f.*; Ergründung *f.*; -**biarka** *f.* Baggermaschine, Austiefmaschine, Bagger *m.*; ~ *kublowa*, Eimerbagger, Bagger *m.*; ~ *lyzkowa*, Löffelbagger; ~ *pompo-wa*, sässa, Pumpenbagger; ~ *zóra-wiowa*, Kranbagger.

pogłoska *f.* Gerücht *n.*; *chodzą -się* es geht das Gerücht; *rozszła się* ~ hat sich das Gerücht verbreitet.

pogłowie *n.* (Menschen-)Geschlecht *n.*; Bevölkerung *f.*; **pogłówny**, -*go* *n.* Kopfsteuer *f.*; **pogłówny** *a.* nach Köpfen. [Kopf verlieren]

poglugić *vn.* dumm werden; den **pogmatwać** *va.* verwirren.

pognać *ob.* poganiać.

pognąć *vn.* verfaulen. [tern]

pognieść *va.* zerdrücken; zerknit-pogniewać *się* z kim, sich mit j-m überwerfen; ~ *na* kogo, auf j-n böse werden.

pogoda *f.* 1 (schönes) Wetter *n.*; Witterung *f.*; stan -*dy*, Wetterlage *f.*; zmiana -*dy*, Wetterwechsel *m.*; *nagła zmiana -dy*, Wetterumschlag *m.*; *jaka dziś -?* was ist heute für Wetter? 2 (ducha) heiteres Gemüt, Heiterkeit *f.*;

pogodność *f.* Heiterkeit *f.*; **pogodny** *a.* heiter, hell; *fig.* froh, heiter.

pogodzenie *n.* Versöhnung *f.*; ~ z losem, Ergebung *f.* in sein Schicksal;

-dzić *va.* (sie, sich) ausöhnen, versöhnen, vergleichen; ~ *interes*, die Interessen in Einklang bringen; ~ *się* z losem, sich in sein Schicksal ergeben (a. fügen). [j-m nachsetzen]

pogonić *ob.* poganiać; ~ *za* kim, **pogoń**, -*ni* *f.* 1 Verfolgung *f.*; *puścić się w -* za kim, j-m nachsetzen. 2 Verfolger *pl.*

pogorszenie *n.* (sie) Verschlimmerung, Verschlechterung *f.*; **pogorszyć** *ob.* pogarszać.

pogorz-zały *a.* abgetrannt; -**rzec** *vn.* abbrennen; -**rzel**, -*i*, *pl -e f* Brand *m.*, Feuerbrand *f.*; -**rzelc**, -*lica*, *pl -lcy m* Abgebrannte(r) *m.*; -**rzelisko** *n.* Brandstätte *f.*

pogorzknąć *vn.* bitter werden.

pogotowie *n.* Bereitschaft *f.*; *na* (a. w) -*wiu*, in Bereitschaft; ~ *kasowe*, verfügbare Summen; ~ *lekarskie*, Arztwache, Sanitätswache *f.*; ~ *lotnicze*, Startbereitschaft; ~ *ratunkowe*, Rettungsstation *f.*; *mil.* ~ *bojowe*, Gefechtsbereitschaft; ~ *wojenne*, Kriegsbereitschaft.

pogódka *f.* (häßliches) Wetter.

pograć *vn.* ein wenig spielen.

pogranicze *n.* Grenzland *n.*; -**niczny** *a.* an der Grenze liegend, wohnend; *Grenz...*; kraj ~ Grenzland *n.*; ruch ~ Grenzverkehr *m.*; straż -*na*, Grenz-wache *f.*

pograżać, -**żyć** *va.* versenken; (w wodzie) untertauchen; ~ *w* nędzę, ins Elend stürzen; ~ *się*, sich versenken, sich vertiefen (w myślach in Gedanken, w nauce, in das Studium, w smutku in seinen Schmerz); -*żony* w zadumie, in tiefes Nachdenken versunken; -*żenie* *n.* Versenkung *f.*

pogrobo-wiec, -*wca*, *pl -wcy m* Nachbarerener *m.*; -**wy** *a.* nachgeborn; *dział -we*, literarischer Nachlaß, nachgelassene Werke.

pogrom, -*u*, *pl -y m* Pogrom *m.* (Juden-) Hetze *f.*; -*ca*, *pl -cy m* Besieger, Bezwingen; ~ *zwierząt*, Tierbändiger *m.*; **pogromić** *va.* auf Haupt schlagen

pogrozić *vn.* drohen; **pogrożka** *f.* Drohung *f.*; list *z -mi*, Drohbrief *m.*

pogrubi(a)ć *va.* grob, dick machen.

pogruchotać *va.* zerschmettern.

pogryźć *va.* zerbeißen; *fig.* ~ *się*, miteinander in Zapf geraten.

pogrzeb, -*u*, *pl -y m* Begräbnis, Leichenbegängnis *n.*; *liczny* ~ zahlreicher Leichenzug; *koszty -u*, Begräbniskosten *pl.*

pogrze-bać *va.* beerdigen, begraben; ~ *żywcem*, lebendig begraben; projekt -*banowy*, ein in Vergessenheit geratenes Projekt; -**baczk**, -*a*, *pl -e m*, -**baczka** *f.* Schürhaken *m.*; -**banie** *n.* Beerdigung *f.*; -**bowy** *a.* Begräbnis...; *łasa -wa*, Begräbniskasse *f.*; *kondukt*, *orszak* ~ Leichenzug *m.*; *koszta -we*, Begräbniskosten *pl.*; *mowa -wa*, Leichen-

rede f; zaktad ~ Leichenbestattungsanstalt f.
pogubić *va.* (nacheinander) verlieren; ~ się, sich verlaufen.
pagwał-cenie *n.* (prawa etc.) Verletzung f; -cić *va.* verletzen.
pagwarzyć *vn.* plaudern. | pfeifen.
pagwizad(yw)ać *vn.* vor sich hin posłamować *va.* hemmen, bändi-gen; (gmiw) unterdrücken; ~ się, sich mäßigen.
pohaniec, -ńca, *pl*-ńcy *m* Heide *m.*
pohań-bić *va.* entehren, schänden;
-bieńie *n.* Schändung f
pohulać *vn.* (ein wenig) schmelzen.
pochybel: na ~ l nieder (mit ihm) |
poić, -je, -i, -il *va.* zu trinken geben: (bydło) tränken; poićto *n.* Tränke f.
poinformować *va.* informieren; ~ k. o czym, j-n von etwas unterrichten, berichten; -m über etwas Aufschluß geben; ~ się o kim, sich nach j-m erkundigen, Auskunft über j-n einholen.
poinventarowy *a*; wyprzedz-*wa.* inventarverkauf *m.*
poisko *n.* Tränke f.
pojadać *va.* aufessen, aufzehren.
pojaśniać *vn.* heller werden.
poja-wi(a)ć się, erscheinen; -*wie*-*nie* się *n.* Erscheinen *n.* | zeug *n.*
pojazd, -u, *pl*-y *m* Wagen *m*, Fahr-
pojać, *pojmie*, *pojął* *va.* l begreifen, fassen; verstehen; auffassen; mylnie ~ falsch auffassen. 2 ~ za zone, heiraten.
pojechać *vn.* hinfahren, fahren nach ..; do Wiednia, nach Wien reisen.
pojed-n(yw)ać *va.* (sich, sich) versöhnen; -*nanie* *n.* Versöhnung, Aussöhnung f; -*nawca*, -*oi*-*cy* *m* Versöhner *m*; -*nawczość* f Versöhnlichkeit f;
-nawczy *a* versöhnlich; sąd - Schiedsgericht *n.*
pojedy-nek, -nku, *pl*-nki *m* Zweikampf *m*, Duell *n*; wyzwać *k.* na .. j-n zum Zweikampf (heraus-)fordern; -*nka* f Einspanner *m*; w -*ke*, einzeln; (ganz) allein; einer nach dem andern; -*nkować* się, sich duellieren;
-nkowicz, -a, *pl*-e *m* Duellant *m*;
-nkowy *a* Duell ..
pojedź-czo *ad.*, -*czy* *a* einzeln; einfach; części -*cze*, Einzelteile pl; sp. gra -*cza*, Einzelspiel *n.* (ob. buchalteria); gr. liczba -*cza*, Einzahl f.

pojemnik, -a, *pl*-im | *el.* Kondensator *m*. 2 (miar) Hohlmaß, Flüssigkeitsmaß *n.*
pojemność f Fassungsvermögen *n.*, Rauminhalt *m*; ~ w tonach, Tonnen-géhalt *m*, Ladungsfähigkeit f (eines Schiffes); (rynku) Aufnahmefähigkeit
pojenie *n.* Tränken *n.* | *f*.
pojecie *n.* Begriff *m*, Idee f; Vor-stellung, Ahnung f, nie ma o tym: cia-
 er hat keine Ahnung (a. keinen Be-griff) davon; to precedzi ludzkie ~ das geht über (a. übersteigt) alle Be-griffe; błędne - falsche Auffassung; wyrobić sobie ~ sich einen Begriff machen; **pojętność** f Fassungskraft f, Fassungs-, B-griffungsvermögen *n*; Ge-lehrigkeit f; **pojęty** *a* leicht auf-fassend, gelehrig.
pojmąć *vn.* festnehmen; **pojmianie** *a* Festnahme, Gefangennahme f.
pojmo-wać *va.* ob. **pojąć**; -*wanie* *n.* Begreifen *n.*
pojutrze *ad.* übermorgen; **poju-trzejszy** *a* übermorgig.
pokalać *va.* beflecken, verunreini-gen; **pokajanie** *n.* Befleckung f.
pokancerować *vc.* zerfetzen.
pokarbować *ob.* karbować.
pokarm, -u *m* l Nahrung, Speise f, Futter *n.* (ob. duchowy). 2 Muttermilch *f*; -*owy* *a* Nahrungs..; an-przewód ~ Verdauungskanal *m*.
pokaszliwac *vn.* husteln.
pokaz, -u, *pl*-y *m* Schau; (wissen-schaftliche) Demonstration f; na ~ zur Schau; wystawić na ~ zur Schau stellen.
poka-zać, -ze, -*zał*, -*zywać *va.* zei-gen, sehen lassen, weisen; ~ język, die Zunge herausstecken; przyszłość (o (a. to się dopiera) pokaze, wir werden ja sehen; ja ci pokażę dir werden ich schon aufspielen | -o. *po* *sobie*, merken lassen; ~ się, sich zeigen, sich sehen lassen; erscheinen; nie ~ się komu więcej na oczy, j-m nicht wieder vor Augen kommen; pan się wcale nie pokazuje, Sie lassen sich ja nicht mehr sehen.
pokazy *a* ansehnlich.
pokąd *ad.* solange (wie); ~ będe żył, solange ich leben werde.
pokasać *va.* (nacheinander) beißen.
poką-tanie *ad.*, -*tny* *a* heimlich, ver-stohlen (ob. doradca); -*tna* gazetka,*

Winkelblättern *n*; -*tna* drukarnia.
 Winkeldruckerei f.
pokielbasic *va.* gm. verwirren.
poker, -a, *pl*-y *m* Poker *m*.
pokieresować *va.* (twarz) zerfet-zen.
pokierować *va.* die Richtung geben.
pokierzysta, *pl*-*ści* *m* Pokerspieler
poklawać *vn.* (zu)winken, nicken, (m. *po*klask, -u, *pl*-*m* Applaus *m*, Beifallklatschen *n*, Beifallsbezeugung f; -*iwać* *vn.* Beifall klatschen; -*wanie* *n.* Beifallklatschen *n*.
pokepać *vn.* ~ kogo *po* ramieniu, j-n auf die Schulter klopfen.
pokład, -u, *pl*-y *m* l Schicht, Lage f, Lager *n*; ~ kamienny, Steinschicht; ~ *węgl*, Kohlen-lager, -*flöz* *n.* 2 zęg. Bord *m*, Deck, Verdeck *n*, na zie, an Bord; **pokładać** *va.* hinlegen, niederlegen; ~ w kim nadzieje, ufność, Hoffnung, sein Vertrauen in j-n set-zen; ~ się od śmiechu, sich vor La-chen wälzen, sich totlachen
pokłon, -u, *pl*-y *m* Verneigung, Ver-beugung f; bić -y, sich niederwerfen, einen Fußfall tun; **pokłonić** się, sich verbeugen, verneigen; grüßen; pokłonił mu się ode mnie, grüß ihn von mir.
pokłosie *n.* Nachlese, Ährenlese f; zbierać ~ Ähren lesen; *fig.* Nachlese halten.
pokłócić *va.* entzweien; ~ się z kim, sich mit j-m überwerfen.
pokłuć *va.* stechen, prickeln; **po-kluwanie** *n.* Prickeln *n*.
pokochoać *va.* lieb gewinnen; ~ ko-go, sich in j-n verlieben.
pokoik, -u, *pl*-i *m* Zimmerchen *n.*
pokojuwo *ad.* ~ usposobiony, fried-lich gesinnt.
pokojo-wość f Friedfertigkeit; Friedlichkeit f; -*wy* I a l Zimmer... Stuben... (ob. malarz); antena -*wa*, Zimmerantenne f; gimnastyka -*wa*, Zimmergymnastik f; pies ~ Stuben-hund *m*. 2 Frieden(s)...; stan ~ Friedenstand *m*; traktat ~ Friedensver-trag *m*; układy -*we*, Friedensverhandlungen *pl*. II -*wego*, *pl*-*wi* *m* Kammerdiener *m*; **pokojuwka** f Zimmer-Stubenmädchen *n*.
pokolenie *n.* Geschlecht *n*; Genera-tion f; młode ~ junge Generation; przyszłe -*a*, die kommenden Ge-

schlechter; z -*a* w ~ von Geschlecht zu Geschlecht.
poko-n(yw)ać *va.* besiegen; (trud-ności) überwinden; -*nanie* *n.* Besie-gung f; (przeszkód) Überwindung f; -*nany* *a* besiegt; überwunden.
pokończyć *va.* beendigen.
poko-ra f Demut f; -*rnie* *ad.* demü-tig; -*rnieć* *vn.* demütig werden; -*rniau*(eń)ki *a* äußerst demütig, un-*ter*tänig; -*rność* f Demut f; -*rny* *a* demü-tig.
pokos, -u, *pl*-y *m* Mahd f; Schwa-den *m*; leżeć -*em*, ob. pokotem; **po-kościć** *va.* abmahen.
pokost, -u, *pl*-y *m* Firnis *m*; *fig.* glänzender Anschein.
pokosto-wać *va.* firnissen; lackie-ren; -*wanie* *n.* Lackierung f.
pokotem *ad.* leżeć ~ in einer Reihe nebeneinander liegen.
pokój, -*oju*, *pl*-*oje* *m* l Zimmer *n*, Stube f; ~ *jadalny*, Speisezimmer; ~ *sypialny*, Schlafzimmer; ~ *dla* pałacych, Rauchzimmer. 2 Friede *m*; *daj* mi ~ l laß mich in Ruhe l *dajmy* temu ~ lassen wir das! *gwalciciel* pokoju, Friedensbrecher *m*; *sędzia* pokoju, Friedensrichter *m*; *zawarcie* pokoju, Friedens(ab)schluß *m*.
pokpić *va.* (sprawę) verpfuschen.
pokpiwać *vn.* ~ z kogo, sich über j-n lustig machen.
pokraczny *a* l ungeschickt. 2 miß-gestaltet, hinfällig.
pokrajac *va.* zerschneiden.
pokraka, *pl*-*ki* *m* i *f* l Krüppel, Verstümmelte(r), Sieche(r) *m*, 2 unge-schickter Mensch.
pokrapiać *va.* besprengen; deszcz -*pia*, es tröpfelt, es tropft.
pokre-wieństwo *n.* Verwandtschaft f; *wy* *a* verwandt (t. *fig.*).
pokrę-cać, -*cić* *va.* drehen; ~ *gło-wą*, den Kopf schütteln; ~ się, einen kleinen Spaziergang (ein Tanzen) machen, -*tka* f Flechte f.
pokroić *va.* zerschneiden.
pokro-pić *va.* sprengen, anspritzen (ob. *pokrapiać*); -*plenie* *n.* Sprengung f
pokrowie, -*wca*, *pl*-*wce* *m* Über-zug, Schoner *m*; Futeral *n*; (na ko-nia) Decke f; *aut.* ~ *ochronny*, Schutz-decke; ~ *skórzany*, Lederscheide f.
pokrój, -*oju*-*m* Schlag *m*; *ludzie* jednego -*oju*, Leute eines Schlags.

pokrótce ad. kurz, in Kürze.
pokruszenie n Zerbröckeln, Zermalmung f; **-szy** va. zermalnen; (chleb) (sie) zerbröckeln.

pokrwa-wić va. mit Blut beflecken (z. besudeln); **-wienie** n Befleckung f mit Blut; **-wiony** a blutig.

pokrycie n 1 Bedeckung f, Bezug m; ~ dachem, Bedachung f; ~ dachu, Gedeck n; ~ mostu, Brückendecke f, (Brücken-)Belag m. 2 handl. Dekung, Anschaffung f; bezd. -a, ohne Deckung; na ~ kosztów, zur Dekung der Kosten; ~ zlotem, Golddeckung; **pokry(wa)ć** va. decken; ~ dachem, bedachen; ~ deficyt, koszty, cinen Fehlbetrag, die Kosten decken; (futro) überziehen; ~ swe zapotrzebowanie, seinen Bedarf decken; pokrycia zostają dwukrotnie pokryta, die Anleihe wurde zweifach überzeichnet; ~ się (z czym), sich decken. [len.

pokryjomu ad. heimlich, verstoh-pokryw(k)a f Deckel m.

pokrzątać się, sich herumtummeln; ~ się około cz., sich mit etwas zu schaffen machen.

pokrze-pl(a)ć va. (sich) stärken, laben, erquicken; **-plający** a stärkend; **-pienie** n Stärkung, Erquickung, Labung f.

pokrzyk, -u m bot. Tollkirsche f.
pokrzyki-wać vn. wiederholt schreien; **-wanie** n wiederholtes Schreien

pokrzywa f Brennessel f.
pokrzyw-zenie n Unrecht n, Benachteiligung f; **-dzić** va. beeinträchtigen; ~ kogo, j-m unrecht tun, j-n benachteiligen; **-dzony** a benachteiligt. (verkrümmt.)

pokrzy-wić va. krümmen; **-wiony** a **pokrzywka** f med. Nesselausschlag m, Nesselfieber n.

pokrzyżować va. kreuzen; (rasy) durch Kreuzungen vermischen; ~ komu plany, j-s Pläne, Absichten durchkreuzen, j-m einen Strich durch die Rechnung machen; ~ się, sich kreuzen; (o planach) fehlschlagen, mißlingen.

pokup, -u m Absatz m, Kauflust f; **mięć duży** ~ großen Absatz finden; **-ność** f Absatzfähigkeit, Verkäuflichkeit f; **-ny** a gangbar, kurant, leicht verkäuflich; **mały** ~ schwer verkäuflich.

pokus f Versuchung f, verführerische Lockung; **oprac** się, ulać -sie, einer Versuchung widerstehen, unterliegen a. erliegen; ~ mnie bierz, ich gerate in Versuchung; **pokus**ić va. in Versuchung führen; ~ się o co, einen Versuch mit etwas wagen; sich zu etwas verleiten lassen; **pokuszenie** n Versuchung f; **wodź** n ~ in Versuchung führen.

poku-ć a f Buße, Sühne f; ~ kościelna, Kirchenbuße; **-tę** odprawić, Buße tun; **-tać** f Bußerin f; **-tnicz** a büßend; **-taik**, -a, pl. -icy m Bußer m; **-tować** vn. Buße tun, büßen, sühnen, tu coś -tuję, es spukt hier.

pokwapić się, sich beeilen.
pokwito-wać va. quittieren, den Empfang beschleunigen; **-wanie** n Quittung f, Empfangsschein m, za -m, gegen Empfangsschein.

polać va. begießen, bewässern; **kręć** polać się strumieniami, es ist Blut geflossen.

Polak, -a, pl. -acy m Pole m.
polako-fil, -a, pl. -e m Polenfreund m; **-filstwo** n Polenfreundschaft f;

-zerca, (pl. -cy m) Polenfresser, Polenfeind m; **-zerstwo** n Polenhaß m.
polan(k)a f (Wald-)Lichtung f.

polanie n Begießung, Bewässerung f.
polano n Holzschicht n.

polar-ność f Polarität f; **-ny** a Polar...; **-yzacja** f Polarisation f.

pole n 1 Feld n; na otwartym polu, auf freiem Felde; **fig.** wywieść a. wyprowadzić k. w. ~ j-n anführen, hinführen; **mil**; ~ obserwacji, Beobachtungsraum m; ~ ostrzału, Schußfeld; ~ ostrzeliwane, Beschußraum; ~ walki, Kampffeld; na polu bitwy, auf dem Felde der Ehre; opuszc - bitwy, zejść z pola, das Feld räumen; wyruszyć w ~ ins Feld ziehen a. rücken. 2 fig. Feld, Gebiet n; szerokie ~ (działania), ein weites Feld a. Gebiet; na polu nauki, auf dem Gebiet der Wissenschaft; **mięć** (przed sobą) otwarte ~ freien Spielraum haben; ~ pracy, Arbeitsfeld; -gebiet. 3 ~ elektryczne, elektrisches Feld; ~ lotnicze, Flugfeld; ~ luku, Bogenfeld; ~ na szachownicy, Schachfeld; ~ widzenia Gesichtsfeld.

polec, -egnie, -eży vn. (w bitwie) fällen; **polegli** jak bohater, er fiel als Held

pole-cać, -cić va. 1 (sich) empfehlen; **gorąco** k. ~ j-n auf das beste (a. angelegentlich) empfehlen; **-cam** się łaskawie pamięci, ich empfehle mich Ihrem gütigen Andenken. 2 (listy) einschreiben. 3 (komu co) beauftragen, einen Auftrag geben; **-cający** a: list ~ Empfehlungsbrief m; **-cenie** n 1 Empfehlung f; 2 **czyje-go** -a, **auf j-s** Empfehlung. 2 Auftrag m; **Anweisung** f; **dać komu** ~ j-n beauftragen; **mam** ~ ich bin beauftragt; **handl.** z -a, im Auftrage...; **według** -a, laut Weisung. 3 (listów) Einschreibung f.

polecieć, -ci, -ciał vn. wogfliegen; **hinlaufen**, **hineilen**; ~ w górę, in die Höhe steigen, fliegen.

polecony 1 a empfohlen; list ~ Einschreibebrief m; **przesyła** -na, Einschreibesendung f. II -nego, pl. -ni m Empfänger(m).

polegać vn. ~ na kim, sich auf j-n verlassen; ~ na czym, auf etwas beruhen; in etwas bestehen; **różnica** -ga na tym, der Unterschied besteht darin; to -ga na wzajemności, das beruht auf Gegenseitigkeit; **człowiek**, na którym można ~ ein zuverlässiger Mann; ~ na swoich siłach, seinen Kräften vertrauen.

poległy a gefallen (im Kriege).
polemiczny a polemisch; **-mika** f Federkrieg m, Polemik f; **-mista**, pl. -ści m Polemiker m; **-mizować** vn. polemisieren.

polenta f Maisbrei m, Polenta f.
polepa f Strohhalm, Kleiberhalm f.
polepi(a)ć va. bekleben; ~ się, zusammenkleben.

polep-szać, -szyc va. (sich) verbessern, bessern; **-szenie** n Besserung, Verbesserung f; **zycze** -nia l gute Besserung!

polero-wać va. glätten, polieren; **fig.** abschleifen, verfeinern; **-wanie** n Polieren n; **-wnia** f Polierwerkstatt f; **-wnik**, -a, pl. -icy m Polierier m; **-w(aj)nia** a poliert.

polesie n 1 Waldland n. 2 P. -go. Polesien n; **poleski** a aus, von Pole-polewa f Glasur f. [sien.]

pole-wać va. begießen, bewässern; (naczynia) mit Glasur übergießen, emaillieren; (cyna) verzinnen; ~ się, fließen (ob. polać); **-waczka** f Gieß-

kanne f; **-wanie** n Begießung, Bewässerung f; **-wka** f Brühe, Suppe f; ~ mienśna, Bouillon f.

poleżać, -że, -zie, -zają vn. hinkriechen, sich (wohin) schleppen.

poleżeć vn. (eine Zeitlang) liegen bleiben.

połędwi-ca f Lendenbraten m, Rückenstück n; **-czka** f Kehltraten m.

polichromia f Polychromie, Mehrfarbigkeit f.

poli-cja f Polizei f; ~ **bezpieczeństwa**, Schutzpolizei; ~ **tajna**, Geheim-polizei; **-cjant**, -a, pl. -ni m Polizist, Schutzmann m; ~ **kierujący** ruchem ulicznym, Verkehrspolizist; **-cyjaj** a Polizei..., polizeilich.

poli-czek, -czka, pl. -czki m 1 Wange, Backe f. 2 (uderzenie) Ohrfeige, Maulschelle f; **wymierzyć** k. ~ j-n Ohrfeigen. 3 fig. Beleidigung f; **-czkować** va. Ohrfeigen; **-czkowy** a Wangen..., Backen...

policzyc va. (ab)zählen; **dnaj** jego są -czone, seine Tage sind gezählt.

poli-fonia f Polyphonie f; **-gama** f Vielehe, Polygamie f; **-glota**, pl. -to-wie m Polyglotte, viele Sprachen Redende(r); **-klinika** f Poliklinik f.

polip, -a, pl. -y m Polyp m; **-owaty** a polypenartig; **-owy** a Polyp...
polisa f Police f, Versicherungsschein m.

poliszynel, -a m Hanswurst, Possenerreißer m; **sekre**t -a, öffentliches Geheimnis.

politech-niczny a polytechnisch; **-nik**, -a, pl. -nicy m Polytechniker m; **-nika** f Polytechnikum n.

polito-wać się, sich erbarmen; **-wanie** n Mitleiden, Erbarmen n.

politura f Politur f; **fig.** Schliff m.
poli-tyczny a politisch; **-tyk**, -a, pl. -tocy m Politiker m; **Politikus**, Schlaupkopfm; **-tyka** f Politik; ~ **kawiarnia**-na, Kannegießerei f; **-tykomania** f politische Kannegießerei; **-tykować** vn. politisieren; kannegießern.

poli-zać, -że, -znać, -zne, -źnie, -znął va. lecken; **fig.** ~ (nauki), sich eine oberflächliche Kenntnis verschaffen von...

Polka f 1 Polin f. 2 p. -Polka f.
polny a Feld...; **robota** -na, Feldarbeit n sp. Polo n. [beit f.]

polonez, -a, pl. -y m Polonäse f.

polo-nista, pl -ści m Polonist, Polnischkundler m; ~nizm, -u m Polonismus m; ~nizować *va.* (się, się) kolonizować; ~nia f polnische Kolonie (in der Fremde); ~nofil, -a, pl -e m Polenfreund; ~nofilski a polenfreundlich; ~nofilatwo n polenfreundliche Gesinnung; ~nofob, -a, pl -y m Polenfeind m.

polor, -u, pl -y m Glanz m, Poiturf; fig. Schliff m; nabrać -u, sich abschleifen.

polot, -u m Flug, Schwung m (t. fig.); bez -u, schwunglos; pelen -u, schwungvoll.

polo-wać *vn.* jagen, Jagd machen auf; fig. ~ na k, auf j-n Jagd machen, (czyhać na k.) j-n aufpassen, auf j-n lauern; poluje na meża, sie ist heiratslustig, sie sieht sich nach einem Mann um; ~wane n Jagd f; ~ na kaczki, Entenjagd; ~ na lisa, Fuchsjagd; ~ z nagania, Treibjagd.

polowy 1 a Feld...; apteka -wa, Feldapothek f; łożko -we, Feldbett n; sąd ~ Feldgericht n. II, -wego, pl -wi m Feldschütz m.

Polaska f geo. Polen n; polski a polnisch; po -sku ad. auf polnische Art; polnisch; mówić po -sku, polnisch sprechen; polskość f Polentum n, polnisches Wesen; polszczyź *va.* (się, się) kolonisieren; polszczyzna f Polentum n; polnische Sprache; mówić łamaną -na, polnisch radebrechen.

polubić *va.* lieb gewinnen.

polubo-wanie ad. auf gutlichem Wege, in Güte, gütlich; zakończyć ~ in Güte abmachen, gütlich beilegen; ~way a schiedsrichterlich; sąd ~ Schiedsgericht n; rozstrzygnąć przez sąd ~ durch Schiedsgericht entscheiden; sędzia ~ Schiedsrichter m; ~ne zakończenie sporu, gütliche Beilegung polucja f Samenerguss m, Pollution

poła f 1 Rockschoß, Schoß m. 2 bud. Dachfläche f.

połać, -ci, pl -cie f 1 Landstreich m. 2 Häuserreihe f. 3 ~ dachu, Dachseite, Dachfläche f.

połajać *va.* ein wenig ausschelten.

połakomić się ob. łakomić się.

poła-mać *va.* zerbrechen; ~ komu kości, j-m die Knochen im Leibe entzweischen; ~ na kawalki, in Stücke zerbrechen; ~maniec, -ńca, pl -ńcy m

Schwächling, Sieche(r) m; ~many a zerbrochen.

połapać *va.* auffangen; ~ się, sich zurechtfinden, sich auskennen; nie móc się ~ sich nicht mehr auskennen.

połatać *va.* flicken.

poła-wiać *va.* (viel) fangen, fischen;

~wiacz, -a, pl -e m ~perel, Perlenfischer m.

połączenie n Vereinigung, Verbindung f; kol. ~pociągów, Zugverbindung; tel. Anschluß m; el. Schaltung f; ~ na prąd ciągły, Ruhestromschaltung.

połączyć *va.* verbinden; (się, się) vereinigen; ~czony z trudnościami, mit Schwierigkeiten verknüpft (ob. pożyteczny). [schmeicheln.]

połechać *va.* eh. ein wenig kitseln; fig.

połec, -cia, pl -cie m ~ słoniny, Speckseite f; ~ cieleciny, Kalbsviertel n.

połknąć *va.* verschlucken; hinunterschlucken, verschlingen; połknięcie n Verschlucken n.

połogowy a Wochenbett...

polowa f Hälfte f; za -wę ceny, zum halben Preise; w -wie drogi, auf halbem Wege, halbwegs; do -wy, zur Hälfte, halb; do -wy próżny, halb leer; o -wę drożej, um die Hälfte teurer; w -wie maja, Mitte Mai; żart. moja lepsza ~ meine bessere Hälfte, Ehehälfte; polowica f Hälfte; Ehehälfte f.

polowi-cznie ad. halb; ~czność f Haltheit f; ~czny a halb; ~ środek, halbe Maßregel; med. porażenie -ne, halbseitige Lähmung.

położenie n Lage f; Verhältnisse pl; ~materiałne, Vermögen.sverhältnisse; wejdź w moje ~ denke dich in meine Lage hinein; postawić w przykrym ~niu, in mißliche Lage versetzen.

położni-ca f Wöchnerin f; ~ctwo n Entbindungskunst, Geburtshilfe f; kursy ~ctwa, geburtshilfflicher Kursus; ~czy a Entbindungs...; zakład ~ Entbindungsanstalt f.

położony a gelegen.

położyć *va.* legen, hinlegen; ~ kres, ein Ende machen; ~ kres nadyziuciom, den Mißbräuchen Einhalt tun; ~ do łożka, ins Bett legen; ~ podpis, unterzeichnen; ~ k. trupem, j-n niederstrecken; ~ zsiługi dla ojczyzny, sich um das Vaterland verdient mą-

chen; ~ życie, glowę w obronie ojczyzny, sein Leben für das Vaterland opfern; ~ się, sich (hin)legen

połóg, -ogu, pl -ogi m Wocher, pl. Kindbett n; leżeć w -u, im Kindbett liegen, (in den) Wochen sein wstać po -u, aus den Wochen kommen

połów, -owy, pl -owy m Fang m; fig. Beute f; obfito ~ reiche Beute.

połowka f ob. połowa

połowa-dnie n Süden m. 2 Mittag m, zwölf Uhr; w ~ mittags; dziś w ~ heute Mittag (ob. popołudnie), ~dnik, -a, pl -i m Mittagskreis, Meridian m; ~dnikowy a Mittags...; linia ~wa, Mittagelinie f; ~dniowiec, -wca, pl -wcy m Südländer m; ~dniowoschodni a südöstlich; ~dniowozachodni a südwestlich; ~dniowy a Süd...; südlich; Mittags...; wiatr ~ Südwind m.

polyk, -u, pl -i m an Schlund m.

poly-kać *va.* verschlucken, verschlingen; ~ słowa, die Wörter verschlucken; ~kanie n Verschluckung f.

polysk, -u, pl -i m Glanz, Schimmer m; ~(iwa)ć m. glänzen, schimmern, schillern; ~(iwanie) n Schimmern, Schillern n; ~liwy, -ujący a schimmernd, schillernd.

pomacać *va.* betasten.

poma-da f Pomade f; ~ do włosów, Haarsalbe f; ~dka f Pomade f; ~ do obuwia, Schuhwerkweise f; ~ do warg, Lippenpomade; ~dować *va.* pomadisieren.

pomagać, pomóc, -moge, -że, -mógł u. helfen; (pieniędzmi) unterstützen; ~ komu w czym, j-m bei etwas behilflich sein; ten środek ~ga na... dieses Mittel hilft gegen...; nie na to nie pomogę, ich kann nichts dagegen tun; żart. ~gać szczęściu (w urze), dem Glücke nachhelfen, falsch spielen, mogeln; pomaganie n Hilfe f. [sam; nach und nach.]

pomaleńku ad. (ganz) sachte, langsam

pomalować *va.* malen; ~ na złotło, gelb anstreichen; ~ olejno, mit Ölfarbe anstreichen.

pomalutku ad. ob. pomaleńku; pomalu ad. langsam; nach und nach.

pomarań-cza f Apfelsine f (ob. malinowy); Apfelsinen-, Orangenbaum m; ~czarnia f Orangerie f, Orangeriehaus n; ~czowy a Apfelsinen...

kwiat ~ Orangenblüte f; skórki -we, Orangenschale, Apfelsinenschale f; (smazone w cukrze), eingemachte Pomeranzenschale, Orangent n, ~czówka f Pomeranzelikör m.

pomarszczoney a runzelig, pomarszczyć *va.* runzeln, in Falten ziehen.

pomarnąć *vn.* (sämtlich) erfrischen.

pomaścić *va.* salben.

pomawiać *va.* ~ kogo o co, j-n einer Sache beschuldigen, beargwöhnen

poma-zać *va.* 1 beschmieren, besudeln. 2 salben; ~zanie n 1 Besudeln n. 2 Salbung f; ostatnie ~ letzte Ölung; ~zanie, -ńca, pl -ńcy m Gesalbte(r)

pomoczyć *va.* (się, się) eine Zeitalang quälen, martern.

pomiar, -u, pl -y m Messung, Vermessung f; el ~ prądu, Strommessung; ~ wysokości, Höhenmessung; ~y szczegółowe, Kleinmessung.

pomiarkować *va.* 1 (się) merken; gewahr werden. 2 ~ się, sich maßigen; sich fassen

pomiarowy a Messungs...; Vermessungs...; praca -wa, Vermessungsarbeit f.

pomia-tać *va.* (czym) hin und her schleudern; fig. mit Füßen treten; ~ kim, j-n verächtlich behandeln, mißhandeln, zu niedrigen Diensten gebrauchen; ~tanie n Hin- und Her-schleudern n; (kim) Mißhandlung f.

pomiać, -ać, przkniem; zerkniem. pomidor, -a, pl -y m Tomate f; -owy a Tomaten...; zupa -owa, Tomatensuppe f.

pomienni(a)ć *va.* vertauschen; ~ się z kim, mit j-m tauschen

pomieniony a erwähnt; wyżej ~ oben erwähnt, obengenannt.

pomier-ność f Gleichmaß, Ebenmaß n; Symetrie f; ~ny a 1 meßbar; ebenmäßig 2 maßig.

pomie-szać *va.* vermischen, vermengen; (durcheinander)mischen; (pojęcia etc.) verwechseln; ~ komu syki, j-s Plane durchkreuzen, j-m einen Strich durch die Rechnung machen; ~ się, sich vermengen; sich verwirren; in Verwirrung geraten, bestürzt werden; ~zanie n Verwirrung

Verwechslung f; ~ zmysłów, Irrsinn, Wahnsinn m; ~zany a wirr; ~ na umyśle, verückt.

pomie-szczać, -ścił. -szczę, -ści, -ścił 1 va. 1 unterbringen. 2 (mieścić w sobie) enthalten, fassen. II ~ sie, Platz finden; fig. nie może mi się w głowie ~ das geht über meinen Horizont, das will nicht in den Kopf; -szczenie n 1 Unterbringung f. 2 (schronienie) Unterkunft f.

pomiesz-kać un. eine Zeitlang (wo) wohnen; -kanie n Wohnung f.

pomięcie n Zerknitterung, Zerknüllung f.

pomiędzy prp. zwischen; unter. **pomiętość** va. zerknittern; **pomięty** a zerknittert, zerknüllt.

pomi-jać, -nąć va. übergehen; außer Acht lassen; ~ (co) milczeniem, mit Stillschweigen übergehen; ~ k. przy awansie, j-n übergehen; -jając, -nąwszy, abgesehen davon.

pomimo prp. trotz, ungeachtet (ob. mimo II); -wolny a unwillkürlich.

pominać, **pominałszy** ob. **pomi-jać**; **pominięcie** n Übergehen n.

pomiot, -u, pl -y m Wurf m, Zahl f der Jungen (eines Tieres).

pomiotło n Ofenwisch(er) m; fig. (popychadło) Aschenbrödel n.

pomknąć un. schnell hinreiten; ~ co koń skoczy, in Karriere dahinreiten.

pomłócić va. fertig dreschen.

pomna-zać va. (sie, sich) vermehren, vervielfältigen; -żanie n Ver-
vielfältigung f.

pomnieć, **pomnąć** va. ~ co, einer Sache eingedenkt sein (a. gedenken).

pomniejs-zać, -zyć va. verkleinern; verringern; -szenie n Verkleinerung; Verringerung f; -szy a geringer; etwas kleiner.

pomnik, -a, pl -i m Denkmal, Monument n; -owy a monumental.

pomno-żenie, -życ ob. **pomna-zać**.

pomny a ~ czego a. na co, einer Sache eingedenkt.

pomoc, -y pl -e f Hilfe f, Beistand m; (pieniężna) Unterstützung f (ob. boski, naukowy); -y 1 zu Hilfe!; przy -y, za -ą (czego), mittels, vermittelst(s); przyjąć na ~ zu Hilfe kommen; potrzebujący -y, hilfsbedürftig; ~ szkolna, Schulutensilien pl; udzielić -y, Hilfe leisten; -niela f Gehilfin f; -niczy a Hilfs...; adresa ~ Notadresse f; środek ~ Hilfsmittel n; -nik, -a, pl -nicy m Gehilfe m; ~ handlowy, Handlungs-

hilfe, Kommiss m; -ny a behilflich; hilfreich; być komu -m, j-m behilflich sein, j-m hilfreiche Hand leisten.

pomoczyć va. nał machen; einweipomoczyć się, beten. [chen.]

pomolo-giczny a pomologisch; -gia f Obst(bau)kunde f.

pomordować va. (alle nacheinander) ermorden.

pomorowy a Pest..., epidemisch.

pomo-rski a am Meere gelegen; Ufer..., Küsten...; pommerisch; korytarz ~ der Polnische Korridor; -rzania, -a, pl -nie m Küstenbewohner; Pommer m; -rzanka f Pommerin f.

pomorze n Küstenland; Pomern n; ~ polskie, Pommerellen n, Kleinpomern.

pomost, -u, pl -y m bud. Gerüst n; (jezdniá mostu) Brückenbahn f; (kładka) Laufbrücke f; (lokomotywy) Lokomotivplattform f, Führerstand m; ~ murarski, Mauerbühne f; (okrętu) Deck n; ~ górny, Oberdeck; (leżeć) -em ad. massenweise nebeneinander; -owy a: waga -owa, Brückenwaage f.

pomóc ob. pomagać. [Pest f.]

pomór, -otu m Seuche, (Rinder-) **pomó-wić** va. sprechen, reden; -wienie n: mam z panem do -nia, ich habe mit Ihnen zu sprechen.

pompa f 1 Pumpe f; ~ śsąca, Saugpumpe; ~ studzienna, Brunnenpumpe; ~ tłocząca, Druckpumpe; ~ wiertnicza, Bohrpumpe; ~ zasilająca, Speisepumpe. 2 Pracht, Pomp m.

pompatycz-nie ad. -ny a pomphaft; schwulstig, hochtrabend.

pompka f Pumpe f; ~ (pod)rzeczna, Handpumpe; ~ powietrzna, Druckluftpumpe. [Pompen m.]

pompon, -u, pl -y m Troddel f, **pompować** va. pumpon.

pomrok, -u, pl -i m Dämmerung f.

pomruk, -u, pl -i m Gebrumme n; -lwać un. brummen, murren.

pomrzeć un. (nacheinander) sterben

pomsta f Rache f; **pomstować** un. sich rächen; (kłać) fluchen; **pomścić**, -szczę, -ści, -ścił va. (sie, sich) rächen; ~ się za co, sich für etwas rächen; **pomściciel** m Rächer m.

pomurnik, -a m Mauerkraut n.

pomycie n Abwaschen n; **pomyć** va. abwaschen, abspülen.

pomydlić va. einseifen.

pomyje, -myj pl Spülwasser, Aufwaschwasser n.

pomylić va. irreführen; ~ się, sich irren; **pomyłka** f Irrtum m, Versehen n; przez -kę, aus Versehen; ~ się wkradła, ein Irrtum hat sich eingeschlichen.

pomysł, -u, pl -y m Einfall, Gedanke m; wpadł na ~ er kam auf den Einfall; -owość f Erfindungs-gabe f; -owy a erfindungsreich, erfindereich.

pomy-śleć un. denken; ein wenig nachdenken; bedenken; gdy się -śli, wenn man bedenkt; **pomyśl** pan tylko! denken Sie nur! bedenken Sie, daß...; **pomyślałem** sobie, ich dachte bei mir selbst; -ślenie n Denken n; nie do -a, undenkbar.

pomyśl-nie ad. -ny a günstig, gedehlich, nach Wunsch; -na wiadomość, günstige Nachricht; -ność f Glück, Wohl n, Wohlstand m; Gedeihen, Wohlergehen n, -ności! ich wünsche Ihnen Glück! (gdy kto kichnie) (zur) Gesundheit!

pomy-wać va. (naczynia) aufwaschen; -waczka f Spülmagd, Aufwäscherin f; -walnik, -a, pl -i m Aufwasch-faß n, -kübel m.

ponad prp. (co a. czym) über; **ponadto** ad. überdies, außerdem, noch dazu; nie ~ weiter nichts.

ponadliczbowy a ob. nadliczbowy.

ponawić va. erneuern; (prośbę) wiederholen. [a Punsch...]

poncz, -u, pl -e m Punsch m; -owy **pon-ą-ta** f Lockspeise f, Koder m; fig. (urok) Reiz m; -tnie ad., -tny a (ver)lockend, anziehend; -tność f Zugkraft f; **poniechać** va. (czego) unterlassen, aufgeben.

poniedziałek, -tku, pl -lki m Montag m; -tkować un. blauen Montag machen; -tkowy a Montags...

poniekąd ad. gewissermaßen, einigermmaßen.

ponieść, -niosę, -niesie, -niósł, **ponosić**, -szę, -si, -sił va. 1 (hin)tragen; pójść, gdzie mnie oczy poniosą, ich werde führen, wohin mich meine Augen führen. 2 tragen; erleiden; ~ konsekwencje, koszy, die Folgen, die Kosten tragen; ~ stratę, porażkę, śmierć, Verlust, eine Niederlage, den

Tod erleiden (ob. ofiara 1). 3 (o kocianki) durchgehen.

ponieważ cj. weil, da.

poniewezasie ad. zu spät.

poniewierzać va. (co) nicht schonen, ~ kim, j-n schönede behandeln; ~ się, unordentlich umherliegen; (o ludzich) sich herumtreiben, **poniewierka** f 1 Herumtreiben, Wanderleben n; w -rce, obdachlos; auf fortwährender Wanderschaft. 2 Mißachtung f; trzymać w -rce, geringachten, mißachten

poniewoli ad. wider Willen; **poniewolny** a freiwillig, Zwangs...

ponik, -a, pl -i m unterirdischer Bac (Fluß, Wasserlauf).

poniszczyc va. (alles) vernichten.

poniter, -a, pl -rzy m karc. Gegenspieler m.

poni-zać, -żyć va. (się, się) herabwürdigen, erniedrigen; -żający a herabwürdigend; -żej ad. unterhalb; unten(stehend), nachstehend; jak ~ podane, wie untenstehend aufgegeben, -żenie n Erniedrigung f.

pono(ć) ad. ob. podobno.

pono-wić va. erneuern; -wienie n Erneuerung f.

ponownie ad. nochmals, abermals; wieder(holt); ponowony a wiederholt; abermalig.

pons, -u, pl -y m Hochrot, Poncau n; stanął cały w -ach, er wurde bis über die Ohren rot; -owieć, -leje, -iał rot werden, eröten; -owy a hochrot.

ponter, -a, pl -y m Pointer m (englischer Vorstehhund).

ponton, -u, pl -y m Ponton, Brücken Kahn m; -ier, -a, pl -rzy m Pontonier m; -ierstwo n Pontonwesen n; -owy a Ponton...

pontyfi-kalny a bischöflich; -kat, -u, pl -y m Pontifikat, Hohepriester-tum n.

ponumerować va. numerieren.

ponur, -a, pl -y m Schluessenbett n, Schluessenboden m, Bettung f.

ponuro ad., -ry a düster, finster; trube; -re miły, trube Gedanken; -rość f Düsterei f.

pończocha f Strumpf m; robić -chy, Strümpfe stricken; -szarka f Strumpfwirkerin f; (krosno) Strumpfwirkerstuhl m; -szarnia f Strumpffabrik, -wirczerei f; -szka f Strumpf

m; -szkowa a Strick...; -szkowa roboty, Strickarbeit f; -sznictwo n Strumpfwirkerei f; -szniczy a: -e wyrobny, Strumpfwaren pl; -sznik, -a, pl -icy m Strumpf-fabrikant, -wirker, -handler m. [sprechen].
poobiecyać *va.* vielen Leuten verpoobiedni a Nachmittags... (ob. dzemka); **poobiedzie** n Nachmittag **poobrywać** *va.* abreißen. [m.
poorać *va.* durchfurchen; **poorany** a durchfurcht; ~ zmarszczkami, runo **pootwierać** *va.* alles öffnen. [zelig.
poósme ad. achtens.

pop, -a, pl -y m Pope m.
popadać *vn.* ein wenig regnen, schneien (ob. popasć).
popal, -u m aut. Nachzündung, Spätzündung f.
popamiętać *va.* lange gedenken; -ta on mnie! das soll er mir büßen!
poparcie n Unterstützung; Förderung f; na ~ mego twierdzenia, als Beweis meiner Behauptung; **pozyskać** ~ die Unterstützung erlangen.
popas, -u, pl -y m Fütterung (während der Reise), Rast f; **popasać** *vn.* (unterwegs) füttern; rasten, sich aufhalten.

popasć¹, -adne, -adnie, -adł *vn.* geraten; (w błąd) verfallen; ~ w niedzę, in Armut, ins Elend geraten; ~ w dług, in Schulden geraten.
popasć², -sze, -sie, -sł ob. **popasać**.
popa-trzcę, -trzyć *va.* (eine Zeitlang) schauen; ~ na co, etwas flüchtig ansehen. [In Stoß m.
popchnąć *va.* stoßen; **popchnięcie** **popelina** f Popeline f.
popelina(a)ć *va.* begehen; (zbrodnię) verüben; ~ błąd, einen Fehler begehen; ~ głupstwo, eine Dummheit machen; ~ samobójstwo, sich das Leben nehmen, Selbstmord verüben. [men.
popelnieć, -nieje, -niał *vn.* zuneh-popeć, -u, pl -y m Trieb, Antrieb, Draug m; ~ pcliowy, Geschlechts-trieb m; z własnego -u, aus eigenem Antrieb; -liwość f Héftigkeit f, Jäh-zorn m; -liwy a heftig, jähzornig, hitzig; -owy a Trieb...; siła -owa, Triebkraft f.

popę-dzać, -dzić I *va.* antreiben; *vn.* vorwärts treiben. II *vn.* hincilen, dahin-jagen.

popę-kać *vn.* Risse bekommen, bersten; (o skórze) aufspringen; -ka-nie n Bersten n; Riß m; ~ skóry, Hautschrunde pl.

popić ob. **popijać**; *popili* się, sie haben sich (alle) betrunken.
popielaty a aschgrau.
popielcowy a: środa -wa, **popielec**, -lca, pl -lce m Aschermitwoch m.
popieli-ca f zo. Bilch m, Bilchmaus f; -ce pl (futro) Grauwerk n.
popie-lisko n Aschenherd m; -lnicza f Aschenurne f; -lniczka f Asch(en)-becher m -lnik, -a pl -i m Aschen-kasten m.

popie-rać, **poprzec** *va.* (kogo, sprawę, kredyt) unterstützen; (handel, naukę, sztukę) fördern, befördern, begünstigen; (interesy czyje) wahrnehmen; (prośbę) befürworten; (dowodami) bekräftigen; (dokumentami) bezukunden; ~ cytatami, durch Stellen belegen; -racz, -a, pl -e m Förderer m; -ranie n Unterstützung, Förderung, Begünstigung f; towarzystwo -rania (nauki etc.) Verein m zur Förderung...
popiersie n Brustbild n, Büste f.
popięcie *va.* ein wenig lieblosen.
popiętny a fünf-fach.
popijać *va.* in langen Zügen trinken, fam. nippen; ~ herbatą, (zum Brot) Tee trinken.

popiół, -olu, pl -oly m Asche f; ~ cynowy, Zinnasche; ~ oliwiany, Bleiasche; ~ z węgli, Kohlenasche; -oly (zmarłych) sterbliche Überreste, Asche; obrócić w ~ in Asche verwandeln; spalić na ~ einäschern.
popis, -u, pl -y m I Schau, Heerschau f; -y gimnastyczne, Schauturnen n; ~ szkolny, Schulfest f; dla -u, zur Schau; robić wszystko dla -u, alles so tun, daß es Aufsehen erregt; -y (uczniów etc.) Aufführung f. 2 (wojskowy) Aushebung, Rekrutierung f; stawienie się do -u, Gestellung **popi-s**(y)wać *va.* (eine Zeitlang) schreiben; ~ się, sich produzieren; ~ się czym, mit einer Sache prunken, etwas auskramen, zur Schau tragen a stellen; ~ się wiedzą, sein Wissen auskramen; -s(y)wanie się n (czym) Prunken n; choć -a się, Frunksucht f.
popisowy I a I dienstpflichtig, gestellungspflichtig; komisja -wa, Er-

satzkommission. 2 Prunk..., Schau...; aw. lot ~ Schauflug m; mowa -wa, Prunkefuge f; te. rola -wa, große Rolle, II -wego, pl -wi m Militär(dienst)-pflichtige(r).

poplamieć *va.* beflecken.
poplątać *va.* (się, się) verwickeln, verwirren.

poplecznictwo n Unterstützung f.
poplecznik, -a, pl -icy m Beschützer; Anbanger; Helfershelfer m.

popła-cać *vn.* (gut) lohnen; nie ~ nicht lohnen; -cić *va.* ~ drugi, alle Schulden bezahlen; -tny a lohnend, rentabel.

popłoch, -u m Panik f, panischer Schrecken; wywołać ~ Schrecken verbreiten, eine Panik hervorrufen.

popłód, -odu m Nachgeburt f.

popolu-dnie n Nachmittag m;

-dniovy a Nachmittags...; -dniówka f Nachmittagsvorstellung f.

popopotowy a nachsündflutlich.

poppracować *vn.* ein wenig (a. eine Zeitlang) arbeiten.

poprawa f Besserung, Verbesserung f; obiecuje -wę, er verspricht sich zu bessern (ob. dom 3); -wczy a; dom ~ Besserungsanstalt f.

poprawdzie ad. offen gestanden.

popraw-wi(a)ć *va.* (się, sich) verbessern; bessern; (krawat, włosy) in Ordnung bringen; (błędy) korrigieren; (wniosek) abändern; (chory) się -wia, ... befindet sich besser; interesy się -wiają, das Geschäft lebt wieder auf; (kursy) się -wily; ... haben sich gebessert; -wiaz, -a, pl -e m Verbesserer m; -wienie n ob. poprawa;

-winy -win pl Nachschmaus m;

-wiony a verbessert; -wka f I (bledów) Korrektur f; (w projekcie ustawy) Amendement n, Änderungsantrag m; (w kontrakcie) Änderung, Modifikation f; (w ubranii) Änderung f. 2 szk. Nachprüfung f; -wnie ad., -wny a korrekt, fehlerfrei; -wność f Fehlerfreiheit, Korrektheit f.

popręg, -u, pl -i m Bauchgurt m.

poprosić *va.* ~ k. o co, j-n um etwas bitten; (do tańca) auffordern.

poprostu ad. ganz einfach, ohne weiteres.

poprowadzić *va.* (hin)führen; ~ rozmowę, die Unterhaltung allein

popruci *va.* auftrennen. [führen.

popryszczeni a voll Blattern.

poprze-cze n Quere f; -czka f Querholz, Querstück n; -cznica f I Quergasse f, Quersweg m. 2 bud. Quer-balken m, Querband n, Querstrebe f;

aw. Querholm m; -cznik, -a, pl -i m Querträger m; -czny a quer(liegend), Quer...; przaccicie -ne, Querschnitt m

poprzec ob. **popierać**.

poprze-dni a vorhergehend, vorig.

früher; -ego dnia, am Tage vorher; ~ list, das vorhergehende Schreiben;

-dniczka f Vorgängerin f; -dnik, -a, pl -icy m Vorgänger m; mat. Vorder-glied n; -dnio ad. vorher.

poprze-dzać, -dzić *va.* vor(an)gehen, vorhergehen; ~ kogo, vor j-m hergehen, herfahren, herreiten, j-m vorangehen; -dzający a vorhergehend.

poprzek ad. w ~ quer.

poprzekreślać *va.* durchstreichen.

poprzekręcać *va.* verdrehen.

poprzemianiac *va.* vermischen.

poprzerywać *va.* durchschneiden.

poprzesta(wa)ć *vn.* = na czym, es bei (a. mit) etwas bewenden lassen.

poprzestawiać *va.* umstellen.

poprzewracać *va.* alles umkehren; durcheinander werfen.

poprzec ob. przez. [überwerfen.

poprzykać się z kim, sich mit j-m

popstrzyć *va.* sprengeln.

popsuć *va.* (się) verderben; **popsuć** n Verderben n; **popsuty** a verdorben.

popular-ność f Beliebtheit (beim Volke), Popularität f; -ny a I beliebt, populär; stać się -m, sich beim Volke beliebt machen. 2 gemein-sächlich, gemeinverständlich.

populary-zacja f Gemeinverständlich-machen n; -zator, -a, pl -rzy m Popularisator, Verallgemeiner, Verbreiter m; -zatorski a verallgemeinernd; -zować *va.* gemeinverständlich machen, popularisieren.

popu-szczać, -ścić *va.* I (ein wenig) nachlassen; ~ pasa, den Gürtel lockern. 2 fam. einen fahren (a. streichen) lassen.

popy-chać *va.* stoßen; ~ się łokciami, sich (gegenseitig) mit dem Ellenbogen stoßen; -chacz, -a, pl -e m kol. Nachschiebelokomotive f; -chadło n Aschenbrödel n; Lückenbüßer m; -chanie n Stoßen n.

popyt, -u, m Nachfrage f (ob. podaż); duży ~ starke Nachfrage; jest duży ~ na ten towar, es ist viel Nachfrage nach dieser Ware. [Schweißloch n] **por**, -a, pl -y m (w skórze) Pore f, **pora** f Zeit f; ~ roku, Jahreszeit; w -ę, rechtzeitig; zu gelegener Zeit; nie w -ę, zu ungelegener Zeit, zur Unzeit; w sama -ę, zur rechten Zeit; ~ obiadowa, Mittagszeit; do tej -ry, bis jetzt; o tej porze, zu dieser Zeit; stosowna ~ der günstige Zeitpunkt; letnia -ą, im Sommer.

porabiać va. machen; sich beschäftigen; co -biasz? was machst du? wie geht es dir?

porachować va. berechnen; **porachunek**, -nku, pl -nki m Abrechnung f; mięz z kim (osobiste) -nki, ein Hühnchen mit j-m zu rupfen haben; ~ sumienia, Selbstprüfung, Gewissensprüfung f.

porada f Rat m; Anratur; Konsultation f; ~ lekarska, prawna, ärztlicher, juristischer Rat, za jego -dą, auf seine Anratur; **poradnia** f Beratungsstelle f; **poradnik**, -a, pl -i m (książka) Ratgeber m.

poradzić va. raten, Rat geben; ~ się kogo, j-n um Rat fragen; na to nie nie -dżę, ich kann nichts dazu tun; nie u -mieć sobie ~ (sieh) keinen Rat mehr wissen; ~sobie, sich zu helfen wissen; ~sobie z kim, z czym, mit j-m, mit etw was fertig werden; nie -dzisz temu, du bist der Sache nicht gewachsen.

poranek, -nku, pl -nki m Morgen m; ~ muzyczny, Morgenkonzert n.

poranić va. (sie, sich) verwunden.

poranny a Morgen...; gazeta -na, Morgenblatt n.

porastać vn. bewachsen (ob. pierze).

poratować va. retten; (zdrowie) wiederherstellen; -wanie n Rettung; (zdrowia) Wiederherstellung f.

porazić va. lähmen; fig. aufs Haupt schlagen; **porażenie** n Lähmung, Paralyse f; ~ słoneczne, Sonnenstich m.

porażka f Niederlage, Schlappe f (ob. ponieście 2); **porażony** a gelähmt.

porąb, -ębu, pl -ęby n Holzschlag, Schlag m; **porąbać** va. zerhacken, in Stücke hauen; ~ kogo, j-n zerfetzen.

porcelana f Porzellan n; Porzellan-geschirr n; -lanka f Porzellanerde f, Kaolin n; -lanowy a Porzellan...

porcja f Portion f; mil. Ration f; ~ latów, eine Tracht Prügel.

poręb ob. porąb.

poręcz, -y, pl -e f (u krzesła) Lehne f; (u schodów) Geländer n; ~ u mostu, (Brücken-)Geländer.

poręczenie n Bürgschaft f; dać ~ Bürgschaft leisten.

poręczyć a handlich.

poręczyć va. bürgen; -**zczyciel**, -a, pl -e m Bürge m.

poręka f Haftung f; (spółka) z ograniczoną -ką, ... mit beschränkter Haftung.

porękwacznice n Nadelgeld n.

porfir, -u m min. Porphyry m.

porograczyzny a unzüchtig; -**fia** f Schmutz-, Schundliteratur, Pornographie f.

porobic va. machen; -bili majątki, sie haben Vermögen erworben.

porobocie n Feierabend m.

porodowy a Geburts..., Gebärd...; bóle -we, Geburts-, Gebärdwehen pl.

poro-dzenie n Gebären n; -**dzic** va. gebären; ~ się, geboren werden.

poro-nić va. abortieren, fehlgebären; -**nienie** n Fehlgeburt f; -**niony** a zu früh geboren; fig. fehlgeschlagen, mißglücken.

porosić, -szę, -si, -sił va. betauen.

porosiy a bewachsen; ~ włosami, behaart; **porosnąć**, **porość**, -śnie, -ósi, -ośla vn. bewachsen; **porost**, -u m 1 Wachsen n; Wuchs m; ~ włosów, Haarwuchs m; śródek na ~ włosów, Haarwuchsmittel n. 2 bot. Flechte f; ~ wodny, Alge f.

porośnięty a ob. porosly.

porowaty a porös.

porozbiegać się, auseinanderlaufen

porozbiorowy a; dzieje -we, Polens Geschichte nach der Teilung.

porozdawać va. (alles) verteilen.

porozjeżdżać się, auseinanderfahren; **porozkładać** va. auseinanderlegen; **porozkopywać** va. auseinandergraben; **porozkradać** va. alles wegstehlen; **porozklepiać** va. aufkleben; **porozlewać** va. verschütten, vergießen; **porozmawiać** vn. (eine Weile) sprechen; sich unterhalten; **poroznosić** va. a-stragen; **porozpedzać** va. auseinanderjagen; **porozpinać** va. (nacheinander) aufknöpfen, aufmachen; **porozpruwać** va. alles zer-

trennen; **porozpuszczać** va. (nacheinander) auflösen, entlassen; **porozzuczać** va, auseinanderwerfen; **porozsiewać** va. verstreuen; zerstreuen; **poroztwierać** va. ~ okna, alle Fenster öffnen.

porozu-mie(wa)ć się, sich verständigen; (mit j-m) Rücksprache nehmen; sich (mit j-m) ins Einvernehmen setzen; ~ co do ceny, über den Preis einig werden; ~ z wierzycielami, mit den Gläubigern übereinkommen; ~ się z kim oczyma, j-m einen verständnisvollen Blick zuwerfen;

mienie (sie) n Einverständnis, Einvernehmen n, Verständigung; Rück-sprache f; dojsz do -a, zu einer Verständigung gelangen; działał w -niu z kim, im Einverständnis mit j-m handeln; po -niu się z nim, nach der mit ihm genommenen Rücksprache;

miewawczy a verständnisvoll.

poroże n Gehorn, Geweih n.

poród, -odu, pl -ody m Entbindung, Niederkunft, Geburt f.

porów-n(y)wać va. (sie, sich) vergleichen; -**nanie** n Vergleich m, Vergleichung f; bez -a, ohne Vergleich, unvergleichlich; w -niu z... im Vergleich mit a. zu...; to nie w -niu z..., das ist nichts im Vergleich mit... gr. stopnie -a, Vergleichungsgrade pl;

nawczy a vergleichend.

poróż-nić va. entzweien, veruneinigen; ~ się, sich (mit j-m) überwerfen; in Związ (a. Zwietracht) geraten; -**nienie** n Entzweigung, Zwietracht f, Zwiist m.

port, -u, pl -y m Hafen m; ~ bezbezpieństwa, Nothafen; ~ lotniczy, Flughafen; ~ macierzysty, Luftschiffhafen; ~ otwarty, offener Hafen; ~ schronienia, Zufluchthafen; ~ węwnętrzny, Binnenhafen; ~ wojenny, Kriegshafen; ~ zewnętrzny, Außenhafen.

portal, -u, pl -e m Haupttor, [n]

porter, -u, pl -y m Porter m,

portfel, -u, pl -e m Portefeuille n, Brieftasche f.

portier, -a, pl -rzy m Portier, Pförtner m; portiera f Türvorhang m, Portiere f.

portki, -tek pl Hosen pl.

portlandzki a cement ~ Portland-ement m.

portmonetka f Portemonnaie n, (Geld-)Börse f.

porto n inv. Postgeld, Porto n; ~ franko, portofrei; wydatki na ~ Portoauslagen pl.

portowe, -go n Hafengebühr f, Hafengehd n; portowy a Hafen...

portrecista, pl -ści m (-stka f) Portratmaler(in); **portret**, u, pl -y m Brustbild, Portrait n; **portretować** va. porträtieren; **portretowy** a Portrat...

Portugalia f geo. Portugalien n;

lczyk, -a, pl -y m Portugieser m; -lka f Portugiesin f; -lski a portugiesisch.

portwein, -u m Portwein m.

portyk, -u, pl -i m Säulenhalle f, Portikus m.

poru-czyć, -czyć va. (polecać) (be-)auftragen; (powierzać) anvertrauen;

czenie n Auftrag m, Beauftragung f.

porucznik, -a, pl -icy m (Ober)Leutnant m.

poru-szać, -szyc va. 1 (sie, sich) bewegen; fig. ~ niebo i ziemię, Himmel und Erde bewegen; ~ wszystkie sprężyny, alle Hebel in Bewegung setzen. 2 (sprawę etc.) berühren; in Anregung, zur Sprache bringen. 3 (wzruszyć) rühren, erregen, tief bewegen;

szenie n Bewegung f; (kwesii etc.) Anregung f; (wzruszenie) Erregung, Regung f; ~ umysłu, Gemütsbewegung.

porwać I va. 1 (na kawalki, in Stücke) zerreißen. 2 hinreißen; fortschleppen; (dziecko etc.) rauben, (gewaltsam) entführen; fig. ~ za sobą, mit sich fortreißen; ~ słuchaczy, seine Zuhörer hinreißen, entzücken. 2 fassen, (er)greifen; ~ za broń, die Waffen ergreifen; zu den Waffen greifen; ~ k. za kolierz, j-n am Kragen fassen. II ~ się, auffahren, aufspringen; ~ się na kogo, auf j-n losstürzen; ~ się na co, sich an etwas wagen (a. machen); **porwanie** n Entführung f; Raub m (Sabineer der Sabinerinnen).

porzy-wać va. (eine Zeitlang) zeichnen; ~ się, Risse bekommen, rissig werden; -**wany** a rissig.

poryw, -u, pl -y m plötzliche Erregung, Feuer n, Begeisterung f; ~ młodzieńczy, Jugendfeuer n; -y pa-

triotyzmu, patriotische Begeisterung; szlachetne -y, Anwendung f von Gromfut.

pory-wać ob. porwać; -wający a hinreißend; -wczno *ad.*, -wczy a hastig, aufbrausend, ungestüm, heftig; -wczosć f Heftigkeit f, Ungestüm m; -wisty a wiatr ~ Stoßwind m.

porządek, -dku, pl -dki m Ordnung f (ob. dzienny, doprowadzić, pilnować); dla -dku, der Ordnung halber; być w -dku, in Ordnung sein; doprowadzić k. do -dku, j-m seinen Standpunkt klarmachen; przywołać (kogo) do -dku, zur Ordnung rufen; zrobić ~ in Ordnung bringen; robić -dki w mieszkaniu die Wohnung reinigen. 2 Reihenfolge f; w -dku alfabetycznym, in alphabetischer Reihenfolge; po -dku, der Reihe nach; ułożyć w -dku alfabetycznym, alphabetisch ordnen. 3 bud. ~ architektonicz, Säulenordnung; ~ dorycki, dorische Säulenordnung.

porząd-kować *va.* ordnen, in Ordnung bringen, Ordnung machen; -kowanie n Ordnen n; -kowy a Ordnung's...; *gr.* liczebnik ~ Ordnungszahl f; numer ~ laufende Nummer; -nicki, pl -ccy m ordnungsliebender Mensch.

porządnie *ad.*, -dny a ordentlich; anständig; solid; -dni ludzie, ordentliche, anständige Leute; -dnie ubranie, anständig, sauber angezogen; -dna robota, solide Arbeit; -dny Gehörig; dać k. -dną burę, j-m einen derben Verweis geben; ~ deszcz, -dna burza, gehöriger, tüchtiger Regen, Sturm; -dna porcja, gehörige Portion. 3 ordnungsliebend.

porzeccze n Uferland; Flußgebiet n

porzecz-ka f Johannisbeere f; -kowy a: sok ~ Johannisbeersaft m.

porzązać *va.* zerschneiden.

porzu-cać, -cić *ca.* 1 hinwerfen, wegwerfen. 2 (opuszczyć) verlassen, im Stich lassen; (śluzbę) aufgeben, aus dem Dienste treten; ~ żona, die Frau verlassen; -cenie n Verlassen; Aufgeben n.

posada f 1 Stelle, Stellung f, Posten m; starać się o -dę, sich um eine Stellung bewerben; wakująca ~ offene Stelle, offener Posten. 2 bud. fundament n, Grundlage f.

posadzić *va.* setzen, hinsetzen; (drzewo) (an)pflanzen.

posadz-ka f Parkett n, gefästeltes Fußboden; -karz, -a, pl -e m Parkettleger m.

posag, -u, pl -i m Mitgift f; -owy a Mitgift... (ob. lowca); -ówka f Ausstattungsversicherung f.

posażny a: -na panna, reiches Mädchen, Goldfisch m.

posą-dzać, -dzić *va.* ~ kogo o co, j-n wegen einer Sache in Verdacht haben, j-n einer Sache bezargöhnen; -dzenie n Argwohn m, Verdächtigung f.

posąg, -u, pl -i m Bildsäule, Statue f; -owa a Bildsäulen...; *fig.* majestätisch; posązek, -zka, pl -zki m Statuette f. [sich versammeln.]

poschodzić się, zusammenkommen, **poselski** a gesandtschaftlich; Abgeordneter...; izba -a, Abgeordnetenhaus n; poselstwo n Gesandtschaft, Botschaft f.

poseł, -sła, pl -słowic m Gesandte(r); (na sejm etc.) Abgeordnete(r) m; (ambasador) Botschafter m.

posesja f Besitzung n, Besizung f, posesjonowy a: pora -wa, Nachsaison f.

pose-pnieć *vn.* düster werden; -posić f Düsterei f, Trübsinn m; -pny a düster, trübsinnig, trübe.

posiać *va.* besäen, säen.

posia-dać *va.* besitzen; (inne)haben; ~ język, einer Sprache mächtig sein, eine Sprache beherrschen; ~ stosunki, znajomości, Verbindungen, Bekanntschaften haben; ~ majątek, ein Vermögen besitzen; ~ wady, mit Lastern behaftet sein; nie -da się z radością, er ist außer sich vor Freude; -dacz, -a, pl -e m (-ka) f Besitzer(in), Inhaber(in); ~ konta, Kontoinhaber(-in); -danie n Besitz m; być w -niu, im Besitz sein; objąć ~ czego, von etw. sein Besitz nehmen; wejść w ~ in (den) Besitz gelangen; stan -a, Besitzstand m; wzięcie w ~ Besitznahme f.

posiadłość f Besitzung f, Besiztum m; posiadać, -siędzie, -siadł *va.* besitzen; in Besitz nehmen.

posieć, -eć, -eże, -eki *va.* zerhacken; (szablą) zerfetzen.

posie-dzenie n Sitzung f; odbyć ~

die Sitzung abhalten; -dzieć *vn.* (eine Zeitlang) sitzen; verweilen.

posiekać ob. posieć

posiek, -u, pl -y m Saat f.

posi-lać, -lić *va.* (się, się) stärken, erquicken; -lający a stärke, kräftigend, erquickend; -lenie n Stärkung, Erquickung f.

posilny a nahrhaft

posi-lek, -lku, pl -lki m 1 Mahlzeit; Nahrung f. 2 mil. -lki, Unterstützung f, Verstärkungen pl; -lkować *va.* Hilfe leisten; ~ się czyni, etwas benutzen, gebrauchen, sich einer Sache bedienen; -lkowy a hilfs...; *gr.* czasownik ~ Hilfszeitwort n.

posi-niały a blau unterlaufen; -nieć, -nieje, -niał *vn.* blau werden.

posiwieć, -ieje, -iał *vn.* grau werden, ergrauen.

poskakać *vn.* ein wenig hüpfen, **poskarzyć** *va.* anklagen; ~ się na kogo, sich über j-n beklagen.

poskąpić *va.* kargen; nie ~ komu czego, j-n mit etwas überhäufen.

poskladać *va.* zusammenlegen.

poskokczyć *vn.* 1 ~ do domu, einen Sprung nach Hause machen 2 ~ w górę, (o cenach etc.) in die Höhe gehen, steigen.

poskracać *va.* (ab)kürzen.

poskra-miacz, -a, pl -e m Bändiger, Zehmer m; ~ zwierząt, Tierbändiger; -miac, poskromić *va.* bändigen, zähmen; poskromienie n Bändigung, Bezähmung f.

poskrobać *va.* kratzen.

poskutkować *vn.* wirken.

posłać, -śle, -słał *va.* schicken, senden; ~ po co, etwas abholen lassen; ~ go kogo, nach j-m schicken, j-n holen lassen.

posłać, posćciele, -słał *va.* betten; ~ łóżko, das Bett machen; jak sobie posćciele, tak się wypisiz, wie man sich bettet, so schläft man; wie man's treibt, so geht's.

posła-nie n 1 Senden n, Sendung f. 2 Lager n; ~ dla bydła, Strohlager;

-niec, -ńca, pl -ńcy m Bote, Dienermann m; ~ umysłny, Expredibote; -nka f Gesandte; (na sejm) Abgeordnete f; -nietwo n Sendung, Botschaft; Mission f; -nnik, -a, pl -icy

posłodzilić *va.* zuckern. [m Bote m]

posłować *vn.* Abgeordneter sein.

posłuch, -u, pl -y m 1 Gehör n; dawac, znaleźć ~ Gehör schenken (a. geben), finden. 2 Gehorsam m. 3 (pogłoska) Geräusch n.

poslu-chać *va.* 1 anhören, horchen. 2 (się) gehorchen; ~ rady, einem Rat folgen; -chania f Audienzzimmer n; -chante n Anhören n, Audienz f.

poslu-ga f Dienstmagd n; Bedienung, Aufwartung f; chodzić na -gi, Aufwartestellen haben; ostatnia ~ Leichenbegängnis n; oddać k. ostatnią -gę, j-m die letzte Ehre erweisen; -gacz, -a, pl -e m Dienstmann; Aufwärter m; ~ kolejowy, Gepäckträger m; -gaczka f Aufwärterin f; -giwać *va.* ~ komu, j-n aufwarten, bedienen; ~ się czym, sich einer Sache bedienen, etwas handhaben, gebrauchen, benutzen; -giwanie n ~ się (czym) Gebrauch m, Benutzung f.

posłu-szeństwo n Gehorsam m; ślepe ~ passiver Gehorsam (ob. od-mawiać 2); -sznie *ad.*, -szny a gehorsam, folgsam.

posłużyć 1 *vn.* 1 (eine Zeitlang) dienen; to mu -żyło za pretekst, das diente ihm als Vorwand. 2 (o kuracji etc.) gut bekommen, guttun; szczęście mi -żyło, ich hatte Glück; jeżeli mi zdrowie -ży, wenn ich bei guter Gesundheit bin a. sein werde. **posmak**; ~ m Nachgeschmack m. **posmarować** *va.* (be)schmierem. **posmutnieć** *vn.* traurig werden. **posoka** f Blut n, Jauche f. **posolić** *va.* mit Salz bestreuen, salzen. [ziaren.]

pospacerować *vn.* ein wenig spazieren *va.* ein wenig schlafen.

pospadać *vn.* (nacheinander) herabfallen.

pospieszny ob. pospieszny, **posplacać** *va.* alles bezahlen; ~ dług, alle Schulden bezahlen.

pospoli-cie *ad.* insgemein, gewöhnlich; -ciele *vn.* gemein, alltäglich werden; -tak, -a pl -tacy m Landsturm-mann n; -tość f. Gewöhnlichkeit, Gemeinheit f; -tować się, sich mit (den Leuten) gemein machen; mit dem ersten besten verkehren.

pospolity a gemein, ordinär; gewöhnlich; lud ~ Pöbel m, gemeines Volk; *gr.* imię -te, Gattungsname m; -te ruszenie, Landsturm m.

pospo-łem, -lu ad. **zusammen, gemeinschaftlich.**

posponować va. ob. **postponować** **pospolitwo** n. P. **bel** m.

pospółka f. **Minderkohle** f.

posprowadzać va. **(nacheinander) beziehen.**

posprzątać va. ~ **pokoje**, alle **Zimmer aufräumen.**

posprzezać się, in **Wortwechsel** **geraten** (o co um a. über etwas).

posprzedzać va. **ausverkaufen.**

pospre-brzać, -brzyć va. **versilbern; -brzanie, -brzenie** n. **Versilberung** f; **-brzany** a. **versilbert.**

post, -u, pl -y m. **Fasten** n, **Fasttag** m; **wielki** ~ **Fastenzeit** f; **zachować** ~ **die Fasten halten.**

postać, -ci, pl -cie f. **1 Gestalt, Form** f; ~ **ludzka, Menschengestalt; (postawa) Statur, Figur** f; w -ci... in **Gestalt...**; **to zmienia** ~ **rzeczy**, das **ändert die Sache.** 2 ~ **w powieści, Person** f in einem **Roman.**

postać, **postoję, -oi, -stał** vn. **1** eine **Weile stehen bleiben; postoisz tu** (pa-rę godzin), **du wirst hier... stehen müssen.** 2 **betreten** (ob. **noga**).

posta-nawiać, nowić va. **beschließen, den Entschluß** (a. **Beschluß**) **fassen; -nowienie** n. **1** **Entschluß, Beschluß** m; **powziąć** ~ **einen Entschluß fassen.** 2 **Bestimmung** f.

postarać się, **Vorsorge** **tragen** a. **treffen; bestrebt sein; ~ o co**, sich um **etwas bemühen, für etwas sorgen.**

postarzyć się, **alt werden, altern.**

postaw, -u, pl -y m. (**sukna**) **Ballen postawa** f. **1** **Wuchs** m, **Statur, Figur** f. 2 **Haltung, Stellung** f; **przybrać** **groźną** ~ **wę**, eine **drohende Miene** **annehmen.**

postawić I va. (**hin**)**stellen; (banki, pijawki) setzen; (dom, pomnik) auf-richten; (straż, świadków) aufstellen; ~ posterunek, postieren; (komu obiad etc.) spendieren; ~ na swoim, seinen Willen durchsetzen; ~ komu zarzut, j-m einen Vorwurf machen; być dobrze -wionym, gut situiert sein** (ob. **kandydatura, noga**); ~ **w przykrym położeniu, in eine mißliche Lage versetzen; ~ sobie** za **zadanie, sich** (etwas) **zur Aufgabe machen.** II ~ **się** I ~ **się** **hardo, ostro, energisch**

auftreten; ~ się na **słowie, Wort halten; ~ się** na **czym miejscu, sich** an **j-s Stelle denken.** 2 **fig.** **sich** an-**greifen; einen üppigen Schmaus** **geben.** [lungsaufforderung f.

postawienie n. ~ **w zwole, Zah postawny** a. **stättlich.**

postąpić ob. **postępować; postąpienie** n. **Betragen** n, **Handlung** f.

poste-restante, postilagernd.

posteru-nek, -nku, pl -nki m. **Posten** m; na -nku, **auf Posten; kol. ~** **ruchu, Betriebsstelle** f; **mil. ~** **obserwacyjny, Beobachtungsposten; ~** **podsluchowy, Abhörposten; -nko** wy. **-wego, pl -wi** m. **Schutzmann** m.

postęp, -u, pl -y m. **1** **Fortschritt, Fortgang** m; **robić -y, Fortschritte** **machen; iść z -em** **czasu, auf der Höhe** der **Zeit** **stehen.** 2 **mat. Pro-gression** f; **postępek, -pku, pl -pki** m. **Tat, Handlung** f.

postępo-wać, postąpić vn. **1** (**nap-rzód**) **fortschreiten; vorrücken; vor-wartskommen; Fortschritte** **machen.** 2 **verfahren; handlić; dobrze, źle** z **kim** ~ **gut, schlecht** mit **j-m** **ver-fahren, handeln; ~wbrew** **zwycajom, den Gebräuchen** **zuiwiderhandeln; ~** **według** **przepisu, nach Vorschrift** **vorgehen.** 3 (**dodawać** **do ceny**) **zulegen; (na licytacji)** **höher bieten.**

postępowanie n. **1** (**naprzód**) **Fort-schreitung** f. 2 **Verfahren** n. (**t. jr.**): **Vorgehen** n; **sposób -nia, Handlungs-weise** f; ~ **sądowe, gerichtliches** **Ver-fahren; ~ śledcze, Untersuchungs-verfahren.**

postępo-wiec, -wca, pl -wcy m. **Fort-schrittler, Progressist** m; ~ **wość** f. **Fort-schrittlichkeit** f; ~ **wy** a. **fort-schrittlich; fortschreitend, progressiv; pol. stronnictwo -we, Fortschritts-partei** f.

postny a. (**Fast**)**en...**; ~ **dzień, Fast-tag** m; **potrawa -na, Fastenspeise** f; ~ **postojowe, -go** n. **Standgeld** n.

postój, -oju, pl -oje n. **Halt** m, **Rast, mil. Unterkunft** f; ~ **ociągu, Auf-enthalt** m; ~ **warunkowy, Bedarfs-aufenthal; miejce -oju, Halteplatz** m; ~ **dorożek, Droschkenhalteplatz.**

postponować va. **hintansetzen, ger-ing-schätzen.**

postrach, -u, pl -y m. **Schrecken** m; **szerzyć** ~ **Schrecken** **verbreiten**

postradać va. **verlieren, einbüßen, (einer Sache) verlustig** **gehen, ~ ży-cie, umkommen; -danie** n. **Verlust** m. **postroić** va. **aufputzen, (Strang** m. **postronek, -nka, pl -nki** m. **Strick, postro-nie** n. **Seitengegend** f; **-nny** a. **1** **Seiten...**, **Neben...** **angrenzend, benachbart.** 2 (**obcy**) **fremd.**

postrzał, -u, pl -y m. **Schuß; An-schuß** m, **Schußwunde** f; **med. Hexen-schuß; -owy** a: **-owa** **rana, Schuß-wunde** f.

postrzec, postrzegać va. **gewahr** **werden, gewahren.**

postrze-leniec, -ńca, pl -ńcy m. **Kappelkopf** m; ~ **lić** va. **anschießen; -lony** a. **1** **angeschoßen.** 2 **verdreht, verschoben, verrückt.**

postrzyce, postrzy-gać va. **scheren; -gacz, -a, pl -e** m. **Scherer** m; ~ **owiec, Schafscherer; ~ sukna, Tuchscherer-ganie** n. **Scheren** n; **-garka** f. **Scher-maschine** f; ~ **sukna, Tuchscherma-schine; -zynny, -zyn** pl. **Wollschur, Schafschur** f.

postscriptum s. **intu.** **Nachschrift** f. **postulat, -u, pl -y** m. **Forderung** f, **Postulat** n.

postument, -u, pl -y m. **Untersatz**

posucha f. **Trockenheit, Dürre** f.

posu-nać, -wać I va. **1** (**vor**)**rücken, (vorwärts)schieben; ~ wskazywać, eine Uhr** **vorstellen, vorrücken.** 2 **trejban; z daleko -wać** **żarty, den Scherz** **z weit** **trejban; ~ do ostatnich granic, do ostateczności, aufs Äu-ßerste** **trejban** II vn. ~ **wać** **noga, das Bein** **nachschieppen.** III ~ **się, (vor-)rücken; (postępować)** **fortschreiten; vorwärts** **kommen; ~ się** **do...** **so-weit** **gehen, daß...; ~ się** **z daleko, z weit** **gehen** a. **trejban; sprawa -wa** **się, die Sache** **rutscht; robota -wa** **się** **naprzd, die Arbeit** **fleckt, geht** **vor-wärts.** 2 ~ **się** **do** **groźby, so** **weit** **ge-hen, daß** **man** **j-m** **dreht; ~ się** **do** **gwałtu, przemocy, Gewalt** **brauchen; posunięcie** n. **1** (**w** **szachach** etc.) **Zug** m; **piersze** ~ **Anguz** m, **erster** **Zug.** 2 **fig. (polityczne)** **Schachzug** m, **Ma-növer** n; **posunięty** a. **fortgeschritten; vorgeschritten; posuwanie** **się** n. (**nap-rzód**) **Vorgehen** n. [m. **Clissade** f. **posuwisty** a. **krok** ~ **Schleifschrift** **posyłać** va. ob. **posłać.**

posyłka f. **Sendung** f; ~ **zwrotna:**

Rücksendung; chłopiec **na -ki, Lauf-bursche** m. (**ob. opaska**)

posyp(yw)ać va. (**be**)**streuen, (be-)schütten; ~ piaskiem, besanden, mit Sand** **bestreuen; ~ się, (o iskrach)** **sprühn; fig. massenhaft** **herabfallen; posypały** **się** **na** **miego** (**łaski, odzacz-enia** etc.), **man überhäufte ihn mit... er wurde** mit (**Ehrenbezeugungen**) **überschüttet; posypka** f. (**dla** **ptaków**) **Vogelfutter** n.

poszaleć vn. **verrückt, toll** **werden.**

poszano-wać va. **achten; -wanie** n. **Achtung** f; **-a** **godny, achtungswert.**

poszargać va. **beschmutzen.**

poszar-pać va. **zerreißen, zerfetzen; -pany** a. **zerfetzt, zerlumpt.**

poszczegół-nie ad. **ny** a. **einzelnd; w** **każdym -nym** **wypadku, in** **jedem** **einzelnen** **Falle; -ne** **części, Einzeltei-**

poszczepać va. (**z**)**erspalten. [le** pl. **poszczębić** va. **schertig** **machen.**

poszczęścić, -szczę, -ści, -ścić ul. **1** **nied** **wan** **Pan** **Bóg -ści** **Gott** **helfe** **euch!** ~ **się, glücken; -ścić** **mu** **się, er** **hatte** **Glück, es** **ist** **ihm** **geglückt.**

posztać va. **hetzen.**

poszczycić **się** **czym, sich** **mit** **etwas** **ruhmen, stolz** **auf** **etwas** **sein.**

poszczypać va. **kneifen.**

poszept, -u, pl -y m. **Flüstern; Ge-flüster** n. [stellen.]

poszeregować va. **in** **Reihen** **auf-**

posze-rzać, -rzyć va. **breiter** (a. **weiter**) **machen, erweitern.**

poszewka f. **Überzug** m. (**über** **ein** **Kopfkissen**).

poszkapić **się**, **einen** **Bock** **schießen, einen** **Fehltritt** **begehen.**

poszkodowany a. **im** **geschädigt; be-nachteiligt; Geschädigter** m.

poszłała f. **Spur** f; **-ki** pl. **Verdachts-gründe** pl.

poszmer, -u, pl -y m. **Sauseln** n.

poszostny a. **sechsfach.**

posztur-chać, -chnąć va. (**mit** **dem** **Ellenbogen**) **stoßen.**

poszu-kać va. **suchen; -kanie** n. **Su-chen** n; **-kiwacz, -a, pl -e** m. **Sucher; Forscher** m; **gór. Schürfer; ~ złota, Goldgraber** m; **-kiwacz** va. **1** (**nach**)**su-chen; ~ kogo, czego, sich** **nach** **j-m, nach** **etwas** **umschen; gór. schürfen.** 2 ~ **swych** **praw, seine** **Rechte** **verfolgen**

-kiwanie n. **Nachsuchung** f, **Su-chen** n; ~ **górniczce, Schürfarbeit** f; ~

złota, Goldgraben n, Goldgräberei f; -kiwany a gesucht; *handl.* (artykuł) bardzo ~ viel gesucht.

poszum n leichtes Rauschen.
poszwa f (Bett-)Überzug m. [*ny.* poszwankowany a ob. poszkodowany -poszycie n 1 Strohdach n. 2 Überzug m; (staktu) Beplankung f; ~ okretu, Schiffshaut f; poszy(wa)ć wa 1 fertigt nähen; (czym) überziehen. 2 ein Strohdach legen.

poszyt, -u, pl -y m Heft n; Lieferrung f.

poszyciagac va. herunterziehen; zusammensziehen.

poszczic, -szczę, -ści, -ścił vn. fasten. poszczel, -i f Bettzeug n; -owy a: bielizna -wa, Bettwäsche f.

poszczig, -u, pl -i m Verfolgung f; -owiec, -owca, pl -owce m aw. Jagdposciolka f Streu f. [flugzeug n. poslad, -u m Aferkorn n; posladdek, -dku m Hintere, After m.

posledni a gering, schlechter Qualität; -a mąka, Afermehl n.
poslinic va. mit Speichel benetzen. poslizg, -u m Schlüpfung f (t. el.); poslizgac, -gnac się, ausgleiten; fig. einen Fehltritt begehen; -gniecie się n Ausgleiten n; Fehltritt m.

poslu-bi(a)ć va. ~ kogo, j-n heiraten; -Liny, -bin pl Verlobung f; -bny a: podróz -bna, Hochzeitsreise f.
posmiać się, lachen.

posmiertny a 1 nach d-m Tode (des Verfassers) veröffentlicht, postum, poszczic, -u m Eile f; w-u, eilends, in (aller) Eile; zbytni ~ Übereilung f.
pospie-szac, -szyć vn. (się) eilen, sich beeilen; ~ komu z pomoca, j-m za Hilfe eilen; -sznie ad. eilig; -szny a eilig, schnell; przesyka -na, Eil-(gut)sendung f; parowicc ~ Schnell-dampfer m; prasa -na, Schnellpresse f (ob. pociąg 1).

posred-ni a mittelbar, indirekt; -nictwo n Vermitt(e)lung f; za czym -twem, durch j-s Vermittelung;

bju-ro-twa pracy, Arbeits-, Stellenver-

mittlungsbüro n, Arbeitsnachweis m; -niczacy a vermittelnd, intervenierend; handel ~ Zwischenhandel m; -niczenie n Vermitt(e)lung f; -niczka f Vermittlerin f; -niczy a vermittelnd; -niczyć vn. vermitteln, intervenieren; -nik, -a, pl -nicy m Vermittler; Zwischenhändler, Unterhändler m; -nio ad. indirekt, mittelbar; -niosć f Mittelbarkeit f.

pośrodek, -dka, pl -dki m Mitte f, Mittelpunkt m; -dku ad. inmitten.

pośród ad. i prp. mitten; unter; ~ nas, unter uns.

poświad-czac, -czyć va. bescheinigen, beglaubigen; (urzędownie) beurkunden; legalisieren; -czenie n Bescheinigung, Beglaubigung f.
poświęteczny a dzień ~ dem Feste folgender Tag.

poświę-cać, -cić va. (kościół etc.) weihen; (czas studium, k. dzieło) widmen; (życie dla...) opfern, aufopfern; ~ się, sich widmen, sich (auf-)opfern; ~ się dla k., sich für j-n aufopfern; ~ się scenie, sich der Bühne widmen (a. weihen); -cenie n 1 (zo-nmika etc.) Weihe, Einweihung f. 2 (się) Opfer n, Opferung; (życia) Aufopferung f; zdolny do -ceń, aufopferungsfähig; śmierć z -nia się, Opfertod m.

poświst, -u, pl -y m Pfeifen; Sausen n; poświstywać vn. vor sich hin pfeifen.

pot, -u, pl -y m Schweiß m; zimny ~ Angstschweiß; jestem cały w -ach, ich bin in Schweiß gebadet; w pocie czoła, im Schweiß seines Angesichts; wy-wolujujący -y, schweißtreibend.

potajem-nie ad. heimlich, insgeheim; -ny a geheim, heimlich.

potakivać vn. beistimmen; ja sagen; potakiwanie n Beistimmung f.

potanieć vn. billiger werden.

potar-ować, -czyć vn. ein Tänzerchen machen; eine Weile tanzen.
potarcie n Reibung f, Reiben n.
potargać va. zerzausen.

potargować się, handeln, feilschen.
potarmosić va. ob. tarmosić.

potas, -u m chin. Kalium, Kali n; -owy a kalihaltig.

potaż, -u m Pottasche f; ~ grzyzacy. Ażkalki n; -arnia f Pottaschen-fabrik, -siederci f; -owy a pottasch(e)haltig

potąd ad. bis jetzt, bisher; ~, po-kąd, solange (wie).

potem ad. nachher; später; darauf; dann; na ~ für die Zukunft; niedługo ~ bald darauf; a co ~? und was dann? potemu ad.: nie pora ~ die Zeit ist dazu nicht gelegen.

poten-cja f Macht; mat. Potenz f; -cjalny a potentiell; -cjal, -u pl -y m fiz. Potential n; -cjonalny a potentiell. [Potentat m.

potentat, -a, pl -aci m Machthaber, potęga 1 Macht f; ~ morska, Seemacht; na -ge, mächtig; kłamie na -ge, er lügt wie gedruckt. 2 mat. Potenz f; fiz. ~ sily, Effekt m; trzecia ~ Kubus m, dritte Potenz

potęgo-wać va. steigern, erheben, vergrößern; mat. potenzieren, zur Potenz erheben; -wanie n Steigerung; mat. Potenzierung f.

potę-pi(a)ć va. verdammen: ~ k., den Stab über j-n brechen; (czyje) postępowanie) mißbilligen; -pianie, -pienie n Verdammung, Verdammnis f; zasługujący na -pienie, verdammenswert; -pieniec, -ńca, pl -ńcy m Verdammte(r) m; -pioły a verdamm.

potęż-nie ad. mächtig; sehr, stark; -nieć, -nicje, -niał vn. mächtig werden; -ny a mächtig, gewaltig.

potknąć się, stolpern, straucheln; potknięcie n Stolpern, Straucheln

potłuc I va. 1 zerschlagen; (kogo) durchprügeln, verhauen. 2 (w mo-dzierzu) zerstoßen. II ~ się, zerbrechen; (o człowieku) sich verwunden (beim Fallen); potłuczenie n Zerschlagen n; chir. Quetschung f.

potłuszczyć va. fett machen.

potnieć, -jeje, -iał vn. schwitzen.

potnik, -a, pl -i m Schweißblatt n. potny a Schweiß...

potoczny a gewöhnlich, alltäglich, dem gewöhnlichen Leben angehörend

język ~, mowa -na, Umgangssprache f; wyraz ~ Ausdruck der Umgangssprache; mówić o rzeczach -ch, von alltäglichen Dingen sprechen.

potoczyć va. hinrollen, hinwälzen; ~ się, sich hinrollen; wanken.

potoczy-sto, -ście ad., -sty a fließend, gelaufig, glatt; -sta droga, glatter, ebener Weg; -sty styl, fließender Stil; ~ wiersz, glatte Verse; -stość f Gelaufigkeit f; ~ mowy, Redefluß m.

potok, -u, pl -i m Gießbach, Sturzbach, Wildbach, Bergstrom m; fig. -leż, Flut f; Ströme von Tränen; ~ słów, Redestrom, Redeschwall m. Flut von Worten; ~ obelg, Flut von Schimpfwörtern.

poto-mek, -mka, pl -mkowie m Nachkomme, Ablömmeling m; -mność f Nachwelt f; -mny a nachfolgend; spät; -mnc wieki, die späten Jahrhunderte; -mstwo n Nachkommenschaft f. [untergehen.

potonąć vn. ertrinken; (o okretach) potop, -u, pl -y m Wasserflut; (świata) Sündflut, Sintflut f; (wiosenny, jesienny) Überschwemmung f; fig. ~ ognia, Flammenstrom m.

potopić va. ertränken; ~ się, ertrinken; potopowy a sintflutlich. [ten.

potówka f Hintzblatter f.

potpourri n mus. Potpourri n (aus bekannten Melodien zusammengesetztes Tonstück). [imstände sein.

potrafić va. vermögen, können, potrajać va. vereinfachen.

potratować va. niedertreten.

potraw, -u, pl -y m Grum(me)t n. potrawa f Speise f, Gericht n; -wka f Frikassee, Ragout n; kura w -wce, Hühnerfrikassee.

potra-cać, -cić va. 1 (an)stoßen. 2 (prowiję etc.) abziehen, in Abzug bringen. 3 ~ o co, etwas berühren, erwählen, -cenie n 1 Stoß m. 2 (odli-czenie) Abzug m; po -niu, abzüglich, nach Abzug. [nach.

potrochu ad. allmählich, nach und

potroć -ie n. (się, sich) verdra-fachen; -jenie n Verdraufachung f. [chu.

potro-sz(c)e, -szku ad. ob. potro-potrój-nie ad., -ny a dreifach, -ność f Dreifachheit f.

potruć va. (alle) vergiften.

potrudzić va. (się, sich) bemühen. potruwać vn. dauern, anhalten, wahren; to długo nie -a, es wird nicht lange anhalten.

potrzask, -u, pl -i m Vogelfalle f. potrzę-sać, -snać vn. schütteln, rütteln; ~ głowa, den Kopf schütteln.

potrzeba 1 f Bedarf m, Bedürfnis; Not f; artykuł pierwszj-by, Bedarfsartikel m; do potrzeb domowych, zu häuslichen Bedürfnissen; bez -by, unnötigerweise; w miarę -by, je nach Bedarf; w razie -by, im Bedarfsfalle,

nötigenfalls; w razie koniecznej -by, im Notfall; zaspokoić -bę (naturalną), ein Bedürfnis befriedigen, seine Notdurft verrichten (ob, matka 1). II *ad.* es ist nötig, man braucht, man muß; jeżeli będzie ~ wenn es nötig sein wird.

potrzebny a nötig, notwendig; erforderlich; koniecznie ~ durchaus notwendig; uważać za -ne, für nötig halten; -ne mi są pieniądze, ich habe Geld nötig.

potrzebo-wać *vn.* ~ czego, etwas nötig haben, brauchen, bedürfen; -wski, *pl* -scy m bedürftige Person.

potrzeć, -trę, -tarł *va.* reiben.

potrzepać *va.* ausklopfen.

potrzymać *va.* (eine Weile) halten; (potwać) anhalten.

potul-ność *f.* Fügsamkeit *f.*; -ny *a* fügsam, gefügig.

poturbować *va.* übel zurecht.

potwar-ca, *pl* -cy m Verleumder *m.*; -czy *a* verleumderisch; -czyny *f* Verleumderin *f.*

potwarz, -y, *pl* -e *f* Verleumdung *f.* **potwier-dzać**, -dzić *va.* (sie, sich) bestätigen; ~ odbiór (listu etc.), den Empfang bestätigen, sich zum Empfang bekennen; -żenie *n* 1 Bestätigung *f.*; ~ odbioru (listu etc.) Empfangsbestätigung. 2 Bejahung *f.*; w razie -nia, bejahendenfalls.

potwór-a, *potwór*, -oru, *pl* -ory *m* Scheusal, Ungeheuer, Ungetüm, Monstrum *n.*; Mißgeburt *f.*; -rnie *ad.* ~ brzydki, abschreckend häßlich; -rność *f* Ungeheuerlichkeit, Scheußlichkeit *f.*; -rny *a* ungeheuerlich, mißgestaltet, scheußlich.

potyczka *f* Scharmützel, Geplänkel *n.*; potykać *się* ob. potknąć *się.*

potyli-ca *f.* an. Hinterkopf *m.*; -czny *a* zum Hinterkopfe gehörig.

pou-czać, -czyć *va.* belehren; -czający *a* belehrend, lehrreich; -czenie *n* Belehrung *f.*

poufa-le *ad.* vertraulich; -lić *się* z kim, mit j-m familiar werden; -łość *f* Vertraulichkeit *f.*; pozwalać sobie na pewne -ści, sich gewisse Vertraulichkeiten herausnehmen; poufały *a* vertraulich, familiär; być z kim na -lej stopie, mit j-m auf vertraulichem Fuße stehen.

pouf-nie *ad.*, -ny *a* vertraulich; do-

nieść *k.* co poufnie, j-m eine vertrauliche Mitteilung machen.

poukładać *va.* zusammenlegen; **poru-dzić**; **poumierać** *vn.* sterben; **poumieszcząć** *va.* unterbringen; **pousta-wiać** *va.* aufstellen.

powab, -u, *pl* -y *m* Reiz *m.*, Anmut *f.*; -ności *f* Anmut *f.*; -ny *a* reizend, anmutig.

powaga *f* 1 Ernst *m.* (położenia der Lage); z całą -gą, ganz ernsthaft. 2 Ansehen *n.*; (naukowa etc.) Autorität *f.*; dodawać sobie -gi, sich ein Ansehen geben.

powakacyjny *a* nach den Ferien.

powalać *va.* (sie, sich) beschmutzen.

powalić *vn.* niederwerfen.

powal, -u, *pl* -y *m* leś. Windbruch *m.*

powariować *vn.* verrückt werden.

poważni *va.* entzweien.

poważać *va.* achten, schätzen; -żanie *n* Achtung *f.*; Ansehen *n.*; cieszyć *się* -m, in Ansehen stehen; w listach: z -m, hochachtungsvoll; -żany *a* achtbar.

poważnie *ad.* ernst; -żnieć *vn.* *pl* ernst werden; -żny *a* 1 ernst(haft); ernstlich; gesetzt; ~ człowiek, gesetzter Mensch; -na mina, ernsthafte Miene; (kobieta) w -m stanie, in andern (a. gesegneten) Umständen, schwanger; wiek ~ vorgerücktes Alter 2 (znacznij) ansehnlich, beträchtlich, bedeutend; -na suma, bedeutende Summe.

powazyć *się.* wagen, sich erdirsten.

powachać *va.* riechen.

powątpie-wać *vn.* ~ o czym, an etwas zweifeln, etwas bezweifeln;

wanie *n* Zweifel *m.*, Zweifel(e)lung *f.*

poweto-wać *va.* ~ strać, für den Verlust schadlos halten, einen Verlust ersetzen; ~ czas stracony, das Versäumte nachholen; ~ sobie, sich entschädigen; **wanie** *n* ~ straty, Schadenersatz *m.*

powędrować *vn.* (hin)wandern.

powiać, -wieje, -wiał ob. powiewać.

powia-dać *va.* sagen; -daja, man sagt; -danie *n* Sagen *n.*

powiado-mić *va.* benachrichtigen;

mienie *n* Benachrichtigung *f.*

powiastka *f* (kleine) Erzählung *f.*

powiat, -u, *pl* -y *m* Bezirk, Kreis *m.*; -owy *a* Bezirks, Kreis...; miasto -we

Hauptort *m* eines Bezirks, eines Kreises; urząd ~ Kreisamt *n.*

powiało *n* Strohhalm *n.*

powiązać *va.* (zusammen)binden.

powić *va.* 1 wickeln, winden; ~ w pieluch, windeln. 2 ~ syna, mit einem Knaben niederkommen; **powicie** *n* 1 (dziecka) Entbindung, Niederkunft *f.* 2 Windel *f.*

powi-delko *n* apt. Latwerges *f.*; -dła, -del *pl* Mus *m.*; ~ śliwkowe, Pflaumenmus.

powie-dzenie *n* Sagen; Gerede *n.*; Redensart *f.*; -dzieć, powie, -wiedza, -dział *va.* sagen; że tak powiem, so zu sagen; co pan powie I was Sie sagen I nie dać sobie słowa ~ sich nichts sagen lassen (ob prawda); to łatwo ~ Sie haben kuhl reden.

powieka *f* Augenlid *n.*; zamknąć -ki (na zawsze), sterben.

powie-lać *va.* vervielfältigen; -lacz, -a, *pl* -e *m* Vervielfältiger *m.*, Vervielfältigungsapparat *m.*; -larnia *f* Vervielfältigungsbüro *n.*; -lenie, -lanie *n* Vervielfältigung *f.*, Vervielfältigungsverfahren *n.* [mals.

powiolo-kroć, -krotnie *ad.* mehr-powier-nica *f* Vertraute *f.*; -nictwo *n* Fideikommis *n.*; -niczy *a* fideikommissarisch; towarzystwo -cze, Treuhändergesellschaft *f.*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Vertrauter *m.*; ~ wykonawczy, Treuhänder *m.*

powie-rzać, -rzyć *va.* anvertrauen; rzecz -rzona, anvertrautes Gut.

powierzch-nia *f* Fläche, Oberfläche *f.*; Flächeninhalt *m.*; ~ morza, Seespiegel *m.*; ~ wody, Wasserfläche;

-niowy *a* die Oberfläche betreffend.

powierzcho-znie *ad.*, -wny *a* äußerlich; (pobieżny) oberflächlich;

-wność *f* 1 Außere(a) *n.*; miła ~ ein angenehmes Äußere. 2 (pobieżność) Oberflächlichkeit *f.*

powierzyć ob. powierzać.

powie-sić *va.* (sie, sich) aufhängen, henken, hängen; -szenie *n* Aufhängen, Henken *n.*

powieścio-pisarka *f* Romanschriftstellerin *f.*; -pisarz *m* Romanschriftsteller *m.*; -wy *a* Roman...

powieść, -ści, *pl* -ści *f* Erzählung *f.*, Roman *m.*

powieść, -wiode, wiedzie, -wiódl *va.* hinführen; ~ oczyma, umher-

blicken; ~ się, gelingen; nie powiodło mi się, es ist mir mißlungen.

powie-trze *n* 1 Luft *f.*; na wolnym -u, im Freien; na świeżym -u, in frischer Luft; wysadzić w ~ in die Luft sprengen; odwiezienie -a, Lufterneuerung *f.*; ogrzewanie -m, Luftheizung *f.* 2 Wetter *n.*; ~ dżdżyste, regnerisches Wetter. 3 ~ morowe, Pest, Seuche *f.*; -trznia *f* Luftkreis *m.*, Atmosphäre *f.*; -trzny *a* Luft...; *kapiel*; mil. atak ~ Luftangriff *m.*; kapiel -na, Luftbad *n.*; trąba -na, Windhose *f.*; walka -na, Luftkampf *m.*; żegluga -na, Luftschiffahrt *f.*

powiew, -u, *pl* -y *m* Wehen *n.*, (wiatru) Brise *f.* Hauch *m.*; ~ morski, Seebrise *f.*; **powiewać** *vn.* 1 wehen; (o wlosach, żaglach) flattern; (chustką, flagą) schwenken; **powiewać** *a* 1 wehend, flatternd. 2 ätherisch.

powiek-zać, -zyć *va.* (sie, sich) vergrößern; -szający *a* vergrößernd; fot. aparat ~ Vergrößerer *m.*, Vergrößerungsapparat *m.*; szkło -ce, Vergrößerungsglas *n.*; -szenie *n* Vergrößerung *f.*

powi-jać *va.* (dziecko) windeln.

powi-jać, -a, *pl* -i *m* Wickelband, Wickelzeug *n.*; *fig.* być w -ach, noch in den Windeln liegen.

powi-kląć *va.* (sie, sich) verwickeln, verwirren; -kłanie *n* Verwirrung *f.*; **powinać** *się*, ausgleiten, straubeln; noga mu się -nęła, er strauhelte; *fig.* es ist ihm mißlungen.

powi-nien, -nna *ad.* er, sie soll(te); nie -nienię, du sollst nicht.

powinność *f* Pflicht, Schuldigkeit *f.*; ~ wojskowa, Mißpflicht; **powinny** *a* schuldig, verpflichtet.

powino-wać *się*, sich verschwä-gern; -wactwo *n* Verschwägerung, Verwandtschaft *f.* (t. *chm.*); -waty *a* verschwägert, (durch Heirat) ver-randt.

powinszo-wać *va.* ~ komu czego, j-m zu etwas gratulieren, Glück wünschen; **wanie** *n* Glückwunsch *m.*; list z -m, Glückwunschsreiben *n.*; z -m nowego roku, meine (besten) Glückwünsche zum neuen Jahre; składać komu -a, j-m seinen Glückwunsch ab-statten.

powionać *vn.* wehen.

powiśla-nin, -a, *pl* -nie *m* Weichsel-

anwohner *m*; -**ński** a an der Weichsel gelegen.

powiśle *n* Weichselgebiet *n*.
powi-tać *va.* begrüßen, bewillkommen(-en); **talny** a Begrüßungs..., Willkomm...; **mowa** -**talna**, Begrüßungsrede *f*; **-tanie** *n* Begrüßung *f*, Willkommgruß *m*.

powlec, -**włokę**, -**włeczę**, -**włóki**.
powlekać *va.* 1 (czym) überziehen, bedecken; (farbą) überstreichen; ~ **pościel**, ein Bett überziehen. 2 hinschleppen, hinziehen; ~ **się**, (hin-)kriechen, sich hinschleppen; **powleczanie** *n* Bettbezug *m*; **powloczka** *f* Überzug, Kissenerüberzug *m*; **powłoka** *f* 1 Hülle, Decke *f*, Überzug *m*; ~ **balona**, Ballonhülle; ~ **lakierowa**, Lacküberzug; ~ **metalowa**, Metallüberzug. 2 an. Deckhaut *f*.

powłóczyć *vn.* ~ **noqá**, das Bein nachschleppen; ~ **się**, sich herumtreiben; **powłóczyty** *a*: suknia -**a**, Schleppekleid *n*; -**ste** spojrzanie, schmachtender Blick.

powodaj *a* ~ **koń**, Handpferd *n*.
powodować *a* **to** 1 (kogo do cz.) veranlassen, bewegen. 2 (kim) leiten. 11 ~ **się**, sich leiten lassen (czym von); **-wany** *a* veranlaßt.

powodzenie *n* (guter, günstiger) Erfolg; ~ *u* **kobiet**, Frauengunst *f*; **mieć** ~ Erfolg haben; **mieć** ~ *u* **kobiet**, Frauenlieblich sein; (zyczyć) -**nia** *n* guten Erfolg! viel Glück! (przedsiębiorstwa etc.) Gedeihen *n*.

powodzianin, -**a**, **pl** -**nie** *m* Überschwemmt(e) *m*.

powodzić *się*, ergehen, gehen; **do** -**brze** *mu* **się** -**dzi**, es geht ihm gut. **powojenny** *a* Nachkriegs...

powojnik, -**a**, **pl** -**i** *m* Waldrebe *f*.
powoli *ad.* langsam; (stopniowo) allmählich.

powolność *f* 1 Langsamkeit *f*. 2 (uległość) Willfährigkeit *f*; **-ny** *a* 1 langsam. 2 (uległy) willfährig, fügsam.

powoli(yw)ać *va.* (k. na urząd etc.) berufen (ob. powołany); (do wojska) einberufen; ~ **k.** na **świadka**, j-n zum Zeugen anrufen; ~ **się** na **kogo**, na **co**, sich auf j-n, auf etwas berufen, beziehen; -**lując** *się* **na**... mit Bezugnahme (a. bezugnehmend) auf...; **powołanie** *n* 1 Beruf *m*; (na urząd etc.) Berufung *f*; (lekarz) *z* -**nia**, von Be-

ruf; **czuć** do **cz.** ~ den Beruf *z* -**ty** **mas** fühlen (a. spüren); **minąć** *się* *z* -**m**, seinen Beruf verfehlen; **iść** *z* **głosem** -**nia**, dem Ruf der Neigung folgen. 2 (do wojska) Einberufung *f*. 3 ~ **się**, Bezugnahme *f*; **powołany** *a* berufen; **czuć** *się* do **cz.** -**m**, sich berufen (a. den Beruf in sich) fühlen, etwas *z* **tu** **n**.

powonienie *n* Geruch(-sinn) *m*.
powozić *va* kutschieren.

powozik, -**a**, **pl** -**i** *m* kleine Kutsche; **powozowy** *a*: **koń** ~ Zugpferd *n*.

powożący, -**ego**, **pl** -**cy** *m* Kutscher
powożenie *n* Kutschieren *n*. [**m.** **powód** 1, -**odu**, **pl** -**ody** *m* Veranlassung *f*, Anlaß, Grund *m*; **dać** ~ do **cz.**, Anlaß (a. Veranlassung) *z* **etw** **a** geben; *z* **tego** -**odu**, aus diesem Grunde; *z* -**u** (czego), wegen, halber; (ob nieprzewidywany); bez **żadnego** -**odu**, ohne allen Anlaß, ohne den geringsten Grund; *z* -**u** **wojny**, des Krieges wegen; on jest -**odem** (mego nieszczęścia) er ist schuld an...]

powódz, -**oda**, **pl** -**owie** *m* jr. Kläger *m*; -**ka** *f* Klägerin *f*; -**stwo** *n* Klage *f*; **wystąpić** *z* -**wem**, **wnieść** ~ eine Klage erheben.

powódz, -**odzi**, **pl** -**odzie** *f* Überschwemmung *f*; **fig.** Flut, Masse *f*; ~ **świata**, Lichtmeer *n*, Lichtmasse.

powój, -**oju**, **pl** -**oje** *m* bot. Winde *f*.
powóz, -**ozu**, **pl** -**ozy** *m* Wagen *m*.
powracać, **powrócić** *vn.* zurückkehren, zurückkommen; ~ do **cz.**, auf etwas zurückkommen; ~ *z* **podróż**, von der Reise zurückkehren.

powrotny *a*: **bilet** ~ Rückfahrkarte *f*; **podróż** -**na**, Rückreise *f*.

powróz -**nia** *f* Seilerei *f*; **-nictwo** *n* Seilerei *f*; **-nik**, -**a**, **pl** -**nicy** *m* Seiler

powrócić *ob.* **powracać**. [**m.** **powródo** *n* Garben-, Strohband *n*.
powrót, -**otu**, **pl** -**oty** *m* 1 Rückkehr,

Rückkunft *f*; **być** *z* -**otem**, zurück sein; **przyjąć**, **wziąć** *z* -**otem**, zurücknehmen; **po** -**ocie** *z* **podróż**, nach Rückkehr von der Reise. 2 (recydować) Rückfall *m*.

powróż, -**ozu**, **pl** -**ozy** *m* Strick, Strang *m*, Seil, Tau *n*; -**ozy**, Seilwerk
powsiadać *vn.* einsteigen. [**n.** **powsta**(wa)ć *vn.* 1 aufstehen, sich erheben; ~ *z* **choroby**, von einer Krankheit aufstehen; **fig.** (z **upadku** etc.) wieder aufkommen, sich wieder

erholen. 2 (na **co**) sich empören, sich aufllehnen gegen...; ~ **na** **k.**, auf (gegen) j-n losziehen, j-n anfeuern. 3 entstehen; herrühren; powstały trudności, es sind Schwierigkeiten entstanden, es erhoben sich Schwierigkeiten; **skąd** **to** **powstało?** wo rührt dies her?

powsta-**nie** *n* 1 Entstehung *f*. 2 (bunt) Aufstand, Aufruhr *m*; ~ **wybuch**, ein Aufruhr brach aus; **-niec**, -**śca**, **pl** -**ńcy** *m* Aufständischer, Aufständiger *m*; **-ńcy** *a* aufständisch; **-wanie** *n* Aufstehen; Entstehen *n*.
powstrzy-**m**(**yw**)**ać** *va.* aufhalten, abhalten, hemmen; ~ **się** (od **cz.**), sich enthalten von...; **nie** **móc** **się** ~ od **śmiechu** (etc.), nicht umhin können zu lachen; **-manie** *n* Aufhalten *n*; ~ **się** (od **cz.**), Enthaltung *f*.

powstydić *się*, sich schämen; **nie** -**dęz** *się* **wy** **pracy**, ich brauche mich in deiner Arbeit nicht zu schämen.

powzecz-**nie** *ad.* allgemein; **-nieć**, -**niej**, -**niał** *vn.* allgemein werden; **-ność** *f* Allgemeinheit *f*, Gemeinwesen *n*; **-ny** *a* allgemein; **dzieje** -**ne**, Weltgeschichte *f*.

powsze-**dni** *a* 1 alltäglich, Alltags... (ob. chleb, dzień); **ubiór** *n* **dni** -**e**, Alltagsanzug *m*. 2 banal. 3 (grzech) verzeihlich, erlässlich; **-dnieć**, -**dniej**, -**dniał** *vn.* alltäglich werden; **-dniość** *f* Alltäglichkeit *f*, das alltägliche Leben

powścią-**gać**, -**gnąć** *va.* zurückhalten; **fig.** (język etc.) im Zaume halten, zügeln; ~ **gniew**, seinen Zorn maßigen; ~ **się**, sich maßigen; **-gliwość** *f* Enthaltensamkeit *f*; ~ **w** **mowie**, Zurückhaltung; **Knappheit** *f* der Sprache; (w **jędzeniu**, **w** **picciu**) Maßigkeit *f*; **-gliwi** *a* enthaltsam; (w **mowie**) zurückhaltend, verschwiegen, behutsam;

~ **w** **jędzeniu** **i** **picciu**, maßig im Essen und Trinken. [(**sich**) wiederholen. **powtarzać**, **powtórzyć** *va.* (się, **powtóre** -**ad.** **z** **nowym**, **-nie** **ad.** **z** **nowym**, wiederholt, nochmal; **-rny** *a* wiederholt, nochmalig, abermalig.

powtórzenie *n* Wiederholung *f*; **tróścive** ~ zusammenfassende Wiederholung; **w** **razie** -**nia** **się**, im Wiederholungsfalle. **leinstecken**.

powtykać *va.* (an vielen Stellen) **hiny** **powyższadź** *vn.* -**dźali** **na** **wieś**, **się** sind alle aufs Land gefahren.

powyjmować *va.* (nach der Reihe) herausnehmen; **powykręcać** *va.* ausdrehen; **powymierać** *vn.* aussterben; **powynajmować** *va.* ~ wszystkie pokoje, alle Zimmer vermieten; **powynosić** *va.* (alles) heraustragen; ~ **się**, (einer nach dem andern) weggehen, sich aus dem Staube machen; **powyplacać** *va.* (vielen) auszahlen; **powyrywać** *va.* ausreißen; **powywyżać** *va.* ausschieken; **powywozić** *va.* ausführen.

powyżej *ad.* **i** **prp.** oberhalb, über; höher, oben; ~ **wymieniony**, obenerwähnt; **powyższy** *a* obig, vorstehend, obengenannt.

powziąć *va.* fassen; ~ **pojęznie**, Verdaucht schöpfen; ~ **decyję**, postanowienie, einen Entschluß fassen.

poza 1 *f* Haltung, Stellung, Pose *f*.
poza 2 *prp.* hinter, außerhalb; ~ **domem**, außerhalb des Hauses; ~ **tym**, außerdem; **sonst**.

pozabijać *va.* (nacheinander) töten.
poza-**biurowy** *a* außeramtlich; **privat**; **-budżetowy** *a* außeretatmäßig; **-domowy** *a* außerhalb des Hauses; **-grobowy** *a* von jenseit des Grabes.
pozajmować *va.* (nacheinander) einnehmen, besetzen.

pozaju-**tro** *ad.* übermorgen; **-trzej** -**szy** *a* übermorgig.

poza-**konkursowy** *a* nicht zur Preisbewerbung zugelassen; **-miejski** *a* außerhalb der Stadt; **-morski** *a* überseeisch; **-przeszły** *a* vorletzter; **-sądowy** *a* außergerichtlich; **-służbowy** *a* außeramtlich; außer Dienst; **-szkolny** *a* nicht zur Schule gehörend; **-światowy** *a* überirdisch.

pozatykać *va.* zustopfen.
pozawczoraj *s* **inv.** Vorgestern *n*; **-szy** *a* vorgestrig.

pozawierać *va.* ~ **stosunki**, Verbindungen anknüpfen.

pozaziemski *a* überirdisch.
pozazwiązkowy *a* ~ **robotnik**, nichtorganisierter Arbeiter.

pozba-**wi**(a)ć *va.* ~ **kogo** **cz.**, j-n einer Sache berauben, j-n etwas entziehen; ~ **k.** **czci**, j-n entehren; ~ **ko** **g** **o** **ka** **w** **ka** **l** **e** **b** **a**, j-n die Nahrung entziehen; ~ **k.** **z** **y** **c** **i** **a**, j-n ums Leben bringen; ~ **się** **cz** **g** **o**, sich einer Sache berauben; sich von etwas entblößen; ~ **się** **z** **y** **c** **i** **a**,

sich das Leben nehmen; -wienie *n* Beraubung, Entziehung *f*; -wiony *a* = wartości, entwertet; ~ zarobku, erwerbslos.

[[ein)sammeln.
pozbiierać *va.* zusammenlesen, **pozbyć się**, -zbęde, -zbędzie, -zbył się, **pozbywać się** czego, kogo, etwas, j-n loswerden, sich etwas, j-n vom Halse schaffen; sich einer Sache, j-s entledigen; ~ się nalogu, sich etwas abgewöhnen; **pozbycie się**, **pozbywanie się** *n* Loswerden *n*.

pozdejnować *va.* herunternehmen. **pozdrawiać**, **pozdrowić** *va.* grüßen, begrüßen; **pozdrów** *go* ode mnie, grüße ihn von mir; **pozdrowienie** *n* Gruß *m*; serdeczne -nia, herzliche Grüße. [Poseur *m*.]

pozer, -a, *pl* -rzy *m* Wichtigtuher, **pozew**, **pozwu**, *pl* -zwy *m* (gerichtliche) Vorladung *f*.

pozgraniać *va.* zusammenraffen. **pozgonny** *a* -ne wspanienie, Nachruf *m*. [den, ergötzen.]

pozielenić, -ieje, -iał *vn.* grün werpoziarać *vn.* ~ na k., j-n anschauen. **pozie-wać** *vn.* gähnen; -wanie *n* Gähnen *n*.

poziom, -u, *pl* -y *m* Niveau *n*; ~ morza, Meeresspiegel *m*, Meeresniveau; ~ wody, Wasserniveau; (sto metrów) nad -em morza, ... über dem Meeresspiegel; *fig.* Stufe, Höhe *f*; Höhengrad *m*; na równym -ie, auf gleicher Höhe; wyższy ~ höherer Stand; dostosować się do czyjego -u, sich zu j-m herablassen.

poziomka *f* Erdbeere *f*; ~ lesna, Walderdbeere; -kowy *a* Erdbeerene... sok ~ Erdbeersaft *m*; koloru -wego erdbeerfarbig.

pozioma, -mej *f* Horizontale, Horizontallinie *f*; -mnicza *f* Grundwaage *f*, Abwäge-, Nivellierinstrument *n*; -mo *ad.* waagrecht, horizontal; -mość *f* waagerechte, horizontale Lage (a. Richtung); -mować *va.* nivellieren; -mowanie *n* Nivellierung *f*; -my *a* waagrecht, horizontal; *fig.* alltäglich, banal, geistlos.

pozjadać *va.* (nacheinander) aufessen. [kommen.]

pozjeżdżać się, von überall gefahren

pozlatywać się, zusammenfliegen.

pozlewać *va.* zusammengießen.

pozłacać, **pozłocić** *va.* vergolden;

-canie *n* Vergoldung *f*; -cany, **pozłocisty** *a* vergoldet.

pozłota *f* Vergoldung *f* (ob. głowa 1); -tką *f* Flittergold *n*, Goldflitter *m*; -tnik, -a, *pl* -icy *m* Vergolder *m*.

pozmiatać *va.* wegkehren.

pozmieniać *vt.* (um)ändern; **pozmywać** *va.* (nacheinander) abwischen.

poznać *I va.* I erkennen; ~ k. *po* głosie, j-n an der Stimme erkennen; dać się ~ sich bekanntmachen; sich zu erkennen geben; dać ~ po sobie, zu erkennen geben; odrazu ~ po tobie, man merkt es dir gleich an. 2 ~ k., j-n kennenlernen (ob. miło). II ~ się z kim, j-n kennenlernen, j-s Bekanntschaft machen; ~ się na kim, j-n durchschauen, j-s Wert erkennen; nie ~ się na kim, j-n verkennen.

poznać *vt.* (k. z kim) bekannt machen, vorstellen; ~ się z kim, j-s Bekanntschaft machen; ~ (się) z czym, (sich) mit etwas vertraut machen; **poznaka** *f* Kennzeichen *n*. [chen. **poznanie** *n* Erkenntnis *f*; Erkennung *f*; nie do -nia, unkenntlich, unkenntbar; dać do -nia, zu erkennen geben; łatwy do -a, (leicht) erkennbar; ~ samego siebie, Selbsterkenntnis.

poznać, -nia *m* geo. Posen *n*; -czyk, -a, *pl* -ycy *m* Posener *m*; **poznajski** *a* Posener...

poznać *ob.* **poznać**; -wanie *n* Erkenntnis *f*; Erkennen *n*.

poznać *vn.* nacheinander verschwinden; **poznosić** *va.* zusammentragen.

pozor-nie *ad.* scheinbar; -ność *f* Scheinbarkeit *f*; -ny *a* scheinbar, Schein...; ~ pokój, Scheinfriede *m*; -ne szczęście, Scheinglück *n*.

pozorowanie *n* Verstellung *f*, Simulieren *n*.

pozo-stać *vn.* (übrig) bleiben; verbleiben; ~ wiernym, treu bleiben; ~ w tyle, zurückbleiben; -stał po nim (majątek), er hinterließ...; nie -staje mi nic innego, es bleibt mir nichts anderes übrig, als...; (w listach) -sta-ję z poważaniem, ich zeichne (a. verbeile)...; -stałość *f* I Überrest, Rest, Restbestand *m*; ~ z rachunku, Restbetrag *m* einer Rechnung. 2 (spadek) Nachlaß *m*; -stały *a* übrig(geblieben)

(po kim) hinterlassen; ~ przy życiu, Überlebende(r) *m*; ~ zapas (towaru), Restlager *n*; -la ilość, das noch übrige Quantum; -ła suma, Restbetrag *m*; -stawać *ob.* **pozostać**.

pozostawi(a)ć *va.* überlassen, (zurück)lassen, hinterlassen; ~ do dyspozycji, zur Verfügung stellen; -wiam to panu, ich überlasse es Ihnen, ich stelle es Ihnen anheim; wybór -wiam panu, die Wahl überlasse ich Ihnen; to -wia do życzenia, das läßt zu wunschen übrig; ~ co w sp'koju, die Sache auf sich beruhen lassen; ~ do czyjego uznania, j-m anheimstellen. **pozo**-wać *vn.* eine Pose annehmen, posieren; (malarzowi, einem Maler) sitzen; Modell stehen; -wanie *n* verknüpfte Haltung; (u malarza) Sitzung *f*.

pozór, -oru, *pl* -ory *m* I Schein, Anschein *m*; na ~ scheinbar, dem Schein nach; dla -oru, zum Scheine; sądząc z -oru, dem Anschein nach; **pozory** *m*, der Schein trügt; zachować **pozory**, den äußern Schein (a. das Dekor) wahren; pod -orem przyjaźni, unter dem Schein der Freundschaft. 2 Vorwand *m*; pod -orem (choroby) unter dem Vorwand.

pozywać *va.* (kwiaty) pflücken; (stosunki) abbrechen; boki ~ od śmiechu, sich halbtotlachen. [laden.]

pozwać *va.* ~ do sądu, vor Gericht **pozwałać**, **pozwoić** *va.* I erlauben, gestatten; (zezwoić) genehmigen; (tolerować) zulassen, dulden; ~ sobie, sich erlauben, sich gestatten, so frei sein, sich die Freiheit nehmen; ~ sobie na co (na wyjazd etc.) sich etwas erlauben (a. bieten). 2 **pozwał** *pn* do pokoju, treten Sie gefälligst ein! bemühen Sie sich herein! (przy jedzeniu) nich pan **pozwoi**! langen Sie zu! bedienen Sie sich!

pozwanie *n* Vorladung *f*; **pozwany**, *pl* -ni *m* der Vorgeladene.

pozwać *va.* zusammenrollen. **pozwo**-lenie *n* Erlaubnis, Genehmigung, Bewilligung *f*; (na *piśmie*) Erlaubnischein *m*; ~ na polowanie, Jagdschein *m*; ~ na wywóz, Ausfuhrbewilligung *f*; za -mł *vn* Verlaß erlauben Sie! prosić o ~ um Erlaubnis bitten; -lić *ob.* **pozwałać**.

pozy-cja *f* I Lage; (stanowisko)

Stellung; (Körper-)Haltung *f*; ~ społeczna, gesellschaftliche Stellung. 2 (w buchalterii) Posten *m*; **zaksięgo**-wać -ę, einen Posten buchen. 3 *mil.* Stellung *f*; ~ osłaniająca, Vorfeldstellung, Vorfeldzone *f*; -cyjny *a*: wojna -na, Stellungskrieg *m*.

pozysk(i)wać *va.* erwerben, gewinnen; ~ k., j-n für sich gewinnen; ~ zaufanie, Vertrauen erwerben; -kanie *n* Erwerbung *f*.

pozytyw, -u, *pl* -y *m* *fol.* Positiv *n*; -ista, *pl* -isci *m* Positivist *m*; -istyczny *a* positivistisch; -izm, -u *m* Positivismus *m*.

pozytywka *f* Musikdose *f*. **pozytywny** *a* positiv, bestimmt. **pożalić się** I sich beklagen. 2 (żłotać się) sich erbarmen; **pożal się** Boże! daß sich Gott erbarme!

pożalo-wać *va.* (czego) bereuen; (kogo) bedauern, bemitleiden; -wanie *n* Bedauern *n*; godny -nia, bedauerenswert; jest godnym -a...że, es ist zu bedauern, daß...
pożar, -u, *pl* -y *m* Brand *m*, Feuersbrunst *f*.

pożar *n* Auffressen *n*.

pożar-nictwo *n* Feuerlöschwesen *n*; -ny *a* Feuer-, luna -na, Feuerschein *m*; stacja -na, Feuerwache *f*; straż -na, Feuerwehr *f*; sygnalizator ~ Feuermelder *m*.

pożartować *vn.* scherzen.

poż-dać *va.* (czego) begehren, lüstern sein (nach); -danie *n* Begehren; -dany *a* begehrt, erwünscht, wünschenswert; -dliwość *f* Lusternheit, Begehrlichkeit *f*; -dliwy *a* lüstern, begehrlieh; -wym okiem, mit lüsternem Auge.

poże-gnać *va.* ~ kogo, ~ się z kim, von j-m Abschied nehmen, j-m Lebewohl sagen; ~ się ze światem, Abschied von der Welt nehmen; -gaalny *a* Abschieds...; wizyta -na, Abschiedsbesuch *m*; -gnanie *n* Abschied *m*; słówko na ~ Abschiedswort *n*. [dern] heiraten.

pożer *się*, (einer nach dem anpoże-rać *va.* aufressen, verschlingen; *fig.* ~ oczyma, mit den Augen verschlingen; -racz, -a, *pl* -e *m* Verschlinger *m*; *fig.* ~ książkę, unersättlicher Leser; -ranie *n* Verschlingen, Auffressen *n*; -rca, *pl* -rcy *m* Ver-

schlinger *m*; **-rczy** *a* gefraßig; *fig.* verheerend.

pożoga *f* Brandstiftung *f*.
pożół-kły *a* vergilbt; **-knać**, **-knie**, **-kły** *vn.* gelb werden; vergilben.

pożreć, **-e**, **-zari** *ob.* pożerać.

pożycie *n* Zusammenleben *n*; ~ małżeńskie, Eheleben; (z kim, z ludźmi) Umgang, Verkehr *m*; miły w -ciu, angenehmer Gesellschafter.

poży-czać, **-czyć** *va.* (komu) leihen; (od k.) borgen; (na dom etc.) beleihen; **-czalnia** *f* ~ ksiązek, Leihbibliothek *f*; **-czanie**, **-czenie** *n* (komu) Leihen; (od k.) Borgen *n*; **-czka** *f* Anleihe *f*, Darlehen *n*; ~ państwo-*wa*, Staatsanleihe; ~ naprocent, Darlehen auf Zinsen; ~ przymusowa, Zwangsanleihe; tytułem -ki, leihweise, wypuścić -kę, eine Anleihe ausgeben; **-czkowy** *a*: dowód ~ Darlehnschein *m*; kasa -*wa*, Darlehnskasse *f*.

pożyć *vn.* (noch eine Zeitlang) leben.
pożytecz-ność *f* Nützlichkeit *f*; **-ny** *a* nützlich; połączyć -*ne* z przyswójnym, das Nützliche mit dem Angenehmen verbinden.

poży-tek, **-tku**, **pl** -*tki* *m* Nutzen *m*; **-tkować** *vn.* Nutzen ziehen; nützlich verwenden; **-tkowanie** *n* nützliche Verwendung; **-tkowy** *a* nutz...

poży-wić *va.* nähren; ~ się, sich erquicken; *fig.* nie-wisz się przy tym, dabei wirst du keine Seide spinnen; **-wienie** *n* Nahrung, Kost *f*; ~ wystarczające, Erhaltungskost; **-wka** *f* Nahrungsmittel *n*; (hodowlana) Nährboden, Nährstoff *m*; ~ plynna, Nährlösung *f*; **-wność** *f* Nährwert *m*, Nährhaftigkeit *f*; **-way** *a* nahrhaft.
pojąć *n* Gehen *n*; ~ za męża, Verheiratung *f*.

pójść, **pójdę**, **-dzie**, **poszedł** *vn.* gehen; ~ **na** dno, untergehen, sinken; ~ **na** dziady, an den Betelstap geraten; ~ **na** zdrowie, wohl bekommen; ~ **z** kim *o* lepsze, mit j-m wetteifern; *o* co im poszło? weshalb gerieten Sie in Streit? ~ **w** górę, in die Höhe gehen, steigen; ~ **w** niepamięć, *z* pomnieniu, in Vergessenheit geraten; nie **w** śniak ~ missfallen; ~ **w** czyje ślady, j-m nachahmen; ~ **z** dymem, in Rauch aufgehen; ~ **za** kim, j-m folgen; ~ **z** czym przykładem, j-s

Beispiel befolgen (*ob.* las, mąż, niwecz).

póki *ad.* solange (wie a. bis); ~ **życ** będzie, solange ich leben werde; ~? wielange noch?

pół *inv.* halb; ~ **do** drugiej, halb zwei; ~ **godziny**, eine halbe Stunde; **na** ~, **na** polny, halb.

pół-aksamit *m* Halbsamt *m*; **-atlas** *m* Halbatlas *m*; **-bóg** *m* Halbgott *m*; **-brat** *m* Halbbruder; **-bucik** *m* Halbschuh *m*; **-całówka** *f* halbzölliges Brett; **-cień** *m* Halbschatten *m*; **-ciężarówka** *f* leichter Lastwagen; **-czwarta** *num.* viertelhalb; **-darmo** *ad.* halb umsonst; **-dupek**, **-pka**, **pl** -*pki* *m* Hinterbacke *f*; **-dziewica** *f* Halbjungfrau *f*; **-dziki** *a* halbwild; **-fabrykat** *m* Halbfabrikat *n*; **-finał** *m* tennis: Vorschlußrunde *f*; **-galop** *m* Halbgalopp *m*; **-gębek**: jeść -*gębkiem*, mit Widerwillen essen; mówić -*gębkiem*, zweideutig (*a.* undeutlich) sprechen; **-głosem** *ad.* halblaut; mit leiser Stimme; **-glówek**, **-wka**, **pl** -*wki* *m* Schwachkopf *m*; **-godziny** *a* halbstündig; **-jawa** *f* halbwacher Zustand; **-jedwab** *m* Halbside *f*; **-jedwabny** *a* halbsiden.

półka *f* Fach, Regal *n*.

pół-kapiec *f* Halbba *n*; **-kole** *n* Halbkreis *m*; **-kolisty** *a* halbkreisförmig; **-koszek**, **-szka**, **pl** -*szki* *m* Wagenkorb *m*; **-koszulek**, **-lka**, **pl** -*lki* *m* Halbhemd *n*, Vorhemdchen *n*; **-krew** *f* Halblut *n*; **-księżyc** *m* Halbmond *m*; **-księżycowy** *a* halbmondförmig; **-kulisty** *a* halbkugelförmig; **-kwaterek**, **-rka** *m* Viertel-förmig(*maś*) *n*; **-martwy** *a* halbtot; **-mędrak**, **-drka**, **pl** -*drki* *m* Halblehrte(r); **-miesięczny** *a* halbmonatlich, halbmonatlich; **-misek**, **-ska**, **pl** -*ski* *m* Schüssel *f*; **-mrok** *m* Halbdunkel *n*; **-nagi** *a* halbnackt.

północ *f* 1 Mitternacht *f*; *o* -*y*, *vn.* Mitternacht. 2 Norden *m*; **na** ~ **nördlich**.

północno-wschodni *a* nordöstlich; **-zachodni** *a* nordwestlich.

północny *a* nördlich; *wiatr* ~ Nordwind *m*; **północno-wschód** *m* Nordost *m*; **-zachód** *m* Nordwest *m*.

pół-oficjalny *a* halbamtlich; **-okrągły** *a* halbrund; **-otwarty** *a* halboffen; **-panek**, **-nka**, **pl** -*nkowie* *m*

Krautjuncker. Afterherr *m*; **-pasek** *m* Fassierschein *m*; **-pięta** *num.* fünftehalb; **-piętrze** *n* Halbgeschoß, Zwischengeschoß *n*; **-płótno** *n* Halbleinwand *f*; **-porcja** *f* halbe Portion; **-poście** *n* Miftstätten *pl*; **-produkt** *m* Halbprodukt *n*; **-roczny** *n* Halbjahr, Semester *n*; **-roczny** *a* halbjährig, halbjährlich; **-sen** *m* Halbschlaf *m*; **-serio** *ad.* halb ernst; **-setek**, **-tka**, **pl** -*tki* *m* halbes Hundert; **-siostra** *f* Halbschwester *f*; **-siódma**, **-mej** *num.* siebentelhalb; **-skórek**, **-rka**, **pl** -*rki* *m* Halblederband, Halbfranzband *m*; **-słówek** *n* Wörtchen *n*; **-kami**, *andeutungsweise*; **-środek** *m* halbe Maßregel; **-świadomość** *f* Halbbewußtsein *n*; **-świadomy** *a* halbbewußt; **-świątek**, **-tka** *m* Halbwelt *f*; **-światkowy** *a* der Halbwelt angehörend; **-świąteczny** *a*: dzień ~ Halbfesttag *m*; **-świeci** *a* halbweltlich; **-ton** *m* Mittelton *m*.

półto *ra* *num.* anderthalb; **-raczny** *a* anderhalbfach; **-rasta** *num.* hundertfünfzig.

półtrzecia, **-ciej** *num.* drittehalb.
pół-tuzin *m* Halbtuzend *n*, halbes Dutzend; **-uczony** *a* halbelehrt; **-umary** *a* halbtot; **-urzędowa** *f* halbamtliches Blatt; **-wałek** *m* *bud.* Rundstab *m*; **-watówka** *fel.* Halbwattlampe *f*; **-welna** *f* Halbwolle *f*; **-wielnia** *a* halbwollen; **-wiecie** *n*, **-wiek** *m* halbes Jahrhundert; **-wozie** *n* Vorderwagen *m*; ~ tylny, Hintergestell *n*; Hinterwagen *m*; **-wyrób** *m* Halbprodukt *n*; **-wyscp**, **-spu**, **pl** -*spy* *m* Halbinsel *f*; **-zmrok** *m* Halbdämmerung *f*; **-zwierzę** *n* halb Tier, halb Mensch; **-załoba** *f* Halbtrauer *f*; **-zartem** *ad.* halb im Scherz; **-żywy** *a* halbtot.

[solange als]

póty *ad.* bis dahin; solange; ~ **póki**, **póznaj** się, (*o* zegarku) nachgehen.
póznaj *ad.* später; **przedzj** czy ~ früher oder später; **-szy** *a* später.

późno *ad.* spät; ~ **w** noc, spät in die Nacht; **lepiej** ~ **niż** nigdy, besser spät als nie; **późny** *a* spät; **na** jesień, Spätherbst *m*; **o** -*nej* nocy, spät in die Nacht hinein.

prababka *f* Urgroßmutter *f*.
praca *f* Arbeit; **ciężka** ~ mühevoll(e) Arbeit; ~ **literacka**, Werk *n*; ~ **ma-**

szyny, Maschinenarbeit; ~ **pożyteczna**, Nutzarbeit; ~ **przedwstępna**, Vorarbeit; ~ **zużyta**, verbrauchte Arbeit; (*ob.* kolacz, nadmiar, podział, pole *z*); **jaka** ~ **taka** płaca, wie die Arbeit, so der Lohn; **wziąć** (**zabrać**) się **do** -*cy*, sich an die Arbeit machen; **żyć** **z** -*cy* ręką, von seiner Hände Arbeit leben.
pracobierca, **pl** -*cy* *m* Arbeitnehmer *m*. [m.]

pracodawca, **pl** -*cy* *m* Arbeitgeber *m*.
pracować *vn.* arbeiten; ~ **nad** czym *an* etwas arbeiten; ~ **nad** sobą, seinen Geist bilden; ~ **na** kawalek chleba, durch Arbeit sein Brot (*a.* seinen Lebensunterhalt) verdienen; ~ **w** biurze, in einem Büro tätig sein; ~ **piersi**ami, schwer Atem holen.

praco-witość *f* Arbeitsamkeit, Em-sigkeit *f*; **-wity** *a* arbeitsam, emsig.
pracow-nia *f* Werkstatt, Werkstatte *f*; Arbeitszimmer *n*; ~ **kunierska**, Kürschnerwerkstatt; ~ **malarska**, Malerwerkstatt; **-niec(z)ka** *f* Arbeiterin *f* (*ob.* igła); **-nik**, **-nka**, **pl** -*nicy* *m* Arbeiter *m*; ~ **handlowy**, Handlungsgehilfe, Kommis *m*; **-cy** kolei *z*elaznej, Eisenbahnpersonal *n*; ~ **umysłowy**, Geistesarbeiter.

pracujący *a* arbeitend; **klasa** -*ca*, die arbeitenden Klassen.

praczka *f* Waschfrau, Wäscherin *f*
praczowiek *m* Urmensch *m*.

prać, **piórę**, **pierze**, **prać** *va.* waschen; *gm.* ~ **k.**, **j** -*n* hauen, prügeln.

pradawny *a* uralt.
pradziad(ek) *m* Urgroßvater *m*.
Praga *f* geo. Prag; **Praga** (*bei* Warschau).

pragma-tyczny *a* pragmatisch; sachlich, anstellig; **-tyka** *f* Sachkunde, Geschäftskunde, Pragmatik *f*; **-tyzm**, **-u** *m* Pragmatismus *m*.

pragnąć *vn.* (czego) begehren, wünschen; **nać** **na**wiżać stosunki, da wir **w**ünschen, Verbindungen anzuknüpfen; **nałbym** **wiedzied**, ich möchte gern wissen; **pragnienie** *n* 1 Durst *m*; **mieć** ~ durstig sein, Durst haben. 2 Begierde *f*, Wunsch *m*; ~ **zemsty**, Rachgier, Rachsucht *f*.

prahistoryczny *a* vorgeschichtlich.

prajęzyk *m* Ursprache *f*.
praktycz-nie *ad.* ~ **ny** *a* praktisch, **-ność** *f* das Praktische.

prak-tyk, **-a**, **pl** -*tycy* *m* Praktikus; [m.]

Praktyker *m*; stary ~ alter Praktikus; -tyka *f* Praxis; Erfahrungs *f*; w -ce, praktisch, in der Praxis; wieloletnia ~ vieljährige Praxis, Erfahrung; (o lekarzu) mieć dużą -kę, ausgedehnte Praxis (a. grozny Zulauf) haben; zastosować (co) w -ce, praktisch ausüben. 2 Lehre, Probezeit *f*; być na -ce, in der Lehre sein; oddać na -kę, in die Lehre geben; odbyć -kę, seine Probezeit absolvieren, beenden. 3 (studentów) Praktikum *n*, 4 -ki *pl* Praktiken *pl*, Schlaue Ranke; -ki religijne, nabożne, Andachtsübungen *pl*; -tykant, -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Praktikant(in), Lehrling *m* (Lehrmädchen *n*); ~ hanlowy, Handlungslehrling; -tykować *vn*, 1 in der Lehre sein. 2 (o lekarzu) praktizieren; -tykowanie *n* Praktizieren, Ausüben *n*; -tykowany *a* gebräuchlich, üblich; -tykujący *a*: lekarz ~ praktischer Arzt. -pralinka *f* gebrannte Mandel, Praline *f*. -pral-ka *f* Waschmaschine *f*; -nia *f* Wäscherei, Waschanstalt *f*, Waschanstalt *n*; -nica *f* Ob. pralka; -nik, -a, *pl* -i *m* Waschapparat *m*. -pralat, -a, *pl* -aci *m* Prälat *m*; -ura *f* Prälatenwürde *f*. -pranie *n* Waschen *n*, Wäsche *f*; duże, male ~ große, kleine Wäsche. -prajciec *m* Urvater; praprababka *f* Urgroßmutter *f*; prapradziad *m* Urgroßvater *m*; praprawnuk *m* Urenkel *m*. -prasa *f* Presse *f*; ~ drukarska, Druckpresse; wolność -sy, Pressefreiheit; dzieli już wyszło z pod -sy, das Werk ist schon erschienen; ~ plugawa, ryszotkowa, Schmutzpresse. -prasowaczka *f* Büglerin *f*. -prasować *va*, pressen; (bieliznę etc.) plätten, bügeln; -walnia *f* Plätt-raum *m*; -wanie *n* Plätten, Bügeln *n*; -wany *a* Preß...; drożdże -ne, Preßhefe *f*; -warka *f* Plättmaschine *f*; ~ ręczna, Handbügelmaschine; ~ walcowa, Walzenplättmaschine; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Platter; Presser *m*; -wy *a* Preß...; biuro -we, Preßamt *n*. -prastery *a* uralt. -praszczur *m* Urruhrne *m*. -prawda *f* Wahrheit *f*; to ~ das ist wahr; nie -ż? nicht wahr?; ~, że..., es ist wahr, daß...; w tym niema ani slo-

wa -dy, es ist kein wahres Wort daran; powiedzieć k. słowa -dy, j. m. derb die Wahrheit sagen (ob. mówić).

-prawdo-mówność *f* Wahrheitsliebe; Wahrhaftigkeit *f*; -mówny *a* wahrheitsliebend; -podobnieśta *n* Wahrscheinlichkeit *f*; według wszelkiego -wa, aller Wahrscheinlichkeit nach; -podobnie *ad.*, -podobny *a* wahrscheinlich.

-prawdzi-wość *f* Wahrhaftigkeit, Wirklichkeit *f*; (złota etc.) Echtheit *f*; -wy *a* wahr, wirklich, wahrhaft(ig); (o perlach etc.) echt; -we zdarzenie, eine wahre Begebenheit.

-prawica *f* Rechte *f*, rechte Hand; pol. Rechte, Rechtspartei *f*.

-prawi-czek, -czka, *pl* -czkowie *m* ein reiner Junggeselle; -czka *f* Jungfrau *f*.

-prawić *va*, reden, erzählen; ~ głupstwa, dummes Zeug reden (ob. komplement, moral).

-prawi-dło *n* 1 Regel *f*; odstąpić od -dła, von einer Regel abweichen; wziąć sobie co za ~ sich etwas zur Regel machen; ~ gry, Spielregel. 2 (do obuwia) (Schuh-)Spanner *m*. 3 tech. Lehre, Schablone; Norm, Richtschnur *f*; -dłowo *ad.*, -dłowy *a* regelmäßig; ordnungs-, schrifts-mäßig; -dłowość *f* Regelmäßigkeit *f*.

-prawie *ad*. fast, beinahe.

-prawieczny *a* uralt.

-praw-nictwo *n* Rechtswissenschaft, Jurisprudenz *f*; -niczka *f* Juristin *f*;

-niczy *a* juristisch; termin ~ juristischer Ausdruck; -nie *ad*. ob. prawny;

-nik, -a, *pl* -nicy *m* Jurist; Student *m* der Rechte; -ność *f* Rechtmäßigkeit; Gesetzmäßigkeit *f*.

-prawny-czka *f* Urenkelin *f*; -praw-nuk *m* Urenkel *m*.

-prawny *a* Rechts... juristisch; gesetzlich, rechtlich; zdolny do działań -ch, rechtsfähig; kwestia -na, Rechtsfrage *f*; osoba -na, juristische Person, Rechtsperson *f*; droga -ną, auf gesetzlichem Wege; wystąpić na drogę -ną, den Rechtsweg beschreiten, betreten; postępowanie -ne, Rechtsverfahren *n*; spór ~ Rechtsstreit *m*; wydział ~ juristische Fakultät; ~ właściciel, rechtmäßiger Inhaber.

-prawo *n* 1 Recht *n*; ~ glosowania, Stimmrecht *n*; aut. ~ jazdy, Führer-

schein *m* (ob. autorski, obywatelstwo 1, pieczęć); doktor praw, Doktor der Rechte; jakim -wem? mit welchem Rechte? dochodzić swoich praw, seine Rechte geltend machen; przysługujące ~ Befugnis *f*; rościć sobie ~ do cz., auf etwas Anspruch erheben (a. machen); studiować ~ die Rechte studieren; ~ własności, Eigentumsrecht; siła przed -wem, Gewalt geht vor Recht. 2 Gesetz *n*; w imieniu -a, im Namen des Gesetzes; obejść ~ das Gesetz umgehen; trzymać się litery -a, sich an den Buchstaben des Gesetzes halten; wydać ~ ein Gesetz erlassen. 3 na ~ rechts.

-prawo-dawca, *pl* -cy *m* Gesetzgeber *m*; -dawczy *a* gesetzgebend; -dawstwo *n* Gesetzgebung *f*; -mocność *f* Rechtskraft *f*; -mocny *a* rechtskräftig; stać się -m, rechtskräftig werden; -myślny *a* rechtschaffen, loyal; -rzadny *a*: państwo -ne, Rechtsstaat *m*.

-prawosła-wie *n* griechisch-orthodoxes Glaubensbekenntnis; -wny *a* russisch-orthodox. [schaffenheit *f*.

-prawość *f* Rechtlichkeit, Recht-

-prawować się *ob*. prosować się

-prawowier-ca, *pl* -cy *m* Rechtsgläubige(r) *m*; -ność *f* Rechtgläubigkeit *f*; -ny *a* rechtgläubig.

-prawowi-tość *f* Rechtmäßigkeit *f*;

-ty *a* rechtmäßig, legitim.

-prawoznaw-ca, *pl* -cy *m* Rechtskundige(r) *m*; -czy *a* rechtskundig; -stwo *n* Rechtskunde *f*.

-prawy *a* 1 recht; *fig.* on jest moja -wa reka, er ist meine rechte Hand. 2 rechtlich, rechtschaffen; dziecko -ego łona, ein heliches Kind.

-prawy-borca *m* Urwähler *m*; -borry *pl* Urwähler *pl*.

-prawy-zór *m* Urmuster, Urbild *n*.

-prażelnia *f* Rüste *f*; -prażelnik *m* Röstapparat *m*; -prażenie *n* Rösten *n*, Röstung *f*; -prażucha *f* gerösteter Mehlkloß *m*.

-prażyć *1 va*. 1 rösten; słońce -y, die Sonne brennt. 2 (kogo) hauen, schlagen, prügeln; ~ nieprzyjaciela, den Feind mit Geschossen überschütten. 11 ~ się na słońcu, sich sonnen.

-pracie *n* mannliches Glied, Rute *f*.

-prąd, -u, *pl* -y *m* Strömung *f*; el. Strom *m*; ~ ciągły, Ruhestrom; ~

ciepla, Wärmestrom; ~ gazu, Gastrom; ~ o wysokim napięciu, Hochspannungsstrom; ~ powietrza, Luftstrom; ~ zmienny, Wechselstrom; ~ zwrotny, Rückstrom, Gegenstrom; *fig.* Bewegung *f*; iść z -em czasu, mit der Zeit fortschreiten, der Mode des Tages folgen.

-pradnica *f*. Dynamo(maschine) *f*, Stromerzeuger, Generator *m*; ~ wzbudzająca, Erreger *m*, Erregerdynamo *f*.

-prado-mierz *m* Strommesser *m*; -twórczo *a* elektromotorisch.

-prado-wać *vn*. el. puffern; -wanie *n* Puffern *n*, Pufferwirkung *f*.

-pra-tek, -tka, *pl* -tki *m* 1 Gerte *f*, Stäbchen *n*. 2 Bazillen *m*; -tkowy *a* stabförmig; Bazillen...

-prążka *f* Streifen *m*; w -ki, gestreift; prążko wany, -waty *a* gestreift, streifig.

-preben-da *f* Pfründe *f*; -darz, -a, *pl* -e *m* Pfründner *m*.

-precedens, -u *m* Präzedenzfall *m*.

-precel, -cla, *pl* -cle *m* Brezel *f*.

-precy-zer, -a, *pl* -y *m* radio: Feineinsteller *m*; zja *f* Präzision, Genauigkeit *f*; -zyny *a* Präzisions...; genau, präziz; radio: -ne nastawienie, Feineinstellung *f*.

-precz *ad*. fort, weg; ~ odemnie! weg mit dir! ~ stąd! packe dich hinweg! iść ~ weggehen; sich packen!

-predominować *vn*. vorherrschen.

-predylekcja *f* Vorliebe *f*.

-predyspozycja *f* Anlage, Empfanglichkeit *f* (für eine Krankheit).

-prefekt, -a, *pl* -kci *m* Präfect *m*; -ura *f* Präfectur *f*.

-preferans, -a, *pl* -e *m* harc. Preference *f*; preferencja *f* Vorzug *m*, Präferenz *f*.

-preklu-zja *f* Ausschluss *m*; -zyny *a*: termin ~ Ausschlußfrist *f*.

-prelegent, -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Vorleser(in); jemand, der einen Vortrag hält; -prelekcia *f* (öffentliche) Vorlesung *f*, Vortrag *m*.

-preliminaria, -riów *pl* Präliminarien, Vorverhandlungen *pl*; -narz, -a, *pl* -e *m* Voranschlag *m*; ~ budżetowy, Staatshaushalt-voranschlag, -etat *m*; -nować *va* den Staatshaushalt-etat aufstellen, festsetzen

preludium, pl -dia n *inv. mus.* Prä-
ludium n, einleitendes Vorspiel.

premedytacja f Vorbedacht m; z-
cja, vorsätzlich, mit Vorbedacht.

premia f Prämie f.

premier, -a, pl -rzy m Premier(mi-
nister), Ministerpräsident m; **premie-
ra** f te. Erstaufführung, Premiere f;
premiować ua. prämiieren, einen
Preis zuerkennen; **premiowy** a
Prämien...; pożyczka -wa, Prämien-
anleihe f; **premiówka** f Lospapier n;
premium, pl -mia n Prämie f.

prenumerando, im Voraus zahlbar,
pränumerando.

prenume-rata f Abonnement n;
Vorausbezahlung, Vorausbestellung
rator, -a, pl -rzy m Abonent m;
ratorka f Abonentin f; **rować** ua,
abontieren, pränumerieren.

prepa-rat, -u, pl -y m Präparat n;
rować ua. zuriichten, präparieren.
prerie pl Prärie f. [gative f.
prerogatywa f Vorrecht n, Präro-
gative, -a, pl -rzy m Pressendrucker
presja f Zwang m; wywierać -je,
Zwang ausüben.

pretekst, -u, pl -y m Vorwand m;
pod -em, unter dem Vorwand.

preten-dent, -a, pl -nci m Bewer-
ber; Thronbewerber, Prätendent m;
dować un. i ua. beanspruchen, prä-
tendieren.

preten-sia f Anspruch m, Forde-
rung; Anmaßung, Prätension f; rościć
sobie -je do cz., Ansprüche auf etwas
erheben, machen; **sjonalność** f an-
maßendes, anspruchsvolles Wesen;
sjonalny a anmaßend, anspruchs-
voll, prätentios.

pretor, -a, pl -owie m Prator m

pretorium n *inv.* Pratorium n.

prewencyjny a präventiv; areszt ~
Untersuchungshaft f. [m.
prewet, -u, pl -y m Abtritt, Abort

prezbiterium n *inv.* Chorraum m,
Presbyterium n.

prezencja f stattliches Aussehen;
mieć piękną -cję. sehr stattlich aus-
sehen.

prezent, -u, pl -y m Geschenk n; ~
ślubny, Hochzeitsgeschenk.

prezenta-cja f Vorzeigung; Vor-
stellung, Präsentation f; -cyjny a
Präsentations...

prezentować ua. vorstellen, prä-

sentieren; (weksel) vorzeigen; ~ się,
sich vorstellen; erscheinen; to się
dobrze -tuje, das sieht sich gut an.
prezerywatywa f Schutzmittel, Prä-
servativ n.

prezes, -a, pl -owie m Präsident,
Vorsitzende(r), Präzes m; -ostwo n
1 Präsidentschaft f, 2 der Präsident
und dessen Gemahlin; **-owa**, **-owej**,
pl -owe f Vorsitzende, Präsidentin f;
-ować un. präsidieren, den Vorsitz
führen; **-owski** a Präsidents...

prezy-dencja f Vorsitz m, Präsidie-
ren n; **-dent**, **-a**, pl -nci m Präsident;
~ miasta, Bürgermeister m; **-dento-
wa**, **-wej**, pl -we f Frau des Präsiden-
ten; **-dentura** f Präsidentschaft, Prä-
sidentenwürde f; **-dialny** a präsidial-
-idium, pl -dia n *inv.* Präsidium n,
Vorstand m; **-dować** un. den Vorsitz
führen. [2 bot. Staubblatt n.

prećik, -a, pl -i m 1 Gerte, Rute f;
pred-ki a, **-ko** ad. 1 schnell, flink,
rasch, geschwind. 2 (popedliwy) hit-
zig, jähzornig; **-kość** f 1 Schnellig-
keit, Geschwindigkeit. 2 (popedli-
wość) Jähzorn m.

przedzej ad. schneller; (raczej) eher;
im ~ tym lepiej, je schneller, desto
besser; czym ~ so schnell wie möglich
prega f Strieme f, Streifen m.

pregierz, -a, pl -e m Pranger m;
postawić pod -em, an den Pranger
pregowaty a gestreift. [stellen.
prety, -a, pl -y m Rute, Gerte f; (ze-
lanij) Stab m, Stange f; ~ mierniczy,
Meßrute f; ~ do firanek, Gardinen-
stange.

preż-ność f Spannkraft; Spannung
f; ~ pary, Dampfspannung; ~ roz-
prężenia, Expansionspannung; **-żny**
a gespannt; **sła** -na, Spannkraft f;
-żyć ua. spannen; ~ się, sich dehnen.
prima aprilis *inv.*: oszukać k. na
~ j-n in den April schicken. [m.
prima **weksel** **handl.** Primawechsel
primo ad. erstens; ~ voto, in erster
Ehe.

probier-czy a Probier...; kamień ~
Probierstein m; **-ka** f Reagenzglas n;
-nia f Probierstube f, Prüföfen n;
-nictwo n Prüfungswesen n.

probierz, -a, pl -e m 1 Probierer,
Prüfer m; ~ srebra, złota, Silber-
Goldscheider m. 2 fig. Kriterium n;
problematic, -u, pl -y m Problem n;

-yczny a ungewiß, problematisch,
zweifelhaft.

probostwo n Pfarramt n; Pfarre f.
proboszcz, -a, pl -owie m Pfarrer,
Probst; **-owski** a Pfarrer...

probówka f Reagenz-, Probierglas
proca f Schleuder f; fig. jak z -cy,
blitzschnell; unüberlegt; **procarz**,
-a, pl -e m Schleuderer m.

proceder, -u, pl -y m 1 Gewerbe m,
2 Verfahren, Prozedere n.

procedura f Prozeßverfahren n,
Rechtsgang m, Prozedur f.

procent, -u, pl -y m Prozent n; -y,
Zinsen pl; narosłe -y, die aufgelaufenen
Zinsen; -y składane, Zinseszins
(ob. pożyczka); na 5%, zu fünf Pro-
zent; na wysokie -y, zu hohen Zin-
sen; **-ować** un. Zinsen tragen; ~ się,
sich rentieren; **-owość** f Prozentsatz
m; Prozentverhältnis n zum Ganzen;
-owy a Zins..., verzinslich; papiery
-we, verzinsliche Papiere; stopa -wa,
Zinssatz, Zinsfuß m.

proces, -u, pl -y m 1 Verlauf, Vor-
gang, Prozeß m; ~ oddychania, At-
mungsprozeß; ~ rozkładowy, Zer-
setzungsprozeß. 2 jr. Prozeß m; ~
karny, Strafprozeß; ~ o odszkodowa-
nie, Schadenersatzklage f.

procesja f Prozession f.
procesować się, prozessieren, einen
Rechtsstreit führen (mit).

procesowy a Prozeß...; koszty -we,
Prozeßkosten pl.

proch, -u, pl -y m 1 Pulver n (ob.
bezdymny), ~ strzelniczy, Schießpul-
ver; fig. on -u nie wymyślił, er hat
das Pulver nicht erfunden; jeszcze -u
nie wachał, er hat noch kein Pulver
gerochen. 2 Staub m; ~ węglowy,
Kohlenstaub; obrócić się w ~ wieder
zu Staub werden. 3 -y, Asche, die
irdischen Überreste.

prochow-nia f Pulver-fabrik, -müh-
le f; Pulvermagazin n; **-nica** f Pul-
verbüchse f, Pulverhorn n.

prochowy a Pulver... [m.
producent, -a, pl -nci m Produzent

produk-cja f 1 Erzeugung, Produk-
tion f, 2 (artystów) Vorführung f,
-cyjnie ad., -cyjny a fruchtbar, ein-
träglich, produktiv; **-cyjność** f
Fruchtbarkeit; Ertragsfähigkeit, Pro-
duktivität f.

produkować ua. erzeugen, herstel-

len, produzieren; ~ się, sich produ-
zieren, seine Künste zeigen. [dukt n.
produkt, -u pl -y m Erzeugnis, Pro-
dukt, -a, pl -i m Laie, Unge-
weichte(r) m; **-acja** f Entweihen,
Schändung f; **-ować** ua. entweihen,
entheiligen.

profes-ja, -eruf m, Profession f;
-sjonalny a berufsmäßig, profes-
sionell.

profesor, -a, pl -owie m Professor;
-ka f Professorin f; **-ski** a Profes-
soren...; **-stwo** n Professur f.

profil, -u, pl -e m Profil n, Seitenan-
sicht f; bud. Querschnitt m, Profil;
z -u, im Profil.

profittka f Lichtknecht m.

profos, -a, pl -y m Profos m. [n.
progimnazjum n Progymnasium
prognostyk, -u, pl -i m Vorheisa-
gung f; Horoskop n; **-ować** ua.
vorhersagen, prognostizieren.

prognoza f Prognose f.

program, -u, pl -y m Programm n;
te. Theaterzettel m; szk. Lehrplan m;
według -u, programmgemäß; **-owy** a
programmatisch.

progres, -u, pl -y m Fortschritt m;
-ja f Fortschreitung, Progression f;
-wny a fortschreitend, progressiv.

prohibi-cja f (Alkohol-)Verbot n,
Prohibition f; **-cyjny** a verbietend;
clo.-ne, Sperrzoll m; system ~ Ab-
sperrungssystem, Sperrsystem n.

projekciarz, -a, pl -e m Projekten-
macher m. [Projektions...
projek-cja f Projektion f; **-cyjny** a
projekt, -u, pl -y m Entwurf, Plan
m, Projekt n; ~ budowy, Baupjekt;
~ ustawy, Gesetzentwurf; **-odawca**
m Anreger; Verfasser m eines Pro-
jekts; **-ować** ua. projektieren.

proklamacja f Aufruf m, Prokla-
mation f; **proklamować** ua. ver-
kündigen, proklamieren.

prokonsul m Prokonsul m; **pro-
konsulat** m Prokonsulat n.

prokura f Prokura f.
prokura-tor, -a, pl -rzy m Staatsan-
walt m; **-toria** f Prokuratur f; ~ skar-
bowa, Finanzprokurator; **-toraki** a
staatsanwaltlich; **-torstwo** n Staatsan-
waltschaft f.

[m.
prokurent, -a, pl -nci m Prokurist
proleta-riat, -u m Proletariat n;

-rłuż, -a, pl -e m Proletarier m;
-rłużowski a proletarisch. [log m.
prolog, -u, pl -i m Vorspruch, Pro-
prolon-gata f Verlängerung, Prolon-
gation f; -gować va. verlängern,
prolongieren.

prom, -u, pl -y m Fährer f, Prahm m.
promenada f Spazierweg m, Prome-
nade f.

prometejski a prometejsch, rie-
promieniaki, -ków pl Strahltrieb pl.
promie-nić się, -nieć un. strahlen;
fig. -nieje z radości, er strahlt vor
Freude; -niejący a strahlend.

promieniotwór-czość f Radioak-
tywność f; -czy a strahlenbildend.

promie-niować un. strahlen; -nio-
wanie n Ausstrahlung, Strahlung f;
~ ciepła, Wärme(aus)strahlung; ~
fal, Wellenstrahlung; ~ światła,
Lichtausstrahlung; -nłowy a radial;
-nistość f Ausstrahlungsvermögen n;
-nisty a strahlend; -nny a strahlend.

promień, -nia, pl -nie m 1 Strahl m;
~ ciepła, Wärmestrahle; -nie Roentge-
na, X-Strahlen; ~ świetlny, Licht-
strahl; fig. ~ nadziei, Hoffnungs-
strahl; ~ radości, Freudenstrahl. 2
Speiche f. 3 mat. Radius; Halbmesser
prom-o-cja f Beförderung; szk. Ver-
setzung, Promotion f; -cyjny a Ver-
setzungs...; egzamin ~ Versetzungs-
prüfung.

promotor, -a, pl -owie m Anstifter,
Urheber m.

prom-o-wać va. promovieren, be-
fordern; -wany a promoviert.

promyczek, -czka, pl -czki m kleiner
Strahl; promyk, -a, pl -i m 1 Strahl
m; fig. ~ nadziei, Hoffnungsstrahl-
m. 2 ~ włosów, Haarlockchen n.

propaganda f Werbung, Propaga-
ganda f; zrobić -dę, Propaganda ma-
chen; -dowy a propagandistisch.

propa-gator, -a, pl -rzy m Verbrei-
ter m; -gować va. verbreiten, propa-
gieren, werben für.

propinacja f Schenkerechtigkeit f.
propinować va. vorschlagen, pro-
ponieren.

propor-cja f Ebenmaß, Proportion
f; -cjonalnie ad., -cjonalny a ver-
hältnismäßig, proportional (ob. śre-
dnia); (kształtny) wohlgestaltet; -cjo-
nalność f Verhältnismäßigkeit f.
proporcyczny, -a, pl -i m żeg. Ständer

m; proporzec, -rca, pl -rce m żeg.
Gösch, Bugflagge f.

propozycja f Vorschlag m, Propo-
sition f; odrzucić -cję, einen Vor-
schlag ablehnen.

prorektor, -a, pl -rzy m Prorektor m.
proro-ctwo n Prophezeiur f; -czy
a prophetisch.

prorok, -a, pl -ocy m Prophet m;
nikt nie jest -iem w swym kraju, der
Prophet gilt nicht in seinem Vater-
lande; falszywy ~ Lügenprophet;

-ini f Prophetin f.

prorokować va. prophezejen.

proscenium n inu. te. Proscenium n.
prosektor, -a, pl -rzy m Prosektor
m (erster Assistent in den anatomi-
schen Instituten); -torium, pl ria n
inu. Seziersaal m. [Ferkel n.

prosiak, -a, pl -i m, prosiątko n
prosić, -szę, -si, -sił va. bitten, er-
suchen; ~ o pozwolenie, o przebacze-
nie, um Erlaubnis, um Verzeihung
bitten; -szę bardzo! bitte schön! dać
się długo ~ sich lange bitten lassen; ~
na obiad, zu Mittag einladen; -szę
(wejsć!) herein! proszę siadać, neh-
men Sie Platz! bitte, setzen Sie sich! -
się! (instandig) bitten. 2 Ferkeln.

prosię, -cia, pl -ta n Ferkel n; pro-
sięcy a Ferkel...
proskrypcja f Ächtung f.

proso n Hirse f; -wnica f Hirsegras
n; -wy a Hirsen...

prośówka f med. Frieselausschlag m.
prospekt, -u, pl -y m Prospekt m.
prosperować un. gediehen, prospe-
rieren.

prosta-cki a grob, baurisch, geme-
in, roh, ordinär; -ctwo n 1 Reinheit f,
baurische Grobheit. 2 Pöbel m, ge-
meines Volk; -cześć, -czeje, -czal un.
grob werden, verbauern; -czek, -czka
pl -czkowie m ungeschliffener, roher
Mensch; -czka f ungeschliffene, un-
geschlachte Frau; -czy a ob. prostacki.

prostak, -a, pl -acy m roher Mensch.
prosto ad. (prościej) 1 gerade; po-
stawić ~ geradestellen; trzymać się ~
sich gerade halten. 2 direkt; ~ do
Wiednia, direkt nach Wien. 3 ein-
fach, ohne Umkehrweise (ob. most).

prosto-duszność f Geradheit, Of-
fenherzigkeit f; -duszny a offenerzig.
prosto-kąt m Rechteck n; -kątnia f
Hypotenuse f; -kątny a rechteckig

rechtwinkelig; -linijny a geradlinig;
fig. (człowiek) aufrichtig, zielbewußt,
gerade; -padła, -dziej, pl -dle f Senk-
rechte f; -padły a senkrecht, vertikal.

prostosć f Geradheit f.

prostota f Einfachheit, Schlich-
theit f; (ducha) Einfalt f.

prost-o-wać va. gerademachen; fig.
berichtigen; -wanie n Geraderichten
n; fig. Berichtigung f; -wnik, -a, pl -i
m el. Gleichrichter m.

prosty a (prostszy) 1 gerade; w -m
kierunku, in gerader Richtung; mat.
kąt ~ rechter Winkel. 2 einfach; ~
żołnierz, gemeiner Soldat. 3 schlicht;
ungekünstelt; naturalny (ob. poprostu)

prostytucja a Unzucht, Prostitu-
tion f; -tutka f Dime, Prostituierte f.

proszek, -szku, pl -szki m Pulver n;
~ do zębów, Zahnpulver n

proszko-wać va. pulver(isiere)n;
-wanie n Pulverisieren, Pulvern n.

proszony a gebeten; eingeladen.
prośba f Bitte f; Gesuch n; chłodzić
po -bie, betteln gehen; na moją -bę,
auf meine Bitte; mam do pana -bę,
ich habe eine Bitte an Sie; zwrócić się
do k. z -bą, an j-n eine Bitte richten;
podać -bę, ein Gesuch einreichen.

prośić(ę) -ki a, -ko ad. ganz ge-
rade.

prościu świnią, trächtiges Mutter-
schwein.

protego-wać va. begünstigen, for-
dern, protegieren; -wanie n Begün-
stigung, Forderung f; -wany, pl -ni
m Schützling, Günstling, Schutzbe-
föhler m.

proteina f chm. Protein n.
protek-cja f Schutz m, Gönner-
schaft, Protektion f; -cjonalnie ad.,
-cjonalny a gönnerhaft, gönnerisch;
-cjonista, pl -ści m Schützling, An-
hänger m des Schützlingensystems; -cjo-
nizm -u m Schützlingensystem n; -cjo-
ny a gönnerhaft, (be)schützend; clo-
ne, Schützling m; system ~ Schutz-
zollsystem n.

protektor, -a, pl -rzy m (-ka) Gön-
ner(in), Beschützer(in); -at m, -stwo
n Gönnerschaft f; Protektorat n,
Schützlingensystem; Protektorwürde f;
-ski a (be)schützend.

protest, -u, pl -y m Einspruch, Pro-
test m (t. wekslu); Verwahrung f; ~
wskutek niezaplacenia, Protest man-

gels Zahlung; założyć ~ przeciwko
czemu, gegen etwas Einspruch erhe-
ben (a. Verwahrung einlegen); -acy-
ny a Einspruchs...

protes-tancki a protestantisch;
-tant, -a, pl -nci m Protestant m; -tan-
tyzm, -u m Protestantismus m.

protesto-wać va. Einspruch erhe-
ben; protestieren (t. weksel); kazać ~
(einen Wechsel) protestieren lassen;
-wanie n Protestieren n.

proteza f Ersatzglied n, künstliches
Glied, Prothese f.

protokó-lant, -a, pl -nci, -lista, pl
-ści m Protokollführer m; -lary a
Protokoll..., protokollarisch.

protokół, -u, pl -y m Protokoll n;
spisać ~ ein Protokoll aufnehmen;
-ować va. ein Protokoll aufnehmen;
protokolieren.

proto-plasta, pl -ści m Ahnherr m;
-plazma f Zellstoff m, Protoplasma n.
prototyp m Urbild, Prototyp n

prowadnica f mech. Führung f;
aut. ~ zderzaka, Pufferführung.

prowadzenie n Leitung, Führung,
Lenkung f, Betrieb m; ~ budowy,
Bauführung; ~ interesu, Geschäfts-
führung; ~ ksiąg, Buchführung; ~
zakładu, Werkbetrieb; ~ się, Auffüh-
rung f, Benehmen n.

prowadzić va. (interes, korespon-
dencje, księgi, rozmowę etc.) führen;
(dom, handel etc.) leiten; (fabrykę)
betreiben; ~ (k.) na spacer, spazieren
führen; ~ dalej (interes etc.) fortfüh-
ren; (rozmowę) fortsetzen; ~ się,
sich aufführen; ~ się z kim pod rękę,
Arm in Arm mit j-m gehen.

Prowancja f geo. Provence f; pro-
wanci a provincialisch.

prowin-cja f Provinz f (ob. glebo-
ki); -cjał, -a, pl -owie m Provinzial m;
-cjonalista, pl -ści m (-stka) Provinz-
ler(in); -cjonalizm, -u m Provinzialis-
mus m; -cjonalny a provinziell,
kleinstädtisch, provinzielerisch.

prowizja f Provision f.

prowizor, -a, pl -owie m Provisor m.
prowizo-rium, pl -ria in inu. Provi-
sorium n; -rycznie ad., -ryczny a
provisorisch, einstweilig; -ryczność
f provisorischer Zustand.

prowiant, -u, pl -y m Mundvorrat,
Proviand m; -ować va. mit Lebens-
mitteln versehen, verproviantieren;

-owanie n Verproviantierung f; -owy a Proviant... [Führer m.
prowydyr, -a, pl -owie m Anführer, prowoka-cja f Aufreizung, Herausforderung, Provokation f; -cyjny a provokatorisch, aufreizend; -tor, -a, pl -rzy m Lockspitzel; Aufreizer, Provokateur m; -torski a provokatorisch. **provokować** va. provozieren.
proza f Prosa f; -a, in Prosa; -iczność f Alltäglichkeit f, prosaisches Wesen; -iczny a prosaisch; fig. alltäglich; -ik, -a, pl -icy m Prosaiker m.
prozelita, pl -ici m Bekehrter m.
próbą f 1 Probe, Prüfung f, Versuch m; na -ę, zur (auf) Probe; tytułem -by, versuchsweise; dać na -ę, zur Probe geben; wziąć na -ę, auf Probe nehmen; wystawić na -ę, auf die Probe stellen; wytrzymać -bę, eine Probe bestehen. 2 Feingehalt m (des Goldes, Silbers). 3 (towarów) Muster n 4 te. ~ czytana, Leseprobe: ~ generalna, Generalprobe; próbka f Probe f, Muster n (bez wartości ohne Wert); ~ wina, Weinprobe; według -ki, nach Muster; kolekcja -bek, Mustertersammlung f.
próbny a Probe..., jazda -na, Probefahrt; lekcja -na, Probelektion f; lot - Probeflug m; nandl. -ne zamówienie, Probestellung f.
próbo-wać 1 va. 1 probieren, versuchen; ~ szczęścia, sein Glück versuchen 2 (kosztować) kosten. II ~ się z kim, sich mit j-m messen; -wanie Probiere n.
próchnica f Humus m, Frucht-, Dammerte f; ~ leśna, Waldhumus; ~ poina, Ackerhumus; med. ~ kości, Knochenfraß m; ~ zębów, Zahnfäule f; **próchniczy**, -nieje, -niał un. (ver-)modern, vermorschen; (o kościach etc.) faulen; **próchnienie** n Modern; Faulen n; ~ drzewa, Moder m.
próchno n Moder m; fig. stare ~ alter hinfalliger Mensch.
próc prp. außer; ~ niego, außer ihm; ~ tego, außerdem, überdies.
próc, -ogu, pl -ogi m 1 (Tür-)Schwelle f; wracać w progę rodzinną, zum heimischen Herde zurückkehren. 2 fig. Grenze f.
prószyć un. stäuben; -y, es sprüht; śnieg -y, es stöbert.
prószynka f Stäubchen n.

próżnia f Leere; Lücke f; luftleerer Raum.
próżnia-ctwo n Müßiggang m; -czka f Müßiggängerin f; -czy a müßiggängerisch; -czyć un. (sie) müßig gehen, faulenzeln.
próżniak, -a, pl -acy m Müßiggänger, Faulenzer m.
próżniowy a luftleer; -wa żarówka, luftleere Glühlampe.
próżno ad. 1 leer. 2 (daremnie) vergebens, umsonst; **próżność** f 1 Leerheit f, 2 (ludzka) Eitelkeit f; ~ rodowa, Ahnendunkel m.
próżno-wać un. müßig gehen, faulenzeln, nichts tun; -wanie n Müßiggang m, Faulenzen n.
próżny a 1 leer; na gadanina, leeres Geschwätz (ob. nalać). 2 (daremny) vergeblich, unnützlich. 3 (człowiek) eitel.
pruć, pruje, pruć va. (sie, sich) auftrennen; fig. (powietrze, fale) durchschneiden.
pruderia f Sprodigkeit, Zimperlichkeit (ka) f Prüdelie f. [keit f.
prusa-ctwo n 1 Preußentum n. 2 Preußen pl; -czyć va. verpreußen.
Prusak, -a, pl -acy m 1 Preuße m. 2 p - ent. Schabe, Kakerlak m.
pruski a preußisch (ob. mur).
Prusy, Prus pl geo. Preußen n.
pry-czać, cznąć un. schnauben.
przeza / Prętsche f. [Mensch.
pryk, -a pl -i m (stary) abgelebter **prykać** un. p ipen, gm. furzen.
prym m inu. ~ trzymać, die erste Geige spielen, der erste sein.
pryma-baleryna f erste Tänzerin; -donna f erste Sangerin, Primadonna f.
prymas, -a, pl -owie m Primas m. [f.
prymityw-ność f Primitivität f; -ny a primitiv, einfach.
prymka f Kautabak m.
prymować un. der erste sein, an der Spitze stehen.
prymul(ka) f Primel, Schlüsselblumen.
prymus, -a m Primus m. [me f.
pryncy-palny a Haupt...; -na ulica, Hauptstraße f. [m.
pryncypał, -a, pl -owie m Prinzipal
prys-kać, -nać, -sne, -śnie, -snać, prysł un. 1 spritzen; ~ błotem, mit Kot bespritzen. 2 (pekać) bersten, platzen; fig. urok -nał, der Reiz ist weg. 3 (nozdrzami) schnauben.
pryszcz, -a, pl -e, -yk, -a, pl -i m

Blaschen n, Pickel m, Pustel f; **pryszczyc się**, Blasen ziehen.
prysznic, -a, pl -e m Sturzbad n.
prysznicie n Spritzen n.
prywa-ta / Privat-, Sonderinteresse n, Eigennutz m; -tnie ad., -tny a privat, Privat...; własność -tna, Privateigentum n.
pryzmat, -u, pl -y m Prisma n; -yczny a prismatisch.
przaśnik, -a, pl -i m Matze f.
przaśny a ungesäuert; ~ miód, roher, ungegorener Honig.
prządka f 1 Spinnerin f. 2 ent. Spinner m; przaść, -ędzie, -ądi va. spinnen.
przeba-czać, -czyć va. verzeihen; -czalny a verzeihlich; -czenie n Verzeihung f (ob. prosić); nie do -nia, unverzeihlich. [bringen].
przebalować va. mit Bällen durch-
przeba-kiwać, -knać un. munkeln; -kuja, es geht ein Geruch; -kuja o tym, man munkelt davon.
przebiec n Durchstechung f, Durchbohren n; el. (izolacji) Durchschlag m; (tunelu etc.) Durchbruch m.
przebi(ja)ć I va. 1 durchbohren; durchstechen; (tunel, ulice) durchbrechen; (papier) -ja... schlägt durch; ~ k, spada, j-n mit dem Degen durchbohren; **przebić** głową mur ~ mit dem Kopfe gegen die Wand rennen. 2 (karte) überstechen. II ~ się, sich durchschlagen; durchbrechen; ~ się przez tłum, sich durch die Menge drängen.
prze-bicc, -biegać va. durchrennen, durchlaufen, durchstreichen; (książkę) flüchtig durchlesen.
przebiedować un. sich (eine Zeitlang) elend durchbringen.
przebieg, -u n Verlauf, Hergang, Gang m; ~ choroby, Krankheitsverlauf; ~ walki, Gefechts-gang; **przebiegać** ob. przebiec.
przebie-gle ad., -gły a durchtrieben, schlau, gerieben; -głość f Schlaueit, Durchtriebenheit f.
przebierać va. 1 auslesen, wählen; ~ w jedzeniu, wählerisch im Essen sein; nie -ra w śródkach, jedes Mittel ist ihm recht (ob. przebrać). 2 ~ nogami, mit den Beinen baumeln; ~ palcami, fingern. 3 (sie, sich) umkleiden, verkleiden; ~ się za mnicha, sich

als Mönch verkleiden. 4 ~ się, sich erschöpfen (ob. miarka); **przebieranie** n 1 Auslesen, Auswählen n. 2 ob. przebranie; **przebiearki**, -ków pl Ausschub m.
przebi-jać ob. przebić; -jak, -a, pl -i m Stecher m, Stecheisen n; -janie n Durchbohren, Durchstechen n.
przebiśnięg m bot. Schneeglöckchen **przebi-tka** f harc. Überstich m; -tkowy a buchalteria -wa, Durchschreibebuchführung f; papier ~ Durchschlagpapier n.
przebi-gać va. durch Flehen (a. Bitten) besänftigen, erweichen, versöhnen; -gany a versöhnt.
przebłogi a unsagbar selig.
przeblysk m (durchscheinender) Schimmer; -iwać un. durchschimmern; -kuje, es weterleuchtet.
przeblyśnać, -śnie un. durchblitz-
przebogaty a überreich. [zen].
przebojowy a film ~ Schläger m.
przeboleć, -leje, -lał va. i un. verschmerzen; den Schmerz überwinden.
przebóg i int. allmächtiger Gott!
przebój m 1 Durchbruch m; **przebój**, -a, pl -i m Durchbruch m; **przebój**, -a, pl -i m Durchbruch m; **przebój**, -a, pl -i m Durchbruch m; sich durchkämpfen. 2(o filmie) Schläger m.
przebrać va. 1 ob. przebierać. 2 ~ miarę, miarkę ~ alles Maß überschreiten; es zu weit treiben.
przebranie n (sie) Umkleidung, Verkleidung f; w -niu, verkleidet; **przebrany** a 1 ~ za kobietę, als Frau verkleidet. 2 auserwählt.
przebrnąć un. i va. durchwaten; fig. sich durcharbeiten; überwinden.
przebruko-wać va. aufpflastern, umpflastern; -wanie n Umpflasterung f.
przebrzmiały a verklungen; **przebrzmie**(wa)ć un. verklingen, verhallen; fig. in Vergessenheit geraten.
przebrzydły a scheußlich, abscheulich.
przebu-dowa, -dówka f Umbau m; -dow(yw)ać va. umbauen; -dowanie n Umbauen n.
przebu-dzać, -dzić va. aufwecken; ~ się, aufwachen; -dzenie n Aufwecken n; ~ się, Aufwachen n.
przebycie n Passieren n, Durchgang m; nie do -cia, unpassierbar, ungangbar, unwegsam.
przeby(wa)ć va i un. 1 (gdzie) sich

aufhalten, verweilen. 2 überschreiten, über (etwas) gehen, durch (etwas) hindurchdringen; (droge) zurücklegen; durchgehen, durchlaufen; durchfahren. 3 (chorob) durch-machen, überstehen; przebywanie n Aufenthalt m.

przece-dzać, -dzić *va.* durchsehen; -czenie n Durchsichtigung *f.*

przece-nić(a) *va.* überschätzen; ~ swe sily, swoje Kräfte überschätzen, sich zuviel zumuten; -nienie n Überschätzung *f.*

przecha-dzać się, spazieren; -dzka *f.* Spaziergang *m*; pójsć na -dzkę, spazieren gehen.

przechodzi *ad.* im Vorübergehen.

przechodni a 1 Durchgangs...; dom ~ Durchhaus n; wagon ~ Durchgangswagen *m*. 2 gr. czasownik ~ transitives Zeitwort.

przecho-dzący a im vorbeigehend; Vorübergehende(r) *m*; -czenie n Vorübergehen; Überschreiten *n*; ~ duży, Seelenwanderung *f.*

przechodzić, przejść, -ejść, -dzie, -szedł un i *va.* 1 (vor)übergehen, durchgehen, vorbeigehen, passieren; ~ przez ulicę, über die Straße gehen; -dząc, im Vorübergehen; (granice) überschreiten; (kraj) durchwandern; ~ na kogo, (o prawach etc.) auf j-n übergehen; ~ do obozu nieprzyjacielskiego, na inną religię, zum Feinde, zu einer andern Religion übergehen (ob. dreszcz, myśl). 2 übertreffen, übersteigen; przeszedł sam siebie, er ubetraf sich selbst; (ob. oczekiwanie, pojecie). 3 (o czasie) vergehen, verfließen, verstreichen. 4 wniosek przeszedł większością głosów, der Antrag wurde mit Stimmenmehrheit angenommen. 5 ~ czym, einziehen, in sich aufnehmen. 6 ~ w zwyczaj, zur Gewohnheit werden (ob. przejść).

przechodzić, -dnia, pl -dnie *m* Vorübergehende(r), Passant *m*.

przechorować *va.*: -wał całe życie, er hat sein ganzes Leben gekränkelt; on to -ruje, er wird es mit einer Krankheit büßen, er wird vor Ärger krank werden.

przecho-w(wy)ać *va.* aufbewahren; ~ (co) w pamięci, im Gedächtnis behalten; (rzeczy skradzione) verhehlen, verbergen; -walnia *f.* Aufbewah-

rungs-ort *m*, -stelle *f*; ~ ręcznego bagażu, Gepäckaufbewahrungsstelle); -wanie n Aufbewahrung, Verwahrung *f*; dać na ~ zu verwahren (in Verwahrung) geben; wziąć na ~ in Verwahrung nehmen.

przechrzcić *va.* (um)taufen; ~ się, die Religion wechseln; przechrzta, pl -ty *m* getaufter Jude.

przechwalać, -lić *va.* übermäßig loben; ~ się (czym, mit etwas) prahlen; -lanie n übermäßiges Loben.

przechwalki, -lek pl Prahlerei *f.*
przechy-lać, -lić *va.* (się, sich) (hin-)neigen; ~ szale, die Waage sinken lassen; zwycięstwo -liło się na naszą stronę, der Sieg neigte sich auf unsere Seite; -lenie n Neigen *n*.

przeciąć, -tnę, -tnię, -ciął *va.* durchschneiden; (na krzyż) durchkreuzen; *fig.* ~ kwestię, die Frage entscheiden; ~ komu odwrót, j-m den Rückzug abschneiden.

przeciągnąć, -u, pl -i *m* 1 ~ czasu, Zeitraum *m*; w -u (godziny), innerhalb, binnen. 2 (powietrza) Luftzug, Zug *m*.

przeciągać, -gnać I *va.* 1 (nitkę etc.) durchziehen; hinüberziehen; pokostem überstreichen; (przez miasto) durchmarschieren, durchziehen; *fig.* ~ k. na swoją stronę, j-n auf seine Seite bringen. 2 (przedłużać) in die Länge ziehen; ~ słowa, seine Worte langziehen (a. dehnen). 3 ~ strune, die Saiten zu hoch spannen. II ~ się 4 sich verlängern; sich in die Länge ziehen; lang dauern; (tańce) -gnęły się do późnej nocy...dauerten bis in die späte Nacht (hinein). 5 sich recken, die Glieder recken.

przeciągnąć, -gnać I *va.* 1 (nitkę etc.) durchziehen; hinüberziehen; pokostem überstreichen; (przez miasto) durchmarschieren, durchziehen; *fig.* ~ k. na swoją stronę, j-n auf seine Seite bringen. 2 (przedłużać) in die Länge ziehen; ~ słowa, seine Worte langziehen (a. dehnen). 3 ~ strune, die Saiten zu hoch spannen. II ~ się 4 sich verlängern; sich in die Länge ziehen; lang dauern; (tańce) -gnęły się do późnej nocy...dauerten bis in die späte Nacht (hinein). 5 sich recken, die Glieder recken.

przeciągnąć, -gnać I *va.* 1 (nitkę etc.) durchziehen; hinüberziehen; pokostem überstreichen; (przez miasto) durchmarschieren, durchziehen; *fig.* ~ k. na swoją stronę, j-n auf seine Seite bringen. 2 (przedłużać) in die Länge ziehen; ~ słowa, seine Worte langziehen (a. dehnen). 3 ~ strune, die Saiten zu hoch spannen. II ~ się 4 sich verlängern; sich in die Länge ziehen; lang dauern; (tańce) -gnęły się do późnej nocy...dauerten bis in die späte Nacht (hinein). 5 sich recken, die Glieder recken.

przeć (ż) *ad.* 1 doch; dennoch; wiesz ~ du weißt doch. 2 endlich; przyszedł ~ endlich ist er gekommen.

prze-cić, -cieknąć, -ciekać *un.* rinnen, durchrieseln, durchtriefen;

(o becze) lecken; deszcz -ka (przez sufit) es regnet durch.

przeciplay a *fiz.* diatherman, wärmedurchlassig.

przeciarać *va.* durchreiben; ~ sobie oczy, sich die Augen reiben; (okulary etc.) abwischen; ~ się (między ludźmi) sich abschleifen, sich verfeinern; niebo się -ra, der Himmel heitert sich auf; przecieranka *f.* Gemüsepüree *n*.

przecierpieć *va.* überstehen, auspercień *ob.* przecie. [du]lden.
przecięcie n Durchschnitt *m*; bud. ~ pionowe, Aufriss, Vertikalriß *m*; ~ poziome, Grundriß; ~ podłużne, Längendurchschnitt; ~ poprzeczne, Querschnitt.

przeciętna, -nej, pl -ne *f.* Durchschnitt *m*; Durchschnittsgröße *f*; -tań ad., -tny a durchschnittlich; cena -ta, Durchschnittspreis *m*; wpływ ~ durchschnittliche Einnahme; typ ~ Alltagsmensch.

przećnać *ob.* przećnać.

przećnek, -nka, pl -nki *m* Komma *n*; -nkować *un.* mit Kommas versehen; -nkowanie n Interpunktion *f*; przećkać, -nąć *va.* durchdrücken; ~ się, sich durchdrängen.

przeć prp. gegen, wider; nie mam nic ~ temu, ich habe nichts dagegen; za i ~ das Für und Wider; dafür und dawider.

[Tankabwehr *f.*
przeciwozłogowy a: ochrona -wa, przeciwdzia-lać *va.* i *un.* entgegenarbeiten, entgegenwirken; -lanie n Gegenwirkung, Rückwirkung *f*.

przećgnilny a antiseptisch, faulniswidrig; -gorączkowy a gegen das Fieber.

przećni(a)ć się *ob.* sprzeciwić się, przeciwstawić *n* 1 Gegenteil *n*; Gegensatz, Kontrast *m*; w -wie do... im Gegensatz zu... 2 Widerspruch *m*. 3 (losu) Widerwärtigkeit *f*. [dat *m*.

przećnikandydat *m* Gegenkandidat
przećnik i prp. *ob.* przećni. II *n*: na ~ gegenüber; (mój sąsiad) z -ka... von gegenüber.

przećnikonstytucyjny a verfassungswidrig; -lopy pl mil. Gegenlaufgraben *pl*; -legie *ad.*, -legły a gegenüberliegend; -natarcie *n* mil. Gegenangriff *m*.

przećniczka *f.* Gegnerin *f*;

-wnie *ad.* im Gegenteil; umgekehrt; -wnik, -a, pl -lcy *m* Gegner *m*; -wność *f* 1 Gegensatz *m*. 2 (losu) Widerwärtigkeit *f*.

przećniwy a entgegenesetzt, widrig; Gegen...; w -m kierunku, in entgegenesetzter Richtung; w -m razie, widrigenfalls; strona -na, Gegenseite *f*; wiatr ~ Gegenwind *m*; być -m (czemu), dawider sein; entgegenstehen.

przećni-państwowy a staatsfeindlich; -papięski a papstförmlich; -para *f.* Gegendampf *m*; dać -parę, Gegendampf geben; -pożarny a: przyrząd -ne, Feuerlöschapparate *pl*; -prąd *m* Gegenströmung *f*; el. Gegenstrom *m*; -prostokątnia *f.* Hypotenuse *f*; -religijny a antireligiös; -rewolucja *f.* Gegenrevolution *f*; -sobny a: el. -ne połączenie, Gleichschaltung *f*; -społeczny a antisozial.

przećni-wi(a)ć *va.* entgegenstellen; gegenüber-setzen, -stellen; (się, sich) entgegensetzen; -wienie *n* Gegenüberstellung *f*. [sto]b *m*.
przećni-wierzenie *n* mil. Gegenprzećni-waga *f.* Gegengewicht *n*; -wartości *f.* Gegenwert *m*, Äquivalent *n*; -zarazkowy a antiseptisch; -żydowski a antisemitisch.

przećni-ć się, plötzlich erwachen.
przećni(ow)ny a wunderschön.
przećni-co *ad.*, -cy a vernünftig.

przećni-ć *va.* abwarten; ~ burzę, warten, bis der Sturm vorübergeht.
przećnienie n Verneinung *f*.

przećni-tywać *va.* durchkämmen.

przećni-ć *f.* Querstraße *f*.
przećni-ć się, durchkriechen.

przećni-ć, -u m Hautverletzung *f*.
przećni-ć n Ahnung *f*, Vorgefühl *n*; mam ~ es ahnt mir; przećni-ć *va.* ahnen, vorherempfinden.

przećni-lica *f*, -lenie n übermäßige Empfindlichkeit; -lony a übermäßig empfindlich.

przećni-ć *va.* *ob.* przećni-ć.
przećni-ć *un.* (czemu) verneinen, in Abrede stellen, (ab)leugnen.

przećni-ć-szwać, -ścić *va.* reinigen, säubern; (żołądek) abführen; (niebo) się -a, ...heitert sich auf; -szczający a: środek ~ Abführmittel *n*; -szczenie n Abführen *n*; dawać, brać na ~ ein Abführmittel geben, nehmen.

deln; ~ się w moralistę, sięch zum (a. als) Sittenprediger aufwerfen; -rznienie n Verwandlung f. **przedzimowy** a vor dem Winter. **przeziura-wi(a)ć** va. durchlöchern; -wienie n Durchlöcherung f. **przeziwy** a wundervoll. [ren. **przegazminować** va. examinäre. **przegzedniować** va. weiterbeför. **przegarbować** va. umfärben. [dem. **przefasonować** va. umformen, die Fassung ändern. [versetzen. **przeflanować** va. (junge Pflanzen) durchsetzen. [fliegen. **przefrunąć** vn. (kolo cz.) vorbei. **przefrymarzyć** va. verhandeln. **przefryzować** va. das Haar wiederzuechtmachen. **przegad(yw)ać** va. überschwatzen; (godzine) verplaudern. **przegalopować** vn. vorbeigaloppieren; ~ się, sich vergaloppieren, überstreben, zu weit gehen. **przeganiać** va. 1 verjagen. 2 ~ kogo, j-n überholen. **przegadzić** va. verplaudern. **prze-giąć, -ginać** va. (się, się) umbiegen. **przegład, -u, pl -y m** Besichtigung; Durchsicht; Übersicht f; Schau f; Überblick m; (tygodniowy) Rundschau, Revue f; ~ wojska, Heerschau; Musterung f; dokonać -u, besichtigen, eine Musterung abhalten, (die Truppen) mustern; przegładać va. durchsehen; mustern; ~ się w lustrze, sich im Spiegel beschauen, sich spiegeln. **przegłębienie** n zég. Trimm m. **przegłodzić** się, eine Zeitlang hungern. [~ wanie n Überstimmung f. **przegłoso-wać** va. überstimmen; **przegłód** m Heißhunger m. **przegnać** ob. przeganiać. **przegnić** vn. durchfaulen. **przegnity** a durchgefaut. **prze-gon, -u, pl -y m** 1 Durchtrieb m. 2 myśl. Streifjagd f. [zig. **przegorzkniały** a sehr bitter; ran. **przegospodarować** va. verwirtschaften. [kochen. **przegotow(yw)ać** va. noch einmal **przegrać** va. 1 (w grze) verspielen, (bitwę, proces etc.) verlieren. 2 mus. durchspielen. **przegra-dzać** va. abteilen, trennen,

scheiden; abschnüren; -dzanie n Trennung f, Abschnürung f. **przegromić** się, mit Mühe hinüberkommen. **przegrana, -nej, pl -ne f** 1 verlorene Spiel, Verlust m (im Spiel). 2 Niederlage, Schlappe f; **przegranie** n Verlieren; Verspielen n; **przegrać** a; jestem ~ ich habe verspielt. **przegroda** f Scheidewand f, Versschlag m; (w szafie etc.) Fach n; **przegródzić** ob. przegrządzać. **przegródka** f Fach n, Abteilung f. **przegrupo-wać** va. umgruppieren; -wanie n Umgruppierung f. **przegry-wać** ob. przegrać; -wajacy a i m verlierend; Verlierende(r) m. **przegryzać, przegryźć** va. durchbeissen; durchfressen; -żć coś, einen kleinen Imbiß nehmen. **prze-grz(ew)ać** va. überheizen, überhitzen; -grzanie n Überhitzung **przegub, -u, pl -y m** 1 Bug m, Beuge f; (ręki) Gelenk n; ~ w nodze, Fußbeuge. **przehandelwać** va. verhandeln. **przeholować** va. es zu weit treiben, über die Schnur hauen, übertreiben. **przehulać** va. verprassen. **przeina-aczać, -czyć** va. umändern; umformen; (fakty) entstellen. **przeis-taczać, -toczyć** va. (się, się) umbilden, umgestalten; -toczenie n Umgestaltung, Umbildung f. **przejadać** ob. ob. przejeść. **przejskara-wić** va. übertreiben; ausschmücken; -wienie n Ausschmückung, Übertreibung f. **przejasny** a blendend. **przejaś-niać** się, sich aufklären; -aienie n lichter (a. heller) Strich (am trüben Himmel); Sonnenblick m. **przejaw, -u, pl -y m** Erscheinung f; Phänomen; Anzeichen, Symptom n; **przejawić** się, zum Vorschein kommen, sich offenbaren, sich zeigen. **przejazd, -u m** Durchfahrt, Durchreise f; -em, w przejeździe, auf der Durchreise (a. Durchfahrt); ~ wzbroniony, Durchfahrt verboten; **przejażdżka** f Spazierfahrt f; ~ konna, Spazierritt m. **przejaść** ob. przejmować. **przejechać** 1 vn. durchfahren, durchreisen; (kolo cz.) vorbeifahren. II va. (kogo) überfahren; ~ kraj,

durch ein Land fahren. III ~ się, spazieren fahren, reiten; eine Spazierfahrt, einen Spazierritt machen. **przejedn(yw)ać** va. versöhnen, wieder ausöhnen; -nie n Versöhnung, (Wieder-)Aussöhnung f. **przejemca, pl -cy m** Übernehmer m. **przejęść** va. aufessen; verfressen; (majatek) verzehren, verschlemmen; ~ się, sich überessen; to mi się już przejadło, ich bin dessen schon satt. **przejedny** a durchreisend; (gdzie można przejechać) durchfahrbar. **przejędziać** ob. przejechać. **przejęcie** n I (listu) Auffangen n, Unterschlagung f. 2 ~ się (czym), Ergriffenheit f; **przejęty** a (czym) durchdrungen von; strachem ~ von Furcht ergriffen. **przejmować, przejąć** I va. I (listy) auffangen, unterschlagen; (długi, interes) übernehmen; ~ czyje obyczaje, j-s Sitten annehmen; ~ czyj sposób pisania, sich j-s Schreibart aneignen. 2 fig. ergreifen, angreifen, durchdringen (ob. dreszcz); to mnie wstrętem -muję, das ekelst mich. II ~ się (czym), sich zu Herzen nehmen; on się wszystkim przejmuję, er nimmt sich alles leicht zu Herzen; on się niczym nie przejmuję, er ist ganz kaltblütig, ihn greift nichts an; ~ się swoją rolą, von der Wichtigkeit seiner Rolle durchdrungen sein; **przejmujący** a ergreifend; (chlód) durchprzejrzaly a überreif. [dringend. **przejrzany** a geprüft, durchgesehen **przejrzęć, -y, -al** va. i vn. durchsehen; (sprawdzić) prüfen, Einsicht nehmen von... (ob. przegładać). 2 das Augenlicht wiedergewinnen; fig. **przejrzal, die** Augen sind ihm aufgegangen, die Schuppen fielen ihm von den Augen; -rzenie n Durchsicht; Einsicht, Einsichtnahme f; do laskawego -nia, zur gefälligen Einsicht. **przejrzy-stość** f Durchsichtigkeit, Übersichtigkeit f; -sty a durchsichtig, übersichtlich. **przejście** n I Durchgang; Übergang m; (wojska) Durchzug m; ~ przez, Überschreitung f; ~ do obozu nieprzyjacielskiego, Übergang zum Feinde; ~ wzbronione, Durchgang verboten. 2 unangenehmes Abenteuer; Erlebnis n; miałem wiele przejeść

w życiu, ich habe manches erlebt; -ściowo ad. vorübergehend; -ściowy a vorübergehend; Übergangs...; o -kres ~ Übergangsperiode f; stan ~ Übergangszustand m. **przejąć** ob. przechodzić; (granice) überschreiten; ~ się, spazieren; ~ po pokoju, im Zimmer auf und ab gehen. **przekabacić** va. (k. j-n) auf seine Seite bringen. **przekar-mi(a)ć** va. übernähren; (bydło) überfüttern; -mienię n Übernahrung, Überfütterung f. **przekaz, -u, pl -y m** (Zahlungs-)Anweisung f; ~ pocztowy, Postanweisung; ~ na bank, Anweisung auf die Bank; wystawił przekaz na sto marek, eine Anweisung von 100 Mark ausstellen; -em, durch Anweisung. **prze-kaz(yw)ać** va. (pieniądze) anweisen, überweisen; (prawo, własność etc.) übertragen; ~ potomności, der Nachwelt überliefern; -zanie n ~ pieniędzy, Geldüberweisung; (praw) Übertragung; (potomności) Überlieferung f; -zowy a: rachunek ~ Girokonto n; -żnik, -a, pl -i m el. Schütz m, Relais n. **przekas, -u m** z -em, stichelnd, ironisch. **prze-ka-sać, -sić** va. einen Imbiß nehmen; -ska f Imbiß m; Vorspeise f. **przekąta(1)a** f mat. Diagonale f; **przekątny** a diagonal. **prze-kląć** va. verfluchen; verwünschen; -knieństwo, -kście n Verfluchung, Verwünschung f. Fluch m; -kłety a verflucht, verwünscht, verdammt; -klniać ob. przekląć. [chei. **prze-ku(ł)wać** się, aus dem Ei kriechen. **prze-kład, -u, pl -y m** Übersetzung f. **prze-klada-dać** va. 1 umlegen; (co czym) dazwischenlegen. 2 (tlumaczyć) übersetzen. 3 (co nad co) vorziehen. 4 (komu co) vorstellen, vorlegen; -danie n 1 Umlegen n. 2 Vorziehen n. 3 Vorstellung, Vorlegung f; -daniec, -ńca, pl -ńce m gefüllter Kuchen; -dany a (placek etc.) gefüllt; rymy -ne, abwechselnd männliche und weibliche Reime; -dnia f 1 gr. Inversion f. 2 aut. Schalterhebel m; (t. u. roweru) Übersetzung f; naped z -nią, Antrieb m mit Übersetzung. **prze-kluć** va. durchstechen; **prze-klucie** n Durchstich m.

-a, mit Gewalt; użyć -y, Gewalt anwenden

przemoczyć *va.* durchnässen; **kły** a durchnäst; **-knać** *vn.* durchnäst werden.

przemór *m* Heißhunger *m*; **przemorzyć** *va.* aushungern; ~ się, eine Zeitlang (freiwillig) hungern.

przemowa *f* Ansprache, Anrede *f*; **nić** -wę, eine Ansprache halten.

przemozienie *n* Überwindung *f*; **-źność** *f* Übermacht *f*; **-źny** *a* übermächtig, vielmöglichend.

przemóc, -moga, -że, -mógi *va.* überwiegen, die Oberhand behalten; überwinden; überwältigen; jego zdanie -ogło, seine Meinung siegte; ~ *co* na sobie, etwas über sich (a übers Herz) gewinnen; ~ się, sich überwinden, den Sieg über sich gewinnen

przemócić *ob.* przemawiać; **wienie** *n* Ansprache, (kurze) Rede *f*; ~ się, Wortwechsel *m*.

przemrażać, **przemrozić** *va.* durchfrieren lassen.

przemycać, -cić *va.* durchschmuggeln, (ein)schmuggeln, schwarzen; ~ się, sich durchschleichen; **-kanie** *n* Schmuggeln, Schwarzen *n*; **-cany** *a* ~ towar, Schmuggelware, Schleichware *f*.

przemycać *va.* (aus)waschen, spülen; **przemycie** *n* Auswaschen, Waschen

przemysł, -u, *pl* -y *m* Gewerbe *n*, Industrie *f*; ~ *artystyczny*, Kunstgewerbe; *ciężki* ~ Schwerindustrie; *drobny* ~ Kleingewerbe *n*; ~ *naftowy*, Petroleumindustrie; *wojenny*, Kriegsindustrie; *rycerz* -u, Industrie-ritter *m*.

przemysłowiec, -wca, *pl* -wcy *m* Industrieller, Gewerbetreibende(r) *m*; *wy* *a* industriell, Industrie..., gewerblich, gewerbetreibend; *izba* -wa, Gewerbekammer *f*; *szkola* -wa, Gewerbeschule *f*; *wystawa* -wa, Gewerbeausstellung *f*; *związek* ~ Gewerbeverein *m*.

przemyslać, -liwać *vn.* ~ nad czym, etwas überdenken, über etwas nachsinnen.

przemysłowość *f* Erfindungs-gabe, Betriebsamkeit *f*; *ny* *a* betriebsam, erfindereich; *sini* *re*ch, sinnreich.

przemyt, -u *m* Schmuggel *m*; **-nicstwo** *n* Schmuggelerei *f*; Schleichhandel

m; *zajmować* się -wem, Schmuggel-ei treiben; **-niczka** *f* Schmugglerin *f*; **-niczy** *a* Schmuggel...; **-nik**, -a, *pl* -nicy *m* Schmuggler, Schleichhändler

przemycać *va.* (aus)waschen, spülen; **-wanie** *n* Auswaschen, Waschen *n*.

przenajświętszy *a* allerheiligst.

przenico-wać *va.* 1 (ubranie) wenden. 2 *fig.* (kogo) durchhehlen; (u)twór) travestieren; **-wanie** *n* Wenden *n*; *fig.* Durchhehlen *n*.

przeniesienie *n* Übertragung *f*; (u-rzędnika) Versetzung; (w stan spoczynku) Pensionierung *f*; (biura etc.) Verlegung *f*; (w księgach); do -nia, Übertrag *m*; ~ się, Übersiedlung *f*; **przeniesić**, -niosę, -niesie, -niósł *ob.* przenosić.

przenie-wierca, *pl* -cy *m* Treulo-se(r), Veruntreuer *m*; **-wierczy** *a* treulos; **-wierczy** *nl* Treulose *f*; **-wierka** *f*, **-wierstwo** *n* Treulosig-keit *f*; Treubruch; (kasjera etc.) Veruntreuung *f*; **-wierzać**, **-wierzyć** się, untreu, treulos werden; *nie* ~ *trou* bleiben (a. sein); **-wierzenie** się *n* Treulosigkeit *f*.

przenigdy *ad.* (nie und) nimmer

przeni-kać *va.* durchdringen; durchschlagen; (czyje) myśli, zamiary durchschauen; **-kający** *a* durchdringend, durchschlagend; **-kanie** *n* Durchdringen; Durchschauen *n*; **-kliwość** *f* Durchdringlichkeit; Scharfsichtigkeit *f*; Scharfsinn, Scharfblick *m*; (zdolność przenikania) Durchschlagsvermögen *n*; **-kliwość** *a* durchdringend; scharfsinnig, scharfsichtig; **-knać** *ob.* **przenikać**; **-kniecie** *n* Durchdringung *f*.

przenocować *vn.* übernachten.

przenosić, **przenieść** *1 va.* 1 über-tragen; (urzędnika) versetzen; ~ *w* stan spoczynku, pensionieren, zur Ruhe setzen; (interes) verlegen; (sąd-) (co) vortragen; ~ *punkt ciężkości* na... seinen Schwerpunkt nach... verlegen. 2 (co nad co) vorziehen, Vorzug geben 3 (przewyższać k.) übertreffen. 4 ~ *co* na sobie, sich zu etwas zwingen 5 (rysunek etc.) kopieren, übertragen. 6 ~ *się* (przeprowadzić się) umziehen. (do innego miasta, kraju) umsiedeln (*ob. świat*); **przenosiny**, -sin *pl* Um-zug *m*; (państwa młodych) Heimfüh-

rung *f*; **przenoszenie** *ob.* **przeniesie-nie**.

przenośnia *f* bildlicher Ausdruck, Metapher *f*; **-śnie** *ad.* bildlich; **-śnik** *m* 1 Übertragungsapparat, Übertrager *m*. 2 (kątomiar) Transporteur, Winkelmesser *m*. 3 gr. Trennungszeichen *n*. 4 *med.* (zarazy) Keimträger *m*; **-śny** *a* 1 übertragbar. 2 bildlich, figurlich; *w* -śnym znaczeniu, im bildlichen Sinne.

przenudny *a* todlich langweilig.

przenurzenie *n* *żeg.* vermehrter Tiefgang.

przeo-blec, **-blekać** *va.* umkleiden.

przeobra-zić, -zać *va.* (się, się) sich umgestalten, umbilden, umwandeln, verwandeln (w *co* in etwas); **-zenie** *n* Umgestaltung, Verwandlung *f*.

przeo-czenie *n* Übersehen *n*; **-czyć** *va.* übersehen; (okazję) verpassen.

przeodziać *va.* (się, się) umklei-den.

przeor, -a, *pl* -owie *m* Prior *m*.

przeor(yw)ać *va.* umpflügen.

przeorstwo *n* Priorat *n*.

przeorzysza *f* Priorin *f*.

przepadać, **przepaść**, -adnie, -adł *vn.* 1 verloren gehen, verschwinden, verfallen; (przy egzaminie etc.) durch-fallen; -dło wszystko, alles ist verlo-ren; *przeпад* bez wieści, er ist ver-schollen. 2 ~ *za* kim. *za* czym, in j-n, in etwas vernarrt sein, für j-n, für et-was schwärmen; -*da* *za* owocami, er ist auf Früchte erpicht.

przepadlina *f* Kluft *f*.

przepadły *a* verloren.

przepajać *va.* (durch)tränken.

przepako-wać *va.* umpacken; **-wanie** *n* Umpackung *f*.

przepa-lać, -lić *va.* 1 (w piecu) an-heizen; (dziurę) durchbrennen; (prze-grzać) überheizen. 2 (wódke) abziehen destillieren; **-lanka** *f* abgezogener Branntwein; **-lenie** *n* (w piecu) An-heizen *n*; (wódki) Abziehen, Destillie-ren *n*.

przepa-zać, -sze, -sał, **-sywać** *va.* umgürten, umschnallen; ~ się, sich gürt(en).

przepsaka *f* Binde *f*; Band *n*; ~ *na* czole, Stirnband *n*; ~ *na* ramieniu, Armbinde.

przepsać *cy* *a* abschüssig, jäh.

przepadać *ob.* **przepadac**.

przepaść *6* -ści, *pl* -ści *f* Abgrund, Schlund *m*, Kluft *f*.

prze-pchać, **-pchnąć** *va.* durch-stoßen; ~ się, sich durchdrängen; ~ się przez tłum, sich einen Weg durchs Gedränge bahnen.

przepel-ni(a)ć *va.* überfüllen; *sala* jest -niona, der Saal ist gedrängt voll; **-nienie** *n* Überfülle, Überfüllung *f*; *w* teatrze było ~ *3* das Theater war ge-drängt voll.

przepel-zać, **-znać** *va.* durch-hinüberkriechen.

prze-dzać, **-dzić** *va.* 1 durchtrei-ben, vorbeitreiben; ~ *bydło* przez wieś, Vieh durch das Dorf treiben 2 (kogo) verjagen. 3 (*czas*) zubringen verbringen, vertreiben; **-dzenie** *n* -*czasu*, Zeitvertreib *m*; *dl* -*nia* *czasu* zum Zeitvertreib.

przenić *va.* (pieniądze) vertrinken.

przepieprzyć *va.* verpfeffern.

przepierka *f* kleine Wäsche.

przepie-rzenie *n* Verschlagn. *n*, Zwischenwand *f*; **-rzyć** *va.* verschla-gen durch eine Scheidewand trennen.

przepięcie *n* el Überspannung *f*.

przepiękny *a* wunderschön.

przepięć *ob.* **przepić**.

przepl-wać *va.* durchsagen; durch-feilen.

przepiórczy *a* Wachtel..

przepiórka *f* Wachtel *f*.

przepis, -u, *pl* -y *m* Vorschriften; ~ *lekarski*, ärztliche Verordnung (a. Vorschrift); ~ *kucharski* (Koch-) Rezept *n*, Kochvorschrift; *stosować* się do -ów, die Vorschriften befolgen.

przepi-s(y)wać *va.* 1 abschieben; umschreiben; ~ *na* kogo, auf j-n um-schreiben. 2 (nakazać) vorschreiben; (lekarstwo) verordnen; **-sywać**, -a, *pl* -e *m* Abschreiber *m*; **-sywanie** *n* 1 Abschrift; Umschreibung *f*; *biuro* -*wał*, Abschreibebüro *n*. 2 (na kogo) Übertragung *f*; **-sowy** *a* vorschrifts-mäßig.

przepity *a* ~ *głos*, heisere Stimme; *-te* *pieniądze*, vertrunkenes Geld.

przepl-ać *va.* durchflechten; *fig.* (mowę cytata) untermischen, spik-ken mit...; **-tanie** *n* Durchflechten *n*; **-tany** *a* durchflochten. [zahlen.]

przepl-ać, -cić *va.* zu hoch be-**przepl**-ać *va.* durchweinen.

przepl-a(wi)ać *va.* 1 überschriften.

2 (kruszcze) läutern; -wienie n 1 Überscheidung f. 2 Läutern n.

przeplawka f (dłaryb) Fischwehrn.

przeplók m große Verwirrung.

przepló-k(i)wać *va.* ausspülen, (ab)spülen; (gardło) gurgeln; ~ sobie gardło, ein Schnäpschen trinken; -kanie n Ausspülen n.

przeplw-nąć, -wać *va. i vn.* durchschwimmen, hinüberschwimmen; (statkiem) durchsegeln, durchschiffen; (o rzecze) durchfließen; (obok cz.) vorbeifließen; vorbeischwimmen; vorbeisegeln; -nięcie n, **przeplw**, -u m Durchschwimmen; Durchsegeln, Durchschiffen n; (wojska) Durchzug, Durchmarsch m.

przepl-cenie n Durchschwitzen n; -cić *va.* durchschwitzen.

przeplóć *va.* imprägnieren, tränken; ~ się, einziehen, in sich aufnehmen.

przepló-wić *va.* halbieren, in zwei Hälften teilen; -wienie n Halbierung.

przepona f 1 an. Zwerchfell n. 2 Blende (am Fernrohr); Membran *f.*

przepracowania *va.* umgestalten.

przepracić się, ausshungen.

przeprośnienia a von Schweiß durchdrungen.

przepro-wiadać, -wiedzieć *va.* vorhersagen, prophezeien, voraussagen; weissagen; -wiadacz, -a, pl -e m Weissager m; -wiadanie n Vorhersagen m, Wahrsagen f; -wiednia *f.* Prophezeiung, Voraussage *f.*

przepracować się, sich überarbeiten; -wanie (się) n Überarbeitung f;

-wany a übermäßig angestrengt.

przeprac, -piore, -pierze, -pral *va.* auswaschen.

przeprasować *va.* aufbügeln, aufplätten; -wanie n Aufbügeln n.

przepraszać *va.* um Verzeihung bitten; -szam I entschuldigen Sie I (bitte um) Verzeihung I (ob. **przepró-sić**).

przeprowa f 1 Übergang m, Überfahrt f; ~ przez rzekę, Flußübergang; ~ statkami, Überschiffung *f.* 2 fig. Szene *f.* heftige Vorhaltungen; unangenehme Geschichte.

przeprawi(a)ć *va.* (przez rzekę) übersetzen, überführen, über den Fluß bringen; ~ się, überfahren, die Überfahrt machen [nung].

przeprężenie n mech. Überspan-

przepró-sić I *va. I ob.* **przepraszać**; kazać ~ sich entschuldigen lassen. 2 abbitten, Abbitte tun; ~ publicznie, öffentlich abbitten (a. Abbitte tun). II ~ się, sich aussöhnen; -siny, -sin pl Abbitte; Versöhnung *f.*; -szenie n I Abbitte *f.*; z -m, mit Respekt zu melden. 2 ~ się, Versöhnung, (Wieder-)Ausöhnung *f.*

przeprówa-dzać, -dzić I *va. I* überführen; durchführen; (szosę) anlegen. 2 fig. durch-bringen, -führen, -setzen; (sprawę) zu Ende bringen (a. führen); to się nie da -dzić, das ist unausführbar. II ~ się, umziehen, die Wohnung (den Wohnort) wechseln;

-dzenie n I Durchführung *f.*, Inswerksetzen n. 2 ~ się, Umzug m.

przeprówdzka *f.* Umzug m.

przeprząc, -ęge, -ęze, -ągł, **przeprze-gać** *va.* umspannen; Pferde wechseln; **przeprząg**, -ęgu m Umspannung *f.*; Pferdewechsel m.

przepukli-na *f.* Bruch m; -nowy a Bruch...; pasek ~ Bruchband n.

przepust, -u, pl -y m Durchlaß m; *el.* Durchführung *f.*; ~ przez ścianę, Wanddurchführung.

przepustka *f.* Passierschein m; (na towary nieoclone) Durchlaßschein. (n. **przepustnica** *f.* tech. Drosselventil).

przepru-szczać, -ścić *va. I* durchlassen; durchgehen lassen; ~ termin, eine Frist verfallen lassen. 2 (majałek) vergeuden, durchbringen, verschwenden; -szczalność *f.* Durchlässigkeit *f.*;

-szczalny a durchlässig. [sen.

przeputać *va.* vergeuden, verpraseln; -pych, -u m Prunk m, Pracht *f.*

przepychać ob. **przeprzacić**.

przepysny a prachtvoll, herrlich.

przepty(w)ać *va.* ausfragen, abfragen.

przerabiać *va.* umändern; (działo) umarbeiten; (surowce) verarbeiten; (zadania etc.) durcharbeiten, durchführen; (świat) umbilden, reformieren; -bianie n Umänderung, Umarbeitung; (surowców) Verarbeitung *f.*

przeracho-wać *va.* durchrechnen (ob. przeliczać); -wanie n Durchrechnen n; ~ się, Verrechnung *f.*

przeradzają się, aussarten; *fig.* sich umwandeln (in...) sich umgestalten.

przerastać *va.* überwachsen.

przera-zać, -zić *va.* entsetzen, er-

schrecken, bestürzt machen; ~ się, bestürzt werden, in Bestürzung (a. Schrecken) geraten, sich entsetzen; -żliwy a entsetzlich; (krzyk) schrill, gellend; wydawać tony -we, schrillen; -zający a entsetzlich; -zenie n Bestürzung *f.*, Entsetzen n; -zony a bestürzt.

przerabac *va.* durchhauen.

przerębel, -bla, pl -ble m, **przerębla** *f.* Eisloch n, Wuhne, Wake *f.*

przerobić ob. **przerabiać**; *fig.* ~ kogo, j-n umstimmen.

przerosnąć *va.* überwachsen.

przerost m übermäßige Vergrößerung eines Organs, Hypertrophie *f.*

przerób, -obu m (surowców) Verarbeitung; **przeróbkę** Umänderung (działa etc.) Umarbeitung *f.*;

~ podług nowej mody, Modernisierung *f.*

przeróżny a verschiedenartig, mannigfaltig.

przerwa *f.* I Unterbrechung, Pause *f.*; ~ ruchu, Verkehrs-, Betriebsunterbrechung; sp. I Halizeit *f.*; bez -wy, unförmlich, ununterbrochen; in einem Zuge; z -mi, mit Unterbrechungen; ~ czynności, Stillstand m. 2 Durchbruch m; **przerwać**, **przerwać** I *va. I* (durch)reißen; (tamę) durchbrechen. 2 (komu, j-n) unterbrechen; (mowę, rokowania, stosunki) abbrechen; mil. (front) durchbrechen; ~ milczenie, das Schweigen brechen; ~ komu mowę, j-m in die Rede (a. ins Wort) fallen, j-m das Wort abschneiden; **przerzasm**, **żę panu -wani**, entschuldigen Sie, daß ich Sie unterbreche; (komunikację) sperren. 2 (koniu) abtreiben. II ~ się, zerreißen, springen; durchbrechen werden; (naderwać się) sich überhebren; **przerwanie** n Unterbrechung *f.*; (walki) Abbrechen n; (frontu) Durchbruch m; (komunikacji) Sperre *f.*

przerzys, -u pl -y m Nachzeichnung, Pause *f.*

przerzysować *va.* nachzeichnen; umzeichnen; -wnik, -a, pl pl -i m Storchnschnabel, Pantograph m; -wanie n Nachzeichnung; Umzeichnung.

przerzyc *va.* ob. **przerzwać**;

-wacz, -a, pl -e m *el.* Unterbrecher m;

-wany a unterbrochen; *med.* gorączka -na, Wechselstieber n.

przerze-dzać, -dzić *va.* (las, szere-

gi wojska) lichten; ~ się, sich lichten; -dzenie n Lichtung *f.*

przerznąć *va.* durchschneiden; (piłką) durchsagen (ob. **przerznąć**).

przerzu-cać, -cić *va.* I hinüberwerfen; ~ most, überbrücken. 2 (książkę) durchblättern; (papieru) durchsuchen, durchstöbern. II ~ się, übergehen; (o chorobie) überspringen; ~ się w co, sich in etwas verwandeln; ~ się na medycynę, in die medizinische Fakultät übergehen.

przerzy-nąć *va.* durchschneiden; ~ się, durchbrechen; **żęby** -nąją się niemożliwie, bei diesem Kinde fangen die Zähne an durchzubrechen; -nianie się n Durchbrechen n (der Zähne).

przerzasa *f.* Übertreibung, Überspantheit *f.*

przerzadny a übertrieben, überspannt; (styl, maniere etc.) affektiert.

przerzadzać, -dzić I *va. I* (kwiaty etc.) umsetzen, umpflanzen, verpflanzen; versetzen; (kogo) anderswo setzen; (mur) übersetzen; (rów) überspringen. 2 *fig.* überbiehen. II ~ się w grzesznościach, sich in Höflichkeit überbiehen; -dzenie n I Umsetzen, Umpflanzen, 2 Übertreiben n; -dzony a übertrieben.

przerzadzać, -czyć *va.* durchsehen; ~ się, durchsickern.

przesąd, -u, pl -y m Vorurteil n; wolny od -ów, vorurteilsfrei; **przesądny** a vorurteilsvoll, abergläubisch;

przesądzać, -dzić *va.* vorurteil (be-)urteilen, absprechen; ohne Prüfung entscheiden; to już sprawa -dzona, das ist eine entschiedene Sache; nie ~ sprawy, einer Frage nicht vorgreifen.

przeschnąć *vn.* trocknen.

przesiadac *vn.* (się) sich anderswo setzen, den Platz wechseln; kol. umsteigen; -danie (się) n Umsteigen n; bilet z -m, Umsteigekarte *f.*; **-dywać** *vn.* ~ ciągle w domu, immer zu Hause sitzen (a. hocken); **-duje** u mnie po całych dniach, er bringt bei mir ganze Tage zu.

przesia-kać, -knać *vn.* (przez cę) durchsickern; ~ czym, durchdringen (a. durchtränkt) sein vn...; ~ wodą, Wasser einsaugen, einziehen; czym skorupka zamłodu -knie, tym na starość traci, jung gewohnt, alt getan;

-kły, -kniętya durchdrungen, durchtränkt (czym von...).

przysięść ob. przysiędząc.

przesie-dlać, -dlić *va.* versetzen, übersiedeln; ~ się, übersiedeln; **-dlenie** *n* Versetzung; ~ się, Übersiedlung *f*.

przesiedzieć *vn.* ~ noc, die Nacht (beim Spiel etc.) durchsitzen.

przebie-ka f (Wald)Schneise *f*, Durchhau *m*; **-kać** *va.* durchhauen, durchhacken.

przesie-wać *va.* durchsieben; **-wanie** *n* Durchsieben *n*; **-winy, -win** *pl* Aussiebelsel *n*, Abfall *m* (beim Sieben).

przezi-lać, -lić się, nachlassen, sich erschöpfen.

przesilenie *n* Krisis, Krise *f*, Wendepunkt *m*; ~ handlowe, Handelskrisis; przebiey ~ eine Krisis bestehen; ~ choroby, Wendepunkt einer Krankheit; ~ dnia z nocą, Sonnenwende *f*.

przesiodlać *va.* umsatteln.

przeskakiwać, przeskoczyć *va.* überspringen; *fig.* übergehen; ~ z jednego tematu na drugi, von einem Gegenstand zum andern überspringen; nie mów: hop! aż nie -czysz, man soll nicht zu früh triumphieren.

przeskok *m* Sprung *m*; *fig.* plötzlicher Übergang; *el.* ~ iskrowy, Überschlag *m*, Funkenentladung *f*.

przeskrobać *va.* durchschaben; *fig.* ~ co, sich etwas zuschulden kommen lassen.

[lung *f*.

przezkrydlenie *n* *mil.* Überflüge.

przesłać *va.* übersenden, (zu)senden, zukommen lassen; (pieniądze) überweisen, übermitteln. [ścielać.

przesłać, -ścielać, -lić *va.* ob. **przeszelać** *va.* zu süß machen.

przesła-niać *va.* verhüllen, verschleiern; **-nianie** *n* Verschleierung *f*.

przesłanie *n* Übersendung, Über-

przesłanka f Prämisse *f*, [mittlung *f*.

przesławny *a* hochberühmt.

przeszodzić *va.* zu süß machen

przesłona f Vorhang *m*; **przesłonić** ob. **przesłaniać**.

przesłuchi(w)ać *va.* (oskarżonego etc.) verhören; (ucznią) überhören; **przesłuchanie** *n* Verhör *n*.

przesłuchujący *va.* im Dienste zubringen; żyłem 10 lat, ich, diene jetzt zehn Jahre.

przesłyszec się, sich vernehmen.

przesmyk, -u, pl -i -m Engpaß *m*; ~ morski, Meerenge *f*.

przeszo-lić *va.* versalzen; *fig.* über-teuern; **-lony** *a* versalzen; *fig.* sehr teuer.

przespać *va.* durchschlafen; ~ się, ein Schlafen machen.

przespekulować *va.* verspekulieren

prześcić *vn.* aufhören.

prześcwały *a* überreif; abgestanden.

prześcianek, -nku *n* Aufhören *n*; bez *-nku, unaufhörlich*.

prześcianie *n* Aufhören *n*.

prześcianko *n* *Wa* *gr.* interpunktionieren, interpungieren; **-wanie** *n* Interpunktion *f*; **-wy** *a* Interpunktions...

prześcirały *a* veraltet.

prześcirać *vn.* 1 aufhören. 2 ~ z kim, mit j-m umgehen, verkehren; z jakim -jesz, tak się stajesz, sage mir, mit wem du umgehst, und ich will dir sagen, wer du bist. 3 ~ na czym, sich mit etwas begnügen; **-wanie** *n* (z kim) Umgang *m*.

prześcira-w(a)ć *va.* umstellen; umsetzen; **-wienie** *n* Umstellung *f*; kol. (wagonu) Umsetzung *f*; (pociągu) Umstellung.

prześcira-pić *va.* überschreiten, übertreten; ~ prawo, das Gesetz übertreten; **-pienie** *n* Überschreitung, Übertretung *f*.

prześcira-pca, pl -pcy *m* Verbrecher, Frevler *m*; **-pczy** *a* verbrecherisch; **-pczyni** *f* Verbrecherin, Frevlerin *f*; **-pcny** *a* 1 verbrecherisch. 2 rok ~ Schaltjahr *n*; **-pować** *vn.* ob. **prześcira-pić; -pstwo** *n* Vergehen *n*, Frevel *m*; (wykroczenie) Übertretung *f*; ~ prasowe, Preßvergehen *n*.

prześcirać, -u, pl -y m Schreck *m*.

prześcirać *va.* umstimmen.

prześcira-szać, -szyć *va.* erschrecken; ~ się, in Schrecken geraten, (sich) erschrecken; **-szony** *a* erschrocken.

prześcira-ga f Warnung *f*; niech ci to bedzie -gą, laß es dir zur Warnung dienen.

prześcira-tron *va.* umstimmen.

prześcira-nie, -no *ad.* *-ny* *a* geräumig, weit; **-ność** *f* Geräumigkeit *f*.

prześcirał *m:* na ~ durch und durch; (pokoje) na ~ in einer Reihe liegend; otworzyć okna na ~ gegenüberliegende Fenster öffnen.

przestrzec, -cegę, -cze, -egi, prze-strze-gać *va.* 1 warnen. 2 (czego) beobachten, befolgen; ~ praw, die Gesetze beobachten; ~ terminu, den Termin einhalten; **-gacz, -a, pl -e m** Warner *m*; **-ganie** *n* Warnung; (prze-pisów) Beobachtung *f*.

prześczielić *va.* durchschießen.

prześcziennie *a* räumlich, Raum...; metr ~ Raummeter *n*.

prześczienić, -ni, pl -nie *f* Raum *m*; Spielraum *m*; Strecke *f*; przebyta ~ durchlaufene Strecke; obawa *-ni, Platzangst f*.

prześcziudować *va.* durchstudieren.

prześczi-dzać, -dzić *va.* (ab) kühlen

prześczi-wór, -oru m, prześczi-worze *n* Spielraum, Raum *m*.

prześczi-gnąć *vn.* sich abkühlen.

prześczi-nąć, -wać *va.* durchsieben; verschieben; verrücken; ~ się, vorüberschleichen; sich durchschleichen; *fig.* ~ się nad czym, etwas nur oberflächlich berühren; **-nięcie** *n* Verschiebung *f*; *el.* ~ fazy, Phasenverschiebung; ~ granicy, Grenzverrückung *f*; *mil.* ~ oddziałów, Truppenverschiebung. [trocknen.

prześczi-szać, -szyć *va.* ein wenig przerwunąć *kol.* Schiebebühne *f*; ~ pozioma, unversenkte Schiebebühne

prześczi-cać, -cić *va.* übersättigen; *fig.* *-cony* *zyciem, des Lebens überdrüssig; -cenie* *n* Übersättigung *f*.

prześczi-chać ob. **prześczi-nać.**

prześczi-lać *va.* übersenden (ob. przesłać); **-łajacy** *m* Übersender *m*; **-łanie** *n* Übersendung *f*.

prześczi-ka f Übersendung; (paczka) Sendung *f*; ~ pocztowa, Postpaket *n*; ~ pieniężna, Geldsendung; ~ pośpiężna, Eilgut *n*; **-kowy** *a*: kol. list ~ Begleitschein *m*.

prześczi(y)wać *va.* umschütten, aus einem Gefäß in ein anderes schütten

prześczi-piać ob. **prześczi-pać.** [ten.]

prześczi-y m Übersättigung *f*; *fig.* Überdruß *m*; aż do -u, bis zum Überdruß; ~ życia, Lebensüberdruß.

prześczi-chować *va.* verschachern.

prześczi-ować *va.* überschätzen; **-wanie** *n* Überschätzung *f*.

prześczi-ać *va.* vergeuden, verschwenden.

prześczi-p(a)ć *va.* verpflanzen (*t. fig.*); *med.* wieder impfen; über-

impfen; **-pienie** *n* Verpflanzung *f*; *med.* ~ z jednego osobnika na drugiego, Passagenimpfung *f*.

prześczi-kać, prześczi-zić *vn.* (ver)hindern; ~ komu, j-n stören; niech pan sobie nie -dza, lassen Sie sich nicht stören; ~ komu w czym, j-n an etwas (ver)hindern; ~ komu w pracy, j-n in der Arbeit stören; jedno drugiemu nie -dza, das ist zweierlei.

prześczi-d(a)f Hindernis *n*, Störung, Verhinderung *f*; być *-dą, stać* *na* *-dziej, hinderlich sein; natknąć* *się* *na* *-dę, auf ein Hindernis stoßen; usu-nąć -dę, ein Hindernis beseitigen, aus dem Wege räumen; kol.* ~ w ruchu, Fahrhindernis; *sp.* wyścig z *-ni, Hindernisrennen* *n*; **-dzenie** *n* Störung, Verhinderung *f*; **-dzić** ob. **prześczi-kać.** [-lić *va.* nachüben.

prześczi-lenie *n* Nachübung *f*;

prześczi-łać *med.* mehr als, über; **-roczy-ny** *a* vorjährig.

prześczi-łość, -ści *f* Vergangenheit *f*.

prześczi-ły *a* vergangen, verflissen; *gr.* czas ~ Vergangenheit *f*.

prześczi-pać *va.* durchstößern. [*f.*

prześczi-pięgi *pl.* Auskundschaftung

prześczi-kiwać *va.* durchsuchen.

prześczi-warcować *va.* schwärzen; ~ się, heimlich die Grenze überschreiten, sich durchschleichen.

prześczi-wać *va.* *fig.* durchbohren; ~ k. wzrokiem, j-n mit dem Blicke durchbohren.

prześczi-elać *va.* noch einmal betten.

prześczi-radło *n* Bettuch, Bettlaken *n*; ~ kąpielowe, Badelaken.

prześczi-gać, -gnąć *va.* überholen (*t. fig.*); ~ się w grzesznosciach, in Höflichkeiten weiteifern; ~ się w pochwałach dla k., j-n um die Wette loben.

prześczi-łować *va.* verfolgen; **-wanie** *n* Verfolgung *f*; **-wca, pl -wcy** *m* Verfolger *m*; **-wczy** *a* verfolgerisch, Verfolgungs... (ob. mania); **-wczyni** *f* Verfolgerin *f*. [schön.

prześczi-licz-nie *ad.* *-ny* *a* wunderbar; **prześczi-gać, -guąć** *się, durchgleiten, durchschlüpfen*.

prześczi-nić *va.* durchträumen.

prześczi-piewać *va.* durchsingen; ~ cały wieczer, den ganzen Abend singen.

przeświadczenie *n* Überzeugung *f*;
Bewußtsein *n*.

prześwidrować *va.* durchbohren.
prześwie-cać, -cić *va. i vn.* durch-
schein, durchschimmern; słonce-
ca przeczmyru, die Sonne bricht aus
den Wolken hervor; lysyna mu sie
-ca, sein Kopf wird kahl.

prześwie-łać, -lić *va.* durchleuchten;
~ promieniami Rentgena, mit
Röntgenstrahlen durchleuchten; ~
tle-nie *n* Durchleuchtung *f*.

prześwietny *a* I glänzend; *fam.* fa-
mos. 2 (tytuł) hochloblich.

przeświętować *va.* die Feiertage
(wo) zubringen.

prześwit *m* lichte Weite.
przetaczać *va.* I anderswo (weg-)
rollen, wälzen; (wagony) verschieben.
2 (krew) übertragen; (wino) umfüllen;
-czanie *n* I (krewi) Übertragung;
(wina) Umfüllung *f*. 2 (wagonów)
Verschieben *n*.

przetak *-a, pl -i* *m* Drahtsieb *n*.
przetaksować *va.* überschätzen.
przetakać *va.* mit Tanzen zu-
bringen. [nie *n* Umschmelzung *f*.
przeta-piać *va.* umschmelzen; **przeta-
przetarcie** *n* Durchreiben *n*; Auf-
reibung *f* (der Haut)].

przetarg *-u, pl -i* *m* Versteigerung,
Auktion

przetarty *a* durchgerieben; faden-
scheinig; kartofle -te, Purée *f*.
przetasaować *va. karc.* mischen.
przetermiowany *a* abgelaufen,
überfällig.

przetkać *va.* durchweben, durch-
wirken; ~ złotem, mit Gold durch-
wirken.

przetłoczyć się, sich durchdrängen.
przetłuma-czenie *n* Übersetzung
f; **-czyć** *va.* übersetzen.

przetłuszczony *a*: mydło -ne, Fett-
przeto *ad.* daher, deshalb. [siehe *f.*
przetoczyć *ob.* przetaczać.
przeto-ka *f* Fistel *f*; ~ ropna, Eiter-
kanal, Eitergang *m*; ~ kowy *a* Fistel...
przetopić *va.* umschmelzen.

przetrasportować *va.* überfüh-
ren, an einen anderen Ort bringen.

przetranzloko-wać *va.* (urzędnika)
versetzen; **-wanie** *n* Versetzung *f*.

przetrawestować *va.* travestieren.
przetraci-w(a) *é va.* I verdauen; *fig.*
verarbeiten, verdauen. 2 (trwonć)

verzehren; **-wienie** *n* I Verdauung *f*.
2 Verzehrung *f*.

przetrabić *va. fam.* vertrinken.
przetrzą-cać, -cić *va.* I zerschlagen
2 einen kleinen Imbiß nehmen.

przetruwać *va.* überdauern, stand-
haft ertragen, überstehen; ~ *k.*, *j-n*
überleben; **przetruwanie** *n* Überdauern
n.

przetruwo-nie *va.* verschwendung,
vergeuden, durchbringen; **-nienie** *n*
Vergeudung, Verschwendung *f*.

przetrzą-sać, -snać *va.* durchsu-
chen, durchstöbern.

przetrzebi(a) *é va.* (las) lichten.
przetrzeć *ob.* przecierać.

przetrzpać, -pie, -pał *va.* aus-
klopfen; ~ komu skórę, *j-n* durch-
prügeln.

przetrzy(m)wać *va.* überstehen,
aushalten.

przetwa-rzać, przetworzyć *va. I*
(produkty, pokarm) verarbeiten. 2
(się, sich) umwandeln, umformen;
-rzanie *n* Umformung, Umwandlung;
(produktów) Verarbeitung *f*; ~ się *po-*
karmów, Assimilation, Umwandlung
von Nahrung in Körperbestand.

przetwornica *f* el. Umformer *m*.
przetwornik *-a, pl -i* *m* el. Trans-
former, Umspanner *m*.

przetwór *-oru, pl -ory* *m* Produkt
n; ~ory chemiczne, Chemikalien *pl*;
~ory mączne, Mehlprodukte *pl*; **-nia**
f I Gewerksanstalt, Fabrik *f*. 2 el.
Umformermaschinenraum *m*.

przetyczka *f* Splint, Durchstecher,
Pfeifenräumer *m*; Räumnadef *f*.

przety-kać *va. I* durchstechen,
durchstecken. 2 *ob.* przetkać; **-kanie**
n (srebrem etc.) Durchwirkung *f*.

przewaga *f* Übergewicht *n*, Über-
gewalt *f*; ~ liczebna, Übermacht, Über-
zahl *f*; (nad kim) Überlegenheit
(über *j-n*), Oberhand *f*; mieć -gę nad
kim, *j-m* überlegen sein, die Ober-
hand über *j-n* behalten; *mil.* ~ w po-
wiertzu, lotnicza, Luftüberlegenheit,
Luftübermacht *f*.

przewa-łać, -lić *I va. I* umwerfen,
umstoßen. 2 (w grze) verspielen. 3 ~
ślepiami, die Augen hin und her rol-
len. II ~ się, umfallen, umstürzen.

przewalazyć *va.* (im Kampfe)
überwinden.

przewaloryzować, przewaluto-

wać *va.* aufwerten; **-wanie** *n* Auf-
wertung *f*.

przewal *-u, pl -y m* Überfall,
Staudamm *m*, Staumauer *f*.
przewartościo-wać *va.* aufwerten;
-wanie *n* Umwertung *f*.

przewa-zać, -żyć *I va. I* abwägen;
verwiegen; (sprawdzić wagę) nach-
wiegen. 2 (więcej wazyć) überwiegen;
fig. vorhersehen, überwiegen. II ~
się 3 sich wägen lassen, sein Gewicht
feststellen. 4 sich hinüberbiegen;
zwyęstwio -żyło się na naszą stronę,
der Sieg entschied sich für uns; **-za-
jący** *a* überwiegend, vorherrschend;
-ca większość, überwiegende Mehr-
heit.

przewaź-nie *ad.* meistenteils, mei-
stens, vorzugsweise, vorwiegend; **-ny**
a vorwiegend.

przewaćh(i)wać *va.* wittern.
przewetować *va.* durchblättern.
przewędrować *va.* durchwandern.
przewiać *va.* durchwehen.

przewiasło *n* Querband *n*.
przewiaż(y)wać *va.* umbinden, un-
terbinden; **przewiązka** *f* Binde *f*,
Band *n*.

przewidy-wać *va.* vorherschen,
vorausschen; **-wanie** *n* Vorhersehung,
Voraussicht *f*; *w-niu*, in der Voraus-
sicht; **-wany** *a* voraussichtlich.

przewi-dzenie *n* Voraussicht *f*; to
było do -nia, das war vorauszusehen;
-dziany *a* vorgesehen; **-dzie** *ob.*
przewidywać.

przewiele-бноść *f* Hochwürden *n*;
-bny *a* hochwürdig.

przewielmożny *a* übermächtig.
przewier-cać, -cić *va.* durchbo-
hren; **-cenie** *n* Durchbohrung *f*.

przewie-sić, -szać *va.* (strzelbę)
überhängen; (obraz) umhängen; **-szony**
przez ramię, über Schulter und
Brust gehängt.

przewieść *va.* überführe *n*.
przewie-trzać, -trzyć *va.* durch-
lüften, (aus)lüften; ~ się, frische Luft
schöpfen, sich auslüften; **-trzenie** *n*
Durchlüften *n*, Lüftung, Ventilation
f; **-trznik** *-a, pl -i m* Ventilator,
Lüfter *m*.

przewiew *-u, pl -y m* Luftzug;
Windzug *m*.

przewie-wać *va.* durchwehen; (zbo-
że) schwingen, lüften, wehen; **-wa-**

-nie *n* Durchwehen *n*, Luftdurchzug
m; (zboża) Lüften; **-wka** *f* Ventilator
m; Zugloch *n*; **-wnie** *ad.* ~ **-wny** *a*
luftig.

przewiezienie *n* Überführung *f*;
przewieźć, -wioze, -wiezie, wiozłem,
-wioź *va.* überführen; (statkami)
überschiffen; (towary) befördern.

przewieź, -zi *f* żeg. Stag *n*.
przewi-jać, -nać *va.* umwickeln,
umbinden; (dziecko) trockenlegen; ~
się, vorbeigehen, vorübergehen, vor-
beiziehen; **-janie** *n* Umwickeln *n*.

przewini(a) *é va.* ~ *w czym*, etwas
verschulden, verwickeln; ~ *się* komu,
sich gegen *j-n* vergehen; **-nienie** *n*
Verschulden, Vergehen *n*.

**przewicc, -lokę, -leczę, -łóki, prze-
wlekać** *va. I* (mitkę) durchziehen;
(co *k.*) hinüberschleppen, hinüber-
ziehen; (posciel) überziehen. 2 (pro-
ce, wojnę etc.) in die Länge ziehen;
~ się, sich verzögern, sich in die
Länge ziehen.

przewle-kloność *f* Langwierigkeit *f*;
-kly *a* langwierig.

przewodni *a* leitend, Leit...; *gwiaz-
zda* *a*, Leitstern *m*; *mysl* *-a*, Leitge-
danke, *mys. motyw* ~ Leitmotiv *n*;
-ctwo *n* Leitung *f*; **Worsitz** *m*; **-czący**
m Vorsitzende(r) *m*; **-czenie** *n* Lei-
tung *f*; **-czka** *f* Leiterin Führerin *f*;
-czyć *un.* (komu) führen; (obradom)
leiten; (na zebraniu) den Vorsitz füh-
ren.

przewodnik *-a, pl -cy* *m* I Führer,
Leiter, Wegweiser *m*; (książka) *pl -i*
Reiseführer *m*, Reisehandbuch *n*; ~
kolejowy, Kursbuch. 2 *el.* Leiter; ~
ciepła, Wärmeleiter *m*.

przewodność *f* el. Leitfähigkeit *f*;
~ *rzeszyciwa*, Leitwert, Wirkleit-
wert *m*; ~ *urojona*, Blindleitwert.

przewodowy *a* el. Leitungs...; sieć
-wa, Leitungsnetz *n*; sprzęgło *-we*,
Leitungskupplung *f*.

przewodzić *un.* ~ *komu*, nad *kim*,
j-n befehlen, kommandieren.
przewora *f* Stallbaum *m*.

przewozic *va.* *ob.* przewieźć.
przewozo-we, -go *n* Frachtgeld *n*;
kollebühr *f*; (łódka etc.) Fahrge-
ld; **-w** *n* Transportkosten *pl*; **-wy** *a*
Fracht... Fahr... Transport...; statek
~ Transportschiff *n*; *srodki* ~*we*,
Transportmittel, Beförderungsmittel

pl; towarzystwo -we, Transportgesellschaft f.

przewoźnik, -a, pl -icy m Fährmann m; -źny a fortschaffbar; transportabel; -żenie n Beförderung f, Transport m.

przewód, -odu, pl -ody m 1 Leitung f; el. Leiter m, Leitung; ~ dosyłowj, Hlinleiter; ~ jezdzny (w tramwajach), Fahrdraht m; ~ skrajny, Außenleiter; ~ środkowy, Mittelleiter; ~ uziemiający, Erdleiter; aut. ~ ssawny, Saugleitung; -ody rurowe, Rohrleitung. 2 an. Kanal, Weg m; przewody oddechowe, Atmungswege pl (ob. pokarmowy). 3 jr. Verfahren n; ~ sądowy, Prozeßverfahren.

przewoźca, pl -cy m Anführer m. **przewóz**, -ozu m Beförderung f, Transport m; koszty -ozu, Transportkosten pl; żeg. Seefracht f.

przewracać, **przewrócić** va. umstürzen, umwerfen; (na drugą stronę) umdrehen, umwenden; (o wozie) umkippen; ~ kartki (w książce), (durch)blättern; ~ koziołki, purzeln, Purzelbäume schießen; ~ oczami, die Augen verdrehen (ob. głowa i); ~ w czym, do góry nogami, durcheinanderwerfen; ~ się, umfallen, umstürzen; (o okręcie) umschlagen; aut. sich überschlagen; ~ się z boku na bok, sich im Bette hin und her werfen; fig. ~ się w grobie, sich im Grabe umdrehen.

przewrotność f Perversität f; ~ tny a pervers; -towlec, -wca, pl -wcy m Umstürzler m; ~ towy a Umsturz..., umstürzlerisch.

przewrótce n Umsturz m; Umwerfen n; -cić ob. przewracać.

przewrót, -otu, pl -oty m Umsturz, Umschwung m, Umwälzung f; dokonać -otu (w państwie), umwalzen.

przewybny a vortrefflich. **przewyżka** f Überschuß m; ~ dochódów, Mehreinkommen n.

przewyższać, -szyć va. übertreffen, übersteigen; ~ k. w czym, j-n a (a. in) etwas übertreffen.

przy pp. 1 durch, hindurch; ~ całą noc, die ganze Nacht hindurch. 2 aus; ~ litość, aus Mitleid; patrzeć ~ okno, aus dem Fenster sehen. 3 von; lubiany ~ wszystkim, von allen geliebt. 4 über, via; ~ Warszawę, über (a. via) Warschau; przeskoczyć ~ mur,

über die Mauer springen. 5 mittels, vermittelt. 6 ~ rok, ein Jahr lang; ~ dzień, einen Tag um den andern; ~ niego (nie wyjechałem), er ist schuld (daran), dab...; sam ~ się, an und für sich; to się rozumie samo ~ się, das versteht sich von selbst; ~ co, wodurch.

przeznaczony a sehr edel a. ehrbar. **przeżyć** = przez niego.

przeziarać va. i un. durchschauen. **przeziwać**, -u, pl -y m Ausdünstung f. **przeziębienie** n Erkältung f. **przeziębienie** n Erkältung f. [sein, **przeziębnięć** un. vor Kalte ganz starr **przeziemo-wać** un. i va. überwintern; -wanie n Überwinterung f.

przeznaczać, -czyć va. bestimmen; nie było mi -czone, es war mir nicht beschert (a. beschieden); -czenie n 1 Bestimmung f; przybyć na miejsce -nia, am Bestimmungsort eintrafen. 2 Vorherbestimmung, Prädestination f.

przezornie ad., -ny a vorsichtig, behutsam, umsichtig; -ność f Vorsicht, Umsicht f.

przezroczny n Transparent n; fot. Diapositiv n; -czy ob. przezroczysty; -czystość f Durchsichtigkeit f; -czysty a durchsichtig.

przeżywać va. ~ kogo, j-m einen Beinamen (a. Spitznamen) geben.

przezwiseł n Beiname, Spitzname m.

przewycię-zać, -żyć va. überwinden; ~ się, sich selbst besiegen.

przeżarty a durchgefressen. **przeżęgać** się, sich bekreuzigen, ein Kreuz schlagen.

przeżerać, **przeżreć** va. durchfressen; verfressen; ~ się, sich überfressen.

przeżyć(wa)ć va. gut zerkaufen; (o zwierzętach) wiederkäufen; -wacz, -a, pl -e m Wiederkäuer m; -wanie n Wiederkäuen n.

przeżyć n 1 Überleben n; ubezpieczenie na ~ Versicherung auf den Erlebnissfall. 2 Erlebnis n; opowieść swe -cia, seine Erlebnisse erzählen; **przeżyć(wa)ć** va. 1 (kogo) überleben. 2 (lata) verleben, durchleben; erleben; on tego nie -je, das überlebt er nicht; ~ się, sich überleben; to się już -yło, das hat sich überlebt; prze-

żytek m Anachronismus m; überlebte Sache; **przeżyty** a abgelebt, verlebt. **przędza** f Garn, Cespinst n; ~ bawełniana, Baumwollengarn; ~ do cerowania. Stopfgarn; ~ jedwabna, Seidengespinst; ~ lniana, Flachsgarn; ~ rka: ka, Webegarn; -lnia f Spinnerei f; ~ bawelny, Baumwollspinnerei; ~ welny, Wollspinnerei; -lnictwo n Spinnerei, Spinnindustrie f; -lnik, -a, pl -icy m Spinner m; -rka f Spinnmaschine f, Spinnstuhl m.

przędzenie n Spinnen n; ~ cienkie, Feinspinnen; ~ lnu, Flachsspinnen; **przędziwo** n Spinnstoff m, Spinnmaterial, Gespinst n. **przędziwo** n bud. Joch n; ~ mostowe, Brückenjoch; ~ schodowe, Treppenarm m; **przędziwo** f Lagerbalken m. **przodek**, -dka, pl -dkowie m 1 Vorfahr, Ahn m. 2 -dku, pl -dki Vorderteil m; (armaty) Protze f. **przodkara** f Protzwagen m.

przod(ko)wać un. 1 vorangehen. 2 an der Spitze stehen, der erste sein.

przodownictwo n Führerschaft, Leitung f; -nik, -a, pl -nicy m 1 Werkführer; Vorarbeiter; ~ policji, Polizeiwachtmeister m. 2 sp. Stürmer

przodujący a Vorder... [m. **przodujący** a vorangehend, anführend; hervorragend.

przódo, -odu m Vorderteil m; ~ pokładu, Vorderdeck n; te. ~ sceny, Vordergrun d m; ~ wozu, Vordergestell n; z -odu, (von) vorn; iść -odem, vorgehen.

przyczek, -czka, pl -czki, **przytyk**, -a, pl -i m Nasenstüber m.

przytyk int. schnipps!

przytykać, -knać un. 1 Nasenstüber geben. 2 (o bronii palnej) versagen, nicht losgehen.

przy pp. 1 bei, an; neben; mieć ~ sobie, bei sich haben; ~ stole, bei Tische; ~ oknie, am (an dem) Fenster; ~ mnie, neben mir; mus. być ~ głosie, bei Stimme sein; ~ niniejszym, anbei; ~ czym, wobei ~ tym, dabei; ~ życiu, am Leben 2 ~ niedzieli, (des) Sonntags; mieszkam ~ ulicy Królewskiej, ich wohne in der Königstraße; być ~ zdrowym, gesund sein; ~ odgłosie dzwondów, unter Glockengeläute.

przyaresztować va. festnehmen.

przybić I va. anschlagen, annageln, zunageln; (k. na licytacji) zuschlagen. II un. (do brzegu) anlegen; (do ładunku) landen; **przybić** n 1 Anschlag n; (na licytacji) Zuschlag m. 2 (do brzegu) Anlegen n.

przybiec, -eghic, -egl, **przybiegać** un. herbeieilen.

przybierać, **przybrać**, -biore, -bierze, -brał I va. 1 (dazu)nehmen; (dziecko, minę poważną) annehmen; ~ sobie k. za towarzysza, sich j-n zu gesellen. 2 ~ w (co), schmücken, garnieren mit. II un. zunehmen i, steigen; rzeka -brała, der Fluß ist gestiegen. III ~ się w (co), sich schmücken mit... **przybijają** ob. przybić; **przybitka** f 1 (szelby) Pfropfen m. 2 (na licytacji) Zuschlag m; **przybity** a fig. niedergeschlagen.

przyblednąć un. (etwas) erblassen. **przybladły** a etwas blaß, bläulich. **przyblaknąć** un. verschleißen.

przybli-zać, -żyć va. (an)nähern; ~ się, herannahen, heranziehen; ~ się do k., do cz., sich j-m, einer Sache nähern; -żenie n Annäherung f; w -niu, annähernd; -żony a annähernd; -na kalkulacja, annähernde Berechnung.

przybłąkać się, sich wohin verirren; pies -kany, zugelaufener Hund; **przybłąda**, pl -dy m Eingewanderte(r); Vagabund m; (pies) zugelaufener Hund.

przyboczny a Neben...; lekarz ~ Leibarzt m; straż -na, Leibwache f.

przybór, -oru, m 1 Steigen n (des Wassers). 2 ~ do kawy, Kaffeegeschirr n. 3 -ory pl Zubehör n; Zubehöriteile pl; ~ biurowe, Büroartikel pl; ~ dentystyczne, zahnärztliche Bedarfsartikel; ~ gimnastyczne, Turngerät n; ~ do gołenias, Rasierzeug n; ~ krawieckie, Schneiderbedarfsartikel; ~ myśliwskie, Jagdgerät n; ~ do lamp, Lampenzubehöriteile; ~ do palenias, Rauchservice n; ~ do pisania, Schreibzeug n; ~ podróżne, Reisegerät n, Reisebedarf m; ~ toaletowe, Toilettengegenstände pl; ~ do szycia, Nähzeug n.

przybrać ob. przybierać; **przybrale** n Aufputz, Besatz m; ~ kapelusza, Hutbesatz; **przybrany** a 1 geschmückt. 2 dziecko -ne, angenehm

menes Kind; -ne nazwisko, falscher, angenehmer Name. [schmutzen]

przybrudzić *va.* ein wenig bepruden; **przybrudze** *n* Küsten-, Ufergegend *f*; Küstenstrich *m*; **-żny** *a* Küsten..., Ufer...

przybudować *va.* anbauen, zubauen; **-dówka** *f* Anbau *m*, Nebengebäude *n*.

przybycie *n* Ankunft *f*, Eintreffen *n*; **przyby(wa)ć** *vn.* 1 ankommen, eintreffen, anlangen (ob. przeznaczenie). 2 zunehmen; noch hinzukommen; dnia -wa, die Tage nehmen zu; -było mi 2 kilo, ich habe zwei Kilos zugenommen; -było kilku uczniów, die Zahl der Schüler hat sich um einige vermehrt; -było mi kłopotów, ich habe jetzt mehr Sorgen; **przybyły** *a* angekommen; hinzugekommen.

przybysz, -a, pl -e *m* Ankömmling *m*; **-owy** *a* Schalt...; rok ~ Schaltjahr **przybytek**, -tku, pl -tki *m* 1 Zuwachs *m*, Zunahme *f*; od -tku głowa nie boli, doppelt halt besser; je mehr, desto besser. 2 ~ Pański, Tempel *m* Gottes; ~ nauki, Universität etc.; ~ sztuki, Museum etc.

przybywać *ob.* przybyć. [schen. przycapnąć *va.* ertappen, erwirpnieczać się, schmeicheln. **przychodzi** *a*: uczeń ~ Externer *m*. **przychodowy** *a* Einnahme... **przychodzić, przyjąć**, -ję, -jdzie, -szedł *vn.* konnen; ~tu, herkommen; przyszło mi do głowy *a*, na myśl, es ist mir eingefallen, es kam mir in den Sinn; ~ do bójki, handgemein werden; ~ do siebie, zu sich kommen; ~ do sił, zu Kräften kommen; ~ na świat, auf die Welt kommen; ~ po co, po k., etwas, j-n abholen; to mu przychodzi z trudnością, es fällt ihm schwer; co ci z tego przyjdzie? was wirst du davon haben?

przychodzien, -dnia, pl -dnie *m* Ankömmling; Neuangekommene(r) *m*. **przychówek**, -wku *m* Zuwachs *m*, Jungvieh *n*.

przychód, -odu, pl -ody *m* Einnahme *f*, Ertrag *m*; ~ i rozchód, Einnahme und Ausgabe; roczny ~ Jahreseinnahme.

przychudnąć *vn.* etwas abmagern. **przychudy** *a* etwas mager. **przychycić** *va.* ertappen.

przychylać, -lić *va.* (się, się) zu-neigen; radym mu nieba -lić, ich möchte ihm das beste wünschen und bieten; ~ się do (cz.), zustimmen; ~ się do czyjej prośby, j-s Bitte willfahrend, gewahren; ~ się do (czegoś) zdania, einer Meinung beitreten; **-laie** *ad.* günstig; **-lność** *f* Gunst *f*, Wohlwollen *n*; **-lny** *a* günstig, wohlwollend; **-lna** sposobność, günstige Gelegenheit; być komu -m, j-m wohl

przyciasny *a* etwas eng. [wollen. **przyciąć** -tnie, -ciął *va.* 1 stutzen, beschneiden; *fig.* ~ komu skrzydeł, j-m die Flügel beschneiden. 2 ~ zęby, die Zähne zusammenbeißen. II *vn.* ~ komu, auf j-n sticheln.

przyciągać, -gnąć *va.* anziehen (i. *fig.*), herbeiziehen; -gający *a* anziehend; siła -ca, Anziehungskraft *f*, **-ganie** *n* Anziehung *f*. [den. **przyci-chać**, -chnąć *vn.* still werprzyciemni(a)ć *va.* etwas verdunkeln; (barwe) dunkler machen; (einen Farbenton) dampfen.

przycienia(a)ć *va.* schattieren, beschatten; **przycień** *m* Halbschatten *m*. **przycierać** *ob.* przytrzeć.

przycieść, -si, pl -sie *f* bud. Unterbalcken, Unterzug *m*, Setzsohle *f*.

przyciężki *a* etwas schwer. [Ici *f*. **przycinać** *ob.* przyciąć. [Ici *f*. **przycinek**, -nku, pl -nki *m* Stücheporzycisk, -u, pl -im 1 Briefschwever *m*. 2 el. Druckknopf; Taster; mech. Nachdruck *m*; ~ kontaktowy, Kontakttaster. 3 Akzent, Nachdruck *m*; z -ciem, mit Nachdruck; **-acz**, -a, pl -e *m* Preßholz *n*.

przycisnąć, -nąć *va.* (an)drücken; ~ k. do serca, j-n ans Herz drücken (ob. mur). 2 *fig.* bedrücken, unterdrücken; lud -śniony, unterdrücktes Volk. II ~ się, sich drücken; ~ się do muru, sich dicht an die Mauer stellen. **przyciskowy** *a* el. guzik ~ Druckknopf *m*; łącznik ~ Druckknopfschalter *m*.

przyciszony *a* gedämpft; -m głosem, mit gedämpfter Stimme, halblaut.

przycisnienie *n* Zudrücken *i*; **-niety** *a*: *fig.* ~ głodem, vom Hunger geplagt; ~ do muru, in die Enge getrieben. [sorgen. **przycumować** *va.* zég, anseilen

przycupnąć *vn.* sich ducken, niederhocken.

przycza-jać, -ić się, sich in einer Hinterhalt legen, sich auf die Lauer stellen; sich ducken.

przyczepi(a)ć *va.* anhängen, anheften; (wagon) ankoppeln; ~ się, sich anhängen, sich anklammern (do cz. an...); ~ się do k., sich an j-n hängen; (szukać zaczepki) mit j-m Handel suchen.

przyczepka *f* 1 Angriff *m*. 2 Anhangwagen, aut. Beiwagen *m*.

przyczepność *f* Adhasion *f*; **-ny** *a* anhängbar; wóz ~ Anhangswagen *m*.

przyczernić *va.* etwas schwarzen.

przyczesać *va.* (włosy) zurechtmachen, glattkämmen; ~ lysinę, die Haare nach dem kahlen Scheitel kämmen.

przyczołgać się, herbei kriechen.

przyczołek, -lka, pl -lki *m* bud. Vorgebel *m*; ~ mostu, Widerlager *n*; Brückenkopf *m*.

przyczym, wobei.

przyczyna *f* Ursache *f*; Grund *m*; z tej -ny, aus diesem Grunde.

przyczynek, -nku, pl -nki *m* 1 Zusatz *m*, Zugabe *f*. 2 Beitrag *m* ~ do dziełowej (Polski), geschichtliche Beiträge zu...

przyczyni(a)ć *va.* zugeben, hinzutun; ~ kosztów, szkody, Kosten, Schäden verursachen; ~ się do (cz.), beitragen zu...; ~ się do powodzenia, zum Erfolg beitragen.

przyczynowy *a* ursächlich, kausal. **przycmi(ewa)ć** *va.* verdunkeln; (światło) dampfen; *fig.* in Schatten stellen, überstrahlen; **przycmienie** *n* Verdunkelung *f*; (światła) Dampfen

przycza(wa)ć *va.* hinzugeben, hinzufügen; ~ komu kogo, j-m einen Amtsgesetzten etc. beordnen; ~ się na co, zu etwas nützlich sein, zustatten kommen; na nic się nie ~ nichts nützen; -dalo by mi się, ich könnte... gebrauchen.

przedyany *a* hinzugefügt; beigeordnet.

przedyżyć się, sich ereignen, geschehen.

przydą-tek, -tku, pl -tki *m* Zugabe; Beilage *f*; Zusatz *m*; **-tkowy** *a* zusätzlich.

przydą-tność *f* Nützlichkeit, Tauglichkeit, Brauchbarkeit *f*; **-tny** *a*

nützlich, tauglich, brauchbar; ~ do cz., zu etwas tauglich.

przydawać *ob.* przysłać.

przydawka *f* gr. Attribut *n*.

przycdech, -u *m* gr. Hauch *m*; **-owy** *a* Hauch...

przycdeptać *va.* niedertreten; abtreten

przydługi *a* etwas lang. [ten. **przydomek**, -mku, pl -nki *m* Beiname *m*; Adelspartikel *f*. [kommen.

przydreptać *vn.* trippelnd daher

przydzożny *a* am Wege gelegen *a*. legend; **przydżółka** *f* Sommerweg *m*

przydusić *va.* dampfen; drücken; **przydusi** *a* allzugroß.

przydymać *va.* ertappen, erwischen.

przydymiony *a* räucherig; (zupa) jest -na ...schmeckt nach Rauch.

przydział, -u, pl -y *m* Zuteilung; Zuweisung; Beordnung *f*; **przydzie-łać**, -lić *va.* zuteilen; beordnen; zuweisen.

przydysławiać *va.* anheften.

przydysłać, -nąć *vn.* herbeifliegen. [piert kommen.

przydgalopować *vn.* herbeigalop

przydganą *f* Tadel, Vorwurf *m*; **przydgni(a)ć** *vn.* ~ komu, j-n tadeln, rügen (ob. garnek).

przydgarbić się, sich (etwas) krumm halten; sich bücken.

przydgarnąć, -niać *va.* ~ k., j-n bei sich aufnehmen; ~ do siebie, an sich ziehen; ~ się do k., sich an j-n schmiegeln.

przydga sać, -snać, -snę, -śnie, -sił *vn.* langsam ausgehen, verlöschen.

przydga się, -szać *va.* dampfen, (nicht ganz) auslöscheln; **-sly** *a* (nicht ganz) erloschen; *fig.* oczy -slye, matte Augen. [biegen.

przydgać, **przydgać** *va.* niederprzydglądać się komu, j-n anschauen, betrachten.

przydglądzić *va.* glattmachen.

przydglu-chnąć *vn.* schwerhörig werden; **-chy** *a* schwerhörig; **-szyć** *va.* dampfen. [treiben.

przydgnąć *va.* herbeitreiben, heranprzydgnąć -bi(a)ć *va.* niederschlagen, niederdrücken; **-biający** *a* niederdrückend, deprimierend; **-bienie** *n* Niedergeschlagenheit, Depression *f*; **-biony** *a* niedergeschlagen.

przydgni(a)-tać, **przydgnięć** *va.* erdrücken; **-tający** *a* erdrückend; *fig.*

-ca większość, erdrückende Mehrheit.

przygnily a angefault.
przygodo-daf Abenteuer n; ~ miłosna, Liebesabenteuer; ~ w podróży, Reiseabenteuer; -**dnie** ad., -**dny** a gelegentlich, zufällig.

przygorzki a etwas bitter.

przygotowania a etwas ranzig.

przygotow-owywać va. (się, się) vorbereiten; ~ komu niespodziankę, j-m eine Überraschung bereiten; ~ się do egzaminu, sich auf ein Examen vorbereiten; ~ się do wyjazdu, die Vorbereitungen zu einer Reise treffen; -**wanie** n Vorbereitung f; -**nia** do podróży, Vorbereitungen zu einer Reise; -**nia** wojenne, Kriegsrüstungen pl; -**wany** a vorbereitet; ~ na co, auf etwas gefasst; należy być na wszystko -m, das Schlimmste ist zu befürchten; -**wawczy** a Vorbereitungs...; szkoła -**cza**, Vorbereitungsschule f. [kommen.

przysmagolić się, herbeigekrochen

przysrubu a zu dick a. grob.

przysrywać un. ~ komu, j-n mit Musik begleiten; -**wka** f Refrain m

przysryżać, -**żć** va. anbeißen; (koniec cygara) abbeißen; ~ wargi, sich auf die Lippe beißen.

przysrzewiać va. aufwärmen; słonce -**wa**, die Sonne wärmt.

przyszo-żdzić va. annageln.

przychaczyć va. anhängen.

przyimek, -mka, pl -mki m gr. Verhältnisswort, Vorwort n.

przyja-ciel, -a, pl -e, -ciół m Freund m; ~ od serca, Busenfreund, Herzensfreund; ~ ludzkości, Menschenfreund;

-cielski a freundschaftlich; przysługa -**a**, Freundschaftsdienst m; -**e** stonunki, freundschaftliche Beziehungen; **po -sku** ad. freundschaftlich; als Freund; -**ciółka** f Freundin f.

przyjazd, -u, pl -y m Ankunft f; -**owy** a: hala -**owa**, Ankunftsstalle f;

przyjazny a 1 freundschaftlich. 2 (pomyślny) günstig.

przyjaźnić się z kim, sich mit j-m befreunden; **przyjaźnie** ad. freundschaftlich; **przyjaźni**, -ni f Freundschaft f; zawrzeć z kim ~ mit j-m Freundschaft schließen.

przyjąć ob. przyjmować. [treffen.

przyjechać (an) ankommen, ein-

przyjemnie ad. angenehm; -**no-**

stka f kleine Vergnügen; -**ność** f Vergnügen n; Annehmlichkeit, Vergnügung f; z -**ścią**, mit Vergnügen; **cala** ~ po mojej stronie, das Vergnügen ist ganz auf meiner Seite (ob. podróz); z kim mam ~ mówić? mit wem habe ich die Ehre zu sprechen? sprawić ~ Vergnügen machen; -**ny** a angenehm; lieblich (ob. pożyteczny).

przyjezdny a j m ankommend; Ankommende(r). Fremde(r) m.

przyjeżdżać ob. przyjechać.

przyjęcie n 1 Empfang m, Aufnahme f; (daru, za syna) Annahme f; ~ do szkoły, Aufnahme in eine Schule; warunki (nie)możliwe do -**cia**, (un)annehmbare Bedingungen (ob. godzi-na); doznać miłego -**cia**, einen freundlichen Empfang finden. 2 (slugi) Dingen; **przyjęty** a 1 angenommen; aufgenommen. 2 (zwyczaj) gebräuchlich.

przyjmo-wać, przyjąć, -jmie, -jal 1 va. 1 (gości) empfangen; (do szkoły etc.) aufnehmen; (podarunek, posadę) annehmen; (towar) in Empfang nehmen; ~ k. za współnika, j-n als Gesellschafter aufnehmen; ~ k. chłodno, j-n kalt empfangen; laskawie ~ gütig aufnehmen; genehmigen; ~ co do wiadomości, von etwas Kenntnis (a. Notiz) nehmen; (na siebie odpowiedzialność, zobowiązanie) übernehmen; (sluge) in Dienst nehmen; ~ (towar) na skład, auf Lager nehmen; niej ~ zwrückweisen; ~ służbę u k., bei-j-m in Dienst treten, einen Dienst annehmen; on ~muje w piątki, er empfängt Freitags, sein Empfangstag ist Freitag; (w liście) proszę przyjąć (wyrazy szacunku) genehmigen Sie... 2 ~ katolicyzm, zum Katholizismus übertreten. II ~ się. (o roślinach) gedeihen, (gut) fortkommen; ~ się na obcym gruncie, sich einbürgern; (o modzie, o zwyczajach) in Aufnahme kommen; -**wanie** n ob. przyjęcie.

przyjrzeć się ob. przyglądać się.

przyjście n Ankunft f, Kommen n.

przyjsić ob. przychodzić.

przykarbować va. ~ włosy, Locken brennen, in Locken legen.

przykaz, -u, pl -y m (strenger) Befehl; **przykaz(yw)ać** va. gebieten, (an)befehlen; **przykazanie** n Gebot n; dziesięcioro -**zań**, die zehn Gebote.

przyklask, -u, pl -i m Beifallklatschen n; **przykla-skiwać**, -snać, -sęc, -śnieć, -snać un. Beifall klatschen. **przykleić** va. ankleben, anleimen. **przykle-kać**, -knać un. (mit einem Bein) niederknien.

przykład, -u, pl -y m 1 Beispiel n; brać ~ z kogo, sich ein Beispiel an j-m nehmen; na ~ zum Beispiel; kara k. dla -u, j-n zur Warnung für andere strafen. 2 (u strzelby) Anschlag m.

przykla-dać, przyłożyć va. 1 (pieczęć) anlegen; (plaster etc.) auflegen; ~ komu klapsa, j-m einen Klaps geben; ~ rękę a. rękę (do cz.), Hand anlegen; ~ rękę do dzieła, Hand ans Werk legen; człowiek choć do rany -**żyć**, er ist ein herzenguter Mensch; ~ wagę do cz., Gewicht auf etwas legen; ~ się do cz., sich einer Sache befleißigen, sich etwas anlegen sein lassen; -**danie** n Auflegen, Anlegen n; -**dka** f Zulage; (u rzemnika) (Knochen-)Beilage f.

przykład-nie ad., -**dny** a musterhaft, mustergültig; -**dnosć** f Musterhaftigkeit f.

przykopy pl mil. Laufgraben pl.

przykotwić va. verankern.

przykra-jać, -wać va. zuschneiden; -**wacz**, -a, pl -e m Zuschneider m; -**warka** f Beschneidemaschine f.

przykrę-cać, -cić va. zudrehen; (śrubę) festschrauben, anschrauben.

przykro-kać un. unangenehm; ~ mi, es tut mir leid, es ist mir peinlich; ~ na to patrzeć, es ist jämmerlich zu sehen; ~ mi się zrobiło, ich wurde peinlich berührt; **przykrość** f Unangenehmlichkeit, Verdrüßlichkeit, Widerwärtigkeit f, Verdruß m; sprawić k. ~ j-m Verdruß machen; znosić -**ści**, Unangenehmlichkeiten ertragen; z -**ścią** muszę wyznać, leider muß ich gestehen.

przykroić va. zuschneiden.

przykrócić va. ein wenig kürzen, kürzer machen; **przykrótka** a ein wenig zu kurz.

przykry a unangenehm, verdrüßlich, peinlich, ärgerlich; a to -**a** historia, das ist aber ärgerlich! znalazę się w -**ym** położeniu, sich in einer verdrüßlichen Lage befinden; ~ człowiek, lastiger, zudringlicher Mensch.

przykrycie n Bedeckung, Über-

deckung f; **przykry(wa)ć** va. bedecken; (się, się) zudecken; **przykryw(k)a** f Deckel m; ~ ochronna, Schutzdeckel; -**wka** (zegarka) Klappdeckel.

przykryć ob. sprzykrzyć; -**y** mi się, ich langweile mich.

przykucnąć un. (się) kauern, sich ducken, sich niederhocken.

przyku(wa)ć va. (do) anschmieden; **fig.** -**uwaga**, die Aufmerksamkeit fesseln; **przykuty** (chorobą) do łózka, ans Bett gefesselt; być przykutym do miejsca, festsitzen.

przylat(y)wać ob. przylecieć.

przyła-dek, -ku, pl -dki m Vorgebirge, Kap n; -**dować** un. (an)landen.

przylec ob. przylegać.

przylecieć un. herbeifliegen; herbeieilen, eiligst kommen.

przylegać un. ankleben, anhaften (do cz. an.); (ó ubranju) eng anschließen, anliegen; (graniczyć) grenzen an...; -**gający** a anliegend, angrenzend; -**ganie** n Anhaften, Ankleben; Anliegen n; Adhäsion f; -**głoś** f Angrenzen n; -**ści** pl Zubehör n; -**gły** a anliegend, angrenzend; ~ pokoj, Nebenzimmer n.

przyle-p(a)ć va. ankleben; ~ klapsa, einen Klaps geben; ~ się, ankleben; -**pianie** n Ankleben n.

przylepka f Ränfchen n, Anstoß m.

przylewać va. (hin)zugießen.

przyleźć, -zie, -laź un. herbeikriechen.

[leiste f.

przyłga f Anschlag m; Dichtungs-

przyłgnąć un. ob. przylegać, **fig.** ~ do k. sercem, j-m zugetan sein, j-n liebe gewinnen; **przyłgnia** f Dichtungsfläche f.

przyłistek m Afterblatt n.

przylyz(yw)ać się komu, j-n fuchschwanzeln, sich bei j-m einschmeicheln.

przyłot m Anflug m; Ankunft f.

przyłuto-wać va. anlöten; -**wanie** n Anlöten n.

[schen.

przyłap(yw)ać va. ertappen, erw-

przyłatać va. anflicken; **fig.** ni przy-

piął, ni -**tał**, das ist nicht gebaut und nicht gestochen.

przylazić un. herbeikriechen.

przyla-zać, -czyć va. anschließen, an-

fügen; ~ się do k., sich j-m an-

schließen, zugesellen; ~ się (do cz.) beitreten; **-cze** *n. el.* Anschluß *m*; **-czenie** *n.* Anschließens; *el.* Anschluß *m*; ~ domowe, Hausanschluß; ~ się (do cz.) Beitritt, Anschluß *m*; **-czka** *f.* Anschlußstück *n*; **-cznik**, **-a** *pl -i m aw.* Nippel *m*.

przybicha *f.* Helmgitter, Visier *n*; *fig.* uchylać -cy, die Maske fallen lassen (*a.* ablegen).

przyloga *f.* Arbeitsleiste *f*; **przyłożyć** *ob.* przykładać.

przyłu-da *f.* Lockspeise *f*, Köder *m* (*l. fig.*); **-dząć**, **-dzić** (*vsz.*) anlocken. **przymamić** *va.* herbeilocken.

przymarzać, **-rznać** *vn.* ~ do cz. an etwas anfrieren.

przymaszerować *vn.* herbeimarshieren.

przymawiać *vn.* ~ komu, auf j-n sticheln; ~ się, anspielen, eine Anspielung machen; ~ się komu o co, j-m seinen Wunsch zu verstehen geben, eine Anspielung worauf machen. **przymiar** *m.* Längenmaß *n*; Lehre *f*; ~ do drutu, Drahtlehre.

przymiarka *f.* Anprobe *f*. [leiden]. **przymierać** *vn.* ~ głodem, Hunger **przymie-rzać**, **-rzyć** *va.* 1 (ubranie) anprobieren; nie -rzając, ohne einen (anzüglichen) Vergleich machen zu wollen. 2 zielen.

przymierze *n.* Bund *m*, Bündnis *n*; arka -a, Bundeslade *f*.

przymieszać *va.* beimischen, beimengen; **przymieszka** *f.* Zusatz *m*, Beimischung *f*; żart z -ką ironii, versteckter Spott.

przymi-lać, **-lić się** do k., sich bei j-m einzuschmeicheln suchen, j-m um den Bart gehen, j-m den Bart streicheln; **-lający się** *a.* anschmeigend, einschmeichelnd; **-lanie się** *n.* Einschmeichelung *f*, einschmeichelndes Wesen.

przymilknać *vn.* verstummen.

przymiot, **-u**, *pl -y m* 1 Eigenschaft; Beschaffenheit *f*. 2 *med.* Syphilis *f*.

przymiotnik, **-a**, *pl -i m gr.* Eigenschaftswort, Adjektiv *n*; **-owy**, **przymiotny** *a.* adjektivisch.

przymknąć *va.* (drzwi) anlehnen, halb zumachen; (*oczy*) halb schließen; **przymknięty** *a.* halb geschlossen; **drzwi -te**, halb geöffnete Tür.

przymnażać, **przymno-żyć** *va.*

(czego) vermehren; **-żenie** *n.* Vermehrung *f*.

przymoco-wać *va.* befestigen; **-wanie** *n.* Befestigung *f*.

przymoste-k, **-stku** *m.* Nebenbrücke **przymówić** *ob.* przymawiać; **przymówka** *f.* (boshafte) Anspielung *f*.

przymro-czenie *n.* Verdunkelung *f*; **-czyć** *va.* verdunkeln; *fig.* ~ pamięć, das Gedächtnis schwächen.

przymrozek, **-zku**, *pl -zki m* kleiner Nachtfrost; ~ jesienny, Frühfrost; ~ wiosenny, Spätfrost.

przymru-żać, **-żyć** *va.* (*oczy*) halb schließen, zublinzeln.

przymurek *m.* Gegenmauer *f*. **przymurować** *va.* anmauern, zumauern.

przymus, **-u** *m.* Zwang *m*; ~ szkolny, Schulzwang; bez -u, ungewollten, zwanglos; pod -em, gezwungen; zwangsweise; **przymu-sić**, **-szać** *va.* zwingen, nötigen; ~ się, sich zwingen, sich Zwang antun; **-szanie** *n.* Zwingen, Nötigen *n*.

przymusowo *ad.* zwangsweise; **-wy** *a.* Zwangs...; *aw.* ladowanie -we, Notlandung *f*; pożyczka -wa, Zwangsleihe *f*; praca -wa, Zwangsarbeit *f*; środki -we, Zwangsmaßregeln *pl*.

przymu-szać *ob.* przymusić; **-szony** *a.* gezwungen, genötigt.

przymykać *ob.* przymknąć. **przymna-glać**, **-glić** *va.* beschleuni-gen; (kogo) drängen, zur Eile antreiben; **przymniej** *ad.* wenigstens. [ben.

przynale-żeć *vn.* ~ komu, j-m (zu)gehören, zukommen; **-żność** *f.* Zugehörigkeit, Angehörigkeit *f*; ~ państwowa, Staats-, Landesangehörigkeit; *jr.* (sądu) Zuständigkeit *f*; **-ści** *pl* Zubehör *n*; **-żny** *a.* zugehörig, angehörlig, zukommend; zuständig; **-żna** *mi* kwota, der mir zukommende Betrag.

przynę-cać, **-cić** *va.* anlocken, anziehen, ködern; **przynęta** *f.* Köder *m*; Lockspeise *f*; *fig.* Anlockens-, Lockmittel *n*.

przyniesienie *n.* Hertragen *n*. **przynieść**, **-nosić**, **-nieść**, **-nosił**.

przynosić *va.* 1 her(bei)bringen, bringen; ~ z sobą, mit sich bringen; ~ stratę, szkodę, Verlust, Schaden bringen, herbeiführen; ~ komu ujme, j-m schaden, nachteilig sein; to mu

-si zaszczyt, es gereicht ihm zur Ehre 2 (dochody) einbringen; ~ zysk, Gewinn abwerben; interes -si mało zysku, das Geschäft wirft wenig ab, bringt wenig ein. [zusagen.

przyobiec(yw)ać *va.* versprechen, **przyo-blec**, **-ckę**, **-ccze**, **-ki**, **-blekać** *va.* überziehen, bekleiden, bedecken; *fig.* ~ myśli w słowa, seine Gedanken in Worte einkleiden; **-bleczenie** *n.* Bekleiden, Überziehen *n*; *fig.* (myśli w słowa) Einkleidung *f*.

przyodzi(ew)ać *va.* (się, się) an-kleiden, anziehen; **przydzie-nie** *n.* **przydzwiek**, **-wku** *m.* Kleidung *f*, Anzug *m*.

przyor(yw)ać *va.* einackern. **przyo-zdabiać**, **-zdobić** *va.* verzieren, (aus)schmücken; verschönern; **-zdabianie** *n.* Verzierung, Verschönerung *f*.

przypadać, **przypaść**, **-dnie**, **-dl** *u* 1 (do ziemi, do kolan) sich stürzen, sich (nieder)werfen. 2 ~ do gustu, do smaku, gefallen, dem Geschmack entsprechen; ~ komu do serca, j-s Herz gewinnen. 3 verfallen, fallen; jutro -da termin płatności wekslu, der Wechsel ist morgen fällig; święto -da na środę, das Fest fällt auf Mittwoch; ~ w udziale, anheimfallen, zuteil werden, zufallen; na mnie -da kolej, die Reihe ist an mir; na mnie -da obowiązek, eine Pflicht liegt mir ob; **przypadający** *a:* -ca suma, die zukommende, schuldige Summe.

przypadek, **-dku**, *pl -dki m* Zufall, Fall *m* (*t. gr.*); **-dkiem**, zufällig; na wszelki ~ auf jeden Fall, jedenfalls; w -dku, gdyby... falls.

przypadko-wać *va.* gr. deklinieren, beugen; **-wanie** *n.* Beugung, Deklination *f*.

przypadko-wo *ad.* zufällig(erweise); **-wość** *f.* Zufälligkeit *f*; **-wy** *a.* zufällig.

przypa-dłość *f.* 1 zufällige Eigenschaft, Zufälligkeit *f*. 2 (udział) Anteil *m*. 3 (zastąpienie) Unpäßlichkeit *f*; **-dły** *a.* (w udziale) heimgefallen, zugefallen.

przypa-lać, **-lić** *va.* ansengen; (pieczeń) anbreunen; (pieczeń) jest -lona, ... riecht angebrannt; ~ się, anbreunen. [Enge getrieben. **przyparty** *a:* *fig.* ~ do muru, in die

przypas(yw)ać *va.* umgürten. **przypasować** *va.* anpassen. **przypaść** *ob.* przypadać.

przypa-trywać, **-trzeć się** komu, j-n anschauen, betrachten; ~ czemu, einer Sache zuschauen; **-trywanie** *się* *n.* Betrachtung, Anschauung *f*. **przypę-zać**, **-znąć** *vn.* herkrankrichten.

przypę-dzać, **-dzić** I *va.* herbeitreiben, herantreiben. II *vn.* herbeileiten.

przypiąć, **-pnie**, **-piął** *va.* anstechen, anheften; (sprzączką) an-, zuschnallen (*ob.* latka, przylatać); ~ łyżwy, Schlittschuhe anschnallen.

przypie-kać, **-kę**, **-cze**, **-ki**, **przypiekać** *va.* (ein wenig) rösten; (włosy) brennen; *fig.* ~ komu, j-m hart zusetzen; słońce -ka, die Sonne brennt. **przypiecek**, **-cka**, *m.* Ofenschiebe *f*. **przypieczętować** *va.* zusiegeln.

przypierać, **przyprzeć** *va.* (do cz.) anlehnen; ~ k., in j-n drängen; j-m hart zusetzen; ~ k. do muru, j-n in die Enge treiben. [Inm.

przypiekrz-szać, **-szyć** *va.* verschö-priętrzeć *n.* Treppenabsatz *m*.

przypilnować *va.* (czego) achtgeben, zusehen; ~ kogo, auf j-n achtgeben; j-n erwischen; ~ się, sich in acht nehmen; auf der Hut sein **przypilnować** *va.* anfeilen.

przypinać *ob.* przypiąć. [f.

przypinka *f.* Haken *m*; Heftzweck *f*. **przypis**(yw)ać *va.* 1 hinzuschreiben. 2 ~ komu co, j-m etwas zuschreiben, beimessen, zurechnen; ~ k. winę, j-m die Schuld beimessen, j-m zur Last legen; **przypisanie** *n.* Beimessung, Zurechnung *f*; **przypisek**, **-sku**, *pl -ski m* Note; (w liście) Nachschrift *f*.

przypłatać się, sich (zufällig) zugesellen, beigesellen.

przypła-cać, **-cić** *va.* ~ co życiu, zdrowiem, mit dem Leben, mit seiner Gesundheit büßen; **-ci** to życiu, das wird ihn (*a.* ihm) das Leben kosten. **przypłaski** *a.* etwas flach. [sten.

przypłaszczyc *va.* platt schlagen, abplatteln. [Junge Zuzucht.

przypłodek, **-dku** *m.* Jungweib *n*, **przypłowić** *vn.* verschießen. **przypły-nać**, **-wać** *vn.* heran-schwimmen; zufließen, zuströmen;

~ do brzegu, anlegen; ~ do lądu, landen; fig. (o gotówce) zuffießen.
przyplwy, -u, pl -y m Zufluss m; (morza) Flut f; nagly ~ morza, Springflut; ~ i odpływ, Ebbe und Flut; ~ pary, Dampfeinströmung; ~ pieniędy, Geldzufluss; -ać ob. przyplwać; -owy a zuströmend, Zufluss...
przyprochle-biać się komu, sich bei j-m einschmeicheln; -bianie się n Einschmeichelung f.
przyprodo-bać się komu, j-m zu gefallen suchen; -banie się n: dla -nia się, um zu gefallen.
przyprodobnić u, (się, się) assimilieren.
przyprołudnik, -a, pl -i m Tausend-schon n.
przypro-minać, -mnieć va. I erinnern, in Erinnerung bringen; ~ sobie co, sich einer Sache (a an etwas) erinnern, sich auf etwas besinnen; ~ komu (co), j-n erinnern an...; on mi -mina brata, er hat große Ähnlichkeit mit seinem Bruder; ~ się komu, sich wieder in j-s Erinnerung bringen; -minąć się (o potrawach) aufstoßen; -mnienie n Erinnerung f.
przypropa f bud. Stützpfiler m.
przyprowiadaska, **przyprowieść** f Parabel f, Gleichnis n.
przyprawa-sować va. glatt bügeln.
przyprawa f Zubereitung; (zaprawa) Zutat, Würze f; glód jest najlepszą -wą, Hunger ist der beste Koch
przyprawić u. I ansetzen, anfügen; ~ sobie brode, sich einen falschen Bart ansetzen (ob. róg 1) 2 (potrawy) zubereiten; (salate) anmachen. 3 ~ kogo o co, j-m etwas zufügen, j-n um etwas bringen; ~ k. o śmierć, j-n ums Leben bringen; ~ k. o stratę, j-m einen Verlust zufügen.
przypraw(i)ony a unecht, falsch; -na broda, falscher Bart.
przyprawa-dzać, -dzić va. herbeiführen, herbringen; ~ k. do porządku, j-m seinen Standpunkt klarmachen, j-n zurechtweisen; ~ k. do życia, j-n ins Leben zurückrufen; ~ k. do zmysłów, j-n wieder zur Besinnung bringen.
przyprószyć va. bestauben, bestreuen; fig. już mu włosy -yla siwiwna, es grauen ihm schon die Haare.
przyprząc, -ęę, -ęanie, -agi, przy-

przęgać va. vorsepannen; **przyprząg**, -ęgu m Vorspann m.
przyprzęd ob. **przypierać**.
przyprudować va. bepudern.
przyprzu-szczać, -ścić va. I zulassen; ~ ogiera do klaczy, den Hengst zu der Stute lassen 2 ~ szturm, Sturm laufen (gegen...); stürmen. 3 annehmen, mutmaßen, vermuten, voraussetzen; -szczając, że, in der Annahme, daß... -ścmy, że... angenommen, gesetzt den Fall, daß; -szczalnie ad., -szczalno a vermutlich, mutmaßlich; voraussichtlich; -szczenie n Vermutung, Annahme, Voraussetzung, Mutmaßung f.
przyrastać vn. anwachsen, zuwachsen; zunehmen, sich vermehren, wachsen. [senschaftlich pl.
przyroda f I Natur f 2 Naturwis-senschaft
przyrodni a: brat ~ Halbbruder, Stiefbruder; rodzeństwo -e, Stiefgeschwister pl.
przyro-dniczy a: nauki -cze, Naturwissenschaften pl, Naturkunde f; -dnik, -a, pl -icy m Naturforscher, Naturwissenschaftler m.
przyrodo-lecznictwo n Naturheilkunde f, -leczniczy a: medycyna -cza, Naturheillehre f; -znawstwo n Naturkunde f
przyro-dzenie n I Natur f; 2 -a, von Natur 2 die Geschlechtssteile; -dzony a angeboren, natürlich, Natur...; nauki -ne, Naturwissenschaften pl; wada -na, angeborener Fehler.
przyrosły a angewachsen.
przyrosnąć ob. przyrastać; **przyrost**, -u m Zuwachs m; ~ naturalny (ludności), Geburtenzahl, Geburten-ziffer f; ~ wartości, Wertzuwachs; **przyrostek**, -stka, -stki m gr. Nachsilbe f. Suffix n; przyrósł ob. przyrastać; **przyrośnięcie** n Anwachsen, Zuwachsen n; **przyrośnięty** a angewachsen.
przyrówn(y)wać va. vergleichen; -nanie n Vergleich m, Vergleichung f.
przyrumienić va. braun backen a. braten.
przyrynek, -nku m Nebenmarkt-platz m.
przyrzadz, -u, pl -y m Vorrichtung f; Apparat m, Gerät n; ~ alarmujący, Lärmvorrichtung; ~ do badania, Prüfapparat, Prüfvorrichtung; ~ łącz-

nikowy, Schaltapparat; -y gimnastyczne, Turngerät n.
przyrzadz-ać, -dzić va. zurichten; (zu)bereiten; -dzenie n Zurichtung; Zubereitung, Bereitung f.
przyrzec, -eć, -eże, -ki, **przyrzekać** va. versprechen, zusagen; **przyrzeczenie** n Versprechen n, Zusage f; dotrzymać -nia, sein Versprechen halten.
przysadka f I an. ~ móżgowa, Hirnanhang m. 2 bot. Afterblatt n.
przysadkowy a ob. przysadzisty.
przysadz-ać, -dzić va. ansetzen, anlegen; hinzupflanzen; ~ dziecko do piersi, dem Kinde die Brust geben.
przysadzisty a unteretzt, stam-raig, gedrungen gebaut.
przysadz-ać, -dzić va. zusprechen, zuerkennen; -dzenie n Zuerkennung
przyschnięty a angetrocknet; **przyschnąć** vn. I antrocknen (do... an...) 2 zu trocken beginnen.
przyssep, -u, pl -y m Anschutt m.
przysiadac, **przysiąc**, -adę, -adzie, -siad I vn. I sich für eine Weile setzen (ob. fald). 2 niederkaufen. II ~ się do k., sich neben j-m stellen.
przysięc, **przysięgnąć**, -gać vn. schwören; einen Eid leisten; ~ na honor, bei seiner Ehre schwören; kryzowy ~ fałsch schwören; ~ na wszystkie świętości, sich hoch und teuer verschwören.
przysięka f Scheunenbanse f.
przysiewek, -wku m Beisat f.
przysięga f Schwur, Eid, Eid-schwur m; pod -gą, eidlich; odebrać od k. -j-n beeid(i)gen; złożyć -ge, einen Eid ablegen; zeznawać pod -gą, eidlich aussagen; **przysięgać** ob. przysięc; **przysięgły** I a geschworen, beeidigt; vereidigt; tłumacz ~ vereidigter Übersetzer. II -ęgo, pl -gli m Geschworene(r) m; sqd -ch, Geschworenengericht n.
przysionek, -nku, pl -nki m Vorhal-
przysionakiwać, **przyskoczyć** vn. herbeispringen, heranspringen; ~ do k., auf j-n losspringen.
przyskoczyć va. ~ komu, j-m hart zusetzen, j-m den Kopf warm machen.
przysłać va. zusenden, zuschicken, zugehen lassen; ~ po kogo, po co, j-n, etwas holen lassen,

przysłaniać va. verhüllen, verdecken, verschleiern; fot. blenden.
przysłanie n Zusendung f; upraszam o taskawe ~ beloved Sie mir zuzusenden, zugehen zu lassen.
przysłona f fot. Blende f
przysłonić ob. przysłaniać. [salzen.
przysłony a ein wenig (zuviel) ge-przysłowie n Sprichwort n; wejść w ~ zum Sprichwort werden.
przysłowio-wo ad. -wy a sprich-wörtlich.
przysłó-wek, -wka, pl -wki m gr. Umstandsform, Adverbium n; -wko-
przysługa(i)wać się, zuhören.
przysługa f Gefälligkeit f, Dienst m; wyświadczyć k. -ge, j-n einen Dienst leisten, einen Gefallen tun.
przysługiwać vn. zustehen; -guje mi prawo, das Recht steht mir zu, ich habe das Recht; **przysłuzić się** komu, j-m eine Gefälligkeit erweisen, einen Dienst leisten; **przysłuzenie** się n Dienstleistung f.
przysmaczek, -czku, pl -czki, **przysmak**, -u, pl -i m Leckerbissen m; Frikassee n.
przysma-zać, -żyć va. rösten, braten; kartofle -zone, Bratkartoffeln.
przysolic va. Salz hinzutun.
przyspa f Gegendamm m; Rasen-bank f
przysparzać, **przysporzyć** va. vermehren, vergrößern; ~ komu klopotu, j-m viel zu schaffen machen.
przyspie-szać, -szyc va. beschleunigen; -szenie n Beschleunigung f; -szony a beschleunigt.
przyspo-sabiać, -sobić va. (się, sich) vorbereiten; ~ k. na śmierć, j-n zum Tode vorbereiten; -sobienie n Vorbereitung f.
przystać, -anie, -ał ob. przystawać.
przystający a (do siebie) kongruent.
przystanąc vn. stehenbleiben, anhalten, Halt machen; **przystanek**, -nku, pl -nki m Haltestelle f.
przystanie n (na co) Einwilligung f.
przystań, -ni, pl -nie f Landungs-platz m, -stelle, Anlegestelle, Reedf.
przysta(wa)ć vn. I anliegen, (an-)passen schließen; drzwi nie -stają, die Tür schließt nicht gut. 2 (na co) eingehen auf... einwilligen in...; ~ na warunki, auf die Bedingungen einge-

hen. 3 ~ do k., j-m Beitreten; sich j-m anschließen. 4 häufig stehenbleiben, anhalten; **przystawanie** *n* 1 Sichentbleiben *n*. 2 (figur) Kongruenz *f*.

przystawi(a)ć *va*. 1 hinstellen, hinsetzen; ansetzen; (drabnię) anlegen; (garnek) beisetzen. 2 ~ się do k., j-m den Hof machen.

przystawka *f* 1 Zwischengericht *n*, Zwischengang *m*. 2 *bud*. Beischlag *m*. 3 Ansatztrohr *n*; *mech*. Vorgelege *n*; ~ tarciowa, Reibungsvorgelege.

przystąpić, przystępować *vn*. 1 (hin)zutreten; ~ do k., an j-n herantreten; ~ do cz., zu etwas schreiten; etwas vornehmen; ~ do dzieła, an die Arbeit gehen, sich ans Werk machen (*ob*. komunja); ~ do tematu, ein Thema erörtern, vornehmen; ~ odrazu do rzeczy, gleich zur Sache kommen, gerade auf seinen Gegenstand losgehen. 2 ~ do spółki, einer Gesellschaft beitreten; ~ do stronnictwa, sich einer Partei anschließen; **przystąpienie** *n* Beitritt *m*.

przstęp, -u *m* 1 Zutritt, Zugang *m*; mieć ~ do k., Zutritt zu j-m haben. 2 Anfall *m*, Anwendung *f*; w -ie dobre go humoru, in einer Anwendung von guter Laune.

przstępność *f* Zugänglichkeit *f*; (ceny) Mäßigkeit *f*; -ny *a* zugänglich; cena -na, mäßiger Preis; (o człowieku) leutselig; (wykład etc.) ~ dla wszystkich, allgemein verständlich; -ować *ob*. przystąpić.

przystoi, nie ~ es geziemt sich nicht. **przystojny** *a* 1 wohlgestaltet, von schönem Wuchs; hübsch; on dosyć ~ er sieht nicht übel aus. 2 (pryzwoity) anständig, schicklich.

przystoso-(w)wać *va*. (się, się) anpassen; ~ się do okoliczności, sich in die Umstände schicken, sich den Verhältnissen anpassen; -wanie *n* Anpassung *f*.

przysrajać, przysroić *va*. verzerren, (aus)schmücken; przysrojenie *n* Verzerrung, Ausschmückung *f*.

przyszczyć, przyszczyać *va*. ein wenig abscheiden, abscheren; krótko-zyzone włosy, kurzes Haar.

przystu-dzać, -dzić *va*. ein wenig abkühlen. [*en*].

przysty-gać, -gnąć *vn*. sich abkühlen. **Przysu-nać, -wać** *va*. zuschieben,

näherrücken, anschieben, anrücken; ~ się, heranrücken, näher rücken; przysun się do pieca, rücke näher an den Ofen.

przyswa-jać, przyswoić *va*. (sobie) sich aneignen, sich zu eigen machen; ~ sobie język obcy, sich eine fremde Sprache aneignen; (zwierzę) zähmen; (roslinę) akklimatisieren; (utwór cudzoziemski) übersetzen; -janie *n* Aneignung *f*.

przysychać *ob*. przyschnąć. **przysyłać** *ob*. przysłać. **przysyp(y)wać** *va*. zuschütten, verschütten; przysypisko *n* Anschluss *m*. **przyszła** *f* (żona) Braut, Verlobte *f*. **przyszłoroczny** *a* vom künftigen Jahre.

przyszłość *f* Zukunft *f*; w niedalekiej -ści, in naher Zukunft; ~ ~ künftighin; w -ści, in Zukunft; -sza ~ a künftigt, zukünftig; komend; (rok, miesiąc) nachst; ~ małżonek, Bräutigam, Verlobte(r) *m*; -ła wojna, der kommende Krieg; gr. czas ~ Futurum **przyszpilić** *va*. mit einer Stecknadel anheften, anstecken.

przysztukować *va*. anstücke(l)n.

przyszwa *f* Oberleder *n*.

przyszy(wa)ć *va*. annähen. **przyszyko-wać** *va*. (się, się) vorbereiten (ob. przygotować); -wanie (się) *n* Vorbereitung *f*.

przysnąć *się*, im Traum erscheinen; -śnić ci się, du träumst wohl **przyspie-szać, -zyć** *va*. beschleunigen; ~ kroku, seine Schritte beschleunigen, schneller gehen; -szenie *n* Beschleunigung *f*.

przyspiew *m* Kehrreim, Refrain *m*;

-ywać *vn*. vor sich hinsingen.

przysrubować *va*. anschrauben.

przyswabaczyć *va*. bezeugen; bestätigen.

przyswie-cać, -cić *va*. ~ komu, j-m (vor)leuchten; ~ k. przykładem, j-m als Beispiel vorleuchten.

przycacać *va*. 1 herbeirollen. 2 (przykład etc.) anführen, zitieren.

przycakiwać *vn*. bestimmen.

przycaszczyc *va*. (kogo) herbeiführen; (co) herbringen.

przycęchły *a* etwas dumpfig; **przycęchnąć** *vn*. etwas dumpfig werden.

przycępi(a)ć *va*. abstumpfen; *fig*. schwächen; -picnie *n* Abstumpfung

f; ~ sluchu, Schwerhörigkeit *f*; **przypięiony** *a* abgestumpft.

przynać *vn*. ~ szpilka, mit einer Stecknadel anheften.

przyla-czać *va*. niederdrücken, erdrücken; -czający *a* erdrückend.

przylumi(a)ć *va*. dämpfen (t. *fig.*).

przylumiony *a* gedämpft.

przyluczenie *n* Anführung *f*;

-czyć *va*. anführen, zitieren.

przysłok, -u, pl -i *m* Zufluss *m*.

przysłomnie *ad*. bei Bewußtsein; -ność *f* Bewußtsein *n*; Besinnung *f*;

~ umysłu, Geistesgegenwart; odzyskać ~ zur Besinnung (a. wieder zu sich) kommen; stracić ~ bewußtlos werden, das Bewußtsein verlieren;

przysłomny *a* bei Bewußtsein, bei Sinnen.

przysłorze *n* kol. Bahnsteig *m*.

przytrafi(a)ć *się*. sich ereignen, sich zutragen, zustoben. [*schmallen*].

przytrzącać *va*. mit Riemen an-

przytrudny *a* etwas schwer.

przytrzeć *va*. abreiben, abnutzen; ~ komu rogów, j-n bändigen, ducken.

przytrzym(y)wać *va*. anhalten, aufhalten; festhalten.

przytu-lać, -lić *I* *va*. 1 an sich drücken; ~ k. do piersi, j-n ans Herz drücken. 2 ~ k., j-m eine Zuflucht gewähren. II ~ się do k., sich j-m (a. an j-n) anschmiegen; -lisko *n* Versorgungshaus *n*.

przutulia *f* bot. Labkraut *n*.

przutulnie *ad*., -ny *a* betaglich gemütlich, bequem.

przutułek, -jku, pl -iki *m* Zufluchts-

stätte *f*; Asyl *n* (dla bezdomnych für Obdachlose); ~ dla starców, Alters-

versorgungsanstalt *f*.

przutupywać *vn*. taktmäßig (a. rhytmisch) mit dem Fuße stampfen.

przutywady *a* etwas hart.

przutywier-dzać, -dzić *va*. befestigen; -dzenie *n* Befestigung *f*.

przutyć *vn*. zunehmen, dicker werden.

przutyk, -u, pl -i *m* (boshafte) An-

spielung; Stichelci *f*.

przutykać *vn*. (do cz.), angrenzen, stoßen an...; berühren (*ob*. przytknąć);

jego dom -a do mego, sein Haus grenzt an meines an.

przy tym *ad*. dabei; überdies.

przy czuć, -czyć *va*. gewöhnen

an...; abrichten; ~ się, sich gewöhnen an...; erlernen, Fertigkeit erlangen in..

przyna-bi(a)ć *va*. anlocken, herbei-

locken; -bienie *n* Anlockung *f*.

przyna-lać, -lić *va*. wälzen, drücken auf...; ~ otwór kamieniem, einen Stein auf die Öffnung wälzen.

przynależać *się*, dahergestrichen kommen.

przyna-fa *f* 1 Scharre *f* (in Kochtöpfen). 2 *fig*. Fehler *m*, Gebrechen, Laster *n*; mieć -ry, mit Lastern behaftet sein.

przyna-dzić *va*. anziehen, anlegen; ~ żałobę, Trauer anlegen.

przynędować *vn*. angewandert kommen, anwandern.

przynia-ząć, -zywać *va*. anbinden, anknüpfen an...; *fig*. ~ do cz. wagi, znaczenie, Gewicht, Wert auf etwas legen; ~ się do k., j-n lieb gewinnen;

-zanie *n* 1 Anbinden *n*. 2 (do k.) Anhänglichkeit *f*;

-zany *a* angebunden; *fig*. (do k.) zugetan, anhänglich; być do k. -m, j-m zugetan sein, Anhänglichkeit für j-n haben.

przynudzenie *n* Sinnestäuschung, Einbildung *f*;

przynudzić *się*, träumen, dösen; -działo ci się, du hast nur geträumt.

przynierać, przynierzeć *vn*. haf-

tenbleiben, sich anheften; (im Grunde eines Kochtopfes) festbacken.

przyni-sieć, -szać *va*. anhängen.

przynieść *ob*. przynudzić.

przynieść *ob*. przynudzić.

przyniędły *a* halbweil.

przyni-jać, -nać *vn*. (do brzegu, do portu) einlaufen.

przyni-wilej, -u, pl -e *m* Vorrecht *n*;

korzystać z -u, ein Vorrecht genießen.

przyni-wać *va*. begrüßen, bewillkomm(n)en; ~ się z kim, j-n begrüßen; j-m guten Tag, guten Abend sagen;

-tanie *n* Begrüßung *f*.

przynwlec, -włokę, -włeczę, -włókl, przynwlekać *va*. (się, się) herbeischleppen; (chorobę) einschleppen.

przyni-wa-szczać, -szczyć *va*. ~ sobie co, sich etwas aneignen; -szczenie *n* Aneignung *f*;

-szczyćciel, -a, pl -e *m* widerrechtlicher Besitznehmer.

przynwłoka *f* *ob*. przybłęda.

przynwódczy *ob*. przynwlec.

przynwodzić *I* *vn*. (komu) befähii-

gen, kommandieren, das Kommando führen über... 11 *va* 1 herbeiführen, herbeischaffen; ~ kogo do cz., j-n zu etwas bringen, führen. 2 (przyklad) anführen, zitieren. 3 ~ komu (co) na myśl, j-m auf den Gedanken bringen; ~ (co) na pamięć, ins Gedächtnis zurückerufen; ~ (co) do skutku, zu Ende führen, zustandebringen.

przywoływać *va*. (herbei)rufen (ob. porządek). **łanie** n Herbeirufen n.

przywozić *va*. (kogo) (zu) Wagen etc.) herbeiführen, herbringen; (co) zuführen, bringen; (z zagranicy) einführen; **przywozowy** a Einfuhr...; handel ~ Einfuhrhandel *m*.

przywódca, pl -cy m Anführer, Führer *m*; -**dzwo** n Kommando *n*.

przywóz, -ozu, pl -ozy *m* Zufuhr; (z zagranicy) Einfuhr *f*; zakaz -ozu, Einfuhrverbot *n*.

przywierać, **przywrócić** *va*. wiederherstellen; ~ do dawnego stanu, in den früheren Stand zurückversetzen; **przywrócenie** *n* Wiederherstellung *f*.

przywrócić ob. **przywierać**, **przywoływać**, -knać *vn*. (do cz.) sich gewöhnen an...; -kły a gewohnt an...; -knienie, -knieć *n* Angewohnheit *f*.

pryzba *f* Bank *f* (an einer Außenwand des Hauses).

przysięmie *n* Erdgeschob, Untergeschob *n*; -**pnny** a ebenerdig.

przynawa(wa)ć *va*. zugestehen, zugeben; (kredyt) einräumen; (nagrode, pierwszeństwo etc.) zuerkennen; ~ komu rację, j-m recht geben, beistimmen; ~ a pan, że... Sie werden zugeben, daß...; ~ się, gestehen; ~ się (do cz.), sich bekennen zu...; ~ się do dziecka, sich zu einem Kinde bekennen; ~ się do winy, sich (für) schuldig bekennen; **przynanie** *n* (nagrody etc.) Zuerkennung *f*; ~ się (do cz.) Geständnis *n*.

przynawa *va*. herbeirufen, zu sich rufen.

przynawać *vn*. (na co) einwilligen in...; zustimmen, genehmigen.

przynawic *ad*. anständig, auf anständige Art; -**itka** *f* Anstandsdame, Tugendwächterin *f*; -**itość** *f* Anstand *m*, Anständigkeit *f*; dla -ści, anstandshalber; **przynawoity** a anständig; -**te** utrzymanie, anständiges Auskommen.

przyzwolenie *n* Einwilligung, Zustimmung *f*; -**lic** ob. **przyzwalać**.

przyzwyczałość, -jać *va*. (się, się) sich gewöhnen an...; -**jenie** *n* (się) Angewohnheit, Gewohnheit *f*; z -nia, aus Gewohnheit (ob. natura 1, siła).

przyzwyczać ob. **przyzwalać**.

przyzgać *va*, ansetzen; *chir.* kauterisieren.

przyżółknąć *vn*. gelblich werden.

psalm, -u, pl -y *m* Psalm *m*; -**ista**, pl -iści *m* Psalmist *m*; **psalterz**, -a, pl -e *m* Psalter *m*.

pseudonim, -u, pl -y *m* Deckname *m*, Pseudonym *n*.

psi a Hund...; Hunds...; -a buda, Hundehütte *f*; -a pogoda, Hundewetter *n*; -a krew (kość, jucha, mac) [potztausend] (zum) Donnerwetter [ob. pieniądź, swąd]; *fig.* -e życie, Hundeleben *n*.

psiak, -a, pl -i *m* Hündchen *n*.

psianka *f* bot. Nachtschatten *m*.

psiarńia *f* 1 Hunde-stall *m*, -hütte *f*; zimno jak w -ni, es ist eine Hundekälte. 2 (sfora psów) Hundemüte *f*;

psiarz, -a, pl -e *m* 1 Hundewärter *m*, 2 Hundeliebhaber *m*.

psiawiara *m* Hundekerkel *m*.

psię, -cia pl -ta, psiąt *n* Hündchen *n*.

psik, -a, pl -y *m* Schabernack, Schelmenstreich *m*.

psina *f* armes, elendes Hündchen; -**pnny** *n* großer, garstiger Hund.

psocić *vn*. dumme Streiche spielen;

psota *f* Schabernack, Streich, Mutwille *m*; **psotnica** *f* Schelmin *f*;

psotnik, -a, pl -icy *m* Schelm, Schalk *m*; **psotny** a schelmisch, mutwillig.

psrąg, -a, pl -i *m* icht. Forelle *f*.

psro *ad*. bunt; ~ ma w glowie, er ist nicht recht gescheit.

psro(ka)cizna *f* buntes Allerlei, Buntscheckigkeit *f*; **psrokaty** a bunt, scheckig; ~ koń, Schecke *f*.

psrty a bunt, buntfarbig.

psrzyć *va*. bunt machen. [sott *m*.

psubrat -a, pl Hundekerkel, Hundspuś, psuje, psuł *va*. verderben (dzieci) verwöhnen, verziehen; ~ in-teres, das Geschäft verderben; ~ sobie krew, sich umsonst ärgern; ~ się, verderben, schlechter (a. verderben) werden; absteher; (owoce) zczynają się ~ ... fangen an zu faulen; **psucie** *n* (się) Verderben *n*.

psychia-tra, pl -trzy *m* Irrenarzt, Psychiater *m*; -**tria** *f* Irrenheilkunde, Psychiatrie *f*.

psychiczny a psychisch; Seelen...;

psychika *f* Geisteszustand; Geist *m*;

psychoanaliza *f* Psychoanalyse *f*.

psycho-log, -a, pl -owie *m* Seelenkundler, Psychologe *m*; -**logia** *f* Seelenkunde, Psychologie *f*;

-logiczny a psychologisch; -**patia** *f* geistige Störung, Psychopathie *f*;

-technika *f* Psychotechnik *f*;

-terapia *f* Psychotherapie, Behandlung *f* durch seelische Einwirkung; **psychoza** *f* Geisteskrankheit, Psychose *f*.

psy-kać, -knać *vn*. zischen; *psr*

pszcze-larz, -a, pl -e *m* Bienenzüchter *m*; -**lnictwo** *n* Bienenzucht *f*;

-lnik, -a, pl -icy *m* 1 Bienenzüchter *m*, 2 pl -i Bienenhäuser *n*; -**lny** a Bienen... [*m* orn. Bienenfresser *m*.

pszczo-la *f* Biene *f*; -**tojad**, -u, pl -y **pszczołka** *f* Biennen *n*.

pszenna *f* Weizen *m*. [zenbrot *n*]

pszenny a Weizen...; chleb ~ Weiszornak, -a, pl -i *m* bot. Hederrich *m*.

pszon *n* Hirse *f*.

psrctwo *n* Federvieh, Geflügel *n*.

ptak, -a, pl -i *m* Vogel *m* (ob. lot, niebieski, rajski).

ptakoznaw-ca, pl -cy *m* Vogelkennner, Ornithologie *m*; -**stwo** *n* Vogelkunde, Ornithologie *f*.

ptasi a Vogel...; ~ **mózg**, Strohhopf *m*; brak mu tylko chyka -ego mleka, er lebt in Hülle und Fülle.

ptaszarnia *f* Vogelhaus *n*.

ptaszek, -szka, pl -szki *m* Vögelchen *m*; *fig.* arger Vogel; niebezpieczny ~ gefährlicher Missetäter (ob. ranny 2).

ptasz-nictwo *n* Vogelstellerei *f*, Vogelfang *m*; -**nik**, -a, pl -nicy *m* Vogelfänger, Vogelhändler *m*.

ptaszyna *f* armes Vögelchen.

ptyś, -sia, pl -sie *m* Windbeutel *m*;

publicy-sta, pl -ści *m* Publizist *m*;

-styczny a publizistisch; -**styka** *f* Presse *f*.

[**-ność** *f* Publikum *n*]

publicz-nie *ad*. -ny a öffentlich;

publi-kacja *f* Veröffentlichung, Bekanntmachung *f*; -**kować** *va*. bekannt machen, veröffentlichen. [bäckig.

pucha *f* Pausbacke *f*; **pucaty** a paus-

pucha *f* 1 Pausbacke *f*, 2 -y pl ob. pustki.

puchacz, -a, pl -e *m* Uhu *m*.

puchar, -u, pl -y *m* Pokal *m*;

puchli-na *f* Geschwulst *f*; ~ wodna, Wassersucht *f*; -**ny**, -**nowy** a wassersüchtig.

puchnąć *vn*. (auf)schwellen, anschwellen; **puchnienie**, **puchniecie** *n* Anschwellung *f*.

puchowy a Daunen...; **puchówka** *f* (Eider-) Daunenkissen, Deckbett *n*.

pucka *f* pausbäckiges Mädchen.

pucolowaty a pausbäckig.

pucować *va*. 1 putzen. 2 *fam.* ob. wcinąć; **pucybut**, -a, pl -y *m* Schuhputzer *m*.

[such *m*.

pucz, -u *m* Putsch, Umsturzver-

pudding, -u, pl -i *m* Pudding *m*.

pudel, -dla, pl -dle *m* Pudel *m*.

pudelkarz, -a, pl -e *m* Schachtelma-

puddelko *n* Schachtel *f*.

puder, -dru, pl -dry *m* Puder *m*;

-niczka *f* Puderdose; (do cukru) Streubüchse *f*.

pu dlarka *f* Puddelmaschine *f*.

pu dl(ing)arz, -a, pl -e *m* Puddler *m*.

pu dllica *f* Puddelhündin *f*.

pu dlować *va*. puddeln.

pu dło *n* 1 Schachtel *f*; ~na kapelu-

pu dło, Hutschachtel; *fig.* stare ~ alte Schachtel. 2 *mysl.* Fehlschuß *m*; dać, zrobić ~ pudeln, fehlschießen. 3 (pi-

pu dło) Gehäuse *n*; (powozu etc.) Wagenkasten *m*; ~ ochronne, Schutzge-

pu dło, Schutzkasten; **pu dlować** *vn*. fehlschießen, pudeln.

pu dlować *va*. pudern.

pu f, -u *m* Puff *m*.

pu gilares, -u, pl -y *m* Geldtasche *f*.

pu ginal, -u, pl -y *m* Dolch *m*.

pu k, **pu k int.** bum bum *n*.

pu kać *vn*. klopfen, pochen; (strzel-
ba) knallen; serce -a, das Herz pocht;

pu kanie *n* Klopfen *n*; **pu kania** *f* Geklopfe *n*; **pu kanie** *n* Kanonendonner *m*;

pu kiel, -kla, pl -kle *m* Locke *f*.

pu klerz, -a, pl -e *m* Schild *m*.

pu la *f* *barc.* Poule *f*, Spiteleinsatz *m*.

pu larda *f* Poularde *f*, Masthüh-

pu lchoć *n*. (ziemie) lockern; **pu l-**

pu lchoć *m* lockert werden. **pu lchni-**

pu lchni *tki* a mollig, quabbig; **pu lchność** *f* Molligkeit; (gleby) Lockerheit *f*;

pu lchność *f* Molligkeit; (gleby) Lockerheit *f*;

puchny a (grunt) locker; (reka etc.) pulchabig, rund und voll, mollig.

pulmanowski a: wagon ~ Pullmanwagen m.

pulower m Pullover m.

pulpecik, -a, pl -i, **pulpet**, -u, pl -y m Knödel m.

pulpit, -u, pl -y m Pult n.

puls, -u, pl -y m Puls m; badać ~ den Puls fühlen; fig. trzymać rękę na den (czego), sich auf dem Laufenden halten, Bescheid wissen; **pulsacja** f Pulsschlag m; **pulsować** un. pulsen, pulsieren (t. fig.).

pulweryzacja f Pulverisieren n; **zator**, -u, pl -y m (Parfüm-)Zerstäuber m; **zować** ua. zerstäuben, pulverisieren.

pułap, -u, pl -y m Zimmerdecke f.

pułapka f Falle f; ~ na myszy, Mausfalle.

pułk, -u, pl -i m Regiment n.

pułkownik, -a, pl -icy m Oberst m; **owa**, -owej, pl -owej f Frau des Obersten; **owski** a. Oberst...; **pułkowy** a **puma** f zo. Puma m. [Regiments...]

pumeks, -u, pl -y m Bimsstein m; **ować** ua. bimsen. [f.]

punkcja f med. Einstich m, Punkturpunkt, -u, pl -y l m Punkt m; ~ główny, Hauptpunkt (ob. kulminacyjny, martwy, marznięcie); ~ obserwacyjny, Beobachtungsstand m; ~ widzenia, Gesichtspunkt, Standpunkt m; z tego -u widzenia, von diesem Standpunkte aus; z -u widzenia kupieckiego, nach kaufmännischer Anschauung; zapatrywać się na co z innego -u widzenia, etwas von einem andern Standpunkte betrachten; ~ wyjścia, Ausgangspunkt; (magazyn) w dobrym -ciu, in einer guten Geschäfts-lage; mil. ~ natarcia, Angriffs-punkt; ~ opatrunkowy, Verbandplatz; ~ węzłowy, Knotenpunkt; ~ zaopatrywania, Ausgabestelle f; ~ zborny, Sammelplatz, Sammelpunkt; ~ za -em, Punkt für Punkt; sp. bić na -y, nach Punkten schlagen. II ad. genau, punkt; ~ o drugiej, punkt (a. genau um) zwei Uhr. [lion f.]

punkcja f Punktierung, Punkt-punktak, -a, pl -i m Punktier-nadel f; Körner m (zum Löchervorzeichnen).

punkto-wać ua. punktieren; an-körnen; **wanie** n Punktierung f.

punktual-nie ad. pünktlich; ~ o drugiej, punkt zwei Uhr; **-ność** f Pünktlichkeit f; **-ny** a pünktlich.

pupila, -a, pl -e m Mündel m.

pupilarny a Mündel...; **pupilar-ny**; **pupilka** f Mündel f.

rupka f l Puppe f. 2 Popo n.

purchaty a porös, löcherig. [m.]

purcawka f bot. Flockenstreuung

purpu-ra f l Purpur m. Purpurfar-be f. 2 Purpurschnecke f; **-rować** ua. purpurrot färben; **-rowy** a purpurn, purpurrot.

[Purist m]

purysta, pl -ści m Sprachreiner, **puryta-nin**, -a, pl -nie m Puritaner m, **-nizm**, -u m Lehre der Puritaner; fig. Sittenstrenge f; **-ński** a purita-ny

pusło n Steigriemen m [nisch]

pusować ua. pussieren, fiedeln.

puszak, -a, pl -i m Windbeutel m.

puszta f l Einsiedelei, Einöde f; **-nica** f Einsiedlerin f; **-niczy** a ein-siedlerisch; **-nik**, -a, pl -nicy m Ein-siedler m.

puszka f Einöde f; **-ki**, Leere f; ma -ki w głowie, er ist ein hohler Kopf; ma -ki w kasie, mit seiner Kasse steht es sehr flau; **śnąć** (a. **świecić**)-mi, leer stehen; w teatrze były -ki, das Theater war leer; **puszkwie** n Ode, Einöde f.

puszta ad. leer; ~ w żołądku, ich habe einen leeren Magen.

pusztopól, -owa m Windbeutel m.

puszto-szczać, -szcze, -szal un. ver-odnen, leer werden; **-szenie** n Ver-wüstung, Verheerung f; **-szyć** ua. ver-heeren, verwüsten; **-szyciel**, -a, pl -e m Verwüster m.

puszta f Mutwille m.

puszówka f Hohlziegel m.

puszta a l leer; wüst, öde; **-a** gada-nia, eiles Geschwätz; Wortkram m; **-a** głowa, Hohlkopf m; **-e** słowa, leere Worte; wyjść z -tymi rekoma, leer ausgehen; ~ orzech, taube Nuß. 2 mutwillig; ~ śmiech, tolles Lachen.

puszta f l Wüste f; **-ny** a wüst.

puszcza f l Urwald m. 2 Wildnis f. (ob. glos l).

puszczać, **puścić**, -szczę, -ści, -ścić I ua. I (los)lassen; laufen lassen; (wpu-ścić) einlassen; ~ na wolność, frei-lassen; ~ w ruch, in Bewegung, in Gang (a. Betrieb) setzen; aut. an-kurbeln, andrehen; (maszynę) an-

assen (ob. finfa, kant, krew, kurs 1, nimo 1, niepamięć, obieg, para 2, łaz 1). 2 ~ w dzierżawę, verpachten;

- fajerwerk, ein Feuerwerk abbren-nen; (rakietę etc.) steigen lassen. 3 'majakę' durchbringen; (pogłoskę) verbreiten. 4 ~ pączki, knospen, Knospen treiben. II un. (o mrozie) nachlassen; (o barwie) abfärben, aus-gehen. III ~ się w droge, sich auf den Weg machen (ob. pogoń); fig. ~ się na (co), riskieren, wagen, aufs Spiel setzen; ~ się (o kobiecie) sich prostituieren, sich der Unzucht preis-geben.

puszczenie n ~ krwi, Aderlaß m; ~ w ruch, Inbetriebsetzung f.

puszczyk, -a, pl -i m orn. Nachtule, Waldeule f, Käuzchen n.

puszek, -szku m Flaumhaar n (dcr Früchte), Flaum m; ~ do pu-drowania, Puderquaste f.

puszka f Büchse, Dose f; ~ dla ubo-gich, Armenbüchse; ~ metalowa, Metalldose.

puszkar-nia f Waffen-fabrik, -szmiedzie f; **-ski** a Waffenschmie-de...; Büchsenmacher...; **-stwo** n Waffenschmiedegewerbe n; **puszkarz**, -a, pl -e m Büchsenmacher, Waffenschmied m.

puszyć się, sich aufblähen, sich aufblasen; **puszysty** a flaumig.

puścić ob. puszczać.

puścić(eń)ki a ganz leer.

puszczyna f Nachlaß m.

puszisko n Steigriemen m.

putać un. flott leben.

puzderko, **puzdro** n Büchse f, Futteral, Etui, Besteck n.

puzon, -u, pl -y m Posaune f; **pu-zonista**, pl -ści m Posaunenbläser m.

pycha f Stolz, Hochmut, Übermut, Dünkel m, Hoffart f; ~ go ze skóry wpycha, er platzt vor Hochmut.

pykać ua. (fajkę) rauchen.

pylic un. stauben.

pylinka f Stäubchen n.

pylnik, -a, pl -i m Stäubbeutel m.

pyl, -u, pl -y m Staub m; **-ek**, -lku

m Stäubchen n; ~ kwiatowy, Blüten-staub m.

pypec, -pcia, pl -pcie m Pips m.

pyrkaty a stumpf; stammig.

pyrrhusowe zwycięstwo, Pyrrhus-sięg m (mit zu großen Opfern er-kaufter Sieg).

pysek, -a, pl -i m Maul n, Schnauze f; dać w ~ mie Maulschelle geben; daj -a, gib mir einen Kuß; **pyskaty** a: on jest ~ er hat ein gutes Mund-werk, ein loses Maul; **pykować** un. viel schreien (a. schelten), schnauzen.

pyssa-tek, -lka, pl -lki m Großtuer, Prahlsans m; **-lkostwo** n, **-lkowatość** f Großtuererei f; **-lkowaty** a licherlich eitel, anmaßend, prahlerisch.

pyszczek, -czka, pl -czki m Maul-chen, Schnäuzchen, Schnäbelchen n.

pyśnić się, stolzieren; ~ czym, auf etwas stolz sein, mit etwas prahlen; **pyśnić** ad. herrlich, prachtvoll; **pyśnienie** un. hochmütig, stolz werden; **pyśny** ad. z -na, hochmütig; ma się z -a, er steckt in der Klempe; będzie się miał z -na, jeżeli... es wird ihm übel bekommen, wenn...; **pyśny** a I herrlich, prachtvoll. 2 (dumny) stolz, hochmütig.

pytać ua. (be)fragen; ~ się o kogo, nach j-m fragen; ~ się kogo o co, j-n nach etwas fragen; nie pytam się o to, ich frage nicht danach; **pytając** ad. fragend; **pytajnik**, -a, pl -i m Frage-zeichen n; **pytanie** n Frage f; to jeszcze ~ I das ist noch die Frage I na-suwa się a, zachodzi ~ es entsteht die Frage; zadawać sobie ~ sich fragen.

pytel, -tla, pl -tle m Mehlbeutel m, Mehltrammel f.

pytka f l Plumasack m. 2 -ki pl Fol-ter f; wzięć k. na -ki, j-n auf die Fol-ter spannen.

pytło-wać ua. beuteln; fig. ~ je-zzykmi, plappern; **wanie** n Beuteln n (des Mehls); **-wiec**, -wca, pl -wce m Roggenbrot n; **-wy** a Beutel...; chleb ~ Roggenbrot n.

pyza f Pausbacke f.

pyzaty a pausbäckig.

R

rabarbar, -u m Rhabarber m.

rabat, -u, pl -y m Rabatt, (Preis-) Nachlaß m; dać ~, udzielić -u, einen Rabatt bewilligen; **-owy** a Rabatt...

rabian, -a, pl -i m Rabbiner m.

rabinat, -u m Rabbinat n.

rabować ua. rauben, plündern.

rabu-nek, -nku, pl -nki m Raub m,

Plünderung *f*; -nkowy a Raub... (ob. gospodarka); napad ~ Raubanfall *m*.
rabuś, -sia, pl -sie *m* Räuber *m*.
raca *f* Rakete *f*.

Rachela *f* Rachel, Rachel.
rachi-tyczny a mit der englischen Krankheit behaftet; -tyzm, -u *m* Rachitis *f*, englische Krankheit.

rachmistrz, -a, pl -e *m* Rechenmeister, Rechnungsführer *m*; ~ portowy, Seeschadensberechner *m*.

racho-wać *va.* rechnen, zählen; ~ na co, auf etwas rechnen; ~ się z czym mit etwas rechnen; -wanie *n* Rechnen *n*.

rachuba *f* Rechnung *f*; daje bez -by, er gibt ohne zu zählen, mit vollen Händen; brać w -bę, in Betracht ziehen; in Anschlag bringen, to nie wchodzi w -bę, das kommt nicht in Betracht (a. in Anschlag); zawiadły go -by, er hat sich verrechnet; ~ czasu, Zeitrechnung *f*.

rachunek, -nku, pl -nki *m* Rechnung; ~ bieżący, otwarty, laufende, offene Rechnung; ~ kalkowy, Integralrechnung, ~ na ~ auf Rechnung; na własny ~ auf eigene Rechnung; wypisać, wystawić do -nku, in Rechnung stellen; wyciągnąć, u. Rechnungsauszug *m* (po... bis zum); wyrównać, wystawić ~ eine Rechnung ausgleichen, ausstellen; zamknięcie -nku, Rechnungsabschluss *m*; ~ zwrotu, Rückrechnung.
rachunkowość *f* Rechnungswesen *n*; -wy a Rechen...Rechnungs...; błąd ~ Rechenfehler *m*; księgi -we, Rechnungsbücher *pl*.

racica *f* Klauve *f*, gespaltener Huf; **raciczny** a Klauen...; zaraza -na, Klauenseuche *f*.

racja *f* 1 Recht *n*; Grund *m*; dać komu -ę, j-m recht geben; mieć -ę, recht haben; nie mieć -ji, unrecht haben; ~ bytu, Bestehungsgrund *m*, Daseinsberechtigung *f*; ~ stanu, Staatsratsrat *f*; bez -ji, ohne Grund; mit Unrecht. 2 (porcja) Ration *f*.

racionalizm, -u *m* Rationalismus *m*.
racionalnie *ad.*, -ny a rationell; vernunftgemäß, -ność *f* Vernunftsgemäßheit; Rationalität *f*.

racuch, -a, pl -y, **racuszek**, -szka, pl -szki *m* Kartoffelpuffer *m*.
raczej *ad.* eher, lieber, vielmehr
raczek, -czka, pl -czki *m* Krebschen

n, kleiner Krebs; spiec raczka, erröten; **raczkować** *vn.* auf allen vieren kriechen (a. gehen).

raczyć I *vn.* belieben, geruhen; nie ~ spojrzeć na k., einen keines Blicks würdigen. II (kogo) bewirten; ~ się, einander bewirten; ~ się czym, sich an etwas göttlich tun.

rad¹ a froh; (z cz.) zufrieden (mit...); bęć mu ~ er wird mir willkommen sein; ~ nie ~ wohl oder übel, gutwillig oder nicht, nolens volens; radbym wiedzieć, ich möchte gern wissen; ~ to czynię, ich tue es gern.

rad² -u *m* Radium *n*.

rada *f* 1 Rat *m*; iść za czyją -a, usłuhać czyjej -y, i-s Rat befolgen; niema na to -y, dagegen ist nichts zu machen; niema innej -y, hier ist kein anderer Rat (als...); zasięgnąć czyjej -y, j-n zu Rate ziehen, um Rat fragen; (uczynił to) z mojej -y ... auf meinen Rat (ob. trudny). 2 dać czemu -ę, mit etwas fertig werden; nie mogę sobie z nim -y dać, ich kann mit ihm nicht fertig werden; nie dam temu -y, das übersteigt meine Kräfte. 3 (grono osób) Rat *m*; ~ familijna, Familienrat; ~ miejska, Gemeinderat; ~ wojenna, Kriegsrat; ~ zarządająca, Verwaltungsrat; ~ związkowa, Bundesrat.

radca, pl -cowie *m* Rat *m*; ~ handlowy, Kommerzienrat; ~ stanu, Staatsrat; ~ tajny, Geheimrat; **radczy** *f* Ratin *f*.

radelko *n* Walzrad *n*; fot. Trimmer *m*; ~ ozdobnikowe, Dessinrolle *f*.

radiator, -a, pl -y *m* Heizkörper, Radiator *m*; aut. Kühler *m*.

radio *n* Rundfunk *m*, Radio *n*, radio-aktywność *f* Radioaktivität *f*; -aktywny a radioaktywny; -fon *m* Radiophon *m*; -fonia *f* Rundfunk *m*; Funkner *m*; -gram *m* Radiogramm *m*; -latarnia *f* Funkfeuer *n*; ~ kierunkowa, Richtfunkfeuer; ~ obrotowa, Drehfunkfeuer; -odbiornik *m*, Empfangsapparat, Empfänger *m*; -pajęczarstwo *n* Schwarzhören *n*; -pajęczarz *n* Schwarzhörer *m*; -skopia *f* Radioskopie *f*; -stuchacz *m* (-ka *f*) Radiohörer(in) -sprzęt *m* Rundfunk-, Radiogerät *n*; -stacja *f* Funkstelle, Funkstation *f*; ~ nadawcza, Funksendestelle *f*; ~ samolotowa, Flugzeugfunkstation; -techniczny a

radiotechnisch; -telefonta *f* Radiotelephonie *f*; -telegrafia *f* Radiotelegraphie *f*; -telegrafista *m* Funkner *m*; -terapia *f* Röntgenbehandlung *f*.
radiowy a Radio...; Funk...; dodatki -we, Radiozubehör *n*; sprzęt ~ Radiogerät *n*.

radlenie *n* Zwiebrache *f*; **radilca** *f* Hakenschar, Drillschar *f*; **radlic** *va.* zwiebrachen; **radio** *n* Hakenpflug, Rührpflug; Rührhaken *m*.
radny, -ego, pl -ni *m* Ratsherr, Gemeinderat *m*.

radosny a freudig, fröhlich; okrzyki -ne, Freudengeschrei *n*.

radość *f* Freude *f*; skakać z -ści, vor Freude hüpfen (ob. posiadac); starość nie ~ das Greisenalter bringt keine Freude.

radośnie *ad.* freudig.
radować *va.* (się, się) freuen; barczo się z tego -uję, ich freue mich sehr darüber, es freut mich sehr.

radyka-lista, pl -ści *m* Radikale(r) *m*; -lizm, -u *m* Radikalismus *m*; -lnie *ad.*, -lny a radikal; kuracja -na, Radikalkur *f*.

radylak, -a, pl -owie *m* Radikale(r) *m* radyska *f* Radieschen *n*.

radzić I *va.* raten, Rat erteilen; ~ sobie, sich (durch)helfen, sich fortbellen, umieć sobie ~ sich zu helfen wissen. II *vn.* beraten, beratschlagen (über). III ~ się kogo, j-n um Rat fragen, zu Rate ziehen; ~ się swego rozumu, mit sich zu Rate gehen

rafa *f* 1 Riff *n*. 2 tk. Riffelkamm *m*.

Rafał, -a *m* Rafael.

rafia *f* Flechtstroh *n*.

rafinada *f* Raffinade *f*.

rafineria *f* Raffinerie *f*.

rafino-wać *va.* raffinieren; -wanie *n* Raffinieren *n*; -wany a raffiniert.

raić I *va.* vermitteln; verschaffen. II *vn.* beratschlagen; erörtern, besprechen; **raiciel**, -a, pl -e *m* (-ka *f*) Vermittler(in).

raj, -u *m* Paradies *n*.

rajca, pl -cowie *m* Ratsherr *m*.
rajcować *vn.* reden; disputieren.

rajd, -u pl -y *m* aw. Fernflug *m*; sp. großer Ausflug; mil. Streifzug *m*.

rajer, -a, pl -e *m* Gefieder *n* des Paradiesvogels (als Schmuck).

rajfur, -a, pl -y *m* (-ka *f*) Kuppler-

(in); -ować *vn.* kuppeln; -ski a kuppelisch; -stwo *n* Kuppel *f*.

rajgras, -u *m* bot. Raigras *n*, Wiesensolch *m*.

Rajmond *m* Raimund.

rajsbret, -u, pl -y *m* Zeichenbrett, Reißbrett *m*; **rajscajg**, -u *m* Reißzeug *n*; **rajsfeder** *m* Reißfeder *f*.

rajski a 1 paradiesisch, Paradies...; ~ ptak, Paradiesvogel *m*. 2 fig. wunderbar, herrlich.

rajtuzy, -zów pl. Reithose *f*.

rak, -a, pl -i *m* 1 Krebs *m* (t. med.); chory na -a, Krebskranker(r); spiec -a, eröten. 2 -i pl Steigeisen *n*.

rakarz, -a, pl -e *m* 1 Krebs-fanger, -handler *m*. 2 Schinder *m*.

rakieta *f* Rakete; mil. Leuchtkegel, Leuchtrakete *f*; puścić -tę, eine Rakete steigen lassen; fig. -ty dowcipu, Sprühfeuer *n* von Witzen. 2 (do gry) Raket *n*, Tennisschläger *m*; **rakieta**, -a, pl -icy *m* Raketenschluderer

rakowacieć *vn.* krebsartig werden; **rakowaty** a krebsartig.

rakowy a Krebs...; masło -we, Krebsbutter *f*; zupa -wa, Krebsuppe *f*

rama *f* Rahmen *m*; ~ okienna, Fensterahmen; oprawić w -ę, einrahmen; fig. w ciasnych -ch, in engen Grenzen;

ramiarz, -a, pl -e *m* Rahmenmacher *m*.

ramiączko *n* 1 Armträger *m*; -u fartucha, Schurzband *n*. 2 -ka pl Kleiderbügel *m*.

ramienny, ramieniony a Arm...
ramię, -enia, pl -iona *n* 1 Arm *m*;

Schulter, Achsel *f*; ~ przy -eniu, Schulter an Schulter, dicht nebeneinander; (działac) z czyjego -enia, im j-s Namen (a. Auftrag), seitens; mieć duszę na -eniu, Todesangst haben (ob. patrzeć i, wzruszać), przyjąć *k.* z otwartymi ramionami, j-n mit offenen Armen aufnehmen. 2 ~ draga, Hebelarm; ~ ścienne, Wandarm; ~ świecznika, Leuchterarm; aut. ~ steru, Steuerungshebel; żeg. Ruderarm.

ramka *f* kleiner Rahmen; ~ na klisze, Einlegerahmen; **ramkarz**, -a, pl -e *m* Rahmenmacher *m*.

ramol(cio) *m* alter Schwachkopf, abgelebter Mensch, gm. Schlappschwanz *m*.

ramota *f* Schmiererei *f*, schlechtes Werk.

ramowy a: antena -wa, Rahmenantenne f.
rampa f Treppengeländer n; te. Lampenröhre f (vor der Bühne); kol. (Lade-)Rampe f.
ramsz, -u, pl -e m Ramschware f.
rana f Wunde f (ob. cięty, kluty. post-strzałowy, przykładać 1); ~ tłuczona, Schlagwunde; ~ z ukąszenia, lisfłwunda; gm. -y Boskie i um Gottes Willen!
randa f Stelldichein n, Verabredung f, Rendezvous n.
raneek, -nku, pl -nki m Morgen m; wczesnym -nkiem, am frühen Morgen.
ranga f Rang m.
ranić wa (sie, sich) verwund.n. [gen. rani(ę)ki a, raniutki ad, sehr früh, in aller Frühe.
ranka f kleine Wunde.
ranny I a verwundet. 2 Morgen...; morgendlich; früh(zeitig); ~ ptaszek, Frühaufsteher(in). II -ego pl -ni m Verwundete(r).
rano I n Morgen m; dziś ~ heute früh (a. morgen); jutro ~ morgen früh. II ad. früh; bardzo ~ sehr früh; prz. kto ~ wstaje, temu Pan Bóg daje, Morgenstunde hat Gold im Munde.
rapi(e)r, -a, pl -y m Papier n.
raport, -u, pl -y m Bericht m, Berichterstattung; kol. Meldung f; złożyć ~ Bericht erstatten; mil. ~ bojo-woy, Abschlussmeldung, Gefechtsbericht; raportować wa. berichten, melden. [rapsodia f Rhapsodie f.
rapsoad, -a, pl -owie m Rhapsode m.
raptem ad, 1 plötzlich. 2 kaum; alles in allem.
raptow-nie ad, -ny a 1 plötzlich. 2 jährtlich; -ność f Plötzlichkeit f. [n. **raptularz, -a, pl -e m** Konzeptbuch
raptus, -a, pl -y m Rappelkopf, Hitzkopf, Jähzornige(r) m. [n. **rapunkul, -u, pl -y m** bot. Rapunzel
raróg, -oga, pl -ogi m orn. Blaufuß m; fig. Wundertier n; spoglądać na k., jak na raroga, j-n mit großen Augen ansehen. [tritaf.
rarytas, -u, pl -y m Seltenheit, Rarität f; Rasse f; rasizm, -u m Rassentum n; Rassenkunde f; rasowiec, -wca, pl -wce m Rassepferd n, Pferd, Hund m von edler Rasse; rasowy a Rassen...; nienawiść -wa, Rassenhaß m; rasoznawstwo n Rassenkunde f.
raszka f orn. Kotkehlichen n.

raszpla f Rassel f.
rata f Rate f; -mi, ratenweise; placić -mi, in Raten zahlen; sprzedać na -y, Ratenverkauf m; dział rat. Ratenabteilung f.
ratafia f Ratafia m (Likör aus Fruchtstäben).
rataj, -a, pl -e m Bauer, Ackerknecht
ratler, -a, pl -y m Rattler, Rattenpinscher m.
rato-wać wa. (się, sich) retten; ratujcie! (zu) Hilfe! ratuj się, kto może! ratuj się, wer kann! -wanie n Rettung f.
ratow-nictwo n Rettungswesen n; -niczy a Rettungs...; -nik, -a, pl -nicy m Retter m.
ratu-nek, -nku m Hilfe; Rettung f; -nku I Hilfe! bez -nku, rettungslos (ob. deska); -nkowy a Rettungs...; Hilfs...; łódź -wa, Rettungsboot n; pas ~ Rettungsgürtel m; przybory -we, Rettungsmittel pl (ob. pogotow-ratusz, -a, pl -e m Rathaus n. [wie] ratuszowy a Rathaus...
ratyfi-kacja f Gutheißung, Ratifikation f; -kować wa. ratifizieren.
ratyniarka f tk. Ratiniermaschine f.
raut, -u, pl -y m (große, feine) Gesellschaft.
raz, -u, pl -y m 1 Hieb, Schlag, Stoß m. 2 Fall m; w każdym razie, jedenfalls; w najgorszym razie, schlimmstenfalls; w przeciwnym razie, widrigenfalls; w razie czego, w danym razie, vorkommendenfalls; w takim razie, in diesem Falle (ob. potrzeba I). 3 Mal n; tym razem, für dieses Mal; za każdym razem, jedesmal; pewnego -u, einmal; eines Tages; ~ wrzaz, ~ po ~ po ~ mehrmals, wiederholt; dwa, trzy -y, zweimal, dreimal; ~ na zawsze, ein für allemal; aini -u, kein einziges Mal (ob. liczyć); na ~ auf einmal. 4 erstens; raz... raz... bald... bald 5 w sam ~ gerade; zu rechter Zeit; przychodzisz w sam ~ du kommst wie gerufen (a. gerade recht); to dla mnie w sam ~ das ist wie für mich geschaffen.
razem ad. zusammen; wszystko ~ wiazawszy, alles zusammengerechnet, alles in allem genommen; to wynosi ~ das beträgt zusammen.
razić wa. 1 verwunden; schlagen; treffen; ~ z dział, heftig beschließen. 2

fig. (ucho, oczy) beleidigen; światło mnie razi, das Licht blendet mich.
razowiec, -wca m Schrotbrod, Schwarzbrot n; razowy a: chleb ~ Schwarzbrot n; mąka -wa, razówka f Schrotmehl n, schwarzes Kleienmehl.
razura f Friseursalon, Friseur m.
rażnie, rażao ad, rażny a flink; munter.
rażący a auffallend; (o świetle) blendend; (kolor etc.) grell; rażenie n med. Schlag m; ~ słoneczne, Sonnenstich m; rażony a: ~ piorunem, vom Blitz getroffen.
rażb, rebu, pl reby m Rand, Saum m.
rażać -bie, -bał wa. hauen, hacken; (drzewo) spalten, fallen; fig. ~ komu prawde, j-m derb die Wahrheit sagen; rażany a gehackt; cukier ~ Stückenzucker m; rana -na Hiebwunde f.
rażek, -bka, pl -bki m 1 Rand, Saum m. 2 Schleierflor m; fig. uchylić ~ tajemnicę, den Schleier lüften.
rażnąć wa. ~ kogo, j-m einen Hieb versetzen.
rażka f 1 Handchen n. 2 (rekojęsć) Stiel, Halter, (Hand-)Griff m.
rażać ad, rażcy a flink, hurtig, rasch; rażość f Flinkheit, Raschheit r. b. abr. = roku bieżącego. [f. **rdest, -u m** bot. Knoterich m.
rdza f Rost m; -wieć, -wieje, -wiał, w. rosten; -wy a rostig.
rdzenie a ~ niemiecki, kerndeutsch; rdzenność f Bodenständigkeit f; rdzenny a Kern...; fig. echt, rein; bodenständig; ludność -na i napyłkowa, die bodenständige und eingewanderte (a. zugerechte) Bevölkerung; ~ Polak, Stockpole m.
rdzeń, -nia m 1 Mark n, Kern m; ~ drzewa, Kernholz n; ~ kręgowy, Rückenmark. 2 fig. Kern m, Quintessenz f. 3 gr. (słowa) Stamm m. 4 mil. ~ twierdzy, Kernwerk n.
rdzewieć ob. rdzawieć, milość.
reagent m (odczynnik) Reagens n.
reago-wać wa. reagieren; -wanie n, reakcja f Reaktion f.
reakcjonista, pl -ści m Rück-schrittler, Reaktionär m; reakcyjny a rückschrittlich, reaktionär.
reaktyw ob. reagent.
realista, pl -ści m Realist m;
styczny a realistisch.
realizacja f Verwirklichung f; Re-

alisierung f; -tor, -a pl -rzy m Filmregisseur m.
realizm, -u m Realismus m.
realizować wa. verwirklichen, realisieren; zu Gelde machen.
realność f 1 Wirklichkeit, Realität f. 2 Grundstück n, Realität f; -ny a wirklich, reel; real; szkoła -a, Realschule f.
reaseku-racja f Rückversicherung f; -racyjni a Rückversicherungs...
rować wa. rückversichern.
reasumo-wać wa. kurz zusammenfassen, resümieren; -wanie n Zusammenfassung, Übersicht f.
rebela, -lii pl Aufstand m. [bus n. **rebus, -u, pl -y m** Bilderrätsel, Re-recen-zent, -a, pl -nci m Rezensent, Kunstrichter m; -zja f Beurteilung, Rezension f; -zyny a Rezensions...; egzemplarz ~ Rezensionsexemplar n.
receptis, -u, pl -y m Posteinlieferungsschein, Empfangsschein m.
recepta f Rezept n, ärztliche Vorschriften.
recital, -u m Vortrag m auf einem Instrument; ~ fortepianowy, Klavierkonzert n.
recydy-wa f Rückfall m; -wista, pl -ści m rückfälliger Verbrecher.
recytować wa. vortragen, hersagen, redagować wa. abfassen, redigieren.
redak-cja f 1 Abfassung f (eines Aufsatzes); Aufsatz m. 2 Schriftleitung; (Zeitungs-)Redaktion f; -cyjni a redaktionell; -tor, -a, pl -rzy m (-ka f) Schriftleiter(in) (einer Zeitung) Schriftführer(in), Redakteur m; -torski a eines Redakteurs; -torstwo n Schriftleitung f.
redukcja f 1 Zurückführung (der Gleichungen); Kürzung f (eines Bruches). 2 Verminderung, Reduktion f; (urzedników) Abbau m; Einschränkung f (von Ausgaben etc.). 3 Umrechnung f (von Maßen, Gewichten).
redukowac wa. reduzieren; (urzedników) abbauen; (cene) herabsetzen.
reduta f 1 Redoute f, Maskenball m. 2 mil. geschlossenes Festungswerk.
redyskonto n Rediskontierung f; -wać wa. rediskontieren.
refektarz, -a, pl -e m Speisesaal m in Klosters, Refektorium n.
referat, -u, pl -y m Bericht m, Referat n; Fachberichterstattung f.

referencja *f* Referenz *f*; podać -e, Referenzen aufgeben; podać jako -e, als Referenz aufgeben.
referendarz, -a, *pl* -e *m* Referendar *m*; **referendum *n* inv. Volksentscheid *m*, Referendum *n*.
referent, -a, *pl* -nci *m* Berichterstat-ter, Referent *m*; **referować** *va*, be-richten, referieren.
refle-ks, -u, *pl* -y *m* Reflex, Ab-
glanz, Widerschein *m*; -ksja *f* Nach-
denken *n*, Betrachtung, Reflexion *f*.
reflektant, -a, *pl* -nci *m* Kauflustiger,
Reflektant; (na posadę) Bewerber *m*;
handl. po tej cenie znalazłbym -a, zu diesem
Preise würde ich einen Käufer (a. Abnehmer)
finden; -ka *f* Reflektantin *f*.
reflektor, -a, *pl* -y *m* Reflektor, Licht-
spiegel *m*; *aut.* Scheinwerfer *m*.
reflektować *vn*, reflektieren.
reforma *f* Reform *f*; -cja *f* Reform-
ation *f*; -tor, -a, *pl* -rzy *m* Reformator
m; -torsi *a* reformatorisch.
reformato-wać *va*, umgestalten, reformieren;
-wany *a* reformiert.
refren, -u, *pl* -y *m* Refrain, Kehr-
reim *m*.
refrezyszer, -a, *pl* -y *m* Zerstü-
bungsapparat *m*.
regat, -u, *pl* -y *m* (langer schmaler)
Selbstbinder; -y, -tów *pl* Regatta,
(Ruder-)Wettfahrt *f*.
regencja *f* Regentschaft *f*. [tor *m*.
regenerat, -a, *pl* -y *m* Regenera-
tion *f*; -a, *pl* -nci *m* (-ka *f*) Regent-
Regina *f* Regina, Regine. [(in).
registrator, -a, *pl* -rzy *m* Registra-
tor *m*. [und Wettermantel *m*.
reglan, -u, *pl* -y *m* Raglan, Sport-
regres, -u *m* Regreß *m*; -wyny *a*
rückwirkend, regressiv.
regula-cja *f* Regelung; Regulierung
f (einer Schuld etc.); -cyjny *a* regel-
nd.
regulamín, -u, *pl* -y *m* Dienstvor-
schrift, Geschäftsordnung *f*.
regular-nie *ad.*, -ny *a* regelmäßig;
-ność *f* 1 Regelmäßigkeit *f*. 2 (u ko-
biet) Regel *f*.
regulator, -a, *pl* -y *m* Regulator,
Regulierer *m*; *el.* Widerstandsregler *m*.
regulować *va*, regulieren.
regula *f* Regel *f*; ~ trzeci, Regel-
dritti; -ly, gewöhnlich; überhaupt.
rehabilitacja *f* Wiederherstel-**

lung der Ehre, Rehabilitierung; -to-
wać *va*, (sie, sich) rehabilitieren.
reinkarnacja *f* Wiederverkörperung,
Reinkarnation *f*.
rej *m* ~ wodzic, das Regiment füh-
rende *f* Rahe, Segelstange *f*. [ren.
rejent, -a, *pl* -nci *m* Notar *m*.
rejental-nie *ad.*, -ny *a* notariell;
opłaty -ne, Notariatsgebühren *pl*.
rejestr, -u, *pl* -y *m* 1 Verzeichnis,
Register *n*; *co bylo a nie jest*, nie pi-
sze sie w ~ was vorbei ist vorbei. 2
(u konia) Kennung *f*.
rejestracja *f* Registrierung *f*; -tor,
-a, *pl* -rzy *m* Registrar *m*; -tura *f*
Registrator *f*.
rejestrować *va*, registrieren.
rejon, -u, *pl* -y *m* Abteilung *f*; Be-
zirk, Umkreis, Rayon *m*.
rejterada *f* Rückzug *m*.
rejterować *vn*, sich zurückziehen.
rejwach, -u *m* Spektakel *m* *n*, Rum-
rek, -u, *pl* -i *m* Reck *n*. [mel *m*.
rekapitu-lacja *f* (zusammenfassende)
Wiederholung, Rekapitulation *f*;
-łować *va*, wiederholen, rekapitulie-
rekin, -a, *pl* -y *m* Hai(fisch) *m*. [ren.
reklama *f* Werbung, Reklame *f*;
-macja *f* Reklamation *f*; -mować *va*,
1 reklamieren, fordern, mahnen. 2
Reklame machen, werben; ~ artykuł,
für einen Artikel Reklame machen,
werben; -mowy *a* Reklame..., Werbe-
..., koszy -we, Werbe-, Reklame-
kosten *pl*; sprzedaż -wa, Reklamever-
kauf *m*; środek ~ Werbemittel *n*.
rekolacje, -cji *pl* Andachtsübun-
gen, Bußübungen *pl*, Erbauungsstun-
de *f*.
rekomen-dacja *f* Empfehlung *f*;
-dacyjny *a*: list ~ Empfehlungs-
schreiben *n*; -dować *va*, empfehlen;
(list) einschreiben; -dowany *a* emp-
fohlen; list ~ Einschreibebrief *m*.
rekompen-sata *f* Entschädigung *f*,
Schadenersatz *m*; -sować *va*, ent-
schädigen, rekompensieren.
rekonasans, -u *m* Erkundung *f*.
rekonwales-cencja *f* Genesung,
Rekonvaleszenz *f*; -cent, -a, *pl* -nci
m Genesender, Rekonvaleszent *m*.
rekord, -u, *m* Rekord *m*, Höchst-
leistung *f*; *aw.* ~ wysokości, Höhen-
rekord; *pośc.* ~ den Rekord schlagen
(a. drücken); *ustanowić* ~ einen Re-
kord aufstellen; *było a:* bieg ~ Re-

rekordzista *pl* -ści *m* Rekord-
mann *n*.
rekrea-cja *f* Pause, Freistunde; Er-
holung *f*; -cyjny *a* Erholungs...
rekrucki *a* Rekruten...
rekrut, -a, *pl* -uci *m* Rekrut *m*;
-wać *va*, (sie, sich) rekrutieren.
rektor, -a, *pl* -rzy *m* Rektor *m*; -stwo
n Rektorat *n*; -skł *a* Rektors...
rektyfikacja *f* Berichtigung; Rekti-
fikation, Läuterung *f*; -ktor -a, *pl*
-y *m* Reiner *m*; -kować *va*, berich-
tigen, rektifizieren; (spirytus) läutern.
rekurs, -u, *pl* -y *m* jr. Rekurs *m*.
rekuza *f* (odkosz) Korb *m*; dostać
ze, einen Korb bekommen.
rekwirować *va*, betreiben, requirieren;
rekwizycja *f* Beitreibung, Requisition
f.
rekwizytor, -a, *pl* -rzy *m* Requisi-
taufseher *m*; -zytornia *f* Requisi-
tenkammer *f*; -zyty, -tów *pl* te. Re-
quisiten *pl*.
relacja *f* Bericht *m*; zdać -e, Be-
richt erstatten, Rechenschaft ablegen.
relegacja *f* Verweisung, Relegati-
on *f*.
relief, -u, *pl* -y *m* Relief *n*.
religia *f* Religion *f*; Glaube(n) *m*.
religij-ność *f* Religiosität *f*; from-
me Gesinnung; -ny *a* religios, fromm.
relik-wiarz, -a, *pl* -e *m* Reliquien-
kasten *n*; -wie, -wii *pl* Reliquien
pl.
remanent, -u, *pl* -y *m* Warenbe-
stand, Lagerbestand *m*; (kasy) Kas-
senbestand *m*; zrobić, spisać ~ La-
gerbestand aufnehmen.
reminiscencja *f* Erinnerung *f*.
remis, -u, *pl* -y *m*: skończyli partię
na ~ das Spiel ist remis.
remisjer, -a, *pl* -rzy *m* Remisier,
Vermittler *m* von Börsengeschäften.
remisować *va*, remis machen.
remitenda, -dów *pl* Remittenden
pl.
remitent, -a, *pl* -nci *m* Remittent,
Wechseltnehmer *m*; **remitować** *va*,
remittieren, Remisse machen.
remiza *f* Wagenschuppen *m*, Re-
mise *f*.
remont, -u, *pl* -y *m* 1 Ausbesserung,
Reparatur *f* (an Gebäuden). 2 mil.
Remonte *f*.
remunercja *f* Vergütung *f*.
Ren, -u *m* geo. Rhein *m*.
ren, -a, *pl* -y *m* zo. Renntier *n*.

renegat, -a, *pl* -aci *m* Abtrünni-
ge(r), Renegat *m*.
renesans, -u *m* Renaissance *f*;
-owy *a* Renaissance...
reneta *f* Renette *f*.
renkloda *ob*, renkloda.
renifer, -a, *pl* -y *m* zo. Renntier
-owy *a* Renntier...
renkloda *f* Reneklede *f*.
renom *a* Ruf *m*, Renomme *n*; *re-*
nomowany *a* berühmt, renommiert.
renta *f* Rente *f*; ~ dożywotnia, Le-
bensrente, Leibrente; ~ państwowa,
Staatsrente; ~ roczna, Jahresrente.
rentenografia *f* Röntgenographie
rentgeno-log, -a, *pl* -owie *m* Röntge-
nolog(e) *m*; -logia *f* Röntgenologie *f*.
rentgenowski *a* Röntgen...; -e pro-
mienie, Röntgenstrahlen *pl*.
rentier, -a, *pl* -rzy *m* (-ka *f*) Rent-
ner(in); drobny ~ Kleinrentner *m*.
rentować *vn*, (sie, sich) rentieren.
rentow-ność *f* Rentabilität *f*; -ny *a*
einträglich, rentabel.
rentowy *a* Renten...
reński *a* rheinisch, Rhein...; wino
-e, Rheinwein. *Il* *m* Gulden *m*.
reorganizacja *f* Reorganisation,
Umgestaltung *f*; -zacyjny *a* Reorgani-
sations...; -zować *va*, reorganisieren,
neugestalten.
reostat, -u, *pl* -y *m* el. Stromsteller,
Rheostat *m*.
reparacja *f* Ausbesserung, Repara-
tur *f*; -cyjny *a* Reparatur...; war-
sztat ~ Reparaturwerkstatt *f*.
reparować *va*, ausbessern, repa-
racyjny *a* Verteilung *f*. [riren.
reparacja *f* Zurückführung *f* ins
Vaterland; -triant *n* Rückwanderer *m*.
reparacja *ob*, reparacja.
repartuar, -u, *pl* -y *m* Repertoire
repetier, -a, *pl* -y *m* Repetieruhr *f*;
-owy *a*: broń -owa, Repetiergewehr *n*.
repetycja *f* Wiederholung *f*.
replika *f* jr. Gegenantwort, Replik
f; **replikować** *vn*, (gegen)antworten,
replizieren.
report, -u *m* gielda: Report *m*
(Kurszuschlag beim Verlangen).
reporter, -a, *pl* -rzy *m* Berichter-
statter (einer Zeitung), Reporter *m*;
-stwo *n* Reporterwesen, Berichter-
statten *n*.
repraesalia, -hów *pl* Vergeltungs-
maßregeln, Repraesalium *pl*.

represja *f* Unterdrückung, Bestrafung *f*; -sje *pl* Repressivmaßregeln *pl*.
representacja *f* Vertretung, Repräsentation *f*; **tacyjni** *a* Repräsentations-, kosza *-ne*, Repräsentationskosten *pl*; **-tant**, *-a* *pl*-*nci* *m* Vertreter, Repräsentant *m*; **-tować** *va* vertreten, repräsentieren.

reprodukcja *f* Wiedergabe, Reproduktion *f*; **-kcyjny** *a* reproduktiv, nachbildend; **-kować** *va* reproduzieren.
reprezenda *f* Verweis *m*. [ren.]
republika *f* Republik *f*; **-nin**, *-a* *pl* *n*ie *m* Republikaner *m*; **-nizm**, *-u* *m* republikanische Gesinnung; **-ński** *a* republikanisch.

reputacja *f* Ruf *m*, Reputation *f*; **reputowany** *a* in gutem Rufe stehend, renommiert.

reskrypt, *-u*, *pl* *-y* *m* Erlaß *m*, Verordnung *f*.

resor, *-u*, *pl* *-y* *m* (Trieb-)Feder, Sprungfeder *f*; **powóz** *n* *-ach*, Sprungfederwagen *m*.

resort, *-u* *m* Fach, Ressort *n*; **to nie mój** ~ das schlägt nicht in mein Fach.

respekt, *-u* *m* Achtung *f*, Respekt *m*; **-owiy** *a*: dni *-we*, Respekttage *pl*.
respirator, *-a*, *pl* *-y* *m* Atmungsapparat *m*.

restauracja *f* 1 Speisehaus, Restaurant *n*. 2 (odnowienie) Wiederherstellung; Wiedereinsetzung *f* (auf den Thron); **-cyjny** *a*: wagon ~ Speisewagen *m*; **-tor**, *-a*, *pl* *-rzy* *m* 1 Speisewirt, Restaurateur *m*. 2 Wiederhersteller *m*.

restaurować *va* wiederherstellen.
restrykcja *f* Beschränkung *f*.
restrykcja *f* Wiedererstattung *f*.
resursa, *-u*, *pl* *-y* *m* Hilfsmittel *n*.
resursa *f* Kasino *n*, Ressource *f*.
reszka *f* Rückseite (einer Münze), Schriftseite *f* (ob. orzel 2).

reszta *f* Rest *m*; ~ należności, Restschuld *f*; **do -y**, vollends, vollständig; **wydać -e**, Geld herausgeben; ~ wierzycieli, die übrigen Gläubiger; **resztki** *f* Rest *m*; (materii) Tuchrest; ~ cygara, Zigarrenstummel *m*; **-ki** (obiadu) Überbleibsel *n* (ob. gonic).

retman, *-a*, *pl* *-owie* *m* Lotse *m*.

retor, *-a*, *pl* *-rzy* *m* Redner, Rhetor

retorta *f* Retorte *f*. [m.]

retoryczny *a* schönrednerisch, rhe-

torisch; **retoryka** *f* Redekunst, Rhetorik *f*.

retrospektywny *a* zurückblickend, rückschauend, retrospektiv.

retusz, *-u* *m* *fr.* Nachbesserung, Retusche *f*; **-er**, *-a*, *pl* *-erzy* *m* (*-ka* *f*) Retuschierer(in); **-ować** *va* nachbessern, retuschieren.

rety *!* int. (zu) Hilfe!

reuma-tyczny *a* rheumatisch; **-tyk**, *-a*, *pl* *-tycy* *m* am Rheumatismus leidende Person; **-tyzm**, *-u* *m* Rheumatismus *m*.

rewaloryzować *va* aufwerten.
rewanż, *-u* *m* Vergeltung, Revanche *f*; **-ować się**, heimzahlen; ein Geschenk machen, sich revanchieren; **-owy** *a*: mecz ~ Rückspiel *n*.

rewelacja *f* Enthüllung *f*; Staunen erregende Neuigkeit; **-cyjny** *a* erstaunlich, verblüffend.

rewers, *-u*, *pl* *-y* *m* Schultschein, Verpflichtungsschein, Revers *m*.

rewia, *-wii* *f* Heerschau, Mustering, Parade; **Revue** *f*.

rewident, *-a*, *pl* *-nci* *m* Kontrolleur *m*; ~ celny, Zollbeamter *m*; **kol** ~ wagonów, Wagenwärter *m*; **-dentka** *f* Leibesvisitorin *f* (beim Zoll und bei der Polizei); **-dować** *va* revidieren; (księgi) prüfen.

rewindykacja *f* Zurückforderung, Forderung *f* (eines politischen, sozialen Rechts); **-kować** *va* (als sein Eigentum) zurückfordern; fordern.

rewir, *-u*, *pl* *-y* *m* Bezirk *m*, Revier *n*.

rewizja *f* 1 Revision *f*; ~ bagażu, Zollrevision; ~ w domu, Haussuchung *f*; (osobista) Durchsuchung *f*; zrobic *-e*, gerichtlich durchsuchen. 2 *dr.* Revision; letzte Korrektur. 3 (procesu) Revision *f*; **rewizjonistyczny** *a* revisionistisch; **rewizor**, *-a*, *pl* *-rzy* *m* Revisor; (ksiąg) Buchprüfer; Revisor *m*; **rewizyjny** *a* Revisions...

rewizyta *f* Gegenbesuch *m*; **rewizytować** *va* ~ kogo, *j*-s Besuch erwidern, *j*-m einen Gegenbesuch machen *ob. rewia*. [chen.]

rewolta *f* Aufruhr *m*, Revolte *f*.
rewolucja *f* Umsturz *m* Umwälzung, Revolution *f*; **-cjonista**, *pl* *-ści* *m* Umstürzler, Revolutionär *m*; **-cjonizować** *va* revolutionieren; **-cyjny** *a* umstürzlerisch, revolutionär; **ruch** ~ Umstürzbewegung *f*.

rewolwer, *-u*, *pl* *-y* *m* Revolver *m*.
rezeda *f* bot. Reseda *f*.

rezerwa *f* Reserve *f*, Notvorrat, Notpfennig *m*, Rücklage *f*; *mil.* Ersatztruppen *pl*, Reserve; **-wat**, *-u* *m* Reservat, Sondergebiet *n*; **-wista**, *pl* *-ści* *m* Reservist *m*; **-wować** *va* vorbehalten, reservieren; **-wowy** *a* Reserve...; fundusz ~ Reservfonds *m*.
rezerwuar, *-u*, *pl* *-y* *m* (Wasser-) Behälter *m*, Reservoir *n*.

rezo-lucja *f* Entschluß, Beschluß *m*; Entscheidung, Resolution *f*; **-lut**, *-a*, *pl* *-ci* *m* entschlossener, resoluter Mensch; **-lutnie** *ad.*, **-lutny** *a* entschlossen, resolut, herzhaft; **-lutność** *f* Entschlossenheit *f*.

rezon, *-u* *m* Fassung *f*; Mut *m*; stracić ~ aus der Fassung kommen.
rezonans, *-u* *m* Widerhall *m*, Mitklingen *n*, Resonanz *f*; *mus.* Resonanzboden *m*.

rezoner, *-a*, *pl* *-rzy* *m* Raisonleur, Klugsprecher, Klügling *m*; **rezone** *wać* *un* rasonieren, klügeln.

rezultat, *-u*, *pl* *-y* *m* Ergebnis, Resultat *n*; osiągnąć ~ ein Resultat erzielen; ostateczny ~ Endergebnis; *w* *-acie*, schließlich.

rezurekacja *f* Auferstehung *f*.

rezydencja *f* Residenz *f*.
rezydent, *-a*, *pl* *-nci* *m* 1 Resident *m*. 2 armer Verwandter, der in einem reichen Hause Asyl findet.

rezydować *un* residieren.

rezygnacja *f* Verzicht *m*, Ergebung, Resignation *f*; **rezygnować** *un* resignieren; ~ *z cz.*, auf etwas verzichten.
reżyser, *-a*, *pl* *-rzy* *m* te. Spielleiter, Regisseur *m*; **reżyseria** *f* Spielleitung, Regie *f*.

rębacz, *-a*, *pl* *-e* *m* 1 Holzhauer *m*. 2 Haudegen, Raufbold *m*.

ręcznie *ad.* mit der Hand.

ręcznik, *-a*, *pl* *-i* *m* Handtuch *n*.

ręczny *a* Hand...; **bagaż** ~ Handgepäck *n*; **wózek** ~ Handkarren *m*.

ręczyć *un*. ~ *za kogo*, für *j*-n bürgen, gutsagen, einstehen; *-e* *za to*, ich stehe dafür; **ręczyciel**, *-a*, *pl* *-e* *m* Bürge *m*.

ręka *f* *w* ręku, *w* ręce, *pl* *ręce*, *rąk*, *rękom*, Hand *f*; *to mi nie* *-a*, *-e*, das paßt mir nicht, das kommt mir ungelegen; **pójść komu na -e**, *j*-m entgegenkommen; **być czujną prawą -a**, *j*-s

rechte Hand sein; ~ *rękę* *myje*, eine Hand wäscht die andere; **mieć wolną -e**, freie Hand haben; **mieć co pod -a**, etwas an (a. bei) der Hand haben; **zrobić co na własną -e**, etwas auf eigene Faust tun; **isć** ~ *w* *rękę*, Hand in Hand gehen; **kupować z pierwszej**, **drugiej -i**, aus erster, zweiter Hand kaufen; **fig.** **mieć k.** *w* *ręku*, *j*-n in der Hand haben; **jego sprawa** *znajduje się* *w* *dobrych -ch*, seine Sache liegt in guten Händen; **wyjsć obronną -a**, mit heiler Haut (a. mit blauem Auge) davonkommen; **zbrojna -a**, mit bewaffneter Hand; **mażeństwo z lewej -i**, Ehe zur linken Hand; **zostawić k.** *wolną -e*, *j*-m freie Hand lassen; **od -i**, sofort, auf der Stelle; **siedzieć z założonymi rękoma**, untätig bleiben, die Hände in den Schoß legen; **karc.** **кто na ręku?** wer spielt an? (ob. wróbel).

rękaw, *-a*, *pl* *-y* *m* Ärmel *m*; *nie wytrząsnąć tego z -a*, das läßt sich nicht aus dem Ärmel schütteln.; **rękawek**, *-wka*, *pl* *-wki* *m* Armelaufschlag *m*.

rękawic-cy *f* (Fecht-)Handschuh *m*; **fig.** **rzucić k.** *-ce*, *j*-n herausfordern; **podjąć -ce**, die Herausforderung annehmen; **-czka** *f* Handschuh *m*; **zmieniać co**, **jak -ki**, häufig mit etwas wechseln; **-cznictwo** *n* Handschuhmacherei *f*; **-cznik**, *-a*, *pl* *-icy* *m* Handschuhmacher; Handschuhhändler *m*.

rękoczyn, *-u*, *pl* *-y* *m* Handgriff *m*; ~ *chirurgiczny*, chirurgischer Eingriff.

rękodziel-nia *f* Werkstatt *f*; **-nictwo** *n* Handwerk *n*; **-niczny** *a* Handwerker...; **-nik**, *-a*, *pl* *-icy* *m* Handwerker, Gewerbetreibende(r) *m*; **-ny** *a* Handwerker...

rękodzieło *n* Handwerk *n*.
rękojeść, *-ści*, *pl* *-ście* *f* Griff, Stiel *m*; **Heft** *n*; (szpady) Gefäß *n*.
rękojmia *f* Bürgschaft *f*; **dać -e**, Bürgschaft leisten. [Manuskript *f*.

rękopis, *-u*, *pl* *-y* *m* Handschrift *f*, rigolo (papier) *n* Zug-, Senfplaster ring *m* (dla bokserów) Ring *m*. [n.]
riwiera *f* Diamantenschnur *f*.

Riwiera *f* geo. die Riviera.
robactwo *n* Ungeziefer, Geschmeiß, Gewürm *n*; **robaczek**, *-czka*, *pl* *-czki* *m* Würmchen *n* (ob. świętojański); **ro-**

baczkow(at)y *a* wurmartig; wyrostek ~ Wurmfortsatz *m* am Blinddarm; **robaczwięc**, -wieje, -wiał *un* wurmstichig werden; **robaczywy** *a* wurmstichig.

robak, -a, *pl* -i *m* I Wurm *m*; zalać *a*, seinen Kummer vertrinken. 2 *armes*, kleines Würmchen.

rober *m* (w grze w wista) Robber *m*. **robić** I *ua* 1 tun, machen; (pończochy) stricken (ob. bok, broń, trudność); ~ co należy, ~ swoje, das Seinige tun; co ~? was ist zu machen? niewiele sobie z niego robię, ich mache mir nichts aus ihm; ~ z kogo wariata, j-n zum Narren halten; co robimy dziś wieczór? was fangen wir mit dem Abend an? źle ~ schlecht handeln. 2 (o plynach) gądn. II ~ się, sich machen; in Arbeit sein; robi się późno, zimno, es wird spät, kalt.

robigrasz, -a, *pl* -e *m* Pfennigfuchser *m*.

robiony *a* gekünstelt, erkünstelt.

robociarz, -a, *pl* -e *m* Arbeiter *m*.

robocizna *f* 1 Arbeitskraft *f*, Arbeitslohn *m*. 2 Fronarbeit, Frone *f*.

roboczy *a* Arbeits... (ob. dzień); brak rąk -ch, es fehlt an Arbeitskräften; wól ~ Zugochse *m*; *fig.* tüchtiger Arbeiter. [Mensch

robot, -a, *m* Roboter *m*, künstlicher

roboty *f* Arbeit *f*; ~ od sztuki, Stückarbeit; ~ poln. Feldarbeit; ~ ziemne, Erdarbeiten *pl*; ciężkie -y, Zwangsarbeit; być w robocie, in Arbeit sein; oddać (co) do -y, in Arbeit geben; nie mieć nic do -y, nichts zu tun haben; to jego ~ das ist sein Werk; wziąć (zabrać) się do -y, an die Arbeit gehen, sich an die Arbeit machen.

robot-nica *a* Arbeiterin *f*; -niczy *a* Arbeiter...; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Arbeiter...; **robotka** *f* Handarbeit *f*; nauka -tek ręcznych, Handarbeitsunterricht *m*.

roczek, -czku *m* Jahrchen *n*.

roczniak, -a, *pl* -i *m* Jährling *m*.

rocznica *f* Jahrestag *m*, Jahresfest *n*, jährliche Gedächtnisfeier; ~ śmierci, Todestag.

rocznie *ad* jährlich; rok ~ Jahr aus, Jahr ein; **rocznik**, -a, *pl* -i *m* 1 Jahrbuch *n*. 2 Jahrgang *m* (der Rekruten); **roczny** *a* jährlich; Jahres...;

dochód ~ Jahreseinkommen *n*; obrót ~ Jahresumsatz *m*.

rod, -u *m* min. Rhodium *n*.

rodaczka *f* Landsmannin *f*.

rodak, -a, *pl* -acy *m* Landsmann *m*.

Rodan, -u *m* geo. Rhone *f*.

rodny *a* fruchtbar; części -ne, Zeugungsglieder *pl*. [Dododrone

rododendron, -u, *pl* -y *m* bot. Rhododopis, -a, *pl* -y *m* Genealogie) *m*; -arski *a* genealogisch.

rodowity *a* geboren; ~ język, Muttersprache *f*; ~ Polak, geborener Pole.

rodowód, -odu, *pl* -ody *m* Genealogie, Familienkunde; Stammfolge; Geschlechtsstafel *f*, Geschlechtsregister *n*.

rodowy *a* Geschlechts...; Familien...; szlachta -wa, Geschlechtsadel *m*

rodzaj, -u, *pl* -e *m* 1 Art, Gattung *f*; jedyny w swoim -u, einzig in seiner Art; różnego -u towar, allerlei (a. alerhand) Waren. 2 Geschlecht *n*; ~ ludzki, Menschengeschlecht; *gr.* ~ męski, männliches Geschlecht; -nik, -a, *pl* -i *m* gr. Artikel *m*; -ny *a* ob. rodny; -owy *a* Geschlechts...; Genere...; obraz ~ Generebild *n*.

rodzenek, -nka *m* Rosine *f*.

rodzenie *n* Gebären *n*.

rodzeństwo *n* Geschwister *pl*.

rodzic, -a *m* Vater *m*; -e *pl* Eltern *pl*.

rodziciel-ka *f* Mutter *f*; -ski *a* elterlich, Eltern...; dom ~ Vaterhaus *n*; miłość -a, Elternliebe *f*; -stwo *n* Vaterschaft *f*.

rodzicobójstwo *n* Elternmord *m*.

rodzic *ua* gebären; zeugen; (o samicach) werfen, Junge bekommen; (o drzewach etc.) Früchte tragen; ~ się, geboren werden, zur Welt kommen; *fig.* entstehen.

rodzimy *a* heimisch; volkstümlich; (metal etc.) gediegen.

rodzi-na *f* Familie *f* (ob. lono); -nny *a* 1 Familien...; życie -ne, Familienleben *n*. 2 kraj ~ Heimatland *n*.

rodzony *a* (brat etc.) leiblich.

rodzynek *ob.* rodzenek.

rogacizna *f* Hornvieh, Rindvieh *n*.

rogacz, -a, *pl* -e *m* 1 Rehbock *m*. 2 (zdradzany mąż) Hahnrei *m*.

rogal, -a, *pl* -e *m* 1 Hörnchen *n*. 2 *ob.* rogacz 2; -ik, -a, *m* Hörnchen *n*.

roga-ka *f* Schlagbaum *m*, Barriere, Schranke, Sperre *f*; -tkowe, -go *n* Maut *f*.

rogaty *a* hornig; gehört, diabel ~ liebhaftiger Teufel.

rogatywka *f* viereckige Mütze.

[**rogo-waciec** *un*, hornig werden; -waty *a* hornartig; -wiec, -wca *m* min. Hornstein *m*; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Horndrechsler *m*; -wy *a* Horn...; hörnem; roboty -wa, Hornarbeit *f*.

rogoża *f* Binsenmatte *f*; rogożnik, -a, *pl* -icy *m* Binsenmattenmacher *m*.

rogówka *f* 1 *an.* Hornhaut *f*. 2 *gm.* Cassendime *f*.

rohaty *a* Wurfspieß *m*.

roić, roje, roi, roil *un*. 1 träumen; ~ sobie, sich einbilden. 2 ~ się, schwärmen; wimmeln (od... von...); roi się od błędów w tej książce, dies Werk wimmelt von Fehlern; roi się od lichoć, es wimmelt von schlechten Büchern; roją mi się różne projekty w głowie, tausend Projekte gehen mir im Kopfe herum.

rojali-sta, *pl* -ści *m* Royalist *m*;

-styczny *a* königlich gesinnt, royalistisch.

rojenie *n* 1 Träume; *e* *f*. 2 ~ się Schwärmen, Wimmeln *n*; rojnie, rojno *ad* ~ tu, es wimmelt hier von Menschen; rojny *a* wimmelnd, schwärmend; belebt, volkreich; rojowisko *n* Gewimmel, Getümmel, Gedrange *n*.

rojownik, -a, *pl* -i *m* bot. Melisse *f*.

rok, -u, *pl* lata *m* Jahr *n* (ob. nowy, rocznie, operacyjny); ~ szkolny, Schuljahr; od dziś za ~ (heute) ubers Jahr; z -u na ~ von Jahr zu Jahr; co ~ jedes Jahr; na przyszły ~ künftiges Jahr; pora -u, Jahreszeit *f*.

rokfor *m* (ser) Roquefort *m*.

rokićnica *f* Korbweide *f*.

rokoko *n*, *inu.* Rokoko *n*.

rokosz, -u, *pl* -e *m* Aufstand, Aufruhr *m*; -anin, -a, *pl* -nie *m* Aufführer, Empörer *m*; -owy *a* Empörung...;

rokować I *vn.* (z kim) unterhandeln. II *ua.* II (z czego) schließen, mutmaßen. 2 ~ sobie, auf (etwas) hoffen, sich versprechen; ~ nadzieje, zu Hoffnungen berechtigen.

robowanie *n* Unterhandlung, Verhandlung *f*; prowadzić z kim -a, in Unterhandlung mit j-m stehen; nawiązać -a, in Unterhandlungen treten; zerwać -a, die Verhandlungen abbrechen.

rola *f* 1 Acker *m*, Ackerfeld *n*. 2 Rolle *f*; główna ~ Hauptrolle.

rolata *f* (Fenster-)Rollvorhang *m*.

rolka *f* Rolle *f*.

rolmops, *pl* -y *m* Rollmops *m*.

rolnictwo *n* Landwirtschaft *f*;

Ackerbau *m*; trudzić się -wem, Ackerbau treiben; rolniczy *a* Ackerbau...; towarzystwo -e, Ackerbaugesellschaft *f*; rolnik, -a, *pl* -icy *m* Ackersmann, Landwirt *m*; rolny *a* Feld...; Acker...;

romani-sta, *pl* -ści *m* Romanist *m*;

-styka *f* romanische Philologie

romans, -u, *pl* -e *m* 1 Roman *m*. 2 Liebschaft *f*. 3 *mus.* Romanze *f*; -idło *n* Schundroman *m*; -ik, -u, *pl* -i *n* Liebschaft *f*; -opisarz *m* Romanschreiber *m*.

romanso-wać *un*. Liebelein treiben, lieben, buhlen; -wanie *n* Liebelein *f*; -wy *a* romanhaft.

roman-tycznie *ad*, -tyczny *a* romantisch; -tyczność *f* das Romantische; -tyk, -a, *pl* -icy *m* Romantiker *m*; -tyzm, -u *m* Romantik *f*.

romański *a* romanisch.

romb, -u, *pl* -y *m* mat. Raute *f*, Rhombus *m*; -oid *m* Rhomboid *n*.

romot, -u *m* Tumult *m*, Getümmel

rodel, -dla, *m* Schmorpfanne *f*. [n.

rondo *n* 1 (kapelusza) Kruppe *f*. 2 Stern *m*, runder Platz, Rondell *n*. 3 Ringelgedicht; *mus.* Rondo *n*. 4 Rundschritt *f*.

ronić *ua* fallen lassen; verlieren; ~ ły, Tränen vergießen.

ropa *f* 1 Eiter *m*; (na powiekach) Augendrüsen Schleim *m*, Augenbutter

2 Steinöl, Rohöl *n*; ropiasty *a* eiterhaft, eiterartig; ropiaczy *a* eiterig;

ropić *ua* eiter lassen; ropić *un* eitern; ropienie *n* Eiterung *f*; ropieć, -pnia *m* Eiterbeule *f*; ropny *a* eiterig.

ropucha *f* Kröte *f*; ropuszka *f* kleine Kröte.

rosa *f* Tau *m*; rosicé, -szc, -si *ua* *ua* betauen; ~ łązi, mit Tränen benetzen; deszcz rosi, es trüfzelt; rosisty *a* betaut, voll Tau.

Rosja *f* gee. Rußland *n*; -nin -a, *pl* -nie *n* Ruße *m*; -nka *f* Russin *f*.

rosłość *f* kräftiger Wuchs; rosły *a* hochgewachsen; rosnać, -nąć, rósł, rosła *un* wachsen; (o ciście) aufge-

hen; (powiększać się) zunehmen, größer werden.

rosocha *f* Gabelstück *n*, Gabel *f*; Gabelgehörn *n*; **tość** *f* Gabelförmigkeit *f*; **rosochaty** *a* gabelförmig

rosolowy *a*: mięso -wef, Suppenfleisch *n*.

rosomak, -a, *pl*-*m* *zo*. Vielfraß *m*.

rosół, -oły, *pl*-oły *m* Fleischbrühe, Bouillon *f*.

rostbif, -u, *pl*-y *m* Rostbraten *m*.

rosyjski *a* russisch.

roszczenie *n* Anspruch *m*.

roszpunka *f* bot. Rapunze *f*.

rościć, **roszczyć**, -ści, -ścił *va*. ~ (sobie) pretensje, Anspruch erheben; ~ sobie prawo, sich ein Recht anmaßen, Anspruch auf ein Recht erheben; ~ nadzieje, Hoffnung hegen.

rość *ob*. rosnać

rośli-na *f* Pflanze *f*, Gewächs *n*;

rnność *f* Pflanzenwelt, Vegetation *f*;

rnny *a* Pflanzen...; **sok** ~ Pflanzen-saft *m*; **nożerny** *a* pflanzenfressend,

rośnięcie *n* Wachsen, Wachstum *n*.

rota *f* 1 mil. Rotte *f*. 2 ~ przysięgi, Eidesformel *f*.

rota-cja *f* Umdrehung, Rotation *f*;

rotacyjny *a*: maszyna -na, Rotations-

rotman *m* ob. retman. [maschine *f*.

rotmistrz, -a, *pl*-e *m* Rittmeister *m*.

rotor, -u, *pl*-y *m* el. Rotor *m*.

rotunda *f* Rotunde *f*.

rowek, -wka, *pl*-wki *m* 1 kleiner Graben. 2 Furche *f*.

rower, -u, *pl*-y *m* Fahrrad *n*, Rad *n*;

jeździć *na* -rze, radeln, Rad fahren; jazda *na* -rze, Radfahren *n*; **owy** *a*: części -owe, Fahrradteile *pl*;

rowerzysta, *pl*-ści *m*. (-stka) *f* Radfahrer *w*istwa *f* voll Graben. [rer(in), rowkować *va*. rief(e)l)n.

Rozalia *f* Rosalie, Rosa.

rozbalamucić *va*. verzärteln.

rozbawi(ać) *va*. (się, sich) belustigen, aufheitern.

rozbeczyć *się*, in Weinen ausbre-

rozbezf, -u *m* Roastbeef *n*. [chen.

rozbecz-twi(a)ć *va*. rasend machen; ~ się, vertieren, rasend werden;

twienie *n* Bestialität *f*; **twiony** *a* rasend.

rozbebnąć *va*. bei Trommelschlag

verkünnen, überall trommeln.

rozbić *n* Zerschlagen; (namiotu)

Aufschlagen *n*; ~ okrętu, Schiff-

bruch *m*; ulec -ciu, zertrümmert werden;

rozbi(a)ć *va*. zerschlagen, zerschellen, zerschmettern; (namiot, obóz) aufschlagen; (kase) sprengen, aufbrechen; (bank, zebranie) sprengen; (wojsko) aufs Haupt schlagen; ~ się, sich zerschlagen; (o okręcie) scheitern, Schiffbruch erleiden; *fig*. (o rokowaniach etc.) sich zerschlagen; scheitern; glosy się rozbiły, die Stimmen waren geteilt (ob. rozbi(a)ć).

rozbiec *się*, -e(ę), -ezy, -e(ę), **rozbiegać** *się* 1 sich zerstreuen, auseinanderlaufen. 2 (wzając rozped) einen Anlauf nehmen. 3 (o koniach) durchgehen. 4 *fig*. divergieren, auseinanderlaufen; **rozbieg** *m*, **rozbieganie** *się* *n* 1 Auseinanderlaufen *n*. 2 (rozped) Anlauf *m*. 3 (koni) Durchgehen *n*.

rozbie-rać *va*. 1 (się, sich) entkleiden, ausziehen. 2 (maszynę etc.) auseinandernehmen, zerlegen; (kraj) aufteilen; (dom, most) abtragen, demolieren; (rusztowanie) abräumen; (zajęcia etc.) zerteilen; *chm.*, *gr*. zergliedern, analysieren. 3 (o chorobie) den ganzen Körper durchdringen; (o wódce etc.) in Träumerei versenken, umgeln machen. 4 (czcionki) ablegen; -**ralnia** *f* Kleiderablage *f*; **-ranie** *n* 1 (się) Auskleiden *n*. 2 (maszynę etc.) Auseinandernehmen *n*; (rusztowania) Abrüstung *f*. 3 Zergliederung *f*.

rozbie-żność *f* Auseinanderlaufen *n*, Divergenz *f*; ~ zdań, Meinungsverschiedenheit *f*; ~żny *a* auseinanderlaufend, divergent; *fig*. voneinander abweichend.

rozbi-jać *ob*. rozbić; *fig*. ~ się, sich breit machen; großen Aufwand machen; (w restauracjach) lumpen; (autem etc.) herumfahren; **-jaka**, *pl*-ki *m* Raufbold, Abenteuerer *m*; **-janie** *n* ob. rozbiecie; ~ po drogach, Straßenraub *m*.

rozbirowy *a* analytisch, zergliedert; **rozbiór**, -oru, *pl*-orv *m* 1 (kraju) Teilung, Aufteilung *f*. 2 Zergliederung, Zerlegung; *chm.*, *gr*. Analyse *f*; **rozbiórka** *f* 1 Auseinandernehmen, Zerlegen *n*; (domu) Abbruch *m*, Niederreißen *n*; sprzedać *na* -kę, auf Abbruch verkaufen. 2 (czcionkę) Ablegen *n*.

rozbitek, -tka, *pl*-tki *m* Schiffbruchige(r) *m*; -tki, Trümmer *pl*; **rozbi-**

ty *a* zerschlagen (*t. fig.*); ~ okręt, Wrack *n*, Trümmer *pl* eines Schiffes.

rozblysk, -u *m* Lichtblitz *m*, heller Schein. [werden.

rozbgacić *się*, unermüdlich reich **rozbolay** *a* schmerzend; **rozboleć** *un*. zu schmerzen anfangen; głowa mnie -lala, ich bekam heftigen Kopfschmerz.

rozbój, -oju, *pl*-oje *m* Raub *m*; ~ *na* równie drodze, Straßenraub; ~ morski, Seeräuberei *f*; **-nictwo** *n* Räuberei *f*; **-nicy** *a* räuberisch, Räuber...; **-nik**, -a, *pl*-nicy *m* (Straßen-)Räuber; ~ morski, Kaper *m*.

rozbra-jać *un*. entwaffnen, abrüsten; *fig*. besänftigen; (j-s Zorn) beschwichtigen; **-janie** *n* Entwaffnung *f*; (zmniejszenie zbrojenia) Abrüstung *f*.

rozbrat, -u *m* Bruch *m*, Trennung *f*; **wzając** ~ z (czym), abbrechen (mit), scheidn (von), aufgeben. [*m*.

rozbratel, -tla, *pl*-tle *m* Rostbraten

rozbroić, **rozbrojone** *ob*. rozbra-jać; **rozbrojenio** *w* Abrüstungs... **rozbrzykać** *się*, ausgelassen, toll

rozbrzygać *ob*. rozpryskać; [werden.

rozbrzmie-(wa)ć *un*. ertönen, erschallen; **-(wa)nie** *n* Ertönen *n*.

rozbudowa *f* Ausba *m*; ~ (miasta) Entwicklung *f*; **-w(yw)ać** *va*. (się, sich) entwickeln, ausbauen.

rozbu dzać, **dzic** *va*. erwecken; ~ się, erwachen; **-dzenie** *n* (się) Erwachen *u*.

rozbujać *va*. in Schwung bringen (a. setzen); in Wallung bringen; ~ się, in Schwung kommen, in Wallung geraten; *fig*. ausschweifn, ausgelassen werden; **rozbujały** *a* (o morzu) unruhig, stürmisch, stark bewegt; *fig*. ungestüm, ausgelassen, wild.

rozburzyć *va*. zerstören.

rozchlapać *va*. (obuwie) austreten; -palo się, es gießt in einem fort.

rozchmu-rzać, **rzyc** *va*. (się, sich) aufheitern.

rozchodzić *się*. (buty) austreten; ~ się, **rozejść** *się* 1 auseinandergehen, sich scheiden; (o drogach) ~ **widokowo**, sich gabeln; nasze drogi się rozchodzą, unsere Wege kreuzen sich. 2 zergehen, schwinden; (o towarze) abgehen; pieniądze się -dza, das Geld gibt sich schnell aus; **roze-**

szła się pogłoska, es hat sich das Gerücht verbreitet. 3 o co się -dzi? um was handelt es sich? [werden.

rozchorować *się*, erkranken, krank

rozchód, -odu, *pl*-ody *m* Ausgabe *f*; **-ody** *i* wpływy, Ausgaben und Einnahmen.

rozchwiać *va*. vereiteln, zerschlagen; ~ się, sich zerschlagen, nicht zu stande kommen; **partia** się -wiała, die Partie ging auseinander.

rozchwycić, **rozchwyt(yw)ać** *va*. vergreifen; -tuja ten towar, diese Ware geht reißend ab; pierwsze wydanie -tano, die erste Auflage ist vergriffen.

rozchy-lać, -lić *va*. halb aufmachen; ~ się, sich halb öffnen.

rozciąć *va*. ob. rozciąć.

rozciągać, **-gnać** *va*. ausdehnen, ausstrecken, ausbreiten, erweitern; **-opieka** *na* 1 kim, j-n in seinen Schutz nehmen; ~ się, sich ausdehnen; sich ausstrecken; **-ganie** *n* Ausdehnen, Ausstrecken *n*; **maszynka** do -nia rekawiczek, Handschuhweiter *m*; **-gliwość** *f* Dehnbarkeit *f*; **-gliwy** *a* (aus-)dehnbar; **-głość** *f* Ausdehnung *f*; **w całej** -ści, ausführlich, in extenso; **-gły** *a* ausgedehnt; **-gnięty** *a* ausgestreckt.

rozciekawi(a)ć *va*. die Neugierde erregen, neugierig machen.

rozcień-czać, **-czyć** *va*. verdünnen; **-czenie** *n* Verdünnung *f*.

rozcie-rać *va*. zerreiben; (farby) vertreiben; **-ranie** *n* Zerreiben *n*.

rozciecnie *n* Zerschneiden, Aufschneiden *n*; **rozciąć** *va*. zerschneiden; (książkę) aufschneiden.

rozczarow(yw)ać *va*. (się, sich) enttäuschen; **-wanie** *n* Enttäuschung *f*; **-wany** *a* enttäuscht. [kämnen.

rozczest(yw)ać *va*. auseinander-

rozczlonkować *va*. zergliedern.

rozczoch-rać *va*. (włosy) zerzausen;

-rany *a* mit zerzaustem Haar.

rozczu-lać, -lić *va*. rühren; ~ się, gerührt werden; ~ się nad czymś *losem*, Mitleid für j-n empfinden; **-lajacy** *a* rührend, ergreifend; **-lenie** *n* Rührung *f*; **-lony** *a* gerührt.

rozczyn, -u, *pl*-y *m* Sauerterte *m*; *chm*. Auflösung *f*; **ro-czyni(a)ć** *va* auflösen; (ciasto) anmachen; **rozczynnik**, -a, *pl*-i *m* Auflösungsmit-

rozczy(yw)ać *się*, Lust zum Lesen

bekommen; ~ w czym, sich ins Lesen vertiefen.

rozczwartować *va.* vierteilen; zerstückeln; -**wanie** *n* Zerstückelung *f.* **rozdać** *va.* verteilen, austeilern; **rozdanie** *n* Verteilung *f.*

rozdarcie *n* Zerreißen *n*, Riß *m*; **rozdarzy** *a* zerrissen.

rozdarów(yw)ać *va.* verschenken.

rozda-wać *va.* ob. rozdać; -**wanie**, *n* Verteilung, Austeilung *f*; ~ **kart**, Kartengeben *n*; ~ **nagród**, Preisverteilung; -**wca**, *pl* -**wcy** *m* (-**wczyny** *f*)

Austeiler(in), Verteiler(in); -**wnic**-**two** *n* Verteilung, Austeilung *f.*

rozdelikacić *va.* verzärteln.

rozdept(yw)ać *va.* zertreten, mit den Füßen zerstampfen.

rozdecie *n* Aufblähung *f*; ~ **zółdka**, Magenerweiterung *f.*

rozdlub(yw)ać *va.* zerkratzen.

rozdmu-ch(iw)ać, -**chnać** *va.* auseinanderblasen; (ogień) anfachen; *fig.* (sprawę) aufbauschen.

rozdrab(ni)ać *va.* zerstückeln, zerbröckeln, zerkleinern; ~ **się**, sich zersplittern, zerbröckeln.

rozdrap(yw)ać *va.* zerkratzen.

rozdraż-ni(a)ć *va.* (auf)reizen; erbittern, aufregen; ~ **się**, sich aufregen; -**nienie** *n* Reizung; Erbitterung *f*;

rozdrobić ob. **rozdrabiać**.

rozdroże *n* Kreuzweg, Scheideweg *m*; *fig.* stać *na* -**żu**, am Scheideweg stehen.

rozdwajać, **rozdwoić** *va.* entzweien; ~ **się**, spalten; **rozdwojenie** *n* Entzweigung; *fig.* Spaltung, Zwie-tracht *f*, Zwiespalt *m*.

rozdygotany *a* bebend; in Aufregung gebracht.

rozdymać *va.* (się, się) aufblähen, aufblasen; (ogień) anfachen.

rozdział, -**u**, *pl* -**y** *m* I Trennung *f* (kościół od państwa von Staat und Kirche), 2 Verteilung *f.* 3 (w książce) Abschnitt *m*, Kapitel *n*.

rozdziawi(a)ć *va.* ~ **gębę**, das Maul aufsperrern.

rozdzic-lać, -**lić** *va.* teilen; (rozla-**czyć**) trennen, scheiden, abteilen; (su-mę etc.) verteilen; ~ **się**, sich teilen; sich trennen, sich scheiden; -**lenie**, -**lenie** *n* Teilung, Verteilung; Trennung *f*; -**zcy** *a* verteilend; -**lnik** -**a**, *pl* -**i** *m* Teiler, Divisor *m*; -**lność** *f*

Teilbarkeit; Trennbarkeit *f*; -**lny** *a* teilbar.

rozdzic-rać *va.* zerreißen; *fig.* ~ **serce**, das Herz zerreißen; -**rajacy** *a* ~ **serce**, herzzerreißend.

rozdziur-gać, -**gnąć** *va.* aufknüpfen, (einen Knoten) lösen.

rozdziobać *va.* (mit dem Schnabel) zerstückeln, zerfetzen.

rozdzwięk, -**u**, *pl* -**i** *m* Mißklang *m*.

rozzeriać ob. **rozbiarać**.

rozzedma *f* med. Windgeschwulst *f*; ~ **brzucha**, Blähsucht, Windsucht *f*.

rozzednieć *va.* -**dniało** *się*, es tagt.

rozzedrzeć *va.* zerreißen.

rozzeptać *va.* auseinanderjagen, auseinandertreiben.

rozegrać ob. **rozgrwać**; **rozegra**-**na**, -**nej** *f* unterschiedenes Spiel.

rozejm, -**u**, *pl* -**y** *m* Waffenstillstand *m*, Waffenruhe *f*; ~ **celny**, Stillstand *m* (a. Einstellung *f*) des Zollkrieges;

-**owy** *a* Waffenstillstand... **rozerzecz się**, umherblicken, sich umsehen; ~ **w** czym, etwas prüfen, näher untersuchen.

rozejsz się ob. **rozchodzić się**; **rozejsz się** *n* Trennung, Scheidung *f*.

rozentuzjzmować *va.* (się, sich) enthusiaszieren, erhitzen.

roze-pchać, -**pchnąć** *va.* auseinanderstoßen (ob. **rozpychać**).

rozprzeć ob. **rozpiarć**.

rozerwać I *va.* I zerreißen, auseinanderreißen, entzweireißen. 2 (kogo) zerstreuen (ob. **rozrywać**). II ~ **się** 3 (sich) zerreißen, zerspringen.

4 (zabawić się) sich zerstreuen; **rozerwanie** *n* I Zerreißen *n*; (pocisku) Zerspringen *n*. 2 ~ **się**, Zerstreung *f*

rozzerznąć *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozszchylić *va.* zerschneiden.

rozgad(yw)ać się, ins Plaudern geraten; ~ **o** (czym), sich aussprechen über...; **rozgadany** *a* schwatzhaft, geschwätzig.

rozgałę-zić się, sich verästelern, sich verzweigen; -**zienie** *n* Verzästelung, Verzweigung *f*; -**ziony** *a*; *fig.* -**ne** stowuski, ausgedehnte Verbindungen

rozgniać *va.* ob. **rozegnać**.

rozgardiasz, -**u** *m* Wirrwarr *m*.

rozgar-nać, -**niać** *va.* auseinanderscharen; -**nienie**, -**niecie** *n* Gemeinschaft, Aufgewecktheit *f*; -**nięty** *a* aufgeweckt, geschreit.

rozgatunko-wać *va.* sortieren; -**wanie** *n* Sortierung *f*.

rozgiąć, **rozginać** *va.* auseinanderbiegen.

rozglądać się, umherblicken; ~ **po** mieście, sich in der Stadt umsehen.

rozgła-szać, **rozgłaszać** *va.* ruchbar machen, ausposaunen, (eine Nachricht) verbreiten; ~ **się**, ruchbar werden, sich verbreiten; -**szanie** *n* Verbreitung *f*.

rozgłosz, -**u** *m* I Aufsehen *n*; bez-**u**, im stillen, unbemerkt. 2 Berühmtheit; Ruchbarkeit *f*; **abrać** -**u**, berühmt, ruchbar, allbekannt werden.

rozgłoszić ob. **rozglaszać**.

rozgłoszenie *n* Verbreitung *f*.

rozgłośnia *f* Sendestelle *f*, Sender *m*.

rozgłośny *a* I laut erschallend, hell klingend. 2 *fig.* berühmt.

rozgnat-wać *va.* entwirren; -**wanie** *n* Entwirnung *f*.

rozgniatć, **rozgnieść**, -**gniotę**, -**gniecie**, -**gniótł** *va.* (robaka etc.) zerdrücken, zerquetschen; (nogą) zertreten (ciasto) durchkneten; **rozgniecie** *n* Zerquetschen *n*; (nogą) Zertreten *n*.

rozgniewać *va.* erzürnen, aufbringen in Zorn bringen; ~ **się**, böse, zornig werden, in Zorn geraten.

rozgonić *va.* auseinanderjagen.

rozgorączko-wać *va.* (się, sich) aufregen; -**wanie** *n* heftige Aufregung.

rozgory-czać, -**czyć** *va.* erbittern; -**czenie** *n* Erbitterung *f*.

rozgorzaly *a* entflammt, erhitzt;

rozgorzecz *u* (się) sich erhitzen, sich entflammen.

rozgospodarować *się*, sich einquartieren; sich häuslich einrichten.

rozgościć *się*, es sich bequem ma-

chen; ~ **u** k., sich bei j-m einquartieren.

rozgotow(yw)ać *va.* (się) zercochen.

rozgrabić *va.* ausplündern.

rozgrani-czać, -**czyć** *va.* abgrenzen; -**czający** *a*; linia -**ca**, Demarkations-, Grenzlinie *f*; -**czenie** *n* Abgrenzung *f*.

rozgrom, -**u**, *pl* -**y** *m* gänzliche Niederlage; **rozgromić** *va.* aufs Haupt schlagen, zersprengen.

rozgrupować *va.* zerschmettern.

rozgrupować *va.* gruppenweise zusammenstellen. [werden.]

rozgrymasić się, sehr launenhaft

rozgrzywać *va.* ~ (partie), (im Spiel) entscheiden; ~ **się**, stattfinden, passieren, sich ereignen; *te. scena* -**a** *się* *w*... das Stück spielt in...; **rozgrzywi** *pl* sp. Endkampf *m*, Finitisch *m* i *n*.

rozgrzyzać, **rozgrzyć** *va.* zerbeißen.

rozgrzać *va.* (się, sich) erwärmen;

rozgrzanie *n* Erwärmung *f*.

rozgrzebi(yw)ać *va.* aufscharren.

rozgrze-szać, -**szyc** *va.* ~ **kogo**, j-m die Sünden vergeben, Ablass erteilen; -**szenie** *n* Sündenvergebung *f*.

rozgrze-wać *va.* ob. **rozgrzać**; -**wający** *a* erwärmend; -**wka** *f*: *na* -**kę**, *da* -**wki**, zur Erwärmung. [tönen.]

rozgrzmić(wa)ć *u* erschallen, erzogwar, -**u** *m* lautes Gespräch; Getöse *n*; -**ny** *a* geräuschvoll, sehr

rozhucać się, toben, wüten. [laut. rozhuwany *a* zügellos, wild, toll.]

rozhułać się, sich in Ausschweifungen stürzen, liederlich werden.

rozhułtaić się, liederlich werden.

rozhuścić *va.* in Schwung bringen.

rozignąć *się*, ausgelassen werden; (o morzu) stürmisch werden.

rozindy-czyć się, wütend werden; -**czony** *a* wütend.

roziskrzony *a* funkensprühend;

roziskrzyć *się*, funkeln.

rozjaśni(a)ć *va.* (się, sich) aufhellen, aufklären; *fig.* (oblicze) aufheitern; **rozjaśnienie** *n* Aufhellung; Aufheiterung *f*.

rozjazd, -**u**, *pl* -**y** *m* I Trennung, Scheidung *f*. 2 ciałe -**y**, häufige Reisen. 3 retende Patrouille. 4 kol. Kreuzung, Durchkreuzung (stelle) *f*; -**owe**, -**go** *n* Reisekosten *pl*.

rozją-trzać, -**trzyć** *va.* eitem (a. schwären) machen; entzünden; *fig.*

erbitteren; -**trzeenie** *n* fig. Erbitterung *f*; med. Schwären *n*.

rozie-chać, -źdzać *va.* ~ *k.*, *j-n* u-berfahren; ~ *się*, auseinanderfahren, sich trennen; nach verschiedenen Richtungen fahren; ciagle -**źdzać**, häufig reisen.

rozjemca, *pl -cy m* Schiedsrichter, Schiedsmann *m*; **rozjemczy** *a* schiedsrichterlich; sąd ~ Schiedsgericht *n*; komisja -**czy**, Schlichtungsausschuß *m*.

rozjuczyć *va.* (ein Lastier) absetzen, den Sautmsattel abnehmen.

rozu-znać, -szyc *va.* wutend machen; ~ *się*, wutend, rasend werden; -**szony** *a* wutend, rasend.

rozkapry-sić się, launenhaft werden; -**szony** *a* launenhaft.

rozkaż, -*u, pl -y m* Befehl *m*; *nal.* ~ dzienny, Tagesbefehl; ~ mobilizacyjny, Mobilmachungsbefehl; jstem na panskie -*y*, ich stehe zu Ihren Diensten; wedle -*u*, nach Befehl.

rozka-z(yw)ać *va.* befehlen, gebieten; **z(yw)anie** *n* Befehlen *n*; **-zujaco ad.**, **-zujący** *a* gebieterisch, befehlend; *gr.* tryb -*cy*, Befehlsform *f*.

rozkiel-z(n)ać *va.* abzaumen; *fig.* entfesseln; ~ namiętności, seinen Leidenschaften freien Lauf lassen; **-z(n)anie** *n* Abzaumen *n*; *fig.* Ausbruch *m* von Leidenschaften; Wut *f*.

rozkle-ić, -jać I *va. I* (etwas Angeklebtes) losmachen. 2 (Zettel) an vielen Stellen ankleben. II ~ *się*, losgehen.

rozklekotać, -cze, -tal *va. mus.* verstimmen; *fig.* ~ komu głowę, *j-m* den Kopf warm machen.

rozklepać *va.* breitschlagen; (obu-*wie*) breittreten; (pianino) verstimmen.

rozklad, -*u, pl -y m I* Zerlegung; (mieszkania) Einteilung; ~ czasu, Zeiteinteilung *f*; ~ lekcji, Stundenplan *m*; *kol.* ~ jazdy, Fahrplan; ~ jazdy urzędowy, Kursbuch *n*; ~ podat-*ku*, Steuerverteilung *f*, 2 *chm.* Zer-*setzung* *f*; *fig.* ~ moralny, Sittenlosigkeit *f*, 3 (rozłam) Uneinigkeit, Zwie-*tracht* *f*.

rozklada-ć, rozłożyć I *va. I* (towa-*ry*) aus(einander)legen; auskrammen; (mape) auseinanderfalten; (nogi) spreizen; (reęc) ausbreiten; (oboz)

aufschlagen; ~ ogień, Feuer an-*machen*; 2 zersetzen; zerlegen; (podatki) veranlagen, verteilen; ~ zaplate na ra-*ty*, die Zahlung auf verschiedene Zeitpunkte verteilen. 3 (szafę etc.) auseinandernehmen. II ~ *się* 4 sich ausbreiten, sich ausstrecken; ~ *się* na trawie, sich auf das Gras hinstrecken; ~ *się* obozem, sich lagern, sein Lager aufschlagen; ~ *się* z towarem, seine Ware auskrammen, auslegen. 5 *chm.* sich zersetzen; **-dalny** *a* zerlegbar; **-danie** *n* Zerlegung; (towarów) Aus-*legung* *f*; ~ *się*, Zersetzung *f*; **-dowy** *a* Zersetzungs-...

rozkuł *va.* zerstechen, aufstechen.

rozkochać *va.* ~ *kogo, j-n* (rasend) in sich verliebt machen; ~ *się* w *kim*, sich in *j-n* vernarren; ~ *się* w (czym), vernarrt sein in...; **rozkochany** *a* sehr verliebt, vernarrt.

rozkolysać *va.* in Schwung bringen *a.* setzen; ~ *się*, in Schwung kommen; *fig.* -*sana* wyobraźnia, zugello-*se*, ausschweifende Einbildungskraft.

rozkop, -*u, pl -y m* Graben *m*;

rozkop(yw)ać *va.* aufgraben.

rozkosz, -*y, pl -e f* Wollust, Wonne *f*, Genuß *m*; niewypowiedziana ~ Hochgenuß; *z* ~, mit Wollust; sehr gern; w -*ach* żyć, in Wollust leben; dreszcz -*y*, Wonneschauer *m* (ob. cię-*lesny*); **rozkosz-nie ad.**, **-ny** *a* wolla-*stigt*, wonnig; köstlich, ergötzlich, entzückend; **-ny** uśmiech, holdes Lächeln; **-ne** życie, Wonneloben *n*;

rozkoszować *va.* ergötzen; ~ *się* (czym), sich ergötzen, laben, delectieren an...; genießen, schwelgen in...

rozkracać *va.* ~ *nogi, die* Beine (aus)spreizen. [weggehen]

rozkradać, rozkraść *va.* (alles) *rozkrajać* *va.* zerschneiden.

rozkręcać, -cić *va.* aufdrehen, auseinanderdrehen.

rozkruchalić się, fig. auftauchen.

rozkróić *va.* zerschneiden

rozkrzu-szać, -szyc *va.* (się) zer-*bröckeln*.

rozkrwa-wi(a)ć *va.* bluten machen;

~ *ranę*, eine Wunde wieder aufreißen;

~ *się*, (o ranie) heftig zu bluten an-*fangen*; **-wiony** *a* ganz blutig. [len.]

rozkrzy(wa)ć *va.* aufdecken, enthul-

rozkrze-wi(a)ć *va.* (się, sich) fort-*pflanzen*; *fig.* (sich) verbreiten; **-wia-**

nie się *n* Fortpflanzung; *fig.* Verbrei-*tung*; **-wicieli, -a, pl -e m** (-*ka f*) Fortpflanzler(in); *fig.* Verbreiter(in).

rozkrzy-czyć, -kiwać *va.* ausposa-*saunen*. [breiten, ausstrecken]

rozkrzyżować *va.* kreuzweise aus-*rokuć* *va.* ~ *konia*, einem Pferde die Hufeisen abreißen; (zbrodniarza) entfesseln, die Fesseln abnehmen.

rozkuć *va.* (włosy) zerzausen;

-dłany, m zerzaustem Haar.

rozkułbaczyć *va.* absatteln.

rozku-pić, -pować, -pywać *va.* aufkaufen, vergreifen.

rozkurcz *m* (serca) Diastole *f*.

rozkwatery-wać *va.* in Standquar-*tiere* legen; ~ *się*, Standquartiere (a. Ortsunterkunft) beziehen; **-wanie** *n* Kantonierung, Einlagerung *f* der Truppen.

rozkwia-lać, -lić *va.* zum Weinen bringen; ~ *się*, bis zum Weinen ge-*ruhrt* werden. [blühender Zustand]

rozkwit, -*u m* Aufblühen *n* (t. *fig.*);

rozkwit-tać, -tnać *vn.* aufblühen;

-tanie *n* Aufblühen; **-tly** *a* aufge-*rozłać* *ob.* rozlewać. [blüht]

rozlatywać *się*, zerfallen, ausein-*anderfallen*; (o ptakach etc.) sich zer-*streuen*, auseinanderfliegen.

rozlaz-łość *f* Schlotterigkeit, Plum-*phheit* *f*; **-ly** *a* schlotterig; plump;

latschig.

rozlecić się *ob.* rozlatywać *się*.

rozlegać (rozleć) *się*, erschallen, ertönen; (o wieści) sich verbreiten.

rozległość *f* Ausdehnung, Weite *f*;

-gły *a* ausgedehnt; **-głe** stosunki, aus-*gedehnte* Verbindungen.

rozleni(wia)ć się, rozleniwieć *vn.* *faul*, träge werden.

rozlep(a)ć *va.* (Zettel) an vielen Stellen ankleben.

rozlew, -*u, pl -y m* (rzeki) Über-*schwemmung* *f*; ~ *krwi*, Blutvergie-*ßen* *n*.

rozle-wać I *va.* verschütten; (krew) *vergießen*; ~ w butelki, auf Flaschen abfüllen (a. zniehen). II *vn.* (o rzekach) über die Ufer treten, austreten. III ~ *się*, sich ergießen; **-wanie** *n* Vergie-*ßen*; ~ w butelki, Abfüllen (a. Ab-*ziehen*) *n* auf Flaschen; **-wnia** *f* Fla-*schenfüll-ei*; **-wny** *a* flüssig.

rozleźć *się* *ob.* rozlaźać *się*.

rozli-czać, -czyć *va.* berechnen; ~

się z *kim*, mit *j-m* abrechnen, Abrech-*nung* halten; **-czenie** *n* Verrechnung *f*, gegenseitige Abrechnung; **-czność** *f* Mannigfaltigkeit *f*; **-czny** *a* mannig-*faltig*, vielfach, mannigfaltig; zahlreich

rozloko-wać *va.* unterbringen, ein-*quartieren*; **-wanie** *n* Unterbringung, Einquartierung *f*.

rozlosować *va.* verlosen; **-wanie** *n* Verlosung *f*.

rozlubować *się*, *ob.* rozmiłować *się*, lockern; ~ *się*, locker werden, lockern (t. *fig.*); aus den Fugen gehen; **-nie-*nie*** *n* Lockerung *f*.

rozładow(yw)ać *va.* entladen; ab-*rozładować* *va.* zu Ausschweifun-*gen* verleiten; verderben; ~ *się*, lie-*derlich*, ausgelassen werden.

rozłakomić *va.* lüstern (a. lecker-*haft*) machen; ~ *się* na (co), lustern sein, Gelüste haben nach...

rozłam, -*u m* Bruch *m*, Spaltung, *Zwietracht* *f*; **rozłamać** *va.* entzwei-*brechen*, zerbrechen.

rozłapać *ob.* rozchwyć.

rozłazić *się*, auseinanderkriechen; auseinandergehen (t. o materii).

rozla-czać, -czyć *va.* (sich, sich) trennen, scheiden; ~ *się* z *kim*, sich von *j-m* trennen; *tel.* proszę *się* ~*hang*en Sie ab, bitte; **-czenie** *n* (sich) *Scheidung*, Trennung *f*; **-cznik, -a, pl -i m Trennungszeichen *n*; **-czny** *a* trennbar.**

rozłąka *f* *Scheidung*, Trennung *f*.

rozłożenie *n I* *ob.* rozkład 2 (woj-*ska)* Verlegung, Dislokation *f*.

rozłożyć *ob.* rozkładać; (wojsko) ver-*legen*, dislozieren; **rozłożysty** *a* weit *ausgebreitet*; (o drzewie) sperrig, *vielastig*. [zrech] aufknacken.

rozłup(yw)ać *va.* zerspalten; (o-*rozmach*, -*u m* Schwung *m*; *z* -*em*, *schwinghaft*; in großem Maßstabe;

rozmach(iw)ać *va.* in Schwung brin-*gen*; ~ *się*, in Schwung geraten; einen *Anlauf* nehmen; etwas *rasch* zu tun *beginnen*. [sern.]

rozmaczać *va.* erweichen, einwas-*chen*; **-macza-ć** *ad.* verschieden; ~ *by-*wa**, es geschieht mancherlei; **-itość** *f* *Verschiedenheit*, Mannigfaltigkeit *f*; **-ści** *pl* (wedliny) kalter Aufschnitt; (w *gazecie*) Vermischtes *n*; **-ity** *a* ver-*schieden*, mannigfaltig.

rozmać *vn.* durchnaßt werden; durchweichen.

rozmać-(r)ać się, die Brust unanständig entblößen; -(r)any *a* mit offener Brust, entblößt.

rozmar-szczać, -szczyć *va.* entfalten; (czolo) entrunzeln.

rozmaryn, -u *m bot.* Rosmarin *m*; -owy *a*: ~ olej, Rosmarinöl *n*.

rozma-rzać, -rzyć *va.* duselig machen, in Träumerei versenken; ~ się in Träumerei verfallen; -rzenie *n* Träumerei *f*, Jam. Dusel *m*; -rzony *a* träumerisch, *fam.* dus(e)lig.

rozmawiać *vn.* sprechen, sich unterhalten (ob. rozmówić).

rozmażyć *(yw, ać va.* verklecksen, verwaschen; *fig.* (sprawę) verbreiten, unter die Leute bringen; breittreten).

rozmiar, -u, *pl -y m* Ausmessung. Dimension; Umfang *m*, Größe *f*; (rę-kawiczek etc.) Nummer *f*, Maß *n*; dużego -u, umfangreich.

rozmiatać *va.* auseinanderfegen.

rozmiążyć *va.* zerquetschen; zersmettern.

rozmiąć *va.* zerknittern.

rozmieniać *va.* wechseln.

rozmię-rzać, -rzyć *va.* ausmessen.

rozmięszczać *va.* vernischen.

rozmięszczać, -szczyć *va.* unterbringen; (wojsko) nach verschiedenen Standorten verlegen, dislozieren;

-szczenie *n* Unterbringung; ~ wojska, Truppenverlegung, Dislokation *f*.

rozmię-kać *vn.* weich werden;

-kcząć, -kcząć *va.* aufweichen, weich machen; *fig.* erweichen; -kczenie *n* Aufweichung; Erweichung *f*; ~ mózgu, Gehirnerweichung; -knać *vn.* weich werden.

rozmi-jać, -nać się, sich kreuzen, nicht zusammentreffen mit...; ~ z prawdą, von der Wahrheit abweichen.

rozmiło-wać *va.* ~ *k.* w czym; in j-m Liebe für etwas erwecken; j-n für etwas einnehmen; ~ się w (czym), sich begeistern für...; eine blinde Vorliebe für (etwas) haben; -wanie się *n* w czym, Eingenommenheit *f* für etwas.

rozma-żać, rozmno-żyć *va.* (sie, sich) vermehren, vervielfältigen, fortpflanzen; -żanie, -żenie *n* Vermehrung, Vervielfältigung *f*.

rozmo-czyć *va.* ob. rozmaczać.

rozmo-kiły *a* durchnaßt.

rozmo-kiły *ob.* rozmać.

rozmo-tać *va.* entwirren; -tanie *n* Entwirrung *f*.

rozmowa *f* Gespräch *n*, Unterredung; (towarzyska) Unterhaltung *f*; powolując się na naszą -wę, mit Bezugnahme auf die von uns genommene Rücksprache.

rozmo-wość *f* Gesprächigkeit *f*; -wny *a* gesprächig.

rozmo-wca, *pl -cy m* (der) Angeredete, Zwischenredner *m*; mój ~ mejn Zuhörer.

rozmówić *ob.* rozmawiać; ~ się z kim, mit j-m sprechen, Rücksprache nehmen; rozmówki, -wek *pl* Gesprächsübungen *pl*, Gesprächsbuch *n*; rozmo-wnica *f* Sprechzimmer *n*; tel. Fernsprechzelle *f*.

rozmyśli, -u *m* Nachdenken *n*; Vorbedacht *m*, z -em, mit Vorbedacht, vorsätzlich.

rozmy-ślać, -ślić *vn.* *i va.* ~ nad czym, über etwas nachdenken, nachsinnen; ~ się, sich anders (a. eines Bessern) besinnen; -ślanie *n* Nachdenken *n*; -ślnie *ad.* -ślny *a* absichtlich, vorsätzlich; -ne zabójstwo, vorsätzlicher Mord.

rozamię-tni(a)ć *va.* in Leidenschaft versetzen, entflammen; ~ się, leidenschaftlich werden, sich erhitzen; -tnienie *n* Leidenschaft *f*, Entflammen *n*.

roznie-cać, -cić *va.* (ogień) anschüren; *fig.* (wojnę) entfachen, entflammen.

roznieść, -nosić, -nieście, -niosłem, -niosł, roznosić *i va.* *I* (towary) herumtragen; (listy) austragen; (potrawę) umherreichen; ~ gazet, Zeitungsjunge *m* (-frau *f*); ~ listów, Briefträger(in); roznoszenie *n* Austragen *n* (der Briefe etc.).

rozochocić *va.* aufheitern; lustig machen; ~ się, lustig werden.

rozog-nić *va.* entflammen; ~ się, (o ranie) sich entzünden; -gnięcie *n* Entflammung, Entzündung *f*.

rozpacz, -y *f* Verzweiflung *f*; ~ mnie ogarnia, das ist zum Verzweifeln

(ob. doprowadzać); wpaść w ~ in Verzweiflung geraten.

rozpa-czać *vn.* verzweifeln; -czliwie *ad.*, -czliwy *a* verzweifelt, verzweiflungsvoll; -we polozenie, kritische Lage.

rozpad, -u *m* Zerfall *m*; rozpadać się, zerfallen, auseinanderfallen; aus den Fugen gehen; deszcz się -dał, es hört nicht auf zu regnen; rozpadlina *f* Kluff *f*.

rozpako-w(yw)ać *va.* auspacken; ~ się, den Koffer auspacken; -wanie *n* Auspacken *n*.

rozpa-lać, -lić *va.* anzünden; *fig.* entzünden, entflammen; ~ do czerwonoci, glühen, rotglühend machen; ~ się *I* Feuer fangen, angehen; drzewo nie chce się ~ das Holz will nicht angehen. *2 fig.* entbrennen, sich erhitzen; -lenie *n* Anzünden, Entbrennen *n*; ~ do czerwonoci, Rotglut *f*;

-lony *a* entflammt, entbrannt; glühend; -ne policzki, glühende Backen; ~ do czerwonoci, rotglühend; *fig.* -lona wyobraźnia, glühende Einbildungskraft.

rozpalka *f* Zündstoff *m*.

rozpamięty-wać *va.* *I vn.* ~ co, nad (o) czym, über etwas nachdenken, Betrachtungen anstellen; sich etwas ins Gedächtnis zurückerufen; -wanie *n* Nachdenken *n*, Betrachtung *f*.

rozpanoszyć się, sich (in einem Hause etc.) als Herr aufspielen; sich breitmachen; wichtig tun.

rozpłacać *va.* ausplaudern, ausplauschen, ausplappern. [ren.]

rozpracować *va.* aufrühren, aufscharen; rozparcelo-wać *va.* parzellieren, zerstückeln; -wanie *n* Parzellierung *f*.

rozparty *a* nachlässig sitzend.

rozpa-sać, -sze, -sał, -sywać, -suje, -wał *va.* losgürten, aufgürten; ~ się, den Gürtel ablegen; *fig.* toben, wüten; hiederlich werden; -sanie *n* ~ obyczajów, Sittenlosigkeit, Zügellosigkeit *f*;

-sany *a* sittenlos, zügellos, entzügelt.

rozpaść się *I* dick werden. *2* zerfallen; auswintern.

rozpa-trywać, -trzyć *va.* prüfen, untersuchen; ~ się w czym, etwas näher untersuchen; (orientować się) sich zurechtfinden; -trywanie *n* Untersuchung, Prüfung *f*.

rozpelzać się, auseinanderkriechen.

rozpęcznić *vn.* aufquellen.

rozpeć, -u *m* Anlauf, Ansatz, Schwung *m*; sp. bieg z -u, Auslauf *m*; -owy *a*: kolo -we, Schwungrad *n*.

rozpe-dzać, -dzić *I va.* *I* auseinanderjagen, auseinandertreiben. *2* (konia) in Galopp setzen. *3 meł.* -dzający lek, Lösemittel *n*. *II ~ się*, einen Anlauf nehmen; aus allen Kräften laufen.

rozpe-tać *va.* (się, się) entfesseln; -tanie *n* Entfesselung *f*.

rozpiąć, rozpiąć *va.* *1* (palto etc.) (sich, sich) aufknöpfen. *2* (rozciągać) aufspannen, ausbreiten; (zagle) beisetzen, entfalten. [ben.]

rozpić się, sich dem Trunke ergern; rozpieczętować *va.* entsiegeln, öffnen; ~ się, aufgehen.

rozpierać *I va.* *I* auseinanderdehnen; spreizen; (rozdymać) aufblähen; *fig.* radość go -a, sein Herz fließt vor Freude über; er ist vor Freude ganz außer sich. *II ~ się*, sich breitmachen, sich spreizen.

rozpierz-chać, -chnąć się, sich zerstreuen, auseinanderlaufen, zersterben; -chły *a* zerstreut.

rozpie-szczać, -ścić *va.* verzärteln, verhätscheln; ~ się, verzärtelt werden; -szczenie *n* Verzärteln *n*; -szczony *a* verzärtelt, verhätschelt.

rozpiętość, -ści *f* Spannweite *f*; ~ cen, Preisspanne *f*; ~ skrzydeł, Flügelweite; rozpięty *a* *I* aufgeklopft. *2* entfaltet.

rozpiąć się *ob.* rozpić się.

rozpiąć *ob.* rozpić.

rozpis(yw)ać *va.* (wybory etc.) aus-schreiben; ~ się, weitaufig schreiben; ~ się o (czym), sich weitaufig verbreiten über...; rozpisanie *n* Aus-schreibung *f*; ~ wyborów, Wahlaus-schreiben *n*.

rozplatać, -cze, -tal, -tywać *va.* auseinanderverwickeln; *fig.* entwirren.

rozpleni(a)ć, rozpladzać *va.* fortpflanzen, vermehren.

rozplą-kać się, in Tränen ausbrechen (a. zerfließen); -kany *a* verwint.

rozplaszac *va.* zerstreuen.

rozplaszczyc *va.* platt schlagen.

rozplata *f* Abzählung, Ratenzahlung *f*; sprzedaż na -c, Verkauf *m* auf Abzählung. [Bauch aufschlitzen]

rozplatać *va.* zerspalten; (rybę) den rozpló-dek, -dku *m* junge Brut;

-dnik, -a, 1 -i m männliches Zucht-
tier; ~dowy a Zucht...; klacz -wa,
Zuchtstute f; zdolność -wa, Fort-
pflanzungsfähigkeit f; ~dzenie n Fort-
pflanzung, Vermehrung f; ~dziec u.
fortpflanzen, vermehren.

rozplomien(a)ć u. entzünden,
entflammen; rozplonać u. aufflam-
men, in hellen Flammen entbrennen.
rozpłoszyć u. zerstreuen.

rozplód, -odu m 1 junge Brut, Jung-
zucht f. 2 Fortpflanzung f.

rozply-nąć, -wać się, zerfließen,
(zer)schmelzen; zergehen; (gruszka)
-wa się w ustach ... zergeht im Munde;
fig. ~ z radości, außer sich vor
Freude sein; ~ we łzach, in Tränen
zerfließen; ~ się nad (czym), sich er-
götzen an...; ~ się nad kim w po-
chwalach, j-n übermäßig loben.

rozplyw, -u m el. ~ prądów, Strom-
verteilung f; ~ający się a schmelzend.

rozpo-cząć, -czynać u. (się) be-
ginnen, anfangen; ~ urzędowanie,
ein Amt antreten (ob. krok 1); mil. -
ogicę, walke, das Feuer, den Kampf
eröffnen, beginnen; rok szkolny się
-a, die Schule fängt an...; nanowo ~
wieder anfangen; wieraufnehmen;
rozpoczęcie n Anfang, Beginn, An-
griff m; ~ nanowo, Wieraufnahme f.

rozpo-gadzać, -godzić u. (się,
sich) aufheitern.

rozpoić u. ans Saufen gewöhnen.
rozpolitykować się, übermäßig poli-
tisieren, jam. karnegießern.

rozpo-lawiać, -lowić u. halbieren;
~lowienie n Halbierung f.

rozponka f bot. Rapunzel f.

rozporok, -rka, pl -rki m Schlitz m.

rozporza-dzać, -dzić u. (czym),
verfügen über...; ~ środkami, über
Mittel verfügen; ~ się, anordnen, An-
ordnungen treffen; ~dzalność f Ver-
fügbarkeit f; ~dzalny a verfügbar,
disponibel; ~dzenie n Verfügung;
Disposition; Anordnung, Verordnung
f; mieć (co) do -nia, zur Verfügung
haben; (co) do nowego -nia, bis auf
Weiteres; oddać komu (co) do -nia,
j-m zur Verfügung stellen; ostatnie ~
letztwillige Verfügung; wydać ~
eine Anordnung treffen; dziennik
~dzeń, Verordnungsblatt n.

rozpo-starcie n Ausbreitung f;

-stary a ausgebreitet; ~strzeć, -ście-
rać u. (skrzydła) ausbreiten.

rozpo-wiadać, -wiedzieć u. er-
zählen, ausplaudern.

rozpowsze-nić(a)ć u. (się, się) ver-
breiten; ~nienie n Verbreitung f.

rozpoz-na(wa)ć u. unterscheiden,
erkennen; ~nanie n Erkenntnis, Un-
terscheidung f; med. Erkundung f
(einer Krankheit); mil. Erkundung,
Aufklärung f; ~ lotnicze, Fliegerer-
kundung; ~nawczy a Erkennungs...,
diagnostisch; aut. tabliczka -cza,
Nummernschild n. [ausleihen]

rozpo-zy-ć, -czyć u. verborgen

rozpór, -oru, pl -ory m Schlitz m.

rozprasować u. glätten.

rozpra-szać u. zerstreuen, ausein-
andertreiben; (nieprzyjaciela) zer-
sprengen, auseinandersprengen; ~
wojsko, Truppen auseinandertreiben;
fig. ~ wapiwość, Zweifel verscheu-
chen, beseitigen; (talent etc.) zer-
splintern; ~ się, sich zerstreuen; fig.
sich zersplintern; ~szanie n Zerstreu-
ung; fig. ~ się, Zersplinterung f.

rozpra-wa f 1 Verhandlung, Debat-
te, lebhafte Besprechung; (z kim)
Auseinandersetzung f; ~ honorowa,
Duell n; ~ sądowa, gerichtliche Ver-
handlung; ~ wojenna, Schlacht f. 2
(naukowa) Abhandlung, Dissertation.

rozpra-wia(a)ć I u. verhandeln;
(ausführlich) reden, abhandeln, dis-
putieren (o czym, über...); ~ nauko-
wo, eine gelehrte Abhandlung schrei-
ben; ~ o polityce, von Politik spre-
chen; obszernie ~ o czym, sich über
etwas weitläufig verbreiten. II ~ się
z kim, a) sich mit j-m auseinanderset-
zen; b) j-n züchtigen, zurechtweisen;
~ się z kim w sądzie, gegen j-n ge-
richtlich verfahren; krótko się z kim
~ mit j-m bald fertig werden.

rozpra-wić u. entjungfern.

rozpra-wka f (kurze) Abhandlung.

rozpra-żać u. (ciało) erhitzen.

rozpra-żać, -żyć u. (się, się) (aus-)dehnen, erweitern; ~zanie n
Dehnung, Ausdehnung f; ~żliwość f
Ausdehnbarkeit, Dehnbarkeit f; ~żli-
wo a (aus)dehnbar, streckbar.

rozpromie-nić(a)ć u. ausstrahlen;
fig. aufheitern; ~ się, strahlen; fig.
sich aufheitern, (vor Freude) strah-
len; ~nienie n Ausstrahlung f; fig.

Strahlen n; ~niony a strahlend; fig.
freudestrahlend.

rozprostow-(yw)ać u. gerademach-
en; (nogi) ausstrecken; ~ członki,
die Glieder recken, sich recken (und
strecken).

rozproszenie, rozproszycie ob. roz-
praszenie, rozpraszać; rozproszony
a zerstreut.

rozproszkować u. pulvern, zu Pul-
ver stoßen, pulverisieren.

rozprowa-dzać, -dzić u. (parę)
verteilen; (wodą) verdünnen; (farby)
vertreiben; ~dzenie n Verteilung f;
~pary, Dampfverteilung.

rozpróżniać u. faul machen; ~
się, müßig werden.

rozpru-(wa)ć u. aufschneiden; auf-
trennen; (brzech) aufschlitzen; roz-
prucie n Auftrennen; Aufschneiden,
(brzucha) Aufschlitzen n; rozpru-
wacz, -a, pl -e m Aufschlitzer m.

rozprysk, -u, pl -i m, rozpryskie-
nie n Zersplinterung f; mil. Krepieren
n; rozprysk-(i)wać, -nąć u. zer-
splintern; zerstäuben; ~ błoto, mit
Kot bespritzen; ~ się, zerspringen,
zersplintern; mil. krepieren; rozprys-
kiwacz, -a, pl -e m Zerstäuber m;
rozpryskowy a Spreng...; granat ~
Brisanzgranate f; strzał ~ Spreng-
schuß m. [prze-gać]

rozpra-żać, -ęgnę, -ęże, -ągi ob. roz-
rozprzeda(wa)ć u. ausverkaufen.
rozpra-żać f Ausverkauf m.

rozpra-żenie, -nie(a)ć u. ausdehnen,
ausbreiten, erweitern; ~nienie n Aus-
dehnung, Ausbreitung f.

rozpra-żać u. ausspannen; fig.
auflosen, trennen, zerrütten, aufk-
kern; ~ się, sich auflosen, aus den F-
gen gehen; ~zenie n Ausspannen n; fig.
Lockerung f (der Sitten), Laxeit,
Auflosung, Zerrüttung, Trennung f;

~zony a getrennt, aufgelöst; ~zone
myśli, Gedanken ohne Zusammen-
hang.

rozpuchnąć u. anschwellen.

rozpuch m: śmiać się do -u, vor La-
chen bersten, sich totlachen.

rozpuchni(a)ć u. (den Boden)
lockern.

rozpu-sta f Ausplassetheit, Aus-
schweflung f; oddawać się -ście, aus-
schwefeln; ~stnica f ausgelassene,
liederliche Weib; ~stnik, -a, pl -icy

m Ausschweifling, Wüstling, Wol-
üstling m; ~stny a liederlich, aus-
schwefend, wöllüstig.

rozpu-szczać, -ścić I u. 1 (wojsko
etc.) entlassen. 2 ~ kogo, j-m zu viel
Freiheit geben, j-n verwöhnen. 3
(fluszcz) zerlassen, zeruchen lassen;
(włosy) auflösen, aufmachen. 4 (więć,
pogłoske) verbreiten, in Umlauf brin-
gen. II ~ się 5 (w piymie) sich auflö-
sen, schmelzen, zerchen. 6 (o czlo-
wieku) ausgelassen, liederlich werden;

-szczalność f Löslichkeit, Auflösbar-
keit f; ~szczalny a löslich, (auf)lös-
bar; ~szczenie n 1 (wojska etc.) Ent-
lassung f. 2 Auflösung f; ~szczony a
1 entlassen. 2 ausgelassen. 3 aufgelöst.

rozpu-chać u. 1 auseinanderstoßen;
~ tłum, sich durch das Gewühl drän-
gen; ~ się, sich durchdrängen. 2 auf-
blähen; fig. stolz machen.

rozpu-lać, -lić u. zerstäuben;

-lacz, -a, pl -e m Zerstäuber m; ~lan-
ie n Zerstäubung f.

rozpyt-(y)wać się, ausfragen, ausfor-
schen; ~ o co, sich nach etwas erkun-
digen. [nen, auflösen]

rozrabiać u. einrühren, verdün-
nen, zerstäuben u. ausplündern.

rozrachować się z kim, mit j-m ab-
rechnen, verrechnen.

rozrachu-nek, -nku, pl -nki m Ver-
rechnung, gegenseitige Abrechnung
f; ~nkowy a izba -wa, Abrechnungs-
stelle f.

rozrado-wać u. sehr erfreuen;

~wanie n Freudenausbruch m; ~wa-
ny a außer sich vor Freude.

rozradzać się, sich vermehren.

rozrani(a)ć u. (schwer) verwunden

rozrastac się, sich ausbreiten, in
die Länge wachsen; immerfort zu-
nehmen.

rozrabiać u. zerhacken, zerhauen,
rozrabić ob. rozrabiać.

rozrodzcy a Zeugungs...; organy
-cze, Zeugungslieder pl; zdolność
-cza, Fortpflanzungsfähigkeit f.

rozrosly a sehr stark ausgewachsen;

rozrosnąć ob. rozrastać; rozrost, -u
m Wachstum n, Vermehrung f.

rozróznia(a)ć u. unterscheiden;

rozróznienie n Unterscheidung f.

rozruch, -u 1 -y pl Unruhen pl,
Aufbruch m. 2 mech. Anlauf m, Anlas-
sen n; el. prąd -u, Anlaufstrom m; ~e-

wy a: korba -wa, Anlaßkurbel f; el. opornik ~ Anlaßwiderstand m.

rozru-zać, -żyć *va.* in Bewegung bringen (a. setzen); *aut. fig.* andrehen, ankurbeln; *fig.* beleben, anregen, animieren; ~ się, sehr rührig werden; lebhaft werden; **rozrusznik**, -a, pl -i m *el.* Anlasser m; ~ samoczynny, Selbstanlasser.

rozrywać *va.* 1 ob. rozerwać, 2 ~ co (kogo), sich um etwas (j-n) reißen; on jest -wany, man reißt sich um ihn; **rozrywka** f Zerstreuung, Vergnügung, Unterhaltung f; -ki umysłowe, Wortspielerien pl; dla -ki, zum Zeitvertreib; **rozrywkowy** a Unterhaltungs..., Vergnügungs...

rozrzad, -u m (pary) Verteilung f; **-owy** a kol. stacja -wa, Rangierbahnhof m.

rozrzą-dzać, -dzić *va.* anordnen, verfügen, verordnen; kol. rangieren; **-dzenie** n Anordnung; Verfügung f; kol. Rangie -a n.

rozrze-dzać, -dzić *va.* verdünnen; **-dzen** -n Verdünnung f.

rozrzew-ni(a) *va.* (zu Tränen) rühren; ~ się, gerührt werden; **-nienie** n Rührung f.

rozrzuc-ać, -cić I *va.* 1 auseinanderwerfen, umherwerfen; streuen; (pieniądze) verschwenden, verschleudern, 2 in Unordnung bringen, 3 (wał etc.) niederreißen, abtragen, II ~ się 4 sich zerstreuen, 5 ob. rozbijać się; **-canie** n Herumwerfen; Verschwen-

rozrzut, -u m Streuung f. [den n]. **rozrzut-nica** f Verschwenderin f; **-nik**, -a, pl -nicy m Verschwender, Verschleuderer m; **-ność** f Verschwendung f; **-ny** a verschwendend; **rozrzynać** *va.* zerschneiden. [frsch. **rozszad**(k)a f Kohlpflanze f, Setzling m; **rozszadnik**, -a, pl -i m Baumschule; *fig.* Pflanzschule, Pflanzstätte] **rozszadowić** się, sich's bequem machen.

rozsa-dzać, -dzić I *va.* 1 ~ gości, den Gästen Plätze anweisen, 2 (rośliny) verpflanzen; ~ kapustę, Kohl an verschiedenen Orten setzen, 3 (prochem) (zer)sprennen, II ~ się, hersten **rozsa-dek**, -dku m Vernunft f, Verstand m; zdrowy ~ gesunder Menschenverstand; **-dnie ad.**, **-dny** a vernünftig, gescheit.

rozsa-dzać, -dzić *va.* entscheiden, **rozsegregować** *va.* nach Klassen ordnen, klassifizieren.

rozseparować *va.* trennen.

rozsiad-, -sieję, -siał *va.* aussäen.

rozsiadać (rozsiąść) się, sich gemächlich (a. breit) hinsetzen; sich an verschiedenen Orten setzen.

rozsiany a ausgesät, ausgestreut, **rozsię-dlać**, **-dlić** *va.* ansiedeln, Wohnsitz anweisen; ~ się, sich ansässig machen.

rozsiękać *va.* zerhauen, zerhacken.

rozsierdzić *va.* aufbringen, entrüsten; ~ się, in Zorn geraten.

rozsię-wać *va.* aussäen, ausstreuen; (wieści) verbreiten; **-wacz**, -a, pl -e m Säer; *fig.* Ausstreuer m; **-wanie** n Ausstreung; Verbreitung f.

rozsiodłać *va.* absatteln.

rozskrobać *va.* zerkratzen.

rozslawi(a) *va.* berühmt machen.

rozsmakować się w czym, an etwas Geschmack finden, einer Sache Geschmack abgewinnen. [auf...]

rozsmarować *va.* (Butter) streichen

rozsznu(wa)ć *va.* (auseinanderwickeln; *fig.* entwickeln. [a gabelförmig

rozsocha ob. rosocha; **rozsochaty**

rozsortować *va.* sortieren.

rozstrożyć *va.* wütend machen; ~ się, wütend werden, in Wut geraten.

rozstać się, -anie, -al się, **rozsta-wać** się, -aje, -wał się (z kim, z czym), scheiden, sich trennen von...; ~ z światem, aus dem Leben scheiden.

rozstaj, -u m Scheideweg m; **-ny** a: **-na** droga, Scheideweg, Kreuzweg m. [den n].

rozstanie (się) n Trennung f, Schei-

rozsta-wi(a)ć *va.* auseinanderstellen; aufstellen; ~ nogi, die Beine spreizen; mil. staffeln; **-wienie** n Auseinanderstellung; mil. Staffellung, Staffellaufstellung f; **-wiony** a gestaffelt;

-wny a Staffel...; sp. bieg ~ Staffellauf, Stafettenlauf m; **-wne** konie, Wechselpferde pl.

rozstąpić (rozstępować) się, auseinandertreten, Platz machen; sich öffnen, sich aufrufen; **rozstęp**, -u m Lichtung, Öffnung f.

rozstrajać, **rozstroić** *va.* verstimmen; (nerwy) zertrütten; ~ się, die Stimmung verlieren; sich zertrütten.

rozstrój, -oju m Verstimmung, Zer-

rüttung f; ~ nerwowy, Nervenzer-rüttung; ~ umysłowy, Geisteszer-rüttung.

rozstrze-lać *va.* (standrechtlich) erschließen; **-lanie** n Erschließen n; **-lić** *va.* zerschließen; zerstreuen; zersplittern; *dr.* (głoski) sperren; ~ się, sich zersplittern; (in mehrere Teile) zerfallen; **-lony** a erschossen; *dr.* -ne czcionki, gesperrte Lettern.

rozstrzy-gać, **-gnać** *va.* (się, się) entscheiden; **mój los** **dzią** się **-gnie**, mein Schicksal wird sich heute entscheiden; **-gający** a entscheidend; **walka** -ca, Entscheidungskampf m; **-gnienie**, **-gnięcie** n Entscheidung f; ~ przez sąd rozjemczy, Schiedsspruch m; ~ walki, Gefechtsentscheidung.

rozszu-nać, **-wać** *va.* auseinander-suchen; (stół) ausziehen; ~ się, auseinander-rücken; **-wa**(lony) a: stół ~ Ausziehtisch m. [Verteilung f.

rozsył, -u m *el.* ~ energii, Energie-

rozsył-ać *va.* versenden; (okólnik) in Umlauf setzen; **-lka** f Versendung

f; **-lowy** a Verteilungs...; *el.* sieć -wa, Verteilungsnetz n.

rozsypl(ywa)ć *va.* verschütten, ausstreuen, zerstreuen; mil. ~ w tyralierkę, ausschwärmen; ~ się, verschütet werden; mil. auseinanderlaufen, versprengt werden; **rozsyпка** f mil. Auseinanderlaufen n (der Soldaten); Auflösung f (der Truppen); **pojsć** w -k, auseinanderlaufen, in Unordnung geraten.

rozszala-lą a rasend, tobend, wütend; **-leć** *vn.* rasend, wütend werden.

rozszar-p(ywa)ć *va.* zerreissen, zer-fetzen, zerfleischen; **-panie** n Zerreißung f, Zerfleischen, Zerfetzen n.

rozszastać *va.* vergeuden.

rozszcze-pi(a)ć *va.* zerspalten, aufspalten; **-pienie** n Aufspaltung, Zerspaltung, Spaltung f.

rozszcza-ząć, **-rzyć** *va.* (się, się) erweitern, ausbreiten, ausdehnen; *fig.* ~ stosunki, die Verbindungen ausdehnen; **-rzalność** f Ausdehnbarkeit

f; **-rzalny** a ausdehnbar; **-rzenie** n Erweiterung, Ausdehnung f; ~ kredytu, Kreditausdehnung; ~ serca, Herzerweiterung.

rozsznuować *va.* aufschürren.

rozszcie-lać, **-lać** *va.* ausbreiten.

rozśmiać się ob. rozczmiałć się. **rozśmieszac**, **-szyć** *va.* zum Lachen bringen.

rozśpiewać się, viel (a. in einem fort) singen; Lust zum Singen bekommen. [Schrauben.

rozśrubować *va.* auseinander-schrauben; **-cać**, **-cić** *va.* erhellern, hell machen; ~ się, zu leuchten anfangen;

rozświe-tlać, **-tlić** *va.* erleuchten; aufhellen; *fig.* aufklären.

rozświatać *vn.* -a, es tagt.

roztaczać *va.* (się, się) entfalten; (o pawiu) ~ ogon, ein Rad schlagen; *fig.* ~ opiekę nad kim, j-n in seinen Schutz nehmen, j-n sorglich pflegen;

~ przepych, großen Aufwand machen; ~ swe wdzięki, ihre Reize entfalten.

roztajać, -je, -jał *vn.* auftauern.

roztajać się, in einem fort tanzen; dem Tanzen frönen.

roztaapiać *va.* schmelzen; (masło) zerlassen, zergehen lassen; ~ się, (zer-)schmelzen; (o tłuszczach) zergehen.

roztaarcie n Zerreiben n.

rozta-r-gać, **-gnać** *va.* zerreissen; (włosy) zerzausen.

rozta-r-gnienie n Zerstretheit f;

rozta-r-gniony a zerstreut.

rozta-ry a zerrieben.

rozta-sować *va.* (karty) mischen.

roztelegra-fować *va.* nach allen Seiten drahten.

rozterka f Zwietracht f, Zwiespalt m; *w* -ce, zwiespältig; *być* ze sobą *w* -ce, mit sich selbst zerfallen sein.

rozte-sknąć się, sehnsüchtig werden.

rozte-skniony a sehnsüchtvoll.

roztkliw(a)ć *va.* rühren, zum Mit-leid bewegen; ~ się, gerührt werden.

roztluc *va.* zerschlagen; (pieprz etc.) zerstoßen.

rozto-cz, -y, pl -e f (Käse-)Made f.

rozto-czyć ob. rozta-czać.

roztop, -u, pl -y m 1 (Auf-)Tauen n; Schneeschmelze f, 2 *hut.* Fluß m.

roztopienie n (się) Schmelzen n.

roztopnieć *vn.* (zer)schmelzen.

roztraf-kotać *va.* ob. rozlekkotać.

roztra-tować *va.* vertreten, (unter den Hufschlägen) zerstampfen.

roztra-bić *va.* ausposaunen.

roztra-cać, **-cić** *va.* (tłum) hin und her stoßen.

roztro-pnie ad., **-pny** a umsichtig;

klug; besonnen; -**pnosć** *f* Umsicht; Besonnenheit *f*.

roztrwo-nić *ua.* vergeuden, verschleudern, verschwenden; -**nienie** *n* Vergewung *f*, Verschleudern *n*.

roztrys-kiwać, (-nąć) *się*, nach allen Seiten spritzen.

roztrzas-kać, -nąć *ua.* zersplittern, zerschmettern; ~ *się*, in Splitter zerbersten, zerschmettert werden.

roztrzą-sać, -snać, -sne, -śnie, -nąć *ua.* erörtern; -**sanie**, -śnienie *n* Erörterung *f*.

roztrze-panie *n* Zerstretheit *f*; -**paniec**, -ńca, *pl* -ńcy *m* 1 Windbeutel, zerstreuter Mensch. 2 *pl* -ńce, (verührte) Sauermilch; -**pany** *a* zerstreut, flatterhaft.

rozrtwary *a* offen; **rozrtwierać**, **rozrtworzyć** *ua.* öffnen, aufmachen.

rozrtwór, -oru, *pl* -ory *m* 1 Öffnung *f*, 2 (rozczyn) Lösung *f*.

roztyć *się*, dick werden; **roztyłość** *f* Fettleibigkeit *f*; **roztyły** *a* fettleibig.

rozum, -u, *pl* -y *m* Verstand *m*; Vernunft *f*; zdrowy ~ gesunder Menschenverstand (ob. chłopski, głowa, nauczyć, niespełna); jak na mój ~ meiner Ansicht nach; jemu sie zdaje. że wszystkie -y pojadł, er denkt, er habe die Weisheit (mit Löffeln) gegessen.

rozumieć *ua.* verstehen, begreifen; co pan przegto -e? was wollen Sie damit sagen? teraz już -em! jetzt hab' ich' s! nie -em, der Verstand steht mir still; ~ *się*, sich verstehen; -e *się*, ma *się* ~ (das) versteht sich selbstverständlich! to *się* -e samo przez *się*, das versteht sich von selbst; ~ *się* na (czym), sich verstehen auf...;

rozumienie *n* Verstehen, Begreifen **rozum-nie** *ad.*, -ny *a* verständig, vernünftig, klug; człowiek -ny, ein Mann von Verstand.

rozumo-wać *un.* vernünftig betrachten, rasonieren; -**wanie** *n* (kluge) Urteilen, Rasonieren *n*; Vernunftschuß *m*.

rozumowy *a* verstandesmäßig.

rozuz-dać *ua.* abzäumen; *fig.* entfesseln; -**danie** *n* Abzaumung *f*; -**dany** *a* zügellos, ausgelassen.

rozwadniać *ua.* ob. rozwodnić.

rozwaga *f* Erwägung, Überlegung

f; wziąć (co) pod -gę, in Erwägung ziehen.

rozwa-lać, -lić *ua.* zertrümmern, einreißen, zerstören; (k. głowę) zerspalten; ~ *się* 1 zerfallen, einstürzen. 2 (na kanapie etc.) sich (nachlässig) hinrecken; -**liny**, -lin *pl*, -lisko *n* Trümmer, Ruinen *pl*.

rozwal-niać *ua.* lockern, locker machen; (zoładek) abführen; -**niający** *a*: širok ~ Abführungsmittel *n*.

rozwałkować *ua.* (ciasto) walzen; *fig.* (co) breittreten, weitschweifig ausführen.

rozwartokątny *a* mat. stumpfwinkelig; **rozwarty** *a* offen; mat. stumpf.

rozwa-zać, -zyć *ua.* abwägen; *fig.* erwägen, überlegen; -żywszy, że..., in Erwägung, daß...; -żywszy wszystko, alles wohl erwogen; -**zanie** *n* Erwägung *f*; -**zny** *a* bedächtig, überlegt.

rozweise-lać, -lić *ua.* erheitern, aufheitern, lustig machen; ~ *się*, sich erheitern, lustig werden; -**lający** *a* erheitend; gaz ~ Lachgas *n*.

rozwiąc ob. rozwiwać.

rozwiąd, -u, *pl* -y *m* ob. wywiad. **rozwią-zać**, -ze, -zał, -zywać *ua.* losbinden, aufbinden; *fig.* ~ komu język, j-m die Zunge lösen; (umowę, zagadkę) lösen; (spółkę, szaradę etc.) auflösen; mieć -zane ręce, freie Hand haben; ~ *się*, sich aufbinden; (o spółce) sich auflösen, aufgelöst werden;

-**zalaný** *a* auflösbar; -**zanie** *n* 1 (kwestii, umowy, zagadki etc.) Lösung; (spółki, parlamentu etc.) Auflösung *f*. 2 (poród) Entbindung *f*.

rozwią-złość *f* Ausschweifung, Lieberlichkeit *f*; -**zły** *a* ausschweifend, liederlich, zügellos.

rozwichrzyć *ua.* in Unruhe, in Sturm versetzen; (włosy) zerzausen. **rozwi-dlać** *się*, sich gabeln, sich gabelförmig teilen; -**dlenie** *n* (sie) Gabelung *f*.

rozwi-dni(a)ć *ua.* aufhellen; -nia *się*, es tagt; -nieć *un.* hell werden.

rozwie-dzenie *się* *h* Ehretrennung, Scheidung *f*; -**dziony** *a* geschieden. **rozwi-elmożnić** *się* mächtig werden.

rozwi-erzać *ua.* öffnen; ~ *się*, aufturn.

rozwi-erzić *ua.* zerbohren. [er *m*. **rozwi-erzać**, -a, *pl* -i *m* Kaliberbolz

rozwie-szać, -sić *ua.* aufhängen.

rozwi-ęć, -więdę, -wiedzie, -wiódl

ua. scheiden; ~ *się*, sich scheiden lassen; -**wiedli** *się*, *się* haben sich scheiden lassen.

rozwi-wać *ua.* verwehen, auseinanderwehen; *fig.* vereiteln.

rozwi-wny *a* luftig, ätherisch.

rozwi-ęzić ob. rozwozić.

rozwi-ęzły *a* ob. rozwiązły.

rozwi-jać, -nać *ua.* aufwickeln, auseinanderwickeln, aufrollen; entwickeln, entfalten; *fig.* (myśl, handel etc.) entwickeln; (interes) ausdehnen; ~ *się*, sich entwickeln; szybko *się* -jać. Aufschwung nehmen; (o roślinach) sich entfalten, aufblühen; -**ja-jąca** *f* mat. Evolvente *f*; -**janie** (się) *n* Entwicklung *f*.

rozwi-kląć *ua.* entwirren, lösen; -**klanje** *n* Entwirrung, Lösung *f*. **rozwinąć** ob. rozwiijać; **rozwiniecie** *n* Entwicklung, Entfaltung *f*; (interesu) Ausdehnung *f*.

rozwi-ec, -wloke, -ccze, -óki, **rozwi-ekić** *ua.* auseinanderziehen; *fig.* weitläufig ausführen.

rozwi-ekle *ad.*, -kły *a* weitschweifig; -**kości** *f* Weitschweifigkeit *f*.

rozwo-dni(a)ć *ua.* verwässern, wässriger machen; verdünnen; -**dnienie** *n* Verdünnung *f*.

rozwo-dnik, -a, *pl* -icy *m* Geschiedene(r) *m*; -**dowy** *a* (Ehe-)Scheidungs...; proces ~ Scheidungsprozess *m*; -**dzenie** *n* ob. rozwidzenie.

rozwo-dzić 1 *ua.* 1 ob. rozwi-ęzić. 2 ausbreiten; ~ *się* żale, sich in Klagen ergehen. 11 ~ *się* nad (czym), sich weitläufig verbreiten, auslassen über..., sich ergehen in... [volutions... **rozwojowy** *a* Entwicklung...; **rozwoj-wnić** *ua.* ob. rozwalniać; -**nienie** *n* 1 Durchfall *m*; wziąć na ~ ein Abfuhrmittel nehmen. 2 (oby-czajów) Lockerung, Laxheit *f*.

rozwo-za *f* 1 (u wozu) Langbaum *m*. 2 plumpes Weib; Schlampe *f*.

rozwo-zić *ua.* nach verschiedenen Orten fahren, befördern, liefern; **rozwo-zny** *a*: samochód ~ Lieferauto *n*.

rozwó-d, -odu, *pl* -ody *m* (Ehe-)Scheidung *f*; wziąć ~ sich scheiden lassen; **rozwó-dka** *f* geschiedene Frau. **rozwó-j**, -oju *m* Entwick(ell)ung *f*; **szyk** ~ Aufschwung *m*; **popierać** ~ handlu, die Entwicklung (a. Hebung) des Handels fördern.

rozwozka *f* Vertrieb *m* (zu Wagen). **rozwo-zeczony** *a* wütend, rasend. **rozwo-zdrony**, -drzaly *a* zügellos; übermütig; -**drzyć** *się*, übermütig werden, verohren.

rozzieleni(a)ć *się*, grün werden. **rozzi-łócić** *się*, in Zorn bringen; ~ *się*, in Zorn geraten, zornig werden; -**szczony** *a* zornig, wütend.

roz-zuchwa-lać, -lić *ua.* frech machen; ~ *się*, frech werden; -**lenie** (się) *n* Frechheit *f*; -**lony** *a* frech.

roz-zwierzę-cać, -cić *ua.* vertieren. **roz-za-lać**, -lić *się* 1 sich in Klagen ergehen. 2 wehmütig gestimmt werden; -**lony** *a* wehmütig gestimmt; jest na niego ~ er grollt ihm, er hegt Groll gegen ihn.

roz-za-rzać, -rzyć *ua.* 1 glühend machen; siedzieć jak na -zonych węgla, auf glühenden Kohlen sitzen. 2 entfachen, schüren.

roz-zu(wa)ć *ua.* zerkaufen.

roz-zucie *n* Zerkauen *n*.

ro-zek, -zka, *pl* -zki *m* Hörchen *n*; ~ **sluchowy**, Hörrohr *n*; (do obuwia) Schuh-löffel, -anzieher *m*; (u owadów) Fühlhorn *n*; ~ do prochu, Pulverhorn.

ro-zen, -zna, *pl* -żny *m* Speiß, Brat-speiß *m*; **pieczeń** z rożna, Speiß-brot *m*.

ród, *rod* *m* 1 Geschlecht *n*, Stamm *m*; ~ **ludzki**, Menschengeschlecht. 2 (pochodzenie) Herkunft, Abkunft, Geburt *f*; **rodem** z (Paryża) gebürtig aus (in, zu)...; **wysokiego** rodu, von hoher Geburt; skąd on **rodem**? woher stammt er?

róg, *rogu*, *m* 1 Horn *m*; ~ **obfitość**, Füllhorn; **rogi** *pl* Gehörn *n*; ~ **jelenie** Geweih *n*; *fig.* **pokazywać** rogi, die Hörner zeigen; **przyprawiać** męzowi rogi, einem Ehemann 1 former aufsetzen, ihn kronen, betrogen (ob. kóz), **przytrzcęć**, **sy-pać**; rogi *mu* **wyrastają**, er wird übermütig, frech. 2 Ecke *f*; na wszystkich rogach ulic, an allen Straßenecken. 3 ~ **myśliwski**, Jagd-horn *n*.

rój, *roju*, *pl* roje *m* Schwarm *m*; ~ **pszczoł**, Bienenschwarm; *fig.* große Menge, Schwarm.

rów, *rowu*, *pl* rowy *m* Graben *m*; ~ **ściekowy**, Abflußgraben; *mil.* ~ **dobiegowy**, Laufgraben; ~ **łącznikowy**,

Verbindungs-, Laufgraben; ~ strzelecki, Schützengraben.

rówień-nica *f* Altersgenossin *f*;

-nik, -a, *pl* -nicy *m* Altersgenosse *m*.

równać *l* *va*. 1 eben; gleichmachen, ausgleichen; ~ pod sznur, nach der Schnur richten, in eine gerade Linie bringen. 2 (jedno z drugim) vergleichen. 11 ~ się, sich gleichstellen; (co do objętości) gleich sein; (co do wartości) gleichkommen; **równanie** *n* Ebenen *n*, Ausgleichung *f*; *mat*. Gleichung *f*; *mil*. Ausrichten *f*; **równia** *f* Ebene *f*, 2 *handl*. Parität *f*, 3 *na* -ni (z czym), gleich, auf gleicher Höhe; stawiąc *k*. *na* -ni z kim, *j*-n einem andern gleichstellen; stawiąc się *na* -ni z kim, sich *j*-m gleichstellen; stać *na* -ni (z kim), auf gleicher Stufe stehen.

również *ad*. gleichfalls; ebenso; ~ jak, ebenso wie; jak ~ sowie, gleichwie. **równik**, -a, *pl* -i *m* Äquator *m*; -owy *a* äquatorial.

równina *f* Ebene, *f*. [gleich. **równiu-sieńki**, -t(eń)ki *a* ganz równo *ad*. 1 gleich; ~ podzielić, in gleiche Teile teilen; ~ z (czym), auf gleicher Höhe, gleich mit... 2 (gładko) eben, glatt. 3 (prosto) gerade; ~ ustawić, geradestellen.

równo-bieżny *a* gleichlaufend; -**bo-**czny *a* gleichseitig; -**brzmiający** *a* gleichlautend; -**czesność** *f* Gleichzeitigkeit *f*; -**czesny** *a*, -**czesnie** *ad*. gleichzeitig; -**kątny** *a* gleichwinklig; -**kształtny** *a* gleichförmig; -**ległe** *ad*. parallel; -**ległobok** *m* *mat*. Gleiseck, Parallelogramm *n*; -**ległość** *f* Gleichlauf *m*, Parallelismus *m*; -**legły** *a* gleichlaufend, parallel; -**leżnik** *m* Parallelkreis *m*; -**miernie** *ad*., -**mierny** *a* gleichmäßig; -**mierność** *f* Gleichmäßigkeit *f*; -**myślny** *a* gleichdenkend; gleichmütig.

równość, -ści *f* Gleichheit; (gładkość) Ebenheit *f*.

równoprawnie *n* Gleichberechtigung *f*; **równowaga** *f* Gleichgewicht *n*; stracić, utrzymać -gę, das Gleichgewicht verlieren, halten; nie mogą przysięć do -gi, ich kann mich nicht beruhigen (a. wiedererholen).

równo-wartościowy *a* gleichwertig; -**wartość** *f* Gegenwert *m*, Äquivalent *n*; -**ważnik** *m* Äquivalent *n*; -**ważny**

a gleichwertig; von gleicher Bedeutung; äquivalent; -**ważny** *l* *va*. im Gleichgewicht erhalten. 11 *vn*. gleichen Wert haben mit...; (einer Sache) gleichkommen; gleichviel bedeuten; -**znaczny** *a* gleichbedeutend, synonym; -**znaczyć** *vn*. dieselbe Bedeutung haben.

równy *a* 1 gleich; (gładki) eben, glatt; sobie ~ scinesgleich; on nie *na* -nego sobie, niemand kommt ihm gleich; ~ z -m się towarzyszy, gleich und gleich gesellt sich gern. 2 (równomierny) gleichmäßig. 3 *gr*. stopeń ~ Positiv *m* *n*.

różga *f* Rute, Gerte; Zuchtrute, róż., -u *m* Schminke *f*. [Gleich. **Róża** *f* Rosa.

róża *f* 1 Rose *f*; (krzak) Rosenstock *m*; *fig*. droga usłana -ni, ein mit Rosen bestreuter Weg; niema -y bez kolców, keine Rose ohne Dornen; ~ wiatrów, Windrose. 2 *med*. Rotlauf *m*, Rose; -**niec**, -nica, *pl* -nice *m* 1 Rosenkranz *m*; Rosenkranzgebete *n*; odma-wiać ~ den Rosenkranz (ab)beten; on jest do tańca i do -ńca, er weiß sich in jeder Lage zu behemen. 2 Rosengarten *m*. 3 Paternoster(aufzug) *m*; -**nka** *f* Rosengarten *m*; **różany** *a* Rosen...; olejki ~ Rosenöl *n*; *fig*. kwiatki, wieniec ~ Jungfernkranz *m*; różańcowy *a* Rosenkranz...
różdźka *f* Rute *f*; ~ czarodziejska, Zauberstab *m*; jakby za dotknięciem -ki czarodziejskiej, wie durch Zauber; ~ do poszukiwania źródeł mineralnych etc., Wünschelrute; **różdźkarz**, -a, *pl* -e *m* (Wünschel-)Ruten-gänger.

różnica *f* 1 Unterschied *m*, Differenz *f*; ~ wieku, Altersunterschied; to nie robi -cy, das macht keinen Unterschied, das ist gleichgültig. 2 Verschiedenheit *f*; ~ zdań, Meinungsverschiedenheit.

różniczko-wać *va*. differenzieren;

-**wanie** *n* Differenzierung *f*.

różniczkowy *a* *mat*. Differential...
rachunek ~ Differentialrechnung *m*.

różnić się, sich unterscheiden; abweichen, differieren; różnie *ad*. verschieden, auf verschiedene Art und Weise; w życiu ~ bywa, es gibt Glück und Unglück in diesem Leben.

różno-barwność *f* Buntscheckigkeit *f*; -**barwny** *a* verschiedenfarbig,

buntscheckig; -**języczny** *a* viel-sprachig, in verschiedenen Sprachen; -**ko-**lorowy *a* verschiedenfarbig; -**kształ-**torowy *f* Ungleichförmigkeit *f*; -**kształ-**tny *a* ungleichförmig; -**litość** *f* Ungleichartigkeit *f*; -**lity** *a* ungleichartig, verschiedenartig; -**narodowy** *a* von verschiedenen Nationalitäten; -**raki** *a* verschiedenenerlei; -**rodność** *f* Ungleichartigkeit *f*; -**rodny** *a* verschieden-, ungleich-artig, heterogen.

różność *f* Verschiedenheit, Verschiedenartigkeit *f*; ~ zdań, Meinungsverschiedenheit.

różnoznaczny *a* von verschiedener Bedeutung.

różny *a* verschieden; to są dwie -ne rzeczy, das ist zweierlei.

różokrzew, -wia *m* Rosenstrauch *m*.
różowo *ad*. rosig; patrzeć ~ *na* rze-czy, alles im rosigen Licht sehen; **różo-wać** się, sich (rot) schminken; różo-*woy* *a* rosig; rosenrot; być *w* -m humorze, in der rosigsten Laune sein;
różyczka *f* 1 Roschen *n*; Rosette *f*. 2 *med*. Kösteln *pl*.

ręcziak, -a, *pl* -i *m* Amalgam *n*.
ręczi, -ci *f* Quecksilber *n*; **ręcziowy** *a* Quecksilber...; *el*. -wa lampa, Quecksilberdampf-lampe *f*.

ruba-sznie *ad*., -szny *a* derb, ungeniert; -szny żart, derber Spaß; -szność *f* Ungeniertheit; Derbheit *f*.
rubel, -bla, *pl* -ble *m* Rubel *m*.
rubież, -y *pl* -e *f* Grenze *f*; Rand *m* (eines Waldes).

Rubikon, -u *m* Rubikon (Fluß) *m*; *fig*. przekroczyć ~ den Rubikon überschreiten, einen entscheidenden Schritt tun.

rubin, -u, *pl* -y *m* Rubin *m*.

rubryka *f* Rubrik *f*, Abschnitt *m*.

ruch, -u, *pl* -y *m* Bewegung *f*; (ko-lejowy etc.) Betrieb, Verkehr *m*; ~ budowlany, Bautätigkeit *f*; ~ w interesach, *w* handlu, Geschäftsbewegung; ~ kolowy, Wagenverkehr; ~ ręką, Handbewegung; *kol.* ~ pociągów, Zugverkehr; (o fabryce etc.) *w* pełnym -u, im vollen Gang; być *w* -u, im Gang sein; używać -u, sich Bewegung machen (ob. puszczać *l*). bez -u, bewegungslos, regungslos; ~ uliczny, Straßenverkehr; *mil.* ~ oskrzydlaający, Umlügelungsbewegung.

ruchawka *f* aufstündische Bewegung; (pospolite ruszenie) Landsturm *m*.

ruchawy *a* ob. ruchliwy.

ruchli-wość *f* Beweglichkeit; Rührigkeit, Regsamkeit *f*; -**wy** *a* beweglich, regsam; (agent etc.) rührig; -**wa** ulica, belebte Straße.

rucho-mość *f* 1 Beweglichkeit *f*, 2 -ści *pl* bewegliche Güter, Mobilien *pl*; -**my** *a* beweglich, mobil; kapital ~ bewegliches Kapital; *te. scena* -ma, fahrbare Bühne; -**wy** *a* Bewegges...
ruczaj, -u, *pl* -e *m* Bach *m*.

ruda *f* Erz *n*; ~ cynkowa, Zinkerz; ~ miedziana, Kupfererz.

rudas, -a, *pl* -y *m* rothaarige Person, *fam*. Fuchs *m*; **rudawy** *a* rötlich.

rudel, -dla, *pl* -dle *m* Steuerruder *n*.

rudera *f* altes Gemäuer, baufälliges Haus, Ruine *f*.

rudnia *f* Erzgrube *f*.

rudnik, -a, *pl* -icy *m* Bergmann, Bergwerksarbeiter, Bergknappe *m*.

rudo-brody *a* rotbartig; *m* Rotbart *m*; -**włosy** *a* rothaarig.

rudy *a* rot(haarig), fuchssrot; rot-gelb; **rudzieć** *vn*. rotgelb werden.

rudzik, -a, *m* orn. Rotkehlchen *n*.

rufa *f* Heck, (Schiffs-)Hinterteil *n*.

rugby *m* sp. Rugby *n*.

rugl, -gów *pl* Landesverweisung *f*;

~ wyborczy, Prüfung *f* der Mandate; rugować *va*. austreiben, vertreiben; aus-schließen.

ruina *f* Ruine *f*; -*ny* *pl* Trümmer, Ruinen *pl*; (interesu) Verfall *m*; po-spać *w* -ną, in Verfall geraten.

ruja *f* Brunst, Brunstzeit *f*.

rujnacja *f* Ruinieren *n*; **rujnować** *va*. ruinieren, zugrunde richten; ~ kogo, *j*-n zum armen Manne machen; ~ się, sich zugrunde richten, sich ruinieren; **rujnający** *a* zugrunde richtend, ruinierend, verderblich.

rukiew, -kwi, *f* Brunnenkresse *f*.

rulada *f* Fleischrolle, Roulade *f*.

rulet(k)a *f* Roulette *f*, Roulette *n*.

rułon, -u, *pl* -y *m* Rolle *f*.

rum, -u *m* Rum *m*.

rumak, -a, *pl* -i *m* Roß *n*, Renner *m*.
rumbarmarum *n* *ind*. Rhabarber *m*.
rumel *m* Pikett(spiel) *n*.
rumia-nek, -nku *m* Kamille *f*; Kamillentees *m*; -**nkowy** *a* Kamillen...
rumiany *a* rot, rotbackig; rosig;

(chleb etc.) hartgebacken; braun gebraten.

rumieniść się, errotten; ~ ze wstydu, schamrot werden.

rumienieć, -ńca, pl. -ńce m Rote f (der Wangen); mięć -ńce, rote Wangen haben; oblać się -ńcem, errotten; ~ wstydu, Schamröte.

[n.
rumor, -u, pl. -y m Lärm m, Getöse
rumowisko n Schutt m, Geröll n.
rumuszka, -u, pl. -i m Rumpsteak n.
Rumunia f geo. Rumänien n; **Rumun**, -a, pl. -i, **Rumuńczyk**, -a, pl. -y m Rumäne m; **Rumunka** f Rumäni f; **rumuński** a rumänisch.

run -u m Run, Ansturm m auf die Kasse Bankpanik f.

runać vn. einstürzen, einfallen; (o człowieku) niederstürzen.

runda f sp. Runde f.

runiczny a Runen...; -ne pismo, Runenschrift f.

ruso n (Schaff-)Bließ, Schaffell n mit der Wolle; złote ~ goldenes Bließ.

ruy, run pl Runenschrift f.

ruy, ni-ą f grünendes Wintergetreide.

rupia, -pii f Rupie f.

rupieciarnia f Rumpelkammer f;

-cie, -ci pl altes Gerümpel.

ruptu-ra f (Leisten-)Bruch m; -**ro-wo** a Bruch...; pasek ~ Bruchband n.

rura f Röhre f, Rohr n; sieć rur, Rohrnetz n; ~ gazowa, Gasrohr; ~ wodociągowa, Wasserleitungsröhre; ~ u strzelby, Gewehrlauf m (ob. barszcz 1); **rurka** f Röhrchen n; **rurkować** u. (bieżnąć) tollou; (blach) gaufrieren; **rurkowy** a Röhren... röhrenförmig.

rurociąg, -u, pl. -i m Röhrenleitung. Rohrleitung f; **ururownia** f Röhrenfabrik f.

rusalka f Nymphe, Nixe f.

Ruslin, -a, pl. -i m Ruthene n; -ka f Ruthenin f; **rus(in)s** kt a ruthenisch.

ruyfi-kacja f Russifizierung f; -kować va. russifizieren.

ruszać, **ruszyć** l va. bewegen, rühren; ~ ogonem, mit dem Schwanz wedeln; ~ ramionami, die Achseln zucken; nie mogłem ~ ani ręką, ani nogą, ich konnte weder Hand, noch Fuß bewegen; bez pieniędzy ani rusz l ohne Geld ist nichts zu machen; sumienie go -yo, sein Gewissen rührt sich; er hat Gewissensbisse. 2 anru-

ren, berühren; (kapitał) angreifen. II vn. sich bewegen, sich rühren; ruszać! vorwärts! ~ w drogę, sich auf den Weg machen, aufbrechen; ~ dalej, die Reise etc. fortsetzen (ob. ciele); aut. ~ z miejsca, anfahren; (o ręce) aufgehen, aufbrechen. III ~ się, sich rühren, sich bewegen; (o cięcie) aufgehen; (o zębach) wackeln; ząb się -a, der Zahn wackelt (mir); handel się -a, das Geschäft lebt wieder auf; ruszaj się rasch! schnell! krokiem się nie ~ z miejsca, sich nicht von der Stelle rühren.

ruszczyzna f Ruthentum; Russentum n; ruthenische, russische Sitten.

ruszenie n Bewegung f (ob. polityty); ~ lodów, (plótzlicher) Eisbruch, Eisgang m; aut ~ z miejsca, Anfahren n.

ruszni-ca f Schießgewehr n, Büchse f; -**karski** a Büchsenmacher...; -**karstwo** n Waffenkunst f (ob. polityty); -**karz**, -a, pl. -e m Büchsenmacher, Waffenschmied m.

ruszt, -u, pl. -y m (Brat-)Rost m, pieczone z -u, Rostbraten m.

rustowanie n Gerüst n.

ruszyć ob. ruszać.

Ruś, -si f Ruthenien n.

ruta f bot. Raute f.

rutka f Röhre f; fig. siac -kę, al. te Jungfer bleiben.

rutyna f Fertigkeit, Routine f; -ni-sta, pl. -ści m Gewohnheitsmensch m; -nowany a geübt, rutiniert.

rwa f Neutralgie f, Nervenschmerz n; rwać, rwę, rwie, rwał l wa. l reißen; (zab) ausziehen; ~ sobie wlosy, sich die Haare ausraufen; ~ w kawalki, in Stücke zerreißen. 2 (kwiaty, owoce) pflücken. II vn. 3 (o czlonkach) reißen; rwie mię w ramieniu, es reißt mich im Arm. 4 laufen, rennen. III ~ się, 5 reißen. 6 ~ się do (cz.), brennen vor Verlangen u...; sehnlichst verlangen; rwie się do czynu, er brennt vor Verlangen zu handeln; **rwanie** n 1 (owoców etc.) Pflocken n. 2 med. Reißen n; **rwący** a (ptok) reißennd.

rwetes, -u m (lärmendes) Getöse m, Geschrei; Getöse n; Wirrwarr m.

ryba f Fisch m (ob. gruby, łowić 1); -**cki** a Fischer...; -**ctwo** n Fischerei f; -**czka** f Fischerin f, Fischweib n; **ry-**

bak, -a, pl. -acy m Fischer m; **rybi** a **Fiars...**; ~ targ, Fischmarkt m; **rybiarz**, -a, pl. -e m Fischesser m.

rybitwa f orn. Seeschwalbe f.

rybka f Fischlein n. [teich m]

rybny a Fisch... staw ~ Fischrybo-łowstwo n Fischfang m, Fischerei f; -znawstwo n Fischkunde f.

rycer-ka f Heldin f; -ski a Ritter... ritterlich; stan ~ Ritterstand m; -sko, po -sku ad. ritterlich; -skość f Ritterlichkeit f; -stwo n Ritterschaft f; Rittertum n.

rycerz, -a, pl. -e m Ritter m (ob. błędny, przemysł).

rych-ło ad. schnell; bald; ~ w czas, to spät; -łość f Schnelligkeit f; -ty a 1 schnell; baldig, schleunig; -la odpowiedź, schleunige Antwort. 2 früh-rychtować va. richten. [zeitig]

rycina f (Kupfer-)Stich m; ~ na drzewie, Holzschnitt; ~ na miedzi, Kupferstich; dzieło z -mi, illustriertes Werk.

[~ Rizinusol n]

ryczy-na f Rizinus m; -**nowy** a olej **ryczalt**, -u, pl. -y m Pauschale n, Pauschalsumme f; -em, in Bausch und Bogen; -owanie n ~ podatków, Steuerkumulation f; -owo ad. ob. ryczałtem; -owy a pauschal; kwota -wa, Pauschalbetrag m; zakup ~ Pauschalkauf m.

ryczeć, -y, -al vn. brüllen; **ryczenie** n Brüllen, Gebrüll n.

ryć va. 1 (ziemię) wühlen. 2 (w metalu) stechen, gravieren.

rydel, -dla, pl. -dle m Spaten m.

rydwan, -u, pl. -y m Wagen m (der Alten); ~ żalobny, Leichenwagen f; być przykutym do czuyego -u, j-s Sklave a. Knecht sein.

rydz, -a, pl. -e m Reizker m; lepszy ~, niż nic, etwas ist besser als gar nichts; zdrow jak ~ er ist kerngesund.

rydzawy a fuchsröt.

ryga f Linie f; mus. Notenlinie; -gi pl Linienblatt n (zum Unterlegen).

Ryga f geo. Riga; żart.jechać do -gi, ausbrechen, gn. kotzen.

rygiel, -gla, pl. -gle m Riegel m; zamknąć na ~ zuriegeln.

rygor, -u, pl. -y m Strenge f; trzy-mać k. w -rze, j-n in Zucht halten; ir. ~ natychmiastowej wykonalności, Beantwortung einer vorläufigen Entscheidung; **rygorysta**, pl. -ści m Rigorist

m; **rygoryzm**, -u m Rigorismus m, allzu große Sittenstrenge.

ryl, -a, pl. -e m Rüssel m; **ryjek**, -jka, pl. -jki m 1 Rüsselchen n; Saugrüssel m (der Insekten). 2 ent. Rüsselkäfer n; **ryjkowaty** a rüsselförmig.

ryk, -u, pl. -i m Gebrüll n; -nąć vn. brüllen. [m, Radiermadel f]

rylec, -lca, pl. -lce m (Grab-)Stichel rylo n Rüssel m.

rym, -u, m Reim m; -y pl Verse pl. **rymar**-ski a Riemer...; -stwo n Riemerhandwerk n.

rymarz, -a, pl. -e m 1 Riemer m; (siodlarz) Sattler m. 2 Reinschmied

rymesa f handl. Rimesse f. [m.

rymo-kleta, -pis, -twórcza m Riemer, Reinschmied, Dichter m;

-**twórczy** a dichterisch; -**twórstwo** m Reichtkunst, Reinkunst f; -**wać** va. Dichten, dichten; ~ się, reimen; -**wanie** n Reimen n; -**wy** a Reim...

rynek, -nku, pl. -nki m Markt, Marktplatz m; handl. ~ pieniędzy, Geldmarkt; ~ zbytu, Absatzquelle f, -feld, -gebiet n, -markt m, na tejszym rynku, am hiesigen Platz; **rzucić**, wypuścić na ~ auf den Markt werfen, bringen; **zasypać** ~ (towarem), den Markt überhäufen.

rynién-ka f kleine Rinne; -**kowaty** a rinnenförmig. [Marktpreis m]

rynkowy a Markt...; cena -wa, **rynna** f Rinne f.

rynszok, -u, pl. -i m Gosse f, Rinnstein m, Gerinne n; -**owy** a Gossen...; fig. unflätig, zotig, schmutzig.

rynsztunek, -nku m Rüstung f.

rypać, -pie, -pał, **rypaqć** un. 1 ~ na skrzypcach, auf der Geige kratzen 2 einen Hieb versetzen. 3 schnell laufen. 4 ob. golaqć. [Rips...]

ryps, -u, pl. -y m Rips m; -**owy** a rysy, -u, pl. -y m 1 Zug m; ~ charakteru, Charakterzug; -y twarzy, Gesichtszüge pl. 2 (Ab-)Riß m.

rysa f Ritze, Spalte f, RiB m; (szarysi a Luchs...)

rysik, -a m Griffel, Schieferstift m

rysoypis, -u, pl. -y m Personenbeschreibung f, Signalmal n.

ryso-wać l va. 1 zeichnen. 2 Risse machen. II ~ się 3 Risse bekommen. 4 sichtbar werden, deutlich hervortreten; -**wanie** n Zeichnen n; -**wnia** f Zeichensaal m; -**wnica** f Zeichen-

brett, Reißbrett *n*; -wnictwo *n* Zeichnerkunst *f*; -wniczka *f* Zeichnerin *f*; -tyniczny a Zeichen..., zeichnerisch; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Zeichner *m*.
 rysu-nok, -nku, *pl* -nki *m* Zeichnung; Abbildung *f*; ~ piórkowy, Federzeichnung; ~ węgieln, Kohlenzeichnung; lekcja -nków, Zeichenstunde *f*; nauczyciel -nków, Zeichenlehrer *m*; uczyć się -nków, zeichnen lernen; -nkowy a Zeichen...; film ~ Trickfilm *m*; papier ~ Zeichenpapier *n*; wzorek ~ Zeichenvorlage *f*.
 Ryszard, -a *m* Richard.
 ryś, -sia, *pl* -sie *m* zo. Luchs *m*.
 ryśnik, -a, *pl* -i *m* Reißfeder *f*.
 rytm, -u, *pl* -y *m* Rhythmus; Takt *m*; -iczność *f* das Rhythmische; Taktmäßigkeit *f*; -iczny a rhythmisch, taktmäßig; -ika *f* Rhythmik *f*; -owy a rhythmisch geordnet.
 ryto-wać *va* gravieren, (mit dem Grabstichel) stechen; -wanie *n* Gravieren, Stechen *n*; -wnia *f* Gravieranstalt *f*; -wnictwo *n* Gravierkunst, Stechkunst *f*; -wniczy a Gravierer...; -wnik, -a, *pl* -icy *m* Graveur *m*.
 rytualny a rituell (ob. ubój).
 rytual, -u, *pl* -y *m* Ritual *n*, Kirchenordnung *f*.
 rywal, -a, *pl* -e *m* Nebenbuhler *m*; -izacja *f* Nebenbuhlerschaft *f*, Wettstreit *m*; -izować *vn* wetteifern; rivalisieren.
 rywalka *f* Nebenbuhlerin *f*.
 ryza *f* 1 (papieru) Ries *n*. 2 Zucht, Strenge *f*; rzywać (k.) in Ryzie, in Zucht halten.
 ryzoto *n* Risotto *m* i *n*.
 rzykant, -a, *pl* -ci *m* Waghals *m*.
 ryzyko *n* Risiko *n*; na ~ (odbiory), auf Risiko...; -wać *va* wagen, riskieren; kto nie -kuje, ten nie nie ma, wer nicht wagt, der nicht gewinnt; -wój a riskant, gewagt.
 ryz, -u *m* Reis *m*; ~ z mlekiem, Reisbrei *m*; ~ na mleku, Milchreis; ~ w Paryżu nie robić z owsa -u, dumm rzywać a rötlich. [bleibt dumm].
 ryzo-wisko *n* Reisfeld *n*; -wy a ryzy a fuchsrot, rot(haarig). [Reis...]
 rzad-ki a (rzadzy) selten; (plyn etc.) dünn(flüssig); -e włosy, dünnes Haar; ~ las, lichter Wald; -ko *ad*. (rzadziej) selten; ~ siac, dünn saen; ~ kto, wenig Leute; -kość *f* Selten-

heit, Karität *f*; (plótna etc.) Düntheit *f*.
 rzadziej, -eje, *vn* selten (a. dünn) werden; rzadzina *f* dünne Leinwand etc.
 rzad¹, rzędu, *pl* rzedy *m* 1 Reihe *f*; ~ domów, eine Reihe Häuser; rzędem, in einer Reihe nebeneinander; trzy razy pod ~ dreimal nacheinander; w pierwszym rzędzie, in erster Reihe (a. Linie). 2 Rang *m*; pierwszego rzędu, ersten Ranges. 3 bot. zo. Ordnung, Klasse *f*. 4 (na konia) (Pferde-)Geschirr *n*.
 rzad², -u, *pl* -y *m* 1 Regierung *f*; za -ów (Napoleona), unter der Regierung...; -y, Regime *n*; objąć -y, die Regierung antreten; objęcie -y, Regierungsantritt *m*; siedziba -y, Regierungssitz *m*; ster -u, Staatsruhr *n*; zmiana -y, Regierungswechsel *m*. 2 (lad) Ordnung *f*.
 rzad-ca, *pl* -cy *m* (kraju) Herrscher, Regent *m*; (dóbr. domu) Haushalter *m*; -czyni *f* Verwalterin *f*.
 rzadny a ordentlich; verbalterisch; ordnungsbend.
 rządowy a Regierend...
 rządzący regierend; rzadzenie *n* Regieren *n*; Leitung *f*; rzadzić *vn* i *va* herrschen, regieren; ~ państwem, einen Staat regieren; ona -i męzcini, sie beherrscht ihren Mann; wszędzie chce ~ er will überall den Herrn spielen; gr. ~ drugim przypadkiem, den zweiten Fall regieren; ~ się, seine Geschäfte verwalten; (bei sich) wirtschaften; sich leiten lassen; ~ się rozumem, sereem, sich von der Vernunft, vom Herzen leiten lassen; ~ się u k., bei-j-m herrschen, kommandieren.
 rzec, -ekę, -ecze, -ekł *vn* sagen, sprechen; rzekłbyś, man könnte glauben, man möchte meinen.
 rzeczot, -u *m* Gequake *n*.
 rzeczo-tać, -cze, -tal *vn* quaken; -tanie *n* Quaken *n*.
 rzecz, -y, *pl* -y *f* Sache *f*, Ding *n*; to nie twoja ~ das ist nicht deine Sache; do -y 1 zur Sache 1 tak -y stoją, so steht die Sache; główna ~ die Hauptsache; stan -y, Sachlage *f*; mówić do -y, vernunftig reden; sachlich sprechen; mówić od -y, Unsinn reden (ob. przystąpić, spisać), 2 Tat, Handlung *f*; w samej

-y, in der Tat; rzecz dzieje się... die Handlung spielt in... 3 na ~ ubogich, zum Besten der Armen.
 rzeczka *f* Flüßchen *n*.
 rzeczo-nictwo *n* Advokatenstand *m*, Advokat; Fürsprache *f*; -niczka *f* Fürsprecherin *f*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Sachwalter, Sachführer; (ordentlich) Fürsprecher *m*; ~ do spraw patentowych, Patentanwalt *m*.
 rzeczny a Fluß...; ryba -na, Flußfisch *m*; żegluga -na, Flußschiffahrt *f*.
 rzeczony a genannt, besagt.
 rzeczownik, -a, *pl* -i *m* gr. Hauptwort, Substantiv(um) *n*; -owy a substantivisch.
 rzeczo-wo *ad*., -wy a sachlich; dowód -wy, Beweisstück *n*, Beleg *m*; mówić -wo, sachlich sprechen; -wość *f* Sachlichkeit *f*; -znanwa, *pl* -cy *m* Sachkenner, Sachverständiger *m*.
 rzeczpospolita, rzeczypospolite *f* 1) Reichtum, Republik *f*; R- Polska, die Republik Polen.
 rzeczulka *f* Bächlein *n*.
 rzeczywistość *f* Wirklichkeit *f*; w -ści, in der Tat, wirklich; -sty a, -ście *ad* wirklich; -sta wartość, Effektivwert
 rzędnieć, -ieje, -iał *vn* rar werden, dünner werden; sich lichten.
 rzeka *f* Fluß *m*; (duża) Strom *m*.
 rzekać ob. rzec.
 rzeko-mo *ad*., -my a angeblich, vermeintlich, sogenannten.
 rzemień, -nia, *pl* -nie *m* Riemen *m*; rzemieńny a Riemen...
 rzemieł-nictwo *n* Handwerkerstand *m*; -niczka *f* Handwerkerin *f*; -niczy a Handwerker..., handwerkmäßig; izba -cza, Handwerkerkammer *f*; narzędzia -cze, Handwerkszeug *n*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Handwerker *m*.
 rzemiosło *n* Handwerk, Gewerbe *n*; ~ wojenne, Kriegshandwerk; trudnić się -stem, ein Gewerbe betreiben.
 rzemnyk, -a, *pl* -i, rzemyczek, -czka, *pl* -ka *m* Riemchen *n*, Riemen *m*.
 rzepa *f* weiße Rübe.
 rzepak, -u, *pl* -i *m* Rübsen, Rübsamen, Raps *m*; -owy a olej; ~ Rüböl, Rapsöl *n*.
 rzepka *f* 1 Rüben *n*; każdy sobie -kę skrobie, jeder für sich. 2 an. Knie-scheibe *f*; rzep(a)lako *n* Rübenfeld *n*.
 rzesza *f* 1 Schar, Menge. 2 Reich *n*.
 rzęszot, -u, *pl* -y *m*: w ~ weit geflo-

chten; durchsichtig; -arz, -a, *pl* -e *m* Siebmacher *m*.
 rzęszoto *n* Siebn.
 rzęsz-ki a frisch, rüstig; munter; -kość *f* Rüstigkeit, Munterkeit.
 rzetel-nie *ad*., -ny a ehrlich, redlich, reell; -ność *f* Ehrlichkeit, Redlichkeit *f*.
 rzew-nie *ad* wehmütig; (o płaczu) bitter(lich); ~ plakać, bitterlich weinen; -ność *f* Wehmüt *f*; -ny a wehmütig; rührend; (placzu) bitter(lich); plakać -nymi łzami, bittere Tränen weinen.
 rzezać, -że, -zał *va* 1 (bydło) schlachten; (u Żydów) schächten. 2 schnitz(e)ln, 3 kastroien, entmannen, verschneiden; rzezać, -a, *pl* -i *m* 1 Schlachtmesser *n*. 2 *pl* -cy (u Żydów) Schächter *m*; rzezaniec, -ńca, *pl* -ńce *m* Verschnittene(r) *m*.
 rzezmieszek, -szka, *pl* -szki *m* Beutelschneider, Dieb *m*. [bad *n*.
 rzeź, -zi, *pl* -zie *f* Gemetzelt, Blut-
 rzeź-ba *f* Bildhauerei, Skulptur *f*; (dzielo) Schnitzwerk *n*; -biarka *f* Bildhauerin *f*; -biarski a Bildhauer...
 -biarstwo *n* Bildhauerkunst, Bildhauerei *f*; -biarz, -a, *pl* -e *m* Bildhauer *m*; -bić *va* (aus)hauen; (aus) rzeźki etc. ob. rzeźki. [schnitzen].
 rzeź-nia *f* Schlachthaus *n*; -nictwo *n* Metzgerei *f*; -niczka *f* Metzgerin, Fleischerin *f*; -niczy a Fleischer...; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Fleischer, Metzger, Schlächter *m*.
 rzeź-wić *va* (się, się) erfrischen -wicie *vn* sich erfrischen.
 rzeź-wo *ad*., -wy a frisch, munter, -wość *f* Munterkeit, Frische *f*.
 rzeźwiczka *f* med. Tripper *m*.
 rzeżucha *f* bot. Kresse *f*. [f.
 rzeżyna, -nej, *pl* -ne *f* mat. Ordinate
 rządowy a Reihen...; siewnik ~ Drillmaschine *f*.
 rzeżo-lenie *n* Gefiedel *n*; -lić *vn* fiedeln, auf der Geige kratzen.
 rzeżoła, *pl* -ly *m* Bierfiedler *m*.
 rzeża *f* Augenwimper *f*.
 rzeżal-sty a 1 reichlich; -ste oklaski, donnerndes Beifallklatschen; (o oświetleniu) glänzend. 2 dicht; ~ deszcz, dichter Regen; -ście *ad* reichlich; dicht; ~ oświetlony, glänzend beleuchtet. [nie *n* Röcheln *n*.
 rzeżić, -że, -zi *vn* röcheln; rzeże-

rznąc *va.* 1. schneiden; (piła) sägen; (na kamieniu) gravieren. 2. (kogo) tüchtig hauen, prügeln; (na skrzypach) fiedeln, geigen; ~ komu prawdę, j-m derb die Wahrheit sagen. rznąć się ~ w brzuchu, Bauchgrimmien, Leibschnitten *n.* rzdokiewa, -kwi, *nl* -kwie *f* Rettich *m*; rzdokiewka *f* Radieschen *n.* rzu-cać, -cić *l va.* 1. werfen, schleudern; ~ losy, losen; ~ okiem, einen Blick werfen; ~ pieniędzmi, sein Geld verschwenden; ~ (k.) o ziemię, zu Boden schlagen, niederwerfen, niederschmettern; *fig.* ~ światło na co, Licht (a. Klarheit) über etwas verbreiten; (okrętem) hin und her schleudern. 2. (opuszczyć) verlassen. II ~ się 3. sich werfen, sich stürzen; ~ się na k., na co, auf j-n, auf etwas losstürzen; ~ się do nóg, sich (vor j-m) auf die Knie werfen; ~ się komu na szyję, j-m um den Hals fallen; to się -a w oczy, das

fällt in die Augen. 4. (o ryłkach) zapeln; (o ludziach) sich vor Wut hin und her werfen; wędnie sad; rzucanie *n* Werfen *n*; *sp.* ~ oszczepem, Gerwerfen *n.*

rzut, -u, *pl -y m* 1. Wurf *m*; ~ oka, Blick *m*; na pierwszy ~ oka, auf den ersten Blick; siła -u, Wurfkraft *f*. 2. ml. Staffel *f*.

rzut-ki *a* gewandt; (kupiec) unternehmend, unternehmungslustig; -kość *f* Gewandtheit; (kupca) Unternehmungslust *f*; -nia *f* Wurflinie *f*. rzuto-wać *va.* Lichtbilder an die Wand werfen, projizieren.

rzygać *vn.* (aus)brechen, kotzen. Rzym, -u *m* Rom *n*; Rzymianin, -a, *pl -nie m* Römer *m*; Rzymianka *f* Römerin *f*; rzymski *a* römisch (ob. laźnia); rzymsko-katolicki *a* römisch-katholisch.

rzany *a* Regen... [n. rzeń *vn.* wiehern; rżenie *n* Wiehern

S

sabat, -u, *pl -y m* Sabbat *m*. Sabau-dczyk, -a, *pl -yey m* Savoyarde *m*; -dia *f* geo. Savoyen *n*. sabaudzki *a* savoyisch. Sabina *f* Sabine. sabotaż, -u *m* Sabotage *f* (absichtliche Beschädigung von Betriebsmitteln), absichtliche Verpfuschung; sabotować *va.* sabotieren, absichtlich beschädigen.

sacharyna *f* Sacharin *n*. sad, -u, *pl -y m* Obstgarten *m*. sadio *n* Fett *n*, Schmerz *m* *n*. sadowić *va.* (sąd, sich) setzen. sadow-nictwo *n* Obstbaumzucht *f*; -nik, -a, *pl -nicy m* Obstgärtner; Obstgartenpächter *m*.

sadyba *f* Wohnsitz *m*. sadystyczny *a* unzüchtig, sadistisch; sadyzm, -u *m* Sadismus *n*, (geschlechtliche Befriedigung durch grausame Handlungen).

sadza *f* Ruß *m*. sadzać *va.* setzen. sadzawka *f* Fisch-teich, -weiher *m*. sadzenie *n* Pflanzung *f*. sadić *l va.* 1. setzen; ~ kury na jajach, eine Henne zum Brüten setzen. 2. pflanzen; (groch) stecken. II *vn.* ~ przez rów, über einen Graben setzen

(a. springen). III ~ się na co, sich anstrengen, um etwas Besonderes zu zeigen; ~ się na dowcip, (vergebliche) Versuche machen, witzig zu sein. sadzonka *f* Pflanzling *m*, Pflanze *f*. sadzony *a*; jaja -ne, Spiegeleier *pl*. safundula, *pl -ly m* Schlafmütze *f*, Schlappschwanz *m*. [a Saffian... saffian, -u, *pl -y m* Saffian *m*; -owy sagan, -u, *pl -y m* Kochtopf *m*.

sago *n* ind. Sago *n*; -więc, -wca, *pl -wce m* Sagobaum *m*; -wy *a* Sago... Sahara *f* geo. Sahara *f*.

sajdak, -a, *pl -i m* Kocher *m*. sak, -u, *pl -i m* 1. Sack; Sacküberzieher *m*. 2. Wurfnetz *n*. [bársę *f*. sakiewka *f* Geldbeutel *m*, Geldsakpalto *n* Sacküberzieher *m*.

sakrament, -u, *pl -y m* Sakrament *n*; -alny *a* sakramental. [n. saksofon, -u, *pl -y m* mus. Saxophon

Saksonia *f* geo. Sachsen *n*; Saksończyk, -a, *pl -yey m* Sachse *m*. sakwa *f* Rucksack *m*.

sakwojaż, -u, *pl -e m* Reisetasche *f*. sala *f* Saal *m*; ~ koncertowa, Konzertsaal; ~ balowa, Festlokal *n*. salamandra *f* zo. Salamander *m*. salami *n* Salami *f*. salater(k)a *f* Salatschüssel *f*.

salceson, -u, *pl -y m* Preßwurst *f*; ~ czarny, Blutwurst *f*.

saldó *n* Saldo *m* (na moją korzyść zu meinen Gunsten); (konto) zamyka się -dem na...; wykazać ab mit einem Saldo von...; wykazać ~ einen Saldo aufweisen; wać *va.* saldieren.

sale-tra *f* Salpeter *m*; -t(r)arnia *f* Salpeter-hütte, -siederlei *f*; -trować *va.* mit Salpeter überziehen (a. bestreuen); -trowy *a* Salpeter...; -trzan, -u *m* salpetersaures Salz; ~ potażu, Kalisalpeter; -trzany *a* Salpeter...

salicyl, -u *m* chm. Salizylin; -owy *a* kwas ~ Salizylsäure *f*.

salina *f* Saline *f*.

salmiak, -u *m* chm. Salmiak *m*.

Salomea *f* Salome.

Salomon, -a *m* Salomon (ob. nalać).

salon, -u, *pl -y m* Salon *m*, Empfangszimmer *n*; ~ fryzjerski, Haar-schneidesalon; ~ kosmetyczny, Salon für Schönheitspflege; -ik, -u, *pl -i m* Salon *m*; -owiec -owca, *pl -wcy m* Salonmensch *m*; -owy *a* Salon..., salonfähig; lew ~ Salonłowe *m*; muzyka -wa, Salonmusik *f*. [Ärmel).

salop(k)a *f* Damenmantel *m* (ohne

salefia *f* bot. Bocksbart *m*.

salutować *va.* militärisch grüßen, salutieren.

salwa *f* Salve *f*; ~ oklasków, donnerndes Beifallklatschen. salwować się, sich salverien.

salaciarz, -a, *pl -e m* gm. Kutscher

salkat(k)a *f* Salat *m*. [m.

sam, sama, samo *a* 1 selbst, allein; biob; ~ jeden, ganz allein; ~ na ~ unter vier Augen; ~ to napisałem, ich habe es selbst geschrieben (ob. rozumieć); rzecz sama w sobie, das Ding an sich, die Sache an und für sich selbst; ten ~ derselbe; na samą myśl, schon selbst der Gedanke. 2 w ~ czas, zur rechten Zeit; pod samą Warszawą, dicht bei Warschau; przy samych drzwiach, dicht an der Tür; na sam widok, wenn man ihn nur sieht, schon beim bloßen Anblick.

Samaryta-nin, -a, *pl -nie m* Samariter *m*; -nka *f* Samariterin *f*; samarytański *a* Samariter... sameczy *a* männlich, Mannchen...; sami-ca, -czka *f* Weibchen *n*; samec, -mca, *pl -mce m* Männchen *n*.

samiut(eń)ki *a* ganz allein.

samo-bójca, *pl -cy m* Selbstmörder *m*; -bójczy *a* selbstmörderisch; -bójczyai *f* Selbstmörderin *f*; -bójstwo *n* Selbstmord *m*; -bytny *a* selbstständig; -chcać *ad.* von selbst, freiwillig; -chcać *a* freiwillig; -chłodzenie *n* Selbstkühlung *f*.

samo-chód, -odu, *pl -ody m* Kraftwagen *m*, Auto(mobil) *n*; ~ ciężarowy, Kraftlastwagen *m*; ~ pancerny, Panzerkraftwagen; -chodowy *a* Automobil...; -we części, Automobilteile

pl (ob. kurs 3); -chodzik *m* Kleinauto

samo-chwalba *f*, -chwalstwo *n* Selbstlob, Eigenlob *n*; -chwalca, *pl -cy, -chwał, -a, pl -y m* Prahler, Prahlhans; -chwalczy *a* prahlerisch.

samo-czynny *a* Selbst..., selbsttätig, automatisch; -dział, -u *m* Haus-leinwand *f*, Haustuch *n*; -działający *a* selbsttätig, automatisch; -działowy *a*: plотно -we, Hausleinwand *f*;

-działnie *ad.* -działny *a* selbstständig; -działność *f* Selbstständigkeit *f*;

-dzierczy *a* alleinherrschend, autokratisch; -dzierstwo *n* Selbstherrsch-

schaft, Autokratie *f*; -dziercza *m* Selbstherrscher, Autokrat *m*; -głoska *f* Selbstlaut *m*; -głoskowy *a* vokalis-

ch; -gonka *f* Hausbranntwein *m*; -grający *a* automatisch; -gwalt *m* Selbstbefleckung, Onanie *f*; -istność *f* Selbstständigkeit *f*; -istny *a* selbstständig; -izstalcenie *n* (sie) Selbstunterricht *m*.

samolot, -u, *pl -y m* Flugzeug *n*; ~ pasażerski, Passagierflugzeug.

samolub, -a, *pl -y m* Selbstsüchtige(r), Egoist *m*; -ny *a* selbstsüchtig, egoistisch; -stwo *n* Selbstliebe, Eigenliebe *f*.

samolówka *f* Falle, Fallgrube *f*.

samoobrona *f* Selbstverteidigung *f*.

samopal, -u *m* mil. Maschinengewehr *n*.

[selbst überlassen.

samopas *ad.* ganz allein; frei, sich

samo-piszący *a* selbstschreibend, Registrier...; przyrząd ~ Registrier-

apparat *m*; -poczucie *n* Selbstgefühl; Allgemeinbefinden *n*; -pomoc *f* Selbsthilfe *f*; -poznanie *n* Selbster-

kenntnis *f*; -rodność *f* Natürlichkeit, Urwüchsigkeit *f*; -rodny *a* urwuchsig, natürlich, gediegen; -ne złoto, gediegenes Gold.

samorząd *m* Selbstregierung,

Selbstverwaltung, Autonomie *f*; -ca, *pl*-*cy* m Selbstherrscher, Autokrat *m*; -owy *a* autonom; -ctwo n Selbstherrschaft *f*.

samorzut-nie *ad.*, -ny *a* von selbst, spontan, aus eigenem Betrieb; -ność *f* Freiwilligkeit, Spontaneität *f*.

samosąd m Volksgericht *n*.

samo-tnia *f* Einöde *f*; -tnica *f* Einsame *f*; -tnie *ad.* einsam; -tnik, -*a*, *pl*-*icy* m Einsame(r); -tność *f* Einsamkeit *f*; -tny *a* einsam.

samotrząsk m Vogelnetz *n*, Falle *f*. **samo-uctwo** n Selbstunterricht *m*; -uczek, -uczka, *pl* -uczkanie *m* I Autodidakt, Selbstlerner *m*. 2 *pl* -uczki, Lehrbuch *n* zum Selbstunterricht; -uk, -u, *pl*-*a*, *pl*-*im* ob. samouczek *i*. **samowar**, -u, *pl*-*y* m Samowar, Teewasserkessel *m*.

samowiedza *f* Selbsterkenntnis *f*. **samowład-ca**, *pl*-*cy* m Selbstherrscher, Autokrat *m*; -czy *a* autokratisch; -czyni *f* Selbstherrscherin *f*; -ny *a* eigenmächtig; -ztwo *n* Eigenmächtigkeit; Allein herrschaft *f*.

samo-wola *f* Willkür *f*, Eigenwille *m*; -wolnie *ad.*, -wolny *a* willkürlich, eigenwillig; -wtór *ad.* zu zweien; -wystarczalność *f* Selbstgenügsamkeit, Autarkie *f*; -wystarczalny *a* autark(isch), selbstgenügsam; -wniecanie *n* el. Selbstinduktion *f*; -zachowawczość *f* Selbsterhaltungstrieb *m*; -zachowawczy *a*; instynkt ~ Selbsterhaltungstrieb *m*; -zadowolenie *n* Selbstzufriedenheit *f*; -zapalenie *n* Selbstzündung *f*; -zapalność *f* Selbstzündbarkeit *f*; -zapalny *a* selbstzündend; -zaplodnienie *n* Selbstbefruchtung *f*; -zatrucie *n* Selbstvergiftung *f*; -zwaniec, -ńca, *pl*-*icy* m Usurpator *m*, der sich einen fremden Titel *a*. Namen beilegt; -zwańczy *a* falsch, betrügerisch.

Samson, -a *m* Simson.

sanacja *f* Sanierung *f*.

sanatorium, *pl*-*ria* *n* ind. Sanatorium *n*, Heilanstalt *f*.

sandacz, -a, *pl*-*e* *m* nicht. Zander *m*. **sandal**, -u, *pl*-*y* m Riemenschuh *m*, Sandale *f*; -owicz, -wca, *pl*-*wce* *m* bot. Sandelholz *n*.

sandwicz, -a, *pl*-*e* *m* belegtes Brötchen.

sane-czki, -czek *pl* Rodelschlitten

m, Rodel *f*; -czkować *un.* rodeln; -czkowanie *n* Rodeln *n*.

sangwi-niczny *a* sanguinisch; -nik, -a, *pl*-*nicy* *m* Sanguiniker *m*.

sanie, san *pl* Schlitten *m*.

sanitariusz, -a, *pl*-*e* *m* (-ka *f*) Kranken-pfleger(in), -wärter(in); **sanitar** *n* *a* Sanitäts..., sanitär; *mil.* punkt ~ Verbandplatz *m*.

sank-cja *f* Sanktion *f*; -cje *pl* Sanktionen, Zwangs-, Straf-maßnahmen *pl*; -cjonować *va.* sanktionieren.

sanki, -nek *pl* Schlitten *m*; jechać -kami, Schlitten fahren. [bahn *f*. **sanna**, -ny *f* Schlittenbahn, Schneesanskryt, -u *m* Sanskrit *n*.

sapa *f* *mil.* Sappe *f*.

sapać, -pie, -pał *un.* schnaufen, schnauben; **sapanie** *n* Schnauben *n*.

saper, -a, *pl*-*rzy* *m* *mil.* Pionier *m*;

~ piechoty, Infanteriepionier.

sapieżanka *f* eine Birnegattung.

sapisko *n* lockerer Boden.

sapka *f* Schnupfen *m*; ~ sucha, Stockschnupfen.

sarde-la *f* Sardelle *f*; -lowy *a* Sardellen...

sardoniczny *a*: ~ śmiech, sardolisches, krampfhaftes Lachen.

Sardynia *f* geo. Sardinien *n*.

sardynka *f* Sardine *f*.

sarkać *un.* I (nosem) schlürfen. 2 (na co, na k.) murren, unzufrieden sein; **sarkanie** *n* Murren *n*, Klagen.

sarkastycz-nie *ad.*, -ny *a* beißend, sarkastisch; -ność *f* sarkastischer Ton; **sarkazm**, -u *m* beißender Spott, Sarkasmus *m*.

sarkofag, -u, *pl*-*i* *m* Prachtsarg *m*.

sarmacki *a* sarmatisch; **Sarmata**, *pl*-*aci* *m* Sarmate *m*.

sarna *f* Reh *n*; ~ samica, Ricke *f*; **sarni** *a* Reh...; **sarnie**, -cia, *pl*-*ta* *n* Rehkalb *n*; **sarnina** *f* Rehbraten *m*.

Sas, -a, *pl*-*owie* *m* Sachse *m*.

sasanka *f* bot. Anemone *f*.

saski *a* sächsisch; von Sachsen.

saszetka *f* Riechkissen *n*.

sataniczny *a* satanisch, teuflisch.

satelita, *pl*-*ici* *m* Satellit; Nebenplanet *m*; *fig.* unzertrennlicher Gefährte.

satrapa, *pl*-*powie* *m* Satrap *m*.

Saturn, -a *m* ast. Saturnus *m*.

satyna *f* Satin *m*; -netka *f* baumwollener Satin; -nierka *f* Satinier-

maschine *f*; -nować *va.* satinieren. **satyr**, -a, *m* Satyr, Waldgott *m*. **saty-ra** *f* Satire, Spottschrift *f*; -ryczny *a* satirisch; -ryk, -a, *pl*-*rycy* *m* Satiriker *m*.

satysfakcja *f* I Genugtuung, Satisfaktion *f*, 2 Behagen *n*, Freude *f*. **sawantka** *f* Gelehrte *f*, Blausrümpf *f*, **sączka**, -czka, *pl*-*czki* *m* Drainröhre *f*; *chir.* Wundröhren *n*; **sączenie** *n* (się) Sichern *n*; **sączkować** *va.* drainieren; *chir.* Wundröhren einlegen;

sącznik, -a, *pl*-*i* *m* Filter *m*; Seihetuch *n*; **sączyk** *va.* i *un.* I sickern, triefen. 2 (ze szklanki) nippen. II ~ się, tropfenweise fließen, sickern.

sąd, -u, *pl*-*y* *m* I Urteil *n*; wydać ~ ein Urteil fallen; wyrobić sobie ~ o (czym), sich ein Urteil bilden über... 2 Gericht *n*; ~ handlowy, Handelsgericht; ~ polowy, Feld-, Kriegsgericht *n*; ~ ostateczny, jüngstes Gericht (ob. oddać I, pozwać, polubowny, okregowy, przysięgły); **sądny** *a* Gerichts...; ~ dzień, Versöhnungsfest *n* (der Juden).

sądo-wnictwo *n* Gerichtsbarkeit *f*, Gerichtswesen *n*; Justiz *f*; -wniczy *a* Justiz...; -wnie *ad.* gerichtlich; **wystąpić** ~ gerichtlich vorgehen; -wnik, -a, *pl*-*icy* *m* Gerichts-, Justizbeamter

sądowy *a* Gerichts..., gerichtlich; droga-wą, auf dem gerichtlichen Wege; opłaty-we, Gerichtsgebühren *pl*; koszty-we, Gerichtskosten *pl*.

sądzenie *n* Urteilen; *jr.* Richten *n*; **sądzić** *va.* i *un.* urteilen (o czym, über...); (mnieć) meinen, glauben; *jr.* richten; jak -isz? wie glaubst du?

sądzę po jego mowie, nach seinen Reden (a. seiner Sprache) nach zu urteilen; nie było mi sążone, es war mir nicht beschieden; ~ się *z* kim, sich mit j-m prozessieren, einen Prozeß mit j-m (o co um etwas) führen.

sąg, -u, *pl*-*i* *m* Klaffer *f*.

śasiad, -a, *pl* śasiadzi *m* Nachbar *m*; -ka *f* Nachbarin *f*; -ować *un.* benachbart sein; ~ *z* kim, j-s Nachbar(in) sein.

śasię-dni, *a* benachbart; -dzki *a* nachbarlich; -dzkie stosunki, nachbarliche Beziehungen; utrzymywać dobre stosunki -e, gute Nachbarschaft halten; -dztwo *n* Nachbarschaft *f*.

sażeń, -źnia, *pl* -źnie *m* Klaffer *f*. **saźnisty** *a* klafferlang.

scą-lać, -lić *va.* vereinigen, verschmelzen; (grunta) verkoppeln, Grundstücke in einer Hand zusammenlegen; -lenie *n* Vereinigung *f*; ~ gruntów, Flurvereinigung, Verkopplung *f*.

scedować *va.* zedieren, abtreten.

scedzić *un.* absehen.

scena *f* I Bühne *f* (ob. ruchomy).

2 Szene *f*; zrobić komu -nę, j-m eine Szene machen; -riusz, -a, *pl*-*e* *m* Szenar, Szenario, Szenarium *n*.

scenaria *f* Szenerie *f*.

scenicz-ność *f* Bühnenwesen *n*;

-ny *a* Bühnenmäßig, szenisch.

scenalizować *va.* zentralisieren.

scęptycyzm, -u *m* Zweifelsucht *f*;

scęptycz-nie *ad.*, -ny *a* skeptisch, zweifelnd; **scęptyk**, -a, *pl*-*y* *m* Zweifler, Skeptiker *m*.

schab, -u, *pl*-*y* *m* Lendenstück *n*.

schadzać się, zusammenkommen, sich versammeln; **szadzka** *f* Stelldichein, Rendezvous *n*, Verabredung *f*; dom -dzek, Absteigequartier *n* (für Halbweltedamen).

szarakteryzować *va.* charakterisieren.

scheda *f* Erbe, Erbeil *n*, Nachlaß *m*.

schemat, -u, *pl*-*y* *m* Schema *n*;

-ychy *a* schematisch; -yzm, -u *m* Schematismus *m*; -yzować *va.* schematisieren.

schizma *f* Kirchenspaltung *f*, Schisma *n*; -tyczny *a* schismatisch; -tyk, -a, *pl*-*tycy* *m* Schismatiker *m*.

schlać się, sich besaufen.

schlaścić *va.* I bespritzen. 2 (skrytykować) herunterreißen.

schle-bi(a)ć *un.* schmicheln; -bianie *n* Schmeichelei *f*.

[sauber].

schład-ność *f* Sauberkeit *f*; -ny *a* **schład-ny** *un.* trocken; verdorren; *fig.* schmachten, vergehen.

schod-ek, -dka *m* Stufe *f*; -dki *pl* Treppe *f*; -dkowy *a* staffelförmig;

-dowy *a* Treppen... (ob. klatka 2).

schody, -dów *pl* Treppe *f* (kuchenne für Dienerschaft); ~ ruchome, Rolltreppe *f*.

schodzić I *un.* I (na dół) heruntersteigen, herab-, hinabsteigen (ob. zejść). 2 vergehen; czas -i, die Zeit vergeht; ~ ze świata, von der Welt

scheiden. II *va.* (suknie) abtragen. III ~ sie. *ob.* schadzać się.

scholas-tyczny *a* scholastisch, schulmäßig; **-tyk**, *-a*, *pl* *-tycy* *m* Scholastiker *m*.

schorowany, **schorzały** *a* kränklich, siech, langdauernd krank; **schorzałość** *f* Siechtum *n*, Kränklichkeit *schochać* *va.* (się, się) verstecken, verbergen; (do kieszoni) stecken; **-wanie** *n* Aufbewahrung *f*; **-wanko** *n* Versteck *n*, Schlupfwinkel *m*.

schód, *-odu*, *pl* *-ody* *m* 1 Abstieg *m*. 2 (Treppen-)Stufe *f.* (*ob.* schody).

schówek, *-wku*, *pl* *-wki* *m* Sicherheitsschranken; (*w* bankach) Safe *n*.

schron, *-u*, *pl* *-y* *m* Unterstand *m*; *mil.* ~ bojowy, Kampfunterstand; ~ przeciwnogazowy, Gasschutzunterstand; ~ podkopowy, unterirdische Sammelzufluchtsstätte; **schronić** *va.* in Sicherheit bringen, bergen; ~ się, (się) flüchten; **schronienie** *n* Zuflucht *f*, Zufluchtsort *m*; **schronisko** *n* Zufluchtsort *m*, Asyl *n*; (*w* górach) Schutzhütte *f*.

schud-nać *vn.* abmagern, mager werden; **-niecie** *n* Abmagerung *f*.

schwycenie, **-tanie** *n* Ergreifung *f*; **-ciąć**, **-tać** *va.* ergreifen, packen.

schylać, **-lić** *va.* (się, się) bücken, beugen; **-lony** *a* gebeugt; ~ wiekiem, vom Alter gebeugt.

schylać, **-lku** *m* Neige *f*; *na* *-lku*, auf der Neige; *być* *na* *-lku*, sich zum Ende neigen; ~ życia, Lebensabend *m*; **-ikowiec**, **-wca**, *pl* *-wcy* *m* Dekadent *m*; **-lkowy** *a* zur Neige gehend.

scysia *f* Zwiist, Zusammenstoß *m*. **scyzoryk**, *-a*, *pl* *-i* *m* Federmesser *n*.

szczernieć *vn.* schwarz werden. **szczernieć** *vn.* *ob.* czernieć.

seans, *-u*, *pl* *-y* *m* Sitzung *f*.

Sebastian, *-a* *m* Sebastian.

sece-sja *f* Sezession *f*; **-sjonista**, *pl* *-ści* *m* Sezessionist *m*.

sedno *n* wundgeriebene Stelle; *fig.* Kernpunkt *m*; *trafić* *w* ~ den Kernpunkt (den wunden Punkt) treffen.

segment, *-u* *m* Abschnitt *m*, Segment *n*.

segrę-gator, *-a*, *pl* *-y* Briefordner *m*; **-gować** *va.* (nach Fächern) ordnen; **-gowanie** *n* Ordnung *f* (nach Fächern).

sejsmiczny *a* seismisch; seismo-

graf, *-u*, *pl* *-y* *m* Erdbebenanzeiger, Seismograph *m*.

sejm, *-u*, *pl* *-y* *m* Sejm; Landtag *m*;

-ik, *-u*, *pl* *-i* *m* Provinziallandtag; ~ powiatowy, Kreistag *m*; **-ikować** *vn.* Landtagabhalten; *fig.* erfolglos (*a.* ohne Ordnung) beraten; **-ikowy** *a* Landtags...; **-ować** *vn.* Landtag abhalten; **-owy** *a* Landtags...; **posel** ~ Landtagsabgeordneter *m*.

sekcjar-ski *a* Sekten...; **-stwo** *n* Sektentwesen *n*; **sekcjaryz** *m* Sektierer

sekcja *f* Abteilung; *an.* Sektion; *mil.* Gruppe *f*, Schwarm *m*; ~ strzelecka, Schützengruppe; **-mi**, gruppenweises; **sekcynny** *a* Sezier...; *narzędzia* *-ne*, Sezierbesteck *n*. II *m* *pl* *-ni*, *mil.* Gruppenführer *m*.

sekret, *-u*, *pl* *-y* *m* Geheimnis *n*; *w* *-ecie*, *im* geheimen.

sekre-tariat, *-u*, *pl* *-y* *m* Sekretariat *n*; **-tarka** *f* Schriftführerin. Sekretärin *f*; **-taryz**, *-a*, *pl* *-e* *m* Schriftführer, Sekretär *m*; ~ prywatny, Privatsekretär; **-taryżk**, *-a*, *pl* *-i* *m* Schreibisch *m* (mit Geheimpfächern);

-tnik, *-a*, *pl* *-i* *m* Kartenbrief *m*; **-tny** *a* Geheim...; **-tne** *pismo*, Geheimschrift *f*.

seksa *f* Sexta *f*; *mus.* Sexte *f*.

seksans, *-u* *m* Sextant *m*.

seksket, *-u*, *pl* *-y* *m* *mus.* Sextett *n*.

seksualny *a* geschlechtlich, sexuell.

sekt, *-u* *m* Sekt *m*.

sekt *f* Sekte *f*.

sektor, *-a*, *pl* *-y* *m* *mat.* Kreisabschnitt; Sektor *m*.

sekun-da *f* Sekunde *f*; **-dant**, *-a*, *pl* *-nci* *m* Sekundant *m*; **-dnik**, *-a*, *pl* *-i* *m* Sekundenzieger *m*; **-dować** *vn.* (komu) sekundieren; (kogo) helfen.

sekutnica *f* böses Weib.

Sekwana *f* *geo.* Seine *f* (Fluß).

sekwens, *-u*, *pl* *-y* *m* Reihe; *harc.* Sequenz *f*.

sekwestr, *-u*, *pl* *-y* *m* Beschlagnahme *f*, Beschlag *m*; *nalożyć* ~ mit Beschlag belegen; **-acja** *f* Beschlaglegung, Sequestrierung *f*; **-ator**, *-a*, *pl* *-rzy* *m* Verwalter, Sequestратор *m*; **-ować** *va.* mit Beschlag belegen, sequestrieren.

selcierski *a* *-ka* woda, Selterwasser

seledyn, *-u* *m* Seladon, Blaugrün *n*;

-owy *a* blaßgrün,

selck-cja *f* Auslese *f*; **-tywny** *a*

radio: trennscharf, selektiv.

sele, *-a*, *pl* *-y* *m* Sellerie *m* *f*.

semafor, *-a*, *pl* *-y* *m* Semaphore *m*

seme-str, *-u*, *pl* *-y* *m* Semester *n*,

Halbjahr *n*; **-alny** *a* halbjährig; **halbsenićki** *a* semitisch.

seminarium, *pl* *-ria*, *-riów* *n* Seminar *n*;

-rzysta, *pl* *-ści* *m* Seminaria

semita, *pl* *-ici* *m* Semit *m*. **israt**

sen, *snu*, *pl* *sny* *m* 1 Schlaf *m*; *we*

śnie, *im* Schläfe, 2 Traum *m*; *przez*

~ im Traume; ~ mara (Bóg wiara),

Traume sind Schäume.

senacki *a* Senats...

senat, *-u*, *pl* *-y* *m* Senat *m*.

senator, *-a*, *pl* *-rzy* *m* Senator *m*;

-ski *a* Senatoren...; **-stwo** *n* Senatorenwürde *f*.

senes, *-u* *m* Senesblätter *pl*

senior, *-a*, *pl* *-owie* *m* Senior *n*, der

senliwy *a* schlafsuchtig. [Ältere

sennik, *-a*, *pl* *-i* *m* Traumbuch *n*;

seność *f* Schlafträgheit, Schlaftrunkenheit *f*; **senny** *a* 1 schlaftrig, schlaftrunken. 2 Traum...; *mara* *-a*, Traum

sen, *-u* *m* Sinn *m*; *bez* *-u*, ohne

Sinn und Verstand; ~ moralny, Lehre,

Moral *f*; *w* tym *-ie*, in diesem

Sinne.

senacja *f* Aufsehen *n*, Sensation

f; *zrobić* *-cję*, Aufsehen erregen,

Sensation machen; **-cyjny** *a* sensationell; *wiadomość* *-na*, Sensations-

nachricht *f*.

senten-cja *f* Denkpruch *m*, Sentenz

f; **-cyjny** *a* *sentencjonalny* *a* sentenziös,

sentimentell; *wiadomość* *-na*, Sensations-

nachricht *f*.

senten-cja *f* Denkpruch *m*, Sentenz

f; **-cyjny** *a* *sentencjonalny* *a* sentenziös,

sentimentell; *wiadomość* *-na*, Sensations-

nachricht *f*.

separacja *f* Trennung, Scheidung

f; *jr.* Scheidung von Tisch und Bett,

Ehescheidung; **-cyjny** *a* Trennungs...;

-tka *f* 1 geschiedene Frau. 2 separates

Zimmer (*a. Coupé*); **-tysta**, *pl* *-ści* *m*

Sonderbändler *m*; **-tyzjn** *pl* *-y* *m*

Separatismus *m*, Sonderbünderei *f*.

sepet, *-u*, *pl* *-y* *m* Koffer *m*.

sepia *f* 1 Sepie *f*, Tintenfisch *m*. 2

Sepia *f*, Tintenfischschwarz *n*.

seplenić *vn.* *ob.* szepienić.

ser, *-a*, *pl* *-y* *m* Käse *m*; ~ *szwajcarski*, Schweizerkäse.

seradela *f* *bot.* Serradella *f*.

serafin, *-a*, *ob.* *wy* *m* Seraph *m*.

seraj, *-u* *m* Serail *n* (Palaststadt in Istanbul).

Serb, *-a*, *pl* *-owie* *m* Serbe *m*; **-ia**, Serbien *n*; **-ka** *f* Serbin *f*; **serbski** *a* serbisch.

serce *n* 1 Herz *n*; *leży* *mi* *to* *na* *-u*, es liegt mir am Herzen; *brać* *co* *do*

-a, sich etwas zu Herzen nehmen *a.* gehen lassen; *to* *chwyta* *za* ~ das greift ans Herz; *co* *na* *-u*, *to* *in* *in* *języku*, das Herz auf der Zunge haben

(*ob.* *krajać*, *plynąć* *1*, *otworzyć*, *przyciąć*, *otluszczenie*); *wada* *-a*, Herzerfehler *m*; ~ *mi* *to* *mówiło*, ich ahnte es wohl; *z* *ręką* *na* *-u*, Hand aufs

Herz; *z* *calego* *-a*, herzlichern; *z* *lekkiem* *-m*, leichten Herzens; *człowiek* *bez* *-ca*, Unmensch *m*. 2 ~ *dzwono*, Glockenschwengel, Klöppel *m*; *sercowy* *a* Herz(en)s...; *dolek* ~ Herzergrube *f*; *sprawa* *-wa*, Herzensangelegenheit *f*.

[ohne Ärmel].

serdak, *-a*, *pl* *-i* *m* Bauernjacke *f*

serdecznie *ad.* herzlich; ~ *dziękuję*, danke bestens (*a.* schön); ~ *się* *śmiać*, herzlich lachen; **-ność** *f* Herzlichkeit, Innigkeit *f*; **-ny** *a* herzlich, innig; ~ *przyjacieli*, Herzensfreund *m*; **-na** *przyjaźni*, innige Freundschaft; **-ne** *ukłony*, herzliche Grüße (*ob.* *pat.* *lec*).

[*tworzą* *f*.

serdelek, *-lka*, *pl* *-lki* *m* Knack-

serduszko *n* 1 Herzchen *n*; *moje* ~ 1

mein Herzchen |

serek, *-rka*, *pl* *-rki* *m* Kaschen *n*.

serenada *f* Ständchen *n*, Serenade

f; *urządzić* *komu* *-de*, *i* *-m* ein Ständchen bringen.

seria *f* Serie, Reihe *f*; **-mi**, serienmäßig; *fabrykacja* *-mi*, Serienherstellung *f*.

serio *ad.* ernst; *brać*, *traktować* *co* *na* ~ etwas ernst nehmen; *zupelnie* ~ allen Ernstes; *pół* ~, półzartem, halb im Ernst, halb im Scherz; *czy* *pan* *mówi* ~? ist das Ihr Ernst?

sernik, *-a*, *pl* *-i* *m* 1 Käsekuchen *m*.

2 Käsestoff *m*; **serny** *a* Käse...; **serowaty** *a* käseartig, käsig.

serownia *f* Käserei, Käsehütte *f*.

serpen tyn, *-u*, *pl* *-y* *m* min. Serpentinstein *n*; **-tyna** *f* Serpentine *f*;

Serpentin-; **-schleier** *-tanz* *n*.

serum *n* *inu.* Serum *n*.

serwal, *-a*, *pl* *-e* *m* zo. Tigerkatze *f*.

serwantka *f* Glasschrank *m*, Servante *f*.
 serwaser, -u *m* Scheidewasser *n*.
 serwatka *f* Molke *f*.
 serwe-ta *f* Tischdecke *f*; -tka *f* Serviette *f*, Mundtuch *n*.
 serwilizm, -u *m* Serwilismus *m*, Serwilizacja *f*, knechtische Gesinnung.
 serwis, -u, *pl -y m* Tischgeschirr.
 Service *n*; ~ do kawy, Kaffeesevice.
 serwitut, -u *m* Serwitut *n*.
 serwować *ua. sp.* (pilkę) geben.
 serwus! *int.* serwus! Servus!
 seryjny *a* Serien...
 sesja *f* Sitzung *f*.
 set *m* tennis: Satz *m*.
 seter, -a, *pl -y m* (pies) Setter *m*.
 setka *f* das Hundert; -mi, zu hundertem.
 setnie *ad.* tüchtig; setny *a* 1 der hundertste, 2 tüchtig; ~ chłop, tüchtiger Kerl.
 Seweryn, -a *m* Severin.
 sewrski *a*: -ka porcelana, Sevresporzellan *n*.
 sezam, -u, *pl -y m* bot. Sesam *m*; -owy *a*: olej ~ Sesamöl *n*.
 sezon, -u, *pl -y m* Saison *f*; główny ~ letni, pełnia -u, Hochsaison (*ob. martwy*); -owiec *m* Saisonarbeiter *m*; -owy *a* Saison...
 sęcęk, -czka *m* kleiner Knorren.
 sędzia, -iego, *pl -iowie m* Richter *m*; ~ pokoju, Friedensrichter (*ob. polubowny, śledczy*); *sp.* Schiedsrichter, -mann *m*; sędzina, -ny, *pl -ny f* Gattin eines Richters; sędziostwo *n* 1 Richteramt *n*, 2 der Richter und seine Frau; sędziowski *un. sp.* als Schiedsrichter entscheiden.
 sędzi-wość *f* Greisenalter *n*, hohes Alter; -wy *a* greisenhaft, hochbejahrt; ~ wiek, Greisenalter *n*.
 sęk, -u, *pl -i m* Knorren *m*; w tym właśnie ~ da liegt der Hund begraben; sękać, -a, *pl -e m* 1 knorriger Stock, 2 Baumkuchen *m*; sękać *ua. sp.* Knorrigkeit *f*; sękaty *a* knorrig.
 sęp, -a, *pl -y m* orn. Geier *m*; postawił, pokazał -a, die Stirn runzeln;
 sępi *a* Geier...; sępić się, sich verflinstern
 sfabrykować *ua.* fabrizieren; fałszchen.
 sfalszować *ua.* falschen.
 sfstrygować *ua.* zusammenheften.

sfatygować *ua.* ermüden; ~ wane ubranie, abgetragenes Kleid.
 sfera *f* 1 Sphäre, Kugel *f*, 2 Bereich, Wirkungskreis *m*, 3 Klasse, Gesellschaftsschicht *f*; wyższe -ry, die höheren Stände (*a. Kreise*); -ry kierownicze, die leitenden Kreise; sferyczny *a* sphärisch, kugelig.
 sfiksować *un.* verrückt werden; sfiksowany *a* verrückt.
 sfilmować *ua.* filmen.
 sfinalizować *ua.* finalisieren.
 sfianso-wać *ua.* finanzieren; -wanie *n* Finanzierung *f*.
 sfinks, -a, *pl -y m* Sphinx *f*.
 sfłaczały *a* welk, schlapp; weich; sfłaczć *un.* welk, weich werden.
 sflogować *ua.* i *un.* nachlassen.
 sfora *f* Koppel *f* (Hunde).
 sformować *ua.* formen, bilden.
 sfomulować *ua.* formulieren.
 sforność *f* Folgsamkeit *f*; sforny *a* folgsam; sforować *ua.* zusammenkoppeln.
 sforsować *ua.* (się, sich) übermäßig anstrengen; zu sehr angreifen, forcieren.
 sfrancu-ziały *a* französisch geworden; -zieć *un.* französisch werden.
 sfukać *ua.* tüchtig ausschelten.
 sfuszerować *ua.* verpfuschen.
 siać, sieje, siał *ua.* saen; *fig.* ~ niezgodę, Zwietracht säen.
 siać *un.* sich setzen; -daj Pan, nehmen Sie Platz; siaływać *un.* zu sitzen pflegen.
 siak *ad.*: i tak i ~ auf allerhand Arten; czy ~, czy tak, so oder so.
 siaki *a* ~ taki, irgendein; leidlich.
 sianie *n* Säen *n*.
 siano *n* Grashalm *m*.
 siano *n* Heu *n*; *fig.* wykręcić się -nem, Ausfluchte machen; -branie *n*, -kos, -u, *pl -y*, -zbiór, -oru, *pl -ory m*, -żęcie *n* Heuernte *f*.
 siara *f* erste Milch (nach der Niederkunft, nach dem Kalben).
 siar-czan, -u, *pl -y m* schwefelsaures Salz, Sulfat, Vitriol *n*; ~ cynku, Zinkvitriol; ~ miedzi, Kupfersulfat; ~ sodu, Natriumsulfat; -czany *a* Schwefel..., schwefelig; kapiel -na, Schwefelbad *n*; -czek, -czku *m* Sulfid *n*; -czyn, -u, *pl -y m* Sulfid *n*.
 siarczy-sty *a* schwefelhaltig, schwefelig; *fig.* sehr stark, heftig; hitzig; ~

mród, es friert Stein und Bein; -ście *ad.* heftig.
 siar-ka *f* Schwefel *m*; -kan *m* Sulfat *n*; ~ magnezji, Bittersalz *n*; ~ wapna, Schwefelkalk *n*; -kować *ua.* schwefeln; -kowanie *n* Schwefeln *n*; -kownia *f* Schwefelhütte *f*; -kowodór *m* Schwefelwasserstoff *m*; -kowy *a* Schwefel...
 siatka *f* Netz *n*; ~ do włosów, Haarnetz; ~ chwytna, Fangnetz; ~ ochronna, Schutznetz; ~ pajęczna, Spinnweben *n*; (na ptaki) Garn *n*, Schlinge *f*; radio: Gitter *n*; ~ do kopiowania (rysunku), Netz, Gatter *n* zum Kopieren; siatkowaty *a* netzartig; siatkowiec *m* ent. Netzflügler *m*; siatkowy *a* Netz...; radio: bateria -wa, Gitterbatterie *f*; siatkówka *f* 1 (oka) Netzhaut *f*, 2 *sp.* Flugball *m*; grać w -kę, Flugballe spielen, 3 ent. Netzflügler *m*.
 sia-kać, -knać *un.* Luft einsaugen; ~ nos, die Nase schneuzen.
 siaść, siać -dzie, siał *un.* siać.
 siodło, sidło *n* Vogel-garn, -netz *n*; sidła, -deł *pl* Schlinge *f*; ~ zastawić, Schlingen legen.
 siebie, sobie, sobą *prn.* sich; być u ~ zu Hause sein; idź sobie! geh weg! brać (co) na ~, auf sich nehmen; daleko od ~ weit voneinander; każdy dla ~ jeder für sich.
 siec, -ekę, -ecze, -ekł *ua.* hacken, hauen; ~ sieczke, häckseln; wiatr -cze, der Wind schneidet (ins Gesicht).
 sieciowy *a* radio: odbiornik ~ Netzempfänger *m*.
 sieczka *f* Häcksel *n*; -rka *f* Häcksel(schneide)maschine *f*; -rnia *f* Häckselkammer *f*.
 sieczna, -nej, *pl -ne f* mat. Sekante
 sieczny *a*: broń -na, blanke Waffe; ząb ~ Schneidezahn *m*.
 sieć, -ci, *pl -cie f* Netz *n*; ~ na ryby, Fischnetz; ~ drogowa, Wegenetz; ~ kolejowa, Eisenbahnnetz; ~ pajęczna, Spinnweben *n*; mil; ~ poczty polowej, Feldpostnetz; ~ przeszkód z drutu, Drahthindernisnetz; el. ~ rozsyłowa, Verteilungsnetz; ~ wodociągowa, Wasserleitungsnetz.
 sied(e)n*a* *num.* sieben; -dziesiąt *num.* siebzig; -dziesięcioletni *a* siebzigjährig; -króć *ad.* siebenmal; ~ to ty-

sięć, siebenmalhunderttausend;
 -nastoletni *a* siebzehnjährig; -nasty *a* der siebzehnte; -naście, -naścioro *num.* (dzieci) siebzehn; -set *num.* siebenhundert.
 siedlisko *n* (Wohn-)Sitz *m*; ~ choroby, Sitz einer Krankheit.
 siedmiodniowy *a* siebentägig.
 Siedmiogród *m* geo. Siebenbürgen *n*; siedmiogrodzki *a* Siebenbürger...
 siedmio-krotny *a* siebenmalig; -lecie *n* Septennat *n* (Zeitraum *m* von 7 Jahren); -letni *a* siebenjährig; -miesięczny *a* siebenmonatlich; -młowy *a* -we buty, Siebenmeilenstiefel *pl*; -raki *a* siebenfach, sieben-erlei.
 siedmioro, siedmiu *num.* sieben.
 siedzą-co *ad.* -cy *a* sitzend; miejsce -ce, Sitzplatz *m*; życie -ce, sitzende Lebensart.
 siedzenie *n* Sitzen *n*; Sitzplatz *m*; ~ przednie, Vordersitz *m*.
 siedziba *f* (Wohn-)Sitz *m*.
 siedzieć, -i, -iał *un.* sitzen; ~ przy stole, bei Tisch sitzen; ~ na jajach, brüten; ~ na piemiądzach, reich sein; ~ jak na rozżarzonych węglach, jak na szpiłkach, wie auf (glühenden) Kohlen sitzen, wie auf Nadeln sein; ~ na wsi, auf dem Lande sein; ~ w więzieniu, im Gefängnis sitzen; ciągle w domu ~ immer zu Hause hocken; ~ w długach, in Schulden stecken.
 sieja *ob.* siga.
 sieja *f* Saatzeit; Ausaat *f*.
 siekać *ua.* ob. siec; siekać, -a, *pl -c m* 1 Schneidezahn, Hauer *m*, 2 Hackmesser *n*; siekanina *f* 1 Gemetzl *n*, 2 *kuch.* gehacktes Fleisch; siekanka *f* gehacktes Fleisch.
 siekiera *f* Axt *f*, Beil *n*; siekierka *f* Hacke *f*, Handbeil *n*; (ryba) Bitterling *m*.
 siełan-ka *f* Idylle *f*, Idyll; Schäfergedicht *n*; -kowy *a* idyllisch.
 sieław(k)a *f* icht. Bodenrenke *f*, Weißfelsen, Sandfelsen *n*.
 siełski *a* ländlich; idyllisch; siełskosć *f* Ländlichkeit *f*.
 siemię, -ienia, *pl -iona m* Samen *m*; ~ lniane, Leinsamen; siemienny *a* Samen...
 siennik, -a, *pl -i m* Strohsack *m*.
 sienny *a* 1 Heu... 2 Hausflur...
 sień, -ni, *pl -nie f* Hausflur *f*,

siepacz, -a, pl -e m Häscher m.
siepać *va.* raufen, reißen; schlagen.
sierć ob. sierść.
sierdzić się, sich ärgern.
sierdzisty (j)äh)zornig.
siermlega f Bauernkittel m.
sierociniec, -ńca m Waisenhaus n.
sierociwno n Waisenstand m, Ver-
 waisung f; **sierocy** a Waisen...; **sie-
 rota** m i f Waise f; dom -rot, Waisen-
 haus n.
sierp, -a, pl -y m Sichel f; ~ księży-
 ca, Monatschiff, Halbmond m.
sierpień, -pnia m August; **sierp-
 niowy** a August...
sierść, -ści f Haare pl (von Tieren);
sierścisty a haarig, behaart.
sierżant, -a, pl -nci m Sergeant m.
siestrzan, -u, pl -y m Träger, Unter-
 balken m.
siew, -u, pl -y m Saat(zeit) f; **siewca**,
 pl -cy m Sä(e)mann m; **siewka** f 1
 Saatpflanze f, Sämling m. 2 orn. Regen-
 pfeifer m; **siewnia** f Sätuch n.
siewnik, -a, pl -i m Saemaschine f;
 ~ rzędowy, Drillmaschine; **siewny**
 a Saat...
się prz. sich; **mówi się**, man sagt;
ksiść ~ sich legen; **uczyć** ~ lernen.
się-gać, -gnąć *va.* i un. reichen; (po
 co) langen nach...; ~ do kieszeni, in
 die Tasche langen; jak daleko wzrok
 -a, soweit der Blick reicht; **fig.** ~ po
 (koronę), streben nach...; za wysoko
 ~ zu hoch hinauswollen.
się-ga ficht, Maräne f.
siłacz, **siłaczka** vn. (herwor)spritzen;
 pissen; **siławka** f Feuerspritze f.
siłora f orn. Meise f; ~ większa,
 Kohlmeise; **fig.** Mädchen n.
siłlenie się n Anstrengung f.
siłnić się, sich anstrengen, sich Mü-
 he geben (na co, etwas zu tun).
siłnie ad. kräftig, stark.
siłnik, -a, pl -i m Motor m; ~ dy-
 zlawski, Dieselmotor; ~ elektryczny,
 Elektromotor; ~ napędowy, An-
 triebsmotor (ob. spalinowy); -owy a
 licznik ~ Motorzähler m.
siłny a stark, kräftig; heftig; fest;
 -na wola, fester Wille; zrobić -ne
 wrażenie, einen tiefen Eindruck ma-
 chen.
siła 1 f Kraft, Stärke, Macht, Ge-
 walt f; pierwszorzędna ~ erste Kraft
 (nabywczy); siły robocze, Arbeits-

kraft; wyższa ~ höhere Gewalt; ~
 przyzwyczajnia, die Macht der Ge-
 wohnhheit; ~ przed prawem, Gewalt
 geht vor Recht; z całej siły, aus allen
 Kräften; o własnych -ch, ohne j-s
 Hilfe; to jest ponad moje siły, das
 geht über meine Kräfte; ~ zbrojna,
 bewaffnete Macht; w tym tkwi jego
 ~ darin liegt seine Stärke (ob. jedność,
 wiek 1); ~ rzeczy, die Macht der Ver-
 hältnisse; ~ zbrojna, bewaffnete
 Macht. II ad. viel; wieviel.
siłacz, -a, pl -e m Kraftensch,
 Athlet m; -ka f Athletin f. [in.
siłomierz, -a, pl -e m Kraitmesser
 sinawy a bläulich; blau angelaufen.
siłniak, -a, pl -i, siłnic, -ńca, pl -ńce
 m blauer Fleck.
siłnieć un. blau werden; **siłność** f
 Blaue f; **siłobrody** m Blaubart m;
siłny a bläulich; fleisbarig, fahl.
sinus m mat. Sinus m.
siodełko n 1 kleiner Sattel. 2 kol.
 (Schienen)Stuhl m.
siodlar, -nia f Sattelkammer f; -ski
 a Sattler...; -stwo n Sattlerhandwerk
siodlarz, -a, pl -e m Sattler m. [in.
siodłać *va.* satteln.
siodło n Sattel m; wysadzić k. z -a,
 j-n aus dem Sattel heben, abwerfen;
 siedzieć mocno w -le, fest im Sattel
 sitzen.
siódło n Dorf n, Weiler m.
sióstra f Schwester f; ~ rodzona,
 leibliche Schwester; ~ przyrodnia,
 Halbschwester (ob. miłosierdzie);
sióstrzana a Schwöster..., schwester-
 lich; miłosć -na, Schwösterliebe f;
sióstrzenica f Nichte f; **sióstrze-
 niec**, -ńca, pl -ńcy m Nefte m; **sió-
 strzyczka** f Schwösterchen n.
siódemka f die (Zahl) Sieben;
siódma, -mej f sieben Uhr; **siódme**,
 po ~ ad. sieb(en)ens; **siódmy** a
 siebente.
sió, -u m Bins(e) f; **siótarz**, -a, pl -e m
 Siebmacher m; **siótko** n (kleines) Sieb;
 ~ do herbaty, Teesieb n; **siótkowy** a
 chleb, Schwarzbrot n.
sióto n Sieb n.
siótywie n Bins(e) f; Binsengebüsch n.
siusiać un. pissen, pinkeln.
siwawy a gräulich, etwas grau; **si-
 wka**, -wka, pl -wki m Schimmel m
 (Ufer); **siwiceń** un. grau werden; **si-
 woczny**, **siwutek(é)ki** a ganz grau;

siwizna f graues Haar; **siwka** f graue
 Stute (a. Kuh); **siwobrody** m Graubart
 m; a grabiarty; **siwogłowy** a
 grauköpfig; **siwosz**, -a, pl -e m Graukopf;
 Grauschimmel, Silberschimmel m;
siwosć f Graueit f, graue Farbe;
siwowlasy a grauhairig; **siwy** a grau.
siesta f Mittagsruhe f.
sjonista, pl -eci m Zionist m.
sjonizm, -u m Zionismus m.
skafander, -dra n Schwimmweste
 f; Taucherapparat; Taucheranzug m.
skakać, -cze, -kal un. springen,
 hüpfen; ~ z radości, vor Freude
 hüpfen; **skakanie** n Springen n; **skaka-
 kania** f Springerei f; **skakanka** f
 Tanzvergnügen n.
skala f 1 Maßstab m; **fig.** na wielką
 -le, in großem Maßstab; żyć na wielką
 -le, großen Aufwand machen; zakro-
 jony na wielką -le, großzügig; 2 mus.
 Tonleiter m. Skala f; ~ barw, Farben-
 skala; (głosu) Umfang m.
skalać *va.* besudeln, beflecken.
Skald f geo. Schelde f (Fluß),
skaleczenie n Verwundung f; -czyć
va. (się, się) verwunden, verletzen.
skalisty a 1 felsig; felsenartig; gó-
 ry -ste, Felsengebirge n. 2 schroff.
skalny a Felsen...; olej ~ Petroleum
skalp, -u m Kopfhaut f, Skalp m;
skałpel, -a, pl -e m Zergliederungs-
 messer, Skalpelt n; **skalpować** *va.*
 die Schädelhaut abziehen, skalpieren.
skala f Fels(en) m; ~ podwodna,
 Riff n; **skalka** f 1 kleiner Fels. 2
 Feuerstein m; **skalkówka** f Feuer-
 schloßgewehr n.
skamieńniałość f Versteinerung f;
niaty a versteinert, fossil; -nieć un.
 (się) versteinern; **fig.** ganz verduzt
 sein.
skanalizować *va.* kanalisieren.
skancerować *va.* verstümmeln.
skandal, -u, pl -e m Skandal m;
icizna ad., -iczny a skandalös, an-
 stößig, empörend.
skandować *va.* skandieren.
Skandynawia f geo. Skandinavien n.
skapanieć un. herunterkommen;
 abmagern.
skapalizować *va.* kapitalisieren,
 in Kapital verwandeln; zum Kapital
 schlagen. [pitulieren].
skapitulować un. sich ergeben, ka-
skapować *va.* begreifen, kapieren.

skaptować *va.* gewinnen, einneh-
 men.
skarabeusz, -a, pl -e m Käfer m.
skarać, -rze, -ral *va.* bestrafen; ska-
 ranie n Bestrafung f; ~ boskie, Got-
 tesgeißel f, Unheil, Unglück n.
skarub, -u, pl -y m Schatz m; **fig.**
Fundgrube f; ~ Państwa, Staats-
 schatz, Fiskus m; minister -u, Fi-
 nanzminister; -ie mój! mein Schatz!;
-cowy a Schatz...; -czyk, -a m
 Schatzkasten n.
skarbić *va.* ~ sobie (co), zu ge-
 winnen suchen, gewinnen.
skarbiec, -bca, pl -bce m Schatz-
 kammer f, Schatz m; ~ stalowy,
 Stahlkammer f.
skarbnica f Schatzkasten m,
 Schatzkästchen n; **fig.** Schatz m;
-niczka f 1 Schatzmeisterin f. 2
 Sparbüchse f; -nik, -a, pl -nicy m
 Schatzmeister m.
skarbonka f Sparbüchse f; (dla ubo-
 gich) Armenbüchse f.
skarbo-wość f Finanzwesen n; nau-
 ka -ści, Finanzwissenschaft f; -wy a
 Finanz..., Schatz...; bon ~ Schatzan-
 weisung f; izba -wa, Schatzkammer f;
 urząd ~ Finanzamt n.
skarcić *va.* rügen, zurechtweisen.
skarga f Klage f; wniość, podać -e
 na k., eine Klage gegen j-n anhängig
 machen, einreichen.
skarłowa-cenie n Verkrüppelung f;
-ciały a verkümmert, verkrüppelt;
-cieć un. verkümmern, verkrüppeln.
skarogniady a schwarzbraun.
skarpa f Böschung f.
skarpetka f Socke f.
skarykaturować *va.* zur Karikatur
 machen.
skarżący, **skarżyciel**, -a, pl -e m
 (-ca, -ka f) Kläger(in); **skarżyć** *va.*
 klagen; ~ k. do sądu, j-n verklagen; ~
 się na (kogo), na (co), sich beklagen
skaso-wać *va.* ob. kasować, [über...
 skatalogować *va.* katalogisieren.
skatować *va.* ob. katować.
skaut, -a, pl -uci m ob. harcerz.
skaza f Fleck; Riß m.
skazać, -że, -zał, skazywać *va.*
 verurteilen; ~ (k.) na zapłacenie kosz-
 tów, na śmierć, zu den Kosten, zum
 Tode verurteilen; **skazanie** n Verur-
 teilung f; **skazaniec**, -ńca, pl -bcy m
 Verurteilter m.

skazić *va.* beflecken; verseuchen, vergiften; verderben; denaturieren. **skazitel-ność** *f.* Verderblichkeit *f.*; *ny* *a* verderblich.

skazka *f.* kleiner Fleck.

skazówka *f.* Zeiger, Weiser *m.*

skazienie *n.* Verderben *n.*; Vergiftung, Verseuchung *f.*; skażony *a* verderben; versucht; denaturiert; spirytoś *~* denaturierter Spiritus.

skąd *ad.* woher; von wo; ~ **badź**, -kolwiek *ad.* woher auch; ~ przydzie, woher er auch kommen mag; ~ **inąd** *ad.* 1 anderswoher. 2 übrigens; in anderer Beziehung (*a.* Rücksicht).

skapać, -pie, -pał *va.* baden; ins Wasser tauchen; ~ się, baden; ins Wasser fallen.

skąpić *va. i vn.* knausern, geizen; skąpiec, -pca, pl -pcy *m.* Geizhals, Knauser, Knicker *n.*; skąpo *ad.* knapp; skąpość *f.* Knappheit, Spärlichkeit *f.*; skąpstwo *n.* Geiz *m.*, Knauserie *f.*; skąpy *a* geizig, knausurig; (obiad etc.) mager, spärlich, knapp; -pe oświecienie, spärliche Beleuchtung *pl ob.* narty. [tung.

skiba *f.* 1 Erdstolle *f.* 2 ~ chleba, Brotschnitte *f.*

skierować *va.* lenken; (list etc.) richten; ~ rozmowę *na...* das Gespräch lenken auf...; ~ (sprawę) do sądu, vor Gericht bringen; wszystkie moje usiłowania -wane są *na...*, alle meine Bemühungen sind darauf gerichtet... [mc] überschnappen.

skisować *vn.* mus. (mit der Stimskinąć *vn.* winken, ein Zeichen geben; (głową) nicken; ~ *na k.*, *j-m* zuwinken; **skinienie** *n.* Winken; (głową) Nicken *n.*

skisły *a* sauer (geworden); skisnąć, -śnie, -sił *vn.* sauer werden.

sklecić *va.* zusammenflicken; (schnell) zusammenverfuschen; ~ wiersze, Reime schmieden.

skleić, -jać *va.* zusammenkleben. **sklep**, -u, pl -y *m.* Laden *m.*

sklepienie *n.* Gewölbe *n.*; ~ niebieskie, Himmelsgewölbe; ~ nieckowate, Muldengewölbe.

sklepek, -u, pl -i *m.* (Kram-)Laden *m.*; ~ z pieczywem, Backerladen; -arka *f.* Kramerin *f.*; -arski *a* Krämer...; -arz, -a, pl -e *m.* Krämer *m.*

sklepiasty *a* gewölbt.

sklepo-wa, -wej, pl -we *f.* Ladenmädchen *n.*, Verkäuferin *f.*; -wy *a* Laden... [f Sklerose *f.*

sklero-tyczny *a* verkalkt; skleroza **skle-śać**, -nąć *vn.* zusammenfallen; -sty *a* zusammengefallen.

skład, -u, pl -y *m.* 1 (pociąg, maszyny etc.) Zusammensetzung *f.*; ~ ciąża, Körperbau *m.*; ~ krwi, Blutzusammensetzung *f.*; ~ osobowy, Personalbestand *m.* 2 Lager *n.*, Niederlage *f.*; ~ apteczny, Drogerie *f.*; ~ drzewa, Holzlager; ~ główny, Hauptlager; ~ wędlin, Schweinefleischladen *m.*; ~ win, Weinhandel *m.*; (zawartość składu) Lager, Warenbestand *m.*; mięć *na -dzie*, auf Lager haben; oddać *na -* auf Lager geben, einlagern; stan -u, Lagerbestand *m.*

składacz, -a, pl -e *m.* Zusammenleger; Falzer *m.*; dr. (Schrift-)Setzer *m.*

składać, złożyć *I va.* 1 zusammenlegen, -setzen; (list) zusammenfalten; (dokumenty, dowody) beibringen; (czcionki) setzen; (maszynę etc.) aufstellen; (ręce) falten; (pieniądze w banku etc.) hinterlegen, deponieren; (brzoń, urząd) niederlegen; ~ oręż, die Waffen strecken; (ofiary) darbringen; (egzamin, przysięgę) ablegen (ob. dowództwo); ~ sprawozdanie, Bericht erstatten; ~ komu uszanowanie, *j-m* seine Aufwartung machen; ~ winę *na k.*, *j-m* die Schuld zuschieben; ~ wizytę, einen Besuch abstatten; ~ zdanie, einen Satz bilden. 2 sammeln; (do kupy, *na kupę*) anhäufen. II ~ się 3 sich zusammenlegen. 4 (dawać składki) gemeinsam beisteuern. 5 ~ się z (cz.), bestehen aus... 6 sich fügen; sich schicken; to się doskonale składa, das fügt sich gut, das macht sich prächtig; tak się (jakos) złożyło, es hat sich so geschickt; składający *m.* Deponent *m.*; składanie *n.* Zusammenlegen *n.*; (pieniędzy) Hinterlegung. Deponierung *f.*; (maszyny etc.) Aufstellen, Montieren; Zusammensetzen *n.*; ~ do magazynu, Einlagerung *f.*; składany *a* 1 Klapp...; krzesło, łóżko -ne, Klappstuhl *m.*, -bett *n.*; stół -o Klappstisch *m.* 2 odsetki -ne, Zinsszinsen *pl.*

skład-ka *f.* 1 Beitrag, Beisteuer *m.*; (Geld-)Sammlung, Kollekte *f.*; zbierać -kę, eine Kollekte veranstalten. 2

~ asekuracyjna, Versicherungsprämie *f.*; -kowy *a* Sammel...; uczta -wa, Picknick *n.*

składnia *fgr.* Satzlehre; Syntax *f.*

składnica *f.* Lagerhaus *n.*

składnie *ad.* geschickt, niedlich.

składnik, -a, pl -icy *m.* 1 Lagerhalter; ~ węgl. Kohlenhandler *m.* 2 pl -iki Bestandteil *m.*

skład-ność *f.* Harmonie; Gewandtheit; -ny *a* harmonisch; wohlgestaltet; geschickt; niedlich. [ponente]

składowa, -wej, pl -e *f.* mat. Komskłado-we, -go *n.* Lagergeld *n.*; -wy *a* 1 Lager(haus)...; dowód, kwit ~ Lagerhausschein *m.*; księga -wa, Lagerbuch *n.* 2 części -we, Bestandteile skłamać *va.* lügen. [pl.

skłaniać, skłonić *I va.* 1 hinneigen, hinbeugen. 2 ~ *k.* do (cz.), *j-n* veranlassen, bewegen zu... II ~ się (sie) hinneigen zu...; ~ się ku końcowi, sich dem Ende neigen; ~ się komu, sich vor *j-m* neigen. [ballen.

skłębic *va.* (się, się) zusammensklon, -u, pl -y *m.* 1 Himmelsgewölbe *n.* 2 Beuge *f.*; skłonić *ob.* skłaniać.

sklon-ność *f.* Neigung *f.*; (do cz.) Hang *m.* zu...; (do suchot etc.) Anlage *f.* (zur Schwindsucht etc.); ~ do muzyki, musikalische Anlagen; skłonny *a* ~ do ... geneigt zu...; empfänglich für...; nie być -m, abgeneigt, nicht geneigt sein; bylbym ~ ich wäre nicht abgeneigt; ~ do zaziębień, zu Erkältungen geneigt.

skłopotany *a* besorgt, bekümmert. sknera, pl -rzy *m.* Geizhals, Knicker, Knauser *m.*; sknerstwo *n.* Geiz *m.*

sknościć *va.* verfuschen.

skobel, -bla *m.* Schliebhaken *m.*

skoczek, -czka, pl -czki *m.* 1 Springer *m.* (*t.* w sztachach); Seiltänzer *m.* 2 ent. Grashüpfer *m.*; skoczka *f.* Springerin; Seiltänzerin *f.*; skocznia *f.* sp. Sprungschanze *f.*; ~ narciarska, Schischanze *f.*; skoczny *a* springend, hüpfend; (tanz)lustig; muzyka -na, Tanzmusik *f.*; skoczyć *vn.* springen, hüpfen; (dokąd) laufen; ~ komu do oczu, auf *j-n* losspringen; ceny -yly, die Preise senken; ~ do domu, einen Sprung nach Hause machen.

skoja-rzenie *n.* ob. kojarzenie; -rzyć *va.* verbinden; (małżeństwo) zustande

bringen; (myśli) verknüpfen, assoziieren.

skok, -u, pl -i *m.* 1 Sprung *m.*; sp. ~ *o* *tytze* *n.* dal, Stabweitsprung; ~ *w* *dal*, Weitsprung; ~ *w* *wyż*, Hochsprung; *w* ~ *im* *Nu*, in aller Eile; -ami, sprungweise. 2 *mech.* Hub *m.*; ~ tłoka, Kolbenhub.

skolatać *va.* zerrütten; skolatany *a* zerrützt; *fig.* von Sorgen bedrückt.

skoma *f.* ob. oskoma. [sorgenvoll. skombinować *va.* zusammensetzen; *fig.* (co) ersinnen, ausfindig machen. skombria *ob.* skumbria. [machen.

skomercjalizować *va.* handelsfähig skomleć *vn.* winseln; skomlenie *n.* Winseln *n.* [m.

skomoroch, -a, pl -y *m.* Börenführer skompletować *va.* ergänzen, vervollständigen, kompletieren.

skomplikować *va.* verwickeln, komplizieren; -wanie *n.* Verwicklung, Kompliziertheit *f.*; -wany *a* verwikelt, kompliziert.

skomponować *va.* komponieren. skompromitować *va.* (się, się) compromittieren, blamieren.

skomuniko-wać *va.* (się, sich) in Verbindung setzen; -wanie *n.* ~ *po* -ciągów, Zuganschluß *m.*; ~ się, Zusammenkunft *f.*; -wany *a* kol. pociąg ~ Anschlußzug *m.*

skon, -u, pl -y *m.* Tod *m.*, Hinscheiden *n.*; skonać *vn.* sterben, den Geist aufgeben, verschieden; skonanie *n.* ob. skon.

skoncentrować *va.* konzentrieren, vereinigen (in einem Punkte); -wanie *n.* Konzentrierung *f.*

skondensować *va.* verdichten, skonfederować *va.* durch einen Bund vereinigen; ~ się, einen Bund schließen.

skonfiskować *va.* mit Beschlagnahme belegen, beschlagnehmen, konfiszieren. skonfrontować *va.* gegenüberstellen, konfrontieren.

skonstato-wać *va.* feststellen, konstatieren; -wanie *n.* Feststellung *f.*

skonstruować *va.* konstruieren. skonsumować *va.* konsumieren, verzehren, aufzehren.

skonto *n.* Skonto *n.*, Diskont *m.* skontrolować *va.* kontrollieren.

skonwertować *va.* konvertieren. skoń-czenie *n.* Beendigung *f.*; -czo-

ność *f* Endlichkeit *f*; -**czony** a beendet; fertig (gemacht); ~ **lotr**, Erzschaft *m*, abgefemter Schurke; ~ **idiota**, osioł, Erznarr *m*; -**czyć** *va. i* un beendigen, endigen; ~ *z* kim, *z* czym, mit *j-m*, mit *etw.* ein Ende machen, *z* Ende kommen; -**czyłem**, ich bin fertig; **skończ** pan! hören Sie doch endlich auf! *o* **złe -y**, er wird ein schlimmes Ende nehmen; już -**czył** swoją karierę, er ist fertig; ~ **się**, enden; *z* Ende gehen; (wyczerpać się) ausgeben; (minąć) vorbei (a. vorüber) sein; ~ **się** na (czym), endigen mit...; -**czyło** się na strachu, ich bin (wir sind) mit dem bloßen Schreck davongekommen.

[ordinieren, skoordynować *va.* beordnen, **koskop**, -*a*, *pl -y m* Hammel, Schöps *m*. **skop**(**yw**)ać *va.* umgraben.

skopek *ob.* szkopek. [ren. **skopiować** *va.* abschreiben, **kopie**-**skorbut** -*u m* med. Scharbock, Skorb

but m. [wurm *m*. **skorek**, -*rka*, *pl -rki m* ent. Ohrskoro *l ad.* schnell. **Il** *ej.* (tylko), sobald (als); ~ **świt**, mit Tagesanbruch. **skoroszyt**, -*u m* Schnellhefter *m*. **skorość** *f* Schnelligkeit *f*. **skorowidz**, -*u*, *pl -y m* Inhaltsverzeichnis, Register *n*.

skorpion, -*a*, *pl -y m zo.* Skorpion *m*. **skoru** *pa f* Scherbe; Kruste; (jajka) Schale *f*; ~ *ziemi*, Erdrinde, Erdkruste; ~ *muszli*, Muschelschale; -**piak**, -*a*, *pl -i m* Krustentier, Schalter *n*; -**piasty** *a* krustenartig; schalenförmig; -**pieć** *vn.* eine Kruste bekommen; -**pka** *f* Scherbe *f*; *czym* ~ *z* miodu nasiąknie, tym na starość trąci, jung gewohnt, alt getan.

skory *a* schnell, rasch; *być -m* do bicia, *ci* eine lose Hand haben; ~ *do* pracy, arbeitslustig; nie jestem ~ *do* zawierania znajomości, ich mache nicht gern Bekanntschaft.

skorygować *va.* korrigieren.

skorzystać *ob.* korzystać.

skoa, -*u m* Boschung *f*; *na* ~ schief.

skości *va.* abmähnen.

skości *at* *a* erstarrt; verknöchert; ~ *od* zimna, vor Kälte erstarrt; **skości** *vn.* erstarren; verknöchern; ~ *od* zimna, vor Kälte ganz starr sein.

skoszenie *n* Abmähnen *n*.

skosztować *va.* (czego) kosten.

skoś-nie, -*no ad.*, -*ny a* schief, schräg; *mil.* ogień -*ny*, Schrägfeuer *n*. **skot**, -*a m* Vieh *n*; -**arz**, -*a*, *pl -e m* Viehhüter, Hirt *m*.

skowronek, -*nka*, *pl -nki m* Lerche *f*. **skowy**-**częć** *vn.* winseln, wimmern; -**czenie** *n* Gewinsel, Gewimmer *n*.

skóra *f* 1 (ludzka, zwierzęca) Haut *f*; *bać* się *o* swoją -*rę*, sich vor Schlägen fürchten; *dać* komu *w -rę*, *j-n* durchprügeln; nie *chciał*bym być *w* jego -*rze*, ich möchte nicht in seiner Haut stecken (*ob.* **kość** 1); *ledwie* *z* -*ry* nie wyskoczy, er kann es vor Ungeduld nicht mehr aushalten. 2 **Fell** *n*, Balg *m*; (na obuwiu) Leder *n*; **skórka** *f* 1 Hautchen *n*; (kleines) Fell; ~ *zajęca*, Hasenbalg *m*, Hasenfell *n*. 2 (chleba) Rinde, Kruste *f*; (owoców) Schale *f* (*ob.* pomarańczowy); **skórkowy** *a* ledern, Leder...; **skórnik**, -*a*, *pl -icy m* 1 Lederhändler *m*. 2 Hautarzt *m*; **skórny** *a* Haut...; choroba -*na*, Hautkrankheit *f*; **skórzany** *a* Leder...; ledern.

skówka *f* Beschlag *m*, Zwinge *f*, *skra* *f* *ob.* iskra.

skra-**cać** *va.* verkürzen, abkürzen; -**canie** *n* Verkürzung, Abkürzung *f*.

skradać *się*, sich heranschieben; **skradziony** *a* gestohlen.

skraj, -*u*, *pl -e m* Saum, Rand *m*; ~ *lasu*, Waldrand.

skrajać *va.* abschneiden.

skrajnia *f* *kol.* (gabaryt) Lehre; Ladelehre *f*, Ladeprofil *n*.

skraj-nie ad., -*ny a* äußerst; radikal; *po* -*na* lewica, die äußerste Linke; -*ne* stronnictwo, Flügelpartei *f*; *el.* ~ *przewód*, Außenleitung *f*; -**ność** *f* äußerste Grenze, Extrem *n*.

skra-**piąć** *va.* bespritzen, besprengen; -**planie** *n* Besprengung *f*.

skra-**pląć** *va.* verflüssigen, kondensieren; -**placz**, -*a*, *pl -e m* mech. Kühlgefäß *n*, Kondensator *m*; -**planie** *n* Kondensation *f*.

skraść, -*dnie*, -*dł* *va.* (weg)stehlen, entwenden (*ob.* skradac).

skra-**wać** *va.* abschneiden; -**wek**, -*wka*, *pl -wki m* Abschnitzel, Schnittzel *n* *m*.

skredytować *va.* kreditieren.

skre-**ślać**, -*ślić* *va.* 1 durchstreichen; (*sumę* *z* hipoteki) abschreiben, 2 niederschreiben; beschreiben.

skrewić *vn.* sein Wort nicht halten.

skre-**cać**, -*cić* *va.* 1 (się, się) zusammendrehen. 2 umdrehen; wenden; ~ *na* prawo, nach rechts wenden.

3 abdrehen; *kark* ~ *sich* den Hals brechen. [fesseln, binden (*t. fig.*).

skrepować *va.* zusammenschneiden, skreć, -*u*, *pl -y m* Drehung, Umdrehung; Wendung *f* (*na* lewo nach links); (sruby) Windung *f*; -**ka** *f* Litze

skro-**bać**, -*bie*, -*bał* *va.* kratzen; (marchew etc.) schaben; (pismo) radieren; (rybę) abschuppen; -**baczka** *f* Radier-, Schabemesser, Schabeisen

n, Schaber *m*; Raspel *f*; -**banie** *n* (Schaben, Kratzen; *chir.* Auskratzen; (pisma) Radieren *n*; -**bania** *f* Abschabel *n*; ausradierte Schrift;

-**banka** *f* *chir.* a) Leinwandfasern *pl*, Scharpie *f*; b) Auskratzen *n* (mit dem scharfen Löffel).

skro-**bia** *f* Kraftmehl *n*, Stärke *f*; -**biowy** *a* Stärke...; *guma*-*wa*, Stärkemehl)gummi, Dextrin *n*.

skrocz, -*a m* Paßgang *m*, **skrofulizacja** *a* skrofulosis.

skrofuly, -*łów* *pl* Skrofein *pl*.

skroić *va.* abschneiden, beschneiden, zuschneiden (*ob.* **korta** 1).

skrom, -*u m* Hasenfett *n*.

skrom-nie ad. bescheiden; einfach; -*nisia* *f* bescheidenes Frauenzimmer; -*niś*, -*sia m* bescheidener Mensch;

-**niut**(e)ki *a* sehr bescheiden; -**ność** *f* Bescheidenheit; Einfachheit *f*; -*ny a* (panna etc.) bescheiden; (posilek) einfach, spärlich, frugal; (pensja) gering; *osoba* -*nych* wymagań, anspruchslose Person.

skroń, -*ni*, *pl -nie f* Schläfe *f*; **skroniowy** *a* Schlafen...

skropić *ob.* skrapiać etc, **skropi**ć *ob.* skraplać.

skrócenie *n* Ab-, Verkürzung *f*; *w* -*niu*, im Auszuge; **skrócić** *ob.* skraćć; **skróć**, -*u*, *pl -y m* Abkürzung *f*.

skruha *f* Reue, Zerknirschung *f*.

skrupić *va.* schrotten, kleinstoßen.

skrupula-**tnie ad.**, -*tny a* genau, skrupulös; -**tność** *f* Genauigkeit *f*, peinliche Gewissenhaftigkeit.

skrupul, -*u*, *pl -y m* Gewissenszweifel, Skrupel *m*, Bedenlichkeit *f*.

skru-**szaly** *a* mürbe; -**szęć** *vn.* mürbe werden; -**szony a** reuig, zerknirscht; **skruszyć** *va.* zerbröckeln;

zermalmen; (mięso) mürbe machen.

skrwawić *va.* mit Blut beflecken.

skrycie *ad.* geheim, heimlich.

skryć *va.* (się, się) verbergen, verstecken.

skrytyk, -*u*, *pl -y m* 1 **Schuldschein** *m*. 2 (rękopis) Handschrift *f*, Manuskript *n*.

skrytalizować *va.* kristallisieren.

skrytka *f* Geheimgfach *m*.

skrytobój-*ca*, *pl -cy m* Meuchelmörder *m*; -**czy** *a* meuchelmörderisch; -**stwo** *n* Meuchelmord *m*.

skry-**tość** *f* Heimlichkeit, Verborgenheit, Verschlossenheit *f*; *w* -**ści**, im geheimen, heimlich; -**ty a** 1 versteckt, verborgen. 2 heimlich; verschlossen; *człowiek* ~ verschlossener Mensch; Schleicher *m*.

skrytykować *va.* kritisieren; **ta**-**skrzacy** *a* funkeind. [Idła.

skrze-**częć** *vn.* quaken; kreischen; ~ *na* k., auf *j-n* schreien; -**czek**, -*czka m zo.* Hamster *m*; -**czenie** *n*, **skrzek**, -*u m* Quaken *n*, Gekreische, Gequake *n*.

skrze-**le** *pl* Kiemen *pl*; -**lowy a** Kieskrzemienieć *vn.* verkieiseln.

skrzep, -*u*, *pl -y m* Gerinnsel *n*; ~ *krwi*, Blutgerinnsel; -**tość** *f* Geronnensein; Gerinnsel *n*; -*y a* geronnen; steif; -**nać** *vn.* gerinnen; erstarren; -**nienie** *n* Gerinnen *n*.

skrzesać, -*szę*, -*sał* *va.* ~ *ogięć*, Feuer schlagen.

skrzę-**tnie ad.**, -*tny a* emsig; geschäftig; -**tność** *f* Emsigkeit *f*.

skrzyczeć *va.* schelten, auszanken.

skrzy-**delko** *n* Flügelchen *n*; -**dła** (*s*)*ty a* geflügelt; -**dło** *n* 1 Flügel *m*; ~ *drzwi*, Türflügel; *fig.* *na* -*lach* wyobraźni, auf Flügel der Phantasie; *chronić* się *pod* *czyje* -*dła*, sich unter *j-s* Schutz begeben (*ob.* opiekuńczy); *drzwi* *o* *dwu* -*lach*, Flügeltür *f*. 2 *bud.*, *mil.* Flügel *m*; -**dłowy a** Flügel...

skrzy *neczka* *f* Kästchen *n*; -*nia* *f* Kiste *f*; Kasten *m*; ~ *na* śmiecie, Müllkasten; -**niarz**, -*a* *pl -e m* Kistenmacher *m*; -**niowy a** Kisten..., Kästen...; -**nka** *f* Kiste *f*, Kasten *m*; ~ *do* listów, Briefkasten; ~ *na* poczcie, Postfach *n*; *el.* ~ łącznikowa, Schaltkasten. [bot. Schachtelhalbi *m*.

skrzy, -*u*, *pl -y m* 1 Geknarre *n*. 2

skrzy-paczka *f* Geigenspielerin *f*; **-pce**, **-piec** *pl* Geige, Violine *f*; *fig.* trzymać piertwze ~ die erste Geige spielen; **-pcowy** *a* Geigen...; **-pek**, **-pka**, *pl* **-pkowie** *m* Geigenspieler, Geiger *m*; **-pieć**, **-piec**, *pl* **-piał** *vn* knarren; **-piący**, **knarrig**; **-pienie** *n* Knarren *n*; **-pliwý** *a* knarrend.

skrzyw-dzenie *n* Schädigung, Beinträchtigung *f*; **-dzić** *va.* ~ kogo, *j-m* unrecht tun, *j-n* schädigen.

skrzy-wi(a)ć *va.* krümmen; (*usta*, *twarz*) **krzywić**, **verzieren**; ~ *się*, *krumm* werden; *fig.* ein saures Gesicht machen; **-wienie** *n* Krümmung, Verkrümmung; **-wiony** *a* verdrießlich, übelgelaunt.

skrzyżo-wać *va.* (*się*, *sich*) kreuzen; **-wanie** *n* (*się*) Kreuzung *f*; ~ *dróg*, Wegkreuzung.

skubać, **-bie**, **-bał** *va.* zupfen; (*drób*) **rupien**, (*nitki*) **noppen**; *fig.* ~ *kogo*, *j-n* ausbeuten, **rupien**; **skubanie** *n* Zupfen, **Rupfen**, *n*; **skubanka** *f* Scharpie *f*; **Leinwandfasern** *pl*; **skubankowy** *a*: **czop** ~ Scharpiebausch *m*; **skubarka** *f* *tk.* Noppmaschine *f*; **skubnąć** *ob.* **skubać**.

skuć *va.* zusammenschmieden, **skudlić** *va.* (*włosy*) zerzausen, **skulić** *się*, *sich* zusammenkauern, *sich* ducken.

skulptura *f* Bildhauerkunst, **Skulptura** *f* *licht.* Makrele *f*. [*tur. f.* **skuner**, *-a*, *pl* *-y* *m* *żeg.* Schoner *m*. **skunksowy** *a* Skunk...; **skunksy**, *sów* *pl* Skunk *m*.

skup, *-u* *m* **Aufkauf** *m*. **skupczyna** *f* Skuptschina *f*, serbischer Landtag.

skupi(a)ć *va.* zusammenhäufen; (*uwaga*) **koncentrieren**; (*mysli*) **sammeln**; ~ *się*, *sich* zusammenhäufen; **anhäufen**; (*duchowo*) *sich* in *sich* selbst zurückziehen; *sich* sammeln; **skupienie** *n* **Zusammenhäufung**, **Anhäufung** *f*; ~ *domów*, **Häuserblock** *m*. 2 *fig.* **Sammlung**, **Andacht** *f*; **sluchać** *vn*, *mit* **Andacht** *zuhören*; **skupiony** *a* **angehäuft**; *fig.* **andächtig**.

skupo-wać *va.* **aufkaufen**; **-wanie** *n* **Aufkaufen** *n*, **Aufkauf** *m*.

skurcz, *-u*, *pl* *-e* *m* (*serca*) **Zusammenziehung** *f* **-enie** (*się*) *n* **Zusammenziehung** *f*; **-yć** *va.* **zusammenziehen**; ~ *się*, **zusammenschumpfen**;

fig. **sich** **vermindern**, **abnehmen**, **sich** **schmälern**.

skuścić *va.* **verführen**, **verlocken**; ~ *się*, *dać* *się* ~ *sich* **verlocken** **lassen**; **skuszenie** *n* **Verführung**, **Verlockung** *f*.

skutek-zie *ad.*, *-ny* *a* **wirksam**, **erfolgreich**; **-ność** *f* **Wirksamkeit** *f*.

skutek, **-tku**, *pl* **-tki** *m* **Folge**; **Wirkung** *f*; **Erfolg**; **Effekt** *m*; **dojść** *do* **-tku**, **zustande** **kommen**; **doprowadzić** *do* **-tku**, **zustande** **bringen**; **bez** **-tku**, **erfolgreich**; **z** **dobrym** **-tkiem**, **mit** **gutem** **Erfolg**; **pociągnąć** **za** **sobą** **-tki**, **Folgen** **nach** **sich** **ziehen**; **niema** **-tku** **bez** **przyczyny**, **keine** **Wirkung** **ohne** **Ursache**; **aż** **do** **-tku**, **bis** **zu** **Ende**; *w* ~ *z* **ufolge**, **infolge**; *w* ~ *czego*, **infolge**, **demzufolge**; **skutkować** *vn*, **wirken**. [**schmiedet**.

skuty *a* **gefesselt**, **zusammengeschnitten**; **skwapli-wie** *ad.*, **-wy** *a* **eifertig**, **bereitwillig**; **-wość** *f* **Eilfertigkeit**, **Bereitwilligkeit** *f*.

skwar, *-u* *m* **glühende** **Hitze**, **Glut** *f*; **skwarć**, **-rka**, *pl* **-rki** *m* **Speckgriebe** *f*.

skwar-no *ad.* **es** **ist** **sehr** **heiß** (**a** **schwul**); **-ny** *a* **heiß**, **schwul**.

skwarzyć *va.* **rösten**, **skwaszony** *a* *fig.* **übelgelaunt**.

skwaśniały *a* **sauer** (**geworden**); **skwaśnieć** *vn.* **sauer** **werden**.

skwer, *-u*, *pl* *-y* *m* **Schmuckplatz**, **Square** *m*; **skweres**, *-u* *m* **Verlegenheit** *f*.

skwier-czeć *vn.* **1** **zischen**, **rascheln**, **kreischen**, **2** **wimmern**, **winseln**; **-czenie** *n* **Zischen**; **Winseln** *n*; **skwierć**, *-u* *m* **Gewimmer**; (**świergot**) **Gezwitscher** *n*.

skwitować *va.* **quittieren**; ~ *z* (**czego**), **verzichten**, **Verzicht** **leisten** **auf**...; ~ *się*, **quitt** **sein**.

slawizm, *-u* *m* **Slawentum** *n*, **slabiutki** *a* **sehr** **schwach**.

slabizna *f* **1** **Schwäche** *f*, **schwache** **Seite**, **2** **schlechte** **Ware**; **schlechter** **Schüler**. 3 *an.* **Weichen** *pl*; **Unterrippengegend** *f*.

slabnąć *vn.* **schwach** **werden**, **erschaffen**; (**o** **kursach**, **cenach**) **weichen**; **slabo** *ad.* **schwach**; ~ *mi*, **mir** **ist** **unwohl**; **slabostka** *f* **Schwäche** *f*, **slabosc** *f* **1** **Schwäche** *f*; **mieć** ~ *do* *k.*, **eine** **kleine** **Schwäche** **für** **j-n** **ha-**

ben, *j-m* **gewogen** **sein** 2 **Schwächlichkeit**; **Unpäßlichkeit** *f*.

slabowi-tość *f* **Schwächlichkeit** *f*; **-ty** *a* **schwachlich**, **kränklich**.

slaby *a* 1 **schwach**; **-ba** *strona*. **schwache** **Seite**. 2 **unwohl**, **unpäßlich**, **slac**, **ściele**, **slał** *va.* 1 **ausbreiten**, **hinstreuen**. 2 ~ **łóżko**, **das** **Bett** **machen**. 3 ~ **sobie** **droge**, **sich** **den** **Weg** **bahnen**.

slac, **ściele**, **slał** *va.* **schicken**, **senden**.

slaniać *się*, **wanken**, **wackeln**.

slawa *f* **Ruhm** *m*; (**guter**) **Ruf**; **cieżyć** *się* **dobra** **-wa**, **sich** **eines** **guten** **Rufes** **erfreuen**.

slawetny *a* **berühmt**.

slawić *va.* **rühmen**, **preisen**; **slawienie** *n* **Lobpreisung** *f*.

slawny *a* **berühmt**.

Slawonia *f* *geo.* **Slawonien** *n*.

slodka-wo *ad.*, **-wy** *a* **süßlich**; **-wość** *f* **Süßlichkeit** *f*.

slod-ki *a*, **-ko** *ad.* **süß**; **lieblich**.

slodko-cierpki, **-kwaśny** *a* **sauer**; **slodkość** *f* **Süße**, **Süßigkeit** *f*. [**süb.**

slodo-wnia *f* **Malzerei**; (**suszarnia** **slodu**) **Malzdarre** *f*; **-wnik**, *-a*, *pl* *-icy* *m* **Malzer** *m*; **-wy** *a* **Malz**...

slodycz, *-y* *f* 1 **Süße** 2 **Anmut**, **1** **lieblichkeit** *f*. 3 *-e* *pl* **Zuckerwerk** *n*.

slodzić *va.* **süßen**; **zuckern**. [**pl.**

slodzin, **-dzin** *pl* **Treiber**, **Trester**

slodziuchny, **-tki** *a* **honigsüß**.

slolik, *-a*, *pl* *-i* *m* **Glaseß** *n*; ~ *na* **konfity**, **Einmacheglas** *n*; **apt.**

Büchse *f*.

slójowaty *a* **fladerig**, **gedert**.

sloma *f* **Stroh** *n*; **slomianka** *f* **Fußmatte**, **Strohmatte** *f*; ~ *do* **butelk.**

Flaschenhülle *f* (**aus** **Stroh**); **slomian**

na **Stroh**...; **kosz** ~ **Strohkorb** *m*; *fig.* ~ **wiegn**, **Strohfeuer** *n*; ~ **włowiec**, **Strohwitwer** *m*; **slomka** *f* 1

Strohball *m*. 2 *avn.* **Waldschneepfeife**; **slomkowy** *a* **Stroh**; **kapelus** ~ **Strohhut** *m*.

slonawy *a* **brackig**, **halbsalzig**.

slonecz-ko *n* (*di.* **liebe**) **Sonne**; **-nik**, *-a*, *pl* *-i* *m* **Sonnenblume** *f*; **-ny** *a* (**dzień**) **sonnig**; (**pokój**) **sonnenhell**; **-na** **kapiel**, **sonnenbad** *n*; **strona** *-na* **Sonnenseite** *f*; **zegar** ~ **Sonnenuhr** *f*.

sloni-na *f* **Speck** *m*; **-niec**, **-ńci**, **pl** *-ńca* *m* **min.** **Speckstein** *m*; **-nka** *f* (**Stückchen**) **Speck**.

slonio-wacina *f* **Elefantiasis** *f*; **-wy** *a* **Elefanten**... (**ob.** **kość**).

slonko *n* *ob.* **sloneczko**.

slono *ad.* **salzig**; *fig.* **sehr** **teuer**; **slonny** *a* **salzig**; **-na** **kapiel**, **Kochsalzbad** *n*; *fig.* (**rachunek**) **gepeffert**.

ślō, **-nia**, *pl* *-nie* *m* **Elefant** *m*.

ślōnce *n* **Sonne** *f*; **jasny**, **jak** ~ **sonnenklar**; **grzać** *się* **na** **-cu**, **sich** **sonnen** (**ob.** **motyka**, **wschód**, **zachód**).

ślota *f* **Regenwetter** *n*; **ślota** *a* **schmutzig**, **regnerisch**.

slowacki *a* **slowakisch**; **Slowak**, *-a* *pl* *-acy* *m* **Slowake** *m*; **Sloweniec** *-ńca* *m* **Slowene** *m*; **sloweński** *a* **slowenisch**.

Slowianin, *-a*, *pl* *-nie* *m* **Slowake** *m*, **slowian-ski** *a* **slawisch**; **-skosc** *f*, **-stwo** *n* **Slawentum** *n*, **slawisches** **Wesen**; **-szczyzna** *f* **slawische** **Länder**.

slowicz *a* **Nachtigall**...

slowik, *-a*, *pl* *-i* *m* **Nachtigall** *f*.

slowni-ctwo *n* **Wortschatz** *m*; **Lexikographie**; **Nomenklatur** *f*; **-niczek**, **-czka**, **pl** **-czki** *m* **Taschenwörterbuch**, **Wörterbüchlein** *n*.

slownie *ad.* **wortlich**; **in** **Worten**.

slownik, *-a*, *pl* *-i* *m* **Wörterbuch** *n*; ~ **kieszonkowy**, **Taschenwörterbuch**;

-arski *a* **lexikographisch**; **-arstwo** *n* **Lexikographie** *f*; **-arz**, *-a*, *pl* *-e* *m* **Lexikograph** *m*.

slow-ność *f* **Punktlichkeit** *f*; **-ny** *a* 1 **pünktlich**; **człowiek** ~ **ein** **Mann** **von** **Wort**. 2 **wortlich**; **obraza** *-na*, **wörtliche** **Beleidigung**; **utarczka** *-na* **Wortstreit** *m*.

slowo *n* 1 **Wort** *n*; **daję** ~ **1** **auf** **mein** **Wort** 1 (**ob.** **dar**, **dotrzymać**, **klamstwo**, **madry**); ~ *w* ~ **Wort** **für** **Wort**; **wörtlich**; **-wem**, **mit** **einem** **Worte**; **-wami**, **in** **Worten**; **ausgeschrieben**; ~ **honoru**, **Ehrenwort**; **na** **te** **-wa**, **bei** **diesen** **Worten**; ~ **się** **rzekło**, **ein** **Mann**, **ein** **Wort**; **nie** **dąć** **k**, **przyjść** **do** **-wa**, **j-n** **nich** **zu** **Wort** **kom** **n** **lassen**; **być** **po** **-wie**, **mit** **dem** **Worte** **gebunden** **sein**; **co** **do** **-wa**, **genau**; **trzymać** **k**. **za** ~ **j-n** **beim** **Wort** **halten**; **wierzyć** **k**. **na** ~ **j-n** **aufs** **Wort** **glauben**; **w** **dwu** **-wach**, **in** **wenigen** **Worten**; **od** **slow** **do** **czynu**, **gesagt** **actan**; **nie** **dać** **sobie** **-wa** **powiedzieć**, **sich** **nichts** **sagen** **lassen**; **stawić** **się** **na** **-wie**, **sein** **Wort** **halten**. 2 *gr.* **Zeitwort** *n*.

słowo-ród, -odu *m* Wortableitung, Wortstammung *f*; -zbiór *n* Wort-słó, -odu *m* Malz *n*. [schatz *m* słó,; sloju, *pl* sloje *m* 1 Glasgefäß *n* (ob. sloju). 2 (w drzewie) kłaser *f*; ~ roczny, Jahr(es)ring *m* (im Baume). słówko *n* Wörtchen *n*; -ka *pl* Vokabeln *pl*; na ~ 1 auf ein Wort!

sluch, -u *m* 1 Gehör *n*; grać ze -u, nach dem Gehör spielen; mieć ~ (musikalisches) Gehör haben (ob. śpiewać); w ~ laut; ~ przytepiony, Hart-, Schwerhörigkeit *f*; cały w ~ się zamienić, ganz Ohr sein. 2 Gerucht *n*; dochodzą mnie -y, ich habe geruchweise erfahren.

sluchacz, -a, *m* Hörer; Zuhörer *m*; -ze *pl* Zuhörerschaft, Hörschaft *f*; wolny ~ freiwilliger Zuhörer; -ka *f* Zuhörerin, Hörerin.

sluchać *va.* 1 (zu)hören; ~ wykładów, ein Kolleg hören; sluchajno! höre mall 2 ~ kogo, j-m gehören, folgen; ~ rozząd rady, j-s Rat folgen; ~ głosu rozsądku, der Vernunft Gehör geben.

sluchawka *f* Horarparat *m*; radio, tel. Hörer, Kopfhörer; -ki z palakami, doppelter Kopfhörer, Doppelkopfhörer; muszla -ki, Hörmuschel *f*; med. Horchrohr, Stethoskop *n*; słuchowisko *n* radio: Hörspiel *n*; słuchowcy *a* Gehör...; przewód ~ Gehörgang *m*.

sluga *l m* Diener, Bedienter *m*; ~ unizony, Ihr gehorsam(st)er Diener. II *f* Dienstmädchen *n*, Magd, Dienerin *f*; slugus, -a, *pl -y m* (schlechter) Diener.

slup, -a, *pl -y m* Pfeiler, Pfosten *m*, Säule *f*; ~ drogowy, Wegweiser *m*; ~ dymu, Rauchsäule *f*; ~ graniczny, Grenzfahl *m*; ~ szczęścia (na zabawach), Klettermast *m*; ~ telegraficzny Telegraphenstange *f*; ~ wody, Wassersäule; ~ kratowy, Gittermast; ~ odporowy, Abspannmast; slupek, -pka, *pl -pki m* 1 Saulchen *n*; sp. Pfahl, Pfosten *m* 2 bot. Stempel *m*; slupiec, -pca, *pl -pce m* Schaft *m* (des Leuchters etc.); Saulenschaft.

sluszny *ad.* recht; billig; mit Recht; ~ czy niesłusznie, mit Recht oder Unrecht; to mu się ~ należy, das kommt ihm von Rechtswegen zu; zupełnie ~ ganz recht; -ność *f* 1 Recht;

n, Billigkeit *f*; mieć ~ Recht haben; przyznać ~ Recht geben; ~ żądania, Rechtmäßigkeit *f* einer Forderung. 2 ~ wzrostu, Stättlichkeit *f*, hoher Wuchs; -ny *a* 1 recht, billig, gerecht; (powód) triftig; -ne żądanie, rechtmäßige Forderung; uznać za -ne, billigen 2 (wzrost) stättlich, groß; -nego wzrostu, von stättlichem Wuchs.

slużal-czość *f* Bedientengeist *m*, knechtische Gesinnung; -czy *a* dienerrhaft, knechtisch; -cc, -lca, *pl -lcy m* Knecht *m*; -stwo *n* knechtisches Wesen, Servilismus *m*.

slużać, -cej, *pl -ce f* Magd *f*, Dienstmädchen *n*; ~ do wszystkiego, Mädchen für alles; -cy, -cego, *pl -cy m* Diener, Bedienter *n*.

sluż-ba *f* 1 Dienst *m*; ~ wojskowa, Militärdienst; wolny od -by wojskowej, militär(dienst)frei; zdany do -by wojskowej, militärtauglich; przyjąć, wstąpić do -by, in Dienst nehmen, treten; kol. ~ drogowa, Bahndienst; ~ pocigowa, Zugdienst; ~ ruchu, Betriebsdienst. 2 Dienerschaft *f*, Dienstleute *pl*; Dienstpersonal *n*; -bista, *pl -sci m* dienstseifriger Beamter; -bistość *f* Diensteifer *m*; -bisty *a* dienstseifrig; -bodawca *m* Dienstherr *m*; -bowy *a* Dienst...; dienstlich; książeczka -wa, Dienstbuch *n*; sprawa-wa, Dienstangelegenheit *f*.

slużeb-n(ie)a *f* Dienerin, Magd *f*; -nictwo *n* Dienstbarkeit *f*; -nik, -ca, *pl -nicy m* Diener; -ność *f* Dienstbarkeit *f*, Servitut *n*; -ny *a* dienstbar.

slużyć *vn.* 1 dienen; ~ u k., bei j-m im Dienste stehen; czym mogę ~? womit kann ich (Ihnen) dienen? -zę panu, ich stehe zu Ihren Diensten; ~ do cz., zu etw. dienen; ~ za pretekst, als Vorwand dienen; nogi mi już nie służą, meine Beine versagen den Dienst; ~ do mszy, ministrizować 2 (kawa, papierosem etc.) anbieten. 3 gut bekommen, anschlagen; zjedzie mu -y, das Essen schlägt (bei) ihm an.

slychać *vn.* man hört; es verlaute; co tam ~? was gibt's Neues? jak ~ wie man vernimmt, dem Vernehmen nach; nie nie ~ man hört gar nichts; slychany *a*: czy to -ne rzeczy? hat man je so etwas gehört?

slynać *vn.* berühmt sein; slyanny *a* *a* berühmt; ~ na cały świat, weltberühmt; slyzalny *a* hörbar.

slysząc *vn.* i *va.* hören, vernehmen; co ja -e? was Sie sagen? nie dobrze -y, er ist harthörig; slyszanie *n* Hören *n*; znać k. ze -nia, j-n nur vom Hörensagen kennen.

smaczek, -czku *m* Beigeschmack *m*, smacz-nie, -no *ad.*, -ny *a* schmackhaft, wohlgeschmeckend; -nie gotuje, sie kocht gut; -nie spać, fest schlafen; -ny kąsek, Leckerbissen *m*; -nego guten Appetit; -ność *f* Schmackhaftigkeit *f*.

smagać *va.* peitschen, geißeln; deszcz -a, der Wind schneidet (ins smaglawy *a* bräunlich. [Gesicht].

smagłość *f* 1 Schlankheit *f* 2 dunkle Hautfarbe; smagły *a* 1 schlank. 2 (o cerwie) (schwarz)braun.

smak, -u *m* Geschmack *m*; bez -u, geschmacklos; brak -u, Geschmacklosigkeit *f*; ze -iem, geschmackvoll; nabrać -u do cz., Geschmack an etwas finden; nie idzie mu to w ~ das gefällt ihm nicht; smakolyk, -a, *pl -i m* Leckerer *f*, Leckerbissen *m*; smakosz, -a, *pl -e m* Feinschmecker smako-wać *vn.* schmecken (ob. owoc); -witość *f* Schmackhaftigkeit *f*, Wohlgeschmack *m*; -wity *a* wohlgeschmeckend, schmackhaft.

smalec, -lca *m* Schmalz *n*; ~ gęsi, Gänsefett *n*; ~ wieprzowy, Schweineschmalz; smalcem okraszić, schmalzen.

smalić *va.* versengen (ob. cholewka).

smar, -u, *pl -y m* Schmierfett, Schmiermittel *n*.

smardz, -a, *pl -e m* Morchel *f*, smark, -u *m* Rotz *m*; -acz, -a, *pl -e m* Rotzbube, Rotzjunge *m*; Rotznase *f*; -ać *vn.* rotzen; -ata, -tej, *pl -te f* Rotznase *f*, Rotznäsechen *n*; -ateria *f* Rotzjungen, Rotzer *pl*; -aty *a* rotzig; -ula *f* Rotznase *f*.

smaro-wać *va.* schmieren; ~ masłem, mit Butter schmieren; sam. (przekupiając) j-n (a. j-m die Hände) schmieren; kto -ruje, ten jedzie, wer gut schmirt, der gut fährt; -wanie *n* Schmieren *n*, Schmiererei *f*; -widło *n* Schmiere *f*, Schmiermittel *n*; -wnica *f* Schmierapparat *m*, Vorrichtung *f*

zum Schmieren; -wnik, -a, *pl -icy m* Schmierer *m*.

smażenie *n* Braten, Rösten *n*, smażyć *va.* braten; (na ruszce) rösten; (konfitury) einmachen; ~ w cukrze, in Zucker einmachen; ryba -żona, Bratfisch *m*.

smerda, *pl -dy m* Bengel, Balg *m*, smętek *ob.* smutek.

smę-tnie *ad.*, -tny *a* traurig, betrübt; -tność *f* Traurigkeit *f*.

smoczek, -czka, *pl -czki m* 1 zo. kleiner Drache. 2 (dla niemowląt) Saugpropfen, Schnuller, Lutschebeutel *m*; flaszczyka ze -czkiem, Saugflasche *f*, 3 (u owadów) Saugrüssel *m*; smocze, -cia, *pl -ta n* Drachenbrut *f*; smoczy *a* Drachen...; smok, -a, *pl -i m* 1 zo. Drache *m*. 2 (lewarka) (Saug-)Heber; Saugkorb *m*.

smoking, -a, *pl -i m* Smoking *m*.

smoknąć, smokać *vn.* schmatzen.

smolarnia *f* Pechhütte, Teerbrennerei *f*; smolarz, -a, *pl -e m* Teerbrenner *m*; smolić *va.* i *vn.* (ver-)pichen; -schmutzen (ob. cholewka, garnek); smolisty, smolny *a* pechig; kienig; drzewo -ne, Pechholz *n*;

smoluch, -a, *pl -y m* Schmierfink, Schmutzfink *m*.

smoła *f* Pech *n*; ~ ziemna, Erdpech.

smoło-wocowy *a* Asphalt...; erdharzig; -wicc, -wca, *pl -wce m* Erdpech *n*.

smrodliwy *a* stinkig, stinkend.

smrodynia *f* schwarze Johannisbeere.

[a, *pl -y m* Stanker *m* smro-dzić *vn.* stänkern; -dzich smród, -odu, *pl -ody m* Gestank *m*.

smucenie się *n* Betrübnis *n*.

smućić *va.* (się, sich) betrüben, kränken.

smuga *f* Streifen; Strahl *m*; ~ światła, Lichtstreifen; (wody) Wasserfäden *m*, dünner Strahl; ~ dymu, Rauchfahne *f*.

smuk-łość *f* Schlankheit, Schmach-tigkeit *f*; -ly *a* schlank, schmächtig. smutek, -tku, *pl -tki m* Trauer, Traurigkeit, Betrübnis *f*; -tnie, -tno *ad.* traurig; -tnieć *vn.* traurig werden; -tność *f* Traurigkeit *f*; -tny *a* traurig; betrübt; -koniec, trauriges Ende; -na karta w dziejach Polski, eine traurige Karte in der Geschichte Polens.

smycz, -y, pl -e f (Koppel-)Riemen m; fig. wodzić k. na -y, j-n am Gängelbände herumführen.

smyczek, -czka, pl -czki m Violinbogen, Bogen m; **czkowy** a: instrument ~ Streichinstrument n; muzyka -wa, Streichmusik f; koncert ~ Streichkonzert n.

smyk, -a, pl -i m Knirps; Bengel m, kleiner Schelm. [vorbeilaufen.

smykać, -knać vn. huschen, rasch **smykałka** f Scharfsinn, Geist m.

śnać ad. wahrscheinlich; es scheint; sicherlich.

śnadnie, -no ad., -ny a leicht, füglich; **ność** f Leichtigkeit f.

śnob, -a, pl -y m Modenarr, Snob m; **śnobizm**, -u m Snobismus m.

śnop, -a, pl -y m Garbe f; Bund n; ~ ognia, Feuergarbe; ~ siana, Bund n Heu; ~ światła, Lichtbüschel m;

ek, -pka, pl -pki m Garbe f.

śnowacz, -a, pl -e m tk. (An-)Zettler m; **śnowadło** n Scherrahmen m;

śnowalnia f (Ketten-)Schererei f; **śnowarka** f Scher-, Zettelmaschine f; **śnuć** n (Ketten-)Scheren n.

śnuć, śnuje, śnuł va. tk. scheren, zetteln; fig. (an)spinnen, anzetteln; ~ się, sich entwickeln; (roić się) wimmeln; herumgehen; (rózne myśli) snują mi się po głowie, ...gehen mir im Kopfe herum.

śnyceria f Schnitzerwerkstatt f; **śnik** a Schnitzer...; robota -ska, Schnitzarbeit f; **stwo** n Schnitzerei f; **śnyczer**, -a, pl -e m Schnitzer m.

soba-czy a hündisch; **czyć** vn. arg schimpfen; **ka** f Hund m.

sobek, -bka, pl -bki m Selbstsüchtige(r), Egoist m; **sobiepan**, -a, pl -owie m unabhängiger Mann; **sobkiem** ad. ganz allein; **sobkowstwo** n Selbstsucht f, Egoismus m; **sobkowski** a selbstsüchtig, egoistisch.

sobole pl Zobelpelz m; **sobo-li**, -lowy a Zobel... [m.]

sobotą f Sonnabend, Samstag m (ob. angielski); **wielka** ~ Sonnabend vor Ostern; w -tę, am Sonnabend; **sobotni** a Sonnabend... [m.]

sobowótór, -a, pl -y m Doppeltgänger **soból**, -bola m zo. Zobel m.

sobór, -oru, pl -ory m Konzil n.

sobótka f Johannisfeuer n.

socha f Gabelstange f.

sojaldemokra-ta m Sozialdemokrat m; **-tyczny** a sozialdemokratisch.

sojca-lista, pl -ści m (-stka f) Sozialist(in); **-listyczny** a sozialistisch;

-lizacja f Sozialisierung f; **-lizm**, -u m Sozialismus m; **-lity** a sozial; **sojcał**, -a, pl -y m Sozialist m;

-giczny a soziologisch. [a Linsen...]

soczewi-ca f Linse f; **-czny**, **-cowy** **soczewka** f Linse f, Linsenglas n; **an**. ~ oka, Kristalllinse.

soczy-stość f Saftigkeit f; **-sty** a saftig, saftreich; **gruszka** -a, Schmalzbirne f; **fig.** ~ język, kraftvoller, reicher Stil.

sod, -u m chm. Natrium n.

soda f Soda n; **sodowy** a: -wa woda, Sodawasser n.

soda f Sofa n.

Sofia f geo. Sofia.

sofi-sta, pl -ści m Sophist m; **-styczny** a sophisticated; **-styka** f Trugweisheit, Sophistik f; **-zmat**, -u, pl -y m Trugschluß m; **fig.** Spitzfindigkeit

sojka, soi, pl -je f Sojabohne f. [f. sojka f orn. Häher m.]

sojusz, -u, pl -e m Bündnis n, Allianz f; **-nica** f Verbündete, Bundesgenossin f; **-nik**, -a, pl -nicy m Bundesgenosse, Verbündeter m; **-owy** a Bundes...

sok, -u, pl -i m Saft m; ~ drzewny, Holzsaft; ~ malinowy, Himbeersaft; ~ żółdkowy, Magensaft.

soko-łę, -cia, pl -ta n junger Falk; **-li** a Falken...; **fig.** wzrok ~ Falkenblick m; **-lnictwo** n Falknerei f;

-lnik, -a, pl -icy m Falkner m; **-lstwo** n Turnerschaft f.

sokół, -oła, pl -oły m orn. Falke m.

2 Sokol, Turnverein m; Mitglied n eines Sokols.

solan-ka f 1 Salzbrötchen n, Salzbrezel f. 2 Salzsole, Salzlake; **Sole** f;

-ki pl Solbäder pl; **-kowy** a: kapiel -wa, Solbad n; **źródło** -we, Solquelle f.

sola **wekwał** m Solawechsel m.

solenie n Salzen, Einsalzen m.

solenizant, -a, pl -nci m (-ka f) Geburtsstagskind n; Jubilar m.

solen-nie ad., -ny a feierlich; **ność** f Feierlichkeit, Festlichkeit f.

sołedzio n mus. Solfeggio pl.

solité va. (ein)salzen.

solidar-nie ad., -ny a solidarisch, wechselseitig haftend; **ność** f Solidarität f, solidarische Verpflichtung; **-yzować** się, sich gegenseitig verpflichten; ~ z kim, sich mit j-m solidarisch erklären.

solid-nie ad., -ny a solid, zuverlässig; anständig; -na firma, solides Haus; -na robota, solide Arbeit; **ność** f Solidität f.

solista, pl -ści m (-stka f) Solist(in).

soliter, -a, pl -y m 1 Bandwurm m, 2 Solitär m, einzeln gefasster Diamant.

solniczka f Salzfaß n; **solny** a Salz.

solo ad. mus. solo; n Solo n.

solony a gesalzen; **solówka** f Salztonne f.

soldat, -a, pl -aci m Soldat m.

solity, -a, pl -i m Schulze, Schultconata f mus. Sonate f. [heiß m.]

sonda f Sonde f, Lot, Senkblei n;

sondo-wać va. sondieren; **fig.** ausforschen; **-wanie** n Sondieren n.

sonet, -u, pl -y m Sonett n.

sopeł, -pla, pl -ple m (Eis-)Zapfen m; ~ u nosa, Nasentropfen m; **sople** -nica, pl -nec m Stalaktit m, (herabhängender) Tropfstein.

Sopoty, -pot pl geo. Zoppot.

sopran, -u, pl -y m mus. Sopran m;

-istka f Sopranistin, Sopransängerin.

sorbet, -u, pl -y m Sorbett n (Kühltrank, Halbgefrorenes). [schule.]

Sorbona f Sorbone f (Pariser Hochschule) n bot. Mohrenhirse f.

sorto-wać va. sortieren; **-wanie** n Sortieren; **-wnia** f Sortiersaal m;

-wnik, -a, pl -icy m 1 Sortierer m. 2 pl -i Sortier-apparat m, -vorrichtung f.

sortyment, -u, pl -y m Auswahl f, Sortiment n; **-owy** a Sortiment...

soś, -u, pl -y m Tunke, Soße f;

-jerska f Tunkensüßel, Sauciere f;

sośna f Kiefer, Föhre f; **sośnowy** a Kiefer...; **sośnina** f Kieferholz n.

sotnia f Sotnie, Hundertschaft f.

sowa f Eule f; **sowi** a Eulen... **sowie** ad. reichlich.

sowiecki a raterussisch; **rzód** ~ Räteregierung f; **Sowiety**, **-tów** pl Räterepublik, Sowjetunion f, Sowjets pl.

sowi-tość f Reichlichkeit f, -ty a reichlich.

sowizdrzał, -a, pl -y m Windbeutel, Eulenspiegel, Springinsfeld m.

sód, sodu m Natrium n.

sojka f orn. Häher m.

sól, soli, pl sole f Salz n; ~ gorzka, Bittersalz; ~ kuchenna, Kochsalz; ~ warzelna, Siedsalz; jest mu solą w ożu, er ist ihm ein Dorn im Auge.

spacer, -u, pl -y m Spaziergang m; **iść** na ~ spazieren gehen; **-ować** vn, spazieren; **-owicz**, -a, pl -em Spaziergänger m; **-owy** a Spazier...

spacja f Dr. Spatium n. [ren.]

spacować va. dr. sperren, spaitieren; **spaczenie** n Schiefwerden, Werten; **n**; **fig.** Verzerrung; Perversität f; **spaczone** a verkrümmt, geworfen; **fig.** verdreht, entstellt; **spaczyć** va. krümmen; **fig.** verdrehen, verzerren, entstellen; ~ się, (o drzewie) sich herziehen, sich (ver)ziehen.

spać, śpię, śpi vn. schlafen; ~ mi się chce, ich bin schläfrig; **diabeł** (a. licho) nie śpi, der Teufel feiert nicht.

spad, -u, m Abfall, Fall m, Gefälle n.

spadać, spadaś, -dnie, -dł vn. 1 (herab-, herunter-)fallen, stürzen; **spadł** z konia, er ist vom Pferde gefallen; **ceny** spadają, die Preise fallen, sinken; ~ w cenie, im Preise fallen; ~ z ciała, abmagern; **fig.** spadaż, jak z nieba, du kommst wie gerufen; ~, jak z księżyca, aus den Wolken fallen; **kiedy** spadł, to z dobrego konia, wenn schon denn schon. 2 ~ na kogo, j-n zuteil werden, j-m zufallen, anheimfallen;

spadający a gwiazda -ca, Sternschnuppe f; **spadanie** n Fallen, Sinken; Herunterfallen n; **Fall** m;

~ gwiazd, Sternschnuppenfall m.

spadek, -dku, pl -dki m 1 Abnahme, Verminderung f; (ceny, kursu) Fallen, Sinken n, Sturz m; ~ ciśnienia, Druckabfall m, Druckabnahme; ~ wartości, Entwertung f. 2 (pochyłość) Gefälle n, Neigung (sfläche) f. 3 (po kim) Erbe n, Erbschaft f; **dosiał** ~ es ist ihm eine Erbschaft zugefallen; ~ po rodzicach, elterliches Erbe.

spadkobierca, pl -cy m Erbe m; **-czyny** f Erbin f.

spadkowy a Erbe...; Erbschafts...; sprawa -wa, Erbschaftsangelegenheit f; **udział** ~ Erbanteil m.

spadłać va. ob. spodlić.

spadochron, -u, pl -y m Fallschirm m; **-owy** a: skoczek ~ Fallschirmspringer m.

spadzi-sto ad., -sty a abschüssig,

steil, jah; ~ stość *f* Abschüssigkeit *f*
Alhang *m*.
spajać *va.* aneinanderfügen; löten;
fig. vereinigen, verbinden.
spakować *va.* (ein)packen; ~ razem,
zusammenpacken (*ob.* manatki).
spa-lać, **lić** *va.* verbrennen (*ob.*
most, panewka, popiół); ~ się, nieder-
brennen, (sich) verbrennen; ~ lenie *n*
Verbrennung; ~ ciała zmarłego Lei-
chenverbrennung; ~ lenisko *n* Brand-
stätte *f*; ~ lenizna *f* Brandgeruch,
Brandgeschmack *m*; czuć ~ na, brandig
riechen *a.* schmecken; ~ liuowiec, ~ wca
m zeg. Motorschiff *n*; ~ linowy *a*: sil-
nik ~ Verbrennungsmotor *n*.
spalaszować *va.* fam. verputzen.
spaniętać *va.* im Gedächtnis behal-
spanie *n* Schlafen *n*, Schlaf *m* [ten.
spanoszyć się, reich (*a.* mächtig)
werden.
sparaliżować *va.* lähmen, paraly-
sieren; ~ wanie *n* Lähmung, Paraly-
se *f*; ~ wany *a* gelähmt, gliederlahm.
sparcata *f* bot. Esparsette *f*.
sparciały *a* faserig, holzig. [den.
sparcieć, ~ ieje, ~ iał *vn.* holzig wer-
spardować *va.* parodieren.
sparszy-wiały *a* krätzig; ~ wieć,
~ wieje, ~ wiał *vn.* krätzig werden.
spartaczyn *va.* verpöfischen.
Spartanin, ~ a, *pl* - nie *m* Spartaner
m; **spartański** *a* spartanisch.
spartolić *va.* verpöfuchen.
sparzelizna *f* Brandwunde *f*.
sparzyć *va.* (sich) verbrennen,
verbrühen; kto się na gorącym ~ y *i* na
zimne dmucha, gebranntes Kind
scheut's Feuer; ~ ył się na tym, er hat
sich dabei die Finger verbrannt.
spasać, **spasąć**, ~ się, ~ sl *va.* abweiden;
~ się, fett, dick werden; **spasiony** *a*
fettleibig.
spaskudzić *va.* verpöfuchen.
spasłość *f* Fettleibigkeit *f*.
spasły *a* fett, fettleibig, dick.
spasć *ob.* spadać *i* spasać.
spasne *n* Fütterungsgeld *n*.
spat, ~ u, *pl* - y *m* uin. Spat *m*.
spauzować *vn.* paus(i)eren.
spawać *va.* (an)schweißen; **spawak**,
~ u, *pl* - i *m* Schweißofen *m*; **spawalny**
a schweißbar; piec ~ Schweißofen
m.
spazm, ~ u, *pl* - y *m* Krampf *m*; ~ a-
tyczny *a* krampfhaft, spasmodisch;

śmiech ~ krampfhaftes Lachen; ~ o-
wać *vn.* konvulsivisch weinen. [ger *m*.
speaker, ~ a, *pl* - rzy *m* radio: Ansa-
~ specjalista, *pl* - ści *m* (-stka) *f* Spe-
zialist(in); ~ zacja *f* Spezialisierung *f*;
~ zować *va.* (sich) spezialisieren.
specjal-nie *ad.* ganz besonders, spe-
ziell; extra; ~ ność *f* Spezialität *f*; ~ ny
a speziell. [Delikatesse *f*.
specjal, ~ u, *pl* - y *m* Leckerbissen *m*,
specy-ficzny *a* spezifisch; ~ fik, ~ u,
pl - i *m* Spezifikum *n*; ~ fikacja *f* Auf-
stellung *f*, ausführliches Verzeichnis;
~ fikować *va.* genau angeben, spezi-
fizieren.
spektakl, ~ u, *pl* - e *m* Schauspiel *n*,
speku-lacja *f* Spekulation *f*; ~ lac-
cyjny *a* Spekulations...; ~ lant, ~ a, *pl*
~ nci *m* Spekulant *m*; ~ giełdowy,
Börsenspekulant; ~ lować *vn.* speku-
lizieren; ~ na niżkę (zwyzkę), auf das
Fallen (Steigen) spekulieren.
spelunka *f* Spelunke *f*.
spelna *ad.* voll, ganz/ob. niespelna).
spełni(ać) *va.* erfüllen; nachkom-
men; ~ obowiązek, eine Pflicht er-
füllen; ~ prośbę, zyczenie, einer Bit-
te, einem Wunsche nachkommen; ~
się, in Erfüllung gehen, sich erfüllen;
spełnienie *n* Erfüllung *f*; ~ ob-
wiązku, Pflichterfüllung. [*ob-*
spel-ząć, ~ znać *vn.* 1 (*o* koloracji)
verschießen, nicht Farbe halten. 2 ~
na niczym, fehlschlagen, mißlingen.
spencer, ~ a, *pl* - y *m* Spenser *m*.
sperma *f* Same(n) *m*.
speszony *a* bestürzt, außer Fassung;
speszyc *va.* bestürzt machen, aus
der Fassung bringen.
spe-dzać, ~ dzić *va.* 1 (byłd) zu-
sammentreiben; (konia, płód) abtrei-
ben. 2 (czas) verbringen; ~ dzie-
nie (plodu) Abtreibung *f*; ~ dzony *a* (koń)
abgetrieben.
spekany *a* (eis)küstig.
spętać *va.* fesseln. [ostroga.
spiać, zepnąć, spać *va.* ob. spinać,
spich(ler)ez, ~ a, *pl* - e *m* Speicher *m*.
spić *va.* abtrinken; ~ się, sich be-
trinken; ~ się jak bęła, sich vollsaufen.
spiec, ~ ekę, ~ ecze, ~ eki, **spiekać** *va.*
verbrennen, versengen (*ob.* rak 1);
~ czony (chleb), hartgebacken; ~ ne
usta, trockene Lippen.
spiekły *a* sonnverbrannt; **spiekota**
f Glut; Dürre *f*.

spienić się, aufschäumen.
spienię-żenie *n* Verwertung *f*;
~ zyc *va.* zu Geld machen; verwerten,
versilbern; verkaufen.
spieniony *a* schaumig, schäumend.
spierać się, streiten (*o* co, um, ü-
ber...); **spieranie się** *n* Streit, Wort-
wechsel *m*.
spiesz-nie, ~ no *ad.*, eilends, in Eile;
~ ność *f* Eile *f*; ~ ny *a* eilig; schleunig.
spieszyc *vn.* ~ się, eilen; sich bee-
len, sich sputen; ~ y mi się, ich habe
Eile; ~ się donieść, ich beile mich
mitzuteilen; zegarek się ~ y, die Uhr
geht vor, geht zu schnell.
spięcie *n* I Zuschnallen *n*; el. krot-
kie ~ Kurzschluß *m*. 2 Gardinenhal-
ter *m*; Schnalle *f*.
spiętrzenie *n* Übereinanderreihen
n; ~ wody, Stau *m*, Stauung *f*; **spię-
trzyć** *va.* auftürmen, übereinander-
legen, ~ errichten; (wodę) stauen; ~
się, sich auftürmen.
spijać *va.* ob. spić; **spijaczony** *a*
Säufer..., Sauf...; ~ nos, Säuferrase *f*;
spiknąć się, zusammentreffen; sich
vereinigen; ~ na k., sich gegen j-n
beschwören; **spiknięcie** się *n* Ver-
schwörung *f*.
spilować *va.* abfeilen.
spinać *va.* zusammenheften, (a-
grafką) hefteln; (sprzączka) anschnal-
len; (szpilkami) anstecken; (klamrami)
anklammern, mit Klammern bestei-
gen; *kol.* (wozy) kuppeln; **spinacz**,
~ a, *pl* - e *m* Heftklammer, Klammer *f*;
spinauie *n* Anschnallen, Anklam-
mern; Zusammenheften *n*; *kol.* Kup-
pelung *f*.
spinka *f* Hemdenknopf *m*; ~ do
kolnierzyka, Kragenknopf; ~ do man-
kietów, Manschettenknopf.
spionować *va.* abloten.
spiral-(na) *f* Schneckenlinie, Spira-
le *f*; ~ ny *a* schneckenförmig, schrau-
benförmig.
spirea *f* bot. Spierstrauch *m*, ~ stau-
de *f*.
spirometr, ~ a, *pl* - y *m* Atmungsmes-
ser *m*.
spiritua-lista, *pl* - ści *m* Spiritua-
list *m*; ~ ilizm, ~ u, *m* Spiritualismus *m*.
spiritualia, ~ liów *pl* geistige Ge-
tränke, Spirituosen *pl*.
spirytus, ~ u, *pl* - y *m* Spiritus *m*; ~
do palenia, Brennspritus; ~ owy *a*

Spiritus...; maszynka ~ wa, Spiritus-
kocher *m*.
spiry-tysta, *pl* - ści *m* Spiritist *m*;
~ tystyczny *a* spiritistisch; ~ tyzm, ~ u
m Spiritismus *m*.
spis, ~ u, *pl* - y *m* Verzeichnis *n*; ~
inwentarza, Inventuraufnahme *f*; ~
ludności, Volkszählung *f*; ~ omylek
drukarskich, Druckfehlerverzeichnis;
~ rzezy, Inhaltsverzeichnis.
spisa *f* Lanze *f*, Speiß *m*.
spisać *va.* aufschreiben; (inwentarz)
aufnehmen; ~ ludność, die Bevölke-
rung zählen; ~ się, sich hervortun;
~ w, a toś się-sał! da hast du was Schö-
nes angerichtet! dzielnie się ~ sich
brav benehmen (*a.* betragen).
spisek, ~ sku, *pl* - ski *m* Verschwö-
rung, Komplott *n*; knuć ~ ein Kom-
plott schmieden, eine Verschwörung
anzetteln; **spiskować** *vn.* eine Ver-
schwörung anstiften, konspirieren;
spiskowiec, ~ wca, *pl* - wcy *m* Ver-
schworener *m*; **spiskowy** *a* Ver-
schwörungs...; **spisywać** *ob.* spisać.
spity *a* betrunken.
spiz, ~ u, *pl* - e *m* Erz *n*, Bronze *f*; ~
dzwonkowy, Glockenbronze *f*.
spizár-ka *f* Speiseschrank *m*; ~ nia
f Speisekammer *f*.
spizowy *a* Erz..., Bronze...
spłamić *va.* beflecken (*t. fig.*).
spłanować *vn.* au. absacken.
spłatać *va.* (sich) zusamen-
flechten, verschlingen; ~ się, sich
fügen.
spładować *va.* ausplündern.
spłatać *va.* verwickeln, verwirren.
spoleciony *a* verschlungen, geflocht-
ten [f].
splendor, ~ u *m* Herrlichkeit, Pracht
spłesć, spłote, splecie, spłotem,
spłót *ob.* spłatać.
sples-niałość *f* Verschimmelung *f*;
~ niały *a* verschimmelt; ~ nieć, ~ nieje,
~ niał *vn.* verschimmeln. [drie *f*.
spłin, ~ u *m* Spleen *m*, 1 Hypochon-
driak, ~ u, *pl* - y *m* Geflecht *n*, Zopf
m; ~ nerwów, Nervengeflecht; ~ y
(węza), Windungen *pl*.
spługawic *va.* besudeln.
spłu-nąć, ~ (wa)ć *vn.* spłeni, spuk-
ken; **spłuwá** *f* z. l. Revolver *m*; **spłu-
waczka** *f* Spucknapf *m*.
spłuskać *va.* bespritzen.
spłaca-ć, ~ cić *vn.* (dlug) abzahlen,

ablösen; ~ ratami, ratenweise abzahlen; -**cenie** *n* Abzahlung *f*.
splakać się, Tränen vergießen, sich ausweinen; **splakany** *a* verweint.
spla-szczyć *va*, platt schlagen (a. machen), abplatteln, verflachen; ~ się, platt werden; sich verflachen; -**szczenie** *n* Abplattung, Verflachung *f*; Plattmachen *n*; -**szczony** *a* platt.
splata *f* Abzahlung; (akcji) Einzahlung *f*; na -**ę**, auf Abzahlung.
splatać *va*, ~ komu figla, j-m einen Streich, einen Schabernack spielen.
splaw, -**u**, pl. -**y** *m* Flößen *n*; **splawia**(**ć**) *u*, 1 (drzewo) flößen. 2 (konia) schwemmen; **splawność** *f* Schiffbarkeit *f*; **splawny** *a* schiffbar; flößbar; drzewo -**ne**, Schwemmholz *n*.
splodzenie *n* Erzeugung *f*; -**dzić** zeugen, erzeugen.
splonać *vn*, 1 abbrennen, in 1 lamem aufgehen; *aut.* auspuffen. 2 erlösen; **splonienie** *n* Abbrennen *n*; (schnelle) Verbrennung; *aut.* Auspuffen *n*; **splonka** *f* Zündpille, Knallkapsel *f*.
sploszyc *va*, verscheuchen, vertreiben, scheu machen; ~ się, scheu werden, scheuen.
spto-wiałość *f* Verschossenheit *f* (der Farbe); -**wiały** *a* verschossen; -**wieć**, -**wieje**, -**wiał** *vn* verschießen, verbleichen.
splókać, -**cze**, -**kał** *va*, 1 abspülen, abschwemmen. 2 verspielen; ~ się, sein ganzes Geld verspielen *a*. ausgeben.
splyn, -**u** *m* Abfluß *m*; **splynąć**, -**wał** *vn*, 1 (her)abfließen. 2 (o czasie) vergehen. 3 (się) zusammenfließen; **splyw**, -**u** *m* Zusammenfluß *m*; **splywek**, -**wku**, pl. -**wki** *m* bud. Anlauf *m*.
sposmachnąć *vn* trübe werden, sich trüben; *fig.* mißmutig werden.
sposić się, schwitzen, von Schweiß triefen; **sposocy** *a* schweißig, schweißtriefend
sposzwać, -**cznie**, -**czaj**, **sposzczać** *vn* (aus)ruhen, sich erholen; niech pan -**cznie**, nehmen Sie Platz (ob. laur); tu -**wa**, hier ruht; **sposzczać**, -**nku** *m* 1 Ruhe *f*; udać się na ~ zu Bette gehen; stan -**nku**, Ruhestand *m*; **przenieść** (k.) w stan -**nku**, in den Ruhestand versetzen; *fig.* wieszny ~ ewigie

Ruhe. 2 (na schodach) Treppensatz *m*.
spodek, -**dka**, pl. -**dki** *m* Untertasse *f*
spodenki, -**ków** pl kurze Hosen(*n*).
spodium *n* gebranntes Elfenbein.
spod-leć, -**leje**, -**lal** *vn*, -**lić** się, sich erniedrigen; gemein werden; -**lenie** *n* Erniedrigung, Herabwürdigung *f*.
spodni *a* Unter...; -**e** ubranie, Unterkleid *n*; **spodnie**, -**ni** pl Hose *f*, Beinkleider *pl*.
spodobać się, gefallen.
spodziewać się, hoffen, erwarten; ~ czego po kim, etwas von j-m erwarten; -**wam** się, że..., ich hoffe, daß...
spoglądać *vn*, blicken, schauen; ~ na k., j-n ansehen, anblicken.
spok *ob.* spajać; **spoido** *n* Lot(mittel) *n*; Bindemittel *n*; **spoina** *f* Lotmittel *n*; **spoiłość** *f* Zusammenhang *m* (der Teile); **spoiły** *a* fest zusammenhängend; (ścisły) zusammengedrängt; **spoiwo** *n* *ob.* spoidlo; **spojenie** *n* 1 Verbindung, Zusammenfügen *f*. 2 Gefüge *n*; **spojówka** *f* an. Bindehaut *f* (des Auges).
spojrzeć, -**y**, -**al** *vn*, einen Blick werfen (ob. spoglądać); **spojrzeć** *n* Blick; Anblick *m*.
spokoj-nie *ad.*, -**ny** *a* ruhig; still; -**nie** spać, ruhig schlafen; (człowiek) friedlich; Ocean -**ny**, der Stille Ocean; bądź -**ny**, sei unbesorgt; -**ność** *f* Ruhe; Stille *f*.
spokornic *vn*, gelindere Saiten aufziehen, klein begeben.
spokój, -**oju** *m* Ruhe; ~ ducha, Heiterkeit, Zufriedenheit *f*; ~ ja mi ~ laß mich in Ruhe (a. zufrieden).
spokrewni(a)ć się, sich verschwägern; -**nienie** *n* Verschwägerung *f*;
spolony *a* verschwägert, verwandt.
spoliczkować *va*, ohrfreien.
spoliszczyc *vn*, sich polonisieren; **spolszczyć** *va*, 1 ins Polnische übersetzen. 2 (się, sich) polonisieren.
spole-czeństwo *n* (bürgerliche) Gesellschaft, Gemeinschaft *f*; -**cznik**, -**a**, pl. -**icy** *m* sozialer Fürsorger; -**czność** *f* Gemeinwesen *n*; -**czny** *a* 1 gemeinschaftlich. 2 sozial; działacz ~ sozialer Fürsorger; nauki -**ne**, Gesellschaftswissenschaften *pl* (ob. opieka 1, pozycja 1); ubezpieczenie -**nie**, Fürsorgeversicherung *f*. [sammen].
spolem, **spolu** *ad.* gemeinsam, zu-

spóna *f* Klammer *f*.
sponiewierać *ob.*, poniewierać.
sponiewier *vn*, bis über die Ohren rot werden, eröten.
spontanicz-nie *ad.*, -**ny** *a* freiwillig, aus eigenem Antriebe (handelnd).
spodni-leć *vn*, zu Asche werden; -**lenie** *n* Einäscherung *f*; -**lić** *va*, einäschern.
spopularyzo-wać *va*, gemeinverständlich machen, popularisieren; -**wanie** *n* Popularisierung *f*.
sporadyczny *a* vereinzelt auftretend, vereinzelt, sporadisch.
spor-ność *f* Bestreitbarkeit, Streitigkeit *f*; -**ny** *a* streitig, Streit...; kwestia -**a**, Streitfrage *f*, Streitfall *m*; sprawa -**na**, Streitsache *f*.
sporo *ad.* ziemlich viel (a. schnell); nie ~ mu idzie z robotą, seine Arbeit kommt nicht vorwärts.
sport, -**u**, pl. -**ym** *m* Sport *m*; uprawiać -**y**, Sport treiben; ~ łyżkowy, Schlittschuhlaufen *n*; -**owiec**, -**wca**, pl. -**owcy** *m* Sportler, Sportsmann *m*; -**owy** *a* Sport..., sportlerisch. Iler(in).
sportsmen, -**a**, pl. -**i** *m* (-**ka**) *f* Sportsporty *a* (sponszy) 1 ziemlich groß; ~ chłopak, ein ziemlich großer Bursche. 2 (wydajny) ergiebig, ausgiebig.
sporysz, -**u** *m* bot. Mutterkorn *n*.
sporządzać, -**dzić** *va*, verfertigen; (obiad etc.) bereiten; zurichten; (protokół etc.) aufnehmen; (akt etc.) aufsetzen; (bilans) aufstellen; (testament) errichten; (kosztorys) machen; -**zenie** *n* Verfertigung; Bereitung; Aufsetzung, Aufstellung, Aufnahme *f*.
spospępnąć *vn*, mißmutig werden.
sposobić *va*, (się, sich) vorbereiten.
sposobik, -**u**, pl. -**i** *m* Kunststückchen
sposo-bność *f* Gelegenheit *f*; Anlaß *m*; przy -**ści**, bei Gelegenheit (ob. okazja); -**bny** *a* geeignet, passend.
sposób, -**obu**, pl. -**oby** *m* 1 Art, Weise *f*; ~ mówienia, Redensart; ~ myślenia, Denkweise, Gesinnung *f*; ~ nauczania, Unterrichtsmethode *f* (języków für Sprachen); ~ postępowania, Handlungsweise; ~ użycia, Gebrauchsanweisung, Anwendungsweise *f*; ~ walczenia, Kampfweise; ~ życia, Lebenswandel *m*; na ~ francuski, auf französische Art; na różne -**oby**, auf mancherlei Art; w ten ~, *ty*m -**obem**, auf diese Art; w żaden ~

keineswegs. 2 Mittel *n*; użyć wszelkich -**obów**, alle (möglichen) Mittel anwenden; znaleźć ~ Mittel und Wege finden; na to niema -**obu**, dem ist nicht abzuhelfen; czy ~? ist es möglich?
spospoli-cięć, -**cieje**, -**cial** *vn*, (all)gemein werden; -**tować** *va*, (się, sich) gemein machen.
spoznać, -**ge**, -**że**, -**gi**, **spoznać** *va*, bemerken, wahrnehmen, gewahren; erblicken; ~ się, innewerden, gewahr werden; -**ganie** *n* Wahrnehmung *f*; -**gawczość** *f* Beobachtungsgabe *f*; -**gawczy** *a* Beobachtungsgabe *f*; -**zenie** *n* Bemerkung, Wahrnehmung; **Beobachtung** *f*; -**nia** naukowe, wissenschaftliche Beobachtungen.
spotęgować *va*, *ob.* potęgować.
spotkać *va*, begegnen; treffen; zustoßen; -**kalem** go (w ...), ich bin ihm begegnet; -**kalo** go nieszczyście, es ist ihm ein Unglück zugestoßen (a. begegnet); -**kał** go zawód, er wurde enttäuscht; -**kał** mnie zaszczyt, eine Ehre ist mir zuteil geworden; ~ się z kim, j-m begegnen; mit j-m zusammentreffen; ~ się z uznaniem, Beifall finden; **spotkanie** *n* Begegnung *f*, Zusammentreffen *n*; **isć** *na* czyje ~ j-m entgegengehen.
spotniały *a* schweißtriefend, schweißig; (o szybie) beschlagen, angelaufen; **spotnic** *vn* in Schweiß geraten; (o szybach etc.) anlaufen, beschlagen.
spotrzebować *va*, verbrauchen.
spotwa-rzać, -**rzyc** *va*, verleum-spotykać *ob.* spotkać. [den].
spoufa-lać, -**lić** *va*, vertraulich machen; ~ się, vertraut werden (mit...); -**lenie** *n* Vertraulichkeit *f*.
spowadzić *vn*, erst(er) werden.
spowiadać *va*, ~ kogo, j-m die Beichte abnehmen; ~ się, beichten; *fig.* ~ się (komu), sein Herz aus-spowić *va*, einwickeln, [schütten].
spowiednia *f* Beichtstuhl *m*; -**dnik**, -**a**, pl. -**icy** *m* Beichtvater *m*.
spowiedź, -**dzi**, pl. -**dzie** *f* Beichte *f*.
spowijać *va*, einwickeln.
spowinowa-cać, -**cić** się, sich verschwägern; -**cenie** *n* Verschwägerung *f*; -**cony** *a* verschwägert.
spowodować *va*, veranlassen, verursachen; herbeiführen, anrichten,

spowszechnieć, -dnieć, -ieje, -ial
vn. allgemein, alltäglich werden.

spozierać ob. spojrzeć.

spozycie n Verbrauch, Konsum m,
Verzehrung f; **spozycić** va. verzehren,
verbrauchen, konsumieren; ~ obiad,
kolacje, zu Mittag, zu Abend essen;
das Mittagessen, das Abendbrot ein-
nehmen.

spozytoko-wać va. ausnützen, (nütz-
lich) verwenden; -**wanie** n Nutzbar-
machung, Verwendung f.

spozycić ob. spozycić. -**wca**, pl
-wcy m Verzehrer, Verbraucher,
Konsument m; -**wczy** a ED..., Ver-
brauchs...Konsum...; produkty -**wcze**,
Lebensmittel, EDwaren pl; stowarzy-
szenie -**wcze**, Konsumverein m; po-
datek ~ Verbrauchsteuer f.

spód, -odu m Grund, Boden m;
unt:ster Teil; u spodu, unten; od
spodu, von unten.

spódnica, -czka f (Frauen-)Rock,
Unterrock m; biegać za -mi, den Un-
terrock, den Schürzen nachlaufen.

spój, -oju, pl -oje m Fuge f; -**nia** f
Bündel n; -**nik**, -a, pl -i m gr. Binde-
wort n, Konjunktion f; -**ność** f Zu-
sammenhang m; Kohäsion f; -**ny** a
zusammenhängend.

spól-nictwo n Teilnahme f; -**nie**
ad. gemeinsam, gemeinschaftlich;
-**nik**, -a, pl -niczy m Teilhaber, Ge-
sellschafter m; ~ zbrodni, Helfers-
helfer m; cichy ~ stille Teilhaber;
-**ność** f Gemeinschaft, Gemeinsam-
keit f; -**ny** a ob. wspólny.

spółbiednik, -a, pl -icy m Tisch-
genosse m.

spół-czynnik m Koeffizient m; ~
doświadczalny, Erfahrungskoeffizient;
-**czynny** a mitwirkend; -**działać** vn
mitwirken; -**działanie** n Mitwirkung;
-**dzielczość** f Genossenschaftswesen
n; -**dzielczy** a Genossenschafts...;
-**dzielnia** f Genossenschaft f, Kon-
sumverein m.

spółgłoska f Mitlaut, Konsonant m.
spółistnienie n Zusammenleben n.
spół-ka f Gesellschaft f; ~ koman-
dytowa, Kommandantengesellschaft; ~
zarobkowa, E: werbgesellschaft (ob.
poręka); wejść z kim w -kę, mit j-m
in Gesellschaft treten; udział w -ce,
Gesellschaftsanteil m; -**kować** vn. -
z kobietą, eine Frau beschlafen; -**ko-**

wanie n Begattung f, Beischlaf m;
-**kowy** a Gesellschafts...

spółlokator m Mitmieter m.

spółmier-ność f Kommensurabili-
tät f; -**ny** a mat. kommensurabel,
mit gleichem Maße meßbar.

spółobywatel m Mitbürger m.

spółpraca f Mitarbeit f; -**cować**
vn. mitarbeiten; -**cowniczką** f Mit-
arbeiterin f; -**cownictwo** n Mitar-
beiterschaft f; -**cownik** m Mitarbei-
ter m.

spółrodak m Landsmann m.

spółrzę-dna f mat. Koordinate f;
-**ność** f Beordnung, Koordination
f; -**dny** a beigeordnet.

spółśrodkowy a konzentrisch.

spółtowarzysz m Mitgenosse m.

spółubie-gać się o co, sich um
etw. mitbewerben; -**ganie** się n Mit-
bewerbung f.

spół-uczestnik m Teilnehmer m;

-wzięcie n Mitgefänger(r) m; -**wi-**
na f Mitschuld f; -**winy** a mit-
schuldig; -**winowajca** m Mitschul-
dige(r) m; -**właściciel** m Miteigen-
tümer m; -**wyznawca** m Glaubens-
genosse m; -**zawodnictwo** n Kon-
kurrenz f; Wettbewerb, Wettstreit m;

-**zawodniczy** vn. wetteifern; -**za-**
wodnik m Mitbewerber, Wettbe-
werber; Konkurrent m.

spółziomek m Landsmann m.

spółżycie n Zusammenleben n.

spółzły vn. zusammenleben.

spór, -oru, pl -ory m Streit, Zwist
m; ~ prawny, Rechtsstreit.

spóźni(a)ć va. (sie, sich) verspäten;
~ się, zu spät kommen; ~ się na po-
ciąg, den Zug verpassen; (mój zegar-
rek) się -a, ..geht nach; **spóźnienie**
się n Verspätung f.

spraco-wać się, sich abarbeiten;
-**wany** a abgearbeitet.

sprać, spiore, spierzę va. waschen;
fig. (kogo) übel zurechteln.

spragniony a durstig; fig. (czego),
begierig nach... [einladen].

sprasać va. ~ gości, viel Gäste

sprawa f 1 Sache, Angelegenheit f;

~ miłosna, Liebesangelegenheit; ~
pieniężna, Geldangelegenheit; ~ są-
dowa, Rechtssache, Prozeß m; (ni-
nister) spraw zagranicznych, ... der
auswärtigen Angelegenheiten; tak
stoj ~ die Sache steht so (ob. przed-

stawiąc się). 2 zdać -ę, Bericht er-
statten (über...); Rechenschaft able-
gen (von...); zdawać sobie -ę, sich
Rechenschaft ablegen, sich bewußt
sein, sich klarmachen; za jego -wą,
auf seine Veranlassung; durch seine
Vermittlung; na dobrą -ę, genau ge-
nommen.

sprawa-ca, pl -cy m (-czyni f) Tä-
ter(in), Urheber(in), Stifter(in).

sprawy-dać, -dzić va. nachsehen;
(księgi, rachunek etc.) prüfen; ~ fakt,
sich von der Wahrheit einer Tatsache
überzeugen; ~ się, zutreffen; sich
bestätigen, sich bewahrheiten; -**dze-**
nie n Prüfung f; Richtig(bei)finden n;
po -niu (rachunku), nach Prüfung,
nach Richtigfinden; -**dzian**, -u, pl -y
m Prüfstein m, Unterscheidungs-
zeichen, Kriterium n; -**dziciel**, -a, pl
-e m Prüfer m.

sprawi(a)ć 1 va. 1 verursachen; be-
wirken; anschaffen, bereiten, ma-
chen; ~ k. niespodziankę, j-m eine
Überraschung bereiten (ob. nudność);
~ przyjemność, radość, eine Freude
machen; ~ sobie co, sich etwas an-
schaffen; ~ przykrość, wrażenie, Ver-
druß, Eindruck machen; ~ ulgę, Lin-
derung schaffen. 2 ~ bankiet, ucztę,
wesele, ein Gastmahl, eine Hochzeit
ausrichten. 3 (rządy, urząd) ausüben.
4 kuch. zurechteln, zurechtmachen. II
~ się, sich benehmen, sich aufführen.

sprawiedli-wie ad., -wy a gerecht,
billig; -**wość** f Gerechtigkeit, Billig-

keit f; minister -wości, Justizminister
m; oddać komu ~ j-m Gerechtigkeit
widerfahren lassen; oddać kogo w rę-

ce -ści, j-n der Gerechtigkeit über-

liefern; wymierzyć ~ Recht sprechen;

wymierzyć sobie ~ sich selbst Recht

verschaffen; wymiar -ści, Rechts-

pflege f (ob. wymierzać 3).

sprawienie się n Aufführung f,
Benehmen n.

sprawka f Tat f; Streich m; to je-
go ~ das ist sein Werk; er hat den
Streich gespielt.

spraw-nie ad., -ny a geschickt, ge-
wandt; leistungsfähig; -**ność** f 1 Ge-
wandtheit f, 2 (pracy, maszyny etc.)
Leistungsfähigkeit f, Nutzeffekt m.

sprawa-wać va. (urząd) ausüben,
verrichten, bekleiden, verwalten; ~
się, sich aufführen, sich betragen;

-**wanie** n 1 (urzędu) Ausübung, Ver-
richtung, Verwaltung f, 2 ~ się, Auf-
führung f, Betragen n.

sprawozda-nie n Bericht m, Be-
richterstattung f; Rechenschaftsbe-
richt; ~ roczne, Jahresbericht; ~
targowe, Marktbericht; ~ teatralne,
Theaterbericht; -**wca**, pl -wcy n Be-
richterstatter, Referent m; -**wczy** a
Bericht erstattend; Berichts...; rok ~
Berichtsjahr n.

sprawunek, -nku, pl -nki m (klei-
ner) Einkauf; Besorgung f; iść za
-nkami, seine Einkäufe besorgen.

sprecyzować va. genau angeben,
präzisieren.

Sprawa f geo. Spruce f (Fluß).

Sprężarka f aut. Kompressor m;

-żanie n aut. Kompression f; -**zony**
a verdichtet, kondensiert.

sprężyna f (Sprung-)Feder; fig.
Triebfeder f (ob. poruszać); -**nowy** a
Sprungfeder...; materac ~ Sprungle-

dermatratze f; -**stość** f Spann-,
Federkraft, Elastizität f; fig. Energie,
Tatkraft f; -**sty** a elastisch; fig. tat-
kräftig, energisch; -**ście** ud. fig. ener-
gisch.

sprofanować va. entweihen, pro-
fanieren.

sprosić ob. sprasać.

sprostaczeć vn. verbauern.

sprostac vn. ~ czemu, einer Sache
gewachsen sein; ~ komu, j-m gleich-
kommen; im Kampfe gegen j-n be-
stehen.

sprosto-wać va. berichtigen; -**wanie**
n Berichtigung f; -**nia** pl Druck-
fehlerverzeichnis n.

sproszko-wać va. zerstäuben; pul-
verisieren; -**wanie** n Zerstäuben n.

sprośność f Unzüchtigkeit, Zote f;

sprośny a unzüchtig, zotenhaft, an-
stößig.

sprawa-dzać, -dzić 1 va. 1 (towar)
beziehen (von Wien etc.); (kogo)
kommen lassen, her(bei)führen, her-
(bei)bringen. 2 abbringen; ~ k. z dro-
gi cnoty, j-n vom Wege der Tugend
abbringen; ~ k. na złą drogę, j-n zu
Ausschweifungen verleiten; ~ roz-
mowę na inne tory, das Gespräch
auf etwas anderes lenken, dem Ge-
spräch eine andere Wendung geben.
3 ~ do (cz.), zurückführen auf...; re-
duzieren (ob. mianownik 1). II ~ się

(dokąd), einziehen; sich niederlassen in...; -dzenie n (towarów) Bezug m. **próbować** *va.* versuchen (*ob.* próbować).

próchność *f* Morschheit *f*; **próchny** *a* morsch; ~ zęb, hohler Zahn; -nieć, -nieje, -niał *un.* morsch werden.

pruć *va.* auftrennen. [Pffikus. **spryciarz**, -a, *pl* -e m Schlaupkopf, **spryt**, -u m Witz, Scharfsinn m, Pffifigkeit *f*; mieć ~ do interesów, kaufmännisches Talent haben; -nie *ad.*, -ny a scharfsinnig, witzig, klug; pffifig.

sprząc, -ęge, -ęze, -ągl *ob.* sprzącąc. **sprzączka** *f* Schnalle *f*.

sprząc, -ęgu, *pl* -ęgi m Gespann n. **sprzątać**, -tnąć *va.* I aufräumen, wegräumen; (z pola, ze stolu) abräumen; (gruzy, śnieg) wegschaffen; ~ pokój, das Zimmer machen, aufräumen; ~ kogo, j-n aus dem Wege räumen, aus der Welt schaffen (*ob.* nos). 2 (kraść) entwenden, maulen, klemmen; -tanie n Aufräumen, Abräumen Raumen n; wielkie ~ gründliches Raumen; ~ z pola, Ernte *f*.

sprzążka *f* Schnalle *f*.

sprzeciw, -u, *pl* -y m Einwendung *f*, Einwand, Widerspruch, Einspruch m; jr. wnieść, złożyć ~ Einspruch erheben (*gegen...*).

sprzeciwić (a) się, sich widersetzen; widersprechen, Einspruch erheben, entgegenreten; -wianie się n Widerspruch n, Widerspruch m.

sprzeć -cząć się, streiten (o co um...); **czka** *f* Streit, Wortwechsel m; **czność** *f* Widerspruch; Gegensatz m; **czny** a widersprechend; jr. kontraktatorisch.

sprzedać *va.* verkaufen; ~ za bezcen, verschleudern, losschlagen; ~ niżej ceny, unter dem Preis verkaufen; ~ za gotówkę, bar verkaufen; ~ z przetargu, versteigern; ~ się, verkauft werden, abgehen, Absatz haben, Käufer finden; *fig.* sich verkaufen, sich bestechen lassen, sich für Geld zu etw. gebrauchen lassen; **sprzedajność** *f* Verkauflichkeit, Bestechlichkeit *f*; **sprzedajny** a verkäuflich, bestechlich; **sprzedanie** n Verkauf m; do-nia, verkäuflich; tatwy do-nia, leicht verkäuflich; **sprzedawca** *ob.*

sprzedacz; **sprzedawca**, *pl* -cy m Verkäufer m; **sprzedawczy** *f* Verkäuferin *f*; **sprzedaż**, -y, *pl* -e *f* Verkauf m; ~ za bezcen, Verschleudern; ~ za gotówkę, Barverkauf; ~ z przetargu, Versteigerung *f*; ~ przy musowa, Zwangsverkauf (*ob.* rata); warunki -y, Verkaufsbedingungen; **sprzedajny** a: cena -na, Verkaufspreis m.

sprzeniewie-rca, *pl* -rcy m Un(ge)treuer m; -rzać, -rzyć *va.* unterschlagen, veruntreuen; ~ się, untreu sein (a. werden); nie ~ się swoim zasądom, seinen Grundsätzen treu bleiben; -rzenie n Unterschlagung, Veruntreuung *f*; ~ się, Untreue... Treulosigkeit *f*.

sprzęcik, -u, *pl* -i m Nippssache *f*. **sprzęgać** *va.* koppeln; koppeln (t. radio); ~ psy, Hunde koppeln; -ganie n Koppfung; -gło n Kupplung; Kuppel *f*.

sprzęt, -u, *pl* -y m I Gerät, Zeug; Möbel n; ~ radiowy, Funkengerät; mil. ~ saperski, Schanzzeug. 2 (zboża) Ernte *f*.

sprzężenie n Kupplung; Koppfung *f*; -żony a gekuppelt, gekoppelt.

sprzysjać *un.* ~ komu, j-n begünstigen, j-m geneigt sein; nie ~ k., j-m abhold sein; ~ czemu, etwas fördern; szczęście mu -a, das Glück ist ihm hold; -jający a günstig; -ianie n Begünstigung *f*.

sprzyszyć *va.* ~ sobie co, einer Sache überdrüssig werden; ~ się komu, j-m überdrüssig werden; już mu się to -ylo, er ist schon dessen überdrüssig.

sprzymie-rzać, -rzyć się, sich verbinden, ein Bündnis schließen; -rzenie n Bündnis n, Allianz *f*; -rzeniec, -ńca, *pl* -ńcy m Bundesgenosse, Verbündeter m; -rżony a verbündet; -nie mocarstwa, die verbündeten Mächte.

sprzysiać, -sięgać się, sich verschwören; wszystko się na mnie -gło, alles hat sich gegen mich verschworen; -sięgly, -siężony a verschworen; -siężenie n Verschwörung *f*; -siężeniec, -ńca m Verschworene(r) m.

spuch-łina *f* Geschwulst *f*; -ły, -nięty a geschwollen; -nąć *un.* anschwellen; -nięcie n Geschwulst *f*.

spucować, *va.* *fam.* ausputzen, verputzen.

spudłować *un.* fehlschießen.

spulch-niać *va.* auflockern; -niacz, -a, *pl* -e m Grubber m; -nieć *un.* locker werden.

spułt, -u, *pl* -y m I Ablauß m; (stawa) Schleuse *f*. 2 Holzrutsche *f*; Abhang m. 3 (w zamku) Riegel m; zamknąć na dwa -y, zweimal abschließen. 4 Fallgatter n; (cyngiel) Abzug, Drücker m. 5 *fig.* Kehle *f*, Schlund m; ma dobry ~ er ist ein starker Esser.

spusto-szałość *f* Ode *f*; -szaly a ode; -szeć, -szeje, -szal *un.* veröden, ode werden; -szenie n Verwüstung, Verheerung *f*; -szyciel, -a, *pl* -e m Verwüster, Verheerer m; -szycy *va.* verwüsten, verheeren.

spu-szczać, -ścić, -szczę, -ści, -ścić I *va.* herab-, herunterlassen, senken; (wodę) ablassen; ableiten; ~ z ceny, vom Preise herablassen; nie ~ k. z oczu, j-n im Auge behalten, j-n nicht aus den Augen lassen; ~ oczy, die Augen niederschlagen (*ob.* kwinta); ~ statek na morze, ein Schiff vom Stapel lassen; te. ~ kuryng, den Vorhang fallen lassen; *fig.* ~ z tonu, gelindere Saiten aufziehen; ~ nieco z uruszczę, nachlassen. II ~ się I sich herab-, herunterlassen. 2 ~ się na kogo, sich auf j-n verlassen. 3 ausspritzen; spuszczenie n I ~ (okrętu) na wodę, Stapellauf m. 2 ~ z ceny, Nachlaß m; spuszczenia *f* Nachlaß m, Erbschaft *f*.

spychać *va.* I herab-, herunterstoßen, stürzen; (wagony) zurückdrücken; ~ na k. winę, die Schuld auf j-n wälzen. 2 (robotę) pfuschen.

spytać *va.* fragen (*ob.* pytać). **srać** *un.* vulg. scheißen; **sraćka** *f* Durchfall m; sraluch, -a, *pl* -y m Scheißer m.

srebrnik, -a, *pl* -i m Silberling m. **srebrnonośny** a silberhaltig; **srebrny** a silbern, Silber...; moneta -na, Silbermünze *f*, Silberling m; naczynia -ne, Silbergeschirr n; -ne wesele, silberne Hochzeit; wyrobny -ne, Silberwaren, Silbersachen *pl*.

srebro n I Silber n; ~ listkowe, Plattsilber; ~ platkowe, Silberfolie *f*; żywe ~ Quacksilber (*t. fig.*). 2 ~ stolowe, Silbergeschirr n; **srebrzenie** n

Versilberung *f*; **srebrzyć** *va.* versilbern; ~ się, silberhell glänzen; **srebrzysty** a silberfarben; silberhell (*t. o* głosie).

[Elster... **srocza** *f* (kleine) Elster; **sroczy** a. **srodze**, **srogo** *ad.*, **srogi** a streng; grimmig, grausam; -ga zima, strenger Winter; **srogość** *f* Grausamkeit, Grimmigkeit; (große) Strenge, Härte. **sroka** *f* orn. Elster *f* (*ob.* ogon 1); -cizna *f* Buntscheckigkeit *f*; srokaty a bunt(scheckig).

srom, -u m I Scham, Schande *f*. 2 weibliche, männliche Scham; **sromny** a schamhaft.

sromo-ta *f* Schande, Schmach *f*; -tnie *ad.*, -tny a schändlich; -tność *f* Schändlichkeit *f*.

srożyć się, wüten, toben.

ssać, ssę, ssie, ssal *va.* saugen; **ssak**, -a, *pl* -i m I Säugtier n. 2 ~ gazowy, Gassauger m; **ssanie** n Saugen n; **ssawiec**, -wca, *pl* -wce n Säugtier n; **ssawka** *f* Saugrüssel m; **ssacy** a Saug...; pompa -a, Saugpumpe *f*; zwierzę -ce, Säugtier n.

stabilizacja *f* Stabilisierung *f*; -zować *va.* stabilisieren.

Stach, **Stas** m Stanislaus.

stacja *f* Station *f*; ~ benzynowa, Benzinzapfstation *f*; ~ klimatyczna, klimatischer Kurort (*ob.* nadwozie, odbiorczy); ~ ratunkowa, Rettungsstelle *f*; ~ towarowa, Güterbahnhof m; ~ załadunkowa, Verladungsstation *f*; **stacjonować** *un.* stehen, halten; **stacyjny** a Stations...

staczać I *va.* I hinab-, herunterwälzen, -rollen, -kollern. 2 kugelförmig machen, drehsehn. 3 (piwo) abziehen. 4 ~ bitwę, eine Schlacht liefern. II ~ się, hinabrollen; *fig.* herunterkommen, stürzen, sinken.

stać, stoje, stoi, stał I *un.* I stehen; ~ spokojnie, stillstehen, sich ruhig halten; ~ ledwie stoję na nogach, ich kann kaum mehr stehen; mój zegarek stoi, meine Uhr steht; stojł halł jak stoją interesy? wie steht's? jak tam stoi sprawa? wie steht es um die Sache? (*ob.* sprawa); tak jak stoi, wie er steht und geht; ~ pustkami, leer stehen; cagle mi stoi przed oczyma, er steht mir immer vor Augen; ~ na czele (armii etc.), an der Spitze stehen. 2 (o maszynie etc.) stillstehen. 3 ~ go na

to, er hat die Mittel dazu; nie ~ mnie na to, ich kann mir das nicht erlauben; ~ o (kogo), o (co), Wert legen auf...; nie stoję o to, es ist mir daran nicht gelegen; ~ przy czym, a) einer Sache beiwohnen; b) bei etwas beharren; ~ za co, etw. ersetzen; ~ za kogo, die Stelle j-s vertreten; ~ komu za ojca, j-m Vaterstelle vertreten. II ~ się, geschehen; ~ się czym, etw. werden; co się stało? was ist los? stalo się coś, es ist etw. los; co się z nim stało? was ist aus ihm geworden? cokolwiek się stanie, was auch geschehen mag; jak się stało, że...? woher kommt es, daß...? ~ się sławnym, berühmt werden; niech się co chce, stanie, komme, was wolle (ob. odstać).

stadion, -u, pl -y m sp. Rennbahn f. Stadion n; **stadium** n inu. Stadium n. **stado** n (kleine) Herde f (ob. stado). **stado** n Ehepaar, Paar n. **stadnik**, -a, pl -i m Zuchthengst, Zuchtbulle m; **stadnina** f Gestüt n; **stadny** a Herden...

stado n (bydła) Herde f; (ptaków) Volk n, Kette f, -dami, herdenweise. **stagnacja** f Geschäftsstille, Stok-stajacj un. tauen. [kung f.

stajenka f Stallchen n; **stajenne**, -go n Stallgeld n; **stajenny** I a Stall...; służba -na, Stalldienst m. II -nego, pl -ni m Stallknecht m; **stajnia** f (Pferde-)Stall m (ob. augiaszowy).

stal, -i f Stahl m; ~ lana, Gußstahl; ~ okrągła, w pretach, Rundstahl. **stalagmit**, -u m Tropfstein m.

stalaktyt, -u m (hangender) Tropfstein.

stale ad. beständig; stets; (mieszkać) ständig.

stałic ua stählen; **stalka** f I (do pisania) Stahlfeder f; (w gorsiecie) Giorststange f. 2 Feuerstahl m; (do ostrzenia) Wetzstahl.

stalla f te. Sperrstiz m.

staloryt, -u m Stahlstich m; -**nic**-two n Stahlstecherkunst f; -**nlk**, -a, pl -nicy m Stahlstecher m.

stalownia f Stahlwerk n, Stahlhütte f; **stalowy** a Stahl...; wyroby -we, Stahlwaren pl; **stalówka** f Stahlfeder **staluga** f Staffelei f. [f.

stala, -lej, pl -le f Konstante f; ~ gazowa, Gaskonstante; **stałość** f Beständigkeit, Standhaftigkeit; (ciał)

Festigkeit; (równowagi) Stabilität f; **stała** a (be)ständig, fest, standhaft; stetig, beharrlich, stabil; Stamm...; ~ bywalec, gość, Stammgast; -le ceny, feste Preise; ~ dochód, ständige, fixes Einkommen; ~ klient, fester Kunde, Stammkunde m; ~ ład, festes Land; -la pensja, Fixum n, Festes Gehalt; ~ pobyt, ständiger Aufenthalt; osiedlić się na -le, seinen dauernden Wohnsitz nehmen.

Stambul, -u m geo. Stambul.

stamtąd ad. von dort (aus).

stan, -u, pl -y m I Stand, Zustand m; Lage, Beschaffenheit f; ~ finansowy, finanzielle Lage; ~ interesów, Geschäftslage f; ~ kasy, Kassenbestand m; ~ majątkowy, Vermögensverhältnisse pl; Vermögensbestand; ~ małżeński, Ehestand; ~ mieszczański, Bürgerstand; ~ obłączenia, Begerungszustand; ~ rycerski, Rittersstand; ~ szlachecki, Adelsstand; ~ trzeci, der dritte Stand; ~ wody, Wasserstand; ~ wojenny, Kriegszustand; ~ zdrowia, Gesundheitszustand, Befinden m; być w -ie, in der Lage (a. imstande) sein; nie być w -ie, außerstande sein (ob. odmienny 1); żyć nad stan, über seine Verhältnisse leben; **mil.** ~ bojowy, Gefechtsstand; ~ etatowy, Etatsstärke f; ~ faktyczny (armii), Effektivstand, Iststärke, 2 Staat m; mąż -u, Staatsmann m; rada -u, Staatsrat m; zamach -u, Staatsstreich m; zbrodnia -u, Staatsverbrechen n; Stany Zjednoczone, die Vereinigten Staaten (ob. racja 1). 3 (pozycja) Stand; Stellung f; (zawód) Beruf m; (człowiek) wysokiego -u, ... von Stände. 4 (talia) Taille f.

stanąć, **stawać**, -je, -wał un. I stehen bleiben, Halt machen; przy czym stanęliśmy? wobei sind wir stehengeblieben? stanęło na tym, że... es wurde beschlossen, daß...; sprawa na tym stanęła, es ist nichts weiter aus der Sache geworden. 2 ~ u k., w hotelu, bei j-m, in einem Gasthofe absteigen, einkehren. 3 sich aufrichten; (o budynkach) sich erheben, aufgerichtet werden; aż wlosy na głowie stają, das stehen einem die Haare zu Berge, das ist haarsträubend. 4 sich stellen; ~ na czele, sich an die Spitze stellen; ~ na głowie, sich auf den Kopf stellen; ~

do walki, sich zum Kampfe stellen; ~ przed sądem, vor Gericht erscheinen, sich dem Gerichte stellen; ~ przy oknie, an das Fenster treten; **fig.** ~ po czyjej stronie, auf j-s Seite treten; **stanąć** komu w drodze, j-m in den Weg kommen; ~ w czyjej obronie, für j-n eintreten; **łzy** stanęły mu w oczach, Tränen traten ihm in die Augen. 5 (przybyć) gelangen; ~ u kresu, ans Ziel gelangen. 6 (o rzecze) zufließen. 7 (o ukladzie) zustande kommen, geschlossen werden.

stanca f Stanze, (Reim-)Strophe f. **stancja** f Wohnung f; być na -ju u k., bei j-m wohnen.

standary-zacja f Vereinheitlichung f; -zować ua. vereinheitlichen, standardisieren, normen.

stanter, -a, pl -eci m Kutscher m. **stanic**(cze)k m Leibchen, Mieder n; Bluse f.

stanieć un. billiger werden; **staniecie** n Verbilligung f.

Stanisław, -a, m Stanislaus.

Stanisława f Stanisława.

staniol, -u m Stanniol n.

stanow-czo ad. -czy a entschieden; (człowiek) entschlossen, resolut; **bestimmt**; -czo odmówić, rundyęg abschlagen; aufs bestimmteste weigern; **dać -czą** odpowiedź, entschieden antworten; -**czość** f Entschiedenheit, Bestimmtheit f.

stano-wić ua. I bilden; machen; ~ wyjątek, eine Ausnahme bilden. 2 bedeuten; ausmachen; to nie nie-wi, das macht nichts aus; das hat nichts zu sagen. 3 bestimmen; beschließen; entscheiden; ~ o czym, über etw. bestimmen. 4 (klacz) belegen; -**wienie** n ~ o sobie, Selbstbestimmung f.

stanowisko n I Stellung f, Posten m; ~ społeczne, gesellschaftliche Stellung; zajmować wybitne ~ eine hohe Stellung bekleiden (a. innehmen) 2 fig. Standpunkt m; **Haltung** f; z tego -ka, von diesem Standpunkt aus; **zająć wrogię** ~ względem k., sich gegen j-n feindlich stellen; **zapatrywać** się na c-z innego -ka, etwas von einem andern Standpunkte betrachten. 3 myśl. Anstand m. 4 mil. Stand m, Stellung f; ~ działła, Geschützstand; ~ ukryte, gedeckte Stellung. **stanowoy** a Stande...

stapiać ob. stopić.

starać się I sich bemühen (a. bestreben), sich Mühe geben, bestrebt (a. bemüht) sein. 2 (o posadę etc.) sich bewerben um...; ~ o rękę panny, sich um ein Mädchen bewerben; **starażący** się (o co) m Bewerber m (um...); **staranie** n I Bemühung, Bestrebung; Mühe, Sorge f; czynić -nia, Bemühungen aufwenden; dolożyć wszelkich starań, alle seine Kräfte anwenden (a. aufbieten), sein Mögliches tun; mieć -nia o kim, für j-n sorgen, j-n pflegen. 2 ~ się o (co), Bewerbung f um...; **starannie** ad. -ny a sorgfältig; -ne wychowanie, sorgfältige Erziehung; **staranność** f Sorgfalt, Sorgsamkeit f.

starawy a altlich.

starcie n I Abreibung f; **fig.** Reibung f 2 Zusammenstoß m; feindliches Zusammentreffen.

starczy a Alters... Greisen...

starczyć un. genügen, ausreichen. **stargać** ua. (wzięty) zerreißen; (sity, zdrowie) zerrütten.

stargować ua. abhandeln.

starka f abgelagerter Branntwein.

staro-dawny a altertümlich, uralt;

-drzew, -u m Altholz n, Hochwald m; -**kawalerski** a eines alten Junggesellen, Hagestolz...; -**miejski** a altstädtisch; -**modnie** ad., -**modny** a altmodisch; -**niemiecki** a altdeutsch;

-panieński a altjungferlich; **-polski** a altpolnisch; **-polszczyzna** f Altpolnisches n; Altpolten n. **staro-sta**, pl -stowie m Starost m (poln. Gemeindevorsteher); Dorfltester m; **stwo** n Starostei, Starostenwürde f; **starościna** f Gemahlin eines Starosten.

starość, -ści f Alter n; doczekać się późniejsi-ści, ein hohes Alter erreichen; na ~ auf die alten Tage (ob. radość, skorpuka).

staro-świecczyzna f altväterliches Zeug; -**świecki** a altmodisch, altväterlich, altväterisch; -**świeckość** f das Altmodische; -**świecy** a uralt;

-wierca m Altgläubiger m; **-wiercy** a altgläubig; **-wierstwo** n Altgläubigkeit f.

starowin(ka) f i m arme(r) Alte(r). **staro-zakony** a i m alttestamentlich, jüdisch; Jude m; **-żytność** f

Altartum n; Altartümlichkeit f; -ści pl Antiquitäten, Antiken pl; -żytny a altertümlich; antik; -ni, die Alten; -ne języki, die alten Sprachen; historia -na, alte Geschichte.

star-sza, -szej, pl -sze f (klasztoru) Oberin, Superiorin f; pani ~ Frau Großmutter; -szeństwo n Erstgeburt f; (w służbie) Dienst-, Amtsalter n, Anciennität f; prawo -stwa, Erstgeburtsrecht n; -szy a i m älter; Alteredz m; pan ~ Herr Großvater; -szyzua f die Vorgesetzten.

start, -u, pl -y m Ablauf, Start m; aw. Abflug m (von Luftfahrzeugen); -er, -a, pl -erzy m Starter (wer das Zeichen zum Rennbeginn gibt); pl -y aut. Anlasser, Starter m; -ować un. (zu einem Rennen) ablaufen, abfliegen, abschwimmen, starten.

stary a abgerieben.

staru-szek, -szka, pl -szkowie m Greis, Alte m; -szka f Alte, Greisin f.

stary a i m 1 alt; Alte m; Vorgesetzte, Meister, Geschäftsinhaber m; mój ~ mein Alter (mein Mann); ~ chleb, alt(backenes) Brot.

starzec, -ca, pl -rcy m Greis m.

starzec się, -eje, -ał się, alt werden, altern; starzenie się n Altern, Alternwerden n.

starzyzna f altes Zeug; alter Kran, alte (gebrauchte) Sachen, Trödel m; handel -na, Trödelhandel m; targ -ny, Trödelmarkt m.

starencie ad. gesetzt; -niec, -nieje, -niał un. gesetzt werden; -ność f 1 Gesetztheit f. 2 Standhaftigkeit f; -ny a 1 standhaft. 2 (ustatkowany) gesetzt, bedachtig.

statek, -tku, pl -tki m 1 Geschirr, Gerät n; -tki kuchenne, Küchengeschirr, 2 Fahrzeug, Schiff n; ~ parowy, Dampfschiff n, Dampfer m; ~ powietrzny, Luftschiff.

stator, -a, pl -y m el. Stator m.

statua f Bildsäule, Statue f, Standbild n; statuettka f Statuette f.

statut, -u, pl -y n Satzung f, Statut n; wedlug -u, statutenmäßig.

statyczny a statisch; -ka f Statik, Lehre f vom Gleichgewicht.

statystyka, pl -ści m (-stka f) Statistik(in); -styczny a statistisch; -styk, -a, pl -yey m Statistiker m; -styka f Statistik f.

stawić, -u, pl -y m Gestell, Stativ n.

staw, -u, pl -y m 1 Teich n; wedlug -u probła, man muß sich nach der Decke strecken, 2 Gelenk n; ból w -ach, Gelenkschmerz m.

stawać ob. stanąć.

stawiąć 1 va. 1 stellen; setzen; ~ komu czolo, j-m die Stirn bieten; ~ k. opór, j-m Trotz (a. die Spitze) bieten; ~ wszystko na jedną kartę, alles auf eine Karte setzen; ~ pierwsze kroki, anfangen; (na scenie etc.) zum erstenmal auftreten; ~ przeszkody, (j-m) Hindernisse in den Weg legen; ~ trudności, Schwierigkeiten machen (ob. bańka 3, boroskok, piawka). 2 (domy etc.) aufrichten, errichten, bauen. II ~ się 3 sich einfinden, sich stellen; ~ się na slowie, sein Wort halten. 4 Trotz bieten, trotzen; sich widersetzen.

stawido n (Zieh-)Schütze f, Schutzbrett n. 2 mech. Steuerung f.

stawienie się, stawienictwo n Erscheinen n vor Gericht.

stawka f 1 Einsatz m (im Spiele); wygrać -ke, mit dem Einsatz herauskommen. 2 Satz m; ~ przewozowa, stawowy a Gelenk... [Frachtsatz.

stad ad. 1 von hier; ni ~ ni zowąd, aus heiler Haut; plötzlich. 2 daraus; ~ wniosek, zc..., es folgt daraus, daß... stągiem, -gwi, pl -gwie f, -ka f Wasserfaß n, Bottich m.

stapać un. schreiten, treten; szeroko ~ weit ausschreiten; stąpanie n Schreiten n; stąpić un. einen Tritt tun; ~ na co, auf etw. fußen; stąpanie n (Fuß-)Tritt m.

stąchórzyc un. feige werden; in Angst geraten. [Stearin...

stearyna f Stearin n; -nowy a steatyt, -u m min. Speckstein m, Steatit n.

stebno-wać va. steppen; -wanie n Stepperei f; stebnowka f Steppnakt f.

[nie f.]

Stefan, -a m Stephan; -ia f Stephansfest, -u, pl -i m 1 Zusammenfluß m; ~ odchodowy, Kotgrube, Kloake f. 2 Haufen m; ~ lotrów, Rauberbande f (ob. obrzucac). 3 ~ cięlegę, Kalbsfilet n. [Wagner m.]

stelmach, -u pl -owie m Stelmacher, stempel, -pla, pl -plz a 1 Stempel m; ~ menniczny, Münzstempel; ~

pocztowy, Poststempel. 2 (do nabijania) Ladestock m. 3 (w pompie etc.) Kolben m. Stempel; (dziala) Ansetzkolben, (Geschoß-)Ansetzer m. 4 bud. Stützbalken n, Stütze f; gór. Stempel; stemplarz, -a, pl -e m Stempler m.

stemplo-wać va. stempeln; -wanie n Stempeln n; -wany a gestempelt; -we, -go n Stempelgebühr f; -wy a Stempel...; oplata -wa, Stempelgebühr f.

stenograf, -a, pl -owie m Kurzschriftschreiber, Stenograph m; -iczny a stenographisch; -ista, pl -isci m (-istka f) Stenograph(in); -ia f Kurzschrift, Stenographie f; ~ ujednostajniowa, Einheitskurzschrift; -ować va. stenographieren. [n.]

stenogram, -u, pl -y m Stenogramm stenotypista, pl -ści m (-stka f) Kurz- und Maschinenschreiber(in), Stenotypist(in).

stentorowy a: glos ~ Stentorstimme f, donnernde, gewaltige Stimme.

step, -u, pl -y m Steppe f; -owy a Steppen...

ster, -u, pl -y m Steuer(tuder) n; fig. ~ rzadu, Staatsruher; trzymać ~ rzadu, am Staatsruher sitzen; die Zügel der Regierung in Händen haben; ująć w swe ręce ~ rzadu, die Zügel der Regierung ergreifen.

sterać va. abnutzen, erschöpfen.

sterczący a vorspringend; stercząc -y, -aj un. vorspringen, hervorragen.

stereo-grafia f Stereographie f; -metria f Körpermessung, Stereometrie f; -skop m Stereoskop n; -skopowy a stereoskopisch; -typ m Stereotyp n, Stereotypplatte f; -typia f Stereotypie f; -typować va, stereotypieren; -typowany a stereotyp(isch), Stereotyp... (t. fig.).

sterling, -a, pl -i m Sterling m.

ster-nictwo n Steuermannskunst f; Lotsendienst m; fig. Leitung f; -niczy a Steuermanns..., Steuer...; fig. leitend; -nik, -a, pl -cy m 1 Steuermann, Lotse, Pilot; fig. Führer, Leiter m. 2 pl -i aut. aw. ~ dźwignio-wy, Steuerungshebel m.

steroryzować va. terrorisieren.

stero-wać va. steuern; -wanie n Steuerung f; -wicz, -wca, pl -wice m Lenkballon m; -wnica f Steuerad

n; -wnicza a Steuer(ungs)...; suwak ~ Steuerungsschieber m; zawór ~ Steuerventil n; -wy a Steuer...; aw. linka -wa, Steuerzug m.

sterowia f Steuerfeder f.

sterta f Schober; (śniegu) Haufen m.

sterylizacja f Sterilisierung f; -zować va. 1 entkeimen, sterilisieren. 2 unfruchtbar machen.

steto-metr m Brustmesser m; -skop, -u m med. Hörrohr, Stethoskop n.

stęch-lizna f dumpfiger Geruch, das Dumpfige; czuć -nę, dumpfig riechen; -ły a dumpf(ig), muffig; -nać un. dumpfig, muffig werden.

stęć, -u, pl -i m Stöhnen n.

stę-kać un. stöhnen, ächzen; -kanie n Stöhnen n; -knać un. aufstöhnen.

stęp -a, m (Pferde-)Schritt m; jechać -a, (im) Schritt fahren, reiten.

stępa f Stampfe f, Stoßer m.

stępak, -a, pl -i m Schrittgänger, Paßgänger, Zelter m.

stępiący, stępiący a abgestumpft; stępić va. abstumpfen, stumpf machen; ~ się, stępieć un. stumpf werden.

stępką f żeg. Kiel m. [Stampfe f.]

stępor, -a, pl -y m Handamme, stępować va. dekatieren, krumpen.

stęsknić się za kim, sich nach j-m sehnen; stęskniony a sehnsüchtig, sehnsuchtsvoll (za czym nach etw.).

stę-żaty a starr, steif; -żęć, -żeje, -żał un. steif werden, erstarren;

-żenie n Erstarrung, Steifheit f; -życ va. steif machen.

stęuk, -u m bud. Stuck m.

stęć un. verglimmen.

stęnić va. oxydieren.

stęnczać, stęnczyć va. (się, sich) zusammen-drängen, -pressen, -drücken; stęnczeni jak śledzie w beczce, zusammengedrückt wie die Heringe;

stęnczenie się n (aut etc.) Verkehrsverstopfung f.

stęuc, -ukę, -ucze, -ukł va. zerbrechen, zerschlagen; (kogo) verhaufen; ~ się, zerbrechen; stęuczenie n Zerbrechen n; (nogi etc.) Quetschung, Kontusion f.

stęmiać(a)ć va. ersticken, unterdrücken; (powstanie) dämpfen; ~ w zarodku, im Keime ersticken; -miony a erstickt, unterdrückt; -ni głoseni, mit gedämpfter Stimme.

sto num. hundred; ~ razy, hundredmal.

stoczek, -czka, pl -czki m Wachsstock m.

stocznia f Helling f; stoczyć ob. staczać; stoczyszt a abschüssig.

stodola f Scheune, Scheuer f.

stoicyzm, -u m Stoizismus m; stoiczny a stoisch; stoik, pl -icy m Stoiker m.

stoisko n (Ausstellungs-)Stand m.

stojak, -a, pl -i m 1 Ständer m. 2 (dla niemowląt) Gängelwagen m. 3 zeg. Deckstütze f.

stojan, -u, pl -y m mech. Stator, stoja-co ad. -cy a stehend; woda-ca (still)stehendes Wasser; stojączka f: na -kę, stehend.

stok, -u, pl -im 1 Hang m, Böschung f; ~ przeciwny, Gegenhang; mil. ~ sztuczny, Feldbrustwehr f, Glacis n. 2 Zusammenfluß m des Wassers.

stokfisz, a, pl -e m Stockfisch m.

stolnąć va. ausspülen.

stokrotka ad. hundredmal; stokrotka f Gänseblümchen n; stokrotnie ad. vielemals; stokrotny a hundredfältig.

stol-arczyk m Tischler-lehrling, -geselle m; -arka f 1 Tischlerhandwerk n. 2 Tischlerarbeit f. 3 (warsztat) Hobelbank f; -arnia f Tischlerei, Tischlerwerkstatt f; -arski a Tischler...; -arstwo n Tischlerei f.

stolarz, -a, pl -e m Tischler, Schreiner m; ~ meblowy, Möbelstischler.

stolcowy a: kiszka -wa, Mastdarm m; stolec, -lca, pl -lce m Stuhlgang m; mieć ~ zu Stuhle gehen; obfity ~ reichliche Entleerung.

stolica f Hauptstadt f; ~ apostolska, päpstlicher Stuhl.

stolik, -a, pl -i, stoliczek, -czka, pl -czki m Tischchen n; ~ nocny, Nachtschisch; ~ do kart, zielony~ Spieltisch; ~ okrągły, runder Tisch.

stolnica f Vorschneidebrett n.

stolnik, -a, pl, -icy m Truchseß m.

stoleczek, -czka, pl -czki m Sesselchen n, Stühlichen n; (u dzieci) Stuhlhang m.

stoleczny a hauptstädtisch; -ne miasto, Hauptstadt f.

stolek, -lka, pl -lki m Schemel m; fig. siedzieć na dwu -lkach, auf beiden Achseln tragen.

stolo-wać va. Leute in Kost nehmen, Kostgänger halten; ~ się, speisen, sich beköstigen; gdzie się pan -kuje? wo speisen Sie? ~ się u k., bei j-m in der Kost sein; -wanie się Beköstigung f; -wniczka f Kostgängerin f; -wnik, -a, pl -icy m Kostgänger m; -wy a Tisch..., Tafel... (ob. bielizna, srebro 2); lampa -wa, Tischlampe f; naczynia -owe, Eßgeschirr n; pokój ~ Eßsaal m; wino -we, Tafelwein m. [fuß m.]

stonogafzo. Kellerassel f; Tausendstonować va. mal. tonen.

stop, -u, pl -y m Legierung f.

stopa f 1 Fußsohle f; szn. Fuß m; od stóp do głów, von Kopf zu Fuß, vom Scheitel bis zur Sohle; wysoki na -pe, fußhoch; fig. na wolnej -pie, auf freiem Fuß; na -pie pokojowej, auf dem Friedensfuß; być z kim na -pie wojennej, mit j-m auf dem Kriegsfuß stehen; postawić na -pie wojennej, auf (dem) Kriegsfuß setzen; być z kim na dobrej -pie, mit j-m auf gutem Fuß stehen; żyć na wielkiej, na pańskiej -pie, auf großem Fuß leben. 2 ~ procentowa, Zinsfuß m; podwyższyć, zniżyć -pę procentową, den Zinsfuß erhöhen, herabsetzen. 3 ~ u pończochy, Fäßling m.

stopić va. schmelzen; jam. verkaufen

stopień, -pnia, pl -pnie m 1 (schodowy) Stufe f; (u auta etc.) Fußtritt m. 2 Grad; (ranga) Rang m; do pewnego -pnia, in gewissem Grade; einigermassen; do tego -pnia, dermaßen; w najwyższym -pniu, im höchsten Grad; ~ zimna, Kältegrad; sześć -pni zimna, 6 Grad Kälte. 3 szk. Prädikat, Zeugnis n, Note f; dostać dobry (zły) ~ gin Lob (einen Tadel) erhalten; ~ ogólny, Gesamtprädikat. 4 gr. ~ równy, Positiv n; ~ wyższy, Komparativ m; ~ najwyższy, Superlativ m. [rungsstößel m.]

stopka f, I kleiner Fuß 2 el. Sicher-

stopnieć vn. zerschmelzen.

stopnić-wać va. steigern; (odcienie) abstufen; -wanie n Steigerung f, Stufengang m; gr. Komparation f, Steigerung; -wo ad. stufenweise, nach und nach, allmählich; -wly a allmählich. [Store m.]

stora f (Fenster-)Rollvorhang m.

storaki a hundredfach.

storczyk, -a, pl -i m 1 bot. Orchidee, Orchis f. 2 bud. Giebelspitze f; -orchys a orchisartig.

storno n Storno m, Rückbuchung f; -wać va. stormieren; (ubezpieczenie) auflösen, wanie n Stormierung f

stos, -u, pl -y m 1 Haufen(n), (książek etc.) Stoß m; (do palenia) Scheiterhaufen, ułożyć w ~ in Haufen anlegen.

2 fiz. Saule f; ~ Wolty, voltaische (a. galvanische) Saule, an. ~ kregowy, pacierzowy, Wirbelsäule.

stoso-wać va. anwenden; anpassen; ~ środki, Mittel anwenden; ~ w praktyce, praktisch anwenden; ~ się do cz. sich fügen, sich nach etw. richten; ~ się do okoliczności, sich nach den Umständen richten; ~ się do czyich rozkazów, sich den Befehlen j-s fügen; -walność f Anwendbarkeit f; -walny a anwendbar; -wany a Anwendung; Anpassung f; -wany a angewandt; kapelus ~ Dreimaster m; sztuka -na, Kunstgewerbe n.

stoso-wnie ad. gemäß, laut; ent-

sprechend, ~ do okoliczności, den Umständen entsprechend; ~ do mego przyrzeczenia, meinem Versprechen gemäß; ~ do umowy, laut Übereinkunft; vertragsgemäß; -wość f Angemessenheit f; -wny a angemessen; entsprechend, passend, geeignet; w -wnej chwili, zu gelegener Zeit; -wna partia, eine passende Partie; uważać za -wne, für angemessen (a. zweckmäßig) halten, für ratsam finden.

stosu-nek, pl -nki m Verhältnis n; Beziehung; Verbindung f; Ver-

kehr m; być, pozostawać z kim w -nkach, mit j-m in Verbindung stehen; ~ miłosny, Liebesverhältnis; utrzymywać z kim ~ miłosny, mit j-m ein Verhältnis haben; w -nku do... im Verhältnis zu...; mieć, nawiązywać -nki, Verbindungen haben, anknüpfen; -nki handlowe, Geschäftsverbindungen, Handelsbeziehungen, Geschäftsverkehr; zerwać -nki, die Beziehungen (a. die Verbindungen) abbrechen; -nki się zmieniały, die Verhältnisse haben sich geändert. 2 Proportion f, Verhältnis n; w -nku 5%, im Verhältnis von 5%; -nkowo ad., -nkowy a verhältnismäßig; -nkowość f Verhältnismäßigkeit f.

stotysięczna a hunderttausend...

stowarzy-szać, -szyć się, sich vereinigen; Vereine gründen; -zenie n Verein m, Genossenschaft f; członek -nia, Genossenschaft m, Vereinsmitglied n; ustawa o -niach, Vereinsgesetz, Genossenschaftsgesetz n; siedziba -nia, Vereinshaus n; związek -szeł, Genossenschaftsverband m; -szony, -nego, pl -ni m Genossenschaft m, Vereinsmitglied n.

stózek, -zka, pl -zki m 1 (siana) Schober m. 2 mat. Kegel m; stożkowy a kegelförmig. [ber m.]

stóg, -ogu, pl -ogi m (siana) Schotz; int. halt! [mann m.]

stójkowy, -wego, pl -wi m Schutzstól, -olu, pl -oly m Tisch m, Tafel f; (wikt) Kost f; podawać do stolu, auftragen; prosić do stolu, das Essen ist aufgetragen.

strace-nie n Hinrichtung f; nie mam nic do -nia, ich habe nichts zu verlieren; -niec, -ńca, pl -ńcy m zum Tode Verurteilter; Hingerichteter; mil. -ńcy, verlorene Posten (a. Schildwachen).

strach, -u a. -a, pl -y m Schreck(en) m, Angst, Furcht f; być w -u, in Angst sein (ob. napędzać, skończyć się) brzydko, az ~ furchtbar häßlich; w śmiertelnym -u, in tausend Angsten; ze -u, vor Angst; ~ ma wielkie oczy, Furcht hat tausend Augen; -y na Lachy, Schreckschüsse pl, leere Drohungen; ~ na wróble, Vogel-scheuche f; strachajło n Angstmeier m; strachliwy a scheu, zaghaft.

stra-cić va. 1 verlieren; ~ panowanie nad sobą, die Fassung verlieren, außer der Fassung kommen (ob. przytomność). 2 (kogo) hinrichten; -cony a 1 verloren. 2 hingerichtet.

stragan, -u, pl -y m Stand m; Marktstude f; -larka f Standkrämerin f; -larz, -a, pl -e m Standkrämer m; -owe, -go n Standgeld n.

strajk, -u, pl -i m Streik, Ausstand m, Arbeitseinstellung f; -ować un. streiken; -owy a Streik...; -ujący m Streiker, Ausständiger m.

stra-pienie n Betrübnis f, Kummer, Gram m; -piony a betrübt.

Srazburg m geo. Straßburg.

straszak, -a, pl -i m 1 Schreckbild n. 2 Einschüchterung f; Bluff m;

Überbieten n (mit schlechten Karten). 3 Schreckschußpistole f.
stra-szliwy a schrecklich; -sznie ad., -szny a schrecklich, furchtbar, fürchterlich, schauerhaft; jestem -sznyem, ich habe einen rasenden Hunger; -szna pogoda, es ist scheußliches Wetter; -szyć I va. schrecken, (grozić) drohen. II un. -szy (w tym domu), es spukt...; -szydło n 1 Gespenst, Scheusaln. 2 Vogelscheuche f.
strata f Verlust m; ~ czasu, Zeitverlust; narazić się na -tę, sich einem Verlust aussetzen; ponieść -tę, einen Verlust erleiden; sprzedawać ze -tą, mit Verlust verkaufen.
strate-gia f Strategie f; -giczny a strategisch; -gik, -a, pl -gicy m Strategie m. [(a. werden).
straty a: być -m, verlustig gehen **stratosfera** f Stratosphäre f.
stratować va. niederreiten.
stratyfikacja f Schichtung, Schichtbildung f.
strawa f Kost, Nahrung, Speise f; Essen n; (dla bydła) Futter n.
stra-wić va. 1 verdauen (t. fig.). 2 verzehren; ~ czas na czym, die Zeit mit etw. verbringen; -wienie n Verdauung f; -wne, -go n Kost-, Zehr-geld n; -wność f Verdaulichkeit f; -way a (leicht) verdaulich; ~ żołądek, guter Magen.
straż, -y, pl -e f Wache, Hut f; ~ graniczna, Grenzschutz m; ~ pożarna, Feuerwehr f; mil. ~ przednia, Vorhut; ~ tylna, Nachhut; fig. stać na -y interes do czego, j-s Interessen wahrnehmen; -acki a Feuerwehr...; -ak, -a, pl -acy m Feuerwehrmann m; -nica f Warte f; Beobachtungswarte; -niczy a Wacht...; budka -cza, Wächterhäuschen n; -nik, -a, pl -nicy m Wächter, Wärter, Aufseher m; ~ kolejowy, Bahnwärter m; ~ leśny, Waldhüter, Förster m; ~ wiezienny, Gefängniswärter; -owanie n Wachtdienst m.
strabić się gm. sich besaufen.
stra-cać, -cić va. 1 herunterstürzen, abstürzen, hinabstoßen; abschlagen. (samolot) abschießen; ~ z tronu, (j-n) vom Throne stoßen. 2 (z pensji) abziehen. 3 *chm.* niederschlagen; -cenie n 1 Hinunterstürzen n; (samolotu) Abschluß m; ~ z tronu, Ent-

thronung f. 2 (uależności) Abzug m. 3 *chm.* Niederschlagung f.
stra-czasty a schoten-artig, -tragend; -czek, -czka, pl -czki m Schote f; -czkowy a Schoten...; groch ~ Schotenerbsen pl; rośliny -we, Schotengewächse pl.
strąk, -a, pl -i m Schote f.
stre-fa f Zone f; -fowy a Zonen...
strefiść va. für den Genuß (nach den jüdischen Speisegesetzen) ungeeinstrejk etc. ob. strąk. [gnet] machen.
stre-szczać, -ścić, -szczę, -ści va. kurz zusammenfassen; ~ się, sich kurz fassen; das Gesagte kurz wiederholen (a. zusammenfassen); -szczenie n kurze Zusammenfassung f, Resumee n; Inhaltsangabe f; w -niu kurzgefaßt.
stre-żenie n Zuweisung f; ~ do niezrządu, Verleitung zur Unzucht, Kuppelei f; biuro -czeń, Stellenvermittlungsbüro, Nachweisebüro n; -czyciel, -a, pl -e m (-ka f) Vermittler(in); (do niezrządu) Kuppler(in); -czycielstwo n, Kuppelei f; -czyć va. zuweisen; vermitteln; ~ do niezrządu, kuppeln.
strędowna-ciały a aussatzig; -cieć, -cieje, -ciał un. aussatzig werden **strof**(k)a f Strophe f.
strofo-wać va. rügen, tadeln; -wanie n Rügen, Tadeln n.
stro-ić -ję, -i, -ił I va. 1 putzen, schmücken. 2 (fortepiany) stimmen. 3 ~ miny, Gesichter schneiden. II ~ się, sich putzen; ~ się w cudze piórka, sich mit fremden Federn schmücken; -iciel, -a, pl -e m -fortepianowy, Klavierstimmer m; -ik, -a, pl -im I ~ (kobiety) na głowę, Kopfputz m. 2 mus. einfaches Rohrblatt (an Blasinstrumenten); Wirbel m (an Saiteninstrumenten).
stroj-nie ad. geputzt, zierlich, elegant; -nik m mus. Stimmschlüssel m; -nisia f Putzdämchen n, Zierpuppe f; -niś, -sia, pl -sie m Stutzer m; -ny a 1 zierlich, geputzt; schick, elegant. 2 gestimmt, harmonisch.
stro-mo ad., -my a schroff, steil, abschüssig; -mość f Abschüssigkeit, Schroffheit f.
strona f 1 Seite f; słaba ~ schwache Seite (ob. medal, odwrotny r.); odez-rzyć w czymś słabą -nę, j-n bei seiner

schwachen Seite angreifen; po prawej, lewej -nie, rechts, links; z mojej -ny, von meiner Seite; być po czyjej -nie, trzymać czyją -nę, auf j-s Seite sein; z drugiej -ny, andersseite; ze wszystkich stron, von allen Seiten; wziąć (co) z dobrej -ny, im guten Sinn nehmen; wziąć k. na -nę, j-n beiseite nehmen. 2 Partei f; ~ przeciwna, Gegenpartei, -ny zawierające umowę, vertragschließende Parteien, Kontrahenten pl; jr. ~ skarzająca, der klagende Teil. 3 Gegenp. f; cztery -ny świata, die vier Himmelsgegenenden. w obcych -ch, in fremden Gegenden.
stronica f Seite f.
stronić un. ~ od k., j-n meiden.
stron-ictwo n Partei f; -niczość, -ność f Parteilichkeit f; -niczy, -ny a parteilich, parteiisch; -nik, -a, pl -icy m Parteigänger, Anhänger m.
strop, -u, pl -y m Zimmerdecke f; ~ niebieski, Himmelsgewölbe n.
stropić va. 1 von der Fährte abbringen. 2 (kogo) außer Fassung bringen, bestürzen; ~ się, die Fassung verlieren. [schlagen].
stroskany a betrubt, niedergestół, -oju, pl -oje m 1 Putz, Aufputz m; ~ na głowę, Kopfputz; ~ na konia, Pferdegeschirr n. 2 Kleidung, Tracht f; ~ narodowy, Volkstracht f. 3 mus. Stimmung f; trzymać ~ Stimmung halten.
stróż, -a, pl -e m Wächter; (domu) Hauswart, Pförtner, Hausmeister m; ~ nocny, Nachtwächter; ~ wiezienny, Kerkermeister, Gefängniswärter m (ob. aniół); -ka f Hausmeisterin f; -ować un. Wache halten, bewachen.
struch-laly a vor Schreck(en) erstarrt; -Jeć, -leje, -lal un. vor Schreck erstarren.
struce n (się) Vergiftung f.
stru-cia, -cełka f Striezen, Striezel; Stollen m, Stolle f.
struć va. (się) vergiften.
strudel, -dla, pl -dle m Strudel m.
stru-dzenie n Ermüdung f; -dzić va. (się, sich) ermüden.
strug, -a, pl -i m Hobel m, Schnitzmesser n; ~ krawędziowy, Falzhobel.
struga f (dünner) Wasserstrahl; ~ światła, Lichtstreifen m.
strugać va. schnitzeln; schaben.

strugarka f Hobelmaschine f.
struktura f Bau m, Struktur f.
stru-mieć, -nia, pl -nie m Bach, Strom m; ~ wody, Wasserstrahl m; -niami, in Strömen; deszcz lał -niem, es regnete in Strömen; ~ światła, Lichtstrahl m; -myk, -a, pl -im Bächlein n.
struna f Saite f; -ny głosowe, Stimmbänder pl; fig. uderzyć w czułą -nę, den kitzligen Punkt berühren (ob. przyciągać) **strunowy** a Saiten...
strup, -a, pl -y m Grind, Schorf m; ~ na głowie, Kopfgrind.
strupiały a leichenartig, Leichen...
strupiały a schorfig, grindig.
strupień, -nia m ob. trup.
strupieszka -łość f Morscheit f; -ły a morsch.
strus a Straußen...; -e pióro, Straußenfeder f; fig. -a polityka, Vogel-Strauß-Politik f.
strus, -sia, pl -sie m Strauß m.
struty a vergiftet; fig. chodzi jak ~ er ist ganz niedergeschlagen.
strużyny, -żyn pl Hobelspane pl.
strwo-nić va. vergeuden; -nienie n Vergeudung f.
strwożyć va. erschrecken, bang machen; ~ się, bang werden.
strych, -u, pl -y m 1 (Dach-)Boden, Trocknenboden m. 2 Strich m, Maß n; pod jeden ~ gleichmäßig; pod ~ bis an den Rand. [cher m].
strycharz, -a, pl -e m Ziegelstreicher m.
strychnina f Strychnin n.
strychowac va. abstreichen; strychulec, -lca, pl -lce m Abstreichholz
stryczek, -czka m Strick, Strang m.
stry, -a, pl -owie m Onkel, Onchm m (väterlicherseits); -eczny a ~ brat, Vetter, Cousin m; -na siostra, Base, Cousine f; -enka f Tante f (väterlicherseits); -ostwo n der Onkel mit seiner Frau; -owski a des Onkels.
strzał, -au, pl -y m Schuß m; ~ armatni, Kanonenschuß; ~ celny, Treffer m; ~ z pistoletu, Pistolenschuß; ~ rozpryskowy, Sprengschuß; ~ uderzeniowy, Perkussionsschuß; padł ~ es fiel ein Schuß.
strza-la f Pfeil m; jak ~ pfeilschnell; -lka f 1 Pfeilchen n 2 wet. Stern n. 3 Hohlkeil m. 4 ~ magnesowa, Magnet-nadel f. 5 an. Wadenbein n. 6 bot. Pfeilkraut n.

strzakać *ua.* zerschmettern.
strza-snąć *ua.* abschüteln; ~ owocze z drzewa, das Obst vom Baume schüteln.

strzec, -ęć, -eże, -ęgi *ua.* hüten, bewachen; prz. strzeżonego Pan Bóg strzeży, Vorsicht ist die Mutter der Weisheit; ~ się, sich hüten, auf der Hut sein, sich in Acht nehmen.

strzecha *f* Strohdach *n*; Hütte *f*.
strze lać *vn.* schießen; ~ do k., nach *j-m* schießen; ~ do zajęcy, auf Hasen schießen; ~ oczami, äugeln (ob. Bóg, strzelić); ~ ponad (czym), überschießen; ~lanie *n* Schießen *n*; ~ do celu, Beschießen des Zieles; ~ ćwiczebne, Übungsschießen; ~nabojami ślepymi, Schießen mit Exerzierpatronen; ~ do samolotów, Beschießen der Flugzeuge ~ pociskami gazowymi, Gasschießen; ~ z ukrzycia, Schießen aus der Dekkung; -lanina *f* Schießerei *f*.

strzelba *f* Flinte *f*.

strzelec, -lca, *pl* -lcy *m* Jäger, Schütze *m*; wolny ~ Freischütz *m*; -ki *a* Schützen...; rów ~ Schützen-graben *m*; towarzystwo -e, Schützen-gesellschaft *f*.

strzelić *vn.* einen Schuß tun (ob. strzelać); co ci -lilo do głowy? was fällt dir ein? wie kommst du auf diesen Einfall? ~ sobie w lew, sich eine Kugel durch den Kopf jagen.

strzelisty *l* pfeilschnell. 2 schlank; (o drzewie) langschäftig. 3 modlitwa -sta, Stoßgebet *n*.

strzelni-ca *f* Schieß-stand *m*, -bude *f*, Scheibenstand *m*; (w murze, wale) Schießscharte *f*; -czy *a* Schieß...; proch ~ Schießpulver *n* (ob. bawełna)
strzemiączko *n* (u spodni) Strippe
strzemiennie, -go *n* Abschieds-trunk *m*; -ny *a* Stiegbügel...

strzemie, -ienia, *pl* -iona *n* Steig-bügel *m*.

strze-pać, -pnąć *ua.* abschüteln; (kogo) durchprügeln; (kurz) abstäu-
strzeżenie *n* Bewachung *f*. [ben.]
strzep, -u, *pl* -y, -ek, -pka, *pl* -pki *n* Faser *f*, Fetzen *m*; podrzęd *n* -y, in Fetzen zerreißen, zerfetzen; *fig.* strzep życia, Ausschnitt *m* aus dem Leben; -iasty *a* gefranst, voll Fasern; -ić *ua.* ausfasern, ausfädeln; -zie, sich fasern.

strzyc, -yć, -yże, -ygi *ua.* (włosy)

schneiden; (cwce) scheren; ~ oczami, die Augen hin und her rollen; *augeln*; ~ uszami, die Ohren spitzen; ~ się, sich die Haare schneiden lassen.

strzy-kać, -knać *vn.* 1 spritzen 2 reißen, stechen; -ka mnie w kolanie, es reißt mich im Knie; -kanie *n* Reißen *n*, stechender Schmerz; -kawka *f* Spritze *f*.

strzyżenie *n* (owiec) Schafschur *f*; (włosów) Haarschneiden *n*. [m.]

stryżyk, -a, *pl* -i *m* orn. Zauknöngig
studenci *a* Studenten...; życie -e, Studentenleben *n*.

student, -a, *pl* -nci *m* Student *m* (praw der Rechte, medycyny der Medizin); ~ politechniki, Polytechniker *m*; -eria *f* Studentenschaft; Studenten *pl*; -ka *f* Studentin *f*.

studia, -iów *pl* Studien *pl*; studio-wać *vn.* studieren; studium *n* Studium *n*; mal. Studie *f*.

studnia *f* Brunnen *m*; *fig.* ~ ma-drości, Fundgrube *f* des Wissens; studniarz, -a, *pl* -e *m* Brunnenmeister
studzić *va.* (ab)kühlen... [m.]
studzienka *f* (kleiner) Brunnen.
studzienny *a* Brunnen...

stugębny *a* -na fama, die hundert-zungige Göttin, Fama.

stuk, -u, *pl* -i *m* Gepolter, Pochen *n*.

stu-kać, -knać *vn.* klopfen, pochen; -kanie *n*, -kanina *f* Geklopfe *n*, (wiederholtes) Klopfen; -kniecie *n* (einmaliges) Klopfen.

stukot, -u *m* Gepolter *n*.

stu lać, -lić *ua.* zusammendrücken; schließen (ob. gęba); (się, się) zusam-menrollen, schließen.

stulecie *n* Jahrhundert *n*; stuletni *a* hundertjährig.

stula *f* Stola *f* (der Geistlichen).

stuprocen-towy *a* hundertprozentig.

stuty-sięczny *a* hunderttausendste; -na amia, ein *l* heer von 100.000 Mann
stwar-dnąć *vn.* hart werden; -dnia-łość *f* Verhärtung *f*; -dnialy *a* verhärtet; -dniecie *vn.* hart werden, erhärten; -dnienie *n* Hartwerden
vn. Verhärtung *f*.

stwarzać *ua.* ob. stworzyć.

stwier-dzać, -dzić *ua.* 1 feststellen; -dzono, że... es wurde festgestellt, daß... 2 bestätigen; ~ pod przysię-gą eidlich bestätigen; -dzenie *n* Feststel-lung, Bestätigung *f*.

stwo-rzenie *n* 1 Geschöpf *n* 2 Schöpfung *f*; -rzyć *ua.* (er)schaffen; (być jakby -rzonym do cz., für etw. wie) geschaffen sein; -rzyćiel, -a, *pl* -ę-stwórca, *pl* -cy *m* Schöpfer *m* stworzyć, -cznia *m* Januar *m*.

styczna, -nej, *pl* -ne *f* mat. Tangente
stycznizny *a* Januar... [f.]
stycz-ność *f* Berührung; Fühlung
f; być z kim w-ści, mit *j-m* in Fühlung stehen (a. sein); wejść w ~ in Berührung kommen; mil. Fühlung nehmen; wejście w ~ Fühlungnahme *f*; -ny *a* Berührungs...; punkt ~ Berüh-rungspunkt *m*.

stygnąć, -u, *pl* -y *m* Brandmal *n*; Wundmal Christi, Stigma *n*; -yczka *f*, -yk *m* stigmatisierte (mit Christi Wundmalen gezeichnete) Person.

stygnąć, -gnie, -gl, -gnał *vn.* lau *a.* kalt werden, sich abkühlen.

styk, -u *m* el. Berührung *f*, Kontakt *m*; stykać *ua.* in Berührung bringen; ~ się, in Berührung kommen, (z kim) zusammenkommen; zusam-mentreffen; sich begegnen; stykowy *a* Kontakt... [m.]

styl, -u, *pl* -e *m* 1 Stil *m*; w wielkim -u, im großen Stil; nierówny ~ ab-gereisser Stil. 2 nowy, stary ~ neu-er, alter Stil; -ista, *pl* -iści *m* Stilist

-istycznie *ad.* in stilistischer Hinsicht; -istyczny *ja* stilistisch; -istyka *f* Stilistik *f*; -izacja *f* Stilisie-rung *f*; -izować *va.* stilisieren; -owy *a* Stil...; stylowy.

stynka *f* icht. Stint *m*.

stypa *f* Leichenschmaus *m*.

stypen-dium, *pl* -dia *n* Stipendium *n*; -dysta, *pl* -ści *m* Stipendiat *m*.

styrac ob. sterać.

Styria *f* geo. Steiermark *n*; Styryj-czyk, -a, *pl* -yicy *m* Steiermärker *m*; styryjski *a* stei(eri)sch.

subagant *n* Unteragent *m*. [m.]

subdiakon, -a, *pl* -i *m* Subdiakon(us)

subdywizja *f* Unterabteilung *f*.

subiekcja *f* Ungelegenheit *f*.

subiekt, -a, *pl* -kci *m* Handlungs-gehilfe, Kommis *m*.

subiektyw-ność *f* Subjektivität *f*; -ny *a* subjektiv.

subkomisja *f* Unterausschuß *m*.

subli-mat, -u *m* Sublimat *n*; -mo-wać *vn.* sublimieren. [m.]

sublokator *m* After-, Untermieter

subordynacja *f* Unterordnung, Subordination *f*. [Soubrrette *f*.

subretka *f* Kammerkätchen *n*; te.

*subakry-beant, -a, *pl* -nci *m* Subskri-bent, Abonnent *m*; -bować *ua.* sub-skribieren; -pcja *f* Subskription *f*; otworzyć -cję, eine Subskription eröffnen.

substancja *f* Stoff *m*, Substanz *f*.

subsydium, *pl* -dia *n* Beistauer *f*; Hilsgelder, Subsidien *pl*.

subtel-nie *ad.*, -ny *a* 1 fein(fühlig), zart, subtil. 2 scharfsinnig; -nieć *vn.* subtil werden; -ność *f* 1 Feinheit, Subtilität *f*. 2 Scharfsinn *m*; Spitz-findingkeit *f*.

subwen-cja *f* Beihilfe, Unterstüt-zung, Subvention *f*; -cjonować *va.* mit Geld unterstützen, subventio-nieren. [m.]

suchar, -a, *pl* -y *m* (Schiffs-)Zwie-back *m*; -ek, -rka, *pl* -rki *m* Zwieback
suchawy *a* etwas trocken. [m.]
suchedal *pl* Quatember *m*.

sucho *ad.* trocken; ~ mi w gardle, die Zunge klebt mir am Gaumen; ~ odpowiedzieć, unfreundlich antwor-ten; przyjąć k. na ~ *j-n* trocken sitzen lassen; ująć na ~ mit heiler Haut da-vonkommen; to ci na ~ nie ujdzie, das soll dir nicht ungestraft hingehen;

suchość *f* Trockenheit, Dürre *f*.

suchot-nica *f* Schwindständige *f*;

-nicy *a* schwindstüchtig; *fig.* pedzić zywot ~ ein elendes Leben führen;

-nik, -a, *pl* -nicy *m* Schwindstüchti-ge(r) *m*.

suchoty, -ot *pl* Schwinducht *f*; ~ galopujące, galoppierende Schwind-ucht; ~ płucne, Lungensucht *f*; *żart.* ~ kieszonkowe, Geldnot *f*.

suchy *a* (suchszy) trocken; *fig.* durr, trocken, animutlos; -a noga, trock-nen Fußes; ~ kaszel, trockener Hus-ten; *fig.* ~ stył, trockener Stil.

suczka *f* Hündin *f*.

Suez, Sueski kanał, geo. Suez, Suez-kanal *m*.

sufit, -u, *pl* -y *m* Zimmerdecke *f*, Pfafend *m*.

sufler, -a, *pl* -rzy *m* Einflüher, Vor-sager, Souffleur *m*; -ski *a*: budka -ska, Souffleurkasten *n*, Flüsterhäuschen *n*.

zuflet, -u, *pl* -y *m* Eierauflauf *m*.

sufragan, -a, *pl* -owie *m* Weihbi-
schof *m*.

sufrażetka, -zystka *f* Suffragette, Frauenstimmrechtlerin *f*.
suges-tia *f* Beeinflussung, Willensübertragung, Suggestion *f*; -tione-wać *va.* suggerieren, hypnotisch beeinflussen; -tyjny, -tywny *a* suggestiv. **suka** *f* Hündin *f*.
sukces, -u, *pl -y m* Erfolg *m*.
sukces-ja *f* Erbfolge; Erbschaft *f*.
sukces-ty, -sor, -a, *pl -rzy m (-ka f)* Nachfolger(in), Erbe (Erbin).
sukienka *f* Kleid(chen) *n*.
sukien-nictwo *n* Tuchmacherei; Tuchfabrikation *f*; -niczy *a* Tuchmacher...; -nik, -a, *pl -nicy n* Tuchmacher, Tuchhändler *m*; -ny *a* Tuch...
sukmna *f* Bauernrock *m*.
suknia *f* Kleid *n*; ~ lenia, Sommerkleid; ~ ślubna, Hochzeitskleid.
sukno *n* Tuch *n*; ~ do podłóg, Bohnlappen *m*.
sukurs, -u *m* Hilfe *f*. [Sultani *f*.
sultaa, -a, *pl -i m* Sultan *m*; -ka *f* sum, -a, *pl -y m* icht. Wels *m*.
suma *f* 1 Summe *f*; ogólna ~ Gesamtsomme, 2 Hochamt *n*. [n.
sumak, -a, *m* bot. Sumach, Schmachsumaryczny *a* summarisch, den Hauptinhalt zusammenfassend.
sumiasty *a*: ~ wąs, langer Schnurrbart.
sumienie *n* Gewissen *n*; czyste ~ reines Gewissen; ze spokojnym ~ mit gutem Gewissen; mieć grzeszek *na -niu*, etwas auf dem Gewissen haben; człowiek bez -nia, gewissenloser Mensch; wyrzuty -nia, Gewissensbisse *pl*; wolność -nia, Gewissensfreiheit
sumien-nie *ad.*, -ny *a* gewissenhaft; -ność *f* Gewissenhaftigkeit *f*.
suma *f* kleine Summe.
sumo-wać *va.* summieren, zusammenzählen; -wanie *n* Zusammenzählung *f*.
suwał *va.* ob. suwał.
supel, -pla, *pl -ply m*, -ek, -lka, *pl -lki m* Knoten *m*; ciągnąć -lki, lösen.
superfilm *m* Großfilm *m*.
superfosfat, -u, *pl -y m* chem. Superphosphat *n*; **superintendent** *m* Superintendent *m*.
superlatyw, -u, *pl -y m* Superlativ *m*
superrewizja *f* Ersatzkommission *f*.
suplement, -u, *pl -y m* Supplement
supli-ka *f* Bittschrift *f*, Bittgesuch *n*; -kant, -a, *pl -noci m* Bittsteller *m*.

suponować *va.* vermuten.
surdut, -a, *pl -y m* Gehrock *m*.
surma *f* mus. Posaune, Zinke *f*.
surmacz, **surmak** *m* Zinkenbläser *m*.
suurogat, -u, *pl -y m* Ersatz *m*, Surrogat *n*.
surowica *f* Serum, Heilserum *n*.
suro-wiec, -wca, *m* Rohmaterial *n*; -wec *pl* Rohstoffe *pl*; ~ zelaza, Roheisen *n*; -wizna *f* Roheit *f*; rohe Nahrungsmittel, rohes Gemüse.
suro-wo *ad.* streng; (jęć) *na ~ roh*; -wość *f* 1 Roheit *f*, roher Zustand, 2 (srogocć) Strenge *f*; -wry *a* 1 (owoc, jedwab etc.) roh, 2 (srog) streng, 3 (człowiek) roh, ungeschliffen, ungesittet; **surówka** *f* 1 Roheisen *n*; ungebrannter Ziegel; ungeliebte Leinwand, 2 (surowe potrawy) Rohkost *f*.
sus, -a, *pl -y m* Sprung, Satz *m*; jednym -em, mit einem Satz; dać -a, einen Satz machen.
auseł, -śła, *pl -sly m* zo. Ziesel *m*, Zieselmaus *f*; spać, jak ~ wie eine Ratte schlafen.
suspendo-wać *va.* suspendieren;
-wanie *n* Suspension *f*.
suspensorium, *pl -ria n* inv. Suspensorium *n*, Tragebeul *m*.
suusz, -u *m* Trockenholz *n*; **suusza** *f* Dürre *f*; **suszak**, -a, *pl -i m* Trockenapparat *m*; **suuszarka** *f* Trockenschleifmaschine *f*; **suuszarnia** *f* Trockenraum *n*, -kammer, Darrre *f*; **suuszenie** *n* Trocknen *n*; aparat do -nia włosów, Haartröckner *m*; **suuszka** *f* Loscher *m*; **suuszniok**, -a, *pl -i m* Trockenapparat *m*; **suuszony** *a* gedörrt; -ne owoce, gedörrtes Obst (ob. śliwka); **suzyć** *va.* trocknen; (owoce etc.) dörren; *fig.* ~ komu głowę, j-m den Kopf warm machen, j-n in den Ohren liegen; ~ sobie głowę, sich den Kopf zerbrechen; ~ się, trocknen.
sutanna *f* Priesterrock *m*, Soutane *f*.
sutek, -tka, *pl -tki m* Brustwarze *f*.
sutener, -a, *pl -rzy m* Zuhälter *m*.
sute-rena, -ryna *f* Kellergeschöß *n*.
suto *ad.*, **suty** *a* reichlich, üppig; **suto** wynagrodzić, reichlich belohnen.
suwał *1 va.* schieben, rücken, 11 *vn*. ~ nogami, die Füße schleifen, III ~ się, sich schieben; **suwak**, -a, *pl -i m* Schieber *m*; ~ rozdzielczy, Steuerschieber; **suwanie** *n* Schieben *n*.
suwerenność *f* Souveränität *f*.

swach *ob.* swat. [Verve *f*.
swada *f* Feuer *n*, Lebhaftigkeit *f*.
swar, -u, *pl -y m* Zank *m*; -liwość *f* Zanksucht, Streitsucht *f*; -liwy *a* zanksüchtig, swarzyć się, zanken.
swastyka *f* Hakenkreuz *n*.
swat, -a, *pl -aci m (-ka f)* Heiratsvermittler(in); Brautwerber(in); swatać *va.* eine Ehe vermitteln (a. stiften) ~ k z kim, j-m die Ehe antragen (a. anraten) mit...; **swaty** *pl* Bewerbung *f* (um eine Frau); **jechać w ~** auf die Brautschau gehen.
swawo-la *f* Mutwille *m*, Ausgelassenheit *f*, Übermut *m*; -lić *vn.* mutwillig, ausgelassen sein, schäkern, mutwillig herumspringen; -lińca *f* mutwilliges, ausgelassenes Mädchen (a. Weib); -lińik, -a, *pl -icy m* mutwilliger, ausgelassener Knabe (Mensch); -lińy *a* mutwillig, übermütig, ausgelassen.
swąd, **swędu** *m* Brandgeruch *m*; *fig.* psim swędem, mit wenig Kosten.
sweter, -tra, *pl -try m* Sweater *m*.
swę-dzenie *n* Jucken; -dzić *vn.* jucken; *fig.* język, skóra go -i, die Zunge, die Haut juckt ihm (a. ihn).
swobo-da *f* Freiheit *f*; (w obęsci) Ungezwungenheit *f*; zostawić komu -dę działania, j-m freie Hand lassen; -dnie *ad.*, -dny *a* frei; (niewymuszony) ungezwungen, ungeniert.
swoiłość *f* besondere Eigentümlichkeit; **swoiisty** *a* eigenartig.
swojak, -a, *pl -acy m* 1 Landsmann *m*, 2 Verwandter *m*; **swojski** *a* (ein-)heimisch; **swojność** *f* das Heimische; **swojszczyzna** *f* das Eigentümliche eines Volkes; das Heimeische.
swora *f* Koppel *f* (Hunde). [m.
sworzęd, -rznia, *pl -rznie m* Bolzen
swój *prn.* sein, mein, ihr, dein etc.; ma(m) ~ dom, ich habe mein (er hat sein) Haus; ma za swoje, er hat sein Fett weg; er hat sein Teil bekommen; w swoim czasie, seinerzeit; ~ do swego ciągnie, ~ swego najdzie, gleich und gleich gesellt sich gern; swoje robić, das Seine tun; swoi, die Seinen; postawić na swoim, seinen Willen durchsetzen; po swojemu, nach seiner (meiner etc.) Art; gospodarować na swoim, seine eigene Wirtschaft haben.
sybary-ta, *pl -ci m* Genußling, Sy-

barit *m*; -tyzm, -u *m* Genußsucht, Schwelgerei *f*.
Sybe-ria *f* geo. Sibirien *n*; -ryjezyk, -a, *pl -ycy m* Sibirier *m*; syberyjski *a* sycki *va.* sättigen [sibirisch.
Sycy-lia *f* geo. Sizilien *n*; -lijczyk, -a, *pl -ycy m* Sizilianer *m*; sycylijski *a* sizilianisch; -lianka *f* Sizilianerin *f*, syczący *a* zyszczący; głoska -ca, Zischlaut *m*; syścić, -y, -ał *vn.* zischeln; syczenie *n* Zischen *n*.
syfi-lis, -u *m* Syphilis *f*; -listyczny *a* syphilitisch; -liły, -a, *pl -icy m* Syphilitiker *m*.
syfon, -u, *pl -y m* Siphon *m*.
sygnali-zacja *f* Zeichengebung, Signalisierung *f*; -zator, -a, *pl -y m* Signalapparat *m*; ~ pożary, Feuermelder *m*; -zować *va.* signalisieren.
sygnał, -u, *pl -y m* Signal, Zeichen *n*; ~ świetny, Leuchtzeichen, -signal; ~ trąbka, Hornsignal; -owy *a* Signal...
sygna-tariusz, -a, *pl -e m* Unterzeichner *m*; -tura *f* Unterschrift; Zeichnung, Signatur *f*; -turka *f* apt. Gebrauchsanweisung *f*.
sygnet, -u, *pl -y m* Siegelring *m*.
Syjam *m* geo. Siam *n*.
syk, -u, *pl -i m* Zischen *n*; sykać, syknąć *vn.* zischen.
syłaba *f* Silbe *f*. **syłabizo-wać** *va.* buchstabieren, syllabieren; -wanie *n* Buchstabieren *n*. [f Syllabide
syłf, -a, *pl -owie m* Sylph *m*; **syłfida** *f* **sylogizm**, -u, *pl -y m* Syllogismus, Vernunftschluß *m*.
sylwestr(owa) noc, Sylvesterabend
sylwet(k)a *f* Silhouette *f*. [m.
symbol, -u, *pl -e m* Sinnbild, Symbol *n*; -iczny *a* sinnbildlich, symbolisch; -ika *f* Symbolik *f*; -izować *va.* sinnbildlich darstellen, symbolisieren.
syme-tria *f* Ebenmaß *n*, Symetrie *f*.
-tryczny *a* gleichmäßig, symmetrisch.
symfonia *f* Symphonie *f*; -niczny *a* symphonisch.
sympa-tia *f* Sympathie *f*; czuję do pana -e, ich habe Sympathie für Sie.
-tyczny *a* sympathisch; -tyk, -a, *pl -tocy m* Parteigenosse *m*; tyzować *vn.* sympathisieren.
symptom(at), *pl -y m* Anzeichen, Symptom *n*; -atyczny *a* symptomatisch.
symu-lacja *f* Verstellung, Simula-

tion, l'heuchelei f; -lant, -a, pl -nci m
 Simulant m; -lować *va.* heucheln,
 vortäuschen, simulieren.
 syn, -a, pl -owie m Sohn m.
 synagoga f Synagoge f. [chen n.
 synalek, -lka, pl -lkowie m Sohn-
 synapizm, -u m apt. Senfpflaster n.
 synchrono-ni(sty)czny a synchronis-
 tisch; -nizm, -u m Gleichzeitigkeif,
 Synchronismus m. [n.
 syndetikon, -u, pl -y m Syndetikon
 syndyk, -a, pl -owie m Syndikus m;
 ~ masy upadłości, Konkurs(massen)-
 verwalter m; -at, -u pl -y m Syndikat
 n; ~ giełdowy, Borsensyndikat.
 synekura f Ruheposten m, Sinekure
 f (einträgliches Amt bei kleiner Ar-
 beit); -rzysta, pl -ści m Sinekurist m
 synod, -u, pl -y m Landeskirchentag
 m, Synode f; -alny a synodalisch.
 synogarlica f. Turteltaube f.
 synonim, -u, pl -y m sinnverwand-
 tes Wort, Synonym n; -owy a sinn-
 verwandt, synonym.
 synoptyczny a übersichtlich, Ü-
 bersichts..., synoptisch.
 syno-stwo n Sohnschaft f; -wa,
 -wej, pl -we f Schwiegertochter f;
 -wica f Nichte, Bruderstochter f;
 -wicz, -wca, pl -wcy m Bruderssohn
 m; -wika a Sohnes...; po -waku ad.
 wie es einem Sohne geziemt.
 syntetyczny a zusammensetzend,
 syntetisch; synteza f Synthese f.
 synuś, -sia m Söhnchen n.
 sypać, -pić, -pać I *va.* schütten;
 (wal etc.) aufwerfen; ~ na kupe, auf-
 häufen; ~ iskrami, Funken sprühen;
 fig ~ oko, äugeln; ~ pieniądze, mit
 Geld um sich werfen; sypie dowcipa-
 mi jak z rogu obfitości, der Witz
 sprudelt von seinen Lippen. II vn.
 schnell laufen. III *vim.* sypie śnieg, es
 schneit. IV ~ się I sich herausschüt-
 ten, verschüttet werden. 2 (o ludziach)
 zuströmen, in Menge herbeikommen.
 3 (o wąszach, o brodzie) zu wachsen
 anfangen.
 sypiać vn schlafen, zu schlafen
 pflegen; sypialnia f Schlafzimmer n;
 sypialny a: pokój ~ Schlafzimmer n;
 wagon ~ Schlafwagen m.
 sypki a locker; kleinkörnig; ~ grunt,
 leichter Boden; sypkość f Locker-
 heit f; sypnać *qb.* sypać.
 syre-na f I Sirene f; fig. verführe-

risches Weib. 2 zo. Armmolch m;
 Seekuh f; -ni a Sirenen...; gród ~
 Syria f geo Syrien n. [Warschau.
 syroko n Schirokko m (heißer Süd
 ostwind im Mittelmeere).
 syrop, -u, pl -y m Sirup m.
 Syryjczyk, -a, pl -cy m Syrier m;
 syryjski a syrisch. [Säugling m.
 sypać *ob.* ssać; sysak, -a, pl -i m
 system, -u, pl -y m System n.
 systematycz-nie ad., -ny a systema-
 tisch; -ność f Planmäßigkeit, Ord-
 nung f; systematyzować *va.* syste-
 matisieren.
 syt I a satt. II m: do -a, zur Genüge,
 genug; jeść do -a, sich satt essen;
 sytny a nahrhaft, sättigend; sytość f
 Sättigung, Saththeit f.
 sytuacja f Lage; Situation f; Ver-
 hältnisse pl; ~ ekonomiczna, die wirtsch-
 aftenliche Verhältnisse; ~ finansowa,
 die finanzielle Lage; -acyjny a
 Situations...; -cwany a situiert; do-
 brze ~ gut situiert, gut gestellt.
 syty a satt; ~ czego, einer Sache ü-
 berdrüssig.
 szyć I a: -wa praca, Sisyphus-
 arbeit f (schwere, nutzlose Arbeit).
 szal *int.* still pstl
 szabas, -u m Sabbat m; -ówka f
 kleine Kerze; szabaśnik, -a, pl -i m
 Sabbatleuchter m.
 szabelka f Säbelchen n. [schlag m.
 szabera, -bru m Schotter, Stein-
 szabla f Säbel m; -sty a sabelför-
 mig; groch ~ Scherbobne f; zabi-
 calica f großer Säbel.
 szablón, -u, pl -y m Schablonen f (f.
 fig.); -owo ad., -owy a schablonen-
 haft, schablonenmäßig; frazesy -we,
 Gemeinplätze pl; roboty -wa, scha-
 blonenmäßige Arbeit.
 szach, -a, pl -owie m I Schach m. 2
 pl -y Schach(spiel) n; ~ i mat dać,
 matt machen; grać w -y, Schach spie-
 len; fig. trzymać k. w -u, j-n in
 Schach halten.
 szacher-ka f, -stwo n Schacher m;
 -macher m Schwindler m.
 szachista, pl -ści m (-stka f) Schach-
 spiel(er)(in); szachować *va.* ~ króla,
 dem Könige Schach bieten; fig. ~ k.,
 j-n in Schach halten; szachownica f
 Schachbrett n; w -ce, schachbrett-
 förmig.
 szachraj -a pl -e ni (-ka f) Schwind-

er(-win) -ski a schwindlerisch; -stwo n
 Schwindel, Schacher m, Schacherei f.
 szachować *vn.* schachern, schwin-
 szachy, -ów pl *ob.* szach 2. [deln.
 szczo-wać *va.* (ab)schätzen, taxie-
 ren; -wanie n Schätzung, Taxierung
 f; -wnik, -a, pl -icy m Schätzer, Ab-
 schätzer; -wny a schätzbar, wert.
 szacu-nek, -nku m I Achtung f; go-
 dny -nku, achtungs-wert, -wuldig (ob-
 cieszny); z -nkiem, achtungsvoll. 2 (o-
 szacowanie) Schätzung, Abschätzung
 f; -nkowy a Schätzungs...; wartość
 -wa, Schätzungswert m.
 szafa f Schrank m; ~ do bielizny,
 Wäschschrank; ~ lustrzana, Spiegel-
 schrank.
 szafar-ka f Schaffnerin, Beschließe-
 rin, Austeilerin f; -nia f Speise-
 kammer f; -ski a Schaffner...
 szafarz, -a, pl -em Schaffner m.
 szafir, -u, pl -y m Saphir m; -owy
 a saphiren; himmelblau.
 szafka f (kleiner) Schrank.
 szaflik, -a, pl -i m Handzuber m.
 szafot, -u, pl -y m Blutgerüst, Scha-
 fott n.
 szafo-wać *va.* (czym) spenden,
 reichlich austeilen, freigebig sein
 (mit...); -wanie n Spendung f.
 szafran, -u, pl -y m Safran m; -owy
 a Safran. ; safrangelb.
 szagryn, -u, pl -y m Chagrin(leder)
 n; -owy a Chagrin...
 szajka f Bande f.
 szakal, -a, pl -e m zo. Schakal m.
 szaklak, -u, m bot. Weg-, Kreuz-
 dorn m. [getuch n.
 szal, -u, pl -e m Schal m, Umschla-
 szala f Waagschale f; fig. zawazyć
 na -li, den Ausschlag geben.
 szalbier-czy, -ski a schwindlerisch,
 betrügerisch; -stwo n Betrug, Schwin-
 del m; szalbierz, -a, pl -e m Betrüger
 szaląc, -eje, -al *vn.* raseć..., wüten,
 toben; tolle Streiche machen; ~ za
 kim, rasend in j-n verliebt sein; ~ za
 czym, den Narren an etw. gefressen
 haben. [n.
 szaleje, -u m bot. Toll-, Bilsenkraut
 szale-nie ad. rasend; ~ śmiały, toll-
 kühn; ~ zakochany, rasend verliebt;
 -niec, -ńca, pl -ńcy m Rasender, Toll-
 köpfe m; -ńczy a wahnsinnig, toll;
 -ństwo n Tollheit, Verrücktheit f,
 Wahnsinn m; to byłoby -wem..., es wä-

re Wahnsinn...; doprowadzić do -a,
 verrückt machen. [Schweizerhaus n.
 szalet, -u, pl -y m Sennhütte f.
 szalik, -a, pl -i m Halstuch n.
 szalka f (kleine) Waageschale f; -ki
 pl Waage f.
 szalony a I rasend, toll; wahnsin-
 nig, verrückt; ~ ból głowy, heftige,
 rasende Kopfschmerzen; -na palka,
 Tollkopf m; ~ pomysł, toller Einfall.
 2 ungeheuer; ~ nie powodzenie, unge-
 heurer Erfolg.
 szalówka f Schindelbrett n.
 szalupa f zeg. Schaluppe f.
 szal, -u n Raserei, Tobsucht, Wut f;
 atak, napad -u, Wutanfall m; ~ miło-
 sny, Liebeswut f, Liebeswahnsinn m;
 ~ radości, Freudentaumel m; wpasé
 w ~ in Wut geraten.
 szala-puctwo n Unbesonnenheit f;
 unbesonnener Streich; -put, -a, pl
 -uci m *ob.* szalawila. [f.
 szafas, -u, pl -y m Laub-, Feldhütte
 szalawila, pl -ly m Wildfang, Wind-
 beutel, Leichtfuß, Hansdampf m.
 szalwia f bot. Salbei f.
 szambelan, -a, pl -i m Kammerherr
 m; -owa, -owej, pl -owe f Gemahlin
 des Kammerherrn; szambelański a
 Kammerherr...; -stwo n Kammer-
 würde f.
 szame-rować *va.* mit Schnüren be-
 setzen, verbrämen; -rowanie n, -ru-
 nek, -nku m Verbrämung f.
 szamo-tać *va.* (herum)zoren, (her-
 um)zausen; ~ się, sich strauben; ~
 się z kim, sich mit j-m zeren, herum-
 balgen; -tanie się n Ringen n.
 szampan -a m Champagnerwein m;
 -ia f geo. Champagne f; -ka f Bis-
 kuit m i n; szampański a Champa-
 gn...; fig. -a kobieta, ein betörendes
 Weib.
 szampion, -a, pl -y m Meister m im
 Boxen etc., Champion m; ~ świata,
 Sieger um die Weltmeisterschaft.
 szaniec, -ńca, pl -ńce m Schanze f;
 -ńce sypać, Schanzen aufwerfen.
 szankier, -kra m med. Schanker m.
 szano-wać *va.* I ehren, schätzen,
 achten. 2 (ubranie, zdrowie) schonen;
 ~ się, sich schonen; -wanie n Ehren,
 Schätzen; Schonon n.
 szanowny a geehrt, geschätzt, acht-
 bar; ~ Paniel geehrter Herr!
 szansa f Aussicht, Chance f.

szansonetka *f* Liedchen *n*; -nistka *f* Liedersängerin *f*.
szantaż, -u, *pl -e m* Erpressungsver-such *m*; -ysta, *pl -yści m* (Geld-)Er-presser *m*.
szapoklak, -a, *pl -i m* Klapphut *m*.
szaraban, -u *m* Wagen *m* mit Ban-ken.
szara-czek, -czka, *pl -czki m* graues Tuch, aschgrauer Loden; *fig.* Kraut-junker *m*; -czkowy *a* (asch-)grau; szlachta -*wa*, der arme Adel, Kraut-junkertum *n*.
szara-da *f* Silbernässel *n*, Scharade *f*; -dzista, *pl -ści m* Scharadenverfasser *m*.
szaragi, -gów *pl* Kleiderhaken *m*.
szarak, -a, *pl -i m* Hase *m*.
szarańcza *f* ent. Heuschrecke *f*; *fig.* großer Schwarm, Haufe *m*.
szarawy, -rów *pl* Pluderhosen *pl*.
szarawy *a* grünlich.
szarfa *f* Scharpe, Feldbinde *f*.
szarga *va*. (s*ię*, *sich*) beschmutzen, besudeln; *fig.* ~ cudze imię, *j-s* Ruf befehlen.
szarlatan, -a, *pl -i m* Marktschreiber, Quacksalber, Schwindler, Scharlatan *m*; -eria *f* Quacksalberei, Schwindelei *f*; szarlatański *a* marktschrei-erscharlotka *f* Charlotte *f*. [risch]
szariat *ob* szkarlat. [kommend]
szarmancki *a* scharmant; zuvor-
szaro *ad*. grau; -srebrzysty *a* silbergrau; -zielony *a* graugrün; szarość *f* Grau *n*; *fig.* ~ życie, das ewige graue Einerlei, das Einerlei des All-szarot(ka) *f* bot. Edelweiß *n*. [tags]
szar-pać, -pie, -pał, -pnać *I* *va* reifen, zerren, raufen, zausen; -pnać *k*. za rękaw, *j-n* am Ärmel zupfen; (pa-zurami) zerreißen; *fig.* ~ nerwy, die Nerven angreifen; ~ *k*., *j-n* schinden, plündern, ausbeuten; zgrzyzota -*pie* *mu* serce, der Kummer frisst ihm das Herz ab; ~ czyją sławę, czyje imię, *j-n* verunglimpfen, verleunden. II *vn*. (o bronii) stoßen. III ~*się*, *sich* hin und her werfen, *sich* sträuben; ~ *sie* na wszystkie strony, *sich* herumzerren; ~ *sie* *z* kim, *sich* mit *j-m* zerren, herum-haulen; *panie* *n* Zerren *n*; -panina *f* Gezurre *n*, Hin- und Herziehen *n*.
szarpie *pl* Leinwandfasern *pl*, Scharpie *f*. [Ruck *m*.
szar-pnać *ob*. szarpać; -pnać *e* *n*

szartreza *f* Kartauslerlikör *m*.
szaruga *f* Sauwetter *n*, nasses, schmutziges Wetter.
szary *a* grau; -ra godzina, Dämmer-tunde *f*; siedzieć *na -m* końcu, unten-an sitzen (ob. maść); *fig.* -re życie, Alltagsleben *n*.
szarytka *f* barmherzige Schwester.
szarza *va*. (s*ię*, *sich*) abnutzen, be-schmutzen.
szarzyć *vn*. grau werden; dämmern;
szarzyzna *f* 1 graue Kleidung. 2 das Einerlei des Alltags.
szarża *f* 1 mil. Attacke, Salve *f*, (heftiger) Angriff. 2 Dienstgrad *m*. 3 te. Übertreibung, Charge *f*; szarżo-wać *va*. angreifen; te. übertreiben, chargieren.
szastać *vn*. (nogami) schleifen; schlenkern; (pieniędzy) vergeuden, verschleudern; ~ *sie* (po miesiące etc.) sich herumtummeln, sich herumtrei-ben; szastanie *n* (pieniędzy) Ver-geudung *f*.
szata *f* Kleid, Gewand *n*.
sza-tan, -a, *pl -i m* Satan *m*; -tań-ski *a* teuflisch; -taństwo *n* Teufelei *f*.
szatko-wać *va*. ~ kapustę, Kraut schneiden, hobeln; -wnica *f* Kraut-hobel *m*.
sza-tan, -nej, *pl -ne f* Garderoben-frau, aufseherin *f*; -tnia *f* Kleider-ablage, Garderobe; Kleiderkammer; -tny *m* Garderobenaufseher *m*.
szatyn, -a, *pl -i m* (-ka *f*) Kastanien-bräunie(r).
szczać, -ę, -y, -al *vn*. harnen, pissen.
szczapa *f* Scheit *n*; Kloben *m*.
szczaw, -iu *m* Sauerampfer *m*; -ik, -u, *pl -i m* Sauerklee *m*; -iowy *a*: zupa -*wa*, Sauerampfersuppe *f*.
szczątek, -tku, *m* Rest, Überrest *m*; -tki *pl* Überbleibsel, Überreste *pl* (fortuny eines Vermögens); sterbli-che Hülle.
szczebel, -bla, *pl -ble m* (Leiter-)Sprosse; *fig.* Stufe, Staffel *f*; po-
-blach, stufenweise.
szcze-biot, -u *m* Gezwitzcher *n*; (dzieci) Geplauder *n*; -biotać, -cze, -tłać *vn*. (o ptakach) zwitschern; (o dzieciach) lallen; plaudern; -biota-nie *n* Zwitschern; (dzieci) Lallen *n*; -biotka *f* Plappermäulchen *n*; -bio-tliwość *f* Plauderhaftigkeit *f*; -bio-tliwy *a* geschwätzig.

Szczecin, -a, *m* geo. Stettin.
szczeci-na, **szczęć**, -ci *f* Borste *f*, Borstenhaar *n*; -nowaty *a* borstenaar-tig, borstig; -nowy *a* Borsten...
szczegół-nie *ad*. besonders, insbeson-der, vornehmlich, zumal; -ność *f* Sonderbarkeit, Besonderheit *f*; *w* -ści, insbesondere, im Besonderen; -ny *a* sonderbar; besonder; nie-nego, nichts Merkwürdiges; zwracać -*ną* u-wagę *na*... hervorheben; przywiązu-*wać -ną* wagę *do cz.*, besonderes Ge-wicht auf etw. legen.
szczegół, -u, *pl -y m* Einzelheit *f*; bliższe -*y*, Näheres *n*; wchodzić, wda-wać się *w* -*y*, auf Einzelheiten ein-gehen; *do* najdrobniejszych -*ów*, bis ins Kleinste; *ze* wszystkimi -*ami*, aufs Genaueste; -owo *ad.*, -wy *a* um-ständiglich, ausführlich, eingehend.
szczę-kać *vn*. bellen; ~ *na* *k*., *j-n* anbellern; -kanie *n* Gebell, Bellen *n*.
szczelina *f* Spalte, Ritze *f*.
szczelino *n* Liderung, Packung *f*.
szczel-nie *ad.* -ny *a* dicht, luftdicht (verschlossen); -ność *f* Dichtheit, Luftdichtheit *f*.
szcze-niak, -a, *pl -i m* junger Hund; *fam.* Bengel *m*; -nić *sie*, Junge werfen; -nię, -cia, *pl -ta n* das Junge (einer Hündin); -nna *f* trächtig.
szczep, -u, *pl -y m* I Pflöpfreis *m*. 2 (Volks-)Stamm *m*.
szczep-pa *f* ob. szczepa; -pać, -pie, -pał *va* spalten.
Szczepan, -a *m* Stephan.
szcze-pię, -pię, -pi, -pil *va*. (drze-wo) pflöpfen; (oszę) impfen; *fig.* ver-breiten, ausbreiten; -pienie *n* Pflöpfen; (ospy) Impfen *n*; ~ obowiązo-*we*, Impfzwang *m*; świadczenie -*nia* ospy, Impfschein *m*; ~ krowianka, Kuhpockenimpfung *f*; -pionka *f* Impfstoff *m*; -pany *a* spaltbar; -powy *a* Stamm...
szczec-ba *f* Scharte; Lücke *f*; Riß *m*; ~ *w* zębnie, Zahnlücke;
-baty *a* schartig; (o człowieku) zahnklübig; -bić *va* schartig machen; ~ *sie*, schartig werden.
szcze-rość *f* Aufrichtigkeit, Offen-herzigkeit; (o złocie etc.) Echtheit *f*; -rozłoty *a* aus echtem Golde;
-ry *a* I aufrichtig, offen; herzig. 2 echt, rein, lauter; -ra prawda, die reine Wahrheit; *w* -rym polu, auf

offenem Felde; -re złoto, lautes (a. itel) Gold; -rze *ad*. aufrichtig; offenherzig.
szczeryć *va*. ~ zęby, (an)blecken, die Zähne zeigen.
szczecznąć *vn*. verlorengehen.
szczęździć *va*. sparen; (zdrowie) schonen; nie ~ trudów, keine Mühe sparen; nie ~ komu pochwał, *j-n* mit Lob überhaufen.
szczęk, -u *m* Geklirr, Gerassel *n*.
szczeka *f* Kinnbacken, Kiefer *m*.
szczę-kać, -knać *vn*. klirren, ras-seln; (zębami) klappern.
szczę-sny *a* glücklich; -ściarz, -a, *pl -e m* Glückskind *n*; -ścić *vn*. segnen, gnädig sein; szczęś Boże! Glück zu! viel Glück! ~ *sie*, glücken; -ści *cu* *sie*, er hat Glück.
szczęście *n* Glück *n*; *na* ~ glück-licherweise; *na* los -*a*, auf gut Glück, aufs Geratewohl; ~ *ze*..., es ist ein Glück daß...; przynosić ~ Glück bringen; ~ małżeńskie, Eheglück; życze *panu -a!* viel Glück!
szczęśli-wie *ad*. glücklich; glück-licherweise; -wicz, -wica, *pl -wcy m* Glückskind *n*; -wość *f* Glückselig-keit *f*; -wy *a* glücklich, glückselig; -wej podróży! glückliche Reise! -wym trafem, glücklicherweise; mieć -*wą* rękę, eine glückliche Hand haben; -wego roku! ein glückliches Neujahr!
szczo-dro(bliwie) *ad*. freigebig;
-drobliwość, -drość *f* Freigebig-keit *f*; -drobliwy, -dry *a* freigebig; ~ *dar*, reiche Gabe; -drze *ad*. reich-lich.
szczo-teczka *f* Bürstchen *n*; ~ *do* zębów, Zahnbürste *f*; -tka *f* Bürste *f*; ~ *do* butów, Schuhbürste; ~ *do* ubrania, Kleiderbürste; ~ *do* zamiatania,kehrbürste; -tkarski *a* Bürsten...; -tkarstwo *n* Bürsten-binderei *f*; Bürstenhandel *m*; -tkarz -*a*, *pl -e m* Bürsten-binder, -handler *m*; -tkować *va* büreten.
szczuć *va*. (auf)hetzen; szczucie *n* Hetzen, Aufhetzen *n*.
szczudło *n* Stelze *f*; *chodź* *na* -*lach*, auf Stelzen gehen, stelzen;
-wate *ptaki*, Stelzvogel *pl*.
szczupak, -a, *pl -i m* tcht. Hecht *m*; dać -*a*, einen Kopfsprung (ins Was-ser) machen; *fig* *sich* herauswickeln.

szczu-płeć *vn.* mager werden; *fig.* abnehmen; -plutki *a* sehr mager; spindeldürr; -pio *ad.* mager; gering; -plość *f* Magerkeit; Schwächlichkeit; Knappheit, Geringheit *f*; -piety *a* mager, schwächig; *fig.* (dochód etc.) knapp, gering.
szczur, -a, *pl -y* m Ratte *f*; ~ hotelowy, Hoteldieb(in).
szczutek, -tka *m* Nasenstüber *m*.
szczuwać *ob.* szczuć.
szczwany *a* schlau, durchtrieben, listig; ~ lis, schlauer Fuchs.
szczyć się *czym*, sich einer Sache (a. mit *etw.*) rühmen, stolz auf *etw.* sein; sich eine Ehre aus *etw.* machen.
szczygiel, -gła *m orn.* Stieglitz *m*.
szczy-kać, -knać *va.* (ab)rupfen.
szczy-kać, -pie, -pnać *vn.* 1 knEIFen, zwicken; (o pieprzu etc.) prickeln, beißen; mróz -pie *v* twarz, der Frost schneidet ins Gesicht. 2 (trawę) rupfen. 3 *fig.* sicheln; -panie *n* Zwickeln, KnEIFen *n*; -pawka *f* *cznr.* Laufkäfer *m*, Ohrwurm *m*.
szczy-pce, -pców *pl* Zange *f*; ~ do cukru, Zuckerzange; -pczyki, -ków *pl* kleine KnEIFzange, Pinzette *f*.
szczyppior(ek), -r(k)u *m* Schnittlauch *m*.
szczypta *f* Fingerspitzevoll *f*; Bißchen *n*; (tabaki) Frise *f*; *fig.* (ironii etc.) Anflug *m*, Bißchen.
szczyt, -u, *pl -y* m Spitze *f*; *bud.* Frist, Giebel *m*; (góry) Gipfel *m*; *fig.* höchster Grad, Gipfel, Höhepunkt; być u-u sławy, auf der Höhe seines Ruhmes sein; ~ głupoty, die höchste Dummheit; -ny *a* erhaben; -owa *a* Giebel...; Gipfel...; ściana -wa, Giebelwand *f*.
szef, -a, *pl -owie* m Chef, Vorgesetzter, Vorsteher *m*; -owa, -owej, *pl -owe* f Frau *f* des Chefs.
szekj, -a, *pl -owie* m Scheich *m* (Befehlshaber eines arabischen Stammes).
szelak, -u *m* Schellack *m*.
szelag, -a *m* Groschen, Heller *m*; znają go, jak zły ~ er ist bekannt wie ein bunter Hund.
szelest, -u, *pl -y* m Geräusch, Säuseln, Rauschen *n*; szeleścić *vn.* rauschen, säuseln; (o sukniach) knistern.

szelki, -lek *pl'* Hosenträger *pl*.
szelm *a* m *f* Schelm, Schalk *m*; -mostwo *n* Schelmerei *f*; -mowaki *a* schelmisch, Schelmen...; schalkhaft; figiel ~ Schelmenstreich *m*; -zutka *f* Schelmin, Schalkin *f*.
szemat, -u, *pl -y* m Schema *n*.
szem-rąc, -rze, -ral *vn.* murren, murmeln; -ranie *n* Murren, Murmeln *n*.
szepie-nić *vn.* flüpfeln -*nienie* *n* flüpfeln *n*; -*niuch*, -a, *pl -ym* flüpfeln. **szep-nać**, -tać, -c(z)e, -tać *vn.* flüstern, zischeln; **szępt**, -u, *pl -y* m Geflüster, Gezischel *n*; mówić -em, flüstern; -tanie *n* flüstern, Zischeln *n*.
szereg, -u, *pl -i* m Reihe *f*; od -u lat, seit einer Reihe von Jahren; stanąć w -u, sich reihen; mil. ustawić się w ~ sich in Reih und Glied stellen; -ować *va.* reihen; mil. in Reih und Glied stellen; -owi *pl* mil. Mannschaft *f*; -owiec, -owca, *pl -owcy* *m* (gemeiner) Soldat *m*; -owy *m* mil. Krankenträger *m*.
szermierz-ka *f* Fechtkunst *f*, Fechten *n*; lekcyj -ki, Fechtstunde *f*; *fig* ~ literacka, Polemik *f*, Federkrieg *m*; -ski *a* Fecht...; sala -a, Fechtboden *m*; szkoła -a, Fechtchule *f*; -atwo *n* Fechtkunst *f*.
szermierz, -a, *pl -e* m Fechter; Fechtmeister *m*; *fig.* Kämpfer; Polemiker *m*; szermować *vn.* fechten; *fig.* ~ piórem, polemisieren, einen Federkrieg führen; ~ językami, mit der Zunge dreschen.
szero-ki *a* (szerszy) breit; weit; weitläufig; -ka natura, großzügige Natur (ob. ogół, plan, pole 2); na -ka skale, in großem Maßstab; półświat ~ świat, in die weite Welt ziehen (a. gehen); -ko *ad.* (szerzej) breit; weit- (läufig); otworzyć ~ oczy, die Augen weit aufmachen; rozwodzić się nad czym ~ sich über *etw.* weitläufig verbreiten; -kość *f* Breite; Weite *f*; ~ geograficzna, geographische Breite; kol. ~ toru, Spurweite; -kotorowy *a* kol. weitspurig.
szerszeń, -nia *m ent.* Hornisse *f*.
szerszy, breiter (ob. szeroki).
szeryf, -a, *pl -owie* m Scherif *m*.
szerz *f* *w* ~ in die (a. der) Breite; wzduż *w* ~ in die Länge und Breite.

szerezenie *n* Verbreitung *f*; towarzystwo -nia oświaty, Bildungsverein *m*; -rzyc *va.* (się, się) verbreiten, ausbreiten.
szesna-ątka *f* Sechzehntel *n*; (Zahl) Sechzehn; -stoletni *a* sechszehnjährig; -sty *a* sechzehnte; -ście, -ścioro *num.* sechzehn.
szes-cian, -u, *pl -y* m Würfel, Kubus *m*; -cienny *a* kubisch; metr ~ Kubikmeter, Festmeter *m*.
szesćcio-bok *m* Sechseck *n*; -dniowy *a* sechstägig; -godzinny *a* sechsstündig; -kat *m* Sechseck *n*; -katny *a* sechseckig; -krotnie *ad.*; -krotny *a* sechsfach, sechsfältig; -lecie *n* Zeitraum *m* von sechs Jahren; -letni *a* sechsjährig; -miesięczne *a* sechsmonatlich; -piętrowy *a* sechsstöckig; -procentowy *a* sechsprozentig; -raki *a* sechserlei; -ro *num.* (dziesięci) sechs; -wiersz *m* Hexameter *m*.
szęść, szeście *num.* sechs.
szęśćdziesiąt *num.* sechzig; -siątki *f* (Zahl) Sechzig; Sechzigstel *n*; -siąty *a* sechzigste; -sięcioletni *a* *a* sechzigjährig.
szęść-kroć *ad.* sechsmal; -krotny *a* sechsmalig; -nasób *ad.* w ~ sechsmal soviel; -set *num.* sechshundert.
szew, szwu, *pl* szwy *m* Naht *f*.
szewc, -a, *pl -y* m Schuster, Schuhmacher *m*; -owski, Herrenschuhmacher; -owa, -owej, *pl -owe* f Frau *f* eines Schuhmachers; szewczyk, -a, *pl -i* m Schusterjunge *m*.
szewiot, -u, *pl -y* m Cheviotstoff *m*.
szew-ski *a* Schuster...; -stwo *n* Schuhmacherei *f*, Schuhmacherhandwerk *n*.
szelong, -u, *pl -i* m Liegesofa *n*, Chaiselongue *f*.
szkalo-wać *va.* schmähen, verleumdern, lästern; -wanie *n* Lästerung, Schmähung *f*.
szkandela *f* Wärmflasche *f*, Bettwärmer *m*.
szka-pa *f* Gaul *m*; -pina *f* schlechter Gaul, Schindmähre *f*.
szkaplerz, -a, *pl -e* m Skapulier *n*.
szkara-da *f* Abscheulichkeit *f*; Ungeheuer *n*; -dnik, -a, *pl -icy* m abscheulich Mensch; -dność *f* Häßlichkeit, Scheußlichkeit *f*; -dnoy *a* häßlich, abscheulich, scheußlich.

szkarlatyna *f* Scharlach *m*, Scharlachfieber *n*.
szkarlat, -u, *pl -y* m Scharlach *m*; -ny *a* scharlachrot.
szkatul(k)a *f* Schatulle *f*.
szkic, -u, *pl -e* m Skizze *f*, Entwurf *m*; -ować *va.* entwerfen, skizzieren; -owy *a* skizzenhaft, Skizzen...
szkielet, -u, *pl -y* m Gerippe, Skelett *n*; taniec -ów, Totentanz *m*; aut. (podwozia) Rahmengestell *n*; *fig.* (dramaty etc.) Grundzüge *pl*.
szkielko *n* Glas *n*; Brillen-, Uhr-*gl.* szkła-neczka *f* Gläserchen *n*; -nica *f* großes Glas; -nka *f* I Glas *n* (ob. buiza). 2 (wiśnia) Glaskirsche *f*; -*(u)ny* *a* gläsern, Glas...; huta -na, Glashütte *f*; *fig.* -ne oczy, gläserne Augen; -rnia *f* Glaserie, Glasfabrik *f*; -rstwo *n* Glaserhandwerk *n*.
szklarz, -a, *pl -e* m Glaser *m*.
szklący *a* (wie Glas) schimmernd; szkląc *va.* verglasen, in Glas verwandeln; ~ się, schimmern, blinken; szklisty *a* gläsern; szklivo *n* Schmelz *m*; (na zębach) Glasure *f*.
szkło *n* Glas *n*; ~ kryształowe, Kristallglas; ~ okienne, Fensterglas; ~ powiększające, Vergrößerungsglas, Lupe *f* (ob. patrzeć).
Szkocja *f* geo. Schottland *n*; szkocki *a* schottisch.
szkoda *f* Schaden; Nachteil *m*; na moją -dę, zu meinem Schaden; wyrządzić -dę, Schaden zufügen; ~ że... es ist schade, daß...; ~ go, es ist schade um ihn; ~ o tym mówić, das ist nicht der Rede wert; ~ fatygi, das ist verlorene Mühe (ob. inądry).
szkodli-wość *f* Schädlichkeit *f*.
-wy *a* schädlich, nachteilig; ~ dla zdrowia, der Gesundheit schädlich; -we następstwa, nachteilige Folgen.
szko-dnik, -a, *m* Schädling *m*; -i *pl* Raubzeug *n*; -dzenie *n* Schädigung *f*; zamiar -nia, Absicht *f* zu schädigen; -dzić *vn.* schaden; nie nie -dzi, schadest nichts; ~ opinii, dem Rufe schaden; cóż to -dzi? was schadet es, wenn...
szko-lenie *n* Schulung *f*; -lić *va.* schulen; -lne, -go *n* Schulgeld *n*; -lnictwo *n* Schulwesen *n*; -lny *a* Schül...; ława -na, Schulbank *f*; kolega ~ Schulfreund *m*; do użytku -nego, für den (a. zum) Schulge-

brauch; przymus ~ Schulzwang m; rok ~ Schuljahr n.
szkółka f Schule f; ~ główna, Hochschule; ~ handlowa, Handelschule; ~ kroju, Zuschneidekursus m; ~ pływania, Schwimmschule; ~ średnia, Mittelschule; ~ żeńska, Mädchenschule (ob. koedukacyjnej); ukończyć -le, die Schule absolvieren; przejść ciężką -lę, harte Prüfungen bestehen. [m.]
szkopek, -pka, pl -pki m Melkkübel
szkopuł, -u, pl -y m Klippe f (t. fig.).
szkorbut, -u m Skorbut, Scharbock m.
[-ka f Schottin f.]
Szkot, -a, pl -oci m Schotte m;
szkol-ka f Baumschule f; -**karz**, -a, pl -e m Baumschulgärtner m.
szkudła f (Dach-)Schindel f.
szkuta f zeg. Schute f.
szlaban, -u pl -y m Schlagbaum m.
szlach-cianka f Edelfräulein n. Adlige f; -**cię**, -a, pl -e m Edelmann n; -**ciura**, pl -ry m Krautjunker m; -**cecki** a adelig; stan ~ Adelstand m; -**ectwo** n Adelstand, Adel m; nadać ~ in den Adelstand erheben, adeln; -**etka** f geringer, armer Edelmann.
szlache-tnie ad. edel(mütig); -**tnieć** -**cie**, -iał un. edler, feiner werden; -**tność** f Edelmüt, Großmüt m; -**tny** a edel(herzig), edelmütig; -**tnie** metale, Edelmetalle, edle Metalle.
szlacha t f Adel m; ~ rodowa, Geburtsadel ~ zaszciankowa, Bauernadel. [n.]
szlachtuz, -a, pl -y m Schlachthaus
szlaczek, -czka m Besatz m, Borte f.
szlafmyca f Schlafmütze f. [m.]
szlafro(czek), -(cz)ka m Schlafrock
szlag m Schlag m.
szlagon, -a, pl -i m Krautjunker m.
szlak, -u, pl -i m 1 Weg m; ~ kolejowy, Bahnlinie, Bahnstrecke f; ~ liniowy, Trasse, Richtungslinie f. 2 Borte f, Besatz m. 3 Spur f.
szlam, -u m Schlamm m; -**isty** a schlammig; -**ować** va. schlammern.
szlej(k)a f Geschirriemen m.
szlem, -u m harc. Schlemm m.
szlichtada f Schlittenfahrt f.
szlifa f Achsschnur, Epaulette f.
szlifibruk, -a, pl i m Pflastertreter m.
szlifier-ka f Schleifmaschine f; -**nia** f Schleifmühle, Schleiferei f; (dia-

mentów) Werkstätte f des Diament-schleifers; -**ski** a Schleifer...; kamień ~ Schleifstein m.
szlifiarz, -a, pl -e m Schleifer m; ~ diamentowy, Diamentschleifer.
szlifo-wać va. schleifen, polieren; -**wanie** n Schleifen, Polieren n; -**wany** a geschliffen.
szlo-chać un. schluchzen; -**chanie** n Schluchzen n, lautes Weinen.
szluz f Schleuse f.
szlup m Paßgang m; -**ak**, -a, pl -i m Paßgänger m.
szma-ciarnia f Lumpenlager n, -**ciarz**, -a, pl -e m Lumpen-handler, -sammel m; **szmacik**, -u m Läppchen n; ~ ziemi, Stückchen n Land.
szmalec ob. smalec.
szmaragd, -u pl -y m Smaragd m; -**owy** a smaragd-farben, -grün.
szmat, -u, pl -y m Stück n; ~ ziemi, Stück Land.
szmata f Lappen, Lumpen m.
szmelc, -u m 1 Schmelz m. 2 Alt-eisenbruch m; -**arz**, -a, pl -e m Schmelzarbeiter m; -**ernia** f Schmelz-hütte f; -**werk** n; -**ować** va. schmelzen; mit Schmelz überziehen; -**owy** a Schmelz...; piec ~ Schmelzofen m.
szmer, -u, pl -y m Geräusch, Gemurmel n; -**ać** un. rauschen, sauseln.
szmer-giel, -glu m Schmirgel m; -**glowy** a papier ~ Schmirgelpapier
szmergnąć un. (czym) schleudern.
szmermel n Schwärmer m.
szmin-ka f Schmücke f; -**kować** się, sich schminken.
szmizetka f Vorhemdenchen n.
szmoncesy, -sów pl Lappalien pl;
sznu-giel, -glu m Schmuggel m; -**gler**, -a, pl -rzy m (-ka f) Schmuggler (-in); -**głowac** va. schmuggeln.
sznukler-ka f 1 Posamentier(er)in f. 2 Bortenwarkerei f; -**ski** a Posamentier...; wyroby -e, Posamentier-waren pl; -**stwo** n Posamentier-handwerk n, Bortenwarkerei f; Bortenhandel m.
sznuklerz, -a, pl -e m Posamentier
sznaps, -a m Schnaps n. [m.]
sznit, -u m Schnitt m; **fam.** Schick m; -**owy** a **fam.** schick, pikfein.
sznur, -a, pl -y m Schnur f, Strick m; ~ mierniczy, Meßschnur; prosto jak pod ~ schnurgerade; ~ perel, Perleschnur; -**ek**, -rka, pl -rki m

(dunne) Schnur; Bindfaden n;
-ować va. schnüren; -**ować** n Schnür-band n, -senkel n; -**owany** a Schnür...; buciki -ne, Schnürschuhe pl; -**ówka** f Schnürleib n.
sznycel, -cla m ~ po wiedeńsku, Wiener Schnitzel.
szodon, -u pl -y m Chateaubaud n, suße Weintunke. [rer, Schöffor f.]
szofer, -a, pl -rzy m Kraftwagenführer.
szop, -a, m Waschbär m; -y pl Waschbärpelz m.
szopa f Schuppen m.
szopenfeldziarz, -a, pl -e m (-rka f) zł. Lapidar(in).
szopka f Krippe f, Marionententheater-ob. szop. [ter n; szn. Hetze f.]
szoro-wać va. 1 scheuern. 2 (no-gami) scharren; -**wanie** n Scheuern n.
szorst-ki a rauh; **fig.** (w objęciu) schroff, barsch; -**ko** ad. barsch; -**kość** f Rauheit; **fig.** Schroffheit, Barschheit f.
szory, -rów pl Pferdgeschirr n.; -**szosa** f Chaussee f.
szowini-sta, pl -ści m Chauvinist m; -**styczny** a chauvinistisch; -**zm** -u m Chauvinismus m.
szóstka f Sechse f; **szósty** a sechste; -a godzina, es ist sechs Uhr; -a część, Sechstel n; po -te, sechstens.
szpada f Degen m.
szpapel, -dła, pl -dle m Spaten m.
szpagat, -u, pl -y m Bindfaden, Spagat m.
szpak, -a, pl -i m 1 orn. Star m. 2 drosselgraues Pferd; -**owaty** a (koń) drosselgrau; (o włosach) grau.
szpaler, -u, pl -y m Spalier, Baum-geländer n; tworzyć ~ Spalier bilden.
szpalta f dr. (Druck-)Spalte f, -**szpara** f Spalte, Ritze f, Ritz m; **an.** Spalt m; **fig.** patrzeć na co przez -ry, auf etw. durch die Finger sehen.
szparag -a, pl -i m Spargel m; -**arnia** f Spargelpflanzung f; -**owy** a Spargel...; fasola -owa, Brechbohnen pl; główki -we, Spargelköpfe pl.
szpargał, -u, m beschriebenes Papier; -y, alte Papiere, Papierwisch
szparka f Ritzen n, kleine Spalte.
szpar-ki a, -ko ad. schnell, hurtig.
szpat, -u m wet. Spat m.
szpateł m Spatel m. [machen.]
szpecić va. entstellen, häßlich
szpe-tać va. spähen, grübeln,

stöbern; -**racz**, -a, pl -e m Späher, Gröbler m; -**ranie** n Gröbeln, Spähen
szperka f Speckgriebe f. [n.]
szpe-tnie ad. häßlich; -**tnieć** un. häßlich werden; -**tność** f Häßlichkeit f; -**tny** a häßlich, garstig.
szpic, -a, pl -e m 1 (pies) Spitz m. 2 Spitze f, kolie zaprzęzone w ~ vor-einander gespannte Pferde.
szpicel, -cla pl -cie m Spitzel m.
szpichlerz, -a, pl -e m Speicher m.
szpicruta f Reitpeitsche f.
szpiczasty a spitz(ig).
szpieg, -a, pl -owie m Spion m; -**ostwo** n Spionage f, Spionkundschaften pl; -**ować** va. i un. spionieren; -**wanie** n Spionieren n; -**owski** a Spion...
szpic, -u m Mark n; do -u końci, durch und durch; -**ować** va. spicken; -**owy** a Mark...; -**ulec**, -ulca, pl -ce m Spicknadel f.
szpil-ka f 1 Stecknadel f; ~ do kapelusza, Hutnadel; ~ do krawata, Krawattennadel; ~ do włosów, Haarwadel (ob. siedziec). 2 (liść) Nadel f; -**karz**, -a, pl -e m Nadler m; -**kować** va. mit Stecknadeln anheften; **fig.** sticheln; -**kowy** a Nadel...; drzewa -we, Nadelbäume pl.
szpinak, -u m Spinat m.
szpital, -a, pl -e m Hospital, Krankenhaus, Spital n; ~-wojskowy, Kriegslazarett n; -**nictwo** n Spitalwesen n; -**ny** a Hospital...; lekarz ~ Hospital-arzt; okręt ~ Spitalschiff n.
szpon, -u, pl -y m Klaue f; **fig.** dostać się w czyje -y, in j-s Klauen geraten.
szponder, -dra m Rippenfleisch n.
szponga f Spant m.
szpotawy a: stopa -wa, Klempefuß
szprotk f Sprotte f. [m.]
szprycha f Radspeiche f.
szprych(k)a f Spritze f.
szpul(k)a f Spule f.
szpunt, -u, pl -y m Spund m; -**ować** va. spünden, spunden.
szra-ma f Schramme, Schmarre f; -**mować** va. (j-m) eine Schmarre beibringen.
szranki, -nek pl Schranken pl; wstąpić w ~ in die Schranken treten.
szrapnel, -a, pl -e m Schrapnell n.
szron, -u m Reif m; **fig.** weißes Haar; pokry -**en**, bereifen.

sztab, -u, pl -y m mil. Stab m; ~ generalny, großer Generalstab.
sztaba f Stab m, Stange, Barre f; złoto w -cu, Barrengold, Stangengold
sztabo-wiec, -wca pl -wcy m Stabs-offizier m; ~wy a 1 lekarz ~ Stabs-arzt m. 2 zelazo -we, Stabsbeisen n.
sztachety, -et, pl Staket n, Sta-let(en)zaun m.
sztafeta f Stafette f.
sztaluga f Staffelei f.
sztanca f Stanze f.
sztafard, -u pl -y m Standarte, Fahne f; czerwony ~ die rote Fahne.
szterling, -a, pl -i m Sterling m.
sztokfisz, -a m Stockfisch m.
sztolnia f gór. Stollen m.
szton, -u, pl -y m Spielmarke f.
sztorc, -u m spitze Kante; posta-wić (co) -em, auf die hohe Kante stellen; fig. postawić się komu -em, j-m die Spitze (a. die Stirn) bieten.
sztos, -a, pl -y m Stoß m; fig. być w -ie, im Schwunge sein; in heiterer Stimmung sein.
sztrych, -u, pl -y m Strich m.
sztyb f Schule f; -bak, -a, pl -bacy m Schuler m.
sztycer, -a, pl -y m Stutzen m.
sztyciec, -ca, pl -ce m Besteck n.
sztyczka f 1 Stückchen n; kurzes Theaterstück, Musikstück n; (klei-nes) Stück Stoff, Leinwand etc. 2 Kunststück n, (geheimer) Kunstgriff, Kniff m; -ki kupieckie, Geschäfts-kniffe pl. 3 pffiffer Mensch; (o ko-biecie) dobra ~ schlimme Hexe.
sztycz-nie ad., -ny a künstlich; fig. gekünstelt; jedwab ~ Kunstseide f; -ne kwiaty, künstliche Blumen; -ne ognie, Feuerwerk n; sztycz ~ Kunst-fest n; -ność f Künstlichkeit; Kün-stelei f.
sztyfada f Schmorbraten m.
szuka f 1 Stück n; ~ mięsa, (in der Suppe) gekochtes Rindfleisch; (teatrlna), Theaterstück; ~ kasowa, Kassenstück, Zugstück; ~ złota, Goldstück; placić od -ki, nach dem Stück bezahlen; robota od -ki, Stückar-beit f; z jednej -ki, aus einem Stück.
 2 Kunst f; ~ ogrodnicza, Kunst-gärtnerieif; -ki piękne, schöne Künste, -ki wyzwołone, freie Künste; ~ dla -ki die Kunst um ihrer selbst willen; dzieło -ki, Kuntswerk n; miłośnik -ki,

Kunstfreund m; znawca -ki, Kunst-kenner m; magazyn dzieł -ki, Kunst-handlung f; akademія sztuk pięknych, Kunstakademie f. 3 Kunststück n; -ki kuglarskie, Taschenspieler-(kunst)stücke pl; to nie ~ das ist kein Kunststück. 4 Kert m; dumna, harde ~ stolzer, hochmütiger Mensch.
sztulka-teria f Stuckerbeit f; -tor, a, pl -rzy m Stukkateur, Stuckerbeiter
sztukmistrz, -a pl -e m Künstler m.
sztukować va. stücken, -anstücken.
sztur-chać, -chać u, pu. puffs, stoßen; (k.) lokciem, mit dem Ell(en)-bogen stoßen; -chanie n, -choć n; -chnięcie n Stoß, Puff m; -chaniac -ńca, pl -ńce m Rippenstoß, Puff m.
szturm m Sturm, Sturmangriff n; przypuszczać ~ stürmen, Stürm laufen (gegen...); zdobyć -em, mit stürmender Hand erobern; -ak, -a, pl -i m 1 Sturmhaube f. 2 Donner-büchse f. 3 fig. a) dickes Weib; fam. Trutschel f; b) geplagte Person; Sündenbock m; -ować u, i va. stürmen, Sturm laufen; ~ do drzwi, eine Tür stürmen; -ówka f Sturm-schaaren pl.
sztych, -u, pl -y m 1 Stich m; De-genstich. 2 (rycina) Stich m; -arski a Stecher...; -arstwo n Stecherkunst f; -arz, -a, pl -e m Stecher m; -ować va. stechen.
sztyft, -u, pl -y m Stift m; sztyfcik, -a, pl -i m Stiften n.
sztygar, -a, pl -rzy m gór. Steiger ~ starszy, Obersteiger.
sztylet, -u, pl -y m Dolch m; ude-rlenie -em, Dolchstich m; -ować va. erdolchen. [Stulpenstiefel pl.
sztyła f Stulpe f; buty ze -mi, szty-wanie ad. steif; -waleć u, steif werden, ersteinen; -wność f Steifheit f (t. fig.); -wry a steif sztyć f Pelzrock m. ((t. fig.)).
szubieni-ca f Galgen m; -cznik, -a, pl -icy m Galgen-strick, -vogel m; wygląd -a, Galgengesicht n.
szubra-wiec, -wca, pl -wcy m Lump, Lumpenkerl, Schuft, Schurke m; -watno n 1 Lumpengesindel n. 2 Schuferei f.
szufła f Schaufel f.
szufład(k)a f Schublade f.
szufłować va. schaufeln.
szuja, -ui, pl -uje m Schuft m.

szukać va. (czego) suchen; ~ przy-gód, auf Abenteuer ausgehen; ~ zaczepki z kim, Handel mit j-m su-chen (ob. dziura); -kanie n Suchen n.
szuler, -a, pl -rzy m Falschspieler, Spieler m; -ka f 1 Spielerin, Falsch-spielerin f. 2 professionelles Spieln; -nia f Spielhaus n, Spielhölle f; -ski a Spiel...; -stwo n Spielsucht f.
szum, -u, pl -y m Geräusch, Sausen, Rauschen, Brausen n; ~ w uszach, Ohrensausen; szumić, -mi, -miał u, sausen, rauschen, brausen; -i mi w uszach, es braust mir in den Ohren.
szum-nie ad. geräuschvoll; ~ żyć, flott leben; -ny a rauschend, ge-räuschvoll; (wystawny) prunkvoll; (na-dęty) schwülstig; -ne frazesy, hoch-trabende Phrasen.
szumo-wać va. schäumen; -winy, -win pl Schaum m; fig. (spoleczeń-stwa) Abschäum (der Gesellschaft).
szumówka f Schaumlöffel m.
szupas ob. ciupas.
szur-(gła)ć u, i va. ~ nogami, mit den Füßen scharren, Kratzfüße machen; -ganie n Scharren n; ~ noga, Kratzfuß m; -got, -u m 1 geräuschvolles Rücken. 2 (niechluj-a) Schlumpe f; -gotać ob. szurać.
szus, -a, pl -y m sonderbarer Ein-fall; ma -a, es rappelt bei ihm.
szuter, -tru m Schotter m; szutro-wać u, schottern.
szuwaks, -u, pl -y m Schuhwichse f.
szuwar, -u, m Sectang m, Schilf n.
szwab, -a, pl -y m (verächtlich) Deutsche(r) m; -ka f Deutsche f.
szki a deutsch. [Weißnäherin.
szwaczka f Näherin f; ~ bielizny, szwadron, -u, pl -y m Schwadron f.
szwa-gier, -gra, pl -gromie m Schwager m; -gierka, -growa, -wej, pl -we f Schwägerin f; -grostwo n Schwägerschaft f.
szwajcar, -a, pl -owie m Schweizer m; Sz., pl -rzy, Schweizer; -ia f geo. Schweiz f; -ka f Schweizerin f; -ski a Schweizer..., schweizerisch, ser ~ Schweizerkäse m.
szwaj(k)a f Näherin f, Nähmädchen n; szwalnia f Näherwerkstatt; Nähshule f.
szwank, -u m Schaden, Nachteil m; Gefahr f; narażać na ~ einer Gefahr

aussetzen; narażać życie na ~ in Todesgefahr schweben; ując bez -u, mit heiler Haut davonkommen; -ować u, fehlerhaft sein; fig. pamiętać moja -uje, das Gedächtnis verläßt mich; ~ na zdrowiu, keine feste Gesundheit haben, kränkeln; ~ na sławie, na honorze, keinen guten Ruf genießen.
szwarco-wać va. schmuggeln; schwärzen; -wnik, -a, pl -icy m Schwarzler m.
szwarz-got, -u, pl -y m Kauderwelsch n; -gotać, -ce, -tal u, kauderwelsch reden, kauderwelschen.
Szwecja f geo. Schweden n; Szwed, -a, pl -dzi m Schwede m; -ka f Schwedin f; szwedzki a schwedisch. **szwejsować** va. (zelazo etc.) schweißen.
szwendać się, umherschlendern.
szwin-del, m Schwindel m; -dlarz, -a, pl -e m Schwindler m; -dłować u, schwindeln. [Reiter.
szwoleżer, -a, pl -rzy m mil. leiblicher szyb, -u, pl -y m gór. Schacht m.
szyba f (Fenster-)Scheibe f.
szyber, -a, pl -y m Schieber m.
szybka f Scheibchen n.
szybki a (szybszy) schnell, rasch, prompt, schleunig, geschwind.
szybko ad. (szybciej, najszybciej) schnell, rasch; -biegacz, -a, pl -e m Schnellläufer m; -bieżny a schnel-läufend; -lotny a schnellfliegend; -nogi a schnellfüßig; -nośny, -strza-łowy a: działo -ne, Schnellfeuer-geschütz n.
szybkość f Schnelligkeit, Raschheit, Schleunigkeit, Geschwindigkeit f.
szybo-wać u, (in der Luft) schwe-ben; rudern; -wiec, -wca, pl -wce m m au. Segelflieger m, Segelflugzeug n; -wcowy a: szkola -wa, Segelflieger-schule f; -wy a: lot ~ Segelflug m.
szych, -u m Flitter-, Rauschgold n.
szycha f gór. Schicht f.
szycie n Nähen n; szycć va. nähen.
szydło n Häkelhaken m; Häkel-nadel f; robić -kiem, häkeln; -wy a: Häkel...; robotka -wa, Häkelarbeit f.
szyder-ca, pl -cy i Spötter m; -czo ad., -czy a spöttlich, höhnlisch; -czo się śmiać, hohnlachen; -ztwo n Spott, Hohn m.
szydro n Ahle f, Priem m; wylazło

~ z worka, es ist nichts so fein gepönnert, es kommt endlich an die Sonnen; -waty a priemenformig.

szycić un. ~ z kogo, j-n auslachen, verspotten, zum besten haben.

szycionierka f Putzschrankchen n. szycrować va. mit Geheimschrift schreiben; chiffrieren; pismo -wane, Chiffreschrift f; -wy a: klucz ~ Chiffreschlüssel m.

szycja, szczy, pl -je f 1 Hals m; na leb na -je, Hals über Kopf; rzucić się k. na -je, j-n um den Hals fallen. 2 (u skrzypiec) Griffbrett n, Hals; szycja f 1 Halschen n; ~ butelki, Flaschenhals m. 2 bot. Griffel m. 3 ~ nurkowa, kleiner Netzkragen.

szycyk, -u, pl -i m 1 Ordnung, Reihenfolge f; mil. ~ bojowy, Gefechtsordnung; ~ w locie, Flugzeuggliederung f; ~ marszu, Marschordnung; ~ zbiórki, Sammelformation f; ~ zwarty, geschlossene Ordnung; zeg. ~ torowy, Kielwasserlinie f (ob. pomieszczą); gr. ~ słów, Wortfolge f. 2 Schick m, Eleganz f; ma ~ sie hat Schick; zadawać-u, den Ton angeben; imponieren; ~ kobieta, fesche, elegante Frau.

szyka-na f Schikane f; -nować va. schikanieren.

szykować I va 1 anordnen; mil. an-treten, sammeln. 2 (vor)bereiten; zurechtmachen; ~ dla k. niespodzian-

ke, j-n eine Überraschung bereiten. II ~ się do cz., sich zu etw. anschicken; nie -ujcie się nam jakoś, wir haben kein Glück, nichts will uns glücken.

szycow-nie ad., -ny a fesch, pikant, elegant; -ność f Feschheit f. Schick m. [geschild n.

szylid, -u, pl -y m Schild, Aushandschildkret, -u, pl -y m Schildpatt n. szylidwach, -a, pl -y m Schildwache f. [Schild.

szylidzik, -u, pl -i m (metallenes) szyling, -a, pl -i m Shilling m.

szymel, -mła m Schimmel m. Szymon, -a, m Simon.

szympans, -a, pl -y m zo. Schim-szyna f Schiene f. [pans m.

szymel, -a, pl -e m Soldatenmantel m. szynk, -u, pl -i m Schenke f.

szynka f Schinken m. szynkarz-ka f Schenkwirtin f; -stwo n Schenkwirtschaft f.

szynkarz, -a, pl -e m Schenk-wirt m. szynkow-ać va. i un. (aus) schenken; -wnia f Schenke f. [m.

szynkwaz, -u, pl -y m Schenktisch szynszyla f zo. Sunktier n; Chin-chillapelz m. [Schiffer m.

szypcer, -pra, pl -prowie m (Fluß-)szypulka f bot. Stiel, Stengel m.

szyszak, -a, pl -i m Helm m. szyszka-k f Tannenzapfen m; -koy-a Zapfen...

szyty a genäht.

ableiten. 5 (resztki armii etc.) zusammenziehen, konzentrieren. 5 ~ (piwo) w butelki, in Flaschen abfüllen. 6 ~ wartę, die Wache ablösen. II ~ się, sich zusammenziehen (a. zusammen-schließen); zusammenkommen; (o tkaninie) einengen; -gaczka f szk. Absehen n (von Schülern); -gajacy a zusammenziehend; -gówność f Eintreibbarkeit f; -galny a eintreibbar; -ganie, -gnięcie n 1 Zusammenziehen f; Herunterziehen; Abziehen n. 2 (długów, podatków) Einziehung, Eintreibung, Beitreibung f. 3 (wód) Ableitung f. 4 (wojska) Zusammenziehen f; -gły a länglich.

ścicażyć un. still werden.

ścicac, -cze, -ki ob. ścićkać.

ścieg, -u, pl -i m Stich m.

ściek, -u, pl -i m Abfluß, Abzugsgraben m, Gasse f; -ać un. abfließen, herunterfließen; ~ kroplami, herabtropfen; -owy a Abfluß...; rura -wa, Abflußrohr n.

ściel, -i, f, ścieliwo n Streu f. ścieląc ob. stać.

ściem-ni(a)ć va. verdunkeln; -nia się, es wird dunkel; -nieć, -nieje, -niał un. dunkel werden, sich verdunkeln.

ścienny a Wand...; kalendarz ~ Wandkalendar m; zegar ~ Wanduhr. ścięć-ćzać, -czyć va. verdünnen, dünner machen; -czeń un. dünner werden; -czenie n Verdünnung f.

ścić-rać va. 1 abreiben; abwischen; (kurz) abstauben (ob. zetrzeć). 2 abnutzen. II ~ się, sich abreiben; sich abnutzen; ~ się (z kim), handgemein sein; früg. miteinander streiten, in Wortwechsel geraten; -ranie n Abwischen n, Abreibung f; ~ się, Abnut-

ściernka f Wischlappen m. [zung f. ściernisko n Stoppelfeld n.

ściern, -ni, pl -nie f Stoppel f. ściern-pięć un. ertragen, (er)dulden; -pły a erstarrt; -pnać un. erstarren.

ścierwisko n Luderplatz, Schindanger m; ściervo n 1 Aas, Luder n. 2 Lump, Hundsfott m.

ścięś-ni(a)ć va. (sich, sich) vereng(er)en; fig. ~ węzły przyjaźni, die Freundschaftsbande enger (a. fester) knüpfen; -nienie n Vereng(er)ung f.

ścież(a); otworzyć (drzwi) na ~ (die Tür) sperrangelweit öffnen.

ścieżka, -zyn(ka) f Pfad, (Fuß-)Steig m; ~ górską, Saumpfad.

ścięcie n (drzew) Abtrieb m, Holzfall n; ~ glory, Enthauptung f.

Köpfen n.

ścięgnąć an. Sehne, Flechse f. ścięty a 1 abgeschnitten; (drzewo) gefällt; (kosa) abgemäht; (zabity) ent-

hauptet; jak z nog ~ er kann auf keinem Beine mehr stehen. 2 geronnen; gefroren. 3 stożek ~ Kegelstumpf m.

ści-gać, -gnać va. verfolgen; ~ kogo, j-m nachlaufen, nachsetzen; ~ k. sądownie, j-n gerichtlich verfolgen, belangen; ~ się z kim, mit j-m wetterfein, um die Wette laufen; -ganie n Verfolgung f.

ścinać, ściąć I va. 1 abschneiden; (drzewa) fallen, abhauen; (kogo) ent-

haupten, köpfen; ~ wierzchołki (drzew) köpfen; (ta choroba) z nog go ścięła... hat ihn ganz erschöpft. 2 gerinnen (a. gefrieren) machen; fig. to -a krew w żyłach, dabei erstarrt einem das Blut in den Adern. 3 szk. (bei einem Examen) durchfallen lassen; ~ się, durchfallen. 4 ~ się, gerinnen, gefrieren; (o krwi) stocken.

ściśkit, -u m 1 Gedränge n. 2 Krampf m; Herzbeklemmung f.

ściś-kać, -nąć, -snę, -śnie, -snął ud. klemmen, zusammen-drücken, -presen; (kleszczami) einklemmen; (ręce czyją) drücken; ~ k., j-n in die Arme drücken, umarmen; (zęby) zusammenbeißen; (serce) beklemmen; (w listach) -kam się serdecznie, ich umarme dich herzlich; viele Grüsse und Küsse; ~ się, sich zusammendrängen, -drücken; sich umarmen; -kanie n Zusammendrücken, Zusammenpresen n; (kogo) Umarmung f; ~ ręki, Händedruck m; med. Beklemmung f; ~ w okolicy serca, Herzbeklemmung f; ~ piersiowe, Brustbeklemmung.

ściśłość f Genauigkeit, Präzision f; ściśty a (ściślejczy) 1 eng, dicht gedrängt. 2 genau, präzise; exakt; nauki -le, die exakten Wissenschaften; -le określenie, genaue Bestimmung. 3 streng; eng; zachowywać -lq dietę, strenge Diät halten; w -lym znaczeniu tego słowa, im engen (a. strengen) Sinne des Wortes; ściślejczy wybory, engere Wahl; ściśnąć ob. ściśkać; ściśnię ad. eng; genau, deutlich; ~ pisać, eng schreiben; ~ biorąc, genau genommen; ~ związany, eng verbunden; ~ się trzymać czego, sich genau an etw. halten.

ściśall-wość f fiz. Zusammendrückbarkeit f; -wy a zusammendrückbar. ściśnienie n ob. ściśkanie.

śląd, -u, pl -y m Spur, Fährte f; ~ nogi, Fußspur; iść w czyje -y, in j-s Fulptapfen treten; zniki bez -u, er ist spurlos verschwunden; ani -u, keine Spur.

ślamazara f Latsche f; -rnik, -a, pl -icy m Latsch m; schlapper Mensch

-rność f Schlappheit, Plumpheit, Langsamkeit f; -rny a latschig; schlapp; plump; langsam.

ślaz, -u m bot. Malve f; Eibisch m; ~ ogrodniczy, große Gartenmalve; ~

S

ściana f 1 Wand f; gadać jak do -ny, in der Wüste (a. tauben Ohren) predigen; -ny mają uszy, die Wände haben Ohren (ob. groch). 2 mat. Seite f; ścianka f dünne Wand. ściąć, zetnie, ściął ob. ścinać.

ścią-gać, -gnąć I va. 1 zusammenziehen; (z góry) herunterziehen; (skóre, piwo z beczki) abziehen; (buty, ubranie) ausziehen; (podatki, należności) einziehen, betreiben, eintreiben; (firanki etc.) zuziehen; ~ co na siebie, sich etw. zuziehen; ~ na siebie podejrzeńie, den Verdacht auf sich ziehen; ~ na siebie uwagę, sich bemerkbar machen, die Aufmerksamkeit auf sich lenken. 2 heimlich ent-

wenden, stehlen. 3 szk. ablesen, absehen (von Schülern). 4 (wodę)

naparzony, Eibischtee *m*; -owy *a* Eibisch...; Malven...; -ówka *f* Eibischbonbon *m*.

ślask, -u *m* geo. Schlesien *m*; śląski *a* schlesisch; ślązak, -a, *pl* -acy *m* Schlesier *m*.

śledczy *a* Untersuchungs...; sędzia ~ Untersuchungsrichter *m*; śledzenie *n* Untersuchung *f*.

śledzi-arka *f*, -arz *m* Heringshändler(in).

śledzić *va* nachspähen; untersuchen, forschen; ~ *k*, -j-*m* nachgehen; ~ *k*, oczyma, -j-*m* nachschauen.

śledzien-nictwo *n* Milzsucht *f*; -niczka *f*, -nik, -a, *pl* -nicy *m* Milzsucht(e)*r*.

śledzik, -a, *pl* -i *m* kleiner Hering.

śledzionia, -ny *f* an. Milz *f*; *med.* zapalenie -ny, Milzentzündung *f*.

śledziówka *f* Heringstone *f*.

śledztwo *n* Untersuchung *f*; ~ sądowe, gerichtliche Untersuchung, wdrożyć ~ die Untersuchung einleiten.

śledź, -dzia, *pl* -dzie *m* Hering *m*; ~ marynowany, mariniert Hering; ~ pocztowy, Matjeshering; ~ wędzony, Bückling *m*, geräucherter Salzhering.

ślepa, -pej, -pe *f* Blinde *f*; ślepie *pl* *fam.* Augen *pl*; ślepiec, -pca, *pl* -pcy *m* Blinde(r); Kurzsichtige(r) *m*; Blindier *n*; ślepiki *pl* Augen *pl*; ślepnąć *vn*, blind werden, erblinden; ślepo *ad* blind; na ~ blindings; kupować na ~ die Katze im Sack kaufen; ślepota *f* Blindheit *f*; ~ na barwy, Farbenblindheit, Daltonismus *m*; *fig.* Verblendung *f*; ślepy *a* 1 blind; ~ od urodzenia, blindgeboren; -pa wiara, blinder Glauben; Köhlerglaube *m*; ~ to widzi, das liegt klar vor Augen (ob. bakka 3, kiszka). 2 latarka -pa, Blendlaterne *f*; ~ nabój, blinde Patrone; -pe okno, blindes Fenster; -pa ulica, Sackgasse *f*.

ślepczeń *vn*. ~ nad czym, über etw. sitzen; ~ nad książkami, (beständig) über den Büchern sitzen, liegen.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślęż-nie *ad* hübsch, schön; ~ śpie-wać, er singt wunderschön; ~ pani w tym kapeluszu, dieser Hut steht Ihnen sehr gut; -niutki *a* reizend; niedlich; -ność *f* Schönheit, Hübschheit *f*; -notka *f* niedliches Mädchen; -ny *a* schön, hübsch, niedlich.

ślizna-czek, -czka, *pl* -czki *m* kleine Schnecke; -cznica *f* *bud.* Volute. Schnecke *f*; -czy *a* Schnecken...; schneckenartig.

ślizmak, -a, *pl* -im Schnecke *f*; -owaty *a* schneckenförmig; -owy *a* Schnecken...;

ślizna *f* Speichel *m*; *fam.* Spucke *f*; śliziaczek, -czka, *pl* -czki *m* Gefer-tüchlein *n*, Speichellatz *m*; ślizianka *f* Speicheldrüse *f*; ślizianny *a* Spei-chel...; ślizić *va*, mit Speichel benetzen, befeigen; ~ się, geifern; śliska *f* Speichel *m*; ~ mu idzie do ust, -kę polyka, ihm wässert der Mund danach; ślinny *a*: gruczoł ~ Speichel-drüse *f*; ślinogorz, -u *m* Bräune *f*, Kehlbrand *m*; ślinotok, -u *m* Spei-chelfluss *m*.

śliz-ki *a*, -ko *ad* glatt, schlüffrig, glitschig; *fig.* unsicher, ungewiß.

ślizwa *f* Pflaumenbaum *m*; śliwka *f* Pflaume *f*; ~ suszona, gedörnte Pflaume; śliwkowy *a* Pflaumen...; po-widła -we, Pflaumenmus *n*; śliwo-wica *f* Śliwowitz, Pflaumenschnaps *m*.

śliz-*u*, *pl* -y *m* icht. Schmerle *f*. ślizga *f* icht. Schleimfisch *m*.

śliz-gać się, gleiten; (na lyżwach) Schlittschuh laufen; -gaciz, -a, *pl* -e *m* Gleitboot *n*; -ganie się *n* Gleiten; Schlittschuhlaufen *n*; *aw.* Rutschen *n*, Gleitflug *m*; ~ na skrzydło, Ab-rutschen *n*; -gawica *f* Glatteis *n*; -gawka *f* Schlittschuhbahn *f*; ~ spa-dzista, Rutschbahn; -gowiec, -wca, *pl* -wce *m* zeg. Gleitboot *n*; -gowy *a* gleitend; -ki *a* ob. śliski.

ślub, -u, *pl* -y *m* 1 Gelübde *n*; ~ czynić, ein Gelübde ablegen (a. tun). 2 Trauung *f*; ~ cywilny, Zivilehe *f*; ~ kościelny, kirchliche Trauung; dawać ~ trauen; związać się trauen lassen, heiraten; -ny *a*: ehelich, Trau...; dziecko -ne, eheliches Kind; obrączka -na, Trauring; suknia -na, Hochzeits-kleid *n* (ob. kobierzec, prezent); -ować *vn* 1 *va*, geloben, ein Gelübde ablegen; -owanie *n* Geloben *n*.

ślusar-czyk, -a, *pl* -i *m* Schlosser-lehrling *m*; -nia *f* Schlosserei, Schlosserwerkstatt *f*; -ski *a* Schlosser...;

ślusarz, -a, *pl* -e *m* Schlosser *m*. śluz, -u, *pl* -y *m* Schleim *m*.

śluz *f* Schleuse *f*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

śluzo-tok, -u, *pl* -i *m* Schleimflus *m*.

-wy *a* Schleim...; gruczoł ~ Schleim-drüse *f*.

śmiać się, lachen (z cz. über etw.); ~ z kogo, j-n auslachen; ~ do rozpu-ku, sich halbtot lachen, vor Lachen bersten (wollen).

śmia-łek, -lka, *pl* -łkowie *m* Wage-hals *m*; -ło *ad*, -ły *a* dreist, kühn, keck, mutig; -łoi! frei heraus! mutig! mów ~! sprich frei heraus!; -łym szczęście sprzyja, dem Mutigen ge-hört die Welt; -łoch *f* Dreistigkeit, Kühnheit, Keckheit *f*.

śmiech, -u, *pl* -y *m* Gelächter, La-chen *n*; pękać ze -u, vor Lachen ber-sten (ob. parskać 2); pobudzać do -u, zum Lachen bringen; to -u warte, es ist lächerlich; das ist zum Lachen.

śmieciarz, -a, *pl* -e *m* (-rka *f*) Lumpensammler(in); śmiecić *va*, verun-reinigen; nie ~! dies er Platz darf nicht unreinigt werden! śmiecie, -ci *pl* Müll *n*, Schmutz, Kehricht *m*; pale-nie -ci, Müllverbrennung *f*; skrzynia na ~ Müllkasten *m*; wywózka -ci, Müll-abfuhr *f*; być na własnych -ciach, eigene Möbel haben; wracać na stare ~ wieder nach Hause kommen; śmie-cisko *n* Müllhaufen *m*; śmieciuch, -a, *pl* -y *m* Schmutzfink *m*; -a, śmie-cizyka *f* orn. Mistfink *m*.

śmieć, -e, śmiać *vn*, wagać, sich er-dreisten, sich erlauben, sich getrauen; nie śmiać wejść, ich getraue mir nicht einzutreten.

śmiercionośny *a* todbringend.

śmierć, -ci *f* Tod *m*; Ableben *n*; ~ głodowa, Hungertod; kara -ci, Todes-strafe *f*; pogarda -ci, Todesverachtung *f*; wyrok -ci, Todesurteil *n*; w razie -ci, im Todesfalle; doniesienie o -ci, Todesanzeige *f*; na ~ (o tym za-pomniałem) ganz und gar...; (kochać w kim na ~ in j-n sterblich ver-liebt sein; umrzeć swoją -cią (a. -cią naturalną) eines natürlichen Todes sterben; prz. raz kozie ~ man treibt's, solang' es geht.

śmierzący *a* stinkend; -dzieć, -dzi, -dział *vn*, stinken; -dzi od niego wódka, er riecht nach Schnaps; -dzieł, -a, *pl* -e *m* zo. Stinktier *n*; -dziuch, -a, *pl* -y *m* Stanker *m*; (mlo-kos) Fratz, Rotzjunge *m*.

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

śmierTEL-niczka *f* Sterbliche *f*; -nie *ad*, sterblich; todlich; ~ chory, tod-

krank; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Sterbli-che(r) *m*; zwykły ~ Durchschnitts-mensch *m*, unbedeutender Mensch;

-ność *f* Sterblichkeit *f*; -ny *a* 1 ster-blich, Sterbe...; Todes...; todlich; łoże -ne, Sterbebett *n*; meki -ne, To-desqual *f*; raną -na, Todeswunde *f*; wróg ~ Todfeind *m*. 2 koszula -na, Leichenhemd *n*.

śmierzyć *ob.* uśmierzać.

śmie-zek, -szka, *pl* -szkowie *m* 1 Possenreißer; Lacher *m*. 2 -szku, an-mutiges Lächeln; -szka *f* 1 Szauba-cherin; Lacherin *f*. 2 orn. Lachtaube *f*; -sznie *ad*, -szny *a* lacherlich, drol-lig, komisch; -nie niska cena, Spott-preis *m*; -szność *f* Lächerlichkeit, Drolligkeit *f*; -szyć *va*, zum Lachen bringen.

śmieta-na *f* Rahm, Schmant *m*, Sahne *f*; ~ bita, Schlagsahne; -nka *f* 1 Sohne *f*; zbierać -kę, absahnen, ab-rahnen; *fig.* das Beste wegnehmen. 2 das Feinste, Elite, Blume *f*; ~ towar-zystwa, die feinste Gesellschaft;

-nkowy *a* Sahnen...; sahnig; ser ~ Sahnenkäse *m*; tort ~ Cremetorte *f*; śmiet-niczka *f* Müllschaufel *f*;

-nik, -a, *pl* -i *m* Müllkasten; Müll-haufen *m*; -nisko *n* Müllplatz *m*.

śmi-ga *f* 1 Windmühlenflügel *m*; *aw.* Luftschraube *f*. 2 (proca) Stein-schleuder *f*; -gać, -gnać *1 va* schleu-dern; ~ z łuku, Pfeile schleudern. II *vn*. 1 schnell laufen. 2 ~ batem, mit der Peitsche knallen; -gawka *f* Stein-schleuders *f*; -gło *n* Propeller *m*; -gły *a* 1 (wysmukły) schlank. 2 (szybki) schnell, geschwind; -gownica *f* mil. Feldschlange *f*; -gus *m* Wasserspritz *f* (zum Besprengen am Ostermontag).

śmia-dać *vn* frühstücken; -danie *n* Frühstück *n*; jeść ~ frühstücken.

śmia-dawy *a* bräunlich; -duń *f* dunkelbrauner Teint; -dy *a* dunkel-braun.

śnić *vn* (się) träumen (o czym von...); ~ na jawie, phantasieren; ani mi się śni, fällt nur gar nicht ein...;

śnieć, -ci *f* Brand *m*; ~ na zbożu, Getreidebrand; śniećci *vn*, brandig werden; śniećlisty *a* brandig.

śnieźdź, -dzi *f* Grünspan *m*; śnie-dzić *vn*, rosten, rostig werden.

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

śnieg, -u, *pl* -i *m* Schnee *m*; ~ pada, es schneit; biały jak ~ schneeweiß; ty-

le mię to obchodzi, co zeszlorzoczny — das kümmert mich wenig, balwan ze -u, Schneemann m; topnienie -u, Schneeschmelze f; -omiot, -u, pl -y m Schneepflug m; -owce, -ców pl Schneeschuher pl; -owy a Schnee...; -ówka f 1 Schneewasser n. 2 Schneeschaufel f; -uła f bot. Schneeglöckchen n; orn. Schneehuhn n.

śniale-żek, -żku, pl -żki m Schnee m; -żka f Schneeball m; -żno ad.: dziś — es schneit heute, -żno-biału a schneeweiß; -żny a Schnee..., schneelig; plug — Schneepflug; zaspą -żna, Schneewehe f; zamieć, zadyмка -żna, Schneegestöber n; zawieja -na, Schneesturm m, Schneeverwehung f; -życu f Schneegestöber n; -życie um schneien; -żyna f Schneeflocken m; -żysty a schneelig; schneebedeckt.

śnięty a (o rybie) tot.

śniący a schlafend; schläfrig; jestem — ich bin schläfrig; śpiączka f Schläfrigkeit; med. Schlafsucht, Schlafkrankheit f.

śpicz(le)ż, -a, pl -e m Speicher m. śpicza-śtoś f Spitzigkeit f; -sty a spizig.

śpicznie ad., -ny a eilig; -ność f Eile f; -yc ob. spieszyc.

śpiew., -u, pl -y m Gesang m; ~ kościelny, Kirchengesang; -aczką f Sängerin f; ~ operowa, Opernsängerin; -aczy m Gesang...; kółko, towarzystwo -e, Gesangsverein m; konkura ~ Sängerkrieg m.

śpie-wać u, j un. singen (ob. cieni-ko); ~ ze sluchu, nach dem Gehör singen; nad kółką mi tego nie -wa-no, das ward mir an meiner Wiege nicht gesungen; -wak, -a, pl -wacy m Sängerm; ~ operowy, Opernsänger; ~ uliczny, Bänkelsänger; -wka f Lied(chen) n; fig. wciąż ta sama — es ist immer dieselbe Leier; -wnik, -a, pl -i m Gesangbuch n; -wność f Wollklang m, das Melodische; -wny a sangbar, melodisch.

śpioch, -a, pl -y m Langschläfer m; -a, śpiozka f Langschlafenerin f.

śpizarnia ob. spizarnia.

średni a mittlere, Mittel...; mittel-mäßig; stan — Mittelstand m; -e wieki, Mittelalter n; w -m wieku, in den mittleren Lebensjahren; szkoła -a, Mittelschule f; gatunek — Mittelsor-

te f; -ego gatunku, mittelfein, -ego wzrostu, -ej wielkości, mittelgroß; -a wielkość, Mittelgröße f; sp waga -a, Mittelgewi.-ht n; -nia f mat — arytmetyczna, arithmetisches Mittel; ~ proporcjonalna, mittlere Proportional-; -nica f Durchmesser m; -nicowy a mat. diametral; -nik, -a, pl -i m gr. Strichpunkt m, Semikolon n; -nio ad. mittelmäßig; durchschnittlich; -niość f Mittelmäßigkeit f; -niowieczny n Mittelalter n; -niowieczny a mittelalterlich; -niozamożny a wohlhabend; -niówka f Zasur f. Versabschnitt m.

środa f Mittwoch m.

środek, -dka, pl -dki m 1 Mitte f, Mittelpunkt m; w samym -dku, gerade in der Mitte; mittendrunter; złoty — die goldene Mitte (zwischen zuviel und zuwenig); fiz. — ciężkość, Schwerpunkt m; ~ naporu, Druckmittelpunkt. 2 Mittel n; bez -dków, ohne Mittel, mittellos; -dki do życia (a. utrzymania), Existenzmittel; -dki pieniężne, Geldmittel. 3 Mittel n; Maßregel f; -dki ostrożności, Vorsichtsmaßregeln; przedsięwzięć -dki, Maßregeln ergreifen, treffen; stosować -dki, użyć -dków, Mittel anwenden (ob. przebierać 1, uświecać). 4 med. Mittel; ~ domowy, Hausmittel; ~ leczniczy, Heilmittel; ~ ochronny, Schutzmittel. [paish.

środkowo-europejski a mitteleuro-środkowy a mittel, Mittel...; punkt — Mittelpunkt m, Zentrum n.

środopięcie n Mittfasten pl.

środowisko n Umwelt f, Lebens-

kreis m, Milieu n.

środowy a Mittwochs...

śródmieście n Zentrum n, Mittel-punkt m der Stadt; śródziemny a mittelländisch; Morze -ne, das Mittel-meer, mittelländisches Meer.

śruba f Schraube f; fig. ~ podatko-wa, Steuerschraube; naciskać -bę podatko-wa, die Steuerschraube anziehen; śrubociąg m Schraubenzieher m.

śrubo-wać u. a. schrauben; fig. (ceny, podatki) in die Höhe schrauben; -wanie n Schrauben n; -wicz, -wca, pl -wce m aw. Schraubenflugzeug n; żeg. Schraubendampfer m; -wy a Schrauben...; linia -wa, Schraubelinie f.

śrubestak, -u m Schraubstock m.

śrut, -u m Schrot m n; ~ zbożowy, Schrotkorn n; -ować u. a. schroten; -ownik, -a, pl -i m Schrotmühle, Stampfmachine f; -ówka f Schrot-büchse, Schrotflinte f.

świad-czenie n 1 Bezeugung f. 2 Leistung f (w naturze in Naturalien); -czyć u. i va. zeugen; bezeugen; Zeugnis ablegen; ~ o czym, przeciw komu (za kim), von etw., gegen (für) j-n zeugen; ~ się kim, j-n zu Zeugen nehmen.

świadectwo n Zeugnis, Attest n; ~ lekarskie, ärztliches Zeugnis; ~ pochodzenia, Ursprungszeugnis, -be-scheinigung f; ~ dojrzałości, Reife-zeugnis; ~ legalizacji, Eichschein m, Abgangszeugnis; ~ nauczycielskie, Unterrichtserlaubnisschein n; ~ moralności, Sittenzeugnis; ~ szkolne, Schulzeugnis; ~ urodzenia, Geburts-schein m; wystawić ~ ein Zeugnis ausstellen.

świa-dek, -dka, pl -dkowie m Zeuge m; (o kobiecie) Zeugin f; Bóg mi -dkiem, Gott ist mein Zeuge; powo-łać k. na -dka, j-n zu Zeugen anrufen; przesłuchanie -dka, Zeugenverhör n; zeznanie -dków, Zeugenaussage f.

świa-dom ob. świadomy; -domie, -domo ad. bewußt, wissentlich, mit Wissen und Willen; działać ~ bei Be-wußtsein handeln; -domość f Be-wußtsein n; -domy a bewußt; kun-dig; być -m czego, sich einer Sache bewußt sein.

świat, -a, pl -y m Welt f; elegancki ~ die vornehme Welt; ~ roślin, Pflanzenreich n; ~ uczony, die gelehrte Welt; ~ zwierząt, Tierreich; na końcu a, am Ende der Welt (ob. by-wać 1, szeroki); za nic w świecie, nicht um alles in der Welt; na całym świecie, in der ganzen Welt; przyjsć na ~ auf die Welt kommen; wprowadzić (k.) w ~ in die Welt einführen; wy-dać na ~ zur Welt bringen; wyprawić k. na tamten ~ j-n ins Jenseits beför-derm; znany na całym świecie, welt-bekannt (ob. słynny); znajomość -a, Weltkenntnis n; jak ~ światem, so-lange die Welt steht; pięć części-a, die fünf Erdteile; światki, -tka m (klei-ne) Welt; ~ złodziejski, Gaunerwelt. światelko n (schwaches) Licht; światło n Licht n; przy świetle księży-

ca, bei Mondlicht (a. Mondschein); przedstać co w fałszywym świetle, etw. in ein falsches Licht stellen; u-żrzc — dzienne, das Licht der Welt erblicken; wystawić co we właściwym świetle, etw. ins rechte Licht setzen; boi się -tła dziennego, er scheut das Licht.

światło-cień m Halbdunkel n; -czu-ly a (za kim), von etw., gegen (für) j-n zeugen; ~ się kim, j-n zu Zeugen nehmen.

świa-tłość f Lichtstarke f; fig. Auf-klärung f; -tły a hell; (umysł) aufge-klärt.

światopogląd m Weltanschauung f. światowiec, -wca pl -wcy m Welt-mann m, Weltkind n; -wość f Welt-lichkeit f; -wy a weltlich; dama -wa, Welt-dame f; wojna -wa, Weltkrieg m.

świa-teczny a festlich, Fest...; Feier-tags...; strój — Festkleid, Feiertags-kleid n; -tek, -tka m: w -i piątek, alle Tage; -tki, -tek pl: Zielone ~ Pfing-sten, Pfingstfest n; -tobliwie ad., -to-bliwy a gottgefällig; tobliwość f Gottgefälligkeit, Gottseligkeit f; Wa-za — Eure Heiligkeit; -tynia f Tem-pel m; Heiligtum n.

świder, -dra, pl -dry m Bohrer m; -drem patrzeć, schielen; -ek, -rka m (kleiner) Bohrer; świdrować u. a. bo-hren; fig. — oczami, mit dem Blicke durchbohren; ból -drujący, heftiger Schmerz; fam. ~ w nosie, in der Nase bohren.

świeca f Kerze f, Licht n; ~ dymna, Rauchkerze; ~ łojowa, Talglicht; ~ woskowa, Wachskerze; prosty jak ~ kerzengerade; gra nie warta -cy, es ist nicht der Mühe wert; przy -cy pracować, beim Kerzenlicht ar-beiten.

świe-cać u leuchtend, blinkend; -cie u leuchten, scheinen; słonce -ci, die Sonne scheint; ~ komu, j-m leuchten; ~ bokami, abgerissen sein; ~ łokciami, durchlöcherete Ellenbogen zeigen; — przykładem, mit gutem Bei-spiele vorangehen; Panie, świeć nad jego duszą! Gott habe ihn selig! ~ się, glänzen, leuchten; prz. nie wśzys-ko złoto, co się -ci, es ist nicht alles Gold, was glänzt; -cidelko, -cldo n Flitter m; -ka pl Flitterkram n. świe-cki a weltlich, nicht geistlich;

po -cku ad. ~ ubrany, waldlich gekleidet; -ckość f Weltlichkeit f.

świecz-ka f kleine Kerze; -ki mi w oczach stanęły (od uderzenia etc.) Funken sprühten mir vor den Augen; i Panu Bogu -kę, i djabłu ogarek, es allen Leuten recht machen; -ki w nosie, Nasentropfen pl; -nik, -a, pl -i m Leuchter m; fig. (luminarz) Leuchte f. świegot, -u m Gezwitscher n; -ać, -cze un. zwitschern; schwatzen; -anie n Zwitschern; Schwatzen n; -ka f Schwätzerin, Plaudertasche f; -liwy a zwitschernd; schwatzhaft.

świekier, -kra, pl -krowie m Schwiegerwäter m; świekra f Schwiegermutter f.

świegot(ać) etc. ob. świegot.

świerk, -a, pl -i m Fichte f.

świerkać un. piepsen, zirpen.

świerkowy a Fichten...

świerzacz, -a, pl -e m ent. Grille f, Heimchen n; -eć un. zirpen.

świerzb, -u m Krätze; wet. Räude f;

-iackka f Juckausschlag m; fig. unbandiges Gelüst (nach...); -ieć, -bi, -bił un. jucken; fig. -bi go język, skóra, die Zunge, die Haut juckt ihm (a. ihn); -ienie n Jucken n.

świe-tlany a leuchtend; -tlica f Versammlungsraum m; -tlik, -a, pl -i m Leuchtkäfer m; -tlisty a lichtvoll, leuchtend; -tłny a Licht...; Leucht...; gaz ~ Leuchtgas; luk ~ Lichtbogen m; obraz ~ Lichtbild; odczyt z obrazami -nymi, Lichtbildervortrag m; sygnał ~ Leuchtzeichen n; zjawisko -ne, Lichterscheinung f.

świe-tło ad., -tły a glänzend, famos, herrlich, ausgezeichnet; -tnie mu się powodzi, ihm geht es glänzend; -tność f Glanz; Prunk m, Herrlichkeit f.

świe-żo ad. frisch; neu, soeben, vor kurzem; ~ ogolony, frisch rasiert; ~ przybyły, nadeszły, neu angekommen (ob. upieczony); -żość f Frische f; -żut(ę)ki a ganz frisch; -ży a (świeższy) frisch; neu; -że powietrze, frische Luft; największe wadomości, neueste Nachrichten.

świe-ćenie n 1 (kościół) Weihe f; -kapłański, Priesterweihe. 2 (święta) Feier f, Begehung f (eines Festes); -cić u. weihen; (święto) feiern; heiligen; (kościół) einweihen; ~ się, ge-

feiert werden; harc. co się -ci? was ist Trumpf? was liegt auf? fig. was ist los (a. passiert)? coś się tu -ci, es ist etwas los.

świećcie ad. heilig; ~ przyrzec, feierlich versprechen; ~ wierzyć, den festen Glauben haben, (daß...).

świećco-ne, -go n geweihtes Ostermahl; zaprosić na ~ zu Ostern einladen; -ny a geweiht; -na woda, Weihwasser n.

święta, -tej, pl -e f Heilige f.

święto n Feiertag, Festtag m, Fest n; -ta wielkanocne, Ostern pl; -bilwie etc. ob. świętobliwość; -jański a ~ chleb, Johannisbrot n; robaczek ~ Johanniskwürmchen n, -käufer m; -kaźca m Entweihert, Tempelschänder m; -kaźny a entweihend; -kradca, pl -cy m Heiligtumsschänder; Kirchenräuber m; -kradztwo n (Heiligtums-) Schändung f; Kirchenraub m; -kupatwo n Simonie f, Handel m mit geistlichen Ämtern, mit Heiligem; -pietrze n Peterspfennig m.

świątoszka, -szka, pl -szkowie m Scheinheilige(r) m; świątoszka f Scheinheilige f.

świą-tość f Heiligkeit f; (rzecz święta) Heiligtum n; -tować un. feiern; -towanie n Feiern n.

świąty I a heilig; selig; -tej pamięci, seligen Andenkens; -tej pamięci moja matka, meine selige Mutter; ~ obożacie, heilige Pflicht; mieć -te żyć, ein sorgenfreies Leben haben. II m -tego, pl -ci Heilige(r) m; żywoty -tych, Heiligengeschichte f.

świni a Schweine... Schweins...; chlew ~ Schweinestall m.

świnia f Schwein n (f. fig.); ~ domowa, Hausschwein; dzika ~ Wildschwein; -rka f Schweinemagd f;

świniarz, -a, pl -e Schweinehirt m; świniać u. verunreinigen; świnina f Schweinefleisch n; świniołap, -a, pl -y m Schweinehirt m; świnika f Schweinchen n; świniski a I schweinish; Schweins...; Ieb ~ Schweinskopf m; targ ~ Schweinemarkt m. 2 schmutzig, schweinish; świństwo n Schweinerei f; świńtuch, -a, pl -y m Schweinigel m.

świsnąć, -sne, -śnie, -snać un. I pfeifen. 2 (skraćć) wegschnappen, mausen, klemmen; świśt, -u, pl -y m

Pfiff m, Pfeifen n; świśtacz un. pfeifen; świśtacz, -a, pl -i m I Windbeutel m. 2 zo. Murreltier n; świśtawka f Pfeife f.

świśtatek, -stka, pl -stki m Wisch m. świśzcz., -a, pl -e m zo. Murreltier świśzcząć, -y, -ał un. pfeifen; (o wietrze) sausen; świśzczypał(k)a m 'Windbeutel m

ta prn. diese.

taba czarz., -a, pl -e m Tabak-schnupfer m; -czkowy a tabakfarben; -cznik, -a, pl -icy m Tabakhändler m; -czny a Tabak...; skiep ~ Tabakladen tabaka f Schnupftabak m. [dofe f, tabakier(k)a f (Schnupf-)Tabak-tabel(k)a f Tabelle, Zusammenstellung; ~ rachunkowa, Rechentafel f, Rechenknecht m; ~ wygranych, Gewinnliste f.

tabelaryczny a tabellarisch. tabs, -u m med. Tabs, Rückenmarkschwindsucht f; tabetyk, -a, pl -y cy m an die Tabs leidende Person. tabletk a f Täfelchen, Plätzchen n, Tablette f.

tabli-ca f Tafel f; ~ pamiętkowa, Gedächtnistafel; ~ Pitagoreska, Einmaleins n; ~ szkolna, Schultafel; el. ~ rozdzielca, Schalttafel, Schaltbrett n; -czka f (czekolady) Täfelchen n, Tafel f; (sztyldzik) Platte f, Schild n; ~ mnożenie, Einmaleins n; ~ szyfrowa, Schiefertafel; -czkowy a Tafel... tafelförmig.

tabor, -u, pl -y m I ~ kolejowy, Fahrpark m; Fahrzeug n; rollendes Material; ~ kolejowy czynny, Betriebsmittel pl; ~ wagonowy, Wagenpark. 2 mil. Troß, Train m; ~ bagażowy, großer Troß; ~ bojowy, Gefechtstroß; Munitionsstaffel f; ~ pułkowy, Regimentstroß; kolumna -ów, Troßkolonne f.

taboret ob. taburet.

tabu n mu. (światość) Tabu n.

tabularny a hypothekarisch. tabulator, -a, pl -y m Tabulator, Spaltensteller m (an der Schreibmaschine).

tabuz., -u, pl -y m Pferdeherde f (in der Steppe); -owy a: koń ~ Steppenpferd n.

świśt, -u m Tagesanbruch m, Morgendämmerung f; przęd -em, vor Tagesanbruch.

świśta f Gefolge n, Suite f.

świśtacz un. dämmern; -a, es tagt, der Tag bricht an; fig. -a mu w głowie, er hat Rosinen im Kopfe.

świśtziłanka f Wassernixe f.

świśtka f Bauernrock m.

tabu-recik, -u, pl -i, -ret, -u, pl -y m Taburet n, Puff, Hocker m.

taca f Präsentierbrett n, -teller m, Tablett n; tacka f kleines Tablett.

taczać u. rollen, walzen; ~ się, taumeln; taczka f Schubkarren m; taczkarz, -a, pl -e m Schubkärner m; taczkować u. karren.

Tadeusz, -a m Thaddäus. tafelka f Täfelchen n; tafla f Tafel f; taflany, taflowy a Tafel...; szkło -we, Tafelglas n.

taflo-wać u. tafeln; posadzka -wana, getäfelter Fußboden, Parquet n; -wanie n Täfelung f. [Tafel... tafta f Taffet, Taft m; taftowy a taic, taję, tai u. verheimlichen, geheimhalten, verhehlen; ~ się z czym, etwas geheimhalten.

tajać, -je, -jał un. tauen, schmelzen; taje (na dworze), es tauet.

tajemni-ca f Geheimnis n; pod -ca, unter dem Siegel der Verschwiegenheit; w -cy, im geheimen, heimlich; nie robi z tego -cy, er macht kein Hehl daraus; trzymać (co) w -cy, geheimhalten; -czo ad. geheimnisvoll; -czość f das Geheimnisvolle; Geheimniskramerei f; okrywać się -ciami, geheimnisvoll tun; -czy a geheimnisvoll. [heim.]

tajemnie ad., -ny a heimlich, getajenie n Verhehlung, Geheimhaltung f. [sturm m]

taifun, -u, pl -y m Taifun, Wirbelsturm ad. geheim, heimlich; tajnik, -a, pl -i m I Schlupfwinkel m, geheimner Ort. 2 Geheimnis n; -i serca, die verborgenen Falten des Herzens; tajny a heimlich, geheim; radca ~ Geheimrat m.

tak ad. 1 ja, jawohl; ~ jest, jawohl! so ist's. 2 so; auf diese Weise; jeśli ~ jest, wenn dem so ist; rzecz się ~

ma, die Sache verhält sich so; i~ sowieso; z ciebie i~ nie nie będzie, aus dir wird sowieso nichts; niech i~ będzie, meiner-halben, wegen, -wollen; so sei es; ~ właśnie, so ist's recht; i~ dalej, und so weiter; ~ czy owa, so oder so; ~ sobie, so so; ~ samo, ebenso; ~ jak, so... wie...; ~daleko, soweit; ~ malo, sowenig.

taki pl tacy, takie a solcher, so ein; ~ człowiek, ein solcher Mann; ~ człowiek, jak on, ein Mann wie er; tacy ludzie, solche Leute; ~ jaki jest, so wie er ist; ~ sam, derselbe; eben solcher; co takiego? was beliebt? wie meinten Sie? ~ sobie, ziemlich, mittelmäßig; w~m razie, in diesem Falle; kto ~? wer denn? (ob. praca, kram); takiz a derselbe; eben solcher; tako ad. ob. jako; takowy a solcher; takoz ad. ebenso, gleichfalls.

taksa f Taxe f; -cja f Abschätzung, Taxierung f; -tor, -a, pl -rzy m Abschätzer, Taxator m; taksomierz, -a m Taxameter m; taksować va. (ab)schätzen, werten, taxieren.

taksówka f Taxameter m, Kraftdroschke f (mit Fahrpreisanzeiger). **takt**, -u m Takt m, Taktmaß n; wybijać ~ den Takt schlagen; wyjść z~u, aus dem Takt kommen. 2 Takt; mieć~ Takt haben; pelen~u, taktvoll; -omierz, -a, pl -e m Taktmesser m; -ownie ad., -owny a taktvoll; -owność f Taktgefühl n, Takt m. **taktyczny** a taktisch; taktyk, -a, pl -y m Taktiker m; taktyka f taktisch ad. auch; ebenfalls. [Taktik f. **talair**, -a, pl -y m Taler m; -ek, -rka, pl -rki m Scheibe f (Zitrone etc.). **talent**, -u, pl -y m Talent n, Anlage f (do rysunków zum Zeichnen); bez~u, talentlos; z~em, talentvoll. **talerz**, -a, pl -e m Teller m; ~ pływki, glebokki, flacher, tiefer Teller; -yk, -a m Tellerchen n. [Karten. **talia** f 1 Taille f. 2 ~ kart, Spiel n. **talizman**, -u, pl -y m Talisman m. **talk**, -u m Talk m; ~ w proszku, Talkum n.

Talmud, -u m Talmud m; **talmudysta**, -ści m Talmudist m. **talon**, -u, pl -y m Talon, Abschnitt m (eines Schecks etc.), Erneuerungsschein m; ~ z kuponami, Zinsbogen, Kuponbogen m.

talalajstwo n Gesindel, Lumpenpack n.

tam ad. dort, da; dahin, dorthin; kto ~? wer (ist) da? jest ~ kto? ist jemand da? gdzie ~ l wo denn! co ~ l ach was! ~ i z powrotem, hin und zurück.

tama f Deich, Damm m; ~ portowa, Hafendamm, Mole f; **fig.** Grenze f. [bot. Tamarindenbaum n.

tamaryndowiec, -wca, pl -wce m **tambur**, -a, pl -y m Trommel f; -ek, -rka, pl -rki m Stickrahmen m; -ino n mus. Tamburin n.

tameczny a dortig.

Tamiza f geo. Themse f (Fluß). **tamo-wać** va. (ein)dämmen, eindeichen; (krew) stillen; (oddech) anhalten; **fig** (handel, ruch) hemmen; nie ~ czego, den Dingen freien Lauf lassen; -wanie n Eindämmung; **fig.** Hemmung f. [Piebausch m.

tampon, -u, pl -y m chir. Schar-tametzny a dortig.

tamten, pl tamci prn. jener; ~ świat, das Jenseits (ob. świat); z tamtej strony, po tamtej stronie, jenseits.

tamtdy ad. da(durch), dort durch. **tamże** ad. daselbst. [he f.

tan m 1 -y pl. Tanz m. 2 Gerberlot-tancerka f Tänzerin f; **tancerz**, -a, pl -e m Tänzer m; **tancmistrz**, -a, pl -e m Tanzmeister m.

tande-clarka f Trödlerin f; -ciar-ski a Trödel...; sklep ~ Trödelgeschäft n; -ciarstwo n Trödelhandel m; -ciarz, -a, pl -e m Trödler m.

tandem, -u, pl -y m Tandem n.

tande-ta f Schund m; -tuy a Schund...; ~ towar, Schundware f. **taneeczny** a Tanz...; muzyka -na, Tanzmusik; zabawa -na, Tanzbelustigung f.

tango, -a n Tango m (Tanz).

tani a (tańszy) billig, wohlfeil; po -ej cenie, zu billigem Preise.

taniec, -ńca, pl -ńce m Tanz m; lekcyja tańca, Tanzstunde f; nauczyciel tańców, Tanzlehrer; sala tańcowa, Tanzsaal m; szal tańca, Tanzwut f; ~ św. Wita, Veitstanz; ani do tańca, ani do różańca, zu gar nichts tauglich (ob. różaniec).

tanieć, -ieje, -iał un, billiger werden; **fig.** an Wert verlieren.

tanina f Tannin n, Gerbstoff m

tanio ad. (taniej) billig; **taniość**, **tanizna** f Billigkeit f.

tank, -u, pl -i m Panzerwagen m.

Tantal m; meki -a, Tantalusqualen **tantiemi** f Tantieme f. [pl.

tańcować un, tanzen; **tańcujący** a Tanz...; **wieczorek** ~ Tanzkränzen n; **tańczyć** un, tanzen.

tapczan, -u, pl -y m Schlafsofa n (wieżynny etc.) Pritsche f.

tapieczarz, -a, pl -e m Tapezierer m. **tape-ta** f Tapete f; -tować va. tapezieren.

tapicer, -a, pl -rzy m Tapezierer m; -ski a Tapezier...; -stwo n Tapezier-tapioka f Tapioka f. [arbeit f.

tapir, -a, pl -y m zo. Tapir m.

tara f Tara f, Taragewicht n.

taraban, -u, pl -y m Kesselpauke f; -ić un, die Kesselpauke schlagen.

tarakan, -a, pl -y m ob. karaluch. **taran**, -u, pl -y m Mauerbrecher, Sturmbock m; -ek, -nka m Handramme f.

tarant, -a, pl -y m getigertes Pferd.

tarantela f Tarantella f (Tanz).

tarantula f ent. Tarantel f.

tarapat f Verlegenheit, Not f; być w~ch, in der Patsche (a. Klemme) sitzen, sein, stecken.

teras, -u, pl -y m Terrasse f; -ować va. (ver)sperrn, verammeln; -owy a Terrassen...

tarcica f Diele f, Brett n. [chen n.

tarcie n Reibung f; ~ się (ryb) Lai-tarcza f 1 Schild m; (zegara) Zifferblatt n; (sygnałowa, strzelnicza) Scheibe f; strzelanie do~czy, Scheibenschießen n. 2 fig. Schirm, Hort m, Schutzwehr f; **tarczowaty** a schildförmig; **tarczownik**, -a, pl -icy m Schildträger m; **tarczowy** a Schild...; pila -wa, Kreissäge f.

targ, -u, m 1 Markt m; ~ (plac) Marktplatz m; ~ na bydło, Viehmarkt; ~ rybi, Fischmarkt; sobotnim sztychem na niedzielny ~ fluchtig. 2 -i pl Messe f. 3 (w sklepie) etc. Erlös m, Einnahme f; ~ dzienny, Tageseinnahme. 4 Handeln n; dobić~u, den Kauf abschließen.

tar-gać, -gnąć va. zausen, zerren, reißen, zupfen, raufen; ~ za włosy, an den Haaren zupfen; **fig.** (nerwy, zdrowie etc.) angreifen; ~ się 1 sich herumzerren, sich sträuben, sich hin

und her werfen. 2 -gnąć się na czyje życie, einen Mordanschlag auf j-n machen; ~ się na swoje życie, einen Selbstmordversuch machen, Hand an sich selbst anlegen; -ganie n, -gania f Zerren, Reißen n, Gezerre n; -gnięcie n Zerren n, Riß m; ~ się (na k) Angriff m, Attentat n. **targować** 1 un. 1 handeln. 2 (o kupcu) Geld lösen, einnehmen. 3 ~ się, handeln, feilschen; ~ się o cenę, um den Preis handeln.

targo-we n Marktgeld n; -wisko n Markt(platz) m; -wy a Markt...; dzień ~ Markttag m; hala -wa, Markthalle f.

tarka f Reibeisen n; **Raspel** f.

tarlica f Flachsbreche f.

tarlo, **tarliško** n Laichort m.

tarmosić, -szę, -si va. (się, sich) raufen, (herum)zerren.

tarinna, **tarnosiłwa**, **tarń** f Schlenstrauch n.

tartak, -u, pl -i m Schneidemühle f, Sägewerk n; -owy a Schneidemühle...; **tartka** f ob. tarka; **tarty** a gerieben; bulka -ta, Raspelbrot n; -te kartofle, Quetschkartoffeln pl.

tartynka f Butterbrot n.

tary-fa f Tarif m; ~-maksymalna, minimalna, Maximal-, Minimaltarif; ~ lekarska, Gebührrordnung f der Ärzte; ~ ruchoma, różniczkowa, Staffeltarif; podwyższenie -fy, Tarifierhöhung f; zniżenie -ty, Tarifiermäßigung f; według -ty, tarifmäßige; -fikacja f Tarifieren n, Festsetzung f eines Zolles etc.; -fista, pl -ści m (ubezpieczeniowy) Tarifmeister, Tarifier m; -fować va. tarifieren; -fowość f Tarifwesen n; -fowy a Tarif...; tarifmäßige; układ ~ Tarifvertrag m.

tarzać va. (się, sich) wälzen; ~ się w błocie, sich im Kot (herum)wälzen. **tasak**, -a, pl -i m Hackmesser n. **taśmiemie**, -mca, pl -mce m Band-wurm m.

taśmiem-ka f Bändchen, Band n.

-karz, -a, pl -e m Band-weber, -handler m.

tasow-ać va. (karty) mischen; -wa-zie n (kart) Mischen n.

taszczyć va. (się, sich) schleppen.

taśma f Band n, Borte f; **taśmówka** f Maßband n.

tata *m* Papa *m*.
 Tatar, -a, *pl* -rzy *m* Tatar *m*.
 tatar-czany *a* Buchweizen...; -ka *f* Buchweizen *m*.
 tatar-ski *a* tatarisch; befsztyk ~ Tatarbeefsteak *n*; -szczyzna *f* Tatarei *f*; das Tatarische; Raubzüge *pl* der Tataren.
 taternik, -a, *pl* -icy Bergsteiger; Tatraführer *m*; Tatory, -rów *pl* geo. Tatra *f*; tatrzański *a* Tatra...
 tatko *m* Papach...
 tat(t)ersal, -a *m* Tattersall *m*, Reitschule *f*. [*n*.
 tatulo, tatunio, tatuś *m* Papachen
 tatuo-wać *va* tätowieren; -wanie *n* Tätowierung *f*.
 tawerna *f* Taverne, (Wein-)Schenckchawka *f* an. Luftröhre *f*. [*k*.*f*.
 tchawka *f* Luftröhre *f*.
 tchawka, *ob*. dech.
 tchnąć *I* *vn*. atmen; ~ radością, Freud atmen. *II* *va*. (co w kogo) einhauchen, einflößen; ~ w k. życie, j-n beleben; tchnienie *n* Atemzug, Hauch *m*; wydać ostatnie ~ sterben, den Geist aufgeben.
 tchórz-, *a*, *m*, *zo*. Itis *m*; *fig*. Feigling Hasenfuß *m* (*ob*. podszyty); -e *pl* (futro) Itisfell *n*; -liwie *ad*. -wy *a* feig(*c*); -ostwo *n* Feigheit *f*; -yć *vn*. feig werden.
 tchu *ob*. dech.
 Tczew *m* geo. Dirschau.
 teatr, -u, *pl* -y *m* Theater *n* (*ob*. amatorski); ~ ludowy, Volkstheater; *fig*. ~ wojny, Kriegsschauplatz *m*; -alność *f* Theatralische(s) *n*, theatralisches Wesen; -alny *a* theatralisch, Theater...; kronika -na, sprawozdanie -ne, Theaterbericht *m*; program ~ Theaterzettel *m* (*ob*. sztuka 1); -oman, -a, *pl* -im Theaterliebhaber *m*.
 teatryczk, -u, *m* kleines Theater.
 technicz-nie *ad*., -ny *a* technisch;
 technik, -a, *pl* -icy *m* Techniker *m*; ~ dentystyczny, Zahntechniker;
 technika *f* Technik *f* (*t*. *mus*).
 technologic, -a *pl* -owie *m* Technolog *m*; -ia *f* Technologie *f*; -iczny *a* technologisch. [*s*ka] Schulmappe *f*.
 teczka *f* Aktenmappe; (uczniow-tedy *cj*. alsdann; also.
 tegoczesny *a* jetzig, gegenwärtig; tegoroczny *a* diesjährig.

teka *f* (Akten-, Brief-)Mappe *f*; Portefeuille *n*, Ministerposten *m*; minister bez -i, Minister ohne Portefeuille.
 tekst, -u, *pl* -y *m* Text *m*.
 tekto-niczny *a* tektonisch; -nlka *f* Tektonik; Lehre *f* vom Bau der Erdrinde.
 tektu-ra *f* Papp(e) *f*; Papp(en)deckel *m*; ~ smolowcowa, Pechpappe; ~ sromiana, Stroh-pappe; -rowy *a* Pappen...
 telefon, -u *pl* -y *m* Fernsprecher *m*, Telephon *n*; -icznie *ad*., -iczny *a* telephonisch, Fernsprech...; aparat ~ Fernsprechapparat *m*; automat ~ Selbstanschluß, Fernsprechautomat *m*; połączenie -ne, Fernsprechanschluß *m*; stacja -na, Fernsprechstelle *f*; -istka *f* Telephonfräulein *n*; -ować *m*. telephonieren.
 telegraf, -u, *pl* -y *m* Telegraph *m*; ~ bez drutu, drahtlose Telegraphie; ~ iskrowy, Funken-, Radiotelegraphie; -ia *f* Telegraphie *f*; -icznie *ad*. per Draht; -iczny *a* Draht...; telegrafisch; odpowiedź -na, Drahtantwort *f* -ista, *pl* -isci *m* (-istka *f*) Telegraphist(in); -ować *va* drahten.
 telegram, -u, *pl* -y *m* Depesche, Drahtnachricht *f*, Telegramm *n*.
 tele-patia *f* Fernempfindlichkeit, Telepathie *f*; -skop, -u, *pl* -y *m* Fernrohr, Teleskop *n*; -skopowy *a* Fernrohr...; -wizja *f* Bildfunk, Fernsehen; Fernbildübertragung *f*.
 temat, -u, *pl* -y *m* Thema *n*, Gegenstand *m*; ~ rozmowy, Gesprächsgegenstand, Gesprächsstoff *m*.
 temblak, -a, *pl* -i *m* 1 Armbinde. Binde *f*; nosić rękę na -u, den Arm in der Binde tragen. 2 (*u* szabli) Sabelriemen *m*. [*r*echtigkeit].
 Temida *f* Themis *f* (Göttin der Gerechtigkeit), -u, *pl* -y *m* Gemütsstimmung *f*, Temperament *n*; bez -u, temperamentlos; -z -em, temperamentvoll.
 temperatura *f* Witterung, Temperatur *f*; Warmegrad *m*.
 temperować *va*. (olówek) spitzen.
 templariusz, -a, *pl* -y *m* Tempelherr *m*.
 tempo *n* Tempo *n*; ~ w zwolnionym -pie, mit der Zeitlupe.

temu *ad*.: rok ~ vor einem Jahre.
 ten, ta, to, *pl* ci, *te* *prn*. dieser, diese, dieses; der, die, das; ~ który, derjenige, welcher; ~ sam, derselbe; pan ~ a ~ Herr Soundso; proszę cię o to, ich bitte dich darum; tym sposobem, auf diese Weise; za to, dafür; z tego nic nie będzie, daraus wird nichts; w tych dniach, diesen Tage; w tym miesiącu, diesen Monat; nie mam nic przeciw temu, ich habe nichts dagegen.
 tenden-cja *f* Hang *m*, Tendenz *f*; ~ zniżkowa, zwyżkowa, weichende, steigende Tendenz; -cyjny *ad*., -cyjny *a* tendenziös.
 tender, -dra, *pl* -dry *m* kol. Tender *m*; tendrówka *f* Tendermaschine *f* tenis, -a, *m* sp. Tennis *n*; -ista, *pl* -isci (-tka *f*) Tennisspieler(in); -owy *a*: mecz ~ Tennisspiel *n*; plac ~ Tennisplatz *m*.
 tenor, -u, *pl* -y *m* (głos) Tenor *m*; (śpiewak) -a, *pl* -owie Tenorist *m*; -owy *a*: głos ~ Tenorstimme *f*.
 tenuta *f* Pacht *f*; -wiczysta, Erbtenze *prn*. derselbe. [*p*acht.
 Teodor, -a, *m* Theodor.
 teokracja *f* Priesterherrschaft *f*.
 teolog, -a, *pl* -owie *m* Theolog *m*; -ia *f* Theologie, Gottesgelehrtheit *f*; -iczny *a* theologisch.
 teoremat, -u, *pl* -y *m* Lehrsatz *m*.
 teoretycz-nie *ad*., -ny *a* theoretisch.
 teoretyk, -a, *pl* -y *m* Theoretiker *m*.
 teoria *f* Theorie, Lehre *f*. [*m*.
 terakota *f* Terrakotta *f*.
 terapeutyczny *a* therapeutisch, Heil...; terapia *f* Heilkunde *f*.
 teraz *ad*. jetzt; na ~ für jetzt.
 terażniej-zność *f* Gegenwart *f*; -azy *a* gegenwärtig (*ob*. czas).
 tercet, -u, *pl* -y *m* mus. Terzett *n*.
 tercja *f* mus. Terz; *szk*. Tertia *f*.
 tereferę *int*. lariflarif Pössel].
 teren, -u, *pl* -y *m* Gelände, Terrain *n*; ~ pagórkowaty, Hügelgelände; mil. ~ walki, Kampfgebiet.
 Teresa *f* Therese.
 terkot, -u *m* Geschwätz *n*; -ać, -cze, -tal *vn*. schwatzen, plappern;
 -ka *f* Schwätzerin, Plaudertasche *f*.
 terlica *f* Sattelholz *n*.
 termin, -u, *pl* -y *m* 1 Termin *m*, Frist *f*; - dostawy, Lieferungsfrist; na długi, krótki ~ auf lange, kurze

Sicht; na ~ trzymiesięczny, (auf) drei Monate Ziel; ~ płatności, Verfalltag, Zahlungstermin; przed -em, vor Verfall; w -ie, bei Verfall; upływa, der Termin läuft ab; wykupić (weksel) w -ie, beim Verfall einlösen. 2 (*u* rzemieślnika) Lehre, Lehrzeit *f*; oddać (chłopca) do -u, in die Lehre geben. 3 Ausdruck *m*, Wort *n*; ~ handlowy, Handelsausdruck; ~ techniczny, Fachausdruck. 4 *yr*. Vorladung *f*. 5 zbijać k. z -u, j-n aus der Fassung bringen, bestürzt machen.
 terminarz, -a, *pl* -e *m* Verfallbuch *n*; Terminkalender *m*. [*m*.
 terminator, -a, *pl* -rzy *m* Lehrling terminologia *f* Fachsprache, Terminologie *f*; -iczny *a* terminologisch.
 termino-wać *vn*. in der Latr sein; -wanie *n* Lehrzeit, Lehre *f*.
 terminowy *a* 1 Termin...; interes ~ Termingeschäft *n*. 2 dringend, Drang...; depesza -wa, Drangdrat *m*, dringendes Telegramm; wysłać depeszę -wą, drangdraten, dringdraten; potwierdzić depeszę -wą, drangbestätigen.
 termit, -u *m* ent. Termit *f*.
 termometr, -u *m* Wärmemesser *m*, Thermometer *n*; termos, -u, *pl* -y *m* Thermosflasche *f*; termoskop, -u *m* Warnezeiger *m*, Thermoskop *n*.
 terno *n* (w loteryjce) Teme *f*.
 terror, -u *m* Terror *m*; -ysta, *pl* -yści *m* Terrorist *m*; -ystyczny *a* terroristisch; -yzm, -u *m* Schreckensherrschaft *f*, Terrorismus *m*; -yzo-wać *va*. terrorisieren.
 terpentyna *a* *f* Terpentin *m*; -nowy *a*: olej ~ Terpentinol *n*.
 terror *ob*. teror.
 terytory-ralny *a* Landes...Gebiets... territorial; -rium, *pl* -ria *n* Gebiet, Territorium *n*. [*such*, Test *m*.
 test, -u *m* seelenkundlicher Ver-
 testament, -u *m* 1 Testament *n*, letztwillige Verfügung. 2 Nowy, Stary T., Neues, Altes Testament; -owy *a* Testaments...; testamentarisch testator, -a, *pl* -rzy *m* (-ka *f*) Erblasser(in), Testator(in); -ski *a* Testator...
 teść, -cia, *m* Schwiegervater *m*;

-ciowie pl Schwiegereltern pl; teściowa, -wej, pl -we f Schwiegermutter f.

tetry-czeć, -czeje, czal un. griesgrämig, mürrisch werden; -czka f Murrkopf m, griesgramiges Weib; -czność f mürrisches Wesen; -czny a griesgramig, mürrisch, brummig. tetryk, -a, pl -y m Murrkopf, Griesgram, Brummbär.

Teuton, -a, pl -ni, -owie m Teutone m, teutoński a teutonisch

teza f Leitsatz, Streitsatz m. These f [Geld]

tezauryzacja f Anhäufen n von też c, auch, ebenfalls; to ~ deshalb. technąć un. dumpfig werden.

tecza f Regenbogen m; patrzeć w kogo jak w -e, j-n mit Bewunderung anstarren; teźowanie n Schillern n in den Regenbogenfarben; teźowo ad regenbogenartig; teźowy a Regenbogen...; teźówka f Regenbogenhaut (des Auges). Iris f. teży ad. hier durch, hier vorbei; hier herum; hierher, nie ~ droga, da führt nicht der Weg durch, ~ owędy, hier und da.

teży a l fest, stark. ~ mroz, strenge, empfindliche Kälte. 2 tüchtig; -ga głowa, tüchtiger, gediegener Kopf; ~ robotnik, tüchtiger Arbeiter. 3 dick, beleibt, teży ad. tüchtig; stark; teżyśco f Starke. Tüchtigkeit: (mrozu) Strenge f

teżawy a etwas stumpf. teżyć un. ausrotten, vertilgen. teściel, -a, pl -e m Vertilger m; teścić, -cieje, -iał un. stumpf werden; fig. abstumpfen, erschlaffen; teścienie n Vertilger, Ausrottung f. teży ad. stumpf; fig. nauka mu ~ idzie, das Lernen wird (a. fällt) ihm schwer; teżygłowy a stumpfsinnig; teżyśco f Stumpfheit f, fig. ~ umysłu, Stumpfsinn m, geistige Stumpfheit; ~ słuchu, Schwerhörigkeit f; teżyśco f Stumpfsinn, Blödsinn m; teży a stumpf; fig. mieć -pa głowę, einen harten Kopf haben, schwer von Begriffen sein; majacy -pa głowę, hartköpfig; mieć ~ słuch, harthörig sein, schwer hören.

teżknąć un. (za czym) sich sehnen (nach...), -ię za nim, ich sehne mich nach ihm, ~ do kraju Heimweh haben.

teżknąć ad. ~ mi za nim, ich sehne nach ihm; teżknota f Sehnsucht f; ~ za krajem, Heimweh n; teżkny a sehnsüchtig; schmachtend. teżent, -u m Hufschlag, Getrappel n; teżnica f an. Schlag, Pulsader f; ~ główna, Aorta f; teżniczy a arteriös, Pulsader...; teżnić un. 1 trampeln, stampfen. 2 pulsieren, pulsen; krew -i, w żyłach, das Blut pulst in den Adern; ułice -ią życiem, das Leben pulst durch die Straßen; teżno n Puls(schlag) m. teżec, -zca, pl -że m med. Starrkrampf m; teżeć, -żeje, -zał un. 1 erstarren, steif werden. 2 erstarren; teżeenie n Erstarren n; (solanki) Gradierung f; teżnia f Gradierwerk, -haus n. [Tüchtigkeit f.]

teżyzna f Lebenskraft, Rüstigkeit; tiara f Tiara, Krone f des Papstes. tik, -u, pl -i m Tick m, Gesichtstik-tak un. tick tack. [zucken n]. tiul, -u, pl -e m Tüll m; ~owy a t. j. = to jest, das heißt. [Tull... tkacki a Weber...; członko -e, Weberschiffen n; szkoła -ka, Weberschule f; wyroby -e, Webwaren pl; tkactwo n Weberei f; Webekunst f; tkacz, -a, pl -e m Weber m; tkąć un. 1 stopfen; hiśnieć un. 2 weben, wirken; tkalnie f Weberei f; tkanie n Weben n; tkanina f Gewebe n, Stoff m; ~ bawelniana, Baumwollstoff; ~ dziana, Gewirk n, gewirkter Stoff; Wirkware f; ~ gazowa, Gaze f; gaze-artiges Gewebe; ~ jedwabna, Seidengewebe; ~ lniana, Leinengewebe; ~ półjedwabna, Halbseidengewebe; ~ wełniana, Wollengewebe; ~ wzorzysta, Bildgewebe, gemustertes Zeug. tkanka f an. Gewebe n; ~ komórkowa, Zellengewebe; tkany a gewebt, gewirkt. [Zärtlichkeit f.]

tkliwie ad., -wy a zärtlich; -wość tknąć un. an., berühren; coś mnie tknęło, ich ahnte es wohl, mein Herz sagte es mir; ~ sie czego, etwas anrühren; tknięty a gerührt, ~ apopleksją, vom Schlag gerührt; ~ litością, von Mitleid gerührt. tkwić un. stecken; kula -i jeszcze w ranie, die Kugel steckt noch in der Wunde; fig. to mi -i w pamięci, das ist mir im Gedächtnis geblieben.

tleć, tleje, tłał un. glimmen. tlenie, -u m chin. Sauerstoff m; -ek, -nku m Oxyd n; ~ węgla, Kohlenoxyd; ~ żelaza, Eisenoxyd. tlenie n Glimmen n. tlenisko n (Feuer-)Rost m. tlić się, glimmen.

tło n Grund m; Hintergrund; na białym tle, auf einem weißen Grund. tłoczący a: pompa -ca, Druckpumpe f.

tłocznica f (Druck-)Presse f; tłocznik, -a, pl -i m aut. Spritze f; ~ do smar, Fettspritze; tłoczno ad ~ tam, es ist ein großes Gedränge da. tłoczyć un. drücken, pressen; dr. drucken; (wino) keltern; ~ się, sich drängen.

tłok, -u m 1 Gedrange n; tam straszny ~ es ist ein großes Gedränge da. 2 Kolben m; -arnia f ~ oliwy, Ölpresse f; ~ winna, Weinkelterer. tłuc, -kę -cze, -ki I un. zerschlagen, zerstoßen; (k.) schlagen; ~ orzechy, Nüsse knacken; (rudę) pochen. II un. schlagen, klopfen; ~ we drzwi, an die Tür klopfen. III ~ się, I sich (zer)schlagen. 2 sich herumtreiben; ~ się po świecie, in der Welt umherreisen, umherziehen; tłuczek, -czka, pl -czki m Stößel, Stößel m; Mörschenkeule f; tłuczeń, -cznia m Meißenschlag m; grober Kies; tłuczka f Stampfe f; tłuczkarz, -a, pl -e m Stampfer m; tłuczony a gestoßen; pieprz ~ gestożener Pfeffer; rana -na. Quetschwunde, Schlagwunde f.

tłuk, -a, pl -i m 1 Stampfe f, 2 Herumtreiberin; Dime f. tłum, -u, pl -y m Menge f, Haufe(n) m; Volksmenge; Schwarm m; w -ie, im Gedrange. tłumacz, -a, pl -e m (dziela etc.) Übersetzer m; (hotelowy, sądowy) Dolmetscher m (ob. przysięgły); -enie n 1 Übersetzung; (tekstu prawa etc.) Auslegung, Deutung f; ~ snów, Traumdeutung. 2 ~ się, Entschuldigung f; -ka f (dziela etc.) Übersetzerin f; (w ogóle) Dolmetscherin f.

tłumaczyć un. 1 übersetzen; dolmetschen; ~ na język polski, ins Polnische übersetzen. 2 auslegen, deuten, erklären; ~ sny, Träume auslegen; (słszywie, mylnie ~ misdeuten

3 (się, się) entschuldigen; ~ się niewiadomością, Unwissenheit vor-schützen

tłumić un. dämpfen; fig. unterdrücken; ~ bunt, einen Aufstand unterdrücken; tłumik, -u, pl -i, m Dämpfer m; aut. Schalldämpfer.

tłumnie, -no ad. haufenweise, in dichten Haufen; -ny a zahlreiche. tłumok, -a, pl -im I Bündel, Ränzel, Paket n. 2 Herumtreiberin; Dime f.

tłustawy a etwas fett. tłus-to ad. (tłuszczej) fett; jadać ~ fett essen; -tość f Fettigkeit, Fette f; -ty a (tłuszczej) a 1 fett(leibig); ~ druk, Fettdruck m; drukowany -tymi czcionkami, fettdruckt (ob. czwartek). 2 schmutzig, schlüpfrig, anstößig, zotig; ~ żart, Zote f, schmutziger Witz; tłuszczyć, -u, pl -e m Fett n; tł -szcza f Pöbel, Mob m; tłuszczywy a Fett...; tłusć, -szczę, -ści un. fett machen; einsetzen; tłusćcie, -ścieje, -ściat un. fett werden; tłusćcioch, -a, pl -y m Dickwanst m, fettleibiger Mensch; tłusćciocha f dicke, fettleibige Frau; tłusćciutki a fleischig, dick; quabblig. tnę ob. ciąd.

to ad. 1 dies, es; co to? was soll das bedeuten? kto to? wer da? kto to zrobił? wer hat dies getan? 2 to... to..., bald..., bald...; to tak, to owak, bald so, bald so.

toale-ta f 1 Toilette f; Putzschüssel m. 2 Kleidung f, Putz m; Ankleiden n; robić -tę, Toilette machen; -towy a Toiletten...

toast, -u, pl -y m Toast, Trinkspruch m; wznosić ~ einen Trinkspruch ausbringen.

tobół, -olu, pl -oby, tob., k., -ka, m Gepäckstück, Paket n; -lki pl Handgepäck n.

toczyć, -rzku, pl -czki m 1 runde Scheibe. 2 Toque f (kleiner runder Frauenhut); tocznie n 1 Drechsel n. 2 Wälzen, Rollen n. 3 Schleifen n; toczony a gedrehselt; geschliffen. toczyć I un. 1 (beczka etc.) rollen, wälzen. 2 (nóz etc.) schleifen, wetzen; (na tokarni) drechseln. 3. (piwo z beczki) zapfen; ~ pianę, schäumen. 4 (o robactwie) zernagen, (ab)nagen. 5 ~ spór, walke, einen Streit führen. II ~ się 6 rollen, sich wälzen; sich

drehen; rozmowa -yla się o polityce, es wurde (a. man hat) von Politik gesprochen. 7 fließen, strömen; krew -y się z rany, Blut strömt aus der Wunde. 8 im Gange sein; vor sich gehen; stattfinden; geführt werden; akcja się -y w... das Stück spielt in...; sprawa się -y (od roku) die Sache ist... im Gange; toczą się rokowania między nimi, sie stehen in Verhandlungen; (od roku) -y się wojna, ...wiel der Krieg geführt; fortuna kołem się -y, Glück und Glas, wie bald bricht das.

toczydło n Schleifstein m.

toć ob. przecie.

toćoga f Toga f, Talar m; (adwokatów) Robe f.

tojad, -u, pl -y m bot. Eisenhut m.

tojęć, -ści f bot. gelber Weiderich.

tok, -u m l Gang, Lauf; Verlauf m; w pełnym -u, im vollen Gang; w -u rozmowy, im Laufe des Gesprächs; sprawa jest w -u, die Sache ist im Gange; ~ myśli, Gedanken-gang; mil. ~ walki, Verlauf des Kampfes. 2 bud. Wulst m.

toka, -u m Tokaier(wein) m.

toka-rzyk, -a, pl -i m Drechsler-lehring m; -rka f Drehbank, Drechselbank f; -rnia f Drechselwerkstatt, Drechslerlei f; -rski a; robota -a, Drechselarbeit f; -ratwo n Drechselkunst, Drechslerlei f.

tokarz, -a, pl -e m Drechsler m.

toko-wać vn. balzen; -wisko n Balz m.

tokayczność f Giftigkeit f; toksy-tolerancja f Duldsamkeit, Duldung, Toleranz f; -cyjny a duldsam, tolerant; tolerować va. (nach-sichtig) dulden, vertragen, tolerieren. tom, -u, pl -y m Band m.

Tomasz, -a m Thomas; niewiery ~ der ungläubige Thomas.

tombak, -u m Tombak m; -owy a tombaken (ob. zgoda).

tombola f Tombola f.

Tomek, -mka m Thomas; prz. wolność, Tomku, w swoim domku, jeder ist Herr in seinem Hause.

tomik -u, pl -i m Bändchen n.

ton, -u, pl -y m Klang, Ton m; dobry -u, dies gehört zum guten Tone; nadawać ~ den Ton an-

geben (ob. spuścić l); zmienić ~ einen andern Ton anschlagen, ein anderes Lied angstimmen.

tonacja f mus. Tonart f.

tonaż, -u m zeg. Tonnengehalt m.

tonażność f (eines Schiffes).

tonać vn. ertrinken; (o okręcie) untergehen, versinken; fig. ~ we

łzacz, in Tränen zerfließen; ~ w błocie, im Schlamm stecken bleiben.

toniczny a tonisch, Ton...

tonięcie n Ertrinken, Untergehen n.

tonna f Tonne f (1000 kg.).

tonsura f Tonsur f (geschorene

Stelle auf dem Scheitel der Geistlichen).

toń, -ni pl -nie f Tiefe f; Abgrund

topaz, -u, pl -y m Topas m. (m.

topić l va. l ertränken, ersäufen; fig. ~ troski w winie, seine Sorgen

ersäufen; ~ w kim wzrok, seine

Augen auf j-n heften. 2 (roztopiać) schmelzen; fig. (swój majątek) ver-

schwinden, vergeuden. II ~ się, 3 sich

ertränken. 4 schmelzen, zerflie-

ßen; topiel, -i, pl -e f l Wasser-

schlund, Wasserstrudel m. 2 Ertrin-

ken n; ująć -i, der Gefahr des Ertrin-

kens entgehen; topielec, -lca, pl

-lcy m Ertrunkene(r) m; (strach

wodny) Nix m; topielica f Ertrun-

kene f; (nimfa wodna) Nixe, Undine

f; topielisko n ob. topiel l; topianie n

l Schmelzen n. 2 Ertränken, Ersäufen

n. [-wy a schmelzbar.

topli-wość f Schmelzbarkeit f;

top-nieć, -nieje, -niał vn. schmelzen;

fig. pieniądze topnieją w jego re-

kach, er vergeudet alles; -nienie n

Schmelzen n; -nik, -a, pl -i m Fluß

m; min. Flußspat n.

topograf, -a, pl -owie m Ortsbe-

schreiber, Topograph m; -ia f

Ortsbeschreibung, Topographie f;

-lczny a topographisch.

topo-la f Pappel f; ~ biała,

Weißpappel; ~ szara, Graupappel;

-lina f Pappelbaumholz n; Pappel-

lädchen n; -lowy a Pappeln...

-lówka f bot. Eibisch m.

topo-rek, -rka, pl -rki m Handbeil

n, Hacke f; -rzyzko n Beilstein l

topór, -oru, pl -ory m Beil n, Axt f.

tor, -u, pl -y m l Bahn f; ~ kolejowy, (Bahn-)Geleise n; ~ wysięgo-

wy, Rennbahn (ob. sprowadzić 2);

wejść na nowe -y, in neues Geleise treten. 2 (Flug-)Bahn (der Geschoße). 3 el. Leitung f, Leitungsstrang m; ~ dalekośny, Fernleitung; ~ dosyłowy, Zuführungsleitung; ~ okrężny, Ringleitung; ~ zasilający, Speiseleitung.

torba f Tasche f; Sack, Futter-

beutel m (der Pferde); ~ myśliwska,

Jagdtasche f; ~ podróżna, Reisetasche

pojąć z -mi, betteln gehen, an den

Bettelstab kommen; torbiel, -a m

Sackgeschwulst f.

torcik, -u, pl -i m Törtchen n.

torador, pl -rzy m Stierfechter n.

torbka f l Taschen n; ~ dama-

ska, (Damen-)Handtasche f; (pa-

pierowa) Tüte f. 2 ~ nasieniowa,

Samen-kapsel f, -gehäuse n.

torf, -u m Torf m; ~ darniowy,

Rasentorf; ~ prasowany, Preßtorf;

~ smolisty, tlusty, Pechtorf, fetter

Torf; ~ ziemny, Erdtorf, -larka f

Torfstechmaschine f; -larnia f

Torfstich m; -larz, -a, pl -e m Torf-

gräber, Torfstecher m; -lasy a

torfartig, Torf-,; ziemia -a, Torf-

erde f; -owisko n Torfgrube f;

Torfmoor n; -owy a Torf-,; fabry-

ka brykietów -ch, Torfbriketten-

fabrik f. [ster m.

tornister, -stra, pl -stry m Tomi-

torować va. bahnen; ~ sobie dro-

gę, sich einen Weg bahnen, sich

Bahn brechen; torowy, -wego, pl

-wi m kol. Rottenführer m.

torpe-da f Torpedo m; -dować

va. torpedieren; -dowiec, -wca, pl

-wce m Torpedoboot n; -dowy a

statak ~ Torpedoboot.

torpila f Torpedo m; Mine f.

tors, -u, pl -y m Rumpf, Torso m.

tort, -u, pl -y m Torte f; -ownica

f Tortenform f.

tortu-ra f Folter, Tortur; Marter,

Qual f; wziąć k. na -ry, j-n auf die

Folter spannen; -rować va. foltern.

Toruź, -nia m geo. Thorn.

toskański a toskanisch.

totalizator, -a m Totalisator, sam-

Toto m; kasa -a, Wettbüro n.

totumfacki, -ego, pl -ccy m Fakto-

tum n.

towar, -u, pl -y m Ware f; brak -u,

Warenmangel; ~ partia -u, Waren-

postei m; -owy a Warena..., Güter...

Fracht...; okret ~ Frachtschiff n; pociąg ~ Güterzug m; ruch -a, Warenverkehr; stacja -wa, Güterbahnhof m; -oznawstwo n Warenkunde, -kenntnis f

towarzy-ski a gesellig, gesellschaft-

lich; Gesellschafts...; formy -e,

Umgangsformen pl; gra -a, Gesell-

schaftsspiel n; kółko -e, Gesell-

schaftskreis m; zwyczajnie -e, Le-

bensart f; -skość f Geselligkeit f;

-stwo n Gesellschaft f; Verein m;

~ akcyjny, Aktiengesellschaft; ~ do-

broczyność, Wohltätigkeitsverein

m; ~ handlowe, Handelsgesell-

schäft; ~ komandytowe, Kommandit-

gesellschaft; ~ naukowe, gelehrte

Gesellschaft, Gelehrtenverein; ~

przewozowe, Transportgesellschaft;

(ob. szczenie); ~ ubezpieczeń, Versi-

cherungsgesellschaft; dotrzymać ko-

mu -wa, j-m Gesellschaft leisten; da-

ma do -wa, Gesellschaftsdame; lubię

jego ~ ich bin sehr gern in seiner

Gesellschaft; szukać -a, Anschluß

suchen; w -wie (męża), in Begleitung

von...

towarzysz, -a, pl -e m Gesell-

schafter, Genosse, Gefährte, Kamer-

ad; Begleiter m; ~ broni, Waffen-

bruder, Kriegskamerad m; ~ niedo-

loli, Unglücksgefährte; ~ podróży,

Reisegefährte; ~ stolu, Tischgenosse;

-enie n Begleitung f, -ka f Gesell-

schafterin, Genossin, Gefährtin; Be-

gleiterin f; ~ życia, Lebensgefährtin.

towarzyszyć vn. ~ komu, j-n be-

gleiten, j-m Gesellschaft leisten.

toż l prn. dasselbe. II ad. ja.

tożsa-wość f Identität f; dowód-ści,

Ausweiskarte f; ~my a identisch.

trabant, -a m Satellit, Trabant m.

tracić va. l verlieren; ~ cierpli-

wość, die Geduld verlieren; nie tra-

cić czasu, ohne Zeitverlust; ~ na-

dzieje, die Hoffnung aufgeben; ~

równowagę, aus dem Gleichgewicht

kommen; ~ na towarze, an einer

Ware verlieren. 2 (majątek) ver-

schwinden, vergeuden. 3 (zbrodnia-

rza) hinrichten.

traczą, -a, pl -e m l Brettschneider,

Säger m 2 orn. Säger m; -ka f Brett-

säge f.

tradycja f Tradition, (mündlich

fortgepflanzte Überlieferung *f*; -cynny a Traditions..., traditionell.
 traf, -u, *pl -y m* Zufall *m*; -em, zufällig(erweise); dziwnym -em, durch einen merkwürdigen Zufall; co za ~ | wie sich das trifft!
 trafi(a)ć *vn* treffen (ob. cel *r*, frant, kosa, sedno); ~ dokąd, seinen Weg finden zu...; ~ z kim do ładu, mit j-m fertig werden; dobrze -fil, er hat es gut getroffen; tr. da ist er gut angekommen | ~ komu do gustu, j-m gefallen; ~ do czego przekonania, j-n überzeugen; ~ się, vorkommen; aich bieten; -fia się okazja, es bietet sich Gelegenheit.
 trafika *f* (Tabak-)Trafik *f*.
 trafiony a getroffen.
 trafnie *ad.*, -ny a treffend; strzał -ny, Treffschuß *m*; -na uwaga, treffende Bemerkung; -ność *f* Treffsicherheit; (uwagi etc.) Richtigkeit *f*.
 trafu -nek, -nku, *pl -nki m* Zufall *m*; -nkiem, zufälligerweise; -nkowy a zufällig. [Träger *m*.
 tragarz, -a, *pl -e m* (Gepäck-)tragedia *f* Trauerspiel *n*, Tragödie *f*, tragicz -ka *f* Tragödin *f*; -nie *ad.*, -ny a tragisch; -ność *f* das Tragische.
 tragik, -a, *pl -icy m* Tragödie *m*, tragik-komedia *f* Tragikomödie *f*; -komiczny a tragikomisch.
 tragizm, -u *m* das Tragische.
 trajko-tać, -cze, -tał *vn* i. *va* plappern, schwatzen; -tanie *n* Plappern *n*; -tka *f* Plapper-maul *n*, -tasche *f*, trajlować *va* gm. aufschneiden.
 trak, -u, *m* Gatter *n*, Gattersäge *f*, traktacja *f* Betrieb *m*; Zugkraft *f*.
 trakt, -u, *pl -y m* | Landstraße, Chaussée *f*. 2 *w* -kcie, im Laufe, während. [*f*.
 traktament, -u, *pl -ym* Bewirtung traktat, -u, *pl -y m* Vertrag, Traktat *m*; ~ handlowy, Handelsvertrag, traktiernia *f* Wirtshaus, Speisehaus *n*.
 traktor, -a, *pl -y m* (Motor-)Schlepper, Traktor *m*.
 traktować *va* 1 behandeln; zle k. ~ j-n mißhandeln. 2 (częstować) bewirten. 3 ~ z kim, mit j-m verhandeln. 4 (o czym) handeln; (książka ta) -tuje o... handelt von...; -wanie *n* Behandlung *f*; specjób -a, Behandlungswiese

trama, -u, *pl -y m* Hauptbalken *m*, 2 Sägeblock, Sägeklotz *m*.
 trampolina *f* Sprungbrett *n*.
 tramwaj, -u, *pl -e m* Straßenbahn *f*; -arz, -a, *pl -e m* Straßenbahnbeamter *m*; -owy a Straßenbahn...; przystanek ~ Straßenbahnhaltestelle *f*; tran ~ Straßenbahnverkehr *m*.
 tran, -u, *pl -y m* Tran *m*.
 trans, -u, *pl -y m* Trance *f*; byé *w* -je, in magnetischen Schlaf versunken sein.
 trans-alpejski a transalpinisch, jenseits der Alpen gelegen; -atlantycycki a überseeisch; -kaspijski a jenseits des Kaspischen Meeres; -czędentalność *f* Übersinnlichkeit *f*; -cendentalny a übersinnlich, transzendental.
 transfer, -u, *pl -y m* Übertragung *f*, Transfer *m* (Zahlung an das Ausland in fremder Währung); -ować *va*, übertragen, transferieren.
 transformator, -a, *pl -y m* el. Umformer, Transformator *m*; -mować *va* umformen, umbilden, umgestalten.
 trans-fuzja *f* ~ krwi, Blutübertragung *f*; -krypcja *f* ~ fonetyczna, phonetische Transkription, Lautschrift *f*; -lokacja *f* Versetzung *f* (eines Beamten); -lokować *va* versetzen; -misja *f* mech. Transmission; radio: Übertragung, Sendung *f*; -misyjny a Transmissions...; wał ~ Transmissionswelle *f*.
 transparent, -u, *pl -y m* Transparent *n* (durchsichtiges Gemälde).
 transponować *va*, transponieren.
 transport, -u, *pl -y m* | Beforderung *f*, Transport *m*; koszt -u, Frachtkosten *pl* 2 (przeniesienie sumy) Übertrag *m*, Übertragung *f*. 3 Sendung; Ladung *f*; ~ zborowy, Sammelladung; -ować *va* befördern, wegschaffen, versenden, transportieren; -owiec, -wca, *pl -owce m* Transportschiff *n*; -owy a Transport..., Fracht...; towarzystwo -owe, Transportgesellschaft *f*.
 tranza *f* Franche *f*, Teil *m* einer Anleihe.
 tranzakcja *f* Transaktion *f*.
 tranzyt, -u *m* Transit *m*, Durchfuhr *f*; -owy a Transit...; ruch ~ Transitverkehr *m*.

traper, -a, *pl -rzy m* Trapper *m* (nordamerikanischer Pelztierjäger).
 trapez, -u, *pl -y m* Trapez *n*.
 tra-pić *va* (się, się) gramen. plagen, ängstigen; -picieł, -a, *pl -e m* Quälcr *m*; -pienie *n* Plagen *n*.
 trapista, *pl -ści m* Trappist *m*.
 trasa *f* Trasse *f*.
 tra-sant, -a, *pl -nci m* Aussteller eines Wechsels, Trassant *m*; -sat, -a, *pl -saci m* Trassat *m*; -sować *va*, trassieren; handl. ~ na k., auf j-n entnehmen, trassieren; -sowanie *n* Trassierung *f*.
 trata *f* Tratte *f*, wykupić, wystawić -tę, eine Tratte einlösen, ausstellen.
 tratować *va*, unter die Füße treten.
 trat-wa *f* Floß *n*; -wiarz, -a, *pl -e m* (Holz-)Floßer *m*.
 trawa *f* Gras *n*; szyszy, jak ~ rośnie, er hört das Gras wachsen; ~ morska, Seegras.
 trawes-tacja *f* scherzhafte Umdichtung, Travestie *f*; -tować *va*, travestieren.
 trawić *va* 1 (jedzenie) verdauen. 2 (o rdzy) ätzen; (o ogniu) verzehren (t. fig.). 3 verbringen, zubringen; ~ czas na niczym, seine Zeit vertrödeln; trawienie *n* 1 Verdauung *f*; narząd -a, Verdauungsorgan *n*. 2 (czasu etc.) Vergeudung *f*. 3 Verzehrung; (ciała) Zehrung *f*; trawieniec, -nica, *pl -ńce m* Labmagen *m*.
 trawisty a grasreich; trawka *f* Gräschen *n*; Grashalm *m*.
 trawler, -a, *pl -y m* żeg. Trawler *m*.
 trawnik, -a, *pl -i m* Rasenplatz *m*.
 trawozerny a grasfressend.
 trąba *f* 1 Trompete, Posaune *f*; (z rogu) Horn *n*; grać na -bie, die Trompete blasen. 2 (słonia) Rüssel *m*; gm. Schnauze *f*. 3 ~ morska, Wasserhose *f*; ~ powietrzna, Windhose *f*, Wirbelsturm *m*. 4 gm. puścić k. *w* -be, j-n im Stich lassen; trąbić *vn* 1 trompeten, die Trompete blasen, ins Horn stoßen; ~ na alarm. A'arm blasen. 2 laut schreien; a'usposauen. 3 *fam*. tüchtig trinken, brav zechen; trąbić, -a, *pl -i m* zo. Trompetenschnecke *f*; trąbka *f* 1 (kleine) Trompete *f*; Horn *n*; aut. Hupe *f*; ~ akustyczna, sluchowa, Hörrohr *n*, ~ myśliwska, Jagdhorn;

~ sygnowa, Signalhorn. 2 Tute *f*; zwinąć (się) *w* -kę, (sich) zusammenrollen. 3 Saugrüssel *m* (der Insekten); trąbować, -cować *pl* Russeltiere.
 tra-cać, -cieć *va* stoßen; ~ k. lokciem, j-n mit dem Ellbogen stoßen; ~ się (z kim) kielsizieren, mit den Gläsern anstoßen; trącić *vn*. ~ czym, nach etw. riechen (ob. myszka, skorpuka).
 trad, -u *m* med. Aussatz *m*; trądzić, -u, *pl -i m* med. Akne *f*, Pickel tręcić *va* frisieren, krauseln. [*m*.
 trefl, -i, *pl -e m* *harc*. Trefl *n*; -owy a Trefl...; król ~ Treffkönig *m*.
 trefniaś, -sia, *pl -sie m* Hofnarr; Spalßvogel, Posenreißer *m*.
 trefny a unrein, nicht koscher.
 trel, -u, *pl -e m* Triller *m*; -ować *vn*, trillern.
 trema *f* Lampenfieber *n*.
 tremo *n* Pfeiler-, Wandspiegel *m*.
 tremolo *n* mus. Tremolo, Zittern *n*; -wać *vn*, mus. tremolieren.
 tren, -u, *pl -y m* 1 Klagelied *n*. 2 (u sukni) Schleppe *f*.
 trener, -a, *pl -rzy m* sp. Trainer, Sportlehrer *m*; trening, -u, *pl -i m* Training *n*; trenować *va*, trainieren; trenowanie *n* Trainieren *n*.
 trepan, -u *m* Schädelbohrer, Trepan *m*. [ten *pl*.
 trepki, -pek *pl* Holzschuhe, Sandaletto-*wać* *va*, abrichten, dressieren; -wanie *n* Abrichten, Dressieren *n*; -wnik, -a, *pl -icy m* Abrichter, Dressierer *m*; tresura *f* Dressur *f*.
 treści, -ści *f* Inhalt *m*; (depeza) następującej -ści, folgenden Inhalts; (w listach) przyjąć ~ listu do wiadomości, vom Inhalt Vormerkung (a. beste Notiz) nehmen; treści-wie *ad.*, -wy a bündig, kurz (gefaßt); treściwość *f* Bündigkeit *f*.
 trębacz, -a, *pl -e m* Trompeter *m*.
 trędo-wać, -cieć, -cieje, -cial *vn* aussätzig werden; -watość *f* Aussatz *m*; -waty a aussätzig; -wisko *n* Spital *n* für Aussätzige.
 tręzła *f* Trense *f*.
 trias, -u *m* Trias(formation) *f*.
 triest, -u *m* geo. Triest.
 trio, *n* mus. Trio *n*; triola *f* Triole *f*.
 triolet, -u *m* Triolett *n*.
 triumf, -u, *pl -y m* Triumph *m*; -alnie *ad* im Triumph, -alny *u*

Triumph...; -ator, -a, pl -rzy m
Triumphator, Sieger m; -ować un.
triumfieren.

triumwirat, -u m Triumvirat n.
trocha, troche ad. i f ein bischen,
ein wenig, etwas; po -chu, -sze,
nach und nach; allmählich.

trochej, -a m Trochäus m.
trocizka f Räucherkerzen n.
trocinay, -cin pl Sägespäne pl.
troczyć ua. schnüren, zusammen-
binden.

troc, -ci, pl -cie ficht. Lachsforelle f.
trofa, -ców pl Trophäen pl.
troić, -je, -i ua. verdreifachen.
trois-to ad., -ty a dreifach; -toś f
Dreifachheit f.

Troja, -oi f geo. Troja n.
trojczki, -ków pl Drillinge pl.
troja-ki a dreierlei; -ko ad. auf
dreierlei Art; -kość f Dreierheit, Drei-
fachheit f. [dreifachung f.]

troje, -iga num. drei; -nie n Ver-
troki, -ków pl Riemen, Stricke pl.
tron, -u, pl -y m Thron m; nastep-
ca -u, Thronerbe, Thronfolger m;
-ować un. thronen; -owy a Thron...;
mowa -wa, Thronrede f.

troj, -u, pl -y m Fahrte, Spur f;
wpaść na ~ auf die Spur kommen;
ausspüren; zbity z -u, außer Fassung;
zbic k z -u, j-n außer Fassung brin-
gen; tropić ua. spüren; ~ kogo,
j-m nachspüren, nachgehen; tropi-
ciel, -a, pl -e m Aufspürer, Spürhund
tropikalny a tropisch, Tropen...;
kraje -ne, Tropenländer pl; upał ~
tropische Hitze.

tros-ka f Sorge f; bez -ki, sorglos,
sorgfrei; -kać się ob. troszczyć sie;
-kliwie ad., -kliwy a sorgsam, sorg-
fältig; otoczyć k. -wą opieką, j-n mit
großer Sorgfalt behandeln, j-n sorg-
lich pflegen; ~ o kogo, um j-n besorgt;
-kliwość f Sorgfalt, Sorgsamkeit;
Besorgtheit f; macierzyńska ~ mütter-
liche Besorgtheit.

troszczyć się, sorgen; ~ o ko-
go, ö. co, sich um j-n, um etw.
(be)kummern, für j-n, für etw. sorgen.
troszka ob. trocha.

troutar, -u, pl -y m Schrittweg,
Bürgersteig m, Trottoir n.
trójarwny a dreifarbig.
Trójca f Dreieinigkeits f.
trójdzielny a dreiteilig; -fazowy

a el. dreiphasis; -granlasy a drei-
eckig; dreikantig; kapelus ~ drei-
eckiger Hut, Dreimaster m.

trójka f Drei f; Dreispann n;
~ hultajski, die bosc Drei; -mi, zu
drei.

trój-kat m Dreieck n; ~ małżeń-
ski, dreieckiges Verhältnis (Ehemann,
Ehefrau, Liebhaber); -katny a drei-
eckig; -kolorowy a dreifarbig; -ko-
łowiec m Dreirad n; -masztowiec,
-wca, pl -wce m zeg. Dreimaster m;
-nasob ad. w ~ dreifach, dreimal
soviel; powiększyć w ~ dreifach
vergrößern; -nóg, -noga, pl -nogi m
Dreifuß m; -płatowiec m au. Drei-
decker m; -pokładowiec, -wca, pl
-wce m zeg. Dreidecker m; -prąd
m el. Dreiphasenstrom m; -przymie-
rze n Dreibund n; -skok m sp.
Dreisprung m; -wiosłówka f Drei-
ruderer m; -zab, -zebu m Dreizack m;
-zębny a dreizackig; -żyłowy a
dreiadrig. [Minnesänger m.
troubadur, -a, pl -rzy m Troubadour,
truchcik m kurzer Trab.
truchleć un. vor (a. aus) Furcht
zittern; truchliwy a furchtsam.

trucht, -u m Trab m; -em, im Trab.
truć, truje, truł ua. (sie, sich) ver-
giften; truciciel, -a, pl -e m (-ka f)
Giftmischer(in); trucie n Vergiftung
f; trucizna f Gift n; gwałtowna ~
schnellwirkendes Gift.

trud, -u, pl -y m Mühe f, Mühsal f
i n; Strapazje f; bez -u, mühelos;
zadać sobie ~ sich Mühe geben;
z wielkim -em, mit vieler (a. großer)
Mühe (ob. szczerdzić).

trudnić się (czym) sich beschäfti-
gen, sich befassen mit; (rzemiosłem
etc.) (be)treiben; ~ się samodzielnie,
Handel treiben, Kaufmann sein.

trudno ad. 1 schwer(lich); ~ jest,
es halt schwer; ~ mi w to uwierzyć,
es fällt mir schwer, das zu glauben;
~ o posadę, es ist schwer eine Stelle
zu finden. 2 ~ 1 es ist mal nicht
anders! da kann man nichts helfen!

trudność f Schwierigkeit f; czynić
-ści, Schwierigkeiten erheben (a.
machen); napotykać (na) -ści, auf
Schwierigkeiten stoßen; pokonać -ści,
die Schwierigkeiten überwinden; po-
łączony z -ściami, mit Schwie-
rigkeiten verbunden; znajdować sie

w -ściach (finansowych), sich in
Schwierigkeiten befinden.

trudnotopliwy a strengflüssig,
feuerfest.

trudny a schwer, schwierig (ob.
chcący, początek); -na rada, da ist
guter Rat teuer; ~ do sprzedania,
schwer verkauflich.

trudzić ua. bemühen, belästigen;
~ się, sich bemühen; sich Mühe
geben; ~ się dla k., sich für j-n
bemühen; niech się pan nie -i, lassen
Sie sich nicht stören.

truśa f Trüffel f; pasztet z -mi,
Trüffelpastete f. [Giftgas n.

truśający a giftig, Gift...; gaz ~
trumf, -u m kar. Trumpf m.
trum-na f Sarg m; skład -mien,
Sarggeschäst n. [Getränk n.

trunek, -nku, pl -nki m Trank m;
trup, -a, pl -y m Leiche f, Leich-
nam m; blady jak ~ leichenbläß;
paść -em, auf der Stelle tot bleiben;
położyć -em, töten.

trupa f Truppe, Schauspielergesell-
schaft f; ~ aktorów wędrownych,
Schmiede f.

trupia a Leichen...; -a bladeść,
Leichenblässe f; -a główka, Toten-
kopf m; trupiarnia f Leichenhalle
f; trupiasty a leichenartig; triple-
(sze) n (wie eine Leiche) erstarren;
trupio ad. ~ blady, leichenbläß; tru-
poz ob. trup.

trusia f unschuldiges Ding; sie-
dzieć jak ~ mauschenstill sitzen.

truskawka f Gartenerdbeere f;
~ ananasowa, Ananaserbeere.
trust, -u, pl -y m Trust m (Verein-
igung von Großunternehmungen des-
selben Gewerbeszweiges zum Zweck
der Marktbeherrschung); ~ węglowy,
Kohletrust.

truteń, -tnia, pl -nie m Drohne f;
fig. Taugenichts; Tölpel; Faulenzer m.

trutka f Giftkoder m, Giftkugel f.

Trydent, -u m geo. Trident.

trwać un. 1 dauern; wahren; an-
halten 2 ~ w (czym), beharren bei...
trwale ad., trwały a dauerhaft;
von Dauer; ondulacja -ła, Dauerwellen
pl; trwalność f Dauerhaftigkeit;
Beständigkeit f; próba -ści, Dauer-
probe f; trwanie n Dauer f.

trwoga f Angst f, Schrecken m;
Larm. Alamu m, trąbić, uderzyć na

-ge, Lärm blasen, schlagen; go sze-
rzyć, Schrecken verbreiten.

trwo-nić ua. verschwenden, ver-
geuden; -nieciel, -a, pl -e m (-ka f)
Verschwender(in); -nieznie n Ver-
schwendung f.

trwo-żliwość f Furchtsamkeit,
Angstlichkeit f; -żliwy a angstlich,
furchtsam; -żny a besorgniserregend,
angstvoll; -zyć ua. (sie, sich) angsti-
gen.

tryb, -u, pl -y m 1 Art und Weise f;
~ życia, Lebensweise. 2 Gang, Lauf
m; wszystko idzie swoim -em, die
Dinge gehen ihren Gang; jr. ~ poste-
powania, Gang (a. Verlauf) des
Verfahrens. 3 Modus m; gr. ~ bez-
okoliczny, Infinitiv m; ~ łączący,
Konjunktiv m; ~ rozkazujący, Befehls-
form f; ~ warunkowy, Bedingungs-
form f, Konditionalis m. 4

mech. Triebrod n; -y pl Getriebe n;
trybowy a: kolo -we, Triebrod n.
trybuk(a) f bot. Kerkel m.

trybun, -a, pl -i, -owie m Tribun
m; trybuna f Tribune; Rednerbühne
trybu-nalski a Tribunal...; -nal,
-u, pl -y m Gerichtshof m, Gericht n.

trychina f Trichine f.
trycykl, -u, pl -e m Dreirad n. [m.
trygłif, -u, pl -y m bud. Dreischlitz
trygonome-trya f Dreieckmessung,
Trigonometrie f; -tryczny a trigo-
nometrisch.

tryk, -a, pl -i m zo. Widder m;
try-kać, -knać ua. mit den Hörnern
stoßen.

trykot, -u, m Trikot m; -y pl
Trikotwaren pl; -aż, -u, m Trikotage
f; -owy a Trikot...]

tryktrak, -a m Puffschiff n.
trylion, -u, pl -y m Trillion f
trylogia f Trilogie f. [Trimester n
trymestr, -u, pl -y m Vierteljahr,
tryper, -pra, pl pry m Tripper m.
tryptyk, -u, pl -i m Triptychon n,
dreiteiliges Tafelbild.

tryś, -u, pl -i m Sprudeln n, trys-
kać, -nać un (heraus)spritzen,
(hervor)sprudeln; spruhen; ogień z
oczu -ka, seine Augen sprühen
Feuer; ~ zdrowiem, von Gesundheit
strotzen; źródło -kające, Sprudel-
quelle f.

tryton, -a m Wassermolch m.
tryumf etc. ob. triumf

trywialność *f* Trivialität *f*; -ny a trivial, platt, abgedroschen.

trząsk I -u, pl -i m Knall m, Geräusch n; -z niem, knallend, krachend. II inf. krachł

trząska *f* Splitter; Holzspan m; gdzie drwa rąbia, tam -ki leca, kein Rauch ohne Feuer.

trzas-kać, -nać, -nąć, -śnie, -snąć I vn. I krachen, knallen, knistern, prasseln, knacken (ob. bicz); ~ palcami, mit den Fingern knacken; ~ drzwiami, die Tür heftig zuschlagen. 2 (peknąć) zerspringen, platzen. II va. -snać kogo w twarz, j-m einen Schlag (a. Klaps) geben; -kający a ~ mroź, es friert, daß die Steine bersten; -kanie n Knallen, Krachen, Knistern n; -kawka *f* Peitschenschnur, Schmitze *f*.

trząść, trzęse, -sie, trząśł, trząsnąć, -one, -śnie, -snąć I vn. I od. I schütteln, rütteln; ~ głową, den Kopf schütteln; nogi mu się trzęsły, die Beine schlotterten ihm; febra go trzęsie, er wird vom Fieberfrost geschüttelt; *fig.* ~ światem, die Welt beherrschen, in seiner Gewalt haben. 2 stoßen, rütteln; wóz trzęsie, der Wagen stößt. II ~ się, zittern, bebem; ~ się od zimna, ze strachu, vor Kälte, vor Furcht zittern; ręka mu się trzęsie, die Hand zittert ihm; aż się trząśł, (gdy się o tym dowiedział) er zitterte am ganzen Leibe a. er war wütend, als...; trzęsie się cały, es zuckt mir durch alle Glieder.

trzeci-na *f* Rohr, Schilf n; Rohrstock m; ~ bambusowa, Bambusrohr; ~ cukrowa, Zuckerrohr; -niako n Röhricht n; -nowy a Rohr...; krzesło -we, Rohrstuhl m; cukier ~ Rohr-zucker m.

trzeba *vi* m. man muß, es ist nötig; ~ było, man mußte; ~ ci wiedzieć, du mußt wissen; niewiele mu ~ er hat nicht viel nötig; ~ będzie, man wird müssen.

trze-bić va. I (grunt) roden, (las) entwalden. 2 (samca) verschnelden, kastrieren. 3 (wytypic) ausröten; trze-bienie, -a, pl -e m Verschnelder m; -bienie n Verschnelden n; Entwaldung; Ausrottung *f*; -bież, -y *f* (gruntu) Ausroden n; (lasu) Durchforstung *f*.

trzech num. drei; -letni a dreijährig; -miesięczny a dreimonatlich; -setny a der dreihundertste

trzeci a der (dite, das) dritte; dwie -e, zwei Drittel; -ego maja, den dritten Mai; -a osoba, ein Dritter; -z -ej ręki, aus dritter Hand; ~ do końca, drittletzt; jest pół do -ej, es ist halb drei.

trzecioklasista m Tertiarer m; -roczny a dreijährig; -rzędowy a dritten Ranges.

trzeć, trę, trze, tarł va. reiben; ~ się (o rybach) laichen.

trzeł, trzech, trzem num. drei.

trze-pać, -pie, -pał va. I (dywan etc.) klopfen; (kogo) schlagen. 2 schnell hersagen; ~ językiem, plappern; -paczka *f* Klopfer m; -pak, -a, pl -i m ~ do ubijania pianki, Schneeschläger m; -panie n Klopfen n; -panina, -panka *f* I Prügelei *f*. 2 (paplanina) Plapperei *f*; -pnać va. ~ k., j-m einen Schlag versetzen; -potać, -cze, -tal vn. mit den Flügeln schlagen; ~ się, flattern.

trze-szczący a (o pieczywie) knusprig; (o soli) knisternd; -szczęć, -y, -al vn. knarren, krachen; (o ogniu) knistern, prasseln; -szczenie n Knarren; Knistern n. [*f.*

trześnia *f* Kirschbaum m; Kirsche trzewia, -wi pl Eingeweide, Gedarme *pl.*

trzewik, -a, pl -i m Schuh m.

trzewny a Eingeweide... Darm...; trzewo n Darm m (ob. trzewia).

trze-źwić I va. I nüchtern machen; zur Besinnung bringen. 2 (orzeźwić) erfrischen. II ~ się, nüchtern werden; zur Besinnung kommen; sich erfrischen; -źwieć, -jeje, -iał vn. nüchtern werden; -żwo ad. nüchtern; -żwość *f* Nüchternheit *f*; -żwy a nüchtern (*t. fig.*).

trzęsawisko n Bruch m, Bruchmoor n; trzęsący a (wóz) stößend; trzęsająca *f* Zittern n der Glieder;

trzęsienie n (się) Zittern n; ~ ziemi, Erdbeben n; trzęsogłosek, -nka, pl -nki m orn. Bachstelze *f*; trzęsionka *f* (galaretka) Gelee n.

trzymiel, -a, pl -e m Hummel *f*.

trzymielina *f* bot. Spindelbaum *m.* trznadel, -dla, pl -dle m orn. Goldammer *f*.

trzoda *f* Herde *f*; ~ chlewna, Schweine *pl.*

trzone, -u, pl -y m I Stange *f*; ~ korbowy, Kurbelstange; ~ napędny, Triebstange; ~ pompy, Pumpenstange. 2 Griff *m*; (noza) Heft *n*; (młota etc.) Stiel *m*; (ozła) Heft *n*; (ek, -nka, pl -nki m (noza etc.)) Heft *n*; (żarówki) Sockel *m*; -owy a: zęb~ Backenzahn *m.* trzos, -a, pl -y m Geldkatze *f*, Geldbeutel *m.*

trziepień, -nia, pl -nie m Bolzen *m*; Schnallen-dorn *m*, -spitze *f*. trzpiot, -a, pl -y m Windbeutel, Leichtfuß, Wildfang, Flattergeist *m*; -ać się, (herum)flattern; -ka *f* flatterhaftes, leichtsinniges Weib, Mädchen; -owatość *f* flatterhaftigkeit *f*; -owaty a flatterhaft, leichtsinnig, unbesonnen.

trzustka *fan.* Bauchspeicheldrüse *f*. trzy num. drei (ob. pleść 2); -aktówka *f* Dreiaakter *m*; -aktowy a dretaktig; -dniowy a dreitägig; -dniówka *f* drei Tage andauernder Regen; dreitägiger Aufenthalt; -dzielny a dreitellig; -dziesiątka *f* Dreißiger *m*, Alter n von 30 Jahren; etwa dreidzig (Stück etc.); -dziesięciolecie n Zeitraum *m* von 30 Jahren; -dziesiętoletni a dreißigjährig; -dziesiątka a dreißigste(r); -dziesięć, -stu num. dreißig; -godzinny a dreistündig; -języczny a dreisprachig, in drei Sprachen; -kilowy a drei Kilo wiegend; -klasowy a dreiklassig; -konny a dreispännig; -kroć, -krotnie ad. dreimal; -krotny a dreimalig; -lampowy a radio; odbiornik ~ Dreihörenempfänger *m*; -lecie n Zeitraum *m* von drei Jahren; -letni a dreijährig.

trzymać I va. halten; ~ k. za rękę, j-n bei der Hand halten; mocno ~ festhalten; ~ (dziecko) do chrztu, zur Taufe halten; ~ o zakład, wetten; ~ k. za słowo, j-n beim Worte halten; ~ do dyspozycji, zur Verfügung halten; ~ k. krótko, j-n kurzhalten; ~ w pogotowiu, bereit halten; ~ w tajemnicy, geheimhalten; ~ język za zębami, den Mund (a. das Maul) halten; ~ z (a. za) kim, es mit j-m halten; trzymaj! halt an! mil. ~ pod ogniem, unter Feuer halten. II vn. (o marzycie) nicht

nachlassen, halten; (na wyścigach) ~ na konia, auf ein Pferd wetten.

III ~ się, sich halten; standhalten; ~ się prosto, sich geradehalten; ~ się prawej strony, sich rechts halten; ~ się z daleka od cz., sich von etw. fernhalten; ~ się instrukcji, sich an die Weisungen halten; ~ się za boki, sich vor Lachen den Bauch halten; *fam.* sich kugeln; ceny się -mają, die Preise halten sich; wiem, czego się ~ ich weiß, woran ich bin; ~ się kupą, razem, zusammenhalten; ledwie się ~ na nogach, von Müdigkeit kaum noch stehen können; żarty go się trzymają, er ist immer zum Scherzen aufgelegt; Złe się ~ na koniu, schlecht zu Pferde sitzen; ~ się (zady etc.) festhalten an...

trzymanie n Halten n; ~ się, Haltung *f*; ~ się czego, Festhalten n an...

trzy-masztowiec *m.* Dreimaster *m*; -miarowy a Dreimaß...; -miesięczny a dreimonatlich; -nastka *f* Dreizehn *f*; -nastoletni a dreizehnjährig; -nastu num. dreizehn; -nasty a dreizehnte; -naście, -naścioro num. dreizehn; -piętrowy a dreistöckig; -polowy a: gospodarstwo -we, Dreifelderwirtschaft *f*; -procentowy a dreiprozentig; -sta, -stu num. dreihundert.

tu ad. hier (ob. owdzie).

tualeta *f* Toilette *f* (ob. toaleta).

tuba *f* Sprachrohr n; Tuba *f*. tubalny a ~ glos, Stentorstimme, donnerne Stimme.

tuberkul, -u, pl -y m Tuberkel *f*. tuberoza *f* bot. Tuberosa *f*.

tubka *f* Tube *f*; Röhren n. tuby-lczy a einheimisch, eingeboren; -lec, -lca, pl -lcy m Eingeborene(r) *m.*

tuczyć, -y *f*, -enie n Mast *f*; -acy a Mast...; kuracja -ca, Mastkur *f*; -nieć, -nieje, -niał vn. fett werden; -ność *f* Fette, Fettigkeit *f*; -ny a Mast...; bydo -ne, Mastvieh *n*; -ony a gemästet; wól ~ Mastochs *m*; tuczyć va. (się, sich) mästen; pańskie oko konia -y, des Herrn Aug macht die Pferde fett.

tu dzieć *ej.* sowie (auch).

tuf, -u, pl -y m Tuff(stein) *m.*

tuja, tui, -je *f* bot. Lebensbaum *m.*

tukan, -a, pl -y m orn. Pfeiffer-
tresser, Tukan m.
tule-ja, -i, pl -je f aut. Büchse f;
~ resorowa, Federbüchse; -jka f
Tulle; Hülsen f.
tulić va. (sanft) drücken; ~ do
piersi, an seine Brust, an sein Herz
drücken; ~ się do k., sich an j-n
schmiegen.
tulipan, -a, pl -y m bot. Tulpe f;
-owiec, -wca, pl -wce m Tulpenbaum
Tuluza f geo. Toulouse f. [m.
tulactwo n Wanderleben n; **tula-**
cz, -a, pl -e m Landstreicher,
Heimatlose(r), Herumirrende(r) m;
Zyd wiczny ~ der ewige Jude; **tu-**
laczka f Wanderleben n; **tulaczy** a
(herum)irrend, herumschweifend;
-cze życie, unstetes Leben; **tulać**
się, umherschweifend, umherirren, ein
unstetes Leben führen; ~ po świecie,
in der Welt umherreisen; **tułanie** się
in der Welt umherreisen n.
tułów, -owia, pl -owie m Rumpf m.
tum, -u, pl -y m Dom m; Dom-
kirche f.
tumak, -a, pl -i m zo. Marder m;
-i (futro) Marder(pelz) m; -owy a
Marder...
tuman, -u, pl -y m 1 Wolke f; ~
kurzu, Staubwolke. 2 fam. Tölpel m.
tumanić va. betören; ~ kogo,
j-m blauen Dunst vormachen, j-m
Sand in die Augen streuen. [m.
tumult, -u, pl -y m Lärm, Tumult
tundra f Tundra f (Sumpfebene
der Polargegend).
tunel, -u, pl -e m Tunnel m.
tunika f Tunika f
tuńczyk, -a, pl -i m Thunfisch m.
tupać, -pie, -pał vn. mit den Füßen
trampeln, stampfen; **tupanie** n Ge-
stampfe n.
tupet, -u m Dreistigkeit, Frechheit
tupać vn. (noga) aufstampfen. [f.
tupot, -u m Gestampfe n; -ać, -cze,
-tal vn. ob. tupać.
tur¹, -a, pl -y m zo. Auerochs m.
tur² m ~ walca, Walzertour f.
turban, -u pl -y m Turban m.
turbina f Turbine f; ~ parowa,
Dampfmaschine; ~ wodna, Wassertur-
bine.
turbot, -u, pl -y m icht. Steinbutte f.
Turcja f geo. Türkei f; **Turczyńska**
f Türkin f; **turecki** a türkisch; **tu-**

reczynna f Türkentum n; **Turek**,
-rka, pl -rcy m Türke m.
turf, -u m Turf m, Rennbahn f.
turkawka f orn. Turkeltaube f.
turkestański a aus Turkestan.
turkot, -u m Getöse, Gerassel n;
turkotac, -cze, -tal vn. rasseln.
turkusa, -a, pl -y m Türkis m; -owy
a Türkis...
turma f Gefängnis n.
turmalin, -u m min. Turmalin m.
turniej, -u, pl -e m Turnier n;
Tournee f; odbywać ~ turnieren.
turnikiet, -u m 1 chir. Aderpresse
f. 2 Drehkreuz n.
turniura f Turnüre f.
Turyngia f geo. Thüringen n;
Turyńczyk, -a, pl -ycy m Thüringer
m; **Turyńca** f Thüringerin f; **tur-**
yrski a thüringisch.
turysta, pl -ści m Tourist m;
-styczny a touristisch, Touristen...;
samochód ~ Tourenwagen; ruch ~
Touristenverkehr m; -styka f Tour-
istika f, Reisesport; Touristenverkehr
turzyca f bot. Riedgras n. [m.
tusz, -u, pl -e m 1 Tusche f. 2
Dusche f; fig. zimny ~ kalter Was-
serstrahl. [wohlbeleibt.
tusza f Belebtheit f; dobrej -y,
tuszo-wać va. tuschen; -wanie n
Tuschen n; -wany a getuschelt.
tuszyć vn. (sobie) hoffen, sich der
Hoffnung hingeben.
tutaż ad. hier; **tutejszy** a hiesig;
nie jestem ~ ich bin nicht von hier.
tutka f Tüte; Hülsen f; ~ do pa-
pierosów, Zigarettenhülse.
tuz, -a, pl -y m As, Daus n.
tuziemiec, -mca, pl -mcy m Ur-
einwohner m.
tuzin, -a, pl -y m Dutzend n; -ami,
dutzendweise; -kowy a Dutzend...;
człowiek ~ Alltagsmensch m; ma-
larz ~ Dutzendmaler m.
tuż ad. hier, in der Nähe; dicht,
hart an...; ~ pod Warszawą, dicht
bei Warschau; ~ obok, (dicht)
nebenbei; ganz in der Nähe; ~ za
kimś, j-m hart auf dem Fuße folgen.
tużurek, -rka m Gehrock m.
twar-dawy a etwas hart; -dnać,
-dnąć vn. hart werden; -dnienie n
Hartwerden n; -do ad. 1 hart; jaj-
ko na ~ hartesgottenes Ei. 2 fest;
~ spać, fest schlafen; -dolany a: as-

fali ~ Gußasphalt m; -dość f Härte
f; ~ serca, Hartherzigkeit f; -dówka
f an. die harte Augapfelhaut, Skle-
rotika f; -dy a (twardszy) 1 hart; ~
jak kamień, steinhart; fig. ~ czło-
wiek, harter, unerbittlicher Mensch;
dać k. ~ orzech do zgrzyzenia, j-m
eine harte Nuß zu knacken geben;
-de serce, hartes Herz. 2 fest; ~ sen,
fester Schlaf. 3 schwer, hart; -de
warunki, schwere, harte Bedin-
gungen. [Quark m.
twarog, -zku, twaróg, -ogu m
twarz, -y, pl -e f Gesicht, Antlitz
n; w ~ dostać, eine Ohrfeige be-
kommen; uderzyć w ~ ohrfeigen;
rysy -y, Gesichtszüge pl; w tym kape-
luszku jest jed do -y, dieser Hut steht
ihr gut; -owy a Gesichts...; (o kape-
luszku etc.) gut sitzend, passend;
-yezka f niedliches Gesicht.
twierdza f Festung f.
twierdzą-co ad., -cy a bejahend.
twier-dzenie n 1 Behauptung f.
2 mat. (Lehr-)Satz m; Theorem n;
-dźcić va. behaupten.
twornik, -a m el. Anker m. [f.
tworząca, -cej f mat. Erzeugende
tworzenie n Schöpfung, Erschaf-
fung f; ~ się, Bildung f; **tworzyć**
va. (er)schaffen, bilden; ~ się, sich
bilden; gebildet werden; **tworzyć**
n Stoff m.
twoj, twoja, twoje prn. dein.
twór, -oru, pl -ory m Gebilde,
Geschöpf; Erzeugnis, Werk n.
twór-ca, pl -cy m Schöpfer, Urhe-
ber; Verfasser; Stifter, Gründer m;
-złość f Erzeugung f; schöpferische
Kraft; ~ literacka, Werke pl eines
Schriftstellers; -czy a schöpferisch,
Schöpfer...; duch ~ Schöpfergeist m;
sila -a, Schöpferkraft f; -czyński, pl
-e f Schöpferin; Stifterin, Gründerin.
ty, ciebie, tobie, tobą prn. du; być
z kim na ty, j-n duzen.
tyber, -bru m geo. Tiber m (Fluß).
tyclic n Feitwerden, Zunehmen n.
tycio ad. ein bißchen.
tycz-ka f (Absteck-)Stange, Boh-
nenstange f, Pfahl m; ~ chmielowa,
Hopfenstange; chudy jak ~ spindel-
dürr; -kowy a Stangen...; groch ~
Stangenbohnen pl.
tyczyć I va. I (Bohnen etc.) stän-
geln, stützen. 2 abstecken. II ~ się,

betreffen, anbelangen; co się mnie
-y, was mich anbelangt; co się -y...
betreffs, betreffend, in Betreff; co
się -y twojej sprawy, betreffe deiner
Sache.
tyć, tyje, tyl vn. dick werden, zu-
tyćki a so klein. [nehmen.
tydzień, tygodnia, pl tygodnie m
Woche f; biały ~ (w magazynie)
Weiße Woche; co ~ jede Woche;
całymi tygodniami, wochenlang; raz
na ~ einmal wöchentlich; od dziś
za ~ heute über acht Tage; ~ temu,
vor acht Tagen; Wielki T., Karwoche.
tyfus, -u med. Typhus m; ~
brzusowy, Unterleibstypus (ob. pla-
misty); -owy a Typhus... typho-
tygiel, -gla, pl -gle m (Schmelz-)
Tiegel m.
tygo-dnik, -a, pl -i m Wochenschrift
f, Wochenblatt n; -dniowo ad.,
-dniowy a wöchentlich, Wochen...;
przegląd -wy, Wochenübersicht f;
sprawozdanie -we, Wochenbericht m;
-dniówka f Wochen-geld n, -lohn m
tygrys, -a, pl -y m Tiger m; ty-
grysy a Tiger... tigerhaft; skóra -a,
Tigerfell n; -lica f Tigerin f, Tiger-
weibchen n. [Meßstange.
tyka f Stange f; ~ miernicza,
tykać¹ va. ~ k., j-n duzen.
tykać² ob. tknąć.
tykwa f Flaschenkurz m.
tyje ad. soviel; dwa razy ~ zwei-
mal soviel; i ~ weiter nichts, das
ist alles; drugie ~ noch einmal
soviel; aż ~ soviel.
tylec, -lca, pl -lce m Rücken m; ~
noża, Messerrücken. [ebensoviel.
tylekoć ad. soviel mal; **tyleż** ad.
tylko ad. nur, bloß; nie ~ ale i...
nicht nur... sondern...; byle ~ wenn
nur; ~ co przyszedł, er ist eben
(erst) gekommen; skoro ~, jak ~
sobald (als); kto ~ jeder, der...
tylny a Hinter... hintere(r); -a
część, Hinterteil m; -a noga, Hinter-
bein n; mil. -a straż, Nachtrab m,
Nachhut f.
tyło-krotnie ad. soviel mal; -krot-
ny a sovielmalig; -letni a sovieltjährig;
-raki a so vielartig; tyłu num. soviel.
tył, -u, pl -y m Hinterteil m; ~
głowy, Hinterhaupt n; ~ okrętu,
Hinterschiff, Heck n; w ~ hinten,
zurück, rückwärts; cofać się w ~

rückwärts gehen (fahren, treten); w tyle zostać, zurückbleiben; z -u, von hinten; z -u, -em, rücklings; -em się do k. obrócić, j-m den Rücken kehren; -em siedzieć, rückwärts sitzen; napasać na k; z -u, j-n von hinten her angreifen; z -u i z przodu, hinten und vorn; zająć kogo z -u, j-m in den Rücken fallen; mil. Rücken, Nachtrab m (eines Heeres); zabezpieczyć sobie -y, sich den Rücken decken; tyłek, -lka, pl -lki m Hinterer, After m.

tym ad. — lepiej, desto besser (ob. bardziej, gorzej, im); — bardziej, mit um so mehr Recht.

tymcza-sem ad. vorläufig, einstweilen; unterdessen, inzwischen, mittlerweile, indes(sen); -sowo ad. einstweilen, vorläufig; -sowość f vorläufiger Zustand, Provisorium n; -sowy a vorläufig; provisorisch; einstweilig.

tymian(ek), -n(k)u m bot Thymian m.

tympian -u, pl -y m I an. a) Paukenhöhle f; b) Trommelfell n (im Ohre). 2 bud. Giebelfeld n

tynf. -a m Heller, Denar m

tynk. -u m Verputz, Anwurf, Putz m; -ować va. (eine Wand) bewerfen, mit Gipsmörtel abputzen, verputzen.

tynkatura f Tinktur f.

typ. -u, pl -y m I Vorbild n, Typus m. 2 fam. Kerl m. 3 dr. Type, Letter f; -iczny a typisch.

typograf. -a, pl -owie m Buchdrucker, Typograph m; -ia f Buch-

druckerei, Typographie f; -iczny a typographisch.

typowy a typisch

tyrada f Tirade f.

tyralier. -a, pl -rzy m mil. Plänkler, Tirailleur m; -ka f Schützenlinie f.

tyran. -a, pl -i m Tyrann, Gewalt herrscher; Wüterich m; -ia f Tyrannei; Willkürherrschaft; Grausamkeit f; -izować va. tyrannisieren.

tyrański a tyrannisch; -stwo n Tyrannei f.

Tyrol. -u m geo. Tirol n, -czyk, -a, pl -ycy m Tiroler m; -ka f Tirolerin f; tyrolski a tirolerisch, Tiroler.

tyśiac. -a, pl -e num. tausend; -ami, z Tausenden, tausendweise.

lecie n Jahrtausend n; -letni a tausendjährig

tyśia-czek. -czka, pl -czki m, tausend Stück; Tausendmarkstein m, -czny a tausendste; -czna część, Tausendstel n

tytan. -a, pl -y m I Titan(e) m. 2 Titan n (Metall); -iczny a titanisch

tytoń. -ni, pl -nie m (Rauch-)

tytułarny a Titular... [Tabak m

tytuł. -u, pl -y m I Titel m; (rozdziału etc.) Überschrift, 2 Rechtsitel m, Recht n; z jakiego -u? mit welchem Rechte? -em próby, versuchsweise; -em pożyczki, als Anleihe;

z tego -u, auf Grund dieser Forderung a. dieses Anspruchs); -ować va. titulieren; -owy a Titel...; karta -wa, Titelblatt n. [Tabaks..

tytuł ob. tytoń. **tytułowy** a

U

u prp bei; an; zu; u dworu, bei Hofe; mieszkac u k., bei j-m wohnen; u jego boku, an seiner Seite; u siebie w domu, bei sich zu Hause; u dolu, unten; u góry, oben; kupić (co) u k., von j-m kaufen; co u diabła! was zum Teufel!

ubar-wi(a)ć va. färben; fig. aus-schmücken; -wienie n Färbung; fig. Ausschmückung f.

ubawić va. (sich) amüsieren.

ubezpiec-zać. -czyć va. (sich) versichern; ~ się na życie, sein Leben versichern; -czalnia f Versiche-rungsgesellschaft f; ~ społeczna,

Krankenkasse f; -czenie n Versi-cherung f (na dożycie, auf den Er-lebensfall, -od kradzieży gegen Ein-bruch, wżajemne, auf Gegenseitigkeit); ~ od ognia, Feuerversicherung; -na życie, Lebensversicherung; ~ od nieszczęśliwych wypadków, Unfall-versicherung; -czeniowiec, -wca, pl -wcy m Versicherungsagent m; -czeniowy a Versicherungs...; -czony a i m versichert; Versichert(e) m. **ubezwładni(a)ć** va. machtlos ma-chen, lähmen, paralisieren. **ubezwłasnowol-nić** va. entmün-digen; unter Vormundschaft (Kura-

tel) stellen; -nienie n Entmündigung, Stellung f unter Vormundschaft.

ubić, ubijać va. I (dzika etc.) erlegen. 2 feststampfen; (piane, śmietana) z Schaum schlagen; (ja-jaj) rühnen. 3 — interes, ein Geschäft abmachen.

ubiec. -egnie, egl, **ubiegać** I vn. 1 (o czasie) verfließen, vergehen, verstreichen. II va. 2 ~ kogo, j-m zuvorkommen, den Rang ablaufen. 3 (kawal drogi) rennend zurücklegen. III -gać się o co, sich um etw. bewerben, (um) etw. nachsuchen; -gać się o rękę panny, um die Hand eines Mädchens anhalten, sich um ein Mädchen bewerben; **ubiegający się** m Bewerber m; **ubieganie się** n Bewerbung f (o co um...).

ubiegły a vergangen, verflossen, abgelaufen, vorig; ~ rok, voriges Jahr. [weißen]

ubie-lać. -lić va. weiß machen;

ubierać. -ubrać, ubiorę, ubierze, -brał va. (sich) anziehen, (an-)kleiden; (kwiatami etc.) verzieren; ~ (konia) w szory, anschnüren; tr. ~ k., j-n übel zurechtigen; j-n hineinlegen; ~ się w płaszcz, den Mantel anziehen; **ubieralnia** f Ankleide-zimmer n; **ubieranie** n (sich) Anziehen, Ankleiden n.

ubijać ob. ubić; **ubijaczka** f Stampfe f; **ubijak** m Schlegel m.

ubikacja f Raum m; Abort m, Klosett n. [Kleidung, Tracht f.

ubiór. -oru, pl -ory m Anzug m;

ubli-zać. -zyć vn ~ komu, j-n beleidigen, verletzen, j-m zu nahe treten; -zający a beleidigend; -że-nie n Beleidigung f.

ubłagać va. ~ kogo, j-n durch Bitten besänftigen, versöhnen.

ubłocić va. (sich) mit Kot beschmutzen, bespritzen.

ubocze n abgelegener Ort; na -u, abseits; trzymać się na -u, bei-seitens stehen, sich fernhalten; wziąć k. na ~ j-n beiseitenehmen; **ubocz-nie** ad. abseits; fig. nebenbei; auf indirektem Wege; **uboczny** a Neben...; dochody -ne, Nebeneinkünfte pl; myśl -a, Nebengedanke m.

ubog a i m (uboszy) arm, ärm-lich; **Armi(r)**; — w (co), arm an...; **ubodzy** pl die Armen; przytułek

dla -ch, Armen-anstalt f, -haus n; skarbonka dla -ch, Armenbüchse f;

ubogo ad. arm, ärmlich; ~ ubrany, armlich gekleidet; ~ żyć, ein arm-seliges Leben führen; **ubogość** f Armut, Ärmlichkeit f.

ubole-wać vn. ~ nad czym, nad kim, etw., j-n bemitleiden, bedau-ern; -wam nad tym, ze... ich bedauere sehr, daß...; -wam nad jego losem, ich bedauere sein Schicksal; **mo-cno** -wam nad nim, er tut mir sehr leid; -wianie n Bedauern n; **god-ny** -a, bedauernswert; **ku memu** wielkiemu -niu, zu meinem leb-haften Bedauern.

ubość. ubode, -dzie, -ódl va. mit den Hörnern stoßen; fig. empfindlich berühren, verletzen; (auf j-n) sticheln.

ubożeć vn. arm werden, verarmen; **ubożenie** n Verarmen n.

ubój. -oju m Schlachten n; ~ ry-tualny, rituelles Schächten.

ubóst-wiać va. anbeten, vergot-tern; -wianie n Vergötterung, Anbetung f.

ubóstwo n Armut; Ärmlichkeit f; świadcstwo -a, Armutszeugnis n; fig. ~ ducha, Geistesarmut; ~ języka, Spracharmut; ~ nie hańbi, Armut schän-det nicht.

ubrać ob. ubierać; **ubranie** n I Anzug m; Kleidung f (ob. gotowy); stare -a, alte Kleider. 2 Verzierung f, Putz m; ~ na głowę, Kopfputz;

ubranko n Kinderkleid n; **ubra-ny** a (an)gekleidet (ob. ubogo).

ubrdać va. ~ sobie co, sich etw. in den Kopf setzen.

ubroczyć va. besudeln.

ubrudzić va. beschmutzen.

ubycie n Abnahme f, Abnehmen n.

ubyc. ubede, -dzie, ubyl, **ubywa-ć** vn. abnehmen; -wa mi sił, meine Kräfte nehmen ab; **ubylko** 20 kilo, ich habe um zwei Kilo abgenommen; **dnia** -wa, der Tag wird kürzer; **ubyl** nam członek, wir haben ein Mitglied verloren; **ubyték.** -tku m Abgang m, Abnahme f, Verlust m; ~ krwi, Blutverlust; ~ sił, Abnahme der Kräfte; **ubywanie** n Abnehmen, Vermindern n, Abnahme f; (wody w rzece) Fallen n.

ucalo-wać *va.* küssen; -**wanie** *n* Kuß *m*; Küssen *n*; ~ **rażek**, Handkuß.
ucharaktery-zować *va.* (się, się) verkleiden (na... als...); -**zowanie** *n* Verkleidung *f*; -**zowany** *a* verkleidet.
uchaty *a* mit Henkeln versehen; **dzban** ~ Henkelkrug *m*.

ucho *pl* uszy, uszu; (u garnka) ucha, uch *n* Ohr *n*; (u naczyńa etc.) Henkel *m*; (u buta) Strippe *f*; ~ **igły**, Nadelohr *n*; ma dobre ~ er hat ein feines Ohr; po uszy, bis über die Ohren; być zakochanym po uszy, bis über die Ohren verliebt sein; być zadłużonym po uszy, bis über die Ohren in Schulden stecken (ob. mimo I, zacerwieńić się); nie wierzyć własnym uszom, seinen Ohren nicht trauen; dzwonięcie w uszach, Ohrenklingen *n*.

uchodzić, **ujść**, **ujdzie**, **uszędł** *vn.* I entgehen, entkommen, entweichen, entfliehen (ob. cało, sucho); ~ **niebezpieczeństwa**, der Gefahr entfliehen; ~ **śmierci**, dem Tode entgehen; ~ **czyjej uwagi**, j-s Aufmerksamkeit entgehen; słowo to uszło mojej uwagi, das Wort ist mir entgangen. 2 (o płynach) fließen; entweichen; (o czasie) vergehen, verfließen, verstreichen. 3 (unikąć) vermeiden. 4 hingehen; angehen; **ujdzie**, das geht an; to nie uchodzi, das geht nicht an; jemu wszystko uchodzi, es geht ihm alles durch; to ci bezkarnie nie ujdzie, das soll dir nicht ungestraft hingehen. 5 ~ za... gelten für (a. als)...; uchodzi za głupca, er gilt für einen Dummkopf (a. als dumm); **chcieć uchodzić** za co, sich für etw. ausgeben, für etw. gelten wollen. 6 eine Strecke zurücklegen, gehen.

uchodzić, **dnia**, *pl* -**dnie**, **uchodźca**, *pl* -*cy* *m* Flüchtling *m*.
uchować *va.* I bewahren, ver-hüten, behüten; Boże -**waj!** Gott behüte (a. bewahre)! 2 groß ziehen, aufziehen; nie -**wa** się (to dziecko)...wird nicht am Leben bleiben.

uchrona *f* Zufluchtsort *m*, Zuflucht *f*; **uchronić** *va.* (od cz.) bewahren (vor...); ~ się od cz., einer Sache entgehen, sich vor etw. bewahren.
uchwała-ć, **-lić** *va.* beschließen; -**lenie** *n* Beschließen *n*; -**lony** *a*

beschlossen; **uchwała** *f* Beschluß *m*; ~ **sejmowa**, Landtagsbeschluß; **powziąć -lić**, den Beschluß fassen.
uchwy-ć *va.* n. Ergeissen, Fassen *n*; -**cię** *va.* ergeissen (er)fassen; (myśl, rysy twarzy) auffassen; (podobieństwo czyje) treffen; ~ się czego, sich an etw. klammern, etw. erfassen; **uchwyty**, -*u* *m* Griff *m*; Einspannvorrichtung *f*; **uchwytny** *a* (er-)greifbar.

uchy-bi(a)ć *vn.* ~ **czemu**, gegen etw. verstoßen; ~ **komu**, sich unhöflich gegen j-n benehmen, sich gegen j-n vergehen; ~ **dobrym** obyczajom, gegen die gute Sitte verstoßen; -**bieńie** *n* Verstoß, Fehler *n*; (komu) Respektlosigkeit, Geringschätzung *f*; (wykroczenie) Vergehen *n*.

uchy-lać, **-lić** I *va.* I (kapelusza, zastone) lüften; (gałąź etc.) beiseite biegen; (drzwi, okno) ein wenig öffnen (ob. przyłbica, rąbek 2); ~ **przed** kim kapelusza, den Hut vor j-m ziehen; (suknie) in die Höhe heben; (głowe) neigen. 2 (ustawę, testament etc.) aufheben. II ~ się od cz., sich einer Sache entziehen; ~ się od obowiązku, von seiner Pflicht abweichen; ~ się od odpowiedzialności, od zapłaty, sich der Verantwortlichkeit, der Zahlung entziehen; -**lający się** od służby wojskowej, sich nicht stellender Heerespflichtiger; -**lenie** *n* I (kapelusza etc.) Lüften *n*; (ustawy etc.) Aufhebung, Abschaffung *f*.

uci-ać, **utnie**, **uci-ał**, **ucinać** *va.* I abschneiden, abhauen; ~ **komu** głowę, j-n enthaupten. 2 (mowę) abbrechen; jak uci-ał, a) alles hörte plötzlich auf; b) das Wort blieb ihm in der Kehle stecken.

uciągnąć *va.* (cieżyć) ziehen können, imstande sein zu ziehen.
uciążli-wość *f* Beschwerlichkeit, Lästigkeit *f*; -**wy** *a* beschwerlich, lästig; -**we warunki**, lästige Bedingungen.

uci-chać, -**chnąć** *vn* still werden; verstummen; (o wietrze) sich legen.
uciec, -**cze**, -**ki**, ob. **uciek-ać**.

uciecha *f* Freude, Belustigung *f*.
ucieczka *f* Flucht *f*; **rzucić się do -ki**, die Flucht ergreifen; **zmusić**

do -ki, in die Flucht schlagen; ~ **kapitałów**, Kapitalflucht; **mil.** ~ **w rozsype**, Flucht, Auflösung *f*.

uciekać, **uciec** *vn*, flüchten, die Flucht ergreifen; (skąd) entfliehen, entlaufen; davonlaufen; ~ **od k.**, j-n fliehen; ~ **od cz.**, vor etw. fliehen; **czas -ka**, die Zeitflucht (ob. odwiec); ~ **z więzienia**, aus dem Gefängnis ausbrechen, entweichen, entspringen; ~ **się do cz.**, **do k.**, zu etw., zu j-m Zuflucht nehmen; **uciekalnie** *się* *n* (do cz.) Zuflucht *f* (zu...); **uciekalnier**, -*a*, *pl* -*rzy* *m* Flüchtling *m*; **ucieknie-ni(a)ć** *va.* verkörpern; -**nienie** *n* Verkörperung *f*.

uciemie-zać, -**żyć** *va.* bedrücken; -**żenie** *n* Bedrückung *f*; -**zyćiel**, -*a*, *pl* -*e* *m* (-*ka*'*f*) Bedrücker(in).
ucierać, **utrzeć** I *va.* I (zer)reiben, abreiben. 2 abwischen; ~ **knot** *u* świecy, das Licht putzen; ~ **sobie nos**, sich die Nase schnauben, schnutzen; ~ **dziecku nos**, einem Kinde die Nase putzen; **fig.** ~ **k. nosa**, rogów, j-m die Hörner abstoßen, den Kopf waschen. II **ucierać się** *z* kim, mit j-m streiten, kämpfen, scharmützeln; **utarlo się**, das ist so üblich; **utarlo się** to wyrażenie, das ist ein allgemein gebräuchlicher Ausdruck.

ucierpieć, -*pi*, *pl* *vn.* I *va.* Schaden erleiden; ausstehen, erleiden.

ucie-szać, -**szaję** *va.* erfreuen, Freude bereiten; ~ **się**, sich freuen (z cz., über...); -**szenie** *n* (się) Erfreuen *n*, Freude *f*; -**szny** *a* drollig, possierlich, lustig; -**szony** *a* erfreut.

ucięcie *n* Abschneiden *n*, Abnahme *f* (eines Gliedes); **ucinać** *ob.* **uci-ać**; **ucinek**, -*nku*, *pl* -*nki* *m* Abschnitzel; Bruchstück *n*; **ucinkowy** *a* abgerissen; fragmentarisch, in Bruchstücken.

ucios, -*u* *m* *bud.* I Hohlkehle, Gehrung *f*; -**ać** *va.* aushauen, abhauen.
ucisk, -*u* *m* Bedrückung, Bedrängnis *f*; Druck *m*; **ucis-kać**, -**nać**, -**sne**, -**snie**, -**nąć** *va.* bedrücken, bedrängen; (o obuwii) drücken.
uci-szać, -**szyc** *va.* beruhigen, stillen; ~ **się**, sich beruhigen, still werden; (o wietrze) sich legen.

uciś-nienie *n* ob. **ucisk**; -**nlony** *a* **uci-ałać** *va.* ersparen. [bedrückt.]

ucywili-zo-wać *va.* zivilisieren; gebildet machen; -**wanie** *n* Aus-bildung *f*, Zivilisieren *n*.

uczatować *va.* ~ **kogo**, j-n lauemd erwischen. [Lernende *m*.

uczaję, -**cego**, *m* Lehrer *m*; ~ **się**, **uczcić**, **uczczę**, -**ci** *va.* ehren; ~ **czyja pamięć**, j-s Andenken ehren; ~ **k. bankietem**, j-m zu Ehren ein Gastmal geben.

uczci-wie *ad.*, -**wy** *a* ehrlich, redlich; -**wość** *f* Ehrlichkeit, Redlichkeit

uczczenie *n* Ehrung *f*. [f. **uczelnia** *f* Schule, Unterrichts-anstalt *f*; **wyższa** ~ Hochschule *f*. **uczzenie** I *n* Unterricht *m*; ~ **się**, Lernen *n*; ~ **się** na pamięć, Auswendiglernen. II *ad.* gelehrt.

uczennica *f* Schülerin *f*; **uczeń**, **uczni-a**, *pl* **uczniowie** *m* Schüler; (w rzemiośle) Lehrling *m*.

uczep(a)ć *va.* anhängen; ~ **się** czego, sich an etwas klammern; ~ **się** kogo, sich an j-n hängen.

uczer-nić *va.* schwärzen, schwarz färben; -**nienie** *n* Schwärzen *n*.

uczer-pać, -**pie** *va.* abschöpfen.

ucze-sać, -**szę**, -**sał** *va.* die Haare ordnen, kämmen, frisieren, ~ **się**, sich das Haar machen; -**sanie** *n* Kämmen *n*; Frisur *f* (ob. garsonka);

uczestni-cz(ka) *f* Teilnehmerin *f*;
-ctwo, -**czenie** *n* Teilnahme (w czym, an...); -**czyk** *vn.* ~ **w czym**, an etw. teilnehmen, sich an etw. beteiligen; ~ **w zebraniu**, einer Versammlung beiwohnen, an einer Versammlung teilnehmen; **uczestnik**, -*a*, *pl* -*icy* *m* Teilnehmer *m*; (zbrodni etc.) Mitschuldiger, Helfers-helfer *m*.

uczestować *va.* bewirten.

uczę-szczać *va.* besuchen; ~ **do szkoły**, auf wykłady, die Schule, die Vorträge besuchen; -**szczenie** *n* Besuchen *n*, Besuch *m*; ~ **do szkoły**, Schulbesuch; -**szczany** *a*; **miejscę -ne**, sehr besuchter Ort.

uczłowieczyć *va.* vermenschlichen.

uczni-ak, -*a*, *pl* -*acy* *m* Schüler *m*; **uczniowski** *a* Schüler...; **gwara -a**, Pennälersprache *f*.

uczo-ność *f* Gelehrsamkeit *f*;
-ny I *a* gelehrt. II *m* *pl* **uczni** Gelehrte(*t*) *m*.

uczta *f* Schmaus *m*, Gastmahl *n*;

~ weselna, Hochzeitsschmaus; wyprawic -tę, einen Schmaus geben
ucznować *vn* schmausen; -wanie *n* Schmausen *n*.

uczucie *n* Gefühl *n*, Empfindung
f; śpiewać *z-m*, mit Gefühl singen;
zywić dla k. ~ przyjaźni, Freundschaft für j-n hegen; -ciowość *f* Empfindsamkeit; -ciowy *a* empfindsam, gefühlvoll, sentimental.

uczuc, -uj, -uj, uczuwać *va*. fühlen, empfinden, dać się -wać, sich fühlbar machen.

uczuc-lac, -lic *va. fot.* lichtempfindlich machen; -lenie *n* Lichtempfindlichmachen *n* (des Papiers).

uczyc *va*. unterrichten, lehren, Unterrichts erteilen; (zwierzęta) dresiersen, abrichten; ~ kogo czytać, j-n lesen lehren; uczy go łaciny, er unterrichtet ihn im Latein; ~ się, lernen; ~ się na pamięć, auswendig lernen; ~ się czytać, francuskiego, lesen, Französisch lernen.

uczynek, -nku, *pl -nkj m* Tat *f*; dobry ~ ein gutes Werk; ~ miłosierny, ein Werk der Barmherzigkeit; (ob. gorący); -nić *va. tun*, machen; ~ k. szczęśliwym, j-n glücklich machen; ~ odpowiedzialnym, verantwortlich machen; ~ co należy, das Nötige veranlassen; ~ wszystko, aby..., alles aufbieten, um...; -nko-*wa* Tat...; grzech - Begehungsünde
uczyn-ność *f* Dienstfertigkeit *f*; -ny *a* dienstfertig, gefällig.

udać *ob. udawać*; udanie *n* 1 Verstellung *f* 2 ~ się, Gelingen *n* 3 ~ się do... Reise *f* nach...; udany *a* 1 erheuchelt, fingiert. 2 gelungen; gedeihen, (gut) geraten; -ne dzieci, wohlgeratene Kinder; (o fotografii) wohlgeratener.

udar, -u, *pl -y m med.* Schlag-(anfall) *m*; -siłowny, Sonnenstich *m*
udarem-ni(a)ć *va. (czyje plany)* vereiteln; -nienie *n* Vereitelung *f*
udarowy *a* apoplektisch.

udat-nie *ad.*, -ny *a* (vohl)gelungen; -ność *f* Gelungenheit *f*.

udawać, udać *l w.* vorgeben, sich stellen, erheucheln, sich vorstellen, sich den Anschein geben; ~ głupiego, chorego, sich dumm, krank stellen; ~ wielkiego pana, den großen Herrn spielen, großtun; ~ waźną

persone, wichtig tun; nie udawać, verstelle dich nicht; ~ zucha, großtun keck auftreten. 11 ~ się 1 gelingen gut geraten; nie ~ się, mißlingen, fehlschlagen; udalo mi się go przekonać, es ist mir gelungen, ihn zu überzeugen. 2 sich begeben; ~ się do k., sich an j-n wenden; ~ się na spoczynek, sich zu Bett begeben. ~ się w droge, w podróz, sich auf den Weg machen, sich auf die Reise begeben; die Reise antreten; ~ się za kim, j-m folgen, nachgehen. 3 ~ się w kogo, j-m ähnlich sein, ähneln.
udawanie *n ob.* udanie.
udekoro-wać *va.* dekorieren, verziern; -wanie *n* Verzierung, Dekoration *f*.

udelika-cenie *n* Verfeinerung *f*;
-cić *va* verfeinern; (-skóre) geschmeidig machen [(gline) kneten
udeptać *va.* festretzen; austreten;
uderz-ać, -yć *l va. i vn.* 1 einschlagen, stoßen, einen Schlag versetzen; (w rękę na znak zgody) einschlagen; ~ głową o ścianę, mit dem Kopfe gegen die Wand stoßen; ~ kijem, j-n mit dem Stocke schlagen; piorun -ył w dąb, der Blitz hat in die Eiche geschlagen; jak -rzony piorunem, wie vom Blitze getroffen. 2 auffallen, frappieren; -yło mi to, das ist mir aufgefallen. 3 ~ w bebny, die Trommel schlagen (ob. alarm, trwoga); ~ w dzwony, die Glocken lauten; ~ w klawiszę, die Tasten anschlagen. 4 ~ na kogo, j-n angreifen, auf j-n losstürmen; ~ znienacka na nieprzyjaciela, plötzlich den Feind überfallen; *fig.* ~ w czyją słabą stronę, j-n bei seiner schwachen Seite angreifen; to wino uderza do glowy, dieser Wein steigt zu Kopf; poty -yly na mnie, der Schweiß trat mir auf die Stirn. 5 ~ do k., sich an j-n wenden, bei j-m anknöpfen. 11 ~ się, sich stoßen; ~ się w pierś, sich an die Brust schlagen; ~ się w głowę, sich an den Kopf stoßen; uderzający *a* auffallend; -ce podobieństwo, auffallende Ähnlichkeit; uderzenie *n* Schlag, Hieb, Stoß *m*; ~ pięścią, Faustschlag; ~ batem, Peitschenhieb; ~ pioruna, Donnerschlag; ~ skrzydłami, Flügel Schlag; *med.* ~ krwi do

glowy, Blutandrang *m*, Kongestion *f*; ~ tętna, Aderschlag; 2 (pociszu) Auffschlag *m*. 3 *mus.* Anschlag *m*; on ma dobre ~ er hat einen guten
udko *n ob.* udo. [Anschlag]

udla-wić *va.* (się, się) ersticken, verschlucken; -wienie *n* Verschlucken
udo *n* Schenkel (zwierzęce) Schlegel *m*, Keule *f*, Hinterviertel *n*. [gen.]

udobruczać *va.* (się, sich) besänftigen
udogo-dnić *va.* bequemen machen; zugänglich machen; -dnienie *n* Bequemlichkeit *f*.

udokona-lac, -lić *va.* vervollkommen; -lenie *n* Vervollkommenung *f*. [hen.]

udostępa(n)ić *va.* zugänglich machen
udowod-ni(a)ć *va.* beweisen, nachweisen, erweisen; -nienie *n* Beweisführung, Nachweisung *f*, Beweis *m*.

udój, -oju *m* Gemelke *n*
udramatyzować *va.* dramatisieren.
udrap-(e)rować *va.* drapieren, in Falten legen; -powanie *n* Faltenwurf *m*.

udrę-szać, -czyć *va.* plagen. marten; -czenie *n*, udręka *f* Pein, Qual.
udry *pl*: iść z kim na ~ mit j-m streiten, kämpfen; handgemein sein; etw. um die Wette mit j-m tun; ~ na ~ Auge um Auge, Zahn um Zahn.

uducho-wić *va.* vergeistigen, durchgeistigen; -wienie *n* Vergeistigung *f*; -wiony *a* durchgeistigt.

udu-sić, -szę, -si *va.* 1 erdrosseln, erwürgen; ~ się, sich erdrosseln. 2 *kuch.* dämpfen, schmoren; -szenie *n* 1 Erdrosselung, Erwürgung *f*. 2 Dämpfen *n*.

udział, -u, *pl -y m* Anteil; Teil *m*; Beteiligung, Teilnahme *f* (w czym an...); ~ w zyskach, Gewinnanteil; brać, mieć ~ w czym, an etw. Anteil nehmen, haben; dać k. ~ w czym, j-n bei etw. beteiligen; przypaść komu w -le, j-m zuteil werden; -owiec, -owca, *pl -owcy m* Teilnehmer *m*; -owy *a*: część -owa, Anteil *m*, der einem zukommende Teil; towarzystwo -owe, Partizipationsgesellschaft
udziec, udzka, *pl -ce m* Keule *f*. [f.]
udzie-lac, -lić *va.* (lekcji, informacji) erteilen; (kredytu) gewähren, einräumen, bewilligen; ~ pomocy, Hilfe leisten; (wiadomości) mitteilen; ~ się, (o chorobie etc.) ansteckend

sein; ~ się (ludziom), gesellschaftlich verkehren; nie -lać się towarzystwu, sich der Gesellschaft entziehen, -lajacy się *a* mitteilksam; (śmiech etc.) ansteckend; -lenie *n* 1 (lekcji etc.) Erteilung *f*; (gwarancji) Leistung *f*; (wiadomości) Mitteilung *f*; (kredytu) Bewilligung *f*. 2 ~ się, Mitteilbarkeit *f*.

udziel-ność *f* Unabhängigkeit, Souveränität *f*; -ny *a* unabhängig; ~ księżę, souveräner, regierender Fürst. udzierzać *va.* festhalten, behalten. udźwignąć *va.* (auf)heben können; (eine Last) ertragen können.

ufać *vn.* (ver)trauen; nie ~ komu, j-m mißtrauen; ufam, że... ich hoffe, daß...; zanadto ufa swym siłom, er vertraut zu sehr seinen Kräften.

ufalodować *va.* in Falten legen.

ufanie *n* Vertrauen *n*.

ufarbować *va.* färben.

ufnal, -a, *pl -e m* Hufnagel *m*.

ufność *f* Vertrauen *n*; Zuversicht (lichkeit) *f*; pokładać w kim ~ sein. Vertrauen in j-n setzen; ufny *a* vertrauensvoll, zuversichtlich; ~ w swą siłę, seiner Kraft vertrauen.

ufornować *va.* (się, sich) gestalten, formen, bilden; -wanie *n* Bildung *f*, Formen *n*. [schanzen]
ufortyfikować *va.* befestigen, verufortyfirować *va.* (się, sich) frisieren.
ufundować *va.* gründen, stiften.

ugałęzienie *a* (viel)ästig.
ugniać się z dziewczętami, den Mädchen nachlaufen; ~ się za sławą, dem Ruhme nachjagen.

uga-sić, -szac *va.* löschen; (pragnienie) stillen; -szenie *n* Löschen *n*.
ugaszczac *ob.* ugosić.

uginać, ugiąć, ugnę, ugnąć *va.* biegen, beugen; ~ (przed kim) kolano, das Knie beugen; ~ się, sich beugen; ~ się pod ciężarem, einer Last unterliegen; nogi -nają się pod nim, seine Knie brechen unter ihm zusammen.

ugładzić *va.* (aus)glätten.
uglas-kać *va.* zähnen, besänftigen;
-kanie *n* Zähmung, Besänftigung *f*.
ugnia-tać, ugnieść, ugniotć, ugniecie, ugniotić *va.* 1 kneten. 2 (o butach etc.) drücken; -tanie *n* Kneten *n*
-tarka *f* Knetmaschine *f*.

ugnoić *va.* dungen.
ugoda *f.* Übereinkunft, Abfindung
f. Vergleich *m.*, Abkommen *n.*; ~ *z* wierzycielami, ein Akkord, Vergleich mit den Gläubigern; *zawrzeć -dę*, ein Abkommen treffen; **ugodowiec**, -*wa*, *pl -wcy* *m.* Anhänger *m.* der Versöhnungspolitik; **ugodowy** *a.* Vergleichs...; *pol.* Versöhnungs...
ugodzić *1 va.* I treffen. 2 einen Schlag versetzen. II ~ się *o* cenę, sich über den Preis einigen; ~ się *z* kim, sich mit *j-m* vergleichen.
ugosić *va.* bewirten; **ugoszczenie** *n.* Bewirtung *f.*
ugotować *va.* kochen.
ugór, -*oru* *m.* Brache *f.*; **ugorem** *le-żąc*, brachliegen.
ugrunto-wać *va.* den Grund legen; befestigen, begründen; -**wanie** *n.* Befestigung, Begründung *f.*
ugrupo-wać *va.* gruppieren; -**wanie** *n.* Gruppierung; *mil.* Aufstellung *f.*; - *do walki*, Kampfaufstellung.
ugryzkec, -*zka*, *pl -zki* *m.* das Abgebissene; **ugryzienie** *n.* Abbeißen *n.*; **ugryźć**, -*zę*, -*zie*, -*zł* *va.* abbeißen; *fig.* sticheln.
ugrzać *va.* (się, sich) erwärmen.
ugrzeczony *a.* zuvorkommend.
ugrzezać, **ugrzaść**, -*ężnie*, -*ązł* *vn.* steckenbleiben; einsinken; ~ *w* błocie, im Kote steckenbleiben, in den Kot sinken.
uiszczać, **uiszcici**, -*szcze*, -*ści* *va.* (dlug) bezahlen, entrichten; ~ się *z* długu, die Schuld abtragen, bezahlen; **uiszczenie** *n.* Bezahlung, Abtragung (einer Schuld), Entrichtung *f.*
ujadać *vn.* stark bellern, klaffen; ~ *na* *k.*, *j-n* anschwärzen; ~ się *z* kim, sich mit *j-m* herumzanken; **ujadanie** *n.* heftiges Bellern, Geklaff(e) *n.*; ~ się *(z* kim), Herumzanken *n.*
ujarz-mi(a)ć *va.* unterjochen; -**mi-ciel**, -*a*, *pl -e* *m.* Unterjocher *m.*; -**mienie** *n.* Unterjochung *f.*
ujaw-ni(a)ć *va.* veröffentlichen, kundtun, an den Tag bringen; (ceny *w* sklepach) anzeigen; ~ się, sich offenbaren, sich zeigen, zutage kommen; -**nienie** *n.* Veröffentlichung, Kundgebung *f.*
ująć, *ujmę*, *ujmie*, *ujął*, **ujmować** *1 va.* I fassen, ergreifen, nehmen; (złodzieja etc.) festnehmen, gefangenneh-

men; ~ *w* ręce, in die Hände nehmen (ob. ster). 2 abfassen; (rolę, sprawę) auffassen; ~ (co) *w* pewną formę, in einer entsprechenden Form abfassen; ~ *w* karby, bändigen; ~ *w* kodeks, kodifizieren, zu einem Gesetzbuch vereinigen. 2 ~ sobie *k.*, *j-n* für sich gewinnen, einnehmen. 3 (źródło) abfangen. 4 (komu czego) schmälern, abnehmen, vermindern; ~ *k.* dochód, *j-s* Einkommen schmälern, vermindern; nie *ujmuję* *m* talentu, zdołności, ich *s*preche ihm Talent nicht ab. II ~ się *z* kim, sich *j-s* annehmen. [*gen.*]

ujechać *vn.* eine Strecke zurücklegen. **ujednoczenie**, **ujednostajnienie** *n.* Gleichschaltung, Uniformierung *f.*; **ujednoczyć**, **ujednostajnić** *va.* gleichmäßig machen, gleichschalten, uniformieren.

ujem-nie ad., -*ny* *a* I abfällig, nachteilig, ungünstig; -*na* strona, Schattenseite *f.*, schlechte Seite; *do* *d*anie *i-ne* strony, gute und schlechte Seiten; -*ny* wpływ, nachteiliger Einfluß; -*ne* wrażenie, ungünstiger, schlechter Eindruck. 2 *et. mat.* negatyw; -*ność* *f.* Schattenseite *f.*; (charakteru) Minderwertigkeit *f.*; *znak -ści*, Minuszeichen *n.*

ujęździć, **ujęździć** *va.* (konia) bereiten, ausreiten, tummeln, zureiten; (drogę) einfahren; -**dźnacza**, -*a*, *pl -e* *m.* Bereiter *m.*; -**dźnialnia** *f.* Reitbahn; Reitschule *f.*; -**dźnianie** *n.* Bereiten *n.*, Zureitung *f.*

ujęcie *n.* I Ergreifen *n.*; Festnahme *f.*, 2 (rolę, sprawę) Auffassung *f.*; (źródła) Fassung *f.*; **ujęty** *a* I festgenommen. 2 (kim, czym) eingenommen *vn.* 3 ~ *w* tych słowach, mit folgendem Wortlaut, folgenden Inhalts.

ujma *f.* Abbruch, Eintrag, Nachteil *m.*; *z -ą* dla mnie, zu meinem Nachteil; -ę *przynieść*, Abbruch tun; bez *ujmy* (dla) mojej opinii, unbeschadet meines Rufes.

ujmować *ob.* *ująć*; **ujmujący** *a.* einnehmend; -*ca* powierzchowność, angenehmes Äußere.

ujrzeć, -*y*, -*ał* *va.* erblicken; ~ światło dzienne, das Licht der Welt erblicken.

ujście *n.* I Öffnung; (rzeki) Mündung *f.* 2 Ausfluß *m.*; *fig.* *dać* ~ *wym-*

namietnościami, seinen Leidenschaften freien Lauf lassen (a. die Zügel schießen); **ujść** *ob.* uchodzić.

ukamienio-wać *va.* steinigen; -**wanie** *n.* Steinigung *f.*

uka-rać, -*rze*, -*rał* *va.* bestrafen; -**ranie** *n.* Bestrafung *f.*

ukarminować *va.* mit Karmin malen; *karmiro* *nt* machen.

ukartować *va.* abkartieren, anlegen; *było* *tak -wane*, es war darauf angelegt.

ukatrupić *va.* totschiagen, totstechen.

ukaz, -*u* *m.* Befehl, Ukas *m.*

ukaz(yw)ać *się*, sich zeigen, erscheinen, zur Erscheinung kommen; *książka* *ukazuje* *się* (za miesiąc) *do* *B*uch wird erscheinen...; **ukazanie** *się* *n.* Erscheinung *f.* (dziela) Erscheinen *n.* **uką-sać**, -*sić* *va.* (ab)beißen; (o osach etc.) stechen; ~ *k.* *w* *r*ęce, *j-n* in die Hand beißen; ~ *się* *w* *język*, sich auf die Zunge beißen; *fig.* etwas, was man sagen wollte, unterdrücken;

-**szenie** *n.* Biß; (pchły, osy etc.) Strich *m.* **ukisić** *va.* einleinen, einsäuern.

uklej, -*a*, *pl -e* *m.* *icht.* Uk(e)lei *m.*

ukłę-knąć *vn.* niederknien; -**knienie** *n.* Niederknien *n.*

układ, -*u*, *m.* I Anordnung, Einteilung; (dziela) Anlage *f.*, Plan *m.*; System *n.*; - *ciał*, Körpersystem; ~ *nerwowy*, Nervensystem *n.*; *mus.* Satz *m.*; Komposition *f.*; -*u* (Moniuszki), komponiert *vn.*...; ~ *palców*, Fingersatz; ~ *sceniczny*, Inszenierung *f.* 2 Abfindung, Übereinkunft *f.*, Übereinkommen *n.*, Vergleich *m.*; *zawrzeć* ~ ein Übereinkommen treffen; ~ *pojed-nawczy*, Abfindungsvertrag *m.*; ~ *z* wierzycielami, Vergleich, Akkord *m.* mit den Gläubigern. 3 -*y* *pl* Unterhandlungen, Verhandlungen *pl.*; *na-wizać*, *pro-wadzić*, *z*erwać -*y*, *Verhandlungen* (a. Unterhandlungen) anknüpfen, führen, abbrechen; *je-steśmy* *w* *trak-cie -dów*, wir stehen in Unterhandlung; -*y* *są* *w* *to*ku, Unterhandlungen sind im Gange.

ukła-dać, **ułożyć** *1 va.* I zurechtlegen, ordnen, in Ordnung bringen; ~ *w* *s*ąźnie, klaftern; ~ *w* *stosy*, aufschichten. 2 ~ (dziecko) *do* *snu*, ins Bett legen. 3 (plan, program etc.) entwerfen; ~ *w*iersze, dichten, (tekst)

verfassen; ~ *co* *w* *m*ysli, auf etw. sinnen, etw. im Schilde führen; (melodii) komponieren; (słownik) schreiben. 4 ~ *twarz*, eine studierte Miene annehmen; seine Miene den Umständen anpassen. 5 (zwierzęta) abrichten, dressieren. II ~ się *z* kim, mit *j-m* verhandeln, übereinkommen, ein Übereinkommen treffen; ~ się *z* wierzycielami, sich mit den Gläubigern vergleichen; ~ *sobie* *życie*, sich einrichten; -**danie** *n.* I Ordnen; Entwerfen *n.* 2 ~ się, Verhandeln *n.*, Verhandlungen *pl.*

układ-nie ad., -*ny* *a* I artig, maulerlich; formgewandt. 2 geschmeidig; -*ność* *f.* I feines Benehmen. 2 Geschmeidigkeit *f.*

uklon, -*u*, *pl -y* *m.* Verbeugung *f.*; Gruß *m.*; *oddać* ~ *j-s* Gruß erwidern; -*y* *ode* *mnie*, grüßen Sie ihn (von mir); *serdecznie -y* *dl*... die besten Grüße an...; -*y* *dl* *si*ostry, empfehlen Sie mich Ihrer Schwester; **uklonić** *się*, sich verbeugen; ~ *komu*, *j-n* grüßen, den Hut vor *j-m* abnehmen.

ukłuć *va.* (się, sich) stechen; *fig.* ~ *k.*, *j-n* empfindlich berühren; **ukłucie** *n.* Stich *m.*

uknować, **uknuć** *va.* anzetteln.

ukochoać *va.* liebgewinnen; **ukocho-nie** *a.* lieb, geliebt.

ukoić *va.* (smutek) besänftigen; (ból) stillen, lindern; **ukojenie** *n.* Linderung, Besänftigung *f.*

ukolę-sać *va.* einwiegen; stillen, beruhigen; -**sanie** *n.* Einwiegen *n.*

ukontento-wać *va.* zufriedenstellen, befriedigen; -**wanie** *n.* Zufriedenheit *f.*

ukoi-czenie *n.* Beendigung *f.*; (szkoły) Absolvierung *f.*; -**czyć** *va.* beenden, beendigen; (szkołę) absolvieren.

ukorono-wać *va.* krönen; -**wanie** *n.* Krönung *f.*; -**wany** *a.* gekrönt; *glo-wa -wana*, Kronenträger *m.*

ukorzyć *va.* (się, sich) demütigen.

ukos, -*u* *m.* schräge Linie; Schräge *f.*; *na -*, *z -a*, schräg, schief; *patrzeć* *na* *k.* *z -a*, *j-n* schief ansehen; **ukos-nie ad.**, -*ny* *a* schrag, schief; *cięcie -ne*, Schrägschnitt *m.*

ukracać *ob.* ukrócić.

ukrad-kieł *ad.* verstohlen, heimlich; -**kowy** *a.* heimlich, verstohlen.

ukra-dzenie n Stehlen n; -dziony a gestohlen.

Ukra-ina f geo. Ukraine f; -idczyk, -a, pl -ycy m Ukrainer m; -inka f Ukrainerin f; ukraiński a ukrainisch. ukrajać va. abschneiden.

ukra-się va. verschönern, verzieren; -szenie n Verschönerung f. ukraść, ukradnie, ukradł va. stehlen, entwenden.

ukrę-cać, -cić va. abdrehen; fig. ~ leb jakiejś sprawie, eine Sache vertuschen (a. totschtweigen).

ukrochmalić va. stärken.

ukro-ić va. abschneiden; -jenie n Abschneiden n.

ukrop, -u m siedendes Wasser.

ukró-ćenie n Verkürzung f; fig. Zählung, Bändigung f; -cić va. verkürzen; fig. bändigen, bezähmen.

ukruszyć va. (chleba) abbröckeln.

ukrwawić va. mit Blut bedecken.

ukrycie n Verstecken n; Verheimlichung f; (kryjówka) Versteck m; ukry(wa)ć (się, sich) verstecken, verbergen; (zataić) verhehlen, verheimlichen; ukryty a verborgen, versteckt, verheimlicht; myśl -a, Hintergedanke m.

ukrzyw-dzenie n Beeinträchtigung f; -dzić va. beeinträchtigen; j-m Abbruch tun.

ukrzyżo-wać va. kreuzigen; -wanie n Kreuzigung f; -wany a gekreuzigt.

ukształ-cić va. gestalten formen; (umysł) bilden; -tować va. gestalten; -towanie n Gestaltung f.

ukuć va. schmieden (t fig.).

ukwasić va. einsäuern, einlegen.

ukwieć va. verschleiern.

ukwie-cić va. mit Blumen schmücken, bedecken; -ćenie n 1 Schmücken n mit Blumen. 2 Blütenstand m. ul, -a pl -e m 1 Bienenstock, Bienenkorb m. 2 fam. Gefängnis, Loch n, Kasten m.

ulać va. 1 abgießen. 2 (in Formen) gießen; ulany a gegossen; (o ubraniu) leżeć jak ~ wie angegossen sitzen.

ulat-niać (ulotnić) się, verdunsten, verflüchtigen; sich aus dem Staube machen, verschwinden; (o gazie) entweichen (ob. kamfora); -niający się a verdunstbar; -niak, -a, pl -i m aut. Vergaser m; -nianie się n 1 Verdun-

stung, Verflüchtigung f; (gazu) Entweichen n. 2 Verschwindung f. ulat(yw)ać vn. wegfiegen.

ulec, -egnie, -ęgl ob. ulegać.

uleczal-ność f Heilbarkeit f; -ny a heilbar; uleczenie n Heilung f; ule-ząć va. (się, sich) ausheilen.

ulegać, ulec I vn. 1 unterliegen, nachgeben, weichen, erliegen; ~ karze, bestraft werden, in Strafe verfallen; ~ czynni naleganiom, j-s dringenden Bitten nachgeben; ~ pokusie, einer Versuchung erliegen; ~ prawu, dem Gesetz unterliegen; ~ przemoccy, der Übermacht weichen; ~ przemoccy, eine Unterbrechung erleiden; ~ rozbiciu, Schiffbruch erleiden; nie -ga wątpliwości, es unterliegt keinem Zweifel; ~ czemuś wpływowi, unter j-s Einflusse stehen; ~ zmianie, eine Veränderung erleiden; ~ zwolce, Verzögerung erleiden. 2 ~ komu, j-m nachgeben, sich in j-s Willen fügen.

II ~ się (o owocach) molsch, teigig werden; ulegający a nachgiebig; ~ zniszczeniu, zerstörbar; uleganie n Unterliegen, Weichen n; ~ zepsuciu, Verweslichkeit, Verderblichkeit f; uległ ad., uległy a fügsam, nachgiebig, folgsam; uległość f Nachgiebigkeit, Fügsamkeit f, Gehorsam m.

ulepek, -pku m apt. Julep m, Erfrischungsgetränk n; ulepi(a)ć va. zusammen-kleben, -leimen; ~ z gliny, aus Lehm formen.

ulep-szać, -szyc va. verbessern; -szenie n Verbesserung f.

ulewa f Platzregen m; ulewać ob. ulać; ulewny a: deszcz -a Platzregen

uleżałka f ob. ulegalka. [m. uleżać vn. liegenbleiben; ~ się (o owocach) molsch, teigig werden.

ulegalka f molsche, teigige Birne. uleknąć się, erschrecken.

ulga f 1 Erleichterung, Linderung f; doznaję -gi, ich fühle mich erleichtert; sprawić -ę, Linderung verschaffen, erleichtern; -gi placizce, Zahlungserleichterungen. 2 Vergünstigung f; korzystać z ulgi, eine Vergünstigung genießen; ulgowy a Vergünstigungs...; Vorzugs...; bilet ~ Vorzugskarte f; dni -we, Respekttage pl; taryfa -wa, Vorzugstarif m.

ulica f Straße f; ~ bez wyjścia, Sackgasse f; -czka f Gasse f; -cznica

f Straßendirne f, Gassenmädchen n; -cznik, -a, pl -icy m Gassenjunge m; -czny a Straßen..., Gassen...; ruch ~ Straßenvölker m; śpiewak ~ Gassensänger m.

ulik -a, pl -i m 1 kleiner Bienenkorb. 2 Fethering, Matjeshering m.

ulistnienie n Belaubung f, Laub. Laubwerk n.

ulito-wać się nad kim, sich i-s (a. über j-n) erbarmen; -wanie n Erbarmen n.

ulizać, -ze, -zał va. glattlecken; ~ sobie włosy, sich glatt kämmen.

uloko-wać va. (kapitał) anlegen; (kogo) unterbringen; ~ się, Platz einnehmen; -wanie n Unterbringen, Anlegen n; -wany a ~ kapitał, das angelegte Kapital.

ulot-ka f Flugblatt n, Flugschrift f; -nic, -nienie ob. ulatniać; -ność f Flüchtigkeit f; -ny a flüchtig; Flug...; kartka -na, loses Blatt; pismo -ne, Flugblatt n; poezje -ne, kleine leichte Dichtungen.

ultimatum n inu. Ultimatum n. ultimo n Ultimo m; ~ bieżącego miesiąca, Ultimo Dieses.

ultrafioletowy a ultraviolet. ultramariny f Ultramarin n.

ulubie-nica f Favoritin f; -niec, -nica, pl -ńcy m Liebling, Günstling m; ulubiony a geliebt, Lieblings...; -ne miejsce, Lieblingsplätze n; -na potrawa, Lieblingsgericht n; ~ temat, Lieblingsgegenstand m, Steckenpferd n.

ululać va. einlullen; ~ się, sich betrinken; ululany a betrunken.

ulzenie a Erleichterung f; ulżyć va. erleichtern, Erleichterung verschaffen; ~ sobie, sich Erleichterung verschaffen; żart. sich ausleeren; ulżyło mi, ich fühle mich erleichtert; ~ sumieniu, sein Gewissen befreien.

uladzić va. in Ordnung bringen. ulagodzić va. besänftigen.

ulam(yw)ać va. abbrechen; ulamek, -mku, pl -mki m Bruchteil m, Bruchstück n; mat. Bruch m; ulamkowy a Bruch....

ulan, -a, pl -i m Ulan m; ulański a Ulanen....

ulaska-wia(a)ć va. begnadigen; -wienie n Begnadigung f; prosba o ~ Begnadigungsgesuch n.

ulat-wi(a)ć va. erleichtern; -wienie n Erleichterung f.

ulawiczenie n Schichtung f. ulomek, -mka, m Bruchstück n, ulom-ność f Gebrechlichkeit f, Gebrechen n; -ny a gebrechlich.

ulowić va. fangen; erjagen. ulożenie n 1 Anordnung, Einrichtung f. 2 (kontrakt etc.) Abfassung f. 3 dobre ~ feines Benehmen, feine Manieren; uložony a 1 geordnet. 2 dobrze ~ wohlgesittet, wohlgezogen; uložyc ob. ukladać.

ulu-da f Täuschung f; Scheinbild n; -daj a täuschend, illusorisch. umac-niać va. befestigen; -nianie n Befestigung f.

umaczać, umoczyć va. eintauchen, eintunken; fig. ~ w czym palec a. rekę, ein etwas (an einem Verbrechen) teilnehmen.

uma-ić, -jać va. belauben, mit Laub a. frischem Grün schmücken.

umulować va. bemalen; ~ sobie twarz, das Gesicht schminken.

umarły a tot, verstorben; na wpół -halbtot. II m -lego, -li, Tote(r).

umart-wi(a)ć va. (się, sich) abtöten, kasteien; -wienie n Abtötung (des Fleisches), Kasteiung f.

umarzać ob. umorzyć; umarzalny a tilgbar, ablosbar.

umawiać się, (sich) verabreden; ~ o cenę, einen Preis ausmachen; ~ z kim (w kawiarni etc.), ein Stelldehlein mit j-m verabreden. [buseduln.

umazać, -ze, -zał va. beschmieren. umaczyć va. (sich, sich) mit Mehl bestreuen (a. pudern).

umbre(k)a f Lampenschirm m. umeblo-wać va. (aus)möblieren; -wanie n 1 Möbel pl, Hauseinrichtung f. 2 Ausmöblierung f.

umę-czenie n Qual, Marter f; -czyć ob. amartar.

umiar -u m 1 Ebenmaß n; fig. Maß n, Mäßigung f; -kować va. (się, sich) mäßigen; -kowanie I ad. mäßig, mit Mäßigung. II n Mäßigung; Maßigkeit f (w jedzeniu i piciu, im Essen und Trinken); -kowany a mäßig, gemäßigt; -na cena, mäßiger Preis; klimat ~ gemäßigtes Klima; -owy a ebena-

Umia-ć, -e, -eje, -ał va. können, wis-

umiastować va. eingemeinden.

umieć, -e, -eje, -ał va. können, wis-

sen; ~ grać, spielen können; ~ sobie poradzić, sich zu helfen wissen; ~ się z kim obchodzić, mit j-m umzugehen verstehen.

umiejętnie ad. geschickt, mit Sachkenntnis; **-ność f** 1 Geschicklichkeit, Gewandtheit *f*; ~ życia, Leblichkeit *f*; 2 Wissenschaft; Kenntnis *f* (ob. akadem.); **-tny a** geschickt, kunstvoll, verständig; wissenschaftlich.

umiejsco-wić va. (się, się) lokalisieren; **-wienie n** Lokalisierung *f*.

umie-rać un. sterben; ~ z głodu, Hungers sterben; ~ z nudów, vor Länge(r)weile sterben; ~ ze strachu, vor Angst vergehen; **-rający a** sterbend; jest ~ er liegt im Sterben; **-ralność f** Sterblichkeit *f*.

umierz-wić va. dängen.

umie-szczać, -ścić, -szcze, -ci va. unterbringen; (pieniadze) anlegen, anbringen; (ogłoszenie) einrücken lassen, inserieren; (towar) anbringen, placieren; ~ się, Platz einnehmen; **-szczenie n** Unterbringung; Anlage *f*; ~ pieniądze, Geldanlage *f*; (ogłoszenia) Einrückung *f* (einer Anzeige).

umieśnienie n Muskulatur *f*.

umi-lać, -lić va. angenehm machen. [gen; (die Rede) abbrechen.

umilknąć un. verstummen, schweigen; **umilo-wać va.** lieb gewinnen; **-wanie n** Liebe; Vorliebe *f*; ~ prawdy, Liebe zur Wahrheit, Wahrheitsliebe.

umitygować ob. mitygować.

umiz-gać, -gnąć się do k., j-m den Hof (a. die Kur) machen; ~ się do dziewczyny, ein Mädchen poussieren; **-galski, pl -scy m** Kurmacher, Pousstierengel *m*; **-ganie się n, -gł, -gów pl** Kur *f*, Poussieren *n*.

umknąć un. entfliehen, entlaufen; davonlaufen, Reißas nehmen.

umłot, -u m Ausdrusch *m*.

umłócić va. ausdreschen.

umniejszać, -zyć va. vermindern, verkleinern, verringern; **-szczenie n** Verminderung *f*.

umocnić va. ob. umacniać; **-nienie n** Befestigung, Bestärkung *f*.

umoco-wać va. bestärigen; **-wanie n** Befestigung *f*.

umoczyć ob. umaczać.

umor m: na ~ über die Maßen, außer Berst; pić na ~ heftig trinken.

umoral-ni(a)ć va. sittlich veredeln; **-nienie n** sittliche Veredelung, Verbesserung *f* der Sitten.

umorusać va. beschmutzen.

umorzenie n (długu) Tilgung, Amortisation *f*; *jr.* (sprawy) Niederschlagung *f*; **umorzyć va.** 1 (głodem) verhungern lassen, aushungern; 2 (dług) tilgen, abtragen, amortisieren; 3 *jr.* (sprawę) niederschlagen.

umotać va. verstricken; ~ się, sich verwickeln, sich verstricken.

umotywo-wać va. begründen, motivieren; **-wanie n** Begründung, Motivierung *f*.

umowa f Verabredung; Abmachung, Vereinbarung *f*; Übereinkommen *n*, Vertrag *m*; cicha ~ stillschweigende Übereinkunft; ~ pisemna, schriftlicher Vertrag; ~ wy unserer Abmachung (a. Verabredung) gemäß; naruszyc -wę, einen Vertrag brechen; zawrzeć -wę, ein Übereinkommen treffen; einen Vertrag schließen; według -wy, vertragsmäßig; wbrew -wie, vertragswidrig; zgodność z -wą, Vertragsmäßigkeit; strona zawierająca -wę, Vertragspartei *f*; **umowny a** vertragsmäßig, vertraglich.

umożliwni(a)ć va. ermöglichen; ~ komu, j-n in den Stand setzen; **umożliwienie n** Ermöglichung *f*.

umówić się ob. umawiać się; **umówiony a** verabredet; po cenie -nej, zum abgemachten Preis.

umrzeć, -rę, -rze, umarł un. sterben; ~ śmiercią gwałtowną, eines gewaltsamen Todes sterben (ob. śmierć); ~ na suchoty, an der Schwindsucht sterben; ~ ze zgrzyzoty, aus Gram sterben.

umunduro-wać va. uniformieren; **-wanie n** Uniformierung *f*.

umuskać va. glätten.

umycie n Abwaschen; ~ się, Waschen *n*; **umycć va.** ob. umywać.

umykać ob. umknąć.

umysł, -u, pl -y m Geist, Sinn *m*, Gemüt *n* (ob. przytomność); kształcenie -u, Geistesbildung *f*; wielki ~ großer Geist; wyżenie -u, Geistesanstrengung *f*; z -u, absichtlich; wzburzone -y, die aufgeregten Ge-

muter; **-owo ad.** geistig; ~ chory, geisteskrank; **-owość f** geistiger Zustand, Geistesrichtung, Mentalität *f*; **-owy a** geistig, Geistes...; choroba -owa, Geisteskrankheit *f*; praca -owa, Geistesarbeit *f*; pracownik ~ Geistesarbeiter *m* (ob. rozstrój); władza -owe, geistige Kräfte.

umyśl-nie ad., -ny a absichtlich, vorsätzlich.

umy(wa)ć va. (an)waschen; ~ sobie ręce, sich die Hände waschen; **fig.** -wam od wszystkiego ręce, ich wasche meine Hände in Unschuld, ich lehne die Verantwortung (dafür) ab; ~ się, sich waschen; **fig.** ani się -wa do niego, er reicht ihm das Wasser nicht.

umywal-ka, -nia f Waschtisch *m*, Waschtoulette *f*; **-nik, -a, pl -j m** Waschbecken *n*; Waschtrog *m*.

umywanie n Waschen *n*.

unaocz-ni(a)ć va. veranschaulichen; **-nienie n** Veranschaulichung *f*.

unarodo-wić va. nationalisieren; **wienie n** Nationalisierung *f*.

ucja f Unze *f*.

unerwienie n Nervenverteilung *f*.

unia f Vereinigung, Union *f*.

unicest-wi(a)ć va. vernichten; **-wienie n** Vernichtung *f*.

unicki a uniert.

uniemo-żliwi(a)ć, -żebni(a)ć va. unmöglich machen, außerstand(e) setzen.

unierucho-mić va. unbeweglich machen; (kapitał) festlegen; **-nienie n** Unbeweglich(stehen)lassen *n*; (kapitał) Festlegung *f*; **-miony a** (kapitał) festlegend.

uniesamowolnić va. entmündigen.

uniesienie n 1 Aufbrausen *n*; Zorn (ausbruch) *m*, Hitze *f*. 2 Entzücken *n*, Enthusiasmus *m*.

unieszczęśliwi(a)ć va. unglücklich machen, ins Unglück stürzen.

unieszkodli-wi(a)ć va. unbeschädlich machen; **-wienie n** Unschädlichmachung *f*.

unięść, uniosę, uniesie, uniosłem, uniosł, uniosłami ob. unosić.

unieszczęśliwi(a)ć va. (się, sich) unsterblich machen, (sich) verewigen; **-nienie n** Verewigung *f*; **-niony a** verewigt.

unieważ-ni(a)ć va. ungültig ma-

chen, für nichtig erklären; (wyrok) aufheben, umstoßen; (zamówienie) annullieren, widerrufen; **-nienie n** Ungültigmachung, Nichtigkeitsklärung *f*.

uniewin-ni(a)ć va. jr. freisprechen, unschuldig erklären; ~ się, sich rechtfertigen; **-nienie n** Freisprechung *f*, Freispruch *m*.

uniezależni(a)ć va. (się, sich) selbstständig, unabhängig machen.

unifikacja f Einigung *f* (zu einem Ganzen).

uniform, -u, pl -y n Uniform *f*.

uni-kać, -knać va. (czego) (ver)meiden; **-kności n** (czego) (ver)meiden; j-m ausweichen; ~ wzroku, sich den Blicken entziehen; **-kanie, -kności n** Meiden *n*, Vermeidung *f*; dla -cia nieporozumienia, um Mißverständnisse zu vermeiden.

unikat, -u, pl -y m Unikum *n*, Seltenheit *f*; (o człowieku) Sonderling *m*.

unita, pl -ici m Unierte(r) *m*.

uniwersal-nie ad., -ny a universal; allgemein; **-ny** srodek, Allheilmittel, Universalmittel *n*; **-ność f** Allgemeinheit, Universalität *f*.

uniwersy-tecki a Universitäts...; studia -e, Universitätsstudien *pl*;

-tet, -u, pl -y m Universität, Hochschule *f*; ~ ludowy, Volkshochschule *f*; w -cie, auf der Universität.

uni-żać, -żyć va. (się, sich) erniedrigen; **-żenie ad., -żony a** demütig, untertänig; **-żony** sluga, Ihr gehorsamer Diener; **-żoność f** Demut, Unterwürfigkeit *f*.

unormo-wać va. regeln, normieren; **-wanie n** Regelung *f*.

unosić, unieść I va. 1 ertragen, erschleppen können; (w górę) in die Höhe heben. 2 wegtragen, wegschaffen; (o koniach) durchgehen; **fig.** uniesiony gniewem, außer sich vor Zorn. II ~ się, sich erheben; (w powietrzu) schweben; **fig.** aufbrausen, aufahren; ~ się nad czym, sich zu etw. hinreissen lassen, über etw. in Entzücken geraten.

unowocześnić va. modernisieren, nach neuestem Geschmack einrichten (a. umwandeln).

uobecn(a)ć va. vergegenwärtigen; **uobycza-ić va.** gesittet machen, zivilisieren; ~ się, feinere Sitten

annehmen, sich zivilisieren; **-jenie** n Zivilisierung, Gesittung f.

uodpor-nic va. widerstandsfähig machen; med. gegen Ansteckung sichern, immunisieren; **-nienie** n Abhärtung; med. Sicherung f gegen Ansteckung. [chen.]

uogniotwalać va. feuerfest ma-
uogól-ni(a) va. verallgemeinern;
-nienie n Verallgemeinerung f.

uosabiac, uosobic va. verkörpern; personifizieren; **uosobienie** n Verkörperung; Personifikation f; ona jest -m dobroci, onoty, sie ist die Güte selbst, sie ist die leibhafte Tugend.

upacykować się, sich schminken.
upadać, upasć, -dnie, -dł va. 1 fallen; hinab-, herab-, herunterfallen; ~ na kolana, auf die Knie fallen; ~ komu do nóg, j-m zu Füßen fallen; vor j-m auf die Knie fallen; ~ na ziemię, auf die Erde fallen. 2 fig. fallen; in Verfall geraten, zu Falle kommen; zusammenbrechen, verkommen; te. (o sztuce) durchfallen; wniosek upadł, der Antrag ist gefallen; ~ na ducha, den Mut sinken lassen (a. verlieren), mutlos werden; ~ na siłach, die Kräfte verlieren. 3 handl. fallieren, fallit werden; **upadek**, -dku m 1 Fall, Sturz m; doprowadzić do -dku, den Sturz herbeiführen. 2 fig. Niedergang, Untergang; (państwa etc.) Verfall m; być bliskim -dku, auf der Kippe stehen; ~ moralny, Verkommenheit f; ~ sił, Abnahme f der Kräfte.

upadlać va. (się, się) erniedrigen, herabwürdigen; **upadlanie** n Herabwürdigung, Erniedrigung f.

upad-łosc f Konkurs, Bankrott, m, Falliment n; masa -ści, Konkursmasse f; ogłosić ~ den Konkurs anmelden; sich für zahlungsunfähig erklären; ogłosić komu ~ j-n fallit erklären; syndyk masy -ści, Konkurs(massen)verwalter m; **-łoscio-woy** a Konkurs...; postępowanie -we, Konkursverfahren n.

upadły a gefallen; (moralnie) verkommen; (o firmie) fallit; -dła dziewczyna, gefallenes Mädchen. 2 do -lego, bis aufs äußerste; bronić się do -lego, sich aufs äußerste verteidigen; **tańczyć** do -lego, sich tot tanzen.

upa-jać va. (się, się) berauschen; betauben; **-jajacy** a berauschend;

-janie n Berauschung f, Taumel m

upako-wać va. verpacken, einpacken; **-wanie** n Verpackung f.

upalny a heil; **upal**, -u, pl -y m Hitze, Glut f.

upamię-tać się, zur Besinnung kommen; **-tanie** n Besinnung f;

-tnic va. denkwürdig (a. unvergeßlich) machen; ~ się, unvergeßlich bleiben.

upaństwo-wić va. verstaatlichen;
-wienie n Verstaatlichung f.

upar-cie ad. hartnäckig; **-ciuch**, -a, pl -y m Starrkopf, Eigensinniger m; **-tość** f Eigensinn, Starrsinn, Halsstarrigkeit, Hartnäckigkeit f;

-ty a eigensinnig, hartnäckig, starrköpfig, halstarrig.

upasć ob. upadać.

upatrywać, upatrzeć va. 1 wahrnehmen; aussuchen; (spodobając); abpassen; (odpowiednią porę) ablauern, erlauern, abpassen; ~ sobie k., co, ein Auge auf j-n, auf etw. werfen; j-n (a. seinen Mann), etw. aufs Korn nehmen; seine Wahl treffen; ~ sobie k. na dowódcę (etc.). j-n zum Anführer wählen. 2 ~ sobie co do k., gegen j-n eingenommen sein;

upatrzoney a gewählt; mieć coś -nego, etw. in Aussicht haben.

upchać va. feststopfen.

upelnolet-ni(a) va. mündigsprechen, für volljährig erklären; **-nienie** n Mündigprechung, Volljährigkeits-erklärung f.

upelnomoc-ni(a) va. bevollmächtigen, die Vollmacht erteilen; **-nienie** n Bevollmächtigung; Vollmacht f; **-niony** a bevollmächtigt.

uperfumować va. (się, się) parfümieren.

upew-ni(a) va. versichern; ~ się o czym, sich einer Sache versichern, vergewissern; **-nienie** n Versicherung

upędząć się za czym, einem Ding nachjagen; nach etw. haschen.

upić, upijać va. 1 (etwas) abtrinken. 2 (się, się) betrinken.

upiec, -kę -cze, -ki va. (fertig) backen; braten; fig. upieklek mo się, a) es ist ihm gelungen; b) er ist mit einem blauen Auge davongekommen; **upieczony** a gebacken, gebra-

-ten; dobrze ~ gar; fig. świeżo ~ (minister etc.) frisch genannt; świeżo ~ lekarz, ein junger Arzt, der soeben die Universität verlassen hat.

upierać się, uprzeć się, uprę, uprzę, uparł się, ~ przy czym, (hartnäckig) auf etw. beharren, bestehen; ~ się przy swoim, bei seiner Meinung beharren, auf seinem Kopfe bestehen; **upieranie się** n Beharren, Bestehen n.

upierzenie n Gefieder n; Befiederung f; **upierzyć** va. befiedern; ~ się, Federn bekommen; **upierzony** a befiedert.

upięcie n Faltenwurf m.

upiek-ni(a), **-szać, -szyć** va. verschönern, verzieren; **-zenie** n Verschönerung, Verzierung f.

upijać ob. upić; **upijanie** n Betrinken n.

upilnować va. 1 behüten, durch Wachsamkeit bewahren. 2 (auf frischer Tat) ertappen, erwischen.

upilować va. abfeilen, absägen.

upinać, upiąć va. aufstecken

upio-rny, -rowy a gespensterhaft; **upiór, -oru, pl -ory** m Gespenst n; Vampir m.

upitracić va. kochen.

uplanować va. planen.

uplastyczni(a) va. plastisch darstellen, veranschaulichen.

uplatać, upleść va. 1 flechten; durh flechten. 2 (zmysłać) ersinnen.

upładniać, upłodnić va. befruchten.

uplawić va. abfließen lassen.

uplawy, -wów pl (u mężczyzny) Samenfluß m; (u kobiety) białe ~ weifier Fluß.

uplaz, -u, pl -y m Bergterrasse f.

uply-nać, -wać va. abfließen; (o czasie) verfließen, vergehen; (o kontraktie, terminie) ablaufen; do tego czasu jeszcze dużo wody uplynie, bis dahin wird noch viel Wasser ins Meer fließen.

uplyn-nięć va. (kapitał) flüssig machen; **-nienie** n Flüssigmachung

upływ, -u m Abfluß; Ablauf m; ~ czasu, Zeitverlauf m; ~ krwi, Blutverlust m; po -ie (tego czasu), nach Ablauf (a. Verlauf)...; po -ie terminu, nach Ablauf der Frist;

upływać ob. upłynąć.

upodlenie, upodlic ob. upadlać.

upodo-bać va. ~ sobie w czym, an etw. Gefallen finden; ~ kogo, ~ sobie w kim, Gefallen an j-n finden, j-n lieb gewinnen; **-banie** n Gefallen n; Neigung f; szczególnie ~ Vorliebe f; mieć ~ do muzyki, Neigung, Sinn für Musik haben; wdele -nia, nach Belieben (a. Gutdünken) zu -nia, aus Liebhaberei; zu seinem Vergnügen.

upodo-bi(a) va. ähnlich machen, angleichen; ~ się, ähnlich werden;

-nienie n Angleichung f.

upoić va. ob. upajać; **upojenie** n Rausch, Taumel m; **upojony** a berauscht; trunken; ~ radością, freudetrunken; ~ zwiyciestwem, siegestrunken.

upoka-rzać, upokorzyć va. (się, sich) demütigen; **-rzajacy** a demütigend; **upokorzenie** n (się) Demütigung f.

upolować va. erjagen, erlegen.

upomi-nać va. erinnern; ~ się, mahnen; ~ się u k. o dług, j-n (wegen einer Schuld) mahnen; ~ się (o swoje prawa), fordern; **-nanie** n (się) Mahnung f; ~ się o prawa, Forderung f politischer (a. sozialer) Rechte.

upomi-nek, -nku, pl -nki m Andenken, Souvenir n; w -nku, zum Andenken (an...); **-nkowy** a Erinnerungs... zum Andenken.

upom-nieć, -nienie ob. upominać.

uporać się z kim, z czym, mit j-m, mit etw. fertig werden; j-n, etw. bewältigen.

uporczy-wie ad., **-wy** a hartnäckig; beharrlich; **-we** milczenie, beharrliches Stillschweigen; **-wie** obstawać przy (czym), hartnäckig bestehen auf...; **-wość** f Hartnäckigkeit, Beharrlichkeit f.

uporny a eigensinnig.

uporządko-wać va. ordnen, in Ordnung bringen, zurechtmachen, zurechtbringen; **-wanie** n Ordnen n

uposa-zać, -żyć va. ausstatten, begaben; **-zenie** n Ausstattung f;

-żony a begabt, ausgestattet.

upostaciow-wać va. versinnbild(l)ichen; verkörpern; **-wanie** n Versinnbildlichung; Verkörperung f.

uposić va. benach-

teiligen, zurücksetzen; natura go-dzia, die Natur hat ihn stiefmütterlich behandelt; -dzenie n. Benachteiligung, Zurücksetzung f; -dzony a schlecht bedacht; ~ na umyśle, geistesschwach, schwachsinnig.

upoważ-ni(a)ć va. berechtigen; ermächtigen, bevollmächtigen; -nienie n. Berechtigung, Ermächtigung; Befugnis f (do... zu...); -niony a befugt (do cz., zu...).

upowł(ja)ć va. (in Windel) ein-powozzech-ni(a)ć va. verbreiten, verallgemeinern; -nienie n. Verbreitung, Verallgemeinerung f.

upozoro-wać va. den Anschein geben, bemänteln; -wanie n. Bemäntelung f.

upór, -oru m. Eigensinn, Starrsinn n, Hartnäckigkeit f. [waschen].
uprac, upiore, upierze, upral, va. uprag-nienie n. Sehnsucht f; oczekiwac z -m, ersehnen, mit Ungeduld (a. Sehnsucht) erwarten; -niony a ersehnt.

upranie n. Waschen n.
upraszac va. bitten, ersuchen; -sza się, es wird ersucht.

uprasz-zać va. vereinfachen; -czanie n. Vereinfachung f.

uprawa f. Bau, Anbau m; ~ roli, Ackerbau, Feldbau; ~ ogrodowizny, Gartenbau; ~ leśna, Waldkultur f; (umysłu) Bildung f.

uprawdopodob-nić va. glaubhaft machen; -nienie n. Glaubhaftmachung

uprawi(a)ć va. (rolę) bebauen, bestellen, bearbeiten; (rzemiosło, sport etc.) betreiben; (sztuki) pflegen, betreiben, obliegen; ~ nauki, sich wissenschaftlich bilden, den Wissenschaften obliegen; (umysł) bilden.

upraw-ni(a)ć va. berechtigen; -nienie n. Berechtigung f; -niony a berechtigt.

uprawy a 1. bestellbar, kultur-fähig, urbar. 2. angebaut.

uprawomoc-nić va. fr. rechts-krafftig machen; ~ się, rechtskraf-tig werden; -nienie n. (się) Rechts-kraft f.

uprzycić va. rösten.
uprosić va. erbitten; dać się ~ sich erbitten lassen.

upro-szczenie n. Vereinfachung f;

-ścić, -szczę, -ści va. vereinfachen; mat. (ułamek) heben.

uprowa-dzać, -dzić va. entführen; -dzenie n. Entführung f.

uprzą-tać, -tnąć va. wegräumen, wegschaffen, abräumen; (pokój) auf-räumen; -tanie, -tanie n. Weg-räumen, Aufräumen n.

uprząż, -eży, pl -eże f. (Pferde-) Geschirr n; mil. Beschiirung f.

uprzeć się ob. upierać się.

uprzej-dni a vorhergehend, vor-gängig; -dnio ad. vorher.

uprze-dzać, -dzić va. 1 ~ kogo, j-m zuvorkommen, vorgehen; ~ fakty, zapytanie, den Ereignissen (a. Tatsachen), einer Frage vorgehen; ~ czyje życzenia, j-s Wünschen zuvorkommen. 2 ~ kogo o czym, j-n zuvor von etw. benachrichtigen; ~ k. o niebezpieczeństwie, j-n vor einer Gefahr warnen. 3 ~ przeciw komu, im voraus gegen j-n einnehmen ~ się do k., gegen j-n eingenommen sein; -dzajaco ad., -dzajacy a zuvorkommend; -ca grzecz-ność, Zuvoorkommenheit f; -dzenie n. (się) Voreingenommenheit f, Vor-urteil n; bez -dzeń, vorurteilsfrei; mieć do k. ~ gegen j-n eingenommen sein; -dzony a. (vor)eingenommen (do k. gegen...).

uprzej-mie ad., -my a höflich freundlich; -mie proszę o... ich bitte Sie höflichst...; -mość f Höflichkeit, Zuvoorkommenheit, Freundlichkeit f.
uprzemysło-wić va. industrialisieren; -wienie n. Industrialisierung f. [chen].

uprzyjemni(a)ć va. angenehm ma-uprzy-krzać, -krzyć się komu, j-m beschwerlich, lästig fallen, j-n be-lästigen (ob. sprzykrzyć się); -kzenie n 1 Überdruß m; aż do -nia, bis zum Überdruß. 2 ~ się, Zu-dringlichkeit, Überlästigkeit f; -krzo-ny a lästig, beschwerlich, zudringlich.

uprzystęp-nić va. zugänglich machen; (naukę) gemeinverständlich machen; -olenie n. Zugänglich-machung f.

uprzytom-ni(a)ć va. (sobie co, sich etw.) vergegenwärtigen; -nienie n. Vergegenwärtigung f.

uprzywilejo-wać va. bevorzugen, bevorzugen; -wanie n. Bevorzugh-

tung f; -wany a bevorrechtigt; akcja -na, Prioritätsaktie f; papiery -wane, Prioritätspapiere pl; wierzyciel ~ bevorrechtigter Gläubiger

uprzestanie n. Buntscheckigkeit f; upstrzyć va. buntscheckig machen.

uprudować va. pudern.

upust, -u m 1 Ablass m; Schleuse f; otworzyć się -y niebieskie, es gießt in Strömen; ~ krwi, Aderlaß m. 2 fig. freier Lauf; dać czemu ~ einer Sache freien Lauf lassen.

upu-szczać, -ścić, -szczę, -ści va. 1 fallen lassen. 2 (z ceny, z pre-tensji) nachlassen. 3 ~ komu krwi j-m zur Ader lassen. [feststopfen].

upychać va. i un. 1 drücken. 2 urabiać va. 1 (charakter) bilden, formen, gestalten; (kogo) bearbeiten. 2 (ciasto, glinę) kneten; urabianie n. Bilden, Formen; ~ charakteru, Charakterbildung f; (ciasta) Kneten

ura-zać, -czyć va. bewirten; ~ się czym, sich an etw. götlich tun; -czenie n. Bewirtung f.

urado-wać va. (się, sich) erfreuen; -wanie (się) n. Freude f.

uradzić va. beschließen.

uran, -um Uran n. [Sternkunde].

Urania f. Urania f. (die Muse der urastać vn. (groß)wachsen, auf-wachsen; ~ w potęgę, mächtig werden.

uratować va. (się, sich) retten.

uraz, -u, pl -y m Verletzung, Ver-wundung, Quetschung f.

uraza f. Groll m; mieć do k. -ze, j-m (etw.) nachtragen, j-m grollen, gegen j-n einen Groll hegen; bez -zy, keinen Groll weiter; urazić va. beleidigen; urażliwy a empfindlich; urażony a beleidigt.

uragać va. ~ komu, j-n verhöhn-en, verspotten; ~ zdrowemu roz-sądskowi, der Vernunft hohnsprechen;

uraganien Verhöhnung, Verspottung; uragli-wie ad., -wy a höhnisches, spottend; uragowisko n. Hohn, Spott m; na ~ zum Hohne; wysta-wić się na ~ sich zum Spott machen.

urbanis-ta, pl -ści m. (moderner) Baumeister m; -tyka f. (moderne) Städte-, Bau-kunst f.

uregulo-wać va. regeln; (rachu-tek) ausgleichen, berichtigen, regulie-

ren; -wanie n. Regulierung, Berich-tigung f.

urlop, -u, pl -y m Urlaub m; być na -ie, auf Urlaub sein; podanie o ~ Urlaubs-gesuch n; -nik, -a, pl -icy m Urlauber, Beurlaubter m; -owany a beurlaubt.

urna f. Urne f.

urobić ob. urabiać; urobienie n. Bildung f. (ob. urabianie).

uro-czo ad., -czy a reizend, ent-zückend, bezaubernd; -czyć va. bezaubern; behexen.

uroczy-tość f. Feier; Feierlich-keit, Festlichkeit f; -sty a, -ście ad. feierlich, festlich; -ście obchodzić, festlich begehen, feiern.

uroda f. Schönheit f.

urodzaj, -u, pl -e m. (gute) Ernte f; -ność f. Fruchtbarkeit f; -ny a fruchtbar.

uro-dzenie n. Geburt f; ślepy od -nia, blindgeboren, von Geburt blind; -dzić I va. 1 gebären; -dziła syna, sie hat einen Sohn geboren.

urodzaj, -u, pl -e m. (gute) Ernte geben. II ~ się, geboren werden, zur Welt kommen (ob. czepek, dogodzić); ~ się pod szczęśliwą gwiazdą, unter einem glücklichen Stern geboren sein.

urodziny, -dzin pl. Geburtstag m; obchodzić ~ den Geburtstag feiern.

urodzi-wość f. Schönheit f; -wy a schön, wohlgestaltet.

urodzony a geboren; dobrze ~ wohlgeboren.

uroić va. ~ sobie co, sich etw. einbilden; uroilo mu się coś w głowie, er hat sich etw. in den Kopf gesetzt; urojenie n. Hirngespinnst, Trugbild n; Einbildung f; chory z -nia, der eingebil-dete Kranke; urojo-ny a eingebildet, imaginär.

urok, -u m 1 Zauber m; rzucić na k. ~ -u n. behexen; bez -u, na psa ~ unberufen. 2 fig. Reiz m, Anmut f; pełna -u, anmutvoll; reizend; to już nie ma dla mnie -u, das hat schon keinen Reiz für mich; nieś-mierltny ~ kobiecy, das Ewig-weibliche.

uronić va. fallen lassen; verlieren; ~ łzy, Tränen vergießen.

urosnąć, urosć, -snać, -snie, -ośl vr. ob. urastać; jak ~ śnież, wenn du großgewachsen ein wirst.

urozuczenie *n* Anspruch *m*; (nie-słuszne) Anmaßung *f*; **urościć**, -szcze, -ści, -ścił *va.* ~ sobie (co), sich anmaßen, sich. (etw.) in den Kopf setzen.

urozmai-cać, -cić *va.* abwechseln, vermannigfaltigen; ~ sobie czas, Abwechslung in seine Beschäftigungen bringen; **-cenie** *n* Abwechslung, Mannigfaltigkeit *f*; dla **-cenia**, zur Abwechslung, der Abwechslung wegen; **-cony** *a* abwechslungsreich.

urózować *va.* (się, się) rot schminken.

urzulanka *f* Ursulinerin *f*.
urzęcać *va.* verquicken, amalgamieren.

urucho-mić *va.* in Betrieb, in Bewegung setzen; in Gang bringen; (kapitał) flüssig machen; (armie) mobil machen; **-mienię** *n* (kapitałów) Flüssigmachung *f*; (armii) Mobilmachung, Mobilisierung *f*; (fabryki etc.) Inangansetzung, Inbetriebsetzung *f*.

urwać, -wę, -wie, -wał *ob.* urywać; **urwaniec**, -ńca, *pl* -ńcy *m* Galgenstrick, Galgenvogel *m*; **urwi-pięta**, -polcé, -polcia, *pl*-polcie *m*, **urwis**, -a, *pl* -y *m* Schurke, Schelm, Taugenichts *m*; **urwisko** *n* abgefallenes Erdstück; Felsenabhang *m*; Abbruch, Uferbruch *m*; **urwisty** *a* abschüssig, steil, jäh; **urwisz** *ob.* urwis.

uryna *f* Harn, Urin *m*; **odda-wać** -nę, *pl* -naryn, urinieren, pissen; **urynał**, -a, *pl* -y *m* Nachtopf *m*.
urywać, **urwać** *I va.* I abreißen, losreißen; (kwiaty etc.) (ab)pflücken. 2 *fig.* ~ komu głowę, j-m den Kopf warm (a. wirr) machen. 3 (z zapłaty, z pensji) abknappen, abknapsen, abzwicken. 4 (die Rede) abbrechen. II ~ się, (sich) abreißen, reißen, abbrechen; rozmowa się urwała, das Gespräch brach kurz ab; die Unterhaltung geriet ins Stocken; urwalo się, es fehlte an Mitteln; alles hörte plötzlich auf; urwalo mu się, das Glück hat ihn plötzlich verlassen, hat ihn im Stich gelassen; **urywany** *a* abgerissen; **urywek**, -wka, *pl* -wki *m* Bruchstück, Fragment *n*; **urywkowy** *a* in Bruchstük-

ken, fragmentarisch; styl ~ abgerissener Stil.

urząd, -edu, *pl* -edy *m* Amt *n*; **Behörde**; **objęcie** urzędu, **Amtsantritt** *m*; **piastować** ~ ein Amt bekleiden; **powierzyć** komu ~, **poważać** k. na ~ j-n mit einem Amt bekleiden; ~ **podatkowy**, **Steueramt**; ~ **pocztowy**, **Postamt**; ~ **skarbowy**, **Schatzamt**; ~ **zaopatrywania** *a.* żywnościowego, **Proviantamt**; **z urzędu**, von Amts wegen; **obrońca** z urzędu, von Amts wegen bestellter Verteidiger, **Offizialverteidiger** *m*; **na** ~ auf Bestellung; **solid**.

urządzać, -dzić *va.* (zabawę etc.) veranstalten; (mieszkanie etc.) einrichten; ~ **k. owację**, j-m (Beifall) zjubeln; ~ **manifestację**, eine Kundgebung (Manifestation) veranstalten; ~ **strajk**, die Arbeit einstellen, streiken; *ir.* ~ kogo, j-n übel (a. schön) zurichten; ~ **się**, sich einrichten; **-dzenie** *n* I (mieszkania) Einrichtung *f*; (koncertu etc.) Veranstaltung; *el.* Anlage, Installation *f*; ~ **oświetleniową**, **Lichtanlage**; ~ **gospodarskie**, **Haushaltungseinrichtung** *f*, **Hausrat** *m.* 2 (przyrząd) **Vorrichtung** *f*.

urzec, -eke, -ecze, -ekł *va.* behexen, bezaubern; **urzczenie** *n* Behexung, Bezauberung *f*.

urzczywist-ni(a)ć *va.* (się, sich) verwirklichen, realisieren; **-nienie** *n* Verwirklichung *f*.

urzekać *ob.* urzec.

urzek-ny, *pl* -y *m* bot. **Waid** *m*.
urzęd-niczka *f* **Beamtin** *f*; **-niczy** *a* **Beamten... **-nik**, -a, *pl* -nicy *m* **Beamte(r)**, **Angestellte(r)** *m*; ~ **państwowy**, **Staatsbeamter**; **-niczyna**, *pl* -ny *m* **armer Beamter**; **-ować** *vb.* amtieren, ein Amt bekleiden, verrichten; **-owanie** *n* **Amtsverrichtung**, **Amtierung** *f*; **godziny** -nia, **Amtsstunden** *pl*; **zacząć** ~ sein Amt antreten; **zawieszenie** w -niu, **Amtsenthebung** *f*; **-ownie** *ad.* **amtlich**, **offiziell**; **-owo** *ad.* **amtlich**; von Amts wegen; **-owość** *f* **amtlicher Charakter**; **-owy** *a* **amtlich**, **offiziell**, **Amts...; **dziennik** ~ **Amtsblatt** *n*; **przybrać** minę -wą, eine **Amtsmiene** aufsetzen; **sprawa**-wa, **Amts-geschäft** *n*; **tajemnica** -wa, **Amts-******

geheimnis *n*; **władza** -wa, **Amts-gewalt** *f*; **-ówka** *f* **Amtsblatt** *n*.
urząkać, **urzązać** *va.* **abschneiden**; ~ **się**, sich schneiden; *fam.* sich betrinken.

usado-wić *va.* (się, sich) setzen, hinsetzen; ~ **się**, sich (gemächlich) niederlassen, sich festsetzen; **-wienie** *n* **Hinsetzen**; ~ **się**, **Niederlassung** *f*.
usadzic *va.* setzen; pflanzen.

usamodzielni(a)ć *va.* (się, sich) selbstständig machen.

usamowol-nić *va.* emanzipieren, freimachen; **mündigsprechen**; **-nienie** *n* **Freilassung**, **Gewährung der Rechtsfreiheit**, **Emanzipation**; **Mündigsprechung** *f*.

usankcjonować *va.* **sanktionie-uschly** *a* **verdorrt**, **vertrocknet**; **uschnąć** *ob.* **usychać**; **uschnienie**, **uschnienie** *n* **Verdorren**, **Trocknen** *n*.
usiać *va.* **besäen**; **usiany** *a* **besät**; ~ **gwiazdami**, **sternbesät**.

usiadać, **usiąść**, -ąde, -adzie, -adł *va.* sich setzen; ~ **do stołu**, sich zu Tische setzen.

usid-lać, -lić *va.* **umgarnen**; (się, sich) **verstricken**; **-lenie** *n* **Verstrickung** *f*.

usiedzieć *vb.* **sitzenbleiben** (auf einer Stelle); **nie-dzi** na miejscu, er kann nicht ruhig sitzen.

usiękać *va.* **hacken**, **hauen**.

usil-nie *ad.*, **-ny** *a* **dringend**, **inständig**; **angelegentlich**; **jak naj-usilniej**, aufs **angelegentlichste**; **-nie** się starać, sich **angelegentlich bemühen**; **-ne** **prośby**, **dringende**, **inständige** **Bitten**; **-na** **praca**, **anstrengende** **Arbeit**.

usilo-wać *vn.* sich **bemühen**; sich **anstrengen**; **-wanie** *n* **Anstrengung**, **Bemühung** *f*; **wszystkie** moje -nia **spelży** na niczym, alle meine **Bemühungen** sind **zunicht(e)** geworden; ~ **morderstwa**, **Mordversuch** *m*.

uskar-zać, **-żyć** się, sich **beklagen** (na kogo, über...); **-żanie** się *n* **Beschwerde** *f*.

uskapi(a)ć *va.* **absparen**, **abknappen**.

uskoczyć *vb.* ~ **na bok**, **beiseite springen**; **uskok**, -u, *pl* -i *m* **Seitensprung** *m*.

uskramiać, **ukro-mić** *va.* **bändigen**, **zähmen**, **zügeln**; **-micieł**, -a,

pl -e *m* **Bändiger** *m*; **-mienię** *n* **Bandigung** *f*.

uskrobać, -bie, -bał *va.* **abschaben**.
uskrzyd-lać, -lić *va.* **beflügeln**.
uskubnać *va.* **abzapfen**; *fig.* **abzwicken**, **abknappen**.

uskutecz-ni(a)ć *va.* **bewerkstelligen**, **zustande bringen**, **ausführen**; ~ **się**, sich **bewerkstelligen**, **ausgeführt werden**; **-nienie** *n* **Bewerkstellung**, **Ausführung** *f*; ~ **się**, **Verwirklichung**.
usłać, **uściele**, **usłał** *va.* (**pole** **trupami**) **bedecken**; ~ **drogę** *do* cz., **den** **Weg** **bahnen**.

usłonecz-nić *va.* **sonnig bescheinen**; **-nienie** *n* **sonnige** **Belichtung**.

usłuchać *va.* ~ **kogo**, j-m **folgen**, **gehören**; ~ **czyjś** **radę**, j-s **Rat** **befolgen**.

usłu-ga *f* I **Dienst** *m*, **Bedienung** *f*; **gestem** na j-ę **pańskie**, ich **stehe zu** Ihren **Diensten**; **do** uslug, zu **Diensten**, zu **Befehl**; (w tym hotelu jest) **staranna** ~ ... **sorgfältige** **Bedienung**, 2 **Dienst** *m*, **Gefälligkeit** *f*; **oddać** komu -gę, j-m **einen** **Dienst** **erweisen**, **leisten**; **zaofiarować** komu -gi, die **Dienste** **anbieten**; **-gi-wać** *vn* -komu, j-n **bedienen**, **aufwarten**; (**do** stołu) **servieren**; **-gi-wanie** *n* **Bedienung** *f*; **-żnie** *ad.*, **-żny** *a* **dienstfertig**; **-żność** *f* **Dienstfertigkeit** *f*; **-żyć** *vn.* ~ **komu**, j-m **einen** **Dienst** **leisten**, **beihilich** **sein**.

usłyszeć *va.* **hören**, **vernehmen**.

usmałać, **usmolnić** *va.* (się, sich **mit** **Pech**) **beschmutzen**.

usmażyć *va.* **braten**. [schlafen].
usnać, **usnę**, **usnie**, **usnął** *vn.* **ein-usnować**, **usnuć** *va.* **spinnen**; *fig.* **anspinnen**, **anzetteln**.

uspakajać, **uspokoić** *va.* (się, sich) **beruhigen**, **besänftigen**; **-kój** się, **beruhige** dich; **wiatr** się **-koil**, **der** **Wind** **hat** sich **gelegt**.

usplaw-nić *va.* **schiffbar** **machen**; **-nienie** *n* **Schiffbarmachung** *f*.

uspo-kajający *a* **beruhigend**; **besänftigend**; **lek** ~ **schmerzstillendes** **Mittel**; **-koic** *ob.* **uspokajając**; **-kojenie** *n* **Beruhigung**; **Besänftigung**, **Beschwichtigung** *f*.

uspołecz-ni(a)ć *va.* **vergesellschaften**, **gesittet**, **gesellig** **machen**; ~ **się**, sich **vergesellschaften**, **gesittet**, **gejel-**

lig werden; **-nienie** n Vergesellschaftung, Gesittung f.

uspo-sabi-ać, **-sobić** va. stimmen, geneigt machen; ~ k. przychylnie, j-n günstig stimmen; ~ k. smutno, wesolo, j-n traurig, froh stimmen, j-n in traurige, frohe Stimmung versetzen; **usposobienie** n 1 Stimmung f; wesole, smutne ~ fröhliche, traurige Stimmung. 2 Gemütsart, Gemütsstimmung f; dobre ~ Aufgelegtheit f; lagodnego -nia, sanftmütig. 3 *gielda*. Tendenz f, Stimmung; stale ~ feste Tendenz; **usposobiony** a gesinnt, gelaunt, aufgelegt (do cz. zu...); dobrze, źle ~ gut, schlecht gelaunt; dobrze ~ dla k., gut gegen j-n gestimmt; wrogo ~ feindlich gesinnt; nie jestem ~ do pisania, ich bin nicht zum Schreiben aufgelegt.

usprawiedli-wi(a)ć va. (sie, sich) rechtfertigen, entschuldigen; ~ się przed kim, sich bei j-m entschuldigen; ~ zaufanie, das Vertrauen rechtfertigen; **-wienie** n (sie) Rechtfertigung, Entschuldigung f; przytoczyć na swoje ~ zu seiner Entschuldigung anführen; **-wiony** a gerechtfertigt.

uspraw-ni(a)ć va. ~ pracę, die Leistungsfähigkeit steigern; **-nienie** n ~ pracy, Leistungssteigerung f. **usta**, ust pl Mund m; czuć mu z ust, er riecht aus dem Munde; nie ma co do ust włożyć, er hat nichts zu beißen; od ust sobie odejmować, sich am Munde abdarben; z ust mi to wyjąłeś, Sie nehmen mir das Wort aus dem Munde (ob, ślinka); zatkąć k. ~ j-m den Mund stopfen (a. verschließen).

ustabilizow-ać va. befestigen, stabilisieren; **-zowanie** n Stabilisierung, Stabilisation f.

ustać¹, ustanie, ustal, **ustawać** -taje, -wał vn. 1 aufhören; (o interesach) stocken; deszcz nie ustaje, es hört nicht auf zu regnen, der Regen halt an. 2 müde werden, sich ermüden.

ustać², ustoję, ustoi, ustal vn. stehenbleiben; ustie móc ~ na nogach, kaum noch stehen können; ~ się, (o plynach) sich setzen. **usta-l-ać**, **-lić** va. feststellen; be-

festigen; ~ warunki, Bedingungen feststellen; **-lono**, że... es wurde festgestellt, daß...; **-lona** opinia, feststehender guter Ruf; ~ się, sich befestigen; (o pogodzie) beständig werden; ceny się ustalają, die Preise haben sich befestigt; **-lenie** n Feststellung, Befestigung f. **ustal-a** (płyn) gesetzt, geklärt. **ustanawiać** va. festsetzen, bestimmen; (komisji) ernennen; (k. dziedziecem) einsetzen.

ustanek m: bez -nku, unaufhörlich; **ustanie** n Aufhören n. **ustano-wić** ob. ustanawiać; **-wienie** n (ceny) Festsetzung, Feststellung; (komisji etc.) Ernennung, Einsetzung **ustatko-wać** va. gesetzt machen; ~ się, gesetzt(er) (a. ein ordentlicher Mensch) werden; **-wanie** się n Gesetzwerden n.

ustawa f 1 (towarzystwa) Satzung f, Statut n; niezgodny z -wą, statutenwidrig. 2 (prawo) Gesetz n. **ustawać** ob. ustać¹.

usta-wi(a)ć va. (łóżko, maszynę etc.) aufstellen; mil. ~ do bitwy, zum Gefechte aufstellen; (straż) stellen, postieren; ~ się, sich in Reihe (a. in Ordnung) stellen; **-wiacz**, -ka, pl -e m Aufsteller, Monteur; **-al**, Rangiermeister m.

ustawicz-nie ad., **-ny** a fortwährend, fortdauernd, anhaltend, ununterbrochen; unablässig, unablässlich; **-ność** f Unablässigkeit, Fortdauer f. [Aufstellung f.

usta-wić ob. ustawiać; **-wienie** n **ustawny** a (pokój) geräumig.

ustawo-dawca, pl -cy m Gesetzgeber m; **-dawczy** a gesetzgebend; **-dawstwo** n Gesetzgebung f.

[Sig. **ustawo-wo** ad., **-wy** a statutenmäßig **usta-pić** ob. ustępować; **-pienie** n 1 Zurücktreten n. 2 (praw) Abtretung f.

usteczka, -czek pl Mündchen n. **usterka** f unbedeutender Fehler. **ustęp**, -u, pl -y m 1 Stelle f (in einem Buche); (odstęp) Absatz, Abschnitt m. 2 Abtritt, Abort m; **-liwy** a nachgiebig.

ustępować, **ustąpić** vn. 1 zurücktreten; ~ z placu, (komu) z drogi, den Platz räumen; ~ komu

w czym, j-m in etw. nachstehen. 2 (k. swoje prawa etc.) abtreten, zcedieren. 3 nachlassen, nachgeben, weichen; ~ z ceny, vom Preise nachlassen; nie chce ustąpić, er will davon nicht ablassen; ~ usilnym prośbom, dringenden Bitten nachgeben.

ustępstwo n Zugeständnis n; ~ z ceny, Nachlaß m; uzyskać ~ einen Nachlaß erlangen; zrobić ~ ein Zugeständnis machen.

ustnie ad. mündlich; **ustnik**, -a, pl -i m Mundstück n; Ansatz m; **ustny** a 1 mündlich; ~ egzamin, mündliche Prüfung; -a umowa, mündliche Übereinkunft. 2 jama -a, Mundhöhle f.

ustopniow-ać va. in Grade abteilen (a. einteilen).

ustosunko-wać va. in ein richtiges Verhältnis setzen zu..., anpassen; ~ się do cz., sich zu etw. verhalten, zu etw. Stellung nehmen; **-wanie** się n Verhältnis n, Stellung f; **-wany** a: on jest bardzo ~ er hat ausgedehnte Verbindungen.

ustrojowy a organisch.

ustro-nie n entlegener Ort; na -niu, abseits; **-nie** ad. abseits; **-nny** a entlegen, abgelegen.

ustroj, -oju m 1 Organismus m; System n; ~ nerwowy, Nervensystem. 2 (państwow etc.) Verfassung f, innere Anordnung.

ustrzec, -ęę, -eże, -ęgi va. bewahren, behüten (od cz. vor...); ~ się kogo, sich vor j-m hüten, bewahren; trudno ~ się domowego złodzieja, es ist schwer, sich vor einem Hausdieb zu hüten.

ustrze-lać, **-lić** va. abschließen.

ustrzyc, **ustrzygnąć** va. abschneiden. **usu-nać**, **-wać** va. beseitigen, entfernen; beiseitebringen, beiseiteschaffen; ~ przeszkody, trudności, Hindernisse, Schwierigkeiten beheben, beseitigen; (k. z towarzystwa) ausschließen; (lokatora) exmittieren; ~ plamy, von Flecken reinigen; ~ publiczność z sali, einen Saal räumen; ~ k. z urzędu, j-n absetzen; ~ włosy, enthaaren; ~ się, sich zurückziehen; ~ się na bok, beiseitretreten; ~ się ze sceny, sich von der Bühne zurückziehen (ob. plan); **usu-nięcie**, **usu-wa-**

nie n Beseitigung, Entfernung f; ~ włosów, Enthaarung f.

usychać vn. vertrocknen, verdorren; ~ z tęsknoty, verschmachten.

usyno-wić va. an Kindes Statt annehmen, adoptieren; **-wienie** n Annahme an Kindes Statt, Adoption f.

usyp(yw-ać va. aufschütten; (wał, kopiec) aufwerfen.

usypiać va. einschläfern; vn. einschlafen; **usypiający** a einschläfernd; środek ~ einschläferndes Mittel; **usypianie** n Einschläfern n.

usystematyzow-ać va. systematisieren. [Türgestell n.

uszak, -a, pl -i m 1 zo. Großohr n. 2 **uszano-wać** va. achten, respektieren; schonen; **-wanie** n Achtung; Ehrerbietung f; moje ~ ich habe die Ehre! złożyć komu ~ j-m seine Aufwartung machen; pelen -nia, (hoch)achtungsvoll. [schmutzen. **uszagać** va. (sie, sich) mit Kot besatzte a großohrig; (o naczygniach) mit Henkeln (versehen).

uszcze-ł-ni(a)ć va. (ab)dichten; (okręt) kalfatern; **-nienie** n Dichtung, Abdichtung; (okręt) Kalfatern f.

uszczer-bek, -bku, pl -bki m Abbruch, Nachteil m; z -bkiem dla mnie, zu meinem Nachteil; **-bi(a)ć** va. abbrechen, schartig machen. **uszcze-ł-ni-wi(a)ć** va. beglücken; **-wienie** n Beglückung f; **-wiony** a beglückt; glücklich (czym ubr...)

uszczań-ać va. abpfücken.

uszczo-pl-ać, **-plić** va. (sie, sich) vermindern; schmälern; **-plenie** n Verminderung; **-szmälern** f.

uszczy-pać, **-pie**, **-pnąć** va. zwickeln, kneifen; **-pliwie** ad., **-pliwiy** a beißend, bissig, anzüglich, sarkastisch; slowo -we, Stichelwort n; **-pliwosć** f Anzüglichkeit, Bissigkeit f, Sarkasmus m.

uszernatyzow-ać va. schematisieren. **uszeregow-ać** va. ordnungsmäßig aufstellen.

uszkadz-ać ob. uszkodzić.

uszko n 1 Ohrchen; (u nacznia etc.) Henkelchen n; ~ u igły, Nadelöhr n; (u bucika) Strippe f. 2 -ka pl Teigklößchen mit Fleischfüllung. Kröpfchen pl.

uszko-dzenie n Beschädigung f; (cielesne) Verletzung f; ulec -niu, Be-

schädigen; erlösen; -dzić *va.* beschädigen; -dzony *a* beschädigt.
uszlach-cenie *n* Erhebung *f* in den Adelstand; -cić *va.* adeln, in den Adelstand erheben.

uszlachet-ni(a)ć *va.* (sie, sich) veredeln; -nienie *n* Veredelung *f*,
uszminkować *va.* schminken.
uszny *a* Ohren...; **spowiedź-a**, Ohrenbeichte *f*; **lekarz chorób -ch**, Ohrenarzt *m*; **uszny** *ob.* ucho. [hen.]

uszycie *n* Nähen *n*; **uszyć** *va.* näszycokować *va.* aufstellen, reihen;
-wanie *n* Aufstellung *f*,
uszty *a* genäht.

uścić-lać, -łać *ob.* uślać.
uścić, -u, *pl* -i *m* Umarmung *f*; ~ dłoń, Händedruck *m*,
uścić-kać, -nąć, -nąć, -śnie, -snał *va.* umarmen; ~ dłoń, (f-m) die Hand drücken.

uślinić *va.* bespeicheln. [lachen.]
uśmiać się, (viel) lachen, sich ausuśmiech, -u, *pl* -y *m* Lächeln *n*;
-ać, -nąć się, lächeln; ~ do k., j-m zulächeln; **fig.** szczęście mu się -cha, das Glück ist ihm günstig (*a.* hold);
-nięty *a* lachend.

uśmier-cać, -cić *va.* töten.
uśmie-rzać, -rzyć *va.* beschwichtigen, lindern, mildern, beruhigen; ~ ból, den Schmerz lindern; (powsta-nie) dampfen; (glód) stillen; -rzająca *a* lindernd; środek ~ linderndes Mittel; -rzanie *n* Linderung, Milderung, Beschwichtigung *f*.

uśmieszek, -szku *m* Lächeln *n*,
uśmlezyć *va.* mit Schnee bedecken.
uśnić *va.* einschlafen *n*,
uśpić *va.* einschläfern; **fig.** ~ czują czujność, j-s Wachsamkeit täuschen;
uśpienie *n* Einschläferung *f*; **uśpiony** *a* eingeschlafen.

uświła-damiać, -domić *va.* aufklären; ~ sobie co, sich etw. klar-machen; ~ kogo o czym, j-n über etw. aufklären; -damianie, -domienie *n* Aufklärung *f*; ~ płciowe, sexuelle Aufklärung; -domiony *a* aufgeklärt.

uświat-ni(a)ć *va.* verherrlichen; -nienie *n* Verherrlichung *f*,
uświąć-cać, -cić *va.* heiligen (*ob.* cel) *3*; -cenie *n* Heiligung *f*.
utaczać *ob.* utoczyć,
uta-lic, -je, -i *va.* verhheimlichen,

verhehlen; -jenie *n* Verheimlichung, Verhehlung *f*; -jony *a* verheimlicht.
utalentowany *a* talentvoll, begabt; **człowiek zwyczajnie** ~ in verschiedenen Künsten geschickter Mensch.

utapiać *ob.* utopić. [n.]
utarczka *f* Schärmützel, Geplänkel
utargować *va.* 1 abhandeln, abdingen. 2 (ze sprzedaży) lösen.

utarty *a* 1 zerrieben. 2 (o drogach) gebahnt; **kroczyć -tymi drogami**, ausgetretenen Geleisen folgen, auf der betretenen Bahn bleiben.
3 (wyraz, zwyczaj) üblich, gebräuchlich; **oddawna** ~ (wyraz) hergebracht.
utensylia, -liów *pl* Gerätschaft *f*,
 Werkzeuge, Utensilien *pl*.

utęsknienie *n* Sehnsucht *f*; **z -m**, sehnsuchtsvoll; **utęskniony** *a* mit Sehnsucht erwartend.

utkać *va.* weben.
utknąć *un.* steckenbleiben; **aut.** festsitzen; ~ w drodze, unterwegs liegenbleiben; ~ w mowie, in der Rede steckenbleiben; **sprawa -nęła**, es ist nicht weiter aus der Sache geworden; **utknięcie** *n* Steckenbleiben *n*; **aut.** Panne *f*.

utkwić *l* *va.* hineinstecken; **fig.** ~ w kim wzrok, j-n starr ansehen, fixieren. **II** *un.* steckenbleiben; (o liście etc.) liegen bleiben; **fig.** utkwilo mi to, w pamięci, es blieb mir im Gedächtnis haften.

utle-ni(a)ć *va.* oxydieren; (włosy) bleichen; -niona woda, Wasserstoff-superoxyd *n*, oxydiertes Wasser; -nione włosy, gebleichtes Haar; -nienie *n* Oxydierung; (włosów) Bleichen *n*. [stoßen, zerschroteten.]

utłuc, -ukę, -uczę, -ukł *va.* zerutłuc-szczać, -ścić *va.* fettig machen, mit Fett besflecken.
utoczony *a* gedrechselt (*t. fig.*);
utoczyć *va.* 1 (piwa etc.) abzapfen. 2 (ab)drechseln.

utonać *un.* ertrinken (*ob.* wisieć); **fig.** (w myślach) sich versenken;
utoniecie *n* Ertrinken *n*,
utopia *f* Hirngespinnst *n*, Utopie *f*,
utopić *va.* ertränken, ersäufen, (okret) versenken; **fig.** -pił tam majątek, er hat dabei sein Vermögen eingebüßt; ~ w kim sztytel, den Dolch in j-s Brust senken; ~ w kim

wzrok, j-n fixieren, starr ansehen; ~ się, ertrinken; -pienie *n* Ertränken; ~ się, Ertrinken *n*; -piony *a* i *m* ertrunken; Ertrunkene(r) *m*.

utopijny *a* utopisch; **utopista**, *pl* -ści *m* Utopist *m*, überspannter Kopf.

utopować *va.* bahnen; ~ sobie drogę, sich einen Weg bahnen.
utopiza-mi(a)ć *va.* identifizieren;
-mienic *n* Identifizierung *f*,
utrac-ać, *cić* *va.* verlieren.
utracać, -a, *pl* -e *m* (-ka *f*) Verschwender(in).

utrafić (*a*) *va.* treffen; (eine Ähnlichkeit) richtig treffen.

utrapie-nie *n* Plage, Qual, Kränkung *f*; -niec, -ńca, *pl* -ńcy *m* Plagegeist *m*.

utrata *f* Verlust *m*; ~ krwi, Blutverlust; ~ pamięci, Gedächtnisverlust Amnesie *f*; ~ zdolności do pracy, Arbeitsunfähigkeit *f*; -tnik -a, *pl* -icy *m* Verschwender *m*.

utrefić *va.* (włosy) frisieren.

utrud-ni(a)ć *va.* erschweren; -nienie *n* Erschwerung *f*.

utruwa-lacz, -a, *pl* -e *m* fot. Fixiermittel *n*; -lać, -lić *va.* befestigen; **fol.** fixieren; (pamięć bohatera) verwegen; ~ (się) w pamięci, (sich) dem Gedächtnis einprägen; -lajacy *a*: **fol.** kapiel -ca, Fixierbad *n*; -lenie *n* Befestigung *f*; **fol.** Fixieren *n*.

utrząsnąć *va.* (owoców) abschüt-trzczyć *ob.* ucierać. [teln.]

utrzym(yw)ać *l* *va.* 1 (rodziny) unterhalten, Unterhalt geben, ernähren; (kobięte) aushalten; (w dobrym stanie) erhalten; **mil.** (stanowisko) festhalten; behaupten; ~ ogień, das Feuer nähren; (porządki) aufrechterhalten; ~ pokoje umebLOWane, möblierte Zimmer was vermieten haben; ~ równowagę, das Gleichgewicht halten; ~ z kim stosunki, mit j-m in Verbindung (a. in Beziehungen) stehen; **jr.** (w mocy) aufrechterhalten. 2 -mać (co w rękę) halten können. 3 (twierdzenie) behaupten. **III** ~ się 4 sich (er)halten, sich nähren; -m(ywać) się ze spiewu, seinen Lebensunterhalt mit Singen verdienen; ~ się z pracy ręk, von seiner Hande Arbeit leben. 5 sich behaupten; sich aufrecht(er)halten

cenę się -muja, die Preise behaupten sich; nie może się ~ na nogach, er kann sich nicht aufrechterhalten.

utrzymanie *n* Erhaltung *f*; Unterhalt *m*; (drogi) etc.) Unterhaltung *f*; koszyt -nia, Unterhaltungskosten; środki -nia, Erhaltungsmittel *pl*; **jr.** ~ w mocy (kontraktu etc.), Aufrecht(er)haltung der Gültigkeit; **mil.** ~ sprzętu, Erhaltung des Gerätes; ~ stanu liczebnego, Aufrechterhaltung des Effektivstandes; (zdolnyego tenetu) Behauptung *f*; **utrzymanka** *f* Matresse *f*.

utu-czenie *n* Mästen *n*; -czyć *va.* mästen.

utulić *va.* beruhigen, stillen.

utwier-dzać, -dzić *va.* befestigen, bestärken; ~ k. w mniemaniu, j-n in der Meinung bestärken; ~ się, bestärkt werden; -dzenie *n* Befestigung, Bestärkung *f*.

utwo-zenie *n* Bildung, Errichtung *f*; -rzyć *va.* bilden; (kasę, instytut) errichten; ~ stowarzyszenie, einen Verein bilden; ~ się, sich bilden.
utwór, -oru, *pl* -ory *m* Werk *n*; ~ literacki, literarisches Werk; ~ muzyczny, Musikstück *n*. 2 **geol.** Gebilde *n*, Formation *f*.

utyć, -yje, -yl *un.* dick werden, zunehmen; **utyć** *n* Dickwerden *n*.
utykać *l* *un.* hinken, lahm gehen, humpeln. **II** *un.* feststopfen (*ob.* utknąć); **utykanie** *n* Hinken *n*.

utyli-tarność *f* Nützlichkeitsstandpunkt, Utilitarismus *m*; -tarny *u* Nützlichkeits...; utilitarisch; -zacyjni *a*: ~ zakład, Abdeckerel *f*.

utyski-wać *un.* klagen, sich beklagen (na co, über...); -wanie *n* Klagen
utytylowany *a*: ooba -na, Stundesperson *f*.

uwaga *f* 1 Bemerkung; Anmerkung *f*; godny -gi, bemerkenswert; pozwalam sobie zwrócić -ge, sich erlaube mir die Bemerkung, 2 Aufmerksamkeit; Beachtung; Achtsamkeit *f*; odwrócić -ge, die Aufmerksamkeit ablenken (*ob.* uchodzić); wziąć pod -ge, in Betracht (*a.* Erwägung) ziehen; biorąc pod -ge (jego wiek), unter Beachtung...; zaslugujący na -ge, verdienen; ~ się z pracy ręk, von seiner Hande Arbeit leben. 5 sich behaupten; sich aufrecht(er)halten

machen; zwrócić na siebie -ge, die Aufmerksamkeit auf sich ziehen (ob. szczygólny); nie zwracać -gi, keine Beachtung schenken; (etw.) unbeachtet lassen; z -gi na..., in Erwägung, in Anbetracht (seiner Lage etc.); ~ | Achtung | aufgepaßt | uwalać va. (sie, sich) beschmutzen. **uwalniać, uwolnić** va. (sie, sich) befreien; (kogo) entlassen; ~ k. od kary, j-m die Strafe schenken; ~ k. ze służby wojskowej, j-n vom Militärdienst befreien; ~ się od k., sich j-n vom Halse schaffen; (pod sądno) freisprechen.

uwarstwienie n Schichtung f; ~ klasowe, Klasseneinteilung f; **wo-**wać va. schichten; in Klassen einteilen.

uwarunkować va. bedingen; **-wanie** n Bedingen, Beisetzen n einer Bedingung; **wany** a bedingt; (kontrakt) vorbehaltlich.

uważać I vn I aufpassen; (na co, na k.) achtgeben; proszę ~ | Achtung | aufpassen! II va. 2 bemerken; beobachten. 3 achten, schätzen, anrechnen, halten, erachten, ansehen; ~ (co) za celowe, für zweckmäßig erachten; ~ za właściwe, za wskazane, für gut achten; ~ za stosowne, für ratsam halten; ~żam to za zaszczyt, ich schätze es für eine Ehre; ~żam to za obowiązek, ich mache es mir zur Pflicht; ~ k. za człowieka honorowego, j-n für einen Ehrenmann halten; ~ k. za sprawcę (czego), j-n als Täter ansehen; ~ się za szczęśliwego, sich für glücklich schätzen; ~ za zasługę, als Verdienst anrechnen. **uważnie** ad., -ny a aufmerksam, achtsam.

uwertura f mus. Ouvertüre f.

uwędzić va. räuchern.

uwia-damiać, -domić va. benachrichtigen, melden, anzeigen, berichten; **-domienie** n Benachrichtigung, Anzeige f.

uwiad-, u m med. Kräfteverfall, Marasmus m; ~ starczy, Altersschwäche f.

uwiązać va. anbinden, festbinden. **uwić** va. (wieniec) winden.

uwidocz-niać va. sichtbar machen, zur Schau stellen; ans Licht bringen; ~ się, sichtbar werden, sich

sichtbar machen; **-nienie** n Sichtbarmachen n

uwiecz-ni(a)ć va. (się, się) verewigen; **-nienie** n Verewigung f; **-niony** a verewigt.

uwiedzenie n Verführung; Entführung f; **uwiedziony** a verführt; entführt.

uwiekopom-nić va. verewigen; **-nienie** n Verewigung f.

uwiel-bi(a)ć va. anbieten, verehren; bewundern; **-bienie** n Anbetung; Bewunderung f.

uwień-czać, -czył va. kronen, bekränzen; **-czenie** n Bekränzung, Krönung f; **-czony** a gekrönt; moje starania zostały -ne pomyslnym skutkiem, meine Bemühungen wurden von einem günstigen Erfolg gekrönt; ~ nagrodą, preisgekrönt. [drücken] **uwierać** va. (o obuwii etc.) **uwie-rzenie** n Glauben n; nie do-nia, ungläublich; **-rzyć** va. glauben, Glauben schenken.

uwierzytel-ni(a)ć va. beglaubigen; akkreditieren; list -niający, Beglaubigungsschreiben, Akkreditiv n; **-nienie** n Beglaubigung f.

uwie-sić, -szać va. (auf)hängen; ~ się czego, sich an etw. hängen.

uwieśić, uwiozę, uwiedzie, uwiodł va. entführen; verführen.

uwieźć, uwiozę, uwiezie, uwiodł va. wegführen; entführen.

uwie-dły a verwelkt, welk; **-dnąć** vn. welk werden, verwelken; **-dniecie** n Verwelken n.

uwie-zić, -że, -zi va. verhaften, gefangennehmen, ins Gefängnis werfen, einsperren; (kapitał) festlegen; **-zienie** n Verhaftung, Gefangennahme, Einsperrung f; **-ziony** a gefangen, verhaftet; **-znać** vn. steckenbleiben; aut. festsitzen, (unterwegs) liegenbleiben.

uwież f; na -zi, an die Kette gebunden; balon na -zi, Fesselballon m; pies na -zi, Kettenhund m.

uwiąć va. ob. uwić; ~ się, sich tummeln, sich lebhaft bewegen, sich beilen; ~ się z czym, etw. fertigbringen, fertigmachen; ~ się z robotą, mit der Arbeit schnell fertig werden; [uwija] się! rasch! schnell! | uwijanie się n Geschäftigkeit f.

uwikłać va. (się, sich) verwickeln.

uwisnąć, -snę, -śnie vn. hängen bleiben.

uwity a geflochten, gewunden. **uwleć, -eke, -ecze, -łókl** va. fort-schleppen.

uwła-czać vn. ~ komu, j-n be-achtlichen, herabsetzen, j-m Abbruch tun, zu nahetreten; ~ czym zasługom, j-n zurücksetzen, j-s Verdienste verkleinern; **-czanie** n Zurücksetzung f, Abbruch m; (czym zasługom) Herabsetzung f.

uwła-szczać, -szczyć va. ~ kogo, j-m Eigentumsrecht verleihen, j-n zum Grundeigentümer machen; **-szczenie** n ~ chłopów, Abschaffung f der Leibeigenschaft. [a behaart] **uwło-sienie** n Behaarung f; **-siony** **uwodzenie** n Entführung; Verführung f; **uwodziciel, -a, pl -e** m (-ka f) Entführer(in); Verführer(in); **uwodzicielski** a verführerisch; **uwodzić** va. entführen; (kobietę) verführen.

uwol-nić ob. uwalniać; **-nienie** n Befreiung (od cla vom Zoll); (od służby) Entlassung f.

uwoskować va. wachsen.

uwozić va. wegführen.

uwydat-ni(a)ć va. ~ co, etw. besser hervortreten lassen; hervorheben; ~ się, (besser) hervortreten; **-nienie** n Hervorhebung f.

uwyppuk-lać va. ob. uwydatniać; **-lenie** n Hervorhebung f.

uwzględ-ni(a)ć va. berücksichtigen; ~ prośbę, eine Bitte berücksichtigen; **-nienie** n Berücksichtigung f.

uwiąż się, uwezmę, -źmie, u-więził się, ~ na kogo, j-n mit hartnäckiger Wut verfolgen, alles auf-bieten, um j-m zu schaden; ~ się na co, sich etw. fest vornehmen (a. in den Kopf setzen), etw. durchaus durchsetzen wollen; sich in etw. verbeilen.

uzalet-ni(a)ć va. abhängig machen; **-niony** a abhängig.

uzasad-ni(a)ć va. begründen; **-nienie** n Begründung f; **-niony** a begründet; obawa niczym -niona, unbegründete Furcht.

uzbierać va. an-, einsammeln; ~ się, sich ansammeln.

uzbrajać, uzbroić va. (się, sich)

bewaffnen, ausrüsten; fig. ~ się w cierpliwość, sich mit Geduld waffen (a. wappnen); **uzbrojenie** n Bewaffung, Ausrüstung; Rüstung f; **uzbrojony** a bewaffnet; ~ od stóp do głów, bis an die Zähne **uzda, uzd** pl Zaum m. [bewaffnet] **uzdatniać** va. brauchbar machen. **uzdol-ni(a)ć** va. befähigen (do cz., zu...); **-nienie** n Befähigung, Anlage, Begabung, Begabtheit f; **-niony** a begabt, befähigt.

uzdrawiać, uzdro-wić va. gesund machen; wiederherstellen; (finanse, stosunki) sanieren; **-wienie** n Gesundmachen n; **-wienie, -ńca, pl -ńcy** m Genesende(r) m; **-wisko** n Kurort m; Sanatorium m; **-wotnić** va. die Gesundheitsbedingungen verbessern; **-wotnienie** n Verbesserung f der Gesundheitsbedingungen.

uzdźlenica f Halfter f i n.

uzupełz-trzni(a)ć va. nach außen (hin) zeigen; die äußerliche Form verleihen; vergegenständlichen; ~ się, nach außen (hin) hervortreten; sichtbar werden.

użębić va. verzahnen, mit Zähnen versehen; **użębienie** n Gebiß n

uzgod-nić va. in Übereinstimmung bringen; **-nienie** n Übereinstimmung f. [decken] **uzieleni(a)ć** va. mit Grün be-uzie-mić va. radio; erden; prze-wód -miający, Erdleiter m; **-mienienie** n Erdung f.

uzmysławiać, uzmysło-wić va. versinnlichen; **-wienie** n Versinnlichung

uznać, uznawać I va. I anerken-nen, erkennen; ~ dług, eine Schuld anerkennen; ~ dziecko za swoje, sich zu einem Kinde bekennen; **-jać**, in Anerkennung; **handl.** ~ czyli rachunek sumą, j-n für eine Summe erkennen. 2 ~ za stosowne, für ratsam finden, für zweckmäßig erachten. 3 ~ za dobre, gutheißen; ~ za słuszne, billigen; nie -wać czego, etw. mißbilligen. II ~ się, sich bekennen; ~ się za pokonanie, sich für besiegt erklären; ~ się za winnego, sich schuldig bekennen.

uznanie n I (długu etc.) Anerken-nung f. 2 Ermessen, Belieben, Gutdunken n; według jego -nia, nach seinem Gutdünken a. Belieben;

pozostawiam to do pańskiego -nia, ich stelle es Ihrem Belieben anheim. 3 Beifall m; spotkać się z -m, zyskać ~ Beifall finden; wyrazić ~ gutheißen, billigen. 4 Ansehen n, Achtung f; mieć ~ u ludzi, in Ansehen stehen.

uzuchwa-lać, -lić *va.* frech machen.

uzupel-ni(a)ć *va.* (się, się) ergänzen, vervollständigen; -niający *a* ergänzend; -nienie *n* Ergänzung. Vervollständigung *f*; (dodatek) Anhang *m*; (w listach): w -niu mego listu z d..., in Ergänzung, im Verfolg meines Schreibens vom...

uzurpa-cja *f* widerrechtliche Besitzergreifung, Usurpation *f*; -tor, -a, pl -rzy *m* widerrechtlicher Besitznehmer; Thronräuber *m*.

uzwółć *va.* (auf)wickeln; uzwojenie *n* el. Wicklung *f*; ~ faliste, Wallenwicklung; ~ twornikowe, Ankerwicklung.

uzys-kać *va.* erlangen; ~ odszkodowanie, Entschädigung erlangen; ~ obywatelstwo, sich einbürgern; -kanie *n* Erlangung *f*; dla -nia... um... zu erlangen.

uzaglenie *n* zeg. Segelwerk *n*. uza-lać, -lić się, sich beklagen, sich beschweren (na co, über...).

użebrać *va.* erbetteln. użerać się z kim, mit j-m hadern, (sich) mit j-m zanken.

użycie *n* 1 Gebrauch *m*; być w -ciu, gebräuchlich sein; wyjść z -a, außer Gebrauch kommen, nicht mehr üblich sein; nie do -cia, unbrauchbar (ob. sposób 1). 2 (pie-

niędy) Benutzung, Verwendung; (słowa etc.) Anwendung *f*. 3 Genuß *m*. [gönnen, verleihen.

uży-zać, -czyć *va.* gewähren, użyć, -yje, -yl, używać 1 *va.* 1 gebrauchen, anwenden, benutzen, verwenden; sich bedienen; ~ podstęp, List anwenden; ~ przemoc, Gewalt üben; ~ pieniądze (na co), Geld verwenden. 2 genießen; ~ życie, das Leben genießen; sich seines Lebens freuen; używać rozkoszy życia, schmelgen; używać, ale nie nadużywać, halte in allem Maß und Ziel. 11 ~ się, gebraucht werden. użytecz-nie *ad.*, -ny *a* brauchbar, nützlich; -ność *f* Nützlichkeit, Brauchbarkeit *f*.

użytek, -tku *m* Gebrauch *m*; na ~ codzienny, zum (all)taglichen Gebrauch; do -tku szkolnego, zum (a. für den) Schulgebrauch; zrobić ~ z cz., von etw. Gebrauch machen; artykuł codziennego -tku, Gebrauchsartikel *m* (ob. wewnętrzny).

użytko-wać *va.* (aus)nützen, (nützlich) verwenden, verwerten; -wanie *n* Nutznießung, Nutzung *f*. Nieśbrauch *m*; -wnik, -a, pl -icy *m* Nutznießer, Niefnutzer *f*. używać *ob.* użyć; używalność *f* Benutzung *f*; (pokój) z -ścią kuchni, mit Küchbenutzung; używalny *a* benutzbar, brauchbar; używanie *n* Benutzung *f*; Genuß *m*; używany *a* gebraucht; (wyraz) gebräuchlich; -ne książki, gebrauchte Bücher; używka *f* Genußmittel *n*.

użyź-ni(a)ć *va.* befruchten, fruchtbar machen; -nienie *n* Befruchtung *f*.

W

w, we *prp in*; w ogrodzie, im Garten; w Polsce, in Polen; grać w karty, Karten spielen; w czasie rozmowy, während des Gesprächs; w nocy, bei Nacht; w dzień, bei Tag; przyjeść w odwiedziny, zu Besuch kommen; dzień w dzień, Tag für Tag; w miarę, maßig; kubek w kubek, ganz dasselbe, ganz ähnlich; w domu, zu Hause; wierzyć w Boga, an Gott glauben; w lewo, links; w prawo, rechts; dać co k. w prezencie, j-m etw. zum Geschenk machen; nie

mogę się w tym polapać, ich kann nicht gescheit daraus werden.

wab, -ia *m* ob. wabik; wabiący *a* (an)lockend; wabić *va.* locken anlocken; ~ się, (o psie) heißen; wabidło *n* Lockmittel *n*; wabienie *n* Locken *n*, Anlockung *f*; wabik, -a, pl -i *m* Lockspeise *f*, Köder *m*; Lockpeife *f*; Lockvogel *m*; fig. Reiz *m*; Lockmittel *n*; ona ma -a, sie ist reizend.

wacan, -a *m*, wacani *f* *Sie*. Wacek, -cka *m* ob. Wacław.

wachlarz, -a, pl -e *m* Fächer *m*; -ow(aty) *a* fächerförmig; -yk, -a, pl -i *m* Fächerchen *n*, (kleiner) Fächer. wachlo-wać *va.* (się, się) fächeln; -wanie (się) *n* Fächeln *n*. wachmistrz, -a, pl -e *m* Wachtmei-wachta *f* zeg. Wache *f*. [ster *m*. wacik, -a *m* Wattebüschchen *n*. Wacław, -a *m* Wenzel. wać(pan), waćpani, waćpanna, *Sie*.

wada *f* Fehler *m*; ~ serca, Herzfehler; bez -dy, fehlerfrei.

wadium *n* inu. Gewähr(leistung) *f*. wadit-wie *ad.*, -wy *a* mangelhaft, fehlerhaft; -wość *f* Mangelhaftigkeit, Fehlerhaftigkeit *f*.

wadzić *va.* zum Zank anreizen. wafła *f* Waffel *f*.

waga *f* 1 Waage *f*; ~ rzymska, Schnellwaage (mit Laufgewicht); ~ sprężynowa, Federwaage. 2 Gewicht *n*; ~ brutto, netto, Brutto-, Nettogewicht; brak na wadze, Gewichtsmangel *m*; nadwyżka -i, Übergewicht; ubytek na wadze, Gewichtsabnahme *f*; -sprzedawca na -e, nach dem Gewicht verkaufen; żywa ~ lebendiges Gewicht (der Schlacht-tiere); fig. na wagę złota, übermäßig teuer; sp. ~ ciężka, Schwergewicht; ~ musza, Fliegengewicht; ~ piórkowa, Federgewicht; ~ półciężka, Halbschwergewicht. 3 fig. Wichtigkeit, Bedeutung *f*, Gewicht *n*; przywiązywać do cz. -ge, etw. Sache Wichtigkeit beilegen, auf etw. Gewicht (a. Wert) legen. 4 (u zegara) Gewicht *n*.

wagabunda, pl -ndzi *m* Strolch, Landstreicher, Vagabund *m*.

wagarować *un.* szk. die Schule schwänzen; wagary *pl*: iść na ~ die Schule schwänzen. [m.

wagnerzysta, pl -ści *m* Wagnerianer wagiomir, -u, pl -y *m* Kugelkaliber *n*; Geschützweite *f*.

wagon, -u, pl -y *m* Wagen *m*; ~ bezpośredni, Personenkurswagen; ~ dla bydła, Viehwagen; ~ końcowy, Schlußwagen; ~ restauracyjny, Speisewagen; ~ salonowy, Salonwagen; ~ sypialny, Schlafwagen; ~ towarowy, Güterwagen; ~ zbiorowy, Sammelwagen; ~ zbiorowy przedładunkowy; Umladzwagen; -ik, -u,

pl -i *m* kleiner Wagen, Wägelchen *n*; Kippwagen *m*; -owy *a* Wagen..., tabor ~ Wagenpark *m*.

wagowe, -go *n* Wiegegeld *n*; wago-owy, -ego *m* Wäger, Wagemeister; wahać się, schwanken, wanken; fig. schwanken, unschlüssig sein, Bedenken tragen, zögern, Anstand nehmen; (o cenach) schwanken; waha-dio *n* Pendel *n*; Schwengel *m*; waha-dlowy *a*: ruch ~ Pendelbewegung *f*; wahaający *a* schwankend; -ce się ceny, schwankende Preise; waha-nie *n* Schwankung *f*; -nia cen, Preisschwankungen *pl*; ~ się, Bedenken, Zögern *n*, Unentschlossenheit *f*; bez -nia, ohne Bedenken. waka-cje, -cji, -cyj *pl* (Schul-) Ferien *pl*; ~ sądowe, Gerichtsferien -cyjny *a* Ferien...

wakans, -u, pl -e *m* Vakanz *f*, freie, unbesetzte Stelle; wakować *un.* unbesetzt (vakant) sein; wakuja-cy *a* unbesetzt, erledigt, vakant, frei; -ca posada, ob. wakans.

walać *va.* 1 (się, się) beschmutzen, besudeln. 2 ~ się, sich (herum-)walzen; ~ się w blocie, sich im Kot wälzen. 3 (o rzeczach) unordentlich herumliegen.

walc, -a, pl -e *m* Walzer *m*; tań-czy-ciel, -ca, Walzer tanzen; -ować 1 *un.* Walzer tanzen, walzen. 11 *va.* (metale) walzen, plätten, strecken; -owanie *n* Walzen *n*; -owaty *a* zylinderförmig, walzenförmig; -ownia *f* Walzwerk *n*, Walzhütte *f*; ~ blachy, Blechwalzwerk *n*; -ownik, -a, pl -icy *m* Strecker *m* (in einem Walzwerke); -owy *a* Walzen...; prasa -wa, Walzenpresse *f*.

walczyć *un.* streiten, kämpfen; ~ o byt, um seine Existenz kämpfen; ~ ze śmiercią, mit dem Tode ringen; ~ z trudnościami, mit Schwierigkeiten kämpfen; ~ na pióra, polemisieren.

walczyk, -a, pl -i *m* Walzer *m*; walec, -lca, pl -lce *m* Walze *f*, Zylinder *m*; -lce hutnicze, Walzwerk *n*; ~ rolniczy, Wallbreche *f*. walczyć-nie *ad.*, -ny *a* tapfer, mutig; -ność *f* Tapferkeit *f*.

Walenty, -ego *m* Valentin; choro-ba św. -ego, Fallsucht, Epilepsie *f*. Walerian, -a *m* Valerian.

warzyw-nia *f* Gemüseaufbewahrungsort *m*; -nictwo *n* Gemüsebau *m*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Gemüsegärtner *m*; -ny *a* Gemüse...; ogród ~ Gemüsegarten *m*; targ ~ Gemüsegarten *m*.

warzywo *n* Gemüse *n*.
wasal, -a, *pl* -e *m* Wasall, Lehmann *m*; -ski *a* Vasallen...
wasan, -na *ob.* waspan.

wasag, -u, *pl* -i *m* Korbwagen *m*; -owy *a*; wóz ~ Korbwagen *m*.
wasz *pn.* euer; der eurige.
waszność, waść, -ści *m* Sie.

Waszyngton *m* geo. Washington.
wasnić *va.* entzweien, Unfrieden stiften; ~ się, sich zanken, hadern.
waśń, -ni *f* Zank, Streit *m*.

wat *m* el. Watt *n*.
wata *f* Watte *f*; ~ chemiczna, Watte für chemische Zwecke (ob. higroskopijny); paltro na wacie, mit Watte gefütterter Paletot.

wataga *f* Bande *f*; kozacka, tatarska, Kosaken-, Tatarenhaufe *m*; watażka *m* Anführer *m* einer Kosakenabteilung. [Wasserspülung.
waterklozet *m* Klosett *n* mit wataolina *f* Schneiderwatte *f*.
wato-wać *va.* watterien; -wanie *n* Watterierung *f*; -wy *a* Watte...
watówka *f* mit Watte gefütterter Rock.

wato-godzina *f* el. Wattstunde *f*; -mierz *m* Wattmeter *n*.
Watykan, -u *m* Vatikan *m*.
Wawrzyn, -u, *pl* -y *m* Lorbeer; Lorbeerbaum *m*; -ek, -nka *m* bot. Seidelbast *m*.

Wawrzyniec, -ńca *m* Lorenz.
wawrzyno-wisnia *f* Lorbeerkirschbaum *m*; -wy *a* Lorbeer(en)...
wieniec ~ Lorbeerkranz *m*.
waza *f* Vase *f*; ~ do zupy, Suppenschüssel *f*; wazka *f* kleine Suppenschüssel.

wazelina *f* Vaselin *n*, Vaseline *f*.
wazon, -u, *pl* -y *m* Blumen vase *f*; -ik, -u *m* Blumentopf *m*; -owy *a* Blumentopf...
wazenie *n* Wiegen *n*; wazka *f* 1 kleine Waage; ~ do listów, Briefwaage. 2 ent. Libelle *f*; wazki *a* schwer, wazbar; *fig.* gewichtig, wichtig; wazność *f* Gewichtigkeit *f*.
ważność *f* 1 Wichtigkeit, Be-

deutung *f*, 2 (biletu, wyroku etc). Gültigkeit *f*; ważny *a* 1 wichtig, gewichtig; triftig; wesentlich; ~ powody, erhebliche, triftige, gewichtige Gründe; ~ne zmiany, wesentliche Änderungen. 2 (o bilecie etc.) gültig.
wazyć 1 *va.* 1 wiegen; *fig.* ~ każde słowo, die Worte abwägen. 2 (rozważać) erwägen, überlegen. 3 ~ czym losem, über j-s Schicksal entscheiden. 4 waga, riskieren, aufs Spiel setzen; ~ za kogo życie, sein Leben für j-n wagen. II ~ się, 5 sich wiegen (lassen). 6 ~ się (na co), sich unterstehen, wagen. 7 schwanken, unentschlossen sein; wazą się moje losy, mein Schicksal wird sich bald entscheiden.

wachac *va.* riechen, wittern (i. *fig.*); wachanie *n* Riechen, Wittern
wadoliaty *a* voll Hohlwege. [n. wadół, -ołu, *pl* -oły *m* Hohlweg *m*.
waglik, -a *m* Karbunkel *m*; wet. Milzbrand *m*.
wagr, -a, *pl* -y *m* Finne *f*; -owaty *a* finnig.

was, -a, *pl* -y *m* 1 Schnurrbart *m*. 2 bot. Ranke *f*; zo. -y, Bart *m*; wasal, -a, *pl* -e *m* Schnurrbartige(r) *m*; wasaty *a* schnurrbartig; wasienica *f* Raupe *f*; wasiak, -a, *pl* -i *m* (kleiner) Schnurrbart; wasisko *n* großer Schnurrbart; wasisty *a* schnurrbartig.

was-ki *a*, -ko *ad.* schmal; -kość *f* Schmalheit *f*; waskatorowy *a* schmalspurig; kolej -wa, Schmal-spurbahn *f*.
watek, -tku *m* tk. Einschlag, Einschuß *m*; *fig.* Faden *m*; ~ mowy, der Faden der Rede; ~ życia, Lebensfaden.

watęc, -leje, -lal *vn.* schwach werden; abnehmen; watłość *f* Schwächlichkeit, Zartheit *f*; wat-lusz, -a, *pl* -e *m* icht. Kabeljau *m*; ~ srebrzysty, Schellfisch *m*; watty *a* schwächlich, zart. [Kimme *f*.
wator, -u, *pl* -y *m* Gergel *m*.
watpóc *vn.* zweifeln (o czym, an...);
watplenie *n* Zweifeln *n*; Zweifel *m*; bez -a, ohne Zweifel, zweifellos; waptliwość *f* Zweifel *m*, Zweifelhafigkeit *f*; mieć ~ Zweifel hegen; podać w ~ in Zweifel ziehen; waptliwy *a* zweifelhaft

fraglich; ungewiß, unsicher; ~ dłużnik, zweifelhafter Schuldner.
wątro-ba *f* Leber *f*; -biany, -bowy *a* Leber...; wątróbka *f* Leber *f*; ~ cięciela, Kalbsleber; gęsia ~ Gänseleber.
wąwozisty *a* voll(er) Schluchten; wawóz, -ozu, *pl* -ozy *m* Schlucht *f*; Hohlweg *m*. [schmal.
waziu-chny, -t(ę)ki *a* ganz waz, weza, *pl* weże *m* 1 Schlange *f*, 2 Schlauch *m*; ~ gumowy, Gummischlauch.
wbic, wbiwać *va.* (hin)einschlagen; ~ na krzyż, kreuzigen; ~ na pal, pfählen, aufspießen; *fig.* ~ w głowę, w pamięć, dem Gedächtnis einprägen (ob. ambicją); ~ sobie (co) w głowę, sich in den Kopf setzen; ~ komu świek, klin w głowę, einem viel zu schaffen machen.
wbiec, wbiegać *vn.* hineinflaufen; (na górę) hinauf-rennen, -laufen, wbrew *prp* (zu)wider, gegen; ~ oczekiwaniu, gegen Erwartung; ~ rozporządzeniu, der Verordnung zuwider; ~ mojej woli, wider meinem Willen.
w bród ob. bród.
wbudo-wać *va.* (hin)einbauen; -wanie *n* Einbau *m*.
wcale *ad.* ganz und gar; ~ ładna, ziemlich schön; ~ nie, gar nicht.
wchłaniać, wchłoniąć *va.* einsaugen; ~ w siebie, in sich aufnehmen; wchłanianie, wchłonięcie *n* Einsaugung *f*.
wchodowy *a* Eingangs...; wchodzenie *n* Hinein-, Hinaufgehen *n*.
wchodzić, wejść, wejść, -dzie, wszedł *vn.* hineingehen; (na górę) hinaufgehen; proszę wejść herein! ~ na schody, die Treppe hinaufgehen; ~ komu w drogę, j-m in den Weg treten; *fig.* ~ w czyje polezienie, sich in j-s Lage setzen (a. hineindenken); ~ w posiadanie czego, in den Besitz von etw. gelangen; ~ w siebie, in sich einkehren; ~ w stosunki, in Verbindung treten (ob. styczność); ~ w szczegóły, auf Einzelheiten eingehen; ~ w układy, in Unterhandlungen treten; ~ w związki małżeńskie, in den Ehestand treten; ~ w zycząj, zur Gewohnheit werden; ~ w życie, ins Leben treten;

jr, in Kraft treten (ob. gra, przysłowie); słonce weszło, die Sonne ist aufgegangen.
wchód, -odu *m* Eingang *m*.
wciąć, wnieć, wciąć ob. wciącać, wciągać, -gnąć *va.* 1 (hin)einziehen; (na górę) hinaufziehen; (buty etc.) anziehen; *fig.* hineinziehen, mit ins Spiel bringen; ~ k, do spisku, j-n mit ins Komplott ziehen. 2 (do księgi etc.) eintragen 3 (powietrze etc.) einsaugen; -ganie, -gnięcie *n* 1 Einziehen, Hineinziehen; (na górę) Hinaufziehen *n*, 2 (do księgi etc.) Eintragung *f*.
wciązać *ad.* fortwährend, immer, immerfort; ~ jedno i to samo, immer ein und dasselbe.
wcielac, -lic *va.* eingliedern; (się, się) einverleiben; -lenie *n* Eingliederung; (się) Einverleibung *f*; -lony *a* leibhaftig, eingefleischt; ~ diabeł, der leibhafte Teufel; mil. ~ do dywizji, im Divisionsverbande.
wcierać *va.* (hin)einreiben; wcieranie *n* Einreibung *f*.
wcięcie *n* Einschnitt; Ausschnitt; wcięty *a* eingeschnitten; (gors) ausgeschnitten; wciącać *va.* 1 einschneiden. 2 gm. (gierig) essen.
wcis-kać, -nać, -snąć, -śnieć, -snać *va.* hineindrücken; (cytrynę) pressen; ~ komu (co) do ręki, j-m in die Hand drücken; ~ się, sich ein-drängen, eindringen; -kanie, wciśnięcie *n* Eindringen *n*.

w czas *ad.* zeitig, zur rechten Zeit; früh(zeitig); (ob. rychło).
wczes-sność *f* Frühzeitigkeit *f*; -sny *a* (wczesniejszy) früh, frühzeitig; -m rankiem, am frühen Morgen; -sne owoce, Frühobst *n*; -sna zima, früher Winter; od -snej młodości, von früher Jugend; -śnie *ad.* früh; -śniej, früher; im wczesniej, tym lepiej, je früher, desto besser; -śniej czy później, früher oder später.
wczoraj *ad.* gestern; ~ rano, wczoraj, gestern früh; abends; -szy *a* gestrig, von gestern.
wczu(wa)ć się, sich einfinden.
wczu(wa)ć się, sich (hin)einlesen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

wdawać się, sich einlassen.
wda(wać) się 1 sich einlassen; ~ z kim, sich mit j-m abgeben; ~ się w rozmowę, sich in ein Gespräch einlassen; ~ w spekulacje, sich auf-

Spekulationen einlassen. 2 ~ w kogo j-m ganz ähnlich sein, j-m nachschlagen, nacharten, nachgeraten; wdał się w ojca, er schlägt sehr nach seinem Vater, er ist nach dem Vater w dal ob. dal. [geraten.]

wdarcie się n Einbruch m. [m.] wdech m Einatmung f, Atemzug wdep-nać, -tać *vn.* (hin)eintreten; ~ w błoto, in den Kot treten; *fig.* (w przykrą sprawę) sich verwickeln. wdluż ob. wzdłuż.

wdmuch(iw)ać *va.* (hin)einblasen. wdowa f Witwe f (po lekarzu eines Arztes); królowa ~ Königinwitwe; wdowi a Witwen...; ~ grosz, Scharflein n der Witwe; pensja -a, Witwengehalt n; wdo-wiec, -wca, pl -wcy m Witwer m (ob. słomiany); wdowieństwo n (Witwenstand m, Witwentum n; wdówka f Witwe f.

wdrapyw(a)ć się, hinaufklettern; ~ na górę, einen Berg erklettern, erklimmen.

wdrażać *va.* 1 (dochodzenie, śledztwo) einleiten; ~ proces, einen Prozeß anstrengen, anhangig machen, 2 ~ komu co, j-m etw. einprägen, einschärfen. 3 ~ (się) do cz., (sich) an etw. gewöhnen.

wdrobić *va.* (hin)einbrocken. wdrożenie n (śledztwa) Einleitung wdrożyć ob. wdrażać. [f.] w dwóchnasób *ad.* doppelt.

wdychać *va.* einatmen; wdychanie n Einatmung f.

wdziać, wdzieje, -ał, wdziewać *va.* anlegen, anziehen. wdzierać się 1 gewaltsam eindringen, sich eindringen, einbrechen; *fig.* ~ w czyje prawa, in j-s Rechte eingreifen. 2 (na górę) hinaufklettern, erklimmen.

wdzięczenie się n Schöntuerei f. wdzięczyć -nie *ad.*, -ny a 1 dankbar; być k. -nym, j-m dankbar sein, j-m Dank wissen; -ne zadanie, dankbare Aufgabe, 2 anmutig, lieblich; -na jej postać, ihre anmutige Gestalt; -ność f Dankbarkeit f; okazywać k. ~ sich gegen j-n dankbar erweisen; okazanie -ści, Dankbarkeitsbezeugung f; jako dowód -ści, als Beweis meiner Dankbarkeit; przez ~ aus Dankbarkeit.

wdzięczyć się, schöntun, sich zieren; wdziałk, -u, pl -i m Reiz m, Anmut f.

weba f Webe f; webowy a Webe... weco-wać *va.* wetzen, schärfen; -wanie n Wetzen, Schärfen n.

wedeta f Vedette f, Kavalerieposten m. wedle, według *prp.* laut, gemäß, nach; ~ niego, seiner Meinung nach; ~ umowy, laut Übereinkunft; ~ uznania, nach Belieben; ~ moich środków, meinen Mitteln gemäß.

wedrzeć się ob. wdzierać się. wegetacja f Vegetation, Pflanzenwelt f; *fig.* vegetierendes Leben; -rianin, -a, pl -nie m Vegetarier m; -riański a vegetarisch.

wegetować *vn.* vegetieren; *fig.* ein elendes Leben führen, dahinleben, vegetieren. [Fahrzeug n.

wehikuł, -u, pl -y m Vehikel, wejrzyć *vn.* ~ w co, in etw. hineinsehen; in etw. Einblick nehmen; ~ w siebie, über sich selbst nachdenken; wejrzenie n 1 Blick m; 2 ~ pierwszego -nia, auf den ersten Blick. 2 (w co) Einblick m.

wejście n Eingang, Eintritt m; bilet -a, Eintrittskarte f; ~ wzbronione, Eintritt verboten; *jr.* ~ w życie, w moc obowiązującą, Inkrafttreten n; wejściowy a Eingangsw... wejść ob. wchodzić.

weksel, -słu, pl -sle m Wechsel m; ~ długoterminowy, langschtiger Wechsel (ob. grzeźnościowy); ~ krótkoterminowy, kurzer Wechsel; mieszcowy ~ Platzwechsel; ~ własny, eigener Wechsel, Solawechsel; wycofać ~ z obiegu, einen Wechsel zurückziehen; wekslować *va.* wechseln; wekslowy a Wechsel...; prawo -we, Wechselrecht n; szachrajstwo -we, Wechselreiterei f.

wektor, -a, pl -y *mat.* Vektor m. welinowy a: papier ~ Velinpapier n.

welocyped, -u, pl -y m Fahrrad n; -owy a Fahrrad...; -ysta, pl -yści m (-ystka f) Radfahrer(in). welodrom, -u, pl -y m Radfahr-(lehr)bahn f.

welon, -u, pl -y m Schleier m. welwet, -u, pl -y m Velvet m 1. welna f Wolle f; sztuczna ~ Zell-

wolle; targ na -nę, Wollmarkt m; przedzalnia -ny, Wollspinnerei f; welniak, -a, pl -i m wollenes Kleid; welnianka f 1 ob. welniak. 2 bot. Wollgras n, Wiesenwolle f; welniany a wollen; Woll...; -na materia, Wollstoff m; pończocha -na, wollener Strumpf; przemysł ~ Wollindustrie f; wyroby -ne, Wollwaren pl; welniarstwo n Wollindustrie f; welniarz, -a, pl -e m Wollhändler m; welni(a)sty a wollig.

wemknąć się, sich hineinschleichen, hineinschlüpfen. wena f Blutader, Vene f; *fig.* Anlage, Neigung f; ~ poetycka, poetische Ader.

wendata f Blutrache f.

Wenedcja f geo. Venedig n; -nia, -a, pl -nie m Venezianer, Venediger m; wenecki a wenedisch, venezianisch; okno -e, sechsflügeliges Fenster.

Wenera f Venus. [ster.] wenerolog, -a, pl -owie m Arzt für venerische Krankheiten; weneryczny a venerisch; choroba -na, venerische Krankheit.

wenta f Verkauf zu Wohltätigkeitszwecken, Basar m.

wentyl, -a, pl -e m Ventil n, Klappe f; ~ bezpieczeństwa, Sicherheitsventil f; -acja f Lufterneuerung, Ventilation f; -ator, -a, pl -y m Ventilator m; -ować *va.* lüften, ventilieren.

Wenus f Venus, Liebesgöttin f.

węń = w niego, in ihn hinein. węcbanąć *va.* hineinstoßen, hineinstopfen; ~ (co) do ręki, in die Hand drücken; ~ (k.) do więzienia, ins Gefängnis werfen; ~ się, sich hineindrängen.

węprzeć, -prę, -prze, wpał *va.* hineindrängen; ~ się, mit Gewalt eindringen.

weranda f Veranda f; werando-wać *vn.* auf der Veranda liegen. werbel, -bla m (Trommel-)Wirbel. werbo-wać *va.* (an)werben; -wanie n, werbunek, -nku m Werbung, Anwerbung f; -wołk, -a, pl -icy m Werber m.

[n.] werydykt, -u, pl -y m Urteil, Verdikt werk, -u, pl -i m Uhrwerk n; -mlistrz, -a, pl -e m Werkmeister m. wermiszal, -szlu m Fadennudel n. wermut, -u m Wermutwein m.

werniks, -u m Firnis, Lack m; -ować *va.* firnissen, lackieren. wernisaż, -u m Firnistag m (einer Ausstellung).

weronika f bot. Ehrenpreis m. Wersal, -u m geo. Versalles. werset, -u, pl -y m Bibelvers m. wersja f Fassung, Version f. wersyfikacja f Versbau m; Verskunst, Verslehre f.

wertep, -u, pl -y m Irrweg m. warto-wać *va.* Blättern, durchsuchen; -wanie n Blättern; Durchsuchen n.

werwa f Schwung m, Verve f. werwena f bot. Eisenkraut n. werznać *va.* einschneiden; ~ się, eindringen.

wesele n 1 Hochzeit f (ob. srebrny); wyprawić ~ Hochzeit machen; kiedy ~ ? wann machen Sie Hochzeit? 2 Freude f; weselić *va.* freuen, erheitern; ~ się, sich freuen, fröhlich, lustig sein; weseliśko n (große) Hochzeit; weselny a Hochzeits...;

orszak ~ Hochzeitsgesellschaft f. weso-lek, -lka, pl -lki m Lustigmacher, Bruder Lustig; -to *ad.* -ty a lustig, fröhlich, munter, heiter; -to tu, da geht es lustig her; -ly pasażer, Bruder Lustig; -tych święt! ich wünsche Ihnen frohliche Feiertage! -tość f Fröhlichkeit, Lustigkeit, Heiterkeit f; wesoł ob. wesoly.

wespół *ad.* zusammen, gemeinschaftlich.

wesprzeć, -prę, -prze, -pał *ob.* wspaniać.

wessać *va.* (się, sich) einsaugen. westchnąć *vn.* (auf)saufen; westchnienie n Seufzer m.

Westfalia f geo. Westfalen n; -lczyk, -a, pl -ycy m Westfale m; westfalski a westfalsch.

westybul, -u, pl -e m Hausflur m. wez, pl wsz y f Laus f; -ka f 1 Laus f. 2 Räude f.

wet m ~ za ~ Wurst wider Wurst; oddać ~ za ~ Gleiches mit Gleichem vergelten.

weteran, -a, pl -i m Veteran m. wetrynariusz f Tierarzneikunde f; szkola -rii, Tierarztschule f; lekarz -rii, Tierarzt m; -narski a tierärztlich, Veterinär...; -narsz, -a, pl -e m Tierarzt, Veterinär m.

wetkać, wetknąć *va.* (hin) einstecken.

weto n *n* inu. Veto *n*; założyć ~ Einspruch erheben.

wetrzeć, -re, -e, wtarić *vn.* einreiben.

[*n.* wety, tów *pl* Nachttisch *m*, Dessert wewnątrz *ad.*, *prp.* inwendig, in-ne(n), innerhalb; na ~ nach innen zu; wewnętrznie *ad.*, -ny *a* inwendig, innerlich, inner; minister spraw ~nych, Minister des Innern, Innenminister *m*; pożyczka ~na, Innenanleihe *f*; strona ~na, Innenseite *f*; *apt.* do użytku ~nego, innerlich anzuwenden.

wezbrać, -bierze, -brał *vn.* (an)schwollen, steigen, wachsen, zunehmen; rzeki ~fy, die Flüsse geschwellen an; wezbranie *n* (rzeki) Anschwellung, Schwellung *f*.

węzłowie *n*, węzłówek, -wka *m* Kopfleude *n* (am Bett); Kopfkissen, Kopfpfuhl *n*.

Wezuwiuz, -a *m* Vestuv *m*.

wezwać, -wę, -wie, -wał *ob.* wzywać; wezwanie *n* Aufforderung; (urzędowe) Vorladung *f*. ~ do zaplacenja, Aufforderung zur Zahlung.

węzyczkaria *f* Blasenpflaster *n*.

węzyr, -a, *pl* -owie *n* Vezir *m*.

węzrzyć się, się einträtsen.

węch, -u *m* Geruch *m*; *fig.* ma dobry ~ er hat eine feine Nase.

wędka *f* Angel *f*; haczyk u ~ki, Angelhaken *m*; *fig.* dać się złapać na ~kę, in die Falle gehen; wędkarz, -a, *pl* -c *m* Angler *m*; wędtkować *vn.* angeln.

wędlna *f* Rauchfleisch, Selchfleisch *n*; -ny *pl* Würste *pl*; wyrób wędlny, Wurstfabrikation *f*; wytwórnia wędlna, Wurstfabrik *f*;

-niarka *f* Wursthändlerin *f*; -niarnia *f* Wursthändler *m*; -niarz, -a, *pl* -e *m* Wursthändler *m*.

wędrować *vn.* umherziehen, wandern; (o ptakach) ziehen; -wicie, -wca, *pl* -wcy, -wnik, -a, *pl* -icy *m* Wanderer *m*; -wny *a* Wandert...;

ptak ~ Wandervogel *m*; trupa ~wna, herumziehende Schauspieler; wędrowka *f* Wanderung *f*; ~ narodów, Völkerwanderung.

wędzarnia *f* Raucherkammer *f*; wędzenie *n* Räuchern *n*; wędzić

va. räuchern; ~ się, geräuchert werden.

wędził~delko *n* *an.* Zungenbändchen *n*; -dło *n* Gebiß *n* (am Pferdezäum); *fig.* Zügel, Zaum *m*.

wędzonka *f* Rauchfleisch, Dörrfleisch *n*; wędzony *a* geräuchert.

węgar, -a, *pl* -y *m* Türpofsten *m*.

węgiel, -gla *pl* -gle *m* 1 Kohle *f*; ~ brunatny, Braunkohle; ~ drzewny, Holzkohle; ~ kamienny, Steinkohle; kopalnia węgli, Steinkohlenbergwerk *n* (ob. siedzieli); czarny jak ~ kohl-schwarz. 2 *chm.* Kohlenstoff *m*; -nica *f* Winkelmaß *n*, Winkelhaken *m*; ~ ruchoma, Schmiege *f*, stellbares Winkelmaß.

węgielny *a* Winkel..., Eck...; kamień ~ Grundstein *m* (*t. fig.*); węgiel, -gla, *pl* -gły, *m* Ecke *f*, Winkel *m*.

Węgiel, -gra, *pl* -grzy *m* Ungar *m*; -ka *f* 1 Ungarin *f*. 2 ungarische Pflaume; węgierski *a* ungarisch.

węgłan, -u *m* *chm.* kohlsäure Verbindung; ~ potasu, kohlsäures Kalium; ~ sodu, kohlsäures Natrium; węglowy *a* Kohlen...; kwas ~ Kohlsäure *f*; węglarka *f* 1 Kohlenhändlerin *f*. 2 *kol.* Kohlenwagen *m*; węglarnia *f* Kohlenbrennerei *f*; węglarski *a* Kohler...;

stos ~ Kohlenmeiler *m*; węgłarz, -a, *pl* -e *m* Kohler, Kohlenhändler; Kohlenträger *m*; węglic *va.* (sie) verkohlen; węglik, -a, *pl* -im Kohlenstoffverbindung *f*; ~ żelaza, Kohleneisen *n*.

węgiel-tlenek *m* *chm.* Kohlenoxyd *n*; -wodan *m* Kohlenhydrat *n*; -wodór *m* Kohlenwasserstoff *n*.

węglownia *f* Kohlenlager *n*.

węglowy *a* Kohlen...; miał ~ Kchlenklein *n*; pokład ~ Kohlenlager *n*; zagłębie ~we, Kohlenbecken *n*; węglówka *f* 1 *el.* Kohlenfadenslampe *f*. 2 *kol.* Kohlenzug *m*.

węgorz, -a, *pl* -e *m* icht. Aal *m*; półow ~y, Aalfang *m*.

węgrowaty *a* finnig; węgry *pl* (Schweine-)Finnen *pl*.

Węgry, Węgier, *n* Wa-grzech *pl* *geo.* Ungarn *n*; węgrzyn, -a *m* Ungarwein *m*.

węzół, -zła, *pl* -zły *m* 1 Knoten *m* (*t. zęg.*); Band *n*; ~ gordyjski,

gordischer Knoten; ~ małżeński, Eheband (ob. ściętnic). 2 (toból) Bündel *n*. 3 *kol.* Knotenpunkt *m*; -ek, -ika, *pl* -lki *m* 1 Knoten *m*, Knötchen *n*, Schlinge *f*. 2 Bündel *n*; -kowaty *a* knotig.

węzłowato *ad.* krótko *a* ~ kurz und bündig; -waty *a* knotig; *fig.* bündig; -wy *a* Knoten...; punkt ~ Knotenpunkt *m*; *kol.* stacja ~wa, Knotenstation *f*.

wężowato *ad.*, -waty *a* schlangenförmig; (o linii) geschlängelt; -wnica *f* Schlangenlinie *f*; -wnik, -a, *pl* -i *m* *min.* Schlangenstein *m*; *bot.* Schlangenkraut *n*; -wy *a* Schlangen...; -wa skóra, Schlangenhaut *f*. węższy, schmäler.

wężyk, -a, *pl* -i *m* junge Schlange.

2 schlangenförmige Richtung; -ciem, geschlängelt; -ować *vn.* sich schlängeln; -owa(ą)ty *a* geschlängelt.

wężymord, -u, *pl* -y *m* *bot.* Schwarz-wurzel *f*.

wgiąć, wegne, wegnie, wgiąć, wgiąć *va.* (hin) einbiegen; wgięcie *n* Einbiegung *f*; wgięty *a* einge-bogen. [-ać ob. wejrzyć.

wgląd, -u *m* Einblick *m*; Einsicht *f*;

wglębi(a)ć *va.* (sie, sich) vertiefen;

-bienie *n* Vertiefung *f*; -bny *a*; wody ~bne, Untergrundwasser *n*.

wgniatać, wgnięść *va.* hineindrücken, hineinplessen; wgniata-nie, wgniecenie *n* Hineindrücken *n*.

wgramolić się, mit Mühe hinaufklettern, sich hinaufarbeiten.

wgrązać, -zyć *va.* versenken.

wgrzyzać się, wgrzyźć się, -zę, -zie, -zł się, sich (hin) einbeißen.

wgrzynać, versinken; einstürzen.

wiał, wieje, wiał, wiewać *I* *vn.* wehen; wieje, es ist windig; der Wind weht; silny wiatr wieje, es geht ein starker Wind. *II* *va.* (zboże) schwingen, sichten.

wiaderko *n* Eimer *m*.

wiadomo *ad.* (że) es ist bekannt, (daß) o ile mi ~ soviel mir bewußt ist; meins Wissens; panu zapewne ~ es dürfte Ihnen wohl bekannt sein;

wiadomość *f* 1 Nachricht *f*; udzielić ~ści, Nachricht geben; ~ ta rozszła się lotem błyskawicy, die Nachricht verbreitete sich mit Blitz-schnelle. 2 Kenntnis *f*; doszło

do mej ~ści, es ist mir zur Kenntnis gelangt; podać do ~ści, zur Kenntnis bringen; bekanntmachen; przyjąć do ~ści, von etw. Kenntnis, Volmerkung nehmen; nabyć ~ści, sich Kenntnisse aneignen. 3 Erkundigung, Auskunft *f*; zasięgnąć o kim ~ści, Auskunft über j-n einholen; Erkundigung über j-n einziehen wiadomy *a* bewußt, bekannt; w ~mej sprawie, in der Ihnen bewußten Angelegenheit.

wiadro *n* Eimer *m*.

władukt, -u, *pl* -y *m* Viadukt *m*.

wiałnia *f* Getreidereinigungs-maschine *f*.

wianiecznik, -a, *pl* -icy *m* Kranz-flechter *m*; wianek, -nka, *pl* -nki *m* 1 Kranz *m*, Kränzlein *n* (ob. grochowy). 2 *fig.* Jungfernkranz *m*, Jungerschaft *f*.

wianie *n* 1 Wehen *n*. 2 (zboża) Schwingen *n*. [*n.* 2 Mitgift *f*].

wiano *n* 1 Leibgedinge, Wittum wianuszek, -szka, *pl* -szki *m* Kränzchen *n*.

wiara *f* 1 Glaube *m* (w Bogu an Gott); dać czemu ~re, einer Sache Glaube schenken; bez czci i ~ry, ohne Treu und Glauben; nie do ~ry, ungläublich; nie dają temu ~ry, das findet keinen Glauben; działać w dobrej wierze, in gutem Glauben handeln. 2 Glaube *m*. Religion *f*; ~ katolicka, der katholische Glaube; zmienić ~re, seinen Glauben wechseln. 3 Treue *f*; dochować ~ry, treu bleiben; ~ małżeńska, eheliche Treue; pożycie na ~re, wilde Ehe; żyć z kim na ~re, in wilder Ehe leben.

wiario-godnie *ad.*, -godny *a* glaub-würdig, glaubenswert; -godność *f* Glaubwürdigkeit, Glaubhaftigkeit *f*; -lomca, *pl* -cy *m* Treulos(er) *m*; -lomość *f*, -lomość *n* Treulosigkeit *f*.

wiarys, -a, *pl* -y *m* alter Soldat; alter Haudegen.

wiaterek, -rku *m* sanfter Wind.

wiatr, -u, *pl* -y *m* 1 Wind *m*; *fig.* gadać na ~ in den Wind reden; to są słowa na ~ das ist alles in den Wind geredet; rozpedzić na cztery ~y, auseinanderjagen (ob. podszyty); szukać ~u w polu, wergeben suchen.

2-y, Wind *m*, Blähung *f*; -y puszcząc inen fahren (a. streichen) lassen. **wiatraczek**, -czka *m* Windfahne *f*. **wiatrak**, -a, *pl* -i *m* Windmühle *f*; *fig.* walka z -ami, Kampf mit eingebildeten Gegnern.

wiatro-loty *a* windschnell; -*lom* *m* Windbruch *m*; -**mierz** *m* Windmesser *m*; -**wy** *a* Wind...; **wiatrówka** *f* 1 Windbüchse *f*. 2 Windfang *m*. 3 Windjacke *f*.

wiatyk, -u *m* heilige Wegzehrung, Viaticum *n* (dem Sterbenden gereichte letzte Kommunion).

wiaż, -u *m med.* Auszehrung *f*. **wiaż**, -u, *pl* -y *m* Ulme, Rüster *f*. **wiażać**, -że, -zał 1 *va.* 1 binden, verbinden; ~ w snopki, in Garben binden; (słome) in Bündel zusammenbinden; ~ bukiet, einen Strauß binden; ~ koniec z końcem, kaum auskommen; *mus.* ~ nuty, Noten schleifen. 2 knüpfen, flechten. II ~ się 3 sich (ver-)binden; ~ się z kim, sich mit j-m verbinden; ~ się przysięga, sich durch einen Eid binden. 4 (o owocach) ansetzen; (o kapusie) Kopfe ansetzen, rund werden; **wiażadlo** *n* Band (*n*. *an.*); Flechrute *f*; **wiażalka** *f* ~ snopów, Garbenbinder *m*; Garbenbindemaschine *f*; **wiażanie** *n* 1 (Zusammen-)Binden; ~ snopów, Garbenbinden. 2 *bud.* Verband *m*; ~ dachu, Dachstuhl *m*; *el.* ~ górne, Oberbund *m*; **wiażanka** *f* Bündel *n*; ~ kwiatów, Blumenstrauß *m*; **wiażany** *a* gebunden; mowa -na, gebundene Rede; **wiażka** *f* Bündel *n*; ~ siana, słomy, Bund *n* Heu, Stroh; ~ chróstu, Reisigbündel; ~ szparagów, Bündel Spargel.

wiażowy *a* Ulmen..., Rüster... **wibra-cja** *f* Schwingung *f*. **Wibrieren** *n*; -**cyjny** *a* schwingend, Schwingungs...; **wibrować** *un.* schwingen, vibrieren.

wice-dyrektor *m* Vizedirektor *m*; -**konsul** *m* Vizekonsul *m*; -**prezydent** *m* Vizepräsident *m*.

wicher, -chru, *pl* -chry *m* Sturmwind *m*; **wichrowaty** *a* stürmisch; ungestört; **wichrzyć**, -a, *pl* -e *m* Unruhstifter, Aufwiegler *m*; **wichrzyć** *un.* 1 brausen. 2 *fig.*

Unruhe stiften, aufwiegeln; **wichura** *f* Sturmwind *m*.

wicina *f* flaches Flußschiff. **wiciokrzew**, -u, *pl* -y *m* Geißblatt *wicé*, -ci, *pl* -ci *f* Gerte *f*. [*n.* **wicé**, wieje, wil *va.* winden, flechten, binden; ~ nici *n* kłębuk, Garn aufwickeln, knauein; ~ się, sich winden; ~ się z bólu, sich vor Schmerzen winden; (o roślinach) sich (um etw.) herumwickeln; (o strumyku) sich schlängeln; ~ się do góry, sich emporwinden.

wid *m*: ni -u, ni slychu, man sieht und hort nichts.

widacé *vim.* man sieht; nikogo nie ~ es ist niemand zu sehen; ~ z tego, že..., daraus ersieht man, daß...; ani ~ ani slychać, man sieht und hort nichts.

wide-lec, -lca, *pl* -lce *m* Gabel *f*; -**lki**, -lek *pl* Gabel *f*; *mus.* ~ strojowy, Stimmgabel; -**ikowaty**, widlasty *a* gabelförmig.

widlak, -a, *pl* -i *m* bot. Bärapp *m*; -**owy** *a*: nasienie -owe, Bärapp-samen *pl*.

widłow(aty) *a* gabelförmig. **widły**, -del *pl* (Heu-)Gabel *f*; ~ do gnojny, Mistgabel; ~ u wozu, Wagen-gabel.

widmo *n* Gespenst *n*; *fig.* ~ głodu mieszkaniowego, das Gespenst der Wohnungsnot; -**wy** *a* Spektral...; analiza -wa, Spektralanalyse *f*.

widnieć, -eje *un.* sichtbar werden; -eje, es wird Tag; **widno** *ad.* es ist hell; ~ się robi, es wird hell; **widno-krag**, -egu, *pl* -egi *m* Gesichtskreis, Horizont *m*; *fig.* ~ polityczny zachmuża się, der politische Himmel verdunkelt sich; **widny** *a* hell, licht; **pokój** ~ helles Zimmer.

widocz-nie *ad.*, -ny *a* augenscheinlich, offenbar; sichtbar; -nie zapomnian, er hat wahrscheinlich vergessen; -ne miejsce, ein weithin sichtbarer Ort.

widok, -u, *pl* -i *m* 1 Anblick *m*; *n*a jego ~ bei seinem Anblicke; als er ihn erblickte; piękny ~ przedstawiał się naszym oczom, ein wunderschöner Anblick bot sich unseren Augen. 2 Ansicht; (z okna etw.) Aussicht *f*, Ausblick *m*; pocztówka z -iem, Ansichtskarte *f*; rozległy

~ Fernsicht; ~ dookola, Rundblick *m*; **zasłaniać** komu ~ j-m die Aussicht benehmen; *fig.* **mieć** (co) *na* -u, in Aussicht haben; **sa** -i, że..., es ist Aussicht da, daß...; bez -ów (powodzenia), aussichtslos. 3 Schau *f*; **wystąpić** *na* ~ (publicznie), zur Schau stellen; **widokówka** *f* Ansichtskarte *f*.

widomy *a* 1 sichtbar. 2 sehend. **widowisko** *n* Schauspiel *n*; ~ sceniczne, (Theater-)Vorstellung *f*. **widownia** *f* Bühne *f*; Schauplatz *m*; zniknąć z -ni, vom Schauplatz verschwinden; **wystąpić** *na* -ę, öffentlich auftreten.

widywać *va.* (częściej) sehen, zu sehen pflegen; ~ się, sich (öfters) sehen; **widywanie** się *n* häufiges Zusammentreffen. [*m.*]

widz, -a, *pl* -owie *m* Zuschauer **widzenie** *n* 1 Sehen *n* (ob. godny, kat 1, punkt); do -niał auf Wiedersehen; **znac** k. z -nia, j-n von Ansehen kennen; ~ się, Zusammentreffen *n*, Begegnung *f*. 2 (widziadło) Erscheinung *f*. **widziadło** *n* 1 Erscheinung *f*. 2 (widmo) Gespenst *n*.

widzialny *a* sichtbar; być -m, zu sehen sein; **widziany** *a*: mile ~ willkommen, gergesehen: być złe -m, schlecht angesehen sein.

widzieć, -i, -iał *va.* sehen; **ersehen**; **jak** -e, wie ich sehe; z tego -ę, daraus ersehe ich; **jak** cię widzą, tak się piszą, Kleider machen Leute; ~ się, sich sehen; ~ się z kim, j-n sehen; **widzę** się *z*muszonym, ich sehe mich genötigt; **dać** się ~ sich sehen lassen; **mnie** się widzi, że..., es scheint (a. dünkt) mir, daß...; **widzmię** *n* *inv.* Gutdünken, Gutbefinden *n*; **zrobić** co według swego ~ etw. nach seinem Gutdünken *un.*

wiec, -u, *pl* -e *m* Volksversammlung *f*, Meeting *n*.

wiecha *f* Strohwisch *m*; **Wirtschafts-**hauschild *n*; **wiecheć**, -chcia, *pl* -chcie *m* Scheuerwisch, Strohwisch. **wieco-wać** *un.* eine Versammlung abhalten; -**wnik**, -a, *pl* -icy *m* Teilnehmer an einem Meeting; -**wy** *a* Versammlungs....

wieczerza *f* Abendbrot, Abend-

sen, Abendmahl *n*; ~ Pańska, das heilige Abendmahl.

wieczko *n* Deckel *m*. **wiecznie** -ad. ewig; ~ to samo, immer dasselbe; -**ność** *f* Ewigkeit *f*; **przenieść** się do -ści, das Zeitliche segnen, sterben; -**notrwaty** *a* ewig-dauernd; -**ny** *a* ewig, immerwährend; (pożyczyć) *na* -ne nieoddiadane ...auf Nimmerwiedersehen (ob. pióro 1).

wieczno-rek, -rku, *pl* -rki *m* Abendgesellschaft *f*; ~ **tańcujący**, Abendgesellschaft mit Tanz; **iść** *na* ~ zu einer Abendgesellschaft gehen; -**rnicza** *f* Abendunterhaltung *f*; -**rny**, -**rowy** *a* Abend...; wydanie -ne (gazety), Abendausgabe *f*, Abendblatt *n*; -**rynka** *f* Abendgesellschaft.

wieczór, -oru, *pl* -ory *m* Abend *m*; 0 ósmej ~ um acht Uhr abends; dziś ~ heute abend; **dobry** ~ guten Abend; **co** ~ jeden Abend; -**orem**, abends; **pod** ~ gegen Abend. **wieczny**-stość *f* Ewigkeit *f*; -**sty** *a*, -ście *ad.* ewig.

Wiedeń, -dnia *m geo.* Wien *n*. **wiedeń-czyzyk**, -a, *pl* -yzy *m* Wiener *m*; -**nka** *f* Wienerin *f*; -**ński** Wiener..., wienersisch; **po** -ńsku *ad.* wienersich (ob. sznyceł).

wiedza *f* 1 Wissen *n*; **bez** mej -dzy, ohne mein Wissen. 2 (nauka) Wissenschaft; Gelehrsamkeit *f*; **człowiek** -dzy, Wissenschaftler *m*.

wiedzieć, wiem, wie, -dział *va.* i *un.* wissen; nie chcę nic o nim ~ ich will von ihm nichts mehr wissen; o ile wiem, soviel ich weiß, meines Wissens; **wiem** coś o tym, davon weiß ich auch ein Liedchen zu singen; **chciałbym** ~ ich möchte gern wissen.

wiedźma *f* Hexe *f*.

wiejski *a* ländlich, Land..., Dorf...; **domek** ~ Landhausehen *n*; **powietrze** -e, Landluft *f*; -e życie, Landleben *n*; **gmina** -a, Dorf-gemeinde *f*; -**skość** *f* Ländlichkeit *f*. **wiek**, -u, *pl* -i *m* 1 Alter *n*; ~ **dzieciocy**, młodzińczy, sedziwy, Kindes-Jugend-, Greisenalter; **w** moim -u, in meinem Alter; **jestemy** w jednym -u, wir sind gleichen Alters; **w** kwiecie -u, in der Blüte der Jahre, in den besten Jahren; ~ **dojrzały**, reifes Mannesalter; **o** jest w średnim -u, er ist von mittlerem

Alter; w sile -u, in der vollen Manneskraft, 2 (stulecie) Jahrhundert n; -i średnie, Mittelalter n; w dwudziestym -u, im zwanzigsten Jahrhundert. 3 Ewigkeit f; to trwa -i, das dauert eine Ewigkeit; od -ów, von Ewigkeit (a. alters) her; na -i wieków, in alle Ewigkeit.

wielko n Deckel m.

wiekopomy a ewig, unsterblich, ewig denkwürdig; wiekować *vn* ewig (a. lange) dauern; wiekowy a -hundertjährig; sehr alt; (człowiek) bejahrt, in vorgerücktem Alter.

wiekui-stość f Ewigkeit f; -sty a, -ście *ad.* ewig (dauernd), ewiglich. wielbiciele, -a, pl -e m (-ka f) Anbeter(in), Verehrer(in); ~ sztuki, Kunstfreund(in); wielbić *va.* anbeten, verehren; wielbienie n Anbetung, Verehrung f.

wielbiad, -a, pl -y m Kamel n; -nik, -a, pl -nicy, -ziarz, -a, pl -e m Kamelführer m; -zica f Kamelstute, Kamelin, Kamelkuh f. wielce *ad.* sehr; ~ szanowny, hochgeehrt; ~ rad, sehr froh; ~ potężny, großmächtig; ~ ukochany, vielgeliebt; ~ uzdolniony, hochbegabt.

wiele *ad.* I viel; tak ~ soviel; za ~ zuviel. 2 wieviel; wielu synów ma-iej? wieviel Söhne haben Sie? ~ czy? wievielmal?

wiele-bność f Ehrwürdigkeit f; Wasza ~ Euer Ehrwürden; ~ bny a ehrwürdig, hochwürdig.

wielekroć *ad.* vielmal, oftmals. Wielkanoc, -y f Ostern n; na ~ zu Ostern; wielkanocny a Oster...; -ne święta, Osterfest n (ob. baranek).

wielki a (większy) I groß; hoch; już ~ czas, es ist die höchste Zeit; ~ człowiek, großer Mann; wielcy I mali, groß und klein; ~ książe, Großfürst, Großherzog m; -e mo-carstwo, Großstaat m; ~ świąta, die vornehme Welt; Wielka Brytania, Großbritannien n. 2 W. Piątek, Karfreitag m; W. Tydzień, Karwoche f.

wielko-duszność f Großherzigkeit, Großmut f; -duszny a großherzig, großmütig; -książęcy a großfürstlich, großherzoglich; -lud m Riese m; -miejski a großstädtisch; -myślący a großmütig, erhaben;

-nogi a großfüßig; -pański a großherrlich; -płatkowy a Karfreitag... Wielkopola, -lanin, -a, pl -nie m Großpole m; -lanka f Großpolin f; -lska f Großpolen n.

wielko-polski a großpolnisch; -rolny a ~ ziemianin, Großgrundbesitzer m; -rządca, pl -cy m Statthalter m; -rządctwo n Statthalterschaft f; wielkość, -ści f Größe f; mania -ści, Größenwahn m; wielkoświatowy a von der vornehmen Welt. wielmo-ża, pl -że m Magnat m; -żność f I (große) Macht, 2 Wohlgeborenheit f; -żny a I vielvermögend, mächtig, 2 wohlgeboren; jasnie ~ hochwohlgeboren; W. Pan N., Seiner Wohlgeboren dem Herrn N.

wielo-barwność f Vielfarbigkeit f; -barwny a vielfarbig; -boczny a vielseitig; -bok m Vieleck, Polygon n; -fazowy a: el. Mehrphasen..., mehrphasig; -głosowy a vielstimmig; -języczny a vielsprachig; -kat m Vieleck n; -katny a vieleckig; -kolorowy a vielfarbig; -krajek m mech. Flaschenzug, Rollkloben m; -kroć *ad.* vielmals; -kropek m, -pki pl Gedankenpunkte pl; -krotnie *ad.* vielmals; zu verschiedenen (a. wiederholten) Malen; -krotny a wielmalig; -kształtny a vielgestaltig; -kwiatowy a vielblumig; -letni a vieljährig; -mian m mat. Polynom n, vielgliedrige Größe; -mówno-ść f Geschwätzigkeit, Schwätzhafigkeit f; -mówny a geschwätzig, schwätzhaf; -nogi a vielfüßig; -płatowiec m aw. Vieldecker m; -postaciowy a vielgestaltig; -raki a wielartig, vielerlei; -rako *ad.* vielerlei -rakość f Vielfältigkeit f; -raz m mat. Quotient m.

wieloryb, -a, pl -y m Walfisch m; -nik, -a, pl -nicy m Walfischfänger wielo-stronność f Vielseitigkeit f; -stronny a vielseitig; -strunny a wielosaitig; -ścian, -u m mat. Vielflach n, Vielflächner m; -ścienny a wieloflächig; -ściowy a quantitativ.

wielość f Vielheit f.

wielozgłoskowy a vielsilbig; -znaczący a vielsagend; -znaczność f Vieldeutigkeit f; -znaczny a vieldeutig; -żeniec, -żeńca, pl -żeńcy

m Polygamist m; -żenny a vielehig; -żeństwo n Vielweiberei, Polygamie wieniec, -ńca, pl -ńce m Kranz m; ~ z kwiatów, Blumenkranz; ~ z kłosów, Ährenkranz; ~ wawrzynowy, Lorbeerkranz; wieńczyć *va.* bekränzen; kronen (ob. dzieło).

wieprz, -a, pl -e m Schwein n; -ak, -a, pl -i m Ferkel n; -owina f Schweinefleisch n; Schweinebraten m; ~ solona, Schweinepokelfleisch; -owy a kotlet ~ Schweinskotelett n; kielbasa -wa, Schweinswurst f.

wier-cenie n Bohrung f; -cić I *va.* I bohren, 2 drehen; ~ ogonem, mit dem Schwanz wedeln. II ~ się, sich heruntummeln, sich hin und her bewegen; -cicki, pl -ciccy m unruhige Person; wiercipięta, pl -ty m Windbeutel, Springinsfeld m. wier-nie *ad.* treu; ~nopoddańczy a treugesinnt, ganz zuverlässig; -ność f Treue f; dochować -ności, treu bleiben; -ny a treu, (dokładny) wahrheitsgetreu, genau; ~ opis, genaue Beschreibung.

wiersz, -a, pl -e m I Zeile f; czytać między -ami, zwischen den Zeilen lesen; od nowego -a, neue Zeile 2 Vers m; Gedicht n; ~ pochwalny, Lobgedicht n; ~ okolicznościowy, Gelegenheitsgedicht; pisać, układać -e, Verse machen, dichten.

wierszo-kleta, pl -ci m Dichterling, Reimschmied, Versemacher m; -pis, -a, pl -y m Dichter m; -rób, -roba, pl -roby m Versmacher m; -wać *va.* reimen; dichten, Verse machen; -wanie n Reimerei f; Dichten n; -wany a in Versen; -wny a Vers... wierszyk, -a, pl -i m Verschen n, kleines Gedicht.

wier-tacz, -a, pl -e m Bohrer m; -tak, -a, pl -i m Bohrer, Drehbohrer m; -tarka f Bohrmaschine f; ~ obrotowa, Drehbohrmaschine; -tnictwo n Tiefbohrtechnik f; -tniczy a Tiefbohr...; przedsiębiorstwo -cze, Tiefbohrunternehmung f.

wierutnia a erz...; to -ne kłamstwa, das sind lauter Lügen; ~ kłamca, Erzlüger m; ~ oszust, Erzbetrüger m; wierzący a i m gläubig; Gläubige wierzą-ba f Weide f; ~ biała, Silberweide; ~ płazca, Trauer-, Tränenweide f; -bina f Weidenholz

n, Weidengebüsch n; -bowy a Weiden...; kora -wa, Weidenrinde f; lyczko -we, Weidenband n.

wierzch, -u, pl -y m Oberteil m; (obuwia) Oberleder n; (futra) Oberzeug n; na -u, po -u, obenauf; z -u, von oben; wypłynąć na ~ auftauchen; fig. ans Tageslicht kommen; prawda zawsze wyjdzie na ~ die Wahrheit kommt immer zum Vorschein. 2 (kufra) Deckel m. 3 Gipfel, Giebel m; (szczyt domu) First m. 4. -em jechać, reiten; koń pod ~ Reitpferd n; wierzalnia a Ober...; -a odzież, Oberkleider pl, skóra -a, Oberleder n; -a strona, Oberseite f.

wierzcho-lek, -lka, pl -lki m Gipfel, Scheitel m, Spitze f; -lkowoć *va.* zentrieren; -lkowy a Gipfel..., Scheitel...; punkt ~ Scheitelpunkt m.

wierzcho-wiec, -wca, pl -wce m Reitpferd n; -wy a Ober...; koń ~ Reitpferd n.

wierzenie n Glaube m.

wierz-gać, -gnąć *vn.* hinten ausschlagen; -gliwy a ausschlagend.

wierzyciel, -a, pl -e m (-ka f) Gläubiger(in); zebranie -i, Gläubigerversammlung f; -ski a Gläubiger...

wierzyć *vn.* glauben; ~ w Boga, an Gott glauben; ~ komu na słowo, j-m aufs Wort glauben; nie chce mi się w to ~ ich kann es kaum glauben; nie ~ wlaśnym oczom, uzom, seinen Augen, Ohren nicht trauen.

wierztyel-ność f I Glaubwürdigkeit f, 2 (należność) Forderung f; ~ książkowa, Buchforderung; -ny a glaubwürdig; list ~ Beglaubigungsschreiben n.

wie-szac *na.* (auf)hängen; ~ kogo, j-n hängen; ~ się, sich hängen; -szadelfo n ~ na spodnie, Hosentrockner, Hosenträger m; -szadło n Kleider-haken, -rechen m; -szak, -a, pl -i m Aufhänger m; -szanie n Hängen, Aufhängen n; -szar(ek), -r(k)a m Hängewerk n.

wieszcz, -a, pl -e m Dichter; Prophet; Wahrsager, Seher m; -ba f Wahrsagung, Prophezeiung f; -blarka f Wahrsagerin f; -biarski a wahrsagerisch, prophetisch; -biarstwo n Wahrsagekunst, Wahrsageri f; -blarz, -a, pl -e, wieszczek,

-czka m Wahrsager m; **wieszczka** f Wahrsagerin; Dichterin f; ~ lalek, Puppenfee f; **wieszcy** a wahrsagerisch, prophetisch.

wieś, wsi, pl wsie f Land; Dorf n; mieszkać na wsi, auf dem Lande wohnen; wyjechać na ~ aufs Land fahren; wrócić ze wsi, vom Lande zurückkehren.

wieść, -ści, pl -ści f 1 Gerücht n; -ści chodzą, krążą, es geht das Gerücht, da... 2 Nachricht, Kunde f; przypaść bez -ści, er ist verschollen; doszły mnie -ści, mir ist zu Ohren gekommen.

wieść, wiedę, wiedzie, wiadom, wiadół, wiedliŕny va. 1 führen, leiten; ~ z kim spóř, mit j-m (um etw.) streiten; ~ swój ród, seine Herkunft ableiten; ~ zywot tulaczy, ein Wanderleben führen. 2 ~ się, gehen; gelingen; jak ci się wiedzie? wie geht es dir? nie wiedzie mu się, es geht ihm schlecht.

wieś-niactwo n Bauernvolk n, Landleute pl; **-niaczka** f Bauerin f; **-niaczy** a Bauern..., bauerisch, bäuerlich, landisch; -cze ubranie, Bauernkleidung f; **-niak**, -a, m Bauer, Landmann m; **-niacy** pl Landleute pl.

wietrzec, -eje, -al un. auslüften, verwitern; **wietrzzenie** n 1 (pokoi) Lüftung f, 2 (wchem) Wintern n.

wietrz-nica f 1 flatterhaftes, leichtfertiges Weib, Mädchen. 2 -ce pl. Windpocken pl, **-nik**, -a, pl **-nicy** m 1 Windbeutel, Wildfang, Leichtfuß m. 2 pl -i Luftloch n, Windfang m, Ventili n; **-no** ad. es ist windig; **-ny** a 1 windig, luftig; ~ dzien, ein windiger Tag. 2 fig. flatterhaft. 3 -na ospa, Windpocken pl.

wietrzyć va. (pokoje) lüften; (wchem) wintern; ~ się, sich lüften. **wietrzyk**, -u, pl -i m Lüftchen n. **wiewiór-czy** a Eichhornchen...;

-eczka f Eichhornchen n. **wiewny** a flatternd, wehend. **wieżć**, wiozę, wiezie, wiozól ob. wozit.

wieża f 1 Turm m; ~ morska, Leuchtturm; ~ na dzwony, Glockenturm; ~ strażnicza, Warte f; ~ wodna a. ciśnień, Wasserturm; istna ~ Babel, Sprachverwirrung f; ein

buntes Durcheinander, Wirrwarr m. 2 szn. Gefängnis n. 3 (w szachach) Turm m; **wieżowy** a Turm...; zegar ~ Turmuhr f; **wieżyczka** f Turmchen n.

więc cj. also, nun; folglich; daher, demnach; a ~ also.

więcej ad. mehr; daleko ~ viel mehr; coraz ~ mehr und mehr; ni mniej, ni ~ nicht mehr und nicht weniger; mniej ~ ungefähr, zirka; i cóż ~? und was noch? (w sklepach) co ~? befehlen (a. wünschen)

Sie sonst noch (et)was? (ob. im), nie ~ sonst nichts, (und) weiter nichts

więczyć, -a, pl -e m (Fisch-)Reuse **więd-nać**, -nie, wiadól, -nieć un. welken; w oczach ni dziewczyna wiedznie, das Mädchen verwelkt zuchends; aż uszy -ną (od tego gadania), die Ohren tun einem weh...;

-nienie, **-nięcie** n Welken f. **większość** f Mehrheit; Majorität f; ~ głosów, Stimmenmehrheit; wybrać k. -ścią głosów, j-n durch Stimmenmehrheit wählen; **większy** a größer; u -szej części, meistens, meistens.

więzić, -ze, -zi, zil va. gefangenhalten; fig. fesseln; **więzienie** n 1 Gefängnis n, Kerker m; ~ celkowe, Zellengefängnis; kara -nia, Gefängnisstrafe f; siedzenie a. zamknięcie w -niu, Kerkerhaft f; skazany na dożywotnie ~ zur lebenslänglicher Gefängnisstrafe verurteilt. 2 Haft, Gefangenhaltung f; ~ śledcze, Untersuchungshaft; **więzienny** a Gefängnis..., Kerker...; dozorca ~ Gefängniswärter m; kara -na, Gefängnisstrafe f; **więzien**, -znia, pl -zniowie m Gefangene(r) m.

więzina f Ulmenholz; Ulmenwäldchen n. [bleiben]

więznąć, -źnie, wiązl un. steckenwieny, -zów pl Fesseln, Bande pl; ~ malżeńskie, Ehebande pl.

więźba f Verband m, Fugenwerk n. **więźniowy** a Gefangenen...

wigilia f Vorabend m; ~ Bożego Narodzenia, Heiligabend, Weihnachtssabend; (wieczera w wigilie) Weihnachtsschmaus m; **-lijny** a Vorabends...; **wieczera** -na, Weihnachtsschmaus m.

wigow, -niu, pl **-nie** m Vigogne-

(wolle) f; **wignonia** f zo. Lama n. **wigor**, -u m Lebenskraft, Rüstigkeit f.

wika-riusz, -a, pl -e, -ry, -rego, pl -rowie m Vikar, Pfarrverweser m. **wikali**-a f Korbweide, Bandweide f; **-nowy** a Korbweiden...; **-nowe** wyroby, Korbware pl.

wiklać va. (się, sich) verwickeln; ~ się w zeznaniach, sich in der Aussage verwickeln, unklar aussagen; sprawa się -a, die Sache kompliziert sich.

wikt, -u m Kost f (ob. darmo). **wiktor**, -a m Viktor; **-ia** f Viktoria f.

wiktualy, -łów pl Lebensmittel pl. **wilczę**, -cia, pl -ta n, **wilczek**, -czka, pl -czki m Wolfchen n, junger Wolf; **wilczomlecz**, -a, pl -e m bot. Wolfsmilch f; **wilczura** f Wolfspelz m; **wilczy** a Wolfs...; wölfisch; ~ dół, Wolfgrube f; ~ głód, Wolfshunger m; **wilczyca** f Wolfwilec, -lca m bot. Winde f. [fin f. wigliatura f landlicher Sommeraufenthal, Sommerfische f.

wilga f orn. Goldamsel f. **wilgocić** va. feucht machen; **wilgoć**, -ci f Feuchtigkeit f; **wilgociomierz** m Feuchtigkeitsmesser m.

wilgo-tnie ad. feucht; **-tnieć** un. feucht werden; **-tno** ad. es ist feucht; **-tność** f Feuchtigkeit f; **-tny** a feucht.

willa f ob. wigilia.

wilk, -a, pl -i m 1 Wolf m; ~ w owczej skórze, ein Wolf in Schafskleidern; o -u mowa, a ~ tu, wenn man vom Wolfe spricht, ist er nicht weit; bajki o żelaznym -u, Wundermärchen pl; i ~ syt i koza cala, der Wolf ist satt und die Ziege ganz (ob. las). 2 Wolfshund m; ~ morski, Seehund m; fig. stary ~ morski, alter Seehör, alte Wasserratte f. 3 ~ kuchenny, Feuerbock m. 4 Wolf m, fésartiges Geschwür. 4 (u drzewa) Wasserreis n.

wilkczak, -a pl -i m Werwolf m **willa** f Villa f.

Wilno n geo. Wilna.

wilzyć va. feucht machen. **wina** f Schuld f, Verschulden n; **nie** z mojej -ny, ohne mein Verschulden; a czyjaż to ~? an wem

liegt die Schuld? moja to ~ ich habe Schuld daran; zwałić, składać na k. -ę, die Schuld auf j-n schieben, (ab-)walzen.

Wincenty, -tego m Vinzenz.

winda f Fahrstuhl, Aufzug, Lift m; ~ ciężarowa, Lastenaufzug; **windować** va. (się, sich) aufwinden, in die Höhe winden.

winduga f Abladeplatz m.

windy-kacja f, **-kowanie** n Zurückforderung; Eintreibung f; **-kować** va. zurückfordern; eintreiben.

windziarz, -a, pl -e m Liftjunge, Fahrstuhlführer m. [(mit Öl etc.).

wincgrę, -u m kalte Essigbrühe **winialan**, -u m weinsaures Salz

winiarnia f Weinstube f, Weinkeller m; **winiarz**, -a, pl -e m 1 Weinhändler m. 2 Weingartner m.

winić va. beschuldigen.

winien, **winny** a 1 schuldig; być -m, schulden, schuldig sein; (w buchalterii) winien i ma, Soll und Haben kto temu? ~ wessen Schuld ist es? an wem liegt die Schuld? cóż ja temu winien, że..., was kann ich dafür, daß..., czuć się -m, sich schuldig fühlen; winien mu jestem odpowiedź, ich bleibe ihm die Antwort schuldig. 2 verpflichtet.

winieta f Vignette f.

winiówka f Weinbirne f.

winkowaty a weinig; jabłko -e, Weinapfel m.

winni-ca f Weingarten, Weinberg m; **-ctwo** n Weinbau m. Weinkultur f; **-czy** a Weinbau...

winny a 1 ob. winien. 2 Wein...; ~ kamień, Weinstein m; ~ ocet, Weinessig m.

wino n 1 Wein m; ~ węgierskie, Ungarwein; ~ butelkowe, Flaschenwein; ~ beczkowe, Faßwein. 2 Weinstock m; **-branie** n Weinessig, Weinernte f; **-branicę**, -ńca, pl -ncy m Weinessig, Winzer m;

-branka f Winzerin, Weinesserin f; **-dajny** a weingeibend, weinreich;

-grad, -u, pl -y m Weinstock m; **Weinrebe** f; **-rodnik** m Weingartner, Winzer m; **-grono** n Weintraube f;

-gronowy, **-gronny** a Weintrauben...; **-rośl**, -i, pl -e f Weinrebe f; **Weinstock** m.

winowaj-ca, pl -cy m Schuldiger,

Missetater m; -czyni f Schuldige, Missetäterin f.
winozbiór m Weinlese f.
winszo-wać *vn.* gratulieren, Glück wünschen, beglückwünschen; -uję, ale nie zazdroszczę, ich gratuluję; ohne zu beneiden; -uję ich gratuliere (bestens) **-wanie** n Gratulation f.
wint, -a m Whistart f.
wiochna f (hübsches) Landmäd-wiedź ob. wieść. [chen.
wiola f mus. Viola, Bratsche f;
wiolina f Violine f; **wiolonista**, pl -ści m Violinspieler m; **wiolon-czela** f Violoncello n; **wiolonczeli-sta**, pl -ści m Violoncellist m.
wionąc *vn.* wehen; anwehen.
wiorsta f Werst f.
wiosenny a Frühlings...
wioska f (kleines) Dorf.
wiosło n Ruder n; -wać *vn.* ru-derm; -wanie n Rudern n; -wy a Ruder...
wiosna f Frühling m; na -nę, z -ną, im Frühling; fig. ~ zycia, Lebensfrühling, Jugend f; liczy sobie 15 wiosen, sie zählt fünfzehn wioszczyzna f Dörflein n. [Lenze.
wioślark-a f Ruderin f; -ski a Ruder...; klub ~ Ruderklub, Ru-derverein m; -stwo n Kahnfahren n, Wassersport m.
wioślark, -u pl -e m Ruderer m.
wiośniany a Frühlings...
wiotki a schwank, schmiegsam, biegsam; schlank; -kość f Biegsamkeit, Schmiegsamkeit; Schlankheit f; -szeć, -szeje, -szal *vn.* schlaff wiozć ob. wieźć. [werden.
wiór, -a, pl -y m (Hobel-)Span m; suchy jak ~ durr wie ein Holzspan; -y stalowe, Stahlspäne pl; -kować *va.* ~ podłogi, Parkettboden mit Stahlspänen reinigen; -nik, -a, pl -i m Hobel m; -owiny, -win pl Hobelspäne pl.
wir, -u, pl -y m Wirbel, Strudel m; ~ morski, Meersstrudel; fig. ~ zabaw, Strudel der Vergnügungen, Freudentaumel m. [f.
wiraż, -u, pl -e m Drehung, Kurve **Wirginia** f Virginia f; geo. Virgini-nen n.
wirnik, -a, pl -i m mech. Läufer, Rotor m; **wiropłat**, **wirowiec**, -wca, pl -wce m aw. Autogyro n.

wirować *vn.* wirbeln, strudeln;
-wanie n Wirbeln, Strudeln n;
-waty a wirbelhaft, wirbelig; -wy a Wirbel...; maszyna-wa, Rotations-maschine f; tańce -we, Rundtänze pl; el. prądy -we, Wirbelströme pl.
wirówka f Kreiselrad n, Zentri-fuge f.
Wirttembergia f geo. Württemberg;
wirtemberski a württembergisch.
wirtuoz, -a, pl -i m Virtuos m;
-ka f Virtuosa f; -owski a virtuosenhaft, Virtuosen...; -owstwo n Virtuosenschaft, Virtuosität f, Virtuosenium n.
wirujący a wirbelnd. [m.
wirydarz, -a, pl -e m Lustgarten.
wisielec, -szę, -si, -siał *vn.* hangen, herabhängen; burza wisiiw powietrzu, ein Gewitter ist im Anzuge; wisł nad nim nieszczęście, es steht ihm ein Unglück bevor; sprawa jeszcze wisi, die Sache ist noch nicht entschieden; ubranie na nim wisi, die Kleider schlottern um die Glieder; zycie jego wisi na włosku, sein Leben hängt an einem Faden; co ma ~ nie utonie, wer hangen soll, ertrinkt nicht; **wisielec**, -lca, pl -lcy m Gehenkte(r) m; (szubienicznik) Galgenstrick m.
wisienka f Kirsche f.
wisiór, -a, pl -y, -ek, -rka, pl -rki m Gehänge, Anhangsel n.
Wista f geo. Weichsel f.
wist, -a m karz. Whist n; -ować *vn.* Whist spielen.
wisus, -a, pl -y m Taugenichts m.
wiszar, -u, pl -y m überhangen-der Fels, Felsabhang m.
wiszący a (herab)hangend.
wiszor, -u, pl -y m -ek, -rka, pl -rki m Wischer, Kanonenwischer m.
wisłany a Weichsel...
wisnia f Kirsche f; (drzewo) Kirschbaum m; **wisniak**, -u m Kirschbranntwein m; **wisniowy** a kirschrot, kirschfarben; Kirsch...; sok ~ Kirschsafte m; zupa -wa, Kirschsuppe f; **wisniówka** f Kirsch-wasser n, Kirschbranntwein m. [m.
Wit, -a m: choroba św. -a, Veitstanz
witać *va.* begrüßen, bewillkommen; **witał** willkommen! **witam** panal seien Sie (mir) willkommen! ~ się, einander begrüßen.

witamina f Vitamin n.
witanie (się) n Begrüßung f.
witez, -zia m Held, Ritter m.
witka f Weidenrute f.
Witold, -a, m Witold. [n.
witraz, -u, pl -e m Kirchenfenster
witriol, -u m Vitriol n; -owy a Vitriol...
witryna f Schaufenster n; Glas-schrank; Schaukasten m.
witulka f bot. Eisenkraut n.
wiwał I *int.* wivał hoch! II m Hoch, Lebehoch, Vivat n.
wiwisekacja f med. Vivisektion f.
wiza f Beglaubigung f, Visum, Visa n.
wizerek m (celownik) Visier n.
wizerunek, -nku, pl -nki, Bild, Bildnis, Ebenbild n.
wizja f I Vision, Erscheinung f. 2 Besichtigung f; jr. ~ lokalna, Lokaltermin m, Besichtigung an Ort und Stelle; **wizjoner**, -a, pl -rzy m Geisteserher m.
wizować *va.* visieren.
wizyta f Besuch m; być u k. z -ta, bei j-m zum Besuch sein; zło-żyć komu -tę, j-m einen Besuch abstatten; -tacja f Überwachungs-besuch m, Visitation f; -tator, -a, pl -rzy m Visitor m; ~ szkolny, Schulvisitator; -tować *va.* besuchen; (kościoły) heimsuchen, visitieren; (szkoły) besichtigen; -towy a: bilet ~ Visitenkarte f; garnitur, strój ~ Gesellschaftsanzug m; -tówka f Visitenkarte f.
wjazd, -u m Einfahrt; (windy) Auffahrt f; (uroczysty) Einzug m; **wjechać**, **wjeżdżać** *vn.* I einfahren; (konno) einreiten; (na górę) hinauf-fahren, hinaufreiten. 2 fig. ~ na kogo, j-n anfahren; **wjezdny** a Einfahrt...
wkle-ić, -jać *va.* einkleben; -ja-nie n Einkleben n.
wkłęsiódruk m dr. Tiefdruck m.
wkłę-słość f Hohlrundung, Vertiefung f; -sto-wypukły a höherhaben, konvex-konkav; -sły a hohl (geschliffen), hohlgewölbt, konkav; -sle zwierciadło, Hohlspiegel m; -snać *vn.* einsinken; -szenie, -snię-cie n Einsenkung, Vertiefung f.
wklnić *va.* einkeilen.
wklucać ob. włączać.

wkład -u, pl -y m Einlage f, Depositum n; **wkładać**, **włożyć** I *va.* I einlegen; hineintun; ~ (chustkę) do kieszeni, in die Tasche stecken; ~ w co pieniądze, Geld in etw. an-legen; (pieniądze do kasy) einlegen; (piersi-onek) anstecken; (ubranie) anlegen, anziehen; (kapelusze etc.) aufsetzen; (rekwawiczki) anziehen; (kra-ty) umbinden. 2 ~ co na kogo, j-m etw. auferlegen; ~ na k. obowiązek, j-m eine Pflicht auferlegen. II ~ się, sich (hin)einlegen, (przyczynać się) sich gewöhnen an...; **wkładanie** n Einlegen; Anlegen; Anziehen n; **wkładca**, pl -cy m Einleger m (bei Sparkassen etc.); **wkładka** f Ein-lage f, Einsatz m; te. (aktora) Zusatz m; **wkładkowy** a Einlage...; ksią-żeczka -wa, Einlagebuch n; **wkła-dowy** a Einlage...; **Depositum**...; **kasa** -wa, Depositankasse f; **kapitał** ~ Einlagekapital n.
w kolo ad. ringsum; umher.
wkop(yw)ać *va.* (się, sich) eingra-ben; fig. ~ się, sich in eine Angelegen-heit verwickeln.
wykorze-ni(a)ć *va.* (się, sich) ein-wurzeln; -nienie n Einwurzeln n.
wkraczać *vn.* einschreiten; (do miasta etc.) einziehen, einrücken, einmarschieren; fig. to już - a w dziedzine (filozofii etc.), das gehört schon in den Bereich...
wkradać (wkrasć) *się*, sich einschlei-chen; **wkradła** się pomyłka, ein Irr-tum hat sich eingeschlichen; fig. ~ w czyje łaski, j-s Gunst erschlei-chen, sich bei j-m einschmeicheln; ~ w czyje zaufanie, sich in j-s Vertrauen einschleichen.
wkrajać *va.* (hin) einschneiden.
wkra-piać, -płać *va.* eintropfeln, einträufeln; **planie**, -planie n Ein-tröpfelung f.
wkrasć się ob. **wkradać** się.
wkrę-cać, -cić *va.* eindrehen; (śrubę) einschrauben; ~ się (do towarzystwa etc.) sich einschleichen.
wkro-czenie n Einschreiten n.
Einmarsch m; **czyż** *vn.* ob. **wkraczać**.
wkropić *va.* ob. **wkrapiać**.
wkrótce *ad.* in Kürze, bald, binnen (a. in) kurzem, demnächst; ~ potem, kurz darauf.
wkruszać *va.* einbröckeln.

wkuc *va.* einschmieden.
wkulić *va.* tief stecken in...
wkupić (wkupywać) się, się einkaufen; wkupne *n* Einkaufsgeld *n*.
wkuwać *va.* einschmieden; ~ się, szk. büffeln, ohsen.

włać, wleje, wlać *ob.* wlewac.
wlat(yw)ać *vn.* hineinfliegen; hineinrennen, plötzlich hineinfallen.
wlec, wlokę, wlecze, wlokłem, wlokł *va.* schleppen; ~ nogi za sobą, die Beine nachschleppen; ~ nędzny żywot, ein elendes Leben führen; ~ k. ze sobą, j-n mit hinnehmen *a.* herumschleppen; ~ się 1 sich schleppen; ~ się z trudem (za kim), sich mühsam nachschleppen. 2 *fig.* (długo się ciągnąć) sich in die Länge ziehen.
wleciąc *ob.* wlat(yw)ać.

wlepi(a)ć *va.* 1 (hin)einkleben; ~ kartę w książkę, ein Blatt ins Buch kleben. 2 ~ oczy w kogo, j-n scharf ins Auge fassen, j-n anstarren. 3 ~ komu baty, j-n prügeln; ~ k. karę, j-n mit einer Strafe belegen, j-m eine Strafe auferlegen.

wlewać *va.* eingießen; *fig.* einflößen, einhauchen; ~ ducha, (j-m) Mut einflößen.

wleźć, -ze, -zie, wlaź *vn.* 1 (hin)einkriechen; *fig.* nie chce mi to ~ do głowy, das will mir nicht in den Kopf. 2 (na co) hinaufkriechen, hinaufklettern, hinaufsteigen. 3 *fig.* ~ komu na pensję, auf j-s Gehalt Beschlag legen; ~ w długi, in Schulden geraten; ~ komu w drogę, w paradę, j-m in den Weg kommen. 4 bić kogo, co wlezie, j-n durchprügeln, i-m den Buckel voll schlagen.

wli-*czac* -*czyć* *va.* einrechnen; anrechnen -*czając* wydatki, unter Anrechnung der Spesen; -*czając* w to, mit eingerechnet; miteingebegriffen; -*czenie* *n* Anrechnung *n*.

władac *vn.* 1 ~ *czym*, etw. beherrschen, handhaben; ~ bronią, die Waffen handhaben; ~ językiem, einer Sprache mächtig sein, die Sprache beherrschen; ~ piórem, die Feder zu führen wissen. 2 (reka, nogami) bewegen (*a.* regen) können, sich bedienen können; władanie *n* (bronią) Handhaben *n*; ~ językiem, Beherrschung *f* der Sprache; wlad-

ca, pl -*cy* *m* Herrscher, Machthaber *m*; władczyni *f* Herrscherin *f*; władny *a* machthabend, mächtig.
wład-o-wać *va.* hineinladen; (na co) aufladen; -*wanie* *n* Hineinladen; Aufladen *n*.

władyka, pl -*ycy* *m* 1 Machthaber *m* 2 griechischer Bischof.
Władysław, -*a* *m* Ladislaus.

władza *f* 1 Macht, Kraft *f*; Vermögen *n*; Bewegungsvermögen; ~ umysłowa, geistige Kraft; stracić -*ę* w członkach, gelähmt werden. 2 Gewalt, Macht; Herrschaft; (urząd) Behörde *f*; dojsć do -*zy*, zur Herrschaft (*a.* Regierung) gelangen; ~ neograniczona, unumschränkte Gewalt; wyższa ~ Herrschergewalt; ~ nadzorcza, Oberaufsichtsbehörde; ~ wojskowa, Militärbehörde (*ob.* właściwy 3).

włamy-*wać* się (do mieszkania) einbrechen; włamanie *n* (sie) Einbruch *m*; kradzież z -*m*, Einbruchsdiebstahl *m*; włamywacz, -*a*, pl -*e* *m* Einbrecher *m*. [genhändig.
własnoręcz-nie *ad.*, -*ny* *a* eigenwlaność, -*ści* *f* 1 Eigentum *n*; ~ gruntowa, ziemiska, Grundeigentum, Grundbesitz *m*; ~ prywatna, Privateigentum; nabyć na ~ zum Eigentum erwerben; posiadać na ~ eigentümlich besitzen; prawo -*ści*, Eigentumsrecht *n*; autorskie prawo -*ści*, literarisches Eigentumsrecht. 2 (właściwość) Eigentümlichkeit; Beschaffenheit; Eigenschaft *f*.

własnowolny *a* eigenwillig.
własny *a* eigen; imię -*ne*, Eigenname *m*; (widziałem to) na -*ne* oczy, mit eigenen Augen; we -*niej* osobie, in eigener Person; miłość -*na*, Eigenliebe *f*; potrzeby -*ne*, Eigenbedarf *m*; na ~ rachunek, für eigene Rechnung; oddać do rąk -*ch*, eigenhändig abgeben; robić (co) na -*ną* rękę, auf eigene Faust (*a.* Hand) tun.
właściciel, -*a*, pl -*e* *m* (-*ka*) *f* Eigentümer(in), Besitzer(in), Inhaber(in); ~ konta, Kontoinhaber; ~ ziemski, Gutsbesitzer, Gutsherr *m*; prawny ~ rechtmäßiger Eigentümer; stać się -*em*, Eigentümer werden; zmienić -*a*, den Eigentümer wechseln.
właści-wie *ad.* eigentlich; -*wość*

f Eigentümlichkeit; Eigenschaft; Eigenheit *f*; ~ języka, Spracheigentümlichkeit, Spracheigenheit; -*wy* *a* 1 eigentlich; ~ powód, der eigentliche Grund; -*we* *znaczenie* (wyrazu), eigentümliche Bedeutung. 2 geeignet, richtig; w -*wym* czasie, zu geeigneter Zeit; na -*wym* miejscu, an der richtigen Stelle. 3 (sąd) kompetent; -*wa* władza, einschlägige, zuständige Behörde.

właśnie *ad.* eben, gerade; ~ dlatego, eben darum; chciałem ~ przyjść, ich wollte gerade kommen; chciałem ~ wyjść, ich war im Begriff auszugehen.

właz, -*u*, pl -*y* *m* Mannloch *n*; wlaź *ob.* wleźć.

wła-*czac*, -*czyć* *va.* einschließen; ~ w co, (mit) einbegreifen; *el.* einschalten; *mech.* (ruch) einkuppeln; -*czenie* *n* Einschluß *m*; *el.* Einschaltung *f*; -*cznie* *ad.* einschließlich, inklusive, mit einbegriffen; koszty ~ einschließlich der Kosten; ~ porto, einschließlich Porto; -*czony* *a* mit einbegriffen, eingeschlossen.

Włoch, -*a*, pl -*Włosi* *m* Italiener wlochaty *a* haarig. [*m.*
Włochy, Włoch, we Włoszech *pl* geo. Italien *n*; do Włoch, nach Italien.]

włodarz, -*a*, pl -*e* *m* Vogt; Feldhüter *m*.

Włodzimierz, -*a* *m* Wladimir.

włos, -*a*, pl -*y* *m* Haar *n*; ~ koński, Roßhaar; -*y* na głowie, Kopfhaar; cześć pod ~ gegen den Strich kämmen; cieniutki jak ~ haardünn; *o* mały ~ nie został zabity, um ein Haar war er um sein Leben gekommen; aż -*y* stają na głowie, das Haar richtet sich einem dabei empor, die Haare stehen einem dabei zu Berge; strzyżenie -*ów*, Haarabschneiden *n*; wypadanie -*ów*, Haarausfall *m*; włosaty *a* haarig; wlosek, -*ska*, pl -*ski* *m* Härchen *n* (*ob.* wiesieć); włosiany *a* Roßhaar...; materac ~ Roßhaarmatratze *f*; włosie, -*a* *n* Roßhaar *n*; włosienica *f* Bußhemd *n*; włosień, -*nia* *m* 1 Roßhaar *n*. 2 Trichine *f*; włosisty *a* haarig, behaart.

włoski *a* italienisch; welsch; kapusta -*a*, Wirsing(kohl)*m*; orzech ~

welsche Nuß; Tyrol ~ Welschtiroł *n*; po -*sku* *ad.* italienisch.

włoskowa-tość *f* Haarförmigkeit; Kapillariät *f*; -*ty* *a* haarförmig. włoszczyzna *f* 1 italienisches Wesen, italienische Sprache, Sitten etc. 2 Grünzeug, Suppenkraut *n*.

Włoszka *f* Italienerin *f*.
włoscia-*nia*, -*a*, pl -*nie* *m* Bauer, Landmann *m*; -*nka* *f* Bäuerin, Landfrau *f*; Dorfmadchen *n*; -*ński* *a* Bauer..., Landmanns..., bäuerlich; -*ństwo* *n* Bauernvolk *n*.
włość, -*ści* *f* Landgut; Dorf *n*.
włosnica *f* Trichinenkrankheit, Triwłozyc *ob.* wkładać. [chinosę *f*.
włóczenie *n* Schleppen *n*; ~ się, Herumtreiben *n*.

włóczę-*ga* *f* Landstreicherin *f*.
II pl -*gi* *m* Landstreicher, Strolch, Vagabund *m*; -*gostwo* *n* Landstreicherei *f*.

włócz-*ka* *f* Wolle *f*, Stickwolle *f*; -*kowy* *a*: robota -*wa*, gestrickte Arbeit; wyroby -*we*, Strumpf-(wirker)waren *pl*.

włócz-*nia* *f* Spieß *m*, Lanze *f*; -*nik*, -*a*, pl -*nicy* *m* Lanzenträger. włóczyć 1 *va.* 1 schleppen. 2 (bronnować) eggen. II ~ się, sich herumtreiben, umherstreichen.

włóka *f* (30 morgów) Hufe *f*.
włókienko *n* Faser *f*.
włókienniczy *a* textil.

włókięty *a* faserig; włókn-o *n* Faser *f*; włóknowaty *a* faserig.

wmawiać *va.* einreden; ~ co w kogo, j-m etw. einreden; ~ sobie, sich einbilden; za wiele sobie ~ sich viel einbilden; wmawianie *n* Einreden *n*.

wmie-*szac* *va.* (się, się) einmischen, einmengen; -*szanie* się *n* Einmischung *f*, Einmengen *n*.

wmontować *va.* montieren in...
wmówić *ob.* wmawiać.

wmurować *va.* einmauern; wmurowanie, Einmauerung *f*.

wmu-*sić* -*szac* *va.* ~ co w kogo, j-m etw. aufdrängen, aufnötigen, aufzwingen; -*szanie* *n* Aufdrängen *n*.
wnet *ad.* sofort, bald, (so)gleich
wnęka *f* Nische *f*.

wnętrze *n* Innere(s); wnętrznik, -*a*, pl -*i* *m* Eingeweidewurm *m*; wnętrzości *pl* Eingeweide *n*

wniebo-głosy *ad.*: krzyżać ~ aus Liebeskräften, aus vollem Halse schreien; -wstąpienie *n* Christi Himmelfahrt *f*; -wzięcie *n* Maria Himmelfahrt *f*; -wzięty *a* in den Himmel aufgenommen; *fig.* ganz entzückt.

wnieść, wnieść, wniesie, wniosem, wniosł, wnieśliśmy *ua.* (hin)eintragen; hineinbringen; (do księgi) eintragen; ~ łóżko do pokoju, das Bett ins Zimmer tragen; ~ w posagu, (in die Ehe) mitbringen; ~ zamęt w co, etw. verwirren, in Unordnung bringen; ~ czyje zdrowie, toast, j-s Gesundheit, einen Toast ausbringen. 2 (pieniądze do kasy) einlegen, einzahlen; (obyczaj) einführen; -podanie, skarga, ein Gesuch, eine Klage einreichen; (projekt ustawy) vorlegen; *jr.* ~ odwołanie, Berufung einlegen (ob. wnieść 2); wniesienie *n* (do rejestru etc.) Eintragung *f*; (podania etc.) Einreichung *f*; (ustawy) Vorlage *f.*

wniść *ob.* wejść.

wni-kać, -knać *un.* ~ w co, in etw. eindringen; *fig.* sich in etw. hinein-denken; ~ w sens, in den Sinn eingehen; -kanie, -kniecie *n* Eindringen *n*; -kliwość *f* Eindringlichkeit *f*; -kliwy *a* eindringlich.

wnio-sek, -sku, *pl* -ski *m* 1 Antrag *m*; *na* ~ auf den Antrag; postawić, podać ~ einen Antrag stellen; nagły ~ Dringlichkeitsantrag; podać ~ pod głosowanie, einen Antrag zur Abstimmung bringen. 2 Folgerung *f*, Schluß *m*; przysięść do -sku, zum Schlusse kommen; wy-prowadzić, wyciągnąć z cz. ~ einen Schluß aus etw. ziehen; -skodawca, *pl* -cy *m* Antragsteller *m*; -sko-wać *ua.* (z cz. aus etw.) folgern, schließen; -skowanie *n* Folgerung, Schlußfolgerung *f.*

wniwecz *ad.*: obrócić ~ zunichte wnieść *ua.* 1 *ob.* wnieść. 2 ~ z czego, aus etw. folgern, schließen.

wnućzka *f* Enkelin *f*; **wnuć**, -a, *pl* -i *m* Enkel *m.*

woał, -u, *pl* -e *m*, -ka *f* Schleier *m.*

wobec *prp.* angesichts, im Angesicht, gegenüber, in Anbetracht; ~ tego, że, in Anbetracht, daß...; ~ tych cen, diesen Preisen gegen-

über; ~ mnie jest grzeczny, mit gegenüber ist er höflich; ~ niebez-pieczństwa, angesichts der Gefahr; ~ wszystkim, in aller Gegenwart; vor aller Augen; ~ czego, in-fol-gedessen.

woda *f* 1 Wasser *n*; ~ bieżąca, stojąca, płyniąca, stehendes Wasser; ~ kolońska, Kolinisches Wasser; ~ mineralna, Mineralwasser; ~ morska, Seewasser, Meerwasser; ~ zaskór-na, Grundwasser; o chlebie i wodzie, bei Wasser und Brot; *fig.* to ~ na jego młyn, das ist Wasser auf seine Mühle; pod wodę, stromauf(warts); (ob. upłynąć). 2 wody *pl* Badeort *m*, Gesundbrunnen *m*, Bad; Gewässer *n*; jechać do wód, ins Bad reisen; pić wodę mineralną, eine Brunnenkur gebrauchen, Brunnen trinken. 3 (brylantu etc.) Glanz *m*, Wasser *n*; najpiękniejszej wody, vom reinsten Wasser.

wodan, -u *m* *chm.* Hydrat *n.*

wodewil, -u, *pl* -e *m* Vaudeville, Singspiel *n*; -ista, *pl* -isci *m* Ver-fasser von Vaudevilles; -owy *a* Vaudeville...
wodnica *f* 1 Wassernixe *f.* 2 *med.* Wassersucht *f.* 3 żeg. Wasserlinien-fläche *f*; wodnieć *un.* wässrig werden; wodnik, -a, *pl* -i *m* 1 Wassermann *m* (t. ast.). 2 Wasser-spina *f.*

wodnis-tość *f* Wasserigkeit *f*; -ty *a* wässrig; wasserhaltig; zupa -a; Wassertuppe *f*; *fig.* ~ styl, wässriger Stil.

wodnopłatowiec *m* *aw.* Flugboot *n.*

[phibisch]
wodnoziemny *a* doppeldeilig, am-wodny *a* Wasser...; farba -a, ko-lor ~ Wasserfarbe *f*; młyn ~ Wasser-mühle *f*; ondulacja -a, Wasser-welle *f*; ptak ~ Wasservogel *m*; -a puchlina, Wassersucht *f*; znak ~ Wasserteichen *n*; zegar ~ Wasser-uhr *f.*

[nehmend].
wodochłonny *a* gern Wasser auf-wodociąg, -u, *pl* -i *m* Wasserlei-tung *f*; Wasserwerk *n*; -i miejskie, die städtischen Wasserwerke; -owy *a* Wasserleitungs...; instalacja -wa, Wasserleitungsanlage *f*; rura -a, Wasserleitungs-röhre *f.*

wodoleczni-ctwo *n* Wasserheil-

kunde *f*; -czy *a* Wasserheil...; za-klad ~ Wasserheilanstalt *f.*

wodo-miar, -u, *pl* -y, -mierz, -a, *pl* -e *m* Wassermesser *m*; ~ kontrolny, Kontrollwassermesser; ~ kot-łowy, Kesselspeisewassermesser; ~ objętościowy, Volumenwassermes-ser.

wodopój, -oju *m* Tränke *f.*

wodorek, -rku *m* *chm.* Wasser-stoffverbindung *f*; **wodorost** *m* Wasserpflanze *f*, Alge *f*; **wodorotlenek** *m* *chm.* Hydrat *n.*

wodo-spad, -u, *pl* -y *m* Wasserfall *m*; -stan *m* Wasserstand *m*; -szczelny *a* wasserdicht; -trysk *m* Wasserstrahl; Springbrunnen *m.*

wodo-wać *un.* *aw.* wassern, auf dem Wasser landen; -wanie *n* Wasse-rerung *f.*

wodo-wskaz *m* Wasserstands-anzeiger *m*; -wstręt *m* Wasserschau *f*; -zbiór *m* Wasserhalter *m.*

wodor, -oru *m* *chm.* Wasserstoff *m*; dwutlenek -oru, Wasserstoffsuper-oxyd *n.*

wodza *f* Zügel *m* (t. *fig.*); pod -ą czyjaś, unter j-s Führung; wodze państwa, die Zügel der Regierung; (po)puścić wodze, die Zügel locker lassen (ob. fantazja 1); trzymać k, na wodzy, j-n im Zaume halten.

wodzianka *f* Wassertuppe *f*, wodzień *ua.* (herum)föhren; ~ k, za nos, j-n an der Nase herumföhren; ~ oczyma (po czym), seine B-lcke schweifen lassen; ~ k, na pasku, j-n am Gängelbände föhren; wodzi-dło *n* Gleitstange *f*; (u maszyn)

Führung *f*; Schiebezeiger *m*; ~ wziemikowe, Visierschieber *m*; wod-zik, -a, *pl* -i *m* mech. Gangföhrer *m*, Föhrungsstück *n*; ~ kulisowy, Föhrungs-kopf *m*; wodzirej, -a, *pl* -e *m* Vortänzer; Rädelsführer *m.*

wodzisty *a* *ob.* wodnisty.

wogez, -zów *pl* *geo.* Vogesen *pl.* w ogóle *ad.* überhaupt, im all-gemeinen.

wojaki *a* Soldaten...; soldatisch; Krieger...; wojaczka *f* Kriegsdienst, Militärdienst *m*, Kriegführung *f*; Krieger *m*; **wojak**, -a, *pl* -acy *m* Krieger *m*; stary ~ alter Haudegen.

wojaż, -u, *pl* -e *m* Reise *f*; **wojażer**, -a, *pl* -owie *m* Reisender; (handlo-

wy) Handlungsreisende(r) *m*; wo-jażować *un.* reisen.

wojciech, -a *m* Adalbert.
wojenny *a* Kriegs...; okręt ~ Kriegsschiff *n*; podstęp ~ Kriegslist *f*; stan ~ Kriegszustand *m* (ob. rada 3, stopa 1).

wojewo-da, *pl* -dowie *m* Wojo-wode; Statthalter *m*; -dzina *f* Gemahlin des Wojewoden.

wojewódz-ki *a* Wojo-wodschaft...; -two *n* Wojo-wodschaft *f*; polnische Ver-waltungsbezirk.

wojok, -u *m* Filztuch *n*; -i *na* nogi Überziehsocken *pl*; -owy *a* Filztuch...
wojna *f* Krieg *m*; ~ domowa, Bürgerkrieg; ~ obronna, Verteidi-gungskrieg; ~ powietrzna, Luft-krieg; ~ pozycyjna, Stellungskrieg, Grabenkrieg; ~ zaczepna, Angriffs-krieg; iść na -nę, in den Krieg ziehen; prowadzić -nę, Krieg füh-ren; wypowiedzieć -nę, den Krieg erklären.

wojo-wać *un.* Krieg führen; strei-ten, kämpfen; -wanie *n* Kriegfüh-rung *f*; Streiten, Kämpfen *n.*

wojow-niczo *ad.*, -niczy *a* krie-gerisch; kriegslustig; -niczo uspo-sobiony, kriegslustig; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Krieger *m.*

wojsko *n* Militär; Heer *n*, Truppen *pl*; ~ kolonialne, Kolonialtruppe; ~ spawskie, Ingenieur- und Pionier-korps *n*; ~ taborowe, Traintruppe; służbę w -u, d'ienen, Soldat sein; -wo *ad.* militärisch; -wość *f* Heer-wesen, Militärwesen *n*; Militäristand *m*, Militärdienst *m*; -wy *a* *i* *m* mili-tärisch; Militär *m*; lekarz ~ Militä-rarzt *m*; sąd ~ Militärgericht *n*; służba -a, Militärdienst *m*; sprawy -we, Militärwesen *n.*

wojtek, -tka *m* *ob.* Wojciech.
wojujący *a* kriegführend; kościół ~ die streitende Kirche.

[*n.*]
wokabularz, -a, *pl* -e *m* Wörterbuch
wokalny *a* Vokal...; Gesangs...
wokanda *f* *jr.* Verhandlungsliste *f*; *na* -dzie, auf die Verhandlungsliste gesetzt.

wola *f* Wille *m*; do -li, zur Ge-nüge; nach Belieben; ostatnia ~ letzter Wille; wolna ~ freier Wil-le; zła ~ böser Wille; okazywać

dobrá -c, guten Willen zeigen; wbrew inojej -i, wider (a. gegen) meinen Willen; sila -li, Willensstärke, Willenskraft f; mimo -li, unwillkürlich; zdawać na czyją -e, j-m freistellen, anheimstellen.

wolant, -a, pl -y m 1 Federball m 2 (u sukni, Falbe f. 3 Kabriolett m. wolarnia f Ochsenstall m; wolarz, -a, pl -e m 1 Ochsenreiber; Ochsenhändler m, 2 Kropftaube f.

wole n Kropf m.
wolec, -li, -lal un. lieber haben (essen, wollen); vorziehen; wolę wiesz, niż miasto, ich ziehe das Land der Stadt vor; wolę kawę, ich trinke lieber Kaffee; ~ rybę, niż mięso, ich esse lieber Fisch als Fleisch; kogo wolisz? wen hast du lieber? wolfram, -u m min. Wolfram(metall) n.

(werden).
wolnieć un. nachlassen, gelinder wolniu-tko, -(eń)ki a ganz langsam; wolno ad. (wolnie) 1 langsam 2 frei; puścić ~ freilassen. 3 (jest) es ist erlaubt; man darf; czy ~? erlauben (gestatten) Sie? nie ~ nikomu wchodzić, es darf niemand herein; nie ~ mi, ich darf nicht, es ist mir nicht erlaubt; ~ panu, es steht Ihnen frei.

wolno-mularski a freimaurerisch, Freimaurer...; -mularstwo n Freimaurerei f; -myśliciel, -a, pl -e m Freidenker, Freigeist m; -myśłośń f Freidenkerei f; -myślny a freidenkerisch; freisinnig; -praktykujący a ~ lekarz, praktizierender Arzt; -ściowy a Freiheits...

wolność f Freiheit f; puścić k. na ~ j-n freilassen; pozbawienie -ści, Freiheitsberaubung; ~ handlu, Handelsfreiheit; ~ prasy, Pressefreiheit; ~ sumienia, Gewissensfreiheit; ~ wyznania, Glaubensfreiheit; na -ści, auf freiem Fuß; wolny a 1 frei; ~ czas, -ne chwile, Muße f, freie Zeit; w -ch chwilach, in meinen Mußestunden; -ne miasto, Freistadt f; ~ od służby wojskowej, frei von Militärdienst; na -nej stopie, auf freiem Fuß; ~ handel, Freihandel m; bagaż ~ od opłaty, Freige pack n; towar ~ od cla, Freigut n; bilet -nej jazdy, Freifahrkarte f; zostawić komu -ne ręce, j-m freie Hand

lassen; sprzedawać z -nej ręki, freihändig verkaufen. 2 frei, unbestimmt; ungebunden; (niezomy) ledig 3 (powolny) langsam; gelinde; na -m ogniu, bei gelindem Feuer. 4 (luźny) locker.

wolontariusz, -a, pl -e m Freiwilliger(-r), Volontär m.

wolt, -u, pl -y m el Volt n.

wolta f Volte f.

woltaż, -u m el. Stromspannung f in Volts; woltomper m Voltampe-re, Watt n; woltomierz m Voltmeter n; Spannungsmesser m.

woltyżer, -a, pl -owie m (-ka f) Kunst-, Luftspringer(in); -owac un. voltigieren.

wolac! un. rufen; ~ o pomoc, um Hilfe rufen; wolający o pomoc do nieba, himmelschreiend; wolanie n Rufen n.

wolek, -lka, pl -lki m 1 junger Ochse. 2 ent. Rüsselkäfer; Kornwurm

Woloch, -a, pl -si m Walache m; Wolochy, -chów pl geo. Walachei f

wolopas, -a, pl -y m Ochsenhirt m

woloski a walachisch; Woloszczyzna f Walachei f.

wolowaty a ochsenhaft; wolowina f Rindfleisch n; wolowy a Ochsen..., Rind...; ~ język, bot. Ochsenzunge f; ~wa pieczeń, Rinderbraten m; bud. -we oczy, Ochsenauge

Wolyn, -nia, na -niu geo. Wolhynien n; wolynski a wolhynisch.

womitować un. (aus)brechen; womity, -tów pl Erbrechen, Brechen

won! int. fort! pack dich! ~! u. wczasas ob. wczasas.

wowidło n Riechmittel n; wonieć un. duften, riechen; wonięjący a duftend; wonność f Wohlgeruch m

wonny a wohlriechend, duftend.

won, -ni f Duft (Wohl-)Geruch m. (odrażająca) Gestank m, übler Geruch.

woreczek, -czka, pl -czki m Beutel m, Säckchen n; ~ na pieniądze, Geldbeutel; an. ~ jądrowy, Hodensack m; ~ żółciowy, Gallenblase f;

worek, -rka, pl -rki m Sack m (ob. dziurawy, kot 1); workowate pl Beuteltiere pl.

wosk, -u m Wachs n; ~ kopalny, Bergwachs, mineralisches Wachs.

~ zienny, Erhwachs; -owac un. wachsen, mit Wachs bestreichen.

(podłoge) bohnen; -owanie n Wachsen, Überziehen n mit Wachs; (podłogi) Bohnen n; -owany a Wachs...; papier ~ Wachspapier n; -owaty a wachosartig; -owina f Ohrenschmalz n; -owy a Wachs... wachsern; świeca -wa, Wachskerze f; zapalka -wa, Wachstreichholzchen n. woszczyny, -yn pl Wachsscheibe f. wotować un. stimmen.

wotum, pl -ta n inv. 1 (ślub) Gelübde n. 2 Weihgeschenk n. 3 Stimme f, Votum n; ~ nieufności, Mißtrauensvotum; ~ zaufania, Vertrauensvotum

wotywa f gesungene Messe, [tum. wozić, -zę, -zi ta: zu Wagen befördern; (kogo) fahren; woziwoda, pl -dy m Wasserträger m.

wozo-wnia f Wagenschuppen m, (Wagen-)Remise f; -woik, -a, pl -icy m Wagner, Wagenmeister m; -wny a Wagenschuppen...; -wy a Wagen... [mann m]

woznica, pl -cy, -ców m Fuhr-wosfay, -nego, pl -ni m Bote m; (biurowy) Bürodienner m; (sądowy) Gerichtsdienner, Gerichtsbote m; ~ szkolny, Schuldiener.

wozenie n Transport m zu Wagen; Fahren n.

wódczany a Brantwein... [m. wódtęczka f Brantwein, Schnaps

wódz, wodza, pl wodzowie m Führer, Befehlshaber m; ~ naczelny, Oberbefehlshaber, Generalissimus m.

wójt, -a, pl -owie m Dorfschulze m; ~ gminny, Gemeindevorsteher m; -ostwo n Schulzenamt n. Vogtei f; -owski a Schulzen...

wół, wołu, pl woły m Ochs m, Rind n; ~ roboczy, Zugochs; pracować jak ~ wie ein Pferd arbeiten.

wór, woru, pl wory m Sack m.

wówczas ad. dann, damals.

wóz, wozu, pl wozy m Fuhrwerk n; Wagen m; ~ ciężarowy, Lastwagen; ~ drabiniasty, Leiterwagen (ob. koło 1, koza); wózek, -zka, pl -zki m Wagen m; ~ dziecięcy, Kinderwagen; ~ ręczny, Handwagen; aut. ~ boczny, Beiwagen m (am Motorrad); wózkowac un sp. dribbeln n.

wpadać, wpaść un 1 hineinfallen; geraten; einfallen; (oszukiwać się) hereinfallen (ob. bomba 1); ~ do

k., bei j-m vorsprechen, (im Vorbeigehen) bei j-m einkehren; ~ na myśl, einfallen; auf den Einfall geraten; wpadło mi na myśl, ich geriet auf den Einfall, ich kam auf den Gedanken; ~ na ślad, na trop, auf die Spur kommen; ausspüren; fig. ~ na kogo, j-n anfahren; ~ w dług, in Schulden geraten; ~ w niełasę, in Ungnade fallen; ~ w oczy, auffallen; in die Augen springen; fig. ~ w oko, in die Augen stechen; gefallen, bezaubern; ~ w pułapkę, w sidła, in die Falle gehen; ~ w czyje ręce, j-m in die Hände fallen; ~ w zachyt, in Entzückung geraten; ~ w złość, in Zorn geraten. 2 (o rzecze) münden. 3 (o barwaku) fallen, spielen; ~ w niebieskie, ins Blaue spielen, fallen; wpadanie n Einfallen n; fiz. ką t -nia, Einfall(s)winkel m; wpadły a eingefallen; hoch; -le oczy, hohle Augen; wpadnięcie n Hineinfallen n; wpadunek, -nku m fam. Reinfall m.

wpajać un. einprägen, einflößen; ~ się, sich einprägen.

wpakować un. (hin)einpacken; (wpyschać) hineinstopfen; (pieniądze w co) hineinstecken; ~ k. do kozy, j-n ins Gefangnis werfen; fam. einstecken; ~ sobie kulę w łeb, sich eine Kugel durch den Kopf jagen; ~ się, sich eindringen.

wpasć ob. wpadać.

wpatrywać (wpatrzeć) się w kogo, j-n star ansehen.

wpelzać un. hineinkriechen.

wpe-dzać, -dzić un. hineintreiben; ~ k. w grób, j-n in den Tod treiben, ins Grab bringen.

wpiąć, wepnie, wpi-ć ob. wpiąć.

wpić, wpijać un. ~ oczy w kogo, j-n scharf ins Auge fassen, die Augen auf j-n heften; ~ się, sich festsetzen; (szponami) sich einkrallen; ~ się ustami w co, die Lippen, den Mund auf etw. drücken.

wpierać un. hineindrängen.

wpieryć ad. zuerst; zuvor, vorher.

wpiąć un. stecken in..

wpis-, -u, pl -y m Eintragung, Einschreibung f; ~ szkolny, ob. wpisowe; wpis(yw)ać un. eintragen, einschreiben; ~ się, sich einschreiben; sich einschreiben lassen; wpisowe, -go n

Einschreib(e)gebühr *f*, Einschreib(e)geld *n*, Anmeldegebühr *f*.
wplatać *va.* einflechten, flechten
 in; **wplatanie** *n* Einflechtung *f*.
wplątać *va.* (sie, sich) verwickeln, verstricken; ~ *k.* *w* afere, *j-n* in eine böse Angelegenheit verwickeln; **-tanie** *n* Verwicklung, Verstrickung *f*.
wplęść, **wplotę**, **wplecie**, **wplotem**, **wplóty** *va. ob.* wplatać.
wplu(wa)ć *va.* hineinspucken.
wplata-cać, **-cić** *va.* einzahlen; **-cenie** *n*, **wplata** *f* Einzahlung *f*; ~ *na* *porzecz* rachunku, Abschlagszahlung.
wplaw *ad.* schwimmend; **przebył rzekę** ~ *er* schwamm über den Fluß.
wpty-nać, **-wać** *vn.* 1 (*o* *plynach*) (hin)einfließen; (*do* *portu*) einlaufen; (*o* *rzekach*) münden; (*do* *kasy*) eingehen, einkommen; **pieniądze** -*waj*, **Gelder** gehen ein. 2 ~ *na* *kogo*, *na* *co*, *j-n*, *etw.* beeinflussen, Einfluß auf *j-n*, auf *etw.* ausüben; **-nięcie** *n* Hineinfließen; *zeg.* Einlaufen *n*.
wptyw, **-u**, **pl** -*y* *m* 1 Eingang *m*; Einnahme *f*; **księga** -*ów*, **Eingangsbuch** *n*; **potwierdźcie** ~ (*sumy*), **den** Eingang bestätigen; *z* **zastrzeżeniem** -*u* (*czeku* etc.) Eingang vorbehalten.
 2 **Einfluß** *m*, **Einwirkung** *f*; **być** *pod* -*em*, **unter** dem Einflusse (*j-s*) stehen; **wywierać** ~ *na* *kogo*, **auf** *j-n* Einfluß ausüben, *j-n* beeinflussen; *nie* *mam* **najmniejszego** -*u* *na* *niego*, **ich** vermag nichts über ihn; **bez** -*u*, **einflußlos**; **ma** **duże** -*y* (*u* *dworu* etc.), **er** hat großen Einfluß (*bei* *Hofe* etc.); **-ać** *ob.* **wplynąć**; **-owy** *a* einflußreich.
wpóić *ob.* **wpajać**.
w **poprzek** *ad.* 1 *ppr.* **quer**; ~ *drogi*, **quer** über den Weg.
wpośród *ppr.* inmitten.
wpół *ad.* halb, *zur* Hälfte; ~ *otwarty*, **halb** offen; **pochwycić** *k.* ~ *j-n* **mitten** um den Leib fassen.
wpraszać *się*, **sich** selbst zu **Gaste** bitten (*a.* **whin** **einladen**).
wprawa *f* Übung, **Fertigkeit** *f*; **brak** -*u*, **Mangel** an Übung; **dla** -*u*, **zur** Übung; **wyjść** *z* -*wy*, **aus** der Übung **gekommen** sein.
wprawdzie *ad.* zwar.
wprawi(a)ć *va.* 1 (*brylant*) einfassen; (*w* *ramy*) einrahmen; (*szymb*, *zeby*) einsetzen; (*zwichniętą* *nogę* etc.) **einrenken** 2 (*ver*)setzen, bringen; ~

k.w **kłopot**, *j-n* in **Verlegenheit** setzen, **verlegen** machen; ~ (*k.*) *w* **podziw**, in **Verwunderung** setzen; ~ *w* **ruch**, in **Bewegung** setzen; ~ *w* **zachwyt**, in **Entzückung** versetzen; ~ *w* **zdumie**, **verblüffen**, in **Erstaunen** setzen. 3 (*k.* *w* *co*) **einüben** (*in...*); ~ *się*, **sich** einüben; ~ *się* **do** **strzelania**, **sich** einschließen; **wprawienie** *n* 1 **Einfassung**; ~ *w* **ramy**, **Einrahmung**; (*zwichniętej* *ręki*) **Einrenkung** *f*; ~ *w* **ruch**, **Inbetriebsetzung** *f*. 2 ~ *się*, **Einübung** *f*; **wprawiony** *a* 1 (*zab* etc.) **künstlich**. 2 ~ *w* *co*, in *etw.* **wohlgeübt**.

wprawa-nie *ad.*, **-ny** *a* **geübt**, **geschickt**, **fertig**; **-ne** *oko*, **geübtes** **Aug**; (*do* *w* *czym*, in *etw.* **wandert**; **mię** -*na* *reke*, **eine** **sichere** **Hand** haben; **-ność** *f*, **Geübtheit** *f*.

wprosić *się* *ob.* **wpraszać** *się*.
wprost *ad.* 1 **direkt**; **sprowadzić** ~ **direkt** **beziehen**. 2 ~ **przeciwnie**, **schmurrtracks** entgegen, **ganz** **entgegengesetzt**. 3 (*wręcz*) **geradezu**, **geradehau**.

wprawa-dzać, **-dzić** *va.* 1 **einführen**; **hineinbringen**; ~ *k.* **do** *pokoju*, *j-n* in **ein** **Zimmer** **hineinführen**; ~ *do* *k.*, **bei** *j-m* **einführen**; *handl.* **agent** **dobrze** -*dzony*, **ein** **gut** **eingeführter** **Agent** 2 *w* **biał**, **irreführen**, **irreleiten**; ~ **zmiany**, **abändern**. II ~ *się*, **einziehen**; ~ *się* **do** *k.*, **do** **neue** **Mieszkan**, **bei** *j-m*, in **eine** **neue** **Wohnung** **einziehen**; **-dzenie** *n* (*na* *urząd* etc.) **Einführung** *f*; ~ *się*, **Einziehen** *n*.

wprząc, **-ęgnie** -*ągl*, **wprzę-gać** -*gnąć* *va.* **einspannen**; ~ *w* **jarzmo** **ins** **Joch** **spannen**.

wprząść *va.* **einspinnen**.
wprzęd *ad.* **zuvor**, **zuerst**.
wpust, **-u**, **pl** -*y* *m* 1 **Einlaß** *m*. 2 (*rowek*, *fuga*) **Falz** *m*, **Fuge** *f*. 3 *art.* **ob.** **przełyk**; **wpu-szczać** -*ścić*, **-szcze**, -*ści* *va.* (*hin*)**einlassen**, **hereinlassen**; **wpuszczenie** *n* **Einlassen**, **Hineinlassen** *n*.

wpychać *ob.* **wepchnąć**; **wpycha-nie** *n* **Hineinstoßen** *n*.
wracać, **wrócić** *vn.* **zurückkehren**, **zurückkommen**; ~ *do* *cz.* (*do* *tematu*), **auf**, *etw.* **zurückkommen**; ~ *do* *siebie*, **do** **Przytomności**, **zu** **sich** **kommen**, **zur** **Besinnung** **kommen**; ~ *do*

zdrowia, **wieder** **gesund** **werden**; ~ *się* (*z* *drogi*), **umkehren**.
wrachować *va.* **einrechnen**.
wracaść *vn.* (*hin*)**einwachsen**.
wraz *ppr.* ~ *z* (*czym*), **nebst**, **samt**; ~ *z* *bagażem*, **samt** **Reisegepäck** (*ob.* *raz* 3); **list** ~ *z* *kopia*, **Brief** **nebst** (*a.* *samt*) **Abschrift**.

wra-zić, **-zać** *va.* **hineinstecken**, **hineinstoßen**; *fig.* (*w* *pamięć*) **einprägen**.
wraże-nie *n* **Eindruck** *m*; **być** *pod* -*m*, **unter** dem **Eindruck** **sein**; **wywierać**, **zrobić** *na* *kim* ~ **einen** **Eindruck** **auf** *j-n* **machen**; **mam** ~, **ze...** **ich** **habe** **den** **Eindruck**, **daß...**; **-nia** *z* *podróż*, **Reiseeindrücke** *pl*; **ogólne** ~ **Gesamteindruck**; **robi** *na* *mnie* ~ **wariata**, **er** **kommt** **mir** **vor** **wie** **ein** **Narr**; **-niowiec** -*wca*, *pl* -*wcy* *m* **Impressionist** *n*; **-niowy** *a* **Eindrucks...**

wrażli-wość *f* **Empfindlichkeit** *f*.
-wy *a* **empfindlich**; ~ *na* *zimno*, **gegen** **die** **Kälte** **empfindlich**, **leicht** **Kälte** **empfindend**.

wrąb, **-ebu**, **pl**, **-ęby** *m* 1 **Einschnitt** *m*. **Kerbe** *f*. 2 *leś.* **Anhieb** *m*; **wrąbać** *va.* **einhaufen**.

wreszcie *ad.* **endlich**; **schließlich**.
wreszcie *ad.* 1 **geradezu**, **rundweg**, **geradeheraus**. 2 ~ **przeciwnie**, **gerade** **verkehrt**; ~ **przeciwny**, **ganz** **entgegengesetzt** (*ob.* *walka*).

wrę-zać, **-czyć** *va.* **einhandigen**, **behandigen**, **überreichen**; **-czenie** *n* **Einhandigung**, **Behandigung** *f*; **-czyciel**, **-a**, **pl** -*e* *m* **Überbringer** *m*.

wręga *f* **żeg.** **Spant** *n*.
Wróclaw, **-wia** *m* *geo.* **Breslau**.

wrodzić *się* **w** *kogo*, **nach** *j-m* **arten**, **schlagen**; **wrodził** *się* **w** *ojca*, **er** **schlägt** **nach** **seinem** **Vater**; **wrodzoność** *f* **Angeborenheit** *f*; **wrodzony** *a* **angeboren**; **zdolność** -*na*, **Naturanlage** *f*.

wro-gi -*a*, **-go** *ad.* **feindselig**, **feindlich**, **gchässig**; **być** -*go* **usposobionym** **dla** *k.* **gegen** *j-n* **feindlich** **gesinnt** **sein**; **-gość** *f* **Feindlichkeit**, **Feindseligkeit** *f*.

wrona *f* **Kräh**e *f* (*ob.* *krakać*); **wroni** *a* **Krahen...**; **bot.** -*e* *oko*, **Brechnuß** *f*; **wrony** *a*: **koń** ~ **Rappe** *m*.
wrosły *a* **eingewachsen**; **wrosnąć**, **wrość** *ob.* **wrastać**; **wrośnięcie** *n* **Einwachsen** *n*; **wrośnięty** *a* **eingewachsen**

wrota, **wrót** *pl* **Tor** *n*, **Pforte** *f*;
wrotka *f* **Roll**(**schlitt**)**schuh** *m*; **wrotkarz**, **-a**, **pl** -*e* *m* **Rollschuhläufer** *m*;
wrotnisko *n* **Rollschuhbahn** *f*.
wróbel, **-bla**, **pl** -*ble* *m* **Sperling**, **Spatz** *m*; **strach** *na* -*ble*, **Vogelscheuche** *f*; **prz.** **lepszy** ~ *w* *reku*, **niz** **sokół** **na** *seku*, **ein** **Sperling** **in** **der** **Hand** **ist** **besser** **als** **zehn** **auf** **dem** **Dache**; **-ek**, **-lka**, **pl** -*lki* *m* **kleiner** **Sperling**; **wróbli** *a* **Sperlings...**; **wróblika** *f* **Sperlingsweibchen** *n*.

wrócić *ob.* **wracać**; **wrócenie** *n* **Rückkehr** *f*.
wróg, **-oga**, **pl** -*ogowie* *a*. **-ogi** *m* **Feind** *m*; **zacięty** ~ **Erzfeind**; ~ **odwieczny**, **Erbfeind**.

wróż-ba *f* **Wahrsagung**, **Prophezeiung** *f*; (**znak**) **Vorzeichen**, **Anzeichen**, **Vorbedeutung** *f*; **dobra** ~ **gutes** **Anzeichen**; **-biarka** *f* **Wahrsagerin** *f*; **-biarski** *a* **wahrsagerisch**; **-biarstwo** *n* **Wahrsagekunst**, **Wahrsageri** *f*; **-biarz**, **-a**, **pl** -*e*, **-bita**, **pl** -*ici* *m* **Wahrsager** *m*; **-ebny** *a* **wahrsagerisch**; **-enie** *n* **Wahrsagung** *f*; **wróżka** *f* **Wahrsagerin** *f*; **wróżcy** *vn.* *i* *va.* **wahrsagen**; ~ *z* *kart*, **aus** **den** **Karten** **wahrsagen**; **to** **nie** -*y* **nic** **do** **brego**, **das** **zeigt** **nichts** **Gutes** **an**.

wryć *va.* (*się*, *sich*) **einbringen**, **einwählen**; **fig.** ~ (*się*) **in** **pamięć**, (*sich*) **dem** **Gedächtnisse** **einprägen**; **wrny** *a*: ~ *w* *pamięć*, **dem** **Gedächtnisse** **eingepägt**; **stać** **jak** ~ **wie** **angedonert** **dastehen**.

wrzask, **-u**, **pl** -*i* *m* **Lärm** *m*, **Geschrei** *n*; **-liwie** *ad.*, **-liwy** *a* **larmend**, **schreiend**; (**głos**) **gellend**; **-liwość** *f* **larmendes** **Wesen**.

wrzaskun, **-a** *m* **Schreihals** *m*.
wrzasać, **-sne**, **-śnie**, **-snać** *vn.* **aufschreien**; ~ *na* *k.*, *j-n* **anschreien**.
wrzawa *f* **Lärm** *m*, **Getümmel** *m*.
wrzący *a* **siedend**; **wrzątek**, **-tku** *m* **siedendes** **Wasser**, **Sud** *m*.

wrzeciono *n* **Spindel** *f*; ~ **klockowe**, **Klöppel** *m*; **-waty** *a* **spindelförmig**.

wrzyć, **wre**, **wrzał** *vn.* **sieden**, **kochen**; **brodlen**; **robota**, **walka** *wre*, **da** **geht** **es** **heiß** **her**; **wrzenie** *n* **Sieden**, **fig.** (*umysłowy*) **Aufwallung**, **Gärung** *f*; **punkt** -*nia*, **Siedepunkt** *m*.
wrzekomo *ob.* **rzekomo**.

wrzesień, **-nia** *m* **September** *m*,

wrzeszczeć, -y, -al *vn.* laut schreien, wrzesznioyca *a* September...

wrzdowacielc *vn.* schwären; **wrzdodzianka** *f* Blutgeschwür *n*; **wrzdodzięć**, -jeje, -iał *vn.* geschwürig werden, schwären; **wrzdzienica** *f* med. Eitersack *n*; **wrzdziak**, -a, *pl* -i *m* kleines Geschwür.

wrzos, -u, *pl* -y *m* bot. Heidekraut *n*; -ina *f*, -owisko *n* Heide *f*, Heidefeld *n*; -isty *a* mit Heidekraut bewachsen; **owaty** *a* Heidekrautförmig; **owaty** *a* Heide...

wrząd, -odu, *pl* -ody *m* Geschwür *n*. **wrzucać**, -cić *va.* (hin)einwerfen; ~ *w* morze, über Bord werfen.

wrzynać *ob.* werznąć. **wsia-dzać**, -dzić *va.* (hin)einsetzen, (hin)einstecken, (hin)ejintun; ~ *do* pieca, in den Ofen schieben; ~ *rekę* *do* kieszeni, die Hand in die Tasche stecken; ~ *(k)* *do* więzienia, ins Gefängnis werfen, einstecken; ~ *k* *na* tron, j-n auf den Thron setzen; (w ziemię) einpflanzen.

wsączać *się*, einsickern. **wschodni** *a* Ost..., östlich, morgenländisch, orientalisches; Prusy -e, Ostpreußen *n*; wiatr ~ Ostwind *m*; mieszkanię krajów ~ Morgenländer; typ ~ orientalisches Typus. **wschodnio-południowy** *a* südöstlich; **południowy** *a* nordöstlich;

włec, -wca, *pl* -wcy *m* Orientale *m*; **wschodzić** *vn.* (o słońcu etc.) aufgehen; **wschód**, -odu *m*, I Osten *m*; Morgenland *n*; ku -odowi, ostwärts; Daleki ~ Ostasien *n*, äußerster Osten, I Aufgang *m*; ~ słońca, Sonnenaufgang.

wsiaść, **wsiaść** *vn.* (do wagonu etc.) einsteigen; (na konia etc.) (rittlings) besteigen; aufsteigen; ~ *na* okręt, sich einschiffen; *fig.* ~ *na* kogo, j-n hart (a. barsch) anfahren, anlassen, auf (a. gegen) j-n losziehen; **wsiadanie** *n* Einsteigen *n*; ~ *na* okręt, Einschiffung *f*.

wsia-kać, -knać I *vn.* einsickern. II *vn.* einsaugen, einziehen; **-kanie**, -knięcie *n* Einsickern; Einsaugen *n*; -kliwość *a* aufsaugbar

wsiaść, -ąde, -ądzie, **wsiać** *ob.* wsiaść.

wsięc, -ękc, -ęcze, -ęki, **wsiękać** *va.* hineinhacken.

wsi-kać, -knać *va.* (hin)einspritzen

wsina *f* elendes Dorf. **wskaki-wać** *vn.* (na co) aufspringen; (do cz.) einspringen, hinein-springen; **wanie** *n* Aufspringen, Hineinspringen *n*.

wskarbić *się* *w* czyje łaski, sich bei j-m in Gunst setzen, sich bei j-m einschmeicheln.

wska-zywać *va.* zeigen; (na co) hinweisen; anzeigen; (komu miejsce) anweisen; **-zanie** *n* Hinweis *m*, Hinweisung *f*; **-zany** *a*; byłoby -ne, es wäre ratsam (a. angezeigt); uważam za -ne, ich halte es für ratsam; **-zówka** *f* I Hinweisung, Weisung, Andeutung, Angabe *f*, Hinweis, Wink *m*; dawać *k* -kę, j-m eine Weisung geben; *stuleży* za -kę, zur Richtschnur dienen; *handł* jako ~ dla pana, zu ihrer Richtschnur. 2 (u zegara etc.) Zeiger *m*; **-zujący** *a*: palec ~ Zeigefinger *m*; **-znik**, -a, *pl* -i *m* Index, Anzeiger *m*; **-kosztów** utrzymania, Lebenshaltungsindex; ~ cen, Preisindex; ~ przedkości, Geschwindigkeitsmesser *m*.

wskoczyć *ob.* wskakiwać. **w skok** *ad.* flugs, blitzschnell.

w skos *ad.* schrag, schief. **wskórać** *va.* erreichen, ausrichten; nie nie można u niego ~ man kann nichts bei ihm ausrichten.

wskroś *ad.* na ~ durch und durch; na ~ przemknąć, durch und durch naß werden.

wskrę-sić, -szać *va.* neu beleben, ins Leben zurückrufen; vom Tode aufwecken; (odnowić) erneuern; **-szenie** *n* Aufweckung *f*; Neubeleben *n*.

wskutek *ad.* zufolge, infolge; ~ *tego*, infolgedessen; ~ *czego*, wodurch.

wslawi(a)ć *va.* berühmt machen; ~ *się*, berühmt werden.

wsluch(i)wać *się*, ganz Ohr sein; aufmerksam zuhören.

wsmar-cwać *va.* einschmieren; **-wanie** *n* Einschmierung *f*.

wspak *ad.* (na) ~ verkehrt, rückwärts; ~ *isć*, rücklings gehen; ~ *pi-sać*, von der Rechten zur Linken schreiben.

wspania-le *ad.* prächtig, prachtvoll, großartig; **-lomyślność** *f* Hochherzigkeit *f*, Edelmut, Großmut *m*;

-lomyślny *a* hochherzig, edelmütig, großmütig; **obdarzać** -ślnie, reichlich beschenken; **przebzdycić** -ślnie, großmütig verzeihen, -łosć *f* Pracht, Herrlichkeit *f*; **wspaniały** *a* prächtig, prachtvoll, herrlich, großartig.

wsparcie *n* Unterstützung *f*; **wsparty** *a* unterstützt; (na kiju) gestützt. [*się* *ob.* wspinać *się*]

wspiać *się*, **wspnę**, -nie, **wspiał** **wspierać** *va.* unterstützen, stützen, Beistand leisten; ~ *się*, sich stützen; ~ *się* *na* kiju, sich auf einen Stock stützen; ~ *się* wzajemnie, sich gegenseitig unterstützen.

wspinać *się* I sich emporrichten; ~ *na* palcach, sich auf die Zehen (a. auf die Fußspitzen) stellen; (o koniu) sich bäumen. 2 (na górę) klettern, klimmen; (o roślinach) sich emporranken.

wspomagać, **wspomóc** *va.* unterstützen, helfen, Hilfe leisten; ~ *się*, einander beistehen; **wspomaganie** *n* Unterstützung *f*.

wspo-minać, -mnieć, -mnać *va.* i *vn.* I (o kim, o czym) erwahnen. 2 ~ *kogo*, *co*, sich j-s, einer Sache erinnern, gedenken; często *go* -namy, wir gedenken seiner oft (*ob.* mile); ~ *mlode* lata, an seine Jugend zurückdenken; **-mniany** *a* erwähnt, besagt, genannt; wyżej ~ obenerwähnt, obengenannt; **-mnienie** *n* I Erinnerung *f*; Andenken *n*; -nia *z* podróży, Reiseerinnerungen *pl.* 2 (wzmianka) Erwähnung *f*; ~ *pośmiertne*, Nachruf *m*.

wspomoga *f* Unterstützung; Hilfe *f*; **wspomóc** *ob.* wspomagać.

wspornik, -a, *pl* -i *m* Kragstein, Tragstein *m*, Konsole *f*.

wspól-nictwo *n* Teilnahme; Gemeinschaft *f*; **-niczka** *f* Teilhaberin; Gesellschafterin *f*; ~ *zbrodni*, Helfershelferin, Mitschuldige *f*; **-niczyć** *vn.* teilnehmen; **-nie** *ad.* gemeinsam, gemeinschaftlich; in Gemeinschaft (mit); **-nik**, -a, *pl* -nicy *m* *ob.* spółnik; **-ność**, -nota *f* Gemeinschaft *f*; **-ność** majątkowa, Gütergemeinschaft; **-nota** interesów, Interessengemeinschaft.

wspólny *a* gemein(sam), gemeinschaftlich; *na* ~ rachunek, auf gemeinschaftliche Rechnung; nie mieć *nic* *nego* z kim, mit j-m nichts gemein

haben; -nymi siłami, mit vereinten Kräften; **-na** własność, gemeinschaftliches Eigentum.

współ-biesiadnik *m* Tischgenosse *m*; **-czesność** *f* Gleichzeitigkeit *f*; **-czesny** *a* gleichzeitig; zeitgenössisch; **dzieje** -ne, Zeitgeschichte *f*; ~ **dzię-iopisarz**, zeitgenössischer Geschichtsschreiber; **-częni** *pl* die Mitwelt; **-czętnik**, -a, *pl* -icy Zeitgenosse *m*; **-czucie** *n* Mitgefühl, Beileid *n*; Teilnahme *f*; **-czuć** *vn.* mitempfunden, mitfühlen; **-czujący** *a* mitleidig, mitfühlend, teilnehmend; **-czynnik** *n* Koeffizient *m*; **-czynny** *a* mitwirkend;

-dłużnik *m* Mitschuldner *m*; **-dyrektor** *m* Mitdirektor *m*; **-dział-łać** *vn.* mitwirken; **-działanie** *n* Mitwirkung *f*; **-dziedzic** *m* Miterbe *m*; **-dzielczość** *f* Genossenschaftswesen *n*; **-dzielczy** *a* Genossenschafts-; **-dzielnia** *f* Genossenschaft *f*; Konsumverein *m*; **-głoska** *f* Mitlaut, Konsonant *m*; **-istnieć** *vn.* zusammenleben; **-istnienie** *n* Zusammenleben *n*.

współka *f* *ob.* spółka.

współ-lokator *m* Mitmieter *m*; **-mieszkaniec** *m* Mitbewohner *m*; **-obywatel** *m* Mitbürger *m*; **-odpowiedzialny** *a* mitverantwortlich; **-opieka** *f* Mitvormundschaft *f*; **-opiekun** *m* Mitvormund; **-podróżnik** *m* Reise-genosse, Mitreisende(r) *m*; **-pomagać** *vn.* mithelfen; **-posiadacz** *m* Mitbesitzer *m*; **-praca** *f* Mitarbeit *f*; **-pracować** *vn.* mitarbeiten; **-pracownicza** *f* Mitarbeiterin *f*; **-pracownictwo** *n* Mitarbeiterschaft *f*; **-pracownik** *m* Mitarbeiter *m*; **-regent** *m* Mitregent *m*; **-rodak** *m* Landsmann; **-rządca** *m* Mitregent *m*; **-rzędność** *f* Beiordnung, Koordination *f*; **-rzędny** *a* beigeordnet, koordiniert; **-spadkobierca** *m* Miterbe *m*; **-spadkobierczyjni** *f* Miterbin *f*; **-sprawca** *m* Mittäter *m*; **-środkowy** *a* konzentrisch; **-towarzystwo** *m* Mitgenosse *m*; **-towarzyszka** *f* Mitgenossin *f*; **-twórca** *m* Mitschöpfer *m*; **-ubięgać** *się*, wetter-fern; ~ *o* *co*, sich um etw. mitbewerben; **-ubięganie** *się* *n* Wett-eifer *m*; **-uczeń** *m* Mitbewerber *m*; **-uczestnik** *m* Mit-nahme *f*, Teilnehmer *n*; **-uczest-**

niczka *f* Teilnehmerin *f*; -ucze-
stnik *m* Teilnehmer *m*; -udział *m*
Teilnahme; Mitwirkung *f*; *z* -em,
unter Mitwirkung von...; -używać
ua. mitbenutzen; -używanie *n* Mit-
benutzung *f*; -wzięcie *m* Mitgefän-
gen(e)r *m*; -wina *f* Mitschuld *f*; -
winy *a* mitschuldig; -winoowajca
m Mitschuldige(r) *m*; -władca *m*
Mitherrscher *m*; -własność *f* Mitei-
gentum *n*; -właściciel *m* (-ka *f*)
Miteigentümer(in); -wydawca *m*
Mitherausgeber *m*; -wyznawca *m*
Glaubensgenosse *m*; -założyciel *m*
Mitbegründer *m*; -zawodnictwo
etc. ob. społzawodnictwo; -ziomek
m Landsmann *m*; -życie *n* Zusammen-
leben *n*; -żyć *vn* zusammenleben
współka *f* Lehne *f*.

wspuch-nać *vn* anschwellen; -nie-
ty *a* angeschwollen.

wstać, -anie, -ał, wstawać, -aje
-wał *vn* aufstehen; sich erheben (ob.
rano II); *fig.* ~ lew, nogą, mit dem
linken Fuße aufstehen; ~ od stołu,
vom Tisch aufstehen.

wstawa *f* mat. Sinus *m*.

wstawi(a)ć I *va.* (hin)einstellen;
hineinsetzen; ~ late, einen Fleck
(auf) etw. setzen; (zaybę etc.) ein-
setzen; (zlonok zwichnięty) ein-
renken; *handl.* ~ do rachunku, in
Rechnung stellen; (między co) ein-
schieben, einschalten; ~ słówko, ein
Wort anbringen. II ~ się 2 *gm.* sich
betrinken. 3 ~ się *z* kim *u* kogo,
bei j-m für j-n Fürbitte (a. Für-
sprache) einlegen, sich bei j-m für
j-n verwenden; wstawienie *n* Ein-
setzung, Einstellung *f*; ~ się, wsta-
wienie*ctwo* *n* Verwendung, Fürbitte,
Fürsprache *f*; wstawiony *a* I ein-
gesetzt; (zab) künstlich. 2 *gm.*
betrunken; wstawka *f* Einsatz *m*;
u. Einlage *f*.

wsta-pić *vn.* (her)eintreten; ~
do klasztoru, do partii, do wojska,
ins Kloster, in die Partei, ins Militär
eintreten; ~ do k., bei j-m vorspre-
chen, antreten, im Vorbeigehen bei
j-m einkehren; ~ na tron, den
Thron besteigen; ~ po kogo, j-n
abholen; ~ w progi czyje, j-s Schwel-
le betreten; ~ w stan małżeński, in
den Ehestand treten; ~ w ślady
czyj, in j-s Fuß(s)tapfen treten; ~

w związek małżeński, sich ver-
heiraten, eine Ehe eingehen; -pie-
nie *n* Eintreten *n*; Eintritt *m* (do
wojska ins Militär); ~ na tron, Thron-
besteigung *f*.

wstążeczka *f* Bändchen *n*; -żka
f Band *n*; ~ od kapelusza, Hut-
band; fabrykacja -żek, Bandweberei
f; ~ jedwabna, Seidenband; ~ wel-
niana, Wollenband; -żkarka *f*
tk. Bandwebstuhl *m*; -żkarstwo
n Bandweberei *f*; -żkarz, -a, pl -e
m Bandwebler *m*.

wstecz *ad.* rückwärts, zurück;
działanie ~ Rückwirkung *f*; dzia-
lający ~ rückwirkend; iść ~ rück-
wärts gehen, zurückgeben; rzut oka
~ Rückblick *m*; -nictwo *n* Reak-
tion *f*; -niczka *f* Reaktionsfrau *f*;
-nik, -a, pl -nicy *m* Rückschritts-
mann, Reaktionsär *m*; -ność *f* Rück-
gang *m*; Reaktion *f*; -ny *a* rück-
gängig, reaktionsär; krok ~ Rück-
schritt *m*; prąd ~ Rückstrom *m*;
ruch ~ Rückbewegung *f*; *fig.* po-
jęcia -ne, veraltete Anschauungen.
wstęga *f* Band *n*; ~ orderowa,
Ordensband.

wstęp, -u, pl -y *m* I Eintritt,
Eingang, Einlaß, Zutritt *m*; ~ wzbro-
niony, Eintritt verboten; karta -u,
Eintritts-, Einlaßkarte *f*; opłata
z ~ Eintrittsgeld *n*; wolny ~ frei-
er Eintritt; mieć ~ do k., bei j-m
Zutritt haben. 2 (do dzieła etc.)
Einleitung *f*; 3 Anfang *m*; na sa-
my -ie, gleich anfangs, von Anfang
an; wstępne, -go *n* Eintrittsgeld *n*;
wstępny *a* Eintritts..., Eingangs...;
Einleitungs...; artykuł ~ (w gazecie),
Leitartikel *m*; egzamin ~ Aufnahme-
prüfung *f*; klasa -na, Vorbereitungs-
klasse *f*; linia -na, aufsteigende Linie;
słowo -ne, Vorwort *n*, Einleitung *f*;
zdobyć -m bojem, im ersten Ansturm
nehmen; wstępować *vb.* wstąpić.

wstręć, -u, pl -y *m* I Abscheu,
Ekel *m*; Widerwille *m* (do cz. gegen
etw.); czuć ~ do cz., etw. verab-
scheuen; czuć ~ do k., vor j-m
Abscheu haben. 2 Hindernis *n*;
czynić komu -y, j-m Hindernisse
in den Weg legen; -nie *ad.*, -ny *a*
abscheulich, ekelhaft.

wstrząs, -u, pl -y *m* Schock *m*,
Erschütterung *f*; ~ mózgu, Gehirner-

schütterung; ~ nerwowy, Ner-
venschock *m*.

wstrząs, -ać, -nąć, -śnie, -nąć
va. I *vn.* (pl-)schütteln; *fig.* erschüt-
tern; -śnienie *n* Erschütterung *f*;
-śnięty *a* erschüttert.

wstrzeliwanie *n* mil. Einschießen
n.

wstrzeźliwie *ad.*, -liwy *a* Ent-
haltsam, maßig, liwość *f* Enthalt-
samkeit, Mäßigkeit *f*; towarzysztwo
-cki, Mäßigkeitsverein *m*; *handl.*
(kupujących) Zurückhaltung *f*.

wstrzy-knąć, -k(iw)ać *va.* einsprit-
zen; -k(iw)anie, -knięcie *n* Einsprit-
zung *f*.

wstrzym(yw)ać *va.* an-, auf-,
zurück-, abhalten; hemmen; Ein-
halt tun, einhalten; ~ oddech, den
Atem anhalten; ~ k. (od cz.), j-n
abhalten (von...); *jr.* (egzekucję
etc.) einstellen; ~ się, sich enthalten,
sich zurückhalten; einhalten; ~ się
od placu, seine Tränen zurückhalten
(ob. powstrzymać); ~ się *z* zapłatą,
mit der Zahlung einhalten; wstrzy-
m(ywanie) *n* Einhalten, Zurück-
haltung; Hemmung *f*; (wykonania
wyroku etc.) Einstellung *f*; ~ roz-
woju, Entwicklungshemmung *f*;
~ ruchu, Verkehrssperre *f*; ~ stolca,
Stuhlverhaltung *f*; ~ się od cz.,
Enthaltung *f*; ~ się od głosowania,
Stimmhaltung.

wstyd, -u *m* Scham *f*; (hańba)
Schande *f*; narobić komu -u, j-m
Schande machen; ~ mi było, ich
schämte mich; fałszywy ~ fałszyge
Scham; wyzybyć się wszelkiego -u,
alle Scham abgelegt haben, sam-
żone Scham im Leibe haben;
rumieni się *z* -u, vor Scham
erröten; -liwie *ad.*, -liwy *a* schamhaft,
blöde; zuchtig; części-we, Schamteile
pl -liwość *f* Schamhaftigkeit;
Blödigkeit; Verschämtheit *f*.

wsty-dzenie się *n* Verschämtheit,
Scham *f*; -dzić się, sich schämen;
~ czego (kogo), sich einer Sache,
über etw. (vor j-m) schämen.
wstu-nać, -wać I *va.* I (hin)einschie-
ßen, einrücken, einschalten; (rekę
do kieszeni) stecken in; (komu co
reki) drücken; ~ kapelusza na
głowie, den Hut tief ins Gesicht
drücken. 2 *gm.* gierig essen. II ~

się, sich einschleichen; -nięcie,
-wanie *n* Hineinschieben *n*.

wyspa *f* I Inlet(*t*) *n*. 2 *fam.* Denun-
ziation *f*; Mißgriff, Fehler *m*.

wysyp(yw)ać *va.* I (hin)einschütten;
~ do worka, einsacken. 2 *fig.* ~ ko-
mu baty, j-n durchprügeln; *gm.*
~ kogo, j-n angeben, denunzieren,
kompromittieren; (się, się) bla-
mieren.

wy-sać *va.* einsaugen; -sanie
n Einsaugung *f*.

wszak(że) *ad.* doch (woh!); ja;
~ mówilem ci, ich habe dir doch
gesagt.

wszarcz, -a, pl -e *m* Verlauste(r)
m; wszawica *f* Läusekrankheit, Läu-
sesucht *f*; wszawieć *vn* verlausen,
lausig werden; wszawy *a* lausig,
verlaust, voller Läuse.

wszczęć *va.* ob. wszczynać.

wszczę-p(a)ć *va.* einimpfen, ein-
pfropfen; *fig.* ~ w kogo zasady, j-m
Grundsätze einprägen; ~ jad *w* du-
szę, die Seele vergiften; -pienie *n*
Einimpfung; *fig.* Einprägung *f*.
wszczęć *n* Anfang, Beginnen
n; wszczynać *va.* beginnen, anfan-
gen; ~ się, entstehen, sich entspin-
nen.

wszecz-madrość *f* Allweisheit *f*;
-moc *f* Allmacht *f*; -mocny, -mo-
gący *a* allmächtig; -możny *a* all-
gewaltig. [wersität *f*.

wszecznicza *f* Hochschule, Uni-
versität *f*; wszech-niemcy pl Alldeutschland
n; -niemiec *m* Alldeutscher *m*;
-niemiecki *a* alldeutsch; -obecnosc
f Allgegenwart *f*; -obecny *a* all-
gegenwärtig; -potężny *a* allmäch-
tig; -słowiński *a* panslawistisch;
-słowiańszczyzna *f* Panslawismus.

wszeczstro-nnie *ad.* -nny *a* all-
seitig, vielseitig; -nnie wykształ-
cony, vielseitig gebildet; rozważyć
(co) -nnie, von allen Seiten erwägen;
-ność *f* Allseitigkeit, Vielseitig-
keit *f*.

wszecz-świat *m* Weltall, Uni-
versum *n*; -światowy *a* Welt...,
Universal...; wystawa -wa, Weltaus-
stellung *f*; -wiedza *f* Allwissenheit *f*;
-wiedzący *a* i *m* allwissend; Alles-
wissner *m*; -władca *m* Allherrscher
m; -władny *a* allmächtig; -władza
f Allgewalt *f*.

wszela-ki a allerlei, allerhand. -ko ad gleichwohl, jedoch.

wszelki a jeder, all; na ~ przy-
padek, allenfalls, auf jeden Fall,
auf alle Fälle; starać się -mi sposo-
bami, alle Mittel aufbieten.

wszerz ad. in die Breite; wzdlż
i ~ in die Länge und Breite.

wszete-cześćstwo n Unzucht f;
-cznica f unzüchtiges Weib, Buhl-
dirme f; -cznik, -a, pl -icy m Un-
züchtiger(i), Wöllustling m; -czny a
unzüchtig.

wszędobczność f Allgegenwart f;

-bczny, -bytny a allgegenwärtig.

wszędzie ad überall. ~ do niby-
cia, überall zu haben.

wszycy va. einnähen.

wszysz-tel, a gesamt; all, -cy,
alle; -tkie koszty, die gesamten Kos-
ten; ze -tkich sił, aus allen Kräften;

-tko ad. alles; ~ mi jedno, es ist mir
ganz gleich a. einerlei; fam. das ist
mir Schnuppe (a. Wurst); pomimo
~ bei alledem, oto~ das ist alles
(ob. słuząca); nade ~ über alles;
vor allem; po -tkim, nach alledem;
juz po -tkim, es ist aus; ze -tkim,
ganz, gänzlich; ~ razem wziąwszy,
alles in allem genommen; -tkiego ad.
im ganzen; alles in allem.

wszyszko-widzący a allsehend;

-wiedzący a allwissend.

wszyszciu-chno, -t(ęń)ko ad. alles.
wszzywać va. einnähen

wści-bić(a)ć va. (hin)einstecken;

wszędzie swój nos ~ seine Nase
in alles stecken; ~ się, sich ein-
drängen; ~ się w cudze sprawy,
sich in fremde Handel (a. Angele-
genheiten) mischen; -bska, -bskiej,
pl -kie f Frau (a. Jungfer) Naseweis;

-bski, -ego, pl -bscy m i a Naseweis,
Vorwitz m; vorwitzig, naseweis;

-bokość f, -bstwo n Vorwitz m;

wścikać się, -ęke, -ęcze, -ęki,
wścikać się, rasend werden; fig.
toll werden, wüten; ~ się ze złosci,
vor Wut schäumen, vor Ärger toll
werden, pies się wścikał, der Hund
ist an der Tollwut erkrankt; wścika-
każe się n Rasen, Wüten n.

wściki-ke ad. rasend, wütend;

jestem ~ głodny, ich habe einen
rasenden Hunger; -klizna f Tollwut
f; fig. Wut, -klokół f Wut, Raserei f;

doprowadzić do -ści, rasend (a
toll) machen; -kity a rasend, wütend.
toll; ~ pies, toller Hund; być -m
na k., wütend auf j-n sein.

wśliz-gać, -(g)nać się, sich ein-
schleichen, einschlüpfen.

wśróđ ad. inmitten; mitten in
unter; ~ nas, unter uns; ~ nocą,
mitten in der Nacht.

wśrubow(yw)ać va. (hin)einschrau-
wrtaczać ob. wtoczyć. [ben.]

wtajemni-ć, -czyć va. ~ w co,
in etw. einweihen; ~ się (w co),
sich vertraut machen mit...; -czenie
n Einweihung f; -czony a ein-
geweiht; vertraut (w co, mit...)

wtarcie n Einreibung f.

wtar-gać, -gnać un. einbrechen
eindringen; (do kraju) einfallen

-gnięcie, -gnięcie n Eindringen n,
Einbruch, Einfall m.

wtedy ad. damals, (als)dann.

wtem ad. indessen, unterdessen,
da; plötzlich; ~ właśnie, da eben.

wtenczas ad. damals, dann, zu
jener Zeit

wtłaczać, wtłoczyć va. hinein-
drücken, hineinstopfen, hineinpres-
sen; fig. einprägen; ~ się, sich
eindrängen.

wtoczyć va. hineinwalzen; (wóz)
hineinschaffen; (na górę) hinaufwal-
zen; ~ się, wankend hineintreten.

wto-rek, -rku n Dienstag m; we
~ am Dienstag; -rkowy a Diens-
tags...

wtór, -u m rus. Begleitung f;

-nik, -a, pl -i m gleichlautende
Abschrift, Duplikat n; -ny a sekun-
där; el. prąd ~ Sekundärstrom
m; napięcie -ne, Sekundärspannung
f; -ować un. rus. ~ komu, j-n
begleiten; fig. j-m beistimmen;

-owanie n rus. Begleitung; fig.
Bestimmung f.

wtóry a zweite; po raz ~ zum
zweiten Mal, wiederholt.

wtra-cać, -cić I va. I hinein-stur-
zen, hineinstoßen; ~ k. do wież-
nia, j-n ins Gefängnis werfen. 2
~ słowko (w rozmowę), ein Wort
anbringen; ~ swoje trzy grosze,
hineinreden. II ~ się (do cz.), sich
(ein)mengen, mischen in...; ~ się
do rozmowy, do cudzych spraw,
sich in das Gespräch, in fremde

Angelegenheiten mischen; -canie
się n Einmischung f.

wtryćnić va. fam. anschnieren,
anschwindeln, aufschwätzen.

wtrys-(kiw)ać, -nąć va. einsprit-
zen; -kiwacz, -a, pl -e m Einsprit-
zer, Injektor m; Injektionsspritze
f; -kiwanie, wtrysnięcie n Eins-
spritzung f.

wtu-lać, -lić va. eindrücken,
drücken in...; ~ twarz w pościel,
sich tief unter die Decke stecken;
(o psie) ~ ogon, den Schwanz einzie-
hen.

wtycz-ka f el. Stecker; Kontakt-
stopel m; radio; ~ bananowa, Ba-
nanenstecker; -kowy a: el. gniazdko-
-kowe, Steckdose f; przełącznik ~
Stöpselumschalter m.

wtykać va. (hin)einstecken.

wtua(ka) ob. woal.

wuj, -a, pl -owie m Onkel, Oheim
m; wujaszek, -szka, pl -szkowie,
wujcio m Onkelchen n; wujenka
f Tante f; wujostwo n Onkel und
seine Frau.

wulgar-nie ad. -ny a gemein,
vulgar; -ność f Gemeinheit f.

wulkan, -u, pl -y m Vulkan m;

wybuch -u, Vulkanausbruch m;
fig. tańczyć na -ie, auf einem Vulkan
tanzen (mutwillig Gefahren trotzen);
-iczny a vulkanisch; -izować va.
vulkanisieren.

wwieść, wwiodeć, wwieździe, wwiódł,
wwoździć va. (hin)einführen.

wwikłać va. verwickeln.

wwieźdź, wwoźdź, wwiezie, wwiódl,
wwoździć va. einführen; wwozowy
a Einfuhr...; clo -we, Einfuhrzol-
l m; wóz, -ozu m Einfuhr f; pozwo-
lenie na ~ Einfuhrerlaubnis f;

świadcstwo na ~ Einfuhrschein m.
wy pr. ihr; Sic. [anieren]

wyasygnować va. anweisen, assi-
gnować, -czyć va. entschuldig-
en, verzeihen; -czalny a verzeihlich;
-czenie n Verzeihung, Entschuldigung
f; proszę o ~ ich bitte um
Verzeihung.

wyba-d(yw)ać va. ausforschen;
-danie n Ausforschung f.

wybyjać va. ausplappern.

wybaluszycy va. -- oczy, die
Augen aufsperrten.

wyba-wca, pl -wcy m Befreier,

Erlöser m; -wczyni f Befreierin.

Erlöserin f; -w(a)ć va. befreien,
erlösen; ~ kogo z kłopotu, j-n aus
der Verlegenheit ziehen, j-m aus
der Not heraushelfen; -wiciel ob.
wybawca; -wienie n Befreiung,
Erlösung f.

wyba-kać, -lmać, wybelfkotać va.
herausstottern, herausstammeln.

wybezszać va. tüchtig ausschelten,
ausschimpfen.

wybetonować va. betonieren.

wybębni(a)ć va. auströmmeln.

wybieć n Ausschlagen n; (ko-
go) Durchprügeln, Durchhauen n.

wybił(ja)ć I va. 1 (komu zęb etc.)
ausschlagen; ~ dno z beczki, ein-
nem Fasse den Boden einschlagen;
(drzwi, szymb) einstoßen, einschla-
gen 2 (suknem etc.) ausschlagen,
bekleiden. 3 (medal) prägen; fig.
(piętno) ausprägen. 4 (godziny)
schlagen (ob. takt); jego ostatnia
godzina wybiła, seine Stunde hat ge-
schlagen; wybiła godzina trzecia, es
hat drei Uhr geschlagen; ~ komu
cz głowy, j-m etw. ausreden; ~ sobie
cz głowy, sich etw. aus dem Sinne
schlagen. 5 (reke ze stawa) ausrenken,
verrenken. 6 (koge) durchprügeln;
~ wszystkim, alles erschlagen, töten.

7 ~ ze snu, den Schlaf rauben. II ~
się 8 emporkommen, sich hervortun;
sich herausmachen, sich empor-
schwingen; ~ się o własnych siłach
sich emporarbeiten; ~ się na wyso-
kie stanowisko, sich in die Höhe
schwingen. 9 ~ się ze snu, aus dem
Schlaf kommen.

wybiec, -egnie, -ęgl ob. wybiegać.

wybieżony a abgeehrt.

wybieg, -u, pl -i m Ausflucht f.

wybie-gać, -gnać, wybiec va.
herauslaufen; ~ naprzeciw komu,
j-m entgegenlaufen; -gać się, sich
mitge laufen, sich auslaufen.

wybie-lać, -lić va. ausbleichen,
ausweißen; (cyng) verzinzen; (scia-
ny) weißeln; -lenie n Ausbleichen n;
Verzinzung f; -leć un. weiß werden.

wybie-rać, wybrać va. 1 (aus)-
wählen, ausersuchen; eine Wahl
treffen; ~ ponownie, wiederwählen;
~ k. większość głosów, j-n durch
Stimmenmehrheit wählen. 2 (pie-
niądze) abheben, erheben; ~ czę

ściowo, teilweise (von etw.) nehmen; sich teilweise auszahlen lassen. 3 (piskleka z gniazda) herausnehmen. II - się w drogę, sich auf den Weg machen; - się w podróż, sich auf die Reise machen, sich zur Reise an-schicken; wybieram się do was, ich beabsichtige Sie zu besuchen; a to się wybrał da ist er gut angekommen; -ralność f. Wählbarkeit f; -ralny a. wählbar; -ranie n. Wählen n; - się w podróż, Vorbereitungen pl zu einer Reise.

wybiórki, -ków pl Ausschuss m, wybiór ob. wybić. [Aus-schußware f. wybit-nie ad. ~ zdolny, hochbe-gabt; -ność f. hervorragende Be-deutung; -ny a. hervorragend, pro-minent, eminent; mieć -ne zdol-ności, hochbegabt sein (ob. stanowisko i); -na osobistość, hervor-rangende Person.

wybladły a. blaß, bleich.
wyblakły a. verschossen; wy-blaknąć un. verschießen.

wyblechować un. ausbleichen.

wyblagać un. erlehen.

wyblekitnieć un. blau werden.

wyblyskać un. hervorschimmern.

wybocze n. Umweg m.

wyboisty a. tiefausgefahrene, zerfah-ren; -sta droga, ausgefahrene Straße.

wybor-ca, pl -cy m. Wähler m;

-czy a. Wahl...; kartka -cza, Wahl-zettel m; komitet ~ Wahlausschuß m; lista -cza, Wählerliste, Wahlliste f; odezwa -cza, Wahlaufruf m; prawo -cze, Wahlrecht n; ruch ~ Wahl-bewegung f; sztuczki -cze, Wahl-umtriebe pl; urna -cza, Wahlurne f; walka -cza, Wahlkampf m; ze-branie -cze, Wahlversammlung f;

-czyni f. Wählerin f.

wybor-nie ad., -ny a. vorzüglich; ausgezeichnet, vortrefflich; -ność f. Vortrefflichkeit, Vorzüglichkeit f.

wyborowy a. auserlesene, aus-erwählt; Kern...; dziela -we, aus-gewählte Werke; ~ towar, auser-le-sene Ware, Kernware f; -we towarzystwo, gewählte Gesellschaft;

-we wojsko, Elitetruppen, Kern-truppen pl.

wybród, -oju, pl -oje m. ausgefah-renes Loch, ausgefahrene Stelle.

wybrór, -oru, pl -ory m. I. Wahl f;

-ścislejszy, Stichwahl; pozosta-wić komu ~ j-m die Wahl über-lassen; ponowny ~ Wiederwahl; rozpisanie -orów, Wahlausschreiben n; wynik -orów, Wahlergebnis n; zrobić ~ die Wahl treffen 2. Auswahl f; do -oru, zur Auswahl; bogaty ~ reiche Auswahl; ~ dziel, gewählte Werke; (kwiat, śmietanka) Elite f; wybrać ob. wybierać.

wybrako-wać un. aussortieren, aussondern, ausbrücken; mil. (konie etc.) ausmustern; -wanie n. Ausson-derung, Aussortierung; Ausmusterung f; -wany a. ausgesondert; aussortiert; towary -ne, Ausschuß m, Ausschuß-waren pl; mil. broń -na, Ausmuste-rungsgewehr n; koń ~ ausgemustertes Pferd.

wybra-niec, -ńca, pl -ńcy m. Aus-erwählter(r) m; -nka f. Auserwählte f (serca seines Herzens); -ny a. aus-erwählt, auserlesen; (posel etc.) ge-wählt.

wybre-dnia, -sia, pl -sie m. Kost-verächter; Feinschmecker m; -dnosc f. feiner Geschmack, Mäkele f; -dny a. wählerisch (w jedzeniu im Essen); nie być -dny m. jedzeniu, kein Kostverächter sein.

wybrać un. auskommen, sich her-ausarbeiten; ~ z długów, seine Schul-den bezahlen; ~ z kłopotu, sich aus der Verlegenheit ziehen; ~ z kłopot-ów, aus der Klemme kommen; ~ z ciężkiego położenia, sich aus einer schwierigen Lage befreien; jak wy-brnieć z tego? wie willst du da aus-kommen?

wybro-czenie n., -czyzna f. med. Aus-treten n. (des Blutes, des Saftes) aus den Gefäßen.

wybrukować un. auspflastern.

wybrzyk, -u, pl -i m. Ausschwei-fung f, Unflug m; -i (fantazji) Aus-weiße pl; -i młodości, Jugend-streiche, Ausschweifungen pl; ~ natu-ry, Naturwunder n.

wybrylanowany a. mit Brillanten geschmückt. [spritzen.

wybrzy-gać, -gnać un. heraus-wybrze-że n. Strand m, Küste f, Gestade n; ~ morskie, Meeresküste;

-żny a. Küsten... Strand...

wybuch, -u pl -y m. Sprengung Explosion f; (gniewu, pożaru etc)

Ausbruch m; -y śmiechu, schallen-de Gefächter; ~ wojny, Kriegeaus-bruch.

wybu-cbać, -chnąć, -chnie, -chnąć a. -chł un. ausbrechen, explodieren aufstehen, in Zorn ausbrechen; ~ placem, śmiechem, in Tränen, in lautes Gelächter ausbrechen; -chła wojna, der Krieg brach aus, ~ stru-mieniem, ausstromen; -chłowy a. ex-plodierbar, Explosions...; Spreng...; gaz ~ Schlagweiser n; materiał ~ Sprengstoff m; mieszanka -wa, Ex-plosionsgemisch n; silnik ~ Ex-plosionsmotor m.

wybudo-wać un. ausbauen, auf-bauen; -wanie n. Aufbauen n.

wybu-jać un. aufschließen, in die Hohe schießen; -jalość f. Uppigkeit f, uppiger Wuchs; -jaly a. uppig.

wybulić un. gm. (pieniąże) her-ausrücken, blechen, bezahlen.

wycać(klasy) a. sehr (auf)geputzt, geschneitelt und gebügelt.

wycalować un. abküssen, ~ się, sich satt küssen.

wycedzić un. I. aussehen, auszap-fen. 2. -parę słów, ein Paar Worte dehnend aussprechen.

wycelować un. zielen, visieren; (działo) richten; ~ do k., auf j-n anlegen.

wycembro-wać un. auszimmern.

-wanie n. Auszimmern f.

wycerować un. stopfen.

wybar-czyć, -kać un. herausstufen.

wychładzać, wychłodzić un. aus-kühlen.

wychleptać un. ausschlürfen.

wychłodać, -nieć un. sich ab-kühlen. [sprugeln.

wychłostać un. auspeitschen, durch-wychłodek, -dka m. Abort, Abtritt

wycho-dnie n. być na -dnym, im Begriff sein, auszugehen, auf dem Sprung stehen -dnia f. Ausgehtag.

Ausgang(stag) m; -dny, -dowy a. Ausgang...; -dzenie n. Ausgehen n.

wychodzić, wychić un. I. ausgehen, herausgehen, hinausgehen ~ naprze-ciw komu, j-m entgegengehen, ~ na przedziałę, spazieren gehen. wy-jeździć na miasto, er ist ausgegangen.

~ na scenę, die Bühne betreten ok-na wychodzą na ulicę, die Fenster gehen auf die Straße hinaus; ~ na

swoje, auf seine Kosten kommen; to na jedno wychodzi, es kommt auf eins (a. auf dasselbe) heraus, es läuft auf eins hinaus, wyszło na moje, meine Ansicht hat sich bewährt, ~ na jaw, zum Vorschein (a. an den Tag) kommen (ob. wierzch i); ~ na człowieka, ein anständiger Mensch werden ~ na zabrała, an den Betreff-stab geraten (a. kommen); ~ do-brze, źle na czym gut, schlecht bei etw. wegkommen, to mu na dobre nie wyjdzie, es wird ihm übel bekom-men ~ na korzyść, zum Vorteil ge-reichen; ~ obroną ręką, mit heiler Haut davonkommen; ~ z brzo-gu, über die Ufer treten, austre-ten; ~ z druku, erscheinen; ~ z formy, seine eigentliche Gestalt verlieren, verunstaltet werden; ~ z mody, aus der Mode kommen; ~ z pod opieki czyjej, sich mündig ma-chen; ~ z pamięci, aus dem Ge-dachtnis entschwinden; nie z tego nie wyszło, es ist nichts daraus ge-worden; nie mógł wyjść z podziwu, aus der Verwunderung gar nicht herauskommen; ~ z założenia, z za-sady, von einem Grundsatz ausgehen (ob. uzyć, wprawa); ~ za mał, heiraten, sich verheiraten. 2. (o wło-sach) ausfallen 3. harc. ~ z kartą, ausspielen. 4. dobrze ~ (udać się) geraten. 5. mil. herausrücken, de-bouchieren.

wychodźtwo n. Auswanderung f;

wychodźca, pl -cy m. Emigrant, Ausgewanderter m. [gewesen sein

wychorować się, recht lange krank wycho-wywać un. erziehen; ~ się, erziehen werden; -wanek, -wan-ka, pl -wankowie n. Zögling m; -wan-lica f. Zögling m; -wanie n. Erzie-hung f; on odebrał (a. otrzymał) star-ninę ~ er hat eine sorgsame Erzie-hung genossen; brak -nia, Ungezogenheit f; -waniec, -wanca, pl -wan-cy m, -wanka f. Zögling m; -wany a. erziehen; dobrze ~ wohlgezogen; źle ~ ungezogen, -wauca, pl -cy m. Erzieher; ~ klasowy, Klassenvor-stand m; -wawczy a. Erziehungs...; erzieherisch; zakład ~ Erziehungs-anstalt f; -wawczy m. Erzieherin f

wybród, -oju m. Ausgang m.

wybrzczić un. taufen, ~ się, sich

taufen lassen, zum Christum überbetreten; **wycbrzta**, pl -ty m Getaufte(r), Neophyte m.

wybuchać *u.* sehr sorgsam pflegen, aufziehen; verhätscheln.

wychu-dly a abgemagert; -**duać** *u.* abmagern; -**dnąć** *u.* abnehmen; -**dzienie** n Abmagern f; -**dzić** *u.* abzehnen, auszehren, ausmergeln.

wychwa-lać, -**lić** *u.* (an)preisen, rühmen; -**lenie** n Loben, Rühmen n, Anpreisung f.

wychwył, -**u** m (w zegarku) Hemmung f, Anschläger m.

wychy-lać, -**lić** *u.* 1 ~ głowę z okna, ~ się, sich zum Fenster hinaus-bu- gen. 2 (kiclich etc) leeren (ob. gorycz).

wyciąć, **wytne**, -**tnie**, -**ciał**, **wycinać** *u.* 1 ausschneiden; auszacken; (las) aushauen (ob. pić). 2 (uderzyć) einen Schlag versetzen. 3 ~ komu słowa prawdy, j-m derb die Wahrheit sagen.

wyciąg, -**u**, pl -i m 1 Auszug; Extrakt m; ~ mięsny, Fleischextrakt; **handl.** -**rachunku**, Rechnungsauszug; ~ z księgi, Auszug aus einem Buche; **robić** ~ **rachunku**, eine Rechnung ausziehen. 2 **gór.** Fördermaschine f.

wycią-gać, -**gnąć** I *u.* (her)aus-ziehen, hervorziehen; ~ **korzyść**, Vorteil ziehen (aus...); ~ **wniosek**, einen Schluß ziehen; ~ **k**, na słowa, j-n schlau ausfragen, j-m die Würmer aus der Nase ziehen; ~ **co** z książki, aus einem Buche einen Auszug machen. 2 (nogi, rękę) ausstrecken; ~ **rękę** po jamużnę, beteln; ~ **kopyta**, nogi, sterben. 3 ~ **o** k. pieniądze, j-m Geld ablocken II ~ **się**, sich ausstrecken; ~ **się** jak długi, sich ganz ausstrecken; -**ganie**, -**gnięcie** n Ausziehen; Ausstrecken n; -**gnięty** a ausgestreckt; -**m** klusem, im schlanken Trab, **wycie** n Geheul, Heulen n.

wyciec, -**cze**, -**kl** ob. **wyciekać**.

wycieczka-**ka** f 1 Ausflug m. 2 mil. Ausfall m; fig. (przeciw komu) Ausfall, heftiger Vorwurf; -**kowicz**, -**a**, pl -e m Ausflügler m; -**kowy** a Ausflug...; **kol.** **podrąg** ~ Ausflugzug m.

wyciek, -**u** m Ausfluß m; ~ **plyną**, Auslaufen n von Flüssigkeiten;

handl. Leckage f; **wyciekać**, **wycieć** *u.* ausfließen, ausrinnen, lecken.

wycieniować *u.* ausschattieren.

wycień-czać, -**czyć** *u.* (się, sich) erschöpfen, entkräften; -**zenie** n Erschöpfung, Entkräftung f; -**czo**-**ny** a erschöpft, entkräftet.

wycie-raczka n Fußmatte f, Kratz-eisen n; ~ **o** **piór**, Tintenwischer m.

wycie-rać, **wytrzeć** I *u.* 1 abwischen; ~ **kurz**, abstauben, den Staub abwischen. 2 ausreiben, abreiben (ob. kat 1). 3 ~ **nos**, sich die Nase schnauben. 4 (ubranie) abnutzen; abtragen. II ~ **się**, sich abreiben, (o ubraniu) abgenutzt werden; -**ranie** n Ausreiben; Abwischen n.

wycierpieć *u.* ausstehen. [f.

wycieruch, -**a**, pl -y m Schmutz-lise **wycięcie** n Ausschchnitt; (lasu) Aus-hau m; **chir.** Ausschneiden n; **wycinać** *u.* (szparagi, murawę) stechen (ob. wyciąć); **wycinany** a ausge-schnitten; **wycinek**, -**nka**, pl -nki m Ausschchnitt m; ~ z gazet, Zeitungs-ausschnitt; **mat.** ~ **kola**, Kreisaus-schnitt, Kreissektor m; **mil.** Gelän-derabschnitt; ~ **natarcia**, Angriffs-raum m.

wycios(yw)ać *u.* aushauen.

wyciór m (do armaty) Wischer m.

wycisk, -**u**, pl -i m 1 Abdruck m. 2 Auspressen n; Ausgepreßte(s) n.

wycis-kać, -**nać**, -**snę**, -**śnie**, -**snąć** *u.* 1 auspressen, ausquetschen, ausdrücken; ~ **komu** łzy, j-m Tränen auspressen; ~ **sok** z cytryny, den Saft aus der Zitrone auspressen. 2 (pieczęć, wrzód) aufdrücken; (pień-tno) ausprägen, stempeln; ~ **wzory** na materii, Figuren in Stoff pressen, gaufrieren; -**kanie**, **wycisnienie** n Ausdrücken, Auspressen n; (wzoru na materii) Gaufrieren n; (pieczęci) Aufdrücken.

wyco-fać, -**fywać** *u.* zurück-ziehen; ~ **z** obiegu, außer Umlauf setzen; **kol.** ~ **z** ruchu, außer Dienst setzen; **handl.** ~ **tracę**, eine Tratte zurückziehen; ~ **się** z interesów, sich von den Geschäften zurückziehen.

-**fanie**, -**fnięcie** n (się) Zurückzie-hung f; **kol.** ~ **z** ruchu, Außerdienst-setzung f; **mil.** (wojska) Räumung f.

wycygniąć *u.* ~ **co** o **k**, j-m etw. ablocken, ablisten, abschwindeln.

wyczelować *u.* ausmeißeln, zi-selieren.

wyczarować *u.* hervorzaubern.

wycze-k(iw)ać *u.* abwarten; (mit Ungeduld) erwarten; zuwarten; -**ki-wanie** n Abwarten f; -**kujacy** a abwartend; zuwartend; **zajmować** -**ce** stanowisko, eine abwartende Hal-tung bewahren.

wyczer-p(yw)ać, -**pnąć** *u.* aus-schöpfen; (się, sich) erschöpfen; **mo**-**ja** **cierpliwość** -**pala** **się**, meine Geduld ist erschöpft; **fig.** ~ **temat**, ein The-ma erschöpft behandeln; **wyda-****nie** **też** **książki** **już** -**pane**, die Auflage (a. das Buch) ist vergriffen; ~ **się** (o pieniądzech etc.) ausgehen; -**panie** n Ausschöpfung; fig. Erschöp-fung; Abgespantheit f; -**pany** a erschöpft; abgepannt; (o książce) vergriffen; -**pujacy** *ad.* -**pujacy** a erschöpfend; ausführlich; -**ce** in-formacje, ausführliche Auskünfte.

wycze-sać *u.* auskammen; -**sanie** n Auskammen n; -**ski**, pl. Kämmlinge pl, Kammbaar, ausgekammtes Haar.

wyczu-(w)ać *u.* herausfühlen; wahrnehmen; -**walność** f Wahrneh-mbarkeit f; -**walny** a wahrnehmbar; -**wanie** n Wahrnehmung f.

wyczyn, -**u**, pl -y m Heldentat; sp. Leistung f.

wyczyni(a)ć *u.* ausrichten.

wyczy-szczać, -**ścić** *u.* ausputzen, abputzen, reinigen.

wyczyz(yw)ać *u.* herauslesen; ~ **komu** z **oczu**, in j-s Augen lesen; ~ **co** k. z **oczu**, j-m etw. an den Augen absehen.

wyć, **wyje**, **wyl** *u.* heulen, brüllen; **wycie** n Heulen, Gebrüll n.

wyćwł-czenie n Einübung, Aus-übung f; Exerzieren n; -**czyć** *u.* (się, sich) einüben, exerzieren, aus-üben; ~ **komu** **skórę**, j-n durch-prügeln.

wyda(wa)ć I *u.* 1 (dzieło, resztkę) herausgeben; (pieniądze etc.) aus-geben; **mil.** (amunicję etc.) verteilen; (towar, rzębia) ausliefern; ~ **k**. skrzynki towaru, eine Kiste Ware an j-n verabfolgen; (nakaz, manifest) ergeben lassen; (miasto na lup) preis-geben; (rozkaz) erlassen; ~ **na** **świat**, zur Welt bringen; gebären; ~ **opinie**, eine Meinung äußern; ~ **ostatnie**

tchnienie, den Geist aufgeben; ~ **rad.** ein Urteil abgeben; ~ **woję**, Krieg erklären; ~ **wyrok**, ein Urteil fallen.

2 ~ **dźwięki**, Laute hervorbringen; ~ **jeki**, Ächzen; ~ **zapach**, duften.

Wohlgeruch aushauchen 3 (sekret. winowajce) verraten. 4 ~ **owoce**, Frucht tragen (a. bringen); (plon) ergeben. 5 ~ **(córke)** za **maż**, verheiraten. 6 (kwit, świątectwo etc.) aus-stellen. II ~ **się** 7 scheinen, vor-kommen, den Anschein haben; **wy-daje** **się**, jakoby... es hat den Anschein als ob...; **wydaje** **mi** **się** **podejrzany**, er kommt mir verdächtig vor. 8 herauskommen; entdeckt werden.

wyda-j-nie *ad.* -**ny** a ergiebig, aus-giebig; leistungsfähig; -**ność** f Er-giebigkeit, Leistungsfähigkeit f.

wyda-lać, -**lić** *u.* entfernen; (ze służby) entlassen; (z kraju) ausweisen.

(ze szkoły) verweisen; -**lenie** n Ent-fernung; (ze służby) Entlassung; (z kraju) Ausweisung, Verweisung f.

wydanie n 1 (gazet, książki) Aus-gabe Herausgabe; (nakład) Auf-lage f; drugie ~ zweite Auflage. 2 (towaru) Auslieferung, Verabfol-gung f. 3 (opinii) Äußerung f. 4 ~ za **maż**, Verheiratung f; **panna** na -**nu** heiratsfähiges Mädchen. 5 (tajemni-cy) Enthüllung f.

wydarca n Herausreiber n.

wydar-zać, -**rzyc** **się**, vorkommen, sich ereignen; -**rzenie** n Ereignis n.

wyda-tek, -**tku**, pl -tki m Ausga-be, Ausgabe; drobne -**tki**, kleine Aus-gaben (a. Auslagen); -**tkować** *u.* ausgeben, verausgaben; -**tkowanie** n Verausgabung f; -**tność** f das Her-vorragende; -**tny** a hervorragend, vor-springend; vorstehend; -**tnę** **czoło**, hohe Stirn; o -**tnych** **szczękach**, mit vorstehenden Kiefern; -**wać** ob. **wydać**; -**wanie** n Ausgabe, Auslie-ferung; (pieniędzy) Verausgabung f; ~ **bagażu**, Gepäckausgabe, Ge-päckauslieferung; ~ **listów**, Briefaus-gabe; (amunicji) Verteilung f; -**wca**, pl -wcy m (-wczyni f) Verleger(in), Herausgeber(in); -**władctwo** n 1 Herausgabef; herausgegebenes Werk. 2 Verlag m, Verlagshaus n; -**wniczy** a Verlags...; instytut ~ Verlagsanstalt.

wydać, -**dnie**, -**dał** ob. **wydmąć** **wydażyć** *u.* ereilen; einholen.

wydech, -u, pl -y m Ausatmung f / **owy** a zum Ausatmen dienend.

wydekoltować va. (się) die Brust den Hals entblößen; (suknie) ausschneiden; suknia-wana, ausgeschnit-tenes, dekolliertes Kleid

wydelegować va. abordnen, delegieren

wydelika-cać, -cić, -trzić va. zart machen, ver arteln, verfeinern (skórę) geschmeidig machen - cony sm-k. verfeinerter Geschmick; -tnieć vn. (o skórze) geschmeidig werden; (o cerze) zart werden.

wydep-tać, -ce, -cze, -tał va. (drogę, buty) austreten; (okolice) durchstreifen; -tany a ausgetreten.

wydebić va. 1 ~ k. skóre, j-n durch-prügeln. 2 ~ co od k., von j-m etwas herausbekommen.

wyde-cie n Aufblasen n; -tość f Aufgeblasenheit; (wypukłość) Ausbauchung f; -ty a aufgeblasen; prall ausgebaucht; -te wargi, aufgeworfene Lippen; policzki -te, pralle Backen.

wydlub(yw)ać va. (her)ausklauben; (wydrzążyć) aushöhlen; (oczy) ausstechen.

wydlu-zać, -żyć va. (się, się) ver-längern, ausdehnen; -żenie n Ausdehnung. Verlängerung f; -żony a verlängert, ausgedehnt.

wydma f Düne f.

wydmuch, -u, pl -y m 1 windiger Fleck; Windzug m. 2 aut. Auspuff m; -nać, -(iw)ać va. ausblasen; -owy a Auspuff...; aut. klapa -owa, Auspuffklappe f.

wydobrzeć vn. wiederhergestellt werden; an Kräften gewonnen haben; besser aussehen.

wydo-być n Herausziehen. Ausziehen n; gór. Förderung f; ~ węgl. Kohlenförderung; -być, -bęć, -będzie, -był, -bywać va. herausziehen, herausbekommen, herausholen; (węgieł etc.) fördern; ~ na światło dzien-ne, zutage bringen (a. fördern); ~ k. z biedy, j-m aus der Not heraus-helfen; ~ palasza, blankziehen, vom Leder ziehen. II ~ się, sich los-machen, sich hervorarbeiten, her-vordringen; -bywanie ob. wydobycie.

wydoić va. ausmelken

wydoiąć vn. ~ czemu, mit etw.

fertig werden, etw. bewältigen, ei-ner Sache nachkommen.

wydoskona-lać, -lić va. vervoll-kommen; -lenie n Vervollkom-mung f.

wydoستا(wa)ć va. herausbekom-men; herausbringen; nie można od niego słówka wydoستا, man kann kein Wort aus ihm herausbringen; ~ się, sich herausarbeiten, sich los-machen; ~ się z matni, sich aus der Schlinge ziehen.

wydoić, -oju m ausgemolkene Milch

wydra f Fischotter m; (futro) Fisch-otterfell n. Otter; ni pies, ni ~ weder Fisch noch Fleisch.

wydrap(yw)ać va. auskratzen; ~ komu oczy, j-m die Augen auskratzen.

wydra-zać, -żyć va. aushöhlen; -żenie n Aushöhlung f; -żony a ausgehöhlt, hohl.

wydrukować va. (ab)drucken.

wydrwić va. 1 (kogo, co) auslachen 2 (co od k.) herauslocken; **wydrwi-grosz**, -a, pl -e m Bauernfänger, Geldschinder, Geldschneider m.

wydrzeć, -e, -darł ob. wydzierać

wyduśić va. 1 ~ co z kogo, j-m etw. erpressen. 2 (kury etc.) erwürgen.

wydy-chać va. aushauchen, aus-atmen; -chanie n Ausatmung f.

wydymać va. (się, się) aufblasen aufblähen.

wydział, -u, pl -y m Abteilung; (uniwersytetu) Fakultät f; szef -u, Abteilungs-chef, -vorsteher m; ~ towarowy, Warenabteilung; -owy a Abteilungen...

wydziedzi-zać, -czyć va. enterben; -czenie n Enterbung f; -czony a j m enterbt; Enterbter m

wydzie-lać, -lić va. 1 (komu) aus-teilen, zuteilen. 2 (kogo) abscheiden, aussondern; *chm., med.* abscheiden; ~ woń, ein Geruch von sich geben II ~ się, sich absondern; -lacz, -a, pl e m Austeiler, Verteiler m; -lanie n 1 Zuteilung, Austeilung f. 2 Absonde-rung; -lina f Absonderung f, Sekret n; abgesonderter Stoff; -ny pl Aus-wurfstoffe pl.

wydzierać, **wydrzeć** va. heraus-reißen; (z ręki) entreißen; -raja go so-bie, man reißt sich um ihn; ~ k śmierci, j-n dem Tode entreißen

wydzierżaw(a)ć va. (ver)pach-ten; -wienie n Verpachtung f.

wydzio(b)wać va. auspicken, aus-hacken.

wadziwić się, sich wundern; nie móc się ~ sich nicht genug (über etw.) wundern können. [sln.]

wydzwonić va. ausläuten, auskin-wydzwi-gać, -gnać va. emporbe-ben, herausheben; ~ k z biedy, j-m aus der Not heraus Helfen; ~ się, sich aufrichten, sich erheben; ~ się z cho-roby, sich von einer Krankheit erho-wydzukować va. erziehen. [len.]

wydzymawiać va. prüfen, aus-fragen.

wydzekwować va. ~ należność, eine Forderung auf dem Rechtswege entreiben a. einziehen.

wydekamito-wać va. (aus dem Lokale) ausweisen, exmittieren; -wanie n Zwangsraumung, Ekmission f.

wyckspedio-wać va. absenden, ex-pedieren, ~ okrętem, verschiffen; (kogo) abfertigen; -wanie n Absendung, Expedition; Abfertigung f.

wycksploato-wać va. ausbeuten; exploitieren; -wanie n Ausbeutung f.

wyckwipo-wać va. ausrüsten, aus-staffieren, equipieren; -wanie n Aus-rüstung f.

wyelegantować va. (się, się) auf-putzen, ausstaffieren; -wany a ausstaffiert, aufgeputzt.

wyeliminować va. ausscheiden, ausmerzen, wegschaffen, eliminieren.

wyemalować va. emailieren.

wyemancypować va. emanzipieren.

wyemigrować vn. auswandern.

wyafajdać się, sich ausleeren.

wyfiokowany a ausgestattet, aufge-putzt, geschneigelt und gebügelt.

wyfraczony a im Frack.

wyfroterować va. bohern.

wyfru-nać, -wać vn. ausfliegen.

wyga f 1 alter Hund. 2 alter Prakti-kus; Schlaukopf m.

wyga-dać va. ausschwatzen; ~ się, ausplaudern; sich verplappern; nie umie się ~ er kann sich nicht aus-drücken; -dany a zungenfertig, be-redet; -dywać va. 1 ins Blaue hinein schwatzen. 2 ~ na kogo, j-n bereden, j-m Böses nachreden; -dywanie n (na k.) Bereden, uble Nachrede.

wygadzać, **wygodzić** vn. ~ komu,

es j-m bequern machen; j-m (in etw.) willfahren, j-m genug tun; eine Aus-gabe für j-n machen; j-m eine Gefäl-ligkeit erweisen.

wygalac va. abrasieren.

wyganiać, **wygnac** va. austreiben, herausjagen; (z kraju), verbannen. (des Landes) verweisen.

wygarbować va. ausgerben; *fig.* ~ komu skórę, j-n durchprügeln.

wygar-niać, -nać va. (her)aus-scharren.

wyga-sać, -snać vn. auslöschen, er-loschen; -śnięcie n Erlöschen f; -sić, -szać va. auslöschen; -sły a er-loschen; -szenie n Auslöschen n.

wyggac va. ausschnattern; nie mo-że się ~ es fällt ihm schwer sich aus-zudrücken.

wygiąć, -gnie, -giął va. ob. wyginać; wygięcie n Krümmung, Biegung, Verbiegung f; **wygięty** a gebogen, verbogen.

wygimnastykować va. durch Turn-en einüben, durch Turnübungen elastisch machen; -wany, elastisch.

wygiąć va. (się, sich) krummen, biegen, beugen. [men.]

wyginać vn. aussterben, umkom-wyglansować va. blank putzen.

wygląd, -u m Aussehen; Ansehen n; *sądzić* z -u, dem Ansehen nach zu urteilen.

wyglądać I vn. 1 aussehen, aus-schauen; -da na 30 lat, er sieht aus, als wäre er 30 Jahre alt; (o potrawach) apetycznie ~ appetitlich aus-sehen. 2 hinausschauen; ~ przez okno, zum Fenster hinausschauen II va. ~ kogo, nach j-m aussehen, anschauen.

wygladzić, -dzić va. 1 ausglätten, glattmachen. 2 (zgladzić) ausrotten, vertilgen.

wygladzać va. aushungern.

wygladzenie n 1 Ausglätten n. 2 Ausrotten n, Vertilgung f.

wyglaszać va. ~ mowę, odczyty, eine Rede, Vorträge halten; ~ swoje zdanie, sich äußern, sich aussprechen.

wyglodniały a verhungert, ausgehungert; -dnąć, -ieje, -iał vn. verhungern; -dzenie n Aushungern n; -dzić va. aushungern; ~ się, ver-wyglodzić ob. wyglaszać, [hungern.

wygmierać va. mühsam heraus-suchen, herauskranken; ~ się, end-

lich fertig werden (mit dem Ankleiden etc.).

wygnąć *va. ob.* wyganiać; **wygnanie** *n* Vertreibung; (z kraju) Verbannung *f*; **wygnaniec**, -ńca, pl -ńcy *m* Verbannter *m*; **wygnanka** *f* Verbannte *f*.

wygnębić *va.* ausrotten, vertilgen. **wygniatać**, **wygnięść**, -gniote, -gniecie, -gniół *va.* (ciasto) auskneten; (wyciskać) auspressen; (ciało) massieren; (ubranie) zerknittern, zerknüllen; **wygniutki**, -tków *pl* Trester *pl*.

wygnoić *va. agr.* düngen. **wygo-da** *f* Bequemlichkeit *f*, Behaglichkeit, Komfort *m*; (mieszkanie) *z* wszelkimi -dami... mit allem Komfort, mit allen Bequemlichkeiten; **lubić -dy**, die Bequemlichkeit lieben; -**dnicki**, *pl* -ccy, -dnis-sia, *pl* -sie *m* Freund von Bequemlichkeiten; ein gemächlicher Mensch; -**dnie ad.**, -**dney a** *l* bequem; gemächlich, behaglich; (lokal) komfortabel; -**dnie** uśiąść, es sich bequem machen; -**dnie** siedzieć, gemächlich sitzen. 2 -**dny** mąż, allzu nachsichtiger Ehemann; -**dzic ob.** wygadzać.

wygoić *va.* (się, się) ausheilen; **wygojenie** (się) *n* Ausheilung *f*.

wygotić *va.* abrasieren.

wygotolić *va.* entblößen; ~ się, sich von Geld entblößen.

wygon, -u, *pl* -y *m* Viehweg *m*, Viehweg, Trift *f*; **wygonić** *ob.* wygonić, [tować].

wygorsować *va.* (się) *ob.* wydekol. **wygotow(yw)ać** *va.* auskochen (lassen); ~ się, einkochen, auskochen.

wygodka *f* Klosett *n*, Abort *m*.

wygorowany a übertrieben; (o cenie) unmaßig, allzu hoch; mieć zbyt -ne wymagania, seine Forderungen zu hoch spannen.

wygrać *va. l* (proces, wojnę etc.) gewinnen; ~ na loterii, in der Lotterie gewinnen; ~ stawkę, mit dem Einsatz herauskommen. 2 *mus. spielen*.

wygramolić się, sich herausarbeiten. **wygrapa**, -nej, *pl* -ne *f* *l* Sieg *m*; dać za -ną, das Spiel verloren geben; *fig.* seine Sache verloren geben. 2 Gewinn, Treffer *m*; *glówna* -*l* Haupttreffer; *tabela* -*n*ych, Gewinnliste *f*.

wygrazać, **wygrozić** *va.* (się) komu, *j-m* drohen.

wygrzy-wać *ob.* wygrać; -**wajacy a** *j* *m* Gewinn...; Gewinner *m*; *los* ~ *Pl* Gewinnnummer *f*, Treffer *m*.

wygrzyzać, **wygrzyźć** *va.* ausbeiben; *fig.* - kogo, *j-n* ausbeiben, verdrängen.

wygrzać *va. ob.* wygrzewać. **wygrzeb(yw)ać** *va.* (her)aus-scharren; (her)ausgraben; ~ się *z* choroby, eine Krankheit glücklich überstehen.

wygrzewać *va.* durchwärmen; ~ się *na* słońcu, sich sonnen.

wygrzmocić *va.* durchprügeln.

wygu-bić *va.* vertilgen, ausrotten; -**bienie** *n* Vertilgung *f*.

wygzudrać się, endlich fertig werden (mit dem Ankleiden etc.).

wygwizd(yw)ać *va.* auspfeifen.

wyhaftować *va.* (aus)sticken.

wyhasać się, sich ausspringen, sich satt (a. młde) tanzen.

wyhodo-wać *va.* aufziehen, großziehen; -**wanie** *n* Aufzucht *f*.

wyidealizować *va.* idealisieren.

wyimek, -mku *m* Auszug *m*.

wyja-dacz, -a, *pl* -e *m* Schmarotzer, *fam.* Nassauer *m*; -**dać**, **wyjeść**, -je, *jadł* *va.* aufessen, aussessen.

wyja-lawiać, -lowić *va.* unfruchtbar machen; entkeimen, keimfrei machen, sterilisieren; (glebę) erschöpfen; -**lowiec** *vn.* unfruchtbar werden; keimfrei werden; *fig.* geistlos werden; -**lowienie** *n* Unfruchtarmachen; Keimfreimachen *n*, Sterilisierung *f*; -**lowiony a** entkeimt, steril; *fig.* geistlos.

wyjas-krawi(a)ć *va.* übertreiben.

wyjas-ni(a)ć *va.* (się, się) aufheitern, aufklaren, aufhellen; *fig.* erklaren; ~ komu *co*, *j-n* über *etw.* aufklaren; -**nilo** się, es hat sich aufgeklärt (*t. fig.*); *czolo* *mu* się -**nio**, sein Gesicht hat sich aufgeheitert; -**nienie** *n* Aufklärung, Erklärung, Erläuterung *f*, Aufschluß *m*; **żadać** -**nia**, eine Aufklärung verlangen.

wyja-wi(a)ć *va.* enthüllen, entdecken, an den Tag bringen, offenbaren; ~ tajemnicę, ein Geheimnis entdecken, enthüllen; -**wienie** *n* Enthüllung, Entdeckung, Offenbarung *f*.

wyjazd, -u, *pl* -y *m* Abreise, Abfahrt; (pociągu) Ausfahrt *f*; *być* *na* wyjeździe, im Begriff sein abzureisen; -**owy a** Abfahrts...

wyjąć, wyjme, -mie, -jął, -jęliśmy *va.* (her)ausnehmen; (kulę etc.) herausziehen (*ob. usta*); ~ *k.* *z* *pod* prawa, *j-n* *z* vogelfrei erklären (*ob. wyjęty*, *wyjmowac*).

wyją-kać, -knać *va.* herausstammeln, herausstottern; -**kanie** *n* Herausstottern, Herausstammeln *n*. **wyją-tek**, -tku, *pl* -tki *m* *l* Ausnahme *f*; *z* -tkiem (czego), mit Ausnahme von...; ausgenommen; *z* małymi -tkami, bis auf wenige Ausnahmen; stanowić ~ eine Ausnahme bilden; niema reguły bez -tku, keine Regel ohne Ausnahme. 2 (*z* dzieła) Auszug *m*; -**tkowo ad.** ausnahmsweise ~ piękny, ausnehmend schön; -**tkowość** *f* Ausnahmезustand *m*; -**tkowy a** Ausnahme...; ausnehmend; ~ wypadek, Ausnahmefall *m*; stan ~ Ausnahmезustand *m*; *cena* -**wa**, Vorzugspreis *m*; (dzieło) -**wej** wartości, ... von ungewöhnlichem Wert.

wyjawszy ad. ausgenommen. [*m. wyjec*, -jca, *pl* -jce *m* *zo.* Brüllaffe] **wyje-chać**, -ździć *vn. l* ausfahren, abreisen, verreisen; ~ konno, ausreiten; ~ *za* granicę, ins Ausland gehen; ~ *do* Paryża, nach Paris reisen. 2 ~ *z* *czym*, *etw.* aufs Tapet bringen, mit *etw.* herausplatzen.

wyjed-n(yw)ać *va.* erwirken, auswirken; ~ *co* *dla* *k.*, *j-n* *etw.* auswirken; -**nanie** *n* Erwirkung, Auswirken *ob.* wyjadać. [*klung* *f.* wyjezdne *n*; *być* *na* -**dny**m, im Begriff sein abzureisen; **wyjeździć**, **wyjeździeć** *va.* (drogę) ausfahren (*ob.* wyjechać).

wyjęcie *n* Herausnehmen; Ausziehen *n*; ~ *z* *pod* prawa, Rechtlosigkeit *f*.

wyjęcie-czeć, -kać, -knać *va.* stöhnend ächzend aussprechen.

wyjęty a herausgenommen; herausgezogen; ~ *z* *pod* prawa, vogelfrei, rechtlos.

wyjęzyczyć się, nie umie się ~ *er* kann sich nicht recht ausdrücken.

wyjmować *va. ob.* wyjąć; *papierosa*, *fajki* *z* *ust* nie *wyjmuje*, er hört nicht auf zu rauchen.

wyjrzeć *vn.* hinausblicken, heraussehen, hinaussehen; ~ *oknem*, zum Fenster hinaussehen.

wyjęcie *n* Ausgang *m*; *fig.* (*z* czego) Auszug *m*; *punkt* -*a*, Ausgangspunkt *m*; ~ *za* mąż, Heirat *f*; *ulica* (*a. położenie*) bez -*a*, Sackgasse *f*; *jest* *w* położeniu bez -*a*, er sitzt in der Klemme; *pozostaje* *jedynie* ~ *es* bleibt nur der einzige Ausweg; **wyjąć** *ob.* wychodzić.

wyka *f* Wicke *f*.

wyka-dzać, -dzić *va.* austrüchern; -**dzenie** *n* Austrüchern *n*.

wykalculo-wać *va.* ausrechnen; -**wanie** *n* Ausrechnung *f*.

wykalaczka *f* Zahnstocher *m*.

wykapac *vn.* tropfenweise auslaufen.

wykapany a; *to* ~ ojciec, er ist seinem Vater wie aus den Augen geschnitten.

wykaplonić *va.* kapauen, verschneiden.

wykarbować *va.* auskerben.

wykarczować *va.* ausrodern.

wykarmic *va.* aufziehen; aufpäppeln; (zwierzę) auffüttern.

wykastrować *va.* kastrieren.

wykaszlać *va.* aushusten.

wykaz, -u, *pl* -y *m* Ausweis, Nachweis *m*; (spis) Verzeichnis *n*; ~ *mie-sięczny*, Wochenausweis; ~ *wydat-ków*, Ausgabenverzeichnis *n*; **wykaz(yw)ać** *va.* ausweisen, aufweisen, nachweisen; (saldo, zysk) ergeben; (zdolności etc.) beweisen; ~ *stratę*, einen Verlust ergeben.

wykapac *va.* (się) baden.

wykierować *va.* eine bestimmte Richtung geben; ~ *k.* *na* *człowieka*, aus *j-m* einen anständigen Menschen machen; ~ się *na* *co*, etwas werden; *sich* *z* *etw.* ausbilden; ~ się *na* *ad-wokata*, Advokat werden; *ładnie* się -*wall* *a* sieht er gut aus!

wykipieć *vn.* auslaufen, überlaufen.

wykiwać *va.* *gm.* ~ *kogo*, *j-n* anführen, hintergehen, betrügen.

wyklarować *va.* (wino, piwo) abklaren, klaren; *fig.* (sprawę) aufklaren; ~ się, klar werden; *fig.* sich aufklaren.

wykląć, *wyklnę*, -*nie*, -*nął* *va.* in den (Kirchen-)Bann tun, exkommunizieren.

wykle-ić, -*jać* *va.* ausleben, **wyklęcie** *n* Kirchenbann *m*, Ex-

komunikation f; wyklety a Exkommunizierter m

wykłina f bot. Rispengras n. wykłinać ob. wykłać.

wykłu-czać, -czyć wa. ausschließen; -czenie n Ausschließung f; -czony a ausgeschlossen; to jest -neli ausgeschlossen! nie jest -ne, es ist möglich.

wykłu-(wa)ć się, aus dem Ei kriechen; auskriechen; -wanie się n Auskriechen n.

wykład, -u, pl -y m I Vorlesung f; Vortrag m; (w wyższych uczelniach) Kolleg n; mieć -y (o czym), Vorlesungen, ein Kolleg halten über...; chodząc uczeszczać na -y, Kollegien, Vorlesungen besuchen, hören; zapisać się na -y, ein Kolleg belegen. 2 (rzeczy, sprawy) Auslegung, Erklärung f; -acz, -a, pl -e m Ausleger

wykła-dać, wyłożyć wa. I (towary, pieniądze za k.) auslegen; wyłożone pieniądze, ausgelegtes Geld. 2 vortragen, Vorlesungen halten; unterrichten, Unterricht geben, ~ języki, Sprachunterricht geben. 3 (objaśniać) erklären, auslegen. 4 (drzewem etc.) bekleiden, auslegen; (posadzkę) taffeln, täffeln, parkettieren; -danie n Auslegung f; -dany a: kolnierzyk ~ Umlegekragen m; -dnia f Auslegung, Interpretation f; -dnik, -a, pl -i m mat. Exponent m; handl. ~ cen, Preisindex m; -dowca, pl -cy m Vorleser, Vortragende(r) m; -dowy a: Unterrichts...; przedmiot ~ Unterrichtsgegenstand m; sala ~wa, Hörsaal m.

wyłożyć się, in Ähren schießen. wykłócić się, sich herumzanken.

wykłu(wa)ć wa. ausstechen; ~ komu oczy, j-m die Augen ausstechen; ~ się, (o zębach) durchbrechen (ob wykławać się); -wanie się n (zębów) Durchbruch m.

wykole-ić wa. (się, się) entgleisen; ~ się (o ludziach) verkommen, verbumeln; -jenie (się) n Entgleisung f; -jeniec, -ńca, pl -ńcy m verkommener (a. heruntergekommener) Mensch, eine verfallene Existenz; -jony a entgeist; (człowiek) verkommen.

wykolatać wa. ~ co na kim, etw. von j-m erbiten; ~ co od k., etw. von j-m erlangen, bei j-m ausrichten.

wykolysać wa. ~ k., j-n auferziehen. [grübeln.]

wykombinować wa. ausklügeln, auswisko-(ny)wać wa. (plan, zlecenie) ausführen, zur Ausführung bringen; (prace, obowiązki etc.) verrichten, ausüben; (rozkaz) ausrichten; (wyrok) vollstrecken; vollziehen; ~ zamówienie, einen Auftrag ausführen, effektuieren, erledigen; mus. spielen, vortragen; -nalność f Ausführbarkeit f; -nalny a (plan) ausführbar; (wyrok) vollstreckbar; -nanie n (planu, zlecenia) Ausführung; (pracy etc.) Ausübung, Verrichtung; (rozkazu) Ausrichtung f; (zamówienia) Ausführung, Effektuierung; (wyroku etc.) Vollstreckung f; mus. Vortrag m, Aufführung f; -nawca, pl -cy m Ausfühler; jr. Vollzieher Vollstrecker, Vollbringer m; mus. ausübender Künstler, Vortragender m; -nawczy a ausübend, vollziehend; Exekutiv...; ustawa -cza, die ausübende Gewalt, die Exekutive; -nawczyni f Vollstreckerin, Vollzieherin f; (koncertu etc.) Vortragende, ausübende Künstlerin; -nywać ob. wykonać.

wykon-czać, -a, pl -e m Zurichter, Fertigmacher; tk. Appretur m; -czać, -czyć wa. ausarbeiten; vollenden; fertigmachen; die letzte Feile (a. Hand) legen an...; tk. zurichten, appretieren; -czalnia f Appreturanstalt f; -czenie n Vollendung, Ausarbeitung f, feine Ausführung; tk. Appretur f; -czony a vollendet, ausgearbeitet; ślicznie ~ fein ausgearbeitet.

wykop, -u, pl -y m Ausgrabung f; Graben m.

wyko-pać, -pie, -pał, -pywać wa. ausgraben; aushacken; ~ się z kłopotów, sich aus der Verlegenheit ziehen; -palisko n Ausgrabung f; -panie n Ausgraben n.

wykorze-ni(a)ć wa. entwurzeln, mit der Wurzel ausreißen; fig. ausrotten; ~ zło, das Übel mit der Wurzel ausrotten; -nienie n Entwurzelung f; fig. Ausrottung f.

wykorzy-stać wa. ausnutzen, auswerten; -stanie n Ausnutzung, Auswertung f.

wykosztować wa. auskosten; ~ się, Kosten machen, sich in Unkosten

stürzen, sich angreifen, es sich etw. kosten lassen. wykollawia(a)ć wa. verunstalten; (buty) schiefreten.

wykpi(wa)ć wa. verhöhnen; ~ co od k., j-m etw. ablocken; ~ się, sich aus der Schlinge ziehen; ~ się z kogo j-n auslachen; wykpi-grosz ob. wydrwigrosz.

wykraczać un. (przeciw czemu) übertreten, verletzen, vergehen. wykradać, wykraść wa. wegstehlen; (kobietę) entführen.

wykra-jać, -wać wa. (her)ausschneiwykraść ob. wykradać. [den.

wykrawać ob. wykrajać; wykrawek, -wka m Abschnitzel n.

wykras, -u, pl -y m Diagramm n; kol. ~ jazdy, bildlicher Fahrplan; zeg. ~ teoretyczny, Linienriß m.

wykręś-lać, -lić wa. I (k. z listy etc.) streichen, ausstreichen; (dlug etc.) loschen. 2 (wyrusowywać) abzeichnen; -lenie n I Ausstreichung f. 2 Abzeichnung f; -lno a darstellend, graphisch; geometria -lna, darstellende Geometrie; rachunek ~ graphisches Rechnen.

wykrę-cać, -cić wa. ausdrehen; ~ őrube, ausschrauben; (bieliznę) auswinden, auswringen; (reke) ausrecken, verrenken, verdrehen; ~ się, sich umdrehen; ~ się na jednej nodze, pirouettieren; fig. ~ się (z czego) sich drücken; sich herauswickeln, sich herauswinden; ~ się tanim kosztem, billig davon abkommen; ~ się kłamstwem, sich herauslügen

wykręć, -u, pl -y m Ausflucht, Ausrede f; -y, Winkelzüge pl; -ny a arglistig, kniffig, verschmitzt.

wykruchma-lić wa. (Wäsche) stärken; -lony a steif.

wykruczenie n Übertretung f. Vergehen n; ~ szubowe, Verletzung der Amtspflicht, Pflichtvergehenheit f; -czyk ob. wykraczać.

wykróić ob. wykrajać; wykróić, -oju m Ausschnitt m.

wykrus-zać, -szyć wa. (ziarna) auskörnen; (chleb) zerbröckeln.

wykrzyć n Entdeckung, Enthüllung f; wykry(wa)ć wa. entdecken, enthüllen. [herausschlagen.

wykrzesać wa. Funken (a. Feuer) wykrztu-sić wa. herausstossen; fig.

(słowo) herausstottern; -szenie n Herausstossen; Herausstottern n. wykrzyć wa. (k.) ausschelten; ~ się, sich ausschreien.

wykrzyk, -u, pl -i m Ausruf, Aufschrei m; -i radosne, Jubelgeschrei n. wykrzy-kiwać un. ausschreien; larmen; ~ z radości, aufjubeln, aufjauchzen; -knać un. aufschreien; ausrufen; -knik, -a, pl -i m gr. Ausrufungszeichen(!); Empfindungswort n.

wykrzy-wi(a)ć wa. krumm machen; (buty) schiefreten; (twarz) verzerrern, verziehen; ~ się, sich krümmen; (o człowieku) sich verzerrern, das Gesicht verzerrern; -wienie (się) n Verzerrung f.

wyksięgo-wać wa. handl. abbuchen; -wanie n Abbuchung f. wykształ-cić, -cić wa. ausbilden.

-czenie n (Aus-)Bildung f; ~ handlowe, kaufmannische Bildung; wyższe ~ höhere Bildung; ~ zawodowe, Fachbildung; człowiek z ~m, ein gebildeter Mann; -cony a gebildet.

wykuć wa. ausschmieden.

wykup, -u, pl -y m Einlösung f (zastawu eines Pfandes).

wyku-pić, -pować, -pywać wa. u. (weksel etc.) einlösen, auslösen; ~ wszystko, alles aufkaufen; ~ się, sich loskaufen; -plenie n Einlösung f; podlegający -niu, einlösbar; -pnie -go n Lösegeld n; -pny a auslösbar.

wykurować wa. auskurieren.

wyku-rzać, -rzyć wa. austräuchern; fig. verdrängen; vertreiben; -rzenie n Austräucherung f; fig. Vertreiben; Verdrängen n.

wykuszyć, -u, pl -e m bud. Erker m. wykuiwać wa. I ausschmieden; (z kamienia) aushauen. 2 fig. ~ (co) na pamięć, auswendig lernen.

wykwalfiko-wać wa. (się, się) befähigt machen; -wany a befähigt; ~ w czym, in etw. bewandert.

wykwint, -u, pl -y m Eleganz, Feinheit f; Luxus m; -nie ad elegant; -nia f elegante Dame; Zierpuppe f; -nia, -sia, pl -sie m eleganter Herr; Modeherr m; -ność f Feinheit, Eleganz f; -ny a feine, elegant; Luxus...;

-na bielizna, feine Wäsche; -ne jedzenie, feines Essen; -ne wydanie (książki), Luxusausgabe f

wykwit, -u m Aufblühen n

wykwitać, -tnąć *vn.* aufblühen
wykwitować *va.* ~ kogo, j-n be-
zahlen; ~ k. z czego, j-m etw. ab-
nehmen, j-n einer Sache berauben;
wylać, -leje, -lał *ob wylać*;
wylanie *n* Ausgießen *n*, (się) Ergie-
ßung *f*; (zólci) Erguß *m*; wyalny *a*
ausgegossen.

wylał(wy)ać *ob wylecieć*.
wylado-w(yw)ać *vn.* i-*u* landen,
-wanie *n* Landung *f*.
wylag, -u, pl -i-*m* Brut *f*.
wylecieć *vn.* I ausfliegen, davon-
fliegen; (na ulicę), herauslaufen; ~
w powietrze, in die Luft fliegen,
gesprengt werden; *fam.* ~ z posady,
seine Stelle verlieren. 2 (wypaść)
entfallen, herausfallen; ~ z rąk, den
Händen entfallen.

wyle-czalny *a* heilbar, -czenie
n Ausheilung *f*; -czyć *va.* (się, się)
ausheilen, auskurieren.

wyle-gać, -gnać, -gnie, -gi *vn.*
(na ulicę) hinausstürzen, herausströ-
men; wszystko wylego na ulicę, alles
stürzte auf die Straße.

wylegitymować *va.* (się, się) aus-
wylegiwać się, lange zu Bette lie-
gen (a. liegenbleiben); faulenz.

wylenić *ob wylinić*.
wylepi(a)ć *va.* auskleben, *gm.* ~
oczy, die Augen aufsperrn.

wylenia(a)ć się, sich sommerlich
kleiden.

wylew, -u, pl -y *m* Ausguß; (zólci
etc.) Erguß *m*; (rzeki) Austreten *n*,
Überschwemmung *f*; wyl(e)wać I
va. (się, się) ausgießen, ausschüt-
ten; ~ łzy, Tränen vergießen; ~ (co)
na papier, zu Papier bringen; *fig.*
~ gniew swój na kogo, seinen Zorn
an j-m auslassen; ~ (przed kim) ser-
ce, sein Herz ausschütten. 2 *fam.*
~ k. z mieszkania, j-n aus der Woh-
nung hinauswerfen, ausweisen (ob.
kolnierz I). II *vn.* (o rzecze) austreten;
überfließen, über die Ufer treten;
sich ergießen; rzeka -wa, der Fluß
ergießt sich.

wyłęzć, -zie, -laż *vn.* herauskrie-
chen; ~ z długów, die Schulden los-
werden, bezahlen; nie mogę z tego
~ ich kann damit nicht fertig werden
(ob. bok, szydło).

wyłęzały *a* (owoc) molsch; wyłęzić
się, sich satt liegen.

wylę-gać, -gnać *va.* ausbrüten,
aushecken; ~ się, ausgebrütet wer-
den, aus dem Ei kriechen, *fig.* zur
Welt kommen, entstehen; -ganie *n*
Ausbrüten *n*, ~ się, Auskriechen *n*;
-garka *f* Brutapparat *m*; -garnia *f*
Brutanstalt *f*, Brutkaflig, Brutofen
wylę-kać, -knać się, erschrecken,
-kły, -kniomy *a* erschrocken; -knie-
nie *n* Erschrecken *n*.

wylli-czać, -czyć I *va.* I (zalety etc.)
aufzählen. 2 (obliczyć) ausrechnen
3 (wypłacić) auszahlen. II ~ się,
genaue Rechenschaft über seine Aus-
gaben, Einkünfte geben; -czenie *n*
Aufzählung; Ausrechnung *f*.

wylinia *f* abgelegter Balg, abgeleute
Haut (eines Tieres); wylini(a)ć się,
wylinić *vn.* sich häuten; (o ptakach)
mausern.

wyli-żać, -że, żał, -zywać *va.* aus-
lecken; ~ się z choroby von einer
Krankheit genesen.

wyloso-wać *va.* auslösen, -wanie
n Auslösung *f*.

wyłot, -u, pl -y *m* I Ausflug *m*;
fig. być na -ocie, auf dem Sprünge
stehen (a. sein), im Begriffe sein,
abzureisen. 2 (otwór) Öffnung *f*,
(armaty) Mündung *f*; na ~ durch
und durch; znać k. na ~ j-n durch
und durch kennen; na wyłocie ulicy,
beim Ausgang der Straße. 3 (w
kontuszach) -y, Aufschläge *pl* der
Ärmel.

wylud-niać *va.* (się, się) entvöl-
kern; -nienie (się) *n* Entvölkerung *f*.
-niony *a* entvölkert.

wyładnieć *vn.* schöner werden.

wylado-w(yw)ać *va.* ausladen, ab-
laden; *el.* entladen; żeg. (okręt)
löschen; *fig.* ~ gniew, seinen Zorn
auslassen an (j-m); -wanie *n* Ausla-
dung. Abladung *f*; *el.* ~ iskrowe,
Funkentladung; -wcz *a* Auslade,
stacja -cza, Ausladestation *f*; -wy-
wacz, -a, pl -e *m* Auslader, Entlader;
żeg. Löscher *m*.

wyładu-nek, -nku *m* Ausladung.
Abladung *f*; -nkowy *a* Landungs-
koszy -we, Landungskosten *pl*.

wylajać, -je, -jał *va.* ausschelten.

wyla-mać, -mie, -mal, -mywać
va. ausbrechen; (drzwi) einschlagen,
aufbrechen, einstoßen, einrennen;
fig. ~ się z czego, sich einer Sache

entziehen; -manie *n* (drzwi) Einsto-
ßen, Einschlagen *n*.

wyłaniać, wyłonić *va.* zu Tage
fordern; ~ się, auftauchen, entstehen;
sich erheben; sich erheben; -niły się
nowe trudności, es erhoben sich
neue Schwierigkeiten; wyłaniający
się *a* auftauchend, entstehend, sich
erhebend. [*fangen.*]

wyłap(wy)ać *va.* auffangen, ab-
wylatać *va.* ausfliegen.

wyła-wiać, wyłowić *va.* aufsuchen;
auffischen; (wylapać) auffangen;
-wiacz, -a, pl -e *m* ~ min, Minen-
wylazić *ob wyleźć*. [*sucher m.*]

wyła-zać, -czyć *va.* ausschlie-
ßen; *el.* ausschalten; (głośnik) abstel-
len; *mech.* (ruch) ausdrücken; -czają-
cy się *a* ~ wzajemnie, unverträglich,
unvereinbar; -czenie *n* Ausschlie-
ßung; *el.* Ausschaltung *f*; -czenie
an, ausschließlic; -cznik, -a, pl
-i *m* *el.* Ausschalter *m*; ~ samoczyn-
ny, Selbstschalter; ~ wsteczny,
Rückstromschalter; -czność *f* Aus-
schließlichkeit, Exklusivität *f*, Al-
leinvertrieb *m*; -czny *a* ausschließlic,
exklusiv; Allein...; -czne prawo,
Alleinberechtigung *f*; -czna sprzedaż,
Alleinverkauf *m*; -czony *a* ausge-
schlossen, -czyć *ob wylązać*.

wyłgać się, sich herauslügen.

wyłoga *f* Aufschlag *m*.

wyłoić *va.* eintalgen; *fig.* ~ komu
skórę, j-m die Haut gerben.

wyłom, -u, pl -y *m* Bresche *f*; zro-
bić ~ Bresche legen, schießen.

wyłonić *ob wylaniać*.

wyłowić *ob wylaniać*.

wyłożyć *ob wykladać*.

wyłu-dzać, -dzić *va.* ~ co od k.,
j-m etw. ablocken, von j-m etwas
herauslocken.

wyłu-p(yw)ać *va.* aushülsen, aus-
schälen; -pek, -pka, pl -pki *m* aus-
geschälte Nuß; -pi(a)ć, -pywać *va.*
ausstechen; ~ oczy, glotzen; -pić
komu oczy, j-m die Augen aus-
stechen; -piasty *a*: oczy -e, Glotz-
augen *pl*; o oczach -ch, glotzągig.

wylusk(wi)wać *va.* (groch) aushülsen,
enthülsen; (orzechy) ausschalen; (ziar-
na) auskórnen.

wyłu-szczać, -szczyć *va.* I aus-
einandersetzen, 2 *ob wyluskać*;
-szczenie *n* Auseinandersetzung *f*.

wyłu-sieć, -sieje, -siał *vn.* ganz
kahl werden; -sienie *n* Kahlkopf-
keit *f*, Haarausfall *m*.

wymac(wy)ać *va.* I tappend her-
ausfinden; entdecken. 2 ~ kogo,
j-n betasten; *fig.* j-n ausforschen.

wymachiwać *va.* ~ rękami, die
Arme (a. mit den Armen) schlen-
kern; (laską etc.) schwingen.

wymaczać *ob wymoczyć*.

wymagać *va.* (czego) (er)fordern,
verlangen, erheischen, beanspru-
chen; ta praca -go wiele czasu, zu
dieser Arbeit ist viel Zeiterfordlich;
-gający *a* anspruchsvoll; -ganie *n*
Anforderung *f*, Anspruch *m*; Ansin-
nen *n*; skromne -a, bescheidene
Ansprüche; stawiać -a, Anforderun-
gen stellen; -gany *a* erforderlich; ~
wiek, das erforderliche Alter.

wymaglować *va.* ausmangeln.

wymalować *va.* ausmalen.

wymaniać *va.* herauslocken, ab-
locken, ablisten ~ co od k., j-m etw
ablocken.

wymarcie *n* Aussterben *n*; ska-
zany na ~ auf den Aussterbeetat
gesetzt. [*marsch m.*]

wymarsz, -u *m* Abmarsch, Aus-
wymarznąć *vn.* ausmarchieren.

wyma-rzony *a* erträumt; ideal,
-rzyć *va.* erträumen; ~ sobie co,
sich etw. ausdenken, etw. erträumen.

wymaszero-wać *vn.* abmarschie-
ren, ausmarschieren; -wanie *n* Aus-
marsch *m*.

wamatać *va.* ablisten, abschwin-
nymawiać, wymówić I *va.* I
aussprechen; ~ wyraźnie, deutlich
aussprechen; nie ~ ani słowa, den
Mund nicht auf tun, nicht mucken.

2 ~ komu co, j-m Vorwürfe machen.
3 (mieszkanie, posiadę etc.) kün-
digen. 4 ~ sobie co, sich etw. ausbe-
dingen; ~ sobie z góry, (sich) voraus-
bedingen. II ~ się 5 ausgesprochen
werden. 6 ~ się z czego, etw. ableh-
nen, abschlagen; sich weigern, etw
zu tun; ~ się czym, sich mit etw
entschuldigend, ausreden; wymawia-
nie *n* I Aussprechen *n*; trudno do
-nia, schwer auszusprechen. 2 ~ so-
bie czego, Ausbedingung *f*. 3 (miesz-
kania etc.) Kündigung *f*. 4 (komu
czego) Vorhalten *n*.

wymazywać *va.* austreichen, auswischen, wegstreichen.

wymyblo-wać *va.* ausmöblieren; -wanie *n* Ausmöblierung *f.*

wymeldo-wać *va.* (się, się) abmelden; -wanie *n* Abmeldung *f.*; wymeldunek, -nku *m* Abmeldechein *m.*

wymę-czać, -czyć *va.* abmartern, abqualen; durch Qualen abzwängen; ~ się, sich abplagen.

wymędkować *va.* ausklügeln.

wymiana *f* Austausch, Tausch, Wechsel *m.* Auswechslung *f.*, ~ myśli, Gedankenaustausch; ~ pieniędzy, Geldwechsel (ob. kantor); ~ poglądów, zdań, Meinungs-austausch, Aussprache *f.*

wymiar, -u, *pl* -y *m* 1 Abmaß, Ausmaß *n.* 2 (rozmiar) Dimension *f.* 3 ~ podatków, Steuerveranlagung; ~ sprawiedliwości, Rechtspflege *f.* wymiarować *va.* abmerken.

wymia-iać *va.* auskehren, auslegen; -tanie *n* Auskehren, Auslegen *n.* wymiać, -mnie, -mie, -miać *va.* zerknüllen, zerknittern.

wymiecinny, -cin *pl* Auskehricht, Kehrlicht *m* *n.*

wymie-nia(ć) *va.* 1 austauschen, (aus)wechsleln, umtauschen, umwechsleln; ~ pieniądze, Geld wechseln 2 erwaschen; (nazwisko) namhaft machen, nennen; -nienie *n* 1 Austausch, Wechsleln *n.* 2 Erwähnung; Nennung *f.* -niony *a* erwähnt, genannt; wyżej ~ obengenannt, obenerwähnt; niżej ~ unten verzeichnet; untenstehend; -wność *f* Austauschbarkeit *f.*; -wny *a* auswechselbar, austauschbar; handel ~ Tauschhandel *m.*

wymierzać *va.* aussterben; eingehen; wymier-ność *f* Meßbarkeit *f.*; -ny *a* meßbar, ausmeßbar.

wymie-rzać, -rzyć *va.* 1 ausmessen, (ver)messen. 2 ~ komu policzek, *j-m* eine Ohrfeige verabreichen. 3 (podatki) veranlagern; ~ komu karę, *j-n* mit einer Strafe belegen, *j-m* eine Strafe auferlegen; ~ sprawiedliwość, die Rechtspflege handhaben; ~ komu sprawiedliwość, *j-m* Gerechtigkeit zuteil werden lassen (ob. sprawiedliwość). 4 ~ do k., auf *j-n* anlegen (a. anschlagen).

wymierz-wi(a)ć *va.* gut dungen -wienie *n* Dungen *f.*

wymierzać *ob.* wymierzać

wymieszać *va.* durchmischen

wymieść *ob.* wymiatać

wymię-, enia, *pl* -iona *n* Euter *n* wymięcie *n* Zerknüllen *n* wymię-kły *a* erweichet; -knać *tm* erweichen, ganz weich werden.

wymięto-się *va.* zerknittern, zerknüllen; -szenie *n* Zerknittern *n.*

wymigać się, entschlüpfen, entweichen.

wymi-jać, -nać *va.* 1 ausweichen; ~ kogo, *j-m* aus dem Wege gehen. 2 (wyprzedzić) ~ k., *j-n* überholen, hinter sich lassen; -jająco *ad.* -jający *a* ausweichend; -jająco od-powiedzieć na pytanie, einer Frage ausweichen; -janie *n* Ausweichung *f.*

wymiot, -u, *pl* -y *m* 1 -y, Erbrechen *n.*; środek na -y, Brechmittel *m.*; zbiera mi się na -y, mir ist (a. wird) ubel. 2 Auswurf *m.*; -y morskie, Auswürfe des Meeres; -ować *va.* ausbrechen; -owy *a* Erbrechen erregend.

wymknać się, entweichen, entschlüpfen; ~ cichaczem, sich heraus schleichen; ~ po angielsku, sich heimlich davonmachen, sich drücken, durchbrennen; -nęło mi się to słowo, das Wort ist mir entschlüpfte (a. entschlüpfte); wymknęcie się *n* Entschlüpfen *n.*

wymłodzić *tm.* sich verjüngen

wymłócić *va.* ausdrischen; wymłot, -otu *m* Ausdrusch *m.*

wymo-czek, -czka, *pl* -czki *m* 1 Aufgüßtierchen *n.*; -czki, Infusorien *pl.* 2 *fig.* schwächerer Mensch. *fam.* Schwachmatikus *m.*; -czyć *va.* einweichen; auswässern; (śledz) *a* etc.) wassern; ~ nogi, ein Fußbad nehmen.

wymodlić *va.* erbeten.

wymoga *f* Anforderung, Erfordernis *f.*; odpowiadać -gom, den Anforderungen entsprechen.

wymo-kły *a* durchnaßt; -knać *tm* durchnaßt werden.

wymordować *va.* (alle) ermorden, totschießen; *fig.* toczymde machen

wymorzyć *va.* aushungern; ~ się, Hunger leiden.

wymotać *va.* entwirren.

wymo-wa *f* 1 Aussprache *f.*; *wa.*

dliwa ~ fehlerhafte, mangelhafte Aussprache. 2 Beredsamkeit *f.*; -wnie *ad.*, -wny *a* beredt, beredsam; *fig.* redend, ausdrucksvoll; -wność *f* Beredsamkeit *f.*

wymóc, -mogie, -może, -mógł *va.* ~ co na kim, *j-m* etw. abnotigen, erpressen; zaplate, die Zahlung erzwingen.

wymó-wic *ob.* wymawiać; nie mógł słowa ~ er konnte kein Wort vorbringen; -wienie *n* 1 *ob.* wymawianie. 2 (posady etc.) Kündigung *f.*; z miesi-ęcym -m, mit monatlicher Kündigungsfrist.

wymówka *f* Ausrede *f.* (zarzut) wymruczeć *va.* murmelnd aussprechen, sagen.

wymrzeć *ob.* wymierać.

wymulisko *n* Wasserriß *m.*; Unter-spülung *f.*

wymurować *va.* ausmauern.

wymus, -u *m* Erpressung *f.*; wymusić *va.* ~ co na kim, etw. von *j-m* erzwingen.

wymus-kać, -nać *va.* (włosy) glatt streichen; (się, się) schneigeln, herausputzen; -kany *a* geschneigelt und gebügelt.

wymustrować *va.* einexerzieren. wymu-szać *ob.* wymusić; -szenie *n* 1 Erpressung *f.* 2 *ad.* affektiert; -szoność *f* Unnatur, Affektation *f.*, erkünstliches Wesen; -szony *a* 1 erkünstelt, gezwungen, affektiert. 2 erzwingen. [*n* Auswaschen *n.*]

wymyć *va.* auswaschen; wymyć wymykać *ob.* wymknać

wymysł, -u, *pl* -y *m* Erdichtung, Erfindung *f.*

wymyś-iać, -lić *va.* erdichten, ersinnen, ausdenken (ob. proch). 11 *tm.* -lać komu, na kogo, *j-n* schimpfen, (aus)schelten; -lanie *n* Schimpfen *n.* -lnie *ad.*, -ny *a* 1 (wybredny) wählerisch; (pomysłowy) erfinderisch, findig. 2 (zmysłony) erdichtet, ersonnen; -lność *f* 1 Erfindungsgabe, Findigkeit *f.* 2 Erkünstelung *f.*

wymywać *va.* auswaschen.

wyna-grzać, -grodzić *va.* belohnen; ~ za szkodę, entschädigen, vergüten, den Schaden ersetzen, schadlos halten (für); -grozienie *n* Belohnung *f.*; (za pracę) Lohn *m.*;

~ za stratę, szkodę, Entschädigung, Schadloshaltung, Vergütung *f.*, Schadenersatz *m.*

wynająć, -jme, -jmie, -jał *va.* (komu) vermieten; (od k.) mieten; (kogo) dinge(n). [*findig* machen; erfinden.]

wynajdywać *va.* herausfinden, aus-wyna-jem, -jmu *m.*, -jęcie *n* Vermietung *f.*; -jmować *ob.* wynająć

wyna-lacza, *pl* -cy *m* Erfinder *m.*; -laczyni *f* Erfinderin *f.* -laczność *f* Erfindungsgabe *f.*; -laczcy *a* erfindungsreich, erfinderisch; -lazeć, -zku *pl* -zki *m* Erfindung *f.*; patent *na* ~ Erfindungspatent *n* (ob. matka 1);

-leżenie *n* Erfindung *f.*; -leźć, -naj-dę, -dzie, -lażl *ob.* wynajdywać.

wynarodawiać, -dować *va.* denationalisieren, der Staatsangehörigkeit berauben; ~ się, seinen nationalen Charakter verlieren; seine Staatsangehörigkeit verwechseln; -dowanie *n* Denationalisierung *f.*

wynaturzać, -rzyć *va.* die Natur (einer Sache) ändern; entstellen; -rzenie *n* Entstellung *f.*

wyne-dzinały *a* abgezehrt; -dznieć *tm.* sich abzehren; abgezehrt werden. wyniańczyć *va.* großziehen; aufpäppeln.

wyniować *va.* 1 auf die linke Seite wenden. 2 *fig.* bekritteln.

wyniesienie *n* 1 Heraustragen *n.* 2 (podwyższenie) Erhebung *f.*; wynieść, -niosę, -niesie, -niosłem, -niósł *ob.* wynosić.

wynik, -u, *pl* -im Ergebnis, Resultat *n.*; Ausgang, Erfolg *m.*; pomysły ~ glücklicher Erfolg, Ausgang; ~ ostateczny, Endergebnis.

wyni-kać, -knać *tm.* erfolgen, entstehen, sich ergeben, hervorgehen, folgen; z tego -ka, daraus folgt, hieraus ergibt sich, daß...; z powyższego -ka, aus dem Obigen erhellt; -kły nowe trudności, es sind neue Schwierigkeiten entstanden; co z tego -knie? was wird daraus erfolgen?; -kły *a* entstanden.

wynio-śłość *f* 1 Erhabenheit; Erhöhung; Anhöhe *f.* 2 (psych) Hochmüt *m.*; hochmütiges Wesen; -śły *a* 1 erhaben, hoch. 2 *fig.* hochmütig; -śle *ad.* hochmütig.

wyni-nczczać, -szczyć *va.* austilgen

ausrotten, zuschanden machen; abzehren; -szczęć *vn.* abgezehrt werden; vernichtet, ausgemergelt werden; verelendend; -szczenie *n* Austilgung; (ciała) Abzehrung *f.*

wynosić, wynieść *l* *va.* I austragen; ~ *z* domu, aus dem Hause tragen. 2 betragen, ausmachen, sich belaufen auf...; koszyt -sza (zl. 100), die Kosten belaufen sich auf (a. betragen, machen aus...). 3 erheben; ~ *k.* pod niebiosą, pod obłoki, j-n himmelhoch anpreisen (a. erheben). II ~ *się* 4 sich (hinaus) packen, sich weg-scheren, sich aus dem Staube machen, sich trollen; wynosić się packe dich! mach, daß du wekommst! 5 sich erheben; ~ się ponad innych, sich über andere heben.

wyposaży, -sin *pl* Auszug *m.*

wynotować *va.* verzeichnen, aufzeichnen.

wynać *va.* (arie) summen.

wyau-dzać, -dzić *va.* (się, się) zu Tode langweilen.

wyauz, -u *m* Austauchung *f.*

wyauz-rzać, -rzyć *l* *va.* I hervorstecken, herausstecken; ~ głowę *z* wody, den Kopf aus dem Wasser herausstecken. 2 *fig.* au den Tag legen; (uczucia) ausdrücken. II ~ *się* 3 auftauchen, austauschen, empörtuchen; *fig.* zum Vorschein (a. an den Tag) kommen, hervorkommen. 4 ~ *się* (przed kim), sein Herz ausschütten; -rzenie (się) *n* Hervortauschen *n*; *fig.* Herzenserguß *m*; -nia *pl* vertrauliche Mitteilungen.

wyobra-zić, -zać *va.* vorstellen; (sinn-)bildlich darstellen; ~ sobie, sich vorstellen; sich einbilden, sich denken; -raź pan sobie jego radość, denken Sie sich seine Freude; można sobie ~ es läßt sich denken; -źnia *f* Einbildungskraft *f*; -zenie *n* I Vorstellung *f*. 2 (pojęcie) Begriff *m*, Ahnung *f*; nie mieć o czym -nia, keine Ahnung, keinen Begriff von etwas haben.

wyodrębni(a)ć *va.* (się, się) absondern, unterscheiden.

wyolbrzy-miać *va.* übermäßig vergrößern; übertreiben; -mieć *vn.* riesenhaft werden.

wyoliw(a)ć *va.* eindölen.

wyorać *va.* ausackern, auspflügen;

wyorywać, -a, *pl -e m agr.* Untergrundpflug *m*.

wyosob-ni(a)ć *vn.* absondern; -nienie *n* Absonderung *f.*

wyostrzyć *va.* schleifen, schärfen
wypa-zać, -czyć *va.* krummen, verdrehen; *fig.* verderben, verdrehen, einstellen; -zione *pojęcia*, verschrobene, verdrehte Ansichten; ~ się, (o deszkach etc.) sich werfen, -czenie (się) *n* Krümmen; Werfen *n*.

wypad, -u, pl -y m mil. Handstreich, Vorstoß *m*; *sp.* Ausfall *m*

wypadać, wypaść, -adnie, -adł *l* *vn.* I herausfallen; ~ *z* rak, den Händen entfallen; ~ *z* roli, aus der Rolle fallen; ~ *z* taktu, aus dem Takte kommen; (o wlosach) ausgehen, ausfallen. 2 herausstürzen; hervorbrechen; ~ gwałtownie, *z* impetem, herausstürmen; -dli *z* ukrycia, sie stürzten aus dem Verstecke heraus 3 ausfallen, ausschlagen; ~ pomysły, günstig ausfallen, gelingen. 4 ~ drogo, teuer zu stehen kommen.

5 (święto) -da *w* środę, ...fällt auf Mittwoch; na mnie kolej -da, die Reihe ist an mir; wiele -da na moja część? wieviel kommt auf meinen Teil? II *vim.* nie -da, es schickt sich nicht; **wypadanie** *n* Ausfallen, Herausfallen *n*; ~ włosów, Haarausfall *m*.

wypa-dek, -dku, pl -dki m Fall *m*; Ereignis *n*; nieszczęśliwy ~ Unglücksfall, Unfall; na wszelki ~ auf jeden Fall; na ~ wojny, im Fall eines Krieges; ubezpieczenie od -dków, Unfallversicherung *f*; na ~ gdyby... eintretenden Falles; na ~ śmierci, im Todesfalle; -dkowa, -wej *f* *mat.* Resultierende *f*; -dkowo *ad.* zufälligerweise; -dkowy *a* zufällig

wypako-(y)wać *va.* auspacken,

-wanie *n* Auspacken *n*.
wypa-lać, -lić *l* *va.* I ausbrennen (papierosa) ausrauchen. 3 -lić, abfeuern, abschießen. II ~ *się*, ausbrennen; -lanie, -lenie *n* Ausbrennen; ~ cegiel, Ziegelbrennen *n*; ~ *w* drzewie, Holzbrandmalerei *f*.

wypaplać *va.* ausplappern, ausplaudern.

wyparcie *n* Verdrängung *f*; ~ się, Verleugnen *n*, Leugnung *f*.

wyparo-wać *vn.* ausdunsten, ausdampfen, verdunsten, verdampfen;

-wanie *n* Ausdunstung, Verdunstung
wyparty *a* verdrängt.

wypa-rzać, -rzyć *va.* ausbrühen; -rzenie *n* Ausbrühen *n*.

wypas, -u m Mästen *n*; **wypasać, wypaść, -se, -sie, -si** *va.* mästen, fett machen; ~ *się*, fett werden; **wypasły** *a* fett.

wypaść *ob.* wypadać *i* wypasać.

wypatroszenie *n* Ausweidung *f*; -szyć *va.* ausweiden.

wypa-trywać, -trzyć *va.* ~ kogo, nach j-m ausschauen; ~ oczy, sich die Augen ausgucken, aussehen, aus dem Kopfe gucken.

wypły(ch)ać, wypchnąć *l* *va.* I (hin)ausstoßen, herausdrängen; *gm.* kaź się wypchnąć *l* geh zum Teufel! 2 (czym) ausstopfen; (kieszenie czym) vollstopfen; (włosieniom) polstern; **wypchanie** *n* I Hinausstoßen *n*. 2 (czym) Ausstopfung; (włosieniom) Polsterung *f*.

wypełni(a)ć *va.* (formularz etc.) ausfüllen; (prośbę) erfüllen; (rozkaż) ausrichten (ob. luka); ~ zobowiązania, seinen Verpflichtungen (a. Verbindlichkeiten) nachkommen; -nienie *n* Ausfüllung; Erfüllung *f*.

wypel-zać, -znać *vn.* I herauskriechen, hervorkriechen. 2 (o kolorach) verschließen.

wyperfumować *va.* (się, sich) parfümieren.

wyপরwado-wać *va.* ~ komu co, j-m etw. ausreden; ~ sobie co, sich etw. aus dem Sinne schlagen; nikt mi tego nie-duje, das lasse ich mir nicht ausreden; -wanie *n* Ausreden *n*.

wypęcznieć *vn.* aufschwellen.

wypę-dzać, -dzić *va.* vertreiben (hin) austreiben, (hin) ausjagen; -dzenie *n* Austreibung *f*, Vertreiben *n*.

wypędzłować *va.* auspinseln.

wypiąstować *va.* (zärtlich) aufziehen, großziehen.

wypić *va.* austrinken; leeren; ~ czyje zdrowie, auf j-s Wohl trinken.

wypiec, -eke, -cze, -ekł, wypiekać *va.* (gut) ausbacken; **wypieczony** *a* ausgebacken; **wypiek, -u, pl -i m** I Backen *n*; ~ chleba, Brotbacken.

2 -i (na twarzy) rote Hautflecken.

wypie-lać, -lić *va.* ausjäten; -lanie *n* Ausjäten *n*.

wypielegnować *va.* hegen und pflegen, gut pflegen.

wypiełki, -ków *pl* ausgejätetes Unkraut.

wypierać *va.* verdrängen; ~ się (czego), ablegen, verleugnen; -ranie *n* Verdrängung *f*; ~ *się* czego, Verleugung *f*.

wypierzczać *vn.* ausfliegen.

wypierszczać, -ścić *va.* verzärteln; zärtlich aufziehen.

wypięk-nieć *vn.* sich verschönern; -szać, -szyć *va.* verschönern; -szenie *n* Verschönerung *f*.

wypijać *ob.* wypić.

wypitować *va.* aussägen; ausfeilen.

wypisaw, -u, pl -y m I Auszug *m*. 2 -y, Blumenlese *f*, Lesebuch *n*, Musterstücke *pl*.

wypis-s(y)wać *l* *va.* I ausschreiben; (dużo papieru a. towar skąd) verschreiben. 2 ~ *k.* *z* więzienia, j-n aus der Haft entlassen. II ~ *się*, sich ausschreiben; seine Gedanken schriftlich ausdrücken; ~ *się* *z* szpitala, das Krankenhaus verlassen; -sany *a*: dobrze -sana ręka, eine ausgeschriebene Hand.

wypitka *f* Zechgelage *n*; dobry do -ki, guter Zecher.

wypła-tać, -a, pl -e m (krzesło) Rohrflachter; ~ słomą, Strohflechter *m*; -tać *va.* flechten; ~ słomą, mit Stroh flechten; ~ trzcina, mit Rohr (be)flechten; -tany *a* geflochten; krzesło -ne, Rohrstuhl *m*.

wypłatać *va.* entwirren.

wypłecć, -piele, -pell *va.* ausjäten.

wyple-nić *va.* ausrotten; vertilgen; -nienie *n* Ausrottung *f*.

wypłesć *ob.* wypłatać [ausspucken].

wyplu-(n)ać, -wać *va.* ausspucken.

wypła-cać, -cić *va.* auszahlen; ~ się *z* długów, seine Schulden bezahlen;

-calność *f* Zahlungsfähigkeit *f*; -calny *a* Zahlungsfähig; -cenie *n* Auszahlung *f*.

wypła-kać, -cze, -kał, -kiwać *va.* (co) durch Weinen erlangen; ~ oczy, sich die Augen ausweinen; ~ *się*, sich sat weinen.

wyplasać *ob.* wypłoszyć.

wypłata *f* Auszahlung, Zahlung *f*; dzień -ty, Zahltag *m*; sprzedaw *na* -tę, auf Abzahlung verkaufen; za-wiesić -ty, die Zahlungen einstellen;

zawieszenie wyplat, Zahlungseinstellung f.

wyplatać *va.* ~ komu figla, j-m einen Streich spielen.

wyplawia(a)ć *va.* (ab)schwemmen.

wyploszyć *va.* verschrecken.

wypłowiły *va.* verschossen; -wiedć *vn.* verschießen; -wianie *n.* Verschießen *n.*

wypluczyny, -czyn *pl.* Spülwasser

wypluk(i)wać *va.* ausspülen, ausschwenken; (gardło) gurgeln; ~ sobie usta, sich den Mund ausspülen.

wyply-nać, -wać *vn.* 1 ausfließen, auströmen; ~ z portu, auslaufen; ~ na morze, in See stechen; ~ na pełne morze, die hohe See gewinnen.

2 (o rzekach) entspringen. 3 ~ na wierzch, auftauchen, zum Vorschein kommen. 4 *fig.* hervorgehen, folgen, sich ergeben; z tego -wa, daraus geht hervor, folgt, ergibt sich. 5 *fig.* wieder emporkommen.

wypływać, -u *m.* Ausfluß *m.*; ~o pary, Dampfauströmung *f.*; -ać *ob.* wplynąć.

wypo-cenie się *n.* Ausschwitzung *f.*;

-cić się, ausschwitzen; -cina *f.* med. Ausschwitzung *f.*

wypo-czać, -czywać *vn.* ausruhen, sich erholen; -czety *a.* ausgeruht;

-czynek, -nku *m.* Erholung, Rast *f.*; ~ nocny, Nachtruhe *f.*; bez -nku, rastlos; dla -nku, zur Erholung *f.*;

podróż dla -nku, Erholungsreise *f.*;

-czynkowy *a.* Erholungs...

wypo-gadzać, -godzić *va.* (sich, sich) aufheitern, aufklären; -godzilo się, es hat sich aufgeklärt; *fig.* (człolo) aufheitern; -godzenie (się) *n.* Aufbeiterung *f.*

wypolerować *va.* polieren, ausglätten; *fig.* (się, sich) verfeinern, abschleifen; -wanie *n.* Polieren, Glanzschleifen *n.*

wypoliczkować *va.* ohrfeigen.

wypomi-nać *va.* vorhalten, vorwerfen; -nianie *n.* Vorhalten *n.*

wypompować *va.* auspumpen.

wyporność *f.* *żeg.* Wasserverdrängung; Raumverdrängung *f.*

wyposażać, -dzić *va.* instandsetzen, herrichten; ausbessern.

wyposa-zać, -żyć *va.* ausstatten, versorgen; ~ w co, mit etw. aus-

statten; -zenie *n.* Ausstattung; Versorgung *f.* (ten).

wypościć się, lange (a. genug) fasty-potrzebo-wać *va.* verbrauchen;

-wanie *n.* Verbrauch *m.*

wypo-wiadać, -wiedzieć *l.* *va.* 1 aussagen, aussprechen; (zdanie) äußern; (wygłosić) hersagen; nie -wiedziawszy słowa, ohne ein Wort hervorbringen. 2 (mieszkanie, posiad.) kundigen; ~ wojnę, den Krieg erklären. 11 ~ się, sich äußern; sich aussprechen, sich über etw. aussagen, seine Meinung sagen; -wiedzenie *n.* 1 Aussagen *n.*; ~ się, Äußerung *f.* 2 (lokalu etc.) Kündigung *f.*; ~ wojny, Kriegserklärung *f.*

wypoży-czać, -czyć *va.* ausleihen, verleihen; (od k.) ausborgen; -czalnia *f.* Leihanstalt *f.*, Leihamt *n.*; ~ książek, Leihbibliothek, Leihbücherei

wypór, -oru *m.* Auftrieb *m.*; *żeg.* Auftriebskraft; Gewichtsverdrängung

wypracować *va.* ausarbeiten; -wanie *n.* 1 Ausarbeitung *f.* 2 (piśmienne) Abfassung *f.*; Aufsatz *m.*

wyprać -piore, -pierze, -prać *va.* auswaschen, wypranien Auswaschen

wypraktyko-wać *va.* erproben; -wanie *n.* Erproben *n.*; -wany *a.* erprobt.

wyprasować *va.* ausbügeln, ausplatten.

wypraszać, wyprosić *va.* 1 erbitten, durch Bitten erlangen; -szam sobie uwaga!, die Bemerkungen verbitte ich mir (a. bitte ich mir aus!) 2 ~ k. za drzwi, j-m die Tür weisen.

wyprawa *f.* 1 (wojenna) Feldzug *m.*; ~ naukowa, Forschungsreise *f.* 2 (córki) Ausstattung *f.* 3 (skóry) Zurichtung *f.*; (ściany) Verputz *m.*; (surowa) Anwurf *m.*; ~ wapienna, Mörtelverputz.

wypra-wi(a)ć *va.* 1 befördern; (ab)senden; abfertigen; ~ k. na tamten świat, j-n ins Jenseits befördern. 2 (skóre) zurichten. 3 ~ bal, einen Bal geben; ~ pogrzeb, das Leichenbegängnis feiern; ~ uczyć, wesele, ein Gastmahl, eine Hochzeit ausrichten 4 Mutwillen treiben; glupstwa ~ Unsinn treiben (ob. heca). 5 (ścianę) verputzen; -wialnia *f.* ~ futer, Pelzgerberei, Zuchterei *f.*; -wianie *n.* 1 Beförderung, Abfertigung *f.* 2

(skóry) Zurichtung. 3 (wesela) Ausrichtung *f.* (glings)ausstattung *f.*

wyprawka *f.* ~ noworodka, Sauwyprawka *a.* 1 (o skórze) zurichtet; (mur) verputzt. 2 Ausstattungs... 3 (grunt) bestellbar, pflüggbar.

wyprawować *va.* durch Prozeß abgewinnen.

wypra-zać, -żyć *va.* 1 ausschmoren. 2 (się, sich) erhitzen.

wyprę-zać, -żyć *va.* straff anziehen, spannen; (się, sich) straffen; -zenie *n.* Spannung, Straffheit *f.*; (prącia) Steilwerden *n.*, Erektion *f.*; -żony *a.* straff, prall. [duzieren.]

wyprodukować *va.* erzeugen, wyprosić *ob.* wypraszać.

wyprosto-w(yw)ać *va.* gerademachen, geraderichten, geradestellen; ~ się, sich aufrichten; -wanie *n.* Geraderichten *n.*

wyprowa-dzać, -dzić *l.* *va.* 1 (her-)ausführen, hinausführen ~ k. na przeczadkę, j-n spazieren führen; ~ k. z pokoju, j-n aus dem Zimmer führen; *fig.* ~ k. w pole, j-n hinter Licht führen; ~ nieboszczyka, złotki z domu, einen Leichnam gerichtlich aufheben. 2 ~ k. z błędu, j-n von seiner irrigen Meinung abbringen; ~ (k.) z równowagi, aus dem Häuschen bringen. 3 (śwój rząd od...) herleiten; (z cz. jakis wyraz) ableiten; ~ z cz. wniosek, aus etw. schließen, einen Schluß aus etw. ziehen; ~ się, ausziehen (z mieszkania aus einer Wohnung); -dzenie się *n.* Ausziehen *n.*, Auszug *m.*

wypróbo-wać *va.* erproben, ausprobieren; -wanie *n.* Erproben *n.*; -wany *a.* (przyjaciół, brodek) erprobt, bewährt. [vn. morscheden.]

wypróch-niły *a.* morsched, -nieć wypróć-ni(a)ć *va.* (aus)leeren; ~ się, sich ausleeren; sich seiner Notdurft entledigen, sich entleeren;

-nieć *vn.* leer werden; -niecie *n.* Ausleerung, Entleerung *f.*; obficie ~ reichliche Entleerung.

wypruć *n.* Austrennen *n.*; wypruć (wał) *va.* (her) austrennen

wyprysk, -u, *pl.* -i *m.* 1 Herausspritzen. 2 med. Hautausschlag *m.*

wypry-skiwać, -snać, -śnie, -snać *vn.* (her) ausspritzen. [prze-gać.]

wyprząć, -ęć, -ęże, -ągł *ob.* wy-

wyprzeć, -prę, -prze, -parł *ob.* wy-pierać.

wyprzeda(wa)ć *va.* ausverkaufen; ~ się alles ausverkaufen; *te.* teatr -dany, das Haus ist ausverkauft; wyprzedaż *f.* Ausverkauf *m.* (z powodu zwinienia interesu, wegen Geschäftsaufgabe).

wypra-zdzać, -dzić *va.* ~ kogo, j-n überholen, j-m zuvorkommen, vor j-m eintreffen; *fig.* ~ k. w czym, j-n an etw. übertreffen; -dzenie *n.* Überholung *f.*; *sp.* Vorsprung *m.*

wyprze-gać *va.* ausspannen; -ganie, -zenie *n.* Ausspannung *f.* [den. wyprzystojnieć *vn.* schöner wer-wyprze-gać się, entschlipfen, ent-wischen.]

wypucować *va.* ausputzen.

wypuk(i)wać *va.* ausklöpfen.

wypu-kuć *ad.* konvex, gewölbt; -klorzeźba *f.* flacherhabene Arbeit, Basrelief *n.*; -kłość *f.* Convexität, Konvexität *f.*; -kły *a.* gewölbt, ausgebaucht; -kle oczy, weit hervorstehende Augen.

wypustka *f.* 1 (u sukni etc.) Vorstoß *m.* 2 bot. Ausläufer, Schößling *m.*

wypu-szczać, -ścić *va.* 1 herauslassen; ~ (k.) na wolność, freilassen; ~ z rąk, aus den Händen lassen; loslassen; (cugle) schießen lassen; (strzałę, rakietę) abschießen. 2 (akcje etc.) ausgeben; emittieren; (banknoty) in Umlauf setzen. 3 ~ w dzierzawę, verpachten; -szczenie *n.* 1 ~ 2 niczoli, Freilassen, Loslassen *n.* 2 (akcji etc.) Ausgabe, Emission *f.*

wyychać *ob.* wyjechać.

wypyt(yw)ać *va.* ausfragen, ausforschen; ~ się (o kogo, o co), sich erkundigen über...

wyra-biać, wyrobić *l.* *va.* 1 erzeugen, fertigen, anfertigen, fabricieren; machen; (ciasto) durchkneten, wirken. 2 (aus)bilden; (hurt ducha) abhärten; ~ sobie siłę (przez gimnastykę) seine Kräfte entwickeln. 3 ausmachen, auswirken; ~ sobie (co), sich verschaffen, auswirken; ~ sobie klientelę, sich Kundschaft verschaffen; ~ sobie pojęcie, sich einen Begriff machen; ~ komu posiadę, j-m eine Stelle verschaffen; *ż.* ja tu wyrobie, das will ich schon aus-machen; ~ sobie sąd o czym, sich

ein Urteil über etw. bilden. II ~ się 4, gefertigt werden. 5 sich ausbilden, sich entwickeln; -bianie n. Verfertigung, Fabrikation f.

wyracho-wać ua. ausrechnen; -wanie n. Ausrechnung; Berechnung f.; wszystko robi z -m, er tut alles mit der Berechnung; -wany a. berechnend; człowiek ~ berechnender Kopf.

wyra-dzać się, entarten, ausarten; -dzanie się n. Entartung, Ausartung f.

wyratino-wanie n. Raffiniertheit f.; -wany a. raffiniert; -wane okrucieństwo, ausgesuchte Grausamkeit.

wyrastać, wyrosnąć, wyrość un. auswachsen; erwachsen; sprießen. ~ z ubrania, ein Kleid auswachsen; ~ z lat dziecińczy, die Kinderschuhe ausgetreten haben; ~ na człowieka, zum Manne reifen; dzieci -tają na ludzi, aus Kindern werden Leute.

wyratować ua. (er)retten.

wyraz, -u, pl -y m. Ausdruck m., Wort n. ~ handlowy, Handelsausdruck; bez -u, ausdruckslos; nad ~ äußerst, überaus; ~ twarzy, Gesichtsausdruck; dać czemu ~ etw. ausdrücken, zum Ausdruck bringen; (w listach): łącz-y szacunku, (hoch-)achtungsvoll.

wyrażać, -ać ua. ausdrücken; äußern, zum Ausdruck bringen; to się nie da ~ słowami, das läßt sich nicht mit Worten ausdrücken; ~ współczucie, sein Beileid bezeigen, ausdrücken; ~ zdumienie, sein Erstaunen zum Ausdruck bringen (a. äußern); ~ się, sich ausdrücken; sich äußern; ~ się jasno i dobitnie, sich klar und deutlich ausdrücken; ~ się o czym nieprzychylnie, sich ungunstig über etw. äußern; -zicieł, -a, pl -e m. Darsteller; Fürsprecher m.; -zistość f. Ausdruck m., das Ausdrucksvolle; (twarzy) charakteristisches Wesen; -zisty a., -ziście ad. ausdrucksvoll; -żnie ad., -żny a. deutlich, ausdrücklich; -żny rozkaz, ausdrücklicher Befehl; -żność f. Deutlichkeit, Ausdrücklichkeit f.; -żanie n. Ausdruck m.; sposob -żania się, Ausdrucksweise f.; -żenie n. Ausdruck m.

wyryb, -ębu m. Aushau; leś. Einschlag m.; -ać ua. aushauen.

wyrecytować ua. rezitieren; aus dem Gedächtnisse vortragen.

wyreperować ua. ausbessern.

wyrestauować ua. restaurieren.

wyrzyserować ua. inszenieren, in Szene setzen.

wyrę-czać, -czyć ua. vertreten; ersetzen; ~ się kim, sich durch j-n vertreten lassen; -czenie n. Vertretung f.; -zyciel, -a, pl -e m. (-ka f.) Stellvertreter(in), wyręka f. Vertretung; Aushilfe f.; (osoba) Stellvertreter(in); Luckenbußer m.

wyrko n. gm. Pritsche f.

wyro-bić ob. wyrabiać; -bnica f. Tagelöhnerin f.; -bnik, -a, pl -icy m. Tagelöhner m.

wyroc-znia f. Orakel n., Orakelspruch m.; tonem -ni, orakelmäßig; -ny a. Orakel..., orakelmäßig.

wyro-dek, -dka, pl -dki m. Unmensch, Auswurf m.; -dnąć un. ausarten, entarten, aus der Art schlagen; -dny a. entartet, ausgeartet; ~ ojciec, Rabenvater m.; -dna matka, Rabenmutter f.; ~ syn, entarteter Sohn; -dzić się, entarten.

wyroić ua. ersinnen, erdenken; ~ się, ausschwärmen.

wyro-k, -u, pl -i m. Urteil n., Urteilspruch m.; wydać ~ ein Urteil fällen; wykonanie -u, Urteilsvollstreckung f.; ~ uniewinniający, Freispruch m.; ~ zaoiczny, Kontumazurteil (ob. odwołać się, zapasć 2); -ować un. entscheiden (o czym über...).

wyrosły a. ausgewachsen; wyrosnąć, wyrość ob. wyrastać.

wyrost, -u m. Auswuchs m.; (suknia) na ~ auf Wachstum berechnet, auf (den) Zuwachs; wyroste-k, -ika, pl -tki m. 1 Auswuchs; Schuß m. 2 (chłopak) junger Bursche. 3 an. Ansatz, Fortsatz m.; ~ robaczkowy, Wurmsfortsatz am Blinddarm; wyrośł, -i, pl -e f. Auswuchs m.

wyrozumia-le ad., -ly a. nachsichtig, nachsichtsvoll (dla k. gegen j-n); -łość f. Nachsicht f.

wyrozumie(wa)ć ua. entnehmen; genau verstehen, vollständig begreifen; ~ kogo, j-a Gesinnung erforschen; -mienie n. 1. Verstandnis n. 2 (po-bliżowości)-Nachsicht f.

wyrozumować ua. ausklügeln; ~ co, etw. logisch (er)schließen, folgern.

wyrób, -obu, pl -oby m. 1 (wyrabianie) Erzeugung, Verfertigung f. 2 (fabrykat) Erzeugnis n.; -oby drewnie, Holzwaren pl; ~ fabryczny, Fabrikat n.; -oby garncarskie, Topferware f.; -oby gumowe, Gummwaren; -oby koszykarskie, Korbwaren; ~ krajowy, Landeserzeugnis n.; -oby mosiężne, Messingwaren; sklep z wyrobami tabacznymi, Tabak(s)laden m.; -roby wełniane, Wolf(en)waren.

wyrów-(ny)wać ua. ausgleichen; (teren) ebenen, eben machen, gleichmachen; (rachunek) begleichen, ausgleichen, berichtigen, saldieren; mil. ausrichten; -nanie n. Ausgleichung f., Gleichmachen, Ebenen n.; (rachunek) Begleichung, Ausgleichung, Berichtigung, Saldierung f.; dla -nia (mego rachunku), zur Ausgleichung... -nawcy a. Ausgleichs...

wyróż-nia(ć) ua. (co) unterscheiden; (kogo) auszeichnen, mit Auszeichnung behandeln; ~ się, sich auszeichnen, sich hervortun; -nienie n. Auszeichnung f.; traktować k. z -m, j-m mit Auszeichnung behandeln; -nik, -a, pl -i m. mat. Kennziffer; Diskriminante f.; ~ konstrukcyjny, konstruktive Kennziffer.

wyrugo-wać ua. verdrängen; -wanie n. Verdrängung f.

wyru-szać, -szyć un. sich auf den Weg machen, aufbrechen; mil. abmarschieren; ~ w pole, ausrücken; -zenie n. Aufbruch; mil. Abmarsch wyrwa f. Birsche, Lucke f.; waldige Schlucht, Tobel m.; wyr(y)wać I ua. 1 (her)ausreißen; losreißen; ~ komu z rąk, j-m aus den Händen reißen; (zab) ausziehen; ~ komu co, j-m etw. entreißen; ~ sobie włosy, sich die Haare ausraufen (a. aus dem Kopf reißen); ~ z korzeniem, mit der Wurzel ausreißen. 2 (ucznia) aufrufen. II ~ się, sich losreißen; sich losmachen; ~ się z czym, mit etw. herausplatzen; ~ się ze słówkiem, ein Wort fallen lassen; ~ się jak Filip z koni, mit der Tür ins Haus fallen; -walo mi się, es ist mir unwillkürlich entschlupft; wyrwać sobie co, sich um etw. reißen; wyrwanie n. Ausreißen, Herausreißen, Entreißen n.; wyrwisko ob. wyrwa.

wyrzyć ua. ausgraben; auswühlen; (napis) eingravieren, eingraben; fig. ~ (co) w pamięci, dem Gedächtnis einprägen.

wyrysować ua. aufzeichnen. wyrywać ob. wyrwać.

wyrzywka f. na -ki, außer der Ordnung (a. der Reihe); stellenweise.

wyrra-dzać, -dzić ua. (krzywdę, szkodę) zufügen.

wyrrzec, -ekę, -ecze, -ekł ua. I aussprechen, (aus)sagen. 2 ~ się (kogo) sich lossagen von...; ~ się czego, auf etw. verzichten, Verzicht leisten; einer Sache entsagen; wyrrzeczenie n. I Aussprechen n. 2 ~ się (czego) Entsagung, Verzichtleistung f.; (kogo) Lossagung f.

wyrrze-kać I ua. ob. wyrrzec. II un. (weh)klagen, sich beklagen; ~ na k., sich über j-n beklagen; -kanie n. Klage, Wehklage f.; ~ się, ob. wyrrzeczenie się.

wyrrzeźbi(a)ć ua. ausschneiden; ausmeißeln; (na drzewie) ausstechen.

wyrrząć, wyrzynać I ua. 1 (alles) niedermetzeln, niederhauen; ~ kogo, j-m einen Schlag versetzen. 2 ausschneiden; einschneiden. 3 ~ komu prawdę (w oczy), j-m derb die Wahrheit sagen. II ~ się 4 (o zębach) durchbrechen. 5 gm. sich ausleeren.

wyrrzo-cać, -cić ua. 1 (her)auswerfen, hinauswerfen, hinausschmeißen. ~ (k.) za drzwi, zur Tür hinauswerfen; vor die Tür setzen; ~ pieniądze, sein Geld zum Fenster hinauswerfen; ~ z siebie, auswerfen, von sich geben. 2 ~ (co) komu, j-m vorwerfen. II un. ~ nogami, mit den Beinen ausschlagen.

wyrrzut, -u, pl -y m. 1 Vorwurf m.; -y sumienia, Gewissensbisse pl; robić komu -y, j-m Vorwürfe machen. 2 Auswurf; med. Ausschlag m.; wyrrzutek, -tka, pl -tki m. Auswurf, Auswürfling (społeczeństwa der Gesellschaft); wyrrzutnia f. gr. Ellipse f., Elision, Ausstoßung f. (von Buchstaben).

wyrrzy-gać, -gnąć ua. (aus)brechen; sich übergeben; -ganie n. Erbrechen wyrrzy-nać ob. wyrrznąć; -nanie n. I Ausschneiden n. 2 ~ się (zębów) Durchbruch m., Durchbrechen n.

wysa-dzać, -dział 1 *va.* 1 aussetzen; ~ na ład, ans Land setzen, ausschiffen, landen; (k. z auta etc.), herausheben; ~ (k.) z siódła, aus dem Sattel heben, abwerfen. 2 (z pieca) ausschieben. 3 (drzwi) sprengen; ~ w powietrze, in die Luft sprengen. 4 (drzewami) bepflanzen; (drogami kamieniami) besetzen, (kością słoniową etc.) einlegen, inkrustieren. 5 (k. na godność) erheben; ~ k. na głupca, j-n zum Narren machen. 6 ~ k. skąd, j-n verdrängen, vertreiben, ausstechen; ~ komu oko, j-m ein Auge ausstechen; ~ k. z posady, j-n um sein Amt, um seine Stelle bringen. 7 (dziecko) abhalten. II ~ się, sich hervortun; großtun; (na wspaniale przyjęcie etc.) sich angreifen; etc. Glanzendes veranstalten; -dzenie *n* (miny etc.) Sprengen **wysapać się**, sich verschnaufen. **wysać-czać**, -czyć *va.* abtropfen lassen; (kielich) bis auf den letzten Tropfen leeren.

wyschły *a* ausgetrocknet, ausgeföhrt; **wyschnąć**, -nie, -sechł *vn.* austrocknen, ausdörren; (o człowieku) abmagern; **wyschnięcie** *n* Austrocknen; **wyschnięty** *a* abgemagert (ob. wyschły).

wysępka *f* Inselchen, Eiland *n*; (na jezdnii) Schutzinsel, Verkehrsinsel. **wysiać** *va.* aussaen. [sel *f.*

wysiadać, **wysiaść** *vn.* aussteigen; (z okrętu) landen; **wysiadanie** *n* Aussteigen *n*; **wysiadywać** *vn.* zu sitzen pflegen; lange sitzenbleiben. **wysiarkować** *va.* ausschweffeln; -wanie *n* Ausschweff(e)lung *f.* **wysia-kać**, -knać 1 *va.* (nos) schnücheln; (die Nase) ausschnauben. II *vn.* aussieckern, auarinnen.

wysiaść, -ąde, -ądzine, -siadł ob. wysiadać.

wysiec, -eke, -ecze, -ekł *va.* ausbauen; ~ (k.) różgą, durchhauen. **wysie-dlać**, -dlić *va.* (des Landes) verweisen, verbannen; ~ się, auswandern; -dlenie *n* Verweisung *f*; ~ się, Auswanderung *f*; -dlenieć, -ńca, pl -ńcy *m* Verbannter *m*.

wysiedzieć 1 *vn.* aussitzen, äbsitzen. II *va.* 1 (o ptakach) ausbrüten. 2 (dziurę w czym) durchsitzen.

wysiew, -u, pl -y *m* Aussaat *f*;

-ać *va.* aussaen; -ki, -ków pl Aus-siebsel, Weggesiebtes *n*.

wysięk, -u *m* med. Abgang *m*; ~ z nosa, Nasenschleim *m*.

wysikać się, pissen. **wysi-lać**, -lić *va.* entkräften, erschöpfen; (się, sich) anstrengen; ~ się nadmierne, sich über die Maßen (a. Kräfte) anstrengen; ~ się bezsku-tecznie (nad...), sich vergebens ab-mühen, anstrengen; -lenie *n* 1 Entkräftung, Erschöpfung *f.* 2 (się) Anstrengung *f*, Kraftaufwand *m*.

wysitek, -lku, pl -iki *m* Anstrengung, Bemühung *f*; robić -lki, Anstrengungen machen, Bemühungen aufwenden, alle seine Kräfte auf-bieten.

wysiudać *va.* fam. hinausschmei-ßen, herausschleudern, hinauswerfen. **wysiuścić się**, pissen.

wyskakać się, sich satt hüpfen. **wyskakiwać** *vn.* ~ z radości, vor Freude springen; **wyskoczyć** *vn.* (her)auspringen; hervorspringen; (o guzie etc.) vorspringen; ~ z łózka, aus dem Bette springen; ~ z okna, zum Fenster hinauspringen; ~ z szyn, entgleisen, aus den Gleisen springen (ob. skóra i); co koń -y, im vollen Galopp; **wyskok**, -u, pl -i *m* 1 Hervorspringen *n*, Vorsprung *m*; (wody) Aussprudeln *n*, 2 ob. wy-bryk. 3 bud. Vorsprung, Auslauf *m*. 4 Alkohol *m*; ~ winny, Weingeist, Spiritus *m*; **wyskokowy** *a* Alkohol... alkoholisch; napoje -we, geistige Ge-tränke, Spirituosen *pl*.

wyskro-b(yw)ać *va.* auskratzen, ausradieren; -banie *n*, Auskratzen *n*; -bek, -bka *m* 1 -bki pl Schabell *n*; -bki hutnicze, Kratzmetall, (Metall)-Schlacke *f*, 2 letztgeborenes Kind, Nesthäkchen *n*.

wysku-b(yw)ać, -bnać *va.* aus-rupfen, auszupfen; *fig.* ausbeu-ten; ~ się do glosza, sich von Geld entblößen.

wysłać ob. wysyłać i wysłielać; **wysłanie** *n* 1 Absendung, Beför-derung, Abfertigung *f*; dalsze ~ (to-war), Weiterbeförderung; do -nia dalej, zur Weiterbeförderung. 2 Aus-polsterung *f*; **wysłaniec**, -ńca, pl -ńcy, **wysłannik**, -a, pl -icy *m* Ab-gesandte(r), Sendbote, Emissar *m*;

wysłany *a* 1 befördert, abgesandt. 2 ausgepoletert

wysławia(a)ć *va.* (lob)preisen, an-preisen, (übermäßig) rühmen.

wysławiać, **wysłowić** *va.* (się, sich) ausdrücken; **wysłowienie** (się) *n* Ausdruck *m*; łatwość -nia się, Re-defertigkeit *f*; sposób -nia się, Aus-drucksweise *f*.

wyslu-ch(iw)ać *va.* aushören, er-hören, anhören; ~ prosby czyje, j-s Bitte erhören; (chorego) behorchen, auskultieren; (świadków) verhören; być -chanym, Erhöhung finden; -chanie *n* Aushören *n*; (prosby) Er-hörung *f*; (świadków) Verhör *n*.

wysługiwać się komu, j-m Dienste leisten.

wysłu-zony *a* ausgedient; -żyć *va.* ausdienen, abdienen; ~ się, seine Zeit abdienen

wysmagać *va.* auspeitschen.

wysmarkać *va.* ~ nos, ~ się, sich die Nase schnauben, sich schnuezen. **wysmarować** *va.* ausschmieren; ~ olejem, einölen; ~ smolą, teeren.

wysmażyć *va.* durchbraten, aus-braten.

wysmu-kleć *vn.* schlank werden; -kłość *f* Schlankheit, Schmächtigkeit *f*; -kły *a* schlank, schmächting.

wysnu(wa)ć *va.* herausfädeln, (hnie-ospinnen; *fig.* ausspinnen; ~ wnio-sek, den Schluß ziehen.

wysoce ad. hoch; ~ wykształcony, hochgebildet; ~ k. poważać, i-n hochachten.

wysoki *a* (wyższy, najwyższy) hoch; wyższy zakład naukowy, höhere Lehr-anstalt; wyższa uczelnia, Hoch-schule *f*; najwyższa cena, der höchste Preis; najwyższy urzędnik, hoher Beam-ter; -ego wzrostu, hochgewachsen, groß; patrzeć na k. z -ka, groß auf j-n herabsehen; *fig.* -e ciśnienie, Hoch-druck *m*.

wysoko ad. (wyżej, najwyżej) hoch; ~ cenić, hochachten; ~ polozony, hochgelegen; ~ sięgać, hoch streben; ~ postawiona osoba, hochgestellte Person; -cenny *a* hochwertig; -mierz *m* Höhenmesser *m*, -pienny *a* leś. hochstammig; las ~ Hochwald *m*.

wysokość, -ści *f* 1 Höhe *f*; ~ ciśnie-nia, Druckhöhe, ~ oporu, Wider-standhöhe; ~ strat, Verlusthöhe; ~

użyteczna, Nutzhöhe; stać na -ści za-dania, seiner Aufgabe gewachsen sein; do -ści sumy, bis zum Belaufe (a Betrage) von... 2 (tytuł) Höheit *f*. Wasza W. - Eure Floheit [dieren wysondować *va.* ausforschen, sou wysortować *va.* (towar) ausschie-ßen, zurucksetzen; -wany towar, Aus-schuß *m*, zurückgesetzte Ware

wyspa *f* Insel *f*, Eiland *n*.

wyspać się, (się) ausschlafen **wyspany** *a* ausgeschlafen

wyspecializować się, sich speziali-sieren, sich (für etw.) besonders aus-bilden

wyspiarski *a* Insular...; **wyspiarz** -a, pl -e *m* Inselbewohner *m*; -e. In selvolk *n*.

wyspowia-dać *va.* beichten, ~ ko-go, j-m die Beichte abnehmen; ~ się beichten; ~ się z czego, etw. beichten.

-danie się *n* Beichte *f*.

wyspowy *a* Insel...; **wyspozbiór** *m* Inselmeer *n*.

wysrać się, scheißen, seine Not-durft verrichten, sich ausleeren

wysre-brzać, -brzyć *va.* versil-bern; -brzenie *n* Versilberung *f*.

wysrać, -ssie, -ssał, **wysrać** *va.* aussaugen; *fig.* ~ (co) z mlekiem, mit der Milch einsaugen (ob. palec); ~ ko-go, j-n aussaugen, auszehren; **wysranie** *n* Ausaugen *n*.

wysrać, -anie, -ał *vn.* stehend aus-dauern; (eine Stunde) abstehen; ~ się, sich müde atehen; (o płynach) sich setzen; ablagern; (o owocach) reifen, reif werden.

wystający *a* vorspringend.

wystały *a* (o winie etc.) abgelagert; (o owocach) reif.

wysta-rać się, (się) verschaffen; ~ o pieniądze, Geld aufbringen; ~ o co dla k., j-m etwas verschaffen

wystar-czać, -czyć *vn.* genügen, hinreichen, ausreichen, to -czy, das genügt, es reicht hin; ~ samemu so-bie, sich selbst genügen; niemandes Hilfe brauchen; -czająco *ad.*, -cza-jący *a* genügend, hinreichend; -ce środki, hinreichende, genügende Mittel; -czalność *f* Genügfähigkeit *f*;

-czalny *a* genügend, genügend.

wystawa *f* 1 Ausstellung *f*; ~ sklepowa, Schaufenster *n* (ob. doko-rator, wszechświatowy); konkurs wy-

staw sklepowych, Schaufensterwettbewerb *m*; ~ przemysłowa, Gewerbeausstellung. 2 *te*, (sztuki) Ausstellung 3 (przepych) Pracht *f*, Prunk *m*.
wystawać *vn*, vorspringen, hervorragen; **wystawca**, *pl* -cy *m* (-czyni *f*) Aussteller(in); **wystawi(a)ć** *va*, 1 herausstellen; (za drzwi) hinausschaffen; (w oknie) auslegen, ausstellen; ~ na słońce, in die Sonne stellen. 2 (kwit, wechsel, rachunek etc.) ausstellen; ~ na sprzedaż, zum Verkauf ausstellen, auslegen; ausbieten, feilbieten. 3 aussetzen; ~ na niebezpieczeństwo, (życie) na szwank, einer Gefahr aussetzen. 4 (dom etc.) errichten, bauen, aufstellen. 5 *te*, aufführen. 6 (noże) vorstrecken. 7 ~ armię, ein Heer auf die Beine bringen. 8 ~ sobie (co) sich vorstellen; ~ k. na dudka, j-n zum Narren machen; **wystawienie** *n* 1 Ausstellen *n*, Ausstellung *f* (Erwichtung *f*, 3 *te*. Aufführung *f*.
wystawienie *a*: **żyć** ~ großen Aufwand treiben; -**ność** *f* Pracht *f*, Prunk *m*; -**ny** *a* prunkvoll, pomphaft.
wystawowy *a* Ausstellungs...; okno -**we**, Schaufenster *n*.
wystąpić, **występować** *vn*, 1 hervortreten; auftreten; ~ jako kandydat, als Kandidat auftreten; ~ przeciw komu, gegen j-n auftreten; -**epować** na scenie, auf der Bühne auftreten. 2 austreten, ausscheiden; ~ z in-teresu, aus einem Geschäft austreten; ~ z towarzystwa, aus einer Gesellschaft ausscheiden. 3 ~ z brzo-gów, über die Ufer treten, austreten. 4 ~ z czym, mit etw. vorgehen; ~ z in-terpelacją, eine Anfrage stellen, in-terpellieren; ~ z koncertem, ein Konzert aufführen, geben; ~ z propozycją, z wnioskiem, einen Antrag stellen. 5 *jr.* ~ sądownie przeciw komu, gerichtlich gegen j-n einschreiten; ~ jako powód (a. skarżący), als Kläger gegen j-n auftreten; ~ w czyjej obro-nie, j-n Verteidigung übernehmen. 6 występują krostki, die Haut schlägt aus; **wystąpienie** *n* Auftreten *n*; (ze spółki, związku etc.) Austreten *n*, Austritt *m*; (ze służby etc.) Aus-scheidung *f*.
występ, -u, *pl* -y *m* 1 Auftritt *m*; ~ gościnny, Gastspiel *n*; pierwszy ~ er-

stes Auftreten (auf der Bühne); *fig* (erster) Anfang, erster Versuch. 2 (wyskok) Vorsprung *m*.
występek, -pku, *pl* -pki *m* Vergehen, Laster *n*, Frevel *m*; -**ność** *f* Lasterhaftigkeit *f*; -**pný** *a* lasterhaft; **występować** *vb*, wystąpić.
wystornować *va*, stornieren.
wyustosować *va*, ~ list do k., ein Schreiben an j-n richten.
wystrząsać, -szyc' *vb*, wyschrekken, erschrecken; -**szony** *a* erschrocken.
wystrzoić *va*, (się, się) ausputzen.
wystrychnąć *va*, 1 ~ k. na dudka, j-n zum Narren machen, j-n zum besten haben. 2 (się, się) ausputzen, herausstiftieren.
wystrzał, -u, *pl* -y *m* Schuß *m*.
wystrzec się, -ęć, -eże, -ęgl się, **wystrzegać** się czego, sich vor etw. hüten, bewahren, sich in acht nehmen.
wystrze-lać *va*, (naboje etc.) verschleßen, ausschließen; (wzsytych) alle erschließen; -**lić** *va*, losschießen, abfeuern, losfeuern, abschießen, losdrücken; ~ w górę, ausschließen; in die Höhe schießen; ~ z karabina, ein Gewehr abfeuern. [fasern.
wystrzępi(a)ć *va*, ausfransen, aus-wystrzępić, -ygę, -yże, -ygl, **wystrzygać** *va*, (her)ausschneiden.
wystudiować *va*, ausstudieren.
wystu-dzać, -dzić *vn*, abkühlen; -**dzenie** *n* Abkühlung *f*.
wystukać *va*, ausklopfen.
wysty-gać, -gnać *vn*, sich abkühlen; -**gnienie** *n* Abkühlung *f*.
wystylizować *va*, stilisieren.
wysubtelni(a)ć *va*, verfeinern.
wysu-nać, -wać *I* *va*, (her)aus-rücken, (hin)ausschieben; vorschie-ben; (język) herausstrecken; *fig* (kwestie etc.) vorbringen; ~ na pierw-szy plan, in den Vordergrund stellen; ~ się, hervortreten; (wymknąć się) entschlipfen, entschleichen; ~ się cichaczem, sich herauschleichen; ~ się na pierwszy plan, in den Vorder-ground treten; **wysunięty** *a* (na-przód) vorgeschoben.
wysu-szać, -szyć *va*, 1 austrocknen. 2 (butelkę) leeren, austrinken. 3 abzehren; -**szanie** *n* Austrocknung *f*.
wysuwać *ob*, wysunąć.

wyswatać *va*, zur Ehe verhelfen. ~ się z kogo, j-n heiraten.
wyswo-bodzenie *n* Befreiung *f*.
-dzić *va*, (się, się) befreien.
wysworować *va*, (psy) loslassen.
wysychać *vn*, ob. wysychać.
wysy-lać *va*, (co) absenden, abgehen lassen, versenden, auf den Weg bringen, abschicken; ~ kogo, j-n abordnen, delegieren; -**lajacy** *m* Versender, Absender; Verlager *m*; -**lka** *f* Versendung, Absendung *f*, Versand *m*; (posyłka) Sendung *f*.
wysyp(yw)ać *va*, ausschütten; (piaskiem etc.) bestreuen; ~ się, verschüt-tet werden; (o ludziach) heraus-störzen; (o krostach) ausschlagen; (o ospie) durchbrechen.
wysypiać się, (się) ausschlafen.
wysypka *f* Ausschlag *m*.
wysysać *ob*, wyssać.
wyszachrować *va*, herausschwim-wyszaleć *vn*, austoben. [deln.
wyszargać *va*, kotig, schmutzig ma-chen, beschmutzen.
wyszar-pać, -pnać *va*, herumzerren, herumzausen.
wyżarzać *va*, (ubranie) abtragen, abnutzen; -**rzany**, abgetragen, ab-geschabt, fadenscheinig.
wyżarzać *vn*, grau werden.
wyżastać *va*, vergeuden, ver-schwenden, vertun.
wyższać się, pissen.
wyższebiotać *va*, ausplappern.
wyższegół-ni(a)ć *va*, spezifizieren, einzeln aufführen, detaillieren, -nie-nie *n* Spezifizierung, Spezifikation *f*.
wyższek(ki)wać *va*, ~ na kogo, j-m losses nachreden; ~ się, sich satt bel-len; -**kany** *a* gm. byd -*m*, ein gutes Mundwerk haben; -**kana** *gęba*, loses Maul, loser Mund.
wyższcz-ba *f* Bruch *m*, Scharte *f*; -**biał** *va*, schartig machen; -**bie-nie** *n* Schartigmachen *n*; -**biony** *a* schartig.
wyższcz-rzać, -rzyc' *va*, ~ zęby, die Zähne fletschen, blecken.
wyszczotkować *va*, ausbürsten.
wyszczypać *va*, (kogo) truchtig zwicken, kniefen.
wyższepać *va*, flüstern.
wyżsko-lenie *n* Ausbildung, Ein-schulung *f*; -**lić** *va*, einschulen, aus-bilden.

wyszlachet-ni(a)ć *va*, veredein; -**nieć** *vn*, sich veredein; -**nienie** *n* Verede(l)ung *f*.
wyszlamować *va*, ausschlämmen.
wyszlochbać *się*, ausschluhen.
wyszlochować *va*, auslauter Stücken zusammensetzen.
wysztur-chać, -chnąć *va*, puffen, Rippenstöße versetzen.
wysztyftować *va*, zurichten.
wyszuk(iw)ać *va*, aufsuchen, hervor-suchen, (her)aussuchen; -**kanie** *n* Aussuchen *n*; -**kany** *a* (aus)gesucht, gewählt.
wyszumieć *vn*, ausgären; aus-bräuen, ausschäumen; *fig*. austoben; *mlode* wino musi ~ **judg** muß austoben.
wyszumować *va*, abschäumen.
wyszubować *vn*, in die Höhe schweben.
wyszycie *n* Ausnähen; Ausgenähte(s) *n*; Sticker *f*; **wyszyc** *va*, aus-nähen; sticken.
wyszzy-dzać, -dzić *va*, ausspotten, verspotten, verhöhnen; -**dzenie** *n* Verspottung, Verhöhnung *f*.
wyszzykować *va*, fertigmachen, zu-bereiten. [-**ować** *vn*, ausschlenken.
wyszynk, -u *m* Ausschank *m*; **wyszyty** *a* ausgenäht, benäht; **wysz-ywać** *ob*, wyszyć; **wyszzywanka** *f* ausgenähte Arbeit.
wyszcie-lać *va*, auspolstern; *fig*. bedecken; -**lanie** *n* Auspolstern *f*.
wyszcig, -u, *pl* -i *m* Wettlauf *m*; -*i* kolarskie, Radrennen *n*; -*i* konne, Pferderennen *n*; -*i* piesze, Wett-laufen *n*, Wettlauf *m*; -*i* samocho-dowe, Automobilrennen; -*i* na lodziach, Ruder-wettfahrn; -*regatta* *f*; -*i* z przeszkodami, Hindernissrennen; (robić co) na -i, um die Wette.
wyszcig-gać, -gnać *vn*, ~ kogo, j-n überholen; -**gowiec**, -*wca*, *pl* -*wce* *m* Renner *m*; *pl* -*wcy* Rennfahrer; -**gowy** *a* Renn...; *koń* ~ Rennpferd; *stajnia* -*wa*, Rennstall *m*; *tor* ~ Renn-wyszciołka *f* Einlegetrasse *f* [bahn *f*.

wyślędzić *va.* ausspüren, aufspüren, auf die Spur kommen.
wyśliznić *vn.* hübscher werden.
wyśliz-gać, -gać się, ausgleiten; (*z ręką*) entschlipfen.
wyśmiać *wać va.* auslachen; verspotten; ~ się *z kogo, j-n* auslachen; **wyśmiany** *a* verspottet.
wyśmienić *ad., -ły a* vortrefflich; ausgezeichnet, vorzüglich; **-tość f** Vortrefflichkeit *f.*
wyśmiewać *ob. wyśmiać; wyśmiewanie n.* Auslachen *n.*
wyśnić się, sich etw. austräumen; im Traum erscheinen; **wyśniony a** erträumt.
wyśpiew *(yw)ać va.* 1 aussingen; singend vortragen. 2 *(wygadać)* ausplappern; ein Geheimnis verraten.
wyśrubować *va.* losschrauben; *(cegnę)* in die Höhe schrauben, überbeuern; **-wanie n** ~ *ceny.* Überbeuerung *f.*
wyświadczać, -czyć va. ~ (komu) przysługę, einen Dienst erweisen, leisten.
wyświątecznić się, Sonntagskleider **wyświdrować** *va.* ausbohren.
**wyświecać, -cić va. 1 beleuchten, aufhellen. 2 ~ *kogo, j-m* heimleuchten; *j-n* ausweisen, vertreiben.
wyświechtąć va. speckig machen; **-tany a** (ubiór) speckig, blank.
wyświe-tlać, -tlić va. 1 aufhellen; (sprawę) aufklären, ins Klare bringen, Licht in (etw.) bringen. 2 (klisze) exponieren; (film) aufführen, zeigen; **-tlenie n** (sprawy) Aufklärung *f.* 2 (filmu, obrazu) Aufführung *f.*
wyświeć-cać, -cić va. (na księdza) ordinieren, weihen, die Weihe erteilen; **-cenie n** Priesterweihe *f.*
wytaczać *ob. wytoczyć.*
wytańczyć *va.* durch Tanzen erlangen; ~ się, viel tanzen.
wytapeco-wać va. austapezieren; **-wanie n** Austapezierung *f.*
wytipać *va.* 1 (wszystkich) ertränken. 2 (metale) ausschmelzen; (maso) zerlassen, zergehen lassen.
wytarabanić *va.* austrommeln.
wytarcie n Ausreiben; Abwischen. Auswischen *n.*
wytar-gać, -gnać va. auszausen; ~ *k. za uszy, za włosy, j-n* an den Ohren, Haaren zupfen.**

wytargować *va.* abdingen.
wytarosić *va.* auszausen, herumzausen.
wytarty a ausgerieben; (ubiór) abgetragen, fadenscheinig; *fig. -te* czolo, unverschämter, frecher Kerl.
wytarzać *va.* wälzen; ~ się, sich herumwälzen.
wytaszczyc *va.* herausschleppen.
wytauować *va.* tätowieren.
wytchnąć *vn.* ein wenig ausruhen, sich ein wenig erholen; **wytchnienie n** Erholung, Rast, Ruhe *f;* **bez -nia,** ohne Unterbrechung, unablässig.
wyte-pi(a)ć va. ganz vertilgen, ausrotten; **-pianie n** Ausrottung *f.*
wyteskniony a ersehnt.
wyte-zać, -zyć va. anstrengen, anspannen; ~ *umysł, seinen Geist anstrengen;* ~ *wszystkie siły, alle seine Kräfte aufbieten, anstrengen;* ~ *całą uwagę, genau aufpassen, seine Aufmerksamkeit verdoppeln;* **-zenie n** Anstrengung, Anspannung *f* (umysłu der geistigen Kräfte); **-żony a;** *żona* *praca,* anstrengende Arbeit *va.* ausweben. [beit].
wytknąć *ob. wytykać; wytkniecie n* 1 Hervorstrecken *n.* 2 (drogi, kolei) Abstecken *n.*
wytłaczać, wytłoczyć *va.* 1 auspressen; ~ *sok z winogron, Trauben auspressen, keltern.* 2 abdrucken; pressen; Figuren pressen auf... gaufrieren; **wytłaczanie n** Auspressung *f;* *tech. Gaufrieren n*; **wytłaczarka f** Auspress-, Gaufriermaschine *f;* **wytłoczyny, -czyn pl** Trester, Treber *pl.*
**wytłuc, -ukę, -ucze, -ukt va. 1 alles zerschlagen. 2 (ziarna z kłosów) ausschlagen; (kogo) durchhauen, durchprügeln.
wytłumaczyć *va.* 1 erklären; (sen) auslegen. 2 (się, sich) entschuldigen, rechtfertigen.
wytłuscić *va.* fettig-machen, mit **wytynie** *ob. wyciąć.* [Fett] beflecken.
wytoczyć *va.* 1 herausrollen; hinausrollen; (działa) hinausfahren. 2 (krew) abzupfen, auszapfen. 3 (co) aufs Tapet bringen, vorbringen; ~ *komu proces, einen Prozeß gegen j-n* anstrengen.
wytoknąć *va.* ausspülen, ausschwenken.**

wytopić *ob. wytapiać; wytopienie n* Schmelzung *f* [abfertigen].
wytransportować *va.* versenden.
wytraw *f* Beize *f;* **wytrawia(a)ć va.** 1 atzen, (aus)beizen 2 (się, sich) aufzehren.
wytrawność f Erfahrung *f;* **-wny a** 1 erfahren; gewandt. 2 (o winie) herb.
wytrabić *va.* 1 austrompeten, ausposaunen (i. *fig.*). 2 (butelkę wina) austrinken.
wytracać, -cić va. 1 herausschlagen; ~ *komu co z ręki, j-m* etw. aus der Hand schlagen; ~ *k. z równowagi, j-n* aus dem Gleichgewicht bringen 2 (z pensji etc.) abziehen.
wytrenować *va.* abrichten, trainieren; **wytreso-wać** *va.* abrichten, dressieren; **-wanie n** Abrichten *n.*
wytropić *va.* ausspüren, aufspüren.
wytruć *va.* durch Gift vernichten, ausrotten, alle vergiften.
wytrwać *vn.* ausdauern, ausharren; *aushalten, ~ przy kim, bei j-m* aushalten.
wytrwa-le *ad.* mit Ausdauer; **-łość f** Ausdauer, Beharrlichkeit *f;* **-ły a** ausdauernd, beharrlich; **-nie n** Ausdauer, Ausharren *n.*
wytrych, -a, pl -y m Dietrich *m.*
wytrynić *va. gm.* austreiben, verweisen, ausweisen.
wytrysk, -u, pl -i m Heraussprudeln *n;* (ropy) Ausbruch *m;* (nasienia) Ausspitzen *f.*
wytryskać, -snać, -śnie, -snać, -sł *vn.* (her)ausspritzen, hervorsprudeln, ausprudeln, hervorquellen, hervorspritzen; **-skanie, -śnienie, -śniecie n** Hervorsprudeln, Hervorspritzen *n.*
wytrząsać *va.* (kogo) durchprügeln; **wytrząsnąć** *va.* (pieniądze) aufbringen, aufreiben, auffinden; skądżeś to *-nał?* wo hast du das her?
wytrząsać, -snać, -snać, -śnie, -śnie, -snać, wytrząść, -ęse, -ęsie, -ąsł va. ausschütten, herausschütteln.
wytrzebi(a)ć va. 1 (grunt) ausrodern. 2 (myszy etc.) ausrotten. 3 (kogo) kastrieren, entmannen.
wytrzeć *ob. wycierać.*
wytrzepl(yw)ać *va.* ausklopfen; (kogo) durchprügeln.
wytrze-szczać, -szczyć va. ~

ocy, die Augen aufsperrn. große Augen machen, glotzen.
wytrzeć-wi(a)ć *va.* nüchtern machen; **-wieć** *vn.* nüchtern werden.
-wienie n Ernüchterung *f.*
wytrzy-m(yw)ać *va.* 1 aushalten, ausstehen, ertragen, trudno *z nim* ~ es ist nicht mit ihm auszuhalten; ~ konkurencję, die Konkurrenz aushalten. 2 ~ *krytykę, der Kritik standhalten, ~ próbe, in einer Probe bestehen* 2 *mus. ~ nutę, einen Ton aushalten;* **-malość f** 1 Ausdauer *f* 2 Festigkeit, Haltbarkeit *f;* ~ *elektryczna, elektrische Durchschlagsfestigkeit;* ~ *na rozciąganie, Zugfestigkeit;* **-maly a** ausdauernd; (o rzeczu) fest; być *-m na zimno,* Kälte ertragen; **-manie n** Aushalten *n,* to jest nie do *-nia,* das ist nicht auszuhalten.
wyuczucyć *va.* ausmästen.
wyup(yw)ać *va.* auspochen
wyurażać *va.* (wyrabiać) erzeugen, herstellen, produzieren; (formować) bilden; hervorbringen; ~ się, entstehen, sich bilden; **-zranie n** Erzeugung, Herstellung *f.*
wytwor-nie *ad.* fein, vornehm; **-nisia f** Modedame *f;* **-niś, -nisia, pl -nisie m** Modeherr, Stutzer *m;* **-ność f** Vornehmheit, Feinheit *f;* **-ny a** vornehm, fein; ~ *gust, feiner Geschmack;* **-ne maniery, vornehmes, feines Benehmen.**
wytworzenie, wytworzyć *ob. wytwarzenie, wytworzać.*
wytwór, -oru, pl -ory m Erzeugnis, Produkt *n;* ~ *fantazji, Ausgeburt f* (a. Gebilde *n*) der Phantasie; **-ca, pl -cy m** Erzeuger, Produzent, Hersteller *m;* **-czość f** Erzeugung, Produktion *f;* **-czy a** Erzeugungs...; kraj ~ *Erzeugungsland n;* **-czyni f** Erzeugerin *f;* **-nia f** Werkstatte; Fabrik *f;* ~ *bielizny, Wäschefabrik;* ~ *rekawiczek, Handschuhfabrik.*
wyty-czenie n (linii) Absteckung *f;* **-czna, -cznej f** Richtlinie, Leitlinie, Weisung, Direktive *f;* **-czny a** Leit...; Richtungs...; linia *-na, Leitlinie f;* punkt ~ *Hauptpunkt m;* **-czyć** *va.* (linie) abstecken, trassieren.
wytykać, wytknąć *va.* 1 ausstecken. 2 (drogę, koleję) abstecken; (granice) ausstecken. 3 (komu błędy, wady)

aussetzen, vorhalten; ~ kogo pęlcami, mit Fingern auf j-n zeigen.

wytynkować *va.* übertünchen, anstreichen; (twarz) schminken.

wyu-czać, **-czyć** *va.* ~ kogo czego, j-n etw. lehren, j-m etw. beibringen; ~ się, erlernen, auslernen, einstudieren; **-czony** *a.* ausgelernt; (o roli) einstudiert.

wyuz-dać *va.* abzäumen; **-danie** *n.* Abzäumen *n.*; *fig.* Zügellosigkeit, Unbändigkeit *f.*; **-dany** *a.* zügellos, ausgelassen.

wywa-bi(a)ć *va.* (kogo) herauslocken, hervorlocken; (plamy) wegbringen, ausmachen, entfernen; ~ plamy od tłuszczu, Fettflecke (aus Kleidern) ausmachen, entfernen; **-bianie** *n.* Herauslocken *n.*; ~ plam. Fleckreinigung *f.*; mydło do **-biania** plam, Fleckseife *f.*; plyn do **-biania** plam, Fleckwasser *n.*

wywa-lać, **-lić** *va.* herauswälzen; (drzwi) erbrechen, einrennen, einstoßen, einschlagen; (k. z auta etc.) umwerfen; ~ galy, oczy, die Augen aufsperrn, aufreißen; (język) herausstecken; ~ się, (haufenweise) herausstürzen, herausströmen; ~ się (z auta etc.) herausfallen.

wywal-zać, **-czyć** *va.* erkämpfen, auskämpfen; **-czanie** *n.* Erkämpfen; **wywalci** *ob.* wywalać. [fen *n.*

wywałkować *va.* auswalken.

wywar, **-u**, *pl* **-y** *m.* Absud *m.*

wywa-rzać, **-rzyć** *va.* auskochen.

wywałować *va.* auswattieren.

wywa-zać, **-zyć** *va.* einrennen, einschlagen; *fig.* ~ drzwi otwarte, eine offene Tür einrennen.

wywachać *va.* ausschneffeln, auswintern.

wywczyas *m* *pl* **-y** Erholung *f.*; Ruhezeit *f.*; **-y** letnie, Ferien *pl*; **-ować się**, sich erholen, ausruhen.

wywdzię-czać (**-czyć**) się komu, sich gegen j-n dankbar erweisen, j-m Gegendienste erweisen, j-n etw. vergelten.

wywędro-wać *vn.* auswandern;

-wanie *n.* Auswanderung *f.*

wywęszyc *va.* auswintern.

wywiad, **-u**, *pl* **-y** *m.* Interview *n.*, Befragung; Erkundung *f.*; *mil.* **-y**, *Rekognosizierung* *f.*; *isć* *na* **-y**, auf Kundschaft ausgehen (a. streifen),

eine *Rekognosizierung* vornehmen; **-owca**, *pl* **-cy** *m.* Ausfrager; Polizeibeamter; *mil.* Kundschafter *m.*; **-owczy** *a.* Auskunfts...; *biuro* **-e**, *Auskunftsbüro* *n.*; *mil.* *slużba* **-a**, *Kundschafterdienst* *m.*; **-ownia** *f.* *Auskunfts* *f.*, *Auskunftsbüro* *n.*; **-ywać się** *o* kim, sich über j-n erkundigen, Auskunft über j-n einholen.

wywiąz(yw)ać się, *1* entstehen, sich entspinnen; sich erheben; *co* się *z* tego **-ze?** was wird daraus entstehen? **-zala się** *dyskusja*, es erhob sich ein Streit. *2* ~ się *z* misji, sich eines Auftrages entledigen; ~ się *z* zadania, die Aufgabe erfüllen; ~ się *z* zobowiązań, seinen Verbindlichkeiten nachkommen.

wywich-nać *va.* (nogę etc.) ausrenken, verrücken; **-nięcie** *n.* Ausrenkung, Verrenkung *f.*

wywierać, **wywrzeć** *va.* ausüben; ~ na kogo *wplyw*, Einfluss auf j-n ausüben; ~ *na* kim *wrażenie*, einen Eindruck auf j-n machen; ~ *na* kim *zemsta*, Rache an j-m ausüben.

wywier-cać, **-cić** *va.* ausbohren; **wywie-szać**, **-sić** *va.* aushängen; (język) herausstrecken; **-szka** (*zbrodniarzy*) *aufhängen*; **-szka** (*f.*) *Aushängeschild* *n.*

-wywieść, **-wiodę**, **-wiedzie**, **-wiodłem**, **-wiodł** *wywieśliśmy*, *ob.* *wy-wiodzić*.

wywie-trzać, **-trzyć** *va.* (aus)luf-ten, durchlüften; **-trzały** *a.* *vertwittert*; **-trzęć** *vn.* *auswintern*, *vertwintern*; **-trzało** *mi* *to* *z* *głowy*, das ist aus dem Gedächtnis verschwunden, ich habe es ganz vergessen.

wywiewać *va.* wegwehen; (*zboże*) ausschwingen.

wywieźć, **-wiozę**, **-wiezje**, **-wioziłem**, **-wiozł**, **-wiozliśmy** *ob.* *wywozić*.

wywiadnąć *va.* verwelken.

wywi-jać, **-nać** *va.* *1* schwingen; (*ogonem*) *wedeln*; ~ *rękami*, mit den Armen schlenkern; ~ *szablą*, den Säbel schwingen; ~ *koziółka*, einen Purzelbaum schießen. *2* *umstülpen*; (*kolnierz*) *herunterklappen*. *II* ~ *się*, sich herauswinden, sich herauswickeln, sich loswickeln; (*wymy-kać się*) *entschlüpfen*; (*w* *tańcu*) *pirouettieren*.

wywiklać *va.* (się; sich) herauswickeln, sich herauswinden.

wywinąć *ob.* *wywijąć*.

wywindykować *va.* auf dem Rechtswege sein Geld wiedererlangen (*ob.* *windykować*).

wywlec, **-włokę**, **-wlecze**, **-włokłem**, **-włokł**, **-wlekliśmy**, **wywlekać**, **wywłóczyć** *va.* *herausschleppen*; ~ *k.* *na* *ulicę*, j-n auf die Straße schleppen; *fig.* ~ (*zapomnianą*) *sprawę*, eine Sache aufs Tapet (a. zur Sprache) bringen.

wywła-szczać, **-szczyć** *va.* enteignen, expropriieren; **-szczenie** *n.* Enteignung, Expropriation *f.*; ~ *gruntów*, *Grundeinlösung* *f.*; **-szczy-ciel**, **-a**, *pl* **-e** *m.* Enteigner *m.*

wywłoka *f.* *Dirne* *f.*; *abgemergeltes* *Pferd*; **wywłóczyć** *ob.* *wywlec*.

wywnę-trzać, **-trzyć** *va.* *1* *ausweiden*. *2* ~ *się*, sein Herz ausschütten; **-trzenie się** *n.* *Herzense-ruß*.

wywniosko-wać *va.* *schließen*, einen *Schluß* ziehen, folgern (z czego, aus etwas); **-wanie** *n.* *Folgerung* *f.*

wywozić, **wywieść** *I* *va.* *1* *herausführen*, *hinausführen*; *fig.* ~ *k.* *w* *pole*, j-n *hinters* *Licht* *föhren*. *2* *ableiten*, *herleiten*; ~ *swój* *ród* *od*... *seinen* *Ursprung* *ableiten* *von*... *3* *wywozić* *trele*, *trillern*; ~ *zale*, sich in bitteren *Klagen* *ergehen*. *II* ~ *od* (*k.*, *cz.*) *seinen* *Ursprung* *ableiten* (*a.* *nehmen*), *abstammen* *von*...

wywo-ł(yw)ać *va.* *1* *herausrufen*; *ausrufen*; *te.* ~ *aktora*, einen *Schauspieler* *herausrufen*, *hervorrufen*. *2* ~ *duchy*, *Geister* *zitieren*, *beschwören*; ~ *wspomnienie*, eine *Erinnerung* *wachrufen* (*a.* *erzuehen*)

3 *fig.* *heruvorrufen*, *veranlassen*; *erregen*; (*chorobę*) *herbeführen*, *bewirken*; ~ *bunt*, einen *Aufstand* *erregen*; ~ *oburzenie*, *empören*, *entrüsten*, *aufbringen*; ~ *rumienieć*, *erröten* (*a.* *schamrot*) *machen*; ~ *rewolucję*, *wybuch*, eine *Revolution*, eine *Explosion* *herbeführen*, *hervorbringen*; ~ *zgorzenie*, (*bei* j-m) *Anstoß* *erregen* (*ob.* *las*). *4* *tot.* *entwickeln*;

-k(yw)anie *n.* *1* *Herausrufen*, *Ausrufen* *n.*; *Hervorrufung* *f.* (*wspomnie-nia* *einer* *Erinnerung*). *2* ~ *duchów*, *Geisterbeschwörung* *f.* *3* *tot.* *Entwik-*

kelung *f.*; **-lywacz**, **-a**, *pl* **-e** *m.* *1* *Ausrufer* *m.* *2* *tot.* *Entwickler* *m.*

wywozić, **wywieźć** *va.* (*hin*)*ausführen*; (*towary*) *exportieren*, *ausführen*; **wywozowy** *a.* *Ausfuhr*...; *Export...*; *handel* ~ *Exporthandel* *m.*; *świadczenie* **-we**, *Ausfuhrschein* *m.*; **wywożenie** *n.* *Ausführen* *n.*; *Export* *m.*

wywód, **-odu**, *pl* **-ody** *m.* *1* *Ausführung* *f.* *2* (*rodu*) *Ableitung*, *Herleitung* *f.*

wywódz, **-ozu** *m.* *Ausfuhr* *f.* (*zboża* *von* *Getreide*); *zakaz* **-ozu**; *Ausfuhrverbot* *n.*; **wywózka** *f.* *Abfuhr* *f.*; ~ *śmieci*, *Müllabfuhr*.

wywracać, **wywrócić** *va.* *umwerfen*, *umstürzen*, *umstoßen*; ~ *wy-ście* *do* *góry* *nogami*, das *Oberste* *zu* *unterst* *kehren*; *alles* *auf* *den* *Kopf* *stellen*; ~ *koziółka*, einen *Purzelbaum* *schießen* (*a.* *schlagen*); ~ *oczy*, *ma*, die *Augen* *verdrehen*; ~ *się*, *umfallen*; *aut. aw.* *sich* *über-schlagen*.

wywrotki, **-tek** *pl* *Sturzkarren*, *Kippwagen*; (*do* *śmieci*) *Müllwagen* *m.*; **wywrotny** *a.* *umstürzbar*, *pryż-rząd* ~ *Kippvorrichtung* *f.*; ~ *wózek* *ob.* *wywrotki*.

wywroto-wieć, **-wca**, *pl* **-wcy** *m.* *Umstürzer*, *Revolutionär* *m.*; **-wy** *a.* *Umstürzer...*, *umstürzlerisch*; *partia* **-wa**, *Umstürzpartei* *f.*; *ruch* ~ *Umstürzbewegung* *f.*

wywró-cenie *n.* *Umstürzung* *f.*;

-cić *ob.* *wywracać*.

wywrót, **-otu** *m.* *Umsturz* *m.*; *na* ~ *verkehrt*.

wywró-żenie *n.* *Prophezeiung*; *Weissagung* *f.*; **-zyć** *va.* *prophezeien*; *weissagen*.

wywrzeć *ob.* *wywierać*.

wywyż-szać, **-szyc** *va.* *erhöhen*, *erheben*; (*kogo*) *lobpreisen*; ~ *się*, *sich* *erheben*; **-szanie** *n.* *Erhöhung*, *Erhebung* *f.*; ~ *się*, *Selbstüberhe-bung* *f.*

wywjajem-niać się, einen *Gegendienst* *erweisen*, eine *Gefälligkeit* *erwidern*; (*Gleiches* *mit* *Gleichem*) *vergelten*; **-nienie się** *n.* *Vergeltung*, *Gegenleistung* *f.*

wyzybyć *się*, **-będe**, **-bedzie**, **-był** *się*, **wyzybywać** *się* *kogo*, *czego*, *sich* *j-s*, *einer* *Sache* *entledigen*, *j-n*,

etw. loswerden; ~ towaru, Ware verschleudern, zu Schleuderpreisen verkaufen.

wyzdro-wieć *un* genesen, gesund werden; **-wienie** *n* Genesung *f*; **-wieniec**, *-ńca*, *pl -ńcy* *m* Genesender, Rekonvaleszent *m*.

wyzierać *ob. wyjrzać*.

wyzyleć, *-u*, *pl -y* *m* Ausdünstung *f*, Dunst *m*; ~ skórný, Hautausdünstung; *-y żrące*, ätzende Dunste; *gór. -y duszące*, Schwaden *pl*.

wyzie-wać, **wyzionać** *ua* ausdünsten, aushauchen; *-nąć ducha*, die Seele aushauchen, den Geist aufgeben, sterben; **-wanie** *n* Ausdünstung *f*.

wyzię-bić(a)ć *ua* abkühlen lassen; ~ się, (sich) abkühlen; **-bienie** *n* Abkühlung *f*; **-bnać** *un* sich abkühlen, kalt werden, erkalten.

wyzionać *ob. wyziwiać*.

wyziłac, **wyziłocić** *ua* vergolden; **wyziłanie** *n* Vergoldung *f*. **wyziła-czać**, **-czyć** *ua* (dziej) bestimmen; (nagrodę, pensję) aussetzen; festsetzen; (k. miejsce) anweisen; (termin) anordnen; **-czenie** *n* Bestimmung, Festsetzung, Aussetzung *f*.

wyzna(wa)ć *ua* bekennen, (ein)gestehen; *-wać religię*, sich zu einer Religion bekennen; ~ (pannie) swą miłość, eine Liebeserklärung machen; *muszę ~ otwarcie*, ich muß offen gestehen; **wyznanie** *n* 1 Bekenntnis, Geständnis *n*; ~ miłości, Liebeserklärung *f*; ~ wiary, Glaubensbekenntnis; *wolność wyznań*, Glaubensfreiheit *f* (*ob. minister*). 2 Konfession *f*; ~ katolickie, katholische Konfession; *zmiana -nia*, Konfessionswechsel *m*, Glaubensänderung *f*; **wyznaniowy** *a* konfessionell; **wyznawca**, *pl -cy* *m* Bekenner *m*.

wyzu(wa)ć *ua* ~ kogo z cz., j-n einer Sache berauben; ~ się z cz., sich einer Sache entledigen; **wyzytu** *a* ~ z sumienia, gewissenlos; ~ ze wstydu, ohne jegliches Schamgefühl, schamlos.

wyzywać *ua*, herausfordern (na pojedynkę zum Zweikampf).

wyzywalać, **wyzywolić** *ua* befreien, erlösen, freilassen, freimachen; ~ się, sich befreien.

wyzwanie *n* Herausforderung *f* (na pojedynkę zum Zweikampf).

wyzwisko *n* Schimpfwort *n*. **wyzyw-lenie** *n* Befreiung, Erlösung, Freimachung, Freilassung *f*; **-leniec**, *-ńca*, *pl -ńcy* *m* Freigelassener *m*; **-lony** *a* freigelassen, frei; befreit; *szuki -ne*, freie Künste.

wyzyzak, *-u* *m* Ausbeutung *f*; **(-iwi)ać** *ua* ausbeuten, ausnutzen; ~ sytuację, die Lage ausnutzen; ~ robotników, die Arbeiter ausbeuten; **-anie** *n* Ausbeutung *f*; **-iwacz**, *-a*, *pl -e* *m* (*-ka* *f*) Ausbeuter(in).

wyzy-wać *ua*, herausfordern, beschimpfen; **-wajaco** *ad.*, **-wajacy** *a* herausfordernd.

wyzi, *-y* *f* Höhe *f*; *sp skok* *w* ~ Hochsprung *m*.

wyżarty *a* ausgefressen, zerfressen.

wyżarzycy *ua*, ausglühen.

wyżać *ć* *-źnie*, *-żać*, *-żęła* *ua* (sierpem) ausmähen.

wyżać *ć* *-źmie*, *-żać*, *-żęła* *ua* (wycisnąć) auspressen; auswringen.

wyżebrać, *-rze*, *-rał* *ua* erhebeln. **wyżej** *ad.* höher; oben; jak ~ wie oben (gesagt); ~ wspomniany, wie-mieniony, obenberührt.

wyżel, *-zła*, *pl -zły* *m* Wachtelhund, Spürhund *m* (*t. fig.*).

wyże-rać *ua* ausfressen; **-racz**, *-a*, *pl -e* *m* Fresser; Schmarotzer *m*;

-rka *f* Fresserei *f*, Fraß *m*.

wyżlica *f* Wachtelhündin *f*.

wyżliabiać, **wyżliobić** *ua* auskehlen; aushohlen; **wyżlobienie** *n* Auskehlung; Aushöhlung *f*.

wyżłopać *ua* aussaufen; (*o psach*) auflecken.

wyżółkły *a* vergilbt; **wyżółknać** *un*, gelb werden, vergilben.

wyżreć *ob. wyzerać*.

wyższość *f* Überlegenheit (nad kim über j-n), Oberhand *f*; **wyższy** *a* 1 höher; *-a* *cena*, höherer Preis; *ofiarowanie -szej* *ceny*, Mehrgebot *n*; *-sza* *uczelnia*, Hochschule *f* (*ob. wykształcenie*). 2 Ober...; *pol. izba -sza*, Oberhaus *n*; *-sza* *władza*, Obergewalt *f*;

wyżwirować *ua* beschottern; *-wanie* *n* Beschotterung *f*.

wyżyć *un* ~ z czego, mit etw. auskommen, ausreichen; *z tej pensji* nie wyżyć, mit diesem Gehalt wer-

de ich nicht auskommen; *ledwie ~ się* zur Not (a. kümmerlich) behelfen.

wyzyłować *ua*. 1 entfarnen. 2 *fig.* ~ k., j-n aussaugen, j-m den letzten Blutstropfen abzapfen; zum niedrigsten Preise etw. bei j-m kaufen.

wyzymaczka *f* Wringmaschine *f*;

wyzymać *ua* auswringen.

wyziyna *f* Höhe; Hochebene, Hochfläche *f*; Hochland *n*; *fig. wznieść się* na *-ne*, sich in die Höhe schwin-

wyziynać *ua* ausmähen. [*gen.*

wyzy-wi(a)ć *ua*, ernähren, unterhalten; ~ się, sein Auskommen haben; sich ernähren; **-wienie** *n* Unterhalt *m*, Ernährung *f*.

wzajem-nie *ad.* gegenseitig; **-ność** *f* Gegenseitigkeit *f*; *kochać bez -ści*, keine Gegenliebe finden; unglücklich lieben; *nasza przyjaźń polega na -ści*, unsere Freundschaft beruht auf Gegenseitigkeit; **-ny** *a* gegenseitig; *towarzystwo -nych* *u* bezpieczeń, auf Gegenseitigkeit gegründete Versicherungsgesellschaft; *-ne* *u* bezpieczenie, Gegenseitigkeitsversicherung *f*; *-na* *usługa*, Gegendienst *m*; *do -nych* *usług* *zawsze* *gotów*, zu Gegendiensten stets bereit.

wz zamian *ad.* dafür, dagegen; ~ za, als Austausch für..., zum Ersatz für...

wzbić się *n* Aufsteigen, Hinaufsteigen *n*, Aufflug *m*; **wzbić(a)ć się**, emporklimmen, sich emporschwingen (*t. fig.*); *aw.* aufsteigen, in die Luft

wzbiierać *ob. wzebrać*. [*steigen.*

wzboga-cać, **-cić** *ua* (się, się) bereichern; **-cenie** *n* Bereicherung *f*. **wzbra-niać**, **wzbronić** *ua* verbieten; wejście *-nione*, Eintritt verboten; ~ się, sich weigern, sich (gegen etw.) sträuben; **-nianie** *n* Verbieten *n*; ~ się, Verweigerung *f*.

wzbudzać, **-dzić** *ua* (litość etc.) erwecken, erregen; (strach, podziw, zaufanie) einflößen; ~ *zazdrość*, Eifersucht erregen; **-dzajacy** *a* erregend, erweckend; *el. ~* *prąd*, Erregerstrom *m*; **-dzenie** *n* Erregung (*t. el.*); Einflößen *f*.

wzbu-rzać, **-rzyć** *ua* aufregen; (umyslny) erregen, empören; in Gärung bringen, (krew) in Wallung bringen; ~ się, sich aufregen, in Wallung ge-

raten. **-rzenie** *n* Aufregung, Wallung, Gärung *f*; **-rzony** *a* aufgeregt, erregt; *-ne morze*, stark bewegte (a. hohle) See, stürmisches Meer.

wzdać, *wzdmięć*, *wzdał* *ob* *wzdy-mać*; **wzdęcie** *n* Anschwellung; (brzu-cha) Aufblähung; (kiszek) Blähung *f*;

wzdętość *f* Aufgeblähenheit, Aufblähung *f*; **wzdety** *a* aufgeblasen, geschwellt; (brzech) aufgebläht.

wzdłuż *ad.* längs, entlang; in der Länge; ~ *rzeki*, längs dem Flusse; *ma 10 metrów ~* er hat 10 Meter in der (a. die) Länge; ~ *i szerzej*, in die Länge und Breite.

wzdragać się, sich weigern; ~ *od cz.*, sich gegen etw. sträuben.

wzdry-gać (*-gnać*) *się* *na* *co*, vor etw. zurückschrecken; Widerwillen (a. Abneigung) gegen etw. haben; *-gam się* *na* *samą* *myśl* *o* *ty* *m*, ich schaudere, wenn ich nur daran denke (a. schon beim bloßen Gedanken daran); **wzdryganie** *się* *n* Zurückschrecken, Schauern *n*.

wzdychać *un* seufzen; ~ *za* *kim*, *do* *cz.*, sich nach j-m, nach etw. sehnen; **-chanie** *n* Seufzen *n*.

wzdy-mać *ua* (się, sich) aufblasen; (brzech) aufblähen.

wzejść *ob. wschodzić*.

wzgar-da *f* Verachtung *f*; **-dliwie** *ad.*, **-dliwy** *a* verächtlich, verschmähend, verachtend; **-dzac**, **-dzić** *un*. *ua* ~ *kim*, *czym*, *j-n*, *etw.* verachten, verschmähen; **-dzenie** *n* Verachtung, Verschmähung *f*; **-dzony** *a* verachtet, verschmät.

względ, *-edu*, *pl -ędy* *m* 1 Rück-sicht; Hinsicht, Beziehung *f*; *Be-tracht* *m*; *bez -ędu* *na*... ohne Rück-sicht auf...; *mieć* *co* *na* *-ędzie*, auf etw. Rücksicht nehmen; *przez* ~ *na* *niego*, aus Rücksicht auf ihn; *pod* *pewnymi -ędami*, in gewisser Hinsicht; *pod* *każdym -ędem*, in jeder Hinsicht; *pod* *wielu -ędami*, in mancher Hinsicht; *pod* *ty* *m* *-ędem*, *w* *ty* *m* *-ędzie*, in dieser Beziehung (a. Hinsicht); *ze -ędu* *na*... in Rücksicht, in Ansehung auf...; in Anbetracht (na jego położenie, seiner Lage); *ze -ędu* *na* *ojca*, des Vaters wegen. 2 *względ*, *Gunst* *f*; *okazywanie -ędów*, *Gunst-bezeigung* *f*; *cieszyć* *się* *czyimi -ędami*, sich der *Gunst* *j-s* erfreuen;

pozywać czyje ~ sich j-s Gunst erwerben; stracić ~ außer Gunst kommen; zaskarbić sobie czyje ~ sich bei j-m in Gunst setzen; (w listach): polecam się łaskawym -ędom pana, ich empfehle mich Ihrem Wohlwollen.

względem ad. betrifft, in Betreff, hinsichtlich; gegenüber; ~ mnie, mir gegenüber; ~ tej sprawy, betreffs dieser Angelegenheit; **-dnie** ad. 1 beziehungsweise. 2 obęjsie się z kim ~ j-n nachsichtig (a. mit Nachsicht) behandeln. 3 verhältnismäßig; wynik ~ dobry, verhältnismäßig guter Erfolg; ~ do jego środków, im Verhältnisse zu seinen Mitteln; **-dność** f 1 Verhältnismäßigkeit, Relativität f; teoria -ści, Relativitätstheorie f. 2 (pobliżliwość) Nachsicht f; **-dny** a 1 verhältnismäßig, relativ; bezüglich; behingt; to rzecz -dna, das kommt darauf an; gr. zaimek ~ bezügliche Fürwort. 2 bezgęsfurwort, Relativpronomen. 3 (pobliżliwy) nachsichtig, rücksichtsvoll.

wzgórek, -rka, pl -rki m Hügel m; **-rkowaty** a hügelig; **-rze** n Anhöhe; Hügel m.

wziąć, weźmie, weźmie, wziął *ua*. nehmen (ob. brać, ślub); wszystko razem wziąwszy, alles in allem genommen (a. gerechnet); ~ k. w obroty, j-n tummeln, vornehmen.

wziernik, -a, pl -i m 1 med. Spiegel m; ~ krztaniowy, Kehlkopfspiegel. 2 Visier n; Visiervorrichtung f. **wziw-wać** *ua*. einatmen, inhalieren; **-walia** f Inhalationssaal m; **-wanie** n Einatmung f; **-wnik**, -a, pl -i m Inhalationsapparat m.

wzięcie n 1 Nehmen n; ~ udziału, Teilnahme f; ~ do niewoli, Gefangennahme. 2 Zuspruch m; (ten lekarz) ma ~ ...hat großen Zulauf; (ten towar) ma ~ ...findet großen Absatz; **wziętość** f Beliebtheit f; Ansehen n; mieć ~ großen Zulauf haben; Zuspruch finden; **wzięty** a 1 genommen. 2 (u ludzi) beliebt; (o lekarzu) być -m, großen Zulauf (an Patienten) haben; stać się -m, in Aufnahme kommen.

wzionać ob. **wziwać**. **wzlat(yw)ać**, **wzlecieć**, -ci, -ciał

un. aufzfliegen, emporfliegen; **wzlot**, -u, pl -y m Aufflug, Aufstieg m; **wzlotność** f Steigfähigkeit f.

wzmaca-niacz, -a pl -e m radio: Verstärker, Lautverstärker m; **-niac** *ua*. (ver)stärken; befestigen (zola-dek) stärken, kräftigen; radio: verstärken; ~ się, sich befestigen; **-niaj-ć** a (ver)stärkend; kräftigend; radio: lampa -ca, Verstärkeröhre f; med. środek ~ stęrkendes Mittel; Kräftigungsmittel; ~ zółdek, magenstęrkend; **-nianie** n Verstęrkung, Stęrkung, Kräftigung f.

wzma-gać *ua*. kräftigen, stęrkem; (zwiększając) vergrößern, vermehren; ~ się, sich vergrößern, zunehmen, wachsen, sich stęrkern, steigen; z -gajęcą się siłą, mit stęrkender Kraft; **-ganie** się n Stęrkung, Zunahme f, Wachsen, Steigen n.

wzmian-ka f Erwähnung f; ~ zaszczytna, ehrenvolle Erwähnung; **-kować** *ua*. erwähen, Erwähnung tun; **-kowany** a erwäht.

wzmoc-nić ob. **wzmacniać**; **-nienie** n Stęrkung, Kräftigung f.

wzmózenie się n Zunahme, Vergrößern f; **wzmóć** ob. **wzma-gać**. **wznak** ad. na ~ rücklings, auf dem Rücken; upaść na ~ auf den Rücken fallen.

wznow-iać *ua*. erneuern; *te*. wieder-aufführen; **-wanie** n Erneuerung; *te*. Wiederaufführung f.

wznie-cać, -cić *ua*. (ogień) anfachen; (wzbudzać) erregen, erwecken; (wojnę) entfachen, entflammen; ~ pożar, in Brand setzen; el. induzieren; **-cając-y** a anfachend, erregend; **-cenie** n Entfachen n; Erregung; el. Induktion f; **-cony** a el. prąd ~ Induktionsstrom m.

wzniesienie n Erhöhung; Anhöhe; (pomnika) Errichtung f; ~ się, Aufstęrkung f.

wzniesić, **wzniosę**, **wzniesie**, **wznosi-łem**, **wzniosł**, **wzniesiłem**, **wznosić** i *ua*. 1 (empor)heben, erheben. 2 (pomnik etc.) errichten. 3 ~ toaść, ein Hoch ausbringen. 4 ~ się, sich emporheben, sich erheben; emporstęrkem; aufstęrkem, auffahren; (nad innymi) hervorragen, emporragen.

wznio-słość f Erhabenheit f; **-sły** a, **-słe** ad. erhaben.

wznosić ob. **wzniesić**; **wznoszenie** się n *aw*. Steigflug m; **wznoszący** a: sila -na, Auftriebskraft f.

wznowienie ob. **wznaw-iać**, **wznowienie**; mil. **wznowienie** ognia, Wiedereröffnung f des Feuers.

wzorco-wać *ua*. eichen; justieren; **-wanie** n Eichung, Justierung f; **-wy** a: żelazo -we, Mustereisen n; **wzorek**, -rku, pl -rki m Muster n; **wzoro-wać** *ua*. nachbilden; ~ się na kim, sich j-n zum Muster, zum Vorbild nehmen; ~ się na czym, sich nach etw. bilden; **-wnia** f Musterlager n; **-wo** ad., **-wy** a musterhaft; gospodarstwo -we, Musterwirtschaft f; uczyć ~ Musterschüler m; **-wość** f Musterhaftigkeit f.

wzorówka f Musterschule f. **wzorzec**, -rca, pl -rce m Modell; (miary) Eichnormal n; ~ pierwotny, Urmaß, Prototyp n; **wzorzysty** a gemustert, gebümt.

wzór, -oru, pl -ory m 1 Muster; Modell n; (wycinany w desenie) Schnittmuster; (wydawnictwa etc.) Probe f, Probestück, Probeblatt n, Muster; (kaligraficzny, rysunkowy etc.) Vorlage f; ~ do haftowania, Stiekmuster; na ~, wzorem (czego) nach dem Beispiel, nach Art von... gerade so wie...; służyć za ~ als Muster dienen; rysownik wzorów, Musterzeichner m. 2 Vorbild n; Ausbund m; to ~ to coś, er (sie) ist ein Ausbund von Tugend; brać ~ z kogo, sich j-n zum Vorbild nehmen. 3 *chim.*, *mat.* Formel f; ~ empiryczny, empirische Formel. 4 *gr.* ~ odmiany rzeczowników, Deklinationstabelle f.

wzras-tać, **wzrosnąć**, **wzrosć** *un*. wachsen, steigen, zunehmen; **-ta-**

jący a *wasz* *ud*. steigend, zunehmend; **-tanie** n Zunehmen, Wachsen n.

wzrok, -u m Gesicht n, Sehkraft f; krótki ~ Kurzsichtigkeit f; mieć krótki ~ kurzsichtig sein; mieć dobry ~ gute Augen haben; stracić ~ blind werden; sila -u, Sehkraft f; ~ w kim utopić, j-n starznanen, fixieren; **-owy** a Gesichts...; Seh...; nerw ~ Sehnerv m (ob. sluzzenie).

wzrosły a erwachsen, groß; **wzrosnąć** ob. **wzrastać**.

wzrost, -u m 1 Wuchs m, Statur f; (człowiek) średniego -u, mittelgroß; (człowiek) małego -u, Mann von kleiner Gestalt; jesteśmy jednakowego -u, wir sind gleich groß. 2 Zuwachs m; Zunahme f (kosztów der Kosten, popyту der Nachfrage.)

wzru-szać, **-szyc** *ua*. 1 (ziemię) aufrühren, auflockern. 2 ~ ramiona-mi, die Achseln zucken. 3 *fig.* ~ k., czyje serce, j-n bewegen, rühren; ergreifen; ~ k. do lez, j-n zu Tränen rühren; ~ się, gerührt, ergriffen werden; **-szający** a rührend, ergreifend; **-szenie** n Rührung, Gemütsbewegung f; silne ~ Erregung f, heftige Gemütsbewegung; **-szony** a gerührt, bewegt, ergriffen; ~ do lez, zu Tränen gerührt.

wzryć *ua*. aufwühlen, aufgraben.

wzry(wa)ć *ua*. (obuwie) anziehen.

wzwyż ad. 1 oben, hinauf. 2 über; darüber hinaus.

wzywać, **wzwać** *ua*. 1 (an)rufen; ~ pomocy, um Hilfe rufen; ~ k., j-n rufen lassen; ~ boskiej pomocy, Gottes Hilfe anrufen. 2 auffordern (do zapłacenia zur Zahlung); (urzędowo) vorladen.

wzierać się, sich einfressen.

wżyć się, sich einleben.

Z

z, ze 1 *ptp.* 1 von, aus; z całego serca, vom Herzen gern; przyjeżdżam ze wsi, ich komme vom Lande; ze srebra, von Silber; z tyłu, von hinten; z zewnątrz, von außen; z obawy, aus Furcht; ze wszystkich sił, aus allen Kräften; wyjść z mody, z pamięci, aus der Mode, aus dem Gedächtnis kommen; pić ze szklanki, aus einem Gla-

se trinken; z Wiednia, von Wien; rodem z (Warszawy), gebürtig aus (in, zu)...; z Niemiec, aus Deutschland; co z ciebie będzie? was wird aus dir werden? 2 mit; z czasem, mit der Zeit; mówić z kim, mit j-m sprechen; z przyjemnością, mit Vergnügen. 3 auf; z miejsca, auf der Stelle; ze sluchu, nach dein Gehör; z wyglądu, seinem

zachlan-ność *f* Habsucht, Habgier; Eroberungssucht *f*; -ny *a* habgierig, habsüchtig.

zachłynać się, -sny, -śnie, -snął się, się zverschlucken.

zachu-rzać, -rzyć *va.* (się, się) bewölken, mit Wolken überziehen, verfinstern; niebo się -rza, der Himmel überzieht sich mit Wolken; -rznie *n* Bewölkung *f*; -rzony *a* bewölkt; *fig.* düster, schwermütig.

zachodni *a* westlich, West...; a-bendländisch; mil. front ~ Westfront *f*; wiatr ~ Westwind *m*.

zachodzić, zająć, zajądę, -dzie, zaszedł *1* *vn.* 1 (dokąd) gelangen; hinkommen; ~ do k., bei j-m vorsprechen. 2 hinter (j-n *a.* etc.) gehen; (o słońcu) untergehen. 3 eintreten; vorfallen, vorkommen, vorgehen; obwalten; zachodzi konieczność, es ergibt sich die Notwendigkeit; tu zaszła jakaś pomyłka, es scheint hier ein Irrtum obzuwalten; jakby nic nie zaszło, als ob nichts vorgefallen wäre; zaszło nieporozumienie, es ist ein Mißverständnis entstanden; zachodzi pytanie, es entsteht die Frage; zaszła zmiana, eine Änderung ist eingetreten; zaszła zmiana w jego usposobieniu etc., es ist eine Veränderung in ihm vorgegangen; tu coś zaszło, es ist etwas los; co tu zaszło? was ist los? cokolwiek by zaszło, was auch geschehen mag; zachodzi obawa, z.e... es ist zu befürchten, daß... 4 ~ w ciąży, schwanger werden; ~ w głowę, nachdenken, nachsinnen; sich den Kopf zerbrechen; ~ w lata, alt werden. 5 daleko ~ weit weggehen; *fig.* es weit bringen. 6 ~ krwią, mit Blut unterlaufen (ob. mgl.). *II* *va.* ~ kogo, j-n überraschen; ~ kogo z tyłu, j-m in den Rücken fallen.

zachorować *vn.* krank werden; ~ na co, an etw. erkranken.

zacho-(yw)ać *1* *va.* 1 aufbewahren; (na później) aufsparen; (pieniądze, zwyczaj) bewahren; ~ przy sobie, bei sich behalten; ~ pozory, den Schein wahren; ~ (co) w pamięci, im Gedächtnis behalten; ~ (co) w sekretcie, geheimhalten; ~ zimną krew, kaltblütig bleiben, seine Kaltblütigkeit bewahren; ~ waj Boże! Gott bewahre! 2 (dieta, milczenie) beobach-

ten; ~ miarę, Maß halten; ~ ostrożność, vorsichtig sein, Vorsichtsmaßregeln treffen; ~ dawne zwyczaje, alte Sitten beobachten. *II* ~ się 3 (o zachowajach etc.) sich erhalten. 4 (sprawować się) sich benehmen, sich betragen, sich aufführen, sich verhalten; ~ się spokojnie, sich ruhig verhalten; nie umie się ~ w towarzystwie, er weiß nicht sich in Gesellschaft zu benehmen; -wanie *n* 1 Aufbewahrung *f*, Behalten *n*. 2 (formalności, diety etc.) Beobachtung *f*. 3 ~ się, Benehmen, Verhalten, Betragen *n*, Aufführung *f*; -wawca, pl. -cy *n* 1 Bewahrer, Erhalter *m*. 2 pol. Konservativer *m*; -wawczość *f* Konservativismus *m*; -wawczy *a* erhaltend; pol. konservativ.

zachód, -odu *m* 1 Westen *m*; Abendland *n*. 2 ~ słońca, Sonnenuntergang *m*. 3 Mühe *f*; -y, Mühehaltung *f*; nie warto -odu, es ist nicht der Mühe wert; za jednym -odem, auf einmal, auf einen Streich.

zachrypnąć *vn.* heiser werden; **zachrypięcie** *n* Heiserkeit *f*.

zachwa-jać, -lić *va.* anpreisen, loben; -Janie *n* Anpreisen *n*.

zachwa-szczać, -ścić *va.* überwuchern; ~ się, sich mit Unkraut bedecken.

zachwiać *va.* (kredyt, zaufanie) erschüttern; ~ się, erschüttert werden; (na nogach) wanken; straceln; **zachwany** *a* erschüttert.

zachwy-cać, -cić *va.* entzücken; ~ się, entzückt sein; -cajaco *ad.*, -cajacy *a* entzückend.

zachwyć, -u *m* Entzückung *f*; wpaść, wprawić w ~ in Entzückung geraten, versetzen.

zaciąć, zatnie, -ciał *ob.* zacinąć.

zaciągnąć, -u *m* 1 Aushebung *f* (von Rekruten etc.). 2 ~ warty, Aufziehen *n* der Wache.

zacią-gać, -gnąć *1* *va.* 1 (dokąd) hinschleppen, hinziehen; (k.) heranziehen; (firankę) zuziehen, zusammenziehen. 2 ~ dług!, Schulden machen; ~ pożyczkę, eine Anleihe aufnehmen. 3 (do wojska) ausheben, anwerben. 4 (podlogę) bohnen. *II* ~ się ~ do... sich schleppen bis... 5 ~ się do wojska, sich anwerben lassen. 6 ~ się papierosem, den Rauch einziehen.

zaciązać *ob.* zacięzać.

zaciękać *vn.* einregnen; -sufit *-a,* es regnet ein.

zacięka(a)ć *va.* neugierig machen, die Neugierde (j-s) erregen; -wienie *n* Neugier(de) *f*; ogromne ~ Spannung *f*.

zacie-kie *ad.*, -kły *a* wütend; verbissen; -kłość *f* Wut, Verbissenheit *f*.

zaciem-ni(a)ć *va.* (się, się) verdunkeln, verfinstern; -nienie *n* Verdunkelung, Verfinsternung *f*.

zacie-ni(a)ć *va.* beschatten; -nie *n* schattiges Platzchen.

zacier, -u *m* Maise *f*. **zacierać** *va.* 1 (się, się) verwischen; ~ ślady, die Spuren verwischen. 2 ~ ręce, sich die Hände reiben. 3 (ślód) maischen.

zacierki, -rek, *pl* Mehlklößchen *pl.* **zacięćni(a)ć** *va.* verengern; ~ węzły przyjaźni, die Freundschaftsbande enger knüpfen.

zaciętrze-w(a)ć *się*, in Harnisch geraten, vor Wut außer sich sein; -wienie *n* Jähorn *m*; -wiony *a* jähornig.

zacięcie *n* Schwung, Schmiß *m*, Verve *f*. 2 *ad.* verbissen; hartnäckig; **zaciętość** *f* Verbissenheit; Hartnäckigkeit, Zähigkeit *f*; **zacięty** *a* verbissen; hartnäckig; ~ wróg, erklärter, erbitterter Feind.

zacię-zać, -żyć *vn.* zur Last werden, lasten; -żny *a* Mict... Söldner...; wojsko -żne, Miettruppen *pl*.

zaciąć, **zaciąć** *1* *va.* 1 einschneiden, aufschneiden. 2 (konia) anpeitschen. 3 ~ z niemiecka, einen deutschen Akzent haben. *II* ~ się 4 anstoßen; (sich) klemmen; ~ się w nowie, im Reden stocken; drzwi -nają się, die Tür klemmt (sich); strzelają się -a, das Korn beim Gewehr klemmt. 5 ~ się w czym, hartnäckig worauf stehen, fest worauf beharren.

zaciosać *va.* zuspitzen, zuhauen.

zaciśk, -u, *pl* -i *m* el. Klemme, Draht-klemme, -zwinge *f*; ~ sprężynowy, Federklemme.

zaciśkać, -nąć, -snę, -śnie, -snął *va.* zusammendrücken; (zęby) zusammenbeißen; ~ pięść, die (Hand zur) Faust ballen; -kaczą, -a, *pl* -e *m* Nasenklammer *f*.

zaciśże *n* einsamer Ort; ~ domo-

we, Hauslichkeit *f*; lubi ~ domowe, er liebt die Hauslichkeit; życie w ~u domowym, häusliches Leben; **zaciszy** *a* still, einsam.

zacnie *ad.*, **zaczny** *a* brav; ehrbar, achtbar; **zaczność** *f* Achtbarkeit, Ehrbarkeit; Bravheit *f*.

zaczofanie *n* Rückschritt *m*, Reaktion *f*; -niec, -ńca, *pl* -ńcy *n* Reaktionär, Rückschrittler *m*; -ny *a* reaktionär, Rückschrittlich.

zacytować *va.* anführen, zitieren. **zaczra-dzenie** *n* Ersticken *n* (durch Kohlendampf); -dzicie *się*, -dzicie *vn.* sich (durch Kohlendampf) ersticken. **zaczra-ić** (-jać) *się*, auf der Lauer liegen *a* stehen; ~ na kogo, j-m auf-lauern; -jony *a* auf der Lauer.

zaczarować *va.* behexen, verzaubern; -wany zamek, verzaubertes Schloß; -wanie *n* Verzauberung *f*.

zacząć, **zacznie**, -czół *ob.* zacynać.

zaczekać *vn.* warten; ~ na k., auf j-n warten.

zaczepi(a)ć *va.* anhaken, anbinden; ~ k. (na ulicy etc.), j-n ansprechen, anreden; (von Dirnen) ankobnern; (napadać) j-n angreifen; -pienie *n* (ko-go) Ansprechen; Angreifen *n*; -pka *f* Angriff *m*; szukać -ki z kim, i Handel mit j-m suchen; -pny *a* angreifend; offensiv.

zaczerni(a)ć *va.* schwärzen.

zaczep-pać, -pnać *va.* schöpfen; ~ powietrza, Atem schöpfen (a. holen).

zaczernie-ni(a)ć *va.* röten, rot färbn (a. anstreichen); ~ się, erröten; -nienie *n* Erröten *n*; (skóry) Rötung *f*. **zaczęs(yw)ać** *va.* aufkämmen; ~ sobie włosy, die Haare (vom Rande des Kopfes) nach dem kahlen Scheitel kämmen.

zaczęty *a* begonnen.

zaczęgać *się*, bis wohin kriechen, kriechend wohin gelangen.

zaczopować *va.* verzapfen, verzaczop *ad.* worauf. [sponden]

zaczyn, -u *m* Gärstoff *m*.

zaczynać, **zacząć** *u.* 1 (się) anfangen, beginnen; deszcz -a padać, es fängt an zu regnen; ~ od cz., mit etw. anfangen (a. den Anfang machen);

od czego mam zacząć? womit soll ich den Anfang machen? (ob. bezczka *1*). 2 ~ z kim, einen Streit mit j-m anfangen.

-nąć się, aushölen (zum Hiebe);
 -owic, -owca, pl -owcy m Atten-
 tater m; -owy a Attentats... An-
 griffs... [naß werden.
zamaczać va. naß machen; ~ się,
zamagazynować va. einlag-; n-
zamajaczęć un. in der Ferne blinken,
 schweben, sichtbar werden.
zamalować va. bemalen.
zamami(a)ć va. anlocken; ver-
 führen.
zamantestować va. kundtun.
zamarcie n Absterben n; fig.
 Stillstand m, Lethargie f; **zamarły**
 a tot; -le oczy, tote Augen.
zamartwi(a)ć się, sich zu Tode
 kränken. [riniieren.
zamarynować va. einmachen, ma-
 zama-rynać, -rznąć va. zufrieren,
 gefrieren, einfrieren; rzeka -rzla,
 der Fluß ist zugefroren; -rzanie n
 Zufrieren, Erfrieren n; -rzły a
 zugefroren; -rznięcie n Erfrierung
 f, Erfrierungstod m.
zamarzyć va. erträumen.
zamasko-wać va. verumhüllen,
 maskieren; mil. tarnen; -wanie Ver-
 ummummung; Tarnung f.
zamaszysztość f Schneidigkeit,
 Kräftigkeit, Forschnheit f; -sty a
 schneidig, forsch, wuchtig, energisch;
 -stym krokiem, mit großen Schritten;
 -ście ad. a forsch, schneidig; ~ cho-
 dzić, mit großen Schritten gehen.
zamatować va. matternen, matt
 machen.
zamawiać va. 1 bestellen; ~ do-
 datkowo, nachbestellen; ~ się do
 k. j-m seinen Besuch ansagen. 2
 (zaczarować) bezaubern; (chorobę)
 besprechen.
zamaz(yw)ać va. verschmieren.
zama-zać, -cić va. trüben; (spo-
 kój) stören; ~ się, trübe werden.
zamażpójście n Verheiratung f.
zamczyłszy n altes, großes Schloß;
zameczek, -czku m Schlößchen n;
zamek, -mku, pl -mki m 1 Schloß
 n; ~ u drzwi, Türschloß. 2 (palac)
 Schloß n, Burg f (ob. budować).
zameldować va. (się, sich) an-
 melden.
zame-zać, -czyć va. (się, sich)
 zu Tode martern, plagen; ~ się pra-
 ca, sich zu Tode arbeiten.
zameścić n Verheiratung f.

zamęt, -u m Wirrwarr m, Chaos n,
 Verwirrung f;
zameżna a f verheiratet.
zameglé va. benebeln, umnebeln.
zաման ob. w zamian; **zamiana**
 f Tausch, Umtausch, Austausch m;
 Verwechslung, Auswechslung f;
 (kary, renty) Verwandlung f; ~
 pierścionków, Ringwechsel m.
zamiano-wać va. ernennen; -wa-
 nie n Ernennung f.
zamiar, -u, pl -y m Absicht f;
 Vorhaben n, Vorsatz m; mié ~ die
 Absicht haben, beabsichtigen, vor-
 haben; nosić się z -em, sich mit dem
 Gedanken tragen, mit dem Plane,
 mit dem Gedanken umgehen; bez
 złych -ów, ohne böse Absicht;
 miéć względem kogo pewne -y, Ab-
 sicht auf j-n haben; ma zle -y, er
 denkt auf Böses; powziąć ~ einen
 Vorsatz fassen; w -rze, in der Ab-
 zamiast pp. (an)statt. [sicht.
zamia-tać va. (aus)kehren, fegen;
 -tac, -a, pl -e m Auskehrer; ~ ulic,
 Straßen-kehrer, -feger m; -taczka
 f Auskehrerin f; Kehrbesen m;
 -tanie n Auskehren, Fegen n; -tar-
 ka f Straßenkehrmaschine f.
zamiauczyć un. zu mauen an-
 fangen.
zamięcinny, -cin pl Kehrriech m.
zamięć, -ci pl -ci f Gestöber n;
 ~ śnieżna, Schnee-treiben n, -sturm
 zamięjskowy a auswärtig. [m.
zamięjski a vorortlich, Vororts...;
 außerhalb der Stadt liegend; ruch
 ~ Vorortsverkehr m.
zamięni(a)ć va. 1 (aus)tauschen,
 umtauschen, vertauschen; (kapelu-
 sze etc.) verwechseln; ~ na co,
 gegen, für etw. austauschen; (spoi-
 zenia) wechseln; ~ parę słów z kim,
 einige Worte mit j-m wechseln. 2
 (się) w co, (sich) in etw. verwandeln;
 ~ się z kim, mit ; m tauschen; nie
 chciałbym się z nim ~ ich möchte
 nicht mit ihm tauschen; -aność f
 Austauschbarkeit, Vertauschbarkeit
 f; -nny a (aus)tauschbar, vertausch-
 bar, Tausch...; handel ~ Tausch-
 handel m (ob. część).
zamierać un. absterben, ersterben,
 dahinsterven, dahinsiehen; -ranie
 n Absterben, Ersterben, Dahinsiehen
zamierzać, va. 1 beabsichtigen,

gedenken, vorhaben, sich vornehmen.
 2 ~ się (na kogo) aushölen; die Hand
 erheben gegen...
zamierzć, -u m Abenddämme-
 rung f; -ly a uralt, entlegen; -le
 czasy, das graue Altertum.
zamię-szać va. umrühren; -sza-
 nie n Verwirrung f; -szka f Unruhe
 f, Aufruhr m.
zamiesz-k(lw)ać un. i ja. wohnen;
 bewohnen; ~ u k., bei j-m wohnen;
 stałe gdzie ~ irgendwo ansässig sein;
 -kaly a wohnbar; (dom) bewohnt;
 -kanie n; miejsce -a, Wohnort m;
 stałe ~ Ansässigkeit f; zmiana miej-
 sca -a, Wohnortswechsel m.
zamię-szczać, -ścić, -szczę, -ści,
 -ścić un. (w gazecie) einrücken,
 inserieren, (in die Zeitung) setzen,
 aufnehmen.
zamięść ob. zamiatać.
zamigotać, -oc(ze), -tal un. auf-
 funkeln; sichtbar werden und rasch
 wieder verschwinden.
zamił-zać, -częć un. i va. ~ co,
 o czym, etw. verschweigen, von (a.
 über) etw. schweigen; -czenie n
 Verschweigung f; -knać un. verstum-
 men.
zamilo-wanie n Vorliebe f; miéć
 ~ do cz., eine entschiedene Vorliebe
 für etw. haben; z -m, mit Vorliebe;
 -wany a ~ w muzyce, (leidenschaft-
 licher) Musikliebhaber m; ~ w sztuce,
 Kunstliebhaber.
zamknąć va. (ver)schließen, zu-
 machen; (konto, księgi) abschließen;
 (subskrypcje) schließen; sam. ~
 budż, das Geschäft schließen; ~ na
 klucz, verschließen, mit einem Schlüs-
 sel schließen; ~ na dwa spusty,
 doppelt verschließen; (port, ulice)
 sperren; ~ oczy, die Augen zuma-
 chen (ob. zamykać); ~ posiadzenie,
 die Sitzung aufheben, schließen; ~
 komu usta, j-n zum Schweigen bring-
 en, j-n verstummen machen (ob.
 gęba); ~ na kłamkę, zunklinken; ~
 drzwi za sobą, die Tür hinter sich
 zumachen. 2 (się, sich) einschließen,
 einsperren; ~ się w sobie, sich in
 (a. auf) sich selbst zurückziehen;
zamknięcie n Schließung f; (ra-
 chunku, ksiąg) Abschluß m; (po-
 siedzenia) Aufhebung f; ~ bramy,
 Torschluß Torsperre f; ~ drogi,

ulicy, Straßensperrung f; (gieldy)
 Schluß m; kol. ~ toru, Geleisesper-
 rung; zamknięty a (zu)geschlossen;
 gesperrt; ~ w sobie, verschlossen,
 zugeknöpft; przy drzwiach -ch, bei
 verschlossenen Türen; z -mi oczy-
 ma, mit geschlossenen (a. verbun-
 denen) Augen.
zamkowy a Schloß..., Burg...
zamozyć va. ob. zamaczać.
zamoknąć un. naß werden.
zamordo-wać va. ermorden; -wa-
 nie n Ermordung f.
zamorski a überseeisch. [tilgen.
zamortyzować va. amortisieren,
 zamorusać va. beschmutzen.
zamorzyć va. aushungern.
zamoż-ność f Wohlhabenheit f;
 -ny a wohlhabend, vermögend.
zamówić ob. zamawiać; **zamówie-
 nie** n Bestellung f; handl. Auftrag
 m, Ordre f; księga -wień, Bestellungs-
 buch n; list z -m, Bestellbrief m;
 na ~ auf Bestellung; dać ~ einen
 Auftrag erteilen; odwołać ~ ab-
 bestellen, eine Bestellung widerrufen.
zamraczać va. verfinstern, ver-
 dunkeln; fig. (umysł) betören.
zamarzać va. gefrieren machen;
 -zanie n Gefrieren machen n; sposób
 -nia, Gefrierverfahren n.
zamorzenie n Verfinsternung f;
 (w oczach) Verblendung f; ~ umyślu,
 Umnachtung f des Geistes.
zainwodzić się, wimmeln, schwär-
 men; -wily się ulice, es schwärzte
 von Menschen auf der Straße.
zamroz-zić va. ob. zamrażać; -zo-
 ny a gefroren; (kapitał) festliegend;
 należności -ne, Sperrguthaben n;
zamroź, -ożu m 1 Ausschlagen n
 des Frostes. 2 Frostfang m.
zamarzeć ob. zamierać.
zamsz, -u, pl -e m Sämschleder n;
 -ownia f Sämschgerberei f; -ownik,
 -a, pl -icy m Sämschgerber m;
 -owy a sämisch.
zamu-lać, -lić va. verschläm-
 men; ~ się, sich verschlammern,
 verschlammern; -lenie n Verschlam-
 mung f.
zamuować va. vermauern.
zamy-dlać, -dlić va. einseifen;
 ~ komu oczy, j-m blauen Dunst
 vormachen, j-m Sand in die Augen
 streuen.

Ersatz...; fundusz—Reservefonds m; część—wa, Reservestück n, Ersatzteil m; aut. opona —wa, Ersatzreifen m; mil. oddziały —we, Ersatztruppen, Reservetruppen; zapasy ob. zapas 2. zapaszek, —szku m Geruch m. zapas ob. zapadać. zapas—nictwo n Ringkunst f; —nicy a Ring...; ćwiczenia —e, Ringübungen pl; —nik, —a, pl —nicy m Ringer, Kämpfer m. zapatry—wać (zapatryć) się 1 ~ na kogo, na co, seinen Blick auf j-n, auf etw. heften. 2 ~ na co, etwas von einem bestimmten Standpunkte betrachten, eine bestimmte Meinung über etw. haben (ob. punkt); jak się pan na to —tuje? wie ist Ihre Meinung darüber? —wanie n Anschauung, Anschauungsweise f. zapatrzony a ~ w co, vor sich hinstarrend. zapchać ob. zapychać; zapchanie n Vollstopfen n, Verstopfung f. zapekłować va. einpökeln. zapelnia(a)ć va. ausfüllen; ~ luke, eine Lücke ausfüllen; ~ się, voll werden. zape—rzony a aufgebracht, zornig; —rzyć się, aufbrausen. zapewne ad. gewiß, sicherlich. zapew—nia(a)ć va. versichern; (zu) —sichern; —niam pana, ich versichere Sie; ~ komu byt, j-n versorgen, j-s Fortkommen sichern; —niał go o swej przyjaźni, er versicherte ihn seiner Freundschaft; —nioną ma przyszłość, er hat seine Zukunft sichergestellt; ~ uroczyscie, beteuern; —ydu, ~ komu minimum 15% zysku, j-m einen Gewinn von mindestens 15% zusichern; ~ się o czym, sich über eine Sache vergewissern, versichern; —nienie n Versicherung, Beteuerung, Zusicherung f. zapęd, —u, pl —y m 1 Anlauf, Ansatz m. 2 Ungestüm, Schwung m; zape—dzać, —dzić va. (hin)treiben (bis...); żeg. być —dzonym (na wyspie etc.) vorgeschlagen werden (ob. ciany, kozi); ~ się, sich vergaloppieren; weit vordringen, zu weit vorgehen. zapiąć, —pieje, —piał un. zu krähen anfangen. zapiaszczyć va. mit Sand verschütten; — się, versanden.

zapiąć, —nie, —piał va. (na guziki) zuknopfen; (na hafki) zuhaken; (na sprzączkę) zuschnallen. [kać. zapięc, —ekę, —ecze, —ekł ob. zapięzpieć, —cka m Offensivische f. zapięczęto—wać va. zusiegeln, versiegeln; —wanie n Versiegelung f. zapie—kać va. festbacken; (zola—dek) verstopfen; ~ się, hart werden, gerinnen; —kany a gebacken; makaron—gebakene Makkaroni; —kanka f gebackener Blumenkohl etc., gebackene Makkaroni. zapienić się, schaumen, sich mit Schaum bedecken; fig. ~ się złości, vor Wut schaumen. zapiierać, zaprzec, —e, —parł 1 va. 1 zumachen, versperren. 2 ~ dech, den Atem an sich halten. II ~ się czego, etw. verleugnen; ableugnen; zapiieranie się n ob. zaparcie. zapięrzony a mit Federn bedeckt. zapięćty n Zuknopfen; Zuhaken n; zapięty a zugeknöpft. zapi(ja)ć va. ~ zmartwienie, seine Sorgen vertrinken; den Kummer im Trunke vergessen; ~ się, tüchtig trinken; saufen, sich dem Trunke ergeben. zapi—nać ob. zapiąć; —nac, —a, pl —e m Knopfhaken; Schuhknöpfer m; —nka f Schnalle, Agraffe f. zapis, —u, pl —y m 1 Einschreibung; ~ na pożyczkę państwową, Zeichnung f einer Staatsanleihe. 2 (testamentowy) Vermächtnis n. zapi—s(ywa)ć 1 va. 1 einschreiben, eintragen; niederschreiben, notieren; (lekarstwo) verschreiben, Verordnen; ~ na ciężar (na dobro) czyjego rachunku, j-n belasten mit... (j-m gut-schreiben). 2 (stronice) beschreiben, vollschreiben. 3 ~ komu (w testamentie), j-m (testamentarisch) vermachen. II ~ się, sich einschreiben (lassen); sp. sich melden; ~ się do głosu, sich in die Rednerliste einschreiben; ~ się na wykłady etc., ein Kolleg belegen; ~ się na medycynę, sich als Student der Medizin einschreiben lassen; ~ się na pożyczkę, eine Anleihe zeichnen; ~ się na listę zbiorów, zu einer Sammlung (to Zl.) zeichnen; —s(yw)anie n Einschreibung, Eintragung; —sek m,

—ska f Notiz f; —sobierca, pl —cy m Vermächtnisnehmer m; —sodawca, pl —cy m Vermächtnisgeber m. zapla—łać va. (się, się) verwickeln, verwirren; —tanie n Verwicklung, Verwirrung f. zaplecznik, —a, pl m Hintermann m. zapleć—niałość f Schimmel m, das Verschimmelte; —niały a verschimmelt; fig. verknöchert; —nieć un verschimmeln. zaplobować va. plombieren. zapluwać va. bespucken, bespeien. zapługawi(a)ć va. besudeln, verunreinigen. zapluskwiony a voll Wanzen. zapła—cenie n Bezahlung f; —złoka w —niu, Bezahlungsverzögerung f; —cić się, bezahlen; ~ z góry, vorausszahlen (ob. Bóg). zapład—niać, zapłodnić va. befruchten; (kobietę) schwängern; —nianie n Befruchtung; Schwängerung f. zapla—kać un. zu weinen anfangen, in Tränen ausbrechen; —kany a verweint. zapłata f Bezahlung, Zahlung f; częściowa ~ Teilzahlung; ~ z góry, Vorauszahlung; ~ gotówką, Barzahlung; odmowa —ty, Zahlungsverweigerung; opóźnienie —ty, Zahlungsverzögerung f; termin —ty Zahlungstermin m; uchylić się od —ty, sich der Zahlung entziehen; —uskuteczność —te, eine Zahlung leisten; warunki —ty, Zahlungsbedingungen zapłodnić ob. zapładniać. [pl. zapłon, —u, pl —y m aut. Zündung f; zapłonać un. 1 erlöten, schamrot werden, vor Scham erglühen. 2 auf-flackern; entflammen; ~ milością, vor Liebe erglühen, in Liebe entbrennen; ~ gniewem, in Zorn geraten, aufbrausen; zaplonienie n Entflammen n; punkt —a, Flammpunkt m. zapłód, —odu, pl —ody m Fötus m. zapływać un. bis wohin schwimmen; segelnd gelangen. zapobiec, —ęge, —ęze, —ęgl, zapobiegać un. (czemu) vorbeugen; ver-hüten; steuern; ~ nadużyciu, einem Mißbrauche steuern; ~ niebezpie—czeństwu, chorobie, einer Gefahr, einer Krankheit vorbeugen; zapobie—ganie, —żenie n Vorbeugung; Ver-

hütung f; —gawczy a vorbeugend, präventiv; zarządzenia —cze, Ver-hütungsmaßregeln pl; —gliwość f Vor-sorge f; —gliwy a vorsorglich, be-triebssam. [in Schweiß geraten zapocić va. verschwitzen; ~ się, zapoczątko—wać va. den ersten Anstoß geben, die Initiative ergrei-fen; —wanie n Initiative f. zapo—dziać, —dziej, —dział, —dzie—wać va. verlegen; ~ się, verlegen werden, abhanden kommen. zapo—minać, —mnieć va. vergessen; —mniałem o tym, das ist mir aus dem Sinn gekommen; —minać się, sich vergessen; nie mogę o nicj —mnieć, sie kommt mir nicht aus den Gedanken; —minalski m vergeßlicher Mensch; —minalnie, —mnie—nie n Vergessenheit f; przez —mnie—nie, aus Vergesslichkeit; późj w ~ in Vergessenheit geraten. zapomoga f Unterstützung f. zapo—ra f Schlagbaum n, Sperr-e f; fig. Hemmnis, Hindernis n; —rowy a Sperr...; mil. ogień — Sperr-feuer n. zaporo—że n Saporigien n (Land hinter dem Dniepr); —żec, —żca, pl —żcy m Saporiger Kosak. zapomniały a: zbyła —la, beschla-gene Fensterseibe. zapoznać—bo—wać va. ~ czego, etw. brauchen, benötigen; —wanie n Bedarf m; handl. Nachfrage f; pokryć swe ~ seinen Bedarf decken; zapo—koić ~ die Nachfrage befriedigen; ~ przewyższa podaż, die Nachfrage übersteigt das Angebot; ~ wzrasta, zmniejsza się, die Nachfrage steigt, läßt nach. zapo—wiadać, —wiedzieć va. an-sagen; verkünd(ig)en; (z ambyony) aufbieten; ~ swoją wizytę, seinen Besuch ansagen; ~ się, sich ankün-digen; sprawa dobrze się —ada, die Sache läßt sich gut an; —wiadacz, —a, pl —e m Ansager m; —wiadanie n Ansagen n, Verkündigung; —wiedź, pl —dzi f Ankündigung f, Aufgebot n; dać na —dzi, das Aufgebot bestellen zapowie—trzeć, —trzyć va. ver-pesten; —trzenie n Verpestung f; —trzony a verpestet. zapoz—na(wa)ć va. 1 bekannt ma-chen; ~ z kim, mit j-m bekannt ma-

chen; ~ się z kim, j-s Bekanntschaft machen, mit j-m bekannt werden; ~ (się) z czym, (sich) mit etw. vertraut machen; ~ nany a verkannt; ~ geniusz, verkanntes Genie.

zapo-zwać *va.* (do sdu) vorladen; ~wanie n Vorladung *f.*

zapozy-zać, -czyć *va.* entleihen ausborgen; ~ się, in Schulden geraten; ~ się u k., bei j-m eine Anleihe machen.

zapraco-(w)ywać *va.* mit Arbeit verdienen, erarbeiten; mit Arbeit überhäuft sein; ~wany a mit Arbeit überhäuft; ciężko ~groz, im Schweiß seines Angesichts verdienten Geld. zapragnać *va.* ~ czego, nach etw. verlangen.

zapraszać *va.* einladen; (do tańca) auffordern; ~ k. na obiad, j-n zu Tische einladen; ~ się, sich selbst zu Gäste bitten.

zaprawa *f* Zutaten *pl* (do potraw zu Speisen); ~ do podług, Bohnerwachs *m*; ~ wapienna, Mörtel *m*; ~wi(a)ć *va.* 1 (salate) anmachen; (potrawe) zureichten; (podloge) bohnera. 2 (się) do cz., (sich) zu etw. abrichten, einüben; ~wanie n i Zureichten, Anmachen *n.* 2 (do cz.) Abrichtung, Einübung *f*; ~wiony a ~ do trudów wojennych, an den Krieg gewöhnt.

zaprenumerować *va.* abonnieren. zaprezentować *va.* vorstellen; vorgehen; zeigen.

zaproponować *va.* vorschlagen. zaprosić ob. zapraszać; -siny, -sin *pl*, -szenie n Einladung *f*; -szony a eingeladen.

zaprotegować ob. protegować. zaprotestować ob. protestować.

zaprotokolować *va.* protokollieren. zaprowa-dzać, -dzić *va.* (dokąd) hinführen; (zwycajz etc.) einführen; ~ porządek, in Ordnung bringen.

zaprowianto-wać *va.* verproviantieren; ~wanie n Verproviantierung *f.* zaprószyć, -szyć *va.* bestauben; ~ sobie czuprynę, sich berauschen; ~szylem sobie oko, es ist mir etwas ins Auge geflogen.

zapryski-wać *va.* bespritzen. zaprzac, -ęgnie, -agi ob. zaprzęgać; zaprzag, -ęgu, *pl* -ęgi *m* Gespann *n*

zaprzac, -tać, -tnąć *va.* ~ kogo, j-n ganz in Anspruch nehmen, ausschließlich beschäftigen; ~ sobie czym głowę, sich ausschließlich mit etw. beschäftigen; sich etw. in den Kopf setzen.

zaprzeczać, -czyć *va.* i *tn.* ~ czemu, etw. verneinen, verleugnen, in Abrede stellen, ableugnen; ~czenie n Verneinung, Verleugnung *f*; w *razie* -nia, im Verneinungsfall; bez -nia, ohne Einwand (a Widerrede). zaprzec ob. zapierać.

zaprzeda(wa)ć *va.* verkaufen, verhandeln; für Geld verraten; ~ się, sich verkaufen, sich für Geld zu etw. gebrauchen lassen, sich bestechen lassen.

zaprzepa-szczać, -ścić, -szczę, -ści -ścić *va.* verlieren; (majątek) vergeuden; ~szczenie n Verlieren *n*; Vergeudung *f.*

zaprzest-(a)wać *va.* aufhören; ~ czego, von etw. ablassen; ~ pracy, die Arbeit einstellen; ~tanie n Aufhören *n*.

zaprzeszły a vorletzt; *gr.* czas ~ Plusquamperfektum *n*, Vorvergangenheit *f.*

zaprzęg, -u, *pl* -i *m* Besspannung *f*; Gespann *n*; -ać, -nąć *va.* anspannen; besspannen; ~ się do pracy, sich an eine harte Arbeit machen; -owy a koń ~ Zugpferd *n*.

zaprzodkować *va.* mil. aufprotzen. zaprzyjaź-nić(a)ć *va.* (się) z kim, (sich) mit j-m befreundend; -nieale (się) n Befreunden *n*; -niony a befreundet.

zaprzy-sięc, -sięgnie, -sięgł, -sięgać *va.* beeciden, beschwören, vereidigen; ~sięzenie n Beschworung, Vereidigung, Beeidigung *f*; -siężony a beeidigt, vereidigt.

zapudrować *va.* bepudern.

zapukać *va.* anpochen, anklopfen (do drzwi, an die Tür).

zapustny a Fastnachts...; wtorek ~ Fastnachtsdiensttag *m*; zapusty, zapust *pl* Fastnacht *f.*

zapu-szczać, -ścić, -szczę, -ści, -ścić *l.* *va.* 1 (brodę, wąsy) wachsen lassen; ~ korzenie, Wurzeln lassen. 2 (hin)einlassen, einfügen. 3 ~ ogień, Feuer anlegen. 4 ~ czym, mit etw. überstreichen. II ~ się 5 eindringen;

sich einlassen; ~ się w las, in den Wald vordringen. 6 (zaniebdywać się) sich vernachlässigen; -szczony a vernachlässigt.

zapy-chać, zapchać *va.* (się, się) verstopfen; (zohadek) stopfen; ~ się, sich vollsetzen.

zapy-lać, -lić *va.* bestauben; -lony a staubig.

zapy-(w)wać *va.* (an)fragen; ~ kogo o co, j-n (nach, um, über) etw. fragen, bei j-m nach (a. um) etw. fragen; (w listach) pozwalam sobie niniejszym -tać, ich erlaube mir hierdurch die Anfrage (zu stellen); ~ się, eine Frage stellen, fragen; ~ się o kogo, nach j-m fragen; -tanie n Frage, Anfrage *f*; znak ~a, Fragezeichen *n*; zwrócić się do k. z -m, eine Frage an j-n richten.

zarabiał *va.* I verdienen (na czym bei, an etwas); ~ na utrzymanie, seinen Lebensunterhalt verdienen. 2 (ciasto etc.) einrühren, anmachen.

zarachować *va.* anrechnen, in Anrechnung bringen.

zara-dczya abhelfend, vorbeugend; -dność *f* Betriebsamkeit *f*; -dny a jemand, der sich zu helfen weiß; on jest ~ er weiß sich stets zu helfen;

-dzać, -dzić *vn.* Rat schaffen; ~ czemu, einer Sache abhelfen, Abhilfe leisten, schaffen; ~ złemu, einem Übel vorbeugen; dem Übelstand abhelfen; -dzenie n Abhilfe *f*. zaranek, -nku *m*, zaranie n Morgenfrühe *f*.

zarastać *vn.* verwachsen; (czym) bewachsen mit; ~ mchem, sich mit Moos bedecken.

zaraz *ad.* sofort, (so)gleich; ~ potym, gleich darauf.

zara-za *f* I Seuche, Pest *f*; ~ na bydło, Viehseuche; bać się kogo jak -zy, j-n wie die Pest fürchten 2 *fig.* ansteckendes Gift; -zek, -zku, *pl* -zki *m* Ansteckungsstoff *m*.

zarazem *ad.* zugleich.

zara-zić, -zać *va.* (się, sich) anstecken; (powietrze) verpesten; ~ kogo, j-n (mit einer Krankheit) anstecken; ~ się, angesteckt werden (von einer Krankheit); ~ się czym, sich mit etw. anstecken; -żliwość *f* ansteckende Eigenschaft, Ansteckungsfähigkeit *f*; -żliwy a ansteckend;

śmiech jest ~ Lachen steckt an; -żenie n Ansteckung *f*.

zarabac *va.* niederhauen. zarde-wiałość *f* Verrostung *f*, -wialy a verrostet, rostig; -wieć *vn.* verrosten.

zareagować *vn.* ~ na co, auf etw reagieren.

zarecytować *va.* anführen, zitieren. zarejestrować *va.* in ein Register eintragen, registrieren; -wanie n Eintragung, Registrierung *f*.

zarekomendo-wać *va.* empfehlen; -wanie n Empfehlung *f*.

zarekwirować *va.* requirieren, einfordern, betreiben.

zarezerwować ob. rezerwować.

zare-zać, -czyć *va.* 1 (za kogo) bürgen; ~ komu, j-n versichern. 2 (się, sich) verloben; -czenie n Bürgen *n*, Bürgschaft *f*; -czony a i *m* verlobt; Verlobter *m*; -czyny, -czym *pl* Verlobung *f*; -czynowy a Verlobungs...; pierścionek ~ Verlobungsring *m*.

zarekawek, -wka *m* Schutzärmel; (muffka) Muff *m*.

zaro-bek, -bku, *pl* -bki *m* Verdienst, Erwerb *m*; ~ tygodniowy, Wochenlohn *m*; -bić ob. zarabiać; -bkować *vn.* sich sein Brot erwerben, -bkowanie n Erwerbsarbeit, Erwerbstätigkeit *f*; niemożność -nia, Erwerbslosigkeit *f*; środek -nia, Erwerbsmittel *n*; zdolność -nia, Erwerbsfähigkeit; źródło -nia, Erwerbsquelle *f*; -bkowy a Erwerbs...; spółka -wa, Erwerbsgesellschaft *f*.

zaro-dek, -dku *m* Keim *m*; się stłumić w -dku, im Keime ersticken; -dnik, -a, *pl* -i *m* bot. Spore *f*.

zarolę się, schwärmen, sich füllen mit, wimmeln; zarolił się od ludu, es wimmelte von Menschen.

zarosły a bewachsen (mit...); zarosnąć ob. zarastać; zarost, -u *m* Haarwuchs; Bartwuchs *m*, Behaarung *f*; bujny ~ dichtes Haar; bez -u, unbärtig; zarośla, -ślipiGebüsch, Gestrüpp, Buschwerk *n*; zarośnięty a bewachsen (mit...); (włosami) behaart.

zarozumia-le *ad.* dünnelhaft; -lec, -lca, *pl* -lcy *m* Dunkelhafte(r) *m*, dünnelhafter Mensch; -łość *f* (Eigen-) Dunkel *m*, Anmaßung, Eingebil-

deitheit f; -ly a dünnelhaft, einge-
bildet, anmaßend.

zaróddz. -odzi f Urstoff, Zellstoff m,
Protoplasma n.

zarówno ad. sowohl, ebenso...
gleichwie..., sowie...; ~ handel jak
(i) przemysł, sowohl der Handel,
als auch die Industrie; ~ młodzi jak
i starzy, die Jungen sowie die Alten.

zaróbować va. rosig färben
zarumieni(a)ć va. rot färben; kuch.
braun backen a. braten; ~ się,
errotten; kuch. braun werden.

zarwać va. übervorteilen, schädigen;
(j-m) Schaden zufügen; ~ się, ein-
brechen, zusammenstürzen.

zary-bek, -bku m Fischbrut f;
-bi(a)ć va. mit Fischbrut besetzen;
-biezić n Einsetzen n der Fischbrut.

zaryczyć va. aufbrüllen, losbrüllen.
zaryć się (w ziemię) sich einwühlen.

zaryglować va. zuriegeln, vernie-
geln, abriegeln.

zarys, -u, pl -y m Abriss, Grundriß
m (historii, der Geschichte); (tworzy)
Umriss m; przedstawić co w ogólnych
-ach, etw. in allgemeinen Umriss-
darstellen; -ow(yw)ać va. in
allgemeinen Umrissen entwerfen; ~
się, sichtbar werden, deutlich her-
vortreten; wyraźniej się ~ schärfere
Umrisse annehmen.

zarywać ob. zarwać.
zaryzykować va. es auf gut Glück
ankommen lassen, aufs Spiel setzen,
riskieren wagen.

zarząd, -u, pl -y m Verwaltung f;
~ domu, dóbr, Haus-, Gutsverwal-
tung; ~ główny, Hauptverwaltung,
Direktion f, Hauptsitz m; -ca, pl
-cy m (-czyni f) Verwalter(in).

zarządzać, -dzić va. 1 (domem,
najątkiem) verwalten. 2 (co) anor-
dnen; -dzający a im (-ca f) Ver-
walter(in), Vorsteher(in); rada -ca,
Verwaltungsrat m; -dzenie n Anor-
dnung; Maßregel, Maßnahme f; po-
czynić -nia, Maßregeln treffen.

zarzec, -eć, -eże, -eł, zarzekać
va. beschwören, bezaubern; ~ się
czego, etw. verreden, verschwören.

zarzewie n Glut f; fig. Fackel f
(niezgody der Zwietracht); ~ wojny,
Kriegsgesfahr f.

zarzynać va. ob. zarzynać; zarznie-
cie n Schlachten n.

zarzu-cać, -cić I va. 1 (list etc.)
verlegen. 2 (plaszczy etc.) überwerfen;
(kotwicę, sieć) auswerfen; ~ komu
reżę na szyję, j-n umarmen. 3

-czym, mit etw. überschütten, über-
haufen; ~ k. pytaniami, j-n mit
Fragen überhäufen; handl. ~ rynek
towarom, den Markt mit Ware
überhäufen. 4 (zamiar etc.) aufgeben.

5 ~ komu co, j-m etw. vorwerfen,
aussetzen. 6 aut. gleiten, schleudern;
II ~ się (o księżec etc.) verlegt werden,
abhanden kommen; -cenie n;

mięć co do -a, etw. auszusetzen (a.
vorzuwerfen) haben; -cony a ~ czym,
mit etw. überhäuft sein.

zarzut, -u, pl -y m Vorwurf; Ein-
wand m; bez -u, tadellos; być, stać
pod -em, unter der Anschuldigung
sein, stehen; czynić, robić -y, Vor-
würfe machen, Einwand erheben.

2 aut. Gleiten n; zarzutka f Über-
wurf m.

zarzynać, zarznąć va. schlach-
ten; fig. (się, sich) zugrunde richten.

zasa-da f 1 Grundsatz m, Prinzip
n; Regel f; ~ pracy, Arbeitsprin-
zip; ~ energii, Energiesatz m; bez
zasad, grundsatzlos; brak zasad,
Grundsatzlosigkeit f; człowiek trzy-
mający się pewnych zasad, Prinzip-
reiter m; odstąpić od -dy, vom
Prinzip abgehen; kierować się -dą,
sich zur Richtschnur dienen lassen;

trzymamy się -dy, es ist bei uns
Regel; przyjąć co za -dę, etw. zum
Grundsatz machen. 2 chem. Base f.

3 pierwsze -dy (nauki), Anfangsgrün-
de pl; -dniczo ad., im Prinzip, prin-
zipiell; -dnicy a grundsatzlich, prin-
zipiell, Prinzipien...; Grund...; kwes-
tia -a, Prinzipienfrage f; placu -a,
Grundlohn m; opłata, taksa -a,
Grundgebühr f; pensja -a, Grund-
gehalt n; ~ dowy a chem. basisch,
alkalisch; -dząć, -dzić I va. 1 be-
pflanzen, (an)pflanzen. 2 besetzen. 3

~ co na (czym), etw. gründen auf...
II ~ się na (czym), sich gründen (a.
stąpić) auf...; beruhen auf... 4 sich
in den Hinterhalt legen; ~ się na
kogo, j-m einen Hinterhalt legen,
Fallen stellen; j-n auflauern; -dzka
f Hinterhalt m, Falle f; wpaść w -kę,
in einen Hinterhalt geraten. [bend.

zasapany a außer Atem; schnau-

zasa-dzać, -dzić I va. ~ (co) ko-
mu, j-m gerichtlich zuerkennen.

zaschły a dürr, vertrocknet; za-
schnąć n. vertrocknen, eintrocknen;
-chło mi w gardle, die Zunge klebt
mir am Gaumen; zaschnięty a ob.
zaschły. [belegen.]

zaskwestrować va. mit Beschlag
zasepi(a)ć va. verdüstern; ~ się,
sich verfinstern; fig. mißmutig, trübsinnig
werden; -piony a düster, trübsinnig.

zasiadać va. besetzen. [mißmutig.]
zasiadać, zasiadać, -adę, -adzie,
-adi va. 1 Platz nehmen, sich (nie-
der)setzen; ~ do stołu, sich zu Ti-
sche setzen; ~ do roboty, sich zur
Arbeit nehmen; ~ na tronie, den
Thron besteigen. 2 -dać (w radzie,
w sejmie) sitzen; Sitz und Stimme
haben; ~ w senacie, im Senat sein
(a. sitzen), Senator sein.

zasianie n Besäen n.
zasian, -ęgu m Reichweite f (t.
radio); Bereich, Wirkungsbereich m;
~ regulacji, Regulierbereich.

zasieć, zasiekać va. zu Tode hauen.
zasie-dlać, -dlić va. besiedeln,
kolonisieren. [bleiben.]

zasiedzić się, (zu) lange sitzen.
zasiek, -u, pl -i m Verhau m; mil.
~ przenośny, Schleppverhau.

zasiew, -u, pl -y m Saat f; -ać va.
besäen; -ny a Saat...
zasię int. Hände weg! weg davon!
tobie ~ od tego! das geht dich
nichts an!

zasiegnąć ob. zasiągnąć
zasie-gać, -gnąć va. einholen,
einziehen; ~ informacji, wiadomości,
Auskunft einholen, einziehen; ~
opinię, Gutachten einholen; ~ czyje
rady, j-s (a. von j-m, bei j-m) Rat
einholen.

zasi-lacz, -a, pl -e m tech. Speiseap-
parat m; -lać, -lić va. (pieniędzy)
unterstützen; mech. (kocioł) speisen;
chem. ~ tlenem, mit Sauerstoff speisen;
el. pompa -lajaca, Speisepumpe f;
tor -lajacy, Speiseleitung f.

zasialek, -lku, pl -lki m (pieniężny)
Unterstützung, Beihilfe, Beisteuer f.
zaskarbi(a)ć etc. ~ sobie kogo, j-s
Freundschaft erwerben; ~ sobie
czyje względy, sich j-s Gunst er-
werben, sich bei j-m in Gunst setzen.

zaskarż-ać, -yć va. anklagen, eine

Anklage (gegen j-n) erheben, ver-
klagen; ~ do sądu, vor Gericht an-
klagen; ~ alność f Klagbarkeit f;
-alny a (an)klagbar; -enie n Anklage

zaskle-pi(a)ć va. (über)wölben, dicht
verschließen; ~ się, (o ranie) ver-
narben, zusammenghehen; fig. mit
niemand verkehren, sich abschlie-
ßen; -piony n rutynie, verküchelt;

-plenie n ~ się w rutynie, Verkü-
cherung f.

zasko-czenie n Überraschung f;
mil. ~ ogniem, Feuerüberfall m;

-czyć va. überraschen; überfallen;
noc nas -czyła, die Nacht hat uns
überfallen, überrascht.

zaskomleć un. zu winseln anfangen
zaskoru-pi(a)ć va. (się, sich) mit
einer Kruste überziehen; fig. verkü-
chern, einrostern; -pieć un. sich mit
einer Kruste überziehen.

zaskó-rnik, -a, pl -i m Mitesser
m; Finne f; -rny a unter der Haut
(befindlich); woda -rna, Grundwasser
n. [fangen.]

zaskrzypieć un. zu knarren an-
zaska-bnąć un. sich unwohl fühlen;
-bnięcie n Unpäßlichkeit f.

zasłać ob. zasłać i zasłać.
zasładzać ob. zasłodzić.

zaslaniać va. (ver)decken, ver-
hüllen; (okno etc.) verhängen; ~
(się) welonem, (sich) verschleiern; ~
komu, j-m im Lichte stehen; ~
się, sich decken, sich verhüllen; ~
się czym, als Vorwand vorschieben

~ się kim, j-m vorschieben; ~ się
swoim wiekiem, sein Alter vorschrei-
ten; zasłodzić va. versüßen. [zen.]

zastona f 1 Vorhang m; mil. ~
dymna, Rauchwand f, Rauchvor-
hang. 2 Schleier m, Hülle f; spadła
mu ~ z oczu, die Schuppen fielen
ihm von den Augen; zastonka f
(na lampę) Lampenschirm m; zas-
łonić ob. zaslaniać.

zasłu-ch(iw)ać się, ganz Ohr sein;
-chany a im Zuhören vertieft.

zasłu-ga f Verdienst m; połobyć
-gi dla ojczyzny, sich um das Vater-
land verdient machen; według -gi
verdientermaßen; -giwać, -żyć un.

(na co) verdienen; ~ na pochwałę,
wiarę, zaufanie, Lob, Glauben, Ver-
trauen verdienen; -zyć się ojczyźnie,
sich Verdienste um das Vaterland

erwerben; dobrze się żyć ojczyźnie. sich um das Vaterland sehr verdient machen; gućaj na uwage, beachtenswert; -zony a verdient; verdienstvoll. zasłynąć *vn.* berühmt werden. zasmakować *vn.* ~ w czym, an etw. Geschmack finden. zasmarować *va.* verschmieren. zasmolić *va.* verspichen, mit Pech bestreichen; besudeln. zasmradzać, zasmrodzić *va.* mit Gestank erfüllen; verstänkern. zasmu-cać, -cić *va.* (sie, sich) betruben; -cenie *n.* Betrubnis *f.*; -cony a betrübt, traurig. zasnąć, -nąć, -nąć *vn.* einschlafen; ~ na wieki, sterben; noga mi -snęła, der Fuß ist mir ganz steif geworden. zasob-ność *f.* Wohlhabenheit; Fülle *f.*; -ny a wohlhabend; -w... reichan... zasolić *va.* versalzen. zasób, -obu, pl -oby *m.* Vorrat *m.*; -oby pieniądze, Geldmittel *pl.*; ~ słów, Wortvorrat *m.* zaspa *f.* ~ piasku, Düne *f.*; ~ śnieżna, Schneewehe *f.*; Schneehaufen *m.* zaspać *vn.* i *va.* I verschlafen; ~ co, etw. durch Schlafen versäumen. 2 zu lange schlafen. zaspo-kajać, -koić *va.* (glód, pragnienie) stillen; (wierzyciel) befriedigen; ~ czyją ciekawość, j-s Neugier(de) befriedigen (ob. potrzeba). zaspany a verschlafen, schläfrig. zaspokojeńie *n.* Befriedigung *f.*; (glodu) Stillen *n.* zasnąć *ob.* zafajdać. zastać *va.* (an)treffen, finden; kiedy można pana ~ w domu? wann sind Sie zu treffen? wann findet man Sie zu Hause? pan mnie zastańie o drugiej w domu, Sie treffen mich um zwei Uhr zu Hause; zastalem go epiącego, ich fand ihn schlafend (a. eingehschlafen). zasta-nawiać, -nowić I *va.* I anhalten, aufhalten. 2 auffallen; verwundern; to mnie -nowilo, das ist mir aufgefallen. II ~ się nad czym, etw. überlegen, über etw. nachdenken; nie -wijać się, unüberlegt, ohne Überlegung; -nowienie (się) *n.* Überlegung *f.* zastarzaly a veraltet. zastarzaly, -u, pl -y *m.* Pfand, Unterpfand *n.*; dać w ~ zum Pfand geben

verpfänden; ~ niewykupiony, das verfallene Pfand; pożyczka na ~ auf Pfand leihen; pożyczka na ~ Pfanddarlehen *n.*; wziąć w ~ pfänden. zasta-wa *f.* I Schutzgatter *n.*; Hemmbaum *m.* 2 ~ stolowa, Tafelaufsatz *m.*; -wać *ob.* zastać; -wca, pl -wcy *m.* Verpfänder *m.*; -wiał *va.* I (stó, potrawami) besetzen; stół suto -wiony, gutbesetzte Tafel 2 (czym) verstellen, verbarrikadieren, versetzen. 3 ~ sidła, eine Falle stellen, eine Schlinge legen. 4 (zegarek etc.) verpfänden, versetzen. 5 ~ się, sich decken, sich verstellen (mit...); -wienie *n.* Verpfändigung *f.*; -wka *f.* Schütze; Klappe *f.*, Ventil *n.*; -wniczy a: kwit ~ Pfandschein *m.*; -wuy a: list ~ Pfandbrief *m.* zasta-pić *ob.* zastępować; -plenie *n.* Vertretung, Ersetzung *f.* zastep, -u, pl -y *m.* Schar; mil. Staffel *f.*; ~ roboczy, Arbeitspartie *f.*; -ca, pl -cy (-czyni) *f.* Vertreter(in). Stellvertreter(in); Amtsvertreter; ~ dyrektora, Direktorstellvertreter *m.*; ~ prokuratora, Staatsanwaltvertreter; -czo *ad.* vertretungsweise; -czy a vertretend; stellvertretend; érodek ~ Ersatz *m.*, Surrogat *n.*; -czyni *f.* ob zastępca. zastę-pować, zastąpić *va.* I (firme, kogo) vertreten; (co) ersetzen; ~ komu ojca, bei j-m Vaterstelle vertreten; ~ komu droge, j-m den Weg vertreten; j-m in den Weg treten; dajacy się -pić, ersetzbar; -pstwo *n.* Vertretung; Stellvertretung *f.*; -pstwo, in Vertretung, vertretungsweise; udzielić -wa (fabryki, firmy) die Vertretung übertragen. zastoina *f.* Stockung *f.* (von Säften). zastoso-w(yw)ać *va.* anwenden (do cz. auf etw.); dać się ~ sich anwenden lassen; ~ w praktyce, praktisch ausüben; dajacy się ~wendbar; ~ środki, Mittel anwenden; ~ się, sich anpassen; ~ się do cz., sich nach etw. richten; ~ się do cz.ich instrukcji, sich nach j-s Weisungen richten; ~ się do okoliczności, sich nach den Umständen richten; ~ się do cz.ich rozkazów, sich den Befehlen j-s fügen; -walny awendbar; -wanie *n.* Anwendung, Verwendung *f.*; mieć ~ Anwendung finden.

zastój, -oju *m.* Stockung *f.*, Stillstand *m.* (w interesach der Geschäfte); nastąpił zupełny ~ w interesach, w handlu, es ist eine gänzliche Geschäftsstockung eingetreten.

zastrajkować *vn.* in den Ausstand treten, die Arbeit einstellen, streiken. zastra-szać, -szyć *va.* in Schrecken setzen, Furcht (a. Schrecken) einjagen, einschüchtern; -szający a schrecklich, fürchterlich; -szenie *n.* Einschüchterung *f.*

zastrzał, -u, pl -y *m.* I bud. Strebepfeiler *m.*, Strebe *f.* 2 med. Nagelgeschwür *n.* Wurm *m.* am Finger.

zastrzec, -ęge, -ęze, -ęgi, zastrze-gać *va.* ~ sobie co, sich etw. vorbehalten; ~ się przeciw czemu, sich gegen etw. verwahren; ~ sobie prawo, sich das Recht vorbehalten; ~ sobie (co w kontraktie), sich ausbedingen, stipulieren.

zastrzelić *va.* (się, sich) erschießen, totschießen.

zastrzeżenie *n.* Vorbehalt *m.*; z -m, vorbehaltlich, unter (a. mit) Vorbehalt; bez -zeń, ohne Vorbehalt; rückhaltlos; z -m wplywu (czeku etc.) Eingang vorbehalten; z -m błędów i opuszczeń, Irrtum vorbehalten; zewyklym -m (wplywu), unter üblichem Vorbehalt; z -m zatwierdzenia władzy, vorbehaltlich der Genehmigung der Behörde; z wszelkimi -niami, unter allem Vorbehalte.

zastrzyk, -u, pl -i *m.* Einspritzung *f.* (ob. podskórny).

zastrzyk(iw)ać, -knać *vn.* einspritzen; -kanie, -kniećie *n.* Einspritzung, Injektion *f.*

zastu-kać, -knać *vn.* anknöpfen.

zasty-gać, -gnać *vn.* erkalten; sich abkühlen; -gly a abgekühlt.

zastu-nać, -wać *va.* zuschieben, verschieben; (franki) zuziehen; (sygiel) verriegeln.

zastuspendować *va.* ~ k. w urzędzie, j-n im Amte suspendieren, j-n (zeitweilig) des Amtes entsetzen.

zastu-szać, -szyć *va.* austrocknen; -szanie *n.* Austrocknung *f.*

zastuw(k)a *f.* Riegel; (Vor-) Schieber *m.*; zastuwać *ob.* zastunąć.

zasty-cać, -cić *va.* sättigen.

zastychać *ob.* zastchnąć.

zasyłać *va.* senden; ~ ukłony, Grüsse senden.

zasymlować *ob.* asymilować. zasy(yw)ać *va.* I verschütten; (rów etc.) zuschütten; (kwiatami) bestreuen, bedecken; (rynek towarem) überfüllen; (k. podarkami etc.) überhäufen. 2 jam. (się, sich) blamieren. [ka t].

zasypląć *vn.* einschlafen (ob. gruszo-zaszachować *va.* Schach bieten; fig. ~ kogo, j-m Verlegenheiten bereiten, j-n in Schach halten.

zaszargać *va.* beschlupern; (majątek) mit Schulden belasten.

zaszczuć *va.* bepissen.

zaszczebiotać *va.* i *vn.* zu zweit-schem, zu plaudern ansfangen.

zaszczekać *va.* zu belln anfangen.

zaszczep(i)ać *va.* einimpfen; ~ komu ospe, j-n impfen; (drzewo, roślinę) einpfropfen; -pienie *n.* Einimpfung; Einpfropfung; ~ ospy, Impfung *f.*

zaszczy-cać, -cić *va.* beehren; ~ zaufaniem, mit Vertrauen beehren.

zaszczyt, -u, pl -y *m.* Ehr *f.*; mam ~ (donieść), ich beehre mich, ich habe die Ehre (mitzuteilen); to mu przynosi ~ es gereicht ihm zur Ehre; zrobić ~ Ehre erweisen; nam to sobie za ~ ich achte es für eine Ehre;

-nie *ad.* -ny a ehrenvoll; rühmlich; -nie znany, rühmlich bekannt.

zaszczęścić *vn.* zu rauschen anfangen.

zasklić *va.* verglasen.

zasko-dzenie *n.* Schädigung *f.*; -dzić *vn.* schaden, Eintrag tun, schädlich sein; ~ zdrowiu, der Gesundheit schädlich sein; ~ komu, j-m schaden.

zastlochać *vn.* aufschluchzen.

zastly a geschehen, vorgefallen, eingetreten.

zastnurować *va.* zuschnüren.

zastpilić *va.* zunadeln.

zastpuntować *va.* zuspunden.

zastzyletować *va.* erdolchen.

zasty(wa)ć *va.* zunähen, vernähen; ~ rane, die Wunde vernähen ~ się w kącie, sich in eine Ecke drücken.

zasty-cj, aber; dagegen.

zastzia-nek, -nku *m.* kleiner Edelhof; kleindeliges Dorf; Rahnwinkel *m.*

-nkowość *f.* ländliches Wesen; -nko-

wy a krąhwink(e)lig; szlachcic ~ Krautjunker m.
zasćie-lać, -lać, **zasłać** *va.* zu-
 decken, bedecken; ~ lósko, das Bett
 machen, betten.
zasćie-pi(a)ć *va.* (ver)blenden; --
 się, verblendet (a. blind) sein (für...);
-pienie n Verblendung f; ~ w sobie,
 Selbstverblendung; **-piony** *a* ver-
 blendet; ~ w kim, in j-n vernarrt,
 von j-m ganz und gar eingenommen
zasłini(a)ć *va.* begeistern.
zasłu-bi(a)ć *va.* heiraten; **-biny**,
 -bin pl Vermählung, Trauung f;
-biony *a* vermählt. [anfangen].
zasmiać się, **asłiachen**, zu lachen
zasmieć *cić* *va.* mit Kehricht ver-
 unreinigen; **-cenie** n Verunreinigung
f (mit Kehricht).
zasmierdzić *va.* mit Gestank er-
 füllen; verstänkern; ~ się, stinkend
 werden.
zasmlęwać się, sich totlachen, vor
 Lachen bersten, *fam.* sich kugeln.
zasniać, -u m Mondkalb n (Mitt-
 geburt).
zasnie-działy *a* voller Grünspan;
fig. rückständig; verknöchert; **-dzic**
va. (sie, sich) mit Grünspan be-
 decken; **-dzic** *vn.* ob. **zasniedzić** się;
fig. versauern. [ny, verschneit].
zasnieżyć *va.* verschneien; **-zo-**
zasnieć *nie* n Einschlafen n.
zaspiewać *vn.* zu singen anfan-
 gen; (komu co) vorsingen; (za drogę
 zacenić) überteuern.
zasrubować *va.* zuschrauben.
zaszwiad-czać, -czyć *va.* bezeugen,
 bescheinigen; **-czenie** n Zeugnis,
 Attest n; Bescheinigung f.
zaszwiąć, -u, *m* Jenseits n; **-owy** *a*
 überirdisch.
zaszwie-cać, -cić I *va.* anzünden,
 Licht machen. II *vn.* I ~ komu, j-m
 leuchten. 2 erglänzen.
zaszwicie n Jenseits n.
zaszwinić *va.* versauern.
zatabaczyć *va.* mit Schnupftabak
 verschmieren.
zataczać I *va.* I hinrollen, hin-
 wälzen; ~ na górę, hinaufwälzen, auf
 den Berg wälzen. 2 ~ kolo (cyrklem),
 einen Kreis ziehen; ~ kręgi, kreisen,
 Kreise ziehen. II ~ się, taumeln,
 schwanken; **-czanie** się n Taumeln
zata-ić, -jać *va.* verheimlichen;

verhehlen; **-jenie** n Verheimlichung,
 Verhehlung f.
zatomować *va.* hemmen; (krew)
 stillen; ~ oddech, seinen Atem an
 sich halten (ob. tamować); (wodę)
 stauen; **-wanie** n Hemmung; (wo-
 dę) Stauung f.
zatańczyć *vn.* zu tanzen beginnen;
 vortanzen; (z kim) tanzen.
zatapiać *va.* ertränken; (okrętu) ver-
 senken, in den Grund bohren; ~
 się, sich versenken; ~ się w myślach,
 sich in seine Gedanken vertiefen.
zataraso-wać *va.* verrammel(n);
 (drogę) versperren, verstopfen; **-wa-**
nie n Verarmelung f; ~ drogi, Ver-
 kehrs-verstopfung, -stockung f; mil.
 (okopu) Verriegelung f.
zataracie n Verwischen n. [m].
zatarg, -u, pl -i m Streit, Konflikt
zatarły *a* verwischt.
zatelefonować *vn.* telefonieren
zatemperować *va.* (olwocę) spitzten
zate-chność f Dampfigkeit f; **-chły**
a dämpfig, muffig.
zatek-nić *vn.* sich sehnen; **-nie-**
nie n Sehnen n, Sehnsucht f; **-nio-**
ny *a* sehnsüchtig.
zatkać *va.* zustopfen; (sie, sich)
 verstopfen; ~ komu głowę, j-n ver-
 stummen machen; **zatkanie** n Ver-
 stopfung f.
zatknąć *va.* (an)stecken; (cho-
 ragovic) hissen, aufpflanzen.
zatłuc *va.* totschiagen. [drücken]
zatłumi(a)ć *va.* dämpfen, unter-
 zatluc-zaczać, -ścić, -szcze, -ści
va. fettig machen, beschmutzen.
zatoczyć ob. zataczać. [m].
zatoka f Bucht f, Meerbusen, Golf
zatonąć *vn.* ertrinken; (okrętu) za-
 tonięć, (unter)sinken; **zatonię-**
cie n Ertrinken n; (okrętu) Untergang m.
zatonipić ob. **zatapiać**; **zatonienie** się
 w czym, Versunkenheit f; **zato-**
piony *a* ertrunken; ~ w myślach,
 in Gedanken versunken.
zator, -u, pl -y m Versperzung, Stok-
 kung f (im Verkehr); *kol.* ~ w ruchu
 Betriebsstörung; ~ lodowy, Eis-
 stopfung f.
zatra-cać, -cić *va.* vernichten; (po-
 czucie etc.) verlieren; ~ się, zugrun-
 de (a. verloren) gehen; **-cenie** n,
zatrata f Vernichtung f; Untergang

m; Verderben n; **-ceniec**, -ńca,
 pl -ńcy m Galgenstrick, Schuft m;
-cony *a* verdammt, verflucht.
zatrataować *va.* niederstampfen,
 niederreiten, niederreten.
zatrabić *vn.* (zu) blasen (anfangen).
zatro-skać, -szczyć się, sich sor-
 gen, besorgt sein (um...); **-skany** *a*
 ~ o..., besorgt um...
zatrucie n Vergiftung f; ~ gazem,
 Vergasung, Gasvergiftung; **zatruc**
va. vergiften.
zatrudni(a)ć *va.* (sie, sich) be-
 schäftigen; **-dnienie** n Beschäftigung
 f; **-dniony** *a* beschäftigt.
zatruty *a* vergiftet; **-wac** *va.*
 vergiften; ~ komu życie, j-s Leben
 vergällen, vergiften.
zatrwa-zać, **zatrwo-żyć** *va.* äng-
 stigen beunruhigen, Angst ein-
 jagen, bestürzen; ~ się, erschrecken,
 sich ängstigen; **-zająć** *a* beunruhig-
 end, bestürzend; **-żenie** n Besor-
 gnis, Unruhe; Bestürzung, Furcht f.
zatrzasz, -u, pl -i m Schnapper
 m, Schnappschloß n. 2 (do zapinania)
 Druckknopf m.
zatrzasz-kać, -nąć, -śnie, -snać
va. (drzwi) zuschlagen, zuwer-
 fen.
zatrzasz-sać, -ść *va.* erschüttern;
 zu rütteln anfangen; ~ się, erbeben,
 erzittern.
zatrzcęć, -e, -tali ob. **zacierać**.
zatrzepotać, -c(z)e, -tał *vn.* ~
 skrzydłami, mit den Flügeln schla-
 gen, flattern.
zatrzeszenie n I Erschütterung f.
 2 (mnóstwo) unzählige Menge.
zatrzym -u m Hemmung, Sperrung
 f, Aufhalter m.
zatrzymy(w)ać *va.* aufhalten, zu-
 rückhalten; (pociąg) anhalten; (w
 pamięci) behalten; (nieprawnie) vor-
 enthalten; (oddech, uryję) verhalten;
 ~ się, sich aufhalten, verweilen; Halt
 machen; anhalten, stehenbleiben;
 (w hotelu) absteigen, einkehren; *fig.*
 ~ się nad czym, sich bei etw. auf-
 halten; **-m(yw)anie** n Aufhalten,
 Anhalten n, Zurückhaltung f; (pensji
 etc.) Vorenthaltung f; ~ moczu,
 Harnverhaltung; ~ ruchu, Betriebs-
 unterbrechung f; ~ się, Halt m.
zaturkotać *vn.* rasseln, angerasselt
 kommen.

zatu-szować *va* (sprawę) vertuschen,
-szowanie n Vertuschung f.
zatar-dzać, **-dzić** *va.* verharren;
 (zolaćdek) verstopfen; **-dzenie** n
 (zolaćka) Verstopfung f; **-działość**
 f Hartherzigkeit f; **-działy** *a* hart-
 herzig.
zawier-dzać, **-dzić** *va.* bestätigen;
 (traktat) genehmigen; (wyrok) ge-
 richtlich bestätigen; **-dzenie** n
 Bestätigung; Genehmigung f.
zawycza f Stöpsel, Vorstecker m;
 Verschlussstück n; **zatykać** *va.* ob.
 zatkąć; **zatykadło** n ob. **zatycka**.
zaty *ad.* daher, folglich.
zatyulować *va.* betiteln.
zaufać *va.* (komu) vertrauen; **zau-**
ufanie n Vertrauen n; brak -nia,
 Mangel m an Vertrauen; **cieszyć** się
 -m, Vertrauen genießen; w -niu,
 im Vertrauen; **godny** -nia, vertrauens-
 würdig; **kwestia** -nia, Vertrauens-
 frage f; **mać** -nia, Vertrauensmann
 m; **nadużycie** -nia, Vertrauensbruch
 m; **wzbudzić** -nia, vertrauener-
 weckend; **zaufały** *a* vertraut; **czło-**
wiek ~ Vertrauensmann m; **osoba**
 -na, Vertrauensperson f.
zaułek, -lka, pl -lki m Gäßchen,
 Sackgasse f.
zawsznica f I Ohring m. 2 Ohren-
 bläserin f; **zawsznik**, -a, pl -icy m
 Ohrenbläser m.
zauwa-zać, **-żyć** *va.* bemerken,
 wahrnehmen; nie ~ übersehen.
zawada f Hindernis n.
zawa-diacki *a* rauflustig; händel-
 süchtig; **-diactwo** n Rauflust; Hän-
 deldelucht f; **-diaka**, pl -ki m Räu-
 bold, Raufer, Handelsucher m.
zawa-dzać, **-dzić** *vn.* I ~ komu,
 j-n hindern, j-m hinderlich sein,
 j-m Hindernisse in den Weg legen.
 2 ~ o co, an etw. anstoßen; (o wo-
 zie) an (auf, gegen) etw. anfahren;
 nie -dzi, es kann nicht schaden; *fig.*
 (o jakie miejsce) anhalten. [ken].
zawahać się, zaudern, schwan-
 zawako-wać *vn.* frei, vakant wer-
 den; **-wanie** n Freiwerden n. [zen].
zawalać *va.* (sie, sich) beschmut-
zawa-lać, -lić *va.* (drogę etc.)
 versperren; überfüllen; (zamowie-
 niami etc.) überhäufen; ~ się, ein-
 stürzen, zusammenstürzen; **-lenie**
 (się) n Einsturz m; **grożący** -m,

baufällig; grozić -m, baufällig werden; -lidroga, pl -gi m unnützer Mensch, Nichtstuer m; -lony a ~ praca, mit Arbeit überhäuft.

zawarcie n (interesu, umowy) Abschluss m; (małżeństwa) Schließung f; ~ pokoju, Friedens(ab)schluss.

zawar-cześć, -knać un. zu knurren (a. surren) anfangen.

zawarow(yw)ać ua. ~ kontrak-cm, vertragsmäßig festsetzen; ~ sobie prawn, sich das Recht vorbehalten. zawartość f Gehalt, Inhalt m (skrzyni einer Kiste); zawarty a I (pokrzywi etc.) geschlossen; (interes) abgeschlossen. 2 (w czym) enthalten.

zawazić ua. i un. wiegen; ~ na szali, die Wagschale sinken machen; fig. den Ausschlag geben. zawczasu ad. beizeiten; zawczesny a vorzeitig, voreilig. [vorgestrig. zawcoraj] ad. vorgestern; -szy a zawdy gm. ob. zawsze.

zawdzięczać, -czyć ua. verdanken; -czenie n Verdanken n; jemu mam do -nia, ich habe ihm zu verdanken. zawzwać ua. anrufen, berufen. zawędrować un. bis wohin wandern. [kam in Zugluft.

zawiać un. verwehen; -alo go, er zawia-damiąć -domić, ua. benachrichtigen, Nachricht geben, anzeigen, in Kenntnis setzen, wissen lassen, unterrichten; ~ kogo o czym, j-n von etw. benachrichtigen; -domienie n Benachrichtigung; Anzeige f; Avis m.

zawiado-wać ua. (czym) verwalten; -wanie n Verwaltung f; -wca, pl -wcy m (-czyni f) Verwalter(in); ~ stacja, Stationsvorsteher m.

zawianie n Zugluft f.

zawiasa f Türangel f.

zawią-z(yw)ać ua. zubinden, verbinden; (krawat) binden; ~ komu oczy, j-m die Augen verbinden; (znajomości etc.) anknüpfen; (towarzystwo) gründen; ~ się (o owocach) ansetzen; (o towarzystwie) gegründet werden, sich bilden; -zanie n Zubinden, Verbinden; (towarzystwa) Gründung, Bindung; (rozmowy) Anknüpfung f; -zany a verbunden; -zek, -zku, pl -zki m Keim m; ~owocowy, Fruchtknoten m.

zawichrzenie n Luftwirbel m; Verwirrung f.

zawiedziony a getäuscht.

zawieja f (Schnee-)Verwehung f. zawierać, zawrzeć I ua. I schließen; (umowę etc.) abschließen; ~ układ, ein Übe., einkommen treffen; ~ z kim znajomość, j-s Bekanntschaft machen; ~ związek małżeński, eine Ehe schließen. 2 (w sobie) enthalten, fassen; paczka -a (to książek) das Paket enthält... II ~ się, sich abschließen.

zawierucha f Schneegestöber n; fig. Aufruhr, Sturm m, Verwirrung f, Unruhen pl; zawiesz-zyć ua. verwerfen, verlegen; ~ się, verlegt, verworfen werden, abhanden kommen; (o człowieku) herumbummeln. zawię-rzać, -rzyć un. ~ komu, j-m trauen, Glauben (a. Vertrauen) schenken.

zawie-sić, -szać ua. aufhängen, anhängen (ob. kolek I); fig. ~ kroki nieprzyjacielskie, wyplaty, die Feindseligkeiten, seine Zahlungen einstellen; (k. w urzędowaniu) suspendieren, zeitweilig des Amtes entheben; -sina f Emulsion f; Sinkstoff m; -sinka f Teilchen n; -sisty a herabhängend; (sos) dickflüssig, sämig; -szenie n Aufhängen n; ~ broni, Waffenruhe f, Waffenstillstand m; ~ walki, Einstellung f des Kampfes; ~ wyplat, Zahlungseinstellung f; w -niu, in der Schwebe, unentschieden; układy są w -niu, die Verhandlungen schweben, sind in der -Schwebe; -szony a eingestellt; (w urzędowaniu) suspendiert.

zawieść, -wiedę, -wiedzie, -wiod-łem, -wiodł, -wiedliśmy ob. zawiódzić, zawi(ew)ać un. i ua. zu wehen anfangen; wehen; verwehen.

zawieźć, -wiozę, -wizie, -wiozłem, -wioźł, ob. zawiózić.

zawi-jać, -nąć I ua. einwickeln, einhüllen; (w papier) einschlagen; (włosy) aufwickeln; (rekawy) aufstreifen. II un. ~ do portu, einen Hafen anlaufen. III ~ się, sich einwickeln, sich einhüllen; fig. -nąć się (kolo cz.), sich tummeln, geschäftig sein, eifrig ans Werk gehen.

zawik-lać ua. (się, się) verwickeln, verwickeln, verstricken; -lauc

n Verwickelung, Verwirrung f; -la-ny a verwickelt.

[Anemone f. zawilec, -lca m bot. Windröschen n, zawi-łość f Verwickelung, Verworrenheit, Komplikation f; -ly a verwickelt, verworren, kompliziert; -nąć ob. zawiąjać; -niątko n Bündel, Paket n.

zawi-nić un. verschulden; sich vergehen; w czym -niłem? was habe ich verschuldet? kto -nił? an wem liegt die Schuld?; -nienie n Verschulden n.

zawi-słość f Abhängigkeit f; -sty a abhängig; -snać, -śnie, -snać un. hängen bleiben; ~ od k., von j-m abhängen, abhängig sein.

zawi-stnica f Neiderin f; -stnik, -a, pl -icy m Neider m; -stny a neidisch, mißgünstig.

zawiść f Neid m, Mißgunst f.

zawitać un. eintreffen, ankommen; ~ do k., bei j-m einkehren.

zawizować ua. visieren.

zawlec, -włocę, -wleczę, -włok-łem, -włókl, -wlekliśmy, zawlekać, zawłóczyć ua. (wohin) schleppen; (chorobę) verschleppen; einschleppen; ~ się (dokąd), sich hinschleppen, mit Mühe gelangen.

zawła-dać, -dnać un. ~ czym, sich einer Sache bemächtigen; ~ kim, j-n beherrschen, sich j-a bemächtigen.

zawołować ua. verschleiern.

zawodnik, -a, pl -icy m Nebenbuhler; sp. Wettrenner, Wettkämpfer m.

zawod-ność f Unzuverlässigkeit, Trügllichkeit f; -ny a unzuverlässig, trügllich.

zawodo-wiec, -wca pl -wcy m Fachmann; sp. Berufs(renn)fahrer m; -wo ad. berufsmäßig; wykształcony ~ fachkundig; -wy a Berufs..., beruflich, Fach...; fachmännisch; gracz ~ gewerbsmäßiger Spieler m; praca -wa, Berufsarbeit f; szkola -wa, Fachschule, Berufsschule f; tajemnica -wa, Berufsgeheimnis n; wiedza -wa, Fachkenntnis, Fachwissenschaft f; wykształcenie -we, Fachbildung, Berufsbildung f. [n. zawiadzenie n Wehklagen, Jammern

zawodzić, zawięść I ua. I (dokąd) führen bis... 2 (się, się) täuschen

zawiodłem się na nim, ich habe mich in ihm getäuscht; ~ się w swych nadziejach, in seinen Hoffnungen getäuscht werden. II un. (o motorze) aussetzen. [gen; kläglich singen.

zawodzić² un. jammern, wehklagen; zawojo-wać ua. (kraj) erobern; (kogo) vollständig beherrschen; -wanie n Eroberung f.

zawo-lać ua. rufen; (k.) herbeirufen; (co) ausrufen; -lanie n Ruf m, Rufen n; jak na ~ wie gerufen; mam to na ~ es steht mir jederzeit zur Verfügung, ich kann es jederzeit haben; -lany a I gerufen. 2 tüchtig; vortrefflich; berühmt; leidenschaftlich; -lana gospodyni, tüchtige Wirtschafterin; ~ myśliwy, leidenschaftlicher Jäger.

zawora f Riegel; Verschluss m; zawornik, -a m bud. Schlüsselstein m. zawozić, zawięzić ua. (co) hinführen; (kogo) hinfahren.

zawód, -odu, pl -ody m I Beruf, Stand m; Fach n; Laufbahn f; jest z zawodu lekarzem, er ist seines Standes Arzt; uczony z -odu, seinem Berufe nach ein Gelehrter; obracć sobie ~ wojskowy, eine militärische Laufbahn betreten, einschlagen. 2 getauschte Hoffnung, Enttäuschung f; doznać -odu, enttäuscht werden; zrobić komu ~ j-m sein Wort nicht halten; (trotz des gegebenen Versprechens) sich nicht einfinden, nicht zum Rendezvous kommen; bez -odu, unfehlbar, gewiß. 3 sp. Prüfung f; -ody, Wettspiel n; Wetstreit m; -ody kolarskie, Radrennen n; -ody lotnicze, Wettfliegen n; -ody pływackie, Wetttrudern n; w -ody, um die Wette; puścić się z kim w -ody, um die Wette laufen; mit j-m wetteifern.

[f. Turban m. zawój, -oju, pl -oje m Kopfbinde

zawór, -oru, pl -ory m Klappe f, Ventil n; ~ bezpieczeństwa, Sicherheitsventil; ~ zasuwowy, Absperrschieber m. zawra-cać, zawrócić ua. i un. I umkehren; zurückkehren. 2 ~ komu głowę, j-m den Kopf verdrehen; zawróćło mu się w głowie, der Schwindel packte ihn; -canie n ~ głowy, Aufschneideri f; Schwindel. zawrotny a schwindlig; zawróć,

-otu *m* 1 Wending *f*. 2 ~ glowy, Schwindel *m*; dostał -otu glowy, der Schwindel packte ihn; ihm schwindelt(e).

zawrzańać *vn.* aufschreien.
zawrzeńać *vn.* 1 aufsieben, aufbrausen; życie zawrzało, alles fing an sich zu regen. 2 *ob.* zawierać.

zawrzdził *a* mit Geschwüren bedeckt; geschwürig.

zawsty-dzać, -**dzić** *va.* beschämen; ~ się, schamrot, beschämt werden; -**dzienie** *n* Beschamung *f*; -**dzony** *a* beschämt.

zawsze *ad.* immer; stets; *na* ~ auf immer, auf ewig; *raz* *na* ~ ein **zawszony** *a* lausig. [für allemal.]

zawtórwać *ob.* wtórwać.

zawý *vn.* aufheulen, zu heulen anfangen. [entscheiden.]

zawýrokować *va.* ein Urteil fallen; **zawýzić** *się* *na* *co*, sich in etw. verbeißen; ~ *na* *kogo*, *j-n* hartnäckig mit Feindschaft verfolgen; **zawzięcie** *ad.*, **zawzięty** *a* verbissen; hartnäckig; (bój) grimmig, wütend.

zazdro-sny *a* (o *co*) neidisch auf...; (o *kogo*, auf *j-n*) eifersüchtig; -**ścić**, -**szczę**, -**ści** *vn.* ~ *komu*, *j-n* beneiden; ~ *komu* *czego*, *j-m* etw. neiden, mißgönnen; -**śnie** *ad.* eifersüchtig; **zazdrość** *f* (o *co*) Neid *m*; (o *kogo*) Eifersucht *f*; *przez* ~ aus Neid; *pękać* *z* -**ści**, vor Neid vergehen; *wzbudzić* *w* *kim* ~ bei *j-m* Neid (a. Eifersucht) erregen; -**śnica** *f* Neiderin; Eifersüchtige *f*; -**śnik**, -*a*, *pl-icy* *m* Neider; Eifersüchtige(r)

zazę-bić(a) *va.* (się, sich) verzahnen; -**bień** *n* Verzahnung *f*.

zaziele-ni(a) *va.* mit Grün bedecken; ~ się, grünen, zu grünen anfangen, grün werden; -**nienie** (się) *n* Grünen *n*; -**nieć** *vn.* *ob.* zazieleńić *ziemię* *skł* *a* überirdisch. [się.]

zazię-bić(a) *va.* (się, sich) erkälten; -**bień** (się) *n* Erkältung *f*.

zazimó-wać *vn.* überwintern; -**wanie** *n* Überwinterung *f*.

zazna-czać, -**czyć** *l* *va.* 1 bezeichnen, 2 bemerken; (*w* *listach*) -**czam**, *ze...* ich erlaube mir zu bemerken, hinzuzufügen, Sie darauf aufmerksam zu machen, daß... 11 ~ się, betont werden; bestimmt hervorleuchten.

zazna(wać) *va.* leiden; genießen, sich erfreuen; erleben; ~ *biędy*, niedostatk, Not, Mangel leiden; ~ *spokoju*, sich der Ruhe erfreuen.

zazna-jamiąc, -**jomić** *va.* bekannt machen (mit...); ~ się, bekannt werden; sich (mit etw.) bekannt machen.

zazwyczaj *ad.* gewöhnlich; insgemein; *jak* ~ wie gewöhnlich.

zazalenie *n* Beschwerde, Klage *f*; *księga* -**ień**, Beschwerdebuch *n*; *wnieść* ~ Beschwerde führen (über etw.).

zazar-cie *ad.* verbissen; grimmig; -**tość** *f* Verbissenheit, Wut *f*.

zazartować *vn.* ~ *z* *kogo*, *j-n* zum besten haben. [mit, wütend]

zazarty *a* verbissen; (bój) grimmig; **zaządać** *va.* ~ *czego*, etw. fordern, verlangen.

zazęga(ny)wać *va.* (chorobę) besprechen; beschwören; (*fig.* (nieszczęście) abwenden. [Verlegenheit *f*]

zazęnowa-ny *a* verlegen; -**nie** *n* zazerać, zażreć *va.* aufressen **zażgać**, **zażgnąć** *va.* erstechen **zazyć** *ob.* zazywać.

zazydzony *a* verjüdet.

zazy-le *ad.* -**ly** *a* vertraut, vertraulich; -**łość** *f* Vertraulichkeit, Vertraulichkeit *f*, vertrauter Verkehr.

zazywać *va.* 1 (lekarstwo) ein nehmen; ~ *tabaki*, eine Prise nehmen. 2 (rozkoszy etc.) genießen ~ *spokoju*, sich der Ruhe erfreuen **zazywny** *a* beliebt, populär.

ząb, **zęba**, *pl* zęby *m* Zahn *m*; ~ *przedni*, Vorderzahn; ~ *sztuczny* falscher Zahn; ~ *trzonowy*, Backenzahn; ~ *sieczny*, Schneidezahn (*u* *widelca*) Zacke *f*; *oko* *za* *oko*, ~ *za* ~ Auge um Auge, Zahn um Zahn.

~ *czasu*, der Zahn der Zeit; *ból* *zębów*, Zahnschmerzen *pl*, Zahneln; *pienięk* *zęba*, Zahnstumpf *m*; *szczoteczka* *do* *zębów*, Zahnbürste *f*; *zęby* *dostawać*, Zähne bekommen; *dać* *sobie* *wyrwać* ~ sich einen Zahn (aus)ziehen lassen; *zęby* *mnie* *bolą*, ich habe Zahnschmerzen; *proszek* *do* *zębów*, Zahnpulver *n*; *to* *dla* *mnie* *na* *jeden* ~ das ist kaum für meinen hohlen Zahn genug (*ob* *język* *i*, *koń* *i*, *ostrzyć*); **ząbczasty** *a* zackig, gezähnt; **ząbcek**, -**bka**, *pl*

-**bki** *m* Zahnchen *n*; (*u* *koronki*) Zäckchen *n*; **ząbkować** *vn.* zähnen; auszacken; **ząbkowanie** *n* Zähnen *n*; Auszacken *n*; **ząbkowany** *a* gezahnt; zackig.

zababieć *vn.* ein altes Weib werden; (*o* *mężczyźnie*) weiblich werden. **zababrać** *va.* besudeln.

zabaczać *vn.* abweichen; ~ *z* *drogi*, vom Wege abweichen, abgehen. **zbadac** *va.* erforschen, prüfen; ~ *gruntownie*, ergründen; (*chorego*) untersuchen; **zbadanie** *n* Erforschung, Prüfung, Untersuchung *f*.

zbagatelizować *ob.* bagatelizować. **zbajać** *się*, sich blamieren.

zbalamucić *va.* (dziwczynę) verführen (*ob.* *balamucić*).

zbankruto-wać *va.* bank(e)rottieren, Bank(e)rott machen; -**wanie** *n* Bankrott *m*; -**wany** *a* bankrott. **zbranięć** *vn.* ganz verduzt *a*, verblüfft sein.

zba-wca, *pl-wcy* *m* Retter, Erretter, Erlöser *m*; -**wczy** *a* rettend, erlösend; -**wi(a)** *va.* (er)retten, erlösen; -**wiciel**, -*a*, *pl-e* *m* Retter; (*świata*) Erlöser, Heiland *m*; -**wicielka** *f* Retterin, Erlöserin *f*; -**wienie** *n* Errettung, Rettung, Erlösung *f*.

zba-wiennóść *f* Heilsamkeit, Erspriedlichkeit *f*; -**wienny** *a* heilsam, erspriedlich; -**wiony** *a* goretter. **zbeczeć** *się*, sich ausweinen.

zberzeńnik, -*a*, *pl-icy* *m* Schurke; Schalk *m*.

zbest-wiałość *f* tierische Handlungsweise, Bestialität *f*; -**więć** *się*, *vn.* vertieren; -**wienie** *n* Vertierung *f*.

zbesz-tać *va.* ausschimpfen, auszanken, ausschelten; -**tanie** *n* Ausschimpfen, Schelten *n*.

zbezczę-ścić, -**szczę**, -**ci** *va.* verunehren, entehren; schänden; -**szczenie** *n* Entehrung, Schändung *f*.

zbgdny *a* überflüssig, entbehrlich, unnötig.

zbić *n* (dowodów) Widerlegung *f*; **zbić** *va.* 1 (szklankę etc.) zerschlagen. 2 (kogo) durchprügeln, verbaufen; ~ *k.* *z* *tropu*, *z* *toru*, *j-n* aus der Fassung bringen; ~ *sobie* (*koano* etc.) sich verletzen (*ob.* *zbijać*)

zbić, -**egnie**, -**egl** *ob.* zbiegać. **zbie-dnieć** *vn.* verarmen. -**dnie-**

nie *n* Verarmung *f*; -**dzony** *a* verarmt; abgemagert.

zbieg, -*a*, *pl-i-a*. -**owie** *m* 1 Flüchtling; Ausreißer; (*z* *wojska*) Fahnenflüchtiger, Überläufer *m*. 2 -**u**, Zusammenlauf *m*; (*rzek* etc.) Zusammenfluß *m*; ~ *okolicoznici*, Zusammenstreffen *n* von Umständen.

zbiegać, **zbić** *l* *vn.* 1 herunterlaufen; ~ *ze* *schodów*, die Treppe herunterstürzen, -purzeln. 2 flüchten; entlaufen, ausreißer; (*z* *wojska*) fahnenflüchtig werden, desertieren. 11 ~ *się* 3 zusammenlaufen: (*o* *rzekach*) zusammenfließen; (*o* *liniach*) nach einem Punkte zusammenlaufen, konvergieren; (*o* *wypadkach* etc.) zusammentreffen, gleichzeitig geschehen; (*o* *materiałach*) einlaufen, eingehen. 4 sich müde laufen.

zbiegły *a* flüchtig. [menlauf *m*. **zbiegowisko** *n* Auflauf, Zusammenlauf *n*. weiß werden.]

zbięracz, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbięrać, -*a*, *pl-e* *m* (-*ka* *f*) Sammler(in); **zbięrać**, **zbrać** *l* *va.* 1 (pieniądze, marki) sammeln; (*owocze*, *zboże*) ernten; *fig.* ~ *owocze* *sweje* *pracy*, die Früchte seines Fleißes ernten; ~ *materiały* *do* *działa*, Stoff zu einem Werke sammeln; ~ *informacje*, Erkundigungen einziehen; ~ *myśli*, seine Gedanken sammeln.

zbieżność *f* Zusammenlaufen *n* in einem Punkte, Annäherung *f* zweier Linien, Konvergenz *f*; **-ny** *a* sich (an)nähernd, in einem Punkte zusammenlaufend, konvergent; **mat.** szereg ~ konvergente Reihe.

zbijać *va.* 1 zusammenschlagen; (gwoździ) zunageln, annageln. 2 ~ w kupę, an-, aufhäufen; ~ pieniądze, Geld zusammenschlagen. 3 ~ bruk, das Pflaster treten, müßig gehen, bunimeln. 4 (czyje dowody) widerlegen. 5 ~ się, sich zusammendrängen.

zbilansować *va.* bilanzieren.
zbiło-rek, **-rku** *m* kleine Sammlung; **-rnik**, **-a**, **pl** *-i* *m* Behälter *m*, Reservoir *n*; **Sammelbecken** *n*; **-rowisko** *n* Ansammlung *f*; **-rowo** *ad.*, **-rowy** *a* **Sammel...**, Kollektiv...; **akcja** *-wa*, Kollektivaktion *f*; **dzielo** *-we*, Sammelwerk *n*; **ładunek** *-wy*, Sammelladung *f*; **wagon** ~ Sammelwagen *m*; **gł.** **zeczownik** ~ Sammelwort *n*.

zbiór, **-oru**, **pl** *-ory* *m* Sammlung; (zboża etc.) Ernte *f*; ~ owoców, Obsterte. 2 **mat.** Menge *f*; **-ka** *f* 1 Sammlung, Kollekte *f*. 2 **mil.** (Ver-)Sammeln *n*, Vergatterung *f*; ~ alarmowa, Alarmsammeln *n*; ~ wojska, Truppenversammlung *f*; **miejsc** *-ki*, Sammelplatz *m*.

zbir, **-a**, **pl** *-y* *m* Häscher *m*.
zbity *a* 1 zerschlagen; **jestem** *jak* ~ **ich** **bin** (wie) zerschlagen. 2 **zusammengedrängt**, dicht, kompakt.

zbiurokratyzować *va.* bürokratisch einrichten (a. verwalten).

zblad-ły *a* **blaś**; **-nać** *vn.* erlauben.
zblagować *vn.* aufschneiden, lügen
zbla-kować, **-knać** *vn.* verschiefen. [ren.]

zblamować *va.* (sie, sich) blamieren.
zblazowanie *n* Blasiertheit *f*; **-wany** *a* **blasiert**.

zbliska *ad.* in der Nähe.
zbli-zać, **-zyć** *va.* näher bringen (setzen, stellen); (sie, sich) nähern; ~ się, herannahen, herantreten, heranrücken; ~ się **do** *ku*, sich *j-m* nähern; *j-m* nahetreten; (dzień, godzina) sie **-ża**, rückt heran; ~ się **do** celu, dem Ziele nahe sein; **-zenie** *n* Annäherung *f*; ~ się, Herannahen *n*; **-zony** *a* 1 verwandt, ähnlich. 2 **nahestehend**.

zbluzgać *va.* bespritzen.

zblaźnić się, sich blamieren.
zbla-żenie *n* Verirrung *f*; **-dził** *vn.* den Weg fehlen, sich verirren, irrefahren; fehlen, einen Fehltritt tun; **-kać** *vn.* (sie) sich verirren; **-kany** *a* **verirrt**. [den.]

zblękitnieć *vn.* **himmelblau** werden.
zbocze *n* **Abhang** *m*, **zbocznie** *n* **Abweichung**, **Ab-schweifung**, Ablenkung *f*; ~ umysłowa, Geistesver(w)irrung *f*; **-niec**, **-nica**, **pl** *-dny* *m* **Verirrter** *m*.
zbczyć *ob.* **zbaczać**.

zboga-cać, **-cić** *va.* (sie, sich) bereichern; ~ się, reich werden; **-cenie** *n* **Bereicherung** *f*.

zboła-łość *f* **Schmerzen**, Wehtun *n*; **-ly** *a* **schmerzend**; **schmerzhaft**.
zbołszewicz-ycyć, **-zować** *va.* **bol-schewisieren**.

zbombardować *va.* **bombardieren**; **-wanie** *n* **Bombardierung** *f*.
zborgować *va.* **borgen**, auf **Borg** geben. [melpunkt *m*.

zborny *a* **Sammel...**; **punkt** ~ **Sam-zbo-że** *n* **Getreide** *n*; **handel** *-m*, **Getreidehandel** *m*; **-zowy** *a* **Getreide...**; **gielda** *-wa*, **Getreidebörse** *f*;
zboj, **-a**, **pl** *-e*, **-ca**, **pl** *-cy* *m* (**Stras-ßen**)**Räuber**, **Bandit**; **Raubmörder** *m*; **szejka** *-ów*, **Räuberbande** *f*; **-czy**, **-ecki** *a* **Räuber...**, räuberisch; **jaskinia** *-ecka*, **Räuberhöhle** *f*; **wyprawa** *-ecka*, **Raubzug** *m*; **-ectwo** *n* (**Stras-ßen**)**Raub** *m*.

zboż, **-oru** *m* **Versammlung**; **Synode** *f*, **Konzil** *n*; **Kirchenversammlung**; ~ **ewangelicki**, **protestantische** **Kirche**.

zbratać się, sich **verbrüder**; **zbratanie** *się* *n* **Verbrüderung** *f*.
zbroczyć *vn.* ~ **krwιά**, mit **Blut** besflecken.

zbrod-nia *f* **Verbrechen** *n*; ~ **stanu**, **Staatsverbrechen**; **-niarka** *f* **Verbrecherin** *f*; **-niarz**, **-a**, **pl** *-e* *m* **Verbrecher** *m*; **-niczość** *f* **das Verbrechen**; **-niczy** *a* **verbrecherisch**; **czyn** ~ **Missetat** *f*.

zbroić *vn.* 1 **waffnen**; (sie, sich) **rüsten**, **bewaffnen**. 2 ~ **coś**, **Böses** anrichten, etwas anstellen.

zbro-ja *f* **Rüstung** *f*; **-je** *pl* **Rüst-zug** *n*; **-jenie** (sie) *n* **Bewaffnung**, **Rüstung** *f*; **-jeniowy** *a* **Rüst(ungs)...**; **-janie**, **-jano** *ad.* **bewaffnet**; **-jiny** *a*

bewaffnet; **-a** **reka**, mit **bewaffneter** **Hand**; **sita** *-a*, **Waffengewalt** *f*;
-jownia *f* **Zeughaus** *n*.

zbrozruować *va.* **brochieren**.
zbru-dzić, **-kać** *va.* **beschmutzen**.
zbrzygać *va.* **bespritzen**.

zbrzy-dnąć *vn.* **hässlich** werden;
zycie *mu* **-dło**, er ist **des Lebens** überdrüssig; **-dził** *va.* **verekeln**; ~ **komu** *co*, *j-m* **etw.** **verleiden**, **verekeln**; ~ **sobie** *co*, sich **etw.** **verekeln**.

zbuildować *va.* (er) **bauen**; **fig.** ~ **kogo**, *j-n* **erbauen** (ob. **Kraków**); **-wanie** *n* **Erbauung** *f*; **-wany** *a* **gebaut**; **mocno** ~ **baufest**; **człowiek** **dobrze** ~ ein **hübsch** **gewachsener** **Mann**.

zbu-dzenie *n* **Erwecken**, **Auf-wecken** *n*; **-dził** *va.* **erwecken**, **auf-wecken**; ~ **się**, **aufwachen**.
zbujać *va.* **gn.** **anführen**; **belügen**.

zbutno-wać *va.* **aufwiegen**, zur **Empörung** **reizen**; ~ **się**, sich **em-pören**, **meutern**; **-wanie** *n* **Auf-wiegung** *f*; ~ **się**, **Empörung** *f*, **Auf-stand** *m*; **-wany** *a* **rebellisch**.

zbur-czyć *va.* **ausschelten**; **-cze-nie** *n* **Schelte** *f*.
zbu-rzenie *n* **Niederreißen** *n*, **Zerstörung** *f*; **-rzyciel**, **-a**, **pl** *-e* *m* **Zerstörer** *m*; **-rzyć** *va.* **zerstören**, **niederreißen**, **abtragen**, **demolieren**.

zbutelkować *va.* auf **Flaschen** **ziehen** (a. **füllen**).
zbut-wiały *a* **vermodert**, **stockig**; **-wieć** *vn.* **stockig** werden, **vermodern**.

zbycie *n* **Veräußerung** *f*; **do** *-a*, **veräußerlich**; **łatwy** *do* *-a*, **absatzfähig**;
zbyć, **zbedzie**, **zbył** *ob.* **zbywać**.
zbydlę-cenie *n* **Vertierung**, **Bes-tialität** *f*; **-cień** *vn.* **vertieren**.

zbył *ad.* **zu viel**; (all)zu; ~ **drogi**, **zu teuer**.
zbyt, **-u**, *m* **Absatz**, **Abgang** *m*; **handl.** **rynek** *-u*, **Absatzgebiet**, **-feld** *n*, **quell** *f*, **-markt** *m*; **mieć** ~ **abgehen**; **znaleźć** ~ **Absatz** **finden**.
zbytecz-nie *ad.* **-ny** *a* **überflüssig**, **unnützig**; **-ność** *f* **Überfluß** *m*, **Über-flüssigkeit** *f*.

zby-tek, **-tku**, **pl** *-tki* *m* **Übermaß** *n*, **Überfluß** *m*; (aż) **do** *-tku*, im **Über-flusse**. 2 **Luxus**, **Aufwand** *m*; **po-datek** *od* **zbytku**, **Aufwandsteuer** *f*. 3 *-tki* *pl* **Mutwille**, **Exzeß**, **Unfug**

m; **-tkować** *vn.* 1 **Mutwillen** **treiben**, **mutwillig** sein. 2 **großen** **Aufwand** **treiben**; **-tkownie** *ad.*, **-tkowny** *a* **luxuriös**; **-tno** *ad.*, **-tno** *ad.* **übermä-ßig**; **allzusehr**.
zby(wa)ć *l* *va.* **veräußern**, **ver-kaufen**, **absetzen**; ~ **za** **bezecen**, **ver-kaufschleudern**. 2 **abfertigen**, sich **mit** **Halse** **schaffen**; ~ **kogo** **obietnicami**, **pięknymi** **słówkami**, *j-n* **verströten**, **mit** **Versprechungen**, **mit** **leeren** **Worten** **abspeisen**. 3 **abturn**, **ab-machen**; **zrobić** *co* **byle** **zbyć**, **eilig** **und** **schlecht** **abmachen**, **schnell** **zusammenpfuschen**. **ln.** (na **czym**) **mangeln**, **fehlen**; **dbać**, **aby** **na** **ni-czym** **nie** **zbywało**, es **an** **nichts** **fehlen** **lassen**; **-wa** **mi** **na...** **es** **mangelt** **mir** **an...**

zbytko-wać *vn.* **verrückt** werden;
-wany *a* **verrückt**, **halb** **verdreht**, **nicht** **recht** **geseht**.
zcalcować *va.* **gleichschalten**.
zcalchapek, **-a** *m* **Duckmäuser** *m*
zczeznać *vn.* **verschwinden**.
zdać *ob.* **zdwac**.

z **dala**, **z** **daleka** *ad.* **von fern**, **von** **weitem**, **aus** **der** **Ferne**; **trzymać** **się** **daleka**, sich **fernhalten**.
zdanie *n* 1 **Meinung**, **Ansicht** *f*; **podług** **mego** *-a*, **moim** *-m*, **nach** **meiner** **Ansicht**, **meiner** **Meinung** **nach**; **rozbieżność** **zdan**, **Meinungsverschie-denheit** *f*; **być** **odmiennego** *-a*, **ver-schiedener** **Ansicht** **sein**; **o** **tym** **niem** **dwóch** **zdań**, **das** **ist** **außer** **allem** **Zweifel**. 2 *gr.* **Satz** *m*. 3 **Übergabe** *f*;
~ **służby**, **Dienstübergabe** *f*; ~ **spra-wy**, **Berichterstattung** *f*.

zdarcie *n* **Herunterreißen**, **Abrei-ßen** *n*; **Riß** *m*; ~ **skóry**, **Schinden** *n*.
zda-rzać, **-rzyć** *się*, **vorkommen**, **sich** **ergeben**, **sich** **zutragen**, **gesche-hen**, **passieren**; **widziany**; **-zenie** *n* **Ereignis**, **Vorkommnis** *n*, **Vorfall** *m*.
zdat-ność *f* **Tauglichkeit**, **Bruch-barkeit**, **Fähigkeit** *f*; **-ny** *a* **tauglich**, **brauchbar**, **fähig**; **-do** **służby**, **dienst-fähig**; ~ **do** **służby** **wojskowej**, **waffenfähig**, **diensttauglich**; ~ **do** **walki**, **kampffähig**.
zda(wa)ć *l* *va.* 1 (co **komu**) **ablie-fern**, **übergaben**, **übertragen**; **ab-legen**; ~ **egzamin**, ein **Examen** **ma-chen**, eine **Prüfung** **bestehen**; ~ **rachunek**, **Rechnung** **ablegen**; ~ **sprawę**

o czym, über etw. Bericht abstellen (ob. sprawa). II ~ się 2 scheinen; dunken; zdaje mi się, es scheint mir; es dünkt mich; jemu się zdaje, je jest... er bildet sich ein, er sei ein... 3 ~ się na co, zu etw. taugen, nützen, dienlich sein; to się na nic nie zda, das kann gar nichts nützen, das nützt nichts. 4 ~ się na kogo, sich auf j-n verlassen; zdaje się na pana, ich stelle es Ihnen anheim; ich verlasse mich auf Sie.

z dawien dawna ad. von jeher.
z dawkowy a 1 -wa moneta, Scheidemünze. 2 fig. ~ frazes, abgedroschenes Zeug, Banalität f.
z dawna ad. seit lange. *

zda-zać, -zyć un. I fertig werden; ~ (gdzie) na czas, zur rechten Zeit kommen; ~ co zrobić, mit etw. fertig werden; ~ za kim, j-m nachkommen; j-n einholen; nie -zył na pociąg, er verpaßte den Zug. 2 ~ do... sich begeben; eilen. 3 (zmierzać do cz.) zielen, streben.

zdech-lak, -a, pl -i m schwächerer Mensch, gebrechliche Person; -li(z)na f Aas n; -ly a krepieri, verreckt; -nąć un. verrecken, krepieren.

zdecydo-wać va. (endgültig) entscheiden; ~ się, sich entscheiden; ~ się na co, sich entschließen etw. zu tun; nie móc się ~ zu keinem Entschluß gelangen; -wianie I ad. entschieden. II n Entschlossenheit f; -wany a entschlossen; entschieden.

zdeformować, zdegradować ob. deformować, degradować.

zdejmovać, zdjąć va. I herunternehmen; (kapelusze etc.) abnehmen; (ubranie etc.) ablegen, ausziehen; ~ areszt, den Beschlag aufheben; ~ z haka, loshaken; ~ ze stolu, den Tisch abdecken, die Speisen abnehmen; zdjąć kapelusze i Hut ab!; (maske) ablegen; (plan) aufnehmen. 2 karc. abheben. 3 ergreifen; strach go zdjął, es ergriff ihn ein Schrecken.
zdeklarowany a entschieden; ~ wrog, offener, erklärter Feind.

zdekiasowany a verkommen, in eine niedrigere Gesellschaftsstufe herabgesunken. [dig machen.

zdekompletować va. unvollständig machen.
zdemaskować ob. demaskować.
zdemobilizować ob. demobilizować.

zdemokratyzować ob. demokratyzować.

zdemolować va. niederreißen, demolieren.

zdemontować ob. demontować.

zdemoralizować va. entsetzlichen, demoralisieren.

zdenewo-wać va. nervös machen; (się, się) aufregen; -wanie n Aufregung f; -wany a aufgeregt.

zdeponować ob. deponować.

zdeptać va. zertreten, niedertreten; fig. mit Füßen treten.

zde-rzać va. (się) zusammenstoßen; ~ się, zusammenfahren; -rzak, -a, pl -i m Puffer m; -rzenie n Zusammenstoß m.

zdesperowany a verzweifelt.

zdeterninowany a entschieden, entschlossen.

zdetonować va. detonieren; fig. ~ kogo, j-n außer Fassung (a. aus dem Konzept) bringen; ~ się, aus der Fassung kommen.

zdezorganizować va. (die Organisation) zerstören, desorganisieren; -wanie n Desorganisation f.

zdezynfekować va. entseuchen, entkeimen, desinfizieren.

zdzębić un. fig. ganz verdutzt sein.

zdjąć ob. zdejmować; zdjęcie n Abnahme; (planu, filmowe, fot.) Aufnahme f; (aresztu) Aufhebung f; aparat do zdjęć filmowych, Aufnahmeapparat m; ~ maski, Absetzen n der Maske; ~ z krzyża, Kreuzabnahme; zdjęty a abgenommen; ~ strachem, von Furcht ergriffen.

zdl-a-wić va. ersticken; -wiony a erstickt; -m glosem, mit gedämpfter Stimme.

zdmu-chnąć, -ch(iw)ać va. herunterblasen, wegblasen.

zdo-bić va. verzieren, schmücken, -bienie n Verzierung, Schmückung f; -bnictwo n Ornamentik, Verzierungskunst f; -bnicz a Verzierung... (verz.)zierend, dekorativ; -bny a verziert, geschmückt.

zdo-być n Eroberung; (miasta etc.) Einnahme f; -bycz, -y pl -e f Beute f; ~ wojenna, Kriegsbeute; -być, -bęć, -będzie, -był, -bywał va. I erobern; (miasto etc.) einnehmen; (nagrodę etc.) gewinnen.

erringen, (łup) erbeuten; łmajątek

czyje zaufanie etc.) erwerben; (sumę) aufbringen, auftreiben; ~ czyje serce, j-s Herz gewinnen, erobern; ~ szturmem, erstürmen, mit Sturm nehmen. 2 ~ się na co, etw. über sich gewinnen; sich entschließen etw. zu tun, sich zu etw. aufschwingen; nie mogłem się zdobyć na to, ich konnte es nicht über mich gewinnen, dies zu tun; ~ się na od-wagę, Mut (a. sich ein Herz) fassen; -bywać, pl -cy m Eroberer m; -bywcy a Eroberer...

zdol-ność f Fähigkeit, Anlage f (do cz. zu etw.), Befähigung f; ~ płatnica, Zahlungsfähigkeit; ~ prawna, Rechtsfähigkeit, rechtliche Befähigung; -ny a fähig, begabt (do cz. für etw.); jr. ~ do działań prawnych, rechtsfähig; ~ do dziedzin, erbfähig.

zdol-ać un. vermögen, können, imstande sein.

zdra-da f Verrat m; ~ małżeńska, Untreue f eines Gatten, Ehebruch m; ~ stanu, Hochverrat; -dliwie ad. -dliwy a verräterisch; -dzać, -dzić va. verraten; (żone) untreu sein, die eheliche Treue brechen; (swe lata) angeben, verraten; -dziecko ad. -dziecki a verräterisch; tückisch.

zdraj-ca, pl -cy m Verräter m; -czyny f Verräterin f.

zdrap(yw)ać va. abkratzen.

zdrę-twałość f Starrheit f; (zębów) Stumpfwerden n; -wiały a erstarrt, starr; (o zębach) stumpf; ~ od zimna, erstarrt, starr vor Kälte; -wieć un. starr werden, erstarren; (o członkach) einschlafen; (o zębach) stumpf werden; ~ od zimna, vor Kälte ganz starr sein; -wienie n Erstarrung f; (o zębach) Stumpfwerden n; (członków) Einschlafen n.

zdrob-niały a verkleinert; wyraz ~ Verkleinerungswort n; -nieć un. kleiner werden.

zdrojo-wisko n Kurort, Badeort m; -wnia n Kurhaus n; -wnictwo n Bäderkunde, Balneologie f; -wy a Bade..., Kur..., Brunnen...; dom ~ Kurhaus n; taksa -wa, Kurtaxe f; lekarz ~ Brunnenarzt m; kuracja -wa, Brunnenkur f.

zdrównaśka f Ave Maria.

zdrowie n I Gesundheit f; przy

dobrym -u, bei guter Gesundheit; dla -a, gesundheitshalber; stan -a, Gesundheitszustand m; cieszyć się dobrym -m, bei guter Gesundheit sein; ~ twoje! prosit! auf dein Wohl!

na ~ I aufs Wohl! auf Ihr Wohlsein! przyjeżdż do -a, genesen; urząd -a, Gesundheitsamt n; pójść na ~ gut bekommen. 2 Befinden n (ob. do-wiadywać się); jak ~ ? wie ist Ihr Befinden?; zdrowiu(ę)ki, -siedki a kerngesund, vollständig gesund.

zdrowotność f Gesundheitszustand m; -wotny a sanitar, gesundheitlich, Gesundheits...; stan ~ Gesundheitszustand m; -wy a gesund; fig. ~ rozsądek, rozum, gesunder Menschenverstand.

zdro-żać un. teurer werden; -zenie n Verteuerung f.

zdroż-ność f Verirrung, Lasterhaftigkeit f; -ny a lasterhaft.

zdrój, -oju, pl -oje m Quelle, Springquelle f, Brunnen, Born m.

zdrów a gesund; bądź ~ lubewolli! zebym tak ~ był, so wahr ich lebe!

zdrzgotać va. zerschmettern.

zdrze-mać, -mnać się, ein Schlafen machen; einschlimmern.

zdublować va. verdoppeln.

zdu-miały a erstaunt; -mie(wa)ć va. in Erstaunen setzen, erstaunen; ~ się, erstaunen, staunen (über...); -mienie n Erstaunen, Staunen n; wprawić w ~ in Erstaunen setzen; -miewający a erstaunlich; -miony a erstaunt.

zdu-a, -a, pl -owie m Ofensetzer, Töpfer m; **zduński** a Ofensetzer...; **zduństwo** n Ofensetzerei f.

zdusić va. ersticken.

zdwa-jać, zdwoić va. (się, się) verdoppeln; **zdwojenie** n Verdoppelung f; **zdwojony** a verdoppelt; pracować ze -ną energią, gorliwością, seinen Eifer verdoppeln.

zdybać va. ertappen, erwischen. **zdychać** un. krepieren.

zdykontować va. diskontieren. **zdykredyto-wać** va. in Verfall (in Mißkredit) bringen, diskreditieren; -wanie n Diskreditierung f; -wany a być -m, in Mißkredit stehen.

zdykwalikować va. ausschließen, für ungeeignet erklären.

zdystansować va. (beim Wett-

rennen) überholen; fig. den Rang abgewinnen; hinter sich lassen.

zdy-zaly, -zany a außer Atem, atemlos; **-szęć się**, außer Atem kommen.

zdziażdzić *vn.* altern, alt werden. **zdziałać** *va.* erwirken, bewerkstelligen.

zdziczal *a.* verwildert; **-zceć** *vn.* verwildern; **-czynie** *n* Verwilderung; **zdziczenie** *n* al. kindisch (geworden); **-nieć** *vn.* kindisch werden.

zdzie-rać, **zdzierać** *va.* abreißen, herunterreißen; (obuwie, ubranie) zerreißen, abtragen; (skóre) schinden (t. fig.); **-ranie** *n* Abreißen, Herunterreißen; (skóry) Schinden; **-rca** *pl* -**rcy** *m* (Leute-)Schinder; **Prreller** *m*; **-ratwo** *n* Menschenschinderei; **Prrelleri** *f*; **-rus**, -**a**, *pl* -**y** *m* ob. zdzierca.

zdziwaczęć *vn.* Sonderling (a. wunderbarlich) werden.

zdzic-wić *va.* verwundern, in Verwunderung setzen; befremden; ~ się, sich verwundern; **-wienie** *n* Verwunderung, Erstaunen, Befremden; **-wiony** *a* erstaunt.

zebra *f* zo. Zebra *n*. **zebrać** *vb.* zбираć; **zebranie** *n* Versammlung; ~ wyborcze, Wahlversammlung; **walne** ~ Generalversammlung; **zwolac** ~ eine Versammlung zusammenberufen.

zebu *m* zo. Zebu *m*.

zecer -**a**, *pl* -**rzy** *m* dr. (Schrift-)Setzer *m*; **-nia** *f* Setzerei *f*; **-ski** *a* Setz.; **blad** ~ Setzfehler *m*.

zecznieć *vn.* belieben, wollen; **zeczne pan**, belieben Sie...

zeczreć, -**e**, *zdari* ob. **zdzierać**.

zefir, -**u**, *pl* -**y**, -**ek**, -**rka** *m* Zephir *m*, sanfter, lauter Wind.

zegar, -**a**, *pl* -**y** *m* Uhr *f*; ~ stolowy, Standuhr; ~ ścienny, Wanduhr; ~ stoneczny, Sonnenuhr; ~ wiezowy, Turmuhr; **nakręcić** ~ die Uhr aufziehen; **-ek**, -**rka**, *pl* -**rki** *m* Taschenuhr *f* (ob. naręczny); **-mistrz**, -**a**, *pl* -**e** *m* Uhrmacher *m*; **-mistrzowski** *a* Uhrmacher...; **-mistrzowstwo** *n* Uhrmacherei *f*; **-owy** *a* Uhr...; Mechanizm ~ Uhrwerk *n*.

zejście *n* 1 Abstieg *m*; ~ ze świata, Ableben *n* (ob. akt 4). 2 ~ się, Zusammenkunft *f*; **zejść**, **zejde**, **-dzie**,

zszedł *ob.* schodzić; ~ się (z kim) zusammen-kommen, -treffen.

Zelandia *f* geo. Seeland *n*. [fig.]. **zelektryzować** *va.* elektrisieren (t. zelować *va.* (be)sohlen; **zelówka** *f* (Schuh-)Sohle *f*.

zel-zeć *vn.* (o mrozie) nachlassen; **-zenie** *n* 1 Beschimpfung; Beleidigung *f*. 2 ~ mrozu, Nachlassen *n* der Kälte; **-zyć** *va.* beleidigen; beschimpfen, schmähen; **-życzy** *a* schimpflich, beleidigend, Schmäh... **zebrać** *vn.* lügen.

zem-dlały *a* ohnmächtig; **-dłec** *vn.* in Ohnmacht fallen, ohnmächtig werden; **-dlenie** *n* Ohnmacht *f*; **-dłony** *a* ohnmächtig.

zemknać *ob.* zmykać.

zemsta *f* Rache *f*; **prze-**, **-ę**, **aus** Rache; **zajda** -**y**, **Rachuduch** *m*; **zemiścić** się *na* kim, sich an j-m rächen, an j-m Rache nehmen; ~ za co, sich für etw. rächen.

zendra *f* Hammerschlag *m*. [**m**. **zenit**, -**u** *m* Zenit(h), Scheitelpunkt **Zenon**, -**a** *m* Zeno. [Ben.

zeczynać *va.* herab-, herunterstürzen *n* Verdorbenheit, Verderbtheit *f*, Verderben *n*; **zepsuć** *va.* verderben; ~ sobie żołądek, sich den Magen verderben; ~ komu zabawę, j-m die Freude verderben; ~ się, verderben; **zepsuty** *a* verderben.

zer-kać, **-knać** *vn.* anblinzeln; ~ na co, nach etw. schielen; ~ na co ukradkiem, verstohlen nach etw. hinsehen; **-knięcie** *n* verstohlener (Seiten-)Blick.

zero *n* Null *f*; *fig.* **zupelne** ~ (er ist) eine wahre Null; **-wy** *a* Null...; *el.* ~ przewód, Nulleiter *m*.

zerwać *ob.* zrywać; **zerwanie** *n* 1 (umowy etc.) Bruch *m*; ~ stosunków, Abbruch *m* der Beziehungen. 2 ~ się *z* miejsca, plötzliches Aufspringen (a. Aufstehen).

zerznąć 1 *va.* 1 (weg)schneiden, abschneiden. 2 *fig.* ~ kogo, j-n herunterreißen. 11 ~ się *gm.* sich betrinken; **szk.** (bei einem Examen) durchfallen.

zeschnąć *vn.* vertrocknen; **zeschnić**, **zeschny** *a* vertrocknet; **zeschnięcie** *n* Vertrocknung *f*.

zeskaki-wać, **zesko-czyć** *vn.* her-

unterspringen, (her)abspringen; **-wanie**, **-czenie** *n* Abspringen *n*. **zeskrob(y)wać** *va.* abkratzen, abschaben.

zeskubać *va.* abzupfen, abpflücken. **zesać**, **-śle**, **-śle**, **-słał** *va.* 1 herunterschicken, herabsenden, hinuntersenden. 2 deportieren, des Landes verweisen; **zesłanie** *n* Deportation; **zesłaniec**, **-ńca**, *pl* -**ńcy** *m* Verbannter, Deportierter *m*. **zespo-lenie** *n* Vereinigung, Verbindung *f*; **-lic** *va.* verein(ig)en; **-lony** *a* vereinigt.

zespój, -**olu**, *pl* -**oje** *m* Gefüge *n*. **zespół**, -**olu**, *pl* -**oly** *m* sp. te. Zusammenspiel, Ensemble *n*; *el.* ~ maszyny, Maschinensatz *m*.

zestarzeć się, alt werden.

zesta-wiać *va.* zusammenstellen; ~ bilans, die Bilanz ziehen; (maszyny) aufstellen; **-wienie** *n* Zusammenstellung; (wykaz) Aufstellung *f*, Verzeichnis *n*; **Ausweis** *m*; ~ bilansu, Bilanzaufstellung *f*; **kol.** ~ **pociągu**, Zügbildung *f*.

zestrojony *a* radio: abgestimmt.

zestrój, -**olu** *m* Zusammenspiel *n*. **zestrzelić** *va.* niederschießen, herunterschließen.

zeszczu-pleć *vn.* abmagern, abnehmen; **-plenie** *n* Abmagerung *f*. **zeshkaradzić** *va.* verunstalten, häßlich machen.

zeshloroczny *a* vorjährig.

zeszły *a* 1 vergangen, verflossen; *letz*. **vorj.** 2 (z tego świata) verstorben.

zeshpe-cenie *n* Häßlichmachen *n* Entstellung, Verunstaltung *f*; **-cie** *va.* häßlich machen, entstellen, verunstalten; **-nieć** *vn.* häßlich werden. **zesztywnieć** *vn.* steif werden.

zeszyć *va.* zusammennähen.

zeszyt, -**u**, *pl* -**y** *m* Heft *n*; (książka) Heft (eines Lieferungs-werkes), Lieferung *f*; (dzieło to) wchodzi -**ami**, erscheint in Lieferungen (a. Lieferungsweise). **f** abrutchen.

ześliz-giwac, **-gnąć się**, abgleiten. **zesrodko-w(y)wać** *va.* (się, się) konzentrieren, auf einen Punkt vereinigen; **-wanie** (się) *n* Konzentrierung *f*.

zetknąć *va.* zusammenbringen; **zusammenfügen**, in Berührung bringen;

~ się, zusammenkommen; *n* Berührung kommen (ob. stykać); **zeshkilecie** (się) *n* Berührung; **Zusammen-** **zetne** *ob.* **ściąć**. [menkunft *f*.

zetrzeć, -**rę**, -**trze**, **zatar** 1 *va.* 1 abwischen, wegwischen; (kurz) abstauben; ~ sobie skóre, sich die Haut aufreiben 2 ~ w proch, zerstauben; pulverisieren. 11 ~ się, sich verwischen; ~ sie *z* kim, mit j-m handgemein werden (ob. **ścierać**). **zeuropelzować** *va.* europäisieren **Zeus**, -**a** *m* Zeus, Jupiter *m*.

zew, **zwu** *m* Ruf, Zuruf *m*.

zewnatrz *ad.* *prp.* auswärts, außen, außerhalb; **na** ~ nach außen, hinaus; **außerlich**, **z** ~ von draußen, von außen (her)

zewne-trze *n* Außenseite *f*, **Äu-** **Bere(s)** *n*; **-trznie** *ad.* äußerlich; **-trznosc** *f* Äußerlichkeit *f*; **-trznny** *a* äußerlich; **auswärtig**; **lekarstwo** -**ne**, äußerliches Heilmittel; **sprawy** -**ne**, auswärtige Angelegenheiten.

zewszad *ad.* von allen Seiten.

ze wszech miar, in jeder Hinsicht. **zesh**, -**a** *m* Schielen *n*; **zeshem patrzeć**, schielen.

zeshna(wać) *va.* jr. aussagen; ~ o dochodzie, o majątku, sein Einkommen, sein Vermögen anzeigen; **zeshnanie** *n* Bekenntnis *n*; (w sądzie) Aussage *f*; ~ **świadków**, Zeugenaussage; **złotyż** ~ sein Zeugnis ablegen; ~ o dochodzie, Einkommenerklärung.

zeshwać *vn.* schielen; **-wanie** *n*, **-watość** *f* Schielen *n*; **-waty** *a* schielend, schieläugig.

zeshwać *va.* zusammenerufen.

zeshwalać, **zeshwolić** *va.* einwilligen, genehmigen; (komu) erlauben; ~ na co, in etw. einwilligen.

zeshwierze-cenie *n* Vertierung *f*; **-cieć** *vn.* vertieren.

zeshwo-lenie *n* Einwilligung, Genehmigung *f*; **-lic** *ob.* zeshwalać.

zeshzreć, -**e**, **-zarl** *va.* aufressen. **zeshzaty** *a* gezahnt, zackig; **kolejka** -**ta**, Zahnradbahn *f*; **kolo** -**te**, Zahnrad *n*; **zeshzodół**, -**olu**, *pl* -**oly** *m* Zahnhöhle *f*; **zeshzowy** *a* Zahn...

zeshgadac się, zu sprechen kommen; **-dalo się** o... , man kam darauf zu sprechen.

zeshgadnac, **zeshgadywać** *va.* (er)raten; **treffen**; ~ **zagadkę**, ein Rätsel raten

(a. lösen); **zgađ pan!** Sie haben es getroffen!; **zgadywacz**, -a, pl -e m Errater m.

zgađzać się, (uberein)stimmen; ~ na co, mit etw. einverstanden sein, in etw. einwilligen, auf etw. eingehen, über etw. einig werden; ~ z czym, z kim, mit etw., mit j-m übereinstimmen; **zgađzam się!** einverstanden! **zgađza się!** das stimmt! ~ na propozycje, na warunki, auf den Vorschlag, auf die Bedingungen eingehen; **rachunki się zgađzają**, die Kontos stimmen, gehen konform; to się nie -dza z teścią, das weicht vom Inhalte ab; ~ z czym zdaniem, zapatrywaniem, j-m zustimmen; na tym punkcie -dzam się zupełnie z panem, in dieser Hinsicht stimme ich mit Ihnen vollkommen ein; on się na wszystko -dza, ihm ist alles recht; ~ z oryginalnem, dem Original entsprechen.

zgađa f Sodbrennen n. [chen. **zgangrenować** va. brandig machen. **zgađać** va. zusammentreiben, **zgađnie** va. tadeln; **zgađnienie** n Tadel m.

zgađić się, etw. versehen; einen Fehler machen.

zgarbić się, gebeugt gehen, sich bücken; **zgarbiony** a (alters) gebeugt, gebückt.

zgar-niać, -nać va. 1 zusammenscharen, -raffen; (pieniądzę) an sich raffen. 2 wegraumen; wegraffen. **zgaśić** va. (aus)löschen; **zgaśy** a erloschen; verschieden, tot; **zgaśnać** va. auslöschen, erlöschen; ausgehen; (umrzeć) sterben, verschelden; **zgaszenie** n Erlöschen, Auslöschen n.

zgburować va. verbauern.

zgest-niały a verdickt, verdichtet; -nieć vn. sich verdichten; -nieznie n Verdichtung f.

zge-szczać, -ścić va. verdichten, verdicken, kondensieren; -szczenie n Verdichtung f; -ścień vn. sich verdichten; -szczyony a verdichtet, kondensiert. [nać.

zgiąć, zgnęć, -gnie, **zgiął** ob. **zgiętek**, -u m Getümmel n, Tumult, Lärm m; -liwy a larmend.

zgięcie n Beugung; Biegung f; **zgięty** a gebogen, gekrümmt; **zgi-nać**, **zgiąć** va. beugen, biegen; -

kolana, knicken; ~ kark (przed kim), den Rücken beugen; ~ się, sich bücken, sich beugen.

zgiąć vn. umkommen; (zagiąć) verloren gehen, abhanden kommen; verschwinden; ~ w pojedynku, in einem Duell den Tod finden; -nął bez śladu, er ist verschollen; marnie ~ elend (um)kommen; **zginiecie** n Umkommen; Verlorengang n.

zgiszcie n Brandstätte f. **zgiła-dzić** va. vernichten, umbringen, austrotten; -dzenie n Vernichtung f, Umbringen n.

zglaszać, **zgłosić** va. (an)melden; (dymisję) einreichen; ~ prenumeratę, vorausbestellen; ~ żądanie, Ansprache erheben; ~ się do k., sich bei j-m melden; ~ się po co, sich zu (a. für) etw. melden.

zgle-bić(a)ć va. ergründen; ~ sprawę, einer Sache auf den Grund gehen; -bienie n Ergründung, Erforschung f; -bnik, -a, pl -i m Sonde f. **zgliodniały** a verhungert.

zglaszać ob. **zglaszać**. **zglaszka** f Silbe f; -kować va. buchstabieren; -kowanie n Buchstabierung f; -kowy a Silben...

zglaszenie n 1 Anmeldung f (patentów von Patenten); (w ogłoszeniach) -a należy kierować do... Zschriften an...; urzad -szęć patentowych, Anmelde-Abteilung f. 2 Erklärung f; ~ przystąpienia do cz. (a. akcesu), Beitrittsklärung; (prenumeraty) Vorausbestellung f.

z głupia frant ob. frant. **zglu-pieć** vn 1 verдумen. 2 ganz paß (a. verduzt) sein; -pienie n Verдумung f.

zgnę-bić(a)ć va. niederdrücken, unterdrücken, bedrücken; -bienie n Unterdrückung f; -biony a nieder-geschlagen.

zgniatąć, **zgnieść** va. zerdrücken, zerquetschen; (zmiętość) zerknittern. **zgniecie** n Verwesung f; **zgnieć** vn. verfaulen, verwesen.

zgniecenie n Zerquetschung f. **Zerdrücken** n; **zgnieść** ob. **zgniatąć**; **zgnieciony** a zerdrückt, zerquetscht; zerknittert.

zgni-lizna f Fäulnis, Fäule f; ~ moralna, Verkommenheit f; -tek, -lka, pl -lki m gobrechliche Person

-lka f Teigbirne f; -ły a verfault, faulig; (o powierzu) naßkalt.

zgnoić va. (role) misten, düngen. **zgnusnieć** vn. träge, faul werden.

zgoda f 1 Übereinstimmung, Eintracht f, Einverständnis n, Einklang m; ~ l einverstanden! gut! zugeben! l; **zý** w zgodzie, gut miteinander leben; sich (mit j-m) gut vertragen; **handl. być w zgodzie** co do ceny, über den Preis einig sein; **dojść do -dy**, zu einem Einverständnis gelangen; za obopólną -dą, mit gegenseitigem Einverständnis. 2 (na co) Zustimmung, Einwilligung f; za -dą stron, mit Einwilligung der Parteien. 3 Vergleich m; **tombakowa** ~ jest lepsza od złotej kłótni, ein magerer Vergleich ist besser als ein fetter Prozeß; **zgodliwy** a vertraglich; friedfertig; **zgodnie** ad. in Übereinstimmung mit...; konform; gemäß; **działać** ~ z kim, in Übereinstimmung mit j-m handeln; ~ księgować, gleichlautend (a. konform) buchen; ~ żyć, vertraglich leben (ob zleceniu); ~ z życzeniem pana, Ihrem Wunsche gemäß; **zgodność** f Übereinstimmung; Vertraglichkeit f; (rachunków etc.) Richtigbefund m; (z oryginalnem) Richtigkeit f; za ~ z oryginalnem, für gleichlautende (a. die richtige) Abschrift beglaubigt; **uznać** ~ den Richtigbefund (a. die Konformität) anerkennen; ~ **dźwięków**, Einklang m; **zgodny** a 1 übereinstimmend, gleichlautend (z oryginalnem mit dem Original), konform; ~ z planem, planmäßig; ~ z umową, vertragsmäßig. 2 vertraglich; harmonisch; einträchtig; (z czym) einig vereinbar; (ustępliwy) friedfertig; ~ z interesami, mit den Interessen vereinbar; -ne małżeństwo, einträchtiges Ehepaar.

zgodzić va. 1 (stuge) in Dienst nehmen, mieten, dingen; ~ się, (o służce) in Dienst treten, sich verpflichten, sich vermieten. 2 ~ się na co, etw. zugeben; über etw. einig werden (ob zgađzać). **zgoić** się, zuheilen. **zgoić** va. abrasieren. **zgota** ad. ganz und gar, gänzlich, durchaus; ~ nie, gar (a. durchaus) nicht, keineswegs; ~ nic, gar nichts.

zgon, -u, pl -y m Tod m, Ableben n. **zgonić** ob. **zganiać**.

zgor-szenie n Ärgernis n; Anstoß m; **wywołać ogólne** ~ öffentliches Ärgernis erregen; -szony a entrüstet; -szycy va. ~ kogo, j-m Ärgernis bereiten, bei j-m Anstoß erregen, j-n entrüsten; ~ się, Anstoß (a. ein Ärgernis) nehmen.

zgorzeć vn. abbrennen. **zgorzeć**, -i f (heißer) Brand; -inowy a brandig; -isko n Brandstätte f. **zgorzk-nać**, -nieć vn. bitter werden; (o tłuszczach) ranzig werden; **fig.** verbittert werden; -niały a bitterlich; (tłuszcz) ranzig; **fig.** verbittert.

zgotować va. bereiten; ~ komu serdeczne przyjęcie, j-n freundlich empfangen, j-m freundliche Aufnahme (a. guten Empfang) bereiten. **z góry** ad. von oben herab; (zapłacić, dziękować) im voraus.

zgrabiały a vor Kalte erstarrt. **zgra-bnie** ad., -bny a geschickt, gewandt; (o figurze) anmutig, wohlgebildet, zierlich; -bność f Geschicklichkeit, Gewandtheit; (figury) Zierlichkeit, Anmut, Wohlgestalt f.

zgrać się l alles verspielen. 2 (o orkiestrze etc.) sich einspielen.

zgraja, -ai pl -je f Schar, Bande f; (psów) Meute, Koppel f. **zgrany** a: dobrze -ni, gut eingespielt

zgron 1-dzać, -dzić va. (się, sich) versammeln; (o rzeczach) zusammenhaufen; -dzenie n Versammlung; (rzeszy) Zusammenhaufung f; ~ ludowe, Volksversammlung.

zgromic va. ausschelten. **zgroza** f Grausen, Entsetzen n; **Grieł** m; -ą przejmujący, grausig, schauderreggend; to ~ das ist entsetzlich, das löst Grausen ein.

zgru-biały a vergrößert; -bieć vn. zunehmen, dicker werden.

zgrucho-tać va. zerschmettern; -tanie n Zerschmetterung f.

zgruntować va. ergründen.

zgru-pować va. gruppieren; -wanie n Gruppierung f.

zgrywać ob. **zgrać**.

zgrzyć, -u m Artikulation f (Stellung der oberen zu den hinteren Zähnen); **zgrzyzać**, **zgrzyć**, -zę, -zie,

-zł va. zerbeißen: **zgrzota** *f* Kränkung *f*, Gram *m*.

zgrzył-wość *f* Bissigkeit; Grämlichkeit *f*; **-wy** a grämlich; bissig, beißend.

zgrzać va. (się, się) erwärmen, erhitzen; **zgrzany** a erhitzt.

zgrzebać va. zusammenscharren; abkratzen; **zgrzebie** *n* Werg *n*; **zgrzeblarka** *f* th. Kratzmaschine *f*; **zgrzeblo** *n* Kratze *f*, Striegel *m*; *th.* Metallkarde *f*; **zgrzębny** a: -ne plótno, Wergleinwand *f*.

zgrzeszyć vn. sündigen.

zgrzmoczyć va. durchprügeln.

zgrzy-białość *f* Abgeletheit, Alterschwäche, Greisenhaftigkeit *f*; **-biały** a abgelebt, greisenhaft, altersschwach; **-bieć** vn. altersschwach werden.

zgrzyt, -u *m* Geknirsche, Knirschen *n*; *fig.* Mißklang *m*; **-ać**, **-nać** vn. knirschen; **-zębami**, mit den Zähnen knirschen.

zgu-ba *f* 1 Verlust *m*, verlorener Gegenstand. 2 (upadek) Verderben *n*, Untergang *m*; **-bić** va. (co) verlieren; (się, się) ruinieren, zugrunde richten; **-biony** a verloren; **-bność** *f* Verderblichkeit *f*; **-bny** a verderblich, verderbenbringend.

zgwalcenie *n* Vergewaltigung; (kobiety) Notzucht *f*; **-cić** va. verge-waltigen; (kobiety) notzüchtigen, schänden, entehren.

zhań-bić va. (się, się) schänden; **-bienie** *n* Schandung *f*.

zhardzić vn. keck, frech werden. **zharmonizować** va. in Übereinstimmung (in Einklang) bringen, harmonisieren.

zheblować va. abhobeln.

zjać, **zjeje**, **zjał** vn. aushauchen; **-ogniem**, Feuer und Flamme spielen; **-zestą**, Rache schnauben.

zjar-nienie *n* Körnen *n*; **-nisty** a körnig; gekörnt (*ob. kawior*); **-nko** *n* Körnchen *n*; **-złota**, Goldkörnchen. **ziarno** *n* Korn *n*; **-wać** va. köرنen. **ziab**, -u *m* Hundekälte *f*.

ziodzielić vn. idiotisch werden. **ziewający** a schnaubend. spielend; **-zestą**, Rache schnaubend.

ziela *n* Kraut *n* (*ob. ziola*); **-niarka** *f* Kräuterfrau, Grünkräbandlerin *f*; **-nić** się, **-nieć** vn. grün werden,

grünen; **-niec**, **-ńca**, *pl* **-ńce**, *m* viereckiger Schmuckplatz, Square *m*; **-nina** *f* Grünes *n*, grünes Gemüse.

zielen, **-ni**, *pl* **-nie** *f* Grün *n* (*th. karz.*); grüne Farbe, Grüne *f*; **wódró** **-ni**, im Grünen; **zielnik**, **-a**, *pl* **-i** *m* 1 Kräuter-, Pflanzen-buch, Herbarium *n*. 2 Kräutergarten *m*; **zielny** a Kraut-, Kräuter-, zielonawy, zielonokowaty a grünlich; zielono a grün; *ma* **-w** *glowie*, er (sie) hat Stroh im Kopfe, er (sie) ist kindisch; **zieloność** *f* Grüne *f*; **zielony** a grün; Zielone Świątki, Pfingsten *pl*; **zielsko** *n* Unkraut *n*.

ziemia *f* Erde *f*; (Erd-)Boden, Grund *m*; **-o** *o*czysta, heimatlicher Boden, Heimat *f*; **-ą** *zrównać*, dem Erdboden gleichmachen; **-obiecana**, das gelobte Land; **-nin**, **-a**, *pl* **-nie** *m* (**-nka**) *f* Landwirt(in); Gutsbesitzer(in); **-ński** a Land-, **-szlacha** **-ńska**, Landadel *m*; **bank** **-** Boden-kreditbank *f*; **-ństwo** *n* 1 Landwirtschaft *f*. 2 Gutsbesitzer, Land-witte *pl*.

ziemi-miernictwo *n* Erdmehl-kunst *f*; **-plody**, **-dów** *pl* Boden-erzeugnisse *pl*.

ziemiasty a erdig, erdartig; (kolor) erdfarben, erdfahl.

ziemiaczka *f* Kartoffel.; **ziemiaki**, **-a**, *pl* **-i** *m* Erdapfel, Kartoffel *m*; **ziemnowodny** a amphibisch, im Wasser und auf dem Lande lebend; **ziemny** a Erd-, **roboty** **-ne** Erdarbeiten *pl*; **ziemski** a 1 Irdisch. 2 Land-, Boden-, Grund-, **magtek** **-** Landgut *n*; **obywatel** **-** Grundeigentümer, Gutsbesitzer; **towarzystwo** **kredytowe** **-e**, Bodenkreditgesellschaft *f*; **ziemisko** *f* irdisches Wesen; Irdische(s) *n*; **ziemstwo** *n* Landadel *m* (eines Bezirks).

zie-wać, **-wnąć** vn. gähnen; **-wanię** *n* Gähnen *n*.

zięba *f* orn. Fink *m*.

ziębiączka *f* Fieberschauer *m*; **zię-bić** va. kälten; abkühlen lassen;

-bnać vn. frieren; *fig.* erkalten.

zięć, **-cia**, *pl* **-ciowie** *m* Schweigerohn, Eidam *m*.

zima *f* Winter *m*; **-ą**, *w* **-mi** im Winter; **tej** **-y**, in diesem Winter.

zimna-wo *ad.*, **-wy** a erwas kalt; kühl; **zimnica** *f* kaltes Fieber; **zim-**

no ad. kalt; **aż** *mi* **się** **-z** *z*robilo, es ergriff mich ein Schauer; **potrawy** **na** **-** kalte Küche.

zimnokrwisty a kaltblütig.

zimność *f* Kalte *f*; **zimny** a kalt; **z** **-ną** *kwiąg*, kaltblütig. [*vogel m*]

zimorodek, **-dka**, *pl* **-dki** *m* Eis-zimno-wač vn. (über)wintern; **-wanię** *n* Überwinterung *f*.

zimowy a winterlich. Winter-, garnitur- Winterzug *m*; owoce **-we**, Winterobst *n*.

ziąd *ad.* anderswoher.

ziola, **ziół** *pl* Kräuter *pl*; **-** lecznicze, Heilkräuter, medizinische Kräuter; **napar** **z** *ziół*, Kräutertee *m*; **leczenie** **-mi**, Kräuterkur *f*; **ziolowy** a Kräuter-, **serek** **-** Kräuterkäse *m*.

ziomek, **-mka**, *pl* **-mkowie** *m* Landsmann *m*; **ziornka** *f* Landsmännin *f*.

zionać *ob.* *ziąć*.

ziółko *n* 1 Kraut *n*. 2 unertragliche, böse Person; **dobre** **-** sauberes Früchtchen.

zipać, **-pie**, **-pał** vn. atmen.

zironizować va. ironisieren.

zirytować va. *ob.* irytować.

ziszczać, **ziszćić**, **ziszczę**, **ziszćić** va. verwirklichen, erfüllen; **-** nadzieje, eine Hoffnung erfüllen; **-** się, sich verwirklichen, in Erfüllung gehen; **ziszczenie** (się) *n* Verwirklichung, Erfüllung *f*.

zjadacz, **-a**, *pl* **-e** *m* Esser, Verzehrter *m*; *fig.* **-** serc, Herzenbändiger *m*; **zjadać**, **zjeść** va. (auf)essen, verzehren; **zjadłbym** *co*, ich möchte etwas essen; **takaś** *ladna*, *z* *z*jadł-bym *cię*, du bist zum Anbeißen schön; *fig.* procenty *go* *z*jadają, die Zinsen ruinieren ihn; **przeciż** *cię* *nie* *z*je, er wird dich doch nicht auf-fressen.

zjadli-wość *f* Bissigkeit *f*; bitterer Spott; **-wy** a bissig, beißend, böseartig.

zjava *f* Erscheinung *f*; Gespenst; (mara) Traumbild *n*; **zjawi(ł) się**, erscheinen, zum Vorschein kommen, sich zeigen; **zjawienie** (się) *n* Erscheinung *f*; **zjawisko** *n* 1 Erscheinung *f*; (nadzwyczajne) Phänomen *n*; **-powietrzne** Luft-, Witterungs-, Wettererscheinung; **-nie** *z* *tego* *świata*, Gespenst *n*. 2 (fakt) Begebenheit *f*, Ereignis *n*.

zjazd, **-u**, *pl* **-y** *m* 1 Zusammen-

kunft *f*; (lekarzy etc.) Kongreß *m*; **duży** **-** (gości etc.) Andrang, Massenzustrom *m*. 2 (w dół) Herabfahrt *f*.

zjechać, **zjechał** *l* vn. 1 hinab-fahren. 2 **-z** *z* drogi, vom Wege ab-lenken. 3 **-** *dokąd*, wo anlangen, ankommen. *Il* va. *fam.* **-** *kogo*, *j-n* ausschelten. *III* **-** *się*, zusammen-kommen, zusammentreffen.

zjed-(n)ywać va. **-** *sobie* *k.*, *j-n* für sich gewinnen, sich *j-s* Gunst erwerben; **-** *sobie* *serca*, die Herzen fesseln; **-** *nanie* *n* Gewinnen *n*; **zjedno-czenie** *n* Vereinigung *f*; **-czyć** va. vereinigen; *Stany* *Zjedno-czone*, die Vereinigten Staaten.

zjeł-czaly a ranzig; **-czę** *vn* **z**jeść *ob.* **z**jadać. [*ranzig* werden. **zjeżdżić** *va.* 1 (konia) zuschanden reiten. 2 (kogo) ausschelten; (schla-stać) bekritlem. 3 (kraje) durchreisen, bereisen; **zjeżdżać** *ob.* **z**jechać.

zjezyć va. (się, się) sträuben.

złać, **zleje**, **zlał** *ob.* **z**lewac; **zlanie** (się) *n* Verschmelzung *f*; **zlały** a **-** *potem*, schweißstriefend.

zlat(yw)ać, **zlecieć** *l* vn. 1 herab-fliegen, herabschießen; herunterfallen. 2 (o czasie) verlaufen. *Il* **-** *się*, zusammenfliegen; zusammenlaufen.

zlecać va. **-** *komu* *co*, *j-n* mit etw. beauftragen, *j-m* etw. auftragen; **zlece-nie** *n* Auftrag *m*; *na* **-** *im* *na* Auftrag; *na* *własne* **-** *an* eigene Ordre; **zgodnie** **-z** *m*, auftragsgemäß; **zleceńo-dawca**, *pl* **-cy** *m* Auftraggeber *m*.

zlecieć *ob.* **z**latać.

zlecekwazenie *n* Geringschätzung *f*; **-żyć** va. geringschätzen.

zlećka *ad.* leicht(hin); **dotknąć** **-** leicht berühren, streifen.

zlenieć, **zleniwieć** vn. faul werden. **zlepek**, **-pka** *m* Flickwerk; Konglomerat *n*; **zlep(ł)ać** va. (się, się) zusammenkleben, aneinanderkleben; **zlepianie** *n* (się) Zusammenkleben *n*; **zlepianieć**, **-ńca**, *pl* **-ńce** *m* Konglomerat *n*.

zlew, **-u**, *pl* **-y** *m* (rzek) Zusamen-fluß; (w kuchni) Ausguß *m*; **zlewać** *l* va. 1 abgießen; (prze)wacć umgießen; (w jedno) zusammengießen. 2 (kwiaty etc.) begießen. *Il* **-** *się*, zusammenfließen; (z towarzystwem) verschmelzen; **zlewek**, **-wku**, *m* Gemisch *n*, Mischmasch *m*; **-wki**

pl Gemisch von Suppen etc., zusammengegoßene Getränke.

zleżały a ~ towar, verlegene Ware.

zleźć, -zę, -zie, zlezi ob. zlazić.

zleknąć się, erschrecken (czego, über etw.); **zleknąć się** sich erschrecken n.

zlicytować *va.* versteigern.

zliczać, -czyć *va.* zusammenzählen, -rechnen; **-czenie** n Zusammenzählen n.

zlikwidować *va.* abwickeln, liquidieren; **-wanie** n Abwicklung f.

zlinczować *va.* lynchen.

złito-wać się nad kim, sich j-s (a. über j-n) erbarmen; **-wanie się** n Erbarmen n.

zliz(yw)ać *va.* ablecken.

złodowacić *vn.* vereisen.

złot, -u pl -y m Zusammentreffen n; ~ sokółw, Turnfest n.

złustrować *va.* besichtigen.

złutować *va.* zusammenlöten.

złuzować *va.* ablösen; ~ wartę, die Wache abführen.

złuz-nić *va.* lockern; ~ się, nachlassen, erschlaffen; **-nienie** n Lockerung f. [lage f.]

zład, -u m ~ chłodniczy, Kühlan-

złado-wać *va.* abladen; **-wanie** n Abladung f.

złaga-dnieć *vn.* milder werden;

-dzenie n Milderung f; **-dzić** *va.* mildern.

zła-jać *va.* ausschalten, ausschimpfen; **-janie** n Ausschimpfen n.

złajdaczyć *va.* zu Ausschweifungen verführen; verderben; ~ się, licherlich werden.

złakomić się na co, zu etw. Lust bekommen.

złamać *va.* (zer)brechen; ~ rękę, den Arm brechen; *fig.* ~ serce, das Herz brechen; (przysięgę, słowo) brechen; (życie) zerstören; ~ się, (zer)brechen; **złamanie** n Zerbrechen n, Bruch m; ~ kości, Knochenbruch; ~ słowa, Wortbruch (ob kark); **złamany** a zortbrochen; *fig.* gebrochen; -ne życie, zerstörtes Leben; ~ na duchu, niedergeschlagen, verzagt.

złapać -pie, -pał *va.* fangen; ertappen, erwischen (ob. gorący i); ~ się, in die Falle gehen.

złazić I *vn.* I herunterklettern,

heruntersteigen. 2 (o skórze) abgehen. II ~ się, zusammenkommen.

złącze, **złączenie** n Verbindung f;

złączka f el. Leitungsvbinder m;

złączyć *va.* (się, się) verbinden, vereinigen.

złe, -go n Übel, Böses n; **brać** za ~ ubelnehmen; **proszę** mi tego nie wziąć za ~ nehmen Sie mir es nicht übel (ob. zaradzić); **złota** n Übel n; ~ konieczne, notwendiges Übel.

złocenie n Vergoldung f; **-cić** *va.* vergolden; **-cień**, -nia, pl -nie m got. Chrysantheme f; **-cisty** a goldig, goldfarbig; **-ciuchay** a: mój ~ I mein Herzchen I; **-cony** a vergoldet.

złoczyńca, pl -cy m Missetäter; **Übeltäter** m; **złoczywny** a verbrecherisch.

złodziej, -a, pl -e m Dieb; **Gauner**; m (ob. kieszonkowy, czapka); **-aszek**, -szka, pl -szki m Dieb m; **-ka** f Diebin f; **-ski** a diebisch, Diebs...;

banda -ska, Diebsbande f, Diebsgesellschaft n; **jaskinia** -ska, Diebshöhle f; **po-sku** ad. diebisch, auf diebische Weise; **-stwo** n Dieberei, Gaunerei f.

złom, -u, pl -y m Bruch m; **Bruchholz** n.

złorze-czenie n Lästerung; **Verwünschung** f; **-czyć** *vn.* (komu) lästern; verwünschen.

złósć f Ärger, Zorn m; **Wut** f; n; ~ komu, j-m zum Trotz (a. Verdruß); **robić** komu co na ~ j-m etw. zum Trotz tun; **pienić** się ze -ści, vor Wut schäumen; **wpasć** w ~ in Zorn (a. in Wut) geraten;

złosić *va.* ärgern, böse machen; ~ się, sich ärgern, böse, zornig werden

złosił-wie ad., **-wy** a boshaft; (o chorobie) bösertig; **-wość** f Boshaftigkeit f.

złosińca f böses Weib; **-nik**, -a pl -nicy m böser, jähzorniger Mensch.

złotawy a goldfarbig.

złotko n: moje ~ mein Herzchen I

złot-nictwo n Goldschmiedekunst f; **-niczy** a Goldschmied...; **wyrób** ~, **robota** -a, Goldschmiedarbeit f;

-nik, -a, pl -nicy m Goldschmied, Goldarbeiter m.

złoto n Gold n; ~ platkowe, Blattgold; ~ w proszku, Goldpulver n;

nitk -ta, Coldfaden m; ~ w sztabach

Barrengold, **Stangengold**; **szczerę**, czyste ~ gediegenes Gold; **na** wagę -ta, übermäßig teuer; **prz.** nie wszystko ~, co się świeci, es ist nicht alles Gold, was glänzt; **-dajny** a goldhaltig; **piasek** ~ Goldsand m; ~ **interes**, viel gewinnbringendes Geschäft

-glów, -owa, pl -owy m Goldstoff, **Goldbrokat** m; **-lity** a aus gediegnem Golde; **-kosi**, -u m min. Operment n;

-usty a *fig.* beredt; **-włosy** a goldhaarig; **-zółty** a goldgelb.

złotówka f Zloty m.

złoty I a golden, Gold...; **-te** czasy, goldene Zeit (ob. cielec, góra i, młodzię, ńrodek); ~ **interes**, sehr vorteilhaftes Geschäft; **-ta** moneta, Goldmünze f; **waluta** -ta, Goldwährung f;

-te wesole, goldene Hochzeit. II pl -te m Zloty m.

złowić *va.* fangen, erwischen,

złowieszczy, **złowrogi**, **złowróbny** a unheilverkündend.

złozie n gór. Gang m, Gangart f.

złożenie n I ob. składowanie; ~ **we** dwoje, Zusammenfaltung f; ~ **do** grobu, Zusammenlegung f; ~ **holdu**, Huldigung f; ~ **projektu** ustawy, Einbringung f eines Gesetzesentwurfs; ~ **przysięgi**, Eidesleistung, Eidesab-

legung f; ~ **z** urzędu, Amtsetzung f; (towaru) **hinterlegung**; (wizyty) **Abstattung** f. 2 min. Gefüge n.

złożony a I zusammengesetzt; ~ **we** dwoje, (zusammen)gefaltet. 2 kompliziert, verwickelt; **złożyć** *va.* ob. składować; ~ **dowód**, Beweis ablegen; (pieniądze) **hinterlegen**, deponieren; ~ **przysięgę**, Eid leisten; ~ **świadectwo**, Zeugnis ablegen.

złóg, -ogu, pl -ogi m I Ablagerung f; **Niederschlag**, **Bodensatz** m. 2 **Knotenbildung**, **Verhärtung** f; **złogi** artryczne, Gichtknoten pl.

złud a Täuschung, Illusion f;

złudny a täuschend, illusorisch; **złudzenie** n Täuschung f; ~ **optyczne**, Augentäuschung, optische Täuschung; oni są do -nia podobni, sie sehen sich zum Verwechseln ähnlich; **oddawać** się -niom, sich Täuschungen hingeben.

złupić *va.* I abbalgen, die Haut abstreifen. 2 berauben, plündern.

zły a (gorszy, najgorszy) I schlecht, schlimm, übel, arg; **złe** czasy,

schlechte Zeiten; **w** najgorszym razie, im schlimmsten Falle; ~ **człowiek**, böser, schlechter Mensch (ob. humor i). 2 (na k.) böse; **być** -m na kogo, j-m (a. auf j-n) böse sein

zmaćać się, sich müde arbeiten (a. gehen, laufen). [anfeuchten

zmaćać *va.* naś machen, nässen.

zmaćać *va.* (kogo) überwältigen.

zmaćać *va.* (z kim) ringen (ob zmóc); **zmaganie** się n Ringen n

zmaglować ob. maglować.

zmałstrować *va.* verfertigen

zmałczyć *vn.* kleiner werden.

zmańerowany a verunstelt, manieriert.

zmarkotnieć *vn.* ob. markotnieć

zmarły a verstorben.

zmar-nieć *vn.* (o osobie) verkommen, verkümmern; (o rzeczy) verderben; **-nienie** n Verkommenheit, Verkümmern f.

-nować *va.* (mają tek etc.) verschleudern, vergeuden; (życie) verpfuschen.

zmar-szczenie n Runzeln, Falten n; **-szeczka** f Runzel; (w sukni etc.) Falte f; **drobne** -ki (naokoło oczu) Krähenfüße, Runzeln pl (in den Augenwinkeln); **-szczyony** a runzelig; **-szczyły** *va.* runzeln, falten; ~ **brwi**, **złoczy**, die Stirn runzeln; ~ **się**, runz(e)lig werden, sich runzeln; sich falten.

zmarz-wiały a erstarrt; **-wić** *va.* (się, się) kränken, grämen; **-wieć** *vn.* absterben, erstarren; **-wienie** n Kränkung, Bekümmernis f, Kummer, Gram, Ärger m.

zmarz-wych-wstać *vn.* auferstehen; **-wstały** a (vom Tode) wieder-

auferweckt; **-wstanie** n Auferweckung f.

zmarz-lak, -a, pl -i, -luch, -a, pl -y m Fröstling m; **-nać** *vn.* erfrieren; **durchfrieren**; **zmarz**lem do szpiku kości, ich bin ganz erfroren; **-nięcie** n Erfrieren; **Durchfrieren** n; **-nięty** a gefroren, erfroren.

zmaterializować *va.* materialisieren, verkörpern; ~ **się**, materiell werden.

zmawiać *va.* I (pacierz) hersagen.

2 ~ **się** z kim, sich miteinander verabreden; **się** mit j-m **benahmen**, verständigen; ~ **się** na kogo, sich gegen j-n verschwören.

zmaza f Schandfleck, Makel m; bez -zy, makellos; zmaz(yw)ać *va.* auswischen, auslöschen, verwischen; ~ się, sich verwischen; ~ się (czym) się besudeln, sich beflecken.

zmazać *va.* trübe machen, trüben; -- się. trübe werden.

zmażyć *vn.* klug werden.

zmechanizować *va.* mechanisieren; -wanie n Mechanisierung f; zmczanie n Ermüdung, Müdigkeit f; -czyć *va.* (się, się) ermüden, abmatten; -czony a ermüdet; mude, matt.

zmięknąć *vn.* ob. männlich.

zmiana f Änderung, Veränderung; Abwechs(ell)ung f, Wechsel m; ~ na gorze, Verschlechterung, Wendung f zum Schlimmern; ~ na lepsze, Verbesserung f; ~ dekoracji, Dekorationswechsel m; ~ frontu, Frontveränderung; (służby, warty) Ablösung f; na -ne, abwechselnd; zum Wechsels (dienlich), zum Ersatze; ubranie na -ne, Kleider zum Wechseln; ~ mieszkania, Wohnungsänderung, -wechsel; nagła ~ Umschwung m; zaszła ~ eine Änderung ist eingetreten; wprowadzić -ny, Änderungen einführen; ~ przeko-
nań, Sinnesänderung, Schwenkung f.

zmiarkować *va.* (się) merken.

zmiatać I *va.* wegfeegen; zusammenfeegen; II *vn.* zart. die Flucht ergreifen, davonlaufen.

zmiadżyć *va.* zermalmen, zerquetschen; fig. vernichten, zugrunde richten.

zmiąć. zemne, zmiął *va.* zerknütern, zerknüllen, zerknautschen.

zmielenie n Mahlen n; -lony a gemahlen.

zmię-ni(a)ć *va.* (ver)ändern; (mieszkanie, pieniądze etc.) wechseln; ~ ubranie, die Kleider wechseln, sich umkleiden; ~ zdanie, seine Meinung ändern, andern Sinnes werden; ~ koszulę, ein anderes Hemd anziehen; ~ tryb życia, seine Lebensweise ändern; ~ taktykę, andere Mittel anwenden, seinen Plan, seine Handlungsweise ändern; ~ religię, eine andere Religion annehmen; to a postać rzeczy, das ändert die Sachlage (a. die Sache); ~ zawód, den Beruf wechseln, umsatzen; ~ się,

sich ändern; ~ się na korzyść, sich verbessern; zmiany się zmieniły, die Zeiten haben sich geändert; ~nił się na twarzy, sein Gesicht veränderte sich; ~niony a geändert, verändert; gewechselt; -nność f Verändersichkeit f; ~ kolei losu, Schicksalswechsel m; (u ludzi) Wankelmut m, Wankelmütigkeit f; -ony a veränderlich; Wechsel...; wankelmütig; unbeständig; -ne koleje życia, Wechselfälle pl; el. prąd ~ Wechselstrom m; obciążenie -ne, wechselnde, veränderliche Belastung; maszyna -nego prądu, Wechselstrommaschine f.

zmię-rzać, -rzyć I *va.* ab-, ausmessen; fig. ~ kogo wzrokiem, j-n mit den Augen messen. II *vn.* bez-zwecken; ~ do cz., auf etw. (ab)zielen; es auf etw. absehen; do czego on -rza? wo will er hinaus? III ~ się z kim, sich mit j-m messen; es mit j-m aufnehmen.

zmiarzech, -u m Dämmerung f; ~ wieczorny, Abenddämmerung; o -u, in der Dämmerung, bei Anbruch der Nacht; fig. ~ życia, Lebensabend m; -ać, -nąć *vn.* dämmern; -a się, es dämmert.

zmiarzyć ob. zmierzać.

zmię-szać I *va.* 1 vermischen, vermengen. 2 (kogo) verwirrt machen, bestürzen, außer Fassung bringen. II ~ się, sich vermischen, sich vermengen; fig. in Verwirrung (a. in Bestürzung) geraten, bestürzt werden, aus der Fassung kommen; -szanie n Vermischung, Vermengung f; fig. Verwirrung, Bestürzung; -szony a vermischt; fig. bestürzt, verwirrt, vorlegen.

zmię-szczać, -ścić, -szczę, -ści *va.* unterbringen; ~ się, Platz finden; fig. co się -ści, gehörig, derb, tüchtig; zbic k., co się -ści, j-n tüchtig durchprügeln.

zmięść, zmiotę, zmiecie, zmiół-
tlem, zmiół ob. zmiatać.

zmięćnie n Zerknütern n.

zmięk-czać, -czyć *va.* erweichen, aufweichen; fig erweichen; ~ serce, das Herz rühren; -czenie n Erweichung f; -nąć *vn.* erweicht werden; sich erweichen (t. fig.); -nięcie n Erweichung f.

zmięto-sić *va.* zerknütern, zerknüllen; -szenie n Zerknütern n.

zmiłować się, sich erbarmen; zmiłuj się! um Gottes willen! ~ się nad kim, sich j-s (a. über j-n) erbarmen;

zmiłowanie n Erbarmen n; zmizernieć *vn.* abmagnen, sich abzmilćić *va.* ausdreschen. [zehren. zmiń-je-szać, -szyć *va.* (się, się) verkleinern, vermindern, verringern; (kare) mildern; (ogień) dämpfen; ~ się, abnehmen; -szanie n Verkleinerung, Verminderung, Verringerung; ~ się, Abnahme f.

zmobilizować *va.* ob. mobilizować zmoczyć ob. zmaczać; ~ sobie nogi, nasse Füße bekommen.

zmodernizować *va.* modernisieren, modern machen.

zmodyfiko-wać *va.* abändern, modifizieren; (żądania) mildern; -wanie n Modifikation f.

zmokły a naß; durchnaß; zmoknąć *vn.* naß werden (ob. niika).

zmonitować ob. monitorować.

zmontować *va.* zusammenstellen, montieren; -wanie n Zusammenstellung, Montage f.

zmora f Alp m, Alpdrücken n; -zn. quälender Traum; fig. Schreckbild n.

zmordo-wać *va.* kreuzlahm machen; (się, się) abhetzen, abmühen; ~ się, ermatten, todmüde werden, -wany a todmüde, kreuzlahm.

zmorzyć *va.* enträften; überwältigen; -rzony smem, vom Schlafe überwältigt.

zmotorzować *va.* motorisieren.

zmowa f geheimes Einverständnis; być z kim w -wie, mit j-m im Einverständnis sein; mit j-m unter einer Decke stecken.

zmóc, zmoge, zmołem, zmołem, zmógl *va.* übermannen; (się, się) bez-zwingen, überwältigen; sen go zmógl, der Schlaf überwältigte ihn.

zmówić ob. zmwiać.

zmrok, -u m Dämmerung, Abenddämmerung f (ob. zmierzch).

zmrozić *va.* gefrieren machen; -zenie n Gefrierenmachen; Gefrieren

zmru-zać, -zyć *va.* ~ oczy, dir Augen zumachen, schließen; cał noc nie -zyłem oka, ich habe die ganze Nacht kein Auge zugemacht.

zmuda I f Zeitverlust m. II m Trödelpeter m; zmudy a mühselig; zeitraubend.

zmu-szały a morsch; zmu-szecz *vn.* morsch werden.

zmu-sić, -szać *va.* zwingen, nötigen; ~ (k.) do milczenia, zum Schweigen bringen; ~ się, sich Zwang antun; -szanie, -szenie n Zwingen. Nötigen n; -szony a genötigt, gezwungen; widzę się -m, ich sehe mich genötigt, gezwungen, in die Notwendigkeit versetzt; ~ koniecznością, notgedrungen.

zmycie n Abwaschung f; zmyć *va.* abwaschen; spülen; fig. ~ komu głowę, j-m den Kopf waschen.

zmykać *vn.* flüchten, davonlaufen, ausreißen, sich aus dem Staube machen.

zmy-lać, -lić *va.* irreführen; ~ droge, sich verirren; irregen; ~ czyją czujność, j-s Wachsamkeit tauschen; ~ ślad, die Fahrt verlieren.

zmysł, -u, pl -y m Sinn m; ~ sportrzegawczy, Beobachtungsorgane f; bez -ów, bewußtlos, besinnungslos; być przy zdrowych -ach, bei Sinnen sein (ob. odchodzić r.); odzyskać -y, wieder zu sich kommen; stracić ~ bewußtlos werden.

zmysło-wo ad., -wy a sinnlich; Sinnen...; rozkosz -wa, Sinnengenuss m; szal -wy, Sinnenwahn m; -wość f Sinnlichkeit f, sinnliche Begierde.

zmyś-lać, -lić *va.* ersinnen, erdenken, erdenken, erfinden; lügen;

-lenie n Erdichten, Erfindung f; Lügen n; -lność f Scharfsinnigkeit, Findigkeit, Aufgewecktheit f; -lony a scharfsinnig, klug, findig, aufgeweckt; -lony a erdichtet.

zmyty a abgewaschen; poszedł, jak ~ er ging davon wie ein besogener Pudel; zmywać ob. zmyć; (statki) spülen; zmywalnik, -a, pl -i m Spülnapf m; zmywanie n Abwaschung; (naczyń) Spülung f.

znacher, -a, pl -rzy m Quacksalber, Kurfischer m; -stwo n Kurfischerel, Quacksalberei f.

znaczyć a bedeutsam; wiele ~ wielsagend; nic nie ~ nichtig, nichts-sagend.

znaczek, -czka, pl -czki m Zeichen n; ~ pocztowy, Briefmarke f.

znaczenie n 1 (bielizny etc.) Zeichen, Bezeichnungen n 2 Bedeutung f; Sinn m; właściwe, przenośne ~ (wyrazu), eigentlicher, bildlicher Sinn; w całym -niu tego słowa, im vollen Sinne des Wortes; w ścisłym, obyczajnym -niu, im engern, weitern Sinne; bez -nia, bedeutungslos. 3 (powaga) Ansehen n. 4 Wichtigkeit f; to ma wielkie ~ das ist sehr wichtig. **znaczkować** va. stempeln; **znacznik**, -a m Körner m Streichmaß n. **znacz-ny** a bedeutend, beträchtlich, ansehnlich, wesentlich, namhaft, erheblich; -ne postępy, bedeutende Fortschritte; -na strata, bedeutender Verlust; -na suma, eine ansehnliche Summe; -nie *ad.* wesentlich, bedeutend; to się ~ przyczyni do tego, że... dies wird wesentlich dazu beitragen...; sytuacja się ~ poprawiła, die Lage hat sich wesentlich gebessert. **znaczyć** I va. (bieliznę etc.) zeichnen. II vn. bedeuten; heißen; co to ma ~? was soll das heißen?; to nie -czy, es hat nichts zu bedeuten; to dla niego nic nie -czy, das ist für ihn eine Kleinigkeit (a. ein Kinder spiel).

znać I va. 1 kennen; wissen; ~ co dokładnie, Bescheid wissen; ~ k. z widzenia, z nazwiska, j-n von Ansehen, dem Namen nach kennen; dać ~ zu wissen tun; nie dać ~ o sobie, nichts von sich hören lassen: nie chcę go ~ ich will von ihm nichts mehr wissen. 2 ~ że... man merkt es (gleich) an, daß...; ~ pana po kolech, man erkennt gleich den Herrn. II ~ się 3 einander kennen. 4 ~ się na czym, sich auf etw. verstehen; (nie) ~ się na żartach, (keinen) Spaß **znaga** *ad.* plötzlich. [verstehen]

znajda, pl -dy, **znajdek**, -dka, pl -dki m Findling m. Findelkind n; **znajdować** va. finden (ob. znaleźć); ~ się, sich befinden; sich vorfinden. **znajoma**, -mej, pl -me f Bekannte f; -mek, -mka, pl -mki m Bekannter m; -mość f 1 (języka etc.) Kenntnis f; ~ rzeczy, Sachkenntnis 2 Bekanntschaft f (ob. zawiązać).

znajomy, -mego, pl -mi I m Bekannter m. II a bekannt

znak, -u, pl -i m 1 Zeichen, Merkmal n; ~ charakterystyczny, Kennzeichen; ~ fabryczny, Warenzeichen Fabrikmarke f; ~ pisarski, Schriftzeichen; ~ świetlny, Lichtzeichen; (umówiony) Signal n, ~ wodny, Wasserzeichen; ~ zapytania, Fragezeichen; nie dawać -u życia, kein Lebenszeichen von sich geben, nichts von sich hören lassen; dać się we -i, sich fühlbar machen; dać się komu we -i, j-m hart zusetzen, j-n arg mitnehmen, quälen; to zły ~ das ist ein schlechtes Zeichen. 2 (ślad) Spur f; ani -u, spurlas. 3 Schild n. **znakomi-cie** *ad.* I vortrefflich, sehr gut 2 bedeutend, ansehnlich; -tość f Berühmtheit f, berühmte Person, Standesperson; (naukowa) Autorität f; -ty a 1 angesehen, berühmt, hervorragend. 2 (wyśmienity) vortrefflich, vorzüglich. [nen.]

znakować va. stempeln, (be)zeichnen. **znalaz-ca**, pl -cy m (-czyni f) Finder(in); -ek, -zku m Fund m. **znaleźć** I va. finden, ~ postuch, uznanie, Gehör, Beifall finden. II ~ się I sich finden (ob. znajdować) ~ się 2 sich bemerken; nie umieć się ~ w towarzystwie, sich nicht zu benehmen wissen; **znalezienie** n Finden n, Fund m; ~ w porządku, Richtigbefund; **znaleziony** a gefunden; przedmiot ~ Fund m, Fundsache f; biuro rzeczy -ch, Fundbüro n; **znalazcze**, -go n Fundgeld n, Finderlohn m.

znaniemi-tość f angesehene, berühmte Person; -ty a angesehen, berühmt.

znamienny a charakteristisch. **znamię**, -ienia, pl -iona n Kennzeichen, Merkmal; (na ciełe) Muttermal n; **znamionować** va. charakterisieren; kennzeichnen.

znany a bekannt, berühmt; powszechnie ~ allgemein bekannt; dobrze ~ wohlbekannt.

znarodowić va. nationalisieren.

wnienie n Nationalisierung f.

znarowić va. (konia) tückisch machen; ~ się, tückisch werden.

znaw-ca, pl -cy m (-czyni f) Kenner(in), oko -cy, Kenner-auge n. -blick m, -stwo n Sachkenntnis, Kenner-schaft f

znę-cać się nad kim, j-n quälen, mißhandeln, plagen; -canie się n Quälen n.

znędz-niały a elend (aussehend), abgezehrt; -nieć vn. elend werden, sich abzehren. [abgeplagt.]

znękać va. abplagen; **znękany** a zniecz-wić va. vernichten; -wienie n Vernichtung f.

znicz, -a m heiliges Feuer.

zniechę-cać, -cić va. entmutigen, mutlos machen; abschrecken; ~ k. do cz., j-m die Lust zu etw. ver-treiben (a. benehmen); ~ się, die Lust verlieren; sich entmutigen (abschrecken) lassen; -cenie n Entmutigung, Mutlosigkeit f; -cony a mutlos.

znieczul-pli-wi(a)ć va. ungeduldig machen; ~ się, ungeduldig werden, die Geduld verlieren; -wienie n Ungeduld f.

znieczu-lać, -lić va. (gegen Schmerzen) unempfindlich machen; ~ eterem, ätherisieren, durch Äther die Schmerzen tilgen; -lenie n Tilgung der Schmerzen durch Äther (a. Chloroform), Betaubung, Anästhesie f.

zniedoleż-niały a unbeholfen; blödsinnig; -nieć vn. gebrechlich, schwach-sinnig werden; -nienie n Gebrechlichkeit f, gelahmter Zustand; (umysłowy) Blödsinn m.

zniekształ-cenie n Verunstaltung f; -cić va. verunstalten.

zniesz-czyć va. eindeutschen, germanisieren; -cząć vn. deutsch werden, sich germanisieren; -czenie n Germanisierung f. [zlich.]

znienacka *ad.* unversehens, plötzlich. **znienaw-ziść** va. ~ kogo, Haß auf j-n werfen; -dzony a verhaßt.

zniepra-wi(a)ć va. (sittlich) verderben; -wienie n Verderben n. **znieruchomieć** vn. bewegungslos (a. regungslos) werden.

zniesienie n Aufhebung, Abschaffung f; nie do -nia, trudno do -nia, unerträglich; **zniesić** ob. znośić.

zniesla-wić va. in üblen Ruf bringen, verrufen, verunglimpfen; -wienie n Verrufung, Verunglimpfung f. [lung f.]

zniewaga f Beleidigung, Beschimpfung. **zniewalać** va. zwingen, nötigen.

zniewa-zać, -żyć va. beleidigen, beschimpfen; -zenie n ob. zniewaga. **zniewie-siałość** f Verweichlichung f; -ściany a verweicht; weiblich. **zniesić** vn. sich verweichlichen; weiblich werden.

zniewo-lenie n Zwang m, Zwingen n; -lić ob. zniewalać; -lony a gezwungen, genötigt.

znikać vn. verschwinden.

znikąd *ad.* von nirgends. **znikczem-nieć** vn. niederträchtig werden; -nienie n Niederträchtigkeit f.

zniknąć vn. verschwinden; **znik-nięcie** n Verschwinden n.

zniko-mość f Vergänglichkeit; Hinfälligkeit f; -my a vergänglich; hinfällig.

znisz-czalny a zerstörbar; -cząć vn. vernichtet werden; zugrunde gehen; -czenie n Vernichtung, Zerstörung f; -cząć va. vernichten, zerstören; (zdrowie) zerrütten, ruinieren; (obuwie etc.) abnutzen.

znisz-czenie n Vernichtung f; -cząć va. vernichten.

zniwelo-wać va. gleichmachen, ausgleichen, nivellieren; -wanie n Gleichmachung, Nivellierung f.

zni-zać, -żyć va. niedriger machen; erniedrigen; (cenę) herabsetzen; ~ głoś, leiser reden (a. sprechen), die Stimme sinken lassen; ~ się, niedriger werden; sich senken; sich erniedrigen; -zenie n Erniedrigung; (ceny) Herabsetzung f; -zka f (ceny) Herabsetzung, Ermäßigung f; Fallen, Sinken n, Baisse f; ~ plac, Lohnkürzung f; spekulować na -kę, auf das Fallen der Kurse spekulieren; -zkować vn. (im Preise) sinken, fallen; -złowić, -wca, pl -wcy m Fixer, Flaumacher m, -zkowy a Baisse...; tendencja -wa, Baisstendenz f; ruch ~ Baissebewegung f; -zony a (o cenie) harabgesetzt, ermäßigt.

znojny a sehr heiß; mühsam.

znośić, **zniesić** I va. 1 (na dół) hinuntertragen; (z różnym ciężką) zusammen-tragen, -bringen. 2 (do, prawo etc.) aufheben, abschaffen. 3 (odział wojska) aufs Haupt schlagen. 4 (cierpieć) ertragen, dulden, ausstehen, leiden; vertragen; nie ~ kogo, j-n nicht ausstehen können; nie ~ zimna

dje Kalte nicht (v)ertragen; ~ co cierpliwie, etw. über sich ergehen lassen. etw. in Geduld ertragen. 5 (ubrania etc.) abtragen, abnutzen. 6 ~ jaja, Eier legen. II ~ się 7 sich vertragen, sich gegenseitig ertragen. 8 (o ubrani) abgenutzt, abgetragen werden. 9 ~ się z kim, mit j-m Rücksprache nehmen; sich mit j-m benehmen, verständigen.

znozenie n (prawa etc.) Aufhebung, Abschaffung f; **znozony** a (garnitur) abgetragen, abgenutzt. **znoś-nie** ad., **-ny** a erträglich, leichtlich.

znój, -oju m 1 erdrückende Hitze. 2 schwere Arbeit; Schweiß m.

znów, **znowu** ad. wieder, aufs neue, nochmals, abermals; ~ otworzyć, wiedereröffnen.

znu-dzenie n Langeweile f; aż do -nia, bis zum Überdruß; **-dzić** u. (sie, sich) langweilen; **-dzony** a ~ czym, einer Sache überdrüssig.

znu-żenie n Ermüdung f; **-żyć** u. va. ermüden, abmatten; langweilen; ~ się, sich ermüden; überdrüssig werden.

zoba-czenie (się) n Wiedersehen n; do -nia się, auf Wiedersehen; **-czyć** u. sehen, schauen, erblicken; zobacz niżej, siehe unten; **-czymy**, wir werden ja sehen; ~ się z kim, j-n sehen; **-czymy** się wkrótce, auf baldiges Wiedersehen.

zobojęt-ni(a)ć u. neutralisieren; **-niały** a gleichgültig; **-nieć** un. gleichgültig werden (na co, gegen, für...); **-nienie** n 1 Gleichgültigkeit f, Gleichgültigwerden n. 2 chm. Neutralisierung f.

zobopól-nie ad., **-ny** a gegenseitig; **-ność** f Gegenseitigkeit f.

zobowią-z(yw)ać u. (sie, sich) verpflichten, verbinden; **-wiąże** mnie pan, jeżeli... Sie werden mich zu Dank verpflichten, wenn...; ~ się do cz., sich zu etw. verpflichten, anheischig machen; **-zanie** n Verpflichtung, Verbindlichkeit f; bez -nia, freibleibend; bez mego -nia, ohne Verbindlichkeit (a. Obbligo) meinerseits; wypłacić, honorować -nia, seinen Verpflichtungen nachkommen; wziąć na siebie ~ eine Verpflichtung übernehmen, eingehen;

-zany a verpflichtet, verbunden.

zobrazo-wać u. bildlich darstellen; **-wanie** n bildliche Darstellung, zoczyć u. erblicken.

zodiak, -u m ast. Tierkreis m; **-al-Zofia** f Sophie f. Iny a Tierkreis... **zognisko-wać** u. (sie, sich) konzentrieren, auf einen Punkt vereinigen; **-wanie** n Vereinigung in einem Punkte, Konzentrierung f.

zohy-dzać, **-dzić** u. ob. ohldz. **zola** f Mutterlauge f, ausgelagte Asche.

zolzowaty a drüsig, skrofulös.

zolz, **zolz** pl Skrofen pl.

zoolog, -a, pl -owie m Zoolog m;

-ia f Zoologie, Tierkunde f; **-iczny** a zoologisch; ogród ~ zoologischer Garten, *fam.* der Zoo. [furchen.

zorać u. durchpflügen, durchzorganizo-wać u. einrichten, veranstalten, organisieren; **-wanie** n Veranstaltung, Organisation f.

zorza f ~ poranna, Morgenröte f;

~ północna, Nordlicht n; ~ wieczorna, Abendrote.

z osobna ad. besonders, einzeln.

zostać, **-anie**, **-al**, **zostawać**, **-aje**, **-wał** I u. I bleiben, verbleiben; ~ w domu, zu Hause bleiben; (o pannie) ~ na koszu, sitzen bleiben; ~ w tyle, zurückbleiben; ~ na placu, im Kampfe fallen. 2 (lekarzem etc.) werden; ~ biedakiem, arm werden; ~ ranionym, verwundet werden. II ~ się, (zurück)bleiben; übrig bleiben.

zostawi(a)ć u. (co gdzie) (zurück)lassen; (co komu) überlassen; (kogo) verlassen; ~ po sobie, po śmierci, hinterlassen; ~ po sobie majątek, ein Vermögen hinterlassen; ~ k. w spokoju, j-n in Ruhe lassen; ~ do czyjej dyspozycji, j-m zur Verfügung stellen; ~ komu do wyboru, j-m freistellen; ~ zadatek, eine Anzahlung zurücklassen; to -wia do życzenia, das läßt zu Wünschen übrig; ~ sobie co, sich etw. vorbehalten; **zostawmy** to! brechen wir ab!

zował ad. von dorthier; ni stad, ni ~ plötzlich; aus heiler Haut.

z pomiędzy prp. unter.

z powrotem ob. powróć.

zrabo-wać u. berauben, ausplündern; **-wanie** n Berauben n, Ausplünderung f.

z rana ad. des Morgens, morgens.

zranic u. (sie, sich) verwunden; **zranienie** n Verwundung f.

zrastać (zrosić) się, zusammenwachsen; **zrastanie** n Zusammenwachsen n.

zra-szać u. besprengen, bespritzen; **-szanie** n Besprengung f.

zraz, -u, pl -y m 1 (miesa) Schnitte f; -y, gedämpfte Fleischschnitten;

-y siekane, Fleischklöße pl. 2 an. Hirnlappen m. 3 agr. Pfropfretz m.

zra-zic, **-zać** u. abschrecken; ~ się, sich abschrecken lassen; ~ się do k., Abneigung gegen j-n fassen; **-zenie** n Abschreckung f.

zrazu ad. anfangs.

zrab, **zrębu**, pl **zręby** m 1 bud. Gebälk n; Gerippe n; ~ okrętu, Schiffserippe. 2 leś. Schlag m, Hiebs-, Schlagfläche f; ~ cześciowy, Verjüngungsschlag; ~ zupełny, Kahlschlag; **zrabac** u. 1 fallen; abhauen. 2 fig. ~ k., j-n herunterreißen.

zrealizo-wać u. verwirklichen, realisieren; verwerten; **-wanie** n Verwirklichung, Realisierung; Verwertung f.

zreasumować ob. reasumować.

zredagować ob. redagować.

zredukować ob. redukować. [ren.

zreferować u. berichten, referieren. **zreformować** u. umgestalten, reformieren. [biliteren.

zrehabilitować u. (sie, sich) reha-

zreorganizować ob. reorganizować.

zreparować u. ausbessern.

zreszta ad. übrigen. [się.

zrewanżować się ob. rewanżować

zrewidować ob. rewidować.

zrezygowany a gefaßt, resigniert.

zręcz-nie ad. geschick, gewandt; **-ność** f Geschicktheit, Gewandtheit f;

-ny a 1 geschick, gewandt. 2 glücklichbringend.

zrękowy ob. zaręczyny.

zrobaczywieć u. wurmig, wurmstichig werden.

zrobić I u. 1 machen, tun (ob. grzeźność 2, zawód 2). 2 (10 kilo metrów) zurücklegen. 3 (k. milistrem etc.) ernennen. II ~ się, sich machen; werden; zrobiło mi się słabo, mir wurde unwohl; to się zrobi, das wird sich schon machen; ~ się

wielkim, wichtig tun (ob. robić); **zrobienie** n Tun n; do -nia, tunlich.

zrodzić u. gebären, erzeugen; hervorbringen; ~ się, entstehen.

zrogowa-ciały a hornig; **-cieć** u. hornig werden.

zrop-piały a eiternd, eiterig; **-pieć** u. vereitern; **-pienie** n Vereiterung f.

zrosić u. ob. zraszać.

zrosły a zusammengewachsen; **zrosnąć** u. zusammenwachsen.

zrost, -u, pl -y m Zusammenwachsen n; Verwachsung f.

zroszenie n Besprengung f.

zrosić ob. zrastać; **zrosnąć** n ob. zrost; **zrosnięty** a ob. zrosły.

zrozpaczony a verzweifelt.

zrozu-miałe ad., **-miały** a verständlich, faßlich, begreiflich; **-miałość** f Verständlichkeit; Faßlichkeit f;

-mieć u. verstehen, fassen, begreifen; w dobre -mianym interesie, im wohlverstandenen Interesse; **-mień** n Verständnis n; brak -nia, Verständnislosigkeit f; dać do -nia, zu verstehen geben; z pełnym -m, verständnisvoll.

zró n(yw)ać u. gleichen, gleich-

machen; (teren) ebenen; ~ z ziemią, dem Erdboden gleichmachen; **-nie** n Gleichmachen; Ebenen n.

zrównowa-żenie n Ins-Gleichgewicht-Bringen n; **-żyć** u. ins Gleichgewicht bringen; fig. (człowiek) **-żony**, gesetzt.

zrózniczko-wać u. differenzieren;

-wanie n Differenzierung f.

zrudziały a entfärbt, verschossen;

zrudzieć u. sich entfärben; verschiefen. [ausschimpfen.

zru-gać, **-gnąć** u. gm. ausschelten;

zrutno-wać u. zugrunde richten; zerstören; (zdrowie etc.) zerrütten, ruinieren; **-wany** a ruiniert.

zrumienić u. kuch. bräunen.

zrutynizowany a nach der Schablone arbeitend; człowiek ~ Gewohnheitsmensch. [rechnen.

zryczaltować u. alles zusammen-

zryć u. durchwühlen.

zrymować u. zusammenreimen

zryw-, u m sp. Start m.

zrywać, **zerwać** I u. i u. 1 ab-

reißen; herunterreißen; (kwiaty, owoce) pflücken; (liście) abblättern, ent

blättern. 2 abbrechen; (umowę etc.) brechen; ~ stosunki, die Beziehungen abbrechen; ~ z kim, allen Umgang mit j-m abbrechen; zerwalem z nią, wir haben vollständig miteinander gebrochen; boki zrywać ze śmiechu, es ist zum Totlachen. 3 (konía) abtreiben; (nogi) überanstrengen. II ~ się 4 zerbrechen, zerreißen, 5 (z miejsca) aufspringen; ~ się ze snu, aus dem Schläfe aufwachen; ~ się na równo nogi, plötzlich aufspringen; ~ się do lotu, auffliegen; zerwała się burza, ein Gewitter ist ausgebrochen; **zrywanie** n ob. zerwanie; ~ się, plötzlich Aufspringen; ~ się ze snu, Aufzrücken ad. selten. [fahren n. **zrzędać**, -dzic u. va. (ver)fügen; Bóg tak -dził, Gott hat es so gefügt; -dzenie n Fügung, Schickung f; ~ boskie, Fügung Gottes. **zrzec się**, -kę, -cze, -ki się, **zrzekać się** czego, auf etwas verzichten, Verzicht leisten, einer Sache entsagen; sich einer Sache begeben, von etw. abstehen; ~ pretensji, einem Anspruch entsagen, auf einen Anspruch verzichten; **zrzeczenie się** n (czego) Verzichtleistung f, Verzicht m (auf...), Entsagung f. **zrzeszenie** n Vereinigung f; Verzin m; -szeniowy a Vereins...; -szyć u. (się, się) vereinigen, sich verbinden.

zrzę-da, pl -y m Nörgler, Brummbar, Murrkopf m; -dność f Nörgelei f; -dny a nörgelig, mürrisch; **zrzędzić** u. nörgeln.

zrzuc-ać, -cić u. (jarczmo, jezdźca) abwerfen; (na dół) herunterwerfen, hinunterwerfen; ~ z siebie odpowiedzialność, die Verantwortung ablehnen; ~ z siebie winę, die Schuld von sich abwälzen; (z urzędu) absetzen; -canie n, **zrzut**, -u m Abwurf m; ~ bomb, Bombenabwurf m.

zrzygać się, kotzen.

zrzynać ob. zerznąć; **zrzy-** ek, -nku, pl -nki m Abschnitzel n.

zsa-dzać, -dzic u. va. absetzen; ~ k. z urzędu, j-n von Amte absetzen. **zsiadać**, zsiadać, -dzicie, zsiadł un. 1 absteigen, absitzen; ~ z konia, vom Pferde (ab)steigen. 2 ~ się, gerinnen; **zsiady** a geronnen; -le mleko, dicke Milch, Sauermilch f.

zsiarczenie n Sulfatierung f. **zsiniały** a schwarzblau, fahl; blau angelauten; **zsinieć** un. schwarzblau werden; blau anlauten.

zstąpić, zstępować un. herabsteigen, hinuntersteigen; **zstępny** a absteigend; linia -na, absteigende Linie. **zsumo-wać** u. summieren; **zsumowanie**; -wanie n Summieren n, Zusammenzählung f.

zsunąć, zsunąć u. va. herunterschleppen, herunterrücken; ~ się, herabgleiten, hinunterrutschen.

zsychać un. ob. zeschnąć. **zsyłać** ob. zesłać. [abschütten. **zsypp(yw)ać** u. herunterschütten; **zszarzać** u. abnutzen; **zszarzyć** un. abgenützt werden.

zszeregować u. zusammenstellen. **zszy(wać)** u. zusammennähen. **zubo-żalać** f, -żenie n Verarmung f; -żeć un. verarmen, arm werden; -żyć u. arm machen.

zuch, -a, pl -y m fixer Kerl, Blitzkerl m; ~ dziewczyna, Blitzmadel n; -owaty a keck, burschikos; -wale ad. keck, dreist, kühn; -walec, -lca, pl -lcy m kecker, frecher Kerl (a. Mensch); -wałstwo n, -walość f Verwegenheit, Keckheit, Frechheit f; -waly a keck, verwegen; frech. **zupa** f Suppe f; ~ groszkowa, Erbsensuppe; ~ jarzynowa, Kräutersuppe. **zupel-nie ad.**, -ny a völlig, gänzlich, ganz, vollständig, vollkommen; -ność f Vollständigkeit f; w -ności, ob. zupelnie.

Zurych, -u m geo. Zürich. **Zuzanna**, **Zuzia** f Susanne. **zużyć** n (wody etc.) Verbrauch m. 2 (się) Abnutzung f; **zużyć** u. 1 (wy-potrzebować) verbrauchen; aufbrauchen. 2 (się, się) abnutzen. 3 (na co) verwenden.

zużytko-wać u. (aus)nützen, (nützlich) verwenden, verwerten; da-jący się ~ verwertbar; -wanie n Verwendung, Verwertung, Nutzbarmachung f. [zużyć, zużyć u. abgenutzt; **zużywać** ob. **zubi(a)ć** u. herbeilocken, anlocken; **zwabienie** n Anlockung f. **zwać**, zwąć, z(ó)wie, zwal u. va. nennen, rufen; ~ się, heißen; co się zowie, ordentlich, wie sich's gehört. **zwadza** f Zank, Streit m.

zwadli-wość f Zanksucht, Streitsucht f; -wy a streitsüchtig, zänkisch. **zwadzić** u. Handel stiften.

zwa-lać, -lić I u. 1 umwerfen; niederstrecken, niederstürzen; ~ k. z nogi, j-n zu Boden schlagen, nieder-schmettern. 2 fig. ~ na kogo odpowiedzialność, winę, die Verantwortlichkeit, die Schuld auf j-n walzen, schieben. 3 (co do kupy) an-, aufhäufen. II ~ się, umfallen; einstürzen; ~ się na kogo (a. komu na kark), über j-n her-stürzen; j-m unermutet auf den Hals kommen; **zwalenie** n Niederwerfen, Umstürzen; ~ się, Einsturz m. **zwał-czać**, -czyć u. bekämpfen; (przeszkody) überwinden; ~ się, sich bekämpfen; -czanie n Bekämpfung f. **zwałić** ob. zwałac; **zwałiska** pl Trümmer, Ruinen pl.

zwalniać, zwolnić I u. 1 verlangamen; ~ kroku, langsamer laufen, gehen. 2 (od cla, ze służby wojskowej etc.) befreien; ~ k. od obowiazku, od zobowiazania, j-n einer Verpflichtung entheben, entbinden. ~ k. z posady, ze służby, j-n entlassen, j-m den Abschied geben; (z dtugu) erlassen; ~ się, sich befreien; **zwalnianie** n Befreiung f (od podatków, von Abgaben); Enthebung, Entbindung f. **zwał**, -u, pl -y m ~ górski, Bergsturz m; ~ śniegu, Schneesturz m.

zwany a genannt; tak ~ sogenannten. **zwap-nia(a)ć** u. verkalken; -nieć un. (sich) verkalken; -nienie n Verkalzung f; ~ żył, Arterienverkalzung. **zwarcie** n el. Kurzschluß m. **zwario-wać** un. verrückt werden; -wanie n Verrücktheit f; -wany a verrückt, toll.

zwar-tość f Zusammenhalt m; Geschlossenheit f; mil. ~ oddziału, innerer Halt der Truppe; -ty a geschlossen; dicht, zusammengedrängt. **zwa-rzać**, -rzyć I u. 1 (mleko etc.) gerinnen lassen. 2 (uszkodzić) beschadigen, schädigen; mróz -yl jarzynę, der Frost hat das Gemüse geschädigt. II ~ się, gerinnen. **zwaśnić** u. entzweien, veruneinigen.

zwa-żać, -żyć u. 1 abwägen, wiegen. 2 erwägen; -żyszcy na... in Erwägung (in Anbetracht) da... 3 ~ na, achten auf, beachten; nie ~ na...

keine Rücksicht nehmen auf...; nie -żajac na... ungeachtet... **zwachać** u. 1 wittern, riechen (ob. pismo i). 2 ~ się z kim, sich mit j-m verständigen, benehmen, sich miteinander verabreden.

zwa-tleć un. abnehmen; abmagern; schwach werden; -tlenie n Erschlaffung, Atonie f. **zwał-pić** un. (o czym) verzagen; die Hoffnung verlieren; ~ o chorym, den Kranken aufgeben; -pienie n Verzagttheit; (w co) Verzweiflung f; Zweifel m. [n Anwerbung f.

zwerbować u. anwerben; -wanie **zwdzić** u. fam. klemmen, stibitzen, mausen.

zweg-lać, -lić u. verkohlen; -leć un. verkohlen; -lenie (się) n Verkohlung f.

zweżyć u. ausschnüffeln. **zwe-zić**, -zać u. schmaler machen, verenge(r)n; ~ się, einlaufen, enger werden; -żenie (się) n Verengerung f. Verengern n; ~ się (materii) Einlaufen n.

zwiąc, zwięje, -al un. entlaufen, ausreißen, sich aus dem Staube machen. **zwiadowca**, pl -cy m Aufklärer m; **zwiady**, -dów pl Aufklärung f; mil. ~ bojowe, Gefechtsaufklärung; ~ dalekie, Fernaufklärung; iść na ~ kundschäften.

zwiadować u. verkünd(ig)en. -wanie n Verkündigung f; ~ N. P. Marii, Maria Verkündigung; **zwiad-stwa**, -a, pl -y m Verkündiger, Vorbote, Vorläufer m.

związać, -zić, -zał, **związywać** u. zusammenbinden, (ver)binden; fig. mam -zane ręce, ich habe die Hände gebunden; ~ się kontraktem, sich durch Vertrag binden; ~ się słowem, sein Wort verpfänden.

zwią-zek, -zku, pl -zki m Verband, Verein, Bund m; ~ celny, Zollverein; ~ malżeński, Ehebund; ~ pracownic-ków umysłowych, Angestelltenverband; ~ przemysłowy, Gewerverband; ~ zawodowy, Berufsverband; ~ kolek rolniczych, landwirtschaftlicher Verein; **zjednoczenie** -zków zawodo-wych, Gewerkschaftsbund. 2 Zusammenhang m; Beziehung f; w -zku z... im Zusammenhang mit...; bez -zku, zusammenhanglos; mieć ~ a być w

-zku z czym, Zusammenhängen; zueinander in Beziehung stehen. 3 *chm.* Verbindung *f*; -zkowice, -wca, *pl* -wicy *m* Verbandsmittglied *n*; -zkowy *a* Verband..., Gewerkschafts..., Vereins..., gewerkschaftlich, Bundes...; kasa -wa, Vereinskasse *f*; rada -wa, Bundesrat *m*; sprawy -we, Verbandsangelegenheiten *pl*; pracownicy -wi, gewerkschaftlich organisierte Arbeiter.

zwich-nać *va.* verrenken; verstauchen; ~ noge, sich den Fuß verstauchen; *fig.* ~ komu karierę, j-n herunterbringen; -nięcie *n* Verrenkung *f*; -nięty *a* verrenkt; *fig.* verfehlt, heruntergekommen.

zwichrzyć *va.* in Unordnung bringen; verwirren; Unruhe stiften; (włosy) zerzausen.

zwić, zwije, zwił *ob.* zwijać.

zwie-dzać, -dzić *va.* besuchen; (kraje) bereisen; -dzanie *n* Besuchen; Bereisen *n*.

zwie-szać *va.* zusammenschließen; zusammendrücken; ~ się, sich schließen; -racz, -a, *pl* -e *m* an. Schließemuskel *m*.

zwiercica-dlany *a* Spiegel...; -dło *n* Spiegel *m*; ~ wody, Wasserspiegel *m*.

zwierz-, -a, *pl* -e *m* (wildes) Tier; ~ drapieżny, Raubtier.

zwie-rzać, -rzyc *va.* (an)vertrauen; ~ się komu, sich j-m anvertrauen; j-m etw. vertraulich mitteilen, j-m sein Herz ausschütten; -rzanie się *n* vertrauliche Mitteilung.

zwierzątka *n* Tierchen *n*.

zwierzchni *a* Ober...; -nie odzienie, Oberbekleidung; -nictwo *n* Oberherrschaft; Oberhoheit; Obrigkeit *f*; -niczka *f* Vorgesetzte *f*; -niczcy *a* obrigkeitlich; władza -a, obrigkeitliche Gewalt; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Vorgesetzte(r), Vorsteher *m*; -ność *f* Obrigkeit *f*.

zwierznie *ob.* zwierzanie.

zwierzę, -cia, *pl* -ta *n* Tier *n*; -cień *va.* vertieren; -cość *f* Tierwesen *n*, tierisch; es Wesen; Bestialität *f*; -cy *a* tierisch, viehisch; Tier...; świat ~ Tierwelt *f*.

zwierzozkrzew *m* Pflanzentier *n*; -stan *m* Wildstand *m*.

zwierzyc *ob.* zwierzać.

zwierzyna *f* Wild *n*; ~ drobna,

Kleinwild; gruba ~ Hochwild; -niec -nica, *pl* -nice *m* Tiergarten *m*.

zwie-sić, -szać *va.* hängen lassen; ~ głowę, den Kopf neigen; -sisty *a* (herab)hängend; -szak, -a *m* Pendel *m*; zwieść *va.* zwiódę, zwiędzić, zwiódłem, zwiódló *ob.* zwiodzić.

zwie-trzaly *a* verwittert; -trzec *vn.* verwittern, auswittern; -trzeń *n* Verwitterung, Auswitterung *f*; -trzyć *va.* auswittern.

zwiewny *a* flatternd; wehend.

zwieżć, zwiozę, zwiezie, zwiozłem, zwiózł, zwieżliśmy *ob.* zwozić.

zwie-dły *a* welk, verwelkt; -dnać, -dnieć *vn.* verwelken; -dniecie *n* Welken *n*.

zwiąk-szać, -szyć *va.* (się, sich) vergrößern; ~ się, zunehmen; -szenie *n* Vergrößerung *f*; -szony *a* vergrößert, zwie-złość *f* Bündigkeit, Gedrängtheit *f*; -zły *a*, -złe *ad.* bündig, gedrängt, kurz(gefällt).

zwią-ć, -nąć *va.* 1 zusammenwickeln; (nici) wickeln; ~ w kłęb, zusammenrollen; (włosy w papiloty) aufwickeln; ~ w kłębek, knäueln, auf ein(en) Knäuel wickeln; (papier etc.) aufrollen, zusammenrollen; (zagłę) einziehen; (interes) auflösen; (obóz, namiot) abbrechen; ~ się, sich zusammenrollen; ~ się w kłębek, sich knäueln; zwijanie *n* Zusammenrollen *n*; zwijany *a*: fot. błona -na, Rollfilm *m*.

zwil-gly *a* feucht; -gnać, -gotnieć *vn.* feucht werden; -gocić, -zać, -żyć *va.* befeuchten, anfeuchten; -iać, -a, *pl* -e *m* Anfeuchter *m*; -żanie, -zenie *n* Anfeuchtung, Befeuchtung *f*; -wi-nać *ob.* zwijać; -nięcie *n* (sklepu etc.) Auflösung *f*; -nięty *a* zusammengeerollt; (interes) aufgelöst; -nnie *ad.*, -nny *a* flink, gewandt, behend; -nność *f* Gewandtheit, Behendigkeit, Flinkheit *f*.

zwi-sać, -snać *vn.* herabhängen; -sly, -sajacy *a* herabhängend.

zwitek, -tku, *pl* -tki *m* Wickel *m*, Rolle; ~ papieru, Papierrolle; ~ gazy, Wieke, Scharpirolle *f*.

zwlec, -cze, -ki, zwlekać *vn.* 1 *z* zögern, verzögern, verschieben, in die Länge ziehen; ~ z odpowiedzią, mit der Antwort zögern; ~ z zapłatą, die Zahlung verschieben, verzögern, mit der Bezahlung hinahalten. 2 (po-

ściel) abziehen; zwlekanie *n* Zögern *n*, Verzögerung *f*.

zwłaszcza *ad.* besonders, namentlich, vornehmlich.

zwłuka *f*, Verzögerung *f*, Verzug. Aufschub *m*; bez -ki, ohne Verzug; odsutki z -kę, Verzugszinsen *pl*; ulec -ce, einen Aufschub (eine Verzögerung) erleiden (ob. cierpieć 1, postawienie).

zwłoki, zwłok *pl* Leiche *f*, Leichnam *m*, sterbliche Hülle; oględziny zwlok, Leichenschau *f*; spalenie zwłok, Leichenverbrennung *f*.

zwodniczy *a* verführerisch, täuschend; zwodzenie *n* Täuschung *f*; zwodziciel, -a, *pl* -e *m* (-ka *f*) Verführer(in); Täuscher(in).

zwozić, zwieść *va.* 1 ~ most, eine Zugbrücke herunterlassen. 2 ~ z drogi, irreführen; *fig.* ~ kogo, j-n täuschen, mit Versprechungen hinahalten.

zwozony *a* ~ most, Zugbrücke *f*. zwojnica *f* el. Drahtrolle *f*.

zwojować *va.* besiegen, bezwingen.

zwoła-niczka *f* Anhangerin *f*; -nik, -a, *pl* -nicy *m* Anhänger *m*.

zwołna *ad.* langsam; leise.

zwol-nić *ob.* zwalniać; -nieć *vn.* langsamer werden; -nienie *n* Langsamerwerden; Verlangsamung; Nachlassen *n*; 2 Befreiung *f*; (z długu, od kary etc.) Erlaß *m* (ob. zwalnianie); -niony *a*; w -m tempie, mit der Zeitlupe.

zwol(yw)ać *va.* zusammenberufen, einberufen; zwolanie *n* Zusammenberufung, Einberufung *f*.

zwora *f* Klammer *f*, Anker *m*.

zwornik, -a, *pl* -i *m* bud. Gewölbestein *m*.

zwozić, zwieźć *va.* zusammenführen; (zboże) einfahren.

zwoź, -odu, *pl* -ody *m* Zugbrücke *f*.

zwoj, -oju, *pl* -oje *m* 1 Rolle *f*; ~ papierów, Pack *n* von Papieren. 2 Windung *f*, Gewinde *n*; an. ~ nerwowi, Nervennoten *m*.

zwozka *f* Anfuhr *f*, Einbringen *n* (der Feldfrüchte).

zwracać, zwrócić *1 va.* 1 zurückgeben, -senden, -ersetzen; (koszty) erstatten, ersetzen, vergüten. 2 ~ uwagę, achten, Acht geben; ~ komu uwagę na co, j-n auf etw. aufmerksam

machen, j-s Aufmerksamkeit auf etw. lenken; ~ szczegółowo na..., hervorheben; ~ na siebie uwagę, die Aufmerksamkeit auf sich ziehen. 3 (z żołądka) sich erbrechen. II ~ się do k., sich an j-n wenden; ~ się do k. z prośbą, zapytaniem, eine Bitte, eine Frage an j-n richten; zwracanie *n* Zurückerstattung *f*.

zwrot, -u, *pl* -y *m* 1 Rückgabe, (Zurück-)Erstattung, Rücksendung, Wiedereinstellung *f*; ~ cia, Rückzoll *m*; ~ świadectwa na ~ cia, Rückzollschein *m*; ~ kosztów, Kostenersatz *m*, Kostenersatzung; -y, zurückgegebene (a. zurückgehende) Waren, Bücher etc.; za -em, gegen Rückgabe. 2 (mowy etc.) Wendung, Redewendung *f*; ~ w opinii publicznej, Umschlag *m* der öffentlichen Meinung. zwrotka *f* Strophe *f*. [nung.]

zwrot-nica *f* kol. Weiche *f*; -niczy, -ego, -owie *m* kol. Weichensteller *m*;

-nik, -a, *pl* -i *m* Wendekreis *m*; -nikowy *a* tropisch; kraje -we, Tropenländer, *pl*; -ny *a* 1 Wendung..., wendig, Rück...; punkt ~ Wendepunkt *m*. 2 *gr.* reflexiv, rückbezüglich.

zwrócić *ob.* zwracać.

zwycię-ski *a* siegend, siegreich; Sieges...; pochód ~ Siegeszug *m*; -sko *ad.* siegreich; -stwo *n* Sieg *m*; odnieść ~ den Sieg davontragen (a. erringen); obchód -wa, Sieges-feier *f*; -fest *n*; palma -wa, Siegespalme *f*; u-pojony -wem, siegestrunken; -zca, *pl* -zcy *m* Sieger *m*; -zać, -żyć *va.* siegen, besiegen.

zwyczaj, -u, *pl* -e *m* Gewohnheit; Sitte *f*; Brauch, Gebrauch *m*; w -u będący, üblich; mieć ~ die Gewohnheit haben; ~ handlowy, Handelsbrauch; wejść w ~ zur Gewohnheit werden; taki to ~ das ist so üblich; jest ~ em przyjętym, ze... es ist Regel, daß...; wyjść ze -u, außer (a. aus dem) Gebrauch kommen; -nie *ad.*, -ny *a* gewöhnlich; gebräuchlich; -ny profesor, ordentlicher Professor; -ny żołnierz, gemeiner Soldat; -owy *a* Gewohnheits...; prawo -owe, Gewohnheitsrecht *n*.

zwyk-le *ad.* -kły *a* gewöhnlich, üblich; jak -kle, wie gewöhnlich (a. üblich); w -kły sposób, in der üblichen Weise; handl. ze -kłym zastrze-

żeniem (wpływu), unter üblichem Vorbehalt; -knać u. n. gewohnt sein, pflegen. [scholten.]

zwymsiać *va.* (kogo) tüchtig auszuwird-niały a entartet; -nieć *vn.* entarten, ausarten; -niezić *n.* Entartung f, Ausarten *n.*

zwyż *ad.* in die Höhe; oberhalb.
zwyż-ka *f.* Steigen *n.*, Hausse *f.*, Aufschlag *m.*; ~ *cen.* Preiserhöhung *f.*, Steigen *n.* der Preise; spekulant *na* -*ke*, Spekulant auf das Steigen der Kurse; -**kwoc** *vn.* steigen, haussieren; -**ko** *vy* *a.* tendencja -*wa*, Neigung *f.* zum Steigen, Hausse-tendenz, -bewegung *f.*
zybet, -*u*, *pl* -*y* *zo*. Zibetkatze *f.*
Zygmunt, -*a* *m.* Sigismund, Siegmund.

zygzak, -*a*, *pl* -*i* *m.* Zickzack *m.*; robić -*i*, Zickzack machen; im Zickzack (a. kreuz und quer) gehen; -**owato** *ad.*, -**owaty** *a.* zickzackförmig, im Zickzack.

zysk, -*u*, *pl* -*i* *m.* Gewinn, Nutzen *m.*; czysty ~ Reingewinn, Nettogewinn; udział *w* -*ach*, Gewinnanteil *m.*; Ge-

winnbeteiligung *f.*; mieć udział *w* -*ach*, am Gewinn teilnehmen; (-*lw*) *ać* *vn.* gewinnen; ~ *na* czasie, Zeit gewinnen; ~ *na* wartości, an Wert gewinnen; on zyskuje przy bliższym poznaniu, er gewinnt bei näherer Betrachtung; -**ownie** *ad.*, -**owny** *a.* einträglich, gewinnbringend, vorteilhaft, lukrativ, rentabel; -**owność** Einträglichkeit, Rentabilität *f.*

zrywoty *a.* ob. zrywoty.
z zewnątrz *ad.* von außen.
zzłajać *vn.* außer Atem kommen; **zzłajany** *a.* außer Atem, atemlos.
zzieleńić *vn.* grün werden; ~ *z* zdrożości, vor Neid gelb und grün werden.

zzię-bły, -**bnięty** *a.* vor Kälte erstarrt; -**bnąć** *vn.* vor Kälte ganz star werden
zżąć *va.* abmähen. [sein.]

zżół-ki *a.* vergilbt; -**knać** *vn.* vergilben, gelb werden.

zżyć się *z* czym, sich in etw. (hin-)zżydzieć *vn.* verjuden. [einleben.]

zżymać się, sich empören.
zżynać *va.* abmähen.

Ż

żdźbło, **żdźbelko** *n.* Halm *m.*, Ialmlchen *n.*; fig. Bißchen *n.*

żle *ad.* schlimm, schlecht, übel; ~ się czuję, mir ist übel; to się ~ skończy, das wird ein schlimmes Ende nehmen; ~ wyglądać, schlecht aussehen; ~ *na* tym wyjździe, das wird ihm schlecht (a. übel) bekommen; ~ *z* nim, es steht schlecht mit ihm; ~ *u*spodobiony, schlecht gelangt.

żre-bak, -*a*, *pl* -*i* *m.*, -**biec**, -*bca*, *pl* -*bce* *m.*, -**bieć**, -*cia*, *pl* -*ta* *n.* Füllen, Fohlen *n.*; -**bica** *f.* Stutenfüllen *n.*; -**bić** się, fohlen; -**biący** *a.* Fohlen...;

-**bnica**, -*nej*, *pl* -*ne* *f.* trachtige Stute.
żrenica *f.* Pupille *f.*, Augensterne, Augapfel *m.*; strzec zegocel, jak -*cy* oka, etw. wie seinen Augapfel hüten.

źródłany *a.* Quell(en)...; woda -*na*, Quellwasser *n.*

źródło *n.* Quelle *f.*; ~ dochodów, Einkommenquelle; *fig.* *z* pewnego -*a*, aus sicherer Quelle; badanie źródeł (naukowych etc.) Quellenforschung *f.*
ż *fig.* (początek) Ursprung *m.*; -**stwo** *vy* *a.* ethymologisch; -**słów**, -**owu**, *pl* -**owy** *m.* (Wort-)Stamm *m.*; -**wy** *a.* Quellen...

Ż

żaba *f.* Frosch *m.*; *fig.* Knirps; med. Frosch; **żabi** *a.* Frosch...; udko -*e*, Froschkeule *f.*; ~ skrzek, Quaken *n.*; **żabiniec**, -*ńca*, *pl* -*ńce* *m.* Froschteich *m.*; **żabka** *f.* ob. *żaba*.

żabot, -*u* *pl* -*y* *m.* Busenstreif *m.*, Brustkrause *f.*, Jabot *n.*

żacznąć się, sich sträuben; ~ *na* kogo, sich über j-n entrüsten.

żaden, **żadna**, **żadne** *a.* kein, keine; *w* ~ sposób, keineswegs, auf keinerlei Weise; ~ *z* nich, keiner von beiden; *w* żadnym razie, keinesfalls.

żaglel, -*gla*, -*gla* *m.* Segel *n.*; -*gla*, Segelwerk *n.*

żagiew, -*gwi*, *pl* -*wie* *f.* Zunder, Feuerschwamm *m.*; *fig.* ~ waśń, Fackel *f.* der Zwietracht.

żagło-wiec, -*wca*, *pl* -*wce* *m.* Segler *m.*, Segelschiff *n.*; -*wy* *a.* Segel...; -*wie* płótno, Segeltuch *n.*; *au.* lot ~ Segelflug *m.*

żak, -*a*, *pl* -*i* *m.* Schulknabe *m.*
żakard, -*u*, *pl* -*y* *m.* tk. Jacquardwebstuhl *m.*

żakiet, -*a*, *pl* -*y* *m.* Jackett *n.*; Herrenrock, Cut, Cutaway *m.*; **żakiecik** *m.* (damski, dziecienny) Jacke *f.*

żakostwo *n.* Bubenstreich *m.*; **żalowski** *a.* Buben...; wybręk ~ Dummerjungenstreich *m.*

żal, -*u*, *pl* -*e* *m.* I Bedauern, Leid, Leidwesen *n.*; ~ *mi* go, er dauert mich; er tut mir leid; ~ *mi*, że, es tut mir leid (a. ich bedauere) daß...; (*za* grzechy) Reue *f.*; ~ powszechny towarzyszył mu do grobu, allgemeines Bedauern begleitete seinen Tod; próżny ~ *po* niewczasie, Reue macht das Geschehene nicht ungeschehen; durch Schaden wird man klug. 2 (wehmütige) Klage; rozwodzić -*e*, jammern, (weh)klagen. 3 Groll *m.*; mieć ~ *do* k., gegen j-n einen Groll haben, j-m grollen; **żalenie** się *n.* Klagen, Beklagen *n.*; **żalić** się, klagen, sich beklagen; ~ *na* kogo, *na* co, sich über j-n, über etw. beklagen. [Fenster.]

żaluzja *f.* Jalousie *f.*, Rolladen *m.* (am *żaloba* *f.* Trauer *f.*; gruba ~ tiefe Trauer; lekka ~ Halbtrauer; nosić -*bę* *po* kim, um j-n trauern; włożyć, zdjąć -*bę*, Trauer anlegen, ablegen; -**bnik**, -*a*, *pl* -*icy* *m.* I Leidtragender *m.* 2 (karawaniarz) Leichenträger *m.* 3 (motyl) Trauermantel *m.*; -**bną** *a.* Trauer...; nabożeństwo -*ne*, Trauergottesdienst *m.*; marsz ~ Trauermarsch; magazyn strojów -*ch*, Trauermagazin *n.*; msza -*na*, Totenmesse
żaloszny *a.* kläglich, wehmütig. [*f.* *żałość* *f.* Wehmut *f.*, Leidwesen *n.*]
żalować *va.* I bedauern; beklagen; ~ *k.*, j-n bedauern, żaluję mocno, es tut mir sehr leid 2 ~ czego, etwas bereuen. 3 (czego) sparen; ~ sobie czego, sich etw. nicht gönnen, sich etw. versagen; niczego sobie nie żaluję, er läßt sich nichts abgehen; nie ~ *bata*, tüchtig zuhauen; nie ~ trudu, keine Mühe scheuen.

żandarm, -*a*, *pl* -*i* *m.* Gendarm *m.*; -**eria** *f.* Gendarmerie *f.*; -**ski** *a.* Gendarm...
żar, -*u*, *pl* -*y* *m.* Glut *f.* (t. *fig.*).
żarcie *n.* Fressen *n.*, Fraß *m.*
żarcik *m.* (kleiner) Scherz *m.*
żardynier (kła) *f.* Blumentischchen *n.*
żargon, -*u* *m.* Jargon *m.*; -**owy** *a.* Jargon...
żarli-wie *ad.* eifrig, inbrünstig;
żwiec, -*wca*, *pl* -*wcy* *m.* blinder Eiferer, eifriger Anhänger; -**wość** *f.* Feuererifer *m.*, Inbrunst *f.*; -*wy* *a.* eifrig, inbrünstig; fanatisch.
żariacz, -*u*, *pl* -*e* *m.* Haifisch *m.*
żarlo-ctwo *n.*, -**czność** *f.* Gefräßigkeit *f.*; -**cznie** *ad.*, -**czny** *a.* gefräßig;
żarłok, -*a*, *pl* -*im* Vielfraß, Fresser *m.*
żarna, **żarn** *pl* Handmühle *f.*; **żarnowiec**, -*wca* *m.* I Mühlstein *m.* 2 bot: Priemenkraut *n.*
żarowy *a.* Glüh...; *lampa* -*wa*, Glühlampe *f.*; **żarówka** / **Glühlampe** *f.*
żart, -*u*, *pl* -*y* *m.* Spaß, Scherz *m.*; *da* -*u*, zum Spaß; -*y* *na* bok! Scherz beiseite!; -*em*, im Scherz; scherzweise; **żnać** się *na* -*ach*, Spaß verstehen; *z* nim niema -*ów*, er läßt nicht mit sich scherzen; tu niema -*ów*, damit ist nicht zu spaßen.
żart-ki *a.* flink, hurtig; -**kość** *f.* Flinkheit, Hurtigkeit *f.*
żarto-bliwie *ad.*, -**bliwy** *a.* scherzhaft, spaßhaft, Scherz...; *słowo* -*w*, Scherzwort *n.*; -**bliwość** *f.* Scherzhaftigkeit *f.*
żarto-wać *vn.* scherzen, spaßen, Spaß machen; -**wanie** *n.* Scherzen *n.*; -**woiś**, -*sia*, *pl* -*sie* *m.* Spaßmacher, Scherzmacher, Spaßvogel *m.*
żarzący *a.* glühend; **żarzenie** się *n.* Glühen *n.*; **żarzyć** *va.* glühend machen; ~ się, glühen, glimmen; **żarzywo** *n.* Glühkörper *m.*
żać, **żnieć**, **żąć** *va.* sicheln.
żądać *va.* (czego) fordern, verlangen; beanspruchen; ~ *z* powrotem, zurückfordern; **żądanie** *n.* Verlangen *n.*, Anforderung Forderung *f.*; Wunsch *m.*; *na* ~ auf Wunsch; *na* ogólnie ~ auf allgemeines Verlangen; **żadość** uczynić -*niu*, eine Forderung befriedigen; **żądany** *a.* verlangt.
żądło, **żądalko** *n.* Stachel *m.*; wypuszczyć ~ den Stachel hervorstrecken (*a.* herausnehmen).
żądny *a.* begierig; ~ *sławy*, ruhm-begierig; ~ *wiedzy*, wißbegierig; ~ *zabawy*, uciech, genußsüchtig; ~ *wła-*

dzy, herrschsüchtig; **ządza** f Begierde, Gier f; ~ bogactw, Habsucht f; ~ władzy, Herrschbegierde.

żbik, -a m wilde Katze.
że cj, **daż**; doch; **śladaż**e, setze dich doch; **że** tak powiem, so zu sagen.
żebra-cki, -czy a Bettler...; **Bettel...**; chleb ~ Bettelbrot n; -ctwo n Bettelwesen; **Bettelvolk** n; -czka f **Bettlerin** f, **Bettelweib** n.

żebrać, -bize, -brał *va.* **betteln**; *fig.* ~ czego, um etw. flehen; **żebak**, -a, pl -acy m **Bettler** m; **żebranie** n **Betteln** n; **żebraniina** f **Bettleif**; **żebrany** a; **chodzą do** -m chlebie. **betteln** gehen

żebro n Rippe f, -ra pl (u kaloryfera) Glieder pl; -wy a Rippen..

żebry pl: **ić** na ~ **betteln** gehen
żeby cj 1 daß; damit um zu 2 selbst wenn, wenn auch.

żegadlo n Brenneisen n.

żegawka f bot. kleine Brennessel.
żegla-rek, -rka m Argonaut(en-muschel) f m, -rka f 1 **Schiffahrt** f. 2 **Schifferin** f; -rski a **nautisch**; szkola -ska, Navigationsschule f; -ratwo n Nautik. **Schiffahrtskunde** f

żeglarz, -a, pl -e m **Seemann**, **Schiffahrer**; **żeglować** *vn.* **segeln**, **schiffen**; **żegluga** f **Schiffahrt**, **Seefahrt** f; ~ powietrzna, **Luftschiffahrt**.

żegnac *va.* 1 **segnen**, **bekreuzen**; 2 **żegnać** pana! **leben** Sie wohl! ~ się **żek**, um j-m Abschied nehmen, j-m **Lebewohl** sagen. 3 ~ się, sich **bekreuzen**.

żelastwo n Eisenzeug n; stare ~ altes Eisen, Eisenkram m.

żelaty-na f Gallerte, Gelatine f; -nowy a galletartig.

żelaziak, -a m **Eisenerz** n.

żelazisty a eisenhaltig; **żelaziwo** n *ob.* **żelastwo**; **żelazko** n Brenneisen n; ~ do prasowania, **Bügeleisen**. **Plättisen**; **żelazny** a eisern; Eisen...; **drut** ~ **Eisendraht** m; **huta** -na, **Eisenhütte** f (*ob.* kolej); **przemysł** ~ **Eisenindustrie** f; **woda** -na, **Eisenwasser** n; ma -ne **żdrowie**, er ist von **Stahl** und **Eisen**; -nego koloru, **eisenfarbig**.

żelazo n 1 **Eisen** n (*ob.* kuć). 2 (*miecz*) **Schwert** n.

żelazo-beton, **żelbet**, -u m **Eisenbeton** m; **żelbeciarz**, -a, pl -e m **Eisenbetonarbeiter** m; **żelbetowy** a **Ei-**

senbeton...; **budownictwo** -we, **Eisenbetonbau** m; **roboty** -we, **Eisenbetonarbeiten** pl.

żenada f: bez -dy, ungeniert.

żeniaczka f **Heiraten** n, **Heirat** f; **żenić** *va.* **verheiraten**; ~ się, **heiraten**.
żenować *va.* (się, się) **genieren**.
żeński a weiblich; **pleć** -a, das weibliche Geschlecht; **szkola** -a, **Mädchenschule**, **Tochterschule** f; *gr.* rodzaj ~ **Femininum** n, weibliches Geschlecht; **żeńskość** f **Weiblichkeit** f.

żer, -u m **Futter** n, **Fräß** m.

żerdka f kleine Stange; **żerdziwo** a Stangen...; ~ plot, **Stangenzaun** m;

żerdz, -dzi, pl -dzief **Stange** f.

żerować *vn.* **weiden**; **Nahrung** suchen; **żerowisko** n **Futterplatz** m.

żeton, -u, pl -y m **Spitmarke** f.

żęcie n Mahen, Sicheln n; **żęty** a **żętyca** f **Molke** f [*gemählt*].

żgać, **żgnąć** *va.* **stechen**.

żłobczasty a rinnenförmig; **żłobek**, -rka m Rinne, Riefe; **Nut**; (kleine) **Krippe** f; **żłobić**, **żłobkować** *va.* **riefen**; **żłobkowy** a **gerieft**, **gefurcht**; **żłobkowaty** a rinnenförmig

żłopać *va.* **gierig** trinken, **saufen**.

żłób, -obu m **Viehkrippe**, **Krippe** f; *fig.* **być u** -obu, an der **Krippe** sitzen.

żłódek f **Glatteis** n.

żmija, -ii, pl -ję f **Viper**, **Natter**, **Otter**; **Giftschlange** f; **żmijowice**, -wca m bot. **Natterkraut** n; **żmijowy** a **Nat-zmudny** a *ob.* **zmudny**. (*ter...*)

żniwiar-ka f 1 **Schneiderin** f. 2 **Mähmaschine** f; -ski a **Schneider**...

żniwiarz, -a, pl -e m **Schneider** m.

żniwo n Ernte; **Erntezeit** f

żokiej, -a, pl -e m **Jockei** m.

żoła-dek, -dka m **Magen** m; **katar** -dka, **Magenkatarh** m; **żepsuć** sobie ~ sich den **Magen verderben**; -dko-wać się, sich **argern**; -dkowy a **Magen**...; **dolegliwość** -wa, **Magenbeschwerde** f; **kwas** ~ **Magensäure** f; **sok** ~ **Magensaft** m.

żoładz, -edzi, pl -edzie f 1 **Eichel** pl. 2 *harc.* **Treff**, **Kreuz** n, **Eicheln** pl.

żold, -u, pl -y m **Sold** m, **Löhnung** f; **być na** czym -dzie, in -j **Sold** **ste-**hen; -acki a **Soldaten**...; **soldat**isch; -actwo n **Soldatenvolk** n; **Soldat**isch; **żoldak**, -a, pl -i m **Soldat**; **Söldner** **żołnierski** f **Soldatenleben** n; **Militärdienst** m; -ski a **soldatisch**. **Sol-**

claten...; -stwo n **Soldatenvolk** n; **Militar**isch m; **żolnierz**, -a, pl -e m **Soldat** m.

żona f **Ehefrau**, **Frau**, **Gattin**, **Gemahlin** f; **żonaty** a **verheiratet**; **żonin** a der **Frau** (*gehörig*).

żongler, -a, pl -rzy m **Jongleur**, **Wurf- und Fangkünstler** m; -stwo n **Gaukelei**, **Taschenspieler**ei f; **żonglować** *vn.* **jonglieren**, **Taschenspieler**ei **treiben**.

żonobójca m **Frauenmörder** m.

żółcić *va.* **gelb** machen (a, färben); **żółcić** *vn.* **gelb** werden; **żółcień**, -nia m **Gelbwurz**(el) f; **żółciopędny** a **gallen**abtreibend; **żółciowaty** a **gallen**artig; **żółciowy** a **Gallen**...; **kamien** ~ **Gallenstein** m; **pesheryk** ~ **Gallenblase** f; **żółciuchny**, **żółciuteńki** a **ganz** **gelb**.

żółć, -ci f **Galle** f; **gorzki** jak ~ **gal-**lenbitter; *fig.* **wylać** swą ~ seine **Galle ausschütten**; ~ **go** zalewa, die **Galle läuft ihm über**.

żółknąć *vn.* **gelb** werden.

żółtaćka f **Gelbsucht** f; **żółtawy** a **gelblich**; **żółtko** n **Eidotter** m, **Eigelb** m.

[a **gelb**.]
żółtość f **Gelb** n, **gelbe** **Farbe**; **żółty** **żółw**, -ia, pl -ie m **Schildkröte** f;

żółwi a **Schildkröten**...; -m **krokiem**, in **Schnecken**gang, **äußerst** langsam;

żółwiec, -wca, pl -wce m zo. **Gürteltier** n; **żółwiowy** *ob.* **żółwi**.

żóraw, -ia, pl -ie m 1 **Kranich** m. 2 *meh.* **Kran** m, **Hebemaschine** f; -iątko n **Junge**(s) n von **Kranich**.

żórawina f **Moosbeere** f.

żreć a **fressend**; **żądź**, **żż...**; **żrodek** ~ **Atzmittel** n; **żreć** *va.* **fressen**.

[*dat* m].

żuaw, -a, pl -i m **Zuawe**, **Kolonialisol-**zubr, -a, pl -y m zo. **Bison** m; **zubr**cy a **f** **Auerkuh** f.

żuchwa f **Kinnlade** f, **Kiefer** m.

żuć, **żuje**, **żuł** *va.* **kauen**; **żucie** n **Kauen** n.

żuk, -a, pl -i m **Mistkäfer** m.

żulawa f **Niederung** f, **Werder** m.

żupa f **Salzbergwerk** n.

żupan, -a, pl -y m **langer** **altpolnischer** **Rock**.

[*suppe*].
żur, -u, -ek, -rku m **saure** **Mehl-**zurnal, -u, pl -e m **Modejournal** n; -ista, pl -isci m **Zeitungsschreiber**, **Journalist** m; -istyka f **Journalismus**

żużel, -zła, pl -zle m **Schlacke** f; **żużle** **Tomasa**, **Thomasschlacke**; **żu-**żlowy a **Schlacken**...;

żwacz, -a, pl -e m **Pansen** m (der **Wiederkäufer**).

żwa-wo *ad.*, -wy a **rasch**, **flink**; **leb-**haft; -wość f **Flinkheit**, **Raschheit** f; **Lebhaftigkeit** f.

żwir, -u, pl -y m **Kies** m; ~ **tluczony**, **grober** **Kies**; **Steinschlag** m; -ować *va.* mit **Kies** **beschütten**; -owanie n n **Kiesausfüllung** f; -owisko n **Kies-**grube f; -ówka f **Kiesbettung** f.

życian, -u, pl -y m **Vitamin** n.

życie n 1 **Leben** n; bez -a, **leblo**; **kochać** nad ~ **leidenschaftlich** **lieben**; **kwestia** -a, **Lebensfrage** f; **radość** -a, **Lebensfreude** f; **szylek** -a, **Lebens-**abend m; **tryb** -a, **Lebensweise** f; **powołać** do -a, ins **Leben** **rufen**; **odebrać** sobie ~ sich das **Leben** **nehmen**; **mieć** **ciężkie** ~ ein **zähes** **Leben** **haben**; **walka** na **śmierć** i ~ ein **Kampf** **auf** **Tod** und **Leben**; **z** (mego) -a, **bei** (**mei-**nen) **Lebens**zeiten; na **cale** ~ **für** **immer**; **lebenslanglich**; **z** -a **wzięty**, **dem** **wirk-**lichen **Leben** **entnommen**; **lebens-**wahr; **wejść** w ~ ins **Leben** **treten**; **zdolny** do -a, **lebensfähig**; **zostać** **przy** **życiu**, **leben** **bleiben**. 2 *fig.* **Leben** n; **niema** -a (w **ty** **mieście**), es ist **kein** **Leben** (in **dieser** **Stadt**); **pele** -a, **lebensvoll**. 3 (**utrzymanie**) **Leben**; **Lebensunterhalt** m; tu ~ **drogie**, das **Leben** ist **hier** **teuer**; **zarabiać** na ~ **seinen** **Lebensunterhalt** **verdienen**.

życio-dajny a **belebend**; -pis(arz) m **Biograph**, **Lebensbeschreiber** m; -rys m **Lebensbeschreibung**, **Biographie** f.

[*übersüberdrű*].

życiowy a **Lebens**...; **przesyt** ~ **Le-**zyczący a *gr.* **tryb** ~ **Optativ** m.

życzenie n **Wunsch** m; na ~ **auf** **Wunsch**; to **po** **zostawia** do -nia, das **läßt** **zu** **wünschen** **übrig**; **według** -nia, **nach** **Wunsch**; **składać** **komu** -nia, j-m **gratulieren**, **Glück** **wünschen**; **ser-**deczne -nia **novoroczne**, die **besten** **Wünsche** **zum** **neuen** **Jahr**; **stosownie** **do** **pańskiego** -nia, **Ihrem** **Wünsche** **gemäß**; **wyrazić** ~ **einen** **Wunsch** **äu-**ßern; **życzeniowy** a: **list** ~ **Glück-**wunschschreiben n.

życzli-wie *ad.*, -wy a **wohlwollend**; -wość f **Wohlwollen** n, **wohlwollende** **Gesinnung**, **Gunst** f.

życzyć *un.* wünschen; ~ powodzenia, Erfolg wünschen; życzę panu wszystkiego dobrego, ich wünsche Ihnen alles Gute; dobrze komu ~ j-m wohlwollen; życzyłbym sobie, aby... ich möchte gern...

żyć, żyje, żył *un.* leben; nie ma z czego ~ er hat nichts zu leben; ~ na pańskiej stopie, flott (a. auf großem Fuße) leben; on żyje z nią, er lebt mit ihr; niech żyje król! es lebe (a. hoch) der König!

Żyd, -a, pl -dzi m 1 Jude m; ~ wieczny tułacz, der ewige Jude. 2 żyd, Tintenlecks m; żydek, -dka, pl -dki m Judenjunge m; żydostwo n Judentum n, Judenschaft f; żydowski a jüdisch; Juden...; kwestia -a, Judenfrage f; po-sku ad. jüdisch; mówić po-jüdisch sprechen; żydowszczyzna f Judentum n, Judenschaft f; żydówka f Jüdin f; żydziak, -a, pl -i m Judenbengel m; żydziatko n Judenkind n; żydzina, pl -ny m armseliger Jude.

żyjący a lebend; język ~ lebende Sprache; żyjątko n Lebewesen n.

żylak, -a, pl -i m Krampfader f; żyłasty a ad(e)rig, schnig; (o mięsie) faserig.

żyła f 1 Ader f; ~ krwionośna, Blutader. 2 gór. Ader f, Gang m; żyłka f 1 Aderchen n; (w listku) Rippe f. 2 fig. Ader, Anlage f (do cz. zu etwas); mieć-kę do handlu, Anlage zum Handel haben.

żyłkowaty a aderig.

żyło-wać *ua.* 1 (mięso) Adern aus dem Fleische schneiden. 2 fig. (kogo) ausbeuten; quälen, langweilen; -waty a aderig; an. sehnig.

żyrafa f zo. Giraffe f.

żyrandol, -a, pl -e m Kronleuchter żyrant, -a, pl -ci m Girant, Indossant m; żyro n Giro n; dia braku -a, mangels Giro; żyrować *ua.* girieren, indossieren; żyrowy a Giro, konto -we, Girokonto n.

żytni a Roggen..., Korn...; -ówka f Kornbranntwein m; -sko n Roggenfeld n; żyto n Roggen m.

żyw ob. żywy; żywcem *ad.* (k. spalić) lebendig; (skopiować) Wort für Wort, wörtlich; to jest ~ wzięte z natury, das ist der Natur wie abgelauscht.

żywica f Harz n.

żywiciel, -a, pl -e m (-ka f) Ernährer(in); -ski a nährend.

żywiczny a harzig, Harz...; drzewo -ne, Harzbaum m.

żywić *ua.* (się, się) nähren, ernähren; fig. (nadzieję) hegen; żywienie n Nähren n, Ernährung f.

żywiol, -u, pl -y m Element n; być, czuć się w swoim -le, in seinem Element sein; -owo *ad.*, -owy a elementar; fig. ungestüm, stürmisch; klęska -wa, Sintflut f, Kataklysmus m.

żywnie *ad.* co mi się ~ podoba, was mir nur gefällt.

żywno-ść f Nahrungsmittel, Lebensmittel pl; -ściowy a: karta -wa, Lebensmittelkarte f; lichwa -wa, Lebensmittelwucher m; artykuły -we, Lebensmittel pl.

żywo *ad.* lebhaft; schnell; co ~ so schnell wie möglich; jako ~ l so wahr ich lebel; -kost m bot. Beinwurz, Schwarzwurz f; -plot, -u m Hecke f. żywość f Lebhaftigkeit, Lebendigkeit f.

żywot, -a m 1 Leben n; Lebensbeschreibung f. 2 Mutterleib n; -ność f Lebensfähigkeit, Lebenskraft f; -ny a lebensfähig, lebenskräftig; siła -na, Lebenskraft; kwestia -na, Lebensfrage f.

żywy a lebendig; fig. lebhaft; (ob. dusza 2, dotknąć 2, obraz, srebro); obraz jakby ~ ein zum Sprechen ähnliches Porträt; żywe oczy, lebhaftes Augen; ledwie ~ halbtot.

żyźność f Fruchtbarkeit f; -ny a fruchtbar.

Библиотека Педагогична в Насомли
nr inw.: K - 38062

BGZs 38062

643/29 /

45 /

